DICTIONARIES OF TALMUD, MIDRASH AND TARGUM

II

A DICTIONARY
OF
JEWISH PALESTINIAN ARAMAIC
OF
THE BYZANTINE PERIOD

by

MICHAEL SOKOLOFF

BAR ILAN UNIVERSITY PRESS

Published with the assistance of
The Milan Roven Chair of Talmudic Studies
The Semitic Museum, Harvard University
The Louis and Minna Epstein Fund of the American Academy for Jewish Research

The preparation of this volume was made possible in part by a grant from the Program for Research Tools and Reference Works of the United States National Endowment for the Humanities, an independent Federal agency.

FIRST PUBLISHED — 1990
SECOND PRINTING — 1992

ISBN 965-226-101-7
©
Copyright by Bar Ilan University, Ramat-Gan, Israel.
All rights reserved, including those of translation into foreign languages.
No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying and recording, or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publisher.

Printed in Israel
Computerized typesetting: Yael Kaplan, Jerusalem

To my parents
Sam and Minnie Sokoloff

CONTENTS

PREFACE 1

ACKNOWLEDGMENTS 2

INTRODUCTION 3

ABBREVIATIONS AND SIGNS 8

SOURCES 19

DICTIONARY 29

INDICES: 595

I. INSCRIPTIONS 597 / II. TARGUMIM 598 / III. MIDRASHIM 684 / IV. PALESTINIAN TALMUD 733 / V. GAONIC LITERATURE 810 / VI. POETRY 811 / VII. PAPYRI FROM EGYPT 814 / VIII. AMULETS 814 / IX. KETUBBOT 816 / X. TIBERIAN MASORA 818

ADDENDA 821

כל מילה דלא מחוורא מסמכין ליה מן אתרין סגין

ירושי עירובין כו ע״א = ברכות ד ע״ג

PREFACE

The author's aim in preparing the present dictionary has from the very beginning been a dual one:

1. To provide students and scholars with a tool for an accurate understanding of the Aramaic dialect of the Jewish Palestinian literature of the Byzantine Period.
2. To provide a tool for the Aramaist and Semitic linguist by which to see the relationship of this Aramaic dialect to the other ones, especially the contemporary dialects of Palestine.

These two aims, one literature oriented and the other language oriented, are somewhat at odds because of the nature of the Rabbinic literature of the Byzantine Period. This dilemma was succinctly expressed by Th. Nöldeke over a century ago as follows:*

> One could tend to doubt the propriety of a dictionary of the entire old Rabbinic literature. Namely, it is anathema for linguists to find Hebrew and Aramaic together in one lexicon. But on the the other hand, this entire literature, as diverse as it is, stands together. And furthermore, Hebrew and Aramaic passages in both Talmuds and in the later Midrashim stand so close that any doubt may be suppressed before practical needs. *Literarisches Centralblatt für Deutschland* 1875:875

The present dictionary is the first attempt to treat in a comprehensive manner an individual dialect out of those which comprise the Rabbinic literature in its broadest sense. Since the corpus under analysis has been defined on a linguistic and not on a literary basis, it crosses the boundaries between different text genres. Admittedly, the absence of the Hebrew component of the Talmudic and Midrashic texts in this volume is a practical problem for the student of these texts. Indeed, it is to be hoped that eventually a new comprehensive dictionary of the entire Rabbinic literature will be produced. This, however, must follow the preparation of the dialect dictionaries of which the present one is the first example. It is the author's hope that in presenting a full semantic description of one dialect, an example has been set for others to follow, so that we may have detailed, up-to-date, and accurate pictures of the languages of the Rabbinic literature.

ACKNOWLEDGMENTS

Financial assistance for research on this work was extended to the author by the following institutions and funding bodies: The American Philosophical Society; The Memorial Foundation for Jewish Culture; The Israel Academy of Sciences and Humanities; The Bar Ilan Research Council. Major funding came through a grant from the United States National Endowment for the Humanities.

The computer programming for the project was carried out at Bar Ilan University in the framework of the Institute for Information Retrieval — The Responsa Project, by Ms. Esther Bartal and Mr. Shlomo Nativ.

I would like to thank Prof. Z. Ben Hayyim, the director of the Historical Dictionary of the Hebrew Language of the Academy of the Hebrew Language for having placed printouts of manuscript editions of the Palestinian Talmud and Midrashim at my disposal.

A grant from the Penn-Israel Fund, a fellowship at the Institute for Advanced Studies at the Hebrew University, and the Sarnoff Visiting Professorship at Johns Hopkins University in the framework of the Comprehensive Aramaic Lexicon Project provided the necessary time and expertise needed for the preparation of the manuscript.

Substantial support for the publication of the dictionary was provided by the Milan Roven Chair of Talmudic Studies at Bar Ilan University, and the Semitic Museum, Harvard University. I would like to thank Prof. D. Sperber, the incumbent of the chair, and Prof. F.M. Cross of Harvard University for having provided these funds.

Ms. Miriam Ashuach assisted in various stages of the project especially in checking references. Most of the onerous job of typing was done by Ms. S. Podziba and Moshe and Dr. Dalia Hoshen.

Ms. Miriam Drori, the director of the Bar Ilan University Press, followed the project from its inception and is responsible for the production of the book in its present form.

Finally, I acknowledge the forbearance of my wife, Simone, and my children, Ariel and Hagit, during the ten-year gestation period of the present work.

M.S.

INTRODUCTION

Jewish Palestinian Aramaic (JPA)[1] was the Aramaic dialect spoken and written by Jews, mainly in Palestine during the Byzantine Period (3rd cent. C.E. — Arab Conquest)[2] and for some time afterwards, corresponding to the Amoraic and Gaonic (post-Amoraic) Periods. Together with Christian Palestinian Aramaic (CPA)[3] and Samaritan Aramaic (SA),[4] JPA forms the western branch[5] of Middle Aramaic[6] which has survived to the present day in the dialect of Maʿlûla in Syria.[7]

A. Sources

The sources of JPA are the following:[8]

I. Inscriptions — A small number of inscriptions have been discovered mainly in the remains of synagogues scattered throughout Palestine.

II. Targumim — Unlike the standardized Targumim of the previous Tannaitic Period known as Targum Onkelos and Targum Jonathan to the Prophets, we have from the Byzantine Period a group of local Targumim to the Pentateuch, viz. Fragments of the Palestinian Targums, the Neophyti Targum, and the Fragmentary Targums.

III. The Palestinian Midrashim — Edited at various times during the 5th-6th cents. C.E., these texts contain exegetic discussions of biblical texts. The most important are: *Bereshit Rabba* (on Genesis), *Vayyikra Rabba* (on Leviticus), and *Pesikta de Rav Kahana* (on the Pentateuchal readings for holidays and special Sabbaths during the year).

IV. The Palestinian Talmud — Edited some time in the 5th cent. C.E. in Tiberias and Caesarea, this work encompasses the discussions of the Palestinian Amoraim on thirty-nine tractates of the Mishna.

V. Halachic literature — Several texts dealing with religious law (*halacha*) composed during the Gaonic Period have been preserved in a fragmentary form in the Cairo Geniza.

1 For the use of this designation instead of the previously employed Galilean Aramaic, v. M. Sokoloff, *JNES* 37(1978):161, n. 4

2 For a general discussion of this dialect, v. Kut, SGA; id., *Encyclopaedia Judaica* 2:270+.

3 In addition to Schulthess, *Gr* and id., *LSp*, v. M. Bar Asher, *Palestinian Syriac Studies*, Ph.D. thesis, Hebrew University, Jerusalem 1977 (Heb).

4 In addition to the contributions of Ben Ḥayyim in *LOT*, v. now Macuch, *GSA* 333–349, where a detailed bibliography is given.

5 On the unity of these dialects, v. Kut, *SGA* passim. The survey of F. Rosenthal, *Die aramäistische Forschung seit Th. Nöldekes Veröffentlichungen*, Leiden 1939:104–172, is still valuable.

6 I follow the old terminology in Rosenthal, op. cit. According to Fitzmyer's terminology, this is Late Aramaic (v. J.A. Fitzmyer, *The Genesis Apocryphon*^{2}, Rome 1966:19, n. 60, followed by Kut, Studies 90–91).

7 V. Spitaler, *Gram*; Bergsträsser, *Glos*.

8 For bibliographical details, v. infra: Sources of JPA.

VI. Poetry — A number of anonymous and undated poems have been preserved mainly in manuscripts from the Cairo Geniza and on papyri from Egypt.
VII. Papyri — A small number of fragmentary letters and documents from Egypt dating from approximately the 5th cent. C.E. has been found.
VIII. Amulets — Magical texts written on various types of materials have been found at excavation sites throughout Palestine. Similar texts have been located also in manuscripts from the Cairo Geniza.
IX. Palestinian *Ketubbot* — Marriage documents (*ketubbot*) dating mainly from the Arabic Period, emanating from Syria-Palestine and Egypt, and preserving the old Palestinian legal terminology have been recovered from Egypt and from the Cairo Geniza.
X. Masoretic Notes — Medieval Tiberian Bible codices are accompanied by Aramaic marginal notations which are intended to preserve the integrity of the text.

B. Purpose

Since the turn of the century, virtually no systematic work has been done on the lexicography of Talmudic and related literature. The most recent dictionary still remains that of M. Jastrow, completed in 1903.[9] Since then much important lexical work has been carried out,[10] but it has been limited to discussions of newly discovered words, the elucidation of rare or misinterpreted ones, and the presentation of words belonging to specific semantic fields (e.g. *realia*,[11] terminology[12]).
Moreover, the lexicographical tradition dating back to the Middle Ages[13] combines in one work — and frequently in one entry — lexemes from various Hebrew and Aramaic dialects from both Palestine and Babylonia. The gradual appreciation of the need to treat each dialect separately[14] has highlighted the deficiencies in the state of Rabbinic lexicography, e.g.:
1. The dictionaries combine in one entry Babylonian, Palestinian, and Targumic words from various periods. Since morphologically identical words in even closely related dialects can frequently differ in both meaning and nuance, their consolidation in one dictionary entry — even if marked — is often misleading.[15]
2. The compilers of earlier Rabbinic dictionaries sought to achieve lexical—not dialectal—completeness. No need was felt to give references for each word from each dialect in which it occurred. Consequently, the absence of a reference to a particular word from a JPA text in the existing dictionaries does not necessarily mean that this word is not attested in the dialect.[16]
3. All of the previous modern dictionaries are based on the late (19th cent.) corrupt printed editions of the Rabbinic literature. Since the beginning of this century, the discovery of new

9 Jast.
10 Especially by S. Krauss, I. Löw, W. Bacher, J.N. Epstein, S. Lieberman, and E.Y. Kutscher (v. List of Abbreviations for details).
11 E.g. Löw, *Flora*; id., *Fauna*.
12 E.g. Bacher, *Term*.
13 The first Rabbinic dictionary, the *Aruch*, was composed by R. Nathan b. Yeḥiel of Rome (1035–1110). The most up-to-date edition of this work is Kohut, *Ar*.
14 For a critique of the existing Rabbinic dictionaries, v. Kut, *Archive* 1(1971):3–28 (Heb).
15 E.g., JPA זווי means "place" in PT and in the midrashic texts and never "corner"; טור means also "field"and not just "mountain" as in the other Jewish dialects.
16 E.g., words such as the following are well attested in JPA even though they are not quoted in the dictionaries: בטל pe. "to be annulled"; זמן "time"; חסיד "pious person"; יום "day"; נפל "to fall"; עיין "eye"; צער itpa. "to be distressed".

manuscripts in both European libraries and in the Cairo Geniza has revolutionized the textual basis of JPA literature. Moreover, the appearance of critical editions of some of the major texts has given the lexicographer a more solid base on which to build.[17]

C. Methodology[18]

Until quite recently it was either impossible or impracticable to excerpt every instance of a lexeme in a given corpus unless the corpus was of a limited size. Notwithstanding the monumental efforts expended in producing manual concordances of large segments of the Rabbinic literature,[19] this has been a limiting factor for every student of these texts.[20] However, with the introduction of the electronic computer into the field of text processing,[21] the goal of producing a Key Word in Context (KWIC) concordance of even a very large corpus to serve as a data base for the semantic analysis has become a distinct reality.

Building on the experience of the Responsa Project of the Institute of Information Retrieval of Bar Ilan University,[22] following the example of the Historical Dictionary of the Hebrew Language,[23] and with the financial support of several institutions (notably the United States National Endowment for the Humanities),[24] the various sources of JPA were entered into the computer and KWICs were prepared for all of them. The entire process — encompassing the lexico-morphological analysis of approximately 300,000 words — was completed in less then three years.[25] As a result, the articles in this dictionary are based on a complete — not a partial — lexical collection.[26]

D. Entries

1. All Aramaic words appearing in Aramaic contexts have been included.[27] Aramaic loanwords in Hebrew contexts, however, are not part of the dictionary.

17 V. Kut, *SGA* passim: Sok, op. cit., 162–165.

18 For a general discussion of the problems of lexicography, v. e.g. L. Zgusta, *Manual of Lexicography*, The Hague 1971; M. Goshen-Gottstein, *Introduction to Lexicography of Modern Hebrew*, Tel Aviv 1969 (Heb).

19 I refer to the editions of the concordances to the Mishna, Tosefta, halachic Midrashim, Targum Onkelos, and the Babylonian Talmud prepared by two generations of the Kosovsky family. However, *CTY*, currently being published by M. Kosovsky, was prepared with the aid of the computer.

20 All the earlier dictionaries were written before the appearance of the concordances. Today, concordances are regularly utilized by all scholars in the field but are only rarely credited. For an exceptional notice, v. Lieb, *TK* 1:VII.

21 For a history of computerized concordance making, v. M.D. Barton, *Computers and the Humanities* 15(1981):1–14; 83–100; 139–154; 6(1982):195–222.

22 V. Y. Choueka, Computerized Full-Text Retrieval Systems and Research in the Humanities: The Responsa Project, *ib.* 14(1980):153–169, with a bibliography.

23 V. The Historical Dictionary of the Hebrew Language: Specimen Pamphlet: The Root ערב, *Leshonenu* 46(1982):165–287 (Heb).

24 V the complete list of funding credits, infra.

25 October 1980–July 1983.

26 For a complete description of the project, v. M. Sokoloff, A Dictionary of Jewish Palestinian Aramaic, Final Report Submitted to the National Endowment for the Humanities, Grant No. RT-1774-81, September 1986.

27 Even when they are embedded in larger Hebrew ones.

2. Personal and geographic names are not included in the dictionary, since they require specialized treatment.[28]
3. Greek, Latin and Hebrew words are included only when it is clear from a modification of their morphological structure that they are loanwords and not simply transcriptions.

E. Orthography
Because of the fluid state of the orthographic practice in the manuscript tradition over the centuries, identical words are commonly spelled in a variety of ways. While quotations in the entries themselves give the spelling exactly as it appears in the source, the entry header itself is spelled in accordance with what has been shown to have been the original JPA practice.[29]

F. Vocalization
Contrary to the practice of previous modern lexicographers, no attempt has been made here to reconstruct the vocalization of nominal forms on the basis of comparative or etymological data. All vocalized entries are based on vocalizations appearing in the sources themselves, mainly in the manuscripts of the Fragments of the Palestinian Targums.[30]

G. Structure of the Entries
The individual lexical entries are divided into six parts:
1. Lemma — This is the most basic form of the lexeme, e.g. the triradical root of a verb or the absolute state of a noun.[31]
2. Part of Speech — The following parts of speech are distinguished: adj., adv., conj., interj., n., prep., pron., vb., v.n.
3. Gloss — The English gloss is intended to convey a general meaning for the lexeme, whereas its more specific nuances are detailed in the lexical section.
4. Etymology — The purpose of this section is to indicate the relationship of the lexeme to the cognates in the other Aramaic dialects or Semitic languages[32] in the following order: Other MWA dialects (CPA, SA),[33] Syriac, TBA, other Aramaic dialects, Mishnaic Hebrew, other Semitic languages.[34] The sources of loanwords from other languages (e.g. Akkadian, Greek) are also given.

28 Many of the GN's are treated in *SY* (a new edition is in preparation). A study of the PN's in the Rabbinic literature remains a desideratum.
29 For details, v. Sok, *GF* 60–74.
30 The vocalization of the entry is normalized according to Tiberian rules; however, in the semantic section, the vocalization is given exactly as it appears in the manuscript.
31 Since a verb may only be attested in a derived conjugation or a noun only in the emphatic state, these forms may on occasion be reconstructed.
32 It is not the purpose of this section to be a full-fledged etymological dictionary of the Aramaic language.
33 Comparative material from these two Aramaic dialects is given as far as is ascertainable. For words in CPA texts published after the appearance of *LSp*, I have been able to utilize a word list put at my disposal by Dr. C. Müller-Kessler, Berlin.
34 The absence of a reference to Syriac, etc. should not be understood as implying that the word is not attested in that language/dialect.

5. Semantic Section — This section documents the various morphological forms[35] and semantic features of each lexeme. In order to present a large amount of documentation — especially in the more common entries — citation length has been kept to a minimum.[36] Additional examples have been cited by refernce only.[37] Since orthographic practice varies from one text to the other, the spelling of these examples may vary from the fully cited ones.
6. Bibliography — References to previous studies are limited, in genéral, to discussions of the word's form and meaning.[38]

I. References

The following principles have been employed in providing references to texts:
1. Each text is cited according to a principal manuscript witness.[39]
2. When a complete citation is taken from a witness other than the principal manuscript witness, it is indicated as such, e.g. *BRV*[60] = *Bereshit Rabba*, Ms. Vatican 60; *SoṭV* = *Soṭa*, Ms. Vatican 133.
3. When a single word in the citation is quoted from a different manuscript source, this is indicated by placing the siglum of the witness in parentheses following the word, e.g. אלוך(G), means that the form is cited from a Geniza manuscript.
4. For published texts, all references are given to the page and line numbering of the critical or best available edition,[40] even though the quoted manuscript did not serve as the source for the edition. Thus, all the versions of *Echa Rabba* are cited from manuscript sources according to the pagination of Buber's edition.
5. For unpublished sources, the references are as follows: a. Masoretic notes — according to manuscript source, book, chapter, and verse; e.g. *MMDam* Gen 3:17 = *Masora Magna* of the Damascus Pentateuch to Gen 3:17; b. Poems — according to the number and line in the forthcoming edition of Sokoloff-Yahalom, e.g. *SYAP* 35:6.

35 For the sparsely attested words, morphological forms are given together with semantic illustrations. For the more common lexemes, a morphological section precedes the semantic one.

36 In a dictionary of this type, it is impossible to enter into discussions of *realia*, jurisprudence, terminology, etc. Words of this type should be handled in a fuller fashion in more specialized works.

37 For the rare lexemes, all the references are usually quoted, except when the word appears repeatedly in a stereotyped usage.

38 In the interests of brevity, a representative or comprehensive reference has been preferred which may direct the reader further.

39 For details, v. infra: Sources of Jewish Palestinian Aramaic.

40 Due to errors and emendations in printed editions based on manuscripts (e.g. *PT* printed on the basis of the Leiden Ms.; *VR* printed from a British Library manuscript), these citations may be registered only in the *apparatus criticus*, or may not yet appear in any printed form.

ABBREVIATIONS

A	Aramaic
AAC	S. Krauss et al., *Additamenta ad Aruch Completum*, Vienna 1937 (Heb)
AbgurNew	New Version of Abba Gurion (Sources III)
abs.	absolute
add.	additional
adj.	adjective
adv.	adverb
af.	af'el
Agnon Vol	B. Kurzweil (ed.), *Yuval Shai, A Jubilee Volume Dedicated to S.Y. Agnon on the Occasion of his Seventieth Birthday,* Ramat Gan 1958 (Heb)
AH	F. Rosenthal (ed.), *An Aramaic Handbook*, 2 vols. Wiesbaden 1967
AHw	W. von Soden, *Akkadisches Handwörterbuch*, 3 vols. Wiesbaden 1965–1981
Akk	Akkadian
AKM	*Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes*
Albeck Vol	ספר היובל לרבי חנוך אלבק, Jerusalem 1963
Alei Ayin	*Alei Ayin, The Zalman Schocken Jubilee Volume*, Tel Aviv 1952 (Heb)
Alon Vol	M. Dorman et al., *Essays in Jewish History and Philology in Memory of G. Alon*, Tel Aviv 1970 (Heb)
Am	Amos
Am	Amulet (Sources VIII)
AmGen	Amulet from the Cairo Geniza (Sources VIII)
AmMont	Amulet published by J.A. Montgomery (Sources VIII)
AP	A.E. Cowley, *Aramaic Papyri from the Fifth Century B.C.*, Oxford 1923
Ar	Arabic; *Aruch Completum*^{2}, ed. A. Kohut, Vienna 1928
Arameans	M. Sokoloff (ed.), *Arameans, Aramaic and the Aramaic Literary Tradition*, Ramat Gan 1983
Archive	*Archive of the New Dictionary of Rabbinical Literature*, Ramat Gan 1972+
As	M. Assis
Asatir	Z. Ben Hayyim, Sefer Asatir, *Tarbiz* 14(1943):104–125; 174–190; *ib.* 15(1944):72–87 (cited by chapter and line)
ATTM	K. Beyer, *Die aramäischen Texte vom Toten Meer*, Göttingen 1984

AuS	G. Dalman, *Arbeit und Sitte in Palästina*, 8 vols., Gütersloh 1933+
AZ	*ʿAvoda Zara* (Sources IV)
B	Tractate of the Babylonian Talmud (used before the name, e.g. *BBer*)
BA	Biblical Aramaic; *Beiträge zur Assyriologie*; Isho bar Ali, *Syriac Glosses*, 2 vols., ed. R. Gottheil, Kiel 1874-1908
Bab	Babylonian version (Sources IV)
Bacher, Term	W. Bacher, *Die exegetische Terminologie der jüdischen Traditionsliteratur*, 2 vols., Leipzig 1899-1905
BB	Ḥassan bar Bahlul, *Lexicon syriacum*, ed. R. Duval, 3 vols., Paris 1898-1901
BB	*Bava Batra* (Sources IV)
BDB	F. Brown, S.R. Driver, and C.A. Briggs, *A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament*, Oxford 1907
Ben Ḥayyim Vol	*Hebrew Language Studies presented to Prof. Z. Ben Ḥayyim*, Jerusalem 1983 (Heb)
Ber	*Berachot* (Sources IV)
Berg, Glos	G. Bergsträsser, *Glossar des neuaramäischen Dialektes von Maʿlûla*, Leipzig 1921 (*AKM* 15/4)
Beṣ	*Beṣa* (Sources IV)
BH	Biblical Hebrew
Bible	J. Mann, *The Bible as Read and Preached in the Old Synagogue, I*, Cincinnati 1940
Bik	*Bikkurim* (Sources IV)
BL	British Library
Black, Hor	M. Black, *A Christian Palestinian Syriac Horologion*, Cambridge 1954
BM	*Bava Meṣia* (Sources IV)
BPOS	*Bulletin of the Palestine Oriental Society*
BQ	*Bava Qamma* (Sources IV)
BR	*Bereshit Rabba* (Sources III)
Brand, Ceramics	Y. Brand, *Ceramics in Talmudic Literature*, Jerusalem 1953 (Heb)
BŠ	Inscription from Beit Shearim (Sources I)
BT	Babylonian Talmud
BY	E. Ben Yehuda, *A Complete Dictionary of Modern Hebrew*, 16 vols. Tel Aviv 1948 (Heb)
C	Cambridge ms. (Sources III)
Chr	Chronicles
conj.	conjugation, conjunction
corr.	corrected
Cowley, SL	A.E. Cowley, *The Samaritan Liturgy*, Oxford 1909
CPA	Christian Palestinian Aramaic

cs.	construct
CTY	M. Kosovsky, *Concordance to the Talmud Yerushalmi*, Jerusalem 1979+ (Heb)
Dalm	G. Dalman
Dalm, Dialekt	Id., *Aramäische Dialektproben*^{2}, Leipzig 1927
Dalm, Gr	Id., *Grammatik des judisch-palästinischen Aramäisch*, Leipzig 1905
Dalm, Worte	Id., *Die Worte Jesu*, Leipzig 1930
Dam	The Damascus Pentateuch (Sources X)
Dan	Daniel
Dem	*Demai* (Sources IV)
denom.	denominative
Der	*Derashot* (Sources V)
det.	determinate
DevR	*Devarim Rabba* (Sources III)
DISO	C. Jean-J. Hoftijzer, *Dictionnaire des inscriptions de l'ouest*, Leiden 1965
DJD	*Discoveries in the Judaean Desert*, Oxford 1956+
Dt	Deuteronomy
Duensing	R. Duensing, *Christlich-palästinisch-aramäische Texte und Fragmente*, Göttingen 1906
E	Escorial ms. (Sources IV)
EA	Egyptian Aramaic
Eccl	Ecclesiastes
EchR	*Echa Rabba*, ms. related to ed. pr. (Sources III)
EchRB	Id., ms. related to Buber's text (Sources III)
EchRG	Id., Geniza mss. (Sources III)
EchRL	Id., selections from a British Library ms. (Sources III)
Ed	printed edition
ed. pr.	*editio princeps*
EGedi	Inscription from Ein Gedi (Sources I)
EI	*Eretz Israel*
ENesḥut	Inscription from Ein Nesḥut (Sources I)
Eps	J.N. Epstein
Eps, Gr	Id., *A Grammar of Babylonian Aramaic*, Tel Aviv 1960 (Heb)
Eps, MNM	Id., מבוא לנוסח המשנה, Jerusalem 1948
Eps, PLA	Id., *Prolegomena ad litteras Amoraiticas*, Jerusalem 1962 (Heb)
Er	*ʿEruvin* (Sources IV)
EstAn	Ancient Midrash to the Book of Esther (Sources III)
ex.	example
Ex	Exodus
expl.	explains
Ez	Ezra

Fl	H.L. Fleischer
FPT	*Fragments of the Palestinian Targumim* (Sources II)
Fr, AF	S. Fraenkel, *Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen*, Leiden 1886
Frankel, Mavo	Z. Frankel, מבוא הירושלמי, Breslau 1870
Frey	J. Frey, *Corpus Inscriptionum Judaicarum*, II, Rome 1952
Friedman, JMP	M.A. Friedman, *Jewish Marriage in Palestine*, 2 vols., Tel Aviv 1980–1981
FT	*Fragment Targums* (Sources II)
FTP	Version of *FT* in Paris ms. (Sources II)
FTV	Version of *FT* in Vatican ms. (Sources II)
Function and Design	Anon., *Function and Design in the Talmudic Period*, Haaretz Museum, Tel Aviv 1978 (Heb)
G	Geniza ms. (for details, v. Sources)
GaonKom	J.N. Epstein, *Der gaonäische Kommentar zur Mischnaordnung Teharoth zugeschrieben R. Hai Gaon*, Berlin 1924
GAp	Genesis Apocryphon
Geig	B. Geiger
Giṭ	*Giṭṭin* (Sources IV)
GLLT	D. Sperber, *Greek and Latin Legal Terms in Rabbinic Literature*, Ramat Gan 1984
GM	Z.M. Rabbinowitz, *Ginzé Midrash*, Tel Aviv 1976 (Heb)
GN	geographical name
Goldberg, Ohaloth	A. Goldberg, *The Mishna Treatise Ohaloth*, Jerusalem 1955 (Heb)
Gr	Greek
GSA	R. Macuch, *Grammatik des samaritanischen Aramäisch*, Berlin 1982
H	Hebrew
HA	W. Brandenstein and M. Meyerhofer, *Handbuch des altpersischen*, Wiesbaden 1964
Hab	Habakkuk
Hag	Haggai
HAL	L. Koehler and W. Baumgarten, *Hebräische und aramäische Lexikon zum alten Testament*, Leiden 1967+
Ham	*Hameliṣ* (published in LOT, 3/2:439+)
Hem	Hemerology (Sources VIII)
Hirschberg, Ha-Ereg	A.S. Hirschberg, הארג ותעשית הארג, Warsaw 1924
Hoffmann Vol	S. Eppenstein et al., *Festschrift zum siebzigsten Geburtstage D. Hoffmanns*, Berlin 1924
Hor	*Horayot* (Sources IV)
Hos	Hosea
HS 9	A.S. Lewis, *The Forty Martyrs of the Sinai Desert and the Story of Eulogius*, *Horae Semiticae*, 9, Cambridge 1912

HUCA	*Hebrew Union College Annual*
Ḥag	*Ḥagiga* (Sources IV)
Ḥal	*Ḥalla* (Sources IV)
Ḥaliṣa	*Ḥaliṣa* ceremony (Sources V)
*Ḥ*Gemar	Inscription from Ḥirbet Gēmar (Sources I)
IEJ	*Israel Exploration Journal*
imp.	imperfect
imper.	imperative
inf.	infinitive
interj.	interjection
Irano-Judaica	S. Shaked (ed.), *Irano-Judaica, Studies Relating to Jewish Contacts with Persian Culture throughout the Ages*, Jerusalem 1982
Is	Isaiah
itpa.	itpa"al
itpe.	itpe'el
ittaf.	ittaf'al
JA	Judean Aramaic
Jacob, Sprachgut	B. Jacob, Das hebräische Sprachgut im christlich-palästinischen, *ZAW* 22(1902):83–113
JANES	*Journal of the Ancient Near Eastern Society of Columbia University*
JAOS	*Journal of the American Oriental Society*
Jast	M. Jastrow, *A Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi and the Midrashic Literature*, New York 1903
JBL	*Journal of Biblical Literature*
Jer	Jeremiah
JMP	Texts in Friedman, JMP (Sources IX)
JNES	*Journal of Near Eastern Studies*
Jo	Joel
Jon	Jonah
Jos	Joshua
JPA	Jewish Palestinian Aramaic of the Byzantine Period
JQR	*Jewish Quarterly Review*
Jud	Judges
K	Kings; Munich ms. of *VR* (Sources III)
Kaufman, Influences	S.A. Kaufman, *The Akkadian Influences on Aramaic*, Chicago 1974
KBL	L. Koehler and W. Baumgartner, *Lexicon in veteris testamenti libros*^{2}, Leiden 1958
Ket	*Ketubbot* (Sources IV)
KetPap	*Ketubba* written on papyrus (Sources IX)

Kil	*Kilayim* (Sources IV)
Krauss, TA	S. Krauss, *Talmudische Archäologie*, 3 vols., Leipzig 1910–1912
KS	*Kiryat Sefer*
Kut	E. Y. Kutscher
Kut, Isaiah	Id., *The Language and the Linguistic Background of the Isaiah Scroll*, Jerusalem 1959 (Heb)
Kut, SGA	Id., *Studies in Galilean Aramaic*, Ramat Gan 1974
Kut, Studies	Id., *Hebrew and Aramaic Studies*, Jerusalem 1977
Kut Vol	*Studies in Hebrew and Semitic Languages Dedicated to the Memory of E.Y. Kutscher*, Ramat Gan 1980
L	Leiden ms. (Sources IV); London ms. (Sources III)
LA	*Liber Annuus*
Lam	Lamentations
Lane	E.A. Lane, *An Arabic-English Lexicon*, 8 vols., London 1863–1893
Lat.	Latin
Lehnw	S. Krauss, *Griechische und lateinische Lehnwörter im Talmud, Midrasch und Targum*, II, Berlin 1899
Lesh	*Leshonenu*
Lev	Leviticus
Levias, Gram	C. Levias, *A Grammar of Galilean Aramaic*, New York 1986 (Heb)
lex	lexical item
Lieb	S. Lieberman
Lieb, Greek	Id., *Greek and Hellenism in Jewish Palestine*, Tel Aviv 1962 (Heb)
lit.	literature
Löw, Fauna	I. Löw, *Fauna und Mineralien der Juden*, Hildesheim 1969
Löw, Flora	Id., *Die Flora der Juden*, 4 vols., Berlin-Vienna 1924-1934
Löw, Pf	Id., *Aramäische Pflanzennamen*, Leipzig 1881
LOT	Z. Ben Hayyim, *The Literary and Oral Tradition of Hebrew and Aramaic amongst the Samaritans*, Jerusalem 1957+ (Heb)
Lown Studies	A. Altmann (ed.), *Phillip W. Lown Institute of Advanced Jewish Studies, Studies and Texts*, I, Cambridge 1963
LS	C. Brockelmann, *Lexicon Syriacum*[2], Halle 1928
L-S	H.G. Liddell and R. Scott, *A Greek-English Lexicon*[19], Oxford 1940
LSp	F. Schulthess, *Lexicon Syropalaestinum*, Berlin 1903
Luncz, TY	A.M. Luncz, *Palestinian Talmud* (*Ber-Švi*), Jerusalem 1900–1916 (Heb)
m.	masculine
M	*Magna*; Mishna
Ma	Mandaic
Mak	*Makkot* (Sources IV)
Mal	Maʿlûla; Malachi
Mas	*Maʿasrot* (Sources IV)

MD	E.S. Drower and R. Macuch, *A Mandaic Dictionary*, Oxford 1963
MDam	*Masora* to the Damascus Pentateuch (Sources X)
Meg	*Megilla* (Sources IV)
Met	B.M. Lewin (ed.), *Metiboth to Mo'ed, Nashim and Neziqin*, Jerusalem 1933 (Heb)
metath.	metathesis
MGWJ	*Monatsschrift für die Geschichte und Wissenschaft des Judentums*
MH	Mishnaic Hebrew
Mic	Micah
MM	*Masora Magna*
mng.	meaning
Moreshet, Lexicon	M. Moreshet, *A Lexicon of the New Verbs in Tannaitic Hebrew*, Ramat Gan 1980 (Heb)
MP	*Masora Parva*
MPs	Midrash to Psalms (Sources III)
MQ	*Moʿed Qaṭan* (Sources IV)
MŠ	*Maʿaser Sheni* (Sources IV)
MSam	Midrash to Samuel (Sources III)
MWA	Middle Western Aramaic
MY	*Minḥat Yehuda*, commentary to *BR*
n.	noun
Nab	Nabatean
Nah	Nahum
Naveh	Synagogue inscriptions (Sources I)
Naz	*Nazir* (Sources IV)
Ned	*Nedarim* (Sources IV)
Neh	Nehemiah
Nid	*Nidda* (Sources IV)
Nöld	Th. Nöldeke
Nöld, Beiträge	Id., *Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft*, Strassburg 1904
Nöld, NB	Id., *Neue Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft*, Strassburg 1910
Nöld, Neus. Gr.	Id., *Grammatik des neusyrischen Sprache*, Leipzig 1868
Nöld, SG	Id., *Kurzgefasste Syrische Grammatik*^{2}, Leipzig 1898
Num	Numbers
Nyberg, Manual	H.S. Nyberg, *A Manual of Pahlavi*, 2 vols., Wiesbaden 1964–1974
O	Oxford ms.
OA	Old Aramaic
OLZ	*Orientalische Literaturzeitung*
Or	*ʿOrla* (Sources IV)
Ov	Ovadiah
OY	S. Lieberman, *On the Yerushalmi*, Jerusalem 1929 (Heb)

P	Paris ms.; Parma ms.
pa.	pa"el
PalLaws	M. Margulies, הלכות ארץ ישראל מן הגניזה (Palestinian Laws from the Geniza), Jerusalem 1973
Pap	Papyrus from Egypt (Sources VII)
PAr	Palestinian Arabic
pass.	passim
pass.part.	passive participle
part.	participle; particle
Patai, Hamayim	R. Patai, המים, Jerusalem 1946
pe.	pe'al
Pea	*Pe'a* (Sources IV)
Per	Persian
Peri, Morph	Y. Peri, תורת הצורות של הארמית הגלילית על פי שרידי התרגום הארץ ישראלי מן הגניזה (Morphology of Galilean Aramaic according to the Fragments of the Palestinian Targum), M.A. thesis, Tel Aviv University 1978
Pes	*Pesaḥim* (Sources IV)
pf.	perfect
PN	personal name
prep.	preposition
prev.	previous
PRK	*Pesikta de Rav Kahana* (Sources IV)
Proc	Proclamations of a Palestinian Court (Sources V)
pron.	pronoun
Prov	Proverbs
Ps	Psalms
PsJ	*Targum Pseudo-Jonathan on the Pentateuch*, ed. D. Rieder, Jerusalem 1974
PSm	R. Payne Smith, *Thesaurus Syriacus*, 2 vols., Oxford 1879-1898
PSmSup	J.P. Margoliouth, *Supplement to the Thesaurus Syriacus of R. Payne Smith*, Oxford 1927
PT	Palestinian Talmud
QA	*Qundres Aḥaron* (Sources IV)
Qid	*Qiddushin* (Sources IV)
Ram	Maimonides' Laws of the Yerushalmi (Sources IV)
Rat	B. Ratner (Sources IV)
rdg.	reading
ref.	reference
Reḥov	Inscriptions from the synagogue at Reḥov (Sources I)
RH	*Rosh Hashana* (Sources IV)
Riš	*Rishon*, citation in a medieval authority (Sources IV)

Ros	E.S. Rosenthal
RQ	*Revue de Qumran*
Ru	Ruth
RuR	*Ruth Rabba* (Sources III)
SA	Samaritan Aramaic
Sam	Samuel
San	*Sanhedrin* (Sources IV)
Schirmann Vol	S. Abramson and A. Mirsky (eds.), *H. Schirmann Jubilee Volume*, Jerusalem 1970 (Heb)
Schulthess, Gr	F. Schulthess, *Grammatik des christlich-palästinischen Aramäisch*, Tübingen 1924
Schwally, Idioticon	F. Schwally, *Idioticon des christlich palästinischen Aramaeisch*, Giessen 1893
Se	R. Shlomo Serillo (Sources IV)
Shashar	Y. Shashar, *The Jerusalem Manuscript 5702 24 (Sassoon 507) and its Place in the Formation of the Tiberian Textus Receptus*, Ph.D. dissertation, Hebrew University 1983 (Heb)
SL	A.E. Cowley, *The Samaritan Liturgy*, II, Oxford 1909: Glossary of the Aramaic Texts, XLVIII–LXXII
Sof	A. Sofer (Sources IV)
Sok	M. Sokoloff
Sok, GF	Id., *The Geniza Fragments of Bereshit Rabba*, Jerusalem 1983 (Heb)
Sok, Job	Id., *The Targum to Job from Qumran Cave XI*, Ramat Gan 1974
Song	Song of Songs
Sophocles	E.A. Sophocles, *Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Periods*, Cambridge 1914
Soṭ	*Soṭa* (Sources IV)
Sperber, Greek	D. Sperber, *Essays on Greek and Latin in the Mishna, Talmud and Midrashic Literature*, Jerusalem 1982
Sperber, Money	Id., *Roman Palestine 200-400, Money and Prices*, Ramat Gan 1974
Sperber, Nautica	Id., *Nautica Talmudica*, Ramat Gan 1986
Spitaler, Gram	A. Spitaler, *Grammatik des neuaramäischen Dialekts von Maʿlûla (Antilibanon)*, Leipzig 1938
SRIHP	*Studies of the Research Institute of Hebrew Poetry in Jerusalem* (Heb)
ST	A. Tal (ed.), *The Samaritan Targum of the Pentateuch*, 2 vols. Tel Aviv 1980-1981; Z.W. Rabbinowitz, *Shaʿare Torath Eretz Israel*, Jerusalem 1940
STEI	
Suk	*Sukka* (Sources IV)
Sy	Syriac
SY	S. Klein, ספר הישוב, Jerusalem 1939

SYAP	M. Sokoloff and J. Yahalom, *Aramaic Poems from Eretz Israel of the Byzantine Period* (Sources VI; forthcoming)
SZ	S. Lieberman, *Sifre Zutta*, New York 1968 (Heb)
Šab	*Shabbat* (Sources IV)
Šeq	*Sheqalim* (Sources IV)
ŠR	*Shir ha-Shirim Rabba* (Sources III)
ŠT	*Shimmusha de Tehillim* (Sources VIII)
Švi	*Shevi'it* (Sources IV)
Švu	*Shevu'ot* (Sources IV)
T	Tosefta, ed. S. Lieberman, New York 1956+; ed. S. Zuckermandel, Jerusalem 1970 (reprint)
Talshir, Fauna	D. Talshir, *The Nomenclature of the Fauna in the Samaritan Targum*, Ph.D. dissertation, Hebrew University, Jerusalem 1981 (Heb)
Tan	*Ta'anit* (Sources IV)
TBA	Talmudic Babylonian Aramaic
TC	S. Lieberman, *The Talmud of Caesarea*, Jerusalem 1931 (Heb)
Ter	*Terumot* (Sources IV)
TJ	Targum Jonathan to the Prophets, ed. A. Sperber, Leiden 1959–1962
TK	S. Lieberman, *Tosefta ki-fshuta*, New York 1955+
TM	Z. Ben-Ḥayyim (ed.), תיבת מרקה [*Tibat Marqe*] *A Collection of Samaritan Midrashim*, Jerusalem 1988 (Heb)
TMW	J. Levy, *Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim*[3], 4 vols., Berlin and Vienna 1924
TN	*Targum Neophyti* (Sources II)
TNGl	Glosses to *TN* (Sources II)
TO	Targum Onkelos, ed. A. Sperber, Leiden 1959
TR	S. Lieberman, *Tosefeth Rishonim*, 4 vols., Jerusalem 1936–1939
TW	J. Levy, *Chaldäisches Wörterbuch über die Targumim und einer grossen Theil des rabbinischen Schriftthums*, 2 vols., Leipzig 1867
V	Vatican ms.
Var	variant
vb.	verb
v.n.	verbal noun
VR	*Vayyikra Rabba* (Sources III)
Vullers	I.O. Vullers, *Lexico Persico-latinum*, 2 vols., Bonn 1855–1864
w.	with; word
Wagner, Aramäismen	M. Wagner, *Die Lexikalischen und grammatikalischen Aramäismen im alttestamentlischen Hebräisch*, Berlin 1966
Wartzki, LM	I. Wartzki, לשון המדרשים, Jerusalem 1970
Wehr	H. Wehr, *A Dictionary of Modern Written Arabic*, Wiesbaden 1961

w/o	without
w. ref.	with reference
WZKM	*Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*
Yalon, Intr	H. Yalon, *Introduction to the Vocalisation of the Mishna*, Jerusalem 1964 (Heb)
Yalon, Studies	Id., *Studies in the Hebrew Language*, Jerusalem 1971 (Heb)
Yalon Vol	S. Lieberman et al. (eds.), *H. Yalon Jubilee Volume*, Jerusalem 1963 (Heb)
Yev	*Yevamot* (Sources IV)
YFG	L. Ginzberg, *Yerushalmi Fragments from the Geniza*, New York 1909 (Heb)
YK	S. Lieberman, *Hayerushalmi Kiphshuto*, Jerusalem 1934 (Heb)
YN	E.S. Rosenthal and S. Lieberman, *Yerushalmi Neziqin, edited from the Escorial Manuscript*, Jerusalem 1983 (Heb)
Yom	*Yoma* (Sources IV)
ZA	*Zeitschrift für Assyriologie*
ZAW	*Zeitschrift für die alttestamentlische Wissenschaft*
ZDMG	*Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft*
ZDPV	*Zeitschrift des deutschen Palästina-Vereins*
Zec	Zechariah
Zep	Zephaniah
Zoar	Inscription from Zoar (Sources I)

SIGNS

( )	Deletion in manuscript source
[ ]	Defective portion in manuscript source (e.g. hole)
< >	Editorial addition
{ }	Editorial deletion
↓	See entry
√	Verbal root
<	loanword from
>	loanword into
⌜	partially restored letters
≠	as opposed to
—	sub-entry

For Syriac letters a different Hebrew font has been employed, e.g. ערב.

THE SOURCES OF JEWISH PALESTINIAN ARAMAIC

I. Inscriptions

BŠ Inscriptions from Beit She'arim in N. Avigad, *Beit Shearim*, 3, Jerusalem 1971:169–188

Frey J. B. Frey, *Corpus Inscriptionum Judaicarum*, Vol. 2, Rome 1952 (by number)

ḤGemar C. Meehan, An Aramaic Inscription from *Ḥirbet Gēmar*, *ZDPV*, 96(1980):59–66

Naveh J. Naveh, *On Stone and Mosaic*, Jerusalem 1978 (Heb)[1]

No.	Provenance	No.	Provenance
2	Kefar Bir'im	26	Ḥamat Tiberias
3	Ib.	28	Aphek
4	——	29	Sepphoris
5	Yesud Hama'ale	30	Kafr Kana
7	Dabura	31	Ib.
8	Ib.	32	el-Ḥamma
9	Ib.	33	Ib.
10	Ib.	34	Ib.
11	Ib.	35	Ib.
12	Gush Ḥalab	39	Usafia
15	Rama	40	Ḥ. Iṣḥaqiya
16	Kefar Ḥanania	42	Kawkab el-Hawa
17	Korazim	43	Beit Alfa
18	Kefar Naḥum	46	Beisan
19	Ḥ. Kanaf	47	Ib.
20	'Umm el-'Amud	53	Ashkelon
21	Iblin	57	Maon
22	Tiberias	58	No'aran
23	Ib.	59	Ib.
24	Ib.	60	Ib.
25	Ib.	62	Ib.

1 This is the most accurate edition of the Palestinian synagogue inscriptions. The inscriptions are also available in J.A. Fitzmyer and D.J. Harrington, *A Manual of Palestinian Aramaic Texts*, Rome 1978; Beyer, ATTM.

63	Ib.	77	Ḥ. Susiya
64	Ib.	78	Ib.
65	Ib.	81	Ib.
66	Ib.	82	Ib.
69	Jericho	83	Ib.
70	Ein Gedi	84	Ib.
71	Beit Guvrin	85	Ib.
72	Hebron(?)	87	Beer Sheba
74	Samuʿa	110	Qaṣrin

Reḥov 1 Naveh, no. 49

Reḥov 2 Dedicatory inscription on plaster from Reḥov synagogue, Israel Museum, no. 74-2178 (photograph published by F. Vitto, *IEJ* 30(1980): pl. 27a; readings completed by autopsy at Israel Museum)

Tiberias Grave inscription from Tiberias (Israel Museum, unpublished)

Zoar J. Naveh, Another Jewish Aramaic Tombstone from Zoar, *HUCA* 56(1985):103-116 (cited by no.)

II. Targumim[2]

FPT Fragments of the Palestinian Targumim, published in M. Klein, *Geniza Manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch*, Cincinnati 1986[3]

No.	Ms. Klein	No.	Ms. Klein
01	A	10	J
02	B	11	K
03	C	12	M
04	D	13	Q
05	E	14	R
06	F	15	S
07	G	16	T
08	H	17	U
09	I	18	V

2 For a survey of the available Targumim and their editions, see: M. Klein, in Sok, Arameans 89–96. The Pseudo-Jonathan Targum (*PsJ*) has not been utilized in compiling this dictionary for the following reasons: 1. A complete Palestinian Targum to the Pentateuch (*TN*) is now available; 2. *PsJ* contains many words which were introduced from either TO or TBA; 3. The general state of preservation of the text of *PsJ* known only from one manuscript is very poor and contains a large number of corruptions. For these reasons, the unique words to be found in *PsJ* are, in general, suspect, and their inclusion in this dictionary would add more uncertainty than solid lexical material. For a detailed discussion of the entire issue, see now: E.M. Cook, *Rewriting the Bible: The Text and Language of the Pseudo-Jonathan Targum*, Ph.D. dissertation, UCLA 1986.

3 I would like to thank Dr. Klein for having put a typescript of his book at my disposal before its publication.

	19	W	24	BB
	20	X	25	CC
	21	Y	26	DD
	22	Z	27	HH
	23	AA	28	NN

FT — *The Fragment Targums of the Pentateuch*, ed. M. Klein, Rome 1980
N = Ms. Nürnberg, Stadtbibliothek, Solger 2.2
P = Ms. Paris, Bibliothèque nationale 110
V = Ms. Vat. Ebr. 440

TN — *The Neophyti Targum of the Pentateuch*, ed. A Diéz-Macho, Madrid-Barcelona 1968–1978 (quoted according to the photograph)[4]

TNGl — Glosses to the Neophyti Targum (according to *TN*)

III. Midrashim[5]

AbgurNew — New Version of Abba Gurion (published in GM 163-170 from T-S C1,48)

BR — *Bereshit Rabba*, cited acc. to pagination of ed. J. Theodor and Ch. Albeck, Berlin and Jerusalem 1903-1936[6]
Ar = Citations in the Aruch
G = Geniza mss. (published in Sok, GF)
L = Ms. BL Add. 27169
V = Ms. Vat. Ebr. 30[7]
V^{60} = Ms. Vat. Ebr. 60[8]

DevR — *Devarim Rabba*[2], ed. S. Lieberman, Jerusalem 1965

EchR — *Echa Rabba*, mss. related to ed. pr., Constantinople 1520[9], cited acc. to pagination of ed. S. Buber, Vilna 1899
C = CUL Add. 495

4 An excellent photograph of *TN* at the Institute of Microfilmed Hebrew Manuscripts of the National and Hebrew University Library was employed to correct the printed edition. (The work was carried out by G. Lund and Z. Levy.) Many corrections — some unnecessary — as well as errors occur in this book, especially in the earlier volumes. See: TN 6: Appendices 49–116.

5 Quotations of Midrashic texts from *Yalquṭ Shim'oni* which were common in previous dictionaries are rare in this one. This is because of the greater availability of manuscript material which has made the value of the *Yalquṭ* much less significant.

6 The text is cited as follows: 1. Ms. V: 23–50; 151–200; 229–1285; 2. Ms. V^{60}: 1–23; 51–150; 200–228; 3. Ed. pr.: 1285–end. Because of the unreliability of the listing of the variants from V (v. Kut, SGA 12, n. 4) and the fact that V^{60} was unknown to the editors of *BR* (ib., n. 6), it is imperative to consult the manuscripts themselves.

7 Facsimile edition by Makor Publishers, Jerusalem 1971.

8 Facsimile edition by Makor Publishers, Jerusalem 1972.

9 I would like to thank P. Mandel who is currently preparing a critical edition of *Echa Rabba* for his help with regard to the manuscript sources of this text. See provisionally his M.A. thesis: הסיפור במדרש איכה — נוסח וסגנון, Hebrew University 1983.

	Ed = editio princeps
	M = Ms. Munich 229 (main text)
EchRB	*Echa Rabba*, mss. related to Buber's text
	Bub = text printed in Buber's edition
	O = Bodl., Ms. Oxf. 164 (main text)
EchRG	Geniza mss. of *EchR* (published in GM 133-154)
EchRL	*Echa Rabba*, BL Add. 27089 (acc. to selections printed in Dalm, Dialekt 15+)
EstAn	An Ancient Midrash to the Book of Esther (published in GM 156-160)
EstR	*Esther Rabba*, cited acc. to pagination of ed. Vilna 1878[10]
	C = Ms. Camb. Add. 495,2 (Ch. 1-5)
	O = Ms. Oxf. 164,2 (Introduction)
	V = Ms. Vat. Ebr. 261 (Ch. 6-10)
KohR	*Kohelet Rabba*, cited acc. to pagination of ed. Vilna 1878[11]
	Ed = Ed. pr., Pesaro 1519
	O = Bodl., Ms. Oxf. 164,2 (main text)
MPs	Midrash to Psalms, ed. S. Buber, Vilna 1889
MSam	Midrash to Samuel, ed. S. Buber, Vilna 1893[12]
	Ed = Ed. pr., Constantinople 1517(?) (main text)
PRK	*Pesikta de Rav Kahana*, cited acc. to ed. B. Mandelbaum, New York 1962
	Ar = Citations in Aruch
	G = Geniza mss. (quoted in var. lec.)
	O = Bodl., Ms. Oxf. 151,1
RuR	*Ruth Rabba*, ed. B.M. Lerner, Jerusalem 1971 (cited by page and line)
	O = Bodl., Ms. Oxf. 164
	G = Geniza mss. (quoted in var. lec.)
ŠR	*Shir ha-Shirim Rabba*, cited acc. to pagination of ed. Vilna 1878
	Ed = Ed. pr., Pesaro 1512
	G = Geniza mss.[13]
	V = Ms. Vat. Ebr. 76 (main text)[14]

10 I would like to thank Dr. J. Tabory for having put a typescript of his forthcoming edition of *Esther Rabba* at my disposal.

11 I would like to thank Dr. M. Hirshman for putting a manuscript of his forthcoming edition of Kohelet Rabba (Ch. 1–5) at my disposal. On this midrash, see now his commentary: *Midrash Qohelet Rabba: Chapters 1–4. Commentary (Ch. 1) and Introduction*, Ph.D. thesis, Jewish Theological Seminary 1983 (Heb).

12 I would like to thank Ms. Tirza Lifshitz for her help with regard to Midrash Samuel.

13 Several fragments have been published to date; v. GM 83–117; A. Scheiber, *Acta Orientalia Hungarica* 32 (1978): 231–243.

14 An edition of all the Geniza material (including unpublished manuscripts) as well as a critical edition based on Ms. V are being prepared by H.E. Steller and M.C. Steller-Kalff who kindly placed typescripts of these texts at my disposal.

VR *Vayyikra Rabba*, cited acc. to pagination of ed. M. Margulies, Jerusalem 1952–1960
Ed = Ed. pr., Constantinople 1512
G = Geniza mss. (published in VR 5: Appendix)
K = Ms. Munich 117
L = BL Add. Ms. 27169 (main text)
Q = Oxf., Ms. Heb. c.18, fol. 17–22 (published in VR 5: Appendix)
V = Ms. Vat. Ebr. 32

IV. The Palestinian Talmud[15]

PT The Palestinian Talmud, cited acc. to the pagination of the *editio princeps*, Venice 1523 (reprinted Berlin 1924; New York 1950)
1. Manuscripts
As = Fragment of *San* published by M. Assis, *Tarbiz* 46(1977):29–90
Bab = Version of *Šeq* and *Hor* published in BT, according to Bomberg edition, Venice 1524
E = Ms. Escorial GI-3 to Tractate *Neziqin*, published in YN
G = Geniza mss.[16]
L = Ms. Leiden, Scaliger 3 (main text)[17]
M = Ms. Munich, Cod. Heb. 95
QA = Qundres Aḥaron, cited from YFG
Ram = Maimonides, *Hilkhoth Ha-Yerushalmi*, ed. S. Lieberman, New York 1947
Rat = B. Ratner, *Varianten und Ergänzungen des Textes des jerusalemitischen Talmud*, Vilna 1905–1914 (Heb)
Riš = *Rishon*, an early Talmudic authority, generally quoted from Rat
Se = Text of *PT* accompanying commentary of R. Shlomo Serillo to the Order *Zeraʿim*, ed. M. Lehmann and M. Dinglos
Sof = *Treatise Shekalim*, ed. A. Sofer (Schreiber), New York 1954
V = Ms. Vat. Ebr. 133 to the Order Zeraʿim and *Soṭ*[18]

15 For a general orientation, see: B. Bokser, An Annotated Bibliographical Guide to the Study of the Palestinian Talmud, in: *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, II.19.2, Berlin 1979:139–256; on the textual problems of PT, cf. also: M. Sokoloff, *JNES* 37(1978):164–165.

16 A complete listing of the published Geniza texts can be found in Bokser, op. cit., 159–163. The letter G following the name of the tractate indicates that the text is quoted from one of these texts. There are still many unpublished Geniza mss. of PT which could not be utilized in this dictionary. A complete list is being compiled as part of the Mishna Project of the Israel Academy of Sciences and Humanities.

17 This manuscript is available in a facsimile edition by Kedem Publishers, Jerusalem 1970. I would like to thank the Academy of the Hebrew Language for placing a computer printout of this manuscript at my disposal.

18 This manuscript is now available in a facsimile edition by Makor Publishers, Jerusalem 1971.

2. Tractates

Ber	*Berachot*	*Meg*	*Megilla*
Pea	*Pe'a*	*Ḥag*	*Ḥagiga*
Dem	*Demai*	*MQ*	*Moʿed Qaṭan*
Kil	*Kilayim*	*Yev*	*Yevamot*
Švi	*Sheviʿit*	*Soṭ*	*Soṭa*
Ter	*Terumot*	*Ket*	*Ketubbot*
Mas	*Maʿasrot*	*Ned*	*Nedarim*
MŠ	*Maʿaser Sheni*	*Giṭ*	*Giṭṭin*
Ḥal	*Ḥalla*	*Naz*	*Nazir*
Or	*ʿOrla*	*Qid*	*Qiddushin*
Bik	*Bikkurim*	*BQ*	*Bava Qamma*
Šab	*Shabbat*	*BM*	*Bava Meṣia*
Er	*ʿEruvin*	*BB*	*Bava Batra*
Pes	*Pesaḥim*	*San*	*Sanhedrin*
Yom	*Yoma*	*Mak*	*Makkot*
Šeq	*Sheqalim*	*Švu*	*Shevuʿot*
Suk	*Sukka*	*AZ*	*ʿAvoda Zara*
RH	*Rosh Hashana*	*Hor*	*Horayot*
Beṣ	*Beṣa*	*Nid*	*Nidda*
Tan	*Taʿanit*		

V. Gaonic Literature

Der	N. Wieder, Three Derashot for Fast Days for Rain from the Geniza, *Tarbiz* 54(1985):45–55 (quoted by page and line)
Ḥaliṣa	*Ḥaliṣa* ceremony, published in *Tarbiz* 1(1931):100–101
PalLaws	M. Margulies, הלכות ארץ ישראל מן הגניזה, Jerusalem 1973, containing: 1. Book of Blessings and Writs (pp. 27–31); 2. Laws of Incest (pp. 64–67)
Proc	Proclamations of a Palestinian(!) Court, published in J. Mann, *Texts and Studies*, I, Cincinnati 1931:555–557

VI. Poetry

Etremi	Klein, *Geniza Manuscripts*, I:193
SYAP	M. Sokoloff and J. Yahalom, *Aramaic Poetry of the Byzantine Period from Eretz Israel* (Heb)[19]

No.	Incipit	No.	Incipit
1	אימר שבחה	5	אזדעזע עלמה
2	אזל משה	6	אמר אויב
3	ריהון וחשב <...>	7	מן כותך אריה נהמא
4	אזל משה מן שמיה	8	תנון שבחיה

19 The poems are cited according to the line numbering of the forthcoming edition to be published by the Israel Academy of Sciences and Humanities where full details are given.

9	אוחרן דלית כותיה	40	אמר קיריס למשה
10	אלימלך גלה ופנה	41	אזלת בככיתא
11	ארכין ה' שמיא	42	אזלת יוכבד
12	אנגלי מרומא	43	אפתח פמי
13	איתו כרועו	44	אמלל בחכמה
14	אמר יצחק	45	מן מייה < >
15	איתגבר בחייליה	46	אתן דוכסה
16	אית לי חד טליא	47	אתחמי במרומה
17	אריה סלק מן ימה	48	אסב רשותכון
18	אתכנשו עשרה מלכין	49	אתני שבח
19	היך אתחתם	50	אלהא רמא
20	ארעים במר קלי	51	אמלל תשבחיה
21	אנא איזל ואבכה	52	<אדם ...> רכל דינה
22	איך אינון	53	אשבח שמיה
23	אדיק בבעו	54	אהרן בחר ביה
24	ארים עיני	55	<...>נפשה
25	אבהת עלמה	56	<איתון בני> אנשא
26	אתניה בכנישתי	57	אלילו ובכון
27	אסתר בבעו אמרת	58	ארעה זעת
28	אסתר צווחת	59	אבלייה אתנחמון
29	אציתו לי אילניא	60	איילון ובכון
30	אית הווה חר יהודיי	61	תתובה עבד
31	אודי לתקיפה	62	אמור לי אנשא
32	אמת די אצטלבו	63	(fragmentary)
33	ושליט המן	64	מנחם יצמח
34	אליסון	65	ואתון אחינן
35	אתגלי אלה קנה	66	כסיה דמותא
36	אתבחר זהרה	67	אמליך יתיה קודשא
37	אתכנשון כחדה	68	תקנית עלמי
38	< >י לבניי	69	וכל אנשא סרירין
39	ובי סלק משה	70	יוון ומקדוניה

Wahawa *Klein, ib,* 195

VII. Papyri from Egypt

Pap C. Sirat, *Les papyrus en caractères hébraïques trouvés en Égypte*, Paris 1985

No.	Pl.	Ms.
1	88	Oxf., Ms. heb. e.120[20]
2	89	Oxf., Ms. heb. f.114 (P) (ib.)

20 Published by A.E. Cowley, *JQR*, O.S. 16(1904):7.

3	86a	Oxf., Ms. heb. e.112 (P)
4	85k	Oxf., Ms. heb. e.111 (P)
5	38	Berlin, Staatliche Museen, P 8149
6	40	Ib., P 8281 + 8282 + 8489
7	40	Ib., P 8283
8	17	Vienna, Österreichische Nationalbibliothek, H 66
9	16	Ib., H 54
10	16	Ib., H 56

VIII. Amulets

Am J. Naveh and S. Shaked, *Amulets and Magic Bowls*, Jerusalem 1985

No.	Provenance	Material
1	Unknown	Silver
2	Mizranag	Copper
3	Ib.	Copper
5	Emmaus	Silver
7	Agabeyli, Turkey	Silver
8	Teqoʿa	Silver
9	Oxyrrhynchus	Lead
10	Horvat Rimmonim	Potsherd
11	Nirim	Bronze
12	Ib.	Bronze
13	Ib.	Bronze
14	Unknown	Silver
15	Unknown	Silver
16	Khirbet Marish	Bronze[21]
17	Tiberias	Silver[22]
18	Unknown	Gold[22]
19	Kaneh	Bronze[23]

AmGen Naveh-Shaked, Amulets 216–240 (Geniza mss.)

No.	Ms.	No.	Ms.
1	T-S A.S. 142.174	8	T-S K 1.137
2	T-S A.S. 143.229	9	T-S K 1.15
5	T-S K 1.70	10	T-S K 1.143
6	T-S K 1.73	11	T-S K 1.80
7	T-S K 1.127	12	T-S K 1.153

21 Published by J. Naveh, *Tarbiz* 54(1985):370.
22 To be published by J. Naveh and S. Shaked.
23 Courtesy of Z. Ilan.

AmMont J.A. Montgomery, Some Early Amulets from Palestine, *JAOS* 31 (1911): 272–281

Hem A hemerology' according to the days of the month (T-S NS 246.10 quoted by day of the month)[24]

ŠT *Shimmusha de Tehillim* (magical praxis of the Psalms, acc. to Ms. Oxf. 1531 (Mich 9), fol. 172a–179a; quoted by no. of Psalms)[25]

ŠTGen Geniza ms. of *ŠT* (T-S NS 291.57)[25]

IX. Palestinian Ketubbot

JMP M. Friedman, *Jewish Marriage in Palestine*, vol. 2: The Ketubba Texts, Tel Aviv 1981

No.	Provenance	No.	Provenance
1	Tinnis, 11th cent.	24	——
2	Tyre, 1023	25	——
3	——	26	Tyre
4	Palestine, 1081	27	Damascus, 1082/1182
5	——	28	Damart, late 10th cent.
6	Metropolis, 927/1027	29	Tyre, 1054
7	Aleppo, 1027	30	——
8	——	31	——
9	Minyat Zifta, 1093	32	1034
10	——	34	Haṣor
11	Tyre, 1079	35	Tyre, 1070
12	Ramle, 1064	37	——
13	Ramle, 1952	38	——
15	Ṣa, 1081	39	Tinnis, late 10th cent.
16	Damsis, 1083	46	Tyre(?), 1089/1099
18	Damascus, 1083	50	Fuṣtat, 1007
20	——	53	Damascus, 933
21	Palestine (?), 1084	55	Damascus, 933
22	——	56	Damascus, 1089/1099
23	——	61	Tyre(?)

KetPap C. Sirat et al., *La Ketouba de Cologne* (Papyrologica Coloniensia 12), Opladen 1986

24 Courtesy of S. Shaked. The text will be published in the *J. Blau Jubilee Volume*.

25 Courtesy of P. Mandel.

X. Tiberian Masora

MDam Masora of the Damascus Pentateuch, National and Hebrew University Library, Heb. Quart. 5072[26]
M = Masora Magna
P = Masora Parva

26 This manuscript (formerly Sassoon 507) has now been published in facsimile. V.S. Loewinger—M. Beit-Arié, *The Damascus Pentateuch*, I, Copenhagen 1978; II, Copenhagen 1982. On its *masora*, v. Shashar. I would like to thank Dr. Y. Shashar for having discussed with me many problems concerning its *masora*.

DICTIONARY

א

אַב, cs. **אבי**, **אֲבוֹ**, det. **אָבָּה**, **אֲבָּה**, pl. **אֲבָהָן** n.m. **father, forefather** (CPA אב, pl. אבהן LSp 1, SA אב ST Gen 44:19, pl. אבהתך ib. Ex 10:6) sg. abs. אָב *FPT* Gen 44:19[04]; *TN* ib.; *ib.* Num 30:17; cs. אבי *ib.* Gen 19:37; det. אָבָּא *FPT* ib. 44:18[04]; *Pea* 15c(41); אבה *TN* Gen 32:10; אִיבָּא *FPT* ib. 37:30[04]; w. suf. 1sg. אבא *TN* ib. 22:7 [H אבי]; *BR* 247:3; 2m. אבוך *TN* Dt 32:6; *Švi* 36c(17); 3m. אֲבוי *FPT* Gen 31:53[03]; *Pes* 30c(57); f. אבוה *TN* Lev 21:9; *Beṣ* 62c(64); 1pl. אבונן *TN* Num 27:3; *BQ* 7b(59); *VRQ* 247:2; 2m. אבוכון *FPT* Gen 43:27[05]; *BB* 16b(47); f. אבוכין *FPT* Gen 31:6[05]; 3m. אבוהון *TN* Num 27:7; *Ket* 33a(32); pl. abs. אֲבָהָן *FPT* Ex 20:5[06]; cs. אבהת *TN* Lev 22:27; det. אבהתה *ib.* Ex 12:23; w. suf. 1sg. אבהתי *FPT* Gen 47:30[04]; 2m. אבהתך *TN* ib. 31:3; 3m. אבהתיה *Ter* 47b(64); f. אבהתה *JMP* 2:28; 1pl. אבהתן *TN* Num 20:15; 2m. אבהתכון *ib.* 33:54; 3m. אבהתהון *ib.* Lev 26:40; *Yom* 44a(64);- **1. father:** a. general: sg. *TN* Gen 44:19 [H id.]; *ib.* Num 30:17; אבי אבוהון *ib.* Gen 19:37; הלואי הוה לי אבא ואימא דאוקרינון would that I had a father and mother whom I could honor! *Qid* 61b(30) // *Pea* 15c(41); חד אבא גבר סב איתי לי I have a father who is an old man *San* 25d(34); אחה שמעת מן אבוך הדא מילתא did you hear that statement from your father? *Tan* 66a(64); *ib.* 67c(48); *MQ* 83a(39); *ib.* 47; ר' יונה אבוך *Švi* 36d(19); *Ber* 7c(35); *Šeq* 50c(64); *Tan* 63c(51); ליתּ אילין דאבוך don't those belong to your father? *Dem* 25a(3); עריתה דאבוך your father's nakedness *TN* Lev 18:7; *BR* 340:3; פעליה דאבוך your father's property *ib.* 785:1; למקבר ית אבוי to bury his father *TN* Gen 50:14; איקריה דאבוי his father's honor *ib.* Lev 19:3; שמואל ערק מן אבוי Samuel fled from his father *Pea* 21b(8); איתחמי ליה אבוי his father appeared to him (in a dream) *Šab* 5b(28); מילין דשמע מן אבוי statements which he heard from his father *Meg* 75c(17); אייתוניה ויהכוניה גב אבוי they brought him and gave him to his father *PRK* 200:1; חזקיה שאל לאבוי PN asked his father *Pea* 20d(56); *Kil* 28b(23); *Ḥal* 57d(63); *PalLaws* 29:9; מחא לאבוי וקטליה he hit his father and killed him *VREd* 592:3; אבוי דהוא גברא *MŠ* 55b(45); ר' חנן אבוי רר' שמעון *Pea* 16c(51); *Dem* 24c(62); *Švi* 39b(47); *Er* 20b(15); *MQ* 82d(18); אבוי דאבה my grandfather *TN* Gen 48:22; *ib.* 49:2; Dt 6:4; אבוי דפחמה *ib.* Gen 28:2; the father of the black one *BR* 336:10 [expl. אבי כנען Gen 9:18]; אבוי רמינוקא the child's father *KohR* 9c(2); אבוי רחורגה the father of the stepson *PalLaws* 66:15; ומה שמיה דאבוי what is his father's name? *Ber* 5a(17); pl. ולא יתקטלון כנין בחובי אבהן sons should not be killed for the sins of fathers *FPT* Dt 24:16[26]; *TN* Ex 34:7; *ib.* Num 14:18; Dt 24:16; חובי אבהתהון *ib.* Lev 26:40; ר' ינאי זעירא כשם איקרא דאבהתי *Tan* 65d(30); my parents' honor *Pea* 15c(26) // *Qid* 61b(14); ונסיין טלייה ואמרין לאבהתה they take the child and say to its parents *PalLaws* 30:19; בית אבהתה her parents' home [בית אב]; b. in form אבא: 1) as interj.: *TN* Gen 27:18; אבא עול טחון תחתיי father! Enter and grind in my stead *Pea* 15c(50) // *Qid* 61b(39); אמרה ליה ברתיה אבא צהייא אנא his daughter said to him: Father! I am thirsty *Yom* 43d(23); *BR* 247:3; *BRV*^{60} 94:1; *ib.* 942:3; 2) = my father [in place of אבי]: הא שמשת ברמשא עם אבא behold, I had sexual relations with my father last night *TN* Gen 19:34; מה דלמא דימוש יתי אבא perhaps my father will feel me *ib.* 27:12; 34; 50:5; שמעית אבא חני I heard my father learning *Ter* 42b(36); מה עבד אבא how is my father? *BR* 1142:2; קדמאי אבא ובתר כן רבי first my father and afterwards my teacher *KohR* 19d(5) // *Ḥag* 77c(10); אנא לא {אנא} חכים לאבא I did not know my father *Ter* 48b(41); *Dem* 25b(10); *Or* 62c(5); *Yev* 6a(60); *AZ* 40b(15); *Ḥag* 77c(10); *Qid* 61a(24); ר' יונה אבא PN, my father *Dem* 24a(4); *Švi* 35a(51); *Šab* 14d(42); *Pes* 37b(53); *Šeq* 47b(45); *AZ* 40d(43); ר' חליפא אבא *Ber* 11b(29) // *BR* 1113:3; 3) w. PN: אבא כוהן בר דלייה *ib.* 954:7; אבא קולון *ŠR* 9c(20); **2. forefather:** sg. אבונן אברהם *FPT* Gen 35:9[03]; אבונן יעקב *ib.*; *TN* ib. 28:10; 49:1; 7; 18; Dt 6:4; *BR* 729:4; *ŠR* 20c(21); pl. תלתי אבהתה עלמה the three fathers of

the world *FPT* Gen 40:12[05]; *TN* ib.; אבהתה צדיקיא the righteous fathers *ib.* Num 23:9; אבהתי אברהם יצחק ויעקב *ib.* Gen 48:16; 49:26; בזכותה דאבהתן אינון on the merit of our fathers *ib.* Dt 33:15; עבדין לו<ן> כמנהג אבהתהון they do them according to the custom of their fathers *Yom* 44a(64); *Soṭ* 17a(38); *ib.* 22a(13); *PRK* 242:11; דין דחרבון אבהתיה ביה מוקדשא he whose forebears destroyed the Temple *ŠR* 40c(19); אומנהון דאבהתך your forebears' trade *PRK* 197:9

For add. exx. in PT, v. CTY 1:5+.

2# אב n.m. **Av, the eleventh month** (< Akk *abu* Kaufman, Influences 114; MH אב Jast 1) *Pes* 30d(3) // *Tan* 64c(26); *SYAP* 36:37; *ib.* 37:19; *JMP* 14:2; *ib.* 29:2

אבד (a/a) vb. **to be lost, perish, lose, forfeit** (↓ אבדן, אבידה, √יבד; CPA אבד, af. איבד, אובד LSp 1, SA אבד Ham 492:191) Pe. **1. to be lost:** אבד כרטיס{ן}<י> my document was lost *Ket* 33c(6); ד'אבד' פורנא(text : פרונא) the *ketubba* was lost *ib.*; *ib.* 22; pass.part. אבידי עיצן בישן *TN* Dt 32:28; **2. to perish:** אבדנן *ib.* Num 17:27; אבדחון *FTP* Num 21:29; יאבד *TN* Gen 40:18; *ib.* Dt 22:3; ייכד *FTV* Gen 40:18; למיבד *FTP* ib. 6:3

Pa. **1. to lose:** מאבד דיליה ודלא דיליה he loses his own (money) and that of others *VR* 56:1; תהווי מאבדה יח כסף כתובתה she will lose her *ketubba* money *JMP* 3:6; 2. to **destroy:** אבדחון גברה you destroyed her husband *BR* 1096:3 // *EchRB* 55:7; תאבדון *TN* Dt 22:9

Af. **1. to lose s.t.:** a. objects: כל מאן דהוה מובד מילה anyone who lost anything *Tan* 66d(62); ואין אובד אובד מרגלי and if he lost, he lost a pearl (i.e. his soul) *Ter* 45d(9) // *AZ* 41a(63); *Kil* 32c(31) // *Ket* 35b(34); לא מיסתיא מובד דידיה אלא דחורנין מוביד דידיה ודלא דידיה is it not enough that he loses his own (money), but that of others (too)? He loses his and that of others *KohR* 13b(11) // *VRQ* 55:8; *BQ* 6d(62); *ib.* 7a(1); אובדת מלכתא דילניה דידה the queen lost her *BM* 8c(31); *MQ* 82a(50); איח בר נש מוביד חמדתיה ולא בכי is there anyone who loses his cherished object and does not cry? *KohR* 15d(38); b. in a fig. sense: מה אנה מובד סוברי מן בריי do I lose my hope from my creator? *BR* 770:6; *ib.* 7; 556:9; 599:1; **2. to destroy:** ואובדתא חיין דההוא גברא you destroyed the life of that man *Qid* 64c(37) [↓pa.]; *TNGl* Gen 49:22; מה את בעי נובד כל אומתך עליך do you want me to destroy your entire nation upon you? *PRK* 259:3 // *Tan* 69b(5) // *KohR* 12a(21); מה אחון בעיין מובדה מדינתכון do you want to destroy your city? *BR* 1183:2; למובדה יתכון *TN* Dt 28:63; *ib.* 26:5; Gen 6:3; מציימה אובדת בתוליה by fasting she destroyed her virginity *Soṭ* 19a(37); pass.part. ווי דמובדין ולא משתכחין woe for those who are lost and are not found *KohR* 19b(21) // *BRV*[60] 108:5 // *Ḥag* 77b(24) // *ib.* 31; ודערק ודמובד משכח עד ' יומין *Hem* 19; *ib.* 21; 24; **3. to forfeit:** והיא חבעה פודנה ומובדה מזונה she claims her *ketubba* and forfeits her support *Soṭ* 19a(30) // אובדת *Ket* 34b(32); בל יום היא מובדה פרנס<ח>יה each day she forfeits his charitable collection of the street from me *BRL* 155:3; *TN* Gen 40:12

Itpe. **to be lost:** אין מתאבדין אנא אשלם if (the money) is lost, I will pay *VREdP* 796:3

אובדן, אבדן n.m. **destruction** (↓√אבד; CPA אבדן LSp 1) sg. לאבדן *TN* Num 24:20; *ib.* 24; *FT* ib. לאובדן *TNGl* ib.; אבדנהון *TN* ib.; אובדניהון *FT* ib. 20

אבו, pl. **אבויין** n.f. **stick with a metal point** (Sy אֲבוּתָא LS 3) pl. לאבויין *ŠabAr* 8b(40) [expl. אחים Is 2:4]

AAC 3 w. lit.; in H context, v. Tarbiz 1/1(1930):75, l. 23, w. note.

אבוב n.m. **flute** (Sy אֲבוּבָא LS 1) sg. אבובא *TN* Gen 4:21 [H עוגב]

אבזה, pl. **אבזן** n.f. **gathering of Pea** (lit. spoiling; ↓√בזז) pl. א{כ}<ב>זן *Pea* 18b(22) [expl. אבעיות Mib. 4:5]

Eps, Tarbiz 6(1935):38+.

אבטי, det. **אבטיתה** n.f. (unclear) sg. אבטיך ובטיתך *TNGl* Dt 28:5 [H משארתיך]

Prob. corrupt.

אבטיון n.m. **officer** (< ὀπτιών, Lat. *optionis* Lehnw 5) sg. אבטיונה דרומאי the officer of the soldiers *Šab* 8c(47)

בטיח ↓ אבטיח

אביב n.m. **Spring** (cf. Sy הַבָּבָא LS 170; H אביב HAL 4) sg. ירחא דאביבא the month of Spring *TN* Ex 13:4 [H האביב]; *ib.* 23:15; Dt 16:1; Ex 34:18[!]; זימנא דאביבא the time of Spring *San* 18d(18)

אביב 2# n.m. (uncertain) sg. אביבא דפילא *Mas* 52a(30) [↓ עניב, ארכובה]
Löw, Flora, 1:79.

אבידה, det. **אבידתה** n.f. **loss** (↓√אבד, יבידה) sg. אבידה<ה> *TN* Lev 5:22 [H id.]; אבידתה *ib.* Dt 22:3; Lev 5:23

בר אביי ↓ אביי

אביינוס n.m. **important person** (< εὐγενής Lehnw 1) sg. בת ׳גבר אביינוס׳ דאתרה the daughter of an important man of the place *BR* 1036:3 [expl. בת איש כנעני Gen 38:2]
MY ad loc.

אֲבִיל, pl. **אבילין** n.m. **mourner** (↓√אבל; CPA אביל LSp 2) sg. היך דמבזעין על אבילה as one rends for the mourner *TN* Lev 13:45; ליה איפשר לאבילא למיכל מיניה it is impossible for the mourner to eat from it *FT* ib. 10:19; pl. למנחמא ית אבילייא to comfort the mourners *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib.; *FTP* ib.; למבדכא ית אבליא to bless the mourners *ib.* Gen 35:9; *TNGl* ib.; ברכתא דַאֲבִילַיָּא the blessing of the mourners *FPT* Gen 35:9[03]; *FT* ib.; *TNGl* ib.; *MQ* 82d(33); *ib.* 36; 37 // *Ber* 5b(47); *ib.* 49; קביל אבילוי he greeted his mourners *ib.* 6a(19); *ib.* 20; 21

אבילו, det. **אבילותה** n.f. **mourning** (↓√אבל, אביל) sg. באבילו *FTV* Dt 26:14 [H באני]; *TNGl* ib. באבילותן *TN* ib.

אבל, det. **אַבְלָה** n.m. **mourning** (↓√אבל; CPA אבל LSp 2, SA אבל ST Gen 50:10) sg. *TN* Gen 50:10 [H id.]; *ib.* 11; שבעתי יומייא דאבל{י} the seven days of mourning *BRV*[60] 141:3; אבלה דמשה *FPT* Dt 34:8[06]; *TN* Gen 7:10; *ib.* 27:41; לא תקבלון עלי יומא הן אבלא do not accept upon yourselves mourning for me today *Ber* 6a(22); בשעת חדותה חדותה בשעת אבלה אבלה in the time of joy, there is joy; in the time of mourning, there is mourning *BR* 259:3; ואנה עתיד הפיך אבליה לחדו I will change its (i.e. Av's) mourning to joy *SYAP* 38:19; אַבְלִין *ib.* 22:11

אבל vb. **to mourn, lament** (↓ אביל, אבילו, אבל; CPA אתאבל LSp 2, SA אבל ST Ex 33:4) Pe. **to mourn** (+ על over s.o.): ואנה אבל עליהון I am mourning over them *TN* Lev 10:19; *FT* ib.; הוו אלין יהודאין אבלין those Jews were mourning *EchRB* 152:20
Itpe. **id.:** ואתאבל על בריה he mourned over his son *TN* Gen 37:34 [H ויתאבל]; *ib.* Ex 33:4; Num 14:39; מתאבלין עלוי הוון מתאבלין *EchR* 83:4; *AZ* 39c(18)

אֶבֶן, det. **אַבְנָה** n.f. **stone, gem** (↓כיף; CPA אבן LSp 2, SA אבן ST Ex 15:16) **1. stone:** sg. *FPT* Gen 31:45[03; voc; H id.]; *ib.* Ex 17:12[23]; *TN* Num 35:23; *ib.* Dt 28:36; דלא יזרוק ההוא דגער בה אבן so that Satan should not throw a stone *BR* 600:2; *ib.* 1136:1; אבנה *FPT* Gen 28:18[05]; *ib.* 29:8; *TN* ib. 35:3; pl. אַבְנִין *FPT* ib. 31:46[03]; ואית דאייתי אבנין some brought stones *KohR* 10a(22); אבנין אחדניין other stones *TN* Lev 14:42; אבנין רברבן large stones *ib.* Dt 27:2; אבנייה *ib.* 8; ירגמון יתיה באבניה they will stone him with stones *ib.* Lev 20:2; Num 15:35; Dt 17:5; הוה מרגים ליה באבניא *VR* 353:3; דמימין כאבנייא silent like stones *TN* Ex 15:16; *FPT* ib.[19]; **2. stone as a material:** sg. קיימא דאבן a pillar of stone *ib.* Gen 35:14[03]; *TN* ib.; לווחין דאבן stone tablets *ib.* Ex 31:18; טעוון דאבן stone idols *ib.* Dt 28:36; pl. לווחין דאבנין *ib.* Ex 34:4; Dt 10:1; מדבח דאבנין a stone altar *ib.* 27:5; **3. precious stone, gem:** sg. אבן טבא *TN* Ex 28:17; *KohR* 14d(6); אבנא טבתא *TN* Ex 31:5; *ib.* 35:33; pl. אבנין *ib.* 28:12; 39:7; אבנין טבן *ib.* Dt 33:21; אבני כדכודיה [↓בדכוד]; **4. stone-like objects:** sg. אבן דמתבה *TN* Lev 26:1 [H אבן משכית]; אבני ברדה hailstones *FT* Ex 14:24; *TN* ib.

אבק n.m. **dust** (SA אבק ST Dt 28:24, Sy אַבקא LS 3) sg. לאבק *TN* Ex 9:9 [H id.]; אבק ועפר *FPT* Dt 28:24[04; H id.]; *TN* ib.

אבק 2# (unclear) כל מאן דאבק בלביה anyone who is in his heart *EchRB* 68:13

אבר n.m. **limb** (CPA אבר LSp 2, SA אבר LOT 3/2 93:70) sg. דחסיר אבר או יחיר אבר lacking a limb or having an extra limb *TN* Lev 22:23; pl. ומפסגו{ר} ליה אברין איבדין he dismembered him *EchR* 156:4; מחין וחמניה וארבעין אבדין the 248 limbs (of the body) *Am* 9:3; *AmGen* 7:21; תקוף אברוי His mighty pinions *TN* Dt 32:11; *FTV* ib. איברוי *ib.* Ex 22:12

אבר 2#, det. **איברה** n.m. **lead** (CPA אבר LSp 225, Black, Hor 52, SA עבר Ham 552:351) sg. איברה *TN* Num 31:22 [H העפרת]; *FTV* ib.; כאיבדא *FPT* Ex 15:10[19]; *TN* ib.; *TNGl* ib.; *FTP* ib.
Löw, Fauna 270+.

אברז n.m. **awl** (↓√ברז) sg. רזי<כ>א{ך} *TNGl* Ex 21:6 [H מרצע]

אַבָּרֵי, det. **אבריתה** n.f. (uncertain) sg. אַבָּרְיְתָה(G) דזהרא the ... of the moon *RH* 57d(53); איבירייתא *ib.L* // *Yom* 40b(25)

אברייה, det. **אברייתה** n.f. **festive meal (on the occasion of the sanctification of the new moon)** sg. עבדון לון אבריה they made a festive meal for themselves *MQG* 83d(42); *ib.L* 44; pl. מן מה דאנן תמיין רבנין עלין לאברייתה(G) from the fact that we see the Rabbis going into the festive meals *Pes* 29c(19) // לאברייתא *Ber* 10a(34)

Lieb, YK 371; id. TK 5:1185+ and nn. 65, 66; Eps, Tarbiz 5(1934):263; id., MNM 9+; Kut, Archive 1(1972):87+.

אבריס (unclear) sg. עד דלא נטע באבריס *SYAP* 46:12

אברקסין n.m.pl. **short trousers** (< βράκαι, Lat. *braccae* Lehnw 16; Sy בראקין BB 422) *TNGl* Ex 28:42 [H מכנסי]; *ib.* Lev 6:3; 16:4; *FTV* Ex 28:42[!]; *ib.* Lev 6:3[!]

בית אבתותה ↓ אבתו

אגדה, det. **אגדתה** n.f. **Aggada, homiletical interpretation** (< MH אגדה Jast 11; TBA אגדתא ib.) sg. *BR* 602:1 [≠ ↓אולפן]; אגדה(G) אלפי teach me *Aggada Pes* 32a(62); *Yev* 13a(16); *Giṭ* 45c(29); חד ספר דאגדה a book of *Aggada Šab* 15c(41); ספר תילים אגדה *Aggada* book on Psalms *Kil* 32b(47) // *Ket* 35a(53) // *BR* 307:5; בספרא דאגדתא *Šab* 15c(34); וכל אגדתא פשטית ליה I explained all the *Aggada* to him *Hor* 48b(23) // *BM* 8d(38); *San* 20b(26) // *MSam* 117:6; רבנין דאגדתא Rabbis of *Aggada Mas* 48d(48); *Yev* 5c(62); *ib.* 63; אילין דאגדתא *Mas* 51a(8)

Bacher, Term 2:44.

אגוג n.m. **aqueduct, watercourse, canal** (↓געגע; < ἀγωγός Lehnw 8; Sy אגוגא LS 3) sg. <כה>דין אגוגא דלא פסק like that aqueduct that does not stop *EchRG* 81:5 [play on חוגג Ps 42:5]; חגיגה[!] *EchRB* ib.

EchRBub, ad loc., n. 403; Krauss, TA 1:357, n. 609; Brand, Ceramics 408+.

אגוד n.m. **band** (√אגד) sg. *Šab* 8a(50) // *Yev* 12d(16)

אגומן (unclear) *BR* 925:1; איגומ<ן>{ך} *AbgurNew* 164:11

MY ad loc.: < ἄγε μήν come on, then; AAC 1:23: ἀγωμεν let us go.

אגוסטוס n.m. **Augustus** (< Lat. *Augustus* Lehnw 9) sg. בסילייוס קיסר אגושתוס king, caesar, Augustus *Ber* 12d(63); אגוסטוס *ib.V* // *BREd* 63:5; כד שלח אגוסטוס לארעה דאיגיפטוס when Augustus sent to the land of Egypt *Etremi* 2

אגטרגט n.m. **cataract, waterfall** (< καταῤῥάκτης Lehnw 10) pl. אילין אגטרגטיא *MQ* 80b(8)

אגיס n.m. **brother-in-law** (Sy אַגִּיסָא LS 4, MH אגיס MSanK 3:4) sg. אגיסיה דרב הונא PN's brother-in-law *San* 21b(52)

אָגִיר n.m. **hired man** (↓ √אגר pass.part.; CPA אגיר LSp 3, SA אגיר ST Ex 22:14) sg. אָגִיר *FPT* Ex 22:14[01; H שכיר]; *TN* ib.; *ib.* Lev 25:40; 53; אגירה *ib.* Ex 12:45; Lev 19:13; 22:10; 25:6; Dt 15:18; 24:14; pl. אגיריכון *TNGl* Lev 25:6

אגם n.m. **meadow** (Sy אֲגַמָּא LS 4, Akk *agammu* Kaufman, Influences 33) sg. באגמא *TN* Gen 41:18 [H באחו]; pl. באגמין *ib.* 2; אגמ[מיהון] *FPT* Ex 7:19[04; H אגמיהם]

אגן n.m. **basin(?)** (CPA אגן LSp 2) pl. אגנייא דקדש the basins(?) of Kadesh *Meg* 70a(51) [expl. בצענונים Jud 4:11]

Cf. TJud ib.: מישר אגניא; Brand, Ceramics 6+; Kaufman, Influences 33.

אגנה det. **אגנתה** n.m. **protection** (↓גנן; SA אגנו ST Dt 32:38(Var)) sg. אגנתי *MPs* 396:11 [expl. מחסי Ps 91:2]

אגף n.m. **wing** (↓גף; MH אגף Jast 13) pl. ויהבא להון תחת אגפיה she (i.e. the hen) places them under her wings *VR* 575:5; *BREd* 878:3

אַגַר, det. **אַגְרָה** n.m. **payment for hire, reward, profit** (↓ √אגר; CPA אגר LSp 3, SA אגד ST Num 18:31) **1. payment for hire:** sg. a. for work or services rendered: *TN* Num 18:31 [H שכר]; אגד לעותי the wage of my work *FTP* Gen 31:39; אגר בטלוניה the wage (lost through) his idleness *TN* Ex 21:19; אגר דזנו a prostitute's hire *FTV* Dt 23:19; אַגַר אסיא

a doctor's fee *FPT* Ex 21:19[01]; *TN* ib.; אגר כתפין porters' fee *BME* 10b(5); אגרה דאגירה a hired man's wage *TN* Lev 19:13; *ib.* Dt 24:14; אַגְרִי *FPT* Gen 31:41[03]; הב לי אגרי give me my wage *MŠ* 55c(4) // *EchR* 53:6; *San* 18b(8); *BR* 712:4; ויהב ליה אגריה *BM* 11a(48); הא אגריך here is your wage *BR* 448:3 [expl. PN הגר Gen 16:1]; אגרך עליי *FPT* Gen 30:28[05]; *ib.* 31:8; קון כען אגרך state your wage *TN* ib. 30:28; סב ב' דינרין אגרך take two dinars as your wage *BM* 10b(21); אגריה *FPT* Dt 24:15[26]; ועשרה מניי אגריה his fee is ten "pennies" *BQG* 6d(60); לא תהוון מחשבין אגריכון על מישחא do not compute your fee on the oil (of the Sabbatical year) *Švi* 37c(17); חמיי ן{כ}<נ> מתניי<נ>י א נסבין אגריהון we see the Mishna-teachers taking their wage *Ned* 38c(57); הב לון אגרון *BME* 10d(58); b. for use of objects: אגר בלים rent for use of utensils *BM* 10b(5); אגר ביתי my rent *ib.* a(62); **2. price:** דאילו יהבין ליה אגריה if they give him his price (for the produce) *BME* 10c(51); **3. profit:** אין ידע דלא מזכן והוא פחת מן אגרא if he knows that if he doesn't sell he will lower (his) profit *MQ* 81b(15); *ib.* 16; ואגרה דתר{ו}יכון the profit will be for both of you *Šeq* 48a(43) [// הפסד]; **4. reward for deeds or actions:** sg. אגר טב a good reward *TN* Gen 4:8; *ib.* Lev 22:31; Num 23:23; Dt 7:10; ליכא אגר טב *Pea* 21a(28); כדון איכא אגר טב *ib.* 30; אגר ביש a bad reward *TN* Gen 40:18; אגר מצוותא the reward for (keeping) the commandments *ib.* 15:1; Dt 7:10; אֶגַר עבדיך טבייא the reward for your good deeds *FPT* Gen 15:1[08]; אגרהון דצדיקיא the reward of the righteous *TN* Num 24:23; אגרי *ib.* Gen 30:18

אגר vb. **to hire, rent** (↓אגיר, אגר, תוגרה; CPA אגר pe., pa. LSp 3, אתגר LSp 218, s.v. תגר itpa., mng. 2: *lucratus est*, SA אגר Gen 30:16) Pe. **1. to hire s.o., an animal:** אגרו *TN* Dt 23:5 [שכר]; מיגור אגרת יתך *FPT* Gen 30:16[05]; *TN* ib.; אגרין ליה שמשא they hire a servant for him *Ket* 28d(47); מיגר פ{ו}עלין to hire laborers *BM* 11b(39); אגר חמרין he hired donkeys *ib.* 10d(57); c(51); 11a(19); **2. to rent:** דאגר גינה אכיל ציפרין דאגר(Var) גינין אכלין ליה ציפרין one who rents a garden eats birds; one who rents gardens, the birds eat him *VR* 57:2 // *KohR* 13b(15)

Af. **1. to hire out:** מוגר זונייתא he hires out prostitutes *Tan* 64b(48); אוגרית חמרי I hired out my donkey *ib.* 43; **2. to rent out:** ואנן מוגרין לעממין we rent out (the land) to the gentiles *AZ* 40b(12) // *Dem* 25b(8)

Itpe. **1. to be hired:** הב לי אגרא ואנא מיתגר לך give me the fee, and I am hired by you *EchRB* 53:7; *ib.* 9; **2. to earn s.t., make a profit** [↓√תגר]: דשתק מתגר ודמשתעי מפסד(text : מספר) one who keeps silent makes a profit; one who talks loses *Yev* 15b(26); ואיתגרון לחמא earn money *Giṭ* 48a(61); *Ter* 42d(42); *Soṭ* 20b(62); *BB* 17c(35)

אגרונימוס n.m. **inspector of market prices** (< ἀγορανόμος Lehnw 11) sg. אגדונימ{י}<ו>ס *BBE* 15a(64)

אדומיי adj. **Edomite** (CPA אדומי LSp 3) sg. אדומאי *TNGl* Num 20:21; אדומייה *ib.* 18; pl. אדומיי *TN* Gen 36:9; *ib.* 16; 17; 31; 43; Ex 15:15; Num 20:23; 21:4; 33:37

אדון n.m. **master** (< H אדון HAL 12) sg. אדוניה דיוסף *TN* Gen 39:20 [H אדני]

אדורי n.m. **name of an idol** אדורי צלמא the image of ... *BerG* 4b(35) // *MQ* 83c(41) // ארוראן[י] *Šeq* 47a(14); *AZ* 43b(61)

אדייה n.f. **sprinkling** (↓√נדי) sg. מי אדיה *TN* Num 19:20 [H מי נדה]; *ib.* 9; 21; 31:23

אדיר adj. **mighty** (H אדיר HAL 13) sg. *FTP* Ex 15:11 [H נאדר]; אדירא *FPT* ib. 6[17; H נאדרי]; *FTP* ib.

אדכרה, det. **אדכרתה** n.f. **invocation of God's name, memorial offering** (↓√דכר; SA אדכרה ST Lev 24:7(Var); cf. MH אזכרה Jast 37) **1. invocation of God's name:** sg. אית לך מספקא לכל חדא ותדא מנהון אדכרה can you supply an invocation of God's name for each (benediction) among them? *Ber* 8a(10); **2. memorial offering** (calque < BH אזכרה): לאדכרה *TN* Lev 24:7; אדכרתה *ib.* 2:2; 9; 16; 5:12; 6:8; Num 5:26

אידם, אִידָמָה, det. **אַדָמָה, אַדַם** n.m. **blood** (CPA אדם LSp 46, SA אדם Ham 445:37, Mal *edma* Berg, Glos 21) sg. abs. אֲדַם *FPT* Ex 7:19[04]; אדם *ib.* 22:1[01]; דם *TN* Lev 7:26; det. אַדְמָה *FPT* Gen 4:11[02]; אַדְמָהון *ib.* 10; אידמא *FTV* Lev 4:6; דמה *TN* ib. 7; pl. אדמייה *ib.* Gen 13:13;- sg. *FPT* Ex 7:19[04]; *TN* Gen 18:1; *ib.* Ex 23:18; Lev 3:17; Num 23:24; Dt 22:8; אידם *FTV* Ex 34:25; *ib.* Num 23:24; דם *TN* Lev 7:26; *ib.* 19:26; אזל אקיז דם he went and had blood let from him *Ber* 5c(45);

מסמק אין הווה כאדם באייד if (the moon) was red like blood in *Iyyar SYAP* 36:25; אדמה *FPT* Ex 12:13[23]; *ib.* 22; Num 19:4; *TN* Lev 1:15; *ib.* 8:15; Dt 12:23; שפוכי אדמה spillers of blood *ib.* 19:13; והוה חמי באיצטרולוגיא דידיה דיהודאי שפכין אדמיה he saw with his astrology that the Jews would spill his blood *AZ* 41a(9); מהו מיכוס צפד ומגבלא אדמיה בזרע כיתן is it permitted to slaughter a bird and mix its blood with linseed? *MŠ* 56d(3); מעגעגין באדמה made filthy with blood *FTV* Gen 49:11; *TN* ib.; *PRK* 392:4 // *KohR* 28d(2); חררא דדמא a clot of blood *VR* 554:7; *ib.* 555:3; ואיתחמי דמא נגר the blood was seen flowing *San* 28c(39); pl. שפיכות אדמייה spilling of blood *TN* Gen 13:13; אדמיה *ib.* Lev 12:7; אדמיהון *ib.* 20:27

Nöld, NB 117+.

אדם #2 n.m. **the first man** (< BH אדם; CPA אדם LSp 3, SA אדם ST Lev 13:2(Var)) *FPT* Gen 2:21[02; H id.]; *TN* ib. 5; *ib.* 7; 6:6; 7; 9:6; *FTV* ib. 35:9; *TNGl* ib. 2:15

אדמדמני n.f. **a type of earth plastered on the body used as a medication** sg. אנן גבלין אדמדמני we knead earth (as a medication) *BR* 327:9; הווה חד מנהון גבל אדמ"דמ"ני *ib.* 1234:6 [expl. אדמתנו Gen 47:18]

MY to *BR* 1234; but Löw, Flora 1:81: overripe grapes.

אדמה, det. **אדמתה** n.f. **earth** (TA אדמתא Jast 17) sg. אדמתא *TN* Gen 2:7 [H האדמה]; *ib.* 9; 19

אדן, det. **אֲדָנָה** n.f. **ear, handle of a jar, fish's gill** (CPA אדן LSp 3, SA אדן ST Ex 29:20, Mal *eḏna* Berg, Glos 22) **1. ear:** a. human: sg. אדנה *TN* Lev 8:23 [H אזן]; *ib.* 14; באדניה *ib.* Dt 15:17; ולחש לה גו אודנה he whispered to him in his ear *Yev* 15a(33); *ib.* 9b(54); *Qid* 65d(62); *Tan* 68d(58) // *EchR* 102:3; צרמיה באודניה וצווח ואמ' אודני אודני he whipped him on his ear and he shouted and said: My ear! My ear! *KohR* 19d(17); אחורי אודני behind my ear *PRK* 199:9; צירא דתרעא דגיהנם קביע באודנה the pivot of the gate of Hell is inserted in his ear *Ḥag* 77d(50) // *San* 23c(38); טב לאֲדָנָה(G) it is good for (a pain) in the ear *Šab* 8c(36); עודיה דאודניה the wadding in his ear *ib.* 8c(1); pl. אדנין *TN* Dt 29:3; חמית בחלמי ארבעה אודנין I saw in my dream (that I have) four ears *EchR* 51:19 // *MŠ* 55b(57); אדני נשיכון your wives' ears *TN* Ex 32:2; אילין אודניא *VR* 396:1 // *KohR* 30a(33); אֲדָנַיי *MMDam* Dt 22:9; ווי להון לאודניה דהכדין שמעין woe to the ears which heard such a thing! *MSam* 137:17; ולא ישמעון אדנך מה פומך ממלל do your ears not hear what your mouth speaks? *KohR* 15d(26); *PRK* 243:12; אדניהון *TN* Lev 8:24; *ib.* Num 31:50; b. animal: sg. באדנה *PalLaws* 28:36 [of a cow]; pl. אדניך דחמר you have the ears of a donkey *BRV*^{60} 455:1; אילן דאדניהון דקדיקן those (mules) whose ears are small *BR* 994:3 // *KilV* 31c(40); **2. fish's gill** [v. Sy, PSm 39]: sg. מייתי חוט וקטר באודניה דלכיסא ובאודניה דיריקא he brings a cord and ties it to the gill of a *l.*-fish and a *y.*-fish *Kil* 27a(59); **3. handle of a jar:** pl. תרתי אדניך ותרחי אדנוי(V) דגדבא two are your ears, and two are the handles of the jar *MŠ* 55b(57)

On the *qitl*-form of this word, v. Sok, Kut Vol 169 (Forms with *waw* are influenced by the other Jewish A dialects); on mng. 3, v. Brand, Ceramics 93, n. 29.

אדר, det. **אידרה** n.m. **threshing place, barn** (CPA אדר LSp 3, SA אדר Ham 440:21) sg. *TN* Gen 50:10 [H גרן]; *ib.* 11; אדדה *ib.* Num 15:20; 18:27; 30; חד אדר דתבן a barn of straw *EchRB* 53:18; *ib.* 21; אדדא כרא(Se) דתבנא the barn (in the dream) is a mattress of straw *MŠ* 55c(12); *ib.* 9; אתדה דהפך אדרה the shovel which overturns (the grain of) the barn *BR* 681:5; אדרא דאוהרה the threshing floor of enlightenment *ŠR* 36b(28) [expl. אגן הסהד Song 7:3]; אידרא *FTP* Num 12:1; *RuR* 146:240; pl. טירת אדרייה The Palace of the Threshing Floors *TN* Num 34:4 [H חצר אדר, GN]; אדדיכון *FTP* Ex 23:19

The form דור *EchR* 53:18; *ib.* 20 = אדר *EchRB* ib. is either a corruption of this word or a secondary form.

אדר #2 n.m. **Adar, the sixth month** (< Akk *addaru* Kaufman, Influences 114; Sy אֲדָר LS 6) sg. *FTP* Ex 12:2; *RH* 57d(59); *ib.* 58b(16); *ib.* 17 // *San* 18c(46); *ib.* 47; *EchRB* 54:3 // *MŠ* 55c(26); ירח אדר *JMP* 53d:1; ירחה אדר *SYAP* 36:65; אדר קדמייא the first *Adar Qid* 63d(40); אדר חניינא the second *Adar ib.* 41

אדר #3 n.m. **cedar** (< קדר (?)) sg. אדדה" *BR* 136:3 // אדרא *Ket* 31d(31) [expl. תדהד Is 41:19]

Löw, Flora 3:21.

אדרה n.f. (uncertain) sg. אדדא דאילין חכימא a ... of these (wine jars) is recognizable *Švi* 36a(18)

[Ms. V: ארדא]
Brand, Ceramics 123, n. 172.

אֶדְרַע n.f. **arm** (CPA אדרע LSp 48, SA אדרע Ham 441:42) sg. בְּאֶדְרַע מנטלא *FPT* Ex 6:6[04; H בזרוע נטויה]; *TN* Gen 49:24; *ib.* Ex 15:16; Num 20:20; Dt 26:8; אדרעה *ib.* Num 6:19; אתשש ואתגליית אדרעה he became weak and his arm was revealed *PRK* 198:6 // *KohR* 29a(2); דרעה *BR* 956:3 [in uncl. context]; used elliptically: לא הוה לביש אלא דאדרעיה he only wore (the phylactery) of his arm *Ber* 4c(11); pl. אדרעוי *TN* Gen 49:24; אדרעיכון *ib.* Ex 13:9; אדרעיהון *ib.* Num 31:50

אדרעיי adj. **of Edrei** sg. ד' תנחום אדרעייא *Ber* 9b(10); *ib.* 2; *Tan* 63c(64); *ib.* 63d(9)

אהיל n.m. **tent** (MH אהיל Jast 19) sg. כען תיהוי מרים מסאכה באהילה כמיתייה now Miriam will cause uncleanliness in the tent like the dead *TN* Num 12:12; *FT* ib.; *TNGl* ib.

אהין n.m. **unripe date** (Sy ḥAnA LS 208) pl. כבשה דאהינין(G: דאחיני) a basket of dates *BQ* 5b(62)
Löw, Flora 2:342+; Lieb, TK 2:577. The mng. of אהינו *BB* 15b(4) is unclear (v. Lieb, YN 206).

אהן, ההן, הן – pron. **this(m.), this one** (↓אהנו; SA אהן LOT 3/2 284:1, ה(א)ן ib. 172:17, 19) The initial consonant is freq. elided in intervocalic position, e.g. כהן *Šab* 11b(6); *Giṭ* 48a(58); דהן *Švi* 39a(55); *Yev* 7c(55); והן *Suk* 58a(60); *Nid* 50b(24); כהן *Švi* 37a(24); *MQ* 83c(49); להן *Suk* 53d(32); *San* 25d(33);- a. as ind. pron.: אהן עבד עיגולא תרי עשר ביעין this one makes the loaf (equal to) twelve eggs *Er* 25a(10); אהן אמ' *Naz* 52d(43); *BQ* 4d(42); ההין אמ' *Šeq* 48b(52); אהן יהיב ניזקיה ואהן יהיב נזקיה this one gives his damage, and that one gives his damage *BQ* 4d(40); *Ket* 33d(56); אהן ידע אנ{ן}ת לית ירע you do not know; this one knows *Švu* 37b(53); פתח ההן וסחום ההן open this one and seal up that one *MŠ* 56b(63); *BB* 17d(29); ההן תרתיי this is two (sins) *Yev* 5a(49); *Ḥag* 77b(13); b. + rel. ד- one who: אהן דאת מתני שבחיה the one whose praise you tell *Ber* 5b(50); אהן דעטיש one who sneezed *ib.* 10d(19); אהן דזבן the one who sold *BM* 8c(41); אהן דחמי one who sees *Švu* 34d(61); ההן דגזז one who cuts *Šab* 10a(31); *ib.* 46; b(42); c(6); ההן דהכא this one here *Pes* 36b(38); *Suk* 52c(25); *Ket* 33c(21); *Ned* 41a(44); כהן דשמע *Soṭ* 20d(60); *Ket* 30c(57); *Giṭ* 48a(58); כהן דשתי *MQ* 83c(49); כהן דמר *Ket* 33c(6); c. as adj.: אהן קדייא that biblical verse *Ḥal* 57b(10); אהן עובדא that incident *Ter* 45c(50); *MŠ* 56b(61); *BQ* 6b(36); *BM* 8b(64); *San* 18c(59); *AZ* 39d(16); ההן זיקא that constellation *Ber* 13c(29); ההן תנייא that Tanna *Bik* 65c(57); *Soṭ* 20d(53); *San* 18b(23); *Tan* 64c(38); בהין גוויא concerning that outer one בהין ברייא concerning that inner one *Šab* 11b(18)
This pron. form appears only in PT which also employs ↓ דן (For additional exx., v. CTY 1:73+); Lieb, Alei Ayin 79.

אהנו, ההנו pron. **this is** (אהנו (אהן; ↓אהן < אהן הוא; דאת מתני שבחיה the one whose praise you tell *Kil* 32b(44); *MQ* 82d(36); ההנו אמצעי this one is the middle *Er* 22c(61); ההנו כולה *Giṭ* 43d(48); נשוך (ההן נו :text)והנו *Kil* 32d(40); *Yev* 11a(45); והינו ולא עוד *Ned* 39b(29); *MŠ* 55b(12); הנ{י}{ו}ך ... אביך הנ{י}{ו} כריה this is your father, this is his son *Yev* 5d(7)

אוֹ conj. **or** (↓הי; CPA או LSp 4) **a.** alone: כל מן ד]מתחזק ויהב או [דיהב anyone who supports and gives or who will give *Naveh* 64:2; יום חד או תריין יומין one or two days *FPT* Ex 21:21[01]; *ib.* 22:6; Gen 31:43[03; voc]; *TN* Lev 5:6; *ib.* 11:32; 15:14; רבנן דהכא או רבנן דרומיא the Rabbis here or the "southern" Rabbis? *Ber* 5b(35); הכין חד והכין חד או הכין חד והכין חד this and that way once, or this and that way once? *Suk* 53d(53); ייבא כהדא או ייבא כהיא *Meg* 73b(8); *MŠ* 52c(7); *Er* 21c(23); *Naz* 54a(52); אבוך או דבך your father or your teacher? *KohR* 19d(4) // *Ḥag* 77c(10); ממון או קבודה money or burial *BREd* 1287:2; נפשי או נפשהון דאילין עבראי my life or the life of those Hebrews *PRK* 129:1; אית לך קריב או דחים do you have a relative or a friend? *EchRB* 68:14; בכמה היא טכא בארבעה מניי או בחמש' מניי how much is it worth? Four pennies or five? *ŠR* 14c(23); b. in phrase או either ... או or: או יכוס יתה או יזבן יתה *FPT* Ex 21:37[01; H וטבחו או מברו]; *TN* Num 9:21; או הדא או הדא either this or that *Ber* 3d(16); *Qid* 60c(44); או לעיל מינה או לרע מינה either above it or below it *Ber* 13c(30); או שתי חמר את או מלוה ברבית את או סגדל חזירין you are either drunk with wine, or lend for interest or raise pigs *Šab* 11a(39); או יבון לה ביתא או יבון לה עשרים דינ' either give her the house or give her twenty dinars *Ket* 29b(26); *Švu* 38a(54); או למקטול או למ<ת>קטלה either to kill or to be killed *BR* 1128:5;

VR 797:2; *KohR* 17c(24); או אנא או את either I or you *ib.* 26c(39); c. as interrog. part. [cf. Sy, PSm 48]: או להיידה זאווי אזל יואב ולא בבשה או להיידן קרב אזלון ולא נצחון did Joab go to any place and not capture it? Did they go to any battle and not win? *BR* 1183:2; d. w. conj.: 1) אילו או אילו: *Kil* 28d(21); אלו תניתה הכא או אילו תניתה חמן *Šab* 3a(16); *RH* 58b(58); *MQ* 81a(48); *AZ* 39d(37); 2) או ארום [H וכי]: *TN* Ex 21:33; *ib.* Lev 5:3; 13:16; 15:25

Our word generally translates H או in Targumic texts. For further refs. in these texts, v. biblical concordances; for further refs. in PT, v. CTY 1:82+.

אוב n.m. **ghost** (TA אוב Jast 21) sg. אובה *TN* Lev 20:6 [H האובות]; *ib.* 27; 19:31; Dt 18:11; *FTV* ib.

אוגדוי ὀγδοη-, **first part of Greek number for eighty** אוג[ר]{>ד}וי מחיק the ὀγδοη- was stricken out *BB* 17c(33)

Lieb, Greek 20.

אודורודוסטין n.m. (unclear) *Švi* 37b(30) [in a list of preparations made from rose oil]

Löw, Lehnw 207; id., Flora 3:199.

אודייה, cs. **אודיית** n.f. **thanksgiving** (↓√ידי) sg. *TNGl* Lev 7:12 [H תודה]; אודיה *TN* ib.; *ib.* 22:29; אודיית *ib.* 7:13

אָוִיר n.m. **air, space** (< ἀήρ Lehnw 17; CPA אאר LSp 1) **1. air:** sg. בְּאָוִיר שמייה in the air of the sky *FPT* Ex 20:2[06]; *TN* ib.; *ib.* Dt 4:17; 5:6; 7; והוה אוידא מעונן the air was cloudy *RH* 58a(45); וחמא אוידא שייף he saw the air clear(?) *Tan* 66c(50); זרוק חוטרא לאווירה אוירא דהן סבא throw a stick into the air *BR* 1059:3 // לאוידה *ib.* 574:7; סתום אבירה(corr.: אווירה) {ב}{ד>}עלמא באפוי shut off the outside air from him! *Yev* 12d(37); הדין אוירה בישה that bad air *BR* 327:5; pl. ומה הינון אוידייה what are (the qualities of) the airs? *ib.* 8; **2. space:** sg. אוירה דתנורא the space of the oven *Šab* 5d(54); *ib.* 52[!]; אוידא דבי מדרשא the space of the academy *Meg* 74a(49)

On orthography אביר in PT, v. Lieb, YK 221; id., TK 3:102.

אוש vb. **to shout(?)** Pe.(?) ואווש עליה ציבורה the crowd shouted at him *BR* 261:3 [Var: ולא קביל ציבורא]

אוזמיל n.m. **knife for circumcision** (MH² איזמיל Jast 46) sg. *Šab* 16d(63); *ib.* 64

אוֹחָרָן, f. **אוחָרִי**, pl. **אוחרנין**, f. **אוחרניין** pron. **other, other one** (↓ חורן; CPA אוחרין, f. אחריתא, pl. אוחרנין, f. אוחרנן LSp 5) sg. אוחָרָן *FPT* Gen 31:50[03]; אָחֳרָנָא *ib.* 43:14[04]; f. אוחָרִי *TNGl* Ex 22:4 pl. אוחרנין *TN* Lev 6:4; אחרנין *ib.* Gen 41:3; אוחרנייא *Giṭ* 46d(25); f. אוחרניין *TN* Dt 28:36; אחרניין *ib.* Ex 22:19; אוחרנייתא *San* 22b(41); אתרנייתא *Qid* 61d(7);- a. as ind. pron.: sg. ההוא דאוחרן תלי ליה one for whom someone else lifts *Soṭ* 21d(53); *BR* 170:5; עבר אוחרן another passed by *EchR* 139:2; ליח אחרן בר מינה ליח אוחרן כוותיה [H אין עוד מלבדו]; *TN* Dt 4:35 *SYAP* 8:6; *ib.* 14; אמ' אותרי he said another thing *VR* 156:1; זבנון לה אוחרי they bought another one (i.e. garment) for her *EchRG* 87:6; pl. תדין ומקדבין אוחרנייא the two others *Giṭ* 46d(25); אחדנין בחלופיהון they sacrifice others in their stead *EchRB* 143:3; הי דינין תרתין אוחרנייתא which are the other ones? *San* 22b(41); b. as adj.: sg. גבר אוחרן another man *FPT* Gen 31:50[03]; עלם אוחרן another world *TN* ib. 4:8; פחד אוחרן another solution *Beṣ* 61c(25); זמן אוחדן *VR* 134:4; *EchR* 44:12; *ŠR* 19d(29); *KohR* 2b(8); לשן אחרן another meaning *MPDam* Gen 29:9; *MMDam* ib. 31:19; חקל אוחדי another field *TNGl* Ex 22:4; איתא אוחדי another woman *Tan* 64c(8); זווי אוחרי another place *AZ* 39c(48); *VRVar* 485:5; מדינה אוחרי another city *VR* 620:1; pl. לבושין אוחרנין other garments *TN* Lev 6:4; תורין אחרנין other oxen *ib.* Gen 41:3; שובע שנין אחרניין seven other years *FPT* Gen 29:22[05]; *ib.* 27; טעוון אוחרניין other idols *TN* Dt 28:36; אחדניין *ib.* Gen 49:2; Dt 13:3; 18:20

אוים interj. **ho!** (< H אויה + mimation(?) Dalm, Gr 242, n. 3) אויים אויים *Ḥag* 78a(2) // *San* 23c(48)

Cf. Lieb, KS 14(1937):222.

אובל n.m. **food** (↓√אכל; TA אוכלא Jast 25) sg. אוכלה הווה זרק he threw food (into the oven) *Beṣ* 62c(29); pl. רב מן דהוה אביל ל' אכלים when PN had eaten all the foods *EchR* 129:1

אוכְלוסִין, **אוּכְלָסִין** n.m.pl. **group of people, soldiers** (< ὄχλος Lehnw 18+; CPA אוכלוס etc. LSp 8, SA אכלס Ham 469:339) **1. group of people:** קהל כנישת אוכלסין an assembly of people *FPT* Gen 48:4[04]; *ib.* Ex 19:21[06]; וחמית אוכלוסין עלך I saw a group of people around you *Dem* 24a(26);

ib. 12[!]; אכלסין סגין צדיקין many righteous people *FPT* Gen 4:10[02]; אובלוסייא דתלמידייא the large number of students *San* 29b(8); **2. soldiers:** אית לי חיל ואוכלסין I have strength and soldiers *TN* Gen 31:29; יפקון אובלוסין סגין בלברנייה many soldiers will go out on Liburnian ships *ib.* Num 24:24; אובלוסין בביפלא twice the number of soldiers *EchR* 68:19; *ib.* 15; מאן דמייתי אבלוסיא מיתי מזוניהון whoever brings soldiers brings their food *KohR* 15d(35); בנש אבלסוי למחרבא בית תר‹ו› he gathered his soldiers to destroy Beitar *SYAP* 17:5; *ib.* 18; 42

אוכם adj. **black** (↓אכים; CPA אכום LSp 8, SA חכום Ham 499:90, חכם ib. 539:145) sg. *TN* Lev 13:37 [H שחר]; צבעי‹ה› אוכם he dyed it black *BQ* 6d(60); *ib.* 61; *Ter* 40b(32); בההן א{י}בומא referring to that black (oil) *Šab* 4d(26); *EchR* 49:7; *ib.* 8; pl. לא חיוורין ולא אוכמין neither white nor black *Kil* 32b(6) // *Ket* 35a(13) // *BR* 1285:7; *EchRB* 49:7; *ib.* 8

אולוכרוסון n. **entirely of gold** (< ὁλόχρυσον Lehnw 19) אולו כרוסון *VRV* 755:3 [glossed: דדהב נקי] // אילוכרוסון *KohR* 12d(28) // אולובוסון *ŠR* 26c(25)

אולומרמרין n. **entirely of marble** (< ὁλομάρμαρον Eps, Tarbiz 5(1934):272) חד בית אולו[!] מרמרין[!] a house (made) entirely of marble *Ter* 45d(51)

אולוסירקון n.m. **garment made entirely of silk** (< ὁλοσηρικόν Lehnw 19) *KohR* 3d(23) [≠ ↓ אולוסריקא[!] מציירין; [ארסקינון]↓סומסיריקון]; *ib.* 24[!; ≠ ↓ embroidered silk garments *Šab* 8b(55) [expl. החריטים Is 3:22]

[אולי adv. **perhaps** אולי אנה מית perhaps I will die *TN* Gen 46:30
Prob. corrupt from H].

אולימרידי n. **the entire day** (< *ὁλημερίδιον Eps, Tarbiz 5(1934):272; Lieb, Greek 64, n. 125) למחר אנא מכטל אולימרידי(text: אילו מדידי) tomorrow I will cancel (work of) the entire day *BB* 13c(35)

אוליסיס n.f. **glass works** (< *ὑάλωσις (?) Lieb, Tarbiz, 3(1932):208, n. 7) sg. בהדה אוליסיס דטבריה in the glass works of Tiberias *BR* 327:4; אולוסיס *RuR* 90:102; אילסיס *BR* 1240:8; אליסיס *Švi* 35c(17); *KohR* 10a(36)
Lieb, supra.

אוּלְפָּן n.m. **learning, instruction, esp. in the halachic tradition** (↓√אלף, אולפן, ביח אולפן, בר אולפן, מרי; אולפן LSp 10) a. general: sg. *FPT* Ex 19:3[10; voc]; *TN* ib. 4:16; *ib.* 23:17; 34:9; Dt 9:13; דלית איפשר יפוק(Var) פרשתא דלא אולפן it is impossible for him to go through the weekly Torah reading without instruction *PRK* 345:9 // *RH* 59b(29); אולפני שכיח לי my learning is close to me *Šab* 11a(41) // *Pes* 37c(34); *VR* 416:5 // *MSam* 58:1; ואולפן קבל did he receive "learning"? *BR* 952:1; אנשי אולפניה he forgot his learning *KohR* 27b(1); *San* 20a(7); *KohR* 22a(36); *BR* 52:4 // *KohR* 21b(47); pl. אילין תרין אולפנייא those two instructive stories *Qid* 61b(31) // *Pea* 15c(42); b. in phrase אולפן אורייתה instruction of the Torah: *TN* Lev 26:18; *ib.* Dt 6:5; 8:11; 19:9; 33:3; c. in opp. to: 1) מתני׳: לית הדה דר׳ בא בר ממל ‹מן› אולפן מן מתניתן ר׳ בא בר ממל ילף לה that (statement) of PN is not from "learning." PN learns it from our Mishna *Suk* 51d(38); נישבוק אולפנה וניתי לן למתניתה let us leave "learning" and bring it (i.e. our proof) from a Tannaitic source *Ber* 10c(49); הידינו רבה רבה דמתניתה רבה דאולפנה which is his teacher? His teacher of Tannaitic sources? His teacher of "learning"? *Yev* 6b(18); אולפן קביל מן רבה דמתניתה he received "learning" from his teacher of Tannaitic sources *ib.* 19; 2) דיעה: ר׳ אחא אמ׳ לה מן אולפן ר׳ יוסי אמ׳ לה מן דיעה PN said it from "learning"; PN_2 said it as (his own) opinion *Er* 21b(60); *ib.* d(35); 3) אגדה: אן מן אגדא חזר הוא ב{ו}‹ה› ואן מן אולפן הוא אמ׳ לך לית הוא חזר ב{ו}‹ה› if he said it to you from an Aggadic tradition, he will retract. If he said it from "learning", he will not retract *BR* 602:2
Bacher, Term 2:7+; Eps, MNM 243, n. 1.

אולר n. (uncertain) pl. אולרייא *Šab* 8b(56) [expl. הצניפות Is 3:23]
Lehnw 20.

אוּמָּה, det. **אומתה**, pl. **אוּמִּין** n.f. **nation** (↓ראש; SA אומה; ST Num 25:15(Var), pl. אמין ib.(A)) sg. *FPT* Gen 35:11[03; voc]; *TN* Ex 24:9; היידה אומה *ib.* Dt 4:8; 28:49 [H גוי]; 33 [H עם]; כל אומה ואומה תסגד לאלהיה let every nation bow down to its gods *VR* 144:3; *EchRB* 75:17; *KohR* 26a(1); אומה רבה a great nation *TN* Gen 21:18; *ib.*

Dt 9:14; הדא אומתא קדישתא that holy nation (= Israel) *Šab* 8d(13); כל אומתך *Tan* 69b(5) // *PRK* 259:4; *KohR* 28c(11); *BR* 805:1 // *PRK* 167:10; אומתה *TN* Dt 4:6; pl. אומין *FPT* Dt 4:38[26]; *TN* Gen 25:3; *ib.* Dt 4:38; 11:23; אומי ארעא the nations of the earth *ib.* 28:1; אומי עלמא *MSam* 63:19; *JMP* 11r:35; אומייה *FPT* Ex 15:14[19]; *ib.* Dt 32:37[26]; *TN* Lev 20:23; *ib.* Num 14:15; Dt 7:17; אומַיָה *FPT* ib. 26:18[04]; *BR* 444:4; *PRK* 22:2; *ŠR* 37d(9); *AZ* 44d(44); אומיהון *TN* Gen 10:20

אומן n.m. **artisan, skilled worker** (< Akk *ummānu* Kaufman, Influences 109; CPA אומן LSp 11, SA אומן ST Ex 38:23(Var)) sg. *TN* Gen 4:22; *ib.* Ex 26:1 [H חשב]; 28:6; 36:8; Dt 27:15; דכיר לטב אומנה דעבד חדה אבידתה may the artisan who did this work be remembered for good *Naveh* 47:1; *ib.* 3:2; *EchR* 50:13; *KohR* 10a(12); חייטא אומנא the skilled tailor *Šab* 10c(28) // *ib.* 15a(34); pl. שמשי אומנין servants of artisans *ib.* 5a(25); *Ber* 13a(3)[!]; כתפייא אומניא skilled porters *Šab* 2c(22)

אומן #2 n.m. **trade, profession** (↓אומן; MH אומן *BR* 2:1) sg. מה אומנך what is your trade? *Tan* 64b(42); *ib.* 48; *BRV*^{60} 92:3; אומנהון דאבהתך your forefathers' profession *PRK* 197:9
M. Zulay, SRIHP 6(1945):169.

אומן #3 n.m. **plowed furrow, last row of hair** (Mal *immōna* Berg, Glos 57; MH אוּמָן MPeaK 4:5, PAr *immān* AuS 3:33) sg. **1. plowed furrow:** אומנא אחדייא the last furrow *FPT* Lev 23:22[06; H פאה]; *FT* ib. 19:27; **2. last row of hair:** sg. מנה דדאשיכון {ו>}א{ר} *TN* ib. 27 [H פאה]
Kut, Archive 1(1972):25; AuS 3:32+.

אומנו, det. **אומנותה**, pl. **אומנוון** n.f. **trade, skill, handicraft, guild** (↓אומן; CPA אומנו LSp 11, SA אמנו LOT 3/2 210:34) **1. trade, skill, handicraft:** sg. עבידה דאומנו skilled work *TNGl* Ex 35:33; אימיה מובלא לאומנו his mother takes him (to learn) a trade *MSam* 85:1; אליף ית ברי אומנו{ת} teach my son a trade *KohR* 4a(8); באומנוח דהבא ובאומנות כספא ובאומנות נחשא ובאומנות אבנא טבתא in the skilled working of gold, silver, copper, and precious stones *TN* Ex 31:5; אומנותיה דהן בנאי אומנותיה דהן נגד אומנותיה דהן צייד אומנותיה דהן חייט his profession is a builder, carpenter, hunter, tailor *Ḥag* 77b(13); *BR* 906:2; *Giṭ* 47b(37); *BB* 17c(57); *KohR* 10a(12); *MSam* 85:2; בעלי אומנותיה members of his profession *KohR* 10a(13) // *ib.* 41; pl. מלפי אומנוון teachers of crafts *TN* Ex 35:35; *ib.* 31:4; **2. guild:** pl. תדתין אומנוון two guilds *AZ* 40c(60)
אמנותא *Ket* 28d(26) is an error for מילתא [↓ // *San* 30d(45)]; the mng. of אמנון אומנון *BR* 218:3 [so also *V*^{60}] is unclear; v. MY ad loc. On mng. 2, v. Lieb, JQR 36(1946):347, n. 131.

אומתניי adj. **Umthanite** pl. אומתנייה *TN* Dt 2:10 [H האמים]; אמתנייה *ib.* Gen 14:5

אוני, det. **אוניתה** n.f. **title, deed of sale** (< ὠνή GLLT 34; MH אוני ib.) sg. אוניתא דחקלא title of the field *TN* Gen 49:21; *FT* ib. · *Tan* 69a(26) // *EchR* 103:8; *EchRB* 152:17

אוניון n.m. **lord(?)** sg. אוניון הוא בחיל שמיא he is the lord in the heavenly host *SYAP* 8:29
Poss. of Greek derivation; v. Tal, Piyyutim 116.

אונייי adj. **inhabitant of Ono** sg. ד' יהושע אונייא *Šab* 3c(30); *Or* 61a(22)

אונייה, det. **אוניתה** n.f. **fraudulent dealings** (↓√יני; MH אונייה, אונאה Jast 28+) sg. שורה דאוניחה the wall of fraudulent dealings *VR* 758:6 [expl. חומח אנך Am 7:7]
For a similar rendering, v. *BBM* 59a.

אונס n.m. **unavoidable interference, tragedy, force** (↓√אנס; TA אונס Jast 29) **1. unavoidable interference:** sg. אונסא כמאן דלא עבד unavoidable interference is considered as if he did not do it *Giṭ* 49a(21); אונסא כמאן דעבד *ib.* // *Qid* 63d(20); *ib.* 21; באונס unavoidably *TNGl* Lev 14:40; *ib.* Num 6:9; **2. tragedy,** euph. of death of a close relative: sg. ואנה דארע יתי ית א"ר נסה דבה יומא דין I to whom this great tragedy has occurred today *TN* Lev 10:19; דאונסא שכיח tragedy is common *Yev* 14d(26); ר' אבהו מטחיה אונס a tragedy occurred to PN *San* 23d(60); *Ber* 6a(23); **3. act of force:** pl. לא נאנס אנוסין we will not commit any acts of force *FTP* Num 21:22; *FTV* ib. 20:17[!]

אונקייה n.f. **uncia, a small coin** (< οὐγκία, Lat. *uncia* Lehnw 22; Sy אונקיא LS 30, CPA וקיאס Le Muséon 76(1963):384) sg. אית דזבנין מן אונקייא some buy for an *uncia,* ואית דזבנין מן אונקייא ופלג and some buy for an *uncia* and a half *EchRB* 44:21
OLD 2090.

אונקלי, pl. **אונקלון** n. **hook** (< ἀγκύλη Lehnw 23; Sy אוקינא LS 45) pl. *TN* Ex 38:28 [H ווים]; אונקלות *TNGl* ib. 27:10; נקלוות *TN* ib. 38:17; קלוות<נ>{ו} *ib.* 27:10; 11; 38:10; 11; 12; אונקלוותהון *ib.* 26:37; נקלוותהון *ib.* 38:19; קלוותהון<נ>{ו} *ib.* 26:32; 27:17

אוסייה, pl. **אוסיין** n.f. **landed property, estate** (< οὐσία Lehnw 24; CPA אוסיא LSp 4, Sy אוסיא LS 9) sg. חדה אוסיה *VRV* 812:4; *EchR* 103:8[!]; אוסיא פלנית *EchRB* 152:17; אוסיא דידך *ib.* // *Tan* 69a(25); ההיא אוסיא *VR* 813:1; pl. מרי אוסיין↓

אף, אוף conj. **also, even, more** (CPA אוף LSp 4, SA אף LOT 3/2 43:29) **1. also, even:** a. for H גם: *FPT* Ex 12:31[23]; *TN* Gen 4:4; *ib.* 20:6; 29:27; Ex 1:10; Lev 26:24; b. for H אף: *FPT* Gen 40:16[05]; *TN* ib. 13:16; *ib.* Lev 26:24; Num 12:2; c. before nouns: אוף בשעת שומדא even at the time of forced conversion *Ḥag* 77b(16); אוף פלן הוה תמן even so-and-so was there *San* 21d(36); *VRG* 244:5; *Švi* 33b(58); *Naz* 58a(31); *BRV*[60] 125:3; *EchR* 47:28; d. before pronouns: אוף אנה סבר כן I, also, am of the same opinion *Ber* 2c(1); *Mas* 49b(37); *Pes* 37a(33); *Šeq* 46a(7); אוף אנא אמרית כן even I said so *Dem* 21d(56); אוף אנא {א}שלים ליה ביש even I owe him evil *PRK* 41:2; *BR* 907:6; אוף אנן תנינן we also learned (in the Mishna) *Kil* 28c(64); *Švi* 33b(42); *Suk* 52c(29); e. in various phrases: 1) אוף ר' יוחנן אית ליה :אוף איתי/ליתי לי PN also maintains *Dem* 25b(62); אוף אנא אית לי *Er* 25c(28); אוף אנן אית לן *Pes* 31a(20); אף הוא אית לה *Ket* 24d(48); : text)אופנא(= אוף אנא) ליתי לי *Dem* 25b(39); 2) אוף הדה this also: חנא אוף לון) הדא עמהון he learned this one also with them *Qid* 59c(22); אוף הדא דמייא לה this one also resembles it *BB* 7d(31); 3) אוף הכה here also: *Dem* 23d(16); *Kil* 30b(32); אוף הכא כן *Švi* 36c(38); *Ter* 42a(32); *Mas* 50c(24); *Er* 19b(34); *Giṭ* 44d(50); *BB* 16a(4); *VRK* 247:3; 4) אוף דה לא תברה [תבר↓ mng. 2]; 5) אוף ר' פלוני/רבנין מודי/מודיי even PN/the Rabbis concede: *Ber* 4b(22); *ib.* 7b(58); *Dem* 24c(63); *Ter* 42a(43); *Mas* 49b(28); *Šab* 9b(2); **2. more:** אוף ציבחד a bit more *Šab* 8a(51); *Ket* 30d(44); אנשיית אוף מאה I forgot a hundred more *BR* 925:2; *ib.* 959:3; 346:1; *Yev* 3d(37)

For add. exx. in PT, v. CTY 2:88+.

אוף vb. (unclear) Pe. עד דתי אייפה *SYAP* 12:17

אופיון n.m. **opium** (< ὄπιον Lehnw 24; Sy אופיון LS 40) sg. אהן אופיון סכנה that opium is a danger *AZ* 40d(9)

אופן n.m. **an angel**, pl. **ophanim** (a prayer; MH אופן Jast 31) **1. angel:** pl. אופנין *SYAP* 11:27; **2. pl. ophanim, section of morning prayers:** בטיטיי אישתתק באופנייה PN became silent during the *ophanim Ber* 9c(53)

אוצר n.m. **storehouse** (תיסוור↓; CPA אוצר LSp 17, SA אוצר LOT 3/2 226:28, חוצר Ham 478:109) sg. אוצריה *TN* Dt 28:12 [H אוצרו]; *ib.* Gen 30:22; אוצרי *ib.* Dt 32:34; זכיתי כהן אוצרה give me possession of that storehouse *Švi* 39a(17); אוצר דחמר a wine storehouse *EchRB* 53:3; אוצר דחיטין a wheat storehouse *ib.* 12; *Pes* 29c(52); *BR* 906:3; pl. אוצריה *TN* Gen 41:47; *ib.* 56; *FPT* ib.[05]; אוצרייא *EchR* 66:9; *ib.* 10 // *EchR* ib.; אוצריכון *EchR* ib.; *TN* Dt 28:8

אוקיינוס n.m. **ocean, esp. the Mediterranean sea** (< ὠκεανός Lehnw 25; Sy אוקינוס LS 9) ותחום ימה רבה אוקיינוס the border of the great sea, ocean *TN* Num 34:6; *FT* ib.; *TNGl* ib.

Sperber, Nautica 129+.

אוקימיני n. **inhabited land** (< οἰκουμένη Lehnw 281) *KohR* 17a(15) [expl. יקום Gen 7:4] // יקומינון ! *BR* 292:8

אור n. (uncertain) בר רב אורה *BR* 275:12

Corrupt; v. BR ad loc.

ארדען, אורדען n.f. **frog, a disease** (SA ארדען, pl. אתה–, ין– Ham 575:144+, Mal *urta'na* Berg, Gl 78) **1. frog:** sg. חדא חרא אורדע{ן}<ן> *BRV*[60] 80:2 // *VREd* 503:2 // *KohR* 15b(33)[!]; pl. ארדענין עורדען *TN* Ex 7:28 [H צפרדעים]; ארדעניא *ib.* 29; 8:1; 3; 4; 5; 8; אורדעניא *TNGl* ib. 8:1; *MPDam* Num 21:7; ערדעניא *TN* Ex 8:9; **2. a disease:** הדא אורדענה סכנה that ...-disease is a danger *Šab* 14d(19) // *AZG* 40d(21)

Löw, Fauna 51; Talshir, Fauna 88+.

אורוסטין n.m. **rose-wine** (< ῥοσᾶτον Sophocles 972) *Švi* 37b(30)

Löw, Lehnw 207; id., Flora 3:199.

אורז n.m. **rice** (< ὄρυζα Lehnw 26; MH אורז Löw infra, Sy אורוזא LS 722) sg. ההן דכתית אורז one who crushes rice *Šab* 10a(39); בשלון אודז

they cooked rice *Ter* 41d(21); *Dem* 22b(63)
Löw, Flora 1:730+.

אורזן n.m. **rice dish** (↓אורז) pl. כאילין אורזנייה *MŠ* 53b(10) // *Yom* 45a(10) // *Švu* 34b(56)
So TK 1:64; cf. Löw, Flora 3:20 (juniper berries).

אורח, det. אָרְחָה, pl. אוֹרְחָן n.f. **way, path, road** (CPA אורח, pl. אורחן LSp 17, SA אורע ST Num 24:17, pl. ארחן ib. Dt 28:7(Var)) a. general: sg. *TN* Ex 5:3 [H דרך]; *ib.* Num 22:26; Dt 1:19; באורח רחיקה *ib.* Num 9:10; Dt 2:1; ולית יהודא{ה}<י> משתין באורח a Jew doesn't urinate on the road *EchRB* 50:8; אורחה *TN* Gen 24:21; *ib.* Dt 5:33; באורחא *ib.* Gen 35:3; Ex 4:24; Dt 22:4; אָרְחָא *FPT* Gen 38:21[04]; והבו יתי על אורחא place me (i.e. my body) on the road *BR* 1286:1; *VR* 176:6; *ib.* 508:4; *KohR* 15c(22); *San* 20d(12); *ib.* 23c(34); דוחקא דאורחא the hardship of the road *EstR* 13c(21); pl. אורחן *TN* Dt 11:22; *ib.* 28:7; באורחן דתקנן קדמוי on paths which are fitting before him *ib.* 9; עקא דאורח{י}ן *ŠT* 17; בפרשת אורָחָתא at the crossroads *FPT* Gen 38:21[04]; אורחתיה דההוא בייתא the paths of that house *Tan* 69a(30) // ארחתיה *EchRB* 152:17; b. in idiomatic expressions: 1) אורחיה דעלמה the way of the world *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib.; 2) אורחא דארעא שתרא מעורר לאינש[י] the way of the world (i.e. usually) the morning light wakes a person up *RuR* 154:13; 3) אורח־ ד־ + inf./part. [cf. modal use of MH דרך]: אורחא רבר נשא מימר a person usually says *Ket* 30d(27); *ib.* 33c(22); 23; *Ned* 39d(5); *ib.* 8; 40c(31); d(22); 24; 27; *Naz* 51b(26); אורחא מפנתון אילין לגו אילין they usually empty (the wine) from one to the other *Dem* 24d(25); לית אורחא דבר נשא מיבוס תורא רדיא a person doesn't usually slaughter a plowing ox *Švi* 36a(32); ארחיהון דעתירייא מיעבר דפנתא קלילן rich people usually make light walls (for the Succa) *Suk* 51d(27); *Tan* 69b(16); *Ber* 2b(21); *Šab* 8a(15); *Qid* 60d(27); *ib.* 64a(20); *BB* 12d(56); *Švu* 34d(32) // *Ned* 37d(44); כן ארחהון דיהוראי עברין the Jews generally do so *KohR* 4b(25); *EchR* 108:15; מחית לאורחא בריש you confused (lit. hit) the way at the beginning *DevR* 9:4

2# אורח, ארח n.m. **guest, visitor** (< MH אורח Jast 33; Sy אַרְחָא LS 48) pl. הוה ליה אורחין he had guests *Ter* 45c(36) // *AZ* 41a(29); *Šab* 10b(20) // *Beṣ* 60d(40); *PeaV* 21b(39); ארחין *ib.L* ib.; *ib.* 40; *Šeq* 49b(19); *ib.* 20

אורייה, det. אורייתה n.f. **Torah scroll, Pentateuch, written law, Torah, instruction or interpretation of Jewish law** (TA אורייתא Jast 34; > Sy אוֹרְיְתָא LS 49; cf. SA אוראו Ham 611:115, אורהו ib. 117), **1. Torah scroll:** sg. כד דהיא חדא אוריא when there is (only) one Torah scroll (in the synagogue) *Yom* 44b(7) // *Meg* 75b(51) // *Soṭ* 22a(19); תמן מייבלין אוריתא גבי ריש גלותא and there they bring the Torah scroll to the exilarch *Yom* 44a(63) // *Soṭ* 22a(11); *Pea* 21a(25); אוריתך צריכה צלו your Torah scroll needs a prayer *Meg* 71c(64); *ib.* 63; קרא יח/כאורייתא [↓√קרי]; ספר [↓ספר]; **2. Pentateuch:** sg. בכל אוריתא in the entire Pentateuch *Šab* 9b(54); כולה אוריתא *MPDam* Gen 32:16; *ib.* 20; Num 35:1; ומנ' היא דאוריתא from where is it in the Pentateuch? *BRV*^{60} 51:1; *ib.* 7 // *Yev* 4a(16) // *Qid* 64d(34); סיפא דאוריתא the end of the Torah *BR* 49:9; *Ned* 40a(35); **3. the written law, Torah:** sg. בשעתא דאיתייהיבת אוריח' ליש' when the Torah was given to Israel *Šab* 3b(2); *TN* Dt 1:1; *ib.* 33:4; Lev 14:54 [H התורה]; Gen 3:24; דאסיר לישראל מאוריתא it is forbidden to the Jews from the Torah *KohR* 22a(28); אחוויית אורייתא [↓אחוויה]; גזירת אורייתא [↓גזירה]; מצוותה דאורייתא [↓מצווה]; פתגמי אורייתא [↓פתגם]; **4. instruction or interpretation of Jewish law:** a. general: sg. מה אורייא חרתא שמעת what new interpretation of the law did you hear? *Pes* 37c(38) // *Šab* 11a(44)[!]; אורייתא גזרת רנחזור Jewish law has decreed that I should return (it) *BM* 8c(30); את <ב>ממונך ואנא מן אורייתי you from your money, and I from my interpretation of Jewish law *Ber* 11b(45) // *Naz* 54b(10) // *KohR* 20a(25); *PRK* 68:9// *KohR* 22a(31); *VR* 589:8 // *PRK* 56:11; כ<י> בעיתה מבטלה {ר}אורייתא did you want to annul the law in my case? *Bik* 65c(51); חכימין רכרבין מנכון באורייתא wise men greater than you in Jewish law *TN* Lev 19:32; מלכלך באורייתא well versed (lit. wet) in Jewish law *Meg* 74a(55); *Ḥag* 77b(11); כלליה דאורייתא the general rules of Jewish law *BR* 306:5 // *Kil* 32b(34) // *Ket* 35a(41); איסכוליסטיקה דאוריתא a scholar of Jewish law *BR* 712:2; *EchRB* 73:6; *Ber* 14d(10) // *MSam* 41:7; *RuR* 172:156 // *KohR* 19d(10); b. in various expressions: הגי כאורייתה [↓√הגי]; זכי לעי באורייתה [↓√זכי]; ילף באורייתה [↓√ילף]; עסיק/מתעסק באורייתה [↓√עסק pass.part.; ↓√לעי itpe.]; פלח באורייתה [↓√פלח]; אשתעי כאורייתה [↓√שעי itpa.]; מילה דאורייא [↓מילה]; בנייה דאוריתא a builder of the law *Giṭ* 48d(37) // *Šeq* 40c(25) // *BB* 16c(8)

Bacher, Term 2:2; on voc, Ben-David, Lesh 46(1982):148.

אורייר n.m. **olearius, keeper of the clothes at a bathhouse** (< ὀλεάριος Lehnw 20) sg. זוסימי אוריירא PN, the *olearius ŠviV* 38a(21); ההין פינכא דאוריראV) that dish of the *olearius Mas* 49b(16) // *Šab* 6b(20)[!; text: דאודזא]
Lieb, TK 1:26; id., YK Intr 11.

אורין n.m.pl. **light** (< H (ותומים) אורים HAL 24) תומייא ואורייא *FTV* Dt 33:8 [H תמיך ואודיך]

אורך, det. **אורכה**, **ארכה** n.m. **length** (↓ √ארך; CPA אורך LSp 18, SA ארך ST Gen 6:15) sg. *TN* Ex 27:11 [H id.]; ארך *ib.* 1; 9; אורכ' *ib.* Gen 6:15; ארכה *ib.* Ex 25:10; 17; 23; 28:16; 36:9; 38:1; לארכה *ib.* Gen 13:17

אורנוס n.m. **heaven, heavenly ruler** (< οὐρανός L-S 1273; Sy ארונוס LS 50) **1. heaven:** sg. אורנוס פתחין לי Heaven, open up for me *SYAP* 12:4; **2. heavenly ruler:** sg. קודם אורנוס *ib.* 38:7; ארנוס הוא על דרי ארקא he is the ruler over the dwellers of the earth *ib.* 8:30
Tal, Piyyutim 106.

אורעי, det. **אורעיתה** n.f. **wasp** (< עורעי*) sg. *Šab* 3b(38); אורעיתא *TN* Ex 23:28 [H הצרעה]; *ib.* Dt 7:20; pl. עורְעַיְיתָא *ib.* 1:44; אנ{ז}ורעייתא *FPT* ib.[16]
On nominal form, cf. MH צורעי MMakhK 6:4 [≠ רבורים].

אושטו, cs. **אושטות** v.n. **stretching forth** (↓ √ישט) באושטות יד in business *TN* Lev 5:21; אושטות ידיכון your occupation *ib.* Dt 12:7 [H משלח ידיכם]; 18; 15:10; 16:10; 17; 23:21; 28:8; 20

אותי n.m. **an unclean bird** sg. אותייה *TN* Dt 14:16 [H תנשמת]; איתיה *ib.* Lev 11:18
Poss. < ὦτος night owl Lehnw 27.

אותנין n. **linen garment** (< ὀθόνιον Lehnw 27; MH² אותנין *VR* 32:1) sg. נפק לגביה לבנ{ו}<י>ש אותני{ת}<נ>יה he came out to him dressed in his linen garment *San* 20c(56)
Lieb, VR 870.

אזגד n.m. **messenger** (< Per *asgándēs* H. Happ, Glotta 40(1962):198+) sg. אזגד קליל a swift messenger *TN* Gen 49:21 [H אילה שלוחה]
Cf. Kaufman, Influences 38 (Akk *ašgandu*); Geig AAC 14+.

אזהרה n.f. **warning, i.e. an explicit prohibition mentioned in the Bible** (< MH אזהרה Jast 37; TBA אזהדתא ib.) pl. תלת אזהרן three warnings *Yom* 45a(36)

אזוי (unclear) *TNGl* Gen 44:29

אזי vb. **to heat, burn** (SA אזי ST Dt 32:22(Var), BA אזי KBL 1048) Pe. **1. to heat:** על ואזא קאמינא he entered and heated the oven *VR* 664:7; חיזון בני תלתה יומין you should heat the bath for three days *BR* 690:2; ואזון *ib.* // אזייה *Ter* 46c(6); שידי<י>א ושידתא דהוון אזיין בהון the demons which heated them (i.e. the private baths) *KohR* 7c(11) // *ŠR* 21c(26); **2. to burn:** ונזי יתהון באתונ' let us burn them in the oven *TN* Gen 11:3 [H ונשרפה]; ההן דאזי{ן} גיר+ קדרין one who burns lime of potters(?) *Šab* 10b(47)
On mng. 2, v. Lieb, YK 145.

אזיל adj. **standing** (↓√אזל) pl. אזליא זיקיא כ<>{ב} like standing water-skins *FTP* Ex 15:8 [H נזלים]

אזל (a/e) vb. **to go, go forth, perish, die** (↓ אזיל; CPA אזל LSp 5, SA הוך־אזל Ham 452:102+) pf. 1sg. אזלית *Dem* 22b(2); 2m. אזלת *BR* 551:2; f. אזלת(?) *VR* 192:3; 3m. אזל *TN* Num 22:35; *Šeq* 50c(47); f. אזלת *Meg* 74a(40); 3pl. אזלו *FPT* Gen 37:17[05]; אזלון *BR* 1183:2; imp., 1sg. איזיל *TN* Dt 29:18; ניזיל *FTV* Gen 45:28; ניז{ו}<י>ל *Ber* 5c(40); 2m. תיזיל *Tan* 68d(56); f. תזלין *TN* Gen 24:58; תיזלין *JMP* 4:35; 3m. ייזיל *Ber* 5c(42); f. תיזיל *Tan* 66d(4); 1pl. ניזיל *TN* Dt 13:14; ניזל *BR* 33:5; 2m. תיזלון *TN* Ex 3:21; 3m. ייזלון *Tan* 66d(37); imper. 2m. איזל *TN* Ex 19:10; איזיל *Qid* 64a(26); f. איזילי *Šab* 16c(56); *VR* 192:5; איזלין *Beṣ* 62c(63); 2m.pl. איזלון *Yev* 2d(53); *PRK* 194:10; inf. מיזל *FPT* Gen 31:30[05]; *Ḥag* 78d(25); part., m.sg. אזל *FPT* Gen 32:18[03]; *Ket* 33d(60); f. אזלה *Qid* 62c(44); m.pl. אזלין *Soṭ* 16d(47); f. אזלן *MSam* 82:3; pass.part. m.sg. אזיל *Yev* 11b(26); f. אזילא *Ber* 12a(35);- **1. to go:** a. general: והוה אזיל ותזר אזיל it (i.e. the raven) went once and a second time *FPT* Gen 8:7[02]; ולאן את אזלה where are you going? *TN* Gen 16:8; *FPT* ib. 32:18[03]; *TN* ib.; *ib.* 37:14; כיון דאזלו *ib.* 31:22; Num 24:1; Dt 31:1; ואזלת *TN* Gen 21:14; *ib.* Ex 2:8; מן ייזיל *ib.* Gen 21:7; Dt 20:5; ייזלון *ib.* 28:41; ניזיל *ib.* 13:7; אזיל ויתיב ליה קמי פרטירא (the dog) goes and sits down before the storekeeper *BR* 211:1; אן הווה אזיל בהדה אמור הא אזיל בהדה אזיל בהדה אמור הא if he went

this way, say he went that way. If he went that way, say he went this way *VR* 810:5; *Švu* 34a(13); אזל ונסתון מן חמן *KohR* 30a(19); אזיל או לא אזיל he went and took them from there *Kil* 32c(29) // *Ket* 35b(27); *VR* 507:3; *ib.* 654:1; *EchRG* 142:8; אזלון ופשפשון they went and searched *Šab* 8d(8); *Pes* 31c(4); *Ḥag* 77b(17); *BM* 8d(3); *EchR* 67:8; אזלת וקמת לה על תרעא she went and stood at the gate *Šeq* 48d(5); *BR* 551:2; *ib.* 1095:2; *VR* 757:4; *RuR* 102:53; ואזל בשלם he went in peace *EchRB* 44:16; דלית חד מינהון מיית מי אזיל not one of them dies on going *RH* 57b(50); לי נא מיזל I cannot go *San* 28b(28); b. // √אתי: כמה דבר נש אזיל הוא אתי just as a person goes (into the grave) he comes (into the world to come) *BR* 1285:6 // *Kil* 32b(2) // *Ket* 35a(9); *BRV*^{60} 399:3 // *KohR* 16c(28); דאית ביומיא רייזלון וייתון they can go and return in (that number of) days *PRK* 431:6; *ib.* 8; *ŠR* 36a(23); c. w. var. preps.: 1) בתר: ואנה לית אנה ידע להן איזל בתר טליא I do not know where I will go after the lad *FPT* Gen 37:30[04]; ראזל בתריה *PRK* 297:5; ואזל ליה בתריה *Šab* 8c(52); *TN* Ex 23:2; *ib.* Lev 19:18; Dt 28:14; 2) (גבי): לוי לא אזיל גבי ראובן *Giṭ* 46d(32); *Ber* 7d(19); אתה וניזל גב ארם come let us go to Adam *BRV*^{60} 225:4; *PalLaws* 65:5; 3) ל-: כד הוה אזיל לדרומה when he went to the "south" *Ber* 12a(13); אזל לחמן *Šab* 4a(40); *Er* 19a(35); *ib.* 21c(19); *Beṣ* 62a(17); *TN* Dt 14:25; 4) (לגבי): אזל לגב מלכו קצייא אזל לגביה he went to a remote kingdom *BR* 301:2; *ib.* 784:6; 1095:2; *VR* 123:1; *PRK* 373:5; *ib.* 411:3; 5) לוות: אזיל לות עמא go to the people *FPT* Ex 19:10[12]; *TN* Gen 27:9; *ib.* 33:14; Ex 3:11; Num 24:14; 5) על: a) to attack [Sy אֶזַל עַל PSm 107]: והוון רומים אזלין עליהון ומקטלין לון the Romans attacked them and killed them *Tan* 69a(32); כגון אנן ראזלין עליהון like us who attack them *Soṭ* 23a(39) [expl. מלחמת מצוה Mib. 8:7]; b) to sexually attack [MH הלך על BY 1097]: ברנש ראזל על חדה מן כל ערייתה ראו[רייתה] one who sexually attacked one of the forbidden women of the Torah *PalLaws* 65:7; *ib.* 10; 11; 6) עם: אנא אזיל עמיה I accompany him *KohR* 21c(18); *EchRB* 130:7; 7) קומי: אזיל קומי שריתה preceding the beam *BR* 742:6; d. w. ingressive ל- to go away: קם אזל ליה he got up and went away *Ber* 11c(43); *Pes* 30a(1); *Šeq* 50c(48); *Qid* 64a(18); *San* 29b(19); *EchRB* 49:5; *KohR* 27b(1); אזלא לה ההיא זניתא that harlot went away *EchRB* 83:18; *MQ* 82b(42); אזלין לון וקמון ואזלון לון גבי רחכעם בן שלמה *AZ* 39b(21); שכקוניה ואזלון לון they left him and *Tan* 65b(5); went away *ib.* 66c(9); *Ḥag* 77b(14); *Yev* 15c(56); תרפא מדינתא ותזיל לך leave the city alone and go away *EchRB* 68:11; *Tan* 66d(4); *ib.* 68d(56); יזלון להן ייזיל ליה *PRK* 377:3; where should he go? *Ber* 5c(42); *EchRB* 152:17; מי אזיל ליה מלי ליה בצינא שמן שריפה on departing, he filled the lamp with oil for burning *Ter* 48b(15); בעא ארריינוס מיזל ליה PN wanted to go away *Tan* 68d(55); *Ḥag* 78d(25); e. + asyndetic conj. verb, expressing intent [cf. Sy, PSm 106]: איזיל אמור לרבך go, tell your teacher *Švi* 39a(57); איזיל רמוך גו מטללתך go, sleep in your Succa *Suk* 53a(24); איזיל כתוב ליה go, write him *MQ* 82a(52); *MŠ* 55b(45); *Ḥal* 58c(64); *Beṣ* 62c(63); *Tan* 64a(7); *BB* 16b(29); *San* 29a(57); *EchR* 105:6; *VR* 192:5; *BR* 335:6[!] // *VR* 101:2; *BR* 512:6; אזל אקיז דם he went to let blood *Ber* 5c(45); *ib.* 52; מאן אזל מודע ליה who will go to inform him? *MQ* 81c(63); *BM* 8a(1); *ib.* 9c(46); *San* 29a(57); *BR* 785:2; *ib.* 1145:1; *EchRB* 139:2; ייזיל ימות גו בייתיה let him go die in his (own) house *Ter* 45c(38); *VRQ* 252:3; esp. fol. by √בעי: חמי ליה אזיל בעי מיסב ממוניה מיניה he saw him going with the intention of taking his money from him *San* 26c(17); אזל בעי מטפייתה he went with the intention of extinguishing it *Šab* 15d(39); *Šeq* 50c(47); *AZ* 41a(9); *ib.* 43d(36); f. + inf.: כר הוה אזיל מסחי when he went to wash *Ber* 4c(12); *EchR* 67:17; חד בר נש הוה אזיל מקדשא חרא איתא a man went to betroth a woman *Qid* 64a(47); *San* 18b(2); *Švu* 37a(60); *BR* 305:6; *ib.* 742:6; *TNGl* Gen 15:17; g. in idiomatic usages: 1) אזיל ואתי to go back and forth [Sy אֶזַל וְאָתָא PSm 106]: עד ראת אזיל ואתי תר זמן אנא אזיל ואתי עשרה זמנים by the time you go back and forth once, I go back and forth ten times *Ket* 33d(60); *BB* 13b(51); והוא אזיל ואתי תחתוי it sways back and forth under him *VRK* 248:4; *ib.* 6; כוכב אזיל ואתי *RH* 58a(16); 2) fol. a vb., w. mng. to continue [MH הלך BY 1096]: אנה פתח פימי והווי משלת ואזל I will open my mouth and continuously send in (food) *BR* 696:1 // *PRK* 115:4; מייתין ואזלי we are dying hour by hour *ib.* 127:2 [expl. כלנו מתים Ex 12:33]; *Šeq* 47a(10); *San* 22c(53); *MSam* 82:3; 3) וי דהדין גופא אזל לרימה woe, for that body is going to worms *PRK* 198:9; **2. to go out/forth** [Sy אֶזַל PSm 106]: אזל לישנא בישא a slander went forth *Ber* 11b(39) // *Naz* 54b(5); *BR* 1115:3; ואזל קלא דקרעון a voice went out that they rent (their clothes) *Kil* 32b(13) // *Ket* 35a(20) // *KohR* 20b(23); *MSam* 68:4; **3. to be destroyed, be finished, be lost:** הא אזיל סייגה רגוברה the

man's fence will be destroyed *Dem* 23b(61) // *Ḥal* 60b(37); אין אזל ראשא מה גופא טב if the head is destroyed, what is the body worth? *PRK* 271:4; מה דאזל אזל whatever is finished is finished *VR* 705:3 // *KohR* 23c(36); והא צינחא אזלה behold, the cold is finished *San* 29c(43); וכדון דאזל{י}<ו>ן אלין now that those storehouses are destroyed אוצרייא *EchRB* 66:10; *Tan* 66c(41) [↓כאישו]; pass.part.: הא אזיל קונדיטון behold, the spiced wine is lost *Yev* 11b(26) // *Qid* 59c(4); *VR* 427:2; הא אזילא ההיא דרב ושמואל is that (decision) of Rab and Samuel abolished? *Ber* 12a(35); *Šab* 8a(26); *Yev* 9c(65) // *Qid* 64c(41)[!] // *VREd* 752:4; *San* 28a(40); **4. to die** [Sy, LS 10, mng. 3]: שמע פרסייא מקלל לבריה ביה ומית אמ' אזל גוכרא he heard a Persian cursing his son with it (i.e. the ineffable name) and he died. He said: The man has died *Yom* 40d(60); *Naz* 56c(3); אזל ליה חד מיינוק a child of his died *San* 23d(61); *BR* 643:4 // *VR* 867:2; ואזל בימא he died at sea *Šab* 5b(29); *Ḥag* 77d(40) // *San* 23c(30); *VR* 181:3 // *ib.* 585:4; ציפר מכלעדי שמיא לא אזלא a bird does not die without the intervention of heaven *BRV*^{60} 942:2 [// ↓יבד√]; תרין (אזלינן : text) הא אזלון behold two died *Ber* 10c(5); **5. to disappear:** שבק סנדלוי ואזלין he left his sandals (outside the synagogue), and they disappeared *BM* 8d(2); אמור יתיה והוא אזיל say it (i.e. the Psalm), and (the spirit) will disappear *ŠT* 5

On mng. 3, cf. SA מד אזל אזל TM 171:162; on mng. 4, v. Eps, Tarbiz 6(1935):46; Lieb, TK 8:720, n. 4.

אַח, w. suf. **אֲחוֹ־** n.m. **brother, kinsman** (CPA אח, cs. אחו־ LSp 5, SA אח ST Gen 24:29, cs. אחי, ib. 14:12, אחו־ ib. Dt 23:21) sg. abs. אח *TN* Gen 44:19; *EchR* 84:8; w. suf.: 1sg. אחי *TN* Gen 44:9; *EchR* 84:9; 2m. אַחוך *FPT* Gen 4:9[02]; 3m. אחוי *Naveh* 20:3; *TN* Ex 10:23; f. אחוה *ib.* Gen 24:55; *Tan* 67c(23); 1pl. אחונן *TN* Gen 44:18; 2m. אחובון *ib.* 43:14; *PRK* 48:5; 3m. אחוהון *FTV* Gen 49:6; pl. abs. אחין *TN* Dt 25:5; *Pea* 17d(15); cs. אחי *TN* Num 27:7; 1sg. אחיי *ib.* Gen 44:18; 2m. אחיך *ib.* 48:22; 3m. אחוי *ib.* Lev 21:10; *BR* 930:2; 1pl. אחינן *Tan* 65b(21); 2m. אחיכון *TN* Dt 3:18; 3m. אחיהון *ib.* Gen 15:1;- **1. brother:** a. general: sg. *FPT* Gen 44:19[04]; *TN* ib. 24:29; חד אח *EchR* 84:8; הבל אחוי PN, his brother *FPT* Gen 4:16[02]; *TN* Gen 32:14; אחוי זעירא his younger brother *ib.* 48:19; ר' שמואל אחוי דר' ברכיה *Ber* 3c(35); *ib.* 6a(47); *Šab* 5a(43); *Yom* 41a(7); *Meg* 71c(63); *Ket* 30d(25); *Ned* 37b(53); *Švu* 34d(14); *BR* 44:11; *KohR* 9b(11); בעא אחוי מיפלג עימיה his brother wanted to divide with him *BB* 17a(5); אחוי דקטילא the brother of the murdered person *KohR* 28d(5); אחוי תינינה his second brother *PalLaws* 64:3; ההוא אחוך עליבא your unfortunate brother *Qid* 64b(42); *MQ* 82c(17); *BR* 1145:3; נפשיה דאחוה דההוא גברא the soul of that man's brother *ib.* 48:2; *MSam* 74:16; pl. *TN* Gen 13:8; *ib.* Num 27:10; תרין אחין *Pea* 17d(15); *ib.* 21a(20); *Yev* 2d(4); *EchRB* 105:1; *PalLaws* 66:21; תדין אחיי *TN* Gen 44:18; אחוי דיוסף *ib.* 50:15; אחוי דיעקב *BR* 930:2; חד מן אחוי one of his brothers *PalLaws* 66:18; אחיהון דקטיליה האילין *TN* Gen 15:1; b. in kinship phrases: 1) אחוי דאב־ paternal uncle [↓אחי H; 2# חביב]: אחוי דאבוה *FPT* Gen 29:12[05]; אחוי דאבוי *TN* Lev 25:49; pl. אחי אבונן *ib.* Num 27:4; 7; 2) אחוה דאמ־ maternal uncle: אחוה דאמה *ib.* Dt 6:4; *TNGl* Gen 32:3; אחוה דאימיה דרב אדא *Tan* 67c(23); gen. corr. to [!אחון]: אחוי דאמה *TN* Gen 28:10; *Ber* 7b(48); *Yev* 12c(46); 3) אחוי brother-in-law: אחוי דאיתתה איתתה דאח־ 4) *MQ* 83a(40); דאיתתיה דכר נחמיה sister-in-law: אתתיה דאחוך *TN* Gen 38:8; אתתה דאחוי *PalLaws* 64:4; *ib.* 65:9; **2. kinsman:** sg. אחוך *TN* Lev 19:17 [H אחיך]; *ib.* 25:25; Dt 15:3; 22:4; 23:20; pl. אחוי ונפק לוות *ib.* Ex 2:11; Num 8:26; Dt 18:7; אחיי ואינשי בייתי my kinsmen and the members of my household *ib.* Gen 38:25; אחינן אמסון ית לבבינן our brothers have caused our hearts to melt *ib.* Dt 1:28; אחינן חמון מה דאנן עבדין our brethren! See what we are doing *Tan* 65b(21); *ib.* a(45); 68b(22); *QidG* 64c(36); *VR* 753:3; ואחיכון כל ביה ישראל *TN* Lev 10:6; *ib.* Dt 3:20; **3.** w. ↓גבר **one another:** גבר ואחוי *FPT* Gen 9:5[05]; *TN* Dt 25:11; גבר באחוי *ib.* Lev 25:46; 26:37; גבר כאחוי *ib.* 7:10; גבר לאחוי *ib.* Gen 26:31; Ex 16:15

For additional refs. in PT, v. CTY 1:180+; for the use of אחא as a PN, v. Bacher, Tradition 632+ and the indices to *BR*, *VR*, and *PRK*.

אחד vb. **to seize** (↓אחיד, מאחדה; CPA אחד LSp 5, SA אחד Ham 614:188, אחחיד ib. 562:157+) Pe. **to seize:** אחדת יתהון דחיחא trembling seized them *FPT* Ex 15:15[19; H אחז]; *TN* ib.; *FTP* ib.; pass.part. אחיד holding: ואהרן וחור הוון אחידין בידוי Aaron and Hur were holding his hands *TN* ib. 17:12; *FTP* ib.

Pa. **to join** (↓מאחדה): ותאחד *TN* Ex 28:39

Itpa. **to be joined:** לא אתאחד חד מנן עם חדה מנהון no one of us was joined with any one(f.) of them *ib.* Num 31:50

אָחָה, cs. **אחת־**, **חת־**, det. **אַחְתָּה**, **חתה**, pl. **אחוון** n.f. **sister** (↓ כרת אחתה, בר אחתה; CPA אחא, חת־, pl. אחוון LSp 5, SA אחתי ST Gen 12:19) sg. cs. אחת *PalLaws* 65:6; w. suf. אחתי *TN* Gen 12:19; אחתה *ib.* Lev 20:17; אָחְתַן *FPT* Gen 34:14[03]; חתה *TNGl* Lev 18:12; *MQG* 82a(23); חתי *Pap* 1:4; חתך *TNGl* Lev 18:11; pl. abs. אחוון *Yev* 2d(4); *PalLaws* 66:17; det. אחוותה *ib.* 64:2;- sg. אחת בהנה the sister of a priest *PalLaws* 65:6; אחתיה דנכיות *TN* Gen 36:3; *ib.* Ex 2:4; Dt 27:22; גמליאל זוגא דמכת אחתיה PN's sister died *MQ* 82c(15); *ib.* a(23); d(63); *Naz* 56a(8); *BB* 16b(61); *ŠR* 33b(17); *KohR* 20a(20); לאחתיה הוא חבם he has sexual relations with his sister *MŠ* 55b(53); *BR* 1116:1; מה דיסב ברנש אחתה דבלתה is a man permitted to marry his daughter-in-law's sister? *PalLaws* 64:21; *ib.* 66:20; 67:21; אחתך היא *TN* Lev 18:11; מרים חתי שותפתך Miriam, my sister, your wife *Pap* 1:4; pl. גבר ובריה נסא>כין תרתין אחוון a man and his son who are married to two sisters *Yev* 2d(4); *ib.* 5; *PalLaws* 66:1; *ib.* 64:2

— **אחת אימה** n.f. **maternal aunt** (↓ אחה) sg. אחתה דאמך *TN* Lev 18:13; *ib.* 20:19; אחתיה דאמה *PalLaws* 65:3

אחווייה n.f. **instruction** (↓√חוי) sg. *TNGl* Num 15:16 [H תורה]; *ib.* 29; אחוויית *ib.* Gen 26:5; Ex 16:28; Lev 14:2; Num 6:13; 21; 19:2; 4; חוויית *ib.* Lev 7:37; 13:59

אחוון n. willow twigs (TBA אחוונא Jast 39) sg. הכ אחוונא ל־ת־ורייא give the cows willow twigs (as fodder) *Ber* 10a(63)
Löw, Flora 1:571; 3:331.

אחוני, det. **אחוניתה**, pl. **אחוניין** n.f. **plum** (Sy ḥḥwnyt' LS 226) sg. אחוניתא *Ber* 10c(1); pl. <ן>{א}אחוניי *ib.* 10b(64); ־א־חונייתא *ib.* c(2)
Löw, Flora 3:166; in all exx. ≠ ↓פרני.

אחור n.m. **back part** (↓√אחר; MH אחור Jast 39) pl. אחורי ידיהון the back parts of their hands *Beṣ* 63a(63); *ib.* 34

אחורי prep. **behind** (↓לוחרי) אחורי עמודא behind the pillar *Ber* 9d(4); אחורי פרוכתא behind the curtain of the ark *Meg* 75b(51); אחורי אודני behind my ear *PRK* 198:10 // *KohR* 29a(6)
Dalm, Gr 230.

אחיד n.m. **portion** (↓√אחר; SA אחיד ST Num 31:30(Var)) sg. *TNGl* Num 31:30 [H אחוז]
Calque of BH אחוז.

אחמיו, cs. **אחמיות** v.n. **showing** (↓√חמי af.) אחמיותה showing of it (i.e. the firstborn animal to an expert) *PalLaws* 29:6

אחסן vb. **to take possession or bequeath a landed inheritance** (denom. < ↓אחסנה; ↓√סחן, אחסנה, אחסנו, אחסנו v.n.· TA, TBA חסן Jast 488) Quad. **1. to take possession of a landed inheritance:** ואחסנו כה *TN* Gen 34:10 [H והאחזו בה]; *ib.* 47:27; 49:22; תאחסנון *ib.* Ex 23:30 [H ונחלת]; תאחסנון *ib.* Num 33:54; Dt 19:14; תחסנון *ib.* Gen 42:34; יחסנון *ib.* Num 18:23; 26:55; למחסנה *ib.* Num 12:12; Dt 2:31; **2. to bequeath a landed inheritance:** ותאחסן יחהון *ib.* Ex 15:17; ותאחסן יתן *ib.* 34:9 [H ונחלתנו]; ותאחסנון *ib.* Lev 25:46; Num 33:54; יאחסן יתכון *ib.* Dt 19:3 [H ינחילך]; יאחסנון *ib.* Num 34:17; 35:8; למאחסנה *ib.* 34:29; תסחן *ib.* Dt 31:7; מחסן *ib.* 12:10
Quad.Ref. **to take possession of a landed inheritance:** נתאחסן *ib.* Num 32:19 [H ננחל]; תתאחסן *ib.* 18:20; תתאחסנון *ib.* 34:13; יתאחסנון *ib.* 32:30; *TNGl* ib. 18:23; אֶתָסַנו *FPT* Gen 34:10[03]
The retention of *alef* in intervocalic position shows that the synchronic rt. is אחסן and not חסן.

אַחְסָנָה, cs. **אחסנת**, **אחסנות**, det. **אחסנתה** n.f. **inheritance** (↓√אחסן; TA אחסנא Jast 40) sg. *FPT* Gen 48:5[04; voc.]; *TN* Lev 14:34 [H נחלה]; *ib.* Num 18:23; 27:4; Dt 4:20; 26:1; באחסנה *ib.* Num 26:53; חולק ואחסנה *ib.* Dt 18:1; לאחסנה *ib.* Gen 50:13; Num 34:18; Dt 4:38; אחסנתיה *ib.* Lev 27:16; Num 26:54; 27:10; Dt 10:9; רש באחסנתא (the word) רש in the (meaning of) inheritance (i.e. √ירש) *MMDam* Dt 1:21; באחסנותהון *FPT* Gen 48:6[04]; אחסנותיה *TN* Dt 18:1
The author of *TN* seems to have employed אחסנה for H נחלה and אחסנו for H אחזה. However, since the cs. form of the former is both אחסנת and אחסנות, confusion arose between these two words. Thus, we find אחסנה used for H אחזה (e.g. *TN* Gen 17:8) and אחסנותה for H נחלה (e.g. *ib.* Dt 12:9).

אחסנו, det. **אחסנות** n.f. **inheritance** (↓ √אחסן, אחסנה) sg. *TN* Gen 23:4 [H אחזה]; לאחסנו *ib.* 23:9; 49:30; Num 34:2; לאחסנות אבהתה *ib.* Lev 25:41 [H אחזת אבותיו]; אחסנות עלם *FPT* Gen 48:4[04]

אחסנו, cs. **אחסנות** v.n. **giving an inheritance** (↓

√(אחסן) כאחסנות עילייא אומיא when the Most High gave an inheritance to the nations *FTV* Dt 32:8; *TN* ib.[!]

אחר vb. **to be late, to delay** (↓ אחור, אחרי, אחריו, אחריי, 2# אחריי, כאחרייתה; MH אחר Jast 40; mng. 2 denom. < מאוחר delayed marriage payment) Pa. **1. to be late:** וזימנין דהיא מאחרה sometimes it (i.e. *'ayyelet ha-šaḥar*) appears late *Ber* 2c(36) [≠ ↓ √קרם af.] // *Yom* 40b(36); **2. to delay:** וכך וכך יהוון מאח{ק}רין עלוי so much will be postponed, incumbent upon him *JMP* 8c:2; *ib.* 25:3; 29:12

On mng. 2, v. Friedman, JMP 1:271+.

אחרי, det. **אחריתה** n.f. **future, end** (CPA אחריתא LSp 6) sg. טבה {ת}אחרי a good future *RH* 57b(46); אלואי תהי אחרית{א}י כזעירא רכהון may my end be like that of the smallest among them *FTP* Num 23:10 [H אחריתי]; *FTV* ib.[!]

אחריו, det. **אחריותה** n.f. **future, end** (↓ אחרי) sg. כסוף אחריותהון *TN* Dt 32:20 [H באחריתם]; באחריוחהון *ib.* 29; *FTV ib.* 20; 29

אחריי adj. **latter, last** (↓ אחרי, כאחרייתה; CPA אחרי LSp 6) a. as adj.: sg. אומנה אחריה the last furrow *TN* Lev 19:9; *ib.* 23:22; נסה אחריה the last miracle *ib.* Ex 4:8; גברא אחרייה *ib.* Dt 24:3 [H האיש האחרון]; דרה אחרייה the last generation *ib.* 29:21; ימה אחדייה the last (i.e. distant) sea (= Mediterranean) *ib.* 34:2; ר' יושע אחרייה the last (named) PN *Pes* 28b(21); כפיסקוליה(text): אחרייא כפסיקוליה according to the last agreement *Pea* 15c(25) // *Qid* 61b(14)[!]; חנייא אחרייא the last Tanna [= TBA תנא בתרא] *Pea* 18d(61); *ib.* 62; *Meg* 70a(28); *ib.* 29; *San* 19c(49)[!]; *ib.* 63; דעתיה אחדייתא his other opinion *Tan* 63c(46); pl. לאה ובניה אחריין Leah and her sons were last *TN* Gen 33:2; *ib.* Num 2:31; תומנתי פסוקיא אחרייא the last eight verses *Meg* 74b(52); רכנן אחריי(G : אחראי) the last (mentioned) Rabbis *Beṣ* 60b(54); b. as noun: sg. היי דין ד' מאיר כקדמייא כאחדייא which PN? As in the first instance? In the last instance? *Ket* 31d(16); *ib.* 17; *Ḥag* 78d(22); באחרייתא in the latter (case) *Švu* 34d(23) // *Ned* 37b(54); *Pes* 33c(41); pl. שתון קדמאי ולא מי{י}תון אחראי ומיתון the first ones drank and did not die. The latter ones (drank) and died *Šab* 3d(6); אחדיין *Ter* 45d(42); *ib.* 43; *BR* 254:5; תרתין אחדייתא the two last (cases) *Ter* 44b(27); *ib.* 40c(25) // *Meg* 73b(50)

2# אחריי adj. **responsible, guarantor** (↓ √אחר; MH אחריי Jast 41) pl. אחראיין *JMP* 2:43; אחריין *ib.* 26:7

אטימיטון adv. **priceless** (< ἀτίμητον Lehnw 29) מרגלי טבא אטימיטון חד<א> a priceless good pearl *Pea* 15d(47)

עטם ↓ אטם

אטקט n.m. **robber** (< ἄτακτος *PRK* 261:3, note) pl. אטקטיא *PRK* 260:4 [expl. גנבים Is 1:23]

Cf. Lehnw 30.

אטְרי, det. **אטריתה** n.f. **vermicelli** (< ἴτριον Lehnw 225; Sy איטריא, אטרין LS 14; > Ar إِطْرِيَة Fr, AF 37) sg. דאנא בעייא למיעבד אצו{ו}תי אטרי I want to make my dough into *vermicelli Ḥal* 57d(62); הדה איטְרִיתָה *BesG* 60d(29)

Löw, apud Lehnw loc. cit.

אי interj. **oh!** (SA אי AH 2/2:1, MH אי Kut, infra; ↓ ווי) אי מה קשיין אינון חובייה oh, how difficult are those sins *TN* Lev 26:29; *FTV* ib.; *EchR* 28:6; *ib.* 47:2; אוי *FTV* Num 21:29; *EchR* 5:19; *ib.* 6:13; 66:7

Kut, Studies 93 (Heb).

2# אי emphatic particle employed before participles a. w. part.: הא נזידה אי עבד behold, the Nazirite is passing by *Naz* 51d(59); *Yev* 13c(29); ואשכחוניה איעני they found him reciting (praises) *Ber* 6b(14) // *Naz* 56a(57) // *BR* 1238:9 // *KohR* 18d(22); הא קבריה דרכך אייקר נפק ואשכחיה אייקר behold, your master's grave is burning! He went out and found it burning *Ḥag* 77c(5); נפשיה דאחוה דההוא גברה א{נ}י מקצצה ארזין my brother's soul is cutting down cedars *BR* 48:2; *ib.* 1144:3[!]; b. w. הוה + part.: בר קפרא הוה איעלל לחרא קדייא PN entered a certain town *Šab* 8c(55); עולא נחותה הוה אידמך תמן PN was dying there *Kil* 32c(29); *ib.* 32; *Pea* 15c(50); *Tan* 64a(6); *San* 21b(6) // *Švi* 35a(40)[!]; *Ket* 35a(32)

Lieb, Tarbiz 3(1932):453; 4(1933):293; Kut, SGA 35; M. Assis, Tarbiz 46(1977):46; Sok, GF 95.

איב n. (unclear) סב מן איבה take from the ... *Ter* 47b(43) [in an obscure proverb]

איבו n. **an unclean bird** (TA איבו Jast 44) sg. אבו

TN Lev 11:14 [H איה]; איבו *FTV* Dt 14:13; אייבו *TN* ib.

Cf. SA איבי ST Lev 11:17(Var) for H ינשוף (Talshir, Fauna 186).

איגר n.m. **roof** (< Akk *igāru* Kaufman, Influences 57; CPA אגר LSp 3, SA אגאר Ham 441:53, 544:136) sg. וטלק גרמיה מן אגרא he threw himself off the roof *KohR* 20b(31); *ib.* 26d(21); אזלון ויהבונה על איגרה they went and placed it on the roof *BR* 714:6; *ib.* 7; *ŠR* 32a(11); סליק ליה לאיגרא he went up to the roof *Kil* 32b(20) // *Ket* 35a(27) // *KohR* 20b(31); *BR* 1183:2; מסקין לה לאיגרא *Švi* 37b(61); *ŠR* 32a(10); ריש אגרא the top of the roof *PRK* 194:6; *EchR* 69:12; *ib.* 144:4; איגר פלטין the roof of the palace *KohR* 23b(14) // *RuR* 82:42; לאגרך *TN* Dt 22:8 [לגגך H]; pl. איגרוי *ib.* Ex 37:26; 30:3; והלילא מחברא אגרייה the *Hallel* breaks the roofs *ŠR* 18b(29) // *Pes* 35b(36)

איגר #2, יְגַר, det. **יַגְרָה** n.m. **pile** (< יגר; TA יגרא Jast 563) sg. *TN* Gen 31:47 [MT יגר]; איגרא *ib.* 46; 51; יְגַר *FPT* ib.[03]; יַגְרָא *ib.*[03]; pl. חס ריגרין [חס↓]

איגרה, det. **איגרתה**, pl. **איגרן** n.f. **letter, document, writ of divorce** (< Akk *egirtu* Kaufman, Influences 48; CPA אגרא LSp 3, SA אגרה Ham 611:116) **1. letter:** sg. חדה איגרה *BR* 883:1; *Bik* 65d(21); חרא איגרא דאיקר a letter of recommendation *Ḥag* 76d(3) // *Ned* 42b(17); *MQ* 81c(46); אנטיגרפון דאיגרתא a response to the letter *AbgurNew* 169:30 // *EstR* 13c(18); *Ned* 39b(27); ואגרן חחימ{י}ן בידיהון sealed letters in their hands *FTV* Num 22:7; *TNGl* ib.[!]; תר<ת>ין איגרן *Meg* 71a(5); תלת איגרן *Soṭ* 24a(62); *Ned* 40a(31 // *San* 19a(7); *Švu* 38a(39) // *Ket* 33b(54)[!]; **2. document:** sg. אגרת שיבוקין writ of divorce *TN* Dt 24:1 [ספר כריתת H]; *PalLaws* 65:8; pl. *Ket* 26b(59); **3. writ of divorce** [↓ mng. 2]: sg. [נפ]קה אתתה באיגרה ובחליצה a woman goes out with a writ of divorce and with *ḥaliṣa PalLaws* 64:4; pl. אילין איגרתא *AZ* 42a(35) // *Ter* 47b(30)

On mng. 3, v. TK 8:790, n. 57 [= MH איגרת MGiṭ 6:5].

אידרוטירון n. **myrrh water** (< ὑδροροδινον Lehnw 207) *Švi* 37b(31)

איז ↓2# עז

איז 2# n. (uncertain) pl. דאת מייתי איזייא וכל עמא you bring ערקין מן קדמך and everyone flees from you *MŠ* 55b(59) [cf. // *EchRB* 52:3]

Löw, Pfl 47; id., Flora 4:142.

איזגר n. (unclear) pl. בחקל דאית ביה איזגרין לא תימר מילה דמסטירין in a field in which there are ..., do not tell a secret thing *BREd* 859:2

MY ad loc.

איזוב n.m. **hyssop** (SA אזוב ST Lev 14:6) sg. *FPT* Ex 12:22[23; H id.]; *ib.* Num 19:6; אזוב *TN* Lev 14:4; *ib.* Num 19:6; *FPT* ib. 19:18[23]; איזובא *Švi* 37b(50) [expl. אזוב Tib. 5:15]; אזובה *TN* Lev 14:49

Löw, Flora 2:87.

איזור n.m. **girdle, belt** (< BH, MH איזור Jast 37; √אזר) sg. נסיבית איזורי ואיזוריה דברי ואיזוריה רחמרי I took my belt, and my son's belt, and the belt of my donkey driver *Pea* 20a(56) // *Soṭ* 17b(15); pl. אזורין *TN* Gen 3:7 [חגרות H]

איטה adv. **therefore, and so** (< εἶτα Lehnw 31; CPA איטא LSp 6) איטה עבדתני מבזה רבנן so you have made me one who despises the Rabbis *San* 18d(1)

איטמוס adv. **ready, prepared** (< ἕτοιμος Lehnw 29; ↓ √עתד pass.part.) adj. (text: יטיניוס) יטימוס *TNGl* Lev 14:53; טמוס<י>{ו}אן קאים אנה איתבעית ראם if I am summoned, I stand ready *BR* 1286:2; *ib.* 482:3 [expl. נצב Ps 82:1]

איידילן (uncertain) אין אמר מילה אנה אמ' איידילק(V^{60}) if he says something, I will say ... *BR* 906:4

Sok, GF 164, n. to l. 28.

אייל n.m. **stag, hart** (CPA איאל LSp 6, SA איאל ST Dt 12:22) sg. איילה *TN* Dt 12:22 [האייל H]; *FTP* ib.; *TN* ib. 15:22[!]; pl. איילין *ib.* 14:5; *San* 25d(45)

Talshir, Fauna 44.

איילה, det. **אייל תה** n.f. **hind, first ray** (↓ לעוליהן; CPA איאלא LSp 6) **1. hind:** pl. ראיילתא of the young hinds [עוזל↓]; **2. first ray:** sg. איילתא רשחרא first ray of dawn *Ber* 2c(35) // *Yom* 40b(35) // *BR* 527:2 [= MH איילת השחר Jast 48]

אייליון pron. **which ones** (< אי איליין אינון) ואייליון הינון תלת{י} חורנייתא which ones are the other three (nations)? *BR* 446:1

אייר n.m. **Iyyar, the eighth month** (< Akk *ijjaru*

Kaufman, Influences 114; Sy אִיר LS 16) *FTP* Ex 12:2; *SYAP* 36:25; *ib.* 37:9; 38:6

אירה n.f. **cauldron** (SA איאר Ham 539:139, pl. עיריו ST Ex 27:3 [H סירותיו], Sy אִירָא LS 16) sg. איירא דציפורין איתפחתת במועדא the cauldron of Sepphoris became damaged during the intermediate days *MQ* 80b(50); ההן דכמר אי{ד}<ר>ה the one who covers up a cauldron (to keep it warm on the Sabbath) *Šab* 6d(50); עד דאיירה(text: דיידא) גלשה until the cauldron boils over *Pes* 31a(50)

Lieb, KS 14(1937):223; id., TK 3:199, n. 45; L. Ginzberg, AAC 424; S. Fraenkel, ZA 9(1894):1.

איכא adv. **there is here** (< אית כה; cf. TBA איכא; ↓ כדון איכא אגר טב (ליכא now there is a good reward here *Pea* 21a(30); מה איכא בין אילין תנאי לאילין רבנין what is there between those Tannaim and those Rabbis? *Ket* 27c(28)

This word — rare in PT but common in BT — is suspect of being a corruption. The other three exx. quoted in CTY 1:413 are to be struck out: One (*Kil* 32c(36)) was added in Ms. L between the lines. A second (מאי איכא למימר *Šab* 15d(2)) is a flagrant Babylonianism. The third (מה איכא מחולקת *Qid* 60a(59)) is completely out of line with PT terminology.

איכתם adv. **yesterday** (< ἐχθές) *Ket* 26c(53) [text: אתמול; based on rdg. איתתם in Meiri, Ketubbot, ed. A. Sofer 110; ≠ ↓סמירון]

Lieb, Tarbiz 20(1950):114.

איל n. **cycle, count** (< εἶλος Lieb, YK 120) sg. [לתר]ין מחז{י}<ו>רין הוא עבד שוכתה באילא(text: ואן לא) חמי<י>ניה in the second cycle he celebrates the Sabbath on the eighth count *ŠabG* 9a(35)

אילא conj. **if not** (< אין לא; Sy אֶלָא LS 20) אין ידע דלא מיזבן והוא פחת מן אגרא יזכין ואילא לא יזבין if he knows that if he does not sell he will lower his profit, he should sell; and if not, he shouldn't sell *MQ* 81b(15); ואילא לא תזבין *ib.* 19; *Ket* 33b(55); *San* 25d(52)

אילה, pl. **אילון** n.f. **post, pole** pl. אילוות דרתה *TN* Num 3:26 [H קלעי החצר]; *ib.* 4:26; Ex 35:17

Cf. D. Boyarin, Tarbiz 50(1981):177+.

אילו conj. **if, would that** (< אין לו; CPA אלו LSp 9, MH אילו Jast 48) a. fol. by pos. clause: יומא הדין הא שפר הווה קדם ה' הא אילו אכלית מן חטאתה if I had eaten the sin offering today, would it have been proper before God? *TN* Lev 10:19; *ib.* Gen 26:10; אילו הווה חרב בידי if I had a sword in my hand *ib.* Num 22:29 [H לו]; הא אילו כוונית הוינא נפיק ידי חובתי if I had done it with intent, I would have fulfilled my obligation *Ber* 8c(54); אילו הוינן אנא ואת עלין בחד חרע דילמא הוינן יכלין מכוונה if you and I entered a gate (together) could we have been exact? *Šab* 17b(41); *Kil* 27c(58); *Švi* 35b(2); *Meg* 75b(43); *MQ* 82a(2); *Ned* 41c(47); *Qid* 59a(63); *BQ* 6d(64); אילו תנינן אנן ולא תנון דבית ר' הוינן אמרין if we had learned (in our Mishna), and the House of Rabbi hadn't learned, we would have said *Pea* 17b(54); *Kil* 28d(22); *ib.* 32d(17); *Ḥal* 59d(33); *Šab* 3a(15); *MQ* 82a(2); *AZ* 39d(35); אילו כר' שמעון בן לקיש איתאמרת ניחא *Ter* 44b(16); *BQ* 2b(32); אילו קטעת אימא שורי הוינא מחייתך if my mother had cut my umbilical cord, I would have smitten you *BR* 335:7; *ib.* 452:2; *VR* 858:4; *PRK* 303:11; b. preceded by pos. clause: ניח הוה ליה אילו הוה מיית it would have been better for him if he had died *Šab* 14d(36); נייח הוה ליה אילו איתרים רישיה ולא עבד כן it would have been better for him if his head were removed, and he hadn't acted so *Soṭ* 24c(3) // *EchRB* 158:9; c. fol. by neg. clause: אילו יהבח בל מה די לי לא הוינא כמיסת were I to give all that I have, I would not be worthy *TN* Gen 20:16; אילו הוה לון חורן לא סנוניה if they had had another, they would not have appointed him *Ter* 47d(40); אילו תנא לא הוה מיית if he had learned, he wouldn't have died *MQ* 82d(48); אילו הרית גבאי לא אכאשתא if you had been with me, you wouldn't have gotten sick *Qid* 59a(61); *Šab* 7a(42); *Soṭ* 16d(48); *Giṭ* 43d(50); *Qid* 64d(12); *BR* 311:2; *PRK* 286:2

אילולא, אילולי conj. **were it not for** (↓ אילו; CPA אלו לא LSp 9) a. followed by noun: אילולא עשרתי דינריי were it not for my 10 dinars *BQ* 4a(52); אלולי אלהיה דאבא were it not for the God of my father *FPT* Gen 31:42[03]; *Tan* 69a(5) // *EchRB* 103:1; *TN* Gen 31:42; *ib.* Dt 32:27; b. followed by verb: אלולי דאשתהינן if we had not tarried *FPT* Gen 43:10[04]; *TN* ib.; *ib.* Dt 1:1; 32:27; אילולא דאיתגלי חמרא מבשלא דידי were it not that my cooked wine has been uncovered *Ter* 45c(36) // אילולי חמרא *AZ* 41a(29); אילולא דלא מעלה רישי ביני אריוותא would that (I would not wish) to put my head between "lions" (i.e.

great scholars) *Šab* 4a(11); *MŠ* 54c(4); *Pes* 32b(31); *MQ* 81d(16); *Yev* 5d(30); *Ned* 41b(55); *Švu* 37a(64); *AZ* 41a(26); *BR* 632:7; *VR* 807:7; *PRK* 298:9; *ib.* 390:7

In *Or* 63b(39) and *Šab* 9d(48), read אילו לא.

דן ↓ אילין

אילסין n. **a piece which fits into another** (< ἄρσιον Lieb, VR 875) אית מינה אליסי׳ ליה מיניה אליסין *VREd* 425:6

אילם n.m. **deaf** (< H אלם HAL 56) sg. חד אילם *Šeq* 48d(20); ר׳ אלם *ib.* 16; pl. אלמין *TN* Ex 4:11 [H אלם]

אִילָן n.m. **tree** (CPA אילן LSp 7, SA אילן Ham 542:47) sg. *FPT* Gen 3:3[02; H עץ; voc]; *ib.* Lev 23:40[06]; *TN* Gen 3:22; *ib.* Lev 19:23; Dt 16:21; 25:3; ואייתביה תחות חד אילן he sat him under a tree *PRK* 197:7; אילן רב a large tree *ŠR* 13a(38) // *VR* 731:5; *Pea* 17c(5); אילנא *FPT* Gen 3:6[02]; *TN* ib. 18:4; *ib.* Ex 10:15; ההוא אילנא *Pea* 20a(55); pl. אילנין *TN* Gen 1:2; *ib.* Num 13:20; ומקצצה אילנין and cuts down trees *BR* 48:3 // *MSam* 74:17; *ŠR* 38a(12); אילני גנתה the trees of the garden *TN* Gen 2:16; אילניא *FPT* Ex 9:25[04]; *TN* Gen 1:29; *ib.* 49:22; Lev 26:4; כל אילניא עבדין שנה פרא שנה all trees (except the fig) produce (fruit) every other year *Švi* 33b(29); חיליהון דאילנייא the strength (i.e. density) of the trees *VR* 103:3

אימה, det. **אימתה** n.f. **fear** (↓ אימתן; SA אימה LOT 3/2 216:30) sg. עד דהוא <תאני> לך באימה until he repeats it to you in fear *PalLaws* 28:22; ומן אימתה from fear of him *TN* Gen 49:17; *FTP* ib.; *TNGl* ib.; אימתי *TN* Ex 23:27 [H id.]; אימתך *FPT* Ex 15:16[19]; *TN* ib.; אימחכון *ib.* Gen 49:7; אימחכון *ib.* 9:2; אימתיה דמותה the fear of death *ib.* Dt 32:25; מאימתיה עליה out of fear of him *Soṭ* 16d(46); *San* 23d(61)

אימירה n.f. **day** (< ἡμέρα Lehnw 35) מתאבלין עלוי מילני אימירה they mourn over it: Oh, black day! *AZ* 39c(18)

אִימָם n.m. **daytime** (↓ יום; CPA אימם LSp 84, SA אימם ST Ex 40:38) sg. וימם ולילי day and night *FTP* Gen 8:22 [H יום]; *TN* Num 9:21[!]; אִימָמא *FPT* Gen 31:39[03]; בין איממא ובין ליליא *TN* ib. 1:14; 31:39; Ex 13:21; Lev 8:35; Num 10:34; Dt 16:1; עד דו איממא while it is still daytime *Suk* 59c(5) // *Tan* 68b(31); *Ber* 2a(33); מכיון דאילו הוה איממא הוינן חמיין מה קומינן since if it were daytime we could see what was in front of us *ib.* 6d(22) // *San* 27d(17); כמה דהוא מנהר בליליא הוא מנהר באיממא just as it shines during the night it shines during the day *Pes* 27b(1); *BR* 918:1 // *EchRB* 133:5; *EchRG* 81:5; *Pes* 37b(55); *ŠR* 31a(19); *KohR* 21c(14); pl. איממין *VRV* 416:6; יממין[!] *TN* Gen 7:4

אִימַּר n.m. **lamb** (CPA אמר LSp 12, SA אמר 489:126+) sg. *FPT* Ex 21:37[01]; *ib.* Lev 22:27[06]; *TN* Gen 49:27; *ib.* Ex 12:4; Lev 27:26; Dt 18:3; *Ber* 13d(18); אימר פיסחא the Paschal lamb *Meg* 72b(45) // *ib.* 74a(29) // *San* 29c(35); כאימר דלא ינק מן יומוי like a lamb which never sucked *BR* 607:3 // כאימרא *Ned* 37a(18); *AZ* 42d(2) [expl. כהדין ערביא דנכיס(text: דנסיב) אשימה 2K 17:30]; like the Arab who slaughters a lamb and looks at its liver *KohR* 30c(16); בערביא צווחין(V) לאימרא יובלא in Arabia, they call the lamb *yovel Ber* 13c(6); pl. אמרין *FPT* Num 28:27[06]; *TN* Lev 23:19; *ib.* Num 7:87; 29:13; אילין אמריא *PRK* 30:11; אמרייה *TN* Num 29:24; Dt 14:4

אימר 2# n.m. **speech, utterance** (↓ √אמר; cf. SA מימר Ham 523:155 (H נאם)) sg. *FTP* Num 24:3 [H נאם]; *ib.* 4; אמר *TN* ib. 3; *ib.* 15; 16; *FTV* ib. 15; 16

אימרה, det. **אימרתה** n.f. **ewe** (↓ אימר; CPA אמרא LSp 12, אמרה Ham 489:130) sg. *TN* Lev 5:6 [H כשבה]; חדא אימרא *EchRB* 48:5; *EchR* ib.; *BR* 447:2; pl. שבעתי אמרתא *TN* Gen 21:29; *ib.* 30

אימת adv. **when** (< Akk *immati* Kaufman, Influences 58; CPA אמתי, אמת LSp 12, SA אמת Ham 511:285) a. in interrogative clauses: 1) alone: אמרון ליה אימת they said to him: When? *Tan* 64a(23); אימת נפקת when did you go out? *MŠ* 56a(17); *EchRB* 58:9; *ŠR* 35d(38); *ib.* 36a(4); *BR* 114:6; 2) w. prep.: עד אימת יהוי דין לן לחקלה until when will that one be a stumbling block for us? *TN* Ex 10:7 [H עד מתי]; *ib.* 14:15; Num 14:27; עד אימתי *ib.* Ex 8:5; Num 14:11; עד אימת היא כן until when will she be this way? *Ḥag* 77d(52) // *San* 23c(38); *Ber* 13a(61); *PRK* 372:6; ומן אימת את הכא from when have you been here? *San* 29a(47); b. in relative clauses: אימת אנא מייתי הודיעני[!] tell

me when I will die *RuR* 84:51; כגון אנא דמן יומ{ו}<י> like myself, who has never prayed the Musaf prayer, not knowing when the new moon was *San* 22d(44); *FTP* Dt 25:17; c. in phrase: כל אימת anytime [cf. CPA כול אימתי LSp 12]: בעי בר נשא ייחון מיתייא כל אימת a person wants the dead to live anytime; he doesn't want rain to fall anytime *Tan* 63d(48)

אימת conj. **whenever, when** (CPA כול/מן/עד אמתי LSp 12, SA אמת ד־ GSA 356) אימח דאתון בעיי הוא בעי whenever you want, He wants *Tan* 64a(24) [expl. Is 21:12]; *ib.* 66d(4); אימח דמתיכין ומסייעין לר' יוחנן whenever they would ask a question (against PN) and would aid PN_2 *BQ* 3d(1); *ib.* 2; אימת דנימר לך when I tell you *BM* 9d(3); אמת די אצטלבו עשרתי בנוי דהמן when Haman's ten sons were crucified *SYAP* 32:2

אימתן adj., n. **fearsome, the terrifying one** (↓אימה; BA אימתני KBL 1049) **1. fearsome:** sg. ספרא הוה אימתן the teacher was fearsome *Meg* 74a(60); **2. n. pl. the terrifying ones** (name of a nation?): אמתנייה *TN* Gen 14:5 [H האימים]; *FTV* ib.; מתנייה<י>א{ו} *TN* Dt 2:10; *ib.* 11

הין, אין interj. **yes** (CPA אן, אין LSp 7, MH הין MYomK 3:1) אין *Švi* 35b(7); אן *BR* 649:2; הין *PRK* 149:13; הן *EchRB* 46:25; מן אילין את חיי אמ'- ליה אין do you live from these? He said: Yes *Šab* 8c(63); אית לך בר דכר אמ' ליה אין do you have a male son? He said: Yes *BR* 302:3; *Yev* 3a(23); אין ברתי yes, my daughter *ib.* 9b(1); *Dem* 22a(1); *Šeq* 48d(9); *Beṣ* 60d(27); *Meg* 74a(58); *Qid* 65d(39); *BM* 8c(44); *San* 20d(6); *Nid* 49b(11); *BR* 952:1; *ib.* 1128:4; *VR* 177:5; *ib.* 531:6; *PRK* 193:3; *EchRB* 50:15; *ŠR* 14b(12); *KohR* 26d(15)

אינוקרמיא n.pl. **wine jars** (< οἴνου κεράμια TK 1:254+ and n. 36) :text) אינוקרמיא באילין אירתיקרימ') *Dem* 24d(25) [≠ ↓2# שפי]

V. however Sperber, Greek 11+; 31+ (Heb) who rejects this interpretation and explains this word as אורתוקרמיא ὀρθοκεραμία standing amphorae.

איסה, det. **איסתה** n.f. **woman** (SA אסה ST Gen 24:38) sg. הדה אסתה *BRV*^{60} 153:6; :corr.) אסתיה) his father-in-law's wife דתמיינה אחתיה) *PalLaws* 64:15; אחתה דאסתה his sister's wife *ib.* 65:9 [sic!; v. pl. 15]

Z. Ben Hayyim, Schirmann Vol 48+.

איסור n. **prohibition, prohibited area** (↓√אסר; < MH איסור Jast 53) **1. prohibition:** sg. באיסור *AZ* 40d(55); **2. prohibited area:** sg. עלל מן (V) חד טעון איסודא a load came in from the prohibited area (i.e. where the Sabbatical year is in force) *Švi* 39a(53)

איסוריתה, det. **איסוריתה** n.f. (unclear) pl. מאני איסורייתיה his implements of *EchR* 98:2 [expl. כלי מפצו Ezek 9:2]

איסטדין n. **stadium** (< στάδιον Lehnw 119; CPA אסטדין LSp 15) sg. ר' בר קיריא ור' לעזר הוון מטיילין באיסט{ר}<ד>ין PN and PN_2 were walking in the stadium *Kil* 32c(40)

Lieb, Tarbiz 3(1932):208.

איסטלון n.f. **garment** (< στολή Lehnw 120; CPA אסטולי, pl. אסטולואן LSp 15) sg. אסטולי *TN* Gen 45:22; אצטלא *TN* Dt 10:18; אוסטלי *FPT* Ex 22:8[01]; אֶסְטַלִיתה *FPT* Ex 22:26[01; H שמלתו]; *ib.* Gen 9:23[05]; *TN* ib.; *TNGl* Dt 22:17; *FTV* ib. 22:3; 24:13; pl. איסטלון *FTV* Gen 3:7; אסטלן ולבושיהון *TN* ib. 45:22 [H חלפות שמלת]; איצטלון ולבושין *San* 29b(22); איצטלון *FTP* Gen 3:7; אסטלוותהון *KohR* 28c(14); *TNGl* Gen 45:22

איסטליתה, det. **איסטוליתה**, pl. **איסטולי**

The form איצטלין *Ber* 6d(49) is unclear [↓s.v.].

איסטומך n.m. **stomach** (< στόμαχος Lehnw 78; Sy אֶסטומכָא LS 33) sg. איסטומכא *VR* 64:9 // אצטומכא[!] *KohR* 21a(10)

איסטופיס n.m. **large profit** (< στύφος Sophocles 1017) sg. (text: דאיסוטפיט') תדא מילא דאיסטופיסא a very valuable thing *RuREd* 90:104

Lieb, Yalon Vol 180.

איסטור n.m. **type of garment** sg. איסטורא דההוא גברא אית בה תרי עשר מרקען that man's garment has twelve patches *MŠ* 55b(61) [// מרדעה↓ *EchR* 52:11; חלוק שתיק *EchRB* ib.]

איסטיב n.m. **stoa** (< στοά Löw, Lehnw 117; ↓ר' יעקב בר אחא פני סטו; CPA אסטוא LSp 15) sg. חד חליטר מן איסטיב לאיסטיב PN removed a dumpling maker from one *stoa* to another *BB* 13b(38)

Orthography is variant of איסטיו, i.e. **istaw*.

איסטיבון n.f. **tunic** (< στίχιον Lehnw 80) sg. *BR* 176:1 [in a list of garments]

איסטיבּרין n.f. **tunic** (<άστιχάριον) sg. חדא איסטכירן סן חד עמר a tunic from one type of wool *BQG* 7c(32)

איסטיל n.m. (unclear) pl. חמשה איסטילין five *MSam* 79:6
Buber, ad loc., n. 5.

איסטפניני, det. **איסתפניניתה** n.f. **carrot** (*Daucus carota*; σταφυλῖνος Lehnw 82; Sy אֶסטְפִלִין LS 33) sg. *Mas* 50a(53); *KilV* 27a(41); איסטפניניתיה *Ḥal* 60a(6)
Löw, Flora 3:448+.

איסטרולוגוס n.m. **astrologer** (< ἀστρολόγος Lehnw 121; Sy אַסטרוֹלוֹגוֹס LS 34) sg. {א}חד גיור הוה איסטרולוגוס *Šab* 8d(2); חד איסטרולוגוס a certain proselyte was an astrologer *ib.* 12; *AZ* 41a(8); קשיש ואיסטרולוג{י}<ו>ס an old man and an astrologer *ŠR* 38b(19) [expl. הדברי סלכא Dan 3:27]

איסטרולוגיה n.f. **astrology** (< ἀστρολογία Lehnw 122; Sy אַסטרוֹלוֹגִיָא LS 34) sg. איסתרולוגייא *Šab* 8d(8); איצטרולוגיא *AZ* 41a(8)

איסרט, איסטרט n.f. **road, pathway** (< στρᾶτα, Lat. *strata (via)* Lehnw 82; Sy אֶסטְרָט LS 34, SA סרטה TM 327:404) **1. road:** sg. a. alone: באיסרטא דגופתא *Šeq* 50c(54); בהדא איסטרטא דציידן in that road of Sidon *AZ* 44d(57); *Giṭ* 45c(6); גו איסטרטא *Hor* 47d(58) // *San* 20a(10) // איסרטא *MQ* 83d(12); גו איסרטה *Tan* 64b(44); *Suk* 53a(13); *SanAs* 23c(25); ויהבוני על אסטרטא place me on the road *KilRiš* 32b(9) [// אורחא *BR* 1286:1]; b. w. vbs. of motion: 1) אזל ב־ to go: בההוא דאזל ליה באיסטרא *Ber* 2b(32); *FTP* Num 21:22; 2) אתי ב־ to come: בהיי דא איסרטא(V) אתיתא on what road did you come? *MŠ* 56a(18); *EchRB* 126:7; 3) הלך כ־ pa. to walk: מהלך הוינא בהדא איסרטא דציפורי *San* 25d(46); *MQ* 83b(34) // *San* 25b(6); *BerG* 6c(46); 4) טייל ב־ to walk: הוון מטיילין באיסטרטין *Šab* 8a(48) // *Yev* 12d(14); *BerG* 9a(38)[!]; 5) נפק ל־ to go out: כד הוה נפיק לאסטרט{ת}<ה> *KohR* 9b(9); לאצטרט{י}א *ib.* 13c(37); c. in idiomatic expressions: 1) w. נסב to start out on a journey [√נטל; cf. Akk *ḫarrānam ṣabātu* AHw 327]: זיל אייתי לי מה נאכל ונשבע ונסב לאיסטרטא go bring me enough to eat and be satiated, and I will begin my journey *EchRB* 49:16; *ib.* 18; 2) w. עקם to detour: ר׳ והוינא עקים אסטרטי(L : איסרטין) *TanG* 68a(35) // *KohR* 19b(13); **2. pathway:** pl. תרתי עסרי אסטרטין אסרט תדא לכל שביט ושביט twelve pathways (through the sea), one for each tribe *FTV* Dt 1:1; *TN* ib.; *FPT* ib.[16]
In mng. 1.b.4, rd. perh. איסטרין↓.

איסטרטיג n.m. **commander** (< στρατηγός Lehnw 84, s.v. אסטרטיוט sub B; CPA אסטרטיג LS 15) sg. איסטראטיגא *ŠR* 21a(1)

איסטרטליט n.m. **military officer** (< στρατηλάτης Lehnw 84+; Sy אֶסטרַטִילַטִיס LS 34) sg. אסטרטילטיה(text : אסרטי לטיה) *San* 28b(12); אסטרילים *EchRB* 133:8; איסטרטיליוטין *EchR* ib.; pl. איסטרטטי *ŠR* 38b(11) [expl. גדבריא Dan 3:2]; איסטרטילטיה *PRK* 108:5; *ib.* 75:14

איסבולסטיק n.m. **scholar, advocate, pleader** (< σχολαστικός Lehnw 87; Sy אֶסכולַסטִיקָא LS 34) a. general: sg. איסכוליסטיקה דאוריתא an advocate of the Law *BR* 712:2; pl. איסכולוס{קו}<טי>קי *ŠR* 38b(11) [expl. דתבריא Dan 3:2]; סכולוסטיקי *ib.* 18 [expl. סגניא ib.]; b. in PN: ר׳ תנחום בר איסכולסטיקא *Ber* 7d(51)
Sophocles 1064.

איסבופה, det. **איסבופתה**, pl. **איסבופין** n.f. **threshold** (<Akk *askuppatu* Kaufman, Influences 37; CPA אסכופא LSp 15) sg. איסבופתה<ה>דה *Naveh* 22:1; אסבופתה ארעייתא the lower threshold *Meg* 75c(60); אסקופתה *ib. G*; אסקופתא *Yom* 38c(34); pl. אתעקרון שובעין איסקופין seventy thresholds were uprooted *AZ* 42c(11); איסכופיה דשילה *Meg* 72d(7) [expl. תאנת שילה Jos 16:6]
Fr, AF 19+; Krauss, TA 1:336, n. 475.

איסמטה n.f. **alley** (< Lat. *semita*(?) Lehnw 89) sg. ר׳ יוסי בר חלפתא הוה אתי באיסמטא בליליא PN was coming along an alley at night *Ber* 6c(46)
But v. Löw ib.

איספלני ↓**סיפלני**

איספרגל n.m. **quince** (Sy אַספַרגְלָא LS 36) pl. איספרגלין *Mas* 48d(58) [expl. פרישין Mib. 1:3]; אספר{לג}<גל>ין *Kil* 27a(27); ספרגלין *ib. V*
Löw, Flora 3:242.

איסקבטור n. **court scribe** (< *σκέπτωρ, Lat.

exceptor GLLT 38, Sy אכסקפטור LS 19) pl. תרין איסקבטור{י}<ו>י רשלמה Solomon's two court scribes *Kil* 32c(22)

איסקולוס n. (unclear) הך איסקולוס מתחמי it appears like a ... *Hem* 23

איסקומטם (unclear) pl. אליחורף ואחיה הון מן איסקומטמי(Var: text ; סבוי) Elichoref and Ahiah were of the of Solomon *KohR* 9c(25)

איסקריטור n.m. **scribe** (< Lat. *scriptor* GLLT 39) pl. תרין איסקריט{ור}<רו>י Solomon's two scribes *Ket* 35b(26)

איסקרן n.m. **archivist** (< σκρινάριος Perles, JQR 16(1904):352; Sy אסקרנרא LS 37) sg. יהב תרתין ליט' רפילפלין לאיסקרנ{ד}ה he gave two pounds of peppers to the archivist *AZ* 39d(17)
Ros, PAAJR 31(1963):27+ (Heb).

איסרטוס n. (unclear) אילין ראיסרטוס *BM* 8c(27)

איסתוננס n.m. (unclear) pl. תלתה איסתוננסין three ... *MŠ* 56b(15)
Lehnw 38: < ἀστυνόμος road policeman; Jast 57: read סיטונסין corn dealers (< σιτώνης).

איסתנים n.m. **weak person** (< ἀσθενής Lehnw 98+; Sy אסתהניס BB 245) sg. *Pes* 37b(54); *Yom* 44d(43); *ib.* 47; אסתנים *Beṣ* 60c(48)

איפופדין n. **footstool** (<ὑποπόδιον Lehnw 39; MH איפופורין Jast 101) sg. איפופרין דריגלוי *FTP* Ex 24:10 [H ותחת רגליו]; אפופודן[!] *TN* ib.

איפופי interj. **form of God's name used as a term of oath** <איפופי ישׂ<ראל God of Israel *Ned* 42c(10); *ib.* 11
Lieb, Greek 92, nn. 38, 39, w. prev. lit.

איפיטרך n.m. **head of the community** (< Lat. *patriarch*) sg. איפיטרכה דידהון *BR* 1178:6

איפרכוס, איפרך n.m. **prefect** (< ἔπαρχος Lehnw 115; CPA אפרכוס, אפרך HS 9:28) sg. חד איפרכוס *EchR* 143:1; *ib.* 4; *EchRB* 143:3; *ib.* 5; איפרכא בייש the prefect is sick *RuR* 84:44 // *KohR* 23b(15); *ŠR* 37b(27); טליה דאיפרכה the prefect's servant *BRV*^{60} 91:8; *ib.* 92:1; pl. איפרכין *EchR* 133:8; איפרכייה *PRK* 75:14 // *ib.* 108:4; איפרכיא *ŠR* 38b(10) [expl. ארגזריא Dan 3:2]

איפרכייה, pl. **איפרכיון** n.f. **prefecture, province** (< ἐπαρχία Lehnw 116; ↓איפרך; CPA אפרכיא HS 9:28) sg. להי רה איפרכיה אזל דוד ולא כבשה to which province did David go and not capture? *BR* 1183:2; לאיפרכיא דיריה *MSam* 68:5; pl. באפרכון *FTV* Dt 3:11; באפרכי{ו}ן *FTP* ib.; באפרכיו<ן> *TNGl* ib.; איפרכיוותהון *TN* Num 31:10 [H טירתם]; *ib.* Gen 10:2; 3; 4; *TNGl* ib. 6; 7

איפרסן **he was poor** (< ἠπόρησεν Lieb, Greek 40, n. 136) איפרסן לוי Levi became poor *Qid* 64a(16)

אפשר, איפשר adv. **possible** (MH א(י)פשר Jast 109; Bacher, Term 2:16) a. w/o negation: 1) in simple phrase: ואיפשר כן is it possible so? *Pea* 20d(38); *ib.* 21a(48); *Tan* 65a(61); *Ket* 25a(29); *BR* 330:5; איפשר אית הכא בר נש רשמע הלכה כר' נתן is it possible that there is someone who heard that the law is like PN? *San* 21d(12); 2) preceding a verbal phrase: a) inf.: איפשר דר' ירמיה משלחה לי מילא דלא מתקנה is it possible for PN to send me something which is not tithed? *Dem* 21d(53); *Švi* 38c(*60*); *BR* 20:4; b) + ד־ + conjug. vb.: איפשר דהוא מיתחמי הכא is it possible that it (i.e. the snake) is seen here? *Ter* 45d(51); איפשר דיהודה ברי משני מנהגיה is it possible that Judah, my son, changes his custom? *Bik* 65c(47); *Šab* 8c(49); *RH* 59b(28); *Tan* 66c(6); *San* 20b(25); *VR* 591:6; b. w. negation: 1) alone: לית איפשר או לעיל מינה או לרע מינה it is impossible! Either above it or below it *Ber* 13c(30); לית איפשר ואין איפשר כמתניתה it is impossible! But if it is possible, like the Mishna (explains) *Meg* 70b(45); *ib.* 74b(10); *BR* 385:2; *RuR* 84:44; 2) preceding a verbal phrase: a) inf.: לית אפשר לברנש למטמרה it is impossible for a person to hide *FPT* Gen 4:14[02]; לית אפשר להון למתמניה it is impossible for them to be counted *TN* Gen 13:16; *ib.* 17:17; Dt 23:25; 32:3; b) + ד־ conjug. vb.: לית איפשר רתחמי it is impossible for you to see *ib.* Ex 33:23; לית איפשר רלא יטי מילה it is impossible that he shouldn't bring something *Ber* 4b(3); *Bik* 65c(48); *Šab* 8c(49); *Suk* 59b(28)

איצטלין n. (unclear) בההין דרקן איצטלין *Ber* 6d(49)
V. discussion in Luncz, TY ad loc.

איקון, pl. **איקונין, איקונן** n.m. **statue, portrait** (< εἰκών Lehnw 41; CPA איקונא HS 9:71 i 12) pl.

איתכפון איקונייא the statues were overturned *AZ* 42c(8); חפון איקונתא מחצלן they covered the statues with mats *ib.* 2 // *KohR* 24c(11)

איקונין n.f. **image** (↓איקון; < εἰκόνιον Lehnw 40; MH איקונין ib.) sg. דאיקונין דידיה קביעא בכורסיה איקרא for his image is fixed on his seat of glory *TN* Gen 28:12; *FT* ib.; *SYAP* 11:30

יְקַר, איקר n.m. **honor, glory, gift** (↓√יקר; CPA יקר, איקר LSp 87, SA איקר Ham 488:82+) *FPT* Gen 35:13[02];- **1. honor, glory:** sg. a. general: לרבו ולאיקר ולתושבחה for greatness, honor, and praise *FPT* Dt 26:19[26]; *TN* Ex 28:2; *Pap* 6:1; מנע ה׳ מנך ית איקרא God has withheld honor from you *TN* Num 24:11; וזל כל איקרא הדין *FPT* Gen 31:1[05]; איקרי באפה my honor was lessened in her eyes *TN* Gen 16:5; *ib.* 45:13; 49:6; איתער איקרי מן קומי איקריה דבריי איקרי לא חשיב כלום מן קדם איקריה דבריי awaken, my honor, before my creator's honor. My honor is worthless before my creator's honor *Ber* 2d(23) // *PRK* 124:13 // *EchRB* 121:11; *Pea* 21b(41); דלית היא דאיקרך she is not honorable for you *Ket* 34b(54) // *VR* 803:1 // *BRV*^{60} 153:6; b. in nom. phrases: sg. 1) first element: a) איקריה דאבוי ודאמה his father's and mother's honor *TN* Lev 20:9; איקרא דאבהתי *Pea* 15c(26) // *Qid* 61b(14); b) [↓ איקרה דבריי supra 1.a]; c) איקרה דה׳ the glory of God *TN* Gen 1:28; *ib.* 2:3; d) אנטוליה ד[יהב]ת חד יקרא דכנישתא PN who gave one dinar for the glory of the synagogue *Naveh* 34:3; *ib.* 1; 71:6; d) איקרה דמרי my master's honor *Pea* 21b(41) // *Šeq* 49b(21); e) איקרה דריבוניחה her mistress' honor *TN* Gen 16:4; f) איקרא דשבתא the glory of the Sabbath *FTP* Ex 20:11; g) איקר שכינתה the glory of the Divine Presence [↓ שכינה]; 2) second element: חרא איגרא דאיקר a letter of recommendation *Ḥag* 76d(3) // *MQ* 81c(47) // *Ned* 42b(17); פרנסה דאיקר an honorable charitable collection *Pea* 21b(45) // *Šeq* 49b(26); ענני איקרה the clouds of glory *TN* Num 12:16; c. as obj. of vb.: 1) w. √יהב to give honor: והיבו איקר *FPT* Ex 14:14[10]; *TN* ib.; *ib.* Dt 32:3; 2) w. √נהג to treat with honor: הוה נהיג ביה ביקר *Kil* 32b(40) // *BR* 307:2; 3) w. √עבד to honor: שרי ר׳ עביד ליה איקר *Ket* 35a(48) [// supra, mng. 2]; *FPT* Gen 31:1[05]; *KohR* 10a(27); *ib.* 28c(16); 4) w. √פלג to give honor [Sy, id.; v. PSm 1624]: ומה את פליג ליה איקר are you honoring it? *MQ* 83c(42) // *Ber* 4b(35) // *Šeq* 47a(14); פלגון איקר *Tan* 68a(37); **2.** pl. **gift** [Sy איקָרָא PSm 1625, mng. 2]: כד הוה חמי בר נש רב עליל לקרתיה הוה משלח ליה איקרין when he saw an important person come into his village he sent him a gift *Šab* 3c(63) // *AZ* 41d(39)

אירס/אירוס n.m. **iris** (< ἶρις Lehnw 42; Sy אירסא LS 51) sg. אירס{י}ה *Kil* 30a(44); אירוסא *ib. Riš* Löw, Flora 2:2; Lieb, TK 2:631; GaonKom 87.

אֵירוּעַ n.m. **gathering** (↓√ארע; Sy אורעָא LS 51) sg. אֵירוּעַ קדיש *FPT* Num 28:26[06; H מקרא קדש]; *TN* Lev 23:7; *ib.* 36; ארוע *FPT* Lev 23:7[06]; *ib.* 8; 21; 28:18; *TN* Num 21:8; pl. אירועין *FPT* Lev 23:2[06]; *TN* ib. 4; 37; ארועין *FPT ib.* 4; 37

אירעון n.m. **event, meeting** (↓√ארע) sg. אירעון קדיש a holy event *TN* Lev 23:2 [H מקראי קדש]

אִישָׁה, אישה, אי(י)שתה det. אֶשָׁא, n.f. **fire, fever** (CPA אשא fever LSp 20, SA אשתה ST Ex 13:21(Var)) *FPT* Gen 38:26[04];- **1. fire:** sg. a. alone: אשה *TN* Lev 6:6 [H אש]; *ib.* Num 9:16; אשה אכלה אשא a fire which consumes fire *FPT* Gen 38:26[05]; *TN* Dt 4:24; ותלתא אשא אכלא a third is consuming fire *EchRB* 49:22; אשא טפייה fire which is extinguished *FPT* Gen 38:26[05]; דאפיל ברי בגו אשא who threw my son into a fire *BR* 266:6; נחתת אשה(V) מן שמיא fire came down from the sky *Dem* 22a(24) // *AZ* 42c(14); *Tan* 66c(9); *TN* Lev 9:24; הוה קבריה יקיד באשתא his grave was burning with fire *KohR* 19d(7); אשתה *TN* Lev 1:8; *ib.* 3:5; Num 11:2; Dt 5:25; ואשה מן אשתך fire from your fire *AmGen* 6a:10; אשתיה רבתה his great fire *TN* Dt 4:36; b. in nom. phrases: 1) בעורין דאישא torches of fire *KohR* 24c(10); 2) גומרין דאשה coals of fire *TN* Lev 16:12; 3) גירין דאשה fire arrows *ib.* Ex 19:13; *FPT* ib.[17]; 4) דינרא דאשה a dinar of fire *TNGl* ib. 30:13; 5) להבי אישתה flames of the fire *FPT* Dt 5:22[04]; *TN* ib. 4:33; 6) למפד דאשה a torch of fire *ib.* 5:6; Ex 20:2; 7) עמודא דאישתא the pillar of fire *ib.* 13:22; **2. fever:** sg. אשתה ועריתה fever and chills *Am* 2:2; *ib.* 8; 12; 3:22; 9:1; *AmGen* 6c:12; *ib.* d:1; *Hem* 25

On mng. 2, see J. Naveh, i Sok, Arameans 85+.

אישתדה adv. **this year** (< אשתקד הוה (שתה דה דיך אישת{ך}<ד>ה דל ד׳ ד׳י last year's was yours. This year's is mine *MŠ* 55b(31)

אית particle of existence **there is** (↓ איכא, מה, לית, דיל־; CPA אית LSp 7, SA אית Ham 479:39+)

דיתי; *San* 23c(51) (איתי בי > אי בי; *FPT* Gen 3:3[02] איתי (< דאיתי) *Soṭ* 20c(38);- a. in impersonal use: 1) general: איתי דין ואיתי דיין there is judgment, and there is a judge *TN* Gen 4:8; *San* 28d(1); *BR* 252:7; איתי הכא תלת מאה נזירין there are 300 Nazirites here *Ber* 11b(37); *Dem* 24c(40); *Kil* 29a(58); איתי תחובה לעלמא דאתי there is repentance in the world to come *Švi* 35c(28); איתי כאן עד כדון איתי בשתא שיתין יומין *Ter* 40b(11); there are still 60 days left in the year *Šeq* 45d(43); *Beṣ* 61b(21); איתי מתני there is a Mishna *Ket* 28b(10); *San* 20b(26); איתי תתומין במיעייא are there partitions in the womb? *BR* 372:4; *BRV*^{60} 92:1; איתי סבר there is hope *EchR* 59:13; 2) esp. דאיתי in Targumic texts: a) for H אשר: דאיתי ליה עדלה *FPT* Gen 34:14[03; H אשר לו ערלה]; *ib.* 46:31[04]; Ex 7:18[04]; 20:4[06]; b) no equivalent: אומנה אתרייה דאיתי בחקליכון the last furrow in your field *TN* Lev 23:22 [H פאת שדך]; b. w. var. preps.: 1) ב- in: ומיסב אפין איתי בדינא there is partiality in judgment *TN* Gen 3:22; חדא מן תלת מילין איתי בך one of three things is in you *Šab* 11a(39); *Er* 26c(24); *Šeq* 48d(30); *RH* 56d(47); *Giṭ* 45b(20); איתי בה לתומרא ואיתי בה לקולא there is in it (i.e. the condition) a stringent and a lenient side *BB* 5a(26); *BR* 521:8; *ŠR* 36a(23); קדמיה ליתי ביה וו וחינינ׳ ותלית׳ איתי ביה ר׳ in the first there isn't a *waw*; in the second and third there is a *waw MMDam* Lev 25:39; *ib.* Gen 49:31; Ex 23:23; 2) ב- (+ part.) able [SA איד ב-; v. Lieb. Greek 130]: עד כדון איתי ביה until now he was able *BR* 865:8; את מה איתי בך עבד אמ׳ לון איתי בי צפר תרין what can you do? He said to them: I can whistle(?) twice *Ḥag* 78a(6) // *San* 23c(51); *VR* 177:4; *ib.* 394:1; איתי בי נכית I can bite *VRG* 591:7; *EchRB* 110:1; *ib.* 152:17; *PRK* 197:9; 3) בין between: הבא על הממזרות איתי ביניהון (the case of) one who has intercourse with bastards(f.) is between them *Meg* 71a(58); 4) גב next to, with: איתי גבי תורמוסין I have at my place lupines *Tan* 66b(10); איתי גביכון מטר נתת does rain fall in your area? *BR* 302:6; *PRK* 197:1; *ŠR* 17b(36); הב לי דינרא דאיתי לי גבך give me the dinar which you owe me *Qid* 64a(21); *BM* 9d(9); *KohR* 29c(17); 5) ל- have, hold an opinion: איתי לן אב we have a father *FPT* Gen 44:20[04; H יש לנו]; מה איתי לך הכה what do you have here? *TN* ib. 19:12; *ib.* 31:14; Ex 22:2; Num 11:13; איתי לי תלתא עיינין I have three eyes *MŠ* 55b(54); ובר איתי ליה does he have a son? *Šab* 8d(29); *RH* 58d(27); *Yev* 11b(10); *Yev* 2c(38); *BR* 1144:4; *PRK* 328:11; איתי לך בר נש מילף עלך זכו do you have s.o. who can testify in your behalf? *VR* 703:2; *ib.* 859:2; מה איתי לך what do you have (to learn from this)? *Švi* 36b(28); *Yev* 3d(47); *Ned* 39d(32) [for add. refs., v. CTY 1:416]; דאיתי לה תלתא יומין דלא טעימת כלום she hasn't eaten anything for three days *Dem* 21d(63); *Šab* 8d(4); איתי לי טמיר במעדתא תלתא יומין I have been secluded in the cave for three days *Ned* 42c(35); איתי ליה עשרה דברים מקדשים he holds the opinion (that) ten things make holy *Or* 63a(42); *MŠ* 56a(3); *Beṣ* 60c(16); *Soṭ* 18a(45); *Šab* 10d(43); 6) + ל- + inf. able: איתי לך למימר you can say *Ber* 5b(7); *Pea* 17a(55) [for add. refs., v. CTY 1:416]; איתי לאימך מאנין מספקא לי can your mother supply me with clothes? *MQ* 83b(36); *Tan* 65c(12); *BR* 1245:4; 7) איתי על to owe, be difficult: הב מה דעליך ואמ׳ ליה ומה איתי עליי give what you owe! He said: What do I owe? *BR* 502:7; מה איתי עלך אמ׳ ליה איתי עלאי יותר ממשאוי how difficult is it (i.e. the pain) for you? He said: It is more difficult than a burden *ŠR* 19a(26); 8) עם with: איתי עמי תיל ואוכלוסין סגין I have with me strength and many people *TN* Gen 31:29 [H יש לאל ידי]; איתי עמי תמש מאון דינ׳ I have 500 dinars with me *KohR* 28c(1); 9) קודם before: וסגין איתי קדמיך למשרא ולמשבוק you can remit and forgive greatly *FPT* Gen 4:13[02]; *ib.* 15:2[08]; *TN* Num 11:23; c. var. usages: 1) איתי הווה etc. [cf. Sy, PSm איתי הוה בהון תרדין איתי הוה בהון שיעורה: 172] there were beets (together) with them. There was a complete measure in them *Beṣ* 61b(22); איתי הוות יאות it would have been fine *Ḥal* 63a(29); איתי הוה סבין ביומינן there were old men in our time *Beṣ* 63a(32) // *Pea* 21b(29) // *Šeq* 49b(8); *Tan* 65b(13); *Dem* 23a(24); *BB* 17a(27); *VRG* 249:1; *KohR* 9d(3); הוה איתי לי תד אח I had one brother *EchRG* 84:8; 2) איתי + subj. + part./noun: איתי בני אינש יהבין פריטין some people give money *Ber* 2d(59); איתי בר נש אמ׳ לרביה does a person say to his teacher...? *Šeq* 47b(28); איתי סגין מינהון מבדרן במתניתא there are many such instances spread out in the Mishna *MQ* 81d(19); *Giṭ* 45b(20); *BQ* 4b(53); *BRV*^{60} 92:3; איתי חספין מדבקין are there sherds which stick together? *ib.* 131:5; *PRK* 144:7; *KohR* 15d(38); איתי תניי תני there is a Tanna who learns *Ber* 3a(55); *Kil* 31b(55) [for add. refs. v. CTY 2:422+]; איתי מתנית׳ אמרה there is a Tannaitic source which says *Šab* 11d(31); *Qid* 59d(53); *AZ* 43a(63); איתי מתניתא מסייע׳ לדין there is a Tannaitic source which supports this one *BQ* 3c(28); *BM* 9d(46); איתי בני נש שמון בריכה there are

people whose name is PN *Ḥal* 61a(41); 3) איתּ + subj. + ד־ + part.: איתּ בר נש דנסב ליביה ויהיב גו ידיה is there a person who takes his heart and puts it in his hand? *Tan* 65a(61); איתּ בר נש דחכמין לחבריהון באפין there are people who know their friends by (their) face *Giṭ* 45c(47); *Pea* 21b(50) // *Šeq* 49b(31)[!]; *Kil* 30d(47); *Šeq* 48d(18); *MQ* 81b(52); *San* 21d(12); *VR* 813:4; 4) איתּ ד־ there are those who, some [cf. Sy, PSm 172]: איתּ דאמרין some say *Šab* 11a(48) [+ CTY 1:415]; איתּ דבעי מימר there are some who wish to say *Ber* 4c(31) [+ CTY 1:417]; איתּ דבעי מישמעיניה מן הדא there are some who wish to derive it from this *Mas* 48c(49) [+ CTY 1:418]; איתּ דזבנין מן אונקייא ואיתּ דזבנין מן אונקייא ופלג some buy for an *uncia*, and some for an *uncia* and a half *EchRB* 44:21; e. w. suf. pron.: ליתה מן התורה א{ו}יתה מן התקנה it is not (a law) from the Torah; it is from an ordinance (of the Rabbis) *Giṭ* 46c(33)

On mng. b.2, v. Lieb, Greek 129+; for parallel usages in Sy, v. G. Goldenberg, in: Sok, Arameans 117+.

איתבריו, cs. **איתבריות** v.n. **act of being created** באיתבריותהון (↓√ברי) *TN* Gen 2:4 [H בהבראם]

אתה, אִיתָּה, cs. **איתת**, det. **איתתה**, pl. **נְשִׁין** n.f. **woman, wife** (CPA אתא, pl. נ(י)שין LSp 14, SA אתה ST Ex 11:2, pl. נשין Ham 520:43+) איתה *FPT* Ex 21:22[01]; *BR* 953:1; אתה *Naveh* 34:2; *TN* Lev 21:7; איתת *FTV* Num 12:1; איתתה *PRK* 373:5; אִתָּתָה *FPT* Ex 21:22[01]; *TN* Num 5:31; נשין *FPT* Gen 31:50[03]; נשייה *TN* Dt 20:14; נְשִׁיכוֹן *FPT* Ex 22:23[01]; *VR* 554:2;- **1. woman:** a. general: sg. איתה *TN* Lev 13:29; *ib.* Num 31:17; חד בר נש רחם איתה a certain person loved a woman *AZ* 40d(48); *Tan* 64b(51); חדה איתה a certain woman *BR* 1095:1; *ib.* 335:4; *Naveh* 34:2; *Mas* 52a(47); *MŠ* 55c(14); *Nid* 50b(28); הדא איתתא *Šab* 10a(41); *ib.* c(16); בעלה דההיא איתתא חביש my (lit. that woman's) husband is incarcerated *Tan* 64b(44); *ib.* 52; *MŠ* 55c(17) // *BR* 1095:2; *Yev* 7c(61); *ib.* d(12); *Ned* 42d(53); *Šab* 11a(40); pl. תמנין נשין 80 women *Ḥag* 77d(54) // *San* 23c(41); ר' מנא מיקל לנשייא PN cursed the women *Šab* 5d(53) // *Meg* 74a(49); *Ket* 30a(39); *San* 20b(39); *Nid* 50d(30); *VR* 619:3; b. w. var. modifiers: 1) אתתא ארמייתא the pagan woman *KohR* 21b(47); 2) איתא בישה an evil woman *FPT* Gen 37:33[04]; 3) איתא זני a prostitute *FTP* Gen 34:31 [cf. *BR* 953:1 and Sy, PSm 288]; pl. *EchR* 75:10; 4) אתה חורי another woman *TN* Lev 18:9; *Švu* 35d(21); 5) נשיין חרשיין sorceresses *Ḥag* 77d(54); 6) אתה כושיה an Ethiopian woman *TN* Num 12:1; 7) איתא כשירה a proper woman *BB* 17a(20); pl. נשייה כשירחה *JMP* 8b(5); 8) אתה מיינקא a wet nurse *TN* Ex 2:7; 9) איתה מעברה a pregnant woman *FPT* Ex 21:22[01]; 10) איתה רוכה an important woman *AZ* 40d(54) // *Šab* 14d(52); **2. wife:** a. general: sg. איתת משה Moses' wife *FTV* Num 12:1; אתת חובה his bosom wife *TN* Dt 28:54; מפרנה יפרן יתה לה לאתה he will endow her as a wife for himself *FPT* Ex 22:15[01]; *TN* Gen 25:20; *ib.* Dt 25:11; הני לי מיקום ערטילייי ומכסיא איתתי I prefer to stand naked and to clothe my wife *Ket* 30d(28); איתתך לבשה מאנין צאין your wife wore filthy clothes *Tan* 64c(5); *TN* Ex 18:5; *Ket* 26d(40); pl. נשיכון *TN* Gen 34:29; *ib.* Ex 32:2; *Mas* 51c(5); b. in var. phrases: איתתיה דר' יוסי הגלילי *Ket* 34b(53); *BR* 479:8; *TN* Gen 19:26; אתתה דגבר *ib.*; Lev 20:10 [H אשת איש]; Dt 5:21; 25:5; אתתה דאבוי his father's wife *ib.* Lev 20:11; *Ber* 5c(41); *Šab* 7d(18); pl. נשי בניך *TN* Gen 6:18

For add. refs. in PT, v. CTY 1:408+; 412+. Spellings on the base אינת(ח)־ in JPA texts are corruptions due to TA or TBA.

איתו n.f. **matrimony** (↓ איתה) sg., only in expression לאיתו **in marriage:** *TN* Ex 22:15 [H לאשה]; *FTV* Ex 2:1; *TNGl* ib.; *ib.* Gen 34:8; לאינתו *FTP* Ex 2:1; לאינתו *TN* ib. 16:3; *JMP* 1r:5; *ib.* 3:7; 8b:9; 13:5

Friedman, JMP 1:155+.

אכול n.m. **eater** (↓√אכל; CPA אכול LSp 7, SA אכול ST Ex 12:19(Var)) pl. אכולים(text : אוכלים) do you want eaters? *PRK* 116:10 אתון בעיי

אכום adj. **black** (↓אוכם; CPA אכום LSp 8, SA חכום Ham 499:90) sg. אכ{י}<ו>ם *Giṭ* 48c(25); דייתה the white and black kite *TN* Lev 11:19 [H האנפה]; *ib.* Dt 14:18 חוורתה ואכומתה

אכזריי adj. **cruel** (H אכזרי HAL 44) sg. גבר אכזרי a cruel man *SYAP* 14:21; קטלא אכזראה a cruel execution *EchR* 28:6; pl. פתנגיא אכזראי cruel vipers *FTP* Dt 32:33; *TN* ib.[!]; *FTV* ib.[!]

אכל (a/o) vb. **to eat, consume** (↓ אוכל, מיכל, אכלן, אכול; CPA אכל LSp 7, SA Ham 455:3+) Pe., pf. 1sg. אכלית *Ber* 11b(29); 2m. אכלתה *San* 21b(27); *PRK* 24:1; 3m. אכל *FPT* Gen 40:17[05]; f. אכלת *TN* ib. 37:33; 1pl. אכלנן *ib.* Dt 26:14; 2m.

אכלתון *ib.* Lev 10:17; 3m. אכלו *ib.* Ex 16:35; אכלון *Tan* 69b(13); f. אכלין *FPT* Gen 41:20[05]; imp. 1sg. אכול *BR* 363:3; 2m. תיכול *KohR* 8c(26); תאכל *TN* Dt 5:25; f. תאכלי *BM* 11b(47); 3m. ייכול *TN* Lev 7:25; ייכל *ib.* Dt 28:55; 3f. תיכול *Dem* 21d(64); 1pl. ניכול *BR* 699:2; נאכל *TN* Gen 3:18; 2 pl. תאכלון *ib.* Num 15:19; תאכלון *ib.* 28:17; 3pl. ייכלון *Dem* 23a(32); יאכלון *TN* Lev 22:11; imper. 2m.sg. אכול *BR* 197:3; 2m.pl. אכלון *ŠR* 30a(16); inf. למיכל *FPT* Gen 43:32[05]; למיכול *Tan* 64c(1); מיכול *Švi* 35a(56); part., m.sg. אכיל *Šab* 4a(38); אכל *Tan* 69a(18); f. אכלה *TN* Dt 9:3; m.pl. אכלין *Pea* 15c(48); f.pl. אכלן *NedAg* 38c(24);- **1. to eat:** a. humans: 1) alone: לפם חיילך אכול eat according to your strength *BR* 197:3; *VRG* 276:2; *Pea* 15c(48) // *Qid* 61b(36); רב מן דהוה אכל כל צורכיה when PN had eaten his fill *Tan* 69c(18); *Šab* 3d(25); *BR* 170:5; *ib.* 247:5; *PRK* 194:4; הוו יתיבין(G) אכלין they sat down to eat *Ber* 11b(62); *ib.* 5d(11); 12b(12); *Dem* 22a(36); *Tan* 64c(1); *San* 25d(30); *AZ* 41a(57); *PRK* 175:3; *TN* Gen 37:25; *ib.* Ex 32:6; כד הוה אכיל ביממא לא הוה אכיל ברמשא when he ate during the day, he did not eat at night *Pes* 37b(55); אכול אמ' ליה לינא אכיל אמ' ליה אכול *Švi* 35a(63); אכלון אינון וחמריהון ואייתרון they and their donkey drivers ate and left over *Pea* 20a(52); מן דאכל after he ate *KohR* 20a(32); *Ber* 12a(46); *EchR* 82:22; יהבת קומ{ו}י בעלה דייכול she put (it) before her husband to eat *Ter* 45c(52); ווי דייכול ווי דלא ייכול woe if he eats! Woe if he doesn't eat! *Ned* 41b(52) // *AZ* 40a(59) // *VR* 864:2; *TN* Gen 3:24; *ib.* Num 11:21; Dt 26:12; ושוון קרמוי למיכל they placed before him to eat *ib.* Gen 24:33; מי אכיל ארגשת בעלה איסליק while eating, she sensed her husband coming up *Ter* 45c(51); 2) w. dir. obj.: הדא מילחא אכול והדא מילחא לא תיכול eat this thing and don't eat that thing *VRQ* 276:2; חד זמן הוה אכיל קופד once he was eating meat *Ter* 46a(23); *Tan* 69c(11); *BQ* 6c(2); דאנא אכיל מעשר I eat *ma'aser Yom* 40d(64); *VR* 353:1; *BR* 1172:3; *PRK* 314:4; אינון אכלין יתהון ייתון מסכני<יה> וייכלוניה let the poor come and eat it *San* 23c(33); לא יכיל מיכול מבר נש כלום he can't eat anything from another person *Yom* 41a(1); *Dem* 21d(64); *TN* Lev 22:11; *ib.* Dt 12:22; אינון אכלין להון *EchRG* 143:1; *KohR* 13b(15); 3) + מן: אכיל מן יהודאי he eats from the Jews *Bik* 65c(35) // *Šeq* 49a(43); והוינא אכיל מינה תאינין I ate figs from it (i.e. the caravan) *Šab* 4a(38); *VR* 577:4; דכל מן דהוה אכל מנה *TN* Gen 2:9; *ib.* Ex 12:43; Lev 22:6; Dt 14:7; 4) + עם: והוה יליף אכל עמיה he used to eat with him *Pea* 21b(39) // *Šeq* 49b(19); דלא הוה אכל עם חורנין he didn't eat with others *Pea* 21a(48); אכלית עם ר' תחליפא אבא *Ber* 11b(29); *BM* 9b(4); 5) w. √שתי [↓ af., mng. b]: והוה אכיל ושתי בחדא he ate and drank with one (sela) *KohR* 8c(7); *VR* 123:3; *EchRB* 142:12; הוה אכל ושתי ואזיל ליה he ate, drank, and went away *BR* 502:7; אכל ברי שתי ברי eat, my son. Drink, my son *VR* 43:4 // *PRK* 29:2; אדמי מה דאכלו ושתו the price of what they ate and drank *TN* Gen 21:33; *Tan* 69b(13); היך אכלין והיך שתין as if they were eating and drinking *TN* Gen 18:8; *KohR* 21c(16); וכיון דאכל ושתה *PRK* 197:8; *Ḥag* 77b(34); b. animals: ועופה אכל יתה the bird ate it *FPT* Gen 40:17[05]; *ib.* 37:33; אתא חויא אכל מן מה דהוה קומוי the snake came and ate what was before him *Ter* 45c(52); *PRK* 175:7; *Dem* 22a(7); *Pea* 15c(48) // *Qid* 61b(37); *VR* 57:2; *ib.* 508:2; *KohR* 16c(13); דלא יכלוה(text : יכולתה) {ו}<י>תושייה so that mosquitoes cannot eat him *BR* 327:9; **2. to consume, destroy:** אשה אכלה אשא fire which consumes fire *FPT* Gen 38:26[05]; *TN* Ex 24:17; *ib.* Num 9:16; Dt 9:3; *EchRB* 49:22; חרב שנונה אכלה מן תרין סיטריה a sharp sword which destroys on both sides *TN* Gen 3:24; ארע אכלה דיירייה *ib.* Num 13:32 [H ארץ אוכלת יושביה]; **3. in** idiomatic expressions: a. + ↓לישן to slander; b. + ↓קורסמ to receive a blow; c. + ↓קרץ pl. to slander; d. + ↓2#רבי to profit from usury

Af. pf. 2m.sg. אייכלת *BR* 496:4; אייכלתני *Meg* 72b(45); 3m. אייכל *TN* Dt 8:3; אייכליה *BB* 13c(42); 3m.pl. אייכלון *Ber* 6a(20); inf. מייכלתי (= מייכלה יתי) *Meg* 74a(29); part., m.sg. מייכל *Qid* 61b(35); מייכלון (= מייכל לון) *Mas* 50a(53);- **to feed, give to eat:** a. alone: די אייכל יתכון מנה who fed you manna *TN* Dt 8:16; ואייכל לאבוי he fed his father *FPT* Lev 22:27[06]; *TN* ib.; *ib.* Dt 32:13; ואייכליה תאנין he fed him figs *BB* 13c(42); *Ber* 6a(21); חד בר נש הוה מייכל לאבוי תרנוגלין פטימין a certain person fed his father fattened chickens *Pea* 15c(47) // *Qid* 61b(35); *Meg* 72b(44) // *San* 29c(34); *TNGl* Num 11:4; b. w. √שקי [↓pe., mng. 1.a.5]: אייכלת אשקית לווי (after) you have fed and given drink (to your guest), accompany him (part of the way) *BR* 496:4; ואייכלון בשר ואשקיתון חמר he fed them meat and gave them wine to drink *Ber* 6a(19); *VR* 123:2

Itpe., pf. 3m.sg. אתאכל *TN* Num 12:12; f. איתכלת *Dem* 21d(54); 3f.pl. אתאכלן *BR* 649:5; imp. 3m.sg. יתאכיל *FPT* Lev 22:30[06]; f. תתאכל *TN* Lev 6:16; 3m.pl. יתאכלון *ib.* 11:13; inf. מתאכלה *ib.*

19:7; part. m.sg. מתאכל *VR* 620:2; f. מתאכלה *TN* Lev 11:47;- **to be eaten:** אתאכל פלגות בשריה half his flesh was eaten *TN* Num 12:12; אתאכלן תאנייה בטבולין the figs were eaten in their state of *ṭevel BR* 649:5 // אתכלת *Dem* 21d(54); היך מה דמתאכל *TN* Dt 12:22 [H כאשר יאכל]; מתאכלה יתאכל *ib.* Lev 7:18; *VR* 620:2 // *PRK* 149:2; ומעשר בהמה מתאכל במומה למרוי the tithe of cattle is eaten by its owners when it has a blemish *PalLaws* 29:8; משתרי למתאכלה it is permitted to be eaten *ib.* 6

Occasionally, af.-forms on the base אוכל- are found in our texts (e.g. *Ter* 47b(45); *Meg* 74a(29); *BB* 13c(43); *San* 18b(9)). However, the predominance of the base אייכל- in JPA and its occurrence in the other MWA dialects show that these forms are corruptions under the influence of TA and TBA.

אוכלן, אכלן n.m. **one who eats a lot** (↓√אכל) sg. על ידי דהוה אכלן(V : אוכל[י]ן) הוה משעד בגדמיה(V) כן since he was an excessive eater, he measured for himself this way *Mas* 50d(41)

אכנשו, det. **אכנשותה** n.f. **ingathering** (↓√כנש) sg. חגא דאכנשותא *TN* Ex 23:16 [H האסיף]; *ib.* 34:21; *ib.* 22

אכסניי n.m. **foreigner, stranger, visitor** (< ξένος Lehnw 48; CPA אכסנאי LSp 8, SA הך סנאי LOT 3/2 108:61) sg. חד הוא ואכסני הוא there is one, and he is a foreigner *BR* 1183:2; גבר אכסנאי a stranger *EchRB* 47:7; *ib.* 10; 46:24; *Ber* 13b(29); הדין אכסניא דאית גו בייהא that visitor in the house *VR* 777:3; *KohR* 26a(7); אכסנייה דהוא מדמי לסמייה the stranger who is like the blind person *TNGl* Lev 19:14; *ib.* Dt 27:18; pl. בכל יום אית לך אכסניין do you have visitors every day? *VR* 777:4; הב לאילין אכסנאי קלי מלח give those visitors some salt *BR* 521:6; אכסניא גלוליא exiled strangers *TN* Gen 47:21; *TNGl* ib.; דהוון בישין לאכסנאי because they were wicked towards strangers *EchRB* 106:9

— אכסניי פרך n.m. **quartermaster** (< ξένος πάροχος Lehnw 48) sg. הדן אכסניי פדכא *BQ* 3c(9)

אכסנייה n.f. **foreign country** (↓אכסניי; < ξενία Lehnw 49, s.v., mng. 5; Sy אכסניא BB 160, 162) sg. כד הוה נפק לאכסנייא when he went to a foreign country *Er* 23c(13); *Ber* 8b(17); *ib.* 3a(55); מלך באכסנייה a king in a foreign land *BR* 1239:8; *EchRB* 112:15

2# אכסנייה n.f. **visitor** (< ξενία Lehnw 49) sg. והדא נפשא עליבתא לאו אכסנייא היא גו <גופא> isn't the soul a visitor in the body? *VR* 777:5

אכף vb. **to have regard** (CPA לא כפל ל- LSp 8, s.v. אכף, Sy אֶכפַת לִי עַל LS 19, MH מה איכפת ל- TMW 1:77) Pe. **1.** in impers. phrase **מה אכפה ל- what concern is it to ...?:** מה אכפה לה *Soṭ* 20b(21); *ib.* 31; in contracted spelling: מכפליה *Ber* 5a(24); *Er* 21b(53); *ib.* 59; variously corrupted: *Švi* 38d(6); *ib.* 12; *Ter* 46a(11); *ib.* 14; *Mas* 51d(15); *ib.* 18; *Yev* 4d(51); *Soṭ* 18b(20); *PRK* 325:4; **2.** in impers. phrase **לא אכפה ל- it is of no concern to ...:** ולא אכפ{ח}ה לכון *VRM* 798:3; *KohR* 24b(31)[!]

Dalm, Gr 245.

אכרזה n.f. **proclamation** (↓√כרז; CPA אכרזתהון LSp 97, s.v. אכרזו) sg. *Der* 50:34 [in title]

N. Wieder, Tarbiz 54(1984):35.

אכרעה, det. **אכרעתה** n.f. **weighing, balancing** (↓√כרע) sg. אכרעתא *PRK* 180:2 [↓√כרע af.]

[אכתר (corrupt) *Dem* 22b(63)

V. Löw, Flora 1:734, n. *.]

אל adv. **not** (of prohibition; BA אל KBL 1050) אל תפרסמני ואנן מפלגי{נ}ן do not reveal me (that I stole it), and we will divide (it up) *VR* 130:2; *ib.* 476:1

But cf. Kut, SGA 33.

אל n.m. **God** (< H אל) sg. לאל עילאה *FTV* Gen 14:18 [H לאל עליון]; pl. באילי מדומא among the gods on high *FPT* Ex 15:11[19; H באלים]; *TN* ib.; *FTP* ib.

אלא conj. **but, however** (< אן לא; CPA אלא LSp 8, SA הלא ST Dt 5:2) **1. but, however:** a. fol. interrogative statement: ואיפשד כן אלא מיכא ציבחד is it possible so? However, a bit from here... *Pea* 20d(38); וכיני אלא כיני is it so? But it is so *Šab* 8c(8); *Mas* 49d(25); *BR* 728:5; b. fol. positive statement: אין דהוא שמיע אלא כאינש דשמע מילה ומקשי עלה yes, he heard. But like one who heard something and asks about it *Švi* 35b(7); *Ter* 42a(43); *Ket* 25b(11); *Ned* 38a(2); *Qid* 64c(26); *BR* 665:1; c. fol. negative statement: לא משום דהוה כהן אלא משום דהוה לעי אורייתא not because he was a priest, but because he studied the Law *MŠ* 56b(45); *Ḥal* 59b(58); *Šab* 5c(57); *Pes* 31b(54); *San* 29b(17); *KohR* 20a(28); **2.**

אלא לא הוה לביש אלא דאדעיה **only:** לא/לית he was only wearing (the phylactery) of his arm *Ber* 4c(11); *Pea* 17a(12); *Švi* 34a(55); *Pes* 34b(26); *BR* 813:2; *VR* 804:2; לית אילין אלא חרובי קרתא these are only the destroyers of the city *Ḥag* 76c(30); *Naz* 52c(10); *BQ* 6d(61); **3. except for:** מאן יעביד דא אלא אבוך who will do that except for your father *Dem* 24d(63); **4.** ולא עוד אלא **moreover:** ולא עוד אלא יכיל הוא מימד ליה moreover he can say to him *Ket* 36b(19); *Tan* 68d(20); *VR* 606:5

אלבינה n.f. **broom** sg. אתי{א} מטאטא ואייתת אלבינה bring a broom! And she brought a broom *Meg* 73a(44)

Etymology is unclear (v. Löw, Lehnw 50).

[אלבן n.m. (uncertain) pl. אלבנייא *ŠR* 38a(13) [↓ סנסן]

Löw, Flora 2:340].

אֱלָהּ n.m. **God of Israel, pagan god** (↓ אלהו; CPA אלה LSp 8, SA אלה ST Gen 1:1) אֱלָהכון *FPT* Ex 20:10[06];- **1. God of Israel:** a. in Targ. texts: 1) H אלהים: *TN* Gen 35:11; *ib.* Dt 3:24; אלהא דשמיא *ib.* Gen 24:7; Ex 15:2; Lev 4:22; ה' אלהכון *FPT* Ex 20:9[06]; *TN* Ex 6:7; Lev 11:44; Num 10:10; Dt 2:7; + passim; אלהן דיהודיי *ib.* Ex 9:13; 2) H אל: *ib.* 20:5; 34:14; Dt 4:24; באלה דלא אלה *ib.* 32:21 [H בלא אל]; 3) in free translation: לית אלה אחרן בר מניה there is no other god besides Him *ib.* 4:39; אלהא דעני לאויקי the God who answers my distress *ib.* Gen 38:25; *FPT* Ex 20:5[06]; b. in other texts: 1) used by Jews: את אלה דב you are a great God *VR* 126:6; *ib.* 673:3; לא כפדית באלהי I did not deny my God *EchR* 78:1; 2) used esp. by non-Jews: בריך הוא אלההון דיהודאי blessed is the God of the Jews *Pea* 17d(19); *BM* 8c(26); *BB* 13c(39); *ŠR* 36a(3); *KohR* 26d(3); *Šab* 8d(10); אלההון דצדיקייא the God of the righteous *San* 28b(32); אלולי אלהיה דהדין דקטליה were it not that his God killed him *EchRB* 103:1 // *Tan* 69a(5); בגין דאתון ידעין דאלהכון עבד לכון ניסים because you know that your God performs miracles for you *BR* 690:3; *EchR* 156:3; *Ber* 13b(32); c. used in amulets: בשמך אלה<ה> מקדשה in your name, the holy God *Am* 7a:11; עבדה דאלה שומיה the servant of the God of Heaven *ib.* 3:6; כרסיה דאלה<ה> דבה the throne of the great God *ib.* 7a:5; 15; 3:12; **2. pagan god:** sg. אלה חורן another god *TN* Ex 34:14; *FPT* ib. 20:3[06]; ואת בעי מישבוק אלהך you want to abandon your god *ŠR* 15d(6); pl. תק{ו}<י>ף הוא ה' מן אלהייא God is stronger then the gods *TN* Ex 18:11; כומדייה גנבון אלהיא the priests stole the gods *BR* 247:8; חמן קריין למלכיא אלהיא there (i.e. in Rome) they call the kings gods *VR* 769:2

אלהו, det. **אלהותה** n.f. **strength** (↓ אלה; CPA אלהו LSp 9, SA אלהו LOT 3/2 199:18) sg. יתן לך אלהותה may He give you strength! *BR* 747:2 [expl. אלהים Gen 27:28]; *ib.* 5

אֶלָּהֵן conj. **except, only** (<אלא הן; SA אלאן Ham 486:35) a. alone: אלהן כלב בד יפונה *TN* Num 14:30 [H כי אם]; *FPT* Dt 1:36[16; voc]; לא בחרבי ולא בקשתי אלהן בזכותי ובעובדיי טבייה not with my sword or my bow, but with my merit and good deeds *FTV* Gen 48:22; b. in phrases ארום אלהן [↓ s.v.], בדם אלהן except [↓ בדם]

אלווס n. **aloe wood** (< ἀλόη Lehnw 51; Sy אִלְוָא LS 21) pl. אלווס *BR* 136:4 [expl. אלמוגיט] // אלויס[!] *Ket* 31d(33)

Löw, Flora 3:413 prefers rdg. in PT since the pl. form agrees with H. However, the *BR* rdg. is confirmed by *BRG*.

אלול n.m. **Elul, the twelfth month** (< Akk *elūlu* Kaufman, Influences 115; Sy אי(י)לול LS 20) *Zoar* 3:4; *FTP* Ex 12:2; *JMP* 11r:2; *SYAP* 36:41; *ib.* 37:23

אלי, det. **אליתה**, pl. **אליין** n.f. **wailing** (↓√אלי) sg. בידת אלי דאמטיית בביתה ואליתא לעלמא (the fig tree is called) בדח אלי because it brought weeping and wailing to the world *BR* 141:3 // *PRK* 315:11; יהבת לבניך בכיתה ואליתה you (i.e. Adam) gave your children weeping and wailing *SYAP* 40:10; pl. ואליין וקינין wailings and lamentations *ib.* 44:47

אלי vb. **to wail** (↓ אלי; Sy אֶלָא LS 20) Pe. בכייא ואליא crying and wailing *SYAP* 32:23

אליון n.m. **thumb, great toe** (SA עליון, הליון, אליון ST Lev 14:14, w. Var) **1. thumb:** sg. אליון ידיהון *TN* Ex 29:20; *ib.* Lev 8:23; 24; 14:14; 17; 25; 28; **2. great toe:** sg. אליון רגליהון *TN* ib.

On etymology, v. Fl, TW 1:418.

אלייה, det. **אלייתה** n.f. **fat tail** (CPA אליתא Lev 8:25, SA אליתה ST ib.) sg. אליה *Meg* 72c(51) [expl.

העליה 1Sam 9:24]; אלייתה *TN* Lev 9:19 [H האליה]; אליתה *ib.* 3:9; 7:3; 8:25; Ex 29:22

אליניסטין adv. **In Greek** (< ἑλληνιστή Lehnw 56; CPA הלינסטי LSp 51) שמע קלזן קריין שמע (V)אליניסטין he heard them saying *shema* (in Caesarea) in Greek *Soṭ* 21b(53)

אליסון (unclear) *SYAP* 34:1

אליקה n.f. **windlass** (< ἕλικα, acc. of ἕλιξ Lehnw 54; Sy הֶלקָא LS 177) sg. אליקה<ז>חבלין<ל>{נ}... ההין דמגפר he who covers ropes with pitch for a windlass *Šab* 10c(4)
Sperber, Nautica 133, w. prev. lit.

אלל vb. **to spy** (↓מאלל; SA מאללין ST Num 14:6(Var)) Pa. זאלילו יתה *TN* Dt 1:24 [H וירגלו אתה]

אלל #2 vb. (unclear) Pa. שיטפי מאלל *KohR* 4a(3)

אלליי n.m. **reveler(?)** pl. אלליא *VREd* 445:5
Margulies, loc. cit.

אלע, det. **אֶלְעָה**, pl. **אלעין** n.f. **rib** (CPA עלע, אלע LSp 147, SA עלה Ham 571:34) sg. חדה {עלא} ר' אלעא *TN* Gen 2:21; אֶלְעָא *FPT* ib. 22[02; H הצלע]; *TN* ib.; עילעא *ib.* 44:19; *BR* 157:4; pl. אלעוי *TN* Gen 2:21

אלף, det. **אילפה** n.f. **boat, portion of a bird** (< Akk *elippu* Kaufman, Influences 48; CPA אלף LSp 10, SA אלף ST Gen 49:13(Var)) **1. boat:** a. in general: sg. אילפא *Ḥag* 77d(32); הדה אלפה *PRK* 296:10; *Šab* 13b(17); *Giṭ* 49a(25); קטר א{ו}<י>לפך tie up your ship *KohR* 9b(13); pl. אלפייה *TN* Dt 28:68 [H אניות]; *VR* 859:1; b. w. various verbs: כהדא אלפה דהיא דמכה בלב ים like a ship lying at rest in the middle of the sea *VRG* 248:2 // *EstR* 9b(10); זאילפא מזרכא לך the boat waits for you *MQ* 81b(19); אילפא דאיטרפא בימא a boat which was breaking up at sea *KohR* 28c(6); c. ref. to travel: 1) + √סלק to board: *EchRG* 83:6; 2) + √נחת to disembark: *Or* 63a(19) // *AZ* 43c(6); 3) + √אתי to come: *Ber* 6c(50); *Ḥag* 77d(32); *EchRB* 47:21; 4) + √אזל to go: *ib.*; 5) + √יתב to sit: *KohR* 20b(7); **2. portion of a bird:** ו<נ>סב אלפא ושארא ויהב קמיה he took the "boat" and the rest and put it before him *EchRB* 47:16; *ib.* 21 // *EchR* ib.[!]

אלף #2 n.m. **alef, the first letter** (Sy אַלַף LS 20) אלף רישיה דאלפא ביתא *alef* is at the beginning of the alphabet *San* 18a(58); *MŠ* 55b(25); *Šab* 9b(61); *ib.* 13c(47); *Giṭ* 50d(9); *PRK* 30:3
Nöld, Beitr 126+.

אלף num. **thousand** (CPA אלף LSp 10, SA אלף Ham 504:77) a. absolute nos.: sg. אלף דסלעין 1,000 silver *selaim TN* Gen 20:16; *ib.* Num 31:4; אלף דזמנין 1,000 times *ib.* Dt 1:11; אלף דגוברין 1,000 men *KohR* 26a(2); אסקוניה למאתים אסקוניה לאלף he raised (his offer) to 200, to 1,000 *Pea* 15c(24) // *Qid* 61b(12); חד לאלף 1/1000 *Ter* 47b(23); *Dem* 26b(58); *MŠ* 55b(17); חד אלפא[!] *PRK* 30:3; pl. תרין אלפין *TN* Ex 38:29; *ib.* Num 4:40; תרין אלפין דשנין 2,000 years *Švi* 36d(20); *MŠ* 54d(18); תלתי אלפייא תלתה אלפין *TN* Ex 38:26; חזרנייה the other three thousand *PRK* 30:3; ארבעה אלפין *ib.* 2; חמשה אלפין *TN* Num 1:25; *Er* 20b(20); שבעה אלפין שתה אלפין *TN* Num 3:34; *ib.* 22; *BR* 1236:4; תמניה אלפין *TN* Num 3:28; חדא לעשרא אלפין 1/10,000 *Dem* 26b(59) // *MŠ* 55b(18); עשרתי אלפי קנטרינין דכספ' 10,000 silver *centenaria PRK* 144:6 // *VR* 665:1; שיתה עשר חמשין וחשעה אלפין *TN* Num 31:46; *ib.* 2:13; b. indefinite large nos.: pl. רברבני אלפין chiefs of thousands *ib.* Ex 18:25; Dt 1:15; אלפין דדרין thousands of generations *FPT* Ex 20:6[06]; *TN* Dt 5:10[!]; אלפיה דישראל *ib.* Num 10:36

אלף vb. **to teach, train** (↓מלפן, אזלפן; CPA אלף LSp 9, SA אלף Ham 501:138+) [Pe. ↓√ילף]
Pa. pf. 1sg. אלפית *TN* Dt 4:5; 2m.sg. אלפת *ib.* Gen 35:9; אליפת *FPT* ib.[03]; 3m.sg. אליף *BR* 306:5; 3m.pl. אלפון *AZ* 40c(61); imp. 1sg. אליף *KohR* 21b(44); 2m. תליף *TN* Dt 5:31; 2m.pl. תלפון *ib.* 5:1; imper. 2m.sg. אליף *KohR* 4a(7); + suf. אלפי *PesG* 32a(62); inf. מלפה *Pea* 15c(12); part. m.sg. מלף *PRK* 411:8; f. מלפה *MSam* 85:2; m.pl. מלפין *FTP* Num 20:10;- **to teach, train:** a. customs: אליפת יתן למנחמא ית אביליא you taught us to comfort the mourners *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib.; b. laws: אלף יתהון עשרתי דביריה he taught them the ten "words" *TN* Dt 32:10; *ib.* 33:21; 4:9; c. Jewish law: אליף לרב בר אחתיה כל כלליה דאזרייתא he taught Rav, his nephew, all the rules of Jewish law *BR* 306:5; והוא הוה גלי מלפה and he went into exile to teach *Kil* 32b(56) // *Ket* 35a(62); אלפזנן תכימייה the sages taught us *PalLaws* 64:13; לא כן אלפן ר' did not the teacher teach us? [followed by the law] *Ber* 5d(12); *Pea* 21b(23); *Dem* 22a(2); *Švi* 35b(28); *Bik* 64a(27); *Šab* 3a(30); *Pes* 32b(19); *MQ* 82c(63); *Yev* 13c(7);

Qid 66a(15); *AZ* 44b(28); *VR* 460:2; לא כן אלפן משה רבן *San* 23b(37); רבע ואנא אליף לך lie down, and I will teach you *KohR* 21b(44); אלפני אוריא teach me Jewish law *ib.* 19d(13); מלפי אוריה *TN* Gen 49:10; d. *Aggada*: אגדה (G)אלפי *Pes* 32a(62); e. trade: למלפה אומנון *TN* Ex 31:4; *ib.* 35:32; אליף ית ברי אומנו{ת} teach my son a trade *KohR* 4a(7); *AZ* 40c(61); *MSam* 85:3; e. pupils, others: אילין דמלפין טלייא those who teach children *BB* 13b(57); *ŠR* 14b(15); בגין דר׳ אבהו בעי מלפה בנתיה יוונית since PN wants to teach his daughters Greek *Šab* 7d(51) // *Pea* 15c(12); למלפה לדייניה to teach the judges *TN* Lev 24:12; *ib.* Num 15:34; עמה דמלפין מלפניהון a nation which teaches its teachers *FPT* Num 20:10[23]; f. in idiomatic phrases: 1) + זכו *to* plead in favor of the defendant [↓זכו, mng. 3a]; 2) + קטיגורייה, סניגורייה: עד דלית את מליף סניגוריא את מליף עלן קטיגוריא before you defend us, you are prosecuting us *EchR* 68:7; *EchRB* ib.

אלפבטר n.m. **alphabetic acrostic poem** (< ἀλφαβητάριν Lehnw 57) pl. אלפבטרין *RuR* 166:99 // *KohRVar* 19c(18)

אלף בית, אלפביט n.m. **alphabet, alphabetic acrostic text or poem** (Sy אלפא ביטא, אלף בית LS 22) **1. alphabet:** sg. אלף רישיה דאלפא ביתא *alef* is the beginning of the alphabet *San* 18a(58); **2. alphabetic acrostic text or poem:** sg. אלפא ביתא *EchR* 31:13; pl. אלפא ביתין *EchRB* 56:30; *ib.* 57:1 [ref. to form of Lam]; הדין פויטנא כד הוה עבד אלפא ביטין when the poet composes acrostic poems *KohR* 5c(13) // *ŠR* 2a(23)

אלרסיס n.m. **attachment, joining** (< *ἁράρωσις Lieb, VR 875) sg. מן הדין דיסא לית מיניה אלא דסיס <גרם הדין ביזעא אית מיניה אלא דסיס> from that chip there is no joining (for a new building), but from that broken piece there is joining *VRK* 425:6

Restored from // *ŠR* 29b(23) which is to be emended accordingly.

[**אם** conj. **if** (< H אם) *TN* Gen 14:23; *ib.* 18:30; Ex 21:3; Lev 13:28; Num 14:8; *BREd* 1285:7; *ib.* 1286:1; *VR* 134:3; *ib.* 451:3; 606:4; *EchRB* 68:12; *KohR* 20b(14)

In light of the overwhelming occurrences of ↓אן, the word אם should be considered a corrupt form. Its occurrences in JPA are due to the influence of H and TA, the only A dialect where it definitely occurs.]

אם, det. **אִמָּה**, pl. **אמהן** n.f. **mother, point of division** (CPA אם, pl. אמהתא LSp 11, SA אם ST Gen 3:20) **1. mother:** a. general: sg. *PRK* 305:7; *PalLaws* 65:3; רבקה אֵמֵיה *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* Gen 27:11; *ib.* Ex 2:8; Lev 22:27; Dt 27:22; אימיה דמנחם *Ber* 5a(21); *Pea* 15c(39); *VR* 816:3; *VRQ* 290:7; *EchRB* 89:12; וכיון דילדה ליה אימיה מיתת when his mother gave birth to him she died *ib.* 48:5; *Pea* 15c(44); *Švi* 39a(55); *AZ* 43d(37); *Yev* 6c(6); אית לאימך מאנין מספקא לי can your mother supply me with clothes? *MQ* 83b(36) // *San* 25b(8); גליג לאימך tell your mother *BR* 335:7 // *VR* 579:6; *ib.* 101:3; משתוקיתה דאימה his mother's silence *BR* 1012:6; אנא לית לי אימא I don't have a mother *ib.* 1143:1; *Qid* 61b(31); אימא שובתא היא mother! It is the Sabbath! *Šab* 15b(5); מה אימא עבדא how does my mother feel? *KohR* 30c(35); אמהון דכל חייא the mother of all living beings *TN* Gen 3:20; אמהון דבנין a mother of sons *JMP* 8b:9; pl. אמהתה צדיקתה the righteous mothers *TN* Ex 17:12; *ib.* Num 23:9; Dt 22:6; *FT* Gen 49:26; תדי אימהתהון their mothers' breasts *FTV* Ex 15:2; תחות כורסי אימהתהון under their mothers' seat *PRK* 158:18; אמהתהין דבנתה דישראל mothers of Jewish daughters *PalLaws* 65:16; b. in kinship terms: אימה דאבוה her father's mother [אח↓] אחוה דאמה; אימא דאימא her mother's mother *PalLaws* 67:22; אמה רחמיינה her father-in-law's mother *ib.* 21; אחתיה דאמה her maternal aunt *ib.* 64:15; 65:3; **2. point of division:** sg. דבצליה <ה>{ם}אמ the point of division of the ways *EchR* 19:8 // *KohR* 30c(7) [expl. אם הדרך Ezek 21:26]

אמבון n.m. **peak** (< ἀμβών Lehnw 59; Sy אַמבוֹנָא LS 24) pl. אמבוניא דסדום the peaks of Sodom *VRAr* 103:2

אמבטי, אמבטיתה det. n.f. **bath** (< ἐμβατή Lehnw 60) sg. אמבטיתה <גו> והן דמשזג one who washes in the bath *Šab* 11c(16)

Brand, Ceramics 27+.

אמה, det. **אמתה**, pl. **אַמִּין** n.f. **cubit** (CPA אמא, pl. אמין LSp 11, SA אמה ST Ex 26:8, pl. אמין ib.) sg. *TN* Ex 26:13; *ib.* 37:25; אמתה *ib.* 38:12; אומתה *ib.* Num 35:5; אמה ואמה אשתה ופלגות אמתא תלתא אשתה one cubit is six (handbreadths), another cubit is six, and half

a cubit is three *Soṭ* 22c(46) // *Šeq* 49d(15) [expl. באמתיה דמלכא Ex 25:10]; according to the royal cubit *TN* Dt 3:11 [H באמת איש]; pl. *FPT* Gen 7:20[02; voc]; *TN* Gen 6:15; *ib.* Ex 25:23; 30:2; 38:1; Num 35:4; Dt 3:11; כל דתלי מאה אמין בעי בסיס תלתין ותלת anything which is 100 cubits high requires a base 33 (cubits long) *Suk* 55b(39); חפר חמש מאון דאמין ולא אשכח תהומא be dug 500 cubits and did not find the abyss *San* 29a(45); *BR* 638:5; *ib.* 711:4; אומין *TNGl* Ex 27:12

אַמָּה, det. **אמהתה**, pl. **אמהן** n.f. **maidservant** (CPA אמא, pl. אמהת- LSp 11, SA אמה ST Lev 25:44, pl. אמהת- ib. Dt 12:12) sg. *TN* Gen 29:24 [שפחה H]; *ib.* 29; אַמְהָא *FPT* Ex 21:32[01; H אמה]; חדא אמהתי בלהה *FPT* Gen 30:3[05]; אמהא מן דבר פטא *MQ* 81d(37); אמתיה *TN* Ex 21:20; *ib.* Lev 25:6; Dt 5:21; אמתא *ib.* Gen 16:8; Ex 21:32; Lev 19:20; ארמלתא תפסת אמהתא the widow seized the maidservant *Ket* 33a(30) // אמתא *Qid* 59d(60); עבדה זבין וברא אמתה מזבן the slave buys and the son of the maidservant sells *BR* 1055:7 // *KohR* 26d(13); *BR* 479:8; אמתיה דבר קפדא *Šab* 16c(54); *Yev* 3d(24); *Giṭ* 45d(50); *ib.* 46a(32); *San* 29b(12); *VR* 560:1; pl. אמהן *TN* Gen 12:16 [H אמה]; *ib.* 30:43; Lev 25:44; אית לי אלף עבדין ואמה{י}ן *MSam* 62:12; תרתין אמהתה *FPT* Gen 31:33[05]; אמהתכון *ib.* Ex 20:10[06]; *TN* Dt 12:12

The sg. form is a backformation from the pl. אמהן (v. Peri, Morph 13). Declined forms on the base אמת- are corruptions influenced either by the other Jewish A dialects or by H.

אמון n.m. **shoemaker's last** (MH אימן MKelK 23:1, Sy אַמוּנָא LS 24) sg. וזיל ועבדיה ליה להרין סנדלא דילי באמונא(text: באומנא) go, and make that sandal on the shoemaker's last *EchR* 50:15

Eps, MNM 466; on the m-n interchange, v. Kut SGA 59.

אמור n.m. **speaker, Talmudic authority** (√אמר, *qātōl*-form; SA אמור LOT 3/2 77:32, Sy אֲמוֹרָא orator, preacher LS 26) **1. speaker who tells the audience what the lecturer said in a low voice:** sg. ר' הוה יתיב דרש והוה א' לאמוריה אכריז קמי{ה} ציבורא Rabbi was sitting and lecturing and he said to his speaker: Proclaim before the congregation *BR* 84:6; *ib.* 85:1; *Ber* 7c(47); *ib.* 55; 59; 60 // *Tan* 67d(4); *ib.* 8; *Ber* 7c(48); *ib.* 56; *Tan* 67d(5); *ib.* 9; אמוריה דר' יוחנן תרגם קודמוי PN's speaker translated (into Aramaic) before him *BR* 815:6; ר' יודן ביר' ישמעאל קבע לה לאמוריה דיימר בתר פדשתיה כן PN instituted that his speaker should say this after his lesson *Ber* 7d(50); ר' פדת הוה אמורא דר' יסא PN was PN_2's speaker *Meg* 75c(17); *ib.* 19; *BM* 8b(57); *ib.* 58; **2. Talmudic authority, i.e. one who interprets statements in the Tannaitic corpus** [v. CTY 1:950+]: pl. תרין אמורין חד אמ' טעמן דרבנן וחורנה אמ' טע' דר' שמעון two Talmudic authorities: one states the reason of the Rabbis, and the other, the reason of PN *Suk* 52a(15); *Ter* 41c(19); *ib.* 44d(6); *Bik* 65c(33); *MQ* 80d(41); *VR* 398:5; *EchRB* 139:27; תלתא אמורין *San* 19b(62); *VR* 434:5

אמוריי, אימוריי adj. **Amorite** (SA אמראה ST Gen 14:13) sg. ממר' אמורי' *TN* Gen 14:13 [H האמורי]; pl. אמוריי *ib.* Ex 23:23; Num 21:21; Dt 1:4; אמודאי *ib.* Gen 10:16; אימוריי *ib.* Num 21:34; Dt 20:17

אמטה n.f. **shaking, bending** (↓√מוט) sg. ב<א>מטה *PRK* 180:1 [↓√מוט af.]

אמיטה, det. **אמיטתה** n.f. **dark cloud** (< עמיטה; ↓ חמוט; TChr עמיטתא TW 2:223, SA עמוט Ham 547:231, Sy עַמוּטוּתָא LS 530) sg. אמיטתה הות *BR* 443:1 [expl. Gen 15:17 עלטה]

אמפומטה n.pl. **windows** (< *ἐμφώματα, pl. of *ἔμφωμα Lehnw 61; Sy אמפומא LS 26) כאילין אמפומטא *PRK* 188:10

Fr, AF 14, n. 1.

אמפור n.m. **smith** (< ἔμπυρος L-S 549) pl. אמ{ופ}<פו>רין *TN* Gen 25:3 [לטושים H]; *BRAr* 663:6 [expl. Gen ib.]

MY ad loc., contra Lehnw 312, s.v. לופר.

אמצע, det. **אמצעה** n.m. **middle** (↓ מצע, באמצע) sg. אמצע נחלה the middle of the *wadi TN* Dt 3:16 [תוך H]; ומה ר{א}ייתי מיניהון [י] יהוי לאמצע what comes out of their union will be divided in half *EchR* 84:2 // ומה דאינון ילדין באמצע{א} *EchRB* ib.

אמצעי, det. **אמצעיתה** n.f. **middle** (↓אמצע; MH אמצעות Jast 78) sg. תמן הוינא ברישא ובסיפא ובאמצעיתא I was there at the beginning, the end, and the middle *BQ* 4b(14); *ib.* 3a(50); ממ באמצעיתה *mem* in its (i.e. the alphabet's) middle

San 18a(58); *RuR* 150:258

אמר (a/a,o) vb. **to say, state, recite** (↓אימר, מימר, אמור; CPA אמר LSp 11, SA אמר passim) Pe., pf. 1sg. אמרית *Ber* 6a(51); 2m. אמרת *TN* Num 24:11; אמרתה *BR* 1262:5; 3m. אמר *TN* Lev 19:34; *BR* 925:1; מר *San* 23c(35); דמר *ib.* 25a(38); ומר *Šab* 8d(12); f. אמרת *TN* Gen 29:35; *VR* 135:1; 1pl. אמרנן *MQ* 81a(49); *VR* 236:8; 2m. אמרתון *FPT* Gen 43:27[05]; *Ket* 35a(20); 3m. אמרו *TN* Gen 49:23; אמרון *Šab* 11a(42); f. אמרין *Soṭ* 16d(44); imp. 1sg. אימר *TN* Ex 3:13; נימר *BR* 1096:1; *Ber* 3d(19); 2m. תימר *Pes* 34a(33); תימור *Ber* 6a(40); f. תימרין *VREd* 592:3; 3m. יימר *Giṭ* 50b(25); 1pl. נימר *Mas* 49d(59); 2m. תאמדון *TN* Lev 25:20; תימרון *Ter* 46a(42); 3m. יימרון *BB* 13c(41); יאמרון *FPT* Ex 12:26[26]; imper. 2m.sg. אמור *Ber* 6a(48); ומור *Švu* 36c(28); f. אמרי *TN* Gen 20:13; *VR* 192:5; אמרין *Soṭ* 16d(47); 2m.pl. אימרון *Tan* 66a(45); inf. מימר *Er* 22b(50); מימור *BR* 305:6; part. m.sg. אמר *Ket* 30c(42); דמר *ib.* 33c(6); f. אמרה *Suk* 52b(36); m.pl. אמרין *TN* Num 13:31; מרין *Mas* 51d(43); דמרין *BM* 8c(59); f. אמרן *BR* 1232:14; pass.part. m.sg. אמיר *TN* Dt 33:9; f. אמירה *Meg* 72a(25);- **1. to say, speak:** a. general: אנא לא אמרית ליה כלום I didn't say anything to him *Naz* 56a(32); אתון אמרון ליה קומוי they came and said it before him *AZ* 44d(41); ושרי געה היך מימור שיזבי (the heifer) began to low as if to say: Save me! *BR* 305:6; *Ber* 6a(21); זכיתה מימרינה מיתיב <מ>יקים תזכי מימרינה you merited to say it standing. May you merit to say it sitting *Hor* 48c(32); and passim; b. in legal terminology: 1) pf.: 1sg. אוף אנא אמרית כן even I said so *Dem* 21d(56); *Ḥag* 77d(35); *BB* 14b(12); 2m. היך מה דאמרת לדין אמרת לדין just as you said to this one you said to that one *Suk* 54a(17); *Tan* 64b(7); 3m. חזר ומד he said again *Yev* 3a(22); *BQ* 3a(50); 2) imp.: 2m. אין תימר אין תימר *Ter* 46d(45); *Šeq* 47b(28); *Qid* 58c(36); 3m. מאן יימר לי *Pes* 33a(55); 1 pl. נימר *Šab* 10a(13); *Giṭ* 45b(17); 3m. דלא יימרון לה *Kil* 32a(59); 3) imper.: אמור דבתרה say the following (section) *Naz* 57d(39); *Soṭ* 21a(37); *Švu* 36c(28); 4) inf.: הוינן בעיין למימד *Ter* 43b(15); דרובא אתא לא הוה צריך קרייה למימר *BR* 24:11; מימור לך he came to tell you a greater thing *Ḥag* 78b(53); 5) part.: הרא דאת אמר *Šab* 11b(18); אשכחת אמר it turns out that you say *Er* 25c(33); ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא (we) don't know who says this and who says that *Meg* 74d(39); בקדמייתא הוינן אמרין ... ולא הוינן אמרין at first we said but we said nothing (i.e. it was not correct) *Šab* 7d(9); דאינון אמרין *Yev* 15b(25); **2. to state** (w. inanimate subj.): הדא ויידא אמרה דא *Ter* 40c(29); *Qid* 60a(33); which one states this? *Soṭ* 18b(5); כל גרמה אמרה *Ket* 34c(8); ליית מתניתא אמרה כן *Er* 20b(15); doesn't his statement say so? *Giṭ* 47a(18); מחלה אמר the proverb states *BR* 455:1; pass.part. כבר מילתך אמירה your statement has already been made *Ber* 12c(48); **3.** w. ל- **to tell:** כד אנא אמר לבני ביתי ליתן מתנה when I tell my household to give a present *Švi* 39d(47); הב לי אגרי ואנא אמר לך give me my payment, and I will tell you *MŠ* 55c(4); **4. to recite an incantation:** חמתון חד מיניי אמר מה דמר ותפש{י}תן כיפה a sectarian saw them, he recited an incantation, and the dome held them *San* 25d(19); *EchRB* 102:2; והוות כל חדא מינהון אמרה מה דהיא אמרה *Ḥag* 78a(4) // *San* 23c(49); *VR* 601:2

Itpe. **1. to be said, spoken:** כגין כדין יתאמר *TN* Gen 10:9 [H על כן יאמר] איתאמר עליהון לישן ביש they were slandered *Yev* 15c(40); *Giṭ* 43d(46) // *Qid* 64a(29); *MŠ* 55b(44); *VR* 796:4; **2.** + על **to be stated:** איתמר עליהון *TN* Num 23:10; *Giṭ* 47c(25); *BR* 677:4; לא על הדא איתאמרת אלא על הדא it wasn't stated concerning this but that *Er* 22d(36); *Yom* 43a(40); *AZ* 45b(29); **3.** + ל- **to be told:** ואיתמר ליוסף *TN* Gen 48:1 [ויאמר ליוסף] אילולא איתאמר לי מן שמיא if I were not told from Heaven *Pea* 16a(62); *MŠ* 55c(3)

For add. refs. in PT, v. CTY 1:606+; on terminological usages, v. Bacher, Term 2:9+; on pe., mng. 4, v. D. Sperber, REJ 125(1968):387; 127(1970):86.

אין, אֵן conj. **if, either ... or** (↓אילא, אלא; CPA אן LSp 12, SA אן ST Ex 21:28) אין *FPT* Ex 21:29[01];- **1. if:** a. in non-verbal phrases: 1) nominal phrases: אין תרין אינון if they are two *Ber* 13d(55); אין יומא טבא יומא דין if today is a holiday *Suk* 54b(59); *Qid* 64a(19); *AZ* 44d(33); *BR* 602:2; 2) in elliptic sentences: אין כיני if it is so *Kil* 28d(5); *Beṣ* 60d(39); *Švu* 37d(31); לית אפשר ואין איפשר it is impossible. But if it is possible ... *Meg* 70b(45); 3) w. לא (↓אילא): ואין לא מבדר מנוי if not, he would scatter his clothes *Er* 23c(14); *Yom* 45c(20); *Ket* 33b(51); *EchR* 46:23; b. in verbal phrases: 1) w. pf.: אין מטת מבזייא if it comes to being shamed *Pea* 15c(51); אין בעיתון מיזבון מולוון if you want to buy mules *Kil* 31c(39); *Šab* 14d(27); *Tan* 69c(11); *BR* 1126:5; 2) w. imp.: אין תעבדיניה כרבנן אין תימר... if you

establish it like the Rabbis *ib.* 7b(58); *Dem* 26a(46); *MŠ* 55b(16); 3) w. part.: אין בר נשא קדים למיא if the person reaches the water first *Ber* 9a(52); אין אנא מתעביד נשייא if I become the Nasi *Ḥag* 77d(53); *BB* 17a(17); *PRK* 155:4; *VR* 864:2; c. in form דאין (cf. Nöld, SG 291): דאין לא לעי לא נגיס if he doesn't work, he doesn't eat *BRV*^{60} 134:5; ייתי עלי דאין סחית לא ידעית may (a curse) befall me! If I bathed, I don't know (it) *Ket* 35a(52); *Naz* 54a(12); *BB* 12d(50); **2. אין אין either or:** אין דכר אין נוקבה either male or female *TN* Lev 3:1; מה נן קיימין אין כר׳ מאיר אין כר׳ יודה where do we stand? Either like PN or like PN$_2$ *Dem* 22b(1); *Beṣ* 61b(13); *Tan* 68a(33); *MQ* 82d(55)

Because of their literal translation, exx. have not been chosen from Targumic texts. While the orthography אין occurs more frequently, the spelling אן is found in all types of texts, esp. in the more accurate ones (e.g. *FPT* Gen 38:17[04]; *ib.* Ex 19:13[06]; *BR* 602:1; *ib.* 1126:5; 1183:2; *PalLaws* 64:21, *ib.* 65:11; *Am* 7:7). On the defective orthography for etymological [ē] in closed syllables, v. Sok, GF 66+. For add. exx, in PT, v. CTY 1:538+.

אנב n.m. **a type of material** pl. אנבין קיסריי Caesarean *Kil* 32a(13) [expl. כלך Mib. 9:2] // *Šab* 4c(18) [expl. כלך Mib. 2:1]

Lieb, YK 63.

אנגיטריס n.m. **a demon** (ארגינט↓) *Ter* 46c(2) [// *BR* 689:4; ארגינט↓]

Rdg. uncertain.

אנגל n.m. **angel** (< ἄγγελος Lehnw 63) pl. אנגלי מרומא heavenly angels *SYAP* 12:2

אנגרבטים n.m. **person in charge of forced labor** (< ἀγγαρευτής Lehnw 63) sg. איתמני אנגרבטיס (PN) was appointed as a forced labor boss *PRK* 196:13

אנגרייה n.f. **seizure of people or goods for public services** (< ἀγγαρεία Lehnw 63; CPA אנגריא, אגריא LSp 13, Sy אנגריא LS 28) sg. שמעון דאנגדיא במדינתא they heard that there was an *angaria* in the city *VRK* 246:1; ואיתצדית באנגריא I was caught in the *angaria Ber* 2d(58); ואינסיבת אנגריא ללוד it (i.e. the donkey) was taken as *angaria* to Lydda *BM* 11a(20); *ib.* 21

אנדרט n.m. **statue** (< ἀνδριάς, -άντος Lehnw 65; Sy אנדריטא, אַנדרינטָא LS 28) pl. איתכפון אנדרטיא the statues were overturned *AZ* 42c(7)

אֲנָה pron. **I** (CPA אנא LSp 12, SA אנה Ham 451:74) *FPT* Gen 4:8[02; voc]; אנא *BQ* 4c(4); enclitic forms: נא *Švu* 37b(42); אופנא *Dem* 25b(39); דנה *Pes* 32c(56); ונא *Ber* 7a(49); כר נא *San* 23c(48); לינא [in PT only; לית↓];- a. in nominal phrases: 1) subj.: רוח אנא I am a spirit *Šab* 3b(56); חמר אנא I am a donkey driver *Tan* 64b(43); מן ריידכון אנא I am (one) of yours *San* 23c(49); *AZ* 41a(64); *VR* 652:3; *ib.* 806:1 ; *PRK* 48:5; *ib.* 24:13; *EchR* 89:5; *BR* 1257:9; אנא מדבית עלי I am from the house of Eli *RH* 58b(11); אנא הוא בן עזאי דהכא I am Ben Azzai of here *Soṭ* 23c(40); אנא תיניין I am second *Tan* 68a(32); אנא הוא *BR* 330:4; *ŠR* 20a(1); *ib.* 19a(34); 2) predicate: מן אנא who am I? *Dem* 22a(10); אן למלחמה(text ממלא) אנה ואין למשמשה אנה ואן למפצעה קי{ם}<ס> אנה if for war, it is I; if to serve, it is I; if to split wood, it is I *BR* 1155:1; 3) copula: אנה אריס עבור אנה I am a transient tenant farmer *ib.* 665:1; 4) in app. to PN or pron.: אנא דיקלטיאנוס מלכא *AZ* 39d(17); *VR* 619:5; אנה יוסה בר לוי *Naveh* 3:2; *ib.* 28:1; *HGemar* 1; טב לי אנא ולא את better me and not you *Pea* 15c(51) // *Qid* 61b(39); b. in verbal phrases: 1) w. pf.: אנא פנייית בייתה I emptied his house *TN* Gen 24:31; אנא לא אמרית *Ber* 6a(48); *Kil* 32b(40); *Ḥal* 59b(58); *VR* 192:6; לא הוינא אנא it wasn't I *Ket* 35a(47); 2) w. imp.: אנא לא אובד דידי I will not lose mine *BQ* 6d(62); ואנא איחטי will I sin? *Ber* 5c(40); 3) w. part.: הא אנא חמי behold, I see *FPT* Gen 22:5[11]; אנא אסר I prohibit *Švi* 38d(2); *Ber* 13a(42); *Ḥag* 77d(53); ידע אנא *FPT* Gen 48:19[04]; נפיק אנא ידי חובתי I fulfill my obligation *Ber* 4b(16); צהייא אנא I am thirsty *Yom* 43d(24); גזר אנא I decree *BR* 944:2: 4) w. inf.: מיצדך אנא כלום למחר will I need something for tomorrow? *Šab* 14d(26) // *AZ* 40d(28); מה אנא מימור למרי חובא דלא יגבי חוביה what can I say to the creditor that he should not collect his debt? *Tan* 66c(52); *Qid* 61b(14); *BM* 9d(58); *San* 28b(28); *BR* 863:1; c. in *casus pendens*: אוף אנא איתי לי I am also of the opinion... *Er* 25c(28); *Giṭ* 43b(57); *BB* 13c(27); עוד אנא היא צריכה לי I am still in doubt concerning it *Tan* 64a(41); *Hor* 45c(58); *ib.* 46d(19); אנא פרגמטיא דידי קליל my merchandise is light *BQ* 4a(55); *VR* 126:6 *EchR* 47:4; d. in cleft sentences: אנא הוא דטעית I am the one who erred *BQ* 6c(17); e. various other usages: 1) אנא ... אנא + verb: אנא

אנא חכם חדא מכלה(V) I know one exegetical principle *Švi* 39d(34); *Ter* 48b(41); *VR* 578:4; *PRK* 232:1; *EchR* 37:19; דאנא לינא מיכל בשר דנבילה I cannot eat carrion flesh *Švi* 35a(64); ואנא לי נא סבר לה I am not of that opinion *Qid* 60d(55); 2) אנא ד־ + verb: ואנא דלא סמכית עלי I, who did not rely on my own opinion *Švi* 39a(34); ואנא דלא כוניח I, who did not act with intent *RH* 59d(17); *Tan* 65c(32); *BQ* 2c(40); 3) עד דאנה while I still was ...: עד דאנא חמן צדיכח לי while I was still there (= in Babylonia), I was in doubt concerning it *Ber* 4b(10) // *BR* 1114:3; *Ber* 11b(34); *Kil* 29c(26); *Šab* 3d(26); *Er* 23d(61); *Ḥag* 76b(58); עד דאנא קטיל ואנא מיחקטיל before I kill and am killed *Ter* 46b(49); *Hor* 48b(23); 4) after כגון אנא: כגון דמן יומ{ו}<י> לא צליח מוספא like me who has never prayed Musaf *San* 22d(44); *BM* 10c(26); 5) w. Greek vb.: אנה קיליון I decree *BR* 688:8 // קלוואנין אנא *VR* 578:2

For add. exx. in PT, v. CTY 2:244.

אנהרה n.f. **illumination** (↓ √נהר) sg. מנרחה דאנהרחה the candelabrum of illumination *TN* Ex 35:14 [H מנורת המאור]; לאנהרה דביח מדרשה for the illumination of the study hall *PalLaws* 27:19

אַנְהָרוּ, det. **אנהרותה** n.f. **illumination** (↓√נהר) sg. אַנְהָרוּתָא *FPT* Ex 39:37[04; H המאור]; *TN* ib.; *ib.* Num 4:9; 16; לאנהרותא *ib.* Ex 25:6; 27:20; 35:8; 28; Lev 24:2

אנונה, pl. **אנונס** n.f. **tax paid in kind** (< ἀννώνα, Lat. *annona* Lehnw 66; CPA אנונס LSp 13) sg. ויהב אנ{י}<ו>נא ושחק he pays the tax and keeps silent *VR* 4:4; pl. עשרים ואדבע אנונס 24 kinds of taxes *ib.Var* 202:3; *ib.* 5

Lieb, VR 869; id., TK 2:794.

אנח vb. **to sigh** (↓חונחה; CPA אתניח LSp 13, SA אחנח Asatir 9:13) Itpe. שרי מיחנח he began to sigh *PRK* 145:1 // שאדי מחאנח *VR* 665:4; מה לך מיחנח why are you sighing? *PRK* ib. // מחאנח *VR* ib. 5; שביק להון מחנחין he left them sighing *EchRB* 156:7

[אנחנה pron. **we** (SA אנחנן ST Gen 13:8) *TN* Gen 37:7; *FTV* Num 11:5

Corruption for ↓[אנן].

אנטוכיי adj. **Antiochene** (< GNΑντιόχεια Lehnw 67; Sy אנטיוכיא PSm 266; ↓אנטיכי) pl. אנטוכיא *TN* Gen 10:18 [H החמתי]

אנטיגרף n.f. **written reply** (< ἀντιγραφή Lehnw 68) sg. הב לי אנטיגרפה give me the reply *BR* 761:4; אנטיגדפין *ib.Var*; הן היא אנטיגדפה where is the reply? *BR* 762:1; אנטיגדפי *ib.L*

אנטיגרפון n.m. **duplicate copy of a document** (< ἀντίγραφον GLLT 44; Sy אנטיגרפון LS 28) sg. אנטיגרפון דאיגרתא the copy of the letter *AbgurNew* 169:30 [expl. פחשגן הכחב Est 3:14]; *EstR* 13c(18)

Lieb, Greek 43, n. 163.

אנטיט n. **linen garments** (< Lat. *lintea* Löw, Lehnw 70) pl. אנטיטיה *Kil* 32a(53) // אנטינייא[!] *MQ* 82a(28) [expl. בלנרי נשים *Kil* ib.(51)]

אַנְטִיכֵי n.f. **receptacle for vessels used for warming water** (< Antiochean vessel TMW 1:108; ↓אנטוכיי) sg. אַנְטִיכֵי נפלח על ר׳ ירמיה an *a.*-vessel fell on PN *BeṣG* 60c(40)

Löw, Lehnw 69.

אנטיכריסיס n.f. **substitution of usufruct for interest** (< ἀντίχρησις GLLT 46) sg. הרא אנטיכריסיס דביח הוא *antichresis* is interest *BM* 11a(40)

Lieb, YN 165, w. lit.

אנטיל n.f. **bucket** (< ἀντλίον Lehnw 71) pl. הרין גלגלא דאנטילייה that water wheel *VR* 792:5 // *RuR* 140:193

Brand, Ceramics 38+.

אנטיפוט n. **proconsul** (< ἀνθύπατος Lehnw 70; Sy אַנתוֹפַטוֹס LS 31) sg. אנטיפוטה דקיסרין proconsul of Caesarea *Meg* 74a(40); *KohR* 9d(8); אנטיפואא *Ber* 9a(30)

Lieb, Alon Vol 227+; cf. also: Sperber, Nautica 133+.

אנטרון n.m. **intestine** (< ἔντερον L-S 575) sg. כד משקע באנטר{י}<ו>ן when (the sausage maker) ... the intestine *Šab* 10a(51)

Uncertain; Lehnw 72: < ἄντρον cave.

אננקי, אנינקי n.f. **distress** (< ἀνάγκη Lehnw 73; Sy אננקי, אַנַנקָא LS 29) sg. אלהא דעני לאנינקי God who answers my distress *TN* Gen 38:25; באנינקי *FTP* Ex 12:2; ליח בד נש{א} מחני אננקי דידיה אלא בשעת רווחיה a person does not recount his

distress except at the time of his relief *ŠR* 3b(2) // *KohR* 5c(6)[!]; שעת אונקי a time of distress *FPT* Gen 38:25[05]; *FTP* ib.; שעה דאונקי רובא a time of great distress *ib.* Ex 12:2; שעת אננקי *TN* Lev 22:27; *FT* Gen 22:14; *TNGl* ib.

אֲנַן pron. **we** (CPA אנן, אנין LSp 12) *FPT* Gen 41:38[03; voc]; *BR* 327:9; דנן (=ואנן) *MQ* 81d(44); דאנן (=אנן) *Er* 21b(59); enclitic form: מה נן *Švi* 34d(7); לי נן (=ליח אנן) [↓ליח]; - a. in nominal phrases: 1) subj.: אנן בנינש אנן תמרין we are men, we are donkeys *Dem* 21d(57) // *Šeq* 48d(1) // *BR* 650:2; מה ליח אנן כדיי we aren't worthy *Tan* 64b(60); מה את סכי דאנן דביזיון דכווחכון do you suppose that we are degenerate like you? *BR* 818:5; הב דעתך דאת חד ואנן תריי be aware that you are one and we are two *San* 23c(5); בני דודיכון אנן we are your cousins *BR* 344:4; אפילו חמרין ליח אנן we are not even donkeys *ib.* 650:3; *San* 23b(62); 2) copula: אנן חינינין אנן we are second *Tan* 68a(39); b. in verbal phrases: 1) w. pf.: אנן לא זכינן לאורייתא we did not merit (to know) the Law *Beṣ* 63a(40); אנן לא הוינן גביה we weren't with him *MQ* 83b(4); אנן תנינן we learned (in the Mishna) *Pea* 17b(52); *Švi* 33b(42); *Bik* 63d(34); *Suk* 52c(29); *MQ* 81a(44); *Qid* 58d(45); תנינן אנן אילו/ולא *Pea* 17b(54); *Šab* 3a(13); *MQ* 81a(44); *AZ* 39d(37); 2) w. imp.: ואף אנן נהוי לריבוני לעבדין we also will be slaves to my master *TN* Gen 44:9; נעסוק אנן בדידן let us deal with our own *Ḥag* 77b(36); 3) w. part.: a) general: הן אנן משכחין כוות דין where do we find like this one ...? *FPT* Gen 41:48[04]; אנן נסבין we take *Pea* 17d(16); מן ההוא אילנא אנן בעיי we want from that tree *ib.* 20a(55); *Švi* 38d(41); *Ḥal* 59b(26); *Ket* 33b(52); *BR* 304:10; ליח אנן יכלין למיחות we cannot go down *TN* Gen 44:26; *BR* 942:3; נטלין אנן לאתרה we are traveling to the land *TN* Num 10:29; נהירין אנן we remember *Ber* 11b(42) // *KohR* 20a(19); *Dem* 22a(16); *PRK* 190:4; b) in legal terminology: 1) אנן קיימין ב- we are dealing with בדמאי אנן קיימין *Dem* 24c(14); *Ter* 44b(29); *Pes* 34d(42)

אנס (a/o) vb. **to force, rape** (↓אונס; CPA אנס LSp 13) Pe. **1. to force, compel:** אנסח *TN* Dt 28:56 [H נסחה]; pass.part. בההוא דאניס in a case where (the ass) was compelled (to lie down) *BM* 8d(20); והוא לא אניס *JMP* 16:4; *ib.* 2:4; 8a:6; 22:5; **2. to rape:** ולא ני{כ}<נ>וס נשי גוברין we will not rape married women *TNGl* Num 20:17; *FT* ib. עאל חד מינהון בעא מינס(מינסב : text; Se) איחתי them entered and wanted to rape my wife *Ter* 46a(34) [// למשבב *PRK* 176:3]

אנפו, det. **אנפוחה** n.f. **wave offering** (√ נוף; SA אנפו Ham 533:362) sg. *TN* Ex 29:24 [H תנופה]; *ib.* Lev 7:30; 9:21; 14:12; Num 6:20; 8:15; לאנפו *ib.* Lev 14:21; עומרה דאנפותא *FPT* ib. 23:15[06]; *TN* Dt 16:9; ניעה דאנפוחה *ib.* Lev 10:14; Num 18:18

אנפק n.m. (unclear) sg. *EstR* 6a(9)

אנפריט n.m. **servant(?)** pl. אנן אנפריטין *SYAP* 11:20(Var)

אנקה n.f. **female camel** (< Ar نَاقَة) sg. אנקה חדא *EchR* 49:27
D. Talshir, Ben Hayyim Vol 219+.

אנקלווסיס n.m. **tenant's lease** (< ἐνοίκησις Lieb, Ben Hayyim Vol 333) sg. דא<י> שרי עד ימלא אנקלווסי{ם}<ס> דידיה that he (i.e. the tenant) may remain until his lease is up *BM* 11d(35)
GLLT 47; 203.

אֱנָש n.m. **person, one** (↓אנשי בייתה, ברנש; CPA אנש LSp 14, SA אנש LOT 3/2 60:21) a. general: sg. *TN* Lev 5:21 [H נפש]; *ib.* 16:24; Dt 5:11; במכלתא דאֱנָש מכיל בה מיתכיל ליה a person is measured by the measure which he measures *FPT* Gen 38:26[04]; *TN* ib. 25; שם אנש a PN *MMDam* Gen 31:19; אינש מסכן a poor person *BM* 8c(6); אנש רב an important person *SYAP* 36:22 [↓ברנש]; *Ber* 12a(47); *San* 18c(20); *ib.* 21d(17); pl. אנשי קרחיהון their townspeople *TN* Gen 34:20; אנשי סימונייה the people of GN *BR* 970:4; אנשוי *TN* Gen 24:59; b. כל אנש (ואנש) everyone: *FPT* Gen 38:26[04]; *TN* ib. 25; כל אינשא *ib.* Ex 9:19; דכל אינש סני בר אומנותיה everyone hates (another) member of his profession *BR* 173:1; כל אנש ואנש זכוחיה חקום ליה let everyone's merit stand up for him *ib.* 925:5; c. כאינש ד- like one who: כאינש דאמר like one who says [fol. by a saying or proverb] *Ber* 12d(63); *Kil* 27b(14) // *BR* 39:2; *Or* 62b(24); *Soṭ* 18d(39); *Ket* 25a(61)[!]; *Naz* 54d(36); *San* 27d(35); *BR* 421:5; *ib.* 794:1; כאינש דשמע מילה ומקשי עלה like one who has heard something (e.g. a tradition) and questions it *Švi* 35b(8); *Yom* 38b(9); *Yev* 3a(23); *AZ* 45b(31); *Nid* 49b(11); כאינש דאית ביה תרין טעמין like one who has two reasons *Kil* 27d(59) // *Naz* 54a(53); *Yom* 43d(37); *Soṭ* 20b(21); *Švu* 37b(26); *BR* 394:6

The spelling אינש which occasionally occurs (e.g. *FTP* Gen 38:26; *Ber* 13a(3) [margin!]) is a corruption due to TBA.

— אנשי בייתה n.m.pl. **members of a household, wife** (↓אנש) **1. members of a household:** *FPT* Gen 44:1[05]; *TN* ib. 18:19; 34:19; Ex 8:5; Lev 16:6; אנשי בחיבון *ib.* Gen 45:18; Dt 11:6; ר' אמי מפקד לאינשי ביתיה PN instructed the members of his household *AZ* 43d(8); **2. wife(?)** [↓בר בייתה]: דידע שמהתהון ודבניהון ודאנשי בתיהון He who knows their names, those of their children, and those of their wives *Naveh* 69:4

On mng. 2, v. Sok, Maarav 1(1978):82.

אנתרופי n.m. **man** (< ἄνθρωπος Lehnw 76) אנתרופי אנתרופיאה man "woman" *BR* 165:1 // *ib.* 281:7

אנתרופייה n.f. **"woman"**(< *ἀνθρώπη Lehnw 76, artificial word) ↓אנתרופי

אסדין n.m.pl. (↓יסודין; Sy אֶסְדָּא pl. LS 32) only in phrase אסדי ראשה place of his head *TN* Gen 28:10; *ib.* 11; 18

אסו, det. **אסותה** n.f. **cure** (< Akk *asûtu* AHw 77; ↓√אסי; CPA אסו, pl. אסון LSp 14, SA אסו LOT 3/2 161:27) sg. *FPT* Dt 28:27[04; voc]; לבריה יהוי אסו ולך חויה לא יהוי אסו his son will be cured, but you, serpent, will not be cured *TN* Gen 3:15; *FT* ib.; ולא יהווי לה אסו עד זמן דנצבי he won't be cured until I desire it *AmGen* 6d:3; *ib.* a:1; אסותא *ib.* 5a:8; 7:12; 14

אסור n.m. **one who binds**(↓√אסר *qātōl*-form) pl. אסורי חתנין וכלין ones who bind grooms and brides *TN* Dt 24:6; *TNGl* ib.; *FTV* ib.[!]

אסטרופיקיא (unclear) sg. דהיא מלה דאסטרו־ פיקיא היא *RuR* 90:104

אסי, det. **אָסְיָה**, pl. **אסיין**, **אסוון** n.m. **physician**(< Akk *asû* Kaufman, Influences 37; CPA אסא, pl. אסין LSp 14, SA אסיה pl. ST Gen 50:2(Var)) sg. חד אסי *Yom* 40d(63); אסיה אסיה אסי חוגרתך physician, physician! Cure your lameness *BR* 225:5; אגר אסיא the physician's fee *FPT* Ex 21:19[01]; *TN* ib.; *Pea* 21a(53); *EchR* 116:7; *RuR* 84:44; *VR* 118:7; *ŠR* 35b(2); קציץ הוא אהין אסייך does your physician take a fixed fee? *BB* 17a(17) // *Ket* 29a(51)[!]; אוקיר לאסייך honor your physician *Tan* 66d(23); ר' אמי אסיא *Ber* 4c(48); בר גירונטי אסיא *Beṣ* 60c(58); pl. אסיא *TN* Gen 50:2 [H הרפאים]; אסייא *Naz* 58a(24); *ib.* 28 // *San* 27a(47); *ib.* 52; אסווחא *VR* 858:4; *TNGl* Gen 50:2; *EchR* 68:22

אסי vb. **to cure, heal** (denom. ↓אסי; ↓אסו, אסיין; CPA אסי LSp 14, SA אסי ST Gen 20:17) Pa. **to cure, heal:** אסי יתה *TN* Num 12:13 [H רפא לה]; אסיה אסיה אסי חוגרתך physician, physician! Cure your lameness *BR* 225:5; *TN* Gen 20:17; *ib.* Ex 7:25; יהב ידיה על ההיא שינ{ת}יה ואסיתה he put his hand on his tooth and healed it *BR* 306:7; *KohR* 4b(19); ואגר אסיא דמאסי יתיה the fee of the doctor who heals him *TN* Ex 21:19 [H ורפא ירפא]; אנא הוא דמסי *ib.* 15:26; *FPT* Dt 32:39[26]; למסיא יתיה *ib.* Gen 35:9[03]; *MMDam* Dt 22:9; קמיע טב מאסיה יאיתה ברתה דמרין a good amulet to heal PN, the daughter of PN_2 *Am* 2:1

Itpa. to be cured, healed: a. an affliction: איתסי מכחשה *TN* Lev 14:48 [H נרפא]; *ib.* 13:37; 14:3; b. a person: ואכל מן הלין חרוגיה ואיתסי he ate from those etrogs and was cured *VR* 859:5; *ib.* 510:5; *KohR* 15c(32); והוה מיתסי קומי ברתיה דדמיטינוס דטיבריא he (went to be) cured before the daughter of PN of Tiberias *Šab* 14d(25) // *AZ* 40d(27); *RuR* 84:45; *PRK* 192:6; *KohR* 26d(39); וחיתסי ברחמי שמיא you will be cured by the grace of Heaven *AmGen* 7:13; *TN* Num 12:14; למיתאסייה *ib.* Dt 28:27; *KohR* 4a(2)

אסיין n.m. **doctor** (↓אסי n.) sg. חד אסין *KohR* 11a(3); אסייניה דד' יעקב בר אחא *Šab* 8c(15)

אסיר adj. **forbidden, prohibited** (↓√אסר pass. part.; CPA אסיר LSp 15, SA אסיר ST Gen 39:22) a. alone: בעשבין שרי מטננה אסיר it is permitted (to cover it) with grass. It is forbidden to sprinkle on it *Pes* 30a(4); *Švi* 37b(31); *Šab* 14d(17); *AZ* 42a(29); *PalLaws* 64:16; ולית אסיד isn't it prohibited? *Pea* 20b(6); *Švi* 35a(34); אסיר לא דאסיר אלא... is it forbidden? It is not that it is forbidden, but *Meg* 74a(7); ואסיר דאמרית לך אסיר "prohibited" that I said to you is prohibited (to stay in an unclean area) *AZ* 42d(46); b. w. ל־: אסיר לך it is forbidden to you *Dem* 26b(24); *Meg* 74a(56); *ib.* d(16); דהות אסירה ליה מן שירויה she was forbidden to him from the start *TNGl* Gen 25:1; *PalLaws* 64:14; *KohR* 22a(28); c. w. inf.: אסיר למימר ליה it is prohibited to say to him ... *Ber* 10d(19); *Švi* 38a(30); אסיר ליה מיעבד

עיבידתיה he is not permitted to do his work *Tan* 69b(49); *PRK* 68:6

This word has been commonly confused graphically with H אסור. Only cases where the original spelling has been preserved have been quoted here.

איסכופה ↓ **אסכופה**

אסל n.m. **pole** sg. באסלה *TNGl* Num 13:23 [H במוט]

אסמכה, det. **אסמכתה** n.f. **assistance, support** (↓ √סמך) pl. דלא כאסמכאתא *JMP* 26:17; *ib.* 10c:1

Prob. a loan from TBA.

אסף vb. **to gather** Pe. אסף *TN* Num 11:32 [H id.]

Prob. a corruption from H Vorlage.

אספטי, det. **אספטיתה** n.f. **blade used by weavers in an upright loom** (< σπαθή Dalm, AuS 5:121+; MH אספתי MOhK 13:4, איספטי SZ (Tarbiz 1/1(1930):71, l. 4)) sg. באספטיתה(text: באפסטיתה) משום זורה (if he does work) with the weaver's blade (he is liable) because of winnowing *Šab* 10a(45)

Löw apud Lehnw 110; Goldberg, Ohaloth 98.

אספקלטור n.m. **executioner** (< σπεκουλάτωρ, Lat. *speculator* GLLT 133+; CPA אספקולטור LSp 15; ספוקלטד ↓) pl. רכ אספקלטוריה chief executioner *TN* Gen 40:4 [H שר הטבחים]; *ib.* 3; 41:10; 12; 39:1[!]

אספריס n. (unclear) sg. בורמא לאספריסא *EchR* 127:2 [expl. כמטרא לחץ Lam 3:12]

V. Löw, Lehnw 94; Geiger, AAC 48 for a discussion of a possible Persian etymology.

אסקו, cs. **אסקות** v.n. **going up** (↓ סלק√) באסקותי *TN* Dt 9:9 [H בעלתי]

אסקופה, det. **אסקופתה** n.f. (unclear) sg. אזל בעי משזגה איסקופתה גו נהרא he went to wash the in the river *AZ* 41d(63) // משיגה אסקופתיה *Šeq* 50c(47); משזגה אסקובתא *ib. G*

From the context, the word refers to either a piece of meat or an object on which the meat was hung.

אסר n.m. **oath, vow** (↓ √אסר; SA אסר ST Num 30:3, Sy אָסְרָא LS 38, mng. 4) sg. איסר *JMP* 7:5; אסרה *TNGl* Num 30:15 [H אסריה]; pl. אסרין *JMP* 4:18

2# אסר n.m. **bond, tie** (↓ √אסר; Sy אָסַר חַגָּא belt PSm 322) sg. אסר חרציהון their belt *TN* Ex 28:42 [H מחנים]

אסר (a/o) vb. **to tie, prohibit, cast a spell** (↓ מיסרה, אסר, אסיר, אסור, איסור; CPA אסר LSp 15, SA אסר Ham 461:55+) Pe. **1. to tie:** a. general: ואסר יחיה בהמיינה he tied him with a belt *TN* Lev 8:7; *ib.* Ex 29:9; Lev 16:4; למיסור זוני to tie a belt *FPT* Gen 41:44[05]; *TN* ib.; *PRK* 144:8; אסור חורתך אסור נירך אסור פרנך אסור קנקנך tie up your cow, tie up your furrow, tie up your yoke, tie up your plow *EchRB* 89:8; *Kil* 32d(9); b. + חרצין to gird the loins [↓חרצין]; **2. to prohibit:** בגין כן אסר ליה because of that he prohibited (it) to him *Šab* 14d(53); לא כולא מיניה מיסור דציפורין (G)מקילון it is not entirely up to him to prohibit the kitchen of Sepphoris *Šeq* 50c(46); בר קפרא שרי חזקיה אסר PN permits (it); PN_2 prohibits (it) *AZ* 41d(56); *Švi* 38d(2); *Beṣ* 60a(52); לא חיסור ולא חישרי neither prohibit it nor permit it *Šab* 7d(44) // חאסור *Beṣ* 61a(22); שאל לר׳ אמי ואסר ליה he asked PN, and he prohibited it to him *Šab* 16d(56); *Švi* 36d(35); *MQ* 82d(19); *AZ* 41a(31); **3. to cast a spell:** למיהווי אסרין חתנין וכלה{ן}ין to cast a spell on grooms and brides *TNGl* Dt 24:6; *FTP* ib.

Itpe. **to be prohibited:** בן[חר] ראינ{ן}<י>ן מחאסרן after they(f.) are prohibited *PalLaws* 65:10

אסתלקו, cs. **אסתלקות** v.n. **rising up** (↓ סלק√) ובאסתלקות ענגה (itpa.) in the rising up of the cloud *TN* Ex 40:36 [H וכהעלות]; *ib.* Num 9:22

אע n.m. **wood** (SA אע Ham 542:49) sg. ההין דמגפר אע למנין(text: אעאל מנין) one who pitches wood for vessels *Šab* 10c(4); pl. אעין דקדרינין cedar wood *TN* Gen 6:14 [H עצי גופר]; *BR* 281:1 [expl. Gen ib.]; אעין רשטין acacia wood *TN* Ex 25:13; *ib.* 27:6; 36:20; 38:6; Dt 10:3; *Pes* 30d(5) // *Tan* 64c(27) // *ŠR* 12a(21); אעיא *FPT* Gen 22:6[11]; *ib.* 7

אף adv. ↓ **אוף**

— אַף עַל גַּב, אפעלגב conj. **even though** (MH אף על גב Jast 99 אפעלגב *TN* Dt 33:3; *BR* 663:6; אף עַל גַּב *FPT* Gen 38:25[04]; אע״ג *Ḥal* 58d(5);- a. fol. by vb.: ואנה אף על גב ראנה יקדה לא מפרסייה even though I will be burnt, I will not reveal *TN* Gen 38:25; *ib.* 15:1; Num 12:16; Dt 33:3; אף על

גב דשובחה דידך even though it is your Sabbath (to give the discourse) *BR* 1262:2; אע"ג דלא נפק אמרין דנפק even though he didn't go out, they say that he went out *Ber* 2c(18); *ib.* 4a(55); 10c(53); אע"ג דו פליג על רבנין even though he disagrees with the Rabbis *Dem* 23c(25); *Kil* 28a(38); *Ḥal* 57b(9); *Bik* 64a(45); *Er* 22a(17); *MQ* 83b(43); *Qid* 62d(30); *Švu* 36a(41); b. fol. by בן so: אף על גב כן בלבי חשבית בפמי לא אמריח even so, I thought in my heart (but) did not say with my mouth *SanAs* 23c(45); *ib.* 29a(49); *PRK* 63:7

אף על פי — prep. **even** (MH אף על פי Jast 99) אף על פי כן סוק להכה even so, go up here *VRQ* 350:2; abbr.: אעפ"ב *Pes* 31c(4); *BB* 16b(63); *San* 23c(45); *ŠR* 32a(15)

אף n.m. **nose** (SA אף ST Gen 7:22) sg. הדא איתתא דשרקא אפה the woman who puts red coloring on her nose *Šab* 10c(4); באפהון *TNGl* Lev 10:2

אפד, אפוד n.m. **breastplate** (SA אפוד ST Ex 28:15) sg. אפדה *TN* Ex 28:15; *ib.* 39:5; 20; Lev 8:7; אפודה *ib.* Ex 28:12; 26; 39:7; Lev 8:7

אפדה, det. **אפדתה** n.f. **breastplate** (↓אפד) sg. דאפדתה *TNGl* Ex 28:8 [אפדתו H]

אפה, det. **אפתה** n.f. **tuber(?)** sg. כהדא אפתא דקרא like that tuber of the gourd *EchR* 90:13
Cf. Löw, Flora 2:326.

אפובלסמון n.m. **balsam** (< ὀποβάλσαμον Lehnw 99; ↓אפרסמון) sg. *BR* 257:9
Löw, Flora 1:302+.

אפוי n.m. **baker** (↓√אפי, *qātōl*-form; SA אפואה ST Gen 40:1(Var)) sg. גבר אפוי הוא he is a baker *EchRB* 52:7

אפוכי, det. **אפוכיתה** n.f. **reward** (< ἀποχή GLLT 51) sg. אפו{ס}<כ>יתא דידה הן היא where is his reward? *VR* 813:4
Emendation based on Var אפוכי, [!]אופכיתאן; *v.* Margulies, ad loc.

אפולוגוס n. **counselor for the defense** (< ἀπολόγος GLLT 52; cf. CPA אפולוגיא LSp 16) sg. *SYAP* 11:36(Var)

אפון n.m. **bean** (*Cicer arietinum*; MH אפונים MKilK 3:2 (pl. only)) sg. וכאפון הוה (Baal) was like a bean *AZ* 43a(54)
Löw, Flora 2:427+.

אפוסטולי, det. **אפוסטוליתה** n.f. **mission** (cf. Sy אפוסטולוס ἀπόστολος LS 41) sg. det. *Pap* 2:8 [in broken context]

אפותיסים conj. **condition, assumption** (< ὑπόθεσις GLLT 54) אפותיסים לא קטלח on the condition that you didn't kill *DevR* 18:14

אפותיקי n. **mortgage, title deed** (< ὑποθήκη GLLT 55) pl. קורקסייא דאפותיקים דידי my leather bags (full) of mortgage titles *Ned* 41c(33); וכל שפר אפותיקיה all of the best title deeds *FT* Gen 24:10; *TNGl* ib.

אפטרה n.f. **parting derasha, eulogy** (↓√פטר af.) **1. parting derasha:** sg. עבד לה אפטרה he made a parting *derasha BR* 647:7; *ib.* 799:1; *VRQ* 383:6; *Soṭ* 17a(53); **2. eulogy,** in headings of poetical eulogies: sg. *SYAP* 53:1; אפטרה ליטוניא *ib.* 61:1; אפטרה לנערה *ib.* 59:1; אפטרה לעולל *ib.* 60:1;
On mng. 1, v. Bacher, Term 2:14.

אפי vb. **to bake** (↓אפוי; CPA אפא LSp 16, SA אפה ST Gen 19:3) Pe. **to bake:** פטירין אפה he baked unleavened cakes *FPT* Lev 22:27[06]; *TN* ib.; *FT* ib.; *TN* Gen 19:3; ואפה ליה חרה אצו דפיחא he baked him a batch of bread *PRK* 195:9; אפון *FPT* Ex 12:39; חיפי *TN* Lev 24:5; תאפון *ib.* Ex 16:23; ייפון *ib.* Lev 26:26; ייפין *TNGl* ib.; הורון למיפי פיחה לארסיקנס בשובחה they instructed to bake bread for Ursicinus on the Sabbath *BeṣG* 60c(63)[!] // למפי *San* 21b(16) // מפי *Švi* 35a(50); מיפי *San* 21b(34); מיפה *Beṣ* 62c(62); pass.part. ברם לך פיחה אפייה but bread is baked for you *BR* 759:4 [expl. ולך איפה Gen 27:37]; *TN* Lev 2:4
Itpe. **to be baked:** <ה>{ח}דמתאפי *ib.* 7:9; תתאפי *ib.* 6:10; יתאפיין *ib.* 23:17
For the correct rdg. in PT *Beṣ*, v. Eps, PLA 274.

אפיטרופוס, pl. **אפיטרופין** n.m. **administrator, guardian** (< ἐπίτροπος GLLT 56; CPA א/הפיטרופא LSp 17, MH² אפיטרופוס, pl. אפיטרופין CTY 2:113) **1. administrator:** sg. מן דהוה אפיטרופוס על בייתיה the one who was the administrator over his house *TN* Gen 44:4; *ib.* 39:4; 5; 41:40; *FPT ib.* 44:1[05]; pl. אפיטרופין *TN* Gen 41:34; אפיטרופוי <ד>ארעא דמצרים *ib.* 50:7; בגון

לחבריהון באפין there are some people who know others by their face *Git* 45c(47); הוה מחחמד למחמי אפוי דר׳ יהושע בן לוי he desired to see PN's face *KohR* 24b(12); *Ber* 9a(31); *Ter* 46c(5); אפוי נהירין his face was shining *Šab* 11a(38) // *Pes* 37c(32) // *PRK* 68:2; *KohR* 22a(23); *Soṭ* 16d(42); *VR* 112:3; אפוי משניין his face was different *MŠ* 55c(25); אפיה בישין אפיה טבין his countenance is happy sad *VR* 124:4; *KohR* 9c(9); יחהון אפייה כסית you covered that face (i.e.of the idol) *BR* 1068:3; b. in idiomatic phrases: 1) זיו אפין countenance: ואשחני זיוהן דאפוי his countenance changed *FPT* Gen 4:5[02]; *TN* ib.; *ib.* Ex 34:30; Dt 34:7; *MQ* 82b(42) // *Yev* 15c(56) // *BR* 1290:5 // *VRQ* 397:6; 2) חציף אפין brazen-faced [↓חציף]; 3) מיסב אפין favoritism [↓מיסב]; 4) סבר אפין countenance [↓סבר]; 5) שיחור/שיחרור אפין shame-faced: *EchRB* 156:3; *EchR* 51:3; 6) הפך אפין to turn around: הפך אפוי לכוחלא אפוי he turned around to the wall *Mas* 51b(46); *Šab* 15d(53); *San* 18c(64); *KohR* 16c(15); 7) חמי/אחמי אפין to console, comfort: סלקון מיחמיה אפין they went to console ... *Meg* 75b(33); *MQ* 83a(60); *San* 23d(61); איזיל חמי ליה אפין go, comfort him! *ib.* 28b(28); *BR* 131:3; *ib.Ed* 1292:1; *RuR* 84:62; *KohR* 9d(13); 8) אפוי (מכך√↓) אמך to lower one's glance: אמך אפוי ונפק ליה he lowered his glance and went out *VR* 619:4; *ib.* 798:4 [cf. *BR* 153:3]; 9) נסב אפין to show favor(itism) [↓מיסב]: מה רלמה דיסב לי אפין perhaps he will show me favor *TN* Gen 32:21; *ib.* Ex 23:3; Lev 19:1 [חשא פנים H]; Dt 1:17; 10:17; 16:19; דקודשא בריך הוא נסיב לון אפין God shows them favor *San* 29a(63); וההן תנייה לא נסב אפי{ו}<ן> (Ed : אפילו) לבירייה that Tanna does not show favor to anyone *Meg* 70b(31); 10) נתן אפין to look at unfavorably: הוא יתן אפוה בגברה ההו may He look unfavorably (lit. set his face) at that man *Naveh* 70:14; 11) סמק אפין to put s.o. to shame: בגין דלא מסמקא אפוי in order not to put him to shame *San* 23c(35) // *Ḥag* 77d(46); 12) אפין (↓קשי√ af.) אקשי to act insolently: אקשיחון אפיכון *EchR* 94:5; 13) שווי אפין to set one's face: ואזל ושוי למרברה אפוי he went and set his face to the desert *TN* Num 24:1; 14) אפין (↓שכח√ af.) אשכח to find favor: נישכח אפין מפייס{י}ה עלוי I will find favor so that he will intercede for him *Šab* 3c(64) // *AZ* 41d(39); *Ḥag* 78d(22); **2. surface** [↓על אפי, באפי]: כל אפי ארעא the whole surface of the earth *TN* Gen 2:6; *ib.* 41:56; Num 19:4; (V) מן ד{י}<ו> ישפר אפוי דכריה from the time that he wipes the pile *Mas* 49a(49); **3.**

like the אילין אפוטרופיא רנפקין לקריית׳ administrators who go out to the villages *PRK* 161:7; **2. guardian:** sg. הדן אפטרפוס *JMP* 1r:31; *ib.* 11r:12; 16:16

The form אפטרופא which is occasionally found (e.g. *EchRB* 157:7; *JMP* 12:9) is a corruption from TBA; *v.* Jast 102.

אפילו conj. **even, even if** (< אף אילו; MH אפילו Jast 103) a. fol. by a noun: אפילו קופד אפי׳ ביעה הוא even meat and egg(s) *Dem* מתקן 21d(50); אפי׳ עלי קנרסייה שרי even the leaves of artichokes are permitted *Švi* 37b(32); אפילו חמרין לית אנן we are not even donkeys *BR* 650:3; *Mas* 51b(28); *Šab* 13c(46); *Beṣ* 60d(38); *Soṭ* 23a(22); *Ned* 38a(2); *Git* 45c(58); *San* 22c(2); אפי׳ רחיק כמן חכים ליה even if he is far away, he recognizes him *Ber* 3a(53); *San* 29a(55); *Nid* 50b(17); אפי׳ בחשעה באב even on the Ninth of Av *Ber* 5b(41); אפי׳ בשעת מיחחהון even at the time of their death *KohR* 26d(3); b. fol. by a verb: אפי׳ מקצץ חורמוסין even if he cut lupines *Ber* 12a(42); אפי׳ מעל לה גו חנוחיה even if he brings it into his shop *AZ* 45a(15); אפי׳ אח חאמי ליה דמאטי לשמיא even if you see him reaching heaven *VR* 670:8; *KohR* 26b(16); אפי׳ דאח יהב לי כמה even if you give me a lot *Švu* 38d(59); *BR* 1128:4; ואפי׳ דליח מפסיד לדין even if you don't cause this one a loss, won't you cause that one a loss? *Git* 43d(12); c. in var. phrases: 1) אפילו בן even so: *Ber* 6c(48); *Tan* 68d(16); *Ket* 30d(55); *Git* 46d(43); *BM* 10b(19); *San* 18c(14); 2) ואפילו על/ב- ליח היא פליגא it doesn't disagree even with/like *Pea* 20c(44); *Dem* 22d(61); *MQ* 80d(35); *BQ* 2d(44); *ib.* 7b(41); *Švu* 37a(40); 3) ואפילו על ד... ליח היא מקשייא it isn't difficult even according to the opinion of *Šeq* 51b(18); *Tan* 66a(19) // *Meg* 70c(50); 4) אפילו (ד)יסבור even if he is of the opinion: *Mas* 50c(14); *Švi* 36a(30); *Ter* 44c(49); *Git* 47a(23); *Beṣ* 60a(42); *AZ* 41c(35); 5) ואפילו חימר even if you say: *Ber* 3b(9); *MŠ* 56a(19); *Švu* 37a(8); *Nid* 50c(22)

אַפִּין n.f.pl. **face, countenance, surface, way, manner** (↓אף, אפין, כלפי, ביח, לאפי; CPA אפין LSp 13, SA אפים Ham 557:2+) **1. face, countenance:** a. general: *FPT* Gen 37:30[04; voc]; אפין כל קביל אפין *TN* Gen 32:31 [פנים אל פנים H]; אפי יצחק *ib.* 27:30; אפי כרובייא the faces of the cherubs *ib.* Ex 25:20; ושזיג אפוי he washed his face *FPT* Gen 43:31[04]; על אפוי *TN* ib. 17:3; איח בר נש דחכמין

way, manner: דהוון כולהון דרשין הדין פסוקא מן שבע אפין all of them interpreted that verse in seven (different) ways *Ḥag* 78d(21); *BR* 550:2; *VRQ* 391:4; *PRK* 6:2; *EchR* 100:9; ולא אמרין לה לכל אפין they didn't say it for all cases *BM* 9c(54); **4. side, party** (in an agreement): ליתי תרתין אפייה נפקן מרציין the two sides do not go out satisfied *PRK* 300:2; אחרצו חרין אפייה *JMP* 1r:21; *ib.* 25:13; חרחי אופייא *ib.* 2:44

On mng. 4, v. Friedman, JMP 1:84.

אפיסטקי, det. **אפיסטקיתה** n.f. **sack for food** (< ὀψοθήκη Lieb, Eshkolt 3(1959):87) sg. וכיוון דלא חמה אפיסטקיתיה since he didn't see his food sack *BR* 812:10

אפיקלוטורין n. (unclear) *EchRB* 42:4 [Aquila's rendering of רקמה Ezek 16:10]

אפך (a/o) vb. **to turn, overturn** (↓√הפך; SA אפך Ham 452:97+) Pe. **1. to turn** (+ אפין): a. in a lit. way: אפכו אפיהון לקבל טודא they turned towards the mountain *FTP* Dt 27:12; *ib.* Num 16:1; b. + מן to forsake [cf. Sy אַהפֵּךְ אַפָּא מן PSm 1038]: מיפך אסחירה פני H] איפך אפי דעותי מינהון *FTV* Dt 32:20 מהם]; **2. to overturn:** דלא איפוך יחה that I will not overturn it *TN* Gen 18:17; למיפך סדום ועמרה *ib.* 1; 19:21

Moreshet, Lex 104.

אַפְסַד n.f. **loss** (↓√פסד af.) sg. בְּאַפְסָדָה *FPT* Ex 22:14[01]

אפסינתינון n.m. **vermouth** (< ἀψίνθιον Lehnw 111) *AZ* 41a(18) [acc. to RaḤ; expl. המר (יין) *ib.* 17]

אפסנתה n.f.pl. **appetizer** (< ὀψήνατα < ὀψήματα Lieb, TK 3:283, n. 8) *Ned* 38d(2) [text: פיסגחא; expl. חמחוי החוזר Mib. 4:4]

אפקו, cs. **אפקות** v.n. **going out, taking out** (↓√נפק af.) **1. going out:** בזמן אפקוחכון פריקין when you went out redeemed *TN* Dt 23:5 [H בצאתכם]; *ib.* 24:9; 25:17; *FPT* Ex 12:42[23]; אפקוהון *TN* Num 1:1; *ib.* 9:1; 33:38; Dt 4:45; 28:19; **2. taking out:** באפקוחי *TN* Ex 16:32 [H בהוציאי]; *FPT* Lev 23:43[06]; באפקותך *TN* Ex 3:12; באפקוחיה *ib.* Dt 29:24

אפר n.m. **meadow** (< Akk *appāru* Kaufman, Influences 35; SA אפר ST Gen 41:2(Var), MH אפר MŠviK 9:1) sg. באפרא *TN* Ex 2:3 [H בסוף]; *ib.* 5; *FT* ib. 3

Löw, Flora 1:580; Kut, Studies 445 (Heb).

אפר #2 n.m. **ash** (H אפר HAL 77) sg. אפרא בעייני אמיה ash in the eyes of his mother *Tan* 67a(31)

אפרוקה, det. **אפרוקתה** n.f. **redemption** (↓√פדק) sg. אפרוקתה דבכורא דברנשה redemption of a man's first-born son *PalLaws* 30:17; ברכתה דאפרוקתה דטליה בכורה the redemption blessing — (The procedure of the) redemption of a first-born child (is as follows) *ib.* 29:8

אפרח n.m. **young bird** (↓√פרח; SA אפרח ST Dt 21:6) pl. כד אפרחיה דקיקין when (the hen's) young are small *VRG* 575:5; אפרח{יו}<וי> *PRK* 392:4 [expl. חדנגלחה(G) ופרחיה; Job 39:30 אפרוחיו] the hen and her young *AZ* 42c(64); אפרוחין[!] *VR* 415:5

Talshir, Fauna 46.

אפרסמון n.m. **balsam** (↓אפובלסמון) sg. י״ג נהרין דאפרסמון thirteen rivers of balsam *AZ* 42c(20) // *BR* 671:5

Löw, Flora 1:303; id., Pfl 73+; Lehnw 117.

אפרשה, det. **אפרשתה** n.f. **a portion set aside as a priestly offering** (lit. separation; ↓√פרש, אפרשו) sg. אפרשתא *TN* Ex 25:3 [H תרומה]; *ib.* 30:15

אפרשו, det. **אפרשותה** n.f. **a separated offering** (↓√פרש; CPA אפרשו LSp 164) sg. *TN* Ex 30:14 [H תרומה]; *ib.* 35:24; Lev 27:21; Num 5:9; 31:28; אפדשות *ib.* Lev 22:12; Dt 12:11; אפרשוחה *ib.* Ex 35:21; Num 18:28; אפדשוחי *ib.* 8; אפרשותכון *ib.* Ex 29:28

אפרשו, cs. **אפרשות** v.n. **separating** (an offering; ↓באפרשותכון (אפדשו *TN* Num 18:30 [H בהדימכם]; *ib.* 32

אפשלה, det. **אפשלתה** n.f. **type of basket** (↓[טעון] ≠ pl. באילין אפשלתא (אשפלה *Dem* 22d(24)

אפתי n.m. (↓√פתי) sg., only in phrase אפתי (ה)רמש **eventide:** כל אפתי דמשא הוא *AZ* 39b(3); אפתי רמש בשובה every Sabbath eventide *BR* 728:6; כאפתי רמשה *VR* 579:5 // *KohR* 8c(37); *BB* 13c(36); בפתי (< באפתי) רמשא *BR* 932:2; *ib.* 951:3;

KohR 23b(13); *AZ* 39b(2); כפתי רמשה דערובתה on Friday at eventide *BR* 688:8; *MŠ* 54d(43); *Šab* 14d(26)

אפתינתיאוס n.m. **creator, ruler(?)** (< αὐθέντης(?)) sg. אפתינתיאוס הוא בכוליה עלמא he is the creator of the whole world *SYAP* 8:31
Tal, Piyyutim 116.

אפתר adj. **weak, lean** pl. אפתרין *TN* Num 13:20 [H רזה; ≠ שמין]

אצבע, pl. **אצבעין**, **אֶצְבְּעָן** n.f. **finger, toe** (↓ אצבעה; CPA אצבע LSp 166, SA אצכע ST Ex 8:15) אֶצְבְּעָתֵיהּ *MMDam* Lev 5:24;- **1. finger:** sg. *TN* Ex 8:15 [H id.]; *ib.* 31:18; אצבעה *ib.* Lev 8:15; 16:14; אצבעך *ib.* Ex 29:12; ויהב אצבעיה עלוי ואינשמת he placed his finger on him, and he was cured *Ket* 35a(44); מפתחא רחיבותא הוה יהיב גו אצבעיה דאבוה the key of the chest was on his father's finger *Qid* 61b(10); לקה באצבעה he had a wound on his finger *AZ* 40d(3); *BR* 565:9; pl. עשר אצבעוי *EchR* 91:2; עשרחי אצבעתיה *Ḥal* 58a(54); *MMDam* Lev 5:24; ראשי אצבעתה the tips of her fingers *Ḥaliṣa* 100:25; וכל עמא מחמיין לך באצבעתהון everyone is pointing at you with their fingers *EchR* 53:11; עזקין מן אצבעתהון rings from their fingers *TN* Num 31:50; **2. toe:** pl. בגין דחמינן אצבעתיה דר' מן גולגיק"ין דידיה because we saw Rabbi's toes through his sandals *Beṣ* 63a(40)

אצבע 2#, pl. **אצבען** n. **leather covering for a bed** (MH עוצבה MKel 26:7) pl. תורתא אצבעתא the cow (that you saw in the dream represents) the leather bed coverings *MŠ* 55c(13)
Krauss, Qadmoniot 2/1:7, 41, n. 4; Eps, GaonKom 169, 201.

אצבעה, det. **אצבעתה** n.f. **finger** (↓אצבע; CPA אצבעא LSp 166) sg. ר' נפחלי הווה אצבעתיה עקימה PN's finger was crooked *Meg* 75b(64) // *Tan* 67b(59); *Pea* 15c(22) [// ↓אצבע]; *MŠ* 55c(3); *Kil* 32b(37) [// ↓אצבע]; ויהב אצבעתיה אחרי בפומיה he put his other finger in his mouth *KohR* 20b(15)
All pl. forms have been listed ↓אצבע, though some may possibly belong to this entry.

אצו, det. **אצותה**, pl. **אָצָוָן** n.f. **dough, batch** (SA אצו Ham 517:427) **1. dough:** sg. בגין דאנא בעייא למיעבד אצותי (G) because I want to make my dough into vermicelli *Ḥal* 57d(62); pl. אצותך *TN* Ex 7:28 [H משארותך]; אצוותכון *ib.* Num 15:20; 21; Dt 28:5; 17; אצבתכון *FPT* ib.[04]; אֲצָתְהוֹן *TN* Ex 12:34; עצפתכון[!] *TNGl* Dt 28:17; **2. batch:** sg. ואפה ליה חדה אצו דפיתא he baked a batch of bread for him *PRK* 195:9; כל אצותא דפיתא *ib.* 194:4; 8 // pl. אצוותא *ŠR* 32a(8)
Peri, Morph 66.

אציל n.m. **elbow** (BH אציל HAL 79) sg. ודן אציליה פריך this one's elbow was broken *VREd* 165:8

אקוליתוס adv. **in good order** (< ἀκολούθως GLLT 61+) *JMP* 1r:33; *ib.* 13:16; 26:22; 46:4
Friedman, JMP 1:479+.

אקטר n.m. **overseer** (of slaves; < ἀκτωρός Lehnw 123; MH אקטור ib.) pl. אקטרין *TNGl* Ex 14:5

אקנה, det. **אקנתה** n.f. **jealousy** (↓ √2#קני) pl. דאקנאת *TN* Num 5:25 [H הקנאת]

ארביליי adj. **Arbelite** (< GN ארבל SY 7) pl. ארביליי *Naveh* 33:4

אַרְבַּע, pl. **אַרְבְּעִין** num. **four** (↓ ארבע, 2#רבע, עשר; CPA ארבא, pl. ארבעין LSp 188, SA ארבע ST Gen 11:16, pl. ארבעים ib. 8:6) sg. אַרְבַּע *FPT* Gen 31:41[03]; ורבע *Zoar* 1:7; ארבעה *Yom* 40b(32); ארבעתי *TN* Num 23:10; *Giṭ* 46d(24); pl. אַרְבְּעִין *FPT* Gen 7:17[02]; *Soṭ* 20b(61);- sg. ארבע עזקין four rings *TN* Ex 25:12; *ib.* 36:9; Lev 11:21; Num 7:8; ארבע שיטין four interpretations *VR* 784:6; ארבע ליטרין four pounds *Pea* 20d(59); ארבע ופליג 4 1/2 *Ḥal* 58c(64); ארבע מאה *Zoar* 3:6; *TN* Gen 11:13; *Naz* 54b(4); ארבעה מלבין *TN* Gen 15:1; *ib.* Ex 12:42; Lev 24:12; ארבעה רובעין four quarters *Ter* 42d(42); ארבעה זימנין four times *Pes* 30a(3); חריי כל קבל ארבעה two against four *Ket* 33a(64); ארבעה חשוען 4/9 *Er* 20b(24); עשרין ארבעה אלפין 24 cases *Tan* 68d(38); וארבעה עובדין *TN* Num 26:25; ארבעתי זוויתא the four corners *TN* Ex 25:26; *ib.* Num 23:10; Dt 32:24; ארבעתי ארזי ארבעתי שיטתיה דערסא the four cedars are the four feet of the bed *MŠ* 55c(11) // *EchRB* 53:19; ארבעתי כסוי דלילי פיסחא the four cups (of wine) of the Passover eve *Šab* 11a(36) // *Pes* 37c(30); pl. ארבעין יומין 40 days *FPT* Gen 7:17[02]; ארבעין שנין 40 years *TN* ib. 25:20; Ex 24:18; Lev 25:8; ארבעין אלפין 40,000 *ib.* Num 1:33; Dt 8:2; 32:10; חד מן ארבעין 1/40 *Ter* 42d(41); ארבעין וחמנייא 48

Yev 6b(46); ארבעין על ארבעין 40 by 40 *Soṭ* 20b(60)

— **ארבע עשר** num. **fourteen** (CPA ארבעת עסר LSp 188, SA ארכעסר, ארבע עסר ST Gen 31:41) *TN* Num 29:32; ארבע עשרה מטמ{י}<ו>עין 14 sunsets *RH* 58b(53); *Yev* 3d(8); ארבעח עשר יומין *TN* Ex 12:6; *ib.* Num 17:14; 29:17; *PRK* 167:5; ארבעח עשרחי *TN* Num 29:15

ארבעתה n.f.det. **Wednesday** (↓ ארבע; Mal *arpa'ta* Berg, Gl 74, Sy יוֹמָא דְאַרְבְּעָא PSm 3800) *BRO*^{2} 95:7; *MMDam* Gen 36:21; *JMP* 16:2

ארג n.m. **choice, best** sg. כל שפר ארג נכסין all the best (and) choice of (my) possessions *JMP* 10b:18; *ib.* 9v:17; 38:14

ארג vb. **to weave** (H ארג HAL 81) Pe., pass.part. לא טווי ואריג הוא it is not spun and woven *Šab* 12c(63)

אַרְגְּוָן n.m. **purple (garment)** (< Akk *argamannu* Kaufman, Influences 35; CPA ארגון LSp 17, SA ארגואן ST Ex 36:35) sg. *TN* Ex 25:4 [H ארגמן]; *ib.* 28:33; 36:8; *FPT* ib. 39:29[04]; אַרְגְּוָנָא *TN* Gen 50:1

ארגינט n.m. **type of demon** (↓ אנגיטריס; uncertain origin) sg. הדן ארגינט *BR* 689:4; ארגניטין[!] *ib.* 690:2
Lehnw 126.

ארגנטרין n.f. **expensive tableware made of silver or gold** (< ἀργεντάριον, Lat. *argentarium (vas)* Lehnw 126) sg. אנן (כהדין) אר<ר>גנטר<ר>ין (text: בהיידה) אכלין יומא רין בארגנטרין <ר>דהבא בארגנט{ו} רין <ד>כספא with which tableware shall we eat today? With the golden tableware or the silver tableware? *Pea* 21b(9); כל ההיא ארגנטאריא *EstR* 5b(22); *ib.* 23

ארגרון n. **siliqua, a silver coin** (< ἀργύριον, -ρον Sperber, Money 260, n. 2) sg. *Pea* 21a(10)
Sperber, ib. 154+; 260+.

ארד (unclear) יודן ארדה PN, the *Naveh* 33:3
Naveh, ad loc., suggests ארד<כל>ה.

ארדופני n. **Nerium oleander** (< ῥοδοδάφνη Lehnw 233; Sy הרדוף LS 183) sg. אילן דאירדופני *FTV* Ex 15:25; האירדופני *TNGl* ib.
Löw, Flora 1:206+.

ארוודיי adj. **Arvadite** pl. ארוודייא *TN* Gen 10:18 [H הארודי]

אֲרוֹם conj. **because, since** (< BA ארו KBL 1053 + mimation) *FPT* Gen 2:17[02; H כי; voc]; *ib.* 4:12; Ex 6:1[04]; *TN* Gen 3:19; *ib.* 18:1; 20:11; 45:11; Ex 10:29; 29:22; Lev 10:13; 26:1; Num 11:14; 30:4; Dt 1:17; 13:10; and passim

— **ארום אלהן** conj. **except if, but rather** (↓ארום) **1. except if:** ארום אילא הן בריכח יחי *FPT* Gen 32:27[03; H כי אם]; *TN* ib. 43:3; *ib.* Dt 7:5; **2. but rather:** ארום אלהן לארעי ולילדותי חיזל *ib.* Gen 24:4 [H כי אל ארצי ולמולדתי חלך]
The spelling in *FPT* is always in two words (i.e. א(י)לא ה(י)ן) as opposed to *TN* which employs אלהן. On this word, *v.* Yalon, Intr 105; Peri, Morph 95+; Ben Hayyim, Leshonenu 35(1971):251.

— **ארום אלהן** prep. **but, except for** (SA אלאן LOT 3/2 74:6) **1. but:** ארום אלא הין ישראל *FPT* Gen 32:29[03; H כי אם]; *TN* Gen 48:22; *ib.* Ex 12:9; Num 26:33; **2. except for:** ארום אלהן אנה ה׳ *TN* Ex 4:11 [H הלא אנכי ה׳]; *ib.* Gen 39:6; 9; ארום אלהן קרם *ib.* Ex 22:19 [H בלחי לה׳ לבדו] ה׳ לבלחודוהי

אָרוֹן n.m./f. **ark, chest, coffin(f.)** (SA ארון ST Gen 50:26) **1. ark:** sg. a. of the covenant: ארון קיימה רה׳ *TN* Dt 10:3; *ib.* 26:14; 31:9; אֲרוֹנָא *FPT* Ex 40:20[04]; *TN* ib. 37:1; *ib.* Num 3:31; 10:35; והוה ארונא טעין כהניא לרומא the ark lifted up the priests on high *San* 29a(33); b. in the synagogue: ילה דעל ארונא כארונא {כ}<ב> the curtain on the ark is like the ark *Meg* 73d(52); *Šab* 17c(34); חמחון יהבין מכושא בגו ארונה he saw them putting a spade in the ark *Meg* 73d(55); *Tan* 65a(39); **2. chest:** sg. ארון דכיך a stone chest *VR* 116:4 [expl. בסלע משכן לו Is 22:16]; **3. coffin:** sg. עבדון ליה ארון בשוקא they made him a coffin in the open area *MQ* 80d(24); שלחון בעיי מייתיתיה ואשכחון ארוניה נפקא they sent intending to bring him, and they found his coffin going out *Ber* 5c(51); *KohR* 23b(22); pl. עאל ואשכח ג׳ ארונין he entered (the burial cave) and found three coffins *ib.* 24c(1)
Brand, Ceramics 45+; on the f. gender of mng. 3, cf. MH^{2}: ותהא ארוני נקובה בארץ *Kil* 32a(64).

ארוס n.m. **betrothed** (< H ארוס Jast 124) sg. הא ארוסיך איעבר behold, your betrothed is passing by *Yev* 13c(29)

ארוסה n.f. **betrothed woman** (< H ארוסה; CPA ארוסא LSp 18) sg. ארוסתיה *ŠR* 28d(14); pl. א{נ}<ר>ין נאנוס <לא> we will not rape betrothed women *TNGl* Num 20:17
B. Jacob, ZAW 22(1902):92.

ארורין n.m.pl. **Arurs**, the chapters in the Pentateuch (Lev 26:14–46; Dt 28:15–69) containing verses beginning with the word *'arur* אילין ארורייה *Meg* 74b(44); *KohR* 22b(18)
The use of ארור *San* 20b(45) in an Aramaic sentence is most likely a corruption.

ארז n.m. **cedar** (CPA ארז LSp 17, SA ארז ST Lev 14:4) sg. קיס דארז cedar tree *FPT* Num 19:6[23; H id.]; *TN* Lev 14:49; ארזא רמא a high cedar *ib.* Gen 50:1; ערק לארזא ובלעיה ארזא he fled to the cedar, and the cedar swallowed him up *San* 28c(38); אזלון ונסרון ארזא ונסרו ארזא go and saw the cedar! They went and sawed the cedar *ib.* 39; pl. ארבעה ארזין *MŠ* 55c(9) // *EchRB* 53:18; כמה נפשיה דאחוה דההוא גברה א{נ}י מקצצה ארזין ומקצצה אילנין how much does the soul of that man's brother chop down cedars and trees *BR* 48:3 // מתברא ארזין breaks cedars *MSam* 74:17; איתעקרון ארזייא דארעא דיש' the cedars of Palestine were uprooted *AZ* 42c(12) // *BR* 632:5; יאין ומשבחין בארזייה beautiful and exalted like cedars *TN* Num 24:6
Löw, Flora 3:20.

ארי conj. **because, since** *TN* Gen 22:17; *ib.* 26:9; 38:16; Ex 9:2; 29:33; *FTV* Gen 21:7; *ib.* 31:15
Corrupt form for ↓ ארום, taken from Onkelos-type Targums].

ארי, det. **אריֵה**, pl. **אריוון** n.m. **lion**; pl. **great men** (CPA ארא, det. אריא, pl. אריותא LSp 17, SA אריה ST Num 23:24) **1. lion:** sg. חד ארי קטי{ל} מקל{ן}ק באורתא a dead lion thrown down on the road *VR* 510:1; *ŠR* 20a(40) // *EchR* 76:20; הא אריה סליק עלך behold, the lion is attacking you *PRK* 225:9 // *EchR* 1:10; *VR* 287:6; *ib.* 288:1; היך מה דאריה לא נייח ולא דמך just as a lion does not rest or sleep *TN* Num 23:24; *ib.* 24:9; אריא אריא גיברא oh lion, oh lion, the champion *EchR* 30:16 [expl. Is 29:1]; *VR* 510:2; נהם כאריה roaring like a lion *TN* Gen 44:18; פימיה דאריה the mouth of the lion *BR* 712:4; אריה אשתבע ונפל the lion swore and fell *MMDam* Dt 28:31; pl. גור כר אריוון a lion whelp *TN* Gen 49:9; *ib.* Dt 33:22; **2.** pl. **great men:** קמי אלין אריותא דאוריתא את פתח פומך you open your mouth in front of those great men of the Torah! *EchRB* 73:6; אריוותא קמיך ואת שאל לתעלייא the "lions" are before you, and you ask the "foxes" *Švi* 39a(11); *KohREd* 9d(14); דלא מעלה רישי ביני אריוותא not to place my head among the "lions" *Šab* 4a(11) // *ib.* 16
Talshir, Fauna 47.

אריו, det. **אריותה** n.f. **lioness** (↓ארי; Sy אַריותָא LS 48) sg. וכאריותא *TN* Gen 49:9 [H וכלביא]; והיך אריוותה[!] *TNGl* Num 24:9; *SYAP* 32:8; *TN* ib. 23:24; *ib.* 24:9; Dt 33:20; *FT* Num 24:9
Levy, TW 1:63. The spelling with two *waw*'s is due to confusion with the pl. form אריוותה [↓ארי]

אֲרִיחַ n.m. **bar, pole** (TO, TBA אריחא Jast 118) pl. אריחין *TN* Ex 27:6 [H בדים]; אֲרִיחַ[יא] *FPT* Ex 40:20[04]; אריחוי *TN* ib. 35:12; 16; 39:39; Num 4:8; אריחיה *ib.* Ex 25:28; 30:5; 37:5; 38:16

אריך adj. **long, conjunctive** (↓√ארך; CPA אריך LSp 18) **1. long:** sg. a. general: הדן קורא סצרייה דמקורה(text : דמוקדה) אריך that Egyptian ...-bird whose beak is long *BR* 712:3; דארונה אריך that the ark is long *MMDam* Ex 3:17; אריך רוח forbearing *TN* Ex 34:6; *ib.* Num 14:18; אריך רחמין compassionate *FTV* ib.; b. w. PN: ר' אחא אריכא *VR* 208:1 // *PRK* 367:8; **2. conjunctive** (w. ref. to accent): sg. *MMDam* Lev 13:29; pl. ו' אריכין בתלת נקוטין there are six cases of conjunctive (accents with the word בן vocalized) with *segol* *ib.* 24:10; 14:21

2# אריך adj. **proper, fitting** (BA אריך KBL 1054) sg. לית את ידע דלא אריך don't you know that it is improper? *VR* 808:3; לא אריך לך תעביד כיה מום it is not proper for you to make a blemish (on the firstborn animal) *PalLaws* 29:2

אריכו, cs. **אריכות** n.f. **length** (↓ אריך; TA אריכותא Jast 120) sg. אריכות יומיכון length of your days *TN* Dt 30:20 [H ארך]; *FTP* Ex 20:12; באריכות at length *TNGl* Num 9:22

אריס n.m. **tenant farmer** (< Akk **ārišu, errēšu* Kaufman, Influences 49; CPA אריס LSp 18, SA אריס Ham 537:105+) sg. אריס עבור a transient tenant *BR* 665:1; ארום תיעול באריס בכרמ"ה דתברך because you will enter like a tenant in the vineyard of your friend *TN* Dt 23:25; *ib.* 26;

VRVar 124:2; *ib.* 3; מה ביש חמרא דאריסי how bad is the wine of my tenant('s vineyard) *PRK* 277:1 // *KohR* 17c(14); *Pea* 20a(52); *Dem* 22b(18); *Kil* 27d(33); אריסיה דר' בא בר מינא *BB* 7d(64); רבר זיזא *BQ* 5c(36); *ib.* 37; 44 // *Švu* 37d(26); *ib.* 27; 34; בנוי דאריסא the sons of the tenant *ib.* 42 // *ib.* 32; pl. אריסייה *PRK* 161:8; *VRM* 125:6
Sok, KS 51(1976):468.

אריסו n.f. **tenantship** (↓ אריס) sg. אנטונינוס יהבה לר' תרין אלפין דשנין באריסו Antoninus gave it (i.e. the land) to Rabbi in tenantship for 2,000 years *Švi* 36d(20)

אריסט n.m. **banqueter** (< ἄριστος Lehnw 128; ↓ אריסטון) pl. ביני אריסטייא among the guests *EchR* 142:9; *EchRB* ib.; לא תשבוק אריס<ט>יא דיגסון will you not permit the banqueters to eat? *VREd* 653:2; *KohR* 2b(14)[!]

אריסטון n.m. **meal, banquet** (< ἄριστον Lehnw 129) sg. אין הוה לכון אריסטון ומטא יומא לשית שעין if you are invited (lit. have a meal), and the sixth hour has come *Ber* 7b(38); חד זמן עבר אריסטון לבולבטיא he once made a banquet for the councilmen *Ḥag* 77d(44) // *San* 23c(33); *BM* 8c(47); *KohR* 2b(8); בענת אריסטון during the meal *BRV*^{60} 92:1; גו אריסטון *San* 21c(5); ארסטוון *EchR* 44:18; *ib.* 47:6; הדין אריצטון *EchRG* 142:13

אריסטון 2# n.m. **noble person** (< ἄριστος Lehnw 129) sg. חד אריסטון *Yev* 16b(9)
Frankel, Mavo 65a.

ארך vb. **to be prolonged, extend, wait** (↓ אורך, אריך, ארכה; CPA ארך pe., אורך af. LSp 18, SA אורך af. GSA 357) Pe. **to be prolonged, extended:** כיון דחמא ליליא אריך when he saw the night being prolonged *AZ* 39c(7); *ib.* 9; מן בגלל די יארכון יומיכון so that your days should be extended *TN* Dt 25:15 [H יאריכו]
Af. # **1. to extend, prolong:** a. time: תארכון יומין you will live long *TN* Dt 4:40; *ib.* 17:20; 22:7; 5:33[!]; זכית מארכה יומין you were worthy of living a long time *Tan* 68a(33) // מארכא סגין שנין *KohR* 19b(12); *Ber* 4a(65); b. prayer [v. Sy מַורכִין שרי רב כהנא מאריך בצלותיה PSmCom 29]: PN began to prolong his prayer *San* 18c(40); *Ber* 7c(11) // *Tan* 67c(27); c. w. רוח to be forbearing [↓ אריך]: מאריך רוחיה וגבי דידיה He is forbearing in collecting what is His (i.e. in punishing) *Šeq* 48d(32) // *Tan* 65b(44) // *BR* 758:1 // *PRK* 363:9 // *EstR* 13d(13); *Tan* 66d(5); **2. to occur with an accent (and not a maqqef)** [↓ אריך mng. 2]: כל מילה דמסתברה ליה מארכא בריש תיבותה וכל מלה דמסתברה לא מארכה בסוף תיבותה every word (spelled לא) which means "to him" is preceded by a conjunctive accent; every word which means "no" is followed by a conjunctive accent *MMDam* Gen 19:2; *ib.* Lev 10:13; *MPDam* Gen 38:20
Af. #2 **to wait:** a. abs.: אורכין ציבחד wait(f.sg.) a bit *Yom* 43d(23); *ib.* 24; *Tan* 67a(37); *EchRB* 152:17; הכן הוות מורכה כל שתא מלקי כדון did it (i.e. the wheat) need to wait the whole year to be smitten now? *RH* 57a(46); *ib.* 49; אורייכו לכון *FPT* Gen 22:5[11; H שבו לכם]; b. for s.o. (+ ל-): ואילפא מורכא לך the ship will wait for you *MQ* 81b(19)
On Af. #1, mng. 2, v. Yeivin, Masorah 101.

ארכה n.f. **extension** (↓ √ארך; CPA אורכא LSp 18) sg. הא יהבית לכון ארכה behold, I have given you an extension *TN* Gen 6:3; *TNGl* ib.; *FT* ib.

ארכוב n.f. (unclear) ארכובה דעילא *Ned* 37d(49)
Löw, Flora 1:79.

ארכובה, det. **ארכובתה** n.f. **arkubha, a part of the leg** (CPA ארכובא LSp 194, Mal *rxoppṭa* Berg, Glos 76) sg. מארעא לארכובתיה ומן ארכובתיה לכתפיה from the ground to his *arkubba*, and from his *arkubba* to his shoulder *Soṭ* 21d(52); *ib.* 53; עכנא כריכא על ארכובתיה a snake wrapped around his *arkubba* *EchRB* 103:1

ארכון n.m. **ruler, governor** (< ἄρχων Lehnw 129; CPA ארכון LSp 18, SA ארכון LOT 2 344, n. 2) sg. כתד ארכון והוה ארכונא קאים דאין {א}חד *Ber* 13b(3); the governor was judging a robber ליסטים *Ber* 5c(54); *ib.* 55; *ib.* 9a(28); *AZ* 43d(35); pl. ארכונין *Pea* 21a(27)

ארכונטס n.m. **prefect, city-magistrate** (↓ ארכון; < ἄρχοντος Lehnw 129) sg. *Tan* 69a(24); *BR* 904:2

ארכיבריון n.m. **gang chief** (< ἀρχι- + בריון Lehnw 165) pl. ארכיבריונים(text : ארכי בר יונים) *PRK* 260:3 [w. ref. to Is 1:23]

ארכיטקטן n.m. **architect** (< ἀρχιτέκτων Lehnw

130) pl. ארכיטקטונ<י>ן *Ber* 13a(3)

ארכן ליפרין n.m. **customs' officer** (< ἀρχιριπάριος Lieb, *PRK* infra, note) sg. *PRK* 195:3

ארמיי adj., n. **Aramean, gentile** (CPA ארמי (= Ἕλλην), ארמאית (= ἐθνικῶς) LSp 18, SA ארמאי GSA 357) **1.** adj. **Aramean:** sg. לבן ארמייה *TN* Dt 26:5; *TNGl* ib.; ארמאה *TN* Gen 25:20; *ib.* 28:5; **2.** adj. **gentile:** sg. חד טלי ארמאי a gentile child *AZ* 44a(6) **3.** n. **gentile, non-Jew:** sg. או יהוריי יהודיי או ארמאי ארמאי either (be) a proper Jew or a proper gentile! *Švi* 35b(1) // *San* 21b(28); חד ארמאי *Švi* 35a(62); *Pes* 30d(60); *Šeq* 50c(41); *Yev* 6c(6); *AZ* 39d(63); *ib.* 40a(1); ארמייא איתכזעת זיקיה the wineskin of a gentile burst *ib.* 41c(3); 44a(63); b(45); *ib.* 46; 49; pl. חנותא דארמיין a gentile shop *KohR* 20b(12); בשוקא{י} דארמאי in the street of the gentiles *Ned* 38d(22); יהודאי וארמאי *BR* 686:2; *Dem* 24d(61); *AZ* 44d(43)

On mng. "gentile," v. Nöld, ZDMG 25(1871):118+.

ארמייה, det. **ארמייתה** n.f. **pagan, gentile woman** (↓ארמיי) sg. אתתא ארמייתא a pagan woman *KohR* 21b(47); ברה דארמייתא the son of a gentile woman *Qid* 64d(30) // *Yev* 4a(13) // *KohR* 21b(48)

אַרְמְלָה, det. **ארמלתה**, pl. **ארמלן** n.f. **widow** (CPA ארמלא LSp 195, SA ארמלה ST Gen 38:11) sg. *TN* Gen 38:11 [H אלמנה]; *ib.* Ex 22:21; Lev 21:14; *Šab* 3c(64) // *AZ* 41d(39); ארמלתה *TN* Lev 22:13; *ib.* Dt 24:17; *Ket* 33a(30) // *Qid* 59d(60); ארמלתא דר' חונה PN's widow *Ket* 33d(44); *ib.* 34b(31); *Sot* 19a(28) // *BB* 16d(43); pl. אַרמַלָּן *FPT* Ex 22:21[01]; אילין דכנסין ארמלן those who marry widows *Yom* 38d(60) // *Ket* 24d(34); ארמלתה *TN* Dt 14:29; *ib.* 16:14; ויהבו ליה פריטין למפלגה ליתמייא ולארמלאתא they gave him coins to distribute to the orphans and widows *Meg* 74a(10)

אַרְמְלוּ, det. **ארמלותה** n.f. **widowhood** (↓ארמלה; SA ארמלותה ST Gen 38:19) sg. אַרְמְלוּתַה *FPT* Gen 38:19[04; H אלמנותה]; *TN* ib.; *ib.* 14

ארמניי adj. **Armenian** sg. ר' יעקב ארמנייא *Giṭ* 48a(45) // *MQ* 82c(6)[!]

ארנב n.m. **hare** (↓ארנבה; Sy אַרנְבָא LS 50) sg. ארנבא *TN* Dt 14:7 [H ארנבת]

ארנבה n.f. **hare** (↓ארנב; SA ארנבתה ST Lev 11:6) sg. בשר ארנבא flesh of a hare *EchR* 115:2; *ib.* 8 // *EchRB* ib.; ארנבתה *TN* Lev 11:6 [H הארנבת]; *TNGl* Dt 14:7; אמיה דתלמיי מלכה הוה שמה ארנבתה the mother of Ptolemy, the king, was called "the hare" (λαγώς) *VRQ* 290:7 // *Meg* 71d(45)

Talshir, Fauna 48+.

ארנונין n.m.pl. **annona, a tax paid in kind** (< ἀννώνα Lehnw 133; ↓אנונה) מסיקי ארנונין payers of taxes *FPT* Gen 49:15[22]; מיגבי ארנונין to collect taxes *Švi* 35a(48) // *San* 21b(14); אייתו ארנוניכון bring your taxes *RuR* 14:89; *ib.* 82 // *PRK* 17:11

ארס n.m. **poison** (MH ארס Jast 124, CPA אירו(ו)ס Duensing 156) sg. וארק בה סם וארס (the snake) emptied poison into it (the vessel) *SYAP* 30:43; *ib.* 42

Lehnw 43.

ארס vb. **to betrothe** (↓ארוסה, ארוס; CPA ארס itpe. LSp 18, SA ארס ST Dt 20:7) Pa. **to betrothe:** אריש אתה *TN* Dt 20:7 [H ארש]; ארס *PalLaws* 64:16; *ib.* 65:6; ארסת *FTV* Ex 22:15; תארש *TN* Dt 28:30; pass.part. מארסה *FPT* Ex 22:15[01]; *TN* ib.; *ib.* Dt 22:23; 25; מארשא *ib.* 27

Itpa. **to be betrothed:** אתארסת *ib.* 28

ארסקינון n. (unclear) (↓ סיסירנון) יומא דין ארסקינון today ... *KohR* 3d(24)

Lieb, Scholem Vol 172.

ארע, det. **אַרְעָה**, pl. **ארען** n.f. **earth, land, ground, piece of land** (↓ארעי, ארעין, לרע, עם דארע; CPA ארע LSp 18, SA ארע ST Gen 1:1) אַרְעָא *FPT* Gen 2:19[02];- **1. earth:** sg. בגו ארעא *ib.* Gen 4:14 [H בארץ]; *TN* ib. 1:1; 10; 11; 15; 8:9; 9:12; 19:31; Ex 15:12; Lev 11:43; Num 16:30; Dt 4:32; כמא דשמייא רחיקין מן ארעא as much as the earth is far from the sky *Ned* 42d(52); כמה דאנא רחמן בשמיא כך[!] תהוון רחמנין בארעא just as I am merciful in heaven, so you should be merciful on earth *Ber* 9c(22) // *Meg* 75c(12); *Ber* 9b(10) // *Tan* 63d(9); אנא מחבל להון ומחבל ארעא עמהון I will destroy them, and I will destroy the earth with them *BR* 280:9 [expl. Gen 6:13]; ומלת כל ארעא it filled the whole earth *ib.* 336:12; אורחא דארעא the way of the earth *RuR* 154:13; עפרא דארעא the dust of the earth *TN* Gen 13:16; *ib.* 28:14; Ex 8:13; **2. land, country:** sg. a. general: ארע עבדה פירין a land which produces fruits *ib.* Num 13:27; 32; Dt

2:20; 8:9; ארע רחיקה a far-off land *ib.* 29:21; *Švi* 38d(42); ארע מפסקה *TN* Lev 16:22 [H ארץ גזרה]; ארעא *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib. 13:15; *ib.* 15:18; ולא הוה לך מה מיכול באראך didn't you have anything to eat in your country? *BR* 301:4 // *PRK* 149:2; *VR* 620:3; ארעא מסאבתא an unclean country *Kil* 32c(31) // *Ket* 35b(34); ארעא כרייתא a foreign country *Ḥag* 76d(3) // *MQ* 81c(47) // *Ned* 42b(17); *ŠR* 7b(21); b. in GN's: ארע גלער *TN* Num 32:1; ארע דכבל *ib.* Gen 11:2; ארעא דרומא *ib.* 36:34 [H ארץ התימני]; ארעא ריהורה *ib.* Dt 34:2; ארעא רישׁ(ראל) *Ber* 5c(40); *Kil* 32c(32); *Švi* 35c(16); *Er* 18d(20); *Ḥag* 76c(27); *Soṭ* 17b(16); *Ket* 35b(36); *San* 25d(29); *BR* 311:4; *ib.* 1240:1; *EchRB* 126:5; ארעא דכנען *TN* Gen 17:8; *ib.* 42:7; 47:1; ארעא דמצרים *FPT* Ex 9:22[04]; *TN* Gen 21:21; *ib.* Ex 8:1; ארעא משרה *ib.* Gen 19:28 [H ארץ הככר]; pl. כל ארעתא האלין *ib.* 26:3; 41:54; b. in various phrases: 1) כנימוס ארעא according to the custom of the land: *TN* Gen 19:1; *ib.* 24:52; 33:3; 37:10; 42:6; 2) עמא דארעא the local populace: *ib.* 23:12; 24:13; 42:6; Lev 18:27; 20:2; Num 14:9; **3. ground:** sg. ארעא *ib.* Dt 12:16; 22:6; שריש קביע באדעא a root set in the ground *ib.* 29:17; *Ḥaliṣa* 67:12; וטלק יתיה לארעא he threw it to the ground *TN* Ex 4:3; *San* 29a(33); ויטלטליניה מן ארעא let him pick him up from the ground *Ḥag* 77d(64); לא דמי ההוא דטען מן ארעא לבתפיה להההוא רטען מן ארעא לארכובחיה one cannot compare a person who lifts (something) from the ground to his shoulders with one who lifts (something) from the ground to his *arkubba Soṭ* 21d(51); *VR* 103:3; *EchRB* 157:17; **4. piece of land:** sg. [!] כר תהיויין ארע (Se)חכרין when you lease a field *MŠ* 56b(50); מרי תעבד ארעא מרי תצלח ארעא my master, will the field produce? My master, will the field be successful? *BRV*^{60} 114:5; מה ארעא עברא *VR* 124:4; *ib.* 103:3; 495:2; ארעא דאת קאים עליה דידי the land on which you are standing is mine *BR* 213:3

ארע (a/a) vb. **to attain, meet, happen, befall** (↓ √ערע, אירעון, אירוע; QA לערע Beyer, ATTM 664; Sy אֶרַע LS 51, MH ארע Jast 124; cf. CPA אורע *LSp 19*) Pe., pf. 3m.sg. ארע *FPT* Gen *37:17[05]*; 3m.pl. אדעו *TN* ib. 32:2; imp. 3m.sg. יאדע *ib.* Dt 19:5; יירע *TNGl* ib. 19:6; f. תארע *TN* Lev 27:8; תדע *ib.* 14:22; 2m.pl. תארעון *FPT* ib. 23:37[06];- **1. to attain, reach:** ארעת ידה *TN* ib. 14:32 [H תשׂיג ידו]; *ib.* 25:28; 47; 12:8; **2. to meet, overtake:** ארעת *ib.* Gen 33:8 [H פגשתי]; וארע יתה *ib.* 16:7 [H וימצאה]; Dt 22:6; Gen 31:23 [H וירבק אתו]; *FPT* ib. 25[05; H וישׂג]; *TN* Lev 26:5; ויארע יתיה *ib.* Dt 19:6 [H והשׂיגו]; 27:17; **3. to befall** (of misfortune, etc.; cf. Sy ארע PSm 396, mng. 3): ואנא ארע יתי א"ר נסה רבה I, upon whom befell a great tragedy *ib.* Lev 10:19 [H ותקראנה אותי כאלה]; *FT* ib.; כל עקיה רי ארעון יתן all the troubles which befell us *TN* Num 20:14 [H מצאתנו]; *FPT* Gen 42:38[05]; *ib.* 44:6[04]; *ib.* Dt 31:29; **4. to happen, occur:** וארעת שעתא it so happened *VR* 508:4; *ib.* 510:5; 859:5; *KohR* 15c(19); *ib.* 28c(8); *EchR* 46:21

Pa. **to designate** [denom. ↓ אירוע]: אליין סדרי מועדוי רה' די תארעון יתהון יומין טבין וארועין קדישין these are the orders of of God's convocations which you will designate as holidays and holy assemblies *FPT* Lev 23:37[06; H תקראו]; *ib.* 2; 4; *TN* ib. 23:37

Moreshet, Lex 106+.

ארעי, cs. **ארעית** n.f. **bottom** (↓ ארע) sg. ושרשוי מטיין ער ארעית תהומ<א> its roots reach the bottom of the abyss *TNGl* Gen 50:1

ארעיי adj. **lower** (↓ ארע; CPA ארעי LSp 19, SA ארעה det. LOT 3/2 264:21) a. as subst.: sg. ארעייה *Kil* 32d(12) [≠ ↓ עיליי; ref. to garment]; *Meg* 73d(57) [ref. to shelf]; *BM* 12c(14) [ref. to dweller in building]; pl. הא ארעייתא לא *Ter* 43a(47); ארעיין ארעיין below *TNGl* Dt 28:43; מה דעבדת באדעייא עביד בעילייא what you did to the lower ones, do to the upper ones *Suk* 55b(21) // באדעאי *EchRG* 83:11; b. as adj.: sg. גלילא ארעייה Lower Galilee *San* 18d(15) // *MŠ* 56c(10) [!]; שוקא רומא ארעייא *ib.* 13 // *ib.* 12; אסקופתא ארעי{א} ה the lower open area *ŠR* 7d(17); ספחה ארעייתא the lower door sill *Yom* 38c(34); ארעייתה the lower lip *PalLaws* 28:36; *EchR* 44:20; *TN* Dt 32:22; pl. מדורין ארעיין lower compartments *ib.* Gen 6:16; מיא ארעאי the lower waters *FTV* Gen 1:6; לחייה ארעייה the lower cheeks *TN* Dt 18:3

ארקובט n.m. **high Persian dignitary** (Pal ארגבט DISO 23) sg. ארקובטה או ראש גלותא the *argapetes* or the exilarch? *BerG* 5a(41) // ארקווטא *ŠvuG* 32d(31); ארקבטא *ib.L*

This word is transcribed in Greek in a bilingual Pal inscription as ἀργαπέτης (v. G.A. Cooke, North Semitic Inscriptions, Oxford 1903: no. 129); v. also Geiger, AAC 27+; M. Beer, The Babylonian Exilarchate, Tel Aviv 1970:25+, w. lit. (Heb).

ארתוסיי adj. **Orthosian** pl. ארתוסיא *TN* Gen 10:17 [H הסיני]

ארתך, רתיך, det. **רְתִיכָה, אַרְתַּכָּה** n.m. **chariot** sg. אַרְתַּכְיָה *FPT* Gen 46:29[04; H מרכבתו]; *TN* ib. 41:43; pl. ארתכין רתיכין *ib.* Ex 14:7; ארתכוי *ib.* 46:29; Ex 14:23; ארתכיהון *ib.* 18:11; רְתִיכוי *FPT* Ex 15:4[17]

The pl. form ארתיכ- is only found in *FTP* (e.g. Ex 14 passim) and is prob. corrupt.

אשדו, cs. **אשדות** v.n. **spilling** (√ אשד; cf. Sy אַשִׁידוּת דְּמָא wound LS 52) sg. כאשדות(text) (כאשדיות) shedding of innocent blood *TNGl* Dt 24:6

אָשׁוּן n.m. **time, season** (CPA אשון LSp 20) sg. לא עת H ליח אשון למבנשה *FPT* Gen 29:7[05; H האסף]; אשון עללתא דארעא the time of the harvest of the land *TN* ib. 35:16; *ib.* Lev 15:25; בְּאָשׁוּן שירותא during the meal *FPT* Gen 43:16[04]; *ib.* 25; *TN* Dt 31:10; וכאשון מסק עמוד שחרא *ib.* Gen 19:15 [H וכמו השחר עלה]; Num 9:17; לאשון סיבותה *ib.* Gen 21:2 [H לזקניו]; דלא באשונא not in (its proper) time *ib.* 28:10

Peri, Morph 47+. The occasional spellings אישון (e.g. *TN* Gen 18:5; *FTP* ib. 19:15) are corruptions due to BH באישון Prov 20:20.

2# אשון n.m. **sudatorium (vapor-room) in a Roman bath** (< אשחון*(?) L. Ginzberg, AAC 436; ↓√שחן) sg. והון עמיה עלין לאשונא they went into the vapor-room with him *BR* 307:5; אעל+ ליה לאשונא {(לא)}ליך take it into the vapor room for me *Švi* 38a(22)

Lieb, YK Intr 11; id., Intr. to facs. ed. of Ms. Leiden 3.

3# אשון n.m. **strength** (< עשון*; ↓√עשן) sg. ד{י}<ו> נסב אשונה because he takes the strength (of the heat from him) *Ned* 38d(1) [glossed in margin of L: אישתא; ↓אישה]

Lieb, TK 7:429.

אשוריי adj. **Assyrian** (↓אחוריי) sg. עד בען אשוריי משבי יתך until now an Assyrian is holding you captive *TN* Num 24:22 [H אשור]

אשכה, det. **אשכתה** n.f. **testicle** (SA אשך, אשכו (!), pl. חשכין ST Lev 21:20 (w. Var), Sy אֶשכְּתָא LS 52) sg. אשכתיה *TN* Lev 21:20 [H אשך]

אשלמה, det. **אשלמתה** n.f. **setting, the Prophets** (↓√שלם) **1. setting:** sg. אשלמ{י}ה *TN* Ex 28:17 [H מלאת]; דאשלמא *FTV* ib. 35:33; לאשלמתא *TN* ib. 31:5; **2. the Prophets, prophetic reading:** sg. אשלמ', שלמ'[!] *Mann, Bible* 1:561+ (passim); אשלמתה קדמיתה the Former Prophets *MMDam* Dt 30:13; <אשלסחה חינינת>ה the Latter Prophets *ib.* Lev 26:25

On mng. 2, v. Mann, Bible 1:555+ and √שלם af., mng. 9.

אשלמו, det. **אשלמותה** n.f. **setting, completion** (↓√שלם) **1. setting:** sg. אשלמו דאבנא *FTV* Ex 28:17 [H מלאת אבן]; *TN* ib. 25:7[!]; 35:9[!]; אשלמותה *ib.* 35:27; 33; באשלמותהון *ib.* 39:13; pl. דאשלמוותה *TNGl* ib. 31:5; **2. completion, dedication:** sg. שבעתי יומי אשלמותה the seven days of completion *TN* Lev 9:1; דכרה דאשלמותה *ib.* 8:22; Ex 29:22 [H איל המלואים]; 26; 31; Lev 8:31; לאשלמותה *ib.* 7:37; יומי אשלמותכון *ib.* 8:33

אשלמו, cs. **אשלמות** v.n. **completing** (↓√שלם) *TNGl* Lev 12:6 [H ובמלאת וכאשלמות]

אשם n.m. **guilt offering** (< BH אשם HAL 92) sg. אשמה *TN* Lev 5:19; *ib.* 14:13; Num 5:7; pl. אשמיהון *ib.* 18:9

אשמעו, det. **אשמעותה** n.f. **proclamation** (↓√שמע; SA אשמעו Ham 613:173) sg. סדר בכורות דאשמעותה the order of the firstborn animals; of the proclamation *PalLaws* 28:22

Margulies, PalLaws 10.

אשפלה n.f. **basket** (↓אפשלה) sg. חדה אשפלה *Dem* 22d(18)

אשקייה, det. **אשקייתה** n.f. **watering, irrigation** (↓√שקי) sg. הדא אשקייתה *Švi* 36d(40)

אשקק n.m. **lane, street** (↓שקק; CPA אשקק LSp 213) sg. גו אשקקה דהוה ר' חנינה שרי בגויה in the street in which PN lived *Tan* 66c(40)

אשרה, det. **אשרתה** n.f. **tree devoted to idolatry** (< BH אשרה HAL 96) sg. אשרה *TN* Dt 16:21 [H id.]; אשרחהון *ib.* Ex 34:13; Dt 7:5

אשתקד adv. **last year** (< Akk *šaddaqdim* Kaufman, Influences 96) *MŠ* 55b(31) [≠ ↓אשתדה]

את n.m. **sign, letter** (CPA את, pl. אתין, אתון LSp 4) **1. sign:** sg. *TN* Dt 13:2 [H אות]; pl. אתין *ib.* 6:22; Gen 1:14; Dt 28:46; אתייה *ib.* 29:2; 34:11; **2.**

letter: sg. חמניין וחמשה אתין 85 letters *ib.* 32:3; הוה מוחיר לה חמשה אתין he adds five letters to it (i.e. the acrostic) *KohR* 5c(14); *ŠR* 2a(24); הנון אתוי דדן והינון אתוי דדן the two words (i.e. סמל and סלם) have the same letters *BR* 789:10; *ib.* 73:10; *EchRB* 56:21; אתון אתייה קדישייה you, the holy letters *AmGen* 6b:4; *ib.* 12; d:1

Bacher, Term 2:2.

אַתְּ pron. **you** (m.sg.; CPA את LSp 14, SA את Ham 454:155) אַתְּ *FPT* Gen 4:7[02]; *MQ* 82d(46); הכ(מה) דת<מר> (= דאת אמר) *Ḥag* 76d(36); דת (=דאת) *BR* 1065:1; ותמר (= ואת אמר) *ib.* 36:2;- a. in nom. phrases: 1) subj.: שתיי חמר את you are drunk from wine *Pes* 37c(33); יחידיי את you are a single person *Meg* 74a(19); את הוא רכהון דיהודאי you are the chief of the Jews *San* 20d(13); *AZ* 44d(33); *BR* 360:9; אנן ואת בנוי דגבר חד we and you are the sons of one man *ib.* 1127:4; *VR* 577:3; 2) pred.: מאן את *ŠR* 20a(1); b. in verbal phrases: 1) w. pf.: את כסית עריתה דאבוך את בזית עריתה דאבוך you covered your father's nakedness. You shamed your father's nakedness *BR* 340:3; את בעיתה *BM* 12a(24); *BQ* 6b(38); *BR* 1116:4; 2) w. imp.: ותיתי את פיתגמיא *TN* Ex 18:19 [H והכאת אתה את הדברים]; *ib.* Num 11:29; 3) w. inf.: בהדרא דאוריתא את מתרוממא you will be exalted in the glory of the Law *MŠ* 55c(28); 4) w. imper.: הב את פלגא you give half *Naz* 54b(4); *BR* 335:7; *EchRB* 48:28; 5) w. part.: את שמע מינה תלת you conclude from it three (things) *Šab* 17b(12); מן אילין את חיי do you live from these (things)? *Tan* 67d(35); חכים את ליה do you know him? *Ket* 35a(57); *Giṭ* 43c(17); *BQ* 6b(35); *BB* 13a(12); *BR* 627:1; *ib.* 813:2; *VR* 202:4; *PRK* 269:1; c. in *casus pendens*: ואת לית את שאל ליה won't you ask him? *MQ* 81c(57); *Yev* 3a(57); *AZ* 43b(62); אנא ואת צריכא לן I and you are in doubt concerning it *Hor* 46d(19); את מה אית בך עבד what can you do? *Ḥag* 78a(6); *Ket* 29b(34); d. in cleft sentences: ולאו את הוא דגזרת wasn't it you who decreed? *ŠR* 30c(10)

The pseudo-archaic form אנת used exclusively in PsJ (v. Dalm, Gr 107) never occurs in *FPT*, *TN*, and *FT*. Its few occurrences (e.g. *VR* 350:2; *EchRB* 49:10) should be viewed as corruptions. On the other hand, אנת occurs in a document quoted in PT *Giṭ* 49a(19) // *Qid* 63d(18) and reflects its quasi-Official Aramaic style (Correct Dalm, Gr 106. The ex. quoted from *Tan* 64b does not occur).

אתגליו, cs. **אתגליות** v.n. **revelation** (↓ √גלי) באיתגלאיותי למקטל *TNGl* Ex 12:13 [H בהכתי]

אתון n.m. **oven, furnace** (< Akk *atūnu* Kaufman, Influences 110; CPA אתון LSp 20, SA אתון ST Gen 19:28) sg. אתון גורהון דכשדאי the fiery furnace of the Chaldeans *TN* Gen 11:28; *ib.* 31; 15:7; 16:5; *FT* ib.; אתון גומריה the furnace of coals *SYAP* 45:12; *ib.* 11:5; תנן אתונא smoke of the oven *FPT* Ex 19:18[06]; *TNGl* ib.; *FT* ib.; *TN* ib.; קטם דאתון ash of the furnace *ib.* 9:8; 10; גהינם דמתילה באתונה Hell which is compared with the furnace *TN* Gen 15:17; ונזי יתהון באתונ' let us burn them (i.e the bricks) in the furnace *ib.* 11:3; וזרוק גו{י}<ו>פריתא באת{י}<ו>ניה throw sulfur in his furnace *EstR* 7d(24)

אַתּוֹן pron. **you** (m.pl.; CPA אתון LSp 14, SA אתון ST Gen 26:27) *FPT* Dt 28:21[04; voc];- a. in nom. phrases: 1) as subj.: אתון רישא ואנא גופא you are the head, and I am the body *PRK* 271:4; *ib.* 242:13; מן דמן אתון from whom are you? *BR* 929:4; *EchRB* 110:3; *Am* 10:3; *AmGen* 6b:12; 2) as pred.: מה אתון *BR* 906:2; 3) in apposition: מנה לכון אתון תנחום ויצחק בניי from her to you, PN and PN_2, my sons *Pap* 7:1; b. in verbal phrases: 1) w. pf.: אתון אמרתון *Ket* 35a(20); *BR* 692:1; 2) w. imp.: ואתון תהוון להדיוטין you will become commoners *TN* Dt 28:44; *ib.* 30:16; c. w. part.: אין לית אתון יהבין ליה לן if you don't give it to us *Ter* 46b(45); בעיי אתון מידע do you want to know ...? *MQ* 82d(38); *BM* 10d(49); *San* 20c(64); *BR* 1136:3; *VR* 554:2; *PRK* 197:2

An enclitic form מה חון *San* 23d(14) occurs once.

אתוריי adj. **Assyrian** (Sy ܐܬܘܪܝܐ PSm 421) sg. אתורייא *FTV* Gen 10:11; *FT* Num 24:22; *TNGl* ib. 24; pl. אתורייה *TN* ib.; *FTV* ib.

Nöld, ZA 1(1886):268+.

אתי, את pron. **you** (f.sg.; CPA אתי LSp 14, SA אתי ST Gen 12:11) אתי *BR* 1182:8; *SoṭV* 16d(45); *SYAP* 1:38; אנתי *ErG* 21b(17); אנתין *JMP* 12:4; את *VR* 191:4;- a. in nom. phrases: אתי מן אתי you, who are you? *BR* 1182:8; ברת מן את whose daughter are you? *TN* Gen 24:47; *EchRG* 84:5; *FPT* Gen 39:9[05]; עד דאת טלייה while you are still a young girl *PRK* 306:1; b. in verbal phrases: מנן את אתייה ולאן את אזלה from where are you coming, and where are you going? *TN* Gen 16:8; *ib.* 11; 24:60; הרא עבדה ואת לית את עבדה that (fig tree) produces (fruit), and you do not produce? *Švi* 35b(46); *Soṭ* 16d(45); מה את בעיא מיניה what do you want from him? *BR* 1096:1; *VR* 123:5;

EchRB 55:4; *ib.* 76:20; *ŠR* 33c(26)
Kut, SGA 31; Friedman, JMP 1:57+.

אתי vb. **to come** (לדאתי↓; CPA אתא, af. אתי, איתי, אטי, איטי ib. 6; HS 9:27, SA אתא ST Gen 14:5) Pe., pf. 1sg. אתית *BM* 8c(39); 2m. אתיית *BRV*^{60} 94:1; אתיתא *Ḥag* 78a(3); אתית *BR* 551:2; 3m. אתה *Švu* 37b(43); אתא *FPT* Gen 34:20[03]; 1pl. אתינן *Mas* 50c(31); 2m. אתיתון *TN* Dt 12:9; *Pes* 31c(1); 3m. אתון *FPT* Gen 47:1[04]; *Ber* 6a(24); אתון [!] *Yev* 3a(57); f. אתיין *EchR* 89:12; imp. 2m.sg. תיתי *TN* Gen 24:41; 3m. ייתי *Pea* 16a(31); *VR* 349:2; f. תיתי *TN* Gen 24:39; *BM* 9a(28); 1pl. ניתי *TN* Gen 37:10; *Ber* 10c(49); 2m. תיתון *TN* Dt 12:6; 3m. ייתון *ib.* 30:1; *PRK* 200:7; f. ייתיין *FTP* Gen 49:26; imper. 2m.sg. איתא *Šab* 3a(44); אתה *TN* Num 22:11; *BR* 225:4; תאן [!] *VR* 350:1; f. איתיי *Tan* 64b(59); 2m.pl. איתון *TN* Gen 50:1; *Meg* 71d(32); אתון *Ḥag* 78d(26); ותון (= ואתון) *BB* 13c(34); inf. מיתי *Suk* 55b(17); מייתי *TN* Gen 37:10; למיתי *BR* 356:4; part., m.sg. אתי *FPT* Gen 48:2[04]; *BR* 917:4; f. אתייה *FPT* Gen 37:25[05]; *BR* 24:3; ותייא *BM* 9d(16); m.pl. אתיין *TN* Dt 33:3; *Soṭ* 23a(39); f.pl. אתיין *TN* Gen 41:29; *Šeq* 50d(25); ותייאן *Ket* 28d(20);- **1. to come, arrive:** a. general: *TN* Gen 37:23; *ib.* Ex 20:15; Num 21:34; Dt 33:3; ר' אבהו אתא לטיבריא *Pes* 37c(35); *Ket* 34a(17); *AZ* 41a(41); *VR* 504:4; *EchRB* 143:12; מי אתי צהא גו איסרטא while coming, he became thirsty on the road *Suk* 53a(13); *Dem* 24d(62); *Ḥag* 78d(25); מועדא מייתי the holiday is about to arrive *MŠ* 55c(23); *Ned* 41c(32); אתא מן למיתי he came from coming *BR* 654:11 [expl. בא מבא Gen 26:42]; אתת ענתא the time arrived *Ber* 6a(52); אויל ואתי [↓√אול mng. 1.g.1]; b. asyndetically w. fol. vb.: אתא קבל לי על בריה he came to complain to me about his son *Pea* 15d(24); אתא שאל לר' ירמיה he came to ask PN *Švi* 39a(11); מה את סביר ממון אתית טעין do you think that I came carrying money? *BR* 813:2; אתא בעי למיתן הכא he came wanting to give here *Meg* 74a(19); *Ber* 6a(24); *Kil* 32c(24); *Ḥal* 57d(63); *Ned* 41c(1); *BR* 961:5; אתיי אתון עבדין עמן are you coming to work with us? *BME* 10d(49); *ib.* 52; אתייה את{ו}<י>ן סחייה are you coming to bathe? *BR* 947:1; *ib.* 2; c. w. ingressive ל־: אתון לכון come closer *BR* 924:5; אתא לך לריחא טבא approach the pleasant odor *ŠR* 41d(6); כל ייסוריהן דישר' ייתון לון עליי ואינון אתיי לון may all the sufferings of the Jews befall me. And they come *PRK* 200:7; d. w. var. preps.: 1) יוסי בן ־ב: יוסי הוה אתי באילפא PN was traveling by boat *Ber* 6c(50) [cf. Sy בֶּאלפַוהי אִתַו PSm 414]; *EchRB* 47:21; 2) ל־גבי: אתא גבי ינאי מלבא *Ber* 11b(37); *Dem* 22a(10); *MŠ* 55b(60); *Ket* 29a(62); 3) גו ־מיתי גו: ואתו למרתא [w. GN only] אילפא *Ḥag* 77d(32); 4) ל־ *TN* Ex 15:23; *ib.* Num 33:9; Dt 29:6; 5) לוות ־וייתי: לוות אהרן *ib.* Lev 13:2; Gen 46:31; 6) לקדמות ־אתא לקמי: אתא לקדמותיה *MSam* 68:5; 7) **2.** w. **על to befall, attack:** a. general: מותנא אתא על עלמא pestilence will befall the world *TN* Ex 20:14; מה דאמ' על הלין עמא אתא עליהון what he said about those people befell them *PRK* 128:6; *BB* 13b(45); *BR* 273:1; מלחמת חובה בגון דאתיין אינון עלינן a compulsory war — when they attack us *Soṭ* 23a(39); *TN* Gen 15:1; b. in oath formula: ייתי עליי רלא ידעית may it befall me if I knew *Švi* 36c(15); *ib.* b(19); *Ber* 5c(52); *Ket* 35a(52); *Nid* 50b(23); *KohR* 22a(29); **3. to be in the future:** ומה [עלם↓] עלמא דאתי what will be (from the union) will be equally divided *EchRG* 84:2; **4.** in var. legal phrases: a. אתא עובדא קומי ר' ירמיה a case came before PN *Kil* 29b(47); *Ḥal* 58d(33); *Er* 25a(38); *Suk* 52a(25); b. אתא מימר לך it came to tell you *Dem* 23c(25); *Pes* 34b(26); *Ḥag* 78b(53); c. אתא ר' חנניה בשם ר' איסי PN brought a tradition in the name of PN_2 *Dem* 24a(46); *Pes* 32c(37); d. וכן אתינן מיתני here we came to learn *Švi* 35b(55); *Mas* 50c(31); ... לא אתינן מתני אלא *DemV* 21c(35); מה אתינן מיתני *Pes* 28c(6); e. מנן תיתי ליה from where does (the proof) come to him? *BQ* 5d(31) [fol. by proof text]; *San* 24c(36); f. איתא חמי come, see! *Dem* 25b(13); *Ter* 44b(9); *Beṣ* 61b(2); *Qid* 62b(31); *PRK* 297:5 [cf. in non-legal usage אתון חמון *TN* Gen 22:10; *Tan* 66d(9); *VR* 798:1]; g. אפי' כמתנית' אתיא היא it even agrees with the Tannaitic tradition *Pes* 27c(9) [cf. CPA אתיא συμφωνεῖ LSp 20]; *Suk* 52c(23); *Soṭ* 16d(4); *BR* 24:3; לא אתיא דלא על סיפא it only agrees with the latter part of the Mishna *Švi* 33c(6); *San* 20a(12); h. אתיין אילין [יחידיי↓] אתייא דיחידייא בסתמא דתמן [פלגו↓] פלגוותה באילין פלגוותה

Af., pf. 1sg. אייתיתה *FPT* Gen 31:39[03]; *BQ* 2c(40); 2m. אייתית *VR* 757:3; אייטיתה *BRL* 92:1; 3m. אייתי *Meg* 72b(4); אייטי *BRG* 818:2; *KohR* 10a(21); f. אייתת *San* 23c(55); אייטת *BRV*^{60} 141:2; 1pl. אייתינן *FPT* Dt 26:10[23]; 2m. אייתיתון *ib.* Gen 43:5[05]; 3m. אייתון *Šab* 14d(41); אייתוניה *Šeq* 48d(20); imp. 1sg. אייתי *EchR* 50:12; ניטי *BRL* 92:2; 2m. תייתי *TN* Gen 27:10; 3m. ייתי *ib.* Num 6:10; ייטי *KohREd* 10a(20); יטי *Ber* 4b(3); f. תייתי *TN* Lev 12:6; 1pl. נייתיניה *PRK* 199:4; 2m. תייתון

TN Ex 34:26; 3m. ייתון *ib.* Lev 10:15; imper. 2m.sg. אייתי *Git* 49a(26); אייטי *BR* 359:11; f. {אתי}ה *Meg* 73a(44); 2m.pl. אייתון *Ḥag* 76c(29); אייתוניה *EchRB* 67:9; inf. מייתייה *TN* Num 24:5; *PRK* 199:3; מייתיתיה *Ber* 5c(51); part. m.sg. מייתי *BR* 952:5; f. מייתיא *Ḥag* 78a(5); m.pl. מייתין *TN* Dt 32:1; *BR* 870:4;- **1. to bring, make come:** ואייתי יתה לוותה *TN* Gen 29:23 [H ויבא אליו]; *ib.* Ex 35:24; Lev 5:11; Dt 12:11; אייתון לן נטורי קרתא hring us the town watchmen *Ḥag* 76c(29); אייתי מבסה hring the duty *BR* 894:2; *PRK* 17:11; נפק ואיתי ליה לישן he went and brought him a tongue *VR* 757:1; מייתי תרין סוסוון שטיי he brings two wild horses *Qid* 60c(50); שלח ואייתיתיה send for him *Ber* 11b(43) [cf. Sy שַׁדַּר אִיתֵיו Est 5:10]; *Tan* 66c(46); *BM* 8d(33); **2. w. על to hring upon, inflict:** והבאת *TN* Gen 26:10 [H עלינו אשם]; אייתי עליהון מה דאייתיתא עלי inflict upon them what you inflicted upon me *EchR* 94:11; **3. to bring a proof:** a. from a biblical verse: מייתי לה מן סופיה דספרא he brings (the proof) for it from the end of the book *BR* 49:7; *MQ* 82b(44); *VR* 140:3; *EchRB* 52:7; h. from a Tannaitic source: ר׳ לעזר מייתי לה טעם דמתני׳ PN brings a proof for it from the Mishna *Ket* 24d(35); *RH* 59b(63); *Ḥal* 58c(58); *BQ* 5a(45); אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפרא מדרומא PN brought as proof a Tannaitic source of PN_2 from the "south" *Yom* 38d(25); *Beṣ* 62a(34)

For add. exx. in PT, v. CTY 2:244+. On pe., mng. 1.c, cf. MH נא ל- (Sok, Leshonenu 33(1969):270); on mng. 2.b, cf. MH יבוא עלי (Lieb, Greek 92); on af., mng. 3, v. Bacher, Term 2:18; BR, Intr 22; on אייטי, v. S. Fraenkel, ZA 20(1907):442; Rosenthal, AF 147; cf. Z. Ben-Hayyim, Schirmann Vol 46+ (< *יוטא, fol. A. Kohut, but improbable).

אתייקרו, cs. **אתייקרות** v.n. **becoming hurdensome** (↓ √יקר) באתיקרותי *TN* Ex 14:18 [H בהכבדי]; *FTP* ib.

אתין pron. **you** (f.pl.; CPA אתין LSp 14, SA אתין ST Gen 31:6) ואתן חכמתין you knew *FPT* Gen 31:6[05; H ואתנה]

אתכנשו, cs. **אתכנשות** v.n. **gathering together** (↓ √כנש) באתכנשות עם בנישתה in the gathering together of the people of the congregation *TN* Num 17:7 [H בהקהל]

אתמהא, pl. **אתמהון** n.f. **question, question mark** (↓ √תמה; cf. CPA מתמה LSp 221) **1. question:** pl. כולהון אתמהון all of them are questions *BR* 1114:3; **2. question mark:** sg. אתמהא שמא כלי מלא בתוך בלי מלא אתמהא question: (Is it possihle to pour) a full vessel into a full vessel? *BR* 36:1; אתראי לא ילפין מן קדמאי אתמהא don't the last learn from the first? *ib.* 353:6; 45:2; 162:4; 242:3; 639:3; 738:3; 1057:2; 1239:8; 1245:3

Mng. 2 is only employed in *BR* (v. Albeck, BR Intr 23; Bacher, Term 2:236+); on gram. form, Ben Hayyim, LOT 3/2 218, n. to l. 65.

אתמל, איתמל adv. **yesterday** (CPA אתמל LSp 20, SA אתמל Ham 610:98) a. alone: בגין דזבינת מינך איתמל חיסין because I hought wheat from you yesterday *Dem* 24a(26); *Ber* 6a(25); *Dem* 21d(55); *ib.* 24d(23); מן איתמל *ŠabG* 17c(30); *ib.* 35; *Beṣ* 61h(21); *ib.* 35; 60d(23); b. w. ד- היך ראיתמל *TN* Ex 5:7 [H כתמל]; *ib.* 8; Gen 31:2; *FPT* ib. 5[05]; מן דאתמל *ib.* Ex 21:36[01]; *TN* ih. 29; Dt 4:42; 19:6; *Pes* 31c(3); *Beṣ* 60d(26)

אתן n.f. **she-ass** (↓ אתנה; CPA אתן LSp 20, SA אתן ST Num 22:23) sg. אתנא *FT* Num 22:30 [H האתון]; *TNGl* ib.; אתניה *FTV* ih. 21; אתנך *FT* ib. 30

Talshir, Fauna 49.

אתנן, אתנין, pl. **אתנתה**, det. **אֲתָנָה** n.f. **she-ass** (↓ אתן; SA אתנתה ST Num 22:25(Var), pl. אתנן ib. Gen 32:16) sg. אתנתה *TN* Num 22:21 [H אתונו]; *ib.* 23; 25; 27–30; 33; אתנתך *ib.* 30; 32; pl. אתנין *ib.* Gen 12:16; 32:16; 45:23; אִיתָנַן *FPT* ib. 32:16[03]

אתנתה, pl. **אתנחן** n.f. **pause, accent atnaḥ** (↓ √נוח) **1. pause:** pl. אילו ההברעות והאתנחתא these are the decisions (concerning the juxtaposition of words) and the pauses *BR* 342:6 [expl. ויבינו במקרא Neh 8:8]; **2. atnaḥ:** pl. וכל אתנחן all (the words accented with) *atnaḥ MMDam* Gen 27:42; *ib.* Dt 4:33; *MPDam* Gen 13:6; *ib.* 16:4

Kul, SGA 33; Yeivin, Masorah 164.

אתפגשו, cs. **אתפגשות** v.n. **meeting together, fighting with one another** (↓ √פגש) באתפגשות{א}ה< עמה *TN* Gen 32:26 [H בהאבקו עמו]

אתר, תר, det. **אַתְרָה** n.m. **place, synagogue** (CPA אתר, תר, pl. אתרין LSp 20, SA אתר, pl. אתרין Ham 506:127+) אחר *Naveh* 32:7; אַתְרָא *FPT* Gen 35:15[03]; תר *TNGl* Num 21:8; תרא *Naveh* 20:4;- **1. place:** a. general: sg. *TN* Num 18:31 [H מקום]; *ib.* 20:5; בכל היידין אתר in whichever place *ib.* Dt 12:13; מן היידן(text : שהדיין) אתר את from what

place are you? *BR* 327:8; אתר דזרע רובע דחיטין a place in which he sowed 1/4 (*qab*) of wheat *Kil* 27d(18); כל אתר איתי ביה טבין ובישין every place has good and bad people *BR* 521:8; *ib.* 409:1; 414:6; 901:5; *KohR* 24c(10); באתר דלא חכמין להון in a place where they do not know them *Yev* 3d(57); אחרא הדין *TN* Gen 28:17; *ib.* Ex 3:5; Dt 17:10; גבר באתריה a person in his place *ib.* Ex 16:29; *Ber* 12a(14); *Ḥal* 58d(1); *Qid* 58d(32); *EchR* 73:7; מן אתריה *Ḥal* 58b(55); *San* 25a(13); *AZ* 39b(64); *BR* 583:2; *ib.* 681:5; 800:3; פוק לאתרך go out to your place *VR* 353:3; וחזרו לאתרון they returned to their place *BRL* 673:7; *FPT* Gen 41:13[05]; *TN* ib. 32:1; *ib.* Num 22:34; pl. אתרין *ib.* Ex 26:29 [H בתים]; 36:34; 38:5; אתרייה *ib.* Dt 12:2; איתי אתרין there are (some) places ... *Kil* 30d(47); *ib.* 32d(7); *VR* 324:3; *ŠR* 36b(28); *ib.* 39c(20); באתרין in (some) places *Šab* 12c(60); *Šeq* 50a(12); *ŠR* 38a(13); אתרין סגין many places (in the Pentateuch) *Er* 26a(31) // *BerV* 4c(34); נסחון מאתריהון he uprooted them from their places *BR* 1051:12; b. w. var. adj.: 1) אתר דחיק a narrow place *TN* Num 22:26; 2) אתר הדיוט a profane place *ib.* Gen 28:17; 3) אתר חד one place *Qid* 64b(17); *TN* Gen 1:9; 4) אתר חול a profane place *TNGl* Gen 28:17; 5) אתר חורן another place *Ḥal* 59c(10); 6) אתר מז(ו)מן a prepared place *TN* Gen 28:17; *ib.* Ex 15:17; 33:21; Dt 33:21; 7) אתר טב a good place: חר אתר טב *Švi* 36d(5); 8) אתר פלן such-and-such a place: *Švi* 38d(33); *KohR* 30a(21); *VR* 394:1; 9) אתר קדיש a holy place: *TN* Ex 3:5; *ib.* 29:31; esp. synagogue: בהדן אתרה קדישה *Naveh* 26:2; *ib.* 16:1; 46:2; 60:2; 64:3; 7; 65:4; 66:3; 10) אתר רחיק a far-away place: *Ket* 33b(53) [// ↓זווי]; 11) אתר תלי a high place: *TN* Num 21:8; *Bik* 65c(45); c. in compound phrases: 1) אתר בית dwelling place: בכל מושכותיכם מדוריכון *FPT* Lev 23:14[05; H בכל]; *ib.* 21; 31; 2) בית משרוי dwelling place: *TN* Gen 46:28; *ib.* Lev 25:29; Num 10:33; 3) אתר קרי שיזבה place of cities of refuge *ib.* Ex 21:13; 4) בני אתר inhabitants of a place: *EchR* 48:27; *KohR* 26d(40); 7) עמה דאתרה people of the place: *FPT* Gen 29:22[05]; *ib.* 38:21; d. adverbial usages: 1) לאתר somewhere: והוא אזל לאתר he goes somewhere *Švi* 39d(33) // *Mak* 32a(10); *BR* 362:1; *VR* 393:4; 2) ל/בחד אתר to/in a certain place [↓אתר חד supra b.3]: ר' הושעיא רבא אזל לחד אתר PN went to a certain place *Ber* 5b(47); *Pea* 20b(24); *Dem* 22a(7); *ib.* 26b(23); *Bik* 65a(13); *Er* 19a(35); *MQ* 82d(33); *Hor* 48c(24); *VR* 69:5; *ib.* 531:3; *ŠR* 14b(8); עלון לחד אתר they entered a certain place *Ḥag* 76c(28); *San* 25d(28); רישא אזל לחד אתר וגופא אזל לחר אחר the head goes to one place and the body to another *Soṭ* 23c(63); נסבון ויהבון בחד אתר he took them and placed them in a certain place *BRL* 155:4; הוון יהיבין בחד אתר *BerG* 5a(60); מן אתר לאתר (3 from one place to another, to and fro: ייזל מן אתר לאתר והוא מתעני let him go to and fro, and he will be answered *Švi* 34c(59); ואזלין מן אתר לאתר they go from one place to another *Ber* 11d(53) // *Pes* 37c(58); דאת מפני ליה מן אתר לאתר for you remove it from one place to another *Mas* 49b(17) // *Šab* 6b(21); *Giṭ* 48a(60); *BR* 374:4; 4) בכל אתר everywhere [v. SA LOT 3/2 49:17]: דמיצותון חדירן בכל אתר their charitable gifts are frequent everywhere *Naveh* 32:7; דבכל אתר ר' לעזר סמיך לר' חנינה PN supports PN_2 everywhere *Ter* 45c(49); *Er* 20b(4); *Yev* 3d(14); *AZ* 41a(39); בכל אתר את אמר everywhere you say... *Šab* 13a(17); *ib.* 15c(58); *Pes* 32a(35); *Giṭ* 43d(15); *Naz* 55a(9); *BM* 8d(16); בכל אתר איתי ליה לר' מאיר PN is everywhere of the opinion *Er* 21b(19); בכל אתר ליתי ליה לר' ישמעאל *Qid* 59a(24); *BQ* 4c(9); *BM* 8d(16); עברין בכל אתר *TN* Gen 23:16 [H עובר]; 5) מן כל אתר in any event (= MH מכל מקום): [לסוחר] מן כל אתר לדרומא אנא in any event, I am to the south *BR* 393:7; *ib.* 9; 10; e. w. rel. pron. ד־ [↓] אתר דלא אשכח ר' מתני מחלוקת [הן ד־] where Rabbi wasn't able to learn (in his Mishna) a dispute *Tan* 66a(52) // *Meg* 70d(19) // *Yev* 6b(8)[!]; לכל אתר די wherever we enter *TN* Gen 20:13; בכל נעול לתמן wherever necessary *BR* 1286:3 // אתר דמתבעי לאתר דמתבעי *KohR* 9c(25); **2. synagogue** [< אתר קדיש] בת[קון] אתרה supra 1.b.9.]: in the repair of the synagogue *Naveh* 65:3 [cf. בתקונה דאתרה [קדי]שה *ib.* 46:2]; הוון יהיבין בחד אתר they were in a certain synagogue *BerG* 9c(30) [*ib.L:* בחד]; בחד כנישתא *ib.* 50 [double rdg.]; עלון לחד אתר {אתר} כנישתא *ib.* 12d(39) [*ib.V:* לחדה כנישה]; ר' אבא בר כהנא אזל לחד אתר [// *KohR* 17a(1): לכנשתא] *Hor* 48c(24)

On mng. 2, v. Sok, Bar Ilan Annual 18/19(1980):218. Only exx. where parallels point to this mng. have been quoted; Prob. some exx. in 1.d.2 also belong here.

אתר #2 n.m. **shovel** (< ↓עתר < ↓חתר) sg. ולפם כן קריין לה אתרה דהפך אדרה therefore, it is called the shovel because it overturns (the grain) in the barn *BR* 681:5

Kut, SGA 83.

אתרוג ↓ **תרוג**

ב

ב־ prep. **in, at, within** (CPA ב־ LSp 21, SA כ־ Ham 542:56) w. suf.: 1sg. בי *Ber* 10a(10); 2m. בך *TN* Dt 15:9; f. ביך *ib.* Num 5:20; 3m. ביה *BM* 9d(2); f. בה *Giṭ* 47c(32); 1pl. בן *TN* Gen 43:3; 2m. בכון *ib.* Dt 23:11; 3m. בהון *BR* 926:2; בון *Kil* 32c(23);- passim

CTY 2:285+, 297+, 312+, 392; Dalm, Gr 224+.

באחרייתה adv. **at the end** (↓ אחריי; CPA באחריתא LSp 6) *TN* Dt 13:10 [H באחרונה]; *ib.* 17:7

באישו n.f. **sickness** (↓√באש; CPA באשו LSp 22, SA באשו ST Ex 23:25) sg. {ת}ומדינחא אולא בכאישו the city perishes in sickness *Tan* 66c(41)

Lieb, TK 8:720, n. 4; 732.

באמצע prep. **in the middle of** (↓ אמצע) a. w/o suf.: באמצע גנתא *FPT* Gen 3:3[02; H בתוך הגן]; באמצע כרמיא in the middle of the vineyards *FT* Num 22:24; *MPDam* Gen 13:9; *MMDam* ib. 19:4; *ib.* 24:33; b. w. suf.: באמציעיה *FPT* Ex 39:23[04]; באמצעהון *MMDam* Ex 3:2

באפי prep. **in front of, before** (↓ אפין; Sy באפי LS 39) a. w/o suf.: באפי בעלה before her husband *TNGl* Gen 29:31; *ib.* 33; 47:24; Ex 9:3; 22:30; ושפר באפ{ו}<י>י וכאפי חברייי it seemed proper before me and my colleagues *San* 18d(10) // *ib.* 18; b. w. suf. לא טב רקליל לי ולא באפ{ו}<י>י חד זמן אלא באפיי חלתא זימנין not only did he belittle me once in my absence, but (he did so) three times in my presence *ib.* 20d(9); וקבלון לשהרייא דלא באפוי דר' ירמיה they greeted the witnesses in the absence of PN *ib.* 21d(27); באפיהון *MSam* 57:17; כאפיכון *TNGl* Dt 15:9

באר vb. **to explain, interpret** (SA באר to explain, write LOT 3/2 251, n. to l. 7) Pa. לא חכמין מבארה מתניתן they do not know how to explain our Mishna *MQ* 83b(17)

באש (e/a) vb. **to be bad, sick** (↓ באישו, בישו, בישה, כיש, כייש, נוש; CPA באש LSp 21, SA באש Ham 591:54+) Pe. **1.** impersonal use **to be displeasing:** a. w. באפי: אין באיש באפוי דריכוניה if it is displeasing for her master *TN* Ex 21:8 [H רעה]; יבאש באפיך *ib.* Gen 21:12; 31:35; Dt 15:10; b. w. ל־: למה כען באש לך *FPT* Gen 4:6[02; H למה חרה לך]; *TN* ib. 34:7; ובאיש לר' זעירא *Ber* 11c(1); *Šab* 2c(23); *Šeq* 51a(30); *Qid* 62d(44); *Ḥag* 79b(1); *BB* 14b(12); *PRK* 231:14 // *EchR* 37:18; c. w. קדם: וכאש קדם ה' *TN* Gen 38:10; **2. to be sick** [↓ itpe.]: רהא אנוך באיש *FPT* Gen 48:1[22; H חולה]; *TN* ib.; הא רכך באיש behold, your master is sick *Ḥag* 77b(64)

Af. **to do evil, injure, hurt:** אנאשתון לי *TN* Gen 34:30[H להכאישני]; *ib.* 44:5; אנאשת *ib.* Num 11:11; נגאש *ib.* Gen 19:9; למנאשה *ib.* Lev 5:4; Dt 28:7

Itpe. **to be sick** [↓ pe., mng. 2]: איתיליד איתנאיש ומית be was born, became sick, and died *MMDam* Gen 48:1 [w. ref. to חולה Gen ib.]; אהין {ד}<ר>ומייה כד הוא מתנאש לא נפיק לקרבה when the soldier is sick he does not go out to battle *BQE* 6b(41) [ib.GL: מיבאש]; מחו ליה ולא מיבאש they struck him and he is not ill *VR* 249:1 [expl. כל חליתי Prov 23:35]; ר' ינייי כר' ישמעאל איבאש *Ter* 45c(27) // *AZ* 41a(21); *MQ* 82d(50); *Qid* 59a(61); *BB* 13b(40); ודמבאש מנשם the one who is sick will recover *Hem* 24; *ib.* 18; 19

Sok, GF 104, w. prev. lit. The spelling בעש previously attested in *FT* (v. Jast 183) occurs also in *TNGl* (e.g. Gen 4:5; Num 11:10; 20:15). However, since it never occurs in *FPT*, non-Targumic sources, and only once in *TN* (למבעשא Ex 23:2), it should be considered to be a corrupt spelling.

בבה n.f. **pupil (of eye)** (H בבה HAL 103) sg. היך מה דנטר שיכנה בבה דעיינה just as the eyelid guards the pupil of the eye *TN* Dt 32:10

בבהילו adv. **in haste, quickly** (↓ √בהל; CPA בבהילו Black, Hor 53) *FPT* Ex 12:11[23; H בחפזון]; *TN* ib.; *ib.* Lev 26:16; Dt 16:3

בבולייה n.f. **cymbals** (< βαβούλια Lieb, Greek 24, n. 21; cf. SA בולה ST Num 31:50(Var); LOT

3/2 494, n. to l. 260) sg. ומקיש בבולייא קדמיהון he beats on the cymbals before them *Tan* 64b(49)

בבליי adj. **Babylonian** (Sy בָּבְלָי PSm 444) a. as adj.: פורפירייה בבלייא a Babylonian purple cloak *BR* 1050:3 [expl. אדרת שנער Jos 7:21] // *ŠR* 41a(4); ר' אימי בבלייא *Ter* 44c(30); *Pes* 30d(56); *Ket* 27b(33); *Giṭ* 44a(46); ר' אבא מרי בבלייה *Meg* 73b(31); b. as noun: אמ' ליה ר' יוחנן בבליא PN said to him: Babylonian! *Ber* 10a(10); *Švi* 33b(57); *Mas* 52a(50); *Šab* 9a(18); *Suk* 54b(46); חד בבליי *BR* 1142:2; *Švi* 36d(5); *Qid* 64c(34) // *VR* 752:7; הדין בבלאה בבלייא *Šab* 8b(1); *ŠR* 40c(19); pl. כנישתא דבבלאי the synagogue of the Babylonians *Šab* 8a(36) // *San* 28a(44); *Yom* 44b(7) // *Meg* 75b(51) // *Soṭ* 22a(19); כנישתא דבבלאי בציפורין *BR* 305:5; *ib.* 543:8; *BerG* 9a(27); רבנן דבבלאי Rabbis (of the *barraita*) of the Babylonians *BB* 14c(26); אילין הילכתא דבבלאי those are the laws of the Babylonians *BR* 306:6

בְּבָעוּ interj. **please** (↓√בעי; CPA בעו LSp 29, SA בעו LOT 3/2 122:75) a. alone: *FPT* Gen 47:29[04; voc; H נא]; *TN* Gen 50:17; *ib.* Ex 32:31; Num 10:35; Dt 3:25; b. w. מן קודם, מן: בבעו מינך if it pleases you *BB* 13c(40); *TN* Gen 43:20 [H בי]; *ib.* Num 12:11; בבעו מנכון *ib.* Gen 38:25; בבעו ברחמין מן קדמך ה' please, in mercy before you, oh Lord *ib.* 3:18; 15:2; 20:4; Ex 4:10; Num 12:13; Dt 3:24

בגד n.m. **clothes, dress** (< BH בגד HAL 104) sg. אחעטף בבגדיה he wrapped himself in his garment *KohR* 16a(35); נשייא דשטחן בגדיהון לאוירה דתנורא the women who spread out their clothes before the oven (to dry) *Šab* 5d(54) // *Meg* 74a(49)

בגו, w. suf. **בגוו** prep. **within, inside** (↓גו; CPA בגו LSp 34, SA בגו ST Gen 9:21) abs. בגו *TN* Ex 35:19; בגוא *FPT* Gen 48:16[04]; w. suf.: 2m.sg. בגווך *SYAP* 2:6; 3m.pl. בגוויהון *TN* Gen 49:25; f. בגויהין *ib.* Num 13:19;- a. w/o suf.: בגו מעיה *ib.* Gen 25:24 [H בבטנה]; Ex 14:16 [H בתוך]; 39:41; Num 5:21; מאן שבקתון בגו ביתא whom did you leave at home? *Pea* 17d(19); *Pes* 29c(52); *Meg* 74a(54); *BR* 1152:9; *VR* 808:5; b. w. suf.: מן דבגוה the one who is in it (i.e. the sepulcher) *BŠ* 1:3; דהוון שריין בגווה who were dwelling in it *TN* Num 32:39; *ib.* Dt 20:11; חמינן מה בגווה show us what is inside of it *BR* 385:2; *Pes* 29d(36); *San* 25d(26)

For add. refs. in PT, v. CTY 2:644+.

בגום n. (uncertain) sg. כד מקטע בגומא משם מחתך when he cuts ..., (he is liable) because of cutting *Šab* 10a(51); ההן סיקירה אסיר מיעבד ביומא טבא דהוא מקטע בגומיה it is forbidden to prepare that sausage on a holiday because he cuts its *Beṣ* 62c(61)

For a discussion, see Lieb, YK 140.

בְּגִין conj. **because, since, in order that** (↓מן בגין conj.) **1. because, since:** a. w. pf.: בגין דהוה קריב לשמיא because he was close to heaven *TN* Dt 32:1; בגין דזבינת מינך איחמל חיטין because I bought wheat from you yesterday *Dem* 24a(26); בגין דתנינן because we learned (in the Mishna) *Meg* 70a(55); *Šab* 8d(14); *Beṣ* 63a(39); *Ket* 33b(33); *BM* 11b(40); *ŠR* 36a(6); *KohR* 2b(15); b. w. part./nom. phrase: בגין דאנא חמר וסליק לירושלים because I am a donkey driver and go up to Jerusalem *Ber* 13d(12); בגין דברייכון עביד לכון ניסין because your creator performs miracles for you *Ter* 46c(7); *Šeq* 51a(32); *RH* 58d(6); *Tan* 68a(25); *Yev* 9d(5); *San* 18c(20); *BR* 690:3; **2. so that, in order that:** a. w. imp.: בגין דלא ייכלון חברייא so that the *ḥaverim* shouldn't eat (it) *Ter* 45c(18); יהב בגויה שערין בגין דיחמע he put barley in it so that it would become leavened *Pes* 29c(49); *Kil* 32c(26); *Bik* 65c(30); *Pes* 37b(47); b. w. inf.: 1) w/o negation: בגין למדכרא זכותה דישירא in order to recall the merit of the just one *FPT* Lev 22:27[06]; *TN* ib.; בגין מודעא דאיתקדש ירחא in order to inform them that the new moon was sanctified *RH* 57b(49); *Ber* 4c(20); *Švi* 38b(63); *Giṭ* 44d(30)[!]; *San* 21d(26); *ŠR* 40a(33); 2) w. negation: בגין דלא מקשה על תרעא in order not to knock on the door *Beṣ* 63a(45); *MŠ* 56b(48); *San* 18c(39); *ib.* 23c(35)

For add. exx. in PT, v. CTY 2:268+.

בְּגִין prep. **because of** (↓מן בגין prep.) *FPT* Gen 2:24[02; voc];- a. w/o suf.: 1) w. nouns: בגין סכנתא דנפשתא because of mortal danger *Ber* 10d(19); בגין אילין סבתא because of these gray hairs *Bik* 65d(21); *Pea* 17a(12); *Švi* 39d(34); *Pes* 31b(54); *BM* 8c(37); *VR* 857:1; *KohR* 2b(12); 2) in phrase בגין כדין/כן therefore: *FPT* Gen 31:48[03]; *TN* ib. 10:9 [H על כן]; *ib.* Ex 15:23; Num 10:31; *Pea* 21b(41); *Švi* 36d(3); *Nid* 50b(19); *BRV*^{60} 92:4; *KohR* 2b(13); b. w. suf.: בגיני *BB* 13c(34); בגינך *KohR* 12a(21); ירע דלא בגיניה אדלקה he knew that he didn't light it because of him *Šab* 15d(54)

For add. exx. in PT, v. CTY 2:271. The variant spelling בגון

which occurs in *Der* 51:59 (v. N. Wieder, Tarbiz 54(1985):52, n. 221) may explain the occasional corruption of כגון to בגין (e.g. *Kil* 30b(33); *MŠ* 52c(33)).

בגלל conj. **in order that** (↓מן בגלל; SA בגלל Ham 443:91, CPA לגלל ד- LSp 37) *TN* Gen 12:13 [H למען]; *ib.* 39:9; Ex 10:2

בְּגָלַל prep. **because of, in order to** (↓מן בגלל; SA בגלל- Ham 443:91, CPA לגלל(י) LSp 36) *FPT* Gen 46:34[04; voc];- a. w/o suf.: 1) + noun: בגלל בר נשא because of man *TN* Gen 8:21 [H בעבור]; *ib.* 18:28; 31; 32; 44:18; Dt 18:12; 2) + inf.: בגלל למנסיה יתכון in order to test you *FPT* Ex 20:20[06; H לבעבוד]; *ib.* Dt 30:6; *BM* 12a(62); *VR* 689:1; *ib.* 2; 3; b. w. suf.: בגללך *TN* Gen 12:13 [H id.]; בגללהון *ib.* 18:26; Num 22:30

בדוק adj. **searching, searcher** (↓√בדק; Sy בְּדוֹקָא LS 59) a. as adj.: pl. מיה בדוקיה the searching waters *TNGl* Num 5:19; *ib.* 23; 24; 27; b. as n.: sg. בדוקהון דלבבייה searcher of the hearts *BR* 765:2 [expl. חוקר לב Jer 17:10]

בדי vb. **to invent, deal with something** (↓בידין; Sy בְּדָא LS 59) Pe. **1. to invent:** לא מן לבי בדית יתהון I did not invent them from my heart *TNGl* Num 16:28; *FT* ib.; **2. to refer, deal w. s.t.:** אבל אם הפריש תרומת מעשר ואחד כך מידחו לא בדא but if he (first) removed the priest's tithe and afterwards leveled (the pile), he did not refer (to such a case) *Ḥal* 57c(62); *Dem* 24a(3); *Kil* 27d(62); *Švi* 37c(30); *Šab* 6d(58); *Beṣ* 61c(39); *Yev* 9b(27); *BQ* 3a(30); *Nid* 50c(28)

For add. refs. to mng. 2, v. CTY 2:759, s.v. דא.

בדי 2# vb. (unclear) Pa. ליה דא מבדה לי *ŠR* 39b(14)

בדיל conj. **on account of, since, in order that** (CPA לבדיל ד- LSp 45) **1. on account of, since:** בדיל דשמע{י}נן עלך since we have heard about you *Tan* 69a(24); **2. in order that:** בדיל דלא יכפור בקיתונה in order that he may not deny (owing) the vessel *Qid* 64a(24)

For בדיל ד- in other A dialects, v. Sok, Job Targum 145.

בדיל prep. **on account of** (CPA לבדיל LSp 44) a. w/o suf.: **1)** + noun: בדיל איקרא דשבתא on account of honoring the Sabbath *FTP* Ex 20:11; *ib.* 12; בדיל בריה on account of his son *KohR* 19d(7); 2) + inf.: בדיל דלא למעבד לך בישא in order not to do evil to you *EchR* 37:20; b. w. suf.: בדיליה *FTP* Ex 20:7

בְּדִיפְלָה adv. **double** (< διπλόν Lehnw 210 בדיפלה) *FTP* Ex 22:3[01; H שנים]; *ib.* 6; 8; *TNGl* ib. 3; 6; 8; וקנסיה בדיפלא he fined him double *AZ* 39d(64) [// בכיפלה *Pes* 30d(61)]; אנה יהב בדיפלה I will give you double *EchRG* 142:13

בדכיו adv. **in purity** (↓דכיו) *JMP* 6:9; *ib.* 7:5; 8b:8; 12:8; 13:8; 27:8; 50:13; *PalLaws* 29:4

Friedman, JMP 1:187+.

בדל vb. **to separate** (TBA בדל Jast 140) Itpa. כיון דיתבת קמיה איבדלת מיניה as soon as she sat down before him, she separated herself from him *VR* 192:3

בדלח n.m. **precious stone, bdellium** (gum resin of *commiphora*; SA בדלה ST Num 11:7) **1. precious stone:** sg. בדלחה *TN* Ex 39:13 [H שהם]; *ib.* Ex 28:20; בדולחה *ib.* Num 11:27; **2. bdellium:** sg. *ib.* Gen 2:12 [H הבדלח]; *FTV* Ex 28:20

Löw, Flora 1:304; HAL 106.

בדק n.m. **investigation** (↓√בדק; Sy בְּדְקָא LS 59) sg. מן מיה בדוקיה לבדק האליין those investigating waters of investigation *TNGl* Num 5:18; *ib.* 19; 24; *FTV* ib. 19

בדק (a/o) **vb. to inspect, investigate, examine, test** (↓בדוק, בדק; CPA בדק LSp 22) Pe. **1. to inspect, search, investigate:** ייזיל ההוא גוברא ויבדוק באבוי ו<י>let that man go and investigate concerning his father *BRV*^{60} 93:4; קם ובדק באבוי די יפקון וייבדקון קרייתא דארעא דישר' *ib.*; that they should go out and inspect the towns of *Eretz Israel PRK* 253:10; אהן ירידה דצוד{י}ק לי{ה} אתא> בד{י}<ו>ק מהו come investigate for me what is (the nature) of the fair of Tyre *AZ* 39d(16); כד דמך בדקון ואשכחון דהוה מפליג ליה לחורנין after he died, they investigated and found that he had distributed it (i.e. the alms) to others *Pea* 21b(21) // *Šeq* 49b(1); *Šab* 17c(32); *MQ* 83d(43); *Ket* 31b(54); ואנא דלא בדקיתה I who did not investigate it *Tan* 65c(22) // *Ber* 8a(29); נסי{ר}ת ובדקית I tried and investigated *BR* 851:5 [expl. נחשתי Gen 30:27]; *PRK* 422:5; **2. to examine, test:** ד' ידמיה בעא מיבדוק לר' זעירא PN wanted to test PN_2 *Ber* 10d(22); *Švi* 38d(42); *Ned* 37b(44) // *Švu* 34d(15); *Soṭ* 20a(17); לא בעית אלא מיבדקינך I only wanted to test you *Ned* 41a(40); בגין מבדק{ו}<י>ניה in order to test him *Ter* 46d(8); pass.part. ובכל נפשי לא הוות בדיקה לי (the commandment of) "with all my heart" (v. Dt 6:5) wasn't tested in me *Ber* 14b(54) // *Soṭ* 20c(48)

Pa. **to investigate:** לאילין רמכ{ר>ד}קין בחר חמרא concerning those who investigate wine *VRG* 252:2 [expl. לחקור Prov 23:30]
Itpe. **to be tested:** בדא תברקון *TN* Gen 42:15 [H תבחנו]; ויברקון מליכן *ib.* 16
Moreshet, Lex 109. The mng. and corr. form of ד"מבדקינן *Tan* 69a(33) are uncertain.

בדר vb. **to disperse, scatter** (↓מבדר; CPA בדר LSp 23, SA בדר Ham 558:61+) Pa. **to disperse, scatter:** בדר יחכון *TN* Dt 30:3 [H הפיצך]; אבדר *FT* Gen 49:7; יבור *TN* Dt 4:27; *ib.* 28:64; בשעה דמבנשין בדר ובשעה דמבדרין כנ{ו>י}ש when people gather — disperse. When people disperse — gather *Ber* 14d(5) // *MSam* 42:7; ר' יוחנן הוה מבדר סלעין PN would dispense coins *RuR* 138:178; מבור מנוי he would spread out his garments *Er* 23c(14); ונסגוד לרוחא דמבדר עננא let us bow down to the wind which disperses the cloud *BR* 363:6; בדרו גרמיכון disperse yourselves *ŠR* 40d(16); pass.part. איתּ סגין מינהון מבדרן there are more than these scattered in Tannaitic statements *MQ* 81d(19); קרוי מבדרה the dispersed cities *TN* Dt 3:5 [H ערי הפרזי]
Itpa. **to be dispersed, scattered:** נתבדר *FT* Gen 11:4; *TNGl* ib.; תתבדרון *TN* Dt 30:17; יתבדרון *ib.* Num 10:35; אבדרון *ib.* Ex 5:12

[**בהדי** prep. **with** בהדי *BR* 364:1; בהדך *ib.* 338:1
Corrupt form borrowed from TBA; v. Kut, SGA 32; Sok, Leshonenu 33(1969):42].

בהי vb. **to be in disorder** (MH בהי Jast 142) Pe. תהי ובהי bewildered and disordered *FTV* Ex 12:42; *FTP* ib. 15:18; תהיא ובהיא *TN* Gen 1:2; *FT* ib.

בהיימנו adv. **faithfully** (↓היימנו) בהימנו *TN* Gen 16:5; בהימנותא *JMP* 10b(5); *ib.* 29:8

בהל vb. **to he frightened, excited** (↓בבהילו; SA בהל Ham 473:435) Itpe. **1. to he frightened:** ואתבהל וארחת יוסף Joseph was frightened and trembled *TN* Gen 44:19; אתבהלו *ib.* 45:3; Ex 15:15; אתבהילו *FTP* ib. ויבהלון *TN* Dt 2:25 [H וחלו]; תבהלון *ib.* 1:21; 25; **2. to he excited:** כל קרתא מתבהלה the whole town was excited *Yev* 25a(29)

בהקי, det. **בהקיתה**, pl. **בהקיין** n.f. **a skin disease** (√בהק; SA בהקה ST Lev 13:2, Sy בֶּהקיתָא LS 61) sg. *TN* Lev 13:2 [H בהרת]; *ib.* 4; 19; 24; 39; בהקיתה *ib.* 23; 25; 26; 28; 14:56; pl. בהקיין *ib.* 13:38; 39

בהרה n.f. **white spot** (< H בהרת; TO בהרה Jast 143) sg. בהרא זריזא *MMDam* Lev 13:29

בהת (/o) vb. **to he ashamed** (↓בהתה; CPA בהת LSp 23, SA בהת Ham 491:190) Pe. **to be ashamed:** טב לי בהית בעלמא הרין ולא נבהח בעלמא דאתי I prefer to be ashamed in this world, and not to be ashamed in the world to come *TN* Gen 38:25; טב לי נבהות ולא נבהות *FPT* ib.[05]; *Kil* 32b(6) // *Ket* 35a(13); ולא יהוון בהתין למימר they should not be ashamed to say *TN* Num 9:8; *ib.* 15:34; 27:5; ומה אנא בהית בעובדיי am I ashamed of my actions? *Ket* 35a(15) // *Kil* 32b(8) // *BR* 1285:9; דילמ' דאינון בהתין פלגון מן פלג perhaps they are ashamed of one another *Qid* 65b(41) // *San* 23d(16); מלתא דאת בהית בה אמר קדמיי something that you are ashamed of, say first! *BR* 651:5; דאכל מן חבריה בהית מסתכלא ביה one who eats of his friend('s food) is ashamed to look at him *Or* 61b(3); לא בהתין(Var) אילין דסגדין להון those who bow to them (i.e. the sun and the moon) are not ashamed. They see them eclipsed, and they are not ashamed *VR* 730:6 [expl. עול בושת Zep 3:8]; הן נקרא ולא נבהח where (i.e. in what biblical book) can we read and not be ashamed? *Šeq* 45d(52) // *DevR* 9:7; מבהתה(= מן בהתה) מימור לנגרא עבד לי חורי being embarrassed to say to the carpenter: Make me another one (i.e. false tooth) *Šab* 8c(13)
Af. **to put to shame, embarrass:** איך הוא מבהית לן how (that old man) embarrasses us *Pea* 15d(33); ומבהתין ליה דיעביד they embarrass it (i.e. the tree) that it should produce *Švi* 35b(47) // *MŠ* 55d(35); רהוא מבהית(V) לחבריה עד דיעביד ארבעה כיפליסין because it puts to shame the other one (i.e. an unproductive olive tree) until it produces four *k.*-measures *Pea* 20a(11) [expl. בישני Mib. 7:1]; לא תבהית בני מריך do not (i.e. the moon) embarrass your master's children (by appearing in the wrong place) *RH* 58a(47)
Itpe. **to be ashamed:** והוא מתבהית ואזיל ליה he is ashamed and goes away *ŠR* 15d(7)

בֶּהָתָה, det. **בהתתה** n.f. **shame, area of sexual organs** (↓√בהת, בית בהתה; CPA בהתא LSp 23) **1. shame:** sg. לא הוון ידעין מה היא בֶּהָתָה they did not know what shame was *FPT* Gen 2:25[02;

H ולא יחבששו]; *TN* ib.; *FT* ib.; **2. sexual organs and area thereof:** sg. יה<ת>{י} דמחבל בהת *TNGl* Dt 23:2 [H כרוח שפכה]; ואכסי בהתחי I will cover my nakedness *KohR* 28c(10); *ib.* 13

בוז n.m. **disgrace** sg. בגתא ואבגתא בוז וכזבוז Bigtha and Abagtha (Est 1:10) — disgrace and squandering *EstR* 7c(16)

בוטי, det. **בוטיתה** n.f. **cave(?)** (uncertain; ↓ בטיט) pl. כד הינן ערקין באילין בוטיתא when we fled to those caves(?) *Pes* 27b(2)
Lehnw 148, s.v. בטיטא.

בוטנה, pl. **בוטנין** n.f. **terebinth** (*Pistacia terebinthus*; ↓ בטמה) pl. משח דבוטנין ודלוזין oil of (nuts of) terebinths *TN* Gen 43:11; *BR* 1136:1 [expl. Gen ib.]
Löw, Flora 1:191+.

2# בוטנה n.f. **a disease** sg. *VR* 410:1 [expl. זרא Num 11:20]

בוך vb. **to cry** (sec. rt. < ↓ √בכי) Pe. קלהון דעמא בייכין the voice of the people crying *TN* Ex 32:17; קליהון דברייתא בייכין *RuRVar* 88:97; מן גו דאינון בייכין because they cry *Tan* 65b(27) [ref. to מבוכתכם Mic 7:4]; שורין בייכין they began to cry *BRL* 712:1; בייכה *ib.* 1061:5 [expl. הומייה Prov 7:11]

בוכן n.m. **club used as a pestle** (< Akk *bukānu* Kaufman, Influences 45) sg. וכובנה דו כתת ביה a pestle, because he pounds with it *Beṣ* 60c(37) [// *Šab* 16b(3), corr. acc.]

בוכרה n.f. **the first blossoming** (↓ √בכר, בכירו; CPA בבורה LSp 26, SA בכורה ST Gen 25:34(Var)) sg. שירוי בוכרת פירי ארעה the beginning of the first blossoming fruits of the land *FPT* Dt 26:10[23]; *TN* ib.; *ib.* 2; *FPT* Gen 48:7[04]; *FTP* Ex 23:19; בכרת *FPT* Gen 48:7[22]; *TN* Ex 23:16; *ib.* 34:22; Num 18:13

בול n.m. **lump, clump of earth** (MH בול Jast 145) **1. lump:** sg. מסטיכי עבידה בול aromatic gum made into a lump *BR* 1136:1; בההוא רעביד בול in a case where it (i.e. the rice) is made into a lump *Ber* 10b(13); **2. clump of earth:** pl. מקטע בולין(corr.: כולהן[!]) he breaks up clumps of earth *Šab* 13c(12)

בולווטיס, pl. **בולווטין** n.m. **councilman** (< βουλευτής Lehnw 140; ↓ בולי; CPA בולוטיס LSp 23) sg. פלן עחיר נעבירנה בולווטס so-and-so is rich. Let us make him a councilman *BR* 904:2; דאח בעי מתעבדה ארכונטס ובולכ{ו}טס you want to be an archon and a councilman *Tan* 69a(24) // בוליוטין *EchR* 103:6; pl. עבד אריסטון לבולבטייא he made a meal for the councilmen *Ḥag* 77d(44) // *San* 23c(33); *Šab* 13c(57); *ib.* 58 // *Hor* 48c(45); *ib.* 46 [≠ ↓פגן]; בולבטיה דציפורין *Pea* 16a(30)

בולוס n.m. **mirror, glass vessel** (< βῶλος Lehnw 141) **1. mirror:** sg. כהרן בולוס *PRK* 72:7; **2. glass, glass objects:** sg. *ŠabG* 10b(48); pl. אילין בולסייא ... בולס{י}ן סגין *Qid* 60c(9)
Brand, Glass 156+.

בולי n.m. **city council, assembly** (< βουλή Lehnw 140; Sy בוּלָא LS 62) sg. *Yom* 39a(7); כנישתא דבולי the synagogue of the council (building) *Šeq* 50c(53); *Tan* 64a(45); צלמא דבולי the statue (set up by the) council *AZ* 43b(59)
On PT *AZ*, cf. Pal בולא ודמס עבדו צלמיא אלן Cooke, NSI 110:1.

בוסייה n.f. **willful negligence** (↓ √בסי; cf. Sy בְּסִיוּתָא neglect LS 79) sg. מחה בבוסיא יהב כוליה if (the animal) died out of negligence, he pays its entire value; דלא בבוסיא יהב פלגא if not out of negligence, he pays half *BM* 10b(57); *ib.* 58
Lieb, YN 159.

בסם ↓ בוסמן

בוסרן n.m. **disgrace** (↓ √בסר; Sy בּוּסְרָנָא LS 81) sg. מה אנה נפק בבוסרן am I going out in shame? *EchRG* 142:15; *ib.* 11; 13

בוע n. (unclear) ומחזקא באבנא בועה held with stone ... *TN* Gen 50:1

בוע vb. **to swell, blow up** Af. כל עמא {ן}<מ>בעין בלועיהון everyone is blowing up their throats *EchRB* 53:8 [*EchR* ib.: מנפחין]
Pal. **to burp, make a bubbling sound(?)** (Sy אתבעבע LS 82): הוה מבעבע *VR* 487:2 // מכעכע[!] *BR* 1232:18
Moreshet, Lex 113.

בוץ n.m. **linen** (CPA בוץ LSp 23, SA בוץ ST Ex 39:27(Var)) sg. *FPT* Ex 39:27[04; voc; H שש]; *TN*

Gen 41:42; *ib.* Ex 26:31; Lev 6:3; 16:4; בוצה *ib.* Gen 50:1; Ex 39:28

בוצִין n.m. **lamp, light** (< Akk *buṣinnu* Kaufman, Influences 45; CPA בוצין LSp 23, SA בוצין Ham 527:243) sg. ר' זעירא קרב קומי בוצינא PN came close to the lamp *BerG* 12c(22); מי אזיל ליה מלי ליה בוצינא שמן שרפה on going out, he filled the lamp with "oil for burning" *Ter* 48b(15) // *Šab* 4d(7); אדלקון בוצינא *Ter* 45d(3) // *AZ* 41a(58); אילין בעיי ריטפי בוצינא ואילין לא בעיי דיטפי בוצינא some want the lamp to be extinguished, and others do not want the lamp to be extinguished *Šab* 3b(61); *ib.* 8c(61); 15d(53); *Sot* 16d(40); *AZ* 41a(58); fig. בוצינא דאתרא the light of the place *BRV*^{60} 1036:3 [ref. to שוע Gen 38:2, as if < שעווה wax]; pl. בוצינין *TN* Ex 27:20 [H נר]; *ib.* 25:37; Lev 24:2; בוצִינֵיא *FPT* Ex 40:25[04]; וכדו דמית אדלקון בוצינין now that he died, they lit lights *EchRG* 83:4; וטפון בוציניה they extinguished the lamps *BR* 818:5

Brand, Ceramics 338+.

בוצריי adj. **of Boṣra** (Sy בוצריא PSm 473) sg. ר' יונה בוצרייה *Kil* 31c(34); *ib.* 54; *Er* 20d(22); *Beṣ* 61d(3); *MQ* 81b(20); ר' תנחום בוצריה *Šab* 12a(3); *Kil* 28c(18)

Lehnw 142; SY 23+.

בוקלט n.m. **soldier's bread** (< βουκκελαττόν Lampe, Patristic Greek Lexicon 301; Sy בוקלטן LS 87) sg. בוקלטה ההן דשטח the one who spreads out (to dry) a loaf *Šab* 10a(40); בוקלוטה *ḤalG* 57d(64) [expl. הקנובקאות Mib. 1:5]

M. Halloun, Studia Orientalia Christiana Collectanea, 19(1986):187+; cf. Lieb, YK 138.

בוקלס n.m. **staff** (< βάκλον, Lat. *baculus* Lehnw 162; Sy בוקלסא LS 87) sg. קם נסב בוקלסה וחברון ויהב ההוא בוקלסה ביידה דרבה דהוה ביניהון he took the staff and broke them (i.e. the idols) and placed that staff in the hand of the biggest among them *BRV*^{60} 362:3 [מקלה]

בור vb. **to be fallow** (בייר; Sy בור LS 63, TA בור Jast 148) Pe. ואורעא לא חבור the land will not be fallow *TN* Gen 47:19

Moreshet, Lex 109.

בורגנר n.m. **tenant farmer(?)** (בורגר) sg. אתא גביה בורגנרה his tenant farmer approached him *AZ* 43d(35)

On πύργος farm building, v. Sperber, Greek 116+.

בורגר n.m. **farmer** sg. {כ}<בורגרוחה לשם {כ}<בורגר a farmer called by farming *BR* 337:8 [expl. איש אדמה Gen 9:20]

Our word is to be connected with πύργος farm building (v. Sperber, Greek 116+).

בורגרו, det. **בורגרותה** n.f. **farming** בורגר

בורי, det. **בוריתה** n.f. **alkali** (BH בורית HAL 152) sg. {י}<ו<ריחה *Šab* 12b(4) [expl. בורית Mib. 9:5]

Löw, Flora 1:637.

בוריי n.m. **ignorant person** (Sy בוּרָא LS 63) sg. *Qid* 61a(34) [expl. מחזיק כפלך 2Sam 3:29]; pl. רש לה על בוריי he interpreted it for the ignorant people *VRQ* 391:4; בורייה *VR* ib. // *KohR* 30a(4)

דרדס בוריס

בוריריק n.m. **type of garment** sg. {מ}<א>לבשוני בוריריקא dress me *Kil* 32b(5) // בורריקא *Ket* 35a(13)

Lehnw 144; correct rdg. and exact mng. uncertain.

בורמה n.f. **shield(?)** sg. בורמא לאספריסא as a shield to a ... *EchR* 127:2 [expl. כמטרא לחץ Lam 3:12]

Geiger, AAC 49, s.v. אספריחא.

בורסיי adj. **of Bursa** m.pl. קברוניה בורסאיי גבון the people of Bursa buried him near them *MQ* 82c(24)

בורסקי n. **tannery** (< (τέχνη) βυρσική Lehnw 147) sg. *ŠR* 7d(17)

בוש n.m. **sickness** (√באש; CPA בוש LSp 22, SA באש Ham 468:297) sg. ויפול לבוש he will fall sick *FPT* Ex 21:18[01; H ונפל למשכב]; ובוש ומרע sickness and illness *Am* 17:18; *ib.* 31; בוש רב *Hem* 18; *ib.* 26; pl. בושין *TN* Dt 28:59 [H חלים]; *ib.* 61

בות n.m. **an unclean bird** sg. {י}<ו<חה *TN* Dt 14:13 [H ראה]; ותה *FTV* ib.; *TNGl* ib.

בות vb. **to spend the night** (בית אבחותה; CPA בות LSp 23, SA אביח ST Gen 32:22) Pe. **to spend the night:** ובת *TN* Gen 28:11 [H וילן]; *TNGl* ib.

Af. **1. to spend the night:** אביח *FPT* Gen 32:22[03; H לן]; *ib.* 14; *TN* ib.; אביתו *ib.* 31:54; אביתן *ib.* 19:2; וביתו *ib.* 24:54; נבית *ib.* 19:2; למבתה *ib.* 24:23; **2. to keep overnight:** יבית *ib.* Ex 23:18 [H ילין]; *ib.* 34:25; Lev 19:13; Dt 16:4; חבית *ib.* 21:23

בז, det. **ביזה** n.m. **breast** (CPA בז LSp 24, Sy בָּזָא LS 64) sg. ליט ביזה may the breast be cursed *BR* 39:2 // *Kil* 27b(14) // pl. ליטין ביזייא *PRKVar* 40:4; חיטי ביזייא nipples of the breasts *Ḥag* 77d(49) // *San* 23c(37)

Löw apud Lehnw 149.

בזבוז n.m. **squandering** (↓ √בזבז) sg. בוז ובזבוז *EstR* 7c(16) [בוז↓]

בזבוי n.m. (unclear) sg. בזבוייך *ŠR* 37b(28)

בזבז vb. **to waste, squander** (↓בזבוז; CPA בזבז LSp 24) Quad. ארמלתיה דר׳ שובחי הות מבזבזה בניכסיה PN's widow squandered her property *BB* 16d(43) // *Soṭ* 19a(28); מבזבזין ״בנכסייה״ *ib.G* 30; בזבזא בהקדישא <מ>בזבז{ה} בנכסייא הוה *BB* 17d(11); to waste sacred property *Šab* 4d(13) // *Ter* 48b(21)

Moreshet, Lex 110.

בוז n.m. **despoiler** (↓ √בזז; Sy בזוזָא LS 64) pl. בז{י}<ו>זין בני בז{י}<ו>זין אתון you are despoilers sons of despoilers *ŠR* 37b(28); *SYAP* 17:32

בזז (pf. בזז, בז, imp. יבח) vb. **to despoil** (↓ בזוז, ביזה; CPA בז LSp 23, SA בזו ST Num 31:9) Pe. בז<נ>ן *TN* Dt 3:7 [H בזזו]; *TNGl* Gen 34:27; *ib.* 29; *TN* Num 31:9; *ib.* 32; בזו *ib.* Gen 34:29; בזון *ib.* 27; אבוז *ib.* Ex 15:9; חבזון *ib.* Dt 20:14; למיבז *TNGl* Gen 15:11; מן דירות ולא מן דבזין ליה from an heir, and not from one for whom they despoil *ŠR* 37b(29); *PRK* 161:7; pass.part. בזיז *EchRB* 63:6

בזי vb. **to expose, scorn, disgrace** (↓ בזיון, √בסי; SA בזי Ham 525:201) Pa. **1. to expose, reveal:** עריתה דאחתה בזי he exposed his sister's nakedness *TN* Lev 20:17 [H גלה]; *ib.* 19; Num 15:31; Dt 27:20; את בזית עריתה דאבוך you revealed your father's nakedness *BR* 340:6 [≠ √בסי]; **2. to scorn, disgrace, treat with contempt:** a. w. dir. obj.: פתגמא דה׳ בזי he scorned the word of God *TN* Num 15:31 [H בזה]; *ib.* Gen 25:34; Ex 22:27; דיקלוט חז{י}רא בזינן דיקליטיאנוס מלכא לא בזינן we treated Diclot, the swineherd, with contempt. We did not treat Diocletian, the king, with contempt *Ter* 46c(8); למה הוא מבזי לן why does he disgrace them? *Ber* 4c(57); *BR* 632:6; *VR* 802:6; *PRK* 144:10; *Ter* 46c(7); וחפשין בר נשא בשוקא ומבזין ליה do (we) grab s.o. in the street and disgrace him? *San* 25a(50); b. w. על [cf. Sy פָּסָא עַל PSm 545]: והוות מבז<י>ה עלוי(text) : עליו) she disgraced him *BRL* 154:7 [in H context, *ib.* 883:3] Itpa. **1. to be exposed:** ואחבזי במ[צע] משב[ניה] he was exposed in the middle of his tent *TNGl* Gen 9:21 [given as rdg. of Sura; other rdg.: ואחפרסם; H ויחגל]; 2. **to be disgraced:** ויחבזי אחוך *TN* Dt 25:3 אין מטת מבזייא טב לי אנא ולא את [ונקלה H] if it comes to being disgraced, better I than you *Pea* 15c(51); *ib.* 21a(32); **3. to disgrace oneself:** ושמע קלהן מחבזי בשוקא he heard them disgracing themselves in the street *Ket* 34b(60) // *BRV*^{60} 154:5

בזידנו adv. **intentionally** *TN* Dt 17:12 [H בזדון]; *ib.* Lev 24:12; Num 9:8; 15:34; *TNGl* Lev 24:12; *ib.* Num 9:8; 15:34; בזדנו *TN* Num 27:5; בזידינן [!] *ib.* Dt 18:22

בְּזָיוֹן n.m. **disgrace** (< MH בזיון Jast 153; ↓ √בזי; TBA בזיונא Jast ib.; cf. Sy בְּסִינָא LS 79) sg. *FPT* Gen 38:23[04; H בוז; voc]; לביזיון *TN* ib.; בזין *TN* ib.; הוא לן בזין *ib.* 34:14; ביזין *AZ* 39b(20); אנא חייב לך do I owe you this disgrace? *Ter* 46a(32) // *PRK* 176:1; דאנן דביזיך דבוותכון that we are (people of) disgrace like you? *BR* 818:5

Peri, Morph 74.

בזייל n.m. **outskirts of a city** (TBA ביזלי pl. Jast 160) pl. בזייליה *BBE* 14c(54) [expl. שייריה Tib. 3:5]

בזיך n.f. **censer, vessel** (SA בזיך ST Num 7:20(Var)) sg. בזיך חדא *FTV* Num 7:14 [H בף]; pl. בזיבין *TN ib.* 84; 86; בזיכייה *ib.*; בזיבוי *ib.* Ex 25:29

Brand, Ceramics 287+.

בזימנה ד־/בזמן conj. **when** (↓זמן; Sy בזַבְנָא ד־ when PSm 1078) בזמן דחהוי מני *TN* Ex 30:12 [H כי] בזמן דמהלבין ו{מ}עלין בבתי בנישת{ה}<כ>ון [תשא] when you go and enter your synagogues *FTP* Dt 28:6; בזמנה די נפק מחרן when he left GN *TN* Gen 12:4; בזמנה דאת ידע ליה זכו when you can testify in his defense *ib.* Lev 19:16; בזמנה דמיתו עם בנישתה when the people of the congregation died *ib.* Num 26:10; Gen 16:16; Num 35:19; Dt 4:30;

25:19; 34:7

בזמן prep. **at the time of** (↓זמן) a. before nouns: בזמן יומא דין *TN* Gen 17:26 [H בעצם היום הזה]; *ib.* Ex 13:4 Num 28:26; b. before verbal nouns: בזמן אפקתהון on their going out *ib.* Lev 23:43; Num 1:1; Dt 16:6

בזע n.m. **cracked piece** (↓√בזע; CPA בזע LSp 24) sg. הדין ביזעה *ŠR* 29b(23) // ביזא *VRK* 425:6

בזע vb. **to rend, split** (↓בזע; CPA בזע LSp 24, SA מבזע Ham 519:41) Pe. **to rend:** pass.part. מאנוי בזיעין his garments are rent *EchRB* 67:4; *TNGl* Num 20:29; *TN* Lev 13:45; מאנין דלא בזיעין garments which are not rent *BREd* 1292:4 [↓סנטורין]

Pa. **1. id.:** a. w. obj. [v. CPA Jo 2:13]: בזעו לבושיהון they rent their clothes *TN* Num 14:6; *FPT* Gen 37:29[05]; *TN* ib.; ואייתי מאנין טבין דשובתא ובזעון he brought good Sabbath clothes and rent them *BM* 8d(33) // *MQ* 83d(13) // *San* 20a(11)[!] // *Hor* 47d(58); מבזע פירפיריה he rent His purple (i.e the Temple curtain) *PRK* 251:8 // *EchRB* 43:2; *Tan* 64c(4); pass.part. מאנוי מבזעין *Kil* 32b(11) // *Ket* 35a(18); b. used absolutely w. על: ושמע דדמך ובזע עלוי he heard that he died, and he rent (his garment) because of him *BM* 8d(30); *ib.* 41; *TN* Lev 13:45; **2. to split:** בריסא דההוא גברא קומך בזעה my stomach is before you. Split it *PRK* 372:3 // *KohR* 29c(26); יהב ליה בקרנתיה ובזע ליה ללויתן he smote it with his horns and split the Leviathan *VRK* 278:1

Itpe./a. **1. to be rent:** והוא מחייט ליה מן הכא ומתבזע מן הכא he sews it (i.e. the garment) on one side, and it is rent on the other *EchRB* 53:1; **2. to be split:** a. bodies of water: ואיתבזע ימא the sea was split *San* 25d(25) [cf. ובזע יאמא *Naveh* 91:4 (Dura Europos)]; *FPT* Dt 1:1[26]; *TN* ib.; *AZ* 42c(9); ואתבזעו מיא *TN* Ex 14:2; *FPT* Gen 7:11[05]; b. earth: ואתבזעת *TNGl* Num 16:31 [H ותבקע]; c. wine jug: ארמייא איתבזעת דיקיה the gentile's wine jug split open *AZ* 41c(4) [cf. Sy זְקָא מבזעָן PSm 504]; ההן רנגיר בזקה והיא מבזעא בידיה one who pulls a wine jug, and it splits open in his hand *Qid* 60b(5) // *AZ* 45a(14)

בזק n.m. **broken piece of pottery, small stone** (Sy בזקא small pebble LS 65) pl. Var)באילין בזיקיא (בזקיה like those small stones *PRK* 31:1

Löw, Lehnw 147.

בזק vb. (unclear) Af. <ת>דבזק *BM* 11a(13) [expl. הבריקה Mib. 6:3; cf. *ib.E:* ראבזק]

Cf. *BBM* 78b: אבזקת. Lieb, TK 9:251, n.19, suggests: "(the ass's) eyesight became defective/became mad."

בחילוף prep. **instead of** (↓חילוף) w. suf.: ומקרבין אחרנין בחלופיהון and they sacrifice other animals instead of them *EchRB* 143:3

בחיר adj. **chosen, select** (↓√בחר; CPA בחיר LSp 24) sg. מר בחיר chosen myrrh *TN* Ex 30:23; *FTV* ib. חמר בחיר select wine *TN* Num 28:7; *FTV* ib.; pl. גוברין בחירין select men *Ḥag* 77d(61); *ib.* 78a(7) // *San* 23c(46); *ib.* 52; ארתיכיא בחירין select chariots *FTP* Ex 14:7

בחליטין adv. (unclear) הך דאתה בחליטין ייזל בחליטין just as he comes (into the world) in so will he leave the world in *BRV*^{60} 399:3 // *KohR* 16c(28)

For a discussion, v. MY ad loc.

בחן vb. **to test, check** (Sy בחן LS 65) Pe. דלא בחנון כל מתנייתא מיניה they did not check the Mishnayot from him *MŠ* 55d(27); רבחנת ר' ליה כל מתניתא *ib.* 25

Eps, MNM 353.

בחר vb. **to choose** (↓בחיר; CPA בחר LSp 24, SA בחר Ham 514:389) Pe. **to choose:** בחר *FPT* Ex 17:9[23; H id.]; *TN* Gen 13:11; *ib.* Dt 10:15; בחרו *ib.* Gen 6:2; ובחרתן *ib.* Dt 30:19; למבחר *ib.* 4:34; כאינש דבחד פרנה ראימיה like one who chooses his mother's *ketubba BR* 394:6; לאו כולא מינך מיבחר it is not only up to you to choose and take what you want *San* 21a(7)

Af. **to cause to choose:** אנא ואת מבחרין ומסבין מה דנן בעיין you and I instruct (the two judges) to choose and to take what we want *ib.*

Itpe. **to be chosen:** אתבחר אימרא the ewe was chosen *TN* Lev 22:27; אתבחר גדייה *ib.*; דיצחק אתבחר לעלתא that Isaac was chosen for an offering *FPT* Gen 22:5[11]; טובוי דאתבחר ביה happy is the one chosen by him *MSam* 70:4 [expl. תבחר Ps 65:5]; אתבחר זהרה לקידוש ירחין the moon was chosen for the sanctification of the months *SYAP* 36:1

בחר #2 vb. **to cut down** Pa. כד מבחר בקלופייתה when he cuts the peels *Šab* 10a(47); *ib.* 49[!]; מבתרין הדסה cutting the myrtle *Suk* 53d(2)

Lieb, OY 49 (Sy etymology is incorrect); id., YK 139.

בחרו, det. **בחרותה** n.f. **youth** sg. בימי בחרות{י}ך in the days of your youth *KohR* 29d(28)

בטויטה adv. (uncertain; ↓ ביטה) בטויטא *VR* 575:3 [expl. בטוחות Job 38:36]
Margulies, ad loc., compares our word with טיטריא TgPrAr 9:17 (v. Levy, TW 1:299), but this word itself is uncertain.

בטומרה adv. **in secret** (↓ √טמר; CPA בטומרין, בטמורין secretly LSp 76) *TNGl* Num 12:8; *TN* Dt 13:7 [H בסתר]; *TNGl* ib. 27:24; *FTV* ib. 12; *TN* ib.; *TNGl* ib.

בטי, det. **בטיתה** n.f. (uncertain)
↓אבטי; prob. corrupt.

בטיח n.m. **melon** (MH אבטיח Jast 5) pl. בטיחיה *TN* Num 11:5 [H אבטחים]; אבטיחין *San* 25d(44)
Löw, Flora 1:550+.

בטיטה n.f. **cave(?)** (↓ בוטי) sg. בחדה ביטיטא דטבריא in a cave of Tiberias *BR* 283:5
Lehnw 148; mng. and etym. uncertain.

בטיל adj. **of no effect, idle** (↓ √בטל; Sy בְּטִיל LS 66, CPA בטל LSp 24) sg. בטיל הוא על גב פחילות it (i.e. the vinegar) has no effect on the wicks *Šab* 4d(11); בטל הוא is he idle? *MSam* 62:10; <מי>לא בטא<י>לה a vain word *Šab* 8c(17); pl. בטילין אתון בטילין you are idle *TN* Ex 5:17 [H נרפים]

בטל (a/) vb. **to be invalid, eliminate** (↓ בטיל, בטלון; CPA בטל LSp 24, SA בטל Ham 454:145)
Pe. **1. to be invalid, cease:** בטלה גזירתא the decree is invalid *San* 21b(30); *KohR* 23b(16); *ib.* 28c(25); *TN* Dt 32:1; **2. to be idle:** ובטלת כל מדינתא the whole city was idle *Ḥag* 77d(38) // *SanAs* 23c(28)
Pa. **to abolish, make void, eliminate:** בטל אבוה יתיה her father made it (i.e. the vow) void *TN* Num 30:6; *ib.* 12; 13; אין בטלית חדא מילה מן הדין if I have abolished one thing from this book of the Law *Tan* 66d(37) // *PRK* 377:2; הוא מבטל דעתיה he abrogates his opinion *Giṭ* 44d(31); ואחון בעיי מבטלה מצווחא מינן and you want to abolish the commandments from us *Ber* 4c(23); לית אנא מבטלה ענתי I am not able to abolish my appointed time *Soṭ* 24b(53); *Bik* 65c(51); תבטלון חמירא you should eliminate leaven *TN* Lev 2:13
Itpa. **to be abolished, eliminated:** תבטל שמועה מיקמי מחניתא the legal tradition should be abolished in the face of the Tannaitic tradition *Ket* 29b(19); נעביד בית וועדא דלא ייבטל let us make a house of assembly that won't be eliminated *Meg* 71d(33); *Ber* 7c(15)

בְּטָלוֹן n.m. **loss of time** (↓ √בטל) sg. אגר בְּטָלוֹנֵה wages of his loss of time *FPT* Ex 21:19[01; H שבחו]; *TN* ib.

בְּטָמָה, pl. **בטמין** n.f. **terebinth** (*Pistacia terebinthus L.*; ↓בוטנה; Sy בֶּטמתָא LS 67) pl. משח דְּבָטְמִין oil of (nuts of) terebinths *FPT* Gen 43:11[04]
Löw, Flora 1:194+.

בטן n. **womb** (↓ √בטן; H בטן HAL 116) sg. חרין בבטנה two (fetuses) in her womb *EchR* 50:5

בטן vb. **to be pregnant** (↓ בטן, בטנה, 2# בטנה; CPA בטן LSp 24, SA בטן Ham 452:89+)
Pe. בטנה חריין she is pregnant with twins *BR* 1264:4; *EchR* 50:1; *EchRB* ib.; *ib.* 5

בטנה n.f. **pregnant woman** (↓ √בטן; CPA בטנא LSp 24, SA בטנה Ham 452:90) pl. וכל בטנתה ידחלן מן מותה all the pregnant women will be afraid of death *SYAP* 36:56; צווחה רבה בכל ב{י}טנתה a great shout among all the pregnant women *ib.* 35

2# בטנה n.f. **pregnancy** (↓ √בטן; Sy בֶּטנָא LS 67) sg. ט' ירחי בטנתא nine months of pregnancy *EchRB* 49:2; *EchR* ib.

בי, בית n. **bet, second letter** (↓בי) בי *BR* 569:4; בית *Ned* 38a(58); *PRK* 30:2
Nöld, Beitr 126+.

ביב n.m. **underground conduit** (< Akk *bību* Kaufman, Influences 43; Sy בִּיבָא LS 62) sg. ביבא דמדינתא the underground conduit of the city *Tan* 68d(57) // *EchRB* 102:2[!]; *EchR* 68:17[!]; pl. בחד מן ביביא דמדינתא *EchRB* ib.; *EchR* 102:2[!]

ביבני n.f. **bathhouse** (< בית בני; ↓בני) sg. הו{ה}<ח> ההיא ביבני אזייה that bathhouse was heated *Ter* 46c(6); *Šab* 11c(16) [≠ ↓אמבטי]; *BR* 307:4; *MQ* 80b(48); <ב>בני{ד} *TNGl* Lev 16:29

ביד prep. **through, by means of, with the help of** (↓יד; CPA ביד LSp 78) a. w/o suf.: *TN* Gen 38:20 [H id.]; *ib.* Lev 16:21; Dt 32:30; ושלחת עירובה ביד ברה she sent her *'eruv* through her son *Er* 24d(1); *EchRB* 67:13; b. w. suf.: תרין מילין סלקון בידיכון two things came up (from Babylonia) with you *Suk* 54b(47)

בידין n.m.pl. **conjuring** (↓√בדי(?); TA בדין Levy, TW 1:81) pl. וברנש די יסתכל בתר בידין a man who looks after conjuring *TNGl* Lev 20:6 [H אוב]

ביזה, det. **ביזתה** n.f. **spoil** (↓√בזז; CPA ביזא, בזא LSp 24, SA בזה ST Num 14:31) sg. איבוז מנהון ביזא רבא I will greatly despoil them *FT* Ex 15:9; *TN* ib.; ביזת בעלי דבביכון the spoil of your enemies *ib.* Dt 20:14; *FT* Num 24:8; לביזה *TN* ib. 22; *FT* ib.; *TN* ib. 14:3; 31; Dt 1:39; וכל נשיא לביזה all the women for spoil *KohR* 28c(18); יום דביזה *EchR* 24:13; בערביא צווחין לביזתא עדיתא in Arabia they call spoil *'adi ib.* 118:5; ית כל בזתא וית כל עדיתה *TN* Num 31:11; *ib.* 12

ביטה n.f. (unclear; ↓בטויטא) sg. הדה ביטה *VRG* 575:3 [expl. בטוחות Job 38:36]

ביטי, det. **ביטיתה** n.f. **caper, bud of a caper bush** (TBA בוטיתא Jast 144) sg. אילין ביטיתא *Mas* 51c(6)

Löw, Flora 1:326.

בית, ביי, cs. **בֵּית**, det. **בַּיְיתָה**, w.suf. **בַּיְית־**, pl. **בתין** n.m. **house, place** (↓ מרי בר ביי, אינש בייתה, compounds with בית; CPA בי, באי, cs. בית־ LSp 26, SA בית ST Ex 12:30) בֵּית *FPT* Gen 46:28[04]; בַּיְיתָה *ib.* Ex 22:7[01]; ביי *BR* 852:6; *EchRG* 84:3; בית *FPT* Ex 12:3[23]; cs. בית *FPT* Gen 31:47[03]; det. בייתה *TN* Lev 14:48; w. suf.: 1sg. בייתי *ib.* Gen 30:30; 2m. בייתך *VR* 807:4; f. בייתיך *TN* Dt 21:13; 3m. בייתיה *ib.* Gen 46:27; f. בייתה *ib.* Ex 1:21; 3m.pl. בייתהון *ŠR* 35d(39); pl. בתין *TN* Dt 28:30; cs. בתי *ib.* Lev 25:33; det. בתייה *ib.* Ex 12:13; w. suf.: 2m.sg. בתיך *ib.* Ex 10:6; 3m. בתוי *BR* 574:5; 1pl. בתינן *FPT* Ex 12:27[23]; 2m. בתיכון *ib.* 15; 3m. בתיהון *ib.* 27;- **1. house, place:** a. general: sg. ראובן בעי ביי שמעון בעי ביי Reuben wants a house, Simeon wants a house *BR* 852:6; חד ביי *EchRG* 84:3; *San* 25d(30) [text: כיי]; *BR* 154:6[!]; בית *FPT* Ex 12:30[23]; *TN* Gen 33:17; *ib.* Dt 20:5; חד בית חיוי דביית a house snake *Ter* 46a(30); אולומרמרין a house completely of marble *ib.* 45d(51); ונחית שבית בבייתיה he went down to spend the Sabbath in his house *MŠ* 56a(12); *Pea* 21a(27); והוה ידע מה בבייתיה he knew what (the situation was) in his house *BR* 1232:12; בביתיה דחבריה in his friend's house *Dem* 24a(51); בביתיה דמרה in its master's house *BR* 648:6; ולית היא גו בייתה she is not in the house *Yev* 10b(20); *Pea* 21a(31); *Kil* 32a(11); *Švi* 35b(17); *Ter* 45c(38); *Giṭ* 47c(9); *Švu* 37d(24) [≠ ↓שוק]; חד בד נש שביק ביתיה פתיח a certain person left his house open *Pea* 17d(14); pl. בתין *TN* Dt 28:30; *San* 21d(46); זעלין(V) דמכין בבתיהון they enter and sleep in their houses *Mas* 49d(29); *ŠR* 36a(5); *TN* Gen 42:19; *ib.* Dt 7:26; b. parts thereof: 1) רייטוניה דביתא bonding course of the house *EchRB* 55:5; 2) עמודיה דבייתא the pillars of the house *EchR* 47:20; 3) רישא דבייתא the top part of the house *ib.* 18; 4) שריתה דביתא the beam of the house *ib.* 55:3; 5) תינייתא דבייתא the second floor(?) of the house *MŠ* 55c(17); 6) sg. תרע ביתיה the door of his house *KohR* 4b(27); pl. תרעי בתיכון *TN* Dt 6:9; c. ref. to the Temple [cf. MH הבית Jast 168]: דלית ביתא הרין חריב ביד הדיוט this "house" will not be destroyed by an ordinary person *EchRB* 67:13; *Tan* 69a(30) // *EchRB* 152:17; **2. household:** sg. אילין דבית נסייא those (people) of the Nasi's household *BR* 951:1; *ib.* 994:2; *Kil* 32a(59) // *Ket* 35a(2) // *Ber* 11c(53)[!]; אילין דבית ר' ינאי *ib.* 10b(29); *Švi* 38c(47); *Šab* 7d(19); *PesG* 29c(52); *Šeq* 48d(45); *Soṭ* 24c(29); **3. school:** sg. ותני דבית רבי (the disciples of the) school of Rabbi learn *Šab* 6c(34); *Šeq* 50c(58); *Soṭ* 23c(44); *Meg* 73a(40)

On the form ביי, v. Sok, GF 142, n. to l. 11, w. prev. lit.

— **בית אב**, pl. **בית אבהן** n.m. **father's house, clan** (Sy בֵּית אַבָּהָתָא patriarchal house PSm 479) **1. father's house:** sg. דהדן רפשה מן <ד>בית אבא that kick is from my father's house *BR* 1158:2; pl. בית אבהתה the house of her fathers *JMP* 2:28; *ib.* 31:9; **2. clan:** sg. בית אבא *TN* Num 3:24 [H בית אב]; *ib.* 25:14; pl. בית אבהתה *ib.* 1:4 [H בית אבות]; *ib.* 18

Friedman, JMP 1:308.

— **בית אבלה** n.m. **house of mourning** (↓אבל) sg. *ŠR* 39c(20)

— **בֵּית אֲבָתוּתָה** n.f. **sleeping place** (↓√בות; SA אבתו Ham 503:63) sg. לבֵּית אֲבָתוּתָא *FPT* Gen 43:21[04; H אל המלון]; *TN* ib.; *ib.* Ex 4:24; Gen 42:27[!]

Peri, Morph 61.

— **בית אולפן** n.m. **house of instruction** (↓ אולפן) sg. בבית אולפנה *TNGl* Ex 40:20

— **בית אחסנו** n.m. **place of inheritance** (↓ אחסנו) sg. בטור בית אחסנותך *TN* Ex 15:17 [H בהר נחלתך]

— **בית אף** n.m. **nose** (↓ אף) sg. בית אפיה *TN* Gen 24:47 [H אפה]

— **בית אפין** n.m. **forehead** (↓ אפין) sg. בית אפוי דאהרן *TN* Ex 28:38 [H מצח]; בית אפיכון *ib.* 13:9; 20:20; Dt 11:18; 14:1

— **בית בהתה** n.m. **place of sexual organs** (↓ בהתה) sg. בבית בהתתיה *TN* Dt 25:11 [H במכשיו]

— **בית גירין** n.m. **quiver** (↓ גיר; Sy בֵּית גְּאוֹא PSm 482) sg. בית גירין *TN* Gen 27:3 [H תלים]

— **בית גנזין** n.m. **treasure house** (BA בית גנזיא KBL 1062, Sy בֵּית גְּנָא LS 70) sg. ועול לבית גנזי enter into my treasure house *KohR* 28c(35)

— **בית דבוק** n.m. **place of joining** (↓ רבוק) sg. בבית דבוקה *TN* Ex 26:4 [H בחברת]; *ib.* 5; 10; 36:11; 12; בית רבוקה *ib.* 28:27 [H מחברתו]; 36:17; 39:20; בבית ריבוקה *ib.* 36:12

— **בית דין** n.m. **court** (↓ דין; CPA ביתא דדינא LSp 43, Sy בֵּית דִּינָא LS 70) sg. *Švu* 38a(1); בית דין חורן another court *RH* 58d(7) // *San* 18c(21); תרע בית דינה the gate of the court *TN* Dt 22:15

The form בי דינא, a corruption from TBA, is occasionally found (e.g. *BB* 13b(41); *Švu* 37b(28)).

— **בית וועד** n.m. **academy** (Sy בֵּית וַעֲדָא PSm 484) sg. מילין רצריכין לרבנין בבית וועדא matters which are in doubt to the Rabbis in the academy *Bik* 64b(6); מילין רשמע מן אבוי בבית וועדא things which he heard from his father in the academy *Meg* 75c(22); ברומשא נחית לבית וועדא he went down to the academy in the evening *Ber* 5c(49); *Pea* 15c(37); *Dem* 22a(14); *Kil* 32b(41); *Ter* 46b(56); *Bik* 65c(43); *ib.* 56; *Yom* 40c(47); *Beṣ* 60c(54); *Meg* 71d(33); *ib.* 72b(22); *Ḥag* 77b(12); *Ket* 35a(48); *Giṭ* 48a(20); *Qid* 61b(26); *ib.* 62b(11); *BQ* 6d(48); *San* 19d(63) // *Hor* 47a(37); *ŠR* 40c(20)

— **בית זייתה** n.m. **olive garden** (↓ זיית; Sy בֵּית זֵיתָא PSm 485) sg. בית זיתא *VR* 689:3

— **בית זרע** n.m. **portion of land fit for sowing** (↓ זרע; Sy בֵּית זַרְעָא PSm 485) sg. *TN* Num 20:5 [H זרע]

— **בית תבוש** n.m. **prison** (↓ בית חבושי; Sy בית חַבּוּשְׁתָּא LS 213) sg. בית חבושה *FPT* Gen 40:14[05]; *ib.* 15; Ex 12:29[23]; בית חב{י}<ו>שה דר' עקיבה PN's prison *Yev* 12d(55)

— **בית חבושי** n.m. **prison** (↓ √חבש; CPA בית חבושיא Is 42:7, Sy בֵּית חַבּוּשְׁיָא LS 70) sg. בית חבושיה *TN* Gen 39:21 [H בית סהר]; *ib.* 22; 40:3; 5; בית חבושיכון *ib.* 42:19

— **בית חקל** n.m. **field** (↓ חקל) sg. חד בית חקל *VR* 689:1; הדין בית חקלא *ib.*

— **בית יקידה** n.m. **place for burning portions of the sacrifice** (↓ יקירה) sg. בבית יקידתה *TN* Dt 9:22 [H בתבערה]

— **בית יקר** n.m. **house of honor** (cf. in euph. sense Sy בֵּית אִיקָרָא latrine PSm 480[lex]) sg. הוי שלם בית יקרי be in peace, my house of honor (i.e. the Temple) *EchR* 29:21

— **בכנישה, בית כנישה** n.m. **synagogue, school** (↓ כנישה; Sy בֵּית כְּנוּשְׁתָּא LS 70) **1. synagogue:** sg. בי כנישתא *KohR* 9b(13); בית כנישתכון *TN* Dt 28:19; *EchRB* 152:20; pl. בתי כנישן *SYAP* 43:11; **2. school:** sg. ווי דלא אזל ברי לבכנישתא woe, that my son did not go to school *BR* 247:7

On the spelling בכנישה, v. Kut, Studies 274 (Heb).

— **בית כנשו** n.m. **gathering place** (↓ כנשו) sg. ולבית כנשות מיא *FTP* Gen 1:10 [H ולמקוה המים]; בית כנשות {ר}מיי *TNGl* Lev 11:36

— **בית כסייה** n.m. **one of the stomachs of a ruminant** (↓ כס; MH בית הכוסות Jast 623) sg. בית כסא // *KohR* 21a(11) *VR* 64:9 בית {מ}כ<כ>סייה

— **בית כרב** n.m. **plowed field** (↓ כרב) sg. ר' חר בית כרב *Ket* 29b(25)

— **בית כרם** n.m. **vineyard** (↓ כרם; cf. Sy בֵּית כַּרְמָא GN PSm 487) sg. חר בית כרם *PRK* 403:1 // *VR* 689:2; בית כרמא *Ket* 32b(11)

— **בית מדור** n.m. **dwelling place** (↓מרור) pl. בית מדוריכון *FPT* Lev 23:3[06; H משכתיכם]; *ib.* 14; 17; 31

— **בית מדמוך** n.m. **place for lying down** (↓מדמוך) sg. בית מד{ב}<מ>וך *TNGl* Lev 15:24 [H המשכב]; בית מדמכא דאבוי *FTP* Gen 2:24

— **בית מדרש**, pl. **בתי מדרשין** n.m. **house of study** (↓מדרש; MH בית המדרש Jast 735) a. general: sg. חד בית מדרש *MQ* 83c(37) // *BerV* 4b(32) // *MSam* 103:7; בית מדרשא דשם רבה the house of study of Shem, the great *TN* Gen 25:22; *TNGl* ib. 27; כל רבנין דעלין לבי מדרשא all the Rabbis who enter the house of study *Giṭ* 45b(12); *BB* 15c(4); *KohR* 29a(7); מה חידות הוה לכון בבי מדרשא יומא דין what new interpretation did you have today in the house of study? *BQ* 6d(49); pl. בתי מדרשייה *FPT* Gen 30:13[05]; בתי מדרשיכון *TN* Dt 33:18; *FT* ib. 28:6; *TNGl* ib. 18; b. w. GN: בית מדרשא דציפורין (G)בית *Pea* 20b(24); בית מדרשא דטיבריא *Hor* 48a(55) // *VR* 113:2; *RuR* 88:96; c. parts thereof: תרעא מציעיא דבי מדרשא the middle door of the house of study *Ber* 11c(55); עיליתא דבי מדרשא the upper chamber of the house of study *San* 23c(4); אוירא דבי מדרשא the open area of the house of study *Meg* 74a(49); d. w. ↓√דרש: ר' אחא דרש בבית מדרשא *Tan* 64a(44); ר' יוחנן יתיב דריש בבית מדרשא דר' בנייה PN expounded while seated in PN_2's house of study *Hor* 48b(22); *Šab* 13c(60) // *BM* 8d(37)

— **בית מלכו** n.m. **kingdom, palace** (↓מלכו; Sy בֵּית מַלכוּתָא PSm 489) **1. kingdom:** sg. בית מלכותה דעוג *TN* Dt 3:4 [H ממלכת עג]; *ib.* 10; 13; **2. palace:** sg. הוי שלם בית מלכותי be in peace, my palace (i.e. the Temple) *EchR* 29:21

— **בית מנוחה** n.m. **house of rest, an appellation of the Temple** (↓√נוח; SA מנותה Ham 516:417) sg. בית מוקדשא דאיתקרי בית מנוחה the Temple which was called "the house of rest" *FTV* Gen 49:15; *TNGl* ib.

— **בית מקדש**, det. **בית מ(ו)קדשה** n.m. **Temple** (in Jerusalem; Sy בֵּית מַקדְשָׁא PSm 489) sg. לחרבן בית מקדשה from the destruction of the Temple *Zoar* 1:8; *ib.* 2:8; 3:8 [in date formulae]; סמיך לחרבן בין מוקדשא *Tan* 66d(47); *TN* Lev 20:3; הוה סליק שביה לגו בית מקדשא he used to go up and spend the Sabbath in the Temple *MŠ* 56a(13); דהא תריב בית מוקדשא for the Temple is destroyed *Ber* 5a(16)
CTY 2:431.

— **בית מרבועיתה** n.m. **place for lying down** (↓מרבועי) sg. בכית מרבועיתך *SYAP* 61:4

— **בית מרעי** n.m. **pasture** (↓מרעי) sg. *TN* Gen 13:7; *ib.* Num 32:1; 4

— **בית משקוי** n.m. **watering, drink** (↓√שקי, משקי) sg. אחר בית משקוי a well-watered place *TNGl* Gen 13:10 [H משקה]

— **בית משרוי** n.m. **encampment** (↓משרוי) sg. למחקנה להון אחר בית משרוי to prepare for them a place of encampment *FPT* Gen 46:28[04]; *TN* ib.; *ib.* Ex 33:14; Lev 25:29; Num 10:33

— **בית משרי**, det. **בית משריתה** n.m. **habitation, resting place** (↓משרי; CPA בית משריא LSp 215) sg. בית משריתא *TN* Lev 16:3 [H הקדש]

— **בית נהור** n.m. **place to admit light** (↓נהור) sg. *TN* Gen 6:16 [H צהר]

— **בית נחלין** n.m. **place of wadis** (↓נחל) sg. ארע בית נחלין דמייה *TN* Dt 10:7 [H ארץ נחלי מים]

— **בית נש** n.m. **paternal home** (↓אינש) sg. ודין מה דהנעלת כלתא דא מבית נשה this is what the bride brought in from her paternal home *JMP* 10b:14

— **בית סאה**, pl. **בית סאין** n.m. **a field requiring a seah of seed** (↓סאה; MH בית סאה Jast 947, Sy בֵּית סָאתַין PSm 491) sg. חמשין על חמשין בית סאה a *seah*-field is 50x50 cubits *Soṭ* 20b(59); pl. מאת על מאת בית ארבעת סאין 100x100 cubits is four *seah*-fields *ib.* 60

— **בית סגדו** n.m. **house of (idol) worship** sg. *FT* Gen 11:4

— **בי ספר, בית ספר** n.m. **school** (Sy בֵּית סַפרָא LS 70, SA בספר LOT 3/2 270:68; MH בית הספר MKetK 2:10; cf. also MH בית הסופר BY 4184) sg. לאילין טלייא דמיתפניי מן בית ספרה(G) concerning those children who are let out of school *Tan* 68d(8); אזל לבית ספרא אתא מבית ספרא did he go to school? Did he come from school? *VR* 43:4 //

בי סיפרא *PRK* 29:3; *EchRB* 48:24

— **בית עלם** n.m. **sepulcher, eternal abode** (Pal בת עלמא DISO 35, Sy בֵּית עָלְמָא LS 70) **1. sepulcher, grave:** sg. עברון שפאין בחרע בית עלם the wine merchants passed by the door of a sepulcher *VRK* 246:1; *EchRB* 67:6; בית עלמא דבר מקטיא איתפחת the sepulcher of PN was broken *MQ* 80b(52); *BR* 633:1[!]; [וא]ם איזיל קדמין לבית עלמי if I go first to my grave *JMP* 7:9; *ib.* 5:10; 6:19; **2. eternal abode:** sg. נח ואתפטר לבית עלמה he was at ease and passed away to the eternal abode *EchR* 46:24

PSmSup 50; F. Schulthess, ZA 19(1905):133.

— **בית צלו** n.m. **house of prayer** (↓צלו; CPA בית צלותא LSp 170) sg. *FPT* Gen 28:17[05]

— **בית קבורה** n.m. **burial place** (↓קבורה; Sy בֵּית קבוּרָא PSm 495) sg. *TN* Dt 33:21

— **בית קודש** n.m. **sanctuary, holy place, temple** (↓קורש; CPA בית קודיש קודשיא, בית קודש LSp 175) sg. a. alone: בבית קודשה *TN* Num 4:16; מן בית קדש קדשיה *ib.* 18:9 [H מקדש הקדשים]; *ib.* 10; 4:19; b. as modifier: בלשן בית קודשה in the language of the holy place *FPT* Gen 31:11[05]; *TN* ib. 11:1; כליל בית קודשא the crown of the holy place *ib.* Ex 29:6; בסלעי בית קודשא *ib.* Num 7:13 [H בשקל הקדש]

— **בית קוטנין** n.m. **male genital area** sg. בבית קו{ש}<ט>נוי *FTV* Dt 25:11 [H במבשיו]; קוטניי *TNGl* ib.

For *FTV* Ex 4:4, v. ↓קטן.

— **בית קפילייה** n.m. **tavern** (↓קפיליי) sg. בית קפילאה *VRK* 250:3

— **בית קציפה** n.m. **house of mourning** (dial.; ↓קציף; Sy קצִיפָא sadness LS 687) sg. אית אתרין צווחין לבית אבלה בית קציפה there are some places where they call the house of mourning *beit qeṣifa* *ŠR* 39c(20)

— [**בי קצרא** *Kil* 32a(10). Eliminate from CTY 2:440; read with V: מן גבי קצרא]

— **בית רמה** n.m. **high plain** (↓רמה) sg. בית רמתה *TN* Dt 3:17 [H הפסגה]

— **בית שיח** n.m. **cavity, cave** (↓שיח) sg. חד בית שיח *Ber* 6c(47)

— **בית שיחייה** n.m. **armpit** (MH בית השחי Jast 1547; cf. Sy שחְתָא LS 768) sg. בי שיחייא *AZ* 41a(61) // בי שיחיה *SanAs* 23c(34) // שיחיא *Ter* 45d(6)[!]

— **בית שכינה** n.m. **place of the Divine Presence** (↓שכינה) sg. בית שכינת קודשך *TN* Ex 15:17; *ib.* 13

— **בית שעבוד** n.m. **place of enslavement** (↓שעבוד) sg. בית שעבודא *TN* Ex 13:3 [H בית עבדים]; *ib.* 14; בית שעבוד עבדייה *FPT* Ex 20:2[06]; *TN* Dt 6:12; *ib.* 7:8; 8:14; 13:6; 11

— **בית שפיכו** n.m. **place for pouring out** (↓שפיכו) sg. באתר בית שפיכות קטמא *TN* Lev 1:16 [H מקום הדשן]; *ib.* 4:12

— **בית שפר** n.m. **choice place** (↓שפר) sg. בבית שפר קבריגו *TN* Gen 23:6 [H במכחר קברינו]; בבית שפר ארעא *ib.* 47:6 [H במיטב הארץ]; *FPT* Ex 22:4[01]

— **בית שקי**, pl. **בית שקוון** n.m. **irrigated area** (↓שקי; Sy בֵּית שְקִיָא PSm 498) sg. בית שק<י>א *TN* Gen 13:10 [H משקה]; pl. בית שקווחן *ib.* 29:22

— **בית תדיין** n.m. **place of the breasts** (↓חד) sg. בית חדיהן *FT* Num 31:50; *TNGl* ib.; *TN* ib.[!]

— **בית תותבו** n.m. **dwelling place** (↓תותבו; Sy בֵּית תּוֹתָבוּתָא PSm 498) sg. בית חותבו<חך> *TNGl* Gen 28:4 [H מגורין]

— **בית תלדוון** n.m. **homeland** (↓תלדו) sg. בית תלדוותי *TN* Gen 16:5; *FPT* ib. 31:13[05]

בייה n.f. **injustice** (< βία GLLT 68; CPA ביא HS 9:29, Sy ביא LS 68) **1. injustice:** a. general: בייה את מעבר עלינן you do injustice to us *BR* 1155:2 [expl. בי Gen 44:18]; b. as exclamation: בייא בייא injustice! Injustice! The occupant evicts the owner *VR* 387:8 [expl. בבייאה Ezek 8:5] // *EchR* 17:14; בייה אנן צווחין we shout "injustice"! *SYAP* 37:4; **2. against one's will** (βίᾳ): בייה (בורוסתי : text)כורוסתי I am giving it to you against my will *Ned* 38a(28)

ביין n.m. **palm branch** (< βαΐον Lehnw 136) sg. PRK 406:7 // באיין *VR* 694:6

Löw, Flora 2:328.

בייר adj. **untilled, uncultivated, barren** (↓√בור; Sy בַּיִיר LS 63) **1. untilled, uncultivated:** sg. חקליה ביירא וכרמיה בייר his field is untilled and his vineyard is uncultivated *VR* 4:4; נחיל רבייר an uncultivated wadi *TN* Dt 21:4 [H נחל איתן]; **2. barren:** pl. ביירן צדיין barren and desolate *VR* 435:3 [expl. נשים בירניות *ib.* 2]

בָּיֵישׁ n.m. **sick** (↓√באש; CPA באיש LSp 22, SA באש *bāeš* Ham 468:296+, LOT 3/2 242:8) a. person: pl. מבקרא כיישייא to visit the sick *Beṣ* 60c(58); ומפלגא מבקרין ית בָּיְישַׁיָּא *FPT* Gen 35:9[03]; לביישיה she distributes (alms) to the sick *PRK* 161:9 // *VR* 56:3[!] // *KohR* 13b(7); b. animal: pl. מנהן ביישן some of them (i.e. the sheep) are sick *BR* 853:6

Kut, SGA 22.

ביישניי adj. **of Beit Shean** (< ביתשאן, בישן; MH בישני Jast 167) pl. ביישנאי שאלון לפ׳ the people of Beit Shean asked PN *Meg* 73d(20)

SY 17.

בִּיכּוּרִין n.m.pl. **first fruits** (↓√בכר; CPA בכורא LSp 26, SA בכוריה ST Num 28:26) *TN* Lev 2:14 [H בכורים]; ביכורייה *FPT* Lev 23:18[06]; *ib.* 20; בְּכוּרַיָּיה *ib.* Num 28:26; בכוריכון *ib.* Dt 28:17[04]; *TN* ib. 5

סיליי בילייּ ביליי

בילן n.m. **canopy** (< βῆλον Lehnw 235; ↓ווילה) sg. ההן בילן *Meg* 73d(53)

בימס n. **elevated stand** (< βωμός Lehnw 150; Sy בּוּמְסָא LS 78) pl. בימסיהון *TN* Num 33:52 [H במתם]; במסיה *ib.* Dt 32:13; במסיהון *FTV* Num 33:52; במסיבון *TN* Lev 26:30

בין vb. **to explain, pay attention** (↓מבונן, בינה; Sy בַּיֵּן pa. to give instruction LS 68, CPA אתבונן, בונין LSp 25) Pa. **to explain:** מאן דמר אובין נבין the one who says אובין (MAZ 3:5), i.e. I will explain *AZ* 43a(31)

Itpol. **1. to investigate, understand:** אתבוננו *TN* Dt 32:7 [H בינו]; *ib.* 29; *FTV* ib.; תחבוננון *ib.* 29:8; **2. to pay attention:** אילין דאיתבוננו אילין דלא איתבוננו those who paid attention those who did not pay attention *EchRG* 82:15; שרי נבח בהון ולא אתבוננון he began to bark at them, and they did not pay attention *PRK* 175:5 // *Ter* 46a(29); *ib.* 31; *VR* 427:1

On pa., v. Eps, MNM 89.

בינה, cs. **בינת** n.f. **wisdom, understanding** (↓√בין; BA בינה KBL 1057) sg. ידעי בינה possessors of wisdom *SYAP* 46:9; חכמה ובינה wisdom and understanding *ib.* 38:16; בינחכון *TN* Dt 4:6 [H בינחכם]

ביניי n.m. **intermediate row** (gentilic of ↓בין prep.) sg. חד ביניי *Kil* 29d(29); pl. חרין ביניין *ib.* a(59); 58; 60

בינייּן n.m. **building** (↓√בנה; CPA בנין LSp 27, SA בניאן LOT 3/2 57:13) sg. רכל ביניין דכן לא קאים any building of that type will not remain standing *Meg* 74b(57)

בינלרין n. **bath clothes** (< Lat. *balnearia* Lehnw 158; ↓בלני) sg. ואובדת בינלרין דידה (the queen) lost her bath clothes *BM* 8c(29) [acc. to rdg. of M. de Lonzano, quoted by Azulai in *Kikkar la-Aden*, ad loc.; cf. *BME* ib.: בינדילין]

Lieb, YN 135.

ביסי, pl. **ביסון** n.f. **a vessel or jug used to contain liquids** (< late Greek βήσιον Ducange 197; SA ביסיאתא pl. ST Num 4:7, Sy בִּיסְתָּא, pl. בִּיסִיתָא phial, vessel LS 69) sg. כל ביסי וביסי <מן> from every jug *EchRB* 130:9 [// *EchR* ib.; ↓פטילקין]; pl. חמניא ביסון דחמר eight jugs of wine *ib.* 7

S. Fraenkel, ZA 9(1894):3.

ביעה, det. **ביעתה**, pl. **ביעין** n.f. **egg** (CPA ביעין LSp 26, SA ביעין GSA 359, Sy בֵּיעְתָּא, pl. בֵּעָא LS 69) sg. אפילו קופד אפי׳ ביעה הוה מחקן he would even remove tithes from meat and an egg *Dem* 21d(50); *VR* 353:1; *Ned* 38a(2) // *Švu* 34d(53)[!]; ביעתא *Kil* 32a(44); *VR* 233:5; *RuR* 26:194[!]; ביעתא דשפנינא egg of a turtle dove *PRK* 298:2; ביעתא דחרנגולתא חיורת{י}<א> the egg of a white hen *EchR* 49:8; pl. ביעין *TNGl* Dt 22:6; *Ber* 13d(21); *Ter* 43c(40); *Er* 25a(10); ביעין וחרנוגלין eggs and chickens *BQ* 6b(40); *BB* 16c(26); קופד חמר ביעין meat, wine, (and) eggs *BR* 583:4; ביעין וחובצין eggs and cheese *EchR* 49:6; ואנן שלקין ביעין ולחין במיהן we boil up eggs and moisten (the flour) with their water *Švi* 36c(2) // *Giṭ* 43c(24)

ביעור n.m. **elimination, removal** (↓√בער; MH ביעור Jast 164) sg. זמן ביעורא the time of the elimination (of the fruits from the house) *MŠ*

56c(11); *ib.* 12 // *San* 18d(13); *ib.* 15

ביצה, pl. **ביצין** n.f. **swamp** (CPA בצין pl. LSp 29) pl. ביציה *TN* Ex 8:1 [H האגמים]; *FT* ib.; ביציהון *TN* ib. 7:19

בִּיר, **בַּר** cs. **בר**, **בִּיר־**, pl. **בְּנִין** n.m. **son, member, pl. children** (↓בירבי, ברנש, compounds w. בר; CPA בר, ברא, pl. בנין LSp 30, SA בר ST Gen 17:16, pl. בנים ib. 21:7) abs. בִּר *FPT* Ex 21:30[01]; ביר *ib.* Gen 30:5[05]; *TNGl* Ex 21:31; cs. בר *Naveh* 15:1; בַּר *ib.* Gen 15:2[08]; *TN* Gen 29:13; *BR* 825:4; ביד' (= ביד ריבי) *Mas* 51d(64); w. suf. 1sg. ברי *FPT* Gen 22:8[11]; *Pea* 15c(48); 2m.sg. ברך *TN* Ex 4:23; *BR* 849:2; f. בריך *VR* 636:1; 3m. בריה *Git* 43c(40); f. ברה *Er* 24d(1); 1pl. ברן *TNGl* Dt 21:20; pl. בְּנִין *FPT* Gen 15:2[08]; *BQ* 5c(40); cs. בני *Naveh* 46:1; det. בנייה *TN* Dt 22:6; w. suf., 1sg. בניי *FPT* Gen 30:26[05]; 2m. בניך *TN* Dt 34:4; *Ket* 28d(37); f. בניך *VR* 123:6; 3m. בנויי *Naveh* 81:1; בנוי *MQ* 82d(44); f. בניה *TN* Gen 38:9; *Yev* 7d(12); 1pl. בנינן *Ḥal* 57b(15); *TN* Dt 29:28; 2m. בניכון *ib.* Lev 22:3; 3m. בניהון *Naveh* 69:4; *Pes* 31b(52); f. בניהן *TN* Gen 33:6;- **1. son:** a. general: sg. *FPT* ib. 30:6[05]; *TN* ib. 17:16; חד בר *Šab* 17a(48); ואית לאימיה בר does his mother have a son? *AZ* 43d(37); *Šab* 8d(29); *ŠR* 38b(2); פוטיס חתנה וקירס חנינה ברה PN, his son-in-law and master PN_2, his son *Naveh* 32:6; *TN* Gen 44:19; *ib.* Num 20:25; ברה דארמייתא the gentile woman's son *Qid* 64d(30); *BR* 643:4; בריה דריש גלותא the exilarch's son *Ber* 8c(27); בריה דאבוך your father's son *EchRB* 48:13; pl. תלתה בנין *FPT* Gen 29:34[05]; בנין ובנן sons and daughters *TN* Gen 11:17; בנין דלא without children *Yev* 6b(35); בנין דזנו children of fornication *TN* Gen 38:24; *ib.* Lev 19:29; בנין מרודין rebellious sons *FPT* Ex 20:5[06]; *TN* ib. 34:7; b. in phrase בר/בריה ר־: 1) w. nouns: נגר בר נגרין a carpenter, son of carpenters *Yev* 9b(55); סחור בר סחורין destroyer, son of destroyers *BR* 825:4; *VR* 115:4[!]; 2) w. PN's: יוסה בר נחום *Naveh* 12:1; *ib.* 17:1; יהושע בר נון *TN* Dt 34:9; בר נזירא *Šeq* 47a(32); פנחס בר יודן ברה דר' טרפון *Frey* 892:1; בנוה דחלפי אלעזר ברה דאהרן *TN* Num 25:11; pl. בנוי דד' חייא רובא *Naveh* 70:9; *Šab* 9c(4); 3) in phrase דבר of (the household of) the son of אילין דבר עשחור *Dem* 25b(7); אילין רבר נחמיה *Šab* 4d(11); *Ket* 34a(13); מן דבריה דיצחק of (those of) the son of Isaac *BR* 930:1; **2. member:** a. w. PN: pl. בני ישראל *TN* Ex 12:23 and passim; בנוי דמנשה *ib.* Num 1:10 and passim:; b. w. GN: pl. בני מערבא the westerners *Suk* 53d(2); בני נוה the people of Naveh *Tan* 63d(29); בני ארעא דיש' *San* 25d(29); בני פנייס *Švi* 38d(41); בני מדינתא the people of the city *Tan* 68d(58)

On the primacy in Aramaic of the form בִּיר, v. Nöld. NB 137. This form occurs in JPA only in *FPT* and *TNGl* when the noun is in the abs. state.

— **בר אביי** n.m. **patrician, important person** (Sy אַבְיָא LS 1, *barabai* Frey 1110) sg. חד בר אביי עבר קומי חיבותא a patrician passed before the ark (to recite prayers) *Tan* 67a(61) // *Pes* 32c(55) // *Švu* 33b(2)

Lieb, TK, 5:1062, n. 68.

— **בר אגדה** n.m. **knowledgeable of Aggada** (↓אגדה) sg. *BR* 970:1 [≠ ↓בר אולפן]

— **בר אולפן** n.m. **possessor of a halachic tradition** (↓אולפן; Sy בַּר יולְפָנָא disciple LS 90) sg. *VR* 55:4; *BR* 970:1 [≠ ↓בר אגדה]

Bacher, Term 2:8.

— **בר אומה** n.m. **member of a nation** (↓אומה; Sy בְּנֵי אומתָא members of a nation PSm 581) pl. כל בני אומתך *KohR* 12a(21)

— **בר אומנותה** n.m. **member of a profession** (↓אומנו) sg. דכל אינש סני בר אומנותיה every person hates (another) member of his profession *BR* 173:2; pl. דאת+ <חה>וי עם בני אומנותך you will be (in the world to come) with fellow members of your profession *KohR* 10a(40)

— **בר אורייה**, pl. **בני אורייה** n.m. **scholar, one knowledgeable of the law** (↓אורייה; TBA בר אוריא Jast 34) pl. *TN* Num 24:6

— **בר אח**, pl. **בני אחין** n.m. **fraternal nephew** (↓אח) sg. בר אחוי *TN* Gen 14:12; *ib.* 14; *KohR* 9b(11); בריה דאחוי *TNGl* Gen 14:12; *PalLaws* 64:15; pl. בני אחיכון *TN* Dt 1:16

— **בר אח דאב** n.m. **cousin** (↓בר תביב) sg. אחוי דאבוי *TN* Lev 25:49

— **בר אחתה** n.m. **sororal nephew** (↓אחה) sg. חייא בר ארא בר אחתיה דכר קפרא *Ber* 5b(63) // *KohR* 16b(17); *Ter* 48a(27); *Git* 46d(53)[!; emended by *Penei Moshe*; v. *BBB* 139a]; *BR* 306:5; pl. חד מן בני אחתי *ib.* 639:2; בנוי דאחתיה *VR* 796:2

— **בר אלהין**, pl. **בני אלהין** n.m. **celestial being** (> Sy בנֵי אַלוּהִים PSm 581) pl. בני אלהיא *BR* 247:8

— **ברנש | בר אנש**

— **בר אריון** n.m. **son of lions** (| ארי) sg. גור בר אריון a lion cub *TN* Gen 49:9; *ib.* Dt 33:22

— **בר אתר**, pl. **בני אתר** n.m. **local inhabitant** (| אתר; SA בני אתרה LOT 3/2 42:6, Sy בר אתרא LS 89) pl. בני אתרא הלין *KohR* 26d(40); *EchR* 48:27

— **ברביי**, det. **בר בייתה**, pl. **בני בייתה**, **בני בתין** n.m. **member of a household, pl. wife** (| בית; calque from Iranian; v. Kaufman, Influences 70 and n. 196; CPA בני ביתא domestici LSp 26, SA בר ביתה LOT 3/2 98:66) **1. memher of a household, servant:** sg. הוא אזיל ומתעבד ברביי he gradually becomes a member of the household *VR* 584:5 // *ŠR* 32a(31); בר בייחיה *BR* 431:13 [expl. בן משק ביתי Gen 15:3]; *TN* Gen 15:3; *Tan* 69a(27); *PRK* 259:11; אלאה מאדי בר בתה *HGemar* 2; pl. עד דילפון בני בייתיה צלותיה מיניה until the members of his household would learn the prayer from him *Ber* 7a(54); *Švi* 39d(47); *Ter* 46a(31); *Meg* 73b(55); בני בייתיה דאיסי *Pes* 37d(10); *San* 28a(43); בני בחוי *BR* 574:5; **2. pl. wife:** אמרה ליה בני ביתיה *Šab* 3b(44); *Tan* 64b(55)

On *mng.* 2, v. Lieb, Alon Vol 232, n. 16 ; ib., YK 31.

— **בר בר**, pl. **בני בנין** n.m. **grandson** (OA בר בר Sefire III 2, Sy בַּר בְּרָא PSm 584) sg. בר ובר בד *EstR* 2d(30) [expl. נין ונכד Is 14:22]; *TN* Gen 21:23; *PRK* 185:12; בר בדיה הוה ליה בלע his grandson had a choking fit *Šab* 14d(34); *ib.* 3a(26); מיישא בר בריה דר׳ יהושע בן לוי *Ber* 4c(61); *ib.* 6a(60); *Šab* 2c(4); *BR* 1242:16; pl. בני בנין *TN* Ex 34:7; *ib.* Dt 4:25

— **בר ברה** n.m. **grandson** (| בר בר) sg. ר׳ יסא בר ברחיה דר׳ יסא *Naz* 54d(28); *BR* 70:7; pl. בני ברחיה דכר קפרא *Šab* 8a(34)

— **בר בשׂר**, pl. **בני בשׂרה** n.m. **human being** (| בשׂר; Sy בַּר בַּסרָא LS 90) pl. בני בשרא *TN* Num 21:6

— **בני גון** n.m.pl. **intestines** (| גיו; SA גב ST Lev 3:3, Sy גַּוַיָּא LS 107) בני גווה *TN* Ex 29:17; *ib.* Lev 1:13; 3:3; 4:8; 8:16

— **בר גלותה** n.m. **exile** (| גלו) pl. בני לאחנא גלותא דבבל ובני גלותא דמדי ובני גלותא דיוון to our brethren, the exiles of Babylonia, Media, and Greece *MŠ* 56c(13) // *San* 18d(16)

— **בר גמל**, pl. **בני גמלין** n.m. **son of a camel** (| גמל) pl. בני גמליא *BR* 358:6

— **בר דדן** n.m. **cousin** (| דד) pl. בני דדנייא *EchR* 108:15 [expl. דדנים Is 21:13]

— **בר דוד**, pl. **בני דודין** n.m. **consin** (< Hדוד HAL 206; Sy בַּר דָּדָא PSm 585) pl. בני דודיכון אנן we are your cousins *BR* 344:4; בן אורחהון דבני דודייא עבדין is this the way cousins act? *Tan* 69b(16) [expl. דדנים Is 21:13]; *EchRB* 108:15

— **בני דיינין** n.m.pl. **sons of judges** (| דיין) בני דייניא *TN* Gen 6:2 [H בני האלהים]; *BRL* 247:7 [expl. Gen ib.]

— **בר דיעה**, det. **בר דעתה** n.m. **holder of the same opinion** (| דיעה) sg. רב בר דעחיה דר׳ יוחנן *Ḥal* 57c(6); דרב כר{בי} דעתן דבנוי דר׳ חייה *ib.* 5

— **בר דיריי** n.m. **name of a bird** sg. בר דירייה *TNGl* Lev 11:18 [H הדחם]

— **בר/בר דכר**, pl. **בנין דכרין** n.m. **male offspring** (| דכר; EA בר דכר Cowley, AP 15:17, pl. JA בנין דכרין MKet 4:10) sg. ביר דבר *TNGl* Gen 35:17 [H בן]; *ib.* Lev 12:2; *PRK* 149:8 [!; v. Var]; בר דכר *TN* Gen 18:10; *ib.* Ex 21:31; Lev 12:7; Num 5:28; אמ׳ לה דאת מילד(text : מולד) בר דבר אזלת וילדת בר דכר he said to her: You are going to give birth to a male son. She went and gave birth to a male son *MS* 55c(18) // *EchR* 55:3; *BR* 1095:2; *BM* 8c(43) // *VR* 621:5; pl. בנין דכרין *TN* Num 27:3 [H בנים]; בוכרי בניכון דכריא *TN* Ex 22:28 [H בכור בניך]; *EchR* 107:1 [≠נקבה]

— **בר הודיי** n.m. **an unclean bird** sg. בר הודייה *VR* 102:8 [expl. איה Job 28:5]; בר הדיא *FTP* Lev 11:18 [H הקאת]

The rdg. in Sifra 50c(5): בן ההדייה וההודאה for BH נץ is not confirmed by the Vat. ms. which has בר חורייה [212:1]

— **בר הילכן** n.m. **one who knows mishnayot** (| הלכה) sg. *VR* 54:7

— **בנוי דהנייה** n.m.pl. **proper sons** (| הנייה) *BB*

16b(46); *ib.* 47

— **בר זוג** n.m. **wife** (↓זוג; CPA בר זוגי LSp 54, Sy בַּר זוּגָא LS 90) sg. בר זוג כד נפיק ביה *FT* Gen 2:18 [H עזר כנגדו]; *TNGl* ib.; *ib.* 20

— **בר זרע** n.m. **seed** (↓זרע; Sy בַּר זַרעָא PSm 587) sg. *TNGl* Num 11:7 [H זרע]

— **בר חבורה**, pl. **בני חבורה** n.m. **member of a group** (↓חבורה; MH בני חבורה Jast 416) pl. כל בני חבורתה קדישתה all the members of the holy group *Naveh* 46:1

— **בר חביב** n.m. **cousin** (↓2# חביב) sg. בריה דחביבה *TNGl* Lev 25:49 [H בן דדו]; pl. לבני חביבהא<וי>ן *ib.* Num 36:11

— **בר חייל**, pl. **בני חייל** n.m. **man of strength** (↓חייל; Sy בַּר חַילָא PSm 587) pl. בני חילה *TN* Dt 3:18 [H בני חיל]; *FTP* Ex 13:17

— **בר חירין** n.m. **free person,** pl. **unmortgaged property** (CPA בר חרין LSp 69) **1. free person:** sg. בר חורין[י] וכבר חורייה[י] עבד לתריהן the freeman is a slave to both of them *BR* 1055:7; בר חידין *ib.* 1138:1 [in H context]; שלם לך בר חירייה hail to you, oh freeman *ib.* 1137:5; pl. בכבלניה דנפקין בני חורין[י] concerning concubines who have become free *PalLaws* 65:15; **2.** pl. **unmortgaged property:** הא מבני חרי גבי behold, he can collect from unmortgaged property *BM* 8a(23)

Kul, SGA 22.

— **בר חם** n.m. **son of father-in-law** (↓חם) sg. ר' זריקן בר חמוי דר' זריקן *Ber* 11d(9)

— **בר חמר** ↓חל

— **בר חמר** 2#, pl. **בני חמרין** n.m. **son of a donkey** (↓2# חמר) pl. בני חמרייה *BR* 358:6

— **בר טבין** n.m. **noble person** (↓טב; CPA בר טבין LSp 73, MH בני טובים Jast 521) sg. *San* 20b(9)

— **בר טעם**, pl. **בני טעם** n.m. **holding the same opinion** (↓טעם) pl. בני טעמיה *EstR* 4d(16)

— **בר יהודיי/יודיי** n.m. **Jew** (↓יהודיי) sg. בר יהודאי *BerG* 5a(15) // *EchRB* 89:5; בר יודאי *BerL* ib.

— **בר יון**, pl. **בני יונין, בני יוון** n.m. **turtledove** (↓יון; Sy בַּר יוֹנָא PSm 588) sg. *FTV* Gen 15:9 [H גוזל]; *TN* Lev 12:6; pl. בני יון *ib.* 15:14; בני יונייה *ib.* 14:30

— **בר יומה** n.m. **one day old** (↓יום; SA בר יומה TM 171:160, Sy בַּר יוֹמָא PSm 588, MH בן יומו Lieb, infra) sg. דהוא בר שתין ובעי לכר<מ>סגוד לכר יומיה he is sixty years old and wants to bow down to (an idol) which is one day old *BR* 362:2

Lieb, Greek 134+.

— **בר ירח** n.m. **month old child** (↓ירח) sg. *TN* Num 3:15 [H בן חדש]; *ib.* 34; 43

— **בר ישראל** n.m. **Israelite** sg. גברא בר ישראל *TN* Num 25:8 [H איש ישראל]

— **בר כותיי** n.m. **Samaritan** (↓כותיי) sg. *San* 25b(8)

— **בר כנישתה**, pl. **בני כנישתה** n.m. **member of the assembly** (↓כנישה; Sy בַּר כְּנוּשתָּא LS 90) pl. בני כנישתה *FTP* Gen 49:7

— **בר מכלה** n.m. **one who knows how to apply the technique of midda** (i.e. halachic midrashim; ↓מכלה) sg. בר מכאלה *VR* 55:2

— **בני מעין** n.m.pl. **intestines** (↓מעין; MH בני מעים Jast 813) בני מעייא *EchRB* 47:15; בני מעוי *Šeq* 48d(31) // *Tan* 65b(44) // *BR* 758:1

— **בר מערבה** n.m. **inhabitant of Eretz Israel** (< TBA בר מערבא TTCV 30:1032; ↓מערב) pl. למה בני מערבא מבחרין הדסה why do the inhabitants of *Eretz Israel* cut off the myrtle? *Suk* 53d(2)

The statement is brought in the name of R. Yasa (Asi), a Babylonian Amora.

— **בר מצוון** n.m. **a charitable person** (↓מצווה) sg. בר מצוותא *KohR* 13b(9) // *VRVar* 56:4

— **בני מריך** n.m.pl. **children of your master** (i.e. the Jewish people; ↓מרי) לא תבהית בני מריך do not embarrass the children of your master *RH* 58a(47); *Ḥag* 77d(40) // *San* 23c(29); *PRK* 96:6 // *ŠR* 17c(20)

— **בר ניר** n.m. **a small yoke** (↓ניר; Sy בַּר נִירָא LS 91) sg. בר נירא *Šab* 7c(10) [expl. גימון MŠab 5:4]

— **בר נצצה** n.m. **falcon** (SA נצץ Ham 529:73) sg. *TN* Dt 14:15 [H נץ]; *ib.* Lev 11:16
Talshir, Fauna 118+.

— **בר אינש, בני אינש (בר נש) ברנש (בני נש) בנינש** n.m. **person, someone** (↓אנש, גבר; CPA ברנש, pl. כנינש LSp 30, SA ברנשה TM 253:442, בר אנשה ST Num 23:19, pl. בני אנשה *ib.* Gen 11:5, Sy בַּרְנָשָׁא, בַּר נָשָׁא LS 89) sg. ברנש *FPT* Dt 34:6[06]; *AZG* 41d(60); *BR* 932:4; בר נש *FPT* Ex 19:13[17]; *TN* Lev 1:2; *MQG* 83a(46); pl. בנינש *AZG* 44d(58); *BR* 650:2; בני נש *Šeq* 49b(33); *TN* Dt 32:1; בני אנשה *FPT* Ex 20:17[06]; *TN* Gen 11:5:- **1. man, person, human:** a. alone: *FPT* Ex 19:13[17; H איש]; *TN* Gen 1:26; *ib.* Ex 33:20 [H אדם]; Lev 16:17; Num 19:14; Dt 4:28; באחה דליח לה בר נש חבע עלבניה in the case of a woman who does not have a man to redress her insult *ib.* Gen 34:31; בר נשא *ib.* 8:21; Lev 18:5; Dt 8:3; בר נש הוא *San* 26b(14) [≠שטי]; *Yom* 42c(27); ליח הוא בר נש *BB* 13c(36); רמנעלין ברגלוי בר נש one who has shoes on his feet is a human *KohR* 26d(17); *Šab* 3b(39); *Ber* 3b(16); *AZ* 41a(62); *BR* 227:4; *ib.* 363:7; ברנש ובריה a man and his son *PalLaws* 65:1 [cf. גבר ובריה *Yev* 2d(4)]; *ib.* 64:13; בכורה דברנשה the firstborn of a person *ib.* 30:17; used as pl.: ולית כמן בר נש דמיי לר' אמי aren't there many people who resemble PN? *Yev* 15a(31); חרין בר נש *San* 18a(34); *ib.* 21a(11) [rdg. in Ittur]; *DevR* 47:13; *Giṭ* 45c(47); *BME* 10b(49); pl. בני נש *TN* Dt 32:1; בני אנשא *ib.* Gen 6:1 [H בני האדם]; Ex 9:22; Num 18:15; Dt 32:26; אן הוון קדמאי מלאכין אנן בנינש ואין הוון בנינש אנן חמרין if the earlier ones were angels, we are men. If they were men, we are donkeys *BR* 650:2 // *Dem* 21d(57); בני נש מן גו בני נש *Šab* 10b(19) // *Beṣ* 60d(39); *AZ* 44d(58); חורשין דבני נש forests of people *BR* 230:4 [w. ref. to Is 29:17]; חרין בני נש two people *Ket* 34a(17); *San* 21a(11); *BR* 1183:2; b. w. modifier: sg. בר נש אכסנאי a foreigner *EchR* 48:19; בר נש ביש an evil person *RH* 59a(32); ברנש זעור an unimportant person *BR* 625:5; *ib.* 1292:2; *Kil* 32b(49) // *Ket* 35a(55); בר נש חורן another person *EchR* 82:21; בר נש טב a good person *San* 28c(5); בר נש רטור a man of the field *Kil* 31c(47); בר נש כשר a proper person *AZ* 39b(11); בר נש מהימן a trustworthy person *EchRG* 143:3; בר נש עחיר דעקין a man with troubles *BQ* 7c(6); a rich person *Švu* 37d(24); ברנש רב an important person *AZG* 41d(38) [v. CPA Ex 11:3]; *BR* 625:5; *Soṭ* 20a(61); *Pea* 21b(44) // *Šeq* 49b(25); pl. בני נש סבין old people *EchR* 157:8; בני נש דבדבין *Ber* 11b(41) // *Naz* 54b(6); **2. someone, person** (indef.): a. alone: ונפק ולא אשכח בר נש he went out and didn't find anyone *Kil* 32b(33); רלא יחן בר נש עינוי עלה so that no one should look at her *Tan* 64c(6); <י>{ו}מן יום בר נש חרמית דלא אילולא were it not that I had never excommunicated anyone *MQ* 81d(16); בר נש רכוותי someone like me *Yev* 13a(19); בר נש ריהב לחבריה ח' דינרין someone who gave another person 8 dinars *BQ* 6d(62); *BM* 8c(2); *BB* 15b(4); *San* 18a(36); *AZ* 40d(30); *BR* 306:1; *ib.* 362:1; 931:8; 1145:2; *PRK* 411:7; כמה רבר נש הוי הוא חלים as someone is, he dreams *MŠ* 55b(42); כמה דבר נש אזל הוא אחי as one goes (out of the world) he comes (into it) *Kil* 32b(2); ליביה רבר נש a person's heart *EchR* 136:8; b. in phrase כל בר נש וברנש זכותיה גו כל ברנש וברנש everyone: קופחיה everyone's merit is in his basket *Pea* 15c(39) // *Qid* 61b(28); *Dem* 23b(61) // *Ḥal* 60b(37); *KohR* 26a(5); c. חר ברנש a certain person: sg. חר בר נש שביק ביתיה פחיח a certain person left his house open *Pea* 17d(14); חמא חד בר נש he saw someone *Švi* 36c(16); חר בר נש אתא לגבי ר' ישמעאל בי ר' יוסי a certain person came to PN *MŠ* 55b(52); *Šab* 6a(40); *Pes* 27c(63); *Šeq* 50c(47); *Beṣ* 63a(26); *Meg* 74d(9); *MQ* 82a(50); *Ket* 29b(32); *Qid.* 62a(54); *BM* 8c(40); *San* 21b(25); *BR* 784:6; *EchRB* 158:8; d. in phrase איח/ליח ברנש there is/isn't someone: איח בר נש אמ' לרביה does someone say to his teacher ...? *Šeq* 47b(28); *RH* 56d(28); איח בר נש דנסב ליביה ויהיב גו ידיה does a person take his heart and put it in his hand? *Tan* 65a(61); *VR* 813:4; *KohR* 15d(38); ליח בר נש אמ' אפי' someone doesn't say "even" *Suk* 52b(35); *Ter* 46a(54); *Yev* 5d(61); e. לא ברנש no one: אמר לון מאן שבקתון בגו ביתא אמ' ולא בר נש he said to them: Whom did you leave in the house? They said: No one *Pea* 17d(19)

In reliable texts, our word is always spelled ברנש, בנינש as in CPA. This orthography was generally corrupted to בר נש and further to בר אינש, esp. in Targumic texts, but also in PT (e.g. *Šab* 8d(6); *BM* 10b(49)). Because of the connection with NT υἱος ἀνθρώπου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, much has been written on our word; v. e.g., Dalm, Worte 191+; 383+; J.A. Fitzmyer, A Wandering Aramean, Missoula 1979:143+ (w. bibliography). For the pl. use of ברנש, . Lieb, TK 8:896, n. 29; id., YN

158; for add. refs. in PT, v. CTY 1:388+.

— **בר סיבו** n.m. **child of old age** (↓סיכו; SA כר סיבו ST Gen 37:3) sg. *TN* Gen 37:3 [H בן זקונים]; *ib.* 44:20

— **בר עבדין** n.m. **enslaved person** (↓עכד) sg. *BR* 1138:1 [≠ ↓כר חירין]

— **בר עזין**, pl. **בני עזין** n.m. **kid of she-goat** (↓עז; BH בני עזים 2Chr 35:7) sg. *FPT* Gen 38:20[04; H גדי עזים]; *TN* ib. 37:31; pl. *FPT* Ex 12:5[23] בני עזיה

— **בר עיצה** n.m. **counselor** (↓עיצה) pl. גברין בני עיצין בישין bad counselors *TN* Dt 13:14 [H כני בליעל]; כני עצתיה *EstR* 4d(16) [expl. הפרחמים Est 1:3, w. ref. to Dan 2:14]

— **בר עממין** n.m. **gentile** (↓עמם, עם; Sy בר עַמְמָא PSm 593) sg. *TN* Gen 17:12 [H בן נכר]; *ib.* 27; Ex 12:43; 45; 48; 21:8; Lev 22:10; 25; Dt 17:15; לנברייה כר עממיא to the gentile stranger *ib.* Ex 22:30; Dt 23:21; 29:21; pl. בני עממיא *ib.* 14:21

— **בר פחין** n.m. **accursed person** (< פח* curse) sg. חד כר פחין *Ber* 5c(37) // *San* 30c(4); *Ber* 13d(23); *PRK* 372:6; *ŠR* 15d(7); *KohR* 29c(28)
Lieb, Greek 158, n. 59.

— **בני פלטין** n.m.pl. **palace attendants** (↓פלטין; Sy בנֵי פְּלָטִין PSm 594) *PRK* 75:6; כני פלטין לא יבהלונך palace attendants (i.e. the angels) will not confound you *SYAP* 11:3

— **בר קבליי** n.m. "**son of the dark ones**" (a derogatory appellation; ↓קבל; cf. H בן אפילה Lieb infra) sg. *KohR* 8c(30) // *VRK* 578:5
Lieb, Greek 158.

— **בני קרתה** n.m.pl. **citizens, townsmen** (↓קרייה; Sy בַּר קִרְיְתָא [בל ב]ני קרתה (LS 91 *Naveh* 39:1; *ib.* 43:4; 83:1; *EGedi*; כני קרתיה(V) קורכ{י}<ו>ן לי my townsmen, come near to me! And the townsmen came down and surrounded him *Dem* 22a(23) // *Tan* 66c(8); *Meg* 75b(38) ונחתו כני קרתא ואקפון עלוי

— **בר שבט**, pl. **בני שבט** n.m. **member of a tribe** (↓שבט) sg. כר שבטה דכנוי דבנימין a member of the tribe of the children of Benjamin *TN* Num 7:60; pl. כל בני שבטה דלוי *ib.* Dt 18:1; 31:9

— **בר שהין** n.m. **falcon** (Sy שָׁהִין LS 760, Ar شاهين Wehr 450) sg. בר שהינא *VR* 102:8 [expl. איה Job 28:5]

— **בר שור** n.m. **small wall, rampart** (↓שור; Sy בַּר שׁוּרָא PSm 598) sg. בר שורא *Pes* 35b(41) [expl. חל Lam 2:8] // *EchR* 114:9

— **בר שנין** n.m. ... **years old** (↓שנה; Sy בַּר שְׁנִין PSm 598) sg. שמעון כר אכון בר שנין כו PN, 26 years old *ENeshut* 1; כר שת מאון שנין 600 years old *FPT* Gen 7:6[05]; *ib.* 41:46; *TN* Gen 15:9; *ib.* Num 4:3; בר כמה שנין את how old are you? *BR* 362:1; *VR* 577:3

— **בר תורין**, pl. **בני תורין** n.m. **heifer** (↓תור; Sy בַּר תַּוְרָא PSm 599) sg. *FPT* Lev 23:18[06]; *TN* Gen 18:7; *ib.* Lev 1:5; pl. *FPT* Num 28:19[06]; *Meg* 74d(40)

— **בר תותבין**, pl. **בני תותבין** n.m. **resident** (↓תותב) pl. כני תותכיה *TN* Lev 25:45

2# באר, ביר, pl. **בארין, בירון** n.f. **well, pit** (CPA ביר LSp 21, SA באר ST Gen 24:11, pl. כירכן ib. 14:10) **1. well:** sg. כאר *FPT* Gen 29:2[05]; באר דמיין *TN* ib. 21:19; כאר תורי another well *ib.* 26:22; סוקי כירא *ib.* Num 21:19 [H עלי כאר]; פמה דבארה the mouth of the well *FPT* Gen 29:8[05]; וטפת כירא דמרים Miriam's well overflowed *VR* 510:5; pl. באריא *TN* Gen 26:15; ברייה דיעקן *ib.* Dt 10:6; **2. pit:** pl. כארין כארין מליין חמר *TN* Gen 14:10 כירון כירון מסקן חימר; [H בארות כארות חמר] pits bringing up bitumen *BR* 412:12 [expl. Gen ib.]; *TNGl* Gen 14:10
In *FPT*, the spelling באר (as in CPA) is always employed (Peri, Morph 35). The form באר״יחא *TN* Gen 26:18 is prob. a mistake for באר״וחא.

3# ביר n.m. **type of cloak** (< βίῤῥος, Lat. *birrus* Löw, Lehnw 146; Sy בִּירוֹנָא LS 69) pl. בריה *Kil* 32d(1) [expl. הבירסים Mib.K 9:7]

בירבי n.m. **important person** (< ביר רבי; cf. βηρεβι Frey 951) a. as noun: sg. ליח רבי כירבי even one (entitled) "Rabbi" is not an important person (and must fight in a compulsory war) *SoṭG* 23a(42); בשוק סמ<י>א צווחין לעוירה כרבי in a market of blind people the one-eyed person is called an

important person *BRV*[60] 275:12; חר ברכי *MQ* 82c(40) // *Naz* 56c(56)[!]; *BR* 1288:10; b. as interj.: ברי *RH* 59b(48); ברכי *RuR* 90:98; *ib.* 146:237; c. after a PN: יודן ברה דרכי טרפון ביבי *Frey* 892:2; *Naveh* 43:5

Ros, Peraqim 2(1974):349, note, w. Naveh 116; Friedman, JMP, 2:411+.

בירה, det. **בירתה** n.f. **castle, fortress** (< Akk *birtu* Kaufman, Influences 44; Sy בִּירְתָא LS 69) sg. כד ת{י} מוט בירה בירה שמה when a castle collapses, it is still called a castle *PRK* 242:2 [≠ קיקלה↓]; *ib.* 3; בירת מלכא the king's castle *Ber* 5a(18); הדא בידתא *PeaV* 20d(57)

בירול n. **beryll** (< βήρυλλος Lehnw 145; Sy בֶּרוּלָא LS 97) pl. בירולין *FTV* Ex 28:19 [H שבו]; ברולין *TN* ib.; וידולין *ib.* 39:12

ביריי adj. **of Beri** sg. עולא ביריה *Meg* 73b(30)

בִּישׁ adj. **bad, evil, sad** (↓√באש; CPA ביש LSp 21, SA ביש Ham 591:49+) **1. bad, evil:** a. as adj.: sg. מה ;[ומראהן רע H] וחזויהן ביש *FPT* Gen 41:21[05] ביש מנהגא דהכא how bad is the local custom *Ber* 5c(49); וכד דהוא ביש ליח דביש מיניה when it is bad, there is nothing worse than it *VR* 757:4; ביש גדא one whose luck is bad *Ber* 5c(58) [so Sy; v. PSm 440]; *KohR* 21c(15); הגין ביש an evil thought *TN* Lev 27:14; חמד ביש bad wine *PRK* 277:13; איתא בישה an evil woman *FPT* Gen 37:33[04]; מכלה בישה a bad nature *FTV* Gen 38:26; צבו בישא a bad thing *VR* 757:2; מילה בישא *ib.* 178:4; *Yev* 3d(25) // *San* 29b(13) // *VR* 560:2 [ref. to seminal discharge]; pl. ועובדיהון בישין their deeds are evil *TN* Gen 6:3; כל פיטטיא בישין all chatter is bad *Ber* 14d(9); *BR* 236:5; *EchR* 54:3; בושין בישין bad sicknesses *TN* Dt 28:59; חלמיה בישייה the evil dreams *FPT* Gen 37:19[05]; בישתא *TN* Gen 41:20; v. also שם, רוח, עיין, סוף, לישן, יצר↓; b. as noun: sg. אבוי שלים ליה ביש his father owes him something bad *PRK* 41:1; טב לביש לא תעביד וביש לא מטי לך do not do good to an evil one, and evil will not come to you *VR* 510:3 [// ↓ קום לך דבישה שכיח הכה]; get up, for the Evil One frequents here *BR* 880:2; יגער בישא may the Evil One be exorcized! *BRV*[60] ib. 3; **2.** w. אפין **sad** [Sy בִּישָׁא LS 57, mng. 2]: והא אפיהון בישין *TN* Gen 40:6 [H והנם זעפים]; אפיה בישין *VR* 125:2; *KohR* 9c(9)

Dalm, Worte 350+.

בישה, det. **בישתה**, pl. **בישן** n.f. **evil, sickness** (↓ביש; SA בישה Ham 591:52+) **1. evil:** sg. ליח אנא בעי למעבד בישא ואת בעי למעבד בישא I do not want to do evil, but you want to cause evil (to yourself) *EchR* 37:19; *ib.* 68:7; וטב לביש אן עבדת בישא עבדת if you did good to an evil person, you committed evil *KohR* 15c(29); *BRV*[60] 214:5; עבדי בישתה evildoers *TN* Dt 13:6; *ib.* 21:21; למיגזי לבישה בישתה to pay the evil person his evil *PRK* 42:6; *VR* 757:5; *EchRB* 51:9; טב לבישתא וביש לטבתא (vinegar) is good for the bad thing (i.e. a sore) and bad for a good thing (i.e. a healthy tooth) *Šab* 14c(63); pl. בישן *TN* Gen 50:17 [H רעה]; בישתה האליין *ib.* Dt 31:17; **2. sickness:** sg. ומדינתא אזלא בבישא the city perishes in sickness *TanG* 66c(41) [באישו↓]

בישו, det. **בישותה** n.f. **evil** (↓ביש; CPA בישו LSp 22) sg. כד בישו{ת} עבדית I did evil *EchR* 48:15; בישותה דגיהינם the evil of Hell *TNGl* Dt 30:14; למיגזי לבישא בישותיה to pay the evil person his evil *PRK* 42:7

בכדן adv. **then, in this manner** (↓כדן) *TN* Gen 24:41 [H אז]; *ib.* 50:1; Ex 1:12; 4:26; 12:48; Lev 26:34; Num 25:4; Dt 29:19; בכדין *ib.* Gen 4:26; 31:22; Ex 12:44

בכו, det. **בכותה** n.f. **crying** (↓√בכי, בכייה) sg. בלוט בכותה the oak of crying *FTV* Gen 35:8 [H אלון בכות]; יומי בכותא days of crying *FTN* Dt 34:8 [H בכי]; בכותהון *TN* Dt 1:45

בְּכוֹר, det. **בכורה**, **בוכרה**, pl. **בכורין**, **בוכרין** n.m. **firstborn** (↓√בכר; CPA בכור LSp 26, det. בכורא, בכורה SA בכור Ex 11:5, det. בכודה ib. Dt 21:16) בְּכוֹרָא *FPT* Gen 48:14[04]; sg. abs. בכור *Pes* 37b(53); det. בכודה *TN* Num 3:41; בכודה *FPT* Ex 12:29[23]; w. suf., 1sg. בוכדי *TN* ib. 6:14; 2m. בוכרך *ib.* 4:23; בכורך *ib.* Gen 27:19; 3m. בוכדיה *ib.* 38:6; בכודיה *ib.* Ex 10:29; pl. בכורין *FPT* ib. 12:30[23]; cs. בכודי *TN* Dt 15:19; det. בכורייה *ib.*; בוכדייה *ib.* Num 3:40; w. suf.: בכוריהון *ib.* Ex 12:42;- a. of humans: sg. בגין דהוה בכור *Pes* 37b(53); *ib.* 54; *PRK* 128:8 [v. Var]; ברך עוך בוכדה *TN* Gen 22:21; ברא בכורא בוכדך your firstborn son *ib.* Ex 4:23; דסניתא the firstborn son of the hated woman *ib.* Dt 21:16; אפרוקתה דבכורא דבדנשה redemption of a human firstborn *PalLaws* 30:17; *ib.* 29:9; pl. כל בכודיה *FPT* Ex 12:29[23]; *TN* Num 3:42; b. of animals: sg. וכל בכורה דבעירה *FPT* Ex 12:29[23;

H וכל כבור בהמה]; pl. בבכורי תורייה *TN* Dt 33:17; *ib.* Num 8:16

Since no discernable pattern can be seen in the attested forms, it is impossible to decide whether this word belongs to original *qutl* or *qĕtol*. The evidence of the closely related A dialects points to the existence of both base forms.

בכורה, det. **בכורתה** n.f. **primogeniture** (↓ בכור SA בכורה ST Gen 25:32) sg. בכורתה *TN* Dt 21:17 [H הבכורה]; *ib.* Gen 49:3; *FTV* ib. 25:34; 49:3; בבורחיה *TN* ib. 25:33; 27:36

בכורו, det. **בכורותה** n.f. **birthright, primogeniture** (↓בכור) sg. בכורותיה *TN* Gen 25:34 [H הבכורה]; בבורותא דידך היא *ib.* Gen 49:3; Dt 33:17

בכורי, cs. **בכורית** n.f. **earliest ripening** (↓ ביכורין; CPA בכוריתא Num 13:20) sg. כב<ו>ריח פירי עללחכון *TN* Ex 23:19 [H בכורי ארמתך]

בכי vb. **to cry** (↓√בוך; בכייה, בכי, בכו; CPA בכי LSp 26, SA בכי ST Ex 2:6) Pe. **to cry:** ונטל ית קליה ובכה he raised his voice and cried *TN* Gen 29:11; *ib.* 50:1; ובכון *ib.* Num 11:4; Dt 34:8; מן גוא דאינון בייכ<י>ן ובכון ובכן since they were crying, and they cried and cried *Tan* 65b(27); בכ<ו>ן עמודיא דקסרין the pillars of Caesarea "wept" *AZ* 42c(18); וחמא לאינתיה דהות דחבא ובבייא he saw his wife laughing and crying *PRK* 198:7; שרי בכי he began to cry *Kil* 32c(29) // *Ket* 35b(33) // *BR* 1240:3; *VR* 689:4; *EchRG* 84:3; *Yom* 39d(17); *Tan* 64b(44); בכי אנא *ŠR* 40a(36); למה אתון בכין עליהון why are you crying over them? *KohR* 15d(37); *TN* Dt 3:29; ולמבכי עלה *ib.* Gen 23:2

Pa. **id.:** שרי מבכי עלוי *EchRB* 117:8; ולמבכייה יחיה *TNGl* Gen 23:2

בבי n.m. **crying** (↓√בכי; CPA בוכי LSp 26, SA בכי ST Gen 45:2(Var)) sg. *FT* Gen 35:9

בכייה, det. **בְּכִיתָה** n.f. **crying, weeping** (↓ √בכי; SA בכיה ST Gen 45:2, det. בכיתה ib. 35:8) sg. *MMDam* Dt 22:9; בכיה סלקה ובכיה נחתה weeping rises, and weeping falls *EchRG* 81:4; *EchRB* ib.; יום דבכיה *EchR* 24:14; בבכיה *TN* Gen 45:2 [H בבכי]; בכיתא *FTP* ib. 35:8[03]; *ib.* Dt 34:8[06]; *TN* ib.; *BR* 141:3 // *PRK* 315:12

בכיפלה adv. **double** (↓√כפל; CPA בכפלא LSp 96) *FTV* Gen 43:12; וקנסיה בכיפלה he fined him double *Pes* 30d(61); יהבון לי בכיפלה give me double *BR* 1128:3; *EchR* 68:19; בכפלה *TN* Gen 43:12 [H משנה]; *ib.* Dt 15:18; בכפלא *ib.* Ex 16:29; 22:3; 6; 8

בְּכִיר adj. **early, first rain** (↓√בכר; CPA בכיר first rain LSp 26, SA בביר ST Dt 11:14) **1. early:** sg. *RH* 58b(16) // *San* 18c(45); לקיש <ל>לסטין בכיר לצל{ו}<י>בין the last among robbers is the first among crucified *KohR* 21c(21); pl. והוון לקישייה ללבן ובכירייה ליעקב the late-born ones were for Laban and the early-born ones were for Jacob *FPT* Gen 30:42[05]; *TN* ib.; *BR* 855:1 [w. ref. to Gen ib.]; בְּכִירָן *FPT* Ex 9:31[04]; *TN* ib.; **2. first rain:** sg. בכיר ולקיש *TN* Dt 11:14 [H יורה ומלקוש]

בכין, בכן adv. **then** (↓כן; CPA בכן, בכין LSp 94) *FPT* Gen 31:22[05]; *TNGl* ib. 27:41; *ib.* 31:22; Ex 4:26; *FTP* Ex 13:17; *FTV* ib. 15:1; *ib.* Num 25:4; הא בכין *TNGl* Lev 22:27; *FTP* Gen 3:18; *ib.* 27:40; *FTV* Ex 15:12

בית כנישה ↓ בכנישה

בכר vb. **to produce, mature** (↓ בוכרה, ביכורין, ומבכ{כ}רה to produce precious fruits *TN* Dt 33:14; ומככר<ה> *FTV* ib. Pa. (בכיר, בכורו, בכורה, בכור

בל n.m. **sense** (SA הב בלך TM 91:853, CPA בל LSp 23, Mal *bōla* Berg, Gl 12) only in phrase: יהב בל **pay attention, be aware** sg. ה<ב>ו+ ב{א}לכון מיניה pay attention to him *RH* 59a(31); הבו כלכון מינ(text: אבא לכון כייתא) *Dem* 23a(5)

On phrase יהב בל, v. Lieb, Greek 132+; id. Tarbiz 20(1960):111; LSp 80, s.v. יהב, mng. 3.

בלא prep. **without** (↓לא; SA בלא ST Dt 4:42) a. w. noun: בלא בנין without children *TN* Gen 15:2; *JMP* 37:9; *ib.* Lev 15:25 [H id.]; איח בצל בלא פיחא is there onion without bread? *VR* 123:2; *TN* Ex 15:25 [H id.]; *TNGl* Lev 21:7; *ŠR* 42b(4); *EchR* 115:1[!]; *ib.* 9[!]; b. w. verb[=בדלא]: בלא ידע without knowing *TN* Dt 19:4 [cf. ST ib.]

[בלבד conj. **on the condition that** ובלבד דלא יתן מ{ו}יי on the condition that he does not put water *Er* 26c(25)

Most likely a corruption of בלחוד from H].

בלד vb. **to frighten, excite** (CPA בלד LSp 26, SA בליד LOT 3/2 87:11) Pe., pass.part. בלידה <במל<ה> צעד בתול<ן> with a terrible thing he pained virgins *SYAP* 31:42

בלדר n.m. **messenger** (< βερηδάριος, Lat. *veredarius* Lehnw 155; Sy בֵּילְדָרָא LS 75) sg. חד בלדר *BR* 932:2; *ib.* 4; *KohR* 15c(10); {א}חד בולדר *ib.* 22a(23); בולדר *Ket* 30d(32) [acc. to *ŠM* 1224]; בלדרה *Tan* 68c(39)

בָּלוט n.m. **oak** (CPA בלוט LSp 26) sg. *FPT* Gen 35:8[03; H אלון; voc]; בלוטה *TN* ib. 4; *ib.* 8; *FTV* ib.; pl. בלוטין *BR* 136:4 [expl. H אלונים] // *Ket* 31d(32) Löw, Flora 1:624+.

2# בלוט n.m. **tooth of an "elbow" key** sg. תמן הוא עבד חף בלוט there he makes *ḥaf* (v. MKel 14:8) a tooth of a key *Šab* 11b(62)

בלחור adv. **but only** (CPA בלחוד LSp 102, SA בלוד ST Num 11:6) ובלחוד כהדין שיעורא but only according to that measure *Pea* 21a(13) // *Er* 25a(12)[!]; ובלחוד תריי but only two *MQ* 82a(29); *Tan* 65c(18); *Hor* 47c(27)

בלחוד conj. **provided that** ובלחוד דיתחמון תלתא כוכבין provided that three stars are seen *Ber* 2b(22); ובלחוד דלא יתן מיי provided that he does not put water (in it) *Šab* 8b(16); ובלחוד דלא תימר provided that she does not say *Yev* 13a(5); *Ber* 3d(17); *ib.* 5d(10); *Pea* 16b(47); *ib.* 21a(10); *Šab* 5d(55); *Giṭ* 50b(25); *Qid* 61d(55); *San* 27c(47); *PalLaws* 29:3

בלחודי, w. suf. **־בלחודי**, **לְבַלְחוֹדַי־** prep. **by ... self** (CPA ־בלחוד LSp 102) a. w/o suf.: בלהודין [!] גופינן *TN* Gen 47:18 [H בלחי אם גויתנו]; b. w. suf.: 2m.sg. בלחודך *ib.* Ex 18:18; 3m. בלחודוי *ib.* Gen 42:38; לְבַלְחוֹדוֹי *FPT* ib. 2:18[02]; f. לבלח[חו]דה *ib.* Ex 22:26[01]; 3m.pl. לבלחודיכון *TN* Dt 29:13; 3m. לבלחודיהון *ib.* Num 23:9; בלחודוי *ib.* Gen 44:20 [H לבדו]; לבלחדוי *ib.* Ex 12:16; 21:3; 22:26; Lev 13:46; Dt 22:25

בלי vb. **to wear out** (CPA בלי LSp 26, SA בלי ST Dt 29:4) Pe. **to be worn out:** בלון *TN* Dt 8:4 [H בלו]; *ib.* 29:4; בדם סופיהון בליין לעלמא דאתי but they will ultimately be worn out in the world to come *ib.* 32:1; וארעא כלבושא תבלי the earth will be worn out like a garment *FT* ib.; הינון באלין ואת לא באלי all of them will be worn out, and you will not be worn out *MSam* 56:24

Pa. **to wear s.o. out:** דהות מבליה כל גאיריא because she (i.e. the old prostitute) wore out all the adulterers *VRK* 767:6 [expl. לבלה נאופים Ezek 23:43]

בליעה, cs. **בליעת** n.f. **swallowing** (↓√בלע; MH בליעה Jast 173; cf. Sy בָּלְעָא LS 77) sg. ולא{ש}ט<מע<ו> בבליעת ארעא they did not sink in the swallowing of the earth *TNGl* Num 26:10

בלל vb. **to mix, confound** (Sy בַּל itpa. LS 74) Itpa. **to be confounded:** יקר נתכלל דלא נתבלל may we be crowned with honor, so that we will not be confounded *SYAP* 48:8

בלם vb. **to shut up** (Sy בלם LS 76, SA בלים Ham 567:281) Pe. פומיא (בולם : text)בלום close the mouths *DevR* 3:8; *ib.* 9

Emended by Wartzki, LM 64+ to בלספימיא βλάσφημος, but not accepted by Lieb, DevR 134.

בלני n. **bath** (< βαλανεῖον Lehnw 158; Sy בֶּלָנִי LS 76) sg. כהדין דשתי בחר בילני like one who drinks after a bath *Ber* 10c(39); *MŠ* 54d(42); *Ter* 46d(6); וסחיין בבלני they bathe in a bath *Proc* 557:16

2# בלני, det. **בלניתה** n.f. **bathing clothes** (↓בגרי) sg. אנא נסיב בלניתיה I will take his bathing clothes *BQG* 6a(23)

בלניי n.m. **bath attendant** (< βαλανεύς Lehnw 158; Sy בַּלָּנְיָא LS 76) sg. *VR* 666:1 // *PRK* 145:2; בלנאי *VRVar* 664:6; *ib.Ed* 665:6; גברא בלנאי *PRK* 145:3; בלנאיא *VR* 664:5 // *PRK* 144:8[!]

בלע n.m. **choking fit** (↓√בלע) sg. הוה ליה בלע *Šab* 14d(34) // *AZ* 40d(36) // חד בלע{א} *KohR* 26c(33) // בילעא[ן !] *EchRB* 158:11; ההן בלעה *Šab* 14d(21) // *AZ* 40d(23)

בלע (a/o) vb. **to swallow** (↓בליעה, בלע; CPA בלע LSp 27, SA בלע ST Num 16:30) Pe. **to swallow, swallow up:** בלוע יתהון swallow them up *FPT* Ex 15:12[19]; דבלעת דייריה קרת<ה> the city which swallowed up its inhabitants *TN* Gen 14:8; *ib.* Ex 15:12; Num 17:27; ותבלוע *TNGl* ib. 16:30; והא חיויא דשבור מלכא בלע גמלין בלע קרונין behold, Shapur's snake swallows camels, swallows wagons *Švu* 34d(28) // *Ned* 37d(40); חד (V)ובלעה

עכבר a mouse swallowed it up *Dem* 22a(10); *San* 25d(27); *ib.* 28c(38); וכלעון ומית it swallowed them and died *Ned* 37d(41) // *Švu* 34d(29); בלעיח חד כובב I swallowed a star *EchR* 52:4; *EchRB* 51:15; *BRV*^{60} 118:5 // *KohR* 3b(41)

Af. **to cause to disappear:** ההן חייטא אומנא מבלע תרין ראשיה the expert tailor makes the two extremities (of the thread) disappear (when he continues a broken stitch) *Šab* 10c(28) // *ib.* 15a(34)

Itpe. **1. to be swallowed up:** ואתבלעת אשתה the fire was swallowed up *TN* Num 11:2; על ידי עוקמה(V) תרתי מתבלען through its curvature, two (cubits of the espalier) are swallowed up *Kil* 29b(8); **2. to disappear:** מיד איתבלע מן קומוי immediately, (the moon) disappeared from his sight *RH* 58a(48)

[במגנימין *RH* 57b(28) [added in L]. Read with *ib.G*: בינומין (< בית נומין), prob. a GN Lieb, TK 5:1022].

במה, det. **במתה** n.f. **altar, high place** (SA במה ST Lev 26:30(Var)) pl. במחה דארנונה the altars of Arnon *TN* Num 21:28; במחה דבעלה *ib.* 22:41; במחא דארעא high places of the earth *FT* Dt 32:13

במיצעה adv. **in the middle** (↓ במצעה (מצע *TN* Num 35:5 [H בתוך]; *ib.* Dt 27:15; Gen 15:10[!]

[**במנת** conj. **on the condition that** (↓ על מנת; MH^2 במנת Jast 802) on the condition that you owe me 100 dinars *BM* 9d(9); במנת דחיקום לי בהון ר' גרבין on the condition that you return to me 200 barrels *ib.* 12 Lieb, TC 1; however, Ms. E reads in both cases על מנת].

בן, בֵּין, ביני, ביני־, בינ־ prep. **in, between, among** (↓ מן ביני; CPA בין, ביני־ LSp 25, SA בין, ביני־ GSA 359, Sy בֵּינַי LS 68) abs. בן *Naveh* 64:4; *BR* 649:5; בֵּין *FPT* Gen 4:7[02]; *Šab* 9b(64); ביני *FPT* Ex 22:10[01]; w. suf.: 1sg. ביני *TN* Gen 17:2; 2m. בינך *ib.*; 3m. ביניה *ib.* 30:36; f. בינה *Yev* 11a(3); 1pl. בינין *KohR* 4b(32); 2m. ביניכון *TN* Dt 5:5; 3m. ביניהון *RH* 56b(28);- **1. in**, only in phrase בין ידי־ [CPA בין אידי־ LSp 25] ואמסור יתך בין ידיהון דעמה איליין I will hand you over into the hands of those people *TNGl* Ex 10:28; *ib.* Lev 14:21; *FPT* Gen 39:6[05]; *ib.* 42:37; **2. between, among:** a. בין ובין [cf. LSp ib., usage c]: בין הלילה]; *ib.* Ex 26:33; Dt 1:16; בינין ובינך *ib.* Gen 26:28; בין מימריה דה' וביניכון *ib.* Dt 5:5; b. בין ל־ [cf. LSp ib., usage a]: בן גבר לחבריה between one person and another *Naveh* 70:10; בין גבר לאחתיה *TN* Num 30:17 [H בין איש לאשתו]; *ib.* Dt 1:39; 17:8; בין מלכא למלכתא between the king and the queen *Ber* 11b(44); בין ערסא לציבורא between the bier and the congregation *Pea* 15d(36); *ib.* 20b(46); *Dem* 21d(54); *Ter* 44d(30); *Or* 60d(63); *Ket* 27c(28); *BB* 13b(61); *BR* 633:1; *ib.* 643:4; c. ... בין לבין [cf. LSp ib., usage d]: בין נהורא לבין חשוכא *TN* Gen 1:4 [H בין האור ובין החשך]; *ib.* 3:18; Dt 33:24; ביני לבין טלייא between me and the servants *Pes* 31c(3); *Šab* 2c(12); d. ביני: 1) w. pl. nouns: ביני גלליא [↓ שמשחה]; between the waves *TN* Ex 15:18; ביני מיתיא among the dead *ib.* Num 17:13; Ex 25:22; Dt 18:2; ביני טיפייא הוינא מהלך I walked between the drops *Ḥag* 7a(3); *Ber* 2d(46); *Kil* 32b(6); *Šab* 4a(11); *Giṭ* 46d(47); *VR* 506:5; *EchRB* 142:9; 2) w. pl. pronouns: שרי בינין he dwells amongs us *TN* Gen 29:22; *ib.* Dt 31:17; ואתקינן בינין we agreed among ourselves *EchRB* 51:3; אסקון ניבזין ביניכון throw lots among yourselves *San* 23b(35); גיוריה דמחגיירין ביניהון *TN* Lev 17:13 [H הגר הגר בתוכם]; *ib.* Gen 24:3; Ex 28:33; Num 11:4; Dt 13:2; מה ביניהון what (is the difference) between them? *Kil* 30b(38) [+ exx. in CTY 2:410+]; איח ביניהון (such a case) is between them *Meg* 71a(58); *BB* 17c(57); *Hor* 48a(3); ולא יהבית שלמא ביניהון I didn't make peace between them *VR* 178:5; **3.** בין (ו)בין **whether ... or** [MH בין (ו)בין M.H. Kosovsky, Thesaurus Mishnae, 1:355+]: בן דהב בן כסף בן כל מקמה דהיא whether gold or silver or anything *Naveh* 64:4; בין על דעחיה דכהנא בין על דעחיה דר' זעירא whether according to the opinion of PN or the opinion of PN$_2$ *Kil* 31c(3); *RH* 56b(27); *Yev* 11c(4); *Ḥag* 76d(36); בין הכין ובין הכין whether this way or that *Beṣ* 63a(31); *VR* 135:3; *PRK* 277:15

On the spelling בן, v. Sok, GF 67, n. 36, w. lit.; for add. exx. from PT, v. CTY 2:394+.

בני n.f. **bath, bathhouse** (< *βανεῖον < βαλανεῖον Lehnw 159; ↓ ביבני; Sy בַּנָא LS 78) sg. תיזון בני חלתה יומין you should heat the bath three days *BR* 690:2; בהדה בני דבית מקר in the bathhouse of GN *ib.* 942:2; חמחיה גו+ בני he saw him in the bathhouse *Ket* 35a(51) // *Kil* 32b(44); *ib.* 45; איגרה דבני the roof of the bathhouse *BBE* 13b(48); *ib.* 49

On the haplology of -λα-, v. Sperber, Greek 21 (Heb).

בני vb. **to build** (↓בניין, בניי, בנייה, חבני; CPA בנא LSp 27, SA בנה ST Dt 20:5) Pf., 3m.sg. בנה *TN* Gen 13:4; 2m.pl. בניתון *ib.* Dt 6:10; 3m. בנון *ib.* Num 32:24; imp., 1pl. נבני *ib.* Gen 50:1; 2m. חבנון *FPT* Ex 20:25[06]; 3m. יבנון *ŠR* 30c(10); imper. בנה *TN* Num 23:1; inf. למבני *BR* 357:3; part. m.sg. בני *BB* 12d(50); m.pl. בניין *ŠR* 9c(19); pass.part. m.sg. בני *BB* 12d(50); **1. to build:** דלא יכיל אדעייא באני עד דבני עילייא the bottom dweller cannot build until the upper dweller builds *BM* 12c(14); וגבלין בהדא טינא ובניין להון they knead the clay and build for themselves *ŠR* 9c(21); דאין הוה בני דכיפין בני לה דכיפין if (the wall) was built of stones, he rebuilds it of stones *BB* 12d(50); *ib.* 56; *BR* 357:3; *ŠR* 30c(10); *EchRB* 90:15; **2. to construct an argument:** לא כלי מסתור אלא מבני I do not just void but also construct arguments *Pea* 20d(59)

Itpe. **to be built:** ואיתבני זמן תיניינות it was rebuilt a second time *Tan* 66d(49); אתבניית *TN* Num 13:22 [H נבנתה]; מרי יחבנה בית מקדשך my master, may your Temple be rebuilt *BRV*^{60} 114:6; *TN* Gen 49:27; *ib.* Dt 33:12; *JMP* 1r:3; *Ber* 5a(23); *EchRB* 89:16

בניי n.m. **builder** (↓√בני; CPA בנאי LS 27) sg. אומנותיה דהן בנאי his profession is builder *Ḥag* 77b(13); בנייה דאוריתא *Git* 48d(37) // *BB* 16c(8); pl. בניין *Ber* 13a(13); בנאי *BM* 12c(10); *BB* 14b(25)

בנייה, det. **בנייתה** n.f. **plaited object** (dial.; ↓√בני) sg. באתרין צווחין לקלעיתא בנייא in some places they call a plaited object בנייה *Šab* 12c(60) // *BR* 161:3 // *KohR* 18c(9)

בנקיו adv. **in decency** (↓√נקי; H נקיות Jast 933) in phrase בנקיו ובדביו in decency and purity: *JMP* 4:16; *ib.* 8b:8; 10b:6; 12:8; 13:8; 15:11; 16:6; 50:13

Friedman, JMP 1:187+.

בנרי, det. **בנריתה** n.f. **bathing clothes** (< βανιάριον Lehnw 160; ↓בלני 2#) pl. אנא נסיב בנרייתיה I will take his bathing clothes *BQ* 6a(23)

בסטר prep. **next to, beside** (↓סטר; Sy בְּסִתַּר LS 82) בסטר תורייא *TN* Gen 41:3 [H אצל הפרות]; כרסיה דאלה רכה beside the throne of the great God *Am* 7a:15

בסי vb. **to despise** (↓בוסייה, √בזי; CPA בסי LSp 27) Pa. לא ברומי זעיר (מכסי : text) לא תבסי you should not despise a lowly Roman *Ter* 46c(9); מה את מבסי+ בי why do you despise me? *BR* 947:1 [↓√עסי]

בסיליון n. **two-seat stool used as a seat of honor** (< Lat. *bisellium* Löw, Lehnw 161) sg. מלכא יחיב על כסיליון דידיה the king sits on his *bisellium San* 20c(36)

בַּסִּים adj. **pleasant, sweet** (↓√בשם; CPA בסים LSp 28) sg. קל בסים a pleasant voice *FTP* Ex 19:19; שנא בַּסִּימָא sweet sleep *FPT* Gen 2:21[02]; *TN* ib.; 15:12; *FT* ib.

בסין, בסים 2# n.m. **vinegar** (SA בסים Ham 469:332) sg. בסימה דרומיא southern vinegar *Pes* 29d(35) [expl. חומץ האדומי Mib. 3:1]; *ib.* 36; חמריה דההוא גברא מיפוק בסים ואת מינסב חסין וצבע בבסין that man's wine will go to vinegar, and you will take lettuces and dip them in vinegar *MŠ* 55c(2) // *EchR* 53:4 // *EchRB* ib.; *EchR* 50:2; 6; 7 [≠ ↓חמר]; בסימא חמיע the vinegar is sour *ib.* 137:4; *EchRB* ib.; אפילו בסימיה ליח הוא טב even its vinegar isn't good *ŠR* 42b(6)

Löw, Flora, 1:104+; on the final m-n interchange, v. Kut, SGA 58+.

בסים 2# ↓בסין

בסיס n.m. **base, stand, pedestal** (< βάσις Lehnw 161+; CPA בסיס Ex 26:32) sg. בסיס דידיה *TN* Ex 30:18 [H כנו]; *ib.* 28; 31:19; 35:16; 37:17; Lev 8:11; Num 8:4; *Šab* 16b(7); כל דחלי מאה אמין בעי בסיס חלחין וחלת any (structure) which is 100 cubits high requires a base of 33 cubits *Suk* 55b(39); פסיס[!] *TNGl* Lev 8:11

בסם, בשם, pl. **בוסמנין** n.m. **spice, perfume** (↓√בשם; CPA ביסם, pl. בסמנין LSp 27, SA בשם ST Ex 30:23, pl. בסמנים ib.) sg. זיקין דבסם leather flasks of spice *EchRB* 50:2; *ib.* 6; בשם *TN* Ex 30:23 [H id.]; pl. בוסמנין *ib.* Gen 50:1; Ex 30:7; Num 7:38; Dt 33:10; בשמנין *ib.* Ex 35:8; בוסמנייה *ib.* Lev 4:7

בסם 2# n.m. **maker of ointments** (↓√בשם; Sy בָּסְמָא LS 81) sg. *TN* Ex 30:35 [H רקח]; *ib.* 37:29; בשם *ib.* 30:25

בסר vb. **to despise, shame** (↓בוסרן; CPA בסר 2# LSp 28) Pe. ואת בסר ביה you despise him *EchRB* 68:19

Pa. **1. to despise:** בר נש דאימיה מבסרא ליה a man whose mother despises him *Ber* 5c(41); בעא מבסרתון he wanted to despise them *San* 19a(10) // *Ned* 40a(34); לא תבסרו לא ברומיי זעור ולא בגולייר זעור do not despise a low Roman or a low *galearius* *BR* 690:5 [↓√בסי]; **2. to put to shame:** לא תבסרני do not put me to shame *EchRB* 142:10 [// *EchR:* אל תכיישני]

[**בעד** prep. **through** (H בעד בל HAL 135) בעד פתחי ילדה *TN* Gen 20:18
A text is corrupt here].

בעד vb. **to remove, place far away** (dial.; Sy בעד af. LS 83, Mal *ab'eḏ* Berg, Gl 10; cf. Ar بَعَدَ IV) Af. לשון ערבי הוא אן בעי מימ{י}<ר> ארווח לי הוא אומ' it is "Arabic" If he wants to say: Make room for me! [↓√רווח af.], he says: אבעד לי *ŠR* 23b(26) [w. ref. to מבעד Song 4:1]
In spite of what the Midrash says, this word is not Arabic (contra S. Krauss, ZDMG 70(1916):339), but an A dialectal rt. as shown by Sy.

בבעו ↓ בעו

בעוט n.m. **kick** (↓√בעט) sg. יהב ליה חד בעוט וקטליה he gave him a kick and killed him *Tan* 68d(63)

בעוטה n.f. **kicker** (↓√בעט) sg. לית תורה עגושה על דברתה בעוטה a cow is not a gorer until its daughter is a kicker *BR* 953:1

בעור n.m. **torch** (↓√בער; TA בעורא Jast 180) pl. בעורין דאישא torches of fire *KohR* 24c(10); והב פיתקייא לגו בעוריא(text: בוריא) place the slips in the torches *ŠT* 16

בעט (e/o) vb. **to kick, reject** (↓בעוטה, בעוט; CPA בעט Duensing 156, SA בעט ST Dt 32:15(Var)) Pe. **1. to kick** (+ obj./ב־): כד הוה במעיי בעטי when he was in my womb he kicked me *PRK* 155:6 // בעט בי *ŠR* 32c(30) [// ↓pa.]; בעטיה *EchRB* 102:9; *FPT* Gen 44:19[22]; בעטו *TN* Dt 32:15; ונבעוט *ib.* Gen 22:10; **2. to reject** (+ ב־): ובעיט ביה *Šab* 11a(58); *ib.* 59
Pa. **1. to kick:** הוה מבעט בי *VR* 636:2 [// pe., mng. 1]; **2. to be contemptuous:** מבעט בייסורין את you are contemptuous of suffering *Ber* 14b(50); *ib.* 51 // *Šeq* 51a(32)

בעי vb. **to ask, wish, search for, require, state** (↓בבעו; CPA בעא LSp 29, SA בעי Ham 445:49+) Pe., pf. 1sg. בעית *Pea* 21b(40); 2m. בעית *Giṭ* 46c(20); בעיתה *Bik* 65c(50); 3m. בעה *BR* 45:2; בעא *Ket* 26c(52); איבעה *BB* 13b(36) [but *ib.E:* בעה]; f. בעת *FPT* Gen 38:25[04]; *Šeq* 48d(8); 2m.pl. בעיתון *Ter* 43c(31); 3m. בעון *TN* Gen 50:21; *Beṣ* 61d(62); *BR* 447:13; imp. 1sg. אבעי *TN* Ex 32:30; *BB* 13b(41); 3m. יבעי *BR* 452:2; 1pl. נבעי *TN* Gen 30:2; inf. למבעי *ib.* Ex 32:10; part. m.sg. בעי *ib.* Gen 18:22; *Kil* 30c(36); f. בעייה *BB* 17a(20); בעייא *Tan* 66d(3); m.pl. בעיין *TN* Num 16:10; *Bik* 65c(58); בעיי *Er* 22a(42); *BR* 817:7; f. בעיין *EchRB* 89:12; pass. בעייא *Šab* 17c(44);- **1. to ask:** ר' פינחס בעא קומי ר' יוסי *Pea* 19c(4); *Yev* 2c(20); *Ket* 30d(55); *BM* 9c(29); *AZ* 41b(22); *BR* 1114:1; בעון קומוי *Pea* 20b(7); *Kil* 32d(10); *Šab* 9a(12); *BB* 16d(26); *AZ* 41a(33); ר' יוחנן בעי *Dem* 21c(56); *MŠ* 55b(41); *Er* 18d(51); *Suk* 54a(4); *Meg* 71a(47); *Ket* 30d(26); רבנין דקיסרין בעיין *MŠ* 53b(59); *Pes* 32b(41); *Ket* 31c(18); pass.part. בעייא דא מילתא this thing is asked *Šab* 10b(40); *Beṣ* 60d(59); **2. to want, desire, wish:** a. w. dir. obj.: הוא בעה גבהון תרתין מאון דכנינש he wanted from them 200 people *BR* 1183:2; דילמא דו בעי פריטין<תובן> (V) perhaps he wants more money *Pea* 15c(23); פוק וחמי מאן בעי לך לבר go out and see who wants you outside *Kil* 32b(32) // *BR* 306:4; כמה בר נש בעי how much a person wants *MŠ* 54d(41); מה את בעי what do you want? *Tan* 69b(5); מאן בעי מתטין מאן בעי צינורין who wants needles? Who wants hooks? *Yev* 12d(56); *Ket* 36b(18); *Qid* 61a(1); *San* 21a(7); חמי מה דלא בעי שמע מה דלא בעי he sees what he doesn't desire. He hears what he doesn't desire, etc. *BR* 756:3; ראובן בעי ביי Reuben wants a house *ib.* 852:6; *VR* 166:2; *PRK* 19:6; *ib.* 269:1; ולמצלייה ולמבעי רחמין to pray and to seek mercy *Hem* 18; b. w. inf.: ר' ירמיה בעא מיבדוק לר' זעורא PN wanted to test PN_2 *Ber* 10d(22); בעא מיתן ליה he wanted to give it to him *Šab* 3a(47); בעא ממנייא עליהון פרנסין he wanted to appoint community leaders over them *Šeq* 48d(47); *Tan* 66b(8); *Yev* 8d(18); *Ket* 34c(40); *BB* 17a(5); *San* 29b(32); בעא מפטדא עלוי he wanted to eulogize him *EchRB* 73:5; כד בעון מיקטלוניה when they wanted to kill it *Švu* 34d(28); ואת בעי מיעול מיתב לך תמן you want to enter and sit down there *Kil* 32b(59); אין את בעי מקשייא הכין קשי if you want to raise a contradiction, do it this way *Er* 19c(9); *Šeq* 48d(38); *RH* 58d(5); *Tan* 66c(7); *Ḥag* 77b(64); *Soṭ*

24c(29); *BR* 521:6; *VR* 554:3; *PRK* 64:11; *EchRB* 49:23; *ŠR* 15d(6); *KohR* 20b(9); בי בעיתון מקיימה מחניתא did you want to uphold the Mishna in my case? *Giṭ* 48b(2); ואית דבעי מימר some want to say *Er* 26a(27) [+ CTY 1:423]; איתי רבעי מישמעינה מן הדא some want to learn it from this *Mas* 48c(49) [+ CTY 1:418]; c. w. ר־ + imp.: בעא רייזלון להון he wanted them to go away *PRK* 200:9; בעא בדיה דימניניה his son wanted him to ordain him *KohR* 19b(8); בעה ר׳ ריזעוף בה Rabbi wanted to censure him *BR* 689:4; ור׳ יוחנן בעי דיימרון שמועתא מן שמיה PN wants them to say the tradition in his name *MQ* 83c(43); אנא בעי דתירפי הרא מדינתא I want you to leave that city alone *EchR* 68:10; d. w. imp.: אילין רבנן הכא בעיי ניצלי וייחות מיטרא these Rabbis want me to pray so that it will rain *Tan* 64b(57); עד דאנא חמן בעת נשולנך while I was still there, I wanted to ask you *BRV*^{60} 1114:3; מן דבעי יזכון סם רחיים who wants to buy the drug of life? *VRQ* 350:1; אנן בעיין תיחין לן ההוא ירחא דעיבורא we want you to give us (the maintenance of) that intercalary month *Yev* 6b(41); **3. to seek, search, look for:** אזל בעי לה בגו בייתיה(Var) he went looking for her in his house *VR* 485:5; *PRK* 144:8; אתון בעיי ליה גבה they came looking for it (i.e. the goat) in her place *BR* 1129:3; הפכת בעייא להו<ן> גו ביתא she went back to look for them (i.e. the coins) in her house *Švu* 37a(62); אינון אזלין ואתיין להבא בעיין לך ולא משכחין לך they go back and forth here, looking for you and not finding you *BB* 13b(51); *VR* 859:1; **4. to need, require:** כל דחלי מאה אמין בעי כסיס חלתין וחלת anything which is 100 cubits tall requires a base of 33 (cubits) *Suk* 55b(39); *Soṭ* 20b(57); *Kil* 27d(20); איתי הבא חלת מאון נזירין בעיי חשע מאון קרבנין there are 300 Nazirites here who require 900 sacrifices *Naz* 54b(3); *Beṣ* 61c(19); **5. to state, assert:** ר׳ יוסי ביר׳ בון בעי *Ber* 2b(12); *Dem* 22d(3); *MŠ* 54d(48); *Bik* 65c(18); *Ket* 34b(14); **6. to be due, about to do s.t.:** בעיא היא עד ברון she (i.e. the donkey) is due now *Yev* 6a(44) // *Nid* 49b(19); והיא בעיא מילד *ib.* 43 // *ib.* 17

Itpe. **1. to be sought, searched for:** איתבעת מחניתי ולא אישתכחת the Tannaitic source was sought and not found *Er* 19b(10) [cf. Sy מתבעא אפן חד ולא משתכח PSm 557]; *Tan* 66d(38) // *PRK* 377:4; *Pea* 20b(4); ר׳ מאיר הוה מחבעי למלכותא וערק PN was sought by the government and fled *KohR* 20b(11); *Yev* 15c(39) // *Soṭ* 23c(57); **2. to be summoned:** ואם איתבעית עם רשיעיא לא ידעין בי צדיקיא if I am summoned with the evildoers (when the dead are revived), the righteous will not recognize me *BREd* 1285:7; *ib.* 1286:2; יבעי דיני קדם מלכא may my case be summoned before the king *BRV*^{60} 216:7; *BR* 451:8; **3.** in impersonal usage **to be necessary** [cf. Sy, PSm ib.]: a. alone: כל הן דמיתבעי wherever it is necessary *Ket* 35b(25) // *Kil* 32c(21)[!] // *BREd* בכל אחר רמחבעי 1286:3; לא מיתבעי יהוי הדין עופא מסאבא בהרין פרדיסא it is not necessary for that unclean bird to be in that garden *VR* 507:2; b. w. fol. inf.: והווה מחבעי לן למקרבה נפשתן לדחלתיה it was incumbent upon us to bring ourselves near to the fear of Him *Der* 52:61; *ib.* 51:52

On pe., mng. 5, v. Frankel, Mavo 9b.

בְּעִיל, det. **בַּעְלָה**, pl. **בעלין** n.m. **husband** (Sy בַּעְלָא LS 83) *FPT* Ex 15:6[12]; בעלה *ib.* 21:22[01];- sg. סיבי(Var) ליך בעל ער דאת טלייה take yourself a husband while you are a child *PRK* 306:1; בעל טליותה the husband of her youth *TNGl* Dt 28:56; בעלה *TN* Gen 16:3; *ib.* Ex 21:22; Lev 21:7; Num 30:12; Dt 25:11; מי אכל ארגשת בעלה איסלק while he was eating, she sensed her husband coming up *Ter* 45c(51) // *AZ* 41a(41); בעלה דהיא איתא חביש my husband is in jail *Tan* 64b(44); *Šab* 7d(57); *Soṭ* 16d(47); *Naz* 54a(9); *BB* 17a(20); ההיא אתתא קברה בעלה that woman will bury her husband *BR* 1096:2 // *EchRB* 55:6; *VR* 123:5; *ib.* 578:5; ולא לברה דבעלה דשבקה not to the son of the husband who divorced her *PalLaws* 67:26; מרחה רבעלה her husband's mistress *BRV*^{60} 470:7 [expl. עטרת בעלה Prov 12:4] // *ib.* 547:5 [expl. בעלת בעל Gen 20:3]; pl. ויזלון לון לבעליהון they will go to their husbands *EchR* 47:21

— **בעל אומנותה** n.m. **artisan** (↓אומנו) pl. בעלי אומנותיה *KohR* 10a(13); *ib.* 41

— **בעלי דבבין**, pl. **בְּעִיל דְּבָב** n.m. **enemy** (< Akk *bēl dabābi* Kaufman, Influences 42; CPA בעילדבב LSp 29, SA דכב Ham 575:143) sg. חילא דשנאה וּבְעִיל דְּבָבָא the army of one who hates and an enemy *FPT* Ex 15:6[17]; *TN* ib.; pl. בעלי רכבוי *ib.* Num 32:21; Dt 33:11; בעלי רכבינן *ib.* 32:31; בעלי דכביהון *ib.* Ex 23:27; Lev 26:32; בעלי דכביכון *ib.* Gen 22:17 [H אויביו]; 49:6; Lev 26:41; Dt 32:27

— **בעיל דכבו** n.f. **enmity** (↓בעיל דכב; CPA בעילדבבו LSp 29, SA דכבו ST Num 35:22) sg. *FTP* Gen 3:15 [H איבה]; *TN* ib.; *ib.* Num 35:21; 22

בעל דין — בעלי דין, pl. n.m. **legal adversary** (< Akk *bēl dīni* Kaufman, Influences 43; ↓דין; QA בעל דין ATTM 534, Sy פְּעַלְדִּינָא LS 84) sg. חד בר נש הוה בעל דיניה עתיד the legal adversary of a certain person was rich *Ned* 41c(31); בצפרא קרן בעל דיניה לגביה his legal adversary came to him early in the morning *BB* 13c(37); בעל דינא קבליה the legal adversary accepted (the decision without choice) *Naz* 54d(37) // *ib.* 58 // *Or* 62b(24); מיטרפא <ב>בעל דיניה to forcibly collect from his legal adversary *San* 21a(13); pl. בעלי דינה *TN* Lev 19:16

בְּעִיר n.m. **cattle** (CPA בעיר LSp 29, SA בעיר ST Gen 45:17) sg. בְּעִיר *FPT* Ex 22:9[01; H בהמה]; *TN* Gen 30:30; *ib.* Ex 12:38; Lev 18:23; Num 32:4 [H מקנה]; Dt 4:17; ואיפשר בעיר אכיל בעיר is it possible that cattle eat cattle? *VR* 524:7; *MSam* 109:2; בעיר דקיק small cattle *BM* 8c(51) // *BR* 302:6 // *VR* 622:4 // *PRK* 149:15; *VR* 808:2; *PRK* 197:1; *PalLaws* 65:11; מה עבד בעירי{ן} how are my cattle? *San* 20b(18); pl. בעירין *FPT* Num 20:4[23; H בעירנו]; בעיריהון *TN* Ex 9:4; *ib.* Num 3:45

בעל vb. **to have sexual intercourse** (BH בעל HAL 136) Pe. ולא נבע{ל}<ול> נשי גוברין we will not have sexual intercourse with married women *TNGl* Num 20:17

בעץ n.m. **antimony** (MH, TA בעץ Jast 182) sg. בעצה *TN* Num 31:22 [H כדיל]

Löw, Fauna 262.

בער vb. **to burn, remove** (↓בעור, ביעור; CPA בער LSp 29) Pe. **to burn** (intr.): הא סניא בער באשתא behold, the bush is burning in fire *TN* Ex 3:2 [H בוער]; *ib.* 15:7; Num 21:28; Dt 9:15

Pa. **to remove:** וחבערון עבדי בישתה מן ביניכון you should remove evildoers from your midst *TN* Dt 17:7; *ib.* 12; 19:13; 21:21; למיבערא ע"ז מבחיהון to remove idolatrous objects from their houses *EchR* 91:20; ההין דאכל חובץ ובדעתיה מיכול קופד צריך מבערה פיסתה one who eats cheese and wishes to eat meat must remove the bread (from the table) *Pes* 33c(28); לא תבערון עוללה מן בתריכון do not remove the gleanings after you *TN* Dt 24:21 [H תעולל]; *FTV* Lev 19:10

Af. **to start a fire:** לא תבערון אשא *TN* Ex 35:3 [H תבערו]; זיקוקין דנור וגומרין מבערן לרשיעיא sparks of flame and coals enkindle the evil ones *ib.* Gen 3:24; אלהבו ואבעדו לביה דטרשכין enflame and enkindle the heart of PN *AmGen* 1:3

בעת vb. **to be anxious, afraid** (MH נבעת Jast 183, Sy בעת LS 85)) Itpe. אנא מתבעת בליליא I am afraid at night *Šab* 15c(41); *AZ* 44d(58); הווה מתכ{ה}<ע>ת *EstAn* 157:3; חמיתיה מבעת he saw him anxious *Yev* 6a(42) // חמתיה מיבעת *Nid* 49b(16)

בפורי adv. **quickly** (↓√פדי, בפדיע; SA כפרי ST Num 17:11(Var), CPA בפורע LSp 163) אתיא בפורי it comes (i.e. blossoms) quickly *Švi* 33c(13)

בפם prep. **inside, within** (↓פם) בפם טעונה in his load *FPT* Gen 44:1[05; H בפי]; בפום[י] *TN* ib. 42:27; 28; 44:1; 8; 12

On the corrupt form בפום, v. ↓פם.

בפריע adv. **quickly** (↓בפורי; CPA בפריע LSp 163, SA בפריע ST Num 17:11(Var)) *TN* Ex 32:8 [H מהר]; *ib.* Lev 24:12; Num 9:8; 15:34; Dt 4:26; אילו הויתה גבאי אינשמת בפריע if you were with me, you would have recovered quickly *Qid* 59a(63); בפדיע פשוט וסב סכינך stretch out (your hand) quickly and take your knife *SYAP* 14:3; *AmGen* 2b:13

בצורה, det. **בצורתה** n.f. **drought** (H בצורת HAL 143) sg. בצורתה *TN* Dt 5:21; *FPT* Ex 20:16[06]; *ib.* 17[25]; *FTV* ib.; *TNGl* Dt 5:20

בצל, det. **ביצלה**, pl. **בצלין, בוצלין** n.m. **onion** (SA בצל ST Num 11:5) sg. חד בצל *VR* 123:1; *ib.* 2; בצל דקיק a small onion *Pea* 17c(21); בצל דב a large onion *ib.*; קלפית בצליה I peeled his onion (i.e. I exposed him) *BR* 991:1 [w. ref. to Jer 49:10]; וקלף ביצלה *BR* 1234:4; pl. בצליה *TN* Num 11:5 [H הבצלים]; באילין בצלייא; בוצלייא *Švi* 36d(62); *ib.* 34a(59) [כופדיי↓]

Löw, Flora 2:125+.

בצל #2 n.m. **division, splitting** (< פצל(?)) pl. אמ{ם}<ה> דבצליה the point of division of the ways *EchR* 19:8 // *KohR* 30c(7) [expl. אם הדרך Ezek 21:26]

בצר vb. **to diminish, detract** (CPA בצר LSp 30, SA בצר Ham 442:75+) Pe. יבצרון מניה חמש אמין let them diminish it by five cubits *BR* 711:3

בקדמייתה adv. **in ancient times, formerly, first**

(↓קודמיי; CPA בקמיתא ἐν πρώτοις LSp 175) **1. in ancient times:** בקדמיתא *TN* Gen 13:3 [H בתחלה]; *ib.* 28:19; 43:20; **2. formerly:** ... בקדמייתא הוינן אמרין ולא הוינן אמדין כלום formerly we said (the reason for it was such-and-such), but we didn't say anything valid *Šab* 7d(8); *MŠ* 52d(33); *Šab* 10b(33); *ib.* 17c(37); *Pes* 36a(48); *Beṣ* 60d(52); *Švu* 37a(24); בקדמייתא הוינא אביל טלופחין וירק formerly, I used to eat lentils and vegetables *BQ* 6b(39); *BM* 12a(32); **3. first:** חזרנן יתיה לווחך בקדמיתא we first returned it (i.e. the silver) to you *TN* Gen 44:8; *ib.* Num 10:13 [H בראשונה]; Dt 13:10; 17:7; למה לא אמרת לי בקדמיתא why didn't you tell me first? *Ned* 37c(13); בקדמייתה כעס עליי וחבשי first he was angry and imprisoned me *VRQ* 403:6 [L: בראשונה]

בקורה, det. **בקורתה** n.f. **herd of cattle** (↓בקר; CPA בקורא (sic!) LSp 30, SA בקורה ST Dt 7:13(Var)) sg. בקרת חוריכון the herd of your cows *TN* Dt 28:4; *ib.* 18; 51; *TNGl* Gen 18:7; וגנב ליה עגל מן בקורתא he stole a heifer from him from the herd *San* 25d(50); ורהט לבקורתה *FPT* Lev 22:27[06]; *TN* ib.; *TNGl* ib.; [!] בקורוהה *TN* Gen 18:7; *EchR* 72:13[!]

Kut, SGA 22+; Talshir, Fauna 94+.

בקי n.m. **expert** (√בקי; MH בקי Jast 185) sg. שמעון בר ווא הוה בקי במרגליתא בכל מילה PN was an expert in all matters pertaining to pearls *Bik* 65d(18)

בקע n.m. **crack(?)** (↓√בקע) sg. הדין בקעא *KohR* 27d(31) [≠ ↓רסיס]

בקע vb. **to split** (↓בקעה, בקע; H בקע HAL 143) Pe. והוה רוחא עליל בבר{י}סיה ובקעה ליה the wind entered his stomach and split it *EchR* 108:12

בקעה, det. **בקעתה**, pl. **בקען** n.f. **valley** (↓√בקע; SA בקעה Ham 555:409) a. general: sg. בקעה *TN* Gen 11:2 [H id.]; בחדא בקעה *BRL* 80:4; בבקעתה *TN* Dt 8:7; *Švi* 34c(13); בק{ח}<ה>דה בקעתא *EchRB* 82:16; pl. בקען *TN* Dt 11:11; b. in GN's: בבקעת דורא *FPT* Gen 38:25[04]; *TN* ib.; בהדה בקעת ארכל *Ber* 2c(38) // *Yom* 40b(38) // *ŠR* 34d(2); *EchR* 40:2; הדא בקעת סימוניא *Kil* 28b(2); הדא בקעת גיניסר *Bik* 64b(47); כקעת בית דמין *EchRG* 82:16

בקר n.m. **cattle** (↓בקורה; Sy בַּקְרָא LS 88) sg. וחד בבקר one in the cattle *EchR* 72:13

בקר vb. **to visit** (Sy בקר LS 87) Pa. a. general: בההוא עלמא למאן את בעי למבקרה in that world (to come) whom do you wish to visit? *Ḥag* 77c(9); נפק בעי מבקרתיה he went out with the intention of visiting it (i.e. the grave) *ib.* 5; b. esp. sick person: הוה מכקר למבקרא יח כישיא *TN* Gen 35:9; ר' מנא סלק ר' בישייא *BRV*[60] 125:2; *Beṣ* 60c(58); PN went to visit PN_2 who למבקרה לר' חגיי דהוה חשיש was sick *Yom* 43d(19); *Šab* 8c(60); *MQ* 83d(12); איפרכא בייש ועל אסייא ובקד יחיה the governor is sick, and the doctor went to visit him *RuR* 84:44; *Ḥag* 77b(64); *BB* 13b(40); c. by inference, sick person: *Ber* 4b(18); *ib.* 14a(11); *Pea* 16a(31); *ib.* 17d(39); *Ter* 47b(63); *San* 20a(10); *AZ* 41a(22); *Hor* 47d(57)

בקר 2# vb. **to let graze, abandon** (MH בקר 2# Moreshet, infra) Af. **1. to let graze:** לא הוון זממין בעירהון אלא מבקרין ואזלין they did not muzzle their cattle, but let (them) continually graze *TN* Gen 13:7; *FTP* ib.; מפקרין *FTV* ib.; יבקר *FPT* Ex 22:4[01]; יפקר *TNGl* ib.; **2. to abandon:** ותבקרון יתה ואבקרה קומיהון; [ונטשתה H] *TN* ib. 23:11 relinquish ownership in front of them *Švi* 39a(12); *ib.* 15; אפקרת{ך}<ון> *ib.* 18; *RuR* 138:179

Moreshet, Lex 114.

[**בקרה** (corrupt) כבקרת בית מדורך *FTV* Num 24:21 Read with *FTV* and *TN*: בנקרה (↓נקר)].

בקשיו adv. **with difficulty** (↓√קשי, קשיו) *TN* Ex 1:13 [H בפרך]; *ib.* 14; Lev 25:43; 46; 53[!]; 26:21; 23; 24; 27; 28; 40; 41

בַּר, det. **בָּרָה** n.m. **open country, field** (↓בר; Sy בָּרָא LS 88) נפקת בר, מן לבר, לבר מן, לבר, בריי, מן תורי בר-; sg. בַּר *FPT* Gen 46:26[04]; בָּרָא *ib.* 31:39[03]; oxen of the field *TN* Dt 14:5 [H תאו]; *Kil* 31c(60) [expl. Dt ib.]; חיות ברה animals of the field [↓חיווה]; באפי ברה of the open country [↓לאפי ברה]; לאפי ברה outside [↓באפי]; בביתא ובברא inside and outside *JMP* 10b:19

— בַּר מִן prep. **except for, besides, without** (↓לבר מן; CPA לבר מן LSp 31, SA לכר מן LOT 3/2 58:13) *FPT* Gen 46:26[04; voc]; - a. abs.: בר מן כפנא *TN* ib. 26:1 [H מלכד הרעב]; *ib.* Lev 9:17; 23:38; Num 5:19; 17:14; 29:16; Dt 18:8; 28:69; בר מן קצרא except for the fuller *Kil* 32b(19) // *Ket* 35a(26); *Ber* 2b(22); *ib.* 10d(31); *AZ* 44d(44); בר מן חד except for three *BR* 811:3; בר מן חלת

MPDam Gen 11:31; *ib.* Lev 13:53; *MMDam* ib. 17:2; *ib.* Num 7:58; Dt 31:23; בר מדעתיה without his knowledge *Er* 24d(19); *EchR* 51:1; b. w. suf.: ולית אלהא בר מיני there is no other god besides me *TN* Dt 32:39; *ib.* 5:7; *BR* 512:6 [expl. בלערי Job 34:31]; בר מינך *TN* Gen 41:44 [H בלעריך]; בר מינה *ŠR* 34c(26)

בר #2 בִּיר

בראשית n. **beginning** (< H בראשית) עבר בראשית creation (lit. act of the "beginning") *TN* Gen 1:19; *ib.* 23

ברברון, pl. **ברברין** n.m. **barbarian** (< βάρβαρον, acc. sg. of βάρβαρος Lehnw 163; CPA ברבר LSp 31, ברברי 1Cor 14:11 [HS 8:124]) sg. שמעון בן שטח הוה ברברון (do you think that) PN was a barbarian? *BM* 8c(25); pl. ער דאת כביש ברברין before you conquer the barbarians *EchRB* 152:20 [≠יהודאין]; *EchR* 83:5

ברגז n.m. **name of an unclean bird** sg. ברגזה *TN* Lev 11:13 [H פרס]; *TNGl* ib.; *TN* Dt 14:12; *FTV* ib.; *TNGl* ib.

ברד, det. **בַּרְדָּה** n.m. **hail** (CPA ברד LSp 31, SA ברד ST Ex 9:18) sg. *TN* Ex 9:18; *ib.* 23; בַּרְדָּה *ib.* 9:24; ברדא *FTP* ib. 9:22[04]; *ib.* 25; 26

ברדוק n.m. **passing through** sg. לברדוק ביני לווחיא to pass between the planks *FTV* Ex 36:33

בְּרָה, cs. **ברת**, **בְּרַתְּ**, det. **בְּרָתָה**, pl. **בְּנָן** n.f. **daughter** (CPA ברא, pl. בנ LSp 30, SA ברה ST Ex 21:31, pl. בנן ib. Gen 11:13, Mal *berca* Berg, Gl 13) sg. abs. ברא *FPT* Ex 21:31[01]; ברה *TN* Lev 12:5; cs. ברת *Naveh* 60:1; *BR* 819:1; [בת *ib.* 1036:3]; w. suf. 1sg. ברתי *Yev* 9b(1); 2m. ברתך *TN* Dt 13:7; f. ברתיך *Ned* 41c(48); 3m. בְּרַתֵּהּ *FPT* Gen 34:19[03]; f. ברתה *TN* Lev 18:11; 1pl. ברתן *FPT* Gen 34:17[03]; 2m. ברתכון *TN* ib. 34:8; 3m. ברתהון *PRK* 225:5; pl. abs. בנן *TN* Gen 11:11; cs. בנת *ib.* 46:7; בְּנָתָא *FPT* ib. 31:43[03]; w. suf.: 1sg. בְּנָתַי *ib.*; 2m. בנתך *San* 28d(4); 3m. בנתיה *TN* Num 27:1; 1pl. בנתן *FPT* Gen 34:9[03]; 2m. בְּנָתְכוֹן *ib.*; 3m. בנתהון *ib.* 21;- sg. ואסכון דין לדין ואולידון ברא they married each other and gave birth to a daughter *Yev* 11b(11); גבר איתּ ליה בר<ה> וחורגא a man has a daughter and a stepdaughter *ib.* 10; דאיתּ לך ברה *SYAP* 30:30; חליפו ברת רבי ספרה *Naveh* 60:1; *Zoar* 3:2; *TN* Gen 25:20; ברת מן את whose daughter are you? *ib.* Gen 24:23; ברתיה דמאן את *EchR* 84:4; אסתר ברתה רעריו *Zoar* 2:2; ברתה דפרעה *TN* Ex 2:5; אין ברתי yes, my daughter *Yev* 9b(1); ברתי שבקיניה my daughter, leave it be *BR* 305:8; רבן גמליא׳ אסב ברתיה PN married off his daughter *ib.* 247:2; 953:1; *Yom* 43d(23); *Švu* 35d(21); pl. בנן *TN* Gen 19:8; *ib.* Ex 21:4; הוא וחרתין בנתה he and his two daughters *ib.* Gen 19:30; 36:6; Num 24:25; בגין דרו בעה מלפה בנתיה because he wanted to teach his daughters *Pea* 15c(12) // *Šab* 7d(51); בנתיה ר׳ יוחנן מי רמיך פקיר לבנתיה *Ket* 26c(60); דשמואל as he was dying, PN commanded his daughters *Giṭ* 49a(23) // *Qid* 63d(22)

On the abs. form, v. Sok, Kut Vol 168; Peri, Morph 15; for a comparative discussion of the declined form, v. Nöld, NB 137+.

— **ברת אב** n.f. **father's daughter** (אב↓; Sy ܒܪܬ ܐܒܐ PSm 579) sg. ברת אבוי *TN* Lev 20:17; *ib.* Dt 27:22; ברתה דאבוך *ib.* Lev 18:9

— **ברת אח** n.f. **fraternal niece** (אח↓) sg. ברת אחוי *TN* Gen 24:48; *ib.* Ex 6:20; ברתיה דאחוה *San* 27b(12)

— **ברת אחה** n.f. **sororal niece** (אחה↓) sg. ברתה ראחתיה *BRL* 154:7; *San* 27b(12)[!]

— **ברת אלי** n.f. **type of fig** sg. *PRK* 315:11; *BR* 141:3 [expl. תאנה Gen 2:9]

Löw, Flora 1:242.

— **ברת אם** n.f. **mother's daughter** (אם↓) sg. ברת אמיה *TN* Dt 27:22; ברתה דאמה *ib.* Gen 20:12; Lev 20:17

— **ברת בר** n.f. **granddaughter** (בר↓; Sy ܒܪܬ ܒܪܐ PSm 584) sg. ברת ברה *TN* Lev 18:17; *PalLaws* 67:23

— **ברת ברה**, pl. **בנת בנן** n.f. **granddaughter** (Sy ܒܪܬ ܒܪܬܐ PSm 584) sg. ברת ברתך *TN* Lev 18:10; ברת {ד}ברתה *PalLaws* 67:23; pl. בנת בנתיה *TN* Gen 46:7

— **ברת דד** n.f. **cousin** (דד↓) sg. ברתה דדאדה *SYAP* 30:19

— **ברתיה דיעקב** n.f. **the Jewish people** (lit. the

daughter of Jacob; Sy בְּרַת יַעקוֹב PSm 589) *VR* 824:8 // *ŠR* 7d(7)

— נעמי↓ ברת נעמי

— ברה נקבה n.f. **female daughter** (↓נקבה, בר דכר; JA בנן נוקבן MKetK 4:10) sg. *FPT* Gen 30:21[05]; *TN* Ex 21:31; *ib.* 1:16; Lev 12:5; *TNGl* ib. 15:33; *BM* 8c(44); *PRK* 149:8 נוקבה[!] ברתן[!]

— ברת עיזין n.f. **she-goat** (↓עז) sg. *TN* Lev 5:6 [H שעירת עזים]

— ברת עממין, pl. בנת עממין n.f. **gentile woman** (↓עמם; cf. Sy בְּרַת עַמְמֵא LS 93) pl. *TNGl* Lev 20:2 איתחה מבנת עממיא

— ברת פחין n.f. **accursed woman** (↓בר פחין) sg. *VR* 578:5 // *KohR* 8c(30)

— ברת קל n.f. **sound, voice** (↓קל; Sy בְּרַת קָלָא LS 94, MH בת קל Jast 200) sg. *TNGl* Gen 22:10; נפקת ברת קלא ואמרת a voice went out and said *Pea* 15d(34); *Švi* 38d(26); *Ket* 35a(27); ושמע ברת קלא אמרה דימיס he heard a voice say: *Dimissus*! *PRK* 192:3; *ib.* 4 // *KohR* 26d(36); *PRK* 199:9 // *KohR* 29a(17); וכד הוה שמע ברת קלא אמרה מן שמיא when he heard a voice say from Heaven *BR* 942:1; *TN* Gen 38:25; *FTP* Num 16:1; ברת קלא נפקת מן גו ארעא *TN* ib. 21:6 ברת{ם}<ת> קלא מן שמיא נפקת ואמרת

Lieb, Greek 294+.

— ברת שבע, pl. ברת שובעין n.f. **type of fig** sg. *BRV*^{60} 141:2 [expl. תאנה Gen 2:9]; pl. חד אילן דברת שובעין חיורין a tree of white figs *BB* 13c(42)

Löw, Flora 1:241+.

— ברת שנין n.f. **... years old** (↓שנה; Sy בְּרַת שְׁנִין PSm 598) sg. *TN* Ex 12:42; ברת תשעין שנין *ib.* Gen 15:9 ברת חלח שנין

— ברת שתה n.f. **one year old** (↓שנה; Sy בְּרַת שְׁנָתָא PSm 598) sg. *TN* Num 6:14 [H בת שנתה]

— ברת תורין n.f. **female offspring of cattle** (↓תור; Sy בְּרַת תּוֹרָא PSm 599) sg. ברת תורין עגל{ת}<ה> *TN* Dt 21:3 [H עגלת בקר]

ברת/ברות n.m. **juniper tree** (Sy בְּרוֹתָא LS 98) sg. ברותא *BRV*^{60} 136:2 [expl. ברוש Is 41:19] // ברחא *Ket* 31d(31)

Löw, Flora 3:33+.

ברז vb. **to bore** (↓אברז; TBA ברז Jast 191) Pe. ויכרז ית אוד{ז}<ר>אניה he will perforate his ear *TNGl* Ex 21:6

פרזל↓ ברזל

ברח n.m. **leader of flock(?)** (Sy בְּרְחָא he-goat LS 96) sg. ההין ברחא *BQ* 7c(27); *ib.* 28

ברי, f. **בַּרְיָיה** adj. **healthy, firm, clear, heavy** (↓√2#ברי; CPA ברא LSp 31, SA ברי ST Ex 28:20) **1. healthy, firm:** a. as adj.: sg. דבש ברי *BR* 1135:5; pl. ברייז *TN* Gen 41:2 [H בריאות]; *ib.* 5; 18; *FPT* ib. 18[05]; בַּרְיַיתָה *ib.* 7; 20; **2.** in impersonal phrase **ברי ל- it is clear to ...:** בריא לי אנא יהב לך I am certain that I can give it to you *MŠ* 54a(23); **3. heavy** [cf. CPA בריאן Mat 23:4]: מילין בורין heavy items *KohR* 6d(10) // מלין ברייז *BRV*^{60} 170:3

ברי vb. **to create** (↓איתבריו, 2#בריון, ברייה, ברי; CPA ברא 2# LSp 31, SA ברא ST Gen 1:27) Pe., pf. 1sg. ברית *TN* Gen 6:7; 3m.sg. ברה *ib.* 2:3; imp. 3m.sg. יברא *ib.* Num 16:30; 1pl. נברא *ib.* Gen 1:26; inf. למברה *ib.* Dt 32:1;- **to create:** ברא יחיה *ib.* Gen 5:1; 6:6; Ex 31:17; Dt 4:32; ההוא רברא יחיה ברא ליה מזוניה the one who created him created sustenance for him *PRK* 194:9 // *ŠR* 32a(14)

Itpe. **to be created:** איתברי עלמא the world was created *TN* Gen 4:8; *FTV* Num 22:30; וכדון אתבריתּ ברייה חדתה now that you have been created again a new creature *ŠR* 39c(7); אתברייתּ דא *TN* Gen 2:23; *ib.* 3:19; *Hem* 19; *ib.* 25; מן הן אתברון from where were (the angels) created? *BR* 917:3 // מתברייז *EchR* 133:2; *TN* Ex 34:10; *DevR* 80:12 [↓√חלי]; ריחברי לכר נשא חרין פומין that two mouths should be created for man *Ber* 3b(16) // *Šab* 3b(2)

ברי 2# vb. **to be strong** (↓בריו, ברי) Af.(?) מכיון ראברי ליביה עלוי since his heart became strong upon him *San* 26c(21); דכל דחשיש סופיה מיבריא anyone who is sick will eventually recover *EchR* 59:14 [Ed. Buber: להתרפאות]

בריו, det. **בריותה** n.f. **strength(?)** (↓√2#ברי) sg. מנטלין בבריותה exalted in strength *TN* Num 24:6; *FTP* ib.

בריון n.m. **creator(?)** (↓√ברי) sg. עד בריוני נחמה until I see my creator *SYAP* 12:13

בריי adj. **external, alien, foreign** (↓ בר, 2# בריה; CPA ברי LSp 31, SA בראי Ham 458:116) a. as adj.: sg. בריא היא לך it is alien to you *BR* 508:10 [expl. חלילה לך Gen 13:25]; אשא בריה an alien fire *TN* Lev 10:1; *ib.* Num 3:4; 26:61; ניפוק לפרנסתי לארעא ברייתא (so that) I can go abroad for a living *Ḥag* 76d(3) // *MQ* 81c(47) // *Ned* 42b(17); *BRV*^{60} 123:3; יריעתה חדתה בריתה the one external curtain *TN* Ex 26:4; *ib.* 10; 36:11; 17; תנייה בריי the "external" Tanna (i.e. of the external Mishna) *Pes* 34a(30); *Ḥal* 59d(30); *Yom* 43d(37); *Tan* 63c(45)[!]; pl. מסטובייתה ד׳בריאא the outside benches *Beṣ* 60c(51); טבלה ברייתא the outside (stone) plates *ib.* 52; b. as noun: sg. בהן בריא with that outside one *Šab* 11b(19) [≠ ↓גוויי]; pl. אילין תרין ברייא those two outside ones *Er* 18c(13)

On ארעא ברייתא, cf. Sy ארעא הי בריתא (C. Bezold, Die Schatzhöhle, Leipzig 1888:30:11); on תנייה בריי, v. Eps, MNM 250, n. 4.

2# בריי n.m. **creator** (↓√ברי; CPA ברוי LSp 31) sg. מה אנה מובד סובדי מן בריי חס ושלום ליח אנה מובד סובדי מן בריי will I lose my hope in my creator? Heaven forbid! I will not lose my hope in my creator *BR* 770:7; *ib.* 556:7; ברייך יקום לך your creator will support you *ib.* 730:4; *VR* 325:4; ביני מיחיא לא שבקך ברייך your creator did not forsake you among the dead *VRK* 247:4; *Tan* 69a(34); יליף הוא ברייכון עבד לכון ניסין does your creator usually do miracles for you? *Ter* 46b(54) // *BR* 689:4; איקריה דבריי my creator's glory *Ber* 2d(23) // *PRK* 124:13; מצוחה דבריי the commandment of my creator *EstR* 5b(10); נימוסא דברייה the law of his creator (i.e. the Torah) *Ber* 9a(29); *Hor* 47a(42); *BR* 140:11 // *ib.* 177:5; 742:5; 1045:2; על שמיה דברייך by the name of our creator *Šab* 8d(13); *JMP* 11r:1; *ib.* 13:1; 16:1

On the phrase על שמיה דברייך, v. Lieb, Tarbiz 6(1935):234; id., 27(1958):57; Friedman, JMP 91+

ברייה, det. **בריתה**, **בירייתה** n.f./m. **creation(f.), person(m.)** (↓√ברי; CPA ברוא, det. ברותא LSp 31, SA בריה LOT 3/2 90:22) **1. creation:** a. general: sg. ברייה חדתה a new creation *TN* Num 16:30; *ŠR* 39c(7); בריה שמיא וארעא the creation of heaven and earth *TN* Gen 2:1; בירייתה *FPT* Gen 7:4[05; H היקום]; b. in date formulae: שנ[ת א]רבעת אלפין וחמאני מאון וחלתא וארבעין לבריתה דעלמא the year 4843 of the creation of the world *JMP* 16:3; *ib.* 12:3; 18:2; 21:16; **2. creature, person:** sg. וההן תנייה לא נסב אפי{ו}<ן> לברייה that Tanna doesn't show favor to anyone *Meg* 70b(31); חמי ליה ברייתא מחזר מציאן he sees someone returning lost articles *BM* 8c(58); pl. גזרתה דמחגזר על כל ברייתה a decree imposed on all people *TN* Num 12:1; *ib.* 16:32; 21:6; לישנהון דבירייתה as people say *BR* 776:4; *ib.* 892:7; *ib.* הדה היא דברייתא אמרין 643:4; *VR* 135:3; *EchR* 143:13; *ŠR* 38a(4); *BR* 718:9; *PRK* 40:4; *Pea* 15d(36); *BM* 9d(24); דעד כדון ברייתא עירין people are still awake *Ber* 2d(36); צריכין למיחוש למה דברייתא חששין we should be careful of what people are careful *Ter* 45d(5) // *AZ* 41a(60)

On the form בירייתה, v. Kut, Studies 99 (Heb).

2# ברייה n.f. **external Mishna** (↓ברי; TBA Jast 189) sg. ברייתא בעכורין the external Mishna deals with cloudy (water) *Nid* 50d(12) [≠ ↓מתני]

בריך adj. **blessed, blessed one** (↓√ברך; SA בריך ST Gen 9:26, Sy ܒܪܝܟܐ LS 96, CPA מברך LSp 32) a. as adj.: 1) predicate: sg. בריך דאפקן מהדין אוירה בישה blessed is (the one) who took us out of that bad air *BR* 327:5; *Ned* 40a(62); בריך מן דאפתי תחומה דגד blessed is the one who expanded the area of Gad *TN* Dt 33:20; בריך הוא ה׳ אלהא דשם the God of Shem is blessed *ib.* Gen 9:6; 14.19; 27:33; Ex 18:10; Dt 27:15; יהוי דין גבדא בריך פומיה may that man's mouth be blessed *EchR* 73:12; ולמה הוא בריך טורא הדין why is that mountain blessed? *ŠR* 25a(6); בריך אלההון דיהודאי may the God of the Jews be blessed *BM* 8c(25); *ib.* 28; 37; *Pea* 17d(19); *BB* 13c(39); *ŠR* 36a(3); *KohR* 26d(3); *San* 28b(32); בריך רחמנא דלינא חכים מידון blessed is the Merciful One, that I do not know how to judge *ib.* 18a(40) // 24b(47); *Qid* 61b(31); *ib.* 64d(12); *Hor* 48b(23); בריך הוא קודשא [↓קדש]; *TN* Dt 33:13; pl. בריכיה היא *Naveh* 39:1; בריכין תהוון *TN* Dt 7:14; *ib.* 28:3; Gen 49:25; Num 22:12; 2) modifier: בריכה טורה הדן that blessed mountain *BR* 974:3; b. as noun: בריכה דה׳ the blessed one of God *TN* Gen 24:31; *ib.* 26:29

בריק n. **colored(?)** מאנין בריקא colored(?) garments *BREd* 1285:7

בריר adj. **clear, strong, valid** (↓ √ברר; cf. MH ברור Jast 191) **1. clear:** sg. בריריה *TN* Lev 24:7 [H זכה]; *ib.* Ex 30:34; pl. הלואי הויין כל שמועתי בריריין(G) לי כהדא would that all my traditions were as clear to me as this one! *Qid* 61c(8) // *Pea* 15d(28); **2. strong:** sg. בריר היך פרזלה strong as iron *TN* Dt 28:23; pl. בריריין *ib.* 33:25; בריריין *ib.* 8:9; **3. valid:** sg. שריר ובריר strong and valid [↓ שריר]

Friedman, JMP 1:478; 2:19. For the acceptance of the rdg. בריר *TerV* 45c(54) [// כריך *AZ* 41a(44)] and its interpretation as "ignorant" (= Sy בְּרִירָא LS 88), Ros, Tarbi 40(1971):183+.

ברך, du. **בִּרְבַּיִן** n.f. **knee** (↓ √ברך; SA ברך ST Gen 30:3) du. עד ברכייא up to the knees *Šeq* 50a(8) [expl. מי ברכים Ezek 47:4]; על ברכייה *TN* Dt 28:35; מן לות ברכי [H ברכי]; על ברכוי דיוסף *ib.* Gen 50:23 בִּרְכּוֹי *FPT* ib. 48:12[04]; *TNGl* ib.

ברך vb. **to bless, pronounce a blessing** (↓ בריך, ברך, ברכה, מברך; CPA ברך LSp 31, SA ברך ST Gen 2:3) Pa. **1. to bless s.o.** (w. dir. obj.): דא ברכתא this is the blessing which he blessed them *TN* Gen 49:28; *ib.* Ex 20:11; Dt 15:6; והא מברכה ברכת יתהן *ib.* Num 24:10; ומן דיברך יתך יתברך whoever will bless you will be blessed *ib.* Gen 27:29; אלפת יתן למברכה לחתנה ולכלתה you taught us to bless the bride and groom *ib.* 35:9; למן דהני לך למברכא ברך bless whomever it pleases you to bless *BR* 376:9 [expl. והיה ברכה Gen 12:2]; איזיל לייט ישראל וברכתנון go, curse the Israelites, and you blessed them *San* 29a(6); **2. to recite a benediction:** a. alone: חמתהן נסבין זיתא ומברכין לפניו ולאחריו he saw them take an olive and bless before and after it *Ber* 10c(24); סב ברך take and make the benediction *ib.* 10a(63); מן דאכלון וברכון after they ate and recited the grace after meals *ib.G* 11c(43); 12c(45); *Meg* 75a(16); *BRV*^{60} 124:3; *BR* 755:6; b. w. על over s.t.: מברך על תורמוסה he recites a blessing over the lupine *Ber* 10c(22); *ib.* 53; 14a(14); *Pes* 29c(19); *Suk* 54a(12) // *Meg* 72a(22); *Tan* 64b(16)

Itpa. **to be blessed:** דבסיבותיה אתברך בכולה he was blessed with everything in his old age *TN* Lev 22:27; *ib.* Gen 22:18; 48:20; Dt 26:5; אתברכן תדייה דהכין אייניקן be blessed, teats, which nursed one such as this! *BR* 1270:12; למן דחמי ליה למתברכא הוא מתברך the one who deserves to be blessed will be blessed *ib.* 724:1 [↓pa.]

ברכה, det. **בִּרְכְתָּה**, pl. **ברכן** n.f. **blessing, ritual benediction** (↓ √ברך; CPA ברכא LSp 31, SA ברכה ST Gen 12:2) בִּרְכַתָּא *FPT* Gen 35:9[03];- **1. blessing:** sg. ברכה לית אנה מנע מנהון I will not withhold a blessing from them *TN* Num 23:20; *ib.* Dt 23:6; ברכת ארבעתי אמהתא the blessing of the four mothers *TNGl* Gen 49:26; מלך עלמה יתן ברכתה בעמלהון may the king of the world place his blessing on their property *Naveh* 32:9; *ib.* 33:3; 34:2; תהי לה ברכתה may he have His blessing *ib.* 26:3; 10:3; 12:4; 18:3; 30:4; 35:5; קבל כען ית ברכתי accept my blessing *TN* Gen 33:11; *ib.* 49:1; Dt 16:17; ברכתא דאבילייא the blessing of the mourners *FPT* Gen 35:9[03]; pl. לווטן ולא ברכן curses and not blessings *TN* ib. 27:12; *ib.* Dt 33:23; בירכן *FTV* ib.· אית במאה ברכן there are blessings in 100 (parables) *BR* 925:2; ברכתא די ברכו יתי אבהתי the blessings which my fathers blessed me *TN* Gen 49:26; סדר ברכתה ולווטיה the order of blessings and curses *ib.* Dt 11:26; 28:8; 30:19; **2. benediction:** sg. חדה ברכה *BerG* 9c(31); מפקא ביכותא *PRK* 353:10; הדא ברכתא *VR* 151:5 // יתך(G) ידי חובתך בברכתה to fulfill your obligation with the benediction *Ber* 11c(7); ברכתה דפרקן blessing for redemption (of the second tithe) *PalLaws* 30:28; *ib.* 29:8

בְּרַם conj. **but, however, even, in fact** (CPA ברן LSp 32, SA ברן Ham 486:37) *FPT* Gen 4:7[02; voc];- **1. but, however:** *ib.* Gen 48:19[04; H אולם]; *TN* ib. Gen 17:19 [H אבל]; *ib.* 24:60; Ex 6:3; 20:6; Lev 20:17; Num 23:19; Dt 29:17; תמן ר׳ מאיר ברם הכא ורבנין there (it is the opinion of) PN; but here (it is the opinion of) the Rabbis *Dem* 21d(26); *Šab* 14a(43); *Er* 21a(50); *BB* 13b(26); *AZ* 40d(5); הדא דאת אמר בהין רכיכה ברם בהין קשייה what you say refers to that soft one; but concerning that hard one *Šab* 11b(17); *Ḥag* 76d(36); *Ned* 41a(39); *Qid* 64a(37); *BM* 8b(48); *BB* 17a(22); לדליק טיינא רעי תזירין אקילנן ברם לדוקליטנוס מלכא אנן משעבדין we made sport of Diocletian, the swineherd, but we are enslaved to Diocletian, the king *BR* 690:4; *ib.* 759:4; 1011:6; *PRK* 198:9; הוינא כד הוינא ברם כדון לית אנא I was as I was, but now I am not *ŠR* 3b(4); *ib.* 22a(22); *KohR* 16c(16); *PalLaws* 64:5; *ib.* 66:20; **2. even, in fact:** מכיון דאילו הוה אימא הוינן חמיין מה קומינן ברם הכא אסור since if it were daytime we would see what was in front of us, even now it is prohibited *Ber* 6d(22); ברם כמאן דאמר even according to the one who says *Beṣ* 60a(12); *Dem* 24a(27); *Pes* 28a(17); *Yev* 3a(10)

For add. refs. in PT, v. CTY 2:574+; on mng. 2, v. Frankel, Mavo 10a; Lieb 2:764, n. 2; 5:918, n. 28

בירֿ ברנש

ברק n.m. **lightning** (↓√ברק; CPA ברק LSp 32, SA ברק ST Dt 32:41) sg. כברקה *FPT* Dt 32:41[26; H כברק]; *TN* ib.; pl. ברקין *FPT* Ex 20:2[06]; *TN* ib.; *ib.* Dt 5:6; 7; קלין וברקין thunderclaps and lightning strokes *FPT* Ex 19:16[06]; *FT* ib.; *Pea* 15d(33) // *AZ* 42c(15)

ברק 2# n.m. **riding animal** (< Per *barak* B. Geiger, WZKM 44(1937):58) pl. ברקי *Qid* 60c(50) // *BB* 16b(12) [expl. ↓רכש]
Id., AAC 73.

ברק 3#, det. **בורקה** n.m. **morning star** (↓√ברק) sg. ברק{ו}ק בורקה the morning star has shone *Yom* 40b(21) // ברק ברקא *RH* 57d(49) [expl. בורקי MYom 3:1]

ברק vb. **to flash** (↓ברק, ברק 3#; CPA ברק LSp 32) Pe. ↓ברק 3#

ברקה, det. **ברקתה** n.f. **a jewel** (TA ברקתא Jast 197; cf. SA בארק Ham 539:145) sg. ברקתה *TN* Ex 28:17 [H ברקת]; *ib.* 39:10

ברר n.m. **purity, clearness** (↓√ברר) **1. purity:** sg. עד דלא יקום על ברריה הוא תסר סגין מן דו קיים על ברריה לא תסר כלום before (the gold) reaches its pure state it loses much (in the refining process). After it is in its pure state, it loses nothing *Yom* 41d(7) // *Šeq* 50b(18); **2. clearness:** sg. דו מקים מילתא על ברורא because he clarifies the matter *Yev* 15a(37) // *ib.* 9b(2)
Ros, Tarbiz, 40(1971):186.

ברר vb. **to choose** (↓ברר, בריר) Pe. למבור ליה אומא מן גו אומא to choose a nation from out of a nation *FTV* Dt 4:34

בשיל adj. **ripe** (↓√בשל) pl. דהוון בשילן that (the figs) were ripe *VR* 579:6 // *KohR* 8c(39) [≠ ↓פגיג]; הוה כתר בשילתא he chose the ripe ones *EchRB* 49:11

בשל vb. **to ripen, cook** (↓תבשיל, בשיל; SA בשל pa. Ham 476:60+) Pe. **1. to ripen:** בשלו סגוליה the grape clusters ripened *FPT* Gen 40:10[05]; *TN* ib.; **2.** pass.part. **cooked** [↓pa.]: אדרעה בשילחה *ib.* Num 6:19 [H הזרוע בשלה]
Pa. **to cook:** *ib.* Gen 25:29; Ex 34:26; Lev 8:31; Dt 16:7; *Pea* 20d(53); *Dem* 26a(53); *Ter* 41d(21); בתבשילה דבשלון איתבשל להון in the dish which they cooked, it was cooked for them *PRK* 180:2; pass.part. מבשל *FPT* Ex 12:9[23; H מבושל]; ייסב תיי לוקבל(text) : לו קבל) מבשל let him take uncooked (rice) in an amount equivalent to the cooked *Ter* 41d(22); תמרא מבשלא boiled wine *Ter* 45c(24) [expl. המתוק *ib.* 21] // *AZ* 41a(18); *Ned* 39d(12) [expl. יין מבושל *ib.*]; *Ter* 45c(37) // *AZ* 41a(29)
Itpa. **to be cooked:** אתבשל *TN* Lev 6:21 [H בשלה]; תתבשל *ib.*; *PRK* 180:2 [↓pa.]

בשלווה adv. **at ease** (↓שלווה) דהוה יתיב בשלווה who was dwelling at ease *FTV* Gen 44:18

בשעת prep. **at the time of** (↓בשעת עקתי (שעה at the time of my trouble *TN* Gen 35:3; *ib.* Lev 22:27; Dt 32:15; בשעת צינתה in cold weather *Šab* 7a(43); *Ḥag* 77b(16); *BR* 259:3; *ib.* 972:5; *ŠR* 20a(5)

בשע(ת)ה ד־ conj. **when** (↓בשעה דמכנשין (שעה בדר ובשעה דמכדרין כנ{ו}<י>ש when (people) gather — spread out. When they spread out — gather in *Ber* 14d(5); *ib.* 3b(15); בשעתא דנפקן מלווחא *TN* Gen 24:11 [H לעת צאת השאבות]

בשת [n.f. **shame** (corruption from H בשת; ↓בהתה) sg. לבשתהון *TN* Ex 32:12]

בשורה, det. **בשורתה** n.f. **tidings** (↓√בשר; CPA בסור LSp 28) sg. אתת בשורה tidings came *EchR* 67:18; בשורתא טבתא good tidings *ib.* 22; pl. בשורן טבן *TN* Gen 49:21; *FT* ib.
Dalm, Worte 84+.

בשם (/a) vb. **to be pleasant, embalm** (↓בסים, בסם 2#, מבסם, בסם; CPA בסם LSp 27) Pe. **to be pleasant:** יבשם *TN* Dt 32:2 [H יערף]; יבסם *FT* ib.
Pa. **to embalm:** ובסימו *FTV* Gen 50:26 [H ויתנטו]; למבסמא *ib.* 2 *TNGl* ib.;
Moreshet, Lex 112.

בָּשָׂר, det. **בִּישְׂרָה** n.m. **flesh, meat** (CPA בסר LSp 28, SA נסר ST Gen 2:21) בָּשַׂר *FPT* Gen 2:21[02]; בִּשְׂרה *ib.* 7:21[02];- sg. a. of the body: 1) animals: בשרהון *TN* Gen 41:18; 2) humans: מן בגלל דאינון בשר because they are flesh *ib.* 6:3; Ex

16:8; Lev 13:13; b. as food: 1) animals: בשר למיכל meat to eat *ib.* Ex 16:8; מן הן איתי לי בשר from where do I have meat? *ib.* Num 11:13; ואייכלון בשר he fed them meat *Ber* 6a(19); בישרה *BRV*^{60} 91:6; *EchRB* 47:28; בשר דנבילה carrion meat *Švi* 35a(62); בשר ארנבא hare's meat *EchR* 115:2; 2) humans: *TN* Lev 26:29; מן בשר אבוי אכל he ate from his father's flesh *EchRB* 82:24; c. as part of the body: בשר ערלתיה *TN* Gen 17:24 [H בשר ערלתו]; d. as relationship: קריבת בשר *ib.* Lev 18:17 [H שארה]; 25:49; e. ref. to mortal man: בבשר עבור ובבשר דטעים כסא דמותא in transient flesh and flesh which tastes the cup of death *FTP* Gen 40:23; אנה בשר עבור *BR* 665:3; f. in phrase כל בישרה every living thing: 1) animals: כל בשרא *TN* Gen 7:21; *ib.* 8:17; 2) humans: *ib.* 6:17; Num 18:15

בשׂר 2#, det. **בישׂרה** n.m. **message** (↓√בשׂר) sg. בישריה די בשר his message which he proclaimed *TNGl* Gen 21:7

בשׂר vb. **to annonnce, tell** (↓בשׂורה, בשׂר 2#; CPA בסר LSp 28, SA בסר ST Gen 21:7) Pa. **to annonnce, tell:** מבשר בשורן טבן והוא בשר לאבונ' יעקב מן שירויה a bearer of good tidings, and he told our father Jacob from the beginning *TN* Gen 49:21; *ib.* 18:1; Ex 10:2; Num 23:10; *TNGl* Gen 21:7; אתת בשורה ובשריה a proclamation came and he announced it *EchR* 67:18
Itpa. **to be annonnced, told:** בה שעתא אתבשר רמיתת רבקה אמיה at that time he was told that Rebecca, his mother, had died *FPT* Gen 35:9[03]; *ib.* Lev 22:27[06]; *TN* ib.; *FT* ib.

בתדירה adv. **always** (↓תדיר; BA בתדירא KBL 1136) *TN* Ex 27:20 [H תמיד]; *ib.* Lev 6:6; 13; 24:2; 3; 4; 8; Num 4:7

בְּתוּלָה, det. **בתולתה**, pl. **בתולין**, **בתולן** n.f. **virgin** (CPA בתולא, pl. בתולין, בתולן LSp 32, SA בתולה ST Ex 22:16) sg. בתולה *FPT* Ex 22:15[01]; *TN* Gen 34:31; *ib.* Dt 22:23; בְּתוּלְתָּה *FPT* Ex 22:16[01]; קריה עזיזה כלתה בתולתה lady PN, the bride, the virgin *JMP* 1v:14; *ib.* 14:4; 16:5; pl. בתולן *TN* Gen 34:31; *TNGl* Num 20:17; פרני בתולתא *ib.* Ex 22:16 [H מהר הבתולות]; *FPT* ib.[01]; בתולין *TN* Dt 32:25

בתולין n.pl. **virginity** (SA בתולים ST Dt 22:14, CPA בתולו LSp 32) *TNGl* Dt 22:15 [H id.]; ארם דבתולין blood of virginity *ib.* 17:8; *TN* ib.[!]; *FT* ib.; מציימה אובדת בתוליה by fasting she lost her virginity *Soṭ* 19a(37); *JMP* 4:21

בתכיף adv. **snddenly** (SA בתכיף ST Num 6:9 (Var; H בפתע פתאם)) *TN* Num 6:9; *FTV* Dt 4:42; בתקוף[!] *TN* Num 12:4; [!]בתכוף *TN* Dt 4:42

בתר conj. **after** (CPA בתר ד־ LSp 33, SA בתר ד־ ST Dt 24:4) בתר דסאבית after I have become old *TN* Gen 18:12; *ib.* 46:30; 15:14; Lev 14:48; Dt 1:4; 12:30; *TNGl* Num 21:20; בתר רקמון after they got up *San* 21c(6); בתר דאיתקבר after he was buried *KohR* 19d(7); בתר דחמא יתה after he saw it *PalLaws* 29:7

בתר, pl. **ביתרין** n.m. **portion** (√בתר) pl. ביתריא *FTV* Gen 15:17; *TNGl* ib.; בתריא *FTP* ib.; *FT* Lev 26:42; *FTV* Ex 12:42

בָּתַר prep. **after, behind** (↓בתריי, רבתר־, לבתר, מן בתר; CPA בתר LSp 32, SA בתר Ham 513:336+) abs. *FPT* Gen 32:20[03; voc]; a. w. sg. suf.: 1sg. בתרי *TN* ib. 3; 2m. בתרך *Šab* 8c(52); 3m. בתריה *Ket* 33b(53); f. בתרה *BR* 1232:15; 1pl. בתרן *TN* Gen 32:21; 2m. בתרכון *ib.* Lev 26:33; 3m. בתרהון *ib.* 17:7; f. בתרהין *FPT* Gen 41:19[05]; b. w. pl. suf.: 1sg. בתריי *Pes* 32c(55); 3m. בתרוי *TN* Ex 29:29; 2m.pl. בתריכון *ib.* Dt 11:4; 3m. בתריהון *ib.* Ex 14:4;- a. spatial: 1) w/o suf.: והלכין בתר גברא *ib.* Gen 24:61 [H ותלבנה אחרי האיש]; *ib.* 32:20; 2) w. suf.: נפקין פריי בתריה they went out running after him *Tan* 67a(37); מה כת' בתריה what is written (in scripture) after it? *Ber* 2d(6) [+ exx. in Bacher, Term 2:24]; *Hor* 46d(15); *BR* 1232:15; b. temporal: 1) w/o suf.: בתר שבעה יומין *TN* Gen 7:4 [H לימים]; בהדין רשתי חמר בתר בילני עוד שבעה]; *ib.* Lev 25:15; like one who drinks wine after a bath *Ber* 10c(39); *Dem* 21d(60); *Švi* 35b(24); *Yev* 6b(38); *BR* 689:7; 2) w. suf.: ומלך בתרה *TN* Gen 36:35 [H וימלך]; ולבנך בתרך תחתיו]; *ib.* Num 18:19; c. w. var. vbs.: 1) אול: *ib.* Lev 19:18; 2) ברק: *VRQ* 252:2; 3) טעי: *TN* Gen 20:13; 4) טרד: *ib.* 19:6; 5) מלל: *ib.* Num 21:7; 6) סטי: *ib.* Lev 20:6; 7) סכל itpa.: *ib.* Ex 33:8; 8) עני: *Pes* 32c(55); 9) רבי itpa.: *TN* Ex 22:29; 10) רדף: *ib.* Gen 35:5; 11) שלח: *MQ* 81d(15); d. in var. expressions: 1) (ו)בתר כן/בדין afterwards: *TN* Gen 41:31; *ib.* Lev 16:26; Dt 21:13; *Ḥag* 77c(10); *BM* 10c(51); *PalLaws* 65:6; 2) בתר יומין a few days later: *Ber* 11b(41); *MŠ* 55c(16); *Meg* 75b(40); *BB* 16b(46); *BR* 688:7; *PRK* 411:2; 3) בתר שעה a short

בתריי adj. **last** (↓בתר prep.· TA בתרא Jast 201) sg. קדמיה אית ביה א' בתריה לית ביה א' the first has an *alef* (i.e. וקראהו); the last (i.e. וקרהו Gen 44:29) doesn't have an *alef MMDam* Gen 42:38; *MPDam* Dt 31:8; *ib.* 6:13; לא הוה צריך מישאל בתרייתא he didn't have to ask the latter *Naz* 56b(28) [corr. to תינייתא; ≠ ↓קדמיי]; pl. ו' קרמ' בישין י"ג בתר' טבין the first six are bad. The last thirteen are good *MMDam* Dt 15:9

while later: *Šab* 8c(64); *Yom* 43d(21); 4) x בתר x: יום בתר יום from one day to the next *TN* Num 30:15 [H מיום אל יום]; גלו בתר גלו one exile after another *VR* 116:8; פלן פלן בתר <פסוק> פסוק a certain verse after another *KohR* 26c(34)

For add. exx. in PT, v. CTY 2:594+.

בתרה מן prep. **behind** (↓בתר prep.) בתרא מן רחיא behind the mill *TN* Ex 11:5

ג

גאי vb. **to become haughty, be exalted** (Sy אִתגַאי itpa. LS 100) Itpa. **1. to become haughty: על די אתגאון ורדפו בתר עמא ישראל** because they became haughty and pursued the nation of Israel *TN* Ex 15:1; *ib.* 21; **כל מן דמתגאי קדמוי** anyone who is haughty before Him *ib.* 1; Gen 14:23; 34:31; **2. to be exalted: יתגאה על כל אמיה** he will be exalted over all nations *ib.* 49:17; **דמתגאה על גיותניא** who is exalted above the haughty *ib.* Ex 15:21

גב n.m. **side** (↓ גב prep.; CPA גב LSp 39, Sy גַּבָּא LS 123) sg. **זיקין דחמר מן רין גבה חיקין דבסר׳ם מן דין גבה** skin-bottles of wine on one side and skin-bottles of vinegar on the other *EchRB* 50:2; *ib.* 4; 6

גב, w. suf. **גַּבֵּי**, **גבי** prep. **next to, at the place with, together with, in the case of, towards** (↓ גב n., על גב; CPA גב LSp 39) a. abs. **גב** *FPT* Gen 15:1[08]; w. suf.: 1sg. גַּבִּי *ib.* 43:16[04]; *BR* 329:5; 2m. גבך *Qid* 64a(21); *BR* 813:5; 3m. גביה *Ket* 35d(30); f. גבה *BR* 1129:3; 1pl. גבן *Šeq* 48d(5); 2m. גבכן *Bik* 65c(39); 3m. גבהן *Ter* 46c(2); גבהן *MQ* 82c(24); f. גבהין *PalLaws* 65:5; b. abs. גבי *RH* 59d(2); w. suf.: 1sg. גבי *Tan* 64b(40); 2m. גביך *Švi* 39a(17); 3m. גבוי *VR* 859:5; 2m.pl. גביכון *BR* 302:5; 3m. גביהון *PRK* 144:2;- **1. next to: קברו יתי גב אבהתי** bury me next to my fathers *TN* Gen 49:29; **ייתי ויתן רישיה גב דידי** let him come and place his head next to mine *BR* 1143:2; *PRK* 200:1; *Soṭ* 21d(24); *Ter* 46a(32); 2. **at the place of** (Fr. chez): **איתקבל גבי אבא בר בנימין** he was received at the place of PN *Švi* 36d(62); *Šab* 15d(52); **חד בר נש אפקיד דיסקיא דפיסתא גבי ר׳ חייא רובה** a certain person deposited a *bissacium* of bread with PN *Pes* 27c(63); *Qid* 62a(54); *BM* 11d(36); **עבדת גבהן תלתה יומין** (the she-ass) spent three days with them *BR* 648:5; **3. together with: ראשה גבי סופה מצטרף וסופה גבי ראשה מצטרף** its beginning combines with its end, and its end combines with its beginning *RH* 58d(26); **4. in the case of: כמה דתימר גבי כרם** as you say in the case of a vineyard *Kil* 28d(28); *Švi* 35c(12); *Bik* 64d(60); *Meg* 72c(6); *ŠR* 29c(23); **5. towards, to: כד תהא סלק גב אחוך** when you go up to your brother *MQ* 82c(16); *Švu* 37a(61); **אזל גבי ר׳ יהושע** *Ber* 7d(19); *Ter* 46b(44); *Pes* 30a(2); **מייבלין אוריתא גבי ריש גלותא** they bring the Torah scroll to the exilarch *Yom* 44a(63); **שלחן גבי ר׳ לעזר בן עזריה חד קצר** they sent a fuller to PN *Tan* 67d(36); **6. גב־ (את) to have: הא גבי חדא** I have one thing *RH* 58b(25); **וקפחי ונסב כל דהוה גבי** he robbed me and took everything I had *PRK* 412:1; **את גבך תרתי** you have two (things) *SanAs* 23c(25); **וכדון דלית גבך כלום** now that you have nothing *BR* 813:5; **דשתן גבן** we have (the necessary money) for our year *Šeq* 49b(10); **7. הב לי קיתונא דאית לי גבך הב to owe: את לי גב־** give me the pitcher which you owe me. Give me the dinar which you owe me *Qid* 64a(21); *BM* 9d(9); **8. מן גב־ עד גב־ from to: אין בעי אברהם למקרבה מן גביה ועד גבי אנא מקרב מן גבי ועד מלכא דמשיחא** if Abraham wants to save from judgment from him to me, I will save from judgment from me to the King Messiah *BR* 329:5

While the forms occurring in the texts lend themselves to the morphological analysis given here, it is possible that the pl. series — except for the well-established abs. form — is corrupt. The basis for this statement is the following: Only the sg. series occurs in CPA (v. LSp 39); 2. TBA has only the pl. series (v. Kasovsky, TTCV 8:16+). On the semantic range of גב, cf. MH אצל BY 369+.

גבב vb. **to rake, gather** (SA מגביב ST Num 15:33(Var)) Pa. **מגבב קיסין** *TN* Num 15:32 [H מקשש]; *FT* ib.; *TN* ib.; **מגבב כוכין הוא** he is a raker of thorns *EchR* 51:20

Af. **id.: ויגבבן להון תבן** they will gather chaff *TN* Ex 5:7; **למגבא קש** to gather straw *ib.* 12

Moreshet, Lex 115.

גבול n.m. **border** (OA גבל DISO 47) sg. גבל

ארנונא *TN* Num 22:36 [H גבול]; גבולא דפארן *ib.* Gen 14:6

2# גבול n.m. **creator** (↓ √גבל; CPA גבול Black, Hor 54, SA גבול LOT 3/2 120:52) sg. מה הנייא לך מריד על גבולך of what benefit is it to you to rebel against your creator? *SYAP* 62:26

גבונה, det. **גבונתה** n.m. (uncertain) sg. גבונתה איקלקלת the was ruined *Ter* 47b(28) [V: גבינתה[!]; // *AZ* 42a(34): זבינתא]

גְּבוּרָה, det. **גבורתה**, pl. **גבורן** n.f. **might, mighty action** (↓ √גבר; CPA גבורא LSp 34, SA גבורה ST Dt 3:24) **1. might:** sg. a. divine: אצבע דגבורה a mighty finger *TN* Ex 8:15; *ib.* 31:18; *FPT* Ex 15:11[17; voc]; אדרע גבורתה his mighty arm *ib.* Dt 33:27; בשמיה כן גבורתיה as His name is His might *FPT* Ex 15:3[17]; וכניסי גבורתך as your mighty miracles *TN* Dt 3:24; b. human: דלמא הדא גבורתא מן דבית אבה היא perhaps that might is from my father's house *ib.* Gen 44:19; גבורתיה דיהודה Judah's might *ib.* **2. mighty action, deed:** pl. ניסן וגבורן miracles and mighty actions *FPT* Dt 1:1[26]; וגבורתא בני גלליא the mighty deeds between the waves *TN* Ex 15:18; *ib.* Num 21:14

גבי n. (uncertain) תד יהוה גבי בעיניה one who was ... in his eye *Ned* 42b(13) [// בבי *Ḥag* 76c(63)]
Refers to an eye defect, but rdg. and mng. are unclear.

גבי vb. **to collect** (CPA גבי LSp 33, SA גבי ST Ex 21:22) Pe. **to collect:** a. debts: נתתן מיגבי לחבריה תמן they went (to Babylonia) to collect debts for the colleagues *Giṭ* 43d(46) // *Qid* 64a(28)[!]; אידפיה למרי חובה דייגבי{ה} חוביה let the creditor collect his debt *PRK* 200:1 // *KohR* 29a(17); *Tan* 66c(52); *FTP* Num 16:1; מן אהן גבי ומן אהן לא גבי from this they collect, and from that they don't collect *BB* 17d(29); *Ket* 30d(50); *Giṭ* 46d(39); *Švu* 37b(27); מאריך רוחיה וגבי רידיה he waits his while and collects his due *Šeq* 48d(32) // *Tan* 65b(44) // *BR* 758:1 // *PRK* 363:9; b. taxes: למיגבי דימוסיא דההיא מדינתא to collect the taxes of that city *VR* 702:3 // *PRK* 411:11; *Švi* 35a(48) // *San* 21b(14); *VRQ* 246:2[!]; c. judgment: דגבי דינא דבני אינשא ודברייתא because it collects the judgment of the people and creatures *KohR* 31b(15)
Itpe. **1. to be collected:** הא ע{ו}נתא דיתגבי דיקי דיד{י}ך behold, the time that your debt will be collected *KohR* 12a(9) [↓ √בעי itpe.]; דבך כל חוביא מתגביין in you (i.e. the month of Av) all debts are collected *FTP* Ex 12:2; **2. to collect** (w. ב־): בחובי חמדייה מלכו{ו}תה מתגבייה בבני אנשא because of the debts of covetous ones, the government collects from people *TNGl* Dt 5:21

גביע/גביח n.m. **hunchback** (↓ √גבע; CPA גביח LSp 33, SA גפי ST Lev 21:20) sg. *FTV* Lev 21:20 [H גבן]; גביע *TN* ib.; גביה *TNGl* ib.; גבייה *TN* ib. 22:22
Kut, SGA 73+.

גבילה n.f. **creation** (↓ √גבל; Sy גְּבִילְתָא LS 101; cf. CPA גבלתא Black, Hor 54) sg. גבילתך מן הן היא from where is your creation (i.e. of your body)? *SYAP* 62:6

גבין, pl. **גבינין** n. **eyebrow** (SA גבן Ham 442:63) pl. גבין עיינוי *TN* Lev 14:9 [H גבת]; גבינוי *FTV* ib. 21:20; *TN* ib.

גבינה, det. **גבינתה** n.m. **hump, hill** (CPA גבין LSp 33) pl. בהדא ביפ<ת>ה דהיא משויא גבינתה like that cushion which levels off the humps *Šab* 7b(48)

גבל (a/a) vb. **to knead, mix, create** (↓ 2# גבול, גבילה; CPA גבל LSp 33) Pe. **1. to knead:** ההן דגבל גיר+ גבסין one who kneads gypsum, lime *Šab* 10b(43); וגבלתן בטינא knead them in the clay *ŠR* 9c(25); *ib.* 21; אנן גבלין אדמדמני we knead overripe grapes *BR* 327:9; *ib.* 1234:6; **2. to create:** דגבלך ש[..] who created you *SYAP* 62:40
Pa. **1. to knead:** אין יגכל שית if he kneads a (loaf) of six (eggs) *Ter* 43c(41); מגבל *ib.V* 42; *Šab* 16b(12); **2. to mix:** מהו מיבוס צפר ומגבלא אדמיה בזרע ביתן is it permitted to slaughter a bird and to mix its blood with flax seed? *MŠ* 56d(3); pass.part. ומגבלן בדבש (lentils) mixed with honey *Ned* 40a(57)
Itpe. **to be kneaded:** איתגבלן בלישא (the coins) were kneaded into the dough *VRYal* 134:1
J.C. Greenfield, RQ 6(1960):155+; Moreshet, Lex 117.

גבסין n. **gypsum, lime** (< γύψος Lehnw 173; Sy גיפסין LS 129) sg. *Šab* 10b(42); *ib.* 43; גפסין *ib.G*

גבע vb. **to walk like a hunchback** (↓ גביח) Pa./Af. חמא חד מגבע ואתי he saw one (mouse) walking like a hunchback *Dem* 22a(11)
Kut, SGA 73+.

גַּבְעוֹל n.m. **capsule of a plant** (H גבעול HAL 167) pl. גַּבְעוֹלִין *FPT* Ex 9:31[04]; *TN* ib.; *FTV* ib.

גְּבַר, det. **גַּבְרָה**, **גוּבְרָה** n.m. **man, person** (↓

ברנש; CPA גבר LSp 33, SA גבר Ham 441:35+) sg. גְּבַר *FPT* Gen 2:23[02]; גָּבְרָא *ib.* 38:25[04]; גברה *ib.* Ex 22:6[01]; גוברה *BR* 154:2; *Dem* 23b(61); pl. גברין *TN* Ex 2:13; גֶּבְרִין *FPT* Gen 37:28[04]; גוֹבְרִין *ib.* Ex 21:22[01]; גַּבְרַיָּא *ib.* Gen 34:21[03]; גובריא *ib.* 22;- **1. man, person:** a. alone: sg. *FPT* Gen 2:24[02; H איש]; *ib.* Ex 12:3[27]; *TN* Gen 13:16; *ib.* 44:13; Ex 11:7; 21:26; Lev 18:6; Num 16:22; Dt 19:11; בן גבר לחבריה between one man and another *Naveh* 70:10; גבר וברה a man and his son *Yev* 2d(4); *ib.* 11b(10); גברה ההו *Naveh* 70:14; *TN* Lev 20:3; *ib.* Gen 43:7; Ex 2:21; Num 25:8; Dt 27:15; אזל גוברא the man died *Yom* 40d(60); *Dem* 23b(61); *Nid* 50a(61); pl. גברין *TN* Gen 37:28; *ib.* Ex 21:22; Num 13:2; Dt 1:23; ומה גבר מן גברין *BRV*^{60} 93:1; תרין גוברין *Sot* 17b(37); *VR* 508:3; *KohR* 15c(18); הוה מפייס לגובריא he appeased the men *San* 20b(40) [≠ נשייא]; *EchRB* 152:20; b. w. modifier: sg. גבר אכסנאי a foreigner *ib.* 47:7; גבר אפוי a baker *ib.* 52:7; גברא גנבא *TN* Ex 22:6 [H גנב]; גבר חורן another man *ib.* Gen 29:19; Lev 27:20; *PalLaws* 66:13; גבר חסיד a pious person *Ḥag* 77d(59); *TN* Dt 33:8; גבר יהודאי a Jew *KohR* 28c(22); גבר ליסטיס a robber *TNGl* Gen 25:27; גבר מהימן a trustworthy person *TN* Num 27:16; גבר מלוי drawer of water *EchRB* 51:18; גבר מסכן a poor person *TN* Dt 24:12; *VR* 859:3; גבר נשייא the prince *Ḥag* 77d(56); גבר סב an old man *Ber* 11b(42); *Kil* 32b(59) // *Ket* 35b(1); *San* 25d(34); *VR* 666:4; *KohR* 9b(32); גבר פלן so-and-so *VR* 807:7; *EchR* 103:8; גבר רב an important person *FPT* Gen 44:15[04]; *TN* Ex 2:14; *EchRB* 152:17; גברא רבא *San* 20d(5); *ib.* 28c(35); גבר שידן a demonic person *BR* 726:3 [expl. איש שעיר Gen 27:11]; גבר רמאי a deceiver *TNGl* ib. 25:27; pl. גברין סבין *TN* Dt 32:25; **2. person, someone:** a. in phrase חד גבר [≠ גבר חד one man *TN* Gen 42:11; *BR* 1127:4]: *BRL* 80:5; *VR* 503:2; *ib.* 576:5; 807:2; *PRK* 176:1; *KohR* 15b(33); *ib.* 28c(7); b. euph. in phrase ההוא גברה: 1) I: ההוא גברא בעי מסחי I want to wash *Ber* 6c(47); ומה ההוא גברא יכיל עביד what can I do? *Šab* 8d(10) [rdg. in Meiri יאנא!]; ייבם לאיתתא דההוא גברא פרנא give my wife the *ketubba* *Ket* 29b(33); לא מסתיה דההוא גברא עקתיה isn't my trouble enough? *BR* 131:4; *VR* 702:7; *PRK* 176:3; *ib.* 372:3; *KohR* 8b(35); *ib.* 10a(39); 2) you: ייחות ההוא גברא ולא יסוק you will go down and not come up *Ber* 6c(49); תיפח רוחיה דההוא גברא may you breathe your last breath! *MŠ* 55b(51) [↓ √נפח]; והההוא גברא לית הוא מיחי you will not live *Tan* 66d(8); *Qid* 64c(26); *BR* 273:1; *ib.* 362:2; ייזיל ההוא גברא בחוביה may you die for your sin *VR* 181:3; *ib.* 665:5; *PRK* 372:8; *EchRB* 48:14; *KohR* 22a(24)

Note that except for the phrase גברה ההוא and with modifiers, גבר is very rare outside of the Targumic texts where it commonly translates איש. On the phrase גברה ההוא, v. Dalm, Worte 204+; 392+; for add. exx. from PT, v. CTY 2:619+.

גבר (a/) vb. **to overpower, prevail, swell** (↓ גיבר, גבר, גבורה; SA גבר ST Gen 7:18) Pe. **1. to prevail:** ;G(יא שלמא על ידא דגברת על ימינא עליה מינא) : text may there be peace on the hand (of Moses) which prevailed over the right hand (of God) *Tan* 68c(16); **2. to swell** (of bodies of water; ↓ itpa.): pass.part. והוה גיניי גביר the *G.*-river was swollen *Dem* 22a(15)

Itpa. **1. to swell, rise** (of bodies of water): ואתגברו מייא *FPT* Gen 7:18[02; H ויגברו]; *ib.* 19; 24; נחלין מתגברין swollen *wadis* *TN* Num 21:19 [H נחליאל]; **2. to overpower:** מתגברין ומנצחין overpowering and victorious *ib.* Ex 17:11; בדן יהוון ישראל מתגברין על בעלי דבביכן so may Israel overpower your enemies *ib.* Num 24:6

גברה, det. **גברתה** n.f. **woman** (artificial word; ↓ גבר) sg. גברתה *BR* 165:1 // *ib.* 281:8

גבשושי, pl. **גבשושיין** n.f. **small pile** (MH גבשושית Jast 209) pl. ואשכחן מיינוקיא עברין גבשושין they found the children making small piles (of stones) *San* 25d(28)

גד n.m. **luck, fortune, numen** (τυχή; SA גד ST Gen 30:11(Var)) **1. luck, fortune:** sg. אתה גדה דביתה אתה גדה דעלמא the luck of the house has come; the luck of the world has come *BR* 833:3 [expl. בגד Gen 30:11]; קשי <הוי דהוא גדיה> his luck is difficult *EchRB* 89:14; גדה טב his luck will be good *Hem* 19; מה ביש גרא דהאי איתתא how bad is the fortune of that woman *KohR* 21c(15); ביש גדא דההוא גברא how bad is the fortune of that man *Ber* 5c(58); ביש גדא one having bad luck *KohR* 20c(32); *ib.* 29c(29); *EstR* 11d(14); גדה טבה good fortune *FPT* Gen 30:11[05]; *TN* ib.; בגרך מדלי my property (depends on) your fortune *Šab* 15d(40) // *Yom* 45b(29) // *Ned* 38d(30); pl. גדייא גלייא *Šab* 11d(25); **2. fortune, fate** (τυχή): sg. גד"ה דעבדה זרה דאת קאים by the Fate of your idolatry! You will stand up! *BR* 731:3; **3. numen:** גדיה דארקליס the *numen* of Heraclius *AZ* 39d(18)

On mng. 3, v. the discussion of E. Bickerman, in Lieb, TaS 9.

גדדין n.m.pl. **wormwood** (Sy גֻּדָּא, גֻּדְּא LS 104) ג'גודדין' ומרירין wormwood and bitter herbs *BR* 825:4 [expl. גדי Num 13:13]

Löw, Flora 1:388.

גדוד n.m. **troop** (of angels; < H גדוד HAL 170) sg. *FTV* Gen 30:22; *TNGl* ib.

גְּדִי, det. **גדייה**, pl. **גדיין** n.m. **kid** (CPA גדי LSp 34, SA גדי ST Gen 38:17) sg. *FPT* Gen 38:17[04; voc]; *TN* ib.; *ib.* Lev 22:27; *Ber* 13d(18); גדי צלי a roasted kid *Šeq* 50c(54); גדייה הדין *FPT* Gen 38:23[05]; pl. גדיין *TN* Lev 22:27; גדיין מניעין מי אימיהן kids removed from their mother *MSam* 107:9 [expl. חריצי החלב 1Sam 17:18]; תזכה ותשבע מן גדייהן be privileged to be satisfied from their kids *VR* 124:6

גדילה, pl. **גדילן** n.f. **fringe** (CPA גדילתא pl. LSp 34, גדלים pl. ST Dt 22:12) pl. גדילן *FT* Dt 22:12; *TNGl* ib.; *ib.* Ex 28:14

גְּדִישׁ n.m. **heap, pile** (SA גדיש ST Ex 22:5) sg. פרס גולחיה על גדישא he spread his cloak over the (burning) heap (of grain) *Šab* 15d(41) // *Yom* 45b(30) // *Ned* 38d(32); pl. גְּדִישִׁין *FPT* Ex 22:5[01; H גדיש]; *TN* ib.

גדל vb. **to heap up** (↓גחלן; Sy אֶתְגַּוְּדַל to be piled up LS 105; ↓ √גדד) Pe., pass.part. אנה יהבה לכן גדיל ואין אמ' גדיל I will give it to you piled up. If he said piled up ... *Pes* 31c(6); *ib.* 5 [≠ √מחק pass.part.]

2# גדל vb. **to extol** (< MH גדל Jast 213) Pa. מקדשה ומגולה sanctified and extolled *Am* 7a:16

גדע vb. **to cut off** (Sy גדע LS 105) Pa. למגדעא משרייתא דאומיא to cut off the camps of the nations *FTP* Gen 30:11; *TN* ib.; *FTV* ib.

גדף n.m. **wing, border** (TBA גדפא Jast 214; ↓גף) **1. wing:** pl. גדפי נשרין wings of eagles *FTP* Ex 19:4 [H כנפי]; **2. border:** pl. גדפי טליתא ארבע the four borders of the garment *TNGl* Dt 22:12

גדף vb. **to blaspheme** (↓גדפין, גידוף; CPA גדף LSp 34, SA גדף Ham 443:101) Pa. מגדף והוה he blasphemed and (the other one) rent (his clothes) *MQ* 83b(35) // *San* 25b(6); אין כעי הוא מגדף if it desires, it blasphemes *BR* 757:1

גדפין n.m.pl. **blasphemy** (↓ √גדף; CPA גדפין LSp 34) בגדפין *TN* Lev 24:11; *ib.* 12; 15; 16; Num 9:8; 15:34; 27:5; *TNGl* Lev 24:12; *ib.* Num 9:8; 15:34

גדר vb. **to heap up** (↓גדרן) Pe., pass.part. גדיר *EstR* 5a(29) [↓ √מחק]

2# גדר vb. **to uproot** (MH יגדור MKilK 7:7, MH[2] לגדר משתיתן BRVar 833:3) Pa. אנא מגדיר ית' משתי{ה}<ת>ן I uproot their foundation *EstR* 6c(17); גדר משתיין מן סכהן he uprooted its (i.e. the earth's) foundations from their pins *SYAP* 58:4

Cf. G. Haneman, in: פרופ' קוטשר, דברים לזכרו, Ramat Gan 1972:19+.

גדריי adj. **of Gedar** pl. גי{רד}<דר>אי *Giṭ* 47c(15) // *AZ* 39c(53)

גדרן n.m. **heap** (↓ √גדר; CPA גדר LSp 34) sg. אנא יהבה גדרנ{י}ה מן פתי{ה} I will give a heap (of coins) from my marriage money *EstR* 5b(4)

גהינם n.f. **Hell** (< H גהינם; CPA גהנא LSp 34) sg. אתקן גהינם לרשיעיא דהיא מרמיה לחרב שנונה he prepared Hell for the wicked, which is like a sharp sword *TN* Gen 3:24; גהינם דמתילה באתונה Hell compared to an oven *ib.* 15:17; גהינם דבערה כאתונה Hell which burns like an oven *TNGl* ib.; והא גיהנם דמעתדא לרשיעיא behold Hell which is prepared for the wicked *FTP* ib.; צידא דתרעא דגיהנם the pivot of the gate of Hell *Ḥag* 77d(50) // *SanAs* 23c(38); שלהובית גהינם the flame of Hell *TNGl* Num 21:28; אישת גהינם the fire of Hell *FPT* Dt 32:35[26]; בישותה דגיהינם the evil of Hell *TNGl* ib. 30:14

On f. gender, v. Sok, GF 99, n. to l. 18.

גו prep. **inside, on, in** (↓בגו, גווי, לגו, מן גו; CPA גו LSp 34, SA גו Ham 583:125) גו *FPT* Gen 7:23[02]; גוא *Šab* 6a(42);- **1. inside, within:** ההן חייטא דיהב חוטא גו פומיה the tailor who places a thread inside his mouth *ib.* 10c(5); איזיל דמוך גו מטללתך go sleep within your succa *Suk* 53a(24); *Tan* 69b(14); *Ḥag* 77d(53); *BB* 13c(36); *Švu* 37d(24); *Kil* 32b(44)[!] // *Ket* 35a(51) **2. on:** מי אתי צוהא גו איסרטא while coming he became thirsty on the road *Suk* 53a(13); *Tan* 64b(44); תפלת גו דישיה (the refuse) fell on his head *MQ* 81d(14); *BM* 9c(56); *BB* 13b(48); **3. in:** גו ארעא מסאבתא in an impure land *Kil* 32c(31); הוה מפקד גו בייתיה he instructed in his household *Ber*

8b(17); *MQ* 82a(1); *Yev* 10b(20)
For add. exx. in PT, v. CTY 2:643+.

גוּב, det. **גוּבָּה** n.m. **pit, cistern, cavity in winepress** (CPA גוב LSp 33, SA גוּבּ ST Ex 21:33) **1. pit:** sg. גוּבּ *FPT* Ex 21:33[01; H בור]; *TN* ib.; *ib.* Lev 11:36; גוּבָּה *FPT* Ex 21:34[01]; *TN* Gen 37:24; *FPT* ib.; גובא דחבלא the pit of destruction (= Hell) *FT* ib. 22:10; pl. גובייה *FPT* ib. 37:20[05]; *TN* ib.; **2. cistern:** pl. גובין *ib.* Dt 6:11; מי גובין *ib.* Num 20:17; 21:22; **3. cavity in press for receiving wine** (= MH בור MAZ 4:8): sg. אתא ארמייא <ב>קולתה ושפכון לגובה the gentile came with his pitcher (of wine) and poured it into the cavity *AZ* 44b(47); ארמייא נפל לגובא a gentile fell into the cavity *ib.* 44a(63); *ib.* 64; חיויא מי פרי בתריה נפל לגובא on running after him, the snake fell into the cavity *ib.* 45a(11)
Patai, Hamayim 167.

2# גוב n.m. **locust** (↓גוביי; SA גוב ST Ex 10:4) sg. *TN* Ex 10:14 [H ארבה]; *ib.* 19; Dt 32:24; גובה *ib.* 28:38; *SYAP* 36:64; גובא *TN* Ex 10:4; *ib.* 12; 13; 14; 19; Lev 11:22

גוב vb. **to answer, reply, respond** (CPA גוב af. LSp 35, SA גוב af. Ham 551:322) Af., pf. 2m.sg. אגיבתינון *Yev* 13a(23); 3m. אגיב *Švi* 38b(11); אגיביה *Šab* 9c(7); 2m.pl. אגיבתוניה *Hor* 45c(64); 3m. אגיבוניה *Pea* 15c(40); inf. מגי{י}בא *EchRB* 48:30; part. m.sg. מגיב *BR* 952:2; pl. מגיבין *KohR* 4b(31);- ואגיבו יתן פתגם *TN* Dt 1:25 [H וישיבו אותנו דבר]; אמרון ליה אישר ולא אגיבון they said to him: Be fit! And he did not respond to them *Tan* 64b(56); מה דשאליה אגיבה he answered him what he asked him *Qid* 60c(2); לא שאלון ולא אגיבון they did not ask, and he did not answer them *Bik* 65d(50); *Šab* 16d(45); *Er* 24a(3); *Yev* 13a(15); *Qid* 64c(28); *EchRB* 49:1; אימיה דר' טרפון אמרה לון אכין ואגיבונתה אכין PN's mother said it to them thus, and they answered her thus *Qid* 61b(28); *Pea* 15c(40); הוא שאל ליה דא ואגיב ליה דא he asked him this, and he answered him that *AZ* 39d(21); *Švi* 36d(3); *Mas* 51a(9); *EchRB* 48:26; *BR* 952:2; *KohR* 4b(31); *ib.* 19c(33)

גוביי n.m. **locust** (↓גוב; H גובי HAL 165) sg. ובסופה אתא גוביי at the end the locust(s) came *Tan* 65b(21)

גובליי adj. (unclear) sg. ר' יעקב גבליא *Yev* 9b(31); ר' יעקב ג{בו}<וב>לייא *Ḥal* 59a(23); *Qid* 65d(17)
V. SY 26.

גובנה n.f. **cheese** (Sy גּוּבְנָא, pl. of גִּבְּתָא LS 102) sg. עיגול דגובנא a loaf of cheese *Šeq* 50c(58); *Ned* 40d(39) // *MQ* 83b(43)

גוב/פתיי adj. **of Gub/pta** sg. חנין גוב{ית}<תי>ה *Or* 63b(47) // חנין {מ}גופתייה *Šab* 7b(28)
Cf. SY, s.v. גובבתא, גובתא.

גודלן n.m. **heap** (↓√גדל) sg. אנא מתשב{נ}א גודלנה מן פדני I will calculate the heap from my *ketubba*–money *Pes* 31c(7)

בני גוו↓ גוו

גווויי adj. **inner** (↓גו; CPA גוי LSp 35, SA גואי LOT 3/2 249:24) sg. בהין גוויא in that inner one *Šab* 11b(19)

גוז n.m. **nut** (Sy גּוֹזָא LS 108) sg. לגנתיה דגוזה *SYAP* 1:31 [trans. אל גנת אגוז Song 6:11]
Löw, Flora 2:29.

גוז vb. **to go across, pass by** (↓מגזה; CPA גוז LSp 35, SA גוז Ham 546:177+) Pe. **to go across, pass by:** כדון גזון נטוריא מן הכא the watchmen have just passed by here *VR* 250:5; והוה אלישע בן אבויה רביה גייז בשוקא PN, his teacher, was passing down the road *RuR* 164:79 // *KohREd* 19c(1) [Ms. Ox: עבר]; גייז הוינא *ib.* 31; מן(text : מיני) גייזין בחד נהר while crossing a river *VRV* 860:3
Af. **to bring/carry across:** ואגיז להון סלויין מן ימא he brought across for them quails from the sea *TN* Num 11:31; *ib.* Dt 32:10; ואגיזת *ib.* Num 21:6; אגיז{ן}תיה נהרא she carried him across the river *VR* 503:3; מגזתיה נהרא *VREd* ib.; מגז{י}א יתיה נהרא *KohR* 15b(33) // *BRV*^{60} 80:3[!]

גוֹזָל n.m. **young bird**; pl. **young children** (CPA גוזל LSp 36, SA גוזל ST Gen 15:9) **1. young (of doves, birds):** sg. וגוזל בר יון *TN* Lev 12:6 [H בן יונה]; *ib.* Gen 15:9; תר גוזל *EchRB* 47:7; *BRV*^{60} 83:2 // *VR* 502:4; pl. גוזלין בני יון *TN* Lev 5:7; *ib.* Num 6:10; אשכח גוזלין ונסתון he found chicks and took them *BM* 8a(1); *TN* Dt 22:6; *EchRB* 47:6; וגוזלייא דקיקין the chicks are small *MŠ* 56c(14) // *San* 18d(10); *Pes* 37d(48); **2.** pl., fig. **young children:** תרין גוזלוי his two children *SYAP* 10:2; *ib.* 5; 32:34; גוזָלַיָא *ib.* 19:21; 21:5

גוח vb., w. **קרב to fight** (TA id. Jast 237) Af. דאגחו קדבה *TNGl* Num 24:20; יגיח לכון קרבא *FTP* Ex 14:14 [H ילחם לכם]
Sok, Job Targ 148. Corruption from TA].

גוייה n.f. **euph. for male sexual organ** (SA גויה Ham 440:15) sg. בעל ראש גוייה הוה Baal('s image) was a head of a male sexual organ *AZ* 43a(54)

גויסן n.m. **proud person** sg. {נ}ג<וייסן *Ber* 6a(41) // {ס}גו<יסן *Naz* 56a(22); {מ}גו<יסן *Giṭ* 43b(38)
Lieb KS, 14(1937):224; id., Tarbiz 2(1931):106; Eps, PLA 351, n. 9.

גול vb. **to roll up** (sec. rt. < √גלל) Pe. תהוי גייל להדי לה לחדי(text : להדי) פרוכתא you should roll it up (i.e. the Torah scroll) behind the curtain of the ark *Yom* 44b(7) // *Soṭ* 22a(19) // *Meg* 75b(51)[!]

גולגיק n.m. **(Romau) shoe** (< Lat. *calceoli* (?) Jast 221) pl. בגין דחמינן אצבעחיה דד' מן גולגיקין דידיה since we saw PN's toes from his shoes *Beṣ* 63a(41)

גולגלה, det. **גולגלתה** n.f. **skull, head, type of tax** (CPA גולגולא LSp 37, SA גלגלה Ham 441:46) **1. skull, head:** sg. לכל חרא גולגלא *San* 25d(51); גלגלא per capita *TN* Ex 16:16; *ib.* Num 3:47; pl. לגולגלתהון *ib.* 1:2; 18; 20; 22; **2. type of tax:** sg. גלגולותך אייתי< bring your tax *PRK* 17:11 // *RuR* 14:89

גולה, det. **גולתה**, pl. **גוליין**, **גולין** n.f. **cloak** (Sy גוּלְתָא, pl. גוּלֵא cowl, woolen cloak worn by monks LS 115) a. general: sg. וכל מאן דלא הוה ליה גולה הוה חבדיה קטע פלגא דגולתיה ויהב ליה whoever did not have a cloak, his friend would cut off half of his cloak and give it to him *Ḥag* 78d(20); ויהב גולתא מדוס מובלה he put the cloak on top of the load *Tan* 64b(57); *ib.* c(3); אפילו גולתא לא הוה יכיל טעין he couldn't even lift the cloak *PRK* 198:1; *ib.* 197:2; מיתן פריטין גו גולתה to put coins in his cloak *Kil* 32d(13); *Švi* 38c(50); נסב גולתיה ופדסיה עלוי he took his cloak and spread it over it (i.e. the fire on the grave) *Ḥag* 77c(5) // *KohR* 19d(7); *Šab* 15d(41) // *Yom* 45b(30) // *Ned* 38d(31); *Meg* 73d(52); *BM* 11a(45); *BR* 87:5; pl. גולין *BRL* 176:1; בגוליהון *ib.* 340:4 [expl. בסדבליהון Dan 3:21] // *ŠR* 38a(15) // *EstR* 7d(15); איחמני אבהו דגולייחה(text : דיגלותיה) PN (possessor) of the cloaks was ordained *Bik* 65d(23) [≠ מעפדה; v. Eps, PLA 609]; b. supplied with fringes and used during prayer, study, etc.: sg. ציצין דצניף גולתיה fringes on the border of his cloak *TN* Num 15:38; אחוי דאימיה דדב אדא הוה גולתיה דרב מציין(V) PN's uncle attached fringes to Rab's cloak *Ber* 7b(49); *ib.* c(8) // *Tan* 67c(24); *San* 28c(38); אח יהב(V) לי גולתי דנצלי {ד}מנחתא you will give me my cloak so that I can pray the afternoon prayer *Ber* 7b(50); *ib.* c(9) // *Tan* 67c(25); *ib.* 66d(7); מהגי באודייחה סגין הוות גולתה שדעה מנה while he was studying the Torah diligently his cloak would fall off him *BerG* 9a(41); עטיף גולתיה ותפלין בריטיה wrapped in his cloak with his phylacteries on his head *KohR* 12d(20); pl. גוליכון די תתעטפון בהון the cloaks with which you wrap yourselves *TN* Dt 22:12

גולייר n.m. **galearius, soldier-servant** (< γαλιάριος, Lat. *galearius* Lehnw 168; Sy גַּלְיָרָא LS 118) sg. לא תבסי לא בגולייד זעור do not despise a lowly *galearius* *BR* 690:5

גום vb. (uncertain) Pe. ועבד דגאיים(K: דגאים) מאן whoever ... and passes by *VRAr* 579:4
Margulies, ad loc.

גומה, det. **גומתה** n.f. **hole in the ground** (↓ √גמם; Sy גּוּמְתָא LS 120) sg. גומתא *EchR* 90:13; *ib.* 14

גומרה, pl. **גומרין** n.f. **coal, carbuncle** (CPA גומרא, pl. גומרין LSp 38, SA ג(ו)מדי pl. cs. ST Lev 16:12; mng. 2, v. Sy גְּמוּרְתָא *variolae*, ἄνθρακες LS 122) **1. coal:** sg. גומדא די נור a fiery coal *TNGl* Gen 15:17; כל גומרה דלא כויה בשעתה לא כויה any coal which does not burn in its time will not burn *MŠ* 56c(3) // *Beṣ* 61c(19) // *Ḥag* 78a(50); pl. גומ{ד}ר<ין ומצרן coals and traps *BR* 534:6 [expl. פחים Ps 11:6]; *Ned* 37d(41) // *Švu* 34d(29); וגומדין מבעדן לרשיעיא coals burning the wicked *TN* Gen 3:24; גומרין דאשה fiery coals *ib.* Lev 16:12; **2. a carbuncle, malignant pustule:** sg. הדא גומרתא סכנה that carbuncle is a danger *Šab* 14d(20) // *AZ* 40d(22)

גותיי, **גונתיי** adj. **Goth, particularly as a servant** (< adj. from Γοτθία Lehnw 170; Sy גּוֹתָיָא PSm 693) sg. חד גונתאי *EchR* 102:14; *ib.* 105:6; *EchRB*

ib.; pl. תרין גונתיין *BR* 1241:10 // גוחיין *Beṣ* 60c(53); שלח גוחיין he sent Goths *Hor* 47a(35) // *SanG* 19d(62); גונחיה *BR* 283:5

גוף n.m. **body, entrails, self** (MH גוף Jast 225, TBA גופא ib.) **1. human body:** sg. היך מה דכושיה שני בגופיה מן כל ברייתא just as the negro is different from all creatures in his body *TN* Num 12:1; לבר מן גופה ולא לגו גופה outside of the body and not inside the body *Ket* 34b(62); אין נסיב רישא מה גופא טב if the head is removed, what good is the body? *BREd* 1294:4 // *PRK* 271:4; *Soṭ* 23c(63); הוה גופי רעד my body trembled *Tan* 65a(38); אגער מן גופה דמרין ברחה דסתר be exorcized from the body of PN *Am* 9:2; *AmGen* 7:19; גופא צדיקא holy body *Bik* 65c(48); *Suk* 55c(12); *PRK* 198:8; pl. גופינן *TN* Gen 47:18; גופיכ<ו>ן *PRK* 243:13; **2. dead body:** sg. a. human: חלתא יומין נפשא טייסא על גופא the soul hovers over the body for three days *MQ* 82b(41) // *Yev* 15c(55); ווי דהדין גופא אזל לרימה woe, for that body will be consumed by worms *PRK* 198:9 // *KohR* 29a(5); b. animal: נסב גופא כולה ויהב קמי{ה} דידיה he took the entire body (of the chicken) and placed it before him *EchR* 47:16; **3. entrails:** sg. גופה *TN* Lev 1:8 [H פדר]; *ib.* 12; 8:20; פירשה גופה היא the word פירשה means its entrails *AZ* 41c(58); **4. self:** sg. a. general: גופה עבירה in that case, it itself is a sin *Šab* 14a(42); b. in *VR* only, as a technical term following the introductory sermons (↓ 2# פתח) indicating the beginning of the main body of the midrash to the pericope: גופה *VR* 40:3; *ib.* 86:3; 114:3; 130:5; 153:5; 170:1; *VRG* 426:7; 598:3

On mng. 2.b, v. Bacher, Term 2:26; H. Albeck, Ginzberg Vol 28; Margulies, VR Intr X.

גוף vb. **to prostitute oneself** (↓ גייף; SA גוף ST Lev 20:10(Var)) Pe. גיפא בחזורי ומיפלגא למיבשיא [!] she prostitutes herself for apples and distributes them to the sick *VR* 56:3 [↓√גור]

גופה n.f. **plug, cork** (cf. Sy ܓܘܦܐ net LS 110) sg. גופה דשיע a plaster plug *TN* Num 19:15

גופרי, det. **גופריתה** n.f. **sulfur** (↓ √גפר; CPA גופרי LSp 40, SA גפרי ST Gen 19:24) sg. גפרי *TN* Dt 29:22; *TNGl* Gen 19:24; *TN* ib.[!]; *FT* ib.[!]; חזרוק גי{ן}<ו>פריתא באתי{ן}<ו>ניה throw the sulfur into his oven *EstR* 7d(24)

גופתה, pl. **גופתן** n.f. (uncertain) sg. כנישתא דציפורין דגופנה[!] the synagogue of of Sepphoris *Ber* 6a(61) // *Naz* 56a(8); איסרטא ספרא דגופתא *Suk* 53a(14); pl. רגופתא *Šeq* 50c(54); אלין גופתתה דציפורין *BR* 1261:10 [expl. 1K גת החפר 14:25] // ואז{ין}ל קלה גופת<ח>א *San* 25d(51); לגו פתחה(text) : לקרעיה) לגופתתה(text : דקרעון מהלך תלתה מילין the sound that they rent went to a distance of three miles (from Sepphoris) *Ket* 35a(21) // לגון[!] פפתה[!] *Kil* 32b(13)

Both the form and the mng. of this word are unclear. While the word designates a GN, it was originally a common noun (Sok, GF 187, n. to l. 25).

גובתיי ↓ גופתיי

גור n.m. **whelp, young animal** (SA גור ST Gen 49:9, CPA גורי LSp 40) sg. לא גור טב מן כלב ביש חרבי על חד כמן וכמן גור ביש מן כלב ביש you cannot raise a good cub from a bad dog, much less a bad cub from a bad dog *VR* 435:7; מדמה אנא לך יהודה לגור כרי לגור בר אריון I compare you, Judah, to a whelp, my son, to a whelp the son of lions *TN* Gen 49:9; *ib.* Dt 33:22; *FTV* Gen ib.; *ib.* Dt ib.

Talshir, Fauna 52.

גור vb. **to prostitute oneself, commit adultery** (↓ 2# גיור, גייר, גיירה; CPA גור LSp 35, SA גור Ham 527:236; ↓ √גוף) Pe. **to prostitute oneself:** גיירה בחזורי ומפלגא לביישיה she whores for apples and distributes (them) to the sick *PRK* 161:9 // *KohR* 13b(7)

Pa. **to commit adultery:** יגיי"ר *TN* Lev 20:10 [H ינאף]

גורן n.m. **stone bath** (Sy ܓܘܪܢܐ urn LS 134, Mal *gorna* Berg, Gl 31; > Ar *jurn* basin, *jurn alma'mūda* baptismal font) sg. משזיג ידוי ורגלוי מן גורנה washing his hands and feet from the stone bath *Meg* 74a(56); *ib.* 57

Brand, Ceramics 96+.

גוש n.m. **clod** (of earth; MH גוש Jast 227) pl. ר' חנניה מתקל גושייא PN rolled(?) clods of earth *Švi* 35c(18)

גוש vb. (unclear) Af. הא אגישתון אפיכון *PRK* 302:16; הא אגישת אפך *ib.* 303:5

גוש חלביי adj. **of Gush Halab** pl. גוש חלבאי *PRK* 199:3 // *KohR* 29a(10)

גושמה n.f. **body** (גשמ↓) sg. גושמת חי{ב}<ו>א דחבירא the body of a broken animal *TNGl* Ex 22:12

גז, pl. **גזזין** n.m. **shorn wool** (↓√גזז; SA גזו, גזז ST Dt 18:4) pl. ג{ו}<ז>זין *BR* 1058:1; גזזי עניכון the shorn wool of your flocks *TN* Dt 18:4 [H גז]

גזומה n.f. **exaggeration** (Sy ܓܙܘܡܬܐ LS 112, TBA גוזמא Jast 220) sg. *Šeq* 51b(13); *ib.* 14

גזור n.m. **circumcisor** (↓√גזר; Sy ܓܙܘܪܐ LS 113) sg. חכים אנא לגזורה דגזר{ין} לי I know the circumcisor who circumcised me *Ket* 30a(38); ר' יהושע בר גזורא *MSam* 41:6

גזורה, det. **גזורתה** n.f. **circumcision** (↓√גזר; CPA גזורא LSp 36, SA גזרה LOT 3/2 74:8) sg. ר' זעורה סליק לגזורא דר' אילא PN went to the circumcision (feast) of PN_2 *Suk* 53a(28); דיהב נפשיה על גזודתא he sacrificed himself for the commandment of circumcision *AZ* 42c(18); מצותא דגז{י}<ו>רתא the commandment of circumcision *KohR* 9c(2); אדם גזורתא blood of circumcision *FT* Ex 4:26; חמניא יומי גזורתא the eight days of circumcision *EchRB* 49:2; חמי גזורתי see my circumcision *Meg* 72b(47) // *ib.* 74a(31) // *San* 29c(38)[!] // *KohR* 24c(19)

גזוריי adj. (uncertain) שקקא דגזוראין[?] the street of the ... *Er* 22d(43)

גזז n.m. **shearer of sheep** (↓√גזז; SA גזו ST Gen 38:12(Var); cf. Sy ܓܙܘܙܐ LS 111) pl. גזזי ענה shearers of sheep *TN* Gen 38:12 [H גזזי הצאן]

גזז vb. **to shear, cut down** (↓גז, גזז, גזזי; CPA גז LSp 36, SA גזו ST Gen 38:12) Pe. **1. to shear:** למגז *TN* Gen 38:13 [H לגז]; למגוז *TNGl* Dt 15:19; *TN* Gen 31:19[!]; חגזון *ib.* Dt 15:19; **2. to cut:** ההן דגזז ספוג one who cuts a sponge, etc. *Šab* 10a(30); *ib.* 31

גזי vb. **to pay, take retribution, answer** (CPA גזי LSp 36, SA גזי ST Ex 21:37(Var)) Pe. **1. to pay, repay:** ומה דאת גזי גזי whatever you pay (to the owner of the field) — pay *Giṭ* 47b(22); גזי גמלין אנא I repay kindnesses *DevRVar* 49:7; למיגזי לטבא טיבות{א}<ה> ולמיגזי לבישה בישתה to repay the good person his goodness, and to repay the evil person his evil *PRK* 42:6; גזי טבא אנא *ŠR* 30b(25); ולא גזה טפשה טב בטב the fool (i.e. Ahashuerosh) did not repay good with good *SYAP* 30:45; **2. to exact retribution, punish:** גזי חובך take retribution for your debt *Ned* 38b(25); הן דמחיית גזייתּ wherever you have smitten, you have punished *BR* 301:2 [// ↓√דקדק]; **3. to answer(?):** וגזה ליה *Meg* 70c(22) // וגזי לי<ה> *Tan* 69c(6)

גזיזי, det. **גזיזיתה** n.f. **piece** (?) (↓√גזז) sg. גזים גזיזית trimmer of a piece(?) *Or* 63a(3)
Cf. Jast 230, s.v. גזיזה; rdg. and mng. unclear.

גזיל, det. **גזילה** n.m. **robbery** (↓√גזל; MH גזילה Jast 230) sg. גזילא *TNGl* Gen 24:32; בגזלה *ib.* Lev 5:21 [H בגזל]

גזירה, det. **גזירתה**, pl. **גזירן** n.f. **decree, edict** (↓√גזר; SA גזירה ST Ex 12:43, Sy ܓܙܝܪܬܐ LS 112) sg. ומה נעביד לך וגזרתך גזרה what can I do to you? Your decree is a decree! *KohR* 9b(38); גזר גזירה *ib.* 23b(13); גזירה דהוא רבע a decree: He should recline ... *Ber* 12b(16); גזירת אורייתא דפסחא *TN* Ex 12:43 [H חקת הפסח]; *ib.* 18:20; Lev 7:1; 14:32; Num 6:21; 19:14; Dt 4:8; 17:11; גזירת מימריה דה' *ib.* Ex 17:1 [H על פי ה']; Num 3:16; 9:18; 33:38; Dt 9:23; בטלה גזירתא the decree was annulled *San* 21b(30); *KohR* 23b(16); *ib.* 28c(25); pl. גזירן בישן evil decrees *FTV* Gen 40:18; וגזירתהון בטלן *TN* Dt 32:1; *Der* 48:25; *ib.* 55:81
Because of the graphic similarity, ↓גזורה is occasionally corrupted in our texts to ↓גזירה (e.g. *TN* Gen 18:1; *ib.* Ex 4:25)

גזל, det. **גזילה** n.m. **robbery, robbed object** (↓√גזל; MH גזל Jast 230) **1. robbery:** sg. דין הוה רחיק מן גזילה this one was far-removed from robbery *VR* 621:1; **2. robbed object:** sg. *TN* Lev 5:21 [H id.]; *ib.* Gen 5:29; גזלה *ib.* Lev 5:23; אזל חנייה ליה לגזילה the Tanna (now) goes to a robbed object *BQE* 7b(35) [w. ref. to TBM 5:26]; pl. גזילין *TNGl* Gen 49:12

גזל (a/o) vb. **to rob** (↓גזיל, גזל, גזלן; H גזל HAL 179; cf. Sy גלז LS 117) Pe. גזל *TN* Lev 5:23 [H id.]; *FTP* Num 6:27; גזלו *TN* Gen 21:25; חגזול *ib.* 31:31; Lev 19:13; דגזליה ליח אנן ידעין ואין we do not know if he stole it *Švu* 35d(14); *ib.* 17; pass.part. גזילין *TN* Dt 28:29

גזלן n.m. **robber** (↓√גזל; TBA גזלנא Jast 231) pl. חמסין וגזלנין violent men and robbers *TN* Gen 6:11 [H חמס]

גזם vb. **to cut, trim** Pe. גזים גזיזית he cuts *Or* 63a(3)
Passage is uncertain [↓גזיזי].

גזר n.m. **cut piece, decree** (↓√גזר) **1. cut piece:** pl. גזרייא *TN* Gen 15:17 [H הגזרים]; **2. decree:** in גזר דין גזר דין נפק the decree was promulgated *Giṭ* 46d(44); *ib.* 50c(32); *San* 18b(4); מחתם הוא גזר דינא the decree is sealed *FTP* Gen 6:3; *Ber* 5c(37); *ib.* 39

גזר (a/o) vb. **to circumcise, decree** (↓גזור, גזורה, מגזר, גזר, גזירה; CPA גזר LSp 36, SA גזר Ham 507:160+) Pe. **1. to circumcise:** גזר אברהם בשר ערלתה Abraham circumcised his foreskin *TN* Gen 17:26 [H נמול אברהם]; *ib.* 18:1; 21:4; 34:22; הדין מינוקא דגזרתון יומא דין this is the child whom you circumcised today *KohR* 9c(10); מהו מיגזור ברה דארמייתא בשבתא is it permitted to circumcise the son of a gentile woman on the Sabbath? *Qid* 64d(30) // *Yev* 4a(12); *Šab* 16d(62); pass.part. גזיר *KohR* 24c(19); **2. to be circumcised:** אתא גזור come, be circumcised! *BR* 961:5; *Meg* 72b(47) // *ib.* 74a(31); **3. to decree:** a. w/o obj.: גזור ריסב מאה מגלבין decree that he should receive 100 lashes *BR* 1002:8; מה דאת גזר אנא מקיים whatever you decree, I will uphold *San* 28b(30); גזר ואמ' *AZ* 44d(44); *KohR* 8b(31); *ib.* 25d(13); *BM* 8c(30); b. w. על upon: גזר עליהון וצמחון he decreed upon them, and they gathered together *Dem* 22a(7); וגזר על נפשיה he decreed upon himself *San* 25d(34); גזר על ההיא מרינתא he decreed upon that city *KohR* 28c(17); c. w. obj.: למגזר גזרן *TN* Gen 40:18 [↓√גזר]; ביומוי דר' יורן גזר{י}<ו>ן חעני in the time of PN they decreed a fast *Tan* 67a(36); *BR* 304:7 // *VR* 806:5

גחך vb. **to laugh, jest, bow down** (CPA גחך LSp 36, SA גחך ST Gen 21:9(Var)) Pe. **1. to laugh:** גחכת *TN* Gen 18:13 [H צחקה]; *ib.* 15; ואזל קם ליה גחך כל קבליה וחמא דהוא גחיך אהן דגחיך he went and stood laughing at him and he saw him laughing the one who is laughing *Ber* 5c(55); שרי גחיך he began laughing *BM* 8c(45); *KohR* 9c(25); *Ber* 14b(49) // *Soṭ* 20c(44); *Kil* 32c(24) // *Ket* 35b(28); *BRV*^{60} 275:10; ואיחחמי גחיך he seemed to be laughing *Naz* 56c(2); ואת קאים גחך ומרקד you are laughing and dancing *BR* 689:6; חורא אדכר וגחך the ox remembered and laughed *MMDam* Dt 28:31; **2. to bow down** [↓√גחן?; v. pa., mng. 4]: מה בן דגחיך לצלמא למאן דגחיך לכרנשה what is the difference between one who bows down to a statue and one who bows down to a human? *BR* 227:4 [so also *GV*^{60}*L*; Var: דגחין]
Pa. **1. to laugh:** ואחה הדן ארגינט מגחך ומרקד קומיהון that demon came laughing and dancing before them *BR* 689:4 [but v. *ib.* 6]; **2. to play** (+ עם): והא יצחק מגחך עם רבקה אחתיה behold Isaac was "playing" with Rebecca, his wife *TN* Gen 26:8 [H מצחק]; מגחך הוה עימיה *Yev* 9d(31) // *ib.* 40; **3. to jest at s.o.** (+ ב־): והוה כמגחך באפין{ה} חחנוי he was as if jesting at his sons-in-law *TN* Gen 19:14; *ib.* 27:12; למגחכה בן *ib.* 39:14; 17; מגחך הוינא באו גברא I was making fun at that man *BB* 14b(24); חד כותי בעא מגחכא ביה a certain Samaritan wished to make fun of him *EchRB* 53:16; **4. to bow down** [v. pe., mng. 2]: ומגחכן פולחנא נוכראה bowing down to idolatry *TN* Gen 26:35; *ib.* Ex 32:6; *FT* Gen 21:9
On the Semitic etymology, J.C. Greenfield, JAOS 82(1962):290+; on pa., mng. 4, v. Sok GF 111, n. to l. 5.

גחם vb. (artificial verb) (< PN גחם Gen 22:24) Pe./Pa. גחמין *BR* 618:5 [expl. גחם Gen 22:24]; גחמון *ib.Var*
Mng. uncl.; v. MY ad loc.

גחן vb. **to bend down** (SA גען Ham 557:26) Pe. קאים גחין ומפייס יחה bending down and appeasing him *VREd* 592:3; גחנין ומלחשין bending down and whispering *Ber* 3c(65)

גט, det. **גיטה** n.m. **writ of divorce, document** (< Akk *giṭṭu* parchment document Kaufman, Influences 52; QA גט ATTM 543, MH, TBA גט Jast 233) 1. **writ of divorce:** sg. חד בר נש שלח גט לאיחחיה a man sent a writ of divorce to his wife *Giṭ* 47d(64); כד דהוא חלים יחן גט when he is well, let him give a divorce document *ib.* 48c(28) // *Ter* 40b(35); *BB* 17c(32); *ib.* 33; אייחי גיטא he brought a writ of divorce *Giṭ* 43b(12); *ib.* 44d(54) // *Yev* 15d(60); *Qid* 64b(47); וזרק גיטא לאיחחיה he threw a divorce writ to his wife *Giṭ* 43b(38); ויפטרה בגיטא he will divorce her with a divorce writ *JMP* 11r:20; דקבלח גיטא who has received a divorce writ *TNGl* Lev 21:7; **2. document:** sg. כחבה דגטה דשחא<רור> form of a document of manumission *PalLaws* 31:10
For an earlier use in Aramaic as document, see Giv'at Ha-Mivtar Inscription, l.7; cf. discussion of Ros, Peraqim 2(1974):369+, n. 73.

גִּיבָּר n.m. **mighty one, hero** (↓√גבר; SA גיבר, גיבור ST Ex 15:3; cf. CPA גברו LSp 34) sg. *TN* Gen 10:9 [H גבור]; גִּבָּרָא *FPT* Ex 15:3[17]; גיברה *TN* Num 13:28; *ib.* Dt 10:17; אריא אריא גיברא lion, lion, the mighty one *EchR* 30:16 [expl. אריאל אריאל Is 29:1]; גיברא דעלמא *DevR* 25:19 [w. ref. to God; cf. Sy גַּבָּרָא דְעָלְמָא Is 9:6]; pl. גברין גיברין *TN* Ex 17:9 [H אנשים]; *ib.* Gen 6:4; Num 21:28; Dt 2:20; 9:2; 33:6; *EchR* 122:5 [expl. שלישים Ex 14:7]; *MSam* 61:5 [expl. גבורים 1Sam 2:4]

גיגי, pl. **גיגיין** n.f. **vessel, tub** (SA גיגי ST Gen 24:14(Var)) pl. איתגליין גיגייתיה רסדרא רובא the vessels of the great study hall were left uncovered *AZ* 41d(18) // גיגייתא *Šab* 3d(6) // גייחיא <י>{ו}ג *Ter* 45d(41); איתגליין ליה גיגיתיה *AZ* 41a(36) // *Ter* 45c(45)
Brand, Ceramics 83+.

גיד n.m. **tendon, male organ, fiber** (CPA גיד LSp 36, SA גיד ST Gen 32:33) **1. tendon:** sg. גידה דמחושה יחיב על גידוי pl. [↓נשי] דנשייה the sickness is situated in his tendons *Hem* 18; *Am* 5:5; **2. male sexual organ:** sg. גידה <דפסיק> *TNGl* Dt 23:2 [H ברוח שפכה]; **3. fiber:** sg. אפסיק ג{ו}<י>דא דרצועתא הוא the fiber thread of the leather thong broke *Meg* 71d(4)

גידוד n.m. (uncertain) sg. והא חרוב בביארי גידוד הוא *Dem* 22b(62)
Poss. GN; v. Löw, Flora, 2:398.

גִּידוּף n.m. **reviling** (↓√גדף; MH גידוף Jast 235) pl. גִּידּוּפִין *TN* Lev 24:16; *ib.* Dt 32:3; *FT* Lev 24:12; *FPT* Ex 15:10[07]; הדה מדינתה דחירופיה וגידופיה that city of blasphemy and reviling *ŠR* 9b(9)

גיווה, det. **גיוותה** n.f. **pride** (↓גיותן) sg. גיוותה *TN* Dt 33:26 [H גאותו]

גִּיוֹר n.m. **stranger, alien, proselyte** (↓√גייר; CPA גיור LSp 35, SA גיור ST Ex 12:19) **1. stranger, alien:** sg. *TN* Ex 18:3; *ib.* Lev 25:35; Num 9:14; 15:14; Dt 10:19; יציבא בשמייא וגיורא בשמי שמייא a citizen in heaven and an alien in the highest heaven *Ḥag* 76a(11); pl. גיורין *TN* Gen 15:13; *ib.* Lev 19:34; גייוֹרַיָּיה *FPT* Ex 22:20[01]; *TN* Lev 16:29; *ib.* Num 35:15; Dt 24:21; **2. proselyte:** sg. ליח גיור עחיד למיקום מן ההוא מצראה no proselyte was destined to arise from that Egyptian *FTP* Ex 2:12; חד גיור *Šab* 8d(11); *AZ* 41a(8); *Qid* 64c(24); ההן גיורא מדמי לעמר{א} גופנא the proselyte is like cotton *ib.* 28; pl. בנתהון דגיורייה the daughters of proselytes *PalLaws* 65:14
Lieb, Archive 1(1972):107 (< Heb).

2# גיור n.m. **adulterer** (↓√גור; CPA גיור Luc 18:11[B,C] LSp 35) sg. גיורא *TN* Ex 20:14; *ib.* Lev 20:10; pl. גיורין *ib.* Ex 20:14; *FTP* ib. 13; *TN* Dt 5:18

גיותן adj. **proud one** (↓גיווה) sg. ה' גיותנה *TN* Ex 15:21; pl. *FT* ib.; *TN* ib.

גיותנו, det. **גיותנותה** n.f. **pride** (↓גיותן) sg. גיוותנותך *FPT* Ex 15:7[17; H גאונך]; *TN* ib.; גיותנותיה *FTV* Dt 33:26; *ib.* 29

גייס n.m. **army, band of troops** (↓√גייס; Sy גַּיְסָא LS 114) sg. גייסא אחי מגייסתיה והוא מגייס ליה an army comes to ravage him, and he ravages it *Soṭ* 23a(34) [expl. Gen 49:19] // גיסה *BR* 1266:10; pl. הוה אדריינוס משלח גייסין עליהון Hadrian sent troops against them *EchRB* 105:1; *ib.* 2; 4

גייס vb. **to maraud, ravage, band together** (denom. < ↓גייס; Sy גַּיֵּס LS 114) Pa. **to ravage:** גייסא אחי מגייסתיה והוא מגייס ליה *Soṭ* 23a(35) // למגיסא יתהון מגיסין *BR* 1266:10
Itpa. **to band together:** חתגייסון *TNGl* Dt 14:1 [H חתגודדו]

גייף n.m. **adulterer** (↓√גוף; SA גיף ST Lev 20:10(Var)) pl. גיפין *FPT* Ex 20:14[25]; גיפיא *ib.*

גייר n.m. **adulterer** (↓√גוד; CPA גיר LSp 35, SA גיאר Ham 527:238) pl. גיירין *FPT* Ex 20:14[06]; גייריה *ib.*; דהות מבליה כל גאיריא who would wear out all the adulterers *VRK* 767:6; גייריא *ib.Ar*

גייר vb. **to convert to Judaism** (denom. < ↓גיור; MH גייר Moreshet, Lex 121) Pa. **to convert to Judaism:** ויח נפשתא די גיירו the souls whom they converted *TN* Gen 12:5; לא גיירתה didn't she convert him? *BR* 908:1; ולא הוון <בעיין> אלא מגיירחיה{א} they only wanted to convert him *AZ* 41a(9)
Itpa. **1. to be converted to Judaism:** דלא איתגייר אנטולינוס that Antoninus did not convert *Meg* 72b(43) // *San* 29c(32); דאיתגייר אנטולינוס *Meg* 72b(50) // *ib.* 74a(34) // *San* 29c(39); דאיתגיירת

Šab 14d(30); **2. to reside as a stranger:** ומן גייורי>ה of the strangers who reside among you *TN* Lev 17:8 [H יגור]; דמתגיירין *ib.* Ex 12:49; Lev 16:29; 17:10; Num 15:15; 19:10

גיירה, det. **גיירתה** n.f. **adulteress** (↓√גור; CPA גירא LSp 35, SA גיארה Ham 527:239) sg. וגיירתה *TN* Lev 20:10 [H הנואפת]

גילבון n.m. **chickpea** (*Lathyrus sativus*; Ar جُلْبَان) sg. גילבונה *Kil* 27a(7) [expl. Mib. 1:1; in a list of plants]; ⌜ג⌝לבונה *Hem* 25
Löw, Flora 2:437, 440.

גילוי n.m. **uncovering** (↓√גלי; MH גילוי Jast 238) sg. גילוי עריין incest (lit. uncovering of nakedness) *TN* Gen 49:12; *FTV* ib.; *TNGl* ib.; *TN* ib. 13:13; *TNGl* ib. 24:31

גימטריון n.m. **a scribal means of writing secretly** (< γραμματεία Bacher, Term 1:27) sg. לישן גימטריון הוא *Tan* 67a(31) [expl. חוגח Prov 10:1 as אפרא dust]; גימטריא דידיה *PRK* 377:9 [expl. טוב Hos 14:3 as נפש soul]
Both cited passages point to usage of א״ת־ב״ש cipher writing.

גימנוס adj. **naked** (< γυμνός L-S 362) sg. אשחעבדית ואחקטלת וגימנוס(text: גימטוס) אחערטליח I was subjugated and killed, and I was stripped naked *SYAP* 31:7

גינוס n.m. **family** (< γένος Löw, Lehnw 180; CPA גנס LSp 39, SA גנוס Ham 502:10) sg. גינוס דאברהם צדיקא the family of righteous Abraham *SYAP* 12:5(Var)

גיני n. **"man"** (artificial word; < γυνή Lehnw 168) גיני גינייה "man" woman *BR* 281:7 // *ib.* 165:1

גינייה n.f. **woman** (< γυνή Lehnw 168) ↓גיני

על גיף ↓ גיף

גיפוף n.m. **rim, railing** (↓√גפף) **1. rim:** sg. *TN* Ex 25:25 [H מסגרת]; *FTP* ib.; *FTV* ib. 37:12; גפוף *TN* ib.; גיפופיה *ib.* 25:27; **2. railing:** sg. *FT* Dt 22:8; *FTV* Ex 25:25

גיץ n.m. **side** (< Akk *gišīšu* Kaufman, Influences 52; TBA גיסא Jast 240, SA גסס ST Num 15:38(Var)) sg. היך מה דקומקמא על גיציה שפיך just as the pot spills over its side *KohR* 19d(39)

גִּיר n.m. **arrow** (↓√2# גרי; CPA גר, pl. גררין LSp 40, SA גר, pl. גרים Ham 462:93+) pl. גִּירין דאשא fire arrows *FPT* Ex 19:13[17]; *TN* ib.; *ib.* Ex 15:4; *TNGl* Lev 10:2; גירי מחווח פורענותי the arrows of the plagues of my vengeance *TN* Dt 32:23; גיריה פרסייה the arrows of the Persians *BBE* 13b(63); גירייא *TN* Gen 49:23 גיריי *FPT* Dt 32:42[26; H חצי]
For גירא *VR* 118:2, read יתרא [v. ↓√מתח].

2# גיר n.m. **lime, plaster** (TA גירא Jast 241; cf. CPA גיר pa. to plaster LSp 36) sg. גיר+ גבסין plaster, gypsum *Šab* 10b(42); *ib.* 43; גיר+ קדרין *ib.* 48; גירה *FPT* Dt 27:2[23; H שיד]; *ib.* 4; *TN* ib.

גיריי adj. (unclear) sg. ר׳ יודן גיריא *Tan* 66d(46)
Poss. a gentilic.

גכרו n.f. (unclear) כהדא גכרו *EchR* 147:2

גל, pl. **גללין** n.m. **wave** (Sy גַּלָּא LS 114, CPA גללין pl. LSp 36) sg. אתא גלא ונסביה the wave came and took it *EchRG* 87:6; *ib.* 7; ומן גלא לגלא *KohR* 28c(7); pl. ביני גלליא *TN* Ex 15:18

גלב n.m. **razor, knife** (cf. Akk *gallābu* barber Kaufman, Influences 51; Sy גַּלְבָא LS 117) sg. *TN* Num 6:5 [H תער]; *FTP* ib.; *TN* ib. 8:7; גלף *TNGl* ib. 6:5; pl. גלבין דטינר flint knives *BR* 281:2 [expl. חרבות צורים Jos 5:2]

גלג vb. **to tell** (↓גלגין; CPA 2# גלג LSp 37, SA גלג LOT 3/2 183:9) **Pa. to tell:** אנ{ו}>ז>יל גליג לאמך go, tell your mother *BR* 335:6; *ib.* 7 // *VR* 101:2; *ib.* 3; *KohR* 8c(38); *ib.* 4b(28); אזל תהווי מגלג ואמר *BR* 712:4; כל מה דאת יכיל למגלג{ל}>א> גליג whatever you can tell, tell *PRK* 298:9; אילין אינון דאת מגליג עליהון are these the ones whom you told me about? *VR* 203:4
Itpa. (unclear): כהדא דבצרא דמיתגלגה בדילה ודלא דילה *EstR* 7b(20)

גלגטק n.m. **sedan chair** (redup. of Lat. *lectica* Lehnw 174) sg. כאילין סבייא דלית אינון מטענין בגלגטיקא like those old men who are not carried in a sedan chair *ŠR* 27a(7)

גלגין n.m.pl. **chatter** (↓√גלג; CPA גלגין LSp 37,

LOT 3/2 88:20) מה את בעי מן גלגוי דדין what do you want from that one's chatter? *VR* 593:7 // *PRK* 58:12 // *Dem* 16a(53)[!] // *Soṭ* 17b(30)

גלגל n.m. **wheel** (↓ √גלגל; BA גלגל KBL 1062, CPA גלגל Duensing 157) **1. wheel:** sg. *Pea* 19a(41) [expl. חדרה Mib. 5:8]; גלגלא דאנטילייה wheel of buckets (for drawing water) *VR* 792:5 // *RuR* 140:192; pl. גלגלי ריוחיה the wheels of his chariot *TN* Ex 14:25; *FT* ib.; **2.** (uncertain): pl. כאלין גלגלייה דציפורין like those 's of Sepphoris *VRQ* 399:1 // *KohR* 30b(5) [גליל↓]

On mng. 2, v. Margulies, ib. [water wheel; tomb cover].

2# גלגל n.m. **a sort of garment** (< Lat. *cingulum*(?) Löw, Lehnw 179) pl. גלגלייה *Šab* 8b(56) [expl. הגליונים Is 3:23]

Löw hesitatingly accepts the etym. proposed by Buxtorf.

גלגל vb. **to roll, impose** (↓ √גלל, גלגל; H גלגל Jast 244, CPA גלג (< גלגל) LSp 37) Quad. **1. to roll:** גלגל *TNGl* Gen 29:10 [H ויגל]; *FPT* ib.[05]; ויגלגלון *ib.* 8; *TNGl* ib.; **2. to impose s.t.** (+ על): a. oath: כל מה דאת יכיל מגלגלה עלוי גלגל whatever (oaths) you can impose upon him — impose *Ket* 36a(33); *Švu* 37a(35); *ib.* 38a(55); b. obligation: דלמא יפל ויגלגל עלוהי קדמיתא perhaps he (i.e. a Jew in power) will fall, and he will impose upon him the previous (obligation) *Ned* 38a(33); **3. to put up with s.o.** (+ עם): קורשא בדיך הוא מגלגל עם דשיעייא God puts up with the evildoers (and delays their punishment) *BM* 12a(44)

Quad.Ref. **1. to roll around:** והוה מצנע לה והיא מחגלגלא he secreted it (i.e. the bone), and it rolled around *VR* 506:4; *ib.* 5 // *KohR* 15c(10); **2. to be rolled off:** ויחגלגל{י}<ו>ן *TNGl* Gen 29:3

2# גלגל vb. **to disdain** (MH² 2# גלגל Yalon, Studies 94) Quad. מגלגלין בהדין חרדלא disdaining mustard *Švi* 38c(61)

Quad.Ref. **to be disdained:** בנחהון דמלכין אחגלגלן ובהתן ומיתן the princesses were disdained, ashamed, and died *MMDam* Ex 2:19; רין הוא דמחגלגלין ביה that is one they are making light of *ŠR* 14b(10)

גלו, det. **גלותה**, pl. **גלוון** n.f. **exile, diaspora** (↓ √גלי, בד גלותה, ראש גלותה; CPA גלו LSp 37) sg. גלו בתר גלו one exile after another *VR* 116:8 [expl. Is 22:18]; כר סלקית מגלותא when I went up from exile (to Palestine) *BM* 10b(17); מאני גלוחיה the utensils of his exile *EchRB* 98:2; וגלוחא אחיא על עלמא exile will come to the world *FPT* Ex 20:17[06]; *TNGl* Dt 5:21; *MMDam* ib. 31:26; pl. ושאר כל גלווחהון דיש׳ the rest of the diasporas of the Jews *MŠ* 56c(13) // *San* 18d(17); ויהוי <מכנש> להון גלווחהון מן מרינח בעלי רכביהון He will gather in the diasporas from the countries of their enemies *FTP* Num 24:7; *TN* ib.

גלוי n.m. **one who is in exile** (↓√גלי) sg.בר גלוי{ה} an exile son of an exile *VR* 115:3

גלולי n.m. **wanderer** (↓√גלל) pl. ברחהון דגלולאי daughter of wanderers *PRKAr* 225:5 [expl. בת גלים Is 10:30]; אכסנאי גלולאי wandering strangers *FTV* Gen 47:21; גלוליא *TN* ib.; *TNGl* ib.

גלוסקום n.f. **ossuary, a stone container used to collect bones in secondary burial** (< γλωσσόκομον Lehnw 175; Sy גלוסקמא LS 119) sg. גלוסקומא *TNGl* Gen 50:26 [H ארון]; *FT* ib.

E. Myers, Jewish Ossuari Reburial and Rebirth, Rome 1971:53+.

גלוסקין n. **type of bread** (< κολλίκιος (ἄρτος) Lieb, TK 1:66, n. 27; cf. Sy גלוסקא fine white flour, dough LS 119) sg. *EchR* 117:2 [expl. דגן Lam 2:12] // *ib.* 145:7

Lehnw 175.

[גלופשש n. **wound(?)** sg. *FTP* Ex 21:25 [H חבורה]

This form is otherwise unknown and is most likely a corruption.]

גלי vb. **to reveal, uncover, to go into exile** (↓ מגליין, גלייה, גלוי, גלו, גילוי, אחגליו; CPA גלי LSp 37, SA גלא Ham 569:13, 563:167) Pe. **1. to reveal, uncover:** ליבא לפומא לא גלי פומא למאן גלי (if) the heart does not reveal to the mouth, to whom can the mouth reveal? *KohR* 30d(37); מן דגלי רזה דקדחה the one who reveals the secret of the town *Naveh* 70:12; *RuR* 84:52; אנא גלייא ליה ומנשקא ליה I used to uncover it (i.e. the mole) and kiss it *EchR* 84:10; pass.part. גלי קורם ה׳ revealed before God *FPT* Gen 29:33[05]; גלי קדמי *TN* ib. 3:9; *ib.* 18:19; Ex 32:9; Dt 9:13; בריש גלי openly (lit. with an uncovered head) *ib.* Gen 40:18; Num 15:30; גליין *ib.* Gen 18:21; Dt 29:28; **2. to go into exile:** ראנא גלי מן אחרי I go into exile from my place *BR* 360:9 // *ib.* 327:8; *VR* 116:6; את הויתה גלי מילף

והוא הוה גלי מלפה you went in exile to learn. He went into exile to teach *Kil* 32b(55) // *Ket* 35a(61) // *KohR* 24b(19); *PRK* 286:2; גלי ומטלטל exile and wanderer *TN* Gen 4:12 [H נע ונד]

Pa. **1. to reveal, uncover:** דהוה מגלי להון he revealed to them *FTP* Gen 49:1; חיגלי *TN* Lev 18:7 [H חגלה]; למגלייה *ib.* 6; אזל גליחה he went and uncovered it (i.e. the pot) *BRV*^{60} 153:4 // *VR* 804:1; *Mas* 52a(50) // *Ket* 33b(64) [↓ מרגלי]; מגלי ומכסי opening and closing *Ter* 45d(35); *BB* 17a(20); *EchRG* 84:10 [↓ pe.]; pass.part. ראשיה מגלי *BR* 1292:1; *MQ* 82d(44); מגליין *BBE* 13c(40) [≠ מכסיין]; **2. to be in a state of gilluy** (i.e. assumed to be poisoned by having been left uncovered; denom. < MH גילוי; v. infra, itpe./a.): pass.part. חמרא מבשלא דידי מגלי my cooked wine is in a state of *gilluy AZ* 41a(29); *ib.* 31; 52; 54; *Ter* 45c(63); *ib.* d(49)

Af. **to banish, exile:** ואגלי יתהון *TN* Gen 47:21 [H העביר אתו]; *ib.* Dt 4:27; 28:36; ואגלייך ארעא *ib.* Lev 18:25 [H וחקיא הארץ]; ניגלינון לדרומא let us exile them to the Darom *Kil* 32c(28) // *Ket* 35b(32)

Itpe./a. **1. to be revealed, reveal oneself:** אתגלי עלוי ה' *TN* Gen 35:7 [H נגלו אליו האלהים]; *ib.* Ex 3:16; 16:5; Lev 9:4; Num 12:6; Dt 33:2; ואתגליית איקר שכינתיה דה' the Divine Presence was revealed *ib.* Gen 11:5; אתגלי אליהו על ההוא מינוקא Elijah revealed himself to that child *PRK* 296:9; *ib.* 199:2; *BRV*^{60} 94:1; *Ter* 46b(46); מן דאתגלי ליה רזא after the secret was revealed to him *TN* Gen 49:1; *ib.* Num 24:16; Dt 33:19; 2. **to be uncovered:** a. general: ואיתגלי אדרעיה his arm was uncovered *KohR* 29a(2) // *PRK* 198:6; b. esp. of containers of water or wine [v. supra pa.]: איתגליין גיגייתא דסדרה רובא the vessels of the great study hall were left uncovered *Šab* 3d(6) // *Ter* 45d(41) // *AZ* 41d(17); *Ter* 45c(38) // *AZ* 41a(36)

The obscure הן דעימך מגליך *Qid* 64d(3) may belong to this entry.

גליד adj. **thick** (√גלד pass.part.) sg. אם תאמר דהוה גליד if you say (that the copper altar) was thick *VR* 160:1; דזיפתא גלידא because its tar is thick *MQ* 81b(10) [≠ ↓ דקדיק]

Moreshet, Lex 121.

גליד n.m. **hoarfrost** (√גלד; CPA גליד Black, Hor 54, SA גלדה ST Ex 16:14(Var)) sg. דקיק כגלידא thin (i.e. the Manna) like hoarfrost *TN* Ex 16:14 [כפור H]

גלייה n.f. **revealed matter** (↓ √גלי pass.part.; SA גליאחה ST Dt 29:28) pl. וגלייחה *TN* Dt 29:28 [H והנגלות; ≠ ↓ טמירה pl.]

גליל n.m. (uncertain) pl. כאילין גליליא דציפורי like those ....s of Sepphoris *VR* 399:1 [expl. הגלגל Eccl 12:6; Var: גלליא, גלוליא, גלגלייה]

Margulies, ad loc.

גליליי adj. **Galilean** (CPA גלילי LSp 38) sg. ר' יוסה גלילייא *Šab* 6c(10); *Ber* 6b(7); *Kil* 29a(2); *Naz* 56a(50); pl. אילין גלילאי *BB* 15c(12)

גלימה, det. **גלימתה** n.f. **garment, cloak** (Sy גְּלִימָא LS 118 [Lex]; cf. Akk *gulēnu* AHw 296) sg. גלימא דעל כתפיה a garment on his shoulders *JMP* 10b:20

גליף n.m. **engraving** (↓ √גלף; CPA גליף LSp 38, SA גליף Ham 565:210) sg. גליף חקיק a carved engraving *TN* Ex 28:11 [H פתוחי חתם]; *ib.* 21; 36; 39:14; 30; גלף *ib.* 39:6 *TNGl* ib. 28:11

גלל vb. **to roll** (↓ √גולי, גלולי; SA גלל ST Gen 29:8) Pa. **to roll:** למגללה יתה *TN* Gen 28:10

Af. **id.:** ויגלון *ib.* 29:8 [H וגללו]; ומגלין *ib.* 3

Itpa. **to be unfolded:** אתגללו רחמוי *TNGl* Gen 43:30 [v. itpol.]

Itpol. **id.:** אתגוללן רחמוי על אחוי his mercy was unfolded on his brothers *FPT* Gen 43:30[05; H נכמרו רחמיו]

גַּלְמָה, det. **גלמתה** n.f. **hill, valley** (CPA גלמתא valley pl. LSp 38, SA גלמן hills ST Num 23:9) **1. hill:** pl. אמהתה צדיקתה דמחילן בגלמתה the righteous mothers who are compared with the hills *TN* Num 23:9 [H גבעות]; *ib.* Dt 33:15; *FT* Gen 49:26; *TNGl* ib.; *FT* Dt 33:15; מסמק טורייא מדם קטיליהון ומחוור גלמתא מחרבי גובריהון he makes the mountains red from the blood of their dead, and makes the hills white from the fat of their men *TN* Gen 49:11; *ib.* 12; גַּלְמָתָא *FPT* ib.[22]; *TN* Dt 12:2 **2. valley:** pl. והוה מסיק (Var) ליה טורין ומחית ליה גלמן he took him up mountains and down valleys) *PRK* 197:4

The mng. "valley" may perh. be correct in Gen 49.

גלמודה adj.f. **menstruous** (dial.; BH, MH גלמודה HAL 186, Jast 250) sg. גלמודה אנה I am

menstruous *BR* 947:1 [expl. Is 49:21]

גלע n. (uncertain) sg. דהיא טבא בגלעה *BR* 51:5
See MY ad loc.

גלעינה, pl. **גלעינין** n.f. **seed** (MH גלעינה, pl. גלעינין Jast 271; cf. Sy ܓܠܥܬܐ LS 119 [Lex]) pl. גלעינין דתמרין date seeds *Šab* 14d(27) // גדעינין דתומרין *AZ* 40d(29); נסיב {שלשה עשר} <ג>לעינין he took seeds *EchR* 131:6; גרעינין *EchRB* ib.
Löw, Flora 2:339. On the *EchR* passage, see ed. Buber, ib. n. 80.

גלף n.m. **engraver** (↓ √גלף; Sy ܓܠܦܐ LS 119) pl. גלפין <... קטוערין> stonecutters engravers *SYAP* 44:33; גלפוי *ib.* 31

גלף vb. **to engrave** (↓ גליף, גלף, גלפו; poss. γλύφειν Lehnw 178; CPA גלף LSp 38, SA גלף Ham 565:211) Pa. ותגלף *TN* Ex 28:9 [H ופתחת]; *ib.* 11; 36; pass.part. מגלפן *ib.* 39:6
Moreshet, Lex 122; DISO 50; LS 119; A. Schall, Studien über griechische Fremdwörter im Syrischen, Darmstadt 1960:45+.

גלפו, cs. **גלפות** v.n. **engraving** (↓ √גלף) ובגלפות אבנייה טבתה in the engraving of precious stones *TNGl* Ex 31:5; *FTV* ib. 35:33[!]

גלש n.m. **a type of hair arrangement(?)** (↓ מוצינא) pl. היא עבדה לה גלשין גלשין הוא עבד גלשין גלשין (when a woman's hair is too great) she makes it into a certain arrangement; (when is well), he makes it into a certain arrangement *ŠR* 23b(28)
Geiger, AAC 125.

גלש vb. **to boil over** (BH גלש HAL 187) Pe. היך מה דקומקמא גליש על גיציה as a pot boils over its side *KohR* 19d(39); עד דאיירא(text : דיידא) גלשה הוא מקנב until the cauldron boils over, he peels the vegetables *Pes* 31a(50)

גלשלישן n.m. **baldness** (SA גלשן Ham 442:59) sg. *TN* Lev 13:41 [H גבח]

גלשלשנו, det. **גלשלשנותה** n.f. **baldness** (↓ גלשנו) sg. בגלשלשנותה *TNGl* Lev 13:55 [H בגבחחו]

גלשנו, det. **גלשנותה** n.f. **baldness** sg. בגלשנוחיה *TN* Lev 13:43 [H בגבחחו]; *ib.* 42[!]

גמגם vb. **to stutter** (MH, TBA גמגם Jast 251) Quad. קרא ארוריא קדם ר' הונא וגמגם בהון he read the curses (in Dt 28) before PN and stuttered on them *KohR* 22b(19)
Moreshet, Lex 123.

גמולה, det. **גמולתה** n.f. **herd of camels** (↓ גמל) sg. לישנהון דברייתה היא חמורתה גמ<ו>ל{ו}תה as people say: A herd of donkeys, a herd of camels *BR* 892:7
On the *qĕṭulla*-form, v. Kut, SGA 22+.

גמזוז n.m. **juniper berry** sg. חד גמזוז *EchR* 68:20
Löw, Flora 1:277.

גמזן n.m. **a dish made of the fruit which grows from the trunk of a sycamore or carob tree** (perh. = H גמזיות (cf. TK 1:361)) pl. גמזוזינייה[!] *MŠ* 53b(10) // גומנגייא[!] *Yom* 45a(10) // גמירייה[!] *Švu* 34b(56)

גמי, det. **גומְיָה** n.m. **fiber of a tree, papyrus** (SA גמא Ham 440:27) **1. fiber of a tree:** sg. ניגרי{יא}<ה> דר' לעזר הוה קטיר בגמי the bolt of PN's (door) was tied with a fiber rope *Šab* 16b(46) // *Er* 26c(10); גומי *Šab* 10a(30); **2. papyrus:** sg. חיבו דגמי a papyrus vessel *TN* Ex 2:3 [H גמא]; גוֹמְיָה *FPT* Gen 41:18[05]; *FTV* ib. 2; *TNGl* Ex 2:5
Löw, Flora 1:569+.

גמי vb. **to swallow** (MH גמי Jast 251, s.v. גמא; cf. Sy ܓܡܥ to submerge LS 121) Pe. : text(גמי לה גמילה) he swallows it *AZ* 41c(58) [expl. שורפה Mib. 2:5]
Eps, MNM 405.

גמיר adj. **perfect, complete** (↓ √גמר; CPA גמיר Black, Hor 55, Sy ܓܡܺܝܪܳܐ LS 121) sg. גמיר דתכלה all of blue *TN* Ex 28:31 [H כליל]; *ib.* 39:22; קרבן גמיר a complete offering *ib.* Dt 33:10; וכל מנחתא דכהנא גמידא חהוי every gift offering of the priest shall be complete *ib.* Lev 6:15 [H כליל]; מחה גמירא complete eradication *TNGl* Gen 6:3; *FT* ib.; כלאה גמירה complete destruction *EchR* 28:8; ובדעה גמירה with complete resolution *JMP* 22:6

גמירה n.f. **destruction** (↓ √גמד; cf. Sy ܓܡܘܪܝܐ, end, destruction LS 121) sg. גמידא אינון חייבין they are liable for destruction *FT* Gen 18:21 [H כלה]; *TN* ib.; *TNGl* Ex 11:1

גמל, det. **גַּמְלָה** n.m./f. **camel** (↓ גמל, 3# בר גמל;

CPA גמל LSp 38, SA גמל ST Gen 24:64) sg. גמלה *TN* Lev 11:4; *ib.* Gen 24:64; חדא גמלא *EchRB* 49:27; *Pes* 30d(60) // *AZ* 39d(63); לפום גמלא שיחנא the load is according to the camel *BR* 170:3; טעוניה דגמלא a camel load *Pea* 20b(6) // *BB* 17a(28); פרסתיה דגמלא the camel's hoof *EchRB* 50:10; *TN* Dt 14:7; בעביטא דגמלא on the camel's saddle *BR* 866:7 [expl. בכר הגמל Gen 31:34]; pl. גַּמְלִין *FPT* Gen 32:16[03]; *TN* Ex 9:3; *Ned* 37d(40) // *Švu* 34d(29); *Dem* 22a(6); *EchR* 44:8; כל גמלייא דערבייא all the camels of Arabia *Ned* 41c(32); אבא יהודה דגמלוי PN of his camels *Hor* 48a(50) // *VR* 112:3

גמל 2# n.m. **gimel, the third letter** sg. גמל דגד the letter *gimel* (of the name) Gad *PRK* 30:2

Nöld, Beitr 126+.

גמל 3# n.m. **camel-driver** (↓גמל; Sy גַּמְלָא LS 121) sg. וגמלא עמם the camel-driver is a gentile *EchR* 50:2; *ib.* 7; *EchRB* ib.[!]; pl. גמליה *BR* 547:9 // גמלוי *ib.* 574:5

גמל 4# n.m. **benefit, reward** (↓√גמל; SA גמל LOT 3/2 88:22) pl. גזי גמלין אנא I repay benefits *DevR* 49:8 [acc. to *Yalquṭ Talmud Torah*; v. ib. note א]; גימליהון בישיא evil recompense *FTV* Dt 32:41; גמ{ו}לייא טבייא good benefits *VRV* 94:5

On the phrase גזי גמלין, cf. in SA: דלא גזין יתן גמלין LOT ib.

גמל 5# n. **portion of the lower leg** (cf. Sy גַּמְלָא beam, rafter LS 120, mng. 2) sg. גמלא דרגליה דגברא the lower portion of the man's leg *Ḥaliṣa* 100:22

גמל (a/o) vb. **to repay, show kindness** (↓גמל 4#, גמלוח חסד; SA גמל Ham 440:23+) Pe. **1. to repay:** בישן גמלו יתך they repaid you evil things *TN* Gen 50:17 [H גמלוך]; *ib.* 15; **2. to show kindness** (w. חסד): a. general: אחה גמלח חסד למאן דמיתחמי ולא חמי דין דחמי ולא מתחמי {יקבל פיוסף ו} + יגמול יתך חסד you showed kindness to one who is seen and does not see, may the one who sees and is not seen show you kindness *Pea* 21b(47) // *Šeq* 49b(27); *BR* 818:4; למגמול חסד *VR* 777:3; *KohR* 4b(24); ר' שמואל בר רב יצחק גמיל חסדיא *Pea* 15d(34) // *AZ* 42c(17); b. esp. to the dead: ר' אבון דמך במועדא ולא גמל ליה ר' מנא חסד PN died on the intermediate days and PN_2 did not pay his last respects to him *MQ* 83b(2); גמל{ו}ן חסד<ן> *PesG* 30b(46) // *Ḥag* 76c(46)[!]; ובטלח כל מדינחא מיגמול ליה חסד the whole city was idle to pay him last respects *Ḥag* 77d(38) // מיגמליניה חסד *San* 23c(28); *Ket* 25a(30); *Pea* 15d(34); *EchRB* 73:14; *SYAP* 64:24 Itpe. **to be shown kindness** (w. חסד; ↓pe., mng. 2.b): דמך חד מינהון ולא איתגמל ליה חסד one of them died, and no one paid him last respects *Ḥag* 77d(38) // *San* 23c(27)

גמלות חסד n. **deeds of charity** (↓√גמל mng. 2; CPA גמילת חזדא Black, Hor 55) sg. סליק פ' ופ' לגמלות חסדא PN and PN_2 went (to do) deeds of charity *EchR* 73:4

גמם vb. **to raze** (↓גומה; Sy גֵּם LS 120; MH גמם Moreshet, Lex 123) Pe. גם כרמייא he razed the vines *Kil* 27d(33)

Moreshet ib.

גמר n.m. **completion** (↓√גמר) sg. עד גומרה until its completion *JMP* 3:5

גמר vb. **to complete, destroy** (↓גמר, גמירה, גמיר; CPA גמר LSp 38, SA גמר Ham 486:20) Pe. **1. to complete:** אן כדן גמרחון if you have finished so *TN* Gen 43:11; וגמר ועבר it completed and made *ib.* Num 17:23 [H ויגמל]; **2. to destroy:** וגמר יתהון *TNGl* Num 24:20

[**גמר 2#** vb. **to study** (corruption < TBA; v. Jast 255) *EchRB* 67:16; *MMDam* Num 26:7]

גַּנָּב n.m. **thief** (↓√גנב; CPA גנב LSp 38, SA גנב ST Ex 22:1) *FPT* Gen 31:39[03];- sg. סברוניה גַּנָּבְיָא they thought that he was a thief *VRK* 251:4 // *EstR* 9b(24); גנבה *FPT* Ex 22:6[01; H הגנב]; קריין לי גנבה כליליא וקריין לי גנבה ביממ{נ}ה they call me a robber during the night; they call me a robber during the day *BR* 868:4; *ib.* 140:10 [↓√גנב]; 1147:5; pl. גנבין *FPT* Ex 20:15[06]; *TN* ib.; *ib.* Lev 19:11; Dt 5:19; *VR* 508:2 // *KohR* 15c(16)

גנב (a/o) vb. **to steal** (↓גנב, גנבה, גנבה 2#; CPA גנב LSp 38, SA גנב ST Ex 22:11) Pe. **to steal:** a. w/o obj.: לא גנבח מן גנב עמך didn't you steal? Who stole with you? *BR* 345:4 // *ib.* 693:3 // *RuR* 12:80; אין בעי הוא גנב if (the hand) wants, it steals *BR* 757:1; *VR* 130:1; *San* 26b(21); b. w. obj.: גנבח יתהון *TN* Gen 31:32; *ib.* Ex 21:37; 22:6; גנבונה ליסטיי בליליא יגנוב *FPT* ib. 21:37[01]; the robbers stole it (i.e. the she-ass) at night *Dem*

21d(59) // גנכ<ו>חה Šeq 48d(3); הי גניב צבוחיה דחבריה or steal something of his friend *Naveh* 70:11; c. in idiomatic expressions: 1) + דיעה to deceive: וחגנב את H] וגנבת ית דעתי *TN* Gen 31:26 לבבי]; גנבא דגנב רעחיה דבריה דגנב דעחיה דמרייה the thief who deceived his creator; the thief who deceived his master *BRV*^{60} 140:10 // *BR* 177:5; *PRK* 315:6; 2) + מכס to smuggle: כל אילין זימניא דהוה יליף גניב מוכסא all those times that he used to smuggle *PRK* 371:10

Itpe. **to be stolen:** מחגנבה אחגנבית I was stolen *FPT* Gen 40:15[05]; *TN* Ex 22:11; *ib.* Dt 29:16

גנבה n.f. **female robber** (↓גנב) sg. גנבה בר{י}ה דגנכחה robber(m.) son of a robber(f.) *BR* 1147:5; *SYAP* 16:11

גְּנֻבָּה #2, det. **גנבתה** n.f. **theft** (↓√גנב) sg. גְּנֻבְּתָה *FPT* Ex 22:3[01; H הגנבה]; *TN* ib.; *FPT* ib. 2

Peri, Morph 42.

גנגידין n. **pepperwort(?)** (< γιγγίδιον Lehnw 179) sg. *Pes* 29c(6) [expl. חמכה Mib. 2:6]

Löw, Flora 1:410; Lieb, TK 2:548.

גַּנָּה, det. **גנתה**, pl. **גנין** n.f. **garden** (CPA גנה, גינה LSp 38, SA גנה ST Dt 11:10(Var), LOT 3/2 283:9, Sy גַּנְתָּא, pl. גַּנֵּא LS 122) sg. גנה זעירא a small garden *TN* Gen 49:4; גנא בעדן *ib.* 2:8; דאג{י}ר גנה one who leases a garden *KohR* 13b(15) // *VRVar* 57:2; [!] חדא גינה *MŠ* 56b(61); גַּנְתָּא לפום גנתא גננא the gardener is according to the garden *BR* 952:4; גנחה *TN* Gen 3:8; *ib.* 22; גינתא דסיסרא *Dem* 2c(51) // *Švi* 39a(56); pl. גנין *FT* Num 24:6; מטייל גו גנין walking through gardens *Ḥag* 77d(47) // *San* 23c(35); ג{י}נין דאגיר גנ{י}ן *KohR* 13b(15) // *VR* 57:2

Löw, Flora 4:255. The form with *a* is assured from the other A dialects. The occurrences with *i* are under the influence of the H form.

גנון n.m. **bridal chamber** (< Akk *ganūnu* Kaufman, Influences 51; CPA גנון LSp 38, SA גנון ST Dt 32:25(Var)) sg. עבד<ין> לה גנון they prepare a bridal chamber for her *Yev* 13c(42); מיעבד גנוניה *Ber* 5a(35); לגנוני *PRK* 1:9 [expl. לגני Song 4:16, w. ref. to the tabernacle]; גנוניה *FTP* Ex 12:2 [ref. to Temple]; ביומא דעלת כלחא לגנונא on the day when the bride went into the chamber *ib.* 9:17; מה את בעי דיהו{ו}<י> גנוניה חסיר מדידכון חדא מר<ג>לי do you wish that his bridal chamber (in the world to come) should be lacking a pearl? *RuR* 90:113; *ib.* 109; pl. גנונייה *SYAP* 70:4

גנוני, cs. **גנונית** n.f. **couch** (↓גנן) sg. גנוניה גנונייה the couch of the wedding chambers *SYAP* 70:4

גנז vb. **to hide** (denom < גנז; ↓גניז, גנזין; CPA גנז LSp 39) Pe. **to hide:** טלם{כ}> לי מגנז הדין עישבא it is better that I hide this grass *VR* 508:1 // אנא גנז *KohR* 15c(16); *ib.* 9c(25)

Itpe. **to be hidden:** אתגנז מיניה *TNGl* Gen 49:1; אתגנזת מנהון כאירה the well was hidden from them *ib.* Num 21:20; *TN* ib.; *FT* ib.

גנזין n.m.pl. ↓**בית גנזין**

גנזכיי adj. **of Ginzak** sg. בנימן גנזכייה *Ber* 5b(15)

גני vb. **to lie down** (Sy גנא LS 123) Pe. בכוחלא דגניי כה concerning a wall where people lie *Tan* 69b(43) // דגנאי *ib.* 64d(24)

Itpe. (unclear) והיא מחגנייא *ŠR* 28b(25)

Moreshet, Lex 124. The form מיח' ג' נין *Beṣ* 62d(55) should be read מיחנין to place them (↓√נחן).

גני #2 vb. **to revile, disgrace** (↓גניי; Sy גְּנִי #3 LS 123, MH גנה Moreshet, Lex 124) Itpa. דלא יהון מיחגנ{ו}<י> כי so that they should not be disgraced by me *AZ* 42c(40)

גניז adj. **concealed** (↓√גנז) pl. קיצייה גניזייא concealed fixed times *TN* Gen 49:1; *FPT* ib.; *TNGl* ib.; *FTV* ib.

גנייי n.m. **disgrace, shame** (↓√גני #2; MH גנאי Jast 256; cf. SA גנו Ham 447:100) sg. גנאי הוא לי it is a disgrace for me *AZ* 39b(20); *Tan* 64b(58); לגנאי in a reproachful manner *San* 28b(15)

גניסייה n.f. **birthday** (< γενέσια Lehnw 180; CPA גנסיא LSp 39) sg. יום גניסיא דפרעה Pharaoh's birthday *TN* Gen 40:20 [H יום הולדת]

D. Rosenthal, Mishna Aboda Zara — A Critical Edition, Jerusalem 1980:250+ (Heb), w. prev. lit.

גנן n.m. **gardener** (CPA גנן LSp 38) sg. לפם גנתא גננא as the garden so the gardener *BR* 952:4 // כגנחה כן גננה *San* 20d(8)

Löw, Flora 4:255.

גנן vb. **to protect, seek shelter** (↓מגן; CPA גן af.

LSp 38, SA גנן af. LOT 3/2 187:82) Af. **1. to protect:** ואגן ה' ברחמוי טבייה עלוי God protected him with his good graces *TN* Gen 7:16; *ib.* Ex 12:13; ויגן *ib.* 23; 27; הוה מגן לך *ib.* Gen 15:1; Num 10:34; 23:21; הוות מגנא *ib.* Ex 12:42; **2. to seek shelter:** הדין טופ{ש}<ז>א מגן תחות שקפא the cony seeks shelter under an overhanging rock *BR* 107:8 [expl. Ps 104:18]

On mng. 1, S.P. Brock, Essays in Honor of E.I.J. Rosenthal, Cambridge 1982:27+.

גסה n.f. **large quantity** (H גס Jast 260) sg. לפום דחמן שאתן בגסה since there they drink a large amount *EstR* 6a(10)

גסט n.m. (unclear) pl. חלח מלין דגסטין three things of ... *KohREd* 8b(34)

געגע n.m. **cataract** sg. כהדין געגעא דלא פסיק לא ביממא ולא בליליא like that cataract that doesn't stop (flowing) either by day or by night *EchR* 81:5

געגע vb. **to make filthy, to wallow** (↓√עגע; MH געגע Yalon infra) Quad., pass.part. **filthy:** {נו}<מ>נין מגעגעין באדמה blood-stained garments *KohR* 28d(2) [// ↓√עגע]; *VR* 457:1 [// ↓√עגע]

Quad.Ref. **to wallow:** כל יומין דהדא חרנגולתא מתגעגעה בקיטמה as long as that hen wallows in ash *EchR* 102:1

Yalon, Studies 95+; 98+.

געי vb. **to low** (↓געייה; Sy געא LS 127) Pe. געח חורחיה his cow lowed *Ber* 5a(14); *ib.* 16 // *EchRB* 89:5; געה חד עגל a heifer lowed *Kil* 32b(25) // *Ket* 35a(33) // ושרי געה *BR* 305:6; והוון אילין געיי מן הכא ואילין געיי מן הכא these lowed from one side, and the others lowed from the other side *Tan* 65b(30)

Pa. **id.:** מגעיי *PRK* 362:2 [// *Tan* ib.]

געייה, det. **געייתה** n.f. **lowing** (↓ √געי) sg. געייתא דתורך the lowing of your cow *EchR* 89:7

גער (a/o) vb. **to rebuke, remove, exorcize** (↓ מגעורי; CPA גער LSp 40) Pe. **1. to rebuke:** גער ביה גדמני Germanus rebuked him *Šab* 8c(54); לא הוה ר' מעביר אלא גער he didn't remove (him), but rebuked (him) *Ber* 3d(25); חחות מסייעה יחי את גער בי instead of helping me, you rebuke me *PRK* 164:10; in phrase דגער ביה ההוא the one whom he rebuked [=Satan; v. Zec 3:2]: *BR* 599:7; *ib.* 600:2; **2. to remove:** געור צערה דהדן שנה remove the pain of that tooth *AmGen* 5c:9; געורו *Am* 2:8; קמיע טב מגעור אשחה a good amulet to remove fever *Am* 2:11; למגעור מינן ומנכון מוחא ומחבלא ושטנא to remove from you death, the destructive angel, and the devil *SYAP* 64:28

Itpe. **to be exorcized:** יגער בישא may the evil be exorcized! *BRV*^{60} 880:3; אגער מן גופה דמרין be exorcized from the body of Miriam *Am* 9:2; אגער מנה *ib.* 4

On itpe., v. Greenfield, Kut Vol XXXVIII; N. Wieder, Tarbiz 52(1983):562, n. 27.

גף n.m. **wing** (↓אגף, גדף; CPA גף LSp 40) sg. כהדה חרנגלתא דהיא מנערה גפה מן גו קטמא like the hen which shakes its wing off from the dust *ŠRG* 26d(24); du. גפי נשרין wings of eagles *FPT* Ex 19:4[10; H כנפי]; תרין גפייא the two wings (of a chicken) *EchR* 47:16; *ib.* 20

גופן, det. **גופנה**, **גפנה** n.m./f. **grape vine** (↓עמר גפן; CPA גופן, det. גופנא LSp 40, SA גפן ST Num 20:5, det. גפנה ib. Gen 40:10) sg. חד גופן שחיל על קברא a vine planted on the grave *EchRB* 48:10; גפן שחילה *TN* Gen 49:22; גופנא איח ליה חלחא שמהן מחקרי גופנא דנפיק מגופנא ענבין the vine (and its products) have three names: It (itself) is called "the vine"; what comes from the vine is called "grapes" *VRK* 260:2; הדא גופנא מיסחמכא בכמה קניי the vine is supported by several reeds *ib.* 261:1; גופנה דחמרא *TN* Num 6:4 [H גפן היין]; גפנא *ib.* Gen 40:10; pl. גופנין *ib.* Num 20:5; Dt 8:8; גפנוי *ib.* Gen 49:12

Löw, Flora 1:67.

גבסין ↓ גפסין

גפף (o) vb. **to embrace** (↓גיפוף; CPA גף pe. HS 9:31, SA גפף Ham 466:226, MH גפף Jast 262) Pe. **to embrace:** כל חד וחד מינכון יגוף חדא let every one of you embrace one (of the witches) *Ḥag* 77d(64)

Pa. **id.:** וגפף יתה ונשק יתה *TN* Gen 33:4; he embraced him and kissed him *ib.* 29:13 [H ויחבק]; *ib.* 48:10; נסחיה וגפפחיה ונשקחיה she took him, embraced him, and kissed him *Er* 20d(52) // *ib.* 24d(1)[!]; *Ket* 31c(25); *EchR* 84:12

Moreshet, Lex 127+; Kut, Archive 1(1972):45; for the phrase גפף ונשק, cf. CPA רהט וגף יתה ושרי מנשק לה HS 9:56 ii 20; SA נפפו יתה ונשקו יתה TM 319:211.

גפר vb. **to cover with pitch** (denom. < ↓גופרי; MH גפר Moreshet infra) Pa. (עא : text)ההין דמגפר אע למנין he who covers vessels with pitch *ŠabG* 10c(4)
Moreshet, Lex 128.

גפת, det. **גיפתה** n. **residue of olives after pressing** (used for insulating cooking vessels; MH גפת Jast 263) sg. במ<י>ר{א} <ג>ו גיפתא it is stashed in the pulp *Šab* 6d(31); ויהב{ה}<י> קופתא על גיפתא place the vessel on the pulp *ib.* 32
Löw, Flora 2:290.

גצרה n.f. **large vessel** (< γάστρα Lehnw 180) sg. ר' אבהו הורי כבוצרה ממלא גצרא רמח PN ordered in Boṣra to fill a vessel with embers *Šab* 5c(58)
Brand, Ceramics 88+; Fr, AF 77.

גרב n.m. **a type of vessel or jar used mainly for storing liquids** (CPA גרב LSp 40) a. general: sg. כל גרב *MŠ* 55b(30); זפחין גרבא they pitch the vessel *MQ* 81b(9); *ib.* 10; 11; תרתי אודנוי דגרבא the two jar handles *MŠ* 55b(57); pl. גרבין *Soṭ* 20b(57); *BME* 9d(10); *BB* 16c(32); *ib.* 33; הוון שוחפין כגרביה they were partners in vessels *MŠ* 55b(29); *Qid* 62a(54); b. for wine: sg. גרב דחמר *Ter* 45c(62); *Meg* 70d(26); *KohR* 28a(13); איח בני נש מקשין על גרבא מלכר some people tap the (wine) vessel on the outside *Giṭ* 45b(20) // *BB* 15c(15); c. for oil: pl. גרבין דמשח *Pes* 29c(52); d. for ↓כוחח sg. דכוחחא חד גרב(Riš) *Pes* 27d(1) // *BM* 9b(1); pl. באילין גרבייא דכוחחא *Pes* 29c(54); e. uncertain: חלת מאוון דגרבין דמרקוע 300 jars of *Tan* 69a(38) // *EchR* 106:1
Brand, Ceramics 92+.

גרב 2# n.m. **itch** (CPA גרב LSp 40, SA גרב Ham 442:69) sg. דמלי גרב *FTV* Lev 21:20 [H גרב]; *TNGl* ib.; ובגרבא *FTV* Dt 28:27 [H ובגרב]

גרב vb. (unclear) Itpe. חד דינר איגרבת *BM* 9d(23); cf. איגחך *ib.* 24 which may belong to the same root
Jast 263: to be robbed; cf. Lieb, YN 151.

גרגר n.m. **rocket** (*Eruca sativa*; < Akk *gergirû* AHw 189, s.v. *egemgiru*; Sy ܓܪܓܝܪܐ LS 131) sg. ההן דגזז גרגר he who cuts rocket *Šab* 10a(31)
Löw, Flora 1:491+.

גרגרה n.f. **cud** (↓√גרר 2#) sg. *TNGl* Lev 11:26 [H גרה]

גרגשיי adj. **Girgashite** (CPA גרגשי LSp 40, SA גרגשאה ST Gen 10:16) pl. גרגשיי *TN* Dt 7:1 [H והגרגשי]; *ib.* Gen 10:16; 15:21

גרדום n.m. **court tribunal** (< Lat. *gradum* GLLT 76+; MH גרדום ib.) sg. לגרדום *EchR* 77:7 [expl. דוה Lam 5:17]

גרדיי n.m. **weaver** (Sy ܓܪܕܝܐ LS 132, MH גרדיי MDemK 1:4; cf. CPA גורדין threads LSp 40) sg. *FPT* Ex 39:27[04; H ארג]; *TN* ib.; *ib.* 28:32; 35:35; 39:22; חד גרדיי *Kil* 32b(50) // *Ket* 35a(56)[!; text: גדליי] // *KohR* 24b(24); pl. רינה דגרדיי דנו they judged a "judgment of weavers" *BME* 11d(29)
V. ↓גררי; on the *BM* pas., v. Ros, YN XIX; Lieb, ib. 169.

גרה n.f. **cud** (↓√גרר 2#; SA גרה Ham 440:7) sg. *TN* Lev 11:5 [H id.]; *TNGl* ib. 3; גירה *TN* Dt 14:7

גרוח adj. **bald** (↓קרח) sg. *TNGl* Gen 30:32 [H טלוא]

גרוס n.m. **grist maker** (↓גריס; MH גרוס Jast 267) sg. ר' יעקב גרוסה *Ber* 2d(45); הדין פינבא דגרוסה(V) that dish of the grist maker *Mas* 49b(17) // *Šab* 6b(20)[!]; ר' פינחס חווי פידין לגרוסה PN showed fruit to the grist maker *MŠ* 54d(40)
Löw, Flora 2:494.

גרור n.m. **one who tows(?)** (↓√גרר) pl. גרורייא(text : נדירייא) דאשקלון the ones who tow (the boats ashore) at Ashkelon *Šab* 7a(24)
Lieb, Scholem Vol 177; but v. ↓נדר.

גרי vb. **to inflict, iucite, attack, bring a claim, be jealous** (Sy ܓܪܝ pa. LS 129, MH גירה Jast 267) Pa. **1. to inflict s.t. upon s.o.** (+ ב־): a. human enemies: ואגרי בכון שלפי חרב I will inflict upon you drawers of a sword *TN* Lev 26:25; *ib.* 33; Dt 28:48; 32:24; b. animals: *ib.* Lev 26:22; Num 21:6; c. plagues: ואגרי מותנה בכון I will afflict you with pestilence *ib.* Lev 26:25; Gen 12:17; Ex 8:17; Num 24:23; Dt 7:20; 28:20; 21; 48; 61; 29:21; **2. to incite:** לא תגרי בי ציבורא do not incite the congregation against me *DevR* 49:3; **3. to fight:** ובזמ{ז}נה די יגרה[י] מלכוחה אלין לאלין when the kingdoms will fight one another *TN* Num 24:23
Itpa. **1. to attack, fight against s.o.:** a. human: ותחגרון לקבלהון סדרי קרב you will wage battle

against them *TN* Dt 2:24; *ib.* 5:19; b. animals: ביה (cf. G) אתא כלב שוטה בעי{א}<מ>יתגרייא a mad dog came to attack him *Šab* 8c(53); הא דובא מתגריא לך behold, the bear(f.) is attacking you *Pea* 16a(6) [v. *BR* 1010:1]; **2. to bring a claim against s.o.:** אתון בעיי מתגדייא בקריבו<ו>י דר' יוסי they wanted to bring a claim against PN's relatives *Ket* 34a(14); **3. to be jealous of s.o.:** ארום בחובי חמודייה מלכוחא מתגריין בבני אנשא because as a result of the sins of the covetous ones, the kingdoms are jealous of people *TN* Ex 20:17; דכל זמן דהדין ביחא קיים מלכוחא מתגרין בבון איחרוב הדין ביחא ליח מלכוחא מתגרין בבון so long as the Temple exists, the nations are jealous of you; (if) I destroy the Temple, the nations will not be jealous of you *EchR* 68:8

On itpa., mng. 2, v. Kut, Studies 417 (Heb).

גרי #2 vb. **to shoot an arrow** (denom. < ↓[גיר √גרר #2]; TA, TBA גרי Levy, TW 1:153) Pa. **to shoot:** גיוי אגרה בהון I will shoot my arrows at them *TN* Dt 32:23 [H אכלה]

Itpa. **to be shot:** גירין דאשה י<ת>גרו יזדרקון ביה fire arrows will be shot [gloss in text: will be thrown] at him *ib.* Ex 19:13

גריזמי, det. **גריזמיתה** n. **dish of fruit, etc. eaten at the end of a meal** (< γαρίσμη Lehnw 184) sg. אהן <ד>אכל גריזמי golden fruit *BR* 301:3; גרזמי דדהב וסלית one who eats fruit and fine flour *Ber* 10c(52); גריומתה הדא גרזמיתא *VRKAr* 187:3; *Ber* 10c(21); *ib.* 53

Margulies, VR ad loc.

גריס n.m. **split fodder bean** (cf. Sy גרוסא, גרסא spelt LS 134) pl. רבינו הוה מפקיר גרישין PN used to renounce ownership of beans *RuR* 138:179

Löw, Flora 2:493+.

גריס #2 n.m. (unclear) sg. על כל דקיק וגריס *SYAP* 46:13

גֶּרֶם, det. **גַּרְמָה** n.m. **bone, self** (CPA גרם LSp 40, SA גרם Ham 544:105; Löw, Flora 2:11, n. 2) sg.abs. גֶּרֶם *FPT* Gen 2:23[02]; det. גרמא *TN* Ex 12:46; w.suf.: 1sg. גרמי *San* 18a(64); 2m. גרמך *Ter* 45d(10); f. גרמיך *PRK* 93:9; 3m. גרמיה *Yev* 8b(57); f. גרמה *Švi* 37b(62); 1pl. גרמן *Tan* 65b(3); 2m. גרמיכון *Sot* 19a(30); 3m. גרמון *Pes* 33a(51); pl. 1sg. גַּרְמַי *FPT* Gen 2:23[02]; 3m. גרמוי *TN* Ex 13:19; 2pl. גרמיכון *PRK* 243:13; 3m. גרמיהון *San* 18b(5); - **1. bone:** sg. *FPT* Num 19:16[23; H עצם]; *TN* ib.; *ib.* Gen 2:23; כהדן גרמה *BR* 813:5; וגרמך חסר your bone will shrink *EchRB* 67:24; pl. גרמיי *TN* Gen 2:23; *ib.* Ex 13:19; **2.** reflexive pron. **self** [↓נפש]: a. w. verbs: ↓בטל pa., ברר pa., גלי pa., זבן pa., זכי pa. חמי pe., חנק pe., טוש, זרז, זרק, טען pe., טלק, יהב, כבש, מנע, נטל, נטר, נער pa. נפל af. צוד pe., פרסם, עקד, עייני, עבד, צנע af., קום, שנן, שמט pe., קשט, קלק, קלל pa., קטר, קושש af., שפל, שער, שפר, חלי pe.; b. w. nouns: נכסי גרמיה his own possessions *TN* Num 7:17; *ib.* 35; 41; יאות סבא ידע פירקי גרמיה the old man knows his own lessons(?) well *Meg* 70d(16) // *Tan* 66a(49) // *Yev* 6b(4)[!]; בשם גרמיה in his own name *BerV* 13a(54); *Kil* 27d(40); *Švi* 37c(53); *Ter* 44d(58); *MŠ* 52c(56) [+ CTY 2:732]; c. in phrase כל גרמה אמרה this very thing states *Ket* 32d(14); *ib.* 34c(8); *Dem* 24d(40); *Švi* 38a(33) [+ CTY 1:788]; d. w. preps.: 1) לגרמ־: : text(כיון דאינון דאתון) חמו לי יחיב ריין לגרמי since they saw me sitting in judgment by myself *San* 18a(64); *ib.* b(4); ביה לגרמיה in this very case *RH* 59c(31); *VR* 367:4; למיקרי ליה לגרמיה to invite only him *KohR* 2b(8) // *VR* 654:3[!]; אתון לגרמיכון you alone *KohR* 10a(28); ושאר קריה כי איח ביה טעמ' לגרמיה in the rest of the Bible, the word כי has its own accent (i.e. it is not connected by *maqqef* to the following word) *MMDam* Num 35:33; *ib.* Gen 14:12; בטעמ' לגרמיהון *ib.* 28:9; 2) והיא :מן גרמ־ it dries out by itself *Švi* 37b(62); יבשה מן גרמה ומן גרמון הינון חזרין בהון they will change their minds by themselves *BR* 711:4; *Šab* 2c(24); *ŠR* 38c(8); 3) דהיא מחמרה על גרמה סגין :על גרמ־ she (i.e. the she-ass) places herself under a greater restriction *Dem* 22a(4) // *Šeq* 48d(11); וקרא על גרמה הדן פסוקה he recited this verse upon himself *BR* 1234:23; *Tan* 69a(15); *Ber* 3b(11); *Švi* 34c(4); *Šab* 6a(38); *RH* 57b(53); *Tan* 66c(51); 4) קומי והוה מפייס ליה קומי גרמיה :גרמ־ he placated him before himself *Qid* 65b(42) [G: נפשה]

On mng. 2.c, v. Bacher, Term 2:34.

גרם (a/o) vb. **to cause to happen, to engender** (Sy גרם LS 133, MH גרם Moreshet, Lex 129+) Pe. מאן גרם ליה דיפל מאן גרם ליה דאישתיזיב what caused him to fall? What caused him to be saved? *Šab* 8d(14); מאן גרם לך *Švi* 38b(13); דו גרם לי because it (i.e. the tongue of the snake) decided my fate *Pea* 16a(60); גרמית יפסוד (unclear) *Ket* 30d(33); ולא את הוא רגרמת לנפשך didn't you bring it upon yourself? *PRK* 145:5; ולא יגרום לאחוי

לתכרא לכהון so that he does not cause his brethren faintness of heart *TNGl* Dt 20:8; גרמון חוביה דההיא אינתתה that woman's sins brought it upon her *BRV*^{60} 153:8 // *VR* 805:1; *KohR* 21b(47); *FPT* Lev 22:27[06]; חטאיה דגרמו לאבהתן בירושלם למיכל בשר בניהון the sins which caused our fathers in Jerusalem to eat their children's flesh *TN* ib. 26:29

גרמה, pl. **גרמסין**, **גרמין** n.f. **gram, 1/4 of a gold dinar** or: **1/3 of a silver dinar** (< γράμμα, pl.dat. γράμμασιν Soph 338) sg. 1/2 פלגו גרמה gram *KetPap* 18; גרמא{א} *Giṭ* 47b(35); pl. תלת גרמין three grams *Naveh* 33:2; גרמסין תרתי *PapKet* 15; שיתא גרמסין *Šeq* 46d(18) // *PRK* 32:6

Lieb, TK 8:843, w. lit.; Sperber apud Naveh 11, n. 41.

גרס vb. **to read in text** Pe. גרסי׳ בשביעית (we) read in Tractate *Shevi'it Or* 61b(62); גרסי׳ בע״ז *ib.* 61c(8)

In scribal note only and prob. belongs to TBA dialect].

גרע vb. **to shave the head** (Sy גרע LS 134) Pe. אלא אין גרע רישיה except if he shaves his head *EchRB* 51:3; *ib.* 4; *EchR* ib.; pass.part. ורישיה גריע *ib.* 50:12; *EchRB* ib.

גרף (a/o) vb. **to rake, sweep out** (↓מגדופי; SA גרף ST Lev 17:15, Sy גרף LS 134, H גרף Jast 272) Pe. תיפייא גר{י}<ו>ף rake the oven *Šab* 5c(56); *ib.* 57; גרוף *Pes* 29c(53); מיגרוף תנורא to rake the oven *Šab* 5d(55); איזלין גרפין go(f.sg.) and rake (the oven) *Beṣ* 62c(63); גרפין לון *MQ* 80b(55) [expl. חוטטין אותו Mib. 1:1]; וגרפתה ואשכחית בה סימא I swept it (i.e. the *ḥirbe*) and found a treasure *PRK* 149:5

גרר vb. **to pull, drag** (↓גרור; SA גרר Ham 524:163) Pe., pass.part. גרירן לבתריהון dragged from behind *TN* Ex 14:25; *FT* ib.

Itpe. **to be dragged:** דאורחיהון מתגררה which are customarily dragged *Qid* 60d(27)

גרר 2# vb. **to chew the cud** (↓גרה, גרגרה, גררה; SA גרר pa. Ham 440:9) Pe. גרר *TN* Lev 11:7 [H יגר]; גר{י}<ו> *ib.* Dt 14:8 [H גרה]

Itpol. **id.:** לא מתגורר *TNGl* Lev 11:7

גררה, det. **גררתה** n.f. **cud** (↓גרה, √גרר 2#) sg. *TN* Lev 11:3 [H גרה]; *ib.* 4; 6; 7; Dt 14:6; *TNGl* Lev 11:5; pl. גררן *ib.* Dt 14:7; גררתה *TN* Lev 11:4 [// טלפין]; *ib.* 7

גרש n.m. **continuation** (technical term used in scribal notes; ↓√גרש) sg. a. in *BR*: גרש *BRG* 734:1; גרשה *ib.* 728:2; גרשה דקומי אורי כוליה the continuation of (the pericope) *Qumi 'Ori* (= PRK 319+), all of it *ib.* 20:1; גרש רכבח ראשה עד מטי והרי היא פורדנית continuation like the beginning [= the previous occurrence] until (the words) והרי היא פורדנית *ib.* 955:5; *BR* 39:8; *ib.* 575:7; 579:5; 717:1; 804:2; 866:11; 941:1; 1111:1; 1232:8; b. in PT: גירש בקידושין עד מטי ועשה בכהנים *Or* 64a(20); גרש {ב}<כ>היל קדמייתא continuation as the previous *halacha Yom* 45a(27); *Er* 23b(30); *Yom* 41a(2); *Yev* 13b(57); *Soṭ* 17b(30); *Ket* 26c(24); *ib.* 28d(57); *Naz* 51a(41); *ib.* c(31); 55b(23)

Ros, Agnon Vol 293+, w. prev. lit.; id., YN XXVI+; Eps, PLA 324+; 496; Lieb, OY 13; Sok, GF 22+; 45+.

גרש vb. **to pull, lead, extend** (↓גרש; CPA גרש LSp 41) Pe. **1. to pull:** ואין עניית אתון גרשין <לי> if I tarry too long, you should pull me out *Kil* 32b(60) // *Ket* 35b(2); **2. to lead:** והוה ההוא פתיחא ג{ד}<ר>יש לה{ון} the seeing person was leading him (i.e. the blind one) *VR* 508:4; עד זמן דגרש(Ed) ההוא סמיא להההוא פתיחא until the blind person led the seeing one *ib.* 6 // *KohR* 15c(21); **3. to extend** (in reading): חד גרש וחד חטף one extends and the other cuts off *MMDam* Dt 15:9

Ros, Agnon Vol 295; Sok, GF 45, n. 205.

גרש n.m. **grits** (SA גרס ST Lev 2:14(Var)) sg. *TN* Lev 2:14 [H גרש]; גרשה *ib.* 16

גשוריי adj. **Geshurite** (SA גישוראה ST Dt 3:14) sg. גשורייה *TN* Dt 3:14

גשם n.m. **body** (Sy גשום LS 136) sg. לא יה{י} כין גשמהון למעבר קרבא they do not give their body to do battle *EchR* 66:10

Read perh. גרמהון [↓√יהב mng. 6.a].

גשש vb. **to feel, grope** (CPA גש LSp 41, SA גשש Ham 466:226) Pe. **to feel:** אבא הב לי סכינך אגושיניה father, give me your knife so that I can feel it *SYAP* 14:29

Pa. **to grope:** ותיהוון מגששין בטהריה you will be groping at noon *TN* Dt 28:29 [H ממשש]

ד

דבב vb. **to be an enemy** (denom. < ⌊בעל דבב; SA דכב ST Ex 23:22) Itpa. ואתדכב עליהון he was hostile to them *TN* Gen 42:7

דבוק n.m. **attachment** (⌊ √דבק; CPA דבוק Ex 26:4, SA דבוק(?) Ham 462:85) ⌊ בית דבוק

דבורי, pl. **דבוריין** n.f. **bee** (CPA דבוריא HS 9:31, SA דבריה ST Dt 1:44) sg. ודחורתא דבורי (the worm of a) cow (becomes) a bee Šab 3b(38); pl. דבש דדבוריין bees' honey *Pea* 20b(21); א{ז}רעייתא <ו> דדברייתה hornets: bees *TN* Dt 1:44

דבח n.m. **sacrifice** (⌊ √דבח; SA דבח ST Lev 23:37) pl. דבחין *TN* Lev 23:37 [H זבח]; דבחי *ib.* Num 25:2; דבחיהון *FPT* Dt 32:38[26]; *TN* Ex 34:15; *ib.* Lev 17:7; *TNGl* ib. 19:6

דבח (a/a) vb. **to sacrifice** (⌊ דבח, מדבח; CPA דבח LSp 41, SA דבח Ham 455:12, 16) Pe. דב{ר}ח> קומוי sacrifice in front of it *San* 29a(38) [w. ref. to ויזבח 2Sam 6:13]; דבחו *TN* Dt 32:17; אנון דבחין *ib.* Lev 17:5; ידבחון *ib.* 7
Pa. **id.:** מן דמרבח *FPT* Ex 22:19[01; H וכח]; *TN* ib.; דהוון מדבחין *ib.* Num 21:28; *ib.* 29

דבילה n.f. **cake of dried figs** (Sy דבלתא LS 138) sg. *Mas* 50a(52); בהדא דבילחה *Dem* 22c(30)
Löw, Flora 1:244; Goldmann, REJ 64(1912):198+.

דביקה n.f. **joined set, attachment** (⌊ √דבק; SA דבקה Ham 462:88+) sg. *FTV* Ex 36:11 [H מחברת]

דְּבִּיר n.m. **Divine speech, commandment, section of the Bible** (< BH דבר Jer 5:13; ⌊דיבור; cf. esp. MH דיבר SifraV 6:1 and pass.) דִּיבִּירַיָּא *FPT* Ex 19:6[10];- **1. Divine speech, utterance** (⌊מימר): sg. דבירה דה' *TN* Ex 19:3; *ib.* Gen 28:10; Lev 1:1; Num 7:89; Dt 4:12; דיבידא אמ' ליה *Tan* 65d(39); *Ruk* 72:244; **2. Divine commandment:** a. general: pl. דבירייה האליין *TN* Dt 31:1 [H הדברים האלה]; דבירי *ib.* 33:1; 18:18; b. esp. of the Decalogue: דבירה קדמיה the first commandment *FPT* Ex 20:2[15]; *TN* Dt 5:6; דבירא תנינא *ib.* Ex 20:3; pl. עשרתי דבירייה the Decalogue *FPT* ib. 19:25[01]; *TN* ib.; *ib.* Dt 9:10; 10:2; דבירי אנא בעי גבהון I want my commandments from them *PRK* 230:11 [expl. דברי Jer 1:1]; **3. verse of the Bible:** pl. קטע בדיבידייא דיקרונון בנין break off in the middle of verses so that our children may read (the rest from the text) *Meg* 75b(39)
On mngs. 1 and 2, v. Dalm, Worte 188; H. Yalon, Inyenei Lashon 1(1942):46+; on mng. 3, v. Lieb, TK 3:11.

דבק (/o) vb. **to adhere, attach, join** (⌊ דבוק, דביקה; CPA דבק LSp 41, SA דבק Ham 444:27) Pe. **to adhere:** ודבוק לשחין וישחון לך adhere to the warm person, and you will be warm *BR* 145:1
Pa. **to attach, join:** ודבק *TN* Ex 36:10 [H ויחבר]; *ib.* 13; 16; ותדבק *ib.* 26:6; בריך דדביק יחכון blessed is He who joined you (in matrimony) *SYAP* 47:13; למרבק<ה> *TN* Ex 36:18; pass.part. מדבקן *ib.* 28:7; 39:4
Itpa. **to be joined:** a. objects: אדבק *ib.* [H חבר]; איתי חספין מדבקין וידבקון *ib.* Dt 28:60; 29:19; do sherds rejoin (to form a whole pot)? *BR* 131:5; b. people: 1) to others: ומדבק באחתיה he joins his wife *FPT* Gen 2:24[02]; וירבק *TN* ib.; טובי דאידבקית להדין גופא צדיקא happy am I that I am joined to that holy body *PRK* 198:8 // *KohR* 29a(4); *TN* Gen 24:60; *KohR* 21c(15); אידבקת בהרא אומתא קדישתא I joined that holy people *Šab* 8d(12); ולמדבקה ביה *TN* Dt 30:20; אדבקנן לפלחי טעווחה פעור we joined the ones who worshiped the idols of Peor *TN* Dt 3:29; 2) to objects: ובאולפן אורייתה תדבקון you will be attached to the study of the Torah *ib.* 13:5; *ib.* 10:20[!]; 11:22

דבר (a/a,o) vb. **to take, lead, move** (⌊דברי, דברו; CPA דבר LSp 42, SA דבר Ham 497:5) Pe. **to take:** דבר יתי *TN* Gen 24:7 [H לקחני]; *ib.* 48:9; Ex 14:6; דברת יתך *ib.* Num 23:11; תדבר *ib.* 11:16; ואדב'ר *ib.* Gen 27:45
Pa. **to lead, guide:** די דבר יתי מן טלו[יוחי] (God), who guided me from my youth *FPT* Gen 48:15[22]; *TN* ib. 24:48; Dt 8:2; דבריה למערתה lead him to the cave *PRK* 297:2; והוות מחורא ליה על

כל קרתא ומדברא ליה she went around the whole town with him while leading him *Ket* 34b(57) [↓ √נגד]

Itpe. **to be taken:** אדברית I was taken *TN* Num 23:20; ואידכדת איתתא *FTV* Gen 12:15 [H ותקח]

Itpa. **1. to move, travel:** דין ידבר בריש ענא ודין ידבר בריש ענה ומימריה מדבר ביני תרייהון this one will move at the head of the sheep, and that one will move at the head of the sheep and his *memar* will move between them *TN* Ex 12:42; איקר שכינתי מדברה ביניכון; ילך H] ידבר *ib.* 32:34 the glory of my Divine Presence will move among you *ib.* 33:14; Dt 1:42; 20:4; מדברין ואתיין traveling to and fro *ib.* Num 23:9; **2. to be guided:** הוא מְדַבַּר וברחמ[ין] *FPT* Gen 4:4[02]

The distinction between itpe. and itpa. is uncertain and was made on semantic grounds. The mng. of ודבר יומיה *RuR* 90:105 and ודבר בגרמיה כלום *KohR* 24b(20) is uncertain.

דברו, cs. **דברות** v.n. **traveling** (↓ √דבר) בדברות איקר שבינתך עמן in the traveling of the honor of the Divine Presence among us *TN* Ex 33:16 [H בלכתך]

דברי, det. **דבריתה** n.f. **leader** (↓ √דבר; ST דבר *dabbār* LOT 3/2 156:34) sg. חשיך דרא דאתתא דבריתה(text: דברייתא) deficient is the generation whose leader is a woman *MPs* 192:3 [w. ref. to דבורה Jud 4:4]

דבש, det. **דבשה**, **דיבשה** n.m. **honey** (↓ √דבש; CPA דב(י)ש, det. ד(י)בשא LSp 42, SA דבש, det. דבשה Ham 447:118, 119) sg. *TN* Gen 43:11 [H id.]; *ib.* Ex 16:31; *Pea* 20a(58); צלוחית דבש a flask of honey *Šab* 12b(19); *Ter* 45d(49); חורשא מפיק דבש a forest which produces honey *Švi* 39d(24) [expl. 1Sam 14:26]; ומגבלן בדבש kneaded in honey *Ned* 40a(57); דבש כרי *BR* 1135:5 [expl. מעט דבש Gen 43:11]; דבש דדבוריין bees' honey *Pea* 20b(21); דבש דצליין date(?) honey *ib.*; דבשה *TN* Dt 32:13; ההוא דבשה *PeaG* 20b(22); חלבא ודיבשא milk and honey *TN* Gen 49:21; וחליין כדבשה sweet like honey *ib.* Num 13:27; Dt 8:8

As can be seen from the comparative A material, this word is a *qitl*-form. Thus, the form דובשא (eg. *PeaG* 20b(22); *TN* Ex 3:17) is corrupted from TA and TBA (v. Levy, TW 1:161; Jast 282).

דבש vb. **to make sweet like honey** (denom. < ↓ דבש) Pa., pass.part. וכל דמדבש *TN* Lev 2:11 [H דבש]

Moreshet, Lex 131.

דבתר־ n.m. **the following, next one** (< בתר + ד־; SA רבתרה TM 89:831, Sy דְּבָתְרָה the next 1 Ch 26:10) a. alone: ומור דבתרה say the following one (i.e. Mishna) *Ber* 5b(9); *Soṭ* 20a(49); *Naz* 52a(15); *Švu* 36c(28); ר' אחא שמע לה מן דבתרה PN learns it from the following *Dem* 24c(9); *Yev* 6a(1); *Qid* 64c(12); דתנינן דבתרה we learned the following (Mishna) *Ter* 43c(23); *Mas* 48d(24); *Giṭ* 43a(51); קרון דבתריה read the following (verse) *BR* 63:2; *ib.* 529:1; 708:5; ביה ודבתריה פליגין they differ in it and in the following (verse) *RH* 59c(32); b. w. antecedent: מן יומא דבתרה *TN* Ex 18:13 [H ממחרת; cf. Sy בתר יומא PSm 626]; *ib.* Lev 7:16; Num 17:23; בגין מתנ{ת}ה דבתרה in order to learn that which follows *Er* 24b(49); *ḤalG* 59b(36); *BQ* 5a(2)

דגון n.m. (uncertain) sg. הדין שוקא דדגונא that market *BR* 943:2

See var. lec. ib. and discussion in MY ad loc.

דגן n.m. **grain** (SA דגין Ham 446:83) sg. דגנה *TN* Ex 23:19; *FTP* ib.; *TN* ib. 34:26; דגנה דארעא its grain (means) of the land *Ned* 40c(1); דגנה מעבורה its grain (means) its bread-grains *ib.*; pl. דגנין *TN* Gen 26:12

דגש vb. **to provide with dagesh** (Sy דגש to pierce LS 142) Pe. כל דסמיך לדבור אתו אתם אתך דגש' all (words) which are next to the word אתך, אתם, אתו one provides with *dagesh MMDam* Num 24:3

דד n.m. **breast** (H דד HAL 205) sg. ולא אשכח ברדה כלום (the baby) did not find anything in her breast *EchRB* 117:9; pl. תרין דדוי *ib.* 49:3; בריכין דריא blessed are the breasts *TN* Gen 49:25

Perh. corruption < ↓תר.

דדין n.m. **torch of pine wood** (<δᾳδίον Löw infra; Sy דַּדִין LS 142) pl. דדי<נין *RH* 58a(15) [expl. עצי שמן Mib. 2:2]

Löw, Flora. 3:46.

דדינון n.m. **wick made of pine wood** (< δάδινον Löw ib.) sg. *Šab* 4c(16) [expl. לגש Mib. 2:1]

דדן n.m. **uncle** ↓בר דדן

דהא conj. **because, for** (↓הא; Sy דהא PSm 959) מחמיר אני על עצמי דהא פליגי<ן> עלי חברי I am stringent concerning myself, because my colleagues disagree with me *Ber* 3a(13); *ib.* 5a(17); דהא פשיטא לן because it is clear to them *Naz* 56b(30); למה <ליה> את סבר אמ' ליה דהא חמרתי

למילד בעיא why don't you understand (the teaching)? He said to him: Because my she-ass is about to give birth *BR* 189:6; *BRV*^{60} 84:3

Cf. the statement of Resh Laqish: כי משמש באורגנא לשונות אי דלמא אלא דהא *BTan* 9a.

דְּהַב n.m. **gold** (CPA דהב LSp 42, SA דהב ST Gen 24:22) *FPT* Gen 44:8[04; voc];- a. as metal: sg. דהב אנא אכיל do I eat gold? *BM* 8c(48); דהב נקי pure gold *VR* 768:4; דהב דכי *TN* Ex 25:39 [H זהב טהור]; דהבא סנינא refined gold *FTP* Ex 12:2; *BR* 162:3; b. as material: sg. כחריי דדהב like two out of gold *Suk* 55d(2); ודמה הוה הדך עומדה דכסף דדהב of what was that '*omer*? Of silver? Of gold?... *PRK* 144:4; v. ↓ בזיך, גרזימי, דיסקוס, לחם, כרוב, כפרה, כליל, טעו, טס, חזוד, זוג 2#, דרגש, מ(א)ן, מדבח, מנרה, מניך, פילון, קודש, ציץ, קופר, קליעה, קרייה, שישלה, תרנגול; c. pl. דהבין *TN* Num 7:86; d. as measure of weight and value: sg. זפו דדהב a loan of gold *TNGl* Dt 29:16; חמישה דינרין דהב five dinars of gold *Naveh* 32:9; *ib.* 64:4; חדה ליטרה דהב a pound of gold *BQG* 6c(13) [↓ ליטרה]; *Šab* 7d(18); e. together with ↓ כסף: sg. סב לך דהב וכסף take for yourself gold and silver *Qid* 65b(43); *San* 29b(22); מה הוא דהבא ומה הוא כספא what is gold? What is silver? *BR* 999:6; לא דהבך ולא כספך *BM* 8c(39); כסף ודהב *Qid* 65b(40) // *San* 23d(15)

דהב 2# n.m. **goldsmith** (↓דהב; Sy דַּהֲבָא LS 142) pl. מנהון דהבין ומנהון כספים some of them were goldsmiths and some were silversmiths *ŠR* 30c(11)

דהבן, דהבה (unclear) יצחק דהבה *BeṣG* 60d(21); ר' יצחק דהבן *Giṭ* 46a(30)

Eps, Tarbiz 8(1937):318.

דהי vb. **to make a color lighter** (MH דהה Moreshet, Lex 132) Af. אדהיחיה he made it (i.e. the blood) lighter *Nid* 50a(60)

דוב n.m. **gonorrheal flow** (↓√דוב; Sy דּוּבָא LS 144; cf. SA דיאב Ham 457:67) sg. *TN* Lev 15:25 [H זוב]; *ib.* 30; דובה *ib.* 2; 3; 19; 26; 28; 33; דוביה *ib.* 3; 15

דוב 2# n.m./f. **bear** (Sy דֻּבָּא LS 138) sg. דוב חטף a snatching bear *FT* Gen 49:27; כבין דב לכלב like between a bear and a dog *ŠR* 20a(8); הא ד[ו]בה קומיך behold, the bear is before you *BR* 1063:3 // הא דובה מתגריא לך behold, the bear is attacking you *Pea* 16a(6); pl. דובין ע' seventy bears *KohR* 23b(16)

דוב (u) vb. **to flow, drip** (↓דוב, דייב, רייכה; SA דוב Ham 457:69) Pe. **to flow, drip:** ודדייב *TN* Lev 15:33 [H והזב]; *ib.* Num 5:2; דיהווי שיח ודייב that he should melt and drip *AmGen* 6c:16; ידוב *TN* Lev 15:25; חדוב *ib.*

Pa. **to wear away:** ומדיבה נפש wears away the soul (with trouble) *ib.* 26:16

On pa., cf. Pesh to Lev ib.

דוד, pl. **דודוון** n.m. **pot, cauldron** (SA דוד Ham 482:112) pl. דודוותה *TN* Ex 38:3 [H הסירת]; דודכת *ib.* 16:3 [H סיר הכשׂ]; כישרא *ib.* 27:3; דידיתא[!] *FTV* דודוותא ib.

בר דוד ↓ דוד 2#

דוויי n.m. **sorrow** (↓√דוי; CPA דוי LSp 42; cf. SA דאוני pl. cs. Ham 516:409) sg. בדוויי *TN* Gen 44:31 [H ביגון]; בדוי *ib.* 42:38; *FPT* ib.[05]

Peri, Morph 50.

דוי vb. **to afflict, make sad** (↓דויי, דוויי; CPA דוי pa. LSp 43) Af. מדוה לה בדאשה it afflicts it (i.e. the year) at its beginning *RH* 57b(46)

דויד n.m. (unclear) sg. חד דויד *Qid* 63d(2) [corr. to חלמיד]; *ib.* 3

דויי, f. **דוייה** adj. **unfortunate** (↓√דוי; CPA דוי LSp 42) sg.f.det. ברא דדויתא the son of the unfortunate woman *VR* 867:2 // *VRV* 449:1

דוכה n.f. **place** (Sy דּוּכְתָּא LS 152) sg. לדוכה פלניח to a certain place *BR* 34:1 [expl. דכים Ps 93:3]

דוכוס, דוקוס n.m. **chief, commander of army** (< δούξ, δούκας Lehnw 188; ↓דוכסו; Sy דוכוס LS 153) sg. דוכוס פלן a certain chief *EchRB* 133:8; דוכוס דערביא *ib.* 65:8; הרא טקסיס דדוק{ים}<וס> that regiment of the army chief *AZ* 39c(23); pl. דוכוסין שורי מפיק דוקסין ומעיל דוקסין *EchR* 133:8; he began to remove chiefs and to put in (new) chiefs *BR* 762:2; דוכסיה its (i.e. Rome's) chiefs *PRK* 75:14 // *ib.* 108:4; דוכסייא *EchRB* 69:5; דוכוסייא *ib.* 6

The forms דיכסה *BR* 34:2 and דכסייא/ה *EchR* 16:3 // *ib.* 24:20 // *KohR* 27d(28) // *VR* 425:4 are unclear; v. comm.

on the Midrashic passages ad loc.

דוכיפת n.m. **hoopoe** (BH id. HAL 208) sg. חד דוכיפת ההוא דוכיפת *VR* 507:2; *ib.* 3; 4; 6 // *KohR* 15c(13); *ib.* 14
Talshir, Fauna 144+.

דוכן n.m. **dais** (> Ar دُكَّان Fr, AF 188; MH דוכן MQidK 4:5) sg. וקם אהרן על דוכנה Aaron stood on the dais *TNGl* Lev 9:22

דוכנה n. (uncertain) sg. פוק זבון לן שיחורין לדוכנה go out and buy us .... *MQ* 80d(62)
Cf. Löw, Flora 1:18. Our word is prob. a type of preparation of food.

דוכסה n. **praise** (< δόξα L-S 444; Sy דוכסא LS 153) sg. אתן דוכסה לאל רם ונישא I will give praise to the lofty and exalted God *SYAP* 46:2

דוכסו, det. **דוכסותה** n.f. **dukedom** (↓דוכוס) sg. דוכסותא *ŠR* 35c(11); *ib.* 12

דכרן ↓ דוכרן

דומנין (unclear) דומנין תרתין חבור{י}ן *ŠR* 31c(13)
Read poss.: תמנין תרתין i.e. 82 groups (of students).

דון (u) vb. **to jndge, bring a lawsuit, torture, debate, contest** (↓מרינה, דיינין, בית דין, דין; CPA דון LSp 43, SA דון Ham 446:73+) Pe., pf. 1sg. דנית *BM* 8c(45); 3m. דן *TN* Gen 30:6; 3m.pl. דנון *Meg* 74a(40); imp. 1sg. אדון *TN* Ex 18:16; 3m. ידון *ib.* Gen 31:49; 2m.pl. תדונון *TNGl* Dt 1:16; 3m.pl. ידונון *ib.* Num 35:24; imper., m.sg. דון *Švu* 37b(47); inf. מידון *Ned* 41b(63); למידן *Švu* 38a(52); part., m.sg. דאין *BM* 8c(40); דיין *San* 18a(64); pl. דיינין *ib.* 60;- **1. to judge:** לא דנית טבאות didn't I judge well? *BM* 8c(45) // *BR* 302:4 // *VR* 622:1; *BB* 13c(32); אין הו{ה}<א> דאין כל עמא ולא דאין נפשיה if he judges everyone and doesn't judge himself *ib.* 35; כד לא הוה בעי מידון when he didn't want to judge *Ned* 41b(63); *San* 18a(41); *Ber* 5c(54); *ib.* 13b(3); *TN* Ex 18:26; *ib.* Num 25:4; **2. to bring a lawsult:** אתא בר נש חד דאין עם חבריה a certain person came to bring a suit against another *BM* 8c(40); *RH* 58d(5); *Ket* 36a(31); *San* 18a(34); *ib.* 21d(46); 48 [↓2# אי]; פוק דון go, bring a lawsuit! *BR* 1151:1 // *Yev* 13c(35) [expl. פיקדון]; **3. to torture** [↓דין mng. 7]: כיון דחמת דיינא דהוא דאין בנור ובזפת ובדינין ומגלבין when she saw the judge torturing with fire, pitch, tortures, and whips *ŠR* 32c(27) // *VR* 635:4 // דאין וקטיל torturing and killing *PRK* 155:4; נסביה ודניה ואודי ליה he had him seized, tortured him, and he confessed to him *Ber* 5c(56); **4. to dehate, argue a matter:** ר' ינאי קפודקייא הוה ליה עובדא והוו דיינין רב הונא ור' יהודה בן פזי ודב אחא PN had a case, and PN_2, PN_3, and PN_4 were debating it *BB* 16a(17); **5. to rule, form an opinion:** עד דאת דיין לה לפטור דונה לחיוב before you rule for an exemption, rule it as an obligation *Pes* 32b(45)
Itpe. **to be judged:** לא יתדנון כל דרייא all the generations will not be judged *TN* Gen 6:3; ר' עקיבה הוה קיים מיתדין PN was being judged *Ber* 14b(48) // *Sot* 20c(43); *KohR* 28d(4)
Itpa. **to contest/argue with one another:** ואדיינו *TN* Gen 26:20 [H וידיבו]; *ib.* 31:36; Ex 17:7; 21:18; Num 20:3; מִדַּיְנִין *FPT* Gen 4:8[02]
On דון in MA, v. Nöld, Beitr 41+; on pe., mng. 3, v. Lieb, JQR 35(1944):15+.

דונה, det. **דונתה** n.f. **tail** (Sy דוּעְבְּתָא LS 159, CPA דנובא det. LSp 48, SA דנב ST Ex 4:4 (Var)) sg. בדונתה *PalLaws* 28:36

דוסכוסטון n.m. **the thinner inner half of split leather** (< δίσχιστος Löw, Lehnw 189) sg. דו{כס}<סכ>וסטון *Šab* 11b(39) [≠↓קלף]

דוע vb. **to sweat** (↓2# דיעה; MH זוע Moreshet, Lex 149) Af. מן ד'עתהון דחיואתה דהינין מדיעין from the sweat of the celestial creatures which they perspire while carrying the (heavenly) throne *BR* 917:4; אמרין כוחיא ליה אינון אלא מ{ר}<ר>יעין אמ' לון יש' ירעון(text : ידעין) רחיקייא the Samaritans said: They (i.e. the columns) are only sweating. The Jews said: Let the far-away ones sweat like the close ones sweat *AZ* 42c(19) כמה דקריביא מ{ד}<ד>יעין
Lieb, Baron Vol 240, w. prev. lit. (Heb).

דופי n.m. **blemish** (H דופי Jast 287) sg. ואילולי דסלק בה דופי were it not that a blemish appeared on her *SYAP* 31:33

דוץ (u) vb. **to rejoice** (Sy דוץ LS 146) Pe. דוצו rejoice! *AmGen* 2b:14

דוק vb. **to look at** (CPA אדיק LSp 43, SA אדיק Ham 593:3+) Pe. **to look at carefully(?):** באגדה דסבך מאן דייק לן (mng. unclear) *Git* 45c(29)

Af. **to look at:** אדיק *FPT* Dt 26:15[23; H השקיפה]; *TN* ib.; *ib.* Gen 19:28; Ex 14:24; ודיקו (=ואדיקו) *ib.* Gen 18:16; מדיקין *ib.* 49:22; אדיק לון בר קפרא PN looked at them *Kil* 32b(11) // *Ket* 35a(18); *BR* 476:5; *PRK* 188:9; אדיק ר' יניי וחמחיה PN looked and saw him *VRQ* 350:1; *BR* 154:5 // *VR* 806:3; אודיק ר' מן כוותא וחמתון Rabbi looked out of the window and saw them *Yev* 6b(40); *ib.* 12d(56); *Beṣ* 63a(38); *EchRB* 47:1

דוקוס, pl. **דוקין** n.m. **beam** (< δοκός Lehnw 559) pl. (V)ייה{נ}דוק קפא twenty beams *MŠ* 55b(46) [play on GN קפודוקייה] // *EchR* 55:1
Aramaized pl.

דוקינר n.m. **procurator** (< δουκηνάριος, Lat. *ducenarius* Lehnw 193) sg. חד דוקינר אוקר לר' יודן a certain procurator sent a gift to R. Judan, the *nasi AZ* 39b(32)

דוקני n.f. **a forked pole (on which hunting nets are fixed)** (< δοκάνη Sperber, Greek 12, n. 41) sg. אזל צור{ך צור} דוקניתך דהיא טבא{מן} כלום go grab your "forked pole" (i.e. your question concerning דוקני *ib.* 6), for it is worth something *Mas* 51a(15)
Lieb, Greek 128, n. 60.

דוקרן n.m. **pitchfork** (< δίκρανον Löw, Lehnw 193+) pl. ככמה דוקר<נ>ין *VRVar* 261:2; תרין דוקרנין דנהור two pitchforks of light *Ber* 2c(36) // *Yom* 40b(36) // *BR* 527:3

דור n.m. **pearl** (dial.; Ar دُرّة) sg. דורָא *SanG* 28a(18); *EstR* 5d(16)

דור vb. **to dwell** (↓ דיור, דייר, דיר, דרה, מדור; SA דור ST Gen 29:19) הוה דייר *FTP* Gen 42:23; בייתא עם דיירא דאיר *BM* 10b(20)
For the *BM* passage, v. Lieb, YN 157.

דוראי (unclear) ואם לאו דוראי הוא *KohR* 20b(14)

דורון n.m. **gift** (< δῶρον Lehnw 194) sg. *FPT* Gen 32:14[03; H מנחה; voc]; *ib.* 19; 22; 43:25; *TN* ib. 4:3; 43:11; 15; מה דמי דורון דהדן להוא דסבך does your (lit. this one's) gift compare to that of your grandfather? *BR* 319:5

דורמולוס n.m. (unclear) sg. כהדן דורמולוס *BR* 486:3
See MY ad loc.

דורמסקן n.m. **Damascene plum** (*Prunus syriaca*; < GN דורמסק; Sy דמשקינא BB 579, MH דורמסקניות Löw infra) sg. דורמסקנה *Beṣ* 62a(16); *ib.* 17 // דרמסקינא *Šab* 4a(40); *ib.* 41
Löw, Flora 3:167.

דורשן n.m. **darshan, preacher** (< H דורשן Jast 326) sg. *PRK* 404:1

דוש vb. **to trample** (CPA דוש LSp 43) Pe. ודייש על דידי (you) trample on mine *BB* 15c(27)

דחדה קרן n. **one-horned animal** (↓ קרן) sg. *Šab* 4d(53)

דחוך, det. **דוחכה** n.m. **laughter** (↓ √דחך) sg. דוחכה(text : רוחכה) *PRK* 387:1; דחוכא *KohR* 7a(33)

דחול n.m. **fearing** (↓ √דחל) sg. לב דחול a heart which fears *FTV* Dt 28:65

דחי vb. **to repel, push** (Sy דחא LS 148) Pe. **to repel:** אידה דדחח חלחיה דעלמא the hand which repulsed a third of the world *BR* 1247:8
Pa. **id.:** כיני אורחא דזבונה מד{ד}<ח>ייה it is customary for the buyer to put off (payment of his debt) *Qid* 64a(20)
Itpe. **to be pushed:** ונדחי לגובה דחבלא I will be pushed into the pit of destruction *TN* Gen 22:10; *FT* ib.

דְחִיל adj. **fearsome, terrible** (↓ √דחל; CPA דחיל LSp 44, SA דחיל Ham 524:177) a. as adj.: sg. מה דחיל הוא אתרא הדין how fearsome is this place *TN* Gen 28:17 [H נורא]; מה דחיל הדין שליטא how fearsome is this ruler *VR* 186:6; מדברה רבה ודחילה the great and terrible desert *TN* Dt 1:19; *ib.* 8:15; 7:21; 10:17; 28:58; *Am* 7a:15; pl. עובדוי דה' דחילין אינון God's deeds are fearsome *TN* Ex 34:10; מה דחילין אינון מנגנייה דידך how terrible are your machinations *PRK* 178:1 [expl. Ps 66:3]; b. as subst.: sg. דְחִיל תשבחן the awesome one of praises *FPT* Ex 15:11[07]; *TN* ib.; רחיל כל עלמיא the awesome one of all the worlds *ib.* 2; *FTV* ib.

דחילה n.f. **fearful thing** (↓ דחיל) pl. דחילחה *TN* Dt 10:21 [H הנודאת]

דחך (a/o) vb. **to laugh, make fun of s.o.** (↓ דחוך, √דעך) Pe. **to laugh, make fun of s.o.:** דחכח *TNGl*

Gen 18:15 [H צחקתי]; דהות דחכא וכבייא who was laughing and crying *PRK* 198:6 // ודחכת וככת *KohR* 29a(3); ושורון דחכין they began to laugh *BR* 48:2; ונדחוך עלוי let us make fun of him *BR* 699:2 **Pa. id.:** ליח אנא אזיל ומדחיך בהדין סבא דיהודאי will I not make fun of that elder of the Jews? *PRK* 193:2 // *KohR* 27a(4); קל טלייא קיימין מדחכין the voice of the children laughing *ib.* 9b(30)
J.C. Greenfield, JAOS 82(1962):290, n. 1.

דחל (e/o) vb. **to fear** (↓ דחול, דחיל, דחילה, דחל, דחלה; CPA דחל LSp 44, SA דחל Ham 482:94+) Pe., pf. 1sg. דחיליח *EchR* 48:15; 3m. דחיל *FTP* Ex 32:5; דחל *TN* Gen 26:7; f. דחלת *VR* 327:2; 2m.pl. דחלתון *TN* Num 12:8; 3m. דחֵילו *FPT* Ex 14:31[10]; f. דחילין *TN* ib. 1:21; imp. 2m.sg. חדחול *FPT* Gen 15:1[08]; f. תדחלין *TN* ib. 21:17; 2m.pl. תדחלון *ib.* Ex 14:13; 3m. ידחלון *ib.* Dt 21:21; f. ידחלן *SYAP* 36:56; inf. למידחל *TN* Dt 5:29; למידחל *ib.* 10:12; part., m.sg. דחיל *VR* 186:6; f. דחלא *TN* Gen 18:15; m.pl. דחלין *ib.* Dt 13:5;- **to fear, be afraid:** a. alone: ארום דחלת *TN* Gen 31:31; ודחל יעקב לחדא Jacob was greatly afraid *ib.* 32:8; Ex 14:13; 20:3; Dt 20:3; דחל ועדק he was afraid and fled *San* 20d(4); *Ber* 11b(40); *VR* 327:2; *EchR* 48:15; b. w. מן s.o./s.t.: דחל אנא מנה I am afraid of him *TN* Gen 32:12; *ib.* Lev 19:14; Num 14:9; Dt 29:16; מה הדין טינרא(text: ביזרא) דחיל מן הדין just as the flint fears iron, so the hair fears iron *Naz* 58a(32); *AZ* 39b(6); מי דחיל מינכן being afraid of you *Hor* 47a(46) // *San* 20a(7); *VR* 186:6; *ib.* 605:4; pass.part. דחילה הוות ארעא מן דינא the earth was afraid of the judgment *TN* Ex 15:12; *ib.* Dt 32:1; c. w. מן קודם ref. to God: ארום דחל מן קדם ה׳ *ib.* Gen 22:12; Ex 9:20; Dt 31:12
Af. **to frighten:** מן דא את מדחל לי do you frighten me with this (i.e. fire)? *BR* 912:2 // *ŠR* 20c(26); דנכית ליה חויא חבלא מדחיל ליה a rope frightens someone whom a snake has bitten *ŠR* 4d(18) // *KohR* 18b(27) // *MSam* 115:1
Itpe. **to be afraid:** כיון דחמיתיה אידחילת as soon as she saw it she was afraid *VR* 601:2; ר׳ ינאי הוה מידחיל מיניה סגין PN was very much afraid of it (i.e. the snake) *Ter* 45d(53)

דחלה, det. **דחלתה**, pl. **דחלון**, **דחלן** n.f. **fear, deity** (↓ √דחל; CPA דחלא LSp 44, SA דחלה Ham 467:267) **1. fear:** sg. בדחלה *TN* Lev 19:30; *ib.* 26:2; Dt 12:5; דחלתה דה׳ the fear of God *ib.* Gen 20:11 [H ידאת]; 35:5; Ex 20:20; דחלתיה דתקיפה fear of the Powerful One *ib.* Dt 32:15; דחלתך *FPT* Ex 15:16[19]; דחלחכון *TN* Gen 9:2; *ib.* Dt 2:25; 11:25; **2. deity:** pl. דחלוון טעוון false idols *ib.* Ex 34:17; דחלחי *ib.* Gen 31:30 [H אלהי]

דחף (a/o) vb. **to push** (SA דעף Ham 454:148+) **Pe. to push:** דחף יחיה *TN* Num 35:22 [H הדפו]; דחף ר׳ חייא בר אבא לר׳ זעירא PN pushed PN_2 *Ber* 6a(60) // *Naz* 56a(7); ידחוף *TN* Num 35:20; ידחפון *FPT* Ex 21:22[01]; ודחפון *TNGl* Gen 19:9; למידחוף *TN* Dt 6:19
Itpe. **to be pushed, push each other:** ל״ח״דחף ל״ד״יה his hand is pushed *ib.* 19:5 [H ונדחה]; דלא ידחפון so that they should not push each other *FPT* Ex 19:21; *ib.* 24

דחק, det. **דוחקה** n.m. **oppression, distress, stress** (↓ √דחק; CPA דחוק LSp 44, SA דחק ST Ex 3:9(Var)) **1. oppression:** sg. דחקהון *TN* Ex 3:7; pl. דוחקיה *ib.* 9 [H הלחץ]; **2. stress:** sg. דוחקא דאורחא stress of road travel *EstR* 13c(21) // ד{קח}<חק>א *AbgurNew* 169:31[!]

דחק #2 n.m. **oppressor** (↓ √דחק) pl. דחקיהון *TN* Ex 5:6 [H שטריו]; *ib.* 10; דחקוי דפרעה *ib.* 14

דחק (a/a) vb. **to press, push** (↓ דחק #2, מן דחק, דוחק; CPA דחק LSp 44, SA דחק Ham 531:325+) **Pe. 1. to press:** a. general: אן דחקין עליהון *TN* Gen 33:13 [H ודפקום]; *ib.* Ex 3:9; Gen 19:3; Num 22:25; ולמה הוון רחקין מעת<ד>ה הדא מילתא why did they press to prepare that thing? *Ḥag* 78d(23); pass.part. אחר דחיק a cramped place *TN* Num 22:26; b. esp. to press a debtor to repay a loan: מרי חוב דחק a pressing creditor *ib.* Ex 22:24 [H נשה]; *FPT* ib.[01]; *TNGl* ib.; ידחק *TN* Dt 15:2 [H ישה]; *ib.* 3; Ex 22:20; 23:9; דח{ז}קיה אמ׳ ליה הב לי אינון פריטיא he pressed him and said to him: Give me those coins! *Qid* 60d(64) [acc. to RaMBaN; v. comm. ad loc.]; pass.part. על דהוו{ח}<ה> דתיק לי{ה} because I was pressed (for the merchandise) *BM* 9d(27); **2. to push, break through:** דחק סומכוס ועאל PN pushed and entered *Qid* 63a(18); *San* 21d(29); ידחקון *TN* Ex 19:21 [H יהרסו]; *ib.* 24
Pa. **to press down:** אהן{י}<ז>וסטה מכיון דו מדחק(text: די מרחק) וחשר בה קמחא since he presses down and sifts with that belt *Ned* 38c(21)
Itpe. **to be pressed, pushed:** a. lit.: ואדחקו they pushed each other *TN* Gen 25:22 [H ויתרוצצו]; *ib.* Num 22:25 [H וחלחץ]; b. fig.: ואן

אדחקתון if you were pressed (concerning the fixing of the calendar) *Suk* 54b(49)

דחש vb. **to be thick, dense** (MH² דחוש בעלין *PRK* 414:12 // *VRVar* 708:8; cf. TBA דחס Jast 293) Pe., pass.part. דחישין *BME* 12a(32) [of trees; ≠ ↓דליל]

ד־, דִּי conj. **that, because, who, which, of** (SA די, ד־ LSp 41, SA ד־ passim) *FPT* Gen 2:17[02; voc]; דו (= דהוא) *Ned* 40a(40); די (= דהיא) *Tan* 67c(46);- I. Conj.: **1. that:** הוי סופך מימר דר' יוסי היא you will eventually say that it is according to PN *Ber* 4d(36); חמיח בחילמי דרקיעא נפל I saw in my dream that the sky fell *Kil* 32b(50); הדה אמרה דאיתגייר אנטונינוס this means that PN converted *Meg* 72b(50); *Yev* 6a(51); *AZ* 42a(43); and passim; **2. so that:** דנירח גן עדן so that I would possess Paradise *Pea* 15c(41); אייחוניה דילקי bring him so that he should receive lashes *Yev* 4a(14); *Meg* 71d(33); דלא ישהי וחזער נפשיה so that he should not become weak and faint *BR* 307:5; **3. because, for:** וייחוח ר' אלעזר דהוא זריז סגין let PN go down, because he is very swift *Ber* 5a(36); דהוא מן דידהון because he is one of them *Kil* 32b(57); דר' יונה אבוך הוה אמ' because PN, your father, said *Švi* 36d(19); *Tan* 69a(44); *ib.* b(12); **4.** in compound conjuctions: ↓אפילו, אימח, אילולי, הך, דלמה, בחר, בלחוד, בדיל, בגלל, בגין, אף על גב, כמה, כל שעה, כל הן, כיוון, כד, כגון, כאילו, חולף, הן, מן, מן בגין, מן, מכלל, מכיוון, מטול, מה, מאחר, לפם, מן שעתה, מן קודם, מן גו, מן בחר, מן בלי, בגלל, על מנח, על ידי, על, עד שעתה, עד עידן, עד זמן, משום, קודם עד לא, קודם, על עסיק; **5.** before direct speech: אמ' לה דאח מולד בר זכר he said to her: You are going to give birth to a male child *MŠ* 55c(15); ומן דאמ' דהינון בישין the one who says: They are evil *BR* 236:5

II. Relative pron.: **1. who, which:** חוטרא די אחעבד ביה ניסין the staff with which miracles were done *TN* Ex 4:20; אדמא די במנא *ib.* 12:22 [H הדם אשר בסף]; גבר די ישמש עם דכורה a man who has homosexual relations *ib.* Lev 20:13; and passim in Targumic texts; יודן בד ישמעל דעבד הדן סטוה PN, who made this stoa *Naveh* 17:2; *ib.* 30:3; הלואי הוה לי אבא ואימא דאוקרינון oh that I had a father and mother whom I could honor *Qid* 61b(30); אנא הוא דטעיח I am the one who was mistaken *BQ* 6c(17); **2.** w. correlatives: ↓אהן, דן, מן, מה, כל מן, כל מה, ההוא

III. Genitive particle: **1. of:** דיחידייא (the argument) of an individual *Švi* 38b(33); *Yev* 3a(29); אילין דביח ר' ינאי those of PN's household *Švi* 38b(23); בר נש דעקין a person of troubles *BQ* 7c(6); **2.** in lexemes: ↓דבחר־, דחדה קרן, דיד־, דקודמוי; **3.** in split genitive phrases: מלכווחה דארעא the kingdoms of the earth *TN* Gen 15:1; אחוי דיוסף Joseph's brothers *ib.* 45:16; אעין דשטין *ib.* Ex 25:13 [H עצי שטים]; לחם דחמיע leavened bread *ib.* Lev 7:13; and passim in Targumic texts; יקרה דכנישחה the honor of the synagogue *Naveh* 34:3; קן דעכברין a mice's nest *Kil* 32b(26); בשר דנבילה carrion flesh *Švi* 35a(62); ריבוניה דעלמא the master of the world *Tan* 68d(52); ירחא דניסן the month of Nisan *MQ* 83d(42); אצבעחיה דאבוי his father's fingers *Pea* 15c(22); מוי דמבולא the water of the flood *BR* 296:8; and passim in non-Targumic texts; **4.** after numbers: חלחא תרין אלפין 3,000 men *TN* Ex 32:28; אלפין דגברין חלח דשנין 2,000 years *ib.* Gen 3:24; *Švi* 36d(20); מאוון דגרבין 300 barrels *Tan* 69a(38); **5.** in phrase before GN's: הדה דמוגדלה הדה ד־ *SanG* 19d(62); הדה דכפר חטייה *ib.* 63; *BR* 728:6

The form די is employed only in the Targumim in mng. II.1, whereas in other usages ד־ is employed (Peri, Morph 86). Its rare occurrences in non-Targumic texts (e.g. די יהלכון *Ket* 35a(53); די יהווין *Git* 49a(23)) are corruptions. On mng. I and II, v. Levias, Gr 251+; on mng. III.3, v. ib. 216.

דיאורא interj. **come!** (< δεῦρο) אח דיאו<רא> דיאו<רא> לגבן you, come, come to us *PRK* 90:4

Lieb, Tarbiz 27(1958):187.

דיאטס n. **room, level** (< διαίτης Lehnw 199 (gen.)) sg. דיאטס אדעיחא the lower level *EchRB* 44:20; דיאטס חנינא the second level *ib.* 21; דיאטס חליחאה the third level *ib.* 22; *EchR* ib.

דיב n.m. **wolf** (CPA דיב LSp 41, SA דיב Ham 457:63) sg. *TNGl* Gen 49:27 [H זאב]

דיבור n.m. **praises said during a funeral or a lamentation, the Hebrew verb דבר pi.** (< H דיבור; ↓דביר) **1. praises:** sg. ר' זעירה שרע בדיבורה PN slipped during the praises (= H קילוסים) *BR* 1238:9 // *KohR* 18d(22) // *Ber* 6b(13) // *Naz* 56a(56); ואנן חמיי רבנן עניין בדיבורא we see that the Rabbis respond during the praises (of the lamentations) *MQ* 83d(46); **2. the Hebrew verb דבר pi.:** sg. ט' רפיי דסמיכ' לדיבור בלשנ' there are nine cases in the Bible where (אחו, אחך, etc.) following the

verb דבר pi. are w/o *dagesh MPDam* Num 26:3; *MMDam* ib.; *ib.* Gen 21:2

On mng. 1, v. Lieb, Tarbiz 3(1932):453+.

דיגמה n.f. **illustration, model, example** (< δεῖγμα Lehnw 187) sg. דיגמא דידכון דמי<א> לברייכון your example is like your creator *Hor* 47a(42) // *San* 20a(4); דיגמ<ה> דידיה *BR* 828:1 [expl. עינו Job 36:7]; *ŠR* 13a(33); *MSam* 107:10; דוגמח עלמא the primeval example *FTP* Gen 35:9

דיד־ possessive particle (< יד־ + ד־ Nöld, MG 332, n. 2; Mal *tīd–* Spitaler, Gr 59, Turoyo *dīd–* Ritter, WB 128, TBA דיד־ Eps, Gr 28; ↓דיל־) w. suf.: 1sg. דידי *BR* 832:4; 2m. דידך *BB* 13a(12); f. דידיך *ŠR* 8d(15); 3m. דידֵה *FPT* Ex 21:34[01; voc]; דידיה *TN* Ex 31:9; f. דידה *Qid* 59d(61); 1pl. דידן *VR* 554:7; 2m. דידכון *BR* 1240:1; f. דידכן *Ḥag* 78a(2); 3m. דידהון *Ket* 33a(34); דידון *Ḥag* 77b(35); f. דידהין *VRQ* 344:4;- a. w. fol. noun: אנא עביד דידאב אנא עבד דידאם I will fulfill that (i.e. the function) of the mother. I will fulfill that of the father *PRK* 305:6; b. w. fol. pron. suf.: 1) as an independent w.: a) alone: דידיה יהווי *TN* Num 5:10 [H לו יהיה]; *ib.* Ex 21:34; Lev 25:23; בארעא דלא דידהון *ib.* Gen 15:13 [H בארץ לא להם]; 49:10; סב דידך והב דידי take yours (i.e. your share) and give mine *BM* 9d(27); *MŠ* 55b(31); *Tan* 67a(19); *Ket* 36b(19); *BM* 10c(53); *AZ* 42c(21); *BR* 393:8; *ib.* 1262:2; *VRG* 344:1; *PRK* 277:15; *KohR* 17c(12); b) w. preps.: בדידי לא איסחכליח מן יומ{ו}<י>י דידך אלא I never looked at mine (i.e. circumcision), but at yours? *Meg* 72b(47); *Ḥag* 77b(36); *BQ* 4a(55); אח שפיך גו דידך והוא נחיח גו דידי you spill on yours (i.e. your property), and it goes down into mine *BB* 13a(12); *ib.* c(37); דיהב טימי פסיפסה מן דידה who gave the price of the mosaic from his own (funds) *Naveh* 58:3; *TN* Gen 44:18; *ib.* Num 16:5; *Ber* 11b(39); *Kil* 32b(57); *Ket* 34b(60); *BR* 392:6; 2) as poss. pron. fol. indeclinable Greek words: דורון דידה his offering *FPT* Gen 4:4[02]; *ib.* 41:40[03]; בסיס דידה *TN* Ex 30:18 [H כנו]; קומיטטון דידי my court *TNGl* Num 12:7; פרגמטיא דידי my merchandise *BQ* 4a(55); *Kil* 32b(49); *Ter* 45c(38); *Bes* 63a(41); *BM* 8c(40); *San* 20a(4); *BR* 452:1; *VR* 202:2; *ŠR* 3b(2); *KohR* 16c(2)

Dalm, Gr 118. For add. exx. in PT, v. CTY 2:858+. For a poss. SA cogoner, v. LOT 3/2 79:4, note. On usage b.2, cf. Schulthess, Gr 85 and Nöld, SG 170. Note that דיד־ not used with declinable nouns. There seems to be only one ex. of a pleonastic usage (משמיה דידיה *Ber* 13a(54); but Ms. V: בשם גרמיה) and so — even though this usage attested in other A dialects (e.g. Schulthess, ib.; Nöld, ib.) — it seems to be absent from JPA.

דיומירון n.m. **rose wine(?)** (derivative of ῥόδον) sg. *Švi* 37b(31)

Löw, Lehnw 207; cf. id., Flora 3:199.

דיוקט n. **prosecutor** (< διώκτης GLLT 83) sg. דיוקטא *KohR* 9d(8) [acc. to rdg. in responsum of R. Isaac b. Sheshet; v. Lieb, Alon Vol 227]; Yal ; ויוזקטטה : text)דיוקטטה עליבא מדינחא ודאיקוטטה) דחדא עייניה unfortunate is the city whose prosecutor is one-eyed *VR* 118:7

Lieb, op cit. (contra id., VR 872).

דיור n.m. **tenant, dweller** (↓√דור, דייר; SA דיור ST Ex 34:12) sg. צדי מן דיור desolate of inhabitants *TN* Gen 44:18; *FTV* ib.; pl. דיורין הוויחון you were dwellers *TN* Dt 23:8 [H גר]; אינון דיורין *DevR* 22:8; בה{ו}<י> רהוח נסכה דיורין in the case of a woman who took in tenants *San* 26b(21)

דייב n.m. **gonorrheic man** (↓√דוב; SA דהב Ham 457:66) sg. *TN* Lev 15:2; *ib.* 22:4; דיכה *ib.* 15:4; 6; 8; 9; 11; 12; 13; 32

דייב 2# n.m. **weariness** sg. דייב דנפש weariness of soul *TN* Dt 28:65 [H דאבון]; דאיב *FTV* ib.

דייבה, det. **דייבחה** n.f. **gonorrheic woman** (↓ דייב; SA דהבה Ham 457:65) sg. *TN* Lev 15:19 [H זבה]; *TNGl* ib. 33; דיבחה *TN* ib. 33

דייה, det. **דייתה** n.f. **kite** (*Milvus*; SA דאיחה Ham 449:149) sg. דייחה *TN* Dt 14:13 [H הדיה]; *ib.* 18; *TNGl* Lev 11:19; *TN* ib.[!]; דייחא וחטפחיה אות{א}<ת> the kite came and grabbed it (i.e. the meat) *Šeq* 50c(50) // *AZ* 41d(60)

Talshir, Fauna 53+.

דייטגמה, pl. **דייטגמטין** n. **edict, ordinance** (< δίαταγμα, pl. διατάγματα GLLT 79; Sy דַיטַגמָא, pl. דיטגמטא LS 150) pl. דיאטיגמחין *Švu* 38a(37) // דין[!] מוגמרין[!] *Ket* 33b(50)

Aramaized pl. of Greek pl.

דייטון n.m. **an extended bonding course in a wall** (< διάτονος L-S 416) sg. דייטוניה דביחא חביר the

bonding course of the house is broken *EchRB* 55:5; *ib.* 2; 3
Jast 298. But cf. Löw, Lehnw 293.

דַּיָּן n.m. **judge** (↓ √דון; CPA דיאן LSp 43, SA דיאן Ham 446:72) דַּיָּנֵיָּא *FPT* Gen 38:25[04];- sg. לית דין ולית דיין אית דין ואית דיין there isn't justice or a judge. There is justice and a judge *BR* 252:7 // *PRK* 135:12; *TN* Gen 4:8; *ib.* 49:16; הדין דיינא סבא that old judge *Švi* 38d(1); ר׳ שמעון דיינא *Ned* 38d(45); *VR* 635:4 // *PRK* 155:3; pl. דיינין *TN* Ex 21:22; *ib.* Lev 24:12; Dt 1:16; דייני נהרדעא the judges of GN *Švu* 37b(43); שוחדא דדייני the discretion of the judges *Ket* 33d(46) [↓שחוד mng. 2]

דיינין, דיינוון n.m.pl. **strife, quarrel** (↓ √דון itpa.) pl. למן דיינין to whom is there strife? *VRG* 249:7 [expl. מדינים Prov 23:29 Q] // דינין *EstR* 9b(17); במי דייניה *TN* Dt 33:8 [H במי מריבה]; *ib.* Num 20:13; 24; 27:14; מילי ד{ו}<י>נין words of strife *ib.* Dt 17:8; דיינוותיה *ib.* Ex 17:7

דייסקרין n.m. **saucer** (< δισκάριον Lehnw 210) sg. דייסקרין דכסף a silver saucer *BR* 1152:9 [H משכיות Prov 25:11]; חד דיסקירין *ib.* 932:1; דייסקדה *ib.* 2; דיסקרין כהדה[!] *Soṭ* 20b(59)
Lehnw lists word s.v. דיס־, but in *BR* in both refs., Ms.V has two *yod*'s.

דייץ n.m. **ibex** (SA דהיץ, etc. ST Dt 14:5(Var)) pl. ודייצין *TN* Dt 14:5 [H דישן]
Talshir, Fauna 54+.

דייקלר n.m. **basket-maker(?)** (< דייקול + *-arius*(?) Lehnw 203) sg. הדין דייקלרא *Ber* 6d(44); דיקלידייה *ib.V*; דקלידא *ib.*
Mng. uncertain. Acc. to Löw, ib., this interpretation is "not impossible".

דייר n.m. **dweller, inhabitant** (↓ √דור, דיור; CPA דיר LSp 43, SA דיאר Ham 482:92) sg. *TN* Gen 23:4 [H גר]; *BR* 624:3 [expl. Gen ib.]; *TN* Ex 2:22; *ib.* 12:48; Lev 25:10; *BM* 10b(20); pl. דייר{ו}<י>ן *ib.* Ex 22:20; דיירי ארעא inhabitants of the land *ib.* Gen 18:25; 34:30; Lev 18:3; Num 14:14; דיירי קרתה inhabitants of the city *ib.* Dt 13:16; דיידיה *ib.* 14:8; Num 13:32

דייתיקי n. **will, testament, document** (< διαθήκη GLLT 84+; CPA דיתיקי, דיתיקא LSp 45) sg. דייתיקא *TN* Gen 24:10; דיותיקי *FTP* ib.

דיכסה n. (unclear) sg. לדיכסה ים *BR* 34:2 [expl. דגים Ps 93:3]; מתחמי היך דיכסה appears like a *Hem* 23
MY ad loc.

דיל־ possessive particle (CPA דיל־ LSp 44, SA דיל־ GSA 134) This word occurs in JPA properly only in ↓מה דיל־. The distribution of this form in the texts points to its being a corruption under the influence of TA: 1. דיל־ is extremely rare as compared w. דיד־ (cf. e.g. for PT in CTY 2:858+); 2. Where דיל־ occurs in Ms.L of PT, דיד־ may generally be found in another source (e.g. *Pea* 21a(10), but Ms.V: דידיה; *BM* 10b(21), but Ms.E: דידי ודידך; *VR* 236:8, but Var: דידך, דידן); 3. The texts in which דיל־ occurs are those in which the textual tradition is less accurate (e.g. *KohR* 19c(18); *EstR* 7b(21); *ib.* 13d(13); *EchR* 157:4). Note that it is never found in excellent texts such as *FPT* or *BR*.
Lieb, Laws 22, note ב (corruption); Dalm, Gr 118].

דילטוריה n.f. **informing** (< δηλάτωρ informer Lehnw 203) sg. דילטוריא *Ber* 3b(18) // *Šab* 3b(4)

דימוי n.m. **appearance, comparison** (↓ √דמי) **1. appearance:** pl. דמויין *TN* Num 12:8 [H חידת]; **2. comparison:** sg. לא דמויי הוה ד׳ מדמה לה did not Rabbi make a comparison of it? *MŠ* 54a(51)

דימוס interj. **released** (< Lat. *dimissus* GLLT 87) ברח קלא אמרה דימוס ואישחיזבח a heavenly voice said "Released!" and (the bird) was saved *Švi* 38d(27) // *BR* 942:1 // *PRK* 192:4 // *KohR* 26d(36) // *EstR* 7a(22)

דימוס n.m. **a tax** (< τὰ δημόσια Lehnw 205) pl. למיגבי דימוסיא דההיא מדינתא to collect the taxes of that city *VR* 702:3; *ib.* 703:7 // *PRK* 411:11; דימוסייך *ib.* 17:11 [in a list of taxes]; *RuR* 14:82; *ib.* 89

דימוס #2 n.m. **row of stones** (< δόμος Lehnw 205; SA דמסי pl.cs. ST Dt 32:22(Var), Sy דומסא LS 158) pl. אנא מניח דימוסיא I counted the rows *Ber* 5a(42); דומסייה *ib.G*

דימוס #3 n. **release, pardon** (< lat. *dimissio* GLLT 86; ↓דימוס interj.) sg. והוא נפיק לדימוס he goes

out with a pardon *KohR* 28d(8) [cf. יצא בדימוס *PRK* 334:5]

דימוסין n.m. **public bath** (< δημόσιον (βαλανεῖον) Lehnw 206; Sy דימוסיון LS 158, mng. 2) sg. ונפק ליה מן רימוס<י>א he went out of the public bath *Qid* 61a(48); *KohR* 16a(35); כל אילין צלמייא דגו דימוסין all those statues in the public bath *AZ* 43d(63); תדעי דימוסין the gates of the bathhouse *Ber* 6c(16); הוה נחת מסחי בהדין דימוסין דטיבריה he went to bathe in the public bath of Tiberias *Beṣ* 60c(53); *Šab* 3a(27); *Qid* 61a(47); *Pea* 21b(12) // דימוסיא *VR* 793:7; *Ber* 5c(53); *Švi* 38d(28); *Ter* 46c(1); *San* 25d(19); *RuR* 142:205; pl. באילין ר{ו}<י>מסייא *Švi* 38b(61) [≠ ↓פריבט]

דִּין n.m. **law, justice, judgment, case, cause, lawsuit, torture, exegetical interpretation** (↓ √דון, סדר דין, גזר דין, בעיל רין, בית רין; CPA דין LSp 43, SA דין ST Dt 17:8) *FPT* Gen 38:26[04; voc];- **1. law:** sg. בעי עלמך ובעי דינא דקושטא (you) want your world and law of truth *PRK* 269:2 // *BR* 368:8; בהוא דליח דיניה עימיה in the case of one where the law is not on his side *BB* 17a(21); *ib.* 22; דינכון אתית למיחמי I came to see your law *VR* 620:4; מן דחמי לה מתקטלה בדינה someone who should be executed by law *TN* Num 9:8; *ib.* Dt 1:17; 16:19; pl. דינין דקשט *ib.* 1:16; דינייא *ib.* Ex 21:1 [H המשפטים]; **2. justice:** sg. ליח רין וליח דינא [+ //'s; ↓דיין]; דיין איח דין ואיח דיין *BR* 252:7 *TN* Gen 18:25 [H משפט]; **3. judgment:** a. general: sg. רו גבי דינא רמריה because he (i.e. the locust) collects his master's judgment *Tan* 66d(28); *BM* 11d(29); בגיני לא נפק דינא the judgment was not promulgated because of me *BB* 13c(34); *San* 18a(61); *BR* 512:6; אתון תרין גברין קדם מלכא לדינא two people came before the king for judgment *VR* 621:1; *ib.Var* 592:3; *PRK* 411:7; *KohR* 26b(17); *Tan* 65b(4); יום רינה [↓יום]; מבלח רינה [↓מכלה]; pl. דינין *TN* Ex 12:12 [H שפטים]; b. in phrase בדינא by right [< MH בדין]: בדינא הוא דיתלי ליה by right it should be held in abeyance for him *TN* Gen 4:24; *ib.* Lev 1:1; **4. case, court case:** sg. ובדין בנתה דצלפחד in the case of the daughters of Zelophehad *ib.* 24:12; הוה ידע זכו לבר נש בדינא he knew a defence for someone in a court case *San* 21c(3); *ib.* d(34); *TN* Ex 23:2; ושרא רב הונא גרמיה מן ההוא דינא PN dismissed himself from that court case *RH* 58d(8); עסק דין [↓עסיק]; **5. cause, case:** sg. דין ריתם או דין דארמלא the case of an orphan or widow *AZ* 41d(39); *TN* Dt 27:19; דיני ועלבני my cause and humiliation *ib.* Gen 16:5; יבעי דיני גבך *BR* 451:8 [↓ √בעי itpe.]; pl. דיניהון דיני ממון theirs were fiscal cases *TN* Lev 24:12; דיניהון דיני נפשן theirs were capital cases *ib.*; **6. lawsuit:** sg. אגיסיה דרב הונא הוה ליה דין עם חד בר נש PN's brother-in-law had a lawsuit with a certain person *San* 21b(52); *ib.* a(11); d(26); 45; **7. torture** [(↓ √דון mng. 3]: sg. כל יומי דשבתא אנן קאימ{נ}<י>ן בדינא ובשבתא אנו נינוחין מן דינא all the days of the week we are tortured and on the Sabbath we rest from the torture *BRV*^{60} 94:3 [Ms. L: אנו נדונין]; pl. ובדינין דהוה דאין *ŠR* 32c(27) [↓ √דון]; **8. exegetical interpretation of scripture** [< MH דין]: אע"ג דנצחי ר' יעקב בר אבא בדינא even though PN bested me in the exegetical interpretation *San* 25c(58) // *Ket* 27d(64)

On mng. 8, v. Bacher, Term 1:21.

דינומיס n. **two commandments** (< δι-νόμος, δυονόμος(?) Klein, Fragment Targums 1:253) sg. דינומיס דחי{ו}<י>ן the two commandments of life *FTP* Ex 12:2

Klein, ib. 2:38, n. 11.

דינוק n.m. **torment** (↓ √רנק; cf. Sy דוּנָקָא LS 160) sg. רנוקה *AmGen* 6d:2

דינר n.m. **gold dinar (aureus, solidus),** pl. **money** (< δηνάριον, Lat. *denarius* Lehnw 207; CPA דינר LSp 45) **1. dinar:** a. general: sg. חד דינר ליקרה דכנישתה a dinar for the glory of the synagogue *Naveh* 34:3; *ib.* 35:4; נפל מיניה דינר a dinar fell from him *BM* 8c(4); *ib.* 10c(44); 52; הדין דינרא *Šab* 13d(25); pl. חדא סימה רדינרין a treasure of dinars *BME* 8c(41); דילמא דינרין אינון perhaps they are dinars *BR* 813:1; *KohR* 8c(28); b. in connection w. var. containers and measures: חד כיס דיסקוס מלא דינרין *AZ* 39b(33) [↓דיסקוס plate]; דינריא *Pea* 21b(14) // *VR* 795:3 [↓כים money bag]; חד כרי דדינרין *KohR* 13c(27); *EchR* 44:15 [↓כרי pile]; חר מודיי דדינרין *Pes* 31c(5) [↓מודיי *modius*]; פנון ליה מרצופיה ומלון ליה דינרין they emptied his sack and filled it with dinars *VR* 859:6; c. w. designations: הדין דינר קורדיינא Gordian dinar *Qid* 62d(24); חמישה דינרין דהב five gold dinars *Naveh* 32:8; דינרין טבין ותקילין good and weighed dinars *BM* 9c(28); d. w. ref. to specific prices: איתא הוה פורנה עשרין דינ' a woman's *ketubba* was 20 dinars *Ket* 29b(25); סב ב' דינרין אגרך take two dinars as your wage *BM* 10b(21); ומשבוני טב חרין דינרין my surety is worth two dinars *Švu* 37b(43);

2. pl. **money:** אוחפת לוב דינרין she lent Rab money *BM* 9c(27); חד בר נש יהב דינרין למטכסה a certain person invested money in silk *ib.* 57; d(4); 10a(62); c(57); הב לי דינרי give me my money *BME* 10a(63)

On the value of the dinar in the Byzantine Period, Sperber, Money 31+, w. prev. lit.; for add. ref. in PT, v. CTY 2:878.

דיסקוס n.m. **plate, dish** (< δίσκος, Lat. *discus* Lehnw 209; CPA דו(י)סקוס LSp 48) sg. חד דיסקוס *AZ* 39b(32); דיסקוס דדהב a golden plate *BR* 301:3

Brand, Ceramics 106+.

דיסקין n. **double sack** (< δισάκκιον, Lat. *bisaccium* Lehnw 209) sg. חד דיסקין מלי חמץ a sack full of *ḥameṣ* *BME* 9a(63); דייסיקיא *Er* 23c(15); דיסיקיא דפיסחא a sack of bread *Pes* 27c(63)

דיעה, det. **דַּעְתָּה**, pl. **דעוון** n.f. **knowledge, sense, opinion** (↓ √ידע; SA דעה ST Dt 4:42, det. דעתה Ham 556:438, pl. דעונן(?) LOT 3/2 279:76) sg. abs. דיעה *BR* 139:2; det. דַּעְתָּא *FPT* Gen 3:3[02]; pl. abs. דעוון *Ket* 30c(45);- **1. knowledge:** sg. וידע דיעה *TN* Num 24:16; *ib.* Ex 35:31; אילן דעתא *FPT* Gen 3:3[02]; *TN* ib. [H עץ הדעת]; בר מדעתיה without his knowledge *Er* 24d(19); *EchR* 51:1; *PRK* 373:8; *PalLaws* 29:2; **2. sense, mind:** sg. דיעה קנית מה חסרת דיעה חסרת מה קנית if you acquired sense, what do you lack? If you lack sense, what did you acquire? *PRK* 59:11; *BR* 139:2; דלא הווה דעתי בי I had no sense in me *Šeq* 51a(33); מה הוינא מסעה רעתי מן פעלותי was I supposed to take my mind off my day labor? *Tan* 64b(64); *ib.* 67b(64); *Meg* 75c(5); *Šab* 11a(59); ליח בדעתי *Tan* 69a(24); *BM* 10c(46); *EchR* 103:8; הב דעתך [↓ √יהב]; גנב דעתה [↓ √גנב]; **3. opinion:** sg. ר' יוסי אמ' לה מן דיעה PN said it of (his own) opinion *Er* 21b(61) [↓ אולפן]; *ib.* d(35); *Meg* 74b(2) [↓ שמועה]; על דעתן *Hor* 45d(3); על דעת' דר' עקיבה according to those Tannaim *Meg* 71a(59); *MŠ* 56a(31); pl. רעוון רעוון איח לר' שמעון PN has different opinions *Ket* 30c(45); *TerV* 40d(63); *Yev* 2c(38); *Ket* 30a(18)[!]

On mng. 3, v. Lieb, TK 3:364 (מן דיעה); Bacher, Term 2:40 (דעתה); Rat, Ter 12 (דעתן).

2# דיעה, det. **דיעתה** n.f. **sweat, perspiration** (↓ √דוע; CPA דעת cs. LSp 79, SA דעת ST Gen 3:19) sg. כרעת אפיך *TNGl* Gen 3:19 [H בזעת אפיך]; בדעתה מן קדם אפיך *TN* ib.; כל {ז}<ד>יעא דנפקה מבר נש whatever a person perspires *Ter* 45d(7); ד'עתהון רחיואתה the sweat of the heavenly creatures *BR* 917:4 // {ז}<ד>יעתהון *EchR* 133:4

Lieb, Baron Vol 240, w. prev. lit. (Heb).

דיקונתיי adj. **of Dikunt** sg. גמלייל דיקונחיה *MQ* 82c(24)

דיקי n.m. **cause** (< δίκη, Lat. *dica* GLLT 89+; Sy דִּיקָא LS 163) sg. חבע דיקי דידי put forth my cause! *BR* 452:1; יבעי מלכא דיקי דידן may the king desire our cause! *ib.* 2; הא ע{ו}נתא דיתגבי דיקי דיד{י}ך behold, the time has come for your cause to be collected *KohR* 12a(9)

דיקלון (unclear) ההן זקוקה דיקלון *Šab* 5a(10)

דיר, pl. **דירין**, **דירון** n.m. **shed** (↓ √דור; CPA דיר LSp 43, SA דיר ST Num 32:36, pl. דירין, דיוואן ib.(Var)) pl. דירין *TN* Num 32:16 [H גדרת]; *ib.* 24[!]; 36; דיוון *TNGl* ib. 16; 24; 36; *FTV* ib. 24

[דירה, cs. **דירת** n.f. **courtyard** sg. בהדן[!] דירה *EchRB* 84:6; בדירה פל{ו}נית *ib.* 7; מה סימן בדירחכון what is the sign of your courtyard? *ib.*; דירת, in GN's for H חצר: *FTV* Num 34:4; *ib.* 9; 10

Entry is uncertain; prob. should be combined with ↓דרה.]

דירין n. (unclear) ובראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו ... בהדין ד{ד}'ר'ין on Rosh Hashana all mortals pass before him like that ... *RH* 57b(27)

דכו, det. **דכותה** n.f. **purity** (↓ √דכי; SA דכו ST Lev 12:4) sg. בדכו *KetPap* 12; דכוחה *TN* Lev 12:6 [H טהרה]; *ib.* 13:7; 14:2; 32

דכות, **דכבת** prep. **like, similar to** (↓ בוות) a. w/o suf. [only in scribal notes]: שאר קוטעה דכבת החרש the rest of the section is like (the pericope) החדש (i.e. *PRK* 78 ff.) *BR* 42:9; *ib.* 751:4[!]; 1232:9; *PRK* 121:5; *ib.* 178:4; 311:11; b. w. suf.: 1) general: בר נש דכוותי יהבית לכון I gave you someone like me *Yev* 13a(19); דאינון חכמין מחשבה דכוותי they know how to calculate like me *Ned* 40a(39); *Ḥal* 57c(5); *RH* 57d(59); *Giṭ* 49a(24); לא היא ולא דכוותה not it nor anything like it *BR* 509:2; *ib.* 696:4; *VR* 350:2; *ib.* 779:4; דכבחה *SYAP* 38:17; 2) in masoretic notes: וכל אשלמתה קדמיתה דכותהון the entire Former Prophets is like them *MMDam* Dt 30:13; *ib.* Gen

15:2; Num 20:29; *MPDam* Gen 42:24; 3) before biblical verses in phrase דכוותה similar to it: *BR* 36:3; *ib.* 391:9; 591:3; *VR* 216:5; *ib.* 758:7
For add. exx. of usage b.3, v. Bacher, Term 2:39.

דכור n.m. **male person** (↓דכר; cf. MH זכור Jast 398) sg. דכורא *FPT* Gen 34:15[03; H זכר]; *ib.* 22; 24; *TN* ib. 44:18; *ib.* Ex 12:48; Lev 6:11; Num 31:7; תשמיש דכורא homosexual relations *ib.* 17 [H משכב זכר]; 18; 35; pl. דכוריא *ib.* Gen 34:25; דכוריכון *ib.* Ex 23:17; Dt 16:16

דכי, f. **דכייה**, det. **דכייה**, f. **דְּכִיתָה** adj. **ritually clean, pure** (↓√דכי; CPA דכי LSp 45, SA דכי Ham 475:14) **1. ritually clean:** sg. m. *FPT* Num 19:18[23]; *TN* Ex 30:35; *ib.* Lev 13:41; לאתר דכי *ib.* 4:12 [H למקום טהור]; בעירה דכייה ritually clean cattle *ib.* Lev 20:25; f. ודכיה היא *ib.* Num 5:28; מנרתא דְּכִיתָא *FPT* Ex 39:37[04; H המנורה הטהורה]; *TN* Lev 24:4; pl. m. דכיין *ib.* Num 7:32; 56; 80; f. דכיין *ib.* Lev 14:4; **2. pure:** m.sg. דהב דכי *ib.* Ex 25:17 [H זהב טהור]; 37:16

דכי vb. **to purify** (↓דכו, דכי, דביו; CPA דכא LSp 45, SA דכי Ham 475:17+) Pa. **to purify (from ritual uncleanness):** וידכי יחיה *TN* Lev 13:6 [H וטהרו]; *ib.* 37; Num 8:6; למדכיה *ib.* 7; נדכי טיבריא let us purify Tiberias *Švi* 38d(30); ואטמריה הן דדכי he interred it (i.e. the body) where he had purified (it) *ib.* 32; 33; 36 // *BRV*^{60} 943:2 // *PRK* 192:8 // *KohR* 27a(6)
Itpa. **to be purified:** מן בתר דאדכי *TN* Lev 13:35 [H אחרי טהרתו]; אדכייה *ib.* 15:28; ידכי *FPT* Num 19:12[23]; חידכי *TN* ib. 5:19; מן דמדכי *ib.* Lev 14:7 [H המטהר]

דכיו, det. **דכיותה** n.f. **purity, purification** (↓√דכי, בדכיו; CPA דכיו LSp 45) sg. דכיותיה *TN* Num 6:9 [H טהרתו]; לדכאותיה *ib.* Lev 14:23; 15:13
Friedman, JMP 1:187.

דכך vb. **to crush** Pe., pass.part. דכיך *TNGl* Lev 2:14 [H אביב]
Pal. **id.:** מדכדך בלישנא to speak forcefully *TN* Gen 44:18; מדכדך במלוי *TNGl* ib. 19

דכס n.m. **prince(?)** sg. גלי דכסה he exiled the prince *VR* 425:4 [v. *ib.* 388:3(Var)] // pl. דכסייה *KohR* 27d(28) [expl. מסך Is 22:4]

דכסיי n. (unclear) pl. תשעה דכסיין nine ... *EchRB* 48:29; 49:2

דְּכַר, det. **דִּיכְרָה**, pl. **דְּכְרִין** n.m. **male, ram** (↓בר דכר; CPA דכר LSp 46, SA דכר ST Gen 7:3) **1. male:** sg. דכר ונקבה male and female *TN* Gen 7:2; *ib.* Dt 4:16; *Nid* 50d(30); אין דכר אין נקבה *Am* 7a:7; *ib.* b:3; *PalLaws* 66:5; דכר וזוגיה a male and its spouse *TN* Gen 1:27; *ib.* 7:9; וערל דכר *ib.* 17:14; [H וערל זכר]; pl. דהוון כל נשיהון ילדן דיכרין all their women gave birth to males *Tan* 69a(46) // *EchR* 107:1; דהוא מן דכריא ואנא מן נוקבתא he is from the males, and I am from the females *Kil* 32b(30) // *Ket* 35a(37) // *BR* 306:3; **2. ram:** sg. *FPT* Num 28:27[06; voc]; *TN* Lev 1:3; *ib.* 19:21; Num 29:8; דִּיכְרָה *FPT* ib. 28:28[06]; *TN* Ex 29:20; *ib.* Lev 8:29; Num 28:11; pl. *FPT* Gen 32:15[03; voc]; *TN* Num 29:29; דכרייה *ib.* 33: לבשו דכרייא ענא the rams had intercourse with the sheep *BR* 117:4 [expl. Ps 65:14]
Talshir, Fauna 45.

דכר #2 n.m. **remembrance** (↓√דכר, דכרון, דכרן) sg. מנחה דדכרה an offering of remembrance *TN* Num 5:15 [H זכרון]

דכר vb. **to remember, recall, recite** (↓אדכרה, דכר #2, דוכרן/דכרן; CPA דכר itpe. LSp 46, SA דכר Ham 456:35+) Pe., pass.part. **1. remembered:** sg. דכיר לטב פינחס כהנה בר יוסה may PN be remembered for good *Naveh* 58:1; *ib.* 17:1; 19:1; 21:1; 63:1; 71:1; דכירה לטב *ib.* 34:2; 59:1; דכירה מרתה דכייתה may the mistress of the house be remembered *SanAs* 23c(25) // *Ḥag* 77d(33); pl. ודכירין לטב *Naveh* 34:4; *ib.* 69:1; 81:1; **2. to remember** [↓itpe.]: הוון דכירין ית יומא דשבתא *TN* Ex 20:8 [H זכור את יום השבת]; *ib.* Dt 24:9
Af. **1. to mention:** ולא אדכר רביעי he did not mention Wednesday *Ket* 25a(19); בגין דהוון עסיקין בצרות לא אדכרון גרושות since they were dealing with rival wives, they did not mention divorcees *Sot* 16d(13) // *Yev* 10d(31); *Ket* 31d(4) // *Qid* 62d(27); *VR* 749:6 // *MSam* 43:22; *TN* Gen 40:14; למדכרה קדמיי *ib.* Lev 22:27; Dt 32:3 [cf. ↓אדכרה]; Lev 26:16; **2. to recite in prayer** [calque < MH הזכיר Jast 400]: בההוא דלא אדכר לא טל ולא מטר in the case of one who did not recite either "dew" or "rain" *Ber* 9b(23) // *Tan* 63d(21); מכיון דהוא חמי לון דלא מדכרין בקדמיתא ומדכרין באחריתא since he sees that they do not recite it in the first prayer and recite it in the last prayer *ib.* c(50); *Ber* 11c(44); *Švu* 33b(2)

Itpe. **1. to recall, remember:** a. w/o obj.: אדכרו *TN* Dt 9:7 [H זכור]; ותדכרון *ib.* 16:12; b. w. obj. [cf. CPA]: אדכרת יתי *ib.* Gen 40:14 [H וזכרתני]; וביומא ראדכר יתהון on the day that I remember them *ib.* Ex 32:34; מרכרה ידכר יתכון *ib.* Gen 50:24; 9:15; Lev 26:45; Num 11:5; Dt 7:18; 16:3; אתון לא אדכרתוניה אנא מרכר ליה you didn't remember him. I will remember him *KohR* 25c(1); *EchR* 71:2; **2. to be remembered:** ותתדכרון *TN* Num 10:9 [H ומכרתם]

On the phrase דכיר לטב, v. Naveh 7 and the lit. cited there. Add from SA: נביה רכה ארכיר לטכ *Asatir* 9:1; מכסים תכיר Maxim(us) be remembered IEJ 35(1985):183.

דכרון n.m. **remembrance** (↓√דכר; CPA ד(י)כרון LSp 46, SA דכרון LOT 3/2 44:12) sg. מנחתה דדכדונה an offering of remembrance *TN* Num 5:18

דוכרן, דכרן n.m. **remembrance, record** (↓√דכר; SA דכרן ST Gen 50:24) sg. דכרן טב *FPT* Ex 12:14[23]; *TN* Lev 23:24; *ib.* Num 29:31; דוכרן טב *ib.* Ex 17:14; Num 10:10; יהוי דכדנהון לטב *Naveh* 69:1; דכרני *TN* Ex 3:15; pl. ספר דוכרניא chronicle *ib.* 12:42

דלא adv. **perhaps** (↓לא; SA דלא Ham 568:291, MH שלא MḤalK 4:11) דלא יחזור ויעבדינון מטלטלין perhaps he will afterwards make (the property) into movable goods *BB* 17d(14)

דלא conj. **except** (< דאן לא; ↓לא, אלא) only after negation: לא אתיא דלא על סיפא it only refers to the second part of the Mishna *Švi* 33c(6); לא מסתברא דלא מחלפא שיטתיה it is only reasonable that his opinion is switched *Ḥal* 58c(10); *Pes* 27d(8); לא צורכא דילא וירד עכו the necessary thing was only וירד עכו (Jo 1:3) *Suk* 55a(58); *Ter* 40d(40); לית טעמא דלא משום שאינו כדיי the reason is only because he is unfit *Yev* 9d(57)

Dalm, Gr 222. This word occurs only in PT. For add. exx., v. CTY 2:883+.

דלא prep. **without** (↓לא; CPA דלא LSp 100) a. alone: דלא רדופין without pursuers *BR* 1002:4; דלא בנין without children *TN* Lev 20:20; *JMP* 11r:26; *Yev* 6b(35); *BB* 16b(37); דלא אולפן without a teaching *RH* 59b(29) // *PRK* 345:9 // *San* 20b(25); b. w. antecedent: מאנין דלא חפיתין garments without cuffs *MQ* 83c(15); חטין דלא מנין wheat without number *KohR* 4a(11); רמכה דלא כלינס a horse without a rein *Kil* 31c(46); c. in phrase דלא כ־: 1) w/o preceding כ־: דלא ברחמ׳ without mercy *TN* Gen 4:8; דלא באשונא not in its time *ib.* 28:10; דלא בכסף without payment *ib.* Ex 21:11; דלא בזמנה *ib.* Lev 16:1; דלא בכמנה without an ambush *ib.* Num 35:22; דלא באפוי דר׳ ירמיה not in PN's presence *San* 21d(26); 2) w. preceding ב־: ודלא ברשו{ת} (ברשו) without permission *Er* 23b(48); דלא בהונך (בהונך) without your sense *PRK* 164:7; דלא בבוסיא (בבוסיא) without shame *BM* 10b(57)

דלג vb. **to skip over** (TBA, MH דלג Jast 308) Pe. ה׳ מלין דליג על ב׳ ב׳ *MMDam* Gen 35:17

דלוב, דולבין pl. n.m. **plane-tree** (Sy דולבָא LS 155) sg. *BR* 853:7 [expl. ערמון Gen 30:37]; *TN* Gen 30:37; דלחיי[!] *FPT* ib.[05]; pl. דולבי *Ket* 31d(32) [expl. ערמונים *ib.*] // דלבין *BR* 136:4

Löw, Flora 3:66.

דלוחה, det. **דלוחתה** n.f. **fear, fright** (√דלח; cf. Sy דַלוחְיָא LS 155) sg. אימתא ודלוחתא fear and fright *FTP* Ex 15:16 [H פחד]

דלי vb. **to draw, raise** (SA דלא Ham 447:116) Pe. מדלי דלי *TN* Ex 2:19 [H דלה]; דלית *FTV* ib. 10; דלון *FPT* Gen 37:28[05]; *ib.* 41:14; רלין *TN* Ex 2:16 [pf., 3f.pl.]

דְּלִיל adj. **thin, sparsely planted** (SA דליל Ham 447:110) **1. thin:** pl. דלילן *FPT* Gen 41:19[05; H דלות]; *TN* ib. **2. sparsely planted:** pl. דלילין *BM* 12a(33) [≠ דחישין]

דליקה, דליקתה det. n.f. **conflagration, fire, fever** (↓√דלק; SA דלקחה Ham 447:98) **1. fire:** sg. נפילת רליקה a fire broke out *Šab* 15d(39) // *Ned* 38d(29) // דליקתא *Yom* 45b(28); **2. fever:** sg. דליקתה(text : דלקיתה) *FPT* Dt 28:22[04; H דלקת]

דלכן for if it is not so (< דאין לא כן) דלכן מה אנן אמדין for if it is not so, what do we say? *Sot* 19d(6); *Ber* 4d(24)[!]; *ib.* c(57); 5a(56); *Švi* 35a(63); *Pes* 31d(6); *Tan* 64c(47); *Yev* 7c(52)

Dalm, Gr 222.

דלם, דילמא det. n. **a type of garment** sg. דילמא *Kil* 32d(1) [expl. הברדסין Mib. 9:7; *ib.V:* דמלא]

V. Lehnw 204.

דילמה, דַלְמָה adv. **perhaps** (Sy דַלמָא LS 372; cf.

BA די־למה Ez 7:23, CPA דמא LSp 105) דַּלְמָא *FPT* Gen 15:1[08];- a. alone: דילמא שלו הות *TN* Gen 43:12 [H אולי משגה הוא]; *ib.* 44:18; Lev 26:41; Dt 6:4; דילמ׳ תרין עובדין אינון perhaps there are two (different) cases *Ber* 5b(32); דילמ׳ דאינון בהתין פלגון מן פלג perhaps they are embarrassed by each other *Qid* 65b(41); *Šab* 17b(41); *Meg* 70d(18); *BB* 13d(46); *BR* 813:1; *PRK* 149:14; b. w. rel. pron. ד־: דלמה דהיא טייפה perhaps it (i.e. the well) will overflow *TN* Gen 31:22; *ib.* Num 22:6 [H אולי]; דילמא דטעינן בחושבנא perhaps we made a mistake in the calculation *Tan* 69c(41); *Qid* 61b(12); *San* 25d(32); *BR* 865:7; *ib.* 1183:2; *PRK* 22:7; *KohR* 26a(3)

Yalon, Intr 113+. For add. exx. in PT, v. CTY 2:870+.

דלמה n. **story** (< δρᾶμα Lehnw 213; Sy דרמא LS 167) sg. *Ber* 11b(61); *Pes* 32c(35); *Yom* 38c(53); *Qid* 64a(28); *San* 25d(18); *AZ* 44b(26); *BR* 676:10; *ib.* 910:6; 941:1; *VR* 793:7; *PRK* 190:3; *ib.* 345:1; *ŠR* 34d(1); *KohR* 16b(4); *EchR* 136:6; *RuR* 142:204

This word is found only at the beginning of a story. Because of scribal confusion with the adv. דילמה, it was spelled often w. *yod* (e.g. *Ber* 2c(37); *BR* 674:2). The word כהדה [↓הדה] is used synonymously. For add. exx. in PT, v. CTY 2:887.

דלף, det. **דילפה** n.m. **dripping, rain** (Sy דִּלְפָּא LS 155) sg. נחת דילפא בחיטכ>ך rain will fall on your wheat *MŠ* 55c(7); דלפא נחית עליהון *EchRB* 53:13; *EchR* ib.

דלק vb. **to burn, light, kindle** (↓דליקה, דלקי; CPA דלק LSp 46, SA דלק Ham 585:214) Pe. **to burn:** דהיא דלקא מן גביהון it burns from inside of them *PRK* 6:6 // *ŠR* 22c(25); *KohR* 19a(13)

Af. **1. to light a lamp:** אדלקון בוצינא they lit the lamp *Ter* 45d(3) // *AZ* 41a(58); *EchRG* 83:2; *ib.* 3; 4; 5; *EchRB* 152:20; *ŠR* 19d(23); *FPT* Ex 40:25[04]; ונחית מדליק קונדילוי he went down and lit his lamps *EchRB* 126:3 // *MŠ* 56a(11); *Šab* 15d(53); **2. to kindle a fire:** דלא ידלק בר נש נור that no one should kindle a fire *KohR* 23b(13); *ib.* 18 // *RuR* 82:41; *ib.* 84:47; מן מני זייניהון ידלקון they will kindle fires from their weapons *TN* Num 11:26

דלקי, det. **דליקה** ↓ **דלקיתה**

דלת n. **dalet, fourth letter** *PRK* 30:2 Nöld, Beitr 126+.

דמם ↓ דמדם

דְּמוּ, cs. **דמות**, det. **דמותה**, pl. **דמוון** n.f. **form, shape, likeness** (↓ √דמי; CPA דמו LSp 46, SA דמות Ham 611:133, 135) **1. form, shape, figure:** sg. *FPT* Dt 5:8[26; voc]; *ib.* 26:15; *TN* ib. 4:17; *ib.* 25; בדמו מן קדם ה׳ *ib.* Gen 5:1 [H בדמות]; 9:6 [H בצלם]; Num 12:8; בדמותן *ib.* Gen 1:26; Ex 25:9; דמותיה אנה חמי I see his figure *PRK* 75:7; *BerG* 9a(33); pl. בדמון *TN* Num 12:8 [text: בדמויין]; **2.** in phrase בדמות, כדמות **like, in the likeness of** [cf. CPA היך דמו ד־, בדמותא ד־ ואתפגש מלאך עמיה: the angel strove with him in the likeness of a man *FPT* Gen 32:25[03]; *TN* ib. 18:2; *ib.* 37:15; בדמות סב חד in the guise of an old man *PRK* 197:1; *Kil* 32b(35) // *Ket* 35a(42) // *BR* 306:6; בדמות {ד}מית like a corpse *EchR* 67:2

דמי vb. **to resemble, be like** (↓דמו, דימוי; CPA דמי LSp 46, SA דמי Ham 444:7) Pe. **to resemble, be like:** a. general: אכסנייה דדמי לסמיא a stranger who is like a blind person *TNGl* Lev 19:14; את דמי לסבך you resemble your grandfather *BR* 923:2; *EchRB* 84:1; תינתא או חיטתא לא דמיא לחביותה no fig or wheat seed resembles any other *San* 22c(2); *Hor* 47a(42); *ŠR* 13a(33); *Yev* 15a(31); *BR* 1038:6; ו׳ זוגי דמיי ומתחלפין six pairs (of words) are similar and interchange *MPDam* Gen 18:18; *ib.* Num 14:6; b. in various phrases: 1) מה דמי לה what is like it? *Mas* 50d(51); *Or* 60d(16); *ib.* 63a(3); 2) ...ל ולא דמי and is not like ולא דמי מבוי לאכסדרא *Er* 18c(22); *Tan* 63d(19); *Soṭ* 21d(53); *BM* 8a(24); *BR* 36:6; *ib.* 725:2; *VRK* 425:6; 3) ולא דמייה/דמיין there is no resemblance: *Or* 61a(50); *Pes* 30a(51); *Suk* 51c(59); *Tan* 63d(47); *Qid* 63c(33); *AZ* 42c(35); *Dem* 26b(13); *Er* 20c(54) // *Švu* 32c(64)

Pa. **to liken, compare:** מדמי אנא לך I liken you *TN* Gen 49:22; עד דאת מדמי לה לרשות היחיד דמיתה לרשות הרבים before you liken it to a private area, liken it to a public area *Ket* 25d(56); *Ter* 45b(47); *Šab* 2b(32); ר׳ עקיבה מדמי לה ורבנין מדמין לה PN compares it and the Rabbis compare it *Ḥal* 59d(60); מן מה דאנן חמיי דבנין מדמיי לה from what we see that the Rabbis liken it *Švi* 38d(6); *Er* 21b(59); *Beṣ* 60a(56); *Tan* 63d(47); בגין מדמייתה לחלבין *Šab* 2c(16); *Yom* 41c(32)[!]

Itpa. **1. to be comparable:** אפילו לחמרתיה דר׳

פינחס בן יאיר לא אידמינן we weren't even comparable to PN's she-ass *Dem* 21d(59) // *Šeq* 48d(3); **2.** esp. part. **similar to, like** (+ ל־): דהוא מדמי לכלבא he is like a dog *TN* Ex 22:30; *ib.* Gen 49:17; Dt 29:17; 32:33; ההן גיורא מדמי לעמר{א} גופנא the proselyte is like cotton *Qid* 64c(28); *VR* 792:5; *PRK* 17:10; מילא מידמיא למילא one thing like another *BR* 527:1; *Ber* 2c(34); *TN* Gen 49:17; *ib.* Dt 32:33

דמיי n.m. **demai** (unclear origin; MH דמיי Jast 312) sg. נהיגין אתון מפקין חלה מן דמייא are you accustomed to remove *ḥalla* from *demai*? *Or* 61d(19); pl. ואדימון דמיין ואדימ{י}תון דמיין did you set apart its (i.e. the barley's) *demai*? They set aside its *demai Dem* 22a(2) // *Šeq* 48d(9)

Lieb, TK 1:192; Yalon, Studies 346 (<דמא perhaps; Z. Ben Hayyim, Language Studies 2-3 (1987):107.

דמין n.m.pl. **price, payment** (CPA דמין LSp 46, SA דסיהון ST Num 20:19(Var)) pl. אלו זבנת גרמך ללוד{ג}ין הות מזבין להון בדמין יקי<רין והכא בדמין קלילין if you sold yourself to the gladiators, you would sell (yourself) to them for a high price, whereas here (in drinking exposed water) for a low price *Ter* 45d(11) // בדמים יתירין בדמין *AZ* 41b(2); דמי כל הדין[!] סעודתא the price of the entire feast *EchR* 142:13; דמי זבינתנא the price of our sale *TNGl* Gen 31:15; אדמי מה די אכלו ושתו the price of what they ate and drank *TN* ib. 21:33; דמוי its price *FTV* Lev 27:13; *ib.* 27; 31; *TNGl* ib. 13; 31

דמך n.m. **dead person** (↓√דמך part.; Sy ܕܡܝܳܐ the dead 1Cor 15:20) pl. דמכייא *Ber* 5a(10) [≠חייא] // *EchRB* 90:10

דמך #2, det. **די/ומכה** v.n. **lying down, conjugal use** (↓√דמך; CPA דמך LSp 47) **1. lying down:** בדמכה *TN* Gen 19:33; ובדימכון *FTV* Dt 11:19 [H וכשכבך]; *TN* ib.; **2. conjugal use:** דומכה *TNGl* Num 5:20 [H שכבתו]

דמך (e/o) vb. **to sleep, lie down, die** (↓דמך, דמך #2, דמכו, מדמך, מדמוך; CPA דמך LSp 47, SA דמך ST Gen 41:5) Pe. 1. **to sleep:** a. alone: איזיל דמוך גו מטללתך go sleep in your *succa Suk* 53a(24); לא נייח ולא דמך he neither rests nor sleeps *TN* Num 23:24; *EchRB* 119:10; pass.part. asleep [Sy ܕܡܺܝ LS 157]: ואשכתוניה דמיך they found him asleep *VRK* 251:4; *Ber* 2d(22); *Pea* 15c(21); pl. אשכחון דמיכין he found them asleep *Beṣ* 63a(45); b. w. ingressive ל־ to fall asleep [= MH²] ישן לו ודמך לה *TN* Gen 2:21 [H ויישן]; *ib.* 28:11; 41:5; דאח דמך לך והיא מנטרה לך you go to sleep and it guards you *Pea* 15d(51); דמך ליה ולא לעי <באורייתא> דמך ליה ולא עביד עיבידה he falls asleep and doesn't study the Law. He falls asleep and doesn't work *BR* 156:9; *VR* 796:1; *VRK* 251:3; c. preceded by ↓√נום: אכל נם ודמך ליה he ate, became drowsy, and fell asleep *Ter* 45c(52); *Tan* 66d(48); *VRG* 251:3; *KohR* 16a(38)[!]; וחדה נימה ולא דמכה one is drowsy and does not sleep *Am* 7a:19; *ib.* 22; **2. to lie down:** a. alone: דהוה דמיך וקאים בזימרין he lay down and got up to the sound of songs *Meg* 74a(37); במה הוא דמך *TN* Ex 22:26 [H במה ישכב]; *ib.* Lev 14:47; Dt 24:13; b. w. על: דהוה דמיך על ערשא פחיתא he was lying on a broken bed *EchR* 47:26; *TN* Gen 28:13; *ib.* Lev 15:24; c. w. עם: עימיך הוא דמיך עימי לית הוא דמיך he will lie with you (in the grave). He will not lie with me *BR* 812:2 // *ib.* 838:5; *FTV* Dt 13:7; **3. to be motionless:** כהדא אלפה דהיא דמכה בלב ים like a boat which lies motionless in the middle of the sea *VRG* 248:2; **4. to die:** ר' ינאי זעירא דמך חמוי PN's father-in-law died *Ber* 6a(31); *Kil* 32b(10); *AZ* 42c(32); כד דמך ר' יודן נשייא *Naz* 56a(6); *BR* 632:4; מן דדמך after he died *Šeq* 49b(1); *Švu* 34c(16); *KohR* 29a(21); ר' מאיר הוה אידמיך באסייא PN was dying in GN *Kil* 32c(32) // *Ket* 35b(33); *BR* 48:1; *PRK* 198:9; מדמך שורי בכי as he was dying he began to cry *BR* 1240:3; *ib.* 671:5; מי דמך פקיד ואמ' while dying he charged and said *Soṭ* 24c(30); *Giṭ* 49a(23); *Naz* 52d(14); *AZ* 42c(38); מי דמכא אמרה *BQ* 7a(24); אמרון תלתה פסוקין מידמכין they said three verses as they were dying *BR* 672:2 // *AZ* 42c(25)

דמכו, det. **דמכותה** n.f. **death** (↓√דמך) sg. לא יחמינון בדמכותיה let him not see them (i.e. the statues) in his death *AZ* 42c(2)

דמם vb. **to be silent, in a stupor** (H דמם HAL 217, Ma דנדם, דמדם MD 111, 113) Pe., pass.part. דמימה סלקא ודמימה נחתה she goes up silently and descends silently *EchRG* 81:2 [expl. אדדם Ps 42:5]; *EchRB* ib.; דמימין כאבנייא silent like stones *TN* Ex 15:16 [H ידמו]; קמו כל אילניא דמימין all the trees stood silent *FTP* ib. 12:2

Itpe. **id.:** אדמון לאבנייא *FTV* ib. 15:5

Quad., pass.part. **id.:** דהוה מדמדם כל ההוא ליליא he was in a stupor the whole night *ŠR* 20a(8)

Quad.Ref. **id.:** ידמדמון כאבני *FTV* Ex 15:16 [↓pe.]

דמע n.m. **Teruma** (SA דמע ST Ex 22:28) sg. ודמעכון *TN* Ex 22:28 [H ודמעכם]
HAL 218.

דמע vb. **to cry, be tearful** (↓דמעה; CPA דמע LSp 47) Pe. דמעת נעמי בעינה Naomi cried in her eyes *SYAP* 10:7; דמעת סרה בבכיא Sarah tearfully cried *ib.* 25:8

דמעה, pl. **דמעתה**, **דמעין** n.f. **tear** (↓√דמע; CPA דמעין pl. LSp 47, Sy דֶמעתָא, pl. דֶמעָא LS 158) pl. ובכיא אימיה ונתרין דמעתא עלוהי his mother cried, and the tears fell on him *EchRB* 28:10; דמעין *SYAP* 52:32

דן n.m. (unclear) pl. ואשכח תלת דנין he found three ... *Kil* 32b(60) // *Ket* 35b(2)

הָאֵילַיִן, **אילייך**, pl. **הָדָה**, f. **הָדֵ(י)ן**, **הָדֵ(י)ן** pron. **this, that** (CPA הלין, pl. הדא, דא, הדן, דן LSp 47, 49, SA הדה, דה, הדן, דן Ham 456:30+, אלין ST Gen 10:29) sg. m. דִין *TN* Gen 27:24; דֵין *FPT* ib. 41:38; הָדֵין *ib.* Ex 21:31[01]; דָא *ib.* Gen 2:23[02]; הָדָה *BR* 849:2; הדא *FPT* Gen 34:15[03]; הָאֵלַיִן *ib.* Dt 5:19[04]; לין *Der* 45:1;- a. used independently: sg. m. דין נפק קדמיי this one went out first *TN* Gen 38:28; *ib.* Ex 30:31; בין על דין בין על דין *Yev* 11c(4); קטלין דין ודין they kill this one and that *BR* 302:5; *Dem* 26c(23); *Pes* 28b(4); *VR* 166:1; *PRK* 149:9; מאן דיליף הדין מנה יליף הדין the one who learns this from it learns that *Nid* 50b(27); דן סכם לדן one counts for the other *BR* 1002:8; f. בגין דתנא דא תנא דא because he learned this, he learned that *Ber* 5d(44); הוא שאל ליה דא ומגיב ליה דא he asks him this, and he answers him that *AZ* 39d(20); *Ḥag* 77b(52); *Yev* 4c(26); *Soṭ* 18b(5); *Švu* 33a(26); *BR* 361:1; *VR* 291:2; הדא אמרה *Pes* 32a(56); *Tan* 68b(19); כהדא *Giṭ* 45c(52) [before a story]; *BM* 7d(64); pl. מאן אינן אליין who are these (people)? *TN* Gen 48:8; *ib.* Ex 14:20; אילין לגוא אילין *Dem* 24d(26); *Bik* 65c(24); *Er* 20d(17); *Ḥag* 77b(13); *BR* 951:1; *VR* 144:3; *PRK* 253:12; b. as an adj.: 1) preceding the noun: sg. m. הדן עמודה this column *Naveh* 18:2; *ib.* 17:2; הדן טעונה this load *BR* 946:4; *ib.* 1234:23; הדין עובדא this story *Yom* 43d(22); *Šab* 2b(18); *Šeq* 47a(11); *Ket* 31d(1); *VR* 578:3; *PRK* 68:2; *ŠR* 42b(6); f. הדה טבלה this mosaic *Naveh* 30:3; *ib.* 42:2; *BŠ* 1:1; הדה מקמתה this thing *BR* 849:2; *ib.* 765:2; *VR* 128:2; *Yev* 12d(60); *Giṭ* 47c(27); *BB* 17a(48); *AZ* 40a(36); pl. אילין סכומי these totals *TN* Num 1:44; *ib.* Lev 23:4; אילין תניי these Tannaim *Ter* 44d(32); אילין סבתא these white hairs *Or* 65d(22); *RH* 57c(21); *Tan* 65a(50); *Yev* 2c(59); *San* 28b(4); *BR* 668:3; *VR* 396:1; 2) following the noun: sg. m. ליליה הדן *FPT* Ex 12:42[23]; *TN* Gen 31:48; *ib.* Ex 21:31; Num 22:4; Dt 2:3; f. אבנה הדה *FPT* Gen 28:22[05; H האבן הזאת]; *TN* ib. 38:25; *ib.* Ex 10:29; Num 14:14; Dt 17:4; pl. פתגמיא האיליין these words *ib.* Gen 44:6; Ex 25:39; c. w. PN/GN: m. הדן יודנוס *BR* 29:1; הדין יונה *ib.* 1261:8; סימון הדן *Am* 19:14; f. הדה לאה *BR* 817:7; הדא סוריא *AZ* 40b(10)
In Targumic texts, this demonstrative occurs after the noun (under the influence of the H Vorlage?), while in all other texts it precedes it. Exceptionally, however, it follows in the phrase יומה הדין "today" (↓יום) also written ↓יומדן. For add. exx. in PT, v. CTY 2:872+; 1:516+.

דנה adv. (BA דנה KBL 1066) prefixed only to time expressions in Targumic texts as translation of BH זה: *FPT* Gen 31:4[03]; *ib.* 43:10[04]; *TN* ib.; *ib.* Num 14:22, 22:33; Dt 2:7; 8:2
Peri, Morph 84+.

דנח (a/a) vb. to **shine** (↓מדנח; CPA דנח LSp 48, SA דנע Ham 455:8+) Pe. a. of the sun: דנחת *TN* Ex 22:2 [H זרחה]; *ib.* Gen 32:32; לא תדנח עלוי שמשא the sun will not shine upon him *BM* 12b(24) [expl. Dt 24:15]; אית גביכון שמשא דנח ולא בזכותכון שמשא דנח עליכון does the sun shine where you are? it is not on your merit that the sun shines on you *BR* 302:6 // *VR* 622:4 // *PRK* 149:13 // *BM* 8c(50); *ŠR* 30c(8); b. of God: דנח באיקריה he shone in his glory *FT* Dt 33:2; *TN* ib.

דנק vb. to **torment** (↓דינוק; Sy דנק LS 160) Pa. דיהוי ומדנק באשתא דניק *SYAP* 38:6; pass.part. he will be tormented in the fire *AmGen* 6c:1; *ib.* 17

דרדס ↓ **דנרסיי**

דעוך n.m. **laughter** (< דחוך; ↓√דעך) sg. הדין דועכא *VR* 451:4

דעך (/o) vb. **to laugh** (< ↓√דחך, דעוך) Pe. נדעוך עלוי *BRV*^{60} 699:2
On the *ḥet*–*ʿayin* interchange here, v. Kut, SGA 73.

דף n.m. **column, board** (< Akk *dappu* Kaufman, Influences 46; Sy דַפָּא LS 162) **1. column:** sg. בראש דפא at the top of the column *Meg* 74b(62);

2. board: pl. חייב משום בונה ההין דעבד דפין one who makes planks is liable because of building *Šab* 10d(16) // *ib.* 13c(11)

דפן, pl. **דפנן** n.f. **wall** (Sy דַּפְנָא, pl. דַּפְנָתָא LS 162) pl. מיעבד דפנתא קלילן to make the walls light (i.e. penetrable to air) *Suk* 51d(27)
Brand, Ceramics 108+.

דפתר n.m. **record book** (< διφθέρα Lehnw 211; Sy דפתרא LS 162, MH דיפתרה Lehnw ib.) sg. כתב בדפתרה he wrote in the record book *SYAP* 30:45

דקדיק adj. **small, thin** (↓ דקיק, √דקדק) sg. דוזיפת{א}<ה> דקד<י>ק{ר}א because its (i.e. the barrel's) tar is thin *MQ* 81b(9) [≠ ↓גליד]; pl. אילן דאדניהון דקדיקן those (animals) whose ears are small *BR* 994:3
Sok, Kut Vol 173.

דקדק vb. ↓ דקק

דקדק 2# vb. **to be exacting, strict** (↓ √דוק 2#; MH דקדק 2# Moreshet, Lex 136) Quad. a. in meting out punishment: דקדק עמהון היך מה עמי דקדקת{ש}<ד> be exacting with them just as you were exacting with me *EchRB* 94:13 [ref. to עוללת Lam 1:22]; *EchR* ib.; *EchRB* 75:17; הן <ד>את מדקדק את מדקדק עד תהומה wherever you are exacting, you are exacting to the abyss *VRG* 618:4 // *PRK* 148:9; מדקדקין בהון *EstR* 6c(8) [expl. מעולל Is 3:12]; b. in observing commandments: מדקדק במצוותא סגין he was very exacting in observing commandments *Ber* 4b(20); לא תדקדק *Pea* 16c(15) [expl. לא תעולל Dt 24:21]

דקודמוי adv. **day-before-yesterday** (< יומה) קדום ↓; דקודמוי; SA מדקמוי ST Gen 31:5(Var), מדקמוי ib. 2(Var)) דקודמויי *FPT* Gen 31:2[05; H שלשום]; *ib.* 5; דקדמוי *TN* ib.; *ib.* Ex 4:10; 5:7; 8; 14; 21:29; 36; Dt 4:42; 19:4; 6

דקיק adj. **small, young, hectic** (↓√דקק; Sy דַּקִּיקָא LS 163) **1. small, young:** a. as adj.: sg. בעיר דקיק small cattle *BM* 8c(51) // *BR* 302:6; בצל דקיק a small onion *Pea* 17c(21); pl. אילין דאודניהון דקיקין those whose ears are small *Ber* 12b(26) // *Kil* 31c(40) [↓דקדיק]; *Dem* 22b(62); *Šab* 7d(43); *Šeq* 45d(45); *Suk* 53c(40); *Beṣ* 61a(21); *Meg* 71a(24); *BQ* 5c(40); שרי עקר פוגלין רברבין ושתיל דקיקין he began to pull out large radishes and plant small ones *BR* 761:4; *VR* 575:5; b. as noun: pl. דאית עלוי טרחו ודקיקין he is saddled with a burden and young children *Proc* 557:9; מהו דיימרון דקיקייא לרברבייא what (is the law) if the younger ones say to the older ones? *BQ* 5c(46) // *Švu* 37d(36); באילין דקיקתא *Giṭ* 47c(9); **2. hectic** (of fever; ↓דקיקה): אשא דקיקה *Am* 17:31; *ib.* 1 [cf. Sy אשתא דקיקתא PSm 937]

דקיקה, det. **דקיקתה** n.f. **hectic fever** (↓ דקיק mng. 2; SA דקיקתה ST Dt 28:22 [H חרחר]) sg. דקיקתא *Am* 2:12; דקיקתא{ר}<ד> *AmGen* 5:1
J. Naveh in Sok, Arameans 86+.

דקל, det. **דיקלה** n.m. **palm tree** (CPA דקל LSp 48) sg. דיקלא קאים the palm tree is standing *Er* 19a(36); *ib.* 41; סליק לדיקלא he went up a palm tree *BM* 7d(64); *San* 18b(7); בריש דיקלא at the top of the palm *BQ* 5b(61); pl. דקלין דתמרין date palms *TN* Ex 15:27 [H תמרים]; *ib.* Num 33:9; *Švi* 33d(42); בריש דיקלי *Ber* 7b(49); *ib.* 50; 7c(9); דיקליא דבבל the palms of Babylonia *Yev* 15a(13) // *Ket* 29a(39); *Švi* 36c(52); *RH* 58a(18)
Löw, Flora 2:316+.

דייקלר ↓ דקליד

דקן, det. **דיקנה** n.m. **beard** (↓ זלדקן; SA דקן Ham 456:51) sg. בדיקנה *TN* Lev 13:29 [H בזקן]; דקנה *ib.* 30; 14:9; דקני *BR* 838:4 [in obscure prov.]; דקניהון *TN* Lev 19:27; דקניכון *ib.* 21:5

דקק ↓ דקק

דקק vb. **to crush** (↓דקיק, דקדיק; Sy דַּקְדֵּק, דַּק LS 163, MH דקדק Moreshet, Lex 136) Pe. ודידק *TN* Ex 30:36 [H ושחקת]; pass.part., sg. דקיק *ib.* 16:14 [H דק; ST ib.: דקיק]; Lev 13:30; דקיקה *ib.* 16:12; pl. דקיקין *ib.* Gen 41:6; דקיקן *FPT* ib. 23[05]; שבלייה דקיקתה *TN* ib. 27
Pal. **to break into pieces:** הן דאת מחי את מדקדק wherever you smite you break into pieces *PRK* 148:9 // *VR* 618:4

דקק ↓ דקקה

דקר vb. **to pierce** (Sy דקר LS 164) Pe. ודקר *TN* Num 25:8 [H וידקר]; *FTV* ib.; מדקריניה *EchR* 67:4

דָּר n.m. **generation** (CPA דר LSp 43, SA דר Ham 445:44+) sg. *TN* Gen 50:23; *ib.* Ex 34:7; Num 14:18; Dt 32:7; לית בבל ההן דרא כשר אלא את ופינחס the only proper people in this generation

are you and Phineas *San* 23b(35); *ib.* 28b(37); דרא דמבולא the generation of the flood *BR* 266:9; *ib.* 322:7; *RuR* 20:129; pl. דָּרִין *FPT* Gen 4:15[02]; *Ber* 13d(57); לדרי דרין *TN* Ex 3:15; *ib.* 32:25; *PRK* 52:13; לדריהון *TN* Lev 7:36

דרג, pl. **דרגין** n.m. **step, ladder** (SA דרג Ham 491:166) sg. חות דרג וסב איתא{נ} go down a step and take a wife *Qid* 65d(40); pl. בדרגין *FPT* Ex 20:26[06; H במעלת]; *TN* ib.; *FT* ib.; הדן סטוה ודרגוה this stoa and its steps *Naveh* 17:3

דרגש, det. **דַּרְגְּשָׁה** n.m. **couch** (Sy דַרגוּשתָּא LS 165) sg. דַּרְגְּשָׁא *FPT* Gen 47:31[04; H המטה]; *TN* ib.; *ib.* 48:2; 49:1; 2; Dt 6:4; דרגושה *FTN* Gen 47:31

דרד vb. **to remove ashes** Pa. וידרדון *FTV* Num 4:13 [H ודשנו]; למיד{ו}<ר>דה *ib.* Ex 27:3 [H לדשנו]

דרדס n.m. **a foot covering made of wool or linen cloth** (unclear origin) pl. דרדסין *Kil* 32d(2) [expl. מנעלות הפינון Mib. 9:7]; ואלבושוני דרדסאי dress me in my foot coverings *BR* 1286:1 // דנרסי[!] *Kil* 32b(9); על מנת לחתבו מיעבדיניה דו{דד}<רד>סין in order to cut it to make foot coverings out of it *Or* 63a(4); of wool: דרדסין דעמר *Kil* 32d(11); *ib.* 40; of linen: דרדסין דביתן *ib.* 12; 40

Löw, Lehnw 217.

דרדר n.m. **a thorn** (*Centaurea*; CPA דרדר LSp 48, SA דודר ST Gen 3:18) pl. וכובין ודרדרין *TN* Gen 3:18 [H וקוץ ודרדר]; *ib.* 4:16; *FT* ib.; חקלוון דכובין ותקלון דדוד{ו}רין fields of thorns and fields of thistles *PRK* 197:5

Löw, Flora 1:406+; AuS 2:316+.

דרה, det. **דרתה**, pl. **דרין** n.f. **courtyard, dwelling** (↓√דור; CPA דרא LSp 43, SA דרה Ham 465:200, pl. דירבאתה ST Ex 8:9, דאריה ib.Var) **1. courtyard:** sg. נסביה ויהביה בתדא דרא he took him and put him in a courtyard *EchR* 44:14; דרא יקיד{ת}א a burnt courtyard *ŠR* 20b(1); דרת משבנא *TN* Ex 27:9 [H תצר המשכן]; דרתה *ib.* 35:17; Num 4:26; *BB* 13b(42); *ib.* 52; דרתיה דר' חמא בר חנינה *Šab* 8a(36) // *San* 28a(44); *Šab* 7d(43) // *Beṣ* 61a(21); *Yev* 6b(39); *EchR* 84:6; *KohR* 9b(33); pl. דרי<ה> *TN* Ex 8:9; ה{ה}ין דרייא דאדעא דישראל *Er* 18d(20) // *ib.* 23d(60); **2. dwelling:** pl. נפל בייתיה דרייה עלוי if (a man's house) falls, the dwellings (of his tenants) are on him (i.e. his responsibility) *Šab* 17d(4); *BM* 12c(14)

On the pl. form, v. Lieb, YK 215+.

דרוג, pl. **דורגין** n.m. **one who accompanies, member of retinue** (< δροῦγγος Lehnw 194) pl. ובל דורגין דידיה all the members of his retinue *Hor* 47a(44) // דרגון[!] *San* 20a(6); *Kil* 32b(49) // *Ket* 35a(55) // דרגין *KohR* 24b(23)

Eps, Tarbiz 6(1935):38.

דרום n.m. **south, southern region** (↓דרומי; CPA דרום LSp 48, SA דרום Ham 523:138) **1. south:** *TN* Num 34:4; דרומה *ib.* Gen 24:62; Ex 38:9; Num 13:29; *BR* 393:7 [≠ ↓שמאל]; האנחמית זהרה זקיף לדרומה behold, if you saw the moon pointing to the south *SYAP* 36:9 [≠ צפון]; *ib.* 14; 17; **2. Darom, the southern region of Palestine around Lydda:** אול לדרומא *Nid* 50c(61); *Ber* 12a(13); *Pea* 16c(51); *Beṣ* 60c(60); רבנן דדרומא *MQ* 82d(20); *BR* 830:5; *ib.* 1144:2; *Tan* 66c(44); באילין קרייתא דדרומה in those villages of the Darom *Ber* 12d(39)

On mng. 2, v. J. Schwartz, Jewish Settlement in Judea, Jerusalem 1986:33+ (Heb), w. prev. lit.

דרומיי adj. **southern, southerner** (↓דרום) a. adj.: 1) general: sg. סיטרא דרומיה the southern side *TN* Ex 36:23; *ib.* 38:9; תחומא דדומיא the southern border *FTV* Num 34:3; בסימה דרומיה southern vinegar *Pes* 29d(36) [expl. חומץ האדומי Mib. 3:1]; רבנן דהבא או רבנן דרומייא the Rabbis here or the southern Rabbis *Ber* 5b(35); *ib.* 36; 2) w. PN: ר' יהושע דרומיא *Ḥal* 57b(47); *Šab* 12c(40); *Er* 19b(29); *Suk* 54d(38); *Švu* 37b(53)[!]; ר' יעקב דרומיא *Ber* 6b(57); *Suk* 54b(50); *Yev* 2c(31); *Naz* 57h(23); ר' לעזר דרומיה *Pea* 20d(39); ד' פס דרומיא *Tan* 68a(32); שמלאי דרומיא *AZG* 41d(47); b. as noun: pl. הדא מסייעא לדרומיי דדרומיי אמרין that aids the southerners, for the southerners say *Pes* 32a(56); *ib.* 34d(36); *Ter* 41d(13); *Tan* 69b(60); דרומאיי ליבהון רכיך the southerners' heart is soft *Tan* 66c(49); *ib.* 45; 48; *MŠ* 54d(29); *Pes* 34d(38); *ib.* 43

דרוש n.m. **one who gives public exegetical lectures, a darshan** (↓√דרש *qāṭōl*-form; MH² הדרושות *BR* 34:6) sg. *ŠviV* 36d(4) [in a list of communal functions] // *Yev* 13a(13)[!]; *BR* 1262:5; קליה דדרושא the *darshan*'s voice *Soṭ* 16d(41); אפוי דדרושא the *darshan*'s face *ib.* 42 // *VR* 191:4; *ib.* 5

Bacher, Term 2:43.

דרי vb. **to scatter** (CPA דרי LSp 48, SA דרי Ham 458:119) Pa. **to scatter:** דרי יתהון *TN* Gen 11:8; *ib.* 9 [H הפיצם]; ארדי *ib.* Lev 26:33; ידרי *ib.* Num 17:2; *TNGl* Dt 28:64
Itpa. **to be scattered:** ואדרון *TNGl* Ex 5:12; ואידרון חברייא the colleagues were scattered(?) *Šab* 5d(4)

דרי #2 vb. (unclear) Pa. והינון מדורין ומפקין they and take out *BR* 943:1
The rt. of this verb and its mng. are both uncertain. It cannot be connected (with MY ad loc.) to √דרי #2 to lift, bear (Jast 322) since this verb occurs only in TBA.

דריב n. (unclear) pl. עד דו תמן אחת דריבוי while he was still there, he lowered his ... *Šab* 8c(50)
The explanation proposed by Lieb, YK 113, to connect this word with Ar ضَرَبَ is linguistically impossible.

דרידא (unclear) לצלמא דרירא ליה *ŠR* 38c(7)

דרך n.m. **thresher** (↓√דרך) sg. דרכה *TN* Lev 26:5 [H דיש]

דרך vb. **to trample, tread** (↓דרך, דרך v.n.; Sy דרך LS 166) Pe. תדרכון *TN* Dt 11:25 [H תדרכו]; הוון דרכין הן דהוו מטמרין they trod where they cached (the corpses) *EchRB* 82:15
Af. **id.:** וההוא גברא יתיב מדדך that man was sitting and treading *MŠ* 55c(10); *ib.* 13: ויתי כקש מדרכין they tread on me like straw *SYAP* 18:3

דרך #2 vb. to **wait** Pe. דרכת עד דחסל she waited until (the judge) finished *PRK* 155:5 (cf. *VR* 635:5)

דרך v.n. **threshing** (↓√דרך; CPA דרך LSp 48) sg. בדרכיה *TN* Dt 25:4 [H בדישו]; דדכי{י}ה <ת>כשע *FTV* ib.

דרכמון n.m. **drachma** pl. דרכמונין *EchR* 131:4

דרמינון n. **preparation from rose oil** (< ῥοδόμυρον = ῥόδινον μύρον Löw, Lehnw 207) *Švi* 37b(31)
Löw follows Mussafia's conjecture (AC 1:284).

דרס (a/o) vb. **to tread, trample** (↓מדרס; SA דוס Ham 445:35) Pe. **1. to tread** (על, ב־): על פדקת צוארי מלכיהון תהוון דרסין you will tread on the joint of the necks of your enemies *TN* Dt 33:29 [H תדרך]; *FT* ib.; תדרס *TN* ib. 11:24; תדרוס *TNGl* ib.; *TN* ib. 1:36; הן דו דרס wherever he treads(?) *Yom* 38c(34) // *Meg* 75c(60); דרסין עלוי *BQ* 3d(19); *PRK* 145:6 // *VRVar* 666:4; **2. to trample** (+ obj.): דרוס כובה trample the thorn *BRL* 433:4 [// כבוש *PRK* 172:2]
Moreshet, Lex 137; for an alt. interpretation of PT *Yom* ib., v. Albeck, MY 1095:1.

דרש n.m. **homiletical interpretation** (↓√דרש) pl. לא יחס{ס}<ש>דונך כותאי דאת מקיים דרשיהון won't they suspect you of being a Samaritan, because you substantiate their interpretations? *Yev* 3a(32)

דרש (a/o) vb. **to interpret, expound, lecture** (↓מדרש, דרוש, דרש; SA דרש LOT 3/2 118:16, MH דרש Bacher, infra) Pe., a. w/o obj.: 1) general: כיון דחסיל מן דרש when he finished lecturing *VR* 753:2; ושמעון קליה דר׳ לוי דרש they heard PN lecturing *RH* 59b(28) // *San* 20b(25) // *PRK* 345:9; עקיבה רבך לא הוה דרש כן PN, your teacher, did not interpret this way *Ḥag* 77b(25); *ib.* 43; דלית אתון דרשין כר׳ נחמיה you do not interpret like PN *Yev* 3a(34); *MŠ* 56a(36) // *Šab* 9b(64); 2) in public: כד דרשה ר׳ שמלאי בציבודא *Pea* 21b(2); *Šab* 14d(29); *Beṣ* 60c(59); *MŠ* 55d(60) // *BR* 257:8; 3) in the synagogue: ר׳ מאיר הוה יליף דריש בכנישתא דחמתא כל לילי שובא PN used to lecture in the synagogue of GN every Friday night *Soṭ* 16d(38); *VR* 753:2; *Tan* 64a(45); 4) in the academy: ר׳ אחא דרש בבית מדרשא *ib.* 64; *Ḥag* 77b(20); *Šab* 13c(60) // *Hor* 48c(48); 5) w. aux. verb: a) √יתב to sit [cf. *BR* 1262:5; *Hor* 48c(32)]: ר׳ מאיר הוה יתיב דריש *Ber* 4b(33); *MQ* 83c(38); *Qid* 64c(36); *AZ* 41d(47); *BR* 84:6; *PRK* 188:10; *VR* 132:2; *ib.* 191:1; b. √עלל to enter: עאל ר׳ יוחנן ודרש לון *Švi* 38c(63); *Suk* 55a(50); *Beṣ* 60a(49); *BR* 304:8; *ib.* 712:2; *VR* 807:2; *PRK* 191:8; *ib.* 345:9; b. w. obj.: 1) biblical quotation: a) of Jews: ר׳ מאיר לא ואת דריש בבקר בבקר *Ber* 7b(11); דרש קציד ורבנן דרשי קציר *Pea* 18a(51); *Tan* 65b(2); *Hor* 46c(55); דהוון דרשין בשעריך בשעריך *Pea* 21a(46); *Ket* 29d(52); *Naz* 55a(10); *San* 19a(36); *Hor* 46c(55); b) of non-Jews: דאינון דרשין חוצה החיצונה that they (i.e. the Samaritans) interpret חוצה (Dt 25:5) as "the external one" *Yev* 3a(30); *Pes* 27b(48); *AZG* 44d(51); *BB* 16a(2) [the gentile scholars]; *ib.* 5; 2) קרה biblical verse: לא מסתברא דדריש אהן קרייא it is unlikely that he expounds this verse *San* 24d(46); *ib.* 28b(15); קרי דריש *Pes*

34a(33); *ib.* 35; נדרוש להרין קריא חלת אפין **I will** interpret this verse in three ways *BR* 550:1; 3) פסוק biblical verse: דהוון כולהון דדשין הדין פסוקא מילה (4 *Ḥag* 78d(21); *PRK* 23:4; 4) statement: ר׳ לוי הוה דרש מילתה תרתין אפין *VRQ* 391:4; 5) עובר case: ר׳ הוה דדש עשרין וארבעה עוברין בבילע ה׳ ולא חמל *Tan* 68d(38); c. w. qualification: הוה דרש להון להלכה ואינון סברין לעובדא he expounded to them in theory, and they thought (it was) in practice *Beṣ* 61b(11); *ib.* 12 Bacher, Term 2:41+.

דשן vb. **to remove ashes** (< BH דשן HAL 224) Pa. למרשנא יתיה *TN* Ex 27:3 [H לדשנו]

דשש vb. **to neglect, not pay attention, crush, pound** (Sy אַדֵּשׁ [√ דשׁ af.] to be silent, neglect LS 169) Af. **1. to neglect, not pay attention:** סבא סבא אכול ואדיש רכלביא אכלין ומרשין old man, old man! Eat and do not pay attention! For dogs eat and do not pay attention *Pea* 15c(48) // *Qid* 61b(37); **2. to crush, pound:** אדש{י}<ו>ן *FTV* Num 11:8 [H דכו] Correct JPA etym. suggested in PSm 44, s.v. אדש.

דת n.f. **faith** (< Per *dāt* Nyberg, Manual 60; Sy דָּתָא LS 169) sg. כרת משה ויהדאי according to the faith of Moses and the Jews *JMP* 8b:10; *ib.* 1r:21; 24:20

דתה, pl. **דָּתִין** n.m. **grass** (BA רתא KBL 1067) pl. דָּתִין *FPT* Dt 28:23[04]; *TN* Gen 1:11 [H דשא]; *ib.* 12; *FTP* ib.; *TNGl* Lev 26:19; *ib.* Dt 28:23

ה

הא interj. **behold, here is, but** (↓ דהא; CPA הא LSp 48, SA הא Ham 450:39, הא MH MMŠK 5:11) **1. behold:** a. general: הא חמוך סלק *TN* ib. 38:13 [H הנה נא]; הא כען ידע אנא *ib.* 12:11 [H הנה חמיך עולה ידעתי]; 27:6; Ex 10:4; Lev 10:19; Dt 30:19; הא רב הונא לבר behold, PN is outside *Kil* 32b(31); *Šab* 14d(23); *RH* 58b(25); *Yev* 13c(29); *San* 22b(12); הא שרי ושביק לך behold, you are forgiven *VR* 126:3; *PRK* 39:8; **3. here is:** הא אנא *TN* Gen 37:13 [H הנני]; הא אתר מזמן לווחי *ib.* Ex 33:21 [H הנה אתי מקום]; Num 14:40; Dt 13:4; הא אגריך here is your pay *BR* 448:3; הא אילפא אייתי נהרא here is the boat. Bring the river *Giṭ* 49a(26); **3. but** [MH הא Jast 328]: מן בגין דו סבר בכלי הא אין לא סבר בכלי שבות since he thought (that he did the act) with a utensil (it is forbidden); but if he didn't think that (he did it) with a utensil it is (only considered) *šĕvut Pes* 33b(40); *RHG* 59d(17); *Giṭ* 47c(19); *Naz* 57a(21); **4.** to indicate that the following statement was mentioned previously: *Ber* 3a(1); *Pea* 20b(57); *Ter* 44b(11); *Suk* 52b(63)[!]; *Hor* 45d(51)[!]

On mng. 4, v. M. Assis, Tarbiz 46(1977):57.

הילך ↓ הא #2

הא n. **he, fifth letter** (Sy הא LS 169) הא חמשה *he* (has a numerical value of) five *Šab* 9b(62) // *BR* 683:10 // הי׳ *PRK* 191:4; לא מחמנעין רבנן דרשין בין הא לחית the Rabbis do not hesitate to interpret (words by interchanging) *he* and *ḥet* *Šab* 9b(64) // *MŠ* 56a(36); הי בריש{י}<ה> דתיבותא *he* at the beginning of the word *PRK* 181:12; כ׳ מלין דקרין הי בסוף תיבות׳ ולא כתב׳ twenty words in which we read *he* at the end of the word and do not write (it) *MPDam* Gen 27:3

Nöld, Beitr 126+.

הָא **interrogative particle** (BA ה־ KBL 1067) *FPT* Gen 4:9[02; voc]; *ib.* 8:8[04]; 38:26[04]; Num 20:10[23]; *TN* Gen 8:8; *ib.* Dt 8:2; *FTV* Gen 18:17; *ib.* Num 20:10

האופי, det. **האופיתה** n.f. **breath(?)** (Sy הוּפָא LS 174) sg. נשמה זה האופה(Var האופי) רברייתא אמרין האופיתיה טבא the soul is breath, as people say: His breath is good *BR* 133:1

D. Simonsen, MGWJ 45(1901):361+.

האינון pron. **those** (< הא אינון; ↓ הינון) אומייא ביומיה; [H ההם] ההינון those nations *FTV* Dt 29:17 האינון in those days *TN* Gen 6:4; *ib.* Ex 2:11; 23; Num 9:7; 24:23; Dt 17:9; 18:9; 19:17; 26:3; 28:65; 29:17; *TNGl* Num 16:14

האסטו interj. **be it!** (< הא + ἔστω GLLT 50) *Švi* 35a(40) // *San* 21b(7)

הבהב vb. **to parch** (MH הבהב Moreshet, Lex 139) Quad., pass.part. מהבהב *FPT* Ex 12:9[23; H נא]; *TN* ib.; *FTV* ib.; *TN* Lev 2:14 [H קלוי]; מהבהבה *PRK* 108:3 [expl. נא Ex ib.]

הבל n.m. **air, vapor** (Sy הֶבלָא LS 170) pl. בהבלייה *TN* Dt 28:29 [H באפלה]

הגי vb. **to think, study** (↓ הגיין; SA אגי Ham 588:291, ST Lev 24:11) Pe. וחהוון הגיין *TN* Dt 6:7 [H ודברת]; *ib.* 11:19; *FTV* ib. 30:14; ר׳ לעזר ביר׳ שמעון מהגי באורייתה סגין PN deeply meditating on the Torah *BerG* 9a(42); מיהגי *ib.* 39; 41

Kut, SGA 54.

הגיין n.m. **thought** (↓ √הגי; Sy הֶגיָנָא LS 170) sg. הגיין ביש evil thought *TN* Gen 6:5; *ib.* 8:21; Num 11:1

הדוסט n.m. **a type of shoe** sg. הרוסטא *Šab* 8a(11) [≠ סנדל מסומר]

Löw, Lehnw 220.

הדיוט adj. **common** (< ἰδιώτης Lehnw 220; Sy הֶדיוֹטָא LS 171) sg. אתר הדיוט a common place *TN* Gen 28:17; *FTP* ib.; *TNGl* ib.; בר נש הדיוט a commoner *TN* Ex 30:32; גבר הדיוט *EchRB* 67:13 [≠ מלך]; pl. הדיוטין *TN* Dt 28:13; *ib.* 44

הדייה n.f. **sprinkling** (↓ √נדי, אדייה) sg. מי הדיה *TNGl* Num 19:20 [H מי נדה]; הדיא *FPT* Num

19:9[23]; *ib.* 13; 20; 21

הדיר adj. **distinguished** (Sy הדִירָא LS 172) sg. *FPT* Ex 15:11[19; H נאדר]; *TN* ib.[!]; הרירא *ib.* 6

הרך, הלך, הלוך, איליך, אילוך pl. pron. **that, those** (BA רך KBL 1065, CPA הלוך, הליך LSp 49; cf. MH אילו) sg. להרך ימה to that sea *BR* 34:1 [expl. רכים Ps 93:3]; הרך עומרה that *'omer PRK* 144:3 (v. Var); pl. אילוך עמה those people *BerV* 13b(30); *MQ* 81d(42); *SoṭG* 19a(29); *BME* 8c(52); אילוך אתרוגייה those etrogs *VRV* 859:5; אליך תאינייה those figs *BR* 650:1; אליך רינרייה those dinars *BME* 9c(48) [// אינון פריטייא *Qid* 61a(6)]; הלוך פול>לרייא those *follarions VR* 857:5; הליך עמא *PRK* 128:7; *ib.* 10; 11

Kut, SGA 31.

הדס n.m. **myrtle branch** (BH הדס HAL 229) sg. *FPT* Lev 23:40[06; H ענף עץ עבת]; *TN* ib.; מובלא הדס לפלטין to carry a myrtle branch to the palace *Ber* 2d(58); מבחרין הדסה cutting down the myrtle branch *Suk* 53d(2); *ib.* 3

Löw, Flora 2:257+.

הדס vb. **to praise with a myrtle branch** (denom. הדס↓) Pa. והוה מהדס קומי כליא he used to praise before the brides *Pea* 15d(31) [rdg. of E. Fulda; Ms.L: מקלס]

On this rt., v. Lieb, TK, 9:16, n. 2.

הדף vb. **to push** (H הדף HAL 229) Pe. הדף יתי' *TNGl* Num 35:20 [H יהדפנו]

הדר, det. **הַדְרָה** n.m. **beauty, glory** (Sy הֲדָרָא LS 172) sg. וְהַדְרָךְ *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib.; *FTP* ib.; הדרה *FTV* Dt 33:17; *TN* ib.; בהררא דאוריתא in the glory of the Torah *MŠ* 55c(27)

הדר vb. intr. **to return** (< TBA; corrupt in JPA; substitute √חזר↓ in all instances) Pe. לא תהדור בך *Ket* 25b(52); תהדר *TNGl* Gen 15:12; היא הדרא ואזלא *KohR* 26a(6)

Af. tr. **to return:** ואהדריה *ib.* 19c(33)

Lieb, Scholem Vol 165].

הַהוּא, f. ההיא, pl. ההינון, f. ההינין pron. **that one** (CPA הו, הי, האי LS 49, SA ההוא Ham 450:49) sg. m. הַהוּא *FPT* Dt 27:11[04]; *Bik* 65c(48); ההו *Naveh* 70:15; אהו *AZ* 45a(27); הו *San* 26b(13); להוא *Tan* 63d(19); f. ההיא *Pes* 27c(31); היי *Ket* 26c(54); אהי *AZG* 41d(64); כיי *Soṭ* 16b(56); pl. m. ההינון *FTV* Dt 29:17; בהינון *RH* 58a(53); האינון *TN* Num 9:7; כאינון *Švi* 34d(4); f. כהינין *Tan* 67d(12);- a. as a substantive: m. עם ההוא אנא בעי מייתי מירון I want to come and bring a lawsuit against that one *Ned* 41c(32); חזר ביה ההוא that one retracted *BM* 9c(56); *BRV*^{60} 154:3; ההוא דעיליתא that one in the upper story *Ter* 45c(53); ההוא דטען that one who lifts up *Soṭ* 21d(51); *Ber* 2b(32); *Qid* 64a(37); *BR* 36:6; f. ההיא ילפה מן הרא that is learned from this *Er* 20d(61); ההיא שטף נהרא the river washed that one away *Šeq* 50c(49); ההיא רתנינן לבתרה the one we learned afterward *Dem* 23a(28); כההיא *BB* 16b(61); כיי רתנינן תמן *BQ* 5a(27); *Ket* 34a(21); *Qid* 62d(20); b. as an adjective: sg. גברה ההו *Naveh* 70:15; אתרא ההוא that place *TN* Gen 32:3; *ib.* Lev 22:30; Dt 1:19; תרעא ההוא that gate *RH* 58b(14); פונדקייה ההוא that innkeeper *BR* 1145:1; גבר↓] ההוא גברה mng. 2.b]; f. בשעתה ההיא *TN* Dt 2:34 [H בעת ההיא]; *ib.* Gen 2:12; Lev 7:27; היי שעתא *Ket* 26c(54); ההיא מסנתא that basket *Dem* 21d(54); *Yom* 43d(21); *Tan* 66d(3); pl. אומייה האינון those nations *TN* Dt 29:17; *ib.* Num 24:23; f. כהינין פלגווחה like those disputes *Šeq* 50d(25)

Dalm, Gr 112+. In Targumic texts, this word always follows the noun whereas in non-Targumic texts it always precedes it [cf. הדן, s.v. דן]. The synagogue text quoted above is thus quite exceptional.

אהן↓ ההן

הוּא pron. **he, it** (אהנו↓, ההוא, מהוא; CPA הו LSp 49, SA הוא Ham 450:48) *FPT* Gen 32:19[03; voc]; הו *Ned* 41b(56); enclitic forms: רו (= רהוא) *Ket* 30c(43); וו (= והוא) *San* 29b(17); כרו (= כר הוא) *Pea* 15c(37);- a. in nom. phrases: 1) subj.: לית הוא רשיי he does not have the right *TN* Dt 22:19; לית הוא מינון he is not one of them *Ber* 8a(12); *MQ* 83a(33); *Nid* 50d(32); 2) pred.: ואם תר הוא אנא הוא if he is one, I am he *PRK* 191:5; אילין רחכ{י}מין ליה אמרין הוא הוא ומנהון *BR* 330:4; אמרין לית הוא הוא those who knew him said: He is the same (lit. he is he). Some said: He isn't the same (lit. he isn't he) *ŠR* 35c(12); 3) copula: מה הוא אנה הוא אלהיה; [מה משכרתך H] אגרך *TN* Gen 29:15 [אנכי האל אלהי אביך H] דאבוך *ib.* 46:3]; Ex 4:2; ה' חר הוא *ib.* Dt 6:4; *Ber* 3b(17); מה הוא דין *Yom* 44d(42); אגרא וקרן קרן הוא the profit and the cost price are the cost price *MQ* 81c(60); *Giṭ* 45c(58); *San* 20d(13); *AZ* 39b(20); *BR* 999:6; b. in verbal phrases: 1) w. pf.: הוא קשיתה והוא קיימה he asked it, and he answered it *Ter* 45b(18); הוא הוה *Pes* 35d(58); ולמה לא מניחיה הוא why didn't he

(himself) ordain him? *Tan* 68a(25); 2) w. imp.: דייעול הוא ומרליה לטמיון that he and his property should enter the treasury *Ned* 41c(34); 3) w. part.: לאימיה הוא חכם he "knows" his mother *MŠ* 55b(52); פשט הוא לן he explains (it) to us *Yom* 38c(11); *BR* 689:5; *VR* 635:5; 4) w. inf.: וההוא גברא ליח הוא מחי that man will not live *Tan* 66d(8); ולית הוא מהיימנתי he will not believe me *Ḥag* 77d(56); *MQ* 81c(60); *Yev* 24b(54); c. in casus pendens: עור הוא איח ליה he is also of the same opinion *Soṭ* 18a(45); d. in cleft sentences: ההוא גברא הוא רחשב מיתי לעשרה יומין it was that man who thought to come in ten days *Suk* 55b(19); אבא הוא דלקה it is my father who received lashes *Yev* 15a(35); ולא את הוא דגרמת לנפשך wasn't it you who brought it upon yourself? *PRK* 145:5; *ŠR* 20a(20); *ib.* 30c(10); הוא דו אמ׳ *Šab* 4a(39); *Soṭ* 20a(34); *Nid* 50c(7); *BR* 912:3; *ib.* 1134:2

For add. exx. in PT, v. CTY 2:29+.

הואיל conj. **since** (MH הואיל Jast 336) הואיל וכרכה רטדם במתנתה דיהבת לה since the city of Sodom is among the presents which I have given to him *TN* Gen 18:17; *FT* ib.; הואיל ולא זכינן ביה בחיוי since we did not give him alms in his lifetime *Pea* 21b(13) // *VR* 794:2; *Ber* 10b(37); *PeaSe* 21a(3) // *Er* 20d(16); *Dem* 22a(25) // *Tan* 66c(10); *Beṣ* 61b(34)

הוגן n.m. **young camel, dromedary** (< הוגן (גמל), εὐγενής; Sy הַוגנָא LS 171) pl. הוגנין *Ḥag* 77a(37)

הוד n.m. **glory** (H הוד Jast 337) sg. הודך *FPT* Gen 35:9[03]; קרני הודא rays of glory *SYAP* 11:11; הוריה דסיוון the glory of Sivan *ib.* 38:10

הודייה n.f. **thanksgiving** (< MH הורייה) sg. *FPT* Lev 22:29[06; H תודה]

הוהר n.m. **net to trap fish** (< Akk *ḫuḫāru* AHw 353; TBA אוהרא Jast 23) sg. הוהרא שרי מיעברינה במועדא לצור בה רגים במועדא it is permitted to make a net on the intermediate days in order to catch fish on those days *MQ* 81b(5)

N. Waldman, JANES 6(1974):125

הוי vb. **to be, exist, happen** (↓איח, מה דיל-; CPA יהא, הוי LSp 49, SA הוי, יהי GSA 217+) Pe., pf. 1sg. הווינא *TN* Ex 10:29; הוינא *Mas* 48d(31); 2m. הוית *BM* 8c(34); הויתה *Beṣ* 62a(14); f. הויית *TN* Gen 24:60; *Šab* 7d(57); 3m. הווה *BR* 814:1; הבה *MQG* 81b(20); f. הוות *Soṭ* 19a(28); הבת *FPT* Gen 31:8[05]; 1pl. הווינן *TN* Ex 16:3; 2m. הוויתון *PRK* 149:11; 3m. הוון *Ket* 28d(49); f. הוויין *TN* Gen 29:17; *Tan* 67a(44); imp. #1: 1sg. אהוי *TN* Dt 31:23; נהוי *FPT* Gen 38:23[04]; 2m. תהווי *BR* 712:4; 3m. יהווי *TN* Num 29:8; יהבי *ib.* Gen 9:11; f. תיהווי *ib.* Lev 22:6; 1pl. נהוי *ib.* Gen 44:9; 2m. תהוון *Švi* 37c(17); 3m. יהוון *TN* Gen 49:27; f. יהוויין *ib.* 41:36; imp. #2: 2m. תהי *Šab* 5c(57); תי *MQ* 82d(63); 3m. יהי *Naveh* 26:1; ייא *Tan* 68c(16); f. תהי *Naveh* 30:4; 2m.pl. תהון *BerSe* 12a(44); תון *Kil* 31c(40); 3m. יהון *BR* 1002:8; ייאון *Ḥal* 58a(5); f. יהיין *FPT* Gen 30:38[05]; imper. 2m.sg. הווי *TN* Num 22:6; f. הוי *Yev* 9b(2); 2m.pl. הוון *Yom* 40d(31); הוו *Naz* 54d(14); inf. למהווי *TN* Dt 4:20; w. suf. למהוון *TNGl* Gen 22:14; למהוויין *FPT* ib. 30:41[05]; part. m.sg. הווי *TN* Dt 32:29; f. הויה *BR* 247:4; m.pl. הויין *BB* 16b(45); f. הויין *Qid* 61c(8);- **1. to be:** a. general: הוא הוה it was he *Pes* 35d(58); *Tan* 67d(37); *Ḥag* 76c(46); *BM* 8c(25); הוא הוה חמוי הוא הוה רביה he was both his father-in-law and teacher *Naz* 56a(11); *VR* 689:1; אילו הוון תריי if they were two *Šab* 3b(4); הוינא כר הוינא ברם כרון ליח אנא I was when I was. But now I am not *ŠR* 3b(4) [expl. הייתי Eccl 1:1]; *Kil* 32b(40) // *Ket* 35a(47); לא הוינה כמיסת I wasn't worthy *TN* Gen 20:16; b. used impersonally: 1) alone (only הוה): ולא הוה תמן חורנין there weren't others there *Ḥag* 76c(46); הוה תמן סבין נהירין there were old men there who remembered *Tan* 68d(40); לא הווה איח בני נש רילעון באוריתא there weren't people to study the law *Šeq* 49b(30); איח הוה [↓איח usage c.1]; 2) w. ל- to have: הוה ליה מאה תאנין he had 100 figs *Dem* 24c(38); פילפלין הוה ליה בגווה he had peppers in it *Beṣ* 60d(2); הוה ליה ספרין he had books *MQ* 81b(20); *Ber* 4c(20); *Mas* 52a(48); *Yom* 39a(7); *BQ* 4a(63); *VR* 555:1; כל מה דהוה ליה *ib.* 784:5; לא יהא לך רשו you will not have permission *KohR* 9c(17); לבריה לא יהוי אסו his son will not be healed *TN* Gen 3:15; *AmGen* 6a:1; *Naveh* 17:3; c. w. fol. inf.: 1) מה הוה מיזל ליה: should he have gone away ...? *Ber* 5c(43); מה הוה מימר לון what should he have said to them? *Dem* 23c(59); *Ket* 31a(3); *BB* 17c(62); *San* 21b(29); ולא כר׳ ישמעאל הוינא מקבלה עלי I cannot accept upon myself like PN *Pea* 15c(43); 2) הוה מה הוה ליה מימור ליה: ל- what should he have said to him? *Kil* 32a(50); *Yom* 45a(34); *Naz* 51c(17); d. w. fol. part. in compound tenses: 1) pf.: כל מן דהוה אכל מנה everyone who ate from it *TN* Gen 2:9; *ib.* 43:16; כל מאן דהוה מובד מילה anyone who lost something *Tan* 66d(62); אילו

תנא לא הוה מייתי if he had learned, he wouldn't have died *MQ* 82d(48); יתבין הוון they were sitting *Ket* 28d(49); ברתיה הוות ממשכנה his daughter was held as a pledge *BM* 11d(36); 2) imp.: יהי מאיתי בסוף ביש he will die a terrible death *BŠ* 2:4; תהא מודע לי inform me *VR* 578:1; לא תהי עביד כן don't do so *Šab* 5c(57); דיהווי עלל באשתה ונפק באשתא so that he will enter and go out of the fire (unscathed) *AmGen* 6c(9); 3) imper.: הוי שלח סנדלך remove your sandal *MQ* 82d(64); הוי ידעה know! *Qid* 64a(48); הוון רכירין תנייי בכל אתר הוון learn everywhere (in the Mishna) *Yom* 40d(31); 4) inf.: למהווי מדמיין לרינוי דפרעה to be similar to Pharaoh's laws *TN* Gen 44:18; למהוי מהלכין ביממא to walk during the day *ib.* Ex 13:21; Dt 25:13; e. in var. phrases: 1) זמנין דהוי כה וזמנין דהוי בה sometimes the case is *Pea* 17a(16); 2) הוי צורכא מתני חמן it is evident that it is necessary to learn there *Kil* 28d(21); *MŠ* 52c(42); *Šab* 6d(43); *Meg* 74d(40); *Yev* 12d(28); **2. to exist:** ועתיד למימר ליה הווי ויהווי he will eventually say: Exist! And it comes into being *TN* Ex 3:14; כמה דבר נש הוי הוא חלים as a person is, he dreams *MŠ* 55b(42); **3. to happen:** וכן הוות ליה so it happened to him *Ber* 5c(38); *Švi* 38d(23); *BR* 45:1; *ib.* 941:1; *Šab* 15c(43); *ŠeqG* 49b(16) [Ms.L: ומטחיה]; **4. w. ב־ to treat/deal with:** הכין הוה ר׳ יונה אבוך הוי בה PN, your father, treated it this way *Tan* 63c(51); *Ter* 41d(11); *Šab* 11d(40); *Er* 25b(34)[!]; *Pes* 29c(46); *Beṣ* 62c(9)

For add. exx. from PT, v. CTY 3:146+. The form הווינא replaces the expected הוית which never occurs in JPA. (The exx. quoted in Dalm, Gr 353 are either corrupt or from writs.) Note that it is used for f. also (e.g. הווינה רחימה *FPT* Gen 29:33[05]) which contradicts Kutscher's suggestion (Studies, 76 n. 29) that this is a pass. form. Bacher, Term 2:47, suggests that הוי (in usage 1.e.2) is a shortened form of H הוי אומר. This should be rejected, since this usage occurs often in completely A context. Cf. CPA הוא LSp 49.

[הוך vb. **to go** (BA הוך KBL 1069, s.v. הלך) Pe. יהך *TNGl* Dt 20:8 [H ילך]

Prob. a corruption from TA; cf. Levy TW 1:128].

הון n.m. **sense** (↓להונ־; CPA הון LSp 49, Sy הֲוֹנָא LS 173) sg. עביד בהונך עד דלא תעבד דלא בהונך act while in your senses, before you act while out of your senses *PRK* 164:7 [expl. מהונך Prov 3:9]; הדין מסכינה הב הונך מיניה be careful of that poor person *VR* 791:8 [expl. האביון Dt 15:6] // *RuR* 140:191; הוונך לגדיך ואנה לאמריי (= הב) pay attention to your kids, and I to my sheep *SYAP* 37:33; כן תהפכון לבה והונה וכוליתה so you should upset his heart, his sense, and his kidney *AmGen* 6:13; *Am* 10:7 (partially restored); בהון מלא with full senses *JMP* 8a:8; *ib.* 20:5; 29:5; דנסיב הוני בגלל שופריה he took my sense away because of his beauty *SYAP* 16:14

Fl, TW 1:423+; Lieb, Greek 134; id., Tarbiz 20(1950):111; Friedman, JMP 1:144.

הורייה, det. **הורייתה** n.f. **decision** (↓√ירי haf.; MH הורייה Jast 341) sg. הורי{ו}<י>תיה דר׳ יוחנן הורייה והורייחא דריש לקיש לאו הורייה the decision of PN is a decision. The decision of PN_2 is not a decision *Giṭ* 44d(27)

הזו n.f. (unclear) sg. הדא הזו כד היא מניקה when the nurses *EchRB* 90:14

Perh. a corruption of חזירתא as in *EchRBub* ib.

החל n. (unclear) החל מן נוניה from the fish *Ned* 39c(55)

הי conj. **or** (< ה̄; CPA אא LSp 1, הי SA, אי LOT 3/2 143:110, and note) *Naveh* 70:10; *ib.* 11; 12

Sok apud Naveh 108.

הִיא pron. **she, it** (↓מיי; CPA הי LSp 49, SA היא Ham 450:50) *FPT* Gen 32:19[03; voc]; הי *TN* Ex 10:29; אי *Er* 21b(60); די (= דהיא) *Šab* 8c(12); a. in nom. phrases: 1) subj.: ליתי היא (= ליתי); כיני היא (= כיני); היכי הך היא (= היכי); הא היא במשכנא *TN* Gen 18:9 [H הנה באהל]; רבו היא it is an exceptional matter *Ber* 2d(59); שנייא היא it is different *Dem* 23b(56); היא הדא היא הדא *Švi* 38d(7); *Šab* 15b(5); *Yev* 12d(60); *BR* 680:4; 2) pred.: הדא היא *Yom* 45b(58); *BR* 805:3; 3) copula: טבא היא אורייתא the Torah is good *TN* Gen 3:24; מה היא דא *ib.* 26:10; Ex 34:22; Dt 1:25; והדא היא זעירתא this is the small one *Ket* 31a(13); *BB* 17a(51); *BR* 680:4; b. in verbal phrases: 1) w. pf.: עור היא לשוחרא דריינו אחאמרת this also was said concerning the discretion of the judges *Ket* 33d(50); 2) w. imp.: היא תלד she will give birth *TN* Gen 16:5; *Giṭ* 45c(53); 3) w. part.: עור היא צריכה it too is doubtful *Ber* 6b(1); *Yom* 40b(22); c. in cleft sentences: לא רוחא היא דנפקת מינהון wasn't it the air which went out of them? *Ḥag* 77a(39); היא דהוא אמר *BR* 1134:2

For add. exx. in PT, v. CTY 2:109+.

היידיל־ pron. **behold this/these** (etym. unclear) sg. הן הוא ההוא אחוך דאמרת אמ׳ לה היידילה where is that brother of yours that you spoke of? He said: Behold, this one *BR* 1145:3; היירילה אתי behold, this one comes carrying his dreams *ib.* 1017:5 [expl. הלזה Gen 37:19]; 939:12; 1067:3; והיירליה [את]עבד נשייא behold, this one became the Nasi *SanAs* 23c(41); *BQE* 4d(42); *BME* 11a(23); in var. corrupted forms in PT: האי ולא *Git* 46d(37); היי די ליה *San* 26a(43); *PesG* 32c(45); pl. והיידילון סלקין תשעין ושת ליטרין behold, these make 96 pounds *SanG* 19d(5); *ib.* 7; 25d(45)[!]; *Bik* 64c(56)[!] // *Tan* 67c(16)[!]

Lieb, YK 463; id., VR 878.

היידן, f. **הַיְידָה**, pl. **הַיְילִין** pron. **which one** (↓ דן; CPA הידן, הידא, הילין LSp 50, SA אידן LOT 3/2 194:17) *FPT* Dt 5:26[04]; אַיְדָא *ib.* Gen 31:39[03]; הַיְלֵן *ib.* Gen 37:30[04]; אֵילֵן *ib.* 2:19[02];- a. as adj.: sg. m. היידן ר׳ מאיר which PN? *Dem* 23a(28); *Qid* 63d(61); להיידן קרב אזלון ולא נצחון to which war did they go and not win? *BR* 1183:2; והוה ידע היי דין כיף מקורר מיא he knew which rock cools water *Šeq* 48d(29); *RH* 56a(53); היידה אומה ומלכו which nation and kingdom *TN* Dt 4:7; להיירה זאווי אזל יואב to which place did Joab go *BR* 1183:2; *EchRB* 69:9; בהיידא איסרטא אתיתא on which road did you come? *MŠV* 56a(18); והיידה מילה concerning what matter? *Mas* 51c(10); *Ket* 34c(46); pl. בהילן אפין with what countenance *FPT* Gen 37:30[04]; איילין רבנן *Ber* 5b(34); *Ket* 32d(51)[!]; b. as a substantive: sg. m. היידנו אמצעי *Er* 22c(60); הי דינו גנב והי דינו גזלן which one is a גנב and which one is a גזלן? *San* 26b(15); *RH* 56a(53); *Yev* 6b(17); f. והידא אמרה which one says that? *Šab* 15a(34); ויידא *Ber* 11b(11); *Soṭ* 18b(5); ולא ידעין היידא בשם גרמיה והיירא בשם ר׳ יהודה בן בתירא (we) don't know which one is in his own name, and which one is in the name of PN *Tan* 64a(34); *MŠ* 56a(19); *PRK* 303:8; *EchRB* 89:12; pl. והיילין אינון ראשי פרקים which ones are the beginnings of the chapters? *Suk* 54a(6) // *Meg* 72a(15) // *Ber* 12c(37)[!]; *Naz* 51a(63)[!]; *PRK* 406:9; והיילן אינון which ones are they? *PalLaws* 65:13; *Pea* 21a(4)[!]

Dalm, Gr 120.

הַיְימָן adj. **trustworthy** (↓ √היימן) sg. *TNGl* Num 12:7 [H נאמן]; איית בר נש בעי מיתן כמה ומיתקרי הימן a person is willing to give a lot (of money) to be called trustworthy *BQ* 4b(53) [// ↓ מהיימן]; ליית מילתך היימנה עלי סגי מן ממונה isn't your word more trustworthy for me than money? *MSam* 77:7; שמואל אתקרי נביא הַיְימָן Samuel was called a trustworthy prophet *SYAP* 55:21; אלהה היימנה *TN* Dt 32:4; pl. היימנין *ib.* Gen 42:11 [H כנים]; 33; Dt 28:59; *FPT* ib. 32:36[26]; גוברין יהודין הימנים trustworthy Jewish men *JMP* 31:7

Friedman, JMP 2:305+.

היימן vb. **to believe, trust** (↓ מהיימן, היימנו, היימן; CPA הימן LSp 11, SA הימן Ham 560:102, אימן ST Gen 45:26, ויתימנון ST ib. 42:20, ויתהימנון ib.Var) Quad. pf. 1sg. הימנית *Ber* 4c(7); 2m. היימנת *MSam* 77:7; 3m. היימן *TN* Gen 15:6; 2m.pl. היימנתון *ib.* Num 20:12; 3m.pl. היימינו *TNGl* ib. 29; הימנו *TN* Ex 4:31; imp. 2m.sg. תהיימין *BR* 455:1; 3m.pl. יהיימנון *FPT* Ex 4:8[01]; inf. מהיימנא *SanAs* 23c(43); מהיימנתי *Ḥag* 77d(56); part. m.pl. מהיימנין *TN* Dt 1:32; pass.part. ↓ מהיימן;- **to believe, trust:** a. alone: לא תהיימין don't believe *BR* 455:1; לא הוינא מהימן *PRK* 298:9; b. w. dir.obj.: אי הימנך הא טבאות if he believes you, it is well *Ḥag* 77d(56); ולית הוא מהיימנתי he doesn't believe me *ib.*; *San* 23c(42) // *ib.* 28c(35); *VR* 799:3; c. w. ל־: לא לך הימנית אלא לאילין דבריישך הימנית I didn't believe you. I believed those (i.e. the phylacteries) on your head *Ber* 4c(7); אין לא יהימנון לך *TN* Ex 4:8; *SanAs* 23c(43); *San* 28c(36); *ib.* 29a(58); d. w. ב־: תולף לא היימנתון בי because you didn't believe in me *FPT* Num 20:12[23]; והיימן אברם בשם ממרא דה׳ *TN* Gen 15:6 [H והאמין בה׳]; *ib.* Ex 4:31; Num 14:11; Dt 1:32

Quad.Ref. **to be believed, trusted:** ויתהימנן מליכון ר׳ יוחנן דהוא [ויאמנו דבריכם H] *TN* Gen 42:20 PN who is believed *ŠviV* 38b(48); שאר כל בני <אדם> דלא מתייהמן[!] *ib.*

היימנו, det. **היימנותה** n.f. **trust, confidence** (↓ √היימן, בהיימנו; CPA הימנו LSp 11, SA הימנו Ham 454:141, אימנו LOT 3/2 194:17) sg. *TN* Dt 32:20 [H אמן]; הימנות אבהתא trust of the fathers *ib.* Ex 17:12; הימנות אמהתא *ib.*; *FTP* ib.

היכא (uncertain) *Meg* 75c(37)

היכא "where" is a TBA word (Jast 345) and cannot be correct in PT.

היך ↓ **היכי**

היכל n.m. **temple** (< Akk *ekallu* Kaufman, Influences 27; Sy ܗܝܟܠܐ LS 174) sg. שבחוי דהיכלא the praises of the Temple *ŠR* 3d(15); קום לך קומי היכלא stand up before the Temple *Tan* 67a(41); שלח ואחריב היכלא he sent and destroyed the Temple *EchRG* 143:12; ודין היכלא *TNGl* Gen 28:17

הילייה interj. **a wedding shout** הוון מקלסין קדמוי ואמרין הילייה היא לאה היא לאה they shouted before him (i.e. Jacob) and said: *Hileya*! *Hileya*! She is Lea (Gen 29:25)! She is Lea! *BR* 818:4

הא לך, הילך interj. **here it is for you** (MH הא לך MMasK 2:6) הא לך חתום take (it) and sign! *Švi* 36d(17); הא לך חמשה והב לי תלתא *San* 26b(13); הא ליך take(f.) it (i.e. the money) *Tan* 64b(46); *MŠ* 54a(21); *Šeq* 49b(11); *BR* 363:2; *Ned* 38b(25); *MSam* 85:3; הילך טימיתיה here is its price for you *Dem* 21b(31); הילך ממון here is money for you *BR* 551:2

הין n.m. **hin** (a measure; SA הין ST Num 15:4) sg. הינה *FPT* Lev 23:13[06; H ההין]; *TN* Ex 30:24; *ib.* Lev 23:13; Num 15:4; 7; 9; 10; 28:5; 7; pl. הינין *ib.* Lev 19:36

הינדקיי adj. **Indian** (< Ἰνδική Lehnw 228) pl. הינדקאי *TNGl* Gen 10:7

הינון, אֵינוּן pron. **they(m.), those** (CPA הנ(י)נון LSp 49, SA אנון Ham 451:52) *FPT* Gen 4:13[02; voc]; enclitic forms: דינון *BM* 10b(21); וינן *San* 28d(5);- **1. they:** a. in nom. phrases: 1) subj.: *TN* Ex 33:3; *ib.* Dt 33:17; הנון אתוי דדן והינון אתוי דדן they are the letters of this one, and they are the letters of that one (i.e. they are the same) *BR* 789:10; סבר דאינון דידיה ולית אינון דידיה he thought that they were his, but they weren't his *Švi* 35b(15); תרין תניין אינון they are two Tannaim *Ned* 36c(63); *Qid* 64a(19); *BB* 17a(28); *PRK* 30:3; 2) pred.: אין תרין אינון אנא וברי אינון if they are two, I and my son are they *Ber* 13d(55); אילין which ones are they? *Er* 20d(17); *Yev* 10a(48); 3) copula: מאן אינון אילין *TN* Gen 48:8; *ib.* Ex 33:3; *Meg* 71d(31); אילין אינון נטורי קרתא these are the town watchmen *Ḥag* 76c(30); *BR* 360:7; *PRK* 92:12; 4) in apposition to a noun: ריגלוי דבר נש אינון מוכלין יתיה a man's feet carry him *Ket* 35b(25); אינון אינון דאמרין *Giṭ* 49d(3); b. in verbal phrases: 1) w. pf.: אינון עבדון חד *AZ* 39b(14); 2) w. part.: וחכמין אינון כלום do they know anything? *Ber* 4d(1); *BR* 363:4; 3) w. inf.: ומישמע לי אינון will they listen to me? *San* 28d(4); **2. those:** a. independent: אינון שריין ואינון אסרין these permit, and those forbid *Ber* 5b(36); כאינון מאינון אינון;<ד>{ר}מתון like those who died *Ket* 33c(4); these (i.e. the wheat) are the same as those (of yesterday) *Dem* 24d(23); אינון אינון דאמרין *Giṭ* 49c(63); בהינון דהוון קיימין concerning those who were standing *RH* 58a(53); b. as adj.: אינון פידטיא those coins *Qid* 60d(64); *ib.* 64c(61); *PRK* 178:1; אילין שיעוריא כאינון שיעוריא are these measures like those? *Švi* 34d(4)

For add. exx., v. CTY 1:371+; on the form הינון, v. Kut, SGA 31.

הינין, אִינִין pron. **they(f.), those(f.)** (CPA הנין LSp 49, SA הנין Ham 450:41, אנין ib. 45) *FPT* Gen 49:12[22; voc];- **1. they:** דילמא מרגליין הינין והינין יהיבן כפימה perhaps they are pearls, and they are in his mouth *BR* 813:2; נשייא אילין בנתי הינין these women are my daughters *TNGl* Gen 31:43; הנין הנין *ib.* Num 31:16; דהינין מדיעין they (i.e. the heavenly creatures) sweat *BR* 917:4; דהינין צנינן סגין they are very cold *ib.* 1241:9; אינין אנין עיקר נגיסתי these are the main portions of my meal *Ber* 10c(47); אילין אינין *Šab* 12d(8); *Suk* 55c(31); *Beṣ* 63b(10); דילמא טבן אינין במועדא כלום are they worth anything on the intermediate days? *Pes* 27c(62); **2. those:** אתיין אלין פלגוותה כאינין פלגוותה these differences are like those differences *BerG* 10a(39) [פלגו↓]

Kut, SGA 31. Because of the graphic confusion *waw–yod*, many forms are spelled אינון/הינון.

היספר n.m. **morning** (< ἑσπέρα L-S 697) sg. היספרא בנוגהא the morning in the light *TNGl* Gen 44:3 [H הבקר אור]

היקף n.m. **circumference** (MH היקף Jast 349) sg. כל דרומיה שתין ופותיה שית צריך היקף חד <מתלתא> anything whose height is sixty and whose width (= diameter) is six requires a circumference of one third (= twenty) *KohR* 30c(28)

הירה n. (unclear) גבר הירה גברה *BR* 705:3

הך, היך adv. **how** (CPA היך LSp 50, mng. 1, SA איך ST Gen 44:34) a. as an interrogative: 1) in direct speech: הך מתקנין מלחה הך מתקנין תבנה how does one tithe salt? How does one tithe straw?

BR 693:4; היך עבדין עובדא how do we render the decision? *Meg* 70b(44) [↓ עובד mng. 5.a.4]; היך רבכון נהיג עביד how does your master generally act? *Qid* 63d(50); *BM* 10d(52); *KohR* 11b(22); והיכי (= והיך היא) *BQ* 6b(20); *BM* 7d(59); *BB* 15a(55); *BRG* 813:8; 2) in indirect speech: וחמיה אנא היך רבנן מדמיי I wonder how the Rabbis compare *Tan* 63d(47); *Ber* 2d(46); *Soṭ* 18c(59); לא איחבעי למידע אלא היך אחון דיינין I only desired to know how you judge *BR* 302:1; b. as an interjection: ציידה היך צידך פכור חרעייה היך חרעך פכיר ומקלק hunter, how your game (is lost!) Destroyer of the gates, how your gate is destroyed and thrown down! *BR* 753:4; *EchRB* 96:6 [expl. איכה Lam 2:1]

On the defective orthography, v. Sok, GF 67 and n. 38. For add. exx. in PT, v. CTY 1:241+. On the form היכי, v. Lieb, TC 8; id., YN 118, and Sok, GF 154, n. to l. 25. The form איך which occurs occasionally (e.g. *Pea* 15d(33); *Ket* 29b(4)) is a corruption prob. from H.

הך, היך conj. **as if, as** (↓הכמה; CPA היך ד־ LSp 50, SA הך ד־ LOT 3/2 354:37) *FPT* Gen 34:12[03; voc];- **1. as if:** a. w. part.: והוון מחחמין היך אכלין והיך שחין they appeared to be eating and drinking *TN* Gen 18:8; *ib.* Ex 24:11; *KohR* 21c(16); היך חמי סכר אפי מלאכין as if I was seeing the faces of angels *TN* Gen 33:10; b. w. inf.: ושרי געה היך מימור שיזבי (the heifer) began to low as if to say: Save me! *BR* 305:6; **2.** + ד־ **as, just as:** יכיל ר' ינאי מיפחור מחניח' היך דו(G : הך דהוא) בעי may PN interpret the Mishna as he wishes? *Qid* 64b(17); *EchRB* 152:20

On usage 1.a, cf. Nöld, SG 286.

— היכמה, היך מה, הך מה conj. **as, just as** (↓ כמה conj.; CPA היכמא, היך מא ד־ הכמא LSp 50, SA הך מא LOT 3/2 273:102, note) הך מה *FPT* Ex 7:20[04]; היך מה *TN* Lev 24:20 and passim; הכמה *VR* 427:3; הכ' *BRG* 607:1; היכמה *Er* 19b(33); היך מה דפקד יחיה *TN* Gen 7:16 [H כאשר צוה אוחו]; *ib.* 21:1; 50:6; Ex 14:13 [and passim in *TN*]; היך מה דאמרח לדין אמרח לדין just as you said to this one, you said to that one *Suk* 54a(16); היך מה דהוה יליף as he was accustomed *Soṭ* 19a(34); *EchRB* 94:11; *KohR* 19d(38); *AmGen* 6a:6; הכ(מה) דת(מר) as you say [fol. by biblical verse] *BR* 18:8; *ib.* 311:1; 592:2; היך מה דאח אמר חמן *Er* 24a(2); *Or* 62c(7); כך ... היכמה [↓כך usage b]

Bacher, Term 2:52.

היך, הך prep. **like, as if** (↓כ־; CPA היך LSp 50, mng. 2, SA היך ST Gen 34:31) a. w. noun: היך סגולה like a treasured possession *FPT* Gen 19:5[06]; *ib.* Lev 23:43; היך אחה טעיא like a whore *TN* Gen 34:31; *ib.* 48:16; היך זמן יומא הדין *ib.* Ex 12:41 [H בעצם היום הזה]; Lev 22:27; Dt 28:23; *PRK* 242:1; היך קדמייא like the previous one *Yom* 43d(10) [in a scribal note]; *VRQ* 330:4; b. w. prep. phrase: היך על כנפי נשרין as if on the wings of eagles *FPT* Ex 19:4[06]; היך בחר חלחא ירחין *TN* Gen 38:24 [H כמשלש חדשים]

הכדין, הכדין adv. **thus, so** (< הא כדן; ↓כדן; CPA הכדין, היכדין LSp 50) מן עבד לון הכדין who did so to them? *BR* 363:1; *PRK* 298:3; *EchRB* 50:15; *MSam* 137:17

הכדן 2# adv. **how then** (< הך דן; TO איכדין TJ Jud 16:15) והיכדין אעבד בישתא רבתא הדא how then will I do this great evil thing? *TN* Gen 39:9 [H ואיך]; *ib.* Ex 6:12; איכדין *ib.* Dt 1:12; אייכדין *ib.* 7:17; הכדין אח מבזי אורייחך how do you shame your Law? *BR* 632:6; *ib.* 1292:4; *EchR* 47:17

Tal, Language 54.

הכדן pron. **one like this** (< הך דן) ליטין דהכדין איינקון ביזייא(Var) may the breasts which nursed one like this be cursed *PRK* 40:4; אחברכון חדייה דהכדן אייניקן ומעייה דהכדן אפיקו may the breasts which nursed one like this be blessed, and the womb which sent out one like this *BR* 1270:12; ⌜הכדין מחבריה⌝ *Šeq* 47a(20)

הכה adv. **here** (↓כה; CPA הכא LSp 50, SA הכה Ham 450:40) a. locative: 1) alone: דהבון הכה חמישה דינרין דהב who gave here five golden *denarii Naveh* 32:8; חבו כען הכה *TN* Num 22:19 [H שבו נא בזה]; *ib.* Dt 5:3; שנייה היא הכא it is different here *Yev* 5c(25); ומן אימח אח הכא since when are you here? *San* 29a(47); *BR* 1050:3; *VRK* 247:3; *PRK* 192:5; 2) ≠ הכה: מן הכה ומן הכא *TN* Ex 26:13 [H מזה ומזה]; *ib.* Num 22:24; Dt 27:15; ואין לא מבדר מנוי יהב חוטרא הכא סנדלא הכא דייסיקא הבא if not, he scatters his clothes: The staff here, the sandal there, the *bisaccium* there *Er* 23c(14); *Dem* 25c(37); *Šab* 11b(56); *Yev* 6c(12); מן הכא להכא *San* 21a(17); *BR* 464:4; *PRK* 17:10; 3) ≠ חמן: בשם גרמיה והכא בשם בר קפרא *Ter* 44d(58); *Šeq* 48a(63); *Kil* 27a(4); 4) w. var. preps.: (a) להכה: *RH* 58b(25); *Meg* 74b(46); *Soṭ* 16d(42); *BR* 551:2; *VRQ* 350:2; (b) מן הכה: ר' זעירא שמע ליה מן הכא

PN learns it from here *MŠ* 55a(40); *Tan* 65b(30); *MQ* 82a(1); (c) עד הכה: *BR* 1238:9; (d) דהכה: רבנין דהכא *Švi* 38b(56); מה דהכה עלינן for what do we need this situation? *BR* 648:5; *ib.* 991:3; *PRK* 92:12; 5) in var. formulaic phrases: כן אוף הכא *Švi* 36c(38); *Er* 20a(30); ברם הכא *MŠ* 55a(12); *Ket* 30d(28); הכא את אמר *Or* 62d(35); חנינן הכא *Pes* 33d(38); אילו חנינתה הכא *Git* 49d(44); 6) esp. w. ref. to Eretz Israel [≠ חמן usage a.1.b]: סלק להכא חד בכליי a certain Babylonian came here *VR* 752:7; *Ber* 4b(10); *ib.* 6a(56); *Kil* 32b(19); *Qid* 64a(33); b. in phrase איתי/ליח הכה [= TBA איכא, ליכא]: ואיח הכא טב מניה is there any (wine) better than it? *BR* 276:1; איח הכה נון is there a fish? *BRV*^{60} 92:1; ליח הכא ר'אחר' there is no room *Qid* 64d(16); c. temporal: מן הכה ולהל *ŠR* 22a(22) [= MH מכאן והילך]; *VR* 705:7; *ib.* 3[!]

For add. refs. in PT, v. CTY 3:246+.

הכן, הכין, אכן, אכין adv. **so, in this manner** (< הא כן; CPA הכן LSp 51, Sy הָכַן LS 175) הכן *Kil* 28c(46); הכין *Ter* 46b(58); אכן *Ned* 42b(19); אכין *Švu* 38d(36);- a. in verbal phrases: אכין הוה עובדא it occurred in this way *Ned* 39b(39); ואת אמר אכן *Ket* 28b(51); *MŠ* 55c(4); *Qid* 61b(28); הכין צורכה אין מיחני it is necessary to learn so *Švi* 35a(19); אם בעי מקשייא הכין קשי if you want to ask, ask in this way *Er* 19c(9); b. in contrast: 1) another statement: תמן חנינן וכא את אמר הכין *Ter* 40d(3); *Yev* 4a(31); 2) (ו)הכין ≠ הכין: הכא את אמר הכין חד והכין *Or* 62d(35); הכין והכא את אמר הכין חד או הכין והכין חד *Suk* 53d(54); *Yom* 42d(57); *Beṣ* 63a(31); *Naz* 51d(27); c. in var. expressions: 1) בין הכין ובין הכין in any event: *Šab* 10a(63); 2) הכין הכין of a trivial nature: אילין מילייא דהכין הכין *MQ* 83a(48); *Ter* 45c(31); *Soṭ* 23c(38); *AZ* 41a(25); 3) הכין והכין this way or that: ר' יונה עני הכין והכין ר' ליעזר לא עני הכין והכין *Suk* 54a(5); *Kil* 32d(27); *San* 22a(47); ולא שבקיה עבד דלא הכין ודלא הכין he didn't let him act either in this way or that *Šab* 10a(64); 4) כל הכין [= MH כל כך] so much: ליח את צריך כל הכין *Ber* 4a(66); *ib.* 5c(51); *BM* 8c(47); *EchR* 50:15; 5) מהו הכין why so?: *Dem* 21b(46); *Ter* 46b(58); *Tan* 64c(56)

For add. exx. in PT, v. CTY 3:260+.

הָלָא affirmative particle (SA הלא ST Gen 4:7) *FPT* Gen 4:7[02; voc];- a. for BH הלא: *TN* Gen 13:9; *ib.* 44:15; Ex 14:12; Num 22:30; b. independent: הלא מן זמנא קדמיא דהוינן נחתין לוחך from the first time that we came down to you *FPT* Gen 44:18[04]; *TN* Num 28:2; *ib.* Dt 1:1; 33:3; והלא כל ישראל ערבין אילין באילין behold, all Jews are responsible for each other *ŠR* 37c(16)

On the similar use of BH הלא, v. BDB 520. This word should be connected w. EA הלו (DISO 65) and BA אלו (Vogt, Lexicon 8) in spite of its assimilation to the neg. part. לא↓. Note the unique spelling הלו *TN* Num 12:1.

הליל n.f. **Hallel** (< MH הלל Jast 353; CPA הליל loud noise LSp 51) sg. והלילא מחברא אגרייה the Hallel breaks through the roofs *ŠR* 18b(29) // *Pes* 35b(36); *Ber* 4d(46)

On f. gender, v. Lieb, YK 464.

הלך vb. **to walk, move forward, spread** (הלכה↓, מהלך, הלכו; CPA הלך pa. LSp 51, SA הלך pa. Ham 452:104) Pa. **1. to walk, travel:** הלין ציבח{ר}<ד> וקם ליה he walked a bit and stopped *BR* 925:2; בגין דהליך חרחין פסיעין because he walked two steps *San* 26b(59) // *Ket* 33b(33); הלך לריחיה he walked according to the smell *EchR* 82:21; הלכנן *TN* Dt 1:19; חרין חלמידין די יהלכון עימיה two students to walk with him *Ket* 35a(54); חד בר נש הוה מהלך בשוקא a certain person was walking in the street *Yom* 43d(22); *Šeq* 50c(49); *MQ* 83b(34); *San* 20d(12); *BR* 300:6; *PRK* 183:7; הוון מהלכין חריהון the two of them were walking *BRV*^{60} 87:5; מי מהלכין חמי ליה חד ביח while walking he showed him a house *Ber* 4b(32) // *MQ* 83c(37); למהלכה *TN* Lev 18:4; *ib.* Dt 11:22; **2. to move forward:** כמה דהוא מהלך ביממא כן הוא מהלך בליליא just as it (i.e. the Jordan) moves forward during the day, it moves forward at night *BR* 918:1 // *EchR* 133:4; והווח מהלכה קודמוי it (i.e. the fire) moved forward in front of it *BR* 633:1; **3. to spread** (of a skin disease; Sy הלך pa. LS 177, mng. 1.e): לא הלך מכחשה *TN* Lev 13:6 [H לא פשה הנגע]; *ib.* 39; 14:48; מהלכה חהלך *ib.* 27; צרעה מהלכה היא *ib.* 42 [H צרעת פורחת היא]; 57

Itpa. **to walk around, go:** חתהלכון *TNGl* Dt 13:5; ויחלך[!] *FPT* Ex 21:19[01; H והתהלך]; קום אתהלך לארעא דיש' get up and go to Eretz Israel *Bik* 65d(22)

הלכה, det. **הילכתה**, pl. **הילכן** n.f. **legal precept, Mishna** (< MH הלכה Jast 353; √הלך↓, בר הילכן; CPA הלכא walk, way LSp 51) **1. law, legal decision:** הל' כהדין והל' כהדין the law is according to this one and the law is according to the other one *Er* 19a(33); הל' כר' יודה דמחניתן the law is according to PN of our Mishna *Švi*

37c(30); *RH* 59d(14); *Yev* 2d(54); *BQ* 3a(54); *San* 21a(63); איה הכא בר נש דשמע הלכה כר' נתן is there someone here who heard that the law is according to PN? *ib.* d(13); דדרש לון להלכה he expounded it as a (theoretical) legal decision *Beṣ* 61b(12) [≠ ↓עובד]; pl. הילכאי דבבלאי the laws of the Babylonians *BR* 306:6; **2. Mishna or section thereof:** sg. ר' לא מייתי לה טעם דהלכה PN brings it as an explanation of the Mishna *RH* 59b(64); הידה הלכה which Mishna? *KohR* 14c(37); כל הדא הילכתא *Pea* 20c(23); *MŠ* 56b(13); *Šab* 9b(50); *Švi* 36a(42) [≠ ↓פרק]; *ib.* 43 // *Giṭ* 47c(25); *PRK* 308:17; **3. Talmudic discussion following a Mishna** (only in scribal notes): sg. כהילׄ קדמייתא דפיאה like the first Talmudic discussion in Pea *Ket* 28d(57); *Yom* 45a(27); *Naz* 51c(31); עד סוף הלכתא *Yev* 11b(52); כהילכתא עיליתא like the previous Talmudic discussion *Yom* 41a(2)

Bacher, Term 2:53+; on the etym., v. Lieb, Greek 213, n. 3.

הלכו, cs. **הלכות** v.n. **walking, going** (↓√הלך) הלכוחכון *TN* Dt 2:7 [H לכחך]; *ib.* 6:7; 11:19

הֶמְיָן n.m. **belt** (SA אמיאן ST Ex 28:4, Sy הֶמְיָנָא LS 177) sg. *TN* Ex 28:4 [H אבנט]; *ib.* 8; המיינה *ib.* 28; 39:5; 20; 29; הֶמְיָנָא *FPT* ib.[04]; pl. המיינין *TN* ib. 40; *ib.* 29:9; Lev 16:4

FI, TW 1:201.

מסיס ↓ המסס

הָן, אן adv. **where** (↓להן; CPA הן LSp 51, SA הן, אן, אהן ST Gen 37:30) הַן *FPT* Gen 32:18[04]; אן *Pea* 17d(18);- a. alone: הן הוא הבל אחוך *FPT* Gen 4:9[02; H אי הבל אחיך]; הן הויתה where were you? *Šab* 4d(24); *Ber* 3a(8); *Šeq* 45d(52); *Qid* 63c(43); *BQ* 6c(16); הן היא אנטיגרפה where is the reply? *BR* 762:1; *ib.* 1145:3; *VR* 816:5; *PRK* 382:11; b. w. preceding prep.: 1) ל־: ↓להן; 2) מן: מן הן את מודע לי from where do you inform me? *Ḥag* 77a(36); *Beṣ* 60b(11); מן הן אחברון from where were (the angels) created? *BR* 917:3; *ib.* 1179:2; *PRK* 63:13; *EchRB* 50:3; 3) ועד: עד מטי מטי הן שרכוביחיה מטייה until where does its heat reach? *Šeq* 48d(30)

Due to assimilation, the spelling מהן occasionally occurs (e.g. *Ter* 44a(57)) from which the hypercorrect מה הן developed (e.g. *TN* Ex 15:24; *Meg* 70d(18); *EchRB* 73:12).

הן conj. **where** (↓כל הן; CPA ד־ הן LSp 51, SA ד־ האן LOT 3/2 210:16) a. alone: הן אזל ואטמריה דדכי he went and interred it (i.e. the corpse) where he had purified *Švi* 38d(32); הן דצריכא ליה הן דפשיטא ליה where he is in doubt, where he is certain *Naz* 54b(18); *Ber* 12a(43); *Ket* 31b(21); הן דאת קטר לולבך where you tie your *lulab* *BR* 44:12; *ib.* 301:2; *PRK* 148:8; b. w. prep. מן: ניזול וניחות לי מן הן דסליקית let me go and return from where I came (*i.e.* Babylonia) *Ber* 5c(40); *ib.* 42; *KohR* 9c(25)

הן n. (unclear) sg. הנה טב its is good *BR* 1064:4 [in a statement by an astrologer]

V. MY ad loc.

הנדקוק n.m. **type of clover** (Sy הַנדקוּקָא LS 178) pl. הנדקוקי *Pea* 21a(5) [expl. גרגרניות *ib.* 4] // חנדקוקי[!] *Er* 20d(18)

Löw, Flora 2:473+.

הני vb. **to benefit, please** (↓הנייה, הניין; CPA הני LSp 52, SA הני LOT 3/2 160:17, MH הני Moreshet, Lex 141) Pe. **to benefit, please**, only in impers. usage: a. w. ל־: [דין ה]ני לי יחהון לא הניין לי this one pleases me; those do not please me *BRG* 23:11 // *BR* 68:5; עכד מה דהני לך do what pleases you *ib.* 61:5; 818:1; *VR* 577:2; אנא הני לי it pleases me *EchRB* 47:7; מחי כל מה דהני ליך hit as much as it pleases you *ib.* 91:3; וכל גבורחי לא הניית לי all my power didn't aid me *SYAP* 15:6; b. w. ל־ + inf.: הני לי מיקום ערטיליי it is my pleasure to stand naked *Ket* 30d(27); הני לבר נש מישמוע טעמיה רבריה a person prefers to hear his teacher's reason *Nid* 49d(47); למן דהני לך למכרכא ברך whomever it pleases you to bless, bless! *BR* 376:8; *ib.* 665:1

Af. **1. to benefit s.o.:** דלנפשיה הוא מהני he benefits himself *Ned* 41b(42); מה אנא מהני להון what do I benefit them? *PRK* 231:8; *EchR* 38:4; *Ber* 13b(31); ונהני להלין בני אחרא let us benefit the people of the place *KohR* 26d(40); *ib.* 10a(12); **2. to derive benefit** [cf. CPA]: ידע אנה דליח אנא מהני מינך(text: ממך) כלום I know that I will have no benefit from you *BRV*^{60} 175:5

Itpe. **to benefit:** למהנייה בה *TN* Ex 30:38 [H להריח]; מה ממון אנן מהניין what money do we gain? *ib.* Gen 37:26; מהו מיחהני what benefit does he derive? *Šab* 4a(22); ובר נש לא מיחהני כלום no one benefited at all *San* 29b(6)

הַנָיָה, det. **הנייתה** n.f. **enjoyment, benefit, profit** (↓√הני, בנוי דהנייה; CPA הניא LSp 52, SA חנאה

Ham 552:336) **1. enjoyment, benefit:** sg. מה הֲנָיָא לן what benefit do we have? *FPT* Gen 37:26[04]; *BerG* 4b(40); *Kil* 32c(30); *Qid* 65b(40); *Git* 47b(23); ולית להון מנהון הנייה they have no benefit from them *EchRB* 53:15; *KohR* 16c(16); *ib.* 17c(23); 24; 25; **2. profit:** sg. הנייחה דמיחה the profit of the dead (animal) *TN* Ex 21:35; *FT* ib.; *TN* ib. 36

הניין n.m. **profit, need** (↓√הני; Sy הֲנִינָא LS 178) sg. מה<מ>ה הניינא לך what do you gain ...? *SYAP* 62:26 [cf. Sy מנא הנינא אית לה PSm 1026]

הספד n.m. **eulogy** (< MH הספד Jast 359; ↓√ספד, ספד) sg. הספד רב a great eulogy *TN* Gen 50:10; הספדיה דר' Rabbi's eulogy *KohR* 20b(25)

הפוכה, det. **הפוכתה** n.f. **destruction** (↓√הפך; Sy הפוכְיָא perversion LS 80) sg. הפוכתא *TNGl* Gen 18:1; *ib.* 2

הפיך adj. **spiral, winding** (↓√הפך; Sy הפיכא perverse LS 179) sg. הפיך כהדין דסליק בסולמ{א} like one who climbs up a winding ladder *PRK* 5:8 // *RH* 58a(35); רטיב והפיך כסול<ם>{ב} like a wet winding ladder *VR* 82:2

Lieb, VR 871.

הפיכה, det. **הפיכתה** n.f. **destruction** (↓√הפך; CPA הפיכא LSp 52, SA אפיכה Ham 452:101) sg. למשיזבא ית לוט מגו הפיכתא to save Lot from the destruction *FT* Gen 18:1; הפכתא *TN* ib.; *ib.* 19:29 [H ההפכה]

הפך n.m. **opposite, reverse** (↓√הפך; Sy הפְכָא LS 180) sg. הפכיה למס סמל the reverse of למס (Lam 1:1) is סמל *EchR* 56:22

הפך (a/o) vb. **to turn, overturn, change** (↓הפוכה, הפיך, הפיכה, הפך, תהפכן; CPA הפך LSp 52, SA הפך LOT 3/2 168:36) Pe. **1. to turn, avert:** a. alone: הפך ד' ואסתכל ביה Rabbi turned and looked at him *KohR* 16a(38); *ib.* 4b(28); b. w. אפין [↓pa.]: 1) of God: אהפוך אפי *TN* Dt 31:17 [H אסחיר פני; v. CPA Is 8:17]; *ib.* 32:20; 2) others: הפך אפוי דלא מיחמיניה הוון הפכין אפיהון *ib.* 27:15; he averted his glance in order not to see it *Švi* 39a(54); *Mas* 51b(46); *Šab* 15d(53); pass.part. יהון הפיכן דן לקבל דן *TN* Ex 37:9; c. w. הפך: קדל קדל<ה> he turned his back *Ber* 9a(34); d. w. הפך לאחוריה: לאחורי *VR* 744:1 // *EchRB* 47:3; **2. to overturn:** והפך ית קרייתא האילין he overturned those cities *TN* Gen 19:25; *AmGen* 6a:12; לפם כן קריין לה אתרה דהפך אדרה therefore, it is called אתר, because it overturns (the grain) in the barn (אדר) *BR* 681:5; pass.part. אתת ואש{ת}כחת דינה הפ{ו}<י>ך she came and found her judgment overturned *PRK* 260:9; חדא דר{ח}א הפיכה an overturned courtyard *KohR* 9b(33); **3. to change:** a. intr.: ויהפכון לאדם *TN* Ex 7:17 [H ונהפכו לדם]; b. trans.: הפך מכתשה ית חזוה *ib.* Lev 13:55 [H הפך הפכת בעייא להו<ן> גו ביתא **4. to return:** הנגע את עינו]; she returned to search for them in her house *Švu* 37a(62); **5. to trade** [↓itpa. and Pal Tariff ii b 7]

Pa. **1. to turn, avert:** ואפיהון הפיכו *TN* Gen 9:23; *San* 18c(64); **2. to overtnrn:** למהפכא סדום *FTP* Gen 18:1; **3. to turn around** (tr.): ה{י}א הפכה וה{י}א מהפכה behold (the Aggadist) turns it around and around *Mas* 51a(14)

Itpe. **1. to be changed:** איתהפיך *TN* Lev 13:13 [H הפך]; *ib.* 17; 25; Ex 7:15; 14:5; **2. to be overturned:** ומתהפך לאחור<ו>י (his chariot) is overturned *ib.* Gen 49:17

Itpa. **to trade, deal** [↓pe., mng. 5 and Sy, LS 181, etpa. 5.a]: אנא פרגמטיא דידי קליל ואנא הפך ומחהפך בדידי הכא ומטי כך my merchandise is light, and I deal with my own, and I catch up with you *BQ* 4a(55); *ib.* 57

On pa., mng. 3, v. Yalon, Intr 96; on itpa., v. Lieb, YN 116.

הפסד n.m. **loss** (< MH הפסד Jast 362; ↓√פסד) sg. די הפסדה דידך that the loss should be yours *Šeq* 48a(43) [≠ ↓אגרה]

הקדש n.m. **consecrated object** (< MH הקדש Jast 364; ↓√קדש) sg. <מ>בזבזא בהקדישא to waste a consecrated object *Šab* 4d(13) // *TerV* 48b(21) [L: קדושה(!) בה(!)]

הרהור n.m. **thought** (↓√הרהר; BA הרהר KBL 1070, MH הרהור Jast 366) sg. הרהור ליביה the thought of his heart *FTP* Gen 49:22; pl. הרהורי לבכון *TN* Num 15:39; *ib.* Gen 49:22; הירהורין[!] *FTV* ib.

הרהר vb. **to meditate, think, have doubts** (↓הרהור; Sy הַרהַר LS 183, MH הדהר Moreshet, Lex 142) Quad. **1. to meditate, think:** בגין דהרהר *Šab* 8d(14); *FPT* Gen 22:8[11]; והרהריח בלבי I thought in my heart *Ber* 5a(41); מהרהרין בלבבכון *FTP* Num 6:27; גבר דלביה מהרהר בחטא' a man whose heart was thinking of sin *TN* Dt 29:17; *FT* ib.; **2.**

to have doubts (+ מן בחר): כל רהוה לביה מהרהר מן בחר מימרי anyone who had doubts about my *memar TN* Dt 25:18; *FT* ib.

[**השתא** adv. **now** (< TBA id. Jast 370) השתא *MQ* 81d(33), 2x; *FTP* Gen 44:18
Dalm, Gr 212; corruption in JPA].

התחדתו, cs. **התחדות** v.n. **renewing** (↓ √חדת) בכל ריש ירח וירח בהתחדותיה in every new moon in its renewing *TN* Num 28:14

התכנשו, cs. **התכנשות** v.n. **gathering together** (↓ √כנש) ביום התכנשות קהלה on the day of the gathering of the congregation *TN* Dt 18:16

[**התם** adv. **there** This word is a corruption in JPA texts from TBA for the correct ↓חמן. Some exx.: *Ber* 3d(49); *ib.* 55; *ib.* 11a(25); *BR* 327:9
Kut, SGA 15.]

ו

ו־ conj. **and** (CPA ־ו LSp 53, SA ־ו pass.) passim

ודי vb. **to confess** ↓ידי itpa.

וו n. **waw, sixth letter** (Sy ܘܘ LS 184) sg. *MMDam* Gen 24:33; *ib.* Ex 23:23; Lev 25:39; חסיר וו lacking a *waw BR* 627:3; כל {ה}הן דאח משכח לה וו wherever you find it (written with) *waw Šab* 12a(1) // *KilV* 28c(15) // ויו *San* 25b(41); *ib.* 40; pl. וין *Qid* 62b(64) // *Naz* 53a(36)
Nöld, Beitr 126+.

וודיי adv. **in reality** (i.e. understand the word literally; MH וודיי Jast 372) הא ודאי חדו שלמה behold, indeed, a complete joy *ŠR* 8b(15); ודאי מסמיק ליה literally: it (i.e. the wine) makes him red *EstR* 9a(25) [expl. יתאדם Prov 23:31]

וודיי n. **certainty** sg. כ׳ מלין וודיה twenty words are a certainty *MMDam* Ex 7:29

ווח/ווה interj. **shout of joy** or **woe** (cf. BH האח HAL 226) **1. shout of joy:** וה *EchRB* 66:9 [≠ ↓וויי]; {א}וה *EchR* 66:9; וה *KohR* 8b(33); *Tan* 68c(38) [expl. האח Ezek 26:1]; **2. shout of woe:** והיו מנסרין אותו ווח ואמר ווח+ והווה מצווח ואמר ווח+ דאכעסית לבריי they were sawing him, and he called out and said: Woe! Woe that I angered my creator *BR* 742:5
On mng. 1, Lieb, YK 83; id. Tarbiz 2(1931):108; mng. 2, v. Sok, GF 152, n. 10 l. 9.

ווֵיי interj. **woe!, alas!** (↓יאוי, ווח; CPA וי LSp 53, SA וילך ST Num 21:29) ואיי *FPT* Gen 15:1[08]; וויי *TN* Dt 32:3; *BR* 362:2;- a. alone: שרי ההוא תלמידא ככי ואמ׳ וויי that student began to cry and said: Woe! *San* 23c(29); וויי וויי *PRK* 301:7; *EchR* 66:8 [≠ ↓ווח]; *VRK* 266:5 [expl. אי Prov 31:4]; ווי דייבול ווי דלא יכול woe if he eats! Woe if he doesn't eat! *AZ* 40a(59); ומן גו דהוי בריך קיים לא שלי ווי מן פומיך ווי דלא אכל ברי ווי דלא אישחי ברי since your son is well, 'woe' will not cease from your mouth: Woe that my son didn't eat! Woe that my son didn't drink! *BR* 247:5; *Ḥag* 77b(24) [+ //'s; ↓√אבד af.]; *AZ* 42c(16); *VR* 427:2; *PRK* 194:5; b. w. ־ל: וויי ליה להוא גברא woe to that man *BR* 362:2; *VR* 864:2; *PRK* 145:1; *ŠR* 41b(31); *TN* Dt 32:3; *EchRB* 84:4; ויילה woe to her *SYAP* 32:13; *ib.* 18; 21; ווי למזבנה ווי לזבונא woe to the buyer! Woe to the seller! *BM* 10a(60); c. w. על: ווי כען עלי *TN* Gen 15:1; *ib.* Dt 32:1; *VR* 448:6

ווילה, pl. **ווילון** n.f. **curtain** (< βῆλον, Lat. *velum* Lehnw 235; ↓כילן; Sy ܘܶܝܠܳܐ LS 185) pl. *FTV* Ex 27:9 [H קלעים]; ווילון *TN* ib.; 11; 12; 14; 15; 38:9; 14; ווילוות *TNGl* Num 3:26; ווילות *TN* Ex 38:16; *ib.* 39:40

וֶולָד n.m. **womb, fetus, newborn child** (SA ולד Ham 455:7, MH ולד Jast 374) **1. womb:** sg. פתחי וולדא דחמרא *TN* Ex 13:13 [H פטר חמר]; *ib.* 12; 34:19; Num 3:12; 18:15; וולד מעייה *FPT* Gen 30:2[05; H בטן]; *TN* Ex 13:2; *ib.* Dt 28:11; 30:9; וֶלֶד *FPT* ib. 28:18[04; voc]; **2. fetus:** sg. והא מדמיא לוולדה דעבד במעיה דאמיה תשעה ירחין she is like a fetus which spends nine months in her mother's womb *TN* Num 12:12; מית וולדה במיעה the fetus died in her womb *ib.*; *FPT* Ex 21:22[01]; **3. newborn child:** sg. ופשט וולדה ירה the newborn child stretched out his hand *ib.* Gen 38:28[05]; *TN* ib.; הדא איתתא כד ילדה דלא ענחה לא חיי ולדה when a woman does not give birth at the proper time, the child does not live *ŠR* 42b(11); וכד מי{ת}ת ולדא (text ודלא) when the child died *EchR* 83:4

וועד n.m. **meeting, assembly** (↓√ועד; Sy ܘܥܕܐ LS 185) ↓בית וועד

וורד n.m. **rose** (< Akk *amurdinnu*(?) AHw 45, Per *ward*; Sy ܘܪܕܐ LS 186) sg. ההן וורד{ו}ן *Švi* 37b(25); מן סניא נפק ורדא להן{ו}ן<י>ן וורד *ib.* c(57); from the bush the rose came out *ŠR* 1d(5); pl. את מקלקל וורדיה you will ruin the roses *Mas* 49d(62)
Löw, Flora 3:193+.

וושט n.m. **throat** (MH ושט Jast 376, Sy ישטא LS 310) sg. מפומא לוושטא מוושטא לאיסטומכא from the mouth to the throat, and from the throat to the stomach *VR* 64:9 // *KohR* 21a(10); דהיא יכלה מקו{י}<ו>ם גו וושטא ומיקטליניה because it can get caught in the throat and kill him *San* 27a(21); כנטשא[!] כג{ג}<ו>שטה *TNGl* Lev 1:16 [H כנצתה]; *FTV* ib.

וותרה (unclear) הא וותרה לאלף *Suk* 55c(23)
Moreshet, Lex 144, and n. 2*.

וותרן n.m. **benevolent, indulgent, lax** (↓ √ותר; MH ותרן Jast 377) sg. אילולא דאנא וותרן were I not benevolent *Giṭ* 45c(58); ומאן דלית הוא וותרן(G : כותרן) he who isn't indulgent *Soṭ* 20d(21); מאן דאמ׳ דרתמנא וותרן he who says that God is lax *Šeq* 48d(31) // *Tan* 65b(44) // *PRK* 363:9 // *EstR* 13d(12)
Ham 532:344, note ("one who is angry"); M. Zulai, SRIHP 6(1945):189+ w. lit.

ולי adv. **proper, fitting** (Sy ולָא LS 185, SA לאוי LOT 3/2 314:8) ולי אמן it is fitting, amen *Naveh* 26:3; חזירתה רעייה כעשרה ואמרתה ולא כחד the sow grazes in the field with ten (piglets), but it is fitting for the sheep with one (lamb) *BRV*^{60} 447:2
Sok, Kut Vol 168+.

ועד vb. **to assemble, gather together** (↓ וועד; Sy אִתנְעַד LS 185, MH התוועד Jast 584) Itpa. דאתת מחועדה עם אמה יחידה who came to be together with the unique nation *SYAP* 10:26; אחוועדון כולה they all gathered together *ib.* 44:34

ותר vb. **to relent, be loose** (↓ וותרן; MH ותר Moreshet, Lex 144) Pa. **to relent:** אֵין ליה אית מוותר צבחר[!] ליה עלמא יכיל קאים if you do not relent a bit, the world cannot exist *PRK* 269:2 // *BR* 369:1 // *ib.* 511:7[!]
Itpa. **to be loose:** יתוותרון כני מעוי may he have diarrhea (lit. may his bowels be loose) *Šeq* 48d(31) // *Tan* 65b(44) // *BR* 758:1 // *PRK* 363:9 // *EstR* 13d(12)
On itpa., v. M. Zulay, op. cit.; Yalon, Studies 21+.

ז

זבד (a/o) vb. **to provide, outfit** (< זוד; ↓זבדין; SA זוד Ham 555:425, Mal *zwd* Berg, Gl 104) Pe. זבד יחי *FPT* Gen 30:20[05; H זבדני]; *TN* ib.; יזבוד *ib.* Pa. **id.:** מזודא חזוויד ומזבדה חזבדון *ib.* Dt 15:8; *ib.* 14; *FTV* ib.

זבדין n.m.pl. **provisions** (↓√זבד; CPA זודין Ex 12:39, SA זודין Ham 574:134) זבדין *TN* Gen 42:25 [H צדה]; זבודין *FPT* ib. 30:20[05]; זבידין[!] *TN* ib. 30:20; זוודין *ib.* 45:21; Ex 12:39; ועד כדון הוא על זי(ו)ד״ייה he is still on his provisions (i.e. in the same place) *BR* 776:5

זבון n.m. **purchase, sale** (↓√זבן; CPA זבון LSp 53, SA זבון Ham 511:263) sg. ליזבון is it for sale? *Mas* 51b(30); זבונה *TN* Lev 25:16 [H מקנחו]; *ib.* 28; 33; 51; 27:22; זבוניה *ib.* 25:16; 27; 29; 50; pl. זבונייה *TNGl* Dt 18:8; כסף זבוניהון the money of their purchases *TN* Num 20:19 [H מכרם]

זבון 2# n.m. **purchaser, buyer** (↓√זבן; Sy זְבוֹנָא LS 187) sg. ווי לזבונא woe to the buyer *BM* 10a(60); *EstR* 11d(9); *Kil* 27c(59); *Qid* 64a(18); *ib.* 20; *EstAn* 160:24[!]

זבזה n.f. (unclear) sg. הינון צווחין ליה לאיפרכה נבז זבזחך they call the governor *ŠR* 37b(27) [expl. נבזביחך Dan 5:17]

זבין n.m. **purchase, wares** (↓√זבן; CPA זבין LSp 53) **1. purchase:** sg. זביניה *FTV* Lev 27:22 [H מקנתו]; זבין זבינא making a purchase *Qid* 63c(20); *RuR* 90:106; אקים לי {ו}זביני טבאות put my purchase before me in a proper manner! *Giṭ* 46d(38) [acc. to RaMBaN's rdg.]; **2. pl. wares:** למיזבנא זבינוהי to sell his wares *EchR* 51:3

זבינה, det. **זבינתה** n.f. **purchase, merchandise** (↓√זבן; SA זבינה Ham 504:72+) **1. purchase:** sg. זבינת *TNGl* Gen 17:12 [H מקנח כספו]; זבינתנא *ib.* 31:15; pl. זבנין זבינין *RuR* 90:97; *ib.* 99; זבינתא *ib.* 108; 110; **2. merchandise:** sg. איתקלקלת the merchandise was ruined *AZ* 42a(34) // *Ter* 47b(28)[!]

זְבִינוּ, cs. **זבינות** n.f. **purchase** (↓√זבן, זבינה; Sy זְבִינוּתָא LS 187) sg. זְבִינוּת כספה *FPT* Ex 21:21[01]; *TNGl* Gen 17:23 [H מקנת]; *ib.* 27; Ex 12:44; Lev 22:11; *BRL* 50:3 // *BRV*^{60} 1013:6 // *BR* 1247:15 Sok, Kut Vol 167.

זבן n.m. **purchase, sale** (↓√זבן; Sy זְבָנָא, זְבָנָא LS 187) **1. purchase:** sg. זבנה *TN* Gen 44:2 [H שברו]; זבניה *FPT* ib.[05]; **2. sale:** sg. זבניך וי<ח>זי {ה}show your sale (money) *Ket* 34b(50); זבן{נ}ן *TN* Lev 25:14 [H ממכר]; זבן חטייה the sale of the wheat *Naveh* 43:3 Peri, Morph 39; Naveh 74.

זבן 2#, pl. **זבנין, זיבנין** n.m. **time** (CPA זבן LSp 53, SA זבן Ham 513:340, Mal *zibnō* pl. Berg, Gl 104) pl. כמן זבנין many times *BR* 1113:3; שבע זבנין seven times *TNGl* Lev 25:8; : corr.)חלתא זיבנין חשע <חלתא> מן (זמנין 3x3=9 *Švi* 34c(62) Sok, Kut Vol 170+.

זבן (a/o) vb. **to buy, sell** (↓זבון, זבון 2#, זבין, מזבן, זבן, זבינו, זבינה; CPA זבן LSp 53, SA זבן pe. Ham 583:126+, pa., itpa. 511:262+) Pe., pf. 1sg. זבניח *Dem* 24d(22); 2m. זבנת *EchR* 44:20; 3m. זבן *TN* Gen 49:30; *Meg* 74d(50); 1pl. זבנן *BME* 8c(21); 2m. זבנתון *Ket* 34a(15); 3m. וכנון *BM* 8c(20); imp. 1sg. ניזבון *Pes* 31b(63); 2m. חזבון *TN* Lev 25:15; חיזבון *Dem* 22c(50); 3m.sg. יזבון *VRQ* 349:2; 2m.pl. חזבנון *TN* Lev 25:44; imper. m.sg. זבון *Ned* 39d(9); f. זיבנין *BerG* 5a(21); זיבני *ib.* 24; m.pl. זבונו *FPT* Gen 43:2[05]; inf. מיזבון *Kil* 31c(40); למיזבן *VR* 349:2; part. m.sg. זבין *Qid* 63c(20); f. זבנה *Ber* 5a(20); m.pl. זבנין *BR* 994:2; f. זבנן *Ber* 5a(20); pass.part., f.sg. זבינה *Tan* 69a(28);- **to buy, purchase:** דזבן הדין עמודא (PN) who bought this pillar *Naveh* 71:5; *TN* Gen 33:19; *ib.* Lev 25:25; Dt 2:28; זבן כתרין מניי זרע דכיתן he bought flax seed for two "pennies" *Meg* 74d(50); ואנן זבנין לך חדא חמר we will buy you a

donkey *BM* 8c(19); אין בעיתון מיזבון מולוון if you want to buy mules *Ber* 12b(26) // *Kil* 31c(40); *MQ* 81b(14); *Ned* 39d(9); *BQ* 6d(64); *BR* 362:1; *ib.* 906:3; 1055:7; 1 חרבא זבניח מן הדין גברא bought a ruin from that man *VR* 621:2; *ib.* 813:1; *EchR* 49:25; *ŠR* 32a(9)

Pa., pf. 1sg. זביניח *VR* 689:2; זבניח *Tan* 64b(45); 2m. זכינח *AZ* 41b(1); 3m. זבן *FPT* Gen 31:15[05]; זבֵּין *Giṭ* 46a(29); f. זכנת *BB* 16b(62); 1pl. זבינן *BR* 1128:1; 2m. זכנתון *TN* Gen 45:4; 3m. זבנו *ib.* 47:20; זבינו *ib.* 37:36; imp. 1sg. אזבין *EchR* 51:4; 2m. תזבין *MQ* 81b(20); 3m. יזבין *ib.* 15; 1pl. נזבן *TN* Gen 37:27; 2m. תזבנון *ib.* Dt 14:21; 3m. יזבנון *ib.* Ex 21:35; imper. 2m. זבין *Ned* 39a(62); inf. מזבנה *Ket* 33a(8); למזבנא יחבון *KohR* 28d(7); מזבנתה *BM* 10c(46); part. m.sg. מזבין *Pea* 15c(25); f. מזבנה *Soṭ* 24c(8); m.pl. מזבנין *Soṭ* 19a(30);- **to sell:** חד בר נש זבין גמלא לחד ארמאי a certain person sold a camel to a gentile *Pes* 30d(60); זבין לי נון sell me a fish *Ned* 39d(5); צרכת תבנת לבעלה she became poor and sold (it) to her husband *BB* 16b(62); זבינת גרמך you sold yourself *AZ* 41b(1); קיקלא ומה דבגבה זביניה I sold the ruin and its contents *BR* 302:3; אין ידע דלא {מ}יזבן והוא פחת מן אגרא יזכין ואי לא לא יזבין if he knows that if he does not sell the price will be less than the principal, he may sell; if not, he may not sell *MQ* 81b(15); עכדה זבין ובר אמתה מזבין the slave buys, and the son of the maidservant sells *BR* 1055:7; *ib.* 697:3 [expl. מכרה Gen 25:31]; *VRK* 250:3; *ib.* 689:1 // *PRK* 402:8; *EchRB* 49:6; *KohR* 28d(7)

Itpa. **to be sold:** ויזדבן *TN* Ex 22:2 [H וימכר]; *ib.* Lev 25:39; 27:28; מן שחה דאזדבן לה *ib.* 25:50 [H משנת המכרו לו]; ובר חורין מודבן the freeman is sold *KohR* 26d(14); *EstR* 11d(8); *MasSe* 51b(31); *Švi* 38a(28)

For add. refs. in PT, v. CTY 3:349+.

זבר vb. **to trim, prune** (↓√זמר) Pe. חזברון *TN* Lev 25:3; *ib.* 4 [H תזמר]

Poss. a phonetic var. of √זמר.

זגג n.m. **glassmaker** (*qattāl*–form < זגוגית; MH זגג MKelK 24:8; > Ar زَجَّاج Fr, AF 64) pl. זגגיא *AZ* 40c(60); *ib.* 61

[זגזג vb. (corrupt) Quad. מזגזגין באדמא *FTP* Gen 49:11

Read: מעגעגין (↓√עגע).]

זהוה n.f. **splendor** (↓√זהי; CPA זהוא LSp 54, SA זהו LOT 3/2 149:28) sg. עד זה<ו>א מזהא בעננא until I shine (like) the splendor in the cloud *SYAP* 12:21

זהויין n.m. **joyous person** (↓√זהי) pl. ר' לוי קרא יתהון זהויניא PN called them (i.e. הוללים Ps 73:2) joyous people *VR* 369:7 // [!] זהמתנייא *ib.* 445:5

Ben Hayyim, Tarbiz 10(1930):354, n. ו.

זהורי, זחורי, det. **זהוריתה, זחוריתה** n.f. **crimson, scarlet** (CPA זחורי LSp 55, SA זעורי Ham 596:81) sg. צבע דזהורי טבא dye of good crimson *TN* Ex 26:36 [H תולעת שני]; *ib.* 28:15; 39:5; זיהורי *ib.* 36:8; 39:24; זיחורי *FPT* Gen 38:28[05; H שני]; *ib.* Num 19:6[23]; זהוריתה *TN* Lev 14:6; זחוריתה *ib.* 52

Löw, Flora 1:631.

זהי vb. **to shine, be happy** (↓זהוה, זהריין; CPA זהא Black, Hor 56, Sy זהִי LS 189) Pe. **1. to shine:** עד זה<ו>א מזהא בעננא until I shine (like) the splendor in the cloud *SYAP* 12:21; **2. to be happy:** זהייה הוינה *ib.* 31:14; הוא זהה וחדה *ib.* 57:11; 17:18

A. Tal, Teuda 3(1983):175+, w. prev. lit.

זהיר adj. **careful, prudent, watching over** (↓√זהר; CPA זהיר LSp 54) a. w. inf.: pl. הוון זהירין למקרבה יתיה בזמניה be careful to sacrifice it in its time *TN* Num 28:2; *ib.* Dt 33:9; הוו זהירין למיגזי לטבא טיבותא be careful to pay goodness to the good one *PRK* 42:6; b. w. ב־: sg. וזהיר באיקרהון דאחוי careful of his brothers' honor *TN* Dt 33:16; *ib.* Gen 49:26; לא הוינא זהיר בך I wasn't careful of you *Ter* 45d(4) // זהיר לך [!] *AZ* 41a(59); pl. הוון זהידין גבר ביקריה דאבוי *TN* Ex 20:12; *ib.* 23:13; Lev 19:3; c. + ל־: ולית ההיא רשיעתא זהירא לה isn't that evil one (i.e. the snake) watching over it? *Ber* 9a(43) [↓√זהר itpe.]

זהם vb. **to contaminate, soil** (Sy זהם pa. LS 190) Pa. דלא חזהמון בירייתה so that they (viz. the lepers) do not contaminate the people *VRQ* 353:3

זְהַר, זַהֲרָה det. n.m. **moon** (↓סהר; CPA זהר LSp 54, SA זהר Ham 485:169) sg. חשרי לעלם זְהַר ללקי the moon is never eclipsed in *Tishri SYAP* 36:45; אחכחר זַהֲרָה לקידוש ירחין the moon was chosen for the sanctification of months *ib.* 1; 9; 13; 49; 67; *TN* Gen 37:9 [H הירח]; *ib.* Dt 4:19; *Yom* 40b(25) // *RH* 57d(53); כיון דאשלם זיהרא as soon as the moon became full *Tan* 69c(42); אית אחרין דקרין וצווחין לזיהרא סהרא there are some places where the moon is called סהר *ŠR* 36b(28);

[י]סהרא *TN* Dt 17:3; pl. [י]שהרין *ib.* Gen 1:14
Nöld, ZDMG 22(1868):514, n. 2.

זהר vb. **to warn, be careful** (זהיר↓; CPA זהר LSp 54, SA זהר Ham 457:83) Af. **to warn:** וחזהר *TN* Ex 18:20 [H והזהרתה]; ותזהרון *ib.* Lev 15:31
Itpe. **1. to guard oneself, be careful:** איזדהד דלא תיעול בחלקי take care not to enter my territory *BR* 338:2; *TN* Dt 4:15; *ib.* 24:8; אזדהד לך *ib.* Gen 31:24 [H השמר לך]; Ex 10:28; Dt 24:15; אזדהרו לכון *ib.* 4:9; 11:16; 12:30; **2. to guard s.t.** [זהיר↓]: הוות גולחיה שרעה מיניה וחכינה מזדהרא לה his cloak fell off and a snake was guarding it *Ber* 9a(42); ולית ההיא רשיעתה מזדהרה(G) לה isn't that evil one (i.e. the snake) guarding it? *ib.* 43; **3. to avoid, keep away from s.t.:** ויזדהרון מן קדשיהון you should keep away from their holy offerings *TN* Lev 22:2 [H וינזרו]; אזדהדון מן קדמוי *ib.* Ex 23:21
On itpe., mng. 2, v. DISO 73; Kamil-Bresciani, HP 2:17; 4:8; LS 190.

זוג n.m. **bell** (זיגון↓; SA זוג ST Ex 28:34) sg. *TN* Ex 39:26 [H פעמון]; pl. זוגין *ib.* 28:33; 34; 39:25

2# זוג n.m. **pair, spouse, suit, scissors** (< ζυγόν, ζυγά Lehnw 240; ↓√זווג; CPA בר זוגי LSp 54) **1. pair, couple:** a. people: sg. זוג תלמידים a pair of students *EchR* 91:20; זוגא שאל לר' the "pair" (i.e. the sons of R. Ḥiyya) asked Rabbi *MŠ* 55d(24); נפק זוגא לבר שאלון the "pair" went into the countryside. They asked *Nid* 50c(63); pl. מזווג זוגין he matches couples *TN* Dt 32:4; *SYAP* 47:10; b. other: sg. הדין סנדלא זוגא that pair of sandals *EchR* 51:5; pl. ה' זוג' בקרייה five pairs (of words) in the Bible *MPDam* Dt 6:13; *ib.* Gen 18:18; Ex 6:12; **2. spouse, partner(f.)** [בר זוג↓]: a. human: זוג כד נפק בה a spouse like him *FPT* Gen 2:18[02]; דכר וזוגה male and his partner *TN* ib. 7:9; 35:9; יחכום זוגיה let him know his partner *Ḥag* 78a(9); b. other: sg. י"ג יחידין ובכל דליח זוג thirteen cases of ובכל (in the Bible) which have no partner (i.e. do not occur with the same word following more than once) *MPDam* Ex 34:10; **3. pl. suit of clothes** [Sy ZWGʾ LS 191]: קם ולבש זוגוי he got up and put on his clothes *BRV*^{60} 1144:4; *ib.* 2; **4. scissors** [TBA זווא, זוגא Jast 384]: sg. אייתא זוגא מביתיה וספריה he brought scissors from his house and cut his hair *VR* 665:4; *ib.* 666:1 [cf. זוג שלספרים MKel 13:1]
On mng. 1.a, v. Eps, MNM 16; in *Mas* 52a(42) as well as in גמליאל זוגא (e.g. *Ḥal* 60a(6); *Suk* 53c(27); *MQ* 82c(15)) זוגא is app. a PN.

3# זוג n.m. **grape skin** (SA זוג Ham 459:126) sg. חרצניה ועד זוגיה *TNGl* Num 6:4 [H זג]

זוד vb. **to plan** (זירן↓, זידנו, זידנה; BH זיד HAL 257) Af. ואזידתון *TN* Dt 1:43; וזדתון *TNGl* ib.; יזיר *FPT* Ex 21:14[01]; *TN* Dt 18:20; יזידון *ib.* 17:13

זווג vb. **to join, join in wedlock** (denom. < זוג↓; CPA זוגי, זוג LSp 54, SA זבג ST Ex 9:24(Var)) Pa. **1. to join:** pass.part. מווגן עגלן *TN* Num 7:3 [H עגלות צב]; *FTV* ib.; **2. to join in wedlock:** מזווג אנא יכיל{נ}א מז{ד}ווגא יתהון זוגין *TN* Dt 32:4; *FT* ib.; *MSam* 62:13; *SYAP* 47:11
Itpa. **to be joined in wedlock:** מזדווגה *TNGl* Gen 24:60
Lehnw 242+.

זָוִי, זָוְיֵיתָה det. **זוויין** pl. n.f. **corner, place** (CPA זוי LSp 54, Liber Annuus 31(1981):293, SA זאביאתה ST Ex 26:24) **1. corner:** sg. קרן זווי a corner spot *TN* Num 34:15; pl. זביה גוליכון the corners of your garments *ib.* Dt 22:12; ארבעתי זווייתה the four corners *ib.* Ex 27:4; 38:2 זביתא *ib.* 27:2; **2. place:** a. general: sg. בזווי דחיק{י}<'> in a faraway place *Švu* 38a(39); זווי חודי another place *BR* 1171:4 [in scribal note]; *AZ* 39c(48); *TN* Lev 24:12; *VR* 485:5; להיידה זאווי אזל to what place did he go? *BR* 1183:2; *Tan* 66d(51); *EchR* 50:8; מזווי פלן from such-and-such a place *EchRG* 82:23; ביון דשתה נם ודמך לזווי פלניה *BRL* 34:1; after he drank, he fell asleep in his place *VRQ* 251:3; חמי(V) לי זויתה show me the place *Ter* 46b(59); כל חד וחד מנכון יחזור לזויתיה let every one of you return to his place *PRK* 200:8; מלך יגלי מן זאויתה a king will go into exile from his place *SYAP* 36:58; pl. זאויין *Proc* 557:16; כל זווייתה *SYAP* 32:42; b. esp. w. ref. to the Temple: לא הוו ידעין היירא זווי(text : זוזי) רבה חרב{י}ת they would not know what great place you destroyed *EchRB* 69:9; *ib.* 10; כמן שנין את קאים ומתנבי על הדא זויתא דתיתרב you are prophesying for many years that this place will be destroyed *PRK* 231:14; ולא סליק להדא זויתא he did not go up to that place *EchR* 103:19; זויתא בחידתא the chosen place *SYAP* 21:11
Lieb, TK 1:29; id., VR 876; Ros, Agnon Vol 313+; Sok, GF 50, n. 232; 88, n. to l. 1.

זוז n.m. **zuz** (< Akk *zūzu* Kaufman, Influences 114; CPA זוז LSp 54 [for var. coins], Sy זוזא LS 191 [coins, weights]) **1. a weight:** sg. מתקל זוזא a

zuz–weight's worth *Šab* 17c(57); *ib.* 58; **2. a coin:** pl. בעשרין זוזין דכסף for twenty silver *zuzim FPT* Gen 37:28[05; *TN* ib.: סלעין]; *TNGl* ib. 45:22; ייבון לר׳ אבונא זוז{י}<ו>י give PN his *zuzim Giṭ* 48a(61); *ib.* 48[!]; 55[!]; זוזין מאחים 200 *zuzim JMP* 7:4; *ib.* 12:4
For the value of the *zuz*, v. Krauss, TA 2:407.

זוז #2 n.m. **a jewel** pl. זוזין *TN* Ex 28:19 [H לשם]; *FTV* ib.; *TN* ib. 39:12

זוח (u) vh. **to move, turn away** (Sy ZWḤ LS 192) Pe. **to move:** יזוח *TNGl* Ex 39:21 [H יזח]
Af. **to turn away:** יח{ו}<י>חון עיניהן מן מקדשה they will turn their eyes away from the holy place *ib.* Num 4:19

זול n.m. **inexpensive price** (↓√זול; MH, TBA זול Jast 387) sg. חמן שובעה חמן זולה there everything is plentiful, there everything is inexpensive *BR* 857:6 // *Kil* 32c(5) // *Ket* 35b(10)[!]; זולָה ושובעה הווין בעלמה *SYAP* 36:16

זול vb. **to be inexpensive** (↓ זול; MH זול Moreshet, Lex 148, TBA זול Jast 386) Af. **to make cheaper:** ומיזלא עיבידתיה it (i.e. the caravan) makes his merchandise cheaper *MQ* 81b(14); חלה מול חמרה vinegar cheapens wine *BRV*^{60} 376:4

זון (u) vb. **to support, nourish** (↓מזון; CPA זון LSp 55, SA זון LOT 3/2 168:27) Pe. **to support, nourish:** קבל לי על בריה דיזוניניה he complained to me about his son that he should support him *Pea* 15d(24) // *Qid* 61c(4); זון בניך support your children *Ket* 28d(37); *KohR* 21c(14); ומאן זיין ההוא ירחא דעיבורא who will provide the intercalary month('s support)? *Yev* 6b(37); אנא אנא זיין, זיינא *ib.* [acc.to rdg. in QA]; דהוון זיינין אטקטיא they supported the robbers *PRK* 260:3; כל אילין יהודאיי זיינין do the Jews support all of these? *Tan* 66c(6) // *Dem* 22a(21)[!]; והוה זאין להון *VR* 806:4; איזון *JMP* 56:5; זאיין *ib.* 8a:12; גוברין יהודיין דזיינין Jewish men who nourish ... *ib.* 7:6; 16:6
Itpe. **to be supported, nourished:** יִתְזַנוּן *FPT* Gen 41:40[03; H ישק]; *TN* ib.

זוֹנִי, det. **זוניתה** n.f. **belt** (< ζώνη Lehnw 244; CPA זונא LSp 55, Sy זוֹנָא, זוֹנִי LS 192) sg. *EchR* 118:2 [ref. to אזור Job 12:18]; למיסור זוני to gird a belt *FPT* Gen 41:44[05]; *TN* ib.[!]; אסר זוניתיה *PRK* 144:8

זונין n.m.pl. **weed grass** (*Lolium*; CPA זונין LSp 56) הוון זרעין לה חיטין והוו{ה}<ת> עבדא זונין they sowed it (i.e. the field) wheat, and it produced weed grass *BR* 266:9; אילין זונייא *ib.*; חיטייה דקרחך ז{י}<ו>נין זרוע מיניהון if the wheat of your city is weed grass, sow from it! *ib.* 636:9
Löw, Flora 1:723+.

זונר n.m. **belt** (< ζωνάριον Lehnw 245; Sy זוֹנָרָא LS 201) sg. הדין זונרה *San* 29a(19); pl. זונרין מציירין decorated belts *Šab* 8b(54) [expl. חריטים Is 3:22]; זוג ז[ו]נארין *KetPap* 18

זוסט n.m. **belt** (< ζωστήρ Lehnw 246) sg. ההן זוסטה *Meg* 71b(6) // *Ned* 38c(21)[!]
Löw, Lehnw 245.

זוע (u) vb. **to move, tremble, quiver, shake** (↓√זעי, זעוע; CPA זוע, זעזע LSp 55, SA זעע GSA 198:14, זוע Ham 554:394) Pe. **1. to move:** זע ימה מן קודם משה the sea moved before Moses *SYAP* 2:13; זעו *TN* Num 14:44 [H משו]; יזוע *ib.* Ex 28:28; יזוען *ib.* 25:15; זוע מן קדמיי *SYAP* 2:2; *ib.* 12; דחזוע ותגער that (the spirit) should move and be exorcized *Am* 18:2; מן פלטין דידי ליח אח זייע you will not move from my palace *VR* 202:3; הוון זייעין *TN* Num 12:16; **2. to tremble, quiver, shake:** וזעח כל פלטין the whole palace shook *BR* 1158:1; זע *TNGl* Num 21:34; *FT* ib.; וזעו כל עמא *FPT* Ex 19:16[06]; *TNGl* ib. 18
Pa. **to move:** יזייע *TN* Ex 33:11 [H ימיש]
Pal. **to shake s.t.:** וזעזע יחיה *TNGl* Gen 44:19
Pal.Ref. **to tremble, shake:** ואזדעזע *TN* Gen 27:33; *ib.* 42:28; 44:19; Ex 19:18; ואזרעזעו *ib.* 16; יזדעזע *ib.* Dt 19:6

זורנה n.f. **a disease** sg. *VR* 410:1 [expl. זרא Num 11:20]

זוֹתִין n.m.pl. **zythos** (type of barley; Sy זותין LS 194) זוחיאָה *PesG* 29d(37) [expl. זיחום המצרי Egyptian zythum Mib. 3:1]
Löw, Flora 1:718+.

זחל n.m. **creeping thing, type of locust** (Sy זַחְלָא crawling locust LS 194) **1. creeping thing:** pl. זחלי דעפרא זחלוי earth creepers *TN* Dt 32:24 [H זחלי עפר]; *FTV* ib.; **2. type of locust:** sg. עם ילק פרח כהדין זחלה a people of locusts — it crawls like that locust *PRK* 46:9 [expl. עמלק Dt 25:17]

זחל vb. **to shine** (cf. Sy צחל LS 622) Pe. זחלין אפוי דבר פדייה PN's face shone *PRK* 67:18

זחל #2 vb. **to pour out(?)** Pa. עד דחזחלון גובה until you empty out (the wine) from the cavity *AZ* 44a(64)

זט interj. **live!** (< ζῆθι Lehnw 246) בגין סכנתא דנפשא אסיר למימר ליה זט(Ar) it is forbidden to say to him (who sneezes) "live!" because of the mortal danger *Ber* 10d(19)

זיבורי, det. **זיבוריתה** n.f. **hornet** (↓דבורי; TBA זיבורא Jast 390, Ma *zimbura* MD 166) pl. רברייחה זיבורייחה *TNGl* Dt 1:44 [H הדברים]

זֵיגוֹן n.m. **bell**(↓זוג; SA זיג ST Ex 39:26(Var)) sg. *FPT* Ex 39:26[04; voc; H פעמון]; *TNGl* ib.; pl. זגונין *ib.* 25

זידן adj. **malicious** (↓√זוד) sg. לבהון זידנה their malicious heart *TN* Lev 26:41 [H לבבם הערל]; *ib.* Dt 15:9

זידנה, det. **זידנתה** n.f. **malice** (↓√זוד) sg. חובי זדנחה the sins of malice *TN* Dt 29:18

זידנו, det. **זידנותה** n.f. **malice** (↓בזידנו) sg. זידנוחה *TNGl* Dt 29:18

זִיו n.m. **feature, appearance, splendor**(< Akk *zīmu* Kaufman, Influences 113; SA זיב אפיו Ham 545:149) sg. a. used alone: הבמא דבושייא משני בזיויה מן כל ברייחא just as the negro is different in appearance from all beings *FTP* Num 12:1; זויה דחמוז רמי לסרטן the appearance of Tammuz is like a crab *SYAP* 38:14; b. in phrase זיו (א)יקר splendor of glory: *TN* Ex 34:29; *ib.* 34:30; Num 23:21; *TNGl* Ex 19:18; c. in phrase זיו(ו)הון his/your features: דאישחני זיווהון דאפוי/דאפיך his features changed *Yev* 15c(56) // *MQ* 82b(42) // *BR* 1290:4 // *VRVar* 397:6; *FPT* Gen 4:5[02; voc]; *ib.* Dt 34:7[06]; *TN* Gen 4:5; *ib.* 6; Dt 34:7; *FT* Ex 34:29

זיווג n.m. **matchmaking**(↓√זוג; MH זיווג Jast 392) sg. בעסק זיווגה concerning her match *JMP* 11r:13
Lehnw 243.

זיותן adj. **distinguished** (MH זיותן Jast 392) pl. זיווחנייה דבהון the distinguished ones among them *BR* 411:7 [expl. Gen 14:5 ואת הזוזים בהם] // *TN* Gen 14:5; *FTV* ib.

זיי, זיין n. **zayin, seventh letter** (Sy זי, זין LS 186) זיי *BR* 683:10; זין *PRK* 30:1
Nöld, Beitr 126+.

זיין, det. **זַיְינָה** n.m. **weapon** (< Per *zaēnu* (Avestan), *zēn* (Pehlevi) Nyberg, Manual 2:231; ↓זיין, √זיין; CPA זין LSp 56, מאניזין ib. 106, מאני זינך Act. Adr. 114:9) זַיְנָה *FPT* Gen 49:5[22];-a. alone: sg. גיברין מחלחין בזיינא brave men trebled with weapons *FTP* Ex 14:7 [H שלישים]; וסדי{ד}<ר> זיניכון your weapon is ordered *TN* Dt 33:29; b. in phrase מני זיינה weapons: *ib.* Ex 33:5; Num 11:26; Dt 22:5; שנן מאני זינך סני מאני זינך sharpen your weapons! Hate your weapons *BR* 723:10 [expl. Gen 27:3 שא נא כליך]; *EchRB* 98:2

זיין vb. **to arm** (denom. < ↓זיין; SA מזיאנין Ham 469:336, Sy זַיֵּין LS 195) Pa. יזיין *VR* 811:3 [expl. Is 58:11 יחליץ]; pass.part. **armed, equipped:** sg. *TN* Num 32:21 [H חלוץ]; *ib.* 27; 29; pl. *ib.* Gen 49:19; Ex 13:18; Num 31:5; 32:30; 32
Itpa. **to be equipped, armed:** אזדיינו *ib.* Num 31:3 [H החלצו]; *ib.* 32:20[!]
Moreshet, Lex 150.

זַיָּיר n.m. **press tub (for olives)** (√זור; cf. Sy זר,זור to squeeze LS 194; v. also ↓מזור) sg. בזיירא דו עצר ביה with regard to the press tub, because he presses with it *Beṣ* 60c(36); *ib. G* [voc]; פילי רזיירה the Gate of the Press Tub *Reḥov* 7 [gate of Beisan]

זייתּ n.m. **olive, olive tree, orchard** (CPA זית LSp 56, SA זיח Ham 457:88) **1. olive:** sg. ר' יוחנן נסב זייחא PN took an olive *Ber* 10a(9); *ib.* c(24); פיסחא כזיחא an olive-sized portion of the Passover sacrifice *Pes* 35b(36); משח דזיח olive oil *TN* Ex 27:20; *ib.* Lev 24:2; *Šab* 4d(24); pl. זיחין *BB* 17a(26); מעטני זיתיא baskets of olives *San* 18d(16) // *MŠ* 56c(11)[!]; **2. olive tree, branch:** sg. חמיח בחילמ{א}י משקה זיחא משח I saw in my dream (that I) was watering an olive tree with oil *MŠ* 55b(51) // *EchR* 51:12; *ib.* 13; 14; חד בליל דזיח an olive-branch wreath *MŠ* 55b(47); עלה דזי an olive leaf *TN* Gen 8:11; pl. נצייה דזייחיכון blossoms of your olive trees *ib.* Dt 28:40; 24:20; **3.** pl. **olive orchard:** זייחין *ib.* 6:11; Ex 23:11; זוו{א} דהווח ברמין עבידא זייחין זוו{א} דהווח זייחין עבירא זרע{ו}<ין> a place which was a vineyard has become an olive orchard; a place which was an olive orchard has become a sown field *Tan* 66d(51)
Löw, Flora 2:287, w. lit.

זימריי adj. **Zemarite** pl. זימרייא *TN* Gen 10:18 [H הצמרי]

זין n.m. **a weight** (MH זין Jast 385, s.v. זוז) pl. וכמה ליטרא עבדא מאה ז{ו}<י>נין how much is in a pound? 100 *zinim Ter* 47b(21)
Not to be emended to זוזין (contra Krauss TA 2:712, n. 626).

זינגיי adj. **Zingite** pl. זינגאי *TNGl* Gen 10:7

זיפות n.m. **pitch** (↓√זפת, זפת) sg. שרי זיפות (one who) melts pitch *Šab* 10b(48)

זיק n.f. **skin used for storing liquids** (↓2# זיקוק; CPA זק LSp 57, SA זק Ham 519:34) a. general: sg. ואהן דנגיד בזיקא והיא מיבזעא בידיה one who pulls a skin, and it hursts in his hand *AZ* 45a(14) // בזקה *Qid* 60b(5); b. for water: sg. זיק דמיין *TN* Gen 21:14 [H חמת]; *ib.* 21:15; 19; *Tan* 69b(14) // *EchR* 108:11 [filled with air]; pl. *TN* Ex 15:8; *FPT* ib.[19]; c. for wine: sg. ארמייא איתבזעת זיקיה the wine-skin of the gentile burst *AZ* 41c(4); *ib.* 45a(27); *ib.G* 41c(5); *VR* 246:4; pl. *Šeq* 50c(52); זיקין דתמר *EchRB* 50:1; *ib.* 6; חמר דזיקין *EstR* 6a(8); *VR* 246:2; *ib.* 3; d. for vinegar: pl. וטעינה תרין זיקין חד דחמר וחד דבסים (the camel) was carrying two skins, one for wine and one for vinegar *EchR* 50:1; *ib.* 6

2# זיק n.m. **flash of fire, comet, demon** (↓זיקוק; Sy זיקָא LS 195; cf. Akk *zīqu* torch AHw 1532) **1. flash of fire:** sg. כרותא לזיקא כזיקא לעינא like a wind to a flash, like a flash to the eye *BRV*^{60} 516:2 [expl. כמראה הבזק Ezek 1:14; but mng. uncertain]; pl. היך זיקין היך ברקין like flashes and lightning *FPT* Ex 20:2[06]; *TN* ib.; *ib.* Dt 5:6; **2. comet:** sg. אין עבר ההן זיקא בכסיל if the comet passes through Orion *Ber* 13c(29); *ib.* 32; **3. demon:** pl. זיקין *Am* 11:8; *AmGen* 7:16
Sok, Job Targum 165; Kaufman, Influences 113.

זיקוק n.m. **spark** (↓2# זיק; CPA זקוקין pl. LSp 57) pl. זיקוקין דנוד sparks of fire *TN* Gen 3:24; *FT* ib.; *Ber* 9a(35); *KohR* 24c(10)

2# זיקוק n.m. **small water skin** (↓זיק) sg. ההן זקוקה דיקלון (unclear; used to contain oil) *Šab* 5a(10); pl. זיקוקין זעירין small water skins *AZ* 41c(5) [but *ib.G:* זקיהון]

Entry is uncertain.

זיר n.m. **small bundle, bunch(?)** (MH זיר Jast 396) pl. מסיק לז{ו}<י>רייה he carries up the small bundles *MŠ* 54d(42)
Context unclear and emendation is speculative.

זירוע n.m. **sowing** (↓√זרע; cf. Sy זוּרְעָא LS 207) sg. לזרועא באפי בירא *TNGl* Gen 47:24 [H לזרע השדה]

זָכוּ, cs. **זכות**, det. **זכותה**, pl. **זכוון** n.f. **merit, meritorious deed, acquittal, benefit** (↓√זכי; SA זכו Ham 571:69, Sy זְכוּתָא LS 196) *SYAP* 20:15[voc];- **1. meritorious deed:** sg. חס ליה דלא עבד זכו מן יומוי Heaven forbid! He never did a meritorious deed *San* 23c(32) [≠ ↓טיבו]; *ib.* 30; לזכו *TN* Gen 15:6; **2. merit:** a. general: sg. זכותה דאברם *ib.* 15:11; Lev 22:27; Dt 33:21; עמך (V) זכותי תיחות may my merit go down with you *Pea* 21b(5); כל אנש ואנש זכותיה תקום ליה let everyone's merit stand up for him *BR* 925:5; *Pea* 15c(39) // *Qid* 61b(28); זכותה דחקלא the merit of the field *Tan* 66c(21); *PRK* 374:4; pl. זכוותיה דתמימא the merits of the perfect one *FTV* Lev 22:27; *TN* Gen 48:22; b. esp. in phrase בזכות for the sake of: sg. בזכות אבהתה צדיקיה for the sake of the righteous fathers *TN* Num 23:9; *ib.* 24:5; בזכותא דבעירא דקיקא for the sake of the small cattle *BR* 303:1 [and //'s; ↓בעיר]; ואנא משזיב להדה אלפא בזכותך I will save that boat for your sake *PRK* 296:10; *AZ* 42c(12); *BR* 818:4; pl. בזכוותה דיוסף *FPT* Gen 39:5[05]; בזכוותך *TN* ib. 12:13; Dt 9:5; **3. acquittal, justification:** a. w. אלף pa. to plead in favor of the defendant [=MH Jast 398]: sg. ואנא מליף עלך זכו קדם מלכא I will plead in your favor before the king *VR* 702:5 // *PRK* 411:6; pl. למלפה זכון(text: זמן) לחבריה בדינא to plead in another's favor in judgment *TN* Ex 23:2; *FTP* ib.; b. w. הוי/אית ל- to have favorable testimony: דאית לה זכו בדינה *TN* Lev 19:18; *ib.* Dt 24:13; c. w. חכם to know acquittal: פלן חכים עלי זכו *KohR* 28d(4); d. w. ידע id.: בזמנה דאת ידע ליה זכו בדינא *TN* Lev 19:16; *San* 21c(3); *KohR* 28d(5); e. w. שהד af. to testify favorably: ויסהדן בי זכוותי *FPT* Gen 30:33[05; H ועניתה בי צדקתי]; *TN* ib.; **4. benefit:** sg. לית הדא זכו this isn't a benefit *Er* 24d(18)

זכור n.m. **necromantic apparition** (Sy מַסְקָ זְכוּרָא LS 196) pl. only, in phrase מסקי זכורין **diviners:** *TNGl* Lev 19:31 [H הידענים]; *ib.* Dt 18:11; *FTV* ib.;

זכורו{ן}<י> *TN* Lev 20:6; *ib.* Dt 18:11; [!] דכורן *ib.* Lev 19:31

זכי vb. **to be innocent, worthy, gain possession, give charity** (↓זכו, זכיי; CPA זכי LSp 56, SA זכי Ham 523:142; 571:76) Pe. **1. to be innocent, guiltless:** בין למיזכי ובין למחטי whether to be innocent or to sin *TN* Gen 4:7; *ib.* 3:16; סליקית מזכי ואנא איחטי I came to Eretz Israel to be guiltless, and I am sinning! *Ber* 5c(39); **2. to be worthy:** a. alone: מיחמי צדיקא ומזכי to see the righteous man and to be worthy *Bik* 65c(34); אין זכית אכלית if I am worthy, I will eat (the figs) *VR* 577:4; *PRK* 172:12; b. w. fol. vb.: אין זכית תיכול מנהון *VR* 577:9; ניזכי נישבע מיניה [↓√שבע pe.]; esp. inf.: וזכא למתבשרא be worthy to receive the tidings *FPT* Lev 22:27[06]; וזכה למיסב he was worthy to grow old *San* 18c(42); *Tan* 68a(33); *KohR* 19b(11); זכיתה מימרינה <מ>יקי<י>ם תזכי מימרינה you were worthy to say it standing up. May you be worthy to say it sitting down *Hor* 48c(32); **3. to gain possession:** a. alone: דזכה זכה *Qid* 64a(28); כבר זכינן *Giṭ* 43d(47) // *Qid* 64a(30)[!]; b. w. ב- of s.t.: וחזרין וזכיין בה they take possession of it again *Švi* 39a(15); *ib.* 17; 18; *AZ* 45a(16); c. w. ל- to entitle: דזכה לחבדיה *Qid* 64a(27); *Giṭ* 43d(45); d. + ב/לאורייתה to acquire knowledge of Torah: וזכון לאורייתא *Hor* 48c(46) // באוריתא *Šab* 13c(58); לא זכית אנא לאורייתא *Beṣ* 63a(39); *VR* 689:1; alone: שלח לר׳ חנינה בריה מזכי בטיבריה he sent PN, his son, to learn Torah in GN *Ḥag* 76c(41) // *Pes* 30b(41)[!]; **4. to give charity, alms:** a. w. עם: וזכה עימיה היך מה דהוה יליף he gave him charity as he was wont to do *Pea* 21a(43) // *Soṭ* 19a(36); *Pea* 21a(41); זכי עימי give me alms! *VR* 752:7; *KohR* 29c(28); זכי עמי חדא תרנגול{ת}א give me a hen! *Pea* 21b(31) // *Šeq* 49b(10); b. w. ב-: זכי בי *VR* 807:3; *ib.* 753:3; 794:1; *PRK* 372:5; *Pea* 21b(13); *BR*V^{60} 1115:3

Pa. **1. to acquit, justify:** ויזכון ית זכייה *TN* Dt 25:1 [H והצדיקו את הצדיק]; *ib.* Ex 23:7; Num 14:18; *FPT* Ex 20:7; *ŠR* 36d(9); **2. to entitle, give possession:** מזכייה(V) לר׳ הושעיא בירקא to give PN the possession of the vegetable *Dem* 26a(55); *ib.* 58; **3. to give merit:** זכי גרמך בי give yourself merit through me! *VR* 783:6 [↓itpa.]; **4. to give charity:** לא אתכוון ר׳ לעזר אלא למזכייה לשמעון בר בא כגין(L) רהוה בר נש דהוה מסכן PN only intended to give charity to PN_2, since he was a poor man *BME* 8c(6)

Itpa. **1. to be cleared, go unpunished:** ויזדכי מאן דמחא יתה *FPT* Ex 21:19[01; H ונקה המכה]; *TN* Gen 24:41; *ib.* 44:16; Num 5:31; **2. to give oneself merit** [↓pa., mng. 3]: איזדכי בי *VRK* 783:6

On pe. mng. 4, v. Dalm, Worte 71, 372; Lieb, TK 4:734; id., Yalon Vol 174; M. Zulay, SRIHP 6(1945):220.

זַכַּיי adj. **innocent, clear, righteous** (↓√זכי; CPA זכאי, זכי LSp 56, SA זכאי Ham 523:140) **1. innocent, clear:** m.sg. זכיי *FPT* Ex 21:28[01; H נקי]; *TN* Gen 24:41; *ib.* Dt 24:5; 25:1; 32:4; בין זכיי בין חייב whether innocent or guilty *Švu* 37b(3) // *VR* 135:3; אדם זכיי innocent blood *TN* Gen 37:22; *ib.* Ex 22:1; Lev 17:4; Num 35:27; Dt 19:10; f. זכייה היא *FPT* Gen 38:26[05]; *TN* ib.; pl. זכיין *ib.* 44:10; Num 32:22; **2. righteous:** sg. גבר זַכַּיי a righteous person *MMDam* Dt 22:9; *TNGl* Ex 2:12; pl. חמישיתי זכיי; [H צדיקים] חמשין זכיין *TN* Gen 18:24 *ib.*; כד אינון זכיי אינון רידך when they are righteous, they are yours *PRK* 278:2 [≠חטאיי]

זכיך adj. **clear** (√זכך; cf. BH זך HAL 258) sg. *TN* Ex 27:20 [H זך]; *ib.* Lev 24:2; חמרא זכיכא clear wine *TNGl* Gen 49:12; *FTV* ib.; *TN* ib.[!]

זכיכו, cs. **זכיכות** n.f. **clarity** (↓זכיך) sg. וכזכי<כ{י}ות שמיא like the clarity of the sky *FTP* Ex 24:10 [H וכעצם השמים לטהר]

זכרו, det. **זכרותה** n.f. **source** sg. זכרותה דדורי the source of GN (worshiped as an idol) *Šab* 14d(41) // *AZ* 40d(42)

Lieb, JQR 36(1946):321.

זלג vb. **to flow** (MH זלג Moreshet, Lex 151) Pe. וזלגון עינוי למרומא his eyes flowed to the height *FTP* Ex 15:18; דמעין עייניה זגלון[!] his eyes flowed tears *SYAP* 52:32

זלדקן n.m. **having a thin beard** (< זל רקן; TBA זלדקן Jast 401) sg. רב חונא הוה מעבר זלדקן PN used to remove (a priest) having a thin beard (from the benediction) *Meg* 75c(1)

זליל adj. **cheap, inexpensive** (↓√זלל; Sy זְלִילָא LS 197) sg. כמיש וזליל withered and cheap *Pes* 31b(64); *ib.* c(3); כספא זליל נחשא זליל silver is inexpensive, copper is inexpensive *Qid* 58d(33); בשעה זלילה דכל שתא at the cheapest time of the whole year *BM* 10c(45); pl. כמישין וזלילין *EstR* 5b(8) [// *Pes* ib.]; וכד אינון זלילין *EchRB* 50:16

זלל vb. **to be of little value** (↓זליל; CPA זל LSp

56, SA זלל Ham 581:70, 73) Pe. וזל איקרה דריבוניתה the honor of her mistress was diminished *TN* Gen 16:4 [H ותקל גברתה]; *ib.* 5; Lev 20:9; Dt 27:16[!]
Pal. **to despise, make sport of s.o., treat lightly** (MH זלזל Moreshet, Lex 152) אילין דרומיא דהוון מזלזלין בה those southerners who treated it (i.e. the second tithe) lightly *MŠ* 54d(29); יזלזל איקריה דאבוי ודאמה he will make light of the honor of his father and mother *TN* Lev 20:9 [H יקלל]; זלזילו *AmGen* 2b:15

זלף vb. **to sprinkle** (Sy זלף LS 198, MH זלף Moreshet, Lex 153, SA סלף ST Gen 24:19) Pa. a. of water: חמא חד בר נש מזליף על גרמיה he saw someone sprinkling on himself *Šab* 6a(38); *ib.* 40; חמתון מזלפין להדא אפרודיטי he saw them sprinkling (on themselves in the bath of) Aphrodite *Švi* 38b(64); וזלפון מתותי ידיה they sprinkled under his hands *AZ* 44a(64); b. of wine: וזלף בהון חמר he sprinkled wine on them (i.e. the baskets) *ib.* b(46)

זלפקק n.m. **craw** sg. זלפקקה *TN* Lev 1:16 [H מראתו]

זמור adj. **steel-gray** (of eyes; Sy זְמְרָא LS 200) pl. אברדימס בירי יוסי הוון עייניו זמורן דמיין לאמיה PN's eyes were steel-gray like his mother's *BR* 1038:6

זמורי n. **a spice** sg. *BR* 1135:5 [in a list of spices]

זמי vb. **to fine** (denom. < ζημία Lehnw 248; Sy אֶזדַמִי LS 199) Pa. **to fine:** ויזמון *TNGl* Dt 22:19 [H וענשו; *TN* ib.: ויקנסון]; קניס ליה ומזמי ליה *PRK* 17:11 // *RuR* 14:81; *ib.* 88
Itpa. **to be fined:** מיזדמייה שית מאה דינרין to be fined 600 dinars *VR* 796:2; *ib.* 797:2; 798:4; 799:1

זמם n.m. **muzzle** (↓√זמם; Sy זְמָא LS 199) pl. זממין דגמלין muzzles of camels *TNGl* Gen 24:32

זמם (/o) vb. **to muzzle** (↓זמם; Sy זם LS 199, MH זמם Moreshet, Lex 154) Pe. **to muzzle:** רעוי דאברם הוון זממין בעירהון Abram's shepherds muzzled their cattle *TN* Gen 13:7; *FT* ib.; תזמון זום פימך *TN* Dt 25:4 [H תחסם]; muzzle your mouth *SYAP* 37:14; pass.part. דהוון זמימי<ן> באורח דלא למיכל which were muzzled on the road so that they should not eat *TNGl* Gen 24:32
Pa. **id.:** מזממין *ib.* Gen 13:7; תזממון *FT* Dt 25:4

זְמַן, det. **זְמָנָה, זימנה** n.m./f. **time, assembly** (< *simānu* Kaufman, Influences 91; ↓√זמן, עד זמן, עד זמן די, 2 # זבן; H זמן HAL 262) זְמַן *FPT* Gen 8:7[02]; זְמְנִין *ib.* Gen 31:41[03];- **1. time:** a. general: sg. חד זמן חמא אבילייא בשובתא once he saw mourners on the Sabbath *Ber* 5b(49); *Kil* 32b(31); *Bik* 65c(47); *Ḥag* 77d(62); *Ket* 35a(32); *Nid* 50b(22) [v. CTY 1:152]; *BR* 361:6; *VR* 803:2; *PRK* 199:4; *KohR* 8b(41); זמן תנינות a second time/again *TN* Lev 13:5; *ib.* 54; מהו מברכה ע{י}לוי זמן תניינות is it permitted to bless over it a second time? *Ber* 10a(46); *Tan* 66c(46); *Meg* 71d(5); *Yev* 13a(32); *KohR* 26d(36); חדא זמן one time *TN* Ex 30:10 [H אחת; cf. CPA חדא זבן LSp 54]; *Ḥag* 78a(8); זמן ובתדחין זימנין בחד<א> by the first or second time [cf. CPA חדא זבן ותרתין LSp ib.]; זמן קדמאה a first time *PRK* 192:3; זמן תניינה *ib.* 4; *EchRB* 55:2 [but זמן תניין *BR* 1095:3]; זמן תליתי *ib.* 1096:1; זמן {א}חורי *EchR* 130:7 [but זמן חורן *Ter* 40d(8)]; הדה זמנה *FPT* Gen 29:34[05]; *ib.* 30:20; *TN* ib. 46:30; *ib.* Ex 9:27; *PRK* 371:10; ארעת זימניה ליממת his time came to die *EchR* 46:21; מטת זימנא *TNGl* Num 12:12; בזימניה *TN* Num 9:7 [H במועדו]; pl. לזמנין *ib.* Gen 1:14; תדין זימנין *Pea* 18b(43); *Švi* 34c(21); במה זימנין often *Ber* 11b(29); *VRQ* 396:1; זימנין סגין often *Šab* 5d(46); *Er* 25c(56); *Meg* 70b(6); *Yev* 5d(60); b. pl. זימנין sometimes: שובקיה דזמנין על ניסין הוא מיחמי leave him alone, for sometimes he appears for miracles *BR* 689:5; *Mas* 51d(64); זימנין דהיא מקדמא וזימנין דהיא מאחרה it (i.e. the morning star) sometimes is early and sometimes is late *Ber* 2c(35); *BM* 12b(24); *AZ* 43d(28); *ŠR* 2a(23); c. in computations: pl. 50x100=5,000 וחמשין זימנין מן מאה הא חמשה אלפין *Er* 20b(20); *ib.* 22; 23; **2. assembly:** sg. משבן זימנה *TN* Ex 38:30 [H אוהל מועד]; *ib.* Lev 6:23; 17:9; Num 3:25; 19:4
On mng. 2, cf. SA משכן זימונה and Sy מַשכַּן זַבנָא.

זמן vb. **to prepare, summon, invite to a common meal, say grace** (↓זמן mng. 2, מזמן; SA זמן pa. 485:178, itpa. ib. 579:9, Sy זְמֶן LS 199) Pe., pass.part. **prepared:** pl. זמינין *FTP* Ex 19:15 [H נכונים]; *TNGl* ib.
Pa. **1. to prepare, appoint:** וזמן בנוי he appointed his sons *TN* Lev 22:27; זמינו *ib.* 9:12 [H והמציאו]; 18; Ex 21:9; Num 35:11; pass.part. מזמן הדן כתבה לפ' ב' פ' this document is prepared for so-and-so *AmGen* 6a(5); *ib.* b(1); c(8); אתר מזומן a designated place *TN* Ex 33:21; *ib.* Dt 23:13; גבר מזמן *ib.* Lev 16:21 [H איש עתי]; **2. to summon,**

gather together: למזמנה *ib.* Num 10:2 [H למקרא]; pass.part. pl. מזמני *ib.* 1:16; **3. to invite to a common meal:** חד בר נש זמין חד רבן a certain person invited a scholar to a common meal *Ter* 46a(32) [// itpa., mng. 5]; **4. to say grace at a common meal** [< MH זמן Jast 404]: ר' ירמיה זמין לחמריה(G) PN said grace for the donkey drivers *Ber* 11c(49); *ib.* 56; *ib.* b(30) // *BR* 1113:3; *ib.* 1115:1

Itpa. **1. to be prepared, summoned:** אזדמן לה אמר the lamb was prepared for him *TN* Gen 22:8; *ib.* 41:32; **2. to be present, gathered together:** אזדמן סמרי *ib.* Num 17:19 [H אועד]; אנה אזדמן הכה ואזדמן מימריה דה' *ib.* 23:15 [H אקרה]; Ex 9:18; דאזדמנתון *ib.* Num 16:11 [H הנועדים]; 10:3; **3. to join s.o.:** איזדמן ליה חד כותי a Samaritan joined him (on his journey) *MQ* 83b(35); **4. to have sexual intercourse:** אזדמן לוותה *FPT* Gen 30:3[05; H בוא אליה]; *ib.* 38:18; 39:10; *TN* Dt 22:13; *ib.* 24:1; *TNGl* Gen 29:21; *ib.* Lev 15:24; **5. to be invited to a meal** [↓pa., mng. 3]: ואיזדמן גבי חד גבר *PRK* 176:1

Yalon, Intr 193+.

זמר, det. **זִימְרָה** n.m. **song** (↓ √זמר; CPA זמר LSp 56) זְמִרִין SYAP 22:11;- sg. בל דזמד זימרא *EchR* 11:15; לזמדא *TNGl* Gen 50:1; *EstR* 11b(7)[!]; **pl.** זמדין *TN* Gen 4:22; *FTP* ib.; *SYAP* 37:19 [≠ ↓ יללה]; רהוה דמיך וקאים בזימרין he would go to sleep and arise with songs *Meg* 74a(37); אנא זימדיהון I am their songs *EchR* 139:9 [expl. מנגינתם Lam 3:63]; *ib.* 157:22

זמר 2# n.m. **singer** (↓√זמר; CPA זמר LSp 56, SA זמר Ham 490:146+, 546:176) pl. זמרין וזמרתא male and female singers *KohR* 7c(9) [expl. שרים ושרות Eccl 2:8]

זמר vb. **to sing** (↓ זמר, זמר 2#, זמרה, מזמור; Sy זמר LS 199) Pe. **to sing:** שורי שתי וזמר he began to drink and sing *VRG* 247:1; *ib.* 3; כל דזמר זמר anyone who sings a song *EchR* 11:16; *KohR* 28a(13) Pa. **id.:** הוון מזמדין ליה they sang to it *TN* Num 21:17; *FT* ib.; *SYAP* 5:10

זמר 2# vb. **to prune, trim** (↓√זבר; H זמר 2# HAL 263) Pe. חמא חד איזמר כדמא he saw someone pruning the vineyard *Švi* 35a(34); אתעבד כרמא חמר זמר לה if his vineyard produced (good grapes for) wine, he prunes it *ŠR* 42b(7)

זמרגד n.m. **emerald** (< σμάραγδος Lehnw 248; CPA זמרגד LSp 56, SA זמרגדי Ham 528:251) pl. זמרגדין *TN* Ex 28:19 [H אחלמה]; *ib.* 35:22; 39:12; *FTV* ib. 28:19

זמרה n.f. **female singer** ↓ זמר 2#

זמתניי adj. **Zamthanite** pl. זמתנייה *TN* Dt 2:20 [H זמזמים]

זן n.m. **type** (BA זן KBL 1072, Sy זְנָא LS 200) sg. לזנה *FTP* Gen 1:25 [H למינה]

זְנוּ n.f. **harlotry** (↓ √זני; CPA זנו LSp 56, SA זנו Ham 456:59) sg. *TN* Lev 18:17 [H זמה]; *ib.* 20:14; *TNGl* ib. 21:7; היא מעברא בנין דְזְנוּ she is pregnant with children of harlotry *FPT* Gen 38:24[04]; *TN* ib.; *ib.* 25; Lev 19:29; אגר דזנו wage of harlotry *ib.* Dt 23:19; *FTV* ib.

זני, det. **זניתה**, pl. **זניין** n.f. **prostitute** (↓ √זני; CPA זני LSp 56, SA זני ST Gen 34:31(Var)) sg. היך אתה זני like a prostitute *TNGl* Gen 34:31; *FTP* ib.; לית איתה זני עד דברתה זני a woman is not a prostitute until her daughter is a prostitute *BR* 953:1; ההיא זניתא *EchRB* 83:18; איתתה זניתה *EchRG* ib.; pl. תרתין נשין זניין two prostitutes *EchR* 75:10; מוגר זנייתא he hires out prostitutes *Tan* 64b(48)

Sok, GF 168, n. to l. 15.

זני vb. **to be a prostitute** (↓זנו, זני; CPA זני LSp 57, SA זני ST Ex 34:16) Pa. **to be a prostitnte:** זניית *FPT* Gen 38:24[05; H זנתה]; *TN* ib.; דאזלית וזניית that I went and was a prostitute *EchRB* 48:15; *EchR* ib.; תזני *TN* Lev 19:29

Pa. **1. id.:** למזנייה *TNGl* ib. 21:9; *TN* Dt 22:21; **2. to act promiscuously:** למזנייה *TNGl* Lev 20:6; *TN* Num 25:1

זעוע n.m. **shock** (↓ √זוע) sg. ואזדעזע יצחק זעוע רב לחדה Isaac was greatly shaken up *TN* Gen 27:33 [H ויחרד חרדה]

Rd. poss. זע>ז>וע.

זעור adj. **small, insignificant** (↓ √זעד, זעיר; CPA זעור LSp 57, SA זעוד Ham 507:167, Mal *z'ōra* Berg, Gl 104) a. as adj.: sg. ברנש זעור an insignificant person *BR* 625:5 [≠ ברנש רב; v. pl.]; *ib.* 628:1; לא תבסרו לא ברומיי זעוד ולא בגולייר זעור do not deride either an insignificant Roman or an insignificant *galearius ib.* 690:5; מכלה זעורה a

short measure *TNGl* Dt 25:14; שעה זעודה a short while *SYAP* 2:5; דזעור מינך one smaller than you *ib.* 33; pl. רהוון זעורין *EstR* 5d(5); מתקלין זעורין short weights *TNGl* Dt 25:13; b. as subst.: pl. כל קהלה קד[ש]ה רביה זעורין ורברבין *SYAP* 44:15; the entire congregation, the great and the small ones *Naveh* 69:2; זעורייה ורבייה *Pap* 6:2; c. as PN: ר' זעורה *BerG* 9c(7); *ib.* 8; *RHG* 58a(7); *ib.* 59c(60); *BR* 649:5; *ib.* 962:2

V. Kut, SGA 23+, who points out that this word was corrupted often to ↓זעיר.

זעי vb. **to move, leave a place** (var. of ↓√זוע) Pe. נוחרתה לא זעייה מן פומיה his anger does not move from his mouth *BR* 767:2; ולא הוון זעיין מן חמן they didn't move from there *TN* Gen 21:33; לא הוון תפילוי זעין מיניה his phylacteries did not leave him *Ber* 4c(9)

Kut, SGA 81. For a similar interchange, cf. √נוך — √בכי.

זְעֵיר adj. **small, junior, inferior, young** (↓זעור; BA זעיר KBL 1072) זְעֵירָא *FPT* Gen 43:33[04];- **1. small:** a. as adj.: sg. הלא זעירא היא behold, it is small *TN* Gen 19:20; ר' זעיר a small *yod VR* 548:3; מצוה זעירה a small commandment *TN* Num 12:16; הוות מטלתיה זעירא his *succa* was small *MQ* 82a(32); הא זעירא היא דא is this insignificant? *TN* Gen 30:15 [H המעט]; *ib.* Num 16:9; pl. זעירין ואן אינון *ib.* Ex 12:4; Num 26:56; זיקוקין זעירין small leather jars *AZ* 41c(6); אילין זעירייא *BM* 8b(49); *BB* 16c(33); b. w. fol. noun: sg. זעיר מזון *TN* Gen 43:2 [H מעט אכל]; זעיר שנייה few years *ib.* Lev 25:16; הבו לי זעיר כסות מכסיתי give me a small garment to cover me *KohR* 28c(10); c. in phrase קליל זעיר almost [cf. Sy בציר קליל PSm 572]: *FPT* Gen 30:15[05; H מעט]; *TN* ib. 19:18; *ib.* Ex 33:5; Num 17:10; *VR* 789:3 [expl. קלי Ru 3:14]; **2. junior, lesser:** a. general: sg. בשם זעיר מיניה in the name of one his junior *Švi* 37c(25); *San* 21b(4); לא כרומי זעיר ולא בחבר זעיר not a junior Roman nor a junior colleague *Ter* 46c(9); b. esp. ≠ דב: דרב בחכמתא וזעיר בשפר great in wisdom, and less in beauty *TN* Gen 41:43; מתקל רב ומתקל זעיר a larger and a lesser weight *ib.* Dt 25:13; בר נש זעיר a lesser person *MQ* 82d(47); *Yev* 9a(63); *Ket* 35a(55); *BR* 1292:3; דזעירא לא שאיל בשלמיה דרבה the lesser does not greet the greater one *Šeq* 47a(12) // *MQ* 83c(36); pl. חברייא זעירייא *BB* 17a(52); *Ber* 5b(36) // *MQ* 82d(21); **3. young:** a. general: sg. רזעירא *TN* Gen 44:2 [H הקטן]; *ib.* 42:32; ברא זעירא the younger son *EchR* 117:9; בדתך זעירתא your younger daughter *TN* Gen 29:18; *ib.* 19:34; b. w. PN: ר' ינאי זעידא *Ber* 6a(31); *Šab* 8b(64); *Tan* 65d(30); ר' אבונא זעירא *Švi* 35a(49); אנטונינוס זעירא בר בריה דאנטונינוס רבה *KohR* 26c(38)

On the relationship between this word and ↓זעור, v. Kut, SGA 24+, from which it is clear that זעיר in JPA sources is often corrupt; on mng. 1.c, cf. ST Gen 30:15 for H המעט: הזעור (Ms. J), הקליל (Ms. A).

זעירה, det. **זעירתה** n.f. **small thing** (↓זעיר) sg. אשכח גידול רב{ן}תא ומר זעירתא PN could (have said) a big thing, and he said a small one *Ket* 29c(41); *ib.* 43

זְעֵירוּ, det. **זעירותה** n.f. **smallness** (↓זעיר; CPA זעורו LSp 57) sg. כְזְעֵירוּתה זעירא the small one according to his smallness *FPT* Gen 43:33[04, 05]; *TN* ib.

זעף (a/o) vb. **to rebuke** (CPA זעף LSp 57, SA זעף ST Gen 37:10, זעיף TM 67:460) Pe. וזעף לו<ן *KohR* 9b(32); יזעף(text: יצף) להוא רגער ביה let Him rebuke Satan *BR* 599:7; זעף במלין rebuking with words *TN* Gen 44:18; בעה ר' ריזעוף בה Rabbi wished to rebuke him *BR* 689:5 [// למינזף *Ter* 46c(2)]; pass.part. אפיכזן זעיפין your countenance is serious *TNGl* Gen 40:6; *FPT* ib.[05]

Itpe. **to be rebuked:** ולא אזדעפון *KohR* ib. 9b(33)

Lieb, Alon Vol 230+.

זעק n.m. **shout** (↓√זעק; cf. SA זעיקה Ham 510:236) sg. זעקה *AmGen* 6c:12; *SYAP* 5:7

זעק vb. **to shout** (↓זעק; SA זעק Ham 579:5+) Pe. זעק וקרא לאדם he shouted and called to Adam *SYAP* 40:7

זער (e/a) vb. **to be small** (↓זעור, זעיר, זעירה, זעירו; CPA זערת נפשה ὠλιγοψύχησεν LSp 57, SA זער ST Ex 30:15) Pe. **1. to be small:** דהוות זעירא ורבת וזעירת ולא זערת כמה רהוות (the measure) was small, and it became larger and (then) became smaller; but it did not become as small as it (originally) was *Pes* 37c(42) // *Šab* 11a(49); **2.** in phrase זערת נפש **to faint** [v. CPA]: רלא ישהי ותזער נפשיה so that he should not stay too long (in the *tepidarium*) and faint *BR* 307:5

Pa. **to curse** [cf. ↓√קלל pa.]: ואתא זעיר לי דבית ישראל come curse for me the House of Israel *TN* Num 23:7 [v. af.]

Af. **1. to diminish:** נזער יתהון let us diminish them *TN* Ex 1:10; וחזער יתכון *ib.* Lev 26:22 [H והמעיטה]; **2. to take/give a smaller amount:** ומן דאזער *ib.* Ex 16:18; דזער (=דאזער) *ib.* 17; Num 11:32; יזער *ib.* Ex 30:15; תזער *ib.* Lev 25:16; Num 33:54; תזערון *ib.* 26:54; 35:8; **3. to curse** [*v.* pa.]: ואזער *TNGl* Num 23:7

Itpe. **to become small:** קבייא באתריה{ון} רובעיא the *qab*'s in his place became smaller by a fourth *Ḥal* 58d(1)

On pe., mng. 2, v. Lieb, Alon Vol 230; on itpe., v. id., SZ 103.

זפו n.f. **loan** (↓ √יזף; EA זפה DISO 79) sg. זפו דממון זפו דכסף זפו לכל מילה a loan of money, a loan of silver, a loan of anything *TN* Dt 23:20; *FPT* ib.[26]; *TNGl* ib.; *TN* ib. 24:10; זפ{י}ו בישׁ<ה> a bad loan *EchRBub* 60:10 [expl. ותשׁא Num 14:1, read as ותשא]

זפת, det. **זיפתה** n.f. **pitch** (↓ √זפת; Sy זפתָא LS 203) sg. ... דהוא דאין בנור ובזפת who tortures with fire, pitch ... *ŠR* 32c(27); בזיפתא *TN* Ex 2:3 [H id.]; דזיפת{א}<ה> דקד<י>ק{ר}א גלידא whose pitch is thin, whose pitch is thick *MQ* 81b(9)

זפת vb. **to line with pitch** (< denom. ↓זפת; MH זפת Jast 1714) Pe. זפתין גרבא ולא זפתין כוזתא we line the barrel with pitch but not the jug *MQ* 81b(8); *ib.* 9; 10; 11; חמא יתהון זפתין זיקוקין זעירין he saw them putting pitch on small wine-skins *AZ* 41c(5)

זקיף n. **zaqef** (a cantillation; ↓ √זקף) sg. זקפא *MMDam* Dt 4:33

זקף (a/o) vb. **to lift, raise up** (↓זקף; CPA זקף LSp 57, SA סקף Ham 572:90) Pe. **to lift, raise up:** a. general: שרעון וזקפון they fell, and he lifted them up *Bes* 60c(53) // *BR* 1241:10; *Ber* 6b(13) // *Naz* 56a(57) // *BR* 1238:9 // *KohR* 18d(22); דזקפית ידי בשבועה for which I raised my hand in an oath *TN* Ex 6:8; *ib.* 17:11; Lev 9:22; זק{י}<ו>ף אצבע<ת>ך raise up your fingers *MŠ* 55c(6); pass.part. sg. זקיף לדרומה זהרה the moon('s crescent) is poised to the south *SYAP* 36:9 [≠ זקיפה <בקומה>]; of upright stature *TN* Lev 26:13; pl. ועיני לאה הוויין זקיפן בצלו Leah's eyes were raised in prayer *ib.* Gen 29:17; Ex 17:12; b. of cantillation (cf. Sy, LS 204, mng. 1.f): קדמיה זקף לרומה ותינ׳ תביר לתהומא the first one lifts up high; the other is broken to the abyss *MMDam* Lev 23:12; *ib.* Gen 41:9; pass.part. *ib.* Ex 14:27 [≠ דכין]

Itpe. **to stand erect:** אזדקפת *TN* Gen 37:7 [H נצבה]; דאיקונין דיעקב הוה מזדקף לקיבליה Jacob's image stood before him *SYAP* 11:30

זקק vb. **to obligate, attach** (MH זקק Moreshet, Lex 155, TBA זקק Jast 410) Pe., pass.part. **1. attached:** זקיק יהא לביתיה he should be attached to his house (= wife) *FTP* Dt 24:5 [H נקי]; **2.+** inf. **to be obligated:** ואנה זקיק למפרנסה I am obligated to support *TN* Gen 30:30; *FPT* ib.[05]; זקיק את מיטע{י}<ו>נני מכיון you have to carry me *BM* 12c(10); דבעלה זק{ו} <י> ק מספקה ל{י}ה מזוני since her husband is obligated to supply her with food *BB* 16c(25); זקיקי{נ}ן למברכה obligated to say the blessing *Ber* 3c(41); דאינון זקיקין מסקה חמריהון לתמן they have to take their wines up there *BME* 12c(22)

Itpe. **to copulate:** בעא מיזדקקא לאיתתיה he wanted to copulate with his wife *Ket* 26c(52) [acc. to rdg. of ספד המפתח, in S. Assaf, Responsa Geonica, Jerusalem 1942:197, l. 17]

Lieb, Tarbiz 20(1950):113.

זקר vb. **to stagger, leap forth** (CPA זקר LSp 58) Pa. בההוא דאעבריה מזקר concerning one whom he passed through (the Molech) staggering *San* 25c(2); כהדין תרנגלא דגלי מאתר לאתר מז{ו}קר like that hen which wanders from place to place staggering *VR* 116:6

Wartzki, LM 165+; Moreshet, Lex 156.

זרב vb. **to constrain, compress** (Sy זרב LS 205) Pe. : text ;V, Riš) אית אתרין דזרבין <עמרה מן לגב> עימיה מן ר׳גו׳) there are places where they constrain (the shoes) with wool on the inside *Kil* 32d(7) [expl. מנעל של זרב Mib. 9:7]; זרב אובלסין בפילקה דידה (the angel of death) constrains people in his prison *SYAP* 58:8

זרגון n.m. **vine shoot(?)** sg. *Kil* 27a(41); זרגונה *Suk* 53c(48)

Löw, Flora 1:69, w. prev. Fl, TMW 1:564 (Persian etym.); Jast 411: species of fruit.

זרוע n.m. **one who sows** (↓ √זרע; CPA זרוע LSp 58) sg. הוי זרוע be a sower! *BR* 702:7 [≠ ↓נצוב]

זרז vb. **to be quick, quicken, gird, strengthen** (↓ זריז; SA זרז Ham 507:169+, MH זרז Moreshet,

Lex 157) Pa. **1. to be quick, hurry:** a. alone: וזרז *FPT* Gen 43:30[05; H וימהר]; וזריז טליה the young man hurried *TN* Num 11:27; *TNGl* Gen 24:18; *ib.* 20; זריזו *AmGen* 2b:15; pass.part. מזרז swift *FT* Num 9:8; b. as aux. vb.: וזרז ונפק he quickly went out *TN* Ex 10:6; *ib.* Dt 32:1; ומזרז ומייחי פורענותה he swiftly brings retribution *ib.* 35; למזרזה למשלחה יחהון to swiftly send them out *FPT* Ex 12:33[23]; **2. to gird:** וזרז יחיה בהמיינה he girded him with the belt *TN* Lev 8:7 [H ויחגר]; **3. to strengthen:** זרזי גרמיך strengthen yourself! *PRK* 93:8 [expl. קומי לך Song 2:10] //זי<י>ז{ו}ר *ŠR* 17b(12) Itpa. **to strengthen oneself** [↓pa., mng. 3]: אחוקף ואזדרז *TN* Dt 31:7 [H חזק ואמץ]; *ib.* 6; 23; ונפק ואזדרז he went out and strengthened himself *ib.* Gen 43:31; 48:2

זָרִיז adj. **quick, industrious, pronounced quickly** (↓√זרז; Sy זריזא LS 206) **1. quick, industrious:** sg. בחרין מנהון הוה משה זריז in two of those cases, Moses was quick *TN* Lev 24:12 [≠ ↓מחין]; *ib.* Num 9:8; 15:34; 27:5; דהוא זריז סגין he is very industrious *Ber* 5a(36); pl. דיהוון זריזין בדיני ממונה they should be quick in monetary cases *TN* Lev 24:12; *ib.* Num 9:8; 15:34; 27:5; **2. pronounced quickly** (i.e. connected in the masoretic accentual system by a *maqqef*): sg. אכילה מארך חזיה זָרִיז in Lev 10:13 (beg. ואכלחם), there is a long accent; in ib. 14 (beg. חזה) there is a swift pronunciation *MMDam* Lev 10:13 [ref. to כי־חקך ≠ כי חקך]; *ib.* 13:29

זרע n.m. **seed, semen, offspring** (↓√זרע, זרע, ביח זרע; CPA זרע LSp 58, SA זרע LOT 3/2 253:39) **1. seed:** sg. *TN* Gen 1:11 [H id.]; *ib.* 47:19; Lev 11:37; Dt 28:38; אשאל לי זרע lend me seed *BR* 452:5; *Švi* 34a(59); ונפק עפרה יקידא ואוקיד זרעא burning earth came out and and burnt the seed *Tan* 69b(29) // *PRK* 234:4 // *EchR* 40:3; זרע כסבד coriander seed *TN* Num 11:7; זרע כיתן flax seed *MŠ* 56d(3); *Meg* 74d(51); *BB* 17a(26); *San* 25d(38); pl. זרעיכון *TN* Lev 26:16; *ib.* Dt 11:10; **2. semen:** sg. זרעה *ib.* Lev 21:15 [H זרעו]; לזרע *ib.* 18:20; חשמיש דזרע sexual intercourse [↓חשמיש]; **3. offspring, descendant:** sg. למקיימה זרע *FPT* Gen 7:3[05; H לחיות זרע]; זרע דבנין *TN ib.* 21:12; 38:8; בגברה ההו ובזרעיה on that man and his offspring *Naveh* 70:15; זרעך *Meg* 75c(23) [quoted from Tg to Lev 18:21]

זרע (a/o) vb. **to sow, plant** (↓זירוע, זרוע, זרע, זרעי, זרעון; CPA זרע LSp 58, SA זרע ST Gen 26:12) Pe. **to sow, plant:** פוק זרע מן רזרע צמחין go out and sow! After he sowed they sprouted *Kil* 27d(34); חד בר נש הוה זרע חקלא לפח a certain person sowed (his) field with turnips *Pea* 20b(10); *ib.* 17c(21); *Kil* 27d(63); *ib.* 29c(40); *BME* 12a(43); *San* 25d(38); *AZ* 39c(19); *KohR* 15d(24); זרוע מיניהון *BR* 636:9; *TN* Ex 23:10; *ib.* Lev 25:20; Dt 11:10; ומה דאח זרע ליח אח כנש you will not gather in what you sow *MŠ* 55c(27); *TN* Lev 25:20; וזרע ליה וחצד ליה he sowed it and harvested it *Meg* 74d(51); *EchR* 54:4; *TN* Gen 45:6; pass.part. זריע *ib.* Lev 11:37; דהווח זריעה סערין which was sown with barley *MQ* 80a(57)
Af. **to bring forth seed:** דמזרעין זרע *TN* Gen 1:11 [H מזריע זרע]; *ib.* 1:29
Itpe. **1. to be sown, planted:** יזדרע *TN* Dt 21:4 [H יזרע]; *ib.* 29:22; בפוקי דיש שתא איזדרעון they were planted (immediately) after New Year *Pea* 20b(7) // *BB* 17a(29); **2. to be inseminated:** ואינון שייפין דין עם דין ומזדרעין(V) they rub each other and become inseminated *Kil* 27a(59)

זרעון n.m. **seed** (↓זרע; CPA זרעונין HS 9:32) pl. כל זרע זדיע זרעונין all seed seeded with seedlings *TN* Lev 11:37 [H זרע זירוע]
Poss. a pl. of זרע; v. Nöld, Sy Gr 50, n. 3.

זרעי, det. **זרעיתה**, pl. **זַרְעַיָּן** n.f. **family, offspring** (↓זרע; Sy זַרְעִיתָא pl. LS 207) **1. family, clan:** sg. *TN* Dt 29:17 [H משפחה]; זרעיח גיור *ib.* Lev 25:47 [H משפחת גר]; הדא זרעיתא *Qid* 65d(39); *TN* Lev 25:49; *ib.* Num 26:12; pl. חד<ח>ין זרעיין two families *Šab* 13c(57) // *Hor* 48c(45); זרעייח *TN* Num 36:1; זרעייחה *ib.* 3:21; 26:17; זרעייחהון *ib.* 1:18; Ex 12:21; **2.** pl. **descendants:** זַרְעַיָּיח בניך your sons' descendants *FPT* Gen 48:11[04]; *ib.* 35:12[03]; זרעייח *TN* ib. 15:13; *ib.* Dt 31:21; ליח אנא מערב זרעיחי I will not mix my descendants *RuR* 186:89

זרק n.m. **zarqa** (a cantillation; ↓√זרק) sg. זרקה *MMDam* Dt 31:23

זרק (a/o) vb. **to throw, sprinkle** (↓מזרק, זרק; SA זרק Ham 457:84+, Sy זרק LS 207) **1. to throw:** וזרק גיטא לאיחחיה he threw the divorce writ to his wife *Giṭ* 43b(38); חד מיניי נסיב צריר וזרק ליה לרומא an apostate took a pebble and threw it aloft *San* 25d(46); *ib.* 49; 51; *BR* 574:7 // *ib.* 1059:3; *TN* Ex 9:8; זרקוני לנהרא throw me into the river *Qid*

58d(36) // *Ket* 31a(3); דלא יזרוק ההוא דגער בה אבן so that Satan should not throw a stone *BR* 600:2; *Hor* 46d(15); זרק גרמיה לגווה (the snake) threw himself into it *PRK* 175:7; *EstR* 7d(24); *MŠ* 55c(3); 2. **to sprinkle:** וית אדמיה יזרוק he will sprinkle its blood *TN* Lev 7:2; *ib.* Num 18:17; **3. to use a disjunctive accent:** ז' בטע' דזרקין דבעינין there are seven cases of an accent which is used disjunctively (i.e. *zarqa*) in this context *MMDam* Num 26:44

Af. **1. to throw** [v. Sy]: והוון מזרקן קדמיך שירין they threw bracelets before you *TN* Gen 49:22; והוון עבדין נפש{י}<ו>ן מזרקין אילין לאילין they pretended to throw to one another *Dem* 26b(2); **2. to sprinkle:** אזרק *TN* Num 19:13 [H זרק]; *ib.* 20; דמזרק *TNGl* Lev 7:14

Itpe. **to be thrown:** גירין דאשא יזדרקון fire arrows will be thrown *FPT* Ex 19:13[19]; *TN* ib.

זרת n.f. **span** (CPA זרת LSp 58, SA זרת ST Ex 28:16) sg. זרת ארכה וזרת פתיה a span its length and a span its width *TN* Ex 39:9 [H זרת]; זרתיה מתיתה לקובלה his span was directed towards him *BR* 682:4

ח

חבב vb. **to love** (↓חביב, חיבה; CPA חבב af. LSp 58) Pa. למחבבה *TN* Dt 33:3; *FT* ib.

חבוט n.m. **giblets (?)** sg. חבוטא ובני מעייא the giblets and entrails *EchRB* 47:15; *ib.* 18

חבול n.m. **injury, corruption** (↓ √חבל) pl. חבוליהון *TN* Lev 22:25 [H משחתם]

חבור n.m. **conjurer** (H חובר HAL 276) pl. וחבורי חברא בישין evil conjurers *FTV* Dt 18:11 [H וחבר חבר]

חבורה, det. **חבורתה** n.f. **group, party, collegium of disciples** (↓חבר; MH חבורה Jast 416; cf. Sy חַבְרְתָּא LS 212) **1. group, party:** sg. כל בני חבורתה קדישתה all the members of the holy group (= the synagogue congregation) *Naveh* 46:1; כסה ראתקנת חבורתה קדישתה as the holy group (of Rabbis) had established *JMP* 31:6; pl. חבורן חכורן in individual groups *TN* Ex 12:46; *ib.* Dt 14:1; וחברי חבורן בישן members of evil groups *ib.* 18:11; **2. collegium of disciples:** sg. ר' חייא בר אבא וחבורתיה PN and his collegium *Ber* 5c(8); *ib.* 9; 11a(29); 32; *Švi* 37c(2); *Švu* 36d(48); רב כד הוה מורי בחבורתיה when PN instructed in his collegium *Ter* 41c(29) // *Šab* 5d(11); תרתין חבור{י}ן *ŠR* 31c(13)

W. Bacher, MGWJ 43(1899):354+; Friedman, JMP 2:304+; Naveh 77+; M. Beer, Zion 47(1982):178+.

בית חבושי, חבושי, חבוש ↓

חבט n.m. **beating, striking** (↓√בחט; Sy חבָטָא LS 209) sg. חבוט חבטך go ahead with your beating *Yev* 4a(19) // *PRK* 64:6 // *ib.* 65:6 // *KohR* 21b(47) // *Qid* 64d(35); בשעת חבטה at the time of the beating (of the olives) *EchRB* 53:25; *ib.* 26 // בחבט{י}א *MŠ* 55b(50)

חבט (a/o) vb. **to beat, strike** (↓חבט; Sy חבט LS 209) a. an inanimate obj. (+ ב־ with): דו חביט ביה *Šab* 16b(3) // *Beṣ* 60c(36); b. an animal: אילין דחבטין חורא בחייליה those who strike an ox (to improve the color of its skin) when it is in its full strength *San* 23c(9); *ib.* 10; 11; למיחבוט *Beṣ* 62b(4); *ib.* 5; c. a person (+ על upon): שרי חבט עליה he began to beat her *BR* 154:5 // *VR* 806:2 // *Ket* 34b(59); עלוי ושורון חבט{ו}<י>ן *Švi* 35b(16); חבוט חבטך [n. חבם↓]

On usage b, v. Lieb, Greek 281.

חביב adj. **beloved, dear** (↓√חבב; CPA חביב LSp 58) a. alone: sg. מה חביב דם <גוירתא> הדא how dear is the blood of this circumcision *TN* Ex 4:26; יוסף חביבא *ib.* Gen 44:19; ברא חביבא a beloved son *PRK* 357:1; pl. בגין דחביבין לא איתענשון because they are beloved, they were not punished *AZ* 39b(13); *TN* Dt 14:1; עם חביבין beloved people *FPT* Ex 19:5[06]; *TN* Dt 14:2; *ib.* 26:18; בניא חביביא beloved children *FT* ib. 32:19; b. w. על: חברך רחמך רחביב עליך כנפשך your friend who is as dear to you as yourself *TN* Dt 13:7; *ib.* Gen 44:30; חלמידיה דברנשא חביב עליה כבריה one's pupil is as dear to him as one's son *Ber* 5b(64); *MQ* 82a(26); *BRV*^{60} 92:4; pl. *TN* Dt 32:19

חביב 2# n.m. **uncle, father's brother** (< אח איב; SA עביב Ham 448:126+) a. general: sg. חביבה או דדו או בן דדו [H דדו]; בריה דחביבה *TNGl* Lev 25:49 לאלעזר אחי חביבי to PN, my brother, my uncle *Pap* 1:1; שמעית מן חביבי I heard from my uncle *Suk* 53d(63) // *Meg* 72a(7); *BR* 1113:3; חמינן ההן סבא משחעי לחביבך we saw that old man talking to your uncle *Tan* 68d(59); *EchRB* 66:8; *ib.* 102:4; b. w. PN: אינייא בר סיסיי חביבי *Ber* 11b(30); ר' חייה (רובה) חביבי *Yev* 12c(45); *BQ* 7b(48); *BM* 10c(50); רב הושעיה חביבך *Tan* 64a(40) // *Meg* 74b(59); ר' יהושע חביביה *KohR* 4b(19)

Ros, Yalon Vol 292, n. 26; 293, n. 30.

חביבה, det. **חביבתה** n.f. **aunt, father's brother's wife** (↓2# חביב; SA עביבה Ham 448:129+) sg. חביבתה *TN* Lev 20:20 [H דדתו]; *TNGl* Ex 2:1;

חביכתך *TN* Lev 18:14; *TNGl* Dt 27:23; *FT* ib.

חביץ, עביץ n.m. **dish of flour, honey, and oil beaten into a pulp** (√חבץ; Sy חביצא PSm 1182, TBA חביצא Jast 419) sg. חביצא *Ned* 39c(42); pl. חביצין *EchRB* 49:8; עביצין *Ḥal* 58a(5)
This word is glossed in var. sources: 1. BT: קמחא ודובשא ומשחא דעבדי אברושך *BBer* 37a, Ms. M (on אברושך < Pehl **apĕrošak*, MP *afrōšā*, v. JA 226 (1935): 225; 2. Sy: קמחא ושומנא ודבשא PSm 1182.

חביש n.m. **prisoner** (↓ √חבש; SA עבוש ST Gen 39:20) pl. חבישי<ה> *TNGl* Gen 39:22 [H האסירים]; *ib.* 40:3; חבישי<י>א *ib.* 39:22; רחבישוי דמלכא *TN* ib. 20

חבל interj. **alas!** (JA, Pal חבל 4# DISO 81) *KohR* 19c(7); *ib.* 25

חבל n.m. **destroyer** (↓√חבל; Sy חַבָּלָא LS 211) sg. שרי חבלה מחבל בעמה the destroyer began to destroy among the people *TN* Num 17:11 [H יצא הקצף]

חבל 2#, חביל, det. **חבלה** n.m. **rope, district** (CPA חביל, חבל LSp 58) **1. rope:** sg. אישחרי תר חבל אישחרי חרין חבלין one rope was untied; two ropes were untied *VR* 305:3 [ref. to woman's birth pangs]; דנביח בחבי חבל מרחל ליה a rope frightens one who was bitten by a snake *MSam* 115:1 // *ŠR* 4d(18) // *KohR* 18b(27); אתה תופס חבלה בחרין ראשוי you hold the rope by its two ends *BR* 368:8 // *ib.* 511:6 // *VR* 196:6 // *PRK* 304:11; ר' מאיר ריש חבלא *VRK* 248:6 // *EstR* 9b(10); צווח לסופיה רחבלא רישיה PN called the end of the rope its beginning *Soṭ* 23a(32) // *KohR* 8a(30); חר קטר גרמיה בחבלא a person tying himself with a rope *Ber* 6c(50); *KohR* 24b(32); *ib.* 15a(25); pl. ההן דעבר חבלין one who makes ropes *Šab* 10c(15); *Meg* 74d(51); *VR* 494:3; ההין דמגפר חבלין<ו>{ן}אליקה one who pitches ropes for a windlass *Šab* 10c(4); **2. district:** sg. חבל ימא District of the Sea (GN) *Yev* 3b(11) // *BR* 350:6

חבל 3# n.m. **destruction, ruin** (↓√חבל; TA חבלא Jast 420) sg. גובה רחבלא the pit of destruction *TN* Gen 22:10; *FT* ib.

חבל (a/o) vb. **to injure, destroy, pervert** (↓חבול, חבל 3#, חבל, חבלה, חבלו, מחבל, מחבלן; CPA חבל LS 59, SA חבל ST Gen 6:17) Pe. **to injure:** ויחבול יחיה *TN* Ex 21:26 [H ושחחו]; ראין עלת בחלקי אנא חבל כן if you come into my domain I will injure you *BR* 338:2; pass.part. חביל *TN* Dt 24:6
Pa. **1. to destroy:** הא אנא מחבל להון ומחבל ארעא עמהון behold, I will destroy them, and the earth with them *BR* 280:9 [w. ref. to Gen 6:13]; *TN* Gen 6:17; *ib.* 9:11; 19:13; Ex 12:23; Dt 10:10; 20:19; *Ḥag* 77d(55) // *San* 23c(41); מחבלן עלמא לית הרין תורא מחבל כרמא won't that ox destroy the vineyard? *Pea* 20b(2); **2. to be corrupt, perverted:** חבלו עמך *TN* Ex 32:7 [H שחת]; *ib.* Dt 32:5; **3. to corrupt, pervert:** עובריהון וחבלו they perverted their actions *ib.* Gen 6:11; 12; 38:9; Dt 4:25
Af. **to injure:** וַיַּחְבֵּל *FPT* Ex 21:26[01]
Itpa. **to be destroyed:** איחחבלח *TN* Gen 6:12; *ib.* Ex 8:20; ריחחבלון זרעיתי מן בתרי so that my descendants should be destroyed after me *ib.* Gen 4:23

חבלו, cs. **חבלות** v.n. **destroying** (↓ √חבל) כחבלות{א}<ה> in his destroying *TNGl* Ex 12:27 [H בנגפו]

חבק vb. **to embrace** (Sy חבק LS 212) Pa. וחבק *TNGl* Gen 29:13 [H ויחבק]; *ib.* 33:4; *FTV* ib.

חבר, det. **חַבְרָה** n.m. **friend, colleague, ḥaver** (CPA חבר LSp 59, SA עבר Ham 554:379+) חַבְרֵיה *FPT* Gen 31:49[03];- **1. friend, colleague:** sg. והוה כתיב וחבריה חתם he wrote and his colleague signed *Tan* 69a(26); בחד בר נש דאפקיד גבי חבריה concerning a person who deposited something with his friend *Ber* 4c(6); *Or* 61b(3); *Er* 24d(18); *Ḥag* 78d(20); *Soṭ* 20b(21); חמית בנביותי רייחי חברי לגבך I saw in my prophecy that my friend will come to you *PRK* 373:6; pl. וכל חברוי פליגין עלוי all his colleagues disagree with him *Švu* 36d(50); אזיל ואישחוי לחבריך go and be like your colleagues *Šab* 3b(57); **2. another, fellow:** sg. די יקטול ית חבריה one who kills his fellow *TN* Dt 19:4; חד בר נש קבל על חבריה a certain person complained against his fellow *BR* 302:1; ההן דיזיף מן חבריה one who borrows from another *Ket* 33c(21); גבר לחבריה [↓גבר]; *BQ* 6d(59); *BM* 8c(44); *BR* 359:11; *PRK* 5:7; **3. ḥaver, i.e. a scholar or student:** sg. חבר זעיר an insignificant scholar *Ter* 46c(9); חבר הוינא *San* 18c(5); ר' חנינא חברון דרבנן PN, the *ḥaver* of the Rabbis *Ber* 11b(61); *Pes* 31a(43); *Meg* 71b(32); *Yev* 14d(22); *Ned* 42d(47); *Nid* 50c(48); pl. חברייא אמרין *Naz* 51b(30); חברייא בשם ר' יוחנן *Nid* 50a(1); חברייא בעיין *Švi* 39b(41); *Ter* 42d(33); *Šab* 5d(4); *MQ* 80b(51); חברייא דרבנייא the senior *ḥaverim BB*

17a(52) ≠ חברייא ועירייא the junior *ḥaverim ib.*; *BR* 48:1; *VRQ* 391:4; *PRK* 345:8

For add. exx. from PT, v. CTY 3:484+; on mng. 3, v. Bacher, MGWJ 43(1899):345+.

חבר 2# n.m. **charmer** (↓ חבור; CPA חבר Duensing 157, SA חבר ST Dt 18:11) sg. *Dem* 22a(10); *VRK* 504:1; pl. חברי חבורן בישן charmers of evil charms *TN* Dt 18:11 [H וחבר חבר]

חבר 3# n.m. **charm, spell** (SA חבר ST Dt 18:11) sg. וחבורי חברא בישין evil conjurers *FTV* Dt 18:11 [H וחבר חבר]

חבר 4# n.m. **company, group** (MH חבר Jast 422) sg. חברה דמעמידין the group of ... *PalLaws* 27:19; pl. לא תעבדון חברין חברין do not form companies *FTP* Dt 14:1

Lieb, TK 1:190 and n. 43; Klein, FT 2:81, n. 8; Margulies, PalLaws 9.

חבר vb. **to combine against, gather together, be associate of** (↓חבורה, חבר, חבר 4#, חברה; Ma הבר pe. MD 130, BH חבר 2# HAL 276) Pe. **to combine against s.o.:** נחת עולא לתמן וחברון עלוי PN went there (= to Babylonia), and they combined against him *Dem* 22b(23) // *Qid* 64b(44)

Itpe./a. **1. to gather together:** אתחברו *TN* Gen 14:3 [H חברו]; *FTV* ib.; *TN* Num 25:3; **2. to become an associate of s.o.** [denom. < ↓חבר]: ולא יתחבר עם משהדי שקר he should not be an associate of perjurers *ib.* Dt 5:20

On pe., v. Lieb, TK 4:566.

חברבר n.m. **type of snake** sg. חברברא *Ber* 9a(52); הדין חברבר{י}א *ib.* 51

Löw, Fauna 39.

חברבורין n.m.pl. **blindness** חברבוריא *FTP* Gen 19:11 [H סנורים]

חברה, det. **חבירתה**, **חברתה** n.f. **friend, neighbor, other** (↓חבר; SA חברתה ST Ex 11:2) **1. friend, neighbor:** sg. חברתה *TN* Ex 11:2 [H רעותה]; שמעון קליה דאיתתא אמרה ⌜לחבירתה⌝ they heard the woman say to her friend *Šab* 8c(61); *BR* 327:4; *EchR* 75:10; *Švu* 37a(61); **2. other one:** sg. חמית בחילמי עיני נשקה חבירתה I saw in my dream my one eye kissing the other *MŠ* 55b(53); *EchR* 51:16; חזרה ואשחויאת לחברתה he put it (i.e. his eye) back, and it became like the other one *SanAs* 23c(44); וקטלת חדא מנהון חברתא one (of the birds) killed the other *VR* 509:2; מן חבורה לחברתה from one company to another *TN* Ex 12:46; מילה מדמיא לחבירתה one thing like the other *Ber* 2c(34) // *Yom* 40b(34); *San* 22c(2)

חֲבָרִי n.f. **wound** (SA חברי Ham 460:44) sg. *FPT* Ex 21:25[01; voc; H חבורה]

חבש (a/) vb. **to imprison** (↓בית חבושי, חבוש, חביש; CPA חבש LSp 59, SA חבש ST Num 30:8(Var)) Pe. **to imprison:** וחבש יתהון *TN* Gen 42:17; *ib.* 24; חבשיה ריש גלותא the exilarch imprisoned him *BB* 15b(1); *ib.* 4; בקדמיתא כעס עלי וחבשי previously he was angry at me and imprisoned me *VRG* 404:1; נסכתנון וחבש יתהון בפילקי he took them and incarcerated them in prison *VR* 792:2; pass.part. חביש *TN* Gen 40:3 [H אסור]; בעלה דהיא איחתא חביש my husband is in prison *Tan* 64b(45); *ib.* 52; חבישין *FPT* Gen 40:5[05]; *EchR* 82:18

Itpe. **to be incarcerated:** אתחבשו *TN* Gen 42:16 [H האסרו]; יתחבש *ib.* 19; ואתחבש בפילקי *VRV* 702:4 // *PRKVar* 411:2; *Hem* 26; *ib.* 27

חבשובה n.m. **Sunday** (SA עבשבה Cowley, SL lxv, Mal *ḥašoppa* Berg, Glos 41) בצפרה בחבשובה on Sunday morning *BR* 689:1; *ib.* 6; *BRV*^{60} 95:7; *ib.* 93:4; בה[י] בשובה[!] *Meg* 70b(25); חד בשובא *AZ* 39b(63); *JMP* 13:2

Kut, SGA 23; on the PN חבשובא, חבשבא in Sy, v. E. Littmann, Syria, Semitic Inscriptions, B: Syriac Inscriptions, Leiden 1934:48+.

חַג n.m. **holiday** (↓חגה; SA חג Ham 469:322) a. general: sg. חגה *FPT* Lev 23:41[06; H חג]; *TN* Ex 10:9; *ib.* 13:6; Num 28:17; דמטי חגא ולא הוה ליה להודא גברא כלום the holiday is coming, and I (lit. that man) have nothing *EchR* 54:9 [// מועדא *MŠ* 55c(23)]; pl. חַגֵי שבועיכון *FPT* Num 28:28[06]; b. specific: חגא דאתכנשותא holiday of ingathering *TN* Ex 34:21; חגא דחצדא holiday of harvesting *ib.*; חגה דמטלייה the holiday of booths *ib.* Num 29:20; Dt 31:10; חגא דמטלתא *EstR* 12b(26); חגה דפטירייה holiday of unleavened bread *ib.* Num 22:18; Dt 16:16; חגא דפסחא holiday of Passover *ib.* Ex 34:25

חגה 2# ↓ **חגב**

חגג (o) vb. **to celebrate** (SA חגג Ham 469:323+)

Pe. תחגון *FPT* Ex 12:14[23; H תחגו]; *TN* ib.; *ib.* Lev 23:39; 41; Dt 16:15; תחוגון *ib.* Ex 23:14; יחגון *ib.* 5:1

חגה n.m.det. **Succot** (calque < MH החג Jast 423; ↓חג) sg. מן חגא ועד חנוכתא from Succot until Ḥanukka *Šab* 5b(27); *ib.* 30 // *KohR* 9b(15); מן פסחה לחגא from Passover to Succot *PRK* 68:8; שבעתי יומי חגא *ib.* 424:9; *Šab* 11a(38) // *Pes* 37c(32); *BB* 15c(12)

2# חָגָה, pl. **חגין** n.f. **camel thorn** (*Alhagi camelorum*; Sy חָגְתָּא, pl. חָגֵּא LS 219) pl. חמיי ריקלייה דבבל כאלין חָגַיָּיה והוינן we saw those palms of Babylonia like thorns *RHG* 58a(18); כל מי שהוא עולה לראשו רואה דקלים שלפניו כאילין חג{כ}ייא anyone who goes to its (i.e. the tower's top) sees the palms before him like those thorns *BR* 358:2
Löw, Flora 2:314; 416+.

חגול n.m. **one who surrounds** (↓√חגל) pl. ויי מה עבר עליי מן כל חגוליי woe, what has happened to me from all those who surrounded me *SYAP* 31:12

חגיר adj. **lame** (CPA חגיר LS 59) a. alone: sg. *TN* Lev 21:18 [H פסח]; *ib.* Dt 15:21; *Ḥaliṣa* 101:7 [text: חיגר]; b. + פם, ממלל stammerer: חגיר פום *FT* Ex 4:10 [cf. Sy חגִיר לְשָׁנָא PSm 1193]; חגר פם חגר ממלל *TN* ib. [H כבד פה וערל שפתים]; *ib.* 6:12; 30

חגל vb. **to make a circuit, go around** (↓חגול, √עגל; CPA חגל LSp 59) Pe. והוות חגלה נגירה לה בכל קרחה she made a circuit, leading him in the whole city *BR* 154:1 // *VR* 805:2; מי חגלה נסבת שם ביש going around she got a bad reputation *Soṭ* 19a(37)

חגר vb. (unclear) Pe./Pa. תגר עליה(י) מ(י)ר֯ו֯תנא *Ned* 37d(19)

חַד, f. **חָדָה**, det. **חדתה**, **חַתָּה** num. **one, someone, certain** (↓חבשובה, דחדה עיין, דחדה קרן, לחדה, כחדה; CPA חד LSp 59, SA חד, חתה GSA 312) חַד *FPT* Gen 8:5[02]; חָדָה *ib.* 2:21[02]; חדתה *TN* Num 28:12; חַתָּא *FPT* ib. 28[06];- **1. one:** a. alone: חד מן ימיניה וחד מן שמליה one on his right and one on his left *BR* 1241:10; חד כמשה *TN* Dt 30:12; חד מלעיל וחד מלרע one above and one below *RH* 58a(53); חדה כפנה ולא אכלה one fasts and does not eat *Am* 7a:17; b. w. nouns: 1) preceding: a) general: חד תרע one door *Šab* 17b(41); תדא עטם וחד לגין דחמר a thigh and a flask of wine *Meg* 70d(25); *Ber* 5c(50); *SanAs* 23c(35); *BR* 697:3; b) in a partitive sense: חדא ידיה one of his hands (lit. his one hand) *Ber* 12b(13); *Hor* 47a(38); (Riš)חדא ריגליה *Kil* 32d(40); חדא שיני one of my teeth *KilV* 32b(36); 2) following: יום חד *TN* Gen 33:13 [H יום אחד]; חולק חר one portion *ib.* 48:22; Ex 24:03; Lev 7:14; שעה חדה temporary (lit. one hour) *ib.* 1:1 [and passim in Targumic texts]; det. סטרא חדתא *ib.* Ex 25:32 [H צדה האחר]; יריעתה חדתא *ib.* 26:2; דיכרה חתה *FPT* Num 28:28[06]; *TNGl* Ex 26:15; c. in date formulae: בחד יום לירחה on the first day of the month *FPT* Gen 8:5[04]; *TN* Num 1:1; חד בשובא Sunday *Meg* 70b(24); d. in fractions: חד מן [H מעשר] מן עשרה 1/10 *TN* Gen 14:20; חד מן תומנייא 1/8 *ib.* 20; ארבעה 1/4 *Ter* 42b(19); חד מן שיתין 1/60 *ib.* 42; d. in partitive usages: 1) w. ל-: חדא לעשר one out of ten *Dem* 26b(57); חדא לאלף *ib.*; 2) w. מן [CPA חד מן אילין; *ib.* Gen 21:15; Lev 22:27; חד מן קורייכון בחרה מן LSp ib.]: *TN* Dt 13:13 [H באחת ערין] one of those who were ordained for money *Bik* 65d(6); *RH* 57b(50); *PalLaws* 28:35; **2. someone, certain:** a. alone: עבר חד קומי תיבותא a certain person went before the ark (to lead the prayers) *Ber* 9c(31); *Pea* 16a(28); *Dem* 23b(62); *Pes* 29c(52); b. preceding indef. nouns: חד תלמיד a certain student *MŠ* 55c(25); חד בר נש[ברנש↓]; חד כותאי a certain Samaritan *Tan* 68d(56); *BR* 932:5; *ib.* 1142:2 [and passim in PT and Midrashic texts]; c. w. PN's: חד אבא יהורה *Hor* 48a(40); *Nid* 48d(51); *VR* 114:1; **3.** in var. expressions: a. חדה one thing, matter, time: הא תרתיי גבך חדא דחשדתני וחדא דאיסתכלת בה behold, there are two things against you: One that you suspected me. And one that you looked at her *Ḥag* 77d(34); *Ber* 4b(30); חדא לחלת שני<ן> once in three years *Pea* 21a(40); b. חד(ה) חד(ה) one at a time [CPA חד חד LSp ib.]: *PRK* 195:1; *Ned* 39b(3) // *BQ* 7a(29); c. חדה בחדה one for one: *Ber* 14b(42); *Pea* 20a(61); d. חד לחד one another [CPA חד לחד LSp ib.]: מהוא דיסכון טלייניא חד לחד is it permitted for the children to marry one another? *PalLaws* 66:6; *EchR* 84:2; *Pea* 16a(30); e. חד על חד one upon the other: ואינון פליגין חדה על חדה *NidG* 51a(7); f. חד עם חד with each other [CPA חד עם חד LSp ib.]: תר<ת>ין צפרין מתנציין חדא עם חדא two birds fighting with each other *KohR* 15c(22); g. חד ... חד(ו) one ... one [CPA חד ...

LSp ib.]: *TN* Lev 14:22 [H והאחד אחד]; *Ter* 41d(25); *Šab* 8a(15); *VR* 508:4; *MPDam* Ex 6:12; חדא מיכא וחדא מיכא *Kil* 28a(60); *MŠ* 54a(48); h. חד חורן one another: ↓חורן; i. חד זמן once: *Ber* 5b(49); *Pea* 15c(47); *Ter* 45c(50); *Qid* 61b(36); j. חד חורן someone/something else: *Kil* 29d(20); *MŠ* 55b(48); k. חד כמה וכמה how much more so: ↓כמה adv.; l. חד לחבריה: ↓חבר; m. כל חד וחד everyone [CPA כול חד וחד LSp ib.]: כל חד וחד שמיט גרמיה everyone slipped away *Beṣ* 61c(40); *Ḥag* 77d(63); *PRK* 200:8; *Naveh* 53:2; *Yev* 6b(36) והם אומרות כל חדא וחדא

J. Lund, JAOS 146(1986):413+. For add. exx in PT, v. CTY 1:175+.

— **חד עשר** num. **eleven** (CPA חדעסרא, חד עסר LSp 150, SA חדעסר ST Num 7:72) m. *TN* Num 7:72; *San* 22b(41); חד יום אשתי חד עשר one day he drank eleven (measures of wine) *VRK* 250:2; *VR* 447:1; בחר עשר יומין בירח אלול on the eleventh day of Elul *Zoar* 3:3; det. חד עשרתי *FPT* Gen 32:23[03]; f. חדא עשרה *TN* Ex 26:7; *Dem* 24c(39); det. חדא עשרתי *TN* Ex 26:8

חדד vb. **to sharpen** (TBA חדד Jast 425) Pa. נפל תורא חחדדו סביני (if) the ox has fallen, you sharpen the knives *EchR* 71:4

חֲדוּ, cs. **חדות**, det. **חדותה**, pl. **חדוון** n.f. **joy** (↓√חדי; SA חדו ST Gen 18:12, עדו Ham 543:96) sg. הא חדו חדו שלמה behold, joy, complete joy *PRK* 328:10 // *ŠR* 8b(15); בחדו *TN* Dt 28:47 [H בשׂמחה]; ואנה עתיד הפיך אבליה לח<ר>ו in the future I will change its mourning to joy *SYAP* 38:19; חֲדוּ רובה great joy *ib.* 36:15; מה חדוותא מהנייא what good is joy? *VR* 451:4 // חדותא *PRK* 387:2 // *KohR* 7a(33); בשעת חדוה חדותה at the time of joy, (there should be) joy *BR* 259:3; חדוותכון *TN* Num 10:10; pl. בחדון *ib.* Gen 31:27

On the basis of the comparative material, there appear to be two base forms of this word [↓חדוה]. However, since it is impossible to determine the lemma of the derived forms, these have been combined in this entry.

חדוד n.m., in: **חדוד עייניין a type of magician** (lit. sharp eyed one; ↓√חדר) pl. חדודי עיינין *TN* Dt 18:10 [H מענן]; *ib.* 14; *FTP* Lev 19:26; חדורין [!] *TN* ib.; חדורין [!] *FTV* Dt 18:10; *ib.* 14

חדווה n.f. **joy** (↓√חדי; CPA חדוא LSp 60, Sy חֲדְנָא abs. LS 216) sg. *FPT* Lev 23:36[06]; *ib.* 32; *TN* ib. 36; ראובן בחדוה *PRK* 325:4 בחדוה *TN* Gen 22:14; *ib.* Num 29:35

For declined forms, v. ↓חדו.

חדי vb. **to be happy, rejoice** (↓חדו, חדווה, חדיי; CPA חדי LSp 60, SA חדה Ham 470:357) Pe. **to be happy, rejoice:** וחדה *TN* Ex 18:9 [H ויחר]; *ib.* Dt 30:9; חדון *ib.* 33:18; תחדון *FPT* Lev 23:40[06]; *TN* Dt 12:7; חריין *ib.* Ex 24:11; Dt 16:15; למחדי *ib.* 30:9; חמי וחדי look and rejoice *KohR* 20c(22); חדיי ומחדיי לכון happy and making you happy *Ḥag* 78a(8) // *San* 23c(52); *AZ* 42c(34); *ŠR* 36a(25); והוה ר' זעורה חדי בה PN was happy over it (i.e. that his opinion was substantiated) *Yom* 43a(39); *San* 25c(24); *AZ* 41b(10); *Nid* 49a(1)

Pa./Af. **to make s.o. happy:** ויחדי *TN* Dt 24:5 [H ושמח]; מחריי *Ḥag* 78a(8) // *San* 23c(52) [↓pe.]

Itpe. **to rejoice** (cf. CPA itpe. LSp 60): תחרון ותחחדון *SYAP* 50:22

Though it belongs here, the exact mng. of the phrase מחדי את מותרא *MQ* 81b(21) [also *ib. G*] is unclear.

חדיי adj. **joyous** (↓√חדי; Sy חֲדָיָא LS 216) sg. קרתא חדיתא joyous city *EchR* 24:1 [expl. קריה עליזה Is 22:2]; *PRK* 257:1

Lieb, PRK 474, w. prev. lit.

חדנב n. (unclear) כחדנבה *EchRB* 147:1 [expl. חשך משחור תארם Lam 4:8]

חדק, det. **חידקה** n.m. **thornbush** (*Solanum coagulans*) pl. טבא רבהון כאילין חידקיא the best among them is like those thornbushes *Tan* 65b(25) [ref. to חרק Mic 3:4]

Löw, Flora 3:376+.

חדת, f. **חַדָּתָה** adj. **new** (CPA חדת LSp 60, SA חרת Ham 466:231) a. as adj.: sg. לחם חדת new bread *TN* Lev 23:14; חמר חדת new wine *ib.* 10:9; Num 6:3; Dt 29:5; בית חרת a new house *ib.* 20:5; מלך חרת a new king *ib.* Ex 1:8; אולפן חדת a new teaching *KohR* 22a(34); ברייה חדתה a new creation *TN* Num 16:30; *ŠR* 39c(7); אוריה חרתא a new (teaching of) Torah *PRK* 69:1 // *Šab* 11a(43) // *Pes* 37c(37); קידרא חדתא a new pot *VR* 415:5; כנישתא חדתא the new synagogue *Švi* 33d(43); *Beṣ* 63a(44); pl. תקלין חדתין new shekels *Šeq* 46c(27); קידרין חדת{י}ן *Ḥag* 77d(61) // *San* 23c(47); b. as noun: sg. מנחה מן חַדָּתָה a gift-offering from the new (wheat) *FPT* Num

28:26[06; H מנחה חדשה]; *ib.* Lev 23:16; pl. חדתן דמן כדון אתבריין new things just now created *ib.* Dt 32:17 [H חדשים]

חדת vb. **to promulgate a novel interpretation, find a new point** (↓ חדתן, חדתו, התחדתו, חידוש; CPA חדת LSp 60) Pa. מה חדתון יומא דין what novel interpretation did you make today? *Yom* 40c(48) // חדת{י}<ו>ן שמעין קליה *Giṭ* 47a(26); דר' יוחנן אי מחדית מילה they heard PN making a novel interpretation *Ber* 5a(35); נחח ומחדת לכון מילה *Meg* 72b(23); בהון מדעם לחדתה[ן!] to find a new point *TNGl* Lev 27:34

חדתו, cs. **חדתות** v.n. **new condition, newness** (↓ √חדת; SA חדתו Ham 466:232) sg. בחדתותיה *TN* Lev 13:55 [H בגבחתו; ≠ ↓שחיקו]; *TNGl* ib. 42

V. Sifra, ed. Weiss, 69b(6): אילו החדשים — בגבחתו.

חדתן n.m. **new thing** (↓ √חדת, חדת) pl. חדתנין *FTV* Dt 32:17 [H חדשים]

The sg. should perh. be חדת (cf. רב).

חוב n.m. **debt, sin** (↓ בעיל חוב, √חובה, חובי, מדי חוב; CPA חוב LSp 61, SA חוב Ham 463:116) חובי *FPT* Gen 4:13[02];- **1. debt:** sg. ↓ מרי חוב; חוב שריר וברייר a sound and firm debt *JMP* 11r:16; *ib.* 18:10; גזי חובך pay your debt *Ned* 38b(25); **2. sin:** sg. חובא חקכל it will receive its sin *TN* Num 15:31 [H עונה בה]; *ib.* 5:31; ייויל ההוא גברא בחוביה that person will die for his sin *VR* 181:3; pl. דכל חובין דאנן חטינן כל שחא all the sins which we have committed during the year *BRV*^{60} 92:4; *TN* Gen 18:24; *ib.* Ex 34:7; Num 7:16; *VR* 126:6; חובי גנביא the sins of robbers *FPT* Ex 20:15[25]; בחובי אבהתהון in the sins of their fathers *TN* Lev 26:39; *ib.* Dt 5:21; 24:16; גרמון חובייה [↓ √גרם]; חוביהון יקבלון they will receive their sins *ib.* Lev 20:19; Num 18:23

2# חוב n.m. **bosom** (↓ עוב; CPA עוב LSp 140, SA חב ST Dt 28:56, עב Ham 468:319+) sg. בחובך *TN* Ex 4:6 [H בחיקך]; *FT* ib.; *ib.* Num 11:12; חוביה *TN* Ex 4:7; אתת חוביה his bosom wife *ib.* Dt 28:54; היא גו חובה והוא גו חובה סוטה (if) she is in his bosom, and he is in hers, (she is) a *soṭa Ket* 31c(25)

חוב vb. **to be guilty, sin, owe** (↓ חוב, חובה, חיוב, חייב, √עוב; CPA חוב LSp 61, חוב itpa. Ham 463:118) Pe. **1. to be guilty, sin:** חייביה האליין דחבו בנפשתהון those who were mortally guilty *TN* Num 17:3; למיחב *FPT* Gen 4:7[02]; חבית *TNGl* Ex 9:27; *TN* Lev 26:28; **2. to owe:** ביוון אנא חייב לך do I owe you a disgrace? *Ter* 46a(32); *PRK* 300:5

Pa. **1. to convict, find guilty:** ית מן די חייבון דייניא the one whom the judges found guilty *TN* Ex 22:8; *ib.* Dt 25:1; וחייבוניה they ruled against him *BB* 16b(27); איך חייב ה' בדוגויה *ŠR* 36d(39); how God condemned in his anger *EchR* 96:5 [expl. יעיב Lam 2:1]; **2. to cause to sin:** דלא יחייבון יתכון קדמי *TN* Ex 23:33 [פן יחטיאו אותך לי H]

Itpa. **1. to sin:** חובחיה די אתחייב *TN* Lev 4:3 [H חטאתו אשר חטא]; *ib.* 28; 5:11; 19:22; Dt 19:15; 20:18; **2. to be guilty:** בל מן דמתחייב קטלה anyone who is guilty of murder *ib.* Num 25:4; Dt 17:6; *VRK* 592:3; ויחחייב בנפשיה *TN* Dt 19:6; *ib.* 22:26; Gen 37:21

חוֹבָה, det. **חובתה** n.f. **sin, obligation** (↓ √חוב; CPA חובא LSp 61, SA חובה Ham 463:121) חובַתְהון *FPT* Gen 44:16[04];- **1. sin:** sg. חדא חובה *Ber* 14b(42) [≠ מצוה] // *Soṭ* 20c(37); *Ḥag* 77d(40); *TN* Num 12:11 [Hחטאת]; *ib.* Dt 15:9; 19:15; 23:23; חובת שפיכות אדם וכיי the sin of spilling of innocent blood *ib.* Ex 22:1; Lev 20:27; Dt 21:8; חובתיה *ib.* Lev 4:26; 19:22; *BR* 794:7; **2. obligation:** sg. נפיק אנא ידי חובתי I fulfill my obligation *Ber* 4b(16); *ib.* 8c(54) // *RH* 59d(18); *Ber* 11c(7)

חובץ n.m. **cheese** (cf. Sy חֶבצָא press, crowd LS 211) sg. *Pes* 33c(28) [≠ ↓קופד]; חו{צב>בצ}ה דעיוא חיוורת{י}<א> cheese of a white goat *EchR* 49:7; בר חובץ PN *PeaV* 16a(29); pl. חובצין *ib.*; *EchR* 49:6; חבצין *EchRB* ib.

חוגרה, det. **חוגרתה** n.f. **lameness** (↓ חגיר) sg. אסיה אסיה אסי חוגרתך physician, physician! Heal your lameness! *BR* 225:5

חוד vb. **to join an arch** (Sy חֵיד LS 219) Pa. דהוא <מ>חייד כל הדא כיפתא because it joins that whole dome *AZ* 40a(35)

חיור, חוור, adj. **white** (CPA חור LSp 61, SA עבאר Ham 499:87) sg.m. איתהפיך לחוור it turned white *TN* Lev 13:13 [H לבן]; *ib.* 10; שער חוור white hair *ib.* 21; חוטר חיור a white staff *BR* 853:7; סוסי חינר a white horse *PRK* 242:1; f. חוורה היא *TN* Lev 13:4; דייחה חוורחה the white kite *ib.* Dt

14:18; בההן חיורא concerning that white (petroleum) *Šab* 4d(26); pl.m. תרנגלין חוורין white roosters *EchRB* 49:7; *Kil* 32b(5) // *Ket* 35a(13); *BR* 1285:8; f. בהקיין חוורן white eruptions *TN* Lev 13:38

חוור vb. **to wash, clarify, be white** (< denom. ↓ חוור; CPA חור Duensing 157) Pa. **1. to wash** (esp. clothes): וחוור לבושי *TN* Gen 41:14; *ib.* 35:2; Ex 19:14; Lev 11:25; 16:26; Num 19:19; מחוור מאניה *VR* 124:3; **2. to clarify:** pass.part. איתֿ לן קרא דמחור יתי{ך}<ר> מן דין we have a verse which is clearer than that one *BR* 256:2 // *KohR* 8d(2) // *PRK* 65:13; כל מילא דלא מחוורא any matter (i.e. legal tradition) which is not clear *Ber* 4c(34) // *Er* 26a(31)
Itpa. **1. to be cleansed:** מן בחר דאתחוור *TN* Lev 13:55 [H אחרי הכבס]; *ib.* 58: **2. to be white:** ויתחוורון גלמתא מן סגי עבור the hills will be white from much grain *ib.* Gen 49:12

חוורה n.f. **white clay** (> Ar حَوَّارَة cretaceous rock, chalk Wehr 212; ↓ חוור) sg. *Šab* 11b(49) [expl. חרסית Mib. 8:4]; חיוורא *MŠ* 55d(29)
Cf. GaonKom 19.

חווריי adj. **Horite** (SA חראי ST Gen 14:6) pl. חווריא *TN* Gen 14:6 [H החרי]

חוורניי adj. **Horonite** pl. חוורניה *TN* Gen 36:20 [H החרי]; *ib.* 21; Dt 2:12; 22

חוט n.m. **thread, cord, border-line** (↓ √חוט; SA חוט Ham 462:109; on mng. 2, MH² חוט Jast 431) **1. thread, cord:** sg. *TN* Gen 14:23 [H id.]; *FTV* ib.· ההן חייטא ריהב חוטא גו פומיה the tailor who puts a thread in his mouth *Šab* 10c(5); *BR* 175:9; *Kil* 27a(58); חוט דכיתן a linen thread *ib.* 32d(13); חוט דעמר a woolen thread *ib.* 14; pl. לחרין חוטין *TNGl* Lev 10:2; שוור חוטין braid threads *EchR* 49:20; **2. border line:** sg. ההן חוטא רנוה the border line of Naveh *Švi* 36c(54); (V) ההן חוטא דכוצרה *ib.* 55

חוט (u) vb. **to sew** (↓ חוט, חייט; CPA חוט pa. LSp 61, SA עיט ST Ex 28:28) Pe. **to sew:** דלא יחוט ליה מסאניה בכיתן he should not sew his shoe with linen (thread) *Kil* 32d(8); מיחוט *ib.* 10
Pa. **id.:** וחייטו *TN* Gen 3:7 [H ויחפרו]; כד מחייט משום תופר when a person sews (he is guilty) because of sewing *Šab* 10c(19); סב חוט חייט take a thread, sew! *BR* 175:9; *Švi* 35a(62) // *San* 21b(24); *ŠR* 35c(14); *EchRB* 53:1; חייט לי הדין מדוכא תבירא sew this broken pestle for me! *EchR* 49:19; חייטתון she sewed them *BR* 729:5

חוטריי adj. **of Ḥuṭra** sg. חוטריה {ד}ד' אידי *Šab* 7c(25); *Šeq* 47a(5)

חוי vb. **to tell, show** (↓ אחווייה, מחווין; CPA חוי pa. LSp 61, SA חבי ST Ex 19:3) Pe. **to see:** חיוי look! *Pea* 15d(36) // *BR* 632:6; למחווי ליה אפין to console *BRG* 131:3 [↓ אפין mng. 1.a.7]
Pa. **1. to show:** וחוי ליה ה' אילן God showed him a tree *TN* Ex 15:25; אחוי יתך *ib.* Gen 12:1 [H אראך]; Ex 33:18; Dt 4:36; וחוי ליה באצבעתיה he showed him with his finger *Yom* 39b(12); *Mas* 51b(46); *MŠ* 54d(39); *Ter* 45d(56); חווי ליה שקקי דרקיעא he showed him the paths of the sky *BR* 432:10; אתון נחוי עובדינן come, let us show our deeds *Ḥag* 78d(26); **2. to tell:** חווי כען לי *FPT* Gen 37:16[05; H הגידה נא לי]; *TN* Ex 4:28
Af. **1. to show:** אחוי ליה הדא סלפיתא he showed him that stock fish *AZ* 42a(42); *EchRB* 44:15; **2. to tell:** ר' זעירא מחוי לחבריא *Kil* 29d(18); *Nid* 51a(32); *Yev* 12c(20); *Naz* 56b(59)
Itpa./Ittaf. **to be shown:** איתחווי *FTV* Gen 15:17; *TN* ib.· *ib.* Lev 13:7; איתחויתון *ib.* Dt 4:35 [H הראית]
The division of the forms into pa. and af. is difficult since both conjugations have the same two mngs. and most forms are equivocal.

[חוך] vb. **to laugh** (corrupt from < TBA) Pa. וחייכת *FTV* Gen 18:12 [H ותצחק]
Kut, SGA 34].

חוכמה, det. **חוכמתה** n.f. **wisdom** (↓ √חכם; CPA חכמא LSp 63, SA חכמה Ham 590:5) sg. a. alone: חכמה *TN* Ex 31:6 [H id.]; *ib.* 35:35; מילף חכמה to learn wisdom *EchRB* 49:24; בחכמה *TN* Gen 1:1; *ib.* Ex 31:3; 35:31; וכל הדא חכמתא איתֿ כך you have all that wisdom *Ḥag* 77b(48); *KohR* 19c(30); מפקה חכמתה to demonstrate his wisdom *Giṭ* 48a(55); חכמחכון *TN* Dt 4:6; b. in var. phrases: מילין דחכמה words of wisdom *Ber* 11b(43) // *Naz* 54b(8) // *BR* 1116:1; לישן דחוכמה a tongue of wisdom *EchR* 49:24; רוח חכמה spirit of wisdom *TN* Ex 28:3

חול n.m. **profane matter, weekday** (↓ √חלל; < MH חול Jast 433; Sy ḥôlā LS 231) **1. unconsecrated thing, profane matter:** sg. אחר חול an unconsecrated place *TNGl* Gen 28:17; pl. חוליה

TN Lev 10:10 [H החל]; *Pes* 27d(13); ואוכליה חולין he fed him common food *San* 18b(10); **2. weekday:** sg. חד לחולא וחד לשובתא one for weekday and one for the Sabbath *Šab* 8a(15); *ib.* 12a(39) // *BR* 963:3; *Er* 25a(7); *Beṣ* 62c(29); *ib.* 63a(48); יצלון דחולא עד יומא קאים let them pray the weekday (prayer) while it is still daytime *BRV*^{60} 85:2; pl. הוא עבד שובחיה חולין he makes his Sabbath weekdays *ŠabG* 9a(35)

In *BB* 13b(35), read חלין acc. to Ms.E (↓חל).

חול vb. **to dance** (↓מחול; H חול HAL 285) Pe. נשייא הוון חיילן the women were dancing *TN* Ex 15:20; *FTV* ib.

חול 2# vb. **to place(?)** Af. ואחל רוגזי I will place my anger *TNGl* Lev 20:6

חולף conj. **because, since, in return for, instead of** (↓חולף ארום, √חלף; CPA חולף ד- LSp 64) **1. becanse, since:** חולף די מאסחון because you despised *TNGl* Num 11:20 [H יען כי]; *ib.* 14:24; *TN* Gen 22:16; *ib.* 18; 26:5; Num 11:20; 14:24; 20:12; **2. in retnrn for:** *ib.* Ex 21:8; Num 25:13; Dt 1:36; 7:12; 22:29; **3. instead of:** *ib.* Dt 28:62 [H תחת]

חלף, חולף prep. **in place of, instead of** (CPA חולפ(י) LSp 64) ואסיבו ליה ללאה חולף רחל they married him to Leah in place of Rachel *FPT* Gen 29:22[05]; חולף שינה in place of his tooth *ib.* Ex 21:27[01]; חור חולף חור an ox in place of an ox *ib.* 36; בישן חלף טבן evil things for good ones *TN* Gen 44:4; חלף כל בוכרה instead of each firstborn *ib.* Num 3:41 [H תחת]; 45; 8:16; 18:31; 32:14; חלף מלפא עלן סניגוריא instead of speaking in our defense *EchRB* 68:7; חלף ה' סלעים דיהבח לי instead of the five *sela*'s that you gave me *KohR* 28c(3); *ib.* 33; 34; 36

— חולף ארום conj. **instead of, in return for** (↓חלף ארום אמר) *FPT* Gen 3:1[02; H אף כי]; *TN* Dt 4:37 [H תחת כי]

חוֹלָק n.m. **portion, share** (√חלק; CPA חולק LSp 65, SA חולק Ham 592:65) sg. חולַק ואחסנה a portion and an inheritance *FPT* Gen 44:18[04]; *TN* ib.; *ib.* Dt 18:1; יהי לה חולק עם צריקיה may he have a share with the righteous *Naveh* 17:4; *MQ* 81b(33); *FPT* Gen 15:1[08]; חולק בכופלה *TN* Dt 21:17 [H פי שנים]; חד חולק *Ket* 30d(44); שרי נדרך או זבין חולקך absolve your vow or sell your share *Ned* 39a(62); pl. תרין חולקין *Ket* 30d(44); *TN* Gen 43:34; *ib.* 49:3; *EchRB* 69:8

חומה, cs. **חומת** n.f. **wall** (< H חומה HAL 285) sg. חומת מייא חומת נורא חומת פרזלא a wall of water, a wall of fire, a wall of iron *EchR* 110:1–2

חומר, pl. **חומרין** n.m. **socket** (Sy חמורתא, pl. חומרֵא LS 241) sg. חומר *TN* Ex 38:27 [H אדן]; pl. חומרין *ib.* 26:19; 25; 36:26; 30; חומרי *ib.* 38:27; חומרוי *ib.* Num 3:36; חומריהון *ib.* Ex 27:12; 38:12; Num 4:32

חומר 2# n.m. **ḥomer** (a measure; EA חמר DISO 91, SA חומר ST Lev 27:16(Var), BH חמר HAL 317) sg. *FTV* Lev 27:16 [H id.]

חומר 3# n.m. **type of spice(?)** sg. *BR* 1135:5; pl. חמרין וריחנין spices and aromatics *FT* Gen 50:1

Mng. unclear; v. Albeck in BR loc. cit.

חומר 4# n.m. **stringent ruling, stringency** (↓√חמר; MH חומר Jast 435) **1. stringent ruling:** a. general: sg. קולא וחומרא על ר' יהודה according to the opinion of PN, there is a lenient ruling (in one case) and a stringent ruling (in another) *Giṭ* 45a(59); *ib.* 60; pl. כקולו>י וכחומרו>י דדין in accordance with that one's lenient and stringent rulings *Ber* 3b(62); b. in phrase לחומרא in a stringent manner (in deciding the law; ≠לקולא): *Švi* 34d(14); *ib.* 37a(25); *Ter* 46d(45); *Šab* 10d(43); *BQ* 5a(26); *BB* 16d(25); *AZ* 44d(22); **2. stringency:** sg. חומר שטר פרנא הדן the stringency of this marriage document *JMP* 2:44; *ib.* 26:15

חומש num. **fifth, the five Megillot** (↓חמש; SA חמוש ST Gen 47:26) **1. a fifth part:** sg. חומש *TN* Lev 27:15 [H חמישית]; *FTV* ib.; *ib.* 19; 31; חומשה *TN* ib. 22:14; *ib.* 27:31; Num 5:7; pl. חומשוי *ib.* Lev 5:24; **2. the five Megillot:** sg. וכל חומשה דכות' the entire five Megillot are like it *MPDam* Lev 7:9

חוס (u) vb. **to spare, protect, have consideration for** (↓מחוס, חס ל-; CPA חוס LSp 61, SA חוס Ham 609:78) Pe. ואחוס על מן דחמי למחוס I will spare the one who it is worthy to spare *TN* Ex 33:19 [H וחנתי את אשר אחן]; וחסח עלוי *ib.* Ex 2:6; ולא חסו על איקרי they did not have consideration of my honor *ib.* Gen 49:6; ממ' דה' יחוס עליך God's *memar* will protect you *FPT* ib. 43:29[05]; לא יחוסן עייניכון your eyes should have no pity

TN Dt 25:12; *ib.* 19:13; חחוסון *ib.* 7:2; 13:9; צניעותך חסת עליך your modesty spared you *Suk* 55c(14) // *San* 20b(47); את חייס על דידך you spare your own (property) *BB* 15c(27); *San* 20b(17); *PRK* 128:9; *EchRB* 67:6; *EchRG* 82:20; *Der* 52:55

חוסרן n.m. **deficit, lack** (↓√חסר; Sy חוסרָנָא LS 248) sg. בחוסרנה *TNGl* Dt 8:9 [H כמסכנת]; חוסרנה *ib.* Num 11:23

חוף n.m. **coast** (SA חוף Ham 472:407) sg. *TN* Dt 1:7

חופה n.f. **marriage canopy** (< H חפה HAL 325) sg. הדין דהבא ליח הוא חופה אתמהא isn't that gold a marriage canopy? *BR* 162:4

חוץ n.m. **pinnate of palm branch** (Sy חוצָא pl. LS 222, MH חוץ Jast 437) pl. ההן דנפיס חוצין(G) one who beats palm branches *Šab* 10c(6)

Löw, Flora 2:328+. Ms L: הוצין, the TBA form (Jast 340).

חוץ vb. **to partition** (SA עוץ pa. Ham 604:252+) Pe. חייץ ליה he partitions it *Švi* 34d(29) [expl. חייץ Mib. 3:8, w. ref. to Ezek 13:10]

חוצף n.f. **insolence** (↓√חצף; Sy חוצפָא LS 251, CPA חציפו LSp 69) sg. וקמו בחוצפא {ד}<ל>אפי משה they stood insolently opposite Moses *TNGl* Num 16:2

חורבה, det. **חורבתה** n.f. **destroyed building** (↓√חרב; TBA חורבא Jast 439) sg. (Var)זבנית חורבה מן הדין גברא I purchased a destroyed building from that person *VR* 621:2, *ib.* 3; חורבתה *PRK* 149:5; *ib.* 7

חורג n.m. **stepson** (< MH² חורג Jast 439) sg. חורגה בריה דאיחתא קדמייתא her stepson, the son of his first wife *PalLaws* 66:11; *ib.* 14; 15; 16; 64:13

חורגה, det. **חורגתה** n.f. **stepdaughter** (↓חורג; < MH² חורגה Jast 439) sg. ורחורגא <ב>ה a daughter and a stepdaughter *Yev* 11b(10); חורגתא דאיחתא the wife's stepdaughter *ib.* 11; על [... אזל באונס חודגתה he raped his stepdaughter *PalLaws* 65:4

חורי prep. **behind, after** (√אחר; ↓לוחרי) a. w/o suf.: חרי חמרא behind the donkey *Švi* 35a(49) // *San* 21b(15); חורי עמודא behind the pillar *Tan* 64b(51); חורי אודנא behind the ear *PRK* 199:9; הוה מהלך חורי <חלחא> כני נש he was walking behind three people *BME* 8c(3); *ib.* 4; b. w. suf.: הוה מהלך חורוי(text חודדי) *Ber* 6c(47) [glossed in L: בחריה]

חורן, f. **חורי**, det. **חוריתה**, pl. **חורנין** pron. **other, other one** (↓אוחרן; CPA חורן, f. חורי, חוריתה, pl. חורניאן, חורנין LSp 5, SA חורן ST Gen 4:25, f. עורני Ex 21:10, חורי Num 14:24(Var), pl. עורניס Ex 20:2, f. עורנין Gen 29:27) sg. חורן *Kil* 29a(58); חורנה *Šab* 7b(53); חרנה *Ket* 34c(20); f. חורי *TN* Gen 26:21; חוריתא *Ber* 12b(14); pl. חורנין *Šab* 6a(39); חורנייה *PRK* 30:4; f. חורניין *Yev* 10a(45); חורנייתא *Šab* 3c(39);- a. as ind. pron.: 1) general: sg.m. דילמא חורן perhaps another *Tan* 66a(51) // *Meg* 70d(18); *Yev* 6b(7); עבד חורן he made another *Ket* 33c(6); *Git* 43b(36); *PRK* 198:4; *EchR* 51:15; *ib.* 53:10; בחקלא דחורן in another's field *TN* Ex 22:4; דחורן מקדש שם שמיא that another will sanctify the name of Heaven *Pes* 33a(55); חד אמ' וחורנה אמ' one (scholar) says and another says *Suk* 52a(15); *RH* 58b(17); *MQ* 83c(49); *Git* 43d(55); *San* 27d(55); *Šab* 2d(22) [↓√חלף pa.]; *ib.* 5a(42) [↓√ילף]; *Meg* 74d(38) [↓√חזר af.]; *BR* 333:5 [↓√דרש]; f. איח לך חורי you have another (example) *BerV* 14a(55); *Švi* 37c(52); *Or* 61b(64); איח לי חורי *ŠR* 5d(1); *VR* 158:7; חורי היא *MQ* 80c(49); *Suk* 55c(28); *BR* 952:5 [≠הדה]; pl.m. חורנין מזלפין ונפל עלוי others sprinkled (water on themselves) and it fell on him *Šab* 6a(39); ולא הוה תמן חורנין *Pes* 30b(46); והוא יהב ליה לחורנין he gives it to others *Pea* 21b(20); *ib.* 22; f. אילין אינין והא איח לך חורניין are these the (only) ones (i.e. examples, cases)? Behold, you have others! *Šab* 12d(8); *Beṣ* 63b(10); *Yev* 10a(45); חורנין[!] *Suk* 55c(32); *Meg* 71a(31); *Dem* 23a(24); *Kil* 31a(31); חלחי חורנייתא three others *Švi* 36b(51); *BR* 446:1; *VR* 816:5; 2) in headings before another example of the same literary type: *SYAP* 37:1; *ib.* 38:1; 46:1; 32:1; *AmGen* 6a:14; *ib.* b:7; b. as adj.: sg. m. עולם חורן another world *TN* Gen 4:8; *ib.* 25; 29:19; 30:24; Lev 27:20; חד חורן another one *Kil* 29a(58); *MŠ* 55b(48); תניי חורן another Tanna *BM* 10b(14); קריי חורן another biblical verse *PRK* 65:13; *EchR* 53:7; *ib.* 55:3; דין חורן הוא it is a different law *PalLaws* 65:16; *ib.* 66:16; f. באר חורי another well *TN* Gen 26:21; *ib.* Lev 18:9; זוי חורי another place *ib.* 24:12; *BR* 1171:4; מילא דאוריא חורי another

discourse on the Law *Ber* 4c(21); *Yev* 13c(36); *BR* 1136:3; *Pea* 21a(29); *Ket* 34b(58)[!]; *VR* 786:6; בשתא חוריתא the following year *MQ* 81b(4); *PRK* 298:6; בשובתא חורי{י}תא on the following Sabbath *Suk* 55a(55); קרנה חוריתה the other horn *SYAP* 36:14; pl. גוברי[ן] ח[ו]רנין *PalLaws* 66:17

חוררה, חררה, pl. **חוררן** n.f. **type of cake, clot** (CPA חוררין pl. Ex 12:39) **1. type of cake:** sg. חררה לבלבה *PRK* 143:5 // *VR* 662:1; pl. חוררן *TN* Num 11:8 [H עגות]; *ib.* Ex 12:39; **2. clot:** sg. חררא דדמא clot of blood *VR* 554:7; *ib.* 555:3

Krauss, Qadmoniot 2/1:197.

חורש n.m. **forest** (CPA חורש LSp 70, SA חורש ST Dt 19:5(Var)) sg. לחורשא לא יפקון they will not go out to the forest *FTP* Num 11:26; בחורשא *FTV* Dt 19:5 [H ביער]; *TN* ib.[!]; כד הדא חיותא סלקא מן חורשא when that beast comes up from the forest *VR* 286:4; *ib.* 287:2 // *ŠR* 19c(26); *ib.* 29; חורשא מפיק דבש the forest produces honey *Švi* 39d(24) [w. ref. to 1Sam 14:26]; pl. לחורשין דכני נש as forests of people *BR* 230:4 [expl. ליער Is 29:17]

חשבון, חושבן n.m. **calculation** (↓√חשב; CPA חשבן, חושבן LSp 71, SA חשבן GSA 372) **1. calculation, reckoning:** a. general: sg. מילין דחושבן matters of calculation *ŠR* 36d(39) [expl. ברכות בחשבון Song 7:4]; דילמא דטעינן בחושבנא perhaps we made a mistake in the calculation *Tan* 69c(41); ידעין אנן דעסק אבונן עמך על הדין חושבנא {ו}we know that our father dealt with you concerning that reckoning *BQ* 7b(59); מה דאזל אזל מיכא ולהלן חושבנא what is past is past. From now on there is a reckoning *PRK* 412:11 // *VR* 705:3 // *KohR* 23c(44); pl. חשבוני זהרה calculations of the moon('s rotation) *SYAP* 36:67; למחשבה חשבונוי to make his reckonings *TN* Gen 39:11; b. in phrase דין וחושבן accounting: ויהב דין וחושבן על כל מה דעבדח (you) will give an account of all that you have done *TN* Gen 3:19; דינא וחושבנא *KohR* 12b(22); *ib.* 22b(39); **2. computation, number:** sg. חושבניה דדין הוא חושבניה דדין the computation (of the numerical value of the letters in both words) is the same *BR* 253:2; *Ber* 5a(12); *EchRB* 56:20; *EstR* 13b(27); חושבן סבומיהון their census *FTV* Ex 30:12

חושבר n.m. (unclear) sg. והדין חושברא דאצבעתיה that ... of his fingers *EchRB* 69:2

חושן n.m. **breastplate** (< BH חשן HAL 348) sg. חושנה *TN* Ex 28:23 [H החשן]; *ib.* 39:8; 15; 21; Lev 8:8

חות vb. **to be loathsome** (MH חות Moreshet, Lex 159) Pe. חייחה *Švi* 35b(57) [expl. ביחלו Mib. 4:7] // *Mas* 48d(25)

חותל n.m. **palm-leaf basket for dates** (< Akk *tuḫallu*(?) Landsberger, Date Palm 37, n. 123; MH חותל Jast 441, Sy תוחלָא LS 149, 820) sg. רב נחמן בר יעקב מחוי חותל לנגרא PN would show a palm-leaf basket to the carpenter *MŠ* 54d(37)

Löw, Flora 2:351+.

חזוון n.m. **appearance** (↓√חזי) sg. חזון קשתי the appearance of my bow *FPT* Gen 9:13[05]

Peri, Morph 72.

חזור n.m. **apple, apple-tree, bell** (< Akk *ḫinzūru* AHw 347 (dial. form of *ḫašḫūru*); CPA חזור Ex 38:16, SA עזור Ham 488:76) **1. apple:** sg. חזור מחקרי חזור the apple tree is called apple *VRK* 260:2; pl. חזורין דדהב golden apples *BR* 1152:8 [Aquila's "translation" of תפוחי זהב Prov 25:11]; ונפקון קדמוניה בחזורין דדהב they went out and greeted him with golden apples *PRK* 149:1 // *VR* 620:2; גיירה בחזורי ומפלגא לבייישיה she prostitutes herself for apples and distributes them to the sick *PRK* 161:9 // *VR* 56:3 // *KohR* 13b(7)[!]; **2. apple-tree:** sg. ↓mng. 1; **3. bell:** sg. *TN* Ex 25:35 [H כפתור]; *ib.* 37:19; 21; pl. חזוריה *ib.* 25:31; 34; 36; 37:17; 20; 22

Löw, Flora 3: 234+.

חזור prep. **around** (↓√חזר, חזור adv.; cf. Sy חדָר, חדרַי LS 217) חזורה around it *FTV* Ex 28:32[H סביב]

— **חֲזוֹר חֲזוֹר** adv. **all around** (↓√חזר; cf. CPA חגול מן חגול LSp 59) *FPT* Ex 39:26[04; H סביב; voc]; *TN* Num 2:2; *ib.* Dt 13:8; מן חזור חזור *ib.* Lev 3:13; Dt 21:2

חזזי, det. **חזזיתה**, pl. **חזזיין** n.f. **scab, lichen** (a disease; SA עזזי Ham 483:119) sg. חזזיתה *Šab* 14d(18) // *AZ* 40d(21); pl. רמלי חזזיין *TN* Lev 21:20 [H גרב]; *ib.* 22:22 [H ילפת]; חזזין *FTV* ib. 21:20; *TNGl* ib.

Preuss, Bibl.-Talm. Medizin 398.

חזי adj. **proper** (↓ √חזי; BA חזא KBL 1074) sg. דחזי למיקרי which should be read *MMDam* Num 4:19; לך הויא חזיא למיסב you were entitled to take *FTP* Gen 49:3; חמשה ועיסרין זוזי דחזיין לה 25 *zuzim* which are due to her *JMP* 10b:13
This form is most likely a corruption for JPA ↓√חמי.

חזי, det. **חזייה** n.f. **breast** (< H חזה HAL 289) sg. *MMDam* Lev 10:13 [ref. to BH חזה ib. 14]
Most likely an artificial word.

חזי vb. **to see** (↓חזון, חזי adj., מחזי, חזייה, √חמי; CPA חזי LSp 61, SA חזי Ham 590:17+) Pe. **to see:** חזא *TN* Gen 13:10; *ib.* 26:8; *Švu* 33d(54); וחזא אביליא בשובתא he comforted the mourners on the Sabbath *Ber* 5b(47); וחזית חד מיניי I saw an apostate *San* 25d(46); *Bik* 65c(35); *EchR* 37:16; חזיין *TN* Ex 20:2; *ib.* Dt 4:28; למיחזי *ib.* Gen 44:23
Af. **to show:** אחזי *TN* Dt 5:24; למחזייה אפין to console *BR* 1292:1; *ib.* 3
Itpe. **to be seen:** יתחזי *TN* Lev 13:14; *ib.* 16; *ib.*57
This rt. is corrupt in JPA (v. Lieb, YK 197) and appears very rarely besides the correct √חמי. Its appearance in JPA texts is due to its widespread usage in other Jewish Aramaic dialects (e.g. TA, TBA). Its use in CPA is peripheral and in SA is found only in the earlier strata of the texts (v. Tal, ST 3:56)].

חזי 2# vb. **to see a vision** (denom. < ↓חזיון) Pe. **to see a vision:** וחזיז שדי הוה חזי he saw a vision of God *TN* Num 24:16 [H יחזה]; *ib.* 4; והא אברהם חזי וארבע{ה} מלכון and behold Abraham saw four kingdoms *ib.* Gen 15:12; 17; *TNGl* ib.
Itpe. **to appear in a vision:** אתחזי ליה אבוי בחילמא his father appeared to him in a dream *BR* 45:3

חֲזֵיו, det. **חֲזָוָה**, pl. **חזווין** n.m. **appearance, look, vision** (↓√חזי; SA חזב ST Gen 24:16, חזבה ib. Ex 3:3) חֲזֵיו *FPT* Gen 3:6[02];- **1. appearance, look:** sg. חזיו אשא *TN* Num 9:16 [H מראה אש]; חזיו עיניכון the look of your eyes *ib.* 14:14; Dt 28:34; חזיו בחזיו *ib.* Num 14:14 [H עין בעין]; שפיר בחזיו beautiful in appearance *ib.* Gen 39:6; Lev 13:43; Num 9:15; חזווה דארעא the face of the earth *ib.* Num 22:5; Gen 41:21; **2. vision:** sg. חזווא הוא דין this is a vision *KohREd* 14b(29); וחמית בחזווה I saw in the vision *FPT* Gen 31:10[05]; משרי חזוא the Plains of the Vision *ib.* 35:9[03; H אלוני ממרא]; pl. בחזוין *ib.* Num 12:6 [H כמראה]; ובחזוין רברבי<ן> *ib.* Dt 21:11; Ex 24:10; Dt 34:12
Peri, Morph 36.

חזיז n.m. **vision** sg. חזיזה *TNGl* Gen 13:18 [H ממרא]
Corruption for חזווה.]

חזייה, pl. **חזיין** n.f. **mirror** (↓√חזי) pl. *FT* Ex 38:8 [H מראות]; *TNGl* ib.[!]

חזיר n.m. **pig** (↓2# חזר; CPA ח(ו)זיר LSp 62, SA חזיר Ham 471:383) sg. חזירה *TN* Lev 11:7 [H החזיר]; *ib.* Dt 14:8; אהן חזירא *Ber* 4c(47); דמיה דחזיר the blood of a pig *KohR* 20b(14); חזירכון *BR* 692:1; חזיר בר a wild pig *Šab* 3b(39); pl. דלית יהודאי מרבי חזירים a Jew does not raise swine *KohR* 22a(27) // *PRK* 68:6; *ib.* 3; 5; רעי חזירין a swineherd *BR* 688:6; *ib.* 690:4
Talshir, Fauna 57.

חזירתה, det. **חזירתא** n.f. **sow** (↓חזיר; Sy חזירתא LS 226) sg. כהדא חזירתא *EchR* 90:14; חזירתה רעייה בעשרה the sow grazes with ten (piglets) *BR* 447:2

חזן n.m. **sexton in a synagogue** (< Akk *ḫazannu* Kaufman, Influences 55; MH חזן MŠab 1:3) a. general: sg. חד בר נש דריש דיין וחזן ספר מתניין one person to be a darshan, judge, sexton, teacher of Bible and Oral Law *Yev* 13a(13) // *Švi* 36d(4); עאל חזנא ואטרח על חד דייעול the sexton came in and implored someone to lead the prayer *Ber* 9c(50); קאים מתרגם (Riš) נה<ד>{ו}ח עאל לכנישתא חמא he entered the synagogue and saw the sexton translating scripture *Meg* 74d(11); *Ber* 12d(39); b. as a title: יועזר חזנה *Naveh* 20:1; בר עולא חזנא דכנישתא דבבלאי PN, the sexton of the synagogue of the Babylonians *Yom* 44b(7) // *Meg* 75b(50) // *Soṭ* 22a(19); יעקב כהנא חזנא Jacob, the priest, the sexton *JMP* 21:17; *ib.* 2:6
Krauss, SA 121+; Lieb, Sinai 4(1939):222; id., TK 5:1197+; Sok, KS 51(1976):469; Naveh 41; 51.

חזק vb. **to wrap around, strengthen, hold** (SA חזק itpa. Ham 444:29, Sy חזק LS 225) Pe. **to wrap around, tighten up:** בסיתוא דהוה חזיק רישיה in the winter when he wrapped his head around *Ber* 4c(10); בקייטא דלא הוה חזיק רישיה in the summer when he did not wrap his head around *ib.* 11; *ib.*

9d(4); *Šab* 11a(36) // *Pes* 37c(30) // *PRK* 68:8 // *KohR* 22a(30); (כתפי׳ : text) חזק כפתוי he tightened his bonds *VR* 476:2 [≠ √רפי]

Pa., pass.part. **strengthened:** מחזק *JMP* 22:40; *ib.* 28:17; 46:3; מליא ומחזקא filled and strengthened *TN* Gen 50:1; *FT* ib.

Af. **to give credit** (+ טיבו; cf. MH החזיק טובה Jast 445): אנא מחזק(V מחזיק אנה) טיבו לראשי I give credit to my head *Ber* 5a(43)

Itpa. **1. to donate:** ואתחזקון ועבדון פסיפסה they donated and made the mosaic *Naveh* 69:3; *ib.* 21:3; כל מן [ד]מתחזק ויהב anyone who donates and gives *ib.* 64:2; 83:1; 84:1; **2. to support** (+ ב־): חליפו ברת רבי ספרה דאתחזקת בהדין אחרה [קדי]שה PN who supported this holy place (i.e. synagogue) *ib.* 60:2; 46:2; 65:2; *Der* 48:17

On pe., v. Lieb, YK 153, w. lit.; on itpa., v. Naveh 10; 96, w. lit.; Friedman, JMP 1:309, n. 77.

חזר n.m. **traveling merchant(?)** (↓ √חזר) pl. חזרייה סמכון לתנאי קרייה גבי זבונה the merchants transferred as an obligation for the to the buyer *Qid* 64a(18)

V. the explanation of the pass. given by Nachmanides in a responsum in S. Assaf (ed.), ספרן של ראשונים, Jerusalem 1935:94.

חזר 2# n.m. **swineherd** (↓חזיר; Sy חַזָרָא LS 226) sg. ריקלוט חז{י}רא Diocletian, the swineherd *Ter* 46b(61) [// רעי חזירין *BR* 688:6]; *ib.* 46c(8)

Levy, TMW 2:34, s.v. חזירא, end; MY 691.

חזר (a/o) vb. **to return, repeat, retract, go around** (↓חזור, חזור חזור, חזר, מחזורי, מחזור, מן חזור; SA עזר Ham 527:224, MH חזר Moreshet, Lex 160) Pe. **1. to return, come back:** וחזר *TN* Gen 37:30 [H וישב]; *ib.* 14:7; יחזור *ib.* Lev 25:27; חזור *ib.* Gen 31:3; אין הלכה כדבריי חוזרין וחזרת if the law is according to my opinion, go back (to the former state). And it went back *MQ* 81d(3); אמ׳ ליה מיחזר חזר ואשכחיה מית he said to him: On returning (I will give you alms). He returned and found him dead *Pea* 21b(34); *MQ* 82b(41); *Švi* 38d(44); *BR* 911:2; **2. to do s.t. again, repeat:** a. w. ל־: חזור לך דלא כוונית repeat it (i.e. the reading of the Megilla), since I did not pay attention *Meg* 73a(56); b. coordinated w. another vb.: והוה אזיל וחזר אזיל וחזר *FPT* Gen 8:7[02; H ויצא יצא ושוב]; יחזור ... הוא רחזר ומקף *TN* ib. 2:11 [H הוא הסובב]; ויהלך *ib.* Lev 14:43 [H וישוב ופרח]; וחזר ותנא קומוי he recited again a Tannaitic source before him *Pea* 20b(48); ומבקרין ליה וחזרין וזכיין בה they renounce ownership of it and again take possession *Švi* 39a(15); *MŠ* 55a(50); *Meg* 75b(43); *Beṣ* 61b(12); *Ned* 37b(49); b. in phrase x מצלי אנא וחזר ומצלי וחזר x I pray and pray again *Ber* 8c(41); *ib.* 9a(45); *Meg* 75a(47); *Ket* 33c(21); *BRV*^{60} 118:7; *KohR* 23d(11); **3.** + ב־ **to retract:** חזור בך *Yev* 11a(18); *BM* 9c(24); *ib.* d(2); דילמא רחזר ביה *BR* 865:7; *Pea* 15b(9); *Ḥag* 79b(35); **4. to return** (tr.), **give back:** ואנא חזר יתה לוותך *FPT* Gen 42:37[05; H ואני אשיבנו אליך]; ויחזור יתכון *TN* ib. 48:21; *ib.* 20:7; Ex 4:7; וחזר לה דייסקרה he returned the plate to her *BR* 932:1; *Pea* 17d(63); *Ket* 34b(32); *Qid* 64a(39); *BM* 8c(33)

Pa. **1. to go around:** וחזרו מן תרע לתרע במשריתא *TN* Ex 32:27 [H וישובו משער לשער במחנה]; **2. to lead around:** חד זמן חזרתיה על כל קרתא once she led him around the whole city *Ket* 34b(57) // ומחזרה ליה *BREd* 155:1; **3. to return** (tr.): תחזרון *FPT* Gen 43:11[04]; יחיה לְמֶחֱזָרָא *ib.* 37:22; **4. to turn back:** וְחַזַר חשע משריין he turned back nine camps *FPT* Gen 15:1[08]

Af. **1. to return s.t./s.o.:** מחזרה תחזר יתהון *TN* Dt 22:1 [H השב תשיבם]; *ib.* Gen 29:3; 42:25; אחזרתה לאתריה it returned it to its place *BRV*^{60} 80:3; עבד גרמיה מחזר מציאן he pretended to return lost objects *BM* 8c(57); *Šab* 4b(38); *Šeq* 48d(5); *Qid* 60b(13); *San* 23b(62); **2. to restore:** מה מחזרין <ליה> א׳ ר׳ חגי משה אין מחזרין ליה דו קטילון are we permitted to restore him (i.e. the Nasi)? PN said: By Moses! If (they) restore him, he will kill them *SanG* 19d(61) // *Hor* 47a(34); **3. to make s.o. repeat s.t.** [↓ pe., mng. 2]: חד מחזר במנא וחורנה מחזר פטירין עם ירקונין one made (the *meturgeman*) repeat (if he translated בטנא [Dt 26:2] by) במנא. Another made him repeat (if he translated מצות [Ex 12:8] by) פטירין עם ירקונין על מרורים *Meg* 74d(38) // *Bik* 65d(34)

Itpa. **1. to be returned:** כספא דְאֶתְחַזַר *FPT* Gen 43:18[04; H הכסף השב]; *ib.* 12; *TN* Num 5:8; **2. w. לב to take into consideration:** ותתחזרון עם לבביכון *ib.* Dt 30:1 [H והשבת אל לבבך]

On pe., mng. 4, cf. חוזר לו ממונו, חוזרין אותה הסחורה in late Palestinian H (v. M. Margulies, Halachoth Kezuboth, Jerusalem 1942:24 (Heb)). Note, however, that because the pa. and af. are used in the same mng., ambiguous spellings occur making it impossible to decide with certainty in many cases which conjug. is being used.

חַטָא, det. **חטאה**, pl. **חַטָאִין** n.m. **sin** (↓√חטי; SA חטא LOT 3/2 214:85) sg. פחגם דחטי a sinful

matter *FPT* Ex 22:8[01]; *TN* Dt 15:9; בחטא *ib.* 5:9; דחטה חלי כדבשה <ה>{א}ראשי the beginning of sin is sweet as honey *ib.* 29:17; גיבר בחטאה a warrior in sin *ib.* Gen 10:9; Ex 20:5; ליבא ועינא תרין סרסורי דחטאה the eye and the heart are two intermediaries of sin *Ber* 3c(17); ליום דינה רבה חטאך נטיר your sin is guarded to the great day of judgment *TN* Gen 4:7; *FPT* ib.[01]; pl. חטאין *TN* Ex 34:7; *ib.* Num 14:18; חטייה *TNGl* Lev 26:29; חטאינן *FPT* Dt 3:29[26]; *TN* ib.; *ib.* Ex 34:9

חטאת, det. **חטאתה**, **חטתה**, pl. **חטוון** n.f. **sin offering** (↓√חטי; < Hחטאת; SA חטאה ST Ex 29:36) sg. חטאת *TN* Ex 29:14; *ib.* Lev 4:3; Num 19:9; חטאתה *ib.* Lev 6:23; Num 29:11; חטחה *ib.* Lev 9:2; pl. חטוותהון *ib.* 10:19

חטה, pl. **חטין** n.f. **nipple** (Sy חֲטִיתָא דתַדָא PSm 1251) pl. תלייא בחיטי ביזייא she is held by the nipples of her breasts *Ḥag* 77d(49) // *San* 23c(37)
Lieb, Ginzberg Vol 256+.

חטט vb. **to have sores, scabs** Pa., pass.part. מנהון מחטטין some of them having sores *MSam* 62:14

חטי, det. **חטיתה** n.f. **crime, sin** (↓√חטי; CPA חטי, det. חטיתא LSp 62) sg. *FPT* Ex 22:8[01; H פשע]; *TN* Dt 15:9; [!] חטיא *ib.* Ex 22:8; הדא חטיתא *EstR* 8d(22)

חטי vb. **to sin** (↓חטא, חטאת, חטי, חטיי; CPA חטי LSp 62, SA חטי Ham 463:124) Pe. **to sin:** a. alone: מה חטא דין מן כל ידקי<א what did this one sin of all the vegetables? *Švi* 37a(8); מן דחטא קדמיי *TN* Ex 32:33; *ib.* Gen 4:16; חטינן *ib.* Dt 32:31; *BRV*^{60} 92:4; חטיתון *TN* Lev 26:18; חטון עמא האליין חובין רברבין those people sinned great sins *ib.* Ex 32:31; תחטון *ib.* Gen 42:22; פניי בעליך ולא תחטיי free your husband (from prison) and do not sin (through prostitution) *Tan* 64b(46); למחטי *TN* Gen 49:4; חד בר נש הוה איחטא בלישניה a certain person sinned with his tongue *Tan* 64a(6); b. w. על against: הוא חטא על נפשיה he sinned against himself *MQ* 81b(1); *AZ* 40a(60); את חטי על עמך ואת חטי על אומתך you sin against your nation and your people *ŠR* 16c(13)
Pa. **to make s.o. sin:** חטי יתהון *FT* Num 24:14
Af. **id.:** אחטי יתהון *TN* ib.

2# חטי vb. **to be delicate, tender** (↓חטיו, חיטוי; SA חטי Ham 556:433, MH חטי Moreshet, Lex 162) Pe., pass.part. **delicate, tender:** pl. חטיין *FT* Gen 33:13 [H רכים]; דאינון חטיין because they (i.e. the wheat) are tender *Pes* 30b(17)
Pa. **id.:** pass.part. דמחטי *TN* Dt 28:54 [H העגג]; מחטיתה *ib.* 56; pl. מחטין *ib.* Gen 33:13; מחטיתה *ib.* Num 31:50
Lieb, Tarbiz 3(1934):338; id., YK 423.

חטיו, det. **חטיותה** n.f. **tenderness** (↓√2# חטי; SA עטיו ST Dt 28:56(Var)) sg. ומן חטיותה *FTV* Dt 28:56 [ומרך H]

חטיי adj. **guilty** (↓√חטי; CPA חטיא det. LSp 62, SA חטאים pl. ST Num 32:14(Var)) sg. ניהוי חטאי לך I will be guilty to you *FTV* Gen 44:18; שלא תטייה ויוחנה משתלמה Š. is the guilty one, and Y. is the one who is punished *BR* 701:13 // *ib.* 242:3; pl. חטאיי *PRK* 278:2 [≠ זכיי↓]; *ib.* 3

חטן vb. (unclear) Pe. מיחטנוך לי *BR* 548:2 [expl. מתטוא לי Gen 20:6]
See discussion in MY ad loc.

חטף (a/) vb. **to seize, snatch, pronounce a vowel in a hurried manner** (CPA חטף LSp 62, SA עטף Ham 452:92) Pe. **1. to snatch, seize:** a. animals: מדמי לדיב חטיף he is likened to a snatching wolf *TNGl* Gen 49:27; *FT* ib.; אתת נעמיתא וחטפת תפילוי an ostrich came and snatched his phylacteries *MQ* 83b(44); את{א}<ת דייתא וחטפתיה מיניה a kite came and snatched it (i.e. the meat) from him *Šeq* 50c(50) // *AZ* 41d(60); b. humans: חטפיה מינה he grabbed it (i.e. the writ of divorce) from her *Giṭ* 43b(42); חטפי<ני<ה מינה *ib.* 39; c. wind: אתון רוחין ועלעולין וחטפוניה(G) מן ידיי winds and storms came and snatched him out of my hands *Ber* 5a(26); **2. to pronounce a vowel in a hurried manner:** תד גרש וחד חטף in one case he extends the pronunciation and in another he hurries it *MPDam* Dt 15:9; *ib.* Num 10:36
Itpe. **to be snatched:** והיא מתחטפא it (i.e. the vessel) is snatched away *Qid* 60b(11); ואיללת על בניה דכולהון אתחטפון she wailed over her sons who were all snatched away *SYAP* 32:12

חטפי, det. **חטפיתה** n.f. **an unclean bird** (SA עטפי(תה) ST Lev 11:19; cf. CPA חטיף swallow(?) Black, Hor 57) sg. det. *TN* Lev 11:16 [H תחמס]; *ib.* Dt 14:15
Talshir, Fauna 228+.

חטר, חוטר, det. חָ(וֹ)טָרָה n.m. **rod, staff** (CPA חטור, חוטר LSp 62, SA אטר Ham 512:311+) חָטְרֵיהּ *FPT* Ex 7:12[04]; חוֹטָרֵךְ *ib.* 19;- sg. חטר *TN* Num 17:18 [H מטה]; *ib.* Ex 4:4; חוטר *FPT* Gen 30:37[05; H מקל]; *BR* 853:7 [expl. Gen ib.]; חוטרא *Qid* 60b(15) [expl. משכוכית *ib.* 14] // *BB* 13d(40); זרוק חוטרא לאווירה ועל עקריה הוא קאים throw a stick into the air and it lands on its root *BR* 1059:3 // *ib.* 574:7; *VR* 396:2; *ib.* 505:4; *Kil* 32b(9) // *Ket* 35a(16) // *BREd* 1286:1; על כל חוטר וחוטר דהוה נחית עלי for every (blow of a) stick which came down on me *Švi* 35b(19); pl. חוטרין *TN* Num 17:17; חוטרייה *FPT* Gen 30:38[05]; חטריכון *ib.* Ex 12:11[23]

חיבה, det. **חיבתה** n.f. **love** (↓ √חבב; CPA חבא, חיבא LSp 58) sg. חיבתך your love *SYAP* 11:14

חיבולי, det. **חיבולייה** n.m **interest** (< Akk *ḫubullu* Kaufman, Influences 56; cf. Sy חוּבָּלָא LS 211) sg. בחיבוליא יהב וברביתא נסב he gave (loans) with interest and collected with interest *FTP* Ex 13:17

חידה, det. **חידתה** n.f. (unclear) sg. כהדא חידתא *EchRB* 147:1 [expl. חשך משחור תארם Lam 4:8]

חידות n.m. **novel interpretation** (↓ √חדת; CPA חדות LSp 60) sg. מה חידות הוה לכון בבי מדרשא יומא רין what novel interpretation did you have in the academy today? *BQ* 6d(49)

חיוב n.m. **obligation, sin** (↓ √חוב; CPA חיוב HS 9:33, MH, TBA חיוב Jast 452) sg. חיובה *FPT* Dt 25:2[26; H רשעתו]; pl. חיובי ראבוי his father's sins *TN* Gen 27:41

חיווה, det. חֵיוָתָה n.f. **animal**, pl. **heavenly creatures** (CPA חיוא LSp 62) חֵיוָתָא *FPT* Gen 37:33[04];- **1. animal, animals** (coll.): sg. חיוה *TN* ib.; חווה קטילא a killed animal *ib.* Ex 22:30 [H טרפה]; חיוות ברא wild animals (coll.; v. KBL 1075) *ib.* Lev 26:6; *FPT* Gen 31:39[03]; *ib.* 37:33[04]; *TN* Ex 23:29; *ib.* Dt 7:22; חיוותה דבאפי ברה *ib.* Lev 26:22; רצדי לון מיקמי חיותא they are afraid of the animals *Ber* 2a(33); הדא חיותא *VR* 286:3; *ib.* 287:1 // *ŠR* 19c(25); *ib.* 28; **2.** pl. **heavenly creatures** [H חיות Jast 451]: מן ד"י עתהון דחיואתה דהינין מדיען from the perspiration of the heavenly creatures which perspire *BR* 917:4

2# חיווה, det. **חיוותה** n.f. (unclear) sg. נתנה כתיוותה *BR* 195:1
V. MY ad loc.

חִיוִי, חִוְיָה, חווין, det. חִוְיָה, pl. **חווין** n.m. **snake** (CPA חוא, pl. חוויאן, חויין LSp 61, SA חיבה ST Gen 49:17(Var)) חִוְיָא *FPT* Ex 7:10[04]; חֲוָיָא *ib.* Gen 3:1[02];- sg. חד חיוי *BRL* 80:5; *MQ* 82d(51); חבי *MSam* 115:1; משך רחיוי snake's skin *Ned* 37d(42) // *Švu* 34d(30); שזרתיה דחיווא the vertebrae of a snake *Ter* 46a(26); *TN* Ex 4:3; *ib.* 7:15; חיויה דנחש *ib.* Num 21:9 [H נחש נחשת]; *Šab* 8c(51); *BR* 195:1; *ib.* 254:3; 1257:1; *VR* 504:3; חיויא דטורא field snake *PRK* 175:7 ≠ חיויא דבייתה house snake *ib.*; pl. תרין חיוון רנורא two snakes of fire *PRK* 199:5 // *KohR* 29a(13); *TN* Ex 7:12; חווין *TNGl* ib.; *FPT* Ex ib.[04]
Löw, Fauna 33+.

חיוויי adj. **Hivvite** sg. שכם בר חמור חיוויה *TN* Gen 34:2; pl. חיויי *ib.* Ex 3:17; 23:23; 28; Dt 7:1

חיטה, det. **חיטתה**, pl. **חִיטִין** n.f. **wheat** (CPA חטא, det. pl. חטיא LSp 62, SA חטה ST Dt 8:8, pl. חטים Ham 469:328) חִטַּיָּא *FPT* Ex 9:32[04];- sg. חטה *TNGl* Num 18:12; חיטתא *San* 22c(2); *Ned* 40a(62); pl. שלח קופתך וסב לך חיטין send your basket, and take wheat for yourself *Suk* 52b(53); *Dem* 24a(11); *Ter* 43d(26); *Soṭ* 20b(61); *BQ* 6d(63); הוון זרעין לה חיטין והוות עבדא זונין they planted it with wheat, and it produced weed grass *BR* 266:9; *ib.* 636:9; אוצרא דחיטיא wheat store *Pes* 29c(53); *EchRB* 53:12; *BR* 906:3; פיתא דחיטין wheat bread *ib.* 139:2 // *PRK* 314:4; חצרהין דחטייה wheat harvest *FPT* Gen 30:14[05; H קציר חיטים]; דובע דחיטין 1/4 (*seah*) of wheat *Kil* 27d(18); *MŠ* 54d(38); חר כרי דחיטין a pile of wheat *BM* 8c(27); איח ליה קמח וטחן חטין (even if) he has flour, he may grind wheat *MQ* 80d(61); *ŠR* 20a(37)
Löw, Flora 1:780+.

חיטוי n.m. **being delicate** (↓ √2# חטי) sg. מן חיטויה out of her being delicate *TN* Dt 28:56 [H מרוך]

חיי adj. **living, raw** (↓ √חיי; CPA חאי, חי LSp 62, SA חי LOT 3/2 150:40) **1. living, alive:** a. as adj.: sg. כשר חי living flesh *TN* Lev 13:14; *ib.* Ex 21:35; צפרה חייתה the living bird *ib.* Lev 14:6; חיי וקיים living and enduring *ib.* Num 14:21; pl. חיין וקיימין *ib.* Dt 4:4; b. as noun: *ib.* Gen 30:22;

כל חייא *ib.* 8:21; דחייא טעין גרמיה the living being carries itself *Šab* 12c(50); חייא הוא אין מ{י}ן if he is from the living ones *Ber* 5a(10) // *EchRB* 90:10; *VR* 247:4; **2. raw:** sg. *Ter* 41d(22) [≠מבשל]; ואלין כותאי אכלין מינה חייה those Samaritans eat from it (i.e. the chalkis) raw *Pea* 21a(3) // *Er* 20d(16)

חיי vb. **to live** (↓חיי, חייה, 2# חייה, 3# חייה, חיין, תחייה; CPA חיא LSp 62, SA חיי Ham 459:11+) Pe., pf. 3m.sg. חייה *TN* Dt 5:26; f. חיית *VR* 639:2; imp. 2m.sg. תיחי *FTV* Gen 27:40; 3m. ייחי *FPT* Ex 19:13[06]; *Šab* 14d(47); 1pl. נחי *FPT* Gen 43:8[05]; 2m. תיחון *TN* Dt 8:1; 3m. ייחון *ib.* Gen 19:26; imper. 2m.pl. חיון *ib.* 42:18; inf. מיחי *Tan* 66d(8); part. m.sg. חי *TN* Num 21:9; *San* 27a(47); f. חייה *TN* Gen 2:7; m.pl. חיין *BM* 8c(52);- **to live:** וחיה *TN* Gen 5:10; *ib.* 9:28; 47:28; ובעון רחמי מן שמיא וחיה מינוק they asked for mercy from Heaven and the child lived *KohR* 9c(18); *VR* 510:2; דהות מ<י>תה ותיית she was on the verge of dying and came back to life *ib.* 639:2 [חייה↓]; מהו תיעבור קומוי וייחי is it permitted for her to pass before him that he should live? *Šab* 14d(47) // *AZ* 40d(49); *Ber* 7d(20); *Kil* 31c(48); *MŠ* 55c(13); *San* 27a(52); *Naz* 58a(24); *EchRB* 69:12; חיין מתיא will the dead live? *KohR* 15d(11)

Af. **to restore to life:** ויהכ{י}ת עליה ואחיית ית{י}ה and (the bird) placed (the grass) on the other one and restored it to life *VR* 509:3 // *KohR* 15c(24); דהוא מחיי לי הדין מיתה who can restore this corpse to life for me *VR* 203:6; *TN* Dt 32:39

חַיָּיב adj. **guilty, required** (↓√חוב, כייב; CPA חיב LSp 61, SA חיב LOT 3/2 166:3, note) חַיָּיְבָא *FPT* Ex 9:27[04];- **1. gnilty:** a. as adj.: sg. *Švu* 37b(3)[≠זכיי] // *VR* 135:3; כרכא חייבה guilty city *TN* Num 24:19; pl. חייבין *ib.* Gen 42:21 [H אשמים]; Num 32:14; *KohR* 28c(30); b. as noun: sg. חייבא *TN* Gen 18:23 [≠זכייא]; *ib.* Ex 23:7; Dt 25:2; *EchRB* 96:6 [↓עייב]; pl. חייביה האליין *TN* Num 17:3; **2. deserving:** sg. קטלא חייב he deserves to be executed *Naz* 56b(3); pl. *PRK* 195:3; **3.** + ל- **to owe:** חד בר נש הוה חייב לחבריה מאה דינרין בקרטיס a certain person owed another 100 dinars against an IOU *Qid* 64a(25); *Naz* 54a(9); *Švu* 38a(53); *BQ* 3a(40); *San* 21c(6); בהוא דקאים {ו}חייב לחבריה שבועה in the case of one who owes another an oath *Švu* 38d(38); **4.** + ב- **responsible:** עד כא הוינא חייב בה מיכא ולהלן לי נה חייב בה until now I was responsible for it. From now on, I am not responsible for it *BM* 12a(45); *Qid* 60b(6) // *AZ* 45a(14); **5.** + inf. **required:** ההן דחייב למברכה one who is required to make a blessing *BerG* 12c(45) // *Suk* 54a(12) // *Meg* 72a(22)[!]; לא דאנא חייב מיתן לכון אגריבון not that I am required to give you your wages *BM* 10d(58); *TN* Num 35:31

חייה, det. **חייתה** n.f. **midwife, woman in travail** (↓חיי; Sy חַיְתָא LS 228) **1. midwife:** sg. ליכא חייא there is no midwife here *Šab* 16c(55); חייחה *FPT* Gen 38:28[05; H המילדת]; *TN* ib.; Ex 1:19; *BR* 643:4 [מחבלה↓] // *VR* 867:2 // *KohR* 27c(14); pl. חייתא *TN* Ex 1:15; *ib.* 18; 19; 20; 21; ר' אלעזר ור' יונתן מפקדין לחייתא PN and PN_2 ordered the midwives *Šab* 12a(39) // *ib.* 17a(60) // *BR* 963:2; *Šab* 16c(55); *Ket* 30a(37); **2. woman in travail:** sg. חייתא דהות מ<י>תא וחיית (she is called) *hayya* because she was on the verge of death and lived *VR* 639:2 // *KohR* 9a(36)

Kut, Studies 334 (Heb).

חייה 2#, det. **חַיְיָתָה** n.f. **animal, living creature** (↓√חיי, חיוה; SA חיה Ham 460:27+) sg. חיה *TN* Lev 17:13 [H id.]; חייתה *FPT* Gen 7:14[05]; *ib.* 2:19 [voc]; *TN* Lev 11:2; *ib.* 27; 47; חייתה דארעא *FPT* Gen 9:10[05]; *TN* ib. 1:30; *ib.* 9:2

Exx., e.g. חיית ברא *TN* Ex 23:11, indicate that there is confusion in the texts between חייה and חיוה.

חייה 3# n.f. **vigorous woman(?)** (↓√חיי) pl. חיין אינון *TN* Ex 1:19 [H חיות הנה]

The base form and exact mng. of this word are uncertain.

חייט n.m. **tailor** (↓√חוט; Sy חַיָּטָא LS 220) a. general: sg. אומנותיה דהן חייט that one's profession is a tailor *Ḥag* 77b(14); *BRV*^{60} 92:3; חד חייט *EchRB* 44:9; *ib.* 11; 19 // *EchR* ib.; ההן חייטא דיהב חוטא גו פומיה the tailor who puts a thread in his mouth *Šab* 10c(5); ההן חייטא אומנא the professional tailor *ib.* 28 // 15a(34); *EchR* 49:19; pl. עשרה חייטין ten tailors *KilV* 32a(10); b. w. PN: דניאל חייטה *BR* 707:3; *KohR* 12d(25) // *VRVar* 754:5; יוסטה חייטה דציפורין *ŠR* 35c(10)

חייל vb. **to strengthen** (denom. < ↓חיל; CPA חיל itpa. LSp 63, SA אתחילו ST Num 31:7) Pa. ויחייל *TNGl* Dt 3:28 [H ואמצהו]

Itpa. **to be strengthened:** ואתחילו *TN* Num 31:5 [H האנשים הצבאים]; וימסרו גבריה דאתחילו *ib.* 42 [H ואת{י}חאי{י}לו *TNGl* ib. 7

חַיִּין n.m.pl. **life, lifetime** (↓√חיי; CPA חאין, חיין LSp 62, SA חיין ST Gen 27:46) *FPT* Gen 7:22[02; voc];- a. general: ואובדתא חיין דההוא גברא you destroyed that man's life *Qid* 64c(37); חיין בישין an evil life *KohR* 8b(36); נשמה דחיין a soul of life *TN* Gen 7:15; אילן דחיין tree of life *ib.* 3:24; כל יומי חיוי all the days of his life *ib.* 9:29; *BRV*^{60} 154:6; ספר חייה the book of life *Naveh* 69:5; b. var. expressions: 1) בחיין alive, in lifetime: עד כען את בחיין you are still alive *FPT* Gen 46:30[04]; *TN* ib. 43:27; *ib.* Ex 22:3; Dt 31:27; הואיל ולא זכינן ביה בחיוי since we didn't give him alms when he was alive *Pea* 21b(14) // *VR* 794:2; ולמה לא תבעתינון בחייה why didn't you claim them when she was alive? *BB* 16b(63); 2) לחיי to the life of: חמרא טבא לחיי רבנן ולתלמידיהון good wine to the life of the Rabbis and their students *Ber* 10d(51); 3) oath formulae: a) בחיי רישיה דאבא by the life of my father's head *TN* Gen 44:18; *ib.* 42:15; b) בחייך סבא בר כמה שנין את by your life, old man! How old are you? *VR* 577:2; *Yev* 15a(33); *AZ* 43d(36); חייך מילא טבה אמרת by your life! You said a good thing *BR* 933:2; *ib.* 1179:2; *PRK* 198:7; *EchRB* 49:25; *KohR* 9c(25); תייכון כולה אנא נסיב by your lives! I will take everything *Ter* 46h(61); *Yev* 13a(19); *San* 23c(10)

חיכוך n.m. **rubbing, itch** (√חכך; Sy חכָּא LS 230) sg. חספה חיכו{ר}<ך itch (to be scratched by) the sherd *TNGl* Dt 28:27; *FTV* ib.
Cf. Job 2:7–8.

חיל, det. **חֵיְלָה**, pl. **חיילון** n.m. **strength, army, argument, multitude** (↓√חייל, רב חייל; CPA חיל, pl. חילין LSp 63, SA חיל Ham 486:38+, pl. חילין Ham 570:25+) חֵילִי *FPT* Gen 44:18[04];- **1. strength:** sg. אילין דחבטין תורא בחייליה those who beat an ox when it is strong *San* 23c(9); כל הדן חיילה אית בך you have all that strength *BR* 1241:11; *PRK* 198:2; שירוי חיילי the beginning of my strength *BR* 1253:3 [expl. ראשית אוני Gen 49:3]; מה חייליה *EchR* 68:20; לפם חיילך אבול eat according to your strength *BR* 197:3; אישר חיילכן may your strength be firm! *ib.* 582:3; *EchRB* 49:10; עד דהוה חילך עלך while you were still strong *BM* 9c(25) // *AZ* 44a(1); *PRK* 306:1 // *VRQ* 390:5; לית בחיילי I can't *Yev* 6b(36); *Ket* 26c(54); *ib.* 34b(59); 36b(20); *Tan* 67a(42); *VRK* 250:4; מה דאית לי בחיילי *Giṭ* 47b(24); **2. army, host:** sg. חיל קרבה army of war *TN* Num 8:25; *ib.* 31:36; נפקי חיל *ib.* 1:3 [H יוצאי צבא]; Dt 4:37; pl. חיילון *ib.* Dt 20:9 [H צבאות]; חיילות *ib.* Num 10:22; חיילותיה *ib.* Ex 15:4; Num 2:23; **3. argument, sense, import:** sg. חייליה דר' יוסי מן הדא the argument of PN is from this *Švi* 39b(45); *Mas* 49b(4); *Bik* 63c(58); *Pes* 37a(12); *Giṭ* 50b(56); *AZ* 43a(13); בעיי אחון מידע מהו חייליה do you want to know what his argument is? *MQ* 82d(38) // *Ber* 5b(52); חיילה דמלתה the import of the thing *BR* 632:7 [Sy חֵילָא דמִלתָא PSm 1258]; *MMDam* Dt 13:1; **4. multitude:** pl. לא הוה יכיל למחמי ארעא מן חייליהון ראילנייא he couldn't see the ground because of the multitude of trees *VR* 103:3

חילה, det. **חילתה** n.f. **valley** (QA חלה ATTM 579) sg. בחילתא *FTV* Dt 34:6 [H בגי]; *ib.* 3:9; pl. לחילתא עמיקתא to the deep valleys *ib.* Num 21:19; 20; לחלתה *TN* ib.

חילוניי adj. **non-priest** (↓√חלל; MH^2 חילוני Jast 426) sg. *TN* Ex 29:33 [H זר]; *ib.* Num 3:10; 17:5; 18:4; 7; pl. כד תהיויין חכרין(text : חברן) ארע לא תח{ב}<ב>רון אלא מן דחלונייא when you lease land, only lease from that of non-priests *MŠ* 56b(50)
On PT pas., v. Lieb, TK 1:276.

חילוף n.m. **opposite, curse** (↓√חלף; CPA חלוף LSp 65) **1. opposite, reverse:** sg. הדא מתניתא חילופא that Mishna is the reverse *Dem* 22b(60); וחילופהון their opposite *MMDam* Gen 41:48; *ib.* Num 10:24; pl. חילופין היא מתנית' *BB* 17a(51); לא מסתברא דלא חילופין the reverse stands to reason *Ter* 46c(40); *Pes* 27d(8); *Yom* 40d(16); *Ket* 25c(32)[!]; *Giṭ* 45d(39)[!]; *San* 26a(45); *Švu* 33b(41); וכיון דחמון מילייא אתיין לידי חילופין when they saw the matters taking an opposite turn *Soṭ* 17b(43); תלת שמע{ת} חלופיהון hear the opposite (of the) three (things you said) *KohR* 26d(18); **2. euph. curse:** pl. סדר ברכתה וחילופיהון the order of the blessings and the curses *TN* Dt 30:1; *TNGl* ib. 11:27; 28; 29

חימר, det. **חימרה** n.m. **asphalt, bitumen** (CPA חימר LSp 66, SA חימר Ham 468:313) sg. *BR* 412:12 [expl. חמר Gen 14:10]; חמר *TN* Gen 14:10; *FTP* ib.; חימרא *TN* Ex 2:3; חמרא *ib.* Gen 6:14; 11:3

חיפוי n.m. **overlaying** (↓√חפי; TA, MH חיפוי Jast 490; cf. Sy חוּפְיָא LS 249) sg. *TN* Ex 38:17 [H צפוי]; *ib.* 19

חיץ adj. **difficult, pressing** (Sy חִיצָא LS 222) sg.

חיצה חיצה היא בידה למיכוס ית ברה difficult — It is a difficult thing for him to slaughter his son *BR* 600:8 [expl. חוצה Is 33:7]; מן גבי ח{ו}<י>צה (text)מחרבה it is difficult for me to destroy the Temple *EchRB* 59:28
Löw, MY ad loc.

חיקוקיי adj. **of Ḥikok** sg. יוחנן חיקוקיא *Pes* 27c(64); ר' יוחנן חקוק<י>ה *BM* 9a(63)

חירה n.f. (artif. word formed on analogy of BH חירות; SA פם חירתה pl. ST Num 33:6) pl. פונדקי חירתה the inns of Hiroth *TN* Ex 14:2 [H פי החירות]; *ib.* 9; *FT* ib.; *FTV* Num 33:7

חירו, det. **חירותה** n.f. **freedom** (CPA חרו LSp 69, SA חרו Ham 448:136) sg. *TN* Lev 25:10 [H דרור]; כתב חרותה writ of manumission *ib.* Lev 19:20; לחידותה *ib.* Ex 21:2 [H לחפשי]; 5; Dt 15:12; 13; 16; 18

חירוף n.m. **blasphemy** (↓ √חרף; CPA חרוף LSp 70) sg. שבועה דחרוף oath of blasphemy *TN* Lev 5:1; pl. מילי חרופין words of blasphemy *TNGl* Num 16:27; הדה מדינתה דחירופיה וגידופיה that city of blasphemy and reviling *ŠRG* 9b(8)

חית n.m. **ḥet, eighth letter** (Sy חֵית LS 208) *Yom* 44c(26); בין הי לחית *Dem* 20b(46) // *MŠ* 56a(36) // *Šab* 9b(64)
Nöld, Beitr 126+.

חיתיי adj. **Hittite** (SA חתאה ST Ex 23:23) sg. עפרון חתייה *TN* Gen 23:10; *ib.* 49:30; **pl.** חיתיי *ib.* 27:46; Ex 13:5; 33:2; Dt 7:1

חך, det. **חיכה** n.m. **palate** (CPA חכ־ LSp 67) sg. פתח חיכך וקבל open your palate and receive (them) *Yev* 9d(31); *ib.* 39; וכסה דמותה חכהון אמר the cup of death made their palate bitter *SYAP* 55:16; *ib.* 65:11

חכה, det. **חכתה** n.f. **fish hook** (MH חכה Jast 461, SA חכים pl. ST Num 33:55(Var)) sg. צדיה מלאך מותה כנונה בחכתה the Angel of Death caught him with his hook like a fish *SYAP* 52:36

חכור n.m. **tenant farmer** (↓ √חכר; SA אכור ST Gen 49:14(Var)) sg. נסבה מן חכור וייבה לחכור he took it from a tenant farmer and gave it to a tenant farmer *Giṭ* 47b(21); *ib.* 22; 23

חכין, חַכִּים adj. **wise, intelligent, skilful, scholar** (↓ √חכם, חכימו; CPA חכים LSp 64, SA חכים Ham 456:53) *FPT* Gen 41:33[03; voc];- **1. wise, intelligent:** a. adj.: sg. *TN* Gen 3:1 [H ערום]; *ib.* 41:33 [H חכם]; דהוא סכור(G) הוא הדין טליה{ה}<ח>כין that "child" is wise, for he is a reasoner *Tan* 65c(61) // חכימו (= חכים הוא) *BerV* 3d(39); חייך דהוא חכים סגיא by your life! He is very wise *EchRB* 49:25; *KohR* 20a(19); pl. דלמא דהינון חכימין דכוות דבהון חכים perhaps they are wise just as their teacher is wise *BR* 1096:1; *EchR* 47:25; *TN* Num 11:25 [H איש הזקנים]; גובריה חכימיה b. as noun: sg. הא קל דקל חכים behold, a voice which is a voice of a wise person *BR* 733:3; pl. חכימין *TN* Num 24:6; *ib.* Dt 4:6; חכימי ישראל *ib.* Ex 24:9; חכימי קרייתה the wise men of the cities *ib.* Dt 19:12; 31:28; חכימיה *ib.* Num 11:26; Dt 25:9; **2. skillful:** sg. חכים ליבא *ib.* Ex 35:10 [H חכם לב]; חכימת ליבה *ib.* 25; pl. חכימי לבה *ib.* 36:8; **3. scholar, ḥacham** (calque < MH חכם): sg. ומניתיה חכים he appointed him as a *ḥacham Ter* 48b(27); *Šab* 4d(19); *Tan* 68a(29); *Meg* 75b(44); pl. שלח שאול לאילין חכימיא דמ{ת}ניתא send and ask those scholars whom you appointed *San* 29a(37); *Er* 21b(30); *KohR* 9b(28); אלפונן חכימייה the *ḥachamim* taught us *PalLaws* 64:14

חכימו, cs. **חכימות** n.f. **skill, wisdom** (↓ חכים; Sy חֲכִימוּתָא LS 231) sg. חכימות ליבה skill of the heart *TNGl* Ex 35:35

חכינה n.f. **snake** (< ἔχιδνα Lehnw 250; ↓ עכן; CPA יכינא LSp 82) sg. חכינה כריכה עלוי a snake wrapped around him *Tan* 69a(5); *Dem* 17d(14); *Ber* 9a(42); *Šab* 8d(9)
Löw, Fauna 44+.

חכם (e/o) vb. **to know, recognize, have sexual intercourse** (↓ חוכמה, חכים, חכימו; CPA חכם af. LSp 64, SA חכם Ham 444:13) Pe., pf. 1sg. חכימית *FTV* Gen 20:16; חכמית *TN* ib. 9:24; 3m. חכים *FPT* Gen 37:33[04]; חכם *TN* Dt 34:10; f. חכמת *EchRG* 84:11; 2m.pl. חכמתון *TN* Dt 11:28; f. חכמחין *FPT* Gen 31:6[05]; 3m. חכמון *TN* Dt 1:39; חכמוניה *ŠR* 35c(16); f. חכמן *TN* Num 31:35; imp. 3m.sg. יחכום *Ḥag* 78a(9); 1pl. נחכם *TN* Gen 19:5; 3m. יחכמון *Šeq* 50c(52); imper. 2 m.sg. חכום *FPT* Gen 37:32[05]; *BR* 1045:2; inf. למחכום *FPT* Gen 38:25[05]; למחכם *TN* ib. 26; part. m.sg. חכים *Šab* 11a(46); *VR* 531:7; f. חכמה *Soṭ* 16d(45); m.pl. חכמין *Ned* 40a(40); pass.part. f.sg. חכימא *Yom*

40b(23);- **1. to know:** ולא חכם גבר ית קבורתיה no one knows his burial place *TN* Dt 34:6; וחכמין אינון כלום do they know anything? *Ber* 4d(1); *AZ* 42c(3); *Bik* 65d(9); חכמה אח מילחוש לעיינא do you know how to whisper (an incantation) for the eye? *Soṭ* 16d(45); בריך רחמנא דלי נא חכים מידון blessed is the Merciful One that I don't know how to judge *San* 18a(41); *MQ* 83b(17); *VR* 531:3; *ib.* 703:6; *BR* 712:2; pass.part. חכימא היא מילתא the matter is known *Yom* 40b(23) // *RH* 57d(51); *Švi* 36a(18); **2. to recognize:** איתי בר נש רחכמין לחבריהון באפין ולא ידעין שמהתהון there are people who recognize their friends by (their) face, but do not know their names *Giṭ* 45c(47); וחכם *TN* Gen 42:8 [H ויכר]; *ib.* 37:33; וכיון דעלת נהקת וחכם קלה when (the she-ass) entered, she brayed, and he recognized her voice *BR* 648:6; אפי' רחיק כמן חכים ליה even though he is far away he recognizes him *Ber* 3a(53); *Kil* 32b(51); *Ḥag* 78a(9); *Šeq* 50c(52); **3. to have sexual intercourse** [Sy חכם LS 230, mng. 5; cf. BH ירע HAL 374, mng. 6]: וחכם קין ית אתתיה *TN* Gen 4:17 [H וידע קין את אשתו]; *ib.* 25; 24:16; Num 31:17; לאימיה הוא חכם he has intercourse with his mother *MŠ* 55b(52) // *EchR* 51:15

Pa./Af. (unclear): (text : עלין) פומי' מחכים עלוי *ŠR* 2a(12)

Itpe. **to be recognized** [↓ pe., mng. 2]: מאן דבעי דלא מתחכמא יהיב איספלני על נחיריה ולא מתחכם one who wishes not to be recognized places a bandage on his nostrils and is not recognized *Yev* 15c(38) // *Soṭ* 23c(56)

Itpa. **to make oneself known:** כד אתחכם *TN* Gen 45:1

חכר vb. **to lease** (↓ חכור; MH חכר DJD 2:292, Moreshet, Lex 164) Pe. (text : כד תהוון חכרין) תהויין חכרן ארע לא תח{ב}<כ>רון אלא מן דחלונייא when you lease land, you should only lease from non-priests *MŠ* 56b(50)

חל n.m. **vinegar** (CPA חל LSp 64, SA חל ST Num 6:3 (Var)) sg. דאנא צבע פתילתא מן ח{ו}לא because I wet the wick with vinegar *Šab* 4d(10) // *Ter* 48b(18); (text : חלד חמר) חל דחמר wine vinegar *TN* Num 6:3 [H חומץ יין]; חלא בר חמרא *Mas* 50d(46) // *PRK* 195:4; *ib.* 5 [ref. to a worthless son]; חלה {ת}<מ>וזיל חמרא vinegar makes wine cheaper *BR* 376:4; pl. חדה איתה הות מרלקה חלין a woman lit (a lamp with oil mixed with) vinegar *BBE* 13b(35)

Löw, Flora 1:103+; Lieb, YN 180.

2# חָל n.m. **sand** (CPA חל LSp 61, SA חל Ham 466:246) sg. מלא קומציה חלא a handful of sand *EchR* 49:19; *ŠR* 9b(9); *Šab* 6d(37); בחלא *TN* Ex 2:12 [H בחול]; *FT* ib.; *TNGl* ib.; וסימתא די טמירן בחלא יתגליין להון treasures which are buried in the sand will be revealed to them *FTV* Dt 33:19; כחלא דימא like the sand of the sea *TN* Gen 32:13; *FPT* ib.[03; voc]; *TN* ib. 41:49

חלב n.m. **milk** (↓ √חלב; CPA חלב LSp 64, SA חלב Ham 470:360) sg. *TN* Gen 18:8 [H id.]; בשר וחלב מערבין כחדא milk and meat mixed together *ib.* Ex 23:19; 34:26; Dt 14:21; רעייא חלבון חלב the shepherds milked milk *Ter* 46a(28) // *PRK* 175:3; הוה ברא זעירא בעי למינק ולא משכח חלב her younger son wanted to nurse and did not find any milk *EchR* 117:10; נקיין כחלבה white like milk *TN* Num 13:27; *ib.* 14:8; 16:13; Dt 6:3; שנוי נקיין מחלבא his teeth were white from milk *ib.* Gen 49:12; *Ned* 39d(10) [מקטר↓]

2# חלב n.m. **fat** (SA חלב ST Gen 45:18(Var)) pl. חלבי חגי the fats of my holiday offering *TN* Ex 23:18 [H חלב]

חלב vb. **to milk** (denom. ↓ חלב; MH חלב Moreshet, Lex 165) Pe. רעייה חלבון חלב the shepherds milked milk *PRK* 175:3 // *Ter* 46a(28)

חלבנה n.f. **galbanum** (Sy חֶלְבְּנִיתָא LS 233) sg. *TN* Ex 30:34 [H חלבנה]; pl. חילבניא *FTV* ib.

חלד, det. **חולדה** n.m. **mole** (SA חלד Ham 471:388; cf. CPA חלד to crawl LSp 64) sg. חולדה *TN* Lev 11:30 [H תנשמת]; *TNGl* ib. 29 [H חלד]

Talshir, Fauna 59+.

חלה, pl. **חלין** n.f. **loaf, ḥalla, the priest's portion of the dough** (SA חלה Ham 470:379, pl. חלין ib. 380) **1. loaf:** sg. חלה רלחם *TN* Ex 29:23 [H חלת לחם]; *ib.* Lev 8:26; Num 6:19; pl. חלין *FPT* Lev 23:17; *TN* ib. 7:12; 13; 23:17; 24:5; 6; Num 6:15; **2. ḥalla, the priest's portion of the dough:** sg. נהיגין אתון מפקין חלה מן דמייא do you generally remove *ḥalla* from *demai*? *Or* 61d(19); אפקין חלתה remove(f.sg.) *ḥalla* *Švi* 39a(59); חלה *ib.* 60; וחלתא מן ליישא *ḥalla* from the dough *FTP* Num 12:1

חלודה n.f. **a skin disease** (MH חלודה Jast 465) sg. עד דסליק בשרהון חלודה until their skin broke out in a disease *EstR* 7a(19)

חלום n.m. **dreamer** (↓√חלם) pl. חלומ{ו}י חל<מייה> *TNGl* Dt 13:6 [H חלם החלום]

חלוק n.m. **shirt** (CPA חלוק LSp 65) sg. *BR* 374:4; *EchR* 87:5; חלוק שחיק a worn out shirt *EchRB* 52:10; *MSam* 46:6 [≠ ↓סודר]; חלוקא דכיתנא a linen shirt *San* 20c(58); חלוקך דעמרא your woolen shirt *ib.*; כחלוקה דיהודאי דשבתא like a Jewish shirt for the Sabbath *EchR* 14:5 // *ib.* 127:13

חלזון n.m. **an eye disease** (TA חליז TO Lev 21:20(Ar)) sg. דחלזונה בעינוי *TN* Lev 21:20 [H תכלל]; *TNGl* ib.; *FTV* ib.[!]
Fl, TW 1:425.

חלזון 2# n.m. (unclear) sg. חלזונה *TN* Dt 28:42 [H צלצל]
On the difficulty in interpreting this word as "snail", v. Talshir, Fauna 247+, who understands as "hail" following Mussafia (v. also ↓מסיק)

חלחל vb. **to be wasted away** (of the body following ingestion of poison; SA הלהל Ham 515:368, MH חלחל 2# Moreshet, Lex 166) Quad.Ref. לא אספק מישתי עד דאיתחלחל he had scarcely drunk of it before he wasted away *Ter* 45c(64); *Soṭ* 18d(40); *AZ* 41a(55); חמתה מתחלחלה וקל{מ}<ק>ה he saw that it (i.e. the bandage) was wasted away(?), and he threw it away *ib.* 40d(4)

חלחלוין n. **a spice** *BR* 1135:5 (in a list of spices)

חלט vb. **to confirm, confiscate** (↓לחלוטין; MH חלט 2# Jast 467) Pe. **to confirm:** pass.part. מכתש חליט a confirmed disease *TNGl* Dt 17:8
Pa. **to confiscate:** ואין לא אתא אנן מחלטין ניכסוי if he does not come (before the court), we confiscate his property *Švu* 38a(37); *ib.* 38; 40 // *Ket* 33b(51); *ib.* 52; 55; ליח כאן מחלטין אלא מכרזין there isn't confiscation but declaration *Ket* ib. 56 // *Švu* ib. 41[!]; בגין דלא חלטתון מלבותא בידא<ה> because the (Hasmonean) kingdom did not take them (i.e. certain Samaritan towns) into its possession *Švi* 36c(59); בגין ציפרייא דלא יחלטון בניהון because of the Sepphorites, so that they (i.e. the Romans) should not confiscate their (pledged) children *Pes* 31b(54)
Af. **to confirm:** pass.part. צרעה מחלטה a confirmed case of leprosy *TN* Lev 13:52 [H ממארת]; *ib.* 14:44
Lieb, TaS 135 and n. 179; ib., Tarbiz 2(1931):107.

חלי adj. **sweet** (↓√חלי, חליו; CPA חלי LSp 64, SA חלי ST Lev 2:11(Var)) sg. וכל דחלי *FTV* Lev 2:11 [H דבש]; ובממלל חלי with clear speech *JMP* 20:5; *ib.* 29:5; רישיה דחטיתא חלי וסופיה מריר the beginning of sin is sweet, but its end is bitter *KohR* 9b(35); *TN* Dt 29:17; *FTV* Gen 49:21; טעמה חלי{ה} its taste is sweet *SYAP* 22:14; ומה חלי מותא how sweet is death *ib.* 32:26; אוריתא דחליא מן דבש the Torah which is sweeter than honey *ib.* 10:36; pl. ותומרייה חליין כדבשה dates sweet as honey *TN* Dt 8:8 [H דבש]; *ib.* Ex 3:8; 17; 13:5; Lev 20:24; Num 13:27; Dt 6:3; 26:15
On the phrase ממלל חלי, v. Friedman, JMP 1:144.

חלי 2# יסי ↓

חלי vb. **to be sweet** (↓חלי, חליו, מחלייה; CPA חלי LSp 64, SA חלי Ham 515:376) Itpe. ואתחלון מיא the water became sweet *TN* Ex 15:25 [H וימתקו]; *FT* ib.

[חלי 2# vb. **to be sick** (H חלה HAL 303) Pe. אין חליין אינון א<י>ח סיברא if they are sick there is hope *EchRB* 59:13
Prob. a corruption from H].

חליו, pl. **חליוון** n.f. **sweetness** (↓√חלי; CPA חליו LSp 64) pl. ואמר חכיהון דכל חל{ת}<י>וותיה he made their palate bitter of all his sweet things *SYAP* 66:4

חליטה, pl. **חליטן** n.f. **a dumpling made by putting flour into hot water** (√חלט 2#; MH חליטה 2# Jast 468) sg. *Pes* 31a(54); *Ned* 39c(33) // *Naz* 55c(19) // pl. חליטן *Er* 20d(28) // *BR* 1172:3; *AZ* 44d(38); חליט{ו}ן דשוק *Ḥal* 57d(33) [expl. האסקריטין Mib. 1:4]; חליט{י}ן ד{מ}<כ>יי home-made dumplings *ib.* 34 [expl. חלח מסרת Mib.]
Krauss, TA 1:461, n. 345; Lieb, TK 4:505.

חליטר n.m. **dumpling baker** (< ↓חליטה + -αριος Lehnw 251) sg. חד חליטר *Ḥal* 58c(64); *BB*

13b(38); *ib.* 39; מהו מימור לחליטא<ר> ה עבד לי חליטה is it permitted to say to the dumpling maker: Make me a dumpling? *Pes* 31a(54); חנותה דחליטרה the shop of the baker *Yev* 12d(17) // *Šab* 8a(51)[!]; pl. אילין חליטרייה *ŠviV* 37c(17)

חליל adj. **hollow** (CPA חליל ST Ex 27:8 (Var)) sg. *TN* Ex 38:7 [H נבוב]; *ib.* 27:8[!]

חלים adj. **fit, healthy** (CPA חלים LSp 64) sg. כד דהוא חלים יתן גט when he is sound, let him divorce her *Giṭ* 48c(28) // *Ter* 40b(35)[!; text: בר דו חלום]

חליפין n.m.pl. **"exchange," a method of acquiring an object by letting the purchaser pull on a substitute** (↓ √חלף; MH חליפין Jast 469; cf. SA חליפת ST Ex 21:23) סבר ר' בא דאינון חליפין וליח אינון חליפין PN thought that they are "exchange," but they are not "exchange" *Qid* 61a(3)

חליצה n.f. **ḥaliṣa** (< H חליצה Jast 469; ↓ √חלץ; TBA חליצתא ib.) sg. *PalLaws* 64:4

חליקה n.f. **spelt, grist** sg. חליקה ההן דכחית the one who cuts spelt *Šab* 10a(39)

חלל n.m. **cavern, cavity** (SA חלל ST Dt 9:1) **1. cavern(?):** sg. אמר מילה ויהבון בחללא he said a spell and put them in a cavern *Kil* 32c(23) // *Ket* 35b(27) // וגנז יתהון בחללה he hid them in a cavern *KohR* 9c(25); *Kil* ib. 25 // *Ket* ib. 29 // *KohR* ib.; **2. cavity:** sg. (G) רב לא עבד עינא כחללה לוי עבד עינא כחללה(G) PN does not consider the eye like its cavity; PN_2 considers the eye like its cavity *AZ* 40d(7)

חלל vb. **to desecrate, violate** (↓ חול, חילוני; SA חלל Ham 468:303+) Pa. **to desecrate:** במקוששה דחלל שובחה בזידנו in the case of the gatherer (of wood) who desecrated the Sabbath knowingly *TN* Lev 24:12; *ib.* Num 9:8; 15:34; 27:5; *TNGl* ib. 9:8; 15:34; *Kil* 32b(18) // *Ket* 35a(25) דיל' דחלל{י}נן שבתא

Af. **to violate, desecrate:** אין הוא אביל הוא מחיל נידריה if he eats, he violates his vow *VR* 864:2; ומחלין שובא *Proc* 557:16

Itpa. **to be desecrated:** ויתחלל בי שם שמייא the name of Heaven shall be desecrated through me *FPT* Gen 15:1[08]; *TN* ib.; *FTV* ib.; *TNGl* ib.

חֲלֹם, det. **חילמה**, pl. **חֲלָמִין** n.m. **dream** (↓ √חלם; CPA חלם LSp 64, SA חלם Ham 464:159+) *FPT* Gen 41:7[05]; חֲלוֹמוי *ib.* 37:20[04]; - sg. *TN* Gen 37:5; *ib.* 41:7; (V חלים) לית הדין חלם that isn't a dream *MŠ* 55c(11); חלמא ופתרוניה the dream and its interpretation *BR* 1080:4; *ib.* 1092:1; *KohR* 27b(3); *TN* Gen 40:18; חמית בחילמי I saw in my dream *Kil* 32b(50); *MŠ* 55b(52); *Meg* 72b(23); *BR* 1095:2; *VR* 796:1; *EchR* 53:24; איתחמי ליה בחילמיה he appeared to him in his dream *San* 23c(29); *KohR* 24b(24); pl. חלם חלמין *TN* Dt 13:2 [חולם חלום]; פתר חלמין an interpreter of dreams *EchRB* 51:11; היידיליה אתי וטעין חלמוי behold, he comes carrying his dreams *BR* 1017:6; חלמינן *TN* Gen 41:12

חלם vb. **to dream** (↓ חלם, חלום; CPA חלם LSp 64, SA חלם Ham 464:158) Pe. חלמית *TN* Gen 37:6 [H חלמתי]; חלמח *EchRB* 55:2; חלמית בחלמ{א}י *TN* Gen 40:18; חלם *ib.* 41:1; 42:9; חלמנן *ib.* 40:8; כמה דבר נש הוי הוא חלים a person dreams as he is *MŠ* 55b(42); חלם חלמין a dreamer of dreams *TN* Dt 13:2; *ib.* 4; 6

חלף, det. **חילפה** n.m. **love grass** (*Eragrostis cynosuriodes*; MH חליפין MŠvi 1:8, Sy חוּלפָא LS 237) sg. <'>אפי' דחילפ{י}ה even (wreaths) of love grass *Soṭ* 24c(2)

Löw, Flora 1:699+.

חלף vb. **to change, reverse** (↓ חולף, חילוף, חליפין; CPA חלף LSp 64, SA חלף Ham 466:239+) Pa. **to change, reverse:** וחלף לבושוי *FPT* Gen 41:14[05; H יחלף שׂמלותיו]; ואין חליף מילא if he changed a word *San* 23a(6); או חלף *Tan* 67a(34); חלפון אתרהון they changed their place *BRL* 673:6; וחודנה מחלף the other one reversed (the opinion) *Šab* 7b(53); הואיל והן תנייא מחלף because that Tanna reversed (the opinions) *Beṣ* 61b(34); איתי תניי תני מחלף there is a Tanna who learns (the Mishna) and reverses (the opinions) *Kil* 30c(29); *Tan* 66b(6); ר' שמי מחלף שמועה PN exchanges a legal tradition *Yev* 3d(14); *Hor* 45d(56); ומן דמחליף מטעי one who exchanges (the two words) errs *MPDam* Gen 41:45; pass.part. נפק ליה מן מערחא וחמא עלמא מחלף he went out of the the cave and found the world changed *Tan* 66d(50); מחלפה שיטתיה דר' מאיר ואמ' לון ליח היא מחלפה מתניתא היא דמחלפה PN's opinion is reversed. And he said to them: It isn't reversed. The Mishna is reversed *Qid* 64b(62); מחלפא שיטתיה דרב *Švi*

39d(55); *Er* 24b(51); *Soṭ* 23c(44); *Ket* 32a(54); *Qid* 58c(42); *Švu* 38d(35)
Itpa. **1. to be interchanged:** ו׳ זוג׳ דמיי ומתחלפין six pairs of words are similar and are interchanged *MPDam* Gen 18:18; **2. to be reversed:** כולה מתחלף והינ{י}<ו>ן לא מתחלפין everything is reversed, but they (i.e. the angels Michael and Gabriel) are not reversed *BR* 916:4 // *EchRB* 133:1
On pa., v. Eps, MNM 123+; 245+.

חלצין n.m.du. **loins** (QA חלצין ATTM 580) חלציך *TN* Gen 17:6; *ib.* 35:11; נפקי חלציה his offspring *ib.* 46:26; *ib.* Ex 1:5

חלץ (a/o) vb. **to untie a shoe, perform ḥaliṣa** (↓ חליצה; CPA חלץ LSp 65, SA חלץ LOT 3/2 64:28) Pe. **1. to untie:** וחלצה ערקתה דעקבא מן רגליה she untied the strap of the heel from his foot *Ḥaliṣa* 100:24; *ib.* 101:2; 8; ואמרין לאנתתה קרוב חלוץ they say to the woman: Come forward, untie! *ib.* 100:19; **2. to perform ḥaliṣa:** וחלץ לה זמן תינייגות he performed *ḥaliṣa* on her a second time *Yev* 13a(32); *ib.* 34; 12c(45)

חלש adj. **weak** (Sy חַלָשָׁא LS 238) pl. חלשין *TN* Ex 32:18; *ib.* Num 13:18 [H רפה]

חלש (a/o) vb. **to undress, remove a garment, strip hides** (metath. < ↓√2# שלח; CPA חלש LSp 65) Pe. **to undress, remove a garment:** חלש פורפיריה he took off his purple cloak *BR* 882:1; ויחלוש *TNGl* Lev 6:4 [H ופשט]; *ib.* 16:23; חלוש *BR* 213:4 [≠ לבוש]
Pa. **to strip hides, skin:** ויחלש חליש *FTV* Lev 1:6; רישיה דדין מיתה והוה <מ>חליש רגלוי חליש רגלוי והוה מחליש רישיה strip (the hide) off the corpse's head! And he stripped it off its legs. Strip it off its legs! And he stripped it off its head *MSam* 85:4; וידייה דמחלשן מיתים the hands which strip corpses *BR* 733:4
Af. **to remove s.o.'s garment:** ואחלש *TNGl* Num 20:28 [H ויפשט]
S. Fraenkel, BA 3(1898):82.

חלתי, det. **חלתיתה** n.f. **Asa foetida** (Sy חֶלתִיתָא LS 238) sg. (V) ר׳ חונא נסב ויהב בהדין חלתיתה PN did business with *Asa foetida* *Švi* 37c(12)
Löw, Flora 3:454

חם, cs. **חמו־** n.m. **father-in-law** (↓ חמה #3, חמיין; SA חמו Ham 463:143) sg. חמוך *TN* Gen 38:13 [H חתנך]; *ib.* Ex 18:6; חמוי *ib.* 4:18; 18:5; Num 10:29; ר׳ ינאי זעירא דמך חמוי PN's father-in-law died *Ber* 6a(31) // *Naz* 56a(11); הוא הוה חמוי והוא הוה רביה he was both his father-in-law and his teacher *ib.*; ר׳ אחא ור׳ תחליפא חמוי PN and PN_2 his father-in-law *Ber* 2d(47); *Mas* 50d(42); *Bik* 65c(45)[!]; *Er* 26c(9); *MQ* 82d(57); *Giṭ* 44a(55); *PRK* 195:8; ר׳ זריקן בר חמוי דר׳ זריקן PN the son of the father-in-law of PN_2 *Ber* 11d(9); חמוי דברחיה דר׳ חגיי the father-in-law of the daughter of PN *BB* 17d(11)

חמד (a/) vb. **to desire, covet** (↓ חמדן, חמוד, תוחמדן, חוחמדו, תוחמדה; CPA חמד LSp 66, SA חמד Ham 465:215, 610:92) Pe. **to covet s.t.:** וחמתה וחמדה ונסבה he saw it, coveted it, and took it *BR* 932:2; *ib.* 4; וחמדין ונכסיהון they covet their property *TN* Dt 5:21; חמיד *FTP* Gen 2:2; חמידתיה *ib.* Ex 20:11
Itpe. **1. to desire:** a. alone: דהוון מתחמדין *TN* Num 11:34 [H מתאוים]; תתחמד נפשיכון *ib.* Dt 12:20; b. w. inf.: דהוה דבירא מתחמד לממלל<ה> {ליה} עמיה the *dibber* desired to speak to him *ib.* Gen 28:10; Dt 12:20; הוו מתחמדין מיחמי אפויי דשמואל they desired to see Samuel's face *Šab* 8c(58); *TN* Gen 28:12; *KohR* 24b(9); *ib.* 12; 16; הוה מאריך רוחיה מתחמד מישמע שעותה(G) he was forbearing, being desirous to hear her talk *Tan* 66d(5); **2. to desire, covet s.t.:** איתחמדו תוחמודה *TN* Num 11:4; מיתחמדה אתחמדת לבייתה דאבוך you desired your father's house *ib.* Gen 31:30; Ex 20:17; Dt 5:21; 7:25

חמדן n.m. **desirous thing** (↓√חמד) pl. חמדנין *TN* Gen 50:1; *SYAP* 5:9
Sg. is perh. חמד.

חמה, det. **חֲמָתָה** n.f. **anger, venom** (↓√חמם; CPA חמא LSp 65) **1. anger:** sg. בחמה ובקשיו חמה רכה עלת בימה; *TNGl* Lev 26:28 [H בחמת קרי] a great anger entered into the sea *SYAP* 2:15; חימתיה *FTP* Num 16:1; חֲמָתָהון *FPT* Gen 49:7[22]; *TN* Dt 32:33; *FT* ib.; **2. venom:** sg. חמתהון דתנינייה the venom of serpents *TN* ib.; *FT* ib.

חמה #2, det. **חמתה** n.f. **hot spring** (√חמם; MH חמת גדר SY 45; Sy חַמתָא LS 238) sg. חמתה דגדר the Hot Spring of G. (a GN) *Er* 23c(39); *Qid* 64c(56); *AZ* 40d(3); *ib.* 42a(11); 45b(49)
For GN חמתה, v. SY 44+.

חֲמָה #3, det. **חַמְחָה** n.f. **mother-in-law** (↓חם; CPA חמא LSp 65, SA חמאתה ST Dt 27:23) sg. ותנית לחמתה and she told her mother-in-law *SYAP* 10:29; חמ{ו}חה *ib.* 30

חָמוּד n.m. **covetous one** (↓√חמד) pl. חֲמוּדַיָּה *FPT* Ex 20:17[06]; *TN* ib.; *ib.* Dt 5:21

חמוט, det. **חומטה** n.m. **darkness** (↓אמיטה; SA עמוט Ham 547:231) sg. וחומטה הוה *TN* Gen 15:17 [H עלטה]

חמועי, pl. **חמועיין** n.m. **cress** (↓ √חמע; Sy חַמוּעְתָּא, pl. חמועַתָא LS 240) pl. חמועין *KilV* 27a(25) [expl. הלעונין Mib. 1:3]
Löw, Flora 1:358+.

חמורה n.f. **herd of donkeys** (↓ חמר 2#) sg. חמורתה *BR* 892:7 [expl. חמור Gen 32:6]
Kut, SGA 22.

חמי adj. **proper** (↓√חמי pass.part.; cf. ↓√חזי, √חמי itpe., BA חֲזֵא KBL 1074, MH ראוי Jast 1435) in impersonal const. חמי + ל- + inf.: סה דחמי ליה למיחס what is worthy of compassion *FTV* Ex 33:19; מה דחמי ליה למחרחסא what is worthy of mercy *ib.*; למן דחמי ליה למחבדא the one who is worthy of a blessing *BR* 724:1; מה דהוה חמי למישרי what it was worth to live (there) *BM* 10a(63); ליח חסי ליה ספקה (unclear) *BB* 16d(64)

חמי vb. **to see** (↓מחמי, חמי, אחמיו; CPA חמי LSp 65, SA עמי Ham 590:19, Mal *ḥmy* Berg, Gl 37) Pe., pf. 1sg. חמית *Švu* 34d(30); 2m. חמית *Ket* 34c(35); f. חמיתי *Nid* 50b(29); 3m. חמה *BR* 1178:4; *FPT* Gen 38:26[05]; חמחי *Kil* 32b(45); חמחיה *PRK* 193:1; חמחון *Mas* 50c(10); f. חמח *Yev* 3d(25); *VR* 807:4; 1pl. חמינן *TN* Num 13:32; *RH* 58a(16); 2m. חמיתון *TN* Ex 19:4; *Tan* 68d(16); 3m. חמון *TN* Gen 9:23; *Naz* 56a(37); חמוניה *Pes* 37c(35); f. חמיין *TN* Dt 10:21; חמינך *Šeq* 49b(14); imp. 1sg. אחמי *TN* Gen 44:34; 2m. חיחמי *Ber* 7c(9); 3m. ייחמי *Bik* 65c(29); 1pl. נחמי *BR* 911:1; 2m. חחמון *TN* Dt 28:67; 3m. יחמון *ib.* Num 14:23; imper. 2m.sg. חמי *BB* 13c(38); 2m.pl. חמון *Šeq* 49a(43); inf. מיחמי *Bik* 65c(44); מיחמיניה *Naz* 56a(38); למיחמי *VR* 620:4; part. m.sg. חמי *Šab* 3c(63); f. חמייה *BRV*^{60} 154:4; m.pl. חמיין *FPT* Ex 20:2[06]; *VR* 416:5; חמיי *Pea* 20c(16); *BR* 1126:5; pass.part. ↓חמי adj.;- **to see:** a. abs.: דין דחמי ולא מיחמי the one who sees and is not seen *Pea* 21b(42) // *Šeq* 49b(22); איתא חמי come, see *Dem* 25b(13) [+ CTY 2:256]; פוק חמי go out (and) see *Šab* 8a(53); *Yev* 12d(19); b. w. obj.: וחמי סחירתה sees the hidden things *Naveh* 70:14; וחמא חד מיסכן he saw a poor person *Ḥag* 77d(45); וחמת ית טליא she saw the child *TN* Ex 2:6; אתון חמון הדין קטילא come, see this corpse *BRV*^{60} 944:1; והוון כל עמא חסיין ליה all the people saw him *Bik* 65c(56); למחמי ארעא to see the ground *VR* 103:3; למיחמי אפין [↓אפין mng. 1.b.7]; חמי אפין ר' חייה רובה *Kil* 32b(48); c. w. obj. + fol. part.: וחמחיה יחיב שחיק he saw him seated and depressed *BR* 932:3; חמא חד קטר גרמיה בחבלא he saw someone tying himself with a rope *Ber* 6c(50); חמא סלאך סוחא מסחכל בון he saw the angel of death looking at them *Ket* 35b(27); חמא כל עמא פריי he see all the people running *Hor* 48b(21); ואנן חמיי ציבורא דלא ספדשין we see that the masses do not put aside tithes *Pea* 20c(16); חמחון קטלין חד קן דעכברין he saw them destroying a mice's nest *Kil* 32b(26); d. w. fol. rel. clause: וחמא דהוא גחיך he saw him laughing *Ber* 5c(55); כיון דהיא חמייה דאשחני זיוהון דאפוי when it (i.e. the soul) sees that (the body's) features have changed *VRQ* 397:6; חמית בחילמי דרקיעא נפל I saw in my dream that the sky was falling *Ket* 35a(56)

Pa. **1. to show:** חמי לי פטומיה show me his body *Tan* 69a(4); *MQ* 83c(37); פתחנא וחמינן מה בגווה open (it) for us and show us what is inside of it *BR* 385:2; ומרה שמייה יחמי לי סבר אפיכון בשלם the Lord of heaven will show me your face in peace *Pap* 7:3; איתא חמי לן נפק בעי מיחמייא לון ולא חכים come, show us! He went out trying to show them and didn't know in which one *MŠ* 56a(18); *VR* 813:2; *EchR* 53:11; *KohR* 15d(22); **2. to provide:** בריך רחסנא דחמי לי פירין עד דאנא בחיים blessed is the Merciful One who provided me with results while I was still alive *Hor* 48b(23) // *BM* 8d(38); חמי לן בר נש דריש דיין provide us with a person (who is) a preacher, judge, etc. *Švi* 36d(4)

Itpe. **1. to be seen, visible:** אתחמון ראשי טווריא the tops of the mountains became visible *FPT* Gen 8:5[02]; *TN* Ex 13:7; *ib.* 34:3; Lev 13:7; Dt 16:16; מאן דמיתחמי ולא חמי the one who is seen and does not see *Pea* 21b(42); באילין דאורחהון מתחמיא ביממא those (stars) which usually are visible during the day *Ber* 2b(21); *RH* 58a(48); *PRK* 6:4; **2. to appear:** איתחמי ליה בחילמיה he appeared to him in his dream *San* 23c(29); *KohR* 24b(9); *Tan* 64b(41); *Ter* 45d(51); *ib.* 46c(3) //

BR 689:5; **3. to seem:** ואיתחמי גחיך he seemed to be laughing *Naz* 56c(2); *Beṣ* 62c(27); *San* 28c(39); *BR* 931:6; והוון מתחמיין היך אכלין והיך שתיין they seemed to be eating and drinking *FT* Gen 19:3
Bacher, Term 2:66; for further refs. from PT, v. CTY 3:672+.

חמיין n.m. **father-in-law** (↓חם; CPA חמין Ex 4:18) sg. אתחה דחמיינה the wife of his father-in-law *PalLaws* 64:20; *ib.* 15; 18; אמה דחמיינה *ib.* 16

חמים, חמין adj. **hot, warm,** pl. **hot water** (SA עמים Ham 589:304+) **1. hot, warm:** sg. *TN* Gen 8:22 [H חום; ≠ ↓קריר]; פיתא חמימא hot bread *Švi* 35a(57) // *San* 21b(19); כארבע שעין שמשא חמין וטולא קריר כשית שעין שמשא חמין וטולא חמין at the fourth hour it is warm in the sun and cool in the shade; at the sixth hour, it is warm in the sun and in the shade *Ber* 7b(12); **2.** pl. **hot water:** עד דשתי חמימין לא מיחסי he will not be cured until he drinks hot water *RuR* 84:45; *KohR* 23b(16); חמחון שתן חמר וחמימין he saw them drinking wine with hot water *AZ* 44b(49)

חמימה, det. **חמימתה** n.f. **fever** (↓חמים) sg. אסי לסימון הדן ומן חמימתה דאית עלוי cure PN from the fever which is upon him *Am* 19:32

חמיסי, pl. **חמיסיין** n.f. **theft** (↓חמס; EA חמס DISO 91) pl. חמיסיין *TN* Gen 49:12

חמיע n.m. **leaven, leavened bread** (↓√חמע; Sy ḥmiʿā LS 240, Mal *ḥammeʿ* Berg, Gl 38) sg. *FPT* Ex 2:15[23; H חמץ]; *ib.* 19; Lev 23:17[06]; *TN* Ex 13:3; *ib.* 7; 23:18; 34:25; Lev 2:11; 6:10; Dt 16:3; מיפי חמיע בפיסחא to bake leavened bread on Passover *San* 21b(34); חמיעה *TN* Ex 12:39

חמיר adj. **stringent** (↓√חמר; cf. MH חמור Jast 476) f.sg. ואת אליפתא יתי דחטתא חמירא מן מעשרא תנינא you taught me that the sin offering is more stringent than the second tithe *FTP* Lev 10:19; חמ<י>רא *TN* ib.

חמיר n.m. **leaven** (CPA חמיר LSp 66, SA עמיר Ham 602:215) sg. *FPT* Ex 12:19[23; H שאר]; *TN* ib.; *ib.* Dt 16:4; חמירה *FPT* Ex 12:15[23]

חמירה, det. **חמירתה** n.f. **stringent regulation** (↓חמיר adj.; cf. MH חמורה Jast 476) pl. חמירתא דרב והדא מן this is one of the stringent regulations of Rab *AZ* 41d(59)

חמישיי num. **fifth** (↓חמש; CPA חמישי LSp 67, SA חמישאה Ham 460:21) sg. ביר חמישיי a fifth son *FPT* Gen 30:17[05]; יומא חמישייה the fifth day *TN* Num 29:26; *ib.* 33:38; חמישאה *ib.* Gen 28:10; בשתה חמישיתה in the fifth year *ib.* Lev 19:25; חמישייתה *JMP* 29:2

חמישית n.f. **"Thursday," name of one of Esther's handmaidens** (↓חמש) *AbgurNew* 163:9

חמם vb. **to be warm, hot** (↓חמה, 2# חמה, חמים, √יחם; SA כמיחם יומה ST Gen 18:1(Var)) Pe. **to be warm, hot:** כמיחם יומה *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib. 18:1 [כחם היום H]
Itpa. **to become heated up:** מתחמם מן אדם גזירתיה becoming heated up from the blood of his circumcision *TN* ib.; *FT* ib.

2# חמם vb. **to sweep** (Sy 2# חם LS 238; cf. TA המם Löw, Lehnw 320, s.v. מכאנא) Pe. וחמח חדא איתא סחוחה דכייתא a woman swept out the dirt of the house *MQ* 81d(13)

חמס n.m. **violence, violent acts** (↓√חמס; EA חמס DISO 91) pl. חמסין *TN* Gen 6:11; *ib.* 13; *FTV* ib. 11; *ib.* 49:12; *FTP* Num 6:27

חמס vb. **to be violent** (denom. < ↓חמס; ↓חמיסי) Pe. פלן חמס חמסין so-and-so committed acts of violence *FTP* Num 6:27

חמע n.m. **vinegar** (↓√חמע; SA חמי Ham 469:332) sg. *FTV* Num 6:3 [H חמץ]; *TNGl* ib.
Löw, Flora 1:104.

חמע (a/a) vb. **to become leavened, sour, cause leavening** (↓חמועי, חמיע, חמע; CPA חמע LSp 66, SA חמה ST Ex 12:39) Pe. **1. to become leavened:** קדם עד לא חמע before it became leavened *TN* Ex 12:39 [H יחמץ]; דלא ירתחן ויחמען so that (the wheat) should not get warm and become leavened *Pes* 30a(1); **2. to become sour:** יהב בגויה שערין בגין דיחמע he put barley in it (i.e. the wine) so that it should become sour *Pes* 29c(50); *ib.* 29d(36); pass.part. בסימא חמיע the vinegar is sour *EchRB* 137:5
Af. **to cause leavening:** דמחמע *TN* Ex 13:7 [H שאר]; *ib.* Lev 2:11

Itpe. to become leavened: אתחמיע *FPT* Ex 12:39[23]; יתחמע *ib.* 34; אתחמע *TN* ib.

חמץ n.m. **ḥameṣ, leavened article of food** (< H חמץ HAL 316) pl. ר' ירמיה אכל חמצין PN ate leavened food *AZ* 44d(39)

חמר n.m. **wine** (CPA 2# חמר LSp 66, SA עמר Ham 473:450) sg. a. general: *TN* Num 15:5 [H יין]; *ib.* 29:18; Dt 32:38; שתי בחמר drunk from wine *ib.* 21:20 [H סובא]; *Šab* 11a(39); *PRK* 68:3; אכל קופד ושתי חמר he eats meat and drinks wine *Pea* 21b(18); *Ber* 6a(19); *BR* 583:4; *ib.* 818:2; דנפיק מן ענבין חמר wine is what comes out of grapes *VR* 260:3; חמר וחמימין wine and hot water *AZ* 44b(49); *Švi* 38b(47); *Šab* 8d(14); *BB* 13b(47); *VRK* 245:2; *EchR* 48:1; ↓ חל, חמע; b. types of wine: חמר חדת new wine *TN* Lev 10:9; חמר עתיק old wine *ib.*; *Šeq* 47a(33); *Šab* 14d(34); *KohR* 28a(13); חמר טב good wine *Ber* 6a(24); *ib.* 10d(50); *PRK* 277:12; חמר ביש bad wine *ib.* 13; חמרא זכיכא clear wine *TNGl* Gen 49:12; חמריה דפלן סימוק חמריה רפלן רחחן so-and-so's wine is red; so-and-so's wine is "boiling" *VRG* 252:3; חמרא מבשלא cooked wine [↓ בשל pa.]; חמרא דכפר פנייא the wine of GN *Giṭ* 48a(48); c. measurements and containers: אוצר דחמר a wine storehouse *EchRB* 53:4; ביסון דחמד jugs of wine *ib.* 130:7; גרב דחמר a barrel of wine *Ter* 45c(62); *Meg* 70d(26); *KohR* 28a(13); זיקין דחמר wine skins *EchRB* 50:2; כוב דחמר pitcher of wine *PRK* 195:9; כס דחמר a cup of wine *EchRB* 130:9; לוגא דחמרך a *log* of your wine *PRK* 111:6; חמרא דקולין wine from jugs *EstR* 6a(9) [קולה↓]; קסט דחמר a *xestes* of wine *Tan* 69c(11); *BR* 503:1

Löw, Flora 1:92+; for add. refs. from PT, v. CTY 3:696. The phrase כור דחמר *TN* Dt 32:14; *FTP* ib. is difficult, since the *kor* is a dry measure. Perh. emend to כוב.

חֲמָר 2# n.m./f. **donkey, a mechanical contrivance** (↓ 3# חמר, חמדה; CPA חמר LSp 66, SA חמאר Ham 465:190+) חֲמָרֵיהוֹן *FPT* Gen 44:3[04];- **1. donkey:** a. general: sg. *TN* Ex 21:33 [H חמור]; *ib.* Dt 22:10; חדא חמר *BM* 8c(19); חמוניה פרי בחר חמרא בשבתא they saw him running after a donkey on the Sabbath *San* 21b(16) // *Švi* 35a(49); *Tan* 64b(45); *TN* Ex 22:3; *AZ* 42d(3) [in form of an idol; expl. תרחק 2K 17:30]; אורנין דחמר donkey's ears *BR* 455:1; חמר סלק a donkey which goes up (for copulation) *Kil* 31c(32) // *Šab* 7b(12) [expl. אמבטיס ib.]; pl. חמרין *TN* Gen 12:16; *ib.* Num 31:34; ואין הוון בנינש אנן חמרין if (the previous generations) were people, we are donkeys *BR* 650:2 // *Dem* 21d(58) // *Šeq* 48d(2); בני חמרייה *BR* 358:6; *Dem* 22a(6); *Hor* 48a(50) // *VR* 112:3; *PRK* 194:6; b. as a riding animal: sg. *TN* Gen 44:13 [↓√שוי pa., mng. 5]; דעל חמר בר חורין one who is on a donkey is a freeman *KohR* 26d(16); רכיב חמרא riding a donkey *KohR* 4b(18); נחת ליה מן חמרא he alighted from the donkey *MQ* 83b(36); *ib.* d(13); *ŠR* 9b(9); c. as a pack animal: sg. ויהב לה על חמריה he put it (i.e. the load) on his donkey *BR* 1148:5; *Tan* 64b(43); **2. a mechanical contrivance:** sg. חמרא דיירה *Šab* 8c(31) [lit. a donkey of the hand; expl. הונוס קטמין ὄνός κατ' ὦμον; v. Lehnw 75]

חמר 3# n.m. **donkey driver** (↓ 2# חמר; Sy חַמָּרָא LS 241) sg. חמר אנא *Tan* 64b(43); *Ber* 13d(12); פלן חמרא so-and-so the donkey driver *Tan* 64b(42); *BR* 296:8 // *ŠR* 25a(8); איזוריה דחמרי my donkey driver's belt *Pea* 20a(57) // *Soṭ* 17b(16)[!]; הא שאלחא דחמרא behold, the donkey driver's question *San* 23b(24); pl. אגר דחמרין he hired donkey drivers *BM* 10d(57); *VR* 246:1; חמריה שרון בפונדקיה the donkey drivers were staying at the inn *Ter* 46a(24); *BerVG* 11c(49); *BRV*^{60} 84:3 // *BerV* 7c(52) // *Tan* 67d(1); *BM* 10c(46); *ŠR* 32a(6); הוא וחמרוי וגמלוי ובני בחוי he, his donkey drivers, his camel drivers, and servants *BR* 574:4 // *ib.* 547:9; אינון וחמריהון *Pea* 20a(53)

חמר vb. **to be stringent, make a stringent ruling** (< MH חמר pe., hif. Moreshet, Lex 167; ↓ 4# חומר, חמירה adj., חמירה) Pe. **1. to be stringent:** קלח וח{ו}מרח על דר' יודה קלח וחמרח על דרבנן according to the opinion of PN it is both lenient and stringent; according to the opinion of the Rabbis it is both lenient and stringent *Šab* 13d(3); *Pes* 36b(2); חומרת *Giṭ* 45a(61); *Naz* 52a(43); *San* 20a(28); *Hor* 48a(14); *Nid* 49b(27); **2. to make a stringent ruling:** הן דהוינן סברין דו מקללה חמר where we thought that he was lenient, he rules stringently *MQ* 82a(34); חמתון מקללין וחמר עליהון he saw them acting leniently and imposed stringent rulings on them *AZ* 41d(60) // *Šeq* 50c(47); *Ned* 37c(13)

Af. **to make a stringent ruling:** a. alone: בגין דר' אבהו ירע רר' זעורא מחמר ואינון מחמרין because PN knows that PN_2 rules strictly, and they rule strictly *Beṣ* 60d(24) // *Ber* 3d(57); אין ר' עקיבא דהוא מיקל הכא מחמיר חמן ר' ישמעאל דהוא מחמיד הכא לא כל

שכן דיחמיר חמן if PN who rules leniently here, rules stringently there, then PN_2 who rules stringently here will certainly rule stringently there *Kil* 28d(11); *ib.* 20; 22; *Ter* 40d(58); בגין דהוון מחמרין וקליל עליהון because they acted stringently, and he ruled leniently for them *Qid* 62d(44); b. upon s.o. (+ על): בקולא הוון נהיגין ואחמר עליהון they acted leniently, and he ruled stringently concerning them *ib.* 45; ואין בעית מחמרא על נפשך if you want to be strict with yourself *Dem* 22c(52) // *Švi* 39a(58); והיא מחמרה על גרמה she (i.e. the she-ass) places herself under restrictions *BR* 649:3 // *Dem* 22a(4) // *Šeq* 48d(11)

Bacher, Term 2:67; Eps, MNM 335; Ben-Hayyim, Tarbiz 50(1981):205+.

חמר 2# vb. **to become reddish(?)** Pe. אם שתי פלחיה חמר if he drinks his portion(?), he becomes reddish(?) *VR* 259:6

Mng. uncertain; see comm. ad loc.

חמרה, det. **חמרתה** n.f. **she-ass** (↓חמר 2#; Sy חמרתָא LS 241) sg. חמרתי מעברה my she-ass is pregnant *Yev* 6a(43) // *Nid* 49b(17) // *BR* 189:6; תר רומיי דילידת חמרתיה a certain Roman whose she-ass gave birth *AbgurNew* 169:32 // *EstR* 13c(22); חמרתא דר' יניי *VR* 508:2 // *KohR* 15c(17); חמרתיה דר' פינחס בן יאיר *BR* 650:3 // *Dem* 21d(58) // *Šeq* 48d(2)

חֲמֵשׁ, m. **חֲמִשָּׁה**, **חמישה**, det. **חֲמִישְׁתֵי**, pl. **חמשין**, det. **חמישיתי** num. **five** (↓חומש, חמישיי, חמשחה; CPA חמש, חמשין LSp 66, SA חמש Ham 460:19+, חמשין ib. 22) חֲמֵשׁ *FPT* Gen 7:20[02]; חֲמִשָּׁה *ib.* 47:2; חֲמִישְׁתֵי *MMDam* Lev 5:24; חֲמֵשִׁין *ib.* 7:24; sg.f. חמש אמין *TN* Ex 27:18; חמש שורין five rows *Kil* 29a(57); *Yev* 15a(48); *BR* 711:3; m. חמשה נסין five miracles *TN* Gen 28:10; אמתא חמשה the cubit is five (handbreadths) *Šeq* 49d(28); *San* 26b(14); *BR* 814:1; חמישה דינרין five dinars *Naveh* 32:8; ה' חמשה (the numerical value of) *he* is five *PRK* 40:1; det. חמישתי נסייה *TN* Gen 28:10; חמישתי אחרייתא the last five (cases) *Ter* 40c(25); pl. חמשין *TN* Ex 18:25; *ib.* Dt 22:29; חמשין על חמשין fifty by fifty (cubits) *Sot* 20b(59); בר חמשין fifty years old *BR* 362:2; det. חמישיתי זכיי fifty innocent ones *TN* Gen 18:24; *ib.* Num 26:10; *BQE* 4a(63)[!]

On the pl. det. form, v. Lieb, YN 116.

— **חמש עשר** num. **fifteen** (↓חמש; CPA חמיש עסר, חמיסר LSp 150, SA חמש עסר ST Gen 5:10) *TN* Num 33:3; חמש עשר מאון דאמין 1,500 cubits *San* 29a(45); חמש עשרה *Švu* 34a(13); *TN* Gen 7:20; *ib.* Ex 38:14

חמשתה n.f.det. **Thursday** (↓חמש; CPA חמישתה HS 9:18 i 11, Mal *ḥammešca* Berg, GI 39) *Pes* 30d(1) // *Tan* 64c(24); *BRV*^{60} 95:8; *JMP* 11r:2; *ib.* 14:2; 39:1; 53d:1

חֵן n.m. **favor** (↓√חנן; EA חן DISO 91) sg. a. alone: חנהון דעמה the favor of the people *FPT* Ex 12:36[23]; *TN* ib.; b. in phrase חן וחסד favor and mercy: *FPT* Gen 34:10[03; voc]; *TN* ib. 6:8; *ib.* 30:27; Ex 33:12; Num 32:5; חסדא וחנה *AmGen* 6a:9

חנו, det. **חנותה**, pl. **חנוון** n.f. **store, shop, tavern, guild** (↓חנוי; Sy חנותא LS 243, TBA חנותא Jast 482) **1. store, shop:** a. general: sg. מהו לשכינו מיפתח ליה חנו is it permissible for his neighbor to open a shop? *BB* 13b(53); לא יפתח בר נש חנו בגו שוקא let no one open a shop in the market *VREd* 664:1; איתקבל בחנותא he was received in the store *EchR* 48:18; תרע פומא דחנותא the entrance to the store *EchR* 48:22; *Qid* 60b(6); *AZ* 45a(15); b. w. designation: sg. חנות{ח}<ה>דא דארמיין the store of the gentiles *KohR* 20b(12); חנותיה דרב הושעיה *Tan* 64a(40) // *Meg* 74b(59); *San* 28a(45); *Šab* 2d(57); *Suk* 53a(22) [salt-merchant]; *VR* 664:6 [bath attendant]; *Yev* 12d(17) [dumpling maker]; pl. מריה דח{ו}<נ>ואתא the owners of the stores *EchRB* 48:19; *ib.* 22; c. in GN's: וחנותה עלייתה וחנותה ארעייתה *Reḥov* 12; **2. tavern:** לאילין דעלין לחנותה קדמיין like those who enter the tavern first *VRG* 252:1; *VR* ib. [↓עקביי]; **3.** pl. **guild(?):** חנוותא דכיתנאי guild of flax traders *Pea* 16a(27)

Krauss, TA 2:362+; on mng. 3, v. Lieb, JQR 36(1946):347, n. 131; the phrase בי חנוותא *Ber* 10a(5) [V: (!) מי חטאתה] is uncertain and may be a GN.

חנוטין n.m.pl. **embalming** (↓√חנט; CPA חנוטיא pl. LSp 67, SA חנוטיה pl. ST Gen 50:3(Var)) יומוי <ד>חנוטיה the days of the embalming *TN* Gen 50:3 [H החנטים]

חנוי n.m. **storekeeper** (↓חנו; Sy חַנוָיָא LS 243) sg. ועד דחנוייה(text: דהונייה) ההוא חנואיא *EchRG* 83:18; מצמחהון until the storekeeper can gather them (i.e. the fallen loaves) up *BRV*^{60} 211:2

חנוכה, det. **חנוכתה** n.f. **dedication, Ḥanukka** (< H חנוכה Jast 481) **1. dedication:** sg. חנוכת רבותה

דמדבחה the dedication of the annointing of the altar *TN* Num 7:18; *ib.* 30; 36; 42; 54; וחנוכה עבד ליה *SYAP* 44:34; **2.** det. **Ḥanukka** (< MH החנוכה MRHK 1:3): *BM* 10c(53); *ib.* 54; מן חגא ועד חנוכתא from Sukkot until Ḥanukka *Šab* 5b(27) // לחנוכה[!] *KohR* 9b(15); *Šab* ib. 30; ר׳ תנחום כר עילאי דמך בחנוכתא PN died on Ḥanukka *MQ* 83d(4i)

חנוק n.m. **strangler** (↓ √חנק; Sy ḥnwqʾ LS 245) sg. חנוקה מ{ן}<ה> סכית מחנקני strangler, did you think to strangle me (by your reply)? *BR* 916:3 // *EchR* i32:27

חנט vb. **to embalm** (↓חנוטין; CPA חנט LSp 67, SA חנט Ham 468:308) Pe. וחנטו *TN* Gen 50:2 [H ויחנטו]; *ib.* 26; למחנט *ib.* 2

חנך vb. **to prepare, train** (H חנך HAL 320) Pa. **1. to prepare(?):** עד זמן דהוה מחנך פמיה בעשרין וחדה מילין until he prepared his mouth with twenty-one words *TN* Dt 32:3; *FPT* ib.; **2. to train:** דמחנך *TNGl* Dt 8:5 [H מיסרך]

Mng. 1 may perh. be denom. < חנך palate.

חַנָּן adj. **grantor of grace** (↓ √חנן; CPA חנן LSp 67) sg. חַנּן *FPT* Ex 22:22[01; H חנון]; *ib.* 26; *TN* ib.; *ib.* Dt 4:31; *Der* 46:4; חננה *TN* Num i2:13; חננא *ib.* Ex 34:6

חנן vb. **to favor, supplicate** (↓ חן, חנן, תחנונין; CPA חן itpa. LSp 67) Pe. **to favor:** חן *TN* Gen 33:5 [H חנן]; *ib.* 1i

Itpa. **to supplicate, beseech:** סופך למחחננא קדמיי you will eventually supplicate before me *FTP* Num 16:1; אנא אזלא ומ<ת>תננא ליה I will go and beseech him *KohR* 26a(6)

חנף n.m. **flattery, hypocrisy** (↓ √חנף) pl. מה הוינא מימר לכון בחנפין should I have spoken to you in flattery? *Tan* 64c(2)

חנף vb. **to deceive** (↓ חנף; TBA חנף Jast 485) Pa./Af. את סבר מחנפה לה והיא מחנפה לך you thought to deceive it (i.e. the land by not giving tithes), but it deceived you *PRK* 166:3 [expl. חנפה Is 24:5]

חנק (a/o) vb. **to strangle, suffocate, torment** (↓ חנוק; CPA חנק LSp 67) Pe. **1. to strangle, suffocate:** a. animals: צדה ר׳ בא וחנקה PN caught it (i.e. the ostrich) and wrang its neck *MQ* 83b(45); נסחון וחנקון he took them (i.e. the camels) and strangled them *Ḥag* 77a(37); *ib.* 38; b. people: הוה רוחא נפק והוה חנק ליה the air went out and suffocated him *Tan* 69b(14); *BR* 916:3; *Ber* 5a(21) c. w. נפש, גרם oneself [↓itpe.]: שמעת וחנקת נפשה she heard and hanged herself *AZ* 40d(31) // דחנקת גרמה *Šab* 14d(29); חלת חבלה בקדלה וחנקת גרמה she put a rope around her neck and hanged herself *SYAP* 32:44; יחנוק ההוא גוברא נפשיה may that man hang himself *EstAn* 159:5; **2. to torment:** רוחא חנקת בניה דההיא איתתה ועקרתה a spirit tormented that woman's sons and made her barren *Yev* 7d(12)

Pa. **to suffocate:** עד דאינון דקיקין תחות כורסי אימהתהון אנא מחנק להון while they are still small, I will suffocate them under the birthstool of their mothers *PRK* i58:18 // *VR* 645:9

Itpe. **to hang oneself** [↓pe., mng. 1.c]: כדון דוד מתחנק now David will hang himself *San* 29a(50); יהא סופיה מתחנקא may he eventually hang himself *ib.* 38; 52; 54; *MSam* 125:21

חס, pl. **חסין** n.m. **lettuce** (< Akk *ḫassū* AHw 331; Sy ḥsṯʾ, pl. ḥsṯʾ LS 245) sg. חס דיגרין(text : הס דיגרון) *Kil* 27a(18) [expl. חזרת גלים Mib. 1:2]; pl. חסין *Pes* 29c(6) [expl. חזרת Mib. 2:6]; *MŠ* 55c(2); מי{ש}<ס>רא דחסין a bundle of lettuces *EchR* 53:2; *ib.* 4; חסין רכרכין large lettuces *BR* 761:4; *ib.* 762:2 [≠ דקיקין *ib.*]

Löw, Flora 1:425+.

חס ל- interj. **far be it from...** (↓ √חוס, מחוס; SA חסל- Ham 463:i30, Mal *ḥaslaḥ* Berg, Gl 40) חס לי מן למעבד דא far be it from me to do this *TN* Gen 44:17 [H חלילה לי]; חס לך *ib.* 49:22; *FT* ib.; חס ליה לא עבד חובה מן יומוי far be it from him! He never committed a sin *Ḥag* 77d(41); *ib.* 43 // *SanAs* 23c(30); *ib.* 32; חס לה *TN* Gen 38:25; חס לן *FTP* Num 31:50; *TNGl* ib.

חֶסֶד, **חֲסִיד**, det. **חסדה** n.m. **kindness, benevolence** (CPA 2# חסד, חזד LSp 67, SA חטד Ham 464:166) חֶסֶד *FPT* Ex 20:6[06]; חֶסֶד *ib.* Gen 34:11[03];- a. general: sg. אנת חסיד ומילך חסד you are pious, and your words are benevolence *RuR* 82:23; מנעת חסדה מאחיך you withheld kindness from your brother *BR* 907:9; דבדת בחסדך עמא האליין you led these people with kindness *TN* Ex 15:13; לחיסדא *ŠT* 8; pl. חסדיי *TN* Gen 30:23; b. in phrase חן וחסד favor and kindness: *FPT* Gen

47:29[22]; *TN* Ex 33:12; *ib.* Num 11:15; Dt 24:1; c. w. var. verbs: 1) גמל: ↓√גמל; 2) נטר: נטר אנא חסד I keep kindness *FPT* Ex 20:6[06]; *TN* ib.; *ib.* 34:7; 3) עבד: ותעבד כען עמי חסד וטיבו do now kindness and goodness to me *ib.* Gen 40:14; Num 14:18; 4) שבק: דלא שבק חסדה וקושטה who did not abandon his kindness and truth *ib.* Gen 24:27

Nöld, ZDMG 22(1868):515.

חסד 2#, det. **חַסְדָּה** n.m. **shame** (↓√חסד; CPA חסד LSp 67) pl. חַסְדַיָי: הא כנש ממ' דה' behold, God has gathered my shame *FPT* Gen 30:23[05; H חרפתי]

חסד vb. **to revile, denigrate** (↓חסד 2#; CPA חסד LSp 67) Pa. מחסד *TN* Num 21:34; *FTV* Dt 3:2

חסי adj. **lean** pl. חסיין *TN* Gen 41:19 [H דקות]; חסין *ib.* 3; חסיתא *ib.* 20; חסיתה *ib.* 27

חסיד adj. **pious, pious person** (↓חסד; CPA חסיד LSp 68, SA חסיד GSA 372) a. as adj.: sg. 1) w. nouns: גבר חסיד a pious person *Ḥag* 77d(59) // גברא חסידא *San* 23c(45); *ib.* 1; *TN* Gen 24:60; *ib.* 29:22; 49:22; 2) w. PN's: יוסף חסידא *FTV* Gen 49:22; אהרן חסידא *ib.* Dt 33:8; יעקב חסידא *TNGl* Gen 31:22; אהרן גברא חסידה *TN* Num 21:1; ברוך בן נריה גברא חסידא *FTP* ib. 12:1; ר' שמעון חסידא *Ber* 10b(12); *ib.* 21; *Bik* 64a(8) [rdg. of Roqeaḥ]; b. as noun: sg. חד חסיד *Ter* 40d(40); חסידא דכפר אימי *Tan* 64b(54); ההוא חסידא *Ḥag* 77d(39); *ib.* 41; חמא ההוא חסידא לחסידא חבריה the pious man saw his friend, the pious man *ib.* 46; דין הוא חסידכון is this your pious man? *Dem* 22a(30) // *Šeq* 48d(38); pl. חרין חסידין *Ḥag* 77d(36)

חסידה n.f. **pious woman** (↓חסיד) sg. דיאות קבלתן וחסידה ה[וו]ת she took us in properly and she was a pious woman *SanAs* 23c(25)

However, in //: מה הוות חסירה *Ḥag* 77d(33).

חסין, חֲסִים adj. **hard, strong** (↓√חסם; SA חסים ST Gen 49:7(Var), חסין Ham 532:340, Sy חַסִינָא LS 248) sg. הא חסים אלעזד behold, PN is hard *VR* 532:1 [expl. his designation ↓חסם]; חסימה היך נחשה hard like bronze *TN* Lev 26:19; *TNGl* ib.: חסינה ודחילה the strong and fearful one *Am* 7a:15; pl. חסימין היך נחשה *TN* Dt 28:23; חֲסִימַן *FPT* ib.[04]; חסינין היך נחשא *FT* ib. 33:25

For the *m-n* interchange in this form, cf. ↓חמים — חמין, חכים — חכין, בסים — בסין.

חסיר adj. **lacking, defectively spelled** (↓√חסר; CPA חסיר LSp 68, SA חסיר ST Gen 41:3) **1. lacking:** sg. דחסיר אבר lacking a limb *TN* Lev 22:23 [H שרוע]; *TNGl* ib. 21:20; חסיר דעתה lacking understanding *TN* Num 22:30; דהוה חסיר ראש because it is missing a *resh BR* 464:4 [ref. to Gen 17:14]; *RuR* 90:113; מה הוות חסידה what did she lack? *Ḥag* 77d(33); עוד מן אחרה ליח היא חסירה it (i.e. proof of the exegetical point) is not lacking in this very place (i.e. verse) *BR* 583:2; *ib.* 800:3; *Šab* 9b(63)[!]; *MSam* 48:1; ואיפשר דקלארין דמלבה חסירה כלום is it possible that the king's kitchen lacks anything? *BRV*^{60} 90:8; pl. בגין דחיסווריה חסירין because the treasuries are bare *BR* 761:3; והא אינון חסירין חדא behold, they are missing one *PRK* 188:11; **2. defectively spelled:** sg. עפרן {בב}<ח>ייניה חסיד וו the second Ephron (in Gen 23:16) is spelled defectively *BR* 627:3; כל אוריח' חסי' בר מן חד דעילוי וירא בלק (the word ערבות) is always written defectively in the Torah except for Num 22:1 *MPDam* Num 35:1; *ib.* Gen 23:11; Dt 6:13; *MMDam* Gen 23:11; *ib.* Num 10:24; Dt 34:12

חסך vb. **to spare, save** (SA חסך Ham 464:163) Pe. חסך *TN* Gen 39:9 [H חשך]

Itpe. **id.:** ואתחס{ב}<כ>ח *ib.* 20:6 [H ואחשך]

חסל (a/o) vb. **to complete, finish, wean, consent** (CPA חסל Duensing 157, SA עסל Ham 486:22, 473:448) Pe. **1. to be completed, finished:** וחסלת *TNGl* Gen 47:18 [H ותם]; *ib.* 50:19; ותחסול *ib.* Num 17:25; אתי למחסול והוא אמר קביל it is about to be finished, and he (i.e. the second one) says: Receive! *BR* 907:4; **2. to complete, finish:** a. alone: חסל *FPT* Gen 44:12[04; H כלה]; כיון דחסל when he finished he said *San* 18c(40); *BRV*^{60} 153:2; *San* 18c(39); ומה חסלת אזל ונשיק [לון] after you have finished, go kiss them *PalLaws* 28:34; b. w. obj.: עד ד<נ>חסל פירקי עד דניחסל פרשתי until I complete my "chapter"; until I complete my "section" *Ned* 40d(37); *KohR* 5c(13); pass.part. הא חסילה behold, it is completed *PRK* 282:8 // *EchR* 59:4 [expl. גמר אומר Ps 77:9]; c. w. מן + noun: כיון דחסל מרדכי מצלותיה when Mordechai finished his prayer *VR* 664:1; *ib.* 803:2; דרכת עד דחסל מדיניה she waited until he completed his judgment *PRK* 155:5; d. w. מן + part.: ביון דחסל מי מצלי when he finished praying *PRK* 144:6; עד

כדון לא חסלית מן מפייס על הדה I haven't yet finished making amends for this *BR* 952:4; *VR* 753:2[!]; *Qid* 64c(36); **3. to ripen, bring to fruition:** וחסל לוזין *TNGl* Num 17:23 [H ויגמל שקדים]; **4. to wean** [Sy חסל LS 247]: וחסל *TNGl* Gen 21:8 [H ויגמל]; **5. to consent:** חסלון ורצון they consented and were satisfied *JMP* 2:45; *ib.* 26:17

Pa. **to finish, complete:** ומן פרעה רבך דאת ימי כה אנה מחסל I will finish with Pharaoh, your master, by whom you swear *TN* Gen 44:18; ולא מחסל לה ר' יונה מחסל לה doesn't he complete (the statement)? PN completed it *Bik* 64a(41); *ŠR* 2a(23); מחסל כולה he completes all of it (= MH וגומר etc.) *BRV*^{60} 110:1 [in a scribal note]

Itpe. **to be weaned:** אתחסל *TN* Gen 21:8

On pe., mng. 2.d, v. Sok, GF 168, n. to l. 13; on mng. 5, v. Friedman, JMP 1:83.

חסם adj. **hard one** (↓√חסם) sg. ר' אלעזר חסמא *VR* 531:3; *ib.* 532:1 // *ŠR* 14b(14)

חסם vb. **to become strong** (< חסן; ↓חסים, חסם; Sy חסן LS 247) Itpa. איתחסם ר' אליעזר *ŠR* 14b(14) // *VREd* 532:1

חרספי ↓ חססני

חסף n.m. **clay, sherd, shell** (↓כסף #2; CPA חסף LSp 68, SA עסף Ham 471:382, Sy חצפא sherd, mussel shell LS 251) **1. clay:** sg. חסף ההן דחשק one who pounds clay *Šab* 10b(41); מן דחסף *TN* Lev 6:21 [H כלי חרש]; *ib.* 11:33; 14:50; Num 5:17; 19:15; *Pea* 21a(52); קדרא דחספא עבדא a clay jug is usable *VR* 244:5; *ib.* 245:1; **2. sherd:** sg. לא חספא הוא doesn't it (i.e. חרס) refer to a sherd? *Ned* 37a(3) // *Naz* 51a(58); *ib.* 5 // *ib.* 60 [↓כסף #2]; הך מא דהדן חספא יקד just like that sherd burns *AmGen* 6a:7; *ib.* 2b(12); חספה וחיכו{ר}<ך> (an itch which must be) scraped with a sherd *TNGl* Dt 28:27; pl. איח חספין מדבקין can sherds be rejoined? *BRV*^{60} 131:5; אשכח חמר מכסי בחספה (PN) found a wine (jug) covered with a sherd *BME* 8c(8); **3. shell:** sg. מן דגלית לך חספא מן מרגליתא after I removed the shell from the pearl *Ket* 33b(64) // *Mas* 52a(50); חסף מן ימא *ŠT* 2

On mng. 3, H. Ehrentreu, Jahrbuch der jüdisch literarischen Gesellschaft 4(1906):142.

חסר (a/a) vb. **to lack** (↓ חוסרן, חסרון, חסיר, מחסור; CPA חסר LSp 68, SA חסד ST Gen 8:3) Pe. **1. to lack, decrease:** עד דלא יקום על ברייה הוא חסר סגין מן דו קיים על ברייה לא חסר כלום before it gets to its purified state, it (i.e. the gold) decreases much; after it reaches its purified state, it doesn't decrease at all *Yom* 41d(7) // *Šeq* 50b(18); את לא נפש את חסר ולא ממון את חסר you lack neither a person nor money *BR* 374:4; לא הוינן חסרין אתמל אלא מיקום ומרקוד the only thing we lacked yesterday was getting up and dancing *Ber* 6a(25); *Kil* 29d(32); *Soṭ* 24c(19); *BQ* 6b(41); *BRV*^{60} 90:7; *PRK* 59:11; *EchRB* 67:24; *ŠR* 22a(22); *TN* Gen 8:3; *ib.* 18:28; Dt 2:7 [H חסרת]; **2. to be spelled defectively** [↓חסיר]: עפרן כת' תנינא עפרן (the Bible) writes עפרן (Gen 23:16). The second one is spelled defectively *PRK* 161:1; *BRV*^{60} 101:10

Pa. **to remove, take off:** צריך מחסרתיה צייחד he has to remove some of it *Šab* 6d(50); וחסרונה חד קרט they removed from him one carat *Pea* 21a(43) // *Soṭ* 19a(36); *Ḥag* 77a(38); *KohR* 5c(13)

Itpe./a. **to be lacking:** יתחסר *TN* Dt 15:8 [H יחסר]

חסרון n.m. **want, lack** (↓ √חסר, חוסרן; CPA בחסרון LSp 68, SA חסרן Ham 463:134) sg. כל מדעם כחסרון lacking everything *TN* Dt 28:48 [H בחסר כל]; *ib.* 57; כמסת חסרוניה according to his lack *ib.* 15:8 [H מחסרו]; בדיין ימלא חסרונך our creator will replenish your want *EstR* 5b(2)

חפוי (uncertain) דהוו מסיין על חפוי *EchRB* 119:2

חפושי, det. **חפושיתה** n.f. **a type of fish** sg. מה ילדת חפושיתא what did the *ḥ*–fish give birth to? *ŠR* 1d(2)

Löw, Fauna 7+; AAC 192.

חפחף vb. **to hover** (cf. SA מפחף Ham 474:458) Quad. הוא מחפחף *FTV* Dt 32:11 [H מרחף]

Ben-Hayyim, Ham ib., note.

חפי adj. **barefoot** (Sy חֲפִי LS 249) sg. ואוחרנא נפק חפי the other went out barefoot *BR* 1292:1; pl. ורגליכון לא הליכו חפיין your feet did not walk bare *TN* Dt 8:4 [H בצקה]

חפי, det. **חפיחה** n.f. **type of fish** sg. הדא חפיחא *AZ* 42a(28); *PRK* 313:3 // *ŠR* 8a(21)

Löw, Fauna 7+.

חפי vb. **to cover, overlay** (↓חיפוי, חפיי; CPA חפי LSp 68, SA עפי Ham 575:163+) Pe. **to cover:** כל

חרבה דחפי ית כרסה all the fat which covers the stomach *TN* Ex 29:13 [H המכסה]; *ib.* 22; Lev 3:9; 4:8; וחפון יח ארעא דמצרים they covered the land of Egypt *ib.* Ex 8:2; *FTP* ib. 14:28; חפון איקונתא מחצלן they covered the images with mats *AZ* 42c(2) // *KohR* 24c(11); די גבנוי חפיין על עייניו whose eyelids cover his eyes *TN* Lev 21:20 [H תחלל בעינו]

Pa. **to overlay with a metal:** וחפי יתהון דהב he overlayed them with gold *TN* Ex 36:36 [H וצפה]; *ib.* 37:11; 38:2; וחפי קרנתהון בכסף he overlayed their (i.e. the deers') horns with silver *Švi* 38d(43); חפיחון *TN* Dt 1:1; תחפי *ib.* Ex 27:2; 30:5; pass.part. כספא ודהבא דמחפי עליהון silver and gold which is overlaid on them *ib.* Dt 7:25; *FT* Gen 50:1; *TN* Ex 26:32

חֲפָיי n.m. **covering** (↓√חפי; CPA חפיתא det. LSp 68) sg. *TN* Ex 36:19 [H מכסה]; *ib.* Lev 9:19; Num 17:3; *TNGl* ib. 4:6; חֵיפָיי *FPT* Ex 39:34[04]; חפייה *TN* Gen 8:13; *ib.* Num 4:25; *TNGl* ib. 3:25

Because of the graphic similarity, this word is often corrupted to חפוי (e.g. *TN* Ex 26:14; *ib.* Num 4:6; 11).

חפיסה, det. **חפיסתה** n.f. **a type of sack** sg. הדא שחיק חפיסחי(S) this ... sack of mine *PRK* 197:2

Ros, YN XIX; Lieb, ib. 134+.

חפן, det. **חופנה** n.m. **handful** (↓√חפן; SA חפן Ham 469:330) pl. ארבע חופנין *VR* 216:7; חופנוי *TN* Lev 16:12 [H חפניו]; חופניכם *TNGl* Ex 9:8

חפן vb. **to take a double handful** (denom. < ↓חפן; MH חפן Moreshet, Lex 170, Ar *ḥafana* to scoop with both hands Wehr 191) Pe. לא רמי ההוא דחפן להההוא דקמץ ההוא דחפן תריי כההוא דקמץ the one who takes a *ḥofen* is unlike one who takes a *qomeṣ*. The one who takes a *ḥofen* is twice that of one who takes a *qomeṣ* *BR* 36:6 // *VR* 216:6

חפס vb. **to dig, search** (CPA חפס LSp 68, SA חפס Ham 465:187+, עפס 469:342+, MH חפש Jast 493) Pe./Pa. **1. to dig:** הלך לריחיה חפס ואייתיה he followed its smell (i.e. of the corpse), dug, and brought it *EchRG* 82:22; חפש *EchR* ib.; וחפס יתה(text: וחספה) he dug it (i.e. the mound) up *BM* 8c(41) [Ms.E: חפרונה]; *VRVar* 575:4; **2. to search:** חפש ואת משכח search and you will find *AbgurNew* 167:14

חפר (a/o) vb. **to dig** (CPA חפר LSp 68) Pe. חפריה ואשכחית בגוה סימא I dug and found a treasure within it *VR* 621:2 [// ↓√חפס]; חפירית *TN* Gen 21:30; חפרת *ib.* 50:5; חפר *ib.* 26:18 [H יחפר]; 22; חפר חמש עשר מאוון דאמין he dug 1,500 cubits *San* 29a(45); וגובא די חפר הוא ימל{ו}<י>ניה he will fill in the pit which he dug *FTP* Ex 12:2; חפרו *TN* Gen 26:15; *ib.* 32; Num 21:18; חחפור *ib.* Dt 23:14; יחפור *FPT* Ex 21:3[01]; יחפר *TN* ib.; pass.part. חפיר וקביר טב מיניה one who is dug and buried is better off than him *KohR* 26d(17)

חפריחה, det. **חפריחה** n.f. **medicine for the intestines** sg. חפריחה עיקר טב למעיה *ḥ* is a good root for the intestines *Švi* 34c(59)

Löw, Flora 4:143.

חפרפר n.m. **a type of bat** sg. חפרפירא *FT* Dt 14:18 [H עטלף]

Talshir, Fauna 80, w. prev. lit.

חפשישוחה, det. **חפשישוחה** n.f. **sediment(?)** sg. חפשישוחה *EchR* 5:20 [expl. חלאחה Ezek 24:6]

חפת n.m. **hem of garment** (↓√חפת; MH חפח חלוקו MŠabK 10:3) sg. (Var) יהביתה בחפתי I put him in my hem (i.e. I outwitted him) *BR* 883:5

Lieb, PAAJR 46/47(1979-80):377: double hem, a fold, a pocket, and in general any stripe or band attached to the garment; id., Tarbiz 40(1971):15; id., Greek, 277, n. 590.

חפת vb. **to provide with a fold, hem, outwit(?)** (denom. < ↓חפת; MH חפת Moreshet, Lex 171) Pe. **1. to provide with a fold, hem:** מאנין חיורין חפיחין white hemmed garments *BR* 1285:8; 1286:1 // חיוורין חפיחין *Kil* 32b(7); *ib.* 9 // *Ket* 35a(14); *ib.* 16[!]; מאנין רלא חפיחין unhemmed garments *MQ* 83c(15) [expl. ↓סנטורין]; **2. to outwit:** סברון למחפח ואתחפתון they intended to outwit him, and they were outwitted *BR* 961:3

Itpe. **to be outwitted:** ואתחפתון [↓pe., mng. 2]

חצב (a/o) vb. **to hew out** (↓חציב; CPA חצב LSp 68) Pe. a. rock: חצביה *TN* Dt 10:3; חצב *ib.* Ex 34:4; חצכתון *ib.* Dt 6:11 [H חצבת]; חצוב *ib.* 10:1; pass.part. חציבין *FPT* Ex 20:25[06; H גזית]; חציבין *TN* ib.; *ib.* Dt 6:11[!]; b. earth: וקאים חצב חצובין למנצב נציבין he was cutting through the ground to plant plants *VR* 577:4; *ib.* 9 // *KohR* 8c(15); *ib.* 25

חֲצָד n.m. **harvest** (↓√חצר; CPA חצד LSp 69, SA

חציד, חצד ST Lev 19:9) sg. *TN* Lev 23:22 [H קציר]; *ib.* Dt 23:26; חצָדָה *ib.* Ex 34:22; Lev 23:10; חדא דחצדא *ib.* Ex 23:16; 34:21; שירוי חצדה the beginning of the harvest *SYAP* 10:13; pl. חצדין *TN* Gen 8:22; חצדיכון *ib.* Lev 25:5 [H קצירך]; Dt 24:19

חצד (a/o) vb. **to reap, cut down** (↓חצד, חצד v.n., חצוד; CPA חצד LSp 68, SA חצד Ham 583:148+) Pe. וזרע ליה וחצד ליה he sowed it and reaped it *Meg* 74d(51); *Kil* 27d(34); *EchR* 54:4; זרעון וחצדון *Dem* 22a(5); *TN* Gen 45:6; חחצדון *ib.* Lev 23:10; 25:11 [H תקצרו]; Dt 24:19; פוק חצוד go out and reap *Kil* 27d(34); למחצד *TN* Lev 19:9; למחצוד *FPT* Lev 23:22[06]; ובמחצדיכון *TN* ib.; דהוה קאים חציד(text: קאי למחצד) *BRLV*^{60} 80:4 // *KohR* 15b(36)

Itpe. **to be reaped:** {ח}<ה>דא חקלא כד היא מ<ת>חצדא בלא ענחה when the field is reaped not at the proper time *ŠR* 42b(4)

Moreshet, Lex 171; Lieb, TK 1:139+.

חצד v.n. **harvesting** (↓√חצד; SA חצד ST Lev 19:9) *TN* Lev 19:9 [H וכקצרכם]; *FTV* ib.; *FPT* ib. 23:22[06]

חצוד n.m. **reaper, harvester** (↓√חצד; CPA חצוד LSp 69) sg. חצודה *SYAP* 10:25

חצוצרה, pl. **חצוצרן, חצוצרין, חצוצרון** n.f. **trumpet** (SA חצצראן pl. Ham 472:404) pl. חצוצרין *TN* Num 10:2 [H חצוצרת]; חצוצרוון *TNGl* ib.; ויחקעון קומוי בחצוצרתא let them blow before him with trumpets *RH* 58d(29); חצוצרווחה *TNGl* Num 10:8; *ib.* 9; 10; חצוצרחה *TN* ib. 10; 31:6

חצי vb. **to pick one's teeth** (Sy חצָא LS 251, MH חצי Moreshet, Lex 171) Pe. אייתי לי חד קיס ניחצי שניי bring me a chip to pick my teeth *Ḥal* 60b(36); *ib.* 38 // *Dem* 23b(60)[!]; *ib.* 62

חציב, חציבה n. **hewed out area** (↓√חצב) pl. חציכין ואנא חצב I hewed out an area *VR* 577:1 // חצוכין[!] *KohR* 8c(25); חציבן *VR* 577:1

Base form of this word is uncertain; cf. var in *VR*, loc. cit.

חציף adj. **impudent, undaunted, brazen** (↓√חצף; SA עציף Ham 545:140) sg. מלך חציף an undaunted king *TNGl* Num 21:28; חציף רעיא undaunted is the shepherd *KohR* 23b(16); אומה חציפת אפין a brazen-faced nation *TN* Dt 28:50; *FTV* ib.; חציפה נצח לכישה the brazen-one defeats the evil-one *PRK* 362:6 // חציפא נצח לכשירא *Tan* 65b(34); ההיא חציפתא *ib.* 66d(3); pl. חציפין *TN* Num 13:28 [H עז]

חצף vb. **to boldly insist upon** (↓חוצף, חציף; CPA חצף af. LSp 69, SA עצף ST Gen 19:3) Af. אפי' את מחצף אנא משמאל לך even if you strongly insist upon it, I will go to your left *KohR* 26b(16)

חצר כבדה only in: **חצר** n. **lohe of the liver** (↓כבד; CPA חֲצַר כַּבְדָּא Lev 8:25, Sy חצר כבדא LS 252, MH חצר הככד Jast 496) sg. *TN* Ex 29:13 [H היתרת על הכבד]; *ib.* 22; Lev 3:4; 7:4; 8:16; 9:10

G.F. Moore, Nöld Vol 2:761+.

חֶקֶל, det. **חַקְלָה**, pl. **חקלין, חקלוון** n.f. **field** (↓עקל; CPA חקל, pl. חקלין f. LSp 69, SA בית חקל ST Gen 36:35) חַקְלָה *FPT* Ex 22:4[01]; *ib.*;- a. general: sg. *TN* Gen 23:19 [H שדה]; *ib.* Ex 22:4 Lev 27:28; אעליה לחדא חקל he brought him to a field *PRK* 197:7; פעלייא הוון בחקל{י}א the laborers were in the field *AZ* 41d(16) // *Ter* 45d(42)[!]; חד כר נש הוה זרע חקלא בחקלא ובביתא *BB* 13c(32); לפח a certain person planted his field with turnips *Pea* 20b(10); *Kil* 27d(63); *Or* 63b(47); *Tan* 66c(21); *BR* 236:4; *VR* 4:4; pl. חקלון דכובין וחקלון דדרדורין fields of thorns and thistles *PRK* 197:5; *Ket* 34a(13); *TN* Num 16:14 [H שדה]; חקלין *ib.* Gen 25:27; חקליכון *FPT* Dt 28:16[04]; b. in GN: כחקל סומקתה in the Red Field *San* 20b(60) // *MSam* 105:3 [expl. אפס דמים 1Sam 17:1]; חקלה חיורתה the White Field *Reḥov* 6

חקק vb. **to engrave** (H חקק HAL 333) Pe., pass.part. כתב חקיק an engraved writing *FPT* Dt 27:8[04]; *TN* Lev 19:28; גלוף חקיק *ib.* Ex 28:11 [H פתוחי חתם]; *ib.* 36

Itpe. **to be engraved:** והוה חזר ומתחקק it was engraved again *ib.* 20:2; 3; *FPT* Ex ib.[06]; *TN* Dt 5:6; *ib.* 7

חקר vb. **to cross-examine, investigate** (Ma 2# חקר MD 152, H חקר HAL 334) Pe. **1. to cross-examine:** הוה[וחקרת H]; *TN* Dt 13:15 וחחקרון חקר he would cross-examine (the witnesses) *San* 21c(1) // *ib.* 22a(47); **2. to investigate:** אילין דחקרין על חמרא those who investigate (the various types of) wine *VR* 252:2 [expl. לחקור ממסך Prov 23:30]

חֶרֶב, det. **חַרְבָּה** n.m./f. **sword** (↓√חרכ; CPA

חרב LSp 69, SA חרב Ham 465:221) חָרֶב *FPT* Gen 44:18[04]; חַרְבָּא *ib.* Ex 5:21;- sg. *TN* Gen 34:26; *ib.* Ex 17:11; Lev 26:6; Num 21:24; Dt 13:16; הדן חרבא *BR* 1275:3; וחרבה שליפה the sword is drawn *TN* Num 22:23; וחרבי תתכל my sword will bereave *ib.* Dt 32:42; עברת חרבא על קדליה וקטלת יתיה the sword passed over his neck and beheaded him *Ber* 13b(12); חרבה דמשה *MMDam* Num 12:8

חרב vb. **to destroy, lay waste** (↓ חורבה, חרב, חרבן, 2# חרבן, חרוב, 2# חרוב) Pe. #1 (e/a; Sy חרב e/a LS 254, Mal *eḥreb - yeḥrab* Berg, Gl 39) **to be destroyed, ravaged:** דהא חריב בית מוקדשא behold, the Temple is destroyed *Ber* 5a(15); *ib.* 23; *Pea* 20b(4); *EchRB* 67:13; את קאים ומתנבי על הדא זויתא דתיחרב you are prophesying on that place [= the Temple] that it will be destroyed *PRK* 231:14 // *EchR* 37:18

Pe. #2 (CPA 2# חרב (o) LSp 69, SA חרב Ham 551:336, Sy חרב a/o LS 254) **to destroy:** אלו חרבית חולקי כמא דחרב<ו>ן אלין חולקהון if I had destroyed my portion (of the Temple) like those who destroyed their portion *EchRB* 69:8; דמחוזא דנשיא חרבת you destroyed a settlement of women *VR* 619:2; סוק חרוב ביתא דמרך go up, destroy the House of your master *ŠR* 17c(20); ויחרבון ברייתא they will destroy the people *VR* 508:2; pass.part. וקורייכון יהון חריבן *TN* Lev 26:33 [H ועריכם יהיו חרבה]

Af. **to destroy, lay waste:** פוק אחריב ביתיה דמרך go out, destroy your master's House *KohR* 30c(2); *EchR* 69:6; *EchRG* 143:12; *PRK* 230:8; אנן מחרבין מדינתא we will destroy the city *Ter* 46b(45); *BR* 1183:2; *ŠR* 35d(39)

The form איחרוב *Ber* 5a(22); *EchR* 68:8 is most likely a corruption from איחריב under the influence of TBA (v. Eps, A Grammar of Babylonian Aramaic, Jerusalem 1960:33).

חרבן n.m. **destruction** (↓ √חרב; CPA חרבן LSp 69, SA חרבן Ham 471:39) sg. a. general: סמיך לחרבן בית מוקדשה in close proximity to the destruction of the Temple *Tan* 66d(47); *ib.* 68d(39); b. in date formulae: שנת תלת מא ושתין ורבע שנין לחרבן בית מקדשה the 364th year since the destruction of the Temple *Zoar* 1:7; *ib.* 2:7; 3:7; *JMP* 1r:3; *ib.* 39:2

On the date formulae, v. Friedman, JMP 1:104+.

2# חרבן n.m. **dry eruption** (↓ √חרב) sg. ובחרבנה *TN* Dt 28:27 [H ובגרב]

חרד vb. **to tremble** (CPA חרד LSp 69) Pe. וחרדו *TN* Gen 42:28 [H ויחרדו]

חרדון n.m. **a type of lizard** (SA ערדון Ham 471:389, Mal *ḥardōna* Berg, G140) sg. חר<ד>ונה *TN* Lev 11:29 [H צב]; הדין חרדונה *Ber* 3d(17)

Löw, Fauna 76+; Talshir, Fauna 85+.

חרדל n.m. **mustard** (CPA חרדל LSp 69) sg. הדין חר{ד}<ר>דלא חרדלא *Švi* 38c(61); *ib.* 62

Löw, Flora 1:516+.

חרו, det. **חרותה** n.f. **palm twig** (Sy חרותא PSm 1360 [Lex]) sg. שמואל כתב חרותא Samuel wrote a palm twig (as his sign) *Giṭ* 50d(9) [cf. Bib. 36a]; בחרותה (uncertain) *Ter* 47b(5); pl. משקין דיקלייא בכנישתא חדתא {ו}<ב>חרוותה one waters the palm trees in the new synagogue with palm twigs *Švi* 33d(43)

Löw, Flora 2:329+.

חרוב n.m. **carob** (CPA חרוב LSp 69) a. general: sg. וקצית חד חרוב I cut a carob *Soṭ* 17b(17) // *Pea* 20a(57); *ib.* 20b(25) [text: כורב]; *Dem* 22b(62); חרובה *Suk* 53d(20); צריך יהודאה לחרובא עביד תתובא when the Jew needs the carob (for sustenance) he does repentance *ŠR* 7d(6) // *VR* 281:1 // *PRK* 241:13; *EchR* 14:4 // *ib.* 127:12; כמין פול פרסיי הוא וקצצוי דמיין לחרובה it is like the Persian bean. Its pods resemble the carobs *Kil* 27a(24) [expl. חרוב Mib. 1:2]; pl. חרובין *Švi* 38d(24) // *PRK* 192:1 // *KohR* 26d(34) // *EstR* 7a(20); b. in GN: כפר חרובא *EchRB* 105:1 // כפר חריבה *Tan* 69a(32)

Löw, Flora 2:393+.

2# חרוב n.m. **destroyer** (↓ √חרב) pl. חרובי קרתא destroyers of the city *Ḥag* 76c(30) [≠ ↓נטור] // *PRK* 253:12 // *EchR* 2:4

חרוביה, det. **חרוביתה** n.f. **carob tree** (↓חרוב) sg. כורתא דחרוביתא חרוביתא *MQ* 81d(1); the trunk of the carob tree *Soṭ* 17b(16) // *Pea* 20a(57)[!]

Löw, Flora 2:396.

חרוז n.m. **stringer of pearls** (↓ √חרז) sg. אנא הוינא חרוזא I was a stringer of pearls *ŠR* 11c(18)

חרז vb. **to string pearls** (↓חרוז; Sy חרז LS 255)

Pe. למחדוז *ŠR* 11c(17); *ib.* 18 [≠ ↓√קדח]

חריף adj. **sharp** (↓√2#חרף; CPA חריף LSp 70) pl. פרזלוי חריפין his (pieces of) iron are sharp *Nid* 50b(21)

חרך, det. **חַרְכָּה** n.m. **window, opening** (SA ארך, ארכה Ham 465:211 and note) sg. חַרְכָּה דתיבותה the window of the ark *FPT* Gen 8:6[04]; *TN* ib. 26:8; pl. וחרכי שמייה *FPT* ib. 7:11[05; H ארבות השמים]; *TNGl* ib.; *ib.* 8:2; חרכייא *TN* ib. 49:22; *FT* ib.; *FTP* Num 6:27

חרך vb. **to singe** (Sy חרך LS 256) Pa. מהו מחרכין לין what does חרך mean? *Šab* 5a(26) [↓√2#פספס]; שמשי אומנין מחרכין לין the masters' helpers singe them (i.e. the wicks) *ib.* 25

חרם n.m. **ḥerem** (↓√חרם; CPA חרם LSp 69, SA חרם Ham 470:361) sg. חרמה *TN* Dt 13:18 [H החרם]; *TNGl* Lev 27:29; וחדמיה דהושע בר נון עלוי the *ḥerem* of PN is upon him *Proc* 555:13

חרם vb. **to excommunicate** (↓חרם; CPA חרם af. LSp 69, SA חרם Ham 470:365) Pa. אילולא דלא חרמיח בר נש מן יומ{ו}<י>י הוינא מחרם להההוא גוברא were it not that I have never excommunicated anyone, I would have excommunicated that man *MQ* 81d(16); pass.part. מחרם יהווי *ib.* 39; 43; {ל}יהוון מחרמין *ib.* 42
Itpa. **to be excommunicated:** דמחחרם *TNGl* Lev 27:29 [H יחרם]

חרמן, **עורמן** n.m. **venomous snake** (Sy חַרְמָנָא LS 257) sg. <א>{י}חרמן *TNGl* Gen 49:17 [H שפיפן]; עורמנא *TN* ib.; *FTV* ib.
Löw, Fauna 37; on the *ḥ* > ʿ shift, v. Kut, SGA 70+.

חַרְסָן n.m. **scab, a type of disease** (Sy חֶרְסָא LS 257) sg. חרסנה *TN* Dt 28:27 [H חרס]; [ח]רְסָנָה *FPT* ib.[04]

חרסף vb. **to take off scales** (denom. < ↓חרספי) Quad. מי מחרסף לה while taking the scales off it (i.e. the fish) *BR* 92:4
Sok, Kut Vol 167+.

חרספי, det. **חרספיתה**, pl. **חרספיין** n.f. **scale** (of fish; ↓√חרסף; SA חרספים pl. ST Lev 11:9) pl. חרספין *TNGl* Dt 14:9 [H קשקשת]; ח{ס}<ר>ספיתה דנונה scales of a fish *PRK* 63:7 // חרס{יפ}<פי>תא *KohR* 21b(37)
Löw, Lehnw 462, s.v. פלחא.

חרף, det. **חורפה** n.m. **sharp edge** (↓√חרף; CPA חריף LSp 70) pl. תרין חורפוי its two sharp edges *ib.* Lev 19:18

חרף vb. **to blaspheme, sharpen** (↓ חרף, חירוף, מחרף, חריף; CPA חרף LSp 70) Pa. **1. to blaspheme:** במחרפה דחרף שמה קרישה in the case of the blasphemer who reviled His holy name *TNGl* Lev 24:12; *FT* ib.; וחרף *TN* ib. 11; *FT* ib.; מחרף *TN* ib. 14; *ib.* Num 15:30; אין בעי הוא מחרף if he desires, it blasphemes *BR* 757:1; *PRK* 198:11 // *KohR* 29a(7); **2. to sharpen:** כד יפול תורא מחרפין סכיניה when the ox will fall, they will sharpen the knives *EchRB* 71:4

חרפד/ת, **ערפד** n.m. **bat** (SA עדפד Ham 553:372) sg. חרפדא *TNGl* Dt 14:18 [H עטלף]; חרפחה *TN* Dt 14:18; ערפדא *ib.* Lev 11:19 [H עטלף]; חודפדה(text : חו רב פדה) *Šab* 3b(36)
Talshir, Fauna 78+. On the text in PT, v. Lieb, YK 29.

חרץ, det. **חרצה** n.m. **loin** (↓חלצין; CPA חרץ LSp 70, SA ערצין pl. Ham 514:355+) sg. חרץ סנאוי the loin of his enemies *FTV* Dt 33:11; חרצה *TN* ib.; אסר חרציה he girded his loin *FPT* Gen 49:11[22]; *TN* ib.; נפקי חרציה his descendants *FPT* ib. 46:26[04]; ההוא גברא יחקן חרציה למחאתה let that man prepare his loin for the blow *EchR* 53:25; ואינון יהיבין בחרציה they (i.e. the coins) are in his loin *BR* 813:1; pl. אסר חרציהון their belt *TN* Ex 28:42 [H מחנים]; חרציכון אסירין your loins are girded *ib.* 12:11; *FT* ib.

חרצן n.m. **stone** (of fruit; H חרצן HAL 342) pl. חרצניה *TNGl* Num 6:4 [H חרצנים]
Löw, Flora 1:80.

חרצני, det. **חרצניתה** n.f. **stone** (of fruit; ↓חרצן) sg. בהדא פרטחא דרמונא דחרצני{י}חיה מתחמיה מלגאו like that pomegranate berry whose stone is visible from within *PRK* 6:4 // *ŠR* 22c(24)
Löw, Flora 1:80.

חרק vb. **to gnash one's teeth, grind** (CPA חרק LSp 70) Pe. **to gnash one's teeth:** וחריק בשינוי *Kil* 32c(23); *ib.* 28; הויתא איחר{ו}<י>ק בשנייך *ib.* 24 // *Ket* 35b(27)[!]; *ib.* 32; 28[!]
Pa. **1. to grind:** כהדן גרמה אנה מחרק לך I will grind

you like that bone *BR* 813:5; **2. to gnash one's teeth:** ושרי מחריק שיניה לקבליהון he began to gnash his teeth at them *KohR* 9c(25)

חרר vb. **to set free** (↓חרו; CPA חר pa. LSp 69, SA חרר ST Lev 19:20) Itpol. אתחוררת she went free *TNGl* Lev 19:20 [H נפדתה]

חוררה ↓ חררה

חָרָשׁ n.m. **sorcerer** (↓חרשה, חרשין; CPA חרש LSp 70, SA חרש Ham 563:166) sg. חָרָשׁ *FPT* Ex 22:17[01]; *TN* ib.; *Ber* 14b(50); *ib.* 51; *MQ* 83a(33); חד בותי חרש a Samaritan sorcerer *EchRB* 101:17; הדין חרשא *Ḥag* 77d(64); pl. חרשין *TN* Dt 18:10 [H קסם קסמים]; לית חרשין מצלחין בליליא magicians are not successful at night *BR* 912:1; *ib.* 1058:1; חרשייה *TN* Ex 8:15 [H החרטמים]; *ib.* Gen 41:24; *Ḥag* 77d(54) // *San* 23c(40); חרשיהון דמצראי *TN* Gen 49:22; *ib.* Ex 7:11

חרש 2# n.m. **metal worker** (SA חרש ST Dt 27:15(Var)) sg. וחרש לא יפקון they will not produce a metal worker *TN* Num 11:26

חרש 3# n.m. **deaf person** (↓√חרש; CPA חרש LSp 70, SA חרש ST Lev 19:14) sg. חרשה *TNGl* Lev 19:14 [H חרש]; *FTP* ib.; pl. חרשין *TN* Ex 4:11

חרש vb. **to be deaf** (↓חרש 3#; Sy חרש LS 259) Itpe./a. יתחרשן may they become deaf *Ḥag* 77c(18) [expl. תאלמנה Ps 31:19, w. ref. to אילם Ex 4:11] // אתחרשן *BR* 2:7

חרש 2# (/o) vb. **to plow** (< H חרש HAL 343; cf. Sy חרת LSp 260) Pe. חרוש כה טבאוח plow it well! *Giṭ* 47c(32) // *Švi* 35b(23) // *AZ* 44b(23)

חָרָשָׁה n.f. **sorceress** (↓חרש) sg. חָרָשָׁה *FPT* Ex 22:17[01; voc]; *TN* ib. pl. נשין חרשיין women sorceresses *Ḥag* 77d(55)

חָרְשִׁין n.m.pl. **sorcery** (↓חרש; CPA חרשין LSp 70, SA חדשין Ham 499:91) חדשין במצרים באחר sorcery in Egypt? In a place of magicians, sorcery? *BR* 1058:2; כלבין דחרשין dogs of sorcery *PRK* 187:12; בְּחָרְשֵׁיהוֹן *FPT* Ex 7:22[04; H בלטיהם]; *ib.* 8:3; 14

חרת n.f. **hoot black** (MH חרת Jast 508) sg. כהדא ח{ד}<ר>תא *EchR* 147:2 [expl. שחור Lam 4:8]

חשב (a/) vb. **to think, calculate, plan** (↓חושבן, חשיב, חשבה, מחשבה; CPA חשב LSp 70, SA חשב ST Gen 50:20) Pe. **to think, consider:** חשב אברם בלבה Abram thought in his heart *TN* Gen 15:1; *ib.* Lev 1:1; Dt 32:1; כלבי חשבית בפמי לא אמרית I thought it in my heart. I did not say it with my mouth *SanAs* 23c(46) // *Ḥag* 77d(60); חשב<ת>ון עליהן מתנינן תוחתי רשיכון did you consider putting them (i.e. the nets) under your heads? *Šab* 7a(4) // *Beṣ* 62d(55); חשב למישתי he considered drinking *AZ* 41a(54)

Pa. **to reckon, calculate:** ויחשב *TN* Lev 25:27 [H וחשב]; *ib.* 27:18; למחשבה חשבונוי to make his calculations *ib.* Gen 39:11; לא מחשב אילין תרין כרייא he doesn't calculate the two outer ones *Er* 18c(12); אילין דמחשבין those who calculate (the calendrical year) *Suk* 54b(48); *Švi* 37c(17); *Ter* 47b(24); *Pes* 31c(7); *Ned* 40a(39); *Qid* 59b(25); *AZ* 39c(1); *VR* 796:3; חשב מיתי לעשרה יומין he calculated to come in ten days *Suk* 55b(17) // *EchR* 83:6; במחשבתה דחשבון אתחשב להון the plan that they reckoned was reckoned upon them *PRK* 180:3

Itpe. **to be considered:** לא יתחשב *TN* Lev 7:18 [H לא יחשב]; *ib.* 25:31; Dt 23:3; אתחשבנן *ib.* Gen 31:15; קדמיא לא מתחשב the first one is not considered *Ber* 2b(9); *ib.* d(36) // *EchR* 121:17

Itpa. **to plan, devise:** יתחשב *FT* Ex 21:14 [H יזיד]; ויתנבלו אותו H] היך *TN* Gen 37:18 ואתחשבו עלוי מה ראתחשבת למעבד להון just as I planned to do to them *ib.* Num 33:56 [H דמיתי]; Dt 19:19

חשבה n.f. **thought, plan** (↓√חשב; CPA חשבא LSp 70, SA חשבן pl. ST Ex 35:33) sg. בחשבתא *TNGl* Ex 18:11

חושבן ↓ חשבון

חשד (a/) vb. **to suspect** (SA עשד ST Num 22:32(Var), MH חשד Moreshet, Lex 173) Pe. **to suspect:** a. in matters of removal of priestly gifts, etc.: בגין דחשדתך ותקינתין because I suspected you and removed the priestly gifts *Dem* 24a(27); מה את(V) חשד לי do you suspect me? *ib.* 13; 11; 25; 26b(1); *ib.* 3; pass.part. חד בר נש הוה חשיד על שמיטתא a certain person was suspect concerning the Sabbatical year *Švi* 39a(58); *ib.* 59; *Tan* 66b(64); b. in sexual matters: וחדה דחשדחני דאיסתכלית בה once because you suspected me because I had looked at her *SanAs* 23c(25) // *Ḥag* 77d(34)[!]; pass.part. מכיון דלא חשיד על הדא

לא חשיד על הדא since he isn't suspect for this (i.e. murder) he isn't suspect for that (i.e. adultery) *Ter* 45c(55) // *AZ* 41a(45); אלולי דהוא חשיד עימה הווה מישתעי לה ויהיב לה פריטין were he not suspect (of having sexual relations with his divorced wife), would he have spoken to her or have given her alms? *VR* 808:1; c. other: לא יחס{ס}דונך כוותאי let them not suspect you of being a Samaritan! *Yev* 3a(32)

Itpe. **to conspire:** ולא תתחשד בחובת אדמה דחברך do not conspire in the sin involving the blood of your friend *TN* Lev 19:18; דאיתחשד *TNGl* Dt 19:19 [H זמם; *TN* ib.: דאתחשב]

On the itpe. usage, cf. MH מחחשד *AZ* 40a(32), contra Jast 508, s.v. חשב hitpa.

חֲשׁוֹךְ n.m. **darkness** (↓√חשך; CPA חושיך LSp 71, SAחשך Ham 459:15) sg. *TN* Ex 10:22; *ib.* 14:20; חשוכא *ib.* Gen 1:2 [H חשך]; 4:5; 18; 3:9; Dt 4:11; 5:23; *FPT* ib. 20[04; voc]; קם בחשוכא he got up in the dark *VRK* 250:3

חשיכה ↓ חשוכה

חשי n.m. (unclear) sg. דחשיה קשי because his is difficult *EchR* 89:14; *ib.* 20

חשי vb. **to be silent** (QA חשי ATTM 586) Pe. חשי be silent! *AZ* 39b(13); מטת ע{ו}נתא דארי<וו>תא למחשי the time has come for the lions to be silent *KohR* 9d(14)

חשיב adj. **reckoned, important** (↓ √חשב pass.part.; Sy חַשִׁיב PSm 1394+) sg. דהוא חש{ו}<י>ב במלכותא because he is thought much of by the government *KohR* 28b(36); מה הוא חשיב of what import is it? *TN* Gen 23:15; *ib.* Num 16:11; איקרי לא חשיב כלום מן קדם איקריה דברי my honor has no value before the honor of my creator *Ber* 2d(24) // *PRK* 124:13; מן מיתייה אנה חשיבה I am like one of the dead *FPT* Gen 30:1[05]; pl. ואנן מה אנן חשיבין *TN* Ex 16:7; *ib.* 8; ולית איסוריא חשיבין עלך כלום suffering does not mean anything to you *PRK* 232:2 // *EchR* 37:20

חשיך adj. **emaciated, thin** sg. וחזוויהן חשיך their appearance is emaciated *TN* Gen 41:21 [H רע]; חשיך <ה>חזוויי *ib.* Lev 21:20; ולמה חשיך כן why is he so emaciated? *EchR* 68:21; חשיך חייא דבעי למיתא the living person who asks of the dead is wanting *MPs* 192:2; *ib.* 3

חשיכה, det. **חשיכתה** n.f. **darkness** (↓ √חשך; MH חשיכה Jast 510) sg. נפק ר"ש בן חלפתא בחשיכתא PN went out at night *KohR* 9c(6); לית בחילי דהיא חשכתא I cannot because it is dark *VRK* 250:4; קם בחש{ו}<י>כתא he got up in the dark *EstR* 9b(20)

חשיש adj. (unclear; cf. CPA חשיש patient Black, Hor 58) sg. בר בתה חשישתה *HGemar* 2

C. Meehan, ZDPV 96(1980):64.

חשך vb. **to be dark, to do something at eventide** (↓ חשוך, חשיכה; CPA חשך LSp 71, SA חשך ST Ex 10:15; on pa., cf. Sy חשך pa. LS 262) Pe. **to be dark:** וחשכת *TN* Ex 10:15 [H ותחשך]

Pa. **to do s.t. at eventide:** לא חשכת(K) אילו קרצת if you had gotten up early you would not have to work at eventide *VR* 577:1 [Var: אחשכת, af.]; קרצית וחשכית{ה} *ib.* 1

Af. **1. to darken, obscure:** חשוכה מחשך למצרייה the darkness obscured (visibility) for the Egyptians *TN* Ex 14:20; *FTP* ib.; למחשכה עיניהון דמצראי *Wahawa* 3; **2. to do s.t. at eventide:** ↓pa.

חשר vb. **to sift** (MH 2#חשר Jast 511) Pe. **to sift:** ההן דחשר גיר גבסין one who sifts lime, gypsum *Šab* 10b(42); וחשר בה קמחא he sifts flour in it *Ned* 38c(21)

Itpe. **to be sifted:** ביה (text: ואת חשר)ואתחשר קימחא *Meg* 71b(7)

חשש (a/o) vb. **to suffer pain, take into consideration** (CPA חש LSp 70, MH חשש Moreshet, Lex 174, SA עשוש pain Ham 492:220) Pe. **1. to suffer pain:** a. general: דמאן דחשש סופא מיתסייא one who suffers pain will eventually be healed *PRK* 283:12 // *EchR* 59:14; b. head: למן דחשש ראשיה *AmGen* 5c:7; *ŠT* 2; *ib.* 3; c. eye: קריבתיה דר' שמעון בר וא הוות חששה עיינה *BB* 17a(17); *Sot* 16d(43); d. mouth: פומיה הוא חשש *MQ* 82d(8); e. teeth: עבד תלת עשרה שנין חשיש שינוי he had toothaches for 13 years *Ket* 35a(30) // *Kil* 32b(23) // *KohR* 29a(27); f. hand: ימיני חששה לי my right hand pains me *PRK* 283:10; g. gall stones: בצמרמורייה (Ed)ועבד חשש *ŠR* 19a(25); h. bowels: חשש מיעוי *VR* 858:4; **2. to care about, take into consideration:** a. alone: מאן דעבד הכין לא חשש one who acts in this way does not have to be apprehensive *Er* 19a(33) // *Yom* 42d(57); *Dem* 26a(3) // *Qid* 62c(15); אתא עובדא קומי רבנן וחשון *Git* 43b(40); *ib.* 44b(11); *San* 25d(32); b. w.

משום: חשש הוא משום גזל he cares about stealing *Šab* 4d(13); c. w. ל־: על/ל־ תמן חשין לצומא רבא חרין there (i.e. in Babylonia) they take Yom Kippur into consideration for two days *Ḥal* 57c(14) // *RH* 57b(51); לנדרים לית את חשיש ולממון את חשש you are not apprehensive about vows, but you are apprehensive about money? *Ned* 41a(28); *MŠ* 54b(22); *Pes* 29a(14); *RH* 59c(63); *Yev* 6a(51); *Naz* 54a(1); *BM* 10c(54); **3. to be anxious, worried:** צריך בר נש חשיש על לווטייה דרבה a person should be anxious about his master's curses *San* 29a(54); *AZ* 41a(60) // *Ter* 45d(5); חש על נפשיה he was anxious about himself *MQ* 81d(43); *RH* 57b(52)

Af. **to afflict, cause pain:** =ונרון אילין לאילין וחשון (ואחשון) אילין על אילין they excommunicated each other and afflicted each other (with a spell) *MQ* 81d(60); דלה חיחשין לרבי אלעזר ברה דאסתיר that you(f.; i.e. the evil spirit) should not cause pain to PN *Am* 3:5

חת n. **sackcloth** (Sy ḥṯṯā sack LS 263) sg. חמא יתיה אכל בחחה(text: כהתם) he saw him eating in sackcloth *Ber* 12a(34); אכלין בחתה(text: כהתם) *ib.* 35

Lunz, PT *Ber*, fol. 74b, n. 2.

חתום n.m. **signatory, engraver** (↓ √חתם; Sy ḥṯūmā LS 264) **1. signatory:** pl. יהב רשו ולחת{י}<ו>מייא {ש}{ד}יחתימון give permission to the signatories to sign *Giṭ* 50c(27); *JMP* 13:15; *ib.* 5:18; 6:25; **2. engraver:** sg. אבן גלף רחתום an incised stone of an engraver *TNGl* Ex 28:11

חָתוֹרָה, det. **חתורתה** n.f. **breach** (SA חתרה Ham 509:213; cf. CPA חתר LSp 72) sg. חחורתה *FPT* Ex 22:1[01; H מחתרת]; חח<ו>תה *TN* ib.

חתירה, det. **חתירתה**, pl. **חתירן, חתרון** n.f. **breach** (↓ חחורה, עתירה) sg. בערבייא צווחין לחתירתא עתירתא in Arabia they call a breach *ʿatira VR* 697:6 // *PRK* 366:5 // *ib.* 408:5 // חחרא *DevR* 1:6 // חחרתה *San* 28c(60); pl. תלת מאה חתירן 300 breaches *MŠ* 55d(61) // חחרוותא *BR* 257:9

חתך vb. **to cut, sever** (H חתך HAL 349) Pa. איזילי חחיכ<י> go, cut! *Šab* 16c(56)

חתם (a/o) vb. **to seal, sign, engrave, conclude** (↓ חחום; CPA חתם LSp 71, SA חחם Ham 467:270+) Pe. **1. to sign:** יאוח עבדת דלא חחמת you did well by not signing *Švi* 36d(19); *Qid* 64d(10); כחוב ואנא חחם והוה כחיב וחבריה חחם write, and I will sign! And he wrote, and the other signed *Tan* 69a(26); הא לך חחום *Švi* 36d(18); *Ket* 25b(15); ולחחומייה דיחחמון מיחחום *Švi* 36d(18); for the signers to sign *JMP* 5:18; *Giṭ* 50c(27)[!]; **2. to seal:** pass.part., sg. חחים באוצריי sealed in my treasure-house *FTV* Dt 32:34; pl. חחימין *TN* Num 22:7; **3. to engrave:** pass.part. חחים *TNGl* Ex 39:14 [H פתוחי חחם]; **4. to give a closing taik:** ר׳ יוחנן ור׳ שמעון בן לקיש חחמין PN and PN_2 conclude *RH* 58b(5) [// פחח]; *ib.* 6

Pa. **1. to sign:** לא הוינא מחחים I would not have signed *Qid* 64d(13); *ib.* 9; 15; **2. to seal:** pass.part. גזר דינא דדריה דמבולא הלא מחתם הוא קדמוי behold, the sentence of the generation of the Flood is sealed before me *TN* Gen 6:3; גזר דיניה דההוא גבוא מחחם(V) *Ber* 5c(38); *ib.* 39

Itpa. **1. to be closed up:** אחחת׳ *TN* Lev 15:3 [H החתים]; **2. to be sealed:** היך אתחתם גזר דינא מן שמיא *SYAP* 19:21 [↓pa.]

On pe., mng. 4, cf. Mal *ḥcm* to complete Berg, Gl 43.

חתן, det. חַתְנָה n.m. **bridegroom, son-in-law** (↓ √חחן; CPA חתן LSp 71, SA חתן Ham 463:145+) **1. bridegroom:** sg. *FTV* Gen 35:9; *SYAP* 47:14; למהוי מכוכין לחַתְנָא to bless the bridegroom *FPT* Gen 35:9[03]; *JMP* 7:3; *ib.* 12:7; pl. חתנין *TN* Dt 24:6; *FT* ib.; *SYAP* 47:11; **2. son-in-law:** וקירה פרוטון וקירס סלוסטיס חתנה PN and PN_2, his son-in-law *Naveh* 32:4; *ib.* 5; בגין דהוה חתנה *San* 18c(7); ר׳ זכריה חחניה דר׳ לוי *Pea* 21b(21); *Pes* 27b(13); *Tan* 68d(7); *Qid* 60b(18); *BB* 17c(30); *BRV*^{60} 134:7; *VR* 818:2; pl. חחנין *TNGl* Gen 19:12; חחנוי *TN* ib.

חתן vb. **to ally by marriage, marry into** (denom. <↓ חחן; ↓ חתנה; Sy חתן pa., itpa. LS 264) Pa. **to ally by marriage:** הוון בעי מחתניה לנ{י}סיות{י}ה they wanted to ally him by marriage into the family of the Nasi *Soṭ* 24c(30) // מח{ו}תניה *AZ* 42c(40)

Itpa. **to marry into:** ואיתחתנון בנשיאוחא they married into the family of the Nasi *Šab* 13c(54) // *Hor* 48c(42)

חתנה, det. **חתנתה** n.f. **mother-in-law** (↓ חחן; BH חותנת HAL 351) sg. חחנחיה *TN* Dt 27:23 [H חתנתו]

חתר n.m. **shovel** (↓ 2# אתר) sg. בגלילא קורין[!] לחחרא עתרא in Galilee, the shovel is called עתר *DevR* 1:6

ט

טָב adj. **good, precious, worth** (↓ √טוב, בר טבין, טב קרחא; CPA טב LSp 73, SA טב Ham 475:2+) טָבָא *FPT* Gen 34:21[03];- **1. good:** a. as adj.: sg.m. *TN* Gen 18:7 [H טוב]; *ib.* Ex 2:2; Num 11:18; טב לשינה it is good for the tooth *Šab* 8c(36); חמרא אגר דפלי׳ טב so-and-so's wine is good *VRK* 252:3; טב a good reward *TN* Gen 4:8; *Pea* 21a(28); קרקע טב good land *Ket* 36b(18); f. כד לית היא טבה when it isn't good *AZ* 40d(8); *BM* 9d(27); חדה מילה טבה a good statement *BR* 932:5; pl.m. פירין טבין good fruits *TN* Ex 3:8; בוסמנין טבין good spices *ib.* Num 7:20; רוחוהי דביחה טבין the house spirits are good *BR* 196:2; מנוי טבייא his good garments *San* 20a(10); f. בשורן טבן good tidings *TN* Gen 49:21; שניא טבחא the good years *ib.* 41:35; b. as noun: sg. טב בביש a good one for a bad one *ib.* Lev 27:10; Dt 1:39; *Šab* 14c(63); בין טב בין ביש whether a good thing or a bad thing *KohR* 17c(16); pl. בל אתר איח ביה טבין ובישין every place has good and bad (people) *BR* 521:8; c. in phrase טב מן better than: sg. כד דהוא טב ליח דטב מיניה when it is good, nothing is better than it *VR* 757:5; ומה את טב מן רבך are you better than your teacher? *Kil* 32b(7); *BR* 883:3; חדא איחא טבא מינה a woman better than her *VR* 804:5; pl. חמשין <ד>עבדין טבין מן מאחים דלא עבדין fifty which produce are better than 200 that do not produce *Pea* 21b(7); e. in adverbial phrase לטב: דכיר לטב may he be remembered for good *Naveh* 17:1; *ib.* 32:1 [add. refs. in Naveh 150, s.v. דכר]; e. in impers. usage: טב ל־ to prefer: טב לי נבהוח בעלמה הדן I prefer to be embarrassed in this world *FPT* Gen 38:26[05]; טב לי אנא ולא אח I prefer that it be I and not you *Qid* 61b(39); טב לי מנסייא בהדין אריא I prefer to try it on that lion *VR* 510:1; *BR* 296:7; *PRK* 197:8; לא טב לכון יהכין לה חרחין מאוון דבנינש don't you prefer to give them 200 people? *BR* 1183:2; **2. precious:** sg. אבן טבא a precious stone *TN* Ex 28:17; *ib.* 31:5; pl. אבניא טבחה *ib.* Gen 2:12; **3. worth:** sg. טב הוא כלום is it worth anything? *Kil* 27c(61); *Pes* 27c(62); *Qid* 58c(37); *Mas* 51a(15)[!]; מהו טב what is it worth? *Pea* 17d(35); *ŠR* 14c(22); אין נסיב גופא מה רישא טב if the head is removed, what is the body worth? *BREd* 1294:4; ומשכוני טב תרין דינרין my security is worth two dinars *Švu* 37b(43); *MŠ* 54d(46); *Ket* 29b(27); *ib.* 32a(59)

— **טב קרתה** n.m. **town representative** (MH טובי העיר Jast 521; Sy טָבָא דְמַדִינְתָּא PSm 1438) sg. *BR* 1183:2 // *KohR* 26a(7); *Tan* 68d(18); pl. טבי קרתא *EchR* 157:8; *EchRB* ib.

טב, det. **טיבה** n.m. **nature, character** (√טבב; CPA טב LSp 72, MH טיב־ Jast 529) sg. טיבה דאורעא the character of the land *TN* Num 13:32 [H דבח]; *ib.* 14:36; 37; טבהון *ib.* Gen 37:2; טבי *TNGl* Gen 34:30; ומה הוה טיביה what sort of person was he? *Šab* 4d(18) // *Ter* 48b(25)[!]

טבות, טבאות adv. **well, properly** (↓טבאית); a. alone: אי הימנך הא טבאות if he believes you, it is well *Ḥag* 77d(57); *Yom* 45c(20); *PRK* 167:6; *KohR* 28a(12); b. w. var. verbs: אנן עבדין טבות סגיא מינכון we act much better than you *Ket* 33b(50); מאן דעבר טבאות *Ber* 4c(62); *Ḥal* 57b(16); *Šab* 7b(59); לא דנית טבות you didn't judge properly *VR* 622:1 // *BR* 302:4; *BB* 13c(32); *PRK* 64:3; חרוש בה טבאות plow it well *Švi* 35b(24); דקרא טבאות ייחי לגביה דחני טאבות ייחי לגביה let him go to the one who learns the Bible well! Let him go to the one who learns the Mishna well! *KohR* 5c(11)

טבית, טבאית adv. **well, properly** (↓טבאות; CPA טבאית LSp 73) הא טבאיח then it is well *BR* 894:2; *ib.* 1126:5; הא טביח *RuR* 132:115; לא הוריחה טבאית you didn't give a legal decision properly *BR* 51:3 // *ib.* 52:1; לא דניח טביח didn't I judge well? *PRK* 149:10; לעי טבייח work well! *VR* 744:3 [Var: טבאית]; טבית *TN* Gen 40:16 [H טוב]; *FTV* Dt 27:8

טבה, det. **טבתה**, pl. **טבן** n.f. **goodness, good thing** (↓טב; CPA טבא LSp 73, SA טבן pl. Ham

475:4) sg. רבה וטבא a great and good thing *BM* 8c(58); כל טבתא עבדת לן טבריא Tiberias did all this goodness for us *BR* 942:3; מיניה טבתא ומיניה בישתא from it (i.e. the tongue) there is goodness and evil *VR* 757:5; טב לבישתא וביש לטבתא something good for evil and something bad for goodness *Šab* 14c(64); לטבתה *TN* Dt 28:11 [H לטובה]; אפילו כך לטבתיך even so, it is for your benefit *BR* 794:7; pl. טבן *TN* Gen 26:29; *ib.* 44:4; 50:20; Dt 30:9; טבן ונחמן good things and consolations *ib.* Num 24:5; *San* 28b(37); טבתה וניחמתה *TN* Num 23:23

טָבוּ, det. **טבותה** n.f. **goodness** (↓ √טוב, טיבו; CPA טבו LSp 73, SA טבו GSA 373) sg. *FPT* Ex 20:6[06; voc]; *TN* Gen 24:49; *ib.* 47:29; Dt 5:10

טבוס n. **type of ornament** (↓ סכוס) sg. טבוסה *ŠabAr* 7d(30) [expl. כבול Mib. 6:1]

טבוע n.m. **one who stamps** sg. <טב>ועה דטבעך [↓ √טבע]

טבז, טפז, טפס n.m. **cony** (*Procavia syriaca*; SA טפס Ham 605:273) sg. טבזא *TN* Lev 11:5 [H שפן]; טפסה *TNGl* Dt 14:7; טפזא *ib.* Lev 11:5; הדין טפזא *BRL* 107:8 [w. ref. to שפנים Ps 104:18]
Talshir, Fauna 102+.

טבח n.m. **butcher, slaughterer** (↓ √טבח; SA טבח Ham 476:63) sg. מיזבון קופד מן טבתא to buy meat from the butcher *Šeq* 50c(44); *Ber* 5c(46); *ib.* 50; זכיי טבתא PN, the butcher *Meg* 74d(53); *EchR* 48:4; לפס תורה טבתה the slaughterer is according to the (size of) the ox *BR* 721:3 // *PRK* 108:1 // *ŠR* 18d(21); pl. נפל תורא סגין טבחוי (when) the ox falls, its slaughterers are many *EchRB* 71:4; *EchR* ib.

טבח vb. **to slaughter** (↓ טבח) Pe. טבחין *BR* 618:4 [expl. PN טבח Gen 22:24]

טבי, det. **טבייה** n.m. **deer, gazelle** (CPA טבי Dt 12:22, SA טבי Ham 577:215) sg. כבשרה דטבייה like the flesh of the deer *TN* Dt 12:15 [H כצבי]; *ib.* 22; *FTP* ib.; pl. טבין *TN* ib. 14:5; טבין *San* 25d(45); *Švi* 38d(42); *ib.* 43; עבד חבלין ותפש טביי he made ropes and caught deer *Meg* 74d(51)

טבייה, det. **טביתה** n.f. **deer** (↓ טבי; Sy טְבִיתָא LS 266) sg. (V)פונדקא דטביתא the Inn of the Deer (GN) *Dem* 22c(39)

טבל (/o) vb. **to dip** (SA טבל Ham 476:54+) Pe. יטבול *FPT* Num 19:18[23; H וטבל]; ותטבלון *ib.* Ex 12:22

טבלה n.f. **plate (of stone, etc.), flat paved area** (< τάβλα, Lat. *tabula* Lehnw 254; Sy טַבְלִיתָא LS 266) sg. הדה טבלה *Naveh* 30:3 [ref. to a mosaic]; *ib.* 31:3; טבלה דבאיסודי משכנה the place in the foundations of the tabernacle *TNGl* Num 5:17; על גבי טבלה *San* 25d(39); טבלה ברייתא the outside stone plate *Beṣ* 60c(52)

טבע n.m. **a weight** (↓ √טבע; TBA, MH טבע Jast 519; cf. Sy טַבְעָא stamp LS 267) sg. *TN* Gen 24:22

טבע vb. **to stamp** (↓ טבע, טבוע, טבעון; Sy טבע LS 267) Pe. <טב>ועה דטבעך the "stamper" (i.e. God) who stamped you (in the womb) *SYAP* 62:18

טבע #2 vb. **to sink, drown** (CPA טבע LSp 72) Pe. **to sink:** כהריפת עין טבעת וטבע כל מה דהוה בגווה (the ship) sank in the blink of an eye, and all that was in it went down *KohR* 28c(6)
Pa. **to drown s.o.:** וטבע יתהון *FPT* Ex 15:4[17; H וטבעו]; *TN* ib.
Corrupt. < ↓ √טמע].

טבעון n.m. **likeness, image(?)** (↓ √טבע) sg. טבעוניה דאב the likeness of (the month of) Ab *SYAP* 38:18

טבריי adj. **Tiberian** (< GN טיבריה; Sy טְבֶרְיְנָא pl. PSm 1431) sg. נה טברייה[...] *Naveh* 4:1; pl. טיבראי אמרין the Tiberians say *Šab* 8a(36) // *San* 28a(45); *Beṣ* 61b(10); אלין כסייא טיברייאה those Tiberian cups *Nid* 50b(9); טיברייאי *MQ* 81d(56)
SY 49+.

טבת n.m. **Ṭevet, the fourth month** (< Akk *ṭebētu* Kaufman, Influences 115) *RH* 56d(47); *FTP* Ex 12:2; *JMP* 13:2; *SYAP* 36:57

טגן vb. **to fry** (denom. < ↓ טיגן; Sy טגן LS 268, MH טגן Jast 530) Pa., pass.part. ומט{ו}גג<ן> *Ned* 40a(57) [of lentils]
Lehnw 261.

טדרו n. **commerce** sg. דהוה לעי במטרדא וטרורותא

he was engaged in trade and commerce *FTP* Gen 36:39

טהר, det. **טיהרה** n.m. **noon** (CPA טהר LSp 72, SA טהרין ST Gen 43:16) sg. בטיהרה *FPT* Dt 28:29[04; H בצהרים]; *TN* ib.[!]; *MŠ* 54d(41); *AZ* 42c(7); *EchR* 63:5; *VRVar* 554:2; בטיהרה *FPT* Dt 28:29[04]

טהר 2# vb. **to polish** Pa.(?) רבה שקר טהר (PN) painted his (merchandise) and polished it *BM* 9d(61)
Lieb, YN 153.

טוב n.m. **best thing, goodness** (↓√טוב; CPA טוב LSp 73, SA טוב LOT 3/2 155:28) **1. choice product, best thing:** sg. a. alone: כל טוב *TN* Dt 6:11; באפרשותכון ית טובה מניה when you separate the choice part from it *ib.* Num 18:30 [H חלבו]; *ib.* 32; Lev 2:2; 16; 6:8; b. w. fol. noun: טוב טלה ומטרא the best dew and rain *ib.* Gen 49:25; טוב דעבור וחמר the best wheat and wine *ib.* Num 18:12; Dt 6:11; 32:14; 33:13; טובא דארעא the best produce of the land *ib.* Gen 27:28; 43:11; 45:18; **2. goodness:** sg. מכלח טובי my manner of goodness *ib.* Ex 33:19; טוביה *BR* 181:8

טוב vb. **to be good** (↓טב, טבה, טבו, טוב, טוביי, √יטב, טיבו; CPA טוב LSp 72, SA טוב Ham 475:5) Af. **to do good:** חטיב *TN* Gen 4:7 [H id.]

טובי־ happy is ... (↓טוב; CPA טובי ל־ LSp 73, SA טובי־ LOT 3/2 61:32) a. w/o suf.: טובי אומתך מה איתּ בה happy is your nation for what is in it *BR* 805:1 // *PRK* 167:10; b. w. suf.: טוביי מה הוה חלקי בהדין עלמא טוביי דאידבקית להוא גופא צדיקא happy am I for my portion in this world! Happy am I for I have been attached to that holy body! *PRK* 198:8 // *KohR* 29a(3)[!]; *SYAP* 14:26; טובוי לקורייה דמלכה שושביניה happy is the villager whose king is his wedding attendant! *BR* 163:11; טובוי ד{י}<ו> בבייתיה טובוי דו בלווייתיה happy is he who has (gold) in his house! Happy is he who has (gold) in his caravan! *Yom* 41d(4) // *BR* 143:1 // *ŠR* 21a(17); טובוי רכל אנש *FPT* Gen 38:26[04]; *TN* ib. 25; *FT* ib. 49:20; *SYAP* 43:5; *MSam* 70:4; טוביכון דבית אשר *TN* Gen 49:20; *ib.* Num 23:23; Dt 33:29

טווי n.m. **roasted meat(?)** (↓√2# טוי; Sy טנוּא LS 269) sg. הרין טוויה *Ter* 47b(4)

טווס n.m. **peacock** (< ταώς Lehnw 257; SA טעוס Ham 613:167) sg. טווסא *AZ* 42d(4) [expl. PN אדרמלך 2K 17:31]; טפסה *ib.G*; pl. טווסין *KohR* 19d(25)
Talshir, Fauna 254.

טוטלי, pl. **טוטלוון** n.f. **small grapes left on the vine** (cf. Sy טוטיתא cluster of grapes LS 270) pl. חבערון טוטלווחהון *FTV* Lev 19:10 [H תעולל]; *TNGl* ib.; *ib.* Dt 24:21
Löw, Flora 1:74.

טוי vb. **to spin yarn** (H טוי HAL 357) Pe., pass.part. טווי *Šab* 12c(63)

טול vb. **to cast, throw** (H טול hif. HAL 357; ↓√טלטל) Af. ואטיל יח ידי I will cast my hand *FTV* Ex 33:22 [H ושכתי כפי]; *TNGl* ib.

טולמיסן he dared (< ἐτόλμησεν GLLT 96) על דטולמיסן למיעקרא למסנא רמטרונה because he dared to remove the lady's shoe *BR* 553:7 // *ib.* 389:2 דטולמיס{ן}ך // *Ket* 31d(28) דטלמסן

בטומרה↓ טומרה

טונפה n.f. **defilement** (↓√טנף) sg. את הוא סאבת יתי בכל סואבה וטונפה you made me unclean with every kind of impurity and defilement *SYAP* 57:35

טוס (u) vb. **to fly, circle in the air** (↓טייס; SA טוס Ham 486:28, Sy טוס LS 271) Pe. יטוס *FPT* Dt 4:17[26; H תעוף]; וכל דטייס *TN* Gen 7:14 [H כל כנף]; *ib.* Dt 4:17; 28:49; פרח וטייס באויר שמייא flying and circling in the sky *ib.* Ex 20:2; Dt 5:6; טייס וחזר וטייס he flies once and again *KohR* 23d(11) [expl. מועף ביעף Dan 9:21]; כל תלתא יומין נפשא טייסא על גופא for three days (after death), the soul circles over the body *MQ* 82b(41) // *Yev* 15c(55) // *VRQ* 397:6

טוף vb. **to float up, overflow, be inundated** (CPA טוף LSp 73, SA טוף Ham 574:128) Pe. **1. to float up:** ובל הן דהוה מיתה הוה טייף וסלק ליה מן לעיל wherever there was a corpse it floated and came up *Švi* 38d(31) // *PRK* 193:1 // *KohR* 27a(3); **2. to rise up, overflow (of water):** וטפת בירא דמרים Miriam's well overflowed *VR* 510:5 // *KohR* 15c(31); טפח בארה וסליקת באפוי והוות טייפה עשרין שנין (the water in the) well rose up towards him

and flowed for twenty years *TN* Gen 28:10; *ib.* 31:22; **3. to be inundated:** דלא טף <ב> מוי דמבולא it (i.e. Mt. Gerizim) wasn't inundated by the waters of the Flood *BR* 296:8 // *ŠR* 25a(6); הוה עלמא טייף the world would have been inundated *Tan* 67a(43); **4.** in phrase טפת רוח **to be confused, lose one's mind:** וטפת רוחי עלי I became confused *BRL* 971:5 // *Yev* 13a(24)[!]; (text: טיפח) טפת רוחיה עליה he lost his mind *ib.* 15d(26)

Af. **1. to cause to rise up (of water):** דאטיף *TNGl* Dt 11:4 [H הציף]; **2. to inundate:** סליק חהומא ובעא מטפא עלמא the abyss rose up and was about to inundate the world *San* 29a(50)

On pe., mng. 4, v. Lieb, TK 6:174 and nn. 40, 41.

טור, det. **טַוּרָה**, pl. **טַוּרִין** n.m. **mountain, field** (CPA טור mountain, field LSp 73, SA טבר, טור Ham 451:76+) sg. טור *TN* Dt 1:2; טַוּרָה *FPT* ib. 27:4[04]; טוורא *FTP* Ex 12:2; טבורא *FPT* Dt 3:9[03]; pl. טוורין *TN* ib. 11:11; טוורי *ib.* Gen 10:30; טַוּרַיָּיא *FPT* ib. 7:19[02]; טווריה *TN* Dt 32:22;- **1. mountain:** sg. טור בית מקדשה the Temple mount *TN* Ex 11:24; טור חלגה the snow mountain *ib.* Dt 3:9; טורא *ib.* Ex 3:12; Num 28:6; הדן טורה בריכה that blessed mountain (= Mt. Gerizim) *BR* 974:3; *ib.* 296:7; *AZ* 44d(36); pl. ארע דטוורין *TN* Dt 11:11 [H ארץ הרים]; בזכות אבהתה צדיקיה רמתילין בטווריה through the merit of the righteous fathers who are compared to mountains *ib.* Num 23:9; Dt 33:15; *BR* 297:1; **2. field:** sg. דטור חיוי(V) field snake *Ter* 46a(30) [≠ חיוי דביח] // *PRK* 175:7; עבברא דטודא field mouse *Šab* 3b(38); פ{ו}עליא הוו בטורא the workers were in the field *ib.* d(7) [// בחקלא *AZ* 41d(16)]; בטורא הוא יהיב he is in the field *Tan* 64b(55); *ib.* 63; c(5); 6; 66d(47); pl. בר נש דטור הוא והוא חיי מן טברייה(V) איפסיק <מן> ט{י}ב{ו}רייה לא חיי it is a man of the field, and he lives from the fields. If he is cut off from the fields, he will not live *Kil* 31c(47)

On the form of the word, H.L. Ginzberg, Tarbiz 5(1934):381 and n. 3; Ben Hayyim, LOT 3/2 190:35, note; on mng. 2, v. Nöld, ZDMG 22(1868):518; Lieb, Tarbiz 8(1937):367; Sok, GF 124, n. 10 l. 10.

טור #2 n.m. **row** (H טור HAL 357) sg. טורא חרתה the one row *TN* Ex 28:17 [H טור]

טורחה, det. **טורחתה** n.f. **trouble** (↓ √טרח; SA טרח Ham 477:81) sg. טורחתהון *TN* Num 11:14 [H משׂאכם]; טרחתכון *ib.* Dt 1:12

טוש (u) vb. **to smear, plaster** (CPA טוש LSp 74, SA הטאש ST Lev 14:48(Var; MT הטוח)) Pe. **1. to smear:** וטאיש גרמיה he smears himself *BR* 1234:6; וטיישין מ{י}ו<ח>ייה they smear the heads (of the babies) *ib.* 327:9; יהא טאיש להון באפיה let him smear them (i.e. the figs) on his face *VRAr* 579:4; וטוש אפך ידך ורגלך smear (the oil) on your face, hand, and foot *ŠT* 5; *ib.* 18; 20; **2. to plaster:** ויטושון *TNGl* Lev 14:42 [H וטח]; תטושון *TN* Dt 28:40

Itpe. **to be plastered:** מן בתר דאתטש *TN* Lev 14:48 [H אחרי הטוח]

Moreshet, Lex 177.

טחון n.m. **miller** (↓ √טחן) pl. אילין טחונייא *Qid* 61b(27); *ib.* 39 // *Pea* 15c(39); *ib.* 50; לטחוניא(text: לטחונייא) *MŠ* 54d(38) [Var ↓ סיטון]; *Pes* 29d(64); *ib.* 30a(2)

טחוסים n.m. **fortress(?)** (< τείχισις Lieb, DevR 19, n. 10; ↓ 2# טכס) sg. לית מדינה דלית לה לית תוסי<ט>{ני} there is no city which does not have a fortress *DevR* 19:10

In DevR² 19, n. ב, Lieb suggests poss. < τεῖχος pl. wall, city wall.

טחור, pl. **טחורין** n.m. **hemorrhoid** (Sy טחוֹרָא LS 273) pl. טחוריה *TN* Dt 28:27 [H id.]; *FTV* ib.

טחן (a/o) vb. **to mill, grind** (↓ טחון; CPA טחן LSp 74, SA טחן Ham 477:92+) Pe. די טחנה בתרא מן רתיא who grinds behind the mill *TN* Ex 11:5; תד בר נש הוה איטחין טחנין *ib.* Num 11:8 [H טחנו]; בריחייא עול טחון תחתי a man was grinding at the mill come in and grind in my place *Pea* 15c(50) // *Qid* 61b(38); הא כל עמא טחנין חטין behold everyone is milling wheat *EchR* 76:19 // *ŠR* 20a(37); *Pes* 30a(2); *MQ* 80d(61); על ידי רלית מסיסה טחין because the stomach does not grind *KohR* 30a(12) [expl. Eccl 12:3 ובטלו הטחנות]; pass.part. קמחא טחינה טחנת you have ground ground flour *ŠR* 20a(40) // *EchRB* 76:20; וטחינן *Ned* 40a(57) [of roasted lentils]

טטרגון n. **quadrangle** (< τετράγωνον Lehnw 260; Sy טטרגונון LS 273) sg. טטרגונה *Šeq* 49d(50) [ref. to the form of the Decalog]

טטרטון n.m. **tetarton, a liquid measure** (< τέταρτον Lehnw 262) sg. טטרטון דמיי a *tetarton* of water *PesG* 30a(3)

טיבו, det. **טיבותה** n.f. **goodness, good deed, will,**

benefit (↓ √טוב, טבו; CPA טיבו LSp 73) **1. goodness:** sg. חסד וטיבו *FPT* Ex 20:6[15; H חסד]; *TN* ib.; *ib.* Gen 40:14; Ex 34:7; לטבותהון *ib.* Dt 23:7 [H טבתם]; למיגזי לטבא טיבוחא to repay the good person his goodness *PRK* 42:6 [// בישתיה]; **2. good deed, favor:** sg. a. alone: וטיבו חשב ליה he considered it a good act *Švi* 34d(20); b. w. var. vbs.: 1) עבד: ודין עבד חדא טיבו this one did one good deed *Ḥag* 77d(41) [// זכו *San* 23c(32)]; *ib.* 42; 43; כל הדא טיבותא רבתא עבד did he do this great good deed? *Tan* 69c(26); *Šab* 8d(9); *Tan* 64b(43); *ib.* 50; *Giṭ* 47a(22); 2) שלם: טיבו רבה אנה שלים ליה I owe him a great favor *PRK* 176:2; *Pea* 15d(23) // *Qid* 61c(4); *Ter* 46a(33); *Giṭ* 46d(30); *AZ* 45a(10); 3) חזק af.: אנא מחזק טיבו לראשי I am grateful to my head *Ber* 5a(43); **3. will:** sg. מטיבוחיה of his own will *JMP* 10a:13; *ib.* 27:5; בעל כרחיהון דלא ומן טבותיה *ib.* 13:5; 15:5; בטבותהון against their will *EchRB* 157:17; *ib.* 156:5; לא מן טיבות{כ}<ה>ון אתון לגביכון they did not come to you willingly *Tan* 69b(18); **4. benefit:** sg. לטיבותבון אנא בעי I seek your benefit *EchRB* 68:8

On מן טיבות־, v. Friedman, JMP 1:136+; Lieb, ib. 2:516.

טיבול n.m. **state of *ṭevel*** (< MH טבל Jast 517) sg. אתאכלן תאנייה בטבולין the dates were eaten in their state of *ṭevel* *BR* 649:5

[**טיבור** n.m. **umbilical cord** (MH, TBA טיבור Jast 529) sg. צא והדלק לי את הנר דנקטע טיבורך go out and light the lamp so that I can cut your umbilical cord *BR* 335:5

In spite of the ד־, the passage is prob. entirely in H. In the continuation of the story (l. 7), ↓שור is used. For טיבורייה *Kil* 31c(48), v. ↓טור.]

טיגן, det. **טיגנה** n.m. **frying pan** (< τήγανον Lehnw 261; ↓ √טגן; SA טיגן ST Lev 2:5) sg. דהוות מן ימא לטיגנא it was from the sea into the frying pan *Qid* 62b(12) // לטיגנ{י}<א> *Giṭ* 48a(21)

On the phrase, cf. Krauss, Lehnw ib.

טייל vb. **to walk about, defecate** (SA טעיל LOT 3/2 219:67, MH טייל Moreshet, Lex 177) Pa. **1. to walk about:** מטייל גו גנתה walking about in the garden *TNGl* Gen 3:10; *Ḥag* 77d(47) // *SanAs* 23c(35); הוון מטיילין באיסטרטין they were walking in the *Šab* 8a(48) // *Yev* 12d(14) // *Ket* 35b(43); *Ber* 9a(38); *Kil* 32c(40); דהוה מטייל בשוניתא רימא דחיפה he was walking on the breakwater of the Sea of Haifa *PRK* 298:12; *KohR* 15c(7); *ib.* 28b(30); ר' יוחנן הוה מטייל וסליק מטבריה לציפורין PN was walking up from Tiberias to Sepphoris *ŠR* 40a(31) // *PRK* 402:7 // *VR* 688:6; סליק {ל}<מ>טיילא על איגר פלטין דיריה he went up to walk on the roof of his palace *KohR* 23b(14); *Ber* 6a(38); *Naz* 56a(18); *Pea* 21b(48) // *Šeq* 49b(29); *EchR* 50:12; **2.** euph. **to defecate:** ר' אליעזד הוה יתיב מטייל בביח הכסא PN was sitting "walking about" in the public toilet *BRL* 81:5 // *VR* 505:8

טיס n.m. **bird of prey** (↓ √טוס; SA טאס Ham 547:217) sg. כד נחת טייסא היידין הוא טייסא דן when the bird of prey descended what is this bird of prey? It is an unclean bird *TN* Gen 15:11 [H עיט]; *FTP* ib.; *TNGl* ib.

טייר vb. **to augur** (TJ טייר 1K 20:33(Tos); cf. Sy טַיֵר to make fly LS 274, MH טיר Moreshet, Lex 179) Pa. **to augur:** טייריח *FPT* Gen 30:27[05; נחשתי]; מטיירה הוה מטייר ביה *TNGl* ib. 44:5; *FTP* ib.; *TNGl* ib. 15; *FTV* ib.

Itpa. **id.:** איטייריח *FTP* Gen 30:27; אטייריח *FTV* ib.

Levy, TW 1:301. Some of the forms given s.v. pa. may belong to itpa.

טיכי n. **fortune, luck** (< τύχη Lehnw 263) sg. טיבי דרומי the fortune of Rome *AZG* 42d(26)

Eps, Tarbiz 3(1932):19, n. to l. 11.

טיל n. (uncertain) כל טילוי סילוי טפשן *KohR* 29d(18)

טימטימי n. **value-replacement** (< θέμα-τιμή; ↓ טימי) sg. והן נו טימטימי(text : והן נוטי נוטומי this is its value-replacement *MŠ* 53c(29)

Lieb, Tarbiz 3(1932):337, where the proposed emendation is discussed.

טימי, det. **טימיתה** n.f. **price, value** (< τιμή GLLT 99; Sy טִימָא LS 274, Mal *ṭîma* Berg, Gl 99) sg. בכמה הות טימי רידיה how much was its price? *VR* 691:2 // *PRK* 144:4; *KohR* 12a(20); מילה רלית לה טימי an invaluable object *Pea* 15d(49); טימי מה דאכלו ושחון the value of what they ate and drank *TNGl* Gen 21:33; טימי פסיפסה the price of the mosaic *Naveh* 58:2; טימי מגיסי the price of my meal *EchRB* 142:11; הילך טימיחיה here is its price *Pea* 21b(31) // *Šeq* 49b(11); ויבית לה טימיחיה I gave her its cost *Tan* 64b(45);

ib. 53; *EchR* 46:26; ואפריש טימיתיה he put aside its cost *Pea* 20b(23); *San* 28b(13); *EchRB* 44:15; ושתי בטימיתיה חמרה he drank its value in wine *VRK* 245:1

טימיון n.m. **treasury** (< ταμεῖον Lehnw 268; Sy טימיון LS 280) sg. דייעול הוא ומדליה לטימיון he and his property will go into the royal treasury *Ned* 41c(34)

טימיקון n.m. **treasury, royal property** (< ταμειακόν Lehnw 268) sg. הן דמלכא שרי טימיקון(Ar) where the king is, (there) is the treasury *PRK* 12:14 // *ŠR* 33c(30)

טין n.m. **clay, mud** (CPA טין LSp 74, SA טין ST Ex 1:14(Var)) sg. בטינא *TN* Gen 40:18; *FTP* ib.; *TN* Ex 1:14 [H חמר]; וגבלון בטינא they mixed it (the water) with mud *ŠR* 9c(25); *ib.* 21; *ŠT* 16

טינר n.m. **flint, rock** (SA טינר ST Ex 4:25(Var)) **1. flint:** sg. גלבין דטינר flint razors *BR* 281:2 [expl. חרבות צורים Jos 5:2]; מה הדין טינרא(text : ביזרא) דחיל מן הדין פרזלא just like the flint is afraid of iron *Naz* 58a(31) [w. ref. to Is 7:25]; טינרא *FT* Ex 4:25; *TN* ib.; כיף שמיר טינרה rock of flint stone *TN* Dt 32:13; *FT* ib.; **2. rock:** sg. בנקרה דטינרא *TN* Ex 33:22 [H הצור]; *ib.* 17:6; 33:21

On pas. in *Naz*, Lieb, Leshonenu 32(1968):99+, who emended text from // *MSam* 50:3 (Ms. Parma).

טיפה, pl. **טיפין** n.f. **drop** (CPA טפא HS 9:34, TBA, MH טיפה, pl. טיפין Jast 533) pl. בינ טיפייא between the drops *Ḥag* 78a(3)

טירה, det. **טירתה** n.f. **enclosure, encampment** (Sy טִירָא LS 272) sg. טירת אדרייה *TN* Num 34:4 [GN; H חצר אדר]; טירת ע<נ>בתה *ib.* 9; 10; ובטירתהון *ib.* Gen 25:16 [H ובטירתם]

טירון n.m. **guard** (< τίρων Lehnw 265; Sy טִרוּנָא LS 289) pl. טירוני מרומא the heavenly guards *SYAP* 11:17

טירנוס n.m. **ruler** (< τύραννος L-S 1836; Sy טִרוּנָא LS 288) sg. *SYAP* 4:9 [as epithet of God]

טית n. **ṭet, ninth letter** (Sy טֵית LS 265) *Yom* 44c(27); *BR* 948:3

Nöld, Beitr 126+.

טכס n.m. **banner** (< τάξις Löw, Lehnw 267; CPA טכסא LSp 74, SA טכס Ham 447:111) sg. *TN* Num 2:3 [H דגל]; *ib.* 18; 25; 10:14; 18; 22; טקס *ib.* 2:10; pl. טכסי *ib.* 23:10; לטכסיהון *ib.* 2:17; 31; 34; 24:2; לטקסיהון *TNGl* ib.

טכס 2#, det. **טיכסה** n.m. **wall** (< τεῖχος Lehnw 263; ↓טחוסים) sg. טיכסה דמדינתה the city wall *BR* 690:1; pl. ארבע טכסייא *EchR* 69:5; טקסיא *EchRB* ib.

טכס vb. **to fasten, gird, harness** (denom. < ↓טכס; CPA טכס LSp 74) Pa. **1. to fasten, gird:** וטכס *TN* Lev 8:7 [H ויאפד]; *ib.* Ex 29:5; Lev 16:4; Num 3:10; *TNGl* Ex 28:28; *ib.* 39:21; pass.part. מטכסין girded *FT* Gen 49:19; *TN* ib.[!]; **2. to harness:** וטכס יוסף ארתכיה Joseph harnessed his chariot *FPT* Gen 46:29[04; H ויאסר]; *TN* ib.; *ib.* Ex 14:6

Lehnw 266+.

טל, det. **טַלָּה** n.m. **dew** (CPA טל LSp 75, SA טל Ham 475:29) sg. דלא למחתה לכון לא טל ולא מטר not to bring down upon you either dew or rain *TNGl* Lev 26:19; *ib.* Dt 28:23; כטל *TN* ib. 32:3 [H id.]; טלא *ib.* Gen 27:28; Ex 16:13; 14; Num 11:9; Dt 28:23; 32:2; מיא דטלא dew water *Šab* 11b(8); מן<ה>דטלא פייג{א} מינהון from the time that the dew evaporates from them *Pes* 30a(5); טלא בישא a bad dew *Pea* 20b(16); pl. טַלִּין ומטרין *FPT* Dt 28:23[04]; *TN* Lev 26:19; *ib.* Dt 33:13; 28

טל 2#, det. **טולה** n.m. **shadow, shade** (↓√טלל; SA טל Ham 578:225, pl. טללין LOT 3/2 77:31; cf. CPA טלולא det. LSp 74) sg. בטל *TN* Gen 19:8 [H בצל]; ובטל תינתה in the shade of the fig tree *RH* 58b(18) // ובטול *San* 18c(46); טולא *Ber* 7b(12); *ib.* 13 // טולה *BR* 484:1; כהדין עופא דעבד וטוליה עבר עמיה like the bird which passes by, and its shadow passes by with it *KohR* 1c(18); {ע}ט<ליהון *TN* Num 14:9 [H צלם]

טלום n.m. **oppression** (↓√טלם) sg. טלומא *TNGl* Lev 14:40

טלופח n.f. **lentil** (CPA טלופח LSp 75, SA טלפיה pl.det. Ham 543:78, Mal *ṭlupḥō* Berg, Glos 99) pl. תבשיל דטלופחין a cooked dish of lentils *TN* Gen 25:29 [H נזיד]; *ib.* 34; ואייכלון טלופחין he fed them (i.e. the mourners) lentils *Ber* 6a(21); *Ter* 46a(24); *Beṣ* 61b(21); *AZ* 39c(19); בקדמיתא הוינא אכיל טלופחין וירק formerly I ate

lentils and a vegetable *BQ* 6b(39); טלופחין מקליין וטחינן ומגבלן בדבש lentils roasted, ground, and mixed with honey *Ned* 40a(57); בטלופחין דטמאשא או דגראפא *EstR* 5b(20); *ib.* 24

Löw, Flora 2:450+.

טלטל vb. **to lift, handle, move from place to place, confuse** (↓√טול, מטלטל, מטלטלין; SA טלטל Ham 538:121+, MH טלטל Jast 536) Quad. **1. to lift:** ויטלטלינה מארעא let him lift her off the ground *San* 23c(54) // *Ḥag* 77d(64); טלטלתניה מן ארעא *ib.*; חמ{י}<א> לון מטלטלין ליה he saw them carrying it *Šab* 6c(38); **2. to handle:** מהו מטלטלתן ושרי לכון מטלטלתן is it permitted to handle them (i.e. the nets)? and is it permitted for you to handle them ? *Šab* 7a(4) // *Beṣ* 62d(55); *MQ* 81b(49); **3. to move from place to place, exile** [↓ itpa.]: טלטלינון exile them! *BR* 351:4 [expl. הניעמו Ps 59:12]; *ib.* 9; למטלטלה יחכון *TN* Num 32:15 [H להניחו (= להניעו!)]; *ib.* Gen 47:21; Num 32:13; pass.part. גלי ומטלטל exiled *FPT* Gen 4:16[02]; *TNGl* Lev 26:34; *SYAP* 22:5; **4. to confuse:** ויטלטל מלי דינא זכי<ה> he will confuse the words of a righteous judgment *TN* Ex 23:8 [H ויסלף]; *ib.* Dt 16:19 Itpa. **to go into exile:** רחקון ואטלטלון they went far away and were exiled *SYAP* 19:22; *ib.* 21:30

On pe., mng. 3, v. M. Zulay, SRIHP 6(1945):196.

טלי, det. **טַלְיָה** n.m. **child, servant** (CPA טלי LSp 75, SA טלי LOT 3/2 168:35) טַלְיָא *FPT* Gen 34:19[04];- **1. child, yonng person:** sg. *TN* Gen 37:2 [H נער]; *ib.* 41:12; Ex 33:11; עד דאת טלי וחיילך עלך while you are a young person and you are strong *VRQ* 390:5 [expl. בימי בחודותיך Eccl 12:1]; *BR* 1143:1; הדין טלייא *Ber* 3d(39) // *Tan* 65c(61)[!]; *Yev* 12d(61); טליה בכורה first-born child *PalLaws* 29:9; *TN* Gen 21:8; *ib.* Ex 2:10; pl. טליין דקיקין small children *Šab* 7d(43) // *Beṣ* 61a(21); טלייא *TN* Gen 33:13; *Šab* 16a(51) [≠ סבייא]; *Tan* 68d(7); *Ḥag* 77b(12); *PalLaws* 30:18; *Ter* 46b(62) [// מיינוקיה *BR* 688:7]; **2. servant:** sg. חד טלי ארמאי a gentile servant *AZ* 44a(6); טלייא דלוי צנבריא *ib.* 42a(50); *Pes* 31b(62)

2# טלי, det. **טלייה** n.f. **cushion, mattress** (< τύλη L-S 1833) sg. וטליה שיעה וטויה לחברתה its cushion was woven to another *EchRL* 42:24

Dalm, Dialektproben 56.

3# טלי n.m. (uncertain) sg. טלייה דמרגליתא an ... of pearl *Šab* 7d(19)

טַלְיוּ, det. **טליותה** n.f. **childhood, youth** (↓טלי; CPA טליו LSp 75) sg. מן טליוחי *TN* Gen 48:15 [H מעודי]; מן טַלְיוּתַן *FPT* ib. 46:34[04]; *TN* ib. 8:21; Num 22:30; ביומי טליותה in the days of her youth *FTV* Num 30:17; *VR* 390:5; *TN* Gen 18:12; *TNGl* Lev 22:13; בעל טליותה the husband of her youth *ib.* Dt 28:56; אתת חובה טליותיה the wife of his bosom his youth *TN* ib. 54 [double rdg.]

טלייה, det. **טליתה** n.f. **young girl** (↓טלי; CPA טליא LSp 75) sg. טליתה *TNGl* Dt 22:16 [H הנערה]; *ib.* 19; 26; היא טליתא והוא סב she is a young girl and he is old *Yev* 12d(60); ווי להההיא ט{י}ליתא *EchRB* 84:4; *ib.* 3; הדה טליתא *JMP* 2:28; *ib.* 16:15; אן ילדת טליתה דבר if the young girl gave birth to a male (son) *PalLaws* 65:2; pl. ובאילין טלייתה *Ned* 38a(52); אלין תרתן טלייתה *BR* 814:2

טליין n.m. **child** (↓טלי) pl. מהוא דיסבון טליניא חר לחד are the children permitted to marry one another? *PalLaws* 66:6

טליתה, det. **טליתה** n.f. **garment** (MH טלית Jast 537) sg. טליתא *TNGl* Dt 22:12 [H כסותך]; הוה טליתה דר' יונתן מהלכא על ארונא PN's garment trailed along the coffin *KohR* 23b(21)

טלל vb. **to cover, screen** (↓2#טל, טלני, מטול conj., מטלה; CPA טלל af. LSp 74, SA טלל pa. Ham 539:152+) Af. ואטיל *FPT* Ex 40:21[04; H ויסך]; *TN* ib.; ואטל *TNGl* Num 11:17 [H ואצלתי]; וחטל *ib.* 3; הוה מטל *FTV* Ex 40:38; מטלין *ib.* 25:20; 37:9

טלם (a/o) vb. **to oppress, deceive** (↓טלום; CPA טלם itpe. LSp 75, SA טלם Ham 461:63) **1. to oppress:** תטלום *TNGl* Dt 24:14 [H תעשק]; טלמת *TN* Num 22:30; **2. to deceive:** וטלמית לאבא I deceived my father *FTP* Gen 38:26; טלמון ליה ולא ידע they cheated him, and he did not know *VRK* 249:1 // *EstR* 9b(13)

טלמיי adj. (unclear) sg. מנחם טלמיא *KohR* 15c(43); *San* 20c(60)[!]

טלני, det. **טלניתה** n.f. **type of demon** (↓√טלל; Sy טַלָנִיתָא LS 245) sg. טלניתה *Am* 7a:6; *ib.* 13; b:3 [in a list of demons]

טלע vb. **to limp** (cf. H צלע HAL 964, Ar ظَلَعَ) Pe. טלע על רגליה limping on his leg *BR* 923:2

Pa. **id.:** הווה מטלע *TN* Gen 32:32 [H צלע]; *BRL* 923:2

טלף n.m. **hoof, cloven foot** (↓√טלף; CPA טלף LSp 75, SA טלפה Ham 565:230) pl. טלפין *TN* Lev 11:3 [H פרסה]; *ib.* 4; 7; 26; Dt 14:6; 8; מן טלפי דסוסיי from (the step of) my horse's hoofs *Ḥag* 77b(48)

טלף vb. **to have cloven hoofs** (denom. < ↓טלף; SA טלף ST Lev 11:4) Pa. מטלף טלפין *TN* Lev 11:3; *ib.* 7; Dt 14:6; ומטלפה ליח הוא מטלף *ib.* Lev 11:5; מטלפה *ib.* 6; מטלפי טלפין *ib.* Lev 11:4; Dt 14:8

טלק vb. **to throw down, cast, impose** (SA טלק Ham 595:75, Sy טלק LS 278, Mal *t/ṭlq* Berg, Gl 95) Pa. **1. to throw down, cast:** וטלק יחיה *TN* Ex 4:3 [H וישליכהו]; *ib.* 7:10; 32:19; Dt 29:27; וטלקת *ib.* Gen 21:15; ויטלק *FPT* Num 19:6[23]; ויטלקון *TN* Lev 14:40; וטלקת ונפלת גו רישיה she threw (the dirt) down, and it fell on his head *MQ* 81d(13); *Šeq* 50c(50); וטליק גרמיה ומית he threw himself down (from the roof) and died *Ket* 35a(27) // *Kil* 32b(20) // *KohR* 20b(31); *AmGen* 12a:11; pass.part. תעל מית מ{ס}<ט>לק באורחא a dead wolf cast upon the road *VR* 509:4; *EchR* 49:18; ומטלק בערס מרעה (be) cast on a sick-bed *AmGen* 6c:17; *ib.* d:2; דאינון מטלקין בימא they (i.e. the spells) are cast into the sea *San* 25d(42); *TN* Dt 22:4
Itpa. **1. to be cast down, thrown away:** ויטלק לערס מרעה *ib.* Ex 21:18 [H ויפל למשכב ייכלו[ני]ה]; דלא יטלק let (the poor) eat it, so that it won't be thrown away *SanAs* 23c(34) // יטל{ון}<ק> *Ḥag* 77d(44); **2. to be imposed:** ריש גלותא איטלק ע{י}לוי (a payment) was imposed upoo the Exilarch *Soṭ* 20b(60)
The mng. of √טלק in *Šab* 8a(51) // *Yev* 12d(16) is unclear.

טם n.m. **bone** (< ↓עטם; CPA טם LSp 144, SA טם Ham 548:252, וטמיהון ישעק ST Num 24:8(Var)) pl. שחיק ט{י}מייה דפלן may so-and-so's bones be ground! (lit. may so-and-so be ground of bones) *San* 25a(38); חמון מה עבד לי פלן שחיק טמייה see what so-and-so did to me! May his bones be ground! *PRK* 230:5
On עטם > טם, v. Kut, Isaiah Scroll 67+; on the phrase, v. Lieb, Tarbiz, 47(1978):19. This word is employed only in the above expression (↓√שחק). Otherwise ↓גרם is used. Note also that the A expression is only used in the above curse formula and never in the imprecation following Hadrian's name where JPA texts always use H שחוק עצמות (e.g. *BR* 75:8; *ib.* 261:5; 740:3; *VR* 394:2; *ib.* 576:5; *KohREd* 30a(22); *EchRB* 155:24).

טמא n.m. **unclean** (SA טמא Ham 448:143) only in phrase טמא נפש **corpse:** *TN* Lev 22:4; *ib.* Num 5:2; 9:6; 7; 19:13; *FPT* ib. 19:11[23]; *ib.* 13; Dt 26:14[26]; טמי נפשא *FT* Dt 14:1; טמיה[!] נפש *TN* Num 9:10
Levy, TW 1:306+.

טמור n.m. **secret** (↓√טמר; CPA טמורין pl. LSp 76) pl. טמורייה *FTV* Gen 49:1

טמי vb. **to make unclean** (↓טמא; QA טמי ATTM 590, Sy טמא pa. LS 279) Pa. מרים אחתנן מצרעא מטמאה באהלא כמיתא Miriam, our sister, is leprous, contaminating in a tent like a dead person *FTV* Num 12:12

טמיק n. **crown property, treasury** (< ταμειακά Lehnw 268; ↓טימיקון) sg. כל דפשט ידיה בטמיקא anyone who puts his hand in the treasury *EstR* 1a(13)

טמירה, det. **טמירתה** n.f. **hidden thing** (↓√טמר pe., pass.part.; SA טמירן ST Gen 43:23(Var)) pl. גברה דטמירתה מתגליין ליה the man to whom hidden things are revealed *FPT* Gen 41:45 [H צפנת פענח]; *TN* ib.; *TNGl* ib. 49:1; *TN* Dt 29:28; מ{ה}<ן> טמידתא דעבדית קמך from the hidden things which I did before you *VR* 126:3 [expl. ומנסתרות Ps 19:13]

טמם vb. **to stop up, block** (SA טמונון, טוממונין ST Gen 26:18(Var), Sy טמם pa. to stop up a watercourse PSm 1483, TBA נהרא טמימא *BMQ* 4b) Pe., pass.part. בההוא דטמים(דטסים text) in a case in which (the river) was stopped up *Šab* 14a(63) // *Beṣ* 62a(14)
Lieb, YK 180.

טמע (a/o) vb. **to be swallowed up, set (of the sun), sink** (↓מטמע, מטמעי; CPA טמע LSp 75, SA טמע Ham 477:71, MH טמע Moreshet, Lex 180) Pe. **1. to be swallowed up:** ולא{ש}<ט>מעו בבליעת ארעא they were not swallowed up in the swallowing up of the earth *TNGl* Num 26:10; pass.part. טמיע מזלא may his luck be swallowed up *KohR* 20c(32); *ib.* 29c(22); 29; *ib.* d(12); *EstR* 11d(14); **2. to set (of the sun):** והא שמשא טמע *TN* Gen 15:17

[באה H]; *ib.* 28:11; כד יטמע בלילי מועדא ארבע עשרה מטמ{י}<ו>עין איח בה when the sun sets on the holiday (on the 15th of the month), there have been 14 sunsets *RH* 5ב8b(52); *TN* Dt 24:15; חטמוע *FTV* ib.; חטמע *BM* 12b(24); למטמוע *TNGl* Gen 15:12

Pa. **1. to sink:** וטִמע יתהון בגו ימא he sunk them in the sea *FPT* Ex 15:1[10]; *TN* ib. 4; 21; *TNGl* ib. 18:11; **2. to bury:** וטמע יתיה בחלא he buried him in the sand *TNGl* ib. 2:12 [ויטמנהו H]; *FTP* ib.

טמר (a/) vb. **to hide, conceal** (↓טמור, בטומרה, טמירה; CPA טמר LSp 76, SA טמר Ham 464:176+, MH טמר Moreshet, Lex 180) Pe. **to hide, conceal:** a. general: וטמר *TN* Gen 35:4; וטמרחיה בעיליח{י}ה she hid him in the attic *AZ* 41a(41); pass.part. עבר טמיר במערתא חלחא יומין he stayed hidden in the cave for three days *Švi* 38b(7) // *Ned* 42c(35); *Šeq* 48d(4) // *Dem* 21d(60); *BR* 283:5; *ib.* 941:1 // *PRK* 191:9; b. a corpse: נסא חד קטיל וטמריה he took a corpse and interred it *BR* 944:1 // *KohR* 27a(5); אשכחיה לאבוה דקטיל ונסביה וטמריה he found his father dead and interred him *EchR* 82:20; *TN* Ex 2:12

Af. **id.:** מטמרה אטמר *TN* Dt 31:18 [הסתר אסחיר H]; *ib.* Ex 3:6; ואטמרון בעיליחיה *San* 29b(25); *Qid* 62d(20); אזל ואטמריה הן דדכי he went and interred him where he had purified (the ground) *Švi* 38d(32) // *PRK* 193:2

Itpa. **to bide, conceal oneself:** אטמריח *FPT* Gen 31:27[05; נחבאת H]; נְטַמַר *ib.* 49[03]; ליח אפשר לברנש למטמרה it is impossible for one to hide *ib.* 4:14[02]; *TN* Num 21:15; *ib.* Dt 7:20; והוה ר' זעירא מטמר ביני קופייא PN hid himself among the boxes *Ber* 2d(45); *ib.* 4b(29) // *Šeq* 47a(10); *KohR* 11a(11); *ib.* 28c(8); *EchRB* 82:15

טמש n.m. (uncertain) sg. בטלופחין דטמאשא in lentils of ... *EstR* 5b(20); *ib.* 21; 25 [גרף↓]

Löw, Flora 2:446. Refers to a manner of preparing the lentils.

טנן vb. **to moisten** (denom. < טין clay ?; MH טנן Moreshet, Lex 181) Pa. מטננה אסיר it is forbidden to moisten (the wheat) *Pes* 30a(4)

טנף vb. **to pollute, defile** (↓טונפה) Pa. טניפו *TNGl* Gen 34:31

טס, pl. **טסין** n.m. **plate** (SA טס Ham 576:173) pl. *TN* Num 17:3 [רקעי H]; *TNGl* ib.; דדהבא טסין[!] *TN* Ex 39:3 [פחי הזהב H]

טעו, det. **טעותה**, pl. **טָעֲוָן** n.f. **error, idol** (↓טעי; CPA טעו LSp 76) **1. error:** sg. טעו היא לך it is your error *SYAP* 2:17; **2. idol, god:** sg. טעוחה דפעור *TN* Num 25:18 [בעל פעור H]; טעוחי *ib.* Ex 14:3; טעותך *ib.* Gen 31:32; pl. טַעוֹן אחרניין other gods *FPT* Ex 22:19[01]; *TN* Gen 49:2; *ib.* Dt 8:19; 17:3; אינון הכא וטעוותהון בבבל they are here, and their gods are in Babylonia *Ber* 13b(30); *ŠR* 38c(18); *TN* Ex 34:16; *ib.* Num 33:52; Dt 12:2

טעו vb. **to go astray, prostitnte** (denom. < ↓טעווה) Pe. **to go astray:** טעוה *TN* Lev 21:9 [לזנוח H]

Af. **to prostitute:** מטעו<ה>ית אבוה היא she prostitutes her father *ib.* [מחללח H]

טעווה n.f. **prostitute** (↓√טעו, √טעי) sg. *TN* Lev 21:7 [זנה H]; *ib.* 14; Gen 34:31[!]

טָעוּן n.m. **load** (↓√טען; cf. Sy טַעְנָא LSp 283, SA טועינה ST Gen 44:2) sg. טעון ליח את טע{ו}<י>ן you are not carrying a load *VR* 275:3; חד טעון *ŠviV* 39a(53); חד טע{י}<ו>ן דצימוקין a load of raisins *Dem* 22d(14) // *Ned* 41a(10); טָעוּנֵיה *FPT* Gen 44:1[05; אמתחתו H]; *ib.* 2; *TN* ib.; *ib.* 11; Ex 23:5; הדן טעונה *BR* 946:4; *ib.* 1148:5; טעוניה דגמלא a camel load *Pea* 20b(6) // *BB* 17a(27); pl. אילין טעוניא *Dem* 22d(24); טעוניכון *FPT* Gen 43:12[04]; *TN* ib. 44:1; 8; אטע{ונו}נון טעוניהון he placed their loads upon them (i.e. the camels) *Ḥag* 77a(37); פרקון טעוניהון they unloaded their loads *VRK* 246:3

טעון 2# n.m. **one who carries** (↓√טען *qātōl*-form) sg. וטעין יח טעונה it carries its carrier *SYAP* 46:8

טעי vb. **to err, wander, deceive** (↓טעו, טעווה, מטעייה; CPA טעא LSp 76, SA טעי Ham 478:96, 608:46) Pe. **1. to err:** דלא תהוי טעי ואמר so that you shouldn't err and say *TN* Ex 23:2; יהא שלמא לגברא דטעה בפומיה ולא טעי בעייניוי may there be peace upon the man who errs with his mouth and does not err with his eyes *Nid* 50a(61); מאן דאמ' כוכבתא היא טעי the one who says "It is the morning star" — errs *Yom* 40b(35) // *Ber* 2c(35); *Kil* 26d(46); *Ber* 8a(58); *Tan* 69c(41); *BQ* 6c(17); **2. to wander:** וטעת *TN* Gen 21:14 [ותחע H]; טעי *ib.* 37:15; ואידא דהות טעיא *FPT* ib. 31:39[05]; טעיין *TN* Ex 14:3; *ib.* Num 14:33; Dt 22:1; **3. to go astray (after idols):** וטעיין בחר טעון נכריין *ib.* 31:16 [וזנה אחרי אלהי נכר H]; ויטעון *ib.* Ex 34:15

Af. **1. to cause to err:** ואטעון *ib.* Dt 13:14 [H

וידיחו]; יטעי *ib.* 7; מטעיא לכון (V) בגין דלא in order not to cause you to err *Pea* 20b(22); **2. to deceive:** לא יעול ויטעי בההוא סבה let him not enter and deceive that old man *BR* 716:4; ט' עינ' מטעיי ten cases are deceptive *MPDam* Ex 13:16; *MMDam* Gen 14:12; *ib.* Num 4:19; **3. to lead astray (after idols):** לאטעאה בחר טעוותהון *TN* Gen 20:13; ויטעיין *FTV* Ex 34:16

טעים adj. **tasty** (↓√טעם; Sy טעימא LS 283) pl. וטעימין כדבשה tasty like honey *TN* Dt 6:3; *ib.* 11:9; 26:9; 31:20; *TNGl* Ex 3:17; *FTV* Dt 26:15

טעם n.m. **taste, reason, cantillation sign** (↓√טעם; SA טעם Ham 477:77) **1. taste:** sg. והווה טעמיה כטעם ששיין ברבש its taste was like the taste of cakes in honey *TN* Num 11:8; חמרא דשתינן ברמשא טעם קיברא הוה ליה the wine which we drank last night had the taste of the grave *EchR* 48:2; אע"ג דהוא שתי ליה טעמיה בפומיה even though he drinks it, the taste (remains) in his mouth *Ber* 4b(44) // *MQ* 83c(50); **2. reason, reasoning:** sg. מה טעם *Ber* 4a(11); *ib.* 7b(47); מה טע' *Pes* 30d(4); *San* 27c(47); טעם דהלכה an explanation of the law *RH* 59b(63); טעם דמתני' the reasoning of the Mishna *Ket* 24d(35); ומה אנא אמרית טעמא *EchRB* 90:11; *Ber* 5a(11); טע' דר' אליעזר *Ber* 3a(46); מה טעמון דרבנין *Bik* 64b(31); *Ket* 33a(38); pl. כאינש דאית ליה תרין טעמין like one who has two reasons *Pes* 33b(55) // *Naz* 54a(53); תרין טעמוי *Pes* 32a(15); **3. cantillation sign:** sg. *MMDam* Lev 20:14; *ib.* Gen 14:12; אלין דדמיין בטעמ' those words which are similar in their cantillation *ib.* 24:40; 34:21; ה' בטע' מלעל in five cases there is a penultimate cantillation *MPDam* ib. 25:17; *ib.* Lev 17:10

On mng. 2, v. Bacher, Term 2:69+.

טעם (a/o) vb. **to taste, eat** (↓מטעומי, טעם, טעים; CPA טעם LSp 76) **1. to taste:** בשר דטעים כסא דמותא flesh which tastes the cup of death *TN* Gen 40:23; *ib.* Dt 32:1; דר' יונה טעם כסא ומחקן לה PN tastes the cup (of wine) and prepares it (for the morrow) *Ber* 11c(60); **2. to eat:** דאית לי תלתא יומין דלא טעמית כלום I haven't eaten anything for three days *Šab* 8d(4); *Ned* 39c(33); *ib.* 40d(23) // *Er* 20d(28) // *Naz* 55c(19); טעמת *BR* 648:5; *ib.* 649:1 // *Dem* 21d(63) // *Šeq* 48d(4)[!]; יהבין לה סערין ולא טעמתון they gave her (i.e. the she-ass) barley, and she did not eat it *BR* 649:1; *ib.* 650:3; הוה טעים בשמאליה ומפליג בימיניה he used to eat (the bread) with his left hand and distribute it with his right *Ber* 10a(62); ולא קביל עלוי מיטעום כלום he refused to eat anything *Suk* 53a(14); לא דלא הוה עיסקיה טעם תיטעום חמן כלום *BB* 17a(24); כלום עד יפני מוסף he was not wont to eat anything until after Musaf *Suk* 53a(28); *AZ* 40d(8); *VR* 662:1 // *PRK* 143:5; *KohR* 2b(11)

Af. **to give to taste:** לית את מטעם לי מן תבשיליך ונדע מה אינון צריכין won't you let me taste your cooked dishes so that I will know what they need? *PRK* 138:8 // *KohR* 2a(17)

טען (a/o) vb. **to carry, lift up** (↓טעון, 2# טעון; CPA טעין, טען LSp 76+, SA טען itpe. ST Ex 23:5, טין Ham 551:323) Pe. **1. to carry:** a. active: טען יתהון וטענו; *TN* Num 11:12 [שאבו H]; ויטעון *ib.* Gen 46:5; *ib.* Ex 28:29; ומטעון תטעון עמיה *ib.* Dt 22:4 [H הקם תקים עמו]; דחייא טעין גרמיה the living creature carries itself *Šab* 12c(50); לית בחיילי טעין טרחותהון דתריי I am unable to carry the burden of two *Ket* 36b(20); טען יתהון *Ter* 46c(4) [// נסתון *BR* 689:7]; טען לביה דגלוי his heart carries his feet *BR* 805:3; והוון מתכוונין מיטעון תרי חד מטול two intended to carry one load *Ḥag* 77b(16); b. pass.part. carrying [↓itpe., mng. 2]: sg. עבר חד טעין חד מובל דקיסין a person passed by carrying a load of wood *Ḥal* 60b(38) // *Dem* 23b(62); *Mas* 51b(30); *Šeq* 50c(50); *Meg* 73a(43); *BM* 9c(52); מנין את טעין are you carrying garments? *BR* 384:12; *ib.* 813:2; 939:12; 961:4; 1126:4; ואשכחון יתיה טעין כת{י}בין בישין על יהודאי they found him bearing bad letters against the Jews *VR* 506:6; *ib.* 579:2; *EchR* 44:10; אתת חד<א> איתא טעינה חד פינך דסלת a woman came carrying a plate of fine flour *BR* 363:2; *ib.* 932:1; *Šeq* 50c(51); *AZ* 41d(62); *EchRB* 50:6; pl. הוון טלייא טעינין ספסלה the young men carried the bench *Šab* 16a(51); *Tan* 69a(3); *Yev* 6b(38); דהינין מדיען מן טעינ{י}ן כורסייה they (i.e. the heavenly creatures) sweat while carrying His throne *BR* 917:4; *ib.* 714:6; *EchR* 44:8; **2. to lift up, load:** לא דמי ההוא דטען מן ארעא לכתפיה לההוא דטען מארעא לארכובתיה one who lifts up (a load) from the ground to his shoulder is not like one who lifts up from the ground to his *arkubba Soṭ* 21d(51); *ib.* 54; והוה ארונא טעין כהניא לרומא the ark lifted up the priests on high *San* 29a(33); טען מחוקה עלוי he lifted up the leveling stick upon him *Dem* 24a(13); וטען(Bab) כיפה מיזדוק בתריה he picked up a rock to throw at him *Hor* 46d(15); דלא יהון טע{י}נין ערקא על מינוקייא that they shouldn't lift up a (whipping) cord on the

children *EchRB* 64:3; ומה אית גבך למטעון what do you have to load (on the animal)? *PRK* 197:2

Af. **1. to load, make carry:** ואטעינו *TNGl* Gen 44:13 [H ויעמס]; אטע{ונו} נון טעוניהון he loaded them (i.e. the camels) with the burdens *Ḥag* 77a(37); הוון מטענין לון מטולין they made them carry loads *ib.* b(16); 17; *VR* 859:5; **2. to instruct one to lift:** ואטעינון לולבין בשובתא he instructed them to lift up the *lulavs* on the Sabbath *Er* 21c(20); הוה מטעין לון אוריתא he made them lift up the Torah scroll *Pea* 21a(25)

Itpe. **1. to be carried:** ר' ירמיה הורי למר גירונטי אסיא מיטענה בסדינא PN instructed PN_2, the physician, to be carried in a litter (on the Sabbath) *Beṣ* 60c(58); *ib.* 59; 62b(52); *ŠR* 27a(7); **2. to carry** [↓ pe., mng. 1.b]: גברייה דטעינו (= דאיטעינו) בארונה דיוסף the men who carried Joseph's coffin *TNGl* Num 9:6

On pe., mng. 2, v. Lieb, TK 4:868, n. 46.

טען #2 vb. **to claim against** (TBA, MH טען Jast 544) Pa.(?) דהוה מטען לחבריה חיטין שעורין וכוסמין he claimed against his friend wheat, barley, and spelt *Švu* 37a(34); שרי מיטען עימיה he began to claim against him *Ket* 36a(32)

טפח n.m. **handbreadth** (↓√טפח; SA טפח ST Ex 25:25) sg. *FTV* Ex 25:25 [H טפח]

טפח (a/) vb. **to strike, clap hands** (↓טפח; CPA טפח pa. Duensing 157, MH טפח Moreshet, Lex 182; cf. CPA טפוחיא clapping of hands HS 9:34)

Pa. **1. to strike w. s.t:** וטפח ליה בסנדלא על רישיה he struck him on his head with the sandal *EchR* 51:9; *EchRB* ib. 6; *FTP* Ex 13:17; וטפח ברגליה על פלטין he struck the palace with his foot *TN* Gen 44:19; *FTP* ib.; **2. to clap hands** [↓ pa.]: שרי טפח בחדא ידיה אמ' ליה ובחדא ידא טפחין he began to clap with one hand. He said to him: Can one clap with one hand? *Hor* 47a(38) // *San* 19d(64); *MSam* 68:4; וטפח בכף ירוי he clapped with the palms of his hands *TN* Num 24:10; *FT* ib.

Pa. **to clap hands** [↓ pe.]: a. alone: והוון מטפחין לאחורי ידיהון בשובתא they were clapping with the back of their hands on the Sabbath *Beṣ* 63a(33); *ib.* 34; b. hend. w. ↓ √רקד pa. (cf. MBeṣ 5:2): מטפח ומרקד קדמיהון clapping and dancing before them *Tan* 64b(49); שרון מטפחין ומרקדין *Ḥag* 77b(35); *KohR* 28a(11)

טפי vb. **to die out, extinguish** (CPA טפי LSp 77, SA טפי Ham 494:261+) Pe. **to die out:** a. of a flame: אשכחת בוצינא טפי she found the lamp gone out *VR* 191:3 [↓pa.]; טב לי יקד באשא טָפְיָא I prefer to burn in a fire which will die out *FPT* Gen 38:26[04]; *TN* ib. 25; ואשתה תהווי יקדה עלוי לא תטפי the fire will burn on it and will not die out *TN* Lev 6:6; b. of life: מכין דין לדין טפת(text: צפת) ההיא עליבתא between the two of them, that unfortunate girl died *VR* 867:2 // טפח *KohR* 27c(14)

Pa. **to extinguish:** וטפון בוציניה they extinguished the lamps *BR* 818:5; אפילו ר' אמי יטפי even PN would extinguish (the fire) *Šab* 15d(33) // *Ned* 38d(24); כד ימטי בייתיה הוה מטפי לה when he arrived home, he extinguished it (i.e. the lamp) *Ter* 48b(17) // *Šab* 4d(9); אזל בעי מטפייתה he went in order to extinguish it (i.e. the blaze) *Šab* 15d(40) // *Yom* 45b(29)[!] // *Ned* 38d(30); מייא דמטפיין לנורא water which extinguishes fire *BRV*^{60} 363:5; pass.part. מיטפי *Soṭ* 16d(40) [// pe.]

Itpa. **to be extinguished:** איטפי בוצינא *Šab* 8c(61); *ib.* 15d(53); *AZ* 41a(58); דיטפי בוצינא *Šab* 3b(61); לא איטפי(V) ולא מיטפי בוציניהון דישראל *ib.* 8c(62); ואיטפיית *Ḥag* 77c(9)

טפיט n.m. **carpet, rug** (< τάπης, -ητος Lehnw 269; Sy טָפִיטָא LS 285) sg. *PRK* 411:6; הדין טפיטא *ib.* 5; 412:1 // *VR* 702:7; *ib.* 704:1; pl. עמודיא דמכסיין בטפטין pillars covered with carpets *BR* 300:6; אית דאיתי {ס}<ט>פיטין some brought rugs (to lie on) *KohR* 10a(21)

טפל n.m. **child** (SA טפל Ham 476:48+) sg. טפלה *FPT* Ex 12:37[23; H טף]; טפלכון *TN* Gen 50:8; *ib.* Ex 10:10; pl. טפלייה *ib.* Dt 2:34; 20:14; 31:12; טפלינן *ib.* Num 32:17; טפליכון *ib.* 24; טפליהון *ib.* Gen 34:29; Num 31:9

טפל vb. **to take care of/attend to someone** (MH טפל nif. Jast 547) Itpe. **1. to take care of s.o.:** איטפל בקריבתך take care of your relative(f.) *Ket* 26c(63); *Kil* 32c(27) // *Ket* 35b(31) // *KohR* 9c(25); **2. to attend to s.o.** (esp. a dead person): חד רבן דמך וכל עמא פריין מיטפלא ביה a certain scholar died and everyone is running to attend to him *BM* 8d(32); הואיל ולא אטפלנן ביה בחיוי נטפל ביה במותוי since we did not attend to him when he was alive, let us attend to him now that he is dead *VR* 794:2 // *Pea* 21b(14) // *RuR* 142:207; *Tan* 68d(19); *DevR* 49:6

טפל #2 (/o) vb. **to smear** (CPA טפל LSp 77) Pe.

ושחוק וטפול pound and smear *AZ* 40d(30) // *Šab* 14d(28)

טפס, det. **טופסה** n.m. **mold, form** (< τύπος Lehnw 258; CPA טופס LSp 73) sg. ורמה יחה בטופסא he placed it in a form *TN* Ex 32:4 [H בחרט]

טפר, pl. **טופרין** n.m. **fingernail** (CPA טיפרין pl. Duensing 157, SA טפרין ST Dt 21:12) pl. טופרייה *TN* Dt 21:12 [H צפרניה]; עד דאיחעבדון טופרוי סומקין until his nails became red *San* 18c(43) // *RH* 58b(13); *MQ* 82a(24)

Mng. of טופרין *MSam* 79:6 is uncertain; v. Buber ad loc.

טפש adj. **stupid, foolish, stupid person** (↓√טפש; CPA טפש LSp 77, MH, TA טפש Jast 549) a. as adj.: sg. אומה טפשה *TN* Dt 32:6 [H עם נבל]; *FTV* ib.; *ib.* 21; pl. בל טילוי סירוי טפשן *KohR* 29d(18); b. as n.: טפשין כותיה והוא טפשא סבד דכל עמא(Ed) the fool thinks that all others are fools like him, but he does not know that he is the fool and the others are wise *ib.* 26b(22); ברא דטפשא son of a fool *EchR* 11:16; הדין טפשא דליבא that one of foolish sense *ib.* 51:12

טפש vb. **to be stupid** (↓טפש, טפשו; SA טפש Ham 509:202) Pe. טפש אב ולא ידע Av was stupid and did not know *SYAP* 37:18

טפשו, det. **טפשותה** n.f. **stupidity** (↓טפש) sg. טפשות לבביכון stupidity of your heart *TN* Dt 10:16 [H ערלת]; בטפשותה *ib.* 28:28 [H בשגעון]

טצם (corrupt) ↓√טמם

טקסיוט n.m. **officer** (in army; < ταξιώτης Lehnw 269; Sy טכסיוטא LS 275) pl. באילין טקסיווטי *ErG* 21b(29)

Lieb, YK 272; Eps, MNM 108.

טקסיס n.f. **regiment of troops** (< τάξις Lehnw 267; CPA טכסיס LSp 74) sg. והרא טקסיס דקיסרין *AZ* 39c(22); הדא טקסיס דדוק{ים}<וס> *ib.* 23

Nöld, ZA 23(1909):145.

טרב vb. **to bring forth leaves** (denom. < ↓טרף) Af. מטריב ולא יקד it brings forth leaves and does not burn up *TNGl* Ex 3:2; : L ;V) מן דחצד אטרבין ארטבין after he harvested (the vines), they brought forth leaves *Kil* 27d(34)

Lieb, JQR 36(1946):318+; on the interchange of the rts. רטב־טרב, v. Sok, Leshonenu 33(1969):31.

טרד (a/o) vb. **to drive out, close** (CPA טרד LSp 77, SA טרד Ham 447:98, LOT 3/2 118:19) Pe. **1. to drive out:** וטרד יתיה *TN* Gen 3:23 [H וישלחהו]; *ib.* Ex 10:11; Dt 9:4; מטרוד יטרוד *ib.* Ex 11:1; Dt 7:1; טרוד *ib.* Gen 21:10 [H גרש]; **2. to shut up, confine:** ויטרוד יתיה *ib.* Lev 13:5 [H והסגירו]; *ib.* 21; 31; 50; 14:46; **3. to close:** וחרעה טרד בתרה *ib.* Gen 19:6 [H והדלת סגר אחריו]; *ib.* 20:18 [H עצר עצר]; קם סוכרא *EchR* 48:23; *ib.* 91:22; וטרד תרעא באפיהון רקיסא טרד he shut the wooden bolt *Tan* 68b(27); *ib.* 65b(52) // *PRK* 364:7; pass.part. תרעה טריד *Ket* 31c(26)

Itpe. **1. to be driven out:** אטרדו *TN* Ex 12:39 [H גרשו]; **2. to be confined:** ואטרח *ib.* Num 12:15 [H ותסגר]; תטרד *ib.* 14; **3. to be closed:** ומן דאתפתח ליה תרעה אטרד מנה after the gate was opened for him, it was closed to him *ib.* Gen 49:1

On pe., mng. 3, v. Eps, MNM 127.

טרו n. **resinous gum** (cf. H צרי HAL 987, Ar ضَرْو, Sy צְרוָא LS 637) sg. *BR* 1135:5 (in a list of spices)

Kut, SGA 25; Löw Flora 3:389+.

טרון (unclear) קאים טרון *EchR* 9:13; *ib.* 14

טרוקסימון n. **endive** (< τρώξιμον Lehnw 271; Sy טרכסימא LS 289) sg. טרוקסימון *Pes* 29c(6) [expl. עולשין Mib. 2:6] // *Kil* 27a(20) [expl. עולשין Mib. 1:2]; *EstR* 5b(6); *ib.* 9 // טרוכסימון *Pes* 31b(63); *ib.* 32c(6); חדא מסרא דטרוקסימון a bunch of endives *EchRB* 53:2; *ib.* 4

Löw, Lehnw, op. cit.; id., Flora 1:418.

טרח vb. **to run about, beg persistently, strain** (↓טרחו, טורחה; TBA, MH² טרח Jast 551) Pe. **to run about:** טרחון במדינתא תלת יומין they ran about in the city for three days (looking for them) *EchRB* 68:16

Af. **1. to beg persistently** (+ על upon s.o.): אטרח עלוי *Švi* 36c(61) // *Naz* 56a(43); *AZ* 41d(50); *ib.* 44d(32); *VRG* 251:1; *ib.* 350:2; ואטרח על חד דייעול he begged a person persistently to go (before the ark to pray) *Ber* 9c(50); ואטרחת עלי *EchRB* 48:10; והוא מטרח עלוי *Dem* 24a(53); *AZ* 44d(33); *Ber* 13b(9)[!]; **2. to strain:** אין אטרחת עלוי מיפסק הוא if you strain it (i.e. the cord), it breaks *Qid* 61d(57) // *San* 27c(48) // *Pea* 16b(49)[!]

טרחו n.f. **trouble, discomfort, burden** (↓√טרח; cf. SA טרח Ham 477:81) **1. trouble:** sg. עלת כלתא נפקת טרחותא when the bride enters (the marriage canopy), the trouble leaves *MQ* 80d(36); **2. discomfort:** sg. עיקר טרחותה מיטרא the main discomfort (of winter) is the rain *PRK* 94:1 // *ŠR* 17b(18); **3. burden:** sg. דאית עלוי טרחו he has a burden *Proc* 557:9; למסבול טרחותה to bear the burden *TNGl* Dt 14:24; טרחוהון דתריי the burden of two (fields) *Ket* 36b(20)

טרטיה n.f. **three-day fever** (< τρίτη; cf. Sy טריטהָאוס intermittent fever LS 288) *Am* 19:2; *ib.* 25 [in a list of various sicknesses]

טרי, det. **טריתה** n.f. **type of fish, salted fish pieces sold in the market** (< θρίσσα Lehnw 275) **1. type of fish:** sg. זבון לי+ טרי sell me a *ṭ*–fish *Ned* 39d(9); **2. salted fish pieces sold in the market:** sg. חמן קריין ליטריתא צחנה there (i.e. in Babylonia) they call salted fish *ṣaḥana ib.*

Löw, Fauna 14+.

טרי vb. **to throw** (SA טרי Ham 480:53) Pe. וכל מאן דעליל ונפיק יהא טרי על אפיה let everyone who enters and leaves throw (figs) on his face! *KohR* 8c(37) // *VR* 579:4; טרון באפיכון throw it in our face *EchR* 96:18; *ib.* 113:8

טריד n.m. **type of beet** (app. a phonetic var. of תריד; cf. Var) pl. אייטי פיתה וטרידין he brought bread and beets *BR* 170:5

Löw, Flora 1:346+.

טרייקונטה **thirty** (< τρίακοντα Lehnw 272) טרייא קונטא *BB* 17c(34)

טרימוט n.m. (unclear; ↓טרפוס) אהן ט"רימוט"ה *RH* 59c(63) [expl. הרעה *ib.* 62]

First part of word is τρι-.

טרימיס, טרימיסין n.m. **tremis, a coin worth 1/3 gold dinar** (< τριμίσσιον, Lat. *tremis, tremissis* Lehnw 273; Sy טרימיסין LS 289) sg. ריהב חד טרימיסין who gave one *tremis Naveh* 35:2; *ib.* 33:1; 34:4[!]; *EchRB* 50:14; רימיסין<ט>{ס} *Giṭ* 47b(35); טרמיס *JMP* 2:29; טרמים *ib.* 12:14; 15:17; טרמס *ib.* 1r:20; 13:13; סב לך טרימיסא הדין take that *tremis EchR* 50:13; *ib.* 14

Friedman, JMP 2:25, w. prev. lit.

טריס m., **טרייה** f. **tbree** (< τρεῖς, τρία Lehnw 273) בטרים כריטס(text : בטרים עאל מיסחי בריסטס) he went to bathe (in the bath of) the three graces *Šab* 6a(38); טרייה דהוה לה תלתה יומין *tria* — it (i.e. the ass) was three days old *BR* 1264:3 [play on טריה Jud 15:15]

Eps, Tarbiz 1/2(1931):126.

טריפה n.f. **irregular way of life** (↓√טרף) sg. כל הדא טריפתא להן לך why do you have this irregular way of life? *PRK* 197:8

טריקלין n.m. **diuing/reception room, granary** (< τρικλίνιον, Lat. *triclinium* Lehnw 274; Sy טריקלינָא LS 292; on mng. 2, v. τρίκλινος = ὄρριον Sophocles 1091) **1. dining/reception room:** sg. הוה יתיב ופשט בטרקליניה he was sitting and learning in his dining room *VR* 349:3; **2. granary:** sg. ריש גלותא איטלק ע{י}לוי חד טריקלין ארבעין על ארבעין דימליניה חיטין the exilarch was compelled to fill a 40 x 40 (cubit) granary with wheat *Soṭ* 20b(60)

Jast 554, s.v.

טרס n.m. **network of the strapping of sandals** (↓√טרס) pl. אילין טרסייה דהוא מכפת ביה those straps with which he binds it *Kil* 32d(23)

Eps, MNM 99+.

טרס vb. **to go around** (↓טרס; CPA טרס LSp 77, HS 9:34, SA טרס ST Gen 19:15(Var)) Pe. **to go around:** ארבע אילין דנפקין וטרסין(corr. : וסחרין) those who go out and around four or five villages *Mas* 49d(29); טרסון בשוקא they went about in the market place *VRK* 859:1

Af. **to carry around:** אטר{פי}<סו>ניה בחמניסר כנישתא they took it (i.e. Rabbi's body) around to 18 synagogues *KohR* 20b(26) [↓√2# שרי]

Lieb, Greek 136+; id., Tarbiz 20(1949):112; Ben Hayyim, LOT 3/2 373.

טרסיי adj. **Tarsian** (< Τάρσος Löw, Lehnw 277; Sy טרסָיָא PSm 1523) sg. *Ter* 40b(31) // *Giṭ* 48c(25); pl. כנישתא דטרסייה דלוד the synagogue of the Tarsians at Lydda *VR* 831:1 [// H *Šeq* 47a(17)]

V. also Lehnw 276; Margulies, VR ad loc.

טרף, טרב n.m. **leaf** (↓√טרב; CPA טרף LSp 77, SA טרף Ham 544:133) sg. כל טרף באילן any leaf on a tree *TN* Ex 10:15; טרף דזית an olive leaf

TNGl Gen 8:11; טרפה דנחר מן אילנה the leaf which falls off the tree *ib.* Lev 26:36; pl. לא תיסב מיני טרפין do not take leaves from me *PRK* 315:9 // טרבין *BRV*^{60} 141:1; טרפין דתאנה fig leaves *TNGl* Gen 3:7; V) אית אתרין דמתרן טרפיהון טרביהון) אפילו בקייטא there are places where (the vines) shed their leaves even in summer *Kil* 30d(47)

טרף vb. **to tear apart** (↓טריפה; CPA טרף LS 77) Itpa. **to be torn apart:** מטרפה יטרף *TN* Ex 22:12 [H טרף יטרף]

On differentiation bet. טרף and 2# טרף, see J. Barth, Et. St. 27.

2# טרף (a/o) vb. **to hit, chop, throw down, seize for deht** (SA טרף Ham 447:98, LOT 3/2 104:76, MH טרף Moreshet, Lex 184; itpe., mng. 2: CPA טרף HS 9:23 i 1; 60 i 8) Pe. **1. to hit, bang:** טרף רישיה על אגרא ומית he hit his head on the roof and died *KohR* 26d(21); וטרפת מוחה she hit her head *AbgurNew* 157:6; **2. to mix:** דטרף ונגע ביר{א}<ה> because he mixed (the wine) and touched it with his hand *AZ* 44d(21); **3. to chop up:** בההוא דטריף when it (i.e. the rice) is chopped up *Ber* 10b(15); **4. to throw down:** a. object: טרוף קולחיך קומוי וטרף קולחיה קומוהי throw your pitcher down before him! And he threw the pitcher down before him *EchR* 144:5; pass.part. הא טריפין לך *San* 29a(19); טריפ{ו}<י>ן בקיקלא thrown in the trash heap *EchR* 146:1 [expl. חבקו אשפתות Lam 4:5]; b. person: יס{י}<ו>ק ההוא לרישיה דאיגרא let him go up to the roof and throw himself down *ib.* 69:12; והוה ארונא טעין כהניא לרומא וטריף לון לארעא the ark lifted the priests into the air and threw them down on the ground *San* 29a(33); *ib.* 34; 35; 36; **5. to seize for a debt:** אתא מרי חובא וטרף the creditor came and seized for a debt *Naz* 54a(10); *ib.* 12; *BB* 17d(14); סופיה דקדמייא משמע ומיתי מיטרוף the first one may eventually hear and come to seize for the debt *Ket* 34a(18); ואין טרף טרף *ib.*; **6. to contest the validity of a decision:** אתא ר' בא בעי מטרוף על ר' אמי PN came and wanted to contest the decision of PN$_2$ *San* 18a(61)

Itpe. **1. to be buffeted, knocked about:** חמא אילפא דאיטרפא בימא he saw a ship which was buffeted in the sea *KohR* 28c(6); *SYAP* 57:37; וחזרין ומטרפין במדברי we are knocked about again in the desert *TN* Num 12:12; *TNGl* ib.; למה כל דרחם לך מטרף why is everyone who loves you knocked about? *PRK* 287:9 // *EchRB* 111:13; **2. to be troubled:** למה איטרפון רבנן להכא יומא דין why did the Rabbis trouble themselves (to come) here today? *Tan* 64b(61); לא כל מיניה מיטרפא בעל ריניה it is not just up to him that his legal opponent should be troubled (to go to Tiberias for judgment) *San* 21a(13); **3.** w. רוח **to be agitated:** ואטרפת רוחה רפרעה *FPT* Gen 41:8[05; H ותפעם רוחו]; *TN* ib.

Moreshet, supra; Ben-Hayyim, supra.

3# טרף vb. **to make a ṭerefa** (denom. < MH טריפה) Pe./Pa. (טריפה : text) טרפיה make *it* (i.e. the bird) a *ṭerefa MŠ* 56d(4)

טִרְפוֹס n.m. (unclear; ↓טרימוס) אהן טרפוסה *RHG* 59c(63) [expl. הרעה *ib.* 62]

First element is τρι-.

טרפזיט n.m. **money changer** (< τραπεζίτης Lehnw 278; Sy טַרַפִּיזִיטָא LS 291) sg. טרא פזיטה *Qid* 61a(5) // טרפי זיטא *BME* 9c(46)

טרפס vb. **to climb up** (MH^2 טרפס *Er* 25c(14); cf. טפס Jast 548) Quad. בעייא הוינא מטרפסא אזלה מטרפסה אתייא I wanted to climb up going and climb up coming *Qid* 62c(44)

טרקטה n. **pieces of dough** (< Lat. *tracta* Löw, Lehnw 274) sg. *Pes* 30a(23); טרוקטה *Ḥal* 57d(33) [expl. סופגנין Mib. 1:4]; טריקטא *ib.L*

Löw, Lehnw 274.

טרש vb. **to be hard, clogged** (cf. MH טרשין pl. rocks, stony ground Jast 558) Pe., pass.part. **1. bard:** (רטישין : text) דאינין טרישן because they (i.e. the wheat grains) are hard *Pes* 30b(17); **2. to be clogged:** מהולחך טר<י>שה your sieve is clogged *BR* 972:6

On mng. 1, v. Lieb, YK 424. On the etymology, cf. Fl, TMW 2:212.

ל

יֲאֲוֵי interj. **woe** (ווי↓) ונגדו נחלין יאוי כמיא דמא the wadis, woe, flowed blood like water *SYAP* 24:20; *ib.* 22; יֲאֲוֵי דאתעבד ככברה woe, he has become like a sieve *ib.* 20:20; ומה היו אומ׳ יוי יוי כלא כחדה what did they say? Woe! Woe, all together *PRKVar* 301:6

יָאוּת adv. **well, proper, right** (יאי↓; CPA יאות LSp 78) *FPT* Dt 27:8[04; voc]; יות *Ket* 27a(50)[!];- a. alone: אמ׳ ליה יאות *Ter* 41c(15); *ib.* 44c(52); *Qid* 62c(19); *Hor* 47c(17); שמע ר׳ יוסי ואמר ויאות PN heard and said: It is right *Švi* 35c(28); *Šab* 7a(42); *Pes* 27c(62); *Yom* 41d(7); *RH* 59d(18); *Qid* 61b(27); *Nid* 51a(10); על יאות *AZ* 41b(12); b. w. var. verbs: יאות פתר *FPT* Gen 40:16[05; H טוב פתר]; כפות יתי יאות tie me well *TN* ib. 22:10; *ib.* Dt 17:4; יאות עבדת you did well *Ber* 10a(6); *ib.* 13b(1); *Švi* 36d(19); *Šeq* 47a(15); *MQ* 83c(42); יאות הוא מקשי he asks well *Dem* 21c(56); *Mas* 51d(59); *Šab* 6d(43); *Tan* 67c(32); יאות את מצלייא ומתענייא it is proper that you should pray and be answered *ib.* 64c(8); משה יאות אמ׳ ר׳ יוסי by Moses! PN said well *Naz* 54a(13); יאות ברך he made the blessing properly *BR* 755:6; *EchRB* 47:10

On the spelling יות, v. TK 3:43, n. 93.

יָאֵי adj. **fair, comely, suitable** (CPA יאי LSp 77, SA יהי Ham 479:29) *FPT* Gen 2:23[02; voc];- **1. fair, comely:** sg. עולם ויאי strong and comely *KohR* 9b(31); יאי ברווה *TN* Gen 39:6 [H יפה תאר]; יאיה ברויה *FPT* ib. 29:17[05]; *TN* Num 12:1; *Hag* 77d(35) // *SanAs* 23c(25); *TN* Gen 49:11; *ib.* Num 24:5; *BR* 1063:2; pl. יאין אלנין beautiful trees *TN* Num 21:34; מה יאיין עיינוי how beautiful are his eyes *ib.* Gen 49:12; יאתהון בנתהון their beautiful daughters *ib.* Num 31:50; **2.** in impers. usage **it becomes, befits:** a. w. ל־: מה יאה הוא לך כליל מלכותא how the crown of the kingdom befits you *ib.* Ex 15:18; יאי לאלה רב דשדי ושביק לחובין רברבין it befits a great God to forgive great sins *VR* 126:7; יאיה היא מסכינותא לברתיה דיעקב poverty befits the Jewish people *ib.* 824:8 // *PRK* 241:13; b. w. inf.: יאי למתבריא אתה מן גבר it is fitting that woman be created from man *FPT* Gen 2:23[02]; לדא יאי למתקריא אתה it is fitting to call this one a woman *ib.*; *TN* ib.; c. w. rel. clause: יאי הוא דיהוון אמרין it is fitting that they should say *ib.* 34:31

יאיו, det. **יאיותה** n.f. **beauty** (יאי↓, יאות adv.· CPA יאיו LSp 77) sg. יאו{ן}<י>ותך *PRK* 222:13

יאש vb. **to abandon hope** (QA יאש ATTM 592, TBA יאש Jast 560; cf. SA איעש LOT 3/2 241:1, note) Itpa. איתייאש מינה he abandoned hope (of finding the runaway maidservant) *Giṭ* 45d(50); ואיתייאש מיניה *BM* 8c(9)

Sok, Job Targum 151.

יבב vb. **to sound a trumpet** (יבבו↓; Sy יבב pa. LS 293) Itpa. חתייבבון *TN* Num 10:7 [H תריעו]; *TNGl* ib. 9

יבבו, det. **יבבותה** *n.f.* **sound of a trumpet** (√יבב↓; SA יבבה ST Num 10:6(Var)) sg. תקיעה ויבבו trumpeting *TN* Lev 23:24 [H תרועה]; *ib.* 25:9; Num 10:5; 6; 29:1; ויבבות זיו איקר מלכיהון מגן עליהון the trumpeting of the honor of their king shields them *ib.* 23:21; *FT* ib.; וחצוצרתה דיבבותה *TN* ib. 31:6

יבד (a/) vb. **to be lost, perish** (sec. rt. < √אבד↓ via imp. ייבד; יבידה↓) Pe. **1. to be lost:** אייתי גיטא מיניה (text: וכד) יבד he brought the writ of divorce. It was lost by him *Giṭ* 44d(54); ייבד פרני my *ketubba* is lost *Ket* 33c(22) [rdg. of ŠM]; ייבד כרטיסי my writ is lost *ib.* 23; **2. to perish:** ציפ{ן}ר מבלעדי שמיא לא יבדא not even a bird perishes without the will of Heaven *Švi* 38d(27) // *PRK* 192:5 // *EstR* 7a(23); יבדנן *TNGl* Num 17:27 [H א{ן}נה; אכדנו]; *FTV* ib.; יבדתון *TNGl* ib. 21:29; <י>בדנן{ן}

א׳ יבד (text: רבך) מן עלמא I say: He has perished from the world *Yev* 15d(25)

יבוסיי adj. **Jebusite** pl. יבוסיי *TN* Ex 3:8; *ib.* 17; 13:5; 23:23; יבוסאי *ib.* Num 13:29; יבוסיה *ib.* Dt

7:1; 20:17

יְבִידָה, cs. **יבידת** n.f. **lost object** (↓√יבד, אבידה) sg.יְבִידָה *FPT* Ex 22:8[01; H אבדה]; *TN* ib.[!]; *TNGl* Lev 5:22; ייבידת *ib.* Dt 22:3

יביש adj. **dry** (↓√יבש; CPA יביש LSp 78, SA יביש Ham 614:186) sg. יבישה *TNGl* Num 11:6 [H יבשה]; צ{ו}<י>אה דמיינוק יבישה dry dung of a child *Šab* 14d(28); *EchRB* 49:22; pl. גרמיא יבישיא the dry bones *FTP* Ex 13:17

יבל (e/) vb. **to bring, translate** (↓מובלה, מובל; CPA איבל, אובל LSp 78, SA איבל GSA 374) Pe. **to bring:** יכילית(ה : text) יביליתי I brought it (i.e. the writ of divorce) *Giṭ* 45c(7)
Pa. **to translate:** נייבל I will translate *AZ* 43a(32) [expl. rdg. אוביל Mib. 3:5]
Af. #1 **to bring, take away:** אייבילי *TN* Ex 2:9 [H הביליכי]; תי מייבל חדא ומייתי חדא you should take one (Torah scroll) away and bring one *Yom* 44b(8) // *Meg* 75b(52) // *Soṭ* 22a(20); *Yom* 44a(63) // *Soṭ* 22a(11); לא הוות מייבלה ליה she didn't bring him *VR* 805:3 // *BRV*^{60} 154:3; *PRK* 197:3; מן מייבלון ר' אבהוא בכל שתא who will bring them PN every year? *ErG* 21c(20); *Švi* 39a(52)
Af. #2 **to bring:** ואובילו *TN* Gen 37:28 [H יביאו]; ריגלוי רבר נש אינון מובלין יתיה כל הן דמיתבעי *ib.* 50:13; a man's feet bring him wherever is necessary *Ket* 35b(25) // *KohR* 9c(25); נסביה ואובליה גבי חייטא he took it and brought it to the tailor *EchR* 49:19; *ib.* 46:26; מובלא הדס לפלטין to bring a myrtle branch to the palace *Ber* 2d(58)
On pa., v. Ros, Leshonenu 32(1968):339 [=Sy יבל pa. LS 293]; Kut, ib. 31(1967):11.

יבם n.m. **brother-in-law** (↓√יבם; SA יבם ST Dt 25:5) sg. יבמה *TN* Dt 25:5 [H id.]; יבמי *ib.* 7

יבם vb. **to make a levirate marriage** (denom. < ↓ ייבום, יבמה, יבם; SA יבם ST Dt 25:5) Pa. **to make a levirate marriage:** ויבם יתה *TN* Dt 25:5 [H ויבמה]; *ib.* Gen 38:8; למייבמה יתי *ib.* Dt 25:7; איזיל ייבם go, marry (those women) *Yev* 6b(36)
Itpa. **to be married by a levir:** אתי{ו}<י>ן בעי{ו}<י>ן מתייבמה they came desiring to be married *ib.* 35

יבמה, del. **יבמתה** n.f. **yevama, the widow of a brother who died without children** (↓√יבם; SA יבמה Ham 485:166) sg. מצוותא דיבמה the commandment of the *yevama* *FTP* Dt 25:10; יבמתיה *TN* ib. 7 [H יבמתו]; יבומתיה[!] *ib.*; 9

יברוח n.m. **mandrake** (SA יברוח Ham 446:92) sg. והדין דקדי על יברוחה אסור it is forbidden to read a biblical verse over the mandrake *Šab* 8b(17) // *Er* 26c(26); pl. יברוחין *BR* 837:1 [expl. דודאים Gen 30:14]; *FPT* Gen 30:14[05]; *TN* ib.; *ib.* 15; כראובן רטען יברוחייה like Reuben who carried the mandrakes *SYAP* 45:22; *ib.* 38:5
Löw, Flora 3:365+.

יבש (a/) vb. **to be dry, wither** (↓יביש, יבשה; CPA יבש LSp 78, SA יבש Ham 483:128) Pe. **1. to be dry: a.** bodies of water: יבשו מיא *TN* Gen 8:7 [יבשת המים H]; נחלייה ייבשון the wadis will dry up *MMDam* Dt 22:9; **b.** inanimate objects: יבשת ארעא the earth dried up *TN* Gen 8:14; *TNGl* ib.; **2. to wither: a.** plants: בש{י}תא חודיתא שבקיה ויבש the next year he left it alone (i.e. did not water the vineyard), and it withered *MQ* 81b(4); והיא יבשה מן גרמה it dries up of itself *Švi* 37b(62); ויבשון צמחי שושנייה the rose-flowers withered *SYAP* 70:5; **b.** limbs: ויבשת ימיניה his right hand withered *PRK* 377:4; *ib.* 5 // *Tan* 66d(38); *ib.* 39

יבשה, det. **יַבָּשְׁתָּה** n.f. **dry land** (↓√יבש; CPA יבשא LSp 78, SA יבשה ST Gen 1:9) sg. יבשתא *TN* Gen 1:9 [H היבשה]; *ib.* 7:22; Ex 4:9; 14:16; 22; 29; 15:19; בְּיַבָּשְׁתָּא *FPT* Gen 7:22[04]; ומן גלא לגלא סלק ליבשתא he went up from wave to wave to dry land *KohR* 28c(8)

איגר ↓ יגר

יָד, **אִיד**, det. **יְדָה** n.f. **hand** (↓ביד, לייד, מן יד, על; CPA יד, איד LSp 78, SA אר Ham 479:8+) יָד *FPT* Ex 6:1[04]; אִיד *ib.* 21:24[01]; יְדָךְ *ib.* Gen 38:18[04]; - sg. *TN* Ex 21:24; *ib.* Lev 5:21; Dt 32:41; תקטע ידה דכתבתה may the hand which wrote it be cut off *Šab* 15c(42); *ib.* 3b(32); *San* 27a(47); ידיה *TN* Gen 41:44; *ib.* Ex 21:20; Lev 12:8; Dt 15:2; יהב ידיה he placed his hand *Ter* 45d(3); *Tan* 65a(61); *BR* 306:7; פשט ידיה he stretched out his hand *Ter* 45d(54); ודין תבירא ידיה that one's hand was broken *VR* 166:1; ומה בידך what is your opinion? (lit. what is in your hand?) *Ber* 5a(62); *MŠ* 55b(5); *Pes* 28a(60); *Yom* 43a(40); *Giṭ* 43c(5); *San* 25c(26); מה דאית לי בידך what you owe me *Švu* 37b(46); du. עובד ידי אומן *TN* Dt 27:15 [H מעשה ידי חרש]; *ib.* 4:28; נפיק אנא ידי חובתי I fulfill my ritual duty *Ber* 4b(16); *RH* 59d(18); ידייא דלא

פשטן מיתן לך יתקטען may the hands which did not stretch out to give you (alms) be cut off *Šeq* 49b(15) // *Pea* 21b(35); וידייה דמחלשן מיתים the hands which strip corpses *BR* 733:4; ידוי דמשה *TN* Ex 17:12; היה מלאך עומד ומגלב בידוי the angel stood with a whip in his hand *BR* 389:6; מלא ידויי דבש his handfuls of honey *Soṭ* 17b(17); נסבין ידיכון תהון(Se) you should ritually wash your hands *Ber* 12a(44); *Ḥal* 58a(54); *Šab* 3a(47)

The spelling איד is rare and is found in *FPT* (e.g. Ex 21:24[01]), *TNGl* (e.g. Dt 7:19), and in *BR* (1247:8; V^{60} 264:6). On this form, v. Nöld, NB 113+; Kut, SGA 25.

ידי vb. **to give thanks, admit, consent** (↓אודייה, הודייה; CPA ידא af. LSp 78, SA ידי af. ST Gen 29:35) Af. **1. to give thanks:** ואודי ושבח לשמא דה' he gave thanks and praised the name of God *TN* Gen 24:26; *ib.* Ex 34:8; אודינן ושבח{י}נן *ib.* Dt 26:3; **2. to admit:** את אודית ליה בדינרא והוא לא הודי לך בקיתונא you admitted to him concerning the dinar; he did not admit to you concerning the jug *Qid* 64a(22); *Švu* 35d(14); נסביה ודניה ואודי ליה על חד קטיל he took him and tortured him, and he admitted to him concerning one dead person *Ber* 5c(56); **3. to consent:** מסתברא ר' יוסי יורי לרבן שמעון בן גמליאל ורבן שמעון בן גמליאל לא יודי לר' יוסי it is probable that PN will consent to PN_2; PN_2 will not consent to PN *Dem* 23d(5); *Kil* 30b(55); *Yev* 10d(41); לא הדין מודי לדין ולא הדין מודי לדין one does not consent to the other *Ter* 46b(7); *Er* 20a(10); *Ter* 43c(17); *Šab* 4d(12); *Ḥag* 76a(27); *Ket* 26b(13); *AZ* 45b(30); כל עמא מודיי everyone consents *Ber* 10c(16); *Dem* 22d(25); *Mas* 49d(53); *Šab* 10b(20); *Yev* 10b(17); *Giṭ* 48d(41); דאינון מודיי להון אוף רבנן *Yev* 3b(20); מודיין *Ter* 48a(4)

Itpa. **to confess:** ויתודי *TN* Lev 16:21 [H והתודה]; *ib.* 26:40; ומתוורין *ib.* Dt 3:29; *FPT* ib.[26]

ידע (a/a) vb. **to know** (↓דיעה, מידעם, מדע, √חכם; CPA ידע LSp 79, SA ידע af. LOT 3/2 95:10) Pe., pf. 1sg. ידעית *Švi* 36c(16); 2m. ידעת *TN* Gen 30:26; 3m. ידע *ib.* Lev 5:1; 2m.pl. ידעתון *Pes* 31c(4); f. ידעתן *TN* Gen 31:6; imp. 1sg. אדע *ib.* 24:14; 2m. תדע *FPT* Ex 7:17[04]; 1pl. נדע *TN* Dt 18:21; 2m. תידעון *ib.* Ex 16:12; חדעון *ib.* Num 16:28; 3m. ידעון *ib.* Ex 14:4; f. ידע{י}ן *Šab* 5d(55); imper. 2m.sg. דע *TN* Gen 20:7; inf. מירע *Tan* 67d(35); *BR* 302:1; part. m.sg. ידע *TN* Gen 48:19; *VR* 128:2; f. ידעה *Qid* 64a(48); m.pl. ידעין *Ber* 5b(43); pass.part. ידיע *TN* Gen 22:14;- **to know:** וידע דהוא כעיס עלוי he knew that he was angry at him *Kil* 32b(33); ואנה ליה אנה ידע *TN* Gen 37:30; לינה ידע *Ned* 40a(39); והוה ידע ביה דהוא ממזר he knew concerning him that he was a bastard *Qid* 64c(34); *BR* 1232:12; *VR* 128:2; ודלא ידע למשאל one who doesn't know how to ask *ib.* 125:1; ולא ידעין מאן אמ' דא ומאן אמ' דא (we) don't know who said this, and who said that *Ter* 45c(48); *RH* 57a(17); *MQ* 80d(44); *AZ* 41c(20); כל עמא ידעין חד ידע תרין לא ידעין one knows (a secret); two do not know *BR* 969:3; *ib.* 690:3; *VR* 695:2; *PRK* 406:9; *KohR* 26d(4)

Af. **1. to make known, inform:** אודע יתי כען ית אורחתך make known to me now your ways *TN* Ex 33:13; נודע למלכא I will inform the king *VR* 577:6; אין מודעה אנה סורחניה if I inform him of his sin *PRK* 155:4; מאן אזל מודע ליה who will go inform him? *MQ* 81c(63); *Ned* 40a(39); *Qid* 65d(44); בגין מודעתון די תעניתא in order to inform you that it is a fast *Tan* 67c(45) // *Ber* 7c(32); **2. to instruct:** מן הן את מודע לי from where do you instruct me? *Ḥag* 77a(36); BRV^{60} 51:3; *VRQ* 394:4

Itpe. **to be known:** מן דאיתידעין מילייא when the facts became known *Ket* 34b(32); *ib.* 26c(63)[!]

Ittaf. **to be known:** אתודע *FPT* Gen 41:21[05; H נודע]; *TN* Ex 21:36; *ib.* Lev 4:23; Dt 21:1; ותתודע *ib.* Lev 4:14; Ex 33:16

יהב n.m. **load, burden** (dial.; ↓√יהב) sg. תלי הדין יהביה עליי lift up that load of his upon me *BR* 946:5 [w. ref. to יהבך Ps 55:23]

יהב (a/) vb. **to give, place, hit, invest** (↓√נתן, יהיב; CPA יהב LSp 79, SA יהב Ham 520:62+, 606:5+) Pe., pf. 1sg. יהבית *FPT* Gen 35:12[03]; *BQ* 5c(43); יבית *Tan* 64b(45); יהביתה *BR* 883:5; 2m.sg. יהבת BRV^{60} 1116:4; 3m. יהב *BM* 9c(55); דהב (= דיהב) *Naveh* 33:1; יבה *Ber* 14a(56); יבינון *SanAs* 23c(47); f. יהבת *Ter* 45c(50); יהבתיה *ib.* 51; 1pl. יהבנן *TN* Dt 26:14; 2m. יהבתון *Kil* 27c(58); 3m. יהבון *Ned* 37d(41); דהבון (=דיהבון) *Naveh* 32:8; יבון *Giṭ* 48a(49); יהבונינון *EchRG* 84:2; imper. 2m.sg. יהב *Giṭ* 50c(26); הב *TN* Num 11:13; *BR* 384:12; היב *ŠTG* 20; ייב *Beṣ* 60d(21); יבה *San* 23c(43); f. הבי *FPT* Gen 30:14[05]; *Švu* 37a(62); 2m.pl. הבו *TN* Ex 7:9; היבו *FPT* Gen 34:12[03]; הבון *Ber* 11b(52); יהבון *Suk* 54b(48); *BR* 1128:2; יבון *Tan* 66d(3); part. m.sg. יהב *TN* Dt 3:18; *Kil* 32b(58); יב *Ned* 42c(55); f. יהבה *Pes* 31c(6); m.pl. יהבין *Mas* 49c(24); pass.part. ↓יהיב;- **1. to give:** דהבון

הכה חמישה דינרין דהב they gave here five gold dinars *Naveh* 32:8; *ib.* 34:4; 35:3; 58:1; כמה דיהב לך כך יהב לי as he gave to you, so he gave to me *BR* 452:3; הבו לי מה דיהבית לבון give me what I gave you *BB* 16b(48); הב לי בנין *FPT* Gen 30:1[05; H הבה לי בנים]; *TN* ib.; *ib.* 47:15; Num 11:13; הב לון give them half *BB* 16b(46); הב מה דעליך give what you owe *BR* 502:7; *ib.* 761:4; *VR* 857:4; *EchRB* 47:21; ויהב ליה אגדיה he gave him his wage *BM* 11a(48); ויהבוניה ליה they gave it to him *Ter* 46b(50); *Švi* 36d(36); *MŠ* 56b(45); *Šeq* 50c(44); *Ket* 33d(56); *AZ* 39d(16); *BR* 503:2; *VR* 812:3; **2. to place:** ההן חייטא דיהב חוטא גו פומיה the tailor who places a thread in his mouth *Šab* 10c(5); מן ההיא שעתא דיהבת אצבעתך עלה from the time that you placed your fingers on it *Kil* 32b(38) // *Ket* 35a(45); הב ידך על עייניך place your hand on your eye *Ḥag* 77d(57); ויהב יתיה על ידוי דיוסף he placed it on Joseph's hands *TN* Gen 41:42; *ib.* Ex 34:33; Lev 8:27; ויהב גולתא מרום מובלה he placed the cloak on top of the load *Tan* 64b(57); *Pes* 29c(49); *Ḥag* 77d(61); *Ket* 35a(64); *EchRB* 47:9; נסב מן הכה ויהב הכה he took from here and placed there *BR* 908:3; *ib.* 1148:5; נסבה מבעל הבית וייבה לחכור he took it from the owner and gave it to the tenant farmer *Giṭ* 47b(23); **3. to hit** [Sy יהב LS 299, mng. 6f]: a. alone: יהבון להון hit them! *BR* 930:1; מן דנפק ויהב ליה after he went out, (the snake) struck him *ib.V*^{60} 945:1 [expl. Eccl 10:8]; *Šab* 8c(49); יהב ליה חמרה ואפילה he hit his donkey and knocked it down *ib.G* 8d(14); *Er* 23c(14); b. w. obj.: ויהב ליה פורקדל חד he hit him a blow(?) *Ber* 5c(53); *MQ* 83b(36) // *San* 25b(7) [מרתוק ↓]; *ib.* d(21); **4. to entrust:** באילין דיהבון בניהון לאומנותא in the case of those who entrusted their children for a trade *Giṭ* 47b(37) // *BB* 17c(57); **5. to invest:** חד בר נש יהב דינרין למטכסה a certain person invested money in silk *BM* 9c(57); *ib.* d(4); 10c(56); 62; **6.** in idiomatic expressions: a. w. גרמ־ to devote oneself [CPA יהבת גרמי HS 9:2 i 7; ↓infra g.1]: אלין יהבון גרמון בהדה מצ[ות]ה these devoted themselves to this charitable deed *Reḥov* 2:12; יוחנן חזנה דיהב גרמיה *EGedi*; לא יהבון גרמיהון למעבד קדבא they didn't devote themselves to fighting the war *KohR* 20b(2) // *EchRB* 66:10; b. w. בל to pay attention: ↓בל; c. w. דעת־ to pay attention: הב דעתך *Ber* 11c(8); *Dem* 26b(1); *Qid* 64c(61); *Šab* 10b(21); d. נסב ויהב to engage in business [SA נסב ויהב TM 319:226; = MH נשא ונתן Jast 937]: והוו נסבין ויהבין בהדא מיטבסא they were engaged in the silk business *ŠR* 20c(16); עד דאינון יהבין ונסבין *EchRB* 89:7; *Švi* 37c(12); *BM* 10b(49); e. w. בלב to take into consideration: ויהב בליבך למיעבד כן take into consideration to act so *Kil* 32c(26) // *Ket* 35b(30); f. w. מילה to pledge one's word [CPA מלא יהב HS 9:62 ii 12; Sy, LS 298, mng. 1.i]: שלח ויהב ליה מילא he sent and pledged (his) word *Ber* 11b(43) // *Naz* 54b(8) // *BRV*^{60} 1116:2; g. w. נפש: 1) to give oneself up for s.t. [Sy יְהַב נַפְשָׁא LS 298, mng. 1.k]: דיהב נפשיה על גזורתא he gave himself up for circumcision *AZ* 42c(18); 2) to restore s.o.'s life: תתיהב ליך נפשיך הכמה דיהבת לי נפשי may your life be restored, just as you restored my life *VR* 427:3; *Šab* 8d(5) [acc. to rdg. in Meiri]; h. w. עיצה to advise: ↓עיצה; w. פלגו to instigate divisiveness: בל מן דיהיב פלגו בן גבר לתבריה *Naveh* 70:10; j. w. רשו to permit: לא יהבית לך רשו *TN* Gen 20:6 [H ולא נתתיך]; *ib.* 31:7; יהב רשו לכתובא {ש}<ד>יכתוב permit the scribe to write *Giṭ* 50c(26); הב לי רשו דנשתעי permit me to speak *BRV*^{60} 92:4; k. w. שלם to make peace: ולא יהבית שלמא ביניהון *VR* 178:5

Itpe. **1. to be given:** ולא איתייהב ליה כלום nothing was given to him *Ket* 34b(57); *TN* Ex 5:18 [H ניתן]; *ib.* Num 26:62; איתיהיבת לכון אוריתה the Torah was given to you *ib.* Dt 1:1; *Ber* 3b(15) // *Šab* 3b(2); יתיהב *TN* Lev 11:34 [H יותן]; יתייהבון לבנוי רבר זיזא may they be given to the sons of PN *BQ* 5c(39) // *Švu* 37d(29); **2. to be placed:** יתייהב ביה ואיתייהב בפילקי *TN* Lev 24:20 [H יעשׂה לו]; he was placed in jail *PRK* 411:2; וכיון דדמך אתיהב בהדה גוש חלב when he died, he was interred in GN *ib.* 199:1; **3.** w. נפש [↓pe., g.1]

The suppletive vb. ↓√נתן is used in the imp. and inf. of the pe. On the forms ייב, etc., cf. Sy יְהַב and Eps, PLA 364, n. 12. On pe., mng. 3, v. Lieb, YK 115; Sok, Kut Vol 172.

יהודיי, יודיי adj. **Jewish, Jew** (↓יהודי; CPA יודי, יהודי LSp 80) a. as adj.: sg. חד סב יהודאי an old Jew *KohR* 8c(22); *ib.* 28c(22); עבד יהודאי a Jewish slave *EchRB* 84:1; אמתך יהודייתה *TN* Ex 23:12 [H אמתך העבריה]; pl. גוברין יהודאיין Jewish men *JMP* 8a:13; *ib.* 16:6; משומדין יהודאין Jewish apostates *EchR* 82:13; b. as noun: sg. חד יהודאי *Ber* 5a(14); *BRV*^{60} 92:2; *EchRB* 138:32; *Dem* 22c(52); *MŠ* 55b(63); יהודי *Švi* 35b(1) [≠ ↓ארמיי]; pl. מסתברא דאית הכא יהודאין it seems that there are Jews here *San* 25d(30); מה אתון יהודיין what are you? Jews *BR* 906:2; אכיל מן דיהודאי ושתי מן דיהודאי כל מדליה מן ריהודאי he eats from the Jews. He drinks from the Jews. All

of his property is from the Jews *Šeq* 49a(43); אלההון דיהודאי the God of the Jews *BM* 8c(28); *VR* 506:6; *ŠR* 36a(4); סבא דיהודאי the elder of the Jews *MŠ* 55c(8); *VR* 578:4; רכהון דיהודאי the master of the Jews *San* 20d(13); *BR* 1178:6; כל אומייא ינסכון בר מן יודאי all the nations will do libation except for the Jews *AZ* 44d(44)

יהיב adj. **situated** (↓√יהב pass.part.; itpe., mng. 2; ↓ייבה; CPA יהיב LSp 80, SA יהיב LOT 3/2 45:6, Mal *yīb* Spitaler, Gram 207; calque > MH נתון BY 3880+) sg. ומנא קדמייה די הוינא יהיב במדין the first time that I was in Midian *TNGl* Ex 10:29; הלא היא יהיבא ברכת דכני עמוניי *TN* Dt 3:11; *ib.* Gen 20:11; בטורא הוא יהיב he is in the field *Tan* 64b(55); *Qid* 61b(10); *EchRG* 82:23; ואנא יהיב הכא *San* 29a(49); *TN* Num 19:14; עד ראשתכח יהיב בבבל until he found himself in Babylonia *MŠ* 56a(17) // *EchRB* 126:5[!]; *FTV* Gen 28:10; אשכחוניה יהיב על פומיה they found it placed above his mouth *VRG* 247:3; *BerG* 9c(50); *Švi* 36c(52); pl. אנון יהיבין *FPT* Gen 47:1[04]; *TN* Ex 14:25; ואינון יהיבין בחרציה they are in his loins *BR* 813:1; *ib.* 2; *ŠR* 32a(11); הוון יהיבין בחד אתר they were in a synagogue *BerG* 9c(30); *ŠviV* 33d(51); *RHG* 59d(15)

Schulthess, Gram §§ 151, 2d; 182, 2; E. Littmann, OLZ 29(1926):806.

יובל, det. **יובלה**, **יובילה** n.m. **jubilee year, lamb** (dial.; < H יובל HAL 381; cf. Sy יוֹבְלָא LS 294) **1. jubilee year:** sg. *TN* Lev 25:11 [H id.]; יובילה *ib.* 28; 30; 33; 40; 27:17; 23; יובלה *ib.* 25:13; 28; **2. lamb** (dial.): sg. כערביא צווחין(V) לאימרא יובלא in Arabia they call the lamb *yovel Ber* 13c(6)

Talshir, Fauna 153+.

יוד n.m. **yod, tenth letter** (Sy יוד LS 293) sg. ויוד בסופה *yod* at the end (of the word) *PRK* 181:12; *ib.* 191:5; *MMDam* Gen 24:33; *ib.* Dt 7:5; pl. יודין *ib.* Gen 32:16; *MPDam* ib. 24:23

Nöld, Beitr 126+.

יָוֹן n.f. **dove** (↓בר יונן; CPA יאון, יון LSp 81, SA יון ST Lev 12:8(Var), יבנה ib.(Var)) sg. במין יוון איח להון they have (an idol) in the shape of a dove *AZ* 44d(45); בחר ליה חדה יבן he chose a dove for himself *SYAP* 1:3; יָוֹנָה *FPT* Gen 8:8[02; H היונה]; *TN* ib. 9; *ib.* 10; 12

Talshir, Fauna 61; Ben Hayyim, LOT 1:XXVI.

יווניי adj. **Greek** (CPA יוני LSp 82) sg. בלישנ{י}ה יוונאה in the Greek language *KilV* 27a(14)

[דיוקט↓ יוזקטט]

יוכלה, **יכלה** n.f. **ability** (↓√יכל; SA יכלת ST Num 14:16 (Var)) sg. a. in impersonal expression **can** + inf.: ויוכלה היא קדמי (איית) יוכלה קודם לממנייה יתך I can appoint you *TN* Dt 9:14; *ib.* Ex 32:10; Num 14:12; איית יכלה קדמך למשרי ולמשבק you can forgive *ib.* Gen 4:13; b. negated: דלית יכלא *ib.* Num 14:16; דלא הוות יוכלא *ib.* Dt 9:28

יוֹם, pl. **יוֹמִין**, cs. **יומי־**, **יוֹמָת־** n.m. **day, time** (↓יומן, יום טב, בר יום; CPA יום LSp 81, SA יומת ib. Dt 32:7) יום *FPT* Gen 8:5[02]; יוֹמִין *ib.* 7:17; יומַת *ib.* 35:9[03]; - sg. יום כתר day after day *ib.* 39:10[05]; *TN* Num 30:15; יום קדמאי a first day *ib.* Gen 1:17; *BR* 304:7; כל יום *TN* Num 28:3; *Pea* 21b(39); *Tan* 64b(48); *San* 28b(12); *Hor* 48c(46); *VRK* 250:2; מה יום מן יומין is this day (i.e. the Sabbath, different) from (other) days? *BRV*^{60} 92:5; יום פלן a certain day *Yev* 6a(44); *Qid* 63d(19); עד דיומא קאים while it is still daytime *Tan* 67c(60); מצימחיה דיומא the break of day *VR* 554:6; יומא הדין today *TN* Ex 19:10 [H היום]; *ib.* 30:32; Num 22:8; Dt 4:4; יומא דין *Pea* 16a(28); *Pes* 31c(2); *San* 28b(13); *VR* 577:3; הדין יומא *Ned* 40d(28); *Naz* 55c(19); מן יומא דבתרה *TN* Ex 32:30; *ib.* Num 17:23 [H ממחרת]; *AZ* 39c(19); ותלה לון יומה it remained day for them *Kil* 32b(16); ותני יומא he repeats the day (the following year) *BR* 489:7; יומא דערובתא Friday *Tan* 64c(24); יומא דירחא the day of the New Moon *ib.* 25; ביומא דהושענא Hoshana Rabba *VR* 859:1; דין יהוי משקי ליה יומיה this one would provide him with drink on his day *VRG* 247:5; pl. a. general: בחד עשר יומין בירח אלול on the 11th of Elul *Zoar* 3:4; *TN* Gen 7:24; *ib.* Ex 12:3; Num 14:34; עד דיכול מה דחסר יומין תחות יומין until he eats what he lacks day for day *BQE* 6b(41); ביומין דעקא in the days of trouble *EchR* 63:3 [expl. בין המצרים Lam 1:4]; שבע שנין דיומין seven years *FPT* Gen 29:20[05]; כתר יומין some days later *Ber* 5a(25); *MŠ* 55b(48); *Ḥag* 77d(46); *Naz* 54b(6); *BR* 688:7; *VR* 702:4; *PRK* 411:2; כל יומייא forever *TN* Gen 44:18; *ib.* Dt 6:24; 28:29; ביומי חצדא at harvest time *ib.* Gen 30:14; כיומוי דר׳ יהושע בן לוי *MŠ* 56b(36); *Šab* 14d(50); *Pes* 31b(52); בגין דהוות ביומוי since it was in his time *Šab* 11a(48); *Soṭ* 24b(49); איית הוה

סבין ביומינן there were old men in our time *Beṣ* 63a(32); לא אכל ר' ירמיה סלת מן יומוי PN has never eaten fine flour *Ber* 10b(31); *Pea* 15d(24); *Švi* 36d(3); *Šab* 8c(17); *Ḥag* 77d(42); *Yev* 3d(25); *BR* 607:3; *EchR* 54:11; b. in phrase יומת עלמה: *FPT* Gen 33:9[03]; *TN* Dt 32:7

For the use of מן יומי לא never, v. also CPA (LSp 81).

יום טב — n.m. **holiday** (↓יום; MH יום טוב Jast 569) sg. *TN* Ex 12:16; *ib.* Lev 23:24; יומא טבא קדמיא דפסחא the first holiday of Passover *FPT* ib. 15; מהו מישחוק קונדיטון ביומא טבא is it permitted to grind spices for wine on a holiday? *Beṣ* 60d(21); *Suk* 54b(57)

יומדן adv. **today** (< יומה דן; CPA יומדין LSp 81, Mal *imōḏi* Spitaler, Gram 120; cf. Sy יוֹמָן (< יוֹמָא) הָן LS 300) לא אכלית מזון יומדין I didn't eat food today *BR* 1172:4; במה אנן אכלין יומדין in what (vessels) are we eating today? *EstR* 5a(22); מה חדת{י}{ו<}ן יומדין(text: יימרון) what novel interpretation did you make today? *Giṭ* 47a(27) [// יומא דין *BQ* 6d(49)]; *RHG* 58a(3); *MQG* 82a(33); מן יומדן ועד לעלם from today and forever *Am* 17:32

Kut, SGA 18; Lieb, YK, Intr XXIII.

יומהין adv. **today** (< יומא (א)הין this day; ↓יומדן) *BerV* 6a(22) [L: יומא הן]

יוקר, det. **יוקרה** n.m. **high price** (↓√יקר; CPA יוקרא det. LSp 86) sg. יוקרה וכפנה הווין בעלמה high price and famine will be in the land *SYAP* 36:20; *ib.* 60

יותפיי adj. **of Yodfat** sg. מנחם יותפייה *Suk* 54c(51)

SY 79.

יזף vb. **to borrow, lend money** (↓זפו; CPA יזף LSp 82, SA יזף Ham 498:39+; 555:429+) Pe. **to borrow money:** ההן דיזיף מן חבריה וחזר ויזיף מיניה one who borrows from his friend and does so a second time *Ket* 33c(21); *ib.* 34a(17); ואתון עמי לא תצרכון למיזף you, my people, will not need to borrow *TN* Dt 15:6 [H תעבט]; *ib.* 23:21; pass.part. ולא יזיפה לה (unclear) *BR* 727:1

Af. **to lend money:** תוזף *TN* Ex 22:24 [H תלוה]; *ib.* Dt 23:24; יוזיף *ib.* 15:2; תוזפון *FPT* Ex 22:24[01]; *TN* Dt 22:20; יוזפון *ib.* 28:44; ברת ר' חייה רובה אוזפת לרב דינרין PN's daughter lent Rab money *BM* 9c(27); ואין דאוזפיה לינן ידעין we don't know if he lent him money *Švu* 35d(14); מוזיף ברביחה a usurer *PRK* 68:2

Ittaf. **to be lent:** יתוזף *TN* Dt 23:20 [H ישך]

יחד vb. **to put in one place, designate** (denom. < ↓יחיד; Sy יחד pa. LS 300, MH יחד Jast 573) Pa. **1. to put in one place:** מה מייחדין ליה עימיה do they put him together with the other? *Yom* 38c(61) // *Meg* 72a(41) // *Hor* 47d(3); **2. to designate:** ה' מלין בתורה מיחדין (we) designate five words in the Pentateuch *MMDam* Gen 24:33; *ib.* 17:9; Dt 4:2; *MPDam* Gen 19:37; *ib.* 24:23

Itpa. **to be together in a closed place:** ולא אתייחד חד עם חד<ה> מנהין no one of us was together with one of their (women) in a closed place *TNGl* Num 31:50; *FTP* ib.

יחוף adj. **barefoot** (↓√יחף) sg. ברא מדכר שליותא דביתיה דאבוי כד יחוף(text: יחופה) when the son is barefoot, he recalls the comfort of his father's home *EchRB* 71:3

יחט n.m. **aborted, stillborn child** (CPA יחט LSp 82, TA יחט Jast 574) pl. אילין {לה}<יח>טייה נפקין קדמאי those stillborn children come out first *Nid* 51a(10)

Jast 574.

יחי vb. **to burry** (SA אוחי ST Gen 19:22, TA יחי af. Jast 574) Af. ואוחי *TN* Gen 18:6 [H וימהר]; *ib.* 43:30; Ex 10:16; Lev 22:27; ואוחיית *ib.* Gen 24:18; ואוחיתון *ib.* Dt 1:41; ותוחון *ib.* Gen 45:13; אוחי hurry! *FPT* Lev 22:27[06]; *TN* Gen 19:22 [H מהרי]; אוחו *ib.* Gen 45:9; *AmGen* 2b:14

יחיד n.m. **only, unusual** (↓√יחד; SA יחיד ST Gen 22:2(Var)) **1. only:** sg. גברא יחידה the only (i.e. special) man *TN* Lev 22:27; יחידך *ib.* Gen 22:2 [H id.]; *ib.* 12; 16; **2.** pl. **unusual words:** ח' יחידין באמצע פסוק' eight cases of unusual words in the middle of a verse *MPDam* Gen 19:4; *MMDam* Ex 7:2; *ib.* 13

On mng. 2, v. Yeivin, Masorah 93.

יחידיי n.m. **single, only one, single authority, unusual case** (↓יחיד; CPA יחיד(א)י LSp 82, SA יחידאי LOT 3/2 170:81, יחידאך (< יחידייך) Ham 479:32) **1. single, only one:** sg. a. as noun: אדם קדמיה דברית יתיה יחידיי בעלמא היך מה דאנא יחידיי בשמי מרומא the first man whom I created single in the world, just as I am single in heaven *TN*

Gen 3:22; pl. יחידיין *ib.* 22:10; *Ḥag* 77b(18); b. as adj.: חד בר יחידי an only son *PRK* 22:7; בלב יחידיי> with a single-minded heart *TN* Num 23:3; **2. single authority, authority of one scholar:** sg. מכיון דהן יחידי ורבנן פליגין; יחידי את *Meg* 74a(19); עלוי because that one is a single authority, and the Rabbis dispute his opinion *Ber* 10c(51); אתיא דיחידייא דהכא כסתמא דתמן ודיחידייא דתמן כסתמא דהכא the opinion of a single authority here agrees with the anonymous one there, and the single one there with the anonymous one here *MQ* 80c(46); *Švi* 38b(33); *Ter* 44a(37); *Šab* 16b(41); *Er* 26c(6); *Ned* 40b(43); שבקין סתמא ועבדין כיחידייא do we depart from the anonymous opinion and declare for the single authority? *Yev* 6b(2) // *Tan* 66a(47) // *Meg* 70d(14); ולמה הוא מורה לה כיחידייא why does he instruct according to the single authority? *Tan* 66a(55) // *Meg* 70d(22) // *Yev* 6b(11); *AZ* 45a(56); ליח אנן צריכין חששין ליחידיה we do not have to consider the opinion of an individual authority *Ter* 41b(24); *Šab* 6a(41); pl. יחידיין אינון ולא סמכין עלוהי they are individual opinions (of one scholar), and we do not rely on him *SoṭG* 23c(38)

יחם vb. **to be in heat** (יחמו, √חמם; SA יחם itpa. Ham 480:46+) Itpa. ואתיחם *FPT* Gen 30:39[05; H ויחמו]; ואתיחמו *TN* ib.; ראתיחמת *ib.* 41; *ib.* 31:10; ויהיין מחיחמן *FPT* ib. 30:38; 41

יחמו, cs. **יחמות** v.n. **being in heat** (√יחם) בכל יחמות ענה whenever the sheep were in heat *FPT* Gen 30:41[05; H בכל יחם]; *TNGl* ib. *FPT* ib. 31:10[05]; *TNGl* ib.

יחמור n.m. **antilope(?)** (SA יחמור ST Dt 14:5) pl. ויחמורין *TN* Dt 14:5 [H יחמור]
Talshir, Fauna 62: *Capreolus capreolus.*

יחנון n.m. **white hellebore** (*Veratrum album*) sg. עיקר הוא ושמיה יחנונה it is a root called white hellebore *Šab* 7c(8) [expl. חנונות Mib. 5:4]
Löw, Flora 2:224, 527.

יחס vb. **to trace one's genealogy** (ייחוס; MH, TBA יחס Jast 575) Itpa. ואחייחסו *TN* Num 1:18 [H ויחילדו]

יחף vb. **to be footsore** (יחוף) Itpe./a. אחייחיפו *TNGl* Dt 8:4 [H בצקה]

יטב vb. **to be good, do good** (√טוב; CPA איטב af. LSp 82, SA איטב Ham 476:38) Pe. **to be good** (used in imp. only w. ל־): מן בגלל דייטב לך so that it will be good for you *TN* Ex 9:16; *ib.* Dt 6:18; 12:25 Af. **to do good:** ולאברם אייטב מן בגללה he did good to Abram because of her *TN* Gen 12:16 [H היטיב]; אייטיבו *ib.* Dt 5:28; מֵיְיטֵיב *FPT* Gen 4:7[02]; מייטבה *TN* Lev 26:9; לְמֵיְטָבָה *FPT* Dt 5:29[04]; מייטבין *TNGl* Gen 40:14
Occasional occurrences of af. forms (e.g. אוטב *TN* Gen 32:10) are corruptions due to TA (v. Dalm, Gr 311+ for exx.).

ייבה, **ייבא** **it(f.) is** (< יהיבה; √יהיב; cf. SA ייב ST Ex 5:13) a. alone: ייבא כחד מינהון it is like one of them (i.e. the two authorities) *Er* 23d(44); ייבא בתפלוגתה דרב אדא בר אחוה ודרב הונא it is like the disagreement of PN and PN_2 *BQ* 3a(46) // *ib.* 4b(11); b. in phrase ייבא כהדא followed by Tannaitic proof text: *MŠ* 52c(2) [V: ייבה]; *Or* 62d(61); *Pes* 27b(12); *Meg* 73a(37); *Soṭ* 16c(2); c. in phrase ייבא כיי/כההיא/כהדה דמר followed by a statement of an Amora: ייבא כיי דמר שמואל *Šab* 4a(45); *Pes* 33b(54); *Soṭ* 16b(56); *Ket* 34b(38); *Švu* 37d(24)
Always spelled ייבא; for add. exx., v. CTY 1:770.

ייבום n.m. **levirate marriage** (√יבם) sg. מצוות יבומה the commandment of the levirate marriage *TN* Dt 25:10; *FTV* ib.

ייחוס n.m. **genealogy** (√יחס; MH, TBA ייחוס Jast 573) sg. יחוס תלדוותה דאדם the genealogy of the first man *TN* Gen 5:1; *ib.* 6:9; 11:10; 36:1; 37:2; pl. ייחוסיהון *ib.* Num 1:20; 22; 24; 26; 28; ליחוסיהון *ib.* Ex 6:16

ייחור n.m. **sprout** (CPA יחור LSp 82) sg. ייחור דתאינה a sprout of a fig *Švi* 35b(45)

יין n.m. **wine** sg. יינא *TNGl* Gen 9:21 [H היין]
Prob. a corruption from H Vorlage].

יס interj. **healing!** (<ἴασις Lieb, TK 3:94, n. 20) *Ber* 10d(19) [said after a person has sneezed]

ייסורין n.m.pl. **suffering** (√יסר; MH, TBA ייסור Jast 582) *AmGen* 7:16; לבתר יומין אתון ייסורין עלוי after several days suffering came upon him *BR*

154:1; כל ייסוריהן דיש' ייתון לון עליי may all the suffering of Israel come upon me *PRK* 200:7 // *KohR* 29a(24); דהוא מייתי עליהון יסורין סגין he brings much suffering upon them *TN* Dt 33:3; *FTV* ib.; *VR* 805:2[w. √נפל]; *Bik* 65c(48)[↓√נגע af.]; *Ber* 14b(50)[↓√כעט pa.]; ליית ייסורייא חש<י>בין עלי suffering means nothing to me *EchR* 37:20; *DevR* 80:12[!]

ייסי חלי n. **a type of bitter herb** sg. *Pes* 29c(7) [expl. חזרחבינה Mib. 2:6]; *Kil* 27a(19)[!]
Löw, Flora 1:437.

יכח vb. **to admonish** (↓חוכחה; SA יכח af. ST Lev 19:17) Af. **to admonish:** ואוכח *FPT* Gen 31:42[03; H יוכח]; ואוכח אברהם ית אבימלך *TN* ib. 21:25; *ib.* 31:42; Dt 1:1; מוכחה תוכח *ib.* Lev 19:17; ויוכח לברא דמתקנתא דקלקלת עובדיה let him admonish the son of the proper woman who has deviated in her ways *PRK* 227:11; *DevR* 1:10; הוכח *TNGl* Gen 21:25; *ib.* Dt 1:1; *FTV* ib.[!]
Ittaf. **to be admonished:** ועל כלה אתוכחית I have been admonished for all of this *TNGl* Gen 20:16 [H ונוכחת]; [!] ואתווכחת *TN* ib.

יכל (e/o) vb. **to be able** (↓יוכלה; CPA יכל LSp 83, SA יכל Ham 455:3+) Pe., pf. 1sg. יכילית *Qid* 61b(11); 2m. יכלת *TN* Gen 32:29; 3m. יכיל *VR* 395:3; f. יכלת *TN* Gen 49:4; 3m.pl. יכילו *FPT* Ex 7:21[04]; יכלו *TN* Lev 24:12; imp. 1sg. איכול *ib.* Num 22:11; 2m. תיכול *ib.* Ex 10:5; 3m. ייכול *FTP* Num 23:10; 1pl. ניכול *TNGl* Num 22:38; 2m. תיכלון *TN* Dt 28:27; 3m. ייכלון *ib.* Gen 44:1; inf. מיכול *TNGl* Num 22:38; מיכל *TN* ib.; part. m.sg. יכיל *BB* 13b(58); f. יכלה *Beṣ* 62c(63); m.pl. יכלין *Dem* 22c(10);- **1. to be able:** a. alone: ליית את יכיל you cannot *Šab* 6b(58); ליית אנא יכיל *Yom* 40d(64); *EchR* 9:14; לינה יכלה *Beṣ* 62c(63); *San* 25d(41); b. + inf.: ולא הוה יכיל למיחמי he couldn't see *TN* Gen 50:21; ליית את יכיל למלוט יתי you can't curse me *ib.* Num 22:30; Gen 44:22; Ex 12:39; Lev 24:12; Dt 9:2; יכיל הוא מימור ליה he can say to him *Švi* 36a(21) [for add. refs., v. CTY 1:910+]; ולא הוה יכיל ממניתיה he couldn't ordain him *Ned* 42b(13); יכיל ר' ינאי מיפתוד מתנית' PN can explain the Mishna *Qid* 64b(16); ולא יכיל למיסק he couldn't ascend *VR* 395:3; *ib.* 666:4; *PRK* 298:9; *KohR* 30a(29); c. + part.: יכיל אנא פתר כרכן גמליאל *Ber* 5d(14); *Kil* 31b(36); *Šab* 3a(53); לא יכיל עבד כלום he can't do anything *Ḥag* 78a(1); ולא יכיל מישתבע לי he can't swear to me *Švu* 38a(6); ליית עלמא יכיל קאים the world can't exist *PRK* 304:12; *Šab* 3b(4); *Giṭ* 43d(45); *BB* 13b(26); d. in impers. use ליית יכיל it is impossible [CPA לא יכל Ex 8:22]: *Dem* 21c(40); *Kil* 28c(40); *Pes* 34d(42); *Yev* 13d(60); *Giṭ* 48a(55); *Švu* 33b(1); *Hor* 48a(34); **2. to overpower:** ויכלו להון *TN* Gen 14:9; ויכלת להון *FPT* ib. 32:29[03; H ותוכל]

ילד (e/a) vb. **to give birth** (↓ילידה, ילדה, #2 ילדה, תלדו, מולד, v.n., ילדו; CPA ילד LSp 83, SA ילד Ham 455:9+) Pe., pf. 1sg. יליתית *EchRB* 152:20; ילדת *TN* Gen 30:20; 3f. ילידת *ib.* 44:27; *BR* 335:5; יליתיה *Qid* 64d(2); ילדתיה *BR* 1143:1; 3f.pl. ילדן *TN* Gen 31:43; imp. 1sg. אלד *ib.* 18:13; 2f. תלדין *ib.* 3:16; חלידי *TNGl* ib.; 3f. תילד *FPT* ib. 30:3[05]; 3f.pl. ילדן *TN* Dt 21:15; inf. מילד *Yev* 6a(43); למילד *TN* Gen 29:35; part. f.sg. ילדה *PRK* 187:1; m.pl. ילדין *EchRB* 84:2;- **to give birth:** a. humans: ילדת *TN* Gen 21:3 [H ילדה]; *ib.* Ex 2:2; Num 26:59; ההיא אתתה מעברה וילדה בר דכר you will become pregnant and give birth to a son *BR* 1095:2; *MŠ* 55c(15); *Tan* 69a(46); הדה איתתא כד ילדא דלא ענתה when a woman does not give birth at the proper time *ŠR* 42b(11); כד ילדתיה אימיה מיתת his mother died when she gave birth to him *BR* 1143:1; *Pea* 15c(45); b. animals: הא עכברה ילדה אישתא עקרבה ילדה אישתין behold the mouse gives birth to six! Behold the scorpion gives birth to sixty! *PRK* 187:1; חמרתי בעיא למילד my she-ass is about to give birth *BR* 189:6 // *Yev* 6a(43) // *Nid* 49b(17); *EstR* 13c(22); *ŠR* 1d(1); pass.part. יליד דאתה one born of a woman *SYAP* 2:18
Pa. **to act as a midwife:** כד תהוון מיילד{י}ן *TN* Ex 1:16 [H בילדכן]; חכים אנא לחייתא דילדין לי I know the midwives who assisted at my birth *Ket* 30a(37); אמתיה דבר קפרא נפקא מיילדה בשבת PN's maidservant went to act as a midwife on the Sabbath *Šab* 16c(54)
Af. **to produce children, beget:** אולד *TN* Gen 4:18; *ib.* 25:19; Num 26:58; ואולידון ברא they produced a son *Yev* 11b(11); הוה מוליד בנין *TN* Gen 11:19; צלון על ברי דלא מוליד pray for my son who does not produce children *San* 25d(37); *MŠ* 55c(28); *Yev* 9b(2); *EchRB* 54:6; אפשר לי למולדה בנין can I produce children? *TN* Gen 17:17; pass.part. ודמולד חייא the one who is born will live *Hem* 19; *ib.* 20; 26
Itpe. **1. to be born:** אתיליד *TN* Gen 4:26 [H ילד]; *ib.* 10:21; 46:20; איתיליד ליה חד בר a son was born to him *Šab* 17a(48); *BerG* 5a(17); *AZ* 39c(45); אתיילדת *TN* Gen 24:15; יתיילדו *ib.* Dt 23:9; כד מינוקה מתילד when a child is born *BR* 327:9;

ודמתילד כשיר ועתיר the one who is born will be fit and rich *Hem* 19; *ib.* 21; 23; **2. to become populous:** ואתילדון *TN* Gen 9:7 [H וישרצו]; **3. to appear** [= MH נולד Jast 577]: ער יתיילד לה מום until a blemish appears on it *PalLaws* 28:34

The form יליד *Ber* 5a(17) which has been understood as a qal pass. (v. Ros, Peraqim 2(1974):360) is unique in JPA and is prob. corrupt. Note that both G and Ms.V ib. read: איתליד.

ילדה, det. **ילדתה** n.f. **new mother** (↓√ילד; CPA ילדה LSp 83, SA ילדה ST Lev 12:7) sg. ילדתה *TN* Lev 12:7 [H הילדת]; pl. צעריהן דיילדתא travail of mothers *FTV* Gen 25:22; דילידתא *FTP* ib.

V. however, LS 302, s.v. ילדתא, where Brockelmann combines ילדה and ילדה 2# into one entry.

ילדה 2#, det. **ילדתה** n.f. **midwife** (↓√ילד; Sy יַלְדְתָא LS 302) pl. ילדתא *TNGl* Ex 1:17 [H המילדת]; *ib.* 15; 18; *FTV* ib. 15; 19; 21

ילדו, det. **ילדותה** n.f. **birthplace** (↓√ילד) sg. וליליודותי *TN* Gen 24:4 [H מולדתי]; *FTP* ib. 16:5

ילדו, cs. **ילדות** v.n. **acting as a midwife** (↓√ילר) בילדותכם[!] *TNGl* Ex 1:16 [H בילדכן]

יליד, det. **ילידתה** n.f. **birth** (↓√ילר; MH^2 ילידה *BR* 1231:1) sg. אילין ירחי דבטנתא דילידתא those months of pregnancy birth *EchR* 49:2 [double rdg.]

Sok, GF 179:4, n. to l. 4.

יליל n.m. **spy** (↓√ילל) pl. יליליו *TN* Gen 42:9 [H מרגלים]; *ib.* 11; 14; 16; יליליה *ib.* Dt 1:1; יליליא *FT* ib.; *FPT* ib.[16]; ייללייה *TN* Num 14:6[!]

יליף adj. **used to, regular** (↓√ילף pass.part.; CPA אלוף LSp 10, SA אלוף LOT 3/2 45:7) a. alone: יליף דלית את סליק לגבי היך דהויתה(Q) you do not come (to visit) me as you used to do *VR* 395:4; וזכה עימיה היך מה דהוה יליף he gave him alms as he regularly did *Pea* 21a(43) // *Soṭ* 19a(36); b. w. part.: והוה ר' יליף זכי עימיה *ib.* 40 // *ib.* 32; והוה יליף אכל עימיה he used to eat with him *Pea* 21b(39) // *Šeq* 49b(19); יליף הוא בריכון עבר לכון does your creator regularly perform miracles for you? *Ter* 46b(54); ר' מאיר הוה יליף דדיש בכנישתא דתמתא PN used to expound in the synagogue of Hamath *Soṭ* 16d(38); הוה יליף מצלי ומתענה he used to pray and be answered *San* 29b(40); *Ter* 42d(40); *Bik* 65c(44); *ib.* 56; *Šab* 3a(26); *Tan* 69c(11) // *VRK* 250:1; חדא איתא יליפה שמעה קליה a certain woman regularly listened to him *Soṭ* 16d(39); c. w. inf.: הוה יליף מיסב מעשרא רחדא גינה he used to remove the tithes from a certain garden *MŠ* 56b(61)

ילל vb. **to spy** (↓יליל) Pa. ויילון *TN* Num 13:2 [H ויתרו]; יללו *ib.* 32; יללתון *ib.* 14:34; למיללה *ib.* 16; 17; 32; 21:32; Dt 1:1; הוון מיללין קרתא they spied the city *Tan* 68d(19); כמילילין יח ארעא *TN* Gen 42:30 [H כמרגלים את הארץ]; *ib.* 31; *FPT* ib. 34[05]

יללי 2# vb. **to shout, lament** (↓יללה; cf. ↓√לוולי; CPA יללי LSp 83) Pa. צווח ומיילל shouting and lamenting *TNGl* Gen 35:9; *FPT* ib.[03]; *FT* ib.; שריית מיללא she began to lament *EchR* 55:6 // *BREd* 1096:2 [ib.V: מצווחה]

יללה n.f. **lament** (↓√יללי 2#) sg. כולך יללה וכולי you are all lament, and I am all songs זמרין *SYAP* 37:19

ילף (a/a) vb. **to learn** (↓√אלף, יליף; CPA ילף LSp 9, SA ילף Ham 501:139+) Pe. **to learn:** לא תילפון מיני הדין עוברה do not learn that case from me *RH* 58d(31); *Tan* 66b(8); *MQ* 82d(46); *Qid* 60b(55); *Ber* 2c(17); ואתון להדה אגדה דערבייה למלפנון מן תמן they went to GN in Arabia to learn them (i.e. the words) from there *BR* 946:4; צבי ר' ריילף does my master want to learn? *ŠR* 14b(12) // *VR* 531:6; אילין דילפון באוריתא those who learned the Torah *VR* 812:5; וילפית עיצה מנשיא I took advice from women *PRK* 148:15 // *VR* 620:1; וילפון לתור אינון למהוי קטולין they will also learn to be murderers *FPT* Ex 20:13[06]; *ib.* 14; 17; תד יליף לה מן ארון וחורנה יליף לה מן העגלות one learns it from the ark, the other learns it from the carts *Šab* 2d(21); *Suk* 51d(63); *Yev* 6c(11); *ib.* 9b(7); *Soṭ* 16c(21); *Naz* 52c(46); *San* 25a(33); *Nid* 50b(25); *BR* 785:4; *EchR* 54:9; את הויתה גלי מילף והוא הוה גלי מלפא you went into exile to learn. He went into exile to teach *Kil* 32b(56) // *Ket* 35a(62); אחראי לא ילפין מן קדמאי don't the latter learn from the former? *BR* 254:5 // *ib.* 353:6; הדא ילפה מן ההיא וההיא ילפה מן הדא this (case) learns from that (i.e. complements it), and that learns from this *Pea* 17c(31); *Šab* 17a(10); *Ket* 33a(55) [for add. refs., v. CTY 2:749]; אילין ילפין מן אילין ואילין ילפין מן אילין *ib.* 25c(44); מילף עלך זכו [↓זכו]

Itpe. **to be accustomed** [↓יליף]: והוי מן <ד>מתילף

מרמי בקשתא he was one who was accustomed to shoot with a bow *TN* Gen 21:20

Bacher, Term 2:79. The form מילף *TN* Gen 21:33 is most likely a corruption for מלף [↓√אלף].

ים, det. **יַמָּה/יָמָּה**, pl. **ימין** n.m. **sea** (CPA ים, pl.ימין LSp 84, SA ים, pl. ימים Ham 481:79+) יַמָּא *FPT* Ex 15:4[17]; יַמָּא *ib.* Gen 32:13[03]; יַמַיָּיה *ib.* Ex 20:11[06];- a. general: ימה *TN* Dt 32:10; *ib.* Ex 14:2; Num 13:29; ואזל בימא he died in the sea *Šab* 5b(29); ואיחכזע ימא the sea was split *San* 25d(25); *AZ* 42c(10); חמא אילפא דאיטרפא בימא he saw a ship foundering in the sea *KohR* 28c(6); אזלת למישטפה יתה בימה she went to wash it in the sea *EchRG* 87:6; pl. ימייה *FPT* Ex 20:1[06]; *TN* Lev 11:9; *ib.* Dt 33:19; מן ימא לטיגנא from the sea into the frying pan *Ber* 6d(31) // *Giṭ* 48a(21) // *Qid* 62b(12); ↓√נחת, √פרש; b. in var. phrases: גיף ימה [↓על גיף]; חליה דימא the sand of the sea *FPT* Gen 32:13[03]; נונוי דימא the fish of the sea *TN* ib. 9:2; ספר ימא the sea coast *ib.* Num 34:15; פליגוס דימא the broad sea *FPT* Ex 15:8[19]; שוניתא דימא sea mole *VR* 506:3; *PRK* 298:12; שרה דימא the angel of the sea *San* 25d(27); תרועיה דיימה the breaker of the sea *BR* 795:3; c. w. GN's: ימא רבא ימא דטיבריא ימא דסמכו ימא דמילחא ימא דחולתא ימא דשליית ימא דאפמייא the Great Sea (= Mediterranean), the Sea of Gallilee, the Sea of S., the Salt (i.e. Dead) Sea, the Sea of Hula, the Sea of Š., the Sea of Apamea *Kil* 32c(34) // *Ket* 35b(38); *Šeq* 50a(25); *TN* Dt 30:13; ימא דסוף the Red Sea *ib.* Ex 15:22; Num 33:11

ימי vb. **to swear, adjure** (↓מומי; CPA ימי LSp 84, SA ימי ST Gen 50:24(Var)) Pe. **to swear:** פרעה רבך דאת ימי ביה Pharaoh, your master, by whom you swear *TN* Gen 44:18; תימי *FTP* Ex 20:7 [Hתשא]; תימון *TNGl* Dt 10:20; *ib.* Lev 19:12[!]; דאילו הוון קפילייא יימ{ד}<יי> that if the storekeepers swore *Švu* 38a(12)

Af. **1. to swear:** דאת אומית בה *FTV* Gen 44:18 [↓ pe.]; **2. to adjure:** אנא מומינא לכון I adjure you *AmGen* 7:17

יַמִּין n.f. **right hand, right side** (CPA ימין LSp 84, SA ימין LOT 3/2 161:37) יַמִּינָךְ *FPT* Ex 15:6[17];- **1. right hand:** sg. ימינה *ib.* Gen 48:14[04; H ימינו]; *TN* Ex 12:42; *ib.* Dt 33:2; ימיני חששה לי my right hand hurts me *PRK* 283:9; ויבשת ימיניה his right hand withered up *ib.* 377:4; *TanG* 68c(16); הוה טעים בשמאליה ומפליג בימיניה he ate with his left hand and distributed with his right *Ber* 10a(62); *Ḥaliṣa* 101:1; **2. right side:** a. general: sg. ימיניה *TN* Gen 48:13; *ib.* Ex 20:2; חד מן ימיניה וחד מן שמלה *BR* 1241:10; לא לימיניה ולא לשמאליה *TN* Num 22:26; *ib.* Dt 5:32; b. esp. דימין: הדה עין דימין that right eye *PRK* 199:2; ידיה דימינה his right hand *TN* Lev 8:23; רגליה דימינה his right leg *ib.* 14:28; 8:24

ינ vb. **to vex, taunt, deal fraudulently** (↓אונייה; TA ינ af. Jast 581) Af. **1. to vex, taunt:** דלא יהוון מונין לה וצבחין לה עקרתא so that they shouldn't taunt her and call her "the barren woman" *BR* 472:4 // *ib.* 560:1; ירתותי גבך {ד}<ו>את מוני לי my inheritance is with you, and you taunt me! *VR* 178:1; *TN* Gen 47:21; *FT* Num 21:34; ולית לי רשו למונאה יתיך I have no right to vex you *JMP* 3:8; *ib.* 1r:28; **2. to deal fraudulently** [denom. < MH הונייה Jast 339]: לא חונון יתיה *TN* Lev 19:33; *ib.* 25:14[!]; 17

ינק, pl. **ינקין** n.m. **babe, child** (↓√ינק; CPA ינוק LSp 84) sg. כהן ינקא דנחית ממעי אימיה like that babe which comes out of its mother's womb *San* 20b(57) [ref. to Ps 131:2]; יונקא[!] *TN* Num 11:12; pl. ינקין *ib.* Dt 32:25 [H יונק]; *FTV* Ex 15:2; *TNGl* ib.

ינק (a/) vb. **to suck, nurse** (↓יניק, מיינוק, מיינוקה, מיינקו; CPA אינק, אנק LSp 84, SA ינק Ham 485:170+, אינק GSA 375) Pe. **to suck:** כאימר דלא ינק מן יומוי like a lamb which never sucked *BR* 607:3 // *Ned* 37a(18); *EchR* 48:5; *ib.* 6; בריכין דדיא דינקת מנהון blessed are the breasts from which you sucked *TN* Gen 49:25; הוה בדא זעירא בעי למינק ולא משבח חלב her younger son wanted to suck and did not find any milk *EchR* 117:9

Af. **to nurse:** ליט ביזא דכן איינק cursed is the breast which nursed such a one! *Kil* 27b(14) // *PRK* 40:4; איניקן *BR* 1270:12; ואיינק יתהון איניקון *TN* Dt 32:13 [H ויניקהו]; *ib.* Gen 21:7; אייניקת בנין שרה ואיניקת ברא מן כלבתא I gave the calf (lit. son) suck from the bitch *EchRB* 48:6; ותניק *TN* Ex 2:7; למיינקה *TNGl* Gen 21:7; מיינקין *TN* ib. 32:16; *ib.* 33:13; *EchRB* 144:9

Occasional forms on the base אונק- (e.g. אונקת, אוניקי *TN* Ex 2:9) are corruptions from TA (v. exx. in Dalm, Gr 311+).

יסודין n.m.pl. **base, foundations, place** (SA יסדין

LOT 3/2 209:6, note) **1. base:** יסודוי דמדבחה the base of the altar *TN* Lev 8:15 [H יסוד]; *ib.* Ex 29:12; Lev 5:9; 9:9; יסוד<ו>י *ib.* 4:7; 18; 25; 30; יסודי טווריה the base of the mountains *ib.* Dt 32:22; **2. foundations:** אילין יסודיא *BM* 12c(10); עד יסודייה מטון they reached the foundations *PRK* 46:6 // *ib.* 295:1 // אפי׳ יסודיה ארימון they lifted up even the foundations *EchRB* 155:2; טבלה דבאיסודי משכנה the plate of the foundation of the tabernacle *TNGl* Num 5:17; **3. place** [↓ יסודי ראשה :אסדין] *ib.* Gen 28:10; 11; 18; *FPT* ib.

יסף vb. **to add, increase** (↓מוסף, תוספה; CPA יסף af. LSp 85, SA אוזף Ham 455:14+) Af. **1. to add, increase:** ויוסף חומש כסף he will add a fifth in silver *TN* Lev 27:15; *ib.* Dt 1:11; או יוספון עלוי חמש אמין או יבצרון מניה חמש אמין they should either add five cubits or remove five cubits *BR* 711:3; אוספת קמח אוסיף מי׳ if you have added flour, add water *PRK* 167:7; *Ber* 7c(23); *Šab* 4a(24); ר׳ תנחומא מוסיף חדא *AZ* 41d(3); *BR* 958:1; ר׳ אבון מוסיף עוד תרתי *ib.* 157:1; 959:3; **2.** w. fol. inf. **again, more:** לא אוסיף למלט I will not curse again *TN* Gen 8:21 [H לא אוסיף לקלל]; *ib.* Ex 10:29; Lev 26:18; Num 35:6; Dt 25:3; 28:68
Ittaf. **to be added:** יתוספון לך *ib.* Gen 49:26 [H גברו]; Ex 1:10 [H ונוסף]

יסר vb. **to chastise, suffer** (↓ייסורין; TA יסר Jast 583) Pa. **to chastise:** למייסרה *TNGl* Dt 4:36 [H לייסרך]
Itpa. **to suffer:** בסופה איתייסר in the end he suffered (by becoming blind) *BRL* 155:1; ר׳ יוחנן איתייסר PN suffered (because of bile stones) *ŠR* 19a(25)

יעט vb. **to advise** (↓עיטה; EA יעט DISO 110) Pe. אעט יתך עיטא I will give you advice *FTP* Num 24:14 [H איעצך]; יעטון עיטא *ib.* Gen 15:11

יעי n.m. **scraper** (< H יעה HAL 400) pl. יעוי *FTV* Ex 27:3 [H יעיו]

יעץ n.m. **advisor** (↓ √יעץ) pl. יעצ<ו>י רפרעה Pharaoh's advisors *FTP* Ex 9:20

יעץ vb. **to advise** (< H יעץ; ↓√עוץ, √יעט, יעץ, עיצה) Pe. עצה איעץ יתך I will give you advice *TN* Ex 18:19 [H איעצך]

יפע vb. **to appear** (SA יפע af. Ham 454:161) Haf. והופיע *TN* Dt 33:2 [H id.]; *FTP* ib.; הופע *FTV* ib.
Poss. a corruption from the H Vorlage.

יציב n.m. **citizen, native** (BA יציב KBL 1082, SA יצוב ST Ex 12:19) sg. בגיורא וביציבא דאדעא concerning the stranger and the native of the land *TN* Ex 12:19; *ib.* Lev 17:15; Num 9:14; יציבא בשמייא וגיורא בשמי שמייא the native in heaven and the stranger in the higher heaven! *Ḥag* 76a(10); pl. יציבייה *TN* Num 15:30; *ib.* Ex 12:48; 49; Lev 16:29; 18:26; Num 15:13

יצף vb. **to worry about, take care, mind** (CPA יצף LSp 85, SA יזוף Ham 456:62) Pe. נפח צפונה לבניך (חציף : G)יצף if the north (wind) blows, take care of *Tan* 65b(11)
In *BR* 599:7, read יזעף for יצף.

יצר n.m. **inclination, sense** (Sy ܝܨܪܐ LS 306) sg. *TN* Gen 6:5 [H id.]; *ib.* 8:21; מילין דייצרן שמע לן ניעבדינן we will do things for which our inclination obeys us *Dem* 23b(64) // *Ḥal* 60b(40); דחכמין יצריה because (the spirits) know his inclination *BR* 196:3 // *ib.* 236:5; יצרהון בישה their inclination is bad *TN* Dt 31:21; יצרא בישא the evil inclination *FPT* Gen 4:7[02]; *TN* ib.; *FT* ib.; *TNGl* Lev 9:6; *DevR* 25:33 [≠ יצרא טבא *ib.*]

יקד (/o) vb. **to burn, set fire** (↓ יקיד, יקידה, יקיד #2; CPA יקד LSp 86, SA יקד ST Lev 6:5) Pe. **1. to be on fire, blaze:** תהוי יקדה *TN* Lev 6:2 [H תוקד]; *ib.* 5; הא קבריה דרבך אייקד נפק בעי מבקרתיה ואשכחיה אייקד behold, your master's grave is blazing. He went out with the intention of visiting it and found it blazing *Ḥag* 77c(5) // יקיד *KohR* 19d(7); **2.** metaph. **to burn with love** [Sy ܝܩܕ LS 306, mng. 3]: כמ[ה דיקד חספה הדין כן] יקוד לבה [just as this sherd burns, so] shall (PN's) heart burn (with love) *Am* 10:5; *AmGen* 6a:6; *ib.* 8; **3. to be burnt up, consumed in fire:** וסנייה ליה הוא יקד טב לי יקד באשא [H והסנה איננו אכל]; *TN* Ex 3:2 טפייה בעלמא הדין I prefer to be consumed in an extinguishable fire in this world *FPT* Gen 38:26[05]; יקדה *ib.* 25; *TN* ib.; ניקוד *ib.*; ערקתא יקד<ת> וספסלא יקד the strap was burnt, and the bench was burnt *Yev* 15a(34); pass.part. גלעינין דתמרין בפלגיהן יקידין half-burnt date stones *Šab* 14d(27) // *AZ* 40d(29); ביתא יקידא a burnt building *EchRB* 76:21

Af. **1. to burn up, consume, kindle:** אוקיד *TN* Lev 8:17 [H שרף]; *ib.* 9:11; ויוקד *ib.* 6:5 [H ובער]; Num 19:5; יוקדון *ib.* Dt 12:31; מוקד *FPT* Num 19:8[23]; *ib.* Ex 22:5[01]; PN ארסקינס אוקיד אוריתא דצנבראי burnt the Torah scroll of the people of GN *Meg* 74a(6); you have burnt all ראוקידתא כל אוצרייא the storehouses *EchR* 66:9; *ib.* 76:21; *Tan* 69b(29) [and //'s; ↓2# יקיר]; **2.** metaph. **to inflame with love:** אוקי[ד]ו ואל[ריקו] ליבה kindle and inflame her heart (with love) *AmGen* 2b:10; *ib.* 6a:10[!]

Ittaf. **to be burnt up:** יתוקד *TN* Lev 4:12 [H ישרף]; *ib.* 19:6; חתוקד *ib.* 21:9; למתוקדה *ib.* Gen 38:25; בגין דחשדתך ותקנתין ואיתוקדין(V) because I suspected you, and I tithed them, and they were burnt *Dem* 24a(27)

יקיד adj. **burnt person** (↓ √ יקד pass. part.) pl. יקידיה *TN* Num 17:2; *ib.* 4

2# יקיד adj. **burning, fiery** (↓√יקד; Sy ܝܩܺܝܕ LS 306) sg. ונפק עפרה יקידא ואוקיד זרעא burning earth came out and burnt the seed *Tan* 69b(29) // *PRK* 234:3 // *EchR* 40:3

יקידה, det. **יקידתה** n.f. **conflagration, fire** (↓ √יקד; SA יקרה ST Dt 29:22) sg. *TN* Dt 29:22 [H שׂרפה]; קטם יקידה ash of a fire *TNGl* Num 19:6; יקידת תורתא the burning of the cow *TN* ib.; יְקִידָתָהּ *FPT* Ex 22:4[01]; *TN* Lev 10:6; *ib.* Num 11:3; Dt 9:22

יקיר adj. **important, expensive** (↓√יקר; CPA יקיר LSp 86, SA יקיר Ham 488:92) **1. important, honored:** sg. אנא יקיר כוותך I am as important as you *TN* Gen 44:18; גברא דיקיר מן אבוי a more important man than his father *ib.* Num 24:3; Gen 44:19; *KohR* 28c(12); שמיה יקירה his honored name *TN* Dt 28:58; **2. expensive:** sg. כספא יקיר נחשא יקיר silver is expensive (i.e. rises in price), copper is expensive *Qid* 58d(33) [≠ זליל]; אין הוה עיליה יקיר if its (i.e. the wine's) price was high *AZ* 44d(29); pl. כר אינון יקירין בעשרה דינרין when they are expensive (the sandals cost) ten dinars *EchRB* 50:15 [≠ ↓זליל]; דמין יק<י>רין a high price *Ter* 45d(11) [// ↓יתיר]

The form יקיר *Šab* 8a(51) // יקר *Yev* 12d(17) is unclear.

יקר n.m. ↓**איקר**

יקר (a/) vb. **to go up in price, to honor, to send a gift** (↓ מוקר, יקר, יוקר, יקרו, איקר, אתייקרו; CPA יקר LSp 86, SA יקר Ham 488:88+) Pe. **to go up in price:** ר' יוחנן יהב דינרין לקריבוי על משח יקר משח PN invested money with his relatives in oil. Oil went up in price *BM* 9d(4); *ib.* 10c(58); *Švi* 39d(54)

Pa. **to honor:** מיקרה אייקר יתך *TN* Num 22:17 [H וינון מייקרין ליה ואינון מייקרין ליה]; *Mak* 32a(10); *BRV*^{60} 92:4; כל הדין מוקרא חיקריניה להדין סבא you honor that elder of the Jews so much! *VR* 578:4 // *KohR* 8c(29); למהוי מוקר ומיקר *JMP* 8a:11; *ib.* 14:7; pass.part. sg. שמי מייקרא my honored name *FPT* Lev 22:32[06]; *TN* ib.; pl. מ<י>קרין *ib.* Num 22:15 [H נכבדים]

Af. **1. to honor:** למוקרה לך *ib.* 22:37 [H כבד]; תוקרון *ib.* Lev 19:15 [H תהדר]; Dt 5:16; קרא קדמייתא ואוקרון תנייתא ואוקרון תליתי<ת>א בעא מכסרתהון he read the first one and honored them, the second and honored them, the third, and he wanted to disgrace them *San* 19a(10) // *Ned* 40a(33)[!]; *Ber* 5c(42); *Tan* 66d(23); *BM* 8d(34); *Švi* 39d(34) // *MakG* 32a(10); *VR* 578:4; *KohR* 20a(28); **2. to send a gift** [↓אקיר mng. 2]: חד דוקינר אוקר לר' יודן נשייא חד דיסקוס מלא דינרין a procurator sent R. Judan, the Prince, a plate full of dinars as a gift *AZ* 39b(32); חדא איתא אוקרת חאנין לר' יונתן a certain woman sent a gift of figs to PN *BB* 13c(39); *Beṣ* 63b(59)

On af. mng. 2, cf. SA דכן אוקר LOT 3/2 73:15.

יקרו, cs. **יקרות** v.n. **making hard** (↓√יקר) ביקרותי *TNGl* Ex 14:18

ירבה (unclear) מה דקליה ירבה צבחד *KohR* 9c(24)

ירבוז n.m. **strawberry blight** (*Albersia blitum*; MH ירבוז Jast 593, Sy ܙܪܒܘܙܐ LS 205) sg. בהדין ירבוזה *Kil* 30a(24) // *Or* 61b(30); pl. ירבוזין *Mas* 52a(48)

Löw, Flora 1:352.

ירוק n.m. **greenstuff, vegetable** (↓ירק; CPA ירוק LSp 87, SA ירוק ST Gen 1:30(Var)) sg. ירוק עשבא *TN* Gen 1:30 [H ירק עשב]; *FTP* ib.; *ib.* 3:18; *TNGl* ib.; *ib.* Gen 9:3; *TN* ib.[!]; *TNGl* Ex 10:15

ירור n.m. **jackal** (CPA ירור LSp 87) pl. אלין ירו{ד}<ר>אתא *EchRB* 144:8; *EchR* ib.

Buber, EchRB ad loc.; Lieb, TK 2:652.

ירושלמיי adj. **Jerusalemite** sg. חד ירושלמי<י> *EchRB* 46:20; ירושלמאה *ib.* 48:17; ההוא ירושלמי<ה> *ib.* 47:4; pl. ירושלמיי *ib.* 48:16

ירוּת n.m. **heir** (↓ √ירת; CPA ירות LSp 87, SA ירות LOT 3/2 61:30) sg. קטול וירות a murderer and an heir *TN* Gen 27:41; שנאיה דבייחה ירוחה the enemy of the household is the heir *BR* 599:5; pl. ידוחיי *JMP* 6:21; *ib.* 7:10; 26:5

ירוּחה, det. **ירוּתחה** n.f. **inheritance** (↓ √ירת; CPA ירותא LSp 87, SA ירוחה ST Num 24:18 (Var)) sg. ירוחתיה *TN* Dt 3:20 [H ירשתו]

ירח, det. יַרְחָה n.m. **new moon, month** (כר ירח↓, ראש ירח; CPA ירח LSp 87, SA ירח Ham 466:228+) **1. new moon:** sg. שמעתון דאיתקדש ירחא did you hear that the new moon was sanctified? *RH* 58d(15); *ib.* 57b(49); *San* 22d(44); *ib.* 26b(5); יומא דירחא the day of the new moon *Pes* 30d(3) // *Tan* 64c(25); pl. ירחין *TN* Gen 1:14; קידוש ירחין sanctification of the new moons *SYAP* 36:21; **2. month:** sg. בכל ירח ירח in every month *TN* Dt 33:14; *ŠR* 16a(1); ירח דיומין *TN* Dt 21:13 [H ירח ימים]; *Meg* 71a(7); בחד עשר יומין כירח אלול on the 11th of Elul *Zoar* 3:4; *TN* Gen 7:11; *ib.* Ex 40:17; Num 1:18; סופיה דירחא the end of the month *Yom* 40b(28); ירחא דשבועתא the month of the oath *VR* 682:4 // *PRK* 342:1 [expl. בחדש השביעי Lev 29:9]; יַרְחָה עשיריה the tenth month *FPT* Gen 8:5[04]; pl. תשעה ירחין *TN* Num 12:12; *Šab* 9c(4); *Tan* 68b(29); *Yev* 6b(46); *San* 28b(15); עשרים וארבעה ירחי מינקותא the 24 months of wet-nursing *EchR* 49:4; ט׳ ירחי בטנא the nine months of pregnancy *EchRB* ib.

ירי vb. **to teach, instrnct** (↓מוריין, הורייה, אורייה; SA הורי Ham 453:121+) Haf./Af.: a. alone: ר׳ יצחק בר נחמן הורי *Ter* 41b(64); *Mas* 49a(31); *Ḥal* 58c(52); *Er* 20a(5); *Qid* 64c(56); לא הוריתה טבאית you didn't instruct properly *BRV*^{60} 51:3; *PRK* 64:10; והוון שאלין ליה והוא מורה they asked him, and he instructed *PRK* 393:12 // *VR* 460:2 // *Giṭ* 43c(36); ההוא תלמידא לא הוה ידע מורייה that student did not know how to instruct *San* 22a(56); b. w. כ־ like: הורי ר׳ אימי כהן תנייא PN instructed like that Tanna *Švi* 37a(24); *Er* 24b(36); *Tan* 64c(38); *Ket* 29c(53); *AZ* 39c(25); c. w. inf.: רבנן דנוה הורו מיפי חמיע בפיסחא the Rabbis of GN instructed to bake bread on Passover *San* 21b(34); הורי מדוחק מיגרוף חנורא ומיתן תלתא כפין ומירמי עליהון (PN) instructed perforce to rake the oven, place three stones, and put (the pot) on them *Šab* 5d(54); *Pes* 30a(2); *Beṣ* 60c(58); *San* 21b(33); d. w. כ־ in the case of: הורי ר׳ אימי באילין גרבייא PN instructed in the case of those barrels *Pes* 29c(53); *MQ* 81b(6); *Ket* 30c(57); *AZ* 41c(2); e. w. ל־ dir. obj.: חד תלמיד מן דר׳ מנא הורי לחד מן קריבוי דנשייא a student of PN instructed one of the relatives of the Nasi *MQ* 83a(29); *Švi* 38b(23); *Šab* 7d(18); *Beṣ* 60a(49); *AZ* 39c(25)

יריד n.m. **fair** (< MH יריר Jast 596) sg. ירידה דצור the fair of Tyre *AZ* 39d(13); *ib.* 16; 18

יריעה, det. יְרִיעָתָה, pl. **יריען** n.f. **curtain** (SA ידיעה Ham 482:109+) sg. *TN* Ex 26:5 [H id.]; יריעתה *ib.* 2; 4; 10; 36:15; 17; כְּיִרְיעָתָהּ *MMDam* ib. 6:9; pl. יריען *TN* Ex 26:1; *ib.* 3; 7; 9; 36:8; 10; 14; 16; יריעתה *ib.* 36:9; 15

יריק n.m. **name of a fish** sg. יריקא *Kil* 27a(59) [// ↓לכיס] Löw, Fauna 13.

יריחה n.f. **inheritance** (↓ √ירת, ירוחה) sg. יריחא *FTP* Num 24:18 [H ירשה]; ירחא ואחסנא inheritance and a heritage *ib.* Dt 33:4 [H מורשה]

ירך, det. יַרְכָּה, pl. **ירכן** n.f. **thigh** (SA ירך Ham 480:59+) sg. ירך קימיי the thigh of my oath *FTV* Gen 24:2; ירכי *TN* ib. [H id.]; הווה מטלע על ירכיה he was limping on his thigh *ib.* 32:32; *BRL* 923:2; ירכיך מסיא your(f.) thigh melted away *TN* Num 5:21; *ib.* 22; כף יַרְכֶיהָ *FPT* ib. 35:9[03]; pl. ירכתהון *ib.* Ex 28:42

The pl. ירכיך מסיין *TNGl* Num 5:21 is suspect, since *TN* ib. reads ירכיך מסיא in accordance with H Vorlage.

ירק adj. **green, yellow** (↓ירוק, ירק, ירקה; SA ירק Ham 482:113) sg. *TN* Lev 13:49 [H ירקרק]; יריק פרצופיה its (i.e. the moon's) face is yellow *SYAP* 36:19; יריק *ib.* 35; pl. ירקן *TN* Lev 14:37

ירק, pl. **ירקונין** n.m. **herb, vegetable** (↓ ירק adj.; CPA ירק LSp 87, SA ירק Ham 479:7, Sy יַרקָא, pl. יַרקוֹנָא LS 309) sg. *TN* Gen 9:3 [H id.]; לא תיזכון לי ירק אלא מן גינתא דסיסרא do not purchase a vegetable for me except from the garden of PN *Dem* 22c(50) // *Švi* 39a(56); כגנתא דירקא like the vegetable garden *TN* Dt 11:10; בשלון ירק they cooked a vegetable *Pea* 20d(53); *Dem* 26a(53); *ib.* 55; 58; רין דאכל ירק one who eats a vegetable *BR* 1115:1; *Švi* 37a(8); קניבתא דירקא the peel of a vegetable *ib.* b(61); pl. פטירין עם ירקונין unleavened bread and herbs *Meg*

74d(38) // *Bik* 65d(34) [quoted as an unacceptable Tg of מדורים Ex 12:8]

ירק vb. **to spit** (sec. rt. < ↓√רקק) Pe. בקדמייתא הוינא אכיל טלופחין וירק formerly I ate lentils and spat *BQ* 6b(39)

ירקה, det. **ירקתה** n.f. **name of jewel** (↓ירק adj.; SA יריק ST Ex 28:17(Var)) sg. ירקחה *TN* Ex 28:17 [H פטדה]; *ib.* 39:10

ירקן n.m. **a blight affecting grain** (↓ירק; SA ידקן Ham 483:115, Sy יַרקָנָא LS 309) sg. [וב]ירקנה *FPT* Dt 28:22[04; H וביקון]; וביקונה *TN* ib.; *TNGl* ib. HAL 420.

ירת n.m. **heir** (↓√ירת) pl. כתב ר' לעזר לירתוי PN wrote to his heirs *San* 21d(22); ועל ירתיה בתריה upon his heirs after him *JMP* 10b:18; *ib.* 38:14

ירת (a/a,o) vb. **to inherit, occupy** (↓ירות, ירותה, ירתו, ירת, יריתה; CPA ירת LSp 87, SA ירת Ham 484:146+) Pe., pf. 1pl. ירתינן[!] *TN* Dt 3:12; 3m. ירתו *ib.* 30:5; imp. 1sg. אירת *ib.* Gen 15:8; נירת *Pea* 15c(41); 3m. יירת *TN* Gen 21:10; ירות *TNGl* ib. 15:4; 1pl. נירת *TN* Num 13:30; 2m. חירתון *ib.* Dt 6:18; 3m. ייתון *ib.* 1:39; imper. 2m.pl. ירתו *TN* ib. 21; רותו *TNGl* ib. 9:23 [cf. רתו ST ib.]; inf. למירת *TN* Num 33:53; למירות *ib.* Dt 4:5; part. יריח *ib.* Gen 15:3;- **1. to inherit:** ואשתכח עלל לביתיה וירת מדליה וירת מדלא דאחוי as a result he enters his house and inherits his property and his brother's property *VR* 860:4; *BR* 432:7; **2. to occupy:** דנירת גן עדן so that I will occupy the Garden of Eden *Pea* 15c(41) // ואירת *Qid* 61b(30)

The corr. rdg. and mng. of מן רירות *ŠR* 37b(28) are unclear.

ירתו, det. **ירתותה** n.f. **inheritance** (↓√ירת; CPA ירתו LSp 87, SA ירתה Ham 484:147) sg. *TN* Num 24:18 [H ירשה]; *ib.* 27:7; Lev 25:46; Dt 2:2; 9; 19; 33:4; *TNGl* Num 32:32; כהנא דמך ושבק ירתו לר' יאשיה PN died and left an inheritance to PN_2 *San* 21d(21); ירתותי גבך my inheritance is with you *VR* 178:1 [w. ref. to מורשה Dt 33:4]

ישט vb. **to hand over, stretch ont, declaim** (↓אושטו; CPA ישט af. LSp 87, SA ישט af. ST Lev 9:12) Af. **1. to hand over:** והוה מושיט ליה סנדליה he handed the sandals over to him *Šab* 8a(61); *BM* 8c(4); כאיניש דמושיט לחבריה like one who hands over to another *RuR* 92:122; וחמא ידא מושטא ליה {חדא מרגלי}ת he saw the hand handing a pearl over to him *ib.* 90:102; **2. to stretch out:** ידא אושיט he stretched out (his) hand *AZ* 44a(64); **3. to declaim** [Sy אַושֶט LS 310, mng. 4]: חמא חד ספר מושט תרגומא מן גו סיפרא he saw a schoolteacher declaiming a Targum from the book *Meg* 74d(15)

יַשִיר adj. **upright, firm** (CPA ישיר LSp 87, SA אשיר Ham 481:83) sg. זכוחה דְיַשִירָא the merit of the upright person *FPT* Lev 22:27[06]; *FTV* ib.[!]; ישירה *TanG* 65b(26) [expl. ישר Mic 7:4]; מה ישיר{י}ן רחמיך how firm is your mercy *ŠR* 8c(3) [expl. מישרים אהבוך Song 1:4]

יַשִירוּ, det. **ישירותה** n.f. **uprightness** (↓ישיר; CPA ישירו LSp 87, SA ישירו ST Dt 9:5) sg. וביישירות *TNGl* Dt 9:5 [H וביישר]; יַשרַתָך *FPT* Gen 35:9[03]

ישרו, det. **ישרותה** n.f. **right conduct, straightness** (↓ישירו) **1. right conduct:** sg. ישרותך *TN* Gen 35:9; *FTP* ib.; **2. straightness:** sg. מהלכין ביישרות they (i.e. the cows) walk in a straight line *MSam* 82:3

ישראלי adj. **Israelite** sg. איתתא ישראיליתא the Israelite woman *FTP* Lev 24:11

יָת prep. **accusative particle, demonstrative pronoun** (Mng. 1: CPA ית LSp 88, mng. 1, SA יח ST Gen 1:1, יחון ib. 32:5 and passim; mng. 2: CPA ־ית, LSp 88, mng. 2, SA יתה Ham 450:51) **1. accusative particle:** a. w/o suf.: 1) in Targumic texts: a) for H את: יָת *FPT* Gen 4:11[02]; and passim in *FPT*, *TN*, *FT*, and *TNGl*; b) in free usage: למגזר יח ערלתה to circumcise his foreskin *FPT* Gen 35:9[03]; *ib.* Ex 15:16[19]; 19:9[06]; Lev 22:27[06]; Dt 5:28[04]; *TN* Gen 22:14; *ib.* 27:41; 42:36; Ex 7:4; 12:42; Lev 10:19; 22:27; Num 9:8; and passim in *FT*, *TNGl*; יתה ויח כרה לא חיכסון *Ber* 9c(22) // *Meg* 75c(12) [quoted from Tg to Lev 22:28]; 2) in non-Targumic texts [extremely rare]: למיפרוק יח יש' to redeem the Jews *San* 20a(4) // *Hor* 47a(42); למכוס יח בריה to slaughter his son *BR* 601:1; *VR* 353:3; *PRK* 230:9; *KohR* 28d(6); לפ' ב' פ' דירחום יח פ' ב' פ'; for PN that he should love PN_2 *AmGen* 6a:6; b. w. suf.: 1sg. יחי *TN* Gen 27:19; *Tan* 68d(61); 2m. יחך *TN* Num 14:12; *Pea* 21b(48); f. יחיך *TN* Gen 12:12; 3m. יחה *FPT* Ex 21:19[01]; יחיה *Naveh* 70:15; *BR* 1128:3; f. יחה *TN* Num 5:19; *MŠ* 55a(51); 1pl. יחן *TN* Num 11:4; 2m. יחכון *FPT* Dt 28:21[04]; *VR* 799:3; 3m.

יתהון *Naveh* 69:3; *TN* Ex 18:16; *Ter* 46c(4); *BR* 1266:10; f. יתהין *FPT* Gen 30:40[05]; **2. demonstrative pronoun** [very rare]: a. as a substantive: יתיה דמן רבנין *Bik* 65d(6); (G)דין הני לי יתהון לא הניין לי this one is pleasing to me. Those were not pleasing to me *BR* 23:12; b. as an adjective: חיויא (corr.: הדא !)יתיה that snake *VR* 505:1; סבא (text: יתהו !)יתיה that old man *DevR* 48:8; בייתה קיקילתה יתהון in that ruin *BR* 974:3; כפתייה ויתי{י}<ו>ן תלתתי those knots *ib.* 600:6; 1068:3; יומיא those thirty days *Švi* 36a(31)

For a discussion of the distribution of ית(־) in the A dialects v. Kut, Studies 49+ (Heb). Add that ית(־) employed in *TN* and *FT* as in *FPT*. For add. exx. in PT, v. CTY 2:243+. In MH, אות־ is commonly used as in mng. 2.b. On the substantive use of אותו etc. in MH[2], v. Sok, Leshonenu 33(1969):138. On the use of ת־ (<ית־) in pron. suffixes, v. Dalm, GR 360, 383. Similarly, for ST, v. SGA 133.

יחב (e/e) vb. **to sit, dwell, be situated** (מוחב, מייחב, מייחובי, מחיבה, חוחב; CPA יתב, af. איתב LSp 88, SA יחב ST Gen 29:19(Var), LOT 3/2 64:23, af. אוחיב ST Gen 47:11(Var)) Pe., pf. 1sg. יחבית *Meg* 70b(6); יחיבית *Šab* 5d(47); 2m. יחבת *Ber* 11b(48); 3m. יחיב *Bik* 65c(43); יתב *TN* Gen 35:9; f. יתבת *ib.* 38:11; יחיבת *VR* 135:2; 3m.pl. יחבון *PRK* 175:3; יחיבו *FPT* Gen 37:25[04]; imp. 3m.sg. יחיב *RH* 58d(4); f. תחב *TN* Lev 15:22; 2m.pl. תיחבון *Beṣ* 60c(50); 3m. יחבון *MQ* 82a(33); imper. 2m.sg. חיב *Ned* 42b(3); חב *TN* Gen 27:19; f. חבי *ib.* 38:11; 2m.pl. חיבו *FPT* ib. 34:10[03]; חבו *TN* Num 22:19; inf. מיחב *Kil* 32b(59); part. m.sg. יחיב *TN* Lev 15:6; f. יחבה *ib.* 23; m.pl. יחבין *BR* 1240:7; pass.part. m.sg. יחיב *VR* 807:6; f. יחיבה *ib.* 191:2; m.pl. יחיבין *Yev* 9b(53);- **1. to sit:** a. alone: 1) act.: ר' חייה רבא ור' שמעון בר' הוון יתבין PN and PN_2 were sitting in a house entirely of marble בחד בית אולו מרמרין *Ter* 45d(51); *Er* 24c(17); *Qid* 61c(3); *BR* 48:2; *ib.* 1241:9; ולמה יחבת בין מלכא למלכתא why did you sit between the king and the queen? *Ber* 11b(48); כהדין תרנגולא דיחיב על ריש חבלא like the rooster which sits on top of the rope *VRK* 248:5; אשכח חד חייט דיחיב על פילי he found a tailor sitting at the gate *EchRB* 44:9; דהוה עתיד למיחב על כורסי מלכותיה he will eventually sit on his royal throne *TN* Ex 11:5; *ib.* 12:29; הוה יחיב באילפא he embarked on a ship *KohR* 20b(7) [cf. Sy יתב באלפא PSm 1642]; 2) pass.part.: sg. תזכי ותימרינה מן יחיב may you be worthy to say it while seated *BR* 1262:5 // מיחיב *Hor* 48c(32); *Tan* 66d(48); *BR* 302:1; *ib.* 932:1; הוות תמן חדא איתא{ת} יחיבה ושמעה לה there was a woman there seated and listening to him *VR* 191:2; *EchRB* 102:1; pl. כד הווינן יתיבין *TN* Ex 16:3; ר' זעירא וחד מן רבנן הוון יתיבין PN and one of the Rabbis were seated *Bik* 65d(6); *Pes* 32c(35); *Suk* 53a(56); *Beṣ* 61c(40); *MQ* 83b(44); *BQ* 2d(48); *San* 27d(16); *Nid* 50a(46); ואחון יתיבין ועסיקין במצות העומר הכא *BR* 48:3; seated and dealing with the commandment of the *ʿomer* *VR* 663:2; *KohR* 9c(25); b. w. fol. asyndetic part.: 1) act.: הוון יתבין אמרין they were sitting (and) saying *Ter* 43c(55); *Yom* 38c(53); הוון יתבין לעיין באוריתא they were sitting (and) studying the Law *BR* 1240:7; *Ḥag* 77a(15); *Naz* 53d(59); *BM* 8d(3); *PRK* 68:1; הוה יתיב ורש he was sitting and expounding *Ḥag* 77b(20); *Qid* 64c(36); *BM* 8d(37); *AZ* 41d(47); *BRV*[60] 84:6; *PRK* 367:8; 2) pass.: sg. וחמתיה יתיב שחיק he saw him seated (and) depressed *BR* 932:3; *ib.* 131:3; pl. הוון יתיבין מקשיי they were seated (and) asking *RH* 59b(22) [but יתבין מקשיי *AZ* 40c(22)]; ושמע ית מיינוקייא יתיבין קראין he heard the children seated reading the Bible *BR* 543:8; הוון יתיבין עסיקין בהדין קרייה they were seated dealing with that verse *PRK* 316:7; *KohR* 20b(12); c. w. fol. ingressive ל־: ויתיב לה צווח ומיליל he sat down shouting and wailing *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib. 48:2 [H וישב]; *ib.* Ex 2:15; נפק ויתיב ליה על פומא דמערתא he went out and sat down at the entrance of the cave *Švi* 38d(25); *Dem* 26b(1); *Bik* 65c(45); *San* 29b(4); *VR* 395:3; ואזלת ויתבת להּ *TN* Gen 21:16; חיב לך sit down *Ned* 42b(3); *VR* 325:4; ואת בעי מיעול ומיתב לך תמן you want to enter and sit down there *Kil* 32b(59); **2. to dwell:** ויתב תמן *TN* Gen 26:17 [H וישב שם]; *ib.* 38:11; ויתב שלם הוא ושכונתיה he dwells in peace, he and his neighborhood *Tan* 66c(41); נחת ויתב לה בהדה פנייס he went down and dwelt in GN *BR* 688:8; והא ר' מנא רבך יחיב בציפורין behold, PN, your teacher dwells in GN *Giṭ* 43c(38); **3. to be situated:** דמחושה יחיב על גידוי the pain will be situated in his tendons *Hem* 18; *ib.* 20

Af. #1 **to place, seat:** אייתיב גביה חד תלמיד he placed a student next to him *San* 18b(2); *Ter* 46a(32) // *PRK* 176:1; *AZ* 39b(11); ואייתביה תחות חד אילן he placed him under a tree *PRK* 197:7; *TanG* 68a(38); *Ket* 31a(2); ומייתב עלוי עשרה חייטין(V) he seated ten tailors on it (i.e. the garment) *Kil* 32a(10)

Af. #2 **id.:** אנא מותיב ליה לעיל מיניי I will seat him

above me *Kil* 32b(29) // *Ket* 35a(37)
Itpa. **to sit down:** אחיתב ובכודסיה he sat down in his chair *SYAP* 31:8
Ittaf. **to dwell:** איחותב *TN* Dt 18:6 [H גר]; *ib.* 26:5; Gen 35:27; יתותב *ib.* Ex 12:48; Num 15:14; למחותבה *ib.* Gen 47:4
Since the orthography of the act. and pass. m.sg. part. is identical, it is in many cases impossible to decide to which category a particular example belongs. Note that the asyndetic usage of the part. seems to have lost its literal mng. (cf. קאים) in many cases, as the fol. exx. show: חד בר נש הוה יתיב רעי תורין a certain person was "sitting" grazing cattle *EchRB* 126:4; וכיון דחמת דיינא דהוה יתיב ראין וקטיל *PRK* 155:3 ≠ והוה קיים דיין חד ליסטים *Ber* 13b(3)

יתוש n.m. **mosquito, gnat** (CPA יתוש gnat LSp 89) sg. פרח יתושא the mosquito flew away *KohR* 15b(31); pl. ועבדח צואה יחושין the excrement produced gnats *VR* 415:6 // *MSam* 57:18; דלא יכולחה(text : יכולחה) {ו}<י>חושייה so that the mosquitoes wouldn't eat him *BR* 327:9

יתיר adj. **more, additional** (↓√יתר; CPA יתיר LSp 89, SA יחיר Ham 481:70) sg. קרבן יחיר an additional sacrifice *TN* Lev 16:1; מלקו{ח} יחירה an additional punishment *TNGl* Dt 25:3; דחסיר אבר או דיחיד אבר lacking a limb or having an additional one *TN* Lev 22:23; קרמ' חס' אות ויחיר מלה בחר' יחיר אות וחס' מלה the first has an additional word and lacks a letter. The last has an additional letter and lacks a word *MPDam* Dt 6:13; ומה טימי דידך יחירא מדמי אלין דקטלית is your value more than those that you killed? *KohR* 12a(20); דמים יחירין a large amount of money *AZ* 41b(1); אילין יחירייא מה אינון what are those additional (days)? *RuR* 134:142 [מותר↓]

יתיר adv. **more** (↓יחיר adj.; CPA יתיר מן LSp 89) a. alone: יתיר הוון it was more (i.e. a longer distance) *Yom* 40b(32); יתיר (V)<ליה> הב give him more *Pea* 21b(19); (V)יתיר בעיא היא it (i.e. the ground) requires more (time) *Kil* 27d(20); *ib.V* 29d(33); דמשעבדין בבניהון יחיר who subjugate their children more *BB* 16b(52); b. in phrase יחיר מן more than: ויחיר מן מה דאת more than you are worth *BR* 197:4; יחיר מן כן more than this *Ḥag* 77d(59); יחיר מן צורכיה more than he needs *MQ* 81d(38); יחיד מן חדה מילה more than one thing *TN* Gen 18:1; יחיר מנהון *ib.* 19:9; *BR* 256:2; *VR* 259:6; *PRK* 300:5; c. in phrase יחיר על beyond: ור' יוחנן יחיר על ר' does PN surpass Rabbi? *Tan* 68d(39); *EchR* 100:10; חולק חד יחיר על אחיך one share beyond your brothers *FPT* Gen 48:22[22]; *TN* ib.; כסף כתובתיך יחיר על חלקהון your *ketubba* money beyond their share *JMP* 2:39

יתם, איתם n.m. **orphan** (↓יחמה; CPA יתם LSp 89, SA יחם ST Dt 24:20, יתם ib.(Var)) sg. די{י}ן דייתם a judgment concerning an orphan *Šab* 3c(64) // *AZ* 41d(39); יחמה *TN* Dt 27:19; pl. יתמין *FPT* Ex 22:21[01; H יחום]; *ib.* 23; : G)מרל דיחמין(דאיתמין property of orphans *Šeq* 48a(42); *ib.* 44 // *Ket* 30d(51) // *Giṭ* 46d(40); *Ket* 30d(51); *Giṭ* 46d(43); יחמייה *TN* Dt 16:11; *ib.* 24:17; 19; 26:13; *Meg* 74a(10)

יתמה, det. **יתמתה** n.f. **female orphan** (↓איתם) sg. הדה יחמחה *VR* 857:4

יתר n.m. **rest, remaining part** (↓√יחר; SA יתר ST Dt 3:13) sg. יחר פחורי remainder (of the food) of my table *VR* 202:3; *ib.* 4

יתר vb. **to go up in value, leave over** (↓יחיר adj., adv., יחר, מותר; CPA יתר, אותר LSp 89, SA אותר ST Ex 10:15, אתותר ib.) Pe. **to go up in value:** אין פחחין ואין יחרין דידך whether they go down or up in value it is your (loss or gain) *BM* 10c(53)
Pa. **to add:** יחיר כסותך(text : כסיתיך) {חכסה} והא צינחא אולא add your garment, and the cold will go away *San* 29c(42) // *VRVar* 364:5
Af. **1. to leave over:** אכלון אינון וחמריהון ואייתרון they and their donkeys ate, and they left over *Pea* 20a(53); איח ביה דחיכול וחשבע וחותיר *EchR* 49:17; יותר *TNGl* Dt 28:54; **2. to add:** הוה מותיר לה חמשה אחין he would add to it (i.e. the acrostic poem) five letters *KohR* 5c(14)
Ittaf. **to remain:** איחותרו יתפלג מה דאחותר לחרין חולקין בשווה let what remains be divided in half equally *JMP* 11r:27; *ib.* 26:2; 35:10
Cf. Yalon, Intr. 129+.

כ

כ־ prep. **as, like, according to** (BA כ־ KBL 1084; ↓הך prep., כאילו, כר, כדון, כחדה, כלפי, כלוקבל, כמיסת, כמין, כמה) **1. as, like:** כהדה *Ket* 15c(39); *PRK* 393:12; כהדה עגלתה תמימתה like that unblemished heifer *BR* 621:1; **2. according to:** רבה כרבוחיה הבכור כבכורתו וזעירה כזעורתה *FPT* 43:33[05; H והצעיר כצעירותו]; עכיד כמנהגך *Ber* 5c(48); *Meg* 70d(14)

כאב vb. **to cause pain** (↓כייב; Sy ܟܐܒ LS 314) Pa. איך כייב ה׳ ברוגזיה how God caused pain in his anger *EchR* 96:6 [expl. יעיב Lam 2:1]; *EchRB* ib.

כילו, כְּאֵילוּ conj. **as if** (↓אילו; MH כאילו Jast 49) אין מיית אנה בהדא זמנא כְּאֵילוּ דלא מיתת were I to die now, it would be as if I hadn't died *FPT* Gen 46:30[04]; *FTP* ib.; *TNGl* ib.; כאילו קיימין הכא עימן as if they were standing with us *FTV* Dt 29:14; כילו אדם זכיי שפך as if he had spilled innocent blood *TN* Lev 17:4; *ib.* Gen 31:15

On the spelling כילו, v. Sok, Leshonenu 33(1969):34.

כבד n.m. **liver** (↓חצר כבד; SA כבד Ham 494:254+) sg. כהדין ערבאה דהו{ה}<א> נכיס אימרא וחמי ככבד{א}<ה> like the Arab who slaughters a ewe and looks at its liver *EchR* 20:2 // *KohR* 30c(16); עד דנחת כבדיה until his liver went down (out of place) *EchR* 116:11

כבד vb. **to be heavy** (H כבד HAL 434) Pe. **to be heavy:** וכבד מבכי heavy from crying *EchRB* 116:12 Af. **to make heavy:** לביה אנה מכבד I make his heart heavy *SYAP* 4:12

[כבוד n.m. **honor** (corrupt < H כבוד) sg. ככודיה *TN* Gen 49:2]

כבוש n.m. **fastening** (↓√כבש) pl. כבושיהון *TN* Ex 27:10 [H חשקיהם]; *ib.* 11; 36:38; 38:10; 11; 12; 17; 19

כבלנה, pl. **כבלנין** n.f. **concubine** (SA כבלנה, pl. כבלנין Ham 559:66+) pl. כבלנייה דנפקין בני תורין concubines who have gained their freedom *PalLaws* 65:15

ככר adv. **already** (CPA כבר LSp 90, SA כבר LOT 3/2 139:71) ולא כבר צלינן didn't we already pray? *Ber* 8c(52); כבר מילחך אמירה your word is already said *ib.* 12c(48); *Suk* 54a(15); כבר יהבית פלגא I already gave half *BQ* 5c(43); כבר דעבדון שמייא ניסין heaven has already done miracles *Tan* 64b(59); *Meg* 74b(10); *Git* 48a(59); *AZ* 40a(13); *EchR* 44:20; *ib.* 53:7

כברה, cs. **ככרת** n.f. **stretch of land** (< H כברה HAL 438) sg. כברת ארעא *TNGl* Gen 35:16 [H id.]; *FTV* ib.; *TNGl* ib. 48:7

כבש, det. **כיבשה** n.m. **ramp** (↓√כבש; Sy ܟܒܫܐ LS 217) sg. כיבשא למדבחא the ramp for the altar *TNGl* Ex 20:26

כבש 2# n.m. **a basket** (< כפש* < κάμψα L-S 659; cf. MH כפישה Jast 659) sg. כבשה דאהיני a basket of unripe dates *BQ* 5b(61) // *BB* 15b(4)

Lieb, YN 120.

כבש (a/o) vb. **to conquer, subdue, press down, preserve** (↓כבוש, כבש; CPA כבש LSp 90, SA כבש Ham 501:134+) Pe. **1. to conquer:** כבש *TN* Num 32:4; *ib.* 41; וכבשו יתה *ib.* 39; עד זמן דתכבשון יתיה until you conquer it *ib.* Dt 20:20; ליט את יכיל כביש לקרתא you can't capture the city *EchRB* 102:2; *ib.* 69:4; *BR* 1183:2; **2. to preserve, pickle:** כד הינון ככשין הדא קפריתא when they preserve the caper *Mas* 51c(5); ויכבוש כיה טרוקסימיה he will preserve endives in it (i.e. vinegar) *EchRB* 53:4; **3. to subdue:** a. general: וכבשת כל אילנייה it overtakes all the trees *TN* Gen 49:22; רילמא לא כביש צינחה won't it overcome the cold? *Šab* 7a(43); כבשון he subdued them *BR* 1051:12 [expl. הורד Gen 39:1, w. ref. to Ps 72:8]; וכבוש אילין יהודאין דמרדו בך subdue those Jews who rebelled against you *EchR* 83:5; b. by magical means: הך

דכבש אלהא עלמא just as God subdued the world *AmGen* 9b:19; *ib.* c:6; *SYAP* 2:20; pass.part. הך מה דשמיה בבישין קודם אלהא וארעה בבישה קודם בני אנשה וכני אנשה בבישין קודם מוחה ומוחה כביש קודם אלהא just as the sky is subdued by God, and the earth is subdued by men, men are subdued by death, and death is subdued by God *Am* 16:12; 4. **to press down hard:** וכבש ידיה he pressed his hand hard (on the plow) *Tan* 69b(29) [// וחקף ידיה *EchR* 40:2]; למיכבוש עלוי כ{ו}<י>ף to press down a rock on it *Er* 24b(33); *Beṣ* 62c(63); pass.part. אלין דשכ<י>לין {כ}<ד>אורייתא כב{ו}<י>שין בלבהון those in whose hearts are paved the paths of the Torah *VR* 368:5 [expl. מסילות בלבבם Ps 84:6]; **5. to tread under foot:** עד דסנדלה ברגלך כבוש בוכא while the sandal is still on your foot, tread the thorn *PRK* 172:2; ויקלל רגליה ולא יכבוש he should make his foot light and not tread *Ḥaliṣa* 101:2; **6. to bind:** וכבש *TN* Ex 38:28 [H וחשק]; pass.part. דכביש בשושלן דלא ד[נ]חש who is bound by chains not of bronze *Am* 11:6

Pa. **1. to subdue:** a. general: וכבישו יחה *TN* Gen 1:28 [H ורדו בה]; עד דאת מכבש ברבריין *FPT* ib. 35:9; before you subdue the barbarians *EchR* 83:5; b. by magical means: והיך מה דאת מכבש אילנייה just as you subdue the trees *Am* 16:6; הוא מכבש לך *SYAP* 2:32; **2. to pickle, preserve:** למכבשא ביה חסין to pickle lettuces in it (i.e. vinegar) *EchR* 53:4; **3. to bind:** pass.part. מכבשין *TN* Ex 38:17 [H מחושקים]

Itpe./a. **1. to be conquered:** ותחכבש ארעא *ib.* Num 32:22 [H ונכבשה הארץ]; *ib.* 29; **2. to be subdued by magical means:** דליח אנה מחכבש מן יליד דאתה I am not subdued by one born of a woman *SYAP* 2:30; בן יחכבשון קדמי כל אמרי בשחי so may all those who speak evil of me be bound *AmGen* 9c:1; *ib.* 3

כגון conj. **as if** (TBA, MH בגון Jast 219) דאחיין אינון עלינן as if they come upon us *Soṭ* 23a(39); בגון דהוון אילין כיסייא רברבין as if those money bags were large *BQ* 3c(60)

כגון prep. **like, as** (MH בגון Jast 219) a. before pron.: כגון אנא דאית לי תר<ח>יי מן חד<ח>יי like myself who has two (daughters) from two (wives) *Qid* 64b(53); *BM* 10c(26); *San* 22d(44); בגון אנן דאזלין עליהון like us who attack them *Soṭ* 23a(39); *MQ* 83b(16); *KohR* 16a(40); b. before noun: בגון אילין קורייאי like those villagers *Šab* 4a(22); בגון הדה סוסיתה like GN *RH* 57d(44); כגון אילין כסייא טיבורייאה like those Tiberian glasses *Nid* 50b(8); בגון הדין מסאסא like that goad *PRK* 339:4; *Kil* 32d(23); *Or* 60c(63); *Meg* 72d(12); *Ned* 37a(5); *BQ* 2d(49)

Dalm, Gr 227. For add. exx. in PT, v. CTY 2:657+.

כד n.m. **vessel** (TBA כדא Jast 612, Sy ܟܕܢܐ LS 318) sg. נפ{ו}<י>ח בכדא blown up like a rounded vessel *VR* 770:2; ואחעבד בכדא *ŠR* 18a(2)

Brand, Ceramics 195+.

כַּד, כְּדִי, כֵּיד conj. **when** (< בדי; CPA כד LSp 90, כַּד (LOT 3/2 193:87 בד ד־, ST Gen 12:12, SA בד *FPT* Gen 2:18[02]; כֵּיד *PRK* 297:1; כֵּיד *SYAP* 36:7; כְּדִי *FPT* Gen 37:23[04]; *TN* Ex 32:19; בדו (=בד הוא) *Pea* 15c(37); בדי (=כד היא) *AZ* 40d(9); בחי (=בד חהי) *Hor* 46a(2);- a. at head of a clause: בד אשלם *TN* Gen 27:30 [H באשר בלה]; *ib.* Ex 10:10; Lev 15:23; and passim in *FPT*, *TN*, *TNGl*, and *FT*; בד עברת ליה אימיה when his mother was pregnant with him *Pea* 15c(44); כד רטיב בד הוא נגיב when it is moist when it is dry *Kil* 31c(34); כד דאית ביה חמשה קטרין when it has five knots *Šab* 8b(15); בד חימוט בירה when a fortress collapses *PRK* 242:2; בחי פשיטא לך when it is clear to you *Hor* 46a(2); and passim in PT and midrashic texts; b. in second position: ר׳ יוחנן בד הוה אכל when PN ate *Dem* 21d(49); שמייא כד אינון נקיין מן ענגין when the sky is clear of clouds *Suk* 54c(17); *Ter* 41c(29); *Šab* 10a(49); *ib.* c(16); *Švu* 34d(26); *BR* 935:3; *VR* 286:3; אילין יהודאי כד ילידת הוון עציבין when she gave birth, the Jews were sad *EchRG* 83:4

On the vocalization, v. Dalm, Gr 234. כד is employed in subordinate clauses in JPA w. all tenses of the vb. However, as pointed out by Kut, SGA 52+, כד is not employed in JPA — as in other A dialects (e.g. Syriac) — in circumstantial clauses for which מן + part. is employed (↓מן conj. All the exx. quoted by Ros, Agnon Vol 321, are from subordinate clauses). On the form כתי, v. Lieb, OY 80, n. 118.

כד נפק ב־ prep. **similar to** (calque < MH כיוצא ב־ Jast 587) בר זוגא כר נפיק ביה a spouse similar to him *FT* Gen 2:18 [H עזר כנגדו]; *FTV* ib. 20; בדמותן כד נפק בן in our image similar to us *FTP* Gen 1:26

כדב vb. **to deny** (↓בדבן; SA בדב Ham 489:119+) Pa. וכדבת כדבת; *TNGl* ib. *TN* Gen 18:15 [H ותכחש]

13; וכדוות *ib.* 15; תכדבון *ib.* Lev 19:11 [H תכחשו]

כדבן n.m. **deceiver** (↓√כדב) sg. כדבנא *ŠR* 26b(4) [// ↓כזבן]

כדו, כָּדוּן adv. **now** (< כד הוא + ן־); CPA כדו LSp 90, SA כדו Ham 545:150+) a. alone: כָּדוּן *FPT* Gen 4:11[02; H עתה; voc]; *TN* ib. 34:31; *ib.* Ex 6:1; Num 11:23; Dt 2:13; כדון מפרשין does one set out to sea now? *Šab* 5b(28); לא הוון בעיי מיבדקונה אלא כדון (the water) only needed to test her now *Soṭ* 20a(22); *BM* 10c(47); *BB* 16b(48); *San* 22c(56); *VR* 635:5; *VRK* 250:4; *KohR* 29d(13); וכדון את גחיך לן and now you are laughing at us *Kil* 32c(24) [≠ההיא שעתא]; *BQ* 6b(39) [≠בקדמיתא]; b. in var. phrases; 1) מיי כדון (= מהיא) what is it then? (i.e. what is the law/decision?): *Ber* 6b(58); *Švi* 38b(36); *Ter* 43d(25); *Or* 63a(23); *Šab* 10b(19); *RH* 57a(11); *Meg* 75b(2); *Ket* 25a(33); *Švu* 33a(24); *Nid* 50a(1); 2) מן כדון from now on [CPA מן כדו LSp 91]: לא יתקרי שמך מן כדון יעקב from now on your name will not be Jacob *FPT* Gen 35:10[03]; *TN* ib. 26:29; *ib.* Lev 20:17; *Dem* 22a(22) // *Tan* 66c(6); לית אתון צריכין ליה מן כדון you don't need it from now on *PRK* 138:3; *EchR* 29:19; *KohR* 2a(20); 3) עד כדון [CPA עד כדו LSp 90]: a) until now: *FPT* Gen 29:5[05]; ועד כדון לא הוון ידעין until now they didn't know *TN* ib. 2:25; *ib.* 24:60 [≠מן הכא]; Ex 7:16 [H עד כה]; Dt 12:9; עד כדון דבר ולהלא מרובה היה דבר ממועט until now (we have dealt with a) large thing. If it were a small thing? *Dem* 24c(44); *Or* 61d(49); *Bik* 64b(11); *Yom* 40b(28); *Soṭ* 22b(32); *Ket* 33d(60); *San* 25a(13); b) in addition, still: *TN* Gen 45:6 [H ועוד חמש שנים]; *ib.* Lev 25:51; עד כדון את בקשיותך you are still steadfast in your stubbornness *Ber* 11b(51); עד כדון מיתקרי it is still called *Ḥag* 78d(27); *BR* 763:3; *PRK* 175:6; בעיא היא עד כדון it still has time to go *Yev* 6a(44) // *Nid* 49b(19); *Mas* 49b(17); *Tan* 66c(51); *Meg* 71a(24); *PRK* 423:10; *KohR* 19c(46); c. w. negation not yet: ואדם עד כדון לא אתברי man has not yet been created *TN* Gen 2:5; עד כדון לא עלת (the new year) has not yet come in *RH* 57a(48); עד כדון לא תסלח{ו<י>ת} מן מפייס על הדה I have not yet finished appeasing (him) concerning this *BR* 952:4; d. fol. by ד־: וכדו דצבעתיה אוכם now that you have dyed it black *BQ* 6d(61); וכדו דמית now that he has died *EchRG* 83:4; כדו דאמרת *BR* 452:3

On the etym., v. Dalm, Gr 212; on the phrase מיי כדון, v. M. Assis, Tarbiz 46(1977):45; on the phrase עד כדון, Frankel, Mavo 12a; Bacher, Term 2:147.

כדור n.m. **ball** (MH כדור Jast 613) sg. בגין כן ציירין לה בכדורא בידה therefore they make his (i.e. Alexander's) image with a ball in his hand *AZ* 42c(46)

[כדי prep. **in order to** כדי למחבבא in order to love *FTP* Dt 33:3]

כדיי adj. **worthy** (< MH כדיי Jast 613) a. as adj.: sg. לית את כדיי you are unworthy *KohR* 24b(22); לית הוא כדיי *ib.* 16; pl. אין הוון כדי *ib.* 19b(1); b. w. fol. inf.: כדיי את מצלייא ומתענייא you are worthy to pray and to be answered *Tan* 64b(41); *ib.* 46; 53; 60; לית הוא כדיי למחמי סבר אפיי he is not worthy to see my countenance *PRK* 191:2; כדיי הוא ר׳ הונא למתי הכא PN is worthy to come here *KohR* 24b(28)

כדכדינון, כדכדין n. **chalcedony** (< *καρχηδινόν Löw, Lehnw 299) sg. כדכדינה *TN* Ex 28:18 [H נפך]; *ib.* 3:11; כדכדי{ן}נון *PRK* 296:5 [expl. כדכוד Is 54:12]

כדכוד n. **a precious stone** pl. אבני כדכודיה *PRK* 296:7; אילין כדכודיה *ib.* 296:6

Fl, TMW 2:449; Lehnw 299.

כדין, כְּדֵן adv. **so, thus, in this manner** (< כ־ + דין; ST כדן LSp 91, SA כדן adv.; CPA הכדן, בכדן↓ Gen 24:30(Var)) *FPT* Ex 7:11[04; voc];- a. alone: *ib.* [H כן]; Lev 23:43[06]; *TN* Gen 32:5 [H כה]; *ib.* Ex 16:17; Lev 19:14; and passim; אין לאחורוי קפץ כדין לקומוי מהוא if he jumped backward so, forward what (can he do?) *BR* 639:1; *ib.* 1142:3; אוף לא כדין not even so (i.e. even less) *PRK* 300:6; *EchRB* 53:15; *KohR* 26d(3); *SYAP* 36:67; b. fol. preps.: 1) מן בגין כדין (מן) בגין↓, מן בגין בתר 2); מן בתר כדן↓: c. in var. expressions: 1) כל כדן so much [CPA כול כדן LSp ib.]: כל כדין אתחוי לאבדם so much was shown to Abram *TN* Gen 15:17; *ib.* 34:31; 2) מהו כדן why so? *BR* 818:4; *ib.* 1096:2; *BRV*^{60} 1116:2

כה adv. **here** (↓הכה; CPA כא LSp 90) a. locative: 1) ≠כה(ה): הכא את אמר ... וכא את אמר הכין *Švi* 34d(7); *Yom* 38d(64); 2) ≠תמן: תמן איתאמרת וכא לא איתאמרת *Švi* 33b(8); *Kil* 31c(58); *Or* 62c(8); *Ned* 38a(44); *Naz* 57d(38)[!]; מיכא ציכחד ומיכא ציבחד from here a bit and from there a bit

Pea 20d(38); *Kil* 29d(20); *Suk* 55b(40); *Naz* 52d(15); מסרתה מכה ומסרתה מכה there is a special reading tradition (of the words) on each side (of the given word) *MMDam* Gen 19:4; *ib.* 49:20; לכא ולכא *Beṣ* 63a(26); 3) w. var. preps.: מיכה, לכה [↓ supra, usage 2]; 4) in var. formulaic usages: וכה אחינן מתני here we have come to learn *Mas* 50c(31); *Giṭ* 49a(10); ר' יונה שמע כולהון מיכא PN learns all of them from here *Švu* 34b(48); b. temporal: מיכא ולהלן *BM* 12a(45); *PRK* 305:4; *ib.* 412:11

כהוגן adv. **properly** (MH כהוגן Jast 336) אנא לא שאלית כהוגן I did not ask properly *EstR* 13c(23)
Löw, Lehnw 220.

כְּהוּנָה, det. **כהונתה** n.f. **priesthood** (↓כהן; SA כהנה ST Ex 29:9) כְּהֻנָּתָה *FPT* Gen 49:3[22];- sg. כהונתה *TN* Ex 29:9; כהונתה רבתה the high priesthood *ib.* 28:41; 29:44; 40:13; Lev 16:33; Num 3:4; Dt 10:6; דסליקה לכהונתא she rose up to the priesthood (by becoming a priest's wife) *Ket* 25c(32); דנחיתא מן כהונתא she went down from the priesthood (i.e. does not have privileges as wife of a priest) *ib.* פסילין אינון מן כהונתה they are disqualified from the priesthood *PalLaws* 65:8; *ib.*10; 14; כהנתכון *TN* Num 18:7 [H כהנתכם]

כהי vb. **to grow faint, make dim** (SA כהי ST Gen 27:1) Pe. **to grow faint:** a. of eyesight: וכהיין עינוי *TN* Gen 27:1 [H ותכהינה עיניו]; *ib.* Dt 34:7; *FPT* Lev 22:27[06]; *TNGl* ib.; ואודנך ועיינך כהיין your hearing and eyesight are failing *KohR* 29d(13); *ib.* 24b(23); עייני כהייא *Ned* 41b(63); b. of color: והא כהה מכחשה the sore became dull *TN* Lev 13:56 [H כהה]; כהיה *ib.* 21; 26; 28
Af. **to make dim:** דמכהייה עיינין which makes the eyesight fail *TNGl* ib. 26:16 [H מכלות עינים]

כֹּהֵן, det. **כָּהֲנָה** n.m. **(Jewish) priest** (↓כהונה; CPA כהן LSp 91, SA כהן Ham 488:99+) כָּהֲנָה *MMDam* Ex 36:9;- sg. *TN* Lev 21:9 [H id.]; *ib.* 22:11; לא הוה אבוך כהן wasn't your father a priest? *Švi* 36c(17); חד כהן *Qid* 65d(43); *San* 18b(9); כהנה *TN* Lev 17:5; *ib.* 27:23; Num 5:26; Dt 20:2; פלן כהנא so-and-so the priest *Švi* 36c(17) // *Giṭ* 43c(40); פינחס כהנה כר יוסטא *Naveh* 58:1; *Pap* 1:1; כהן רב high priest *FTV* Dt 26:3; כהנא רבה *TN* Ex 21:14; *ib.* Lev 16:1; *EchR* 84:4; pl. כהנין *TN* Ex 19:6; כהנייה *ib.* Dt 27:15; *Ber* 12a(35); *Švi* 36c(55); *San* 29a(34)

כוב n.m. **thorn** (CPA כוב LSp 90, SA כוב Ham 445:31) sg. עד דסנדלה ברגלך כבוש כובא while the sandal is on your foot, trample the thorn *PRK* 172:2 // כ{י}סחת כוב ולא שלם; *BR* 433:4; ד<ר>וס כובה it (i.e. the sickle) cut down the thorn, and it was not finished *BR* 508:9; pl. כובין *TN* Ex 22:5 [H קוצים]; *FT* Gen 4:16; מגבב כובין הוא he is a gatherer of thorns *EchR* 51:20; חקלוון דכובין fields of thorns *PRK* 197:5; סייגין <ד>כובין fences of thorns *AZ* 44d(58); עד היא פגה אפקת כוביה while it (i.e. the earth) was undeveloped, it produced its thorns *BR*15:1; נקרוץ נסדר לאילין כובייא let us get up early and gather those thorns *AZ* 44d(37)

כוב #2 n.m. **pitcher** (Sy כוּבָא LS 320) sg. חד כוב דחמר a pitcher of wine *PRK* 195:9
Brand, Ceramics 205+.

קובע ↓ כובע

כַּוָּה, pl. **כווין** n.f. **window** (CPA כוא, pl. כוין LSp 91) sg. אפיק רכ רישיה מן כוותא PN stuck his head out of the window *Er* 18d(28) // *AZ* 44b(2)[!]; אודיק ר' מן כוותא PN looked out the window *Beṣ* 63a(38); *Yev* 6b(40); *ib.* 12d(57); *EchRB* 47:2; *KohR* 20b(18); pl. מן{י}<ו>דקין עלייך מין כווייה *FTV* Gen 49:22; כַּוֵּוי שמיא the windows of heaven *FPT* Gen 8:2[02; H ארכות]; *TN* ib.; *ib.* 7:11

כְּוָיָה, det. **כוויתה** n.f. **burn** (↓√כוי; SA כויה Ham 509:214+) sg. כוויתה *FPT* Ex 21:25[01; H id.]; כויה *TN* ib.; *ib.* Lev 13:24; כויתה *ib.*; 25[!]; 28[!]

כוון vb. **to direct** (CPA כון refute, censure LSp 91, SA כון Ham 454:160, ככן ib. 159) Pa. **1. to turn** (intr.): וכווינן *TN* Dt 2:1 [H ונפן]; וכוינו *ib.* Num 34:10; תכוונון *ib.* 8; Ex 19:2; 32:15; Num 17:7; Dt 1:40; **2. to direct:** למכוונה יתה באורחא *ib.* Num 22:23 [H להטותה הדרך]; pass.part. ודן תרעה דמכוון עד ציית שמייה this is the gate which is directed towards heaven *FPT* Gen 28:17[05]; מכוונא *Kil* 32c(39) // *Ket* 35b(42); כד הוה חמי שהר{ין}<ו> מכוונה הוה חקר וכד הוה חמי הכין והכין הוה מכוון when he saw the evidence (of the witnesses) harmonized he cross-examined. When he saw it here and there, he tried to harmonize (it) *San* 22a(47) // *ib.* 21c(1); מכוונן *TN* Ex 26:5 [H מקבילות]; **3. to arrange:** מכוונין לה *Švi* 33d(13) [expl. מכוונין Tib. 1:6]; **4. to intend, do s.t. w. intent:** אנא מן יומיי לא כוונית I never (recited the

prayer) with intent *Ber* 5a(40); *ib.* 8c(54) // *RH* 59d(17); *Šab* 3a(60); **5. to do s.t. in an exact manner:** אילו הוינן אנא ואת עלין בחד חרע דילמא הוינן יכלין מכוונה if you and I were to enter through one gateway, could we do it exactly evenly? *Šab* 17b(42)

Itpa. **1. to intend, do deliberately:** ודי לא אתכוון ליה *TN* Ex 21:13 [H הא מחכוונא; ואשר לא צדה] אחכווניתFTP Num 22:30; *TN* ib.[!]; לא אתכוון משמרתון ולא אתכוון אלא מיכול פיחא חמימא he didn't intend to forcibly convert them. He only intended to eat hot bread *Švi* 35a(56) // *San* 21b(19); *Qid* 60b(7); *BM* 8c(5); מיכוין למיקטלינה he intended to kill him *VRV* 744:3; **2. to aim:** חהוי מכוין ונכח יתיה you will aim and bite him *TN* Gen 3:15; **3. to be directed:** אתכוון פחגמא *ib.* Dt 13:15 [H נכון הדבר]; 17:4

כְּוָוֹת(־) prep. **like** (↓דכווח; CPA כות(־) LSp 92, SA כות(־) Ham 491:178+) a. w/o suf.: אן אנן משכחין כווח דין גבר where do we find a man like this? *TN* Gen 41:38 [H כזה]; *ib.* 44:18; Num 12:7; Dt 4:7; *FT* ib. 33:3; b. w. suf.: והא ר' יורן סבר כווחי behold, PN holds the same opinion as I *Soṭ* 16c(17); מן כווחך *TN* Ex 15:11 [H כמוך]; *ib.* Dt 3:24; דלא לעית באוריתא כוחיה because you didn't study the Torah like him *KohR* 24b(17); *Ber* 3a(6); *Švi* 39a(10); *VR* 548:3; כְּוָוחַן *FPT* Gen 34:15[03]; כווחכון *TN* Lev 19:18; כווחהון *ib.* Dt 7:26

כוז n.m. **type of jar** (↓כוזי, כווה; Sy כוּזָא LS 320) sg. אהן כוזא לא בלע that *k.*-jar does not absorb *AZ* 41b(62)

Brand, Ceramics 207+.

כוזה, det. **כוזתה** n.f. **type of jar** (↓כוז) sg. זפחין כוזחא one covers a *k.*-jar with pitch *MQ* 81b(9); *ib.* 10; ולא זפחין כוזחא *ib.*

Brand, Ceramics 207+.

כוי vb. **to burn** (↓כווייה; CPA כוא LSp 91) Pe. a. intr.: כל גומרה דלא כויה בשעתה לא כויה a coal which does not burn in its time will not burn *MŠ* 56c(3) // *Beṣ* 61c(19) // *Ḥag* 78a(50); b. trans.: גומרין דאתון הוה נוריה דנמרוד ולא יכיל למכוי רגלוי דסבך Nimrod's fire was coals of an oven, and it couldn't burn the feet of your forefather (Abraham) *SYAP* 11:6

כוכב n.m. **star** (CPA כוכב LSp 91, SA כוכב Ham 486:6+) sg. כוכב חד *TN* Gen 50:21; *MŠ* 55b(63) // *EchR* 52:4; איחחמי כוכבא כטיהרא a star appeared at noontime *AZ* 42c(7); חמינן כוכב סלק ונחית חמינן כוכב אזיל ואתי we have observed a star rising and setting. Have we observed a star going across (the sky)? *RH* 58a(16); כמין כו"כ בא *MQ* 82d(53); pl. כוכבין *TN* Gen 37:9; *ib.* 50:21; ובלחוד דיתחמון תלתא כוכבין provided that three stars are seen *Ber* 2b(22); כוכבי שמיא the stars of heaven *TN* Ex 32:13; *ib.* Dt 28:62; כוכביא *Ber* 2a(30); סידור כוכביה the ordering of the stars *TN* Dt 4:19

כוכבה, det. **כוכבתה** n.f. **Venus, evening star** (Sy כֽוֹכְבְּתָא LS 321, MH הכוכבת Jast 619) **1.** sg. det. **Venus, the morning star:** חדא כוכבתא דצפרא איילתא דשחרא הוא the morning star is *'ayyalta de-šaḥra BR* 527:2; *Ber* 2c(35) // *Yom* 40b(35); **2. evening star:** sg. תלתא כוכבין בר מן הרא כוכבתא three stars with the exception of the evening star *Ber* 2b(23)

Rabb, ST 591.

כוכלן n.m. (unclear) *TN* Gen 25:25

כול vb. **to measure** (↓כלכל, מכלה; CPA כיל LSp 92, SA אכיל ST Ex 16:18) Pe. **to measure:** הא שקא והא סלעא והא סאתא קום כול here is the sack, the coin, and the measure. Come measure (it)! *San* 27d(36) [↓af.] // *VR* 845:3

[Pa. **id.:** מכייל *FTP* Gen 38:26; but v. af.]

Af. **id.:** במכלתא דאנש מכיל בה מיחכיל ליה by the measure with which a person measures, he is measured *FPT* Gen 38:26[04]; *FTV* ib.; *TN* ib. 25[!]; דביח ר' ינאי הוון מכילין בה דבש the household of PN used to measure honey in it *Šab* 11a(47) // *Pes* 37c(40); *Beṣ* 62b(10); קום אכיל *SanG* 27d(36) [↓pe.]; *Beṣ* 62b(10)

Itpe. **to be measured:** מיחכיל [↓af.]

כולב n.m. **axe** (< Akk *kalabbu* Kaufman, Influences 61; CPA כולב LSp 93) sg. *BR* 360:1; קנתא דכולבא axe handle *Naz* 51b(28) // *Ned* 36d(21)[!]; קולבא *Naz* ib. [crossed out in Ms.L]

For a doubtful occurrence, v. *VRVar* 76:1.

כולי, det. **כוליתה, כליתה** n.f. **anger** (< χολή Lehnw 288) sg. כוליתיה(TN : כליתיה) דאח<וך> your brother's anger *TNGl* Gen 27:44 [H חמת אחיך]; *FTV* ib. 45; *FTP* ib. 44:19; כליחה *TN* Dt 9:19; *ib.* 22; 27

כולייה, det. **כוליתה**, pl. **כוליין** n.f. **kidney** (CPA כוליתא, pl. כוליאן LSp 93, SA כליאתה pl. Ham 494:256+) sg. דחסיר כולייה lacking a kidney *TNGl* Lev 21:20 [H מרוח אשך]; *ib.* 23; כוליתה *Am* 10:7; *AmGen* 2b:11; *ib.* 6a:13; pl. כולייחה *TN* Lev 8:16; כולייתיה *ib.* 3:4; כלייתה *ib.* 10; כליתה *ib.* Ex 29:13; Lev 3:4

כולך n.m. **soft wool from goat's hair** (< Per *kulk* Vullers 2:820) sg. חֵיזרתי על כל מפרשי ימים ואמרו לי כולכא שמו I inquired of all the sailors and they told me that it is goat's hair wool *Šab* 4c(19) [expl. כלך Mib. 2:1]
Fr, AF 40; Geiger, AAC 223.

כומר n.m. **pagan priest** (CPA כומר LSp 94, SA כומר Ham 488:98) sg. כומרה *PRK* 170:2 [expl. הכהן Jud 18:27]; *EchRB* 72:10; pl. כומרייה גנבון אלהיא the priests stole the gods *BR* 247:9; *TN* Gen 47:22; *ib.* 26; Num 21:28; *FT* ib.

כונת n.m. **spelt** (CPA כונתין pl. LSp 95) pl. כונחיה *TN* Ex 9:32 [H כסמת]
Löw, Flora 1:773+.

כוסבר n.m. **coriander** (< Akk *kusibirru* AHw 486; ↓כוסברה) sg. *FTV* Ex 16:31 [H גד]; *TNGl* Num 11:7; *Šab* 10a(31); כסבר *TN* Ex 16:31; *ib.* Num 11:7; *TNGl* ib.; כוסברה *Dem* 21d(8)
Löw, Flora 3:441+; Zimmern, Fr 57.

כוסברה, det. **כוסברתה** n.f. **coriander** (< Akk *kusibirrūtu* AHw 486; ↓כוסבר; Sy כוסבַרתָא LS 338) sg. כוסברתא *Dem* 21d(7) [expl. כוסבר Mib. 1:1]; *ib.* 8
Löw, op. cit.; Zimmern, op. cit.

כוסיי n. (unclear) sg. ואת תהוי כוסייהון you will be their *ŠR* 10b(14)

כופפי, pl. **כופפיין** n.f. **spelt** pl. כופפייתא *FPT* Ex 9:32[04; H כסמת]

כופריי adj. **Cypriote** pl. אילין בוצלייא כופריא those Cypriote onions *Švi* 34a(59)
Löw, Flora 2:129.

כור n.m. **kor, a measure of capacity** (< Akk *kurru* dry measure Kaufman, Influences 65; SA כור ST Lev 27:16) sg. *TN* Lev 27:16 [H חמר]; *ib.* Dt 32:14; *FT* ib.; סלק (V)מיכא ציבחד ומיכא ציבחד כורה a little from here and a little from there adds up to a *kor Pea* 20d(38); pl. כורין רברבין מ׳ 40 large *kors BM* 10c(59); *RuR* 146:237
On PT *Pea*, v. Lieb, TK 1:178.

כור #2 n.m. **furnace** (CPA כור LSp 92, SA כוד Ham 496:299+) sg. כורה דפרזלה *TN* Dt 4:20 [H כור]

כורזתי **I gave** (<χαρίζεσθαι [σοι βίᾳ] GLLT 102) כורסתי(text : בורוסתי) בייה did I give it to you against your will? *Ned*38a(28)

כוריס prep. **except for** (< χωρις *PalLaws* 59) ולא נסבן אגרת שבוקין כוריס דאתת[ה] דאחוי... (those women) do not take a writ of divorce except for the wife of his brother ... *PalLaws* 65:8

כורכה, pl. **כורכוון** n.f. **sheaf of grain** (↓√כרך) sg. כודכת<י> *TN* Gen 37:7 [H אלמתי]; pl. כורכון *ib.*; *FT* ib.[!]; כורכוותי כורכוותכון *TN* ib.

כורסי, pl. **כורסוון** n.m. **chair, throne** (CPA כורסי, pl. כורסון LSp 98, SA כרסי Ham 493:224+) **1. chair:** sg. תחות כורסי אימהתהון under the chair (i.e. the birthstool) of their mothers *PRK* 158:18 // *VR* 645:9; pl. ואית דאייתי כורסוון some brought chairs *KohR* 10a(22); **2. throne:** sg. כורסי איקרה His throne of glory *FPT* Ex 17:16[23]; *TN* ib.; כורסי מלכותה *FPT* ib. 12:29[23]; *TN* ib. 11:5; *ib.* Dt 17:18; מן טעינין כורסייה carrying the (heavenly) throne *BR* 917:4 // *EchR* 133:4

כורת, det. **כורתה** n.m. **tree trunk** (MH כורת TMW 2:418) sg. כורתא דחרוביתא the trunk of a carob tree *Soṭ* 17b(16) // *Pea* 20a(57)[!]

כושיי adj. **Ethiopian, negro** (CPA כושי LSp 92, כושאי HS 9:36) sg. גבר כושי<י> a negro man *FT* Num 12:1; הדין כושייה *ib.*; *TNGl* ib.; אתה כושיה a negro woman *TN* ib. [H כושית]; אתתה כושיתה *ib.*

כושר n.m. **propriety** (↓√כשר; Sy כושרָא LS 350) sg. אית לך כ<ו>שר do you have propriety? *Yev* 12d(57); כד הוה חמי לון עבדין בכושר when he saw them acting properly *Suk* 55b(63) [≠ ↓פחז]
Eps, MNM 422.

כושר #2 n.m. **distaff** (H כישור HAL 451) pl. אית לך כוש<ר>ין do you have distaffs? *Yev* 12d(57)
Eps, MNM 422, n. 1.

כותח n.m. **type of prepared food** (MH כותח Jast 627, Sy כותָא LS 351) sg. חד גרב דכותח a barrel of *k. BM* 9b(1); *Pes* 27d(1); כאילין גרבייא דכותחא *ib.* 29c(54)

Löw, ZA 22(1909):82; *BPes* 42a for a list of its ingredients.

כותיי n.m. **Samaritan** (< GN (ה)כות 2K 17:24; 30) sg. חד כותיי *MŠ* 55c(8); *Tan* 68d(56); *ib.* 69a(4); *MQ* 83b(35) // *San* 25b(6); חד כותאי *EchR* 51:11; *ib.* 101:16; חד כותין [י] *Švi* 38d(31); *PRK* 193:1; לא יח{ס}<ש>דונך כותאי let them not suspect you (of being) a Samaritan *Yev* 3a(32); ההוא כותייא *Tan* 66d(9); *ib.* 68d(62); pl. אילין כותאי *Pea* 21a(3) // *Er* 20d(16); *Yev* 3a(29); *San* 28b(4); *BR* 668:3; *ib.* 711:1; *VR* 122:7; כותייא *AZ* 44d(35); *ib.* 43; 44; כותאי דקיסרין *ib.* 53; 45

כותל, det. **כותלה** n.m. **wall** (CPA כותלא det. LSp 99, SA כתל Ham 586:240+) sg. בין כותל לכותל between one wall and another *BB* 13b(61); משתין בכתלא (the dog) urinates on the wall *San* 20b(16); בכותלא דגניי ביה in the case of a wall in whose (shade) they sleep *Tan* 69b(43) // *ib.* 64d(24); והפך אפוי לכותלא he turned his face to the wall *Mas* 51b(46); *BB* 13b(62); *TN* Num 22:25; *ib.* 35:4; כותל רמדבח׳ the wall of the altar *ib.* Lev 1:15; *Kil* 27a(7); pl. בכותלי דבייתה *TN* Lev 14:37 [H בקירת]; *ib.* 39; (G) שרון ציירין על כותלייה they began to depict on the walls *AZ* 42d(29); *San* 27d(58); *TN* Ex 30:3; *ib.* 37:26

כותנה, det. **פוּתָנְתָּה**, pl. **כותנין**, **כותנון** n.f. **linen garment** (↓כיתן; SA כיתנה, pl. כיתנואן Ham 491:157+, Sy כותִינָא LS 352) sg. כתָנְתָּיה *FPT* Gen 38:26[04]; כותנתא *ib.* 37:31; *TN* Ex 29:5; pl. כתנין *ib.* Lev 8:13 [H כתנות]; 16:4; כותנון *TNGl* Ex 29:8; *ib.* Lev 8:13

Peri, Morph 44+, w. prev. lit.

כוזבן, **כזבן** n.m. **deceiver** (< MH כזבן Jast 628; ↓כדבן) sg. כזכנא *BR* 476:6; כוזבנא *ib. V*^{60}

כזני, det. **כזניתה** n.f. **a small jug** (↓כוז) sg. ההין דנסב כזניתא one who takes the small jug (for inspection from the seller) *Qid* 60b(11)

Brand, Ceramics 209, n. 42.

כח n.m. **name of a lizard** (SA כח ST Lev 11:30 (Var)) sg. כחה *TN* Lev 11:30 [H כח]

Löw, Fauna 79; Talshir, Fauna 65+: chameleon.

כחדה adv. **together, at the same time** (↓חד; CPA היך חדא LSp 60, SA כחדה ST Gen 22:6) *FPT* Ex 19:8[17; H יחדו]; *TN* Gen 36:7; כשר כחלב מערכין כחדא meat and milk mixed together *ib.* Ex 23:19; Num 11:26; Dt 25:5; אכלין כחדא ושחין כחדא ולעיין באורייתא כחדא (who) ate together, drank together, and learned Torah together *San* 23c(26) // *Ḥag* 77d(37); דאיתיליד ליה בר ועבד כחדא a son and a slave were born to him at the same time *AZ* 39c(46); *BR* 329:1; *PRK* 6:5; *KohR* 10a(39)

כחי, pl. **כחוון** n. **gleanings, second crop** (SA כחי Ham 540:163, pl. ככחיה ib. 164; cf. Sy כָּתָא LS 351) pl. cs. כחות חצדיכון the gleanings of your harvest *TN* Lev 25:5 [H ספיח]; כהותיכון *ib.* 11; כאכת *TNGl* ib. 5; כאבה *ib.* 11

Ben Hayyim, Ham ib., note.

כחיש n.m. **thin person** (↓√כחש; TBA כחיש Jast 628) sg. עד דשמינא אכחש כחישא מייתּ by the time the fat person becomes thin, the thin person will die *EchRB* 131:23

כחל n.m. **kohl** (eye paint; Sy כוחלא LS 324) ↓√כחל

כחל vb. **to paint the eyes** (denom. < ↓כחל; Sy כחל LS 324, Mal *ḫḥl* Berg, Gl 43) Pe. כחלי מן כחלי paint (your eyes) with my eye paint *EchR* 116:8; מהו מיכחול מינהון is it permissible to paint the eyes with them? *AZ* 40d(6); *Beṣ* 62c(54)

כחש vb. **to contradict, become thin, wither** (↓כחיש; TBA כחש Jast 629) Af. **1. to contradict:** ואכחשה קודמיה he contradicted her before her (i.e. her maidservant) *BRV*^{60} 479:8; **2. to become thin** [denom. < ↓כחיש]: עד דשמינא אחכש כחישא מייתּ by the time the fat person becomes thin (from hunger), the thin person will die *EchRB* 131:23; צם תלת יומין עד דכחיש ותשש he fasted for three days until he became thin and weak *KohR* 16c(12); *ib.* 14; **3. to wither:** אילין דאכחשין ר׳ שחיין אילין דלא אכחשין לא ישחיין those (plants) which have withered should receive water; those which have not withered should not receive water *MQ* 80a(55)

כי n. **the Greek letter X** (< χι Lehnw 284) sg. נסב חד כ{ר}מין כי he took one (shaped) like a X *Kil*

29a(58)

כְּיוָן conj. **when, as soon as** (↓מכיוון; MH, TBA כיוון Jast 631) *FPT* Gen 38:26[04; voc];- כיון דחמא יהודה when Judah saw *ib.*[05]; וכיון דמטא קצה when the time came *TN* Num 12:12; *ib.* Gen 28:10; Dt 6:4; כיון דמטון ללמינה when they reached the port *Ber* 6c(52); כיון דשמע כן when he heard thus *Meg* 72b(46); *MQ* 82b(42); *Ned* 41a(40); *Qid* 61b(13); *San* 21d(14); *AZ* 42c(14); כיון דלא אשכח כלום when he didn't find anything *BR* 813:1; *ib.* 306:7; 384:11; 1158:2; *VR* 192:3; *ib.* 505:3; 635:4; 857:3; כיון דחסל מי מצלי as soon as he finished praying *PRK* 144:6; *EchRB* 67:17; *ŠR* 32c(27); *KohR* 9d(7)

כִּיוֹר n.m. **basin** (SA כיור Ham 494:259) sg. *TN* Ex 30:18 [H id.]; כיורה *ib.* 31:9; 35:16; *FPT* Ex 40:11[04; voc]; *TN* Lev 8:11

כייב n.m. **guilty** (dial.; ↓ √כאב, חייב) sg. כייבא *EchRB* 96:6; *EchR* ib.
Cf. ↓2 #כסף.

כיל n.m. **curtain** sg. ההן כילה דעל ארונה that curtain on the ark *Šab* 17c(34) // *Meg* 73d(52)

כילה n.f. **cabin, small room** (< κέλλα L-S 937) sg. בכילתא גו אילפא in a cabin on the boat *KohR* 9d(3) [acc. to reconstruction from H translation in responsum of R. Isaac b. Sheshet Perfet]
Lieb, Alon Vol 227; 233, n. 20.

כילול n.m. **entirety** (SA כלול Ham 494:248) sg. פחורה וכילולה a table and all that goes with it *JMP* 1r:20; ib. 3:2; *ib.* 14:15
Friedman, JMP 1:84.

כינר n.m. **a stringed instrument, perh. a cithern** (CPA כינר LSp 95, SA כנר ST Gen 31:27(Var)) sg. כינרא *TNGl* Gen 4:21 [H כנור]; *TN* ib.[!]; pl. וכינרין *ib.* 31:27; *FPT* ib.[05]; *TN* ib. 50:1[!]; *FT* ib.[!]

כיס n.m. **money bag** (CPA כיס LSp 92) sg. כיס דחמש מאה דינרין a money bag containing 500 dinars *VR* 794:3 // כיס דינריא *Pea* 21b(14) // כיס דדינרין *RuR* 142:208; pl. באילין כיסייא רכרכייא concerning those large money bags *Qid* 60d(27) // *BQ* 3c(60); כביסיכון *TN* Dt 25:13; *FTV* ib.

כיף n.m. **stone, rock** (CPA כיף LSp 92, SA כיף Ham 575:152) sg. ארון דכיף a stone coffin *VR* 116:5 [expl. כסלע משכן לו Is 22:16]; חר כיף רשייש a rock of marble *Ḥag* 78d(26); כיף שמיר טנרה rock of flint-stone *TN* Dt 8:15; *ib.* 32:13; והוה ידע היי דין כיף מקורר מיא והיי דין כיף איח כי שרכרובי he knew which rock cools and which rock has *Šeq* 48d(29); *Er* 24b(33)[!]; כיפה *FPT* Num 20:8[23; H הסלע]; *ib.* 10; 11; *TN* ib.; *ib.* Dt 32:13; (Bab) וטען כיפה מיזרוק כחריה he lifted the stone to throw after him *Hor* 46d(15); *EstR* 11d(4); כיפא מסמרא the nail-studded rock *Ḥag* 78d(27); pl. ויהב חלתא כיפין ורמי עליהון he took three rocks and placed (the pot) on them *Šab* 5c(57); *ib.* 58; d(55); דאין הוה כני דכיפין כני לה דכיפין if he constructed (the first three fences) out of stones, he has to build (the fourth) out of stones *BB* 12d(50); *ib.* 51; וההן דנקר כיפין one who hews out stones *Šab* 13c(11); אילין כיפייא *AZ* 43d(36); הוה רגים להון בכיפייה he stoned them (i.e. the bastards) with rocks *VRQ* 353:3

כיפה, det. **כיפתה** n.f. **dome, vaulted chamber, soft round object** (↓ √כפף; Sy כֶּפתָא LS 339) **1. dome, vaulted chamber:** sg. הדא כיפתא *AZ* 40a(36); ותפש{י}חון כיפ<ח>ה the dome caught them (due to the spell) *San* 25d(19); כפחה דשקקה the vault over the street *Er* 22d(43) [rdg. of Meiri]; כיפתא דקיסרין *Naz* 56a(17) // *Ber* 6a(37); כיפתא דעכו *Švi* 35c(16); מן כיפתא ולעיל beyond the vaulted chamber *Švi* 36c(17); *Giṭ* 43c(39); דעל מן כפחה above the dome *Naveh* 7:2; **2. soft round object(?):** sg. כהדה כיפ<ח>ה דהיא משויא גבינחה like the round object which evens out the humps (of the camel) *Šab* 7b(47) [expl. מטוטלח Mib. 5:3]
On PT *Er*, v. Lieb, YK 302; id., TK 3:311; 387, n. 2; on mng. 2, v. Lieb, YK 97.

כיפור n.m. **hoarfrost** (SA כופר ST Ex 16:14) sg. כיפורא *TNGl* Ex 16:14 [H כפור]; *FTV* ib.

כיפורין n.m.pl. **atonement** (< BH כפרים HAL 471; ↓ √כפר) a. general: כיפוריה *TN* Ex 30:10 [H הכפורים]; *ib.* Num 5:8; 29:11; b. esp. in phrase יום צום/צומה (ד־)כיפורייה the day of the Fast of Atonement *PRK* 64:12; *TN* Lev 23:27; *ib.* 28; 29; 25:9; *FPT* Lev 23:27[06]; *ib.* 28; 30

כיפליס n.m. **a measure** (< κύπρος Lieb, TK 1:173, n. 64) pl. ארבעה כיפליסין four measures *Pea* 20a(11)

כירומניקין n.m.pl. **handcuffs** (< χειρομανίκια GLLT 102) כירו מיניקייה *PRK* 365:3 [expl. חחים 2Chr 33:10] // כירו מניקיא *San* 28c(48)

כירתיד n.m. (unclear) sg. ואינון מטענין להון בכירתידה they carry them in a *ŠR* 27a(8) [≠ ↓ גלגטיק]

כיתה, pl. **כיתין** n.f. **group, band** (↓ √כתח; MH כת, pl. כיתין Jast 678; cf. Sy ܟܬܐ clod, lump of earth LS 351) sg. כיתא דהות אמרה a group which said *TN* Ex 14:13; *ib.* 14; pl. ארבע כיתין *FTV* ib. 13; *TN* ib.; ביחי מלאכיה bands of angels *ib.* Ex 33:22; 23

כִּיתָּן n.f. **flax, linen** (↓ כיתני; CPA כו(י)תן f. LSp 99, SA כתן, pl. כיתנין Ham 565:227+) **1. flax:** sg. זרע חלתא רובעין דכיתן he sowed 3/4 (of a *seah*) of flax *Kil* 27d(19); זרע דכיתן linseed *Meg* 74d(51); *MŠ* 56d(3); *BB* 17a(26); *San* 25d(38); רב הוה ליה כיתן ולקת Rab had (a field) of flax, and it was ruined *MŠ* 56d(2); *BM* 10c(46); כִּיתָּנָא *FPT* Ex 9:31[04; H פשתה]; שמעון וכתנה הוות גבעולין *TN* ib.; בן שטח הוה עסיק בהדא כיתנא PN dealt in flax *BM* 8c(19); *ib.* 9d(58); יקרא כיתנא the flax appreciated in value *ib.* 10c(58); **2. linen:** sg. a. general: *TN* Lev 13:52 [H פשתים]; *ib.* 59; 19:19; Dt 22:11; שזרן כיתן they twist linen (thread) *Soṭ* 20d(59) [expl. rdg. מוזרות Mib. 6:1]; b. in specific products: 1) thread: חוט דכיתן *Kil* 32d(13); *ib.* 8; 10; 2) loom: נבל דכיתן *ib.* 32a(12); 3) band: רכיתן (V) <פיסקי> *ib.* 9; 4) rag: מרטוט דכיתן *ib.* 42; 5) socks(?): דרדסין דכיתן *ib.* 12; 40; 6) garments: מאנין רכיתן *ib.* 38
Löw, Flora 2:209+.

— **כיתן דמיי** n. **river weed** (*Conferva*; lit. linen of the water) sg. *Šab* 4c(21) [expl. ירוקה שעל פני המים Mib. 2:1]
Löw, Flora 1:15.

כיתניי n.m. **worker in flax** (↓ כיתן) sg. ההן כיתנייא *Šab* 10a(44) [fol. by list of flax working operations]; pl. חנוותא דכיתנאי guilds of flax workers *Pea* 16a(27)

כך adv. **so, thus** (< MH כך Jast 637) a. + part.: כך נהגין גבהון they act in such a manner *Šeq* 47a(12); *Ber* 4b(31); *Dem* 22c(31); b. in phrase: כך היכמה/כמה just as so: הכמא דא[חתן]נון כך סופך למחתננא קרמי קדמיך just as they petitioned before you, so you will ultimately petition before me *FTP* Num 16:1; כמה דיהב לך כך יהב לי just as He gave to you, so He will give to me *BR* 452:3; *ib.Var* 2; *BR* 399:3; כמא דאנא רחמן בשמיא כך תהוון רחמנין בארעא just as I am merciful in heaven, so you should be merciful on earth *Ber* 9c(21); *Šab* 2c(2); *San* 27b(15); והיך מה דהוא נגיד ביממא בך הוא נגיד בליליא just as it flows during the day, so does it flow at night *EchRB* 133:5; *KohR* 9c(17); *ib.* 16c(17); 28; 19d(38)
Because of its graphic similarity, ↓ כן has frequently been corrupted to this word, e.g. אפילו כך *Yev* 12d(18); לא כך אלפן רכי *PRK* 393:13; *Bik* 64a(28); *Giṭ* 46d(23). The use of the phrase כך וכך "such and such" in *JMP* (e.g. 8c:1; 10b:15) is also suspect, since these texts also employ כן וכן (e.g. 9r:12; 10b:12).

ככושה, det. **ככושתה** n.f. **weasel** (Sy ܟܘܫܬܐ LS 326, TBA כדכושתא Jast 670, SA כ(ו)ששה ST Lev 11:29) sg. *TN* Lev 11:29 כ{כ}<כ>ושחה [H החולד]
Talshir, Fauna 258+.

ככלן n.m. **hairy coat** (SA ככלן ST Gen 25:25 (Var)) sg. כלן רסער {כ}<כ>כלן a coat of hair *FTV* Gen 25:25 [H ארוח]
Cf. Lehnw 287 and Löw's comment.

ככר n.m. **talent, loaf** (SA ככר Ham 488:93+) **1. talent:** sg. *TN* Ex 38:27 [H id.]; pl. ככרין *ib.*; 24; 27; 29; ככריה *ib.* 27; **2. loaf:** וככר רלחם חד *ib.* 29:23 [H id.]
Krauss, TA 2:403.

כול-, כָּל pron. **everything, all, each** (CPA כול(־) כָּל LSp 93, SA כל Ham 486:10+) *FPT* Gen 2:19[02; voc]; כּל *ib.* 7:21;- 1sg. כולי *BR* 912:2; 2m. כולך *SYAP* 37:19; 3m. כולה *FPT* Gen 6:19[05]; כוליה *Beṣ* 60c(44); f. כולה *Naz* 52c(62); 1pl. כולן *Švu* 37a(35); 2m. כולכון *Ber* 7c(18); 3m. כולהון *BR* 925:3; f. כולהן *Ḥal* 57b(10);- **1. all, everything:** a. alone: הוא מפסיד כולא he loses everything *Pea* 15b(27); ולא כולה *Yom* 39d(44); *Ḥag* 76c(59); *BM* 11d(28); כולה מחחלף everything changes *BR* 916:4; *VR* 619:1; שמע כולהון מן הרין קרייא he learned all of them from this verse *Yev* 11d(13); כולי מינה all of me is of it (i.e. fire) *BR* 912:2; b. in apposition to a noun (extremely rare): ציבור כוליה the entire community *Giṭ* 45a(50); b. in cs. state: 1) before a sg. noun: בכל פומך with your entire mouth *Pes* 32c(36); כל הרא חכמתא all that wisdom *Ḥag* 77b(48); כל שבעה the entire seven (days) *Yev* 15c(55); 2) before a pl. noun: כל אינון

חלחויי יומין all those thirty days *Kil* 32b(34); כל קמחיא קמח all the flours are (simply) flour *Meg* 72a(54); c. w. correlative ד־ כל, כל מה, כל הן↓] כל דעבר כימה: 1) everyone who: כל שעה, מן] everyone who crossed the (Red) Sea *Šeq* 46b(1); כל דעבד לא מפסד everyone who acts will not suffer a loss *Ned* 38d(22); *BR* 514:1; *ib.* 712:2; *PRK* 287:9; 2) whatever: כל דחלי מאה אמין whatever is 100 cubits high *Suk* 55b(39); כל דבעי whatever he wants *Švu* 37a(35); **2. each, every:** a. w. abs. noun: בכל ערובת שובא every Friday *MŠ* 56a(10); בכל אחר in every place *Šab* 13a(17); כל אינש every person *BR* 173:1; לכל עדר חד כלב every flock has one dog *ib.* 856:1; b. in phrase x כל ו־x: בכל ריש ירח וירח at the beginning of each month *VR* 395:3; כל חד וחד *Ber* 6a(55); כל חוטר וחוטר each (blow) of a stick *Švi* 35b(19); *BR* 925:5; **3.** in var. phrases: a. כל אימת↓] usage c]; b. כל דכן: [כל שכן MH =] כל רכן; c. כל גרמה↓] usage c]; d. כל הכן↓] usage c.4]; e. כל עיקר↓] mng. 3]; f. כל עמה↓] usage b]; g. כל צוריכיה↓] usage a]; h. כל שעה↓] usage 1.c.2]; i. לא כל מן it is not all in 's power: לא כל מיניה מיטרפא בעל דיניה it is not all in his power that his legal adversary should be troubled *San* 21a(13); לא כולא מן הדין כר נשא מימור למלכא ליח את מלך it is not all in the power of that person to say to the king: You are not a king *Yom* 45b(49); *Šeq* 50c(46); *BB* 13b(43); *San* 21a(6)

— **כל הן** conj. **wherever** (↓הן conj.; CPA כול הן LSp 51) כל הן דהוא ד־ wherever he is *Kil* 32c(1); כל הן דתנינן פרס פלגא wherever we learned פרס, (it means) half *Šeq* 47b(12); *Ḥag* 78b(38); כל הן דאנא משכח ויו wherever I find *waw* (in the biblical text) *San* 25b(40); *PRK* 193:1; *EchRB* 82:12; *KohR* 27a(3)

— **כל מה** conj. **whatever** (↓מה conj.; כול מא ד־ LSp 105) כל מה דאית בהון whatever is in them *FPT* Ex 20:11[06]; מן כל מה די בחרו *TN* Gen 6:2 [H מכל אשר בחרו]; *ib.* 21:12; 34:29; Ex 7:2; 31:14; Lev 8:10; 22:20; Num 30:10; Dt 5:27; 12:11; מן כל מה דהוה אכיל from whatever he ate *Ket* 30a(26); *Meg* 70b(7); *San* 28b(30); *BR* 306:1; *VR* 702:4; *PRK* 411:2; *KohR* 10d(27); *ib.* 29c(19)

— **כל מן** pron. **whoever** (↓מן; CPA כל מן ד־ LSp 113) כל מן דיפתח הדה קבורתה whoever opens this grave *BŠ* 1:1; *ib.* 3:1; כל מן דמשחבע בשמה whoever takes an oath in his name *FPT* Ex 20:7[06]; וכל מן דסלק עמיה *TN* Gen 50:14 [H וכל העולים אחו]; *ib.* Ex 35:24; Lev 15:4; Num 25:4; כל מאן דעליל וכל מאן דנפיק whoever entered, and whoever went out *San* 25d(21); *EchRB* 48:19; *ib.* 51:8

— **כל שעה** conj. **whenever** (↓שעה mng. 1.c.2) וכל שעה דנפיל בני לה whenever (the wall) falls down, he rebuilds it *BB* 12d(51)

כלאים n.du. **Kilayim** (< H כלאים HAL 453) *TN* Lev 19:19 [H ib.]; *ib.* Dt 22:9

כלב n.m. **dog, base person, male prostitute** (↓כלבה; CPA כלב LSp 93, SA כלב Ham 493:223) **1. dog:** a. animal: sg. לכל עדר חד כלב every flock has one dog (to guard it) *BR* 856:1 // *ib.* 1236:5; כלב ביש a bad dog *VR* 436:1; *ŠR* 17d(43); מה עיסקיה דכלבא משחין בכחלא what does a dog do? It urinates on the wall *San* 20b(16); לפם דהדין כלבא מלחיח בלישניה since the dog pants with its tongue *PRK* 188:1; ואייחב כלבא גביה he sat the dog down (at the table) next to him *Ter* 46a(32) // *PRK* 176:1; *TN* Ex 22:30; עבדין מנה חדרה לכלבה ולא טעמ' they made a cake for the dog from it (i.e. the ingredients mentioned in Ezek 4:9), and he didn't eat it *PRK* 143:5 // *VR* 662:1; נבח ככלבא he barked like a dog *ib.* 770:2; *TN* Ex 11:7; חמחיה כלבא יחכון למיכול שרי נכח the dog saw him. They sat down to eat, and the dog began to bark *PRK* 175:3; נפש דכלבא the monument of the dog *ib.* 6; pl. חרין כלבין *BR* 856:2 // *ib.* 1236:6; איח דכלבין אכלין ומדשין for dogs eat and remain silent *Pea* 15c(48) // *Qid* 61b(37); כלביא דכיח אבא רעבין the dogs of my father's household are hungry *RuR* 86:64; כלב{ו}<י>ן דקושט' לא נבחין וכלבין דשקרא נבחין real dogs are not barking, and fake dogs are barking *PRK* 187:13; כלבייה מנבחין *BR* 639:8; b. image, statue: sg. כלבא *AZ* 42d(3) [expl. נבחן 2K 17:30]; pl. תרין כלבין דחרשין two magical dogs (made of gold) *PRK* 187:12; **2. appelation of a base person:** אכ{ו}ל כלבא פסחיה דיניי the "dog" ate Yannai's bread *VR* 177:5; *ib.* 178:6; **3. male prostitute** (< BH id.; HAL 453): פירוג דכלב a male prostitute's price *FPT* Dt 23:19[26]; *TN* ib.

כלבה, det. **כלבתה** n.f. **bitch** (↓כלב) sg. חדא

כלב{ח}א *EchR* 48:6; *EchRB* ib.

כַּלָּה, det. **כלתה**, pl. **כלין** n.f. **bride, daughter-in-law** (CPA כלא LSp 93, SA כלה Ham 487:73+; on pl., cf. Sy כַּלְּתָא LS 326) *FPT* Gen 35:9[03];- **1. bride:** sg. לחתנה ולכלתה *TN* Gen 35:9; כד תבפון כלה מדברא שבעה יומין דמשתוחא when a bride is starving she remembers the seven days of her wedding feast *EchR* 71:2; עלת כלתא נפקת טרחותא when the bride enters (the canopy), the trouble leaves (the house) *MQ* 80d(36); *Meg* 75a(64); *PRK* 9:17; *KohR* 4b(25); הדה רחל כלתא *JMP* 2:33 [and passim in these texts]; pl. חתנין וכלין grooms and brides *TN* Dt 24:6; ומקלס קומי כלייה he gave praise before the brides *AZ* 42c(13) // *Pea* 15d(32) // *BR* 632:6; *SYAP* 47:11; **2. daughter-in-law:** sg. כלה בישא an evil daughter-in-law *VREd* 592:3; כלחה *TN* Gen 11:31 [כלחו H]; *ib.* 38:24; 25; 26; Lev 18:15; *PalLaws* 64:22

כלום adv. **interrogative particle** (MH כלום Jast 640, mng. 2) כלום אידבקת בהדא אומתא קדישתא לא למיפרוש מן אילין מילייא didn't I join that holy nation (= Israel) in order to remove myself from these things (= astrology)? *Šab* 8d(12); כלום איתי לך עלינן אלא הדין זונרה do we owe you anything besides this belt ...? *San* 29a(18); *Ber* 11d(47); *Er* 21a(52)

כלום pron. **something, anything** (CPA כולום, כלום, etc. LSp 93, SA כלום Ham 508:183, Cowley, SL lviii, MH כלום BY 2382+) a. alone: וחכמין אינון כלום do they know anything? *Ber* 4d(1); *AZ* 42c(3); טב הוא כלום is he worth anything? *MŠ* 54d(29); *Kil* 27c(61); *Pes* 27c(62); *Qid* 58c(37); יהבון לה כלום חיכול give her (i.e. the she-ass) something to eat *Dem* 21d(64); פוק זבון לבניך כלום מן שוקא go out and buy your sons something (to eat) from the market *VR* 857:2; *Ber* 13b(29); *EchRB* 117:5; *Šab* 10b(35) // *AZ* 40d(28); *VR* 803:4; *PRK* 328:12; סורתן דכלום any kind of sin *ib.* 155:7; *KohR* 11a(15); *ŠT* 4; b. w. neg.: 1) alone [CPA לא כלום Is 40:17]: מה אמ' לך הדין בוחייא אמ' ליה לא כלום what did the Samaritan say to you? He said: Nothing *Tan* 68d(63); אנא אמרית דיהא לראובן ק' דינ' ולשמעון ולא כלום I said that A. should have 100 dinars and B. nothing *San* 18b(40); כרם אין בעי יקלל רגליה וי>חלא עקבא מה הוא ולא כלום but if he wants to lighten his foot and lifts up his heel a bit, it is nothing *Ḥaliṣa* 100:27; 2) in verbal phrases: אנא לא אמריח ליה כלום I said nothing to him *Ber* 6a(48); *Ḥal* 59b(58); *Šab* 6c(34); *ib.* 8c(64); *Pes* 36a(49); *Beṣ* 60d(54); וליח שמע מינה כלום you learn (lit. hear) nothing from it *Švi* 37b(17); *Ter* 46a(58); *Pes* 31b(14); *Meg* 70b(15); *Giṭ* 45b(16); *BQ* 5c(42); *BB* 15c(12); לא חיסב מן ברנש כלום וליח את יהב לה בלום don't take anything from anyone, and you won't give him anything *BR* 931:8; *ib.* 762:1; 1115:4; לא עבדת כלום it didn't produce anything *VR* 495:2; *PRK* 373:8; *ŠR* 38a(12); *EchR* 91:20; וכלום דלא אותר he left nothing (intact) *SYAP* 17:3; *ib.* 36:64; 3) w. double negation: לא אמ' ליה ולא כלום he said nothing to him *Naz* 56a(16); *AbgurNew* 170:35

Dalm, Gr 121. On the etym., v. Schwally, Idioticon 44; on the spelling כלון *BQ* 4a(52), v. Lieb, Albeck Vol 300; 305.

כלוקבל prep. **opposite, towards** (לוקבל, קובל; BA, QA כלקו(ו)בל ATTM 678) **1. opposite:** *TN* Gen 25:18 [על פני H]; *ib.* Ex 19:2 [נגד H]; Dt 11:30; והא היא מכוונא כל קביל חרעא מציעיא it (i.e. Miriam's well) is directly in line opposite the middle gate *Kil* 32c(38) // כל קבל *Ket* 35b(42); **2. against:** מכלא כלקבל מבלא *FPT* Gen 38:26[04; = MH מידה כנגד חריי כל קבל תריי two against two *Dem* 24d(59); *Ḥal* 58d(34); *VR* 502:5; *PRK* 424:9; **3. towards:** *TN* Num 19:4 [נבח H]; *ib.* 21:20; **4. in the presence of:** כלקבלך *TN* Gen 47:15 [נגדך H]; **5.** as a verbal complement: חרס, גחן

This word occurs frequently in var. metanalytical spellings: כל קבל *TN* Gen 25:18 [so always in BA; v. KBL 1117]; כל וקבל *TN* Dt 34:6; כליו קבל *Qid* 63d(39).

פלטיר כלטיר

כלי vb. **to ward off, cease** (כליו, כלייה; SA כלא Ham 511:282) Pe. **1. to ward off:** משוין קטרת בוסמנין טבין ובליין רוגזך they place good incense offerings and ward off your anger *TN* Dt 33:10; ויכלון *FTV* ib. **2. to cease:** pass.part. ברם סופיהון דכליין לעלמא דאתי but they will ultimately be gone in the world to come *FTP* Dt 32:1; כליין *FTV* ib. 28:32 [כלוח H]

Itpe. **1. to be warded off:** ומגפחה אתכלייח the plague was warded off *TN* Num 17:15 [ותעצר H]; *ib.* 13; 25:8[!]; ומחתא מתכליה מנך the plague is warded off from you *ib.* Ex 10:29; *FT* ib.; דיתכלון רוחה בישתה וטלניתה ושידה so that the evil spirit, shade, and demon should be warded off *Am* 7a:5; *ib.* 12; **2. to be gone:** וארעה כלבוש' תתכלי the earth will be gone as a garment *TN* Dt 32:1

כַּלִּיד n.m. **cup** (< κάλυξ, Lat. *calyx* Lehnw 289; SA כליד Ham 440:5+) sg. כַּלִּידָא *FPT* Gen 44:12[04; H הגביע]; *ib.* 16; *TN* ib.; *ib.* 2; 17; כלידי *FPT* ib. 2[04]; pl. כלידין *TN* Ex 25:33; *ib.* 34; 37:19; 20; כלידיה *ib.* 37:17

כלידון n.m. **filth, dirt** (< χλῆδος Lehnw 289) sg. ונותן בקדירה והוא עביר{ד}< כלידון(text : כילדין) he places (the unripe ears of grain) in the pot, and the filth is removed *Pes* 29d(39)
Lieb, YK 414.

כליו, det. **כליותה** n.f. **worn-out state** (↓√כלי) sg. בכליותו *TN* Lev 13:55 [H בקרחתו]
V Sifra, ed. Weiss, 69b(5): אילו השחקים — בקרחתו.

כליחיא (unclear) חד מבוי שריחיה כליחיא a passageway whose beam was... *Er* 19a(35)

כלייה n.f. **destruction** (↓√כלי; Sy כְּלִיתָא LS 328) sg. כלייה עבדו they have perpetrated destruction *TN* Gen 18:21 [H עשו כלה]; *FT* ib.

כליל n.m. **crown, garland, headdress, rim** (↓√כלל 2#; CPA כליל LSp 93, SA כליל Ham 458:124+) **1. crown:** a. in lit. sense: sg. כלילא דמלכה a royal crown *PRK* 144:10; *VR* 665:1; *EchR* 105:3; כלילא דדהבא the gold crown *TN* Ex 32:25; pl. כלילין *EchRB* 105:3; כלילייה דדהבה *TN* Num 31:50; b. in a fig. sense: sg. כליל דרבו a crown of dominion *ib.* Gen 49:26; Ex 1:21; כליל נזירותיה the crown of the Naziriteship *ib.* Num 6:12; את הוא כלילהון דאחי<ך you are your brothers' crown *BR* 1271:4 [expl. נזיר אחיו Gen 49:26]; *PRK* 222:13; **2. garland:** sg. חד כליל דזית an olive garland *MŠ* 55b(47); חמא חד עשב ולקט יחיה ועבדיתה כליל לרישיה he saw a grass, gathered it up, and made it a crown for his head *VR* 504:3; **3. woman's headdress:** pl. כלילייא *Šab* 8b(49) [expl. הפארים Is 3:16]; *TN* Ex 39:28 [H פארי]; **4. rim, circle:** sg. *ib.* 25:11 [H זר]; 37:2; דן כלילה *Naveh* 16:1 [inscribed on a candelabrum in the form of a circle]

כלינס n. **bridle, rein** (< χαλινός Lehnw 290; Sy כלֶמסָא LS 329) sg. רמכה דלא כלינס the רמך (of MKil 8:5) is without a bridle *Kil* 31c(47)

כלכיד n.f. **chalkis** (a small fish; < χαλκίς, -ίδος Lehnw 290) sg. כל נון דאנא אכיל פחות מן ליטרא כילכיד אנא טעים any fish that I eat less than a pound, (I say that) I am eating a *chalkis Ned* 39d(2); ליח אורחיה דכר נשא מימר לחבריה זכ{י}<ו>ן לי נון והוא זבין ליה כלכיד isn't it customary for one to say to another: "Buy me a fish," and he buys him a *chalkis ib.* 5; הדא כלכידא(text : כלבודא) *Er* 20d(16) // הדא כלקי{ר}<ד>א *Dem* 21a(3)
Löw, Fauna 19.

כלכל vb. **to sustain** (↓√כול, כלכלה; MH כלכל Jast 643) Quad. ואכלכל *TN* Gen 45:11 [H וכלכלתי]; *ib.* 50:21; *JMP* 56:5
Friedman, JMP 1:170.

כלכלה n.f. **basket, sustenance** (↓√כלכל; MH כלכלה Jast 643) **1. basket:** sg. כלכלה דתאינים a basket of figs *Mas* 51b(30); **2. sustenance:** sg. מפתח כלכלה key of sustenance *FTP* Gen 30:22

כלל adv. **anything at all** (↓כלל; H כלל Jast 644) לא ארגשון כלל they did not feel anything at all *EchR* 44:22

כלל n.m. **general rule, total** (↓√כלל; MH כלל Jast 644) **1. general rule:** sg. ר' ירמיה אמ' כללא PN stated a general rule *Yev* 9b(25) // *Qid* 65d(12); תמן הוא יליף ליה מכללא והכא הוא יליף ליה מפרטה there he learns it from a general rule, and here he learns it from a particular case *Yev* 6c(12); *ib.* 19; pl. הדא אמרה דליח כללוי דר' כללין that means that Rabbi's general rules are not without exceptions *Ter* 40c(29); *ib.* 34; *Ḥag* 75d(58); *ib.* 62; *Yev* 10a(36); *ib.* 48; 51; 12d(45); 49; תנינן תרין כללין ולא דמיין דין לדין we learned (in MKil 9:1) two general rules which are not similar to each other *Kil* 31d(54); *Er* 20c(54); *Švu* 32c(64); אליף לרב בר אחתיה כל כלליה דאורייתא ואילין הינון כלליה דאוריתא אילין הילכתא דכבלאי (PN) taught Rab, his nephew, all the rules of the Torah. These are the rules of the Torah which are the laws of the Babylonians *BR* 306:5 // כלל<י>א *Kil* 32b(34) // כלל<י>ה *Ket* 35a(41); **2. total:** sg. כלל כתובתא דא the total of this marriage contract *JMP* 9v:11; כלל מהרא the total *mohar ib.* 15:12
On mng. 1, v. Bacher, Term 2:83, n. 2. Acc. to Lieb, YK 128, read perh. מן הדין כללא *Šab* 9b(51) for מינה הלכה כולה.

כלל vb. **to combine, to make a general rule** (↓כל, כלל; MH כלל Jast 643) Pe. **1. to combine:** כלל עמה combines with it *VR* 558:5; *ib.* 6; 7 // *PRKVar* 99:6; *ib.* 7; 8; ולינן חזרין וכללין לון do we not again combine them? *Meg* 75b(43); **2. to make a**

general rule: לא מיתמנע ר׳ כלל(G) באתר חד ופרט Rabbi does not hesitate to make a general rule in one place and a specific one in another *Qid* 64b(17)

כלל 2# vb. **to crown, esp. bride and groom, to unite in marriage** (↓כליל, מכללה; CPA כלל LSp 93, SA כלל LOT 3/2 190:33 and note, Mal *kll* to give in marriage Berg, Gl 49) Pa. כל ההוא יומא הוו מכללין בה during that entire day they celebrated his marriage *BR* 818:3; חתן עם כלה יתכון למכללה קודם כל קהלה to unite you in marriage, bride and groom, before the congregation *SYAP* 47:15
Itpa. **to be crowned:** איתכללון בי צריקייא the righteous will be adorned with a crown because of me *BR* 314:4 [expl. Ps 142:8 כי יכתירו צדיקים]

כלם vb. **to shame** (TBA כלם Jast 645) Af. והיא מכלמה עלך ... והוא מכל{מה}<ם> עלך she puts you to shame, and he puts you to shame *Yev* 12d(60)

כלמה, pl. **כלמין** n.f. **vermin** (SA כלמים ST Ex 8:13) pl. כלמין *TN* Ex 8:13 [H כנם]; *ib.* 12; כלמייא *ib.* 14; 13
Talshir, Fauna 66, 115.

כלנידין n.m. **a coat** (< χλανίδιον, χλανίδια Löw, Lehnw 291; Sy כלַנידִין LS 330) sg. הרין כלינ{ר}<ר>ין *San* 29a(19); pl. כלנירייא *Šab* 8b(49) [expl. רעלות Is 3:19]
Lieb, Ginzberg Vol 269.

כלעס vb. **to choke** Quad.Ref. ואיתכלעס ומית he choked and died *Ter* 46a(24); ואיתכלעסון ומיתון *ib.* 26
A connection with Sy גלץ to frown LS 119 (so Löw, Fauna 28, n. 8) is unlikely.

כלפי prep. **towards** (< MH כלפי Jast 645; ↓לאפי) וארוק כלפי סדום וכלפי עמרה וכלפי ארעא משרא he looked towards Sodom, Gomorrah, and the plain *TN* Gen 19:28; *ib.* 18:16; Dt 27:15; *TNGl* Ex 9:8

כלקטיר n.m. **letter of the alphabet** (< χαρακτήριον Lehnw 291) pl. כלקטיריה קרישיא the holy letters *AmGen* 1:2; כלק]טיריא[*Am* 5:4

כמה, כמן adv. **how much/many, a large amount** (CPA כמא LSp 94, כמן ib.) **1. how much/many:** a. alone: קבא כמה עבד how much does a *qab* comprise? *Ter* 43c(39); *MŠ* 54d(41); *BQ* 6b(35); כמה אינון how many are they? *San* 22b(40); *TN* Gen 47:8; *ib.* Ex 10:26; בכמה אנא טב יומא דין how much am I worth today? *San* 28b(13); *BR* 1128:2; כמן קטל how many did he kill? *AZ* 41a(10); בכמן *VR* 663:5 // *PRK* 144:4; b. w. fol. noun: בר כמה שנין את how old are you? *BR* 362:1; *VR* 554:1; כמה שעין בליליא *VRQ* 396:1; כמה זמנין how many hours are there in the night? *EchR* 67:15; c. in phrase על חר כמה וכמה how much more so [CPA חד כמא LSp 94]: *TN* Gen 44:18; *FTV* Num 22:30; על חד כמן וכמן *VR* 436:1; *BRV*^{60} 942:2; **2. a large amount:** a. alone: אית בר נש בעי מיתן למה ומיחקרי הימן there are people who wish to give a lot to be called trustworthy *BQ* 4b(53); אפי׳ ראת יהב לי כמה even if you give me a large amount *Švu* 38d(59); *BR* 1128:4; אפי׳ רחיק כמן חכים ליה even if he is very far away he recognizes him *Ber* 3a(53); b. w. fol. noun: כמה זימנין many times *Ber* 11b(29) // כמן זכנין *BRV*^{60} 1113:3; כמה צומין a large number of fasts *Ter* 46b(46); *Giṭ* 49d(20) // *Nid* 50b(30); *BR* 729:2; *VR* 554:1; *KohR* 19d(25); *PRK* 98:1; *ib.* 231:14
On the form כמן (< כמה + ־ן), v. Lieb, TK 1:2, n. 9.

כְּמָה conj. **just as, as much as** (↓הך מה; CPA כמא ד־ LSp 94, SA כמה, כמר LOT 3/2 272:102 and note) a. alone: כְּמָה דלהט נורא לקשא just as fire ignites straw *FPT* Ex 15:7[17]; *TN* Num 14:20; כמה רת{י}מר *Pea* 16c(15) [w. biblical verse; add. exx. in Bacher, Term 2:85]; ולא זערת כמה דהוות it didn't become as small as it had (originally) been *Šab* 11a(49); *Ter* 41d(9); *Giṭ* 48c(22); *VR* 654:6; b. w. an add. statement: 1) unmarked: כמה דכר נש הוי הוא חלים just as a person is, he will dream *MŠ* 55b(42); כמה דאת יהיב לה הוא יהיב לך just as you give to it, it gives (back) to you *Šab* 6d(38); *ib.* 10d(43); *Pes* 27b(1); *BQ* 2a(30); *AZ* 42c(21); *BR* 452:6; 2) followed by marker (כך, כן, כרן):
כמה רלית אפשר כרין לית אפשר *TN* Dt 33:17;
כמה ראית לכון ... כן אוף אנן אית לן *Šab* 11b(11); *Kil* 28b(3); *Ter* 47d(23); *Beṣ* 60b(53); *Meg* 75c(12); *BR* 452:2; *ib.* 918:1; *Am* 10:4

כמן/כמה ד־ conj. **as if** (↓כמה, 2# מן pron.; Sy כמה ר־ LS 14, 18, TBA אַכמָא ד־, אַיך מָא ד־ Schlesinger, Satzlehre 252, MH^2 כמו ש־ *BR* 1246:13) גיזבר כמאן דאינון בעלין the (Temple) treasurer is as if he were the owner *Ter* 40b(60); אונסא כמאן דלא עבר (in the case of) *force majeure*,

it is as if he did not fulfill (the condition) *Git* 49a(21); *Pea* 17c(5); *Švi* 38b(50); *Šab* 15a(56); *Ket* 25d(62); *ib.* 31c(24); ומסבין ליה איתא כמה {דו} דהיא שמשא (the sons) take a wife for him (i.e. their father), for it is as if she was a servant *Ket* 28d(48); *Ber* 6a(21)

Sok, Leshonenu 33(1969):141, n. 12א.

כמהה, pl. **כמהין** n.f. **truffle** (MH כמהין Löw, infra, Sy כמתא (< כמהתא(?) *ib.*) pl. כמהין *Beṣ* 63b(59)

Löw, Flora 1:32+.

כמון n.m. **cumin** (CPA כמון LSp 94) sg. *Dem* 22b(63)

Löw, Flora 3:435+.

כמין prep. **like, as** (↓מין) כמין תרין דוקרנין דנהור like two rays of light *Ber* 2c(36) // *Yom* 40b(36) // *BR* 527:3; ואיתעבידת כמין שבשבה דנור it became like a branch of fire *Pea* 15d(35); *MQ* 82d(51); *ib.* 53; *Yev* 12d(38); כמין תור like an ox *Pea* 20b(2); *Kil* 27a(23); *AZ* 44d(45); *BR* 118:7; *VR* 555:3; *EchR* 144:8; כמין פירוגין as an exchange *PalLaws* 66:19; כמין כי{ר} like the (Greek) letter X *Kil* 29a(58)

כמיסת adv. **adequate, worthy** (< ↓מיסת + כ־; calque < MH בדיי Jast 613) לא הוינא כמיסת I was unworthy *FTP* Gen 20:16; לית אנא כמיסת *FTV* ib.; כל נפש דכמיסת למצום anyone who is able to fast *ib.* Lev 23:29

כמיש adj. **withered** (√כמש pass.part.; CPA כמיש LSp 94, MH כמוש Moreshet, Lex 193) sg. רהוא כמיש וזליל because it is withered and cheap *Pes* 31b(64); *ib.* c(3); pl. אינון זלילין וכמישין *EstR* 5b(8); *ib.* a(23)[!]; כמישן *TN* Num 6:4 [H חרצנים]

Löw, Flora, 3:158, note.

כמן (a/o) vb. **to lie in ambush, do something secretly** (↓כמנה; CPA כמן Duensing 157, SA כמן Ham 577:211, MH כמן Moreshet, Lex 192) Pe. **1. to lie in ambush:** *TN* Dt 19:11 [H וארב]; ויכמון *TNGl* ib.; pass.part. [Sy כמִינָא LS 331]: עורמנא דכמין בפרשת ארחתה the serpent which lies in wait at the crossroads *TN* Gen 49:17; *FTV* ib.; *TNGl* ib.[!]; **2. to do s.t. secretly:** וכמנו למסוק they went up secretly *TN* Num 14:44

כְּמָנָה, pl. **כמנן** n.f. **ambush** (↓√כמן; SA כמנה Ham 577:212, CPA כמין Acts 25:3, Sy כמַאנָא LS 331) sg. בכמנה *TN* Num 35:20 [H בצדיה]; *ib.* 20; Ex 21:14; *FTV* ib.; *FTP* ib.; pl. כמנן *BR* 303:10 [expl. מצודים גדולים Eccl 9:14] // *KohR* 25b(26)[!]

Voc based on MidHag; v. MY ad loc. and cf. Sy.

כמר vb. **to keep a pot of food or water hot by covering it with various insulating materials** (SA כמר LOT 3/2 114:40, MH 2# כמר Moreshet, Lex 192) Pe. ההן דכמר איי{ר}<ר>ה one who covers a cauldron *Šab* 6d(50); גיפתא +<ג>ו כמ<י>ר{א} it is covered with peat *ib.* 3; כמרה גו קופתה cover it in a basket *ib.* 32

Kut, Studies 270 (Heb).

כמרי, det. **כמריתה** n.m. **dried-up fruit(?)** (cf. H כומר Jast 621) pl. כאילין כמריאתא *EchREd* 156:22

כֵּן adv. **so, thus** (↓לכן, כנן; CPA כ(י)ן LSp 94, SA כן Ham 485:2) *FPT* Ex 15:3[17; voc]; כין *FTP* Num 12:1; כיני (= כן היא) *Kil* 28d(5); כי נן (= כן אנן) *MŠ* 54a(22); a. general: והוה כן כמימריה *TN* Gen 1:7; עד אימת היא כן until when will it be so? *ib.* 3:18; יתיר מן כן more than this *Ḥag* 77d(52); רכן תנייה מתיב לחבריה as the Tanna asks his colleague *ib.* 59; ומתניתה אמרה כן *Er* 20a(23); ומטתיה כן so it happened to him *Ber* 7c(39); ימות ולא כן let him die and not so! *Pea* 21b(36); *AZ* 40d(49); *Kil* 32b(19); *Švi* 34a(55); *Šab* 7b(29); *Tan* 66d(5); *Ket* 28b(13); *BR* 307:5; *VRK* 245:6; b. w. prep.: ↓על, מן גו, מן בתד, לפם, בתר, בגין, אפילו, אף על גב, על מנת, על ידי; c. in var. expressions: 1) כן וכן such and such: אמ׳ ליה כן וכן *San* 28b(13); על מנת דתעבדי כן וכן ותאכלי כן וכן on the condition that you do such and such and eat such and such *BM* 11b(47); *BR* 261:3; *VR* 191:4 [ref. to an oath]; 2) כן כ־ as so: כשמיה כן גבורתיה as His name, so is His valor *FPT* Ex 15:3[17]; *San* 20d(8); 3) כיני it(f.) is so: אין ביני *Beṣ* 60d(39); כיני מתניתא so is the Mishna *Ber* 11b(26) [add. exx. in Eps, MNM 441+]; וכיני אלא כיני *Šab* 8c(8); 4) כינן קיימין so we stand (in the matter): ↓√קום pe.; 5) וכן הוות ליה and so it happened: *Ber* 3a(26); *MŠ* 55c(14); *BR* 1095:2; *EchRB* 55:2; 6) אוף הכה כן here also so: *Švi* 37c(31); *Ter* 42a(32); *Šab* 4a(46); 7) כן ר(י)לא if not so: *Kil* 30c(2); *Šab* 4a(46); 8) לא כן אלפן ר׳ ↓√אלף pa.; 9) הך מה ... הך מה: what is the matter?: *Yev* 6a(42); *ib.* 9c(65); 10) כן מהו כן less than this *RH* 58a(42); יתיר מיכן more than this *EstR* 5c(15);

12) מיכן ועד חנוכה from now until Hanukka *BM* 10c(52)

כאן, כן #2 adv. **here** (in legal phraseology only; <כה + ן־>; ↓כה; MH כ(א)ן Jast 606) אמ׳ ליה ליח כן אמ׳ ליה ולא נ{י}תנייה כן אמ׳ ליה {ד}<א>תניחיה ואודעיה דליח כן he said to him: It isn't (i.e. shouldn't be) here (in the Mishna). He said to him: Should I not teach him the Mishna so? He said to him: Teach him and inform him that it is not here *Er* 18d(28); *Or* 63a(46); *Pes* 29a(16); *Yev* 14b(56); *Qid* 59c(5); וכן אחינן מחני did we come to learn (the argument in the Mishna) here? *Švi* 35b(55); *ib.* 33c(59); *MŠ* 52c(56)

Though the spelling with *alef* is common, it is not original in JPA (v. Sok, GF 64, n. 23 and the lit. cited). On ליח כן, v. Eps, MNM 262+. On the expression וכן אחינן מחני, v. Lieb, TK 8:818.

כן n.m. **tube(?)** sg. הב כאנא בהדין נוקבא place a tube in that hole *VR* 251:1

כנת מעייה ↓ כנה

כני vb. **to nickname, modify an expression** (Sy כַּנִּי pa. LS 334) Pa. ומכניין יחהון בש׳ ממרה רה׳ they employ for them (i.e. the idols) the name of the *memar* of God *TN* Gen 4:26; ולמכניה *TNGl* ib. Itpa. **to be nicknamed:** בחמש שמהן אתכנית you were given five nicknames *RuR* 90:116

כניס adj. **angry(?)** pl. כניסין *JMP* 26:18

Read poss. בניס (cf. BA כנס). V. Friedman, JMP 2:263.

כְּנִישָׁה, det. **כנישתה**, pl. **כנישן** n.f. **gathering, assembly, synagogne** (↓ √כנש, ראש בית כנישה; CPA כנישא LSp 95, SA כנשה Ham 552:345+) **1. gathering, assembly:** sg. כְּנִישַׁת אוכלסין סגין an assembly of many people *FPT* Gen 48:4[04]; *TN* ib. 35:11; כנישת חרוה an assembly of joy *ib.* Dt 16:8 [H עצרת]; עם כנישתא *FPT* Ex 12:19[23]; *ib.* 20:8; *TN* ib. 10:2; 27:21; 35:25; קהל כנישתה *ib.* 20:4; Dt 23:9; כנישתהון דישראל *ib.* Ex 20:14; Dt 5:17; pl. כנישן *FPT* Gen 35:11[03]; **2. synagogue:** a. general: sg. חדא כנישא *MQ* 81d(38); *Ber* 9c(50); *ib.* 30[!]; הוה מצלי בכנישתא he prayed in the synagogue *ib.* 7a(53); אין עללת לכנישתא ושמעתון מצליי דמטרא if you entered the synagogue and heard them praying for rain *BR* 45:1; *Meg* 74d(9); *MQ* 81b(32); *BM* 8c(59); *San* 26b(4); *ib.* 29a(42) // *Hor* 46d(15)[!]; *PRK* 198:11; דזכן הדין עמודא ליקרה דכנישתא who bought this pillar for the glory of the synagogue *Naveh* 71:6; *ib.* 34:1; תרעה רכנישתה the gate of the synagogue *BR* 1145:1; *ib.* 728:6; pl. ר כנישן ר חמני עשרה *Kil* 32b(15) // *Ket* 35a(23)[!]; b. w. var. designations: 1) GN: sg. כנישתא דחמתא *Soṭ* 16d(38); כנישתא עתיקתא דסרונגין *Kil* 32c(38); כנישתא דבבלאי בציפורין כנישתהון דמעונאי *BR* 305:5; *ib.* 950:4; כנישתא רבתא כנישתא דטרסייה דלוד *VR* 831:1; *PRK* 297:11; *Meg* 70a(40); *ib.* 75b(34); *Naz* 56a(8); *San* 20c(63); pl. באילין כנישתא דלוד *Pea* 21b(48) // *Šeq* 49b(29); 2) other: sg. כנישתא חדתא the new synagogue *Švi* 33d(43); כנישתא דבולי the synagogue of the council *Šeq* 50c(53); *Tan* 64a(45); אילין כנישתא עלייתא those upper synagogues *Ber* 5d(11) // *Šab* 3a(49)

כנישה #2, cs. **כנישת** v.n. **entering** (↓ √כנש, כנישה) sg. ובכנישתהון *FTV* Gen 49:6

כנישו, det. **כנישותה** n.f. **assembly** (↓ √כנש) sg. כנישותא *TNGl* Gen 49:21; *ib.* Ex 23:16

כנס vb. **to marry** (< MH כנס Jast 649) Pe. a. general: אילין דכנסין ארמלן those who marry widows *Yom* 38d(60) // *Ket* 24d(34); b. in quotations from the *symphon*-document: ומיכנסיניך ביום פל׳ to marry on such-and-such a day *Er* 21b(17) // *Giṭ* 49a(19)[!] // *Qid* 63d(19) // *ib.* 64a(11); אין אתא יום פלן(G) ולא כנסתיך if such-and-such a day comes, and I don't marry you *Er* 21b(18) // *Giṭ* 49a(20) // *Qid* 63d(19) // *ib.* 64a(11)

כנע vb. **to bend down, subdue, humble oneself** (CPA כנע LSp 95, SA כנע Ham 496:305+, 547:227) Pe. **to bend down:** pass.part. בביח האבל על ידי דאינון כניעין in the house of mourning because they are low-spirited *Ter* 48b(31); *ib.* 34 Af. **1. to subdue:** יכנע יהתון *TN* Dt 9:3 [H יכניעם]; **2. to humble:** למכנעה גרמן to humble ourselves *Der* 46:3

Itpe. **1. to humble oneself:** למתכנעה *TN* Ex 10:3 [H לענת]; ושמעין מילה ראורייא ומתכנעין they hear a word of the Torah and humble themselves *Tan* 66c(49); *ib.* 50; תתכנע *TN* Num 12:14; אתכנעון *KohR* 9b(33); **2. to bow down before s.o.:** ולא איתכנע מן קומוי he did not bow down before him *Kil* 32b(44); *ib.* 45 // *Ket* 35a(51) // *BR* 307:4; למה לא אתכנעת מיניה *BR* ib.

כנעניי adj. **Canaanite** (CPA כנעני LSp 95, SA כנענאי ST Gen 38:2) sg. כנעניא *TN* Gen 12:6 [H הכנעני]; כנענאה *ib.* Num 21:1; 33:40; ברה דכנעניתה the son of the Canaanite woman *ib.* Gen 46:10; Ex 6:15; pl. כנעניי *ib.* 34:11; Num 14:25; Dt 7:1; 20:17; כנענאי *ib.* Gen 9:18; 36:2

כנף n.f. **wing, lap** (CPA כנף LSp 95, SA כנף ST Gen 1:21) **1. wing:** du. תרתין כנפיא *EchRB* 47:16; *ib.* 20; כנפי נשירין wings of eagles *TN* Ex 19:4; *TNGl* ib.; כנפוי *TN* Lev 1:17; כנפיהון *ib.* Ex 25:20; 37:9; Dt 32:11; באילין דנפקין וכנפיהון עליהון in the case of those (birds) which hatch with their wings on them *Beṣ* 60a(25); היא מעלה להון תחות כנפיה (the mother hen) places them under her wings *VRG* 575:5; **2. lap(?):** sg. כנף עריתה דאבוי the lap(?) of his father's nakedness *TN* Dt 23:1 [H id.]

כנש (a/a) vb. **to gather, collect, assemble** (↓ בנישו, כנישה 2#, כנישה, התכנשו, אתכנשו, אכנשו, כנשו, בית כנשו; CPA כנש LSp 95, SA כנש 537:85, 583:144) Pe. **1. to gather, collect:** במכנשכון *TN* Ex 23:16 [H באספך]; ותכנשון *ib.* Ex 23:10; וכנש *ib.* Gen 41:48; ומה דאת זרע לית את כנש you will not gather what you sow *MŠ* 55c(27); כנשין (G) <נהיגין הוינן> we used to gather straw the year before the Sabbatical year *Švi* 39a(35); **2. to assemble:** כנש *TN* Lev 8:3 [H הקהל]; *ib.* Ex 35:1; Dt 4:10; 31:12; כנשון מיסכנייה gather together the poor *PRK* 161:8; *EchRB* 82:15; pass.part. כנישין תהוון מן מטליכון you will be assembled from your *sukkot TN* Num 29:35; **3. to be assembled:** וכנשו על משה ועל אהרן *ib.* 20:2 [H ויקהלו]

Pa. **1. to gather, collect:** כל דמכנש ית קטמא *ib.* 19:10 [H האוסף]; למכנשה עדרייה to gather the flocks *FPT* Gen 29:7[05]; ומכנשין עללתה they gather the crops *TN* Dt 14:22; *ib.* 13:17; בשעה דמכנשין בדר ובשעה דמבדרין כנ{ו}<י>ש when people gather — scatter. When people scatter — gather *Ber* 14d(5) // *MSam* 42:7; הדא תרנגל<ת>א בד אפרוחיה דקיקין מכנשא להון when her chicks are young, a hen gathers them (under her wing) *VR* 575:5; **2. to assemble:** כניש כולהון לבקעת בית דמין he assembled all of them in the valley of GN *EchRG* 82:15; כניש תרין עשרתי שבטייה he assembled the twelve tribes *TN* Dt 6:4; מכנש בנוי וכני כייתיה he assembles his children and the members of his household *Meg* 73b(55)

Itpe. **to die** (calque < BH נאסף לעמיו): a. alone: תמן אתכנש אהרן *TN* Dt 10:6 [H מת]; *ib.* Num 27:13; Dt 4:22; *TNGl* Num 33:39 b. w. complementary phrase: ואתכניש מן גוא עלמא *TN* Gen 5:11; *ib.* 31; 9:29; למתכנשה בשלם מן גו עלמא *ib.* Dt 31:14; 32:50; ואתכנש לוות עמיה *ib.* Gen 25:8; 49:33; טב ליה להההוא צדיק<א> מתכנש בשל{ו}ם it is better that that righteous man should die in peace *PRK* 38:4

Itpa. **to assemble, gather together** (intr.): ואתכנשו עמה *FPT* Num 20:2[23; H ויקהלו]; *TN* ib. 16:3; *ib.* Gen 29:8; 49:1; Ex 32:1; ואתכנשון כל קרייתא להספדיה דר׳ all the villages assembled for Rabbi's eulogy *KohR* 20b(25); *ŠR* 38c(16)

כנשו, cs. **כנשות** v.n. **assembling** (↓ √כנש) ביום כנשות קהל on the day of the assembling of the congregation *TN* Dt 9:10 [H ביום הקהל]; *ib.* 10:4; *TNGl* Num 10:7; בכנשות *ib.* 17:7 [H בהקהל]; *FTV* Dt 33:5

כנת, det. **כנוון** n.m. **colleague** (< Akk *kinattu* Kaufman, Influences 64; CPA כנת, כנון LSp 95) pl. הוון ליה עבדיה ערקין לכנותהון he had slaves who fled to their colleagues *Giṭ* 46a(30)

Lieb, Peraqim 1(1967/8):102+.

כנת מעייה n. **a part of the intestines** (↓ מעין) sg. ומכרסא לכנת מעיה ומכנת מעיה לכרוכא קטינא from the stomach to the ...; from the to the small intestine *VR* 65:1

The rdg. is uncertain as may be seen from Var ad loc. and from the // *KohR* 21a(12): מבנא מעיא.

כס n.m. **cup, drinking vessel** (↓ בית כסייה; CPA כס, כאס LSp 90, SA כס Ham 587:258+, כהס ib. 491:164+) a. for drinking: sg. כסה *FPT* Gen 40:11[05; H הכוס]; *TN* ib.; 12; 13; ר׳ ליל ביר׳ אלס מקש על כסא PN used to bang on a cup *Beṣ* 63a(44); pl. אילין כסייא טיבריאה those Tiberian (drinking) glasses *Nid* 50b(8) [made of transparent glass]; b. esp. a cup of wine [cf. MH כוס Jast 623]: sg. חד כס דחמד קופדה *EchRB* 130:9; טבה לפמה וכסה טבה לפימיה good meat to his mouth! A good cup of wine to his mouth! *BR* 694:1; מזג ליה כסא he poured him a cup of wine *Šab* 3b(44); בההן כסא דקידושא that cup of wine for *qiddush Ber* 11c(59); *ib.* b(50) // *Naz* 54b(14) // *BRV*^{60} 1116:6; *KohR* 16a(36); pl. אדבעתי כסוי דלילי פסחא the four cups of wine of Passover eve *Šab* 11a(36) // *Pes* 37c(30); *PRK* 68:7; c. in a fig. sense: sg. כסא דפורענותא the cup of retribution *TN* Gen 40:12; *ib.* Dt 32:34; כסא דמותא the cup of death *ib.* Gen 40:23; Dt 32:1; *SYAP* 55:5; *ib.* 65:3

Brand, Ceramics 210+.

כסה n.f. **fodder** (√כסס; SA כסה ST Gen 24:25) sg. *TN* Gen 24:25 [H מספוא]; *ib.* 42:27; 32

כסו, det. **כסותה** n.f. **garment** (↓√כסי; CPA כסו LSp 96, SA כסוה ST Gen 49:11(Var)) sg. יתיר כסו חדא add another garment *VREd* 364:5 // הבו לי זעיר בסו{ת} מכסיתי; *San* 29c(42) יתיר בס{י}<ו>תך give me a small garment to cover me *KohR* 28c(10); *ib.* 13; *TNGl* Ex 12:34 [H בשמלתם] בכסותהון

כסח vb. **to cut off(?)** (Sy כסח LS 338) Pa. למגל מכסחת כ{י}סחת כ{ז}<ו>ב ולא שלם לה like a cutting scythe. It cut thorn(s) and was not satisfied *BR* 508:9

כסי vb. **to cover, clothe, conceal** (↓כסו; CPA כסא LSp 96, SA כסי Ham 487:48+, 538:135) Pe. **to conceal:** pass.part. f.sg. כסייה *TN* Dt 30:11 [H נפלאת]

Pa. **1. to cover:** וכסי *TN* Ex 10:15 [H ויכס]; *ib.* Num 17:7; כסון *ib.* Ex 15:5; כסיית אפין הוות בבייתיה דיהודה she covered her face (with a veil) in Judah's house *ib.* Gen 38:15; יכסי *FPT* Ex 21:33[01]; ויכסון *TN* Num 4:11; ויכסינה מלרע let him cover it from below *MQ* 82d(7); את כסית עריתה דאבוך you covered your father's nakedness *BR* 340:3; *MQ* 82a(24); *EchR* 56:8; pass.part. sg. ראשיה יהווי מכסי his head will be covered *TN* Lev 13:45; *Kil* 32b(11) // *Ket* 35a(18); *MQ* 82d(45); *Ter* 45d(35) [≠מגלי]; *BM* 8c(8); pl. עמודיא דמבסיין בטפטין pillars covered with carpets *BR* 300:5; **2. to clothe, dress:** הני לי מיקום ערטילי ומכסייא איתתי I prefer to stand naked and to clothe my wife *Ket* 30d(28); הבו לי זעיר כסו{ת} מכסיתי give me a small garment so that I can dress myself *KohR* 28c(10); **3. to conceal:** מכסי *FTP* Gen 18:17 [H מכסה]; *TN* ib.[!]; **4.** w. עין **to ignore:** ותכסי עיינך מנהון *ib.* Dt 22:1 [H והתעלמת מהם]; 4; Lev 20:4; הילך ממון וכסי מינה עיינה here is money, and ignore it *BR* 551:3 [expl. כסות עינים Gen 20:16]

Itpa. **1. to be covered:** ואתכסון כל טווריא all the mountains were covered *FPT* Gen 7:19[02; H ויכסו]; *TN* ib.; **2. to cover, clothe oneself:** ונסיבת רדידה ואתכסיית ביה she took the veil and covered herself with it *ib.* 24:65; והוה אכיל ושתי בחדא ומתכסה בחדא he ate and drank for one (*sela*), and clothed himself for one (*sela*) *KohR* 8c(7); **3. to be concealed, hidden:** ואתכסי מניה (the revelation) was concealed from him *TN* Gen 49:2; *ib.* 1; Num 24:15; ויתכסי מן עינוי דבעלה *ib.* 5:13 [H ונעלם מעיני בעלה]; Lev 4:13; 5:2

כסיל n.m. **Orion** (H 2# כסיל HAL 465) sg. אין עבר ההן זיקא בכסיל if that comet passes through Orion *Ber* 13c(29)

כסירה, det. **כסירתה** n.f. (unclear) sg. אשאל לי{ך} כסיריתיך lend me your *BR* 948:1; אפיק הדה כסירתה למרעייה take that out to graze *ib.* 2

See comm. ad loc.

כסלוחיי adj. **Casluhian** pl. כסלוחיא *TN* Gen 10:14 [H כסלחים]

כסליו n.m. **Kislev, the third month** (< Akk *kislimu* Kaufman, Influences 115) צפי בה בכסליו סמוק (if) he looks at it (i.e. the moon) in *Kislev* (and it) is red *SYAP* 36:53; פנסיה דכיסליו the lamp of *Kislev* *ib.* 38:34; כסלו *FTP* Ex 12:2; כסליו *JMP* 2:1

כסלין n.m.pl. **loins** (MH כסלין Jast 654 כסליה *TN* Lev 3:4 [H הכסלים]; *ib.* 10; 15; 4:9; 7:4

כֶּסֶף, det. **כַּסְפָּה** n.m. **silver, money** (↓3# כסף; CPA כסף LSp 96, SA כסף Ham 488:104+ כֻּסְפָּא *FPT* Ex 21:34[01]; לכספה *ib.* 21;- **1. silver:** sg. a. as a metal: מנין רכסף silver vessels *TN* Gen 24:53; טעון דכסף silver idols *ib.* Ex 20:23; 36:26; Num 7:13; ושאלון כסף they borrowed silver (dishes) *AZ* 45b(49); דייסקרין דכסף a silver plate *BR* 1152:9; ודמה הוה הדך עומרה דכסף דדהב רחיטין דשערין of what is that '*omer*? Of silver? Of gold? Of wheat? Of barley? *PRK* 144:3; b. together with דהב: ↓דהב; c. as a means of payment: בכסף תזבנון לן buy for us with silver *TN* Dt 2:28; *ib.* Ex 21:34; 30:16; Lev 25:16; d. qualifying coins: סלעין דכסף silver selas *ib.* Gen 20:16; קינטרין דכסף silver *centenarii* *BR* 627:1; *VR* 664:3; **2. money:** sg. אילין דמיתמניי בכסף those who are ordained for money *Bik* 65d(3) // *MSam* 68:8; זבינות כספה monetary purchase *FPT* Ex 21:21[01]; *BR* 1247:15; pl. כספייא *Bik* 65d(9)

כסף 2# n.m. **sherd** (dial.; ↓חסף) sg. כגון אילין ניוותאי דינון קריין לחספא כספא like those Nabateans who pronounce *ḥaspā* as *xaspā* *Ned* 37a(5) // *Naz* 51a(60)

Fl, TMW 2:453; Kut, EI 8(1967):276.

כסף #3 n.m. **silversmith** (↓כסף; MH כסף Jast 655) pl. מנהון ד{י}הבין ומנהון כספים some of them were goldsmiths and some silversmiths *ŠR* 30c(11)

כסף (/o) vb. **to afflict, discourage** (metath. < ↓ √סכך) Pe. ולא תכסוף // ולא ת֯כסוף *EchR* 101:8 *Tan* 68d(52) [corr. to תסכף]

כְּעַן adj. **enclitic particle, now** (BA כען KBL 1086) *FPT* Gen 4:6[02; voc];- **1. enclitic particle:** a. no correspondence in H text: 1) w. vb.: אנא כען אעביד *ib.* 47:30[04; H אנכי אעשה]; 48:21; Dt 27:1[23]; *TN* Gen 25:31; *ib.* 30:25; חזור כען ידך *ib.* Ex 4:7 [H השב ידך]; 10:10; Num 9:8; Dt 5:5; 13:7; 31:27; 2) w/o vb.: למה כען שקרת בי *FPT* Gen 29:25[05; H ולמה רימיתני]; *ib.* 43:6; *TN* Gen 24:12; *ib.* 42:1; Ex 5:4; 32:12; Num 14:3; 22:19; Dt 31:2; ווי כען עלי woe unto me *ib.* Gen 15:1; 8; 27:20; 46:30; b. corresponding to H נא: *FPT* Gen 47:29[04]; *ib.* 30:27[05]; Num 20:10[23]; *TN* Gen 19:7; *ib.* 24:2; 27:19; 37:32; 47:4; Ex 3:18; 33:18; Num 12:6; 14:19; Dt 2:27; **2. now:** a. alone: *ib.* Gen 26:22 [H עתה]; ואנה איתמר לי כען I have now been told *ib.* 38:25; 44:14 [H ערנו]; b. esp. עד כען still: *ib.* 12:6 [H אז]; 18:22 [H עדנו]; 45:3 [H עוד]; Num 11:33; 19:13; 24:22

Peri, Morph 100.

כעס n.m. **anger** (↓ √כעס; SA כעס ST Dt 32:19(Var)) sg. *TN* Dt 29:27; *FTP* ib. 32:19; כעסה *TN* ib.; *ib.* 27; *FTV* ib.

כעס (a/o) vb. **to be angry, vex** (↓כעס; SA כעס Ham 496:302+) Pe. **to be angry** (+ על at s.o.): שמע ינאי מלכא וכעס King Yannai heard and was angry *Ber* 11b(40) // *Naz* 54b(6); שמע ר' יודן נשייא וכעס *San* 19d(62) // *Hor* 47a(35); *San* 20d(4); *BR* 951:3; אחית ושמעת קרית וכעסת you came and heard, read and became angry *MMDam* Dt 13:3; *Bik* 65c(57); *Naz* 54b(11); מאן דכעיס סופא מתרציא one who is angry will eventually be appeased *PRK* 284:3 // *EchR* 59:16; *PRK* 283:1; וכעס עלוי *Ḥag* 77d(35); לא יכעוס מרי עלי let my master not be angry at me! *Ber* 9c(51); *Pea* 21b(40) // *Šeq* 49b(20); עלך לא כעסית *Ber* 9c(52); *ib.* 5c(52); *VRQ* 404:1; וידע דהוא כעיס עלוי he knew that he was angry at him *Kil* 32b(33) // *Ket* 35a(40); pass.part. ולא כעיס and not vexed *JMP* 8a:7; *ib.* 20:4

Af. **to provoke to anger, anger, vex:** ווח ות דאכעסית לבריי woe, that I have angered my creator *BR* 742:5; אכעס יתהון I will vex them *TN* Dt 32:21 [H אכעיסם]; ואכעסו יתי *ib.*; למכעסה יתיה *ib.* 31:29; מילה דמכעסה לי something which angers me *San* 28b(30); מילין דמכעסין לך *ib.* 29

כַּף, det. **כַּפָּה**, pl. **כפין** n.f. **palm, sole, balance scale** (SA כף Ham 487:55+) כַּף *FPT* Gen 35:9[03]; כַּפֵּי *ib.* 31:42;- **1. palm, sole:** a. alone: sg. כפי *TN* Ex 33:22; pl. כפיכון *ib.* 9:8; b. w. יד: כף ידיה *ib.* Lev 9:17; 14:28; Num 5:18; pl. כפי ידוי *FPT* Ex 9:33[04]; *TN* Lev 8:28; *ib.* Num 6:19; נשוי ליבינן לכף ידינן let us compare our heart to our palms *Tan* 65a(62) [expl. Lam 3:41] // *EchR* 136:9[!]; c. w. רגל: sg. כף רגל *TN* Gen 8:9; *ib.* Dt 11:24; d. w. ירך: ↓ירך; **2. balance scale:** sg. כף מאזניא *FTP* Ex 12:2

כפוני, pl. **כפוניין** n.f. **inflorescence of palms** (MH כפונוית pl. *Švi* 35c(4)) pl. כפוניין *ŠviV* 39a(52)

Löw, Flora 2:334+; כפנאי *EstR* 5c(1) may possibly belong here.

כפוני #2 n.f. **a basket** (< κοφινίς Sophocles 687) sg. חדא כפוני *BQ* 5b(60)

Lieb, YN 120.

כפי vb. **to overturn** (CPA כפי LSp 96) Pe. **to overturn:** וכפונון על רישיהון they overturned them (i.e. the pots) on their heads *Ḥag* 77d(62) // *SanAs* 23c(47); הלא בעובדיהון מלכין קודמיהון כפון behold, with their deeds they overturned kings before them *SYAP* 32:10

Itpe. **1. to be overturned:** איתכפון אנדרטיא the statues were overturned *AZ* 42c(7); איתכפון איקונייא the images were overturned *ib.* 8; **2. to be rebuffed:** והזה מתכפי(V) מיניה וערק מן קומוי (the demon) was rebuffed from him and fled from him *Pea* 21b(24) [w. ref. to יכפה Prov 21:14] // *Šeq* 49b(4)[!]

כפיל adj. **double** (↓√כפל; CPA כפיל LSp 96, SA כפיל Ham 489:131) sg. a. general: כפ{ו}יל *TN* Ex 39:9 [H כפול]; כפיל *ib.* 28:16; b. esp. כפילה the "Double One" [H מכפלה]: *TN* Gen 23:9; *ib.* 17; 19; 49:30

כפל, det. **כיפלה** n.m. **double** (↓בכפילה; CPA כפל LSp 96; cf. SA כפול ST Ex 22:24) sg. מזון כיפלא double food *TNGl* Ex 16:22 [H משנה]

Read poss. כיפלה<כ>.

כפל (/a) vb. **to double** (↓בכפלה, כפיל, כפל; SA

כפל Ham 489:133) Pe. אנן כפלין להון we double them (i.e. the number of dishes in the meal) *EchR* 131:2; *EchRB* ib.; ותכפל *TN* Ex 26:9 [H וכפלת]
Pa., pass.part. [!] וכסף מכופלה *ib.* Gen 43:15 [H וכסף משנה]

כפם, כפים prep. **according to, in proportion to** (↓פם; SA כפם ST Num 6:21; calque < BH כפי) *TN* Ex 16:21 [H כפי]; *ib.* 28:32; 39:23; Lev 25:52; Num 6:21; 35:8; כפים *FPT* Ex 39:23[04]

כְּפָן, כופנה, כֻּפְנָה n.m. **hunger, famine** (↓√כפן; CPA כפן LSp 97, SA כפן ST Gen 12:10) sg. *TN* Gen 41:27 [H רעב]; *ib.* 45:11; Dt 28:48; 32:24; *SYAP* 36:38 [voc]; כפנא *ib.* Gen 12:10; 41:31; Ex 20:15; Dt 5:19; כֻּפְנָא *FPT* Gen 47:4[04]; כיפנה *ib.* 41:50[05]; 54; יוקרה וכפנה הווין בעלמה there will be high prices and famine in the land *SYAP* 36:20; כופנה *ib.* 60; כופ<נא> *TNGl* Gen 47:20

כפן (a/o) vb. **to be hungry, starve, fast** (↓כפן, כפנה; CPA כפן LSp 96, SA כפן Ham 549:287) Pe. **to be hungry:** וכפנת כל ארעה the entire land was hungry *FPT* Gen 41:55[05; H ותרעב]; להההוא דחמי סיליגתיה פנייא וכפן to one who sees his basket empty and starves *BR* 725:2 // *KohR* 15d(10); דהווי ערטיל[!] וכפין who was naked and hungry *ib.* 16b(45); שביעין ביני כפנין satiated among starving *TN* Gen 42:1; כד תכפון כלה when a bride is hungry *EchR* 71:2; חדה כפנה ולא אכלה one fasts and does not eat *Am* 7a:17; למת(= למה את) כפנה ולא אכלה *ib.* 20; דלא כפנא *JMP* 2:20; כפנים[!] *TN* Gen 42:19; *ib.* 33 [H רעבון]
Af. **to cause s.o. to starve:** ואכפן יתכון *ib.* Dt 8:3 [H וירעבך]

כפנה, det. **כפנתה** n.f. **fasting one** (↓√כפן) sg. אמרת לכפנתה למת כפנה ולא אכלה I said to the fasting one: Why do you fast and do not eat? *Am* 7a:19

כפף vb. **to bend, force** (↓כיפה; CPA כף LSp 96) Pe. **1. to bend:** ר' זעירא מחוי ליה לר' בא {ר'} <בר> יצחק כפף PN showed PN_2 bending (in *haliṣa*) *Yev* 12c(20); כף הא רב{ן}<ך> כפף behold your teacher bends *ib.* 21; משום בונה if he bent (the box, he is guilty) because of building *Šab* 10c(19); **2. to force, compel:** ולמה לא כפיתיניה why did you not compel him? *Pea* 15d(25) // *Qid* 61c(5)[!]; כף ריש לקיש לר' יוחנן PN forced PN_2 *Er* 18c(48); חזר וכפה he compelled him again *Yev* 13a(32); כפוניה they compelled him *Git* 43b(36); pass.part. ולא כפיף not under compulsion *JMP* 19:5; *ib.* 20:4
Itpe. **to bend down:** את{ר}<כ>פף *TNGl* Gen 50:1
M. Zulay, SRIHP 6(1945):199; Friedman, JMP 1:142.

כפפת n. (corrupt) pl. רומם כפפתוי *MSam* 109:1

כפר, כופרנין pl. n.m. **village** (CPA כפר LSp 97, SA pl. כפרין, כפרנין Ham 465:201+, Sy pl. כַּפרוֹנָא LS 341) a. general: pl. כופרנין *TNGl* Num 13:19 [H מחנים]; כופרנוי *FPT* Dt 1:7[26]; *ŠR* 8d(14)[expl. בנות Ezek 16:61]; כופרנייה *TN* Lev 25:31; *ib.* Num 21:25; כפרניה *ib.* 32; כופרניא דקיקייא small villages *Ber* 2a(32); b. in GN's: כפר חנניה *Naveh* 16:1; כפר תמרתה *RH* 58b(50); *PRK* 78:5; כפר חרובא *EchRB* 105:1

כפר נבוריי — adj. **of Kfar Nabora** sg. יעקב כפר נכורייה *PRK* 64:6 // *Ber* 12d(45)

כפר עקביי — adj. **of Kfar Aqabla** sg. [קיריס פ]טריק כפר עקביה *Naveh* 33:2

כפר (a/o) vb. **to deny, atone** (↓כפרו, כיפור; CPA כפר LSp 97, SA כפר LOT 3/2 296:88) Pe. **to deny, renounce:** a. alone: לא תכפרון *TN* Lev 19:11 אפי' בעי ר' יוחנן מיכפור [לא תכחשו H] even if PN wants to deny (that this is his opinion) *BB* 17a(49); b. w. ב־: ויכפר בה *TN* Lev 5:22; בר נש דאפקיד גבי חבריה וכפר ביה a person who deposited (something) with another, and he denied it *Ber* 4c(7); *RH* 58d(5); *Qid* 62c(29); *San* 18c(19); *BR* 542:4; בדיל דלא יכפור בקיחונה so that he shouldn't deny concerning the vessel *Qid* 64a(24); וחזרין וכפרין במיליהון afterwards they deny their words *TN* Num 23:19; וכפד בחיוי דעלמה דאתי he denied life in the world to come *ib.* Gen 25:34; Dt 32:15; לא כפרית באלהי I didn't renounce my God *EchR* 78:1
Pa. **to atone, procure forgiveness** (+ על): וכפר עליהון *TN* Num 17:11 [H וכפר]; ויכפר *ib.* Lev 4:31; Num 6:11; ומכפר *ib.* Ex 34:7; למכפרה *ib.* Lev 8:34; Num 15:28
Itpa. **to be forgiven:** ויתכפר להון אדמה the blood will be forgiven to them *ib.* Dt 21:8 [H ונכפר]; Lev 22:27

כפרה, det. **כפרתה** n.f. **cover of ark** (SA כפרה Ham 493:238+) sg. כפרתה *TN* Ex 25:18 [H הכפרת]; *ib.* 30:6; 37:8; Lev 16:2; 15; כפורתה *ib.* Ex 25:19;

31:7; 39:35
The forms כפורה, כפורתה are influenced by the H original.

כפרו, det. **כפרות** v.n. **atoning** (↓√כפר) ככפרותך עלוי in your atoning for him *TN* Ex 29:36 [H בכפרך]

כפת n.m. **tie, knot** (↓√כפת; CPA כפת LSp 97, SA כפת LOT 3/2 93:84) pl.... ייתן{י}<ו>ן כפתייה קיימין אשתרון יתהון כפתייה (do you think that) those knots remain forever? those knots were untied *BR* 600:5; וכל כפתוי רשמשון דכות all the "knots" of Samson are like it (ref. to the vocalization of √אסר with *ḥataf seghol* in Samson story) *MPDam* Gen 42:24

כפת (a/o) vb. **to tie** (↓כפת; CPA כפת LSp 97, SA כפת LOT 3/2 82:26, MH כפת Moreshet, Lex 196) Pe. **to tie:** וכפתון he tied them *Qid* 64a(32) // *Giṭ* 43d(49)[!]; כפות יתי tie me up *TN* Gen 22:10; *FT* ib.; ויכפתיניה *TNGl* Dt 25:2; pass.part. טבא צפרא חדא כפיתא מן מאה פרחין better one bird tied up than a hundred in flight *KohR* 13b(4); בניכון כפיתין בקולר your sons are bound in a prisoner's chain *TNGl* Num 21:29; *FTP* ib.
Pa. **id.:** pass.part. אילין טרסייה דהוא מכפת ביה those straps with which it (the sandal) is tied *Kil* 32d(23)

כר n.m. **mattress** (SA כר ST Gen 31:34, MH כר Jast 663) sg. כרא רתבנא a mattress of straw *EchRB* 53:21 // *MŠSe* 55c(12) [cf. כר מלא תבן TOh 12:2 (609:34)]; תחות כ{ד}<ר>ה *Tan* 64c(36) // *Yom* 44d(22)[!]
Krauss, TA 1:391, n. 111.

כרב n.m. **plowing** (↓בית כרב; Sy ܟܪܒܐ LS 343) pl. כל כרביא בישין וכרביא דאורייתא טבין all plowings are bad, but "plowings" of the Torah are good *MSam* 41:6 // *Ber* 14d(10)[!]
Lieb, Tarbiz 3(1932):206.

כרביי n.m. **caraway** (< *καρύᾳ < κάρον Löw, infra; Sy ܟܪܘܝܐ LS 343) sg. כרביי *Kil* 27d(37) [expl. קרכיס Mib. 2:5]
Löw, Flora 3:437+.

כרוב n.m. **cherub** (CPA כרוב LSp 97, SA כרוב ST Ex 25:19) sg. *TN* Ex 25:19 [H id.]; *ib.* 37:8; pl. כרובין *ib.* 25:18; 37:7; כרוכייה *ib.* 37:9; 25:19; 20; 22

כרוב 2# n.m. **cabbage** (< κράμβη Lehnw 295; Sy ܟܪܒܐ LS 343) sg. כרוב דקיק a small cabbage *KilV* 27a(25) [expl. תרובתור Mib. 1:3]
Löw, Flora 1:482.

כרוז n.m. **public announcer, crier** (↓כרו; CPA כרוז LSp 97, SA כרוז Ham 598:140) a. general: אכריז כרוזא the public announcer proclaimed *Šeq* 48d(45) // *Suk* 55c(19) [expl. קרא הגבר Mib. 5:4]; קלא דכרוזא the voice of the crier *BM* 8c(34); pl. כרוזין *EchRG* 82:13; b. + √נפק pe.: נפק כרוזא קודמוי the crier went out before him *VR* 860:2; c. + √נפק af.: ואפיק כרוז במשריתא he sent out a crier in the camp *FTV* Lev 10:20 [*TN* ib.: תעבר]; אפיק ר' אימי כדוז *Šab* 15d(31) // *Ned* 38d(22); *PesG* 31b(53); *BM* 8c(32); *EchRG* 82:123
On etym., v. Kut, Studies 126.

קרוז↓ כרוז 2#

כרוך n.m. **intestine** (↓√כרך) sg. אפסק כרוכה ודמך the intestine split, and he died *RH* 57b(53) // *Ḥal* 57c(17)[!]; כרוכא עוביא the large intestine *VR* 65:2; *KohR* 21a(11); כרוכא קטינא the small intestine *VR* 65:1 // *KohR* ib.

כרום n.m. **color** (< χρῶμα Lehnw 296+; SA כרום Ham 612:148 (H תרשיש)) sg. כרום ימה רבה "color of the great sea" (name of a jewel) *TN* Ex 28:20 [H תרשיש]; *FTV* ib.; *TN* ib. 39:13

כרוסארגיר n.m. **gold-silver tax** (< χρυσάργυρον Lehnw 298; Sy כרוסרגורן PSm 1816) sg. אהן כרוסו ארגירא *BQG* 3c(7); *ib.* 8

כרוסטוקטולין n. **"turret of gold"** (an ornament; χρυσοκαστέλλιον Lieb, IEJ 17(1967):262) sg. כרוסטוקטולין(text: פרוש טוק) טקלין *Šab* 7d(56) [expl. עיר שלזהב Mib. 6:1]
V. also S. Abramson, Leshonenu 29(1965):75+.

כרוסלכינון n. **orach** (*Atriplex hortenses*; χρυσολάχανον Löw, Flora 1:353; Sy כרוסולכנון PSm 1815, BB) sg. (V)מה נפק מינהון כרוסלכינון what comes out of them (i.e. from grafting a beet and *Albersia blitum*)? Orach *Kil* 27a(40)
Löw, op. cit., 345; id., Pfl 8; 337+.

כרז (/o) vb. **to announce** (↓כרוז, אכרזה; CPA כרז LSp 97, SA כרז Ham 525:191+, MH כרז

Moreshet, Lex 196) Pe. **to annonnce:** כרוז ליה *BRV*^{60} 273:2; והוא כרז לך he announces to you *PalLaws* 28:22

Af. **id.:** ואכרז ואמר he announced and said *TN* Gen 45:1; *ib.* Ex 32:5; *Yev* 12d(56); *VR* 349:2; *EchRB* 82:12; ותכרזון חירו *TN* Lev 25:10 [H וקראתם דרור]; *ib.* Dt 20:10; אכריז קומי ציבורא announce to the congregation *Ber* 7c(48); *ib.* 55; 59; *BRV*^{60} 85:2; *BR* 513:6; אכריז קומיהון *Tan* 67c(60); *ib.* 61; *ib.* d(4); 5; 8; 9; שמעיה מכריז he heard him announcing *VR* 350:1; מכרז לה *BR* 733:5; צריכין אנ{ו}<ן> מכרזין *Ḥal* 58a(4); *Der* 50:35; *Proc* 555:5; לית כאן מחלטין אלא מכרזין there isn't confiscation but declaration *Ket* 33b(56) // מכרז{נ}ין *Švu* 38a(41)

On pe., v. Margulies, PalLaws 24.

כרזב n.m. **a type of grasshopper** (SA גרזב Ham 471:386) sg. כרזבה *TN* Lev 11:22 [H חגב]; *TNGl* ib.

Talshir, Fauna 112+.

כרח, det. **כורחה** n.m. **force** (MH כרח־ על Jast 666) sg., in phrase **על כורח־ against ...'s will:** על כורחך *Ter* 40c(24) // *Meg* 73b(48); לא נסכית על כרחיה I did not take it against his will *Šeq* 50c(45); על כורחיה דאבא against my father's will *TN* Gen 44:18; *FTV* ib.

כרטיס, קרטיס n.m. **document, note, sheet of papyrus** (< χάρτης GLLT 194; CPA כרטיס Jer 43:4, 32, Sy כַּרטִיסָא LS 344) **1. document, note:** sg. חד בר נש הוה חייב לחבריה מאה דינרין בקרטיס a certain person owed another 100 dinars on a note *Qid* 64a(25); אין לא חייב <ב>קרטיס *Naz* 54a(9); יהב לך קרטיסה if he doesn't give you the note *Qid* 64a(26); כרט{ו}<י>סה קרמייא the previous document *Ket* 33c(21); אבד כרטיס{ן}<י> my document was lost *ib.* 6; 23 [acc. to *Shitta Mequbbeṣet*]; **2. record:** pl. הא קרטסיא קדמך behold the records are before you *VRVar* 797:4 [Ms.L: כתבא]; **3. sheet of papyrus:** sg. וסב קרטס וכת<וב> *ŠT* 16

כרי, pl. **בורוון** n.m. **pile, heap** (CPA כוריא pl. det. LSp 97, SA כרי LOT 3/2 82:2, pl. כרו(א)ן Ham 469:327) sg. חר כרי דחיטין a pile of wheat *BM* 8c(27); חד כרי דרינרין a pile of dinars *KohR* 13c(27) [↓pl.]; (V) מן ד{י}<ו> ישפר אפוי דכריה from the time that he sweeps the top of the pile *Mas* 49a(49) [expl. משיתמרח Mib. 1:6]; pl. כרוון כרוון into piles *TN* Ex 8:10; *FT* ib.; כורוון *TN* Num 11:32; כור{י}<ו>תא דרינרין *EchR* 44:15

כריו, det. **כריותה** n.f. (unclear) sg. ומנטלי בכריותיה exalted in ... *FTV* Num 24:6

כריטס *n.* **graces** (< χάριτες Eps, Tarbiz 1/2(1931):126 בר :L ; כריטה : כריטס(G בטרי{ם}<ס> (יטסס in the (bath of the) three graces *Šab* 6a(38)

כריס (unclear) כאחד גמלון יתי כריס as one they repaid me ... *SYAP* 46:12

כרך, det. **כרכה** n.m. **fortified city** (↓ √כרך; Sy LS 345) sg. כרך תרנוגלה כַּרכָּא the city of Tarnugla *TN* Num 33:35; *ib.* Dt 2:8; כרך מלכיהון דאמריי the city of the kings of the Amorites *ib.* Num 34:15; כרכא רשכם *ib.* 22:39; כרכה דמלכותה *ib.* Gen 44:18; כרכה חייבה *ib.* 18:17; כרכה דסדם the guilty city *ib.* Num 24:19; pl. כרכין *TNGl* Num 13:19 [H מבצרים]; בכרכיהון ובמדינתהון in their fortresses and cities *FPT* Gen 15:1[08]; *TNGl* Num 31:10 [H טירתם]

כרך (/o) vb. **to wrap aronnd, tie up, eat** (↓ כרך, כורכה, כרוך, תכריכין; CPA כרך LSp 96, MH כרך Moreshet, Lex 197; pe., mng. 2 < TBA כרך (ריפתא Jast 668) Pe. **1. to wrap around:** pass.part. a. of snakes: אשכח חכינה כריכה עלוי he found a snake wrapped around him *Tan* 69a(5) // *EchRB* 103:1; *ib.* 105:6; *Pea* 17d(15); *AZ* 41a(59) // *Ter* 45d(4); b. other: עזיל כריך במקטורה spun yarn wrapped in *BM* 8b(57); *ib.* 59; **2. to eat:** אתון כרוכון(text : כריכין) come, eat! *Tan* 64b(56) [// *Bib.* 23b: איתו כרוכו ריפתא]

Pa. **1. to wrap around, tie up:** ר׳ אחא כריך סבניה עליהון ר׳ אבהו כר{ו}<י>ך אג{י}<ו>ד מל{ב}<כ> ניקי PN wrapped linen cloth around them (i.e. the shoes). PN_2 wrapped jute stalks (around them) *Šab* 8a(49) // *Yev* 12d(15); מברכין כורכוון *TN* Gen 37:7 [H מאלמים]; *FT* ib.; pass.part. חד מסכן מכרך בחדא מחצלה a poor man wrapped in a mat *BR* 300:6; עלוי עד וקו{ק}<ם> דהוא מ{ב}כ״רך stand over it (i.e. the corpse) until it is wrapped in it *Kil* 32a(9); **2. to read several verses in one stretch** [MH כרך Jast 668]: שמע קלון קר{ו}<י>י ולא מ{ב}<כ>רכין he heard them reading scripture without combining several verses *Meg* 75a(16)

On pa., mng. 2, v. Lieb, TK, 9:163, n. 11.

כרכד n.m. **staff used for beating** (< κερκίς, -ίδος Lehnw 298; Sy כַּרכִידָא LS 346) sg. a. for threads of the woof in order to make them tighter: שיבטא דכרכדא the stick of the staff *Šeq* 48b(59); b. for olive trees in order to knock off the olives: כרכדה(text : בר כדה) *Pea* 20a(38) [expl.

המחבא Mib. 7:2]; (בדארעא :text) בהן כרכדא *Git* 47c(10) [≠ לוקח ביד]

Lieb, TK 3:134, n. 25, w. prev. lit.

כרכום n.m. **siege works** (< χαράκωμα Lehnw 300) pl. ותבנון כרכומין על קרתה you will build siege works on the city *TN* Dt 20:20

כֶּרֶם, det. **כַּרְמָה** n.m. **vineyard**, pl. **vines** (↓בית כרם; CPA כרם vineyard, pl. vines LSp 98, SA כרם Ham 487:65+) כרם *FPT* Ex 22:4[01]; כַּרְמָה *MMDam* Dt 22:9;- **1. vineyard:** sg. *FPT* Gen 9:20[05; H id.]; *TN* Dt 20:6; עברון על חד כרם they passed by a vineyard *Dem* 23b(59); חמרא רכרמי the wine of my vineyard *PRK* 277:12; חמא חר איזמר כרמא he saw a person pruning the vineyard *Švi* 35a(34); *Pea* 20b(1); *Kil* 29c(40); *MQ* 81b(3); *VR* 4:4; *EchRB* 152:17; *ŠR* 42b(7); *KohR* 16c(15); pl. כרמין *TN* Num 16:14; *ib.* Dt 6:11; זוי{י} רהוות כרמין a place which was (previously) vineyards *Tan* 66d(51); *BB* 15c(12); **2.** pl. **vines:** איתי ארבעה כרמין וארבעה ביניין there are four groups of vines and four intervening rows *Kil* 29a(58)

Löw, Flora 1:65+. In *Kil* 29a(58), read: נסב חד כ[ר]מין כי he takes away one (row) like (the letter) X (v. Lieb, TK 2:622).

כרנב n. (unclear) כרנבי *EchR* 137:4

כרס, det. **כרסה**, **כריסה** n.f. **stomach** (CPA כר(י)ס LSp 98, SA כרס Ham 508:191) sg. כרסה *TN* Ex 29:13 [H הקרב]; *ib.* 21; Lev 3:3; 9; Num 5:27; כרסין *TNGl* ib. 20; 21; *VR* 65:1 [in an enumeration of the digestive tract]; כרסה טענה רגלייה the stomach lifts up the feet *BR* 805:3; מהו מקשה על כריסא בשובתא is it permitted to beat one's stomach on the Sabbath? *Beṣ* 63a(48); הא כריסא דההוא גברא קומך כזעה behold, that man's stomach is before you. Open it up! *PRK* 372:3 // *KohR* 29c(26); *EchR* 108:12; *EstR* 7d(24)

כרסטיון n.m. **large balance** (< χαραστίων Lehnw 570; Sy כַּרְסְטְיוֹנָא LS 348) sg. הדין כרסטיונה *EchRB* 69:1; קרצטיונא *EchR* ib.

כרע, pl. **כרעין**, **כ(ו)רען** n.f. **leg** (Sy כַּרְעָא LS 348) pl. a. of a person: חמון כרעין see what legs! *Šeq* 49a(43) // *Bik* 65c(35) // *VR* 780:3 // *ib.* 784:3 // *KohR* 16c(6); b. of a bed: ארכעתי כורעתא(V כרעתיה) דערסא the four legs of the bed *MŠ* 55c(12) // ארבעתי כרעי דערסא *EchR* 53:20

כרע vb. **to bow down, tip the balance** (↓אכרעה; SA כרע Ham 497:318) **Pe. to bow down:** רכר הוה מטי מודים הוא כרע מגרמיה when he came to the *modim*–prayer, he bowed down automatically *Ber* 5a(43) **Af. to tip the balance, weigh:** באכרעתא דאכרעון אתכרע להון by the balance that they weighed they were weighed *PRK* 180:2; אנא מברע גרמי בכף מאזניא I myself tip the scales *FTP* Ex 12:2
Itpe. **to be weighed:** אתכרע להון *PRK* ib. [↓af.]

כרעין n.m.du. **intestines** (SA כרעין ST Lev 4:11, כורעין Ham 494:251+) כרעוי *TNGl* Ex 12:9 [H כרעיו]; *FTP* ib. 28:17

כרפס n.m. **celery** (Sy כַּרְפְּסָא LS 349) sg. ההן כרפס דגזז one who cuts celery *Šab* 10a(31)

Löw, Flora 3:423+; id., Pfl 222+.

כרתין n.m.pl. **leeks** (CPA כרת LSp 98) *Kil* 29c(40); *Šab* 10a(31); כר{י}תין *Kil* 27a(20) [expl. כרישין Mib. 1:2]; כרתיה *TN* Num 11:5 [H החציר]; *FTV* ib.

Löw, Flora 2:131+; id., Pfl 226+.

כרתינון n.m. **leek** (↓כרתין) sg. *Suk* 53d(32); *ib.* 33 [ref. to ירוק ככרתן Mib. 3:6]

Löw, Flora 2:135.

כשום n.m. **type of sesame** (Sy כַּשׁוּמָא LS 350) pl. (Ar) כשומין ההן דגזז one who cuts sesame *Šab* 10a(31)

Löw, Flora 3:7.

כשור n.m. **beam** (< Akk *gušūru* Kaufman 53; Mal *ḫšurō* pl. Berg, Gl 47, TBA כשורא Jast 675, Sy כְּשׁוּרָא LS 351(Lex)) pl. כשורין *BR* 785:2 // *EchRB* 54:12

כשיר adj. **proper, fit, worthy** (↓√כשר, כשר; SA כשיר Ham 496:291+) sg. חציפא נצח לכשירא the impudent one defeats the worthy one *Tan* 65b(34); איתא כשירה a worthy woman *BB* 17a(20) [↓pl.]; ההיא כשירתא *Tan* 66d(4); pl. נשייה כשירתה *JMP* 8b:5; *ib.* 10b:4; 15:10; 56:6

כשירו, det. **כשירותה** n.f. **proper matter** (↓כשיר; Sy כְּשִׁירוּתָא LS 351) sg. בשירותא בעייא מוליי (unclear proverb) *Beṣ* 61c(19) // *Ḥag* 78a(49)[!] // כשרותה *MŠ* 56c(2)

כשכש vb. (uncertain) Quad. דהוא מכשכש לבריתא מן ביני סרייתא he the people among the thorns *KohR* 13d(39) // *MPs* 82:16

כשר adj. **proper, fit, worthy, industrious** (↓√כשר part.; CPA כשר LSp 98, SA כשר Ham 484:142) a. impers. use, only w. inf.: לא כשר למעבד כן it is not proper to act this way *TN* Gen 29:26; לא הוה כשר למתעבדא בכדין יהווי כשר למיכל *ib.* 34:7; מנה thus it will be proper to eat from it *ib.* Ex 12:44; יהוי כשר למקרבה יתיה it will be fit to sacrifice it *ib.* Lev 22:27; pl. מן מצוותיה דה' דלא כשרין למתעבדה of God's commandments which are not fit to be done *ib.* 4:27; 13; 5:17; כשרין למלפה they are fit to teach *ib.* Dt 33:10; b. as adj.: בגין דו כשר יפסד because he is worthy should he suffer a loss? *Dem* 23b(36); כי : text(כד או כשר איפשר) יודי ליה when (the borrower) is a proper person, he will concede it to him *Ket* 33c(23); לית בכל ההן דרא כשר אלא את ופינחס there is no worthy person in this generation except you and Phineas *San* 23b(35); *Dem* 23b(64) // *Ḥal* 60b(40); *Nid* 50b(19); בר נש כשר *AZ* 39b(11); מה מהני{א} כשר בכשרותיה what does the industrious person gain by his industriousnes? *KohR* 10a(12)

כשר vb. **to declare something permitted** (↓כושר, כשרו, כשר, כשירו, כשיר; CPA כשר LSp 98, SA כשר Ham 484:143, ittaf. ST Num 23:27) Af. כהדין עובדא אתא קומי ר' יסא ואכשר a similar case came before PN, and he declared it permitted *Suk* 52a(25); *Yev* 6a(25); *Nid* 49a(64); אתא עובדא קומי רבנן ואכשרון *Yev* 15d(60); *Giṭ* 43b(37); *ib.* 44b(11)[!]; d(55); *AZ* 44d(57); *ib.* 45a(11); מכשר אנא *Ter* 47b(52); *Yev* 3b(5)

כשרו, det. **כשרותה** n.f. **industriousness** (↓כשר; Sy כְּשָׁרוּתָא LS 351) sg. *KohR* 10a(12) [↓כשר adj.]

כשש vb. **to drive off birds** (↓מכשה; Sy כש af. LS 349) Af. **to drive off birds:** נסב אברהם מכש{ו}ה והוה מכש לון ולא הוו מתבשין Abraham took a bird flap, and tried to drive off the birds, but they weren't driven off *BR* 438:5 [expl. וישב Gen 15:11] Ittaf. **to be driven off:** מתכשין [↓af.]

Jast 678. Note Peš Gen ib.: וּמִכָּשׁ הַוָּא לַהּ.

כשדיי adj. **Chaldeau** (BA כשׂדי KBL 1087; cf. CPA כלדי LSp 94) pl. כשדאי *TN* Gen 11:28 [H כַּשְׂדִּים]; *ib.* 31; 15:7; 16:5; כסדאי *FTV* ib. 15:7; *ib.* 16:5; כשראי רשיעיא the evil Chaldeans *EchR* 28:9

כְּתָב n.m. **writing, document, decree, scripture** (↓√כתב; CPA כתב LSp 98, SA כתב LOT 3/2 168:37) **1. writing:** sg. כתב חקיק engraved writing *TN* Lev 19:28; כתבה קדמייה the previous writing *TN* ib. 10:4; כתב מסטירין secret writing *Giṭ* 44b(18); מזמן הדן כתבה לפ' בן פ' this writing is prepared for so-and-so *AmGen* 6a:5; *ib.* b:18; c:8; pl. בחבייה *Šab* 13d(29) // *Giṭ* 44b(19); **2. written documeut, letter:** sg. הא כתבא קומיך סב קרי קרא כתבא behold, the document is before you. Take and read it. He read the document *VR* 797:3; כתבה דגטה דשח[רור] a document of manumission *PalLaws* 31:10; הדן כתבה *JMP* 53d:19; pl. ר' שמעון בן יותי הוה משלח כתבין לבייתיה PN sent letters to his home *BR* 1232:12; *EchRB* 67:18; **3.** pl. **decrees:** שלח כתבין בתר רבנין he sent decrees to the Rabbis *Ter* 46b(62) // *BR* 688:8; כיון דאתון כתבייה שורון בכן when the decrees arrived, they began to cry *ib.* 712:1; כתבין בישין evil decrees *KohR* 15c(11) // *VR* 506:6; **4. scripture:** sg. למקיימא מה דאמר כתבא to fulfill what scripture said *TN* Ex 12:42; כתבכין *VREd* 666:5; דבן כְּתָבָה מפרש ואמר as scripture explicitly says *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib. 40:23

כתב (a/o) vb. **to write, leave by will, inscribe** (↓מכתב, כתיבייה, כתובה, כתוב, כתבן, כתב; CPA כתב LSp 98, SA כתב Ham 493:230+) Pe., pf. 1sg. כתבית *TN* Ex 24:12; 2m. כתבת *ib.* 32:32; 3m. כתב *BR* 625:4; f. כתבת *BB* 16b(62); 3m.pl. כתבו *TN* Ex 39:30; כתבון *Meg* 74a(41); imp. 1sg. אכתוב *TN* Ex 34:1; 2m. תכתוב *ib.* Num 17:17; 3m. יכתוב *Naveh* 69:5; 2m.pl. תכתבון *TN* Dt 27:8; imper. 2m.sg. כתוב *Tan* 69a(26); inf. מיכתוב *Meg* 74a(36); למכתב *TN* Dt 31:24; part. m.sg. כתב *Meg* 74d(49); m.pl. כתבין *San* 21a(14); pass.part. m.sg. כתיב *TN* Ex 39:10; f. כתיבה *PRK* 222:12; m.pl. כתיבין *TN* Dt 28:61;- **1. to write:** a. general: תקטע ידה דכתבתה may the hand which wrote it be cut off! *Šab* 15c(42); וכתב כל קרייה על משכיהון he wrote the entire Torah on their skins *Meg* 74d(51); כתוב ואנא חתם write and I will sign *Tan* 69a(26); יהב רשו לכתובא {ש}<ד>יכתוב give the scribe permission to write *Giṭ* 50c(27); *TN* Dt 24:3; *JMP* 13:15; יכתוב יתהון בספר חייה may He write them (i.e. their names) in the book of life *Naveh* 69:5; אילין דכתבין *Ket* 30b(48); *BB* 16b(37); *Švu* 37b(27); *Ned* 42b(19); *Giṭ* 50d(9); איזיל כתוב ליה go, write to him *MQ* 82a(52); *Soṭ* 17b(37); pass.part. כתיב

ומפרש בספר אורייתה written and explained in the book of the Torah *TN* Num 21:14; *ib.* Dt 27:8; pl. כתיבין *ib.* Ex 12:42; Dt 28:61; b. in phrase שלח כתב (ו)כתב to send a written message: מר ליה *Ḥag* 76c(41); *Qid* 64d(7); *Yev* 3a(53); עוקבה מ[י]שלח כתב לריש גלותא PN sent a written message to the exilarch *Meg* 74a(37); c. w. ref. to biblical passages: מה כת' בתריה what is written after it? *Ber* 2d(6); *Ḥag* 78d(24); *San* 28b(35); *BR* 249:2; *ib.* 1265:16; *Ber* 3d(22); ליט כת' אלא הא behold, if it were written אילולא הוה כת' *Šab* 9d(48); דכן כת' בספר בן כת' באוריתא *Ned* 40a(35); סירא as it is written in Ecclesiasticus *BR* 1116:2; כלום כת' בתורתכם שקרא is there a lie written in your Torah? *KohR* 28c(26); d. in masoretic and masoretic-like notes: חד כתב ה' וחד כתב א' in one case (scripture) writes *he* and in another *aleph MPDam* Gen 10:7 [w. ref. to סבתה *ib.*]; *ib.* 27:3; *MMDam* Num 7:59; ישב כתב *BR* 625:4 [w. ref. to Gen 23:10]; *ib.* 707:3; כל פוטי פרע כתב תרתין וקרי תרתין (scripture) always writes Potifera as two words and reads (them) as two words *MPDam* Gen 41:45; *RuR* 162:67; e. w. על concerning: דלא כן אנא כתב עליך זקן ממרא because if not, I will write concerning you "rebellious elder" *AZ* 41d(49) // *Giṭ* 49c(46); **2. to leave by will** [Sy, PSm 1850, mng. 3]: אחתיה דר' גוריון כתבת ניכסי<ה> לאחוה PN's sister left her property by a will to her brother *Pea* 17d(59) // *BB* 16b(62); *ib.* c(22); **3. to inscribe:** וכתב יתהון על תרין לוחין he inscribed them on two tablets *TN* Dt 5:22; *ib.* 10:4; מינפק כתב על תרע פילי on his way out, he inscribed on the gate entrance *VRG* 619:5 // *PRK* 148:14; *KohR* 2b(6)

Itpe. **to be written:** אתכתב הדן שטר פרנה this *ketubba*-document was written *JMP* 14:3; *ib.* 27:4

On mngs. 1.c, d, v. Bacher, Term 2:91+. Note, however, that Ms.L of PT always has כת', which should prob. be read כתב (not כתיב) in many cases. Also, *MDam* always uses the active form (Shashar 197).

כתבן n.m. **scribe** (↓√כתב) sg. *KohR* 8c(6)

כתוב n.m. **scribe** (↓√כתב *qātōl*-form; CPA כתובא Acts 19:35 [HS 8:84]) sg. a. general: כתובה *Soṭ* 19a(29); *BB* 16d(45); יהב רשו לכתובא {ש}<ד>יכתוב give the scribe permission to write *Giṭ* 50c(26); *JMP* 13:15; *ib.* 22:39; 26:18; b. as a professional designation: ר' יצחק בריה דר' חייה כתובה *Ber* 6a(23); *Pes* 28b(12); *Yev* 12d(52); *ib.* 14a(33); ר' חנינא בתובא *San* 19d(58); *Hor* 47a(32)

Lieb, TC 76, n. 162; Eps, Tarbiz 6(1935):40.

כתובה, det. **כתובתה** n.f. **marriage writ, payment to wife on husband's death or divorce from him** (↓√כתב; JA כתובתה MKet 4:7, Mal *ḥṭōba* marriage contract Berg, Glos 48) **1. marriage writ:** sg. בסף כתובתן our *ketubba*-money *FPT* Gen 31:15[05]; *JMP* 3:6; *ib.* 28:16; and passim in these texts; פרן וכתובה the bride money and the marriage writ *TN* Gen 34:12; בית שמאי עבדין כתובה מדרש Beth Shammai makes the marriage writ (a text for) legal interpretation *Yev* 14d(34); *ib.* 40; 43; **2. payment to wife:** sg. ארמלתא דר' חונה גבו לה כתובתה מן המטלטלין they collected the *ketubba*-payment of PN's widow from movable objects *Ket* 33d(45) [acc. to rdg. in Metivot, Ginze Kaufmann 2:48, n. 13]; לפרעון כתובתא הדה for the making of the *ketubba*-payment *JMP* 2:43; כלל כתובתא דא the sum of the *ketubba*-payment *ib.* 9v:11;

Friedman, JMP passim.

כְּתוֹן n.m. **undergarment** (Sy כיתונא LS 353) sg. כתונה *TN* Ex 39:27 [H הכתנת]; כיתנה *ib.* 28:4; 39; Lev 8:7[!]; pl. כְּחוֹנִין *FPT* Ex 40:14[04]; *TN* ib. 28:40

כתונה, det. **כתונתה**, pl. **כתנן**, **כתנוון** n.f. **undergarment** (↓כתן; SA כיתנתה ST Ex 39:27, pl. כיתנבן ib. 40:14) sg. כתונתיה *FPT* Gen 37:32[04; H כתנת]; pl. כתנון *TN* Ex 40:14 [H כתנת]; כתנותהון *ib.* Lev 10:5; כתנן *ib.* Ex 29:8

כתות n.m. **pounded one** (< H id. HAL 482; ↓√כתת) sg. *TN* Lev 22:24

כתיבייה n.m.pl. **the scriptures** (↓√כתב) pl. בקרושת כת{ו}<י>ביא with the holiness of the scriptures *Ned* 37a(29); וכל כתיבייא *MMDam* Gen 15:2; *ib.* 41:34

כתף, det. **כיתפה**, pl. **כתפין**, **כתפן** n.f. **shoulder, shoulder piece** (↓2# כתף; CPA כתף, pl. כתפן LSp 99, SA כתף, pl. det. כתפאתה Ham 494:245+) **1. shoulder:** sg. *TN* Gen 9:23 [H שכם]; כתפה *ib.* 21:14; 24:15; 49:15; טעין מצותיה על כתפיה he carries his charitable deeds on his shoulder *Soṭ* 20c(36) [expl. פרוש שבמי *ib.*] // כיתפא *Ber* 14b(41); והוה מיסתמיך על כתפיה דר' חייה בר בא he was leaning on PN's shoulder *Qid* 61a(48) // *PRK* 402:7 // ההוא דטעין מן ארעא לכתפיה *Šab* 3a(28); one who lifts (something) from the ground to his

shoulder *Soṭ* 21d(51); ומן ארכובתיה לכתפיה from his *arkubba* to his shoulder *ib.* 52; 53; *EchRB* 84:9; pl. כתפין *BME* 10b(5); דכיב הוינא על כיתפ<ו>י דסבי I was riding on my grandfather's shoulders *Mas* 48d(31); חזק כתפ{י}<ו>י tie his shoulders *VR* 476:3; כיתפיהון *TNGl* Ex 12:34; כתפיהון *TN* Num 7:9 [corr: כתפתהון]; **2. shoulder piece:** pl. כתפן *ib.* Ex 28:7 [H כתפת]; 39:4; כתפתה *ib.* 28:12; 25; 27; 39:18; 20

כַּתָּף #2 n.m. **porter** (↓√כתף *qattāl*-form; MH כתף Jast 682) pl. כתפייא *Švu* 38a(10); כַּתָּפַיָּה אומנייה expert porters *ŠabG* 2c(21)

כתף vb. **to carry/grab by the shoulder** (denom. < ↓כתף) Pe./Pa. וכתף <...> נהם עליה מלאך מותה יתיה the angel of death roared over him and carried him by the shoulder *SYAP* 52:28; סעדוניה וכתפוניה they assisted him and carried him on their shoulders *Maḥzor Vitri* 321:7 (quoted from PT, but not in our text)

כתש vb. **to pound, crush, quarrel** (↓מכתש; CPA כתש LSp 99, SA כתש Ham 532:354) Pe. **to pound** [↓√כתת pe.]: דו כתיש ביה because he pounds with it *Šab* 16b(3) [ref. to מכונה *ib.*]; pass.part. כתיש *TN* Ex 27:20 [H כתית]; *ib.* 29:40; Lev 24:2

Pa. **to quarrel:** איתתיה דר' יוסי הוות מכתשה עם אמתה PN's wife was quarreling with her maidservant *BR* 479:8

Itpa. **to quarrel, contend w. each other** (w. du. subj. only): תרין דמיחכתשין דין עם דין two people quarreling with one another *VR* 178:4; מן מיחכתשין(text: דמיחכנשין) דין עם דין *ib.* 101:2; *VRAr* 509:1; *EchR* 75:10

כתת vb. **to pound, crush** (↓כיתה, כתות; TBA כתת Jast 683) Pe. **to pound, crush** [↓√כתש pe.]: ההן דכתית אורז one who pounds rice etc. *Šab* 10a(39); דו כתת ביה *Beṣ* 60c(37) [expl. בוכנה *ib.*]; pass.part. כתית *TN* Num 28:5 [H id.]

Pa. **1. id.:** כד מכתת במגזרייה(text: במרגזייה) when he crushes with the cutting tool *Šab* 10a(49); וכתתו יתהון ואכתת *TN* Dt 9:21; **2. to strike, hit:** וכתיתו *ib.* Num 14:45 [H ויכתום]; *ib.* Dt 1:44; pass.part. מכתת אנה גבהון I have been struck by them *BR* 930:3

ל

ל־ prep. **to, towards, for** (↓ליל־; CPA ־ל LSp 99, SA ־ל Ham 497:9+) 1sg. לי *TN* Lev 14:35; 2m. לך *Ḥag* 79b(1); f. ליך *Tan* 64b(46); 3m. לה *Naveh* 12:3; ליה *VR* 859:6; f. לה *FPT* Gen 29:29[05]; 1pl. לן *San* 23c(1); 2m. לכון *TN* Ex 13:11; 3m. להון *BR* 1057:1; לון *RH* 59c(43); f. להן *PRK* 303:8; להין *FPT* Gen 31:5[05]; לין *Šab* 5a(25) [voc L];- **1. to, towards:** נחתון לעכו they went to GN *Švi* 37a(9); עלון לקרתא they entered the city *Ter* 46a(33); נסגוד לנורא let us bow to the fire *BR* 363:5; מפומא לווישטא from the mouth to the oesophagus *VR* 64:9; **2.** in var. usages: a. to indicate the dative: הב לי דינרא give me the dinar *Qid* 64a(21); תנון לה עובדה they told him the story *BR* 1096:3; b. to indicate the accusative: שמע לה מיניה he heard it from him *Ber* 5a(36); פתר לה he interpreted it *Šab* 14b(63); אנא מחנק להון I will strangle them *VR* 645:9; c. to indicate ingressiveness: ↓ √אזל, אתי, דמך, יתב, מטי, נחת, סלק, נפק, קום; d. to express possession: ↓ אית, הוי, ליט; d. w. impersonal vbs.: תמן צריכא לה there he is in doubt concerning it. Here he is certain concerning it *BRV*^{60} 1117:4; *Meg* 73a(50); הני לי מיקום ערטילייי I prefer to stand naked *Ket* 30d(27); ובן הות ליה so it happened to him *Ber* 3a(26); באיש ליה it displeased him *ib.* 6a(40); f. compounded w. other words.: ↓ לאחורי, לאן, לאפי, לבר, לברה, לגו, להוד, להונ־, להל, לחדה, לחורייה, לחלוטין, למפני, לסטר, לעלם, לעיל, לפנטי, לקדמות, לקומייה, לרגל, לריקנו, לרע

לָא adv. **no, negative particle** (↓ אלא, בלא, דלא, 2# דלא, הלא, לאו, ליכא, ליט, עד לא, קודם עד לא; CPA לא LSp 100, SA לא pass.) *FPT* Gen 2:17[02; voc];- **1. no:** אמ׳ ליה לא he said to him: No! *Ter* 45c(32); *MŠ* 55b(45); *Tan* 64b(40); *BM* 8c(8); *BR* 650:1; **2. negative particle:** a. in verbal phrases: 1) w. finite tenses: passim; 2) w. inf.: דלא למסוק not to ascend *FPT* Ex 19:12[06]; דלא למיכל *TN* Dt 12:23 [H לבלתי אכל]; ר׳ זעירא מיבול דלא מתקנא would PN eat without removing the priestly gifts? *Dem* 21d(53); *Kil* 32a(11); *MŠ* 56b(48); *Šab* 4a(11); *San* 23c(35); 3) separated from vb.: לא על הדא איתאמרת it wasn't said concerning this *BQ* 4b(22); לא דברייך עבדת ולא דבלק עבדת you did neither that of your creator nor that of of Balak *San* 29a(4); b. in non-verbal phrases: 1) nominal phrases: לא חספא הוא isn't it a potsherd? *Ned* 37a(3) [ref. to חרס] *ib.*; לא היא ולא דכוותה not it and not (anything) like it *BR* 509:2; *San* 20d(8); *AZ* 42a(43); *PRK* 245:13; 3) in elliptical phrases: לא דאנא סבר כוותיה it is not that I am of the same opinion as him *Švi* 39a(9); *Meg* 74a(7); ואין לא ייזלון לון if not, let them go away *Tan* 66d(37); *San* 18c(6); *BR* 894:2; **3.** ולא לא **neither ... nor:** לא תבסרו לא ברומיי זעור ולא בגולייר זעור do not despise either a lowly Roman or a lowly *galearius ib.* 690:5; לא דין מודה לדין ולא דין מודה לדין neither one concedes to the other *Pes* 28b(4); *Yom* 40d(63); *Ḥag* 76c(28); *Ket* 35a(13); *Qid* 63d(59); 4. in var. expressions: 1) לא אלא/דלא: ↓אלא, דלא (4 :↓כן; (3 :לא כן; 2) דלא# 2; :לא כלום ↓כלום; מוביד דידיה ודלא דידיה not belonging to s.o.: דיד־ he loses his own (money) and that which is not his *KohR* 13b(12)

לאו adv. **no, is it not?** (< לא הוא; MH לאו Jast 685) **1. no:** חכים רבי למיקרב אמ׳ להון לאו does the master know how to lead the prayer? He said: No *VR* 531:4; *ib.* 124:2; *Ter* 45c(63); *Hor* 47a(39); *KohR* 23b(18); **2. is it not?:** ולאו מתניחא היא is it not (what is stated in) the Mishna? *Kil* 31b(33); *Mas* 49c(35); *Pes* 35d(48); *BQ* 6d(50); ולאו בשר דנבילה יהבית ליה didn't I give him the meat of a *nevelah? Šeq* 50c(45); ולאו קרייא היא isn't it a biblical verse? *BB* 16b(4); *Ber* 3a(24); *Šab* 12d(59); *Giṭ* 44d(28); *San* 21a(6); *Švu* 38a(53); *EchRB* 47:17; *ŠR* 30c(10)

לאחורי־ prep. **backwards, around** (↓לחורייה; CPA מן לחורי־ LSp 6) w. suf.: ונפל לאחורוי he fell backwards *FTP* Gen 49:17 [H אחור]; הפך לאחוריה he turned around *VR* 744:1; *EchRB* 47:3; *FTV*

Gen 49:17; וקפץ דוד לאחודוי תמני עשר אמין David jumped backwards 18 cubits *BR* 638:5; *ib.* 639:1; הוות חזרה לאח<ו>דיה she retraced her steps *ib.* 154:2; אסטיית לבהון לאחודיהון you swayed their heart backwards *FTP* Num 16:1

Used w. 3p. prons. only in an adverbial sense.

לאי vb. **to be weary** (↓ליו, √לעי; CPA לאי LSp 100, להי ib. 101, SA לעי ST Dt 25:18) Pe. לאיין *FTV* Dt 25:18 [H עיף]; להיין *FTP* ib.; *TNGl* ib.

לאן adv. **why** ההין סב<א> לאן ליך why do you (want) that old man? *Yev* 12d(59); הדא סבתא לאן *ib.* 60; כל הדא טריפתא להן ליך why do you want that irregular way of life? *PRK* 197:8

לְאַפֵּי prep. **towards** (↓בלפי, אפין; CPA לפי LSp 14) a. w/o suf.: לאפי בדא outside *TN* Gen 4:8; *ib.* 27:3[!]; 31:4; Lev 14:7; 53; *FPT* Gen 4:8[02; voc]; b. w. suf.: וסלקת לאפוי (the well) went up towards him *FTP* ib. 28:10; היא מקלק{ל}א לאפיהון it is thrown towards them *EchRB* 96:20

לב, det. **לֵבָּה**, **ליבה**, pl. **לבבין** n.m. **heart** (↓לבב; CPA לב, pl. לבבין LSp 100, SA לב Ham 499:69+) sg. abs. לב *TN* Dt 28:65; det. לֵבָּא *FPT* Gen 4:7[02]; ליבה *ib.* Dt 5:29[04]; w. suf.: 1sg. ליבי *TN* ib. 29:18; 2m. ליבך *Ber* 3c(18); 3m. ליביה *Tan* 65a(61); f. לבה *TN* Gen 18:12; 1pl. לבן *TanG* 68b(22); 2m. לבכון *TN* Num 15:39; 3m. ליבהון *Tan* 66c(49); pl. det. לבבייה *BR* 765:2; w. suf.: 1pl. לבבינן *TN* Dt 1:28; 2m. לבביכון *ib.* 11:18; 3m. לבביהון *ib.* Gen 50:21;- a. in a lit. sense: ויהב ליה מדתוקא גו ליביה he struck him with a blow on his heart *San* 25b(7) // *MQ* 83b(36); אית בר נש דנסב ליביה ויהיב גו ידיה can a person take his heart and put it in his hand? *Tan* 65a(61); ליביה דסוסיא חיודא the heart of a white horse *VR* 281:2; b. in a metaph. sense as the seat of thought, emotions, etc.: 1) general: sg. לבה דפדעה *TN* Ex 14:4; רחמתיה בכל לבי I loved him with all my heart *Ber* 14b(53) // *Soṭ* 20c(47); טען לביה דגלוי his heart lifts up his legs *BR* 805:3; ליבא ועינא תדין סדסודי דחטאה the heart and the eye are two agents of sin *Ber* 3c(17); pl. בכל לבביכון *TN* Dt 11:13; *ib.* 30:6; 2) w. var. vbs.: a) ↓√אבד af.; b) אמר בלביה he said to himself *FPT* Gen 38:26[05]; *TN* ib. 17:17; c) גבר בלביה מהדהד בחטא' a man whose heart ponders sin *ib.* Dt 29:17; 25:18; d) חשב משה בלביה Moses thought in his heart *ib.* Lev 1:1; *San* 23c(46); e) הוא יתן בליביה he will place in his heart *TN* Gen 38:25; יהב בליבך have in mind *Kil* 32c(26); אין יהבת לי ליבך ועינך if you give me your heart and eye *Ber* 3c(18); f) יקוד לבה may her heart burn (with love) *Am* 10:5; *AmGen* 6a(8); g) אתמסי לבהון their heart melted *TN* Ex 15:15; h) בד לביה דברנש מתנסיב מניה when a person's heart is taken from him *EchRB* 136:8; i) פלגון לבבינ{ו}<ן> they divided our hearts *Mas* 48d(49) [expl. המסו את לבבנו Dt 1:28]; ואתפלג לביה *TN* Gen 45:26; j) יתבר לבהון their heart will be broken *ib.* Lev 26:41; Num 32:7; Dt 20:8; 3) w. var. adjs.: a) לבא בישא a bad heart *DevR* 80:4; b) לב דחול a fearing heart *FTV* Dt 28:65; c) לב טב a good heart *TN* ib. 47; d) וציפודאיי ליבהון קשי the heart of the people of GN is hard *Tan* 66c(49); e) לא הוה לבן רב עלי{ה}נן our heart wouldn't have been large (i.e. compassionate) *Yev* 12c(46); f) לב דוגזן a quarrelsome heart *TN* Dt 28:65; g) דדומאיי ליבהון דכיך the heart of the "southerners" is soft *Tan* 66c(49); h) בלבה שלמה with a whole heart *TN* Gen 22:6; *ib.* Dt 6:4; 4) in var. phrases: a) בדוקהון דלבבייה inspector of hearts *BR* 765:2 [expl. חוקר לב Jer 17:10]; b) וכל די חכים לבה all wise-hearted (i.e. skilled) people *TN* Ex 36:2; *ib.* 35:25; c) טפשות לבביכון stupidity of your hearts *ib.* Dt 10:16; d) דהדה פתתה סעודתה דליבה bread is the support of the heart *BR* 488:7; e) עזיזות לבא stubbornness *EchRB* 139:27; f) שעמימות לבה confusion of the heart *TN* Dt 28:28; g) תבירות לבא brokenheartedness *EchRB* 139:27; h) תרע לבא the gate (i.e. entrance) of the heart *FPT* Gen 4:7[02]; 5) ≠פם mouth: בלבי חשבית בפמי לא אמרית I thought in my heart, but didn't say with my mouth *SanAs* 23c(46); דבליביה בלביה בדם הכה דבלביה בפומיה what was in his heart was in his heart; but here, what was in his heart was (also) in his mouth *BR* 1011:6; ליבא לפומא לא גלי פומא למאן גלי (if) the heart doesn't reveal to the mouth, to whom can the mouth reveal? *KohR* 30d(37)

While we occasionally find the base לבב- for the sg. (e.g. לבביה *TN* Num 21:15; *Ter* 46b(51)) or the base לב- for the pl. (e.g. לביהון *TN* Ex 10:1), these appear to be corruptions of the regular suppletive use of the two morphological bases. The comparable situation in CPA confirms this assumption.

לבד, pl. **ליבדין** n.m. **felt garment** (> Ar لِبْد Fr, AF 10; cf. Sy לבידא LS 355) pl. באילין ליבדייא *Šab* 10c(43) [ref. to garments which must be cut]; מזבין לבדין a seller of felt garments *BerG* 5a(19)

// EchRB 89:11; *ib.* 12; 13; 17 *// EchR* 11; *ib.* 13; 16
Fl, TW 1:429: a garment made not from threads but from felted wool used for rainwear, etc.

לבונה, det. **לבונתה** n.f. **frankincense** (< H לבונה HAL 493; CPA לבונא LSp 100, SA לבנה ST Ex 30:34) sg. *TN* Lev 2:1 [H id.]; *ib.* 15; 5:11; 24:7; Num 5:15; לבונתה *ib.* Lev 2:2; 16; 6:8; *TNGl* ib. 5:12
Löw, Flora 1:312+.

לְבוּשׁ n.m. **garment** (↓ √לבש; CPA לבוש LSp 101, SA לבוש Ham 470:378) sg. *TN* Ex 22:8 [H שלמה]; *ib.* Num 4:11 [H בגד]; לְבוּשָׁה *FPT* Ex 22:25[01]; *TN* Lev 13:56; *ib.* Dt 24:13; לבוש הדן כהדין קמצה דלבושיה מיניה וביה *PRK* 144:7; like the locust whose "garment" is an integral part of him *BRV*^{60} 201:2; pl. לבושין *TN* Gen 3:21; *ib.* Lev 6:4; תומניי לבושין נקיים 80 clean garments *Ḥag* 77d(61) // *SanAs* 23c(47); *San* 29b(22) // *KohR* 28c(36); לבושוי *TN* Lev 16:26; לבושיהון *ib.* Num 8:21

לבלב vb. **to have incestuous relations** Quad.Ref. ואיתלבלבון דין עם דין (his two sons) had incestuous relations with one another *EchR* 51:17

לבלר n.m. **secretary** (< Lat. *libellarius* Lehnw 303; cf. Sy ליבלן etc. LS 356) pl. לבלרין *FTP* Num 12:7

לבן n.m. **brick** (↓ליבנה) sg. לבן דסנפרינון a brick of sapphire *TN* Ex 24:10 [H לבנת]

לבן (/a) vb. **to make bricks** (denom. < ↓ליבנה; SA לבן Ham 498:29) Pe. ונלבן לבנין *TN* Gen 11:3 [H נלבנה לבנים]; למלבן *ib.* Ex 5:7; *ib.* 14

לבר adv. **outside** (↓בר; CPA לבר LSp 31) *TN* Dt 23:14 [H חוץ]; הא רב הונא לבר behold, PN is outside *Kil* 32b(31); *Ter* 46c(5); *Ḥag* 77b(22); נפק אפיק לבר PN went outside *Nid* 50c(63); זוגא לבר *Yev* 12d(64); *Beṣ* 62a(49)[!]; פוק וחמי מאן בעי לך לבר go out and see who wants you outside *Kil* 32b(32)

— לבר מן prep. **outside of, excluding, without** (↓ בר; CPA לבר מן LSp 31, SA מלבר ל- ST Gen 24:11) **1. outside of:** לבר מעינא outside of the eye *AZ* 40d(19) [≠לגו מן]; *Ket* 34b(62); לבר מן משריתה outside of the camp *TN* Lev 4:12 [H מחוץ למחנה]; *ib.* 9:11; 16:27; לבר מן קרתה outside the city *ib.* 14:40; 24:3; לבר מן תרעא outside the gate *EchRB* 48:23; *ib.* 51:2; לבר מתמן outside of there *ib.* 107:2; **2. excluding, without:** לבר מן טפליא excluding the children *TN* Ex 12:37; בל אומיא לבר מישראל all the nations except for the Jews *ŠR* 37d(9); לבר מן כרט{ו}<י>סה קדמייא excluding the first writ *Ket* 33c(21); מום לבר מן אלין a blemish other than these *PalLaws* 29:1; לבר מן דעתך without your knowledge *ib.* 2

לברה adv. **outside** (↓לבר, כרה) a. in a positional sense: למה כען את קיים לברה why then are you standing outside? *TN* Gen 24:31; חמי מ{ה}<ן> בעי לך לברא see who wants you outside *BR* 306:4; ואשתכח לברא he found himself outside *EchR* 48:23; *TN* Dt 25:5 [H החוצה]; b. in a directional sense: ונפק לוותהון לברא he went outside to them *ib.* Gen 19:6; Dt 23:13; ר' אלעזר נפיק ליה לברא *Ber* 9d(5); *Beṣ* 60c(2); *MQ* 81c(64); ואפק יחיה לברה he took him outside *TN* Gen 15:5; *ib.* 19:17; Ex 12:46; Dt 24:11; *Šeq* 50c(41); ורהט לברה he ran outside *TN* Gen 24:29

לברניי n.m. **Liburnian ship, a type of warship** (< Lat. (*navis*) *liburna* Lehnw 302) pl. לברנייה *TN* Num 24:24; *FTV* ib.; *TN* Dt 28:68 [glossed by ↓ אלף; H אניות]; *FTV* ib.
Sperber, Nautica 137+.

לבש (a/o) vb. **to dress** (↓ לבוש, תלבושה; CPA לבש LSp 101, SA לבש ST Lev 16:23) Pe. **to dress, wear:** דיהא שלח חד ולבש חד so that he can take one off and wear one *MQ* 82a(30); ולבשון חזור ולבוש חלוקך דעמרא *Ḥag* 78a(8); put on your woolen garment again *San* 20c(58); למילבוש וילבוש *TN* Lev 16:32; *Tan* 64c(60); *BM* 9d(25); pass.part. wearing [CPA לביש LSp 101; Sy, PSm 1888]: הוא לביש מנין דעמר ובריה לביש מאנין דביתן he is wearing woolen garments, and his son is wearing linen garments *Kil* 32d(37); חד בליל דזית לביש(V) wearing an olive garland *MŠ* 55b(47); *Ber* 4c(10); *Yom* 44d(42); *Tan* 64c(55); *MQ* 82d(46); *BR* 1144:2; *PRK* 144:10; *KohR* 28c(14); לבישין מני{י}ן נקיין wearing clean garments *BQE* 4b(18)
Af. **1. to clothe, put on:** ואלבש יתהון *TN* Gen 3:21; *ib.* 41:42; Ex 29:5; Lev 8:7; Num 20:6; Dt 33:8; מן דאסחיה אלבשיה פרפירא after he washed him, he clothed him in a purple garment *VR* 664:7; אלבשוניה סקא וקיטמא they clothed him with

sackcloth and ash *Švi* 37a(7); **2. to enshroud:** אלבשוני חיורין חפיתין enshroud me with white-hemmed garments *Kil* 32b(7) // *Ket* 35a(13) // *BREd* 1285:8

לבתר prep. **behind, after** (↓בתר prep.) a. w/o suf.: לבחד יומין a few days later *MŠ* 55b(48); *Naz* 54b(6); *VR* 506:4; *KohR* 28b(34); b. w. suf.: לבתרך *TN* Gen 19:17; *ib.* 9:23; Ex 14:25

לגב, לגבי prep. **towards, into, to** (↓גבי, גב; CPA לגב LSp 39) a. לגב *BR* 306:7; w. suf.: 1sg. לגבי *ŠR* 33a(13); 2m. לגבך *PRK* 64:11; 3m. לגביה *Pes* 31b(62); *BR* 690:3; f. לגבה *Švu* 37a(62); 1pl. לגבן *Ber* 11c(43); 3m. לגבון *Ter* 45b(17); b. לגבי *Giṭ* 43d(49); *VR* 124:1; w. suf.: 1sg. לגביי *MQ* 82d(64); 2m.pl. לגביכון *Tan* 69b(18); 3m. לגביהון *San* 25d(35);- used only w. vbs. of motion: a. אזל: *Yev* 2d(54); *Qid* 64a(31); b. אתי: *Kil* 32b(50); *MŠ* 55b(52); *Giṭ* 43d(49); c. חזר: *Švu* 37a(62); d. מטי: *Tan* 65a(45); e. נחת: *Pea* 15c(23); f. נפק: *Dem* 24a(11); *MŠ* 56b(63); g. סלק: *Dem* 23a(4); *Šab* 3b(44); *MQ* 82d(45); h. עלל: *Ter* 45b(17); *Pes* 31b(62); i. קרב: *PRK* 42:5; j. רהט: *KohR* 19c(3)

For add. exx. in PT, v. CTY 2:601+.

לגו, w. suf. **לגוו־** prep. **into, within, towards** (↓גו; CPA לגו LSp 35, SA לגו ST Dt 21:12(Var), לגב־ ib. Lev 11:33) לגו *TN* Num 25:8; לגוא *Dem* 24d(26); w. suf.: 2m.sg. לגוויך *KohR* 16c(17); 3m. לגוויה *TN* Lev 11:33; f. לגווה *FTP* Gen 49:7; 3f.pl. לגווהין *FPT* ib. 41:21[05];- **1. within, into:** ואעיל יחה לגו בייחיה *TN* ib. 29:13 [H ויביאהו אל ביחו]; *ib.* Ex 15:25; Lev 8:8; 16:26; Num 17:11; Dt 13:17; לבר מן גופה ולא לגו גופה outside her body and not inside her body *Ket* 34b(62); אילין לגו אילין *Dem* 24d(26); סברא דהיא חזרה לגווה (the soul) thinks that it will return within it (i.e. the body) *Yev* 15c(55) // לגביה *MQ* 82b(41) // לגוביה *VRQ* 397:6; *BR* 761:3; *KohR* 16c(17); **2. towards:** דיהב חד פלגוח דינר לגו הדן [פסיפ]סה who gave half a dinar towards this mosaic *Naveh* 35:4

On mng. 2, v. Naveh 64.

לגו מן — prep. **inside** (↓לגו) a. w/o suf.: לגו מן עיינה inside the eye *Šab* 14d(17) // לגיו מן *AZ* 40d(19) [≠ ↓לבר מן]; לגו מן שבעה קנקלין inside seven gratings *EchR* 67:14; לגו מן פרכחה *TN* Lev 16:2 [H מביח לפרכח]; *ib.* 15; 21:23; Num 18:7; b. w. suf.: לגו מני *SYAP* 32:34

לגוש, det. **לוגשה** n.m. **pine-needle wool** (CPA לוכשא det. LSp 104, MH לגש MŠabK 2:1) sg. לוגשא *Šab* 4c(16) [expl. לגש Mib. 2:1]

Löw, Flora, 3:45+.

לגין n.m. **bottle, vessel** (< λάγυνος, Lat. *lagoena* Lehnw 305; Sy לגינא LS 359) sg. חד לגין דחמר a bottle of wine *Meg* 70d(25)

Brand, Ceramics 251+; Function and Design 26+.

לגלג vb. **to deride** (Sy לַגלֵג LS 358) Quad. מלגלג *TN* Gen 34:31

לדאתי adv. **in the future** (↓√אתי; SA לדאתי LOT 3/2 90:20; cf. עלמא דאתי the future world *TN* Gen 39:10, Sy דָאתֵא the future PSm 415) *PRK* 382:12 [≠ ↓לדעבר]

לדעבר adv. **in the past** (↓√עבר; SA לדעבר LOT 3/290:20, MH לשעבר MBer 9:3) *BR* 707:6

לַהַב n.m. **flame** (↓√להב; SA להב Ham 547:236) pl. לַהֲבי אשחה flames of fire *FPT* Dt 5:22[04]; *ib.* 24; 26; *TN* ib. 4:12; *ib.* 15; 33; 36; 9:10; 10:4; 33:2

להב vb. **to set on fire** (↓להב; SA להב ST Ex 19:18) Af. אלהבו ואבערו לביה דטרשכין set on fire and make burn the heart of PN *AmGen* 1:2; *ib.* 6b:5; 13

להביי adj. **Lahavite** pl. להבייא *TN* Gen 10:13 [H להבים]

לְחוֹד, לְהוֹד adv. **also, only** (↓בלחוד; Naḥal Ḥever להוד ATTM 572, SA לחודה Ham 501:128) *FPT* Gen 32:21[03]; לְחוֹד *ib.* 38:22[04]; להוח *ib.* 43:8[05]; לחוח *ib.* Lev 23:39[06];- **1. also:** *FPT* Gen 48:11[04; H גם]; *ib.* Ex 12:38[23]; 19:22[06]; *TN* Gen 31:15; *ib.* 46:34; Ex 4:14; 20:14; Num 11:4; Dt 4:6; 32:25; **2. only, just:** *FPT* Lev 23:27[06; H אך]; *TN* Gen 9:4; *ib.* 34:22; Lev 11:36; Dt 10:10; Gen 19:8 [H רק]; 34:23

להוני־ prep. **at ...'s leisure** להוני *TN* Gen 33:14 [H לאטי]; להוני להוני אנ{י}<ה> מהלך at my leisure I travel *BR* 934:2 [expl. Gen ib. ואני אחנהלה לאטי]; להונך להונך *VR* 609:6

Fl, TW 1:423+.

להט vb. **to burn, kindle** (Sy להט af. LS 360) Pa. ולהטה[!] יסודי טווריה (the fire) burnt the foundations of the mountains *TN* Dt 32:22; ומלהט יחהון כמה דמלהט נורא לקשא ולהטח *FTV* ib.;

he will kindle them just as the fire kindles the straw *FTP* Ex 15:7; *FPT* ib.[17]

להל, להלא, להלן adv. **further on, there** (CPA להל LSp 51, SA להל Ham 452:96) a. general: קרוב להל approach further on *BR* 523:1 [expl. גש הלאה Gen 19:9]; *TN* Gen 19:9; סוק להלל(text : לעל) go there *BRV*^{60} 520:1 [expl. Gen ib.]; *Šab* 4a(32); *TN* Num 17:2; b. ולהל מן from on: ומן יומה תמינייה ולהל from the eighth day on *FPT* Lev 22:27 [H והלאה]; *TN* ib.; *ib.* Num 15:23; 32:19; מן הכה ולהל from here on *ŠR* 22a(22); מן הכא ולהלא *TN* Gen 24:60; *VR* 705:7; *PRK* 305:4; מיכא ולהלן *BM* 12a(45); מתמן ולהלן *ib.* 10c(53); *PRK* 412:11; מגזיב להלן *Dem* 21c(36); c. ≠ הכה: הכא אתמר ולהלן איתמר *BR* 677:3; *ib.* 1234:19; d. דלהל beyond (Sy דלהַל LS 176): ההוא תרעא דלהל that gate beyond *RH* 58b(15) // דלהן[!] *San* 18c(44)

The forms להלן, להלא are poss. corruptions from MH.

לאן, להן adv. **where?** (↓הן; CPA להן LSp 51, SA להן ST Gen 37:30(Var)) להן את אזל where are you going? *FPT* Gen 32:18[03; H אנה]; *TN* ib.; *ib.* Num 22:30; *BR* 296:6 // *ib.* 974:2; לאן אנה אזל *TN* Gen 37:30; *ib.* 16:8; Dt 1:28; *BR* 906:2; *ib.* 3; 917:2; *Ber* 5c(42)

להק vb. **to desire strongly** (Sy להק etpe. LS 360) Itpa. מיתה ומתלהקא(text : ומתקלהא) *ŠR* 22c(26) // *PRK* 6:7[!; text: ומתקריא]

Lieb, PRK 473.

להת vb. **to pant** (Sy להת af. LS 360, MH לחת Moreshet, Lex 201) Af. מלהית *VRQG* 275:3 [of a man]; מלחית *PRK* 188:1 [of a dog]

לובַד n. **Lybian donkey** (< λυβδικός FT 1:253) pl. לובְדִין *FPT* Gen 32:16[03; H עירים]; *TN* ib.; לובדיקים *FTP* ib.; *FTV* ib.[!]

Eps, MNM 97+.

לובי n.m. **unripe Egyptian bean** (*Vigna sinensis*; Sy לוּבְיָא LS 355, Ar لُوبِيَا Löw infra) sg. ההן פולא מצריי<ה> כַּד דטיב אינון צווחין ליה לובי when the Egyptian bean is unripe it is called *lubi Kil* 31c(35) // *Šab* 7b(15); עשד מיסרן דלובי ten bundles of *lubi Švi* 34a(54)

Löw, Flora 2:506+.

לובי adj. **Lybian** (Sy לוּבָיָא PSm 1903) pl. לוכאי *TNGl* Gen 10:7

לוג n.m. **log** (a liquid measure; SA לג Ham 500:119) sg. לג *TN* Lev 14:10; לוגה *ib.* 12; 15; 24; לוגא דאורייתא the biblical *log Šab* 11a(45) // *Pes* 37c(39); וכמה לוגא עביד תרתין ליטרין what is the amount of a *log* ? Two *litras Ter* 47b(21); לוגא דחמרך your *log* of wine *PRK* 111:6; pl. עשר<ה{ין> 24 *logs* (= 1 *seah*) *Ter* 47b(21)

HAL 494; Krauss, TA 2:396.

לודיי n.m. **Lydian** (< GN לוד) pl. לודיא *TN* Gen 10:13 [לודים H]

לודין n.m.pl. **gladiators** (< Lat. *ludarius* Lehnw 309; MH^2 לודים *Git* 46b(1); cf. Sy לוּדָרָא LS 359) אילו ללודין זבינת גרמך if you had sold yourself to gladiators *AZ* 41b(1) // *Ter* 45d(10)

The sg. form of this word is uncertain.

לְוָט n.m. **curse** (↓√לוט; CPA לוט LSp 101) sg. *TNGl* Dt 28:25 [H זועה]; לווטך *TN* Gen 27:13 [H קללתך]; *ib.* Num 5:21; pl. לְוָטַיָה *FPT* Dt 28:15[04]; לווטיה *TN* ib. 11:26; *ib.* 28:45; צריך בר נש חשיש על לווטייה דרבה a person should be concerned about his master's curses *San* 29a(55); ישקע בייתה מן לווטייה may his house sink because of the curses! *VRQ* 374:1 [expl. שקערורות Lev 14:37]; *ib.* 377:4

לווי, אלווי, הלווי interj. **oh that** (CPA לוא LSp 101, SA לוי ST Gen 43:12) לווי מן יתן וייתי רמשה oh that evening should come! *TN* Dt 28:67; *ib.* Gen 23:13; *SYAP* 32:30; אלווי *ib.* Gen 17:18; Num 11:29; הלווי הווה לי חד מן בני אחתי oh that I had one of my nephews! *BR* 639:2; חד והלווי קבריה (he had) one (brother), and would that he had buried him! *ib.* 870:7; 1026:7; *VR* 125:3; *ib.* 271:4; *ŠR* 30c(7); הלואי הוה לי אבא ואימא דאוקרינון oh that I had father and mother to honor! *Qid* 61b(30); *ib.* 8 // *Pea* 15c(41); *ib.* 28; *Šeq* 50c(64)

Sok, GF 71, n. 62. The spelling with א– is influenced by the TBA form אלואי (v. Jast 67).

לווי, det. **לוויתה** n.f. **caravan, party, company** (↓√לוי; CPA לויתא det. LSp 101) **1. caravan:** sg. פונדקא דלוי the caravan inn *Šeq* 50c(59); *BerG* 11c(50); אני קומו פוקו לכון דלוויתה איעברה(text : עברה) get up and go out, because the caravan is passing by *BR* 1144:3; גוד דנימטי לו{י>ו>יתא press on that we may catch up to the caravan *EchR* 49:27; ואית לו{י>ו>יתא קומינן is there a caravan in front of us? *ib.*; טובוי דהוא בלוויתיה happy is he in whose caravan it (i.e. gold) is found *BRL* 143:1 [≠

pl. עשרין לווחין *ib.* 36:23; לווחיה *ib.* 20; ליווחי *ib.* Num 3:36; לוחי *ib.* Ex 39:33; **2. tablet:** a. of stone: תרין לווחין דאבנין *ib.* 34:4; Dt 5:22; לוחי קיימה *ib.* 9:15 [H לוחות הברית]; לווחיה *ib.* 10:5; b. in a *pinax*: pl. (V) חד פינקס דתרי עשר לווחין a *pinax* of 12 tablets *MŠ* 55b(61) // כ״ד לוחין *EchRB* 52:8

לוחרי prep. **behind** (↓אחורי, חורי, לחורייה; CPA לחורי־ LSp 6, Mal *roḥl-* Spitaler, Gram 131) a. w/o suf.: ושפך מים לוחרי חדעא he urinated behind the door *BB* 13b(25); לאוחרי תרעה הוה קאים אחמהא was he standing behind the door? *BR* 639:3 // לאחורין[!] *VR* 355:4 // *RuR* 186:80[!]; לוחרי(text: לחורי) פרוכחא behind the curtain *Soṭ* 22a(19) // לחרי(text: להדי) פרוכתא *Yom* 44b(7); *BR* 301:3[!]; b. w. suf.: תרין חולקין לוחרוי וחד לקומוי two portions behind him, and one in front of him *BerG* 5a(52)

Kut, SGA 19.

לוט (u) vb. **to curse** (↓לווט, מלווט; CPA לוט LSp 101, SA לוט Ham 581:74+, לעט ib. 71) Pe., pf. 1sg. לטית *TN* Num 21:6; 3m. לט *FTP* ib. 24:9; imp. 1sg. אלוט *TNGl* Gen 12:3; 2m. תלוט *TN* Num 23:27; 2m.pl. תלוטון *ib.* Ex 22:27; imper. sg. לוט *ib.* Num 23:7; inf. למילוט *ib.* 3; למילט *ib.* 22:30; part. m.sg. לייט *ib.* 23:8; pass.part. m.sg. ליט *ib.* Gen 9:25; f. ליטא *ib.* 3:17; m.pl. ליטין *FPT* Dt 28:17[04];- **to curse:** ומן דלייט יתהון יהוי ליט the one who curses them will be cursed *TN* Num 24:9; pass.part. הא ליט חויא דבעי למיכת ברי behold, the snake which wants to bite my son is cursed! *BR* 1257:1; ליטה the cursed one *BRV*^{60} 432:7 [expl. PN לוט]; *Kil* 27b(14) // *BR* 39:2 // *PRK* 40:4; *VR* 373:7

Pa. **id.:** לווט *TN* Num 22:6 [H ארה]; *ib.* 17; איזיל לייט יש׳ go, curse the Jews *San* 29a(6)

Itpe. **to be cursed:** ארעא די אתליטת the earth which was cursed *TN* Gen 5:29; יתליט בייתה may the house be cursed *VRQ* 373:5

לוי vb. **to accompany, escort** (↓לווי; Sy לוא LS 360) Pa. מלאכיה דילוון יתיה the angels who accompany him *TN* Gen 28:12; *FT* ib.; למלוויה יתהון *TN* ib. 18:16 [H לשלחם]; מילוויה לר׳ הילא *Šab* 8c(53); אייכלת אשקית לווי (if) you have fed and given drink (to a guest), escort (him) off *BR* 496:5

The phrase לווי דילון *BR* 1237:16 (and //'s) is a quotation from TKet 7:6.

[בביתיה] // *ŠR* 21a(17) // בלווי{י}תיה *Yom* 41d(4); **2. party, company:** sg. שכיחא דלוויתיה(V) ר׳ יהושע ליה PN who always has a party (of disciples) with him *Mas* 49d(25)

לווייה n.f. **wailing(?)** (MH^2 לווייה Jast 698) sg. אתייה את{ו}<י>ן מעוררה ללווייתיך are you(f.) going to stir up wailing? *BR* 947:2

לוולי vb. **to shout** (onomatopeic rt.; cf. √ילל) Quad. נלוולי לקבליהון let us shout at them *TN* Ex 14:14; *FT* ib. 13; *TNGl* ib.; לבליין בקליך shout with your voice *PRK* 225:3 [expl. צהלי קולך Is 10:30]; שרי ההוא דעיליתא מלולי בה the one who was in the attic began to shout at him *Ter* 45c(54) // *AZ* 41a(43); לולית דאשתחיר כקדרה I shouted that he was black as a pot *SYAP* 20:24; *ib.* 56:24

לְוָות prep. **to, towards, with** (↓מן לווח; CPA לות LSp 102) לְוות *FPT* Gen 37:30[04]; w. suf.: 1sg. לוותי *ib.* Lev 10:3; 2m. לְוָותָךְ *ib.* Gen 31:52[03]; f. לוותיך *ib.* 38:16; 3m. לוותיה *ib.* 31:52[03]; f. לוותה *ib.* Gen 30:4; 1pl. לוותן *ib.* Dt 1:25; 2m. לוותכון *ib.* Gen 42:36; 3m. לוותהון *ib.* 19:6; לוותון *ib.* 37:18[05]; f. לוותהין *FTP* Ex 1:19;- **1. to, towards** (w. vbs. of motion): a. אזל: *TN* Gen 41:55: b. אתי: *ib.* Lev 13:2; c. זמן itpa.: *ib.* Dt 22:13; d. חזר: *FPT* Gen 38:22[05]; e. כנש itpe.: *TN* ib. 35:8; f. נחת: *ib.* 45:9; g. סלק: *ib.* Num 13:31; h. עלל: *FPT* Gen 7:9[05]; i. קרב: *TN* Gen 33:3; j. רהט: *ib.* 24:29; **2. with:** פקדוניה די אחפקד לוותיה the deposit which was placed with him *ib.* Lev 5:23; אשתכח לווחיה *ib.* Ex 35:23 [H נמצא אתו]; 33:21

In non-Targumic texts, לוות occurs only several times in *VR* (v. 203:4; 575:6; *VRQ* 350:1), and hence, these cases should be suspect (v. Var ad loc.).

לוז n.m. **almond** (SA לוז Ham 499:86) sg. ודלוז *FPT* Gen 30:3[05; H id.]; *TN* ib.; *BR* 853:7; pl. משח דלוזין almond oil *FPT* Gen 43:11[04; H שקדים]; *TN* ib.; *BR* 1136:1; *TN* Num 17:23; *TNGl* ib.; *FT* ib.

Löw, Flora 3:153+.

לוח, det. **לְוָחָה**, pl. **לווחין**, cs. **לוחי** n.m. **board, tablet** (CPA לוח LSp 101, SA לוח, pl. לוחין Ham 500:110+, MH לוחים Kimron, Lesh 40(1976):147) לְוָחֵי *FPT* Dt 5:19[04]; לְוָחֵי ib. Ex 20:2[06];- **1. board:** sg. חד לוח *VR* 507:5; לווחה *TNGl* Ex 26:16 [H הקרש]; לוחה *TN* ib. 21; 36:30;

לויתן n.m. **Leviathan** (< BH לויתן HAL 498) sg. ובזע ליה ללויתן he split open the Leviathan *VRO* 278:1

לול n.m. **staircase** (BH לול HAL 498) sg. לולא *Yom* 38c(34) // *Meg* 75c(60)

לולב n.m. **lulav, the palm branch** (JA ללכין ATTM 616, MH לולב Jast 698; cf. CPA לוליב Duensing 157) sg. הן דאת קטר לולבך קטור ריגלך wherever you tie your *lulav* (on Succot) tie your foot (and refrain from going to sea) *BR* 44:12 // *Šab* 5b(32) // *KohR* 9b(13); pl. לולבין *FPT* Lev 23:40[06; H בפות תמרים]; *TN* ib.; *FTV* ib.; ואטעינון לולכין כשובתא he instructed them to lift up the *lulav*s on the Sabbath *Er* 21c(20)

Löw, Flora 2:328.

לום (unclear) דהוה סופיה לום his end was *BR* 337:10

לומפר n.m. (uncertain; ↓אמפור) pl. לומפרין *BR* 663:6 [expl. לטושים Gen 25:3]

Lehnw 312.

לוע n.m. **throat** (CPA לוע LSp 102) sg. פוח <כ>לועך puff up your throat *RHG* 58b(17) // *San* 18c(47)[!]; pl. כל עמא מנפחין לי כלועיהן *EchR* 53:8; *ib. EchRB* ib.

לוקבל, לוקביל, לקובל-, w. suf. prep. **opposite, against, in the presence of, corresponding to** (↓בלקובל; CPA לקובל, לוקבול, etc. LSp 173, SA קבל Ham 519:24+) לוקבל *TN* Dt 34:1; לָקֳבֵיל *FPT* Ex 40:24[04]; לקכל *TN* ib. 36:10; w. suf.: 1sg. לקובלי *FPT* Gen 31:5[05]; 2m. לקובלך *TN* ib. 49:9; 3m. לקובליה *ib.* Dt 33:20; *Yev* 2b(28); f. לקובלה *TN* Dt 20:10; 1pl. לקובלן *ib.* Ex 1:10; 2m. לקובליכון *ib.* Dt 28:7; 3m. לקבלהון *ib.* 2:4;- **1. opposite:** לוקבל יריחו *TN* Dt 34:1; *ib.* Gen 15:10; דן לקכל דן *ib.* Ex 25:20; 33:11; **2. against:** סררו קרבא לקבל חמשה they waged war against the five (kings) *ib.* Gen 14:9; 49:17; Dt 33:20; למה את לקובלי ואנה לקובלך *SYAP* 2:23; זרחיה מחיחה לקובלה his span is stretched out against him *BR* 682:4; **3. towards:** נלוולי לקבליהון let us shout towards them *TN* Ex 14:14; *ib.* Gen 31:5; והוה אמ׳ לקיבליה *Pea* 21b(34) // *Šeq* 49b(14); *RH* 58b(17); *KohR* 9c(25); **4. in the presence/sight of:** לקבל בני ישראל *FPT* Dt 34:12[06; H לעיני]; *TN* Gen 23:18; *ib.* Ex 34:10; בכון חברייא לקובליה the *ḥaverim* cried before him *Pea* 21b(3); **5. corresponding to:** חיי לוקבל מבשל raw (rice) corresponding to cooked *Ter* 41d(22); והוה חמי כמה רציבורא פסק והוא פסיק לקבליה he saw how much the congregation pledged, and he pledged (an amount) corresponding to it *Hor* 48a(59) // *VR* 114:2; **6.** as a verbal complement: ↓תרס, קפד, גחן

The form לקובלי *BR* 1234:4 is unclear.

לוקטה n.f. (unclear) sg. לא יהבת לי לוקטא לוקטא won't you sell it to me in small amounts(?) *EchR* 44:10

Translation based on context.

לוקניק n.m. **type of sausage** (< (τὰ) λουκάνικα Lehnw 357) sg. לוקניקה *ŠeqG* 50c(53)

On var. נוקניק in Ms.L, cf. Ar نُعَانِق Fl, TMW 3:718; Fr, AF 38.

לוש (u) vb. **to knead** (↓לייש; CPA לוש Joel 4:10, Mi 4:3, SA לוש ST Gen 18:6) Pe. לושי *TN* Gen 18:6 [H id.]; חדא דעלת למילש גבי מגירתא a woman who went in to her neighbor to knead *VR* 133:1

לַחֲדָה adv. **much** (↓חד; CPA לחדא LSp 60) *FPT* Gen 4:5[02; voc; H מאד]; *TN* ib. 7:18; *ib.* 27:33; Ex 12:38; Num 22:3; Dt 20:15; לחדה לחדה *ib.* Gen 7:19; Num 14:7

להוד ↓ לחוד

לחורייה adv. **backwards** (↓לוחרי; CPA לחוריא LSp 6) הכא אח מני לחורייה וכא אח מני לקומיה in one case you count backwards, and in another you count forwards *Švi* 37c(38)

לָחוּשׁ adj. (a color; SA לחוש ST Gen 30:32 (Var)) sg. לחוש *FPT* Gen 30:32[05; H חום]; *ib.* 33; 35; 40; *TN* ib.

לחי n.m. **cheek** (SA לוחיה pl.det. ST Dt 18:3) sg. לחייה ארעייה the lower cheek *TN* Dt 18:3

לחם, לְחֵים, לַחֲמָה det. n.m. **bread** (CPA לחים, לחם LSp 102, SA לחם Ham 500:97+) לְחֵים *FPT* Ex 40:23[04]; לְחֵם *ib.* Gen 37:25[04]; לַחְמָא *MMDam* Ex 30:13;- sg. *TN* Gen 45:23; *ib.* Ex 16:3; Lev 21:22; Num 28:2; Dt 16:3; לחם דדהב bread of gold *VR* 620:2 // *PRK* 149:1; לחמה *FPT* Lev 23:18[06]; לחמכון *TN* ib. 26:5; ואיחגרון לחמא earn bread (to support yourselves) *Giṭ* 48a(61)

לחינה, det. **לחינתה** n.f. **concubine** (< Akk *laḫḫinatu* Kaufman, Influences 66; BA לחנה KBL 1090) sg. לחינתיה *TN* Gen 22:24 [H פילגשו]; *ib.* 36:12; pl. לחינתה *ib.* 33:1; 2; 6; 25:6; 32:23

לחיש n.m. **whisper** (↓√לחש, לחש) sg. הוה מצלי בלחישה he would pray in a whisper *Ber* 7a(53); מהו דין לחישה what is that whispering? *ib.* 3c(65)

לחך vb. **to lick** (CPA לחך LSp 102, SA לחך ST Num 22:4) Pe. לחך *TN* Num 22:4 [H כלחך]
Pa. **id.:** ילחכון *TNGl* ib. [H ילחכו]

לחלוחי n.f. **fish brine(?)** (MH לחלוחית Jast 703) sg. אין עבדת לחלוחי שרייא if (that fish) gave off brine it is permitted *AZ* 42a(28)

לחלוטין adv. **entirely** (↓√חלט; SA לעלוטין ST Lev 25:23) *TN* Lev 25:23 [H לצמתת]; *ib.* 30[!]

לחץ n.m. **oppression** (↓√לחץ; SA לחץ ST Ex 3:9, CPA לחצון LSp 103) sg. וחמה בלחצה דאומה לחיצה he saw the oppression of an oppressed nation *SYAP* 5:6

לחץ vb. **to oppress** (↓לחץ; CPA לחץ LSp 102, SA לחץ ST Ex 3:9) Pe., pass.part. אומה לחיצה an oppressed nation *SYAP* 5:6

לחש n.m. **whisper** (↓√לחש; MH לחש Jast 704) sg. (V) הוה מצלי בלחשה he would pray in a whisper *Ber* 7a(53)

לחש (a/o) vb. **to whisper, recite an incantation, murmur** (↓ לחש, לחיש, ליחוש; Sy לחֵש LS 364, MH לחש Jast 704) Pe. **1. to whisper:** עבד גרמיה לחיש ליה בגו אודניה he pretended to whisper in his ear *Tan* 68d(58) // *EchR* 102:3; *ib.* 9; *Yev* 9b(53); *ib.* 15a(33); *Qid* 65d(62); **2. to recite an incantation:** ולחש ליה מן שמיה דישו פנטרא he recited (an incantation) in the name of Jesus *Šab* 14d(35) // *AZ* 40d(36); מאן לחשחה ליה *Šab* ib.; כל אית{ח}א דידעה מילחוש לעיינא חיתי חילחוש let any woman who knows how to recite (an incantation to cure) the eye, come and recite *Sot* 16d(43); עבדי גרמיך לחשה ל{י}ה pretend to recite (a charm) to it *ib.* 45; חכמה את מילחוש לעיינא *ib.*; *VR* 192:4; *ib.* 193:1
Pa. **to murmur:** חמת{י}<ו>ן גחנין ומלחשין he saw them bending over and murmuring (the prayer) *Ber* 3c(65)
On pa., cf. Sy שרית דתצלא כד מלחשא PSm 1934.

לְטוֹם n.m. **ladanum** (a spice; Sy לְטמָא LS 365, MH לוטם MŠvi 7:6) sg. לְטוֹם *FPT* Gen 37:25[04, 05; H לטם]; *TN* ib.; *FPT* ib. 43:11[04]
Löw, Flora 1:362; cf. Akk *ladinnu* AHw 527.

ליבה n.f. **fat, butter** (SA לבה Ham 494:256) sg. ליבא *TN* Gen 18:8 [H חמאה]

ליבלוב n.m. **blossom** (cf. MH, TBA לבלב Jast 689) pl. אפרח ליבלובין he made blossoms bloom *TNGl* Num 17:23 [H ויצא פרח]

ליבנה, pl. **ליבנין** n.f. **brick** (↓√לבן; CPA לבניא pl.det. LSp 100, SA לבנה, pl. לבנין Ham 498:30+) pl. לבנין *TN* Gen 11:3 [H לבנים]; *ib.* Ex 5:7; 16; הוה בני דכיפין ובנחיה בליבנין it was built of stones, and he rebuilt it out of bricks *BB* 12d(51); לבניה *FT* Gen 40:18; *TN* ib.[!]; לבנייא *ib.* Ex 5:18

ליברה n.f. (unclear) sg. ליבדה דדהבא a ... of gold *Šab* 7d(18) [used as an ornament]
Ar, s.v. לבד (5:17), reads: ליבדה. V. Krauss, Lehnw 313, 560 and AAC 240.

לִיגְיוֹן n.m. **legionnaire, legion** (< λεγεών, Lat. *legio, -onis* Lehnw 304; CPA לגיון LSp 101) **1. legionnaire, soldier:** sg. עבד עיליה חד ליגיון למיגבי רימוסיא a soldier passed by (on his way) to collect the taxes *VR* 702:3; ליגיון פלן *ib.* 703:3; ההוא ליגיונא *ib.* 702:5 // *PRK* 411:1; *ib.* 8; 3; **2. legion:** pl. לִיגְיוֹנִין *FPT* Gen 15:1[08]; *TN* ib.; *ib.* Num 12:16; 24:24

ליו, det. **ליותה** n.f. **work** (↓√לאי; CPA ליוא, det. ליותא LSp 100, SA ליחו, det. ליחוחה Ham 611:128+) sg. דידי (לווחי text) ליוח' *TN* Gen 31:42 [H יגיע כפי]

ליוויי n.m. **Levite** (CPA לואי, ליוי LSp 101, SA לואה, pl. לואיה Ham 500:120+) sg. לווי *TN* Num 8:24; אחוך ליוויה your brother, the Levite *ib.* Ex 4:14; יודן ליויא *Naveh* 82:1; pl. ליווי *TN* Lev 25:33; *ib.* Dt 27:9; ליואי *TNGl* Num 1:51; ר' יהושע בן לוי דהוא מסייע לליואי PN, who supports the Levites *MŠ* 56b(38)
Ros, Peraqim 2(1974):366, n. 128.

ליחוש n.m. **whispering** (↓√לחש, לחיש) sg. מהו רין ליחושא(Ram) what is that whispering? *Ber* 3c(65)

ליטרה det. **ליטרתה**, pl. **ליטרין** n.f. **Roman**

pound (< λίτρα Lehnw 313; ↓ריטלה; CPA ליטר LSp 103) a. general: וכמה ליטרא עבדא מאה זונין how much does a pound contain? 100 *z.*–weights *Ter* 47b(21); *Kil* 31a(13); pl. וכמה לוגא עביד תרתין ליטרין how much does a *log* contain? Two pounds *Ter* ib.; ארבע ליטדין *Pea* 20d(59) [expl. מנה Mib. 8:5; ↓ריטלה]; תרתין ליטרייה מן הכא וגחלא מן הכא two pounds on one side (of the scale) and the pigeon on the other *BRV*^{60} 83:2 // *VR* 502:5; אין תיעביד קינטרא מאה ליטרין ואין תעבדיניה שיתין ליטרין if you make the *centarium* equal to 100 pounds 60 pounds *San* 19d(3); תשעין ושית ליטרין 96 pounds *ib.* 5; b. of specific items: 1) meat: חדא ליטדא דקופד *Ber* 5c(46); *ib.* 49; 50; *Tan* 69c(11); *BR* 503:1; 2) fish: ליטרתה דנ{י}<ו>נה *BRV*^{60} 92:1; *ib.* 2; 3; כל נון דנא אכיל פחות מן ליטרא any fish less than a pound that I eat, I am tasting a *chalkis Ned* 39d(2); דצ{ר}<ד>ון תד נון ושמותה ג' מאה ליטרין ותקלותה ואשכחותה ב' מאה ליטרין they caught a fish and estimated (its weight at) 300 pounds, and they weighed it and found (its weight to be) 200 pounds *BRV*^{60} 125:5; *ib.* 6; 3) pepper: תרתין ליט' דפילפלין two pounds of peppers *AZ* 39d(16); 4) gold: ליטרא (G)<חדה> דהב *BQ* 5c(37) // *Švu* 37d(26); *BQG* 6c(13); *Hor* 48a(55)

לייד prep. **towards** (CPA ליד־ LSp 78, SA ליד(־) Ham 543:87, 451:72) דאתית לך ליידן that you have come to us *BR* 301:4; אייתתה לידיי bring it to me *ib.* 262:2; מילייא אתיין ליידי (text: לידי) things came to a crisis *Soṭ* 17b(43)
Kut, SGA 32.

לייש n.m. **dough** (↓√לוש; CPA ליש Ex 12:39, SA ליש ST ib.) sg. מלמולין דלייש pieces(?) of dough *Pes* 29d(33); וחלתא מן ליישא *ḥalla* from the dough *FTP* Num 12:1; כהדין ליישא לשהון *Ḥag* 78d(27); בצקם *FPT* Ex 12:34[23; H]; *ib.* 39; לישיהון *TN* ib. 34

ליכא adv. **there isn't here** (< לא אית כה; v. ↓איכא) ליכא חייא there is no midwife here *Šab* 16c(55); ליכא מנהג there is no custom here *ib.* 56; *Pea* 21a(28) [≠ איכא *ib.* 30]

לילי־ prep. **to, towards** (duplication of ־ל; Mal *lēl*-Spitaler, Gram 54) חמי לילי וחמ{י}<א> לילי{א}<ה> look at me! And he saw him *Kil* 32b(36); דיתקן ליליה that he should remove the priestly gifts from it *Dem* 24d(62); וכד הווה נפיק מסחי הוון יהבין לילה וכד הוון מתעני למ<י>ת{י}ן לילה when he would go out from bathing they would give (the phylacteries) to him. And when they were late in giving (them) to him *BerV* 4c(14); ושרא לילון (text: לי לון) he permitted them *Švi* 37a(8)
Lieb, YK XII; id., Tarbiz 20(1949):111+; Kut, SGA 12

לֵילֵי, det. **לֵילְיָה**, pl. **לילוון** n.m. **night** (OA לילה DISO 138, SA לילי, pl. לילואן Ham 497:3+, CPA לֵילְיָא det., pl. לילואן LSp 103, Sy לֵילֵי אִימָם LS 366) sg. abs. לילי *FPT* Gen 41:11[05]; *TN* Ex 12:42; cs. לילי *Er* 23d(31); det. לילייה *TN* Dt 28:66; *BR* 819:1; לֵילְיָא *FPT* Gen 32:14[03]; pl. abs. לילוון *ib.* 7:4[05]; *Ter* 46c(6); det. לילוותה *TN* Dt 9:25;– a. general: sg. לילי חד *FPT* Gen 41:11[05]; *TNGl* ib. 20:16; גנבונה ליסטיי בליליא the robbers stole it (i.e. the she-ass) at night *Dem* 21d(59); *Ber* 6c(37); *Šab* 15c(41); *San* 28b(16); *AZ* 39c(7); ולית הוא מהלך בליליא doesn't (the Jordan) flow at night? *BR* 918:1; *ib.* 868:4; 1144:2; *EchR* 67:15; *KohR* 8c(4); pl. ארבעה לילוון *TN* Ex 12:42; *Ter* 46c(6); b. esp. לילי night of/preceding ...: כל לילי שובא every Friday night *Soṭ* 16d(39); *Dem* 22a(34); לילי ריש שתא New Year's eve *VR* 799:1; לילי צומא רבא Yom Kippur eve *Yom* 44d(42); *Tan* 64c(57); *Pes* 37c(30); *FPT* Ex 12:8[23]

ליסטים, det. **ליסטא**, **ליסטיא**, pl. **ליסטאין**, **ליסטאי** n.m. **robber** (< λῃστής GLLT 107; CPA ליסטין LSp 103) sg. ליסטים, det. ליסטא, לצטא, pl. גבר חד ליסטים *Ber* 13b(4); *ib.* 5c(55); *San* 22c(56); חד כר נש דהוה ליה מגיר ליסטים *TNGl* Gen 25:27; a person whose neighbor was a robber ליסטים *KohR* 21c(14); ההוא ליסטא *PRK* 411:2 // ההוא ליסטיא *VR* 702:4; לסטא *DevR* 82:3 // ליצטאה *EstR* 7d(18); pl. סביר דאינון לצטאיין he thought that they were robbers *VRQ* 393:1; גנבונה ליסטיי בליליא the robbers stole it (i.e. the she-ass) at night *Dem* 21d(59) // ליסטאי *Šeq* 48d(3) // לסטאי *BR* 648:5; *ib.* 1144:3; ליסטייא *PRK* 377:3; *ib.* 4; 5

ליפון n.m. **doubt** (< λοιπόν GLLT 110) בלא ליפון without doubt *PalLaws* 29:6

ליצן n.m. **irreverent or immoral person** (MH^2 Jast 709) sg. חד ליצן *Ber* 5c(53); pl. חדה סיעה דליצנין a group of immoral people *SanAs* 23b(60); תרין ליצנין *AZ* 39b(11)

לִישָׁן, **לישן** n.m. **tongue, language, meaning, version** (↓√לשן; CPA לישן LSp 105, SA לשן Ham

לָשׁוֹן (+498:25) *FPT* Dt 27:8[04]; לָשׁנִין *ib.*; לשם *Git* 43d(17);- **1. tongue:** sg. נפק ואיתי ליה לישן he went out (to the market) and brought him a tongue *VR* 757:1; לשניה *TN* Ex 11:7 [H לשונו]; *ib.* Num 22:4; *PRK* 188:1; חד בר נש הוה איחטא בלישניה a certain person sinned with his tongue (by slandering) *Tan* 64a(7); הדין קטיע לישנא that stutterer *KohR* 1b(13) // *VR* 198:1[!]; **2. language:** sg. מחקרא בחד לשן ומתרגם בשבעין לשנין it is read in one language and translated into 70 languages *FPT* Dt 27:8[04]; לשן בית קודשה the language of the Holy Temple (= Hebrew) *ib.* Gen 31:11[05]; *TN* ib. 45:12; בלישנא יוונאה> in Greek *Kil* 27a(14); *PRK* 246:6; לישנהון דבירייחה the language of people *BR* 776:4; *ib.* 892:7; ח' חסי' בלישנ' there are eight (cases of) defective (spelling like this) in the language *MPDam* Gen 11:8; *ib.* Num 26:3; *MMDam* Gen 32:16; **3. meaning, phrase:** sg. ט' שם ברנש וחד לשן תוספה nine (occurrences of יוסף) are a PN, and one is in the meaning "addition" *MPDam* Dt 27:12; לשן אחרן another meaning *MMDam* Gen 31:19; והכא הוא משנה בין לישן ללישן does he distinguish here between one expression and another? *Or* 60d(63); מה הוא רין לישנא מורה what does the expression מורה (v. Num 20:20) mean? *PRK* 246:5; *BR* 738:3; **4. version, phraseology:** sg. לישן מתנית' the phraseology of the Tannaitic statement *Pea* 19b(29); *Git* 44a(56); *AZ* 41c(32); דהוא מקפד על לישנא דשמע מן רביה he carefully retains the phraseology which he heard from his teacher *Yev* 2b(28); ר' יונה מפיק לישנא PN interprets the phraseology *Mas* 48d(9); *Qid* 65c(7); *Švu* 37a(46); איתי דמפקין לישנא *Yom* 41c(48); *Šeq* 48a(16); *MQ* 83a(19); *BR* 417:5; *ib.* 869:3; **5.** in idiomatic expressions: a. לישן ביש calumny, slander [= MH לשון הרע Jast 720]: הי אמר לשן ביש על חבריה לעממיה or (one who) slanders another to the gentiles *Naveh* 70:11; איתמר עליהון לישן ביש *Yev* 15c(40) // *Sot* 23c(58); *Git* 43d(46); *Ber* 11b(39); *BR* 756:4; *EchR* 83:3; *TN* Gen 47:21; b. אכל לישן to slander: וכל מן דאכל לישניה על מ' פ' ב' פ' anyone who slanders so-and-so *Proc* 555:11; *ib.* 556:16; c. לישנה תליתיה slander *TN* Lev 19:16

On mng. 5.c, v. Lieb, Greek 292, and cf. CPA במתלתותהון ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν 1Cor 3:19 (HS 8:118).

לִית negatlve particle (< לא איתי; CPA לת, לית LSp 103, SA ליתי LOT 3/2 49:10, Ham 453:118+) *FPT* Gen 4:14[02; voc]; 1sg. לית אנה *TN* ib. 28:16; לינה *Švi* 38d(32); לי נא *Qid* 60d(55); 2m. לית את *TN* Num 22:30; *MŠ* 55c(28); שמע (את =) ליתי *Meg* 72c(46); 3m. לית הוא *Sot* 20d(21); f. לית היא *Yev* 12d(29); ליתי *BB* 16a(4); 1pl. לית אנן *BR* 650:3; לינן *Meg* 75b(42); 2m. לית אתון *TN* Dt 16:16; 3m. ליתינון *Švu* 34c(61); ליתנון *BQ* 6d(64);- a. in nominal phrases: לית דין ולית דיין there isn't judgment, and there isn't a judge *TN* Gen 4:8; ולית אינון דידיה aren't those his? *Švi* 35b(15); ולית אנה גבר סב aren't I an old man? *PRK* 145:5; אפי' ר' יושע לית הוא ר' יושע *Pes* 28b(14); *Meg* 71c(15); *Ḥag* 76c(30); *San* 29c(42); אפילו חמרין לית אנן we aren't even donkeys *BR* 650:3; b. in impersonal usages: לית איפשר it is impossible *Bik* 65c(47); לית בדעתי I did not have it in mind *Tan* 69a(24); לית יכיל *Dem* 21c(40); לית כאן *Kil* 30c(17); לית משכח *San* 25a(14); c. w. fol. part.: 1) alone: ולית שמע מינה כלום you can learn nothing from it *Ter* 46a(49); ולית כמן בר נש aren't there many people who resemble PN? *Yev* 15a(31); ואת לית את שאל ליה you don't ask him *MQ* 81c(57); *Ket* 33c(13); *BB* 16a(26); *BR* 556:9; 2) w. ד- (Targumic texts only): ולית דפשר יתבון *TN* Gen 41:8 [H ואין פותר אותם]; *ib.* Ex 22:9; Dt 28:68; d. w. fol. inf.: וידע ר' דלית הוא מסכמא עימיה Rabbi knew that he wouldn't agree with him *Dem* 22a(19); *MQ* 81c(60); e. w. var. preps.: 1) ב-: תדא מן תלת מיליא לית בי I have none of (these) three things *Šab* 11a(40); ולית בי יהב לך I can't give (it) to you *VRK* 250:5; *BQ* 6b(40); 2) ל-: ליתי לי לא אבא ואמא I do not have a father or mother *Pea* 15c(42); ולית להון קיום they don't have an answer *Yev* 4d(26); ולית לה אלא פלגות פרן she only receives half the *ketubba*-money *Ket* 31c(24)

לכיס n.m. **type of fish** (< λεύκος white Löw, Lehnw 317) sg. חד לכיס *BR* 53:4; אודניה דלכיסא the ear of the *l.*-fish *Kil* 27a(59)

Löw, Fauna 13.

לכלך vb. **to make wet, moisten** (MH לכלך Moreshet, Lex 201) Quad., pass.part. כההוא דמלכלך like that which is moist *AZ* 45a(20) [expl. מלבלך באודיתא moist (i.e. well-knowledged) in the Law *Meg* 74a(55) עקבת יין Mib. 5:7];

לכן adv. **for such an instance** (< ל- + כן; כֵּן; CPA לכן LSp 94) only in phrase: לכן צריכה it is necessary for such a case *Ter* 41d(2); *Mas* 48d(43); *Šab* 5d(5); *Ket* 33d(36)[!]; *AZ* 45a(15)

לכן, det. **לֵיכְנָה** n.m. **lamp** (< λύχνος Lieb YK 87) sg. ההן לֵיכְנָה *ŠabG* 6b(51)

למברה ל- prep. **outside of** (↓בר) למברה לקרחה *TNGl* Lev 14:40; *ib.* 53 [H מחוץ ל-]

למד n.m. **lamed, twelfth letter** (Sy לָמַד LS 354) *Šab* 9b(61); *MPDam* Gen 17:4
Nöld, Beitr 126+.

לְמָה adv. **why** (↓מה; CPA למא LSp 106, SA למה Ham 498:23, λεμα Mat 27:26) *FPT* Gen 4:6[02; voc];- *TN* ib. 12:18; *ib.* 43:6; Num 12:12; ולמה לא אגיבון why didn't he answer them? *Bik* 65d(51); *Yom* 44d(64); *Tan* 64d(19); *Ket* 25b(52); *Qid* 64d(17); *BR* 932:3; *PRK* 198:7; למח(= למה את) כפנה ולא אכלה why do you fast and not eat? *Am* 7a:19; *ib.* 20; 21

למין n.m. **harbor** (< λιμήν Lehnw 314+; CPA למין HS 9:37, Sy לִמְאָנָא LS 367) sg. למן *KohR* 20b(10); כד מטון למינה when they arrived in port *BerV* 6c(52); *VR* 860:2; *AbgurNew* 170:35
Sperber, Nautica 140+.

למפד n.m. **lamp** (< λάμπας, -αδος Lehnw 317; ↓לפד; CPA למפד LSp 104) sg. והיך למפדין דנור למפד דנור מן ימיניה ולמפד דאשא מן שמאליה like lamps of fire: a lamp of fire on her right and a lamp of fire on her left *TN* Ex 20:2; *ib.* 3; Dt 5:6; 7; pl. <ה>למפדיי *ib.* Ex 20:18
Brand, Ceramics 261+.

למפני prep. **towards** (↓ √פני) למפני רמשא towards evening *BR* 186:1

לנגרוטיקה n. (unclear) *BR* 711:2 [expl. הלך Ez 4:13]
V. MY ad loc.

לנון n.m. **garment(?)** (< λήνον Lieb, VR 870) sg. חזור ולבוש לנון(text: לגין) דידך put on again your woolen garment *San* 20c(57)

לסוט n.m. **veil** (< (θώραξ) ἁλυσιδωτός Lehnw 318) sg. לסוטה *Šab* 8b(58) [expl. הרדידים Is 3:23]; וההן לסוטה אפילו בסוף כאריג הוא that veil(?), even at its finish is considered weaving *ib.* 14a(24); בהדין לסוטה *MQ* 81b(17); pl. באילין לסוטיא *BM* 9d(59); *ib.* 60

לסטר adv. **on one side** (↓סטר; Sy לַסְטַר LS 468) קמון לון חרין חיוותא דנורא לשטר the two serpents of fire stood on one side *PRK* 199:7 // ליסטר *KohREd* 29a(14)

לְעוּ, cs. **לעות** n.f. **work, toil** (↓ √לעי, ליו; CPA ליוא LSp 100, SA ליחו Ham 611:129) sg. לְעוּת כפי ידיי the toil of the palms of my hands *FPT* Gen 31:42[03; H יגיע]; לעוח ידיי *FT* ib. 3:18; *TN* ib.; לעוחי *FTP* ib. 31:39; לעוחכון *TN* Dt 28:33

לעי vb. **to work, toil, be weary** (↓לעו; SA לעי Ham 610:86, 526:209, CPA לאי LSp 100) Pe. **1. to work, toil:** a. abs.: נקום כען ונלעי let me arise and toil *TN* Gen 3:18; לעי טבאיח work well *VR* 744:2; דאין לא לעי לא נגיס if he doesn't work, he doesn't eat *BRV*^{60} 134:5; *ib.* 6; 156:10; *KohR* 13b(24); דאינון לעיי *Ket* 30b(19); הוינה בעי חלעי(text: בעייח לעי) I wanted you to work *BB* 14b(23); *BM* 8c(20); b. w. ב-: 1) general: דהוה לעי במטרדה he worked in commerce(?) *TN* Gen 36:39; לעי ביה והוא סגי toil at it (i.e. in drawing the water), and it will suffice *BM* 12a(31); 2) esp. w. באוריתה to study the Law (cf. MH יגע בחורה Jast 563): חלח שעין לעי באוריתה (God) studies the Law three hours (a day) *TN* Dt 32:4; *ib.* 14; 33:29; חד דהוה לעי באוריתא one (mouth) with which to study the Law *Ber* 3b(16); *MŠ* 56b(45); *Šab* 7d(59); *Ket* 35a(59); *San* 20c(64); *BR* 756:4; *ib.* 1137:5; *PRK* 200:6; *KohR* 29a(23); **2. to be weary:** מלעי חלעי *TN* Ex 18:18 [H נבול חבול]; והוון לעיין *ib.* Gen 19:11 [H וילעו]; אילעון *BR* 524:1 [expl. Gen ib.]
Itpe. **to be weary:** אחלעת *BR* 1234:1 [expl. וחלה Gen 47:13]
Uncertain passages: 1. ולעיתה בתריה ארבעין זימנין he repeated(?) it after him forty times *Er* 18d(12); 2. דהוון יהבין ליה סמיק גו אכים והוה לעי אכים גו סמיק והוה לעי *Git* 48c(25) // *Ter* 40b(32) [ref. to a person with the קודדייקוס — disease]

לְעֵיל adv. **above, previously, onwards** (↓לעיל מן, מן לעיל; CPA לע(י)ל LSp 146, SA לעל Ham 505:99+) *FPT* Ex 39:31[04; voc];- **1. above:** *TN* Ex 25:20 [H למעלה]; לעיל לעיל *ib.* Dt 28:13; 43; כד בעא מיסק לעיל when he wanted to go up *AZ* 42c(45); *San* 21d(14); מה דלעיל נחית לרע ומה דלרע סליק לעיל whatever is above goes down, and whatever is down goes up *PRK* 234:2; **2. previously:** דעתיה דלעיל his previous opinion *TN* Lev 24:12; כל פיחחא דלעילא the entire previous *petiḥa VR* 715:1 [in a scribal note]; *PalLaws* 28:36; **3. onwards:** מן בר אשחין ולעיל from 60 years

onwards *TN* Lev 27:7 [H ולמעלה]; *ib.* Num 1:32; 4:30

— **לעיל מן** prep. **above** (↓לעיל) a. w/o suf. דעל חד לעיל מן כפתה above the dome *Naveh* 7:1; חד מן חד one above the other *Šab* 13d(41); *TN* Ex 39:20 [H ממעל]; *ib.* Lev 11:21; b. w. suf. לעיל מיני *Ket* 35a(37) // *Kil* 32b(30); לעיל מינה *Ber* 13c(30)

לעלם adv. **forever** (↓עלם; CPA לעלם, לעלמי עלמין LSp 147, MH לעולם Jast 1052) *TN* Ex 3:15; *ib.* 19:9; 40:15; Lev 25:32; Num 14:21; לא הות יכיל כביש לה לעלם you could never have captured it (i.e. Jerusalem) *EchRB* 68:20; תשרי לעלם זהר ללקי the moon is never eclipsed in Tishri *SYAP* 36:45; עד לעלם *TN* Dt 12:28; לעלם ולעלמי עלמין forever and ever *FPT* Ex 15:3[17]; *TN* Gen 49:2; *ib.* Ex 15:3; קים דלעלם an eternal covenant *ib.* Lev 23:21

לענה, det. **לענתה** n.f. **wormwood** (type of artemisia; BH לענה HAL 506) sg. לענתא דמותא wormwood of death *FTV* Dt 29:17 [H לענה]
Löw, Flora 1:387+.

לעני, det. **לעניתה** n.f. **bitterness** (↓לענה) sg. מריר כלעניתא דמותא bitter as the bitterness of death *TN* Dt 29:17

לפד n.m. **torch** (↓למפד; SA לפיד Ham 501:146+, H לפיד HAL 506) לפד דנור ולפד דאשה a torch of fire *FPT* Ex 20:2[06]; *FTP* ib.; pl. לפדין *FPT* ib.; *FTP* ib.

לפד vb. to **announce** (dial.; cf. Sy לפט, לבט pa. to incite LS 369, 355) Pa. לפיד ליה *BR* 273:3
Löw, MY ib.

לפדין n.m. **pan** (< λοπάδιον small dish L-S 1061) sg. לפדיא *FT* Num 11:8 [H פרור]

לפיץ, det. **לפצה** n.m. **pot** (< λοπάς Lehnw 318; SA לופיץ, לופיציה Ham 539:141+) sg. צורכה דלפצה as much as is required for the pot *Švi* 34a(55); עיקר תבשילה לא מן גוא לפסא הוא <והוה> (V) אכיל מן לפצא his dish wasn't regularly served from a pot. And he ate (it) from a pot *Pea* 21a(53); מן גוא לפצא(corr.: לפסא) *ib.* 20d(53); לפיסא דכפר חניה the pot of GN *ib.* 20a(53)
Brand, Ceramics 13+; Function and Design 64+.

לפם conj. **since, because** (↓לפם prep.; MH לפי since Jast 1138) לפם דקמת מרים על גיף נהרא Miriam stood on the bank of the river *TN* Num 12:16; לפם דהדין כלבא מלהיח בלישניה because that dog pants with its tongue *PRK* 188:1; ולפום דאמרין since they say *BR* 374:4

לפם prep. **according to** (↓פם; SA לפם LOT 3/2 108:54; cf. Sy לפות LS 369, H לפי HAL 865) לפום עבדוי מאכלה *FPT* Ex 12:4[23; H לפי אכלו]; טבייא according to his good deeds *TN* Gen 49:1; *ib.* Lev 25:16; Num 35:30; לפם חיילך אכול eat according to your strength *BR* 197:3; *ib.* 721:3; 952:4; לפם מה די במשכנה according to what is in the tabernacle *TN* Ex 16:16 [H לאשר]
On the spelling לפום, v. ↓פם.

לפנטי prep. **towards** (< ל- + ἀπαντή; Lehnw 109) ר׳ יוחנן נפק לפנטי(text: לפגטי) דר׳ יודן נשייא לעכו PN went towards PN_2, the prince, to Acco *AZ* 41b(56)

לפף vb. **to wrap, clasp** (MH^2, TA לפף Jast 715) Pa. ולפף *TNGl* Ex 36:16 [H ויחבר]

לפת n.m. **turnip** (*Brassica rapa*; Sy לַפתָא LS 369) sg. *Pea* 20b(10); *Kil* 27a(41)
Löw, Flora 1:487+.

לפתגם prep. **by the edge of** (↓פתגם; TA לפתגם Jast 1250) לפתגם רחרב by the edge of a sword *FPT* Gen 44:18[04]; *TN* ib.; *ib.* Ex 17:13 [H לפי חרב]; Num 21:24; Dt 13:16; 20:13

לְקַדְמוּת prep. **towards** (↓√קדם; SA לקדמות- ST Gen 24:17(Var); cf. CPA לקודם LSp 174) a. w/o suf.: *FPT* Gen 46:29[04; H לקראת; voc]; *TN* Ex 18:7; *ib.* Num 21:23; b. w. suf.: לקדמותי *ib.* 23:3; ויפקון כל עמא לקדמותי let everyone go out towards me *VR* 860:1; לקדמותך *TN* Gen 32:7; לקדמותיה *ib.* Ex 7:15; *BR* 923:1; *VR* 860:2; לקדמותכון *TN* Dt 3:1; לקדמותהון *ib.* 1:44; *ib.* Gen 19:1

לקודם prep. **before, in front, towards** (↓קודם; CPA לקודם LSp 174) **1. before, in front of:** a. w/o suf.: לקדם *FPT* Ex 40:26[04; H לפני]; *TN* Dt 19:17; b. w. suf.: וקליק יחיה לקרמוי he threw it before him *EchRB* 51:7; *ib.* 131:1; **2. towards** [↓למחר אנא ואת ניפוק לקדמיה: לקדמות] tomorrow, I and you will go out towards him *San* 20a(2); נפיק לקדמון *ib.* 3; נפק לקדמן *ib.* 4

לקומייה adv. **forwards** (↓ קומי; CPA לקומיא in הכא את מני לחורייה וכא את מני לקומיה (LSp 175 one case you count backwards, and in another you count forwards *Švi* 37c(38)

לקט, det. **ליקטה** n.m. **accumulated food** (↓ √לקט; Sy לָקטָא bait, crumbs, food LS 370) sg. בליקטיה *FTP* Lev 1:16 [H כנצתה]; כלקטה *TN* ib.

לקט 2# n.m. **gleanings** (↓ √לקט; Sy לקטָא ingathering, gleaning LS 370, MH לקט Jast 718) sg. ולקט חצדכון gleanings of your harvesting *FPT* Lev 23:22[06; H ולקט]; *FTV* ib. 19:9; *TNGl* ib.; ולקטה דחצדכון *TN* ib.; *ib.* 23:22

לקט (a/o) vb. **to gather, pick up, glean** (↓ לקט, 2# לקט, מלקט; CPA לקט LSp 104, SA לקט Ham 500:105+) Pe. **to gather, pick up:** a. manna: וילקטו *TN* Ex 16:4 [H ולקטו]; ולקטו יתיה *ib.* 17; 21; 22; ולקטין *ib.* Num 11:8; b. grass: חמא חד עשב ולקט יתיה he saw a certain grass and picked it up *VR* 504:3 // *BRL* 80:4; c. olive leaf: טריף דזית לקיט בפי<מה> an olive leaf picked up in its mouth *TNGl* Gen 8:11; d. Sabbatical year gleanings: וחמא חד בר נש לקט ספיחי שביעית he saw a certain man gathering Sabbatical year gleanings *PRK* 193:9 [↓ pa.]; e. beans: לא תלקוט אלא צורכה דלפצה do not gather (beans) except for a potful *Švi* 34a(55); f. figs: והוה מרא דתאינתא קריץ ולקיט לה בכל יום the owner of the fig tree gathered it in each day early in the morning *Ber* 5c(10); ההוא יומא שבק מנהון דלא לקט that day he left them and did not gather *BR* 674:9; g. bunch of grapes: לקטו *TN* Num 13:23; *ib.* 24

Pa. **id.:** a. money: ולקט *TNGl* Gen 47:14 [H וילקט]; שר{י}<ו>ן הלין דינרי מתבדרין ושרי ההוא מלקט א' ל' לקט לקט דמן דידך א{נ}ת מלקט the dinars began to be scattered, and he began to pick them up. He said to him: Pick up, pick up, for you are picking up your own *VREd* 133:1; b. stones: לקיטו אבנים *FPT* Gen 31:46[03]; c. crumbs: והוה מלקט פירורין ואכל he gathered crumbs and ate *MQ* 81b(33) // *San* 26b(4); d. manna: ומלקטין *TNGl* Num 11:8; e. gleanings: תלקטון *TN* Lev 19:9 [H תלקט]; *ib.* 10; 23:22; חמא חד בר נש קאים מלקט ספיחי שביעית *BR* 945:2 [↓ pe.]

לקי adj. **defective** (↓ √לקי pass.part.; MH לקוי Jast 718) sg. אין הוא עיקרא לקי מן ראשה מן מודע לך who will inform you if the root (i.e. the family's origin) is defective from the beginning? *Qid* 65d(44)

לקי vb. **to be struck, suffer, receive lashes, be eclipsed** (↓ מלקו, לקי; CPA לקי LSp 105, SA לקי Ham 496:310, MH לקי Moreshet, Lex 202+) Pe. **1. to be struck, smitten, affected:** a. of crops: וכתנה ושערייה לקיין the flax and barley were struck *TN* Ex 9:31 [H נוכתה]; רב הוה ליה כיתן ולקת Rav had flax, and it was struck *MŠ* 56d(2); ענבין דלקין(V) grapes which were struck *Or* 61c(5) [expl. ענקוקלות Mib. 1:8]; *RH* 57a(47); *TN* Dt 32:43; b. people: וילקי *ib.* Ex 22:1 [H והוכה]; לקה באצבעיה he was injured in his finger *AZ* 40d(3); *VR* 337:4; ודלקי מתאסי one who is affected (by disease) will be cured *Hem* 18; *ib.* 19; 27; **2. to suffer:** אין מטת מילקי if it comes to suffering *Qid* 61b(40) // *Pea* 15c(51); דאת מילקי you will suffer *MŠ* 55b(49) [≠ מתרוממא]; **3. to receive lashes:** ארבעוניה דילקי lay him down so that he should receive lashes *PRK* 64:2; *Qid* 64d(32); אתא לקי א' ליה ברנש ר' מילה דאוריתא לקי אתמה' come, receive lashes. He said to him: Does a person who says a legal precept receive lashes? *BRV*^{60} 51:1 // *PRK* 64:3; *TN* Ex 5:14; *ib.* Dt 25:2; **4. to be eclipsed:** חמיין להון לקיין ולא בהתין they see them (i.e. the sun and the moon) eclipsed and are not ashamed *VR* 730:6; תשרי לעלם זהר ללקי ואין לקה סימן קשה לסנאיהון דיהודיי the moon is never eclipsed in *Tishri*, and if it is, it is a bad omen for the Jews *SYAP* 36:45; *ib.* 21; 29

Af. **to administer corporal punishment:** אייתוניה ואנא אלק{ו}<י>ניה bring him, and I will give him lashes *Ber* 6a(52) // ואנא מלקי יתיה *Naz* 56a(33); *Soṭ* 16d(49); ילקון *TNGl* Dt 21:18

קץ ↓ לקיצין

לַקִּישׁ adj. **late in season** (↓ מלקוש, לקשו; CPA לקיש LSp 105, SA לקיש Ham 516:414) a. of rain: בכיר ולקיש *TN* Dt 11:14 [H יורה ומלקוש]; *RH* 58b(16) // *San* 18c(45); b. of plants: pl. לַקִּישִׁין הוין *FPT* Ex 9:32[04; H אפילת]; *TN* ib.; c. of sheep: pl. לקישייה *FPT* Gen 30:42[05; H העטופים]; לקישיא *BR* 855:2 // *VR* 697:1 // *PRK* 407:13 [expl. Gen ib.]; *TN* Gen 30:42; לקישי ענה *ib.*

לקן n.m. **leukon** (a coin; < λευκόν Lehnw 319) sg. *MŠ* 54d(19)

Sperber, Money 91; 234, n. 12, w. prev. lit.

לקני, det. **לקניתה** n.f. **small pitcher** (< λεκάνη

Lehnw 319; Sy לַקנָא LS 370) sg. מלון מנה מלוא לקניחה they filled a pitcher full from it *BRV*^{60} 118:5 // pl. ומלון לוקנייחא מיא *KohR* 3b(40)
Brand, Ceramics 263+.

לקשו, cs. **לקשות** v.n. **producing** (of offspring; ↓ לקיש; Sy לקישותָא LS 371) sg. ובלק{י}שות *TNGl* Gen 30:42 [H ובהעטיף]

לרגל prep. **according to the speed of** (↓רגל) *TN* Gen 33:14 [H id.]

לריקנו adv. **for naught** (↓ריקן; CPA לריקנו LSp 194) *TN* Lev 26:16; *ib.* 20 [H לריק]

לרע adv. **below** (< לארע; ↓מן לרע, לרע; CPA לרע, לארע LSp 19, SA לרע Ham 513:334+) לרע קרייא דמיינוקין (QA)<איתי> there is a crowd of children below *Yev* 6b(39); מה דלעיל נחית לרע ומה דלרע סליק לעיל whatever is above goes below and whatever is below goes above *PRK* 234:2; חד שרי לרע וחד שרי לעיל one is below and one is above *DevR* 47:13; מעיל לרע from above to below *AZ* 45a(27); והן בייתא דלרע that Lower House (= the house of the Nasi) *RH* 58a(60) // *San* 18c(27); *TN* Gen 40:23; *ib.* Dt 28:13; לרע לרע *ib.* 43 [H מטה מטה]

— **לרע מן** prep. **below** (↓לרע) יתב ליה ר׳ אליעזר בן יעקב לרע מיניה PN sat below him *Pea* 21b(44); *ib.* 45; לרע מינך *ib.* 46 // *Šeq* 49b(24); *ib.* 25; 27; או לעיל מינה או לרע מינה either above it or below it *Ber* 13c(31)

לשם n.m. **precious stone** (BH לשם HAL 510) sg. *TN* Ex 28:19 [H id.]; *ib.* 39:12

לשם prep. **for the sake of** (↓שם; MH לשם Jast 1590) ולשם כספיה אתמני he was ordained for the sake of his money *MSam* 68:17

לשן vb. **to slander** (denom. < ↓(ביש) לישן; MH הלשין Jast 720) Pa. עלוי ולשנ{י}<ו> they slandered him *FTP* Gen 49:23; מלשנה לישנה בישא *TN* ib. 47:21

לתת vb. **to wash/moisten grain** (TBA לתת Jast 721, MH לתת Moreshet, Lex 204) Pe. מה אתון לתין how do you moisten (the wheat)? *Švi* 36c(1) // *Giṭ* 43c(23); ואנן שלקין ביעין ולתין במיהן we boil eggs and moisten (the wheat) with their wash water *ib.* 2 // *ib.* 25

מ

מאה, מאת, מא, מְאָה, det. **מאתה**, du. **מאתיין, מתין**, pl. **מָאָוֹן** num. f. **hundred** (CPA מאא, מא, du. מאתין, pl. מאון LSp 106, SA מאה, du. מאתים, pl. מאואתה Ham 504:76+) sg. מְאָה *FPT* Gen 7:24[02]; מאת *Soṭ* 20b(59); מא *Zoar* 1:6; מאתה *TN* Ex 38:27; du. מאתיין *TN* Num 26:10; מתין *Am* 9:3; pl. מָאָוֹן *FPT* Gen 32:15[03]; מוון *TNGl* ib. 45:22; det. מאוותה *TN* Num 31:48;- sg. הוה ליה מאה תאנין he had 100 figs *Dem* 24c(38); *EchR* 68:21; מאת על מאת בית ארבעת סאין 100x100 cubits is an area of four *seahs Soṭ* 20b(59); *MŠ* 55b(16); *Er* 20b(20); מאתה דככריה דכספה *TN* Ex 38:27 [H מאת ככר הכסף]; 248 members *Am* 9:3; תרתי מאה *TN* Ex 30:23 [H מאתים]; ב' מאה ליטרין 200 pounds *BRV*^{60} 125:5; תלת מאה *TN* Gen 6:15; *Ber* 11b(38); תלת מא *Zoar* 1:6; ארבע מאה *Naz* 54b(5); חמש מאה *TN* Gen 5:30; שית מאה *VR* 797:4; שבע מאה *TN* Num 31:52; תמני מאה *ib.* Gen 5:7; תשע מאה *ib.* 11; pl. תרתין מאון *ib.* 11:21; ארבע מאון *PRK* *BR* 1183:2; תלת מאון *VR* 654:5; חמש מאון *TN* Num 1:46; שית מאון *ib.* 4:40; שבע מאון *ib.* Num 26:51; תמני מאון[ן] *JMP* 13:3; תשע מאון *Tan* 66a(43); חמש עשר מאון *San* 29a(45); רבבני מאוותה *TN* Num 31:48 [H שרי המאות]

מאור n.m. **light** (< H מאור HAL 512) sg. מאור עמודא דעננא the light of the pillar of the cloud *FTP* Ex 13:22
Prob. corrupt.]

מאחדה, pl. **מאחדן** n.f. **clasp** (↓√אחד pa.) sg. *TN* Ex 28:4 [H תשבץ]; pl. מאחדן *ib.* 11; 13; 20; 39:6; 13; 16; מאחדתה *ib.* 28:14; 25; 39:18

מאחר conj. **since, because** (MH מאחר Jast 41) מאחר דיכיל מימר ליה since he can say to him *Švu* 37c(64) // *ib.* 36d(57)

מאיסה n.f. **rejection** (↓√מאס) sg. אין מאיסה היא לית סיברא if it is rejection there is no hope *EchRB* 59:16 // *ib.* 161:3 [w. ref. to Lam 5:22]

מאירה, det. **מאירתה** n.f. **curse** (< H מארה HAL 513) sg. מאירתה *TN* Dt 28:20 [H המארה]

מאך vb. **to be low** (sec. rt. < ↓√מכך; ↓מעך; SA מאך Ham 478:99, MH מאך Moreshet, Lex 205) Pe. (text: ומאך) *TN* Gen 35:9

מאלל n.m. **spy** (↓√אלל) pl. וחזרו מללה"יה the spies returned *TN* Gen 32:7

מן, מָאן n.m. **utensil, instrument, garment** (√אני; ↓זיין; CPA מאן, מן LSp 106, SA מאן Ham 478:105+) **1. utensil, vessel:** sg. a. general: מָן *FPT* Num 19:15[23; H כלי]; *TN* Lev 11:34; מנה *ib.* Ex 12:22; Lev 15:23; מנא *Bik* 65d(36) // *Meg* 74d(38) [quoted as improper Tg of טנא Dt 26:2]; pl. מאנין ההין דמגפר עא למנין(text: עאל) *FPT* Ex 22:6[01]; (מנין one who pitches wood for (making) vessels *Šab* 10c(4); מנייה *TN* Num 7:19; מנוי *ib.* Ex 40:9; b. of var. materials: 1) clay: מן דחסף *ib.* Lev 11:33; *Pea* 21a(52); 2) wood: מן דקיס *TN* Lev 15:12; 3) leather: מן דמשך *ib.* 13:53; 4) copper: מן דנחש *ib.* 6:21; 5) iron: מן די פרזל *ib.* Num 35:16; 6) silver: מנין דכסף *ib.* Gen 24:53; 7) gold: מני דדהב *ib.*; **2.** pl. **instrument** (↓מני זיינה): ספריה מאני סתרתיה barbers' utensils *PRK* 144:11; his instruments of destruction *EchRB* 98:2 [expl. כלי מפצו Ezek 9:6]; **3.** pl. **garments, clothing:** a. general: אית לאימך מאנין מספקא לי can your mother provide me with clothing? *MQ* 83b(36) // *San* 25b(8); מנין את טעין are you carrying clothing? *BR* 384:12; מאנין טבין רשוכתא good Sabbath clothes *BM* 8d(33); מאנין צאין נקיין dirty, clean clothing *Tan* 64c(5); *Ter* 48b(30); מאנוי מבזעין his clothes are torn *Kil* 32b(11) // *Ket* 35a(18); *Šab* 3a(30); *Er* 23c(14); *MQ* 82a(2); *San* 29b(12); *BR* 1285:8; *VR* 560:2; *EchRB* 67:18; *KohR* 20b(23); b. of var. materials: 1) linen: מאנין דכיתן *Kil* 32d(38); 2) wool: מנין דעמר *ib.* 37

מאס n.m. (unclear) pl. מאסייא *EchR* 138:8 [expl.

מאוס Lam 3:45]

מאס vb. **to reject** (↓מאיסה; H מאס HAL 513) Pe. מאסתון *TN* Num 14:31 [H מאסתם]; מאסית *FT* Lev 26:44; מאסו *ib.* 43

מבדר n.m. **dispersed one** (↓√ברר pass.part.) pl. מבדריכון *TN* Dt 30:4 [H נדחך]

מבוי n.m. **alley affording entrance to a group of buildings built around a courtyard** (< MH מבוי Jast 724) sg. חד מבוי שריתיה כליחיא an alley whose beam was *Er* 19a(35); חד מבוי שניטל קורתו an alley whose beam was removed *ib.* 40; לא הוון עברין במבוי דהוה מצרעה שרי בגוביה they would not pass through an alley where a leper was staying *VRQ* 353:2

מַבּוּל n.m. **the Deluge** (< BH מבול HAL 514, SA מבול Ham 505:107) sg. *FPT* Gen 8:2[02; voc]; *TN* ib.; אמ׳ מריה דעלמא דהוא מייתי מבולא על עלמא the Lord of the world said that He would bring a Deluge upon the world *BR* 272:6; למחר מבולא אתי *KohR* 25b(29); מוי דמבולא the water of the Deluge *TN* Gen 7:10; *BR* 296:8 // *VR* 732:2; מטרא דמבולא the rain of the Deluge *TN* Gen 8:2; דריה דמכולא the generation of the Deluge *ib.* 6:3; *BR* 266:9; *ib.* 322:7

מבונן n.m. **possessor of wisdom** (↓ √בין pol.; CPA מבונן LSp 25) sg. חננה ומבוננה the compassionate one and the possessor of wisdom *SYAP* 46:9

מַבּוּעַ n.m. **spring, source** (↓√נבע; CPA מבוע LSp 119) **1. spring:** sg. *TN* Lev 11:36 [H מעין]; מיין דמבוע spring water *ib.* Gen 26:19; Lev 14:5; 51; 52; הא מכועא קמך שתי the spring is before you. Drink! *AZ* 44d(32); ליח מבוען מספק לן our spring does not supply us *Dem* 22a(13); pl. מבועין *TN* Dt 8:7; מבועין דמיין *ib.* Gen 49:22; Num 24:6; *Hag* 77d(47) // *San* 23c(36); מַבּוּעֵי תהומה springs of the abyss *FPT* Gen 8:2[04]; מבועיה *TN* Dt 33:22; מבועינן *FPT* Gen 29:22[05]; מבועיהון *TN* Ex 7:19; **2. source:** sg. מבוע אדמיה the source of her blood *TN* Lev 12:7 [H מקור דמיה]; *ib.* 20:18

מבין n.m. **broom** (dial.; TA מבינא TJ Is 14:23) sg. אשאיל לי מטאטיך מביניך {ן}לי lend me your broom! Lend me your *maṭa'te'*! *BR* 947:3 [// ↓אלבינה]

Etymology uncertai ; v. Löw, Lehnw 320.

מבית (unclear) sg. ופלטתי ממביתה דאבה *Pap* 1:2

מבלעדי prep. **lacking the aid of** (SA מבלעדי LOT 3/2 115:51, Sy מִן בֶּלְעָד LS 77) אפילו ציפ{ו}ר מבלעדי שמיא לא יבדא not even a bird perishes without the will of heaven *PRK* 192:5 // *BR* 942:1 // *KohR* 26d(37) // *EstR* 7a(23) // *Švi* 38d(27)

Dalm, Gr 232; Kut, Studies 270 (Heb).

מבסם n.m. **embalmer** (↓ √בשם) pl. מבסמיי<א> *TNGI* Gen 50:2 [H הרפאים]

מברך n.m. **one who blesses** (↓√ברך) pl. מברכייה *FTP* Dt 27:15; *TNGI* ib.; *FT* ib.

מגדל n.m. **tower, a tiered chest** (CPA מגדל LSp 34, SA מגדל Ham 514:362) **1. tower:** a. general: sg. *TN* Gen 11:4 [H id.]; *FT ib.*; *TN* ib. 5; *ib.* 35:21; pl. מגדליהא *TNGI* Num 32:38; b. as a GN or a component thereof: הדה דמוגדלה *San* 19d(62) // *Hor* 47a(36); בהרא מגדלא *San* 20a(2); מגדל צבעייה the "Tower of the Dyers" *BR* 944:3; *MŠ* 56a(10); *ŠR* 12a(21); מגדל מלחא the "Tower of Salt" *Dem* 22c(32); מוגדל מילחה *ib.V*; **2. chest:** sg. ר׳ יונה עבד ליה מ״ג״ל PN made a tiered chest for himself *Meg* 73d(56)

מגדליי adj. **of Magdal** (↓מגדל; CPA מגדלי LSp 106) sg. ר׳ יודן מגדליה *BR* 124:6; *Ber* 14a(11); ר׳ יודן מוגדלייא *BR* 1271:4; *Tan* 64b(14); pl. מוגדלאי *Meg* 73d(22)

מגדנין n.m.pl. **precious goods** (Sy מַגְדָּא, pl. מַגְדּוֹנָא costly gift LS 373) pl. *TN* Dt 33:14 [H מגדים]; מיגדנין *FTV* ib.

Sg. is prob. מגד; v. Löw, Hoffmann Vol 135.

מגוס n.m. **banquet, meal** (↓√נגס; CPA מגוס LSp 39) sg. <ן>{ן}מגוס חור another banquet *VRVar* 654:3; מה עכדית לך דסרחת מגוסי *EchRB* 47:5; מג{ן}<ו>ס what did I do to you that you ruined my banquet? *VR* 654:8; למגוסך אנא צריך do I need your banquet? *ib.* 9; טימי מג{ן}<ו>סי the price of my meal *EchRB* 142:11; וכיון דמגוס{ן}<׳> עליל *KohR* 2b(15); מג{ן}<ו>סך as soon as the meal was brought in *VREd* 653:3; ואילין דעבדין מגוסין אילין לאילין those who make banquets for one another *BBE* 13b(58)

neighbor in the field and in the house *BB* 13c(32); pl. מגירין נוכראין gentile neighbors *Pea* 17d(16); {מ}כל מג<י>רייא דעבדין בישא למגיריהן עבדין do all neighbors who do evil, do (it) against their neighbors? *EchR* 68:7; הכדין מגיר<י>א למגיריהון so neighbors (act) toward their neighbors! *EchRB* ib.; *ŠR* 36a(1); לא כמה דאמר{ת}<ה> אמה אלא כמה דאמרין מג{ו}<י>ריה not like the mother says, but as the neighbors say *MPs* 274:15

מגירה, det. **מגירתה** n.f. **neighbor** (↓מגיר; SA מגידה ST Ex 3:22) sg. מגידתה *FTV* Ex 3:22 [H שכנתה]; אזלא לגבי מגירתא she went to her neighbor *VR* 123:4; שלמא עלך מגירתי peace to you, my neighbor *ib.* 5; 124:1; 133:1; 134:2; 135:2; pl. אמרין לה מגירת{א}<ה> her neighbors said to her *Soṭ* 16d(44) // *VR* 191:5; צווחת ועל{ו}<י>ן מגירתה she shouted and her neighbors came in *Giṭ* 43b(39); *ib.* 42; דהוות ציימה ומפרסייה למגי[ר]חה she fasted and revealed (it) to her neighbors *SanAs* 23c(38); מגיר{י}ת<א> *Šab* 5d(55)

מגירו, det. **מגירותה** n.f. **neighborhood** (↓מגיר, מגור) sg. מגירותיה דר' יונה *Yom* 45b(28) // *Ned* 38d(29)

מגירוס n.m. **cook** (< μάγειρος Lehnw 322; Sy מֶגרְסָא LS 374) sg. מגירוסך אנא *VRV* 651:10 // מגודסך *PRK* 138:7

מגיריון n. **kitchen** (< μαγειρεῖου Lehnw 323; Sy בית מיגריון LS 374) sg. *Beṣ* 63b(59)

מגל n.m. **sickle** (CPA מגל LSp 119) sg. *FPT* Dt 23:26[26; H חרמש]; *TN* ib.; *TNGl* ib.; מגלה *TN* ib. 16:9; *TNGl* ib.; לא ידע דכבר יהבון מגלא גו שקיה דההוא גברא doesn't he know that (the Rabbis) have put a sickle into that man's thigh? *BM* 9c(56)

On *BM* pas., v. Lieb, YN 147.

מגלב n.m. **whip, lash** (↓גלב; Sy מִגלְבָא LS 117, EgAr *majlab* Fl, infra) **1. whip:** sg. ומגלב בידוי holding a whip *BR* 389:6; pl. ומגלבין *ŠR* 32c(27) // *VR* 635:4 [listed among instruments of torture]; כיון דיחמת מגלביא תל<י>ן דחלת when she saw the whips hanging she was afraid *VR* 327:2; **2. whiplash:** pl. מאה מגלבין a hundred lashes *BR* 1002:8

Fl, TW 2:567; Ros, Irano-Judaica 121, n. 41; Sperber, GLLT 23, n. 2.

Löw, Lehnw 321; Lieb, YN 191.

מגוסה, det. **מגוסתה** n.f. **dish, banquet** (↓מגוס) sg. מגוסתך *San* 21c(7); מגוסתיה *ib.* 26c(20)

מגור n.m. **neighborhood** (↓מגירו, מגיר) sg. מגורה דר' יונה *Šab* 15d(38); *ib.* 39

מִגְזָה, det. **מגזתה** n.f. **crossing point, pass** (↓√גוז; CPA מגזא LSp 35) pl. במגזת עבריה *TN* Num 21:11 [H בעיי העברים]; מגזת יובקא *FTP* Ex 15:16; מִגְזָחֵיה דיבקא *FPT* Gen 32:23[03]; מגיזתה דיורדנה *TN* Num 13:29

מגזר n.m. **cutting tool** (↓√גזר; Sy מִגזְרָא ax, saw LS 113) pl. למיגז{י}<ר>ין *Šab* 8b(40) [expl. למזמרות Is 2:4]; כד מכתח במגזרייה(text: במרגזייה) משום דש when he crushes with a meat-chopper, (he is guilty) because of threshing *Šab* 10a(49)

Emendation based on Sy; Jast 727, s.v. מגזרא and 835, s.v. מרגזייה; cf. however AAC 267.

מגי vb. **to flow** (var. of √מוג; ↓מגמג) Af. **to cause to flow:** אילין דממגיין those who cause (your wounds) to flow *BR* 396:3 [expl. מוגיך Is 51:23, w. ref. to Ps 65:11] // *ib.L* 794:6

מגין, det. **מגינה** n.m. **shield** (↓√גנן; SA מגן LOT 3/2 82:27, Sy מְגָנָא LS 122) sg. מגין *TN* Dt 33:29; *FTV* ib.; אניף במגיניה he swung his shield *BR* 638:5; *ib.* 639:1; מגיניה דדין לקביל מגיניה דדין the shield of one against that of the other *BREd* 915:2

מגוס ↓ מגיס

מגיסטר פלטין n.m. **the one in charge of the palace** (< Lat. *magister palatii* Lehnw 322) sg. מאן דעביד מגסטאר פלטין אחעבידת(text: אח עביד) בלנאי the one who was in charge of the palace has become a bathhouse attendant *VREd* 665:6

מגיר n.m. **neighbor** (√גור; ↓מגירה, מגירו; CPA מגיר LSp 35, SA מגיד ST Ex 12:4) sg. מגיר הוה *Ḥag* 76c(46) // *Pes* 30b(46)[!]; מגיר ליסטיס a neighbor (who was a) robber *KohR* 21c(13); *ib.* 15; מגירה *FPT* Ex 12:4[23; H שכנו]; חד נפחיי הוה מגיריה דר' יונה a certain Nabatean was PN's neighbor *Yom* 45b(28) // *Ned* 38d(29); אחתיה דמגיריה his neighbor's wife *KohR* 8c(30) // *VR* 578:5; והוה מגיריה בחקלא ובביתא he was his

מגליין n.m. **decreer of exile** (↓√גלי) sg. מגליינא *Yom* 40c(7) [expl. ↓נסות *ib.*]

מגמג vb. **to cause to flow** (↓√מגי; MH מגמג Moreshet, Lex 205) Quad. אילין דממגמגין those who cause (your wounds) to flow *BRV*^{60} 396:3 [expl. מוגין Is 51:23, w. ref. to Ps 65:11]

מגן **adv. for nothing, in vain** (poss. < Akk *magannu* gift, gratis Kaufman, Influences 67; ↓ על מגן; CPA מגניז LSp 106, SA מגן Ham 466:234) *TN* Ex 21:2 [H חנם]; *ib.* 11; איית בר נש דלעי מגן does anyone work for nothing? *VR* 813:4; פידעין דמגן **unrequitted injuries** *ib.* 249:7 [expl. פצעים חנם Prov 23:29]

מגעורי n.f. **shouting** (↓√געור) sg. אפילו מגעורי לא הווה אלא מנשופי there wasn't even shouting, hut only a blowing *MPs* 455:6 [expl. ויגער Ps 106:4]
Sok, Archive 2(1974):7.

מגף (uncertain) דשיחומהון דרבנן מעט מגף the boring of the Rabbis (v. MAZ 5:4) *is* *AZ* 44d(22)

מגפה, det. **מגיפתה**, **מגפתה** n.f. **plague** (↓√נגף; SA מגיפה Ham 514:350, H מגפה HAL 518) sg. במגפתה *TN* Num 14:37 [H כמגפה]; *ib.* 17:13; 14; 27; 25:9; *TNGl* ib. 17:27; מגיפתה *FTV* ib.; 25:9

מגר vb. **to store** (sec. rt. < ↓√אגר(?)) Pe. תמגורון *TN* Dt 28:39 [H תאגד]

מגרופי, det. **מגרופיתה** n.f. **spade, shovel** (↓√גרף; TA מגדופיתא Jast 730, MH^2 מגרופית ib.) sg. *BRV*^{60} 360:1; *VR* 554:5; *ib.* 555:1; pl. מגרופיתא *TN* Ex 27:3 [H יעיו]; *ib.* 38:3[!]; Num 4:14[!]
Sok, Archive 2(1974):75.

מַדְבַּח n.m. **altar** (↓√דכח; CPA מדבח LSp 41, SA מדבח ST Gen 22:9) sg. *FPT* Ex 20:25[05; H מזבח]; *TN* Gen 35:1; *ib.* Ex 32:5; Num 23:14; מַדְבְּחָא *FPT* Ex 40:10[04]; pl. מדבחין *TN* Num 23:1

מַדְבַּר n.m. **desert** (CPA מדבר LSp 42, SA מדבר Ham 508:206+) sg. מַדְבָּרָא *FPT* Ex 7:16[04]; *ib.* Num 20:1[23]; *TN* Lev 16:10; *ib.* Dt 2:7; מן יהב לך קופד במדברא who gives you meat in the desert? *BR* 503:2; ההוא דעבד קרבא עם מלכא כמדברא one who wages war with a king in the desert *VR* 500:3 // *KohR* 15b(15)

מדבר #2 n.m. (unclear; ↓מדברה) sg. מרברך יאי your ... is beautiful *ŠR* 25b(19) [expl. ומדבריך נאוה Song 4:3]
V. Jast 731, s.v. מרברא.

מדברה n.f. (unclear; ↓מדבר #2) sg. מדברתיך יאיא your is beautiful *ŠR* 25b(19) [expl. Song 4:3]

מדוך n.m. **pestle** (√דוך; MH מדוך Jast 733) sg. חד מדוכ{א} מטלק{א} a cast-aside pestle *EchR* 49:18; הדין מדובא תבירא that broken pestle *ib.* 19

מדוכה, det. **מדוכתה** n.f. **mortar** (√דוך; Sy מדַכתָא LS 375) sg. שחקין במדוכתא grinding in a mortar *TN* Num 11:8 [H מרכה]; כד שחיק במדוכתה *Šab* 10a(48); *ib.* 50; *Beṣ* 60d(17)

מדור, pl. **מדורונין**, **מדורין** n.m. **dwelling place, compartment** (↓√דור; SA מדור Ham 516:412+) **a. terrestrial: 1) general:** sg. מדורך *TN* Num 24:21 [H קנך]; pl. מדורונין *ib.* Gen 6:14 [H קנים]; מדורין ארעיין *ib.* 16; למדודיהון *ib.* 36:43 [H למשכחם]; *ib.* Ex 10:23; Num 31:10; **2) esp. in phrase** בכל אתר ביח מדוריבון **in all your dwelling places:** *ib.* Ex 12:20 [H בכל מושבחיכם]; 35:3; Lev 7:26; 23:21; Num 35:29; **b. celestial:** sg. במדור ביח שכינח קורשך **in the dwelling place of Your holy presence** *FPT* Ex 15:17[19; H מכון לשבחך]; *TN* ib. 13; מדור איקר שבינחך *ib.* Dt 26:15; 33:27

מדושה, det. **מדושתה** n.f. **mortar** (↓√דוש; MH מדוש ARNB 65a(20)) pl. אילין מדושתה *BBE* 13b(61)
Lieb, YN 181.

מדייניי adj. **Midianite** (CPA מידניי LSp 107, SA מדינאה ST Num 10:29) sg. מדיניה *TN* Num 10:29 [H המדיני]; מדייניתה the Midianite woman *ib.* 25:6; 14; 15; pl. גברין מדיינין *ib.* Gen 37:28; מדייניי *ib.* 36; Num 25:17; 31:8; חכימי מדיינאי the wise men of the Midianites *ib.* 22:4

מדינה, det. **מדינתה**, pl. **מדינן** n.f. **city, province, country** (↓בד מדינה; CPA מדינא LSp 43, SA מדינה Ham 545:160+) **1. city:** sg. על למדינה ונפיק למדינה he went in and out of a city *ŠR* 9c(24) [≠ ↓קרייה pl.]; *ib.* 25; דימוסיא דמדינא the tax of the city *PRK* 411:11; *VR* 702:3; *VRK* 246:2; מה קלא במדינתא what is the noise in the city? *BM* 8d(32); *EstR* 9b(2); אנן מחרבין מדינתא we will destroy the city *Ter* 46b(45); *BR* 1183:2; *Tan*

66c(41); *ib.* d(52); *Ḥag* 77d(38) // *San* 23c(28); *VR* 118:6; *ib.* 353:2; 859:1; *PRK* 148:15; *ib.* 161:8; *KohR* 9d(7); *ib.* 28c(18); *EchRB* 44:11; *ib.* 68:10; 152:17; טיכסה דמדינחה the city wall *BR* 690:1; *DevR* 19:10; פילי דמדינחא the city gate *EchR* 44:9; ביכא דמדינחא the city sewer *Tan* 68d(57) // *EchRB* 68:17; ראשה דמדינחא the beginning of the city *Er* 22b(51); בצור מדינחא in the city of Tyre *JMP* 11r:4; *ib.* 13:3; 29:3; pl. וכל שלטוני מדינחה all the rulers of the cities *TNGl* Gen 15:1; למכבש מדינאחא to capture the cities *EchRB* 68:9; בכרכיהון ובמדינתהון in their fortified towns and cities *TN* Gen 15:1; **2. province, country:** sg. מדינת איטליא the province of Italy *TN* Num 24:24; *FT* ib.; חדא מדינה ושמה קרטיגינה a province called Carthage *VRQ* 619:1

מדל, det. **מדלה**, **מודלה** n.m. **property, possessions** (< ↓מה דיל-; SA מדל GSA 136; cf. Ar مَدَلٌ) sg. מדל דיתמין property of orphans *Šeq* 48a(42); *ib.* 44; *Ket* 30d(51) // *Giṭ* 46d(39); בגדך מדלי my property is in your fortune *Šab* 15d(40) // *Yom* 45b(29) // *Ned* 38d(31); דיחזר לי מדלי that he should return my possessions *VR* 860:1; הב לי מדלי give me my property *EchR* 46:23; הדין דייעול הוא ומדליה לטימין that he and his possessions will go into the royal treasury *Ned* 41c(34); יהא מדלה חזר לבית אביה her property will revert to her father's household *Ket* 33a(11); כל מדליה מן יהודאי all his property (comes) from the Jews *Bik* 65c(35) // *Šeq* 49a(44); וירת מדליה וירת מדלא דאחוי he will inherit his possessions and those of his brother *VR* 860:4; מודליה דאבא *EchRB* 47:21; מ{י}<ו>דלא דאבוך *MŠ* 55b(46); ונסבין הדין מדליה דדינרין מניה we will take these dinars belonging to him away from him *KohR* 9d(6); *ib.* 9

Fl, TW 2:567.

מדמך, **מדמוך** n.m. **place for lying down** (↓√דמך; SA מדמוך ST Lev 15:21, מדמך ib.Var, Sy מַדמְכָא LS 157) sg. מדמוך *TN* Lev 15:24 [H משכב]; *ib.* 26; מדמך *ib.* 4; מדמוכה *ib.* 21; מדמכה *ib.* 23; 5

The two forms are used interchangeably and cannot be separated into two distinct lexemes.

מדמך v.n. **lying down, sleeping** (↓√דמך, דמך, כד יפרש גבר ית מדמכיה מן אבוי ומן אמיה sg. (מדמוך so a man will separate his lying down from his mother and father *FPT* Gen 2:24[02]; *TN* ib.; ובמדמככון *FTP* Dt 6:7; pl. קיטוני מדמכיהון in the rooms of their lying down *TN* Dt 32:25; *TNGl* Num 31:50; *FT* ib.

מַדְנָח, det. **מדנחה** n.m. **east** (↓√דנח; CPA מדנח LSp 48, SA מדנע Ham 455:7) sg. *FPT* Gen 4:16[02; voc]; *TN* ib. 12:8; *ib.* Num 21:11; Dt 4:41; נסעו מן מדנת מדנח{י}ה למיתי למדנחה they traveled from the far east to come to the east *BR* 356:4 [expl. ויהי בנסעם מקדם Gen 11:2]; *TN* Gen 28:14; *ib.* Dt 3:27; תרין דוקרנין דנהור דסלקין מן מדינחא ומנהרין two forks of light which go up from the east and shine *Ber* 2c(37) // *Yom* 40b(37); לא תהלך עימיה ממדנחיה אלא ממערביה don't walk with him at his (i.e. the leper's) eastern side, but at his western side *BBE* 13c(19); טוורי מדנחה the mountains of the east *TN* Gen 10:30; *BR* 350:7; תחום מדינחה the eastern border *TN* Num 34:10; לסיטרא מדנחא מן מדנחא *ib.* Ex 27:13 [H לפאת קדמה]; בני מדנחה *FPT* Gen 29:1[05; H בני קדם]; *Šab* 13d(28)

מדנחיי adj. **eastern, easterner** (↓מדנח; Sy מַדנחָיָא LS 160) sg. גברה מדנחייה the eastern man *TN* Lev 22:27; סטרא מדנחייה the eastern side *ib.* Num 35:5 [H פאת קדמה]; pl. מדינחאי *ib.* Gen 15:19 [H הקדמני]

מדע n.m. **knowledge** (↓√ידע; CPA מדע LSp 79, SA מדע Ham 569:20) sg. *FTV* Num 22:30

מדרס n.m. **treading place** (↓√דרס) sg. מדרס כפה דרגלה the treading place of the sole of the foot *TN* Dt 2:5

מדרש n.m. **textual exposition, homily** (↓√דרש, בית מדרש; Sy מַדרְשָא LS 168) **1. textual exposition:** sg. בית שמאי עבדין כתובה מדרש Beth Shammai treat the *ketubba* as a text for exposition *Yev* 14d(34); *ib.* 41; 43; **2. homily:** sg. מדרשיה תנחה(?) *VR* 191:2

מָה conj. **what, which, so that** (↓כל מה; mng. 1: CPA מאד- LSp 105, SA מה Num 9:8; mng. 2: CPA מא ד- LSp id., SA מד- LOT 3/2 42:12) *FPT* Gen 2:19[02; voc];- **1. what:** a. w. ד-: מה דעבר ליה *TN* Gen 9:24 [H אשר עשה לו]; *ib.* 30:29; Ex 12:42; 29:13; Lev 14:22; Num 6:11; 32:31; אנא מה דשמעית ואינון מה דשמעון I — what I heard. They — what they heard *Ter* 47b(53); מה דקשי ר' בא what PN asked *Tan* 67c(31); *Soṭ* 17d(15); *BQ* 5c(45); *BB* 13c(36); *AZ* 41a(60); *BR* 756:3; *VR*

702:5; *KohR* 8b(35); b. w/o ד־: 1) nom. phrase or conjugated vb.: חמי מה עבדית see what I did *Šeq* 49b(32); ואינון ירעין מה איתּ בה מלגיו they know what is inside of it *Giṭ* 45b(20); *BR* 385:2; *ib.* 1126:5; *VR* 114:2; ליתּ לי מה ניתן לה פרנה I don't have what to give her as *ketubba*–money *BRL* 154:7; *EchRB* 49:15; 2) inf.: ואנא בעייא מיתמי מה מיעבד ומפנינה I want to see what I have to do to free him (from prison) *Tan* 64b(45); *ib.* 68d(56); *BB* 17d(15); **2. whatever:** מה דנפל לדין נפל לדין whatever applies to this (case) applies to that *Naz* 57d(10); ומה דאת גזי גזי whatever you pay — pay *Giṭ* 47b(22); *Ket* 33c(2); *Qid* 64c(28); **3. which:** עבד ידיכון מה די אתון מפקין וזדעין the product of your hands which you bring out and sow *TN* Ex 23:16; ברתה דאמך מה דאולד אכוך *ib.* Lev 18:9; 22:27; Num 24:15; 29:18; Dt 14:22; 27:15; [הדן שטר] פרנה מה דעבד this is the marriage contact which (PN) made *JMP* 1v:1; בשתא תליתיתא דשבועא מה דהיא שנת ארבעה אלפין in the third year of the Sabbatical cycle which is the year four thousand *ib.* 13:2; 19:2; 34:2; *PalLaws* 122:2; **4. so that:** מה דיסב חד אנתתה דחבריה so that one could marry the other's wife *ib.* 66:18

On mng. 3, v. Ros, Yalon Vol 290, n. 20; Friedman, JMP 1:66+.

מה pron. **what, how** (↓כמה, למה, מה conj., מהוא, מיי; CPA מא LSp 105, SA מא Ham 506:126) מכפליה (= מה אכפה ליה) *Ber* 5a(24); מפליגין (= מה פליגין) *Švi* 35a(3);- **1.** interrogative pron. **what:** a. alone: 1) in direct questions: מה היא דא דעברת לי what did you do to me? *TN* Gen 12:18; *ib.* 32:28; Ex 16:8; Num 23:11; מה את שמע מינה what do you learn from it? *Pea* 16c(16); *Kil* 27a(41); *Ter* 44d(30); *Šab* 2c(12); *MQ* 82d(46); *Ned* 40c(1); *BR* 649:3; *ib.* 917:3; *VR* 577:7; and passim; 2) in indirect questions: למידע מה יהווי בסופיה דמשה to know what will eventually happen to Moses *TN* Num 12:16; *ib.* Dt 32:29; *Šab* 8c(49); 3) introducing a question [SA מה TM 120, note]: מה מייחדין ליה עימיה do (we) place him together with the other? *Yom* 38c(61); מה שרא לכון did he permit (it) to you? *AZ* 44b(50); מה ופליג does he differ? *Šab* 4b(42); מה וכיחידאה מורין do we rule like the solitary opinion? *AZ* 45a(56); מה רמייתה ברת רמאי is she the deceiver the daughter of the deceiver? *BR* 819:1; *ib.* 1147:5; ומה היא שאילה לך did you borrow it? *PRK* 145:2; 4) in phrase מה ל־: a) alone: מה ליך what is the matter with you? *TN* Gen 21:17; *Tan* 64b(44) [*VarG*: מה עיסקיך]; מה לדין ארונא what is the matter with this ark? *San* 29a(35); b) w. fol. part.: מה לך בכי why are you crying? *Kil* 32c(30); *TanG* 64b(51); מה לך מתאנח why are you sighing? *VR* 665:4; *ib.* 622:1; b. w. preps.: 1) במה: במה הויתון עסקין what were you discussing? *Naz* 56a(20); *Ber* 10c(41); *Mas* 49a(30); 2) דמה: ודמה הוא הדך עומרה of what is that *'omer*? *PRK* 144:3; 3) ל־: ↓למה; 4) מן: מן מה הורית from what did you instruct? *KohR* 21b(51); 5) מן בגין: מן בגין מה ליתּ את מקריב חד מנהון for what reason don't you sacrifice one of them? *EchRB* 72:11; 6) על: ועל מה אפך נהירין why is your face shining? *PRK* 68:9; *EchR* 75:11; **2.** before indef. nouns **what (kind of):** ומה קילקול הוה תמן what kind of faulty action occurred there? *RH* 57d(57); מה אורייא חדתא שמעת what new interpretation of the Law did you learn? *Pes* 37c(38); מה טיבו הוא שלם לך what favor does he owe you? *Qid* 61c(4); ומה הנייה אית לי what benefit do I have? *Ket* 35b(34); **3. how:** a. w. adj.: מה נורא H] מה דחיל הוא אתרא הדין *TN* Gen 28:17 המקום הזה]; *ib.* 49:11; Ex 4:26; Num 24:5; מה ביש מנהגא דהכא how bad is the local custom! *Ber* 5c(49); *RH* 58a(45); *VR* 416:5; *PRK* 277:12; b. w. verbal phrase: מה מקיימין רבנין טע׳ דר׳ ליעזר how do the Rabbis uphold PN's reason? *Or* 63b(33); מה נן קיימין what is the case? [lit. how are we standing?] *Švi* 34d(7); *Ket* 30a(36)

מה דהווה ל־, מה דאית ל־, מה דיל־ — **property/possessions of** a. מה דיל־: (↓מרל) the slave and his possessions belong to his master *BR* 759:3; בכל מה דליה *TN* Gen 24:2 [בכל אשר לו H]; *ib.* 36; 31:21; 33:9; 39:4; 46:32; Num 1:50; 16:30; b. מה דאית ל־: כל מה דאית וכל מה דאית להון *FPT* Gen 46:32[04]; לאבונן *ib.* 31:1[05]; 12; 39:4; Ex 20:17[06]; *TN* Gen 12:20; c. מה דהווה ל־: מה דהווה לאבונן *FPT* Gen 31:1[05]; *ib.* 21; 39:5; 6

מה דלמה — conj. **perhaps** מה דלמה (↓דלמה) *TN* Gen 27:12 [אולי ימושני H]; *ib.* 30:3; דימוש יתי 32:21; Num 22:6; *FPT* Gen 15:1[08]; *FTP* ib. 49:22

מהוא, מהו pron. **what is it** (< מה הוא; ↓מיי; MH מהוא) *Kil* 32d(13); מהו *BR* 714:6; מהו(א) Jast 736 *PalLaws* 64:13;- a. alone: ולית אנא ידע מהו מה הוא I don't know what it is *VR* 208:1; b. w. noun/nominalized phrase: בעאי אתון מידע מהו חייליה do you want to know what his strength is?

Ber 5b(51); ההן כילה דעל ארונה מהו what is that curtain above the ark? *Šab* 17c(34); *MQ* 83c(14); *Ned* 39b(28); *BQ* 2d(49); *AZ* 39d(16); c. w. fol. vb.: 1) inf.: מהו מיתן פריטין גו גולתה is it permitted tq place (lit. what is it to place) coins in his cloak ? *Kil* 32d(13); *Švi* 38a(31); *Šab* 7a(4); *Beṣ* 60d(21); *MQ* 81b(20); *Qid* 64c(25); 2) (ד־) + imp.: מהו דייסחי is it permitted to bathe? *Ber* 5b(40); *MŠ* 56b(49); מהו ישמע קלה ולא ימות is he permitted to hear her voice and not die? *Šab* 14d(47); *Tan* 67a(37); *BQ* 5c(44); *Švu* 37d(34); *PalLaws* 64:13; 3) pf.: מהו דכ'(= דכתב) what is it that (scripture) wrote? *BR* 952:2 [for add. exx., v. Bacher, Term 2:108]; d. in phrase מהו הכן/ כדן/כן: כן, כדן, הכן↓

On the var. spellings of this word, v. Sok GF 38.

מהולה, pl. **מהולין** n.f. **sieve** (√נחל; Sy מַחוּלתָא, pl. מַחוּלָא LS 423) sg. מהולתך טור<י>שה your sieve is clogged *BR* 972:6; pl. אילין מהולייא *MQ* 81b(6)

Fl, *TMW* 3:716.

מהיימן adj. **trustworthy** (↓ √היימן pass.part., היימן; CPA מהימן LSp 11, SA מהימן Ham 523:156+) sg. ואשתכח מהיימן he was found trustworthy *FPT* Dt 33:8[26]; *TN* ib.; <בגין> מי<ת>קרייה מהימן{ו} in order to be called trustworthy *Giṭ* 47a(24); בר נש מהימן a trustworthy person *EchRG* 143:3; גבר מהימן *TN* Num 27:16; pl. תלתה פרנסין מהי<י>מ{י}נין three trustworthy leaders *FPT* Gen 40:12[05]; *TN* ib.

מהל vb. **to dilute** (BH מהל HAL 524) Af. אמהל ליה dilute (the wine) for him *PRKG* 260:1 [ref. to Is 1:22]

Löw, Flora 1:137+.

מהלך n.m. **journey** (↓ √הלך; CPA מהלך LSp 51, SA מהלך LOT 3/2 157:54) sg. a. in phrase (ארח) מהלך יום/יומין a ...-day journey: *TN* Num 11:31; *FPT* Gen 30:36[05]; *TN* ib.; *ib.* Ex 3:18; 5:3; 8:23; 15:22; Num 10:33; b. other: מהלך תלתה מילין a three mile journey *Kil* 32b(13) // *Ket* 35a(21)

מהר n.m. **mohar, an endowment pledge in the marriage contract, collectable upon the dissolution of the marriage** (SA מוהרין ST Gen 34:12(Var), Sy מַהרָא LS 376) sg. <מוהר בתולת<א the *mohar* of the virgins *TNGl* Ex 22:16 [H מהר]; מוהר{י} בתוליך this *mohar* of your virginity *JMP* 4:22; ויהב לה מהר דינרין עשרין [וחמ]שה he gave the *mohar* of 25 dinars *ib.* 18a:9; ומהרה דפסק the *mohar* which he set *ib.* 11:14; מהרא דאוריתא the *mohar* of the Torah *ib.* 12:10; קדמות מהרה the advanced *mohar* payment *ib.* 13:9; 20:8; 25:3; מאוחר מהרה the delayed *mohar* payment *ib.* 2:34; שילום מהרה מראש ועד סוף the balance of the *mohar*, from beginning to end *ib.* 30r:4

Friedman, *JMP* 1:239+.

מואבי adj. **Moabite** (CPA מואבי LSp 107, SA מואבי ST Dt 23:4) sg. *TN* Dt 23:4 [H מואבי]; pl. מואביי *ib.* Num 21:15; 23:7; 34:5; מואבאי *FTP* Num 21:15; *ib.* 24:17; *FTV* Dt 34:5

מובל n.m. **load** (↓ √יבל, מובלה; CPA מובל LSp 78) sg. חד מובל דקיסין a load of wood *Ḥal* 60b(38) // *DemV* 23b(62); *Tan* 64b(56); *EchRB* 46:25[!]; *ib.* 49:21[!]; 53:18[!]; 20[!]; *EchR* 47:2; *ib.* 49:21; פלגא גו מובלא דהן ופלגא גו מובלא דהן (they found the snake,) half in this one's load and half in the other's *Šab* 8d(9) [acc. to Meiri]; ויהב גולתא מרום מובלה he placed the cloak on top of his load *Tan* 64b(57); *ib.* 64c(3); הא אזילה(= אזיל לה) מובלה דגוברה behold, that man's load (of wood) will disappear *DemV* 23b(64) // *Ḥal* 60b(40)

מובלה, det. **מובלתה** n.f. **load** (↓ מובל) sg. טעין מובלתיה carrying his load *BR* 961:5; *ib.* 814:1

מודיי n.m. **modius** (a measure; < μόδιος Lehnw 324; CPA מודיא LSp 107) sg. חד מודיי דדינרין a *modius* of dinars *Pes* 31c(5) // מודין[!] *EstR* 5a(27); מודייה *Pes* 30a(3); pl. עשרין וחמשה מודיי 25 *modii BQ* 6d(64); *ib.* 7a(1)

[מודע vb. **to relate** (TA אשתמודע Jast 131) Quad.Ref. ישחמודע *TNGl* Dt 21:17

Prob. corrupt from TA; cf. TW 1:74].

מוזל (uncertain) sg. פסוק מוזליך cut your *MSam* 117:15

Jast 740: yarn.

מוזנין n.m.pl. **scales** (CPA מוזניא HS 9:26, SA מוזני קשט ST Lev 19:36) *TN* Lev 19:36 [H מאזני]; מוזניה *ib.* 35; מאזניא *FTP* Ex 12:2; מזניא *FTV* Lev 19:35

מוח n.m. **skull, brain** (CPA מוח LSp 108) **1.**

skull: sg. ומחי ליה על מוחא he hit him on the skull *Meg* 71d(8); והוה מחי ליה ופצע מוחיה he hit him and split open his skull *BR* 360:1; *KohR* 4b(32); *VREd* 165:8; טלקת [גר]מה וטרפת מוחה she threw herself down and dashed her skull *EstAn* 157:6; pl. מוחיהון *KohR* 4b(33); וטיישין מ{י}<ו>חייה they smear the skulls (of the babies) *BR* 327:9; **2. brain:** sg. מימוחה(text : מימיתה) דרישא מחעביד עקרב from the brain of its head a scorpion develops *Šab* 3b(37); תמנין מיני מוחין דעוף 80 types of birds' brains *EchR* 130:3 [served as a delicacy]

מוט (u) vb. **to decline, become poor** (↓אמטה; Sy מוט pe., etpa. to totter, lean over LS 376, TBA מוט itpol. to become poor Jast 740) Pe. **1. to decline:** חמוט *TN* Lev 25:35 [H ומטה]; *FTP* Dt 32:35[26]; חימוט *TN* ib.; כד חימוט בירה בירה שמה when a fortress collapses, it is still called a fortress *PRK* 242:2; *ib.* 3; **2. to become poor:** : L)ליח ציבור כוליה מייט (מיעני all of the people do not become poor *Giṭ* 45a(50) [rdg. of RaMBaN and others; ≠עתר]
Af. **to shake, totter:** במטת' דאמיטון בה אחמיט להון with the shaking that they shook, they were shaken *PRK* 180:1
Itpe. **to be shaken:** אתמיט [↓af.]
Pal. **to stagger, waver:** pass.part. רגל ממטמטה a staggered foot *EchRBub* 12:13 [expl. רגל מועדת Prov 25:19; cf. Sy מטי ריגלי my feet slipped PSm 2033]

מול vb. **to circumcise** (H מול HAL 527) Pe. ר' אימי מל(text : מטלטל) *RH* 57d(53); *ib.* 52 // *Yom* 40b(24); *ib.* 25
Lieb. Sinai 5 (1940):463; ib., KS 14(1937):221.

מולד v.n. **giving birth** (↓√ילד; CPA מולד LSp 84, SA מולד Ham 455:8) sg. באשון מולדה at the time of her giving birth *FPT* Gen 38:27[05; H בלדתה]

מולה, pl. **מולוון** n.f. **mule** (< Lat. *mula* Lehnw 325; Sy מוּלָא, pl. מוּלָוָתָא LS 376) pl. *Ber* 12b(26) // *Ket* 31c(40); מולווחה *TN* Ex 14:25; *FT* ib.; *Dem* 22a(21) // *Tan* 66c(5)

מוליי n. **filling(?)** (↓√מלי; CPA מולאי LSp 112) sg. כשירוחא בעייא מולייי *Beṣ* 61c(19) // *MŠ* 56c(2) // *Ḥag* 78a(49) [unclear proverb]

מום n.m. **ritual defect** (CPA מום LSp 107, SA Ham 508:185) sg. *TN* Lev 21:17 [H id.]; *ib.* 22:20; 24:19; Num 19:2; Dt 15:21; שלם מן מום without a defect *ib.* Ex 12:5 [H חמים]; Lev 5:15; 22:19; Num 28:3; Dt 27:6; עד יחיילד לה מום until a defect develops in it *PalLaws* 28:34; *Ket* 31d(7); pl. מומין דלא מנכרין undetectable defects *EchRG* 143:4; מומוי [בלא] without its defects *PalLaws* 29:4

מומי, det. **מומתה** n.f. **oath** (↓√ימי; CPA מומי, מומא LSp 84) sg. למומי לא חיעול do not get involved with an oath *VR* 135:4; במומי דנדר משה with the oath which Moses made *Ned* 37a(8); במומי דנדר שאול *ib.* 9; *JMP* 7:5; מומחא דה' *TNGl* Ex 22:10 [H שבועת ה']

מוניט n.f. **coin** (< Lat. *moneta* Lehnw 326) sg. מוניטא (הי דא : text)הידא which coin? *EchR* 44:16; *EchRB* ib.; *San* 20b(19) [// *MSam* 117:12: מטבעו]

מונייק n.m. **necklace** (< μανιάκιον Lehnw 327) sg. ההוא מו{מ}<נ>ייקה *Šab* 8b(10); pl. מ{י}<ו>ניקייה *ib. G*(48) [expl. שהרונים Is 3:18]

מוסכין n. **musk** (< μόσχος Lehnw 327) sg. *Ber* 10d(31)
In *Šab* 10b(48), read poss. מוס{ר}<כ>ין.

מוסף n.m. **Musaf, an additional prayer recited on the Sabbath, holidays, etc.** (< MH מוסף Jast 745) sg. מן יומיי לא צליתי דמוספא I have never prayed (the *ʿamidah*) of *musaf Ber* 8c(27); עד יפני מוספא until after the *musaf*–prayer *Suk* 53a(29); ר' אחא כד מפני מוספא *Yom* 43d(24)

מוסר n.m. (unclear; ↓מוסכין) pl. שרי מוסרין permits *Šab* 10b(48)

מועד n.m. **festival, holiday, intermediate days between the first and last days of Passover and Succot** (CPA מועד LSp 85, SA מועד LOT 3/2 74:9) **1. festival, holiday:** sg. קבריל נגב קומי מועדא תלתא יומין חזר במועדא the *Q.*–river dried up three days before the holiday and (started flowing) again during the intermediate days *MQ* 80a(54) [↓mng. 2]; דילמא טבן אינין במועדא כלום are they (i.e. the wheat) worth anything on the holiday? *Pes* 27c(62); ישתב{ו}<י>ק למועדא let it remain until the holiday *Ket* 30d(32); דמריה דמועד{י}א קיים for the master of the festival exists (i.e. God will provide) *ib.* 33; *MŠ* 55c(23); בריה דמועדא *MŠ* 55c(23); *AZ* 39b(57); *ib.* 62; pl. מועדוי

FPT Lev 23:2[06]; *ib.* 44; מועדיכון *ib.* 32; *TN* Num 15:3; *ib.* Dt 16:14; **2. intermediate days of the festivals** [< H מועד Jast 745]: איירא דציפורין איתפחתת כמועדא the cauldron of Sepphoris broke during the intermediate days *MQ* 80b(50); *ib.* 48; 53; PN ושרא לון ר' אבהו מעבדינה כמועדא permitted them to do it on the intermediate days *ib.* 48; 81b(5); 6; 7; מיחצדינון כמועדא הורון they ruled to harvest them on the intermediate days *ib.* 80a(57); 81b(3); שרי מטלטלתה במועדא it is permitted to handle it on the intermediate days *ib.* 13; 49; שרי מיזבון מינה במועדא it is permitted to purchase from it (i.e. the caravan) on the intermediate days *ib.* 14; 17; 20; ר' אבון דמך במועדא PN died during the intermediate days *ib.* 83b(2); d(43); 82a(50)

מופת n.m. **wonder** (< H מופת HAL 529; TA מופתא Jast 746) pl. מופתיא *FTN* Dt 34:11 [H המופתים]

מוץ n.m. **chaff** (< H מ(ו)ץ HAL 585) sg. ⸢מוץ⸣ *Šab* 10b(42); אהן מוצא *San* 27d(57)

מוצינא n.f. (uncertain) sg. הדא מוצינא *ŠR* 23b(29)

מוקס n.m. **type of garment** (< *μωκός Lehnw 328) pl. במוקסייהון *BRL* 340:5 [expl. BA בסרבליהון Dan 3:21] // *ŠR* 38a(15)[!] // *EstR* 7d(15)

מוקר n.m. **honor** (↓√יקר) sg. הדין מוקרא *VR* 578:4 // *KohR* 8c(28)

מר, מור n.m. **myrrh** (↓מוריי; CPA מור LSp 107, SA מרדורו ST Ex 30:23; Sy מוּרָא LS 400) sg. מור *FTV* Ex 30:23 [H מור]; מר *TN* ib.
Löw, Flora 1:305+.

מורה, det. **מורתה** n.f. **myrrh gum** (↓מור) sg. מורתא שחיקתא pounded myrrh gum *Ber* 10a(64)

מורון n.m. **rebellious person** (↓מרי) sg. *TN* Dt 21:18; *ib.* 20 [H מורה]

מורוס n.m. **fool** (< μωρός Lehnw 328) sg. *PRK* 246:6 // מורא *EchR* 33:24
Given as Greek eq. of ↓שטי.

מוריי, מריי adj. **of myrrh** (↓מור) f. sg. שובלא מודייא (name of a spice) *FTV* Ex 30:34 [H שחלת]; שבלה מרייא *TN* ib.
Löw, Flora 3:485.

מוריין n.m. **teacher** (↓√ירי) sg. מוריינא רנשייה the teacher of the Nasi *Šab* 11b(2) // מו{ד}<ר>ייניה דנשייא *Šeq* 51a(41)
Dalm, Worte 276.

מורייס n.m. **muries, a chopped fish food preserved in brine** (< Lat. *muries* Lehnw 329; Sy מוּרְיָא LS 404) sg. בהדין מורייסא *Švi* 37c(11); הדין מורייסא <ד>צירא the brine of *muries Ter* 45b(60); תומנתא עתיקתא דמורייסא דציפרין the old 1/8 *qab* measure for *muries* in Sepphoris *Šab* 11a(46) // *Pes* 37c(39)

מוריק n. **safflower** (*Carthamus tinctorius*; √ירק; Sy מוּרִיקָא LS 310) sg. מוריקא *Kil* 28a(29) [expl. חריע Mib. 2:8]
Löw, Flora 1:398+.

מורכי, pl. **מורכיוון** n. **water jug, trough at the well** (SA מרכי, det. מרביתה jug Ham 464:172+ (H חמת)) **1. jug:** sg. ואחתת מורכייה לגו שיקיא she lowered her jug into the watering place *FTV* Gen 24:20 [H כדה]; **2.** pl. **trough at the well:** מורכיון *TN* ib. [H שקת]; מורכיווחה *FPT* ib. 30:38[05]; *TNGl* ib.; *TN* ib.[!]; *FPT* ib. 41; *TN* ib.[!]

מורני, det. **מורנייתה** n.f. **spear, lance** (< מורן cornel tree, i.e. a spear made of cornel wood; Sy מוּרְנִיתָא LS 405) pl. נפקין בתריהון בחוטרייא ובמורנייתא they go out after them with staffs and spears *PRK* 199:4
Löw, Pfl 249.

מוש n.m. **feeling** (↓√משש, √מוש; Sy מוּשָׁא LS 378) sg. מוש ידוי the feeling of his hands *TN* Gen 27:22; *FT* ib.; *TNGl* ib.

מוש (u) vb. **to feel** (↓מוש; Sy מָשׁ LS 378) Pe. דימוש יתי *TN* Gen 27:12 [H ימשני]

מות n.m. **death** (↓√מות; CPA מות LSp 107, SA מותא det. ST Ex 10:17) sg. מותא אתי על עלמא death comes to the world *FPT* Ex 20:14[06]; *ib.* 16[25]; מותה דמייתין בה רשיעיה the death from which evildoers die *TNGl* Dt 30:14; מותה הווה במינוקייה there will be death among the children *SYAP* 36:54; *ib.* 56; 62; אימתיה דמותה the fear of death *TN* Dt 32:25; כסא דמותה the cup of death

ib. 1; Gen 40:23; מריר כלעניתה דמותה bitter like the bitterness of death *ib.* Dt 29:17; מלאך מותא the angel of death *Kil* 32c(23) // *Ket* 35b(27); *ib.* 32; *EchRB* 159:4; *FT* Ex 4:6; מותא דטליא the death of the child *TN* Gen 21:16; מותה בישה an unusual death *Der* 55:79; *ib.* 81; pl. מותין קשיטין an honest death *TN* Num 23:10; הואיל ולא אטפלנן ביה בחיוי נטפל ביה במותוי since we did not attend to him while he was alive, let us attend to him in his death *VR* 794:2; מותוי דירמיה Jeremiah's deaths (i.e. the ones he prophesied about) *PRK* 230:7 [expl. דברי ירמיהו Jer 1:1, w. ref. to ib. 43:11]

מות (i/u) vb. **to die** (↓מות, מותן, מית, מיתה, מיתו; CPA מות LSp 107, SA מות Ham 503:52+) Pe., pf. 3m.sg. מית *FPT* Gen 42:38[05]; *BQ* 5c(37); f. מיתת *Zoar* 2:3; *Pea* 15c(45); 1pl. מיתנן *FPT* Num 20:3[23]; 3m. מיתו *FPT* Gen 7:22[02]; מיתון *VR* 271:3; f. מיתן *MMDam* Ex 2:19; imp. 1sg. אמות *TN* Gen 27:4; 2m. תמות *FPT* Gen 2:17[02]; 3m. ימות *San* 18c(46); f. תימות *Šeq* 48d(5); 1pl. נמות *TN* Ex 20:19; 2m. תמותון *ib.* Lev 10:9; 3m. ימותון *ib.* Num 18:3; inf. ממות *RH* 57a(49); ממת *FPT* Gen 2:17[02]; part. m.sg. מאית *BŠ* 2:5; מייתי *BR* 172:7; f. מייתה *ib.* 648:5; m.pl. מייתין *MQ* 82d(64); f. מייתן *TN* Gen 33:13; pass.part. m.sg. מית *Šeq* 49b(14); pl. מיתין *TN* Ex 12:30;- **to die:** מן בתר דמית אברהם after Abraham died *TN* Gen 26:18; חד זמן דמית בריה ברישׁ גלותא once the exilarch's son died *Ber* 8c(27); *Ter* 46a(29); *Šab* 3d(7); קדם עד דלא ימות before he died *TN* Gen 50:16; מאן דבעי מימת ייזיל ימות גו ביתיה let whoever wishes to die go and die in his (own) house *AZ* 41a(30); עד דשמינא אכחש כחישא מיית by the time the fat person becomes thin, the thin person will die *EchRB* 131:23; *MŠ* 55c(14); *BR* 172:7; *PRK* 128:7; pass.part. חזר ואשכחיה מית he returned and found him dead *Pea* 21b(34) // *Šeq* 49b(14); *EchRB* 117:7

Af. **to put to death:** אנא הוא דממית חיין בעלמא הדין I put to death the living in this world *TN* Dt 32:39; למממתה *ib.* Gen 18:25 [H להמית]

מותב, pl. **מותבנין** n.m. **session, locality** (↓יתב; Sy מותבָא LS 311) **1. session:** sg. במותב פל' ופל' in the session of so-and-so *San* 19a(48); **2. locality:** sg. דעל נילוס מותבה which is located on the Nile *JMP* 15:3; *ib.* 16:3; 31:1; 56:2; pl. במותבניהון *TNGl* Ex 10:23

מותן n.m. **plague, pestilence, death** (↓מות; CPA מותן LSp 107, SA מותן Ham 448:134) **1. plague:** sg. מותן מחבל a destructive plague *FPT* Ex 12:13[23]; *TN* ib. 30:12; במותנא די מיתון בה אחינן in the plague in which our brethren died *FPT* Num 20:3[23]; *TN* Ex 5:3; *ib.* Num 14:12; *TNGl* ib. 26:10; במותנה תניינה in the second plague *TN* Dt 33:6; **2. pestilence:** sg. מותנה *ib.* Lev 26:25 [H דבר]; Dt 28:21; מותנא הוה בציפורין there was pestilence in Sepphoris *Tan* 66c(39); בחובי גייוריה מותנה נפק עלמה <על> because of the sins of the adulterers, pestilence befalls the world *TN* Dt 5:18; *ib.* Ex 20:14; **3. death:** sg. מותנא הדין *ib.* 10:17 [H המות]; אם כמותנא דמייתי בני נשא <ימותון> איליין הזה if those people will die a natural death *FTP* Num 16:1; pl. מותנין קשיטין true deaths (i.e. deaths of righteous people) *FT* ib. 23:10

מותן #2 n.m. (uncertain) sg. חגר מ{י}ר תנא עליה *Ned* 37d(20)

מותר n.m. **surplus, extra one** (↓√יתר; CPA מותר LSp 89, SA מוחר Ham 481:71) a. alone: sg. מותרא *TNGl* Ex 16:23 [H העדף]; *ib.* Lev 25:27; pl. מותריא *TN* Ex 26:12; במותרייא *ib.* 13; אישתחי מותרייה *TNGl* ib. 28:10 [H השׁשׁה הנותרים]; אילין מותרייה דהכה מה אינון what are these extra (days) here? *PRK* 92:12 // *ŠRG* 17a(30); b. cs. + noun: מותר קרבניא the remains of the sacrifices *FTP* Gen 49:27; *ib.* Num 24:8; בד הוות משתעייא מותר מילה בשׁובתא when she talked more words than necessary on the Sabbath *VR* 816:4; מותריה דמשחה *TN* Lev 14:17 [H יתר השׁמן]

מזבן n.m. **seller** (↓√זבן pa.) sg. מזבין לברין a seller of felt garments *BerG* 5a(19); ווי למיזבנה ווי לזבונה woe to the seller! Woe to the buyer! *EstR* 11d(8) // *BM* 10a(60)

מזג n.m. **drink** (↓√מזג) sg. מזגבון *SYAP* 47:27

מזג (a/o) vb. **to mix, serve wine, pour** (↓מזג, מזג; CPA מזג LSp 108, MH מזג Moreshet, Lex 206) Pe. **1. to mix:** a. wine and water: חמחון שתן חמר וחמימין וארמייא מזג he saw them drinking wine and hot water, and the gentile was mixing (them) *AZ* 44b(49); b. hot and cold water: ועל ארגינטי ומזגא (V[60]: למיזגא) קודמיהון the demon entered and mixed it (i.e. the bath water) before them *BR* 690:3 [// ↓√צנן af.]; על ואזא קאמינא ומזג בלנאיא ואסחייה he went and heated the furnace, and the bath attendant mixed (the bath water) and washed him *VR* 664:7; **2. to serve wine:** כסדר דינא

קדמיה די הוות מזיג ליה according to the previous manner in which you served him wine *TN* Gen 40:13 [H אשר היית משקהו]; הוא מזג ליה והוא שתי he served him wine, and he drank *Mas* 50d(43) // *PRK* 195:9; *Ber* 11c(5); *Šab* 3b(44); *Nid* 50a(59); *BR* 1116:6; *ib.* 1117:2; *KohR* 16a(36); מזגון ליה כסה *BerG* 11b(50); **3. to pour:** הווה אמ' ליה מזוג רתחין והא רתחין מזוג פשרין והא פשרין he said to him: Pour boiling water! And there was boiling water; Pour tepid water! and there was tepid water *BR* 1057:4; וחרין מזגין אילין תדייה the two who were pouring — those are the breasts *EchR* 49:3; *ib.* 48:30

Pa. **1. to mix:** pass. part. of spices: ממזג *TN* Ex 30:35 [H ממלח]; **2. to pour:** דן כסא דפורענותה ממזג ומתקן ומעתר לרשיעיה the cup of retribution is poured, prepared, and ready for the evildoers *ib.* Dt 32:34

מזוג n.m. **wine-server, butler** (↓√מזג; SA מזוג ST Gen 40:9(Var), Sy מָזוֹגָא LS 378) sg. רמז חייה בריה למזוגא PN, his son, motioned to the wine-server *Šab* 3a(47); pl. רב מזוגייה *FPT* Gen 40:12[05]; *ib.* 41:9 [H שר המשקים]; *TN* ib.; *ib.* 40:20

The phrase מויגאן דעלמא [!] *ŠR* 36c(2) is unclear (v. comm.)

מזוזה n.f. **mezuza, a parchment slip attached to the doorpost containing Dt 6:4–9 and 11:13–21** (< MH מזוזה Jast 754) sg. שלח ליה חד<א> מזוזה he sent him a *mezuza Pea* 15d(48)

מזוזי, det. **מזוזיתה**, pl. **מזוזיין** n.f. **doorpost, mezuza** (SA מזוזי Ham 514:360+) **1. doorpost:** sg. הדא פיתא מזוזיתא דליבא hread is the "doorpost" (= support) of the heart *BRV*^{60} 488:7; pl. מזוזיין *TN* Dt 6:9 [H מזוזת]; *ib.* 11:20; חרתין מזוזייתא *ib.* Ex 12:7; 23; *FPT* ib. 7[23]; 22; 23; **2. mezuza:** sg. איך איעול לתרע דלית בה מזוזי how will I enter through a gate which has no *mezuza*? *SYAP* 30:35

On *BR* pas., v. Sok, Kut Vol 170.

מָזוֹן n.m. **food, sustenance, maintenance** (↓√זון; CPA מזון LSp 55, SA מזון Ham 500:95+) **1. food, sustenance:** sg. *FPT* Gen 43:20[04; H אוכל; voc]; *TN* ib. 18:5; *ib.* Ex 2:20; Dt 10:18; לא טעמית מזון בהדין יומא I haven't eaten food today *Naz* 55c(19) // *Ned* 39c(33) // *Er* 20d(28)[!] // *BR* 1172:3; ההוא דברא יתיה ברא ליה מזוניה the one who created it, created its sustenance *PRK* 194:9 // *ŠR* 29ר(23); *Ber* 10c(45); *Šeq* 50a(40); pl. מאן מספק לון מזונין who will provide them with food? *KohR* 15d(31); *ib.* 35; **2.** pl. **maintenance** (MH מזונות Jast 754): והוה מסיק לון מזונין כל יומין דהוון he sustained them for their entire lives *Ket* 34b(60); *KetPap* 25; ואתייא ותבעת פרנא ולית לה מזונין she comes and claims her *ketubba* and loses her maintenance *BB* 16d(46) // מזונ<י>ה *Soṭ* 19a(30); *BB* 16c(25)

מזופה, det. **מזופתה** n.f. **rebuke** (↓√נזף; TA מזופתא Jast 754) sg. מזופתה *TN* Dt 28:20 [H מגערת]

מְזוֹר n.m. **fuller's mallet** (< Akk *mazūru* AHw 637; Sy מְזוֹרָא mallet LS 194; ↓זייר) sg. ומְזוֹרָה דו חבט ביה the mallet, because he beats (i.e. olives) with it *BeṣG* 60c(36)

Eps, OLZ 20(1917):274+; Kaufman, Influences 71.

מזיק n.m. **demon** (↓√נזק; MH, TBA מזיק Jast 755) sg. {א}חד מזיק *EchR* 64:1; חמא מזיקא קאים בתריה he saw the demon standing behind him *ib.* 63:13; *EchRB* ib.; *ib.* 64:1; מזקה *Am* 7a:13; *ib.* b:2; pl. מזיקין *AmGen* 7:17

מזל n.m. **constellation, lot, luck** (< Akk *manzaltu* Kaufman, Influences 69; CPA מזל LSp 121) **1. constellation:** sg. ולא מזל קדים לחבריה ולית מזל חמי מה דקדמוי one constellation does not overtake another, and a constellation does not see what is before it *PRK* 5:7 // *RH* 58a(34); pl. נרמי נבזין על מזלין let us throw lots on constellations *Etremi* 2; **2. lot, luck:** sg. דלא תסוק במזלה דעשו that she should not come up in Esau's lot *FPT* Gen 29:17[05]; *FT* ib.; *TNGl* ib.; ואלדליק]ו ליבה ומזלה וכוליתה enflame the heart, the lot(?), and the kidney *AmGen* 2b:10; מזלא רעיע מזלא *TNGl* Gen 30:11 [H גד]; may he be one of shattered luck! *EchR* 72:15; טמיע מזלא may his luck be sunk! *KohR* 20c(32); *ib.* 29c(22); 29; d(12); *EstR* 11d(14); מה רב מזלה דחשרי how great is the lot of the month of *Tishri SYAP* 38:25

מזמור n.m. **psalm** (< H מזמור HAL 536; ↓√זמר; CPA מזמור LSp 56) sg. כולא מזמודא *VRPEd* 795:2; pl. מזמורין *RuR* 166:98 // *KohREd* 19c(17)

מזמן adj. **prepared, ready** (↓√זמן pa., pass.part.) sg. אתר מזמן a prepared place *TN* Dt 23:13; גבר מזמן *ib.* Lev 16:21 [H איש עתי]; pl. מזמני קהלה *ib.* Num 16:2 [H קריאי מועד]; 26:9

מזק n.m. **damage** (↓√נזק) sg. מזקן *BQG* 3b(63)

מזרק n.m. **bowl** (↓ √זרק; EA מזרק DISO 146, H מזרק HAL 537) sg. *TN* Num 7:13 [H id.]; *ib.* 19; 25; 31; 37; 73; 79; pl. מזרקין *ib.* 84; מזרקיה *ib.* Ex 38:3; Num 4:14
Brand, Ceramics 278+.

מזרקה, det. **מזרקתה** n.f. **bowl** (↓ מזרק) sg. מזרקה חדה *TN* Num 7:85; מזרקתה *ib.* 31; 49

מחבל n.m. **destroying angel** (↓ √חבל, מחבלן; SA מחבל Ham 597:134) sg. **רגלוי דמחבלה** the feet of the destroying angel *TN* Ex 4:25; *FT* ib. 26; *TNGl* ib.; *Am* 7a:13; מלאכא מחבלא *TNGl* Ex 12:23

מחבלה, det. **מחבלתה** n.f. **woman in travail, midwife** (denom. < TA חבלין birth pangs Jast 420; cf. Sy הֲבַלַי יַלְדָא LS 210) **1. woman in travail:** sg. מחבלתא דהות ממשכנא למיתה (the woman in travail is called) *meḥabbela* because she was seized as a pledge (v. Ex 22:25) to death *VR* 639:2; **2. midwife:** sg. בין חייתה למחבלתה between the woman in travail and the midwife *BR* 643:4 // *VR* 867:2 // *KohR* 27c(14)
On mng. 2, v. Kut, Studies 334, n. 5 (Heb).

מְחַבְּלָן n.m. **destroying angel** (↓ מחבל) sg. למחבלנא *FPT* Ex 12:23[23; H למשחית]; מחכלנה *TNGl* Num 17:11; *SYAP* 36:36; pl. לְמְחַבְּלָנִין תריין *MMDam* Gen 18:28

מחדי n. (unclear) sg. אומנא מחדיא the furrow *FTP* Lev 19:9

מחה, cs. **מחת**, det. **מחתה**, pl. **מחון** n.f. **stroke, blow, plagne, wound** (↓ √מחי; CPA מהא, pl. מהואן LSp 108, SA מעה ST Lev 26:21, pl. cs. מעבאת Ham 517:432) **1. stroke, biow, plague:** sg. *TN* Dt 25:3 [H מכה]; *TNGl* Gen 6:3; *ib.* Lev 26:28; מחת פורענתי my plague of retribution *TN* Ex 3:20; *ib.* 7:4; 9:3; *TNGl* ib. 9:14; 23:27; Dt 2:15; ומחתא מתכליה מנך ומחתה הדא עשירייה הי לפרעה the plague will leave you, and the tenth plague is for Pharaoh *TN* Ex 10:29; *ib.* 7:23; ההוא גברא יתקן חרציה למחאתה let that man prepare his loins for a blow *EchR* 53:25; pl. מחון *TN* Lev 26:21; *ib.* Dt 2:15; 28:59; מחות פורענותי *ib.* 32:23; Ex 9:15; Dt 7:20; מחוותיי *ib.* Ex 9:14; מחוותכון *ib.* Dt 28:59; למחוו{ר}תא *EchRB* 53:26 [↓sg.]; **2. wonnd:** sg. אילין דממגיין מחחך those who make your wound run *BRAr* 396:3 [expl. מוגיך Is 51:23] // *ib.* 794:6; דהות מחתי קשיא my wound was severe *SYAP* 20:8

מחורין n.m. **indicator** (↓ √חוי; Sy מַחְוִינָא LS 220) sg. מחווי דעיינין indicator of eyes *TNGl* Num 10:31

מחוז n.m. **harbor, district, place** (< Akk *māḫāzu* Kaufman, Influences 68) **1. harbor:** pl. מחוזוי *TN* Gen 49:13; *FT* Num 34:6; *TNGl* ib.; [!] מעוזוין *TN* ib.; **2. district:** sg. שמך נפיק דמחוזא דנשיא חרבת you will be known as the one who destroyed the district of the women *VR* 619:2 // *PRK* 148:11
On mng. 1, v. Kul, Studies 377+ (Heb).

מחול, pl. **מחולן** n.m. **dance** (↓ √חול; H מחול HAL 538) pl. מחולאתא *FTP* Ex 15:20 [H מחולות]

מחוס n.m. **grace, mercy** (↓ √חוס) **1. grace, merey:** sg. יהווי מחוס עלך let grace be upon you *TN* Gen 43:29; מחוס עיני the grace of my eye *FTV* ib. 44:21; במחוס *TN* ib. 19:16; כד הוה מחוס *TNGl* ib.; **2.** in phrase מן מחוס מן קדמ־ + inf. **far be it from ... to ...** [H חס ל־, חלילה ל־]: מחוס מן קדמיך far be it from you to do this thing *TN* Gen 18:25; *TNGl* ib. 44:7; *ib.* 17

מחוק n.m. **leveling stick** (↓ √מחק mng. 2) sg. טען מחוקה עלוי he lifted his leveling stick on it (i.e. the pile) *Dem* 24a(13)
Eps, Tarbiz 5(1934):271.

מָחוּשׁ n.m. **pain, sickness** (↓ √חשש; CPA מחוש LSp 70, MH מיחוש Jast 772) sg. דמחושה יתיב על גידוי a pain will dwell in his tendons *Hem* 18; *ib.* 20; 21; ויתאסי מָחושך your sickness will be healed *SYAP* 61:7 [cf. CPA אסותא דמהושא Anecd. 112:9]

מחותי, det. **מחותיתה**, pl. **מחותיין** n.f. **descent, decline** (↓ √נחת; CPA מהותי LSp 122) sg. ולא הות מחותיתיה כמסוקיתיה מסוקיתיה ציבח{ר}<ד> ציבח{ר}<ד> its decline was not like its ascent. Its ascent was gradual, while its decline was all at once *EchR* 96:15 // *EchRB* ib.; pl. מחוחין descents (on the road) *VRQ* 393:4 // מח{ת}ותיין *KohR* 30a(18)
Sok, Archive 2(1974):75.

מחזור n.m. **cycle** (↓ √חזר) sg. במחזורה תניינא in the second cycle (of study) *Šab* 2d(31); *Pes* 32b(19) // *Yev* 2d(37)[!] // *ib.* 13c(6)[!]; במחזורה רבא in the great cycle *MMDam* Gen 34:21; pl. לתרין מחז{י}<ו>רין in the second cycle *Šab* 9a(35) [↓ אל]

מחזורי n.f. **returning** (↓ √חזר) sg. : text)לא יהי הוי לך מחזורי להכא may you not have to return (lit. have a returning) here *BRG* 247:5; {י}מחזורי *ib.* 3; מחז<ו>רי *ib.* 2
Sok, Archive 2(1974):76.

מחזי, det. **מחזיתה** n.f. **mirror, admiration** (↓ √חזי; CPA מהזי LSp 61) **1. mirror:** pl. מחזיין *TN* Ex 38:8 [H מראות]; **2. admiration:** sg. אתן אינון מחזיתיה דעלמא you are the admiration of the world *ŠR* 35d(5)

מחט n. **needle** (Sy מַהַטָא LS 227, TBA, MH מחט Jast 759) pl. מחטין *Ber* 7d(20) // *Tan* 67d(34); *Yev* 12d(56)

מחי vb. **to strike, beat, wound** (↓מחה; CPA מחא LSp 108, SA מחי, מעי Ham 453:136, 521:88) Pe. **1. to strike, beat:** דן דמחא יתה *FPT* Ex 21:19[01; H המכה]; *TN* ib. 15; למחי *ib.* Num 22:25; ימחי *ib.* Dt 28:22; עד דמחו ליה חד קורסם until they struck him one blow *Ber* 5c(50); מחו ליה ולא מיבאש they hit him and he isn't ill *VRK* 249:1 [expl. הכוני Prov 23:35]; אין אמרת ליה מחי מחי if she said to him (i.e. the angel): Strike!, he would strike *BR* 554:3 // *ib.* 389:7; *ib.* 172:8; 360:1; מחא נחשולא בימא the wave struck the sea *VR* 500:6 // *KohR* 15b(17); *Ber* 9a(28); *Bik* 65c(50); *Ter* 46b(62); *MQ* 81d(38); *Yev* 15a(34); *AZ* 44a(6); *PRK* 148:9; *ib.* 423:10; *EchRB* 64:1; **2. to sting, bite:** אתא חדא חיויא מחא יתיה וקטליתיה a snake came, bit him, and killed him *VR* 504:3 // *BRL* 80:5; דמחייא וחזרה ומחייא (the scorpion) stings again and again *Ber* 9a(45); **3. to wound:** הוה מקטע קופד ומחת סכינא לידוי תחזור ותמחי לידיה if he was cutting meat, and the knife wounded his hands, should it wound his hand again? *Ned* 41c(28)
Pa. **to protest:** a. alone: עבר ר' אחא ולא מחי אמ' רבנין עברין ולא ממחיין PN passed by and did not protest. He said: The Rabbis passed by and didn't protest *BBE* 13b(39); אילין ציפורייא ממחיי אילין לאילין {כ}<ב>אילין מסמרייה דנוליה the Sepphorites protest one against another concerning the nails of the looms *ib.* 60; b. w. בידי against s.o.: ולא הוה ממחי בידן he didn't protest against our doing it *Ber* 3c(43); *Šab* 6c(38); *Ned* 39a(51); *AZG* 42d(29); *BB* 13b(36); *ib.E* 39; 58

מחי 2# vb. **to weave** (CPA מחא 2# LSp 108) Pe. כד מחייא משום אורגת הדא איתתא when that woman weaves (on the loom on the Sabbath, she is guilty) of weaving *Šab* 10c(17)

מחיילה n.f. **bale** sg. חדא מחיילה דמטכסין a bale of silk *BR* 911:2
Fl, TMW 3:308.

מחילה, pl. **מחילין** n.f. **cavity** (H מחלה HAL 539, pl. מחילין Jast 761) pl. ועבד יתכון מחילין מחילין he made you with many cavities *TN* Dt 32:18 [H מחללך]; מחלין *FT* ib.

מחיר n.m. **price** (< Akk *maḫīru* HAL 539, w. ref.) sg. ארבליי דיהבו[ן] מחירהון the Arbelites who gave their price *Naveh* 33:4

מחל vb. **to forgo, remit a debt** (MH מחל Moreshet, Lex 209) Pe. דין דמחל שטר לחבריה חד אמ' מח<י>ל(Qid) וחרנה אמ' לא מחילQid) עד דמסר ליה שטרא one who remitted a debt to another, one (Rabbi) says: It is remitted. The other says: It is not remitted until he has handed over the writ to him *Giṭ* 43d(55) // *Qid* 64a(38); *Ket* 35d(29)
Moreshet, op. cit., note 8** The phrase ומחליה עליה *Švu* 38a(3) is unclear; cf. Lieb, OY 23.

מחלוקה, det. **מחלוקתה** n.f. **division** (√חלק; MH מחלוקת Jast 762) pl. ליואי במחלוקתיהון the Levites in their divisions *TNGl* Gen 50:1

מחלייה, cs. **מחליית** n.f. **sweetness** (↓ √חלי; Sy (דשֶׁנתָא) מַהלְיָא LS 234, Ṭuroyo *ḥlīṯo di-šânṯo* Ritter, Ṭuroyo WB 217) sg. בשעת מחליית שנתה in the hour of sweet sleep *ŠR* 20a(5); *ib.* 6

מחמי n.m. **sight, vision** (↓ √חמי; CPA מחמוי LSp 65) sg. במחמייה דאלעזר in the sight of Elazar *TNGl* Num 19:3

מחסור n.m. **lack** (↓ √חסר; SA מחסר ST Dt 15:8) sg. *TN* Num 11:23

מחץ n.m. **type of vessel** (MH מחץ Jast 763) pl. מחצין דמשח *m.*–vessels of oil *Ket* 36a(42) // *Švu* 37a(46)
Brand, Ceramics 281+.

מחצלה, pl. **מחצלן** n.f. **mat** (MH מחצלת Löw, infra) sg. חר מסכן מכרך בחדא מחצלה a poor man wrapped in a mat *BR* 301:1; חדא מחצל{ת}א ריהיבא על ערסא a mat placed on the bed *EchRB* 53:21; pl. חפון איקונתא מחצלן they covered the statues with mats *AZ* 42c(2) // *KohR*

24c(11)[!]
Löw, Flora 1:679.

מחק (a/o) vb. **to blot out, level a heap** (↓מחוק; CPA מחק LSp 108, SA מתק Ham 504:81+, MH מחק Moreshet, Lex 209+) Pe. **1. to blot out, erase:** אמחוק ית שמהתהו<ן I will blot out their names *TN* Dt 9:14 [H ואמחה]; *ib.* 29:19; Ex 32:32; וימחוק לגו מיא מרידיה he will erase (the words) in the bitter water *ib.* Num 5:23; והוינא כתיב הכא ומחיק הבא I wrote here (i.e. on the wax tablets) and erased there *EchRB* 52:9; כל הן דאנא משכח ויו אנא מחיק ליה wherever I find a *waw* (in the biblical text) I erase it (if it is not necessary for the explanation) *San* 25b(41) // *Kil* 28c(15) // *Šab* 12a(1); *BB* 17c(32); pass.part. וסימפון מחיק מלרע the *s.*-document was erased at the bottom *BB* 17c(31); *ib.* 33; יתי הדן מחיק שמה וייסב להדה מחיקת שמה let the man whose name should be blotted out marry the woman whose name should be blotted out *BR* 714:4; *ib.* 715:1; מחיק שמא <אדרינו>ס Hadrian, may his name be blotted out *KohR* 30a(22); *ib.* 23b(10); *EstR* 2c(30); *ib.* 34; **2. to level a heap:** pass.part. גדיל או מחיק heaped up or leveled off? *PesG* 31c(6) // *EstR* 5a(30)
Pa. **to rub, scrape off:** מנערה שרי וממחקה אסור (if water fell on his garment on the Sabbath) it is permitted to shake it off, but forbidden to rub it off *Šab* 10b(1)
Itpe. **to be blotted out** [↓ pe., pass.part.]: ולא יתמחק שמיה מישראל his name will not be blotted out from Israel *TN* Dt 25:6; אימחיק שמיה דפלן may so-and-so's name be blotted out *BR* 266:6

מָחָר adv. **tomorrow, next day** (CPA למחר, מחר LSp 108, SA מחר ST Gen 30:33) a. general: ביומא הדן ודמחר today and tomorrow *TN* Gen 30:33; *ib.* Ex 9:5; מחרא דמחר the day after tomorrow *Git* 44b(3); b. esp. למחר: *FPT* Ex 19:10[17; voc]; *TN* ib. 13:14; *ib.* Num 11:18; Dt 6:20; למחר קם עמיה he met him the next day *Dem* 21d(54); *Švi* 36d(18); *MŠ* 53c(38); *Šab* 14d(29); *Ket* 35a(44); *BB* 13c(34); *VR* 554:5; *PRK* 260:9; *EchRB* 143:8; *KohR* 25b(29)
Dalm, Worte 325.

מחרף n.m. **blasphemer** (↓ √חרף) sg. *TN* Num 27:5; מחרפה *ib.* Lev 24:12; *TNGl* ib.; *TN* Num 9:8; *FTV* ib.; *TNGl* ib.[!]

מחשבה, det. **מחשבתה** n.f. **thought, plan** (↓ √חשב; H מחשבה HAL 542) sg. במחשבת לבה in the thought of his heart *TN* Gen 8:21; *ib.* 6:5; Dt 8:2; 18:21; 29:18; בן סלקת במחשבתכון so it occurred to you! *BB* 11b(39); pl. במחשכתה דחשבון אתחשב להון the plans that they planned came back on them *PRK* 180:3; pl. ומחשבתון מדמיין למחשבתהון דעמא דעמורה their thoughts are the same as those of the people of Gomorrah *TN* Dt 32:32; *ib.* Gen 50:19; *FT* ib.

מחת n. (unclear) pl. דהוו מאסיין מחתין על אפוי they ... on his face *EchR* 119:1

מַחְתִּי, det. **מַחְתִּיתָה**, pl. **מחתיין** n.f. **coal pan** (SA מחתי, pl. מחתיאן ST Num 16:17) sg. מחחיתה *TN* Lev 10:1 [Hמחתתו]; *ib.* 16:12; Num 16:17; 18; מַחְתִּיתָה *MMDam* Ex 36:9; pl. מחתיין *TN* Num 16:6; מחתיון *ib.* 17; מחתיתה *ib.* Ex 25:38; 37:23; Num 4:14; מחתיתהון *ib.* 17:3; *SYAP* 55:9
Brand, Ceramics 284+.

מטאטא n.m. **broom** (BH מטאטא HAL 542) sg. אשאיל ליך{ן} מטאטאיך lend me your broom *BR* 947:3 [expl. Is 14:23]

מטול conj. **because, since** (↓√טלל; CPA מיטול ד- LSp 109) מטול דדין קטול מתחייב because he is guilty of a capital crime *TNGl* Lev 27:29
Schwally, Id. 50.

מטול n.m. **burden** (↓√נטל; Sy מַטוּלָא LS 425) sg. *TN* Num 4:27 [Hמשא]; מטוליה *ib.* 19; מטולכון *ib.* Dt 1:12; מטולהון *ib.* Num 4:31; 11:11; מטול דכערביא a burden (of prophecy) in Arabia *EchRB* 108:13 // מטול רב *Tan* 69b(15) [expl. משא Is 21:1]; pl. הוון מטענין לון מטולין והוון מחכוונין מיטעון תרי חד מטול (the Romans) made them carry loads (on the Sabbath), and they arranged that two persons should carry each load *Ḥag* 77b(16)

[מטול prep. **because of** (↓מטול conj.; Sy מטול LS 382) מטול הכנא because of this *TNGl* Gen 25:27; מטול לאחוואותהון[!] in order to tell them *TNGl* Lev 27:34
Prob. corrupt.]

מטופי, det. **מטופיתה** n.f. **dripping** (√נטף; Sy מַטוֹפִיתָא LS 426) sg. מט{י}<ו>פיתא <מן> from the dripping (of the wine) *EchRB* 50:7
Sok, Archive 2(1974):76.

מטי vb. **to arrive, reach, overtake, befall** (↓ עד מטי; CPA מטא LSp 108, SA מטי Ham 603:224+) Pe. **1. to arrive, reach:** a. alone: 1) general: הן דמטא מטא הן דלא מטא נוהגין בקילקול wherever he reached, he reached; wherever he didn't reach they act improperly *Ned* 40a(41); כל דמטי יחכום זוגיה let everyone who arrives recognize his opposite number *Ḥag* 78a(9); ולא מטא מיכול עימיה he didn't arrive to eat with him *Pea* 21b(39) // *Šeq* 49b(19); *Pea* 20a(57); *Šeq* 48d(30); 2) in time expressions: וכיון דמטה קצה when the time came *TN* Num 12:12; *ib.* Gen 40:23; Dt 32:1; מטא זמניהון דמלאכי מרומא למשבחא the time for the heavenly angels to praise arrived *ib.* Gen 32:27; מטא זמניה למימת his time to die came *EchRB* 46:21; *San* 18d(13); כד מטת שעתיה when his time came *BR* 1236:6; *KohR* 9d(14); אין הוה לכון אריסטון ומטא יומא לשית שעין if you have (an invitation) to a meal, and the day has reached the sixth hour *Ber* 7b(38); b. w. dir. obj.: 1) general: כד מטון למינה when they reached port *BerV* 6c(52); מטון חד בית חקל they arrived at a vineyard *PRK* 402:8 // *VR* 689:2; *Ter* 46b(52); *ib.* 48b(17) // *Šab* 4d(9); *Yev* 12d(14); *AZ* 43b(59); *BR* 688:7; 2) in a book or tradition: כד הוה מטי הדין קרייה when he reached that verse *Šeq* 49d(52); *VR* 602:7 // *ŠR* 31d(11); מטון שמועה דר' שמעון בן יוחיי they came to a legal tradition of PN *BR* 329:1; מטינחה להיא דחני ר' שמעון בן יוחיי we reached what PN learned *Ket* 28b(22); *San* 25c(20)[!]; דכד הוה מטי מודים when he reached the *modim*-prayer *Ber* 5a(43); c. w. ל־: 1) general: כיון דימטא להוא למינה *VR* 860:2; *Ber* 6c(52); *BQ* 4b(31); כיון דמטא למכסא when he arrived at the customs house *BR* 384:11; *EchRB* 47:1; *KohR* 4b(27); 2) in a book or tradition: ר' יוחנן כד דהוה מטי להוא פסוקא when PN reached that verse *Meg* 74b(64); *Soṭ* 22d(18); *EchRB* 120:14; ר' יוסה כד הוה מטי לאילין תינוקות ספיקות when PN reached (the case of) the "doubtful babies" *Pes* 33c(61); *Šab* 17b(15)[!]; d. w. לגב beside, next to: כל מאן דלא מטא שמשא לגביה anyone who was not approached by the sexton *Tan* 65a(45) // *BR* 514:1; *ŠR* 29c(43); e. w. עד ציית/עד until: ומטון עד חרן *TN* Gen 11:31 [H ויבאו]; *ib.* Num 13:23; Dt 1:19; נהיגין כהנייא מטיי עד חמן the priests are accustomed to reach there *Švi* 36c(54); וראשה מטי עד ציית שמיא its top reached heaven *TN* Gen 11:4; *ib.* 28:12; 50:1; f. w. ב־ to overtake, catch up: אזל ומטא ביה he went and caught up with him *San* 29b(25); דאין מטה ביה הוא מודע ליה ואין לא מטה ביה לא מודע ליה if (the gentile) catches up with him, he informs him (concerning the wine); if he doesn't catch up with him, he doesn't inform him *AZ* 45a(9); *BQ* 4a(55); ועבד כמה שנין ולא מטא ביה דימטי <ביה> (Ed) he toiled several years (in study) to catch up to him and couldn't *KohR* 6b(10); **2. to befall:** a. alone: וכל מה דבאעי לממטי ימטי whatever may occur, let it occur *EchRG* 83:3; b. in impersonal use: אין מטת מבזייה אין מטת מילקי if it comes to being put to shame... to receiving lashes *Qid* 61b(39) // *Pea* 15c(51); *Ber* 14b(54) // *Soṭ* 20c(48); c. w. dir. obj.: ומטתיה כן so it befell him *Pea* 21b(36) // *Šeq* 49b(16) [*ib.G*: והוות ליה כן]; *Šab* 14d(25); *ib.* 15c(12); *Yom* 45b(5); מטחיה אונס a tragedy befell him *Ber* 6a(23); *San* 23d(60); ויילה ומה מטחה על ברה דלפון woe unto her, and what befell her regarding her son Dalphon *SYAP* 32:13; *ib.* 17; 21; d. w. על upon: לא ימטי עליכון מה דמטא עלי may what befell me not befall you *EchR* 75:16; e. w. ל־: מה דהוה בלבבכון מיעבד ליה ימטא להוא עמא may what you intended to do to him befall those people *Ter* 46b(52) [glossed in L: יתעביד לון]; **3. to cause to reach** (w. ב־), only in phrase ר' מטי בה בשם ר' (PN) causes (the chain of tradition) to reach PN_2: *Kil* 31a(34); *Ḥal* 57c(64); *Bik* 64a(33); *Šab* 3d(53); *Šeq* 50a(54); *Tan* 67c(55); *Ket* 31c(7)

On מטי + dir. obj., v. Ros, Agnon Vol 297. This usage is found also in SA, e.g. ומטו יתהון ST Ex 14:9(Var); ומטיתי LOT 3/2 284:85. On mng. 3, v. Bacher, Term 2:110; Eps, MNM 267, n. 6. The existence of *afel*-forms (e.g. *BR* 189:3; *BRV*^{60} 120:9; *ib.* 127:3; 141:3) is very doubtful. These are most likely corruptions from אייטי (↓ √אחי af.) under the influence of TBA (v. Jast 767), which in fact is a var. in several places (v. *BRG* 120:9; *BRL* 141:3)

מטכסה, מטכסין n.f. **silk** (< μέταξα, μετάξιον Lehnw 331+; Sy מיטכסא LS 382) sg. מטכסה *Kil* 32a(12) [expl. השיריין Mib.9:2]; חד בר נש יהב דינרין למטכסה a person invested money in silk *BM* 9c(58); *VR* 797:1 // *ŠR* 20c(16); *MSam* 77:5; מטקסא *KohR* 7d(6); *ib.* 7; מטקסין הוה מלא it was full of silk *BQ* 5c(35); מטכסין *BR* 384:12; *ib.* 385:1; 911:1; חדא מחיילה דמטכסין a bail of silk *ib.* 911:2

מטל n.m. **burden** (↓ √נטל, מטול; Sy מַטְלָא LS 425) sg. מטליהון *TN* Num 4:27 [H משאם]; מטלהון דעמא burden of the people *ib.* 11:17 [H משא]

מטלה, det. **מטלתה**, pl. **מטלין** n.f. **succa** (↓

√טלל; CPA מטלא, pl. מטלין LSp 74, SA מטלין pl. Ham 539:148) sg. גמליאל זוגא עבד ליה מטלא גו שוקא PN erected his *succa* in the open area *Suk* 53c(28); הוות מטלחיה זעירא his *succa* was small *MQ* 82a(32); איזיל דמוך גו מטל{ל}חך go sleep in your *succa Suk* 53a(24); pl. מטלין *FPT* Lev 23:42[06; H סוכות]; *TN* Gen 33:17; חגה דמטליה *ib.* Lev 23:34 [H סכות]; Num 29:20; Dt 16:16

On the morphology of this word, v. Nöld, SG 42.

מטלו, cs. **מטלות** v.n. **traveling** (↓ √נטל) sg. במטל{ל}<ו>ח {ד}משריחה in the traveling of the camp *TN* Num 4:15 [H בנסע]

מטלטל n.m. **homeless** (↓ √טלטל pass.part.) pl. מטלטליא *TNGl* Gen 47:21

מטלטלין n.m.pl. **movable objects** (↓√טלטל; MH מטלטלין MBMK 4:1) דלא יחזור ויעברינון מטלטלין perhaps he will change (the *ketubba*) to movable objects *BB* 17d(14)

מטלן n.m. **journey** (↓ נטל) sg. למטלן *TN* Dt 10:11 [H למסע]; pl. מטלני *ib.* Num 4:15; מטלנוי *ib.* Gen 13:3; מטלניהון *ib.* Ex 40:36; 38; Num 33:1; 2

מטמועי, pl. **מטמועיין** n.f. **setting** (of the sun; ↓ √טמע, מטטע) pl. ארבע עשרה מטמ{ו}<ו>עין איתי בה it has fourteen settings *RH* 58b(53)

Sok, Archive 2(1974):76.

מטמע n.m. **setting** (of sun; ↓√טמע, מטמועי) pl. עד מטמעי שמשה *TN* Ex 17:12 [H בא השמש]; *ib.* Num 25:4; Dt 11:30; 24:13; *BB* 12b(26); בערובחא עם מטמעי שמשא on Friday at sunset *Ter* 46b(64) // עם מטמעיה דיומה דערובחה *BR* 689:2

מטעומי, det. **מטעומיתה** n.f. **tasting** (↓√טעם) sg. הרא מטעומיתא *Giṭ* 45b(17) // *Ned* 40d(43)[!] // *BB* 15c(13)[!]

Sok, Archive 2(1974):76.

מטעייה n.f. **prostitute** (↓√טעי; cf. SA מטעי Ham 608:48 (H מחעתע), Sy מַטעיָנָא seducing LS 282) sg. מטעיה *TNGl* Gen 34:31

מטר, det. **מִיטָרָה** n.m. **rain** (CPA מטר LSp 109, SA מטר Ham 503:46+) sg. *TN* Ex 9:33; *ib.* Dt 11:17; איתי גביכון מטר נחת does it rain in your (land)? *BR* 302:6; מַטָרָה דמבולה the rain of the flood *FPT* Gen 8:2[02]; פלן חמרא יצלי ומיטרא נחת let so-and-so the donkey-driver pray so that it should rain *Tan* 64b(42); *ib.* 47; 58; 65b(28); 66c(43); 67a(36); *Ned* 38a(10); *BM* 8c(50); *Švu* 34d(61); *BR* 304:8; *VR* 622:3; עיקר טרחותה מיטרא the main discomfort (of winter) is the rain *PRK* 94:1 // *ŠR* 17b(18); pl. טלין ומטרין dews and rains *FPT* Dt 28:23[06]; *TN* Lev 26:19; *ib.* Dt 33:28

מטר #2 n.m. **prison, place of confinement** (↓ √נטר; SA מטר Ham 516:400) sg. במטרה *FPT* Gen 41:10[05; H במשמר]; *TN* ib. 40:3; *ib.* 42:17; Num 15:34

מטר vb. **to cause to rain down** (rain or hail; denom. < ↓מטר; CPA מטר af. LSp 109, SA אמטר ST Ex 9:23) Af. אמטר מטר *TN* Gen 2:5 [H המטיר]; ואמטר ברדא *FPT* Ex 9:23[04; H וימטר]; *TNGl* ib.

מטרד n.m. (unclear) sg. דהווה לעי במטרדה he worked in ... *TN* Gen 36:39; *FTP* ib.

מטרה, det. **מטרתה** n.f. **keeping, function, charge** (↓ √נטר; CPA מטרא LSp 123, SA מטרה Ham 516:402) **1. keeping, preservation:** sg. למטרה *TN* Ex 16:23 [H למשמרת]; *ib.* Num 17:25; **2. office, function:** sg. למיטור מטרה *ib.* 8:26 [H לשמר משמרת]; מטרת ביח קודשא *ib.* 3:28; 18:4; 31:47; **3. charge, injunction:** sg. מטרתי *ib.* Gen 26:5; Lev 18:30; Dt 11:1

מטרונה n.f. **Roman lady** (< ματρώνα, Lat. *matrona* Lehnw 332; Sy מַטרוֹנָא LS 383) sg. חדא מטרוניתא[!] // *BR* 45:2 // מטרונה *Šab* 5b(28) // *KohR* 9b(16); *Šab* 11a(38) // *Pes* 37c(32); סמה דמטרונה the body of a lady *Ket* 31d(28) // מסנא דמטרונה the shoe of a lady *BR* 553:7 // *ib.* 389:3

מידי pron. **something** (corruption < TBA Jast 771) In *Er* 20d(28), read מזון as in // *Ned* 39c(33); *Naz* 55c(19). A large number of examples are found in *KohR* (e.g. 2b(12); 5c(3); 28c(11)), which has not come down to us in a good textual tradition.]

מידעם n.m. **something, anything** (↓ √ידע; SA מדעם ST Num 22:38(Var)) sg. a. general: *TN* Ex 5:11 [H דבר]; *ib.* 9:4; חד מידעם *Proc* 555:9; b. esp. in phrase כל מדעם anything: *TN* Num 31:23; *ib.* Dt 28:48; *TNGl* Num 22:38; כל מן[!] דעם[!] *FPT* Gen 30:31[05]; *ib.* 39:9; *TN* ib. 33:11; *ib.* Num 11:6; Dt 2:28; 22:26

מיטה n.f. **bed** (< H מטה HAL 543) sg. <ש>תשמיש מיטה conjugal relations *TNGl* Lev 16:29

מיי, מהי pron. **what is it?** (< מה היא; ↓מהו) מיי כדון what is it (i.e. the law) then? *Ber* 6b(58); *Mas* 49c(24); מאי כדון *Yom* 40b(36); מהי הדא דתנינן what is that which we learned? *Kil* 29d(47); *KilV* 30a(34)
This word has no connection w. TBA מאי (< מה דין) which occasionally occurs as a corruption in JPA texts (v. Dalm, Gr 98, 119; M. Assis, Tarbiz 46(1977):45). On מיי כדון, v. Assis, ib., where add. exx. are brought.

מַיִין, מיי, det. **מַיָּיה**, cs. **מימי־** n.m.pl. **water** (↓ כיתן דמיי; CPA מוי, מיא, מין LSp 109, SA מי, מים, מימי Ham 502:2+) מַיִין *FPT* Ex 7:21[04]; *Šeq* 50a(13); מיי *BR* 359:11; מייה *TN* Ex 40:7; מַיָּיא *FPT* Gen 7:18[04]; w. suf.: 3m.sg. מוי *TN* Num 20:8; *BR* 296:8; 2m.pl. מייכון *TN* Ex 23:25; מימיכון *TNGl* Dt 29:10; 3m. מיהון *Giṭ* 43c(25); מימיהון *TN* Ex 8:2;- a. general: מבועין דמיין springs of water *TN* Gen 49:22; פיגין דמיין fountains of water *ib.* Ex 15:27; מי גובין water of cisterns *ib.* Num 20:17; וימלי פמה מיי he should fill his mouth with water *ŠeqG* 47c(32); אייטי לי מיי bring me water *BR* 359:11; קולתא דמיא a pitcher of water *Šab* 3d(7); באילין מיא דטלא dew water *ib.* 11b(8); ואנן שלקין ביעין ולחין במיהון we boil eggs and moisten (the wheat) with their wash water *Giṭ* 43c(25) // *Švi* 36c(2); *Šeq* 48d(29); *Tan* 66c(45); *MQ* 83b(43); *San* 23c(37); נחתון ואיתסון בה{ד}<ל>ין מוי they were healed in the water of the aqueduct of GN *KohR* 26d(38); b. fluids: מי מילין fluid (made from) oak rinds *Šab* 14d(29) // *Giṭ* 44b(18); מי צחרי wild thyme water *Ter* 47b(4)
Patai, Ha-Mayim passim.

מַיְינוּק n.m. **child** (↓√ינק, ינוק; cf. CPA תינוק LSp 84) מַיְנוּקָיָא *SYAP* 19:9;- sg. חד ספר מחי לחד מיינוק יחיר מן צורכיה a schoolteacher hit a child more than necessary *MQ* 81d(38); *Šab* 14d(28); *Yom* 43d(25); *San* 23d(61); *EchRB* 49:5; *ib.* 117:8; מינוקה דסיסיפה [צ]פוריה the child of PN, the Sepphorite *Naveh* 33:1; *ib.* 35:2; מהו מיינוקא עביד how does the child feel? *Ber* 5a(25); *BR* 327:9; *PRK* 296:9; *KohR* 9c(10); *VR* 100:3 [↓עויל]; pl. תלחין ושיתא סיינוקין 36 children *Yev* 6b(39); *BR* 1061:2 [↓2#פחי]; הוון מיינוקיה נפקין ומחיין לה the children went out and heat him *ib.* 688:7; *Ber* 5a(19); *San* 25d(28); *ib.* 29a(42); *EchRB* 64:3

מיינוקה, det. **מיינוקתה** n.f. **child** (↓מיינוק) sg. חד זמן אמרה מינוק{י}<ת>א once the child said *EstAn* 157:4

מיינקה, det. **מיינקתה** n.f. **wet nurse** (↓√ינק; SA מינקה ST Gen 35:8) sg. אתה מיינקא *TN* Ex 2:7 [H מינקת]; 35:8 *ib.* Gen 24:59 [H מינקתה]; מיינקתה [אשה מינקת]

מיינקו, det. **מיינקותה** n.f. **nursing** (↓ √ינק, מיינקה) sg. עשרים וארבעה ירחי מינקותא 24 months of nursing *EchR* 49:4; *EchRB* ih.

מייש n.m. **nettle tree** (*Celtis australis*; Sy מֵישָׁא LS 384) sg. מיישא *Mas* 48d(35) [expl. כל האדומים Mib. 1:2]; pl. מיישין *BR* 837:2 [expl. דודאים Gen 30:14]
Löw, Pfl 250; id., Flora 3:416+; Lieb, Tarbiz 2(1932):107.

מייתב v.n. **sitting** (↓ √יתב; CPA מיתבא 1Sam 6:17) במייתבכון *TN* Dt 6:7 [H בשבתך]; *ib.* 11:19[!]; 23:14; 33:18; *FTV* ib. 33:18

מייתובי, cs. **מייתוביה** n.f. **seat** (↓ √יתב; CPA מיתובי LSp 88, SA מיתובי Ham 481:66) sg. במייתוב<יה> ליצני חבורה in the place where frivolous people sit *SYAP* 43:8 [cf. Ps 1:1]
Sok, Archive 2(1974):80, 82.

מיכל n.m. **food, nourishment, eating** (↓ √אכל; CPA מיכול, מיכל LSp 7, SA מיכל ST Lev 19:23) **1. food:** sg. אילן דמיכל a food (producing) tree *TN* Lev 19:23; *ib.* 11:34; יהבת קומוי מיכל she put food before him *Ter* 45c(51); *Dem* 26b(20); *Ket* 33a(7); דלא הוה מאכליה <אלא> מיכלא דפרעה *TN* Gen 40:17; מוחין דעוף his only food was the brains of birds *EchR* 130:4; מיכל ומשחי food and drink *KohR* 28c(3); *ib.* 35; מאכל ומשקה *TNGl* Gen 21:33; **2. nourishment:** sg. בלחמה הדין דמיכליה קליל with that bread whose nourishment is slight *TN* Num 21:5; *ib.* Dt 1:1; **3. eating:** sg. אתת ענתא דמיכלא ושאלון ליה the time for eating came, and they asked him *Ber* 6a(53); *ib.* 54 // *Naz* 56a(34); *ib.* 35; אהן דעטיש גו מיכלא one who sneezed while eating *Ber* 10d(19); לפם מיכליה according to his eating *TN* Ex 16:16 [H אכלו]; *ib.* 18; 21

מיכן adv. **from here on, from this** (↓2# כן; CPA מן כא LSp 90) מיכן והלך from here on *BR* 730:3; מיכן דהווה קצור from this (we know) that he was a reaper *ib.* 1182:5; מיכן דהוה רחיק from this (we know) that it was far *KohR* 25d(26)

מיל n.m. **Roman mile** (< μίλιον Lehnw 335; CPA מיל LS 109) pl. תלתה מילין three miles *Kil* 32b(14) // *Ket* 35a(21); *PRK* 297:6; *ŠR* 25a(15); ארבעה

מילין *Yom* 40b(32); *EchRB* 50:3; *ib.* 10; ט' מילין *San* 21a(17)

מִלָּה, det. **מילתה**, pl. **מִלִּין** n.f. **something, thing, word** (↓√מלל; CPA מלא, pl. מלין LSp 110, SA מלין Ham 445:62) מִלֵּיהון *FPT* Gen 34:18[03];- **1. something:** sg. a. alone: מילה דלא מתקנה something which is not tithed *Dem* 21d(56); מילה דטבה דכוותה something worth as much *Pea* 15d(47); כל מאן דהוה מובר מילה anyone who lost something *Tan* 66d(62); כל מילה דפסילה anything unfit *TN* Dt 17:1; *ib.* 23:10; הוה בקי במרגליתא בכל מילה he was an expert in everything concerning pearls *Bik* 65d(18); כל מילה דלא מחוורא anything which is unclear *Er* 26a(31); b. w. adj.: מילה רובא a great thing *Ned* 37d(45); תרה מילה טבה a good thing *BR* 932:5; מילה בישא a bad thing *Yev* 3d(25) [euph. for semen]; מילא ומילת פלן ופלן *EchRB* 82:24; *Švu* 38a(54); מילה דמכעסה לי something which angers me *San* 28b(29); **2. thing, matter:** a. general: מילתא (ה)דא *Ber* 4c(15); *Dem* 23a(25); *Kil* 26d(62); חיילא דמילתא [↓סם] כל סמא דמילתא; בעייא דא מילתא [↓פשיט] פשיטה דה מילתה [חייל ↓√בעי]; מילתא עמיקה היא the matter is deep *BR* 680:4; pl. עלילן דמילין *TN* Dt 22:17 [H עלילות]; דבריט חדא מן חלת מילין אית בך you have one of three things *Šab* 11a(39); מילין דצריכן לרבנן things which are uncertain for the Rabbis *Beṣ* 60b(24); *MQ* 83c(34); *BR* 906:1; *ib.* 1158:2; כל אילין מילייא *Er* 19c(36); *Meg* 70c(58); *Ḥag* 79c(12); *Ned* 37c(8); b. var. expressions: להיידה מילה concerning what matter...? *Mas* 51c(10); *Šab* 6d(41); *Soṭ* 16c(44); *Ket* 34c(46); *Qid* 63c(49); מילה מידמייה למילה one thing which resembles another [↓√דמי pa.]; **3. word:** a. general: sg. אם בטלית חדה מילא מן דין טפרא if I have abolished one word from this book *PRK* 377:3; *VR* 360:1; *KohR* 11a(7); וחדה מלה ביניהון there is one word between them *MMDam* Gen 19:4; *ib.* Num 13:23; מותר מילה an unnecessary word *VR* 816:4; יהב מלה [↓√יהב]; pl. מלין *MMDam* Gen 24:33; *ib.* Ex 3:2; Num 6:6; מילוי דאהרן *TN* Lev 10:20; *ib.* Dt 13:9; *Pes* 31c(7); *Soṭ* 24c(19); b. esp. in sense of magic spell: אמר מילה ויהבון בחללא he recited a spell and placed them in the cavity *Kil* 32c(23) // *Ket* 35b(27); ועבדון לי מינאי מילא the sectarians placed a spell on me *KohR* 4b(18); **3. statement, discourse:** sg. מילא טבה אמרת you said a good statement *BR* 933:2; *ib.* 527:1; 1179:1; כאינש דשמע מילה ומקשי עלה like a person who hears a statement and asks a question on it *Švi* 35b(8); *Naz* 52c(32); *Švu* 36c(19); מילה דאורייא a Torah discourse *Tan* 66c(49); *BB* 16a(26); *San* 23d(62); *Hor* 47a(38); *BRV*^{60} 51:1; מילתא דחנן בר בא *Ber* 3d(18); *Kil* 32b(1); *Er* 22b(53); *Yev* 6b(18); כבר מילתך אמירה your statement has already been said *Ber* 12c(48); pl. תרתין מילין *Ter* 44a(57); *Ḥal* 59a(41); מיליהון דשמע מן אבוי *Meg* 75c(17); דרבנין *Pea* 15b(17); *Dem* 26a(63); *Šab* 14b(45); *Soṭ* 16c(34); *Qid* 59d(57)

מילה 2#, pl. **מילין** n.f. **oak** (< μελία Lehnw 335; MH מילה MMid 3:7) מי מילין(G: מלין) fluid (made from) oak rinds (used as invisible ink) *Šab* 13d(29) // *Giṭ* 44b(18)

Löw, Flora 2:286; L. Löw, Graphische Requisiten, 1:234.

מילול n.m. **speech** (↓√מלל; SA מלול Ham 445:60) sg. למיהוי שמע מילולך to hear your speech *FTP* Ex 10:28

מילות n.m. **type of chickpea** sg. מילותה *Kil* 27a(7) [in a list of plants]

Löw, Flora 2:437, n. 2, 440.

מילני adj. **black** (< μέλαινα Lehnw 336) מילני אימירא black day *AZ* 39c(18)

מילפפון n.m. **type of melon** (< μηλοπέπων, Lat. *melopepa* apple-melon Lehnw 336; Sy ܡܠܦܘܢܐ, מלפפונא LS 393; PSm 2147) sg. צווחין ליה ר' בלישנא יוונא<ה>ר' מילפפון(V מילופפון) they call it (i.e. the hybrid of חפוח [μῆλον] and אבטיח [πέπων]) in Greek *melopepon Kil* 27a(14); *Ter* 46a(21); pl. מלפפוניה *TNGl* Num 11:5 [H האבטחים]; *FT* ib.

Löw, Flora 1:535+; 581

מֵימַר n.m. **statement, speech, memar** (↓√אמר; SA מימרא Ham 523:155) מֵימְרֵיה *FPT* Dt 5:24[04];- **1. statement, speech:** sg. במימר פמיכון by the speech of your mouth *TN* Dt 30:14; *ib.* 32:1; *VR* 454:1 // *PRK* 390:19; על פם מימר חרין סהדין *TN* Dt 17:6 [H על פי שנים עדים]; **2. memar, a nominal substitute for God's name:** sg. מימריה דה' *FPT* Ex 20:7[06]; *TN* Num 14:43 (and frequently in Targumic texts); מימרי *ib.* Ex 17:15; Dt 7:4

On mng. 2, v.: M. Klein, VTSup 32(1981):172, w. prev. lit.

מין n.m. **species, type** (↓כמין, מיניי; CPA מין LSp 109+) **1. species:** sg. כל מין עורב' למינה every kind of raven *TN* Lev 11:15 [H כל עורב למינו]; *FPT* Gen

6:20[05]; *ib.* 7:14; *TN* ih. 1:11; *ib.* Dt 14:18; מסאב הוא דמן מיניה הוא it is unclean, hecause it is from the same species *BR* 714:7; **2. type, kind:** sg. ההוא מינא *KohR* 20h(12) [euph. for pork]; pl. יביל אנא זרע חקלי חמשין מינין I can sow my field with 50 types (of seed) *Kil* 27d(63); תמנין מיני מוחין 80 types of hirds' hrains *EchR* 130:3; *KohREd* 4a(10)

מינוי n.m. **Rabbinical ordination** (↓√מני; MH מינוי Jast 776) sg. מנוייה *San* 19a(41) [סמיכו↓]; מנאין[!] *KohR* 19h(1) // תדין מינויין *Tan* 68a(23)

מיניי n.m. **apostate, Judeo-Christian** (↓מין) sg. חד מיניי *San* 25d(19); *ib.* 46; 51; *RuR* 114:127; איתי דאמרין מיניי הוה ואיתי דאמרין מיניי הוה יתיב גביה some say that he was an apostate; and others say that an apostate was sitting next to him *BRG* 131:2; חד מינ{ו}<י> פרוש an apostate who was a sailor *PRK* 298:2; אמ' ההוא מינייא מה דאמר that apostate pronounced a spell *San* 25d(24); *ib.* 20; 23; 49; pl. ועבדון ליה מינאי מילה the apostates cast a spell over him *KohR* 4h(18); *ib.* 22

Lieb, TK 1:54, n. 84; id. apud E. Urbach (ed.), Sefer Arugat Habosem, Jerusalem 1939, 1:254, n. 6 (Heb).

מיסב n.m. **taking, lifting up** (↓√נסב; CPA מסב ומתן LSp 125) sg. מיסב אפין favoritism *TN* Gen 4:8; *TNGl* ih.

מיסון n.m. **middle** (< μέσον Lehnw 337; SA במיסון ST Gen 2:9) sg. במיסו{ו}ן דאורחא in the middle of the road *EchR* 50:8; במיסו{ו}ן רשוקא in the middle of the market place *ib.* 51:5

מיסטרין n. **secret** (< μυστήριον Lehnw 346) sg. מיסטרין דמלכותא royal secret *EchR* 102:7 // מסחורין דמלכותא *EchRB* 102:6; *ib.* 7; כתב מסטירין a secret letter *Giṭ* 44h(18) // מילה דמיסטרין a secret matter *ŠabG* 13d(29)

מיסטריקון n.m. **mystery** (< μυστηρικόν Lehnw 346) sg. כתב מיסטיריקון *GiṭG* 44h(18) // מילה מסטריקון *Šab* 13d(29)

מיסק v.n. **going up** (↓√סלק; Mal *messq-l nohra* Berg, Gl 81) במיסקיה דיממא at dawn *ŠT* 8

מיסרה, det. **מיסרתה**, pl. **מיסרן** n.f. **bunch** (↓√אסר; SA מסארה ST Ex 12:22, Sy מָאסְרְתָא LS 38) sg. מיסרה דאיזוב *FPT* Ex 12:22[23; H אגודת אזוב]; *TN* ih.; הדא מיסרתא דאזובא *ŠR* 14c(22); חדא מסרא דטרוקסימון a hunch of endives *EchRB* 53:2; מי{ש}<ס>רא דחסין a bunch of lettuce *EchR* ib.; pl. עשר מיסרן דלובי ten hunches of heans *Švi* 34a(54)

מיסת n. **enough** (↓כמיסת; CPA מסת־ LSp 114, SA מיסת־ Ham 592:68) a. w/o suf.: מיסת עלויה מיסת מחפדע<א> מנהון; [מכסת הערכך H] *TN* Lev 27:23 enough to take retrihution from them *VREd* 58:4; h. w. suf.: הא מסתא דכולה בישא hehold, it is enough. All of it (i.e. the wine) is had *EchR* 11:15; c. in phrase ד־ מיסת־ לא: לא מסתיה דההוא isn't that trouhle enough for that man *BR* 131:4; לא מסתה דאובד דידיה isn't that enough that he lost his own (money) *VRG* 56:1 // *KohR* 13h(11); לא מסת{י}ה דסליקא לכהונתא isn't that enough for her that she has heen elevated to the priesthood *Ket* 25c(31)

מירסינטון n.m. **preparation from rose oil** (< μυρσινᾶτον ἔλαιον Löw, Lehnw 207) sg. *Švi* 37h(31)

Sophocles 774: ungent perfumed with myrtle-leaves.

מישר n.m. **plain, valley** (√ישר; CPA מישר LSp 88, SA מישר Ham 488:96+) a. general: sg. *TN* Gen 13:10 [H ככר]; *FTP* ih. 11:2; *TN* Num 14:17; *ib.* Dt 3:10; 34:3; pl. משריהון *ib.* Num 35:3; b. in GN's: sg. מישריה דפארן *BR* 412:3 [expl. איל פארן Gen 14:6]; pl. משרי חזוה *TN* Gen 18:1 [H אלוני ממרא]; *BR* 414:5

מית n.m. **dead, corpse** (↓√מות; CPA מית LSp 107, SA מיתּ Ham 503:61) a. persons: 1) ref. to the hody: sg. *FPT* Num 19:11[23; H מת]; *TN* ih.; נסב חד מית אזל ואטמריה הן דדכי he took a dead hody and interred it where (the other) had purified (the ground) *Švi* 38d(32) // *PRK* 193:2 // *KohR* 27a(5); *EchRB* 67:2; *BR* 624:4; הוה יתיב מתני ועאל מיתא he was sitting and learning, and a hody was hrought in *Ber* 6a(35) // *Naz* 56a(16); *Bik* 65c(25); *Meg* 75h(2) // *Ket* 25a(32); זכו בהדין מיתא give charity for this dead person *PRK* 372:5; pl. וידייה דמחלשן מיתים hands which strip corpses *BR* 733:4; *ib.* 624:6; תיהוי מרים מסאבה באהילה כמיתייה Miriam will he unclean in the tent like the dead *TN* Num 12:12; *ib.* 17:14; *Qid* 61c(36); *VRK* 247:3; 2) ref. to resurrection: דהוא מחיי לי הדין מיתה he will resurrect this dead person for me *VR* 203:7; pl. ומחיה מיתין לעלמ' דאתי he resurrects the dead in the world to come

FTV Dt 32:39; בעי בר נשא ייחון מיחייא כל אימת a person wants the dead to live any time *Tan* 63d(48); *KohR* 15c(24); b. animals: sg. תעל מית a dead fox *VR* 509:4; והדא דמיתה *TN* Ex 21:34

מיתה, det. **מיתתה** n.f. **death** (↓√מות; MH מיתה Jast 780) sg. מיתתי *TN* Gen 27:2 [H מותי]; במיתתהון *ib.* Lev 11:31; 32; Num 6:7; יום מיתתהון the day of their death *EchRB* 159:6; בשעת מיתתהון at the hour of their death *KohR* 26d(4)

מיתו, det. **מיתותה** n.f. **death** (↓√מות; Sy מיתותָא LS 378) sg. מי{י}תו *FT* Dt 32:1; מיתתה *TNGl* Num 16:30; ותייא ומיתותא life and death *JMP* 2:31; *ib.* 11r:30; 25:11; בחר מיתותי *TN* Dt 31:29 [H מותי]; ניטפל ביה במיתותיה let us attend to him in his death *Pea* 21b(14) // *RuR* 142:207; לא יחמי במיתותיה let him not see (the images) in death *KohR* 24c(12); במיתותהון *TNGl* Lev 11:30

מך, det. **מכה** n.m. **lower portion** (↓√מכך; SA רומה ומכה LOT 3/2 154:5) sg. only in merismus רומא ומכא the upper and lower portions (i.e. the entire world) *SYAP* 11:16

מכוש n.m. **hoe** (↓√נכש; MH מכוש Jast 781) sg. *VR* 554:8; *ib.Var* 5; מכושא *Meg* 73d(55); יטעון מכושיה let him take up his hoe *VR* 576:4

מכותי n.f. **bite** (↓√נכת) sg. חדא מכותי *KohR* 17c(24)

Sok, Archive 2(1974):77.

מכיוון conj. **since, as soon as** (↓כיוון; MH כיוון Jast 631) **1. since:** מכיון דתנינן since we learned (in the Mishna) *Pea* 16d(50); *Ter* 41b(35); *Ket* 25b(5); מכיון דת{י}מר *Ber* 3d(38); *Er* 19a(33); *Ket* 31a(9); מכיון דאינון חכמין מחשבה דכוותיה since they know how to reckon like him *Ned* 40a(40); *San* 19a(16); *Ber* 6d(22) // *San* 26c(21); *RH* 58b(20); *Tan* 63c(49); *Ket* 29b(27); *Ned* 38c(21); *Naz* 56b(27); *BQ* 4b(18); *BM* 8c(1); *BB* 16c(24); *KohR* 4b(19); **2. as soon as:** מכיון דאתון לרומי as soon as they arrived in Rome *ib.* 3b(37)

מכיך adj. **low** (↓√מכך; CPA מכיך LSp 110) sg. *TN* Lev 13:4 [H עמק]; *ib.* 20; 25; 30; 14:37; מכיכה *ib.* 13:21 [H שפלה]; 26; pl. ואין מן מכיכיא הוא if (that mountain) is among the low ones *BR* 297:2 // *ŠR* 25a(11); מילין מכיכן low (spoken) words *TN* Gen 44:19

מכך vb. **to be low** (↓מך, מכיך; CPA מך LSp 110, SA ימך ST Lev 25:25, אמכי Ham 454:163 (H הטי)) Pe. **to be low** [↓itpa.]: שמייא מכו ונחתו the heavens were low and went down *TNGl* Lev 22:27; *FT* ib.; מכון שמיא ורמת ארעא the heavens were low and the earth rose *SYAP* 11:25

Af. **to lower s.t.:** ומרים וממך He raises and lowers *TN* Dt 32:4; דאנה ממיך קדלי for I will lower my neck *PRK* 145:6; אמך אפוי ונפק ליה he lowered his countenance and went out *VR* 619:4; *ib.* 798:4; אמיך אפיך lower your sight *KohR* 24c(3) // *Ket* 35b(4) // *Kil* 32b(62)[!]; מן דסלקין אמכת על אפוי ונפקת לה when they went up she lowered (her sight) from his face and went out *BRV*^{60} 153:3 // *VR* 803:3[!]

Pal. **to crush** (CPA מכמך LSp 110): שרי יהודה ממכמך במילוי Judah began to crush with his words *TN* Gen 44:19

Itpa. **to be low** [↓pe.]: שמיא אתמככו *TN* Ex 12:42

מְכָלָה, det. **מכלתה**, pl. **מכלן** n.f. **measure, section of a halachic midrash** (↓√כול; SA מכ(א)לה Ham 471:400, CPA מכלה, מכילה LSp 92) **1. measure:** a. general: sg. מכלה רבה ומכלה זעירה a large and a small measure *TN* Dt 25:14; מכלתה *ib.* Lev 19:35; Num 28:29; pl. מכלן ומכלן variously sized measures *TNGl* Dt 25:14; מכלתא *BBE* 15b(1) [≠ שערייה market prices]; b. in a fig. sense: מְכָלָא כלקבל מְכָלָא measure for measure *FPT* Gen 38:26[04]; במכלתא דאנש מכיל בה מיתכיל ליה בין מכלא טבא ובין מכלא בישא with the measure that one measures, one is measured, whether good or bad *FPT* ib. **2. section of a halachic midrash** [מרי מכלה↓]: בר נש דתני חדא מכלה(V) והוא אזל לאתר ואינון מוקרין ליה בגין תרתי צריך מימר לון אנא חדא מכלה(V) אנא חכם a person who has learned one section of a halachic midrash and goes to a place where they honor him for two, must say to them: I only know one section *Švi* 39d(33) // *Mak* 32a(11)[!]

This word is sometimes written מכילא, מכילתא (e.g. *FTV* Dt 25:14; *BB* 15b(1), acc. to Ms.L) under the influence of the TO form and the name of the halachic midrash on Exodus. On the form of the word, cf. ↓מגזה, מקמה. Semantically, it has the same range of mngs. as MH מידה (Jast 732). On mng. 2, v. Margulies, note; Bacher, Term 1:102, n. 2. For the putative rdg. מכילתא *AZ* 44b(2), v. ↓כווה.

מכלל conj. **by implication that** (↓כלל ולית בר

נש אמ' אף אלא מכלל דו מודי על קדמיתא a person only says *'af* when by implication he concedes the first case *Šab* 17b(4); *Dem* 22d(59); *Pes* 28a(49)

מכללה, det. **מכללתה** n.f. **crown** (↓√כלל 2#) pl. מכללתה דשופן "Crowns" of Shophan (a GN) *TNGl* Num 32:34 [H עטרות]

מכנסין n.m.pl. **undergarment** (H מכנסים HAL 550) *TN* Ex 28:42[H ib.]; *ib.* Lev 6:3; 16:4; מכנסי *ib.* Ex 39:28

מכס n.m. **slaughtering** (↓√נכס) sg. מכס פסחא *TN* Ex 12:27 [H זבח]; *TNGl* ib. 11; *ib.* Num 28:16; מאכטן[!] *TN* Ex 12:11

מכס 2#, det. **מיכסה** n.m. **custom house, duty** (< Akk *miksu* Kaufman, Influences 72; CPA מכס LSp 110, SA מכס Ham 515:386+) **1. custom house:** sg. כיון דמטא למכסא when he arrived at the custom house *BR* 384:12; קריב למכסה *Šab* 8d(14); דהוה יליף גניב מ{ו}<י>כסא he would regularly sneak past the customs *PRK* 371:10; **2. duty:** sg. הב מכסא give the duty *BR* 384:12; אייתי מכסה *ib.* 894:2; *PRK* 371:9

מכס 3# n.m. **customs collector** (↓מכס; CPA מכס LSp 110, Sy ܡܟܣܐ LS 385) sg. מעיין מ{ו}כסא PN, the customs collector *San* 23c(28) // *Ḥag* 77d(38)

מכסה, cs. **מכסת** n.f. **amount** (↓מכס 2#; BH מכסה HAL 550) sg. מכסת נפשן an amount of people *FPT* Ex 12:4[23; H id.]

מכשה n.f. **device for beating off birds** (↓√כשש; Sy ܡܟܫܬܐ fly-flap LS 349) sg. נסב אברהם מכש{ו}ה Abraham took a bird-flap *BR* 438:5

[מכתב n.m. **letter** (↓√כתב; Sy ܡܟܬܒ LS 352) pl. מכתבין *EchRB* 138:21
Read prob. כתבין].

מכתש n.m. **plague, wound** (↓√כתש; SA מכתש Ham 522:96+) sg. *TN* Lev 13:3 [H נגע]; *ib.* 14:3; Dt 17:8; pl. מכתשין *ib.* Gen 12:17; Dt 28:61 [H מכה]; *AmGen* 7:16

מלא n.m. **fullness** (↓√מלי; Sy ܡܠܐ LS 388, CPA מלו LSp 111, SA מלוא Ham 503:25) sg. a. alone: הא [ארץ ומלאה H] *TN* Dt 33:16 ארעא ומלאיה behold, the moon is in its fullness סיהרה על מלאיה *PRK* 101:11; b. cs. + noun: מלא עמרה *TN* Ex 16:33 [H מלוא העמר]; *ib.* 30:24; Lev 2:2; 5:12; Num 22:18; 35:17; מלא ידוי his handfuls *Pea* 20a(58) // *Soṭ* 17b(17); מלא מרעליה his basketful *VR* 579:2 // *KohR* 8c(34); מלוא לקניחה a jugful *BRV*^{60} 118:5

מלאה, det. **מלאתה** n.f. (unclear) sg. ומלאתא שויא לחברתא *EchRB* 47:24

מַלְאָךְ n.m. **angel** (CPA מלאך LSp 100, SA מלאך Ham 449:4) a. general: sg. *FPT* Gen 32:25[03; voc]; *TN* Ex 33:2; מלאכה דה' God's angel *ib.* Gen 16:7; Num 22:23; מלאכי *ib.* Ex 23:23; הוה חד מנהון קרי למלאכה one of them called to the angel *EchRB* 110:5; pl. מלאכין *TN* Gen 18:1; *ib.* 32:31; *Am* 3:21; *ib.* 10:3; אפיהון דמלאכין the faces of angels *Ber* 9a(31); אן הוון קדמאי מלאכין אנן בנינש if the ancients were angels, we are humans *BR* 650:2 // *Šeq* 48d(1) // בני מלאכים *Dem* 21d(57); מלכיהון דמלאכייא the kings of the angels *ŠR* 41a(16) // *KohR* 25a(13) // *PRK* 84:4 [expl. מלאכי צבאות Ps 68:13]; b. w. appellations: 1) מלאך מותא angel of death: *TN* Ex 4:26; 2) מלאכי מרומא the heavenly angels: *FPT* Gen 32:27[03]; *TN* ib. 18:1; 3) מלאכי שירותה ministering angels: *ib.* Dt 32:3; 4) מלאכא מחבלא destroying angel: *TNGl* Ex 4:26; 5) מלאכא משיחה his angel, the Messiah: *ib.* 13; c. spec. named: מלאך שריאל *TN* Gen 32:25; *AmGen* 5c:8; *ib.* 6a:8

מלג (/o) vb. **to pluck** (denom. < Akk *mulūgu* Kaufman, Influences 73; Sy מלג pe. LS 390, MH מלג Moreshet, Lex 211) Pe. מלוג מלוג pluck, pluck! *BR* 447:13 // מליג מליג *Yev* 8a(39) [expl. עבדי מלוג Mib. 7:1]
AAC 256; B. Levine, JAOS 88(1968):271+.

מלוגמה n.f. **plaster** (< μάλαγμα Lehnw 339; Sy ܡܠܓܡܐ LS 390) sg. מלוגמא ההן דגבל one who kneads plaster *Šab* 10b(43)

מלווט n.m. **curser** (↓ √לוט; SA מלוט Ham 581:75) pl. a. as noun: מלווטייה *TN* Dt 27:15; *FTP* ib.[!]; *TNGl* ib.[!]; *ib.* Gen 12:3[!]; b. as adj.: מיא מריה מלווטיה the bitter cursing waters *TN* Num 5:18; *ib.* 19; 22; 24; 27

מלוי n.m. **water drawer** (↓מלי; SA מלוי ST Dt 29:10) sg. מלוי את *MŠ* 55b(57) // גבר מלוי *EchRB*

51:18; pl. מלואי מימיכון *FTV* Dt 29:10 [H שאב]; *TNGl* ib.

מָלוְיָה, pl. **מלוון** n.f. **water drawer** (↓מלוי) pl. על פום מָלוְיָתָא(G) according to the water drawers *Yom* 40b(25) // *RH* 57d(53); מלוותא *TN* Gen 24:11 [H השאבת]; קלהן דמלוות{י}ה the voice of the water drawers *BR* 1232:14

מלח, det. **מילחה** n.f. **salt** (↓√מלח; CPA מלח f. LSp 112, SA מלח ST Gen 19:26) sg. *TN* Gen 19:26; *ib.* Lev 2:13; Num 18:19; Dt 29:22; מאכל ההן משח ומלח food, oil, and salt *Ket* 33a(8); קלי דשחק מלח one who pounds salt *Šab* 10b(41); מלח a little bit of salt *BR* 521:6; *EchRB* 49:16; יהב דינר למלחא he gave a dinar (on account) for salt *BM* 9c(55); אפקיד עירבון על מילחא ויקרת he gave a security for the salt, and it went up in value *Švi* 39d(54); הך מתקנין מלחה how does one tithe salt? *BR* 693:4; ימא דמילחא the Dead (lit. salt) Sea *Kil* 32c(35) // *Ket* 35b(38); *Šeq* 50a(25); *TN* Gen 14:3; *ib.* Num 34:3; Dt 4:49; מגרל מלחא the Tower of Salt (GN) *Dem* 22c(33)

Löw, Fauna 137+.

מלח 2# n.m. **sailor/salt merchant** (↓מלח) sg. אבדומא מלחא *BM* 9d(56) // *Suk* 53a(22)

Lieb, TK 4:853, n. 10 (sailor); Löw, Fauna 160 (salt merchant).

מלח vb. **to salt** (denom. < ↓מלח; Sy מלח LS 390) Pe. מלח הכא ומלח הכא עד דו מלח כוליה he salts here and there until he salts all of it *Beṣ* 60c(44); מלחיה ר׳ בא ואוכלה ליה PN salted it and fed it to him *Ter* 47b(46); תמלחון *TN* Lev 2:13 [H תמלח]

מלטום n.m. **honey cake** (< μελίτωμα Lehnw 340) pl. אלין מלטומ<י>ה *Šab* 8c(63)

מלטט n.m. **curser** (↓מלווט) pl. מלטטיא *FT* Dt 27:12

מלי adj. **full, plene spelling** (↓ √מלי pe., pass.part.; CPA מלי, מלא LSp 111, SA מלא Ham 502:21+) **1. full:** sg.m. מלי חזזין *TN* Lev 21:20 [H תבלל]; *ib.* Dt 33:23; מטקסין הוה מלא it was full of silk *BQ* 5c(35); *AZ* 39b(33); נעה מלי קיטרין<נ>{כ} mint is full of knots *Ned* 37d(48) // *Švu* 34d(37); *VR* 859:3; f. מלייה *TN* Num 7:14; אישתכחת מלייא מן מה דאייתון ארמייא (the area) was found full of what the gentiles had brought *AZ* 44d(42); *BR* 725:2; *VR* 804:2; *PRK* 101:8 [of the moon; ≠פגים]; pl.m. ובתין מליין כל טוב and houses filled with choice goods *TN* Dt 6:11; f. מליין *ib.* Gen 14:10; Num 7:13; *Ket* 36a(41) [!; ≠ ריקנן]; מלייתה *FPT* Gen 41:7[05]; **2. plene spelling:** sg. דירועיה מלא *Šab* 12a(2) [ref. to Is 61:11] // מליא *Kil* 28c(16); מציעאה מלי the middle case is not spelled *plene* *MMDam* Num 13:33; pl. מליין *ib.* 10:24; Gen 41:34

מלי, det. **מליחה** n.f. **fullness, full amount** (↓ √מלי; SA מליחה ST Dt 22:9) sg. מליחה דזרעא the full amount of the seed *TN* Dt 22:9; ומליחה *FTV* ib. 33:16 [H ומלאה]

מלי 2#, det. **מליחה** n.f. **watering trough** (↓√מלי; BH מלאת HAL 555) sg. :corr.)אזלה למליתא(למל״וי״יתא she went to the watering trough *BR* 1232:14; אזל ויתב ליה על מל{ו}יתהון דנשיא he went and sat down at the women's watering trough *VR* 485:6

Kut, SGA 33.

מלי vb. **to be full, fill** (↓מלוי, מלא, מלוי, מלווייה, מלי adj., מלי 2#, מליי; CPA מלא LSp 111, SA מלי Ham 503:31+) Pe. **1. to be completed:** שיבקיה דישרי עד רימלי אנקלווסים[!] דידיה let him remain (in the house) until his lease is completed *BME* 11d(35); **2. to fill:** a. general: נסב מינהון ומלה מרצופיה(Var) he took from them (i.e. the etrogs) and filled his sack *VR* 858:2; *ib.* 577:7; דנפצת עוברה ומלת כל ארעא (the fish) which spawned its roe and filled the whole world *BR* 336:12; מלון ואיקר שכינתיה דה׳ מלת ית משכנה *TN* Gen 1:28; God's glory filled the tabernacle *ib.* Ex 40:34 [H מלא]; ר׳ אבהו הורי בבוצרה למימלי יתה *RuR* 90:114; PN ordered in GN to fill the vessel with embers ממלא גצרא רמח מי אזיל {מיזיל} ליה *Šab* 5c(58); on leaving, he filled the lamp with oil for burning הוה מלי בוצינא שמן שריפה *ib.* 4d(7) // *Ter* 48b(15); *Šeq* 47c(32); *Soṭ* 20b(61); *Ned* 37d(41); *BR* 761:3; b. esp. w. water: ומלת ית זיקא מיא *TN* Gen 21:19 [H וחמלא]; *ib.* 24:16; למלי *ib.* 13; מליי קולחיך fill your pitcher *BR* 1232:15 // מלאי *VR* 486:1; *Ned* 38d(4)

Itpe. **to be filled:** אתמלית כל ארעא *TN* Gen 9:19 [H נפצה כל הארץ]; *ib.* 6:11; Lev 19:29; Num 14:21; ויתמלון אוצריא the storehouses will be filled *ib.* Gen 41:47; *BR* 762:3; *VR* 792:5

While it is quite possible that some of the exx. should be classified as pa. or itpa., no incontrovertible exx. of those

conjugations occur, while there are many certain cases of pe. forms.

מליגל n.m. **honey milk** (< μελίγαλα Lehnw 340) sg. מליגלה *HalG* 57d(33) [expl. רובשנין Mib. 1:4]

מליי n.m. **drawer of water** (↓ √מלי, מלוי) pl. מליי מייכון your drawers of water *TN* Dt 29:10 [H שאב]

מליכי n. **advice** (↓ √מלך #2) sg. ליית הכה מליכי(Var מלכו) there isn't here (a matter of taking) advice *BR* 62:1

מלין (unclear) ההן דעכד מלין ערסוון the one who makes beds *Šab* 10c(20)
App. a woven garment.

מליך, מְלִיךְ, det. **מַלְכָּה** n.m. **king** (↓ √מלך; CPA מלך LSp 112, SA מלך Ham 505:119+) מַלֵךְ *SYAP* 36:58; מַלְכָּא *SYAP* 20:9;- a. general: sg. *TN* Gen 36:31; *ib.* Ex 34:24; Dt 11:25; איתעביד מלך he became a king *Ter* 46b(62) // *BR* 688:7; לא כולא מן בר נשא מימר למלכא ליית אח מליך a person does not have the right to say to the king: You are not a king *Švu* 33b(42) // מלך *Yom* 45b(50); *BR* 1239:8; *EchR* 67:11; *KohR* 26d(16); ארח מלכא the king's highway *TN* Num 20:17; בין מלכא למלכתא between the king and the queen *Ber* 11b(48); *Tan* 68d(60); *BM* 8c(43); *AZ* 39b(19); *BR* 688:6; *BRV*^{60} 145:1; *VR* 702:6; *PRK* 232:2; יחי מרי מלכא may my Lord, the king, live! *EchRB* 67:10; *KohR* 10a(20); pl. מלכין *TN* Ex 17:16; בנתהון דמלכייא princesses *ib.* Gen 49:22; מלכיהון דמלאכייא the kings of the angels *ŠR* 21b(19) [+ //'s]; b. in var. phrases: 1) מלך עלמה the king of the universe [= God]: *Naveh* 32:9; *ib.* 33:4; 34:3; *Am* 3:1; מלכיה דעלמה *Naveh* 69:3; 2) מלכא משיחא [משיח↓]; c. w. PN's: 1) in order PN + מלכא: פרעה מלכא *TN* Gen 16:5; עוג מלכא *ib.* Dt 4:47; ינאי מלכא *Ber* 11b(37); שבור מלכא דוקליטיאנוס מלכא *Ter* 46c(8); *Ned* 37d(40); יוסטינוס מלכה *Naveh* 43:2; 2) in order מלכא + PN (only in salutations): מן יהודה נשיא למרן מלכא אנטונינוס *BR* 883:2
On usage b.l, v. SA מלכה דעלמה TM 249:363; on usage c, v. Dalm, Worte 240.

מלך (a/a) vb. **to reign, make king, enthrone** (↓ מלך, מלכה, מלכו; CPA מלך LSp 112, SA מלך ST Gen 32:23) Pe. **to reign:** ומלך *TN* Gen 36:32 [H וימלך]; *ib.* 33; 34; 35; 36; ימלך *ib.* 31; תמלך *ib.* 37:8; דוד מחחנק ואנא מליך David will strangle himself, and I will rule *San* 29a(51); ואנא ליח אנא מליך *EchR* 67:11; *ŠR* 19d(24)
Af. **1. to make king:** מיח מרן ואמלכוניה כני רומי our master died and the citizens of Rome made him king *EchR* 67:19; *ib.* 68:11; **2. to enthrone:** יח מימרה דה' אמלכחון עליכון you enthroned the *memar* of God upon yourselves *TN* Dt 26:17 [H האמרת]; אמלך יחכון *ib.* 18

מלך #2 vb. **to consult, reconsider** (↓ מליכי, מלכו #2; CPA מלך itpe. LSp 113, SA מלך Ham 540:173, 560:109+) Itpe. **1. to consult:** נמלך גו בייתי{ה} I will consult with my household *Pea* 21a(31); אימליך בי תניינות consult with me a second time *BM* 9d(4); כד הוה בר נש אזל ממלך ביה במילה when someone came to consult with him on something *San* 29a(57); עליי ביש הווה מחמלך he took evil counsel concerning me *SYAP* 31:11; **2. to reconsider:** איתמלכון מחזרתה they decided to return it (i.e. the donkey) *Dem* 21d(60) // *MQ* 82c(24) // אימלכון *Šeq* 48d(4)

מלכה, det. **מלכתה** n.f. **queen** (↓ √מלך; CPA מלכא LSp 113) sg. בין מלכא למלכתא between the king and the queen *BR* 1116:2 // *Ber* 11b(44); *ib.* 48 // *Naz* 54b(9); *ib.* 13 // *KohR* 20a(22); *ib.* 26; אובדת מלכתא דילניה דידה the queen lost her ... *BM* 8c(31); זנכיה מלכתא Queen Zenobia *TerV* 46b(54)

מַלְכוּ, cs. **מלכות**, det. **מלכותה**, pl. **מלכון** n.f. **kingdom, government** (↓ √מלך; CPA מלכו LSp 113, SA מלכותה ST Num 24:7) מַלְכוּתָא *FPT* Gen 41:40[03];- **1. kingdom:** sg. אומה ומלכו *TN* Gen 49:9; *ib.* Ex 9:24; Dt 4:8; ומלכו ממלכו תחקף *ib.* Gen 25:23 [H ולאם מלאם יאמץ]; מלכו קצייא a far-off kingdom *BR* 301:3; למלכותה דיוסטינוס כשתה [...] מלכה in the year of the reign of Justinian, the king *Naveh* 43:2; כרסי מלכותה the royal throne *FPT* Ex 12:29[23]; לך יאיא מלכותא the kingdom is fitting for you *EchR* 115:7; מלכותא דפרס the Persian Kingdom *Ber* 11b(41); pl. מלכון ארכע{ה} *TN* Gen 15:12; וליה ישתעבדון כל מלכוותא all the kingdoms will be subjugated to him *ib.* 49:10; **2. (the Roman) government, empire:** רבינו כד סלק למלכזתא when R. Judah, the Prince, went to the Roman government *BR* 935:3; *Ber* 9a(34); *Ter* 46b(43); נפקח קלווסיס מן מלכותא an order was promulgated by the government *Ned* 41c(34); *BR* 689:3; *ib.* 712:1; דהדה מלכותה בישה סיגין the (Roman) government is very evil *ib.* 931:8; הדה מלכותה רשיעתה that wicked government *ŠRG* 22a(24)

מליכי ↓ מלכו #2

מלכיה n.f. **weakness** (< μαλακία Lehnw 340) sg. מליכך (G)מלכיא פסוק הדה cut off that weakness from your heart *PRK* 81:1 // [!]מילייא *BR* 444:1
PRK ib., note.

מלכניק n.m. **jute stalk** (*Corchorus olitorius*; < μολόχη Löw, Lehnw 341; Sy מולכיא LS 392) pl. אגוד מל{כ}<כ> ניקי a bunch of jute stalks *Yev* 12d(16) // *Šab* 8a(50)[!]
Löw, Flora 2:247.

מלל n.m. **speech** (↓ √מלל, ממלל) sg. מלל לקבל a speech of peace *TN* Gen 34:3; מלל פמך the speech of your mouth *ib.* Ex 4:15

מלל vb. **to speak, say** (↓מילה, מילול, מלל, מללו, ממלל; CPA מלל LSp 111, SA מלל Ham 445:58+) Pa., pf. 1sg. מלילית *TN* Gen 41:28; 2m. מלילת *ib.* 42:14; 3m. מלל *ib.* Dt 10:4; 1pl. מללנן *ib.* Num 21:7; 2m. מללתון *ib.* Dt 23:24; 3m. מלילו *FPT* ib. 5:28; f. מללין *MMDam* Dt 22:9; imp. 1 sg. אמלל *TN* Num 12:6; etc.; imper. 2m.sg. מלל *ib.* Ex 6:11; pl. מללו *ib.* Lev 11:2; inf. ממללה *ib.* Ex 4:14; part. m.sg. ממלל *ib.* Num 7:89; etc.;- **to speak:** הא שרית ושבקת כמה דמללת behold you forgave as you said *ib.* Num 14:20; ומלילו עם חכימי קרתהון they spoke with the wise men of their city *FPT* Gen 34:20[03]
Itpa. **1. to speak** (of divine voice): עד זמן די אחמלל עמי until He spoke with me *TN* Lev 1:1; למתמללה עמיה *ib.* Gen 18:29; Ex 34:35; 20:19; **2. to be spoken:** מיין דמתמללין בעלמא waters which are spoken of in the world *Šeq* 50a(13) [expl. מי שחו Ezek 47:5]

מללו, cs. **מללות־** v.n. **speaking** (↓ √מלל) במללוחי עמך when I speak to you *FPT* Ex 19:9[18; H בדברי]; *TN* ib.; *FT* ib. במללוחה *FPT* Gen 39:10[05]; במללותיהון *ib.* Dt 5:28[04]; במללותכון *TN* Ex 7:7

מלמול n.m. **piece of dough** (MH מלמולין MMiq 9:2) pl. מלמולין דליש pieces of dough *Pes* 29d(33)
GaonKom 122+.

מלעיל ל־ prep. **above** (↓לעיל (לעיל מן, מלעיל לדקיע *TN* Gen 1:7 [H מעל לרקיע]; מלעיל להמיינה *ib.* Ex 28:27 [H מעל לחשב האפוד] ראפודה

מלפן n.m. **teacher** (↓ √אלף; CPA מלפן LSp 10) pl. למלפניי *BR* 770:4 [expl. אל ההרים Ps 121:1, read as הורים]; *ib.* 1270:13 [expl. הורי Gen 49:26]; עמה דמלפין מלפניהון a nation which teaches its teachers *FPT* Num 20:10[23]; *TN* ib.; *FTP* ib.

מלקו n.f. **corporal punishment** (↓ √לקי; MH מלקות Jast 793) sg. מלקו{ת} יחירה an exceptional corporal punishment *TNGl* Dt 25:3

מלקוש n.m. **late rain** (↓לקיש; H מלקוש HAL 562) sg. וכרסיסי מלקוש as drops of late rain *TN* Dt 32:2 [H וכרכיבים]; *FT* ib.
Patai, Ha-Mayim 179.

מלקט n.m. **tong, snuffer** (↓ √לקט; CPA מלקט Ex 38:17) pl. ומלקטיה *TN* Ex 25:38 [H ומלקחיה]; מלקטייא *FTP* Num 4:9; *TN* ib.; *ib.* 37:23[!]

מם n.m. **mem, thirteenth letter** (Sy מִים LS 372) *San* 18a(58); *MPDam* Gen 32:15
Nöld, Beitr 126+.

מָמוֹן n.m. **money, riches** (CPA ממון LSp 113, SA ממון Ham 597:121+) a. alone: מה ממון אנן מתהניין what monetary gain do we have? *TN* Gen 37:26; *ib.* 36:6; ממון אינון חייבין לי they owe me money *MQ* 81d(43); ואין ממון אח בעי הילך ממון וכסי מינה עיינה if you want money, take money and ignore it *BR* 551:2; *ib.* 374:4; 813:2; 1287:2; מָמוֹנְהון *FPT* Gen 34:23[03]; ורחמתיה בכל ממוני I loved him with all my riches *Ber* 14b(54) // *Soṭ* 20c(47); *Ber* 11b(45) // *Naz* 54b(10); *San* 26c(17); pl. ממוניהון *TN* Gen 34:29; *ib.* Dt 6:5; b. in var. phrases: 1) דיני ממון monetary laws: *ib.* Lev 24:12; Num 27:5; Dt 17:8; 2) זפו דממון a loan of money: *ib.* 23:20; 3) קנס דממון a monetary fine: *ib.* Ex 21:30; 4) שחוד דממון a monetary bribe: *ib.* Dt 10:17; 16:19

ממזור n.m. **twisted yarn, cord** (↓ √מצר) sg. ההן דעבד ממזור חייב משום טווה the one who makes twisted yarn is liable (on the Sabbath) because of weaving *Šab* 10c(15)
Eps, MNM 86.

ממזר, det. **ממזרה** n.m. **bastard** (↓ממזרה; SA ממזיר Ham 516:422, BH ממזר HAL 563) sg. *TN* Dt 23:3 [H id.]; והוה ידע ביה דהוא ממזר he knew that he was a bastard *VR* 752:7 // *Qid* 64c(34); זכ{י}<ו>ן בהדין גברא דהוא ממזר give alms to this man,

because he is a bastard *VR* 753:3 // *Qid* 64c(36); *BR* 991:3; שמע קלין קריין ממז{י}רא וממזרתה he heard voices crying: Bastard! Bastard(f.)! *Yev* 9c(64) // *Qid* 64c(40) // *ib.* 65c(43) // *VR* 752:3; *Yev* 15a(37); pl. אתון לגבן ועבד{י}ו>ן ממזרין they came to us and made us bastards *EchRB* 48:16

ממזרה, det. **ממזרתה** n.f. **bastard** (↓ממזר) sg. *Yev* ממז{י}רא וממזרתה // *VR* 752:3 ממזירה וממזירתה 9c(63) // *Qid* 64c(40) // *ib.* 65c(43); מהו מינסוב ממזרתא is it permitted to marry a bastard? *ib.* 64c(25)

ממלחיי adj. **of Mamlaḥ** ר' יוסי ממלחייא *AZ* 41c(I); *Soṭ* 19b(39); *PRK* 56:8; *EchRB* 73:4

ממלל n.m. **speech** (↓√מלל, מלל; CPA ממלל LSp 111, SA ממלל Ham 445:61, LOT 3/2 226:21) sg. ממלל חד *TN* Gen 11:1 [דברים אחדים H]; לקבל ממלל speech to speech *ib.* Ex 33:11; Num 12:8; Dt 5:4; 34:10; ממלל פמך the speech of your mouth *ib.* Ex 4:12; 15; קשה ממלל difficult of speech *FTV* ib. 4:10; ממלל חלי [חלי↓]

ממצייה n. (unclear) sg. ממצייא *Suk* 54b(60) [expl. GN מוצא Mib. 4:5]

ממש n.m. **substance** (↓√משש) sg. דלית בהון ממש which have no substance *TN* Dt 32:17; *FTV* ib.; *Or* 60c(64); ואית ליה ממש *ŠR* 38c(8)

מן conj. **after, while** (Mng. 1: CPA מן ד־ LSp 113, SA מן ד־ LOT 3/2 42:15, MH מש־ Jast 721; mng. 2: CPA מן Schulthess, Gr 90, SA מן עבד LOT 3/2 211:48) **1. after** (+ ד־): a. w. pf.: מן דאצרכת ליה חזר ופשטה after he was in doubt concerning it, he returned and explained it *Dem* 26b(45); מן דאכלון ושתון after they ate and drank *Ḥag* 77b(34); מן דספר ליה שארי מתאנח after he cut his hair, he began to sigh *VR* 665:4; *Ber* 8c(51); *PeaV* 17d(17); *Kil* 32a(32); *Šab* 8a(49); *Tan* 69c(18); *Qid* 64d(10); *VRV* 251:3; *ŠR* 20c(14); *KohR* 21b(44); b. w. imp.: עד דלא ייתון רומאי מן דייתון רומאי before the soldiers come after the soldiers come *BQ* 3c(10); מן דו(text: מאן ד') ירים פקסוסיה after he removes the hairs (from the gourds) *Mas* 49a(34) [expl. משיפקס Mib. 1:5]; *ib.* 48; 49; c. w. part.: מן דאב עליל from the beginning of Av (lit. after Av enters) *Tan* 64c(26); *Yom* 41d(7); *Soṭ* 22b(36); **2. while** (+ part. in circumstantial clauses): a. w. vbs. of motion: 1) אזל: מי אזיל ליה מלי ליה בוצינא on departing, he filled the lamp *Ter* 48b(15); *RH* 57b(50); 2) אתי: מי אתי צהא גו איסרטא while coming, he became thirsty on the road *Suk* 53a(13); *Dem* 24d(62); *Ḥag* 78d(25); 3) דמך: ר' יוחנן מי דמיך פקיד לבנתיה while dying, PN instructed his daughters *Giṭ* 49a(23); *AZ* 42c(37); *BR* 1240:3; *BQ* 7a(24); מי דמכא אמרה תלתיהון אמרו תלתה קריין מדמכין the three of them said three verses while dying *BR* 1139:1; 4) הלך pa.: מי מהלכין חמי ליה חד כיתּ מדרש while walking, he showed him a certain academy *Ber* 4b(32) // *MQ* 83c(37); 5) חזר: זכה עמי ממה דאית גבך אמ' ליה מיחזר give me alms from what you have. He said to him: On (my) returning *Pea* 21b(34); *ib.* 13[!]; 6) יתב: מן יתיב נם ודמך ליה while seated, he fell asleep *Tan* 66d(48); אמרתה מן קאים תזכי ותימרינה מן יתיב you said it standing. May you be worthy to say it sitting down *BR* 1262:5 // *Hor* 48c(32); 7) נחת: ראובן ושמעון מי נחתין ראובן ושמעון מי סלקין Reuben and Simeon on going down (to Egypt). Reuben and Simeon on coming up *VR* 748:1; *Dem* 22a(20); 8) נפק: מי נפקין פגע בהון חד סב on going out, an old man met them *Šab* 8d(3); *PRK* 148:13; 9) סלק: ↓ no. 7; *ŠR* 38c(13); 10) עלל: מי עליל חלה עינוי on entering he raised his eyes *Tan* 66c(50); *Šab* 8c(55); 11) פרי: מי פרי בחריה חיויא נפל לגובא while running after him, the snake fell into the wine pit *AZ* 45a(10); *Beṣ* 63a(37); 12) קום: ר' שמעון בן הגי ↓ no. 6; b. w. other vbs.: 1) לקיש מיהגי באורייתה סגין הווה נפק לבר מן תחומה while pondering the Law much, PN would go outside the Sabbath limit *BerG* 9a(39); 2) חכם: מי חכים קרתיה אמ' ליה ההוא גברא that man knowing his town said to her *VR* 805:4; 3) טפל itpe.: מי מיטפלין(V) ביה אשכחון כיס דינריא while attending him, they found a money bag *Pea* 21b(14); 4) יהב: מי נסי פלטי ומי יהב פלטיאל on taking (Michal, he is called) Palti. On giving (her, he is called) Paltiel *VR* 543:3; 5) נחת af: מי מסיק לון הוה מסיק חד חד וממחית לון הוה מנחית תריי תריי on taking them up, he did so one at a time, and on taking them down he did so two at a time *PRK* 195:1; 6) סלק af.: ↓ no. 5; 7) שתי: משתיי אזלין ומשתיי אתיין going to and fro while drinking *EchR* 24:19; c. fol. חסל: ↓√חסל, mng. 2.d

For the occasional spelling מאן ד־, v. Lieb, TK 2:670, n. On usage 2, v. Kut, SGA 51+.

מן #2 conj. **the one who** (↓מן pron.; CPA מן ד־

מן דמכרכך (LSp 113 מן *TN* Gen 12:3 [H מברכיך]; דיקרב *ib.* 26:11 [H הנוגע]; Ex 22:5; Lev 11:39; Num 9:8; Dt 22:8; מן דמר *Ber* 10d(25) [+ exx. in CTY 1:773+]; מאן דקטיל מחקטיל the one who kills will be killed *Ber* 3c(16); מאן דידע בנפשיה one who knows within himself *Dem* 22a(16); *Ter* 45c(48); *Or* 63a(41); *Šab* 17c(57); *Pes* 35b(5); *Yev* 12d(38); *VR* 554:4; *PRK* 99:6; *ŠR* 37b(28)

מן n.m. **manna** (< BH מן HAL 564; CPA מנא LSp 114, SA מן ST Ex 16:33) sg. מנה *TN* Ex 16:31 [H מן]; *ib.* 33; 35; Num 11:9; 21:6; Dt 1:1; 8:3; 32:10

מינ־, מִנ־, מֵן prep. **from** (מִן conj.; CPA מן LSp 113, SA מן Ham 503:41+) מֵן *FPT* Gen 2:19[02]; w. suf.: 1sg. מִנִי *ib.* 4:8[02]; מיני *Ber* 6a(49); 2m. מינך *BR* 1074:4; f. מנך *FPT* Gen 30:2[05]; 3m. מיניה *TN* Lev 15:32; 1pl. מינן *VR* 193:1; 2m. מינכון *San* 23b(36); 3m. מינהון *Ḥag* 77d(37); f. מינהין *PRK* 303:8;- **1. from, out of:** a. place, object: אודיק ר׳ מן כוותא Rabbi looked out of the window *Beṣ* 63a(38); נחת מן תמריה he alighted from his donkey *MQ* 83d(12); דלא נפק מן הדא קיטונא כלום nothing should go out of that room *San* 25d(34); מן דמן אתון מן דיוסף from whom are you? From Joseph *BR* 1179:1; הדא חיותא כד סלקא מן ימא when that animal ascends from the sea *VR* 286:3; b. person: אית מה שמעת מן אבוך what did you hear from your father? *Šab* 9a(12); לא ילפין עובדא מן כר נש זעיר we do not learn the decision from an unimportant person *MQ* 82d(46); *Ket* 33c(21); *San* 23d(16); *BR* 625:5; **2.** in var. usages: a. partitive: חד מן ארבעין 1/40 *Ter* 42b(4); קריבויי דנשיא one of the Nasi's relatives *Yom* 44d(46); חד מינהון *BR* 729:1; b. comparative: יתיר מן כן more than this *Ḥag* 77d(59); *BR* 883:3; c. in multiplication: חמשין זימנין מן מאה הא תמשה אלפין 50x100=5,000 *Er* 20b(20); d. in sequence מן אתר לאתר ... ל־: from one place to another *Šab* 6b(21); *Soṭ* 21d(51); *BB* 13b(38); *San* 21a(17); e. in sequence מן כנישתא דכנלאי עד דרתיה :מן עד from the synagogue of the Babylonians up to PN's courtyard *Šab* 8a(36); *BR* 708:6; f. in phrase מיניה וביה, etc. [SA מנה וכה TM 341:23, Sy מֶנָּה וּבָהּ PSm 2159]: די נצבתא מינה וכה *TN* Gen 1:11 [H אשר זרעו בה]; לא יהב{י}נן ביה מיניה we didn't put (honey) in it. (The sweetness) is inherently in it *Pea* 20b(25); *Mas* 56c(2) [+ //'s; v. מוליי]; *BRV*^{60} 201:2; *VR* 367:2; ופרוקהון מנהון וכהון יהוי their redeemer will come out of them *FT* Num 24:7

For a H analog of מיניה וביה, v. M. Zulay, SRIHP 6(1946):223. Acc. to Nöld, Gr 185, the usage in Sy is borrowed from the Jewish one.

— **מן חורי, מן אחורי** prep. **behind** (MH מאחורי Jast 39) וחמא קדליה דר׳ מאיר מן אחורוי he saw PN's neck from his rear side *Beṣ* 63a(38); *ib.* 39; וקם ליה מצלי מן אחורויי he stood praying (the *'amida*) behind him *RH* 58b(9) // מן חור<ו>י *San* 18c(39)

— **מן אפי** prep. **from** (↓אפין) מן אפי ברה from the field *FPT* Gen 30:16[05; H מן]; *TN* ib.; *ib.* 34:7; Ex 10:5; 23:16; Lev 25:12

— **מן בגין** conj. **since** (↓בגין conj.) מן בגין דאנן ידעין since we know *Nid* 50b(18); *ib.* 16; *Pes* 33b(40); מן בגין דאתיית ואפיקת לי since you came and took me out *BRV*^{60} 94:1; מן בגין דאית לי טליא דדמי להדיא since I have a boy who resembles that girl *EchR* 84:1; *ib.* 69:11; 72:11; מכגין *ib.* 103:7; 137:1; 144:9; מן בגין דאתון רחיצין על עובדיכון since you rely on your deeds *KohR* 9c(6); *ib.* 19b(12)

— **מן בגין** prep. **because of** (↓בגין prep.) a. general: ומן בגין אגריה because of his wage *FPT* Dt 24:15[26]; מן בגין אלין תרתן טלייתה because of those two young girls *BR* 814:2; מן בגין מה for what reason ...? *EchRB* 72:11; *KohR* 19b(11); b. in phrase מן בגין כן/כדן because of this [cf. CPA לבדיל כדן LSp 91]: *FPT* Gen 30:6[05; H על כן]; *ib.* 38:26; *TN ib.* 15:1; 44:19; *FT* Lev 22:27; *TNGl* Gen 18:1; *ib.* Ex 15:23; *Nid* 50b(25); *BR* 1143:1

— **מן בגלל** conj. **in order that** (↓בגלל conj.; CPA מן לגלל LSp 37) w. די + imp. (in Targumic texts only): *FPT* Lev 23:43[06; H למען]; *TN* Gen 18:19; *ib.* Ex 9:16; Lev 17:5; Num 27:20; Dt 17:20

— **מן בגלל** prep. **in order to, because of** (↓בגלל prep.) a. + inf.: מן בגלל למשיזבה *FPT* Gen 37:22[04; H למען הציל]; *TN* Ex 16:4; *ib.* Lev 20:3; Dt 6:23; b. + noun: מן בגלל מצווחה דפטיריא because of the commandments of the unleavened bread *ib.* Ex 13:8; 9:16; Dt 15:10 [H בגלל]; c. w. מה why: מן בגלל מה *ib.* Gen 26:27 [H מדוע]; *ib.* 18:14; d. w. suf.: דלא אמות מן בגללה *ib.* Gen 26:9 [H פן אמות עליה]; 3:17; 12:16; Dt 3:26

— **מבין, מן ביני** prep. **between** (↓בין; CPA מן בין

LSp 25, SA מבין ST Ex 25:22) a. w/o suf.: מן ביני *TN* Ex 25:22 [H מבין]; *ib.* Num 7:89; מבין ריש שתא לצומא רבא between New Year and the Day of Atonement *Pea* 21b(29); מן ביני תרין כרוביא from between the two cherubs *FTP* Gen 3:24; b. w. suf.: מה נפק מביניהון/מן ביניהון what is the difference between them? *Ber* 7a(3); *Kil* 27a(42); *Šab* 5a(10); *Suk* 52c(17); *Meg* 71a(41); *Qid* 62b(27) [for add. exx., v. CTY 2:412]; איתון ונפיק אלין עבריא מביניכון come, let us expel those Hebrews from among you *PRK* 128:6; מן ביניהון *TN* Num 14:13 [H מקרבו]; *ib.* Dt 13:14; 24:7

— **מן בלי** conj. **without** (Sy מן בלי LS 75) מן בלי דלא ישחייר לה כל מדע{י}ם without anything being left for him *TN* Dt 28:55 [H מבלי]; הא מן בל{ו}<י> are there no graves in Egypt? *ib.* Ex 14:11 [H המבלי]; *FTP ib.*

— **מן בר** adv. **outside** (מן לבר, בר↓) *TN* Ex 25:11 [H מחוץ]

— **מן ברה** prep. **outside** (בר↓; cf. CPA מן לבר LSp 31) מיבוא לפרוכתא *FPT* Ex 40:22[04; H מחוץ]

— **מן בתר** conj. **after** (בתר↓ conj.; CPA מן בתר LSp 33) מן בתר דאולד *TN* Gen 5:4 [H אחרי הולידו]; *ib.* 7; 10; 13; 16; 11:11; 13; 15; מן בתר דאתגלי after he revealed himself *ib.* 16:13 [H אחרי ראי]; *ib.* 24:36; 26:18; 41:39; Ex 7:25; 18:2; Lev 13:7; 35; 55; 16:1; 25:48; Num 6:19; 7:88; 30:16

— **מבתר, מן בתר** prep. **after** (בתר↓ prep.; CPA מן בתר LSp 33) a. w/o suf.: 1) general: מן בתר פחגמייה האליין *FPT* Gen 39:7[05; H אחר הדברים האלה]; *TN* Ex 23:2; *ib.* Lev 23:16; Num 32:15; Dt 25:18; 2) in phrase מן בתר כן/כדן afterwards [CPA מן בתר כדן LSp ib.]: *ib.* Gen 18:5; Ex 5:1; Lev 16:28; Num 5:26; *Pea* 21b(30); *Šeq* 49b(9); *BM* 9d(1); b. w. suf.: מן בתרי *TN* Gen 4:3; מן בתרך *FPT* ib. 48:4[04]; מבתריה *Soṭ* 24b(21); מן בתרוי *PRK* 183:8; מן בתרן *TN* Dt 29:14; מן בתרכון *ib.* 21; מבתריכון *FPT* Ex 20:13[25]; מן בתרהון *TN* Dt 10:15; מן בתריהון *ib.* Ex 14:19

— **מן גב** prep. **from** (גב↓; CPA מן גב LSp 39) a. w/o suf.: מן גב קפיליא from the storekeeper *PRK* 259:11; b. w. suf.: מן גבי *KilV* 32a(10); *ŠR* 19d(29); מן גביי *Ber* 13d(56); מן גביה *FTV* Lev 27:24; מן גביכון *ŠR* 37d(29); מן גביה דיחזקאל *AZ* 43d(16); מן גביהון *PRK* 6:6; *ŠR* 41a(28)

— **מן גו(א)** conj. **since** (גו↓; TBA מיגו Jast 216) מן גו דאינון ציבחד הוא מכוין because they (i.e. the blessings) are few he prays with intent *Ber* 3b(10) // *Šab* 3a(60); *Švi* 36d(31); *ib.* 38b(50); *Tan* 65b(27); *Meg* 74a(8); *BR* 247:4; *ib.* 5; מיגו *RH* 59c(43); *JMP* 56:7; *EchRB* 55:4

— **מגו, מן גו** prep. **from among, from inside** (גו↓; CPA מן גו LSp 35, SA מבגו ST Lev 20:5) a. w/o suf.: *FPT* Lev 23:29[06]; *TN* Gen 17:14; *ib.* Ex 12:42; Lev 19:8; Num 16:21 [H מחוץ]; Dt 5:24; עיגולין מן גו עיגולין loaves from among loaves *Beṣ* 60d(38) // מן גוא *Šab* 10b(18); ואנן מרימין לה מן גו אודנה we lift it from inside the ear *Ḥag* 77d(52) // *SanAs* 23c(39); *BB* 13c(21); b. w. suf.: מן גוויה *ŠR* 24a(5); ומן גובהין out of them (i.e. the 13 years) *Kil* 32b(23) // *Ket* 35a(30)[!]

CTY 2:644+.

— **מן דוחק** adv. **perforce** (√דחק↓; CPA דחוק LSp 44) הורי מדוחק he instructed perforce *Šab* 5d(54)

— **מן חזור** adv. **all around** (חזור חזור, √חזר↓; cf. Sy כַּד חָדַר LS 216) *TN* Ex 28:33 [H סביב]

— **מן חמת** prep. **because of** (MH מחמת Jast 480) מן חימת שעריה because of his hair *EchRB* 155:27; מחמת קוזמידייא because of the jewels *Ned* 38c(24) [acc. to Agur 41]

— **מיד, מן יד** adv. **immediately** (יד↓; MH מיד Jast 563) a. at beg. of statement: ומן יד אחבשר it was immediately told *TN* Lev 22:27; מן יד פתחת ארעא ית פומה the earth immediately opened its mouth *FPT* Ex 15:12[19]; *TN* Gen 22:14; *ib.* Ex 15:12; מן יד נפקת קלווסיס an order immediately went out *Ned* 41c(34); מיד איתבעון ולא אש<ת>כח they were sought immediately and not found *Pea* 20b(4); *RH* 58a(48); *Tan* 66c(51); *ib.* 67a(42); *BRL* 81:6; *VR* 506:1; *ib.* 770:3; *PRK* 377:3; *EchRB* 143:13; *KohR* 23b(13); b. at end of statement: במפקי שובתא מיד immediately following the Sabbath *Ter* 46b(63); הב ליה מיד give it to him immediately *BM* 9d(3)

Dalm, Worte 23.

— **מן כבר** adv. **previously** (כבר↓; MH מכבר Jast 609) *BM* 10c(51)

— **מן בלוקבל** adv. **opposite, apart** (כלקובל↓;

CPA מן לקובלא LSp 173, SA מקבל ST Num 2:2) מן כל קבל *TN* Num 2:2 [H מנגד]; *ib.* Dt 32:49; מן כל קבלה *ib.* 52

— **מן כלוקבל** prep. **opposite** (↓כלקובל) a. w/o suf.: מן כל קבל קדליה *TN* Lev 5:8 [H ממול ערפו]; *ib.* Ex 28:27; Lev 8:9; b. w. suf.: מן כל קבלי *ib.* Num 22:32 [H לנגדי]; Gen 33:12

— **מלבר, מן לבר** adv. **outside** (↓לבר, בר; CPA מן לבר LSp 31, SA מלבר ST Gen 6:14) a. alone: אוקימן שביין מלבר they put the captors outside *Ket* 26c(61); b. ≠ ↓מן לגיו: איח בני נש מקשין על גרבא מלבר ואינון ידעין מה איח בה מלגיו some people rap a (wine) cask on the outside, and they know what is inside of it *Giṭ* 45b(20); *ŠR* 19a(34); מן לברה *TN* Dt 32:25; מלגוא ומן לבר inside and out *TN* Gen 6:14 [H ומחוץ]; *ib.* Ex 37:2; פלגון מן לגיו ופלגון מן לבר *MQ* 82a(33); *BB* 17c(16); *VRK* 251:1

— **מלג(י)ו, מן לג(י)ו** adv. **inside, from inside** (↓לגו, גו; CPA מן לגו LSp 35, SA מלגו ST Gen 6:14) מן לגו *TN* Ex 37:2 [H מבית]; *ib.* 39:19; Lev 14:41; את מפני מלגיו ואנא שחי מלבר you will empty (the wine jug) from inside, and I will drink from outside *VRK* 251:1; פלגון מן לגיו ופלגון מן לבר some inside and some outside *MQ* 82a(33); אהן מלגיו ואהן מלבר *BB* 17c(16); *Giṭ* 45b(21) // *BB* 15c(15); וקרב חלמידיה ומעיל ליה מלגב he brought his student near and placed him inside *BR* 307:2; *PRK* 6:4 // *ŠR* 22c(22); *ib.* 19a(35); *EchRB* 91:21

— **מלוות, מן לוות** prep. **from** (Fr. de chez; ↓לווח; CPA מן לות LSp 102, SA מלות ST Gen 13:11) a. w/o suf.: *TN* Gen 17:27 [H מאת]; *ib.* 44:18; Ex 8:8 [H מעם]; 29:28; Lev 25:15; Num 18:28; Dt 2:8; 23:16; b. w. suf.: מן לווחי *ib.* Gen 31:31 [H מעמי]; מן לווחיה *ib.* Dt 15:13; מן לווחך *ib.* Gen 42:32; מן לווחכון *ib.* Ex 35:5; מן לווחהון *ib.* Num 18:26

— **מן לחור** prep. **behind** (CPA מן לחורי LSp 6) מן לחוד עקביה דגברא behind the man's heel *Ḥaliṣa* 100:23

— **מלעיל, מן לעיל** adv. **above, at the top, penultimate stress** (↓לעיל; CPA מן לעל LSp 146, SA מלעל ST Gen 49:25) **1. above:** *TN* Gen 6:16 [H מלמעלה]; *ib.* 49:25; Ex 26:14; 39:31; Num 4:6; Dt 3:24; 4:39; 5:8; 33:13; חד מלעיל וחד מלרע one above and one below *RH* 58a(53); *BB* 15c(31); מלעיל לרע *AZ* 45a(27); **2. at the top:** איח בני נש מקשין על גרבא מלעיל some people bang on the (wine) barrel on top *BB* 15c(15); סימפון כחיב מלעיל וסימפון מחיק מלרע an *s.*-document written at the top and erased at the bottom *ib.* 17c(31); *Pea* 19a(40); *BQ* 5a(21); **3. having stress closer to the beginning of the word:** ה' בטע' מלעל וחריי ויאסף מלרע (the word) ויאסף is penultimate in five cases [Gen 25:8; ib. 35; 29; 49:33; Dt 32:50] and ultimate in two cases [Num 11:30; Jud 20:11] *MPDam* Gen 25:17; *ib.* 29:9; *MMDam* Lev 15:28

On mng. 3, v. Yeivin, Intr 102+, where the other specialized mngs. of this term are discussed.

— **מלקדמין, מן לקדמין** adv. **from the beginning** (↓√קדם; cf. Sy מִן לוקדָם LS 647, CPA מן קודם LSp 174) **1. from the beginning:** מלקרמין *TN* Gen 1:1 [H בראשית]; *ib.* 3:24; Dt 33:27; מן לקרמין *TN* Gen 2:8; *ib.* Dt 2:10; 12; 20; ומלקרמין חריין *BR* 8:1; **2. from the east:** *ib.* Gen 13:11

— **מלרע, מן לרע** adv. **below, at the bottom, ultimate stress** (↓לרע) **1. below:** *TN* Gen 49:25; *ib.* Ex 20:4; 27:5; 28:27; 38:4; Dt 3:24; 4:18; 5:8; 33:13; add. exx., ↓מן לעיל mng. 1; **2. at the bottom:** ↓מן לעיל mng. 2; **3. having stress at end of the word:** ↓מן לעיל mng. 3

— **מן עבר ל-** **beyond** ↓עבר n., mng. 2

— **מעילווי, מֵן עֲלָוֵי, מן עילווי** prep. **from on top of, from above** (↓עילווי; SA מן על ST Gen 8:13) a. w/o suf.: *TN* Gen 18:3 [H מעל]; *ib.* Num 25:11; Dt 25:9; מֵן עֲלָוֵי *FPT* Gen 4:14[02]; b. w. suf.: איזל מעילווי go away from me *FTP* Ex 10:28; מן עלויה *TN* Gen 38:14 [H מעלייה]; מעילוויכון *ib.* Lev 26:13; מעילוויהון *ib.* Num 20:21

This word occurs only in Targumic texts. The only ex. in PT (ושרת סיניה מעילוי ריגליה דימינא she untied his shoe from his right foot *MQ* 82a(39)) is in a quotation from a *ḥaliṣa*-document.

— **מן קדמיי** adv. **previously** (↓קדמיי; Sy מֶן קדָמָיְתָא LS 647) *VRQ* 396:1; *ib.* 2

— **מן קודם** conj. **before, since** (↓√קדם, מן קודמ prep.) **1. before:** מן קדם דאיתגלי עלוי יקר שכינתיה before the Divine Presence was revealed to him

FTV Ex 19:18; **2. since:** מקמא [!] דנן חמיי since we see ... *Ket* 25c(43)

Mng. 2 is prob. corrupt, since the word has a TBA form and generally ↓מכיון is used in sentences of this type.

— **מן קדם, מן קודם** prep. **before, in front of** (↓√קדם, קודם; CPA מן קודם LSp 174, SA מקדם ST Gen 3:8) a. w/o suf.: 1) general: הין שביין רערקין מן קודם שלופי חרבה like prisoners who flee before those with drawn swords *FPT* Gen 31:26[05]; *TN* ib. 35:1; *ib.* Ex 8:20; Lev 19:32; Num 20:6; 33:8; Dt 5:5; תוחבא מפני מן קדם מרי ביחא the resident turns out the owner of the house *VRG* 387:9; 2) esp. מן קודם ה׳ from God: *FPT* Ex 19:19[06]; *TN* Gen 5:1; *ib.* 41:32; Ex 1:17; 32:30; Lev 16:12; Num 22:8; Dt 14:23; b. w. suf.: מן קרמיי *ib.* 32:22; *BR* 307:4; מן קדמיך *TN* Gen 31:35; הווה סביה קאים ליה מן קודמוי his grandfather would stand up before him *BR* 1242:17; *PRK* 183:8; מן קרמיכון *TN* Num 33:55; מן קדמיהון *ib.* Ex 14:19

This word is common in Targumic texts and occurs occasionally in Midrashic ones. PT, however, employs ↓מן קומי exclusively, and the two occurrences of מן קדם (*Ber* 2d(24) but *ib.* 23: מן קומי; והוא ערק מן קדמויי *San* 28c(38); but cf. וערק מן קומוי *Šeq* 49b(4)) are corruptions.

— **מקומי, מן קומי** prep. **before, in the presence of** (↓קומי); a. w/o suf.: אילין דקיימין מן קומי מיתה those who stand up in the presence of the corpse *Bik* 65c(25); *Ber* 2d(23); *ib.* 9a(30); *EchRB* 68:19; טמירין הוינן מן קומי גונחיה we were in hiding from the Goths *BR* 283:5; הוא מבטל דעתיה מקומי רעתיה דר׳ יוחנן he annuls his opinion in the face of that of PN *Giṭ* 44d(32); *Ket* 29b(19); *Ber* 2a(33); *Dem* 23a(4); *Kil* 32b(45); *Giṭ* 50c(32); b. w. suf.: ולא איחכנע מן קומוי he didn't bow down in his presence *Kil* 32b(44) // *Ket* 35a(51); וקמו מן קומיהון לון מן קומוי *Bik* 65c(38); *AZ* 41a(50)

— **מן קצת** adv. **some, a small amount** (↓√קצץ; Sy מִן קצת LS 686) ומין קצת אחוי some of his brothers *FPT* Gen 47:2[04; H ומקצה]; *TN* ib.; מן קצת עמא *ib.* Num 22:41; 23:13

— **מן קריב** adv. **close up** (↓קריב) אילין עיניא דהוון חמין מן רחיק כד{י}<ו>ן אפי׳ מן קריב לא חמיין those eyes which used to see from afar, now don't even see from close up *KohR* 30a(32) // *VRVar* 395:6

— **מרחיק, מן רחיק** adv. **from afar** (↓רחיק) וקמון להון מצליין מן רחיק they stood praying from afar *FPT* Ex 20:18[05; H מרחק]; *TN* Gen 22:4; *ib.* Ex 24:1; מרחיק *TN* Gen 37:18; חמיחון מן רחיק he saw them from afar *Ter* 46b(60); *KohR* 23b(14); *VRVar* 395:6

— **מן שלייה** adv. **suddenly** (↓√שלי; CPA מן קל מן שמייה נפק מן שלייה (LSp 206 שליא a voice suddenly went out of heaven *SYAP* 36:51; *ib.* 32:24

— **מן שלם, משלם** adv. **completely, in full** (↓√שלם; SA משלם *mišālem* LOT 3/2 43:32, MH מישלם Yalon infra) פוק הב לון אגרון משלם go out and give them their wage in full *BME* 10d(58); חר מן שלם one part in full *TNGl* Gen 14:24; *JMP* 2:33

H. Yalon, Quntresim 2(1938):12+.

— **מן שעתה** conj. **since** (↓שעה, מן conj.) שעתה דנחת עמכון למצרים since he went down to Egypt with you *FPT* Gen 42:36[05]; *ib.* 39:5; מן שעתא רחמיתני<ה> since you saw him *Ber* 5a(25); *Kil* 32b(38)

— **מן תחות** adv. **below** (↓תחות) די במיא מן תחות לארעא *TN* Ex 20:4 [H ואשר בארץ מתחת]

— **מן תחות (ל-)** prep. **below, under, from beneatb** (↓תחות; CPA מן תחות LSp 220, SA מחתח ST Gen 35:8) **1. below, under:** a. w/o suf.: מן תחות רקיעא *TN* Gen 1:7 [H מחתח]; *ib.* 9; 6:17; 8:2; Ex 17:14; 30:4; Dt 7:24; 25:19; מן תחוח ארעא גבורחיה under his mighty arm *ib.* Gen 49:24; Dt 33:27; מן תחות שומיה *Naveh* 70:15; מן תחות ראשך דידך (what is) under your head is yours *BR* 794:1; b. w. suf.: איזיל גרוף מן תוחחיהן go, rake under them *Pes* 29c(53); **2. from beneatb:** מן תחות ניר שעבורהון דמצריי from beneath the yoke of the enslavement of the Egyptians *TN* Ex 6:6; *ib.* 18:10; שבועה נפקת מן תחות כורסי איקרי<ה> דרבון כל עלמא the oath went out from beneath the throne of the *yeqar* of the lord of the entire world *ib.* 17:16

The form מחוחי *AZ* 44a(64) is a corruption due to TBA (v. Jast 1659).

מַן, מאן pron. **who** (↓כל מן; CPA מנו, מן LSp 113, SA מן ST Ex 15:11) *FPT* Gen 32:18[03; voc]; מנו (= מן הוא) *Tan* 64b(8); מני (= מן היא) *Pea* 16d(61);- a. alone: 1) in direct questions: מן את *TN* Gen 27:32; מן ומן אינון אזלין *ib.* Ex 10:8 [H מי ומי ההולכים]; Dt 20:5; מאן שרא לך who permitted

you? *Šab* 6c(11); *Pes* 29c(17); *Šeq* 47b(26); *RH* 57c(20); מאן אינון אילין צופין *Meg* 71d(31); *Giṭ* 45c(29); *BR* 345:5; *ib.* 503:2; *VR* 654:1; *PRK* 190:11; 2) in indirect questions: לא אחודע מן קטיל יתיה *TN* Dt 21:1 [H לא נודע מי הכהו]; ולא ידעין מאן אמ' דא ומאן אמ' דא (we) don't know who said this or who said that *Ter* 45c(48); *AZ* 41d(49); *BRL* 80:5; b. after ד־ whose: מן דמן את to whom do you belong (lit. of whose are you)? *BR* 364:3; *ib.* 671:5; 929:4; 1179:1; *TN* Num 16:5; *Ber* 13a(60); *Pea* 15c(59); *Kil* 31a(13); בריה דמאן אנא whose son am I? *EchRB* 48:13

מן 2# pron. **what** (↓כמה/כמן ד־; Sy מָן LS 393, מאן Eps, Gr 29) מאן נפק מביניהון what is the difference between them? *Dem* 22a(56); מאן דניכול something that I can eat *EchR* 49:17; כל מאן דנא שאיל ליה whatever I ask him *San* 20d(5); מן דהוה מוחבה whatever he asked *Yev* 6b(26); מאן דאיתכסי what was concealed *FTV* Num 24:15

מנבל n.m. **nasty** (↓√נבל; SA מנבל Ham 526:210) sg. אמה מנבלה a nasty nation *TN* Dt 32:21 [H נבל]

מנגן n.m. **trick, machination** (< μάγγανον Lehnw 342; Sy מַנגָנוֹן LS 394) pl. מה דחילין אינון מנגנייה דידך how fearful are your tricks *PRK* 178:1

מנה, det. **מנתה** n.f. **portion** (↓√מני; CPA מנא LSp 114) sg. מנחה הדה *TNGl* Num 11:6 [H המן]

מנה 2#, pl. **מנין**, **מניי** n.m. **a small coin** (↓√מני; בטדוקסימון מן חד כמנא או מן חרין במנא אמ' ליה מן חרין במנא דאינון כמישין וזלילין (shall we eat with our meal) endives which are one for a penny or two for a penny? He said: Two for a penny, because they are withered and cheap *EstR* 5a(23) // *ib.* b(7); יהב לי חד מני he gave him a penny *EchRB* 49:15; pl. בתרין מניי *Meg* 74d(50); חמשה מניי בארבעה מניי או בחמש' מניי *ŠR* 14c(23); עשרה מניי בעשרה מנין *PRK* 144:5; *VR* 691:2; דנצח עומרא דעשרת מניא דילך לעשרת אלפא דקנחיריא דכספא דילי your *'omer* of ten pennies defeated my 10,000 silver talents *ib.* 664:2; 665:1; 666:2 // מניכון *PRK* 144:6; על ידי מניי סלקת פרגמטיא the deal was completed because of my pennies *Ket* 33d(57)

Lieb, Yalon Vol 181; id., DevR 126, note 2; id., VR 879.

מנהג n.m. **custom** (↓√נהג; H מנהג HAL 567) sg. ליכא מנהג there isn't a custom here *Šab* 16c(56); עביד במינהגך do according to your custom *Ber* 5c(48); *ib.* 52; 6a(22); *Yom* 44a(64); *EchR* 131:5; ליח אנא ידע מה הוא מנהגכון I don't know what your custom is *BR* 1291:13; *Bik* 65c(48)

מנהומי n.f. **roaring** (↓√נהם) sg. *MPs* 455:7 [expl. ויגער Ps 106:9, w. ref. to Is 5:30]

Sok, Archive 2(1974):75.

מִנְחָה, det. **מנחתה**, pl. **מנחון**, **מנחן** n.f. **gift offering, afternoon prayer, afternoon** (SA מנחה Ham 504:68) **1. gift offering:** sg. *FPT* Num 28:26[06; voc]; *TN* Lev 2:1 [H id.]; *ib.* 14:10; Num 15:9; 28:26; מנחתה *ib.* 8:8; מנחתהון *ib.* 6:15; pl. מנחון *ib.* Ex 30:9; Lev 23:37; מנחתכון *ib.* Num 29:39; **2. afternoon prayer** [MH id. Jast 799]: sg. לי גולחי דנצלי דמנחתא (V)<את יהב> you will give me my cloak so that I can recite the afternoon prayer *Ber* 7b(50); **3. afternoon:** sg. הבא את עבד מנחה שחי שעות ומחצה here you make the afternoon 2 1/2 hours (before sunset) *Ber* 7b(42); מן מנחתא ולעיל מנהג from the time before the afternoon, it is (only) a custom *Pes* 30d(2) // *Tan* 64c(25)

מנחם n.m. **advocate(?)** (↓√נחם) sg. מנחמה ישוע *Naveh* 77:1

Naveh 118+.

מנטל adj. **exalted, uplifted** (↓√נטל) sg. אדרע מנטלה an uplifted arm *TN* Dt 5:15; *ib.* 26:8; *TNGl* ib. 7:19; ובאדרעך מנטלחה *TN* Ex 32:11; *ib.* Dt 9:29; pl. דמין ומנטלין high and exalted *FPT* ib. 26:19[04]; *TN* ib.; *ib.* 28:1; 33:17; מנטליא *ib.* Ex 15:21

מני (enclitic particle; < μήν; CPA מן 2# LSp 113) דאילו מני דקרא חרנגולא if the rooster hadn't crowed *BR* 335:6

Löw, in MY to BR loc. cit. This word, however, is very uncertain.

מני vb. **to count, appoint, ordain** (↓מנה, מינוי, מנה 2#, מניי, מניין; CPA מנא LSp 114, SA מני Ham 538:119+) Pe. **to count:** כד חהוי מני יחהון *TN* Ex 30:12 [H בפקד אתם]; למימני *ib.* Gen 13:16 [H למנות]; Num 23:10; Lev 15:13; 23:15; אנא מניח פרוחייה I counted the clouds *BerG* 5a(42); הכא את מני לחורייה וכא את מני לקומיה here you count backwards, and there you count forwards *Švi*

37c(38); *MŠ* 55b(46) // *BR* 785:2 // *EchR* 54:12
Pa. **1. to appoint, put in charge:** חמי דמנייתְ יתך רב ושליט behold, I have appointed you master and ruler *TN* Gen 41:41; *ib.* Ex 7:1; וימנון *ib.* Dt 20:9; לממנייה *ib.* Ex 32:10; Num 14:12; בעא ממנייא עליהון פרנסין he wanted to appoint community leaders over them *Šeq* 48d(47); *San* 19d(49); *BB* 15a(64); pass.part. דהוה ממני על פלטין דידיה who was put in charge of his palace *FPT* Gen 44:1[04]; ורבה דהוה ממני the appointed chief *TN* Num 2:7 [H נשׂיא]; *ib.* 10:14; מלאכה רבה ד<מ>מני על חסדא וחנה the great angel who is appointed over grace and loveliness *AmGen* 6a:9; pl. ממניין *TN* Num 7:2; **2. to ordain:** ומניחיה חכים he ordained him as a *ḥacham Ter* 48b(27) // *Šab* 4d(19); *Bik* 65c(58); *Meg* 75b(44); *Er* 25b(5); *San* 29a(37)[!]; ר' הוה ממני חרין מינויין Rabbi used to make two ordinations *Tan* 68a(22); ר' יהושע בן לוי מני לכל תלמידוי PN ordained all of his students *Ḥag* 76c(63) // *Ned* 42b(12); *Bik* 65d(10)
Itpe. **to be counted:** יתמנון *TN* Gen 16:10 [H יספר]; למתמניה עם אמרי פסחה to be counted with the paschal lambs *FPT* Ex 12:4[23]; ויהוון עולמוי מתמניין עם עולימיהון דבני יש׳ his young men will be counted with the young men of the Israelites *ib.* Dt 33:6[26]
Itpa. **1. to be appointed:** איתמניחון לאומה *TN* Dt 27:9 [H נהייתְ לעם]; איתמני אנגרבטיס (PN) was appointed as a forced labor boss *PRK* 196:13; *VR* 606:5; **2. to be ordained:** כהנא איתמני קדמיי מן ר׳ יעקב בר אחא PN was ordained before PN_2 *RH* 58b(6) // *San* 18c(36); לא קביל עלויי מתמניה he didn't agree to be ordained *Bik* 65d(16); *Tan* 68a(30); *MQ* 81c(61); אילין דמיתמניי בכסף those who are ordained for money *Bik* 65d(3); *ib.* 6; 9

מני #2 vb. **to arrange oneself(?)** Pe. נמני לקבליהון let us arrange ourselves opposite them *FPT* Ex 15:3[17]

מניח adj. **deceased** (↓ √נוח; Sy מנַחָא LS 420) sg. יעקב כהנא מני{י}חא the late PN *JMP* 16:16; מנחייא[!] *ib.* 7

מנייי n.m. **expert** (↓√מני) sg. [צ]ריך מנייה רממ[ני] an appointed expert is required *PalLaws* 28:33; אוף מעשר בהמה מתחמי למנויה tithing of cattle is also shown to the expert *PalLaws* 29:7

מִנְיָין n.m. **count, number, quorum** (↓√מני; CPA מנין LSp 114, SA מנין Ham 560:103) מִנְיָנָא *FPT* Gen 31:38[03];- **1. count, number:** sg. *TN* Ex 16:16 [H מספר]; *ib.* Lev 25:16; Num 9:20; גיברין במניין a people strong in number *ib.* Dt 33:6; עם במניין *ib.* 28:62 [H מתי מספר]; דלא מנין without number *EchR* 129:6 // *KohR* 4a(11); pl. מנייניה *TN* Ex 38:26 [H הפקודים]; מנייניכון *ib.* Num 14:29; **2. quorum:** sg. אנא הוינא ממניינא I was a member of the quorum *Giṭ* 47b(34) [w. ref. to Mib. 5:6: רבי ולי נא ידע אין סלקית [הושיב ביתּ דין ונמנו ממניינא אין לא I don't know if I was considered part of the quorum or not *San* 18c(6); *ib.* 9

מניך n.m. **necklace** (< μανιάκης Lehnw 343) sg. מניכא דדהבא *TN* Gen 41:42 [H רביד]

מנן adv. **from where** (< מן אן; מנן את אתייה (הן↓ ולאן את אזלה from where are you coming, and where are you going? *TN* Gen 16:8; הדא מנן לך from where do you know this? *MQ* 83c(15); מנן שמע ר׳ הרא מילתא from where did the master hear that statement? *Dem* 22b(5); *Yev* 6a(39); *EchR* 73:13; מנן אילין מילייא from where are these words? *Šab* 7b(63); *Ket* 28b(17); מנן תיתי ליה from where does (the proof) come to him? *Šab* 9d(11); *BQ* 5d(31); *BM* 9a(28); *San* 18a(20)
Occasionally, the TBA form מנא (Jast 796) is found in the texts (e.g. *Pea* 20d(56); *Šeq* 49b(23); *KohR* 15d(22)).

מנע (a/a) vb. **to diminish, withhold** (SA מנע ST Gen 22:12; cf. Sy מנע LS 395) Pe. **1. to diminish:** תמנעון *TN* Ex 5:8 [H תגרעו]; *ib.* 19; Dt 4:2; 13:1; ימנע *ib.* Ex 21:10; הלוי קרמייתא לא תמנע oh that you shouldn't diminish the first (tax receipt) *BR* 473:6; **2. to withhold, hold back:** a. general: מנע מני *FPT* Gen 39:9[05; H חשׂך]; *TN* Num 11:28; *ib.* 24:11; מנעת *ib.* Gen 22:12; מנעת חסדה מן אחוך you withheld grace from your brother *BR* 954:8 // *ib.* 907:9; מי רחיל מינכון הוינא מנע אולפניה דרחמנא out of fear of you would I have withheld the teaching of the Merciful One? *Hor* 47a(46) // *San* 20a(7); *Ber* 5c(12); *Dem* 22a(15); b. w. גרם, נפש מנע גרמך מן קדמי *TN* Dt 9:14 [H הרף ממני]; והוו מנעין גרמיהון ולא סלק{י}<ו>ן למצליא they restrained themselves and didn't go to pray *EchRB* 152:17; למנע נפשיה למחרחמה to restrain himself from having mercy *Der* 54:73
Itpe. **1. to cease, omit:** אִתְמְנַע *FPT* Gen 8:2[02]; *TN* ib. 18:11 [H חדל]; *ib.* 8:2; 41:49; Ex 9:33; Num 9:13; *ib.* 27:4; Dt 23:23; **2. to be diminished:** ויחמנע מן עלויה *ib.* Lev 27:18 [H ונגרע מערכך]; **3. to**

be prevented: נתמנע *ib.* Num 9:7 [H נגרע]; **4. to refrain:** תחמנע מלמפרק עמיה you refrain from unloading with him *ib.* Ex 23:5 [H וחדלת]; לא מחמנעין רבנן דרשין בין הא לחית the Rabbis don't refrain from interchanging *he* and *ḥet* in a homiletical interpretation *Šab* 9b(64) // *Pea* 20b(46) // *MŠ* 56a(36); *Qid* 64b(17)

מנעל n.m. **shoe** (↓ נעל; H מנעל HAL 570) pl. דמנעלין ברגלוי בר נש one who has shoes on his feet is a human being *KohR* 26d(17)

מנקי, det. **מנקיתה** n.f. **sacrificial bowl** (BH מנקית HAL 570, CPA מנ[נקי]תה Ex 38:12, Sy מנקיתָא LS 395) pl. מנקיתה *TN* Num 4:7 [H המנקיות]; *ib.* Ex 25:29[!]; 37:16

מְנָרָה, det. **מְנָרְתָּה** n.f. **lamp-stand, candelabrum** (CPA מנרא LSp 121, SA מנארה Ham 502:17) sg. מְנָרְתָּא *FPT* Ex 40:24[04; H המנרה]; *ib.* 32; 31:8; 39:37; Lev 24:4; Num 8:2; אקימת מנרתא you have set up the lamp-stand *ŠR* 19d(22) [expl. צפה הצפית Is 21:5]; סדר מנרתה איתּ אתרין דקראין למנרתה צפיתה he set up the lamp-stand. There are places where they call the lamp-stand צפי *BR* 699:3 [expl. Is ib.]; *Yom* 41a(19) [expl. נברשת Mib. 3:10]; *Beṣ* 61c(40); *MQ* 81d(56)

Brand, Ceramics 296+.

מנשופי n.f. **blowing** (of wind; ↓ נשף√) sg. *MPs* 455:6 [expl. ויגער Ps 106:9, w. ref. to Ex 15:10]

Sok, Archive 2(1974):75.

מס, pl. **מיסין** n.m. **tax** (MH מעלי מסים Jast 803) pl. מסקי מיסין tributaries *FT* Gen 49:15; *TN* ib.; *ib.* Dt 20:11

מסאב adj. **unclean, impure** (↓ סאב√ pa., pass.part.; CPA מסאב LSp 130, SA מסב ST Lev 5:2) a. as adj.: m.sg. *TN* Lev 5:2 [H טמא]; *ib.* 11:4; 14:40; 27:11; Num 9:10; 19:21; Dt 14:19; *BR* 714:7; עופא מסאבא an unclean bird *TN* Gen 15:11; *VR* 507:2; f. מסאבה *TN* Lev 11:6; *ib.* Num 12:12; מילה מסאבה *ib.* Lev 5:2; ארעא מסאבתא the unclean land (i.e. outside of Eretz Israel) *Kil* 32c(31) // *Ket* 35b(34); m.pl. מסאבין אנון *TN* Lev 11:8; *ib.* Num 9:6; Dt 14:7; b. as noun: sg. מסאבה *ib.* Lev 5:12 [H הטמא]; 13:45; Num 19:19; pl. במסאבין *ib.* Lev 24:12; Num 15:34

מסאבו n.f. **uncleanness** (↓ סאב√; CPA מסאבו LSp 130, SA מסבה Ham 476:44) sg. במסאבו *TN* Dt 26:14 [H בטמא]

מסב n.m. **one who reclines** (< MH מסב; ↓ סבב√) pl. מה אלין מסבין יתבין בשלוותהון are those reclining people sitting comfortably? *EchRB* 142:15; *EchR* ib.

מסגי adj. **many** (↓ סגי√) sg. לאומה רבה וחקיפה ומסגייה *TN* Dt 9:14 [H לגוי עצום ורב]; *ib.* 26:5; Gen 26:14; pl. מסגיין *ib.* Num 13:18 [H רב; ≠ קלילין]; 23:10

מסגר n.m. **enclosure(?)** (↓ סגר√; MH מסגר Jast 804) sg. *BQ* 5b(63) // *ib.* 4d(61); מיסגר *ib.G*

מסדרה, det. **מסדרתה** n.f. **Inferno(?)** (↓ סדר√, סדרה) sg. אתם ניצולין מן מסרתא you are saved from the inferno *VR* 733:3

Margulies ad loc.

מסוירוס n. **missorium(?), a type of vessel** (< Lat. *missorium*, μισσόριον Sophocles, Du Cange s.v.) sg. (מי סורס :text ;Ris) מליי מסוירוס they fill a vessel (with wine) *Ned* 38d(4)

Lieb, TK 3:284, n. 10.

מסוסטל n.m. (unclear) sg. חמניא מסוסטלא eight ... *Švu* 34d(30) // ומני מססטולא {ע}<ח>*Ned* 37d(42)

סבס√ ↓ מסוסלה

מסוקי, det. **מסוקיתה**, pl. **מסוקיין** n.f. **ascent** (↓ סלק√; CPA מסוקי LSp 137, SA מסוקי ST Num 34:4(Var)) sg. ולא הות מחותיחיה כמסוקיחיה מסוקיחיה ציבח{ר}<ד> ומחותיחיה כולא ציבח{ר}<ד> <כ>חרא its decline was not like its ascent. Its ascent was gradual, while its descent was all at once *EchR* 96:15 // *EchRB* ib.[!]; pl. מסוקין *VRQ* 393:4 // *KohR* 30a(17)[!]

Sok, Archive 2(1974):76.

מסורקה דידה n. **metacarpus** (Sy מַסורקָא דִידָא LS 501; PSm 2751) sg. ולא יקרב מסורקא דידה לרגליה he should not bring his *metacarpus* to her leg *Ḥaliṣa* 100:28

Eps, Tarbiz 1/3(1931):100, note.

מסטובי, det. **מסטוביתה** n.f. **bench** (Sy מצטפתא BB 1139, Ar مَصْطَبَة) sg. תר<א> מסטוב{א}<י> *BB* 13b(42); להההוא[!] מסטוביתה *ŠR* 35c(14); *ib.* 15;

pl. מיסטובייתה דסדרא the benches of the study hall *BR* 1241:9 // מסטובייתה *Beṣ* 60c(50)
Fr, AF 21.

מסטיכי n.f. **gum** (< μαστίχη Lehnw 346; Sy מסטיכי PSm 2179) sg. מס{ח}טיכי<ט> *BR* 1136:1 [expl. לוט Gen 43:11]
Löw, Pfl 70; id., Flora 1:197.

מסי n. (unclear) למסי דליבא of the heart *EchR* 56:22 [expl. למס Lam 1:1]

מסי 2# n.m. (unclear) דהוו מאסיין מחתין על אפוי because there were placed on his face *EchR* 119:1; דהוו מסיין על חפוי *EchRB* ib.

מסי vb. **to melt, flow** (CPA מסא LSp 114, SA מסי Ham 520:70) Pe. **to melt away:** מסיא *TN* Num 5:21 [H נפלח]; יימסי *ib.* Dt 20:8 [H ימס]; ימסון *ib.* Lev 26:39; Dt 32:1 וליבי וכולייחי לגו מני מסיי *SYAP* 32:35
Af. **to cause to melt:** אמסון ית לבבינן *TN* Dt 1:28 [H המסו]; לממסיה *ib.* Num 5:22; אמסי *TNGl* Gen 7:21
Itpe. **to melt away:** אתמסי לבהון *TN* Ex 15:15; תתמסי *ib.* Num 5:27; יתמסון *ib.* Lev 26:39

מסיס n.m. **stomach of a ruminant** (< *ὅμασος, Lat. *omasum* Lehnw 230) sg. מסיסא *VR* 64:9 [after וושט↓ and איסטומך↓] // המסטא *KohR* 21a(10) [after וושט↓]; על ידי דלית מסיסה טחין since the stomach does not grind (the food) *KohR* 30a(12) [expl. ובטלו הטחנות Eccl 12:3]

מסיק n.m. **oppressor** (< מציקין [צוק↓√ af.]; CPA סוק af. LSp 134, MH מסיקין MBQK 10:5, מציקין Eps infra) pl. מסיקייה *TN* Dt 28:42 [H צלצל]; *FTV* ib.
Eps, MNM 435.

מסכה, det. **מסכתה** n.f. **molten image, tractate** (↓נסך√; BH מסכה HAL 572) **1. molten image:** *TN* Dt 9:12 [H id.]; *ib.* 16; **2. tractate:** sg. דראשה דמסכתא(text : רסמכתא) of the beginning of the tractate *Er* 23b(30) [in a scribal note]

מסכינו, det. **מסכינותה** n.f. **poverty** (↓מסכן; CPA מסכינו LSp 114, SA מסכינו Ham 516:411) sg. לחמא ענייא דמסכינו poor bread of poverty *TNGl* Dt 16:3; במסכנות *TN* ib. 8:9; לארעא טבתא דאתקריאת מסכנותא to a good land which is called "poverty" [ref. to Dt ib.] *ŠR* 7b(21); *ib.* 22; יאיה היא מסכינותא לברתיה דיעקב poverty is becoming to the "daughter of Jacob" *VR* 824:8 // *ib.* 281:1 // *PRK* 241:13 // *ŠR* 7d(6); ותריי מצעי במסכנותא the two middle ones (i.e. two occurrences of רש in the Bible) have the meaning of "poverty" *MMDam* Dt 1:21 [from √רוש, not √ירש]

מסכן, det. **מסכינה**, pl. **מסכינין** adj., n. **poor, poor person** (< Akk *muškēnu* Kaufman, Influences 74; ↓√מסכן; CPA מסכין LSp 114, SA מסכין Ham 447:109) a. as adj.: m.sg. *TN* Lev 14:21 [H דל]; *ib.* 27:8; אי הוה קדמייא מיסכן if the first person was poor *Yev* 5d(13); *Švu* 37d(24) [≠ עתיר↓]; *TN* Ex 30:15; *BM* 8c(6); *ib.* 9d(3); *PRK* 287:11; b. as noun: sg. חר מסכן *Pea* 21b(18); *San* 23c(35); *AZ* 41a(41); *BR* 300:6; *VR* 794:1; *KohR* 28b(21); גכר מסכן a poor man *TN* Dt 24:12; *VR* 859:3; *BM* 8c(6); אחוך מסכינה *TN* Dt 15:9; *ib.* 24:14; pl. מסכינין *ib.* 15:7; Ex 23:11; Lev 19:10; Dt 26:12; תרין צריפין דמיסכינין two huts of poor people *Pea* 21b(9); *ib.* 17; ייכלוניה מיסכינייא let the poor people eat it *Ḥag* 77d(44); *PRK* 30:11; *ib.* 161:8; מעשר מסכינין the tithe of the poor *Pea* 21a(41) [= MH מעשר עני] // *Soṭ* 19a(33); *TN* Dt 14:28; *ib.* 26:12

מסכן 2# adj. **critically ill** (↓סכן√ pa., pass.part.; MH מסוכן Jast 804) sg. אלישע רבך מסכן Elisha, your teacher, is critically ill *RuRG* 170:139

מסכן vb. **to become poor** (denom. < ↓מסכן; CPA מסכן Duensing 158, Black, Hor 61) Quad.Ref. יתמסכן *TN* Lev 25:25 [H ימוך]; *ib.* 35; 39; 47; דהוא מתמסכן וח{ו}זר למה דהוה he becomes poor, and returns to his previous state *BR* 528:7

מסלסל n.m. **comb** (in "Arabian" dialect) sg. מסלסלה *EchR* 78:12; *EchRB* ib.

מסמר n.m. **nail, peg** (↓√סמר 2#; CPA מסמר LSp 137) sg. *Ḥag* 78d(27); *VR* 507:6 // *KohR* 15c(14)[!]; הא קביעה גבך במסמרא it is fixed in you with a nail *Pes* 32b(20) // *Yev* 2d(39) // *ib.* 13c(7); ההוא מסמרא *VR* 507:6 // *KohR* 15c(15); pl. מסמריה דנוליה pegs of the looms *BB* 13b(60)

מסן n.m. **shoe** (CPA מסן LSp 130, SA מסן Ham 521:89+) sg. *TN* Gen 14:23 [H נעל]; חד מסן *EchR* 67:18; מסנא דמטרונא the shoe of a Roman lady *BR* 389:3 // *ib.* 553:7; למלבש מסאנא to put on a

shoe *EchRB* 67:20; הוה שלח מסאניה he took off his shoe *Tan* 67a(43); *TN* Ex 3:5; דלא יחוט ליה מסאניה he shouldn't sew his shoe *Kil* 32d(8); *ib.* 10; ורפס במסאניה he stamped with his shoe *FTV* Gen 44:19; pl. במסנא<י>א *ŠR* 35d(29); והבון מסנאיי ברגליי put my shoes on my feet *Ket* 35a(16) // *Kil* 32b(9)[!]; מסניכון *TN* Ex 12:11; *ib.* Dt 29:4

מסנה, det. **מסנתה** n.f. **sieve, basket** (Sy מסנתָא, pl. מסָנָא LS 483) sg. חדא מסאנא דתאנים a basket of figs *Dem* 21d(52); ההיא מסנתא *ib.* 54

מסס n.m. **cattle prod** (Sy מסָסָא LS 396) sg. הדין מסאסא *PRK* 339:4 [expl. מלמר Is 48:18] // מססא *VRAr* 675:7 // מסוסא *KohR* 3b(18)

מספילה, det. **מספילתה** n.f. **medlar** (< μεσπίλον Löw, infra) pl. (מרפייחה : L; V)חה<ל>{י}ן מספ כגון אילין הלבנים Mib. 1:3] *Mas* 48d(60) [expl.

Löw, Flora 3:246.

מסק n.m. **elevation** (↓ √סלק; Sy מסקָא LS 477) sg. ולא תסקון במסקא you should not go up on an elevation *TNGl* Ex 20:26

מסקור n.m. **looking askance, with envy** (↓√סקר; cf. Sy סקר to look askance LS 495) sg. וכל עיין וכל מסקור every (evil) eye and every envious glance *Am* 19:4

מסקי, det. **מסקיתה** n.f. **ascent** (↓ √סלק, מסק, מסוקי) pl. מסקייתה דעקרבין the Ascents of the Scorpions *TN* Num 34:4 [H מעלה עקרבים]; *FTV* ib.[!]

מסר (a/o) vb. **to hand over, deliver, transmit** (↓ מסרה; CPA מסר LSp 114, SA מסר Ham 551:330) Pe. **1. to hand over, deliver:** וכל מה דאית ליה מסר בן ידויי he handed over to him all his possessions *FPT* Gen 39:4[05]; *TN* ib. 42:37; Dt 32:30; מסריה *ib.* Gen 15:1; Num 21:34; Dt 3:2; ימסור *ib.* 7:2; מן ההיא שעתא מסר ליה תרין תלמירין די יהלכון עימיה גו סכותא from that time on, he handed over to him two students to go with him to the *unctarium Ket* 35a(53) // *Kil* 32b(47) // *BR* 307:5; מסר בי מסר בייתא לשנאייא he handed over a house. He handed the house (i.e. the Temple) over to the enemies *Tan* 68d(35) [expl. name of priestly order מסרביי]; *Yom* 40d(61); *BM* 11a(44); לא מחי>ל ליה עד דמסר ליה שטרא (the debt) is not remitted until he hands over the note to him *Git* 43d(55); נסחיה ומסריה לנמרוד he took him and handed him over to Nimrod *BR* 363:4; pass.part. מסיר בידך it is handed over to you *TN* Gen 16:5; ארבע מפתחן דאינון מסירין ביד רבון כל עלמיא the four keys which are in the possession of the Lord of the Universe *ib.* 30:22; **2. to transmit:** אית הכא בר נש דנמסור ליה is there someone here to whom I can transmit it (i.e. the ineffable name)? *KohR* 11a(14); *ib.* 11; 16; ומסר ליה אלין קרייא ואלין מס{ו}רתא he transmitted to him those biblical verses and those reading traditions *ib.* 11b(23); ז' מנהון שלמ' באוריתה ומסרנן בראשה דספרא דאלה הדבדים there are seven cases of the *plene* spelling (i.e. יושב) in the Pentateuch, and we have transmitted them at the beginning of Deuteronomy *MMDam* Dt 4:46

Ben Hayyim, Lesh 22(1951):283+.

מסרה, det. **מסרתה** n.f. **reading tradition** (↓ √מסר) sg. מסרתה מכה ומסרתה מכה *MMDam* Gen 19:4; מסרתה בחדה מלה ומסרתה בחדה מלה *ib.* Num 13:23; ומסר ליה אלין קרייא ואלין מס{ו}רתא he transmitted to him those verses and those reading traditions *KohR* 11b(23)

Shashar 284+.

מסרול n.m. **name of a plant** sg. : text)ומסרולה (ומסרו לה *Ned* 40b(55) [in a list of plants]

Löw, Flora 2:75.

מסרק n.m. **comb** (↓√סרק; Sy מסרקָא LS 501) sg. מסרקה *EchRB* 78:12; מסרוקא *EchR* ib.; מסרקא דפרזלא an iron comb *KohR* 12a(14)

מסרת n.f. **frying pan** (H משׂרת HAL 606) sg. מסריתה *TN* Lev 6:14 [H מחבת]; מסרתה *ib.* 2:5; מסרי{י}תה *ib.* 7:9

מסתי (unclear)גבן (משתי : corr.) ואת אתי מסתי you come ... *MQ* 81b(19); *ib. G*

מעבר n.m. **passage** (↓√עבד; CPA מעבר LSp 142) sg. מעבר יבקה *TN* Gen 32:23 [H id.]

מעבר prep. **across** ↓עבר n., mng. 2

מעברה adj. **pregnant** ↓√עבר pa., pass.part.

מעברן n.m. **parent** (lit. one who is pregnant; ↓ √עבר pa.) pl. מעברניי *BR* 770:4 [expl. הרים Ps

121:1, read הורים]; *ib.* 1270:13 [expl. הורי Gen 49:26] MY ad loc.

מעה, pl. **מָעִין** n.f. **a coin** (1/6 *denarius*; Sy מְעָא LS 397 (H גרה), SA מעין pl. ST Num 18:16(Var; H גרה)) pl. מָאעִין *FPT* Gen 37:28[04]; עשרין מעין הוא סלעא twenty *ma'in* are one *sela TN* Ex 30:13 [H גרה]; *ib.* Lev 27:25; Num 3:47; 18:16; תרין מעין *Švu* 36d(22)

מעוך n.m. **breast covering** (TA מחוך Jast 758) pl. מעוכין *TN* Gen 49:22; *FTV* ib.; *TNGl* ib.; מעוכייה מן בית חדיהן coverings from their breasts *ib.* Num 31:50 [H כומז]; *FT* ib.

מעון n.m. **dwelling place** (< H מעון HAL 577; SA LOT 3/2 51:2, Sy מְעוֹנָא LS 398) sg. *FPT* Dt 26:15[23; H id.]; דשרי במעונה who resides in his dwelling place *SYAP* 47:7

מעוניי adj. **of Maon** sg. יוסי מעונייה *BR* 950:4; *ib.* 951:4; *San* 20c(63)[!]; pl. בבנישתהון דמעונאי in the synagogue of the people of Maon *BR* 950:4; ההן פיסקולא(text : סיפסלא) דמעוניא the pledge of the people of Maon *Meg* 74a(18)

מעזי n.m. **goat's hair material** (denom. < ↓עז; TA מעזי Jast 814, Sy מעזא hair, fur PSm 2186, Lex) sg. *TN* Ex 25:4 [H עזים]; *ib.* 35:6; 23; 26; רמעזי *ib.* Ex 26:7[!]; 36:14; Num 31:20
Talshir, Fauna 76.

מעזל n.m. **spinner** (↓√עזל) sg. הכמא דמעזלא עזיל על פלכחיה as the spinner spins on his distaff *KohR* 19d(37)

מעזל 2# n.m. **spun wool/spindle** (↓√עזל; cf. Sy מַעזְלָא spindle LS 519, Mal *ma'zla* Berg, Gl 8) sg. הדא איתתא דשרקה מעזלה the woman who paints her spun wool/spindle red *Šab* 10c(5)
Poss. substantivized pass.part.; v. TMW 3:186.

מעזק n.m. **type of jewel** pl. מעזקין *TN* Num 31:50

מעט (unclear) דשיתומהון דרבנן מעט מגף *AZ* 44d(22)

מעטן n.m. **olive vat** (MH √עטן Moreshet, Lex 260; MH מעטן MBMK 5:7) pl. ממעטני זיחיא from olive vats *San* 18d(15) // *MŠ* 56c(11)
Dalm, AuS 4:249.

מעיך n.m. **squeezed one** (BH מעוך HAL 579) sg. *TNGl* Lev 22:24 [H id.]

מְעִיל n.m. **robe** (H מעיל HAL 579) sg. מעילה *TN* Ex 28:31 [H המעיל]; *ib.* 34; 29:5; 39:22; 23; 24; 25; 26; *FPT* ib.[04; voc]

מעין n.m.pl. **insides, intestines, womb** (↓בני מעין; CPA מעין LSp 115, SA מעין Ham 508:189+) **1. insides, intestines:** לגו מעיהון *TN* Gen 41:21 [H אל קרבנה]; במעין *ib.* Num 5:22; חיוויא בישא שריא במעוי דדין an evil snake is in his intestines *PRK* 194:5; חפריחה עיקר טב למעיה *ḥ* is a good root for the intestines *Švi* 34c(59); רביעין על מעיהון lying on their ventrum *Ber* 7c(32) // *Tan* 66a(61); *BR* 1275:4; **2. womb:** בגו מעייה *TN* Gen 38:27 [H בבטנה]; *ib.* 30:2; Ex 13:2; Num 12:12; Dt 28:4; כהן ינקא דנחית ממעי אימיה like the babe which comes out of its mother's womb *San* 20b(57); אית חחומין במעייה are there boundaries in the womb? *BR* 590:3 // *ib.* 372:5; *VR* 636:2 // *PRK* 155:6 // *ŠR* 32c(29); *BR* 685:3; ועולה דבמעיה the fetus in her womb *AmMont* 4:7

מעין prep. **similar to** (< ↓מן עיין 2#; MH מעין Jast 1071) מעין ברכתה דברך יתהון יעקב similar to the blessings which Jacob blessed them *TN* Dt 33:28; *FTV* ib.

מעך (/o) vb. **to lower** (phon. var. of ↓√מאך) Pe. מעוך לי קדליך lower your neck to me *VR* 666:4; מעך ליה קדליה *ib.* 5

מעך 2# vb. (artificial verb) Pe. מעכון *BR* 618:5 [expl. GN מעבה Gen 22:24]

מעל n.m. **coming in, enterlng** (↓√עלל; CPA מעול LSp 146, SA מעול ST Dt 11:30) a. sg. מעלה ומפקחה her entering and leaving (= marital duties) *FT* Ex 21:10 [H עונתה]; b. pl. only in phrase מעלי שמשה: 1) sunset: *FPT* Ex 22:25[01]; *FTV* Num 25:4; *ib.* Dt 24:13; *FTP* Num 34:8; 2) sunrise: *BM* 12b(25) [expl. Dt ib.]
On mng. b.2, v. D. Boyarin, Teuda 6(1988):67+.

מעלל n.m. **entrance** (↓√עלל) pl. מעלליא דארעא entrances of the land *TN* Gen 42:9 [H ערות]; *ib.* 12
Jast 817, s.v. מעלעלא.

מעלן n.m. **entrance** (↓√עלל; CPA מעלן LSp 146) pl. למעלני אנטוכייה to the entrances of Antioch

TN Num 34:8

מעפרה, pl. **מעפרין** n.f. **type of cloak** (Sy מְעִפְרָא LS 539, MH מעפורת MKelK 29:1) pl. מעפרין *KilV* 32d(2) [expl. הדלמטיקיון Mib. 9:7]; מעפר<י>ן *Šab* 8b(54) [expl. מעטפות Is 3:22]; שמע<ו>ן רמעפריא Shim'on of the cloaks *Bik* 65d(23) [≠ ↓גולה]

Krauss, TA 1:166, 599, n. 518; Eps, PLA 609.

מעצרה, det. **מעצרתה**, pl. **מעצרין** n.f. **wine-press** (↓ √עצר; CPA מעצרא LSp 151, SA מעצרה Ham 482:85) sg. מעצרתה *TN* Num 15:20; *ib.* Gen 49:12; Num 18:27 [H היקב]; 30; Dt 16:13; 15:14; הוה ליה קופין גו מעצרתא he had boxes in the wine-press *AZ* 44b(46); pl. מעצ{יר}<רי>כון *TNGl* Dt 11:14

Krauss, TA 2:609, n. 634.

מעקוצי n.f. **sting, bite** (√עקץ Moreshet, Lex 269; cf. Sy עוּקְצָא sting LS 543) sg. *KohR* 17c(24) [// ↓מכות]

Sok, Archive 2(1974):77.

מערב n.m. **west** (↓מערבי, בני מערבה; CPA מערב LSp 152, SA מערב Ham 479:34) sg. *TN* Dt 33:23; מערבה *ib.* Gen 12:8; Ex 26:22; Num 2:18; 3:23; לא תהלך עימיה ממדנחיה אלא ממעריביה don't walk with him (i.e. the leper) on his eastern side, but on his western side *BBE* 13c(19)

מערבב n.m. **one who causes destruction, sadness** (↓√ערבב) pl. מערבביה *PRK* 388:18 [expl. הוללים Ps 75:5] // *VR* 369:6 // *ib.* 445:4

מערבי adj. **western** (↓מערב; Sy מַעֲרְבָּיָא LS 546) sg. סיטרה מערבייה the western side *TN* Num 35:5 [H פאת ים]; *ib.* Ex 27:12; 38:12; תחומה מערבייה the western boundary *TNGl* Num 34:6; *ib.* Dt 11:24; פילי מערביתא the western gate *EchRB* 68:13; pl. מערבאי לחמן ואמרון(V) רנחתון(V) for the westerners (= Palestinians) went there (i.e. to Babylonia) and said *Ber* 8c(53) // מערביא *Or* 63b(42) // מערבייא *RH* 59d(17)

מערה, det. **מערתה**, pl. **מערין** n.f. **cave** (CPA מערא, pl. מערין LSp 151, SA מערה Ham 508:186+) a. general: sg. ושרה במערתא he dwelt in the cave *TN* Gen 19:30; יהודה איש חוצי עבד טמיר במערתא תלתא יומין PN remained hidden in the cave for three days *Švi* 38b(7); *ib.* 9 // *Ned* 42c(33); *ib.* 35; ר' שמעון בן יוחי עבד טמיר במערתא תלת עשר שנין PN remained hidden in the cave for 13 years *Švi* 38d(24); *EchRB* 82:19; *PRK* 297:2; וחיסרי מערתא the cave will stink *Dem* 21d(61); *Tan* 66d(48); *ib.* 50; *AZ* 42c(32); פומא דמערתא the entrance (lit. mouth) of the cave *Švi* 38d(26) // *BR* 941:2 // פילי דמערתא the "gate" of the cave *KohR* 26d(35) // *EstR* 7a(21) // תרע מערתא *PRK* 192:2; *Ḥag* 78a(1); pl. אטמרו אמוריי בגו מעריה the Amorites hid in the caves *TN* Num 21:15; במערייה *TNGl* ib.; b. for burial: sg. מערת חקל כפילה *TN* Gen 50:13 [H [מערת שדה המכפלה]; *ib.* 23:9; 25:9; 49:29; *PRK* 199:6; c. w. GN: sg. מערת אשקלון *San* 23c(41) // *Ḥag* 77d(55); *San* ib. 48; מערת עין גדי *TNGl* Num 34:15; מער{כ}<ת> דן *TN* ib.; מערת טלימון *Dem* 22c(33); מערתא דבקע *BR* 941:1 // מערתא רפקע *KohR* 26d(33)

מערוך n.m. **a rolling device for flattening flax** (↓ √ערך; MH מערוך MKelK 15:2) sg. ההן כיתנייא במערוכה משום טוחן that flax worker (who uses a) rolling device (on the Sabbath is guilty) because of grinding *Šab* 10a(44)

Hirschberg, Ha-Ereg 74, n. 3; Krauss, TA 1:538, n. 138.

מערוקי n.f. **fleeing** (↓ √ערק; SA מערוקי ST Lev 26:36) sg. ויערקון מערוקי דחרב they will flee from a sword *TNGl* Lev 26:36

Sok, Archive 2(1974):77.

מערערה, det. **מערערתה** n.f. **the one who was shaken** (↓ √4#ערער) sg. מערערתה *PRK* 294:10 [expl. סערה Is 54:11]

מעשר, pl. **מעשרין**, **מעשרין** n.m. **tithe** (↓√עשר; CPA מעסר LSp 150, SA מעסר Ham 545:166) a. general: sg. *TN* Num 18:21; מעשר מסכינייה the tithe of the poor *ib.* Dt 14:28 [= MH מעשר עני]; 26:12; *Soṭ* 19a(33); מעשר תניין *TN* Dt 14:23 [= MH מעשר שני]; *ib.* 12:17; Lev 10:19; pl. מעשריכון *ib.* Num 18:28; מעשרחכון *ib.* Ex 22:28; b. w. var. vbs.: 1) נתן/יהב: sg. אילוסופה יהב לר' שמעון כר בא מעשר PN gave PN_2 a tithe *Ter* 40c(13); pl. ר' יונה דלא למיסב מעשר: נסב (2 in order not to remove a tithe *Švi* 34c(5); *ib.* 4; *MŠ* 56b(47); 3) נפק af.: pl. תפקון מעשרייא you should remove tithes *MŠ* 56c(11) // *San* 18d(14); *KohR* 11a(16); 4) קבע: sg. והוה קבע מעשרא דהכא תמן he fixed the tithe of here according to there *MŠ* 54d(9)

מפה n.f. **napkin** (< Lat. *mappa* < Ph מפה DISO 163;

MH מפה Jast 820) sg. יהב מפה על מנוי he placed a napkin on his clothes *Kil* 32a(42); לר׳ <יהבון> אבונא ביעתא ׳במפה׳ דאית בה כלאים they gave PN the egg in a napkin which contained *kilayim ib.* 44

מפוקי, pl. **מפוקיין** n.f. **going out** (↓√נפק; CPA מפוקי LSp 127, SA מפוקי ST Dt 16:3(Var), LOT 3/2 226:32) sg. פרגמטיה מפוקית *BR* 627:4 [expl. עבר לסחר Gen 23:16]; pl. לית להון מפ{י}<ו>קין *KohR* 22d(23)
Sok, Archive 2(1974):77.

מפלה, det. **מפלתה** n.f. **collapse** (↓√נפל; CPA מפולא LSp 126, MH² מפלה Jast 821) pl. מפלתא הווין תמן there were cave-ins (of roofs) there *Tan* 67a(44)

מפסה n.f. **desecrated woman** (↓ √פסס af., pass.part.) sg. *TN* Lev 21:7 [H חללה]

מפסק n.m. **pause** (↓ √פסק; SA מפסק Ham 513:322) sg. והוה במפסקא he was at a pause *FTP* Gen 38:5 [H בבזיב]
Klein, FPT 2:24, n. 107.

מפק n.m. **going out** (↓√נפק, מפוקי; SA במפוק שבתה Asatir 7:10) sg. במפקא דשתא at the end of the year *TN* Ex 34:22 [H תקופת השנה]; במפקה *ib.* Lev 27:21 [H בצאתו]; מעלה ומפקה conjugal relations *FT* Ex 21:10 [H ועונתה]; pl. במפקי שובתא Saturday night *Ter* 46b(63); *ib.* c(4)

מפקן n.m. **extremity, excrement** (↓√נפק; CPA מפקן LSp 127) **1. extremity:** pl. מפקנוי *TN* Num 34:12 [H תוצאותיו]; *FTV* ib. 5; *ib.* 8; 9; 12; מפקניהון *TN* ib. 33:2; **2. excrement:** pl. מפקניך *ib.* Dt 23:14 [H צאתך]

מפקנו, cs. **מפקנות** v.n. **exodus** (↓√נפק, מפקן) יום מפקנותכון the day of your exodus *TNGl* Dt 16:3 [H צאתך]

מפרנק adj. **pampered** (↓√פרנק; CPA מפנק LSp 159) sg.m. דמפרנק *TN* Dt 28:54 [H הענג]; f. מפרנקתה *ib.* 56; pl. מפרנקתה *ib.* Num 31:50; *TNGl* ib.; *FTV* ib.

מפרס n.m. **lamp** (CPA מפרוס J. Naveh, Atiqot 11(1976):103+) sg. ל׳מ׳פרס *Yom* 41a(20) [expl. נברשת Mib. 3:10, corr. from לוספרס]
Sok, Bar Ilan Annual 18/19(1981):219; for the emendation to למפרס, v. Lieb, TK 4:760.

מפשוטי, det. **מפשוטיתה** n.f. **prostrating** (↓ √פשט) sg. מפשוטיתא דתעניתא prostrating on fast days *Švi* 33b(58) // *AZ* 43d(16) // מפשיטותה[!] *Suk* 54b(47)
Sok, Archive 2(1974):77.

מפתח n.m. **key** (↓√פתח; CPA מפתח LSp 165) a. general: sg. מפתחא דתיבותא the key of the chest *Pea* 15c(21) // *Qid* 61b(10); *Beṣ* 60d(2); מפתחא יהיב במגדל צבועיה the key is in GN *MSam* 68:3; b. in a metaph. sense: sg. מפתחא דמטרא ומפתחא דפרנסתא ומפתח{י}<א> דקבריה ומפתחא דעקרתא the key of rain, livelihood, burial, and sterility *TN* Gen 30:22; *FTV* ib.; מופתח *TNGl* ib.; pl. מפתחין *FTP* ib.; *TNGl* ib.

2# מפתח n.m. **seeing person**; euphemistically: **blind person, one who is shut up** (↓√פתח itpe., mng. 2; Sy פתיחא LS 616) **1. seeing person:** sg. חד מפתח *VR* 508:4 [≠ ↓סמי]; **2.** euphemistically: a. blind person: sg. גברא מפתחה *Šab* 3a(41) // *Šeq* 47a(36) // *Qid* 61a(58); b. one who is shut up: ואנו מפתחא where is the one who is shut up? *Hor* 47a(39) // *San* 20a(2)
On mng. 2, v. Lieb, Sinai 5(1940):466; id., YK 22.

מצב n.m. **plant** (↓√נצב; CPA מצב LSp 127) sg. *TN* Num 20:5

מצדה, det. **מצדתה**, pl. **מצדן** n.f. **net** (↓√צוד; CPA מצדא LSp 170) a. general: sg. מצדתא דשיתאי the trapper's net *Šab* 14a(62) // *Beṣ* 62a(3); pl. מצדתא הוויין *BR* 534:6 [expl. פחים Ps 11:6]; מצדן פריס{י}ן the nets were spread out *Beṣ* 62d(54) // *Šab* 7a(3); b. for trapping birds: sg. וחמא חד בר נש פרש מצדתא למצוד צפרין he saw a certain man spreading a net to catch birds *PRK* 192:3 // *KohR* 26d(35)[!] // *EstR* 7a(21)[!] // *Švi* 38d(26)[!]; c. in a fig. sense: sg. בהדא פרס בן לקיש מצדתיה דכהנא with this (question) PN ensnared PN_2 *BR* 53:2; *ib.* 3 // *Kil* 27a(57)[!]; d. of metal work: sg. עובד מצדה רנחש net-work of copper *TN* Ex 27:4 [H רשת]; *ib.* 5

מצו, det. **מצותה** n.f. **strife** (↓√נצי; Sy מְצוּתָא LS 442) sg. *TNGl* Gen 13:8 [H מריבה]; *FTP* ib. 7[!]; *TNGl* Dt 19:17; *ib.* 25:1; מי מצותה *ib.* Num 20:13; 24; Dt 6:16; 9:22

מִצְוָה, det. **מצוותה**, pl. **מצוון** n.f. **commandment, meritorious deed, charity** (< H מצוה HAL 588; ↓ מרי מצוה) **1. commandment:** sg. מצוה זעירה ראנש עביר a minor commandment which a person does *TN* Num 12:16; חרא חובה וחדא מצוה one sin and one commandment *Ber* 14b(42) // *Soṭ* 20c(37); *Ber* 4c(57); *ib.* 5c(11); *BR* 673:6; מצוותה הרה *TN* Dt 6:25; *ib.* 19:9; מצוות יבומה the commandment of the levirate marriage *ib.* 25:10; pl. מצוון קלילן easy commandments *FPT* Gen 15:1[08]; *TN* Dt 7:10; מצוותה ראורייתא the commandments of the Torah *ib.* Gen 3:24; Ex 16:4; Lev 22:31; Num 36:13; Dt 13:19; 28:15; מְצְוָתָה *FPT* Dt 27:1[04]; ר' שמעון בר אבא מרקרק במצוותא סגין PN was very exacting in (fulfilling) the commandments *Ber* 4b(20); **2. meritorious deed:** pl. תרעה דלא פתיח למצוותה יהא פתיח לאסייה the gate which is not open to good deeds will be open to the doctor *ŠR* 35b(1); טעין מצותיה על כתפיה he carries his meritorious deeds on his shoulders *Soṭ* 20c(36) // *Ber* 14b(41) [expl. פרוש שכמי *ib.*]; עובדא הוה <ב>איתא חדא דהוות רחמה מצוותא ובעלה שנא מצווחא it happened that a certain woman loved (to do) good deeds, and her husband hated good deeds *AZ* 41a(40) // *Ter* 45c(50); **3. charity:** a. general: pl. רמיצותן תרידן בכל אתר whose charitable deeds are found everywhere *Naveh* 32:7; אילין שיתי דינריא בגוא מצואתא those six dinars are part of the charity *VR* 799:2; הב לן מצותה give us alms *EstR* 5a(26); b. w. √עבד to be charitable, give alms: sg. ראנה שמיע ההוא עביר מצוה I heard that that person is charitable *BRV*^{60} 154:4; *PRK* 161:8; pl. כל מן דעבד מצותה בהדן אתרה קדישה anyone who is charitable in this holy place *Naveh* 26:1; *ib.* 2; חד הוה עביר מצו{י}ן סגין one was very charitable *VR* 856:5; *ib.* 857:1; 806:1; *Der* 50:38; c. w. √פלג pa. to distribute alms: sg. ר' חיננא בר פפא הוה מפליג מצוה בליליא PN distributed alms at night *Šeq* 49b(2) // *Pea* 21b(22)[!]; כל עמא יפלגון מצוה let everyone distribute alms *VR* 807:2; pl. אין בעי הוא מפלג מצוון if he wants, he distributes alms *BR* 757:1

On mng. 3, v. Dalm, Worte 372; Lieb, JBL 65(1946):71; Nöld, NB 36.

מְצוּלָה, det. **מצולתה** n.f. **depth** (BH מצולה HAL 589) pl. רימא רבא במְצוּלֵיהֶן[!] *FPT* Ex 15:5[17; H במצולות]; *FTP* ib.; *TN* ib.; במצולתא *FTV* ib.

מצי vb. **to wring out, be settled** (SA מצי ST Lev 1:15) Pa. **to wring out:** ימצה *TN* Lev 5:9 [H id.]; *ib.* 1:15; *FTV* ib.; מצ{י}ן *TNGl* ib. 9:13

Itpa. **to be settled, decided:** : text) ובסופה אתמציית ליה (את מציית) finally he decided it (i.e. the law) *Tan* 64a(42)

On itpa., v. Rabb, ST 290; Lieb, TK 1:368, n. 64.

מצי 2# vb. **to be able** (Sy מְצָא LS 399) in impersonal phrase מצי part. it is possible: הא כל אילין מילייא לא מצי תנייה וכא מצי תנייה in all those matters the condition is impossible; but here the condition is possible *Naz* 57a(21); *Dem* 26b(57); *Kil* 29d(34); *MŠ* 55b(16)[!]

מציאה, pl. **מציאן** n.f. **lost object** (< MH מציאה Jast 826) sg. עבר גרמיה מחזר מציאן he pretended to return lost objects *BM* 8c(57); *ib.* 58

מצייתה, det. **מצייתתה** n.f. (unclear) sg. ומצייתתה כחויה *BR* 195:1 [expl. PN חוה]

מציעו, det. **מציעותה** n.f. **middle** (↓ √מצע) sg. במציעות מיא *TN* Gen 1:6 [בתוך H]; *FTP* Ex 14:16; *ib.* 22; 27; במציעות גנתה in the middle of the garden *TN* Gen 3:3; בגו מציעות גנתה *ib.* 2:9; ג' מכה וג' מכה ומציעותה והוא three on this side, three on that side, and והוא is the middle one *MMDam* Gen 49:20

מציעיי adj. **middle, central** (↓ √מצע; CPA מציעיא det. Ex 26:28) a. as adj.: sg. תרעא מציעיא דבי מדרשא the middle gate of the academy *Ber* 11c(55); תרעא מציעיא דבנישתא עתיקתא דסרוגנין the middle gate of the old synagogue of GN *Kil* 32c(39) // *Ket* 35b(42) // *VR* 511:3 // *KohR* 15c(36); מציעייה *TN* Ex 26:28 [תיכון H]; *ib.* 36:33[!]; b. as noun: sg. מציעאה מלי the middle (word is spelled) *plene MMDam* Num 13:33

מצמח n.m. **shining** (↓ √צמח; QA מ<צ>מח(?) TgJob 36:4) sg. מצימחיה דיומא break of day *VR* 554:5; *ib.* 555:1

Sok, Job Targum 164.

מִצְנֶפֶת, det. **מַצְנַפְתָּה**, pl. **מצנפן** n.f. **priest's turban** (↓ צנפה; SA מצנפה ST Ex 28:37, Sy מְצַנְפְּתָא LS 633) sg. *FPT* Ex 39:31[04; H המצנפת; voc]; *TN* ib. 28:37; *ib.* 29:6; 39:28; Lev 8:9; pl. מצנפן *ib.* Ex 28:4; 39; Lev 16:4; Num 15:39

מצע, det. **מיצעה** n.m. **middle** (↓ √מצע; CPA

מצע LSp 115, SA במצעי ST Num 35:5(Var)) sg. בימצע נחלא in the middle of the *wadi TNGl* Dt 3:16; לגו מצע פלטיה in the middle of the open place *TN* ib. 13:17; וכל מצע פסוק׳ every middle of a verse *MMDam* Num 7:54; ומה דאתי הוי למצע whatever comes out will be divided in half *EchRG* 84:2; במיצעה *TN* Ex 28:32; *ib.* 39:23; pl. ותריי מצעי<ה> במסכנותא the two middle (occurrences of the word רש) refer to poverty *MMDam* Dt 1:21; במיצעין דשוקא in the middle of the market place *EchRB* 51:5; במיצעי<ן> דתנותא in the middle of the store *EchR* 48:22

מצע vb. **to lie in the middle** (↓מצע, מציעי, מציעו; Sy מצע pe., pa. LS 399, MH מצע Moreshet, Lex 212) Pa., pass.part. ותחומיה יהא ממצע בין תרין תחומיא his territory lies between the two boundaries *FT* Gen 49:14; *TNGl* ib.

מצץ vb. **to suck** (Sy מץ LS 398) Pe. מצץ עליה he sucks the leaves *Šeq* 50a(40) // *ŠR* 29a(23)

מצר vb. **to twist, spin** (↓ממזור; MH מצר Moreshet, Lex 213) Pe. מצרן עמר they twist wool *Soṭ* 20d(59) [expl. מוצרות Mib. 6:1]

Eps, MNM 86; id., Studies in Talmudic Literature and Semitic Languages, I, Jerusalem 1983:8+ (Heb).

מצריי, pl. **מִצְרָאֵי** adj. **Egyptian** (CPA מצרי LSp 115, SA מצראי Ham 506:143+) a. as adj.: sg. גבר מצריי *FPT* Gen 39:1[05; H איש מצרי]; *TN* Ex 2:11; *ib.* Lev 24:10; פול מצריי Egyptian bean *Kil* 31c(35) // *Šab* 7b(15); *BR* 712:3; *ib.* 714:7; הגר מצריתה *TN* Gen 16:3; b. as noun: sg. מצרייה *ib.* Ex 2:12; Gen 39:5; pl. מצריי *ib.* Ex 3:16; 14:12; Lev 26:13; Num 34:5; *FPT* Ex 6:7[04; voc]; *TN* ib. 1:12

מצרע n.m. **leper** (↓צרע; SA מצרע ST Lev 14:2) sg. *TN* Lev 13:44 [H צרוע]; *ib.* 22:4; Num 5:2; מצרעה *ib.* Lev 13:45; 14:2; 3; לא הוון עברין במבוי דהוה מצרעה שרי בגוביה they would not pass through a lane where a leper was staying *VRQ* 353:2

מקדש, det. **מ(ו)קדשה** n.m. **the Temple** (↓קדש√, בית מקדש; Sy מַקדשָׁא LS 649) sg. טור מקדשא the Temple mount *TN* Gen 22:14; תרב מקדשא the Temple was destroyed *EchRG* 143:12; *PRK* 230:10; למבנה מקדשא to rebuild the Temple *ŠR* 30c(11)

The no. of exx. of מקדש — as opposed to בית מקדש — is very small. This may indicate that the former is a corruption of the latter.

מקור n.m. **beak** (↓נקר√; Sy מַקוֹרָא LS 448) sg. הרן קורא מצרייה דמקורה(text: דמוקדה) אריך ויהב מקורה ואפקיה that Egyptian *q.*-bird whose beak is long. And it put its beak (in the lion's mouth) and took it out *BR* 712:3

מקר, מקור #2 n.m. **cistern, aqueduct** (< H מקור HAL 593; Sy מַקוֹרָא, מקרא דמיא LS 656, PSm 2463 (both Lex)) sg. מוי דמקור דטבריה the water of Tiberias' aqueduct *EstR* 7a(24) // {ד}<מ>י מקר *PRK* 192:6 // מוי דמיקר *KohR* 26d(38); *ib.* 39

מקוש n.m. (unclear) sg. מקושא דכנישתא תדתא *Beṣ* 63a(43)

See comm. and Jast 830, s.v. מקושה knocker.

מקושש n.m. **gatherer** (↓קושש√; SA מקשש ST Num 15:32) sg. *FTV* Lev 24:12; מקוששה *TN* ib. 24:12; *ib.* Num 9:8; 15:34; 27:5; *TNGl* Lev 24:12

מקזה, det. **מקזתה** n.f. (unclear) sg. הדא מקזתה *Švi* 33b(59) // *Suk* 54b(48) // *AZ* 43d(17)

מקזז n.m. **eunuch(?)** pl. מקזזיי מן קדמוי מקזזיי בתרוי eunuchs(?) in front of him, eunuchs(?) in back of him *PRK* 183:7

מקזן (unclear) דאינון מקזן לברי because they are for my son *BBE* 13c(43)

Lieb, YN 184.

מַקְזָן #2 n.m. (unclear) sg. כהדין מַקְזָנָה *RHG* 58a(15)

Voc: Ginze Schechter 1:390. V. Levy, TW 3:220 and Jast 830, s.v. מקווא, for suggestions.

מקטור n.m. **coat** (TBA מקטורא Jast 830, MH מקטורן ib.) sg. עזיל כריך במקטורה a spinning web wrapped in a coat *BM* 8b(57); *ib.* 59

מקטר adj. **congealed, curdled** (↓קטר√ pa. pass.part.; CPA קטיר LSp 178, Sy קטִירָא LS 663 mng. 3b) sg. חלבא מקטרא curdled milk *Ned* 39d(10)

מקילון n.m. **kitchen** (< μάκελλον, Lat. *macellum* Lehnw 349; Sy מַקֶלוֹן LS 400) sg. *ŠeqG* 50c(46)

[מקרובי↓ מקל]

מקלה, det. **מקלתה** n.f. **stick** (↓בוקלס) sg. ונסב מקלתא ותברון he took the stick and broke them *BR* 363:3; *ib.* 1

מקלקלה, det. **מקלקלתה** n.f. **disgraced woman, corrupted matter** (↓√קלקל) **1. disgraced woman:** sg. ברא דמקלקלתה דתקנת עובדיה the son of the disgraced woman who mended her ways *PRK* 227:11; **2. corrupted matter:** sg. ילפון מקלקלתא they learnt the incorrect thing *MQ* 81b(4) [↓מתקנה]

מְקָמָה, det. **מקמתה** n.f. **object, thing, business** (↓√קום; CPA מקמא LSp 177) **1. object, thing:** sg. בן דהב בן [כ]סף בן כל מקמה [ד]היא whether gold, or silver, or anything *Naveh* 64:5; ר' זעירא נפיק ליה לשוקא למזבן מקו{ו}מה PN went out to the market place to buy something *ŠR* 40c(17); אישתכחון דחסירין חד<א> מקאמא they turned out to be missing one thing *EstR* 5b(30); מקמה טבא a good thing *Ned* 42c(55); מקמח פלן a certain thing *MŠ* 56b(44); *Er* 21b(17) // *Giṭ* 49a(19) // *Qid* 63d(19) // *ib.* 64a(11); מן אכל הדה מקמתה ומן תבר הדה מקמתה who ate that thing? Who broke that thing? *BR* 849:2; **2. merchandise:** sg. ב<מ>קמתה דחברה *FPT* Ex 22:7[01; H במלאכת רעהו]; *TN* ib.; *ib.* 10; ידע אנא דלא הוות מיקמתי טבא אלא ה' דינרין I know that my merchandise was only worth five dinars *BB* 9d(26)

מקני, det. **מקניתה** n.f. **bundle of reeds** (↓קנה) sg. מקניתה מרגלתא the bundle of reeds (seen in the dream represents) the foot of the bed *MŠ* 55c(12); *ib.* 9
Jast 831.

מקרה n.f. **cooling place(?)** (↓√קור) sg. מקרת דצילייא הדא *MQ* 80a(56)
Poss. a GN.

מקרובי, det. **מקרוביתה** n.f. **approaching, touching** (↓√קרב) sg. כמה דלא דמיכת במקרוביתה(HG: במקרובתיה)* כן לא במיכלה just as you didn't die by approaching it, so you won't by eating it *BRL* 172:8
Sok, Archive 2(1974):78.

מקשיי adj. (uncertain; ↓קישואין) אפרים מקשאה *BRL* 490:8; *ib.* 1044:2
Poss. guardian of melon patch (↓קישואין); *v.* MY 491.

מור ↓ **מר**

מרבועי, det. **מרבועיתה** n.f. **place for lying down** (↓√רבע, בית מרבועי; CPA מרבועיא LSp 189) sg. חמית מרבועיתא בארעא תרתין I saw in its place of lying down on the ground two (impressions) *EchRAr* 50:5 (quoted in Ar 2:42, s.v. בטן 4#); מה כד ימטי למרבועיתה בארעה <ו>י when his day comes for lying down in the earth (i.e. dying) *SYAP* 57:20
Sok, Archive 2(1974):78; 81.

מרבי, det. **מרביתה** n.f. **bough** (of a tree; Sy מַרְבִיתָא LS 707) sg. הדא מרביתה דתאינתה that bough of the fig tree *Švi* 33c(13) // מרויתא *Or* 61a(39)
Löw, Flora 1:232.

מרבייה, det. **מרביתה** n.f. **nurse, foster mother** (↓√רבי pa. מרובייני) sg. מרביתה דרבקה *FTV* Gen 35:8 [H מינקת]; *TNGl* ib.; מרביתה דיוסף *TN* ib. 50:16

מרביין n.m. **one who has been reared** (↓√רבי pa.) pl. מרביני{י} ביתיה the people reared in his house *TNGl* Gen 14:12; *ib.* 17:12

מְרַבְּיְנִי, det. **מרבייניתה** n.f. **wet-nurse** (↓√רבי pa., מרבייה; Sy מַרְבְּיָנִיתָא LS 708) sg. מְרַבְּיְנִיתַה דרבקה *FPT* Gen 35:8[03; H מינקת]; *ib.* 9; *TN* ib. [!; text: מרבעותא]

מרג vb. **to become unsteady, shake** (TA מרג Jast 835) Itpe./a. ארבע פילוון ומתמרג לארעא the four gates of the earth are shaken to the ground *FTP* Ex 12:2

מרגלי, det. **מרגליתה**, pl. **מרגליין** n.f. **pearl** (< μαργέλλιον Lehnw 350+; CPA מרגלי LSp 116, MH מרגלית Lehnw ib.) a. general: sg. חדא מרגלי <חד>א מרגלי טבא *BM* 8c(20); *ib.* 22; *RuR* 90:113; אטימיטון מרגלי מן a priceless pearl *Pea* 15d(47); דמלכא סורקיא a pearl belonging to the Arabian king *Dem* 22a(9); ביעה ומרגליתא a pearl the size of an egg *Ned* 38a(2) // *Švu* 34d(53); שמעון בר ווא הוה בקי במרגליתא בכל מילה PN was a comprehensive expert on the pearl *Bik* 65d(18); *Šab* 7d(19); *TN* Ex 28:20 [H ישפה]; *ib.* 39:13; תמן קריין למרגליתא דורה(G) they call the pearl there *dura San* 28a(18) // *EstR* 5d(16); pl. אבנין טבן ומרגליין precious stones and pearls *TN* Dt 33:21; *ib.* Gen 33:19 [H קשיטה]; 50:1; מרגלין את טעין you are carrying pearls *BR* 385:1; דילמא מרגליין הינין

perhaps they are pearls *ib.* 813:2; b. in metaph. sense: 1) the soul: sg. ואין אובד אובד מרגלי if he lost, he has lost (his) "pearl" *Ter* 45d(10) // *AZ* 41a(63); אנא מובד מרגליתי גו ארעא מסאבתא I will lose my "pearl" in an unclean land *Kil* 32c(31) // *Ket* 35b(34); 2) a precious idea: sg. שמעתה מההיא מרגליתה די הוה רב הונא דריש על הדין פסוקא did you hear the precious idea which PN expounded on that verse? *PRK* 23:4; *EchRB* 73:12[!]; מן דגלית לך חספא מן מרגליתא את אמר לי ולא מתניתא היא after I removed the clam-shell from the pearl (i.e. revealed the idea) you say to me: It is (our) Mishna! *Ket* 33b(64) // *Mas* 52a(50)[!]

מרגלן n.f.pl. **foot of bed** (↓רגל; cf. H מרגלות HAL 597) מקניתה מרגלתא the bundle of reeds(?) is the foot of the bed *MŠ* 55c(12)

מרד adj. **rebellious** (↓√מרד, מרוד; BA מרד KBL 1096) sg. בכנישתא מרדתא דקיסרין in the "rebellious"(?) synagogue of Caesarea *Bik* 65d(10); *Naz* 56a(33); *Ber* 6a(52)[!]; *San* 18a(62)[!]; *EchRB* 63:12[!]; pl. בנין מרדין rebellious sons *FPT* Ex 20:5[15]; *TN* ib.; *FTP* ib.

מרד n.m. **rebellious act** (↓√מרד; Sy מִרְדָּא LS 403) pl. ומעבר על מרדין he overlooks rebellious acts *TN* Ex 34:7 [H פשע]; למרדיהון *ib.* Gen 50:17

מרד (a/) vb. **to rebel, revolt** (↓מרד, מוד adj., מרוד; CPA מרד LSp 116, מרד ST Gen 14:4) Pe. מרדו *TN* Gen 14:4 [H id.]; על דמרדו רשיעיא על אורייתא בחייהון because the evildoers rebelled against the Torah in their lifetimes *ib.* 15:17; *FT* ib.; *TNGl* ib.; אילין דמרדו בך *EchRB* 152:20; *EchR* 83:5; *KohR* 30c(2); תמרדון *TN* Num 14:9; בעיי ממר״ד על מלכותא they wanted to revolt against the government *BR* 712:1

מרדו, det. **מרדותה**, pl. **מרדון** n.f. **chastisement, punishment** (↓√רדי; CPA מרדו LSp 190, SA מרדו ST Dt 11:2(Var)) sg. מרדו אנון חייבין they are deserving of chastisement *TN* Lev 19:20; *FTV* ib.; *TN* Dt 25:2; מרדותא *TNGl* Ex 7:23; pl. אילין מרדוותה *TN* Lev 26:18; *ib.* 23; *TNGl* ib. 27

מרדכי, det. **מרדכיתה** n.f. **staff** (etym. unknown) sg. מרד{נ}כ‹י›תא *TN* Ex 21:19 [H משענתו]

מרדעה n.f. **a garment made of patches, ass's saddle cloth** (MH מרדעת Jast 837, Sy בַּרְדַּעְתָּא LS 95 (H קרועים Prov 23:21), Ar بَرْذَعَة camel's saddle cloth; ass's pack saddle Lane 186) **1. garment made of patches:** sg. מרדעא אית ליה ובה כ״ד מרקען he has a garment made of 24 patches *EchR* 52:11; **2. saddle cloth:** sg. פלגא מרדיעא דחמר a half of an ass's saddle cloth *BR* 301:1

Krauss, TA 2:515, n. 900; Fr, AF 104+: Persian origin; explained by BB: מאנא דמרץ מן בליא ורוקעא דמן קקלתא a garment which is torn, made from rags and tatters from the trash heaps PSm 604.

מרה, det. **מרתה** n.f. **mistress, hoss** (↓מרי; CPA מרא LSp 116, SA מרה ST Gen 16:8(Var)) sg. מרתה דבייתה the mistress of the house *SanAs* 23c(25) // *Ḥag* 77d(33); מרתה דבעלה her husband's mistress (i.e. boss) *BRV*^{60} 470:7 [expl. עטרת בעלה Prov 12:4] // *ib.* 547:5 [expl. בעלת בעל Gen 20:3]; (V) יתיר דנפשיה מרתיה(V) הב ‹ליה› (V) give him more because his soul is his mistress *Pea* 21b(19); נפשך מרתך *AZ* 44d(34)

מרו, pl. **מרוון** n.f. **dominion, control** (↓מרי; CPA מרו, pl. מרואן LSp 116) pl. לא{ל}תר מרוותה דעלמא to the place of the dominions of the world *BRV*^{60} 592:1 [expl. להר המוריה Gen 22:2]

מָרוּד adj. **rebellious** (↓√מרד, 2# מרד; CPA מרוד Black, Hor 61, SA מרוד LOT 3/2 167:16) sg. *TNGl* Gen 16:12; *ib.* Dt 21:18 [H מורה]; 20; מרודה *ib.* Gen 10:9; pl. בנין מָרודין *FPT* Ex 20:5[06]; *TN* ib. 34:7; *ib.* Num 14:18; Dt 5:9

מרווה, det. **מרוותה** n.f. (unclear) pl. מרוותא בישין the are evil *EchRB* 137:4

מָרום n.m. **height, the above, on high** (↓√רום; CPA מרום LSp 191) sg. אתחמי במרומה עתיק יומה the Ancient One appeared in the above *SYAP* 47:2; ובי סלק משה למרומא Moses went up on high to me *ib.* 39:3; שמי מרומא the high heavens *TN* Gen 3:22; מלאכי מָרוֹמָא the angels on high *FPT* Gen 32:27[03]; *TN* ib. 22:10; אנגלי מרומא *SYAP* 12:2; pl. תלת עייניה למרומייה she lifted her eyes on high *FPT* Gen 38:25[05]; *TNGl* Lev 22:27; כד סליקית למרומיא *FTV* Dt 32:4

מרום prep. **on top of** (↓√רום; Sy מִן רוּמָא דְ- LS 720) מרום מובלה on top of his load *Tan* 64b(57); *ib.* c(3)

מרומם n.m. **exalted one** (↓√רום pol. pass.part.; CPA מרומם LSp 192) pl. מרוממייה *SYAP* 4:19

מרוניי adj. **of Meiron** pl. מרונאי *KohR* 29a(9); *ib.* 10; 18 // מרוניא *PRK* 199:2; *ib.* 3; 200:2
SY 106+.

מרורין n.m.pl. **bitter herbs** (↓√מרר; < H מרור HAL 603; SA מרורים Ham 515:393) *FPT* Ex 12:8[23; H id.]; *TN* ib.; *Bik* 65d(35) // *Meg* 74d(38) [as Tg of Ex ib.]; *TN* Num 9:11; *TNGl* Ex 12:34

מרוש n.m. **a vessel** (Sy מרשתא mortar LS 744) pl. ארבעה מרושין דמיין four vessels(?) of water *Ter* 45d(54)
Brand, Ceramics 325+.

מרושה, det. **מרושתה** n.f. (unclear) sg. מן דידה ומרושח<ה> from his own (money) and his ... *Naveh* 58:3

מרזופה, det. **מרזופתה** n.f. **hammer** (Sy מַרזַפתָא LS 723) sg. ;Ar)ריינא דהוא יחיב וראין במרזופתא בנייר וכופח) ובמגלבין :text the judge who sits and tortures with a hammer and whips *VR* 635:4
See comm. ad loc.

מרזח n.m. **wake, mourner's meal** (EA, Nab, Pal מרזח DISO 167) pl. לא חקבלון עלי יומא הן אבלא <ו>למחר מרזחייא do not take upon yourselves on my (death) one day mourning and the next wakes *Ber* 6a(23)
B. Porten, Archives from Elephantine, Berkeley 1968:179+.

מרעל ↓ מרחל

מרחק adj. **unclean, abominable** (↓ √דחק pa., pass.part.) sg. דמדחק מן קודשייה the one who is unclean for holy things *TN* Dt 12:15 [H הטמא]; *ib.* 22; 31; 15:22; pl. מרחקין *ib.* 7:26

מִרחַקָה, det. **מרחקתה** n.f. **abomination** (↓ מרחק) sg. *FPT* Gen 34:14[03; voc; H חרפה]; *TN* ib. 43:32; Lev 11:10; 18:22; Dt 7:26; 24:4; מרחקחה הדה *ib.* 17:4; 22:21; מרחקתכון *ib.* Lev 26:30; pl. כל מרחקתה האליין *ib.* 18:27; 29; Dt 18:12; מרחקחהון *ib.* 29:16 [H גלוליהם]; 32:16; 21

מרחשון n.m. **Marḥeshwan, the second month** (< Akk *araḫšamnu* Kaufman, Influences 115; H מרחשון Jast 841) *SYAP* 37:29; *ib.* 36:49; מרחשן *Zoar* 1:4; *TNGl* Gen 8:14; *FTP* Ex 12:2; *SYAP* 39:21

מרט vb. **to pluck out** (↓מרטוט; EA מרט DISO 168, TBA מרט Jast 841) Itpe. יחמרט *TN* Lev 13:40 [H ימרט]; *ib.* 41

מרטוט n.m. **piece of cloth** (↓√מרט; Sy מַרטוטָא LS 404) sg. *Šab* 7a(42) [wrapped around the head]; ר' יונה חרי מרטוטה PN soaked the cloth *Yom* 44d(22) // *Tan* 64c(35) [to be placed under the pillow]; סיפלני דמרטוט דעמר a compress of wool cloth *Kil* 32d(41); ספלני דמרטוט דכיחן a compress of linen cloth *ib.* 42; מרטוט מטכסין ואחון תליין ביה מרטוטיכ{י}<ו>ן *AmGen* 10:6b:17; pl. you hang your cloths on him (i.e. refer to him as your authority) *MŠ* 52d(56)

מָרֵי, pl. **מרין** n.m. **master, owner** (CPA מרי, det. מרא, מריא LSp 115, SA מרה LOT 3/2 95:20) sg. abs. מָארֵי *FPT* Gen 46:32[04]; מרה *Pap* 7:3; מרא *FPT* Dt 32:36[26]; w. suf.: 1sg. מרי *Naz* 54b(11); 2m. מריך *RH* 58a(47); מרך *VR* 204:1; 3m. מריה *TN* Ex 21:29; f. מרה *Šeq* 48d(6); 1pl. מרן *San* 23d(63); 3m. מריהון *RuR* 90:110; pl. cs. מרי *KohR* 13c(38); w. suf.: 1sg. מריי *Ber* 5c(11); 3m. מרוי *FPT* Ex 22:11[01]; 1pl. מרינן *JMP* 11r:35;- **1. master:** a. general: sg. מרי חעבד ארעא my master! May the earth produce (crops)! *BRV*^{60} 114:5; מרי ינהר דיני קודמך my master! May my case come to light before you *PRK* 260:10; מריה דנפשך the master of your soul *AZ* 44d(33); *San* 23d(63); pl. ר' אבא בר ממל אמ' לחכרייא מריי PN said to the *ḥaverim*: My masters! *Ber* 7c(18) // *Tan* 67c(33); מרינן רבנן *JMP* 11r:35; *ib.* 16:19; b. w. ref. to God (v. SA, Cowley SL lxi): sg. דו גבי דינא דמריה because it collects its Master's judgment *Tan* 66d(28) [expl. גובי locust *ib.*]; סוק חרב ביתה דמרך דבני מרך לא שמעין ליה go, destroy your Master's house (i.e. the Temple), because the children of your Master do not listen to Him *PRK* 96:6 // *EchR* 19:5 // *ŠR* 17c(20); *BR* 743:1; c. in apposition to a PN or title: מרי דוד *San* 23b(17); מרן דוד *ib.* 23c(1); מרן מלכא אנטונינוס *BR* 883:1; מרי מלכא *VR* 768:7; d. in polite speech for 2m.sg. pron.: sg. שמעית דמרי בעס עלי I heard that my master was angry at me *Ber* 11b(46); *ib.* 9c(52); *Šeq* 49b(20); מה מדי עביד how does my master feel? *Ket* 35a(43); *Hor* 47a(38); *PRK* 296:6; *KohR* 9d(13); **2. owner:** a. alone: sg. מריה *TN* Ex 22:11 [H בעליו];

ib. 21:29; 36; אתא מריה בעי ליה its owner came searching for it *BM* 8c(9); עבדה ומה דיליה למריה the slave and his property (belong) to his owner *BR* 759:3; pl. מרוי *FPT* Ex 22:11[01; H בעליו]; *TN* ib. 21:34; ומעשר בהמה מתאכל במומה למרוי the cattle tithe is eaten in a blemished state by its owner *PalLaws* 29:8; b. w. noun: sg. מרא דגובא the owner of the pit *TN* Ex 21:34; מרה דתאינתא the owner of the fig tree *Ber* 5c(11); *BQ* 5c(42); *BR* 665:1; *KohR* 9b(34)
Dalm, Worte 148; 267.

מרי אולפן n.m. **possessor of halachic tradition** (↓אולפן) sg. דילמא דלית הוא מרי אולפן *Yev* 13a(15) // *BRVar* 970:1

— **מרי אוסיין** n.m. **property owner** (↓אוסי) sg. מרי א<ו>סיאן *VR* 57:3

— **מרי ביי**, det. **מרי בייתה** n.m. **householder, owner** (↓ביי; CPA מרא בי LSp 116; cf. SA בעל ביתה ST Ex 22:7(Var)) sg. גר דייר תושב מרי ביי 'an alien' (Gen 23:3) אם רציתי גר ואם לאו מרי ביי — a tenant; 'a dweller' (ib.) — an owner. If I wish, (I am) a tenant; if not, (I am) the owner *BR* 624:3; *VR* 387:9 // *EchR* 17:14; מרה רבייתה *FPT* Ex 22:7[01; H בעל הבית]; *TN* ib.; *ib.* Lev 14:35; *EchRB* 47:14

— **מרי דיעה** n.m. **intelligent person** (↓ריעה) pl. מרי דיעה *TNGl* Dt 1:13 [H חכמים]

— **מרי זיינה** n.m. **armed man** (↓זיין) sg. מרי זיינא *KohR* 11d(34) // *VR* 76:1; pl. מרי זיינה שנינה men armed with sharpened weapons *TN* Gen 49:5

— **מרי חוב** n.m. **creditor** (↓חוב; Sy מָרֵא חוֹבָּא LS 401) a. general: sg. *TN* Ex 22:24 [H נושה]; איית לך שנאה או מרי חוב do you have an enemy or a creditor? *EchRB* 67:24; אתא מרי חובה ונסתה the creditor came and took it *Ket* 33a(32); *Naz* 54a(10) // *BB* 17d(13); b. ref. to God: sg. מה אנא מימור למרי חובא דלא יגבי חוביה can I say to the Creditor that He should not collect His debt? *Tan* 66c(52); *PRK* 200:1 // *KohR* 29a(17)

— **מרי חלמין** n.m. **dreamer** (↓חלם) sg. מרי חלמיא *TN* Gen 37:19 [H בעל החלומות]

— **מריה דמועדה** n.m. **the Lord of the holiday** (↓מועד; cf. CPA מרה דשובתא LSp 116) sg. יתכול דמרי דמועד{י} א קיים <ליה> let him trust, for the Lord of the holiday will provide for him *Ket* 30d(33)

— **מרי מיתה** n.m. **person of death** (↓מיתה) sg. זיל שלם עלך <מרי> מיתה (Ed) go, peace unto you, person of death (i.e. one going to his death) *KohR* 13c(38)

— **מרי מכלה** n.m. **person knowledgeable in halachic midrash** (↓מכלה mng. 2) sg. רע<ו>תה יהוי מתקרי מרי מכלה he wants to be called "one knowledgeable in halachic midrash" *VRQ* 55:2 [expl. רעות רוח Eccl 4:6] // *KohR* 13b(5)

— **מרי ממלל** n.m. **eloquent person** (↓ממלל; cf. Sy מָרֵא לֶשָׁנָא LS 401) sg. *FPT* Ex 4:10[01; H איש דברים]; *TN* ib.

— **מרי מצוון** n.m. **charitable person** (↓מצווה mng. 3) sg. מרי מצואתא *VR* 56:4; *ib.* 857:3

— **מרי נכסין** n.m. **owner of property** (↓נכסין; Sy מָרֵא נֶכְסָא LS 401) pl. *TNGl* Gen 4:20; *TN* Num 24:17

— **מרי עבידה** n.m. **employer** (↓עבידה mng. 1) sg. מרי עיבירתיה *VR* 124:4; *ib.* 125:2 (of a tenant farmer); דאית ליה זבין ודלית ליה אזיל גבי מרי עבידתיה והוא יהיב ליה the one who can — buys; the one who can't — goes to his employer, and he will give him *RuR* 90:100; *ib.* 101 [ref. to God]

— **מרי עובד** n.m. **one who made a legal decision** (↓עובד mng. 5) sg. מרי עובדא *Ter* 45c(29) [≠ ↓ מרי שמועה] // מרה דעובדא *AZ* 41a(23)

— **מרי עובדין** n.m. **the Lord of deeds** (↓עובד mng. 1) sg. מרא עובדייה טבייה *FPT* Dt 32:36[26]

— **מרי עיצן** n.f. **one who gives advice** (↓עיצה) pl. מרי עיצן בישן(text : עיינן בישה) *TN* Num 13:32

— **מרי עלמה** n.m. **Master of the world** (↓עלם; SA מרה דעלמא TM 177:261) sg. שכינתה דמרי עלמא the divine presence of the Master of the world *TNGl* Num 12:16; *TN* Gen 21:33; מריה דעלמא *BR* 272:6; *ib.* 1275:3; *EchR* 89:15

— **מרי פרגמטייה** n.m. **merchant** (↓פרגמטייה) sg. רעותיה דיתקרי מרי פר<ג>מטיא he wants to be called a merchant *KohR* 13b(13)

— **מרי פרטירה** n.m. **storekeeper** (↓פרטיר) sg. *BRV*^{60} 211:1

— **מרי דצומה** n.m. **the Lord of the fast** (↓צום; Sy מָרֵא צוּמָא LS 401) sg. הביה לי ומריה דצומא קאים לי give it to me, and the Lord of the fast (i.e. Yom Kippur) will protect me *Ter* 45c(64) // *AZ* 41a(54)

The text given here is a conflated one based on the two parallels.

— **מרי קטטה** n.m. **arguer** (↓קטטה) pl. שלם לכון מרי קטטה hail to you, arguers *KohR* 13c(38)

— **מרי קיים** n.m. **ally** (↓קיים) pl. ואנון הוון מרי קיימא דאברם they were Abram's allies *TN* Gen 14:13

— **מרי שלם** n.m. **peaceful person** (↓שלם) pl. שלם לכון מרי שלמא hail to you, people of peace *KohR* 13c(8)

— **מרי שמועה** n.m. **possessor of a legal tradition** (↓שמועה) sg. ר' ירמיה שאל לר' זעירא מרי שמועתא הא מרה *Ter* 45d(2) // *AZ* 41a(57); here is the possessor of the legal tradition. Let us enter and ask him דשמ‹ו›עתא ניעול וניתשאליה *BR* 329:1 // *PRK* 190:10; *BR* 676:11; *VR* 684:9 // *PRK* 345:4; *RH* 58b(8); *San* 18c(38)

— **מרי שמייה** n.m. **Lord of heaven** (↓שמין) sg. אנן רחיצין במרי שמייא we trust in the Lord of heaven *BRV*^{60} 131:3; *KohR* 9c(4); *EchR* 28:9; הדן תרא דמרה שומיא this synagogue of the Lord of Heaven *Naveh* 20:4; מרה שמייה *Pap* 7:3

— **מרי שקר** n.m. **liar** (↓שקר) pl. מרי שקרין אנן we are liars *SanAs* 23b(61)

M. Assis, Tarbiz 46(1977):75, n. to l. 25.

מרי vb. **to rebel(?)** (↓מורון; SA מרי Ham 507:152) Af. דאמרי ואפלא{ו}‹י› בעלמא because he rebelled(?) and made fun of the world *BRV*^{60} 408:2 [expl. אמרפל Gen 14:1]

The rdg. and mng. are both unclear; v. MY ad loc.

מריר adj. **bitter** (↓√מרר; CPA מריר LSp 115, SA מריר Ham 511:273) sg. סופיה מריר כלעניתה דמותה his end is bitter like the bitterness of death *TN* Dt 29:17; *FT* ib.; רישיה דחטיתא חלי וסופיה מריר the beginning of sin is sweet, and its end is bitter *KohR* 9b(35) [↓pl.]; מרירא *TN* Gen 27:34 [H מרה]; pl. מרירין *ib.* Ex 15:23; מיא מרירייה *ib.* Num 5:18; 19; 23; 24; ומה מרירין אינון חטייה *TNGl* Lev 26:29; *EchRB* 137:4

מרירו, cs. **מרירות** n.f. **bitterness** (↓מריר; CPA מרירו LSp 115) sg. מרירות נפשא דגיורא the bitterness of the soul of the convert *TNGl* Ex 23:9

מרכבה, det. **מרכבתה** n.f. **chariot** (↓√רכב; CPA מרכבא LSp 194, SA מרכבה ST Ex 15:4) sg. במרכבתה תינייתה in the second chariot *FPT* Gen 41:43[05; H במרכבת המשנה]; *FTP* ib. 49:22

מרכוב n.m. **a place on which one rides** (↓√רכב) sg. *TN* Lev 15:9 [H מרכב]

מרמוצי n.f. **wound** (√ רמץ; ↓מרצומי; cf. SA ארצמה pressure LOT 3/2 92:48) sg. מרמוצי ‹א›תר *KohR* 17c(26)

Sok, Archive 2(1974):78.

מרס vb. **to crush, press** (Sy מרס LS 405, MH מרס Moreshet, Lex 214) pass.part. דמר‹י›ס *TN* Lev 22:24 [H כרות]

מרע n.m. **illness** (↓√מרע; SA מרע Ham 468:297) sg. בוש ומרע malady and sickness *Am* 17:18; *ib.* 32; בערס מרעה in his sickbed *TN* Ex 21:18 [H על משכבי expl.] על ‹ערס› מרעי [למשכב *ŠR* 19b(30); Song 3:1, w. ref. to Ex ib.]; *FT* Ex 21:18; *AmGen* 6c:17; *ib.* d:2; pl. ומרעין בישין serious illnesses *ib.* 7:15

מרע vb. **to be sick** (↓מרע; CPA מרע LSp 117, SA מרע Ham 480:50+) Af. **to cause sickness:** וממרע יתיה *TN* Gen 3:15; *FT* ib.; *TNGl* ib.; *FTP* ib. 49:17; *TNGl* ib.

מרעי n.m. **excrement** (↓רעי) pl. מרעייהון *FTV* Lev 16:27 [H פרשם]; מרעייה *TNGl* Num 19:5 [H פרשה]; מריעוה[!] *FPT* ib.[23]

מרעי #2, מַרְעֵה n.m. **pasture** (↓√רעי; CPA מרעא LSp 196, SA מרעה ST Gen 47:4) sg. *FPT* Gen 47:4[04; H מרעה; voc]; *TN* ib.; מדעי *FTV* ib. 13:7; *ib.* Dt 33:24; מרעיה *TN* ib.· אפק הדה אמרתה למרעיה take that sheep out to pasture *BR* 948:1; *ib.* 2

מרעל, מרחל n.m. **large basket** (MH מרחל TKelV BM 7:8(585:15)) sg. מלי מרתליה תאנין he

filled his basket with figs *KohR* 8c(32); *ib.* 34 // מרעליה *VR* 578:6; *ib.* 579:2
Lieb, Greek 104, n. 149; id., VR 877; id., Krauss Vol 304; id., TR 3:53; Löw, Flora 2:349.

מספילה ↓ מרפי

מרצומי n.f. **wound** (↓מרמוצי) sg. *KohR* 17c(26)

מרצוף n.m. **type of sack** (< μαρσύπιον, Lat. *marsupium* Lehnw 353; Sy מַרסוּפָא LS 405, MH מרצוף Lehnw ib.) sg. <ומלה מרצ>ו<פי>ה he filled his sack *VR* 858:2; פנון ליה מרצופיה they emptied out his sack *ib.* 859:6

מרצע, det. **מַרְצָעָה** n.m. **awl** (↓√רצע; SA מרצע ST Ex 21:6) sg. בַּמַּרְצֵעָה *FPT* Ex 21:6[01; H id.]; *TN* ib.; מרצעה *ib.* Dt 15:17
The mng. of מרצעה רעקיבה *MŠ* 56b(64) is uncertain.

מרק vb. **to pay, cleanse** (SA מרק Ham 466:245, ST Ex 21:36(Var), MH מרק Jast 846) Pa. **1. to pay:** בהן דמשביק אינתתיה ולא ממרק לה פורנה in the case of a man who divorces his wife and does not pay her *ketubba Ket* 30c(57); וליח בי ממרקא לה I am unable to pay her (the *ketubba*) *VR* 804:4; וימרקון יתיך *JMP* 5:14; *ib.* 6; 6:21; **2. to cleanse:** ימרקון יח חוביהון they will cleanse their sins *FT* Lev 26:43; *TNGl* ib. 41
Itpa. **1. to be paid:** ראשתותף[!] ואתמרק כל מה כתיב ומפרש בהרן שטר פרנא all that is written and specified in this marriage contract was received in full *JMP* 2:41; *ib.* 26:4; 58:10; **2. to be cleansed:** יתמרק *TN* Lev 15:12; *ib.* 6:21 [H מרק]
Kut, Studies 425+ (Heb); Friedman, JMP 1:80+, w. lit.

מרקוליס n.m. **statne of Mercury** (< Lat. *Mercurius* Lehnw 353) ר' שמעון ברבי הוה ליה מרקוליס גו חקלא PN had a statue of Mercury in (his) field *AZ* 43d(35)

מרקוע n.m. (unclear) sg. תלת מאון גרבין דמרקוע three hundred casks of *Tan* 69a(38) // *EchRB* 106:1
Poss. an article of food.

מרקוע 2# n.m. **patch** (↓√רקע) sg. איתקלף מרקוענך your patch has been peeled off *San* 22b(6)
Mng. of the proverb is uncertain.

מרקחה, det. **מרקחתה** n.f. **spiced dish** (√רקח; BH מרקחת HAL 603) sg. היה גופן תוסס כהרא מרקחתא their body "boiled" like a spiced dish *EchR* 6:18 [ref. to מרקחה Ezek 24:10]

מרקעה, pl. **מרקען** n.f. **patch** (↓√רקע; CPA מרקעא LSp 197) pl. תרי עשר מרקען 12 patches (in the garment; ↓איסטור) *MŠ* 55b(62); כ"ד מרקען 24 patches (in the saddle cloth) *EchR* 52:11 [↓מרדעה]

מרר n.m. **bitterness, bitter herb** (↓√מרר, מרורין; Sy מָרְרָא LS 400) **1. bitterness:** sg. שתיתון במרר כס תרעילה you drank the bitterness of the cup of poison *SYAP* 65:18; **2.** pl. **bitter herbs:** מררין *BR* 825:4
MY 824; Löw, Flora 1:388.

מרר vb. **to make bitter** (↓מרורין, מריר, מרירו, מרר; CPA מרר pa. Black, Hor 61, מרר af. LSp 115, SA מרר af. Ham 515:391) Pa. ומררו *TN* Ex 1:14 [Hוימררו]; ומ<מ>רדן *FTV* Dt 32:32; *TNGl* Gen 26:35; לממררה *TN* Num 5:27
Af. **id.:** ואמירו ליה *FTP* Gen 49:23; *TNGl* Ex 1:14; וכסה דמותה חכהון אמר the cup of death made their palate bitter *SYAP* 55:16; *ib.* 65:11; pass.part. חלי הוא או ממר is it sweet or bitter? *ib.* 62:14
On af., cf. Sy וטעמה ממר חכא Aphraates 187:20.

מרשו, det. **מרשותה** n.f. **mortar/pestle** (√רשש; Sy מרשתא LS 744) pl. אילין מרשותא *BB* 13b(61) [acc. to rdg. of Mussafia in Aruch; ed. pr.: מרושתיה]
Lieb, YN 181.

מֶרְתוֹק n.m. **fist, blow** (√רתק) **1. fist:** sg. מֶרְתוק *FPT* Ex 21:18[01; H אגרוף]; *TN* ib. 18; *FT* ib.; **2. blow:** sg. כמרת{י}<ו>ק מן גיבר like a blow from a strong man *BR* 536:2; ויהב ליה חד מרתוק{א} גו ליביה he struck him a blow on his heart *MQ* 83b(36) // *San* 25b(7); *ib.* d(21); 22[!]

מרתח n.m. **a pan for cooking, frying, etc.** (↓√רתח) sg. מרתחה *TN* Lev 2:7 [H מרחשת]; *ib.* 7:9

משב n.m. **blowing** (↓√נשב; Sy מַשְׁבָּא LS 450) sg. למשב יומא *TN* Gen 3:8 [Hלרוח היום]

משבח adj. **majestic** (↓√שבח pa., pass.part.) pl. במיא(text: בימא) משבחיא in majestic waters *FPT* Ex 15:10[19]; וכל אתיה משבחיה all the majestic

letters *AmGen* 1:2; *ib.* 6b(13)

משבח n.m. **praiser** (↓ √שבח pa.) pl. ואנא ראש למשבחיא I am the chief of the praisers *FPT* Gen 32:27[03]; *TN* ib.

משבחה, det. **משבחתה** n.f. **praiseworthy act** (↓ √שבח pa., pass.part. f.; CPA משבחתא f.pl. LSp 200) pl. משבחתה *TN* Dt 11:3 [H מעשיו]

משבק n.m. **former husband** (sec. form < ↓משבקה (cf. ארוס); ↓ √שבק pa., pass.part.) sg. איתי הכא שכונה דמשבקי this is the quarter of my former husband *Ket* 34b(58)

משבקה, det. **משבקתה** n.f. **divorcee** (↓ √שבק pa., pass.part. f.; SA אתה משבקה ST Lev 21:7) sg. גבר פלן מישתעי למישבקתיה a certain man was speaking to his divorcee *VR* 807:7; משבקתה אנה *BRV*^{60} 154:4 // *VR* 806:1; *ib.* 807:3; 808:5; כלתא משבקתא the bride, the divorcee *JMP* 15:6; *ib.* 8; 29:5

Kut, Archive 1(1972):79.

משה interj. **by Moses!** (< PN משה) *Tan* 67b(63) // *Meg* 75c(4); *Yom* 38c(61)[!] // *Meg* 72a(41) // *Hor* 47d(4); *Naz* 54a(13); *MSam* 67:21

Only found in Aramaic contexts.

משוך, pl. **מושכין** n.m. (unclear) sg. אלין ירו{ר}<ו>ך על אפיהון משו{י}<ר>חא איח להון the jackals have a ... on their faces *EchRB* 144:8; pl. כמין מושכין פריסין על אפיהון like spread over their face *EchR* ib.

משום conj. **since, because** (↓שם; MH משום Jast 1536) a. alone: משום דלא סליק קינטירא *San* 19d(6); *ib.* 8; b. in phrase אין משום ואין משום אין: משום דשרי לא ידעין ואין משום דלא רגיל לא ידעין we do not know if it is because it is permitted or because he isn't well learned *MQ* 82d(55); *Ber* 6a(40) // *Naz* 56a(22)[!]; *Suk* 53a(29)[!]; *Ned* 41b(61); *BM* 8d(35); *BB* 13b(25); c. in phrase לא משום דהוה כהן אלא משום: משום אלא משום דהוה לעי באורייתא not because he was a priest, but because he studied the Torah diligently *MŠ* 56b(45)

משם, **משום** prep. **because of, in the name of** (↓ שם; MH משום Jast 1536) **1. because of:** חשש הוא משום גזל he takes into consideration because of stealing *Šab* 4d(13); משם מילה דשמעה פרוטי because of something which is regarded as first-class *Yom* 40d(18); *ib.* 20; *Giṭ* 45b(17); *BM* 8d(35); *San* 20c(59); *AZ* 39b(57); *ib.* 62; **2. in the name of:** הדא אחרייתא משום בית שמאי that last one is in the name of Beth Shammai *Kil* 30c(1); דמר שמועה משום זעיר מיניה who related the law in the name of one less prominent than he *Švi* 37c(31) // *San* 21a(64) // *ib.* b(4); משום גרמיה in his own name *Yev* 8b(57)

משוקיו, det. **משקיותה** n.f. (unclear) sg. משוקיותהון על{ו}י ירי *ŠR* 5b(7); *ib.* 9

מְשַׁח, det. **מישחה** n.m. **oil** (↓√משח; CPA משח LSp 117, SA משח Ham 593:11) sg. a. general: מאכל משח ומלח food, oil, and salt *Ket* 33a(8); ר' יוחנן יהב דינרין לקריבוי על משח יקר משח PN invested money with his relatives in oil. Oil rose in price *BM* 9d(4); מישחא *Švi* 37c(18); *MŠ* 54d(46); *Pes* 29c(52); *Ket* 36a(42) // *Švu* 37a(46); *AZ* 41d(42); *BR* 818:2; *KohR* 4b(19); b. used in offerings: *TN* Ex 29:2; *ib.* Lev 6:14; Num 6:15; c. for anointing: ואריק עליה מְשַׁח *FPT* Gen 35:14[03; שמן H] משח דרבו *TN* Ex 30:25 [ויצק עליה שמן H משחת]; *ib.* Lev 10:7; c. of var. plants: 1) pistachio: משח דבטנין *BR* 1136:1; *FPT* Gen 43:11[04]; 2) almond: משח דלוזין *ib.* 1136:1; *FPT* ib.; 3) olives: משח דזית *TN* Ex 27:20; *ib.* Dt 8:8; *Šab* 4d(24); חמיח בחילמ{א}י משקה זיתא משח I saw in my dream (that I was) watering an olive tree with oil *MŠ* 55b(51) // *EchR* 51:14

משח vb. **to anoint, pour oil** (↓משח, משיח; CPA משח LSp 117) Pe. **to anoint, pour oil:** ומשח יתהון *FT* Dt 32:13; *TN* ib.[!]; ומשח לא תמשחון you will not anoint yourselves with oil *FTV* Dt 28:40; ומשחין ומשיגין (we would) anoint ourselves and wash *San* 28a(41) // *Šab* 8a(29); pass.part. משיחין במשח *TN* Ex 29:2 [משוחים בשמן H]; *ib.* Num 6:15

Itpe. **to be anointed:** יתמשח *TN* Ex 30:32 [ייסך H]

משח 2# (a/) vb. **to measure** (↓משיחה, משיחה; CPA משח 2# LSp 117, SA משח ST Dt 21:2) Pe. ותמשחון וימחשון *TN* Dt 21:2 [ומדדו H]; *ib.* Num 35:5; משחו יתה בחוטריהון they measured it (i.e. the well) with their staffs *ib.* 21:18; ואין חמשח מן פחורתא if you measure from the potter's field *Er* 22b(58); *ib.* 57; c(62)

משחה, cs. **משחת** n.f. **measure** (↓√משח 2#; SA

משחה Ham 509:221+) sg. משחה חדה *TN* Ex 36:15 [H מדה]; *ib.* 26:2; 8; (text: דמשיחה) גברין דמישחה *ib.* Num 13:32 [H אנשי מידות]; משחת רומיה the measure of its height *ib.* Ex 25:10; 23; 27:1; 2; 30:2; 38:1

משטוח n.m. **layer** (↓ √שטח; cf. Sy מַשטָחָא LS 772) pl. משטוחין *TNGl* Num 11:32 [H שטוח]

משי vb. (uncertain) Pe. וארעא תיהווי משי במייא the land will be with water *TN* Dt 33:24

Not to be connected with משי to wash (Jast 851) which only occurs in TBA.

משיח n.m. **Messiah, anointed one** (↓√משח; CPA משיח LSp 117) **1. Messiah:** sg. אין אתי משיחא אנא מעתד if the Messiah comes, I am ready *Kil* 32b(10) // *Ket* 35a(17); דאתיליד משיחכון your Messiah has been born *EchRB* 89:8; **2. anointed one:** sg. אהן מלכא משיחא this is the anointed King *Ber* 5a(9); *ib.* 17; *Tan* 68d(44); *BR* 330:1 // *PRK* 191:7; *TN* Gen 3:15; *ib.* 49:10; 11; 12; Num 24:7

Dalm, Worte 238+. The phrase הא משיחכן דידכון *BR* 1240:1 // *Kil* 32c(33) // *Ket* 35b(36) is unclear.

משיחה n.f. **rope** (↓ √משח #2; MH משיחה #2 Jast 852) sg. יבון משיחא בריגל{ו}י put a rope on my feet *Ket* 35b(1) // משיחתא *Kil* 32b(59)

משך, det. **משכה** n.m. **skin, leather** (CPA משיך, מישך LSp 117, SA משך Ham 545:147) **1. skin:** sg. *TN* Ex 36:19 [H עורות]; *ib.* Lev 13:3; משכה *ib.* 8:17; Num 19:5; משך דחיוי snake skin *Ned* 37d(42) // *Švu* 34d(30); *RH* 58b(18) // *San* 18c(46); נסכיה לטליא וקרעיה למשכיה he took the child and tore his skin *KohR* 19c(33); pl. משכין *FPT* Ex 39:34[04]; *TN* Lev 22:27; רב נפק למיתרי משכין PN went out to soak skins *San* 21b(47); וכתב כל קרייה על משכיהון he wrote the entire Bible on their skins *Meg* 74d(52); **2. leather:** sg. *TN* Lev 13:56; משכא דערסא דדמיך עלוי{ה} the leather (covering) of the bed on which he sleeps *EchR* 53:22

משך vb. **to pull, draw** (H משך HAL 610) Pe. משכו יתה בחוטריהו׳ they drew from it (the well) with their staffs *FTV* Num 21:18

משכב n.m. **resting place, grave** (↓ √שכב; SA משכב ST Lev 15:4) sg. וניפוק נשככניה במשכביה let us go out and put him in his grave *VRG* 245:5; בההוא משכבה *ib.* 246:2; בהדין משכבה *ib.* 3

משכוביה, det. **משכוביתה** n.f. **lying down** (↓ √שכב; CPA משכובי LSp 205) sg. ובמשכוביתיה חבקת ומנה לא רחקת she embraced (him) in his lying down and did not move far away from him *SYAP* 10:34; וטובוי דלא צעיר במשכוביתיה happy is he who is not in pain when he lies down *ib.* 65:22

Sok, Archive 2(1974):81.

משכון n.m. **pledge** (< Akk *maškānu* Kaufman, Influences 70; ↓ √משכן; SA משכון Ham 555:428, Sy מַשכָּנָא LS 776) sg. דהוה גביה משכון that he had a pledge with him *Ket* 35d(30) // *Ned* 38c(28); משכוניה גביה *Šab* 15d(17); משכונה *TN* Dt 24:10 [H עבטו]; *ib.* 11; 13; דמשכונא טב תרין דינרין that the pledge is worth two dinars *Švu* 37b(44); *ib.* 42; pl. יהכון לי משכוני[ן דלית חד] מינכון מפרסי give me pledges that no one of you will reveal (it). They gave him pledges *BRG* 818:1; והוון כניהון דציפוריי משכונ[ין] גכון the children of the Sepphorites were pledges with them *PesG* 31b(52)

משכיל n.m. (unclear; poss. a clay utensil) sg. משכילא *VRV* 542:5 [expl. שמיכה Jud 4:18; L: משיכלא]; poss. [משכ]ילא הדן *Qadmoniot* 9(1976):79

Brand, Ceramics 326+; in a Greek synagogue inscription from Philadelphia: τον μασκαύλην Lifschitz, Donateurs 31.

מִשְׁכָּן n.m. **tent** (√שכן; CPA משכן LSp 206, SA משכן ST Gen 31:33) a. general: sg. משכנה *TN* Gen 9:21; *ib.* 31:34; מִשְׁכָּנֵיה *FPT* ib. 35:9[03]; pl. משכניכון *TN* ib. 5:30; Num 16:27; 24:5; b. esp. the Tabernacle: sg. משכן דימנא *ib.* Ex 30:16; Lev 3:1; Num 8:15; Dt 31:15; משכנה *ib.* Ex 36:8; Num 3:7

משכן vb. **to pledge, seize as a pledge** (denom. < ↓ משכון; CPA משכן LSp 117, SA משכן Ham 473:438+, MH משכן Moreshet, Lex 215) Quad. למה משכנית מאני why did I pledge my utensils...? *KohR* 8b(17); מִמַּשכְּנָה תִּמַּשכַּן *FPT* Ex 22:25[01; H חבל תחבל]; *TN* ib.; תמשכנון *ib.* Dt 24:6; *FPT* ib.[26]; ממשכנה משכונה *TN* ib. 10; מהו ממשכנתיה (text: מישבעונה) is it permitted to seize him as a pledge (for his wife's *ketubba*)? *Ned* 41c(39); pass.part. דהות ממשכנא למיתה because she (i.e. the woman who gave birth) was seized for death *VR* 639:2; ברתיה הוות ממשכנה his daughter was held as a pledge *BM* 11d(36)

Lieb, Greek 31, n. 62. On דבעי ממשכנה ליה *BQ* 4b(52), v.

√שכן pa.

משלי, det. **משליתה** n.f. **fork** (↓ √2#שלי; SA משלעיה ST Ex 38:3 (H מזלגות), Sy מַשלִיָא LS 778) pl. משלייתא *FTV* Ex 27:3 [H מזלגות]; משליתה *TN* ib. 38:3; *ib.* Num 4:14

משמד n.m. **apostate** (↓ √שמד; MH משומד Jast 850) sg. <ר>{ד}חד משמ{ו}ד // *Švi* 35a(40); pl. כרוזיא מש{ו}מדין apostate criers *EchRB* 82:13
On the form משעמד*, v. Kut, SGA 80; Moshe ibn Ezra, *Kitāb al-Muḥāḍara wal-Mudhākara*, ed. A.S. Halkin, Jerusalem 1975:48+.

מַשְׁמַע v.n. **hearing** (↓ √שמע; Sy מַשמעָא LS 787, CPA משמוע LSp 210) a. general: sg. יהוי מימרי ומשמעי עליהון may my speech and hearing be upon them *Am* 16:11; b. in phrase במשמע in the hearing of [H באוני]: במשמעה דיהושע in Joshua's hearing *FPT* Ex 17:14[23]; *TN* Num 11:1; *ib.* 18; כְמַשְׁמַעֵיה דרבוני במשמעי *FPT* Gen 44:18[04]; *TN* Num 14:28; במשמעון דבנוי כמשמעכון *ib.* Dt 5:1; דחת *ib.* Gen 20:8; 23:13; Ex 11:2; Dt 31:28; 32:44

משמש n.m. **servant** (↓ √שמש pa., part.) sg. משמשה דמשה *TN* Num 11:28 [H משרת]

משמש vb. **to feel, touch** (↓ √משש; SA משמש ST Dt 28:29(Var), MH משמש Moreshet, Lex 216) Quad. משמש *TNGl* Gen 27:22; אמשמש *ib.* 21; ימשמש *FPT* Dt 28:29[04; H ימשש]; *TN* Ex 10:21; ממשמשין *FPT* Dt ib.; *FTV* ib.

משמשן n.m. **servant** (↓ √שמש; CPA משמשן LSp 211) pl. משמשנוי *VREd* 653:2 // *KohREd* 2b(11)

משפט n.m. **trouble, distraction** (√שפט; CPA משפט pass.part. troubled, distracted LSp 212) sg. וכל משפט *Am* 19:4 [in a list of afflictions]
The mng. of the CPA word is assured by the fact that it translates περισπᾶσθαι to be distracted (Luke 10:40) and τυρβάζεσθαι to be troubled (ib. 41).

משפי n.f. **wine sample(?)** (↓ שפיי) sg. הא משפי דכולה בישא behold a wine sample (of these barrels shows) that all (of them) are bad *BR* 354:7
Jast 857, s.v. משפו; MY ad loc. derives it from ↓ √שפי.

משקוי n.m. **drink** (↓ √שקי, בית משקוי, משקי) sg. חד משקוי דמים a drink of water *KohR* 10a(36)

משקוף n.m. **doorstep** (H משקוף HAL 616) sg. [מש]קופה *FTP* Ex 12:22[23; H משקוף]

משקי n.m. **drink** (↓ √שקי; SA משקה ST Lev 11:34) sg. מזון ומשקי food and drink *FTP* Gen 21:33; מאכל ומשקה *FTV* ib.; *TNGl* ib.; pl. משקין *TN* Lev 11:34; *Šab* 10a(48); *ib.* 50

משקץ n.m. **despicable thing** (↓ √שקץ pa., pass.part.; cf. CPA שקצו LSp 214) pl. משקציהון *FTV* Dt 29:16 [H שקוציהם]; *TNGl* ib.

מַשְׁרוּי n.m. **dwelling, habitation** (↓ √שרי, בית משדוי; SA משרוי Ham 516:417) *FPT* Gen 46:28[04; voc]; - sg. משרויהון דכני ישראל *ib.* Ex 12:40[23; H ומושכ]; *TN* ib.; לבד מן משריחה משרויה his dwelling place is outside the camp *ib.* Lev 13:46; משרויך *ib.* Num 24:21; משרוייהו' *ib.* Gen 10:30; *TNGl* Ex 16:35

משרוקי, pl. **משרוקיין** n.f. **musical pipe** (BA משרוקי KBL 1097) pl. משרוקיין ושיפורין pipes and shofars *SYAP* 44:28

מַשְׁרִי, det. **משריתה**, pl. **משריין** n.f. **camp** (↓ √שרי; CPA משרי LSp 215, SA משרי Ham 467:260) sg. משרי *FTP* Gen 46:28; משריח *TN* Num 2:3; בְמַשְׁרִיתָא *FPT* Gen 32:22[03; H במחנה]; *TN* Lev 14:3; *ib.* Num 11:1; Dt 2:15; pl. תרתין משריין *ib.* Gen 32:8; משירין *ib.* 49:19; משירייהון *ib.* Dt 5:7

משש vb. **to feel, grope** (↓ √ממש, √מוש, √משמש; SA משש pa. ST Dt 28:29(Var)) Pa. **1. to feel:** ואמשש יתך *TN* Gen 27:21 [H ואמשך]; ומשש יתה *ib.* 22; **2. to grope:** דממשש *ib.* Dt 28:29 [H ממשש]
The forms listed s.v. √מוש pe. may poss. be from √משש.

משתו, det. **משתותה** n.f. **wedding, wedding feast** (↓ √שתי; CPA משתו LSp 216, SA משתו Ham 507:176, Mal *mašcūṯa* Berg, Gl 88) sg. סלקון למשתותיה(V) דר' חנינא ענתנייה they went to the wedding of PN *Ber* 10c(48); דאנא רחין במרי שמיא דמניה אנא משקי לכון במשתותיה I trust in the Lord of Heaven, that I will give you drink from it at his wedding *KohR* 9c(4); *ib.* 12; שובעתי יומי משתותה דלאה the seven days of Leah's wedding *FPT* Gen 29:27[05]; *ib.* 28; *TN* ib.; *KohR* 6b(9); *EchR* 71:2; שבעת יומיא דמשתותי *BR* 22:3; דאכל פרוט<ו>גמיא אכיל משתותא he who eats at the *protogamia* will eat at the wedding *Švi* 35c(27) //

VR 221:4

משתוק n.m. **silence** (↓√שתק, משתוקי; SA משתוק LOT 3/2 147:2) sg. משתוקיה *TNGl* Lev 10:3; *Ber* 12d(46) [↓משתוקי]; משתוקא *VR* 360:2 // *KohR* 14d(6)

משתוקי, det. **משתוקיתה** n.f. **silence** (↓√שתק, משתוק) sg. כל סמא דמילתא משתוקי the entire essence of the matter is silence *BerV* 12d(46) [expl. Ps 65:2]; משתוקיתה דאימה the silence of his mother *BR* 1012:6

Sok, Archive 2(1974):78.

משתי, det. **משתייה** n.m. **drink, feast** (↓√שתי, משתו; CPA משתא, משתי LSp 216, SA משתה ST Gen 19:3) **1. drink:** sg. מיכלא ומשתיא food and drink *KohR* 28a(12); *ib.* c(35); *TNGl* Lev 16:29; מאני משתיא drinking vessels *FTP* Ex 13:17; **2. feast:** sg. משתיא *ib.* Gen 29:27 [H משתה]; 28

משתי 2#, det. **משתיתה**, pl. **משתיין** n.f. **foundation** (Sy מָשְׁתִיתָא LS 812, MH² לגדר משתיתן *BRVar* 833:2) sg. אנא מגדיר ית משתי{ה}<ת>ן I will uproot their foundation *EstR* 6c(17); pl. למיגדעא משתיהתון(text : משתודהון) {ל}<ד>אומ<י>א to cut off the foundations of the nations *TN* Gen 30:10; גדר משתיין מן סכהן he uprooted the foundations from their pinnings *SYAP* 58:65

משתלם n.m. **one who is punished** (↓√שלם) sg. שלא חטייה ויוחנה משתלמה Š. is the sinner and Y. is the one who is punished *BR* 701:13 // *ib.* 242:3 // *ib.* 383:4 // *RuR* 38:301

Sok, GF 114, n. to l. 10.

מתב v.n. **returning** (↓√תוב; CPA מתבא LSp 219) sg. מתביך *TN* Gen 3:16 [H תשוקתך]

מתבר n.m. **birthstool** (↓√תבר; SA מחבר ST Ex 1:16; cf. MH משבר Jast 849) pl. מתברייא *TN* Ex 1:16 [H אבנים]; מ{ד}<ת>בריהון *FTV* ib.

מתברה n.f. **woman who gives birth** (↓מתבר) sg. מתברא דהות תבירא למיתה (the woman who gives birth is called) *metabbera* because she was broken (i.e. near) to death *VR* 639:3; *ib.* 2 [↓מחבלה, חייה]

מתול n.m. **composer of parables** (↓√מתל) pl. מתולי מתלייה composers of parables *TN* Num 21:27 [H משלים]; *FTV* ib.

מתורגמן n.m. **translator** (↓√תרגם; SA מתרגמן ST Gen 42:23(Var); cf. CPA תירגומן LSp 223) sg. *FTV* Ex 4:16 [H פה]

מתח n.m. **tent cord** (↓√מתח) pl. מתחיהון *TN* Ex 35:18 [H מיתריהם]; *ib.* 39:40; Num 3:26; 4:26; 32

מתח vb. **to stretch, deal strictly with someone** (↓מתח; CPA מתח LSp 117) Pe. **1. to stretch:** והיך שמיא דמתח מימרא דה׳ לבית שכינתיה like the heavens which the *memar* of God stretched out as His dwelling place *FT* Num 24:6; *TN* ib.[!]; *TNGl* ib.[!]; על דמתחו יתרא(text : גירא) because they stretched the bowstring *VR* 118:2 [expl. Ps 11:2; cf. Sy מתח יתרא PSm 2247]; pass.part. זרחיה מחיחה לקובל לה׳ his span is stretched out towards him *BR* 682:4; **2. to deal strictly with s.o.:** מתח עליהון היך מה דמתחת עלי deal strictly with them as you dealt strictly with me *EchRB* 94:11 [// ↓√דקדק]; *ib.* 75:17

מתחתה adv. **from below** (↓תחת) מלעילא לת<ח>תא from above to below and from below to above לעילא ומת<ח>תא *EchR* 54:12

מתיבה, det. **מתיבתה** n.f. **yeshiva** (↓√יתב; TBA מתיבתא Jast 861) sg. ואשכחי׳ דיתיב במתיבתא רבה דלוד he found him sitting in the great *yeshiva* of Lydda *PRK* 297:4

Cf. I. Gafni, Zion 43(1978):12+ (Heb).

מתיבה 2#, det. **מתיבתה** n.f. **answer, reply** (↓√תוב) pl. כל אילין מתיבתא דהוה ר׳ זעירא משיב[!] all those answers which PN answered *Giṭ* 49c(22) [// ↓תחובתה *Pea* 18b(20)]

מתין adj. **careful, slow** (↓√מתן; Sy מַתִּינָא LS 410) sg. ובתרין מנהון הוה משה מתין in two cases Moses was slow *TN* Lev 24:12; *ib.* Num 15:34; 27:5; *TNGl* ib. 9:8; מדי מתינא Media is careful *EchRB* 77:1; pl. דיהוון זריזין בדיני ממונא ומתינין בדיני נפשן they should be quick in monetary cases and slow in capital ones *TN* Num 15:34; *ib.* Lev 24:12[!]; Num 9:8; 27:5

מתכה, pl. **מתכן**, **מתכון** n.f. **metal** (↓√נתך; MH מתכת Jast 862) sg. טעון דמתכה metal idols *TN* Ex 34:17 [H מסכה]; *ib.* Lev 19:4; ואבן דמתכה *ib.* 26:1 [H משכית]; pl. צלמי מתכתהון *TN* Num 33:52;

מחכוותהון *FTV* ib.

מחכלה n.f. **one who loses children** (↓√תכל pa., part. f.; SA מחכלה Ham 594:34) sg. *TN* Ex 23:26 [H משכלה]

מתל n.m. **parable, proverb** (↓√מתל; CPA מתל LSp 117, SA מתל ST Num 23:7) **1. parable:** sg. במתל נבותה in his prophetic theme *TN* Num 23:7; *ib.* 10; 24:3; 23; pl. תלת מאוון מתלין מן הדין תעלא 300 parables on the fox *VR* 654:5; מיתלין *BR* 924:5; מתולי מתלייה *TN* Num 21:27 [H המושלים]; *ib.* Dt 28:37; **2. proverb:** sg. מתלה אמר the proverb says *BR* 455:1; *ib.* 496:4; *VRQ* 55:2; *EchRB* 131:23; *ŠR* 18b(29); *KohR* 13b(4); *ib.* 21a(43); *San* 22b(49); אמ׳ במחלא[!] *VR* 56:1; *ib.* 75:9; 435:7; מן מה דמתלין לה מתל from the fact that they recite a parable concerning it *Dem* 21d(6); *Pes* 35b(36); מתלה(text : מייתי לה) רב ממתניתא the proverb is greater than the Tannaitic statement *San* 22b(48)

מתל vb. **to recite a parable, compare** (↓מתול, מתל; Sy מתל LS 409) Pe. **1. to recite a parable:** מן מה דמתלין לה מתל בגלילא from the fact that they recite a parable concerning it in Galilee *Dem* 21d(6); *ib.* 8; *Pes* 35b(36); **2. to compare:** מן מתל לך עם תבלייא who compares you with the spices? *Dem* 21d(6); *ib.* 8[!]; pass.part. (+ ב־ to): גהינם דמתילה בתנורא Hell which is compared to an oven *TN* Gen 15:17; בספר אורייתה דה׳ דמתילה בספר קרבייה in God's Torah which is compared to a book of wars *ib.* Num 21:14; pl. אבהתה צדיקיה דמתילין בטווריה the righteous fathers who are compared to the mountains *ib.* 23:9; Dt 33:15; Lev 26:6; Dt 32:24

מתן n. **loin** (Sy מַתְנָא LS 410) pl. עד מתנייא *Šeq* 50a(9) [expl. מי מתנים Ez 47:4]

מתן #2 n. (unclear) אית אתרא דצוחין למית מתן there is a place where they call a dead person *EchRB* 152:5

מתן v.n. **giving** (↓√נתן; CPA מסב ומתן LSp 125) מתן אגר טב לצדיקיא giving of a good reward to the righteous *TN* Gen 4:8; *ib.* 49:1; *FT* ib.; תושבחתה דידיה בכל מתן ומסב His praise is in every giving and taking (of a life) *SYAP* 65:14

Cf. the verbal form מיסב ומיתן to negotiate *BR* 451:5.

מתן vb. **to wait** (↓מתין; CPA מתן af. Acts 27:7 (HS 8:98), SA מתן af. LOT 3/2 61:42 note, MH המתין Moreshet, Lex 217) Af. אמתין ליה he waited for him *TNGl* Dt 3:2; אמתן עד דחסל he waited until he finished *VR* 753:2; אמתינת עד דחסל *ib.* 191:2; *TNGl* Num 12:16; ואמתינו תרין חלתא יומין they waited two or three days *TN* Gen 31:22; המתן עד דיגלגל עלך כל דבעי wait until he places upon you (all the oaths) that he wants *Švu* 37a(35); *EchR* 72:13; *ib.* 102:2; אמתינו *TN* Gen 19:18; *ib.* Ex 24:14; והוה ממתין עד דהוא אתי he waited until he came *EchRB* 72:15; *TN* Gen 27:41

מתנה, det. **מתנתה**, pl. **מתנן**, **מתנוון** n.f. **gift, present** (↓√נתן; SA מתנה LOT 3/2 157:52, CPA מתונה LSp 129) sg. *TN* Gen 20:16; *ib.* Lev 23:20; Num 3:9; 8:16; 18:6; *Pea* 21b(28) // *Šeq* 49b(8); יהב אתרוגא מתנה לבריה he gave the *etrog* as a present to his son *Suk* 54a(22) // *Giṭ* 44b(32); *Suk* 54b(57); *ib.* 59; אימת דנימר לך תתן מתנה לבר נש when I tell you, you should give a present to someone *BM* 9d(3); במתנתה *TN* Gen 18:17; כמה דיהבת לי נפשי במתנתך just as you gave me my life as your present *KohR* 28b(22); מתנתכון *TN* Num 18:11; pl. כ״ד מתנתא the 24 (priestly) gifts *San* 20c(64); *ib.* b(1); מתנוותכון *FPT* Lev 23:38[06; H מתנותיכם]; *TN* ib.

מתני, det. **מתניתה**, pl. **מתניין** n.f. **Tannaitic statement** (Mishna, *barraita*; ↓√תני; TBA מתניתא Jast 864) a. general: sg. מתני ווידא which Tannaitic statement? *Ter* 42d(30); אית מתני רישא וסיפא מסייעא לר׳ שמעון בן לקיש there is a Tannaitic statement whose beginning and end support PN *Ket* 28b(10); הידינו רבה רבה דמתניתא רבה דאולפנא which one is his teacher? His teacher of Tannaitic sources? His teacher of "learning" *Yev* 6b(18) מתלא(text : מייתי לה) רב [↓אולפן]; ממתניתא the parable is superior to the Tannaitic statement *San* 22b(48); תני מתניתך *Šab* 12a(33); *MQ* 83b(18); *Ket* 29b(19) [≠ ↓שמועה]; *Giṭ* 44d(31); *Qid* 58d(36); *BM* 10c(48); pl. תרתי מתניין *Švi* 35a(28); *Yev* 12d(28); כל מתנייתא *MŠ* 55d(27); *MQ* 81d(19); *BB* 13c(21); b. esp. מתניתן our Mishna (i.e. of R. Judah, the Prince): והא מתניתן פליגא behold, our Mishna differs *Ter* 40b(5); מן מתניתן ילף לה (PN) learns it from our Mishna *Suk* 51d(38); *MQ* 82b(2); הל׳ כר׳ יורה דמתניתן the decision is according to PN of our Mishna *Švi* 37c(24); *BM* 8b(58); ר׳ לעזר כמתניתן ר׳ יוחנן כהדא דתניי דבית רבי PN is according to our Mishna. PN_2 is according to that which the House of Rabbi learns *Švi*

33d(45); צורכא למתניתן וצורכא למתניתא דר׳ חייה there is a need for our Mishna, and there is a need for PN's Mishna *MQ* 81a(50); c. in var. formulaic phrases: 1) איתי מתני אמ׳ there is a Tannaitic statement which says *Qid* 59d(55); 2) ומתניתא מתנית׳ מסייעא לדין ומתנית׳ *Ber* 8a(43); 3) אמרה כן מסייעא לדין a Tannaitic statement supports this one and that one *Qid* 61c(17); 4) כיני(= כן היא) מתניתא *Kil* 27a(8) [כן↓]; 5) ולא מתניתא היא isn't it a Tannaitic statement? *Ned* 41c(48); 6) סלקת מתנית׳ the Tannaitic statement is completed *Nid* 49c(55); 7) לצדדין היא מתני׳ the Tannaitic statement is bipartite *Ter* 44b(21)

Eps, MNM 813+. Even though the fuller spellings are found in ed. pr. of PT, Ms.L usually employs the shorter מתני׳ or מתנית׳, and these were sometimes written fully as the TBA form מתניתין.

מתניין n.m. **teacher of Tannaitic tradition** (↓√תני af.) sg. *Yev* 13a(13) [in a list of occupations]; תד מתניין *Qid* 66b(21); pl. ספרין ומתניינין teachers of Bible and Tannaitic tradition *Ḥag* 76c(28); *ib.* 31; *VR* 812:5; *EchRB* 64:3[!]; והא מתניאניא נסבין אגרהון and, behold, the teachers of Tannaitic tradition take their payment *VRK* 688:2 // *Ned* 38c(57)[!]

Bacher, Term 2:238.

מתק vb. **to suck** (Sy מתק LS 410) Pe. ויהב אצבעתיה אחרי בפומיה ומתק הוה he put his other finger in his mouth and sucked (it) *KohR* 20b(15)

מתקל, det. **מַתְקְלָה** n.m. **weight** (↓√תקל; CPA מתקל LSp 222, SA מתקל ST Gen 24:22) מַתְקְלָה *MMDam* Dt 22:9;- sg. *TN* Ex 30:23; מתקל במתקל *ib.* 34 [בד בבד H]; מתקל רב ומתקל זעיר a large and small weight *ib.* Dt 25:13 [אבן ואבן H]; ויהוויין מחזרן לכון לחמכון במתקל they will return your bread by weight *ib.* Lev 26:26; במתקלא לחמא ביש bread by weight is bad *MMDam* Ex 30:13; *ib.* Dt 22:9; במתקלה ובמכלתה ובמוזניה regarding weight, measure, and scales *TN* Lev 19:35; במתקליה *ib.* Gen 43:21 [במשקלו H]; מתקל זוזא the weight of a *zuz* *Šab* 17c(57); בסלעי בית קודשה הוה מתקלה its weight was according to the *sela* of the holy house *TN* Num 7:13; *ib.* 85; pl. מתקלין דקשט honest weights *ib.* Lev 19:36; מתקלין שלמין מתקלין רברבין ומתקלין זעורין *ib.* Dt 25:15; וקשיטין *TNGl* ib. 13

מתקנה, det. **מתקנתה** n.f. **proper or fit woman, thing** (↓√תקן pa., pass.part. f.; ≠ מקלקלה↓; CPA מתקן LSp 223) **1. proper woman:** sg. ברא דמתקנתה דקלקלת עובדיה the son of a chaste woman who has ruined her ways *PRK* 227:12; **2. proper thing:** sg. ומתקנתא לא ילפון they didn't learn the proper thing *MQ* 81b(4)

נ

נאגא (uncertain) sg. כהדין נאגא *EchREd* 147:2 [expl. Lam 4:8]
Correct form and mng. of word are uncertain; cf. Buber's note ad loc.

נבו, det. **נבותה** n.f. **prophecy** (< H נכואה Jast 867; ↓ √נכי, נביו) sg. פתגם דנכו a word of prophecy *FPT* Gen 15:4[08]; *TN* ib.; רוח דנכ{י}<ו> a spirit of prophecy *ib.* Ex 31:3; מתל נכותה his prophetic parable *ib.* Num 23:10; 18; 23; 24:3; 20; נכואתך *FPT* Ex 19:9[06]; נכואחיה *TN* Num 24:16

נבז n. (unclear) sg. הינון צווחין ליה לאיפרכה נבז זבזתך they call the prefect *ŠR* 37b(27)

נבז #2, pl. **ניבזין** n.m. **lot** (CPA נבז LSp 118, SA נכז Ham 442:65; cf. EA נכז receipt DISO 173, Akk *nibzu* receipt, document Kaufman, Influences 77) pl. אסקון ניבזין כיניכון cast lots among yourselves *San* 23b(35); נרמי נכזין let us cast lots *Etremi* 3; *Wahawa* 13; תא נעכיד נאוזין(text : גאוזיך) come, let us cast lots *EchR* 49:13

נבח vb. **to bark** (Sy נבח LS 411) Pe. נבח ככלבא he barked like a dog *VR* 770:2; *ib.* 3 // *ŠR* 18a(1); שרי נכח בהון he began to bark at them *PRK* 175:4 // *Ter* 46a(29); *PRK* 187:12
Pa. **id.:** שורי מנכח כהון *TerV* 46a(29); ושמע כלכייה מנבחין *BR* 639:8

נבי, det. **נבייה**, pl. **נביין** n.m. **prophet** (↓ √נכי; CPA נבי LSp 118, SA נכי Ham 523:145) sg. *TN* Dt 18:15 [H נביא]; נביא *ib.* 13:6; משה נכייה *ib.* 32:1; 30:13; לא דא היא דנכייא מקנתר לן isn't this what the prophet chastises us? *Tan* 65b(22); *VR* 9:7 [↓ סכוי]; pl. נביין *TN* Num 11:29; *ib.* Dt 32:1; נבייא *FTV* Num 24:15; נביאיא *KohR* 29a(37)
Spellings with *alef* are due to the influence of H נביא.

נבי vb. **to prophesy** (↓ נכו, נכי, נכיאייה, נכיו, נכייה; CPA נבא itpa. LSp 118, SA נכי itpa. ST Num 11:26) Itpa. אתנבי *FTP* Num 16:1; הא ענחותייא אחי ומתנכא עלך behold the one of Anatot (i.e. Jeremiah) comes and prophesies about you *PRK* 226:1 // *EchR* 1:14; מתנכי {ו}דהא כמן שנין את קאים you are prophesying for many years that that place (= the Temple) will be destroyed *PRK* 231:14 // *EchR* 37:17; הוה מתנכא *TN* Num 11:26; *ib.* 24:4; והוון מתנבאין *ib.* 11:25; מתנכיין *ib.* 26

נביאייה n.m.pl. **the "Prophets"** (↓ √נכי) וארכעה כנכיאיה four times in the Prophets *ŠR* 27c(29); וכל נכייאיא דכותהון all the Prophets are like them *MMDam* Gen 15:2

נביו, det. **נביותה** n.f. **prophecy** (↓ √נכי, נכו; CPA נביו LSp 118, SA נכיו Ham 590:7) sg. רזי נביאותא secrets of prophecy *FTP* Num 24:4; מתל נביותיה the parable of his prophecy *FTV* ib. 23:7; *ib.* 10; 23; 24:3; 15; 16; 20; חמית כנביותי I saw in my prophecy *PRK* 373:5

נבייה, det. **נבייתה** n.f. **prophetess** (↓ √נכי; CPA נביא LSp 118, SA נכיה Ham 523:147) sg. מרים נכייתה *TN* Num 12:16; נכיאתה *ib.* Ex 15:20; 21:1

נבילה, det. **נבלתה** n.f. **carrion, corpse** (↓ √נכל #2; SA נכילה Ham 526:211, H נכלה Jast 870)
1. carrion: sg. *TN* Lev 17:15 [H id.]; *ib.* 22:8; כשר נכילה carrion meat *San* 21b(25); *ib.* 27 // בשר דנכילה *Švi* 35a(62); *ib.* 64; *Šeq* 50c(45); *ib.* 49; *AZG* 41d(62); נכלתה *TN* Lev 11:40; בנבלתהון *ib.* 27; 36; Dt 14:8; **2. corpse:** sg. נבלתיה *ib.* 21:23; נכלתהון *ib.* Num 25:4

נבל vb. **to soil** (↓ מנבל; MH נבל pi., hitpa. Moreshet, Lex 220) Itpa. **to be soiled:** דלא ינכלון מאנוי so that his clothes should not be soiled *Kil* 32a(43)

נבל #2 vb. **to make an animal unfit to eat by improper slaughtering** (denom. < ↓נכילה; MH נבל pi. Jast 869) Pa. נבליה(text : נכילה) make (the

bird) unfit (by improper slaughtering) *MŠ* 56d(3)

נבע vb. **to flow, spring forth** (מבוע; CPA נבע LSp 119) Pe. מבתעי תהומא דנבעין the springs of the abyss that spring forth *FTP* Gen 49:25; *FTV* Dt 33:13

נגב (a/a) vb. **to dry up** (SA נגב Ham 461:64, MH נגב Moreshet, Lex 220+) Pe. ונגב נהרא the river dried up *Giṭ* 49a(25); דייגב נהרא *ib.* 27; קברייל נגב the *Q.*–river dried up *MQ* 80a(54); נגבו מיא *TN* Gen 8:13 [H חרבו]; נגבו אפיה דארעא the surface of the earth dried up *ib.*; pass.part. כד הוא נגיב when (the bean) is dry *Kil* 31c(35) // *Šab* 7b(15); נגיבה *TN* Lev 7:10 [H חרבה]; וצואת קטן נגיבה dry excrement of a minor *AZ* 40d(30)
Pa. **id.:** pass. part. מנגבה *TNGl* Lev 7:10 [↓pe.]

נגד n.m. **path** (↓ √נגד; CPA נגד LSp 119, SA נגד Ham 516:407) pl. נגדוי דמדברא the paths of the desert *TN* Ex 14:3; *FT* ib.

נגד (a/o) vb. **to flow, pull, draw, guide, chase metal** (↓ נגד, נגדה, נגידה; CPA נגד LSp 119, SA נגד Ham 524:165+, 585:186) Pe. **1. to flow:** כ<מה> דהוא נגיד ביממא ליח הוא נגיד בליליא as it (i.e. the Jordan) flows by day, it does not flow by night *EchRB* 133:4 [// מהלך *BR* 917:5]; *ib.* 5; ונגידו נחליא מן אדמיהון the *wadis* flowed with their blood *FTP* Num 21:15; ואיתחמי דמא נגר the blood appeared to flow *San* 28c(39); קצת חד חרוב ונגד מלא ירוי דבש I cut a carob, and a handful of honey flowed (from it) *Pea* 20a(57) // *Soṭ* 17b(17); **2. to pull, draw:** ואהן דנגד בזיקא one who pulls a wine-skin *AZ* 45a(14) // *Qid* 60b(5); גוד חמי לי pull (out the body) and show (it) to me! *PRK* 193:4 // *KohR* 27a(7)[!]; *EchRB* 82:22; ונגדא בהון בידה דימינה she pulls on them (i.e. the sandal straps) with her right hand *Ḥaliṣa* 100:20; *ib.* 29; נגיד לה כהדין סוסיא סרקייא he pulls it like that Arabian horse *Šab* 7b(59); נגודו ידכון draw back your hand *TNGl* Ex 12:21; נגיד בקשתא drawer of a bow *ib.* Gen 21:20; ארחין דמולווחה למהוי נגדין בגלגלי וקיסי it is customary for the mules to pull the wheels and axles *TN* Ex 14:25; לנגדא את נגיד לי *BR* 93:3 [v. MY]; **3. to guide:** a. general: חד שייר דהוה נגיד לתלת מאה גמלי a caravan-chief who was guiding 300 camels *EchRB* 44:8; b. esp. of blind people (cf. CPA נגודא דמעוריא Mat 23:16): גוד דנימטי לוייתא (the blind servant said): Lead, so that we will reach the caravan *EchR* 49:26; והוות חגלה נגודה(Var) לה בכל קרתה she went around guiding him (i.e. her blind husband) in the entire village *BRV*^{60} 154:1 // *VR* 805:2; **4.** pass.part. נגיד **chased** (of metals; Sy סְאמָא נגִידָא PSm 2277): sg. נגידא תחעבד מנרחה the candelabrum should be made chased *TN* Ex 25:31 [H מקשה]; pl. נגידין תעביד יתהון you should make them (i.e. the cherubs) chased *ib.* 18; 37:7; **5. to remain alone:** קדמיה נגד ותנינה אזל the first remains alone and the second continues *MMDam* Ex 36:9
Af. **to pull away:** ואגד להון (Ham) pulled them (i.e. his brothers) away *BR* 339:5 [expl. ויגד Gen 9:22]
Itpe. **to be pulled away:** אתנגד במימר מן קדם ה׳ he was pulled away by the *memar* of God *TN* Gen 5:24; *TNGl* ib.
On pe., mng. 5, v. Shashar 246+.

נגדה, det. **נגדתה** n.f. **leader of flock** (↓ √נגד; cf. SA נגד Ham 517:437 (H מחוקק)) sg. נגדתא *Qid* 60b(15) [expl. משכוכית *ib.* 14]

נגה, det. **נוגהה** n.m. **early light, dawn** (↓ √נגה; [H אור] *TNGl* Gen 44:3 בנוגהא sg. Sy נוגהָא LS 414)

נגה vb. **to shine at dawn** (↓נגה; CPA נגה LSp 119) Pe. עד דלא תיגה שימשא before the sun shines *ŠT* 2

נגח (a/o) vb. **to butt** (↓נגחן; H נגח HAL 630) Pe. יגוח *FPT* Ex 21:31[01; H יגח]; יגח *ib.* 28; היך מא דתורא וראמא נגחין בקרנתא just as the ox and the wild-ox butt with their horns *FTP* Dt 33:17
Pa. **id.:** מנגחין *FTV* ib.

נגחן n.m. **gorer** (↓ √נגח; TBA נגחנא Jast 874, MH נגחן ib.) sg. אין הוה תוריה נגחן if his ox were a gorer *Švu* 35d(24)

נגיבה n. (unclear) sg. איתי דאמרין בנגיבא some say ... *KohR* 27a(5)

נגידה n.f. **chased metal** (↓ √נגד mng. 4; cf. SA מגד ST Ex 25:31) sg. *TN* Ex 37:22 [H מקשה]; *ib.* Num 8:4

נגס vb. **to eat** (↓ מגוסה, מגוסה; CPA נגס LSp 119, MH נגס Moreshet, Lex 222) Pe. דאין לא לעי לא נגיס if he doesn't work he doesn't eat *BR* 134:5; *VR* 780:3 // *ib.* 784:3; *KohR* 16c(5); רעותיה מתקרי לעי ונג{ו}<י>ס he wants to be called one who works for a living *ib.* 13b(25); יחבין הוון נגסין(V נגשין) they sat down and ate *BREd* 1115:4 // *BerSe* 11b(42); *VREd* 653:3; למיגס בגין מאן עביד לא תשבוק אריס<ט>יא אחיתי *ib.*;

דיגסון why don't you let the guests eat? *ib.*; למיגוס גו אריסטון to eat at a banquet *San* 21c(5); כעיא מיגס נפשיה he wants to eat *KohR* 8b(35); *EstR* 6a(7)
Af. **to feed:** מוחר מן צורכה אגס כאורכה he fed them at length more than enough *SYAP* 31:26
Löw, Lehnw 321.

נגע n.m. **plague** (< H נגע Jast 875; ↓ √נגע) sg. כהנה כנגעה the priest with his plague *MMDam* Ex 36:9

נגע (a/a) vb. **to touch, strike** (↓נגע; SA יגיע כן he will strike us LOT 3/2 165:88) Pe. **1. to touch:** ונגע כיד{א}<ה> he touched (the wine barrels) with his hand *AZ* 44d(21); למגע בסמה דמטרונה to touch the body of a lady *Ket* 31d(28); **2. to strike:** נגעת<ו>ן גבר כברה וכאחוי you struck, each man, his son and his brother *TN* Ex 32:29; ך היא מינגע בהדין גופא צדיקא how is it possible to strike this righteous body? *Suk* 55c(12)
Af. **to strike:** והוון מגעין כאלין דעשו (the angels) struck Esau's men *BR* 929:4; ארור מגע בהדין צניעה cursed is he who strikes this modest man *San* 20b(45) [// *Suk* 55c(12); ↓pe.]; טב דייגע בי ולא כהון it is preferable that he strike me and not them *BR* 926:2; ליח איפשר דלא יג{י}עון ייסורין כההוא גופא צדיקא it is impossible that afflictions should strike that holy body *Bik* 65c(48) [↓pe.]

נגף vb. **to strike** (↓מגפה; SA נגף Ham 495:285) Itpe. **to be struck:** וחתנגפון *TN* Lev 26:17 [H ונגפתם]; *ib.* Dt 1:42; 28:25

נגר n.m. **carpenter** (< Akk *naggāru* Kaufman, Influences 75; ↓נגרו; CPA נגר LSp 119) a. general: sg. *TN* Ex 35:35 [H חרש]; *ib.* 38:23; אומנותיה דהן נגר that one is a carpenter by profession *Ḥag* 77b(13); *MŠ* 54d(38); *Šab* 8c(13); *BB* 13c(36); b. in a fig. sense: נגר כר נגרין a carpenter son of carpenters (i.e. a very learned scholar) *Yev* 9b(55) // *Qid* 65d(63); c. w. a PN: כר כוחא נגרא אשייאן *Šab* 14d(50) // *AZ* 40d(52); נגרא *ib.* 42b(60)

נגר/נגור טור — n.m. **an unclean bird** (↓נגר; SA נקאר טורה ST Lev 11:19(Var)) sg. נגר טורא *TN* Lev 11:19 [H דוכיפת]; *ib.* Dt 14:18; *FTV* ib.; נגור טורא *TNGl* ib.; חד נגר טור הוה יתיב ומנקר (נגר) אילנא a certain ...-bird was sitting and hollowing out the tree *VRK* 507:2 [cf. Sy נָקַר אִילָנָא LS 448]
Talshir, Fauna 145+; M. Arzt, Marx Vol 67, n. 131 (Heb).

The second element in this lexeme should be translated "field" (↓טור mng. 2).

נגר 2#, det. **נגָרָה, ניגרה** n.m. **door bolt** (CPA נגר LSp 119, SA נגר ST Ex 26:26) sg. נגרה *TN* Ex 26:28 [H הבריח]; ניגרייא) דר׳ לעזר הוה (text : ניגריה קטיר בגמי PN's bolt was tied with a cord *Šab* 16b(46); pl. נגרין *TN* Ex 26:26; *ib.* 36:31; נגריה *ib.* 26:29; נָגְרוי *FPT* ib. 39:33[04]; *TN* ib. 35:11; 40:18; Num 3:36

נגרו, cs. **נגרות** v.n. **carpentry** (↓נגר) וכנגרות קיסא carpentry of wood *TN* Ex 31:5 [H ובחרשת עץ]; *ib.* 35:33; *FTV* ib.

נגש (/o) vb. **to gore** (↓נגשן; BH נגש HAL 633) Pe. יגוש *FTV* Ex 21:28 [H יגח]; *TNGl* ib.; יגש *TN* ib. 31; 32; 35

נגָשָן adj. **gorer** (↓√נגש) sg. נגשן *FPT* Ex 21:36[01; H נגח]; *TN* ib.; *ib.* 29

נדב (a/o) vb. **to prompt, donate** (↓נידבה; TA, TBA, H נדב Jast 877) Pe. **to prompt:** די נדכ יחיה לכיה whose heart prompted him *TN* Ex 35:21 [H נדבו לבו]; *ib.* 22; 26; 29; די נדבת רוחיה יחיה whose spirit prompted him *ib.* 21; ידוכ *ib.* 25:2; 35:5; *TNGl* ib. 21
Itpe. **to donate:** דן קרכניה די אחנדב וקרב מן נכסי גרמיה this is the sacrifice which he donated and brought from his own property *TN* Num 7:35; *ib.* 41; 47; 53; אתנדבון כל בני קרתה [ד] which all the villagers donated *Naveh* 43:4; *ib.* 25:4; ומחנדב בהדה צדקתה he donates this charity *Der* 55:78
Naveh 10; 74.

נדד vb. **to be restless** (CPA נד pa. LSp 119, SA נדד itpe. Ham 449:152) Pe. ונדח שנתי מן עיניי my sleep wandered from my eyes *FPT* Gen 31:40[03; H וחדד]
Itpe. **id.:** ואתנדדח *TN* ib.

נדה, det. **נדתה** n.f. **menstrual period** (H נדה HAL 635; cf. Sy נִדְתָא abomination LS 415) sg. נדתה *TN* Lev 18:19 [H כנדח טמאתה]; *ib.* 12:2; 5; 15:24; 25; 26
Cf. Ben-Hayyim, Tarbiz 50(1981):199+.

נדי vb. **to sprinkle** (↓הדייה, ארייה; SA נדי af. Ham 458:109+) Af. **to sprinkle:** אדי *TN* Num 8:7 [H הזה]; *ib.* Lev 8:11; וידי *ib.* 4:6; 17; 16:14; Num 19:18; ותדי *ib.* Ex 29:21; ותדון *FPT* Ex 12:22[23]; דמדי *TN* Num 19:21 Ittaf. **to be sprinkled:** יתדי עלוי *ib.* 12; 13

נדי #2 vb. **to excommunicate** (MH נדי pi. Jast 878) Pa. ונדון אילין לאילין they excommunicated each other *MQ* 81d(59); pass.part. מנדי *Proc* 555:12

נדיר n.m. **slip (of a boathouse)** pl. נדידייא דאשקלון *Šab* 7a(24)
D. Sperber, Nautica 78+, who rejects Lieb's emendation (v. ↓נרור).

נדל n.m. **centipede** (Sy נַדָּלָא LS 416, MH נדל MMiqK 5:3) sg. שיזרתא דנונא מיתעביד נדל the backbone of the fish becomes a centipede *Šab* 3b(39)
Fl, TMW 3:716; Nöld, Beitr 123.

[נדן n.m. **marriage gift** (H נדן HAL 637) sg. *FTP* Gen 34:12 [H מהר]
Prob. a corruption from ↓פרן.]

נדר, det. **נידרה** n.m. **vow** (↓√נדר; SA נדר Ham 446:90) sg. *TN* Gen 28:20 [H id.]; *ib.* Lev 7:16; Num 6:2; 30:14; אין אכיל עבר על נידריה if he eats, he breaks his vow *Ned* 41b(52) // *AZ* 40a(59) // *VR* 864:2; שרי נדרך annul your vow *Ned* 39a(62); *ib.* 41b(61); 42a(64); b(1); c(9); *BR* 972:5; pl. נדריה *TN* Num 30:8; נדריבון *FPT* Lev 23:38[06]; *TN* Dt 12:11

נדר (a/o) vb. **to make a vow** (↓נדרן, נדר; SA נדר Ham 446:84+) Pe. a. general: נדרית לא נדריח I vowed. I didn't vow *VR* 359:3; נדרת *TN* Gen 31:13 [H נדרת]; נדר *ib.* 28:20; Lev 27:8; נדרת *ib.* Num 30:11; נדרתון *ib.* Dt 23:24; נדרו *ib.* Num 21:2; חדר *ib.* 30:4; ידר *ib.* 6:21; ידור *TNGl* ib.; חדרון *TN* Dt 12:11; למדד *ib.* 23:23; למנדור *ib.* Num 6:3; נדר הויתה would you have made a vow? *Ned* 41c(5) // *MQ* 82a(2); b. specific: כמומי דנדר משה with the vow which Moses made *Ned* 37a(8); *ib.* 9; דנדד על נפשיה he took a vow upon himself *San* 23c(40); *Tan* 66c(51); מן דנדר מצווה one who vowed (to give) charity *BR* 799:4; נדד דלא מרווחא he vowed not to earn any money *Ned* 39b(21); נדר מן חמרא he vowed (to abstain) from wine *ib.* 41c(1); חדא איתה נדרת מן ברתה a certain woman vowed (to have no benefit) from her daughter *ib.* 47; חד בר נש ר נדר באילין מילייא a certain man vowed concerning those things (mentioned in Mib. 2:5) *ib.* 37c(7)
Pa. **id.**: מנדרנא *Naz* 51b(1)

נדרן n.m. **one who vows often** (↓√נדר; MH² נדרן Jast 880) sg. דאת נדרן *Ned* 41c(5)

נהג vb. **to do something often** (denom. < ↓מנהג; ↓נהיג; MH, TBA נהג Jast 880+) Pe. **1. to follow a practice:** ארפוניה דנהיג כר׳ עקיבה leave him alone! He follows PN's practice *Ber* 11c(22); *ib.* 6c(41); *Švi* 35b(20); *Šab* 8a(18); *Tan* 69b(61); *Nid* 50c(7); דו נהג כשיטת דביה he follows his teacher's opinion *Beṣ* 62a(18); *Tan* 64b(7); *Šab* 3b(45)[!]; *ib.* 4a(41); נהגין בקלקול they follow an improper practice *San* 19a(17); רב חייא בר אשי לא נהיג כן PN does not follow this practice *Šab* 7b(29); *RH* 58a(60) // *San* 18c(27); *MQ* 83c(36); *Ber* 3d(57); דרומאי נהגין חגה צפוראיי נהגין חדשה טיבדיאי נהגין שבתה the "southerners" follow the practice (of not cutting the hair) of חגה (Hos 2:9; i.e. from the beginning of Av); the Sepphorites of חדשה (ib.; i.e. the whole month of Av); the Tiberians of שבתה (ib.; i.e. the week in which the Ninth of Av falls) *Tan* 69b(61); נשייא דנהגן דלא למישתייא מן דאב עליל the women who follow the practice of not weaving from the beginning of Av *Pes* 30d(3); *ib.* c(64) // *Tan* 64c(25); *ib.* 23; pass.part. וחמיתון נהיגין בהדא דבילתה שוריי (+ ב־): he saw them treat the fig-cake as permitted *Dem* 22c(30); *Ber* 11c(59); בקולא הוון נהיגין they acted leniently *Qid* 62d(45); **2. to treat in a certain manner:** מן ההיא שעתא הוה נהיג ביה ביקר from that time on, he treated him with honor *Kil* 32b(40) // *BR* 307:1

נהור, det. **נוהרָה** n.m. **light** (↓√נהר, סגי נוהריי; CPA נהור, det. נהורא, נוהרא LSp 119, SA נהר, det. נהרה ST Gen 1:3, 4, Mal *nohra* Berg, GI 62) sg. *TN* Gen 1:3 [H אור]; *ib.* Ex 10:23; זיתא נהור ומשחא נהור הא נהור על נהור the olive tree is light, and the oil is light. Behold, light on light *EchRB* 51:13; *ib.* 15; 52:5; תרין דוקרנין דנהור two pitchforks of light *Ber* 2c(36) // *Yom* 40b(36); נוהרֵיה אין הווה כאדם שפיך נוהרה *FPT* Gen 44:3[05]; if its light was like spilled blood *SYAP* 36:61; *Hem* 25; נהורא *TN* Ex 12:42; *ib.* 14:20; קומי אנהרי דאתא נהורך get up and shine, for your light has come *PRKVar* 321:6; *ib.* 222:12; pl. נהורין *TN* Gen 1:14; *ib.* 16
On the form נהרה, v. Kut, SGA 23. Forms with the base נהור־ are incorrect in JPA and are influenced by the form נהורא in other Jewish A dialects.

נהיג aux. vb. **accustomed to** (↓√נהג pe., pass.part.) only in constr. נהיג + part.: sg. היך

רבכון נהיג עביד how was your master accustomed to act? *Qid* 63d(51); דהוה נהיג יתיב ומחייט עלה he was accustomed to sit and sew on it *ŠR* 35c(14); *Ber* 3d(55); *KohR* 9c(25); *ib.* 10a(36); pl. נהיגין כהנייא מטיי עד חמן the priests are accustomed to reach there *Švi* 36c(54); הוון נהיגין יתבין פשטין תחות חדא תאינה they were accustomed to sit and learn under a fig tree *BRL* 674:3; *Ber* 5c(11); *Švi* 38b(35); *ib.V* 39a(34); *MasV* 49c(24); *Or* 61d(19); *Šab* 8a(28); *RH* 58b(11); *Soṭ* 17a(38); *EchRB* 48:31; *BerV* 3c(40) // *San* 28a(41)[!]

נהיר adj. **bright, shining, clear** (↓ √נהר pe., pass.part.; CPA נהיר LSp 120) **1. bright, shining:** sg. ומימרא דה' הוה נהיר ומנהר the *memar* of God was bright and illuminating *FTV* Ex 12:42; *FTP* ib. 15:18; pl. אפוי נהירין his face was bright *Šab* 11a(38); *ib.* 42; 43 // *Pes* 37c(32); *ib.* 3; 36; 37 // *PRK* 68:2; *ib.* 9; 10; 69:1; **2. clear:** sg. אית לן קריה דנהיר מניה we have a biblical verse that is clearer than it *KohR* 21d(34); אתון חמיין אולפני מה נהיר באפיי you see how clear my learning is before me *VR* 416:5 // *MSam* 58:1

נהם vb. **to roar, moan** (↓מנהומי; CPA נהם 2# Black, Hor 62, Sy נהם LS 416) Pe. **to roar:** נהם כאריה he roared like a lion *TN* Gen 44:18; נהים *KohR* 1c(23)

Pa. **to moan** (as a dove): אילין רמנהמין *VR* 144:3 [expl. המהגים Is 8:19]; נהמון עליהון כיונייא they moaned over them as doves *SYAP* 19:15

On pa., v. TJ to Is loc. cit.; ib. 38:13.

נהק vb. **to bray** (H נהק HAL 639, Jast 882) Pa. שריית מנהקה (the she-ass) began to bray *Šeq* 48d(6) // *Dem* 21d(62); נהקת וחכם קלה (the she-ass brayed) and he recognized her voice *BR* 648:6

נהר, det. **נַהֲרָה**, pl. **נהרין, נהרוון** n.m **river** (CPA נהר LSp 120, SA נהר Ham 481:75+, Sy נַהְרַיָּא pl. LS 417) a. general: sg. *TN* Gen 2:10; מן{ד}גזיין בחד נהר while crossing a river *VR* 860:3 // *BRV*^{60} 80:3; נַהֲרָא *FPT* Ex 7:21[04]; *TN* Dt 11:24; על גיף נהרא on the riverbank [↓על גיף]; זרקוני לנהרא throw me into the river *Qid* 58d(36) // *Ket* 31a(3); הא אילפא אייתי נהרא here is the boat. Bring the river *Giṭ* 49a(26); *Ḥal* 58c(53); *Šeq* 50c(48) // *AZ* 41d(63); *VR* 286:3; *ib.* 503:2; סוכרא דנהדא the river dam *Beṣ* 62a(4) // *Šab* 14a(63); pl. נהרין *TN* Gen 2:10; *Šab* 9a(18) // *ib.* c(11) // *Naz* 54c(29); *AZ* 42c(20) // *BR* 671:5; ביני נהרותא *BRL* 2:1 [expl. ביאורים Nah 3:8]; b. w. designation: נהר דינור the river of fire *BR* 917:3; *EchR* 133:3; נהרא רבה דנהרא פרת *TN* Gen 2:14; *ib.* Num 34:15

Patai, Ha-Mayim 171.

נהר (a/a) vb. **to be light, shine, be clear, illumine** (↓ סגי נוהריי, נהיר, נהור, אנהרו, אנהדה; CPA נהר אתנערי, Ham 560:107, LSp 119+, SA ענר (=אנהיר) ib. 108) Pe. **1. to be light, shine:** והוה נהורא ונהר there was light and it shone *TN* Ex 12:42; נהר זיו איקרהון דאפוי *ib.* 34:29 [H קרן אור; פניו]; *ib.* 30; נהרין עיינה{א} her eyes shone *FTV* Gen 38:25; **2. to be clear:** מרי ינהר דיני קודמך my master, may my case be clear before you *PRK* 260:10

Af. **1. to be light, shine:** צפרא אנהר *TN* Gen 44:3 [H הבקר אור]; אנהר מנהרא the light shone *Yom* 40b(21) // *RH* 57d(49); *Ber* 2c(37) // *Yom* 40b(37) // *BR* 527:3; לא כמה דהוא מנהר בליליא הוא מנהר באיממא it doesn't shine at night like it shines during the day *Pes* 27b(1); שמענן דהוא עליל לעזרה והיא מנהרה עאל ואנהרת we heard that when he enters the Temple court it shines. He entered, and it shone *Tan* 66d(54); אנהרין עייניה her eyes lit up *FPT* Gen 38:25[05]; *KohR* 22a(34); **2. to illumine, give light:** למנהרא *TN* Ex 13:21 [H להאיר]; *ib.* 25:37; אוריתי מנהרא אפאי my Torah makes my face shine *KohR* 22a(31); *ŠR* 31a(19)

Itpe./a. (unclear): טורא דאתנהרתון מן גוויה the mountain from which you *ŠR* 24a(5) [expl. שגלשו Song 6:5]

נהר #2 vb. **to remember, recall** (SA נעיר Ham 530:303, 560:105, itpe. אנהר *innar* GSA 175) Pe., pass.part. נהיר את כד איתאמרת הדא דר' הושעיא do you recall when that (statement) of PN was said? *Bik* 64a(46); נהיר את דהויתון קיימין בנזיר do you recall that you were dealing with (the laws of) the Nazirite? *Naz* 55b(3); *Pes* 29a(13); *Meg* 74b(58); *Ket* 30a(16); *Naz* 56b(31); *KohR* 10a(38); נהירין אנן *Ber* 11b(42) // *KohR* 20a(19) // *BRVar* 1115:4 // *Naz* 54b(7); הוה תמן סבין נהירין הוינן there were old people there who remembered (the destruction of the Temple) *Tan* 68d(40)

Itpe. **id.:** אינהר דלא שמע פרשתיה מן בר בריה he remembered that he had not heard the weekly scriptural lesson from his grandson *Šab* 3a(28); ואינהר ר' אבהו *AZ* 41a(35); *Pea* 17d(63); *Qid*

61a(48)[!]; אתון לית אתון מנהרין לה אנא מנהר לה you do not remember him, (but) I will remember him *BR* 1231:6 [expl. זכר Eccl 9:15] // *ib.* 304:1

נהרדעיי n.m. **of Nehardea** pl. נהררעאי *MMDam* Dt 34:12

נווחה, det. **נווחתה** n.f. **rest** (↓√נוח; Sy נֽוְחָא LS 419) sg. נווחתה *TN* Dt 12:9 [H מנוחה]

נווט n.m. **sailor** (< ναυτής Lehnw 355; CPA נאוט HS 9:39, Sy נֽוְטָא LS 420) pl. שמע קלהון די נוטייא אמרין he heard the sailors saying *KohR* 9d(4)
Sperber, Nautica 142+.

נוול n.m. **loom, web of a loom** (CPA נול Black, Hor 62, Sy נֽוְלָא LS 420) **1. loom:** sg. חד נוול *BB* 13b(61); pl. מסמריה דנוליה the pegs of the looms *ib.* 60; **2. web of a loom:** sg. נבל דעמר מיקמי נבל דכיתן a web of wool in front of a web of flax *Kil* 32a(11)
Hirschberg, Ha-Ereg 167+.

נווס n.m. **temple, synagogue** (< ναός Lehnw 355; CPA נוס, נאוס LSp 121) sg. נווסה *BR* 1238:5 [≠ ↓ פונוקט]
MY ad loc.

נוח vb. **to rest, place** (↓מנוח, כית מנוחה, אתנחה, נווחה, נייח, נייית; CPA נוח LSp 120, SA אתנח Ham 518:19) Pe. **to be at rest, tranquil:** נח ואתפטר לבית עלמה he was at rest and died *EchR* 46:24; ונחת רוחיה דיעקב *TN* Gen 45:27 [H ותחי רוח יעקב]; נחת רוחיה מיניה ושבקיה he was content with him and left him alone *BB* 14a(48); כמה דאריה לא נייח ולא דמך just as the lion does not rest or sleep *TN* Num 23:24; *ib.* Gen 49:9; Dt 23:24
Af. **1. to give rest:** ינית *TN* Dt 3:20; *ib.* 25:19; *VR* 811:3 [expl. יחליץ Is 58:8]; תניחון *TN* Dt 5:14; **2. to place:** כל תפשיל ותבשיל דהוה מניח קדמיהון every dish which he placed before them *KohR* 2b(9)
Itpe. **to rest:** ואתניח *FPT* Ex 20:11[14; H וינח]; ואתניחת *TNGl* Gen 8:4; ואיתנחת *ib.* 45:27; ואתניחו *ib.* Ex 16:30; ואתנחו *TN* ib.; יתניח *ib.* 23:12; תתניח נפשה דשאול בר may the soul of PN rest *Zoar* 1:1; *ib.* 3:1; *SYAP* 61:9; חתניחון *TN* Dt 28:65
The mng. of √נוח af. in the phrase מדכרין ומניחין *VR* 749:6 is unclear (v. Margulies, ad loc.).

נוחרה, det. **נוחרתה** n.f. **anger** (↓ √נחר) sg. נוחרתה לא זעייה מן פומיה his anger does not budge from his mouth *BR* 767:2 [expl. עברתו Am 1:11]

נוט vb. **to scare** (SA נוט itpe. Ham 449:151) Af. ולית דמניט יתכון there is no one who will scare you *TN* Lev 26:6 [H מחריד]; *ib.* Dt 28:26

נוטרן n.m. **one who keeps wrath** (↓ √נטר) pl. נוטרנין *TN* Lev 19:18 [H נוטר]

נוכריי adj. **strange, foreign** (CPA נוכראי, נוכרי LSp 124, SA נכראי Ham 522:110) a. as adj.: sg. פלחן נוכריי idol worship *TN* Dt 32:12 [= MH עבודה זרה]; *ib.* Num 23:21; פולחנא נוכריה *ib.* Gen 21:8; 35:2; Ex 32:18; Lev 20:3; Dt 14:1; ארע נוכראה a strange land *ib.* Ex 2:22; ארעא נכריה *ib.* 18:3; קטרת נכריה a strange incense *ib.* 30:9; pl. מג{ו}<י>רין נוכראין strange neighbors *Pea* 17d(16); טעוון נכריין foreign idols *TN* Dt 31:16; b. as noun: sg. נכרייה בר עממיא the gentile stranger *ib.* Ex 22:30; pl. כנוכריין *FPT* Gen 31:15[05; H כנכריות]

נום vb. **to sleep, be drowsy** (↓נמנום; CPA נום LSp 121, TBA נמנם Jast 887, MH נתנמנם Moreshet, Lex 230) Pe. **1. to sleep:** אשכח ספרא אינייס(text) דאי נאיים; V אייניס) he found the schoolteacher sleeping *Dem* 26b(24); ער רניים שנתיה until he fell asleep *EstR* 9b(5); **2. to be drowsy** [+ √רמך pe.]: אכל נם ודמך ליה he ate, became drowsy, and fell asleep *Ter* 45c(52); *Tan* 66d(48); *VRG* 251:3; *KohRVar* 16a(37); וחרה נימה ולא דמכה one (spirit) is drowsy and does not sleep *Am* 7a:18; *ib.* 21; *SYAP* 1:22
Itpal. **to fall asleep:** ואנא קרי שמע ומתנמנם I read *Shema* and fall asleep *Ber* 4b(18); ועבד גרמיה מתנמנם ומרי פרטירא (the dog) pretended to fall asleep and the shopkeeper falls asleep *BR* 211:1; *Ter* 45d(2) // *AZ* 41a(57); *Meg* 73a(56); *Yev* 3a(54); *ib.* 55

נומירה n.f. **division of troops** (< νούμερος, Lat. *numerus* Lehnw 356; Sy נומרא LS 431) sg. הוות נומירה בציפורין there was a division of troops in Sepphoris *PesG* 31b(52)

נון n.m. **fish** (CPA נון LSp 121, SA נון Dt 4:18(Var)) sg. חד נון *BRV*^{60} 91:7; *ib.* 92:2; 125:4; *KohR* 28c(39); זב{י}<ו>ן לי נון buy me a fish *Ned* 39d(5); אית הכה נון *BRV*^{60} 92:1; שיזרתא דנונא the backbone of the fish *Šab* 3b(39); *ib.Riš* 10a(36); ח{ס}<ר>ספיתה דנונה the fish's scales *PRK* 63:8 // *KohR* 21b(37)[!]; pl. נונוי דימא the fish of the sea

TN Gen 1:28; נוניֵיא דאית בנהרא the fish in the river *FPT* Ex 7:21[04]; היך נוניא יסגון במיא like fish multiply in the water *TN* Gen 48:16; *ib.* Dt 4:18; Num 11:5; אילין נוניא צלייא those roasted fish *Naz* 57d(36)

נוע vb. **to move** (H נוע HAL 643) Pe. **to move** (intr.): נעו מלאכין angels moved *SYAP* 11:27
Af. **to move** (tr.): pass.part. נדיין מניעין מיאימיהון kids removed from their mothers *MSam* 107:9 [expl. חריצי החלב 1Sam 17:18]

נוף vb. **to wave** (SA נוף af. Ham 533:361) Af. **to lift up, wave:** אנפו אניף *TN* Lev 9:21 [H הניף תנופה]; *ib.* 8:27; ותניף *ib.* Ex 29:24; Num 8:15; יניף *ib.* Lev 23:11; תניפון *FPT* ib. 23:12[06]; למנפה *TN* ib. 7:30; אניף במגיניה he lifted (him) up with his shield *BR* 638:5; כדן אין במגיניה אנפי(G) if he lifted me up so with his shield *ib.* 639:1
Ittaf. **to be waved:** אתנף *TN* Ex 29:27 [H הונף]

נוקד/רן n.m. **punctilious person** (MH נוקר/דן Jast 931) sg. נוקרנא *Ber* 11c(2); נוקרנא *ib.GAr*
Löw, Lehnw 357.

נוקמן n.m. **revenger** (↓√נקם; MH^2 נקמן Jast 934) pl. נוקמנין *TN* Lev 19:18

נור n.m./f. **fire** (CPA נור m./f. LSp 121, SA נור ST Gen 15:17) נורָא *FPT* Ex 15:7[17];- sg. a. alone: נזרה רלא ירלק בר נש נור ברומי ג׳ יומין a decree that no one should kindle a fire in Rome for three days *KohR* 23b(13); ונורא ערקא מינה the flame fled from it *Šab* 15d(41) // *Yom* 45b(30) // *Ned* 38d(32); צלי בנורא *TN* Ex 12:8 [H צלי אש]; *ib.* Lev 9:11; Num 31:23; Dt 18:10; נסגוד לנזרא let us worship fire *BR* 363:5; *ib.* 732:2; *ŠR* 32c(27); *KohR* 23b(18); נור מן נורך *AmGen* 6a:10; b. w. preceding noun: ↓שביב, נהר, לפד, חיוי, זיקוק, שעבוד, שור, שבשבה

נות n.m. **bastard** (< νόθε Lieb, Scholem Vol 179) sg. נות טבות work well, bastard! נות טאבות לעי+ לעי+ Work well, bastard! *VRAr* 744:2 [acc. to BM Add. 1212(10)]
Vocative form of νόθος.

נזיר n.m. **Nazirite** (↓√נזר, נזירו; SA נזיר Ham 529:289) a. general: sg. גזרת אוריתה דנזירה the law of the Nazirite *TN* Num 6:13; *ib.* 18; 19; 20; הא נזירה אי עבר behold, a Nazirite is passing by *Naz* 51d(59); pl. חלת מאה נזירין 300 Nazirites *Ber* 11b(38) // *Naz* 54b(3) // *KohR* 20a(11); b. in PN's: שמע׳ בן נזירה *PRK* 226:4; ר׳ שמעון נזירא *Šab* 5a(3); לוי בר נזירא *Ber* 4b(40) // בר נזירה *MQG* 83c(47); *BR* 89:1 // *BerV* 12b(32)

נזירו, det. **נזירותה** n.f. **Naziriteship** (↓נזיר; Sy נזירותָא LS 422) sg. נדר דנזירו *TN* Num 6:2 [H נדר נזיר]; נזירותיה *ib.* 5; 6; 8; 9; 12; 13; 18; 19; 21

נזל adj. **flowing** (↓√נזל; Sy נזל LS 422) pl. מיא נזליא flowing water *FPT* Ex 15:8[19; H נזלים]; *TN* ib.; כל נולייה *SYAP* 4:13

נזל vb. **to flow** (↓נזל) Pe. {נ}<נ>זלת ביה דמעתה his tear flowed *SYAP* 40:21

נזף vb. **to rebuke, chastise** (↓נזפה, √זעף; SA נזף LOT 3/2 108:63, MH נזף Moreshet, Lex 225) Pe. (+ ב־): ואבוה נזפה נזף בה her father chastised her *TN* Num 12:14; *TNGl* ib.; *Tan* 69b(4) // *PRK* 259:3; *EchRB* 143:1; למ״נז״ף ביה ובעא he wanted to rebuke him *Ter* 46c(2); pass.part. וירע רהוא נזיף he knew that he was reprimanded *BR* 306:4 [// דהוא כעיס עלוי that he was angry at him *Kil* 32b(33)]
Lieb, Alon Vol 230+.

נזפה n.f. **rebuke** (↓√נזף; MH נזיפה Jast 891) sg. ואבוה נזפה נזף בה her father chastised her *TN* Num 12:14 [H ירק ירק]; נזיפה *TNGl* ib.

נזק, det. **ניזקה** n.m. **damage** (↓√נזק; H נזק Jast 892) sg. אהן יהיב ניזקיה this one pays his damage *BQ* 4d(40); *ib.* 41; נזקך *ib.* 3b(63)

נזק vb. **to hurt** (↓מזיק, מזק, נזק; BA נזק af. KBL 1099, TBA נזק af. Jast 892, MH הזיק Moreshet, Lex 225) Pe. **to hurt s.o.:** לית רשו לעשו למנזקיה Esau may not hurt him *TNGl* Gen 27:22
Af. **id.:** והוא מזיק כרייתא it (i.e. the spirit) hurts people *VR* 554:3
Itpe. **to be hurt:** רן אכל מלין קלילין ומתנזק ודין אכל מלין כריין זלא מתנזק one eats light things and is hurt, and another eats heavy things and is not hurt *BRV*^{60} 170:5 // *KohR* 6d(11); ולא מתנזק *TN* Num 12:12; ולית אתון מתנזקין *VR* 554:2 [↓af.]

נזק 2# vb. to **vow** (artificial word; deliberate corruption of ↓√נזר) Pa. מנזיקנא *Naz* 51a(64)

נזר vb. **to take a Nazirite's vow** (↓נזיר, נזירו; SA נזר Ham 529:290+) Pa. מנז{ד}<ר>נא *Naz* 51b(1) Itpa. **id.:** למתנזרה *TN* Num 6:2 [H להזיר]; *ib.* 5

נחור, det. **נוחרה** n.m. **nostril** (↓נחיר) sg. נוחרה his nostril *Am* 5:5

נחות n.m. **emigrant to Babylonia** (↓√נחת mng. 2.c; CPA נחות Black, Hor 62, SA נעות Ham 531:337, TBA נחותא Jast 894) sg. עולא נחותא הוה PN was an emigrant to Babylonia *Kil* 32c(29) // *Ket* 35b(33); אבדומא נחותה ד' *RH* 56c(45); *Šeq* 51a(40); *Suk* 54c(41); *BB* 13d(55)

נחל, נחיל, det. **נחלה** n.m. **wadi** (CPA נחל, נחיל LSp 121, SA נחל Ham 524:172+) sg. נחיל ארנונה *TN* Dt 4:48; *ib.* 21:4; נחל *ib.* Num 13:23; Dt 3:16; נחלא *FPT* Gen 32:24[03]; pl. נחלין *TN* Gen 49:4; *ib.* Dt 8:7; נחלייה ייבשון the *wadis* dried up *MMDam* Dt 22:9; *TN* Num 21:15

נחיר, du. **נחיריין** n.m. **nostril** (↓נחור; Sy נחירָא LS 424) sg. [!] נחירך קטוף your nostril is cut off *KohR* 29d(13); du. בנחידוי *TN* Gen 2:7 [H באפיו]; *ib.* 7:22; מנחיריכון *ib.* Num 11:20; *FTP* ib.; והוון יהבין איספלני על נחידיהון they placed a plaster on their nostrils *Yev* 15c(40) // *Soṭ* 23c(57); נחיריה *ib.* 39 // *ib.* 56

נחם vb. **to comfort, console** (↓מנחם, נחמה, נחמו, תנחומין; CPA נחם LSp 127, SA נחם Ham 520:48) Pa. **to comfort, console:** נחמוה נחמוה עמי *PRK* 276:10 [expl. Is 40:1]; ונחם יתהון *TN* Gen 50:21; ינחם יתן *ib.* 5:29 [H ינחמנו]; ונחמת יתיה *ib.* 35:9; למנחמה יתיה *ib.* 37:35; למנחמה ית אבליה to comfort the mourners *ib.*; והוון כל עמא עללין לגביה בעיין מנחמתיה ולא קביל עלוי מתנחמה everyone came to him wishing to console him, but he refused to be consoled *Dem* 22a(29); *ib.* 30 // *Šeq* 48d(37); *ib.* 38; *Švu* 37b(2)
Itpa. **to be comforted, consoled:** מתנחמה [↓pa.]; אבלייה אתנחמון mourners, be consoled *SYAP* 59:2; מתנחמה יתנחמון כל אבילייה *ib.* 14; וסרב למתנחמה he refused to be consoled *TN* Gen 37:35 [H להתנחם]; ועל עבדוי צדיקיה הוא מתנחם He is comforted by His servants, the righteous *FPT* Dt 32:36[26]; ואנחם *TN* Gen 24:67 [H וינחם]; *ib.* 38:12

נחמה, pl. **נחמן** n.f. **consolation** (↓√נחם; Sy נחמתָא LS 423) pl. וכל טבן ונחמן דאית בעלמא אתון בדרי all the good things and consolations in the world have come in my generation *San* 28b(37); כמה טבן ונחמן *TN* Num 24:5; *ib.* Gen 45:28; Num 10:29; 23:23; קץ ברכתא וניחמתא the destined time of the blessings and consolations *ib.* Gen 49:1; *TNGl* ib.; *FTV* ib.

נחמו, det. **נחמותה** n.f. **comforting** (↓√נחם) sg. למיחמי בנחמותה to see his comforting *TNGl* Num 12:12; והדא ניחמותא לא סברית {ט}<ת>וב למחמי I did not expect to see that comforting again *ib.* Gen 45:28

נחר vb. **to be angry** (↓נוחרה) Af. **to pour out anger:** <ה>{א}אנחר He poured out His anger upon it (i.e. the Temple) *EchRB* 112:12 [expl. נאר מקדשו Lam 2:7]

נְחָשׁ n.m. **copper** (↓√נחש; CPA נחש LSp 122, SA נחש Ham 527:240) sg. *TN* Ex 27:6 [H נחשת]; *ib.* 38:8; Lev 6:21; נְחָשָׁה *FPT* Dt 28:23[04]; מה הדא קדרא דנחשא עבדא what good is this copper pot? *VR* 244:5; *ib.* 245:1; נחשא באתריה קיים copper retains its value *Qid* 58d(32); נחשא יקיר נחשא זליל copper goes up and down in value *ib.* 33

נחש #2 n.m. (unclear) sg. אפ' על ריגליה נחשיה even on his leg ... *EchR* 89:20

נחש #3 n.m. **divination, omen** (√נחש; Sy נְחָשָׁא LS 424) sg. עבדי נחשא diviners *FTV* Num 23:23 [H נחש]; pl. נטורי נחשין diviners *TN* Lev 19:26; *ib.* Num 23:23; Dt 18:10; *FTP* Num 23:23

נחש vb. **to alloy with copper** (denom. < ↓נחש) Af. אנחש ליה alloy (the silver) with copper *PRK* 259:11

נחשול n.m. **tempest, surging of waves** (CPA נחשול LSp 71, Sy מַחשוֹלָא LS 263) sg. מחא נחשולא בימא the tempest hit the sea *VR* 500:6 // *KohR* 15b(17); *AbgurNew* 170:34

נחשירכן n.m. **hunter** (< MPer **naḫšīrakān*) sg. נחשירכן(text : נחוש ירכן, נחי<ש>ירכן) *TNGl* Gen 25:27 [H ידע ציד]
Geiger, AAC 278.

נחת (e/o) vb. **to go down, descend, fail** (↓מחותי, נחות; CPA נחת LSp 122, SA נעת ST Ex 19:20) Pe., pf. 1sg. נחתית *Or* 63a(19); 3m. נחית *Ber* 5c(48); f. נחתת *Dem* 22a(24); 1pl. נחתנן *BR*

1128:5; 3m. נחיתו *TN* Ex 15:10; נחתון *Giṭ* 43d(46); imp. 1sg. אחות *TN* Gen 46:4; ניתות *Ber* 5c(40); 2m. תיחות *Tan* 68a(29); 3m. ייחות *ib.* 63d(48); f. תיחות *PeaV* 21b(6); 1pl. ניתות *San* 25d(24); 3m. יחתון *TN* Ex 11:8; imper. 2m.sg. חות *FPT* Gen 38:25[05]; *AZ* 43d(62); 2m.pl. חותו *TN* Gen 42:2; inf. מיחות *ib.* 46:3; *Ber* 6c(50); למיחת *TN* Ex 32:1; part. m.sg. נחית *VR* 622:3; f. נחתה *BR* 1183:2; m.pl. נחתין *TN* Dt 28:13; pass.part. f.sg. נחיתא *Ket* 25c(33);- **1. to go down, descend:** a. general: ונחת משה לות עמא *TN* Ex 32:15 [H וירד]; *ib.* Gen 15:11; Num 16:33; Dt 10:5; ונחת ואיתעביד חד עגל (the pebble) descended and became a heifer *San* 25d(49); נחת זמן תיניין he went down a second time *Pea* 21a(29); *Ter* 45c(32); *Dem* 22a(24); b. ≠ √סלק: עד יחות ויסוק until he goes down and up (with the stitch) *Kil* 32d(26); עבדת גרמה סלקה she pretended to go up to the roof and to go down *BR* 1183:2; ייחות ההוא גברא ולא יסוק that man will go down and not come up *Ber* 6c(49); *BR* 352:5; *ib.* 1040:3; *VR* 748:1; *EchRB* 81:2; c. w. ingressive ל-: שבקיה ונחת ליה he left him and went down *Yom* 43d(20); נחת ליה מן חמרא he descended from the donkey *MQ* 83b(35); *San* 25b(7); *ŠR* 25a(15); *Kil* 32d(10); d. w. לנכסין to take possession of property [= MH ירד לנכסים Jast 594]: זיל חות לניכסך *BB* 16b(27); **2. to go from one place to another:** a. to various buildings: חד זמן נחית לבייתיה he once went to his house *Pea* 21a(27); ברומשא נחית לבית וועדא he went to the study house in the evening *Ber* 5c(48); *Yom* 40c(47); *Beṣ* 60c(54); *Meg* 72b(22); ר' יוחנן בצפרא הוה נחת לכנישתא PN went to the synagogue in the morning *MQ* 81b(32); *Ber* 2d(45); *AZ* 43d(63); b. to another city: נחת לפמייס *Ter* 46b(62); בתר יומין נחת להכא some time later he went here *Meg* 75b(40); חד זמן נחת לעכברו *VRQ* 349:3; *Švi* 37a(9); וכד הוה נחית לטיבריא *Ber* 12a(14); *Šab* 11a(41); c. outside of Eretz Israel, esp. to Babylonia: ר' בא בר אחא נחית לחמן PN went there *Ber* 3d(53); *Dem* 22b(23); *Šeq* 50c(47); *BR* 1240:3; דנחתון מערבאי לתמן the "westerners" (i.e. from Eretz Israel) went there *BeṣG* 59d(16) // *Ber* 8c(53); ר' חגיי נחת לחמץ PN went to Homs *Dem* 25b(7); *Šab* 3d(24) [to Nisibis]; d. to the sea: ניחות לימא מן דנחת{י}<ו>ן לימא *San* 25d(24); e. to bathe, esp. in a public bath: קטר גרמיה בחבלא מיחות מיסחי he tied himself with a rope to bathe (in the sea) *Ber* 6c(50); *KohR* 26d(38); ר' אבהו הוה נחת מסחי בהדין דימוסין דטיבריה PN used to go down to bathe in the public bath of Tiberias *Beṣ* 60c(52); *Ter* 46c(1); *VR* 793:7; f. to battle: כד אנה נחית לקרבה *PRK* 75:6; **3. to fall** (of precipitation, etc.): טלא דנחת מן שמיא dew which falls from the sky *TN* Gen 27:28; וסלקון וצלון ונחת מיטרא they went up and prayed, and it rained *Tan* 64b(61); *ib.* 65b(28); 66d(1); 67a(36); וייחות מיטרא 64b(57); *BM* 8c(50) // *VR* 622:3; *Švu* 34d(61); כיון דנחתת רביעתה when the first rain had fallen *BRV*^{60} 125:5; נחת דילפא בחיט<י>ך rain dripped on your wheat *MŠ* 55c(7); **4. to descend** (of a stroke): כל חוטר וחוטר דהוה נחית עלי every (blow of) a staff which descended upon me *Švi* 35b(19); **5. to descend from by birth:** כהן ינקא דנחית ממעי אימיה like the baby which descends from its mother's womb *San* 20b(57); **6. to descend in status:** {נ}חות דרג וסב איתא go down a rank and take a wife *Qid* 65d(40); pass.part. [cf. Sy נְחִיתָא inferior LS 424]: דנחיתא מן כהונתא she has descended in status from the priesthood *Ket* 25c(33)

Af. **1. to bring down, lower:** ואחתת *TN* Gen 24:18 [H ותורד]; אסקתניה אחתיה you raised him up. Bring him down! *BR* 604:5; אפי' את חאמי ליה דמאטי לשמיא אנא מחית ליה even if you see him reach heaven, I will bring him down *VR* 670:8; *PRK* 194:10 // *ŠR* 32a(15); **2. to cause to fall:** a. of precipitation: למחחה לכון טלין ומטרין *TN* Lev 26:19; ר' יהושע בן לוי מחית מיטרא לדרומאי *Tan* 66c(45); b. other: *TN* Num 21:6 [*manna*]; *ib.* Ex 9:23 [hail]; אתת דייתה ואחת<ת>יה מן ידיה a kite came and made it (i.e. the meat) fall out of his hand *ŠeqG* 50c(50); **3. to carry, move:** אחיתו ית אחוכון ואחתוניה לבית; [H הורידו את אחיכם] *TN* Gen 43:7 שדיי they carried it (i.e. Rabbi's body) to GN *Kil* 32b(15) // *Ket* 35a(23); *MŠ* 54d(45)

Itpe./a. **1. to fall:** ולא איתנחת מיטרא *Tan* 66d(1) [*ib. G*:נחית]; **2.w. מן נכסין to become improverished** מן ניכסוי איתנחת: [= MH ירד מנכסיו Jast 594] *Pea* 21a(52); *Ket* 34b(56)

Ittaf. **to be brought down:** אחתת *FPT* Gen 39:1[05; H הורד; corr. to [אתר"ת]

נחתום n.m. **baker** (< Akk *nuḫatimmu* Kaufman, Influences 79; SA נחחום ST Gen 40:16(Var)) sg. *FPT* Gen 40:17[05; H אפה]; *TN* ib.; pl. נחתומין *Dem* 24d(7); *ib.* 10; הורי מפקא נחתומיא בשוקא he instructed to send out the bakers into the market *San* 21b(34); *Pea* 21a(13) // *Er* 25a(12); רב נחתומייה *FPT* Gen 41:10[05; H שר האפים]; *TN* ib.; *ib.* 40:2; 18; 22

נחתומר n.m. **baker** (< נחתום + -αριος) sg. *BB* 13b(44)

For a similar example, v. חליטר.

נָטוֹר n.m. **watchman, keeper** (↓√נטר; CPA נטור LSp 123, SA נטור Ham 599:165) **1. watchman:** sg. לא נטור הוינא בבית פעור wasn't I a watchman in GN? *BR* 917:5; הא נָטוֹרֵיה דאחי *FPT* Gen 4:9[02; H השמר אחי]; pl. כדון גזון נטוריא מן הכא וצארי <לי> מן נטוריא the watchmen have just passed by here, and I am afraid of the watchmen *VRK* 250:5; *ib.* 251:3; נטורי קרתא the town watchmen *Ḥag* 76c(29); *ib.* 30 // *PRK* 253:11; *ib.* 12 // *EchR* 2:3; *ib.* 4; 5; **2. keeper:** pl. נטורי פיקודיא keepers of the commandments *TN* Ex 20:6 [cf. Sy נטורא דפוקדנא PSm 2356]; נטורי מטרת בית קודשא keepers of the post of the holy place *ib.* Num 3:32; נטורי נחשין diviners *ib.* 23:23

נטי vb. **to follow, bend over** (↓מיטה; H נטה HAL 654, TBA נטי Jast 899) Pe. תטון *TN* Lev 19:31 [H תפנו]; תנטון *ib.* Gen 13:7; חד אילן נטה גו דהוא רומייה a tree bent over into (the property) of a certain Roman *BB* 13c(33); *ib.* 36; 37
Af. **to bring towards:** והטה[!] לוותה חסד he brought grace towards him *TNGl* Gen 39:21

נטיל adj. **heavy** (↓√נטל pa.; Sy נַטִילָא LS 425) sg. ליח הוא אלא נטיל it means in fact "heavy" *San* 23d(43) [≠↓קליל; expl. קליני [=קל איני] Mib. 6:5]; נטיל אוירא דהן סבא how heavy (i.e. cloudy) is the weather of that old man('s place) *RH* 58a(45)

נטל (a/o) vb. **to lift up, move, make heavy** (↓מטל, מטל, מטלו, מנטל, נטיל; SA נטל Ham 521:73+) Pe. **1. to lift up** (tr.): ונטל עייניו *TN* Gen 24:63 [וישא עיניו]; וטול עייניך *ib.* Dt 3:27; ונטל יעקב רגלוי *FPT* Gen 29:1[05]; טולי ית טליא lift up the child *TN* Gen 21:18; ונטל מתל נבותה *ib.* Num 23:7 [וישא משלו]; 24:21; **2. to move, travel** (intr.): ונטלו *ib.* Gen 35:5 [ויסעו]; *ib.* Ex 13:20; Num 10:12; 33:17; יטלון *ib.* Ex 40:37; הוון נטלין *ib.* Num 2:17; נטול *ib.* Gen 33:12
Pa. **to make heavy** [Sy נטל pa. LS 426]: לסופה שרי מנטל גרמיה עלוי finally he began to make himself heavy upon him *PRK* 197:5 [≠ קליל גרמך *ib.* 6]
Af. **to cause to travel:** ואטל *TN* Ex 15:22 [H ויסע]; למטלה *ib.* Num 10:2 [H למסע]
Itpa. **to lift oneself up, be overbearing:** וכאריוותה מתנטלין they lift themselves up like lions *TN* Num 23:24; *ib.* Ex 15:21; לְמִתְנַטָלָא *FPT* Gen 43:18[04]
The pe. never occurs outside of the Targumic texts, and all of the exx. in PT are corruptions: For הוה נטל ידיה *Ber* 12a(42), read acc. to V: הוה נסב לידוי; 2. The form יטלון *Ḥag* 77d(44) should be read יטלק as in the // *SanAs* 23c(34); 3. The entire phrase מיפקן[!] לון מן הדא ויטלון לדין *Giṭ* 43d(54) is corrupt; v. the // *Qid* 64a(37): נסב לון מן דין ויהב לדין.

נטלו, cs. **נטלות** v.n. **traveling** (↓כנטלות (נטל√ *TNGl* Num 4:5 [H בנסע]; *ib.* 1:51; בנטלותהון *ib.* 10:34; Gen 11:2[!]

נטף vb. **to drip** (↓מטופי; CPA נטף LSp 122, SA נטף Ham 531:324) Pa. **to cause to drip:** וחמת סיפבתך מנטפן טלין I saw your lips dripping dew *SYAP* 1:26

נטר n.m. **guard, keeper** (↓נטור, √נטר) **1. guard:** sg. נטר הוינא בבית פעור I was a guard in GN *EchRB* 133:5 [// ↓נטור]; **2. keeper:** pl. נטרי מצוותה דאורייתי the ones who keep the commandments of my Torah *TN* Lev 22:31; *ib.* 5:10

נטר (a/o) vb. **to guard, watch, keep, observe** (↓נטרו, נטר, נטור, נוטרן, מטר, מטרה; CPA נטר LSp 122, SA נטר Ham 599:158+) Pe. **1. to guard, watch:** אטור יתך; ונטר יתהון *TN* Dt 32:10 [H יצרנהו]; טור גרמך watch yourself *Hem* 21; **2. to keep, observe:** נטר מטרתי *TN* Gen 26:5 [H וישמר משמרתי]; ונטרין פקודייה observing the commandments *ib.* Dt 32:14; טורו *ib.* 12:28; למיטור *ib.* 24:8; 30:10; וחטרון ותעבדון *ib.* 4:6 [H ושמרתם ועשיתם]; 7:11; 12:1; 26:16; **3. to retain, keep in memory:** ונטר עשו סנה על יעקב Esau retained his hatred of Jacob *TNGl* Gen 27:41; *ib.* 50:15; pass.part. ליום דינה חטאך נטיר your sin is remembered for the day of judgment *FPT* ib. 4:7[02]; לילי נטיר ומזומן הוא לפורקן it is a night remembered and ready for redemption *TN* Ex 12:42
Pa. **1. to guard, watch:** ואנטר יתך *TN* Gen 28:15; *ib.* Ex 21:29; למנטרה *ib.* 22:6; את שלחת לי מילה דאנא <צריך>(V) מנטר לה ואנא שלחית לך מילה דאת דמך לך והיא מנטרה לך you sent me something which I have to guard, but I sent you something which guards you when you go to sleep *Pea* 15d(50) // *BREd* 333:10; מנטרה להין הו{י}<ו>ת she used to guard them (i.e. the figs) *Ter* 45c(21); נטר אוריתהון בלבהון guard their Torah in their heart *VRK* 589:8 [expl. תשמרם Ps 12:8] // *PRK* 56:11[!]; **2. to keep in memory:** ואבוי הוה מנטר ית [ואביו שמר את הדבר H] פתגמא *TN* Gen 37:11

נטרו, det. **נטרותה** n.f. **safekeeping** (↓ √נטר) sg. נטרותא דינדוניא דא the safekeeping of this dowry *JMP* 15:18

נטרון n.m. **niter, sodium nitrate** (< νίτρον Lehnw 358; Sy ניטרון LS 427) sg. *Šab* 12b(4) [expl. נתר Mib. 9:5]

נטש vb. (uncertain) Pe., pass.part. הא שלם דכוליה נטיש *BR* 1150:1
MY ad loc.

ניע ↓ ניא

ניב n.m. **sharp tooth** (Sy ניבָא LS 427) pl. פכרון ניביה break its (i.e. the bear's) teeth *BR* 1055:1; *ib.* 1057:1

נידבה, cs. **נידבת**, det. **נדבתה** n.f. **offering, contribution** (↓ √נדב; H נדבה Jast 877) sg. נדבה *TN* Ex 35:29 [H id.]; *ib.* 36:3; Lev 7:16; Dt 23:24; חד זמן צרבון רבנן נידבא the Rabbis were once in need of a contribution *Pes* 31b(61); נידבת *Naveh* 85:2; הרה נדבתה *Der* 55:81; pl. נדבתיכון *TN* Dt 12:17; *ib.* 6[!]

ניח adj. **all right, preferable, better** (↓ √נוח pe., pass.part.; CPA ניח LSp 120, SA ניח LOT 3/2 199:15) a. general: sg.f. ניחא ימא רבא ימא דמילחא it is all right (concerning) the Great Sea. (What about) the Dead Sea? *Šeq* 50a(25); *Kil* 30d(46); *Ter* 44b(17); *MŠ* 53b(17); *Šab* 11b(58); *Tan* 68c(44); *Ket* 31b(56); *Qid* 62c(40); *Hor* 45d(3); *BR* 775:5; *ib.* 792:8; על דעתיה דר' יוחנן ניחא it is all right according to the opinion of PN *Dem* 22a(59); *Kil* 31b(47); *Bik* 65d(50); *Er* 24c(31); *Suk* 52b(12); b. in impersonal usage w. ל- [cf. Sy נִיחָא לֶה LS 419, mng. 4]: ניח הוה ליה אילו הוה מיית it would have been better for him if he had died *Šab* 14d(36) // *AZ* 40d(37)[!] // *KohR* 26c(35); ניח הוה ליה אלו אתרים רישיה it would have been better for him if his head had been removed *EchRB* 158:9
On usage a, v. Bacher, Term 2:124.

ניחוח n.m. **pleasantness** (< H ניחוח HAL 657) pl. ריח נ[י]חוחין pleasant smells *SYAP* 36:2

נְיָח n.m. **rest** (↓ √נוח; CPA ניאח, ניח LSp 120) sg. *TN* Gen 8:9 [H מנוח]; *ib.* Dt 28:65; שובה ונייח Sabbath rest *FPT* Ex 20:10[06]; *TN* Gen 2:2; *ib.* Ex 20:11; Lev 23:3; Dt 5:14; בשובה ונייח תתפרקון you will be redeemed through Sabbath rest *Tan* 64a(29) // *KohR* 13b(24) [expl. Is 30:15]

נִימוֹס n.m. **law, custom, the Law** (< νόμος GLLT 113+; CPA נימוס LSp 123, SA נימוס Ham 465:208+) **1. law:** sg. בְּנִימוֹס פרני בתולתא according to the law of the marriage contracts of the virgins *TN* Ex 22:16; בנימוס [עבדייא] according to the law of the slaves *FPT* Ex 21:7[01; H כצאת העבדים]; בנימוסא according to the law (of the gentiles) *JMP* 5:17; *ib.* 6:24; 32:8; pl. בנימוסי עבדייא *TN* Ex 21:7; *ib.* Lev 25:39; 42; בנימוסי אומייה laws of the nations *ib.* 20:23 [H חקות]; *SYAP* 30:25; *JMP* 1r:33; *ib.* 11r:35; 26:22; נימוסיהון *TN* Lev 18:3; **2. way, custom:** sg. ושאל בשלמהון בנימוס ארעא he greeted them according to the custom of the land *TN* Gen 19:1; *ib.* 23:7; 33:3; 43:26; 44:14; עלת לקרתה הלך בנימוסה (when) you enter a town, follow its custom *BR* 491:5; pl. כנימוסי נשיא מצרייתא ולא הלך בנימוסוי *TN* Ex 1:8; according to the ways of the Egyptian women *FTP* ib. 1:19; **3. the Law** (= Torah; used esp. by gentiles): ארפוניה בנימוסא דברייה הוא עסיק leave him alone! He is studying the Law of his creator *Ber* 9a(29) [in mouth of a proconsul]; בנימוסון אינון עסיקין *RH* 59c(44) [in mouth of Romans]; קרי בנימוס ושרי במשכנייה (Jacob) dwells in tents and reads the Law *SYAP* 45:20 (Var)
On mng. 3, cf. the same usage of νόμος in patristic Greek (Lampe, A Patristic Greek Lexicon 920, mng. c.8).

נינייה n.f. **cord of hemp** (< λινέα Nöld, SG § 84; Sy נִינְיָא LS 431, MH² נינייה BR 743:4) sg. סי{כ}<ב>יא (Ed) למסוך נינייא fibers to weave a cord *VR* 494:3 [but see Var ad loc.] // כד ניזיא[!] *KohR* 15a(25); מקטעא בנ{מ}<נ>ייא when she cuts the cord *Šab* 10c(18)
Löw, Flora 1:259; Sok, GF 153, n. to l. 20.

נִיסוּךְ n.m. **libation** (↓ √2# נסך; SA נסוך Ham 537:81+) sg. *TN* Num 28:7 [H נסך]; *ib.* 15:7; נסוך *ib.* Ex 29:40; Num 28:10; pl. נִיסוּכִין *FPT* Gen 35:14[03]; *TN* ib.; ניסוכיהון *ib.* Num 29:24; Dt 32:38; נסוכיהון *ib.* Num 28:31; 29:30

ניסיון n.m. **trial, test** (↓ √2# נסי; CPA נסיון LSp 125, SA נסיון Ham 508:194+) a. general: sg. נסיון לית את חמי you will not see a test *EchRB* 54:5 [expl. ניסן *ib.*; restore in // *MŠ* 55c(28)]; והוון לנסיון they were for a trial *TN* Num 26:10 [H לנס];

בנסיונה עשיריה in the tenth trial *ib.* Gen 22:1; pl. רי נסית יתיה וקם בנסיונה because you tested him, and he stood the test *ib.* Dt 33:8; pl. לה <ח{ו}נחת לנסיונין she went down for trials *EchR* 73:3 [expl. ותרד פלאים Lam 1:9]; b. as GN: sg. ניסיונה *TN* Dt 6:16 [H מסה]; *ib.* 9:22; pl. נסייוניה *ib.* Ex 17:7

ניסין n.m.pl. **islands** (< νῆσος Lehnw 362; CPA ניסוס Acts 27:16 [HS 8:100], pl. ניסואן LSp 123, TA ניסין Jast 906; cf. SA עניסוסי ST Gen 10:32) אילין רמפרשין ל{ב}<נ>יסין those who sail to islands *BME* 10c(62); נסי אומיא the islands of the nations *TN* Gen 10:5 [H איי]; ניסוי *FT* Num 34:6; *TNGl* ib.; *TN* ib.[!]

Sperber, Nautica 144+.

ניסן n.m. **Nisan, first month of the festival calendar** (< Akk *nisannu* Kaufman, Influences 115; Sy ניסָן LS 427) *FPT* Ex 12:2[23]; *ib.* 3; 6; Lev 23:6[06]; *TNGl* Gen 8:13; *FTV* Dt 32:2; *RH* 56d(48); ריש ירחא דניסן the beginning of the month of *Nisan MQ* 83d(42); וניסן ליתּ את חמי you will not see *Nisan EchR* 54:5 // *MŠ* 55c(28)[!]; בניסן פסחא Passover is in *Nisan EstR* 12b(25); *SYAP* 37 passim; בפלגיה דניסן in the middle of *Nisan ib.* 36:21; תלתא יומין לירח ניסן on the third day of *Nisan JMP* 15:2; *ib.* 16:2; 18:1

ניע n.m. **breast of an animal** (SA נית Ham 470:371+, Sy נָעָא LS 434) sg. ניעה *TN* Lev 7:30 [H החזה]; *ib.* 31; 34; 8:29; 10:14; 15; *TNGl* ib. 3:9; ניאה *ib.* 7:31; 34; 8:29; *FTV* Ex 29:27; נעה *TN* ib. 26; 27; pl. ניעיה *ib.* Lev 9:20; 21

ניצה n.f. **blossoming** (↓√נצץ) sg. בשעת ניצא at the time of blossoming (of the olive tree) *EchRB* 53:25; *ib.* 26 // ההוא הוה בניצא(text: בנציא) *MŠ* 55b(50)

ניקלווס n.m. **Nicolaos date** (< νικόλαος, Lat. *nicolaus* Lehnw 366+) sg. דניקלבס (stones of) *nicolaos* dates *Šab* 14d(28); pl. ניקלווסין *Ber* 10c(45); דנקלביסין *AZ* 40d(29); אילין ניקלווסיא *Dem* 22c(9); *MŠ* 54d(16)

Löw, Pf 110+; id., Flora 2:321+.

ניר n.m. **yoke, metal instrument, part of the loom** (↓ בר ניר; CPA ניר LSp 123, SA ניר Ham 549:282+, Sy נִירָא LS 428; cf. Akk *nīru* Kaufman, Influences 77) **1. yoke:** a. general: sg. שרי נירך אסור tie your (ox's) yoke *EchRB* 89:6; שרא ניריה untie your (ox's) yoke. He untied its yoke *ib.* 8; זבן ניריה he sold its yoke *ib.* 10; היך ניר פרזלה like an iron yoke *TN* Lev 26:13; *ib.* Dt 28:48; pl. נירי פרזלא *ib.* Ex 12:42; b. in fig. sense: sg. ניר שעבודהון דמצריי the yoke of the Egyptian enslavement *ib.* 6:6; 18:10; Lev 26:13; Num 19:2; Dt 21:3; pl. טעין בנירוי bearing his yokes *BR* 1126:5; **2. a metal instrument:** sg. ניר דפרזל *FPT* Dt 27:5[23; H ברזל]; **3. part of the loom:** pl. נירייא *Šab* 14a(34) [expl. נירין Mib. 13:2]

נִישְׁמָה, det. **נישמתה** n.f. **soul, breath** (↓√נשם; CPA נשמא LSp 129, SA נשמה Ham 518:10+) **1. soul:** sg. *TN* Dt 20:16 [H נשמה] בנישמת כל בשרא in the soul of all flesh *FTV* Num 16:22; *TN* ib.; *ib.* 27:16; נְשָׁמַת *FPT* Gen 7:22[02]; נשמתה *TNGl* Num 16:22; פרחא נשמתיה דטיטוס Titus' soul flew away *KohR* 15b(31); pl. עד דנפקון נשמתהון רתרויהון until the two of them expired *EchRB* 84:12; אזל ונסב נשמתהון מן תמן (the angel of death) went and took their souls from there *KohR* 9c(25); **2. breath:** sg. נשמה דחיין breath of life *TN* Gen 2:7; *ib.* 7:15; 22; 9:3; נשמתי נישמא רחיין *FTP* Ex 12:2

Sok, GF 109, n. to l. 30.

נכול n.m. **deceiver** (√נכל; Sy נְכוֹלָא LS 429; cf. CPA נכיל LSp 124, SA נבל Ham 527:225+) pl. ואית נבולין סגין מ{א}ן אילין are there greater deceivers than these? *Mak* 31b(20)

נכוס n.m. **one who slaughters, sacrifices** (↓√נכס; SA נבוס Ham 476:62) **1. slaughterer:** sg. נכוסא *Yom* 40c(6); *ib.* 7 [expl. קרץ Jer 46:20, w. ref. to קרצו Mib. 3:4; ↓נסוח]; **2. sacrificer:** pl. נכוסי נכיסן *TNGl* Dt 18:3 [H זבחי הזבח]

נכי vb. **to deduct, harm** (CPA נכא af., itpa. LSp 124, SA מנכי undergo injury LOT 3/2 134:17) Pa. **to deduct:** שאם היה השטר קיים דמנכין ליה that if the writ was still in force (i.e. unpaid) that we deduct it (i.e. any interest improperly paid) *BM* 10a(53); מ{א}ן <מה> דית לי {מה} אנא מנכי עביד מצוה from what I have, I deduct to give to charity *Soṭ* 20c(38) // *Ber* 14b(43)

Af. **to harm:** [הדה חיותה נפקה מן] ימה ולא מכייה נפקה מן תורשה ומכייה that animal goes out of the sea and does not harm. It goes out of the forest and harms *VRG* 286:4 // *ŠR* 19c(25); זמכי הוא לה כלום does he harm her at all? *Šab* 6a(55) // *Beṣ* 61c(33)

Itpe. **to be harmed, suffer injury:** אישתון קמייא

ולא אינכון the first ones drank and were not harmed *AZ* 41d(18); אנבון *ib.* 17; וערבון ולא אנבון he pledged (it) to them, and they were not harmed (by the mice) *Dem* 22a(9); מה ההן סבא מינכי(G) is that old man harmed? *Tan* 66c(41); יעבור ולא מנבי(V) let him cross the river and he will not be harmed *Dem* 22a(17); יעקב בל הן דהוא מה הוא מנכי wherever Jacob is (buried) is he harmed? *Kil* 32c(2) // *Ket* 35b(7)

נְכִיסָה, det. **נכיסתה**, pl. **נכיסן** n.f. **sacrifice** (↓√נבס; CPA נכיסא LSp 124, SA נביסה Ham 476:59) sg. נְכֵיסָא *FPT* Gen 43:16[04]; נביסת *ib.* Lev 22:29[06; H זבח]; Ex 12:21[23]; *TN* Lev 6:5; *ib.* 23:5; נביסתה *ib.* 14:51; נבסה *ib.* Num 15:8; נבסת *ib.* Ex 34:25; pl. נכיסן *FPT* Lev 23:37[06]; *TN* ib. 17:8

From a comparative point of view it seems clear that נכיסה is the base form of this word, in spite of the fact that נכסת occurs quite often. From the material collected in LSp, it is clear that נכיסא is also the base form in this dialect in spite of its being listed s.v. נכסא The pl. forms נכסין *TN* Gen 31:54; *ib.* 46:1 and נכסי *ib.* Num 10:10 can only be explained as corruptions due to ↓נכסין.

נכס (a/o) vb. **to slaughter** (↓מבס, נבוס, נכיסה; CPA נכס LSp 124, SA נבס Ham 455:12+, MH נבס Moreshet, Lex 227) Pe. **to slaughter:** a. animal: ונבס *TN* Gen 31:54 [H ויזבח]; *PRK* 195:8; *TN* Lev 8:15; יבוס *ib.* Gen 43:16; תיבסון *ib.* Dt 16:6; *Ber* 9c(22) // *Meg* 75c(13) [quoted as Tg of Lev 22:28; v. *TN*, *FPT* ib.]; ליה אורחא דבר נשא מיכוס תורא רריא a person does not usually slaughter a plowing ox *Švi* 36a(33) // *Dem* 25c(59); *MŠ* 56d(3); *PalLaws* 28:34; כהדין ערבאה דהו{ה}<א> נכיס אימרא וחמי בכבדא like the Arab who slaughters a lamb and looks at the liver *EchREd* 20:1; pass.part. נכיסין *TN* Dt 28:31; b. human: למיבוס ית בריה to slaughter his son *BR* 601:1; *TN* Gen 22:10; חד נבס וחד מתנכס one slaughters and one is being slaughtered *ib.* 22:10 Pa. **id.:** קום נבסיה go slay him *EchR* 28:10

Itpe. **to be slaughtered:** a. animal: חמא תד עיגל מיתנביס he saw a heifer going to be slaughtered *Ket* 35a(32) // מנכס *Kil* 32b(25) // אזל למיתנבסא *BR* 305:6; שרי הוא יתנכס (the firstborn animal) is permitted to be slaughtered *PalLaws* 29:1; b. human: ↓pe., usage b

נכסין n.m.pl. **property, possessions** (< NB/LB *nikassu* property Kaufman, Influences 77; ↓מרי נבסין; Sy נְכָסָא LSp 429) a. general: ועתר וקנה נבסין he became rich and acquired property *TN* Gen 36:39; *ib.* Dt 8:18; נבסי גרמיה his own possessions *ib.* Num 7:29; ארמלתא דר' שובתי הות מבזבה בניבסיה PN's widow was squandering her property *BB* 16d(43) // *Sot* 19a(28); אחתיה דר' חונייא בתבת ניכסה לר' חונייא PN's sister wrote over her property to PN *BB* 16b(62); *ib.* c(22); אנן מחלטין ניבסוי we expropriate his property *Švu* 38a(37) // *Ket* 33b(51); פוק מנבסיך עול בנבסיך go out of your property (i.e. you have no possessions)! Enter your property! *ib.* 32d(50); חות לניבסך take possession of your property *BB* 16b(27); איחנחת מן ניבסוי he became impoverished *Ket* 34b(56); b. esp. ref. to cattle: *FPT* Ex 12:38[23; H מקנה]; *TNGl* Num 32:4; הוון היה מקנך *FPT* Gen 30:29[05; H נכסיך רעיין קודמוי אתי]

נכר vb. **to recognize** (CPA נכר af. LSp 124, נכיר Duensing 158, SA נכר af. Ham 491:170+) Pe., pass.part. **recognizable:** דפרסתיה דגמלא נבירא עד ארבעת מילין ולהלן לית היא נבירא because the hoof print of a camel is recognizable up to four miles; from then on it isn't recognizable *EchRB* 50:10; לא נכירא *PalLaws* 31:12

Af. **to recognize:** אבר *TN* Gen 38:25 [H הבר]

Itpe. **to be recognized:** לית היא מנברא *EchR* 50:10 [↓pe.]; מומין דלא מנברין blemishes which cannot be recognized *EchRG* 143:4

נכש vb. **to weed out** (↓מבוש; SA נכש ST Ex 21:35(Var), Sy אַכֵּשׁ LS 430) Pa. דנ{י}<ו> מנכש ויהב עיסביה עליהון when he weeds (the field) he places grass on them (i.e. the rocks) *Švi* 34d(19); מן דו(text : מה דנא) מנב{ו}<י>ש <עמיה> הוא אזיל ומתעביד ברבי one who weeds with another eventually becomes a member of his household *ŠR* 32a(31) // *VR* 584:5[!]

נכת vb. **to bite** (↓מכוחי; SA נכת Ham 530:307) Pe. **to bite:** דנבת *TN* Gen 49:17 [H הנשך]; *ib.* 3:15; ונבתו *ib.* Num 21:6; נכית לבר נשא בדו(V) when (the viper) bites a person *Ber* 9a(51); אילולא איתאמר לי מן שמיא נבית הוינא if I were not told from heaven, could I bite? *Pea* 16a(62); אית בי נכיה *VRG* 591:7; הא ליט חיויא דבעי למיבת ברי behold, the snake which wants to bite my son is cursed *BR* 1257:1; *ŠR* 4d(18); *TN* Num 21:9; pass.part. דנבית בחבי one who is bitten by a snake *DevR* 115:1

Pa. **id.:** וינבית *FTP* Num 21:6; *TNGl* ib.

Itpe. **to be bitten:** ואינכית *FTV* Num 21:6; בל

דמנכית בחוויה anyone bitten by a snake *TNGl* ib. 8 [H הנשוך]

נְמוֹר adj. **speckled** (SA נמור Ham 525:193+; cf. CPA מנמר LSp 125) sg. *FPT* Gen 30:32[05; H טלוא; voc]; *ib.* 33; [!] נמר *TN* ib.; pl. נמורין *FPT* ib. 30:39[05]; *ib.* 31:8; *TN* ib. 31:10; 12; נמורייה *FPT* ib. 30:35[05]; נמורתה *ib.*

נמורק n.m. (unclear) pl. ואית דאייתי נמורקין some brought ... *KohR* 10a(22) [in a series of objects for lying down on]

V. AAC 280 where a derivation from Persian is discussed.

[נמי adv. **also** (corruption < TBA Jast 913) *Ket* 33b(40); *Šeq* 46d(37)[!]

Dalm, Gr 241].

נמימי (uncertain) sg. כומרייה גנבון אלהיא בנמימי(?) the pagan priests stole the gods *BR* 247:9

MY ad loc.

נמנום n.m. **sleeping** (↓√נום) sg. תמן נמנומה there (i.e. in Babylonia, הינומה Mib. 2:1 is explained as) sleeping *Ket* 26b(4)

נמר, det. **נימרה** n.m. **leopard** (↓נמריר; SA נמרה ST Gen 49:9(Var)) sg. כהדין נימרה *Pea* 17c(7) [expl. מנמר Mib. 3:2]

נמריר n.m. **a checkered field** (↓נמר) sg. מקום הזבלין עולין תחילה נמרירה(V) קריי לה in the place where (the field) is fertilized (and the plants) mature first, they call it a checkered field *Pea* 17c(8) [expl. מנמר Mib. 3:2]

ננס n.m. **dwarf** (< νάνος, Lat. *nanus* Lehnw 364; SA ננוס Ham 447:104) sg. *TN* Lev 21:20 [H דק]; נניס *FTV* ib. [read ננוס?; cf. SA]; ננסא *BR* 147:2 // *VR* 301:7; ננסא דבבל *PRK* 230:5 [ref. to Nebuchadnezzar]

ננע n.m. **mint** (CPA ננע, נענע LSp 125, 126, Sy ܢܥܥܐ LS 432) sg. ההן ננעה *Šab* 10a(62); *Mas* 52a(30) // *Ned* 37d(48)[!] // *Švu* 34d(37)[!]; *Ned* 40b(55)[!]; ל ענ"ע *Šab* 10a(31)

Löw, Pf 259+; id., Flora 2:75.

נס, det. **נִיסָּה** n.m. **miracle, sign** (Sy ܢܝܣܐ, ܢܣܐ LS 427, MH נס Jast 914) נִסָּא *FPT* Ex 4:8[01];- sg. נסא הוה רב the miracle was great *Pes* 32c(56) // ניסא *Tan* 67a(62); *TN* Gen 28:10; pl. ניסין *ib.* 21:1; Ex 8:18; ברייכון עבד לכון ניסין your creator will perform miracles for you *Ter* 46b(54); *Tan* 64b(60); *ib.* 66d(8); שובקיה דזמנין על ניסין הוא מיתחמי leave him be, for sometimes he appears for miracles *BR* 689:5; *PRK* 22:6; ניסייה *TN* Dt 4:34; *ib.* Ex 10:1; חוטר נסייה the staff of signs *SYAP* 2:14; ניסי פרישתה *TN* Ex 15:18

נסב (e/a; a/e) vb. **to take, marry** (↓מיסב, נסיבה; CPA נסב LSp 125, SA נסב Ham 497:15+) Pe., pf. 1sg. נסבית *TN* Gen 40:12; נסיבית *Pea* 20a(56); 2m. נסבת *TN* Gen 20:3; 3m. נסב *ib.* Num 31:51; *BR* 362:3; נסיב *TN* Ex 14:7; f. נסבת *ib.* 1:21; *Soṭ* 19a(37); נסיבת *VR* 135:2; 1pl. נסבנן *TN* Dt 3:8; 2m. נסבתון *Švu* 37d(35); 3m. נסבו *TN* Gen 43:15; נסיבו *TNGl* Num 16:1; נסבון *Ket* 34b(60); imp. 1sg. איסב *BR* 514:1; ניסב *ib.* 1275:3; 2m. תיסב *TN* Ex 4:17; 3m. יסב *TN* Dt 20:7; *MŠ* 55b(17); f. תיסב *Ket* 31c(21); 1pl. ניסב *FPT* Gen 34:21[03]; 2m. תסבון *TN* Dt 16:19; 3m. יסבון *BQ* 5c(40); imper. 2m.sg. סב *TN* Lev 8:2; *Ter* 47b(43); סיב *EchRB* 117:5; f. סבי *TN* Gen 18:6; סיבי *EchRB* 132:5; 2m.pl. סבו *TN* Num 16:6; סבון *KohR* 29c(17); סיבו *TNGl* Ex 35:5; inf. מיסב *Ber* 5c(44); מינסוב *Qid* 64c(25); מיסבינה *Šeq* 50c(48); part. m.sg. נסיב *Giṭ* 47c(32); f. נסבה *San* 26b(21); m.pl. נסבין *BR* 951:1; pass.part. m.pl. נסיבין *Yev* 2d(5);- Pe. **1. to take:** יסב יתה *TN* Lev 14:6 [H יקח אתה]; *ib.* Gen 11:31; Ex 4:20; Num 8:18; כולה אנא נסיב ונסב כולא I will take everything. And he took everything *Ter* 46b(61); ותמתה וחמדה ונסבה he saw it, desired it, and took it *BR* 932:2; *Dem* 24c(38); *Tan* 65a(45); *MQ* 82a(1); *BR* 935:4; *VR* 202:3; *PRK* 193:2; *KohR* 15c(24); **2. to remove:** אין יסב מן רברבתא צריך מיסב חדא פרא ציבחד if he removes (the tithe) from the large ones, he has to remove one less a small amount *Dem* 24c(45); pass.part. אין נסיב גופא מה רישא טב if the body is removed, what good is the head? *BR* 1294:4; **3. to receive:** יסבון רבריא פלגא let the older ones receive half *BQ* 5c(40); תהוי נסבה פלגות פרן she will receive half the *ketubba*-money *Ket* 31c(23); הוון נסבין תרתין סילעין they used to receive two *selas* (as pay) *Suk* 55a(50); גזור דיסב מאה מגלבין decree that he should receive 100 lashes *BR* 1002:8; *Soṭ* 20b(61); *Dem* 22a(5); **4. to marry:** a. abs.: 1) w. ref. to man or woman: הוא אלמון והיא בתולה והוא בע{א}<י> מיסב ... הוא בחור והיא אלמנה והיא בעיא מיסב he is widower and she is a virgin, and he

wants to marry. He is a young man and she is a widow, and she wants to marry *Ket* 29d(32); 2) one another: יסבון באתר דלא חכמין להון let them marry in a place where they are not known *Yev* 3d(57); *ib.* 11b(10)[!]; *PalLaws* 66:6; b. w. obj.: וגבר דייסב אתה *TN* Lev 20:14 [H ואיש אשר יקח אשה]; *ib.* 17; Dt 24:5; מהו מינסוב ממזרתא is it permitted to marry a bastard(f.)? *Qid* 64c(25); מנעת חסרא מן אחוך רנסבת לאיוב you prevented grace from your brother, since (Dinah) married Job *BR* 954:8; *Ket* 34b(55) // *BREd* 154:8; *San* 27b(11); *BR* 714:4; *PalLaws* 64:19; *ib.* 66:12; pass.part. sg. [איתה] נְסִיב *FPT* Ex 21:3[01]; נסיבת גבר *TN* Gen 20:3 [H בעולת בעל]; *ib.* Dt 22:22; pl. תרין אתין נסיבין לחרתין אחוון two brothers married to two sisters *Yev* 2d(5); *PalLaws* 66:21; *TNGl* 19:14 [H לקחי]; **5. to buy** [cf. MH לקת Jast 717]: חרוש בה טבות ואנא נסיב לה מינך בתר שמיטתא plow it well, and I will buy it from you after the Sabbatical year *Švi* 35b(23); **6.** in masoretic notes **to take a grammatical particle:** ג׳ פסוקין אית בהון ג׳ ג׳ מלין קרמ׳ ותליתיה לא נסב ותינ׳ נסב there are three verses each of which has three (identical) words. The first and third do not take (*waw*). The second takes (*waw*) *MMDam* Gen 31:53 [w. ref. to אלהי — ואלהי — אלהי; v. Jer 14:12; Ps 92:4]; *ib.* 49:31; Ex 3:2; Num 7:19; **7.** as an aux. vb. of emphasis: סב ברך סב ברך make the blessing (on the bread)! *Ber* 10a(63); *ib.* 11c(5); 12a(45); סב רכוב הדין סוסיא ride this horse *VR* 666:2; סב לבוש הרן לבושה wear this garment *PRK* 144:7; סב ארכב הדין עילא carry this foal *AbgurNew* 169:32; **8.** in var. expressions: a. ↓ איסטרט mng. c.1; b. ↓אפין mng. 1.b.9; c. ↓√יהב mng. 2; 6.d; d. ↓יד; e. ↓נפיש; f. ↓√נתן mng. 3; g. עיצה mng. 1; h. ↓רשו mng. 2.d; i. ↓שם

Af. **1. to cause to take:** אנא ואת מבחרין ומסבין מה רנן בעיין you and I instruct (the two judges) to choose and to take what we want *San* 21a(7); **2. to marry off, give in marriage:** ואסבו לי ית רביתה לאתה give me that girl in marriage *TN* Gen 34:12; *ib.* 29:28; Lev 19:29; רבן גמליא׳ אסב ברתיה *BR* 247:2; *Beṣ* 63a(34); איזל אסב דא לרין go, marry one to the other *BR* 302:4; *EchR* 84:2; **3. to provide a wife:** אגרין ליה שמשא ומסבין ליה איתא they hire a servant for him and provide a wife for him *Ket* 28d(48); *BRV*^{60} 153:8 // *VR* 804:5; **4. to permit s.o. to marry:** ואסיב על פומיה he permitted (that family to marry priests) on his statement *Qid* 65d(39); **5. to signal by fire** [cf. MH נשא hif. Jast 938]: (G) דהוון אילין מסבין יומדין ואילין מסבין למחר these signaled today, and the others on the morrow *RH* 58a(3); *ib.* 7; 8

Itpe. **1. to be taken:** כד לביה דברנש מתנסיב מניה when a person's heart is taken from him *EchRB* 136:8; ואנסבח אנגרייה ללוד (the donkey) was taken for forced labor to Lydda *BME* 11a(20); **2. to be married:** מחנסבה תתנסב לגבר *TN* Num 30:7 [H היו תהיה לאיש]; *ib.* Lev 22:12; Dt 24:2; *BRV*^{60} 153:8; *PRK* 303:11

Because of the similarity of form and mng., this word is occasionally employed in JPA texts for the much rarer ↓√נסי. On pe., mng. 4, cf. MH נשוי and CPA חתנוי דנסיבין בנתה Gen 19:14

נסג vb. **to weave** (↓√נסך; CPA נסגתא weaver(f.) Is 38:12) Pe. סיגא למיסג נינין a thread(?) to weave cords *VRK* 494:3 (cf. Ar)

See Margulies ad loc. for a different explanation.

נסוח n.m. **uprooter** (↓√נסח) sg. נסוחה *Yom* 40c(6); *ib.* 7 [expl. קרץ Jer 46:20]

נסורה, det. **נסורתה** n.f. (unclear) sg. נסורתה *Švi* 37b(24)

Not the name of a plant; v. Löw, Flora 4:145.

נסע/נסח vb. to **remove, divert** (↓נסוח; OA נסח DISO 180, TA נסח Jast 916) Pe. **to remove:** נסחון מאחריהון׳ he removed them from their places *BR* 1051:12 [expl. הורר Gen 39:1, w. ref. to וירדנו Jud 14:9]; ונסחה *EchRAr* 77:1 [expl. Jud ib.]; אימיה נסתא והוא אכיל his mother removed (the bread from the oven) and he ate (it) *ŠR* 32a(7) [// נשאה *PRK* 194:4]

Af. **to divert:** אסעו לבבהון they diverted their heart *TN* Gen 11:2 [H בנסעם]; *FTV* ib.; מה הוינה מסעה רעתי should I have diverted my attention? *Tan* 64b(64); ראנא מסתכל ולא מסע רעתי for I look and do not divert my attention *Meg* 75c(5) // *Tan* 67b(64)[!]

On the *ŠR* passage, cf. same usage of MH רדי Jast 1452; on af., cf. הסיח רעתו Jast 916; Kut, SGA 73.

נסי vb. **to support, take** (< A נשא KBL 1101; SA נסי LOT 3/2 198:82) Pe. **1. to support:** אין את מ{ב}נ<צע קניי לא נסייה (even) if you stick in reeds, (the land) cannot support them *Tan* 69b(25) // *EchR* 107:4; **2. to take:** a. alone: נסא חר קטיל וטמריה he took a corpse and interred it *BRV*^{60}

944:1; *ib.* 943:1; הוא אחי ב{ר>ד}א ונסי לון he comes from this side and takes them *Er* 22c(6); יבון לון give them what you took *BQ* 5c(45); מה דנסחון when he takes, he is Palti; when he gives, he is Paltiel *VR* 543:3; מי נסי פלטי ומי יהב פלטיאל b. esp. w. attached pron. suf.: נסחיה ומסריה לנמרוד he took them and handed him over to Nimrod *BR* 363:4; *ib.* 761:3; *VR* 813:2; *MŠ* 55a(50); *Šab* 3b(56); *MQ* 81c(64); *Ket* 33a(32); אשכח גוזלין ונסתון he found pigeons and took them *BM* 8a(1); *Kil* 32c(23) // *Ket* 35b(33); *MŠ* 54d(29); *Ḥag* 77a(37); נסותה לסטאי the robbers took her (i.e. the she-ass) *BR* 648:5; נסוניה *VRK* 245:6

Because of the similarity in form between this rt. and the more common √נסב, the latter most likely replaced √נסי in many texts, as can be seen by checking the variants to the Midrashic texts quoted; cf. also נסי *Pes* 32a(14), corrected in L to נסיב. The mng. of אי בעא מינס נסא *MŠ* 55a(50) is unclear, but may belong to this rt.

נסי #2 vb. **to test, try** (↓ניסיון; CPA נסי LSp 125, SA נסי Ham 523:150+) Pa. נסי *TN* Gen 22:1 [H נסה]; *ib.* Ex 15:25; למנסייה יחכון *ib.* 20:20; חנסון *ib.* Dt 6:16; גברא חסידא די נסיח יחיה וקם בנסיונה the pious man whom you tested and stood the test *ib.* 33:8; נסיח ובדקיח I tested and checked *BR* 851:5 [expl. נחשתי Gen 30:27]; טב לי מנסייא בהדין אריא it is better for me to try (this grass) on that lion *VR* 510:1; *ib.* 509:4 // *KohR* 15c(28); *ib.* 26

נסיבה, det. **נסיבתה** n.f. **free-will offering** (↓√נסב) sg. *TN* Lev 22:21 [H נדבה]; *ib.* 23; Num 15:3; pl. נסיבחבון *FPT* Lev 23:38[06]; *TN* ib.; *TNGl* Dt 12:17; נסיבחהון *TN* Lev 22:18; *ib.* Num 29:39

נסיס adj. **weak** (Sy נסיסָא LS 432) sg. *TN* Lev 22:22; *TNGl* ib. 21:20 [H דק]

נסך, det. **נסכה** n.m. **libation** (↓√נסך #2; SA נסך Ham 526:214+) sg. נסכה *TN* Ex 29:41 [H id.]; *ib.* Num 29:16; 34; נסכיה *ib.* 6:17; pl. נסכוי *ib.* 28:15; נסכיהון *ib.* 6:15; 17; 28:9

נסך vb. **to weave** (↓מסכה, נסך, √נסג; BH נסך HAL 664) Pe. (Ed) סי{כ>ב}יא למסוך נינייא fibers to weave a cord *VR* 494:3

נסך #2 vb. **to libate** (↓נסך, ניסוך; CPA נסך Ex 38:10, SA נסך Ham 537:79+) Pa. **to libate:** כל אומייא ינסכון (text: ינסבון) בר מן יודאי ונסכון (text: ונסבון) כוחייא all the nations should libate (wine) except for the Jews! And the Samaritans libated *AZ* 44d(44); ומנסכין ליה *ib.* 45; ונסיך *FPT* Gen 35:14[03; H ויסך]; *TN* ib.; חנסכון *ib.* Ex 30:9; דהוון מנסכין *ib.* Dt 32:38

Itpa. **to be libated:** יתנסך *FT* Num 28:7 [H הסך]

נסע vb. **to travel, move** (MH נסע Jast 918) Pe. **to travel:** נסעו מן מדנח מדנחיה they traveled from the very eastern part *BR* 356:4

נסר vb. **to saw** (tree, wood; CPA נסר LSp 126, MH² נסר pi. Jast 919) Pa. אזלון ונסרון ארזא ונסרו לארזא go and saw down the cedar! And they sawed down the cedar *San* 28c(39)

נָעִים adj. **pleasant** (↓√נעם; H נעים HAL 665) a. as adj.: sg. בקל נעים with a pleasant sound *FTV* Ex 19:19; *FPT* ib.[06; voc]; *TN* ib.; b. as adv.: נקבל נעים טוביה ולא נעים פורענותיה אתמהא shall we accept pleasantly His goodness and not pleasantly His retribution? *BR* 181:8 [expl. Job 10:2]

נעימה n.f. **melody, tone** (↓√נעם; MH נעימה Jast 919, Sy נְעִמתָא melody, gentle sound LS 435) sg. נעימה קלה[!] a light melody *FTP* Ex 19:19

Löw, WZKM 25(1911):190+.

נעל n. **a type of insect** sg. נעלה *TN* Lev 11:22 [H החרגל]

נעל #2 n.m. **shoe** (Sy נַעלָא LS 435) pl. נעליכון *FPT* Ex 12:11[23; H נעליכם]

נעם vb. **to be pleasant** (↓נעים, נעימה; Sy נעם LS 435) Af. pass.part. אמן מנעמה a pleasant sounding Amen *SYAP* 47:32

נעמי, det. **נעמיתה** n.f. **ostrich** (CPA בניהון דנעמיתא LSp 126, SA נעמיחה ST Dt 14:17) sg. נעמיתא *MQ* 83b(44); ברת נעמיחה *TN* Lev 11:16 [H בת היענה]; *ib.* Dt 14:15

Talshir, Fauna 193+.

נער vb. **to shake out** (SA נער Ham 522:124+) Pa. כהדה חרנגלחה דמנעדה גרמה מן קטמה like that hen which shakes itself off from the ashes *BR* 878:7 // דהיא מנערה גפה which shakes off its wing *ŠR* 26d(24); מנערה שרי it is permitted to shake off (the water) *Šab* 10b(1)

נפה, pl. **נפן** n.f. **sieve** (↓ √נפי; H נפה Jast 922, TBA נפיא ib.) pl. נפן ההן דעבד the one who makes sieves *Šab* 10c(15)

נפון n.m. **type of turnip** (< Lat. *napus* Lehnw 365) sg. *Kil* 27a(24) [crossed out in L; expl. נפוס Mib. 1:5]
Löw, Flora 1:514+, contra Pfl 310.

נפח n.m. **smith** (< Akk *nappāḫu* Kaufman, Influences 76; ↓ √נפח; Sy נַפָּחָא LSp 436, MH נפח MKel 14:3) sg. *BB* 13b(33); pl. כרכה דנפחיה the City of the Smiths *TN* Num 21:30 [GN; H נפח]; *FT* ib.

נפח (a/a) vb. **to blow, inflate, expire** (↓נפח; CPA נפח LSp 126, SA נפח Ham 577:191+) Pe. **1. to blow:** a. of wind: נפח צפונה (if) the north (wind) blows *Tan* 65b(11); b. of breath: ונפח *TN* Gen 2:7 [H ויפח]; תיהוי נפח בפומך blow out with your mouth *MŠ* 55c(5); כל עמא נפחין ליה בלועיהון everyone was blowing at me with their throat *EchRB* 53:14; *RHG* 58b(17) // *San* 18c(47); *EstR* 7d(23); **2. to inflate, swell:** מינפוח שרי it is permitted to inflate (the animal on a holiday) *Beṣ* 62b(3); *ib.* 5; pass.part. [cf. Sy נְפִיחָא LS 435]: כרסיך נפיחה *TNGl* Num 5:21 [H בטנך צבה]; נפיח ככדא swelled up like a vessel *VR* 770:2 // *ŠR* 18a(1); pl. הויין קיימין נפיחין they (i.e. the wheat) are swollen (by the rain) *EchRB* 53:14; **3. to expire (of breath):** תיפח רוחיה דההוא גברא may that man's breath expire! *Ber* 14b(50); *MŠ* 55b(51); *Šab* 11a(40); *Soṭ* 20c(45); *BM* 8c(48); *BR* 303:1; *VR* 622:5 // *PRK* 149:14; *EchR* 51:15; *KohR* 15d(37)
Pa. **1. to blow** [↓pe., mng. 1.b]: דכל עמא מנפחין לי בלועיהון *EchR* 53:8; **2. to swell:** למנפחה *TN* Num 5:22 [H לצבות]; מנפחי כפן *ib.* Dt 32:24 [H מזי רעב]
Af. +דוח **to cause distress:** מפחן רות *TN* Gen 26:35 [H מרת רוח]
Itpe./a. **to be swollen** [↓pe., mng. 2]: ותתנפח *TN* Num 5:27; *TNGl* ib.; אינפחן (the wheat) became swollen *MŠ* 55c(7)

נפט n. **naphtha** (Sy נִפְטָא LS 436, Akk *naptu* AHw 742) sg. נפטה *TN* Ex 14:24; *FTV* ib.

נפי vb. **to winnow, sift** (↓נפה; MH נפי Moreshet, Lex 232) Pa. כד מנפייא משם זורה when she sifts (flour, she is guilty) because of winnowing *Šab* 10a(43)

נפיל n.m. **giant** (< BH נפיל pl. HAL 669; QA נפיל pl. ATTM 639, SA נפליה Ham 520:61) sg. נסיב נפילה (Var)<נפיל> a giant(m.) marries a giant(f.) *RuR* 100:31

2# נפיל n.m. **type of lizard** sg. נפילה *TNGl* Lev 11:22 [H חרגל]

נפילה n.f. **female giant** (↓נפיל) sg. *RuR* 100:31 [↓נפיל]

נפיש adj. **large** (↓ √נפש) sg. ולמה נקרא שמה נפשה דהיא נפישא why is (the soul) called נפש? Because it is large *EchRB* 130:11; כמה דאת יהיב(text : ראיתיהיב) לה היא נפישא as much as you give it, it is large enough *EchR* ib.

נֶפֶשׁ, det. **נפשה**, pl. **נפשן** n.f. **soul, living person, self, tomb, monument** (Mng. 1: CPA נפ(י)ש, pl. נפשן LSp 127, SA נפש, pl. נפשן Ham 518:2+; mng. 4: OA, Nab, Pal נפש DISO 183, Sy נַפְשָׁא LS 441, MH נפש Jast 926) נפיש *TN* Dt 27:25; נֶפֶשׁ *FPT* Gen 2:19[02];- **1. soul, living essence:** sg. נפשא דגיורא *TN* Ex 23:9 [H נפש הגר]; ואחרעייה נפשה *ib.* Gen 34:3 [H דבקה נפשו]; ערבא דנפשך אנא I am security for your life *AZ* 41a(64); כל תלתא יומין נפשא טייסא על גופא the soul hovers over the body for three days (after death) *MQ* 82b(41) // *Yev* 15c(55) // *VRQ* 397:6; *PRK* 129:1; תתניח נפשה דשאול בר ...] may the soul of PN rest *Zoar* 1:1; *ib.* 3:1; מריה דנפשך the master of your soul *AZ* 44d(33); pl. נפשתא סכנ{ח}ן lives were in danger *ib.* 42c(33); בכל נפשתכון *TN* Dt 30:6; **2. living person:** sg. נפש דחייה *FPT* Gen 2:19[02; H נפש חיה]; *TN* ib. 9:15; נפש דכדנש *ib.* Num 31:40; נפש דמית dead person *ib.* Lev 19:28; קטלתון נפש you killed a person *MŠ* 55c(19); מן אתר לאתר נפש את לא נפש את חסר from one place to another a person (is lost). But you did not lose a person *BR* 374:4; pl. שבעין נפשן *TN* Ex 1:5; *ib.* Gen 14:21; 46:26; **3. self** [↓גרם mng. 2]: sg. a. alone: אנא נפשי כתבית יהבית I, myself, wrote and gave (it) *PRK* 222:11; ומצביוני נפשי of my own will *JMP* 20:4; b. w. prep.: מאן דידע בנפשיה one who knows in himself *Dem*22a(16); לא תסכן בנפשך do not endanger yourself *Ber* 6c(48); די קיימת על נפשה which she fulfilled upon herself *TN* Num 30:5; הוא חטא על נפשיה he sins against himself *MQ* 81b(1); *ib.* d(43); *BQ* 6c(3); *San* 23c(40); c. as dir. obj.: ולא דאין נפשיה he doesn't judge himself *BB* 13c(35); איח בר נש דלא בעי מפרסם נפשיה there is a person

who doesn't want to reveal himself *Švu* 37d(32); עבד נפשיה he pretended *EchR* 51:11; וטרף הוא נפשיה he threw himself down *ib.* 144:5; **4. tomb, monument:** sg. וקברוניה ועבדון לה נפש ועד כדון היא מחקריה נפש דכלבא they buried it (i.e. the dog) and made a tomb for it. It is still called "the tomb of the dog" *PRK* 175:5; הדה נפשה דאסחר ברחה דעדיו *Zoar* 2:1; נפשה דסיריקין *Er* 22b(57) [GN]; נפשה דפנוקטייה *Reḥov* 8 // *Dem* 22c(63)[!]; **5.** in various expressions: a. קודיס שימעיי ניח נפש PN, the deceased *Naveh* 71:3 [cf. MH נוחי נפש *Er* 21c(22)]; b. מה נפשך whatever your desire is (i.e. in any event) *Kil* 29b(38); *ib.* c(30); *Ḥal* 59b(53); *Yev* 4a(62); *BR* 364:1; c. דיני נפשן capital case [↓ דין]

On mng. 4, v. Brand, Ceramics 69+; M. Gawlikowski, Berytus 21(1972):5+, w. prev. lit., and cf. use of ψύχη in Greek (B. Lifshitz, ZDPV 76(1960):160); on mng. 5.b, v. Bacher, Term 2:127.

2# נְפֵישׁ n.m. **space** (↓ √נפש; SA נפוש Ham 528:246, ST Gen 32:17) sg. נְפֵשׁ *FPT* Gen 32:17[03; H רוח]; נפי׳ ש׳ *TN* ib.

נפל (a/o) vb. **to fall, collapse, leap, break out, apply** (↓ מפלה; CPA נפל LSp 126, SA נפל Ham 557:23+, 565:217+) Pe. **1. to fall:** a. general: נפל מיניה דינר a dinar fell from him *BM* 8c(4); *Ḥag* 77d(45); *Git* 45c(7); נפלון לגינתא וצמחון (the seeds) fell into the garden and sprouted *Mas* 52a(48); *Meg* 73a(43); חמית בחלמי רקיעא נפל I saw in my dream the sky falling *KohR* 24b(24); ארמיא נפל לגובא the gentile fell into the wine pit *AZ* 44a(63); נפל קלון דטיבריא the column of PN fell *ib.* 42c(10); *ib.* 34; pass.part. דהווה נפילה וקמח (the field) was in a fallen state and it rose *BR* 628:1; יהוון עמה דהדה קרחה כבישין וח[ב]ירין ונפילין קודם יוסי ברה דזינביה may the people of that town be pressed down, broken, and fallen before PN *Am* 16:19; b. in battle: דנפיל בחרבא he will fall by the sword *TN* Num 24:4; ויפלון *ib.* Lev 26:7; Ex 17:11; c. in sickness: ויפול לבוש *FPT* Ex 21:18[01; H ונפל למשכב]; **2. to collapse:** ונפל כיחא the house collapsed *BB* 17a(24); שורא דחמץ מן קל ג{ו}ירי the wall of GN collapsed from the sound of the Persians' arrows *ib.* 13b(63); 12d(51); *ŠR* 9c(20); **3. to leap:** נפול לימא let us leap into the sea *TN* Ex 14:13; **4. to fall upon** (+ על): כפנא נפל על עלמא hunger will be upon the world *FPT* Ex 20:14[25]; *ib.* 16; נפלון ע{י}לוי ייסורין suffering fell upon him *VR* 805:2; **5. to break out** (of fire): נפלח דליקתא *Yom* 45b(28) // *Ned* 38d(29) // *Šab* 15d(38); **6.** w. ל־ **to apply, come into s.o.'s possession:** מה דנפל לדין נפל לדין what applies to this (case) applies to that one *Pes* 30b(59); *ib.* 34d(19) // *Naz* 57d(10); ומה דנפל לשבטך נפל לך what comes to your tribe's (i.e. the priest's) possession comes to you *MŠ* 56b(49); *Šeq* 48a(48)

Af. **to throw down, cast:** ואפל *TN* Num 35:23; הב ליה בחוטרא ואפלה he hit him with the rod and knocked him down *Er* 19a(35); *ŠabG* 8d(14); דאפיל ברי בגו אשא he threw my son into the fire *BR* 266:6; *Ter* 43d(26); חפל עליהון אימתך ופחדך you will cast upon them your fear and dread *TN* Ex 15:16; בההוא דמפיל גרמיה in the case of one who casts himself down *BM* 8d(19)

On pe., mng. 6, v. Lieb, TK 3:348, n. 28.

נפס vb. **to hackle, comb** (Sy נפס LS 437, MH נפס Moreshet, Lex 232) Pe. ההן דנפיס *Šab* 10c(6) [expl. המנפסו Mib.K 7:2]

נפץ vb. **to discharge, spawn** (Sy נפץ LS 437) Pe. לדגה גדולה דנפצח עוברה like a large fish which spawned its roe *BR* 336:11

נפק (a/o) vb. **to go out, pass, be issued, leave, come forth** (↓ מפקן, מפק, מפוקי, כד נפק כ־, אפקו; CPA נפק LSp 126, SA נפק Ham 569:2+) Pe., pf. 1sg. נפקית *BR* 712:4; 2m. נפקת *EchRB* 126:6; 3m. נפק *MŠ* 56b(62); f. נפקת *Ket* 26c(42); 2m.pl. נפקתון *TN* Dt 9:7; 3m. נפקו *ib.* Ex 15:22; נפקון *MQ* 82d(44); f. נפקין *BR* 327:4; נפקן *Ket* 26c(62); imp. 1sg. איפוק *Ned* 42b(17); ניפוק *MQ* 81c(47); 3m. יפוק *TN* Ex 21:4; f. חיפוק *Ket* 31c(21); 1pl. ניפוק *San* 20a(2); 2m. חיפקון *TN* Ex 12:22; 3m. יפקון *VR* 554:5; imper. 2m.sg. פוק *TN* Gen 31:13; *Yev* 12d(19); 2m.pl. פוקו *TN* Ex 12:31; *BR* 1144:3; פקו *TN* Gen 45:9; פקון *MŠ* 55d(25); inf. מיפוק *Tan* 66c(46); מפק *TN* Num 35:26; part. m.sg. נפיק *Šab* 8c(51); נפק *Ber* 2c(18); f. נפקא *Tan* 69a(47); m.pl. נפקין *TN* Gen 24:13; f. נפקן *ib.* 11; pass.part. נפיקא *Naz* 52d(15);- **1. to go out:** a. general: כיון דנפקו חריהון באפי ברא when the two of them went out to the field *TN* Gen 4:8; *ib.* Ex 21:22; Lev 9:23; שרי מלכא נפק אע״ג דלא נפק אמרין דנפק the king began to go out. Even though he hasn't gone out, (people) say he has gone out *Ber* 2c(18); מי נפק למיחקטלא when he was going out to be executed *San* 23b(61); ר׳ יוחנן נפק מכנישתא

PN went out of the synagogue *BB* 13b(24); נפק לדינא he went to court *PRK* 411:9; פוק מנכסיך go out of your property *Ket* 32d(50); ניפוק לפרנסתי לארעא כרייתא I will go abroad for my livelihood *Ḥag* 76d(3); *Ber* 8b(17); *Er* 23c(13); pass.part. [cf. SA נפיקין LOT 3/2 225:20]: מי דמיך הוה אמ' הא נפיקא מיכא והא נפיקא מיכא when he was dying he said: (The soul) has gone out from here and there *Naz* 52d(15); b. w. √עלל: דהוא עליל בהדא ונפיק בהדא it (i.e. the snake) goes in one side and out the other *Ter* 45d(60); הוה עליל לקריא ונפיק לקריא עלל למרינה ונפיק למדינה he went in and out of a village, in and out of a city *ŠR* 9c(23); *Šab* 13c(53); *Yom* 40b(22); *BB* 13b(44); *KohR* 2b(12); c. w. ingressive ל־: בעם ונפק ליה he became angry and went out *Bik* 65c(57); הוון מיללין קרתא ונפקין לון they would spy out a city and depart *Tan* 68d(19); פוק לך *BM* 11d(28); *Kil* 32a(32); *Tan* 66d(50); *VR* 753:4; **2. to pass** (of time): במיפקה דשחא *TN* Ex 23:16 [בצאת השנה H]; *RH* 57a(46); מן דהוה חשעה באב נפק after the Ninth of Av was over *Tan* 69b(59); **3. to be issued, promulgated:** גזר דין נפק the court decision was issued *Git* 50c(32); *ib.* 50c(32); *BQ* 7b(59); *BB* 13c(35); *San* 18b(4); נפק עובדא [↓עובד mng. 5.a.3]; נפקת קלוסין{ם}<ס> מן מלכותא a decree was promulgated by the government *Ned* 41c(34); *SYAP* 36:32; **4. to turn into, become:** ונפיק כוליה בסים all (of the wine) will become vinegar *EchR* 53:4; **5. to leave** (of wife from husband): אין שוטה היא חיפוק בלא פרן if she is stupid, she will leave (her husband) without the *ketubba*-payment *Ket* 31c(21); **6. w. ל־ to go for a purpose:** דנפקין לחיל קדבא [היוצאים לצבא H] *TN* Num 31:27; כד למחר את אנה נפק לקרבה *BerG* 9a(33); *BQ* 6b(41); נפיק לדינא קדם מלכא tomorrow you have a judgment before the king *PRK* 411:7; כד הוה נפק לתעניתא when he went to a fast-day assembly *Tan* 65a(44) [↓תעני mng. 1.d]; **7. w. מן to come forth, out** (of plants, etc.): דנפיק מגופנא ענכין what comes out of the vine (is called) grapes *VRK* 260:2; מן סניא נפק ורדא a rose came out of the thorn bush *ŠR* 1d(5); *Kil* 27a(40); *EchRB* 47:19; **8. w. על to attack:** ואינון נפקין עליהון ומקטלין להון they attack them and kill them *ib.* 105:1; **9.** in var. expressions: a. נפשיה דקטינא נפקה the thin one will die *EchR* 131:23 [*EchRB* ib.: מייתי; SA נפקת נפשה TM 329:445, Sy נֶפקת נַפשֵׁה PSm 2419]; ער דנפקא שמך נפיק בעלמא ib. 84:12; b. you will be famous ושמתהון *VR* 619:2; הדין שורבא דנפק בעלמא the hot weather which fills the world *San* 29c(43); c. נפיק מן עלמא he will die *VRK* 245:4 [cf. Sy נפַק מִן עָלְמָא PSm 2421]; d. הלוי נדרוש להדין קריא תלת אפין ונפק{י}<ו>ק ידוי oh that we could interpret this verse in three ways and fulfill its requirements *BR* 550:2; נפיק אנא ידי חובתי do I fulfill my requirement? *Ber* 4b(18) [cf. MH יצא ידי חובתו Jast 587]; *ib.* 8c(54); e. מה נפיק מן ביניהון what is the (practical) difference between them? *Pea* 15a(54); *Švi* 34c(40); *Pes* 32a(27); *Beṣ* 63b(34); *Yev* 3c(36); *Ned* 39c(30); *Qid* 63a(43)

Af., pf. 1sg. אפקית *TN* Lev 25:42; אפיקתיה *Ket* 26b(18); 2m. אפקת *TN* Dt 9:26; אפקתני *PRK* 238:4; 3m. אפיק *Šab* 10b(20); אפק *TN* Dt 7:8; f. אפקת *BM* 8c(31); 2m.pl. אפקתון *BR* 649:2; 3m. אפיקו *TN* Ex 12:39; אפקון *VR* 797:4; אפקונה *Dem* 21d(62); אפקוך *BR* 452:2; imp. 1sg. אפק *TN* Ex 7:4; 2m. חפיק *KohR* 9b(38); 3m. יפק *TN* Lev 6:4; f. חפק *ib.* Gen 1:11; 1pl. נפיק *PRK* 128:6; 2m. חפקון *TN* Dt 22:24; 3m. יפקון *ib.* 15; imper. 2m. אפיק *ib.* Gen 19:8; f. אפקין *Švi* 39a(59); אפקינון *BB* 13c(40); 2m.pl. אפקו *FPT* Gen 38:24[05]; אפקונה *Šeq* 48d(5); inf. מפקא *Ber* 11c(7); מיפקתיה *Šab* 14d(21); part. m.sg. מפיק *Švi* 38d(33); f. מפקה *Yev* 10c(59); m.pl. מפקין *BR* 1003:1; f. מפקן *TN* Num 24:6;- **1. to bring/take out:** a. general: אפקת יתהון פריקין *ib.* Lev 19:36 [הוצאתי אותם H]; *ib.* Num 17:23; Dt 4:20; אפיק עיינה וייבה גו ידה he took out his eye and placed it in his hand *SanAs* 23c(43); ואפיק קומוי טלופחין מקליין he brought out before him roasted lentils *Ned* 40a(57); *Šab* 10b(20); *Yev* 12d(64); *BM* 8c(47); *BB* 14a(35); *PRK* 238:4; *EchRB* 68:15; b. w. √עלל af.: אי אעילחינון מיגליין אפקינון מיגליין if you brought them uncovered, take them out uncovered *BB* 13c(40); *FPT* Gen 43:23[05]; **2. to send forth, out:** ואפיק ר' אמי כרוז בשוקא{ין} דארמאי PN sent a crier out into the gentile neighborhood *Ned* 38d(22); *Švi* 36d(3); *PesG* 31b(53); *BM* 8c(31); *San* 21b(34); דאפיק ברי{ה} לעברא בישא who sent my son out for an evil deed *San*25a(38); **3. to stick s.t. out:** אפיק רב רישיה מן כווחא PN stuck his head out of the window *Er* 18d(27); *AZ* 44b(2); **4. to remove:** כל נכסיא די אפיק ה' מאבונן all the possessions which God took away from our father *TN* Gen 31:16; אנא אפיקתיה מראובן אנא מחזיר ליה I removed it from PN. I will return (it) to him *Ket* 26b(18); *BR* 1179:2; אפקתון דמיי did you remove *demai*? *ib.* 649:2; *Dem* 26b(21); *Švi* 39a(59); *MŠ* 56b(15); *Ḥal* 61d(19); **5. to permit s.o. to remove:** ר' יוסי ביד' בון מפיק לאילין נחתומיא PN permitted those bakers to remove (flour for their expenses) *Pea*

21a(12); **6. to produce, bring forth:** חורשא מפיק דבש the forest produces honey *Švi* 39d(24); *Tan* 69a(37); *BRV*^{60} 15:1; *TN* Num 24:6; **7. to release:** כמה דאפקוך כן אפיקו יתי just as they released you (from prison), they could have released me *BR* 452:2; *VR* 798:1; **8. to spend/invest money, pay out:** אפיק ארבעה רינרין he invested four dinars *Giṭ* 46d(23); כמה אפקתון how much did you spend? *VR* 797:3; ולא מפקין ביריה כלום they don't pay him anything *BR* 1003:1; **9. to derive, interpret:** יכלין אנן מפקין לה מן הכא we can derive it from here *Qid* 59a(51); דלא אפיקית מחניתי דר' חייא רבא ממחניתין if I did not derive PN's Mishna from our Mishna *ib.* 58d(36); *Šab* 9c(1); *Giṭ* 48a(55); ואיתי רמפקין לישנא לישן] mng. 4]; **10. to make a legal decision** [↓ pe., mng. 3]: והוון אתאי קומוי עובדין ומפק מן תרתין זימנין cases came before him, and he made decisions twice *Nid* 50b(20); *Giṭ* 44d(30); **11. to collect a claim:** כמא דלא מפקה מינה כן לא מפק{א} just as she doesn't collect from him, so he doesn't collect from her *Yev* 10c(59); וכפתון ואפקון מיניה they tied (him) up and collected from him *Qid* 64a(32); *Ket* 25b(18); **12. to read through** [cf. Sy מה דנפק קרינא קדמיא PSm 2415]: רליח איפשר רהוא מפיק פרשחיה רלא אולפן it is impossible for him to read through his pericope without learning *RH* 59b(29); *San* 20b(25); **13.** in var. expressions: a. מה מפקה מביניהון what (practical) difference can one find between them? *BQ* 4d(39); *BB* 13c(14); *San* 20a(29); *Hor* 46a(49) [v. pe., mng. 9.e]; b. ואפיק שמיה שמעון he called himself Simeon *Giṭ* 45c(30); c. מפקא יתי{ן} ירי תובתך בברכתה to fulfill your obligation with the blessing *Ber* 11c(7) [↓ pe., mng. 9.d]; d. ואיתי דמפקין לישנה לישן] mng. 4] Ittaf. **to be taken out:** גניבה אתאפק לקטלא PN was taken out for execution *Giṭ* 48a(48)

— **נפק בר** n.m. **male prostitute** (backformation < נפקת בר↓) sg. *TN* Dt 23:18 [H קדש]; *FTV* ib.

— **נפקת בר** n.f. **prostitute** (↓ √נפק pe., part.f. sg.cs., נפק בר; TA נפקת ברא Jast 926; cf. SA בראה ST Gen 38:15(Var)) sg. *FPT* Gen 38:21 [H קדשה]; *ib.* 22; *TN* ib.; *ib.* 34:31 [H זונה]; *FPT* איתה נפקת בר Dt 23:18[26]; *TN* ib.

Kaufman, Influences 38.

נפקה, det. **נפקתה** n.f. **expense** (↓√נפק; BA נפקה KBL 1101, Sy נפקתא LS 439) sg. מ{א}ן רמאן נפקתא(Var) from whom is the expense? *VR* 796:3

נפש n.m. **rest** (↓ √נפש; Sy נפאשא LS 441) sg. אמ' עלוי מלה והוה נסב נפש he pronounced a spell, and he had respite (from his suffering) *ŠR* 19a(30); ואחנסיב נפש *ib.* 34

נפש vb. **to be wide** (↓נפיש adj., 2# נפיש, נפש; SA נפש af. ST Gen 26:22(Var), TBA נפש af. Jast 924) Af. **to make room:** נפיש לרב חונא יתיב ליה let us make room for PN to sit down *Kil* 32b(63) // // *Ket* 35b(4) // *KohR* 24c(3)

נפתוחיי adj. **Naftuhian** pl. נפתוחייא *TN* Gen 10:13 [H נפתים]

נפתיי, נוותיי adj. **Nabatean** (nisbe < GN נבטו J. Cantineau, Le Nabatéen, Paris 1932, 2:119) sg. חד נפתי *Yom* 45b(27) // נפתי *Šab* 15d(38) // ההוא נפתייה *Šab* 15d(39) // נפתיי{כ}<נ>וחאה *Yom* 45b(28) // נוותאי{כ}<נ>וחאי *Ned* 38d(29); pl. אילין נפתאי *San* 27b(22); *BB* 16b(52) // נוותאי{כ}<נ>וחאי *Qid* 66a(38); ניוותאי *Ned* 37a(5)

Nöld, ZDMG 25(1871):124. Note that the Nabatean territory is called נבטייא *Švi* 36b(32).

נץ n.m. **blossom** (↓√נצץ; CPA נץ LSp 127, SA נץ ST Gen 40:10) sg. ואחרת נצה it shed its blossom *TN* Ex 9:31; *FTV* ib.; *ib.* Dt 28:40; pl. ואנץ ניצין it brought forth blossoms *TN* Num 17:23 [H ציץ]; *TNGl* ib.; אסקת נציה *TN* Gen 40:10; *FPT* ib.[05]; ייחר נצייה דזייחיכון he will cause your olive trees to shed their blossoms *TN* Dt 28:40 [↓ניצה]

נצב (a/o) vb. **to plant** (↓מצב, נצוב, נציבה, נצבה; Pe. ונצב CPA נצב LSp 127, SA נצב Ham 475:9+) *TN* Gen 2:8 [H ויטע]; *ib.* 9:20; 21:33; Dt 20:6; נצבחון *ib.* 6:11; חצבון *ib.* 16:21; 28:31; ויצוב ליה נציבה let him plant his plant *VRK* 576:4; למנצב נציבין *ib.* 577:4; 9 // *KohR* 8c(15); *ib.* 17; 25; למצוב *Hem* 19; *ib.* 23; למנצוב *TNGl* Num 20:5; ר' יאשיה מייתי נטיעות מחוץ לארץ בגושיהן ונציב לון בארץ PN used to bring plants in their earth from abroad and plant them in the Land *Or* 61a(10); pass.part. גינתא די נציבא בחקלא דעדן the garden which is planted in the field of Eden *TNGl* Gen 27:27; והות נציבא על קבריה ראבונן (the vine) was planted on our father's grave *EchR* 48:10

נצבה, det. **נצבתה** n.f. **power of reproduction** (↓ √נצב; CPA נצבא LSp 127) sg. רי נצבתא מינה וכה whose power of reproduction is contained in it *TN* Gen 1:11 [H אשר פריו בו]; *ib.* 12

נצוב n.m. **planter** (↓√נצב) sg. הווי נצוב *BR* 702:7 [≠ ↓זרוע]
Kut, SGA 30.

נצוח n.m. **victor, victorious** (↓√נצח; CPA נצוח Duensing 158, SA נצוע Ham 521:81) sg. *VR* 694:6; *ib.* 7[!] // *PRK* 406:7[!]; pl. נצוחייא *VR* 695:2 // *PRK* 407:2[!]; *ib.* 406:9[!]

2# נצוח n.m. **victory** (↓√נצח; cf. Sy נְצָחְנָא LS 442) pl. נצוחין *SYAP* 55:30 [// גבורן]

נצח (a/) vb. **to be victorious, defeat** (↓נצוח, 2# נצוח, נצחו, נצחן; CPA נצח LSp 127, SA נצע Ham 470:355) Pe. **to be victorious, defeat:** a. in battle: קל גבורין דנצחין בקרבא the voice of heroes who are victorious in battle *TN* Ex 32:18 [H קול ענות גבורה]; *FPT* ib. 17:11[23]; ההוא דעבד קרבא עם מלכא במדברא ונצח ליה one who wages war with a king in the desert and defeats him *VR* 500:3; *ib.* 619:2; *BR* 1183:2; *PRK* 22:2; *ib.* 75:7; 148:11; *KohR* 4b(34); b. in a fight: דידן נצח דידן נצח ours wins! Ours wins! *VR* 555:2; *KohR* 4b(33); c. in an argument: אע"ג דנצחי ר' יעקב בר אבא even through PN has bested me *San* 25c(58) // *Ket* 27d(64)[!]; *BR* 364:1; *VR* 664:2
Pa. **id.:** מנצחין *TN* Ex 17:11
Itpa. **id.:** מתנצחין *ib.* 32:18

נצחו, pl. **נצחוון** n.f. (unclear) (↓√נצח) pl. נצחון הוא אחעני *SYAP* 8:11

נְצָחָן n.m. **victory** (↓√נצח; CPA נצחן Duensing 158, SA נצחן LOT 3/2 50:24) pl. נְצָחֵי קרביכון the victories of your battles *FPT* Ex 15:3[17]; *TN* ib. 13:8; *ib.* 14:14; 25; Num 14:25; 34:15; Dt 3:22; ניצחני *FTV* Ex 14:13; *ib.* 15:3

נצי vb. **to strive, quarrel** (↓מצו; SA יתנצון Ham 530:312) Itpe. יתנצון *FPT* Ex 21:22[01; H ינצו]; *TN* ib.; *ib.* Dt 25:11; אתנצון *ib.* Lev 24:10; *TNGl* Gen 26:22; *ib.* Ex 17:7; Num 20:13; והוון חריהון מתנציין באפי ברא the two of them were quarreling in the field *FT* Gen 4:8; *TNGl* ib.; וחמא תר<ת>ין צפרין מתנציין חדא עם חדא he saw two birds striving with one another *KohR* 15c(22) // *VRVar* 509:1

נציבה, pl. **נציבין** n.f. **plant, planting** (↓√נצב; CPA נצבא, pl. נצבין LSp 127, Sy נְצִבְתָּא LS 442) 1. **plant:** pl. למינצב נציבין to plant plants *KohR* 8c(15); *ib.* 17; 25 // *VR* 577:9 [cf. CPA צובו נצבין Jer 38:5]; **2. planting:** sg. בשעת נציבא at planting time *EchR* 53:26; *ib.* 24[!]

נצע vb. **to stick in** (metath. < נעץ Jast 921) Pe. מיצע סכינא גו פוגלא to stick a knife into a radish *Ter* 45d(6); *AZ* 41a(61); אין חצ{י}עינון חמן if you stick them (i.e. the reeds) in there *EchRB* 107:4 [↓pa.]
Pa. **id.:** אין את מ{כ}<נ>צע לה קניי if you stick reeds into it *Tan* 69b(25) // *Meg* 70a(46)[!] // *ŠR* 13b(38) [text: מצנע]

בר נצצה ↓ נצץ

נצץ vb. **to blossom, bring forth** (↓ניצה, נץ; CPA נץ af. Hos 14:6) Pe. **to blossom:** בכיר ולקיש באדר מינץ the early and late (plants) are to blossom in Adar *RH* 58b(16) // *San* 18c(46)
Af. **to bring forth:** ואנץ נצין it brought forth blossoms *TN* Num 17:23; ואניץ *FTV* ib.; *TNGl* ib.

נצר vb. **to chirp** (Sy נצר LS 443, MH נצר Moreshet, Lex 234) Pe. נצר כצרצרא he chirped like a locust *VR* 770:2; *ib.* 3 // *ŠR* 18a(1); *ib.* 2 [play on second half of PN נכובדנאצר]

נצר, det. **ניצרה** n.m. **a type of basket** sg. נצרה *Mas* 51b(28) [≠ ↓כלכלה]; pl. ניצרין *AZ* 44a(64)

נקב vb. **to bore through** (↓נקוב; Sy נקב LS 444) Af., pass.part. חמן מקבן אבנין טבן ומרגליין there precious stones and pearls are bored through *TN* Dt 33:21

נְקֵבָה, det. **נקבתה**, pl. **נקבן** n.f. **female** (CPA נקבא LSp 128, SA נקבה Ham 520:46+) sg. *TN* Gen 6:19 [H נקבה]; *ib.* 7:3; 16; Lev 15:33; 27:4; Num 31:15; Dt 4:16; כל חד{ח}<ה> דהוח בעיא חליד נקבה every woman who wanted to give birth to a female *EchRB* 107:2; לא הוות ילדה נוקבה *Tan* 69a(47); *PalLaws* 65:2; אן דכר ואן נקבה whether male or female *Am* 7a:7; *TN* Lev 3:1; דכר הוא נוקבה היא *Nid* 50d(32); שכלוליה דכר שכלולה נוקבה its (i.e. the foetus') completion is male; its completion is female *ib.* 30; ברא נקבה female daughter *FPT* Ex 21:31[01]; *ib.* Gen 30:21[05]; *TN* Ex 1:16; *ib.* 21:31; Lev 12:6; *TNGl* ib. 27:7; כרה נוקבה *BRV*^{60} 302:3 // *PRK* 149:8; נקבחה *TN* Lev 27:5; pl. גמלין נקבן

חורין נקבן female camels, cows *FPT* Gen 32:16[03]; *TN* ib.; בנן נקבן *ib.* 6:1; הוא מן דבריא ואנא מן נוקבתא he (is a descendant of the Davidic line) through the males, and I through the females *Kil* 32b(30) // *Ket* 35a(37) // *BR* 306:3

The form נקבה is confirmed by its use in the other western dialects, and נוקבה is probably not the correct JPA form. Rather it entered into JPA texts from its wide use in TA and in MKet 4:11.

נקד vb. **to provide vowel points** (cf. Sy נקז LS 445; ↓נקוטי) Itpa. בל דסמיך לשווה בן מתנקד any word adjacent to *šewa* is pointed this way *MMDam* Num 3:21; *ib.* Lev 11:5; 13:53

נקוב, det. **נוקבה** n.m. **hole** (↓√נקב; CPA נקוב, det. נוקבא LSp 128, SA נקבה det. Ham 509:213) sg. חלא עיניה חמא נוקבא he raised his eye (and) saw the hole *VR* 250:5; הב באנא בהדין נוקבא put the tube in this hole *ib.* 251:1 // *EstR* 9b(22); *KohR* 16c(13); *ib.* 15c(14) // נוקבא *VRV* 507:5 [v. Var]; pl. אילין ערסתא קיסרייתא דאית להן נקבין the Caesarean beds which have holes *Ber* 6a(1) // ניקבן[!] *MQ* 83a(15)

נקוטי, pl. **נקוטיין** n.f. **(vocalization) point** (↓√נקד; cf. Sy נוקדתָא LS 445, Ar نُقْطَة) pl. בל דגבי גרה מתנקד בחר<ח>י נקוט<יין> in all (cases) concerning the word גרה, it is vocalized with two dots (i.e. *ṣere*) *MMDam* Lev 11:5; בחרחין בחלת נקוטיין נקוטיין *MMAlep* Job 26:1

Fr, AF 195.

נקז vb. **to let blood** (MH הקיז Moreshet, Lex 234; cf. Sy נקז pa. to perforate LS 446) Af. אקיז דם *Ber* 5c(45)

נקט vb. (unclear) Pe. דבוליה נקיט(Var קטיט) *BR* 60:8

נקי adj. **clean, pure, white, ready, prepared** (↓√נקי; CPA נקא LSp 128, SA נקי ST Gen 40:16(Var)) **1. clean:** pl. היא לבשה מאנין נקיין she wears clean clothes *Suk* 54c(17) // *Tan* 64c(6) [≠צאין]; *San* 23c(47); תומניי לבושין נקיים 80 clean suits of clothes *Ḥag* 77d(61) // *SanAs* 23c(47); ובחזוי שמיא בד אינון נקיין מן עננ<י>א like the appearance of the sky when it is free of clouds *TN* Ex 24:10 [H ובעצם השמים לטהר]; *VR* 538:4[!; expl. Ex ib.] // *ŠR* 26d(14)[!]; **2. pure:** sg. אולוברוסין דהב נקי ὁλόχρυσον, pure gold *VR* 768:4 // *ib.* 755:3; **3. white:** sg. פיתא נקייה white bread (i.e. made of high-quality flour) *Švi* 36b(63) // *Giṭ* 43c(23); *Ned* 40a(62); *BR* 170:4 // *PRK* 372:2; *FPT* Gen 40:16 [H חרי]; *TN* ib.; pl. שנוי נקיין מחלבא his teeth are white from milk *ib.* 49:12; פירין טבין נקיין בחלבה good fruit, white as milk *ib.* Ex 33:3; Lev 20:24; Num 14:8; Dt 6:3; 31:20; **4. ready, prepared** [Sy נקִא LS 444]: הא ענחא מחיין יחיה עד דאנון נקיין now is the time (for us) to bring it before they are ready *KohR* 29a(12) // *PRK* 199:5

Sok, JBL 95(1976):277+; on פיתא נקייה, cf. MH פת נקייה Krauss, TA 1:467, n. 401; mng. 4, contra Lieb, PRK ad loc.

נקי vb. **to cleanse, purify** (↓בנקיו, נקי; CPA נקא pa. LSp 128) Pa. למנקייה מן חובין to cleanse from sins *SYAP* 47:35

בנקיו n.f. ↓**נקי**

נקם vb. **to revenge, he revenged** (↓נוקמן, נקמה; CPA נקם LSp 128, SA נקם ST Lev 19:18) Itpa. **1. to take revenge:** אחנקם נקמחהון *TN* Num 31:2 [H נקם]; **2. to be revenged:** יחנקם *FTV* Ex 21:20 [H ינקם]

נקמה, det. **נקמתה** n.f. **revenge, vengeance** (↓√נקם; CPA נקם LSp 128, SA נקם LOT 3/2 137:46) sg. דידי היא נקמחה vengeance is mine *TN* Dt 32:35; *ib.* 41; 43; *FT* ib.; נקמחהון *TN* Num 31:2

נקף (/o) vb. **to surround, circle, encircle** (SA נקף af. Ham 586:231) Pe. **to circle:** ויקוף *FTV* Num 34:4 [H ונסב]; *ib.* 5

Af. **1. to cause to circle:** ואקף *TN* Ex 13:18 [H ויסב]; **2. to encircle:** ואקפנן *ib.* Dt 2:1; Num 34:4; מקפא בורחא דחרוביחא in order to encircle (with the belts) the trunk of the carob tree *Soṭ* 17b(16) // *Pea* 20a(57); דחזר ומקף *TN* Gen 2:11 [H הסובב]; *ib.* Dt 5:6; Ex 25:11 [H סביב]; 30:3; pass.part. מקפה שור *ib.* Lev 25:29 [H מוקפת חומה]; Num 32:38; Gen 15:17; Num 19:15; **3. to surround:** אקיפו על ביתיה they surrounded his house *ib.* Gen 19:4; ונחתו בני קרתא ואקפון עלוי the villagers came down and surrounded him *Dem* 22a(23) // *Tan* 66c(8); *EchRB* 110:1[!]; **4. to besiege:** חקפון *TN* Dt 20:19 [H תצור]; אתון ואקפון מדינתא they came and besieged the city *Ter* 46b(44); **5. to cut all around** (of hair of the head): חקפון *TN* Lev 19:27 [H תקיפו]

נקף #2 vb. **to strike, knock** Af. ואקפו רישיהון

אלין לאלין (the mountains) knocked their peaks against one another *TN* Num 21:15; *FTV* ib.; *TNGl* ib.

נקף #3 vb. **to give on credit** (MH מקיף MAvotK 3:17; cf. Akk. *qiāpu* to give credit AHw 918) Af. דו מקיף לה he sells to him on credit *Ned* 42c(55); אקיף לי ואנא עביד מצוה give me credit and I will give charity *Ber* 14b(41) // *Soṭ* 20c(36) [expl. *ib.* פרוש ניקפי]

Moreshet, Lex 319; on the Akk cognate, v. BY 5857.

נקר vb. **to gnaw, peck, perforate, hew out** (↓מקור, נקרה; SA נקר ST Num 16:14) Pe. **1. to gnaw:** ואשבחת ההיא חולעתא אינקרא חורי אודנא she found that worm gnawing behind (his) ear *PRK* 199:9; *ib.* 198:10 // *KohR* 29a(6); *ib.* 16; **2. to peck:** והיא נקרא בראשיה (the hen) pecks at his head *VRG* 575:6; דין נאקר ודין אביל one pecks and the other eats *MSam* 66:2; **3. to perforate:** pass. part. מלפפון נקיר a perforated melon *TerV* 46a(22); **4. to hew out:** וההן דנקר כיפין one who hews out rocks *Šab* 13c(11)

Pa. **1. to pry out:** מנקר *TNGl* Num 16:14 [H id.]; **2. to perforate:** (V) ברחיה (V) דר׳ חייה רובא הווח מנקרא בחאינייא PN's daughter perforated the figs *Ter* 45c(18)

נקרה n.f. **cleft** (↓ √נקר; SA נקרה ST Ex 33:22(Var), Sy נקַרָא LS 447) sg. בניקרא דביפה in a cleft of the rock *TN* Num 24:21; *FT* ib.; בנוקרה דטינרא in a cleft of a flint rock *TN* Ex 33:22 [H נקרת]

נקש (a/a) vb. **to strike, knock** (CPA נקש af. LSp 128; cf. SA נקוש Ham 558:51) Af. a. w/o obj.: יהוון מקשין בפרזלייא let them hit (the water) with the iron objects *VR* 554:6; *ib.* 555:2; b. w. obj. (+ ב־, ל־, על): אקיש עליה strike it (i.e. the sieve) *BR* 972:6; איתי בני נש מקשין על גרבא מלבר some people strike the wine cask on the outside *Giṭ* 45b(20) // *BB* 15c(15); *Beṣ* 63a(44) [cup]; *ib.* 45 [door]; 47; 48 [stomach]; ומקיש בבולייא he beats the drum *Tan* 64b(49); ואקשיה לארעא he struck it (i.e. the cane) on the ground *VREd* 132:2

נרשיי adj. **of Naresh** sg. שמעון נרשייה *Kil* 28d(45)

נשב vb. **to blow** (of wind; ↓√נשף, משב; CPA נשב LSp 128, SA נשב Ham 590:11+) Pe. **to blow:** כרוחיא דנשבין *FTP* Dt 32:2

Pa. **id.:** מנשבא *TN* Gen 1:2 [H מרחפת]; *FT* ib. ברוחייה דמנשבין *TN* Dt 32:2; *FTV* ib.

Af. **to cause to fly away:** ואשכח יתה זבוחה דאברם Abram's merit caused it (i.e. the bird) to fly away *TN* Gen 15:11

נשי גידה דנשייה in: n.m. **ischiadic nerve** (< BH גיד הנשה HAL 688; SA גיד נסיה ST Gen 32:33, Sy גְנֶשׁיָא LS 126) sg. גידא דנשיא *TN* Gen 32:33

נשי vb. **to forget** (CPA נשי pe. Black, Hor 63, itpe. LSp 128, SA ואחנשיה ST Gen 40:23, ואנשיחה ib.(Var)) Pa. **to forget:** מנשיה תנשון *TN* Dt 8:19 [H שבח תשבח]; נשי יתי *FPT* Gen 41:51[05]; ינשי *TN* ib. 27:45

Af. **id.:** ואשיחון *ib.* Dt 32:18 [H וחשבח]

Itpa. **1. id.:** a. alone: חד זמן אינשי once, he forgot *Šab* 3a(27) // *Qid* 61a(47); b. + inf.: אנשינן מערבה we forgot to make an *'eruv tavshilim Beṣ* 61b(20); מישחוק קונדיטון לא אנשיחון ומייחי<ה> אוזמיל אנשיחון you didn't forget to grind spices for the wine, but you forgot to bring the (circumcision) knife *Šab* 16d(62); *Pea* 20d(53) // *Ter* 41d(21); *Dem* 26a(53); *VR* 653:3; *KohR* 2b(5); c. w. dir. obj.: אנשיחה וסלק ליה he forgot it and went away *AZ* 41d(63) // *Šeq* 50c(48); ואנשי בייחיה דאבא *FTV* Gen 38:26; נתזור ונחמי אין אנשינן כלום let us go back and see if we forgot anything *BR* 911:1 // *ŠR* 20c(14); *BR* 925:1; *VRK* 249:3; *PRK* 307:12; **2. to be forgotten:** וחתנשי *TN* Gen 41:30 [H ונשבח]

נשם vb. **to be cured, recuperate** (↓נישמה; CPA אתנשם LSp 129, SA אנשמח LOT 3/2 75:8, GSA 153, 390) Itpe. **1. to be cured:** מן עונתה דייהבת ידך עלה איתנשמת from the time that you placed your hand on it (i.e. the tooth) it was cured *BR* 307:1 // אינשמת *Kil* 32b(39); *ib.* 26; 37 // *Ket* 35a(46); *ib.* 33; 44; *Qid* 59a(63); ולחש ליה מן שמיה דישו פנטרא ואינשם he whispered a charm in the name of PN, and he was cured *Šab* 14d(35) // *AZ* 40d(36); רוקי באנפי שבע זימנין ואנא מינשם spit in my face seven times, and I will be cured *VR* 192:5; בחלי מן בחלי ואת מנשמא apply my *kohl*, and you will be cured *EchR* 116:8; *ŠT* 6; **2. to rest:** ובעי את למנשמה ציבחד do you want to rest a little bit? *PRK* 197:6; באחר פלן אנא מינשם באחר פלן לינא מינשם in one place I can rest. In another, I cannot *VRQ* 394:1

נשף vb. **to blow** (↓מנשופי, √נשב; CPA נשף LSp 129) Af. **to cause to blow:** אשפח *TN* Ex 15:10 [H

נשפח]; *FPT* ib.[19]; *FTP* ib.

נשק (a/a) vb. **to kiss** (CPA נשק LSp 129, SA נשק Ham 524:183+) Pe. **to kiss:** ונשק *TN* Gen 27:27 [H וישק]; *ib.* 29:11; 13; 33:4; 45:15; Ex 4:27; 18:7; {ה}וקם ונשקני על פומי he got up and kissed me on my mouth *Ber* 7a(48) // *ib.* 3d(19)[!]; ושק יחי *TN* Gen 27:26; ונשק ריגלוי דר׳ יוחנן he kissed PN's feet *Pea* 15d(23) // *Qid* 61c(3); [הוינא] מגליה לה ונשקה ליה בה I used to uncover it (i.e. his shoulder) and kiss him on it (i.e. the mole) *EchRG* 84:10 [↓pa.]; חמית בחילמי עיני נשקה חבירתה I saw in my dream one of my eyes kissing the other *MŠ* 55b(53)

Pa. **id.:** וגפיפו רין לדין ונשיקו דין לדין they embraced and kissed each other *EchRG* 84:12; נסתיה וגפפתיה ונשקתיה she took him, embraced him, and kissed him *Er* 20d(52) // *ib.* 24d(1); מגפפין סוטה מנשקין סוטה (if) they are embracing, she is a *soṭa*. (If) they are kissing, she is a *soṭa Ket* 31c(25); ר׳ יוסי בן חנינה מנשק לכיפתא דעכו PN used to kiss the dome of Acco *Švi* 35c(15); למנשקה *FPT* Gen 31:28[05]

נשר, det. **נִשְׁרָה** n.m. **eagle** (CPA נשר LSp 129, SA נשר Ham 529:277) sg. נשרא *TN* Lev 11:13 [H הנשר]; *ib.* Dt 14:12; 28:49; 32:11; אנה הוא נשרה *EchRG* 83:9 [w. ref. to Dt 28:49]; [נ]שְׁרִין *FPT* Ex 19:4[10; H נשרים]; *TN* ib.; *TNGl* ib.

Talshir, Fauna 70+, w. prev. lit.

נשר vb. **to make the sound of a cow** Pe. נשרן ואזלן mooing and walking *BRV*^{60} 579:5 // *MSamEd* 82:3 [expl. וישרנה 1Sam 6:12]

Cf. Lieb, Leshonenu 32(1968):95.

נשש vb. **to be feeble, weak** (Sy נש af. LS 450, SA חילן נשיש LOT 3/2 161:31) Af. **to weaken:** את הוא דרער<ע>חי יתי ואנשת חיילי you (i.e. the soul) are the one who has weakened me and made my strength feeble *SYAP* 57:39; רדף שלם סטן למנשה he pursued peace to weaken the devil *ib.* 55:7; 58:10

Ben Hayyim, LOT ib., note.

[נשׂא vb. **to remove** Pe. אימה נשאה והוא אכל his mother would remove (the bread from the oven), and he would eat *PRK* 194:4

This rt. is doubtful, for two reasons: 1. The // *ŠR* 32a(7) has נסחא(↓√נסח); 2. √נשׂא occurs in JPA as ↓√נסי.]

נשׂי n.m. **Nasi** (↓נשׂיו, ביח נשׂי; SA נסי ST Ex 22:27, נסיא Ham 523:157) sg. a. alone: בני ירושלם בעיין ממניתיה נשיא the people of Jerusalem wanted to appoint him Nasi *SanAs* 23c(24); *Pes* 33a(51); *Ḥag* 77d(53) // *San* 23c(40); דנשייא נפיק לקדמך the Nasi is going out towards you *ib.* 20a(3) // *Hor* 47a(41); *Šab* 13c(53) // *Tan* 68a(36); *Šeq* 51a(41); אילין דנשייא those of the Nasi('s house) *Ber* 10c(44); *ib.* 12b(26); קריבוי דנשייא the Nasi's relatives *Suk* 53b(19) // *Tan* 64c(59); b. esp. ר׳ יהודה/יודן נשיא *Ter* 40c(55); *Šab* 8c(53); *Yom* 45b(14); *Meg* 74a(39); *Yev* 9b(53); *Qid* 64a(43); *BB* 17a(27); *AZ* 41b(56)

The spelling with *śin* is dominant and with *samekh* extremely rare (e.g. *Hor* 47a(37); *BR* 951:1).

נשׂיו, det. **נשׂיותה** n.f. **office of Nasi** (↓נשׂי; MH נשיאות Jast 939) sg. ויהושע בן נון משמש נשיותיה בחריה Joshua b. Nun will serve in the office of Nasi after him *TN* Num 11:26; חד מן אילין דנשייותא one of those of the (family) of the Nasi *Pea* 21a(52); *AZ* 42c(32)[!]; *ib.* 34[!]; 40[!]; הוון בעי מחחנחיה לניסיותה{י} they wanted to ally him by marriage with the (family of) the Nasi *Soṭ* 24c(30); ואיחחנון בנשיותה *ŠabG* 13c(54) // דשרון גדמון מן נשייותא בנשיאותא *Hor* 48c(42); ומנוניה נשיא who resigned from the office of Nasi and appointed him Nasi *Pes* 33a(51) // ביתה דנשיותה הוא ⌜מנשיאותיה⌝[!] *Kil* 32b(29); משו{ע}עבד הוא לנ{י}שיותה it is the official residence of the Nasi. It is pledged to the office of the Nasi *Kil* 32a(59) // נש{ו}<י>וחה *Ket* 35a(2) // נשיאותא *BREd* 1285:2

נתוך n. **bald** (SA נתיך Ham 530:295) sg. *TN* Lev 22:24 [H id.]

[מרתוך ↓ נתיקה]

נתך vb. **to melt, cast** (↓מחכה; TA נתך Jast 944, BH נתך HAL 691) Af. ואתך *TN* Ex 36:36 [H ויצק]; *ib.* 37:3; 13; 38:5; וחתך *ib.* 25:12; 26:37; למחכה *ib.* 38:27; אחכחיה I cast it *MPs* 27:18 [expl. נסכחי Ps 2:8, w. ref. to מסכה Ex 32:4]

נתן (/e) vb. **to give, place** (suppletive vb.; ↓√יהב, מחן, מחנה; CPA נתן LSp 129, SA למתן Ham 606:14, יתן ST Gen 28:20) Pe., imp. 1sg. אחן *FPT* Gen 38:18[04]; ניתן *EchRB* 48:7; 2m. תחן *TN* Lev 25:37; f. חיתנין *VR* 123:1; 3m. יתן *Naveh* 32:9; f. תחן *TN* Dt 11:17; 1pl. נתן *ib.* Gen 34:21; 2m. חיתנון *VR* 578:2; 3m. יתנון *Giṭ* 48a(51); inf. מיתן *MŠ* 52c(23);

למיחניה *Qid* 64c(29); מחנינן *Šab* 7a(4);- **1. to give:** אילין יחנון פלגא ואילין יחנון פלגא let these give half, and those give half *Yom* 39a(9); כד דהוא חלים יתן גט when he is well, let him give her a writ of divorce *Giṭ* 48c(28); בעה מיתן ליה בחד חנוכה he wanted to give (the profit) to him after Ḥanukka *BM* 10c(54); **2. to place:** מלך עלמה יתן ברכתה בעמלהון may the king of the world place His blessing on their property *Naveh* 32:9; *ib.* 34:2; אין יתן סנדלוי הכא if he places his sandals here *Er* 22c(6); מהו מיתן פריטין גו גולחה is it permitted to put coins in his cloak ...? *Kil* 32d(13); *Ter* 45d(5); *Šab* 7d(18); *BB* 13b(61); *TN* Ex 29:12; *ib.* Num 6:19; **3.** w. √נסב **to negociate** [↓ מתן v.n.]: מה דאנא משגחא מיסב ומיתן הלוי נסב ונתן עם מרה can I put my mind to negotiate with her? Would that I could negotiate with her master *BR* 451:5; **4.** in var. expressions: a. ↓אפין mng. 1.b.10; b. ↓עיין mng. 1.b.7

נתק, det. **ניתקה** n.m. **bald spot** (SA נתק Ham 529:286+) sg. ניחקה *TN* Lev 13:33 [H הנתק]; *ib.* 30; 31; 32; 34; 36; Dt 17:8

נתר (a/a) vb. **to fall off, unloosen** (CPA נתר LSp 129, SA נחר Ham 529:285) Pe. **to fall off:** a. leaves, etc.: טרפה דנחר מן אילנה the leaf which fell from the tree *TNGl* Lev 26:36 [H עלה נדף]; *TN* ib.; יחד נצה דזיחיכ{י}<ון> the blossom of your olive trees will fall off *FTV* Dt 28:40 [H ישל]; b. parts of the body: נ{ש}<ח>ר שעריה his hair fell out *KohR* 4a(1); נ{ש}<ח>רין איבריה its limbs fell off *ib.* 15c(1); c. tears: ונחרין דמעתא עלוהי her tears fell upon him *EchR* 28:10

Af. **1. to cause to fall out:** a. leaves, etc.: איתי אחרין דמחרן טרפיהן אפילו בקייטא there are places where (the vines) shed their leaves even in the summer *Kil* 30d(47); ואחרת נצה *TN* Ex 9:31; ייחר *ib.* Dt 28:40; *TNGl* ib. 24:20; b. parts of the body: ואין שן עבדיה או שן אמהתיה יחר if he knocks out the tooth of his male or female slave *TN* Ex 21:27 [H יפיל]; **2. to let go of s.t.:** אחת דייחה ואחת<ח>יה מן ידיה אחרתיה a kite came and took it (i.e. the meat) from his hand and let it fall down *ŠeqG* 50c(50) [L: וטלקתיה]; דנבילה הוות טעינה ואחרתיה it was carrying a carrion and let go of it *ib.* 51 // *AZ* 41d(61)[!]; *ib.* 62[!]

נתש vb. **to tear off** (SA נתש Ham 615:204) Pe. כן תהא ההיא איתתא נתשה מן בשרה דהדן ואכלה may I (lit. that woman) tear off the flesh of that one (i.e. my child) and eat it! *BR* 1129:3

ס

סאב vb. **to defile, make ritually unclean** (מסאב, סואבה, סראב, סאיבו, סאובה, סאבי, סאבו, מסאבו; CPA סאב LSp 129, SA סיב Ham 476:42+, Sy סָיֵב LS 462, MH סאב Moreshet, Lex 238) Pa. **1. to defile:** מן בגלל דסאיבו בגווה ית אחתן because they defiled our sister Dinah in it (i.e. Shechem) *TN* Gen 44:18; *ib.* 34:31; חסאבון *ib.* Num 35:34 [H תטמאו]; Dt 21:23; **2. to make ritually unclean:** סאב *ib.* Num 19:13 [H טמא]; מסאבה יסאב *ib.* Lev 13:44; Num 5:3; חד בר נש סאב לחד כהן a certain person made a priest unclean *San* 18b(9); *Ber* 6a(61) // *Naz* 56a(8); ר׳ פינחס מסאב לה ופרי לה PN used to make it (i.e. the second tithe) unclean and redeem it *MŠ* 54b(21); *Er* 26d(34); מהו דנסאבינה am I permitted to make it (i.e. the dough) unclean? *ḤalG* 57d(63)

Itpa. **to be made ritually unclean:** אסתאב *TN* Num 5:22; אסתאבת *ib.*; אסתאבון *ib.* Lev 18:24 [H נטמאו]; יסתאב *FPT* Num 19:14[23]; *TN* Lev 11:32; למסתאבה *ib.* 15:32; 13:46; 21:1; Num 19:16; תסתאבון *ib.* Lev 18:20

On the division between this rt. and 2 #סאב, v. Nöld, ZDMG 54(1900): 160. The morphological analysis of למיסבא שמי ביש *TN* Gen 34:30; אסבתון ית שמן ביש *ib.* Ex 5:21 is unclear, but a derivation from the rt. סאב seems likely.

2# סאב (e/) vb. **to become old** (סיבו, סבה, סבו, שיבה; CPA 2# סאב LSp 130, SA סאב ST Gen 18:13) Pe. סאבית *TN* Gen 18:13 [H זקנתי]; סבית *ib.* 27:2; סאב *ib.* 24:1; 35:29; כד סיב לא הוה יכיל למיול when he grew old he couldn't go *KohR* 30a(29); כיון דסב *VR* 395:3; סאיבו *TN* Gen 18:11; כד תסאבון *Dem* 23c(56); וזכה למיסב he merited to grow old *RH* 58b(13); מסאב *ib.G*

סאבו, cs. **סאבות** v.n. **making unclean** (√סאב) בטסאבוחכון יתה *TN* Lev 18:28 [H בטמאכם]

סאבי, det. **סאביתה** n.f. **uncleanness** (√סאב) sg. בסאביתה דבר נש in the uncleanness of a person *TNGl* Lev 7:21 [H בטמאת]

סאה, det. **סאתה**, **סתה**, pl. **סאין** n.f. **seah, a measure of volume** (CPA סואן pl. LSp 129, SA סאים pl. Ham 534:21, Sy סָאתָא, pl. סָאֵין LS 453) sg. סאה דחיטין בסלע סאה דמיא בחלת סלעין a *seah* of wheat for a *sela*; a *seah* of water for three *selas PRK* 165:2; *ib.* 3; חדא סאה *ib.* 198:4; כמה סאתה עבדא עשר{ה}<ין> וארבעה לוגין how much does a *seah* contain? 24 *logs Ter* 47b(20); כמה סתא עבדא חשעין ושית ביעין how much does a *seah* contain? 96 eggs *ib.* 43c(40); *San* 27d(36) // *VR* 845:3 // *RuR* 10:58 [pe. כול√]; כהדין דמערי סאתא מה דלעיל נחית לרע like one who pours out the *seah* measure. What is on top goes below *PRK* 234:2; pl. סאין *TN* Gen 18:6 [H סאים]; *ib.* Ex 16:36; תר<ח>ין סאין דשערין *Dem* 22a(5); תלת סאין דחיטין *PRK* 165:4; ארבעת<י> סאין *Soṭ* 20b(60)

Nöld, NB 131; Krauss, TA 2:394.

2# סאה, det. **סאתה** n.f. (unclear) sg. בכר גמזה צווחין לסאתא סרקי in GN they call ... *EchR* 78:12

Poss. a phonetic var. of סחה (cf. Jast 948).

סאובה, det. **סאובתה** n.f. **uncleanness** (√סאב; CPA סאובא LSp 129) sg. סאבה *TN* Num 5:19 [H טמאה]; *ib.* Lev 5:3; כסואבתן [!] *ib.* 15:26; סאובתה *ib.* 3; 7:21[!]; סאובחיה *ib.* 20; 22:5; Num 19:13; סאובתהון *ib.* Lev 16:19; 15:31[!]; 16:16[!]

סאיבו, det. **סאיבותה** n.f. **uncleanness** (√סאב) sg. סאיבוחה *TNGl* Lev 15:26 [H טמאחה]

סָב n.m. **old man, elder, grandfather, ancestor, "Tanna"** (< BA שׂב KBL 1125; √2#סאב; CPA סב LSp 130, SA סאב, סהב ST Gen 18:12) סָב *FPT* Gen 44:20[04];- **1. old man:** sg. *TN* Dt 28:50 [H זקן]; *ib.* Gen 44:20; אתא חד סב שאל ליה an old man came and asked him *Pea* 19c(32); *Mas* 50c(10); *MQ* 81a(10); *Yev* 12d(59); שיבקוחה דהוא גבר סב let him alone, because he is an old man *BR* 632:7; *VR* 666:4; *PRK* 145:5; *EchRB* 46:25; *KohR* 2b(12); סבא סבא *Pea* 15c(48); *Šab* 11a(38); *Soṭ* 20c(44); *VR* 577:1; *PRK* 298:8; *SYAP* 30:30; חמינן ההן סבא משתעי לחביכך we saw that old man speaking to your uncle *Tan* 68d(59); *AZ* 42c(14);

VR 798:1; *BR* 716:5; נחמן סבא *Ber* 4d(45); *Ned* 42b(19); pl. גברין סבין *TN* Dt 32:25; איח הוה סבין ביומינן there were old men in our time *Šeq* 49b(8); *Mas* 51b(46); *Bik* 65c(44); *Tan* 65b(13); *BR* 510:2; סביהון *TN* Gen 19:4; **2. elder:** sg. סבא דיודאי the elder of the Jews *Švi* 38d(32); *MŠ* 55c(8) // *EchRB* 53:17; pl. סביה דישראל *FPT* Ex 12:21[23]; *TNGl* Num 11:26; **3. grandfather:** sg. מיישא בר בריה דר' יהושע בן לוי אמ' מן דהוא אבל עם סבי PN, the grandson of PN_2, said: One who ate with my grandfather ... *Ber* 12a(40); *Mas* 48d(31); *Ned* 42b(3); *MSam* 118:2 // *Bik* 64d(9)[!]; *BR* 319:5; *ib.* 883:3; 1242:17; *PRK* 41:2; **4. ancestor:** sg. ישראל סבה Israel, the patriarch [not the people] *BR* 784:5 [w. ref. to Ps 124:1]; *ib.* 800:4; **5. "Tanna", a carrier of the oral tradition:** sg. תני חד סב קומי ר' זעירא a "Tanna" recited the tradition before PN *Bik* 65d(26); *Suk* 52b(35); *MQ* 83c(9); pl. ר' זעירא מק{ב}ל לסביא דהוון ביומוי PN cursed the "Tannaim" who were in the time of PN_2 who did not check all the oral traditions with him *MŠ* 55d(27); רבנין סבייא *BM* 8c(27)

On mng. 5, v. Eps, MNM 679, n. 2.

סבב vb. **to recline** (< H סבב; מסב) Af. את ליית מסובה aren't you reclining? *EchR* 142:12

Form is suspect of being borrowed from H.

סבה, det. **סבתה** n.f. **old woman, grandmother** (סב; Sy סָבְתָא LS 469) **1. old woman:** sg. אין הזח סב{ח}א if she was an old woman *Yev* 12d(59); *ib.* 61[!]; הדא סבחא *ib.* 60; סבחא הווח סברה מימר the old woman was of the opinion *MŠ* 54b(19); *ib.* 20; **2. grandmother:** sg. אחא על סבחא he had sexual relations with the grandmother (of his two wives) *San* 27b(12)

סבול n.m. **bearer, carrier** (√סבל; SA סבול LOT 3/2 163:59, Sy סְבוֹלָא LSp 455) sg. ובריך הוא סבולה blessed is the Bearer (i.e. God) *SYAP* 63:14; סבו' דכולה *ib.* 15

סבור n.m. **thinker, reasoner** (√סבר) sg. מה יעביד הדין סבורא דלא יליף ולא ש{י}מ<י>ש what will that reasoner do who has neither learned nor attended (scholars)? *Šab* 6a(31); דחגיי אינשא סבורא because PN is a reasoning(?) person *Qid* 63d(40); *ib.* 43

Bacher, Term 2:132.

סבך n.m. **hair net** (√סבך; TA סבך Jast 950) pl. סבכין *BR* 176:1 [in a list of women's clothing]

סבך vb. (unclear) (cf. √ספג) Pe. חמרא סביך the wine is *EchR* 50:7

סבל (a/o) vb. **to carry, bear** (↓סבול; CPA סבל LSp 130, SA סבל Ham 523:132+) Pe. a. physical objects: וסבלית יחכון *TNGl* Ex 19:4 [H ואשא]; וסבל למסבול יח ארון קיימה to carry the ark of the covenant *ib.* Dt 10:8; *TNGl* Gen 36:7; *ib.* 44:1; 46:5; Ex 25:14; (Ed) אפילו סבני<ח>ה לא הוה יכיל למסבל he couldn't even carry his linen cloth *ŠR* 32a(23); סבול יההון בעובך carry them in your bosom *TNGl* Num 11:12; חסבול *ib.* 17; תסבלון *ib.* 14:34; דסבל עלאי (ו)ארעאי (God) who carries the upper and lower ones *Am* 17:6; היך מה דסביל גבר יח ברה like a man carries his son *TN* Dt 1:31; *FT* Num 11:12; נסגור לבר נשה דסבל רוחא let us bow to man who bears the wind *BR* 363:7; pass.part. על ענני יקר שכינתי סבילין they are carried on the clouds of the glory of my divine presence *FPT* Ex 19:4[28]; b. metaphorically: וינון אמרין מילין דמכעסין לך ולינה יכול מיסבול they say things which vex you, and I cannot endure *San* 28b(29); סגין אינון חוביי למסבול my sins are too many to bear *TN* Gen 4:13; *ib.* Num 18:22 Pol. **id.:** למסובלה *TNGl* Gen 45:1 [H להחאפק]; והיך מה די סובלח לעמא האליין just as you carried that people *TN* Num 14:19; למסובלה טורחהון to bear their trouble *ib.* 11:14

סבני, det. **סבניתה**, pl. **סבניין** n.f. **linen cloth used as a head covering** (CPA סבני LSp 130, SA סבנה Ham 573:123) sg. סב{ין}<ני<חיה *Švu* 37b(45); *ib.* 47; *PRK* 198:4 // *ŠR* 32a(23)[!]; pl. סבניין רברבן large linen cloths *Šab* 8b(54) [expl. המטפחות Is 3:22]

Löw, Lehnw 373.

סבס vb. **to pile up(?)** Pa. מסבס להה(text: מסוסלה) *Šab* 10a(40)

Löw, Lehnw 345; id., Flora 1:83, note. But rejected by Lieb, YK 138.

סבע vb. (unclear) Itpe./a. מן דחקא דאורחא אסחבע קרסוליה from the trouble of the road his ankle was ... *EstR* 13c(21) // ואיסחבע *AbgurNew* 169:31

סבר, det. **סברה** n.m. **thought,** (↓√סבר; Sy סְבַרְא LS 456) sg. כל סבר קשי דהוה לי חמן סבירחה every difficult opinion that I had (to ponder), I thought out there (i.e. in the toilet) *Ber* 6c(19); כל ההוא סברא קשיא דטבול יום *ib.* 20; סברא דמילחא אמ' ר' יוסי ביר' *ib.* 40]; עיקרו שלדבר *ib.* 13c(39) [≠

בון סבוא PN said it as out of his own opinion *Giṭ* 50a(46) [glossed: טעמא]

2# סְבַר, det. **סיברה** n.m. **hope, countenance** (↓√סבר; CPA סבר LSp 130, SA סבר LOT 3/2 92:57) **1. hope:** sg. אם חליין הן אית סבר ואם שנוי ימין לית סבר if they are illnesses, there is hope. If it is a change in (God's) right hand, there is no hope *EchR* 59:13 // סיברא *EchRB* ib. // סברה *PRK* 283:12; מה אנא מובד ס{ן}<י>ברי מן ברייי will I lose hope in my creator? *BR* 770:6; סברי *ib.* 556:7; סברי וסכוי my hope and my prospect *Pap* 1:2; **2.** w. אפין **countenance:** ומרה שמייה יחמי לי סבר אפיכון בשלם the Lord of heaven will show me your countenance in peace *Pap* 7:3; אחמי סְבַר אפוי *FPT* Gen 32:21[03; H אראה פניו]; *ib.* 31:5[05]; *TN* Ex 34:34; *Dem* 22a(21) // *Tan* 66c(6); *BR* 154:4; *VR* 806:2; *PRK* 191:2

סבר (a/o) vb. **to think, meditate, intend, understand, be of the opinion** (↓סבר 2#, סבר, סבור; CPA סבר LSp 130, SA סבר Ham 584:179, MH סבר Moreshet, Lex 238) Pe. **1. to think:** מה את סבר what do you think? *MQ* 82d(46); *PRK* 371:9; דלא יהוון סברין דהוא כוכב so that they shouldn't think that it is a star *RH* 58a(16); *Ket* 33a(34); *San* 20a(7); pass.part. a. general: sg. מה את סביר ממון אתית טעין do you think that I come carrying money? *BR* 813:2; *VRQ* 393:1; נפשה טייסא על גופא סבירה דהיא חזרה לגביה the soul hovers over the body thinking that it will return to it *MQ* 82b(41) // *VRQ* 397:6; *VRV* 246:4; *ib.* 251:4; pl. סבירין *EchR* 47:27; b. in Masoretic notes: ר' מלין סביר' למקרי א' בריש תיבותה וקרין ה' in six words (we) would think to read *alef* at the beginning of the word but (we) read *he MPDam* Gen 30:32 [w. ref. to הסר]; *ib.* 13:5; **2. to meditate, think out:** כל סבר קשי דהוה לי חמן סברתיה every difficult opinion that I had, I thought out there (i.e. in the toilet) *Ber* 6c(19); *ib.* 20; **3. to intend:** לבן ארמייה סבר למובדה לאבונן יעקב מן שירויה Laban, the Aramean, intended to kill Jacob from the beginning *TN* Dt 26:5; סברון למחפת ואתחפתון they intended to outwit (him), and were outwitted *BR* 961:3; **4. to understand:** ומאן דלא סבר דא מילתא לא סבר בנזיקין כלום anyone who does not understand this matter, does not understand anything in torts *Qid* 60d(55) // *BM* 9c(37); *Pea* 17a(58); הוה מסבר ליה ולא סבר מסבר ליה ולא סבר he explained it again and again, and (the student) did not understand *BR* 189:5; *ib.* 327:8; *EchR* 54:2; *Yev* 3a(54); **5.** in legal phraseology **to be of the opinion:** a. alone: 1) ואפי' יסבור ר' לעזר בר' יוחנן even if PN will be of the same opinion as PN_2 *Dem* 22c(3); *Švi* 36a(31); *Giṭ* 47a(18); 2) ויסבור דכוותיה he will be of the same opinion *Qid* 63d(23); *San* 21d(35); *Švi* 39a(9); 3) מיסבור סבר ר' יהדה *Yom* 40c(30); *Giṭ* 43b(18); *Naz* 52b(17); מיסבור את סבר על דר' ישמעאל are you of the opinion that according to PN *Suk* 53c(62); 4) אוף אנא סבר כן I am also of the same opinion *Mas* 49b(37); *Soṭ* 24b(3); b. w. fol. inf.: 1) ר' יסא סבר מימר PN is of the same opinion, to wit *Švi* 35b(6); *Meg* 70a(27); הוינא רבנין סברין מימר *Ber* 4d(29); *Giṭ* 47b(1); *Ket* 28d(50); *San* 18b(10); דלא תסבור מימר *Švi* 36c(38); 2) וסבר מישרי לון מן הדא he was of the opinion to permit (it) to them from this *Yev* 4a(13); *Giṭ* 47c(16); *Qid* 64d(30); **6. to hope, expect:** ואמתינו תרין חלתה יומין סברין דלמה דהיא טייפה they waited two or three days hoping that it (i.e. the well) would overflow *TN* Gen 31:22; *ib.* 49:1; 22; סכי וסכר expect and hope *EstAn* 159:6; *TNGl* Gen 45:8

Af. **to explain** [↓pe., mng. 4]: אסברי ר' זעירא PN explained to me *Mas* 51c(6); *Er* 23a(27); *ib.* d(15); 26a(39); *BM* 8d(39)

Itpe. **1.** in impersonal form מסתברה **it is reasonable:** a. general: מסתברא דאית הכא יהודאין it is reasonable that there are Jews here *San* 25d(30); b. in legal phrases: מסתברא ר' יודה יודי לאילין רבנין it is reasonable that PN will consent to those Rabbis *Mas* 50d(34); *Yev* 10d(43); לא מסתברא מיעבדינון isn't it reasonable to consider them ... *MQ* 80a(64); *Yev* 15a(14); לא מסתברא דלא [↓2# דלא]; **2. to be understood:** כל מילה דמסתברה ליה מארכא בריש תיבותה וכל מלה דמסתברה לא מארכה בסוף תיבותה every word which is understood "to him" takes a penultimate conjunctive accent. Every word which is understood "no" takes an ultimate conjunctive accent *MMDam* Gen 19:2 [w. ref. to ויאמרו לו Gen ib. ≠ ויאמרו לא Jud 1:24]

On pe., mng. 1.b, v. Yeivin, Masorah 107; on mng. 5, v. Bacher, v. Term 2:129.

סגד (a/o) vb. **to how down, worship** (↓סגדה, סגדו; CPA סגד LSp 132, SA סגד LOT 3/2 149:34, 41:3) Pe. *TN* Dt 17:3 [H וישתחו]; וסגדו *ib.* Num 25:2; *TNGl* Gen 33:6; אמ' ליה נסגוד לנורא אמ' ליה נסגוד למייא דמטפיין לנורא אמ' ליה ונסגוד למייא <א' ליה נסגוד לעננה דטעין מייא> אמ' ליה ונסגוד לעננא אמ' ליה ונסגוד לרוחא דמבדר עננא אמ' ליה

he said to him: Let us worship fire. He answered: Let us worship water which extinguishes fire. He said to him: Let us worship water. He answered: Let us worship the cloud which carries the water. He said: Let us worship the cloud. He answered: Let us worship the wind which disperses the cloud. He said: Let us worship the wind. He answered: Let us worship man who bears the wind *BR* 363:4; *ŠR* 37d(5); תסגדון *TN* Dt 4:19; *ib.* 11:16; 26:10; לא תסגדון לטעוותהון do not worship their idols *ib.* Ex 23:24; Dt 5:9; כל אומה ואומה תסגד לאלהיה let every nation worship its gods *VR* 144:3; למיסגד ליה *ŠR* 15d(2); *ib.* 6; *BR* 362:2; דלית אחון סגדין לאהין טורא אלא לצלמייא דתחותוי you are not bowing to that mountain, but to the idols under it *AZ* 44d(36); *ŠR* 37d(8); *ib.* 38c(7)
Pa. **id.:** מסגדין *FTP* Ex 20:4

סגדה n.f. **place of worship** (↓√סגד; CPA סגדא LSp 132, SA סגדה Ham 516:405) sg. *TN* Gen 11:4

סגדו n.f. **worship** (↓√סגד) ↓בית סגדו

סגול n.m. **cluster of grapes** (CPA סגול LSp 132) sg. סגול דענבין חד *FT* Num 13:23 [H אשבול ענבים אחד]; *TN* ib.; נחל סגולה *ib.*; 24; 32:9; Dt 1:24; pl. משה ואהרן ומריס דמתילין בסגוליא Moses, Aaron, and Miriam who are compared to clusters of grapes *ib.* Gen 40:12; *FPT* ib.[05]; בשלו סגוליה its clusters of grapes ripened *TN* ib. 10
Löw, Flora 1:73+.

סגול 2# n.m. **property** (↓√סגל; SA אסגלה Ham 535:47) sg. סגול רב *TNGl* Gen 15:14 [H רכש גדול]; וסגולה חזר he returned his property *ib.* 14:16; 13:6; 14:12; 21; 31:18; 36:6; 7; 46:6

סְגוּלָה n.f. **treasure, cherished object** (↓√סגל) sg. היך סגולה *FPT* Ex 19:5[15; H id.]; *TN* ib.; *ib.* Dt 14:2; 26:18; *FPT* ib.[04; voc]

סַגִּי adj. **much, many** (↓√סגי, סגי נוהריה; CPA סגי LSp 131, SA סגי LOT 3/2 157:57) *FPT* Ex 9:28[04; voc];- a. alone: סגי בשניה *TN* Lev 25:51 [H רבות בשנים]; סגין אנון חובי my sins are many *FPT* Gen 4:13[02]; *ib.* 35:11[03]; *TN* Ex 5:5; *Ber* 11c(16) // *San* 19c(6); b. w. nouns: sg. סגי אולפן much teaching *TN* Num 12:16; אגר סגיא a great reward *ib.*; נהור סגיא much light *EchR* 51:14; pl. יומין סגין many days *FPT* Gen 37:34[04]; ען סגין many sheep *TN* Gen 30:42; *ib.* Lev 15:25; Num 22:15; Dt 15:6; זימנין סגין many times *Šab* 5d(47); *Er* 25c(56); *Mak* 31b(20); נפל תודא סגין טבחוי (if) the ox falls, its slaughterers are many *EchRB* 71:4; ביומיא סגיאייה האינון *TN* Ex 2:23 [H בימים הרבים ההם]

סגי נוהריה (חד ד) — n.m. **blind person** (Sy סַגִּי לסמייה Jast 881) sg. סגי נהור LS 451, TBA נוהרָא the blind person is called "(the one) whose light is great" *PeaG* 19a(24); *Ket* 25a(61); *BR* 1137:5; *VRV* 800:2; חד דסגי נהוריה *ŠeqG* 49b(18); *ib.* 24 // *Pea* 21b(38); *ib.* 43; (K) איתעבד ההוא גברא דסגי נהוריה that man became blind *VR* 805:2

סגי vb. **to increase** (↓מסגי, סגי, סגיו, סגין, סוגי, תסגון; CPA סגי LSp 131, SA סגי LOT 3/2 120:39, Ham 454:147) Pe. **to increase, grow in number:** ויפרוץ לרב H] ותקף וסגה *TN* Gen 30:30 [H ויפרוץ לרב]; סגת *ib.* 18:20 [H רבה]; סגון *ib.* 29:22; Ex 1:7; שלמכון יסגא may your well-being increase *MŠ* 56c(10) // *San* 18d(13); יסגי ויתקוף *TN* Dt 8:13; תסגון *ib.* 1; יסגון *ib.* Gen 48:16; למסגי *ib.* 6:1
Af. **1. to enlarge, make great:** a. general: אסגי *TN* Dt 1:10 [H הרבה]; אסגיתון *ib.* Num 16:7; למסגייה *ib.* Dt 28:63; יסגי *ib.* Ex 30:15; תסגון *ib.* Dt 30:18; רחמנה יסגינון may the Merciful One grant them increase *Reḥov* 2:12; **2. to add:** לסגי לסגי I will not add! I will not add! *BR* 251:1 [expl. לא אוסיף Gen 8:21] // *ib.* 320:5; **3.** used adverbally w. another vb.: ומסגי למעבד חסד וקשוט he greatly does kindness and truth *TN* Ex 34:6; *ib.* Num 14:18
Itpe. **to increase:** וסגון ואסתגון *TNGl* Gen 47:27 [H ויפרו וירבו]; *ib.* Ex 1:20; יסגי ויסתגי לשלם *Pap* 7:4
On the form לסגי (< לא אסגי), Sok, Leshonenu 33(1969):145, n. 138.

סגיו, cs. **סגיות** n.f. **much** (↓√סגי) sg. [!] סגיעות שנין many years *FTP* Ex 20:12; [!] גיותנותך סגיעות your great haughtiness *ib.* Ex 15:7 [H רב]

סגי, סְגִין adv. **much, many** (↓√סגי; CPA סגי LSp 131, SA סגי Ham 592:68) *FPT* Gen 4:13[02; voc];- a. as pred. in nom. phrase: איתי לי סגין *TN* Gen 33:9 [H יש לי רב]; איתי לי סגין מיניה *BME* 8c(30); *BB* 16a(60); b. as obj. in verbal phrase: סגין יהבת לי you gave me much *TN* Gen 15:2; c. modifying a verb: ר' ירמיה הוה מאריך סגין PN lengthened (his

prayer) much *Ber* 4a(65); *ib.* 7c(11); ואתון רחמין דהב סגין you like gold so much *BME* 8c(49); *Ter* 45c(50); *Šab* 15b(5); *Ket* 34b(54); d. w. adj.: עינוון הוא סגי he is very modest *San* 23c(43); *BR* 306:1; דהוא חכים סגיא he is very smart *EchRB* 49:26; דהוא זריז סגין he is very swift *Ber* 5a(36); *ib.* c(36); ערימין סגין they are very sly *Giṭ* 44b(18); *BR* 931:8; *ib.* 1241:9; e. w. noun: ואית לך קופד סגי you have much meat *MŠ* 55c(25); זרע סגין *TN* Dt 28:38 [H זדע רב]; סגין מילין many things *BQ* 2b(20); סגין שנין many years *KohR* 19b(12); f. in phrase סגי(ן) ל- it is enough: סגין לכון *TN* Dt 1:6 [H רב לכם]; *ib.* 2:3; 3:26; g. in phrase סגי(ן) מן more than: מה הוה לעי באוריתא סגין מיני{ן} did he study the Torah more than I? *Ket* 35a(60); *San* 20b(9); *Švu* 38a(36); אנן מייקרין יתיה סגין מן כל יומי שתא we honor it (i.e. Yom Kippur) more than all the (other) days of the year *BRV*^{60} 92:4; h. repeated: דסגי סגי עבדו לשמה דרחמנה they did very much for the name of the Merciful One *Naveh* 70:18; סגין סגין *Tan* 66c(12) [≠ ציבחד ציבחד]; בעשרה מנין at the very most 10 "pennies" *VR* 664:1 // *PRK* 144:5

סגיר adj. **leprous** (↓ √סגר pass.part.) sg. מכתש סגיר a leprous affliction *TNGl* Dt 17:8

סגל vb. **to acquire** (denom. < ↓2# סגול; ↓סגולה) Pa. סגל *FPT* Gen 31:18[05; H רכש]; *TNGl* ib.; *ib.* 36:6; סג{ו}<י>לו *ib.* 46:6; לאורייתא דסגלון the Torah which they acquired *VR* 813:3; כל מה דאת מסגל whatever you acquire *MPs* 69:7; הב{א} לי מה דסגלית give me what I acquired *ib.* 11

סגן n.m. **chief** (TBA סגנא Jast 955, MH סגן ib.) pl. בני סגניא *EstR* 4d(15) [expl. פרתמים Est 1:3]

סגר (a/o) vb. **to shut** (↓ מסגר, סגיר; CPA סגר LSp 132) Pe. סוגרון פילי shut the city gate *BR* 690:1; וסגר תרעא באנפוי he shut the gate in his face *EchRB* 48:23; *ib.* 91:21; הכה ימה סגר מן קודמיהון the sea closed them off here in front *SYAP* 2:9

סדומיי adj. **Sodomite** pl. סדומיא *TN* Gen 19:26

סדיין n.m. **type of oak** (Sy סְדִינָא LS 460) sg. חד סדיין *VR* 507:1 // *KohR* 15c(13)

Löw, Flora 1:625.

סדין n.m. **sheet** (CPA סדין LSp 132) sg. מיטענה בסדינא to be carried in a sheet *Beṣ* 60c(58); מיתן פריטין גו סדיניה to place small coins in his sheet *Kil* 32d(14); pl. סדינין *BR* 176:1 [in a list of garments]; סדיניא *Šab* 8b(56) [expl. הסדינים Is 3:23]

סדן n.m. **trunk(?)** sg. דאקים (סרכא :text)סרנא חאניתא the trunk (of the sycamore) brought forth the fig tree *ŠREd* 1c(27)

Löw, Flora 1:253.

סדק vb. **to cleave** (↓ √סתק; SA סדק Ham 602:218+, MH סדק Moreshet, Lex 240) Pe., pass.part. דפרסתה סדיקה whose hoof is cleft *TN* Dt 14:6 [H מפרסת פרסה]; ופרסתהון לית היא סריקה *ib.* 7; ומן סדיקי פרסתה דסדיקה from the cleft-footed ones *ib.*

סֵדֶר, det. **סִידְרָה** n.m. **order, row, order of prayers, pericope** (↓ √סדר; SA סדר Ham 447:111, Cowley SL lxiii) סִדְרִין *FPT* Gen 48:20[04]; *ib.* Ex 40:23;- **1. order:** a. general: sg. כהדן סדרא *TN* Gen 6:15; *ib.* Ex 29:40; Lev 16:3; Num 28:14; סידרא דסעודתא the order of the meal *EchRB* 131:5; pl. אליין סדרי מועדוי דה' these are the orders of God's convocations *FPT* Lev 23:4[06]; b. in var. phrases: 1) סדר דין legal decision: *FPT* Gen 38:26[04]; *TN* ib. 6:3; *ib.* Ex 21:31; Num 29:18 [H כמשפט]; Dt 15:2; pl. סדרי דינין *ib.* Ex 7:4; Dt 4:8; 2) סדר ברכתה order of blessings: *FPT* Gen 48:20[04]; *ib.* Lev 22:27[06]; *TN* Gen 49:2; 3) סדר עבד בראשית the order of creation: *ib.* Gen 1:5; 8; 4) סדרי קרבה battle array: *ib.* Dt 20:12; 33:7; ולית לי למעבד סדרי קרבא I am unable to engage in battle *VR* 605:7; **2. row:** sg. סדרה תניינה *TN* Ex 28:18 [H והטור השני]; *ib.* 39:12; pl. ארבעה סדרין *ib.* 28:17; **3. order of the Sabbath-evening prayers:** sg. בפקי שובתה בתר סדרא on Saturday night after the prayers *BR* 689:7; *Pes* 30d(1) // *Tan* 64c(23); **4. pericope of the Torah reading:** sg. הדין פיסוקא ראש סדר that verse is the beginning of a pericope *VR* 69:5; ולינן מקטעין לון בסידרא don't we break them up (i.e. the verses of the Decalogue) during the pericope? *Meg* 75b(43); ספרא דסדרא the teacher of the pericope *Kil* 28c(16) // *Šab* 12a(2); pl. סליק ופשט תלתא סדרין he went up and explained three pericopes *EchR* 126:3

On the distinction between this word and 2# סדר, v. Kut in AH 1/2:87; on mng. 3, v. Theodor, MY to BR loc. cit.; cf. also: ובמוצאי שבת עד שהסדרים שולמים *Pesikta Rabbati* 120a(17). On mng. 4. v. Bacher, Term 2:134. The mng. of the words הוה סידרה יקיר *Šab* 8a(51) // *Yev* 12d(17) is unclear.

סְדָר #2 n.m. **study hall/synagogue** (↓√סדר; SA סדר קהליבון LOT 3/2 364:38) sg. a. general: סלקית לסדרא ושמעית רב חונה בשם רב I went to the study hall and heard PN in the name of Rab *Tan* 65c(33) // *Ber* 8a(30)[!]; *Yev* 8b(63)[!]; ר׳ שמעון בן לקיש הוה עבר קומי סדרא PN passed by the study hall *Beṣ* 61c(6) // *Ḥag* 78a(36); סְדָרָה *ŠabG* 8c(59); *Meg* 75a(15); *Beṣ* 63a(44); *Naz* 56a(52); b. esp. סדרא ר(ו)בא the great study hall (of Tiberias): *Šab* 6c(38); *ib.* 8a(37) // *San* 28a(45); *Pes* 27b(2); *Suk* 52c(4); *Šeq* 49b(31); c. w. PN: סדרא דבר עולא *Šab* 7a(6); *Beṣ* 60c(51)

Yalon, Quntresim 2(1938):4, n. 6; id., apud Lieb, YK 104.

סדר vb. **to arrange, to gather** (↓ מסדרה, סדר, סדר #2, סדרה, סדרו, סדרן, סידור; CPA סדר LSp 132, SA סדר Ham 549:271+, MH סדר Moreshet, Lex 241) Pe. **to place, arrange:** די אנה סדר קדמיבון *TN* Dt 4:8 [H נותן]; *ib.* 11:32; 30:1; למיסדר סעודתא to arrange the meal *EchR* 131:5

Pa. **1. to arrange, set in order:** a. general: ויסדר *TN* Lev 1:12 [H וערך]; *ib.* Num 5:26; Dt 20:12; למסדרה *ib.* Ex 27:20; Num 17:5; סדר פתורה arrange the table *BR* 699:3 // *ŠR* 19d(22) [expl. ערוך השולחן Is 21:5]; הוה מסדר קנדיליה he used to arrange his lamp *EchR* 126:2; b. esp. w. (סדר) קרבה to draw up in line of battle [cf. Sy, LS 461, mng. 1.f]: *TN* Gen 14:8; *ib.* Ex 17:8; Dt 20:4; **2. to gather:** נקרוץ נסדר לאילין כובייא let us get up early and gather those thorns *AZ* 44d(37)

In most cases it is impossible to distinguish between pe. and pa. forms. Only those forms which could definitely be analyzed as pe. have been included in this conjugation. On pa., mng. 2, v. Lieb apud Yalon, Quntresim 2(1938):4, n. 6.

סדרה, det. **סדרתה** n.f. **inferno(?)** (↓ √סדר, מסדרה) sg. אחון משחזבין מן סדרתא you are saved from the inferno *VRK* 733:3

סדרו, cs. **סדרות** v.n. **arranging** (↓√סדר) ובסדרות אהרן יח בוצינייה in Aaron's arranging of the lamps *TN* Ex 30:8 [H ובהעלת]; בסדרוחה *ib.* 7; בסדרותך *ib.* Num 8:2

סדרן n.m. **systematic thinker** (↓ √סדר; TBA סדרנא Jast 959) sg. *HorBab* 48c(7) [≠ ↓פלפלן]; *MPs* 378:18 [≠ ↓חניי]

Bacher, Term 2:136.

סהר, det. **סיהרה** n.m. **moon** (↓זהר; CPA סהר LSp 133) sg. סהרא *ŠR* 36b(28) [dial. for ↓זהר]; כהדין סיהרה מלא ופגים like the moon which is full and partial *PRK* 101:8; הא סיהרה על מלאיה behold the moon is in its fullness *ib.* 11; הא סיהרה על פיגמה behold the moon is in its partial state *ib.* 13

סואב n.m. **unclean thing or person** (↓ √סאב, סאובה; Sy סוּיְבָא LS 462) sg. *TN* Lev 7:19 [H סמא]; *ib.* 21; בסואבא *FTV* Dt 26:14; pl. סואביהון *TN* Lev 16:16

סואבה n.f. **uncleanness** (↓ √סאב, סאובה) sg. *TN* Lev 5:19 [H טמא]; *ib.* 15:26; *FPT* Dt 26:14[23]

סוב vb. (unclear) Pa. שיציית סייבית *BR* 919:3

See MY ad loc.

סובב n.m. **gallery around altar** (cf. H √סבב) sg. סובבה *TN* Ex 27:5 [H כרכב]; סוביבה *ib.* 38:4 [H ברכבו]

סובר vb. **to endure, carry, bear** (CPA סובר LSp 131, SA סובר Ham 520:53) Quad. **1. to endure:** ולא הוה יכיל מסובר he could not endure (the pain) *BB* 13b(26); למסוברא *TN* Gen 45:1; **2. to carry, bear:** למס׳ברה מעשרה תניינה to carry the second tithe *TN* Dt 14:24; *ib.* Ex 12:39; למסוברה יתהון *ib.* Gen 49:4; *FTV* ib.[!]

סוג (u) vb. **to fence in** (↓סייג; SA סוג LOT 3/2 283:19, Sy סוג LS 462) Pe. יסוג תורעתך may He fence in your breach *MQ* 83c(16) // *BR* 1292:5; *SYAP* 64:31; וסייגין סייגה *Qid* 61d(52) // *Pea* 16b(44) // *San* 27c(43) [↓√תרע]

סוגי, סגי n.m. **large amount, majority** (↓√סגי; CPA סוגי LSp 131, SA סוגי ST Gen 32:13; 20(Var)) **1. large amount:** sg. a. in cs. st. before a noun: בסוגי חכמתא with much wisdom *TN* Gen 27:35; *ib.* 34:13; ובסגי גיוותנותך with your great glory *ib.* Ex 15:7; *FPT* ib.[17]; סגי עבור much wheat *TN* Gen 49:12; סגי שנין many years *ib.* Lev 25:16; b. in adverbial expressions: לסוגי abundantly *ib.* Dt 1:10; 10:22; 28:62; מן סוגי from (their) multitude *FPT* Gen 32:13[03]; *TN* ib. 16:10; *ib.* 32:13; Dt 7:7; 28:47; **2. most, majority:** sg. סוגייה דיומא most of the day *EchRB* 63:5; סוגייה בישין most of it (i.e. the place) are evil *BR* 521:8 // *EchR* 56:26; מכיון דסוגי(א)<ה> שמריין since most of it (i.e. Caesarea) are Samaritans *AZ* 39c(23); בחר סוגיא ולא עברין עובדא *TN* Ex 23:2 [H אחרי רבים]; *FT* ib.;

they saw him go out wearing his slippers on a fast night *Tan* 64c(59); *ib.* 56; 57; 60 // סוליסה *Yom* 44d(42); *ib.* 44; 45; 46

סולם n.m. **ladder, promontory** (SA סלם Ham 535:56, CPA סלומא Black, Hor 64) **1. ladder:** sg. סלם *TN* Gen 28:12 [H id.]; *FT* ib.; כסולם רטיב והפיך like a wet and spiral staircase *VR* 82:1 // *PRK* 5:8; *RH* 58a(34); *BM* 12c(16); *MSam* 76:1; כהרין בר נשא דנחית בסולמא like a person who descends the ladder *ŠR* 22c(18); *Suk* 55b(40); דבע ליה על סולמא he lay down on the ladder *Beṣ* 63a(45); עוקא דסולמיה the rung of his ladder *MQ* 81a(9); **2. promontory:** sg. סולמיה דצור the Promontory of Tyre *BQ* 4b(32)

סוֹלֶת n.f. **fine flour** (SA סלח Ham 534:22, H סולת HAL 716) sg. *FPT* Num 28:28[06; H id.; voc]; *TN* ib.; סלח *ib.* Ex 29:2; Lev 23:17; חר פינך דסולת a dish of fine flour *Ber* 13d(21); *BR* 363:2; כל קימחיא קמח וקמחא דקמחית סולת all flours are just flour, but the flour of PN is fine flour *Yom* 38d(11) // *Meg* 72a(55) // *Hor* 47d(17) // *PRK* 399:1; סולחא *Ber* 10c(53); סלחה *TN* Lev 2:2

סולחני, det. **סולחניתה** n.f. **type of fish** (MH סולחנית Löw, infra) sg. סולחניתא *AZ* 42a(23) [expl. חילק Mib. 2:6]

Löw, Fauna 16.

סום vb. **to place** (↓סימה; CPA סים af. LSp 135) Pe. וסמוהי בגלוסקמה they placed him in a coffin *FTV* Gen 50:26 [H ויישם]

סומסירקון n.m. **half silk** (< *σημισηρικόν Löw, Lehnw 389) sg. *KohR* 3d(22) [≠ אולוסדיקון↓]

סומק adj. **red** (↓√סמק; CPA סמוק LSp 137, SA סמוק ST Gen 25:30) sg. צ{י}בעיה סומק he dyed it red *BQ* 6d(60); *ib.* 61; ערקא סומקא a red strap *ŠR* 7d(7) // ערקחא סומקחא *VR* 281:2 // *ib.Var* 824:8; בחקלא<ה> סומקחה in the red field *San* 20b(61) [expl. פס דמים 1Ch 11:13]; pl. ער דאיתעברון טופרוי סומקין until his fingernails became red *ib.* 18c(43)

סונטם n.m. **mouth of a vessel(?), tube(?)** sg. קבע סונטמה בגו צריא(text : צירא) דחרעא he inserted the in the crack of the door *VRK* 251:2; נסב סינטומה he took the *VRG* ib.

Löw, Lehnw 377, suggests a connnection w. Sy סוטמא shackle, fetter LS 468.

בסוגייא don't we establish the law according to the majority? *Ket* 33a(64) // *Qid* 60b(60)

סודר n.m. **scarf** (< σουδάριον, Lat. *sudarium* Lehnw 373; CPA סודר LSp 133, MH סודר MYomK 6:8) sg. *TN* Ex 34:33 [H מסוה]; *FT* ib.; *TN* ib. 34[!]; 35; *VR* 542:4 [expl. שמיכה Jud 4:18]; *MSam* 46:6 [≠ חלוק↓]

Krauss, TA 1:166+; 602, nn. 527+.

סוט vb. **to move** (TA סוט Jast 963; MH סוט Moreshet, Lex 242) Af. יסיט *TN* Lev 11:25 [H נשא]

סוכה, pl. **סוכין** n.f. **bough, branch, twig** (Sy סֻכְּתָא, pl. סֻוכֵּא LS 464 (סבך Gen 22:13), MH סוכה, pl. סוכין Levy, TMW 3:488) sg. בסוכחא איחעריית she was caught on the branch *Šeq* 48d(41) // בסיכחא[!] *Dem* 22a(33) [↓סירה]; pl. ישרא דבהון כאילין סוכייא the most upright among them is like those branches *Tan* 65b(26) [expl. ישד ממסוכה Mic 7:4]

Fl, TMW 3:724; Löw, Flora 1:231.

סוכיי adj. **of Socho** sg. לוי סוכייה *Yom* 45b(45); *Er* 26a(61); *ib.* c(37); pl. כנישתא דסוכ{נ}ייא the synagogue of the people of Socho *Meg* 75b(34)

סוֹכְלְתָן adj. **intelligent** (Sy סָכוּלְתָנָא LS 473) sg. סוכְלְתָן *FPT* Gen 41:33[03; H נבון]; סכלתן *TN* ib.; *ib.* 39; pl. סוכלחנין *ib.* Dt 4:6; סכלחנין *ib.* 1:13; 15; סכלחניהון דעמא *ib.* Num 21:18

סוכלתנו, det. **סוכלתנותה** n.f. **intelligence** (↓סוכלחן; BA שכלתנו KBL 1127, Sy סָכוּלְתָנוּתָא LS 473) sg. *FTV* Num 21:18; *ib.* Dt 32:28; שוכלתנו *TN* ib.; סכלתנו *ib.* Ex 31:3; 35:31; 36:1; סכלחנותא דאוריתא wisdom of the Torah *KohR* 7b(11) [expl. סכלות Eccl 2:3]; סוכלחנותכון *TN* Dt 4:6

סוכר n.m. **bolt, dam** (↓√סכר; Sy סוּכְרָא LS 475, CPA סוכור פימך HS 9:40; cf. Akk *sikkūru* AHw 1042) **1. bolt:** sg. באהין סוכרה *AZ* 40a(35); וידיה על סוכרא (one) hand of his was on the bolt *Šeq* 48d(20); סוכרא דקיסא a wooden bolt *Tan* 68b(27); **2. dam:** sg. סוכרא דנהרא a river dam *Beṣ* 62a(4) // סכרא[!] דנהרא *Šab* 14a(63)

Kaufman, Influences 91; on mng. Lieb, REJ 97(1934):54+; id., TK 5:1105.

סולייס n.m.pl. **slippers** (< Lat. *soleas* acc.pl. Lehnw 375) חמוניה נפק לביש סולייסיה בלילי חעניחה

סוניתייה n.f. **custom** (< συνήθεια Lehnw 377) sg. הדה סוניחיאה בשחא היא that custom is evil *BR* 521:6

סונקתדרין n.m. **advisor** (< συγκάθεδρος Lehnw 405; Sy סונקתדרא LS 486) sg. *BR* 917:5

סוסי, det. **סוסָיָה**, pl. **סוסוון** n.m. **horse** (CPA סוסיא det., pl. סוסואן LSp 133, SA סוס, pl. סוסים Ham 538:123+) סוסיָא *MMDam* Dt 22:9;- sg. למרכוב סוסי to ride a horse *FPT* Gen 41:44[05]; בקרלה דסוסי חיור on the neck of a white horse *PRK* 242:1 // סוסיא חיורא *VR* 281:2 // *ŠR* 7d(7); קם ורכב סוסיא he got up and rode a horse *Ned* 40a(41) // *San* 19a(17); *BR* 742:6; *VR* 666:2; *PRK* 145:4; רכיב על סוסיא בשבתא riding a horse on the Sabbath *RuR* 164:79 // *KohR* 19c(2) // *Ḥag* 77b(21); חמי סוסי דארכבי מרי וחמי סוסך דארכבך מרך look at my "horse" (i.e. the beam for crucifixion) which my Lord has made me ride, and look at the horse which your lord made you ride *BR* 743:1; טלפ<וו>י דסוסיי my horse's hoofs *Ḥag* 77b(48); כהרין סוסיא סרקייא like that Arabian horse *Šab* 7b(59); *TN* Gen 49:17; *Šeq* 50c(41); חולעתא דסוסיא the worm of a horse *Šab* 3b(37); pl. סוסון *TN* Dt 17:16 [H סוסים]; *ib.* 20:1; תרין סוסוון חיוורין two white horses *BB* 16b(12); תרין סוסוון שטיי two wild horses *Qid* 60c(50); *ŠR* 10d(25); סוסווח פרעה *TN* Ex 14:23; סוסווחה *ib.* 9; סוסווחהון *ib.* Dt 11:4

סוסרן n.m. **goatskin** (< σίσυρνα, vulgar Lat. *susurnam* Lieb, TK 7:447) pl. אילין סוסרנ<י>ה *Ned* 40c(15)

סוף n.m. **end** (↓√סוף; SA סוף LOT 3/2 162:58) *FPT* Gen 8:3[02; voc];- **1. end:** a. spatial: sg. לא ראשה איח לה סוף ולא סופה איח לה ראש its beginning doesn't have an end, and its end doesn't have a beginning *RH* 58d(27); *ib.* 59d(2); סופ' דפסוק the end of the verse *MMDam* Num 13:23; מן סוף תחום מצרים ועד סופיה from one extremity of the border of Egypt to the other *TNGl* Gen 47:21; סופיה דספרא the end of the book *BR* 708:6; *MMDam* Ex 35:35; סופא דהיל' the end of the *halacha Naz* 51c(31) [in a scribal note]; b. temporal: ימות בסוף ביש may he die with a bad end *BŠ* 1:4; *ib.* 2:5; *PRK* 372:8; *KohR* 9b(35); ליח אנן ידעין מה הווה בסופה we don't know what ultimately became of him *TN* Ex 32:1; *ib.* Gen 42:13; Num 12:16; *FPT* Gen 42:36[05]; *Švi* 37a(1); **2. the second/last clause of a Mishna or barraita** [= TBA סיפא/סופא Jast 985]: ראשה ביתומה וסופה בשיש לה אב the first clause deals with an orphan. The second clause deals with one who has a father *Qid* 62b(8); *Šab* 6b(3); *Šeq* 45d(33); וסופא פליגא על ר' מנא the second clause contradicts PN *Soṭ* 23a(21); *Ket* 26b(45); *Qid* 63a(46); אמור סופה *Šab* 8c(29); *Soṭ* 21a(37); **3.** in various phrases: a. בסוף at the end of: בסוף שח מאה שנין *TN* Gen 7:11 [H בשנח שש מאות שנה]; *ib.* Num 33:38; בסוף יומייה *ib.* Dt 8:16; *Švi* 38d(44); *Ket* 35a(42); b. בסוף עקיב at the end of: בסוף עקיב יומיא *FPT* Dt 4:30[26]; *TN* ib.; Num 11:26; c. בסופה ultimately, finally: בסופה שרי משקיף עליהון finally, he began to glance at them *Ber* 9c(35); ובסופא איחמר עליהון לישן ביש ultimately, they were slandered *Soṭ* 23c(58); *Ter* 46a(29); *Šab* 9c(7); *Tan* 64a(42); *Meg* 72b(23); *BRV*^{60} 941:2; d. מן ראש ועד סוף from beginning to end: *JMP* 1r:34; *ib.* 11r:30; 26:8; 39:16; **4.** + vb. **ultimately ...:** a. inf.: וסוף נבואחיה למחקיימה his prophecy will ultimately be fulfilled *TN* Num 24:4; סופיה דקדמייא משמע ומיחי מיטרוף won't the first one ultimately hear and come to seize (him) for the debt? *Ket* 34a(18); *Yom* 38b(8); *Ket* 36a(43); *San* 29a(38); *PRK* 284:3; סופך מימר you will ultimately say *Ber* 4d(36); *MŠ* 55a(12); *Pes* 34b(63); b. part.: סופה מייחה ומסרייה (the she-ass) will eventually die and stink *BR* 648:5; *PRK* 172:12; *VRK* 244:3

סוף (u) vb. **to perish, finish, destroy** (↓סוף, סייף; CPA סוף LS 133, SA סוף Ham 486:27) Pe. **to come to an end, perish:** סף *TN* Dt 2:14 [H חם]; *ib.* 25:17; ספנן *ib.* Num 17:28; ספחון *TNGl* Num 21:29; ספו *ib.* Dt 2:15; יסוף *ib.* Lev 26:20; חסופון *ib.* Dt 8:20; יסופון *ib.* Num 17:25; וחהוון סייפין *ib.* Dt 28:32 [H וכלוח]

Pa. **1. to finish:** סייף *ib.* Gen 44:12 [H כלה]; מסייף *FPT* ib. 18[04]; **2. to consume:** מסיפה עיינין *TN* Lev 26:16 [H מכלוח עינים]; **3. to destroy:** למסייפה *ib.* Dt 28:63 [H להשמיד]; *TNGl* ib.; וחסיפון *TN* Num 33:52 [H ואבדתים]

Itpa. **to be destroyed:** מסחיפא חסחיפון *ib.* Dt 4:26 [H אבד תאבדון]

סופיה n.m. **wisdom** (< σοφία L-S 1621; Sy סוֹפִיָא LS 490) sg. סופיסטין מטעי מן סופיא דידהון he diverts scholars from their wisdom SYAP 58:16

סופיסט n.m. **scholar** (< σοφιστής Lehnw 377; Sy סוֹפִיסטָא LS 491) sg. סופיסטה *Švi* 38d(41) pl.

סופסטין בבית תר the scholars in Beitar *SYAP* 17:30; *ib.* 58:16

סורבן adj. **rebellious** (↓√סרב; MH סורבן MBerK 5:3) sg. סורוון *TN* Dt 21:18 [H סרר]; *ib.* 20; סרהוון[!] *TNGl* ib.· pl. סורבנין *TN* Gen 26:35; סרהובנין *FTP* ib.; לבני ה׳ סורבניה *TN* Num 17:25 [H לבני מרי]; סרהבנייה *TNGl* ib. 20:10

סורחן n.m. **crime** (↓√סרח; CPA סרחן HS 9:41) sg. מה סורחן הדין ברין עלך what is the crime of your son against you? *PRK* 155:6; לית בהדה מילתא סורחן דכלום there is no crime at all in this matter *ib.* 7; סורחניה דברי *ib.* 4 // *VR* 636:3; *ib.* 635:5 // *ŠR* 32c(28); *San* 23c(40)

סורטה n.f. **scratch** (↓שׂרט; CPA סורטא LSp 139, SA סורטא Ham 598:145) sg. *TNGl* Lev 21:5 [H שׂרטת]

סוריסטון adv. **in Aramaic** (< συριστί Lehnw 378) *DevR* 1:3 [w. ref. to נעתרות Prov 27:7, as if derived from A עותר wealth]; בחדא איתא דלא הוות חכמה משמע סודיסטון(RaN :text ;סוריבטי׳) concerning a woman who did not understand Aramaic *Ned* 42a(61)

סחה, pl. **סחוון** n.f. **refuse** (↓2# סאה; Sy סְחָתָא, pl. סְחָוָתָא rags LS 466) pl. וחמת חדא איתא סחותה דבייתא a woman swept out the refuse of the house *MQ* 81d(13); סחוותה דבייתך *BR* 627:1 // סעותיה דבייתך *PRKAr* 160:8

סחור n.m. **merchant(?)** (↓√סחר, סחורה; Sy סָחוֹרָא LS 467) sg. יצחק סחורה *Tan* 67c(53); *Meg* 74b(19); *Ber* 7c(40)

סחור סחור adv. **around** (↓√סחר; TA סחור סחור Jast 970) *JMP* 32:4

סחורה, det. **סחורתה** n.f. **merchandise** (< H סחורה HAL 708) sg. הדא סחורתא *EchR* 50:16; *ib.Var* 51:1

סחי vb. **to wash, bathe** (↓שׁחן; CPA סחי LSp 134, SA סחי, סעי ST Ex 29:4) Pe. **to wash, bathe:** a. general: ויסחי במיא *FPT* Num 19:19[23; H ורחץ במים]; *TN* Lev 14:8; *ib.* 16:4; מהו דייסחי אמ׳ לון is he permitted to bathe? He said to them: If he doesn't bathe, then he will die *Ber* 5b(40) // *MQ* 82d(26); *Šab* 6a(37); *ib.* 10a(62); *Pes* 37b(47); *BR* 947:1; *VR* 664:5; *EchR* 67:17; *KohR* 26d(38); b. spec. w. ref. to a public bath: תיזון בני תלתה יומין ויעלון ויסחון heat the bath for three days and let them enter and bathe *BR* 690:2; עלון למיסחי בהדין דימוסין דטיבריא they went in to bathe in the public bath of GN *San* 25d(18); *Ter* 46c(1); *Šab* 3a(27) // *Qid* 61a(47); *Beṣ* 60c(52); כר הוה אזיל מסחי במרחץ שהיא ניסוקת when he went to bathe in a heated public bath *Ber* 8b(18)

Af. **to wash, bathe** (tr.): a. portion of the body: אסחי בשרה במיא *TN* Lev 22:6 [H רחץ בשׂרו במים]; *ib.* Gen 18:4; 43:24; Num 19:7; Dt 33:24; b. another person: ומזג בלנאיא ואסחי מן דאסחיה אלכשיה פרפירא he tempered the hot bath water and bathed him. After he bathed him, he dressed him in the royal garment *VR* 664:7; מי מסחיין ליה while they were washing him (i.e. the corpse) *VRV* 794:3 // *RuR* 142:208; *PRK* 144:9

סחן vb. **to carry, support** (↓שׁחן, √אחסן; CPA סוחן LSp 133, SA סחן Ham 527:228+) Af. לא אסחין אובלוסייא דתלמידייא דהוון תמן it did not support the numbers of students who were there *San* 29b(8); לא מסחנא להון it does not bear them *ŠR* 13b(38); למסחנא *TN* Gen 36:7 [H לשׂאת]

Ros, Archive 1(1972):110+; Lieb YK, Intr XIII.

סחר vb. **to trade, beg, turn around** (↓סחור, סחורה; CPA סחר pa. LSp 134, SA סחר Ham 536:72+, 522:127) Pe. **to trade:** אזלת למצרים וסחרת בה אתית להכא וסחרת בה you went to Egypt and you traded in it. You came here and you traded in it *BR* 551:2

Pa. **to beg:** אילין כותאי חכמ<ין> למסחרא the Samaritans know how to beg *VR* 122:7

Itpe. **to turn around:** מסתחר רכבה its rider turns around *TN* Gen 49:17; *FTV* ib.

סטו, det. **סטוה** n.m. **stoa** (< στοιά Lehnw 379; ↓איסטיב) sg. הדן סטוה *Naveh* 17:2

סטוכטון n.m. **myrrh oil** (< στακτόν (ἔλαιον) Lehnw 379; Sy סטקטין LS 468) sg. והוא עביד סטוכטון he prepares myrrh oil *VR* 666:1

Acc. to Ar 6:37, s.v. סטכטון, this was used as a depilatory agent.

סטי vb. **to deviate** (SA סטי Ham 535:29+) Pe. **1.**

to turn aside: וסטה לוותה לארחה *TN* Gen 38:16 [H ויט אליה אל הדרך]; *ib.* 42:24; Ex 3:3; Num 21:22; 22:33; **2. to deviate** (from the right path): סטיתון *ib.* Dt 9:6; חסטון *ib.* Lev 19:4; Dt 28:4; **3. to stray** (of a *soṭa*): סטית *ib.* Num 5:19; *ib.* 29
Af. **to divert, turn aside:** a. general: יסטן לבבה they(f.) will divert his heart *TN* Dt 17:17 [H יסור לבבו]; *FTV* ib. 13:7; b. esp. w. רין: יסטי דינה דגיורה he will pervert the judgment of a stranger *TN* Dt 27:19; *ib.* Ex 23:6; Dt 16:19

סטכי, pl. **סטכוון** n.f. **garment** (< στίχη) pl. תרתי סטכוון רכתן two long linen garments *KetPap* 15 Sirat, Ket 47.

סטל n.m. **bucket** (< σίτλα, Lat. *situla* Lieb, infra) sg. (נטלא L)הבה גו סטל[ה] place it in a bucket *ŠabG* 6a(42)
Lieb, SZ 105, n. 73.

סטם (a/a) vb. **to be hostile** (H שׂטם BDB 966) Pe. יתן ... ריסטם *TN* Gen 50:15 [H ישׂטמנו]; ושטם *ib.* 27:41 [H ושׂטם]

סטן n.m. **devil** (< BH שׂטן BDB 966; CPA סטנא LSp 134) sg. *SYAP* 55:7

סטר, det. **סיטרה** n.m. **side** (לסטר, בסטר; CPA סטר LSp 134, SA איסטר Ham 570:35) a. inanimate object: sg. כל עמא מן סטר חד everyone from one side *TN* Gen 19:4; בסיטרא *ib.* 6:16 [H בצדה]; Ex 26:20; Num 35:5; דין מן רין סיטרא ורין מן דין סיטרא one on this side, and one on the other side *San* 24c(6); *VR* 502:5; כל סיטרה the entire side *Kil* 32d(25) // *Šab* 10c(35); pl. סטרין *TN* Ex 26:24; סיטרוי *ib.* 28:24; Num 3:35; b. animate object: sg. ר׳ יונה דבע על סיטריה PN lay on his side *AZ* 43d(9); pl. מן סטרויי from his (two) sides *BR* 55:5 // *ib.* 157:3 // *VR* 296:6

סטרומטין n. **mattress** (< στρωμάτιον Lehnw 380) sg. *KohR* 10a(21) [in a list of bedding objects]

סטרנלייה n.f. **Saturnalia festival** (< Σατουρνάλια, Lat. *Saturnalia* Lehnw 380) sg. סטרנלייה דבייתן the Saturnalia of Beisan *AZ* 39c(24)

סיב n.m. **fibrous substance** (CPA סיב HS 9:40) sg. *Šab* 10c(6); סי{כ}<ב>א למעבר חבליא fiber to make ropes *VR* 494:3 // שיבא[!] *KohR* 15a(25)
Löw, Flora 2:331.

סֵיבו, det. **סיבותה** n.f. **old age** (↓ √2# סאב, בר; CPA סיבו LSp 130, SA סיבו Ham 455:1) sg. *FPT* Gen 48:10[04; H זקן; voc]; והדא סיבו טבא is this good old age? *PRK* 38:3; שיבו *ib.* 2; בשיבו *TN* Gen 15:15; *ib.* 25:8; סיבוזה *ib.* 21:2; על דלא שבקת לסיבותך כלום because you left nothing for your old age *VR* 689:5 // *ŠR* 40a(36) // לשיבותך *PRK* 403:4; סיבות{י}הון *TN* Dt 33:25

סיבן n.m. **fiber from the sheath of the flower of the palm** (< σεβέννιον Sophocles 982; ↓סיב; cf. σανδάλια σεβέννινα Stephanus, Thesaurus 7:122) pl. PN ר׳ אחא כריך סבניה עליהון used to wrap palm fibers around them (to repair his sandals) *Šab* 8a(49) // סבנ<י>ה *Yev* 12d(15)
F. Perles, Schwarz Vol 302; Löw, Flora 2:331.

סיג (uncertain) sg. סיגא למיסג נינין to weave cords *VRK* 494:3

סיגה n.f. **flax** (CPA סגתא det. λίνον LSp 132) sg. סיגה הווה מלי (the sack) was full of flax *BQG* 5c(35)
Ros, YN 120.

סידור n.m. **arrangement** (↓ √סדר; CPA סדור 1Sam 4:2) sg. סידור לחם אפיא the arrangement of the shewbread *TN* Ex 25:30; *ib.* 35:13; 39:36; סידור כוכביה the arrangement of the stars *ib.* Dt 4:19; *ib.* Gen 1:16; סידור פתורין[!] the arrangement of my table *FT* Num 28:2; סדורה *TN* Lev 24:7 [H המערכת]; pl. סדורין *ib.* 6

סירורין n.m.pl. **blindness** בסידוריה *TN* Gen 19:11 [H בסנורים]
Poss. corrupt; v. ↓סנבירין.

סיון n.m. **Sivan, the ninth month** (< Akk *simānu* Kaufman, Influences 115; H סיון HAL 709) *FTP* Ex 12:2; *EstR* 12b(25); *SYAP* 36:29

סיטון n.m. **grain dealer** (< σιτώνης Lehnw 381) pl. סיטוניה *MŠV* 54d(38)

סייג n.m. **fence** (↓ √סוג; CPA סיאג LSp 133, SA סיאג LOT 3/2 59:1) sg. *TN* Dt 22:8 [H מעקה]; סיג *ib.* Num 22:24; עברון על חד סייג they passed by a fence *Ḥal* 60b(35); סייגה *Pea* 16b(44) [+ //'s; ↓ תריע]; הא אזיל סייגא דגוברא behold, that man's fence will disappear *Dem* 23b(61) // *Ḥal* 60b(37); pl. סייגין <ד>בוכין fences of thorns *AZ* 44d(58); סייגי

כרמיה the fences of his vineyard *TN* Num 22:24

[סיים vb. **to complete** (TBA סיים Jast 965, MH סיים Moreshet, Lex 244) Pa. ובפרעה רבך אנה מסיים I will finish with Pharaoh, your master *TN* Gen 44:18; *TNGl* ib.

This word should most likely be corrected to מסייף w. *FPT* ib.[04] [↓√סוף pa.].

סיים 2# vb. **to mark, define** (denom. < ↓סימן; SA סים ST Ex 21:6 [H רצע], MH סיים 2# M. Moreshet, Archive 2(1974):54) Pa. וסיימון they marked (the hour) *Šab* 8c(59)

Bacher, Term 2:138+.

סיין (unclear) ער ראת בסיין *RuR* 84:45

סייע vb. **to aid, assist, support** (↓סיעה; CPA סיע LSp 135, MH סיע Moreshet, Lex 245) Pa. a. general: ורסייע יתהון מלכיה רעלמה whom the King of the world assisted *Naveh* 69:2; *KohR* 4b(34); תחות מסייעה יתי את גער בי instead of helping me, you rebuke me *PRK* 164:10; וסבייא מסייעין להון the old men assist them *Šab* 16a(52); *BR* 639:2; b. in terminology: 1) general: מן דמר על מסייע לר׳ פינחס the one who says על supports PN *Ber* 9c(19); *MŠ* 56b(38); 2) ref. to a biblical verse: קרייא מסייע להן תנייא the verse supports that Tanna *Suk* 55d(29); *Meg* 72c(5); *Soṭ* 22c(2); *AZ* 39b(60); *Hor* 46a(60); *BR* 13:5; *BRV*^{60} 209:1; *VR* 183:7; ורא מסייעא לר׳ מאיר *Dem* 24d(39); *BR* 236:11; *ib.* 309:2; 3) ref. to a Tannaitic source: מתנית׳ מסייעא לדין ומתנית׳ מסייעא לדין a Tannaitic source supports this one and the other *Dem* 22c(11); *Švi* 38b(42); *Or* 62d(46); *Pes* 28c(46); *Šeq* 46d(55); *Ket* 28b(8); *Qid* 61c(17); *AZ* 44c(61); מתנית׳ מסייעא לחברייא *Švi* 36a(47); *Giṭ* 47c(31); *Naz* 54a(48); לישן מתנית׳ מסייע לר׳ זעירא *Pea* 19b(43); *Or* 62c(39); סופה מסייעה לר׳ לעזר its final clause supports PN *Meg* 71b(35); *Ket* 28b(11); הרא מסייעא לר׳ יוחנן בחרא *MŠ* 56d(15); מיליהון דרבנין מסייעין לן רתנינן תמן *Ḥal* 57b(63); *Dem* 24a(4); 4) ref. to an Amoraic statement: מילתא דר׳ יוחנן מסייעא לי *Kil* 27d(53); *Ḥal* 57c(27); *Yev* 2c(39); מיליהון דרבנן מסייעין לר׳ יסא *ib.* 40; *Šab* 10a(18); *Naz* 57a(9); כל אילין מילייא לא מסייען ולא תברן all those statements neither support nor refute *Tan* 66a(29) // *Meg* 70c(59); 5) ref. to a specific occurrence: עוברא דאלכסנדרייאה מסייע ליה the event (which took place in) Alexandria supports him *Ḥag* 77d(29) // *San* 23c(23); מסייע לאבא (V) ההן פינכא דאורירא that dish of the *olearius* supports my father *Šab* 6b(20)

On the terminological usages, v. Bacher, Term 2:141.

סייף n.m. **end, extremity** (↓√סוף; CPA סיאף LSp 133) sg. סייף דעיינין pining of eyes *TN* Dt 28:65 [H כליון עינים]; מה הוה בסיפי<ה> what finally happened to him? *ib.* Ex 32:23; pl. בסייפי משריתה at the end of the camp *ib.* Num 11:1; בסייפי תחומה at the end of the border *ib.* 22:36; 33:6; 37; Dt 6:9; בסייפוי *FPT* Ex 19:12[06; H בקצהו]; *FTV* ib.; לסייפי ארעא to the ends of the earth *TN* ib. 16:35; מן סייפי ארעא ועד סייפי ארעא from one end of the earth to the other *ib.* Dt 13:8; 4:32; מן סייפי ימה ורמלחא *ib.* Num 34:3; על סייפי דימא רבה *ib.* Gen 49:13

סייף 2# n.m. **sword** (CPA סיף LSp 135) sg. *FT* Dt 33:29; ברמות סייפא in the form of a sword *TNGl* Gen 25:27; סייפי *TN* ib. 44:18; *TNGl* ib.; *ib.* Ex 20:25

Sok, Job Targum 157 (QA); Lehnw 382 (< ξίφος, but v. LS 472); Fr, AF 239 (> Ar).

סיכה, det. **סיכתה**, pl. **סיכין** n.f. **peg, nail, plowshare** (< Akk *sikkatu* Kaufman, Influences 91; CPA סכין pl. LSp 135, SA סכין pl. ST Ex 26:17, Sy סְכִּתָא, pl. סֻכֵּא LS 472) **1. peg:** sg. אתברון סכתה{כ}<י>סוריא מתליא suffering was created to be hung on a peg *DevR* 80:12 [metaph. as a threatening sign]; pl. סכין{י} *TN* Dt 23:14; סכייה *ib.* Ex 38:20; סכוי *ib.* 27:19 [H יתרתיו]; *ib.* 35:18; סיכיהון *ib.* Num 3:37; Ex 38:20; גדר משתיין מן סכהן he uprooted the foundations from their pinnings *SYAP* 58:65; **2. nail, pin:** pl. לסיכין *ib.* Num 33:55 [H לשכים; // לרמחים]; **3. plowshare:** sg. ועמיק סיכתיה; סכא(text: כסא) רפרן *AbgurNew* 166:8; ו{נ}פיק עפרא יקירא <א> he drove his plowshare deep and brought up burning earth *PRK* 234:3

סיכו, det. **סיכותה** n.f. **anointing** (√סוך) sg. סיכוחה *TNGl* Lev 16:29

סילון n.m. **tube** (< σωλήν Lehnw 383; Sy סִילוֹנָא LS 476) sg. מהו מיתנ+ יתיה בההן סילונה is it permitted to put it (i.e. the charm) in a tube? *Šab* 8b(9)

Brand, Ceramics 378+.

סילון 2# n.m. **chair** (< σελλίον Lehnw 383) sg.

תיתנון ליה סילון דרהבא ויתיב ליה you should give him a golden chair and let him sit on it *VR* 578:2 // *KohR* 8c(27)

סילויי ביליי n. **a type of snail** sg. *BR* 532:1 [expl. שבלול Ps 58:9]

E. Kimron, Leshonenu 43(1979):78+.

סימבק n. **tallow candle** (< Lat. *sebaceus* Lehnw 375) sg. סימבק *MPs* 388:10 [// ↓בוצין]

Cf. Löw, Lehnw, op. cit.; Buber, MPs, ad loc.

סימה, det. **סימתה**, pl. **סימן** n.f. **treasure** (↓ √סום; CPA סימה LSp 134, SA סימה LOT 3/2 226:30) sg. סימה איתּ ליה he has a treasure *BRV*^{60} 92:3; אשכח ר׳ אבהו סימה PN has found a treasure *Šab* 11a(42) // *Pes* 37c(36) // *PRK* 68:11 // *KohR* 22a(33); חפרית ואשכחית בה סימא I dug and found a treasure in it (i.e. the dung heap) *VR* 621:2; *ib.* 3 // *PRK* 149:5; *ib.* 6 // *BR* 302:2 // *BM* 8c(41); *ib.* 42; וקרעיה ואשכח ביה סימא he tore it (i.e. the fish) open and found a treasure in it *KohR* 28c(39); *BM* 8c(45); *ib.* 46; pl. סימן טמירן hidden treasures *FPT* Gen 43:23[04; H מטמון]

סימון n.m. **sign** (↓ סימן) sg. *Tan* 68b(26); pl. סימונין *SYAP* 36:3

On the spelling סימון, v. Eps, MNM 126, n. 7.

סימוק adj. **red, redness** (↓סומק, סמוק, √סמק) a. as adj.: sg. תמריה דפלן סימוק so-and-so's wine is red *VRG* 252:3; *Dem* 22b(63); ערקה סימוקה a red strap *PRK* 242:1; pl. עד דאיתעברון טפרוי סימוקן until his fingernails became red *RHG* 58b(13); b. as noun: 1) **red color**: סימוק גו אכום(V) גו סימוק ואכום(V) red (food) in black and black in red *Ter* 40b(32) [but v. // *Git* 48c(25), s.v. סמוק]; 2) **a certain sickness**: sg. ההן סימוקא *Šab* 14d(15) // סמוקה *AZG* 40d(18) [// BAZ 28a: אישתא צמירתא a burning fever]

V. Löw, Flora 1:297

סימטה n.f. **footpath** (< Lat. *semita* Lehnw 385) sg. *BM* 8b(59) [≠ ↓פלטייה]

סימן n.m. **sign** (< σημείον Lehnw 386+; ↓סימון, 2# סיים; SA סימן Ham 513:326, MH סימן Lehnw ib., Sy סִימָנָא LS 481, CPA סימיון LSp 135) **1. sign:** a. general: sg. *TN* Dt 13:2 [H מופת]; הוא סימנא רעלמא it (i.e. the rainbow) is the sign of the world *PRK* 190:5; *ib.* 85:6; 103:13; pl. סימנין *FTP* Gen 1:14; *TN* Dt 6:22; b. as a memorial: sg. לסימן קיים *FPT* Gen 9:13[05; H לאות ברית]; *TN* ib. 17:11; Ex 12:13; Num 17:3; Dt 11:18; pl. סימנין *ib.* 28:46; c. sg. as a miracle: עבד הדין סימנא קומוי והוא מהיימנא לך make that sign before him, and he will believe you *SanAs* 23c(43); *ib.* 45 // *Ḥag* 77d(57); *ib.* 58; **2. identifying mark:** sg. ונפק ואשכח לאבוי קטיל וטמר יתיה ויהב עלוי סימן he went out and found his father dead, buried him, and put a sign on him *EchRB* 82:20; ומה סימן הוה ברחתכון what mark was on your courtyard? *EchR* 84:6; סימן הוה ליה ביה *Git* 44d(55); ואזל לכנישתא חורי ואמ׳ סימנא he went to another synagogue and stated the identifying mark (of the lost article) *BM* 8c(60); pl. סימנין *ib.* 59; **3. omen:** sg. ואין לקה סימן קשה לסנאיהון דיהודאי if (the moon) is eclipsed, it is a bad omen for the "enemies" of the Jews *SYAP* 36:46; 23; טב סימנה the omen is good *ib.* 17; pl. סימני חשבוני זהרה omens of the calculations of the moon *ib.* 67; **4. mnemonic note:** sg. a. general: סימן הוה לן (the following) was a mnemonic note for us *Ḥal* 59b(40); *AZ* 42d(58); סימנא דאכל מן חבריה בהית מסתכלא ביה the mnemonic note: One who eats from (the food) of his friend is ashamed to look at him *Or* 61b(3); *Švi* 35c(27) // *VR* 221:4; *Šab* 7b(10); *Tan* 68c(47); *Kil* 30c(30); *Pes* 30b(55); b. in masoretic notes: למאיש ג׳ וסימנהון כלבא אתקטל בביתא דשמואל (the word) למאיש appears three times. And their mnemonic note: The dog was killed in Samuel's house *MMDam* Ex 11:7 [ref. to Ex ib.; 2Sam 6:19; 2Chr 6:19]; *ib.* Gen 14:12; Ex 36:9; Num 12:8; Dt 31:23; **5. sanctification of the new moon:** sg. רב חונה אזל לעייני טב לסימנה PN went to GN for the sanctification of the new moon *Suk* 53a(13); *RH* 58a(44); בעיין מיעקר אף אהן סימנא they wanted to remove even the sanctification of the new moon *San* 18c(59); pl. סימני ירחי שתה sanctifications of new moons of the year *SYAP* 36:68

On mng. 4.b, v. Shashar 287+; on mng. 5, v. Lieb, SZ 146.

סימפון n.m. **agreement-document** (< σύμφωνον GLLT 119; Pal ספון DISO 196) sg. סמפון כתוב[י] מלעיל וסימפון מחיק מלרע an agreement-document written above and erased below *BB* 17c(31)

A. Gulak, Tarbiz 5(1934):126+.

[סין n.m. **shoe** sg. סיניה *MQ* 82a(39) // *Yev* 13a(7) // *San* 19a(50)

Quotation in PT from an Aramaic Tannaitic source (cf. TYev 12:15); v. ↓מסן].

סיניריי adj. **Sinerite** pl. סינירא‌י *TNGl* Gen 10:7

סיסגר (unclear) sg. דאית ליה סיסגר *BQE* 4d(61) [↓ מסגר]
Lieb, YN 117.

סיסירנון n.m. **garment of goatskin** sg. יומא דין סיסירנון(text: סירסרון) ולמחר סדיקון today a garment of goatskin, tomorrow one of silk *KohZGr* 112:21
Lieb, Scholem Vol 172; id., TK 7:447.

סיעה, det. **סיעתה** n.f. **company, band** (↓√סייע; CPA סיעא LSp 135, SA סיעה ST Gen 37:25) sg. סיעה דסרקאין a band of Arabs *FPT* Gen 37:25[05; H ארחח ישמעאלים]; *TN* ib.; סיעה מן רחמוי a group of his friends *BRL* 709:4 [expl. אחזת מרעהו Gen 26:26]; *TN* Gen 26:26; חדה סיעה *PeaSe* 21a(28); חדה סיעה חורי *ib.* 29; *EchRB* 82:19; *BR* 728:6; חדה סיעה דליצנין a band of scoffers *SanAs* 23b(60); סי{י}עתא *Bik* 65c(30)

סיפווה, det. **סיפוותה**, pl. **סיפוין**, **סיפוון** n.f. **lip, border, bank** (CPA סיפואתא pl.det. LSp 138, SA ספכה ST Ex 28:32, pl. ספואן ib. 6:30, ספבן Lev 13:45) **1. lip:** pl. שפוחיה *TN* Gen 49:21; פירוש ספוון the pronunciation of lips *TNGl* Lev 5:4; פירוש סיפוותה *TN* Num 30:7; *ib.* 13; Dt 23:24; דהבן סיפבתה חלין כדבשה because her lips were sweet as honey *SYAP* 1:12; וחמת סיפבתך מנטפן טלין I saw your lips dripping dew *ib.* 1:26; **2. border, bank:** sg. סיפווא *FTV* Ex 28:32 [H שפה]; סיפוותה *TN* Ex 39:19; pl. על סיפווי ימה דגניסר *ib.* Num 34:11 [H על כתף ים כנרת]

סיפוק n.m. **provision, need** (↓√ספק) sg. חלת מילי סיפוקה her three needs *JMP* 11r:18; *ib.* 19

סיפלני, **איספלני** n.f. **bandage, compress** (< σπλήνιον Lehnw 408) sg. סיפלני *Soṭ* 23c(56); *ib.* 57 // איספלני *Yev* 15c(38); *ib.* 40; סיפלני דמרטוט a bandage of a woolen rag *Kil* 32d(41); *AZ* 40d(3)

סיקור n.m. **hatchet** (< Lat. *securis* Lehnw 391; Sy סִיקוּרָא LS 496) sg. סיקורא *TN* Dt 19:5 [H גרזן]; *FTV* ib.

סיקייר n.m. **sausage maker** (< Lat. *insiciarius* Löw, Lehnw 39) sg. ההן סיקירה *Beṣ* 62c(61); *Šab* 10a(49)[!]; pl. יחכמון סיקייריא עבידתהון the sausage makers will recognize their product *Šeq* 50c(54)
Lieb, YK 140+.

סיקמריקון n. (unclear) sg. ;G(כל מיני סיקמריקון סיקריקון) text all types of *Beṣ* 60d(27) [≠ ↓ קונדיטון]

סירה, pl. **סירון**, **סיריין** n.f. **thorn** (MH סירה Jast 987) sg. בסירה הוערת (the garment) was snagged on a thorn *PRK* 59:1; דהוא מדמי{א} להדא סירתא because he (i.e. Esau) is like that thorn *ib.* 17:10 [ref. to במסוכת חדק Prov 15:19]; pl. הלין סרייתא <כד> אינון דלקין when those thorns burn *KohR* 19a(13) // סידווחא *KohZ* 134:6; מן ביני סרייתא *KohR* 13d(39)
Löw, Flora 3:193.

סירה #2 n.f. **woven garment** (< σειρά L-S 1588; Sy סִירָא LS 472) sg. *TN* Ex 28:32 [H מחרא]; *FPT* ib.[04]; *FTV* ib.; *TN* ib. 39:23
Nöld apud Fr, AF 94.

סירוי n. (unclear) כל טילוי סירוי טפשן *KohR* 29d(18)

סירון (uncertain) sg. לשון יווני היך מהדין סירון It is Greek: ... *EchRB* 151:19 [expl. סורו Lam 4:15]
Margulies, VR 346:2.

סירקי n. **grain warehouse** (↓סרקיי; MH סירקי Lehnw 381) sg. *Kil* 27c(58); *PeaSe* 22c(4) [L: כרוביא]
Löw, Lehnw 381 (< place where grain is sold < Arab grain retailer); Lieb, YN 160: Origin unclear, but perh. < πλατεῖα Συριακή, i.e. market where produce from abroad was sold.

סכו, det. **סכותה** n.f. **unctuarium, the room in the Roman bath where oil was applied to the body** (√סוך) sg. מסר ליה תרין תלמידין די יהלכון עימיה גו סכותא he assigned to him two students to walk with him in the *unctuarium Ket* 35a(54) // פילי דסכותה the gate of the *unctuarium Reḥov* 7 בגין[!] סכנתא[!] *Kil* 32b(48);
Lieb, YK Intr XI.

סכוי n.m. **watchman** (dial.; ↓√סכי) sg. סכוייא *VR* 9:7 [given as "Arabian" term for A נבי, w. ref. to אבי סוכו 1Chr 4:18]; סכויא *ib.* 575:4 [w. ref. to שכוי Job 38:36] // שכוין[!] *Ber* 13c(8); pl. חקל סכ{י}<ו>יה

TN Num 23:14 [H שדה צפים]

סכוי 2# n.m. **prospect** (↓√סכי; CPA סכוי LSp 136, SA סבואן LOT 3/2 92:58) sg. סברי וסכוי my hope and my prospect *Pap* 1:2; לא סבר ולא סכוי *EstAn* 159:6

סכום n.m. **number, total** (↓√סכם; SA סכום Ham 513:329) sg. סכום ביומיה the number (of bricks) each day *TN* Ex 5:19; *ib.* 16:5; Lev 23:37; Num 3:32; pl. סכומיה *ib.* Num 1:44 [H הפקודים]; 26:57; 62; כל דעבר על סכומיה all who pass in the numbers *PRKVar* 32:2 [expl. הפקודים Ex 30:13]

סכוס n.m. **type of ornament** (↓טבוס) sg. סכוסה *Šab* 7d(30) [expl. כבול Mib. 6:1]
AAC 199; Lieb TK 3:64, n. 41.

סכוף n.m. **afflictor(?)** pl. סכופי לסכיפייה afflictors of the afflicted ones *EchR* 112:20 [expl. תאניה ואניה Lam 2:5]
But v. Jast 979, s.v. סיכוף.

סכופה, det. **סכופתה** n.f. **doorstep** (< Akk *askuppatu* Kaufman, Influences 37) sg. הדה סכופתה *Naveh* 42:3 [↓איסכופה]

סכי vb. **to look, expect, wait, hope** (↓סכוי, 2#סכוי; CPA סכי LSp 136, SA סכי Ham 584:178, MH סכי Moreshet, Lex 245) Pe. **1. to look:** סכי בי (text:סביבי) איסתכל כי סכי בי (text:סביבי) look at me! Look at me! Look at me what I was. Look at me what I am *VR* 783:6; סכי וסבר look and hope *EstAn* 159:6; סכון מיעול עד דו אימא look out to enter (the synagogue) while it is still day *Tan* 68b(31) // *RH* 59c(5)[!]; **2. to expect:** מה את סכי דאנן דביזיון דכוותכון do you expect that we are of a shameful type like you? *BR* 818:5; <מה> {מן} חנוקה סכית מחנקני strangler, did you expect to strangle me? *ib.* 916:3
Pa. **1. to wait:** ואנה יחיב מסכי ליה I am sitting and waiting for him *ib.* 1144:5; מסכיי להדן דעתיד עבר רכיב <על> חמר they are waiting for the one who will pass by riding on a donkey *SYAP* 43:12; **2. to hope, expect:** ומסכיין אינון בנפשתהון they hope in their souls *TN* Gen 18:21; מסכיין לבאירה דהיא טן[ייפה] hoping that the well would swell up *FPT* ib. 31:22[05]; סגי טבן ונחמן סכיית למיחמי ולדא לא סכיית I expected to see many good things and comforting things, but this I did not expect *TN* ib. 45:28; סכר אפיך לא סכיית למיחמי I didn't expect to see your countenance *ib.* 48:11; לפורקניה דשמשון בר מנוח סכיית נפשי my soul hoped for the redemption of Samson b. Manoah *ib.* 49:18
Itpa. **to hope:** למחמי {י}אסתכית *TNGl* ib. 45:28

סכין n.f. **knife** (CPA סכין LSp 136, SA סכין ST Gen 22:10) sg. חדה סכין *BR* 932:1; סכינא *TN* Gen 22:10 [H המאכלת]; *ib.* 10; ומחת סכינא לידוי the knife injured his hands *Ned* 41c(28); ההיא סכינה *BR* 932:3; ולמיצע סכינא גו איטרוגא וסכינא גו פוגלא to stick a knife into an *etrog*, and a knife into a radish *AZ* 41a(61); pl. כד יפול תורא מחרפין סכיניה when the ox falls they sharpen the knives *EchRB* 71:4
Kut, Studies 449 (Heb).

סכיף n.m. **afflicted person** (↓סכוף) pl. סכופי לסכיפייה afflictors of the afflicted ones *EchR* 112:20

סכל vb. **to do wrong** (CPA סכל LSp 136, SA סכל ST Gen 31:28) Pe. חטית וסיכלת I sinned and acted wrongly *EchR* 91:2
Af. **to act foolishly(?):** אסכלת *TN* Gen 31:28 [H השכלת]

סכל 2# vb. **to look at, nnderstand** (< BA שכל KBL 1126; CPA סכל 2# LSp 136, SA אסתכל Ham 594:31, MH נסתכל Moreshet, Lex 246) Itpa. **1. to look at:** a. general: אסתכל *TN* Gen 15:5 [H הבט]; *ib.* Ex 33:8; Dt 9:27; בדירי לא איסתכלית מן יומ{ו}י I never looked at mine (i.e. my circumcision) *Meg* 72b(47); *Šab* 15c(34); *SanAs* 23c(25); תלא עייניי ואסתכל ביה he lifted up his eyes and looked at him *PRK* 193:8; *TN* Gen 49:22; *ib.* Dt 32:1; *Ket* 35b(4); כד סלק למלכותא הוה משתכל בהדה פרשתא when he went to the government, he used to look in that section of the Pentateuch *BR* 935:4; לא תסתכל למ<י>ל<י>הון don't pay attention to their words *KohR* 9b(37); b. esp. in anger: והוה ר' חייא בר ווא מסתכל ביה אמ' ליה ר' יוחנן בבליא למה אח מסתכל בי PN was looking at him. PN_2 said to him: Babylonian! Why are you looking at me? *Ber* 10a(10); *Kil* 26d(60); *MŠ* 55a(54); *Šab* 3b(44); *Er* 22b(32); *Meg* 74b(1) // *ib.* 75a(30); *Ket* 30a(35); *Git* 43c(17); *ib.* 44a(59); **2. to nnderstand(?):** מסתכל אנה דלא ברחמי' איתברי עלמא I understand that the world was created without mercy *TN* Gen 4:8
On mng. 1.b, v. Lieb, YK 289, n. 2.

סכם (a/o) vb. **to count, agree** (↓סכום, סכמו; CPA סכם pe. LSp 136, SA סכם af., ittaf. Ham 486:19, 24+, MH סכם pe., hif. Moreshet, Lex 247) Pe. **to count:** סכם *TN* Num 1:44 [H פקד]; *ib.* 3:39; 4:49; מסכמו *ib.* 26:63; תסכום *ib.* 1:49; 4:30; סכום *BR* 851:6 [expl. נקבה Gen 30:28]; *TN* תסכמון *ib.* 4:27; מסכום *ib.* 23:10; דן סכם לדן ודן סכם לדן this one counts this (i.e. the whiplashes) and the other counts that (i.e. the dinars) *BR* 1002:8; pass.part. ואנון סכימין עלוי למקמה תרין עשרתי שבטיא they are counted together with him (i.e. Benjamin) to produce the twelve tribes *TN* Gen 42:36

Af. **to agree:** וידע ר' דלית הוא מסכמא עימיה Rabbi knew that he was unable to agree with him *Dem* 22a(19) // *Tan* 66c(4); pass.part. הא חסילה והא מסכמה עם ירמיה behold, it is finalized and agreed upon by Jeremiah *PRK* 282:9 // *EchR* 59:4

Itpe. **to be counted:** אסתכם *TN* Num 31:49 [H נפקד]; *ib.* Ex 38:21; אסתכמו *ib.* Num 1:47; 26:62

סכמו, cs. **סכמות** v.n. **counting** (↓√סכם; SA סכמו Ham 492:197 sg. וסכמות כל בני אנשא the counting of all the people *TNGl* Num 16:29 [H ופקדת]; *FTV* ib.; *TNGl* ib. 4:16

סכן (a/a) vb. **to be in mortal danger, seriously ill** (↓2# מסכן, סכנה; MH סכן Jast 991) Pa. בגין ר' ירמיה דלא יְסַכַּן so that PN should not be in danger *Beṣ* 60c(41) [voc *ib.G*]; וישתי ולא יסכן he will drink and not be in danger *Šab* 14d(34) // *AZ* 40d(35); וסכן חר בר נש רחם איתא a certain man loved a woman (unrequitedly) and became mortally ill *Šab* 14d(37) // *AZ* 40d(48); עד דהוא מצמית לון הוא מסכן by the time he gathers them together, he (i.e. the poor man) is in mortal danger (of starvation) *Pea* 21a(19); בעיינה סכנת she was in danger of losing her eyesight *Šeq* 48d(23); כימה סכנת she was in danger of drowning *ib.* 24; סכנן נפשתא human lives were in danger *AZ* 42c(35); *ib.* 32[!]; וסכין בנפשיה he endangered himself *ŠviV* 35b(20); לא תסכן בנפשך *BerG* 6c(47); *ib.* 48

Itpa. **id.:** מאן דאכל מתקל זוזא מינ{י}ה מסתכן one who eats a *zuz*-weight of it (i.e. *ḥiltit*) is in mortal danger *Šab* 17c(57); *KohR* 19c(46)

סכנה, det. **סכנתה** n.f. **danger** (↓√סכן; TBA סכנתא Jast 992, MH סכנה ib.) sg. ההן סימוקא סכנה that *s.*-disease is a danger *Šab* 14d(16) // *AZ* 40d(18); *ib.* 19 // *ib.* 21 [↓אורדעין]; *ib.* 20 // *ib.* 22 [↓עכשמוני, גומרה]; *ib.* 25 // *ib.* 27 [↓ציפדון]; אתרא דסכנתא a place of danger *ŠR* 39c(6); סכנתא דנפשא mortal danger *Ber* 6c(52); *ib.* 10d(19); לא תיחות לימא דימא סכנתא do not go down (to bathe) in the sea, because the sea is a danger *KohR* 20b(8); כד חמא גרמיה בסכנה when he saw himself in danger *Švi* 35b(17); עלמה הוה על סכנה the world will be in danger *SYAP* 36:8

סכף vb. **to support, encourage** (< ↓זקף(?); cf. סעודה וסקופה LOT 3/2 151:57) Af. לא תסכף *Tan* 68d(52) [corr. to תכסוף]

Ben Hayyim, LOT ib., note.

סכר vb. **to close up** (↓סוכר; CPA סכר LSp 136, SA סכר Ham 534:11) Pe. **to close up:** סכרית לגברא I closed up the man *MMDam* Ex 18:26

Itpa. **to be shut up:** וְאִסְתַּכַּרוּ מבועי תהומה the fountains of the deep were closed up *FPT* Gen 8:2[02; H ויסכרו]; *TNGl* ib.

סַל, det. **סַלָּה** n.m. **basket** (CPA סל LSp 137, SA סל ST Gen 40:17) sg. סלה *FPT* Gen 40:17[05; H הסל]; *TN* ib.; *FPT* Dt 26:2[23; H טנא]; ויאמר סלא let him say סלא (as the Tg to טנא Dt ib.) *Meg* 74d(40) // *Bik* 65d(36)[!]; סלה דפסיריה the basket of unleavened bread *TN* Num 6:17; *ib.* Lev 8:31; דבית ר' ינאי משקה בסלא those of the household of PN would water with a basket *Švi* 33d(40); *ib.* 41; pl. סלין *TN* Gen 40:16; סַלֵּי בכוריהון the baskets of their first fruits *FPT* Dt 28:17[04]; תלתי סלייה the three baskets *ib.* Gen 40:18[05]

סלבון n. (uncertain; ↓שרטט) pl. סלבוניה *Šab* 8b(47) [expl. השביסים Is 3:18; acc. to rdg. of Mussafia in AC 6:57]

Perh. < σίλλυβος tassel, Sy סילוּבָא LS 476 (S. Fraenkel, ZA 9(1894):6); cf. Lehnw 394.

סלווי, pl. **סלוויין** n.f. **quail** (SA (חה)סלוי Ham 603:236+, Sy סְלְוִי LS 476, MH שלוי Kut, infra) sg. *TN* Num 11:32 [H שלו]; *ib.* 21:6; סבייה סלווי שלחו the old men sent a quail *MMDam* Num 11:32; סלוי *TN* Ex 16:13; *ib.* Num 11:26; Dt 32:10; pl. סלוויין *TNGl* Num 11:32; *ib.* 21:6[!]; סלויין *TN* ib. 11:31

Kut, Studies 467 (Heb); Talshir, Fauna 99.

סלקו #2↓ סלוקה

סליגה n.f. **basket of palm leaves** (Sy סריגתָא LS

496) sg. לא דמי ההוא דחמי סיליגחיה מלייא ושבע להההוא דחמי סליגחיה פנייא ובפן one cannot compare a person who sees his basket full and is satiated with one who sees his basket empty and is hungry *BR* 725:2 // פלגוחיה[!] *KohR* 15d(10)

Löw, Flora 2:350; id., Lehnw 375; Sok, GF 149, n. to l. 6.

סלע, det. **סילעה** n.f. **sela, round spot** (Nab, Palסלע DISO 193, Sy סְלַעָא LS 77) **1. sela:** a. general: sg. סלע בית קודשא the *sela* of the Temple *TN* Ex 38:24 [H שקל הקדש]; מילא בסלע ומשחוקא בשחים[!] a word (is worth) a *sela* and silence two *VR* 360:1 // *KohR* 14d(6); פלגות סלעא *TN* Ex 30:13 [H חד בד נש חוי סלעיה לר' לעזר; מחצית השקל a certain person showed his *sela* to PN *Kil* 31a(8); הדא סילעא *MŠ* 55a(50); עשרין מעין הוא סילעא the *sela* is 20 *ma'in TN* Num 3:47; pl. חמש סלעין *ib.* Lev 27:6; Num 7:13; Dt 22:29; פלגי סילעין half *selas Šeq* 46d(11); b. in prices: sg. סאה דחיטין בסלע a *seah* of wheat for a *sela PRK* 165:2; *San* 27d(36) // *VR* 845:3 // *RuR* 10:58; pl. הוון נסבין תרחין סילעין מיעול מצמחה קהלה קומי ר' יותנן (PN and PN_2) used to take two *selas* to convene the public before R. Yoḥanan('s lecture) *Suk* 55a(50) // *BR* 1261:7; ה' סלעים דיהבת לי the five *selas* which you gave me (as charity) *KohR* 28c(3); והוה לעי חלח סלעין בבל שובה he worked (for a wage of) three *selas* a week *ib.* 8c(6); חמש סלעים *BR* 1128:2 [price of a slave]; **2. a round spot:** pl. הלין סלעייה דביה צרעת הינון those round spots on it (i.e. the snake) are leprosy *BR* 184:4

On the *sela* in the Byzantine Period, v. Sperber, Money Index 321, s.v. *sela*. סילעא *Qid* 58d(27) is quoted from TBB 5:11.

סלפי, det. **סלפיתה** n.f. **type of fish** (< σάλπη Lehnw 396) sg. הדא סלפיתא *AZ* 42a(42)

Löw, Fauna 18.

סלק (e/o) vb. **to go up, come, travel, rise, amount to, be finished** (מסק, מסוקי, מיסק, אסקו, אסחלקו, סלקו, מסקי; CPA סלק LSp 137, SA סלק Ham 542:64+) Pe., pf. 1sg. סליקית *RH* 58b(24); סליקית *Ber* 5c(39); 3m. סליק *Suk* 53a(28); סלק *MQ* 82a(24); f. סליקת *TN* Gen 28:10; סלקת *BR* 1183:2; 1pl. סלקנן *TN* Gen 44:24; *RH* 58a(17)[!]; 2m. סלקתון *TN* Dt 5:5; 3m. סליקו *ib.* 27:15; סלקון *Tan* 64b(61); imp. 1sg. אסוק *TN* Gen 50:5; ניסוק *BR* 974:2; 2m. חסוק *FPT* Ex 19:24[06]; 3m. יסוק *Šab* 10c(37); f. חיסוק *FTV* Gen 29:17; 1pl. ניסוק *Švi* 38c(46); 2m. חסקון *TN* Ex 20:26; 3m. יסקון *Soṭ* 16d(24); imper. 2m.sg. סוק *BR* 520:1; f. סוקי *TN* Num 21:17; 2m.pl. סוקו *ib.* 13:17; inf. מיסוק *Qid* 64c(60); מיסק *AZ* 42c(45); part. m.sg. סליק *MŠ* 56a(11); f. סלקה *BR* 1183:2; m.pl. סלקין *PRK* 5:8; f. סלקן *FPT* Gen 41:19[05]; pass.part. f.sg. סליקה *Ket* 25c(33);- **1. to ascend, go up:** a. general: *TN* Gen 50:5; *ib.* Ex 7:28; Num 33:38; Dt 3:27; בולהון סלקין בהדין דסליק בסולמא הפיך they all ascend, like one who ascends a winding staircase *PRK* 5:8; סוק לווחי come up to me *VRQ* 350:1; סליק לאיגרא he went up to the roof *Ket* 35a(27); סלק לעיליתא דבי מדרשא he went up to the top floor of the study hall *San* 23c(4); *Tan* 69c(29); *AZ* 42c(45); *KohR* 28c(8); באנש דסלק מטבריא לציפורין like one who goes up from Tiberias to Sepphoris *Yom* 43d(37); *Tan* 67d(1); *BR* 1040:3; b. ≠ √נחת: ראובן ושמעון מי נחית וסליק *Ber* 5a(36); נחתין ראובן ושמעון מי סלקין Reuben and Simeon on going down (to Egypt). Reuben and Simeon on coming up *VR* 748:1; *BR* 352:5; *ib.* 1183:2; c. w. ingressive ל־: מליי קולחיך וסוק ליך fill your jug and go up *ib.* 1232:15; אנשיתיה וסלק ליה he forgot it and went away *AZ* 41d(63); *Kil* 32b(19); **2. to go, come:** כד תי סליק לגבי when you come to me *MQ* 82d(63); *Pea* 21b(36); *Ter* 46b(56); *AZ* 42c(9); ר' יותנן סליק למבקרה לד' חנינה PN went to visit PN_2 *Hor* 47d(57); *Yom* 43d(19); *BB* 13b(40); סלק לביתא he came home *Beṣ* 63a(44); סלקון מישאול they came to ask *Švi* 38c(47); *Meg* 73a(40); *ib.* 75b(33); *Soṭ* 16d(24); text: סוק להלן (לעל come here *BRV*^{60} 520:1 [expl. גש הלאה Gen 19:9]; סוק חרוב ביתא דמרך go, destroy the House of your master *ŠR* 17c(20); **3. to travel, emigrate:** a. general: וסליק לירושלם בכל שנה (I) travel to Jerusalem the entire year *Ber* 13d(12); נסוק למצליה בירושלם I will travel to pray in Jerusalem *BR* 296:6; עד דאת סליק לרומי by the time you travel to Rome *BQ* 4a(57); קום סוק לקפודקיא travel to Cappadocia *EchR* 54:10; b. esp. from Babylonia to Eretz Israel [= MH עלה]: בד סליק להבא when he emigrated here *Ber* 5c(36); *ib.* 12a(35); *Ket* 35a(36); *Nid* 48d(52); **4. to rise up, arise:** תרין דוקרנין דנהור דסלקין מן מדינחא two forks of light which rise from the east *Ber* 2c(36); *RH* 58a(16); דביד הוא סלק קרנוי מתאמן when (the moon) rises, its cusps are equal *SYAP* 36:7; ואמרת מה דאמרת וסליק she recited an incantation and (Samuel) rose *VR* 601:2; *PRK* 193:1; איתחמי דסלק{ת} it appeared that (the plant) rose *San* 25d(39); *ib.* 29a(50); *KohR* 19d(7); *TN* Dt 32:2; **5. to rise in rank:** חחוא גברא סליק לדבו that man will rise in

greatness *EchRB* 53:8; pass.part. לא מסחייה דסליקא לכהונתא is it not enough for her that she is raised to the priestly class? *Ket* 25c(32); *ib.* 33; **6. to go to a higher authority:** נסב יתהון וסלק למלכותא he took them and went to the government *KohR* 28b(38); רבינו כד סלק למלכותא *BR* 935:3; **7. to amount to, result:** (G)והיידילון סלקין תשעין ושית ליטרין and, behold, these amount to 96 pounds *San* 19d(5); *ib.* 6; ולי נא ידע אין סלקית ממניינא אין לא I don't know if I was counted in the quorum or not *ib.* 18c(6); מיכא ציבחד ומיכא ציבחד כודה(V) סלק a little bit from here and there amounts to a *kor Pea* 20d(38); **8. to fall to s.o.'s lot:** סלק עלוי עדוה *TN* Lev 16:10 [H וסליק פילי מערבי<ה לפנגר [עלה עליו הגורל the western wall fell to PN's lot *EchR* 69:5; *San* 19c(44); *ib.* 59; **9. to be finished, consummated:** סלקח מתנית' the (statement in the) Mishna is finished *MŠ* 53c(36); *Šab* 6a(18); *Meg* 70b(51); *Ket* 31d(17); על ידי מני סלקח פרגמטיא because of my small coins, the business (deal) went through *Ket* 33d(57); **10.** in var. expressions: a. הא אריה סליק עלך behold, the lion is attacking you *PRK* 225:9; b. לא סלק על בר נשא מיכול פיסחיה בביתיה דחבריה it doesn't occur to a person to eat his bread in another's house *Dem* 24a(50); כן סלקח במחשבתכון so it occurred to you *BM* 11b(39); c. סליק לאילפא he embarked by boat *EchR* 83:6 [cf. CPA סלק לאלפא Mat 7:23]; d. אייתי לי בר נש דיסוק תחותי לדיקלא bring me someone else to work the palm tree in my stead *San* 18b(6); *BM* 7d(64); e. חמר סלק a breeding donkey *Šab* 7b(13) // *Kil* 31c(33) [expl. אמבטים *ib.*]

Pa. **1. to remove, take away:** לא חסלק איקר שכינתך do not remove the glory of your Divine Presence *TN* Gen 18:3; *ib.* Ex 33:3; *Pea* 16a(39) // *VR* 590:8; **2. to push aside(?):** משו{ל}לשל ציבחד ומסליק ציבחד he let down (his garment) a bit and pushed it aside *San* 20b(45) // *Suk* 55c(11); **3. to prevail over s.o.** (in an argument): ביח שמאי מסלקין לון *Suk* 53b(1); *Ter* 43c(64); *Hag* 77d(4); למה לא אמ' ליה מלא מסלקחה why didn't he say something to prevail over him? *Kil* 32a(49); **4. to postpone:** כד הוה מסלק לתעניח<א when he postponed the fast day *EchRB* 88:8

Af., pf. 1sg. אסקית *TN* Num 14:13; 2m. אסקח *ib.* Ex 17:3; 3m. אסיק *ib.* Gen 46:4; אסקיה *MQ* 83b(43); אסקון *ŠR* 32a(10); 2m.pl. אסקתון *TN* Num 21:5; 3m. אסקון *ib.* Ex 8:3; אסקוניה *VR* 859:5; imp. 2m.sg. חסק *TN* Ex 33:15; 3m. יסק *ib.* Dt 30:13; 2m.pl. חסקון *ib.* Ex 13:19; imper. 2m.sg. אסק *ib.* Lev 24:14; inf. למסקה *FPT* Dt 28:23[04]; part. m.sg. מסיק *PRK* 197:4; f. מסקה *TN* Lev 11:6; m.pl. מסקין *Kil* 32c(30); f. מסקן *BR* 412:12;- **1. to bring up, out:** אסקח יתן *TN* Ex 17:3 [H העליתנו]; *ib.* Num 13:17: 20:5; **2. to bring:** נסחון ואסיקהון עד טיכסה דמדינחה he took them and brought them to the city wall *BR* 690:1; *VR* 859:5; *Ber* 6b(10); **3. to bring to Eretz Israel:** כד דמך רב הונא ריש גלותא אסקוניה להכא when PN, the exilarch, died they brought him here *Kil* 32b(56); *ib.* c(30); **4. to lift up:** אסקתניה אחחיה you lifted him up. Let him down *BR* 604:5 [expl. העלהו Gen 22:2]; נסב חמריהון ואסקינון לריש אגרא he took their asses and lifted them up to the top of the roof *PRK* 194:6; *BME* 12c(23); **5. to raise:** ולא אחכוון אלא מסקא ר' שמעון בן יקים לעיל he only intended to raise PN in rank *San* 21d(16); **6. to produce, bring forth:** עד דאסק חדא איחא until he produced (by magic) a woman *ib.* 25d(40); בירוון בירוון מסקן חימר pits producing bitumen *BR* 412:12; אסקח נציה [H עלחה נצה]; *FPT* Dt 28:23[04]; **7. to complete:** אסקיה צום כל ההוא יומא he completed the fast of the entire day *Ned* 40d(39); **8. to provide:** והוה מסיק לון מזונין he provided them with food *Ket* 34b(60); **9. to raise a bid** [cf. √עלי pa.]: אסקוניה למאחים אסקוניה לאלף they raised it to two hundred, to a thousand *Pea* 15c(23); הוה הדין מסיק ליה בטימי והדין מסיק ליה בטימי עד דמטא בי"ב דינרין they each bid up the price until it reached 12 dinars *BRL* 91:8; **10. to raise the dead:** מסקי זכורין *TN* Dt 18:11 [H ידעני]; *ib.* Lev 20:27; בחר שבחא אסקיה after the Sabbath he raised him *BRL* 94:1; **11. to cast** (of lots): אסקון ניבזין ביניכון cast lots among yourselves *San* 23b(35); *EchRB* 49:14

Itpa. **1. to go away:** ואסחלק מן חמן *TN* Gen 26:22 [H ויעחק משם]; *ib.* 12:8; **2. to rise up:** ויסחלק ענגה *ib.* Num 9:21 [H ונעלה הענן]; Gen 17:22; ואיסחלקח גולחיה דר' ירמיה PN's cloak rose up *BRV*^{60} 87:5; **3. to depart:** אסחלקו מן סחור סחור *TN* Num 16:24 [H העלו מסביב]; *ib.* 27; **4. to be removed:** ואין לא הוון מסחלקין if not, (the appointees) were removed *Tan* 68a(23); **5. to die:** אסחלק אהרן *TN* Num 21:1; *ib.* 11:26; למסחלקא מן גו עלמא to depart from the world *FT* Dt 32:1; **6. to be defeated in an argument** [↓ pa., mng. 3]: איסחלק ר' מאיר *Tan* 63d(60)

On pe., mng. 9, v. Lieb, Ram 68; id. TK 3:375; 5:1125; on mng. 10.b, v. id., Ginze Kedem 5(1934):184; on mng. 10.e, v. Eps, MNM 98+; on pa., mng. 3, v. Lieb, TR 4:48.

סלוקה/סלקו n.f. **a type of coutaiuer** sg. הדא

(סלוקה V סלקותא) *Ter* 45d(60)

סלקו, cs. **סלקות** v.n. **going up** (↓√סלק) ובסלקות *TNGl* Num 9:19 [H ובהאריך]; ולפם סלקות *ib.* 17 [H ולפי העלות]; ובסלקותיה *ib.* 22

סלריא n.f. **chair** (< σελλάριον Sophocles 983) sg. הבו ליה סלריא(Var) ויתיב עליה (סלודא : text; give him a chair and let him sit on it *VR* 180:2
Margulies ad loc.

סלח vb. (unclear) Pe., pass.part. ובסימא סלית the vinegar is ... *EchR* 50:7

סם, pl. **סממנין** n.m. **essence, dye** (< Akk *šammu* Kaufman, Influences 100; TA סמא Jast 998, SA סמנים pl. Ham 539:146) **1. essence:** sg. a. general: סמא דכולא משתוקא the essence of everything is silence *Ber* 12d(46) // *KohR* 14d(7); b. in phrase כל סמא רמילתא the essence of the matter: *BerV* ib.; *Tan* 69a(33); *San* 30b(29); *EchRB* 66:14; *EchR* 105:2; *KohR* 16c(2); **2. dye:** pl. ההן דגבל סממנין one who mixes dyes *Šab* 10b(43); חמשה מ{י}נ<י> סממנין five "pennies"-worth of dyes *BQ* 6d(59)
On סמא דמילתא, cf. Lehnw 397, s.v.: < Lat. *summa*.

סמה n.f. **body** (< σῶμα Lehnw 397; Sy סומטא pl. LS 479) sg. סמה דמטרונה a Roman lady's body *Ket* 31d(28)
Lieb, Greek 30+ contra Löw, Lehnw ib.

סמוק adj. **red** (↓√סמק, סימוק, סומק; CPA סמוק LSp 137, SA סמוק ST Gen 31:12) sg. *TN* Lev 13:42 [H אדמדם]; *ib.* 49; סמוק ולקי אין הווה בסיון (if the moon) is red and is eclipsed in Sivan *SYAP* 36:2; סמוק כנורא red like fire *ib.* 53; סמוקה *TN* Lev 13:19; *ib.* 24; 43; תורה סמוקה *FPT* Num 19:2[23; H פרה אדמה]; *TN* ib.
The mng. of this word as an appelation in טייפה סמוקה *Dem* 23c(33) // *Yev* 8c(50) is uncertain.

סמוקה, det. **סמוקתה** n.f. **red jewel** (↓סמוק; SA סמוק ST Ex 28:17(Var), Sy סומקתא LS 482) sg. סמוקתא *FTV* Ex 28:17 [H אדם]

סמי, det. **סַמְיָה** n.m. **blind person, blind** (↓√סמי; CPA סמא LSp 137, SA סמי Ham 552:338) sg. *TN* Dt 15:21 [H עור]; *ib.* Lev 22:22; חד סמי וחד מפתח a blind person and a seeing one *VR* 508:4; דין דהוה סמי איתפתח{ת} the one who was blind regained his sight *ib.* 5; סַמְיָה *FPT* Dt 28:29[04]; פתיח גרש לסמיא the seeing person leads the blind one *KohR* 15c(19); *VR* 508:6; *MPs* 192:3; אכסנייה באורחה דהוא מדמי לסמייה a stranger on the road who is like a blind person *TNGl* Dt 27:18; *ib.* Lev 19:14; *TN* Dt 27:18; *ib.* 28:29; סמיא בחד עיניה blind in one eye *EchRB* 50:1; לסמייה צווחין סגי נוהריה the blind person is (euphemistically) called "(the one whose) light is great" *PeaG* 19a(23) // *VR* 800:2 // *MSam* 48:9; *Ket* 25a(61); pl. סמין *TN* Ex 4:11; בשוק סמייה צוחין לעוירא בר רב נוהרה(text : אורה) in a quarter of blind people, the one-eyed man is called "one of much light" *BR* 275:12

סמי #2, det. **סַמְיָה** n.m. **blindness** (↓√סמי, סמיותה) sg. *FPT* Dt 28:28[04; H עורון; voc]

סמי vb. **to make blind, become blind** (↓סמי, סמי #2, סמיו; CPA סמי pa. LSp 137, SA סמי Ham 492:195, MH סמי Moreshet, Lex 248) Pa. **1. to blind:** תסמי *TN* Num 16:14; *ib.* Ex 23:8; מסמי *ib.* Dt 16:19 [H יעור]; כד לית היא טבה קיימה {ו}<מ>סמייה when it (i.e. the eye salve) is not good it causes blindness *AZ* 40d(8); pass.part. מנהון מסמיין some of them are blinded *MSam* 62:15; **2.** in fig. sense **to ignore:** עבור קומוי וסמי עיניה pass before it (i.e. the idol's image) and "blind" the eyes *Ber* 4b(36) // *Šeq* 47a(15) // *MQG* 83c(42) // *AZ* 43b(58); אנא נסיב אגרי ומסמי עיניה I take my fee and "blind" the eyes *ŠR* 15d(8)
Itpa. **to become blind:** ודין דהוה פתיח איסתמי the seeing person became blind *VRV* 508:5 // *KohR* 15c(21); ואיסתמית *ib.* 2 // *ib.* 17; מן דבעי מסתמיה יסתמי may he who wants to become blind become blind *AZG* 40d(6); עייניה דחמונך יסתמיין may the eyes that saw you become blind *Pea* 21b(35) // *Šeq* 49b(15)

סמיו, det. **סמיותה** n.f. **blindness** (↓√סמי; Sy סַמְיוּתָא LS480; cf. SA סמיונים ST Gen 19:11) sg. ס<ס>מיותה *TNGl* Dt 28:28 [H עורון]; ס{יי}מ<יי>ותה *TN* ib.

סמיך adj. **near, adjoining, next to** (↓√סמך; Sy סַמִיכָא LS 480) fol. always by ־ל: a. spatial: sg. סמיך לפונדקי חירתה near GN *TN* Ex 14:9; סמיך לנשייא next to the women *ib.* 35:22; סמיך למדבחה close to the altar *ib.* Lev 1:16; 6:3; Num 20:23; 33:50; Dt 11:30; חד בר נש קאים מחרגם סמיך לעמודא a person was translating (the Pentateuchal reading) close to the pillar *Meg* 74d(9); כל תיבותה דסמיכה להיא או להוא any word which is

next to היא or הוא *MMDam* Lev 20:14; *ib.* Num 24:3; Dt 31:23; *Meg* 70a(34); וסמיך ליה ואתם פרו ורבו next to it is Gen 9:6 *BR* 326:4; pl. וסמיכין לה *TN* Num 2:5 [H והחנים עליו]; *ib.* 12; 27; ב' בחו' דסמיכין לדיבור there are two cases in the Pentateuch where the verb דבר pa. is followed by a direct object *MMDam* Gen 21:2 [w. ref. to דבר אחו]; *MPDam* Num 26:3; b. temporal: sg. סמיך לחרבן ביח מוקדשא close to the destruction of the Temple *Tan* 66d(47); *ib.* 68d(39); סמיך לעלח תמידה close to the daily burnt offering *FPT* Num 28:24[06]

סמיכו, det. **סמיכותה** n.f. **Rabbinic appointment** (< TBA (v. infra); ↓√סמך; Sy סְמִיכוּתָא LS 481) sg. תמן קריי למנוייה סמיכוחא there (i.e. in Babylonia) they call the appointment סמיכותא *San* 19a(41) [↓מינוי]

Note, however, that סמיכותא does not occur in TBA texts. In H of the BT we find only סמיכה (Jast 1000).

סמירון adv. **today** (< σήμερον) *Ket* 26c(54) [≠אתמול]

Lieb, Tarbiz 20(1950):113.

סמך n.m. **samekh, fifteenth letter** (Sy סָמְכַת LS 453) *Giṭ* 50d(9); *BR* 948:3; *MMDam* Num 7:59

Nöld, Beitr 126+.

סמך 2# n.m. **support, pillar** (↓√סמך; Sy סָמְכָא LS 480) sg. סמכי *BR* 859:3 [expl. עמדי Gen 31:5 as עמודי]

סמך (a/o) vb. **to lean, bring close, support, rely** (↓ אסמכה, סמיך, סמיכו, סמך 2#; CPA סמך af. Black, Hor 64, SA סמך Ham 610:87+, 498:35+)

Pe. **1. to lean, lay:** וסמך ית ידוי עלוי he laid his hands on him *TN* Num 27:23 [H ויסמוך]; ויסמוך *ib.* Lev 1:4; 24:14; Num 27:18; **2. to bring close, join:** ר' שמי סמיך לא{ד}<ו>ירא דתנורא PN used to bring (a vessel) close to the area of the oven *Šab* 5d(52); מן דו סמך לה לדבר תורה since he joins it with the statement of the Torah *Ḥag* 76b(24) // *Pea* 15b(3); **3. to support:** a. general: חמית בחילמי דרקיעא נפל וחד מן תלמידך סמך ליה I saw in my dream that the sky was falling, and one of your students was supporting it *Kil* 32b(51) // *KohR* 24b(25); (V) פוק סמוך go out and support (the sheaves) *Kil* 27d(35); *Pea* 20d(57); b. in a fig. sense: ולית דסמיך there is no one to give support *FPT* Dt 32:36[26]; *TN* ib.; *ib.* 33:7; בכל אתר ר' לעזר סמיך לר' חנינה everywhere PN supports PN_2 *Ter* 45c(49) // *AZ* 41a(39); *Er* 20b(4) // *Yev* 3d(14); **4. to rely** (+ על): פוק חמי חד סב וסמוך עלוי go out and see an old man and rely upon him *MQ* 81a(10) // *Šab* 8a(53) // *Yev* 12d(19); *Švi* 37b(33); *Giṭ* 48a(20) // *Qid* 62b(11); יחידי הוא ולא סמכין עלוי he is an individual, and (we) do not rely on him *Švi* 33b(25); *ib.* 39a(34); *Soṭ* 23c(39); *BB* 16a(19); *Nid* 50b(19); לא תסמוך על צלותי do not rely on my prayer *BR* 45:1 [↓itpe., mng. 2]; {מ}<ה>ן דאשכחון מיסמוך סמכין wherever they found (something on which) to rely, they relied *Šab* 9c(2); pass.part. חמחון סמיכין עלוי he saw that they relied upon him *Švi* 36d(63); **5. to supply:** pass.part. ואנא סמיך לפלטירא I am supplied by the shopkeeper *Šeq* 51a(35) // *Šab* 11a(62)[!]; **6. to transfer an obligation:** סמכיה גבי טרפי זיטא(Ed) he transferred the obligation to the money changer *BM* 9c(46); אנא בע{נא} מיסב אליך דינרייה דסמכתי I want to take those dinars whose obligation you transferred (to the money changer) for me *ib.E* 48; *Qid* 64a(16); *ib.* 18; *Švu* 38a(10)

Pa.(?) **to bring support:** מסמכין ליה מן אחרין סגין they bring support for it from many places *Er* 26a(31) // *Ber* 4c(34)

Af. **to prop up, support:** ר' יוסי הוה מסמך לר' זעירא PN propped up PN_2 *Ḥal* 59b(38); *ib.* 60b(35); *Šeq* 50c(40); *VR* 688:6

Itpe. **1. to lean, he propped up:** והוה מיסתמיך על כתפיה דר' חייה בר בא he was leaning on PN's shoulder *Qid* 61a(48) // *Šab* 3a(28); *Ber* 4b(28) // *Šeq* 47a(10)[!]; *Beṣ* 60c(53) // *BR* 1241:10; *Ket* 33a(17); *AZ* 43b(57); ההוא דמיסתמיך ציבחד *Beṣ* 63a(21) [expl. *ib.* נשענים]; הדא גופנא מיסחמכא בכמה קניי the vine is supported by several sticks *VR* 261:1; **2. to rely:** יסתמכון *TNGl* Ex 5:9 [H ישעו; read ישענו (?)]; לא תסתמך על צלותי *KohR* 9b(14) [↓pe., mng. 4]

On pe., mng. 5, v. Lieb, TK 1:228; on mng. 6, v. A. Gulak, History of Jewish Law, I, Jerusalem 1939:97 (Heb).

סממי, det. **סממיחה** n.f. **type of lizard** (*Tarentola mauretanica*; SA סממיחה ST Lev 11:30, Sy סְמָמִיתָא LS 479, H שממית BDB 971) sg. סממ<י>חה *TN* Lev 11:30 [H הלטאה]; סממית *Am* 15:1; ודמנייא סממי (unclear) *Šab* 3b(37)

Löw, Fauna 80+; Talshir, Fauna 221+.

סמס vb. **to be medically dangerous** Pe. והיידין חמר סמס למעייא (he knows) which wine is

dangerous for the bowels *Šeq* 48d(28)
Pa. **to give medical treatment which is dangerous:** מימסמס ביה מית (כן : text)מן while he was treating him he died *Šab* 17a(48) // *Yev* 9a(13)
Translation from context only; for a discussion, v. GLLT 22, w. prev. lit.

סמפורין n. **sapphire** (< σαπφείρινον Lehnw 398) sg. סמפורינא *FTV* Ex 28:18 [H ספיר]

סמק vb. **to be red** (↓סומק, סימוק, סמוק, סמוקה, סמקמיק, סמקה; SA מסמק ST Ex 25:5) Pe. **to be red:** יסמקון טורייה מן גפנוי the mountains will become red from his vines *TN* Gen 49:12
Pa./Af. **to make reddish:** מסמיק ליה (the wine) makes him red *VR* 244:2 // *EstR* 9a(25) [expl. כי יתאדם Prov 23:31]; בגין דלא מסמקא אפוי in order not to make his face red (out of shame) *San* 23c(35) // *Ḥag* 77d(46)[!]; מסמק טורייא מדם קטיליהון he makes the mountains red from the blood of their dead *TN* Gen 49:11 [↓ pe.]; pass.part. מסמק אין הווה באדם באייר if (the moon) was red like blood in *Iyyar SYAP* 36:25; מסמקין *TN* Ex 25:4 [H מאדמים]; *ib.* 26:14; 35:7

סמקה, det. **סמקתה** n.f. **a red jewel** (↓סמוקה) sg. סמקתה *TN* Ex 28:17 [H ארם]; *ib.* 39:10

סמקמיק n.m. **reddish** (↓סמוק) sg. *TN* Gen 25:25 [H אדמני]

סמקריי adj. **reddish** (↓סמקמיק) sg. סמקרי *FTV* Gen 25:25 [H אדמני]

סמר vb. **to guard (oneself)** (EA שמר itpe. DISO 310, TA סמר Jast 1003) Itpe. אסתמד לך *FTP* Ex 10:28 [H השמר]; אסטמרן[!] *TNGl* Ex 20:25

סמר 2# vb. **to stud with nails** (denom. < ↓מסמר) Pa., pass.part. ביפא מסמרא the nail-studded rock *Ḥag* 78d(28)

סמריי adj. **Semarite** pl. סמראי *TNGl* Gen 10:7

סנבירין n.m. **blindness** (< H סנורים HAL 718) pl. בסנבירייה(text : בסבנירייה) *BRV*^{60} 523:4 [expl. בסנורים Gen 19:11]
Sok, Kut Vol 170.

סנדל, det. **סנדלה** n.m. **shoe/sandal, pair of shoes/sandals** (< σάνδαλον Lehnw 399+; Sy סַנדְלָא LS 484) **1. shoe/sandal:** sg. רצועה דסנדל a sandal strap *FT* Gen 14:23 [H שרוך נעל]; *TN* Dt 25:9; עד דסנדלה ברגלך while the shoe is on your foot *PRK* 172:1 // *BR* 433:4; איפסיק סנרליה דר' אחא PN's sandal broke *Šab* 8a(48); הדין סנדלא *EchRB* 50:14; pl. חד רישיה מגלי ושליח סנדלוי one was with his head uncovered and with his sandals removed *MQ* 82d(45); *BREd* 1292:1; *Pes* 35b(34); *BM* 8d(2); משה וסנדלוי יהושע וסנדליה Moses and his sandals; Joshua and his sandal *MMDam* Ex 3:5 [w. ref. to נעליך Ex ib. ≠ נעלך Jos 5:15]; **2. pair of shoes/sandals:** sg. נפק לגביה לביש סנדלא he went out to him wearing a pair of shoes *BR* 1292:2; הדין סנדלא בבמה how much is that pair of sandals? *EchRB* 51:7; הוי שלח סנדלך remove your sandals *MQ* 82d(64); *Šab* 8a(61); pl. לאו אורחיה דבר נשא מיהוי ליה חדין סנדלין חד לחולא וחד לשובתא a person generally doesn't have two pairs of sandals, one for weekdays and one for the Sabbath *Šab* 8a(15); *EchRB* 51:5

סנהדרין n.f. **Sanhedrin** (< συνήδριον GLLT 123+; MH סנהדרין Lehnw 401, Sy סנדריון LS 484) sg. ואקים יחהון בסנהדרין he placed them in the Sanhedrin *TN* Num 25:4; סנהדרין רבתא the great Sanhedrin *TNGl* Gen 48:19; דם קטילי סנהדרין the blood of the ones killed by the Sanhedrin *TN* Lev 19:26; וסלקת סנהדרין למיחמי ליה אפין <לשלמה> the Sanhedrin went to console Solomon *RuR* 84:61; דאנא דחיל מסנהדרין דידבון for I am afraid of your Sanhedrin *AZ* 39b(6)

סנטור n.m. **senator** (< σενάτωρ, Lat. *senator* Lehnw 401) pl. סנטורייה דעשו *AZ* 39c(32) // סנטורי רומי *BR* 763:4

סנטורין n.m.pl. **special garments** (< Lat. *(vestis) senatoria* Lehnw 402; ↓ סנטור) נפק לגביה לביש סנטורי מאין[!] סנטורי מאנין דלא בזיעין he went towards him (on the Sabbath while in mourning) wearing *senatoria*. What are *senatoria*? Garments which are not rent *BR* 1292:4 // *MQ* 83c(15)
Lieb, PAAJR 46/47(1979/80):377+.

סנטירו, det. **סנטירוחה** n.f. **watchman's wage** (↓סנטר) sg. ולית את יהיב לי סנטירותי do you not give me my watchman's wage? *VR* 652:3 // *PRVarK* 138:7; סנטרותי *KohR* 2a(19)

סנטר n.m. **guardsman** (↓סנטור) sg. ריש מטרחא וסנטרא the chief of the watch and the guardsman

PRK 253:11 // *EchR* 2:4; סנטרה דקרתה the town watchman *BRV*^{60} 154:1 // *VR* 805:1 // לסנטורא *Ket* 34b(56) [rdg. in L marg.]; סנטרך אנה *PRK* 138:7 // *VRVar* 652:3 // סנטורך *KohR* 2a(18); pl. סנטורי קרתא *Ḥag* 76c(29);... כרון עברי{יה}<ן> סנטרייה the watchmen are passing by now. The watchmen passed by and found him (and) began to beat him *VRG* 250:5; *Švi* 35b(16)

The Greek etym. (v. Lehnw 403) is doubtful; cf. the suggestions in AAC 298.

סני adj. **hated one** (↓√סני; CPA סנא LSp 138) sg.f. סניחה *TN* Dt 21:15 [H השנואה]; *ib.* 16; 17

סני n.m. **thorn bush** (CPA סנא LSp 138, SA סנה, סניה Ham 538:131+) sg. סנייה *TN* Ex 3:2 [H הסנה]; *ib.* 3; 4; Dt 33:16; מן סניא נפק ורדא a rose came out of the thorn bush *ŠR* 1d(5)

Löw, Flora 3:186.

סני דיבין n.m.pl. **part of the intestines** (√סנן; =סָנֵי דִיבִין strainers of discharges; TBA סניא דיבי Jast 1007) סניא דיבי *KohR* 21a(13) // סיני דידבא *VR* 65:2 [located between the כרוכא עביא and the פטיטרך]

סני vb. **to hate** (↓סני adj., שׂנא, שׂנה; CPA סנא LSp 138, SA סני Ham 593:8+, 594:24) Pe. a. general: ואחון שנאחון יתי you hated me *TN* Gen 26:27; והוא לא הוה סני יתיה *ib.* Dt 4:42 [H והוא לא שׂנא לו]; 19:11; Gen 37:8; דכל אינש סני בר אומנותיה everyone hates (another) member of his profession *BR* 173:1; *EchR* 67:24; *Ter* 46a(23); *AZ* 41a(40); *VR* 287:2; pass.part. מה דסני ומרחק what is hated and detested *TN* Dt 4:25; *ib.* 17:1; הא כדו מיקריי{א}<ה> לגרמיה סניא ה{ו}<י>א behold, to invite him now is hateful *VR* 654:3; b. esp. w. ref. to a spouse: אילין דבחבין אין שנא אין שנאת those who write (in the marriage contract): If he will hate (her) If she will hate (him) *Ket* 30b(49) // *BB* 16c(30)[!]; אין הדא פלניה חס{ב}<נ>י להדין גברא בעלה if so-and-so will hate that man, her husband *Ket* 31c(23); *JMP* 3:4; *ib.* 6:12; pass.part. סנייא *TN* Dt 21:15 [H שנואה]

סניגור n.m. **defense lawyer** (< *συνήγωρ GLLT 126+; Sy סנאגרא LS 483) sg. וסניגורה מקטרג בדיני נפשן its defense lawyer prosecutes in capital cases *VR* 118:7; עד דלא יתעביד סניגוריה קטיגוריה before its defense lawyer becomes its prosecutor *PRK* 370:9

סניגורייה n.f. **defense** (< συνηγορία GLLT 128+) sg. סניגוריא *EchRB* 68:7; *Ech.R* ib. [↓√אלף pa.]

סנין adj. **pure** (√סנן pass.part.; CPA סנין LSp 138) sg. דהבא סנינה pure gold *TN* Dt 1:1; *FT* ib. *FPT* ib.[26]; *FTP* Ex 12:2

סנסן n.m. **fruit stalk of date palm** (Sy סִיסְנָא LS 487, BH סנסנים pl. HAL 718) pl. סנסניה *ŠR* 38a(11) [expl. סנסניו Song 7:9]; סנסניה *ib.* 13 [↓אלבינה]

Löw, Flora 2:336+.

סנפי vb. (unclear) Quad.Ref. עד דאסתנפי וביון דאסתנפי פריטחה דיליה *KohR* 29d(1)

סנפיר n.m. **fin** (BH סְנַפִּיר HAL 718) pl. סנפירין *TN* Lev 11:9 [H סנפירים]; *ib.* 10; 12; Dt 14:9

סנפרינון n.m. **sapphire** (< σαπφείρινον Lehnw 398) sg. *TN* Ex 24:10 [H ספיר]; סינפרינון *FTP* ib.

סס n.m. **moth, worm** (CPA סס LSp 138) sg. ססא דקיסא woodworm *Ḥag* 78a(49) // ססה *Beṣ* 61c(19) [corr. to סמא] // סמא[!] *MŠ* 56c(2)

ססגון n.m. (unclear; < גון + ?; Sy סְסַגּוֹנָא LS 487) sg. *TN* Num 4:6 [H תחש]; *ib.* 8; 10; 11; 14; pl. ססגונין *ib.* Ex 25:5; 26:14; 35:7; 36:19

Lehnw 405.

סעד n.m. **help, assistance** (↓√סעד; SA סעד Ham 543:99) sg. מגין סעדיכון your shield of protection *TN* Dt 33:29; ותקיפיה דיצחק הווה בסעדי the Powerful One of Isaac was at my aid *FPT* Gen 31:42[03]; *ib.* 5[05]; *TN* ib. 28:20; *ib.* 35:3; בסעדך *ib.* 49:25; Dt 31:8; בסעדן *TNGl* Num 14:9; בסעדכון *TN* Dt 2:7; ברייא בסעדכון מן אילין (may) your creator be at your aid from those *EchR* 105:5 [// ↓סעדון]

סעד #2 n.m. **cyperus, a type of rush** (Sy סְעָדָא LS 487) pl. סעדין *BRV*^{60}*Ar* 837:1 [expl. דודאים Gen 30:14]

Löw, Flora 1:558+.

סעד (a/o) vb. **to help, aid** (↓סעד, סעדון, סעודה; SA סעד Ham 543:100+) Pe. **1. to aid, help:** ולית

להון דסעד וסמך they do not have anyone to aid and support *TN* Dt 32:36 [H עצור ועזוב]; *FPT* ib.[26]; וסעיר וסמך מין סנאוי תיהוי ליה you will be an aid and supporter for him from his enemies *FTV* ib. 33:7; לא יסעור ולא יסמוך He will neither aid nor support *Tan 69a(34)* // *EchRB* 105:5; לא תסעור *Tan* 68d(52) // *EchR* 101:8; **2. w. לב to eat:** סעורו לכביכון *TN* Gen 18:5; סעורו *TNGl* ib.

סעדון n.m. **help, aid** (↓√סער; CPA סעדון LSp 138) sg. אלהכון סעד{י}<ו>נכון your God is your aid *EchRB* 105:5 // (text : סעודינכון)ברייכון סעדונכון your creator is your aid *Tan* 69a(34)

סעודה, det. **סעודתה** n.f. **support, *meal*** (↓√סעד; TBA סעודתא Jast 1010, MH סעודה ib. 1009) **1. support:** sg. הדה פתחה סעודתה דליבה bread is the support of the heart *BR* 488:7 [↓מזוזי]; **2. *meal*:** sg. ר' עבד סעודתא לתלמידוי Rabbi made a meal for his students *VR* 758:1; *EchR* 47:6; *ib.* 13; 18; סידרא דסעודתא the arrangement of the meal *EchRB* 131:5 // למיסרר סעודתא *EchR* ib.; <י>טימ{ו}ן the cost of the meal *EchRB* 142:13 // הדא סעודתא דמי כל הדין[!] סעודתא *EchR* ib.

סער vb. **to exact, deal out** (Sy סער LS 488) Af. מסער חובי אבהן רשיע<י>ן who exacts the sins of evil fathers *FTP* Ex 20:5 [H פקד]; *TNGl* Num 14:18 [H פקד]

ספג vb. **to absorb** (denom. < ↓ספוג Lehnw 406; ↓√סבך) Pe., pass.part. חמרא ספיג the wine is absorbed *EchRB* 50:7

ספד n.m. **eulogy** (↓√ספד; CPA ספד LSp 138) sg. *TNGl* Gen 50:10 [H מספד]

ספד vb. **to *mourn*, lament** (↓הספד, ספד; CPA ספד LSp 138, SA ספד Ham 535:48+) Af. ואספדו *TN* Gen 50:10 [H ויספדו]; למספדא *ib.* 23:2; ויתב לה צווח ומיליל ומספד ובכי he sat down screaming, wailing, lamenting, and crying *FPT* Gen 35:9[03]; *FT* ib.; *TNGl* ib. והוה מספיד בחדא ידא ומקלס בחדא ידא he lamented with one hand and praised with the other *KohR* 30c(35) // *EchR* 22:17

ספוג n.m. **sponge** (< σπόγγος Lehnw 406; ↓√ספג; CPA אספוג LSp 15) sg. *Šab* 10a(30)
Löw, Fauna 120.

ספקלטור, ספוקלטר n.m. **executioner** (< σπεκουλάτωρ, Lat. *speculator* GLLT 133+; CPA אספוקליטור LSp 15; ↓(אספקלטור) pl. רב סְפוּקְלָטְרַייָה *FPT* Gen 39:1[05;H שר הטבחים]; *ib.* 41:10; ספוקלטרייה *FTV* ib. 37:36; ספקלטוריא *FTP* *ib.* 37:33; ספקילטוריה *TN* ib. 36; ספקלטרייה *FPT* ib. 41:12[05]; *TNGl* ib. 40:4

ספחין n.m.pl. **aftergrowth** (MH ספחין MŠviK 9:1) לאו ספחין אינון are they not aftergrowths? *BB* 17a(28)

ספי, pl. **ספיין** n.f. **row of stones** (TBA ספא Jast 1011, Sy סחְפָא LS 466) pl. וההן דעבד ספיין חייב משום בונה the one who makes rows of stones is guilty (of violating the Sabbath) because of building *Šab* 10d(17) // *ib.* 13c(11)
Eps, Schwarz Vol 325; Fr, AF 12.

ספי vb. **to snatch, pick up** (Sy טפא LS 489) Pe. וספה חלה ויהב בפומיה he picked up sand and put it in his mouth *ŠR* 9b(9); ספי עיגולה ומהלך ביה (the dog) snatches up the loaf of bread and walks away with it *BR* 211:2
Itpe. **to be taken away:** דלא תסתפי *TNGl* Gen 19:15 [H תספה]; *TN* ib. 17; תיסתפון *TNGl* Num 16:26

ספי #2 vb. **to perform an operation involved in preparing flour** Pa. כד מספייא משם טוחנת when she (on the Sabbath, she is guilty) because of grinding *Šab* 10a(43)

ספינה, det. **ספינתה** n.f. **boat** (SA ספינה Ham 610:94+) sg. ספינתא *Ḥal* 58b(40); חד קר{ט}<ס>א דספינתא a sailyard of the boat *KohR* 28c(7); pl. ספינתה *TN* Gen 49:13; *ib.* Num 34:6; *FT* ib.; *TNGl* ib.

ספיק n.m. **opportunity** (↓√ספק; SA ספק Ham 448:125, MH ספיקה Jast 1013) sg. והוה ספיקא בידי למעבד ביה דינא I had the opportunity to judge him *KohR* 29a(7) // *PRK* 198:11
Sok, GF 177, n. to l. 30.

ספיקולה n.f. **capital punishment** (< *σπέκουλα, Lat. *specula* GLLT 131) sg. וכד הוה שמע ברת קלא אמרה מן שמיא ספיקולה הוות מיתצדה when he heard the voice say from heaven: *Specula*!, (the bird) was caught *BR* 942:1 [≠ דימים] // ספיקלא *KohR* // (text : ספק לה)ספקלה *PRK* 192:4 // ספיקלא *EstR* 7a(22) // 26d(37)

ספירינון n.m. **sapphire** (↓סנפרינון) sg. *FTV* Ex

24:10 [H ספיר]

ספל, det. **סיפלה** n.m. **bowl** (CPA סיפל LSp 138) sg. ספל חדתא a new bowl *ŠT* 16; ספלא *TN* Ex 24:6 [H אגנת]; ס{ו}<י>פלא *TNGl* Ex 12:22 [H סף]

ספן vb. **to respect, mind** (MH ספן Jast 1014) Pe. אוף אנא לא לך אנא ספין even I do not respect you *KohR* 14d(32) // *ib.* 15a(10)

ספנוס n.m. **treachery(?)** (< σύμπνευσις Lieb, infra) sg. (text בספסופה) ר' איסי איתציד בספנוסה PN was caught through an act of treachery *Ter* 46b(48); *ib.* (53); *KohR* 28b(35)[!]

Lieb, Alon Vol 229; for other opinions, v. Lehnw 408, s.v. ספסונא; I. Press, A Topographical-Historical Encyclopaedia of Palestine, III, Jerusalem 1952:674 (a GN) (Heb).

ספנוס | ספסוף

ספסיר n.f. **sword** (< σαμψήρα Lehnw 408; Sy סַפְסִירָא LS 491) sg. ספסי<י>ר חד<א> *Ter* 46b(55); הרא ספסירא *ib.*

ספסל, **סבסל** n.m. **bench, stool** (< συ(μ)ψήλλιον, Lat. *subsellium* Lehnw 408; Sy סַבְסְלָא, סַפְסְלָא LS 455, 491) sg. ספסלה דד' יודה בר פזי PN's stool *Šab* 16a(51); *Meg* 73d(52); וההן דמקפל על סיפסלה one who folds (clothing) on the bench *Šab* 15a(56); וארבעיה על ספסילא he caused him to lie down on the bench (for flogging) *Bik* 64a(26) // *Qid* 66a(15); ומלקין לה <על> ספסליה they flog him on his bench *Soṭ* 16d(49); סבסליה *ib.V*; עדקתא יקד<ח> וספסלה יקד the strap and the bench (used for corporal punishment) burnt up *Yev* 15a(34); *ib.* 35; עד די סאבסלין אסתדדו until the benches were arranged *TN* Gen 15:17; ספסלין *TNGl* ib.; *FT* ib.

Krauss, TA 1:61; 383, n. 53.

ספק n.m. **doubt** (TBA ספקא Jast 1016; cf. Sy סְפִיקָא LS 492) sg. ולית ליה ספק איח ליה ספק בין כוכב לכוכב and isn't there a doubt? There is a doubt between each star *Ber* 2b(24); הב לה גט מספק give her a writ of divorce because of the doubt *Yev* 15a(33)

ספק (/a) vb. **to suffice, supply** (| סיפוק, ספיק; CPA ספק LSp 139, SA ספק Ham 491:183+) Pe. **to suffice:** הא ספק להון will it suffice them? *TN* Num 11:22 [H ומצא להם]; יספק להון *TNGl* ib.; דלא הוה צידא ספיק(text פסיק) that the game was not sufficient *EchR* 130:3

Pa. **to supply:** איח לאימך מאנין מספקא לי does your mother have clothes to supply me? *MQ* 83b(37) // *San* 25b(8); *Ber* 8a(10) // *Tan* 65c(13); *BR* 1245:4; *BB* 16c(25); *JMP* 7:6; בהוא דמספיק(text : דמפסיק) ליה in a case where he supplied it (with food) *Er* 20a(57); *KohR* 15d(31)

Af. **1. to be sufficient:** ליח מבוען מספק לן our spring is insufficient for us *Dem* 22a(13); ואספק להון *ib.* 14; **2. to have sufficient time:** a. alone: ולא אספק עד דמית אחוי חיניינה he did not have sufficient time (to perform *ḥaliṣa*) before his second brother died *PalLaws* 64:3; b. + inf.: לא אספק מישחי עד דאיתחלחל he didn't have sufficient time to drink (the wine) before he had convulsions *Ter* 45c(64) // *Soṭ* 18d(39) // *AZ* 41a(54)

ספר n.m. **border district** (CPA ספר LSp 139, Sy סְפָרָא LS 492) sg. ספר ימא דמ<י>לחא the border area of the Dead Sea *TN* Num 34:15; *FTV* ib.

Nöld, ZDMG 54(1900):160.

ספר #2 n.m. **scribe, teacher** (CPA ספר LSp 139, SA ספר LOT 3/2 233:80) **1. scrihe:** sg. עזרא ספרא *MPDam* Ex 34:28; pl. ספרוי דשלמה *KohR* 9c(25); **2. teacher:** a. general: sg. ואית ספר דלית ליה תלמידין is there a teacher who doesn't have pupils? *BR* 819:2; והדא שאלתא דספר that is a question of a teacher! *Ber* 7c(46) // *Tan* 67c(59) // *Meg* 74b(25); *Švi* 36d(4); *Tan* 66b(64); *Meg* 74d(15); *BB* 17a(4); *San* 27d(54); *AZ* 44d(31); pl. ספרין מלפי אורי<ח>ה teachers, instructors of the Torah *TN* Gen 49:10; ס{י}פרי קיסמי teachers of divination *Mas* 51a(8); ר' יעקב בר אחא מפקד לספדייה PN instructed the teachers *Meg* 70d(11); *ib.* 74a(54); b. of children: sg. חמת חד ספר מחי לחד מיינוק יחיר מן צורכיה she saw a teacher hitting a child more than was necessary *MQ* 81d(38); *Ḥag* 77b(12); *BR* 729:1; *KohR* 27a(11); c. esp. of Bible [≠ | מחניין]: ולא אשכחון לא ספר ולא מחניין they didn't find either a Bible teacher or a teacher of Tannaitic tradition *Ḥag* 76c(28); *Yev* 13a(13); pl. *VR* 813:5; *EchR* 64:2; d. in phrase ספרהון דישראל: sg. *TNGl* Num 11:26; *TN* Gen 27:29; pl. *ib.* Num 21:18; e. w. PN: ירמיה ספרא *Ber* 7c(37) // *Meg* 74b(16); בר שלמיא ספרא *Ber* 7c(44); נקיי ספרא *BRV*^{60} 944:3; *EchRB* 126:2; *BB* 15c(17); *KohR* 19b(6); *Kil* 28c(16) // *Šab* 12a(2); *Meg* 74b(46)

ספר 3#, det. **סיפרה** n.m. **book** (CPA סיפר LSp 139, SA ספר Ham 534:9+) a. general: sg. *FPT* Ex 17:14[23]; *TN* Dt 17:18; *ib.* 31:24; ר' יוחנן כר הוה סיפרא ביריה when PN had a book (of *Aggada*) in his hand *Ber* 4c(54); pl. עילייא דסיפרין ארעייא רמאנין the top (shelf) is for books; the bottom for garments *Meg* 73d(57); *San* 21d(22); ספרוי ראסי PN's books *Ket* 26b(59); *MMDam* Dt 31:26; b. esp. a book of the Bible or Pentateuch: ויהי בנסוע הארון ער סופא [דפסיק] חר ספר the section Num 10:35–36 is one book (of the Pentateuch) *VRG* 222:3; ראשיה דספרא the beginning of the book *BR* 708:4; *MMDam* Dt 4:46; סופיה דספרא the end of the book *BR* 708:6; *MMDam* Num 20:29; *KohR* 11b(21); pl. כר קפרה עבד הרן וירבר תלתה סיפרין PN made the Book of Numbers into three books *VRG* 222:3; c. in var. compounds: 1) חר ספר ראגרה a book of *Aggada Šab* 15c(41); *ib.* 34; ספר חילים אגרה *Kil* 32b(47) // *Ket* 35a(53); 2) ספר אורייתה the book of the Torah *TN* Dt 1:5; *ib.* 31:24; *Tan* 66d(37); pl. חמישתי סיפרי אורייתה *TNGl* Ex 36:16; 3) סיפרא רבן סירא Ecclesiasticus *Ber* 11b(49) // *Naz* 54b(13); 4) ספר רוכרניא chronicle *TN* Ex 12:42; Dt 17:18; 5) ספר חייה the book of life *Naveh* 69:5; 6) ספר יחוס תלדוותה ראדם the book of Adam's genealogy *TN* Gen 5:1; 7) ספר קיימא the book of the covenant *ib.* Ex 24:7; 8) ספר קרבייה the Book of Wars *ib.* Num 21:14; Gen 40:23

The mng. of this word in *PRK* 197:10: ער דאמר סיפרא וכיון דאמ' סיפרא; *ib.* 198:3 is uncertain, though it probably does not refer to the Sifra as explained in the commentary ad loc.

ספר 4# n.m. **barber** (↓ √ספר; Sy סַפְּרָא LS 492) sg. חר גיור הוה ספר a certain proselyte was a barber *AZ* 41a(8); ספר ובלניי barber and bath attendant *VR* 666:1; *ib.* 665:6 // *PRK* 145:2; ליח ספר רמספר לגרמיה no barber cuts his own hair *ib.* 312:1; pl. יפתחון ספרייא let the barbers open (their shops) *Tan* 69b(59); מני ספריה barbers' implements *PRK* 144:11

ספר vb. **to cut the hair (of the head, beard), take a haircut, shear** (↓4# ספר; SA ספר Ham 440:1+, MH ספר Moreshet, Lex 252) Pa. **1. to cut the hair, take a haircut:** a. w/o obj.: ויספר חזור חזור לניתקא he should cut the hair around the bald spot *TN* Lev 13:33 [H והתגלחת]; *FPT* Gen 41:14[05]; בגין דר' בעי מספרא because Rabbi wants to have his hair cut *Tan* 67a(41); נספר קרמיי I first need a haircut *VR* 665:3; ומאן דבעי מספ{ד}<ר>א יספ{ד}<ר> whoever wishes to cut his hair may do so *Tan* 69b(59); *Ber* 5c(53); *AZ* 41a(9); pass.part. רלא מספר without a haircut *PRK* 144:10; b. w. obj.: 1) person: מן רספר ליה *VR* 665:4; *ib.* 666:1; *PRK* 144:11; 2) hair: ויספר ית כל שעריה *TN* Lev 14:8; *ib.* 9; *FPT* Gen 41:14[05]; *EchRB* 155:26; 3) head: ויספר רישיה *TN* Num 6:9; *ib.* Dt 21:12; 4) beard: ושומת רקניהון לא יספרון *ib.* Lev 21:5; **2. to shear:** שמשא מספר עזייא רששי the servant shears Sheshai's goats *MMDam* Gen 41:9

ספרו, det. **ספרותה** n.f. **teaching position** (↓ ספר 2#; Sy סְפָרוּתָא LS 493) sg. ושרון ליה מן ספרותה they dismissed him from his teaching position *Meg* 75b(40)

ספריי adj. **Sepharite** pl. לספרייא *TN* Gen 10:30 [H ספרה]

ספרין n.m. **sapphire** (סנפיר ↓) sg. ספרינה *TN* Ex 28:18 [H ספיר]; *ib.* 39:11

ספרן n.m. **scribe, teacher** (↓ספר 2#) sg. ספרנהון *TNGl* Gen 27:29

סק, det. **סקה** n.m. **type of locust** (TA סקאה Jast 1019) sg. סקה יחות על עבורייה the locust will come down on the crops *SYAP* 36:59

Cf. Talshir, Fauna 249.

סקד vb. **to goad, urge on** (Sy זקת LS 205) Pa. מסקיד לך כגון הדין מסאסא דה{י}<ו>א מסקר להדא פרתא He goads you, like that goad which urges on the cow *PRK* 339:4 // *VR* 675:7 [w. ref. to מלמרך Is 48:17]

Löw, Lehnw 347.

סְקוֹל n.m. **accident** (SA סקול ST Ex 21:23(Var)) sg. סְקוֹלֵ *FPT* Ex 21:22[01; H אסון]; *ib.* 23; *ib.* Gen 42:38[05]; *TN* ib.; *ib.* 44:29; Ex 21:23; סקל *ib.* Gen 42:4; Ex 21:22

סָקוֹר n.m. **astronomer** (↓ √סקר) sg. ואמור לסָקוֹרָה ריחלי עייניי ויסקור בזהרה tell the astronomer to raise his eyes and look at the moon *SYAP* 36:5

סקיי n.m. **sack maker(?)** pl. הרין שוקא רסקאי that street of sack makers *BRV*^{60} 944:1

סקל vb. **to stone** (< H סקל HAL 725; TBA סקל

Jast 1020) Pe. ר׳ אמי הוי סקיל לאילין דמיתמני בכסף PN used to stone those who were ordained for money *MSam* 68:8

סקר (a/o) vb. **to look at** (↓מסקור, סקור; CPA Job 7:8 [HS 8:30]) Pe. סקר בההיא חיוויא he looked at that snake *VR* 504:4 // *KohR* 15b(38) // *BRVar* 80:5; ואמור לסקורה דיתלי עייניו ויסקור ⌜בזהרה⌝ tell the astronomer to raise his eyes and look at the moon *SYAP* 36:6; כל רוחה בישה דסקרה בה any evil spirit which looks at him *Am* 19:3

סר n.m. (unclear) sg. לסריה קרא he called his *San* 25d(49)

סרב vb. **to refuse, rebel** (↓סורבן; Sy סרב pe. LS 496) Pa. **1. to refuse:** וסרב *TN* Gen 37:35 [H וימאן]; *ib.* 39:8; 48:19; Ex 7:14; Num 22:14; Dt 25:7; וסרבת *ib.* Ex 4:23; וסרבו *ib.* Num 20:21; מסרבה יסרב *ib.* Ex 22:16; מסרב *ib.* 10:3; מסרבין *ib.* 16:28; **2. to rebel:** a. alone: וסרבתון על ימא דסוף you rebelled at the Red Sea *ib.* Dt 1:1; b. w. על against: וסרבתון על פם גזירת ממרה דה׳ you rebelled against the decree of God's *memar ib.* Dt 1:26 [H ותמרו את פי ה׳]; *ib.* 43; 9:23; Num 11:20; 20:24; 27:14; לא תסרבון על מלוי *TN* Ex 23:21 [H אל תמר בו]; c. w. other preps.: מסרבין הוויתון קדם ה׳ *ib.* Dt 9:7; 24; 31:27 (בחר)

סרבל vb. **to be thick** (< √רבל safel; cf. Sy רבל etpe./a. to swell up LS 708; MH סרבל Moreshet, Lex 255) Quad., pass.part. רגלי מס⟨ו⟩רבלא my foot was thick *MŠ* 55c(24)

Löw, Flora 1:280; C. Rabin, EI 9(1969):151; cf. Lehnw 412.

סרגיד n.m. **tooth of an "elbow" lock(?)** sg. *Šab* 11b(60); *ib.* 62 [expl. חף MKel 14:8]

Mng. uncertain and suggested on basis of חף; v. GaonKom 22; Krauss, TA 1:344, n. 520; AAC 304

סרגל vb. **to trace lines** (uncertain; cf. SA זרגל staff ST Gen 49:10(Var)) Quad. מסרגלין לון *Šab* 10c(53) [expl. ↓√שרטט]

Lehnw 413; AAC 304.

סרד n.m. (uncertain; MH סרר Jast 1023) sg. ברתיה דגברא סרד⌜א⌝ daughter of a man who was a ... *TN* Gen 36:39; סרא⟨ר⟩ין הוון *FTP* ib.; pl. מן דעת⟨ה⟩ר⟨ו⟩ן אמרין מה הוא דהבא ומה הוא כספא they were ... When they became rich they said: What is gold? What is silver? *BR* 999:6

סרדו, det. **סרדותה** n.f. **net/sieve** pl. הוה מפתר סרדווחיה he used to his ... *BM* 9d(56)

Lieb, YN 153.

סרדיוט n.m. **soldier** (< στρατιώτης Lehnw 413; ↓סרטיוט) sg. *KohR* 28d(2)

סרהב vb. **to hasten** (MH סרהב Jast 1023) Quad. למה לך מסרהב why do you hasten? *DevR* 49:5

סרונגיי adj. **of Serug** sg. ר׳ בא סרונגיה *Suk* 54c(6)

סרח vb. **to sin, ruin, stink** (↓סורחן, סרחון; CPA סרח lose, destroy LSp 139, SA אסרעה Ham 458:123) Pe. **1. to sin:** סרחו *TN* Gen 40:1 [H חטאו]; סרחנן *ib.* Dt 1:41; הוה מחי ליה והוא אמר סרחית he hit him (i.e. his son) and he said: I have sinned *EchRB* 91:2; ההן דחטא על חבריה צריך מימר ליה סרחית עלך one who has committed a sin against his friend must say to him: I have sinned against you *Yom* 45c(19); *ib.* 23; מה חטית לך ומה סרחית קרמך *San* 28b(16); **2. to commit an offense:** מה סרח עליך הדין בריך what offense did your son do against you? *ŠR* 32b(29) // *VRVar* 636:1; **3. to ruin:** מה עבדית לך דסרחת מגוסי what did I do to you that you ruined my banquet? *VR* 654:8; אחרתיה וסרחתיה (the kite) let go of it (i.e. the meat) and ruined it *AZG* 41d(61)

Af. **to stink** [↓√סרי]: אסרח *TN* Ex 16:24 [H הבאיש]; *ib.* 7:18; 21; 8:10

On pe., mng. 3, v. CPA (Eps, Tarbiz, 3(1932):17, note).

סרחן, **סרחן** n.m. **sin** (↓√סרח, סורחן; CPA סרחון desolation LSp 139, סרחן HS 9:41) sg. *TN* Dt 19:15 [H חטא]; סרחני *ib.* Gen 31:36; pl. סירחנין *FTV* Ex 34:7; סרחנוי *TN* Gen 41:9; סרחניהון *ib.* 50:17; Lev 16:16; 21

This form is used only in Targumic texts, whereas other JPA sources employ ↓סורחן.

סרט n.m. (unclear) sg. אפילו (סלטא :corr.)סרטא קטן כמה אסור even though that is quite small, it is forbidden *Ter* 45d(59)

סרט vb. **to do an operation involved in making baskets** Pa. בד מסריט משם חופר when he ... (in the basket making process, he violates the Sabbath) because of sewing *ŠabG* 10c(19) [ib.L: מחייט; ↓√חוט pa.]

סרט #2 vb. (unclear; ↓√פרת) Pe. חד זמן יתבין בנבוכדנאצר (פרטין Var)ליה סריטין one time they were sitting and of Nebuchadnezzar *EchRB* 115:6

סרטיוט n.m. **policeman** (↓סרדיוט; Sy סטרטיוטא LS 469) sg. סרטיוטא דקרתא the city policeman *BR* 154:8

סרטן n.m. **cancer, crab** (Sy סרטנא LS 499) sg. *SYAP* 37:15; *ib.* 38:14

סרי vb. **to smell offensively, make something smell offensively** (CPA סרי LSp 139, SA סרי ST Ex 7:18) Af. **1. to smell offensively** (intr.): סופה מייתה ומסרייה (the she-ass) will eventually die and stink *BR* 648:5 // דלא תמות גבן ותסרי מערתא so that it will not die with us and the cave will stink *PeaV* 21d(61); חמריה {א}סריה the smell of his wine turned bad *BB* 13b(48); ואסרי נהורא *FPT* Ex 7:18[04; H ובאש היאור]; *ib.* 21; *TNGl* ib.; *FTV* Ex 16:20; **2. to make s.t. smell offensively** (trans.): דריחא דבני מסדי חמריה the smell of the bathhouse made his wine smell bad *BB* 13b(49); טורא דמסרי פירוי the mountain which makes its fruit stink *TN* Dt 3:9 [ref. to שׂריון]; *TNGl* ib. 4:48; *FTV* ib.; אסרי<תון> *TNGl* Ex 5:21; **3. to spoil, pamper:** אנא תייה מסריתכון I, PN, spoil you (by paying too much) *BME* 10d(59)

On mng. 3, v. Lieb, YN 164.

סריס n.m. **eunuch** (< Akk *ša rēši* Kaufman, Influences 100; ↓√סרס; CPA סריס LSp 139) sg. חד סריס *KohR* 26d(15); *ib.* 20; לוי סריסא *Šab* 6a(53) // *Beṣ* 61c(31) // *Giṭ* 48a(60)[!]

סרך n.m. **officer** (↓סדכן; TA סרכא Jast 1028) pl. סרכין *TN* Dt 1:15 [H שטרים]; *ib.* 16:18; Ex 5:10; 15; Dt 20:8; 29:9

סרך #2, det. **סירכה** n.m. (unclear) sg. סירכה דאקים ת{נ}<י>נ<ח>ה the ... which produced a fig tree *ŠR* 1c(27)

Löw, Flora 1:253 emends to ↓סרנא trunk of sycamore tree.

סרכן n.m. **officer** pl. סר{כ}<כ>ין *FTV* Dt 16:18 [H שטרים]

Poss. sec. pl. of ↓סרך.

סרמנדר n.m. **salamander** (< σαλαμάνδρα Lehnw 395; Sy סלמנדרא LS 476) sg. סרמנד<ר>א *TNGl* Lev 11:30 [H תנשמת]

Löw, Fauna 61+.

סרס vb. **to castrate, transpose the word order** (denom. ↓סריס; CPA סרס LSp 139, MH סרס Moreshet, Lex 256) Pa. **1. to castrate:** pass.part. דמסרס *TN* Dt 23:2 [H כרות שפכה]; **2. to transpose the word order:** ר׳ שמעון בן לקיש מסרס הדין קרייא PN transposes the word order of that verse *RH* 58b(48); *Ber* 14d(1); *VR* 513:7; *ib.* 615:5; *RuR* 22:138; *KohR* 24b(7); pass.part. מסרס קרייא *Naz* 56b(49)

Kaufman, Influences 100; on mng. 2, Bacher, Term 2:144.

סרס #2 vb. **to intercede** (< ↓√סרסר) Pa. סרסונה לי intercede with him for me *BR* 625:2 [expl. פגעו לי Gen 23:8]

סרסור n.m. ***middleman, agent*** (< Ph סרסר DISO 198; ↓√סרסר; MH סרסור MBBK 6:8; > Ar سُرْسُور Fr, AF 186) sg. לסרסור קנס he fined the middleman *AZ* 39d(64); pl. ליבא ועינא תרין סרסורי דחטאה the heart and the eye are the two agents of sin *Ber* 3c(17)

S. Fraenkel, ZA 10(1895):99+.

סרסר vb. **to act as a middleman, pimp** (denom. < ↓סרסור; ↓√סרס #2; MH² סרסר Jast 1029) Quad. **1. to act as a middleman:** בר דמסרסר לארמאי the son of the one who acted as a middleman to the gentiles *AZ* 40a(1) // *Pes* 30d(62); **2. to pimp:** והוה דין מסרסר לדין ודין מסרסר לדין they pimped for one another *PRK* 373:6

סרפוון n.m. **a white bean** sg. סרפוונה *Kil* 27a(8) [expl. פול הלבן Mib. 1:1]

Löw, Flora 2:510; Y. Feliks, Mixed Sowing, Breeding and Grafting, Tel Aviv 1967:42 (Heb).

סרק vb. **to comb, card, flay** (↓מסרק; Sy סרק LS 501, MH סרק Moreshet, Lex 257) Pe. **to comb, card:** סריק שעריה he combs his hair *VR* 124:3; ר׳ יוחנן הוה סריק עמר PN was carding wool *EchRB* 119:10

Pa. **to flay:** אנא מסרק לכון כמסרקא דפרזלא I will flay your (flesh) with an iron comb *KohR* 12a(14)

סרקי n. (unclear; ↓סאה #2) sg. בבר גמזה צווחין לסאתא סרקי in GN they call ... ... *EchR* 78:12

סַרְקָיי adj. **Arah** (CPA סרקאי, סרקיי HS 9:41) a. as adj.: הדין סוסיא סרקייא that Arabian horse *Šab* 7b(59); מלכה סרקייה the Arabian king *DemV* 22a(9); b. as noun: sg. עלך} חר סרקי טעין חד ספס<י>ר an Arab came in carrying a sword *Ter* 46b(55); אוקריה חד סרקי כמהין an Arab gave him a gift of truffles *Beṣ* 63b(59); *Yev* 15d(60) // *Giṭ* 44d(54); אזלון זבנון ליה חדא חמר מחד סירקאי they went and bought him an ass from an Arab *BM* 8c(20); pl. סַרְקָאִין *FPT* Gen 37:25[04; H ישמעאלים]; סרקאי *ib.* 39:1[05]; סרקיי *ib.* 37:28[04]; סרקעין[!] *TN* ib.

סתב, det. **סיתבה**, **סיתווה** n.m. **winter** (↓√סתב; CPA סתוא LSp 140, SA אסתב Ham 461:73) sg. סתב(text : חסב) *TN* Gen 8:22 [H קור]; סיתבה *Am* 16:7; סתווה *TNGl* Gen 8:22; לא בקייט<א> ולא בסיתוא neither in summer nor in winter *Ber* 4c(9); Gen *ib.* 10; *Kil* 30d(47); *Tan* 65b(11); *BR* 1241:9; *KohR* 17a(23)

סתב vb. **to pass the winter** (denom. < ↓סתב; cf. Sy אַסתִּי LS 502) Pe. חסתב *BRGV*^{60} 322:5 [expl. תחרף Is 18:6]
Sok, GF 129, n. to l. 15.

סתור n.m. **destroyer** (↓√סתר; Sy סְתוֹרָא LS 503) pl. בר סתורין son of destroyers *BR* 825:4 [expl. PN סתור Num 13:13]

סתים n.m. **secret** (↓√סתם pe., pass.part.) pl. סתימייא *TN* Gen 49:1

סתירה, det. **סתירתה** n.f. **hidden thing** (↓√סתר; Sy סְתִירְתָּא LS 502) pl. וחמי סתירתה and He sees the hidden things *Naveh* 70:14

סתם n.m. **anonymous opinion, undefined manner** (↓√סתם; MH סתם Jast 1032) **1. anonymous opinion:** sg. ר' יוסי אמ' לה סתם PN stated it as an anonymous opinion *Kil* 31a(34); *Mas* 49b(29); *Ḥal* 57b(32); *Suk* 51c(48); *Yev* 5c(4); *ib.* 10d(57); 12d(52); 14a(32); סתמה ור' יוסי הל' כסתמא (do we say that if) there is an anonymous opinion against PN, the law is according to the anonymous opinion? *Ber* 4d(24); *Švi* 38b(34); *Mas* 49b(44); אחייא יחידייא דהכא כסתמא דתמן ויחידייא דתמן כסתמא דהכא the opinion of the single authority here agrees with the anonymous opinion there, and the opinion of the single authority there agrees with the anonymous opinion here *Šab* 16b(41) [add. refs. ↓יחידי]; **2. undefined manner, case:** sg. מתנית' בסתם הא במפרש לא the Mishna (refers) to an undefined case, but in an explicit one, it is not so *Švi* 36a(35); *Ter* 42a(43); *ib.* c(46); *Or* 61a(64); *Giṭ* 47c(19); בתוב לה סתם ואנא למאן דבעי אנא נסב כתב ליה סתם write it (i.e. the order) in an undefined manner, and I will take whomever I want. He wrote it in an undefined manner *Soṭ* 17b(38); מה אמ' לכון גדיל או מחיק(G) אמרו לה סתם אמ' לן what did he tell you? Heaped up or leveled? They said to her: He said (it) to us in an undefined manner *Pes* 31c(6) // *EstR* 5a(30)
Bacher, Term 2:145.

סתם (a/o) vb. **to close up** (↓סתים, סתם; CPA סתם LSp 140, SA אזדים (< אסחים) Ham 600:180 and note) Pe. **to close:** פתח ההן וסתום ההן open that (entrance) and close the other one *MŠ* 56b(63); סתמו יתהון *TN* Gen 26:15 [H סתמום]; *ib.* 18; pass.part. מלה סתימה a secret thing *ŠR* 11d(23)
Itpe. **to be closed:** הוה אמ' עליהון מליא ומסתתמין he said something about them (i.e. the pupils), and they were silenced *ŠR* 7d(18); ואסתתמו *TN* Gen 8:2 [H ויסכרו]

סתק vb. **to split** (↓√סדק, סתקה; SA סדק Ham 602:218+, MH סדק Moreshet, Lex 240) Pe. סתקי מפריסי הפרסה H]; pass.part. סתקתה *TNGl* Lev 11:4 [H וסיתקתי<ה> *TN* Lev 11:3; *ib.* 7; ליח היא סתיקה *TNGl* ib. 11:26; *ib.* Dt 14:7

סתקה, det. **סתקתה** n.f. **split, cleft** (↓√סתק; SA סדק Ham 602:220) sg. סתיקה <וסיתקתי<ה> *TN* Lev 11:3 [H ושסעת שסע]; *ib.* 7; *TNGl* ib. 4; 26

סתר vb. **to destroy, contradict** (< שתר DISO 322; ↓סתור, סתירה, סתרה; CPA סתר LSp 140, SA סתר LOT 3/2 170:68) Pe. **1. to destroy:** תסתרון *TN* Dt 7:5 [H תחצו]; *ib.* 12:3[!]; *TNGl* Lev 14:45; וסתריה להההוא קינא he destroyed that nest *VR* 507:3; *ib.* 4 // *KohR* 15c(13); *ib.* 14; **2. to void an argument:** ר' חנניה הוה יתיב קומי ר' אלי והוא אמ' טעמין והוא סתר אמ' טעמין והוא סתר אמ' ליה לא כלי מסתור אלא מבני PN was sitting in front of PN_2, and whenever he gave argumental reasons the other voided (them). He said: I do not just void but also construct (arguments) *Pea* 20d(58)
Itpe. **to be destroyed:** יסתתרון *TN* Lev 11:35 [H יתץ]

סתרה, det. **סתרתה** n.f. **destruction** (↓√סתר) sg. מאני סתרתיה his implements of destruction *EchRB* 98:2 [expl. כלי מפצו Ezek 9:6]

ע

עבבי, det. **עבביתה** n.f. **shivering fit** (MH עבבית *BRV*^{60} 322:4 [expl. קור Gen 34:8; ≠חמה]; *ib.* 570:4; cf. Sy קַבְּבִיתָא shivering fit LS 639) sg. טב לעבביתא (a nail from a crucifixion) is good for the shivering fit *Šab* 8c(37)

Löw in MY to *BR* 169:5; cf. J. Preuss, Biblisch-talmudische Medizin, Berlin 1923:170.

עֶבֶד, det. **עַבְדָּה** n.m. **slave, servant** (↓ √עבר; CPA עבד LSp 140, SA עבד ST Gen 9:25) עַבֵּר *FPT* Ex 21:2[01]; עַבְדִּין *ib.* Gen 46:34[04];- a. general: sg. *TN* ib. 9:25; *ib.* 41:12; Ex 21:2; Dt 15:17; זבין חר עבר והוה עויר he bought a slave, and he was blind *EchR* 49:25; חר בעית לך לעבד הא כולנא לך לעבדין you wanted one (i.e. Benjamin) as a slave. Behold, we are all your slaves *BREd* 1293:10; עבדי *FPT* Ex 21:20[01]; עבדה *TN* Gen 26:24; עבדכון *ib.* 18:5; עבדה ומה ריליה למריה a slave and his property belong to his master *BR* 759:3; עבדה בישא evil slave *ib.* 1247:15; *KohR* 30c(2) // *Šab* 8c(53) // *AZ* 42a(51); pl. עבדין *TN* Gen 12:16; *ib.* 50:18; Lev 25:44; Dt 6:21; כנימוסי עבדייה according to the laws of slaves *ib.* Lev 25:39; עבדיך *ib.* Gen 42:11; עבדוי ריצחק *ib.* 26:19; *Giṭ* 46a(30); עבדוי דר' יורן נשייא *Ket* 33a(16); *VR* 578:3; b. in polite address to a superior: מן יהודה עבדך למרן מלכא אנטונינוס *BR* 883:2

עבד (a/e) vb. **to do, make, act, designate, determine, spend time, be, become** (↓ עבד, עברה, עבידה, עובר; CPA עבד LSp 140, SA עבר Ham 541:23+) Pe., pf. 1sg. עבדית *Šeq* 49b(32); עבדת *Naveh* 3:2; 2m. עברת *Kil* 32b(46); f. עבדתין *San* 25d(40); 3m. עבר *BR* 363:1; *Naveh* 17:2; f. עברת *BR* 306:7; 1pl. עבדנן *TN* Dt 3:6; 2m. עבדתון *Ber* 13a(63); 3m. עבדו *Naveh* 20:3; עברון *PRK* 191:9; f. עבדין *VR* 577:6; imp. 1sg. אעביד *FPT* Gen 31:43[03]; נעביד *Soṭ* 20c(39); 2m. תעביד *Tan* 68a(24); תעבדינה *Yev* 10d(51); f. תעבדי *BM* 11b(47); 3m. יעביד *Šab* 6a(31); f. תעבר *TN* Lev 25:21; *ib.* 23:30; 1pl. נעבר *ib.* 2; 2m. תעברון *ib.* 19:10; 3m. יעברון *ib.* Num 5:6; imper. 2m.sg. עביד *BM* 9d(60); f. עבירי *TN* Gen 18:6; עברי *Soṭ* 16d(44); 2m.pl. עבידו *TN* Num 16:6; inf. למיעבר *Ket* 35b(30); מיעברינון *Yev* 12a(49); part. m.sg. עביר *PRK* 277:12; f. עבדה *Švi* 35b(45); m.pl. עברין *BM* 10d(54); f. עבדן *Giṭ* 49a(23); pass.part., m.sg. עביר *Ber* 10b(13); f. עבירה *BR* 1136:1; m.pl. עבירין *Dem* 22a(19);- **1. to do:** a. w/o obj.: עברין אתון will you do (it)? *BR* 1128:3; אונסא כמאן דעבר *force majeure* is as if he did (it) *Giṭ* 49a(21); ועבד כחרא he did (them) together *AZ* 39c(46); b. w. obj.: *TN* Gen 6:22; *ib.* Lev 20:17; Num 14:35; ועבדון שמיא וניסין Heaven did miracles *Tan* 66d(9); מאן יעביר מה את עביד בההיא קרתך ראי *Dem* 24d(63); what are you doing in that city? *Meg* 75b(41); *BM* 9c(47); *KohR* 28d(3); מה דעברת בארעייא עביר בעילייא what you did to the lower ones, do to the upper ones *Suk* 55b(21); מה דהני לה למרה רפרישא מעבור בה יעבר what the owner of the orchard wants to do to him, let him do *BR* 665:1; אנא מה עבירית what did I do? *San* 20b(17); *Ter* 46b(51); *Tan* 64b(45); *Giṭ* 43d(51); **2. to make, manufacture, prepare, make ready:** *TN* Ex 25:10; *ib.* 28:4; ההן דעבד חבלין one who makes ropes *Šab* 10c(15); ועברון לה נפש they made a monument for it (i.e. the dog) *PRK* 175:5; סלקון למיעבד גנוניה דר' אלעזר they went to prepare PN's marriage canopy *Ber* 5a(35); *MŠ* 56a(10); נעבדיניה בולוטס let us make him a council member *BR* 904:2; אשכחיה יתיב עביד מחטין he found him sitting making needles *Ber* 7d(20); *Naveh* 3:2; *MQ* 81b(5); *Švi* 37a(11); *Er* 31a(54); **3. to have made:** דעבר הדן סטוה ורגוה מפעלה (PN) who had the stoa and its steps made from his possessions *Naveh* 17:2; *ib.* 30:3; 40:1; *ḤGemar* 1; ר' אבון עבר אילין תרעייה דסדרא דבא PN had the gates made for the great study hall *Šeq* 49b(31); **4. to produce:** a. crops: אילן עץ פרי עושה פרי H] *TN* Gen 1:11 רפירין דעבד פירין; *ib.* Ex 13:5; כדון הינון דלילין ועבדין סגין now (the trees) are thinned out, and they produce a great deal *BM* 12a(33); הוון זרעין לה חיטין והוות עבדא זונין they sowed it with wheat, and it produced weed grass *BR* 266:9; *Švi* 33b(29); *ib.* 34a(59); *VR*

577:6; *PRK* 277:12; b. monetary gain: ברנש דיהב לחבריה ק' דינרין עבדון כ' דינרין one who invested with another 100 dinars. They produced (a profit) of 20 dinars *BM* 10b(48); מה דהינון עבדין מיכן ועד חנוכה דידי whatever (profit) they produce from now to Ḥanukka is mine *ib.* c(52); **5. to act:** מאן דעבד טבאות one who acts well *Beṣ* 61b(35); *Meg* 75c(11); כד הוה אזיל לדרומה הוה עבד כר' חנינא when he went to the "South", he acted like PN *Ber* 12a(13); *BRV*^{60} 153:6; *KohR* 4b(26); **6. to designate:** מה אח עבד לה what do you designate it as? *Ḥal* 58c(33); *Šab* 9d(16); *Pes* 29a(24); *Beṣ* 60a(59); *Yev* 7c(1); *VR* 222:3; אין תעבדינה if you designate it *Kil* 29d(31); *Soṭ* 23d(32); *Giṭ* 45c(10); **7. to be active, work:** שרי מעבדינון במועדא it is permitted to work with them on the intermediate days *MQ* 81b(6); *ib.* 80b(48); אתיי(E) אתון עבדין עמי היך אתון עבדין are you coming to work with me? How do you work? *BM* 10d(49); **8. to provide:** עביד כל צורכינן one who provides all our needs *Švi* 36d(4); *Ber* 3b(17); **9. to fulfill:** עבדית מתניתי' I fulfilled the Mishna *Qid* 65d(43); **10. to do magical practice:** שדון מה דעבדחון release (the spell) which you have made *San* 25d(22); את מה איתי בך עבד what (magical practice) can you do? *Ḥag* 78a(7); *VR* 601:2; *KohR* 4b(18); **11. to determine the law, decide:** מאן דעבד הכין לא חשש the one who decides in this manner has no fear *Er* 19a(33); ועבדין כיחידיא do they decide according to the individual opinion? *Tan* 66a(47); *Yev* 6b(2); נעביד כרבנן let us decide according to the Rabbis *Ber* 10c(52); pass.part. היך עבידה how is it determined? *Kil* 27d(4); *Ter* 43b(16); *Soṭ* 21a(29); *BR* 167:11; **12. to spend time:** בנוי דר' חייא רובא עבדי>ן הוו{יי} בהרין פירקא שיתא ירחין PN's sons spent six months (studying) that chapter *Šab* 9c(3); *Tan* 68b(62); *Meg* 72b(22); ועבד כמה שנין דימטי he spent several years (trying) to catch up (with him) *KohR* 6b(9); *EchR* 49:24; **13. to fare, prosper:** מה עבד אבא how is my father? *BR* 1142:2; *VRG* 247:2; מה ארעא עבדא how is the field? *VR* 124:4; *ib.* 125:4; *Ber* 5a(25); *San* 20b(18); pass.part. מה עבידא שיניה how is his tooth? *Šab* 8c(16); *Ket* 35a(45); מה עבוריה עבידין how are the crops doing? *Dem* 22a(18) // *Tan* 66c(3); **14. to be:** a. alone: מעביד קומיס פנטון עבד בלניי וספר after he was a *comes panton*, he became a bath attendant and a barber *PRK* 145:2; pass.part. [↓itpe., mng. 3]: היא עבידה דידך does it (i.e. the land) become yours? *PRK* 168:13; *BR* 1136:1; *VR* 505:2; b. in compound tenses: ועבר שקיע בשינחיה he was deep in sleep *Tan* 66d(48); עבר טמיר במערחא חלת עשר שנין he hid in the cave thirteen years *Švi* 38d(24); עבד הוי יהיב *Šab* 15d(50) [double rdg.]; *Ber* 3d(57); *Dem* 21d(60); *Kil* 32b(23); *Ter* 46a(29); *San* 28b(15); *PRK* 197:10; **15. to amount to, be equal to:** כמה סאתה עבדא וכמה לוגא עביד וכמה ליטרא עבדא how much does a *seah/ log/ litra* amount to? *Ter* 47b(21); *ib.* 43c(39); **16.** w. var. complements: a. ↓איקר mng. 1.c.3; b. ↓אפטרה mng. 1; c. בין to make an agreement: ועבדין ביניהון *EchR* 46:23; *ib.* 48:19; d. ↓בישה mng. 1; e. גרמ־ to pretend: ועבד גרמיה מחנמנם (the dog) pretended to sleep *BRV*^{60} 211:1; עבד גרמיה מחזר מציאן he pretended to return lost objects *BM* 8c(57); *Yev* 12d(55); *Soṭ* 16d(43); *BR* 1183:2; *VR* 358:2; *ŠR* 9c(22); *KohR* 9d(6); f. חובה to commit a sin: עבד חדא חובה *Ber* 14b(42); *Ḥag* 77d(41); g. ↓טיבו mng. 2.b; h. ↓יאות usage b; ↓מצווה mng. 3.b; j. ↓נפיש mng. 3.c; k. ↓סימן mng. 1.b; l. ↓עובד mng. 5.a.4; m. ↓עבידה; n. פרנסה to make a collection: עבדון ליה פרנסה *Pea* 21b(45); o. ↓פסיקה mng. 1; p. ↓קרב mng. b.8; q. ↓שמועה mng. b.6; r. ↓שלם mng. 1.b.2; s. ↓שליחו mng. b; t. ש(ו)בה to make the Sabbath: הוא עבר שובחה *Šab* 9a(35); *BR* 689:6; u. ↓תענ mng. 1.b; v. ↓תקנה; w. ↓תחובה mng. 2.b

Itpe. **1. to be done, made:** דאתעבד לעבידתה *TN* Ex 38:24 [H העשוי למלאכה]; *ib.* 12:16; Lev 5:17; 7:24; Dt 13:15; אין לא מתעבדא כדון לא מתעבדא עוד if it is not done now, it will never be done *MQ* 80b(50); ולא יתעבד לבר מן דעתך it will not be done without your knowledge *PalLaws* 29:2; **2. to be carried out:** איתעביד ליה גזר דין the court decision was carried out for him *San* 21d(50); *SYAP* 65:8; **3. to become** [CPA אתעבד LSp 141, SA אתעבד LOT 3/2 56:12]: אתעבדו מיי>א< ערמן ערמן the water became piles *TN* Ex 15:8; איתעביד מלך he became king *Ter* 46b(62); *Tan* 69a(24); *Ḥag* 77d(54); *Ned* 42a(60); *Šab* 3b(36); *San* 25d(49); *BR* 311:2; *ib.* 628:1; *PRK* 64:11; *ŠR* 32a(31); **4. to occur, happen:** איתעביד לי נסין miracles happened to me *TN* Gen 15:2; *ib.* 21:6; *PRK* 22:6; מה דהוה בלבככון מיעבד ליה ר' יתעביד לון' ימטא להדוא עמא what you intended to do to him, will happen to them will occur to those people *Ter* 46b(52) [double rdg.]; *TN* Lev 24:19; *DevR* 49:8

On pe., mng. 3, and the use of ποιεῖν in the Greek synagogue texts, v. Naveh 9 and J. Yahalom, KS 53(1978):354+; on mng. 14, v. Kut, Studies 266 (Heb); Sok, GF 191, n. 10 l.23; on itpe., mng. 3, v. Ben Hayyim, LOT 3/2 56+.

עבדה n.f. **work, action**(↓√עבד; CPA עבדא LSp 141) sg. עבדה טבה good work *TN* Gen 6:9; *ib.* Dt 18:13

עבור adj., n. **transient, passerby** (↓ √עבר; CPA עבור LSp 142) **1. transient:** sg. אנה אריס עבור אנה I am a transient tenant farmer. I am transient flesh *BR* 665:1; בשר עבור *FTP* Gen 40:23; *TNGl* ib.; *TN* ib.[!]; בעלמא הדין דהוא עלם עבו{ד}<ד> in this world which is a transient world *ib.* 36:25; pl. אתם[!] עבורין אינון ריורין you are transients. They are dwellers *DevR* 22:7 [expl. עברים Dt 2:8]; **2. passerby:** pl. ויהב בגויה מזון לעבורייה(text : לעוברייה) he placed food in it for the passers-by *TN* Gen 21:33; *TNGl* ib. 25:27 [↓ תאוב]; 27; דלא הוון מקבלין לעבור<י>א because they did not take in passers-by *Tan* 69a(44)

Kut, SGA 30+.

עיבור, עֲבוּר n.m. **grain, crop**(CPA עבור LSp 142, SA עיבור ST Num 18:12(Var)) **1. grain:** sg. עבור *FPT* Gen 41:35[03]; *ib.* 49 [H בר]; 57; 44:1; *TN* ib. 27:28; *ib.* 41:49; 42:3; 19; 45:23; 49:12; Dt 28:51 [H דגן]; עיבור *ib.* Gen 41:35; 42:1; Dt 33:28; למיזב{ן}<ו>ן עיבור מן קרייתה to buy grain from the villages *ŠR* 32a(6) // עבור *PRK* 194:3; עכבר{ן}א אכל עיבורן the mouse ate our grain *Dem* 22a(7); *Ned* 40c(1); עבורה *FPT* Gen 43:2[05]; *TN* Num 15:20; *ib.* Dt 16:13; pl. ונבשל עבוריכון I will cook your grains *ib.* 14:21; Ex 23:19; 34:26; **2. crop:** pl. מה עבוריא עבידין how are the crops doing? *Dem* 22a(18); *ib.* 19 // *Tan* 66c(3)

Löw, Pfl 423 (on PRK).

עבי adj. **thick, fat** (↓עובי; Sy עבִיא LS 507) a. as adj.: sg. כרוכא עביא the large intestine [↓ כרוך]; עבדו<נ>ה עביא they made it thick *Tan* 65b(24) [expl. ויעבתוה Mic 7:3]; b. as noun: sg. עד דעביה ק{ינ}<ט>ין by the time the fat person becomes thin *EchR* 131:23

עֲבִידָה, det. **עבידתה**, pl. **עבידן** n.f. **work, service, profession, trade, merchandise, need(?)** (↓ √עבד; mng. 1: CPA עבידא LSp 141, SA עבידה Ham 503:37; mng. 3: Pal עבידן pl. Pal Tariff i 4) *FPT* Ex 39:32[04; voc];- **1. work, service:** sg. *ib.* 20:10[06; H עבודה]; Lev 23:7; *TN* Ex 35:35; *ib.* Num 4:47; מאן דאית ליה עבידא ייזיל ו<י>עבד whoever has work, let him go and do it *Ber* 6c(17); *ib.* 38; *TanG* 64c(23); *BR* 156:10; עבידה רפלחן *TN* Num 28:18 [H מלאכת עבודה]; *Hem* 21; *ib.* 24; בעיבידתיה הוא עסיק he is busy with his work *Šab* 4b(6); *ib.* d(6); *Tan* 69b(49); אומנה דעבר חדה[!] אבידתה[!] the artisan who did this work *Naveh* 47:4; **2. profession, trade:** sg. : text)מה היא עבידתכון (עבדתיכון what is your profession? *TN* Gen 46:33; פלן עביד עיבידתי so-and-so works at my profession *BQ* 3c(8); **3. merchandise** [↓ מרי עבידה]: sg. אילין דיהבין עיבידתא לאילין דמפרשין לר{נ<י}סין those who give merchandise to those who sail to the islands *BM* 10c(62); הוה ירע דשיירתא מיעול ומיזלא עיבירתיה he knew that the caravan would enter (the city) and make the price of his merchandise lower *MQ* 81b(14); *Šeq* 50c(54); *BM* 9d(58); אזבין עבדתי I will sell my merchandise *EchR* 51:4; **4. object, item:** sg. הות עיבידתי גבה או עיבידתה גבי my object would be with her, and her object would be with him *ib.* 94:1; pl. תלת עבידן קשיין three difficult items *TNGl* Gen 24:31; **5. pl. needs(?):** דו טב לעיבידת{י}ן it (i.e. the honey) is good for our needs *Pea* 20b(23)

On mng. 3, v. Lieb, TC 1 (but it is not restricted to PT *Neziqin* as stated there). The mng. "abomination, prostitution", however, proposed by Yalon, Studies 294, should be rejected [↓עבירה].

עביט n.m. **basket saddle of a camel** (Sy עִבִּיטָא LS 507, Ar غَبِيط, MH עביט Jast 1037) sg. בעביטא דגמלא *BR* 866:7 [expl. כבר הגמל Gen 31:34]; *TN* Gen 31:34; שרי עביטיך מיני take your saddle off me *BQ* 7c(19) [a proverb]

חביץ ↓ עביץ

עבירה, det. **עבירתה** n.f. **sin** (↓√עבר; TA עבירתא Jast 1038, MH עבירה ib.; cf. Sy עבורָא LS 508) sg. תמן גופה עבירה ברם הכא הוא עכ{ד}<ד>עבירה there it itself is a sin, but here he transgressed *Šab* 14a(43); ולא עבד עבירה he did not transgress *BR* 438:9; מה אנן יתיבין הכא ועבירתא הכא why are we sitting here while there is a sin here? *ib.* 304:10 // *VR* 807:6; pl. חמש עבירין ההוא גוברא עביד I commit five sins *Tan* 64b(48)

עבר n.m. **farther shore, region beyond** (↓√עבר; CPA עבר LSp 142, SA עבר ST Gen 50:10) **1. farther shore, region beyond:** sg. עבר נהרה the land across the river *TN* Num 24:24; בעבר ירדנה in Transjordan *ib.* Gen 50:10; *ib.* 11; Dt 1:1; 3:8; 20; 4:41; 11:30; עבר ארנונה *ib.* Num 21:13; עיבר פרת *TNGl* Num 24:24; pl. טור עבריה *TN* ib. 27:12 [H הר העברים]; 33:47; כמגזרת עבריה *ib.* 21:11 [H בעיי העברים]; **2.** in phrase מן עבר ל- **beyond:** מן

עבר לירדנה beyond the Jordan *ib.* 32:19; 32; 34:15; 35:14; מן עבר לימה רבה beyond the Great Sea *ib.* Dt 30:13; מעבר *ib.*

עבר #2 n.m. **bar, bolt** (↓√עבר; Sy עֶבְרָא LS 508, mng. 4) pl. עברוהי *FPT* Ex 40:18[04; H אדניו]

עבר (a/a,o) vb. **to pass, transgress, review, bring across, become pregnant, intercalate** (↓לדעבר, prep., מעברן, מעברה, עבור adj., מן עבר ל-; CPA עיבור, עוברה #2, עבר #2, עבר, עבירה; LSp 141, SA עבר Ham 546:179, Asatir 4:18) Pe. **1. to pass, cross:** a. alone: ועברו *TN* Gen 37:28 [H ויעברו]; ועברח *ib.* Ex 34:6; מאן דעבר עבר ומאן דלא עבר לא יעבר he who has crossed (the Euphrates) has crossed. He who hasn't crossed will not cross *KohR* 27c(2); הא נזירה אי עבר behold, the Nazirite passes by *Naz* 51d(59); *BR* 1144:4; ופלג קומוי ועבר (the river) split before him, and he crossed *Dem* 22a(15); *Ber* 5a(14); *Švi* 35c(16); *Bik* 65d(6); *BQ* 3a(39); *AZ* 43d(36); b. w. complement: 1) dir. obj.: עד זמן דנעבר חחומך אעבר בכל :ב־ (2 [עד אשר נעבר גבלך H] Num 21:22 *TN* ענך *FPT* Gen 30:32[05; H אעבר בכל צאנך]; *TN* Ex 12:12; *ib.* Num 20:17; למעברכון בקיימה *ib.* Dt 29:11 [H לעברך בבריח]; ר׳ יוחנן הוה עבר בשוקא PN was passing through the market *Šab* 8c(62); *Meg* 74a(59); *San* 21b(47); 3) בגו: *TN* Num 33:8; *Meg* 74a(59); 4) ביני: *TN* Gen 15:17; *ib.* Dt 29:15; 5) גבי: בחר שעה עבר גביה a while later he passed by him *Šab* 8c(64); 6) ית: *TN* Num 33:15; *ib.* Dt 27:4; 7) מלמעבר לארעא :ל- *ib.* Num 32:7 [מעבר אל הארץ H]; 8) לוות: *FPT* Gen 31:52[03]; 9) על: כל דעבר על סכומה *TN* Ex 30:13; *Šeq* 46b(2) [in quoted Tg]; אנא סבא דעברת עלי I am the old man whom you passed by *VR* 577:9; *Ber* 6c(16); *Švi* 35b(26); *BR* 969:3; 10) קודם: *TN* Gen 33:14; *ib.* Num 32:17; Dt 3:28; 11) קומי: מהו דחיעבור קומוי וייחי is she permitted to pass before him so that he may live? *AZ* 40d(48); *MQ* 83c(41); *Ber* 4b(36); *ib.* 9c(30); *Beṣ* 61c(6); *BR* 543:7; **2.** w. **על to transgress** [Sy עבר על PSm 2783, mng. 3]: אין אכיל עבר על נידריה if he eats, he violates his vow *Ned* 41b(52); *EchR* 69:11; **3. to pass** (of time) [Sy, PSm ib., mng. 2]: זיל גליג לאומך דעברת אנתי [!] go, tell your mother that my time has elapsed *VR* 101:2; **4. to review, go over:** ר׳ לוי הוה עבר פרשתא PN was going over the Pentateuchal lection *San* 20b(24); **5.** w. **מן עלמה to die** [Sy עבר מן עלמא PSm, ib. mng. 1]: אן עברת מן עלמא בתיי בעלה if she dies during her husband's lifetime *JMP* 2:29; in shortened form: ואן עברת בדלא בנין if she dies without children *ib.* 11r:26; 35:10

Pa. **1. to bring across:** ועבר כל דיליה *TN* Gen 32:24 [H ויעבר את אשר לו]; והוה ... מעבר וחזר ומשבח he brought (his possessions) across and returned and found (more) *BR* 911:4; **2. to cause to pass:** a. w. על: עברח עליהון *TN* Ex 20:25 [H הנפת עליה]; *ib.* Dt 20:19; ביה את מעבר עלינן You bring injustice upon us *BR* 1155:2; b. w. קומי, קודם: עבר כל חלמידוי קומוי he made all his students pass before him *Kil* 32b(52); *EchRB* 67:24; למעברה בנורא קדם פלחנה נכריה to pass in fire before idolatry *TN* Lev 20:3; *ib.* Ex 33:19; **3. to remove s.t./s.o.:** עבד יחהון יוסף ואגלי יחהון Joseph removed and exiled them *ib.* Gen 47:21; 8:13 [H ויסר]; 35:2; 38:19; Ex 23:25; 34:34; בעא מעברחיה he wanted to remove it (i.e. the lamp) *Šab* 6c(10); ר׳ חונא הוה מעבר זלדקן PN would remove (from leading prayer) one with a thin beard *Meg* 75c(1); *San* 27d(57); *AZ* 39b(64); *ib.* 41a(49); *PRK* 198:4; **4. to depose:** ר׳ יוסי עבר חד מן תרין אחין PN deposed one of two brothers (appointed as community leaders) *Pea* 21a(20); **5. to trausfer:** ותעברון יח אחסנחיה לברחה *TN* Num 27:8 [H והעברחם את נחלתו לבחו]; **6. to transgress:** למעברה על פם גזרת מימרה דה׳ *ib.* 24:13 [H לעבר]; ומעבר על מרדין :[אח פי ה׳ 14:41; **7. to remit** (a sin): he remits (the sins) of rebels *ib.* Ex 34:7; **8. to become pregnant** [MH עיברה Jast 1039]: ועברח *ib.* Gen 4:1 [H ותהר]; 25:21; 38:3; Num 5:28; כד עברת ליה אימיה מית אבוי when his mother was pregnant with him, his father died *Pea* 15c(44); *BR* 1095:3; pass.part. מיניה אנה מעברה *TN* Gen 38:25 [H אנכי הרה]; *FPT* Ex 21:22[01]; חמרחי מעברה והיא בעיא מילד my she-ass is pregnant and is about to give birth *Yev* 6a(43); **9. to intercalate a month** [MH עיבר Jast ib.]: ועברוה ביומא דבתרא they intercalated it on the following day *San* 18c(15); *Meg* 71a(5)

Itpa. **1. to be passed through** [↓ pa., mng. 2]: למתעברה *TN* Lev 18:21; **2. to be removed** [↓ pa. mng. 3]: ויתעבר *ib.* 13:58 [H וסר]; **3. to become pregnant** [↓ pa., mng. 8]: הא את מתעברה *ib.* Gen 16:11 [H הנך הרה]

עִבְרָיי adj. **Hebrew** (CPA עבראי, עברי LSp 142, SA עבראיה Ham 554:404) a. as adj.: sg. טלי עִבְרָיי *FPT* Gen 41:12[05; H נער עברי]; *TN* ib. 39:14; *ib.* Ex 21:2; אבדם עברייא *ib.* Gen 14:13; אחוך עברייה your Hebrew brother *ib.* Dt 15:3; אחחכון עברייחה *ib.* 12; pl. גברין עבריין Hebrew men *ib.* Ex 2:13;

חייתא עברייתא the Hebrew midwives *ib.* 1:15; b. as noun: pl. ארעא דעבריי the land of the Hebrews *ib.* Gen 40:15; אלההון רעבריי *ib.* Ex 5:3; עבראי *FPT* Gen 43:32[06]; אלין עברייא *PRK* 128:6; עברייתא *TN* Ex 1:16; *ib.* 2:7

עגושה n.f. **gorer** (√עגש; Sy עָגוּשָׁא LS 510) sg. *BR* 952:5 [≠ ↓בעוטה]
Löw, Flora 1:422, n. *; Sok, GF 168, n. to l. 14.

עגיל adj. **round** (↓√עגל; CPA חגיל LSp 59) sg. עגיל הוא מלמטה it is round below *Ned* 37d(49)

עגל n.m. **calf** (↓עין עגל, עגלגול, עיגול, √חגל; CPA עיגל LS 142, SA עגל Ham 547:210+) sg. *TN* Lev 9:2 [H id.]; *ib.* Dt 9:16; והוה נחת ומתעביר עגל (the pebble) landed and became a calf *San* 25d(47); *ib.* 49; 52; עגל מן בקורתא a calf from the herd *ib.* 50; *Meg* 70d(26)[!]; עבר חד עגל קדמוי אזל למיתנבסא a calf passed before him on its way to slaughter *BR* 305:5 // עיגל *Kil* 32b(25) // *Ket* 35a(32); *EstAn* 170:34; עובדה דעגלה the incident of the (golden) calf *TN* Dt 33:9; *ib.* 1:1; *TNGl* ib.; עובדא בחד בר נש דאשכח חמשה עגלין an incident concerning a person who found five calves *BM* 8c(62)

עגל vb. **to tie or wrap around, roll around** (↓עגיל; CPA חגל, עגל LSp 59, 142, MH עגל Moreshet, Lex 259) Pe. **to tie or wrap around:** נסב פיסקי דעמרה(V) ועגלה על תריהון he took a band of wool and wrapped it around both of them *Kil* 32d(38); pass.part. בהא<ל>ין דעג<י>לין with those (sticks) which are tied around (with a rope) *Er* 20a(29)
Itpe. **to roll around:** ר' חייה בר בא מתעגל בהדא אליסיס דטיבריא PN used to roll (in the dust) in the glass factory in Tiberias *Švi* 35c(17) [// מיגנדר בעפרה *BKet* 112b]
Lieb, YK 249.

עגלגול n.m. **small calf** (dimin. < ↓עגל) sg. חר ע{י}ג<ג>לגול *AbgurNew* 170:34
On the form of this word, cf. ↓פגלגול.

עגלה, det. **עגלתה** n.f. **heifer** (↓עגל; CPA עגלא LS 142, SA עגלה Ham 547:212+) sg. *TN* Gen 15:9; עגלתה *ib.* Dt 21:3; 4; 6; בהדה עגלתה תמימתה like that unblemished heifer *BR* 621:1

2# עגלה, pl. **עגלן, עיגלן** n.f. **wagon** (CPA עגלא LSp 142, SA עגלאן Ham 551:325) pl. עגלן *TN* Gen 45:19; שית עגלן מזווגן six paired (i.e. drawn by a pair of oxen) wagons *ib.* Num 7:3 [H עגלות צב]; *FTV* ib.; תרתין עיגלן *TN* ib. 7; עגלתא *ib.* Gen 45:27 [H העגלות]; 46:5; Num 7:6; 9

3# עגלה, det. **עגלתה** n.f. **basin** (cf. MH עוגל reservoir Jast 1048) sg. מהוא מיתן צלוחיתא גוא עגלתא is it permitted to place a flask (of oil) in a basin (of hot water on the Sabbath)? *ŠabG* 6a(42)

עגם vb. **to grieve** (H עגם Jast 1041) Pe., pass.part. נפשהון עגימה their soul is grieved *Meg* 74a(8)

עגעג vb. **to roll, make dirty** (↓√געגע; MH עגע Yalon infra) Quad. (Ar) מעגעגין<וי> חמי אפרח{יו}י באדמה ושתיק he (i.e. Aaron) sees his chickens (i.e. two sons) wallowing in blood and keeps quiet *PRK* 392:4 [w. ref. to ואפרוחיו יעלעלו דם Job 39:30]; לבושוי מעגעגין בארמה his garments are soiled with blood *FTV* Gen 49:11; *TN* ib.
Yalon, Studies 95+.

עד, עַד ד־ conj. **while, until, before** (↓עד לא, קורם עד לא; CPA עד LSp 143, SA עד GSA 329) *FPT* Gen 4:16[02; voc];- **1. while:** a. before nominal phrase: עד ראנא תמן אצרכת לי while I was there, I was in doubt concerning it *Ber* 11b(34); *Tan* 64b(14); עד רו איממא while it is still day *ib.* 68b(31); עד ראת טלי וחיילך עלך while you are a young man in your strength *VRQ* 390:5; b. before part. phrase: עד אינון יהיבין בעבר ירדנה while they are still in Transjordan *TN* Dt 2:14; *ib.* 7:10; יצלי דרמשא עד יומא קאים he should pray the evening prayers while it is still day *Ber* 7c(48); עד ראינון עסיקין דין עם דין while they are busy with one another *BM* 8c(43); עד דהוא פת<י>ח עד דהוא טריד רחמוי קריבין while it is open, while it is closed — his mercy is close *PRK* 364:7; ועד הוא סליק ועד הוא נחית while it (i.e. the pestle) goes up and down *BR* 352:5; **2. until:** a. w. pf.: עד די יבשו *TN* Gen 8:7 [H עד יבשת]; *ib.* Dt 2:14; עד דמחו ליה חד קורסם until they hit him one blow *Ber* 5c(50); עד דצמת ליה מאתן גוברין until he assembled 200 men for him *Soṭ* 17b(39); *Ter* 45c(64); *AZ* 39c(45); *VR* 753:2; *PRK* 148:14; b. w. imp.: עד ריחזור *TN* Gen 27:45 [H עד אשר תשוב]; *ib.* Ex 33:22; Num 35:25; עד יחות ויסוק until he goes down and up (with the stitch) *Kil* 32d(26); *Ned* 40d(37)[!]; *Švu* 37a(35); עד ייתי מלבא משיחא until

the King Messiah comes *PRK* 191:7; 3. w. part. only **before** [cf. ↓עד לא]: לא ייחמון אפיי עד דאינון סחיין they may not see my face before they bathe *Ter* 46c(5); עד דאח מדמי לה לחלבים before you compare it to fats *Šab* 2b(32); עד דאת אזיל ואחי חד זמן before you go and come once *Ket* 33d(60); *Naz* 53c(32); *BM* 12c(14)

On the use of עד w/o the rel. pron. ד־ in JPA and the other WA dialects, v. Sok, GF 102, n. to l. 31.

עד prep. **until** (CPA עד LSp 143, SA עד ST Gen 13:15) a. w. nouns: עד צפרא until morning *TN* Ex 12:22; עד נהרה רבה until the great river *ib.* Dt 1:7; and passim in Targumic texts; עד עצרתא until Shavuot *Šab* 11a(37); עד ברבייא until the knees *Šeq* 50a(8); *Meg* 72d(7); *Soṭ* 24a(62); *VRQ* 222:4; *PRK* 46:6; *EchRB* 50:10; b. w. adverbs: ↓אימת usage a.2; כדון usage a.3; כען mng. 2.b; לעלם

— **עד זמן** conj. **until** (↓עד) a. w. pf.: עד זמן די סליק *TN* Gen 32:25 [H עד עלות]; *ib.* 33:14; 43:25; עד זמן די אתאסית מרים until Miriam was healed *ib.* Num 12:15 [H עד האסף]; עד זמן דאתמלון תיסווריה until the treasuries were filled *BR* 762:2; *ib.* 633:1; *VR* 508:6; *ib.* 555:3; *ŠR* 9c(24); b. w. imp.: עד זמן דנבעי רחמין until I ask for mercy *TN* Gen 19:22; *ib.* 27:41; 44:18; Num 32:21; Dt 28:51; ולא יהווי לה אסו עד זמן דנצבי he will not have healing as long as I desire *AmGen* 6d:3; c. w. part.: עד זמן דהיא אזלה ורקקה גו אפוי דדרושא until she enters and spits in the *darshan*'s face *Soṭ* 16d(42)

— **עד זמן** prep. **until**, only in phrase עד זמן יומה הדין until that day: *FPT* Lev 23:14[06; H עד עצם היום הזה]; *ib.* Dt 34:6; Gen 48:15[22]; *TN* ib. 26:3; *ib.* 32:33; 35:20; Dt 10:8; 11:4

— **עד יתפני** prep. **until the end of** (↓√פני itpa.; cf. ↓עד מטי) עד יתפני תעניתא until the end of the fast *Pes* 30d(2) // עד דיתפני *Tan* 64c(24); עד דלא הוה דיתפני סידרא *ib.* 1 // עד יפני *Pes* 30d(1); עיסקיה טעם בלום עד יפני מוסף it was not his nature to eat anything until the end of the *Musaf*-prayer *Suk* 53a(29)

— **עד כדון** adv. **now** (↓כדון; CPA עד כדו LSp 90; cf. MH עכשיו) ועד בדון את בעי מירע now you wish to know *Tan* 67d(35)

— **עד דלא, עד לא** conj. **before** (↓קודם עד לא; CPA עד לא LSp 143, SA עד לא LOT 3/2 66:15) w. imp.: עד לא יקטול קין ית הבל אחוי before Cain killed his brother, Abel *FPT* Gen 4:16[02]; עד לא ימות before he died *TN* ib. 27:10; עד אוקיר אסייך דלא תצטריך ליה honor your doctor before you need him *Tan* 66d(23); עד לא יחזור ביה before he changes his mind *Ḥag* 79b(35); *Yev* 2d(39); *ib.* 13c(8); *Giṭ* 44a(60); *TerV* 45b(60); *Šab* 9a(19); *Yom* 41d(7) // *Šeq* 50b(18) // *EchRB* 136:19; *Yev* 6c(7); *BQ* 3c(9)

— **עד מטי** prep. **as far as** (↓√מטי; CPA עד מטי/מטא LSp 108) a. general: עד מטי ספד ימא דמילחא as far as the coast of the Dead Sea *TN* Num 34:15; *ib.* Dt 1:2[!]; עד {ד}מטי ענניה as far as the clouds *BR* 199:10 [expl. לעב Job 20:6]; ועד מטי הן and as far as where *Šeq* 48d(30); b. in scribal notes: עד מטי סופא דהיל' up to the end of the *halacha Naz* 51c(31); עד מטי וכן הוות לה up to (the words) וכן הוות לה *BR* 941:1; *Or* 61b(62); *Bik* 64a(20); *Yev* 13b(57); *Naz* 51a(41); *BR* 39:8; *ib.* 955:5; *ŠT* 2; *ib.* 5

Ros, Agnon Vol 297+; Sok, GF 45, n. 207. Most of the scribal notes in Ms. L of PT were crossed out and do not appear in PTEd.

— **עד עידן** conj. **until** (↓עד זמן, עידן) עד עירן רי תיתון until you bring *FPT* Lev 23:14[06; H עד]

— **עד צית** prep. **towards** (TA עד צית TO Gen 11:4) only in phrase עד צית שמייה towards the sky: *FPT* Gen 28:17[05]; *TN* ib. 11:4; *ib.* 28:12; 17; 50:1; Dt 4:11; 9:1; *FT* Gen 28:12; *TNGl* ib. 7

— **עד שע(ת)ה ד־** conj. **until** (↓שעה) אסור להוא גברא למיטעם כלום עד שעתא(V שעה) דיסחי it is forbidden for that man to eat anything until he bathes *Ber* 6c(53); *ib.* 2c(19); *Giṭ* 48a(58)

עדולמיי adj. **Adulamite** sg. *TN* Gen 38:1 [H עדלמי]; *ib.* 12; עדולמייה *ib.* 20; *FPT* ib.[04, 05]

עדי, det. **עדיתה** n.f. **spoil** sg. בערביא צווחין לביזתא עדיתא in Arabia they call spoil *'adi EchR* 118:5 [expl. עדיך Lam 2:5]; עדיתה *TN* Num 31:11 [H השלל]; *ib.* 26; 27; 32; Dt 2:35[!]; 3:7[!]; 13:17; 20:14[!]

עדי vb. **to pass by, be pregnant** (↓עירון, 2#עירוי; CPA עדי LSp 143) Pe. **to pass by:** ויעדי כפנא ביומך the famine will pass by in your time *TNGl* Gen 47:10; ויעדון אר{ע}דעניא so that the frogs will go away *TN* Ex 8:4 [H ויסר]

Pa. **to be pregnant:** מינה <ת>דעדי who became pregnant from him *BR* 223:2 [expl. PN עדה Gen 4:19]

עדב, עדיו, det. **עדבה, עדווה**, pl. **עדווין** n.m. **lot** (Sy עִדְבָּא pl. LS 512) sg. *TN* Lev 16:8 [H גורל]; עדיוו *TNGl* ib.; עדב *ib.*; *TN* Dt 32:9; עדוה *ib.* Lev 16:9; 10; Num 33:54; אי אחי לך עדבא תנסיב מן קדמ{ו}<י>י if your lot comes up, you will take first *EchRB* 49:14; pl. עדווין *TN* Num 26:56; *TNGl* ib. 33:54; עדוין *TN* Lev 16:8; *ib.* Num 33:54[!]; 34:13[!]; עדבין אנ{א}<ן> מסק{נ}ן we will cast lots *EchRB* 49:13

עֲדַר, pl. **עֶדְרִין** n.m. **flock** (SA עדר Ham 555:422+) sg. עֲדַר *FPT* Gen 32:17[03]; *TN* ib.; *ib.* 35:21; לכל עדר חד כלב one dog for each flock *BR* 856:1; *ib.* 2 // 1236:5; *ib.* 6; pl. עדרין *FPT* Gen 30:40[05]; *TN* ib. 49:12; עדרי עניכון your flocks of sheep *ib.* Dt 7:13; 28:4; 18; עדרייה *FPT* Gen 29:2[05]; *ib.* 3; 7; 8; עֲדְרַיָּא *ib.* 32:20[03]

עדר (/o) vb. **to hoe, pick** (CPA עדר LSp 143) Pe. **to hoe:** זיל עדור בקיקלתך go, hoe in your dirt-pile! *VR* 576:1; *Švi* 33d(42)
Pa. **to pick:** ומעדרה להון (the mother-hen) picks for them *VRG* 575:6

עוב, det. **עוּבָּה** n.m. **breast** (↓חוב) sg. עוּבָּה *FPT* Ex 4:7[01; H חיקו]; בעובך *TNGl* Num 11:12; *TN* ib.[!]

עוב vb. **to be guilty** (dial.; ↓√תוב) Pa. היך עייב ברוגזיה how he made guilty in his anger *EchR* 96:5 [expl. יעיב Lam 2:1]

עוֹבָד n.m. **deed, act, story, case, legal decision** (↓√עבד; CPA עובד, עבד LSp 140, SA עובד Ham 542:43+) **1. deed, action:** sg. מה אמרית יאייא בריוא לא אמרית אלא בעובדא did I say that she was beautiful in appearance? I said only in deed *Ḥag* 77d(35); קילקלת עובדך you debased your action *BR* 175:9; חבילו עמך ית עובדהון your people corrupted their action *TN* Dt 11:3; pl. עוֹבָדִין טבין good deeds *FPT* Gen 4:8[02]; *TN* ib. 21:8; *ib.* 38:7; ומה אנא בהית בעובדיי am I ashamed of my actions? *Ket* 35a(15) // *BR* 1285:9; דהוה ידע מה עובדיהון he knew what their actions were *ib.* 728:5; *PRK* 287:9; **2. act, work:** sg. עובד אומן *TN* Ex 26:31 [H מעשׂה חשב]; *ib.* 27:16; 30:25; 38:4; עובד ידי בר נש man-made *ib.* Dt 4:28; סדר עובד בראשית the order of creation *FTV* Gen 1:5; נשייא דנהיג{י}ן דלא למיעבד באפוקי שובתא women who are accustomed not to work on Saturday night *Pes* 30c(64); **3. story:** sg. תני לון עובדא he told them the story *Ber* 11b(43); *Pea* 15c(33); *Švi* 37a(14); *MŠ* 55c(19); *Šab* 8d(10); *VR* 531:6; *RuR* 80:16; *ŠR* 14b(12); ר' פינחס משתעי הדין עובדא PN told this story *Pea* 17d(15); *Šab* 8d(11); *Yom* 43d(22); *Soṭ* 16d(38); *BRV*^{60} 80:2; ... עובדא הוה בחד יהודאי it happened that a certain Jew *Ber* 5a(14); *ib.* 13a(59); *Tan* 69b(28); *BM* 8c(61); *Švu* 37a(60); *AZ* 41a(40); *BR* 335:4; *ib.* 1144:2; **4. case:** a. general: sg. אתא עובדא קומי ר' יסא the case came before PN *Švi* 39a(9); *Ter* 40b(31); *Bik* 64a(17); *Er* 25a(38); *Meg* 75b(24); *Yev* 13a(31); *Giṭ* 49c(57); *BQ* 7c(5); *Švu* 37b(43) [add. exx., v. CTY 2:247+]; אבא הוה ליה עובדא my father had a case *Dem* 25b(10); *Švi* 39a(11); *Šab* 8a(42); *ib.* 16d(53); *Yev* 12a(58); *Giṭ* 45a(21); *BB* 14a(27); *AZ* 40b(15); עובדא דאלכסנדרייאה מסייע ליה the case of GN supports him *Ḥag* 77d(29); אעיל עובדא קומי ר' אלעזר he brought the case before PN *Giṭ* 46d(40); *Qid* 60a(49); *BB* 16b(9); הכין הוה עובדא such was the case *Šab* 16d(56); *Qid* 64b(46); מה דהוה עובדא הוה עובדא that was the way the case actually occurred *Kil* 27a(37); *Šab* 5d(5); *Er* 18c(16); *ib.* 25a(61); c(50); *ŠT* 5; pl. תרין עובדין *Ber* 5b(32) // *MQ* 82d(17); *Qid* 64d(6); *San* 21d(50); *Tan* 68d(38); בגין רר' חנינה עיניה שביעה בעובדייה because PN's eye has seen many cases *Nid* 50b(17); חרין עובדוי דר' *Švi* 36b(62) // *Giṭ* 43c(22); *Šab* 15d(51); b. esp. euph. for death: sg. ר' יוסי הוה ליה עובדא *Ber* 5b(30); *MQ* 82b(1); *ib.* c(20); d(14); *Naz* 52c(12); **5. legal decision** [מרי עובדה↓]: a. w. var. verbs: 1) אנהר ר' אימי וחזר עובדא: חזר PN remembered and reversed the decision *Pea* 17d(65); 2) מה את: ילף סבר דילפי{נ}ן עובדא מינך לא ילפין עובדא מן בר נש זעיר do you think that we learn the decision from you? We do not learn the decision from an unimportant person *MQ* 82d(46) // *BREd* 1292:2; *RH* 58d(32); 3) נפק: וכן נפק עובדא כרב וכר' יותנן the decision was promulgated like PN and PN$_2$ *Ber* 12a(13); *Tan* 66a(60); *Ket* 29d(9); *Giṭ* 48a(20); *Naz* 54a(14); *Qid* 62b(11); *BB* 17d(15); בגין מפק{ין}ה> עובד מיניה in order to extract the decision from him *Giṭ* 44d(30); 4) עבד: ורבן גמליאל פליג על רבנן ועבד עובדא כוותיה does PN disagree with the Rabbis and render the decision according to himself? *Ber* 3a(6); *Dem* 23c(26); *Kil* 31a(6); *Švi* 39a(10); *Qid* 60b(60); *San* 18b(23); *Nid* 50a(59); היך עבדין עובדא how do we render the decision? *Ber* 12a(12); *Ter* 47d(57); *Šab*

16b(42); *Er* 26c(7); *Meg* 70b(34); *Ket* 25d(35); *Qid* 60b(60); *BQ* 4c(37); b. in phrase לעובדה for practical guidance [≠ להלכה]: לעוברה וסמוך עלוי it is for practical guidance, and rely upon him *Švi* 37b(33); *Šab* 7d(16) [rdg. of *Or Zarua*ʿ]; *Ter* 45c(32); *AZ* 41a(25); *Beṣ* 61b(13); *San* 21d(25)

The mngs. of this word parallel those of MH מעשׂה. On mng. 5, v. Lieb, Tarbiz 2(1931):377+.

עובי n.m. **thickness, thick part** (↓עבי; Sy עוּבְיָא LS 507) **1. thickness:** sg. בעבייה דעננה in the thickness of the cloud *FPT* Ex 19:9[06; H בעב]; לעוביה for the thickness (of the fig tree) *Švi* 33c(13); **2. thick part:** sg. עובייה דהן גבי קוטנה דההן the thick part of this (beam lies) next to the thin part of the other *Soṭ* 21d(24)

עובר n.m. **roe** (Sy נִבְרָא, אוברא spawn, fishes' roe LS 184) sg. לרגה גרולה דנפצת עוברה like a large fish which spawned its roe *BR* 336:11

Löw, MY ad loc.

עוברה, det. **עוברתה** n.f. **branch** (↓√עבר; CPA עוברא LSp 142) sg. *TN* Num 13:23 [H זמורה]; *FTV* ib.; עוברתא *FTP* ib.; pl. ועוברתא שלחת לרומה it sent forth its branches to the heights *TN* Gen 49:22; *FTP* ib.[!]

2# עוברה, det. **עוברתה** n.f. **anger** (↓√עבר) sg. עוברתיה *BR* 767:1 [expl. עברתו Am 1:11]

עוגב n.m. **harp** (BH עוגב HAL 751) sg. עוגבא *TNGl* Gen 4:21 [H id.]

עוגה, pl. **עוגיין**, **עוגין** n.f. **cake, loaf** (H עוגה Jast 1047) pl. עוגיין *TNGl* Ex 12:39 [H עגות]; *ib.* Num 11:8; עוגין *FTV* ib.; *TNGl* Gen 18:6

עוד adv. **still, more, also, again** (CPA עוד LSp 143) **1. still:** העוד אית לכון אח do you still have a brother? *FPT* Gen 43:6[05]; *ib.* 7; **2. more:** ר׳ אבון מוסיף עוד תרחין PN adds two more *BR* 157:2; *ib.* 1285:4; ועוד ציבחד a bit more *Dem* 24c(46); **3. also:** a. in verbal phrases: וְעוֹר אליפת יתן you also taught us *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib. 44:19; *ib.* 48:22; b. in nominal phrases: ועור מן הדא and also from this [proof follows] *Ber* 4b(24); *Dem* 25b(10); *Mas* 48d(18); *Ned* 42d(5) [add. exx. v. CTY 2:767]; ועוד דהוא כהן and also, that he is a priest *Ber* 12b(15); עוד היא מחלוקת it is also a dispute *Yev* 11c(63); עוד אנא היא צריכה לי it is uncertain also for me *Tan* 64a(41); עור אינון אית להון they are also of the opinion *Beṣ* 60c(16); *BR* 583:2; *ib.* 800:3; **4. again:** a. alone: ועברת עוד she became pregnant again *FPT* Gen 29:33[05]; *TN* Num 22:15; *TNGl* Gen 8:21; *ib.* 19:12; 30:19; Ex 2:3; Num 18:22; ועוד לא תקרוב בה he should not approach her again *Ḥaliṣa* 101:3; b. in phrase עוד תוב: *TN* Gen 29:30; *ib.* 33; **5.** in phrase ולא עוד **moreover:** ולא עור אלא רערב[ית] ית טליה אלא moreover, I have pledged the child *FPT* Gen 44:18[22]; ולא עוד אלא דאת שלחת לי מילה דאנא מנטר לה moreover, you sent me something which I must guard *Pea* 15d(50); *Kil* 32b(55); *Tan* 68d(20); *Ḥag* 77b(12); *San* 21d(22); *AZ* 39b(14); *VR* 606:5

On mng. 3, v. מראה הפנים to *Švu* vii 6, s.v. ר׳ חנינא (as pointed out by Lieb in Friedman, JMP 2:515).

עודד n.m. **lock of wool** (Sy עוּדָּא LS 511) sg. נפל עודדיה the wool fell out (of his ear) *Šab* 8b(64)

עווּיי adj. **Avvite** pl. עווייא *TN* Dt 2:23 [H העוים]

עוולה n.f. **iniquity** (Sy עַוְלָא LS 516; cf. CPA עואל HS 9:41) sg. *TN* Dt 32:4 [H עול]

עוור vb. **to make blind** (↓עויר; CPA עור itpa. LSp 144) Itpa. **to become blind:** אתון יסורין עליה ואיתעור *BREd* 154:1

עוז n.m. **bird of prey** (QA עוזא det. ATTM 653, SA עוז Ham 553:373, MH עוז MKelK 17:14) sg. עוזה *TNGl* Dt 14:12 [H עזניה]; עזה *TN* Lev 11:13; *ib.* Dt 14:12[!]

Sok, Job Targum 157, w. lit.; Talshir, Fauna 77+.

עוזל n.m. **antilope** (Sy עוּזֵילָא LS 519) pl. לעוזליהן דאיילתה *ŠRG* 16d(36) [expl. לעפר האיילים Song 2:9]; *ib.* 17a(18); *ŠR* 17b(5); *ib.* 19b(18); 24; *PRK* 90:9[!]; *ib.* 92:2

S. Fraenkel, ZDMG 54(1900):339+; Lieb, TK 3:185, n. 7.

[**עוטם** (corrupt) *TN* Lev 13:45; read perh. עטי]

עויל n.m. **child** (in "Arabian" dialect; cf. Ar عَيِّل Wehr 658) sg. עוילא *BR* 335:2 // *VR* 100:3 [expl. עויליהם Job 21:11; ↓מיינוק]

עויר adj. **blind, one-eyed person** (↓√עוור; CPA עויר LSp 144; on mng. 2, v. Sy עִוִּיר PSm 2841, Ar

אֶעוֵר one eyed) **1. blind:** sg. שמשון דקטל כמה פלשתאי כד עויר Samson, who killed many Philistines while blind *EstR* 14b(25); חד עבד{א} עו<י>ר בחד עיניה a slave blind in one eye *EchRB* 49:25; (Ar) אנקה חדא עוירא בחדא עינא a she-camel blind in one eye *EchR* 50:1; **2. blind in one eye:** sg. חד עבד והוה עויר *EchR* 49:25 [↓ // mng. 1]; (V60) בשוק סמייה צוחין לעוירא ברבי in a quarter of blind people, the one-eyed person is called "important person" *BR* 275:12

On mng. 2, v. Löw, in MY to *BR*, op. cit.; Lieb, Greek 120.

עול n.m. **foetus, newborn child** (↓עולל; Sy עוּלָא LS 516) **1. foetus:** sg. עולה דבמעיה the foetus in her womb *AmMont* 7; **2. newborn child:** sg. ומן עול{י}ה אתקריית אסתר מלבתה from the time she was a newborn child, she was called Queen Esther *SYAP* 32:19

עולים, עולם n.m. **young man** (√עלם; CPA עולים LSp 147) sg. עולם *TN* Dt 28:50 [H נער]; pl. עולימין *FTV* ib. 32:25; עולימוי *TN* Gen 22:19 [H נעריו]; *ib.* Num 22:22; Dt 33:6; *BR* 939:12; עולמינן *TN* Ex 10:9; עולימיהון *FPT* Dt 33:6[26]; *TN* Ex 24:11; *ib.* Num 23:10

עולימה n.f. **young girl** (↓עולים; CPA עולימיתא det. LSp 147, SA עלימה Ham 549:289) pl. כאילין עולימתא *MQ* 83b(55) [expl. עלמות Ps 48:15, w. ref. to ib. 68:26] // *KohR* 5b(5) // *VR* 241:3; אילין עולימתא מכיון דאינין אכלן ושתיין since those young girls eat and sing *Ned* 38c(24) [rdg. in Agur]; היידילה אתי טעין עולימוהי ועולימתיה behold he comes carrying his young girls and boys *BR* 939:12

Lieb, YK Intr VIII+.

עולימו, det. **עולימותה** n.f. **youth** (↓עולים; Sy עלֵימוּתָא LS 528) sg. כיומי עולימותהון like the days of their youth *FTP* Dt 33:25; *TN* ib.[!]; *FTV* ib.[!]

עולל n.m. **child** (↓עול; BH עולל HAL 754) pl. עולייה *SYAP* 36:55

עוללה, det. **עוללתה** n.f. **bunch, gleanings** (< H עוללה Jast 1051) pl. לא תבערון עולל<ת>ה do not remove the gleanings *TN* Dt 24:21 [H לא תעולל]; *ib.* Lev 19:10[!]; לא תיכלון עוללתה *ib.* Dt 24:20 [H קטוף עולל{יה}<ת>הון כמא דקטפת עוללתי; [לא תפאר cut off their bunches as you have cut off mine *EchRB* 94:12 [w. ref. to ועולל למו Lam 1:22]

עולם adj. **strong** (√עלם) sg. כהנא הוה עולם סגין PN was very strong *Ber* 5c(36); עולם ויאי strong and handsome *KohR* 9b(31)

עולתין n.m.pl. **endives** (H עולשין Löw, infra) עולתין דחקלא *Kil* 27a(20) [so Se, *Or Zarua'*; expl. עולשי השדה Mib. 1:2]; אין דעולחיה מרירן *EchRB* 137:4

Löw, Flora 1:417; on the *EchR* passage, see Ed. Buber, op. ., n. 136

עומק, det. **עומקה, עָמְקָה** n.m. **depth, valley** (↓√עמק; SA עמק ST Gen 14:10, CPA עומק LSp 148) **1. depth:** pl. בעָמְקֵי דימה in the depths of the sea *FPT* Gen 48:16[22]; לעימקין[!] דימה רבה *TN* Dt 30:13; *FTV* ib.; **2. valley:** sg. וסדום בעומקה היא Sodom is in the valley *BR* 530:2; שרי בעומקה remain in the valley *ib.*

עומר n.m. **'omer, the measure of barley offered on the sixteenth of Nisan** (↓עמד; < H עומר Jast 1053) sg. עומר חד *VRVar* 655:7; עומרה *FPT* Lev 23:11[06]; *ib.* 12; 15; *TN* ib.; ודמה הוה הדך עומרה what was that *'omer* made of? *PRK* 144:3 // *VR* 663:4; *ib.* 664:2; 665:1; 666:2; חמשין יומין דעומרא the 50 days of the *'omer PRK* 206:7

עומרה, pl. **עומרן** n.f. **dwelling place** (√עמר; CPA עומרתא det. LSp 149) pl. תרתין עומרן two dwelling places *BR* 327:6

Löw, ZA 23(1910):295.

עונב n.m. **ring** (SA ענבים pl. ST Ex 26:4) pl. עונבין *TN* Ex 26:4 [H ללאות]; *ib.* 5; ענבין *ib.* 10; 36:11; 12; 17

עונקה, pl. **עונקין** n.f. **noose, necklace** (cf. H ענק HAL 812, Sy עֻקָּא LS 541) **1. noose:** sg. עד כדון עונקתיה דההוא גברא רפיא that man's noose is still lax *Ber* 5c(54) [↓עניבה]; *ib.* 57; **2. necklace:** pl. עונקייה *Šab* 8b(48) [expl. השהרונים Is 3:18; v. TJ Jud 8:21]

עונש n.m. **punishment** (↓√ענש; MH עונש Jast 1055) sg. עונשיה דקד' the Holy One's punishment *Der* 52:56; *Proc* 555:11

עוסקן n.m. **inquisitive person** (↓√עסק; MH id. Jast 1099) sg. ר' אסא הוה עוסקן *VR* 415:4; *ib.* 506:6 // *KohR* 15c(12)

עוף n.m. **bird, fowl** (CPA עוף LSp 144, SA עוף

Ham 570:53+) sg. עוף שמיא *TN* Gen 6:7 [H עוף השמים]; *ib.* Lev 17:13; Dt 4:17; עופָא *FPT* Gen 2:19[02]; עופא מסאבה *TN* Lev 20:25 [H העוף הטמא]; *VR* 507:2; *BR* 714:6; דהוא צאיד עופא he catches a bird *ib.* 265:7; *KohR* 1c(18); תמנין מיני מוחין דעוף 80 kinds of bird brains *EchR* 130:3

עוץ vb. **to advise** (↓√יעץ, עיצה) Pe. אעוץ יתך *TN* Num 24:14 [H איעצך]; *FTV* ib.; ונעוץ יתן *TNGl* Ex 1:10; צדיקא עץ מלכא the righteous man advised the king *MMDam* Dt 22:9; כד יהוון עייצין עיצן when they will give evil advice *TN* Gen 15:11; *FTV* ib.

עוק n.m. **rung of ladder** (Sy חוקא LS 222) sg. איתבר עוקא דסולמיה the rung of his ladder broke *MQ* 81a(9)
Kut, SGA 73.

עוק vb. **to be distressed, distress** (↓עיק, עקה; CPA עוק LSp 144, SA עוק af. Ham 575:142, 161) Pe., impers. w. ל- **to be distressed** [Sy עָקת ל- LS 517]: ועקת ליה he was distressed *TN* Gen 32:8 [H ויצר לו]
Af. **1. to trouble, distress:** לכון ואעיק למן דעיק[י] I will trouble whoever troubles you *TN* Ex 23:22 [H וצרתי את צרריך]; ואעיק ממריה בהון *ib.* Lev 20:23 [H ואקץ בם]; ריקליטיאנוס אעיק לבני פנייס Diocletian made trouble for the people of Paneas *Švi* 38d(41); ואעיקו מצראי *TN* Ex 1:12; תעיקון *ib.* Dt 2:9; 19; ויעיקון לכון *ib.* Num 33:55; Dt 28:52; 57; למעקה *ib.* Lev 18:18; 19:18; לא מסתיה דההוא גברא עקתיה אלא ראתית מעקה ליה is that person's trouble not sufficient, that you have come to distress him? *BR* 131:4; *PRK* 232:1; *BBE* 16b(63); חד שיניי מעיקה לי one of my teeth is troubling me *Kil* 32b(36) // *Ket* 35a(43); איתתיה דר' יוסי הגלילי הוות מעיקה ליה סגין PN's wife was vexing him a great deal *ib.* 34b(53); 29c(36); ואינון מעיקין לן they distress us (by stepping on our graves) *Ber* 4d(1); *TN* Num 25:18; pass.part. נפשן מעקא *FPT* Dt 1:1[26; w. ref. to נפשנו קצה Num 21:5]; מעיקאן[י] *FT* ib.; **2. to loathe:** ואן בקיימי<ה> דאורייתי חעיקון if you loathe the statutes of my Torah *TN* Lev 26:15 [H תמאסו]
Itpe. **to be distressed:** אתעיקת *ib.* Gen 27:46 [H קצתי]; ואתעקת נפשהון *ib.* Num 21:4 [↓ af., pass.part.]; 5; *TNGl* Lev 20:23; כד יתעק לן[כון] *FPT* Dt 4:30[26; H בצר לך]

עוקם adj. **perverted** (↓√עקם; Sy עוקמָא LSp 543) sg. דרא עוקמא *FTP* Dt 32:5 [H עקש]

עור n.m. **chaff** (Sy עוּרָא LS 518) sg. עור דסערין chaff of barley *Šab* 14d(28) // אור דשערין *AZ* 40d(30)
On spelling אור, v. Lieb, Archive 1(1972):106.

עור vb. **to awake, awaken someone, rouse, stir up, be sober** (↓עיר; CPA עיר af., itpe. LSp 145, SA מורר (< מעורר) ib. 556:437, אתעיר Ham 581:62) Pe., pass.part. ↓עיר
Af. **to awaken, rouse:** עבר חד ושרי מעיר לה a person passed by and began to rouse him *BR* 880:2; דמיך הוה ועירתניה he (i.e. the evil one) was asleep, and you awoke him *ib.* 3; אזל בעי מערתה(text: מתערתא) בקריצתא דשובתא he went intending to awaken him at dawn on Saturday *Beṣ* 63a(46)
Pol. **1. id.:** כנשרה דמעורר קנה like an eagle which rouses its nest *TN* Dt 32:11 [H יעיר]; אנא הוינא מעורר שחרה לא הוה מעורר לי I awaken the dawn. The dawn does not awaken me *Ber* 2d(24) [expl. אעירה שחר Ps 57:9] // *PRK* 124:14 // *RuR* 154:14 // *EchRB* 121:12; דעוררת יתי מן שנתה you have awakened me from sleep *SYAP* 40:15; **2. to stir up s.t.:** אתיה אנתין מעוררה למבניך אתייה אתין מעוררה לליויתיך are you(f.sg.) coming to stir up your ...? Are you (f.sg.) coming to stir up your wailing? *BRV*^{60} 947:2 [expl. העתידים עורר לויתן Job 3:8]
Itpe. **1. to awake from sleep:** a. alone: ואתעירת *FPT* Gen 41:21[05; H ויקץ]; *TN* ib.; ואתעיר *FPT* ib. 7[05]; ואתער *TN* ib. 41:4; מן דאיתער *Ter* 45c(53); בגין דלא הוינא מיתער לא עלית because I wasn't (fully) awake, I did not enter (to lead the prayers) *Ber* 9c(52); *San* 29b(20); *KohR* 14b(29); אתעיר יקרי מן קדם יקרא דברייי wake up, my dignity, before the dignity of my creator *PRK* 124:13; *Ber* 2d(23) // *RuR* 154:13 // *EchRB* 121:11; b. w. בתר שנה: ואתער יעקב מן שנתיה *TN* Gen 28:16; תלתה יומין אתעיר מין שנתיה he awoke after three days *VRG* 246:4 // *EstR* 9b(4); *Tan* 66d(50); *Pea* 15c(24) // *Qid* 61b(13); *VR* 249:3; **2. to sober up** [cf. CPA to Joel 1:5]: ואתעיר נח מן חמריה Noah sobered up from his wine *TN* Gen 9:24 [H וייקץ]; **3. to be stirred up:** מכיון דאתער בך תמ{ר}<ת>א דההוא רשיעא because the anger of that evil person has been stirred up against you *KohR* 4b(19)

עורב, det. **עורְבָה** n.m. **raven** (CPA ערב LSp 152, SA ערב Ham 546:185+, Sy עורבָא LS 546) sg.

עורָבָא *FPT* Gen 8:7[04; H הערב]; *TN* ib.; *ib.* Lev 11:15; Dt 14:14; חמא חד עורב עביד קן he saw a raven making a nest *VR* 415:4 // *MSam* 57:16; *BR* 732:2; הדן עורבה מצרייה the Egyptian raven *ib.* 714:7

עורמה, pl. **עורמן** n.f. **pile** (Sy ערמתָא LS 548) pl. אתעבידו מיא עורמן the water became (many) piles *FPT* Ex 15:8[19; H נערמו]; *FTP* ib.; ערמן *TN* ib.

חורמן ↓ עורמן

אורעי ↓ עורעי

עורער n.m. (unclear) sg. עביד כהדן עוררה made like that ... *BR* 1141:7; צרצורא *ib. Var*
MY ad loc.

עות vb. **to prepare, fix** (otherwise unknown) Pe. הוה צמיד עיית קונדילוי בערובתא he used to prepare his candles on Friday *EchRB* 126:2

עותק n.m. **an old thing** (↓ √עתק; CPA עותק Rom 7:6 [HS 8:108]) sg. a. of grain: *TNGl* Lev 25:22 [H ישן]; b. of wine: שתי עותיק (PN) drinks old (wine, i.e. he is an expert) *Nid* 50b(15); שתי עותיק דעותק *ib.* 16

עותר n.m. **wealth** (↓ √עתר; CPA עותר LSp 154, SA עותר LOT 3/2 195:29) sg. עותרה *FPT* Gen 31:16[05]; *TNGl ib.*; לא עותרכון אתיתי למיחמי I did not come to see your wealth *PRK* 149:3 // *VR* 620:3; כל הדין עותרא לא קם ליה all that wealth did not aid him *KohR* 25a(20); *ib.* 5c(7); 13d(29)
Lieb, DevR 1, n. 3.

עז, det. **עיזה**, pl. **עיזין**, **עֲזִין** n. **goat** (CPA עזין pl. LSp 149, SA עז Ham 547:214+) sg. *TN* Num 15:27 [H id.]; שבק להון אבוהון עז their father left them a goat *Ket* 33a(32); עיזא *EchR* 49:7; pl. עֲזִין *FPT* Gen 38:20[04]; *ib.* Lev 22:27[06]; *TN* Num 15:24; עיזין *ib.* Lev 9:3; אבא יודן דעיזיא PN (the owner) of the goats *VR* 112:3; *ib.* 124:6; *EchRB* 49:8
Talshir, Fauna 76.

עזגד n.m. **messenger** (↓ אזגד) sg. עזגד קליל a swift messenger *FT* Gen 49:21 [H אילה שלוחה]

עזיב adj. **ugly** (cf. Sy עזוּפָא rough, harsh, unpleasant LS 519) sg. *Qid* 61a(34) [expl. מצודע 2Sam 3:29]; pl. אילין מיליא עזיבתא those ugly things *PRK* 242:11
Yalon, Quntresim 2(1938):52+.

עזיזו, cs. **עזיזות** n.f. **strength** (SA עזיזו Ham 545:141; cf. CPA עזיז Black, Hor 64) sg. עזיזות ליבא stubbornness *EchRB* 139:27 // *EchR* ib. [expl. מגנת לב Lam 3:65]

עזיל n.m. **spun yarn** (↓ √עזל pass.part.) sg. עזיל כריך במקטורה yarn wrapped in a coat *BM* 8b(57); *ib.* 59; דיזכון ליה עזיל that he should buy his spun yarn *AZ* 39c(24)

עזל vb. **to spin yarn** (↓ מעזל, 2# עזיל, מעזל; CPA עזל LSp 144, SA עזל Ham 477:87+) Pe. הוות עזלה *TN* Ex 35:25 [H טוו]; הון עזלן *ib.* 26; הכמא דמעזלא עזיל על פלכתיה just as the spinner spins on his distaff *KohR* 19d(37)
Krauss, TA 1:557, n. 252.

עזם (/o) vb. **to nip off** (MH חזם Moreshet, Lex 160) Pe. ויעזום *TN* Lev 5:8 [H ומלק]; ויעזם *TN* ib. 1:15; *FTV* ib.

עֶזְקָה, det. **עזקתה**, pl. **עזקין** n.f. **ring, anus** (Mng. 1: CPA עזקא, pl. עזקין LSp 144, SA עסקה, pl. עסקאתה, עסקיה Ham 476:65+; mng. 2: Sy עֶזקְתָא LS 519) **1. ring:** a. as a decoration: sg. בר קפרא אשכח חד<א> עיזקא PN found a ring *AZ* 44a(6); עזקה דכסף a silver ring *JMP* 16:8; ושלח ליה עזקתך והוא אתי send him your (signet)-ring, and he will come *KohR* 20a(21); עֶזְקְתָא *FPT* Gen 38:25[04]; עזקתה דשלמה *AmMont* 4:2; pl. עזקין *TN* Gen 49:22; *JMP* 12:10; עיזקייא *Šab* 8b(52) [expl. הטבעות Ezek 24:23]; *ib.* 44; b. as a holder for staves of ark, etc.: sg. עזקתה *TN* Ex 36:29 [H הטבעת]; pl. תרתין עזקין *ib.* 25:12; 37:3; עזקיהון *ib.* 36:34; **2. anus:** sg. ומפיטראכא לעזקתא ומעזקתא לברא from the rectum to the anus and from the anus outside *KohR* 21a(13)

עטושיי adj. **of ʿAṭosh** sg. ר' יצחק עטושייה *Ter* 47b(63); *Pea* 20d(63); *MQ* 81d(57); *Soṭ* 18c(60)

עטם, pl. **עטמן** n.f. **thigh of an animal** (↓ טס; Sy עטְמָא thigh LS 520, TBA אטמא Jast 43) sg. חדא עטם *Meg* 70d(24); pl. [!] תרתין אטמתא *EchRB* 47:15; *EchR* 47:19

עטעם n. (unclear) sg. אייתי עטעמה bring ... *San* 20c(59)

עטף (a/o) vb. **to put on, wrap** (CPA עטף LSp 144, SA יתעטף Ham 553:377) Pe. **to put on:** מן דעטף(ת}<ד>מ : L; Agur) after he put on (his cloak) and sat down *Ned* 42c(10); עטופי לבושי put on, wear beautiful apparel *SYAP* 10:31; pass.part. עטיף גולחיה וחפלין בריש wrapped in his cloak and with phylacteries on his head *KohR* 12d(20)
Itpe./a. **to wrap oneself** (+ ב in): ארבעתי זבית גוליכון די חתעטפון בהון the four corners of your garments with which you should wrap yourselves *TN* Dt 22:12 [H תכסה בה]; *TNGl* ib.; ואחעטפת בה *TN* Gen 38:14; *TNGl* ib. 24:65; אחעטף בכגדיה he wrapped himself in his garment *KohR* 16a(35)

עטר vb. **to be smoky, cloudy** (Sy עטר LS 521; cf. CPA עטר smoke LSp 144) Pe. עטר *FPT* Ex 19:18[06; H עשן]; *FTV* ib.; *ib.* 20:15; pass.part. חמיתי עטיר מניה did you(f.) see (any blood) darker than it? *Nid* 50b(29)
On עטיר, v. Lieb, Peraqim 1(1977/8):106.

עטש vb. **to sneeze** (MH עטש Moreshet, Lex 260; cf. QA עטישה ATTM 654, Sy עטָשָׁא LS 521) Pa. אהן דעטיש גו מיכלא one who sneezed during the meal *Ber* 10d(19); עטיש ההוא מינוקא the child sneezed *KohR* 11a(11) // עטש ושמע קליה he sneezed, and he heard his voice *Yom* 40d(62)

עיב n.m. **paln** (dial.) sg. אית אחדא דצווחין לכיבא עי{י}בא there is a place where they call pain עיב *EchR* 96:7

עיבור n.m. **intercalation, setting of a leap year, pregnancy** (< MH עיבור Jast 1066; ↓√עבר pa.) **1. intercalation:** sg. עבור שהרין ירחין intercalation of moons months *TN* Gen 1:14; ירחא דעיבורא the intercalary month *Yev* 6b(37); *ib.* 38; 41; **2. setting of a leap year:** sg. אקדמון ליה חד סב לעיבורא they admitted an old man first before him for the setting of the leap year *RH* 58b(14) // *San* 18c(43); *ib.* 37; כד עלית לעיבורא when I went in for the leap year *ib.* 25; בד הוה סליק לעיבורא *AZ* 42c(9); כד הוה נחית לעיבורה *Ber* 2d(45); **3. pregnancy:** sg. כאיחתה מעברה דמצטרעה בעיבורה like a pregnant woman who becomes leprous during her pregnancy *TNGl* Num 12:12
In *Šab* 4c(60) // *Meg* 73c(3), read poss. לעובדה for the act (of reading the Esther Scroll; v. Ratner, Šab 33).

עיגול n.m. **loaf** (↓√עגל; SA עגול Ham 548:255 (H עוגה)) a. of bread: sg. *TNGl* Ex 29:23 [H ככר]; *FTP* ib. 28:23; וקצון חד עיגול they cut one loaf *Švu* 37b(2); *San* 23c(34) // *Ḥag* 77d(45); *Šab* 8d(4); *VR* 135:2; *KohR* 28b(22); *ib.* c(38); *AbgurNew* 170:35; אכל מן כל עיגול חד פחית he ate a small piece from each loaf *EchRB* 130:9; פלגות עיגול half a loaf *Šab* 8d(11); עיגול מיכליה a loaf for his food *Bik* 65d(19); עיגול הוא רב(דרבי : text) a loaf is large *Er* 23d(30); עגולה דקצי the loaf which was cut *Ber* 12a(45); *ib.* 10a(49); *BR* 211:2; *KohR* 28c(40); ואיערכו גו עיגולא (the dinars) were kneaded into the loaf *Švu* 37a(62); *ib.* b(2) // *VRVar* 134:1; אהן עבד עיגולא תרי עשר ביעין ואהן עבד עיגולא חמני this one makes (the size of) the loaf twelve eggs; the other — eight *Er* 25a(10); עיגול{ד}<ד>פיתא a loaf of bread *BR* 503:1; pl. עיגולין מן גוא עיגולין *Šab* 10b(18) // *Beṣ* 60d(38); באילין עיגולייא רברביא ברם באילין זעירייא concerning those large loaves; but concerning those small ones *BM* 8b(48); חמנייא עגולין דפיתא *EchRB* 130:8; b. of cheese: sg. עיגול דגובנא *Šeq* 50c(58)

עידה, cs. **עדת** n.f. **congregation** (< H עדה HAL 746; Sy עִדְתָּא LS 515) sg. עדת כנישתה the congregational assembly *TN* Ex 16:2 [H עדת]

עידוי n.m. **pregnancy** (↓√עדי pa.; TA עידוי Jast 1067) sg. למיהוי לי עידוי so that I should be pregnant *FTV* Gen 18:12 [H עדנה]; pl. עדויין *TN* ib.

עידון n.m. **time** (↓עידן) pl. cs., only in fol. phrases: a. בעידוני at the time of: בעידוני צפרה *FPT* Ex 19:16[06; H בהיות הבקר]; *FT* ib.; *TN* ib. 14:24; b. לעידוני towards: לעידוני צפרה *FT* ib. 14:27 [H לפנות בקר]; לעדוני *FPT* Gen 30:16[05]; *TN* ib. 8:11; *ib.* 24:11; 63; Ex 14:27; 19:16

עידון #2 n.m. **pregnancy** (↓√עדי, עידוי) sg. עדוניך *TN* Gen 3:16 [H הרנך]
Word uncertain.

עידן conj. **when** (↓עידן n.; SA עידן דתגלה LOT 3/2 47:21) עידן דתדכר לן קרב<נ>ינן when you recall our sacrifices *TN* Lev 22:27; *FT* ib.; *FPT* ib.[06]; *TN* Dt 32:35; *FT* ib.

עידן n.m. **time** (CPA עדן LSp 143, SA עדן Ham 513:340+) a. general: sg. מן עדן יומין לעדן יומין *TN* Ex 13:10 [H מימים ימימה]; לעדנה הדן *ib.* Gen 17:21; שנה עילוי עדנה (uncertain) *PRK* 162:11; בעידנא לעידנא *TN* הדין *TN* Num 23:23; *TNGl* Gen 18:14;

ib.; b. in phrase כעידן/לעידן at the time of [↓ עידון]: לעידן רמשא *EchR* 47:12; בעידן צפרה *FTV* Ex 14:24

עידני, det. **עידניחה** n.f. (name of a plant) sg. עי{ר}<ד>ניתא *Šab* 4c(20) [expl. עידן Mib.K 2:1]
Löw, Flora 3:331.

עיווי n.m. **snake** (dial.; ↓חיווי) sg. גלילה צוחין <ב>לחויה עויה in Galilee they call the snake עיווי *BR* 254:3
Kut, SGA 70.

עיטה n.f. **advice** (↓ √יעט, עיצה; BA עטה KBL 1107) sg. אעט יתך עיטא I will give you advice *FTP* Num 24:14; *ib.* Gen 15:11; ונסיב עיטא he took advice *ib.* Num 16:1

עייב adj. **guilty** (dial.; ↓ √עוב, חייב) sg. אית אתרין דצווחין לחייבא עייבא there are places where they call the guilty person עייב *EchRB* 96:6; *EchR* ib.

עייט n.m. **vulture** (H עיט HAL 772) sg. עייטא *TNGl* Gen 15:11 [H id.]
Talshir, Fauna 121+.

עֲיָם n.m. **cataract** (of eye; cf. Sy עִימָא cloud, mist LS 522) sg. אהן עֲיָמה דעינה *AZG* 40d(25)
In // *Šab* 14d(23), word is missing by homoioteleuton.

עיים #2 (uncertain) הן דעיימך רגליך *Yev* 6c(7) // הן דעימך מגליך *Qid* 64d(2)

עַיִן, cs. **עֲיֵנ־**, **עינ־**, det. **עֲיֵנָה**, pl. **עֲיֵנִין** n.f./m. **eye, draft hole of an oven** (↓ עין, מעין, עגלה, עיינן; mng. 1: CPA עין LSp 145, SA עין Ham 544:113+; mng. 2: MH עין שלחנור MKel 8:7) עֵינָה *FPT* Gen 38:25[04]; עֵינֶיהָ *ib.* 3:6[02];- **1. eye:** a. general: sg. *FPT* Ex 21:24[01]; *TN* Lev 24:20; הדה עין דימין דהוה אית לי that right eye of mine *PRK* 199:2; עיינה *FPT* Ex 21:26[01]; לבר מן עיינא outside the eye, in the eye לגו מן עיינה *Šab* 14d(17); אפיק עיינה וייכה גו ידה he took his eye out (of the socket) and put it in his hand *SanAs* 23c(44); חמית בחילמי עיני נשקה חבירתה I saw in my dream one eye of mine kissing the other *MŠ* 55b(53); *EchRB* 51:15; סמיא בחד עיניה blind in one eye *ib.* 50:1; pl. עיינין *TN* Lev 19:26; *ib.* Dt 18:14; *MŠ* 55b(55); אפרא כעייני אמה dirt in his mother's eyes *Tan* 67a(31); גברא דטעה בפומיה ולא טעי בעיינוי a person who errs with his mouth and does not err with his eyes *Nid* 50a(61); ועינוי דמיין לדידיה his eyes resemble (the other's) *Yev* 3a(64); מה יאין עיינוי דמלכא משיחא how beautiful are the eyes of the king Messiah *TN* Gen 49:12; חזיו עייניכון the appearance of your eyes *ib.* Dt 28:34; b. w. var. vbs.: 1) חוס pe.: ולא יחוסן you should have no pity on him עייניכון עלוי *ib.* 19:13; 2) חמי pe.: ועיניכון חמיין *ib.* 4:34; 1:30; עייניה דחמינך the eyes which saw you *Šeq* 49b(14); 3) כהי pe., af.: עייני כהייא my eye is becoming dim *Ned* 41b(63); *KohR* 29d(13); דמכהייה עיינין which makes the eyes grow dim *TNGl* Lev 26:16; 4) כסי pa., itpa.: וחכסי עיינך ויתכסי מן מנהון you disregard them *TN* Dt 22:1; עינוי דכעלה it is hidden from her husband's sight *ib.* Num 5:13; 5) נהר af.: אנהרין עייניה his eyes shone *FPT* Gen 38:25[05]; 6) נטל pe.: ונטל עיינוי he lifted up his eyes *TN* ib. 43:29; *ib.* 22:4; 7) נתן pe.: דלא יתן בר נש עינוי עלה so that no one should look at her *Tan* 64c(7); 8) סמי pa.: עבור קומוי וסמי עיניה pass by it and "blind" the eyes *AZ* 43b(59); 9) פתח itpe.: ויתפתחן עייניכון your eyes will be opened *TN* Gen 3:5; 10) שגר af.: אשגריח עינ{ו}<י>י I glanced through the entire book of *Aggada* on Psalms *Ket* 35a(53); 11) שוט pol.: דין דעינוה משוטטן בכל אדעה the one who gazes over the whole earth *Naveh* 70:13; *TN* Gen 22:10; 12) שמשם quad.: משמשם בעינוי he rubs(?) his eyes *VRK* 251:5; 13) שבע pe.: עיניה שביעה בעובדייה his eye is satiated with cases *Nid* 50b(17); 14) תלי pe.: תלון עיינהון ותמון יתהון יהיבין כאיגרא they raised their eyes and saw them on the roof *ŠR* 32a(10); *PRK* 193:7; *Ket* 35b(3); c. in nom. phrases: ↓בבה, סייף, עיים, רפרוף, שמשום; d. in phrase לעיני in view of: *TN* Ex 4:30 [H id.]; *ib.* 19:11; Lev 20:17; Num 33:3; Dt 25:9; e. in phrase: עין ביש(ה) evil eye: 1) as m.: עבד{ין}<ון> ביה תלמידוי עין ביש his students put an evil eye on him *Soṭ* 19a(33); עינה כישה *ib.V* // *Pea* 21a(41); אסותא מן כל עינא בישא healing from every evil eye *AmGen* 7:14; 2) as f.: עיין בישא *Am* 14:2; עינה בישתה *ib.* 2:2; *VR* 364:3; **2. draft hole of an oven:** sg. תרתין עיניך ועיניה דתנורא your two eyes and the draft hole of the oven *MŠ* 55b(55)
On mng. 2, cf. Akk *înu*, mng. 2 (CAD I 157); GaonKom 17; Krauss, TA 1:90; Dalm, AuS 4:80; Brand, Ceramics 555+.

— **עין עגל** n. **precious stone** (lit. calf's eye; SA עין עגלה ST Ex 28:19(Var; H שבו)) sg. עין עגלה *TN* Ex 28:18 [H יהלם]; *FTV* ib.; *TN* ib. 39:11

עיין #2, pl. **עיינון** n.m. **spring** (↓מעיין; CPA עין LSp 145, SA עין ST Gen 16:7, pl. עינבן ib. Num 33:9) a. general: sg. עיינה דמיא *TN* Gen 16:7 [H עין המים]; *ib.* 24:30; 43; pl. עיינון דמיין *TNGl ib.* Lev 11:36; *ib.* Num 33:9; Dt 8:7; עייונות תהום רבה springs of the great abyss *FPT* Gen 7:11[05]; עיינוותיה דדרמשק *TN* Num 34:15; *TNGl* ib.; *ib.* Gen 14:15; b. in GN's: sg. עין דינא Spring of Judgment *TN* ib. 14:7 [H עין משפט]; pl. דירת עייונותה *TNGl* Num 34:9 [H חצר עינן]; *FTV* ib. טירת ענוותה *TN* ib. 10; *ib.* 9[!]

Patai, Ha-Mayim 177. The form עיינין *TNGl* Ex 15:27; *FTV* Num 33:9 is a graphic error for עיינון.

עייני vb. **to guard, watch** (CPA עיני[sic!] LSp 145, SA עיני LOT 3/2 149:23, 63:11, Mal *ʿyny* Berg, Glos 5) Quad. נטר יתהון ועייני יתהון he guarded and watched them *FT* Dt 32:10 [H יצרנהו]; יתיב ליה מעייני לון he sat guarding them *Dem* 26b(1); הוה מעייני תינין he was guarding fig trees *MQ* 81d(41); דהבת נטורה מעינה כרמין she was a guard watching the vineyards *SYAP* 1:6; מעייני ליה watching him *BRL* 647:2; מעייני גרמיה guarding himself *BR* ib. 4

Kut, SGA 15, n. 9; id., Studies 267 (Heb). Regarding the CPA form, note: 1. עינת Sap 10:1, quoted in LSp 145, is a restoration [v. AO 9:28, note]; 2. מעינא ib. 9:11 should poss. be read מעיניא [v. AO ib. 27]; 3. The attested form עינית John 17:12 should be derived from עיני.

עיינן n.m. **having large (bulging) eyes** (↓עיין; Sy ʿaynānā LS 522, TBA עייננא Levy, TMW 3:642) sg. *Naz* 56c(2)

עיל n.m. **foal** (Sy ʿilā LS 516, SA חיל ST Gen 49:11(Var)) sg. {א}חד רומי דילי{י}ת חמרתיה חד עיל a Roman whose she-ass had given birth to a foal *EstR* 13c(22); הדין עילא *ib.* 23; *AbgurNew* 169:32

Talshir, Fauna 81+.

עילא n. (unclear) ↓ארכובה

עילה, det. **עילתה**, pl. **עלין** n.f. **pretext** (↓√עלל; CPA עלא, עילא LSp 145, pl. עלין Acts 25:8 [HS 8:90], SA עלות pl.cs. ST Dt 22:14(Var)) sg. עילא את בעי עילתך you want a pretext *Ket* 35b(1) // *Kil* 32b(58) // *KohR* 24b(30)[!]; כאינש דבעי עילה על חבריה like one who seeks a pretext against another *Soṭ* 20b(21) // *ib.* 31; על ידי עילה by means of a pretext *Ter* 47b(28); *ib.* 30; *DemV* 25c(59); *AZ* 44d(41); pl. עלין *TNGl* Dt 22:17 [H עלילת]

עילו, det. **עילותה** n.f. **above, heaven** (↓√עלי, עליו) sg. מן עילותא *VR* 591:7

עילווי prep. **upon** (↓מן עילווי; SA עלוי(־) Ham 541:5+) ולא קביל עילוי<ה> he didn't take it upon himself *BM* 10c(57); קרא עילויה he recited about him (the biblical verse) *VR* 506:1; עבר עילויה he passed by him *ib.* 702:3; *AbgurNew* 169:32; משכא דערסא דדמיך עלויה the leather of the bed upon which he sleeps *EchR* 53:22; עלויכון *TN* Lev 26:19; *ib.* Dt 28:23; עילוויהון *ib.* 33:28

עילוי n.m. **evaluation, price** (↓√עלי; MH עילוי Jast 1070, TBA עילויא ib.) **1. evaluation:** sg. עלויה דדכרה the evaluation of the male *TN* Lev 27:3 [H ערכך]; *ib.* 4; 5; 6; 7; 13; 16; 19; 23; עילויה *FTV* ib. 16; 19; בעלויה *TN* ib. 5:15; 18; 25; **2. price:** sg. אין הוה עילויה יקיר if its (i.e. the wine's) price was high *AZ* 44d(29)

עילי, det. **עיליתה** n.f. **loft, upper floor** (↓√עלי; CPA עלא, ע(י)לי LSp 147) sg. עלי זעירה a small loft *SYAP* 55:38; בעליתה דקריתה *BR* 1275:2 [expl. בעלית המקרה Jud 3:20]; יהבתיה נו עיליתה she put him in the loft *Ter* 45c(51) // וטמרתיה בעיליתיה she hid him in the loft *AZ* 41a(42); *San* 29b(25); עיליתא רבי מדרשא the upper floor of the academy *ib.* 23c(4); *JMP* 32:3; *ib.* 42a:7

עִילָּיי adj. **upper, supreme, previous** (↓√עלי; SA עלאה det. Ham 541:2, עלאי pl. LOT 3/2 149:24) **1. upper:** a. as adj.: ובסלה עליא *FPT* Gen 40:17[05; H וכסל העליון]; *TN* ib.; כהן עילאה high priest *FTP* ib. 14:18; גלילא עילאה Upper Galilee *MŠ* 56c(10) // *San* 18d(14); דרומא עילאה Upper Darom *ib.* 11 // *ib.* 13; בשוקא עילאה in the upper street *EchRG* 84:6; *ŠR* 7d(17); pl. עִילָּאִין *FPT* Dt 26:19[04]; עליין *TN* ib. 33:17; עליין עליין *TNGl* Dt 28:43 [H מעלה]; מיא עילאי the upper waters *FT* Gen 1:6; *TN* ib.; אילין כנישתא עלייתא those upper synagogues *Ber* 5d(11); b. as noun: sg. דלא שלח עילייא if he did not remove the upper one (i.e. the sock) *Kil* 32d(12); עילייא דסיפרין the upper one (i.e. the shelf) is for books *Meg* 73d(57); דלא יכיל ארעייא באני עד דבני עילייא the lower one cannot build until the upper one builds *BB* 12c(14); *ib.* 10; pl. עביד בעלאי [מה] דעבדת בארעאי do to the upper ones (i.e. those on the upper level) what you did to the lower ones *EchRG* 83:11 // *Suk* 55b(21); *EstR* 11b(9); **2. supreme, exalted:** a. as adj.: sg. אלהא עליא the supreme God *TN* Gen 14:20; *ib.*

22; b. as noun: עילייה *FTV* Num 24:16 [H עליון]; **3. previous:** sg. גרש כהילכתא עיליתא continuation as in the previous *halacha Šeq* 41a(3) [in a scribal note]

עינתונדריי adj. **of Ein Tundra(?)** ר' יורן ענתונרייה *AZ* 39c(19); *Šeq* 49d(3); *Tan* 65c(20); *Soṭ* 22c(36)

עינתיניי adj. **of Ein Teina** (↓ תינה) sg. ר' חנינה ענתנייה *Ber* 10c(48); *Beṣ* 60d(43); *Ter* 41b(23); *AZ* 45a(52); עין תנייה *BRV*^{60} 268:2
Sok, GF 120, to l. 8.

עֵיצָה, det. **עיצתה**, pl. **עיצן** n.f. **advice, counsel, council** (< H עצה HAL 820; ↓√עוץ, בר עיצה; CPA עיצא LSp 85) **1. advice, counsel:** sg. עֵיצָא רמיו deceitful advice *FPT* Gen 34:13[03]; *ib.* 29:22[05]; עיצה חדה *TNGl* ib. 11:1; *FTV* ib.; איעץ יתך עצה *TN* Ex 18:19 [H איעצך]; *ib.* Num 24:14; ונסיבו עיצה בישׁ{ח}ה they took bad advice *TNGl* ib. 16:1; הבו עיצה ניסהור על בריה וניקטליניה give advice so that we can testify against his son to kill him *San* 23b(60); וילפית עצה מן נשיא I took counsel from women *VR* 620:1 // *PRK* 148:15; עצתיה דבלעם Balaam's counsel *TN* Num 31:16; pl. עיצן בישן *ib.* Dt 32:28 [H עצות]; Ex 1:10; 15:11; **2. council:** sg. בעצתה רקרח *ib.* Num 26:9 [H בערת]; 11; 27:3; בכנישתיהון בעצתיהון in their assemblies and councils *ib.* Gen 49:6
Nöld, ZDMG 22(1868):513; Jacob, Sprachgut 98.

עיצומין n.m.pl. **agreement including a requirement to pay a fine if broken** (↓√עצם; CPA עוצמא, עוצומא constraint, necessity HS 9:42) גבי עיצומין he assesses the agreement-fine *Giṭ* 47b(37) // *BB* 17c(56)
Lieb, Greek 3+.

עיצי n.m. **backbone** (BH עצה HAL 820) sg. עצייה *TNGl* Lev 3:9 [H עצה]; עיציא *FTV* ib.

עיק adj. **distressed person** (↓√עוק pass.part.) pl. את הוא רעני לעיקי<ה> you answer the distressed ones *TN* Gen 38:25; *FPT* ib.[04;!]

עיקר n.m. **root, main part** (↓√עקר; SA עקר Ham 546:202) **1. root:** sg. a. general: עקר *TN* Lev 25:47 [H id.]; חפריחה עיקר טב למעיה *ḥ* is a good root for the intestines *Švi* 34c(59); הרא פואה עיקר טב הוא סגין that *p.* is a very good root *Er* 26c(24) // *Šab* 8b(15); לא מעיקרה היא מרה isn't it bitter (already) from its root? *TerV* 42a(15); b. in a fig. sense: אין הוא עיקרא לקי מן ראשה if the root is affected at its top *Qid* 65d(44); זרוק חוטרא לאווירה ועל עקריה הוא קאים throw a stick into the air, and it stands on its root *BR* 1059:3 // *ib.* 574:7[!]; **2. main part:** sg. עיקר חבשילה the main part of the cooked dish *Pea* 21a(53); עיקר קלקלחהון their main degeneration *RH* 57d(59); עיקר טרחוחה מיטרא its main discomfort is the rain *PRK* 94:1 // *ŠR* 17b(18); עיקר טיבריא קדמייתא the main part of old Tiberias *Meg* 70a(40); עיקרא ליתּ לה חימיליוסים the main point has no basis *Ket* 29c(53); *Kil* 31c(59); **3.** in adv. phrase **at all:** כל עיקר וחרנה לא הוה עביר כל עיקר the other didn't do (charity) at all *VR* 856:5 [≠ סגין]

עיר adj. **awake** (↓√עור pass.part.; CPA עיר LSp 145) pl. רעד כדון ברייתא עירין people are still awake *Ber* 2d(36) // *EchRB* 121:16

עירוב n.m. **'eruv, edible food left before the Sabbath outside of one's property in order to extend the Sabbath limit;** pl. **name of a tractate** (< MH עירוב Jast 1075; ↓√ערב; CPA ערוב Duensing 158) **1. 'eruv:** sg. ושלחה עירובה גבי ברה she sent the *'erub* with her son *Er* 20d(52) // *ib.* 24d(1); **2.** pl. **the name of a tractate:** כד אתון לעירובין when they came to *'Eruvin* (in their study) *Šab* 16d(46) // *ib.* 24a(4)

עיריי adj. (unclear) pl. ודכירין לטב עידיא the are remembered for good *Naveh* 34:4
Poss. a gentilic; v. Naveh ad loc.

עשירו ↓ עישורי

עכב vb. **to hold back, invalidate** (MH עכב Moreshet, Lex 261, TBA עכב Jast 1077) Pa. **1. to hesitate, delay, hold back:** דנכס לא מעכב the one who sacrificed did not hesitate *TN* Gen 22:10; בעא מעכבחון he wanted to prevent them (from reciting *Shema* in Greek) *Soṭ* 21b(53); לא תעכבין עלוי על אלעזר ברה do not detain PN, his son *Am* 3:15; *ib.* 16; *AmGen* 2b:15; **2. to invalidate an act:** והוה תמן ר' ירמיה ועכב PN was there, and he invalidated (it) *Meg* 75b(34); והא רבך מעכב behold, your teacher invalidates (it)! *ib.* 35
Itpa. **to be detained, delayed:** אתעכבתון ועברתון בהון מהלכין ארבעין שנין you were detained, and you marched in them (i.e. the deserts) for forty

years *TN* Dt 1:2; *FT* ib.; *FPT* ib.[26]; מתעכב אנא *TNGl* Gen 27:41

עכבר, det. **עכברה**, **עוכברה** n.m. **mouse** (CPA עוכבר 1Sam 6:5, SA עגבר, עכבר ST Lev 11:29) sg. עכברה *TN* Lev 11:29 [H העכבר]; עוכברה *TNGl* ib.; חד עכבר ובלעה(V) a mouse swallowed it *Dem* 22a(10); *ib.V* 7; ועכברה יסגי mice(coll.) will increase *SYAP* 36:62; עכברא דטורא the field mouse *Šab* 3b(38); pl. חד קן דעכברין a nest of mice *Kil* 32b(26) // *Ket* 35a(34); אילין עכברייא רשיעיא those wicked mice *BM* 9b(3)

Talshir, Fauna 81, 123+.

עכברה n.f. **she-mouse** (↓עכבר) sg. הא עכברה ילדה אישתא behold a she-mouse gives birth to six (at one time) *PRK* 187:1

עכיי adj. **of Acco** sg. ר' חזקיה עכייה *Šab* 14d(19)

עכן n.m. **snake** (< ἐχῖνος Lehnw 415; ↓חכינה) sg. עכנא *EchRB* 102:15; *EchR* ib.; *ib.* 105:6; pl. עכנין *EchRB* ib.

Löw, Fauna 45+.

עכר vb. **to make turbid, cloudy** (CPA עכר LSp 145, SA עכיר ST Gen 49:12) Pe. ר' חנינה עכר ואת לא עכר PN makes (the mixture) turbid, and you do not? *Nid* 50b(14); *ib.* 15; pass.part. אפי' עכ{ו}<י>ר לא פסליה even if it was turbid, he did not invalidate it *ib.* 17; עכיר אן הווה כחנן בטבת if in *Ṭevet* (the face of the moon) was cloudy like smoke *SYAP* 36:57

On *SYAP* ref., cf. Sy תננא דמעכר אאר שפיא smoke which clouds the pure air PSm 2872.

עכשמוני, det. **עכשמוניתה** n.f. **a disease** sg. הדא עכשמוניתה סכנה that ʿ.-disease is a danger *Šab* 14d(19) // עכשבוניתא *AZ* 40d(22)

על conj. **because, since** (CPA על ד־ LSp 146) דמרדו רשיעיא על אורייתא because the wicked rebelled against the Law *TN* Gen 15:17; *ib.* 20:16; 44:19; Ex 32:25; Num 26:11; Dt 3:29; 32:31; על דהוה שרי בציפרין since he lived in GN *Šab* 14c(45); על דטלמסן למגע בסמה דמטרונה because he dared to touch the body of the matron *Ket* 31d(28) // *BR* 389:2; *VR* 364:3; *KohR* 19b(4)

This word is never employed in the Targumic texts in literal translations which use either ↓ארום or בגין. Its occurrences in non-Targumic texts are extremely rare.

עַל־, **עלי־** prep. **upon, against, concerning** (↓על conj.; CPA על, עלי־ LSp 146, SA על, עלי Ham 541:5+) *FPT* Gen 2:21[02; voc]; w. suf. 1sg. עליי *Švi* 36c(15); 2m. עליך *FPT* Gen 41:15[05]; f. עלייך *Er* 21b(18); 3m. עלוי *BR* 952:1; f. עליה *TN* Dt 21:3; 1 pl. עלינן *ib.* Ex 5:3; 2m. עליכון *FPT* Num 28:30[06]; 3m. עליהון *TN* Ex 29:13;- **1. upon:** והוה ר' יונתן מפסע על קיבריה PN stepped upon the graves *Ber* 4c(66); כת' על פינקסיה written upon his *pinax Kil* 27a(6); *Ter* 45d(3); *Pes* 30a(1); *BR* 714:7; *VR* 204:1; **2. against:** פליג על רבנין (PN) disagrees with the Rabbis *Ber* 3a(14); ההן דחטא על חבריה one who sinned against another *Yom* 45c(19); ממרוד על מלכותא to rebel against the government *BR* 712:1; **3. about, concerning:** על גרמה concerning herself *Dem* 22a(4); על דעתיה דכהנא according to PN's opinion *Kil* 31c(3); *AZ* 41a(60); *BR* 301:2; **4.** w. ד־ **according to the opinion of:** על דבית שמי *MŠ* 54b(2); *Yev* 2c(32); *San* 27b(15); **5. by** (in measurements): חמשין על חמשין fifty by fifty (cubits) *Soṭ* 20b(59); *ib.* 60; 62; **4.** w. var. vbs.: ↓אתא, ברך, חזר pa., סלק, עבר, צער itpa., קום

On mng. 4, v. Lieb, Ginze Kedem 5(1934):184.

— **על אפי** prep. **upon** (↓אפין; CPA על אפי LSp 14, SA על אפי ST Ex 33:16) a. w/o suf.: על אפי מיא *TN* Gen 1:2 [H על פני המים]; *VR* 554:7; *TN* Gen 7:18; על אפי ארעא upon the earth *ib.* 6:1; 11:8; 9; Dt 11:25; על אפי תהומא upon the abyss *ib.* Gen 1:2; על אפי מדברא upon the desert *ib.* Ex 16:14; על אפי כפרחה *ib.* Lev 16:14; על אפי ברה upon the field *FPT* Num 19:16; על אפי סדום *FTV* Gen 18:16; b. w. suf.: על אפיה דארעא *TN* Num 11:31

— **על גב/גבי** prep. **upon, next to** (↓גב, על גיף; CPA על גב LSp 39, MH על גבי CTY 2:604) a. w/o suf.: על גבי מדבחה *TN* Gen 8:20; *ib.* Ex 24:6; Lev 3:11; Num 5:25; בהן דילבש דרדסין דעמר על גבי דרדסין דכיתן in the case of one who wears foot coverings of wool over foot coverings of linen *Kil* 32d(12); *ib.V* 9; *San* 25d(39); b. w. suf.: ואחה הדן עורבה מצרייה ושרה על גבה the Egyptian raven came and settled down next to it *BR* 714:7; אתא וקם ליה על גביה he came and stood next to it *ib.* 944:2

— **על גיף** prep. **on the shore/bank of** (CPA על

גו(י)ף LSp 39, SA על כיף ST Gen 22:17(Var), MH על גף MMakh 1:4) על גיף נהרא on the bank of the river *TN* Num 12:16; *ib.* 22:5; *BRV*^{60} 80:2; *Ket* 31a(2) // *Qid* 58d(35); *San* 23c(36); על גיף נחל ארנונה on the bank of Wadi Arnon *TN* Dt 4:48; *ib.* 3:12; על גיף/גף ימא by the seashore *TN* Gen 22:17; *FTP* Ex 14:2; *ib.* 15:9; *Ber* 4c(48); *Kil* 32c(33) // *Ket* 35b(36); *KohR* 28c(6); *JMP* 11r:4; *ib.* 29:3; 34:3

Sok, Job Targum 160.

— **על ידי** conj. **because, since** (על ידי prep.; Sy עַל יְדֵ/אִיתָא דְ- PSm 1549) על ידי דהוה מאריך רב בצלותיה because PN took a long time in his prayer *Ber* 7c(11) // *Tan* 67c(27); על ידי דהוה אכלן because he was a big eater *Mas* 50d(41); על ידי דר׳ הוה סמיך לחרבן since Rabbi lived close to the (Temple's) destruction *Tan* 68d(39); *Ber* 7c(36) // *Tan* 66b(1) // *ib.* 67c(49); *Ter* 48b(29); *KohR* 30a(12)

— **על ידי** prep. **through, by means of** (ידי; CPA על איידי LSp 78) a. w/o suf.: דשפך אדמיה דברנש על ידי ברנש one who spills a person's blood by means of a person *FPT* Gen 9:6[05]; ועתידין למחפרקא על ידי תלתא פרנסין מהמנין they will eventually be redeemed through three faithful leaders *TN* ib. 40:12; *ib.* Lev 16:24; Dt 1:1; על ידי עילה by means of a pretext *Ter* 47b(30); *AZ* 44d(41); וכולהון על ידי מ[ו]יי all of them by means of water *Pes* 29d(32); ועל ידי כן הוה קרץ he got up early by means of it *Ter* 48b(17) // *Šab* 4d(9); *Naveh* 40:2; b. w. suf.: על ידוי דמשה *TN* Lev 8:36; *ib.* Num 4:37; על ידיה *ib.* Gen 30:3; על ידיכון *ib.* Dt 28:32; על ידיהון *ib.* Lev 9:7

— **על כורח־** prep. **against ...'s will** (MH על כורח־ Jast 666) על כורחיה *EstAn* 157:4; על כרחיה *EchRB* 156:5; בעל כרחיהון *EchR* ib.; *EchRB* 157:17

— **על מגן** adv. **for nothing, in vain** (מגן; CPA למגן LSp 106, SA למגן ST Ex 20:7) **1. for nothing:** לית דין על מגן this isn't for nothing *BRL* 81:6 // *VR* 506:1 // *KohR* 15c(6); על מגן צווחין לך רבי they call you "Rabbi" for no reason at all! *VR* 531:4 // *ŠR* 14b(10); מגן מאריך ימים (QA) <לא <על he does not have a long life for nothing *Bik* 65c(49); אפילו על מגן even if (the curses are) for nothing *San* 29a(55); וחדע את דהדין[!] מלכותא עבדא כלום על מגן you should know that the government does not do anything for nothing (i.e. without a bribe) *KohR* 28c(1); *ib.* 20; 32; b(37); 4b(31); 35; *EchRB* 48:27; *ib.* 49:10; **2. in vain** [מגן]: *TNGl* Lev 19:12 [לשקר H]

— **על מנת** conj. **with the intention that** (על מנת prep.) ומנוניה על מנת דיחזור they ordained him with the intention that he return *Bik* 65d(17); על מנת דתעבדי כן וכן with the intention that you(f.) do such-and-such *BM* 11b(46); על מנת דכי<הוי זאין ומפרנס ומלבש ומכסי יתה with the intention that he feed, support, clothe, and cover her *JMP* 15:7; על מנת דתהוי משמשה יתה with the intention that she attend him *ib.* 9; 12; 10b:2

— **על מנת** prep. **for the purpose of, in order to** (MH על מנת Jast 802) a. w. כן: על מנת כן נחתנן we have come down for that purpose *BR* 1128:4 [in H context: *ib.* 599:3; 4]; b. w. inf.: על מנת מעבד על כורחי׳ דאבא in order to do it against my father's will *FTV* Gen 44:18; *TN* ib.; על מנת מחקלה> על מנת מבזייה in order to be belittled; in order to be put to shame *Dem* 21a(31); על מנת מיתן ליך מקמת פל׳ in order to give you such-and-such *Er* 21b(17) // *Qid* 63d(18) // *ib.* 64a(10); על מנת למגזרנה ביום שובתה in order to circumcise him on the Sabbath *PRK* 64:12; c. in elliptic usage: על מנת יקדה ולא מפרסייה ליה for that reason (I) will be burnt and not reveal him *FPT* Gen 38:25[05]; *FTP* ib.

— **על עסיק** conj. **because** (על עסק די (עסיק צער ית אתתה because he caused pain to the woman *TN* Dt 22:24; *ib.* 23:5; *FPT* ib. 1:1

— **על עסיק** prep. **concerning** (על עסיק (עסיק כספא concerning the money *FPT* Gen 43:18[04]; *ib.* Dt 1:1[26]; על עסק פתגמא הדן concerning this matter *TN* Gen 24:9; *ib.* Ex 14:3; Num 12:1; Dt 9:20; ד׳ לוי הוה ליה דין עם חד בר נש על עסק בתים PN had a dispute with a certain person concerning houses *San* 21d(45); *ib.* 48; על עסק שנתא ורחמתא concerning hatred and love *JMP* 2:31; *ib.* 26:8

— **על פם** prep. **according to** (פם; H על פי HAL 866) a. w/o suf.: על פם גוידת ממרה דה׳ *TN* Num 3:16 [על פי ה׳ H]; *ib.* 26:56; Dt 17:6; 19:15; על פים מלויתא according to the water drawers *Yom* 40b(24); *ib.* 25; 26; b. w. suf.: ומפרק על פומיה he redeems (the second tithe) according to him *MŠ*

54d(38); *ib.* 56b(15)

— **על שם** prep. **in the name of, with reference to** (↓שם) **1. in the name of:** *TN* Gen 48:6 [H id.]; וקרא ית שמיה על שמיה he named him after him *ib.* 27:41; על שמיה דבריין in the name of our creator *Šab* 8d(13); **2. with reference to:** *San* 21c(3) [fol. by biblical verse]; *PRK* 339:1

עולבן, עלבן n.m. **humiliation, insult** (√עלב; Sy עוּלבָנָא LS 526) sg. תבוע עלבן avenger of humiliation *TNGl* Gen 34:31; *FTP* ib.; דלית לה בר נש תבע עלבנה she has no one to avenge her humiliation *TN* ib.; עולבנה *FTV* ib.; עולבן *TN* Dt 32:43; *FTV* ib.; עלבני *TN* Gen 16:5; *FT* ib.[!]

עֲלָה, det. **עלתה**, pl. **עלוון** n.f. **burnt offering** (↓√עלי; CPA עלא, pl. עלואן LSp 147, SA עלה Ham 543:72+) sg. *FPT* Num 28:27[06; voc]; *TN* Lev 1:3; *ib.* 23:12; Num 29:22; עלת *ib.* 19; עלתה *ib.* Gen 22:8; Lev 9:16; pl. עלוון *FPT* Lev 23:37[06]; *TN* Ex 32:6; *ib.* Dt 27:6; עלוותכון *ib.* Ex 20:24; Dt 12:27

2# עלה, pl. **עלין** n.m. **leaf** (SA עלי ST Lev 26:36(Var)) sg. עלה דזי׳ an olive leaf *TN* Gen 8:11 [H id.]; עליה *ib.* Lev 26:36; pl. עלין *ib.* Gen 3:7

עלי vb. **to evaluate, raise the price, outbid** (↓עליו, עילו, עילוי, עילי, עילי, עלה, עליו; Sy עַלִי pa. LS 527, MH עלי hitpa. Jast 1082, mng. 2) Pa. **1. to evaluate:** ויעלי יתה *TN* Lev 27:8 [והעריך H]; *ib.* 12; 14; **2. to raise the price, outbid:** דין מעלי{מן} <והווה> לה this one outbid him *BRV*^{60} 91:8; דחמי לחבריה זבין זבינא ומעל{ה}<י> ליה עלוי he sees another making a purchase, and he makes a higher offer *Qid* 63c(20); **3.** (unclear): על דעלי אבא בר בא דאינון אמרין *Šeq* 46d(30) // *Pes* 32a(40)

Itpa. **to go up in value:** ההן וולד בל מה דהוא אזיל הוא מתעלי(G) the more that child (i.e. the case of a child born of a gentile or slave and a Jewess) goes on, it increases in value (i.e. later authority considered it to be Jewish) *Qid* 64c(57)

On pa., mng. 2, v. Sok, Kut Vol 167; on mng. 3, v. Lieb, YK 455.

עליב adj. **unfortunate, poor** (√עלב; Sy עלִיבָא LS 526, MH עלוב Moreshet, Lex 263) a. as adj.: עליבא מרינתא דאסיא פטגריטוס unfortunate is the city whose doctor has gout *VR* 118:6; מה אתון בעיין מן ההן אכ{נ}סנייה עליבה אמ׳ ליה את הוא אכסנייה עליבה אילוך עמה אינון <אכסנייה עליבייה> what do you want from that poor stranger? They said to him: Are you the poor stranger? These people (= we) are the poor strangers *BerV* 13b(29); ההוא אחוך עליבא your unfortunate brother *Qid* 64b(42); ינאי עליבא *ib.* 13; נעמי {על} עליבתא *Ket* 25a(29); והדא נפשא עליבתא that unfortunate soul *VR* 777:4; b. as noun: sg. ומה יעביד עליבא what should the unfortunate one do? *Tan* 66c(1); הרא עליבתא that unfortunate (she-ass) *Dem* 21d(63); *ib.* 22a(3) // *Šeq* 48d(6); *ib.* 11; ההיא עליבתא *VR* 867:2 // *KohR* 27c(14) // *BREd* 643:4; ברה {ה}<ד>עליבתה son of the unfortunate (woman) *BR* 599:4 // *PRK* 390:6[!]; pl. ואילין עליביא מרחקין להון do we reject those unfortunates (i.e. the bastards)? *VR* 754:7; אנן עלייבייא *Giṭ* 48b(25)

עליו, det. **עליותה** n.f. **upper portion, heaven** (↓√עלי, עילו; Sy עֲלִיוּתָא LS 527) sg. מן עלייותא *VRG* 591:7

עלילה, pl. **עלילן** n.f. **false charge** (SA עלילות pl.cs. ST Dt 22:14) pl. עלילן דמילין *TN* Dt 22:14 [עלילות H]; *ib.* 17

עלל n.m. **one who enters** (↓√עלל part.) pl. עלליה *TN* Gen 7:16 [הבאים H]; *ib.* 42:5

עלל (a/o) vb. **to enter, bring in** (↓מעלי, מעל, מעלל, מעלן, עילה, עלל, עללה; CPA על LSp 145, SA עלל pe. ST Gen 6:18, af. ib. 19) Pe., pf. 1sg. עלית *Ber* 9c(52); 2m. עלת *BR* 338:2; עללת *ib.* 45:1; 3m. על *TN* Gen 39:11; *Švi* 38a(21); f. עלת *MQ* 80d(36); 1pl. עלנן *TN* Gen 47:4; 3m. עלו *FPT* Gen 41:21[05]; עלון *Suk* 52a(32); imp. 1sg. איעול *FPT* Gen 37:30[04]; ניעול *BR* 1262:3; 2m. תיעול *Beṣ* 60c(60); f. תיעלין *Soṭ* 16d(44); 3m. ייעול *TN* Dt 19:5; *Meg* 73a(41); f. תיעול *BR* 599:6; 1pl. ניעול *ib.* 1126:4; 2m. תיעלון *TN* Lev 25:2; 3m. ייעלון *ib.* Num 4:20; *MQ* 82a(33); imper. 2m.sg. עול *San* 25d(35); f. עולי *TN* Gen 19:34; 2m.pl. עולו *ib.* Dt 1:8; עולון *RH* 59b(28); inf. מיעול *Šab* 13c(59); למיעל *TN* Num 20:5; part. m.sg. עליל *ib.* Ex 34:34; *Ket* 35a(48); f. עללה *Soṭ* 16d(42); עלה *PRK* 199:8; m.pl. עללין *TN* Dt 30:16; עלין *Meg* 73a(42);- Pe. **1. to enter, come in:** a. alone: במעלכון *TN* Num 15:18 [בבאכם H]; *ib.* Ex 7:28; Lev 16:26; Num 31:23; Dt 11:29; שרי עליל לא אמרין דעל עד שעתא דעל (when) he begins to enter, we don't say he entered until he (actually) entered *Ber* 2c(19); כל רבנין דעלין לבי מדרשא all the Rabbis who enter the academy *Giṭ* 45b(12);

ביומא דעלת כלתא לגנונא on the day when the bride entered the bridal chamber *PRK* 9:17; אתון בעיין מיעול קדמאי you want to enter first *Šab* 13c(54); *Dem* 22d(15); *Švi* 38c(48); *Tan* 64c(5); *Qid* 63a(18); *BR* 338:2; *ib.* 648:6; 1262:3; *PRK* 161:8; b. w. ingressive ל־: כיון דעלון לון למדינתא as soon as they entered the city *KohR* 9d(7); פתחון לה ועלת לה they opened (the gate) for her (i.e. the she-ass), and she came in *Šeq* 48d(7); עאל ליה בריה תחותי ערסה his son entered under the bed *Yom* 40d(61); *Suk* 53a(14); *Tan* 66d(37); *ib.* 68d(56); c. w. fol. vb.: ועאל מיסחי בההן דימוסין דטיבריא they went to bathe in the public bath of GN *Šab* 3a(27); עאל שאל לר' יצחק he went to ask PN *Ter* 45c(43); עול טחון תחתיי come, grind in my stead *Pea* 15c(51); *San* 25d(35); *KohR* 9c(25); d. w. נפק: ↓√נפק pe., mng. 1.b; **2. to approach, come towards:** ועלון לגביה *Ber* 6a(23); *Ket* 35a(42); *Kil* 32b(33); *BB* 15b(1); מי עליל פגע ביה חד כותיי while approaching, he met a Samaritan *Tan* 66d(7); *BB* 15c(26); **3. to have sexual relations:** ועל לוותה *TN* Gen 38:18 [H ויבא עליה]; *ib.* 16; אנא יהב דינרין ק' ועלל עמה I will give 100 dinars to have sexual relations with her *BR* 385:6; **4. to be bronght in:** ועאל מיתא a corpse was brought in *Ber* 6a(35) // *Naz* 56a(15); כל תבשיל דהוה עליל קומיהון every baked dish that was brought before them *San* 25d(31); *BM* 8c(47); **5. to begin** (in time expressions): משתא דעלת from the year which began *RH* 57a(46); מן דאב עליל from the beginning of Av *Pes* 30d(3); **6. to come of the bride to marriage:** עלת כלתא נפקת טרחותא when the bride comes in, the trouble leaves *MQ* 80d(36); **7.** in idiomatic phrases: a. דייעול הוא ומדליה לטימין that he and his property should be confiscated (lit. enter the treasury) *Ned* 41c(34); b. ייעול עלי may it befall me! *Kil* 32b(46) [oath]; c. עול בנכסין take over your property! *Ket* 32d(50)

Af., pf. 2m.sg. אעלת *TN* Num 16:14; אעלתך *BR* 1179:3; 3m. אעיל *BB* 16c(1); אעלון *Dem* 22a(5); f. אעלת *JMP* 2:34; 2m.pl. אעלתון *TN* Dt 1:1; 3m. אעלו *FPT* Gen 43:26[05]; אעלון *Ned* 39b(26); אעלוניה *RH* 58b(14); imp. 1sg. אעל *TN* Dt 31:21; 2m. תעל *FPT* Gen 6:19[05]; 3m. יעל *TN* Ex 13:11; 1pl. נעל *ḤalV* 57b(15); נעליניה *VRK* 247:5; 2m. תעלון *TN* Dt 7:26; 3m. יעלון *ib.* Lev 14:42; imper. 2m. אעיל *ib.* Gen 43:16; inf. מעלה *Šab* 4a(11); מעלתה *BR* 818:5; part. m.sg. מעיל *San* 25d(33); f. מעלה *VRQ* 575:5; m.pl. מעלין *San* 25d(31);- **1. to bring, carry in, permit to enter:** a. people: אעיל ית גבריא *TN* Gen 43:16 [H הבא את האנשים]; *ib.* Ex 13:5; Num 15:18; נסחי ואעלי לגו פרדיסא he took me and brought me into the orchard *BR* 762:2; דמז לתלמידוי ואעלוניה לקפילין he hinted to his students, and they brought him into the shop *Pea* 21a(43); *RH* 58b(14); *San* 18c(5); b. objects: ואעל בוציניייה *TN* Ex 40:25 [H ויעל הנדות]; *ib.* 38:7; אעיל עובדא קומי ר' אלעזר he brought the case before PN *Git* 46d(40); *BB* 16c(1); *AZ* 41c(1); זרעון וחצרון ואעלון he sowed them, harvested them, and gathered them in *Dem* 22a(5); *Šab* 5c(55); *Tan* 64b(49); **2. to include:** מן יוסף אפקך ולישששכד לא אעלתך he excluded you from (the tribe of) Joseph and didn't include you in Issachar *BR* 1179:3; *ib.* 762:2; **3. to bring the bride to the marriage** [↓ pe., mng. 6]: בדמשא אתון מעלתה וטפון בוציניייה in the evening they came to bring her (i.e. the bride), and they extinguished the lamps *BR* 818:5; **4. to produce income:** הלווי מעלה מה דאפקינן בגוה oh that (the field) will produce what we invested in it! *VR* 125:3

Ittaf. **to be brought in:** אִתַּעֲלוּ *FPT* Gen 43:18[04; H הובאו]; *TN* Lev 6:23; אתועל *ib.* 16:27; *TNGl* ib. 7:30; *ib.* 13:9; מִתַּעֲלִין *FPT* Gen 43:18[04]

עללה, det. **עללתה**, pl. **עללן** n.f. **harvest, dowry** (↓√עלל; SA עללה ST Lev 23:39) **1. harvest, crop:** sg. עללת זרעיכון *TN* Dt 14:22 [H תבואת זרעיך]; עֲלַלְתָּהּ[י] דארעה the harvest of the earth *FPT* Gen 48:7[04]; *TN* Lev 23:39; *ib.* 25:22; Dt 11:17; עללתכון *ib.* 14:28; 16:15; pl. עללן *FT* ib. 14:22; עללתא האילייין *TN* Gen 41:35; **2. dowry:** sg. מהרה ועללתה her *mohar* and dowry *JMP* 18:23; *ib.* 53d:20

On mng. 2, v. Friedman, JMP 1:86.

עָלַם n.m. **eternity, world** (↓לעלם, בית עלם; CPA לעלם LSp 147, SA עלם Ham 546:193+) *FPT* Dt 5:29[04; voc];- **1. eternity:** sg. קיים דעלם *TN* Lev 23:31 [H חוקת עולם]; *ib.* Num 15:15; יומת עלמא ↓[יום]; **2. world:** sg. a. general: אתברי עלמא the world was created *ib.* Num 22:30; כל עלמה *ib.* Dt 32:4; ביומוי אישתני עלמא in his time, (the nature of) the world changed *Pea* 20a(59); *Tan* 67a(43); *Ḥag* 77d(55); *BR* 272:6; *ib.* 527:3; *PRK* 172:13; *KohR* 12b(21); b. in var. phrases: 1) עלם אוחרן another world *TN* Gen 4:8; 2) עלם עבור a transient world *ib.* 38:25[!]; 3) עלמה הרן this world *FPT* ib. 26[05]; *TN* Num 22:30; *ib.* Dt 32:39; בל הדין עלמא *BM* 8c(26); *KohR* 16c(17); 4) עלמה דאתי the world to come *TN* Gen 38:25; *ib.* Dt 33:21; *Tan* 66c(11); *San* 29c(34); *BRV*^{60} 131:4; *KohR* 10a(40);

5) עלמא דקושטא עלמא דשקרא the world of untruth (i.e. this world), the world of truth (i.e. the world to come) *VR* 605:3; 6) אורחיה דעלמא death [euph.; lit. the way of the world]: *TN* Gen 35:9; 7) ברייתה דעלמא the creation of the world *JMP* 13:3; *ib.* 18:2; 8) מרי עלמא Master of the world [↓ s.v.]; 9) מלכיה דעלמה/מלך עלמה King of the world [↓ מלך usage b.1]; 10) רבון כל עלמיא Master of all the worlds [↓ רבון]; 11) מה קלא בעלמא what is happening (lit. what voice is there) in the world? *Švi* 38d(25); *Tan* 66d(52); 12) אתכניש מן גוא עלמא he was "gathered" from the world (i.e. he died) *TN* Gen 5:5; *ib.* 9:29; Dt 31:14; 13) נפק בעלמא to be widespread: ישיזבינך מן הדין שורבא דנפק בעלמא may He save you from the heat which is prevalent in the world *San* 29c(43); *VRQ* 619:2

Dalm, Worte 140+.

עלם vb. **to disappear** (SA אחעלם Ham 529:275, MH נחעלם Jast 1084) Itpe. אנא הוא דאיתעלמח the law escaped my memory *FT* Lev 10:20; *TNGl* ib.; אתעלמת מלתא מן ר' יוחנן the matter escaped PN's memory *ŠR* 25a(7)

אלע ↓ עלע

עלעול n.m. **storm wind** (CPA עלעול LSp 147) sg. עלעול יהוה בפולגוס דימה there will be a storm wind in the middle of the sea *SYAP* 36:34; pl. רוחין ועלעולין winds and storm winds *Ber* 5a(26); *EchR* 90:1

עַם, det. **עַמָּה** n.m.coll. **people** (↓ עם, בר עממין, דארע, עמם; CPA עם LSp 147, SA עם Ham 548:244+, pl. עמין, עממין ST Gen 17:16) עַם *FPT* Gen 34:16[03]; עַמָּא *ib.* Ex 19:8[17];- a. general: עם חד *FPT* Gen 34:22[03]; עם קדישין holy people *TN* Lev 26:12; עמ חביבין beloved people *ib.* Dt 7:6; Ex 34:9; Dt 1:28; 9:2; עם כנישתה *ib.* Num 15:36 [H העדה]; והימנו עמא the people believed *ib.* Ex 5:1; ובכון עמא the people cried *ib.* Num 14:1; עמא האליין *ib.* 23:9; הליך עמא those people *PRK* 128:7; עמי בני ישראל *TN* Dt 5:6; *Meg* 75c(11); b. in phrase כל עמה everyone [CPA כל עמא LSp 148]: וימרון בל עמה אמן ואמן סלה *Naveh* 70:16; כל עמא מודיי everyone admits *Dem* 26c(45); וכל עמא שטיי is everyone a fool? *Mas* 49d(25); *Pes* 31b(64); *Yom* 39d(17); *Tan* 69c(28); *MQ* 81c(57); *BM* 8d(32); *VR* 591:2; *EchRB* 53:5

As pointed out by Dalm, Worte 55, 144, the rare occurrences of עלמא (כולי) כל in PT are corruptions due to כולי עלמא (= Sy כולה עלמא PSm 2899) in TBA. Thus, for כל עלמא *Ber* 4b(34), read w. G: כל עמא; for כולי עלמא *BM* 8d(36), read w. Ms.E: כל עמה.

עם דארע — n.m. **common person** (calque < H עם הארץ Jast 125; cf. עמא דאדעא MSoṭ 9:15 [*barraita*!]) sg. חד עם דארע *BR* 932:5; *BRL* 943:2

עִם, עִמ־ prep. **with, together with, at the time of** (CPA עם, עמ־, LSp 147, SA עם, עמ־ Ham 544:122+) עִם *FPT* Gen 34:20[03]; w. suf.: 1 sg. עמי *ib.* Dt 5:28[04]; 2m. עמך *TN* Lev 25:47; f. עמיך *BR* 838:5; 3m. עמיה *Švi* 39a(56); f. עמה *TN* Num 5:13; 1pl. עמן *Tan* 65a(51); 2m. עמכון *TN* Ex 24:14; 3m. עמהון *Meg* 73b(49); f. עמהן *Ber* 4d(35);- **1. with, together with:** a. general: כד הוה מהלך עם ר' when he walked with Rabbi *San* 24b(50); *Ber* 11b(29); *Ter* 41b(23); *Meg* 74d(38); *BR* 479:8; *PRK* 22:2; b. in phrase x עם x: דין עם דין this one with that *Kil* 27a(59); *Soṭ* 20c(37); *VR* 509:2; **2. at the time of:** בערובתא עם מטמעי שמשא in the evening at sundown *Ter* 46b(64) // *BR* 689:1; *VR* 554:5

עַמוּד n.m. **column, pillar** (CPA עמוד LSp 148, SA עמוד Ham 548:259+) *FPT* Ex 39:33[04; voc];- a. general: sg. הדן עמודה *Naveh* 18:2; *ib.* 40:2; וקמת לה חורי עסודא בכייה she stood crying behind the column *Tan* 64b(51); *BerV* 5c(55); *Ber* 9d(5); *Meg* 74d(10); פונדקא דעמודא the Inn of the Column *Dem* 22c(39); *Reḥov* 25; pl. ואקים ארעה דלה [על] עמודין he erected the earth without pillars *Am* 9:7; *ŠR* 38a(5); והן דנקר עמודין one who hews out columns *Šab* 13c(11); עמודיה דעל מן כפחה the pillars above the dome *Naveh* 7:1; בככו>ן עמודיא דקיסרין the pillars of GN "wept" *AZ* 42c(18); *BR* 300:5; *EchRB* 47:21; *TN* Ex 27:10; *ib.* 38:17; Num 3:36; b. in var. phrases: 1) עמודה דאישתא pillar of fire *ib.* 14:14; Ex 13:22; 2) עמודה דעננה the pillar of the cloud *ib.* Dt 1:33; Ex 33:10; 3) עמוד צלותהון דבני ישראל the pillar of prayer of the Israelites *TNGl* Num 20:29; 4) עמוד שחרא dawn *FPT* Gen 32:25[03; H השחר]; *TN* ib.

עמוניי adj. **Ammonite** (SA עמונאי ST Dt 23:4) pl. עמוני>י *TN* Gen 19:38; *ib.* Num 21:24; Dt 3:11

עמור n.m. **dweller, inhabitant** (√עמר; CPA עמור LSp 149) pl. ומצדי יחהון מן עמורין (the Angel of

Death) makes them desolate from inhabitants *SYAP* 58:7

עמידה n.f. **chamber pot** (dial.; < ἀμίς, ἀμίδος Lehnw 416; MH^2 עמד *BR* 380:1) sg. *Šab* 11d(29) // *AZ* 43a(61) // *BRVar* 380:2 [רהון↓]

עמילה n.f. **chamber pot** (dial.; ↓עמידה) sg. *BR* 380:2

עמיק adj. **deep** (↓√עמק; CPA עמיק LSp 148, SA עמק ST Lev 13:3) sg. *TNGl* Lev 13:25 [H עמק]; כרם אין הוה עמיק תרתין קומין ואתעביד(text): ואת עביד) ג׳ קומין עמיק if (the cistern's depth) was two fathoms deep, and it became three fathoms deep *BM* 12a(30); מילתא עמיקה היא the matter is deep *BR* 680:4; שנה עמיקה deep sleep *TN* Gen 2:21; *FT* ib. 15:12; *TNGl* ib.; pl. חלחה עמיקתה the deep valleys *TN* Num 21:19; *ib.* 20; Dt 2:6; נחלייה עמיקתה the deep *wadis* *TNGl* Num 21:19; *ib.* 20

עמל n.m. **work, deed, property** (↓פעל, מדל; CPA עמל LSp 148, SA עמל Ham 555:408) **1. work, deed:** sg. תמן קריין לפעלה טבה עמלה they call there a good deed עמל *BR* 380:2 // *Šab* 11d(28) [acc. to rdg. in Yal Jos, no. 17]; **2. property:** sg. עמלי *FPT* Gen 41:51[05; H id.]; *TN* ib.; מלך עלמה יתן ברכתה בעמלה may the king of the world place his blessing on his property *Naveh* 34:2; *ib.* 3; 32:10; 33:3; 4; *Reḥov* 2:13; ומן עמלה *Naveh* 42:4

On mng. 2, v. Naveh 9, 71; Ben Hayyim, TM 172, note.

עמלקיי adj. **Amalekite** (SA עמלקאה ST Num 14:43) sg. עמלקאה *TN* Num 24:20; pl. מלכיהון דעמלקיי the king of the Amalekites *ib.* 14:7; 25; 43; 45; עמלקאי *ib.* 13:29; 24:20

עמם n.m. **gentile, non-Jew** (backformation < עממין, pl. of ↓עם; CPA עממא [ὁ ἐθνικός] LSp 148, SA עמם ST Dt 28:1(Var)) sg. וגמלא עמם the camel driver is a gentile *EchR* 50:2; *ib.* 7; עמם זכיי בדינא a gentile innocent in judgment *TN* Gen 20:4 [H גוי]; חד אמם *BRL* 803:9 [V: יגוי!]; pl. ואנן מוגרין לעממין we hire gentiles *AZ* 40b(12) // *Dem* 25b(8)[!]; ר׳ הושעיה יהב לעממיא פריטין PN gave coins to the gentiles *Švi* 36d(36); הי אמר לשן ביש על חבריה לעממיה הי מן דגלי רזה דקרתה לעסמיה whether he slanders the members to the gentiles or one who reveals the secret of the town to the gentiles *Naveh* 70:11; *TN* Gen 20:13

עמם vb. **to be dull** (MH עמם Jast 1089) Pe. איך דהבא (עמא : text)עם how the gold has become dull *EchR* 140:10 [expl. יועם Lam 4:1]

עמסונייי adj. **of Amsun** sg. ר׳ יעקב עמסונייא *BM* 9d(61)

עמק vb. **to insert deeply** (↓עמיק, עומק; CPA עמק itpa. Black, Hor 65, Sy ʿmq pa. LS 531) Pa. ועמיק סיכתיה he plowed deeply with his plowshare *PRK* 234:3

עמר n.m. **wool** (CPA עמר Duensing 158, SA עמר Ham 576:182) sg. a. general: *TN* Lev 13:52 [H צמר]; *ib.* Dt 22:11; חמשה מניי עמר five pennies worth of wool *BME* 6d(59); ר׳ יוחנן הוה סדיק עמר סליק טעין עמריה PN combed wool. He came up carrying his wool *EchRB* 119:10; דזרבין עמרה מן לגב they pad (the shoes) on the inside with wool *KilV* 32d(7); מצרן עמר they(f.) spin wool *Soṭ* 20d(59); *Qid* 64c(29); b. for specific usages: 1) thread: *Kil* 32d(14) [↓חוט]; 2) band: *ib.* 9; 38 [↓פיסקי]; 3) web: *ib.* a(11) [↓נוול]; 4) sock: *ib.* d(40) [↓דרדס]; 5) rag: *ib.* 41 [↓מרטוט]; 6) garment: *TN* Lev 13:47; *ib.* 59 [↓לבוש]; *Kil* 32d(37) [↓מ(א)ן]; *San* 20c(59) [↓חלוק]

עמר גפן — , det. **עמר גופנה** n.m. **cotton** (Sy עמרגופנא LS 533, Mal *m'arkofna* Berg, Gl 56, MH צמר גפן BY 5534) sg. עמר{א} גופנא *Qid* 64c(28)

Löw, Flora 2:239.

עמר #2 n.m. **sheaf, ʿomer** (measure; ↓עומר; SA עמר ST Ex 16:16) **1. sheaf:** sg. *TN* Dt 24:19 [H id.]; pl. מעמרי שיבליא from the sheaves of barley *MŠ* 56c(12) // מעומרין[!] *San* 18d(14); **2. ʿomer** (a measure): sg. עמרה *TN* Ex 16:36; *ib.* 32; 33

עָן, pl. **עָנִין** n.f. **sheep, flock of sheep** (SA ען Ham 570:40+, pl. ענין ST Ex 21:37) עָנָא *FPT* Gen 31:43[03]; - **1. sheep:** sg. ען אוחרי another sheep *ŠR* 20c(22); הוות ילדה כל ענה every sheep gave birth *TN* Gen 31:8; *ib.* 30:39; מן ענה בעלויה from the sheep according to its evaluation *ib.* Lev 5:15; pl. ארבע עָנִין *FPT* Ex 21:37[01]; *BR* 855:4 // *ib.* 1236:4; ענינן *TN* Lev 22:27; עניכון *ib.* Dt 12:17; עניהון *ib.* Gen 34:28; **2. flock of sheep:** coll. ען סגין many sheep *FPT* Gen 30:43[05]; ארבע ען *TN* Ex 21:37; *ib.* Gen 24:35; Dt 32:14; ענהון *FPT* Gen 46:32[04]; לבשו דכרייא ענא the males "wore" (i.e. copulated with) the sheep *BR* 117:4 [expl. Ps 65:14]

ענב vb. **to fasten** (↓עניבה; MH, TBA ענב

Moreshet, Lex 266) Pe. וענבו *TN* Ex 39:21 [H וירכסו]; pass.part. ועניבן (text: ועניבן) עסקין the rings (on the sandal) are fastened *Ḥaliṣa* 100:20

ענבה, pl. **ענבין** n.f. **grape** (CPA ענבין pl. LSp 149, SA ענב, pl. ענבים Ham 551:331+, Sy ʿĕnabtā, pl. ʿĕnabē LS 534, MH ענבה Jast 1091) sg. ענבה חדה *TN* Dt 32:14 [H ענב]; pl. ענבין *ib.* Num 6:3; Dt 23:25; *Ber* 10c(28); *EchR* 49:9; דנפיק מגופנא ענבין what comes from the vine (is called) grapes; from the grapes - wine *VR* 260:3; ענבין דלקין(V) תלתיהון grapes stunted in their first third (of development) *Or* 61c(5) [expl. ענקוקלות Mib. 1:8]; בשלו סגוליה ואתעבדו ענבין the clusters ripened, and they became grapes *TN* Gen 40:10; *ib.* Num 13:23; 6:3; פוס ענבים {ד}<ר a treader of grapes *ib.* Gen 49:11; ענבי *ib.* Lev 25:5; ענבייה *FPT* Gen 40:11[05]; *TN* Num 13:20; בענוויי<א *TNGl* Ex 26:11

Löw, Flora 1:78+.

ענה, det. **ענתה** n.f. **time** (MH עונה Jast 1054) sg. באילין דהוון סברין דאית ביה ענה וליח ביה ענה in a case of those who thought there was enough time, but there wasn't enough time *Ber* 6b(19) // *San* 20a(40); *TanG* 66b(9); אית בענתה למיזל ולמיתי there is enough time to go and come *ŠR* 36a(23); אתת ענתא דצלותא the time for prayer arrived *Ber* 5a(61); *ib.* 14b(49); *Soṭ* 20c(44); *EchR* 47:6; ארעת בההיא ענתא it once happened *KohR* 28c(9); ע{ו}נתא *VR* 619:4; *ŠR* 9c(25); *ib.* 25a(12); הא ענתה נודע למלכא behold, it is time for me to tell the king *VR* 577:6; *KohR* 12a(9); *MŠ* 54d(46); *Soṭ* 16d(44)[!]; כד ילדה בענתה חיי when she gives birth at the (proper) time, it lives *ŠR* 42b(12); בענתה לית אנא מבטלה ענתי ודלא בענתה I cannot annul my time *KohR* 15d(32); *Soṭ* 24b(53)

Forms such as עונתה *Ber* 5d(11); *PRK* 24:1 are corruptions under the influence of the H form.

ענון adj. **humble** (ענוונו, ענוותן; CPA ענון LSp 149) sg. ענון לחדה very humble *TN* Num 12:3 [H ענו]; ר׳ הוה ענון סגין Rabbi was very humble *Kil* 32b(27) // עינון *Ket* 35a(35) // *BR* 306:1; עינון הוא סגי *San* 23c(43) // *ib.* 28c(35) // *PRK* 297:1; ענון *SanAs* ib.

עֲנָוְנוּ, det. **ענוונותה** n.f. **humility** (ענון; CPA ענונו LSp 149) sg. עֲינְוְנוּתָךְ *FPT* Gen 35:9[03]

ענוותן adj. **humble** (ענון; MH ענוותן Jast 1092) sg. מן כגלל דעינוות{א}<ן> הוא because he is humble *TNGl* Gen 25:27; pl. ענוותנין *ib.* Dt 7:7

ענוותנו, det. **ענוותנותה** n.f. **humility** (ענוותן; MH ענוותנות Jast 1092, TBA ענוותנותא ib.) sg. ענוותנותך *PRK* 297:5; ענוותנותיה דר׳ יהושע בן לוי *FTP* Gen 35:9; *TN* ib.[!]

עני n.m. **poor person** (↓ √4# ענה; BA ענה KBL 1110) sg. ההוא עניא *BR* 301:2

ענה vb. to **answer, respond** (עניין; CPA ענא LSp 149, SA עני LOT 3/2 211:46) Pe. **1. to answer:** ענה קין ואמר *TN* Gen 4:8; *ib.* 50:1; Num 11:28; ועניתון יתי *ib.* Dt 1:14; תיעני *ib.* 25:9; למעני *ib.* Gen 45:3; כל ההוא לילייה צווח לה רחל והיא ענייה לה the whole night he called to her "Rachel!", and she answered him *BR* 819:1; *ib.* 3; 1145:2; *EchRB* 110:6; עניין תרין בנוי דיעקב the two sons of Jacob answered *TN* Gen 34:31; *ib.* Dt 6:4; **2. to respond** (esp. to a prayer): מה נעני what should we respond? *Suk* 54a(4) // *Meg* 72a(12); ר׳ יונה עני הכין והכין PN responded in this manner and that manner *ib.* 5 // *ib.* 12; ההן דח<יי>ב למברכה והוא עני one who is required to recite a blessing and he responds, but doesn't know what he responds *Meg* 72a(22) // *Ber* 12c(45); אתון בעיין מיזקפניה ואשכחוניה איעני they came wanting to raise him up and found him responding (after the eulogy) *Ber* 6b(14) // *Naz* 56a(57) // *BR* 1238:9 // *KohR* 18d(22); *MQ* 83d(46); ענון בתריי מה דנה אמר respond after me what I say *Pes* 32c(55) // *Tan* 67a(61)

Pa. to **respond:** והוו׳ מענ׳ להו<ן מרים *TNGl* Ex 15:21

Itpe. **1. to be answered:** ומן קודם ה׳ הווה מתעני בקל he was answered by a voice from God *FPT* Ex 19:19[06]; *TN* ib.; צלי ולא איתעני he prayed and was not answered *San* 29b(40); *Tan* 64b(38); *ib.* 41; 60; c(8); *MŠ* 56d(10); **2. euph. to be relieved:** ההן דאזל ליה לצורכה ולא מיתעני ייזל מן אתר לאתר והוא מתעני he who goes out for a bowel movement and is not relieved, should go from one place to another, and he will be relieved *Švi* 34c(58)

עני #2 vb. **to be late** (MH עינה to postpone, delay Jast 1093) Pa. a. alone: ר׳ אילא עני בסדרא PN stayed late at the house of study *Beṣ* 63a(44); ואין ענייח אתון גרשין <לי if I tarry too long (in the cave) you will pull me out *Kil* 32b(60) // *Ket* 35b(2)[!]; b. w. dir. obj.: מכיון דעניתון קדושתא since you have come late for the *qedusha Ber* 9c(55); c.

w. inf.: ר' יסי ור' אימי ענון למיתי גבי ר' אלעזר PN and PN_2 came late to PN_3 *Pes* 30b(45) // *Ḥag* 76c(45)[!]; מעני מיתי *Šab* 4a(37) // *Beṣ* 62a(14) [corr. to מיבעי]; *Šab* 4d(23); (QA) חד זמן עני מיסוק once he came up late *Bik* 65c(47); (Riš) ואת מעני<ה> מזבנת{א} you will buy it later *BQ* 4a(54); d. w. part.: תד זמן עני דריש once he preached late *Soṭ* 16d(39) [cf. // *VR* 191:2 and note]

Itpa. **id.:** וכר הוון מתעני למת{י}<ו>ן לילה when they were late in giving (the phylacteries) to him *BerV* 4c(14)

On PT *BQ*, v. Lieb, TK 6:347, n. 21; id., YN 116.

עני 3# vb. **to afflict** (↓תענין; Sy עני 3# etpa. LS 534) Pa. ותענון ית נפשתכון ממיכל ומשתיה you should afflict yourselves (i.e. abstain) from food and drink *TNGl* Lev 16:29

עני 4# vb. **to be poor** (↓עניו; MH עני hif. Jast 1093) Af. לית ציבור כוליה מיעני the whole populace does not become poor *Giṭ* 45a(50)

עניב n.m. (unclear) sg. עניבה דפילא *Švu* 34d(37) [ארכובה↓]

עניבה, det. **עניבתה** n.f. **loop, noose** (↓√ענכ) sg. עניבתה(V) דההוא גברא רפיא that man's noose is lax *Ber* 5c(54); עניבתה(V) דהות רפיא כבר שנצת the noose which was lax has become laced *ib.* 57

עניין n.m. **matter, case** (↓√עני; CPA ענין LSp 149, SA ענין Ham 479:27+) a. general: sg. כל אילין מיליא לעניין מיסב ומיתן all of these things are in the case of business dealing *Er* 19c(36) // *Suk* 52a(58); בכל ענייניה in every case *BR* 801:6; *ib.* 150:4; בההוא ענייניא *PRK* 298:7; כל ענינא *RuR* 96:153; b. esp. in Masoretic notes: sg. תלת פסוק' בחד ענין קדמיה ליה ביה וו וחינין' ותלית' איה ביה ו' three verses of one type: The first (כי ימוך Lev 25:25) does not have a *waw*; the second and third (ib. 35; 39) have a *waw MMDam* Lev 25:39; *ib.* Gen 23:11; Ex 36:9; Lev 26:8; 28; *MPDam* Lev 23:12; כל הדין עינ' *ib.* Num 7:21; ד' זוג' מטעין בעינ' four pairs are easily misconstrued in a case *MMDam* Gen 41:9; *ib.* Num 26:44; *MPDam* Gen 11:23; *ib.* 46:19; pl. ד' עינייניו דמיין four cases are similar *MMDam* Gen 42:38; *ib.* Lev 26:8; 28; *MPDam* Ex 13:16; *ib.* Num 14:6

ענמיי adj. **Anamite** pl. ענמיה *TN* Gen 10:13 [H ענמים]

עָנָן n.m. **cloud** (↓√ענן; CPA ענן LS 149, SA ענן Ham 546:190+) sg. עֲנָנָה *FPT* Dt 5:19[04]; *ib.* Ex 19:16[06; H id.]; *TN* Gen 2:6; *ib.* Num 14:14; עמוד ונסגוד לרוחא דמכרר עננא [עמוד↓] רעננה let us bow to the wind which scatters the cloud *BR* 363:6; pl. עננין סלקין the clouds disappear *TN* Dt 5:21; כד אינון נקיין מן עננין when it (i.e. the sky) is clear of clouds *FT* Ex 24:10; *Suk* 54c(17) // *VR* 538:4; אייטי(L) ענניך וקבלי מטר bring your clouds and receive rain *BR* 120:9; *ib.* 199:10 [expl. לעב Job 20:6] // *VRQ* 352:1; ענני איקר שכינתי the clouds of my holy presence *TN* Ex 19:4; *ib.* Lev 23:43

ענן vb. **to be cloudy** (denom. < ↓ענן; Sy ענן pa. LS 533) Pa., pass.part. והוה אוירא מע{ו}נן the air was cloudy *RH* 58a(45)

ענני, cs. **עננית** n.f. **covering** (↓ענן) sg. עננית טלא *TN* Ex 16:13; *ib.* 14 [H שכבת טל]

ענף n. **branch** (CPA ענף LSp 149) pl. ענפוי *TNGl* Gen 50:1

ענש vb. **to punish** (↓עונש; SA ענש Ham 520:42) Itpe. **to be punished:** כגין רחביבין לא איתענשון because they are beloved they were not punished *AZ* 39b(13); ואיתענש{ו}<ד>אכלה because he ate it, and he was punished *Ḥal* 58c(61)

ענתותיי adj. **man of Anatot** (i.e. Jeremiah) sg. ענתותייא *PRK* 226:1 // *EchR* 1:14

עסי vb. **to deride** (dial.· ↓√בסי) Pa. מה את מעסי+ בי why are you deriding me? *BR* 947:1 [expl. ועסותם Mal 3:21]

עֵסֶק, det. **עיסקה** n.m. **matter, procedure, nature** (↓√עסק, על עסיק, עסק; TBA עסקא Jast 1099, MH עסק ib., Sy עסָקָא LS 536) *FPT* Gen 43:18[04];- **1. matter, affair:** sg. ודן עסיק קטולא *TN* Dt 19:4 [H עסק דין דמלין a legal matter *ib.* Ex 24:14; Num 35:24; Dt 17:9; מחמן ולהלן לית לי עמך עסיק(E) from then on I have nothing to do with you *BM* 10c(53); *ŠT* 8; **2. procedure:** sg. עסקה דב[כור]ות the procedure of the redemption of the firstborn animals *PalLaws* 27:18; *ib.* 31:9; עסקא דחליצה *Ḥaliṣa* 67; **3. nature:** sg. דעיסקיה דהדין חרשא the nature of the sorcerer *Ḥag* 77d(64); מה עיסקך what are you doing? *San* 25d(33); *VR* 395:4; *ib.* 577:8; 579:1; מה עיסקיך what is the matter with you? *TanG* 64b(44) [L:

מה ליך]; *ib.* 51; מה עיסקיה דכלבא משתין בכתלא what is the nature of the dog? It urinates on the wall *San* 20b(16); *Ber* 5b(50); *ib.* 9a(51); *Yom* 45b(12); *Tan* 66d(61); *Git* 44a(49); *PRKVar* 22:4; *EchRB* 48:10; *KohR* 23b(15); *ib.* 28c(24); ליח עסקיה דערים מהלך עם שטי it is not the nature of a clever person to walk with a fool *PRK* 246:8; דלא הוה עיסקיה טעם כלום עד יפני מוסף it was not his nature to eat anything until the end of the *Musaf*-prayer *Suk* 53a(29); רב אסי הוה ליה עסקא PN had an (inquisitive) nature *MSam* 57:16 [↓// עוסקן]

Margulies, PalLaws 2+; Bacher, Term 2:153 (H analog in Tanḥuma).

עסק (a/o) vb. **to be occupied with, do business, argue** (↓עוסקן, עסיק, על עסיק; CPA עסיק LSp 150, SA עסק/עשק ST Gen 26:20, Sy עסק LS 536)

Pe. **1. to be occupied with, deal with** (+ ב־): a. general: עד דאינון עסיקין בדידון נעסוק בדידן while they are occupied with their affairs, let us be occupied with our own *Ḥag* 77b(35) // *RuR* 166:100; ידעין אנן דעסק אבונן עמך על הדין חשבונא {ו}we know that our father dealt with you concerning that reckoning *BQ* 7b(58); pass.part. במה אתון עסיקין what are you dealing with? *PRK* 144:2; בנימוסא דברייה הוא עסיק he is occupied with the Law of his creator *Ber* 9a(29); *RH* 59c(44); *Šab* 4b(6); *Šeq* 39d(17); *Tan* 64b(64); *VR* 663:2; *KohR* 16a(36); b. esp. the Torah or verses in it: pass.part. חלח שעין עסיק באוריתא He is occupied with the Torah for three hours (each day) *FTV* Dt 32:4; הוון יתיבין עסיקין בהדין קרייה they were sitting occupied with that verse *PRK* 316:7; *EchR* 83:7; *ŠR* 32a(20); *Suk* 55b(17); **2. to do business:** pass.part. שמעון בן שטח הוה עסיק בהדא כיתנא PN did business in flax *BM* 8c(18); *ib.* 9d(58); *ib.* 59; הוון עסיקין בפרגמטייא they did business with merchandise *BR* 910:6 // *ŠR* 20c(15)[!]; **3. to argue, dispute:** pass.part. עד דאינון עסיקין דין עם דין while they were arguing with one another *BM* 8c(43); *ib.* 40; מעשיקין ב{י}ה על{ל} חד סרקיי while they were disputing with her, an Arab came in *Ter* 46b(54)

Itpe. **1. to occupy oneself, deal with** (+ ב־): אין בעיתון מתעסקא באוריתא אחון קריי{ה} שמע קודם חצות ומתעסקין if you want to occupy yourselves with the Law, you should recite *Shema* before midnight and (then) occupy yourselves *Ber* 2d(38); ולא יתעסקון במלין דשקרין they will not occupy themselves with untrue matters *TN* Ex 5:9 [H ישעו]; על ידי דמניהון נקיים לא מתעסקין <ביה>

because their garments are clean, they don't deal (improperly) with it (i.e. the oil) *Ter* 48b(30); *ib.* 31; 32; 33; 34; **2. to do business:** דשמואל בר אבא הוה מתעסק במטכסא PN did business in silk *MSam* 77:5; **3. to dispute:** אתעשקו עמה *TN* Gen 26:20 [H התעשקו עמו]

In pe., the passive form is employed exclusively in the participle as an allomorph of the active forms in the other tenses. Exceptions (e.g. *Yev* 10d(31); *Naz* 56a(20)) are corruptions.

עפר n.m. **earth, dust, soil** (CPA עפר LSp 150, SA עפר Ham 543:90+) sg. ועפר יהוי מזונך earth shall be your sustenance *TN* Gen 3:14 [H id.]; *ib.* 2:7; 3:19; Lev 14:42; שרי מתרתר עליהון עפר he began to throw dirt upon them *PRK* 175:7 // *Ter* 46a(31); יסב עפר ויתן גו רישיה let him take dust and put it on his head *Tan* 65a(45); *ib.* b(10); *BR* 359:11; *Šab* 10b(42); עפרא *TN* Gen 26:15; *ib.* Lev 14:41; 17:13; Num 3:19; Dt 9:21; עפרא יקירא burning soil *PRK* 234:3 // *EchR* 40:3 // *Tan* 69b(29); הוו מריחין בעפרא they used to smell the earth *ib.* 65b(14); זחלוי דעפרה creeping things of the earth *TN* Dt 32:24; עפר וקטם *ib.* Gen 18:27 [H עפר ואפר]; 22:14; אבק ועפר *ib.* Dt 28:24; כעפרא דארעא *ib.* Gen 13:16; 28:14; Ex 8:12; 13; Num 23:10

עצב vb. **to be sad** (↓עציב; TBA עצב Jast 1101)

Pe. עצבית I was sad *KohR* 9c(13)

עצורה n.f. **pressed out fluid** (↓√עצר) sg. עצורה דענבין *TN* Num 6:3 [H משרת ענבים]

עצי, det. **עיציה** n.m. **oppression, constraint** (↓עצי) sg. עיציה די עצה *TN* Lev 5:23 [H עשק]

עצי vb. **to oppress, constrain, cause to rebel** (↓עצי; CPA עצא LSp 150, SA עצי ST Gen 14:4, LOT 3/2 74:3, note)

Pe. **1. to oppress, constrain:** עצה *TN* Lev 5:21 [H עשק]; *ib.* 23; תעצי *ib.* Dt 24:14; תעצון *TNGl* Lev 19:13; pass.part. עציין *TN* Dt 28:29; *FTV* Num 13:20; *TNGl* ib.; עציי *VRV* 754:6 [expl. העשוקים Eccl 4:1]; עצ<י>ן ורציצין constrained and broken *TN* Dt 28:33; **2. to cause to rebel:** דעצינן לגיברא דעלמא because we caused rebellion against the hero of the world *DevR* 25:19; כ{ך}<ד> נעצ{ו}<י> יצרא בישא קודם יצרא טבא when we will make the evil inclination rebel before the good one *ib.* 22

Lieb, VR 881 and n. 22; on mng. 2, v. Z. Ben-Hayyim,

Tarbiz 19(1948):200. On the basis of *TN* Dt 28:33, the form עציב in *JMP* texts (e.g. 22:5; 27:5; 56:4; pl. 2:46) should be taken as = עצי; cf. esp. ולא עציב ולא רציץ 2:4 [contra Friedman, JMP 1:140+].

עציב adj. **sad** (↓ √עצב; TBA עציב Jast 1100) sg. בקל עציב in a sad voice *SYAP* 39:5; pl. הוון עציבין *EchRG* 83:4

עציץ n.m. **flower pot** (SA עצוץ Asatir 3:18) sg. חד עציץ *San* 29a(46)
Brand, Ceramics 403+; Löw, Flora 4:266.

עצל vb. **to be lazy** (TBA עצל itpa. Jast 1102, MH נתעצל ib.) Itpe./a. בר מחלת נשין דאתעצלון except for three women who were lazy *EchRB* 157:5

עצם vb. **to make an agreement** (↓עיצומין; CPA עצם to constrain HS 9:42) Pe./Pa. ועצמון ביניהון they made an agreement among themselves *BB* 17c(57)
Lieb, Greek 3.

עצר (a/o) vb. **to press, squeeze, withhold** (↓ עצורה, מעצרה; CPA עצר LSp 150, SA עצר Ham 556:441; ST Gen 40:11) Pe. **1. to press, squeeze a liquid out of s.t.:** a. grapes: נסבית ענביה ועצרת יתהון בכסה דפרעה I took the grapes and squeezed them into Pharaoh's cup *TN* Gen 40:12; *ib.* 11; *FPT* ib.[05]; ועצר{י}נה ויהב{י}נה בקופון לחמרא we pressed it (i.e. the grapes) and put it in a for wine *EchR* 48:11; b. olives: דו עצד ביה with which he presses (the olives) *Šab* 16b(3) // *Beṣ* 60c(36) [expl. ↓זייר *ib.*]; c. garment: עצור גולתך מן מיטרא wring out the rain from your cloak! *Tan* 66d(7) [sarcastic remark of a Samaritan to a Rabbi whose prayer did not bring rain]; **2. to withhold:** ולא ר' חנינה עצד ויעצור *TN* Dt 11:17 [H ועצד]; PN does not hold back rain from the Sepphorites מיטרא מן ציפוראיי *Tan* 66c(48); *ib.* 45

עצרתה n.f.det. **Shavuot** (SA עצרה ST Num 29:35, MH העצרת Jast 1103) sg. חגה דשבועיה היא עצרתה the Feast of Weeks, viz. *'aṣarta TN* Dt 16:10 // *ib.* Ex 34:22; בסיון עצרתא *EstR* 12b(25); עד עצרתא *Šab* 11a(37) // *Pes* 37c(31); מן פסחא עד עצרתא *KohR* 22a(30) // *PRK* 68:8
Voc: ἁσαρθά (Josephus, Antiquities, III, 10:6; ed. Thackeray 438:252).

עקב vb. **to grab by the heel** (↓עבקיי, עקיב; CPA עקב LSp 151, SA עקב Ham 458:102) Pe. עקב יחי *TN* Gen 27:36 [H ויעקבני]

עקביי adj. **last** (↓ √עקב) pl. אילין דעלין לחנותה קדמיין ונפקין עקבי<י>ן those who enter the tavern first and leave last *VRG* 252:1 [expl. למאחרים על יין Prov 23:30]

עקד (a/) vb. **to bind** (↓עקירה; TA עקד Jast 1105) Pe. **to bind:** ועקד יח יצחק בריה he bound Isaac his son *TN* Gen 22:9 [H ויעקד]; די עקד גרמיה who was bound (lit. bound himself) *FT* Lev 22:27; *FPT* ib.; *TNGl* ib.
Itpe. **to be bound:** אתעקד *TN* ib.; *SYAP* 45:15(Var)

עקד 2# (a/) vb. **to bow down** (CPA עקד LSp 151, קעד ib. 182, SA עקד ST Gen 24:26) Pe. ועקד *TN* Gen 24:26 [H ויקד]; *ib.* Ex 34:8; Num 22:31; עקדו *FPT* Gen 43:28[04]; *ib.* Ex 12:27[23]; *TN* ib. 4:31; עקדת *ib.* Gen 24:48
Schulthess, op. cit.

עָקָה, det. **עקתה**, pl. **עקין** n.f. **tronble, distress, adversity** (↓ √עוק; CPA עקא, pl. עקין LSp 144, SA עקה Ham 573:118+, pl. עקין ST Dt 31:17) sg. ומשיזב יתהון מן כל עקא he will save them from all trouble *TN* Gen 22:14; *ib.* 48:16; אתת עקא על טיברייאי adversity came to the Tiberians *MQ* 81d(55); *TN* Gen 42:21; *RuR* 20:129; מן דהוה חמי דעקתיה עקא when he saw that his distress was serious *BR* 503:3; ביומין דעקא *EchR* 63:3 [expl. בין המצרים Lam 1:3]; לא מסתיה דההוא גברא עקתיה isn't my distress enough? *BR* 131:4; מדיך בעקה your masters are in trouble *ib.* 689:5; 907:6; *PRK* 304:14; *Hem* 21; בשעת עקתי in my time of trouble *BR* 972:5 [≠ ↓רווח]; *TN* Gen 35:3; *ib.* 22:14; 38:25; Dt 32:15; עָקָתְהון *FPT* Gen 38:25[04]; בעקת נפשיה in his very distress *TN* Gen 42:21; pl. עקין *ib.* Dt 31:17 [H צרות]; 21; *TNGl* ib. 28:53; עקין סגין many troubles *Tan* 68b(22); *EchRB* 88:8; בר נש דעקין הוה he was a man (who caused) troubles *BQ* 7c(6); כל עקייה האליין *TN* Dt 4:30

עקום, det. **עוקמה** n.m. **curvature** (↓ √עקם) sg. על ידי עוקמה(V; L : עקימה) תדחיי מתבלען by its curvature two (rows) are swallowed up *Kil* 29b(8)

עקוץ, det. **עוקצה** n.m. **spine, tall** (√עקץ; CPA

עוקצא det. Black, Hor 65; cf. SA עקיץ ST Gen 25:29) sg. רישי<ה> דהן גבי עוקציה דהן עוקציה גבי רישיה דהן the head of that (fish) is next to the tail of the other, and the tail of that (fish) is next to the head of the other *Naz* 57d(37)

עקיב, det. **עַקְבָּה** n.f. **end, heel** (↓ √עקב; CPA עקב LSp 151, SA עקב Ham 457:98+, LOT 3/2 162:58, note) **1. end:** sg. עקב יומייא *TNGl* Gen 4:3 [H מקץ ימים; cf. CPA בעקב דיומ(יא) LSp 151]; *ib.* Dt 8:16; בסוף עקיב יומיא *FPT* ib. 4:30[26]; *TN* Num 11:26; *ib.* 24:14; Dt 4:30; 31:29; בעַקבה in the future *FPT* Gen 40:12[05]; *TN* Num 24:20; בעיקבא *FTV* Gen 3:15; **2. heel:** sg. בעקבה *TN* ib. [H עקב]; *FT* ib. 49:17; *TN* ib.[!]; מן לחור עקביה דגברא behind the man's heel *Ḥaliṣa* 100:23; לתחות עבקא under his heel *ib.* 25; אין בעי יקלל רגליה ו<י>תלא עקבא if he wants to lighten his foot, he can lift up his heel *ib.* 26; 101:1; כד אתא מיתלי(Ed) עקבה מן ארעא when he came to lift his heel off the ground *ŠR* 32c(7) [w. ref. to עקב Gen 26:5]; pl. מה יאיין עקיבין כמסנ<י>א how beautiful are your heels with shoes *b.* 35d(29) [expl. פעמיך Song 7:2]

עקידה, det. **עקידתה** n.f. **binding** (< H עקידה Jast 1105; ↓ √עקר) sg. עקידתיה דיצחק *TN* Lev 22:27; *ib.* Gen 22:14; *FT* ib.; *TNGl* ib.

עקיל n.m. **band, a type of jewelry worn on the arm** (cf. SA עקול Ham 540:168 (H סבך)) pl. ועקיליה מן אדרעיהון bands from their arms *TNGl* Num 31:50 [H עגיל]; *FTV* ib.

עקים adj. **bent, crooked** (↓ √עקם pass.part.; CPA עקים LSp 151, SA מעקם ST Dt 32:5(Var)) sg. עקים הוא *DemV* 22b(63) [ref. to Cypriot cumin]; הוות אצבעתיה עקימה his finger was bent *Meg* 75b(64) // *Tan* 67b(59); תמרתא עקימתא ⌜כההיא⌝ in that crooked palm tree *Beṣ* 63a(10)

On PT *Dem*, v. Löw, Flora 3:436.

עקל n.m. **bale for olive pulps** (MH עקל Jast 1106) pl. לעקלין אנא בעי I need (the vines) for bales *Švi* 35a(35)

עקם vb. **to make a circuit** (↓ עקום, עקום, עקים, עקמן, עקמה; CPA מעקם LSp 151, SA מעקם ST Dt 32:5(Var), Sy עקם pa. LS 542) Pe. עקים ⌜והוינא⌝ אימרטין I used to detour (lit. I used to make a circuit of the streets) *Tan* 68a(34) // *KohR* 19b(13)

עקמה, pl. **עקמן** n.f. **guile** (↓ √עקם) pl. עקמן *BR* 303:1 [expl. מצודים Eccl 9:14]

עקמן adj. **guileful** (↓ √עקם; cf. Sy עֶקמָניוּתָא LS 542) sg. דרא עקמנה a guileful generation *TN* Dt 32:5 [H עקש]

עקף vb. **to seek occasion against** (SA עקוף Ham 540:167 (H סבך), MH עקף Moreshet, Lex 268) Itpe./a. למתעקפא עלינן *TN* Gen 43:18 [H להתגולל]

עקר n.m. **sterile man** (↓ √עקר; SA עקר ST Dt 7:14) sg. *TN* Dt 7:14 [H id.]

עקר (a/o) vb. **to uproot, detach, eradicate** (↓ עקר; CPA עקרו, עקרה, 2# עקרה, עקר, עקור, עיקר LSp 151, SA עקר Ham 489:114) Pe. **1. to uproot:** שרי עקר פוגלין רברבין he began to uproot large radishes *BR* 761:3; *ib.* 762:2; חד ביניי עקר he uproots one intermediate row (of vines) *Kil* 29d(29); עבר ועקרין he passed by and uprooted them (i.e. the mixed species) *Or* 63b(47); **2. to tear out:** עשר כוכבין בעון למעקר כוכב חד ten stars tried to tear out one star *TN* Gen 50:21; **3. to eradicate:** בעיין מיעקר אף אהן סימנא they wanted to eradicate even that declaration of the intercalary month *San* 18c(59); ויעקור יתיה מן תחות שומיה may He eradicate him from under heaven *Naveh* 70:15; *Am* 17:17; *ib.* 30; **4. to remove:** ולא יעקור רגליה מן אתדה he should not remove his foot from its place *Ḥaliṣa* 100:25

Pa. **1. to uproot:** ומעקרא אילנין (that wind) uproots trees *MSam* 74:17; **2. to remove:** למיעקרא למסנא דמטרונה to remove the lady's shoe *BR* 553:7; **3. to make barren:** דוחא חנקת בניה דההיא איתתא ועקרתה a spirit strangled that woman's children and made her barren *Yev* 7d(12)

Itpe. **1. to be uprooted:** איתעקרון ארזייא דארעא דיש׳ the cedars of Eretz Israel were uprooted *AZ* 42c(12) // *BR* 632:5; *AZ* ib.(11) [↓ איסכופה]; איתע{ו}קרין ולא איתעקרת (carob tree) be uprooted! But it was not uprooted *MQ* 81d(1); *ib.* 2; *TN* Dt 28:63 [H ונסחתם]; ותתעקרון **2. to be eradicated:** איתעקרת ע״ז idolatry was eradicated *AZ* 42c(36); **3. to be ruined:** קובטרייא אלפון ואיתעקרון the boxmakers taught (their trade) and were ruined *ib.* 40c(61)

Itpa. **to become barren:** כדון איתעקרת ההיא איתתא that woman has now become barren *Yev* 7c(61)

עקרב, det. **עַקְרַבָּה** n.m. **scorpion** (CPA עקרבא LSp 151, SA עקרב ST Dt 8:15) sg. דדישא <ממוחה> מתעביד עקרב a scorpion develops out of the brain of its head *Šab* 3b(37); *BRV*^{60} 80:3 // *VR* 503:3 // *KohR* 15b(33); pl. עקרבין *TN* Dt 8:15 [H עקרב]; *TNGl* ib. 18:11; *FTV* ib.; מסו<קייתה דעקרבין Ascent of the Scorpions *TN* Num 34:4 [H מעלה עקרבים]; יהושע דְּעַקְרַבּוֹי Joshua of his scorpions *MMDam* Dt 22:9

עקרבה n.f. **scorpion** (↓עקרב) sg. הא עקרבה ילדה אישתין behold a scorpion gives birth to sixty *PRK* 187:2

עקרה, det. **עקרתה** n.f. **barren woman/female** (↓עקר; CPA עקרא LSp 151, SA עקרה ST Dt 7:14) sg. *TN* Gen 11:30 [H id.]; *ib.* 25:21; 29:31; Dt 7:14; דלא יהוון מונין לה וצכחין לה עקרתא so that they shouldn't vex her and call her: Barren woman! *BR* 472:4 // *ib.* 560:1; pl. מינהן עקרן some of them (i.e. the sheep) were barren *ib.* 853:6

עקרה 2#, det. **עקרתה** n.f. **infertility** (↓עקרה, עקרו) sg. מפתח עקרתה the key of infertility *FT* Gen 30:22; *TNGl* ib.; *TN* ib.

עקרו, det. **עקרותה** n.f. **infertility** (↓עקר; Sy LS 544) sg. עקרותא היא *ŠR* 8d(16)

ער n.m. **enemy** (√ערר; BA ער HAL 1111) sg.ערך *MSam* 120:11 [expl. ערד 1Sam 28:16]

ערב, det. **ערבה**, **עורבה** n.m. **woof** (SA ערב ST Lev 13:48) sg. בעדבה *TN* Lev 13:48 [H בערב]; *ib.* 51; 52; 53; 56; 57; 58; עודבא *TNGl* ib. 56; *TN* ib. 49

ערב 2# n.m. **guarantor** (↓√ערב 2#; Sy LS עַרָבָא 545) sg. ד' מרינוס הוה ערב לכלתיה PN was a guarantor for his daughter-in-law *Švu* 37a(13); הוה ערבא כפורנה דכרתיה דר' חגיי (PN) was a guarantor for the *ketubba* of PN_2's daughter *BB* 17d(11); ערבא דנפשך אנא I am the guarantor of your soul *AZ* 41a(64) // *Ter* 45d(9)[!]

ערב vb. **to mix up, make an 'eruv** (↓√ערכ, עירוב; CPA ערב 5# LSp 152, SA ערב Ham 464:147) Pa. **1. to mix up:** לית אנא מערב זרעיתי I will not mix up my progeny *RuR* 186:89; *ib.* 190:110; כההוא דכעי מערבתה עם חודן in the case where he wished to mix it (i.e. the wool and flax) with something else *Kil* 32a(6); pass.part. מערב דלא פליג mixed, not divided *JMP* 53d:19; מעדבה *TNGl* Num 7:43 [H כלולה]; *ib.* 61; 28:28; כשר וחלב מעדבין כחדא meat and milk mixed together *TN* Ex 34:26; *ib.* Dt 14:21; דגנה וקשה מעדבין כחדא grain and straw mixed together *ib.* Ex 23:19; Dt 22:11; דמיא ומשחא מערבין כחדא water and oil mixed together *PRK* 6:5 // *ŠR* 22c(24); **2. to make an 'eruv** [denom. < ↓עירוב]: אנא מערב עליך ועל בני קדתך I will make an *'eruv* for you and for your townspeople *Er* 22a(31); *ib.* 32; 34; 35; מנפש בישא לא בעי מערבא having a bad disposition, he does not want to make an *'eruv BB* 13a(17); אנשינן מערבה we forgot to make an *'eruv Beṣ* 61b(21)

Itpa. **1. to be mixed:** איתעדבון בעיג<ו>לא (the dinars) were mixed in the loaf *VR* 134:1; הדן יודנוס עבד בימה דטבריה ולא מתערב ביה the Jordan passes through the Sea of Galilee and is not mixed with it *BR* 29:2; וכנמוס<י> אמיה לא מתעדבין they are not mixed in with the customs of the nations *TN* Num 23:9; *FT* ib.; **2. to intermingle:** ותתערבון עימן *FPT* Gen 34:9[03]; *TN* ib.

ערב 2# vb. **to be a surety, pledge** (↓ערב 2#, ערכון, ערכו, ערבה 2#; CPA ערב 3# LSp 152, SA ערב ST Gen 43:9) Pe. אנה הוא דערב יתה *FPT* Gen 43:9[05; H אערבנו]; ערבית *ib.* 44:18[04]; *TN* ib.; *FT* ib.; *TN* ib. 44:32; אמרו ליה עורכן וערכון ולא אנכון they said to him: Pledge to us! And he pledged, and they weren't harmed *Dem* 22a(9); *ib.* 14; כד הוינא מלכר הוינא עדב לאוחרנין וכדון דאנא מלגיו לית אנא בעי אוחדנין דיערכוני when I was outside, I was a pledge for others. Now that I am inside, don't I need others to be pledges for me? *ŠR* 19a(34); *RH* 57b(50); *KohR* 9c(25) [↓ערבה 2#]; כל ישראל ערבין אילין באילין all Jews are pledges for one another *ŠR* 37c(16)

ערב 3# vb. **to be pleasing** (↓עריב; BH ערב 3# HAL 830) Itpa. נתערב לכון *TN* Gen 34:15 [H נאות]; *ib.* 34:23; יתערבון עימן *FPT* ib. 34:22[03]; אתערבו לנא *TN* ib.

ערב 4# vb. **to sift** (Sy ערב 9# LS 546) Pa. הדא איתתא כד מערבא בחיטיא משום מרקדה when a woman sifts wheat (on the Sabbath), she is guilty of sifting *Šab* 10a(42) [v. Jast 1496]

ערבב vb. **to mix up, make desolate, sadden** (↓√ערב, מערבב, ערבוב; CPA ערבב LSp 152, MH ערבב Moreshet, Lex 269) Quad. **1. to mix up, confuse:** ערבב *TN* Gen 11:9 [H בלל]; *ib.* Ex 14:24; הדין ונערבב יתהון *FPT* ib. 15:3[17]; *FTP* Gen 22:10; חמרא כד עלל בכר נשא הוה מערבב ליה when wine enters a person, it mixes him up *ŠR* 15a(2); pass.part. מערבבן הויין *Kil* 29c(40); **2. to make desolate, ruin:** דערבב ארחחיה he made his paths desolate *EchRB* 126:7 [expl. נתיכוחי עוה Lam 3:9, w. ref. to Ezek 21:32; // *EchR*: אצדי]; וערבבון *SYAP* 70:4 [// שמם af.]; אערבב *TN* Ex 23:27 [H והמחי]; בגין דלא מיערבב<ה> מגוסתך in order not to ruin your meal *San* 21c(7); pass.part. יום מע{ו}רבב a desolate day *EchR* 24:13 [expl. יום מהומה Is 22:5]; **3. to sadden:** pass.part. הן דדוחבה מע{ו}רבב מה חדוחא עבדא where laughter is saddened, what can happiness do? *PRK* 387:1 // *VR* 451:4 // *KohR* 7a(33); קדחא מערבבתא the saddened city *EchR* 24:1 [expl. עיר הומיה Is 22:2; ≠ ↓חדיי] Quad.Ref. **to be ruined:** ואילין ואילין מחערבכ{י}ן both of them (i.e. wives of Israelites and priests) are ruined (by being raped) *Ket* 25c(27)

On mng. 3, v. Kut, Studies 340+ (Heb).

ערבה, det. **ערבתה** n.f. **willow, esp. the willow carried in procession on the seventh day of Sukkot, the day on which it is carried** (SA ערבים pl. ST Lev 23:40, Sy ܥܪܒܬܐ LS 546) **1. willow:** sg. וערבה דנחל *FPT* Lev 23:40[06; H וערבי נחל]; *TN* ib.; וערבתא דיומא שביעייא the "willow" of the seventh day (of *Sukkot*) *Švi* 33b(58) // *Suk* 54b(47)[!] // *AZ* 43d(16)[!]; **2.** sg. det. **the seventh day of Sukkot:** ערבתא *Suk* 54b(49); *ib.* 50

Löw, Flora 3:336.

ערבה 2#, det. **ערבתה** n.f. **guarantor** (↓ערב 2#) pl. רגלוהי דכר נש ערבתיה מקאמתיה בכל אחד דמחבעי a man's legs are his guarantors to put him anywhere that is necessary *BR* 1286:2 // *Kil* 32c(20)

ערבו, det. **ערבותה** n.f. **guarantee, pledge** (↓ערב 2#; Sy ܥܪܒܘܬܐ LS 545) sg. ערבותהון *MSam* 107:11 [expl. ערוכחם 1Sam 17:18]

עַרְבּוּב n.m. **uproar, clamor, turbulence** (↓√ערבב; CPA ערבוב LSp 152) **1. uproar, clamor:** sg. *TN* Dt 7:23 [H מהומה]; *FTV* ib.; עַרְבּוּבָה הוה בילו[.]וי דימה there will be an uproar among the creatures(?) of the sea *SYAP* 36:30; **2. turbulence:** sg. וכד אינון חמיין ערבובא כמיא when they see turbulence in the water *VR* 554:6; *ib.* 555:2

עֲרֻבּוֹן n.m. **surety, pledge** (↓√ערב 2#; CPA ערבון LSp 152, SA ערבון Ham 551:307) sg. *FPT* Gen 38:17[04; H id. voc]; *TN* ib.; *ib.* 18; 20; *FPT* ib. אפקיד עירבון he deposited a surety *Švi* 39d(54); חד כד נש יהב ערבונא(text: ערבונא יהיב) לחבריה a person gave a surety to another *Qid* 62c(29)

ערביי adj. **Arab** (CPA ערבאי LSp 152) sg. חד ערביי *Ber* 5a(15) // *EchR* 89:5; כהדין ערביא *KohR* 30c(16) // *EchR* 20:1

ערביתית n.f. **"Friday", one of Esther's handmaidens** (↓ערובה) *AbgurNew* 163:9

ערבוב ↓ ערברבן

ערבוב n.m. **vermin, mixed multitude** (SA ערכורב Ham 495:275 (H כלאים)) **1. vermin:** sg. *TN* Ex 8:17 [H ערוב]; *ib.* 18; 20; 25; 27; **2. mixed multitude:** sg. *FPT* ib. 12:38[23; H ערב רב]; ערב<ר>ובה; *TN* Num 11:4; pl. ערבובין *TNGl* Ex 12:38; ערבובייה *ib.* Num 11:4

עֲרָד n.m. **wild ass** (CPA ערד LSp 152) sg. לערד בכני אנשא a wild ass among people *TN* Gen 16:12 [H פרא אדם]; ערד מרוד a rebellious wild ass *TNGl* ib.; pl. עֲרָדַיָּא *FPT* Gen 36:24[04; H הימים]

ערדיל n.m. **lamb** (Sy ܥܪܕܠܐ Audo 2:263, TBA ארוילא BPes 119b) pl. ערדיל<א> *Pes* 37d(38)

Eps., Tarbiz 16(1945):18 [contra Löw, Flora 1:33]

ערוב n.m. **pestilence** (< BH ערב HAL 832; Sy ܥܪܘܒܐ LS 546) sg. עדובא *TNGl* Ex 8:17 [H ערוב]

ערובה, det. **ערובתה** n.f. **eve, Friday** (↓ערביחין; Mng. 1: CPA ערובתא דשובתא HS 8:104, Mal *ʿrōba* Berg, Gl 6; mng. 2: SA חרופחה Asatir 1:16, Sy ܥܪܘܒܬܐ LS 546) **1. eve:** sg. ערובת ריש שתא eve of the New Year *Tan* 66a(42) // *Meg* 70d(9) // *Ned* 40d(56); בערובת צומא דבא on the eve of the Day of Atonement *Ter* 45c(62) // *AZ* 41a(52); *BRV*^{60} 91:7; *RuR* 88:97; בערובתא דפסחא the eve of Pesach *ib.* 96; ערובת שמיטתא the eve of the Sabbatical year *Švi* 39a(35); ערובת שובא eve of the Sabbath (i.e. Friday; ↓mng. 2) *MŠ* 56a(10); *ib.* 12; *Šab* 3a(27) // *Qid* 61a(47); *Tan* 66a(42); *ib.* 69a(38); *Meg* 70d(9) // *Ned* 40d(56)[!]; *AZ*

44d(41); **2.** esp. **Friday:** sg. חדה ערובה *BRV*^{60} 91:7; בכל ערובא *EchRB* 106:1; ערובתה *BRV*^{60} 95:8; *MMDam* Gen 36:21; *AZ* 40d(28); *EchRB* 126:2; צומא רבא בערובתא the Day of Atonement (falls) on Friday *Meg* 70b(25); יומא דערובתא *Pes* 30d(2) // *Tan* 64c(24); בערובתא עם מטמעי שמשא sunset on Friday *Ter* 46b(64); מטמעיה דיומה דערובתה *BR* 689:2; בערובתא בפחי רמשא towards evening on Friday *MŠ* 54d(43); *Šab* 14d(26); *BR* 688:8

ערטיליו n.f. **nakedness** (↓ערטילי; CPA ערטליו Black, Hor 65, SA ערטלאו ST Dt 28:49(Var)) sg. ובערטליו *TNGl* Dt 28:48 [H עירם]; *TN* ib.[!]

עַרְטִילָיי adj. **naked** (↓ √ערטל; CPA ערטלאי, ערטלי LSp 153, SA ערטלאי Ham 544:111) sg. *TN* Gen 3:11 [H עירם]; *ib.* 10; *FTP* ib.; הני לי מיקום ערטילי ומכסייא איתתי I prefer standing naked in order to dress my wife *Ket* 30d(28); כד הוה ערטילאי *KohR* 28c(8); וערטלייה הוות *PeaV* 21b(5); pl. [!] עַרְטַלָּיִין *FPT* Gen 2:25[02]; *TN* ib. 3:7

ערטל vb. **to become naked** (↓ערטילי, ערטיליו; Sy עַרְטֵל LS 548) Quad.Ref. אתערטל *FPT* Gen 9:21[05; H ויתגל]; אתערטלית *SYAP* 31:7

ערי adj. **cold** (↓ 2# ערייה; Sy עַרְיָא LS 545) sg. שפון צנינים על מאן דערי(G) ליה pour cold water on the one who is cold *Šab* 17b(4)
Eps, Tarbiz 3(1932):245, n. to l. 4; Lieb, YK 215.

ערי vb. **to snag, catch** (Sy ערא LS 545) Haf., pass. בסירה הוערת (the garment) was snagged on a thorn *PRK* 59:1 [poss. H]
Itpe. **to be caught, snagged:** בסוכתא איתעריית she was caught on a branch *Šeq* 48d(41) // *Dem* 22a(33); להדא סירחא דאת מפש<ר> לה מן הכא והיא מתעריא מן הכא like that thorn which you loosen on one side, and it catches on the other *PRK* 17:10

2# ערי vb. **to pour out** (H עירה Jast 1116) Pa. כהדין דמערי סאתא like one who pours out the *seah*-measure *PRK* 234:2

עריב adj. **pleasing** (↓ √3# ערב; TgProv, Song עריב Jast 1117; cf. H ערב ib. 1110) sg. והוה עריב להון it was pleasing to them *KohR* 2b(10) [// והיה ערב עליהן *VRK* 654:5]

ערייה, det. **עריית**, pl. **עריין** n.f. **nakedness** (Sy עֲרִיָּת LS 548, MH עֶרְיָה MḤagK 1:7, SA ערוה Ham 546:196+) a. alone: בערייתא דאבוי ובערייתא דאימיה the nakedness of his mother and the nakedness of his father *Meg* 75c(22) [expl. המכנה בעריות Mib. 4:9, w. ref. to Tg of Lev 18:7]; b. in phrase גילוי עריין consanguinity: ↓גילוי; c. w. var. vbs.: 1) √גלי pa. euph. to have consanguinous relations: sg. למגלייה ערייה *TN* Lev 18:6 [H לגלות ערוה]; *ib.* 19; Ex 20:26; 2) בזי pa. id.: למבזייה ערייתה *ib.* Lev 20:20; 18:11; Dt 23:1; את בזית עריית דאבוך *BR* 340:6; 3) בסי to cover the nakedness: וכסון ית עריתה דאבוהון they covered their father's nakedness *TN* Gen 13:13; *ib.* Ex 28:42; את כסית עריתה דאבוך *BR* 340:3

2# ערייה, det. **עריתה** n.f. **cold weather, chill** (↓ ערי; CPA עריא det. LSp 152) **1. cold weather:** sg. תור בארר בערייה ימות an ox will die in cold weather in *Adar RH* 58b(18) // *San* 18c(46); **2. chill:** sg. אשתא ועריתה fever and chill *Am* 2:2; *ib.* 8; 12; 3:22; *AmGen* 6c:12; *ib.* d:2; : text(ואריתה אוריתה) *Am* 9:1
Eps, Tarbiz 3(1932):245:4, note; Lieb, YK 215.

עריך n.m. **a thin cake** (↓ √ערך) sg. *TN* Ex 29:23 [H רקיק]; *ib.* Lev 8:26; Num 6:19; pl. עריכין *ib.* Ex 29:2; Lev 2:4; 7:12; Num 6:15

ערים adj. **sly, clever** (↓ערמו; CPA ערים LSp 153, SA ערים Ham 544:108) sg. *FPT* Gen 3:1[02; H ערום]; גבר ערים a clever man *BR* 1055:4 [expl. איש מצרי Gen 39:1]; *PRKG* 246:8 // *ib.* 247:3 [≠ ↓ שטי]; pl. אילין בני מדינחא ערימין סגין those people of the East are very clever *Giṭ* 44b(18) // *Šab* 13d(28)[!]

עריסה, det. **עריסתה** n.f. **kneading trough** (H עדיסה Jast 1117) pl. עריסתך *TN* Ex 7:28 [H משארותיך]

ערך n.m. **portion of a bed** sg. ערכא דערסא *EchRB* 47:27

ערך vb. **to knead** (↓מעדון, עריך; Sy ערך LS 548) Pe. **to knead:** בחדא איתא דאזלת מיערוך גב חבירתה concerning a woman who went to knead (bread) at her neighbor's *Švu* 37a(61); וערכה *VR* 134:1; pass.part. תרין דינריא עריכין גו עיגולא two dinars kneaded into the loaf *Švu* 37b(2)
Itpe. **to he kneaded:** ואיערכו גו עיגולא *ib.* a(61)

ערל n.m. **uncircumcised male** (↓ערלה; SA ערל

Ham 554:382) sg. *TN* Gen 17:14 [H id.]; pl. ערלין *ib.* 34:31; *FT* ib.; ערליא *FTP* ib. 21:33

עָרְלָה, det. **ערלתה** n.f. **foreskin** (↓ ערל; CPA עורלא LSp 153, SA ערלה Ham 548:237+) sg. *FPT* Gen 34:14[03; H id.]; ערלח *TN* Dt 10:16; ערלתה *ib.* Gen 17:25; 26; 18:1; ערלחיה *ib.* Lev 12:3; 19:23; עָרְלָחֵה *FPT* Gen 35:9[03]

ערמו, det. **ערמותה** n.f. **wile** (↓ ערים; SA ערמו Ham 544:110, CPA ערימו LSp 153) sg. ערמותיה *BR* 1055:4

עַרְסָ, pl. **ערסון**, **ערסן**, **ערסין** n.m. **bed, bier** (CPA ערס LSp 153, SA ערס Ham 513:331+) **1. bed:** a. general: sg. שמואל מִיטָעַן מן עַרְסָ לערס PN was carried from one bed to another *BeṣG* 60c(47); עאל ליה בריה תחותי ערסא his son went under the bed *Yom* 40d(62); *Ter* 45d(6) // *AZ* 41a(61); *Ter* 45d(54); *Tan* 64b(52); ההוא גברא סליק על ערסא ולא נחיח מינה בחיין that man will go up on his bed and not come down from it alive *EchRB* 53:23; ערשא פחיחא a broken bed *EchR* 47:26; pl. ערסון *Šab* 10c(21); ארבע ערסין *EchRB* 47:24; אילין ערסחא קיסרייחא *Ber* 6a(1) // *MQ* 83a(15) // ערסייחא *Ned* 40c(26); b. of var. materials: sg. ערס דשנדפין an ivory bed *TN* Gen 50:1; pl. ערסין דשן פיל *VR* 105:5 [expl. מטוח שן Am 6:4]; והא ערסיה ערס דפרזל behold, his bed is a bed of iron *TN* Dt 3:11; c. parts thereof: 1) ↓ כרע leg; 2) ↓ משך leather covering; 3) ↓ פרוס covering; 4) ↓ שולטה post(?); 5) ↓ 3# שיטה leg; d. other: a) ערס מרע sickbed [↓ מרע]; b) חשמיש דערס copulation [↓ חשמיש]; **2. bier:** sg. ר׳ יוחנן שאל לר׳ ינאי קומי ערסיה דר׳ שמואל בן יוצדק PN asked PN_2 in front of the bier of PN_3 *Ber* 6b(8); *ib.* 10 // *Naz* 56a(51); *ib.* 53; *KohR* 23b(21); כמין שבשבה דנור בין ערסא לציבורא like a branch of fire between the bier and the congregation *Pea* 15d(36) // *AZ* 42c(15) // *BR* 633:1; יהבון ערסי על גיף ימא place my bier by the sea *Ket* 35b(36) // *Kil* 32c(33)

ערע vb. **to meet, befall** (↓ √ארע; MH ערע Moreshet, Lex 271) Pe. וערע לבן ית יעקב Laban met up with Jacob *TN* Gen 31:25 [H וישג]; יערע יתך *ib.* 32:18; 42:4; 29; Ex 1:10; 5:3; Num 35:27; *FTP* Dt 25:18
Itpe. **id.:** כל מה דאתערע *TNGl* Gen 49:1

ערער vb. **to strip, denude** (↓ ערייה; OA ערר Sefire I A 40, MH 2# ערער Jast 1121) Quad. **to strip:** ואכסי בהחתי דערער{ן}<י> ימא I will cover my nakedness, for the sea has stripped me (of my clothes) *KohR* 28c(10); *ib.* 14
Quad.Ref. **to be stripped:** יחערער<ו>ן כל אומחך may your entire people be stripped naked *ib.* 11

2# ערער vb. **to add(?)** Quad. חדא מערערא חדא one (sin) is added to another *KohR* 21d(15)

3# ערער vb. **to contest** (↓ √ערר; MH ערער Jast 1121) Quad. אנא ידע מאן ע{י}רער עליה I know who contested it *Šab* 3d(27)

4# ערער vb. **to make shaky** (↓ מערערה, √רערע) Quad., pass.part. שן מערערה a shaken tooth *EchRBub* 12:13 [expl. שן רועה Prov 25:19]

ערף vb. (artifical word) Pe., pass.part. מלוי עריפין his words are *MMDam* Ex 18:26
Rt. derived from ערפך Dt 31:27 for masoretic note (Shashar 180)

חרפד ↓ ערפד

ערפל, det. **עַרְפֶּלָה** n.m. **thick cloud** (CPA ערפל LSp 153, SA ערפל Ham 555:420) sg. עַרְפֶּלָה *FPT* Dt 5:22[04; H id.]; *ib.* Ex 20:21[06]; *TN* ib.; *ib.* Dt 4:11; 5:22

ערק (a/o) vb. **to flee** (↓ מערוקי; CPA ערק LSp 153, SA ערק Ham 521:84+) Pe. **to flee:** a. general: ארום ערק *TN* Gen 31:20 [H ויכרח]; *ib.* Ex 2:15; Num 35:25; ערק ואזל ליה ללוד he fled and went to GN *Ter* 46b(43); *Mas* 50d(47); *SanAs* 23c(24); ערק רשיעא דלא רדופין the wicked person fled without pursuers *BR* 1002:4; גרמיה וערק שמס(V) he broke away and fled *Ber* 6a(55); *Beṣ* 61c(41); שרוניה וערק they released him and he fled *San* 23c(11); *KohR* 20b(16); ולמה ערקח why did you flee? *BR* 1116:5 // *Ber* 11b(46); ונורא ערקת מינה the fire fled from him *Ned* 38d(32) // *Šab* 15d(41) // *Yom* 45b(30); יערוק *TN* Num 35:26 [H ינוס]; יערקון *ib.* Lev 26:8; Dt 28:7; למערוק *FPT* Gen 31:27[05]; b. w. וערקת מן קדמה :מן קודם/קומי *TN* Gen 16:6 [H וחברח מפניה]; *ib.* Num 10:35; והוה מתכפי(V) מיניה וערק מן קומוי (the demon) was rebuffed from him and fled from him *Pea* 21b(24); *Dem* 23a(4); *MŠ* 55b(59); *San* 28c(37); *EchR* 52:1
Pa. **to drive out:** ערק יח עבדוי he drove out his servants *TN* Ex 9:20 [H הניס]; יערקון *ib.* Lev 26:8 [H

ירדפון[; מערקין *ib.* Dt 32:30

ערקה, det. **ערקתה**, pl. **ערקין** n.f. **band, strap, shoe-strap** (CPA ערקא LSp 153, Sy ܥܪܩܬܐ, pl. ܥܪܩܐ LS 550) **1. band:** sg. כערקא סומקא בקדלא דסוסיא חיורא like a red band on the neck of a white horse *ŠR* 7d(7) // *VR* 824:8 // *PRK* 242:1 // ערקתא *VR* 281:2; **2. strap:** sg. ערקתא יקר<ת> וספסלה יקד the strap burned up, and the bench burned up *Yev* 15a(34); *ib.* 35; דלא יהוון טעינין ערקא על מינוקייא so that they should not lift up a strap on the (school)-children *EchRB* 64:3; **3. shoe-strap:** sg. וחלצה ערקתא דעקבא מן רגליה she unties the strap of the heel from his foot *Ḥaliṣa* 100:24; pl. וראשי ערקיה שוין the tops of the (sandal) straps are equal *ib.* 16; 20

ערקיי adj. **Arqite** pl. ערקיא *TN* Gen 10:17 [H ערקי]

ערר n.m. **legal claim** (↓√עדר; CPA ערר LSp 152) sg. ממל<ל>ין ד<ד>ער{ד}<ד> words of a legal claim *TNGl* Dt 22:14

ערר 2#, det. **עירה** n.m. **perforated vessel for dripping water** sg. עירה *Er* 26d(7) [expl. MH ערק *ib.*]

Lieb, TK 3:31; form uncertain; v. Jast 125, s.v. ארק.

ערר vb. **to make an objection, protest, to make a claim against someone** (↓ערר; CPA ער LSp 152) Pe. **1. to make an objection, protest:** והויין קריביה עררין her relatives objected *Ket* 31c(20); אשכחינון ער{י}רין he found them raising an objection *ib.* 30d(23); אנא ידע מאן ערר עליה I know who objects to it *AZ* 41d(49); וער{ר}<ו>ן // *Git* 46d(43) ו{א}<ע>רון *Ket* 30d(55); **2. to make a claim against s.o.** (+ עם): כתר יומין אתון בעיין מיעור עימיה sometime later they came wanting to make a claim against him *BB* 16b(47); *ib.* 62

עשן vb. **to strengthen(?)** (↓אשון #3; Sy ܥܫܢ LS 551) Itpe./a. ז' מתעשנים בטע' seven become strengthened with their cantillation mark *MPDam* Gen 24:12

עשק vb. **to oppress** (CPA עשק LSp 153, SA עשק Ham 549:276+) Pe., pass.part. עשיקין *TNGl* Dt 28:29 [H עשוק]

ששי ↓ **עששי**

עשתרה, det. **עשתרתה** n.f. (artificial word) pl. עשתרות קרנים [expl. Gen 14:5] עשתרתה דקרנה *BR* 411:6

עשׂב, det. **עישׂבה** n.m. **grass, plant, herb** (CPA עסב LSp 149, SA עסב Ham 541:18+) **1. grass:** sg. דתין דעשב *TN* Gen 1:11 [H דשא עשׂב]; *ib.* Dt 29:22; עשבה *ib.* Num 22:4; pl. דאינון מצמחין עשבין it (i.e. the wheat) is producing herbage *EchR* 53:15; דתי ד{י}<ו> מנכש ויהב עיסביה עליהון עשביה *TN* Dt 32:2; when he weeds (the field), he places the grass on them (i.e. the rocks) *Švi* 34d(19); **2. plant, herb:** sg. חמא חד עשב ולקט יתיה he saw a plant and picked it *VR* 504:3; חמרתיה דר' יניי אכלת עשב ואיסתמית ואכלת עשב ואיתפתחת PN's she-ass ate a plant and became blind. She ate (another) plant and her sight came back *ib.* 508:2; הדין עישבה *ib.* 505:3 [v. //'s *BRL* 81:1+; *KohR* 15b(37)+]; *EchRB* 50:4

עשׂירו, det. **עשׂירותה** n.f. **group of ten people** (↓עשׂר; Sy ܥܣܝܪܘܬܐ LS 537) sg. זיל בניש עשירותיך go assemble your group of ten *VRK* 743:4 [Var: עישוריתך]

עֲשִׂירָיי num. **tenth** (↓עשׂר; CPA עסירי LSp 150, SA עסיראה Ham 546:172+) sg. דר עשיריי tenth generation *TN* Dt 23:3; ירחה עֲשִׂירָיָה the tenth month *FPT* Gen 8:5[02]; *TN* ib. 22:1; *ib.* Lev 27:32; Num 7:66; עשיראה *FPT* Ex 20:17[25]; ומחתה הדא עשירייה הי לפרעה that plague is a tenth for Pharaoh *TN* Ex 10:29

עשׂר, **עֲשָׂרָה**, det. **עֲשַׂרְתִּי**, pl. **עֶשְׂרִין** num. **ten** (↓עסרין, עסרתא, עסרתי, עשרין, עשרה, עשרין, etc.; CPA LSp 150, SA עשרין Ham 545:167+, ST Ex 34:28) עֲשָׂרָא *FPT* Gen 31:41[03]; עֲשַׂרְתִּי *ib.* 49:1[22]; עֶשְׂרִין *ib.* 32:15[03]; - sg. f. עשר יריען *TN* Ex 26:1; עשר שנין ten years *Er* 22b(34); *Dem* 24c(45); חדה לעשר one for (each) ten *ib.* 26b(57); *PRK* 67:1; *ib.* 191:4; m. עשרה גמלין *TN* Gen 24:10; *ib.* Ex 38:12; עשרה דינרין *BB* 16c(33); *BR* 330:3; *VR* 447:1; det. עשרתי דכרייה the ten commandments *FPT* Ex 19:25[06]; עשרתי אצבעתיה his ten fingers *Ḥal* 58a(54); *Šab* 3c(42); *PRK* 144:6; *PalLaws* 28:35; pl. עשרין *TN* Ex 26:19; עשרין וחמשה מודיי 25 *modii BQ* 6d(64); *BR* 785:2; *EchRB* 100:9

עשׂר vb. **to tithe** (denom.< ↓עשׂר; ↓מעשׂר; CPA עסר pa. LSp 150, SA עסר Ham 545:164) Pa. מעשרה תעשרון *TN* Dt 14:22 [H עשׂר תעשׂר]; *FTP* ib.; למעשרה *FPT* ib. 26:12[23]; *TN* ib.; *TNGl* ib. 14:22;

מעסרה תעסרון *FTV* ib.

עֶשְׂרוֹן num. **tenth of an epha** (↓עשר; Sy עסרונא LS 537) sg. *TN* Lev 14:21; *ib.* Num 5:15; 28:21; *FPT* ib. 29[06; voc]; pl. עשרונין *TN* Lev 14:10; *ib.* 23:17; Num 15:9; 29:3

עתד vb. **to prepare, make ready** (↓עתיד; CPA עתד LSp 153, SA עתד Ham 457:78+) Pa. **to prepare, make ready:** עתיד לך מילה דאורייא prepare a discourse on the Law *San* 20a(3) // *Hor* 47a(41); עתד{י}<ו>ן ליה תכריכין prepare shrouds for him *Švi* 35b(17); *BB* 13b(41)[!]; ולמה הוון דחקין מעת<ד>ה הדא מילתא why did they press to prepare this thing? *Ḥag* 78d(23); *BR* 455:2; *EchRB* 53:26[!]; והוה פיילרא נהיג מעתיד ליה חד משקוי דמים the potter used to prepare a drink of water for him *KohR* 10a(36); pass.part. sg. הא אנא קיים מעתד behold, I stand ready *TN* Gen 24:43 [H נצב]; *ib.* Ex 17:9; Dt 17:12; כסא דפורענותה ממזג ומעתד לרשיעיה the cup of retribution is poured, prepared, and ready for the wicked *ib.* 32:34; אין אתי משיחא אנא מעתד if the Messiah comes, I am ready *Kil* 32b(10) // *Ket* 35a(17) [// ↓איטמוס]; pl. קמו להון מעתדין *TN* Num 16:27; *ib.* Dt 29:9; מעתדן ready (for copulation) *Šab* 7b(39) [expl. שוזות Mib. 5:2(Var), w. ref. to Prov 7:1]

Itpa. **to station oneself** [↓pa., pass.part.]: ואתעתד קרם פרעה *TN* Ex 8:16 [H והתיצב]; ואתעתדו *ib.* 19:17; Dt 31:14; ותתעתר *ib.* Ex 7:15; Num 11:16

עֲתִיד adj. **(expresses the remote future)** (↓√עתד; CPA עתיד (+ imp. w. ד־) LSp 153, SA עתיד Ham 469:337) עֲתִידִין *FPT* Gen 4:10[02];- a. w. fol. part.: sg. ומן עפרא את עתיד חזר וקאם ויהב דין וחושבן you will rise again from the dust and give a reckoning *TN* ib. 3:19; עתידין משתעבדין ועתידין מתפרקין they will be enslaved and redeemed *FPT* ib. 40:12[05]; חדא תולע{ת}א דעתידא נקרא אחורי אודני a maggot which will gnaw behind my ear *KohR* 29a(6) // *PRK* 198:10; b. w. fol. inf.: sg. כל מן דעבד מצותה ודעתיד מעבד מצותה everyone who gives charity and who will give charity *Naveh* 26:1; מלכא משיחא דעתיד למיקם the King Messiah who will arise *TN* Gen 49:11; *ib.* 30:11; Ex 3:14; 11:5; Lev 22:33; Num 24:5; Dt 32:1; עתיד הוא מישבק ליך he will eventually divorce you *Qid* 64a(48); מה דאת עתיד מזבנתיה בפוריא what you will sell on Purim *BM* 10c(47); מן שירויה עתידא היא לסינקא she is destined to nurse from the beginning *FTV* Gen 21:7; pl. עתידין מסדרה לקבליהון סדרי קרבא they will wage war against them *TN* Num 24:20; *ib.* Gen 4:10; 40:12; Dt 29:14; עתידין אילין עמה משתרפה מגו עלמא those people will be burnt from the world *BR* 357:2

On the similar usage of עתיד + inf. in MH, v. S. Sharvit, Kut Vol 113+.

עתיק adj. **old** (↓√עתק; CPA עתיק LSp 154, SA עתיק Ham 483:126) a. as adj.: sg. חמר עתיק old wine *TN* Lev 10:9; *ib.* Dt 29:5; *Ber* 4b(44) // *Šeq* 47a(33) // *MQ* 83c(50) // *ŠR* 38d(11); *Šab* 14d(34) // *AZ* 40d(35); *EchRB* 145:7; *KohR* 9c(3); *ib.* 28a(13); בהין עתיק{י}<'> concerning that old (honey) *Šab* 11b(5); בנישתא עתיקתא the old synagogue *Kil* 32c(39) // *VR* 511:4 // *KohR* 15c(36); תומנתא עתיקתא the old *t.*-measure *Šab* 11a(45) // *Pes* 37c(39); חוספתא עתיקתא an old additional Mishna *Šab* 11a(44) // *Pes* 37c(38) // *PRK* 69:2; *KohR* 22a(36); b. as noun [↓עותק]: sg. עתיקה *TN* Lev 25:22 [H ישן]; *ib.* 26:10; עתיקה רעתיק *ib.* [H ישן נושן]

עתיר adj. **rich** (↓√עתר; CPA עתיר LSp 154, SA עתיר ST Ex 30:15) sg. דעתיר *TN* Ex 30:15 [H העשיר]; אין הוה עתיר *Yev* 5d(14); *Ket* 33a(14); *Ned* 41c(31); *BM* 9d(4); בר נש עתיר גו שוקא ומסכן גו ביתא עתיר גו ביתא ומסכן גו שוקא a man (may seem to be) rich in the street and poor at home; rich at home and poor in the street *Švu* 37d(24); פלן עתי{ד}<ר> so-and-so is rich *BR* 904:2; pl. עתירין הינון מינן there are richer people than we *ib.* 378:3; *PRK* 30:11; *Suk* 51d(27)

עתירה, det. **עתירתה** n.f. **breach** (dial.; ↓חתירה) sg. בערבייא צווחין לחתירתא עתירה in Arabia they call the breach *'atira VR* 697:6 // *PRK* 366:5 // *ib.* 408:5 // *RuR* 132:121 // עת<י>רתה *San* 28c(61) // עת<י>רא *DevR* 1:6

Kut, SGA 71.

עתק vb. **to be old, remain a long time** (↓עותק, עתיק; CPA עתק LSp 154, Black, Hor 65, SA מעתק Ham 528:249 (H נושנת), תתעתקון ib. 250 (H ונושנתם)) Pa., pass.part. **to be old:** מעתקה *TNGl* Lev 13:11 [H נושנת]; *ib.* 51; 52; 14:44

Itpa. **to remain a long time:** ותתעתקון *TN* Dt 4:25 [H ונושנתם]

עתר **shovel** (dial.) ↓חתר

עתר vb. **to become rich** (↓עתיר, עותר; CPA עתר

Black, Hor 65, SA עתר Ham 563:170) Pe. **to become rich:** ועתר וקנה נכסין he became rich and acquired possessions *TN* Gen 36:39; ועתרו *ib.* Dt 32:15; *FTV* ib.; ליט ציבור כוליה עתר the entire community does not become rich *Git* 45a(50)

Pa. **to make s.o. rich:** אנא עתרית ית אברהם I made Abraham rich *TN* Gen 14:23; *FTV* ib.

Itpa. **to become rich:** איעתר *FTP* Gen 36:39 [↓pe.]; ואשכחיה לפעליה ואיעתר he found his property and became rich *EchR* 55:1

פ

פאר vb. **to praise** (< H פאר Jast 1131) Pa., pass.part. מ<פ>ארה *Am* 7:16

פגג vb. **to be unripe** (denom. < MH פגה Jast 1132; Sy פַּגָּא unripe fig LS 555) Pe. עד היא פגה אפקת כוביה while it (i.e. the earth) was "unripe", it produced its thorns *BR* 15:1; פגין *VR* 579:6 [of dates; ≠ ↓בשיל]; פגן *TN* Num 6:4 [of grapes; ≠ ↓כמיש; H זג]; pass.part. פגיגין מחקטפין unripe fruits (which) are picked *SYAP* 59:18; פגיגן *KohR* 8c(39) // פגי{נ}<ג>ן *VREd* ib.
Löw, Flora 1:253; id., Pf 391.

פגול, det. **פוגלה** n.m. **radish** (↓פגלגול; Sy פוגלָא LS 556) sg. פוגלא *Ter* 45d(7) // *AZ* 41a(62); pl. חרין פוגלין two radishes *Pea* 20b(5) // *BB* 17a(27); פוגלין רברבין large radishes *BR* 761:4; *ib.* 762:2
Löw, Flora 1:511+.

פגלגול n.m. **small radish** (dimin. < ↓פגול) sg. פגלגולה *KilVAr* 27a(26) [expl. בצלצול Mib. 1:3]
Löw, Flora 1:512.

פגם n.m. **defect** (↓√פגם; Sy פְּגָמָא LS 556, MH פגם Jast 1134) sg. הא סיהרה על פגמה behold the moon is in its defective state *PRK* 101:13

פגם vb. **to have a defect** (↓פגם; Sy פגם LS 556, MH פגם Moreshet, Lex 273+) Pe., pass.part. כהרן סיהרה מלא ופגים like the moon which is full and defective *PRK* 101:8

פגן n.m. **commoner** (< Lat. *paganus* Lehnw 421; Sy פיגנא LS 556) pl. פגנייא *Šab* 13c(57); *ib.* 58 // *Hor* 48c(45); *ib.* 6 [≠ ↓בולווטים]

פגניקה n.f. **commoner** (< παγανικά, Lat. *paganica* Lehnw 421) sg. מאנין פגניקא commoner's clothes *VR* 599:8 [expl. בגדים אחרים 1Sam 28:8]; *MSam* 118:17

פגע n.m. **affliction** (↓√פגע; cf. CPA פגעותי pl. LSp 154, s.v. פגע) sg. פגעא בישא bad affliction *AmGen* 7:15; pl. לא חסבין פגעיך מני *do not* suffer afflictions on my account *RuR* 76:279 [w. ref. to אל תפגעי Ru 1:16]

פגע (a/a) vb. **to meet, disqualify, attack** (↓פגע; SA פגע Ham 560:112, 561:139+, MH פגע Jast 1136) Pe. **1. to meet s.o.** (+ ב־): מי נפקין פגע בהון חד סב on their way out, an old man met them *Šab* 8d(3) // *Tan* 69a(34) // *EchR* 105:4; פגע ביה חמחיה חד חורן another met saw him *Ber* 5c(38) [double rdg.]; פגע ביה חד כותאי a Samaritan met him *San* 25b(6); *Tan* 66d(7); *San* 20d(12); *ŠR* 25a(3); *Ber* 5c(53); *Pea* 21b(23) // *Šeq* 49b(2); *BR* 335:5; *ib.* 338:1; *VR* 101:1; *ib.* 794:1; *EchRB* 44:17; *KohR* 9c(6); *ib.* 25; 11b(22); 22a(23); 26d(14); 28b(21); פגעון ביה רומאי the soldiers met him *Ber* 13a(60); *VR* 857:3; פגעת ביה משבקתיה his divorcee met him *ib.* 807:3; **2. to disqualify:** ולמה לא פגעתה ביה יאות עבד דלא פגע ביה why didn't you disqualify him? He acted properly in not disqualifying him *Qid* 64d(17); הב דעתך דאית חמן מן אינון פסולייא רלא תפגע בהון be careful, since there are some blemished people there, so that you should not disqualify them *ib.* c(62); **3. to attack:** ולא פגעת ביה didn't you attack him (because of his ruling)? *AZ* 42a(6)
Pa. **to arrange a meeting:** פגעוניה לי arrange for me to meet with him *BR* 625:2 [expl. ופגעו לי Gen 23:8]

פגר, det. **פגרה**, **פוגרה** n.m. **body** (CPA פוגר LSp 154, SA פגר Ham 566:255+) sg. נפשה טייסה על פגרה the soul hovers over the body *VRQ* 397:6; פגרה ריאיחה ברתה רמרין PN's body *Am* 2:9; אוי לי איך פוגרי אתבזי woe to me, how my body has been disgraced *SYAP* 30:33; pl. פגרי *TN* Lev 26:30 [Hid.]; פגריכון *ib.* 29; 32; פ{י}<ו>גריכון *FPT* Dt 1:1[26]; *TN* ib.

פגר vb. **to break up, destroy** (CPA פגר LSp 154,

SA פגר Ham 612:156+) Pa. פגרת *TN* Gen 49:22; פגרו שורי בעלי רכביהון they destroyed the walls of their enemies *ib.* 6; פגרו פגרו destroy! Destroy! (i.e. Jerusalem) *PRK* 46:4 // *ib.* 294:11 // *EchR* 154:21[!; expl. ערו ערו Ps 137:7, w. ref. to Jer 51:58]; *TN* Ex 15:7 [H תהרס]; *ib.* 23:24; 34:13; pass.part. מפגרי לכה the broken-hearted ones *VR* 428:6 [expl. לנמהרי לב Is 35:4, w. ref. to Nah 2:6]

פגש vb. **to strike, fight with someone** (↓אתפגשו, פגשו; MH פגש Jast 1136) Pa. **to strike:** פגשו *TN* Dt 32:15
Itpa. **to fight with s.o.:** ואֶתְפַּגַּש מלאך עמיה the angel fought with him *FPT* Gen 32:25[03; H ויאבק]; *TN* ib.

פְּגָשׁוּ, cs. **פגשות** v.n. **striking** (↓√פגש) כפְּגָשׁוּתֵה עמיה *FPT* Gen 32:26[03; H כהאבקו עמו]

פדה, det. **פדתה** n.f. **sleeve(?)** (cf. Sy פְּדְתָא LS 557) sg. קטר פרחיה לפרחיה he tied his sleeve to the other one's sleeve *BerG* 5a(61)
v. L. Ginzberg, CPT 1:354, where the text is explained in detail.

פדו n.f. **redemption** (↓√פרי; BH פרות HAL 863) sg. ופד"ו ופרקן *SYAP* 44:41

פדופסל n.m. **foot bracelet** (< ποδόψελλον Lehnw 421) sg. ופ{ר}<ר>וסלה *ŠabG* 8b(43) [expl. אצערה Num 31:50]; *ib.* 50 [expl. צערות Is 3:19]

פדי vb. **to liberate, redeem** (↓פרו; H פרה HAL 804) Pe. **1. to liberate:** ופרה *TN* Lev 22:27; **2. to redeem:** ר' פינחס מסאב לה ופרי לה PN used to defile it (i.e. the second tithe) and redeem it *MŠ* 54b(21)

פדייה n.pl. **small children** (< παῖδες Lehnw 422) פ{ר}<ר>ייא *Giṭ* 47b(36) [expl. אפיוטות Mib. 5:7(!)]
Lieb, TK 8:848.

פדן n.m. **plow** (CPA פדן LSp 155) sg. : text) סכא (כסא the coulter of the plow *AbgurNew* 166:8; שרי פרנך untie your plow *EchR* 89:6 [↓קיקן]; אסר פרנך tie your plow *ib.* 8; 10 // *EchRB* ib.

פדע, det. **פַּדְעָה**, pl. **פידעין**, **פדעונין** n.m. **injury** (↓√פרע; SA פרע Ham 558:34, CPA פודעא Duensing 158) sg. פּרְעָא *FPT* Ex 21:25[01; H פצע]; *TN* ib.; *KohR* 17c(25); pl. פירעין רמגן unrequited injuries *VR* 249:7; *ib.* 251:5 [expl. פצעים חנם Prov 23:29] // פרעונין *EstR* 9b(25); פורענין *ib.* 18

פדע vb. **to injure, strike** (↓פרע; CPA פדע Duensing 158, Mal *fḏ*ʿ Berg, Gl 24) Pe. פ{ר}<ר>עון ליה *EstR* 9b(24); פרעוניה // *VRG* 251:4; pass.part. דין פ{ר}<ד>יע ראשיה this one's head is injured *VR* 166:1

פדע ↓ פדעונין

פואה n.f. **madder** (*Rubia tinctorum*; MH פואה Löw infra, Sy פוּתָא LS 558) sg. [פו]אה שטייה wild-growing madder *Hem* 24
Löw, Flora 3:270+.

פוג vb. **to evaporate, to soothe** (CPA אתפוגג Duensing 158, SA פוג Ham 563:175) Pe. **to evaporate:** מ{ה}<ן> רטלא פייג{א} מינהון after the dew has evaporated from them *Pes* 30a(5)
Itpol. **to be soothed:** לא אתא אלא למתפוגגה עם בנויי he only came to be soothed with his sons *PRK* 154:11; *ib.* 155:9 // *VR* 633:7[!]; *ib.* 634:5[!] // *ŠR* 32c(15); *ib.* 21

פודגר n.m. (unclear) sg. מן רו ירים פורגרה from the time that he removes its ... *Mas* 49a(48) [expl. משיקפלו Mib. 1:6]
Löw, Flora 2:127.

פודַגְרָה n.f. **gout** (< ποδάγρα Lehnw 422; Sy פּוֹדַגְרָא LS 557) sg. *Šab* 8c(18) [expl. ציניח Mib. 6:6]
voc *ib.G.*

פויטן n.m. **liturgical poet** (< ποιητής + ן– Lehnw 443; ↓פויטס; Sy פויטא etc. LS 555) sg. *PRKAr* 404:1; הרין פוייטנא *ŠR* 2a(23) // *KohR* 5c(12)
Lieb, SZ 115.

פויטס n.m. **liturgical poet** (↓פויטן) sg. *VR* 690:7 // פוייט{ם}<ס> *ŠR* 21a(8)

פול n.m. **bean** (H פול HAL 868) sg. חר פול *EchRB* 68:20; פולא *KilRiš* 27a(7) [expl. פול Mib. 1:1]; ההן פולא מצרייה(V) כר רטיב אינון צווחין ליה לובי כר הוא נגיב אינון צווחין ליה פול מצריי when the Egyptian bean is moist, it is called "unripe bean" When it is dry it is called "Egyptian bean" *ib.* 31c(34) // *Šab* 7b(14); פול {מצרי} פרסיי Persian bean *KilV* 27a(23)
Löw, Flora 2:492; id., Pf 312+.

פול vb. **to soak** (Sy פול LS 560, s.v. פָּל) Pe., pass.part. פיל *TN* Lev 14:21 [H בלול]; *ib.* Num 15:9; פילה *ib.* Ex 29:40; Lev 23:13; Num 28:28; פילין *ib.* Lev 7:12; פילן *ib.* 2:4; Num 6:15

פוליטריכון n. **maidenhair** (*Adiantum capillus Veneris*, a fern; < πολύτριχον Lehnw 425) sg. *Šab* 14c(28) [expl. יועזר Mib. 14:3]
Löw, Flora 1:11; id., Pf 279.

פולימרך n.m. **warrior** (< πολέμαρχος Lehnw 425; Sophocles 902: warrior) pl. פולימרכין *FTP* Gen 32:7; *TN* ib.; *TNGl* Ex 1:7; פולימרכיהון *TN* Dt 32:42; *FT* ib.

פולמוס n.m. **war, conflict** (< πολεμός Lehnw 426) sg. אתרמי פולמוס בניי ירחייה a conflict took place between the months *Etremi* 1

פולמיי n.m. **soldier** (nisbe < ↓פולמוס) pl. פולמיה דרומי the Roman soldiers *SYAP* 17:32

פולר n.m. **follarion, a coin** (< φολλάριον Lehnw 426) sg. מילה רטבא חד פולר something worth a *follarion Pea* 15d(49); pl. פולרין עש{תר}<רת>י *BR* 503:1 [given as price for the following items: 1 *xestes* of wine; 1 pound of meat; 1 loaf of bread]; אין ר' הוה פעלה בעשרה פולרין הווה יהב לה חמשה פולרין ואן הוות מובלתה באישתה פולרין הוה יהב לה בחלתה פולרין if his work was worth ten *follarions*, he gave him five. If his load (i.e. carrying) was worth six *follarions*, he gave him three *ib.* 814:1; יהבת ליה איתתיה עשרה פולרין(Yal) his wife gave him ten *follarions VR* 857:2; הלוך פו<ל>רייא those *follarions ib.* 5
Sperber, Money 53+.

פומפי n.m. **a utensil utilized in preparing food** pl. פומפייא אילין *MQ* 81b(7)

פונדק, פנדק, פונדקי n.m. **inn** (< πανδόκιον Lehnw 428; ↓פורנקיי; CPA פונדקי, פונדק LSp 159) a. general: sg. חמריה שרון בפונדקיה the donkey drivers were staying at the inn *Ter* 46a(24); וחברייא הוון יתיבין קומי פונדקיה ברמשא the scholars were seated in front of the inn at evening *San* 27d(16) // *Ber* 6d(21); b. w. an appellation: sg. פונדקה דלוי the caravan inn *BerG* 11c(50); *Šeq* 50c(58); פונרקה דעמורה the Inn of the Pillar *DemV* 22c(39); פונרקה רטביתה the Inn of the Gazelle *ib.*; פנרקה רטביתה ועמורה *Reḥov* 25; פונריקא רברכתא the Inn of *Ber* 10b(64); pl. פונרקי חירתה the Inns of Hiroth *TN* Ex 14:9 [H פי החירת]; *FT* ib.; *TN* Num 33:7
The form ending in י– (also in CPA) is limited in PT to general usage, and not w. appellations. פנרק in the Reḥov inscription reflects more closely the word's Greek origin.

פונדקיי n.m. **innkeeper** (nisbe < ↓פונרק; CPA פונדקי LSp 159) sg. חר פונרקיי *BR* 1144:2; ההוא פונדקייה *ib.* 1145:1; *ib.* 3
Lehnw 428.

פונוקט n.m. **type of palace** sg. פונוקטה *BR* 1238:5 [≠ ↓נווס]

פוניי n.m. **toilet** (↓√פני; cf. Sy פוּנְיָא answer LS 578) sg. ר' לעזר עאל לפונייה PN went into the toilet *Šab* 8c(47) [// ביה הכסא *BRL* 81:5]
Levy, TMW 4:62, s.v. פונייה and √פני mng. 2.

פוקי, det. **פוקיתה** n.f. (unclear) sg. אזדהר מפוקיתה דנפשה be careful of the of the soul *MSamEd* 117:8 [expl. לפוקה 1Sam 25:31]

פורגר n.m. (part of a plant) sg. פורגרה *Pea* 17c(37) [expl. אמהות שלכצלים Mib. 3:4]
Löw, Flora 2:127.

פורה n. **forum** (< φόρον) sg. *BQ* 3a(39) [↓פלטיר #2]
Lieb, TC 12+; id., SZ 132.

פוריי, det. **פוריתה** n.f. **lid** sg. פוריתא *FTV* Num 19:15 [H צמיד]
Cf. Sifre, Num 126, ed. Horowitz, p. 163:13: צמיד — וה הדופק.

פורייה n.m.pl.det. **Purim** (< H פורים) פוריא *BM* 10c(47)

פורין n.m. **litter, bier** (< φορεῖον Lehnw 434; Sy פוריון LS 596) sg. פורין רשמ{ש}<ריי> a Samaritan's bier *Tan* 66d(10)
G. Alon, Studies 2:1, n. 5 (Heb).

פורני n.f. **harlot** (< πόρνη Lehnw 435; Sy פורני BB 1524) sg. פלייה פורני old harlot *VR* 767:6 [Aquila's expl. of לבלה Ezek 23:43]

פורען adj. **exactor of retribution, vengeful** (↓√פרע; Sy פורעָנָא LS 603; cf. CPA פורעא LSp 163)

sg. אלה קניי ופורען a jealous and vengeful god *TN* Dt 4:24; *FPT* Ex 20:5[15]; *TN* ib.; *ib.* 34:14; Dt 5:9; 6:15

פורענה, det. **פורענתה** n.f. **retribution** (↓√פרע, פורענו, פורען) sg. כסא דפורענתא the cup of retribution *TN* Gen 40:12; מחת פורענתי my plague of retribution *ib.* Ex 3:20; 7:4; 9:3; 15; פורענתהון דרשיעיא retribution of the wicked *ib.* Gen 49:1

Sok, Kut Vol 168.

פורענו, det. **פורענותה** n.f. **retribution, punishment** (↓√פרע, פורען, פורענה; JA פורענותא ATTM 671, Sy פורעָנוּתָא LS 603) sg. a. general: sg. <ו>{י}תקבל פורענ you will be punished *FTV* Gen 40:18; ומייתי פורענותה עליהון He brings punishment upon them *TN* Dt 32:35; *FT* ib.; אין משריא פרענותא מן ביתיה דההוא גברא משרי<א> if the punishment begins, it will begin from that man's house *KohR* 25b(30); *ib.* 32; *ŠR* 19d(28); *BR* 181:8 [≠ ↓טוב]; b. in compounds: כסא דפורענותה the cup of retribution *TN* Dt 32:34; *FT* ib.; [↓מחה] מחת/מחוות פורענותי

פורפיר, **פורפירין** n.m. **purple garment** (< πορφύρτον Lehnw 435; Sy פורפורון LS 605) sg. דאתון עבדין פורפירא למלכא you make the purple garment for the king *VR* 797:1; פורפרא דמלכא *EstR* 11d(8); הדין פרפירא *VR* 664:2; *ib.* 4; 7; פורפירין *PRK* 184:12 [expl. רקמה Ezek 16:9] // פרפירין *EchRB* 42:3; פורפירייה דבלייא the Babylonian purple garment *BR* 1050:3 [expl. אדרת שנער Jos 7:21] // פורפרה דבליה *ŠR* 41a(4); חלש פורפיריה he removed his purple garment *BR* 882:1; מכוע פרפיריה he rends his purple garment *EchR* 43:3 [expl. בצע אמרתו Lam 2:17] // *PRK* 251:8[!]; הא אנא מלביש לך פורפירין ריבי behold, I dress you in my purple garment *SYAP* 11:9

פורקדל n.m. **blow(?)** sg. ויהב ליה פורקדל חד he gave him a blow *Ber* 5c(53)

Translation from context.

פורקה n.f. **neck** sg. פורקת מלכיהון the neck of their kings *FTV* Dt 33:29

פורקן n.m. **redemption** (↓√פרק, פרקון; CPA פורקן LSp 163, SA פרקן Ham 563:180) sg. *TN* Ex 8:19 [H פדות]; *ib.* Gen 49:16; פורקן שעה momentary redemption *ib.* 18; פורקן עבור transient redemption *ib.*; לפורקנך *ib.* [H לישועתך]; קץ פורקנה the time of the redemption *FPT* ib. 1[22]; *TN* ib. 30:16; pl. פורקנוי דה' *ib.* 14:13 [H ישועת]; ופורקניהון *ib.* Num 18:16 [H ופדויו]

פוש vb. (unclear) Pe. אף אינון לא פשת להון טב even they did not fare(?) well *EchR* 103:19

פזר vb. (unclear) Pe./Pa. פזרוני בצפרא *MMDam* Dt 22:9

Masora refers to סבבוני Ps 22:17, but no suitable Aramaic rt. fits here (v. Shashar 295, n. 7).

פזר #2 vb. **to rise up** (of cantillation) Pe. ר' פזרין בטע' in four instances the cantillation rises *MMDam* Lev 15:25

פח n.m. **trap** (CPA פח LSp 155) sg. דפח לן טמן who laid a trap for us *SYAP* 32:3; צפר בפחה a bird in the trap *VRG* 55:2

פחד n.m. **fear** (↓√פחד; TBA פחרא Jast 1151) sg. פחדא *TN* Dt 28:67; פחדך *ib.* Ex 15:16 [H פחר]; פחרכון *ib.* Dt 2:25; 11:25

פחד vb. **to fear, be afraid** (↓פחר; TBA פחר pa., MH פחר hitpa. Jast 1151) Itpa. ותתפחרון בלילייה you will be afraid at night *TN* Dt 28:66 [H ופחדת]; *ib.* 67; 20:3[!]; הוינא מחפחד בלילייא *Tan* 67d(7) // מתפחיר *BerV* 7c(58) [L: מפ"ח"ד]

פחה, det. **פחתה** n.f. **curse** (↓כר פחין) sg. תהא פחתה כה may there be a curse upon him! *Ned* 41c(33); אבוי דפחתה father of the curse *BRV*^{60} 336:10 [expl. אבי כנען Gen 9:18]; אחים דפחתא brothers of the curse *ib. Var* 1206:3

Lieb, Greek 158, n. 59; id., JQR 36(1946):346.

פחורה, det. **פחורתה** n.f. **potter's workshop** (↓פחר) sg. פחורתא *Er* 22b(58)

Lieb, Tarbiz 3(1932):208; id., YK 292.

פחוש adj. **flat-nosed** (↓√פחש) sg. *TN* Lev 21:18 [H חרם]

פחז n.m. **recklessness** (↓√פחז; Sy פַּחְזָא LS 562) sg. הוה חמי לון עבדין בפחז he saw them acting recklessly *Suk* 55b(61)

פחז vb. **to be reckless, boisterous** (↓פחז; Sy פחז LS 562) Pe. פחזו *TN* Dt 32:15; ואינון אכלין ושתין

ובלחור דלא יפחות ליה מן ארגרון דיליה provided that he does not give him less than his *siliqua Pea* 21a(10); מי פתית לה שנה מן שנה by his diminishing it from year to year *PRK* 162:10; לית אנא פתית מתמניא דינ׳ I will not lower (the price) below eight dinars *EchR* 51:8; דילמא דו פחית מנהון perhaps he will diminish (the number of people he is asking) of them *KohR* 26a(6) [// שכיק ציבחר[!] *BREd* 1184:4]; pass.part. לא הוה פתית מעשר [שנין] he wasn't less than ten years old *SanG* 24b(49); *ib.* 50[!]; 51[!]; כל נון ... פח{ו}<י>ת מן ליטרא any fish less than a pound *Ned* 39d(2); ולא דפחיתה מינה not less than it *BR* 509:2; **2. to break:** pass.part. חד פת פחית a broken piece of bread *EchRB* 129:2; ערשא פחיתא a broken bed *EchR* 47:26; *ib.* 24

Itpe. **to be broken:** איפחת פתורא the table broke *DemV* 22a(34); איירא דציפורין איתפחתת במועדא the cauldron of Sepphoris broke during the intermediate days of the holiday *MQ* 80b(50); *ib.* 48; 52

פטגריטוס n.m. **sick with gout** (< *ποδαγρίτης Lehnw 422; cf. Sy פודגרא LS 557) sg. עליבא מדינתא דאסיא פטגריטוס unfortunate is the city whose doctor has gout *VR* 118:7

פטום n.m. **body** (< πτώμα Lieb, Sinai 5(1939):466) sg. חמי לי פטומיה חמי ליה פטומיה show me his body! He showed him his body *Tan* 69a(5) // זיל ואייתי פיטומיה go and bring his body *EchR* 102:15 // *EchRB* ib.[!]

Contra Löw, Lehnw 485, s.v. פרוטומי.

פטט vb. **to chatter** (↓ √פטפט, פיטוטין, פיטטין; MH פטפט Jast 1156) Pe. הות פטטה *VRV* 749:3; *ib.Var* 361:8

Pa. **id.:** דמפטט צהי the one who chatters becomes thirsty *BR* 1264:5 [expl. ויצמא מאד Jud 15:16]

פטיגריס n.m. (unclear) sg. שמואל פטיגריסה *PRK* 370:11

פטיטרך n.m. **rectum** (< πρωκτός Lehnw 438) sg. פטיטרכא *VR* 65:2 [bet. ↓סני דייבין and outside] // פיטארכא *KohR* 21a(13) [bet. ↓ סני דייבין and ↓ עיזקה]

פטיליק, פטילקין n.m. **small dish, course in a meal** (< πατελλίδιον Gloss. (-ιαον cod.) L-S 1347; Sy פטליקא goblet LS 564) **1. small dish:** sg.

ופחזין they eat, drink, and act recklessly *MQ* 81b(30); pass.part. על ידי דאינון פחיזין because they are boisterous *Ter* 48b(32); *ib.* 33

J.C. Greenfield, Loewenstamm Vol 35+.

פחז #2 vb. (artificial verb for oath) Pa. מפחזנא *Naz* 51a(64); *ib.* b(2)

פחיתה n.f. **cavity** (↓ √פתח) sg. *TN* Lev 13:55 [H פחתת]

פחלץ n.m. **a large wicker basket** (A פחלץ a measure Naveh infra) sg. דגמלין פח{ל}<ץ>ין a basket (placed on) camels *Švu* 34d(28) // *Ned* 37d(41)

J. Naveh, Atiqot 17(1985):118, w. lit.

פחם n.m. **coal** (euphemism for an ugly person; Sy פַחמָא LS 563) sg. אבוי דפחמה father of the "coal-one" *BR* 336:10 [expl. אבי כנען Gen 9:18]

Kut, SGA 37.

פחר, det. **פיחרה** n.m. **clay** (↓ #2 פחר; CPA פחר LSp 155) sg. מן דפחר אכיל בפחר one (who works) in clay eats out of clay (vessels) *MidHag* Gen 421:8; הדה קדרה דפיחרא *VRG* 244:5

פחר #2 n.m. **potter** (< Akk *paḫāru* Kaufman, Influences 79; ↓ פחר; CPA פחר LSp 155) sg. הוה תמן חד פחר והוה מתקין ליה חדא לגינא דמיא בכל יום there was a potter there, and he prepared a water jug each day *MidHag* 421:1; מה טינה חשיב קודם פחריה what importance does clay have before its potter? *SYAP* 65:5

Lieb, Tarbiz 3(1932):208.

פחש vb. **to squash(?)** (↓ פחוש; metath. < פשח?; cf. Sy פשח LS 610, MH פשח Jast 1245) sg. אין אנה יהב אצבעי פחש(V^{60})אנה if I place my finger, I will crush (him) *BR* 565:9

פחת, det. **פיחתה** n.m. **diminishment** (↓ √פחת; CPA פחת cleft LSp 155, SA פחת Ham 517:429 (H מגעדת)) sg. איזל לפיחתא go to dimunition (i.e. be ruined) *KohR* 29d(2)

פחת (a/o) vb. **to diminish, break** (↓ פחיתה, פחת; SA פעת Ham 508:200+, MH פחת Moreshet, Lex 275+) Pe. **1. to diminish:** והוא פחת מן אגרא he deducts from the profit *MQ* 81b(15); *ib.* 16; מהו מיפחות מפראפרנון דידה is it permitted to deduct from her extra marriage money? *Ket* 30b(38);

טב פטילקין a good dish *BR* 862:2; **2. course in a meal:** sg. פטיליקא דאת מייתי לן the course which you bring us *EchR* 130:7; *ib.* 10[!]; pl. תמנין פטיליקין 80 courses *ib.*

פטים adj. **fattened, fattened animal** (↓ √פטם; CPA פטים LSp 155, SA פטים ST Dt 32:14(Var), MH פטום Moreshet, Lex 277) **1.** adj. **fattened:** pl. תרנוגלין פטימין fattened chickens *Pea* 15c(47) // *Qid* 61b(36); תרנגולתא פטימתא *EchR* 47:13; **2. fattened animal:** pl. טוב דפטימין the best of fattened animals *TN* Dt 32:14; *FT* ib.; פטימין בני תורין *Bik* 65d(37) // *Meg* 74d(40) [cited as a rejected Tg of פרים בני בקר Num 28:11]

פטיר *n.m.* **unleavened bread** (↓√פטר; CPA פטיר LSp 155, SA פטיר Ham 515:373) sg. *TN* Lev 8:26 [H מצה]; *ib.* Num 6:19; pl. פטירין *ib.* Ex 12:39; Lev 22:27; Num 9:11; Dt 16:8; פטירין עם ירקונין *Bik* 65d(34) // *Meg* 74d(38) [quoted as a rejected Tg of מצות על מרורים Ex 12:8]; חגה דפטירייה *TN* Dt 16:16 [H חג המצות]; *ib.* Ex 23:15

פטירבולי n.m. **magistrate, head of council** (< πατρόβουλοι Lehnw 438) sg. פטיר בולי *FPT* Lev 22:27[06]; *TNGl* ib.[!]; *FTV* ib.[!]

פטית n.f. **small portion** sg. תדא פטית *EchR* 130:10

פטל *n.m.* (unclear) מיכול ציבחד פטל to eat a small amount of *Dem* 22a(20) // *Tan* 66c(5)
Lehnw 438: πάτελλα dish; Löw ib.: blackberry, Sy פטלא LS 564.

פטם vb. **to compound spices, become enlarged** (↓ פיטום, פטים; Sy פטם pa. LS 564) Pa. **to compound spices:** יפטם *TN* Ex 30:33 [H יקח]; pass.part. מפטם *ib.* 25; מפטמין *ib.* Num 7:14; 20; 26; 32; 38; 44; 56; 80
Itpe. **to become enlarged** [↓פטים]: ואתפטים גרמך your bone became enlarged *EchRB* 67:22

פטפט vb. **to chatter** (↓ √כטט; MH פטפט Jast 1156) Quad. ולא יפטפט *SYAP* 37:34 (v. Var)

פטר, det. **פיטרה** n.m. **first child** (< BH פטר רחם HAL 874; ↓√פטר) sg. פיטרכון *FTV* Ex 34:19 [H פטר]

פטר 2#, det. **פיטרה** n.m. (unclear) sg. פיטרה *ŠviV* 36a(8) [L: פוטרה; expl. פואה שלצילעות *ib.*]
Löw, Flora 3:272.

פטר (a/o) vb. **to release, eulogize** (↓אפטרה, פטר; CPA פטר pa. to divorce a woman LSp 155, MH פטר Jast 1157) Pe. **1. to release:** ויפטור *TNGl* Lev 14:53 [H ושלח]; ועדב חד למפטור למדבר one lot to release to the desert *ib.* 16:8; **2. to exempt from ritual obligation:** דו פטר אחוניתא ולא פטר פרגיתא he exempts the plum (from a blessing) but does not exempt the young bird *Ber* 10c(1)
Pa. **to divorce a woman:** ויפטרה בגיטא *JMP* 11r:20
Af. **1. to dismiss:** דיהוון מפטרין טליא בארבע שעין that they should dismiss the children (from school) at the fourth hour *EchRB* 64:4; **2. to take leave:** ואפטר ואזל בשלם מן דפטריה(= דאפטריה) נפ{י}ק he took leave and went in peace. After he took leave of him, he went out walking in the street *EchRB* 44:16; **3. to deliver a eulogy:** עאל ר׳ יוסי ואפטר עלוי PN came in and eulogized him *AZ* 42c(33); *Ber* 5c(16) // *ŠR* 33c(2) // *KohR* 16b(30); *Ber* 5c(24); *ib.* 30; *Hor* 48b(42) // *BR* 1131:2 // *ŠR* 33b(21); בעא מפטרא עלוי he wanted to eulogize him *EchRB* 73:5
Itpe. **to pass away** [Sy פטַר מִן עָלְמָא LS 565, mng. 2]: נח ואתפטר לבית עלמה he was at ease and passed away to the eternal abode *EchR* 46:24
On af., mng. 3, v. Bacher, Term 2:155.

פטרון *n.m.* **patron, protector** (< πάτρων, Lat. *patronus* GLLT 139+; Sy פַּטרוֹן LS 565) a. general: sg. לפטרון *FTP* Gen 45:8 [H לאב]; מניה ומן פטרוניה from him and from his patron *BR* 696:3; ריינך אנא פטרונך <אנא> אע״ג ראנא פטרונך מה פטרונא מהני בדינא I am your judge. I am your protector. Even though I am your protector, what benefit is a protector in judgment? *RuR* 6:31; pl. פטרונין תלתה *SYAP* 68:21; b. w. ref. to God: sg. איתי לן פטרון *ib.* 16:4; 11; דכעס עלן פטרונן our Patron was angry at us *ib.* 22:6

פיבל *n.m.* **clasp** (< Lat. *fibula* Lehnw 110; Sy פִּיבלָא LS 555) sg. (V) ובירושלים הוה {מ}<ה>פיך דשמלא לימינא פיבליה(corr.: פילכיה) in Jerusalem he would move the left (shoulder) clasp to the right *Dem* 24a(54) // *AZ* 39c(49) [rdg. of Mat. Keh. to *EchR* on Lam 4:2]
D. Sperber, Sinai 91(1982):270+.

פיגי, pl. **פיגיין** n.f. **fountain** (< πηγή Lehnw 440; MH² פיגי Jast 1159) pl. תרתין עשרי פיגיין *TN* Num 33:9 [H עינת]; פיגין *ib.* Ex 15:27

פיגם n.m. **viewing stand, a well-known area outside of Tiberias** (< πῆγμα Lehnw 439; CPA פיגם LSp 156) sg. פיגמא *Er* 22b(57); ליח אורחיה רבר נשא מיחמי חבריה ר בפ{ו}<ג>מא בעי מימר בטבריה חמתיה isn't it customary for a person who sees his friend at the "viewing stand" to say: "I saw him in Tiberias"? *Ned* 40c(31)

Cf. Lieb, YK 292; id., Tarbiz 3(1932):208.

פידגוג n.m. **instructor** (< παιδαγωγός Lehnw 421; CPA בדגוג LSp 22, Sy פְּדַגּוֹגָא LS 557) sg. פידגוגה *TN* Num 11:12 [H האמן]; *FT* ib.; בידגוגה *TNGl* ib.

פידגוגה, det. **פידגוגתה** n.f. **instructor** (↓פירגוג) sg. פדגוגתא *TNGl* Gen 24:59

פיוס n.m. **petition** (↓√פייס; MH פיוס Jast 1160; cf. Sy פִּיְסָא LSp 567) sg. יקבל פיוסך may He accept your petition *Pea* 21b(42) // *Šeq* 49b(22); פיוסא שביק ציבח{ר}ד דלמא אגבן ! perhaps through a petition he will forgo some *BREd* 1184:4

Lehnw 431.

פיונטייה n. (unclear) יבין ליה פיונטייה they give him *San* 30c(38)

Lehnw 440.

פיזמה n.f. **trust, security** (< πεῖσμα Lieb, PRK 204:15, note) sg. פיזמה דידה *PRK* 204:15

פיטוטין n.m.pl. **chatter** (↓√פטט) פטוטין סגין much chatter *SYAP* 57:34

פיטום n.m. **compounding** (↓√פטם; MH פיטום Jast 1160) sg. פטום *TN* Ex 30:25 [H רקח]; פט{י}<ו>ם *ib.* 35

פיטטין n.m.pl. **chatter** (↓√פטט) ואין פיטטין את בעי if you want chatter *BR* 810:3; למאן פיטטין פ{ו}<י>טטין // *VREd* 249:7 [expl. למי שיח Prov 23:29]; כל פיטטיא בישין ופיטטיא דאוריתא טבין ר *EstR* 9b(17); all chatter is bad, but chatter about the Torah is good *Ber* 14d(9) // *MSam* 41:7

פיטק, **פיתק** n.m. **slip, memorandum** (< πιττάκιον Lehnw 441; Sy פְּטָקָא LS 564, פתקא ib. 618) **1. slip, memorandum:** sg. חד פיתק *Soṭ* 17b(37); אוף ר׳ יונה הוה בפיתקה PN was also on the slip *Bik* 65d(15); pl. והוה תמן מנשה קיים טעין פיטקייה Menashe was there carrying the slips *BR* 1126:4; פיתקייא *ŠT* 16; **2.** esp. **name slip carried by the angel of death:** בחייך דאת מחמי לי פיטק{א}י by your life, you will show me my "slip"! *KohR* 9c(14); פתקיה גביה *ib.* 10; דלית את שליט על פטקינן you have no power over our "slips" *ib.* 17

פיטרוסילינון n.m. **parsley** (< πετροσέλινον Lehnw 443; Sy פטראסילנון LS 565) sg. שומר וכרפס מה נפק מנהון פיטרוסילינון what comes out of (crossing) fennel with celery? Parsley *KilV* 27a(41); *Švi* 38c(52) [expl. כרפס שבנהרות Mib. 9:1]

Löw, Flora 3:426.

פיילי, det. **פייליתה**, pl. **פיילון** n.f. **flat bowl** (< φιάλη Lehnw 443+; SA פיאלי ST Num 7:14, pl. פילואן Ham 487:61+) sg. פיילי דכסף *TN* Num 7:13 [H קערת כסף]; פייליתה *ib.* 19; 37; 55; הרא פייליתא *Nid* 50b(9); pl. פיילון *TN* Num 7:84; פיילותה *TNGl* ib. 4:7; פיאלוותה *TN* ib.

Brand, Ceramics 423+.

פיילר n.m. **potter** (< Lat. **philarius* Löw, Lehnw 444) sg. פיילרא *KohR* 10a(36)

פיילת חיווייה n.f. **type of speckled beetle** (↓[אנקה H] *TN* Lev 11:30) sg. פיילת חוויה (פליית חיווייה)

פייס vb. **to appease, reconcile, persuade** (denom. < πεῖσις, πεῖσος Lehnw 429+; ↓פיוס, פייסון; CPA אפיס LSp 156, SA פיס af. LOT 3/2 249:34, MH פייס pa. Moreshet, Lex 278) Pa. **1. to appease, reconcile** [s.o. (ל־) for s.t. (על)]: בל חד וחד יפייס על נפשיה let everyone go and reconcile for himself *BR* 925:3; על ריש לקיש למישאול בשלמה ומפייסה יתיה עלוי PN came in to greet him and to appease him (i.e. the Nasi) for him (i.e. Yose of Maon) *ib.* 951:4; *KohR* 28b(35); *Ber* 13d(22) // *San* 30c(1); *Ter* 46b(53); *Šab* 3c(64); *Yom* 45c(23); *Tan* 66c(7); *Pea* 21b(41) // *Šeq* 49b(22); *Yev* 13a(18); **2. to persuade:** פייס לי לר׳ יודן נשייא דיכתוב לי חדא איגרא דאיקר persuade PN to write a letter of recommendation for me *Ḥag* 76d(2) // *Ned* 42b(16); *Pea* 17d(60); פייס לאבא דיסבוני אתא פייסיה ולא קביל עלוי persuade my father that he should marry me off. He came and persuaded him, but he refused *Qid* 61a(24)

Itpa. **1. to be appeased, reconciled:** ומה ההוא גברא יכיל עביד דאלההון די יהודאי מתפייס בפלגות עיגול what can I do, since the God of the Jews is appeased with a half of a loaf? *Šab* 8d(11); מראיתפיסון דין עם דין when they were reconciled with one another *VR* 655:1; **2. to be satisfied:** ואתפייס עם לבה he was satisfied in his heart *TN*

Gen 6:6 [H ויתעצב אל לבו]; *ib.* Dt 8:5; 29:18

פייסון n.m. **intercessor** (↓ √פייס; cf. Sy מפיסָנָא LS 567) sg. הדין פייסונא דפייסנתך is this the intercessor whom we petitioned from you? *Yev* 13a(18)

פיל n.m. (unclear; ↓2# אביב, 2# ארכובה, עילא) sg. אביבא דפילא *Mas* 52a(30) // עניבה דפילא *Švu* 34d(37)

2# פיל n.m. **elephant** (Sy פִּילָא LS 566, MH פיל Jast 1163) ↓שנדפין

פילגוס n.m. **ocean, high sea** (< πέλαγος Lehnw 444) sg. כד עללין אנן לפילגוס when we get on the high sea *KohR* 9d(5); כהדא אילפא דדמכא בגו פלגוס דימא like the boat which lies becalmed on the high sea *EstR* 9b(10) // *VR* 248:2; ב[פליגוס] דימא רבה *FPT* Ex 15:8[19; H בלב ים]; *SYAP* 36:34; *Am* 15:16

Sperber, Nautica 147.

פִּלּוּג, פילוג n.m. **division, distribution** (↓√פלג) sg. בפילוג ארעה in the distribution of the land *FPT* Gen 48:5[22]; בְּפֻלּוּג *ib.*[04]; *TN* ib.; *ib.* Dt 12:12; 14:27; *TNGl* ib.; *FT* ib.

פילוניס n.m. **cloak** (< φελώνης Lehnw 448; Sy פאלוניס, פילונא LS 575) sg. <הורי ר' ירמיה מעבר>ה ליה בפילונס(בפיליוס L ;V) PN instructed that it be removed in a cloak *Ber* 4c(48)

פילוסופוס n.m. **philosopher** (< φιλόσοφος Lehnw 446; Sy פִּילוֹסוֹפָא LS 575) sg. *Beṣ* 61c(30) // *Šab* 6a(53) פילוסופ{י}וס

פילוסיי adj. **of Pelusium** (denom. < GN Πηλούσιον Lehnw 446) pl. פילוסאי *FTV* Gen 10:14 [פתרוסים H]

פילי, pl. פילון n.f. **city gate, entrance** (< πύλη Lehnw 447; MH² פילי ib.) **1. city gate:** a general: sg. *TNGl* Gen 19:1 [H שער]; סוגרון פילי close the gate! *BR* 690:1; קודם פילי before the gate *ib.*; מן דמטון פילי when they reached the gate *Yev* 12d(15) // *Šab* 8a(49); *KohR* 9b(30); *EchRB* 51:2; *ib.* 67:4; כיון דנפקון מן פילי as soon as they went out of the gate *ib.* 49:26; *ŠR* 20c(17); חד חייט דיתיב על פילי a tailor who was sitting on the gate *EchRB* 44:9; מינפק פילי קרתיה his town's gate *KohR* 15c(2); כתב על תרע פילי on his way out, he wrote on the gate *VRG* 619:5 // *PRK* 148:14; בתרע פילי דההיא מדינתא *EchR* 46:25; *ib.* 44:12; pl. פילוותא *FTP* Dt 20:11; b. w. a designation: פילי דפנייס *BR* 689:7; פילי מערביתא דנפקא ללוד the western gate (of Jerusalem) which leads to Lydda *EchRB* 68:12; gates of Beisan: פילי דקמפון the Gate of the Field *Reḥov* 6; פילי דזיירה the Gate of the Press Tub(?) *ib.* 7; פילי דסכותה the Gate of the Unctuarium *ib.*; פילי דזבלייה the Dung Gate *ib.* 8; **2. entrance:** sg. פילי דמערתא the entrance of the cave *KohR* 26d(35) // *EstR* 7a(21)

פילפל n.m. **pepper** (< Skr *pippala* Löw infra; Sy פֻּלְפְּלָא LS 576) pl. תלת מאוון גמלין טעינין פלפלין 300 camels loaded with peppers *EchR* 44:9; *ib.* 10; 14; 17; 20 // *EchRB* ib. 9; 17; תרתין ליט' דפילפלין two pounds of peppers *AZ* 39d(17); ההן דשחק פילפלין one who pounds peppers *Šab* 10b(41); *KohR* 7d(5)

Löw, Flora 3:49+; id., Pfl 317+.

פילקי n. **prison** (< φυλακή GLLT 143+; CPA פ(י)לקא LSp 158) sg. וחבש יתהון בפילקי he incarcerated them in the prison *VR* 797:2; ואיתייהב בפילקי // ואיחבש בפילקי *ib.* 702:4 *PRK* 411:2; *SYAP* 57:8

פינה n.f. **cornerstone** (< H פנה HAL 890) sg. פינת עלמה הינון אבהתה the forefathers are the cornerstone of the world *SYAP* 68:11

פינך, det. **פינכה** n.m. **dish, plate** (< πίναξ Lehnw 466+; SA פנך ST Ex 38:3, Sy פִּינְכָא, פִּנְכָא LS 579) sg. חד פינך דסולת a dish of fine flour *Ber* 13d(21) // *San* 30c(3); *BR* 363:2; ההין פינכא *Mas* 49b(17) // *Šab* 6b(20) [↓גרוס]; *ib.* [↓אורייר]

Brand, Ceramics 428+.

פינקס n.m. **pinax, a wax-covered hinged set of tablets used for writing purposes** (< πίναξ Lehnw 466; CPA פינכס LSp 156, MH פינקס Lehnw ib.) sg. ההן פינקסה *Šab* 13d(26) // *Giṭ* 44b(15); פינכסה *ib. G* [v. CPA supra; ref. to engraving on its wax]; חד פינקס דתרי עשר לוחין a *pinax* with twelve tablets *MŠ* 55b(61); *EchR* 52:8 [24 tablets]; *EchRB* ib.; אשכחון כת' על פינקסיה דר' הלל ביר' אלס they found written on the *pinax* of PN *Kil* 27a(6); *Mas* 49d(43)

Krauss, TA 3:144+; 306, n. 72.

פיסה, det. **פיסתה** n.f. **bread** (diss. < ↓פיתה ?; cf. ↓איסה) sg. קופדה משלים לפיסתה פיסתה לא משלמה לקופדה meat complements bread, but bread does

not complement meat *Šab* 10d(38); *Pes* 33c(28); *TerV* 45d(6); *Ber* 10b(61); *Dem* 24a(51); *VR* 177:5; אכל תמרין עם פיסתיה he ate dates with his bread *Ber* 10c(46); הוא צבע פיסתיה בקיטמא he dips his bread in ashes *Tan* 69c(18)

The form הרין פסא *Ber* 10b(62) [Ram: פיטה] is unclear.

פיסטק n.m. **pistachio nnt** (*Pistacia vera*; < πιστάκια pl. Lehnw 474; Sy פסטקא LS 581, SA ביצטקין ST Gen 43:11) pl. פיסטקין *Kil* 27a(42)

Löw, Flora 1:198+.

פיסקה n.f. **end of Bible section** (↓ √פסק; cf. Sy פְּסוֹקָא LS 584) sg. כל פיסקא רבראשית each break of Genesis *MMDam* Gen 46:19; כל רעבר ליה פסקא טעי anyone who makes it into an end of a section errs *MPDam* Num 26:7

פיסקול n.m. **agreement, pledge** (↓ √פסקל; SA פסקול Ham 523:135, note) **1. agreement:** sg. בעו מיתון ליה כפיסקוליה אחרייא they wanted to give him (the money) according to the last agreement *Pea* 15c(25) // *Qid* 61b(13)[!]; **2. pledge:** sg. ההן רמעוניא (text: סיפסלא) פיסקולא that charitable pledge of the Maonites *Meg* 74a(18)

Lieb, Greek 135+.

פיסקי n. **band** (< Lat. *fascia*, φασκία Lehnw 472; Sy פְּסקיתָא LS 585, CPA פסקיא pl. LSp 160) sg. באהן דאסר פיסקי רעמר על <גבי פיסקי> (V) רכיתן with one who tied a woolen band on top of a linen band *Kil* 32d(9); *ib. V* 38; זוג רפסיקיאה *KetPap* 17

פיף n.m. **fringe, edge of woven fabric** (MH פיף Jast 1168; cf. Sy פִּיפָא LS 567) sg. פיפה *Kil* 32a(12)

Lehnw 450: < ἐφυφή; Hirschberg, Ha-Ereg 182, n. 5: < ἐρνφή thread of woof.

פיצולין n.m.pl. **unripe sndried dates** (TBA פצעילין Jast 1206) אילין פיצולייא *Beṣ* 62b(64); *ib.* c(2) // *MasV* 49b(37); *ib.* 38

Löw, Flora 2:319.

פיק n.m. **stalk** (MH פיקה Jast 1169) sg. פיקא *Suk* 53d(30) [expl. פטמתו Mib. 3:6]

Löw, Flora 3:301+.

פיקדון n.m. **deposit** (↓ √פקר af.; CPA פקדון LSp 161, SA פקדון Ham 560:98) sg. *TN* Lev 5:21 [H id.]; פקדונה *TNGl* ib.; *TN* ib. 23; מריה רפיקרונא the owner of the deposit *BQ* 5c(43) // *Švu* 37d(33); לית שמה פיקרון אלא פוק רון it should not be called *piqqadon*, but *poq dun* ("go out and have a court case") *BR* 1151:1

פִּקּוּד, פיקוד n.m. **commandment, count** (↓ √פקד; CPA פקוד LSp 161, SA פקוד Ham 571:58+) **1. commandment:** sg. וקיים פקורה he kept his commandment *TN* Gen 3:22; pl. אליפת יתן פִּקּוּדִין you taught us commandments *FPT* ib. 35:9[03; voc]; תהוון לעיין באורייתה ועברין פיקורייה you should study the Torah and keep the commandments *TN* Dt 33:29; *ib.* 30:13; Lev 26:14; Num 15:40; **2. connt:** pl. כל רעבר על פקורייא יתן "everyone who passes" during the census "shall give" (a half shekel) *Šeq* 46b(2) [expl. Ex 30:13 in light of Num 1:47]

פיקייל n.m. **turban** (< φακιάλιον, Lat. *faciale* Sperber, Greek 21+(Heb); Sy פִּיקִיְלָא etc. LS 589) sg. אפרח רוחא פיקייליה מעל קרליה רר׳ מאיר the wind blew the turban off PN's neck *Beṣ* 63a(37)

Lehnw 452.

פיקסינון n.m. **box tree** (< πύξινον Lehnw 473; Sy פיכסינון LS 568) sg. פקסינון *Yom* 41a(7) [expl. אשכרוע Mib. 3:9]; *BRO*^{2} 136:3 [expl. תאשור Is 41:19; Var: פקסונין; *V*^{60}: פיסקונין] // פיקסינה *Ket* 31d(31)

Löw, Flora 1:319.

פירוג n.m. **exchange, replacement** (↓ √פרג; SA פרוג Ham 510:244) sg. *FPT* Dt 23:19[26; H מחיר]; *FTV* ib.; *TNGl* ib.; [!] פרוק *TN* ib.; פירוגיה *ib.* Lev 27:33 [H תמורתו]; *ib.* 10; *FTV* ib.; pl. במין פירוגין as an exchange *PalLaws* 66:19

פירוכיין n.f.pl. **ears of grain** (↓ √פרך; cf. Sy פּוֹרְכָתָא barley groats LS 597) *FPT* Lev 23:14[06; H כרמל]; *TN* ib.; *TNGl* ib. 2:14; *FPT* Dt 23:26[26; H מלילת]; *TN* ib.

פירורין n.m.pl. **crumbs** (MH פירורין Jast 1171; cf. Sy פְּרוּרָא porridge LS 591) והוה מלקט פירורין ואכל he used to gather crumbs and eat *MQ* 81b(33) // *San* 26b(4)

פירוש n.m. **distinct expression, explanation, explicitness** (↓ √פרש; TBA, MH פירוש Jast 1171) **1. distinct expression:** sg. בפירוש נדר *TN* Num 15:8 [H לפלא נדר]; *ib.* 3; Dt 23:22; *FPT* Gen 31:13[05]; פירוש סיפוותה *TN* Num 30:7 [H מבטא שפתיה]; *ib.* 13; Dt 23:24; **2. explanation:** sg. כל

הדין פירושא *BB* 14c(19); **3. explicitness,** only in phrase בפירוש **explicitly:** מתניתא בסתם הא בפירוש{א} לא the Mishna deals with an undefined case; however, (if she stated her purpose) explicitly no *Giṭ* 47c(19) [// במפרש *Švi* 36a(35)]; בפירוש פליגין they differ (in the matter) explicitly (i.e. we do not derive it by inference) *Ber* 4b(21); *Pea* 19b(34); *Ket* 34a(3); בפירוש שמעתנה מן דר' יוחנן did you hear it explicitly in (the name of) PN? *Or* 60d(49) // *ib.* 61a(48) // *Švu* 36c(18); בפירוש הכין אתאמרת it was explicitly said so *Nid* 49c(13); בפירוש תני לה ר' חייה PN explicitly learns it (in a *barraita*) *Yom* 39d(3)

פירטה, det. **פירטתה** n.f. **pomegranate seed** (CPA פרטא LSp 162, Mal *fretta* Berg, Gl 27; cf. Sy פְּרִדְתָּא LS 593) sg. הרא פרטתא דרמונא *PRK* 6:4 // *ŠR* 22c(22)

Löw, Flora 3:97; id., Pf 363+.

פיריום n.m. **bridal litter** (< φόρημα Lehnw 434) sg. פיריומא *Ket* 26b(5) [expl. הינומה Mib. 2:2]; פריומא *ŠR* 21d(26) [expl. אפריון Song 3:9]

פישון n.m. **garden pea** (< πίσον, Lat. *pisum* Lehnw 452) sg. פישונה *Kil* 27a(7) [in a list of plants]

Löw, Flora 2:503.

פיתה n.f. **bread** (↓ √פתת; ↓פיסה; SA פת, פתה ST Gen 18:5; Sy פְּתוּתָא LS 615) sg. a. general: פיתא תחות שיחיא bread under the armpit *Ter* 45d(6) // פיתתא *AZ* 41a(60); אייטי פיתה וטרידין bring bread and beets *BR* 170:5; *ib.* 503:2; *Ḥag* 78a(5) // *San* 23c(49); *ib.* 55; *Ber* 10d(38); *BB* 16c(26); *VR* 123:2; פיתא ציבחד a little bit of bread *Er* 25a(7); למיפי פיתא to bake bread *BeṣG* 60c(63); הדא פיתא<ח>א מזחיתא דליבא bread is the support of the heart *BRV*^{60} 488:7; ותמנייא עגולין דפיתא פיתא מן פיתא eight loaves of bread, one bread at a time *EchRB* 130:8; אצותא דפיתתא a kneading trough of bread *PRK* 194:5; b. w. designation: פיתא נקייא [↓נקין] mng. 3]; פיתא חמימא hot bread *Švi* 35a(56) // *San* 21b(19); פיתא דחיטין wheat bread *BR* 139:2 // *PRK* 314:4

Krauss, TA 1:467, n. 395.

פיתול n.m. **vicissitude** (√פתל) pl. פיתולייה לא דידי הוון were the vicissitudes not mine? *BR* 832:4

[**פיתות** *Dem* 22a(36) ↓פתית]

פיטק ↓ **פיתק**

פיתר n.m. **a vessel for liquids** pl. אילין פיתרייא רברבייא those large *p.*-vessels *AZ* 41c(3)

Lehnw 453: < πιθάριον small jug; Brand, Ceramics 424: ποτήριον drinking glass.

פכור n.m. **destroyer, breaker** (↓ √פכר) sg. פכור תרעייה destroyer of the gates *BR* 753:4

פכר vb. **to demolish, take apart** (↓פכור; SA פכר Ham 512:297, MH פכר Moreshet, Lex 280) Pe. **to demolish:** pass.part. פכור תרעייה היך תרעך פכיר ומקלק destroyer of the gates, how your gate is demolished and thrown down *BR* 753:4

Pa. **1. id.:** מפברא תפכרון יתהון *FTV* Ex 23:24 [H הרס תהרסם]; *TNGl* ib.; ופכרת שני כל כיפיה it split the sharp edges of all the rocks *FT* Gen 49:22; *TNGl* ib.; פכרון ניביה break its (i.e. the bear's) fangs *BR* 1055:1; פכרו פכרו destroy, destroy! *EchRAr* 154:21 // *ib.* 155:2 [expl. ערו ערו Ps 137:7]; **2. to take apart:** פכרו *TN* Ex 32:2 [H פרקו]

פלג (e, a/o) vb. **to be divided, share, be at variance, be in doubt, divide, distribute** (↓פילוג, פלגו, פליג, פליגה, תפלוגה; CPA פלג LSp 157, SA פלג Ham 462:101+, 558:59, Sy פלג (e/a, a/o) LS 569, PSm 3138) Pe. #1 (e) **1. to be at strife:** *ib.* די פלגו קדם ה' *TN* Num 16:1 [H ויקח]; ופליג קרח 26:9 [H הצו (= חצו)]; **2. to be divided, split:** ופלג קומוי ועבר (the river) was split before him, and he passed through *Dem* 22a(15)

Pe. #2 (a) **1. to share** [+ עם w. s.o.; Sy, LS 569, mng. 6]: ועלין ופלגין עימיה (the robbers) go in and share with him *BR* 1144:3; *VRVar* 130:2; בעא אחוי מיפלוג עימיה his brother wanted to share (the profit) with him *BB* 17a(6); ניפלוג עימכון *BQ* 5c(46); *BM* 10b(49); **2.** w. איקר **to give bonor** [↓איקר, mng. 1.c.4]; **3.** pass.part. **to be at variance, differ in opinion** [+ על w. s.o.]: sg. m. פליג את על רבך do you differ with your teacher? *Ber* 10c(46); *Švi* 39d(47); *Bik* 64d(60); *Qid* 62b(19); f. מתניתא פליגא על אבא בר ירמיה the Tannaitic statement is at variance with PN *Ber* 4c(55); *Pea* 23b(55); *Ter* 40b(5); *Ḥal* 57c(10); *Šab* 17b(23); *Yev* 10d(51); *Ket* 31b(21); *Qid* 62d(13); pl. m. ואינון פליגין חרא על חדא they are at variance with one another *Or* 61a(57); מה פליגין are they at variance? *Dem* 24b(13); מפליגין *Švi* 39a(3); *Er* 21d(27); *Meg* 71c(25); *Naz* 52c(62); *Nid* 49c(7); *BR* 1236:5; f. פליגן על אלין חמישתא לא *KohR* 21a(21); **4.** pass.part. **to be in doubt, waver** [Sy פְּלִיגָא LS 570, mng. 1]: הוה תמן הרן קאים פליג Haran was there in

doubt *BR* 364:1; גבר דלביה פליג על אחוי one who wavers in doubt towards his brother *TN* Gen 49:2

Pa. **1. to divide:** ופלג יח עמא *TN* Gen 32:8 [H ויחץ]; *ib.* 33:1; Ex 21:35; Dt 32:4; <ק>{ו}פלגון לכבינ *Mas* 48d(49) [expl. המסו את לכבינו w. ref. to מחצה *ib.* 48]; **2. to distribute:** a. general: אפלג שביחה *TN* Ex 15:9 [H אחלק שלל]; *ib.* Gen 43:34; 49:7; הוה טעים בשמאליה ומפליג בימינה he ate (the bread) with his left hand and distributed with his right *Ber* 10a(62); *Švi* 39a(15); *EchRB* 47:6; b. esp. charity: אין בעי הוא מפלג מצוון if he wants, he distributes charity *BR* 757:1; *Šeq* 49b(2); ויהבו ליה פריטין למפלגה ליחמייא ולארמלאתא נפק ופלגון לרבנן they gave him coins to distribute to orphans and widows. He went and distributed them to the scholars *Meg* 74a(10); *VR* 56:3; *ib.* 812:5

Af. **1. to divert** [MH הפליג Jast 1175]: ואפלג{י}<ו>נה במילי דאורייא they diverted him with discourses of the Law *San* 18c(14); **2.** pass.part. **unreasonable:** מהו מיטענינה מילין מפלגן may he claim from him unreasonable things? *Švu* 37d(24) [// דברי<ם> שאין ראויין לו *BQ* 5c(36)]

Itpe. **1. to be at variance, differ in opinion:** איתפלגון ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש *Pea* 15b(15); *Kil* 30c(50); *Yev* 9a(49); *BQ* 3a(46); ולא הוה צריך מתפלגה there was no need to differ in opinion *Tan* 67c(64); *Ber* 7c(51); דלא מפלג<ה> על בר נש באתריה in order not to differ with someone in (the latter's) place *ib.* 12a(14); *Soṭ* 20c(49); **2. to be in doubt** [↓ pe., mng. 4]: ואתפלג לביה *TN* Gen 45:26 [H ויפג לבו]

Itpa. **to be divided:** אתפלגו דיירי ארעא *TN* Gen 10:25 [H נפלגה הארץ]; *ib.* Num 26:53

The mng. of מפלג *Šab* 10a(45), in a list of operations in the preparation of flax, is uncertain (cf. Krauss, Qadmoniot 2/2:63).

פלגו, cs. **פלגות**, det. **פלגותה**, pl. **פלגוון** n.f. **half, divisiou** (↓√פלג; CPA פלגו LSp 157, SA פלגו Ham 462:91) **1. half:** sg. אתא ר' שמואל בר נחמן עבדה פלגו PN came and divided it (i.e. the exegesis of ויהי and והיה) in half *BR* 405:3 // *VR* 234:7[!]; פלגוה בשריה half of his flesh *TN* Num 15:9; חד פלגות דינר 1/2 dinar *Naveh* 35:3; פלגות שבטה half of the tribe *TN* Num 34:14; פלגות אמתא half of the cubit *Šeq* 49d(15) // *Soṭ* 22c(47); פלגות פרן half of the *ketubba*-money *Ket* 31c(23); *Pes* 32c(37); בפלגות ליליה in the middle of the night *FPT* Ex 12:29[23]; פלגוחה *TN* Num 31:36 [H המחצה]; *ib.* Ex 38:4; **2. dissension:** sg. כל מן דיהיב פלגו בן גבר לחבריה anyone who puts dissension between one man and another *Naveh* 70:10; תהא פלגו רבה בעלמה בן ישראל ובן מלכותה there will be great dissension in the world between Israel and the government *SYAP* 36:43; **3. difference of opinion:** sg. הדא פלגו בין ר' לעזר this is a difference of opinion between PN and the Rabbis *Meg* 73c(22); pl. ארבע פלגוון (there are) four differences of opinion *Er* 25c(33); *Meg* 73c(24); אחיין אילין פלגוותה כהינין these differences of opinion are like those differences of opinion *Šeq* 50d(25) [add. exx., v. CTY 1:519]

The TBA form פלוגתא is occasionally found in our texts (e.g. *Pea* 17b(12); *Dem* 25c(22); *Yev* 9a(49)).

פלה, det. **פלחה** n.f. **scale(?)** pl. פלתא דנוני the scales(?) of fish *PRKAr* 63:7

[חפלוגה, פלגו ↓ פלוגה]

פלוליה n.f. (name of a plant) sg. פלול{ו}<י>יה *Ned* 40b(55) [in a list of plants]

Löw, Pf 241.

פלולן n.m. **kneading trough** (< προλήνια Lieb, YK 418) pl. אילין פלול{ינ}<ני>א *Pes* 30a(25)

פלוף n. (unclear) sg. סב מן איבה והב לפלופה take from the ... and give to the ... *Ter* 47b(43)

See comm. ad loc. for attempts to understand the proverb.

פלח n.m. **worker, worshiper** (↓√פלח; Sy פָּלְחָא LS 572 572, MH פולחין TAZ 1:4) **1. worker:** pl. טבא היא אוריתא לפלחי<ה> בעלמא הדין the Torah is good for those who study it in this world *TN* Gen 3:24; **2. worshiper:** pl. בין קלנדס בין סטורנלייה אינה אסורה אלא לפלחין בה both on *Calendae* and *Saturnalia*, (business) is only forbidden with worshipers on it (i.e. that day) *AZ* 39c(21); נשי דפלחין כפלחין the wives of worshipers are like worshipers *ib.* 22; פלחי טעוותה idol worshipers *TN* Num 25:5; *ib.* Dt 3:29; פלחי צלמין *ib.* Gen 34:31; פלחי פולחן נוכריי *FT* Num 23:21

פלח #2, det. **פילחה** n.m. **millstone** (H פלח HAL 879) sg. אית לן פילחא דמועדא do we have a (special) millstone for the holiday? *MQ* 80d(62)

פלח #3 n.m. **portion** (H פלח HAL 879) sg. דלא

הוה גביי אלא פלחי I only had my portion of food *Tan* 64c(2); פלחיה יתיר מן פלחיה his portion more than his portion *VR* 259:6

4# פלח n.m. **one who breaks through** pl. פלחי ולדא first born *FTV* Ex 34:19 [H פטר]

פלח (a/a,o) vb. **to work, worship** (↓ פלח, פלחן, 2# פלחן; CPA פלח LSp 157, SA פלח ST Gen 15:14) Pe. **1. to work:** פלחני די פלחת עמך *FPT* Gen 30:26[05]; פלחו *TN* ib. 14:4; *ib.* Ex 1:14; אפלוח *FPT* Gen 29:18[05]; יפלח *TN* Dt 15:12; למפלח *ib.* Num 3:8; למהוי פלח באורית׳ to study the Torah *ib.* Gen 2:15 [↓ √לעי]; **2. to worship:** a. God of Israel: ופלח וצלי תמן *ib.* 5:24; ופלח חנוך בקושטא קדם ה׳ he worshiped and prayed there *ib.* 12:8; Ex 10:8; Dt 6:4; *TNGl* Gen 13:4; *ib.* 35:7; b. pagan gods: היך הוון פלחין אומייה האיליין ית טעותהון how those nations worshiped their gods *TN* Dt 12:30; *ib.* 6:4; Ex 20:5

Itpe. **to be worked:** אתפלח ביה *ib.* Dt 21:3 [H עכר בה]; *ib.* 4

On this rt. in the *ketubbot*, v. Friedman, JMP 1:170+

פֻּלְחָן n.m. **work, worship** (↓ √פלח; CPA פלחן LSp 158, SA פלחן, פלען ST Num 28:25(Var)) פֻּלְחָנָא *FPT* Ex 6:9[04];- **1. work:** sg. למפלח פלחן עבידה *TN* Num 4:47 [H לעבד עבודת עבדה]; עבידה דפלחן *ib.* Lev 23:7 [H מלאכת עבודה]; Num 28:18; וריקנא מן כל פלחן devoid of all work *ib.* Gen 1:2; יומי פלחני קשי difficult work *ib.* Dt 26:6; *FPT* Gen 29:21[05]; *TN* Num 4:27; **2. worship:** sg. פלחן נוכריי idolatry *ib.* Dt 32:12 [= MH עבודה זרה]; Num 23:21; פלחנה נכרייה *ib.* Lev 18:21; 20:5

Peri, Morph 72. The *qitlān* nom. form is common to all the WA dialects. Occasional spellings of פולחן (e.g. *TN* Gen 26:35; *ib.* Num 29:1) are due to the occurrence of this form in the other JA dialects.

2# פלחן n.m. **taskmaster** (↓ √פלח) pl. פלחנין *TNGl* Ex 1:11 [H שרי מסים]

פלט (a/o) vb. **to discharge, escape, be rejected** (↓ פליטה; CPA פלט LSp 158, SA פלט Ham 597:112) Pe. **1. to discharge, eject:** הוה עננא פלט יתיה the cloud ejected him *TN* Dt 25:18; *FT* ib.; תפלוט *TN* Lev 18:28 [H חקיא]; *ib.* 20:22; וגזר עלוי ופלטה he commanded it (i.e. the mouse), and he disgorged it *Dem* 22a(12); *San* 25d(42); **2. to escape:** חדא מן תרתי לא פלטה לכון you will not escape from one of the two *Naz* 56a(13) // *Ber* 6a(33); *PRK* 178:7; **2. to be rejected:** לא פלטת מן כהונתה she is not rejected from (marrying into) the priesthood *PalLaws* 65:10

Pa. **to discharge:** וארעא תפקידה תפלט the land will discharge its rust *Tan* 63d(9) // *Ber* 9b(11) [expl. וארץ רפאים תפיל Is 26:19]

Bacher, Term 2:157.

פלטור n.m. **palace** (↓ פלטורין) sg. [?] על פלתורה *BR* 1275:5 [expl. המסדרונה Jud 6:23]

פְּלָטוֹרִין n. **palace** (< πραιτώριον, Lat. *praetorium* Lehnw 45; CPA פליטורין LSp 158) sg. *FPT* Gen 43:18[04; voc]; *TN* ib. 16; 17; 18; 19; 24:26; 45:2; 16; 49:23; Ex 8:20

פלטיה, det. **פלטיתה**, pl. **פלטיוון** n.f. **open place** (< πλατεῖα, Lat. *platea* Lehnw 456; SA פלטיה ST Gen 30:41, Sy פַּלַטְיָא LS 574) sg. *BM* 8b(60) [≠ ↓ סימטה]; לגו מצע פלטיה in the middle of the open place *TN* Dt 13:17; הוון מטיילין בפלטיא דקיסרין they were walking in the open area of Caesarea *Naz* 56a(19); pl. בפלטיותא דקרתא *TN* Gen 10:11 [H רחובת עיר]; *TNGl* ib. 19:2; פלטייוותה *ib.* Dt 13:17; באילין פלטיותא דציפורי *Ber* 6a(38)

פָּלָטִין n.f. **palace** (< παλάτιον, Lat. *palatium* Lehnw 457; ↓ בני פלטין; Sy פַּלַטִין f. LS 574) sg. דהוה ממני על פָּלָטִין דידיה who was in charge of his palace *FPT* Gen 43:16[04]; *TN* ib. 44:19; *TNGl* ib. 12:15; *ib.* 44:14; בפלטין דממרא *BR* 414:5 [expl. באלוני ממרא Gen 14:13]; *Ber* 2d(58); *BR* 1158:1; *VR* 202:2; *ib.* 500:4; 579:1; *PRK* 235:6; תרע פלטין the palace gate *VR* 577:7; *ib.* 579:4 // *KohR* 8c(21); *ib.* 34; איגר פלטין the roof of the palace *ib.* 23b(14)

פלטיר n.m. **shopkeeper** (< πωλητήρ Lehnw 458; ↓ פליטורין, פלטרו; MH פלטר MAZ 4:9) sg. פלטירא *Šab* 11a(62) // *Šeq* 51a(35); pl. פלטירין *Dem* 24d(9); *ib.* 11

2# פלטיר n.m. **a type of chair** sg. פלטירא *MegRiš* 73d(52) [together w. ↓ ספסל]; חד בר נש אפיק פלטירה בפורה a person took out a chair into the public area *BQ* 3a(39)

Lieb, TC 12+.

פלטנוס n.m. **plane tree** (< Lat. *platanus*, πλάτανος Löw infra) sg. הדין פלטאנוס *BR* 296:6;

ib. 974:1; *ŠR* 25a(3)
Löw, Flora 3:66.

פלטרו, det. **פלטרותה** n.f. **shop/palace** (< πωλητήριον Lehnw 458 or < πραιτώριον ib.; ↓ פלטיר) sg. מרה דפלטרותא master of the shop/palace *FTP* Ex 12:2
Klein, FT 2:38, n. 14.

פלי, pl. **פליין** n.f. **wonder** (SA פלי, pl. פליאתה Ham 513:326+) pl. פליין *FPT* Ex 15:11[19; H פלא]; *TN* ib. 8:18; (text: פליאן) *ib.* 15:11; 33:16; 34:10; *FTV* ib. 15:18

פלי vb. **to jest, make fun** Af. (+ ב־ at s.o.): למה אפליתה בי ולא אפלית בך why did you make fun of me? I didn't make fun of you *BR* 1116:3 // *Ber* 11b(44) // *Naz* 54b(9) // *KohR* 20a(24); בעלמא <י>{ו}אפל ואברהם <י>{ו}אפל he (i.e. Amraphel) jested at Abraham and at the world *BR* 408:2; ליתי אנא אזיל מפלי בהדין סבא דיהוראי can't I go make fun of the elder of the Jews? *MŠ* 55c(8); *Švi* 38d(32); *EchRB* 50:11; *ib.* 51:10; 13; *EchR* 53:16; *ib.* 156:3
Löw, Lehnw 453.

2# פלי vb. **to remove lice** (↓פליית חירוייה; Sy פלא LS 569, MH פלה Moreshet, Lex 280) Pe. עד דאקימיה גו שימשא מפלי מאנוי until he stood him out in the sun removing lice from his clothes *MQ* 82a(2)

פליג, **פלג**, det. **פלגה** n.m. **half, part** (↓√פלג; CPA פליג, פלג LSp 157, SA פלג Ham 462:90) **1. half:** a. alone: sg. ופלגות אמתא תריי ופליג half a cubit is 2 1/2 (fists) *Šeq* 49d(29); ארבע ופליג 4 1/2 (quarter *qabs*) *Ḥal* 58c(64); *Šab* 9c(1)[!]; תרתין אמין ופלג 2 1/2 cubits *TN* Ex 25:17; *ib.* 37:10; *EchRB* 44:21; כל הן דתנינן פרס פלגא everywhere we learn in the Mishna פרס, (it means) 'half' *Šeq* 47b(12); ואת מיתגר פלגא you will gain half *Soṭ* 20b(62); כבר יהבית פלגא I have already given half *BQ* 5c(43); כד לא תיעול מילא תיעול פלגה when a word does not penetrate, half of it will *BR* 599:6; pl. גלעינין דתמרין בפליגיהן יקידין half-burnt date stones *Šab* 14d(27); *AZ* 40d(29); b. w. fol. noun: sg. בפלגא רליליא *TN* Ex 11:4 [H כחצות הלילה]; פלגא דמא half of the blood *ib.* 24:6; פלגא דגולתיה half of his cloak *Ḥag* 78d(20); *BB* 13b(44); *BR* 301:1; pl. פלגי סילעין half *selas* *Šeq* 46d(11) [expl. טיבעין Mib. 2:4]; **2. part**, in seq. פלגה ... פלגה: והוה ענגא פלגה נהרא ופלגה חשוך the cloud was part light and part darkness *FTP* Ex 14:20; אכיל פלגא ושביק פלגא he would eat part and leave the other part *Šab* 12b(17); *Yom* 39a(7); *ib.* 9; *Naz* 54b(4); *BM* 10b(48); *BB* 16b(48); *PRK* 377:9; מהו ריחבון פלגון מן לגיו ופלגון מן לבר is it permitted for some of them to sit inside, and for the rest of them to sit outside? *Ḥag* 82a(33) **3.** as reciprocal pron.: sg. דילמא דאינון בהתין פלגון מן פלג perhaps they are embarrassed from each other *Qid* 65b(41); ולמתרחמה על פלגהון פלג to have mercy on one another *Der* 50:38; *ib.* 51:54; 52:62
On mng. 3, v. CPA פלגהון מן פלג etc. LSp 157 (cf. Dalm, Gr 114).

פליגה n.f. **dividing up** (↓√פלג) sg. פליגא דארעא division of the land *FTP* Gen 44:18

פליטה, det. **פליטתה**, pl. **פליטן** n.f. **remnant** (↓√פלט; SA פליטה Ham 559:72) sg. פליטתא דעמה דסדום remnant of the people of Sodom *PRK* 242:13; פליטתה *TN* Ex 10:5 [H הפלטה]; ופלטתי ממביתה דאבה (uncertain) *Pap* 1:2; pl. לפליטן ורברבן *TN* Gen 45:7
Löw, Lehnw 455, s.v. פלטאתא.

[כליסורין] פליטורין

פלייה adj. **old** (< παλαιά Lehnw 434) sg. פלייה פורני old whore *VR* 767:6

פליית חירוייה n.f. **speckled beetle** (↓√2#פלי; cf. Ar فَلْيَة الأَفَاعِي Lane 2446) sg. פליית חורייתה *TNGl* Lev 11:30
Fl, TW 2:573; Löw, Fauna 67.

פלישתיי adj. **Philistine** (CPA פלישתי LSp 158, SA פלשתאי Ham 558:57) sg. מלכא דפלישתאי king of the Philistines *TN* Gen 26:8; *ib.* 14; 18; פלישתיי *ib.* Ex 13:17; שמשון דקטל כמה פלשתאי Samson, who killed many Philistines *EstR* 14b(25); שלחו פלשתאי גרמוי דמלכא the Philistines sent the bones of the king *MMDam* Num 11:32

פלכה, det. **פלכתה** n.f. **distaff** (H פלך Jast 1182, TBA פלכא ib.) sg. פלכתיה *KohR* 19d(34)

פַּלְמַנְטֵרִין n. **jewelry box** (< Lat. *diplomatarium* Lehnw 614) ומפתחה דְּפַלְמַנְטֵרִין בידיה the key of the box was in his hand *BesG* 60d(2)

פלן n.m. **so-and so, such-and-such** (↓פלנית; CPA

פלן LSp 158) a. alone: ייעול פלן קדמאי let so-and-so go in first *Švi* 38c(49); שחיק ט{י}מייה דפלן may so-and-so's bones be crushed *San* 25a(38); *BQ* 3c(8); *BR* 776:4; *VR* 165:8; *PRK* 230:5; *KohR* 28d(4); *Giṭ* 49a(19) [in a document]; b. w. noun in appos.: פלן חמרא יצלי so-and-so, the donkey driver, should pray *Tan* 64b(42); בריה דפלן כהנא the son of so-and-so, the priest *Švi* 36c(17); ההוא פלן ההן פלן *Ber* 13b(36); מילה פלן such-and-such a thing *BQ* 6d(50); אתר פלן such-and-such a place *VR* 393:6; *ib.* 703:3; *PRK* 193:3; *EchRB* 158:11; *EchRG* 82:23

The form פלנייא *BR* 198:4 given as an explanation for פלמני Dan 8:13 is not clear, since no base form פלני* (cf. H פלוני) occurs.

פלנית n.f. **so-and-so, such-and-such** (↓פלן; Sy פלָנִית LS 575) a. alone: פלנית ברת פלן *ErG* 21b(17) // *Giṭ* 49a(19); *VR* 165:8; הדא פלנית *Ket* 31c(22); *JMP* 10b:1; b. as appos.: לדוכה פלנית to such-and-such a place *BRV*^{60} 34:1; *EchRB* 82:23; מילא פלנית ומילא such-and-such a thing *ib.* 24; 84:8[!]; 110:6[!]; אוסיא פלנית such-and-such a property *ib.* 152:17; מדינא פלנית{א} a certain city *PRK* 411:11; *KohR* 13d(27)

Form is undeclinable.

פלפול n.m. **discussion** (↓פלפלן) sg. מפילפול חברייא שמעיתה{א} I heard it from the discussion of the colleagues *Ter* 42d(33)

On etymology, v. E.A. Speiser, JBL 82(1963):305+.

פלפלן n.m. **sharp-minded scholar** (↓פלפול) sg. *HorBab* 48c(7) [≠ ↓סדרן]

פלק n.m. **wound** sg. חד פלקא *KohR* 17c(24) [// ↓פדע]

פלקה, det. **פלקתה** n.f. **concubine** (< πάλλαξ Lehnw 462; Sy פֶּלקָא LS 576) sg. פלקתיה *FT* Gen 22:24 [פלגשו H]

פֻּם, det. **פימה**, pl. **פמין** n.m. **mouth** (↓על, לפם; פס CPA פס LSp 158, SA פס Ham 558:36+, פמה *fimme* LOT 3/2 166:5) sg. abs. פֻּם *FPT* Ex 21:22[01]; w. suf. פימי *Meg* 74d(49); פימך *FPT* Gen 41:40[03]; פימה *BR* 813:2; פמה *TN* Num 22:28; פמהון *ib.* Dt 31:19; pl. פמין *BerG* 3b(16); פמיכון *FPT* Ex 20:20[06];- sg. חגר פס *TN* Ex 4:10 [כבד H פה]; *ib.* Dt 5:7; פמה דבארה the mouth of the well *FPT* Gen 29:8[05]; פתחת ארעא ית פמה *TN* Dt 11:6; פתח פמיה ימה ואמר למשה the sea opened its mouth and said to Moses *SYAP* 2:33; *BR* 696:1; *EchRB* 73:6; ההן חייטא דיהב חוטא גו פומיה the tailor who puts the thread in his mouth *Šab* 10c(5); *Tan* 69b(14); *MQ* 82d(8); *BM* 8d(30); *BR* 247:5; *ib.* 767:2; כאינש דצייר פומהון דשהדייא דלא ישהדון like a person who closes the mouth of the witnesses so that they will not testify *Švu* 37b(26); pl. דייתברי להדן ברנשה תרין פמין so that man should be created with two mouths *BerG* 3b(16); מימר פמיכון the speech of your mouths *TN* Dt 30:14; *ib.* Ex 15:18

Nöld, NB 177. On the WA form פים/פם — as opposed to BA and TBA פום — v. Kut, SGA 20+; Peri, Morph 9; Friedman, JMP 1:69+.

פנדור n.f. **musical instrument** (< πανδοῦρα Lehnw 464; Sy פַּדּוּרתָא lute, flute LS 558) sg. פנדורה *BQ* 7c(28) [expl. ↓בדח *ib.*] // *BB* 13d(41) [expl. ↓משכוכי *ib.*]

פנטוס adv. **by all means** (< πάντως Lehnw 464; פנטוס דמיתפיס חד מינכון (11 HS 9:55 i CPA פנטוס by all means! One of you will be caught (in the lot) *San* 23b(35)

פנטוס #2 (unclear) לקיריס סמבטי ברי מן פנטוס *Pap* 5:2; דפנטוס *ib.* 3:4

פנטפוליטיי adj. **of Pentapolis** (< Πεντάπολις Lehnw 465) pl. פאנטפוליטאי *FTV* Gen 10:13

פנטסה adv. **every way** (< πάντοσε L-S 1300) בעי מימר פנטסה ולא אשכח ומר הדא הילכתה תינייתא (the Tanna) wanted to say in every way (i.e. in a 4-part manner) and was unable. So he said the second law *BB* 16a(28)

Lieb, YN 213 (replaces id., TC 15).

פנטקק n.m. **completely evil** (< παντόκακος Lieb, Greek 24, n. 19) sg. פנטקקה יצלי let the completely evil one pray *Tan* 64b(47)

פני adj. **empty** (↓√פני; SA פני LOT 3/2 163:65, note, MH פנוי Jast 1186) sg.m. אין אנא אזיל פני לגביה if I go to it (i.e. the idol) empty-handed *EchR* 72:13; f. ההוא דחמי סליגתיה פנייא {י}<ו>כפן the one who sees his basket empty and is hungry *BR* 725:2 // *KohR* 15d(10)

פני n.m. **end** (↓ √פני; cf. Sy פְּנִיָא דְיוֹמָא turn of the day LS 578) sg. ער לפני פיסחא until the end of Passover *Ned* 41a(3) [expl. עד לפני הפסח Mib. 8:2] // *Qid* 64b(65)

This word is said to be Nabatean (v. ib.). The rdg. בפניא given by the editor in *PRK* 199:4 from Var should be rejected. Read instead w. Ms.O: [פקי]{נ}<כ>פקי.

פני vb. **to turn, remove, pour out, empty, release, complete** (↓ עד יתפני, פוניי, פני adj., פנייה; CPA פני LSp 159, SA פני Ham 561:113+) Pe. **1. to turn** (intr.): לית אנא פני לכון בהדא שעתא I will not turn to you at this time *FTP* Ex 12:2; אלימלך גלה ופנה *SYAP* 10:1; **2. to release:** פניי בעליך ולא תחטיי release your husband (from prison) and do not sin *Tan* 64b(46); מה מעביד ומפניניה *ib.* 45; 52; 53; באפתי רמשא פנון יתיה ואזל לביתיה they released him in the evening, and he went home *KohR* 8c(37) // *VR* 579:5; *Ber* 13a(61); *ib.* b(1); ופנה לתמר מן אישתה he rescued Tamar from the fire *SYAP* 38:21; ויפני יתיה ויתן מן כל עונשין He will free him and us from all punishments *Proc* 556:19; pass.part. פניין *ib.* 555:10

Pa. **1. to remove, move:** תפנון *TN* Lev 26:10 [H דאת מפני ליה מן אתר לאתר וע{ו}ד כדון הוא תוציאו]; רתת you remove it from one place to another, and it still boils *Mas* 49b(17) // *Šab* 6b(21); פני חד חליטר מן איסטיב לאיסטיב (PN) removed a dumpling maker from one stoa to another *BB* 13b(38); תוחבא מפני למריה דביתא the tenant removes the owner of the house *VR* 387:9; **2. to pour out:** ופנית קולתה *TN* Gen 24:20 [H ותער כדה]; *ib.* 42:35; קלוונין אנא דתפנון הדין קרטלא דידיה ותמלון יתיה דינרין I command that you empty out that basket of his and fill it with dinars *VR* 578:3; *VRK* 251:2; פנון פנון pour out! Pour out! *PRK* 46:5 [+ //'s; expl. Ps 137:7, w. ref. to Gen 24:20]; אורחא מפנא<י>תון אילין לגו אילין it is their habit to pour from these into the others *Dem* 24d(26); **3. to empty:** ויפנון ית ביתיה *TN* Lev 14:36 [H ופנו והא אנא פניית ביתה מן פלחנה נכראה את הבית]; behold, I have emptied the house of idolatry *ib.* Gen 24:31 [H פניתי]; עד דהוון מפנין ביתא *Tan* 67a(44); **4. to dismiss** (from school): ואין לא הוה ר' אבהו עבר לא הוה מפני טלייה if PN hadn't passed through, (the teacher) wouldn't have dismissed the children *Meg* 74a(61); **5. to complete:** ר' אחא כד מפני מוספא when PN completed the *Musaf*-prayer *Yom* 43d(24)

Af. **1. to turn** (tr.): ואפני מימרי מייטבה בכון I will turn my *memar* to do good to you *TN* Lev 26:9 [H ופניתי]; **2. to free for interpretation:** על דעת' דר' ישמעאל דו מפני(Bab) אהן קרייה according to PN who frees this verse for interpretation *Hor* 45d(2); *ib.* 3; pass.part. לגוירה שוה מפ"נ"יא להקיש *Yom* 43b(51)

Itpa. **1. to be removed:** ראתפני להוא גברא מן תלת מלין בישן(text: בשין) so that those three bad things would be removed from him *KohR* 8b(34); **2. to be free, at leisure:** מי עסיק בצרכי דברייתא לא אתפני מקבלא יתיה מניה being busy with public affairs, he was not at leisure to take it from him *ib.* 16a(37); **3. to be released:** ודמתחבש מפני one who is imprisoned will be released *Hem* 27; **4. to be dismissed** (from school): לאילין טלייא דמיתפניי מן בית ספרה(G) like the children who are dismissed (from school) *Tan* 68d(7); **5. to be completed:** עד יתפני↓

On pe. mng. 2, v. M. Zulay, SRIHP 6(1945):212; on pa., mng. 4, cf. the ex. of Galilean(?) speech quoted by Saadia: יא ספרא אפני ברי oh teacher, dismiss my son *Sefer Yeṣira*, ed. Y. Qafiḥ, Jerusalem 1972:78; on af., mng. 2, v. Bacher, Term 1:148.

פנייה, det. **פניתה** n.f. **unmarried woman** (↓√פני; MH פנויה Jast 1186) sg. הדה כרימה פניתא משבקתא PN, single, the divorcee *JMP* 29:5; *ib.* 24:3; 7; 14

Friedman, JMP 1:117.

פנס n.m. **lantern** (< φανός Lehnw 465; CPA פנס LSp 159) pl. אילין פנסייא *PRK* 319:2 [expl. אורים Is 24:15]; פנסיה דכיסליו דמי לבוצינין the lights of *Kislev* (on Ḥanukka) resemble lamps *SYAP* 38:34

Brand, Ceramics 437+.

פנק vb. **to spoil, indulge** (↓√פרנק, תפנוקיין, תפנוקין, תפניק; CPA פנק LSp 159) Pa., pass.part. מפנ{ו}נק *FTV* Dt 28:54

Itpa. **to be pampered:** ויתפנקון מן פירי אילניה they will be pampered by the fruit of the trees *FT* Gen 3:24

פס n.m. **spade, shovel** sg. מאן דאית ליה פס whoever has a spade *VRV* 554:5; *ib.* 555:1

Fl, TMW 4:227.

2# פס n.m. **strip** (BA פס KBL 1113; cf. Sy פַּסתָא LS 580) sg. אכל מן כל תבשיל תד פס he ate a strip from each dish *EchRB* 130:10

פסג, det. **פסגה**, **פיסגה** n.m. **piece** (↓√פסג; TA

פסג Jast 1192, Sy ܦܣܓܐ LS 581) sg. פסגה *TN* Gen 15:10 [H בתרו]; pl. פסגין *TNGl* ib.; פסגייה *TN* Gen 15:11; פיסגוי *ib.* Lev 1:12; פסגוי *ib.* 8:20; Ex 29:17; פיסגה *ib.* Lev 1:6 [H נתחיה]; 9:13

פסג vb. **to demolisb, cut into pieces** (↓פסג; TA פסג Jast 1192, MH פסג ib. 1191) Pe. **to demolish:** pass.part. פסיג תרעך your gate is demolished *BREd* 1292:5 [≠סיג(!; text: יסוג) fenced in]
Pa. **to cut into pieces:** ופסג *TN* Gen 15:10 [H ויכתר]; *ib.* Lev 8:20; יפסג *ib.* 1:6; 12[!]; תפסג *ib.* Ex 29:17; הוה נסיב ליה ומפסג{ר} ליה אברין איברין he took him and cut his limbs off *EchR* 156:4
On pe., v. Jast 1192; MY to BR ad loc.

פסד vb. **suffer a loss, lose something** (↓אפסד, הפסד, פסיד; CPA פסד LSp 160, MH הפסיד Moreshet, Lex 281) Af. **1. to suffer a loss** (abs.): מאן דעבד לא מפסיד one who acts does not suffer a loss *Ned* 38d(21); *ib.* 22; בגין דאנן לויים נפסיד should we suffer a loss because we are Levites? *Yev* 9d(5); *Dem* 23b(36); רשתק מתגר ודמשתעי מפסד(text: מספר) the one who is quiet profits. The one who talks suffers a loss *Yev* 15b(26); *ib.* 28; בגין דהליך תרתין פסיעין הוא מפסיד because he walked two steps should he suffer a loss? *San* 26b(60) // *Ket* 33b(33); **2. to lose s.t.** (+ obj.): דלא מפסד כלום he doesn't lose anything *BQ* 4a(64); הוא מפסיד כולא he loses everything *Pea* 15b(27); הד{א}<ין> מיבעי מיתגרה תלת<ין> אפסד{ת} עשר<ין> that one in desiring to profit thirty lost twenty *BB* 17c(35); **3. to cause a loss to s.o.:** מפסיד ליה שיתא רובעין he causes him a loss of six quarters (i.e. 1 1/2 qabs) *Ter* 42d(41); ואפי' דלית מפסיד לדין מפסיד but even though he doesn't cause this one a loss, he causes the other one a loss! *Giṭ* 43d(13); *ib.* 48a(55)
The form יפסוד *Ket* 30d(33) is unclear.

פסול n.m. **unfit, blemished person** (↓√פסל; CPA פסול LSp 160, s.v. פסיל) sg. קם מניה פסול an unfit person came out of him *TN* Gen 49:2; *FT* ib.; *ib.* Lev 7:18; pl. פסולייא אינון *Qid* 64c(61)

פסוק n.m. **biblical verse** (↓√פסק; TBA פסוקא Jast 1193, Sy ܦܣܘܩܐ LS 584, MH פסוק Jast ib.) sg. פסוק פלן *KohR* 26c(34); דהוון כולהון דרשין הדין פסוקא מן שבע שבע אפין they all interpreted that verse in seven different ways *Ḥag* 78d(21); *BR* 37:4; *VR* 218:6; ושמע קלהון קריי הדין פסוקא he heard them reciting this verse *Ḥag* 78a(36); *BR* 37:4; אית לך רישיה דפסוקא ולית לך סופיה you deal with the beginning of the verse and not with its end *San* 28b(17); *VR* 769:5; אשכחיה דעסיק בהדין פסוקא he saw him dealing with that verse *VR* 218:6; *EchR* 83:7; pl. אמרון תלתה פסוקין מידמכין they recited three verses while dying *BR* 672:2 // *AZ* 42c(25); ד' פסוק' בקריה four verses in the Bible *MMDam* Ex 3:2; *ib.* 21:29; Lev 26:8; Num 13:23; תומנתי פסוקיא אחרייא the last eight verses *Meg* 74b(52)
Bacher, Term 2:158+.

פסוק #2 n.m. **one who reads the first part of a biblical verse** (↓√פסק *qātōl*-form) sg. כהדין פסוקא *Soṭ* 20c(22)
Lieb, TK 3:10+.

פסח, det. **פיסחה** n.m. **Paschal sacrifice, Passover** (↓√פסח; CPA פיסחא, פסחא LSp 160, SA פסח, det. פסחה Ham 565:232+) **1. Paschal sacrifice:** sg. אימר פיסחא the Paschal lamb *TN* Ex 12:7; *Meg* 72b(46); פיסחא כזיתא an olive-sized piece of the Paschal sacrifice *Pes* 35b(36); **2.** sg. det. **Passover:** יומא טבה קדמייא דפיסחא the first holiday of Passover *TN* Lev 23:11; רבנין דנוה הורו מיפי חמיע בפיסחא the Rabbis of GN instructed to bake leaven on Passover *San* 21b(34); ערובתא דפסחא Passover eve *RuR* 88:96; לילי פסחא Passover night *TN* Ex 12:42; ארבעתי כסוי דלילי פיסחא the four cups of Passover night *Šab* 11a(37) // *Pes* 37c(31) // *PRK* 68:7; מן פסחא ועד עצרתא from Passover to Shavuot *KohR* 22a(30); *PRK* 68:8

פסח (a/a) vb. **to leap over** (↓פסח; SA פסח Ham 565:235) Pe. פסח *FPT* Ex 12:27[23; H id.]; *TN* ib.; אפסח *ib.* 13; יפסח *FPT* ib.; *ib.* 23; *TN* ib. 27

פסטור n.m. **cook, baker** (< Lat. *pistor* OLD 1383) sg. פס{א}טורך אנא *VR* 651:10 [↓מגירוס] // *KohR* 2a(17) פסטורך(text פסאטונך) אנא
Margulies, ad loc.; AAC 331.

פסטיין n.f.pl. **mats** (< ψιαθίον Lehnw 473; Sy ܦܣܛܝܢ, פסתין LS 585) ואית דאייתי פסטיין some brought mats *KohR* 10a(21)

פסטילוס n. **small loaf of bread, etc.** (< παστίλος, Lat. *pastillus* Lehnw 468) pl. כאילין פסטילס

MSam 80:7

פסטמה n.f. **discipline** (< ἐπιστήμη Lieb, VR 873) sg. תהי פסטמא רילך טבא let your discipline be good *VR* 186:6
Ros, PAAJR 31(1963):22 (Heb).

פסיד, det. **פסידה** n.m. **loss** (↓√פסר; CPA פסיד HS 9:43) sg. ייזל אגריה בפסרה his wage will cover his loss *FTV* Ex 22:14; בפסידא *FTP* ib.; בפסרי' *TNGl* ib.; כל פסיר' *ib.*

פסייני n. **pheasant** (< φασιανός, Lat. *phasianus* Lehnw 469; Sy פַּסְיָנָא LS 581) sg. פיסיוני *AZ* 42d(4); pl. פסיינין *KohR* 7d(6); פסיונין *ib.* 19d(25); פיסיוניון *TNGl* Ex 16:13

פסיל adj. **unfit** (↓√פסל; CPA פסיל LSp 160, MH פסול Moreshet, Lex 282) a. as adj.: sg. *TN* Lev 7:18 [H פגול]; *ib.* 19:7; *FT* Gen 22:10; כל מילה דפסילה any unfit thing *ib.* Dt 17:1; pl. פסילין אינון מן כהונתה they are unfit for the priesthood *PalLaws* 65:8; *ib.* 13; 14; b. as noun: sg. פסילה ישמעאל the unfit one, Ishmael *TN* Dt 6:4; pl. אינון פס{ו}<י>לייא *Qid* 64c(61) [w. ref. to bastards]; פסילאייא *EchR* 138:8 [expl. מאוס Lam 3:45]

פסילה, det. **פסילתה** n.f. **a type of bean** (*Vigna sinensis*; < φασίολος Löw, Flora 2:510) sg. פסילתה *Kil* 27a(8) [in a list of plants]

פסילוס n.m. **stutterer** (< ψελλός Lehnw 469) sg. הדין פסילוסא *PRK* 269:12 // *VR* 198:1 // *KohR* 1b(13)

פסילין n.pl. **pieces of a husk of a plant(?)** (↓√2# פסל) אפיק קומיהון תורמוסין ופסילייה he brought out before them lupines and husks *Beṣ* 60d(40) // ופסיליה *ŠabG* 10b(21); פסיליין *ib.L*
Löw, Flora 2:461; but v. Lehnw 469.

פסיע n.m. **lame** (↓√פסח; SA פסיח ST Lev 21:18) sg. *TN* Lev 21:18 [H פסח]

פסיעה, pl. **פסיען** n.f. **step, pace** (↓√פסע; MH פסיעה Jast 1195; CPA פוסעא LSp 161) pl. תרתין פסיען *San* 26b(60) // תרתי פסיעתא *Ket* 33b(33)

פסיפס n.m. **mosaic stone, mosaic floor** (< ψῆφος Lehnw 470; Sy פסיפוס LS 582) **1. mosaic stone:** sg. מקטע פספס one who cuts out a mosaic stone *Šab* 13c(12); **2. mosaic floor:** sg. הרן פספ<ס>ה *Naveh* 57:2; טימי פסיפסה the price of the mosaic floor *ib.* 58:2; ועבדון פסיפסה they had the mosaic floor made *ib.* 69:4; 35:4; 43:1; שרון ציירין על פסיפס{ס} they began to depict figures on mosaic floors *AZG* 42d(29); **3. square, check** (on garments): pl. מה <נן מעבר> פסיפסין באלין לסוטייה are we permitted to make squares on those veils? *BME* 9d(60)
On mng. 3, v. Lieb, YN 153.

פסיק, **פסק** n.m. **portion, section of the Bible** (↓√פסק) ומן ויהי בנסוע הארון ער סופא [דפסיק] חד sg. ספר מן סופה דפסיק עד סופה דסיפרא חד ספר from Num 10:35 up to the end of the section (v. 36) is one book; from the end of the section up to the end of the book is one book *VRG* 222:3; פסק כ'ו Chapter 26 (of Psalms) *ŠTG* 25; *ib.* 26; 29

פסיק 2# n.m. **one whose penis is cut off** (↓√פסק pass.part.) sg. דפסיק *TN* Dt 23:2 [H פצוע רכא]

פסיקה n.f. **charitable collection, donation** (↓√פסק) **1. charitable collection** (w. √עבר): sg. ר' חייה בר בא עביד פסיקה בהין ביח מדרשא דטיבריא PN was making a charitable collection in the study hall of Tiberias *Hor* 48a(54) // *VR* 113:2; *Qid* 64c(35) // *VR* 753:1; *ib.* 4; **2. donation:** sg. ויהב פסקתון they(!) gave their donation *Naveh* 39:2

פסל vb. **to make unfit** (↓פסול, פסיל; CPA פסל LSp 160, MH פסל Moreshet, Lex 282) Pe. **to make unfit:** ער דלא ייתי שמואל ויפסלינך before PN comes and makes you unfit *Yev* 6c(7) // *Qid* 64d(3); לא פסליה *Nid* 50b(17)
Itpe. **to become unfit:** ויתפסיל קדבנך your sacrifice will become unfit *TN* Gen 22:10; טבא היא ואיפסלת(V) ויפסלת (the coin) was good and became unfit *Kil* 31a(8)

פסל 2# (/o) vb. **to cut stone** (↓פסלו, פסילין; CPA פסל HS 9:69 ii 12) Pe. פסול לך לוחין מן סמפרינון cut the tablets from sapphire *SYAP* 11:33

פסלו, det. **פסלותה** n.f. **chips from stone cutting** (↓√2# פסל; Sy פסולותָא LS 581) sg. פסלותיה תהא לך its chips will be for you *KohR* 25a(20)

פסס vb. **to desecrate** (↓מפסה) Pe. במפסכון *TN* Lev 26:15 [H להפרכם]
Af. **id.:** אפס *TN* Gen 17:14 [H הפר]; *ib.* Lev 19:8 [H

חלל]; 20:18; Num 15:31; אפסח *FPT* Ex 20:25[06]; אפיסו יתיה *TN* Lev 22:9; יפס *ib.* 21:12; 23; חפסון *ib.* 22:32; Num 18:32; יפסון *ib.* Lev 21:6; 22:15; למפסה *TNGl* ib. 21:4; *TN* ib. 20:3; מן דמפ{ס}<ס> יתיה *ib.* Ex 31:14; ומפסה יח אבוה *ib.* Lev 21:9; ומפסין *ib.* Dt 31:16

Ittaf. **to be desecrated:** ומתפסה *TNGl* Lev 21:7 [H וחללה]

Rt. is otherwise unknown; poss. related to √2# פסס.

2# פסס vb. **to pay a debt** Pe. אתה דאנן פסין פרנה come, because we will pay her *ketubba*, and divorce her from you. They did so and paid her *ketubba BR* 153:7 // *VR* 804:5

Rt. is app. otherwise unknown.

פסע vb. **to step over** (↓פסיע, פסיעה; Sy פסע LS 582) Pa. והוה ר׳ יונתן מפסע על קיבריה PN stepped over the graves *Ber* 4c(66); *ib.* 6a(56) // *Naz* 56a(38)

פספס vb. **to spread out** Quad., pass.part. מפספס *TN* Ex 16:14 [H מחספס]; *FTP* ib.

2# פספס vb. **to singe** (< √ספסף; MH 2# פספס Moreshet, Lex 284) Quad. מפספסין לין they singe them (i.e. the wicks) *Šab* 5a(26) [expl. ↓√חרך pa. *ib.*]

Lieb, TK 4:578; Yalon, Studies 30.

פסק n.m. (unclear) ר׳ יצחק פסאקא *EchR* 73:5; *ib.* 6; *ib.* 12

פסק (a/o) vb. **to cease, cut off, make a pledge, break up, interrupt** (↓מפסק, פיסקה, פסוק, פסיק, 2# פסיק, פסקה; CPA פסק Black, Hor 66, LSp 160, SA פסק Ham 513:318+) Pe. **1. to cease, come to an end:** a. alone: 1) general: דלא פסיק unceasing *TN* Dt 5:22 [H ולא יסוף]; יפסקון *ib.* Gen 8:22 [H ישבתו]; 35:9; 38:5; 49:10; Ex 13:22; *BR* 493:9 [expl. חרל Gen 18:11]; *VR* 730:5 [expl. נעדר Zep 3:5]; 2) esp. of flowing water: כהדן יורדנה דלא פסיק לא בלילייה ולא ביממה like the Jordan which doesn't cease either by night or by day *BR* 917:3 // *EchR* 133:3; *EchRB* 81:5; b. w. מן + vb.: 1) inf.: ופסקת מן למילד *FPT* Gen 29:35[05; H ותעמד מלדת]; *ib.* 30:5; תפסקון מלנדור *TNGl* Dt 23:23 [H תחדל לנדור]; 2) part.: פסק ליה מן דרש{ה} he stopped expounding *Ḥag* 77b(22); **2. to cut off:** פסוק הדה מלביא מליבך your heart *PRK* 80:13; את פסקת חיי you cut off my life *VRK* 753:4; *Ter* 46a(22); *Tan* 65b(25); **3. to break away:** פסקת תורתיה קומוי his (plowing)-cow broke away from him *MŠ* 56a(16); **4. to make a pledge:** ויהב [דפ]סק והוה חמי כמה {ד}ציבורא פסק *Naveh* 39:2; פסקתון(?) והוא פסיק לקבליה he saw how much the congregation pledged, and he pledged (an amount) equal to it *Hor* 48a(59); פסקית ולא פסקית I pledged, and I didn't pledge *VR* 357:3; *ib.* 113:3; **5. to fix a price:** פסוק *TNGl* Gen 30:28 [H ונקבה]; וכיון דפרק פסקיה לטמיתהון when he unloaded (the peppers), he fixed their price *EchRB* 44:15

Pa. **to break up:** מאן דמפסק לה כבית שמאי the one who breaks it (i.e. the verse) up is like Beth Shammai *Beṣ* 61c(7) // *Ḥag* 78a(37); pass.part. ארע מפסקה *TN* Lev 16:22 [H ארץ גזרה]

Af. **1. to divide, sever:** ואפסקת כין ערסא לקהלא (the fire) divided between the bier and the congregation *AZ* 42c(15); מכיון דנהרא מפסיק since the river divides *Ḥal* 58c(53); *EchRB* 156:4; **2. to interrupt:** ר׳ אחא מפסיק וקאים PN used to interrupt (his study) and stand up *Bik* 65c(40); *MQ* 82d(51); *ib.* 53

Itpe. **to be severed, broken:** איפסיק סנדליה דר׳ אחא PN's sandal broke *Šab* 8a(48) // *Yev* 12d(14)[!]; *EchR* 50:13; *Meg* 71d(3); ואין אטרחת עלוי מיפסיק if you strain it (i.e. the chord) it will break *Švu* 33c(15) // *Qid* 61d(57) // *San* 27c(49) [expl. ינתק Eccl 4:12]; *Kil* 31c(48); *RH* 57b(53)

פסקל vb. **to set a price, make an agreement** (↓פיסקול; CPA פסקל LSp 160, SA פסקל Ham 523:135, note) Quad. אולון לגביה ופסקלונה במאה רינר they went to him and set a price on it for 100 dinars *Pea* 15c(20) // ופסקוליה [!] *Qid* 61b(9); בעיתה ניזול ונפסקליה שווה you wanted me to go and make an agreement with him immediately *Mann, Bible* 1:101

Lieb, Greek 135; Nöld, ZDMG 22(1868):520: < פסק קל.

פסת vb. (uncertain) Pe., pass.part. לא פסיתה דהיא עבדה מן תלת אילנין *ŠR* 38a(12)

פעל n.m. **work, wage, possessions** (√פעל; SA פעל אגיר ST Lev 19:13) **1. work, deed:** sg. חמן קריין לפעלה טבה עמלה they call there a good deed *'amal BR* 380:2 // *Šab* 11d(28); ולאגר פעליה for the wage of his work *TN* Dt 24:15; אין ״הוה״ פעלה בעשרה פולרין if his work was for ten *follarions BR*

813:8; **2. reward:** sg. פעלה טו{ו}בה a good reward *BRV*^{60} 137:7 [expl. פועל Ps 74:12]; **3. possessions** [↓מדל]: דעבד הדן סטוה ודרגוה מפעלה who had this stoa and its steps made from his (own) possessions *Naveh* 17:3; *ib.* 74:3; סב פעליה דאבוך take your father's possessions *BR* 785:1 // *EchRB* 54:11; כל פעליך ליח ה{י}<ו>א אלא מאה מניי all your possessions amount to only 100 "pennies" *RuR* 90:107

On mng. 2, v. Sok, GF 110, n. to l. 22; on mng. 3, v. Eps, Tarbiz 1/1(1930):152; Lieb, YK 159; id., Yalon Vol 181.

פעל 2# n.m. **day laborer, worker** (√פעל; ↓פעלן; CPA פעל LSp 160) sg. ארום תיעול למלעי כפעל בכרמיה דח[ברך] when you enter to work as a laborer into the vineyard of your friend *FPT* Dt 23:25[06]; אמרו לפעלה טבה אישד they said to the good laborer: Be strong! *PRK* 178:1; pl. מיגר פעלין to hire workers *BM* 11b(39); פעלייא הוון בחקל{י}א the laborers were in the field *AZ* 41d(16) // *Ter* 45d(42) // נפק לטורא פו{ו}עלייא *Šab* 3d(7); לגבי פעל{י}<ו>י he went out to his workers in the field *Tan* 66d(48)

פעלו, det. **פעלותה** n.f. **day labor** (↓2# פעל; Sy LS 586) sg. : text(דהוינה עסיק בפעלותי בפעולותיה) מה הוינה מסעה דעתי מן פעלותי because I was busy with my day labor. Should I have taken my mind off my day labor? *Tan* 64b(64)

פעפע vb. **to seep through** (> MH^2 פעפע Jast 1203; cf. Sy פַּע to break, hatch (of eggs) LS 585) Quad. ולא אספק מישאול עד דפעפעת בידיה he did not manage to ask before it (i.e. the poison) seeped into his hand *Ter* 45d(49)

Ben Hayyim, Schirmann Vol 46 (Heb).

פצי vb. **to recompense** (CPA פצי LSp 160) Pa. אפצי יתיך I will recompense you *JMP* 6:6

Kut, Studies 420+ (Heb).

פציס n.m. **board** (MH פציס Jast 1205) sg. ופצ[ימיה] *Naveh* 7:2

פצל vb. **to part aside, peel** (Sy פצל LS 587) Pe. **to part aside:** חמון לחד בר נש פצל מיא לכא ולכא ושתי they saw a man parting the water to both sides and drinking *Beṣ* 63a(26)

Pa. **to peel:** חוטריא די פצל the staffs which he peeled *TN* Gen 30:38 [H פצל]

פצע vb. **to split** (↓√פדע; H פצע HAL 899, Jast 1205) Pe. והוה מחי ליה ופצע מוחיה he hit him and split his head *BR* 360:1; *KohR* 4d(32); עד דפצע{י}<ו>ן רישיה until they split his head *EchRB* 51:9; pass.part. דין רישיה פציע *PRK* 19:5 // *VREd* 165:8

Pa. **id.:** ופצע קיסין לעלה he split wood for a burnt offering *TN* Gen 22:3; מפצע קיסין *San* 20c(61); ואן למפצעה קי{ם}<ס> אנה if for splitting wood, I (am the one) *BR* 1155:1

פקד vb. **to command, instruct, deposit** (↓פיקדון, חפקיד, פיקוד; CPA פקד LSp 161, SA פקד Ham 571:60+, 576:184+) Pa. **1. to command, instruct:** פקיד *FPT* Ex 39:31[04]; *TN* Gen 50:16; פקדיה *ib.* Lev 8:31; פקידו *ib.* Gen 50:2; יפקד *ib.* Ex 18:23; תפקדון *ib.* Dt 32:46; כ"ד מתנתא דפקידית יתכון בסיני the 24 priestly gifts which I instructed you at Sinai *San* 20d(1); ר' חייה בר ווה מפקד לאמוריה PN instructed his *amora Ber* 7c(48); *ib.* 56; ר' אבינא מפקד לחמריה PN commanded the donkey drivers *ib.* 12a(43); *Kil* 31c(39); *Švi* 37c(17); *ib.* 39a(55); *Yom* 44b(6); *Suk* 54b(48); *Tan* 68b(30); *Ned* 40d(58); *BM* 9d(2); *BR* 762:2; *ib.* 1241:9; פקדון לנשיכון instruct your wives *Qid* 61c(36); פקדיה לשליחא he commanded the messenger *BR* 689:1; **2. to give last commands before death or danger thereof** [Sy פקד pa., mng. 4, LS 589]: למפקדא יח מי דמיך פקיד [לצות את בניו H] *TN* Gen 49:33 בנוי ואז לבריה while dying he instructed and said to his son *TanG* 68a(23); ר' יוחנן מי דמך פקיד לבנתיה *Giṭ* 49a(23) // *Qid* 63d(22); *Ber* 6a(22); *Soṭ* 24c(26); ר' ינאי כד הוה נפיק לאבסניא הוה מפקד גו ביתיה when PN went abroad, he would instruct his household *Ber* 8b(17) // *KohR* 9b(9); *Kil* 32a(11) // *Ket* 35a(12) // *BR* 1285:8

Af. **1. to appoint:** יפקיד *TN* Gen 41:34 [H יפקד]; למן את מפקד על בניך who will you put in charge over your children (following your death)? *BR* 729:1; **2. to deposit** (+ גבי with): חד בר נש אפקד גבי חבריה תד שק צריר a certain person deposited a tied-up sack with another *BM* 5c(34); *Dem* 22a(4); *Švi* 39d(54); *Pes* 27c(63) // *BM* 9a(63); *Qid* 62a(54); *BM* 8c(58); וקום והב לי מדלי דאפקד אבא גבך get up and give me my property which my father deposited with you *EchR* 47:22; ולא אפקדת גביי כלום you didn't deposit anything with me *PRK* 245:13;

Itpa. **to be commanded:** אתפקדית *TN* Lev 10:13 [H צויתי]; ואת אתפקדת *ib.* Gen 45:19; אתפקד *ib.* Ex 34:34; אתפקדו *ib.* Lev 16:1

Ittaf. **to be deposited:** אתפקד *TN* Lev 5:23 [H הפקד]; ר' יסא איתפקד גביה מדל דיתמין property of

orphans was deposited with PN *Ket* 30d(50) // *Giṭ* 46d(39); אתאפקד *ŠeqG* 48a(42); *ib.* 44

פקוע n.m. **fissure in the ground** (↓√פקע; Sy פָּקְעָא crack, rift, fissure LS 590) sg. ההן פקועה the fissure, that fissure of cracks פקועה דבקעתא *Švi* 34c(13) [expl. משייבש המתוק Mib. 3:1]
Löw, Pfl 333; id., Flora 3:540.

2# פקוע n.m. **a gourd** (Sy פָּקוּעָא LS 590, MH פקועות Jast 1208) sg. מיני אדלקות מה איית לך בגון ההן פקועה what is your opinion (regarding the Sabbatical year with regard to) types of incendiary yielding (plants) like that gourd? *Švi* 37b(25)
Löw, Flora 1:537+. Lamp oil was derived from פקועות (v. MŠab 3:1).

פקוקלה, det. **פקוקלתה** n.f. **ramification of sinews** (MH פקוקלת Jast 1208) sg. הדה פקוקלתה דגידה the ramification of the ischiadic nerve *BR* 923:4

פקח vb. **to open the eye** (↓פקיח; OA פקח DISO 234, H פקח Jast 1208) Pe. ופקח ה' יח עיינה *TN* Gen 21:19 [H ויפקח]

פקי, פוקי n. **following time** (↓√נפק(?), מפק; SA פקי שבתה Asatir 9:18(Var מפקי) והוה פקי שמיטתא it was the (year) following the Sabbatical year *Pea* 20b(5) // *BB* 17a(27); בפקי שובחה on Saturday night *BR* 689:7; בפקי שבתא *TanG* 64c(23); כפוקי שובא *AZ* 44d(42); שבחא באפקין[!] *BRV*^{60} 94:1; כפוקי ריש שתא following the New Year *Pea* 20h(6); פקי צומא רבא<ב>{נ} following the Day of Atonement *PRK* 199:4 [v. Var]
Dalm, Gr 247; G.F. Moore, JAOS 26(1905):326. This word is occasionally corrupted in PTEd to TBA אפוקי (e.g. *Pea* 20b(5); *Pes* 30d(1)).

פקיח n.m. **seeing person** (↓√פקח; CPA פקיח LSp 161) sg. פקיחא *TNGl* Ex 4:11 [H פקח]

פקס, det. **פיקסה** n.m. **bit in animal's mouth** (cf. MH פקס Moreshet, Lex 285) sg. פי{נ}קסה *Šab* 7c(11) [expl. גימון Mib. 5:4]
Eps, MNM 103+.

פקסוס n.m. **shorn hair** (metath. < πέσκος Lehnw 475) pl. (פקסוסייא : V) ירים פקסוסיה<ו> after מ{א}ן ד{י} he removes the hairs (from the gourds) *Mas* 49a(34) [expl. משיפקס Mib. 1:5]
Lieb, TK 2:670.

פקע vb. **to burst** (↓פקוע; SA פקע ST Gen 32:26, MH פקע Moreshet, Lex 286) Pe. דלא יפקען וייבדן so that (the barley) shouldn't burst and be ruined *MQ* 80a(57); חמת בחלמה תנייתה דבייתה פקעה she saw in her dream the roof(?) of the house breaking *BR* 1096:1; *ib.* 1095:2 // שדיתה דבייתה פקעה the beam of the house snapped *EchR* 55:3; ib. 5

פקפוקה n.f. **gossip(?)** (√פקפק; ↓פוקה; cf. Sy פַּקְקְתָּא LS 588) sg. כד תיפוק פקפוקתך יהו אומרים עליך שופך דמים את when the gossip about you goes out, people will say that you are a murderer *San* 20b(27) [w. ref. to פוקה 1Sam 25:31]

פקק vb. **to stopper** (MH פקק Moreshet, Lex 288) Pe. פקיק לה ומכסי לה he stoppers it (i.e. the vessel) and covers it *Ter* 45d(33)

פראסוף n. (unclear) sg. תדין דרעוי דאבונן יעקב הוון כתרין עמודין דיפראסופה our father Jacob's two arms were like two pillars of ... *BR* 729:6
V. MY ad loc.

פרג vb. **to change, reverse, exchange, redeem** (↓פירוג; SA פדג Ham 510:245) Pa. **1. to change, reverse:** ופרג *FPT* Gen 31:7[05; H והחליף]; *TNGl* ib.; ופדגת *ib.* 41; *FTV* ib. 48:14 [H שכל]; **2. to exchange, redeem:** מפרגה יפרג *TN* Lev 27:10 [H המר ימיר]; *ib.* 33; פרג יתיה *FTV* Dt 20:6 [H חללו]; שמעית דמלכא דחים תאנין ומפדג{א} בדינדין I heard that the king likes dates and exchanges them for dinars *KohR* 8c(35); *ib.* 31 // *VR* 578:6; *ib.* 579:3
Fl, TW 2:573.

פגר ↓ פרג #2

פֶּרְגוֹד n.m. **bordered garment** (< παραγαύδιον Lehnw 477; Sy פַּרְגּוֹדִין LS 592) sg. פרגוד מצייר an embroidered garment *TN* Gen 37:3 [H כתנת פסים]; פֶּרְגוֹדֵיהּ *FPT* ib. 23[04]; *TN* ib.; *ib.* 31; 32; 38:25

פרגזה, det. **פרגזתה** n.f. **upper garment** (unclear; v. Lehnw 477, s.v. פרגוד) sg. פרגזתא *Šab* 7d(19)
Connection with פרגזיות *BR* 599:5 is uncertain; cf. MY ad loc.

פרגי, det. **פרגיתה**, pl. **פרגיין** n.f. **young bird** (↓

פריג; MH פרגית Jast 1214) sg. פרגיתא *Ber* 10c(1); *ib.* 2; pl. גליתה ואשכח בגווה פרגיין he uncovered it (i.e. the cooking pot) and found young birds in it *BRV*^{60} 153:4; *ib.* 5 // *VR* 804:1; *ib.* 2; *Ber* 10b(64)[!]

פרגל vb. **to whip** (denom. < φραγέλλιον GLLT 153; cf. CPA פרגל whip LSp 161) Quad. מפרגל *TNGl* Dt 8:5 [H ייסר]; *MPs* 417:19

פרגמטווט n.m. **merchant, trader** (< πραγματευτής Lehnw 478; Sy פרגמטוטא LS 592) sg. [!] חד פרגמטוטים ההוא פרגמ{ז}<ו>טיט *KohR* 9d(3); *ib.* 28d(1); רעותיה מיתקרי פרגמטוטא he wishes to be called a merchant *VR* 56:2; pl. ומה אומנותכון פרגמטווטין what is your trade? Merchants *BR* 906:2

פרגמטייה n.f. **commerce, merchandise** (< πραγματεία Lehnw 478; Sy פרַגמַטֵיא LS 592) **1. commerce, business:** sg. {ל}הוון עסיקין כפרגמטייא they were engaged in commerce *BR* 910:6 // *ŠR* 20c(15); דאנא בעי מעכד פרגמטיא עימכון I want to do business with you *PRK* 48:5; *TNGl* Dt 21:14; *Soṭ* 24b(53); בכל פרגמטיא *FT* Gen 23:16; *TN* ib.; על ידי מניי סלקת פרגמטיא because of my small coins, the business (deal) went through *Ket* 33d(57); כמיפקכון לפרגמטיכון when you go out on your business *TN* Dt 33:18; *FT* ib.; **2. merchandise:** sg. אנא את פרגמטיא דידך סגין פרגמטיא דידי קליל your merchandise is great, and my merchandise is little *BQ* 4a(54); עד כדון דהוות(text : רהטת) פרגמטייא זעירה הוות פרגמטיא רובא up until now, (it was a case) in which the merchandise was little. (What if) the merchandise were great? *Ket* 33d(58); פרגמטיה מפוקית *BR* 627:4 [expl. עובר לסוחר Gen 23:16] // פרקמטיא נפקת *EstR* 5d(17) [expl. סוחרת Est 1:6]

פרדס, det. **פרדיסה** n.m. **garden, park** (< OP *paridaida-* HA 137; CPA פרדיס, פורדיס LSp 162, SA פרדיס LOT 3/2 80:15) a. general: sg. *TN* Gen 21:33 [H אשל]; *FT* ib.; *KohR* 15c(12) // *VR* 507:1; נסתי ואעלי לגו פרדיסא he took me and brought me into the garden *BR* 762:2; פורדיסה *ib.* 761:3; הדין פרדיסא *VR* 507:3; *Ket* 32b(13); מרה דפרדיסא the owner of the garden *BR* 665:1; pl. גו מטייל פרדיסין walking in parks *Ḥag* 77d(47) // *San* 23c(36); b. in GN's: sg. עד (V)דכוצרה וההן חוטא דפרדיסא the line of Boṣra until that of the Garden *Švi* 36c(56); פרדיסלייה the Upper Garden *Reḥov* 28; pl. מישר פרדיסיא the Plain of the Gardens *TN* Gen 14:3 [H עמק השדים]; *ib.* 8; 10; 17 Löw, Flora 4:256.

פרה adv., prep. **less** (< παρά Lehnw 476; CPA פרא ציבחד HS 9:79 ii 7, SA פרע Asatir 4:14) a. as adv.: ופרא מן דאת לבוש dress in a lesser manner than you are *BR* 197:4; *ib.* 5; והא עבדת פרא behold, it produced less *RuR* 146:239; *ib.* 237; אפילו פרא מיכן even less than this *RH* 58a(42); b. as prep.: פרא ציבחד less a small amount *Dem* 24c(46); *KilV* 30c(35)[!]; *Ḥal* 58d(1); *Ket* 30d(44); כולהון פרא חד all of them less one *AZ* 43d(63); חמשא אלפים פרא מאת 4,900 *Er* 20b(21); *VR* 797:4; c. in phrase x פרה x every other: שורא פרא שורא every other row *Kil* 29d(19); שנה פרא שנה every other year *Švi* 33b(29); חד פרה חד every other one *Meg* 73a(39) [expl. סירוסים *ib.*]

פרה, det. **פרתה** n.f. **cow** (SA פרה ST Num 19:5) sg. הדא פרתא *PRK* 339:5; פרתה *FPT* Num 19:5[23; H הפרה]; *ib.* 6

פרה ורבה **prostitution** (lit. fructification and multiplication; < BH פרו ורבו Gen 1:28) sg. ואקים בנתיה על פרה ורבה he set up his daughters for prostitution *TN* Num 24:25

פרובי n. **halter** (< φροβεί Lehnw 485; MH פרוביא MKel 11:5, acc. to GaonKom 23:2) sg. עתד לך פרובי(V: פירוסר) prepare a halter for yourself *BRVar* 455:2

פרוור n.m. **courtyard** (< MP *parvār, fravār* Geiger AAC 334+; ↓פרויר; MH פרוור Jast 1218) sg. ההן פרוורה מהו מיעבור בגוה is it permitted to cross through the courtyard (of a synagogue)? *Meg* 74a(59); ר' אבהו עבר בפרוורה *ib.*
Ros, Ben Hayyim Vol 511+ (Heb).

פרוזבול n.m. **prozbul** (< προσβολή GLLT 154) sg. פרוזבולא *Ket* 33c(12)

פרוח n.m. **cloud** (↓√פרח; MH פורחות BTan 9b) pl. (G)אנא מנית פרוחייה I counted the clouds *Ber* 5a(42)
Lieb, Tarbiz 27(1958):188; id., TaS 277, n. 6.

פרוטה n.f. **a small coin** (< MH פרוטה Jast 1219; ↓ פריטין) sg. פרוטה חדא *JMP* 11r:17; *ib.* 35:7; 38:2; 56:10

פרוטוגמייה n.f. **marriage of bachelor and virgin** (< *πρωτογάμια first marriage GLLT 159) sg. דאכל פרוט<ו>גמיא אכיל משתותא he who eats at the *protogamia* will (also) eat the (wedding) meal *Švi* 35c(27) // פרוטגמיא *VRVar* 221:4

פרוטי n.f. **first (quality)** (< πρώτη, f. of πρῶτος; cf. Sy פרוטא LS 595) sg. משם מילה דשמעה פרוטי because a thing whose appellation is "first quality" (is preferable) *Yom* 40d(18); *ib.* 20
Lieb, Greek 112+.

פרוטרוט n.m. **small money** (< MH פרוטרוט Jast 1220; ↓פריטין) sg. *San* 19d(5); *ib.* 8

פרוילין, פרוירין n.m.pl. **area located outside of the city** (↓פרוור) פרוירין *TN* Num 35:2 [H מגרש]; פרוירי *ib.* 4; 5; Lev 25:34; פרויריהון *ib.* Num 35:3; 7; פרווילי *TNGl* ib. 4; 3; 7; Lev 25:31; 34
The Targumic form is consistenly distinguished from ↓ פרוור found in PT and MH. The *l-r* distinction between *TN* and *TNGl* is also consistently maintained. The form פרווילי in *FT* (e.g. Num 35:4) is prob. a defective spelling to be equated with the *TNGl* form.

פרוכה, פָּרוֹכָה, det. **פר(ו)כתה** n.f. **curtain** (SA פרכה Ham 564:186+) sg.פָּרוֹכְתָּא *FPT* Ex 40:21[04]; *TN* ib.; *ib.* Lev 4:6; פרכתה *ib.* Ex 27:21 [H פרכת]; *ib.* 35:12; Lev 16:15; Num 4:5; Num 18:7; כר דהיא תדא אוריא תהא גייל לה לתרי(text: להדי) פרוכתא when there is one Torah scroll, you should roll it behind the curtain *Yom* 44b(7) // *Meg* 75b(51) // *Soṭ* 22a(20)

פרוכסין n. **praxis** (legal decision; < πράξις Lieb, Tarbiz 2(1931):377+) sg. לא אחית אלא מיתמי פרוכסין דידכון I only came to see your legal decision *BM* 8c(39)
But cf. Sperber, GLLT 203.

פרוס n.m. **covering** (↓פרס, פרס; Sy פַּרְסָא דעַרְסָא PSm 3279) sg. פרוס ערסי my bed covering *Tan* 64b(52)
In light of the Syriac parallel, the suggestion of Lieb, Greek 25, n. 22, should be rejected.

פרוסדוס n.m. **curved path into a town** (< πρόσοδος Lieb, infra) sg. : text)כגון ההן פרוסדוס פופסדס) *Ber* 13c(5) [expl. דרך עקמומיתה a crooked road *ib.* 4]; עד (text: אפיפסדוס) לא מטון פרוסדוס דאזלון בולהון by the time they reached the curved path, they had all died *Ter* 46b(52); כד נשכח נשכח מן פרוסדוס(text: פיוסדוס) ולגיו when I find (a lost object), may I find it within the curved path *Šeq* 50c(64)
Lieb, BJPES 1/3(1934):23+; id. YK 346+.

פרוק adj. **redeeming, savior, redeemer** (↓√פרק; CPA פרוק LSp 163, SA פרוק ST Lev 25:26) a. as adj.: sg. אלה פרוק a redeeming God *FPT* Gen 28:21[05]; *ib.* Dt 26:17[23]; *TN* Ex 6:7; *ib.* Lev 11:45; 25:38; Dt 29:12; b. as noun: sg. ופרוק ושליט מן דכית ישראל a savior and ruler from the House of Israel *ib.* Num 24:17; Lev 25:26 [H גואל]; Num 5:8; ולית את פרוק you are not a redeemer *SYAP* 37:9; *ib.* 13; 39; פרוקא *FPT* Gen 49:17[22]; *VR* 755:6 // *KohR* 12d(31) [expl. גלה Zec 4:2 as if פר{י}<ו>קהון ריהודאי;*TN* Num 24:7 פרוקהון;[גואלה the redeemer of the Jews *EchR* 89:8

פרוקין n.m.pl. **redemption, liberation** (↓√פרק; cf. Sy פרוקְיָא LS 606) וחפק ית עמי בני ישראל לפרוקין You will take out my people, the Israelites, for liberation *TN* Ex 3:10

פרור n.m. **a type of dish** (Sy פרוּרָא LS 591) sg. פיתא ופרור bread and ... *Ber* 10d(37)

פרוש n.m. **sailor** (↓√פרש) sg. *MQ* 81b(18) // *Šab* 13b(20)[!]; *ib.G* 5b(30); פרוש <י>תר מינ{ו} a sectarian sailor *PRK* 298:2
Lieb, YK 72.

פרזל n.m. **iron, iron tool** (CPA פורזל LSp 162, SA פרזל ST Num 35:16(Var)) **1. iron:** sg. *TN* Dt 3:11 [H ברזל]; *ib.* 20:19; 28:48; פורזל *TNGl* ib. 27:5; מסרקא דפרזלא an iron comb *KohR* 12a(14); חדא קטו דפרזל an iron rod *EchRB* 63:14; ניר פרזלה an iron yoke *TN* Lev 26:13; **2. iron tool:** sg. מה הדין טינרא(text: ביזרא) דתיל מן הדין פרזלא אף הדין סערה דתיל מן הרין פרזלא just as the flint is afraid of the iron tool. So is the hair afraid of the iron tool (i.e. the razor) *Naz* 58a(31); pl. יהוון מקשין בפרזלייא they should clamor with the iron tools *VR* 554:6; *ib.* 555:2; תכים הוא ההוא סבא דפרזלוי תריפין the old man knows that his iron tools are sharp (i.e. he is an expert) *Nid* 50b(21)
Löw, Fauna 205; HAL 148, s.v. ברזל, w. lit.

פרח n.m. **blossom, flower** (↓√פרח; Sy פֻּרְחָא LS 594) pl. פרחין *TN* Num 17:23 [H פרח]; *FTV* ib.
Löw, Flora 1:324.

פרח (a/o) vb. **to fly, spread, blossom, crawl** (↓ אפרח, פרוח, פרח; CPA פרח LSp 162, SA פרח Ham 567:270+) Pe. **1. to fly:** a. general: ועופא דפרח *TN* Gen 1:20 [H ועוף יעופף]; *ib.* 7:14; Dt 4:17; ציפר מבלעדי שמיא לא פרח a bird does not fly without (the help of) heaven *KohR* 26d(37); *VRG* 55:2 // *KohR* 13b(4); רן אמ' חלוש ודן א' פרוח this one said: Undress. The other said: Fly away *BR* 213:4; פרח יתושא פרחא נשמתיה דטיטוס הרשע (when) the mosquito flew away, evil Titus' soul (also) flew away *KohR* 15b(31); *MSam* 57:18; ולפד דאשה מן שמאליה פרח וטאיס באויר שמייה a fiery torch to its left which flew and rose into the air of the sky *FPT* Ex 20:2[06]; *TN* ib.; *ib.* Dt 5:6; b. in fig. sense: דלמחר יפקון ויפרחון מן בייתך tomorrow (your daughters) will go out and "fly away" from your house *EchR* 47:20; *SYAP* 32:34; **2. to spread** (of a sore, etc.): מפרח תפרח *TN* Lev 13:12 [H פרח תפרח]; *ib.* Ex 9:9; ויפרוח *TNGl* Lev 14:43; תפרוח *ib.* 13:12; **3. to crawl** [Sy פרח PSm 3254]: פרח כהדין זחלה it crawls like the locust *PRK* 46:9 [↓זחל]

Af. **1. to bring forth blossoms:** אפרח *TN* Num 17:23 [H פרח]; *TNGl* ib.; אפרחת *TN* Gen 40:10; **2. to cause to fly away:** מפרי אפרח רוחא פיקייליה מעל קדליה while he was running, the wind made his turban fly off his neck *Beṣ* 63a(37); **3.** in fig. sense **to refute:** חמית היך אפרחי הדין דידך did you see how that one of yours refuted me? *Soṭ* 18c(59); אפרחון במילין he refuted them *MSam* 116:18 [expl. ויעט בהם 1Sam 25:14] // אפחין[!] *San* 20b(14)

פרט n.m. **pereṭ, single grapes** (< BH פרט HAL 910) sg. *TN* Lev 19:10 [H id.]; *FTV* ib.

2# פרט n.m. **specific statement, particular case** (↓√פרט; MH פרט Jast 1224) sg. והכא הוא יליף לה מפרטא here he learns it from the specific statement *Yev* 6c(19); *ib.* 12

Bacher, *Term* 2:162.

פרט vb. **to make a specific statement** (denom. < ↓ פרט 2#) Pe. ר' {מי}כלל באתר חד ופרט באתר חד Rabbi makes a general statement in one place and a specific statement in another place *Qid* 64b(18)

פרטיר n. **shop** (< πρατήριον L-S 1461) sg. אזיל ויתיב ליה קמי פרטירא ומרי פרטירא מתנמנם (the dog) went and sat down in front of the shop, and the shopkeeper was asleep *BR* 211:1

פרי, det. **פיריה**, pl. **פֵּירִין** n.m. **fruit, produce** (CPA פירין pl. LSp 162, SA פרי, pl. פירים Ham 557:15+, ib. 18, note) פֵּירֵי *FPT* Gen 3:2[02];- sg. *TN* ib. 3; *ib.* Ex 10:15; Dt 28:33; pl. פירין *ib.* Ex 3:8; Lev 20:24; Dt 11:9; ר' הוה ליה פירין הכא ופירין בכותניין PN had fruit here and in GN *MŠ* 54d(9); *ib.* 39; *AZ* 42a(50); דעברת לך שבשבתך פירין your branch produced fruit for you *BR* 633:2; *KohR* 16c(16); ברוך רחמנא דחמי לי פירין עד דאנא בחיים blessed is the Merciful One who showed me fruit while I was still alive *Hor* 48b(23) // *BME* 8d(38); פירי דארעא produce of the earth *TN* Gen 4:3; *ib.* Ex 23:19; Lev 25:19; Dt 33:14; השמינין אינון פיריה are its fruits fat? *ib.* Num 13:20; פירוי *ib.* Lev 19:25; והנ{י}לין תיניא מן פיריהון those dates are of their fruit *VR* 578:1 // *KohR* 8c(27); *BM* 12c(23)

פרי vb. **to run** (< √פרע; ↓כפריע, כפורי) Pe. a. alone: והוה פרי מיתן ליה he ran to give (it) to him *Ket* 33c(13); הוות פריא והוא פרי (the cow) ran, and he ran (after it) *MŠ* 56a(16); חמא כל עמא פריי he saw everyone running *BM* 8d(36); *ib.* 37 // *Hor* 48b(21); *ib.* 22; *BM* 8d(32); *EchRB* 156:5; b. after vb. of motion: נפק פרי בתריהון he went out running after them *MQ* 81d(43); *Beṣ* 63a(37); *Tan* 68d(8); *EchRB* 63:14; אתא {ו}פרי קומי רב he came running before Rab *Beṣ* 63a(9); c. מן + part. + vb.: מיפרי וסליק חמה חד חעל מית while running and going up, he saw a dead fox *VR* 509:4; חיויא מי פרי בתריה נפל לגובא while running after him, the snake fell into the wine pit *AZ* 45a(10); *Beṣ* 63a(37); d. + בתר, חורי after: חיויא פרי בתריה a snake running after him *Šab* 8c(51); *ib.* 52; *AZ* 44a(6); *EchRB* 63:12; *EchRAr* 126:4; *KohR* 4b(27); *ib.* 29; חמוניה(V) פרי חורי חמרא בשוכתא they saw him running after the donkey on the Sabbath *Švi* 35a(49) // *San* 21b(15); *ib.* 28c(37)

2# פרי vb. (unclear) Af. אין ככשת יתהון אפרי בהון if you conquered them, them *EchR* 156:3; מפרי *EchRB* ib.

Buber ad loc., n. 17.

פריבט n.m. **private bath** (< Lat. *(balnea) privata* Lehnw 488; cf. Sy פריבטון royal private treasury LS 591) pl. באילין פריבט<י>ה *Švi* 38b(61) [≠ ↓ דימוסין]

פריג n.m. **young bird** (↓פרוג; CPA פרוג LSp 161,

Sy פרוגָא LS 591) sg. את ואיתתך ופריגא you, your wife, and the bird *EchR* 47:18 (+ 2x); pl. אייתו קומיה בסעודתא חמשא פריגין בתכשילא they brought before him during the meal five young birds in the cooked dish *ib.* 6; 9; 18

In light of the CPA and Sy forms, we should possibly emend to פרוג in all cases.

פריזומטה n.f.pl. **aprons** (< περίζωματα pl. Lehnw 487; CPA פיריזומא, pl. פרזומין LSp 162, Sy פרִיזָמְטָא, pl. פרִיזָמָטָא LS 594) פריזומטא *ŠabG* 8b(53) [expl. המחלצות Is 3:22]

פריזי adj. **Perizite** (SA פרזאה ST Dt 7:1) pl. פריזי *TN* Gen 15:20; *ib.* 34:30; Ex 3:17; 33:2; פריזייה *ib.* Dt 7:1; 20:17

פריט n.m. **servant** (< ὑπηρέτης Lehnw 108; CPA הפירט LSp 52) pl. חדה סיעה רפאריטין a company of servants *BR* 728:6

Cf. Eps, Leshonenu 20(1956):105.

פריטה, det. **פריטתה** n.f. (unclear) sg. וכיון דאסתנפי פריטתה דיליה *KohR* 29d(1)

פריטין n.pl. **money, small coins** (√2# פרט; CPA פריטין LSp 162, SA עסר פריטין ten things LOT 3/2 217:39, MH פרוטה Jast 1219) **1. money:** a. alone: מה אנא מזבין לכון איקרא דאבהתי בפריטין will I sell you my fathers' honor for money? *Pea* 15c(26) // *Qid* 61b(14); את בפריטיך ואנא ברגליי you with your money, and I with my feet *EchR* 49:10; ליתּ לי פריטין I don't have money *Ber* 5a(23); *Tan* 64b(40); *EchRB* 89:17; b. w. vbs.: 1) אתי af.: ומיתי פריטין ומפרקינה he brings money to redeem it *MŠ* 54d(43); 2) בעי: בעי דילמ' דהוא perhaps he wants more money פריטין תובן *Qid* 61b(12) // *Pea* 15c(23); בעא אינון פריטייא (I) want the money *Qid* 61a(6); 3) יהב: יהב ליה פריטין he gave him money (to make a purchase) *EchR* 49:9; *EchRB* 131:4; אית בני אינש יהבין פריטין מחכ{י}<ו>ם פלטין some people will pay to see the palace *Ber* 2d(59); *Švi* 38b(47); *Qid* 60d(64); אבא בר בא יהב לשמואל בריה פריטין דיפלג(V) למיסכניא PN gave Samuel, his son, money to distribute to the poor *Pea* 21b(17); *Švi* 36d(36); *Meg* 74a(9); *VR* 807:7; 4) נסב: פריטוי (text: דניסב) בגין למיסב in order to take his money *Giṭ* 49a(27); *EchR* 89:18; 5) פשר: פשור פירטיך pay your money *PRK* 372:3; *ib.* 7; 6) קדם af.: חד בר נש אקדם פריטין לאילפא a certain person advanced money for (passage on) a ship *Giṭ* 49a(25); 7) שאל af.: : text) אילין דבר רבו) נחמיה אשאלון לציבורייא פריטין those of PN's household lent the people money *ib.* 45a(49); **2. small coins:** מהו מיתן פריטין גו גולתה ומיקטרינון בחוט דכיתן is it permissible to put coins in a (woolen) cloak and tie them up with a linen thread? *Kil* 32d(13); *ib.* 14; אסיר למיתן פריטין גו פומה it is forbidden to put coins in his mouth *AZ* 41a(60) // *Ter* 45d(6); צור לי אילין פריטייא גביך hold these coins for me *Švi* 39a(17); ומצמית ליה פריטין he gathers up coins *Qid* 66b(57)

פרינא n. (uncertain) sg. וכפרו בנבואתהון בגו פרינא and they denied their prophecies in *FTP* Num 16:1

Klein, FT 2:69, n. 27, w. prev. lit.

פרישן n.f.pl. **wonders, wondrons acts** (↓√פרש; Sy פרישתָא LS 608) *FPT* Dt 26:8[23; H מופתים]; *TN* ib. 4:34; *ib.* 26:8; פרישתה *ib.* 7:19; 11:3; 34:11; פרישתי *ib.* Ex 7:3; 11:9; Num 14:11

פרך vb. **to break, shatter** (↓פירוכיין; CPA פרך LSp 163, Sy פרך LS 597, MH פרך Moreshet, Lex 291+) Pe. **to break:** pass.part. ודן אציליה פריך that one's elbow is broken *VREd* 165:8

Pa. **1. to break, shatter:** תפרכון *TNGl* Num 33:52 [H תאברו]; *FTV* ib.; מפרכא *ib.* Ex 23:24; **2. to remove husks by rubbing** [v. Sy]: ההן דשחק תומא כד מפרך בריישייא when one who pounds garlic husks (their) heads *Šab* 10a(47); כד מפרכ{י}א בראשייא when she husks the heads (of the wheat) *ib.* 42

Itpa. **to be crushed:** יתפרכן may (their lips) be crushed *Ḥag* 77c(18) [expl. תאלמנה Ps 31:19, w. ref. to Gen 37:7] // אתפרכן *BR* 2:6

פַּרְכּוּס n.m. **spasmodic movement** (↓√פרכס) sg. פַּרְכּוּס הוי על עולייה the infants will have spasmodic movements *SYAP* 36:55

פַּרְכֵּיט n.m. **bath attendant** (< παραχύτης Lehnw 489) sg. כהדין פרכיטה שהוא משטף את המרחץ like the bath attendant who washes out the bath *BR* 687:7

Vocalized in MH (v. MY 688, n. to l. 4.)

פרכס vb. **to kick convulsively** (< φρίψις Lehnw 490; ↓פרכוס; Sy פַּרְכֵּס LS 597, MH פרכס Moreshet, Lex 292) Quad. דלא בשעת צערי נפרכס ונערבב יתך lest at the time of my distress I will

jerk and confuse you *FT* Gen 22:10; *TNGl* ib.

פרמקוס n.m. **magician** (< φαρμακός Lehnw 490; Sy פרמקוס PSm 3268) sg. *BR* 911:5

פרן, det. **פרנה**, **פורנה** n.m. **marriage settlement (ketubba), marriage deed** (< φερνή GLLT 161, τῆν φερνήν DJD 2 116a:6; ↓√פרן; SA פרן Ham 512:304, Sy פֶּרְנִיתָא LS 599) **1. marriage settlement:** sg. *TN* Gen 34:12 [H מהר]; פרן שלים the entire *ketubba Ket* 31c(21); פלגות פרן half a *ketubba ib.* 25; והיא תכעה פורנה she claims her *ketubba Soṭ* 19a(30); *Ket* 29b(25); *ib.* 30c(57); פורנה רב עלי her *ketubba* is too large for me *ib.* 34b(54) // פרנה *BRV*^{60} 153:6 // *VR* 803:1; פרנה דאימיה his mother's *ketubba BR* 394:7; אנא מחשבה(G) גודלנה מן פרני I will reckon the heaped up amount from my *ketubba Pes* 31c(7); אין קציץ מן פרניך if (the fee) is fixed, (it is paid) from your *ketubba BB* 17a(17); שטר פרנא marriage contract *JMP* 2:41; *ib.* 4:6 (and passim in *JMP*); pl. פרני דאינין נסכ{י}ן [H מהר הבתולות]; *TN* Ex 22:16 בתולתא they take their marriage settlements פורניהון *EchRB* 47:20; **2. marriage deed:** sg. אייתון פרנה ואשכחון כתוב בגווה they brought the deed and found written in it *Ket* 31c(22); *ib.* 33c(22); pl. פרניה *KetPap* 26

Friedman, JMP 1:76+, w. prev. lit.

פרן vb. **to provide with a dowry** (denom. < ↓פרן GLLT 161; SA פרן ST Ex 22:15, MH הפרין Moreshet, Lex 293) Af. אפרן י[חה] *KetPap* 13; מפרנה יפרן יתה he will provide a dowry for her *FPT* Ex 22:15[01; H מהר ימהרנה]; *TN* ib.; *FT* ib.; ויפרין *TN* Dt 24:1

פרנוס n.m. **maintenance** (↓√פרנס; SA פרנוס TM 79:667, Sy פּוּרְנָסָא LS 599) sg. *TNGl* Gen 47:24

פרנוק n.m. **delight** (↓√פרנק; CPA פנוק LSp 159) sg. *TN* Dt 28:56 [H ומרך]; *FT* ib.[!] ומן פרנוקה

פרנס n.m. **community leader** (↓√פרנס; CPA פרנס LSp 163, SA פרנס Ham 542:54) a. general: sg. ר' עקיבה בעון ממניחיה פרנס they wanted to appoint PN as a leader *Pea* 21a(30); *ib.* 27; pl. תלתה פרנסין מהימינין three faithful leaders *FPT* Gen 40:12[05]; *TN* ib.; *FT* ib.; בעא ממנייא עליהון פרנסין *Šeq* 48d(47) // בעא מוקמה לון פרנסין *Pea* 21a(22); *ib.* 25; *VR* 796:2; *Pea* 21b(19) // *Šeq* 49a(63); b. w. PN: עמר ליויה פרנסה בינימין פרנסה *Naveh* 63:2; *JMP* 22:42

פרנס vb. **to provide, sustain, support** (↓פרנוס, פרנסה, פרנס; CPA פרנס LSp 163, SA פרנס Ham 542:63, 594:43, MH פרנס Moreshet, Lex 293) Quad. **to provide, support:** ופרנס יתהון *TNGl* Gen 47:17 [H וינהלם]; והוה מפרנס יתהון כל י<ו>מי חייהון he provided for them all their lives *BR* 154:6 // *VRVar* 806:4; חיב לך דברי(ן){ך> מפרנס [לך שמע] לה sit still, and your creator will provide for you! He listened to him, sat still, and his creator provided for him *VRQ* 325:4; מפרנס כל עלמא He provides for the whole world *TN* Dt 32:4; למפרנסה *ib.* Gen 30:30; ומפרנס *KohR* 8c(7); *JMP* 8a:12; *ib.* 13:5; 16:5

Quad.Ref. **1. to be provided for, sustained:** מתפרנסין כל שבטיא דישראל all the tribes of Israel are sustained *TN* Gen 49:24; *TNGl* Num 14:33; **2. to support oneself:** זכון לן חדא א{י}<ו>סיא ונהוי מיתפרנסין מינה buy an estate for us and we will support ourselves from it *VR* 812:4; אורחא דמאן דמתפרנס מבני ליה שור it is the custom of one who supports himself to build a wall *BB* 12d(56)

On poss. etym., G. Hoffmann, ZA 11(1896):239.

פרנסה, det. **פרנסתה** n.f. **maintenance, charitable support, livelihood** (↓√פרנס; MH פרנסה Jast 1231; cf. CPA פרנסנו LSp 163, Sy פּוּרְנָסָא LS 599) **1. maintenance, charitable support:** sg. והוו תמן בעיין פרנסה they were there requesting maintenance *Giṭ* 46d(40) // פרנסה{מ} *Ket* 30d(51); פרנסה דאיקר an honorable maintenance *Pea* 21b(45) // *Šeq* 49b(26); היא מובדה פרנס{י}ה דהדין שקקה מיני she causes me to lose the charitable support of that neighborhood *BR* 155:3; פרנסתהון דרבנין the maintenance of the Rabbis *Pes* 34a(51) // *Beṣ* 61c(57) // *MQ* 81d(27); **2. livelihood:** sg. מפתחא דפרנסתא the "key" of livelihood *TN* Gen 30:22; ניפוק לפרנסתי לארעא כרייתא I will go abroad for my livelihood *Ḥag* 76d(3) // *MQ* 81c(47) // *Ned* 42b(17); *EchR* 141:3

פרנק vb. **to enjoy** (diss. < ↓√פנק; ↓מפרנק, פרנוק; MH פרנק Jast 1232) Quad.Ref. ויתפרנקון *TN* Gen 3:24; *ib.* Dt 31:20

פְּרָס n.m. **curtain, covering** (↓√פרס; CPA פרס LSp 163, SA פרס Ham 509:223+) sg. *TN* Ex 39:38 [H מסך]; *ib.* 40:8; Num 3:26; פרש *ib.* 35:17; פְּרָסָא

FPT Ex 40:21[04]

פרס (a/o) vb. **to spread out** (< פרש; ↓פרוס, פרס; SA פרס Ham 565:225+) **1. to spread out** (intr.): כד יהוון ענניא פרסין על ארעא when the clouds will be spread over the earth *TN* Gen 9:14; **2. to spread out** (tr.): פרס כנפוי he spread out his wings *ib.* Dt 32:11; ופרס משכניה *ib.* Gen 13:12 [H ויאהל]; 33:19; נסב גולתיה ופרסיה עלוי he took his cloak and spread it over it *Ḥag* 77c(5); חמא חד צייד ציפרין פרס מצ{ו}דתיה he saw a bird trapper trapping (and) spreading out his net *Švi* 38d(26); *BRV*^{60} 53:2; *Kil* 27a(57); *Šab* 17c(30); ויפרוס שלמה ביני וביניך he will spread peace between you and me *TN* Gen 16:5; pass.part. מכיון דהיא פר{ו}<י>סה מן איתמל since it is spread out from yesterday *ŠabG* 17c(35); מצדתא הוויין פריס{י}ן the traps were spread out *Beṣ* 62d(54) // *Šab* 7a(3); **3. w. שמע to recite the prayers preceding Shema** [= MH פורס על שמע Jast 1232]: חכים רבי למיפרס על שמע does the master know how to recite the prayers? *VR* 531:3

פרסה, det. **פרסתה** n.f. **hoof, split hoof** (SA פרסה ST Lev 11:4) sg. *TN* Lev 11:26 [H id.]; פרסת רגל *ib.* Ex 10:26; פרסתה *ib.* Dt 14:6; 7; מן פרסתיה דפרסתיה דגמלא נכירא עד ארבעת מילין from its hoof. Because a camel's hoof is recognizable up to four miles *EchRB* 50:9; pl. תרתין פרסתה the two hoofs *TN* Lev 11:3; *ib.* Dt 14:6

פרסה #2, pl. **פרסין** n.f. **parsang** (< MPers *frasang* AAC 342; TBA פרסא Jast 1233, MH^2 פרסה ib. cf. Sy פַּרסְחָא LS 601) pl. וארכביה י"ד פרסין he carried (the donkey) on his back 14 parsangs *KohR* 28c(16)

פרסוע n.m. **type of lupine** (Sy (יפרסעתא < פרסתא) PSm 3279, s.v. פרסא mng. 2) sg. *Kil* 27a(26) [expl. פלסלוס Mib. 1:3] פור{מ}<ס>וע

Löw, Flora 2:454.

פרסי vb. **to reveal** (↓√פרסם; SA פרסי LOT 3/2 106:23, Sy פַּרסִי LS 601) Quad. אף על גב דאנה יקדה לא מפרסייה even though I will be burnt, I will not reveal (his identity) *TN* Gen 38:25; *FPT* ib.[04,05]; *FTP* ib.; מינכון מפרסי [דלית חד] that no one of you will reveal (it to him) *BRG* 818:2; בגין דהות ציימה ומפרסייה למגי[ר]תה because she fasted and revealed to her neighbor *SanAs* 23c(38); פר{ש}<ס>יי צניעותך reveal your modesty *ŠR* 20b(2) [expl. גלי צמחך Is 47:2]

Sok, GF 155, n. to l. 28.

פרסיי adj. **Persian** (Sy פַּרסָיָא PSm 3272) sg. חד פרסיי *Šab* 15d(52); *Ber* 10b(61)[!]; *Qid* 64b(41)[!]; חדא את{ת}א פרסאה a certain Persian woman *KohR* 11a(7); שמע פרסייא מקלל לבריה ביה he heard a Persian cursing his son with it (i.e. the Ineffable Name) *Yom* 40d(60); <ה>ההוא פרסיי *Šab* 15d(53); pl. קל ג{ו}<י>רי פרסייא the sound of the arrows of the Persians *BB* 13b(63)

פרסם vb. **to reveal, expose** (↓√פרסי; TBA פרסם Jast 1234, MH פרסם Moreshet, Lex 295) Quad. **to reveal, expose:** דלא כן אנא מפרסם ליך for if not I will expose you *San* 25d(41); *EchRB* 115:2; דהוות ציימה ומפרסמה she fasted and revealed it *Ḥag* 77d(51); ופרסם ית גרמיה he revealed himself *KohR* 8b(33); מפרסם נפשיה *Švu* 37d(32); ולא נפרסם מסתורין דמלכותא I will not reveal the kingdom's secret *EchRB* 102:7; *PRK* 57:13 // *VR* 591:2 // *Pea* 16a(45); יפרסם *TNGl* Dt 23:1 [H יגלה] Quad.Ref. **to be revealed:** ואתפרסם *TNGl* Gen 9:21; ולא תתפרס"ם מיסטרין דמלכותא *EchR* 102:7 [↓ quad.]

Lehnw 492+; in JPA, prob. a corruption of ↓√פרסי due to the common MH and TBA forms.

פרסקתה, det. **פרסקתה** n.f. **peach, peach tree** (< περσικόν Lehnw 493; MH פרסק Jast 1234) **1. peach:** sg. חדא פרסיקא *Pea* 20a(52); **2. peach tree:** sg. (V) ר' שמעון בר' הוה משקי פרסקתיה PN watered his peach tree (with boiled wine) *Kil* 27b(24)

Löw, Flora 3:161.

פרע (a/) vb. **to take retribution, revenge, punish** (↓פרען, פרעון; CPA 3# פרע LSp 163, MH פרע Moreshet, Lex 295) Pe. **to take retribution:** מה די פרע ה' אלהכון the retribution which your God took *TN* Dt 7:18; *FTP* Ex 14:31; *ib.* 15:21 Itpe. **id.** [= MH נפרע Jast 1235]: מתפרעה מן רשיעיא punishing the wicked *TN* Gen 4:8; *ib.* Num 24:23; אתפרעת מן מצראי *FPT* Ex 19:4[06]; לא יתפרע מיניה he shall not be avenged *TN* Ex 21:21; ידוי יתפרען לה מן בעלי דכביהון his hands will take revenge from their enemies *ib.* Dt 33:7

פרע #2 (a/a) vb. **to disarrange, tear off** (SA פרע ST Ex 32:25) Pe. **1. to disarrange:** ויפרע ית רישא דאתתה and he will disarrange (the hair of) the woman's head *TN* Num 5:18 [H ופרע]; *ib.* 6:5;

pass.part. פריע *TNGl* Lev 13:45; **2. to tear off:** פרעו כלילא דדהבא דהוה בריש‌יהון they tore off the golden crown that was on their heads *TN* Ex 32:25; על די פרעתון ית קיימי because you discarded my promises *ib.* Lev 26:25; pass.part. ארום פריעין אינון because they were unrestrained *ib.* Ex 32:25; *FT* ib.

פרעון n.m. **repayment** (↓√פרע; CPA פורעא LSp 163, Sy פורעָנָא LS 603) sg. לפרעון כתובתא הדה for the repayment of this *ketubba JMP* 2:43; *ib.* 26:7

פרען n.m. **exactor of retribution** (↓√פרע) sg. *FTP* Ex 20:5; *ib.* 7

פרף, pl. **פָּרְפִין**, **פורפין** n.m. **clasp** (< πόρπη Lehnw 435; Sy פָּרְפָא LS 604) pl. פורפין *TN* Ex 26:6 [H קרסי]; *ib.* 11; 36:13; פורפוי *ib.* 35:11; 39:33; פָּרְפוֹי *FPT* ib.[04]; פורפיה *TN* ib. 36:18

פרפחין n.m. **purslane** (Sy פַּרְפְחִינָא LS 604) pl. פרפחיניה *Švi* 38c(50) // *Meg* 73a(43)[!]; *Pea* 21a(5) // *Er* 20d(18)

Löw, Flora 3:72+.

פרפר vb. **to be in the agony of death** (Sy פַּרְפַּר LS 604, MH 2# פרפר Jast 1236) Quad. והוה מפרפר ומאית and he was in the agony of death and died *EchR* 117:7; *ib.* 9; 10 // ופרפר ומת *EchRB* ib.; חמתיה מפרפר ויהב ליה he saw him in the agony of death and gave him (food) *Švu* 34c(49); חמינן בעקת נפשיה כד הוה מפרפר קדמינן we saw the travail of his soul when he was in the agony of death before us *TN* Gen 42:21; <עבד> מפרפר כל ההוא יומא he lingered on that entire day *ŠR* 20a(7)

Moreshet, Lex 297, n. 55*

פרפריין n.f.pl. **a type of food dish** (MH פרפרת Jast 1237, pl. פרפריות MAvot 3:18) *BRV*^{60} 153:5 // *VR* 804:2; איתי ביה פרפרין *BR* 153:4 // *VRVar* 804:1

פרפרנון n.m. **addltional marriage money** (< παράφερνον GLLT 152; ↓פרן) sg. פראפרנון *BB* 17d(14); *Ket* 30b(38); *ib.* 31c(5)[!]; פרה פרנון *Naz* 54a(13); <ון>פראפרנ{ין} *ŠR* 8d(15)

פַּרְצוּף n.m. **face, visage** (< πρόσωπον Lehnw 495; Sy פַּרְצוּפָא LS 605) sg. ירח פרצופיה (if the moon's) face is yellow *SYAP* 36:19; פַּרְצוּפֵיה דתמוז *ib.* 33

פרק, det. **פירקה** n.m. **lecture, lesson, chapter** (↓√פרק; CPA פרק LSp 163, SA פרק Ham 451:54, MH פרק Jast 1239) **1. lecture/lesson in the academy:** sg. ר' חייא בר אבא פשט עם ר' נחמיה בריה פירקיה בליליא PN expounded to PN_2 his lesson at night *Ber* 6c(38); *ib.* 37; זיל אסור פירקך מן ג' ג' זסנין go, say your lesson three times *KohR* 27b(3); לא עלון בפירקא בההוא יומא they didn't go in during the lecture that day *San* 21d(28); *BM* 9a(31); pl. ופשיט עלוי מאה פירקין he expounded on it(s nourishment) 100 lessons *EchRB* 68:21; סבא ידע פירקי גרמיה the old man knows his own lessons *Meg* 70d(16) // *Tan* 66a(49) // *Yev* 6b(4)[!] // *ib.* 19[!]; **2. chapter of the Mishna:** sg. כל ההן פירקא all of this chapter *Soṭ* 20d(50); *ib.* 21a(45); *Šab* 9c(1); *ib.* 3; *Soṭ* 20b(3); על כל פירקא איתאמרת או על הדא הילכתא was it said concerning the whole chapter or (only) concerning this *halacha*? *Kil* 26d(64); *ib.* 27a(2); *Švi* 36a(41); *Giṭ* 47c(25); *ib.* 49c(40); *ib.* 42; ראשה דפירקא the beginning of the chapter *Pes* 36b(37); *Švi* 37c(33); *Er* 22a(15); *Yev* 11a(44); *Ket* 31b(28); *Er* 23b(30) [in a scribal note]; עד ד<נ>חסל פירקי until I finish my chapter *Ned* 40d(37) [≠ ↓פרשה]; כל פירקא תליתייא דתנינן בנזיקין the entire third chapter which we learnt in *Neziqin BQ* 2a(32)

On mng. 1, Bacher, Term 2:163; on mng. 2, v. Eps, MNM 993.

פרק (a/o) vb. **to redeem, unload, take off** (↓פרקון, פרק, פרוקין, פורקן, אפרוקה; CPA פרק LSp 163, SA פרק Ham 572:100+, 558:54, 441:30+) Pe. **1. to ransom, redeem:** a. people from bondage: ופרק ואפק יתכון פריקין He redeemed you and took you out redeemed *TN* Dt 5:15; *ib.* 15:15; 26:8; ואפרוק יתכון *ib.* Ex 6:6; למפרוק *ib.* Dt 28:32; כד אתא רחמנא למיפרוק ית יש' when the Merciful One came to redeem Israel *San* 20a(4) // *Hor* 47a(42); ברתיה הות <מ>משכנה גבי חד רומאי ולא הוה ליה למיפרקה his daughter was held as a security by a soldier, and he was unable to ransom her *BME* 11d(36); pass.part. פריקין מן תחות ניר שעכודהון redeemed from under the yoke of their bondage *TN* Ex 6:6; *ib.* 13:13; 33:1; Num 33:3; Dt 16:3; 29:24; b. dedicated objects, priestly gifts: ויפרוק מה דזכן אחוי he will redeem what his brother sold *ib.* Lev 25:25; מפרוק יפרוק יתה *ib.* 27:13; ותפרקון מעשרה חנינה ככסף you will redeem the second tithe with silver *ib.* Dt 14:25; **2. to unload:** מפרוק תפרוק *TN* Dt 22:4 [H הקם והוון מתכוונין מיפרוק בכרמלית תקים]; they

intentionally unloaded in the *carmelit Ḥag* 77b(18); אתון נפרוק זיקינן בהדין משכבה ונערוק come, let us unload our wine jugs in the grave and flee *VRG* 246:2; דלא מיחמיניה תני פרק so that he shouldn't see him unload again *Švi* 39a(54); *EchRB* 44:15

Pa. **1. to remove, take off, dismantle:** ופרק ית גלגלי רידוותיה he removed the wheels of his chariots *TN* Ex 14:25 [H ויסר]; ופרקו *ib.* 32:3 [H ויתפרקו]; *FT* Num 31:50; יפרקון יתיה *TN* ib. 1:51 [H יורידו אותו]; **2. to redeem priestly gifts:** מפרקה חפרק *ib.* 18:15 [H פדה תפדה]; Ex 13:15; ומיתי פריטין ומפרקינה he brings coins and redeems it *MŠ* 54d(44); *ib.* 9; 16; 38; 46; 55a(49)[!]; 56b(15); **3. to solve a problem:** מילה דנגר בר נגרין לא מפריק לה a thing which a 'carpenter, son of carpenters' (i.e. a very learned scholar) cannot solve *Qid* 65d(63) // *Yev* 9b(55)

Af. (unclear): אפריק פירוי *TN* Dt 20:6 [H חללו]; יפרק יתיה *ib.* [H יחללנו]

Itpe. **to be redeemed:** a. people from bondage: ותתפרקון מן בעלי דכביכון you will be redeemed from your enemies *TN* Num 10:9; *Tan* 64a(29) // *KohR* 13b(24) [expl. תיושעון Ex 30:15]; ועתידין מתפרקין *FPT* Gen 40:12[05]; b. dedicated objects: יתפרק *TN* Lev 25:30; *ib.* 27:28

Itpa. **to be dismantled:** ומחפרק משכנה *ib.* Num 10:17 [H והורד המשכן]

פִּרְקוֹן n.m. **redemption, redemption money of the second tithe** (↓√פרק, פורקן; MH פרקון Jast 1240, CPA פרקו LSp 163, SA פרקן Ham 563:180) **1. redemption:** sg. פּוּר{ו}קָן *FPT* Ex 21:30[01; H פדיון]; *TN* ib. Lev 25:31; 32; 48; פרקוניה *ib.* 25:29; 51; pl. פרקוניה *ib.* Num 3:46; 48; פרקוניהון *ib.* 49; ברכתה דפרקון the blessing of redemption (of the second tithe) *PalLaws* 30:28; **2. redemption money of the second tithe:** sg. עיר פרקון (money found in a vessel marked) "city" is redemption money *MŠ* 55b(27); שמעית עליהון דאינון פרקון I heard that these (coins) are redemption money *Tan* 64b(41) [corr. in L: סרקון]

On mng. 2, v. Lieb, BPOS 1/2(1933):8; Margulies, PalLaws 2.

פרש n.m. **rider** (SA פרש ST Gen 50:9) pl. פרשין *TN* Gen 50:9; פדשוי *ib.* Ex 14:17; 18; 28; 15:19; פרשיהון *ib.* 14:26

פרש (a/o) vb. **to leave, sail, specify, separate, state explicitly, explain** (↓פירוש, אפרשו, אפרשה, פרשו, פרישן, פרשה, פרוש; CPA פרש LSp 164, SA פרש Ham 566:245+, 559:78+, 558:53) Pe. **1. to leave, depart:** כלום אידבקת בהדא אומתא קדישתא <א>לא למיפרוש מן אילין מילייא didn't I join that holy nation only in order to depart from those things? *Šab* 8d(13); *FTP* Gen 24:60; *Šab* 12b(17)[!]; ר' מנא אכל מתקל זוזא מיניה ופרש לנהרא PN ate a *zuz*-weight of it and departed to the river *ib.* 17c(58); *Ḥag* 77d(32); *JMP* 3:4; **2. to sail:** בעה דיפרוש אמרת ליה מטרונה באילין יומיא פרשין he wanted to sail. The Roman lady said to him: Does one sail on these days? *BR* 45:2 // *KohR* 9b(16); עובדא הוה בחד פרגמטוטיס דהוה אזיל פריש בימא הוא ובריה a story concerning a merchant who set out to sail at sea with his son *ib.* 9d(3); *BR* 44:11; *Šab* 5b(27); *Hem* 19; *ib.* 21; **3. to specify:** יפרוש למנדור *TN* Num 6:2 [H יפליא לנדור]

Pa. **1. to depart:** אין משום דבאיש ליה דפרש if it is because he was hurt that he departed *Ber* 6a(40) [cf. in H *ib.* 38: ופירש] // *Naz* 56a(21)[!]; **2. to sail:** כדון מפרשין does one sail now? *Šab* 5b(28); לאילין דמפרשין ל{כ}<נ>יסין those who sail to islands *BME* 10c(62); *KohR* 9b(11); **3. to distinguish:** ידע אנא מפרשה בין עוברי דגים טמאין לעוברי דגים טהורין I know how to distinguish between the roe of unclean fish and the roe of clean fish *AZ* 42a(41); **4. to specify:** ודי פרשת לי תמן פירוש דנדר *FPT* Gen 31:13[05; H אשר נדרת לי שם נדר]; *ib.* Dt 23:22; ר' מנא לא מפרש ר' אבין מפרש PN did not specify (as to who said what); PN_2 specified *Ket* 34c(15) // *Giṭ* 43a(59) // *Mak* 31b(24); דבילה (V) ולא פרשנן בגין דתני<נ>חה we did not specify dried dates, because we learned it (specifically) in the Mishna *Pea* 22c(34); דכן כתבה מפרש ואמר for scripture specifically says *FPT* Gen 35:9[03]; *BR* 1257:5; *ib.* 851:6; pass.part. מפרש *Švi* 36a(35) [≠ ↓סתם]; וכחיב ומפרש it is explicitly written *TN* Ex 28:17; *ib.* Lev 22:27; Num 21:14; Dt 27:8; גברין מפרשין בשמהן men specified by (their) names *ib.* Num 16:2; 21:18; Gen 6:4; **5. to state explicitly:** במחרפה דפרש שמיה קדישה בגדפין the blasphemer, who explicitly stated His boly name with blasphemies *ib.* Lev 24:12; Num 9:8; 15:34; למפרשה בסיפתן *ib.* Lev 5:4 [H לבטא בשפתים]; pass.part. שמה מפרשה the Ineffable Name *ib.* Ex 32:25; *ib.* 33:6 [= MH שם המפורש Jast 1242; cf. Sy שמָא פרִישָא PSm 3301]; **6. to explain:** למפרשה ית כל הדין [H באר את התורה]; ספר אורייתה *ib.* Dt 1:5 פירושא {ה}<ד>פרש לכון ר' חייא בר אבא the entire explanation which PN made *BB* 14c(19); ר' מימון מפרש מיליהון דרבנן מן מליהון נפרש *AZ* 41a(18); we

may explain the statements of the Rabbis from their statements (elsewhere) *Pea* 15b(17); *Ḥal* 59b(59); *Šab* 14b(45); *Ḥag* 76b(39); *Ket* 35d(63); תנינן בהמה הכא ופרשנתה(text: ופרשתנה) תמן we learned בהמה here and explained it there *Kil* 27a(52); *Dem* 22c(35); *Ter* 48b(26); *BR* 269:5; *ib.* 283:1

Af. **1. to set aside, dedicate:** a. general: אפרש יתיי ליויי *TN* Num 8:6 [H קח את הלוים]; *ib.* 18:6; דאפרשית יתכון מן אומייה who set you aside from the nations *ib.* Lev 20:24; ואפריש טימיתיה he set aside its price *Pea* 20b(23); *San* 28b(13); b. priestly gifts: חד מן עשרה אפרש יתיה לשמך *FPT* Gen 28:22[05; H עשר אעשרנו לך]; כל דאפרש אפרשו *TN* Ex 35:24 [H כל מרים תרומת]; *ib.* Num 31:28; ואנן חמיי ציבורא דלא מפרשין we see that the people do not set aside (the priestly tithe) *Pea* 20c(16) // *MŠ* 56b(6); אפריש מן קנובתה set aside (the tithe) from the peelings *Ḥal* 60a(7); pass.part. דמפרש לשמה דה' *TN* Lev 7:20; **2. to separate, divide:** למפרשא בין איממא ובין ליליא to separate between day and night *TN* Gen 1:14; למפרשה בין טב לביש to separate between good and evil *ib.* 2:9; Lev 10:10; 11:47; יפרש *ib.* 1:17 [H יבדיל]

Itpe. **to separate from each other** [v. CPA itpe.]: ואתפרשו יתפרשון *TN* Gen 13:11 [H ויפרדו]; *ib.* 14; *ib.* 25:23; 2:10; 10:5; 32; Num 16:21; 17:10; 21:15

Itpa. **1. to be specified:** אתפרשו בשמהן *TN* Num 1:17 [H נקבו בשמות]; *ib.* 11:26; **2. to be explained:** עד זמן דיתפרש להון *ib.* Lev 24:12 [H לפרש להם]; אתתבת ולא אפרשת Num 15:34; (the question) was asked and not explained (i.e. solved) *Ket* 28d(44); אתתבת ואפרשת *ib.*

Ittaf. **to be set aside as priestly gifts:** יתאפרש *TN* Lev 27:26 [H יכוכר]; *ib.* 29; 4:10; Ex 29:27; *TNGl* ib. 22:2

On pe. mng. 3, cf. MH כשיפרוש לנדור for Num 6:2 (Jast 1242, mng. 4) and Pesh ib.

פָּרָשָׁה, det. **פרשתה**, pl. **פרשן** n.f. **passage, lection, chapter** (↓ √פרש; CPA פרשתא דאורחתא Dt 13:17[β], פרשתא ib.[α], MH פרשה, פרשת דרכים Jast 1243) **1. passage,** in phrase **crossroads:** sg. בפָרָשַׁת אורחתא *FPT* Gen 38:21[04; H על הדרך]; *TN* ib. 49:17; בפרשות אורחתה *ib.* 38:14; 21; **2. biblical (esp. pentateuchal) lection:** sg. הוה יליף ובל פרשת מצרע *MMDam* Gen 15:10; שמע פרשתה מן בר בריה he used to hear the pentateuchal lection from his grandson *Šab* 3a(26) // *Qid* 61a(46); הוה משתכל בהדה פרשתה he used to look in that lection *BR* 935:4; ר' לוי הוה עבר פרשתא PN was going over the lection *San* 20b(24); דלית אפשר דהוא מפיק פרשתיה דלא אולפן it is impossible that he will go through the lection without a (new) teaching *RH* 59b(29) // מפקא פרשתא *San* 20b(25) // {נ}<ד>יפק פרשתא *PRK* 345:9; עד דניחסל פרשתי until I finish my lection *Ned* 40d(37); *Ber* 7d(51); pl. באילין תרתין פרשתא in those two lections *Pes* 32c(49) // *Tan* 67a(54) [ref. to two psalms]; *Meg* 74b(13); **3. chapter of a midrashic work:** sg. a. in chapter headings: פרש', פרשתה [refs. in Sok, GF 36, n. 115]; b. in scribal notes: כל ענייניה דפרשתה קדמייתה the whole text of the previous chapter *BRV*^{60} 103:6; כפרשתיה פתחה קדמייה דה{ו}<ד>ה דויאמר פרעה *BR* 1171:4; the first "opening" of the chapter which I wrote *BRV*^{60} 67:7; *VRG* 335:2

On mng. 1, v. Löw, WZKM 10(1896):133+; on mng. 2, v. Bacher, Term 2:170.

פרשו, cs. **פרשות** v.n. **separating, speaking explicitly** (↓ √פרש; CPA פרשו LSp 164) sg. **1. separating:** בפרשותיה *FTV* Dt 32:8 [H בהפרידו]; *TN* ib.[!]; **2. speaking explicitly:** בפרשותיה שמא דאלהא in speaking the name of God explicitly *ib.* Lev 24:16

פרת n.m. **excrement** (SA פרת ST Lev 8:17, Sy פֶּרתָא LS 609) sg. פרתיה his excrement *BR* 1275:4 [expl. הפרשדונה Jud 3:22]

פרת vb. **to speak disdainfully** (↓ √2# סרט) Pa. והוון חמשה מלכין יתבין ומפרתין ליה נבוכדנצר the five kings were sitting and speaking disdainfully of Nebuchadnezzar *EchR* 115:5; אף הוא מפרתיה לנבוכדנצר *ib.* 7

Translation from context; v. ed. Buber ad loc. for variants.

פשג vb. **to escape** Pe. הוות פשגה (the bird) would escape *BR* 942:1 [≠ ↓ √צוד itpe.]

פשוט n.m. **simple meaning, plain sense, study** (↓ √פשט; MH פשט Jast 1245) **1. plain sense:** sg. כפשוטה דקרייא according to the plain sense of the biblical verse *San* 18a(33); *ib.* 29a(31); **2. study:** sg. מפשוטיה from his study (he was able to keep track of night and day) *EchR* 67:17; מן חיליה דפשוטא(text: דפשילא) *EchRB* ib.

פשוש n.f. **a bird** pl. תרין פשושין *VRArK* 509:1 [*VR* ib.: ציפריא]

Read poss. פשוש for the corrupt פשוט *Ḥag* 76b(19) (v. Z. Dimitrowski, Studies in Memory of R. Y. Nissim, Jerusalem 1985:2:33+ (Heb)).

2# פשוש n.m. **wasting away of the body** (Sy פוּשָׁשָׁא wearing away of the body LS 561) sg. חמיח בחלמין{י} דהוה(text: דלא הוה) כרגלי פשוש(Ar) I saw in my dream that there was wasting away in my leg *EchR* 54:8 [// רגלי קטינא *MŠ* 55c(23)]

פשט (a/o) vb. **to stretch, explain, strip flesh** (↓ פשיט, פשוט, מפשוטי; CPA פשט LSp 164, SA פשט LOT 3/2 200:24) Pe. **1. to stretch, reach out:** a. abs.: מיתן לך ידייא דלא פשטין(G) the hands which did not reach out to give you (alms) *Šeq* 49b(15) // *Pea* 21b(35); b. w. obj.: ופשט ידה *TN* Gen 8:9 [וישלח ידוH]; *ib.* 22:10; 38:28; Ex 4:4; *Ter* 45d(54); יפשוט ידיה *TN* Gen 3:22; *ib.* Dt 17:7; ער דפשט עשר אצבעוי קומוי until he stretched his ten fingers before him *EchR* 91:2; ודמחנכס פשט צואריה the one who is to be slaughtered stretched out his neck *TN* Gen 22:10; pass.part. וידיה פשיטה ריגליה הוות פשיטה על חיבותא *BR* 931:6; his leg was stretched out on the chest *Qid* 61b(11) // *Pea* 15c(22); **2. explain, expound:** a. abs.: הוה יתיב ופשט בטרקליניה he was sitting and expounding in his *triclinium* *VR* 349:3; *ib.* 803:2; *KohR* 19c(35); *BRV*^{60} 153:1; *BRL* 674:3 // *KohR* 16b(6); *PRK* 190:9; זימנין סגין פשטית עם ר' יעקב כר בון I expounded with PN many times *Er* 25c(56); *Ber* 6c(37); פשט הוא לן (Scripture) explains it to us *Yev* 12a(11); *Yom* 38b(40) // *PRK* 70:5 // *VR* 227:2[!]; *Mas* 48d(37)[!]; *Soṭ* 21d(44)[!]; b. w. obj.: 1) Bible: ר' הוה פשיט קרייה Rabbi was expounding biblical verses *EchR* 133:30 // *VR* 602:7; *ib.* 416:3; *ŠR* 31d(11); הוה סלק פשט סדרוי לבית המקדש he used to go up to the Temple and expound the pentateuchal portions *MŠ* 56a(12) // *EchR* 126:2; *Pes* 36d(60) // *Meg* 72b(33) // *Soṭ* 23d(27); 2) Rabbinic tradition: רבנין דקיטרין פשטין לה the Rabbis of GN explain it *Ber* 10c(59); *San* 20d(11); ר' יוסי פשיט{א} ליה *Mas* 49d(3); *Ḥal* 58c(26)[!]; *Naz* 57b(30)[!]; *Qid* 60c(8)[!]; מן דאצרכח ליה חזר ופשטה since he was in doubt concerning it, he explained it again *Dem* 26b(46) // *Švu* 38d(37)[!]; *EchRB* 68:20; פשטא על שיטת בן ננס ליה דא(E) *BM* 11d(30); *BQ* 3c(51); *San* 24d(51)[!]; *Švu* 37a(50)[!]; כל אגדתא פשטית ליה חוץ ממשלי וקהלת I explained the entire *Aggada* to him except for (that of) Proverbs and Ecclesiastes *BME* 8d(38) // *Hor* 48b(24); c. w. לית הדה פשטה שאילתיה דחילפי: שאילה doesn't that explain PN's question? *Ter* 44b(29) // *Pea* 20a(40)[!] // *Ket* 31a(2); *Ned* 38d(51) // *Pea* 19b(47); **3. to strip flesh:** אכיל ופשיט בסר (the lion) eats and strips the flesh *FTV* Num 23:24

פשיט adj. **simple, obvious** (↓√פשט; CPA פשיט LSp 164, MH פשוט Jast 1245) f. only in var. usages: a. פשיטה דה/הרה מילחה this matter is clear: *Dem* 26b(19); *Švi* 39c(34); *Or* 63d(52); *Er* 25a(14); *Pes* 35c(14); *Yev* 11c(1); *Ned* 41d(50); *San* 26c(29); *Švu* 36b(50); b. פשיטה ל- it is certain for [≠צריכה; ↓צריך]: sg. תמן צריכה ליה והכא there, he is in doubt; here, he is certain *Šeq* 48a(63); מה דצריכה להן פשיטא להן what is doubtful to this one is clear to that one *Er* 19b(21); *Ber* 11b(55) // *Naz* 54b(19); *Or* 63d(7); *Šab* 12d(7); *Pes* 27b(9); *Ket* 27d(9); *Giṭ* 48a(46); *Švu* 38d(36); *BRV*^{60} 1117:4; pl. מילין דצריכן לרכנן פשיטן לכון פשיטן לרבנן צריכן לכון *Beṣ* 60b(24); c. כר תהא/כחי פשיטא ל- when this is certain for *Pea* 20d(48); *Ter* 40c(47); *MŠ* 54a(28); *Šeq* 50d(38); *Yev* 13d(7); *ib.* 13; *Soṭ* 23d(30); *Hor* 45d(52); *ib.* 46a(2)

פשך, det. **פושכה, פישכה** n.m. **handbreadth** (Sy פְּשָׁכָא LS 612) sg. *TN* Ex 25:25 [H טפח]; *ib.* 28:16 [H זרת]; 37:12; פישכה *VRQ* 282:2 [ref. to Nebuchadnezzar who was a midget] // פושכא *BRV*^{60} 147:2; pl. פושכין רברבין פושכין דקיקין large (= wide) handbreadths, small (= narrow) handbreadths *Suk* 53c(39)

פשע vb. **to act incorrectly** (Sy פשע LS 613) Pe. אינון פשעין *Qid* 64a(19)

פשפש vb. **to search, investigate** (CPA פשפש LSp 165, MH פשפש Moreshet, Lex 298) Quad. **1. to search s.o. or s.t.:** פשפט *TN* Gen 31:34 [H משש]; *ib.* 35; 37; 44:12 [H ויחפש]; יפשפש *ib.* Lev 13:36 [H יבקר]; 27:33; אזלון ופשפשוחיה they went and searched him *VR* 506:5 // פשפשוניה בשקיה they searched him in his pouch *KohR* 15c(11) // פשפשון לכל אלפייא they searched all the ships *VRV* 859:1; *ib.* 3; ומייתב עלוי עשרה חייטין(V) מפשפשין ליה he put ten tailors on it to search it (i.e. the garment for mixed threads) *Kil* 32a(10); **2. to investigate:** משחעי אנא עם לבי ומפשפש בעובדי I speak with my heart and investigate my actions *EchR* 58:22 // *PRK* 281:13 [expl. Ps 77:7]; אזל פשפש דינא go,

investigate the case *BR* 512:6

פשר vb. **to interpret a dream** (CPA פשר LSp 165, SA פשר ST Gen 41:8) Pe. וליח דפשר יתהון *TN* Gen 41:8 [H ואין פותר אותם]; וליח דפשר לי *ib.* 24; דאתון חכ{י}מין למפשר חלמי because you know how to interpret my dream *EchR* 55:5
Pa. **id.:** מפשר חלמין *ib.* 51:11

פשר 2# (/o) vb. Pe. **to pay:** פשור פירטיך pay your money *PRK* 372:3; קום פושרי pay me *Ket* 34a(18) [rdg. of RaMBaN]; *ib.* 17
Itpe. **to be paid:** עד זמן ד{נ}יחפשר פריטוי וכיון ד{נ}<א>יתפשר פריטוי until his money was paid. And when his money was paid ... *PRK* ib. 372:6

פשר 3# vb. **to tear loose** Pa./Af. את מפש<ר> לה מן הכא והיא מתעריא מן הכא you tear (the thorn) loose here, and it attaches itself there *PRK* 17:10

פשר 4# vb. **to make a compromise** (↓פשרין) Pa. עד דפשרת ביניהון until I made a compromise between them *VRV* 178:5; מפש{ק}<ר> ביניהון *Hor* 48a(3)
Emendation proposed by Azulai, *Kikkar la-Aden*, San, chap. II.

פשר 5# vb. **to separate** (metath. < ↓√פרש?) Af. ואפשר *TN* Gen 1:4
Poss. a scribal error.

פשרין n.m.pl. **lukewarm water** (↓√פשר 4#; MH פושרין Jast 1248, s.v. פשר) *BR* 1058:1 [≠ רתחין]

פתית ↓ פת

פִּתְגָם n.m. **word, thing** (< OP **patgām* KBL 1114; ↓לפתגם; CPA פתגם Black, Hor 67, Sy פְּתִגְמָא LS 616) פִּתְגֵמַי *FPT* Dt 27:8[04];- **1. word:** sg. ושוי פתגם בפמיה *TN* Num 23:16 [H וישם דבר בפיו]; ואגיבו יתן פתגם *ib.* Dt 1:25 [H וישיבו אותנו דבר]; Ex 14:12; Lev 10:3; Num 22:20; pl. פתגמי אוריתה הדה *ib.* Dt 27:8 [H דברי התורה הזאת]; 29:28; פיתגמיה האיליין *ib.* Num 16:31; Ex 4:28; 34:27; Dt 1:1; **2. thing, matter:** a. alone: sg. פתגם רכ זער *ib.* Ex 18:22 [H דבר קטן, גדול]; פתגם ריקן empty thing *ib.* Dt 32:47; על עסק פתגמא הדין concerning that matter *ib.* Gen 4:8; 18:25; 34:19; Ex 18:17; Dt 30:1; pl. פתגמיא האילין *ib.* Gen 15:1; 44:7; Ex 19:7; b. fol. by a noun: sg. פתגם דנבו a matter of prophecy *ib.* Gen 15:1; פתגם דחטיא *ib.* Ex 22:8 [H דבר פשע]; pl. פתגמי גבואתה *ib.* Num 23:19

פָּתוֹר n.m. **table** (< Akk *paššuru* Kaufman, Influences 81; CPA פתור LSp 165, SA פתור Ham 604:248) sg. *FT* Gen 23:16; פתורה *TN* Ex 26:35 [H השלחן]; *ib.* 30:27; 37:10; 40:4; Lev 24:6; Num 4:7; *FPT* Ex 39:36[04; voc]; לחם סדור פתורי the bread of arrangement of my table *TN* Num 28:2; סדר פתורה arrange the table! *BR* 699:3 [expl. ערוך ומיתר פתורי את אכ{ו}<י>ל and from the remains of my table you will eat *VR* 202:4 [w. ref. to Lev 21:12]; נגשין על פחוריה רייניי מלכא eating at the table of King Yannai *BR* 1115:4 // *KohR* 20a(18); פתורה וכילולה the table and all that goes with it *JMP* 1r:20; *ib.* 3:2; 14:15
On *JMP* text, v. comment in JMP 2:24.

פתור 2# n.m. **dream interpreter** (↓√פתר; cf. Sy פְּשׁוֹרָא LS 614) sg. פתור חלמיה *TNGl* Dt 23:5; *KohREd* 27b(3); פת{י}<ו>ר *FTP* Num 22:5[!]; *TN* Gen 41:15 [H פותר]

פתח n.m. **one who opens, vowel patah** (↓√פתח part.) **1. one who opens:** pl. כל פתחי וולדה everyone who opens the womb *TN* Ex 13:12; *ib.* 13; 15; Num 3:12; 8:16; **2. the vowel patah:** sg. ב' פתח וחד קמץ two (cases have) *patah*, and one *qameṣ MMDam* Lev 27:29; *ib.* Dt 31:23

פתח 2#, det. **פיתחה** n.m. **petiḥa, a homiletical interpretation beginning with an unrelated biblical passage which the speaker connects with the biblical verse at hand** (↓√פתח mng. 2) sg. כל פיתחא דלעיל the entire previous *petiḥa VR* 715:1; פתחה קדמייה the first *petiḥa BRV*^{60} 67:7; *ib.* 68:2; שאר פיתחא *PRK* 324:10; *ib.* 338:8; pl. ורבנין עבדין פתח{ו}<י>ן לויהי ביום כלות משה the Rabbis make (those verses) *petiḥot* to the pericope beginning with Num 7:1 *ŠR* 4b(1)
Bacher, Term 2:176.

פתח (a/a, o) vb. **to open, begin speaking, regain eyesight** (↓מפתח, 2# מפתח, פתח, 2# פתח, פתיח; CPA פתח LSp 165, SA פתח Ham 558:47+) Pe. **1. to open:** a. door, gate: ופתח נח ית תרעא דתיבותא Noah opened the door of the ark *TN* Gen 8:6; פותחון להדא עליבתא open (the gate) for that unfortunate one *Dem* 21d(62) // *Šeq* 48d(6); *MŠ* 56b(63); *Ḥag* 78a(2) // *San* 23c(49); pass.part. תרעא פתיח מרקפא ליה (if) the gate is open, she

shuts it *VR* 123:5; *ŠR* 35b(1); פתח ההן וסתום ההן open this one (i.e. opening in the property) and seal that one *MŠ* 56b(63); *Yev* 12d(15); pass.part. חד כרנש שכיק ביתיה פתיח a certain person left his house open *Pea* 17d(14); b. shop: מיפתח ליה תנו *BB* 13b(53); *Tan* 69b(59); *VR* 664:6; c. treasury: ופתח יוסף כל אוצריה Joseph opened up all the treasuries *TN* Gen 41:56; *ib.* 30:22; Dt 28:12; עד דו פתח עד דו טרד until He opens (His treasury); until He closes (it) *Tan* 65b(52) // *PRK* 364:7; d. grave, pit: כל מן דיפתח הדה קבורתה *BŠ* 1:1; *ib.* 2:4; 3:1; הא אנא פתח ית קבריהון *TN* Gen 30:22; *ib.* Ex 21:33; e. container: ופתח חד מינהון ית שקיה one of them opened his sack *ib.* Gen 42:27; 44:11; Ex 2:6; פתחנא וחמינן מה בגווה open (the chest) for us, and show us what is inside it *BR* 385:2; *PRK* 195:9; pass.part. וכל מן דחסף פתיח any open clay utensil *TN* Num 19:15; f. mouth: 1) to eat, consume: אנה פתח פימי *BR* 696:1 // *PRK* 115:4; פתח חיכך וקבל open your palate and receive *Yev* 9d(30); *ib.* 39 [in a fig. sense]; ותפתח ארעא ית פמה *TN* Num 16:30 [H ופצתה פיה]; *ib.* Ex 15:12; Dt 11:6; 2) to speak: ופתח ה׳ פמה דאתנתה *ib.* Num 22:28 [H ויפתח ה׳ את פי האתון]; קדם אילין אריותא דאוריא את פתך פומך will you open your mouth in front of those "lions" of the Torah? *EchR* 73:6; פתח פמיה ימה ואמר למשה *SYAP* 2:33; *ib.* 43:1; 3) other usages: חד בר נש פתח פומיה דרב a certain person opened PN's mouth *BM* 8d(30); מפתח פומך לן הוה נהור׳ the opening of your mouth was light for us *BRV*^{60} 19:3 [expl. Ps 119:130]; g. hand: מפתח תפתחון ית ידיכון *TN* Dt 15:8; *ib.* Gen 30:22; h. eye: רו קמיץ חדא ופתח חדא he closes one (eye) and opens the other *Šab* 14b(59) [↓פתית]; **2. to begin speaking** [↓פתח #2]: ר׳ חנינא פתח ר׳ יוחנן ור׳ שמעון כן לקיש חתמין PN began speaking. PN_2 and PN_3 concluded speaking *RH* 58b(4); *ib.* 5; 6; בעי למיעל ומיפתח עלוי ולא שכקוניה he wanted to enter and begin speaking (the eulogy), but they didn't let him *EchR* 73:5; מה פתח עליה what (verse) did he begin expounding on it? *VR* 69:6; **3. to offer a suggestion:** רב הונא כד הוה ידע זכו לבר נשא כדינא ולא הוה ידע ליה הוה פתח ליה when PN knew a plea for a person, and (the latter) did not know it, he offered him a suggestion *San* 21c(3); פוק ופתח לה כנולד go out and offer her a suggestion (to annul the vow) from a new circumstance *Naz* 57c(24)

Itpe. **1. to be opened:** אתפתחו *TN* Gen 7:11 [H ונפתחו]; *VR* 859:3; אין הוה עילויה יקיר לא איתפתחת ואין לא איתפתחת if its value was expensive, it wasn't opened; if not, it was opened *AZ* 44d(30); **2. to regain eyesight:** ויתפתחן עיינ<י>כון *TN* Gen 3:5 [H ונפקחו]; ואכלת עשב ואיתפתחת it ate the herb and regained its sight *VR* 508:3; *ib.* 5 // *KohR* 15c(20)

On pe. mng. 2, Bacher, Term 2:174. The common formula ר׳ פלוני פתח (v. refs. in Bacher ib.; BR Intr. 14) may be either H or A. The phrase ומה פתחת ביה *Ḥag* 77b(23); *ib.* 27; 44 means from the context: How did you expound it? Bacher, ib. 176, claims that the form is corrupt and should be corrected to ↓√פתר.

פתי, det. **פְּתְיָה** adj. **wide** (↓√פתי pass.part.) sg. וארעא הא פְּתְיָא היא behold, the land is wide *FPT* Gen 34:21[03]; *TN* ib.; לארעא טבא ופתיא *ib.* Ex 3:8

פתי, det. **פותייה**, **פתייה** n.m. **breadth** (↓√פתי; CPA פותיא det. LSp 165, SA פתי ST Ex 26:8) sg. פותיה *TN* Ex 38:18 [H רחבו]; *ib.* 36:15; כל דרומיה שתין ופותיה שית any (structure) whose height is sixty and whose breadth is six *KohR* 30c(27); פתייה *TN* Gen 13:17; *ib.* Ex 36:21; Dt 3:11; פתיה *ib.* Gen 6:15; Ex 37:1

פתי #2 n.m. **child** (dial.; < Lat. *fante* MY, note ad loc.) pl. כערבייה צווחין למיינוקייה פתין in Arabia they call children *fantes BR* 1061:2

פתי vb. **to be wide, widen** (↓אפתי, פתי, פתי adj.; CPA פתא LSp 165, SA פתי Ham 561:123+) Pe. **to be wide:** pass.part. ↓פתי adj.

Af. **to widen:** אפתי *TN* Gen 26:22 [H הרחיב]; *ib.* Ex 34:24; Dt 33:20; יפתי *ib.* 19:8; *ib.* Gen 9:27 [H יפת]; Dt 12:20; ליה דהוא מפת{ח}<ה> because he expands (the water) for him *Ned* 38d(1)

On PT *Ned*, v. Lieb, TK 7:429, n. 77.

פתיח n.m. **seeing person** (↓√פתח, מפתח #2; SA פתיח ST Ex 4:11(Var), Sy פתיחא LS 616) sg. חד סמי וחד פתיח a blind man and a seeing man *KohR* 15c(19); *ib.* 20; 21 // *VR* 508:4; *ib.* 5; 6

פתילה, det. **פתילתה** n.f. **wick** (MH פתילה Jast 1254, TBA פתילחא ib.) sg. *Ter* 48b(18); *ib.* 20 // *Šab* 4d(12); פתילתא *ib.* 10; עבד לי פתילה make me a wick *Pes* 31a(55)

פתית n.m. **morsei of hread** (↓√פתת, פיתה; CPA פתית HS 9:44) sg. אכל מן כל עיגול חד פתית he ate a crumb from each loaf (of bread) *EchRB* 130:10; *EchR* 129:2[!]; ר׳ טרפון הווה יתיב אכל ונפל(L) פתיתה מינה

PN was sitting and eating, and a morsel of bread fell from him *DemV* 22a(36)

פתלן adj. **perverter** (↓פתלתן) sg. פתלנא *FTV* Dt 32:5 [H פתלתל]

פתלתן adj. **perverter** (cf. Sy מפתלָא LS 618) sg. פתלתנה *TN* Dt 32:5 [H פתלתל]

↓פתן פתמן

פתן, pl. **פתנין**, **פתנין** n.m. **snake** (SA פתן ST Dt 32:33 (Var), Sy פתָנא LS 618) pl. פתניא *FTV* Dt 32:33 [H פתנים]; פתנניא *FTP* ib.; [!] פתמנייה *TN* ib.
Löw, Fauna 40.

פתר, det. **פיתרה** n.m. **explanation, solution** (↓√פתר; TBA פתרא Jast 1256) sg. כהדין פיתרא קדמיא like that first explanation *Dem* 26c(50); פתר לה תרין פיתרין he gave two solutions [first solution follows] פתר חורן Another solution [second solution follows] *Pea* 20a(34); *Švi* 34c(24); *Er* 22a(31); *Beṣ* 61c(22); *Ḥag* 79d(1); *MQ* 80b(24); *Giṭ* 47b(21); pl. יכיל אנא פתר להן{ו}<י>ן וורד כתרין (כתרי תניי : text)פתרין I can solve the case of the rose with two solutions *Švi* 37c(57) [acc. to rdg. in Riš, Se]; פתר לה כאילין פתרי{ת}א *Giṭ* 49c(24)
The ex. quoted by Jast 1256, from *Naz* 53d(51) is unclear. Ed. pr. reads: כפרתה.

פתר vb. **to interpret, explain** (↓2# פתר, פתור, פתרון; TBA, MH פתר Jast 1255) Pe. a. biblical verses: ר' חייה בר בא פתר קרייה בכועל ור' יהושע בן לוי פתר קרייה באשה PN explains the verse (i.e. Num 5:18) concerning the adulterer. PN_2 interprets the verse concerning the woman *Soṭ* 17a(6); *BR* 351:8; *ib.* 805:4; *VR* 481:2; *ib.* 754:5; *PRK* 288:9; *ib.* 302:4; *ŠR* 12b(26); *ib.* 21d(25); 34b(24); *KohR* 9d(18); *ib.* 12d(25); רבנין פתרין קרייה כמרים *VR* 359:5; *KohR* 14c(38); *Ḥal* 57d(32); *Soṭ* 23d(52); b. Tannaitic traditions: ר' יוחנן פתר מתנית' ר' לעזר פתר מתנית' *Kil* 31b(54); *Yom* 39c(51); *Soṭ* 23d(3); *Giṭ* 48d(53); *Švu* 34b(53); יכיל ר' ינאי מיפתור מתנית' היך דו בעי can PN interpret the Mishna as he likes? *Qid* 64b(17); יכיל אנא פתר כרבן גמליאל *Ber* 5d(14); *Kil* 27a(58); *Švi* 37c(57); *Soṭ* 18b(28); פתר לה כהדין תנייא he interprets it like that Tanna *AZ* 43b(33); פתר לה למה לית אנן פתרין לה [↓√פתר]; תרין פתרין why don't we interpret it ...? *Šab* 6b(58); *Pes* 31b(40); *Ned* 38a(25); *BQ* 3c(41); ראשה אתון פתרין בנזיר וסופה במצורע you should interpret the first portion (of the *barraita*) concerning the Nazirite and the last portion concerning the leper *RHG* 56c(43); ויפתרינה במשתחוה לבית let him interpret it (i.e. the Mishna) in the case of one who bows down to the house *AZ* 43b(26); אין תיפתרינה ואין תיפתרינה *Pes* 29b(2); *MŠ* 54c(10); *BM* 12b(23); c. dreams: היך מה דפתר להון יוסף *TN* Gen 40:22 [H פתר]; *ib.* 41:12; הב לי אגרי ואנא פתר לך give me my fee, and I will interpret (the dream) for you *EchR* 53:7; *KohR* 27b(3); pass.part. הא ככר חלמא פתיר the dream is already interpreted *EchRB* 53:10
Itpe. **to be explained:** תיפתר באילין דהוו עלין קיטעין קיטעין let it be explained concerning those who enter by groups *Ber* 12a(51); תיפתר כהדין תנייה *MŠ* 55a(44); *Šab* 15d(48); *Yom* 45a(10); *Beṣ* 60a(25); *Ket* 31c(61); *Naz* 56c(20); *BM* 12a(62); *San* 26b(21); *Hor* 48a(21)
Bacher, Term 2:178+.

פתר 2# vb. **to soak (?)** Pa./Af. ר' אבדומא מלחא הוה מפתר סרדוותיה PN, the sailor/salt merchant, used to soak(?) his nets(?) *BM* 9d(56)
The reading is confirmed by Ms.E, but the translation offered is deduced from context only.

פתרון n.m. **interpretation of a dream** (< H פתרון Jast 1256; ↓√פתר) sg. *FPT* Gen 41:11[05; H id.]; *TN* ib. 40:5; 41:11; חלמא ופתרוניה the dream and its interpretation *BR* 1080:4; *ib.* 1092:1; *TN* Gen 40:12; *ib.* 18; pl. פתרונייה *FPT* Gen 40:8[05]; *TN* ib.

פתרוסיי adj. **Pathrusian** pl. פתרוסיא *TN* Gen 10:14 [H פתרסים]

פתרן adj. **lean** (↓אפתר) pl. פתרנין *TNGl* Num 13:20 [H רזה]
Fl, TW 2:574.

צ

צאי adj. **filthy** (↓√צאי; Sy צָאֵא LS 619) pl. מאנין צאיין filthy garments *Tan* 64c(6); *ib.* 5; *Ter* 48b(30); *ib.* 33; *VR* 125:2

צאי vb. **to make filthy** (↓צאי, ציאה; Sy צאי LS 619) Pa. למה לי למילבש פרפרא דמלכא ומציי{נ}<ת>יה(Var) why should I wear the royal purple garment and make it filthy? *VR* 664:4

צבו, det. **צבותה** n.f. **thing, object** (↓√צבי; CPA צבו Black, Hor 67) sg. צבו טבא something good *VR* 757:1; *ib.* 3; צבו בישא something bad *ib.* 757:2; 4; חדא צבו שויא something worthwhile *RuR* 156:28; צבותיה דחבריה something belonging to another *Naveh* 70:12
Ros, Tarbiz 40(1971):31+.

צבט vb. (unclear) Pe. להון צבט מגוסין *SYAP* 31:24

צבי vb. **to want, desire** (↓צבו, צביון; CPA צבי LSp 165, SA צבי Ham 467:264) Pe. צבה *TN* Dt 25:9; צבא *ib.* Ex 10:27 [H אבה]; Dt 23:6; 25:7; וצבת וקבלת על נפשה and she took this upon herself willingly *JMP* 12:6; *ib.* 18:6; 29:7; 56:6; צבו *TNGl* Gen 14:14; מן הדן יומה ועד דנצבי, from this day and until I desire *AmGen* 6c:13; *ib.* 7; d:3; ולא תיצבי כשותפותיה(text: כשור פותיה) she will not want to be his wife *Ket* 31c(23); תצבי *TN* Gen 24:5; *ib.* 8; תצבון *ib.* Lev 19:31 [H תבקשו]; 26:21; Dt 13:9; צבי אנה לממות I wish to die *ib.* Ex 10:28; אנא צבי רתיסב ותיפלג I want you to take and divide (the hen) *EchR* 47:7; צבי ר' דיילף does my master wish to learn? *ŠR* 14b(12)
Itpe. **to consent:** אצטבית she consented *JMP* 56:7

צביון n.m. **desire** (↓√צבי; CPA צביון LSp 166, MH צכיון Jast 1258) a. alone: sg. צביוני *Am* 10:8; b. pl. only, in phrase צביוני נפש of choice [Sy כְּצֶבְיָן נַפְשֵׁה PSm 3354]: צביוני נפשי *JMP* 2:4; *ib.* 12:4; 22:5; צביוני נפשה *ib.* 15:9; 29:4; *AmGen* 6a:2; צביוני נפשיה *JMP* 27:5; *ib.* 56:4
Sok, Job Targum 124.

צֶבַע, det. **ציבעה** n.m. **color, dye** (↓√צבע; SA צבע Ham 611:126+) **1. color:** sg. צֶבַע זיהורי scarlet *FPT* Ex 39:29[04; H תולעת שני]; *TN* ib. 26:31; *ib.* 28:6; 35:23; Lev 14:4; Num 19:6; **2. dye:** sg. כגין דיקלוט ציבעא in order that it should take the dye *Pes* 29d(37)

צבע 2# n.m. **dyer** (↓√צבע; Sy צַבָּעָא LS 620) pl., only in GN מגרל צבעייה the Tower of the Dyers: *ŠR* 12a(21); *MŠ* 56a(10); *Tan* 64c(28); מוגדלא דצבעיא *KohR* 4a(1)
SY 104.

צבע (a/a,o) vb. **to dip, moisten, dye** (↓צבע, צוכעין, צבע 2#; CPA צבע 2# LSp 166, SA צבע Ham 603:230+, MH צבע Moreshet, Lex 301) Pe. **1. to dip, moisten:** a. in blood: וצבע *TN* Lev 9:9 [H ויטכול]; וצבעו *ib.* Gen 37:31; ויצבע *ib.* Lev 4:6; 17; 14:16; ותצבעון *ib.* Ex 12:22; והוה צבע חד אצבע<ת>יה בדמיה דחזיר he dipped one of his fingers in pig's blood *KohR* 20b(14); b. in water: ויצבע כמיא *TN* Num 19:18; ויצבוע *TNGl* ib.; c. in vinegar: ואת מינסב חסין וצבע ככסין you will take lettuces and dip (them) in vinegar *MŠ* 55c(2); כגין דאנא צבע פתילא מן ח{ו}לא since I moisten the wick in vinegar (of *teruma*) *Ter* 48b(18) // *Šab* 4d(10); d. in ash: הוה צבע פיסחיה בקיטמא he used to dip his bread in ash *Tan* 69c(18); **2. to dye:** צ{י}בעיה סומק וצבע<ה> אוכם dye it red! And he dyed it black *BQ* 6d(60); צבעתיה you dyed it *ib.* 61
Af. **to dip:** ואצבעת יתיה *TN* Gen 38:25; ואצבעו *FPT* ib. 37:31[05; H ויטכלו]

צבר vb. **to heap up** (↓ציכור; SA צבר Ham 574:129) Pe. אילו יהבתון לי הוינא צבר(V) לון כסירקי if you had given (the wheat) to me, I would have heaped it up in a grain store *Kil* 27c(58); pass.part. עיכוריכון צב{ו}<י>רין באדריכון your grain heaped up on your threshing floor *FTP* Ex 23:19

צבת, צוות vb. **to join, associate together** (MH צבת Jast 1260) Pe. חכים אנא לנשייא דצבתין עם אימא I know the women who were together with my mother (at my birth) *Ket* 30a(39); נהווה צוותין(text) : והוון צווחין) בפרגמטיא let us join together in business *Soṭ* 24b(53)

צד n. (unclear) pl. כר מתברא בצדדיא *Šab* 10a(43)
For a suggested emendation, v. Jast 1306, s.v. צרא II.

צדו, det. **צדותה** n.f. **desolation** (↓√צדי; SA צדו LOT 3/2 139:71; > MH² ומושיבה צדו *PRK* 273:10) sg. *VR* 765:4 [expl. הצדא Dan 3:14]; לצדו *TN* Dt 28:37 [H לשמה]; *EchR* 77:7 [expl. שממה Lam 1:13]; צדו מן בני אינש desolate of people (lit. desolation from people) *FTP* Gen 44:18; צדו מן דיור *FTV* ib. דהות צדו מנהון *FTV* Lev 26:43; ובצדותא *FTP* Dt 32:10 [H וכתהו]

צדי n.m. **desolation, wilderness** (↓√צדי, צדו; Sy ṣḏā LS 621, MH² צדי *PRKVar* 273:10) sg. דלא תהוי ארעא צדי so that the land should not be a desolation *TN* Ex 23:29; *ib.* Lev 26:33; כל יומין דהיא צדי מנכון *ib.* 34 [H כל ימי השמה]; 35; צדי מן דיור a desolation without an inhabitant *ib.* Gen 44:18
This form is consistently used in *TN* as opposed to ↓צדו in *FT*. The existence of both forms in other A di precludes the possibility of assuming a graphic confusion.

צדי 2# n.m. **ṣadi, eighteenth letter** (Sy ṣḏā LS 619) *Yom* 44c(27)
Nöld, Beitr 126+.

צדי 3# n.m. **(an unclean bird)** sg. צדיה *TN* Lev 11:17 [H כוס]; צידה *ib.* Dt 14:16

צדי vb. **to be desolate** (↓צדו, צדי, צדיו; SA צדי Ham 606:4) Pe. **to be desolate:** ויצדון *TN* Lev 26:22 [H ונשמו]; *ib.* 32; ויצדיין *TNGl* ib.; וצדיין *TN* Num 21:30; וצדייא מן בני אנשא desolate of people *FTV* Gen 1:2; *SYAP* 32:36; ביירן צדיין fallow, desolate *VR* 435:3 [expl. בירנוית *ib.*]; צדיאה[!] אורחא the way was desolate *EchR* 103:19 [expl. צדו צעדינו Lam 4:18]
Af. **to make desolate:** ואצדי *TN* Lev 26:30 [H והשמדתי]; *ib.* 31; 32; *EchR* 126:8 [expl. עוה Lam 3:9, w. ref. to Ezek 21:32]; אצדי אורחתיה דההוא בייתא he made the paths of that house (i.e. the Temple) desolate *Tan* 69a(30) // *EchRB* 152:17

צדי 2# vb. **to be afraid** (SA צדה לה ST Gen 32:8(Var), MH צודה להם MRH 1:9) only in impersonal phrase צדי ל- מן דצדי לון מיקמי חיותא : because they are afraid of animals *Ber* 2a(33); בעת נשולנך וצדה לי+ מינך I wanted to ask you, but I was afraid of you *BR* 1114:3 // מיצ{ר}<ד>י לי; וצאדי מינך לא שלתיה *Ber* 11b(34); *MSam* 120:14; מן נטוריא <לי> I was afraid of the watchmen *VR* 250:5 // *EstR* 9b(21)[!]
Sperber, Land 53, n. 20 w. lit.; Kut, Archive 1(1972):23.

צדיו n.f. **desolation** (↓√צדי, צדו) sg. *TNGl* Dt 32:10 [H תהו]

צַדִּיק adj. **righteous, righteous person** (< H צדיק Jacob, Sprachgut 107; CPA צדיק LSp 167) a. as adj.: sg. אבונן אברהם צדיקא *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib. 29:17; בההוא גופא צדיקא that righteous body *Bik* 65c(48); *Suk* 55c(12); *PRK* 198:8; pl. אכלסין סגין צַדִּיקין many righteous people *FPT* Gen 4:10[02]; *TN* ib. 17:5; אבהתי צדיקיא my righteous forefathers *ib.* 38:25; עבדוי צדיקייה *ib.* Dt 32:43; אמהתה צדיקתה the righteous mothers *ib.* Num 23:9; b. as noun: מיחמי צדיקא ומזכי to see the righteous person and be worthy *Bik* 65c(34); כל הדין צערא להדין צדיקא all that pain for that righteous person *RuR* 90:112; pl. יהי לה חולק עם צדיקיה may he have a portion with the righteous *Naveh* 17:4; *ib.* 69:6; ברוך הוא אלההון דצדיקייא דמקיים מילי דצדיקא blessed is the God of the righteous who maintains the words of the righteous one *San* 28b(33); *Kil* 32b(6) // *Ket* 35a(13) // *BREd* 1285:8[≠רשיעיא]; נשייא צדיקתא *TN* Ex 38:8

צַדִּיקוּ, det. **צדיקותה** n.f. **righteousness** (↓צדיק; CPA צדיקו Dt 6:25) sg. וצַדִּיקוּתַךְ *FPT* Gen 35:9[03]; *TN* ib.; צדקותך *FTP* ib.

צדע, det. **צידעה** n.m. **temple** (of head; Sy ṣḏaʿ LS 622) sg. צידעה *AmGen* 7:20

צדקה, det. **צדקתה** n.f. **charity** (SA צדקה LOT 3/2 116:74, MH צדקה Jast 1264) sg. למעבד צדקתה ודינה to do charity and justice *TN* Gen 18:19

צהב vb. **to be angry** (CPA צחב LSp 169, MH צהב, צחב Moreshet, Lex 302, 304) Pe., pass.part. כדו אתון צהיבין now you are angry at each other *VR* 192:1
Pa. **id.:** עבד גרמיה מצהיב עם בריה he pretended to be angry with his son *KohR* 9d(6)
Lieb, TK 5:949; Ben-Hayyim, Tarbiz 12(1941):75+.

צהו, det. **צהותה** n.f. **thirst** (↓√צהי; CPA צהוא, צהותא LSp 167, SA צחו Ham 570:32) sg. *TN* Dt 8:15 [H צמאון]; *ib.* 28:48; בצהותא *ib.* Ex 17:3

צהי, **צחי** vb. **to be thirsty** (↓צהו, צהיו; CPA צהי LSp 167, Mal *shy* Berg, GI 84, SA צעי ST Ex 17:3) Pe. a. דמפטט צהי one who chatters becomes thirsty *BR* 1264:5 [expl. ויצמא מאד Jud 15:16]; ר' יודן נשייא סחה וצהא PN bathed and was thirsty *Pes* 37b(47); הבו לן נישתי דאנן צהיי give us something to drink because we are thirsty *Tan* 69b(12); *Pes* 37b(47) // *Tan* 67a(37); *Yom* 43d(20); *ib.* 23; 24; מי אתי צהא גו איסרטא while coming he became thirsty on the road *Suk* 53a(13); דלא כפנא ודלא צהיא not hungry and not thirsty *JMP* 2:20; תעלייה צהיין ולקי מייה the foxes were thirsty, and the water was smitten *MMDam* Dt 22:9; b. חדה צחיה ולא שתיה; [ויצמא H] *TN* Ex 17:3 רצחון one is thirsty and does not drink *Am* 7a:18; *ib.* 20

צהיו, det. **צהיותה** n.f. **thirst** (↓√צהי, צהו; Sy צַהיוּתָא LS 622) sg. מה עבדת ההיא צהיותך how is your thirst? *Yom* 43d(21)

צהל vb. **to be bright, rejoice** (↓√2# זחל; Sy צהל LS 622) Pe. **1. to be bright:** הוון אפוי צהלין סגין his face shone brightly *KohR* 22a(23); *ib.* 32; 37; **2. to rejoice:** צהיל הוה ליביה דמשה Moses' heart rejoiced *SYAP* 11:35;

צוב n.m. **triangular arrangement** (MH צובה Jast 1265) sg. אהן {מ}צובה *BM* 8b(64); *ib.* 9a(1)
Eps, Tarbiz 1/3(1931):132.

צובעין n.m.pl. **colored garments(?)** (↓√צבע, צבע) צובעין תותבן *Šab* 7d(30) [expl. סנבוטין Mib. 6:1]

צוד (u) vb. **to hunt, fish, capture** (↓מצדה, צייד, 2# צייד; CPA צוד LSp 167, SA צעד pe. ST Gen 27:33; itpe. Ham 562:161) Pe. **1. to hunt, catch, fish:** a. game: דצד ציד *TN* Gen 27:33; צוד *ib.* 3; יצוד *ib.* Lev 17:13; למצוד *ib.* Gen 27:5; לא צייד כלום he doesn't catch anything *BB* 16b(13); b. birds: למצד צפרין *KohR* 26d(35) // *EstR* 7a(21); *BR* 941:2; *ib.* 265:7; צדה ר' בא וחנקה PN caught it (i.e. the ostrich) and strangled it *MQ* 83b(45); c. fish: וצדון חד נון *BR* 125:4; *ib.* 5; הדן דצייד (Ris)נונא *Šab* 10a(36); *SYAP* 52:36; **2. to ensnare, capture:** על ריש לקיש וצדי{ן}ה (V) פרס כהנא מצדתיה PN spread his net for PN_2 and ensnared him *Kil* 27a(58); חד זמן צדון יתיה once they caught him (trying to smuggle) *KohR* 29c(16); הוה צייד בני אינשא בלישניהון he would ensnare people by their words *FTP* Gen 10:9
Itpe. **to be caught, captured:** a. people: ואיתצדית באנגריא I was caught for the forced labor *Ber* 2d(58); ההוא ליסטיא (Var)איתציד that robber was caught *VR* 702:4 // *PRKVar* 411:2; *KohR* 21c(20); *ib.* 28d(1); *Ter* 46b(48); *ib.* 53; *KohR* 28b(34); וכיון דאיתצד *PRK* 371:8; ואתצידון כולהון *Soṭ* 23c(58); דכ<י>ערוק מן הכא יתצד מן הכא one who flees from here will be captured from there *EchR* 82:12; *Hem* 23; b. bird: הוות מיתצדה *BR* 942:1

צוח, **צבח** (a/) vb. **to shout, call, invite** (↓צווחה; CPA צוח LSp 168, SA צבע Ham 570:47+) Pe. **1. to shout, clamor:** וצווחו *TN* Gen 41:55 [H ויצעק]; *ib.* Ex 2:23; Num 11:2; צבחו *FPT* Gen 41:55[05]; מצווח יצווח *TN* Ex 22:22; הוה צווח ואמר *ib.* 20:2; Dt 5:7; וכיון דצווחה ועל{ו}<י>ן מגידתה when she shouted, her neighbors(f.) came in *Giṭ* 43b(42); צרמיה באודניה תצווח he boxed his ear, and he shouted *KohR* 19d(17); *BR* 327:5; *ib.* 1145:1; **2. to call:** ברומי צווחין לתרנוגלא שכוי in Rome they call the rooster שכוי *Ber* 13c(8); בערבייה צווחין למיינוקייה פתין in Arabia, they call children *fantes BR* 1061:2; *BerV* 13c(6); *Pea* 19a(23); *Kil* 27a(14); *ib.* 31c(34) // *Šab* 7b(15); *ib.* 11d(28); 12c(60); *Pes* 29d(36); *Šeq* 50a(12); *San* 28c(60); *AZ* 39c(18); *ib.* 32; *BR* 254:3; *VR* 324:3; *EchRB* 78:13; *PRK* 246:6; והוון צווחין ליה ברא דמסרסר לארמאה they called him "the son of the one who acted as a middleman to the gentile" *Pes* 30d(62) // *AZ* 40a(1); כל ההוא לילייה צווח לה רחל והיא ענייה לה that entire night he called her "Rachel", and she answered him *BR* 819:1; *ib.* 472:4; *VR* 531:4; *Ber* 11c(2); *Mas* 51a(8); **3. to invite:** אית רלא צווח{י}ן ליה is there someone whom we didn't invite? *VR* 654:2
Pa. **to shout:** והווה מצווח ואמר *BR* 742:5; שמע קלה מצווחה he heard her shouting *ib* 1096:2
Itpe. **to be called:** אתר הוא תמן מצטבח(V מצטוח) ברומי it is a place called there in Rome *BRV*^{60} 409:1 [expl. גוים Gen 14:1]; *ib.* 901:5
For the semantic shift shout > call, cf. SA זעק (v. Tal, ST Intr 60).

צבחה, **צַוָחָה**, det. **צווחתה** n.f. **shout, outcry** (↓√צוח; CPA צוחא LSp 168, SA צבעה LOT 3/2 93:83) sg. *TN* Gen 27:34 [H צעקה]; צבחה *TNGl* ib.; *FPT* Ex 12:30[23]; *TN* ib.[!]; *SYAP* 36:35 [voc]; ובגין צווחה עב{ר}<ד>ין do (we) do something because of an

outcry? *Tan* 68a(26) // *KohR* 19b(4)

צווצי vb. **to chirp, shout** (Sy צוצי LS 624, MH² צווצי Jast 1269, s.v. צוץ; cf. √צפצף 2#) Quad. אילין דמצוציין *VRV* 144:2 [expl. המצפצפים Is 8:19]; ושמע קלהון דציפרייה מצווציין he hears the birds chirping *VRQ* 393:1 // מצוציין *KohREd* 30a(13) [cf. MH צפוד מצוצי *ŠR* 2d(18)]; *VRAr* 361:8[!]; צווצי(text: צייצי) קולך *PRKAr* 225:2 [expl. צהלי בקליך Is 10:30]

צוור, det. **צַוָּרָה** n.m. **neck** (↓קדל; CPA צור LSp 169, SA צבאד Ham 572:97) sg. צַווֹרֵיה *FPT* Gen 46:29[04; H צוארו]; *ib.* Lev 22:27[06]; *TN* Gen 33:4; כיס דחמש מאה דינרין חלי בצואריה a money bag containing 500 dinars hanging on his neck *VR* 794:3; *EchR* 103:1; שעשיעות צואריה the smoothness of his neck *FTP* Gen 33:1; pl. צואריי מלכיהון their kings' necks *TN* Dt 33:29; *ib.* Gen 45:14; צוואריהון *ib.* Dt 28:48; *EchR* 105:7

The spelling with *alef* is influenced by H.

צוות vb. **to look at** Pa. ומצוות{ך}<ן> עליך מן חדכייא they look out at you from the windows *TN* Gen 49:22; ומצותין *FTV* ib.

צום n.m. **fast** (↓√צום, מריה רצומה; CPA צום LSp 168) a. general: אסקיה צום ההוא יומא he spent (the rest of) that day in fast *MQ* 83b(43) // *Ned* 40d(39); pl. וצם כמה צומין ואיתגלי עלוי he fasted several times, and (the other) revealed himself to him *Ter* 46b(46) [+ refs. ↓√צומ]; b. esp. w. ref. to *Yom Ha-Kippurim*: 1) יום צום כיפודיה *FPT* Lev 23:27[06]; *ib.* 28; 30; *TN* ib.; 2) צומה רבה lit. the great fast: מבין ריש שתא לצומא רבא between *Rosh Hashana* and *Yom Ha-Kippurim Pea* 21b(29); *BB* 17a(27); תמן חשין לצומא דבא תרין יומין there (i.e. in Babylonia) they take into consideration *Yom Ha-Kippurim* for two days *Ḥal* 57c(14) // *RH* 57b(51); *Yom* 44d(42); *Meg* 70b(24); *MQ* 83a(60); *AZ* 39b(63); *PRK* 424:9; *KohR* 29a(11); ערובת צומא רבא the eve of *Yom Ha-Kippurim Ter* 45c(62); *Meg* 70b(25); *AZ* 41a(52); לילי צומא רבא *Yom* 44d(42); *PRK* 199:4

צום (u) vb. **to fast** (↓צום; CPA צום LSp 168, SA צום pe., pa. ST Lev 23:32) Pe., pf. 3m.sg. צם *Kil* 32b(48); imp. 2m.pl. תצומון *TNGl* Lev 16:29; inf. למצום *FPT* ib. 23:29[06]; part. m.sg. צאים *VR* 664:4; ציים *Tan* 66a(42); f. ציימה *Ḥag* 77d(51); m.pl. צייימין *FT* Lev 23:32;- **to fast:** ר׳ שמעון בן לקיש צם תלת מאון צומין PN fasted 300 times *Kil* 32b(52); *Tan* 66a(43); *Ket* 35a(54); צם חלת יומין עד דכחיש (the fox) fasted for three days until he became thin *KohR* 16c(12); *Ter* 46b(46); *Ḥal* 57c(16); *Soṭ* 19d(1); בגין דהות ציימה ומפרסייה למגירתה because she fasted and revealed it to her neighbors *SanAs* 25c(38); מציימה אובדת בתוליה by fasting she lost her virginity *Soṭ* 19a(37) [expl. תהון צימין צומיכון בתולה צייימנית *ib.* 36]; [וענייתם את נפשותיכם H 23:32]

Af. **to enjoin a fast:** ותציימון ביה ית נפשתכון *FPT* Lev 23:32[06]; *TN* ib.[!]

צומות n.m. **meeting, obligatory gathering** (↓√צמת; SA צמות ST Dt 11:6(Var)) sg. חנוותא דכיתנאי הוה לון צומות the guild of flax workers held a meeting *Pea* 16a(28); *ib.* 30; אתת צמות לטחונייא an obligatory gathering (order) came to the millers *ib.* 15c(50) // *Qid* 61b(38)[!]

Lieb, JQR 36(1945–6):347, n. 12: a technical term for meetings of the *collegia* for the purpose of distributing of *leitourgiai*.

צומחה, det. **צומחתה** n.f. (uncertain) sg. צומחתה *Pea* 17c(37) [expl. אמהות שלבצלים Mib. 3:4]

Löw, Flora 2:127.

צונם n.m. **hard rock, flint** (SA צנמ Ham 473:429, Sy צונְמָא LS 633) sg. משום דהוה צונם because (his neighbor's wall) was of hard rock *BB* 13b(25); בהדין צלמא בהדין צונמא *KilRiš* 30d(42) [≠ ↓רכיך]; *ib. L* [cf. לאחורי צלמי הרי חשך שלחשך behind the rocks; the mountains of deep darkness *BR* 301:3]

צוף vb. **to flood** Af. אציף ית מוי דימה דסוף על אפיהון He inundated them with the Red Sea *TN* Dt 11:4

צוף 2# vb. **to look out** (sec. rt. < ↓√צפי) Itpa. מצטייפה *TNGl* Num 21:20 [H נשקפה]

צוץ vb. **to look at** Af. מציץ looking בין חרכיא through the windows *FTP* Num 6:27 [v. Song 2:9]

צוק n.m. **pinnacle** (H צוק Jast 1270) sg. *TNGl* Lev 16:8

צוק vb. **to be distressed** (< H צוק Jacob, Sprachgut 107; ↓ צוקה, מסיק; CPA צוק af. LSp 169, SA צוק Ham 581:64+) Af. לא תציק do not be distressed *BR* 1240:3; *Šab* 3b(56)[!; text: תצוק]; ואת מציק *SYAP* 36:50; *ib.* 22:32; ולא תהוה מציק

EchRB 67:24; שרון מציקין *EchR* 51:4; אנא מ{ין}<צ<יק they began to be distressed *Kil* 32b(17) // *Ket* 35a(25) Eps, MNM 435+.

צוקה, det. **צוקתה**, pl. **צוקין**, **צוקן** n.f. **distress** (↓ √צוק; CPA צוקא LSp 168, SA צוקה Ham 545:156) sg. *TN* Dt 28:53 [H מצוק]; *ib.* 55; 57; צוקתה *SYAP* 22:29; *ib.* 31:36; pl. צוקין *TNGl* 28:53; *ib.* 55; 57; צוקן *SYAP* 62:36

צור (u) vb. **to draw, depict, ornament** (↓ צורה, צייר, ציור; SA צער LOT 3/2 277:53, CPA ציר pa. LSp 169) Pe. כגין כן ציירין לה בכדורא בידה ויצורינה קערה בידה therefore, they depict him (i.e. Alexander) with a ball in his hand. Let (the artist) depict him with a platter in his hand! *AZ* 42c(46); שרון ציירין על כותלייה they began to depict on the walls (of the synagogues) *AZG* 42d(28); שרון ציירין על פסיפס{ס}<ה> they began to depict on the mosaic floor *ib.* 29; צור גרמך ornament yourself *BM* 9d(61); pass.part. והוות טיכי דרומי צירה כגווה the Fortune of Rome was depicted upon it (i.e. the cup) *AZG* 42d(26)

Pa. **id.:** pass.part. פרגוד מצייר an ornamented garment *TN* Gen 37:3; *FPT* ib. 23[05]; *ib.* 32; זונרין מציירין ואולוסריק<י<א decorated belts and all-silk garments *Šab* 8b(54) [expl. החריטין Is 3:22]

צור #2 (u) vb. **to grab, hold, shut, lock** Pe. **1. to grab, hold:** צר חד טלי ארמאי he grabbed a gentile child *AZ* 44a(6); בר נש דהוה ציי{ד}<ר> לחבריה בשוקא a person who grabbed another in the street *BB* 17d(29); *EchR* 63:14; אפוטרפא עליל לקרתא וצאיר כל טבי קרתא a procurator entered the city and held all the prominent people of the city *EchRB* 157:8; והוות צירה בידיה she held his hand *BREd* 155:1; *Ḥaliṣa* 100:28; *Ber* 7c(8) // *Tan* 67c(24); צור לי אילין פריטייא גביך hold these coins for me *Švi* 39a(17); מה את מיצ{י}<ו<ר חבלה כתרין ראשוי do you want to hold the rope by its two ends? *PRK* 269:1 // *ib.* 304:11; לא טב לך צייר אומנהון דאבהתך isn't it better for you to take hold of your forebears' profession? *PRK* 197:9; *BRV*^{60} 218:3; צור דוקניתך [דוקני↓]; **2. to shut, lock:** כאינש דצייר פומהון דשהדייא דלא ישהדון like a person who shuts the mouth of the witnesses so that they cannot testify *Švu* 37b(26); איזיל צור כנישתא עלוי וכזיתיה go, shut the synagogue before him, and shame him *Pea* 15d(25) // *Qid* 61c(5)

Lieb, Greek 128+.

צורה n.f. **form, shape** (↓ √צור; CPA צורא LSp 169, SA צעורה Ham 569:21) sg., only in phrase צלם וצורה form and image [H פסל]: *FPT* Ex 20:4[06]; *TN* ib.; *ib.* Dt 4:16; 23; 25; *FPT* ib. 5:8[26]; *TN* ib.; *ib.* 27:15

צוריי adj. **of Tyre** (Sy צוּרְיָא PSm 3389) pl. צוראי *Šab* 4c(54) // *Meg* 73b(61)

צורך n.m. **need, necessity** (↓ √צרך; CPA צורך LSp 172, SA צורך LOT 3/2 109:69, MH צורך Jast 1271) a. general: sg. ותאכל ענכים דצורכה *TN* Dt 23:25 [H כנפשך]; ואין הוו{ת}<ה צורכא כתכין ומשלחין if it is necessary, (we) write and send the case to the Rabbis *San* 21a(13); צורכה דלפצה as much as is required for the pot *Švi* 34a(55); מן דהוה אכל כל צורכיה after he had eaten all that he needed *Tan* 69c(18); מן דהוה לעי באוריתא כל צורכיה after he had studied the Law as much as he needed *Bik* 65c(43); *PRK* 200:6; *KohR* 10a(35); *ib.* 29a(23); חמת חד ספר מחי לחד מיינוק יתיר מן צורכיה she saw a teacher hitting a child more than was necessary *MQ* 81d(38); pl. וחד דיהוי {ביה} עביד כיה כל צורכוי one (mouth) with which to do all his needs *BerG* 3b(17) // *Šab* 3b(3); *Švi* 36d(5); *Yev* 13a(13); *KohR* 16a(36); מה די יתעביד לכל צורכיה דנפשה *TN* Ex 12:16 [H אשר יאכל לכל נפש]; b. in legal phraseology: 1) צורכה חדא צורכה וחדא לא צורכא לא צורכה one is necessary. The other is not necessary *MŠ* 54a(48); 2) צורכה להיא :צורכה ל- (וצורכה ל- both the opinion of PN and PN$_2$ are necessary *Yom* 38c(23); דאמ' כן כתירה וצורכה להיא דאמ' ר' יוחנן both cases are necessary צורכה לדן וצורכה לדן *Dem* 25d(58); *Pea* 17b(59); *MŠ* 52c(42); *Or* 62a(63); *Šab* 3a(16); *MQ* 81a(50); *RH* 58b(60); *Giṭ* 43d(9); אלין מלייה שאילן רברבן וצורכה להין these matters are serious questions, and we need (to discuss) them *PalLaws* 64:13; 3) מה צודכה דההוא דמר ר' יוחנן why do we need the opinion of PN? *Ter* 41b(36); *Pea* 18b(59); 4) ... :לא צורכה דלא it is only necessary (to discuss the case of a holy article) on the Temple mount *Šeq* 50c(27); *Ber* 10b(32); *Švi* 37b(42); *Ter* 42a(46); *Pes* 27c(25); *RH* 57d(41); *PRK* 235:2 [add. exx., v. CTY 2:884]; 5) צורכה + inf.: a) general: איך צורכה מיעבד how should they act? *Švi* 39a(14); לא דהוה צורכא מיסמך עלוי not that they should have relied upon him *Qid* 62b(12) // *Giṭ* 48a(21)[!]; *Ber* 5d(43); *Ket* 33a(57)[!]; b) esp. w. מתני: צורכא מתני הכא וצורכא מתני תמן it is necessary to learn it here (MKil 3:1), and it is

necessary to learn it there (ib. 3) *Kil* 28d(24); *Švi* 35a(19); *Kil* 30c(58); *Ter* 41b(35); *Pes* 27c(5); *RH* 57d(32); *Giṭ* 49d(47)[!]; c) euph. for bowel movement [MH עשׂה צרכים BY 5643]: ההן דאזל ליה לצורכה one who goes out for a bowel movement *Švi* 34c(58)

צות vb. **to listen, give heed** (↓צייתי; CPA צות LSp 169, SA צוח Ham 451:70+, MH צות Moreshet, Lex 303) Af. אצת *TN* Num 23:18 [H האזינה]; אציחי *FT* Dt 32:1; אציתו *TN* Num 21:6; *ib.* Dt 27:9; 32:1 [H האזינו]; ותציתון *ib.* Gen 4:23 (f.pl.); א{נ}יתן<צ> *ib.* Ex 15:26; אציתון קלה{י}ן< בליליא they listened to their voice at night *Ket* 34b(61); ושמע כלבייה מנבחין הוא מצית דידע מה הינון אמרין (when one goes to take a wife) and hears dogs barking, he gives heed, for he knows what they are saying *BR* 639:8; וכל עמא מציתין למילוי everyone gives heed to his words *EchRB* 51:17

צותר n. (unclear; ↓צייתון) sg. הדין סבא צותרא that old man *EchR* 68:19

Buber, ad loc., n. 276.

צחו, det. **צחותה** n.f. (unclear) sg. בבורגיא צוחין לצחותא צלוחא in GN they call *EchRB* 78:13

See Var in ed. Buber.

צחי ↓ **צהי**

צחנה n.f. ***dish made with chopped fish*** (TBA צחנתא Jast 1273, Sy ܨܚܢܝܬܐ PSm 3394 [Lex], Ar ضَحْنَا small salt fishes) sg. לית אודחא דבר נשא מימר לחבריה זבון לי+ טרי והוא זבין ליה צחנא תמן קריין ליטריתא צחנה isn't it usual for a person to say to another: "Sell me a *ṭry*-fish", and he sells him fish hash? There (i.e. in Babylonia) they call the *ṭry*-fish *ṣaḥana Ned* 39d(9)

Löw, Fauna 15.

ציאה, det. **ציאתה** n.f. **excrement** (↓√צאי; CPA ציא, det. ציתא Black, Hor 67, MH² ציאה *BerLG* 6d(9); *ib.* 11; cf. Sy ܨܐܬܐ LS 619) sg. וצ{ו}י<א>ה דמיינוק יבישה dried excrement of a child *Šab* 14d(28) [H // *AZ* 40d(30)]; ואשכח יתהון עבדין צ{ו}י<א>ה ועבדת צ{ו}י<א>ה יתושין he found them (i.e. the ravens) producing excrement, and the excrement produced mosquitoes *VR* 415:6 // *MSam* 57:18; הוון יתיבין חמון ציאתה while they were seated they saw excrement *BerG* 6d(30)

ציבור n.m. **congregation, community** (↓√צבר, שליח; MH ציבור Jast 1274) sg. לית ציבור כוליה עתר לית ציבור כוליה מיעני the congregation is not entirely rich or poor *Giṭ* 45a(50); הוה חמי מה ציבור פסיק ופסק לקבל ציבורא he saw what the congregation pledged, and he pledged (an amount) equal to the congregation *VR* 114:2 // *Hor* 48a(58); אכריז קומי ציבורא he announced before the congregation *Ber* 7c(47) [↓√כרז af. for add. refs.]; לא<מ>צמתא ציבורא to assemble the congregation *BR* 1261:8; *ib.* 261:4; 275:10; 712:2; דרשה ר' שמלאי בציבורא PN expounded it in public *Pea* 21b(2) // *RuR* 146:231; *Šab* 14d(29); *Beṣ* 60c(60); *BR* 261:4; *ib.* 275:10; *EchRB* 88:8; *Ter* 41c(30) // *Šab* 5d(11) [≠ ↓חבורה]; קיימין כציבורא *Ber* 12c(40); *Dem* 22c(45); *Suk* 54a(9) // *Meg* 72a(17); *Qid* 64c(35); *BR* 932:6; *VR* 753:1; בין עדסא לציבורא between the bier and the congregation *Pea* 15d(36) // *BR* 633:1; coll. ואנן חמיי ציבורא דלא מפרשין we see that the community does not remove the tithes *Pea* 20c(16) // *MŠ* 56b(6); *Yev* 8a(49); ושמעת קלא דצבורא מצליין מטרא I heard the congregation praying for rain *KohR* 9b(13); *Ber* 8c(28); *Šab* 5b(31); pl. אשאלון לציבורייא פריטין they lent money to the congregations *Giṭ* 45a(49)

ציבחד adv. **a small amount, little bit** (< ציב חד a small piece; CPA ציבחד LSp 169, SA ציבעד Ham 507:168; cf. also CPA בציב בציב μικρὸν μικρόν Dt 7:22 and Sy ܨܝܒܐ ܕܒܣܪܐ pieces of meat LS 626) a. alone: צריך מחסרתיה ציבחד he should leave a little bit uncovered *Šab* 6d(50); נימטי בייתא ציבחד I will arrive home shortly *Tan* 66b(9); ואין לית את מוותרה ציבחד if you don't concede a bit *BR* 369:1; *Ber* 3b(10); *Pea* 20d(38); *Šab* 3a(60); *Yom* 43d(24); *Suk* 55c(11); חדא ועוד ציבחד one and a bit more *Dem* 24c(46); פרה ויקר אוף ציבחד [↓פרה] ציבחד it went up in value a bit *Šab* 8a(51); חד חולק ואוף ציבחד one portion and a bit more *Ket* 30d(44); b. w. noun: פיתא ציבחד a little bit of bread *Er* 25a(7); *Dem* 22a(20); עברון ציבחד חמרין some donkey drivers passed by *VRK* 246:1; c. in phrase ציבחד ציבחד: *Tan* 66c(12) [≠ סגין סגין; ref. to rain]; לא הוות חסרה אלא ציבחד[!] it was only missing a little bit ציבחד[!] *ŠR* 22a(22); והוה מוכלין ליה ציבחד[!] ציבחד[!] they fed him a little bit at a time *EchR* 68:22; *ib.* 96:15

On the etymology, v. Nöld, ZDMG 22(1868):516; Fl, TW 2:574b; Kut, SGA 76. The comparative data shows that the form ציבחר (v. exx.; and freq. in edd.) is corrupt.

ציור n.m. **drawing, embroidery** (↓√צור; SA ציור Ham 485:3+ (H כרוב)) pl. ציורין *TN* Ex 26:1 [H כרכים]; *ib.* 31; 36:8; 35[!]

צייד, det.**צַיידָה**, **צַיידָה** n.m. **game, provision** (↓√צוד; CPA ציד LSp 170, SA ציד ST Gen 25:27) sg. ציד *TN* Gen 27:5 [H id.]; *ib.* 7; 33; Lev 17:13; ציידה *ib.* Gen 27:25; ציידיה *ib.* 30; 31; דלא הוה צידא ספיק(פסיק : text) the game wasn't sufficient *EchR* 130:3; ציידה היך צידך oh hunter, how is your game? *BR* 753:4; אכל צַיידָא he ate the game *MMDam* Lev 17:10

2# צייד n.m. **hunter** (↓√צוד; CPA ציד LSp 170, Sy צַיָדָא LS 627) sg. אומנותיה דהן צייד that one's profession is hunter *Ḥag* 77b(14); ציידה היך צידך oh hunter, how is your game? *BR* 753:4; חמא חד צייד פדיס מצורתיה למצד צפרין he saw a hunter spreading his net to trap birds *KohR* 26d(35) // *EstR* 7a(21) // *Švi* 38d(26)

Krauss, TA 2:143, 527+.

ציידניי adj. **of Sidon** (nisbe < GN צייתן; SA צידנאין Ham 577:214; cf. CPA צידן LSp 170) sg. ר' יוסי ציידנייה *Yev* 10a(59); *ib.* 12d(26); *Naz* 56c(35); *Ber* 8a(61); *TerV* 48b(36); *Ket* 34c(48); pl. ציידנאי *TNGl* Dt 3:9 [H צידנים]; *TN* ib.[!]

Sok, GF 93, n. to l. 9.

ציין vb. **to put fringes on a garment** (TBA ציין Jast 1277, MH ציין Moreshet, Lex 304) Pa. אחוי גולתיה דרב דאימיה דרב אדא הוה מציין(Se,V) Rab's uncle put fringes on Rab's garment *Ber* 7b(49) // *ib.* 7c(8)

Yalon, Studies 60+.

צַיָיר n.m. **embroiderer** (↓√צור) sg. צַיָיר *FPT* Ex 39:29[04; H רקם]; *TN* ib. 27:16; *ib.* 28:39; 36:37; 38:23; 39:29; 26:36[!]; 38:18[!]

צייית n.m. **hearing** (↓√צות; cf. Sy צַוּתָא LS 625) sg. יהב צייתא give hearing *FTP* Dt 32:1 [H האזינו]

צייתון n. (unclear; ↓ צותר) sg. מן קמי הדין צייתונא את קאים על דגלך do you get up on your feet because of that ...? *EchRB* 68:19

צילצול n.m. **belt** pl. צילצולין *BR* 176:1 [in a list of women's garments]

Eps, Hashiloaḥ 44(1925):402.

צימוקין n.m.pl. **raisins** (↓√צמק; H צימוקים Jast 1277) pl. חד טע{י}<ו>ן דצימוקין a load of raisins *Dem* 22d(15) // *Ned* 41a(10); צימוקין ההן דשטח one who lays out raisins (to dry) *Šab* 10a(40)

Löw, Flora 1:82.

צינה, det. **צינתה** n.f. **cold, cold weather** (↓√צנן; SA צנה Ham 581:78) sg. צינתא *FT* Gen 8:22 [H קר]; *TNGl* ib.; ר' חנינה על דהוה שרי בצפרין דצינתה תמן since PN lived in Sepphoris where it is cold *Šab* 14c(45) // *VR* 364:3; ישזכינך מן הדא צינתא may He save you from the cold *San* 29c(42) // *VR* 364:4; חישתיזיב מן צינתא והא צינתא אזלה the cold disappears *ib.* 43 // *ib.* 5; מ{א}ן דנסב מרטוט ויהב לה על רישיה בשעת צינתה דלמא לא כביש צינתה after he takes a cloth and places it on his head in cold weather, doesn't it shut out the cold? *Šab* 7a(43); דצנתה ותלגה משעבדין יתך cold and snow enslave you (i.e. the month of *Shevat*) *SYAP* 37:35

צינורה, pl. **צינורין** n.m. **hook** (CPA צנורא LSp 171, Sy צֶנָרתָא, pl. צֶנָרֶא LS 633) sg. צינורה(text) (צעירה *AbgurNew* 166:7 [≠ ↓סיכה]; pl. צינורין *Yev* 12d(56)

Schwally, Idiotikon 81; Fr, AF 88.

ציעור n.m. **trouble, bother** (↓√צער; CPA ציעור 1Sam 6:8) sg. *EchRB* 131:1

ציפדון n.m. **a sickness** (cf. H צפד to press, contract Jast 1295) sg. ההן ציפדונה סכנה that s.-sickness is a danger *Šab* 14d(30); *ib.* 25[!] // צפדונא *AZ* 40d(27); צופדנה *ib.* 32

ציפוריי adj. **Sepphorite** (nisbe < GN ציפורין SY 132+) a. as adj.: sg. ר' חייה ציפודייא *Šab* 4d(6); *Ter* 48b(14); *Or* 63a(27); *Ket* 31a(12); ר' חנינה ציפורייה *BR* 1285:3; סיסיפה [צ]פודיה *Naveh* 33:1; b. as noun: pl. ציפוראי *Ber* 5b(49); *Mas* 49a(31); *Šab* 8a(35); *BR* 257:9; *ib.* 1291:10; ציפוראיי *Tan* 66c(40); *ib.* 68a(25); 69b(54); *MQ* 82d(35); *ib.* 83b(2); צפוראי *Soṭ* 23c(57); ציפראי *Švi* 37a(7); *Ḥag* 77a(34)

ציפר n.f. **bird** (↓ציפרה; CPA צפר Black, Hor 67, SA צפרה GSA 402) a. general: sg. צפר דטייס bird of flight *TNGl* Gen 7:14; *TN* Dt 14:11; צפרה חייתה the living bird *ib.* Lev 14:6; 51; צפרה

דנכיסתה the slaughtered bird *ib.*; *MŠ* 56d(3); pl. קן דצפרין a birds' nest *TN* Dt 22:6; תרתין צפרין *ib.* Lev 14:49; *VR* 509:1; *PRK* 192:3 [+ refs. ↓ √צוד pe., mng. 1.b]; קלה{ו}{י>ן דצפרייה מצווציין the sound of birds chirping *VR* 392:5; *KohREd* 30a(13); אינין ציפריא מצ{י}{ו>ציץ קלנין *VRAr* 361:8; b. in proverbs: sg. ציפר מבלעדי שמיא לא אזלא a bird does not die without (the intervention of) heaven *BR* 942:1 // *Švi* 38d(27) // *PRK* 192:5 // *KohR* 26d(37) // *EstR* 7a(23); טב<ה> צפר בפחה <מ>מאה פרחן a bird in the trap is worth 100 flying ones *VRG* 55:2; pl. גינין דאגר גינה אכיל ציפרין דאגר(Var) אכלין ליה ציפרין one who rents the use of a garden eats birds. One who rents the use of gardens, the birds eat him *VR* 57:2

ציפרה, det. **ציפרתה** n.f. **bird** (↓ ציפר) sg. צפרתה דבחיין the live bird *TNGl* Lev 14:6 [H צפור]; צפרתה דנכיסה the slaughtered bird *ib.*

ציץ n.m. **highpriest's headplate** (< BH ציץ HAL 959) sg. ציצה *TN* Lev 8:9 [H id.]; *ib.* Ex 28:36; 39:30; אישחבע לציצא he swore to the headplate *ŠR* 38c(13); ובציצה דאהרן *AmMont* 1

ציצי, det. **ציציתה**, pl. **ציציין** n.f. **fringe** (< BH ציצית HAL 959; SA ציצית, ציצין ST Num 15:38(Var)) sg. גדילן דציצית tassels of a fringe *TNGl* Dt 22:12; *FT* ib.; ציציתה דגולתיה the fringe of his garment *San* 28c(38); מה בין קטע ציציתא לקטע רישא what is the difference between one who cuts off (someone's) fringe and one who cuts off (someone's) head? *MPs* 64:21 [w. ref. to 1Sam 24:5]; pl. ציצין ציציין *TNGl* Num 15:39; *TN* ib. 38; *FTV* ib.; ציצייחה *TNGl* Dt 22:12

ציר n.m. **hinge, pivot** (H ציר Jast 1280; cf. Sy LS 627 עֲיִרְתָּא) sg. ציר דחרצא דגיהנם the hinge of the gate of Hell *Ḥag* 77d(50) // *SanAs* 23c(38); pl. צירין *TN* Ex 26:17 [H ידות]; *ib.* 36:22; צירוי *ib.* 26:19

2# ציר n.m. **fish brine** (MH ציר Jast 1280) sg. צירא <ד>מורייסא fish brine of *muries Ter* 45b(60)
Löw, Fauna 15.

צל n. (unclear) pl. מקרת דצילייא *MQ* 80a(56)
Poss. a GN.

צלב n.m. **crucifixion** (↓ √צלב) sg. דאינון לשיזבא ואת לצלבא they are for being saved, and you are for crucifixion *EstR* 11d(19)

צלב (a/o) vb. **to impale, crucify** (↓ צלב, צליב; CPA צלב LSp 170, SA צלב Ham 609:60+, MH צלב Moreshet, Lex 305) Pe. **to impale, crucify:** צלב *FPT* Gen 41:13[05; H חלה]; *TN* ib.; יצלב *ib.* 40:19; חצלבון *ib.* Dt 21:22; יצלבון *ib.* Num 25:4; וצלבונון they impaled them (i.e. the sorceresses) *Ḥag* 78a(10); צלוב יהיה על צליבא crucify him on the pole *EstR* 14b(26); pass.part. כל דצליב *TN* Dt 21:23 [H חלוי]
Itpe. **to be crucified:** {ת}{ה>ן דליצטאה מקפח חמן מצטלב in the place where the robber commits his crime, there he is crucified *EstR* 7d(18) // *DevR* 82:3; אחציד ואצטלב he was caught and crucified *KohR* 21c(20); דלמא ההוא יהודיא נפק מצטלב perhaps that Jew (i.e. Mordechai) is going out to be crucified *AbgurNew* 157:5; אזל קומי שריחה אזל למצטלבה he went before the beam on his way to be crucified *BRV*^{60} 742:8; *VR* 664:6

צלהב vb. **to redden, burnish** (CPA צלהב Duensing 159, SA מצטלבה (< מצטלהבה) LOT 3/2 141:82, MH צלהב Moreshet, Lex 306) Quad. part. pass. מצלהב *TN* Lev 13:30 [H צהב]; *ib.* 32; 36; באשתה מצלהבה in a reddish fire *TNGl* Num 3:10

צלו, det. **צְלוֹתָה**, pl. **צלוון** n.f. **prayer** (↓ √צלי, בית צלו; CPA צלו, det. צלותא, pl. צלואן LSp 170, SA צלו LOT 3/2 329:12, pl. צלואן Ham 565:213+) צְלוֹתָה *FPT* Ex 22:22[01];- a. general: sg. חרעא דצלו a gate for prayer *TN* Gen 28:17; ליח הדא צלו that isn't a prayer *San* 29c(42) // *VR* 364:4; *AbgurNew* 169:32; ידוי דמשה הויין זקיפן בצלו Moses' hands were raised up in prayer *TN* Ex 17:11; *ib.* Lev 9:22; Dt 9:25; קל צלוחה *ib.* Gen 30:17; 38:25; Ex 22:22; לא תחרחץ על צלוחי do not rely on my prayer *Šab* 5b(32) // *BR* 45:1; צלוחך אנן בעי we need your prayer *ib.* 1136:4; חסלון מן צלוחהון they finished their prayer *VR* 663:2; צלוחהון דבני ישראל *TN* Ex 14:15; pl. תרחיהון צלוון the two of them (i.e. the requests) are prayers *BR* 247:4; שמע צלוון he hears prayers *SYAP* 9:11; b. esp. the *tefilla*, prayer of 18 benedictions: שרי רב כהנא מאריך בצלותיה PN began to recite at length his *tefilla San* 18c(40); *Ber* 7c(11) // *Tan* 67c(27); אתת ענתא דצלותא the time of the *tefilla* arrived *Ber* 5a(61); *ib.* d(11); 8c(40); *RH* 59d(15); כד הוה מצלי בביתא הוה מצלי בקלא עד דיילפון בני בייתיה צלותיה מיניה whenever he prayed at home, he

would pray out loud, until the members of his household learned his *tefilla* from him *Ber* 7a(54)

צלוחי, det. **צלוחיתה**, pl. **צלוחיין** n.f. **spindle-shaped fusiform flask** (CPA צלוחי, det. צלוחיתא LSp 171, MH צלוחית Jasi 1282) a. for liquids: 1) water: sg. צלוחית מיא *TN* Num 29:31; 2) honey: sg. יהב לה גו צלוחית דבש he put it in a flask of honey *Šab* 12b(19); *Ter* 45d(49); 3) oil: sg. (V)יהב צלוחיתא לזוסימי אורירא he gave the flask to PN, the *orearius Švi* 38a(21); *Šab* 6a(42); pl. ר' חגיי מפלג לה צלוחיין צלוחיין PN distributed ii in flasks *ib.* 39a(15) [cf. in H, *Beṣ* 62b(55)]; *ib.* 16; 4) indeterminate: pl. *Ḥag* 77b(19); b. other: sg. ר' יוסי ביר' בון יהיב ליה> גו צלוחיתא PN placed ii (i.e. a louse on the Sabbath) in the flask *Šab* 3b(33)

Brand, Ceramics 453+.

צלח vb. **to be successful, prosperous, make someone successful** (CPA צלח LSp 171, SA צלח GSA 402) Af. **1. to be successful, prosperous** (intr.): ושתא אצלחת the year was prosperous *Tan* 66d(8); והצלחו *TN* Dt 32:15; ואילנה דאפי ברה לא יצלח בפירוי the tree of the field will not prosper with its fruit *ib.* Lev 26:20; 4; מרי תצלח ארעא my master, may the land prosper *BR* 114:5; יצלחון *TN* Num 24:18; ולא יצלחן אורחתכון your ways will not prosper *ib.* Dt 28:29; מצלחה> *San* 23c(54); מצלחה בידיהון *BR* 357:3; *PRK* 170:3; לית חרשין מצלחין בליליא magicians are not successful at night *BR* 912:1; **2. to make s.o. successful** (tr.): אן אצלח ה' אורחה *TN* Gen 24:21 [H ההצליח ה' דרכו]; *ib.* 56; מן בגלל דתצלחון ית כל מה די תעבדון *ib.* Dt 29:8; למצלחה אדחי *ib.* Gen 24:42; 39:3

צלי, pl. **צליי** n.m. **roasted meat** (√צלי2#; SA צלי Ham 575:148) pl. אנא צמיד מייכל צליי ופטירין I am used to feeding roasted meats and unleavened breads *SYAP* 37:27

צלי vb. **to pray** (צלו; CPA צלי LSp 170, SA צלי Ham 565:216) Pa., pf. 1sg. צליח *TN* Gen 30:8; *Ber* 8c(27); 3m. צלי *San* 29b(40); f. צלייח *TN* Gen 16:13; 1pl. צלינן *RH* 59d(16); 3m. צלון *TN* Ex 14:10; *Tan* 64b(61); imp. 1sg. אצלי *TN* Ex 8:5; ניצלי *Tan* 64c(4); 2m. חצלי *ib.* b(62); 3m. יצלי *Ber* 7c(57); 1pl. נצלי *Tan* 64b(59); 2m. תצלון *TN* Ex 24:1; 3m. יצלון *BRV*^{60} 85:2; imper. 2m.sg. צלי *TN* Num 12:12; *Šab* 8c(64); pl. צלו *BR* 625:3; inf. מצלייה *RH* 59d(16); *BR* 974:2; part. m.sg. מצלי *Yom* 39b(12); f. מצלייה *FPT* Gen 29:17[05]; m.pl. מצליין *TN* Lev 22:27; *Šab* 5b(31); מצליי *BR* 45:1;- a. general: ופלח וצלי תמן he worshiped and prayed there *TN* Gen 12:8; *ib.* Ex 34:6; Num 12:13; וצלי עלוי הדא צלותא he prayed that prayer for him *Pea* 21b(46); *Šab* 8d(5); *Yev* 6b(38); *BR* 44:12; *ib.* 247:2; קם וצלי ושדך ימה he stood up and prayed, and the sea was calm *BerV* 13b(25); הוה מצלי דייגב נהרא he prayed thai the river should dry up *Giṭ* 49a(26); *Tan* 64b(42); ר' יונתן סלק למצלייה בירושלם PN went to pray in Jerusalem *BR* 296:5; *ib.* 974:1; *ŠR* 35d(38); b. esp. to pray the *tefilla* [צלו usage b]: מאן דמצלי יצלי דרמשא עד יומא קאים let the one who is praying recite the *tefilla* of the evening while it is still day *Ber* 7c(47) // *Tan* 67c(60) // *BRV*^{60} 85:1; מן דצלון אתת צלותא after they had recited the *tefilla* (in privaie), there was a (public) *tefilla Ber* 8c(51); חמוניה קרי קריית שמע ומצלי בחר תלת שעין they saw him reciting ihe *Shema* and the *tefilla* after ihe third hour *ib.* 7b(15); *RH* 59c(43); *Ber* 8c(41); *ib.* 7b(39)

צלי 2# vb. **to roast** (צלי; CPA צלי 2# LSp 170, SA צלי ST Ex 12:8) Pe., pass.part. sg. צלי בנורה roasted in fire *FPT* Ex 12:8[23]; גדי צלי אישתכח באיסרטא דגופתא a roasted kid was found in the street of GN *Šeq* 50c(54); קופד צלי roasted meat *BR* 170:4; pl. אילין נוניא צלייא those roasted fish *Naz* 57d(36)

צליב n.m. **pole for crucifixion** (√צלב; CPA צליב, צלב LSp 170, SA צליב Ham 597:132) sg. ויחיה צלב על צליבא he was crucified *TN* Gen 41:13 [H תלה]; *ib.* 40:19; Num 25:4; *EstR* 14b(26); אייתי לצליבא bring the pole! *San* 23c(55); *ib.* 56

צליין n.m.pl. **dried figs(?)** sg. דבש דצליין fig(?) honey *Pea* 20b(21) [≠דבש דדבוריין bees' honey]; *ib.* 22; ההן דשטח צלין one who spreads out figs (to dry) *Šab* 10a(40); צלין כמה דאינון dried figs such as they are *Ter* 41d(9); צלין רברבין {ב}<כ>תאנייא dried figs as big as (fresh) figs *ib.* 10

Mng. uncertain; v. Löw, Flora 4:539; Lieb, TK 1:339, n. 4.

צלם, det. **צילמה**, **צלמה** n.m. **image, idol, statue** (CPA צלם LSp 171, SA צלם ST Gen 9:6) צלים *FPT* Dt 5:8[26]; צלם *TN* ib. 4:16; צילמא *Šeq* 47a(14); צלמא *PRK* 170:1;- **1. image, idol:** a. general: sg. צלים וצורה image and likeness *FPT* Dt 5:8[26]; *TN* ib. 4:16; *ib.* 27:15; הדין צלמא סגדין

ליה כל אומיא all the nations bow down to that idol *ŠR* 37d(8); *ib.* 38c(11); *BRV*^{60} 227:4; *PRK* 170:1; pl. פלחי צלמין idol worshipers *TN* Gen 34:31; צלמי טעוותהון the images of their idols *ib.* Dt 12:3; Num 33:52; צלמייה *ib.* Gen 31:35 [H החרפים]; b. w. a designation: sg. צלם פלן שיזבי oh, idol, such-and-such, save me *RuR* 130:110; *PRK* 365:6; *EchR* 72:11; ארורא צלמא *Šeq* 47a(14) // *Ber* 4b(35) // *MQ* 83c(41) // *AZ* 43b(61); **2. statue:** sg. צלמא דכולי the statue (set up by) the council *ib.* 59; pl. חות וחבר כל אילין צלמייא דגו דימוסין go down and break all those statues in the public bath *ib.* d(62)

On צלמא דכולי, cf. Pal: בולא ודמס עבדו צלמיא אלן the council and the people made these statues Cooke, NSI 110:1; ib. 111:1; 112:2; 116:1.

צלל (/o) vb. **to be clear** (Sy צַל 2#, imp. צְלוֹל PSm 3396, MH צלל Moreshet, Lex 306) Pe. עד שרי מדהוא צליל אסור (V)לא יצול (fish brine of *muries*) is permitted as long as it is not clear. When it is clear it is forbidden *Ter* 45b(60); pass.part. צליל *Ter* ib.; כד תחמון רגלא צלילא when you see that the foot is clear (i.e. only a few people are passing along the public way) *Švi* 39a(14)

צללה, det. **צללתה** n.f. **noise, clattering** (Sy צְלַלְתָּא LS 627) sg. צללתה *TN* Dt 32:10

צלצל vb. **to clap/shout** (MH^2 צלצל Jast 1286; cf. Sy צַל to tingle LS 627) Quad. חמיתון מן רחיק ושרי מצלצל he saw them from afar and began to clap(?) *Ter* 46b(60)

צמח, det. **צימחה**, pl. צֶמְחִין n.m. **plant, growth** (↓√צמח; SA צמח Ham 570:29) sg. צימחא *FT* Dt 32:2; צמחה *TN* ib.; מיניה {א}קיימ והא צמחא behold a sprout (i.e. Haman) will rise up from him *EstR* 2a(16); צמחא טבא מינ{י}ה a good sprout (i.e. David) will come from her *DevR* 26:1; pl. וית ארעה די תחתכון חסימה היך נחשה מלמרביה לכון צמחין the earth below you (will be) hard like copper so as not to produce plants for you *TN* Lev 26:19; צֶמְחִ[ין] *FPT* Dt 28:23[04]; צמחוי דארעא *ib.* Gen 19:25 [H צמח האדמה]

צמח (a/a) vb. **to grow, sprout** (↓מצמח, צמת; CPA צמח LSp 171, SA צמח Ham 570:31) Pe. **to grow, sprout:** a. plants: כל אילנייא דצמחין *TN* Ex 10:5 [H בל העץ הצמח]; יצמח *ib.* Gen 2:5; 41:6; 23; מן דזרע צמחין after he sowed (the vine shoots), they grew *Kil* 27d(34); נפלון לגינתא וצמחון (the seeds of *teruma*) fell into the garden and sprouted *Mas* 52a(48); צמחין (the wheat) sprouted *MŠ* 55c(8) // *EchRB* 53:15; סגוליכון יצמחון your grape clusters will grow *SYAP* 47:30; b. hair: צמח *TN* Lev 13:37 [H id.]

Af. **to cause to sprout:** דאינון מצמחין עשבין because (the stored wet wheat) will cause grass to sprout (and will be ruined) *EchR* 53:15

צמי vb. **to clip fingernails** (otherwise unknown) Pe. וחצמי ית טופרייה *TN* Dt 21:12 [H ועשׂתה את צפרניה]; והוה יתיב מצמי טפרויי he sat down to clip his fingernails *MQ* 82a(24)

צמיד vb. **accustomed, used to** (cf. CPA צמידאית always HS 9:44) sg. הוה צמיד עיית קונדילוי בערובתא he was accustomed to prepare his candles on Friday *EchRB* 126:2; והות צמידא אמרה לישן ביש she used to speak slander *VREd* 592:3; צמיד אנה מייכל צליי ופטירין I was accustomed to feed roasted meats and unleavened breads *SYAP* 37:27

צמייא (unclear) צמייא קייטא *Mas* 49a(8); *ib.* 9

Löw, Flora 1:242.

צמצם vb. **to make tight, cover** (MH צמצם Jast 1288) Quad. **1. to make tight, confine:** לא בעי אלא מצמצמא יתי he only wanted to squeeze me *EchR* 33:6 // *ib.* 19:8; pass.part. אנא חמיתיה מצמצם ביניהון I saw it (i.e. the Divine Presence) confined among them *KohR* 5a(24); **2. to cover:** צמצמת אפה{ה} she covered her face tightly *FTV* Gen 38:15 [= MH צימצמת פניה *BR* 458:2]

Quad.Ref. **1. to be restricted:** ברמשא איצטמט{י}נן לבישרא in the evening we were short of meat *EchR* 48:7; **2. to cover oneself:** ואתצמצמת[!] she covered herself (with the veil) *TNGl* Gen 24:65 [H ותתכס]; *FT* ib.

On mng. 2, cf. BH צמה veil HAL 967.

צמק vb. **to shrink, dry out** (↓צימוקין; TBA, H צמק Jast 1289) Pe. צמקין *EchR* 144:9 [but unclear; see Var in ed. Buber ad loc.]

Pa. **id.:** pass.part. מצמק (כורב: text)חדוב a dried out carob *Pea* 20b(25)

Löw, Flora 1:82, n. **.

צמר n.m. **bladder stones** (↓צמדורין; Sy צַמְרָא

LS 632, TBA צימרא AC 7:26, s.v. 3# צמר, צמירתא Jast 1288) sg. דלא דהוה ביה צ{ע}<מ>ר *BB* 13b(25); he didn't go to the study house because of bladder stones *Meg* 72b(23); כד הוה צ{ע}<מ>רא קשי עלוי when his bladder stones were difficult (i.e. painful) for him *ŠR* 19a(28); *ib.* 29

Rabb, ST 307.

צמרמורין n.m.pl. **bladder stones** (↓ צמר; Sy צמַרמָרֵא LS 632) pl. PN ר' יונה הוה ליה צמרמורין had bladder stones *Šab* 14d(40) // *AZ* 40d(42); ועבר חשש (text: השמש) בצמר מורייה he suffered from bladder stones *ŠR* 19a(25)

צמת (a/) vb. **to gather together** (↓צומות; CPA צמת LSp 171, SA צמת Ham 585:181+) Pe. **to gather together** (intr.): גזר עליהון וצמתון he decreed upon them (i.e. the mice), and they gathered together *Dem* 22a(11)

Pa. **to gather together** (tr.): a. people, animals: אול וצמת ליה תרין תרין גוברין עד דצמת ליה מאתן גוברין he gathered men together two by two until he had gathered 200 men *Soṭ* 17b(39); מצמתה קהלא to gather the congregation together *Suk* 55a(50) // למצמתה ציבורה *BRG* 1261:8; עד דהוא מצמית לון by the time he gathers them together *Pea* 21a(19); part. pass. והוון קהלה מצמחין *BR* 711:4; כד הוה חמי לון מצמחין בשוקא when he saw them gathered together in the square *ŠREd* 40d(16); b. objects: ומצמית ליה פריטין he gathered up (i.e. saved) small coins *Qid* 66b(56); ועד דחנוייה (text: דהונייה) מצמחהון by the time the shopkeeper gathers them (i.e. the loaves of bread) up *BRV*^{60} 211:12

צנבריי adj. **of Ṣanbar** sg. ר' לוי צנבריא *Švi* 36d(35); *ib.* 39a(33); *AZ* 42a(50); pl. אוריתא דצנבראי the Torah scroll of the people of GN *Meg* 74a(6)

צנים adj. **thin** (√צנם pass.part.; SA צנם Ham 574:137) pl. צנימן *FPT* Gen 41:23[05; H צנמות]

צְנִין adj. **cold** (↓ √צנן) **1.** as adj.: pl. דהינין צנינן סגין because they (i.e. the stone benches) are very cold *BR* 1241:9 // *Beṣ* 60c(51); צְנִינן *ib.G*; **2.** pl. **cold water:** שפוך צנינים pour cold water *Šab* 17d(4)

צניע adj. **modest** (↓ √צנע; Sy צניעָא LS 633, MH צנוע Jast 1290) sg. הדין צניעה that modest man *San* 20b(45); pl. נשייה צניעתה רהווירין צניעין modest women who were modest (at the gate of the tabernacle) *TNGl* Ex 38:8; *FT* ib.; *JMP* נשי{י}ן צניעין 16:7; כבנתהון רישראל צניע{י}תה וכשירתה like the modest and respectable daughters of Israel *ib.* 14:6

צניעו, det. **צניעותה** n.f. **modesty** (↓ צניע; Sy צניעותָא LS 633, TBA צניעותא Jast 1292, MH צניעות ib.) sg. בצניעו *JMP* 14:5; צניעותך חסת עליך your modesty spared you *Suk* 55c(14) // *San* 20b(47); פר{ש}<ס>יי צניעותך reveal your modesty *ŠR* 20b(3) [expl. גלי צמחך Is 47:2]

צניף, pl. **צניפן** n.m. **border, fringe** (↓ √צנף; SA צנפין pl. Ham 576:175) sg. צניף גולתה the border of the garment *TN* Num 15:38 [H כנף]; pl. צניפן *ib.* Dt 22:12 [H גדילים]

צנן n.m. **cold food** (↓ √צנן) sg. ומ{י}צן צן צ{ו}נה *Šab* 6d(37) [↓ √צנן af.]

צנן (o) vb. **to cool down** (↓ צנין, צנן; CPA צן, imp. תצון LSp 171, MH צנן Moreshet, Lex 308) Pe. **to cool down:** עד דלא חצ{נ}<ו>ן before (the she-ass) cools down *Yev* 6a(43) [// itpa.; ↓infra]; והו{ח}<ה> חבשילא צנין the dish cooled down *KohR* 2b(11); עד אינון צני{י}ן מרהוה צ{ו}נן *VR* 654:5; *ib.* 14 // until (the dishes) cooled down *ib.* 8

Af. **to cool s.t. down:** נפק ואצנה קרמיהון he went and cooled it (i.e. the heated bath) before them *TerV* 46c(6) [// ↓ √מזג]; ההן חלא מ{י}רתח רתחא sand keeps a hot dish hot and a cold one cold *Šab* 6d(37)

Itpa. **to cool down:** דלא חצטנן *Nid* 49b(18) [// pe.]

צנע, det. **צינעה** n.m. **secreted thing(?)** (↓ √צנע) sg. דצינעא <מיל>ה a secreted matter *PRK* 297:4

Read perh.: דצניעה (√צנע pass.part.).

צנע vb. **to place, withdraw** (↓ צניע, צניעו, צנע; Sy צנע LS 633, MH צנע Jast 1292) Af. **1. to place, lay aside:** ואצנע יחיה *TN* Ex 16:34 [H ויניחהו]; *ib.* Num 17:19; וצנעת[!] *ib.* Gen 39:16; ואצנעון *ib.* Ex 16:24; *FPT* Dt 26:10[23]; ואצנעו *TN* Lev 24:12; ויצנע *ib.* 16:23; Dt 26:4; וחצנעון *ib.* 14:28; ויצנעון *ib.* Ex 16:5; והוה מצנע לה והיא מתגלגלא he placed it (i.e. the bone) aside, and it kept on rolling *VR* 506:4 // *KohR* 15c(8); **2. to withdraw:** למצנעה גרמה to withdraw herself *SYAP* 37:23; *ib.* 38:23

Itpe. **to be withdrawn:** בעייא הוינא מצטנעא I wanted to remain withdrawn *Qid* 62c(43) [↓ af., mng. 2]

צנע 2# vb. ↓√**נצע**

צנף (/o) vb. **to gird oneself** (↓ צניף, צנפה) Pe. יצנוף *TNGl* Lev 16:4 [H יצנף]

צנפה, det. **צנפתה** n.f. **border, edge** (↓ √צנף; CPA צנפא LSp 171, SA צנפן pl. ST Num 15:38(Var)) pl. צנפת גוליהון the edges of their cloaks *TNGl* Num 15:38 [H כנפי]; *FTV* ib.; *ib.* Dt 22:12

צער, det. **צַעֲרָה** n.m. **pain, sorrow, trouble** (↓ √צער; CPA צער LSp 171, SA צער Ham 545:143+) sg. בצער *TN* Gen 3:16; *ib.* Dt 28:53; 55; את ידע דעלמא קאים בצער בנינשא קיימין בצער בעירא קאים בצער you know that the world is in trouble, people are in trouble, animals are in trouble *VR* 808:2; לחם דצער *TN* Dt 16:3 [H לחם עני]; אהן צערא *BQ* 6b(36); כל הדין צערא להדין צדיקא all that trouble for that righteous man *RuR* 90:112; *Ket* 34b(62); (G)פוק עימן וצערך עביר go out with us, and make your grief (public) *Tan* 65a(50); צַעֲרִי *FPT* Gen 31:42[03]; *ib.* 29:32[05]; 49:3[22]; *TN* ib.; *BR* 1253:3 [expl. Gen ib.]; בר צערי *TN* Gen 35:18 [H בן אוני; *BR* 987:2 [expl. Gen ib.]; צעריך *TN* Gen 3:16; *ib.* 16:11; צעריה *ib.* Dt 21:17; צַעֲרַה רכף ירכיה the pain of his thigh *FPT* Gen 35:9[03]; צעדהון דעמי *TN* Ex 3:7 [H עני עמי]

צער vb. **to be in pain, torment, outrage a woman** (↓ צער, ציעור; CPA צער LSp 172, SA צער Ham 545:145+) Pe., pass.part. **צָעִיר: to be in pain:** כמיחם יומה in pain in the heat of the day *FPT* Gen 35:9[03]; דלא צעיר במשכוביתיה he who is not in pain in his lying-in place *SYAP* 65:22; כר הוין צע{ו}<י>רין מן גזרתהון when they were in pain from their circumcision *TN* Gen 34:25 [H בהיותם כואבים]

Pa. **1. to torment, grieve, trouble:** לא תְּצַעֲרוֹן יתהון אין מְצַעֲדָה תְּצַעֲרוֹן יתהון *FPT* Ex 22:21–22[01; H לא תענון אם ענה תענה אחו]; למצערה יתכון *TN* Dt 8:2; *ib.* 3; Gen 15:13; Num 24:24; הכין אחון נהיגין מצערין רבריכון do you usually grieve your seniors this way? *RH* 58b(11) // *San* 18c(40)[!]; **2. to outrage a woman:** וצער יתה *TN* Gen 34:2 [H ויענה]; *ib.* Dt 22:24; 29; כל רמש <צער בחול>ן he outraged virgins every evening *SYAP* 31:43

Af. **to torment:** ואצער *TNGl* Dt 8:3

Itpa. **1. to be tormented, suffer:** אצטערי *TN* Gen 16:9 [H התעני]; בגין דר' בעי מספרא וליח בחייליה מצטער<ה> because Rabbi wants a haircut, and he cannot suffer *Tan* 67a(42); **2. to be grieved, troubled:** והוה ר' לעזר מצטער *Tan* 66a(47) // *Meg* 75c(60) // *Yev* 6b(2); *Qid* 61b(29); כיון רחמיתך מצטער when I saw you troubled *Ned* 41a(40); *MŠ* 55b(41); *Ḥag* 76c(63); *San* 21d(29); שורי ההוא חסידא מצטער that pious person began to be grieved *Ḥag* 77d(39) // *SanAs* 23c(28); *Kil* 32b(53) // *Ket* 35a(59); **3. to trouble oneself:** למה יצטער ר' להכא why should my master trouble himself (to come) here? *KohR* 28b(39); *ib.* c(24); *EchRB* 131:1

צפד vb. **to weave** (cf. Sy צפדא threads used by female weavers PSm 3429 (Lex)) Pe. ההן דעבר קופין כד צפ{ר}<ד> משום מיסיך when one who makes baskets weaves (on the Sabbath, he is guilty) because of weaving *Šab* 10c(19)

צִיפוֹן, **צָפוֹן** n.m. **north** (↓צפוניי; CPA צפון LSp 172, SA צפון Ham 576:168) sg. צפונה *TN* Gen 14:15; *ib.* 26:35; Lev 1:11; Num 3:35; 34:9; צִיפוּנָא *FPT* Ex 40:22[04]; *Tan* 65b(11) [unclear context]; לצפונה *TN* Gen 13:9; *ib.* Dt 2:3; זהרה אין הווה זקיף לצָפוּנָה if the new moon was pointing to the north *SYAP* 36:13; מלך מן מדנחה מתקטל בצפונה a king from the east will be killed in the north *ib.* 63

צפוניי adj. **northern** (↓צפון) sg: לסיטרה צפונייה to the northern side *TN* Ex 36:25 [H לפאת צפון]; *ib.* 27:11; 38:11; *FTV* Num 34:7; *ib.* 9

צפי n.m. **watchman** (↓√צפי; SA צפי Ham 590:15, CPA צפוי LSp 172) pl. צפייה *TNGl* Num 23:14 [H צפים]

צָפִי 2#, det. **צפיתה** n.f. **lamp** (dial.), **watchtower(?)** (↓ √צפי) **1. lamp:** sg. צפיתה *BR* 699:3 [dial. for ↓מנרה]; **2. watchtower:** sg. צָפִיתָא *FPT* Gen 31:49[03; H המצפה]; *TN* ib.

On mng. 1, v. Brand, Ceramics 297 and n. 5.

צפי vb. **to see at a distance, look out** (↓ צפי, צפי 2#, √צוף 2#; SA צפי Ham 590:14+; cf. CPA צפוי watchman LSp 172) Pe. **to see at a distance** יְצָפֵי מימריה דה'(+ ב־) *FPT* Gen 31:49[03; H יצף]; וצפי רחיק he sees from afar *EchRB* 49:26;

עד דהוא רחיק צפה ביה כמין חור while far away, he saw in it (i.e. the bunch of grapes) the shape of an ox *Pea* 20b(2); צפה בההיא קרורה על תפייה he looked at the pot on the stove *BR* 153:3 // צפון *VR* 803:4; {א}צפה בהון חד גבר a certain man saw them *ib.* 807:5

Pa. **1. to look out, watch:** והוה מצפי ליה על ריש איגרא he looked out for him from the top of the roof *EchR* 144:4; **2. to face:** pass.part. מצפיה *TN* Num 23:28 [↓itpa.]

Itpa. **to face:** מצטפייה *TN* Num 21:20 [H נשקפה]; *FTP* ib.

צְפִיר n.m. **he-goat** (↓ צפירה; SA צפיר Ham 595:77+) *FPT* Gen 38:26[04; voc];- sg. *TN* Gen 37:31 [H שעיר]; *ib.* Lev 4:23; Num 7:16; pl. צפירין *ib.* Lev 16:5; Num 7:87

Talshir, Fauna 101+.

צפירה n.f. **she-goat** (SA צפירה Ham 595:79) sg. צפי{ת}ה< *TN* Lev 4:28 [H שעירה]

צפצף vb. **to be scarce** (MH 3# צפצף Moreshet, Lex 311) Quad., pass.part. חרונגייא הוון מצפצפין חמן the *etrogs* were scarce there *Suk* 54a(21) // *Git* 44b(31)

Yalon, Studies 39.

2# צפצף vb. **to squeak, chirp** (MH צפצף Jast 1298; cf. ↓√צוצי) Quad. שרון מצפצפין (the mice) began to squeak *Dem* 22a(8)

צפר, det. **צַפְרָה** n.m. **early morning, daybreak** (CPA צפר LSp 172, SA צפר ST Gen 1:23) צַפְרָא *MMDam* Dt 22:9;- sg. *TN* Gen 1:5 [H בקר]; *ib.* Ex 12:10; Lev 19:13; Dt 16:4; בכל צפר רצפר every morning *ib.* Ex 16:21; Lev 6:5; בצפרא ואקדם *ib.* Gen 19:27 [H בבקר וישכם]; 28:10; Ex 9:13; Dt 16:7; והוה מאריה דחאינה קרץ ולקט לה בכל צפר the owner of the fig-tree got up early and collected it(s fruit) each morning *BerV* 5c(10); *BB* 13c(37); *BR* 1145:2; *MSam* 62:14; חד ברמשא וחד בצפרא one at night and one in the morning *VREd* 592:3; *Ned* 40d(24); *Nid* 50b(32); *BR* 819:1; *KohR* 8b(35); בצפרא הוה נחת לכנישתא in the morning he went down to the synagogue *MQ* 81b(32); *San* 26b(4); צפרה דחבשוכה Sunday morning *BR* 689:6; כוכבתא דצפרא the morning star *ib.* 527:2; לצפרא אתין לגבה they came to him in the morning *VREd* 165:8; *BR* 930:2; *EchR* 44:16

The phrase כההיא דצפרא *Ber* 6c(17); *ib.G* 38, means "when morning came," but its analysis is unclear.

2# צפר n.m. (unclear) ↓√צפר vb.

צפר vb. (unclear; ↓2# צפר) Pe. אין צפריח חד זמן if I once *Ḥag* 77d(62); *ib.* 63; איח בי צפר חרין I can make two twice *ib.* 78a(7); 8; 9 // צפרין *San* 23c(47); *ib.* 48; 53

The mng. of this rt. is unclear from the context, and there is no basis for the translation "to whistle" given by Jast 1298; v. Ros, Iranica Judaica 108, n. 10 (Heb).

צרור n.m. **pebble, clump** (CPA צוררין pl. LSp 172) **1. pebble:** sg. חד צרור *San* 25d(49); pl. שרי מישדי עליהון צררין he began to throw pebbles on them *RH* 58a(47) // צר{י}<ו>רין *Yev* 3a(55); **2. clump:** sg. אהן צררה דעל גיף ימא that clump (of excrement) by the seashore *Ber* 4c(48)

צרי n.m. **crack, rift** (Sy צְרִיָא דתַרעָא crack in the door PSm 3441) sg. צ{ר}ריה דחרעה *VRG* 251:2

Löw, Lehnw 377, s.v. סונטמא.

צריך adj. **poor, necessary, doubtful** (↓√צרך pass.part.; CPA צריך poor LSp 172, SA צריך LOT 3/2 209:16) **1. poor, poor person:** sg. צריכה *TN* Dt 24:14 [H אביון]; *ib.* Ex 23:6[!]; ומה נעבד דאנא צריך what can I do, since I am poor? *VRQ* 325:4; pl. צריכיא *FTV* Dt 15:11; צריכיכון *TN* ib.; **2. must, needs:** a. w. inf.: צריך מברכה ע{י}לוי זמן תניינות he must make the blessing over it a second time *Ber* 10a(49); *Dem* 24c(39); *Šab* 6d(50); *Tan* 67c(64); צריכין מיחוש we should be wary *Ter* 45d(5); *Beṣ* 61b(34); לא הוה צריך קרייה למימר scripture didn't have to say *BR* 24:11; *ib.* 820:7; *PRK* 190:4; *KohR* 19b(5); b. w. part.: צריך את חשש על נפשך you should worry about your life *MQ* 81d(39); ליח את צריך לעי חובן you don't have to work any more *BM* 8c(21); ליח אנן צריכין חששין ליחידייא we don't have to worry about (the opinion of) an individual *Šab* 6a(41); *Kil* 26d(62); *Švi* 37a(14); *Ḥal* 58a(4); *BM* 10b(5); *BRV*^{60} 84:3; c. w. dir. obj.: לא דהבך ולא כספך אנא צריך I don't need either your gold or silver *BM* 8c(39); *BR* 301:4; מלך באכסנייה צריך חסד a king out of his country needs mercy *ib.* 1239:8; כל הדן חיילה איח בך ואח צריך לאלין you have all that strength, and you need those (Goths)? *ib.* 1241:11; *VR* 654:9; *ŠR* 7d(6); דא צריכא לדא ורא צריכה לדא this (statement) is necessary for that (case), and that (statement) is necessary for this (case) *BQ*

5b(51); *AZ* 39d(34); צריכין אחון מילא חורי do you need anything else? *BR* 1136:3; *PRK* 138:3; **3.** impers. **it is necessary:** a. לא/לית צריך it is not necessary *MQ* 83a(1); *ib.* 2; 41; *Yev* 12a(59); *Git* 43b(21); b. תלת עשר שנין עכ{ר}<ר> עליל קומי רכיה דלא צריך for 13 years he used to enter before his teacher unnecessarily (i.e. even though he did not ask him a question) *Er* 22b(34); רלא צריך והוא נסב he takes alms unnecessarily *Pea* 21b(21) // *Šeq* 49b(1); c. ליח את צריך it is unnecessary for you *San* 23c(45); *Ber* 4a(66); *BR* 761:4; d. לכן צריכה it is necessary for this purpose *Ter* 41d(2); *Mas* 48d(43); *Šab* 5d(6); *Yev* 7c(52); *Qid* 60b(6); e. ומה צריכה ליה for what is it necessary for him? *Ber* 10a(11); *MŠ* 53b(47); *Meg* 73b(11); *Naz* 52d(23); *Qid* 59a(15); **4.** f. **doubtful, uncertain:** ר' יוסי דלא שמיע ליה צריכה ליה PN who didn't hear it (i.e. the tradition) was in doubt concerning it *Dem* 22b(7); ובתרתיי צריכה לרכנין *Ter* 44d(20); צריכה in two (cases) it is doubtful *Šab* 10a(62); *Šeq* 48a(63); *Suk* 51d(34); *Ned* 38a(52); עוד היא צריכה לר' יוחנן it is still in doubt for PN *Švi* 36c(61); *Ter* 45b(12); *Tan* 64a(41); מה רצריכא להן פשיטא להן what is doubtful for this one is clear to the other one *Er* 19b(21) [add. exx., v. פשיט↓ mng. b]

צריף n.m. **small building** (MH צריף Jast 1302) pl. תרין צריפין דמיסכינין two huts of poor people *Pea* 21b(9)

Lehnw 497; Löw, Flora 1:568+.

צריר n.m. **handful, bunch** (↓√צרר; SA צריר Ham 574:135) sg. צריר לכונתה a bunch of frankincense *TNGl* Lev 5:12; *ib.* 2:16[!]

צרך (a/o) vb. **to be poor, need, be in doubt** (↓ צורך, צריך; SA צרך Cowley, SL 55, Sy צרך LS 637, MH צרך Moreshet, Lex 312; cf. Ar ضَرُكَ to be poor) Pe. **1. to be poor:** ואתון עמי לא תצרכון you, my people, will not be poor *TN* Dt 28:12; צרכת וזכנת לכעלה she became poor and sold (it) to her husband *BB* 16b(62); *ib.* c(22); מן את[נחת] נכסוי וצרך he lost his property and became poor *Proc* 556:1; **2. to need:** a. w. dir. obj.: ולא נצרך לכניה דהגר מצרייתה we won't need the children of Hagar, the Egyptian *TN* Gen 16:5; נצרוך *FTV* ib.; מיצרוך אנא למחר כלום am I going to need anything tomorrow? *AZ* 40d(28) // *Šab* 14d(26); חד זמן צרכון רבנן נידכא the Rabbis once needed a donation *Pes* 31b(61); צרכון ישראל למיטרא the Jews needed rain *VR* 806:5 // *BR* 304:7; *EchR* בגין דלא מיצרכיניה(text : מיצר ביניה) גט in order not to have (to write another) document *BB* 17c(32); b. w. inf.: לא תצרכון למיזף you will not need to borrow money *TN* Dt 15:6; *ib.* Num 20:10; בני נווה צרכון למיעבד תעני בתר פסחא the people of GN needed to make a fast after Passover *Tan* 63d(29) // *Ber* 9b(32); *MQ* 81d(60); *Ter* 46d(37); **3.** impers. **to be necessary:** לפום כן צרך מימר therefore it was necessary to say *Pea* 20c(27); *Kil* 31b(61); *Švi* 39c(27); *Šab* 13a(54); *Soṭ* 19d(11); *BM* 8a(18); **4.** impers. **to be in doubt:** עד ראנא תמן איצרכת לי while I was still there (i.e. in Babylonia), I was in doubt concerning it *Meg* 73a(50); *Ber* 11b(34); *ib.* 4b(10)[!]; מן דאצרכת ליה חזר ופשטה since he was in doubt concerning it, he explained it again *Dem* 26b(45); *Švu* 38d(37)[!]; וקמת כמה דצרכת לרכנן קדמאיי וקשת כידיהון כן צרכת לרבנן אחראי(G) וקשת בידיהון the matter stood (as it was). Just as it was doubtful to the earlier Rabbis and was difficult for them, so was it doubtful for the later Rabbis and difficult for them *Beṣ* 60b(53)

Af. **to impoverish:** ותצרכון לאומין סגין you will impoverish many nations *TN* Dt 28:12

Itpe. **to need:** אוקר(G) לאסיך עד רלא תצטרך ליה honor your doctor before you need him *Tan* 66d(23)

On pe., mng. Yalon, Quntresim 2(1938):15; Kut, Words 78; in mng. 3, צרך is occasionally replaced incorrectly with the more common צריך (e.g. *Ber* 3c(53); *Švi* 35b(49); *Er* 18b(48)); on mng. 4, v. Bacher, Term 2:183.

צרם vb. **to crop the ear** (SA צרום Ham 599:147, Sy צרם LS 638, MH צרם Moreshet, Lex 314) Pe. צרמיה כאודניה *KohR* 19d(17)

צרע vb. **to be leprous** (↓צרעה, מצרע; SA מצרעה ST Num 12:10, צריע Ham 576:180) Pa., pass.part. והא ידיה מצרעה behold, his hand was leprous *TN* Ex 4:6 [H מצרעת]; *ib.* Num 12:10; *FT* ib. 12

Itpa. **to become leprous:** דאתחייכת מרים נכייחה למיצטרעה Miriam, the prophetess, was sentenced to be leprous *TN* Num 12:16; *FT* ib.; *TNGl* ib.

צרעה, det. **צרעתה**, pl. **צרען** n.f. **leprosy** (↓√צרע; SA צרעה Ham 576:177) sg. *TN* Lev 13:9 [H צרעת]; *ib.* 20; 25; 42; 14:32; צרעתה *ib.* 13:12; 30; 14:7; Num 12:16; Dt 17:8; pl. הלין סלעייה דביה צרען הינון those round spots(?) on it (i.e. the

snake) are leprosy *BR* 184:4

צרף n.m. **refiner, smelter** (↓ √צרף; Sy ܨַרָפָא refiner of silver LS 638) sg. צרפה *PRK* 259:10

2# צרף n.m. (unclear) sg. טחן ליה צרף he ground ... for himself *Pes* 30a(2)

צרף vb. **to attach, do metalwork** (↓ צרף; CPA צרף Black, Hor 67, Sy צרף LS 638) Pa. **1. to smelt, refine:** ברתא דמצרף דהבא daughter of one who refines gold *FTV* Gen 36:39; **2. to join or attach to s.t.** (+ עם): ויצרפון עמהון ליגיונין they will join to themselves legions *TNGl* ib. 15:1 [↓itpa.]; *FT* ib.; *TNGl* Dt 14:25; לא הוה מצרף לון עמיה he never joined them to himself (for a consultation) *Nid* 50b(21); חד זמן צרפון עמיה once he joined them to himself *ib.* 22; מן בגין כן צריפתכון עמי for this reason I joined you to me *ib.* 25; יצרף אחיה השילוני עמי let him join Ahia, of Shilo, to me *BR* 329:5 // *Ber* 13d(57) [↓itpa.]; pass.part. הות מרים אחתן מצרפא עמן במדברא Miriam, our sister, was joined to us in the desert *FTP* Num 12:12
Itpa. **to be joined, join:** ויצטרפון עמהון ליגיונין *FPT* Gen 15:1[08]; *TN* ib.; *ib.* Num 24:24; יצטרף עמי אחיה השילני *PRK* 191:7; ראשה גבי סופה מצטרף וסופה גבי ראשה <לא> מצטרף the beginning (of the *shofar* blast) joins the end, but the end does not join the beginning *RH* 58d(26) // *ib.* 59d(2)

צרצר n.m. **type of locust, name of a plant** (CPA צרצר LSp 172) **1. a type of locust:** sg. נצר כצרצרה he croaked like a locust *VR* 770:2; *ib.* 3[!] // *ŠR* 18a(1); **2. name of a plant:** sg. ועקרה צרצר רטורה its root is the "locust of the field" *Hem* 18
Nöld, Beitr 120+.

צרר n.m. **a timber used in place of a bond stone** (↓ √צרר; Sy ܨַרְרָא knot, tie LS 636) sg. אהן צררא סמך הדא בירתא(V) the timber supports this (entire) edifice *Pea* 20d(57)
Lieb, REJ 97(1934):55+.

צרר (o) vb. **to tie up** (↓ צריר, צרר, צררה; CPA צר LSp 172, SA צרר ST Dt 14:25) Pe. וחצורון *TN* Dt 14:25 [H וצרת]; pass.part. חד שק צריר a tied up sack *BQ* 5c(34); קמו צרירין היך זיקיא דמיא (the waters) stood up tied like water-skins *TN* Ex 15:8; *FPT* ib.[19]; *FTP* ib.; *TNGl* ib.; אצבחהון צרירן בשושפיהון their batches of dough were tied up in their cloaks *TN* ib. 12:34; *FPT* ib.[23]; *TN* ib. 34:26; *ib.* Dt 14:21

צררה, pl. **צררין** n.f. **money bag, purse** (↓ √צרר; SA צררה ST Gen 42:35(Var)) sg. צררת כספיה his bag of money *FPT* Gen 42:35[05; H צרור]; pl. צדרת כספיהון *ib.* [H צרורות]; צרריהון דכספיהון *TN* ib.

צחר n.m. **wild thyme** (*Saturia thymbra*; Sy ܨַתְרָא LS 639) sg. צחרה *Švi* 37b(50) [expl. סיאה Mib. 8:1]; pl. מי צחרי *Ter* 47b(4)
Löw, Flora 2:103.

ק

קָאִים, pl. **קיימין** n.m. **standing one, thesis** (↓ √קום part.) **1. pl. standing ones:** a. human: קָאֵימַיָּיא *FPT* Gen 7:23[02; H היקום]; *TN* Dt 11:6; קיימיא *KohR* 17a(15) [expl. היקום Gen ib.; ↓2# קיום]; b. celestial: קיימיא *Ber* 2c(24) [expl. קאמיא Dan 7:16, Q קימיא] // *BR* 738:3 // *RuR* 4:17; **2. thesis:** sg. קיימ{י}ה *Git* 50b(34) [ref. to Mib. 9:4; ↓חניי]

On mng. 2, v. Eps, Tarbiz 3(1932):110.

קב n.m. **qab** (a measure; Sy קַבָּא LS 639) sg. קבא *Ter* 43c(39); pl. קבייא *Ḥal* 58d(1)

קבוטר n.m. **bird, dove** (< MPer *kabōtar* MacKenzie, Pahlavi Dictionary 48) sg. וחוי ליה באצבעתיה צפר קבוטר he showed him with his finger a bird bird [Persian gloss] *Yom* 39b(13)

Ros, Irano-Judaica 48+ (Heb).

קְבוּרָה, det. **קבורתה** n.f. **place of burial, grave** (↓ √קבר, בית קבורה; SA קבורה Ham 582:114) קֶבֶרְתֵּהוֹן *FPT* Gen 47:30[04];- sg. אחסנו דקבורה *TN* Gen 23:4 [H אחוזת קבר]; *ib.* 20; 49:30; 50:13; למזבן ליה קבורה to buy him a grave *PRK* 372:6; ברי דלא קבורה my son is without a burial place! *KohR* 9b(17); מה את בעי ממון או קבורה א״ל להההוא גברא קבורתא הב לי ממון וסב לך קבורתא (Jacob said to Esau): What do you want? Money or the place of burial (i.e. the Cave of Machpela)? He said to him: Does that man need a grave? Give money, and you, take the grave *BR* 1287:2; כל מן דיפתח הדה קבורתה anyone who opens this grave *BŠ* 1:2; עברת הדה קבורתה אנה I made this grave *ḤGemar* 2; הדא קבורתא דיודן בדה דרבי טרפון this is PN's grave *Frey* 892:1; *Tib* 1; קבורתיה *TN* Dt 34:6; *ib.* Gen 35:20

קביוסטיס n.m. **gambler** (< κυβευτής Lehnw 501) sg. ⌜בקביוסטיסא⌝ *Ned* 39b(23)

קביל, det. **קִיבְלָה** n.m. **darkness** (↓ קבל; SA חשוך קביל ST Ex 10:22) sg. חשוך קביל *TNGl* Ex 10:22; קיבלא דא היא מדי darkness — that is Media *ib.* Gen 15:12; קִבְלִין *SYAP* 22:12

קבילה, det. **קבילתה** n.f. **outcry, complaint** (↓ √2# קבל; SA קבילה ST Ex 3:7(Var)) sg. קבילת *TN* Gen 6:13; קבילתהון *ib.* 18:20 [H זעקת]; קבלתהון *ib.* 19:13; Ex 2:23; 24; 3:7; 6:5; קוולתהון *TNGl* Ex 2:24; *ib.* 3:7; 9

קבל, det. **קִבְלָה** n.m. **darkness** (↓קביל; CPA קבל LSp 173, SA קפל ST Ex 10:21(Var)) sg. חשוך דקבל *TN* Ex 10:22 [H חשך אפלה]; לווי הוה קבל ההוא יומא ולא דנחה would that there was darkness on that day, and (the sun) hadn't shone *ŠR* 30c(7) [expl. חשך השמש בצאתו Is 13:10]; בְּקִבְלָה *FPT* Dt 28:29[04]; *FT* Gen 15:17

קבל vb. **to receive, consent, accept an opinion** (CPA קבל LSp 173, SA קבל LOT 3/2 226:25) Pa. **1. to receive, accept:** a. objects, articles: ויקבלון חולק ואחסנו{ן} they will receive a portion and inheritance *TN* Gen 49:22; *ib.* 44:18; Ex 30:16; Lev 19:8; וההן דמקבל כתבייא one who receives letters *Šab* 13d(29); קבלין ואנא מיתקטיל accept them (i.e. the decrees), and I will be killed *Qid* 61a(36); ולא בנוי דישמעאל מקבלין אוריתה the sons of Ishmael do not receive the Torah *TN* Dt 33:3; למקבלה אולפן to receive instruction *ib.* Ex 33:3; b. people: ר׳ הושעיה כד הוה מקבל שהדייא בעיני טב when PN received witnesses in GN *San* 19a(23); קביל ר׳ זעירא אבילוי PN received his mourners *Ber* 6a(21); דלא הוון מקבלין לעבור<י>א because they did not accept passers-by *Tan* 69a(45); מרתה דביתא דקבלתן the mistress of the house who received us *Ḥag* 77d(33); **2. to consent, take upon oneself:** a. alone: שמעתון דאיתקדש ירחא וארכינון בראשיהון וקבלון did you hear that the new moon was sanctified? And they lowered their heads and consented *RH* 58d(15); b. w. על upon oneself: וקבל עלוהי מכלת דינה he accepted upon himself the attribute of justice *TN* Lev 10:3; וקבל עלויי שמואל מיחב תליתאי Samuel consented to sit third *Tan* 68a(39); ליח אנא מקבל עלי מתמנייא I do not

consent to be ordained *ib.* 30; *Ber* 5b(63); *Dem* 22a(29); *ŠviV* 36d(18); *Suk* 53a(14); *Qid* 61a(25); *San* 21b(53); *AZ* 44a(7); pass.part. מקבל עלי *San* 21a(12); **3. to accept an opinion, information:** a. alone: וקבלה מהו וקבלה כאינש דאמ׳ בעל דינא קבליה he accepted his opinion. What does "he accepted his opinion" mean? Like one who says that his legal opponent "accepted" it (i.e. the judicial ruling) *Naz* 54d(36); b. w. מן from s.o.: והכדין יקבל מני פרעה *TN* Ex 6:30 [H ואיך ישמע אלי פרעה]; *ib.* 7:4; 11:9; Gen 23:13; והוא מקבל מיניה *Švi* 35d(22); *Ḥal* 58b(35); *Pes* 32d(3); *Yom* 38a(59); *Naz* 54a(50); *EchRB* 157:9; **4. w.** חוב **to receive punishment for a sin:** ויקבל חובוי *TN* Lev 5:17 [H ונשא עונו]; *ib.* 17:16; 20:17; 24:15; Num 18:23

Itpa. **1. to receive, accept** [MH נחקבל Jast 1309, mng. 2]: כספכון אחקבלח *TN* Gen 43:23 [H כספכם] דלמא איחקבלח אגר מצווחה בעלמא הדין [בא אלי perhaps I have received the reward of the commandments in this world *ib.* 15:1; *FTV* Lev 22:27; **2. to be accepted:** אחקבל קרבנך your sacrifice was accepted *TN* Gen 4:8; *ib.* Ex 29:41; Lev 1:9; 22:25; Num 15:10; 29:36; ואין חזרין מחקבלין if (people) repent are they accepted? *Ḥag* 77c(1); **3. to be received:** ר׳ אבהו אזל לבצרה ואיחקבל גבי יוסי רישא PN went to GN and was received at (the home of) PN_2 *EchR* 130:2; *ib.* 48:18; *Švi* 36d(62); שמואל איקבל גבי חד פרסיי Samuel was received at (the home of) a certain Persian *Šab* 15d(52); ואקבלון בחד {כ}<ב>יי they were received in a certain house *San* 25d(30); מיקבלין בגו כנישתא they were received in the synagogue *Meg* 74a(54); *Ber* 2d(45)

קבל 2# (a/o) vb. **to cry out, bring a suit or complaint** (↓קבילה; Sy קבל LS 640, MH קבל 3# Moreshet, Lex 315) Pe. **1. to cry out:** ויקבול עלך *TNGl* Dt 15:9 [H וקרא עליך]; *ib.* 24:15; **2. to bring a suit or complaint** (+ על against s.o.; ל־, גבי before s.o.): אזל וקבל עליה גבי ר׳ יהודה he went and brought suit against him before PN *Ned* 40a(37); *KohR* 9d(7); חד זמן אתא קבל לי על בריה דיזוניה he once brought a complaint before me against his son that he should support him *Pea* 15d(24) // *Qid* 61c(4); *BR* 302:1

קבלאי (uncertain) *VR* 76:1 [in a proverb; Var: כולבאי, קולבאי]

See Margulies, loc. cit., for a discussion.

בר קבליי ↓ **קבליי**

קבע vb. **to insert, place firmly, establish** (CPA קבע LSp 174, SA קבע Ham 475:12, MH קבע 2# Moreshet, Lex 316) Pe. **1. to insert, drive in:** והוה כל חד וחד נסיב חד מסמר וקבע ליה בגויה everyone took a nail and drove it into it (i.e. the rock) *Ḥag* 78d(27); וקבעין ליה גו אודניה they insert it (i.e. the gate hinge) into his ear *ib.* 77d(53) // *SanAs* 23c(39)[!]; pass.part. הא קביעה גבך במסמרא is it (i.e. my opinion) driven in to you like a nail? *Pes* 32b(20); *Yev* 2d(39)[!] // *ib.* 13c(8); **2. to place firmly, set:** וחקבעון *TN* Dt 6:9; *ib.* 11:20[!]; למקבע ר׳ יודן ביר׳ ישמעאל קבע לה [H הצג]; *ib.* 28:56 והוא לאמוריה PN placed his speaker *Ber* 7d(50); קבע רגליה קדמוי he places his foot firmly before him *Ḥaliṣa* 100:16; pass.part. מדבח קביע על ארעא an altar set on the ground *TN* Ex 20:24; *ib.* Dt 29:17; *FT* Gen 28:12; **3. to establish, impart a character:** וקבעה שמועה מן שמיה he established it as a tradition in his name *Pea* 15d(26) // *Qid* 61c(6); נפק וקבעה במחניח׳ he went out and established it in the Tannaitic tradition *BM* 10c(48); *AZ* 43d(38); דקבעון לה רבנן which the Rabbis established *JMP* 15:11; והוה קבע מעשרא he imparted to it the character of a tithe for here in another place *MŠ* 54d(9)

Pa. **to set, stud** (of precious stones): למקבעה יחהון *TN* Ex 35:9; pass.part. ומקבעה מרגליין set with pearls *FT* Gen 50:1; *TN* ib.[!]

Itpa. **to be set:** ...] [הדין פסי]פוסה אחקבע בשחה this mosaic was set in the year *Naveh* 43:1

קבר, det. **קברה**, **קיברה** n.m. **grave** (↓√קבר; CPA קבר LSp 174, SA קבר Ham 582:111+) sg. *FPT* Num 19:16[23; H id.]; *TNGl* Gen 23:4; טעם דקבר הוה ביה (the wine) had the taste of a grave in it *EchRB* 48:1; טעם קיבראEchR ib.; קיבריה *Yom* 45c(23); קיבריה דאבוי his father's grave *PRK* 372:7; *Ḥag* 77c(4) // *KohR* 19d(7); pl. קברין *TN* Ex 14:11; *ib.* Num 33:4; קברי שאלי שאלחה *ib.* 16 [H קבדוח החאוה]; *ib.* Dt 9:22; קברי חחמודחה *ib.* Num 11:34; 33:17; והוה ר׳ יונחן מפסע על קיבריה PN used to step over the graves *Ber* 4c(66); *ib.* 6a(56); *Naz* 56a(38); מפחח דקברייה the key of the graves *TN* Gen 30:22; קברינן *ib.* 23:6; קבריכון *ib.* 30:22

קבר (a/o) vb. **to bury, swell up** (↓קבורה, קבר, קברה; CPA קבר 174, SA קבר Ham 582:115) Pe., pf. 1sg. קבריח *FPT* Gen 48:7[04]; 3m. קבר *TN* ib. 23:19; קבריה *BR* 870:7; f. קברח *VR* 134:3; קברחיה *Švu* 37a(64); 3m.pl. קברו *TN* Dt 34:6; קברוניה *MQ* 82c(24); imp. 1sg. אקבור *TN* Gen 50:5; נקבר *ib.*

23:13; 2m. תקבור *FPT* ib. 47:30[04]; inf. למקבור *TNGl* ib. 50:14; למקבר *TN* ib. 23:8; part. m.sg. קבר *BR* 119:1; f. *ib.* קברה 1096:2; pl. קברין *TN* Num 25:4; pass.part. קביר *FT* Dt 33:21;- **1. to bury:** וקברוניה ועבדון לה נפש they buried it (i.e. the dog) and made a monument for it *PRK* 175:4; *Ḥag* 77c(4); אי ידעה בהו<ן> תיקבור ברה קברתיה מי על{ו}<י>ן מיקבר{א}<ה> if (that woman) knows about them (i.e. the coins) may she bury her son! She buried him. When they were coming to bury him *Švu* 37a(63) // *VR* 134:3; *Naz* 51d(64); חד הוה ליה ולואי קבריה he had one (brother), and it would have been better if he had buried him *KohR* 24d(7) // *BR* 870:7; *ib.* 1026:7; pass.part. דקביר בהדין שמעון בר יותנן PN, who is buried in this (place) *BŠ* 2:1; חפיר וקביר טב מיניה one who is dug and buried is better off than he *KohR* 26d(17); **2. to swell up** [cf. Sy קבר pa. to heap up LS 644]: כהדין קבריאל דמרבי וקבר like the *Q.*-river which increases and swells up *ib.* 3b(24) // *BRV*^{60} 119:1

Pa. **to bury:** למקברא יתן *FTP* Ex 14:11

Itpe. **to be buried:** אחקבר *TN* Gen 25:10; *KohR* 19d(7); אתקברת *FPT* Gen 35:8[03]; *TN* Num 20:1

קברה, det. **קברתה** n.f. **grave** (↓√קבר) sg. בקברה *TN* Num 19:16 [H בקבר]; *ib.* 18; בקברתה<ו>ן *ib.* Gen 47:30 [H בקברתם]

קברניט n.m. **helmsman** (< κυβερνήτης Lehnw 500; CPA קברניט HS 9:45, Sy קוּבֶרנִיטָא LS 645) sg. הדין קברניטא *EstR* 9b(12); pl. קב{ו}רניטין *VR* 481:2

Sperber, Nautica 148+.

2# קברניט n.m. **box, chest** (metath. < κυβέρτιον L-S 1004) sg. קברניטא *KohR* 9d(3) [acc. to rdg. in responsum of R. Isaac b. Sheshet Perfet]

Lieb, Alon Vol 227.

קדד vb. **to measure distance in a mountainous region** (lit. to bore through; SA קדד Ham 585:161+, MH קדד Moreshet, Lex 317+) Pa. מאן דמקד{ו}<ד> הדא ... מאן דמקד{ו}<ד> אילין שגרונייה דבישן ביקעת גינוסר the one measures through those slopes of Beisan ... the one who measures through the Valley of Genessaret *Bik* 64b(46)

קדוח n.m. **driller** (↓√קדח) sg. קדוחא *ŠR* 11c(18)

קדום n.m. **east (wind)** (↓√קדם, קדימה; CPA קדום LSp 175, SA קדום Ham 579:27) sg. ברוח דקדום *FPT* Gen 41:23[05; H קדים]; *TN* ib. 27; Ex 10:13; דקדים[!] *ib.* Gen 41:6; 23

קדושה, det. **קדושתה** n.f. **qedusha, a blessing before the Shema in the morning prayer** (< MH קדושה Jast 1314) sg. ענייתון קרושתא you have answered the *qedusha Ber* 9c(55)

קדח vb. **to drill, draw a liquid** (↓קדחי, קדוח; SA קדח ST Dt 32:22, Sy קדח LS 645) Pe. **1. to drill:** למקדח *ŠR* 11c(17) [of pearls; ≠↓√חרז]; **2. to draw a liquid:** מלי מיסורס וק{ר}<ד>חין ושתיין ומחזירין they fill the vessel (with wine), draw it out, and drink and return it *Ned* 38d(4)

On mng. 2, v. Lieb, TK 3:284, n. 11.

קדחי, det. **קדחיתה** n.f. **fever** (↓√קדח; SA קדחה Ham 589:304+) sg. קדחיתה *TN* Lev 26:16 [H קדחת]

קדימה, det. **קדימתה** n.f. **east wind** (↓קדום) sg. ראינון קטפין בחר קד<י>מ{י}תא דחגא they pick (the grapes) after the east wind of Succot *Giṭ* 45b(15)

Lieb, Sinai 5(1940):465.

קָדִישׁ adj. **holy, sacred** (↓√קדש; CPA קדיש LSp 175, SA קדיש Ham 585:201+) קָדִישָׁא *FPT* Ex 6:3[04];- a. alone: ארום קדיש אבה *TN* Lev 19:2; יהוי קדיש *ib.* 27:10; Num 6:5; והוא קדיש <ובלחוד> דלית בה מום it is holy provided it has no blemish *PalLaws* 29:3; *ib.* 30:19; pl. קדישין *TN* Lev 21:8; קדיש קדישין *ib.* 6:10; קדישוי *ib.* Num 16:5; b. w. noun: sg. ארוע קדיש *ib.* Ex 12:16 [H מקרא קדש]; שמי קדישא *ib.* 23:21; אומה קדישה אתר קדיש *ib.* 3:5; בהדן אתרה קדישה *FPT* Ex 19:6[06]; in this holy place (i.e. synagogue) *Naveh* 26:2; *ib.* 16:1; 64:7; לה קדישה[קה] the holy congregation *ib.* 84:1; גופא קרישא holy body *KohR* 29a(4); הדא אומתא קדישתא *Šab* 8d(13); pl. עם קדישין holy people *TN* Dt 7:6; *ib.* 33:2; [אתון כרק]טיריא קדישיה you, the holy letters *Am* 5:4; *AmGen* 1:2; *ib.* 6b:5; d:11; e:1

קדל n.m. **neck, nape of neck** (↓צוור; CPA קדל LSp 174, SA קדל ST Ex 32:9) a. general: בקדלה דסוסי חיור on the neck of a white horse *PRK* 242:1 // *ŠR* 7d(7); קדליה *TN* Lev 5:8 [H ערפו]; מעוך לי קדל{י}ך למרכב וארכב מעך ליה קדליה ורכיב lower your neck, and I will mount (the horse). He lowered his neck, and he mounted *VR* 666:5; *PRK* 145:6; *Ber* 9a(35); *ib.* 13b(13); *Beṣ* 63a(38); כל דאתון חמ{ו}<י>ן קדליה חיור מן חימת שעריה *ib.* 39; יהודי anyone whom you see whose nape is white

from lack of hair is a Jew *EchRB* 155:26; קדלכון קשייא your stiff neck *TN* Dt 31:27; *ib.* 10:16; b. in idiomatic phrases: 1) קשי קדל stiff-necked, stubborn [Sy קשָׁא קדָלָא PSm 3488]: sg. *TNGl* Ex 33:5; *ib.* 34:9; pl. קשין קדל *TN* Dt 9:6; *ib.* 13; 2) חבור קדל repentant person (lit. neck-breaker): pl. בארעא בריחה קריין להון עם חבורי קדל (the Jews) are called abroad "a repentant people" *BRG* 123:3 [glossed *ib.* in H: שהן שוברין את עורפן]; 3) חביר קדל subdued person (lit. broken-necked one): pl. חבירי קדל *TN* Ex 23:27 [H ערף]; *ib.* Dt 28:7; *TNGl* ib. 25; בעיין ולא בעיין חבירי קדל *nolens volens* - they are subdued *MPs* 373:17; 4) הפך קדל to turn one's back [cf. Sy אַפנִי קדָלָא PSm 3487]: מינפיק(V) הפך קדלא he turned his back on his way out *Ber* 9a(34); 5) אשתייר על קדלה to retain an obligation (lit. to remain on one's neck): *JMP* 14:10; *ib.* 22:17

On mng. b.2, v. Sok, GF 103, n. to l. 20; on mng. b.3, v. Lieb, Tarbiz 47(1978):15+; on mng. b.5, v. Friedman, JMP 1:273.

קדם (a/o) vb. **to precede, be early** (מן, לקדמות↓) קדמיי pron. קדמיי, קדמו, קדים, מן קודם, לקדמין adv., קודם, קדמיין, קדמייה, קדמיי מן, קדמיי ל־, קומי, קודם עד לא; CPA קדם LSp 174, SA קדם LOT 3/2 188:2, ST Gen 19:27) Pe. **to come before, precede:** צלוחהון דבני ישראל קדמא לדידך the prayer of the Jews will precede yours *TN* Ex 14:15; אין בר נשא קדים למיא חברברא מייתּ ואין חברברא קדים למיא בר נשא מייתּ if the person comes first to the water, the snake will die. If the snake comes first to the water, the person will die *Ber* 9a(52); *Giṭ* 47b(58); *AZ* 39b(19); *PRK* 5:7; קדום באדר (unclear) *RH* 58b(17) // *San* 18c(47); ג׳ קדמין יוד לריש בלישנה in three cases in the corpus *yod* precedes *resh MMDam* Dt 7:5 [ref. to אשירהם; v. also 2K 17:16; Mi 5:13]

Pa. **1. to precede s.o., act before:** אתא חד רומאי וחרביה וקדים יחיה ויחיב ליה a certain soldier came, chased him away, preceded him, and sat down *BRL* 81:6; קדמיה לרשיעא עד לא יק{ו}דמינך precede the evil person, before he precedes you *BR* 878:8; *VR* 702:3 // *PRK* 412:1; *Qid* 64a(47); *AZ* 40a(14); *KohR* 23b(14); **2. to greet s.o.:** נפקון וקדמוניה בחיזודין <דדהב> they went out and greeted him with apples of gold *VR* 620:2; **3.** w. fol. vb. **before, first:** ניקדמיה וניסהוד עלוי let us first testify against him *San* 23c(2)

Af. **1. to do s.t. first, advance:** בגין דאקדים כחיבה והא אקדים נחינה because he did the writing first; but he did the giving first ... *Giṭ* 49a(35); ואנן חמיי רבנן מקדמין לעובדה(text: לעיבורה) we see that the Rabbis advance the act (of reading the *Megilla*) first *Meg* 73c(3) // *Šab* 4c(60); חד בר נש אקדם פריטין לאילפא a certain person advanced money for the ship('s passage) *Giṭ* 49a(25); **2. to give preference, place first:** למקדמה יח ברא ריש [לבכר אח בן האהובה H] דרחימתה *TN* Dt 21:16 לקיש אקדמון ליה חד סב בעיבור they gave preference to an old man over PN at the intercalation *San* 18c(43) // *RH* 58b(14); *Suk* 53b(6); **3. to be early:** זימנין דהיא מקרמא וזימנין דהיא מאחרה sometimes it (i.e. the morning star) is early, and sometimes it is late *Ber* 2c(36); **4. to rise early:** אקדם בצפרא *TN* Ex 9:13 [H השכם בבקר]; *ib.* Gen 19:27; 22:14; 26:31; 32:1; Num 14:40; Dt 16:7; **5. to greet s.o.:** אקדימו יחכון *ib.* 23:5 [H קדמו]; **6.** w. fol. vb. **first, before:** ויהון מקדמין ושאלין בשלמך they will first ask of your well-being *ib.* Gen 27:29; 49:8

קדמו, det. **קדמותה** n.f. **advance payment of the ketubba** (↓√קדם) sg. *JMP* 8c:1; *ib.* 22:15; קדמות מהדה the advance payment of the *mohar ib.* 13:9; 20:8; 25:3; 4; 50:16; קדמוחה *ib.* 8c:4; 15:13

Friedman, JMP 1:272+.

קַדְמָיי adj. **first, previous** (↓√קדם, קדמייה; CPA קמאי, קמי LSp 175, SA קדמאי Ham 592:66) קַדְמָיָיה *FPT* Ex 20:2[06];- a. as adj.: sg. m. קדמיי אין חנינה קדמיי אנא תיניין; [ראשון H] *FPT* Ex 12:2[23] if PN is first, I am second *Tan* 68a(32); יומה קדמיה כפנא קדמייה *FPT* Ex 12:15[23]; the first famine *TN* Gen 26:1; *ib.* Dt 10:4; 26:12; חנייא קדמייא the first *Tanna Meg* 70a(27); *Giṭ* 45d(20); אדר קדמייא the first *Adar Qid* 63d(40); פחחה קדמייה the first *petiḥa BRV*^{60} 67:7; f. איחתא הילבחא קדמייתא the first wife *PalLaws* 66:12; קדמיחא the previous *halacha Ket* 26c(24) [in a scribal note]; pl. m. לוחיא קדמיי the first tablets *TN* Ex 34:1; רבנין קדמאי the previous Rabbis *Kil* 26d(62); f. שבעתי חוריא קדמייתא the first seven cows *TN* Gen 41:20; b. as a noun: sg. m. קדמיא לא מחחשב the first one (i.e. star) is not taken into account *Ber* 2b(9); בהדין קדמייא like the previous one *Pes* 33c(4); *MQ* 82d(57); *Yev* 5d(13); דכווח קדמיא like the previous one *PRK* 338:8 [in a scribal note]; *BR* 359:1; קדמיה חסיר the first one (i.e. word) is (written) defectively *MMDam* Gen 17:6; *ib.* Ex 36:9; Lev 26:28; f. שאל חינייתא וחזר מישאל קדמיתא he asks the second (question) and afterwards asks the first

Naz 56b(29); על קדמייתא נאמן he is believed in the first (case) *Qid* 66a(35); *MŠ* 55b(25); *Qid* 59a(63); *VR* 288:1; *PalLaws* 64:17; pl. m. אין הוון קדמאי מלאכין if the first ones were angels *Dem* 21d(57); *Šab* 3d(6); *BR* 254:5; f. חמשתי קדמייתא the first five cases *Ber* 4d(35)

קדמיי, **קמיי** adv. **first** (< קדמאית (cf. Sy קַדמָאִית LS 646); ↓ √קדם; CPA קמי, קמאי LSp 175) בולווטיא עלין קדמיי ונפקין קדמיי the councilmen enter first and go out first *Šab* 13c(58) // קדמאי *Hor* 48c(46); *Šab* 13c(53); ייעול פלן קדמאי let so-and-so enter first *Švi* 38c(49) // קמי *Meg* 73a(42); *Ber* 5a(41); *Tan* 68a(37); *Pes* 31c(1); מלתא דאת בהית בה אמר קדמיי say first something which embarrasses you *BR* 651:5; *Ber* 4d(64); קדמאי אבא ובתר כן רבי first my father and afterwards my teacher *KohR* 19d(5); אכלו קדמיי ולבתר כן אתון שתיין eat first, and afterwards you will drink *EchR* 108:10; *BR* 363:3; *VR* 664:5; *ib.* 665:3; *EchRB* 159:2; *ŠR* 19d(24); הב לי קמיי give me first *Švi* 38b(50)

קדמייה, det. **קדמייתה** n.f. **first part of a Tannaitic source (Mishna, barraita)** (↓ קדמיי adj.) sg. ר' יוסי שמע לה מקדמייתא PN understands it from the first part *Švu* 35d(41); בגין דחנינן קדמייתא בשם ר' יהודה since we learned the first part in the name of PN *Šab* 15a(51); *Ber* 4b(56); *Pea* 21a(38); *Dem* 23d(9); *Šab* 17b(4); *Tan* 64a(37)

This term is equivalent to TBA רישא.

קדמיי(ן) ל- prep. **before** (↓ קדמיי adv.) זעירתא הצעירה לפני H] קדמיי לרב{רנ}תא *TN* Gen 29:26 קדמה אל H] קדמיין לארעא מדינחא *ib.* 25:6; הבבירה] קמיי לך; [ארץ קדם *JMP* 2:35

קדמיי(ן) מן prep. **before** (↓ קדמיי adv.; CPA קמי מן LSp 175) a. w/o suf.: קדמיין מן מדנחה *TN* Num 2:3 [H קדמה מזרחה]; *ib.* 34:15; כהנא איתמני קדמיי מן ר' יעקב בר אחא PN was ordained before PN_2 *RH* 58b(6); b. w. suf.: קדמיי סינ[י] *JMP* 5:10; עאל ר' יעקב בר אחא קדמיי [קדמ]יי מיניך *ib.* 12; מיניה לעיבורא PN went in for the sanctification of the new month before him *RH* 58b(7) // *San* 18c(37)[!]; *MŠ* 56a(13)[!]; לא הוה בר נש קדץ לתאניא דצפורין קדמי מנהון no one arose (to pick) the figs of Sepphoris before them *EchRB* 125:15

קדקד vb. **to speckle** (Sy קדקדָנָא many-colored, spotted LS 649) Quad., pass.part. מקדקדין *FPT* Gen 30:39[05; H טלאים]; *TN* ib.; *ib.* 31:10; 12; *FPT* ib.

קדר, det. **קידרה**, pl. **קידרין** n.m./f. **pot** (CPA קדר LSp 175, SA קדר Ham 567:264) a. general: sg. קדר חדת a new pot *VRK* 415:5 // חדא קדר *MSam* 57:17; ההיא קדרה על קד{י}רה חדתא *ŠT* 8; תפייה that pot on the stove *BR* 153:3 // *VR* 803:4; דאכל מן קדרא ידע טעמא דתבשילא he who eats from the pot knows the taste of the dish *DevR* 59:17; ר בקידירה ר *TN*Num 11:8 [H בפורו]; נפלה כיפא על קדרה ווי לקדרה (if) a stone falls on a pot, woe to the pot! *EstR* 11d(4); דאשתחיר כקדרה he became black like a pot *SYAP* 20:24; pl. קידרין חדתין *Hag* 77d(61) // *San* 23c(47); קדר מסר קדרוי לבר נש a potter handed over his pots to another *BM* 11a(44); ההן דאז{ן} גיד+ קדרין one who heats up gypsum (in) pots *Šab* 10b(48); b. of spec. materials: sg. מה הדא קדרא דנחשא עבדא קדרא דחספא(G : דפיחרא) עבדא the clay pot can do what the copper pot can do *VR* 244:5

Brand, Ceramics 471+.

קדר 2# n.m. **potter** (↓ קדר; MH קדר Jast 1318) sg. *BM* 11a(44)

קדרוס n.m. **cedar** (< κέδρος Lehnw 500; Sy קדרוס LS 649; cf. CPA קטרס LSp 178) sg. <קדרו>ס *TNGl* Gen 6:14

Löw, Flora 3:21.

קדרינון n.m. **cedar tree** (< κέδρινον Lehnw 500; Sy קדרינָא etc. LS 649) sg. אעין דקדרינון *TN* Gen 6:14 [H עצי גפר]; *FT* ib.; *BR* 281:1

Löw, Flora 3:21, 25; MY to BR ad loc.

קדש, **קוֹדֶשׁ**, det. **קו(ו)דשה**, pl. **קו(ו)דְשִׁין** n.m. **holiness,** pl. **consecrated objects, sacrifices** (↓ √קדש; CPA קודש LSp 175, SA קדש Ham 585:195+) קוּדְשִׁין *FPT* Dt 27:7[04];- **1. holiness:** sg. a. alone: קדש אינון *TN* Ex 29:33 [H קדש הם]; *ib.* 30:32; Lev 22:10; 23:20; 25:12; b. in var. phrases: 1) ↓ בית קדשה; 2) לבושי קודשא holy garments: *ib.* Ex 31:10; 35:21; 2; 3) קֹדֶשׁ קָדָשִׁין holy of holies: *FPT* Ex 40:10[04]; *TN* ib. 30:29; *ib.* Lev 10:12; 27:28; 4) רוח קודשה the holy spirit: *ib.* Num 11:25; 26; 29; 5) קודשה (בדיך הוא) God (lit. the holiness, blessed be He; MH^2 הקודש (ברוך הוא: מן פם קודשה יהי שמיה משבח from the mouth of God, may His name be praised *FPT* Ex 20:2[06]; *TN* Dt 5:6; *BME* 12a(44); שמא דקודשא דקודשא בדיך *FTP* Dt 32:3; *MMDam* Num 9:23;

הוא נסיב לון אפין God favors them *San* 29a(63); *BM* 12a(44); *PRK* 390:7; *FTP* Gen 38:25; *ib.* Num 21:34; **2. pl. consecrated objects:** דמרחק מן הטמא קודשייה ודדכי מן קודשייה *TN* Dt 12:22 [H והטהור]; מני קדשיה *ib.* Num 4:15 [H כלי הקדש]; *ib.* 18:19; Dt 26:13; **3. pl. various sacrifices:** נכסת קורשין *ib.* Ex 32:6 [H שלמים]; Lev 4:10; Ex 24:5 [H זבחים שלמים]

The entry has been given under the defective spelling since this is the predominant form of the sg.abs. in the texts and is the form used also in SA.

קדש vb. **to sanctify, betroth, dedicate** (↓הקדש, קידוש; קדשין קדש, קדיש, מקדש; CPA קדש LSp 176, SA קדש Ham 588:280+) Pa. **1. to sanctify, consecrate:** a. people: וקדש ית עמא *TN* Ex 19:14 [H ויקדש]; *ib.* Num 7:1; ויקדש יחיה *ib.* Lev 16:19; למקדשה *ib.* Ex 29:1; b. objects: וקדש יתיה *ib.* 19:23; Lev 1:1; ואקדש *ib.* Ex 29:44; Lev 8:12; c. + God's name: כד נחתין בנורא יקידתא שם (שמייה) ומקדשין שמך קדישא when they descend into the fire and sanctify your holy name *ib.* Gen 38:25; למקדשה שמי *ib.* Num 20:12; 27:14; מאן יימר לי דחורן מקדש שם שמיא דכווחי who can tell me that another sanctifies God's name like me? *Pes* 33a(56); **2. to wash hands and feet before a sacred act:** ויקדשון ידיהון ורגליהון *TN* Ex 30:21 [H ורחצו]; **3. to proclaim the new moon:** יהא חלקי עם מאן דקדש ירחא הכא רומשית may my portion be with whomever proclaimed the new moon last night *San* 26b(5); ולמקדשא בהון רישי ירחין *FT* Gen 1:14; *TN* ib.; **4. to betroth a woman:** a. general: תד בר נש הוה אזיל מקדשא חדא איתא a certain man went to betroth a woman *Qid* 64a(47); *ib.* 48; b. in legal documents: אנא פלן בר פלן מקדש ליך פלנית ברת פלן I, so-and-so, betroth you, so-and-so *ib.* 63d(19) // *Giṭ* 49a(19)

Af. **to dedicate:** אקדש לשמי *TN* Ex 13:2 [H קדש לי]; *ib.* Num 3:13; יקדש *ib.* Lev 27:17; 26; יקדישון *ib.* 22:3; מן דמקדש *ib.* 27:15 [H המקדיש]

Itpa. **1. to be sanctified:** a. people: אתקדשו *ib.* Num 11:18; ותתקדשון *ib.* Lev 11:44; b. God: במן דמקרב לווחי אתקדש *ib.* 10:3 [H בקרובי אקדש]; c. w. (God's) name: ויתקדש שמי מייקרא *FPT* ib. 22:32[06]; **2. to wash one's hands and feet before a sacred act:** יתקדשון *TN* Ex 40:32 [H ירחצו]; *ib.* 30:20; **3. to be proclaimed** (of the new moon): שמעתון דאיתקדש ירחא did you hear that the new moon was proclaimed? *RH* 58d(14); *ib.* 57b(49)

קדש 2# vb. **to act promiscuously** (< BH קדש HAL 1005) Pe. קדשין בהון they act promiscuously towards them *EstR* 6c(10) [expl. מעולל Is 3:12]

קִדְשִׁין n.m.pl. **marriage money** (↓√קדש) *FPT* Gen 34:12[03; voc.; H מחן]; חלמידוי דר' יוסי סלקון לקדשין PN's students went to the marriage money (discussion between the parties) *Ket* 30d(23)

קהי vb. **to be tired, benumbed, blunt** (SA קעי Ham 584:155, Sy קהא LS 650) Pe. **1. to be tired:** הא קהיחין have you(f.sg.) become tired? *VREd* 427:1; **2. to be benumbed:** וקהח כף ירכה *FPT* Gen 32:26[03; H וחקע]; *TN* ib.; *FTV* ib. 25; **3. to be blunt** (w. שן): על דקהיין שינוי because his teeth were blunt *FTP* ib. 33:1; קהין שנוי דההוא טליא that child's teeth became blunt *EchRB* 82:22

On mng. 2, v. J. Lund, JBL 105(1986):99+

קְהַל n.m. **gathering of people, congregation** (CPA קהל LSp 176, SA קהל Ham 584:157+) *FPT* Gen 35:11[03; voc];- a. general: sg. כל קהלא הדין *TN* Ex 16:3; *ib.* Lev 4:13; Num 16:33; Dt 18:16; coll. ויקרבון קהלה *ib.* Lev 4:14; והוון כל קהלה מצמחין בהדה בקעת רמון the whole gathering of people was assembled in GN *BR* 711:4; *Suk* 55a(50); מן יהוי דכרנהון לטב כל דקמון(G) קהלא *Qid* 64c(37); קהלה קד[ישה רביה וזעוריה may the remembrance of the congregation, great and small ones, be for good *Naveh* 69:2; *ib.* 57:1; 84:1; *ŠT* 2; b. in var. phrases: 1) קהל כנישתה: *TN* Ex 12:6 [H קהל עדת]; *ib.* Lev 16:17; Num 20:4; קהל כנישת אומין *ib.* Gen 48:4 [H קהל עמים]; *FPT* ib.[04]; 2) קהל: קהל שבטייה דביח יעקב *ib.* Dt 33:4 [H קהלת יעקב]; *FTP* Gen 49:16; *FTV* Dt 33:10

קהתיי adj. **Kehatite** sg. קהתי *TN* Num 4:18 [H הקהתי]

קובה, det. **קובתה** n.f. **tent of prostitution** (Sy קובתָא LS 640) sg. קובחא *FTV* Num 25:8 [H קבה]

קובטר n.m. **box maker** (< *κιβωτάριος Lehnw 501) pl. קובטרייא *AZ* 40c(61); קופטרייה *ib.G*

Lieb, YK 418; Eps, MNM 207.

קוביה n.f. **loom** (Sy קוּנְיָא LS 651) sg. הדא איחתא כד משחייא בקוביה when that woman weaves on a loom *Šab* 10c(16)

Jast 1323; Kut, Studies 413 (Heb).

קובל prep. **corresponding to, opposite** (↓לוקבל, בלקובל; SA קבל Ham 519:24) a. w/o suf.: קובל

חמישתי ספרי אורייתה corresponding to the five books of the Torah *TNGl* Ex 36:16; b. w. suf.: קם ליה קו{י}ו<ו>בליה he stood up opposite him *Ket* 35b(28)

קובע n.m. **head covering** (SA קובע ST Lev 8:13(Var), CPA קובע capital of a column LSp 174) pl. כובעין *TN* Ex 28:40 [H מגבעות]; *ib.* Lev 8:13; קובעיה *ib.* Ex 39:28; *TNGl* ib.

קובעה, pl. **קובען** n.f. **plowed clod of earth(?)** pl. חמתון רמיין קובעת{י}ה he saw them (i.e. the ones plowing in the Sabbatical year) throwing clods *San* 21b(7); שר{א}<י> לכון מרמ{א}<י> קובעת<א> are you permitted to throw clods? *ib.* 8 // *Švi* 35a(40); *ib.* 41

קוד n.m. **bowl** sg. קודה *BR* 1235:8 // קודיה *KohR* 7d(25) // *ib.* 24d(27) // *San* 20d(38)[!]; דשתי בהדין קודה one who drinks from this bowl *VRQ* 337:4 [but v. Var]

Brand, Ceramics 322+.

קודם conj. **before** (↓ √קדם; CPA קודם ד־ LSp 174) קודם דנתבדר before we are dispersed *FTP* Gen 11:4

— **קודם עד לא** conj. **before** (↓ קודם conj., עד לא; cf. CPA עד לא ד־ LSp 143, SA הדלא Gen 19:4) a. w. imp.: וקדם עד לא יקרב *FPT* Gen 37:18[05; H ובטרם יקרב]; קדם עד לא יבדא עלמא before he created the world *TN* Gen 3:24; קדם עד לא נדרי *ib.* 11:4 [H פן נפוץ]; 2:5; 3:22; 27:4; 36:31; Ex 1:10; Lev 14:36; Dt 31:21; 33:1; b. w. pf.: קדם עד לא שיציא *ib.* Gen 13:10 [H לפני שחת]; קדם עד לא דמכו *ib.* 19:4 [H טרם ישכבו]; 24:15; Ex 12:39; Num 11:33

Sok, Leshonenu 33(1969):142+.

קודם, **קדם** prep. **before, in front of** (↓ √קדם, קומי, מן קודם, לקודם; CPA קודם, קודמ־ LSp 174, SA קו(ו)דם Ham 557:3+) קודם *FPT* Num 28:24[06]; קדם *TN* Lev 3:8; w. suf. קודמוי *BR* 689:1; 2m. קודמיך *FPT* Gen 43:9[05]; 3m. קודמוי *TN* Num 11:13; f. קודמה *BR* 479:8; 1pl. קדמינן *TN* Dt 2:33; 2m. קודמיכון *ib.* Ex 23:28; 3m. קודמיהון *BR* 689:4;- קדם תרע משכנה *TN* Ex 40:6 [H לפני פתח המשכן]; *ib.* Num 8:22; 16:9; Dt 1:42; קדם מלכא *VR* 702:6; *ib.* 579:4; *PRK* 124:14; *KohR* 19b(6); קדם ה' *TN* Gen 17:18 [H אל האלהים]; and passim in Tg texts

קודמין n. (unclear) קודמין דידיה *MSam* 79:21

קודקד n.m. **head, skull** (H קדקד HAL 1002) sg. קודקדה *TN* Dt 33:16 [H ראש]; *FTV* ib.; קדקדה *FT* Gen 49:26; *TN* ib.; pl. קדקדי ראשיכון *ib.* Dt 28:35

קודש, pl. **קודשין** n.m. **ear-, nose-ring** (< Akk *qudāšu* Kaufman, Influences 86; SA קודש Ham 524:160+) sg. קודש דדהב *TN* Gen 24:22 [H נזם זהב]; חד שיר{א} או חד קדש a chain or an earring *EchR* 117:6; דברתי (קידושא : text; Ittur) אהן קדשה that earring (belongs) to my daughter *BQ* 7a(24); pl. קדשין *TN* Ex 35:22; קדשיא די באדנהון their earrings *ib.* Gen 35:4; Ex 32:3; *FT* Num 31:50; קודשיה *ŠabG* 8b(44) [expl. עגיל Num 31:50, w. ref. to Ezek 16:12]; קודשייה *ib.* (52) [expl. הלחשים Is 3:20]

Ros, Yalon Vol 313, n. 67; on PT *BQ*, v. Eps, Leshonenu 16(1948):141, n. 1. On *VR* 767:5, quoted in Jast 1321, s.v. קדשא, v. Margulies, ad loc.

קווסר adj. **invalid, sick** (< καυσάριος Löw, Lehnw 502; Sy קוסָרָא LS 680) pl. ומנהן קווסרן some of them (i.e. the sheep) are invalid *BR* 853:6

קווקייה, pl. **קווקין** n.f. **lamb, sheep** sg. <חד>ה קווקייה *BR* 707:6; קווקייה טבה a good sheep *ib.* 862:1; pl. קווקייה סיגין many sheep *ib.* 707:6

קווקין n.m. **a pot** (< κακκάβιον Lieb, Greek 131 and n. 102) sg. *AZ* 42d(26)

But cf. Lieb, ib. 249! V. Brand, Ceramics 488+.

קוזמוס n.m. **world** (< κόσμος) sg. *SYAP* 8:1; *ib.* 14:26

Tal, Piyyutim 113.

קוזמר n.m. a **jewel** (< κοσμάριον Lehnw 502) pl. <מחמת> קומי{ד}<ר>ייא דאית עליהון because of the jewels which (the young girls) are wearing *Ned* 38c(24)

V. Lieb, YK Intr. VIII+.

קוזקזה, det. **קוזקזתה** n.f. **chalice(?)** (Sy קוקזא pocula LS 656) pl. אילין קוזקזתה{ון} *Nid* 50b(4)

Cf. Fl, TMW 4:481.

קוטט vb. **to quarrel** (↓ קטטה) Itpol. איתקוטטו *TNGl* Num 16:1

בית קוטנין ↓ **קוטנין**

קול n.m. **lenient ruling** (↓ √קלל; MH קול Jast 1327) a. general: sg. קולא וחומרא על ר' יהורה according to the opinion of PN, there is a lenient

ruling (in one case) and a stringent ruling (in another) *Giṭ* 45a(59); *ib.* 60; pl. כקולו׳ וכחומרו׳ דדין in accordance with that one's lenient and stringent rulings *Ber* 3b(62); b. in phrase לקולא in a lenient manner (in deciding the law; ≠ לחומרא): *Švi* 34d(14); *ib.* 37a(25); *Ter* 46d(45); *Šab* 10d(43); *Tan* 69c(13); *BQ* 5a(26); *BB* 16d(25); *AZ* 44d(22); בקולא הוון נהיגין ואחמר עליהון they acted in a lenient manner, and he imposed restrictions upon them *Qid* 62d(45)

קולדה (unclear; ↓ קובלה) *KohR* 11d(34) [in a proverb]

Most likely corrupt.

קולה, det. **קולחה**, pl. **קולין** n.f. **a pitcher, jug** (CPA קולא LSp 180, SA קלה Ham 489:135+, Sy קוּלתָא, pl. קוּלֵא LS 666) a. general: sg. רעיא חלא קולחיה the shepherd hung up his jug *VR* 76:1 // *KohR* 11d(34); נפיח כקולחא blown up like a pitcher *VRVar* 770:2 [play on GN נבוכדנאצר] // *ŠR* 18a(1); b. for water: sg. קולחה *TN* Gen 24:15 [H כדה]; *ib.* 16; 18; 20; 46; קולחיך *ib.* 14; 43; קולחא דמיא *Ter* 45d(42) // *Šab* 3d(7) // *AZ* 41d(16); מליי קולחיך וסוק ליך fill your pitcher and come up *BR* 1232:15 // *VR* 486:1; c. for wine: sg. חדא קולא שתימא a stoppered jug *AZ* 44d(31); אייתי(text: אתא) ארמייא קולחה ושפכון לגובא the gentile brought the (wine) jug and spilled its contents into the (winepress) pit *ib.* b(46); *EchR* 144:5; pl. חמרא דקולין wine from jugs *EstR* 6a(9)

Brand, Ceramics 490+; Lieb, Melivoi 117, n. ב; on Sem origin, v. Fr, AF 170, contra Lehnw 550, s.v. קלחה and 504, s.v. 4 # קולא.

קולוס n.m. **colic** (< *κῶλος = κώλον Lehnw 504; Sy כֵּיבָא דקולון LS 652) sg. *Šab* 14d(33) // *AZ* 40d(34)

קולסי, det. **קולסיתה**, pl. **קולסוון** n.f. **type of woman's headgear** (TA קולסא Jast 1329) sg. קלוסיתה דראשה the covering of her head *Qid* 62d(20) // קלסתיה דראשה *Ket* 31c(61); קלוסית{י}ה דעל רישך *Giṭ* 45c(58); קולסיתה *Švu* 37a(61); pl. קולסוון *BR* 176:1 [in a list of women's garments]

קולקסייה n.f. **colocasia** (< κολοκασία Lehnw 507; Sy קלוקוס PSm 3643) sg. קלוקסיה *Ned* 40b(55); אילין עלי קולקסייא those *colocasia* leaves *Švi* 34b(4)

Löw, Flora, 1:217; id., Pf 240.

קולר n.m. **neck-iron, collar** (< κολλάριον, Lat. *collare* GLLT 167; Sy קוּלָרָא LS 671) sg. כפיתין בקולר bound with a neck-iron *TNGl* Num 21:29 [H כשביה]; pl. בקולרייא *FT* ib.; *TN* ib.; *SYAP* 19:20

קום (u) vb. to **rise, stand, exist, prevail, fulfill, preserve, place** (↓ מקמה, קאים, קום, קומה, קיום, 2# תקומה, קיימה, קיים, קיום; CPA קום LSp 176, SA קום Ham 548:256+, 573:109+, 459:10) Pe., pf. 1sg. קמית *Kil* 32b(6); 2m. קמתה *Šab* 7c(10); 3m. קם *Dem* 22c(51); f. קמת *BR* 628:1; 2m.pl. קמתון *TN* Dt 4:10; 3m. קמון *Ket* 30d(55); קמו *TN* Ex 10:23; f. קמין *Qid* 61a(36); imp. 1sg. אקום *KohR* 28a(12); 2m. תקום *BME* 9d(12); 3m. יקום *BR* 730:4; 1pl. נקום *TN* Gen 35:3; 2m. תקומון *ib.* Dt 17:8; 3m. יקומון *BR* 686:1; imper. 2m.sg. קום *Švu* 38a(6); f. קומי *TN* Gen 21:18; 2m.pl. קומון *PRK* 144:5; קומו *BR* 1144:3; inf. מיקם *Bik* 65c(44); למקום *TN* Num 24:19; part. m.sg. קאים *Ber* 7c(47); קיים *Qid* 61a(5); f. קיימה *VR* 355:4; m.pl. קיימין *Meg* 71b(36); f. קיימן *Dem* 22a(21);- Pe. A. alone: **1. to rise, arise:** a. general: וקם ואזל *TN* Gen 25:34 [H ויקם וילך]; *ib.* 24:61; וקם ונשקי על פומי{ה} he arose and kissed me on my mouth *Ber* 7a(48); *Ber* 6a(25); *Bik* 65c(40); *BM* 8d(4); *San* 21c(6); דהוות נפילה וקמת (the field) was in a fallen state and rose *BR* 628:1; *ib.* 1059:3; b. from sleep, death: *TN* Gen 19:33; *ib.* 24:54; קם בעלה מן שינתיה her husband arose from his sleep *AZ* 41a(42); אין קמית ביני צדיקיא if I arise (from the dead) among the righteous *Kil* 32b(6); c. w. ingressive ל- to stand up [CPA קם ל- Schulthess, Gr 86]: *TN* Dt 32:1; בגין מיחמי סבין ומיקם ליה מן קומיהון in order to see old men and to stand up before them *Bik* 65c(44); *ib.* 30; d(7)[!]; תיב לך ואנא קיים לי sit down, and I will stand up *Ned* 42b(3); *Ber* 9a(28); *Yev* 15a(35); *BR* 880:2; *ib.* 1242:17; **2. to stand:** a. general: *TN* Gen 43:15 [H ויעמדו]; *ib.* Ex 9:10; Num 16:18; אילו הוינא קאים על טורא דסיני if I had been standing on Mt. Sinai *Šab* 3b(1); ויקום חד ויתיב חד let one (witness) stand, and the other sit *RH* 58d(4); הני לי מיקום ערטילייי I prefer to stand naked *Ket* 30d(27); *Bik* 65c(24); *San* 21d(14); *BR* 511:7; *ib.* 574:7; b. w. ל- [cf. MH² עמד ל- Sok, Leshonenu 33(1969):271]: לפם דקמת לה מרים על גיף ימא because Miriam stood on the riverbank *TN* Num 12:16; *ib.* Ex 14:9; ואינון בכיי ומשתתקין וקיימין לון they cried, remained silent, and stood still *Tan* 68d(40); *MQ* 82d(56); וקם ליה מצלי he stood praying *RH* 58b(9); *Kil* 32c(24);

Tan 67a(41); *San* 28b(12); *BR* 944:2; *ib.* 1234:6; *VR* 577:7; **3. to be, exist, come into being:** למחר תהוה אחיחופל קאים חמן tomorrow you will be in the congregation *Qid* 64c(35); Ahitophel was there *San* 29a(50); ליח עלמא יכיל קאים the world will not be able to exist *BR* 369:1; *VR* 620:4; *ib.* 808:2; אפילו חרא בחדא לא קיימא there isn't even one (measure produced) for one (measure sown) *Pea* 20a(61); **4. to last, remain, prevail:** *TN* Num 30:5 [H יקום]; יצלי דרמשא ער יומא קאים let him say the evening prayer while the day still remains *Ber* 7c(57); ואת קאים בקשיותך you continue in your stubbornness *Pea* 20b(4); כספא באתריה קיים silver remains in its place (i.e. keeps the same value) *Qid* 58d(33); *San* 28b(38); *AZ* 40c(61); *ib.* 41b(60); ער דאת בחיים גזרתך בטלה ולא קמח יומא חד your decree was void in your lifetime and didn't last a day *KohR* 23b(16); דידך קיימא ודידי לא קיימא your (decree) will prevail and mine will not *Tan* 67a(19); *VR* 344:1; **5. to be stuck:** it (i.e. the hook) can become stuck in his throat and kill him *San* 27a(21); **6.** as aux. vb. of emphasis: a. pf.: קם נסב סכינה he took the knife *BR* 932:1; קם תפסיה he grabbed him *VR* 177:5; *ib.* 485:5; b. imp.: ונקום כען ונלעי let me then work *TN* Gen 3:18; ניקום ונשיילינה let us ask him *VR* 684:9; c. imper.: קום הלך *TN* Gen 13:17 [H קום התהלך]; *ib.* Num 22:20; Dt 2:13; קום פוק לך go outside! *BR* 1144:4; קום רכוב על הרן סוסיא mount that horse *PRK* 145:4; *EchR* 28:10; *ib.* 142:10; d. part. (cf. TBA קאי, ק־ Jast 1306): דהוה קאים רדי(G) חד יהודיי a Jew who was ploughing *Ber* 5a(14) // *PRK* 234:3 // *EchR* 40:2; *MŠ* 56a(16); והוה קיים דיין חד ליסטים he was judging a robber *Ber* 13b(3); *ib.* 5c(54); 14b(48); והוה ר׳ זעירא קאים משמש קומיהון PN served before them *ib.* 12b(13); *ib.* 15; 16; והוה קאים מצלי he was praying (the *tefilla*) *Yom* 39b(12); *RH* 58b(8); *Tan* 68d(57); *San* 18c(38); *Tan* 69b(28); *Meg* 74d(9); *ib.* 12; *Qid* 61a(5); הוה חמן הרן קאים פליג Haran was there in doubt *BR* 364:1; *ib.* 689:6; 1126:4; 1144:2; *VR* 504:2 // *BRL* 80:4[!]; *VREd* 592:3; *PRK* 232:2; *KohR* 9c(25); קל טלייא קיימין מדחבין the voice of the children laughing *ib.* b(30); **7.** in legal phrases: a. וקמח it was explained *Or* 62c(29); *Beṣ* 60b(53); *MQ* 81d(49); *Nid* 49d(33); b. מה אנן קיימין אלא בן אנן קיימין what are we dealing with? Rather, we are are dealing so ... *Ber* 3a(53); *MŠ* 54a(21) [add. exx. in CTY 1:502+; 2:6+]; B. w. prep. modifiers: **1. ב־ to support:** אימיה לא יכלא למיקם ביה את יכיל למיקם ביה its mother (i.e. the wine) can't support it (i.e. the grapes), and can you support it (i.e. wine)? *VRV* 261:1; **2. ל־ to give in return, pay back:** על מנח חקום לי כהון מאה גרכין so that you should give me 100 barrels in return for them *BME* 9d(11); איזיל וקום לי מה דאיח לי גבך go, pay me what you owe me *VR* 125:5; **3. ל־ to stop:** אילו חנא אשם וקם ליה if (the Tanna) had learned אשם and stopped *Hor* 47c(17); הלך ציכחד וקם ליה he walked a bit and stopped *BR* 925:1; **4. ל־ to aid, support:** חיב לך ובוריך קאים לך sit down, and your creator will aid you *VR* 325:4; *BR* 730:4; *AZ* 41a(54)[!]; כל הדין עוחרא לא קם ליה all that wealth didn't help him *KohR* 25a(20); *Pea* 15d(36); *BR* 1012:6; *TN* Num 31:50; **5. ל־ to be occupied with s.t.:** קמון לצלוחא they were occupied with prayer *Tan* 63c(55) [cf. Sy ܩܡܘ ܠܨܠܘܬܐ PSm 3524]; *EchR* 102:9; **6. מן to come out of, arise from:** צדיקין יקומון מינך righteous people will come out of you *TN* Gen 35:11; קם מיניה פסילה ישמעאל the unfit one, Ishmael, came out of him *ib.* Dt 6:4; *Qid* 61a(36); **7. לקובל־ to confront, withstand:** לית אומה ומלכו דחקום לקובליה no nation or kingdom can withstand him *TN* Dt 33:20; *ib.* Gen 49:7; **8. מן בתר, בחר to succeed, follow:** דרין דיקומון מבחרה following generations *ib.* 22:14; Ex 20:14; Dt 32:1; *Soṭ* 24b(21); **9. על to arrive at:** עד דלא יקום על בריה הוא חסר before (the gold) arrives at its pure state, it loses weight *Yom* 41d(7); *BM* 8c(62); *KohR* 4a(13); **10. על to stand opposite:** פקדון לנשיכון כד הווין קיימ{י}ן על מיחיא instruct your wives when they stand opposite the dead bodies *Qid* 61c(36); *Kil* 32a(9)[!]; **11. על to seize** [Sy ܩܡ ܥܠ PSm 3525]: אייתי מכסה מן גו כן אנה קאים על{י}לוי וקטל יחיה bring the duty! During this, I will seize him and kill him *BR* 894:2; *San* 26c(17); *PRK* 411:1; *KohR* 15c(28); **12. על to understand, discern** [MH עמד על BY 4548]: בעי למיקם על הדין טעמ׳ he wanted to understand that reason *Švi* 38b(7); אין כ{כ}<ב>ליה קמח עליה yes, Babylonian! You understood it *Ter* 40c(16); *Šab* 7c(10); **13. עם to meet** [CPA συμβάλλω Acts 20:14 (HS ܩܡ ܥܡ 8:86)]: חר בר נש קם עם חבריה בשוקא a certain person met another on the street *Qid* 64a(20); למחר קם עימיה the next day he met him *Dem* 21d(54); *ib.* 22c(51); *MŠ* 52d(54); *RH* 56d(37); *Meg* 75b(41)

Pa. 1. to fulfill, maintain: וקיימו פיקודייה he fulfilled the commandments *TN* Gen 3:24; *ib.* Num 23:19; *San* 28b(33); שמעית דמרי כעיס עלי והדין קרייא וקיימיח(V) I heard that my master was

you to provide a guarantee for them (i.e. the funds) *Git* 43d(47); בההוא דלא יכיל מיקמה גרמיה טביות in the case of one who cannot himself provide a guarantee (for the money) *Qid* 64a(36)

Itpa. **1. to be fulfilled:** ואתקיימין עלי (the merits) were fulfilled for me *FPT* Gen 15:1[08]; וסוף נבואתיה למתקיימה his prophecy will ultimately be fulfilled *TN* Num 24:4; **2. to be preserved, kept alive:** ותחקיים נפשי *ib.* Gen 12:13 [H וחיתה נפשי]; *FPT* ib. 6:20[05]; *Šab* 8d(5) [↓pa., mng. 3]; **3. to be kept, maintained:** יתקיים לך כל מה דילך *TN* Gen 33:9 [H יהי לך אשר לך]; אין הוון כדיי הוון(G) מתקיימין if they (i.e. the appointees) were worthy, they were maintained *Tan* 68a(23)

Ittaf. **to be erected** [↓af., mng. 2]: איתקם *FPT* Ex 40:17[06; H הוקם]

Since the H rts. עמד and קום are consistently translated by A קום in Targumic texts, such passages may not always reflect genuine A usage. Therefore, the exx. brought in this entry — particularly for pe. — have been chosen mainly from non-Targumic texts. On pe. mng. A.6.d, v. Dalm, Worte 18; on mng. A.6.e, v. Sok, Job Targ 144; Dalm, Worte 18; on mng. A.7.a, v. Eps, MNM 236, n. 1; on mng. A.7.b, v. Bacher, Term 2:186; on mng. B.12, v. ib. 187; on mng. B.13, v. Lieb, TK 3:331 and n. 55; on pa., mng. 1, Bacher, Term 2:187; mng. 4, Lieb, Tarbiz, 3(1932):455, n. 5.

קום v.n. **arising, getting up** (↓√קום) ובקומכון *TN* Dt 11:19 [H ובקומך]; *FTV* ib.[!]; ובקומיכון *FTP* ib. 6:7

קומה, pl. **קומין** n.f. **stature, fathom(?)** (↓√קום; CPA קומא LSp 176, pl. קומין HS 9:29 ii 22; on mng. 2, v. Sy קוֹמָא ὀργυιά mng. 13, LS 653) **1. stature:** sg. חד זקף קומה one straightens himself up *MPDam* Num 14:6; קומה זקופה[!] a straight stature *FTP* Lev 26:13; **2. fathom(?):** pl. אין הוה עמיק חרחין קומין ואתעביד(text: ואת עביד) ג' קומין if the well was two fathoms deep and became three fathoms deep *BM* 12a(30)

On mng. 2, v. Ros, PAAJR 31(1963):66 (Heb).

קומי prep. **before, in front of** (↓√קדם, קודם, לקומייה, לקומי; CPA קמי(ן) LSp 175, SA קומי GSA 324, מקמי Ham 557:9) w. suf.: 1sg. קומיי *EchR* 144:5; 2m. קומיך *Git* 46d(38); f. קומיך *BerG* 5a(24); 3m. קומוי *Ket* 35a(58); f. קומה *Dem* 21d(64); 1pl. קומינן *San* 25d(33); 2m. קומיכון *Šab* 14d(24); 3m. קומיהון *MŠ* 52c(10);- a. w/o suf.: אתא עובדא קומי ר' יסא the case came before PN

angry at me, and I fulfilled that verse *Ber* 11b(47) // *Naz* 54b(11); *Šeq* 47a(13); *VR* 769:5; *PRK* 145:6; *Pea* 17d(40); *San* 28b(30); מה מקיים ר' שמעון טעמא דרבנן how does PN maintain the opinion of the Rabbis? *Sot* 18d(16); *Qid* 59c(39); *BB* 16c(7); **2. to answer, solve a problem** [↓pe., mng. A.7.a]: הוא קשיחה והוא קיימה he asked it, and he solved it *Ter* 45b(19); *AZ* 43c(8); עד דאנא תמן קיימנתה while I was still there (i.e. in Babylonia), we answered it *Kil* 29c(26); *Ḥal* 59c(15); *Šab* 9b(49); *AZ* 40c(23); **3. to preserve life, keep alive:** וקיימון יח טליא *TN* Ex 1:17 [H וחחיין את הילדים]; *ib.* Gen 6:19; 47:25; Ex 9:16; Num 31:18; חתקיים לכון נפשיכון בהדין יומ{ן}<א> היך may your life be preserved today, just as you preserved my life today *Šab* 8d(5); **4. to produce** (of progeny): ואנה מקיימה לך חלחא צדיקין I will produce for you three righteous men *TN* Gen 38:25; *ib.* 19:34; *PRK* 373:6; **5. to swear, vow:** דקיים להון *TN* Num 14:16 [H נשבע להם]; *ib.* Gen 24:7; Ex 13:11; Num 11:12; 30:7 [H אסרה]; Dt 10:20 [double rdg.]; 31:16; **6.** w. קיים **to make a covenant:** אדם קיימא דקיים *ib.* Ex 24:8 [H דם הברית אשר כרת]; Dt 31:16; 32:27; **7.** w. עם **to protect:** עד אימתי את מקיים עם אילין יהודאי how long will you protect those Jews? *Ber* 13a(61)

Af. **1. to make stand, place:** יקים יתיה לחיים *TN* Lev 16:10 [H יעמד חי]; *ib.* Num 3:6; והוה נסיב ליה מן הכא ומקים ליה הכא עד דאקימיה גו שימשא he took him from here and made him stand there until he stood him in the sun *MQ* 82a(1); מאן דידע למיקמתה ולא מקימה the one who knows how to make it (i.e. the ark) stand upright and doesn't do it *San* 29a(37); *Kil* 32c(20); *BR* 689:6; **2. to erect:** אקים יח משכנה *TN* Ex 40:17 [H הוקם המשכן]; *ib.* Num 9:15; Dt 27:2; **3. to establish:** a. general: אקימת חחומין *TN* Dt 32:8 [H יצב גבולות]; b. w. קיים [Sy אֲקֵם קְיָמָא PSm 3528]: ויח קיימי אקים *ib.* Gen 17:21 [H ואת בריתי אקים]; Lev 26:1; Dt 16:22; **4. to appoint:** ר' חגיי כד הוה מקים פרנסין when PN appointed community leaders *Pea* 21a(25); *ib.* 26; ולא מקים בר נש תחתוי he didn't appoint anyone in his place *Meg* 74d(12); *TN* Dt 18:18; **5. to produce** (of progeny): דלא מקמא בנין לשמה דאחוי *ib.* Gen 38:9 [H לבלחי]; 42:36; Dt 25:7; דלא בעית מיקמה לך [נתן זרע לאחיו] בנין *San* 28c(2); *MSam* 77:8; **6.** w. ב- **to overpower(?):** אנא יכל למיקמה ביה<ך> אי{ן}<ך> how can I overpower him? *BR* 639:1; **7.** w. טבאות **to provide a guarantee:** אנן בעי תקימ{ין}<ו>נון טבא<ו>ח we want

Švi 38d(2) [add. exx., v. CTY 2:247+]; אכריז קומי ציבורא he announced before the congregation *Ber* 7c(47); הוה דמך קומי חנוחיה he was sleeping in front of his store *Suk* 53a(22); *BR* 447:13; *ib.* 1238:4; *VR* 802:6; *PRK* 193:6; b. w. suf.: יהבת קומוי מיכל she put food in front of him *Ter* 45c(51); מהו ניעבור קומוי am I permitted to pass before it? *AZ* 43b(60); איתעביד קומיהון כמין חיוי it became like a snake before them *MQ* 82d(51); ואית לווייתא קומינן is there a caravan in front of us? *EchR* 49:27

This w. has been variously corrupted in JPA texts due to its similarity w. TBA קמי [v. Kasovsky, TTCV 34:427+]. The abs. form appears occasionally as קמי (e.g. *Šeq* 47a(14); *Švu* 33b(2)), and the suffixed forms appear w. sg. pronouns (e.g. קמך *AZ* 44d(32); קמיה *VR* 192:3). Occasionally, hybrid forms occur (e.g. קומך *MQ* 83c(43); קמינן *Yev* 5c(53)).

קוֹמִיטָטוֹן n.m. **royal court** (< Lat. *comitatus* Lehnw 509; Sy קומיטטון LS 672) sg. בכל קומיטטון דישראל in the whole court of Israel *FTP* Num 12:7; קומיטטון דידי *ib.*; *FTV* ib.; *TNGl* ib.; חדו רובה לכל קִמִיטָטוֹן great joy for the entire royal court *SYAP* 36:15

קומיס n.m. **comes, title of a high Roman official** (< κόμης, Lat. *comes* Lehnw 509, ib. 1:299+; Sy קומיס LS 673) sg. קומס פרורוס ברה *comes* PN, his son *Naveh* 32:4

— **קומיס פנטון** n.m. **officer in charge of everything** (< κόμης πάντων PRK infra, note) sg. *PRK* 145:2 // *VRP* 665:5 [*VR* ib.: בדין]

— **קומיס קלטור** n.m. **Roman official in charge of royal appointments** (< Lat. *comes curator* Lehnw 545; cf. Sy קוּרַטוֹר LS 695) sg. קומוס קלאטור *VR* 665:6 // קומיס קלטור *PRK* 145:2

קומפרומיסין n.pl. **agreement of disputing parties to submit controversy to arbitration** (< κομπρόμισον, Lat. *compromissum* GLLT 171) *MQ* 82a(42) [expl. שטרי בירורין Mib. 3:3]

קומץ, det. **קומצה** n.m. **handful, fist** (↓ √קמץ; CPA קומצא det. LSp 180, SA קמצה Ham 586:227) sg. קומציה *TN* Lev 2:2 [H קמצו]; *ib.* 5:12; בקמציה *ib.* 6:8; ויהבון גוא קומציה he put them (i.e. the coins) in his fist *VR* 798:3; מלא קומציה חלא a handful of sand *EchR* 49:19; pl. ארבע חופנין תמניא קומצין four double handfuls are eight handfuls *VR* 216:7

קומקם n.m. **kettle** (< Lat. *cucumis*, κουκκούμιον Lehnw 511; MH קומקום Jast 1333, Sy קוּקמָא LS 689) sg. קומקמא *KohR* 19d(39)

Brand, Ceramics 492+.

קונדיטון n.m. **spiced wine, spices used for flavoring wine** (< κονδῖτον, Lat. (*vinum*) *conditum* Lehnw 512; Sy קונדיטון LS 676 (Lex)) **1. spiced wine:** sg. *Ter* 45c(23) [expl. החד *ib.* 22]; *EchR* 117:2[!; expl. יין Lam 2:12]; כהדין דשחי קונדיטון like one who drinks spiced wine *Ber* 10c(39) [≠ חמר עתיק] // *Šeq* 47a(32) // *MQ* 83c(49) // *ŠR* 38d(10); *Ned* 38d(4); *MQ* 81b(21); אנא משקי ליה קונדיטון I will give him spiced wine to drink *Yev* 11b(23) // *Qid* 59b(64); הא אזיל קונדיטון the spiced wine is finished *Yev* 11b(26) // *Qid* 59c(4); *Ter* 45c(38) // *AZ* 41a(31); **2. spices used for flavoring wine:** מישחוק קונדיטון to grind spices *Šab* 16d(64); *Beṣ* 60d(21); *ib.* 27

Löw, Flora 1:60.

קונטה -κοντα, **number ending in multiple of ten** אוג{ר}<ד>וי מחיק קונטא לא מחיק the ὀγδοή- was erased, but the -κοντα wasn't erased *BB* 17c(33); חמי עד {ה}הן אהן קונטא משמש see how far (i.e. to what decade) -κοντα is used *ib.* 34

Lieb, Greek 20, w. prev. lit.

קונטר n.m **iron-tipped staff(?)** (< κοντάριον L-S 978; Sy קוּנטָרָא LS 677, MH קונטר MKelK 14:3) sg. כהדין קונטרה *Meg* 74b(62)

V. GaonKom 34 and n. 22.

קונטרה, pl. **קונטרן** n.f. (unclear) pl. ההן דעבד חייב משום מיסך קונטרן one who makes is guilty (of violating the Sabbath) because of weaving *Šab* 10c(15)

Lehnw 513.

קונייה, det. **קוניחה** n.f. (unclear) pl. אילין קונייחה *Mas* 52a(34)

Löw suggests: wasps' nest (Flora 2:283)

קונכי, det. **קונכיחה** n.f. **snail-shaped lamp** (< κόγχη, Lat. *concha* Lehnw 513; Sy קנכָא LS 677) sg. קונכיחא *Yom* 41a(19) [expl. נברשת Mib. 3:10]

קוף n.m. **qof, nineteenth letter** (Sy קוף LS 639) *BR* 948:3; *Yom* 44c(27)
Nöld, Beitr 126+.

2# קוף n.m. **carrying pole** (CPA קופיא pl. LSp 177, SA קוף ST Num 13:23(Var)) sg. קופה *TN* Num 4:10[Hהמוט]; *ib.* 12; *FT* ib. 10; *TN* ib. 13:23; *FT* ib.

3# קוף n.m. **monkey** (Sy קוֹפָא LS 656) sg. אנתה דקופה אזל עליה a woman whom a monkey assaulted *PalLaws* 65:10

קופד n.m. **meat** (< κοπάδιον Lehnw 516; Sy קופדָא LS 682) a. general: sg. חדא ליטרא דקופד a pound of meat *Ber* 5c(46); *ib.* 50; *Tan* 69c(11); *BR* 503:1; כד הוה אכל אפילו קופר אפי׳ ביעה הוה מתקן when he ate, he would tithe even meat and eggs *Dem* 21d(50); *Pea* 21b(31); *Švi* 37a(10); *MŠ* 55c(23); ההין דאכל חובץ ובדעתיה מיכל קופד one who ate cheese and intends to eat meat *Pes* 33c(28); *Šeq* 49b(11); מיזבון קופד מן טבחא to buy meat from the butcher *ib.* 50c(44); *ib.* 50 // *AZ* 41d(60); *Ḥag* 78a(5); הוה מקטע קופד he was cutting meat *Ned* 41c(28); *BQ* 6c(2); קופדה טבה לפמה good meat for his mouth *BR* 694:1 [expl. כי ציד בפיו Gen 25:28]; pl. קופדין *Šeq* 49a(43) [+ //'s; ↓√כרע]; *Švi* 38a(31); b. w. other foods: sg. קופד חמר ביעין meat, wine, and eggs *BR* 583:4; חמר משת וקפד wine, oil, and meat *ib.* 818:2; אכל קופד ושתי חמר eating meat and drinking wine *Pea* 21b(18); *Šab* 10d(38) [↓פיסה]; c. w. specific designations: sg. קופד שמכי<ן fat meat *PRK* 372:2; *MŠ* 53c(38); קופד צלי roasted meat *BR* 170:4; קופד דאימר lamb meat *Ter* 46a(23); קופד דדהב meat (made out) of gold *BM* 8c(48)
Sophocles 680.

קופה, det. **קופתה**, pl. **קופין** n.f. **basket** (< Akk *quppu* Kaufman, Influences 86; CPA קופין pl. LSp 182, Sy קוֹפתָא LS 681) sg. כל בר נש ובר נש זכוותיה גו קופתיה every man's good deeds are in his basket *Qid* 61b(28) // *Pea* 15c(39); דתרומה גו קופתה(Se, Riš) the strawberry blight of *teruma* were in the basket *Mas* 52a(48); שלח קופתך וסב לך חיטין send your basket and take wheat *Suk* 52b(53); כמרה גו קופתה ויהב{א}<ה> קופתא she closed it up in the basket and put the basket on the peat (to keep the food warm) *Šab* 6d(32); *BR* 1235:8; pl. קופין *Šab* 10c(19); קופין גו מעצרתא baskets in the winepress room *AZ* 44b(46); כמה קופין דעובדין many baskets of legal cases *Nid* 50b(30) // *Giṭ* 49d(20); הוה ד׳ זעירא מטמר ביני קופייא PN hid among the baskets *Ber* 2d(46); דלא מיתן קופייא אילין על אילין not to put the baskets one on top of the other *Pes* 30a(1)
On קובין רינרין *KohR* 9d(3), v. ↓קיבוטרין.

קופין n.m. **a type of container** sg. ועצר{י}ניה ויהב{י}ניה בקופ׳ין לחמרא we squeezed it (i.e. the grapevine) and put it in the container for wine *EchR* 48:11
Rdg. uncertain.

קופן n.m. **mallet** (< κόπανον Lehnw 517) sg. ההן כיתנייא בקופנה משום דש the linen worker with his mallet (is liable on the Sabbath) for threshing *Šab* 10a(44)

קופנדרה n.f. **shortcut** (< Lat. (*via*) *compendiaria* Lehnw 561; Sy קופנדירא LS 684, MH קופנדרייה MBerK 9:5) sg. : text(ההוא דאז{י}ל ליה בקופנדרא בקפונדרא) one who went by way of a shortcut *Ber* 2b(32) [≠ ↓איסרטה]

קופץ n.m. **hatchet** (< κοπίς Lehnw 517) sg. ותקטלנה בקופץ you will kill it with a hatchet *TNGl* Ex 13:13

קוץ, pl. **קוֹצָנִין**, **קוצין** n.m. **thorn** (SA קוצנים ST וקציין[!]; וקוץ H] Ex 22:5) pl. וקוצין *FTP* Gen 3:18 *TNGl* ib.; קוֹצָנִין *FPT* Ex 22:5[01]; קוצציין[!] *TNGl* ib.

קוצם n.m. **barley flour** sg. דו יהב בגויה קוצם בגין דיקלוט ציבעא because he puts barley flour in it in order that it should take up the dye *Pes* 29d(37)
Ros apud Lieb, TK 3:112, n. 28; however, Lieb, ib. 111, n. 28, suggests accepting the reading קוצים *ib.G* and interprets the word from ↓קצי.

קוצצה, det. **קוצצתה** n.f. **cut piece** (↓√קצץ; cf. קצצא promise LSp 182) pl. והוה קצץ תורמסא ושדי קוצצתיה he cut the lupine and threw its pieces *BR* 943:1

קוצריי adj. **of Qoṣra** sg. ד׳יסא קוצ{י}ר<י>ה *BB* 17c(30)

קוקני, det. **קוקניתה** n.f. **urn(?)** (cf. Sy קוּקָא, קוּקתָא water pitcher LS 656) sg. קוקניתה *Er* 26d(8) [expl. עדק *ib.* 6]

קור n.m. **a bird with a long beak** sg. הדן קורא

ארין (דמוקדה : text)מצרייה דמקורה that Egyptian ...-bird whose beak is long *BR* 712:3

קור #2 n.m. **heart of the palm** (< Akk *uqūru* AHw 1427; Sy קוּרָא LS 656) sg. דאכיל בהדי<ן> קורא לקי he who eats of that heart of the palm is stricken with בהדי<ן> קילא *VR* 337:4 // *ib.* 362:4

Löw, Lehnw 530; id., Pf 116; id., Flora 2:325; rdg. uncertain; v. Var and Margulies, ad loc.

קרבן, קוּרְבָּן n.m. **sacrifice** (↓√קרב; CPA קורבן LSp 184, SA קרבן Ham 494:249) קוּרְבָּנַך *FPT* Gen 4:8[02];- sg. *FTV* Dt 33:10; קרבן *TN* Ex 29:9; *ib.* Lev 1:2; 21:10; Num 3:3; קורבנה *ib.* Lev 7:16; Num 6:14; *EchRG* 143:2; pl. קורבנין *FPT* Lev 23:8[06]; *BRV*^{60} 1115:3 // קרבנין *Ber* 11b(38); כל אלין קורבניא *EchRB* 143:2; קורבנוי *TN* Dt 18:1; קורבנין *FPT* Lev 22:27[06]; קרבניהון *TN* Num 15:25

קורדייני adj. **Gordian** (nisbe Lat. GN *Gordianus* Lehnw 518) sg. הדין דינרא קורדיינ<י>א that Gordian dinar *Ket* 31d(1) // *Qid* 62d(24)

קורדיק n.m. **shoe made from the bark of plants, esp. that of the oak** (< Lat. *corticea*, *κορδιωια S. Fraenkel, ZA 9(1908):10) pl. קורדיקייה *Šab* 8b(46) [expl. העכסים Is 3:18]

Lehnw 519; Lieb, TK 3:68.

קורדק n. **type of wheat** pl. אילין קורדקיא *Švi* 38a(28)

Löw, Flora 1:785. Since the text refers to agricultural produce, this word cannot be connected w. ↓ קורדיק (so Krauss, Lehnw 519).

קורחה, det. קורחתה n.f. **baldness** (↓קרח; CPA קורחא LSp 184, SA קרחה Ham 588:272) sg. קורחתה *TNGl* Lev 13:55 [H קרחתו]

קורט n.m. **a tiny person, pygmy** (MH קורט grain, particle Jast 1342; cf. Sy קַרֵט to nibble LS 694) sg. קודטא *BR* 147:2 // קרטה *VRQ* 282:2 [in a description of Nebuchadnezzar]

קורי n. **lord** (< κύριε, voc. of κύριος Lehnw 539) ↓בלי [in Greek phrase]

קוריי n.m. **villager** (↓קרייה; Sy קוּרְיָא LS 696, CPA קוראי pl. HS 9:45) sg. קורייה *BR* 163:11 [// עירוני *TanB* Gen 116:9]; pl. אילין קורייאי *Šab* 4a(22)

קורניי, det. קורניתה n.f. **type of mint** (Sy קורניתָא LS 697) sg. קורניתא *Švi* 37b(51) [expl. הקורנית Mib. 3:9]

Löw, Flora 2:77.

קורנס n.m. **mallet** (Sy קוּרְנָסָא LS 698) sg. קורנסא *KohR* 4b(32)

Löw, Lehnw 521.

קורסם n.m. **blow** sg. עד דמחו ליה חד קורסם until they struck him a blow *Ber* 5c(50); *ib.* 46

Translation from context; Lehnw 521 suggests < χροῦσμα.

קורפדה, pl. קורפדין n.f. **a type of jar** pl. באילין קורפדייא רקיקתה concerning those small jars *Beṣ* 62b(51) [expl. כרים Mib. 3:1]

Brand, Ceramics 200: < *capis dis* a small jar with one handle used for libation of wine.

קורקבן n.m. **craw** (< Akk *quqqubānu* part of an animal's stomach (cf. AHw 500, s.v. *kukkub(b)u)*; Sy קוּרְקְבָנָא LS 700) sg. קורקבניה *FT* Lev 1:16 [H מראתו]

קורקס n.m. **leather sack** (< κώρυκος Lehnw 522) pl. קורקסייא *Ned* 41c(33)

קושטן adj. **honest** (↓קשום; Sy קוּשְׁטָנָא LS 704) pl. הא קושטנין אתון indeed you are honest *TN* Gen 42:16; גברין קושטנין *ib.* Ex 18:21 [H אנשי אמת]

קושיי n.m. **difficulty, question** (↓√קשי; CPA קושי LSp 186) sg. מן קושיי מרמה לה רבנין לשרצים because of the difficulty, the Rabbis compare it to unclean reptiles *Ket* 25d(52); מן קוש{ו}<י>י פחרין ההין קרייא because of the difficulty they interpret the biblical verse *Ḥal* 57d(32); מן קושיי מקשי לה ר' ינאי because of the difficulty PN is compelled (to explain) it *Šab* 17b(30) // *Pes* 33d(12); *Er* 22d(48)

Lieb, OY 48; id., YK 210.

קושרה, det. קושרתה n.f. **staff(?)** sg. קושרתיה *San* 20c(38) [w. ref. to חלקי Eccl 2:10] // *KohR* 7d(25); *ib.* 28 // *BR* 1235:8[!]

Löw, Lehnw 523.

קושש vb. **to investigate(?)** (↓מקושש) Pol. נ{ת}קושש גרמן ער דלא נקושש חורנין let us investigate ourselves before we investigate others *Tan* 65b(2) [expl. התקוששו זקושו Zep 2:1] // *EchRB* 136:19[!]

קותיסתיס n.m. **gambler** (< κοττιστής Lieb,

Tarbiz 20(1950):115) sg. קתוסתיה *NedRiš* 39b(23)
V. RaMBaN, Responsa, vol. 7, no. 537; שיטה מקובצת, *Ned* 65a, s.v. ואייתי.

קזז vb. **to deduct, settle the balance** Af. (Se)ומקוז חדא בחרא he balances one (good deed) against one (sin) *Ber* 14b(42) // {ז}ומקז *Soṭ* 20c(37); שאם היה השטר קיים דו מקיז ליה if the writ was still valid (*i.e.* the principal was unpaid), then he deducts it (i.e. the illegal interest) *BME* 10a(53) [L: דמנכין ליה]; יקז ליה *ib.* 63; אקיז לי וסב דינרין{ן}<ך> deduct (one dinar) for me and take (the rest of) your dinars *ib.* b(5); דהוות צוימה חד יום ומקזה ליה תרי she used to fast one day and deduct two (sins) against it *Ḥag* 77d(51) // *SanAs* 23c(38)

קטא ליפטה adv. **by the piece** (< κατὰ λεπτά Fl, TMW 481) sg. מזבין את קטא ליפטא do you sell by the piece? *EchRB* 44:10 [≠ כחדה]

קטע ↓ קטב

קטדיקי n. **sentence** (< καταδίκη GLLT 176+; Sy קטדיקא LS 657) sg. קטאדיקי דידיה his sentence the sentence of the government *KohR* 16c(2)

קטה **he gained, acquired** (A form < κτάομαι GLLT 208) אין קטה קטה שיחור if he gained, he gained an ember (i.e. something of little value) *AZ* 41a(63) // *Ter* 45d(9)
Lieb, Tarbiz 5(1934):100; id., Greek 113.

קטו, det. **קטותה** n.f. **stick, rod** (otherwise unknown) sg. וביד חדא קטו בעא ממחיניה ביה he had a stick in his hand and wanted to hit him with it *EchRB* 63:13; קטו דפרזל an iron rod *ib.* 14; קטותא דפרזלא *ib.* 64:1 // קטיתא *EchR* ib.

קטו 2#, pl. **קטין** n.f. **cucumber** (Sy קִטּוּ, pl. קִטֵּא LS 656) pl. קטייה *TNGl* Num 11:5 [H הקשאים]
Löw, Flora 1:533; id., Pf 330.

קָטוֹל n.m. **murderer** (↓ √קטל; CPA קטול LSp 178, SA קטול LOT 3/2 143:107) קָטוֹלִין *FPT* Ex 19:13[17];- sg. ואנא מתקרי קטול וירות I am called a murderer and an inheritor *TN* Gen 27:41; *ib.* Num 35:17 [H רוצח]; 18; 19; 27; ברה קטולה *Soṭ* 24a(20) [expl. בן הרוצחן Mib. 9:9]; pl. קטולין *TN* Ex 20:13; *ib.* Dt 5:17; הא עבידין קטולין *PRK* 257:12 // *VR* 76:3 [expl. ועתה מרצחים Is 1:21]; *KohR* 30c(35); *TN* Num 35:6
On the mng. of ברה קטולה as simply "murderer," v. Lieb, TK 5:1062, n. 68.

קְטוּלִין n.m.pl. **murder, homicide** (↓ √קטל) [יד] דְקְטוּלִין a homicidal hand *FPT* Gen 37:22[04]; *TN* ib.; קטולין אתקטל *ib.* 37:33; 44:28; קטול יתי כען אדם דקטולין; [הרגני נא הרג H] קטולין *ib.* Num 11:15 blood of murder *ib.* Dt 17:8; *TNGl* ib.; ואתחייב קטולין he was guilty of murder *VREd* 592:3; דהון חייבין קטולין *PRK* 195:3; *ib.* 5; סדר דין דקטולין a judicial procedure of murder *TN* Dt 19:6; *ib.* 21:22; 22:26; קטולוי דיוסף *ib.* Gen 49:9; Lev 19:16

קטון, det. **קוטנה** n.m. **tail, thin part** (↓ √קטן; cf. Sy קוטְנָא mass, populace LS 659) **1. tail:** sg. בקוטניה *TN* Ex 4:4 [H בזנבו]; *FTV* ib.[!; text: בבית קוטנוי]; **2. thin part:** sg. עוביה דהן גבי קוטנה דההן the thick part of that (fish) is next to the thin part of the other *Soṭ* 21d(24)

קטוע n.m. **hewer** (↓ √קטע; CPA קטוּעא דכיפין stonecutter HS 9:62 ii 20, SA קטוע ST Dt 29:10) pl. קטועין *SYAP* 44:33; *ib.* 31[!]; קטועי קיסיכון *FTV* Dt 29:10 [H חטב עציך]; *TNGl* ib.

קטור, det. **קוטרה** n.m. **smoke** (√2# קטר) sg. וסליק קוטרי<ה> היך ק{ל}<ו>טרא דאתונא its smoke rose as the smoke of the oven *TNGl* Ex 19:18 [H עשן]

קטורה, det. **קטורתה**, pl. **קטורן** n.f. **incense** (↓ קטרה; BH קטורה HAL 1021) sg. ויהב קטורתה he placed the incense *SYAP* 55:6; בקיטורתה *MMDam* Ex 3:17; pl. קטורן *TNGl* Ex 30:7 [H קטרת]; *ib.* 9; Num 16:7; 17:5; 11

קטטה n.f. **dispute** ↓ מרי קטטה

קטיגור n.m. **prosecutor** (< κατήγωρ GLLT 178+; Sy קטִיגָרְנָא LS 657) sg. עד דלא יתעביד סניגוריה קטיגוריה before his defense lawyer becomes his prosecutor *PRK* 370:10

קטיגורייה n.f. **prosecution** (< κατηγορία GLLT 180+; Sy קטגוריא LS 657) sg. את מליף עלן קטיגוריא you prosecute us *EchR* 68:7; *EchRB* ib.

קָטִיל adj. **killed, corpse** (↓ √קטל; CPA קטיל LSp 177, SA קטיל Ham 472:417+) קָטִילָה *FPT* Ex 21:35[01];- **1.** adj. **killed:** אריא קטילא a killed lion *EchRB* 76:20 // *ŠR* 20b(40); **2.** n. **corpse:** a. human: sg. *TN* Dt 21:1 [H חלל]; *ib.* Num 19:16;

kill, murder: a. humans: וקטל ית מצרייה *TN* Ex 2:12 [H ויך]; ויקטול יתי *ib.* Num 31:19; נקטול ית אחונן *ib.* Gen 32:12; Lev 24:17; Dt 19:4; אילולי אלהא דקטליה מאן הוה יכיל קטליה *ib.* Gen 37:26; were it not that God killed him, who could have killed him? *Tan* 69a(6); קטל בר ניצור לאחוי בהדא ספסירא PN killed his brother with this sword *Ter* 46b(55); כל חד מינכון יקטול תריי every one of you will kill two *San* 28d(46); *Ber* 13b(13); *Pea* 22c(52); *Ḥag* 77b(11); *Yev* 4a(62); *BM* 8c(46); *San* 21b(26); *ib.* 23b(60); ולא קטלית מאן קטל עימך did you not murder? Who murdered with you? *BR* 693:3; הוינא מחייתך וקטל לך I would have hit you and killed you *ib.* 335:6; 894:3; *VR* 506:1; *ib.* 635:5; קטיל בר נש דהון חייבין קטולין he killed people deserving death *PRK* 195:3; *EchRB* 48:14; *ib.* 139:4; pass.part. קטיל ומטלק murdered and thrown down *TN* Dt 21:1 [H נופל]; ואשכח אבוה קטיל he found his father killed *EchRG* 82:20; b. animals: ומן די קטל נפש דבעיר *TN* Lev 24:18 [H חמתון קטלין חד קן דעכברין; ומכה נפש בהמה] he saw them killing a nest of mice *Kil* 32b(26); אריא קטילא קטלת you killed a dead lion *EchRB* 76:20 // *ŠR* 20b(1); *VR* 504:4 // *KohR* 15b(39); חד ארי קט<י>ל מקל{י}ק באורחא pass.part. a dead lion thrown on the road *VR* 510:1; **2. to execute, order capital punishment:** תקטלון יתיה *TN* Ex 1:16 [H וכיון דחמת דיינא; והמתן אותו]; *ib.* 23:7; Lev 20:15; דהוה יתיב דאין וקטיל when she saw the judge sitting and torturing and ordering capital punishment *PRK* 155:4; *EchRB* 67:11; כד אתא שלמה מיקטול ליואב *Qid* 61a(35); *Tan* 68d(60); **3. to behead:** תקטלון יחיה *TN* Ex 13:13 [H וערפתו]; *ib.* 34:20; Dt 21:4; ותקטלנה בקופץ you will behead him with an ax *TNGl* Ex 13:13; עברת חרבא על קדליה וקטלת יתיה the sword passed over his neck and beheaded him *Ber* 13b(13); **4. to pluck off:** מה הוא טרף קטיל אילו לא קטלתנה אילן רב הוה מתעבד what does טרף (Gen 8:11) mean? Plucked off. If it (i.e. the dove) had not plucked it off, it would have become a big tree *BRG* 311:1 // *VR* 731:5 // *ŠR* 13a(38)

Pa. **to kill, execute:** a. many people: והוון מקטלין בכון *TN* Dt 25:18; *ib.* 33:17; Num 21:15; והוון רומים אזלין עליהון ומקטלין לון the soldiers attacked them and killed them *Tan* 69a(33); וקטילו ית גיבריה they killed the heroes *TN* Gen 14:5; *ib.* 49:6; Num 21:28; למקטלה יתן *ib.* Ex 14:11; Num 16:13; מה סליקית למקטלה(V) בני ארעא דיש' did I emigrate (from Babylonia) to kill the people of Eretz Israel? *Ber* 5c(40); *Ḥag* 77d(54);

נסא חד קטיל וטמריה he took a corpse and interred it *BRV*^{60} 944:1; *ib.* 2; 4; *Ber* 5c(56); *EchRB* 82:20; pl. עד זמן די י<ת>מלי כל ארעא דמצרים קטילין until the entire land of Egypt is filled with corpses *TN* Gen 44:18; קטילי חרב those killed by the sword *ib.* Lev 26:7; ולית אנן מדכיין יתה מן קטילייה won't we purify it (i.e. Tiberias) from the corpses? *BRV*^{60} 942:3; קטיליה האילין *TN* Gen 15:1; *ib.* 34:27; 49:11; Dt 32:42; בשר קטיליהון the flesh of their corpses *EchR* 82:18; b. animal: sg. קטילה *FPT* Ex 21:34[01; H המת]; *ib.* 35; 36

קְטִילָה n.f. **ṭerefa** (↓ קטיל; SA קטילה Ham 475:25) sg. *TN* Lev 22:8 [H טרפה]; *ib.* 7:24; 17:15; *FPT* Gen 31:39[03]; *TN* ib.; *ib.* Ex 22:12; 30 קְטִילָא

קטין adj. **emaciated, narrow** (↓ √קטן; Sy קְטִינָא LS 659) **1. emaciated:** sg. : text) עד דעביה קטין נפשיה דקטינא נפקה (קינין by the time that the broad person becomes emaciated, the soul of the thin one has departed *EchR* 131:23; תמית בחילמ{א}י רגלי קטינא I saw in my dream that my foot was emaciated *MŠ* 55c(23); **2. narrow:** sg. כרוכא קטינא the narrow intestine *VR* 65:1 // *KohR* 21a(11) [cf. Sy מְעָיָא קְטִינָא PSm 2184]

קטיף n. (unclear) sg. ומחי ליה קטיף מן הדין גיסא he showed him a ... from that side *KohR* 26b(19)

קטַל n.m. **chain** (< κατέλλα, Lat. *catella* Lehnw 525; SA קטלה ST Num 31:50) pl. קטלין *TN* Ex 35:22 [H חח]; *ib.* Gen 49:22; *FT* ib.

קטל (a/o) vb. **to kill, murder, behead, pluck off** (↓ קטול, קטולין, קטיל, קטילה, קטלה, קטלו; CPA קטל LSp 178, SA קטל Ham 451:57+, 503:59) Pe., pf. 1sg. קטלית *KohR* 12a(21); קטלחיה *Tan* 69a(4); 2m. קטלת *ŠR* 20b(1); קטליתן[!] *BR* 693:3; 3m. קטל *TN* Gen 4:24; קטליה *Yev* 4a(62); קטלון *San* 23c(41); f. קטלת *VR* 509:2; 1pl. קטלנן *TN* Dt 2:33; 2m. קטלתון *MŠ* 55c(19); 3m. קטלו *TN* Ex 32:27; קטלוניה *EchRB* 139:2; imp. 1sg. אקטול *TN* Num 14:12; 2m. תקטול *ib.* Gen 42:37; תקטליננני *VR* 605:4; 3m. יקטול *San* 28d(46); 1pl. נקטול *TN* Gen 37:26; 2m. תקטלון *ib.* Dt 13:10; 3m. יקטלון *ib.* Gen 26:7; יקטלוננני *AZ* 39b(7); imper. 2m.sg. קטול *Švi* 35a(64); 2m.pl. קטולו *TN* Num 31:17; inf. מיקטול *Qid* 61a(35); למקטל *TN* Ex 4:24; למקטליה *ib.* Gen 37:18; מיקטלוניה *San* 28c(37); part. m.sg. קטיל *AZ* 39b(25); f. קטלה *KohR* 15c(23); m.pl. קטלין *Ket* 35a(18); pass.part. m.sg. ↓קטיל;- **1. to**

אנא קטילית להון *EchR* 105:6; וְאִקְטֵל יתכון *FPT* Ex 22:23[01]; *TN* ib. 12:12; *ib.* Num 24:17; 31:7; Dt 20:13; b. individuals: בהידין דינא מקטלין יחיה acccording to which law they should execute him *ib.* Lev 24:12; למקטלה יחיה *ib.* Dt 13:10; Ex 2:14; וכעס עלוי וקטיל ליה he was angry at him and killed him *KohR* 11a(17); *AZ* 41a(10)

Itpe./a. **1. to be killed:** קטולין אתקטל יוסף *TN* Gen 37:33 [H טרוף טורף]; *ib.* 44:28; Num 25:14; עד דאנא קטיל ואנא מיתקטיל before I kill and am killed *Ter* 46b(49); או למקטול או למקטלה either to kill or to be killed *BR* 1128:5; *Ber* 3c(16); **2. to be executed, put to death:** מתקטלה יתקטיל *TN* Ex 21:15 [H מות יומת]; *ib.* 22:18; Lev 20:15; Num 35:16; מן דחמי ליה למתקטלה בדינה one who deserves to be put to death by law *ib.* Lev 24:12; Num 27:5; מי נפק למיתקטלא while going out to be executed *San* 23b(61); *Mak* 31b(20); *Qid* 61a(36); ומה הנייה לכון ואינון מתקטלין what benefit do you have from their being put to death? *ib.* 65b(40) // *San* 23d(15)

The semantic distinction between pe. and pa. has been ascertained from the obj. of the vb. from those many cases in which the conjug. is certain. In these, the pe. regularly occurs with a singular obj. (or at most several individuals), whereas the pa. regularly occurs with an obj. representing a large number of individuals. This criterion has been used as a basis to distinguish forms which are morphologically ambiguous. Note also that the same distinction is known in Syriac, e.g. קטל ה. חד קטלא ... קטֶל ה. לסגיאא (BA, quoted in PSm 3575). While itpa. forms prob. occur, there is no morphological criterion to distinguish them from the itpe. forms. Therefore, all of these forms have been listed s.v. itpe./a.

קטלה n.f. **execution, death penalty** (↓ √קטל; CPA קטל LSp 178, Sy קְטָלָא LS 658) sg. גניבה אתאפק לקטלא PN was taken out for execution *Giṭ* 48a(48); כל גוברין לקטלא all men to execution *KohR* 28c(18); חייב קטלא liable for the death penalty *ib.* 30; *Naz* 56b(2); כל מן דמתחייב קטלה *TN* Num 25:4; ידא דקטלא the hand of execution *FTP* Ex 19:13; קטלא אכזראה a cruel way of capital punishment *EchR* 28:6

קטלו, cs. **קטלות** v.n. **smiting, killing** (↓ √קטל) בקטלוחה *FPT* Ex 12:27[23; H בנגפו]; *TN* ib.; בקטלותי *ib.* 13; לקטלוחהון *ib.* 32:12

קטם, det. **קיטמה** n.m. **ash** (SA קטם Ham 448:138+) sg. a. general: קטם דאתון *TN* Ex 9:8 [H פיח כבשן]; *ib.* 10; עפר וקטם [↓עפר] ותלחא קטים one third ash *EchRB* 49:22; קטמה דתורתא *FPT* Num 19:10[23; H אפר הפרה]; בית שפיכות קיטמא *TN* Lev 4:12 [H שפך הדשן]; *FTV* Dt 3:17; *TNGl* ib.; כהדה תרנגלחה דמנערה גרמה מן קטמה like the hen which shakes itself off from the ash *BR* 878:7 // *ŠR* 26d(24); *EchR* 102:1; b. in connection with mourning: איסב קיטמא ויתן בראשיה let him take ash and put it on his head *BR* 514:1; מאנוי בזיעין וקטמה בראשה his clothes are rent, and ash is on his head *TNGl* Num 20:29; סקא וקיטמא sackcloth and ash *Švi* 37a(7); הוה צבע פיסתיה בקיטמא he dipped his bread in ash *Tan* 69c(18) // ויהב עליה קטם *EchR* 129:2

קטם vb. **to pluck, break off** (Sy קטם LS 659) Pe., pass.part. קטים *TN* Gen 8:11 [H טרף]

קטן vb. **to become thin** (↓קטון, קטין; Sy קטן LS 659) Pe. דכמה דההיא רבייא היא קטנא the more this part (of the plant) grows, the other part becomes thin *EchR* 90:14; דכמה דבניה רביין היא קטנא the more her children grow, it (i.e. the sow) becomes thinner *ib.* 15 // *EchRB* ib.

קטסטסיס n.m. **settled condition, ordinance** (< κατάστασις L-S 774) sg. אתון נסיניה ונעבד ליה קטסטיס come, let us take him and make a fixed condition for him *VRG* 247:5

Margulies, ad loc.

קטע, det. **קיטעה**, **קוטעה** n.m. **portion, section** (↓ √קטע; Sy קְטָעָא LS 660) a. general: sg. קטע קטעך cut off your portion *EchRB* 44:12; *EchR* ib.; pl. באילין דהוו עלין קיטעין קיטעין concerning those who entered in groups *Ber* 12a(51); שורון עללין קטעין קטעין *Švi* 38c(49) // *Meg* 73a(42) [expl. סירוגין Mib. 2:2]; b. in scribal notes: sg. הדן קוטעה *BR* 1171:4; שאר קוטעה דכבת החדש the rest of the section as in (the *PRK* pericope) החדש *ib.* 42:9; *PRK* 311:11; קיטעה *ib.* 121:5; 178:4; 180:8

Ros, Agnon Vol 299+.

קטע (a/a) vb. **to cut off, hew, divide into sections, stipulate** (↓קיטוע, קטע, קטוע; CPA קטע LSp 178, SA קטע Ham 489:110+, MH קטע Moreshet, Lex 321) Pe. **1. to cut off, cut down, hew:** a. trees, plants: למיקטוע קיסין to cut down trees *TNGl* Dt 19:5 [H לכרת]; *TN* ib.[!]; מקטוע קיסין *Šab* 8d(2); *ib.* c(51); *TNGl* Num 13:23; *FT* ib.; b. rock: pass.part. ההוא חלמידא קט{ו}<י>ע מטורא דסיני הוה that

student was hewn from Mt. Sinai *San* 22a(57); c. parts of body: 1) head: ואין לא אנא קטע רישך if not, I will cut off your head *EchR* 48:14; אין קטעין רישך *Meg* 75b(39); 2) tongue: pass.part. הדין קטיע לישנא *PRK* 269:12 // *VR* 198:1 // *KohR* 1b(13); 3) umbilical cord: דלא קטעת אימא שורי my mother hasn't cut my umbilical cord *BR* 335:7 // *VR* 101:3; 4) foreskin: שכם נסב ומבוגיי קטע Shechem marries and Mabogai is circumcised *BRG* 961:5; d. garments: קטע קטעך cut your cutting! *EchRB* 44:12 [spoken to a tailor]; הוה חבריה קטע פלגא דגולתיה his friend would cut off half of his garment *Ḥag* 78d(20); *TN* Ex 39:3; e. in fig. sense: מן (מילייא :text) קטע הדין מלכייא לבך cut off that weakness from your heart *BR* 444:1 [// פסוק *PRK* 80:13]; **2. to divide into sections:** קטע בדיבירייא דיקרונון בנינן cut the Decalogue into sections so that our children will be able to read them *Meg* 75b(38); **3. to stipulate** [↓ √קצץ]: קטע *BR* 851:6 [expl. נקבה שכרך Gen 30:28]

Pa. **1. to cut off, cut down, hew:** a. plants: הוה זרע חקלא לפת והוה מקטע ומזבין he sowed his field with turnips, and he cut them off and sold them *Pea* 20b(10); *Šab* 10a(51); b. rock: מקטע פספס מקטע בולין one who cuts mosaic stones or cuts clods of earth *ib.* 13c(12); c. parts of body [↓ itpa.]: שמואל מקטע ידה וריגלה Samuel would cut off its (i.e. the louse's) hand and foot *Šab* 3b(32); מקטע מן סוסיה cutting (a piece of flesh) from his horse *Šeq* 50c(41); d. meat: הוה מקטע קופד *Ned* 41c(28); מקטעתה קופדין *Švi* 38a(31); e. type of material: כד מקטע משום מחתך when he cuts (in making the box), he is guilty of cutting *Šab* 10c(20); *ib.* 18; f. hair: מקטעא שערא *SYAP* 32:23(Var); **2. to divide into sections:** ולינן מקטעין לון בסידרא but don't we cut them (i.e. the verses) in the academy (during study)? *Meg* 75b(43)

Itpe./a. **to be cut off, amputated** [↓pa., mng. 1.c]: מיתן לך יתקטען ידייא דלא פשטין(G) may the hands which did not stretch out to give you (alms) be cut off *Šeq* 49b(15) // *Pea* 21b(35); יתקטע ידה דכתכתה may the hand that wrote it be cut off! *Šab* 15c(42); אין מקטעא ידיה חיי הוא if his hand is amputated he will live *San* 27a(47); *ib.* 52 // *Naz* 58a(24); *ib.* 28

Ros, Agnon Vol 299.

קְטִיף, קְטֵף n.m. **balsam, resin** (SA קטף Ham 473:449, 528:247, 530:300) sg. קְטֵיף *FPT* Gen 37:25[04; H צרי]; *BR* 1135:5 [w. ref. to Gen ib.]; קטף *TN* Gen 37:25; *ib.* 43:11; Ex 30:34; קטב *FPT* Gen 37:25[05; cf. קטב MŠviK 7:6]

Löw, Flora 3:390+.

קטף #2 n.m. **plucker** (↓√קטף) sg. קטפה *TN* Lev 26:5 [H בציר]

קטף (a/o) vb. **to pluck, pick, droop** (↓2# קטף; CPA קטף pa. LSp 178, SA קטף Ham 589:300+)

Pe. **1. to pluck:** a. grapes: חקטפון *TN* Lev 25:5 [H תבצר]; *ib.* 11; Dt 24:21; ר׳ שמעון בירׁ׳ יניי קטף כרמיה במועדא PN picked his vineyard on the intermediate days of the holiday *MQ* 81b(3); *ib.* 4; דלא קטפין כרמיהון אלא בתר חגא who do not pick their vineyards until after Succot *BB* 15c(12) // *Giṭ* 45b(15) [↓קדימה]; קטוף עולל{י}<ת>הון כמא pluck their gleanings like they plucked mine *EchRB* 94:12 [↓עוללה]; *ib.* 75:18; b. stalks: ותקטוף *TN* Dt 23:26 [H וקטפת]; למצוב ולמקטוף to plant and to pluck *Hem* 19; **2. to droop(?):** כדון נחירך קט{ו}<י>ף now your nose droops(?) *KohR* 29d(13) [cf. H אזניו מקוטפות *BR* 1277:19]

Pa. **to pluck:** מקטפין עוללתהון *EstR* 6c(8) [↓pe.]; *EchR* 94:12; pass.part. הדין כרמא כד מקט{י}ף בלא ענתיה when the vineyard is not picked at the right time *ŠR* 42b(6)

Itpe./a. **to be plucked:** מתקטפין פגיגין unripe fruit (which) is plucked *SYAP* 59:18

קטר, pl. **קיטרין** n.m. **knot, node, joint** (↓√קטר; Sy קְטָרָא LS 662) **1. knot:** pl. יחכמון שפייא קיטריהון let the wine merchants recognize their knots *Šeq* 50c(52); **2. node** (of a plant): pl. מלא קיטרין full of nodes *Mas* 52a(30) // *Ned* 37d(48) // *Švu* 34d(37); כד דאית ביה חמשה ק״טר״ין שבעה ק״טר״ין חשעה when it (i.e. the root of the madder) has five nodes, seven nodes, or nine nodes *Šab* 8b(16) // *Er* 26c(24); **2. joint:** pl. קי{ש}<ט>רי אצבעתיה the joints of his fingers *Mas* 51b(46) [= H קשרי אצבעותיו Jast 1433]

קטר (a/o) vb. **to tie, bind, gird** (↓קטר; CPA קטר LSp 178, SA קטר Ham 583:150+)

Pe. a. general: מיתן פריטין גו גולתה ומיקטרינון בחוט דכיתן to put coins in his cloak and to tie them with a linen cord *Kil* 32d(13); *ib.* 14; 27a(58); וקטדת *TN* Gen 38:28 [H וחקשר]; וחקטדון יתהון *ib.* Dt 6:8; 11:18; pass.part. והוה קטיד *Švu* 37a(61); b. human: תמא חד קטר גרמיה בחבלא he saw a person tying himself with a rope *Ber* 6c(50); דלא יהוון קטרינון

so that they should not tie them (i.e. the prisoners) *Giṭ* 46a(35); קטור ריגלך tie your leg (i.e. stay put) *BR* 44:12 // *Šab* 5b(32); *KohR* 24b(32); pass.part. חרציכון קטירין your loins being girded *FPT* Ex 12:11[23; H חגורים]; c. animals: קטור תורך tie up your ox *BerG* 5a(16); pass.part. בתור ובחמר תריהון קטירין כחדה with an ox and donkey, both bound together *TN* Dt 22:10; *FTV* Ex 12:34; d. objects: 1) plow: קטור קיקנך *BerG* 5a(16); 2) boat: קטר א{ו}<י>לפך *KohR* 9b(13); 3) doorbolt: pass.part. PN's ניגר{יא}<ה> דר' לעזר הוה קטיר בגמי doorbolt was tied with a cord *Šab* 16b(46); 4) *lulav*: הן דאת קטר לולבך wherever you tie your *lulav* (i.e. celebrate Succot) *BR* 44:12; 5) garment: קטר פדתיה לפדתיה *BerG* 5a(61) [↓פדה]; 6) strap of sandal: קטר תרתין he ties (the straps of) both (sandals) *Ḥaliṣa* 100:15; pass.part. ראשי עדקייא דקטירין the tied tops of the straps *ib.* 20

Pa. **to congeal:** ↓מקטר

קטרג vb. **to prosecute** (metath. < κατηγόρεω GLLT 182+; CPA קטרג LSp 178, SA קטדג ST Gen 18:12) Quad. וסניגורה מקטרג בדיני נפשן (a city whose) defense lawyer prosecutes in capital cases *VR* 118:7; דמקטרגין עליה *ib.* 608:2 // *MSam* 120:26

Quad.Ref. **to be prosecuted:** נפשה וגופה מיקטרגין the body and soul are prosecuted together *SYAP* 57:28

S. Fraenkel, ZA 15(1900):395.

קטרה, det. **קטרתה**, pl. **קטרן** n.f. **incense** (√2# קטר; ↓קטורה; BH קטרת HAL 1024) sg. *TN* Num 7:86 [H קטרת]; *ib.* 16:7; קטרת בסמניה טביה fragrant incense *ib.* Gen 27:27; תננה דקטרתה smoke of the incense *ib.* Lev 16:13; Ex 30:1; pl. ראשי קטרן choice incenses *ib.* Ex 30:34 [H סמים]

קיבה, det. **קיבתה** n.f. **stomach** (SA קבה Ham 589:296) sg. קיבתא *KohR* 21a(10); קבחא *ib.*

קיבוטדין n. **a small chest** (< κιβωτάριον L-S 950) sg. (קובין דינרין : text) והוה אית גביה קיבוטרין he had with him a small chest *KohR* 9d(3)

Lieb, Alon Vol 233, n. 20. Another poss. is that קובין is a phonetic var. of קופין (↓קופה).

קיבוץ n.m. **gathering, collection** (√קבץ; MH קיבוץ Jast 1354) sg. חד{א} קיבוץ דגירי a collection of arrows *EchR* 24:16 [expl. אשפה Is 22:6]

קידוש n.m. **holiness, sanctification, qiddush, washing before priestly function** (↓√קדש; MH קידוש Jast 1355, TBA קידושא *ib.* 1356) **1. holiness:** sg. וקידושיה קידוש עלם its holiness is eternal *FT* Lev 1:1; *TN* ib.; *ib.* Ex 31:11; ולא ככל <אחד> אבל יתה אלא בירושלים בקידושה he is not permitted to eat it (i.e. the firstborn animal) any place, except in Jerusalem in its holiness *PalLaws* 29:4; **2. sanctification:** sg. קידוש ידחין sanctification of the months *SYAP* 36:1; **3. qiddush, prayer said over wine indicating the sanctification of the day:** sg. כסא דקידושא the cup (of wine) for the *qiddush Ber* 11c(59); למישמע קידושא to hear the *qiddush Pes* 37c(58); **4. washing of hands and feet before a priestly function:** לקידוש *TN* Ex 30:18 [H לרחצה]; *ib.* 40:30; **5. "betrothal" (i.e. first stage of marriage) money:** sg. ועל קבלת קידושה for the receipt of her *qiddush* money *JMP* 2:15; *ib.* 11r:12; pl. וקדושי דקדיש יתה the *qiddush* money by which he effected the marriage *ib.* 7:10

On mng. 5, v. Friedman, JMP 1:192, n. 1, w. prev. lit.

קיום n.m. **oath, confirmation, answer** (↓√קום pa.; CPA קיום LSp 177, SA קיום Ham 459:5+) **1. oath:** sg. *TN* Num 30:13 [H אסר]; *ib.* 8; 14; 15; **2. confirmation:** sg. מתניתא מינה קיומה ומינה תברה its confirmation and refutation are found in the Mishna *Ḥag* 79b(4); **3. answer:** sg. אילין פליגין על רב ולית להון קיום those (cases) contradict Rab's opinion, and they have no answer *Kil* 32a(26) // *Er* 25b(46); *Yev* 4d(26); *Giṭ* 48c(44); *ib.* 46; *Hor* 45d(44); *Nid* 50c(29)

On mng. 2, v. Bacher, Term 2:189; on mng. 3, v. Frankel, Mavo 15a; Ratner, Kilayim 72+; Lieb, YK 349.

2# קיום n.m. **standing, protector, patron** (↓√קום) **1. standing:** pl. קיומייה the human beings *BR* 292:8 [lit. the standing ones; expl. יקום Gen 7:4]; **2. protector, patron:** sg. לקיומא *San* 20b(11) [expl. לחי 1Sam 25:6]

On mng. 2, v. Lieb, Greek 50.

קיטון n.m. **room, chamber** (< κοιτών Lehnw 528; CPA קיטון LSp 179) sg. קיטונא *FPT* Gen 43:30[05; H החדרה]; *TN* ib.; הוון מעלין ליה בחד קיטון they brought it into a room *San* 25d(31); *ib.* 33; 35; pl. בקיטוני מלביהון in their kings' chambers *TN* Num 31:50; *FT* ib.; *TNGl* ib.; ובקיטוני מדמכך *TN* Ex 7:28 [H ובחדר משכבך]; *ib.* Dt 32:25

Sok, Job Targum 119.

קיטוע n.m. **small portion** (↓√קטע) pl. קיטוען

Meg 73a(39) [expl. סירוגין Mib. 2:2]

קִיטוֹר n.m. **smoke, incense** (√2# קטר) sg. כקיטור תננא דאתונא like the smoke of an oven *TN* Gen 19:28 [H id.]; *FPT* Ex 19:18[06]; *TNGl* ib.

קִיטְנִי n.f. **type of legume** (Mal *qiṭnīṯa* Berg, Gl 79, MH קיטנית Jast 1358) sg. *BB* 16c(26)
Löw, Flora 2:411+.

קִיטַרְטוֹן n. **rose oil preparation** (< κίτρινον Löw, Lehnw 207) sg. *Švi* 37b(30)

קַייִט n.m. **summer** (CPA קיט LSp 179, SA קיט Ham 581:59) sg. קיט *TN* Gen 8:22 [H קיץ]; לא בקייט<א> ולא בסיתוא neither in summer nor in winter *Ber* 4c(9); *ib.* 11; *Kil* 30d(47); *Tan* 65b(10); *KohR* 8b(17); *ib.* 17a(22)

קַייִט 2# n.m. **gatherer of figs** (cf. MH קיץ Jast 1359) sg. חד קייט *Šab* 8c(51); pl. לקייט<י>א *Tan* 69a(38) // לאילין קיטיא *EchRB* 106:2 // לקי{צ}<ט>ייא *EchR* ib.
Lieb, Sinai 5(1940):466.

קַייִט 3# (unclear) ↓צמייא

קַייטְנִיי adj. **of summer** (↓קייט) pl. קייטנאי *ŠviRiš* 36a(8); קיטנאי *ib.Ar* [L: קטינאי; expl. בצלים הקיצונים Mib. 5:4]
Cf. Lieb, TK 2:505.

קַיים adj. **alive, in existence, enduring** (↓√קום; CPA קיאם LSp 177, SA קעים Ham 459:2) **1. alive:** sg. הא כען אבוכון קיים *TN* Gen 43:7 [H העור אביכם חי]; *TNGl* ib. 45:28; ר׳ שמואל בר רב יצחק קיים *MŠ* 52d(55); *BR* 247:5; **2. in existence:** sg. דכל זמן דהדין ביתא קיים as long as that house (= the Temple) exists *EchR* 68:8; *MŠ* 54d(46); pl. ופתגמי נבואתה קיימין לעלם his prophetic words exist forever *TN* Num 23:19; כל יומין דהוו אוצרייא קיימין as long as the storehouses were in existence *EchRB* 66:9; **3.** in var. phrases: a. חיי וקיים living and enduring: sg. *TN* Gen 3:22; *ib.* 27:27; Num 14:21; Dt 32:40; pl. Lev 23:21; Num 24:6; Dt 1:10; 5:3; 31:13; b. קיים כל עלמייה the Everlasting One [cf. Sy קַיָּמָא לעָלַם PSm 3532]: את הוא אלהא קיים כל עלמייא you are God, the Everlasting One *ib.* Gen 16:13; 14; 24:62; 25:11
The text כל עמה עם קיימה כשביל שהוא מלך עם מן דקיימין קיימין *BR* 1245:2 is unclear (v. MY ad loc.)

קְיָם n.m. **covenant, statute, vow** (↓√קום; CPA קים LSp 176, SA קיאם ST Ex 24:7) קְיָמָה *FPT* Ex 20:2[06];- **1. covenant:** sg. *TN* Gen 9:16 [H ברית]; *ib.* 21:32; Ex 34:10; Lev 23:14; Num 18:19; Dt 29:13; **2. statute:** pl. קיימין *ib.* Ex 15:25 [H חק]; Dt 4:5; קיימייה *ib.* 7:12; קיימוי *ib.* 6:17 [H חקיו]; 28:15; **3. vow:** sg. *ib.* Num 30:4 [H אסר]; *ib.* 5; 11

קְיָמָה, det. **קְיָמְתָּה**, pl. **קיימן** n.f. **pillar, monument, standing grain** (↓√קום; SA קעאמה Ham 515:381+, Sy קְיָמְתָּא LS 654) **1. pillar, monument:** sg. *FPT* Gen 28:18[05; H מצבה]; *ib.* 22; 31:13; קְיָמָא *ib.* 45[03]; קיימת קבורתא burial monument *TN* ib. 35:20; קְיָמְתָּא הדא *FPT* ib. 31:51[03]; pl. תרתי עשרי קיימ{י}ן *TN* Ex 24:4; קיימתהון *ib.* 23:24; Dt 7:5; 12:3; **2. standing grain:** sg. בקיימתיה דחברך *ib.* 23:26 [H בקמת רעך]; *TNGl* ib.

קיין n. (unclear) sg. קיינך *San* 27b(22) [v. ↓2# קניי; in a curse]

קייט 2# ↓ קייץ

קיל n.m. **stick(?)** sg. בהדיין> קילא *VR* 337:4 // *ib.* 362:4 [↓2# קור]
Löw, Lehnw 530; rdg. uncertain. V. ad loc. for variants.

קִילוּס n.m. **praise** (< ↓√קלס *qiṭṭūl*-form Lehnw 548; MH קילוס Lehnw ib.) a. general: sg. הוה משרי ליה בקילוס he begins it with a praise *VR* 125:6; ולקילוסן הוא צריך does he need our praise? *Suk* 55b(61); pl. קילוסין *Pes* 36b(29) [expl. דברים *ib.* 28] // *San* 23d(55); כל אילין קילוסיא *Kil* 31b(36) // *Yev* 2c(59) // *Soṭ* 18b(27) // *Qid* 64a(62); b. in a superscription to a poem: sg. קילוס לחג השבועות *SYAP* 10:1; *ib.* 44:1
Bacher, Term 2:191; Lieb, Schocken Vol 75+; id. Tarbiz 3(1932):453.

קִילוּרִי, det. **קִילוּרִיתָה**, pl. **קִילוּרִיין** n.f. **eye-salve** (< κολλύριον, Lat. *collyrium* Lehnw 530) sg. הדה קילוריתא *AZ* 40d(7); *Beṣ* 62c(54); pl. עפר קילורין powder of eye-salves *Šab* 10b(43)

קִילְיוֹן I ordered (< ἐκέλευον GLLT 186) אנה קלוונין אנא *VR* 578:2; קיליון *BR* 688:8; *ib.* 690:2; קלוואנון אנא *KohR* 8c(27); *ib.* 36
Lieb, Greek 6.

קִילְקוּל n.m. **disarrangement, degenerate state** (↓√קלקל; MH קילקול Jast 1361) **1. disarrangement:**

sg. מה קילקול הוה תמן what disarrangement happened there? *RH* 57d(57); *ib.* 58a(3); נהגין בקילקול they act according to the disarrangement *San* 19a(18) // *Ned* 40a(41); **2. degenerate state:** sg. מה אנא מזל לי ומשבק הדין סבה בקילקולה am I to go and to leave that old man (i.e. Laban) in his degenerate state? *BR* 863:2

קילקיי adj. **Cilician** (nisbe < GN Κιλικία Lehnw 530; Sy קיליקיא PSm 3602) pl. GN אוול דקילקאי of the Cilicians *FTV* Num 34:8

קינה, pl. **קינין** n.f. **dirge, lamentation** (√קנן; Sy קינתָא LS 664) sg. *SYAP* 17:1; דא קנתא *ib.* 32:27; pl. קינין וזמרין dirges and songs *FTP* Gen 4:22; קינוי דירמיה Jeremiah's lamentations *PRK* 230:6
On pl., cf. BH קינים Ezek 2:10.

קינטינר, **קינטר** n.m. **centenarins** (a unit of weight; < κεντηνάριος Lehnw 532; Sy קנטינָרא LS 676, קנטירא ib. 677) a. for biblical talent: sg. קנטר *TN* Ex 25:39 [H ככר]; ואין תימר דסלק קינטירא *San* 19d(6) [*VarG*: קנטיר]; *ib.* 2 [equivalent to 100 Roman pounds]; *PRK* 144:5 // *VR* 664:3; b. for biblical shekel: pl. ד' מאה קינטירין דכסף *BR* 627:1 // *PRK* 160:8 [expl. ארבע מאות שקל כסף Gen 23:16]; c. w/o a referent: שיתה קינט{ו}<י>דין דכסף six *centenarii* of silver *VR* 812:4 [given as the value of a piece of land]
Sperber, Money 166.

קיני n.m. **smith** (Sy קינָיָא LS 664) sg. *BB* 13b(33) [// ↓נפח]

קיניגי n.m. **hunter** (< κυνηγός Lehnw 553) sg. *BR* 295:4

קינרס n.m. **artichoke** (< κινάρα Löw, Lehnw 534; Sy קינרס LS 679) sg. *EstR* 5b(30); pl. מיכול קינדסיה to eat artichokes *Beṣ* 60d(41) // *Šab* 10b(21)[!]; עלי קנדסייה artichoke leaves *Švi* 37b(33); *ib.V* 39a(51)
Löw, Flora 1:407+.

קינתור n.m. **rebuke** (↓ √קנתר) pl. קינתורין *Ber* 4c(21)

קיס n.m. **tree, pole, wood, chip** (poss. < Akk *qištu* forest Kaufman, Influences 86; CPA קיס LSp 179) קיסָא *FPT* Ex 7:19[04];- **1. tree:** sg. למיקוץ קיסא *TN* Dt 19:5 [H לחטב עצים]; pl. למיקטוע קיסין *TNGl* ib.; *Šab* 8d(2); *ib.* c(51)[!]; *TN* Dt 29:10; **2. pole:** sg. קיסה *ib.* 21:22 [H עץ]; *TNGl* Gen 40:19 [*TN* ib.: צליבה]; **3. wood** (as a material): מן דקיס *TN* Lev 15:12 [H כלי עץ]; *ib.* Num 31:20; Dt 4:28; 29:16; קיסה דארזא *ib.* Lev 14:52 [H עץ ארז]; נגרות a wooden bolt *Tan* 68b(27); סוכרא דקיסא woodworm *Ḥag* 78a(49); pl. קיסין *TN* Lev 1:7; *ib.* 6:5; Gen 22:6; תד מובל דקיסין a load of wood *Ḥal* 60b(38); *Tan* 64b(56); *EchR* 46:25; *EchRB* 53:18; **4. chip:** sg. אייתי לי תד קיס נחצי שיניי bring me a chip so that I can pick my teeth *Dem* 23b(62) // *Ḥal* 60b(38)

קיסוס n.m. **ivy** (*Hedera helix*; < κισσός Lehnw 535; Sy קיסס LS 680) sg. קיסוסא *Kil* 30a(44) [expl. קיסוס Mib. 5:8]
Löw, Flora 1:219.

קיסר n.m. **emperor** (< καῖσαρ Lehnw 535; CPA קיסר LSp 179) sg. *AbgurNew* 166:8; *Ber* 12d(63) [in a Greek expression of salute]

קיסריי adj. **of Caesarea** (nisbe < GN קיסרין Lehnw 536) sg. ר' חחליפא קיסרייה *PRK* 346:4; *BRV*^{60} 530:5; *RH* 59c(50); *Tan* 65a(46); *Soṭ* 20d(21); pl. אילין עדסתא קיסרייתא those Caesarean beds *Ber* 6a(1) // *MQ* 83a(15) // *Ned* 40c(26); אנבין קיסריי Caesarean ... *Šab* 4c(19) [expl. כלך Mib. 2:1]

קיפוף n.m. **nocturnal predatory bird** (SA קפוף Ham 613:169 (H תנשמת), ST Dt 14:16 (H שלך)) sg. קיפופה *TN* Lev 11:17 [H ינשוף]; קפופה *ib.* Dt 14:16
Talshir, Fauna 64+; 197+.

קיקוס n.m. **castor oil plant** (< κίκεως Löw infra) sg. קי{ס}<ק>וסא *Šab* 4c(33) [expl. קיק Mib. 2:1]
Löw, Flora 1:219, note; ib. 609.

קיקלה, det. **קיקלתה** n.f. **garbage heap, ruined building** (< *קלקלה (cf. ↓קיקן); CPA קיקלא Duensing 159, קיקולא Black, Hor 68, Sy קיקלתָא LS 688) **1. garbage heap** (Ar *mezbele*): sg. טריפ{ו}<י>ן בקיקלא they are thrown down on the garbage heap *EchR* 146:1 [expl. חבקו אשפתות Lam 4:5]; זיל עדור בקיקלתך go, hoe in your garbage heap *VR* 576:1; **2. ruined building** (Ar *ḫirbe*): ובד תרום קיקלה קיקלה שמה when a ruined building rises, it is still called a ruined building *PRK* 242:2; *ib.* 4 [↓בירה]; תדא קיקלא *BR* 302:2; *ib.* 3 // *BM*

8c(41)[!]; *ib.* 42 [// חרבה] בההיא קיקילתה; *VR* 621:2 בייתה קיק{ו}<י>לתה // *BR* 296:7 [ref. to the Temple] זויתא בחירתא תריבא כקיקלתא; *ib.* 974:3 // *ŠR* 25a(5) the chosen place (= the Temple) is destroyed like a ruined building *SYAP* 21:12

קיקן n.m. **plow, container** (< קנקן* Nöld, SG § 31; Sy קִיקְנָא, קֶקְנָא LS 689, MH קנקן MBMK 6:4) **1. plow:** sg. ושרי קיקנך untie your plow *BerG* 5a(15); וקטור קיקנך tie up your plow *ib.* 16 // קנקנך *EchRB* 89:6; *ib.* 8; pl. זבין קיקנוי he sold his plows *BerG* 5a(19); **2. a container:** <ולא> קיקנא בידה דימינה no container in her right hand *Ḥaliṣa* 100:29; יהבין דהבא וכספא וחמש סלעים דפולרין לגו קיקנה(text : קנינקה) they place gold and silver and five *selas* of *follarions* in the container *PalLaws* 30:18

Sok, GF 127, n. to l. 21.

קיר n.m. **wax** (< κηρός Löw, Lehnw 538; Sy קארא LS 654) sg. ק{ו}<י>רה *Šab* 4c(25) [w. ref. to שעוה Mib. 2:1]

קירה n.f. **lady, mistress** (< κυρα < κυρία; Sy קורא LS 656) w. PN: קירה פרוטון *Naveh* 32:2; קירה קלניק *ib.* 34:1; קירא חסאן *JMP* 16:4; קירא סלמה *ib.* 25:1; קריה[!] *ib.* 1r:7; 14; 31; 22:14

Friedman, JMP 1:79+.

קירומה n.f. **row of slips or thrums in the loom to which the threads of the warp are attached** (< χαίρωμα Jast 1368) sg. *Šab* 14a(35) [expl. קירוס Mib. 13:2]; כר יהבה קירומה(text : קדמה ;Raḥ) when (the woman) puts (the threads into) the slips *ib.* 10c(17)

Lieb, YK 146; Kut, Studies 412 (Heb); Hirschberg, Ha-Ereg 181, n. 3.

קירוש n.m. **frost** (cf. Sy קרוש, abs. of קורשָא LS 701) sg. קירושָא *FPT* Gen 31:40[03; H קרח]; קרושא *TNGl* ib.

קיריס n.m. **lord, master** (< κύριος Lehnw 539; Sy קיר PSm 3611) **1. lord** (w. ref. to God, esp. in liturgical poetry): sg. בנוי דקיריס the children of the Lord *TN* Dt 32:1; רחימוי <ר>קיריס the beloved ones of the Lord *SYAP* 2:6; ברסייה דקיריס the Lord's throne *ib.* 11:37; 12:5; 14:26; 40:1; *Wahawa* 1; **2. master** (+ PN): sg. קיריס פוטיס *Naveh* 32:5; קירס סלוסטיס *ib.* 3; 5; 34:1; 71:2

On mng. 1, v. Heinemann, Studies 156+.

קֵירַס n.m. **time** (< καιρός Lehnw 540; CPA קירוס, קירסא LSp 179) sg. קירס רב much time *Hem* 21; בהדין קירסה בישה in this bad time *Der* 52:61; pl. קֵירסִין *BRG* 842:4 // *PRK* 13:11 // *ŠR* 33d(18) [expl. עתים 1Ch 12:33]

On קירסה בישה, v. Wieder, Tarbiz 54(1984):29.

קישואין n.m.pl. **cucumbers** (↓ קטו 2#; MH קישואים Jast 1429) קישואיה *TN* Num 11:5 [H הקשאים]

Löw, Flora 1:530+.

קישוי n.m. **difficulty** (↓ √קשי; CPA קשוי LSp 186) pl. מאן דמחלף לית ליה כאילין קישואייה the one who reverses (the opinions) doesn't have those difficulties *Hor* 45d(59) // קישויא *Pes* 35b(5)

קישור n.m. **tying, binding** (< H קישור Jast 1370) sg. קישוריה דרב אבא בר חנה *Šab* 7a(16); *ib.* 17

קיתון n.m. **drinking cup, water jug** (< κώθων Lehnw 540) sg. קיתונא *Qid* 64a(21); *ib.* 22; 23; 24; *AZ* 42d(27); קיתונא דנחשא a bronze cup *EstR* 9a(27) // *VRG* 244:5; קיתונא דחספא a clay cup *ib.* 28 // *VRK* 245:1

Brand, Ceramics 518+; Eps, MNM 421; Function and Design 30+.

קכלה, pl. **קכלן** n.f. (unclear) pl. *Yom* 44a(21) [expl. דידכיות Mib. 6:8]

קָל n.m. **voice, sound, news** (↓ קלן, ברת קל; CPA קל LSp 176, SA קל Ham 580:39+) לְקָל *FPT* Ex 4:8[01];- **1. voice:** a. general: sg. קל חד *ib.* Ex 24:3; הא קל דקל חכים behold, the sound of a wise voice *BR* 733:3; ונטלת ית קלא she raised her voice *TN* Gen 21:16; עבר חד ערביי ושמע קלה an Arab passed by, and he heard his voice *Ber* 5a(15); *Hor* 46d(19); *PRK* 194:5; וצוחית בקל רם I shouted in a loud voice *TN* Gen 39:14; ר' אבא כר זבדא מצלי בקלא PN prayed out loud *Ber* 7a(52); b. in phrase שמע קל(־) + part. (agreeing w. n./suf.): שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל I heard PN ask PN_2 *Er* 23d(61); *Šeq* 47a(1); *KohR* 27a(11); עאל ושמע קליה רטלייא קרי he entered and heard the child reciting a biblical verse *Šab* 8c(56); *Pes* 31b(62); *San* 20b(25); *Hor* 46d(19); *BR* 946:4; שמע קלה מצווחה he heard her shouting *ib.* 1096:2; *Ket* 34b(62); ושמע קלון מחבזיי בשוקא he heard them disgracing each other outside *ib.* 59; *Meg*

75a(15); *Sot* 21b(53); שמע קלהן דמלוות{י}ה אמרן he heard the water-drawers(f.) saying *BR* 1232:14; **2. sound, noise:** sg. קל סדרי קרבא the sound of war *TN* Ex 32:17; קל צלותה the sound of her prayer *ib.* Gen 38:25; קל מליכון the sound of your words *ib.* Dt 5:28; Ex 15:26; Dt 1:45; 5:22; קל גל{ו}<י>רי פרסייא the sound of the Persians' arrows *BB* 13b(63); ואול קלא דקרעון לגופפתא the sound that they had rent (their garments) reached GN *Kil* 32b(13) // *Ket* 35a(20); קל מן שמיא a sound from heaven *TN* Gen 38:25; קליה דשיפורה the sound of the *shofar FPT* Ex 19:19[06]; pl. קלין וברקין *TN* ib. 16 [H קולות]; 20:18; **3. news,** in phrase מה אמ׳ לון מה קלא בעלמא אמרון ליה ולית את קלה ב־ ידע מה קלא בעלמא he said to them: What is going on in the world? They said to him: Don't you know what is going on in the world? *Tan* 66d(52); *Švi* 38d(25); *BM* 8d(32); *VRK* 246:3; *Ber* 5c(37)

קלוב, pl. **קולבין** n.m. **type of tunic** (< κολόβιον Lehnw 504; CPA קולבה w. suf. LSp 180) sg. קלוב *VR* 857:4; pl. קולבין *KilV* 32d(2) [expl. הדלמטיקון Mib. 9:7]; קול{כ}<ב>ין *Šab* 8b(54) [expl. מעטפות Is 3:22]

קלַוְוסִים n.f. **order, command** (< κέλευσις, -ιν GLLT 186+) sg. מן יד נפקת קלווסי{ס}<ס> מן מלכותא an order immediately went out from the government *Ned* 41c(34); *SYAP* 36:32[voc]; אפיק קלוסין he promulgated an order *EchRB* 155:24; *ib.* 26; כדון דכטילתא קלוסי{ם}<ס> דמלכא now that you have annulled the king's order *ib.* 69:11; מ{א}ן בגין דעב{ד}<ר>ת קלו{ג}<ס>ין דידי since you have transgressed my command *EchR* ib.

קלוט n.m. **catcher** (↓√קלט) pl. קלו{סו}<טי>ן דימא catchers of the sea *BR* 34:3

Eps, Tarbiz 1/1(1931); 76, n. to l. 13, contra Lehnw 545.

קלון n.m. **column** (< Lat. *columna* Lieb, Tarbiz 1/2(1931):113+) sg. נפל קלון דטיבריא the column of Tiberias fell *AZ* 42c(10)

קלוסקין n. **loaf of bread** (< κόλλιξ Lehnw 544) sg. *Ter* 41b(23); קולסקין *EchRB* 145:7; קולסקים *ib.*

קלופי, pl. **קלופיין** n.f. **strip** (↓√קלף; SA קלופין pl. Ham 561:127) **pl.** קלופין, קלוותיה[!] *FPT* Gen 30:37[05; H פצלות]; קלופייתא *TNGl* ib.; קלופיתא *TN* ib.; כר מבתר בקלופייתה when he cuts(?) the strips *Šab* 10a(47); בקלופיתיה[!] *ib.* 49

קלח n. (unclear) sg. הוה מפיק לישנא קילח (PN) explained it from the term קלח *BR* 525:1 [refers to 138 years, *ib.* 524]

MY to *BR* ad loc.

קלט n.m. **instruction(?)** (↓√קלט) sg. תבוט תבוטך דהיא טבא בקלטה strike your striking, because it is good in instruction *Qid* 64d(36) // *Yev* 4a(19) // *PRK* 64:6; *ib.* 65:6 // *KohR* 21b(47) [Var: באולפנא]; *ib.* 21c(7) // *BREd* 52:4 [Var: באולפנא]

MY to *BR* 51:5, s.v. בגלעה.

קלט (/o) vb. **to absorb** (↓קלוט; TBA קלט Jast 1374, MH קלט Moreshet, Lex 323) Pe. בגין דיקלוט ציבעא so that it should take up the dye *Pes* 29d(37); וקלטת מערתא (uncertain) *AZ* 42c(32)

קלטיד n.m. **couch** (< κλιντήρ Löw, Lehnw 545) sg. קלטירה *Meg* 73d(52) [used in a synagogue; ↓ 2# פלטיר]

קלי n.m. **parched grain** (↓√קלי; SA קלי Ham 586:228) sg. *FPT* Lev 23:14[06; H id.]; *TN* ib.

2# קלי n.m. **alkali** (Sy קַלְיָא LS 666) sg. קליא *Šab* 12b(4) [expl. קימון Mib. 9:5]

Cf. Löw, Flora 1:637+.

קלי vb. **to roast, parch** (↓קלי; Sy קלא LS 666) Pe. pass.part. קלי בנורא roasted by fire *TN* Lev 2:14 [H קלוי באש]

Pa., pass.part. **id.:** טלופחין מקליין parched lentils *Ned* 40a(57)

קלי, קַלִיל adj. **light, lenient, swift, few** (↓√קלל; CPA קליל LSp 180, SA קליל Ham 507:167) *FPT* Dt 22:9[04; voc];- **1. light:** sg. בלחמה הדין דמיבליה קליל that bread whose edibility is light *TN* Num 21:5; אנא פרגמטיא דידי קליל my merchandise is light *BQ* 4a(55); *San* 23d(43) [≠ נטיל]; pl. אינון קלילין באפינן למשיציא they are easy for us to destroy *TN* Num 14:9; *KohR* 6d(10); מצוון קלילן light commandments *TN* Gen 15:1; מיעבד דפנחא קלילן to make the walls light *Suk* 51d(27); **2. lenient:** הדא דר׳ מאיר קלילא מדר׳ יוסי that (opinion) of PN is more lenient than that of PN_2 *Nid* 49c(12); **3. swift:** sg. אזגד קליל a swift messenger *TN* Gen 49:21; pl. ענגין קלילין swift clouds *FPT* Ex 19:4[06; cf. Sy עַנָּנָא קַלִּילָתָא PSm 3616]; *TN* Ex 19:4; **4. few:** a. as adj.: pl. יומין קלילין a few days *FPT* Gen 7:10[05]; *ib.* 29:20; עם

קלילין a few people *TN* Dt 7:7; דמין קלילין a small amount of money *Ter* 45d(11) // *AZ* 41b(2); b. as adv.: 1) alone: וקליל תכנשון *TN* Dt 28:38 [H ומעט תאסף]; יהב לי קליל{ת} give me a bit *EchR* 44:20; 2) w. fol. noun: קליל מזון *FPT* Gen 43:4[05; H אכל]; *TN* ib. 24:43; קלי מלח a bit of salt *BR* 521:6; **5.** in adverbial phrases: עוד קליל *TN* Ex 17:4 [H עוד מעט]; קליל קליל *ib.* 23:30 [H מעט מעט]; Dt 7:22[!]; [זעיר↓] קליל זעיר

On the form קלי, v. Kut, SGA 88.

קליסייה n.f. **Christian community** (< ἐκκλησία Lieb, Scholem Vol 173; Mal *klēsya* church Berg, Gl 50) sg. אמתיה ערקת לקליסייא (PN's) maidservant fled to the Christian community *Giṭ* 46a(32)

קליעה, det. **קליעתה**, pl. **קליען** n.f. **cord, cordage, plait (of hair)** (↓ √קלע; Sy קעילתָא (דסָעָרָא) PSm 3683) **1. cord, cordage:** sg. עובד קליעה cordage work *TN* Ex 28:14 [H עבת]; *ib.* 22; 39:15; קליעה דחובין a network of sins *Tan* 65b(25); pl. קליעתה *TN* Ex 28:14; *ib.* 24; 25; 39:17; 18; **2. plait (of hair):** sg. קלעיתה דשערה *Soṭ* 24c(8) // (דשערא L) מקליעתא דרישא *Šab* 7d(58); *San* 25d(40)

Löw, Flora 1:30.

קליפרס n.m. **important person(?)** pl. קליפריסין *BR* 1115:4

MY ad loc.: < καλός, καλό-; Löw ib.: < κλοιοφόρος wearing a chain around the neck (as sign of honor).

קלל (a) vb. **to be light, lenient, treat lightly, curse** (↓ קול, קליל, קללה; CPA קלל LSp 180, SA קלל Ham 581:67+, ST Ex 21:17) Pe. **1. to abate, diminish:** קלו מיא the waters abated *TN* Gen 8:11; **2. to be light:** ויקל מעלווך *ib.* Ex 18:22 [H והקל]; **3. to be lenient:** קלת וחומרת על דר׳ יורה קלת וחמרת על דרבנן according to the opinion of PN/the Rabbis, it is both lenient and stringent *Šab* 13d(3) [+ //'s; ↓√חמר pe.]

Pa. **1. to lighten:** סבא סבא קליל גרמך old man! Old man! Make yourself light *PRK* 197:6; אין בעי יקלל רגליה{ו}י<תלא עקבא if he wants to lighten his leg, let him lift up his heel *Ḥaliṣa* 100:26; **2. to curse:** לא טב דקליל לי דלא באפ{ו}י<י חד זמן is it not enough that he cursed me once not in my presence? *San* 20d(9); שמע פרסייא מקלל לבריה ביה ומית he heard the Persian cursing his son with it (i.e. the Ineffable Name), and he died *Yom* 40d(60); *San* 27b(22); **3. to make a lenient ruling:** ר׳ יהודה דהוא מקלל תמן לא כל שכן דיקלל הכא PN who makes a lenient ruling there will certainly do so here *Kil* 28d(23); *ib.* 21; הן דהוינן סברין דו מקללה חמר where we thought that he makes a lenient ruling, he makes a stringent one *MQ* 82a(34); *AZ* 41d(59)

Af. **1. to treat lightly, improperly, with disrespect:** מאן דידע בנפשיה דלא אקיל לבר נש מן ישראל מן יומוי one who knows within himself that he never treated a Jew improperly *Dem* 22a(16); ר׳ יוחנן מיקל לנשייא דשטחן בגדיהון על אוירא דבי מדרשא PN used to treat contemptuously women who spread out clothes in the area of the study hall *Meg* 74a(49); *MŠ* 55d(27)[!]; *Bik* 65d(2); *Er* 30d(21); *MQ* 81b(58); *Qid* 63c(20); *AZ* 39b(64); *BR* 690:4; **2. to curse:** דוד מלכא דיש׳ מיקל לון David, King of Israel, curses them *San* 29b(47); הוה מחי ליה הוה מיקל ליה he hit him, and (the other one) cursed him *AZ* 44a(6); *Ber* 9b(21) // *Tan* 63d(19); *KohR* 11a(7); **3. to act in a lax manner:** רב נחת לתמן חמתון מקיל{ו}י<ן וחמר עליהון Rav went to Babylonia, saw them acting in a lax manner, and imposed restrictions upon them *Šeq* 50c(47); *Ned* 37c(13)

Itpa. **to abate, diminish:** אחקללו *FPT* Gen 8:8[02]; אתקלילו *TNGl* ib.

For a different opinion on pe., mng. 2, v. Ben Hayyim, Tarbiz 50(1982):205+; on pa., mng. 3, v. Eps, PLA 411.

קללה n.f. **curse** (↓ √קלל pa.; SA קללה Ham 581:72) sg. *TN* Dt 23:6; תהא פתחה(text: פתחה) בה קללה(text: דלא ליה) may a curse begin with him *Ned* 41c(33)

קלן adj. **loud-voiced** (↓קל; MH קולן Jast 1328, Sy קלנָיָא LS 652) pl. (Ar) אילין ציפריא קלנין those birds are loud-voiced *VR* 361:8 [Var: מציצין, פטטין]

קלס vb. **to clap, praise** (< καλῶς, καλός Lieb, Schocken Vol 75+; ↓קילוס; CPA קלס Duensing 159, LSp 180, SA קלס Ham 454:162, MH קלס Moreshet, Lex 323) Pa. **1. to clap, clamor:** והוה מספיד בחדא ידא ומקלס בחדא ידא he eulogized with one hand and clapped(?) with the other *KohR* 30c(36) // *EchR* 22:17; *EchRB* 53:11; קל מקלסין בפלחנא נכריה a voice of clamorers in idolatry *TN* Ex 32:18; *FT* ib.; **2. to praise, extol, commend:** a. w. קומי/קודם: והוון מקלסין קודמוי they extolled him *FPT* Gen 41:43[05]; *TN* ib.; והוה מקלס קומי

כליא he used to give praise before the brides *Pea* 15d(31) // *AZ* 42c(13) // *BRG* 632:6; הוון מקלסין קודמוי *BR* 818:4 [before a groom]; *ŠR* 38c(16); b. w. dir. obj./-ל: והוה ר' יניי מקלס ליה PN commended him [followed by biblical verse, etc.] *Kil* 31b(34); *Yom* 40c(25) // *Giṭ* 48d(37); *Yev* 2c(57); *ib.* 9b(2); 15a(37); *BB* 17a(40); אמרה ר' אבינא וקלסיה קומי{ה} *MŠ* 53a(7); *Ber* 10a(42) // *BR* 140:2; וקלסון שמואל Samuel commended them *Nid* 50d(64); *Ḥag* 78d(22)

Itpa. **to be commended:** איקלס ר' בא בר זבדא דמר שמועה משום דזעיר מיניה PN was commended for stating the law in the name of one less than he *San* 21a(63) // *Švi* 37c(25); *ib.* 30

Lehnw 547.

קלע, det. **קילעה** n.m. **curtain** (↓√קלע; SA קלע Ham 586:243+) pl. והוון פרסין קילעיה they spread the curtains *Šab* 17c(30)

קלע vb. **to plait** (↓קליעה, קלעי, קלע; MH 2# קלע Jast 1380) Pe. נשייא קלען plaiting women *MŠ* 54d(43)

Löw, Flora 1:31.

2# קלע vb. **to throw, cast** (Sy קלע pa. LS 669) Af. ואקלעיחה *TN* Ex 10:19 [H ויתקעהו]

קלעי, det. **קלעיתה** n.f. **plaited object** (↓√קלע, sg. קליעה) באתרין צווחין לקלעיחא בנייתא there are places where they call a plaited object בנייה *Šab* 12c(60) // *BR* 161:2 // *KohR* 18c(9)

קלף n.m. **streak made by peeling** (↓√קלף; Sy קלָפְתָא LS 670) pl. קלפין חוורין white streaks *TN* Gen 30:37 [H פצלוח]

קלף vb. **to peel, scrape, lay bare** (↓קלופי, קלף, קלפי, קלפה; SA קלף Ham 561:128, MH קלף Moreshet, Lex 324) Pa. **to peel, scrape:** *TN* Gen 30:37 [05; H פצל]; *TN* ib. 38; כתר דקליף ית ביחיה after he scraped his house *ib.* Lev 14:43; *ib.* 41; יכיל אנא מקלף חרחיי חרחי I can husk (barley-corns) two at a time *Mas* 51b(42); קלפית בצליה I peeled his onion (i.e. revealed his secrets) *BR* 991:1 [w. ref. to Jer 49:10]; *BR* 1234:4; קליפי שובלחא דנהרא lay bare the current of the river *ŠR* 20b(3) [expl. חשפי שובל Is 47:2]

Itpa. **to be peeled off:** איחקלף מרקועך your patch has been peeled off *San* 22b(5) [prov. of uncertain mng.]

קלפה, det. **קלפתה** n.f. **scab** (↓√קלף; SA קלפה Ham 540:161 (Hספחת)) sg. *TN* Lev 13:2 [Hספחת]; *ib.* 6; קלפחה *ib.* 7; 8; 14:56

קלפי, det. **קלפיתה** n.f. **scab** (↓√קלף; Sy קַלָפִיתָא LS 670) sg. קלפיחא *FTV* Lev 14:56 [Hספחת]; *TNGl* ib. 13:8[!]

קלק vb. **to throw down** (cf. Sy קלק pe. to look askance LS 670) Pa. קלק יחיה *TNGl* Ex 4:3 [H השליכהו]; *ib.* 7:9; 15:25; *FTV* ib. והוה נסב חורמוסין ומקצץ ומקליק he took lupines, cut them up, and threw them down *Švi* 38d(31) // *PRK* 193:1 // *KohR* 27a(3); *ib.* 28c(38); *EchRB* 51:6; *BR* 729:1; *PRK* 197:6; *AZ* 40d(4)[!]; וקלק גרמיה גוויה (the snake) threw itself into it *Ter* 46a(31) [// *PRK* 175:8 זרק]; וקליק לארעא גרמיה ומיח he threw himself down on the ground and died *EchRB* 69:13; pass.part. מקלק בארחא thrown down on the road *KohR* 15c(25) // *VRVar* 510:1; היך תרעך פכיר ומקלק how your gate is demolished and thrown down *BR* 753:4; *KohR* 29c(29); *EchRB* 96:20[!]; *ib.* 146:1[!]

Since *TN* always employs ↓√טלק, the double rdg. ויקלק ויטלק *TN* Num 19:6 should be considered a conflation from another Targum like *TNGl* or *FT*.

קלקל vb. **to ruin, spoil** (↓מקלקלה, קיקלה, קיקלול, קלקלה; SA קאקל (< קלקל) Ham 581:75, MH 2# קלקל Moreshet, Lex 325) Quad. **to ruin, spoil:** ומקלקל מיליהון רזכאי he ruins the words of the innocent ones *FTV* Dt 16:19; דקלקלח עובדיה who spoiled her deeds *PRK* 227:12; *BR* 175:9; מן דאתא ותקן הוא דאתא וקלקל the one who came and corrected (i.e. eliminated the image) is the one who spoiled (what he did) *EchR* 91:22; אין את עליל אח מקלקל וורדיה if you go inside, you will ruin the roses *Mas* 49d(62)

Itpa. **to be ruined:** זבינחא איתקלקלח the merchandise was ruined *AZ* 42a(34) // איקלקלח *Ter* 47b(28)

קלקלה, det. **קלקלתה** n.f. **disgrace, corruption** (↓√קלקל; MH קלקלה Jast 1382, Sy קולקָלָא LS 666) **1. disgrace:** sg. סבין דקלקלה old men of disgrace *BR* 510:3 [expl. זקיננו Jos 9:11]; **2. corruption:** sg. עיקר קלקלתהון their main corruption *RH* 57d(59)

קלרין n.f. **kitchen** (< κελλάριον, Lat. *cellarium* Lehnw 531) sg. ואיפשר דקלארין דמלכה חסירה כלום

can the royal kitchen be lacking anything? *BRV*^{60} 90:8

קלש n.m. **frost** (↓קירוש) sg. קלשא *TN* Gen 31:40 [H קרח]

קמה, det. **קמתה** n.f. **standing crop** (↓קום; SA קאמה ST Dt 23:26) sg. קמתא *TN* Ex 22:5 [H קמה]

קמח, det. **קימחה** n.m. **flour** (CPA קמח LSp 180, SA קמח Ham 582:83) sg. *TN* Gen 18:6 [H id.]; *ib.* Lev 23:14; קמח דשערין barley flour *ib.* Num 5:15; *Pes* 29d(34); אית ליה קמח וטחן חיטין he has flour, and he grinds wheat! *MQ* 80d(61); ותשר בה קמחא he sifts flour with it *Ned* 38c(21) // *Meg* 71b(7); אוספת מ{ו}<י>י אוסיף קמח (if) you added water, add (also) flour! *BRV*^{60} 804:6 // *PRK* 167:7; קימחא טחינא טחנת you ground milled flour *EchR* 76:20; pl. כל קמחייא קימחין וקימחא דקימחית סולת all flours are flour, but the flours of Qimḥit (i.e. her sons) are fine flour *Hor* 47d(16) // *Yom* 38d(11) // *Meg* 72a(54) // *VR* 471:2 // *PRK* 398:16

קמטריי n.m. **chest maker** (nisbe < κάμτρα Lehnw 550; cf. Sy קמטרין chest, pl. קמטריא LS 672) sg. שמעון קמטריא *Ber* 13d(11)

קמי prep. ↓**קומי**

קמין n.m. **oven** (< κάμινος Lehnw 551; CPA קמין LSp 180) sg. על ואזא קאמינא he went in and heated up the oven *VR* 664:7

קמיע n.m. **amulet** (Sy קמִיעָא LS 673; cf. MH √קמע to tie around Moreshet, Lex 327) sg. קמיע טב a good amulet *Am* 2:1; *ib.* 11; *AmGen* 5a:7; *ib.* c:2; *Hem* 19; *ib.* 24; *Frey* 819:1; קמיעה דן *Am* 3:14

קומפון, **קמפון** n.m. **open area** (< κάμπος, Lat. *campus* Lehnw 510; Sy קמפון LS 673) sg. כל עמה לקומפון everyone to the open area *PRK* 181:3 // לקמפון *ŠR* 18a(15); *ib.* 28b(16)

קמץ n.m. **locust** (CPA קמץ LSp 180, SA קמץ Ham 471:386+ (H חגב)) a. general: sg. כהדין קמצה דלבושיה מיניה וביה like the locust whose garment (viz. the wings covering it) are an integral part of it *BR* 201:2 [expl. לבוש בדים Ezek 9:2]; pl. ר' חזקיה אכל קמצין PN ate locusts *AZ* 44d(39); קמצייה *TN* Num 13:33 [H חגבים]; b. as PN: קמצא, בר קמצא *EchR* 143:13 // *EchRB* ib. Talshir, Fauna 57.

קמץ (a/o) vb. **to take a handful, to close** (eye, mouth) (↓קומץ; SA קמץ Ham 586:226) Pe. **1. to take a handful:** לא דמי ההוא דחפן להההוא דקמץ ההוא דחפן תריי כההוא דקמץ one who takes a *qomeṣ* is not like one who takes a *ḥofen*. The one who takes a *ḥofen* (takes) twice that of one who takes a *qomeṣ* *BR* 36:6 // *VR* 216:6; דקמצחה ודלא קמצתה (unclear) *BR* 1104:6 [expl. לקמצים Gen 41:47]; ויקמוץ *TN* Lev 5:12; *ib.* Num 5:26; **2. to close** (eye, mouth): דו קמיץ חדא ופתח חדא because (the sleeping deer) opens one (eye) and closes the other *Šab* 14b(59) [v. TgSong 8:14; *ŠR* 41d(32)]; חד קמץ וחד פת' in one case one closes (the mouth; i.e. pronounces *qameṣ*), and in another one opens (the mouth; i.e. pronounces *patah*) *MMDam* Gen 41:5; *ib.* Lev 27:29; Num 7:58; Dt 31:23

On mng. 2, v. TK 3:185.

קן, det. **קינה** n.m. **nest, burrow** (CPA קן LSp 181, SA קן ST Dt 22:6) **1. nest:** sg. קן דצפרין *TN* Dt 22:6 [H id.]; חמא חד עורב עביד קן he saw a raven making a nest *VR* 415:4 // *MSam* 57:16; *VR* 507:2 // *KohR* 15c(13) [דוכיפת↓]; קיניה *FTV* Dt 32:11; קנה *TN* ib. וסתריה להההוא קינא he destroyed that nest *VR* 507:3; לעורבה דאיטי נורא לקיניה like the raven which brought fire to its nest *BRV*^{60} 732:2; **2. burrow:** sg. קן דעכברין a burrow of mice *Kil* 32b(26) // *Ket* 35a(34)

קניי ↓**קנא**

קנאן n.m. **jealous** (↓קניי) sg. *FTV* Dt 4:24 [H קנא]; *TNGl* ib.

קנב vb. **to trim vegetables** (↓קניבה; TBA קנב Jast 1388, MH קנב, Moreshet, Lex 328) Pa. הוא מקנב *Pes* 31a(50)

קנדיל, det. **קנדילה** n.m. **lamp, light** (< κάνδηλα, Lat. *candela* Lehnw 552; Sy קַנדֵלָא LS 676) sg. קנדילה *ŠR* 22c(24) // *PRK* 6:5; pl. קנ<ד>{ר}לוי *MŠ* 56a(10); קנדיליה *EchR* 126:2; קונדילוי *EchRB* ib.

קָנֶה, pl. **קניי**, **קנין** n.m. **reed, cane, branch, rod** (CPA 3# קנא LSp 181, SA קנה Ham 584:171+) **1. reed:** sg. *TN* Gen 41:5; *ib.* 22; קָנֵי *FPT* ib.[05]; pl. חד מן עשרתי דקניא 1/10 (= a tithe) of the reeds *Dem* 25c(34); pl. אין את מ{ב}<נ>צע לה קניי לא נסייה if

you stick into it (only) reeds, (the land) will not support (them) *Tan* 69b(25) // *Meg* 70a(46) // *ŠR* 13b(38) // *EchR* 107:4; **2. cane:** sg. וקנה דכשם sweet calamus *TN* Ex 30:23 [Sy קִנְיָא דְּסַמָּא PSm 3654]; **3. branch of the candelabrum:** sg. *ib.* Ex 37:19; pl. קנין *ib.* 25:32; 37:18; 21; וקניה *ib.* 25:31; וקניהון *ib.* 36; **4. rod, stick:** sg. חמית בחלמא טעי{ח}<ן> חד קני{א} I saw in a dream that I was carrying a stick *EchRB* 53:2; <ה>קני *KohR* 24d(27) [expl. חלקי Eccl 2:10]; נטל חד קנה וחקקיה he took a stick and hollowed it out *VREd* 132:2; הדין קניא *ib.*; pl. דא גופנא מיסחמכא ככמה קניי{ח}<ה> the grapevine is supported by many sticks *VR* 261:2

Löw, Flora 1:664+; 693+. The mng. of בעלי קנייה *Ter* 46b(5); *ib.* 59, and its connection to our word are uncertain.

קנה #2, קנאה, קנאתה, det. **קנתה, קנאתה** n.f. **jealousy** (↓√קני #2; CPA קנא LSp 181, SA קנאה ST Num 5:18, קנה ib. 15) sg. אלה קניי ופורען מחפדע כקנא הוא a jealous and retributive God who exacts punishment in jealousy *TN* Ex 34:14; *ib.* 20:5; Dt 4:24; קנאה *FPT* Ex 20:5[06]; *TN* Dt 5:9; רוח דקנא *ib.* Num 5:30; קנאה *ib.* 14; קנאחיה *ib.* Dt 29:19; pl. קנאחה *ib.* Num 5:29 [H קנאות]; קנחה *TNGl* ib.

קנו n. (unclear) sg. קנווך *San* 27b(22) [↓קניי #2; in a curse]

קנום n.m. **self** (CPA קנום LSp 181, SA קנום Ham 548:249) sg. קנומיה דמריה דביתא the master of the house himself *EchRB* 48:2

קנח vb. **to wipe off** (MH קנח Moreshet, Lex 328) Pa. מן דאסחיה קנחיה ואלבישיה פורפירא דמלכא after he washed him, he wiped him off and dressed him in a royal purple garment *VRVar* 664:7

קני vb. **to acquire** (↓קניין; CPA קנא #2 LSp 181, SA קני Ham 581:51+) Pe. ועתר וקנה נכסין he became rich and acquired property *TN* Gen 36:39; *ib.* 31:1; 36:6; Lev 25:45; Dt 8:17; 32:15; וקנון להון שם טב they acquired a good name *ib.* Ex 1:21; 32:25; דאילו יהבין ליה אגריה וקנה מן כבר שרי אגרה מן ככר וקנה מן כחר כן שרי קנה מן בחר כן ואגרה מן בחר כן אסור if they give him his price and (the seller) has already acquired (the produce), it is permitted. (If they previously gave him) his price, and he acquired afterwards, it is permitted. (If) he acquired afterwards and (the seller received) his price afterwards, it is forbidden *BME* 10c(51); דיעה קנית מה חסרת דיעה חסרת מה קנית (if) you acquired knowledge, what do you lack? (If) you lack knowledge, what have you acquired? *PRK* 59:11; pass.part. הא קנה בעלי כיידי behold, my husband is in my possession *BRV*^{60} 206:1 [expl. קניתי Gen 4:1]

For the use of this vb. in writs, v. *Ket* 34a(20); *ib.* 22 and *JMP* passim.

קני #2 vb. **to be jealous** (↓אקנה, קנאן, קנה #2, קניי; CPA קנא LSp 181, SA קני Ham 583:132+) Pa. **to be jealous:** *TN* Num 25:11 [H קנא]; *ib.* 13; קנייח *ib.* Gen 30:1; חמחיה איתחיה דרבן גמליאל וקנייח בה PN's wife saw it and was jealous of her *Šab* 7d(57) // וקניאח *Soṭ* 24c(7); וקנון כיה *TN* Gen 37:11; יקנא *ib.* Num 5:30; מקנא *ib.* 11:29

Af. **to make s.o. jealous:** אקנון יתה *ib.* Dt 32:16 [H יקנאהו]; *ib.* 21; *FTV* ib.

קניבה, det. **קניבתה** n.f. **trimmings of vegetables** (↓√קנב; MH קניבה, קניבת ירק Jast 1392) sg. איתמן קניבה אפריש מן קנ{ו}<י>בתה are there vegetable trimmings? Remove (the priestly gifts) from the trimmings *Ḥal* 60a(7); והדא קניבתא דירקא those vegetable trimmings *Švi* 37b(61)

קניזיי adj. **Kenizite** sg. קניזייה *TN* Num 32:12 [H הקניזי]; pl. קניזאי *ib.* Gen 15:19 [H הקניזי]

קַנָּיי adj. **jealous, vengeful** (↓√קני #2; CPA קנא LSP 181) sg. אלה קניי *TN* Ex 20:5 [H אל קנא]; *ib.* 34:14; Dt 4:24; 5:19; 6:15; *FPT* ib. 5:9[26]; אלהא קַנָּאָה *ib.* Ex 20:5[06]

קניי #2 n. (unclear) כגון אילין נפתאי דמקללין לקנייך קיינך קנווך like those Nabateans who curse *San* 27b(22)

קִנְיָן n.m. **possession, ownership** (↓√קני; CPA קניאן LSp 181, SA קניאן Ham 504:69+) sg. קניין דען *TN* Gen 26:14 [H מקנה צאן]; *ib.* 47:17; קניין חקלא possession of the field *ib.* 49:32; קניין כעיר possession of cattle *ib.* 4:20; קנין וממון possessions and money *JMP* 10b:18; *ib.* 38:14; ממונהון וְקִנְיָנְהוֹן *FPT* Gen 34:23[03]; *TN* ib. 46:6; *ib.* Num 35:3; לקנין *ib.* Gen 23:18; pl. קנייני<ן> *ib.* 47:6; קנייניי *ib.* 31:18; 36:6

קנמון n.m. **cinnamon** (SA קנמון ST Ex 30:23, Sy קינומון etc. LS 678) sg. *TN* Ex 30:23 [H id.]

Löw, Flora 2:107+.

קֶנֶס n.m. **penalty** (< κῆνσος, Lat. *census* Lehnw 554; ↓√קנס; Nab קנס DISO 261, CPA קנסון etc.

LSp 179, Sy קינסון LS 678) sg. קְנָס [דמ]מון a monetary penalty *FPT* Ex 21:30[01; H כפר]; *TN* ib.; בקנסא יתקנס *TNGl* ib. 20; ההן קנסא דמאן according to whom is the penalty? *Kil* 31a(13); *ib.* 6; 12; pl. באילין קנסייא subject to those penalties *Yev* 14b(44); *Ket* 24d(45)

קנס (a/) vb. **to punish, fine** (denom. < ↓קנס; SA קנס Ham 446:75, MH קנס Moreshet, Lex 330) Pe. **1. to punish:** ויקנסו יתיה *TN* Dt 22:19 [H וענשו אותו]; **2. to fine:** וקנסיה בדיפלא he fined him double *AZ* 39d(64) // *Pes* 30d(60); לסרסור קנס he fined the middleman *ib.* // *ib.* 61; *Kil* 31a(9); *BQ* 6c(13); *Švu* 35d(19); *PRK* 17:11 [↓√זמי pa.] // *RuR* 14:81
Itpe. **to be punished:** מִתְקַנְסָה *FPT* Ex 21:20[01; H נקם ינקם]; *ib.* 21; 22; *TN* ib.

קנקיל n.m. **seed vessel, husk covering fruit** (< *קליקין < καλύκιον, κάλικιν, dim. of κάλυξ L-S 870, 871) pl. עבדון קנק{ו}<י>לין they produced seed vessels *Švi* 34a(27) [expl. תירמלו Mib. 2:8]
Lieb, TK 2:502; Löw, Flora 2:430.

קנקל, det. **קנקילה** n.m. **latticed screen, barrier** (in a law court; < καγκέλλον, Lat. *cancelli* GLLT 192; Sy קַנקְלָא LS 679) **1. latticed screen:** sg. *TN* Ex 27:4 [H מכבר]; *ib.* 38:4 ; קנקילה *ib.* 5; 30; קנקלה *ib.* 39:39; *TNGl* ib. 38:4; pl. כאילין קנקילייא *PRK* 188:9 [ref. to water at Red Sea]; **2. barrier:** pl. נסבוניה ויהבוניה לגו מן שבעה קנקלין they took him and placed him within seven *cancelli EchR* 67:14

קנקלטון n. **grating** (< καγκέλλωτον, Lat. *cancellatum* Lehnw 534) sg. *Šab* 10c(21)

קנת n.m. **handle** (MH קנת Jast 1395, Sy קַתָּא LS 704) sg. אורחיה דבר נשא אימר קנחה דכולבה דילמ' one is in the habit of saying "the handle of the axe." Does one say "the axe of the handle"? *Naz* 51b(28) // *Ned* 36d(21)[!]
Kaufman, Influences 85.

קנתורס n. **high boot** (< κόθορνος Löw, Lehnw 555) אילין קנת{ס}<ת>ורס *Yev* 12c(44)

קנתיל n.m. **saddle** (< κανθήλια L-S 874; MH קנתל MPar 12:9) sg. כהדין קנתילא *BRV*^{60} 27:3 [Var: קנדילא]
Sok, Kut Vol 166.

קנתר vb. **to rebuke, chide** (< κεντρόω Lehnw 555; ↓קינתור) Quad. אמרה קומי ר' ירמיה וקנתדיה he said it before PN, and he rebuked him *MŠ* 53a(8) [≠ ↓√קלס]; הדא היא דו מקנתר לון that is what he (i.e. the prophet) rebukes them *Ket* 35d(1) // *Soṭ* 16d(62); *Tan* 65b(22); *Mas* 51a(8); למה הוא מקנתר להון why does he rebuke them? *Ned* 40d(64); *Qid* 64b(61); *Ket* 25a(62); *ŠR* 40d(18); ר' יוסי כד הוה בעי מקנתרה לר' לעזר בי' יוסי when PN wanted to rebuke PN_2 *Hor* 47d(25) // *Meg* 72a(62) // *Yom* 38d(19); והוה ר' זעירא מקנתר מקנטרה[!] PN rebuked those (teachers) of לאילין דאגדתא *Aggada Mas* 51a(8); יאות קנתרי he rebuked me for good cause *ib.V* 53a(10)

קסום n.m. **diviner** (↓√קסם; CPA קסום LSp 182) pl. קסומי קיסמין diviners of magic *FTV* Dt 18:10; *ib.* 14; Num 23:23[!]

קסטרה, pl. **קסטרון** n.f. **fortress** (< κάστρα, Lat. *castra* Lehnw 557; cf. CPA קסטרא mob, crowd LSp 182) pl. ובקסטרוותהון *FTV* Gen 25:16 [H ובטירתם]

קסיט, det. **קיסטה** n.m. **xestes (a measure), pitcher** (< ξέστης Lehnw 535; CPA קיסט Ex 16:33, Sy קְסְטָא LS 679) **1. xestes:** sg. חד קסיט דחמר a *xestes* of wine *BR* 503:1; *PRK* 259:11; *Tan* 69c(11); *VRK* 250:3[!]; pl. חמשה קסטין *VRG* 249:2; *ib.* 250:1; קיסתין *VRK* ib.; ד' קסטין דמשח four *xestes* of oil *PalLaws* 27:19; **2. pitcher:** sg. קיסטא *San* 27b(21) [expl. קסווה Mib. 9:6]

קסיטולין n. **reservoir in a water tower** (< καστέλλιον Löw, Lehnw 567; MH קסטלין TMik 4:6(656:20)) sg. *AZ* 42c(34)

קסיטר n. **tin** (< κασσίτερος Lehnw 556; CPA קס[סי]טרא Ezek 22:20, SA קסטרינה ST Num 31:22) sg. קסיטרא *FTV* Num 31:22 [H הבדיל]
Löw, Fauna 214+.

קסיסטין, pl. **קסיסטוון** n.m. **sextarius** (a weight; < ξέστιον Lehnw 558) sg. שתי קסיסטין he drank a *sextarius* (of wine) *EstR* 9b(14); pl. עכידתיהון מן תרתי קסוסטון(Ed : קסוסטבן) או מן תלת קסוסטוון merchandise of the amount of two or three *sextarii BME* 10c(62)
Lieb, YN 162.

קסם n.m. **magic, divination** (↓√קסם; CPA קסם pl. LSp 182, SA קסם ST Num 23:23) sg. וקסמה

בידיה does he possess divination (to know future events)? *Švi* 34a(25); *Nid* 49a(46); *BQ* 7a(7)[!]; pl. קסמי קסמין diviners *TN* Num 23:23 [H נחש]; *ib.* Dt 18:10; 14; קסמיה *ib.* Num 24:1; ס{י}פרי קיסמי scribes of divination *Mas* 51a(8)

On the phrase וקסמה בידי, v. נועם ירושלמי, *Nid* 172; Lieb, OY 48; id., KS 14(1937):228.

קסם 2# n.m. **diviner** (↓√קסם, קסום; SA קסם Ham 588:285) pl. קסמי קסמין *TN* Dt 18:10 [H קסם קסמים]; *ib.* 14; Num 23:23

קסם (/a) vb. to **divine** (↓קסם, קסום, קסם 2#; SA קסם Ham 588:292, CPA קצם LSp 182) Pe. מקסום הוה קסים *FPT* Gen 44:15[04; H נחש ינחש]; *ib.* 5; והוא מקסם יקסם *TN* ib. 5; *ib.* 15

קסקסה, pl. **קסקסיין, קסקסין** n.f. **scale of a fish** (H קשקשת Jast 1432) pl. קסקסין *TN* Lev 11:9 [H קשקשת]; *ib.* 10; 12; קשקשין *ib.* Dt 14:9; קסקסיין *TNGl* Lev 11:9; *ib.* 10; 12

קפד n.m. (corrupt; ↓√קפד; cf. MH קפדנות Jast 1398) ויח איתתא בקפדא *FTV* Num 25:8

Klein, FT 2:163, n. 80.

קפד vb. **to be angry, be particular, mind** (↓ קפידה; MH הקפיד Moreshet, Lex 331) Af. **1. to be particular, mind:** ור׳ שמעון בן לקיש מקפד על הדא מילתא is PN particular in this matter? *RH* 58b(21) // *San* 18c(50); *MSam* 103:11; דהוא מקפד על לישנא דשמע מן רביה because he *is* particular concerning the language which he heard from his teacher *Yev* 2b(28); אילין קורייאי דלא מקפדין those villagers who are not mindful (concerning the flax) *Šab* 4a(22); **2. to insult, anger:** חד בד נש אקפיד לר׳ יהודה בן חנינא a certain person insulted PN *BQE* 6c(12) [// H: שהקפיד *Ket* 28d(53)]

Itpe. **to be angry:** איקפד ר׳ זעירא PN became angry *Šab* 16d(54); *ib.* 56; *Dem* 25a(3); *Sot* 21b(54); *Nid* 49d(40); ואקפדת עלוי *BR* 952:1; ואיקפד עלוי ומית he became angry at him and died *MQ* 82d(42) // *Ber* 5b(15); *SanAs* 23c(25); *Naz* 56c(2); *BREd* 1291:9; ואיקפד לקובליה *Or* 63a(17); *Yev* 2b(27); *AZ* 41b(22); *Nid* 49b(9); *Švi* 35c(6)[!]; *MŠ* 54d(31)[!]

On Af., mng. 2, v. Lieb, YN 123.

קפה n. **kappa, Greek letter** (< κάππα Lehnw 558; Sy קפא PSm 3687) (V)קפה דוקוייה *kappa* (indicates) twenty *MŠ* 55b(46)

קפודקיי adj. **Cappadocian** (nisbe < GN Καππαδοκία Lehnw 558; CPA קפודקיא LSp 182, SA קפתקאיי Ham 493:240) a. general: pl. קפודקייא *TN* Gen 10:14 [H כפתרים]; קפוטקיין [!] *ib.* Dt 2:23; קפורקאי דציפורין the Cappadocian (Jews) of Sepphoris *Švi* 39a(13); b. w. PN: ר׳ שמואל קפודקיא *Ber* 5b(23); *Ḥal* 59a(28); *Pes* 33c(52); *PRK* 63:7; ר׳ יודן קפודקיא *Ber* 7c(34); *Pea* 16c(11); *Kil* 31b(29); *Ter* 43c(2); ר׳ ינאי קפודקייא *BB* 16a(17)

קפוז n.m. **jumper** (↓√קפז) sg. גבר קפוז a jumping man *BRL* 1056:6 [expl. איש מצליח Gen 39:2]; ואית קפ<ו>ז רב מדן is there a greater jumper than this one? *ib.* 1057:2

קפז vb. to **jump** (↓קפוז, √קפץ ; Sy קפס LS 684, TBA קפץ Jast 1403) Pe. לה נסיב (V^{60}) כל מן דקפז מה דעלה anyone who jumps on it (i.e. the bear) takes what is on it *BR* 1056:7; *ib.* 1057:2

Sok, GF 146, n. to l. 1.

קפח (/o) vb. **to rob** (Sy קפח LS 682, CPA קבח LSp 173, MH קפח Moreshet, Lex 333) Pe. **to rob:** קפוח קפיחה rob the robbed one *Šab* 17d(3)

Pa. **id.:** הב לי כל מה דקפח ההוא גברא ונסיב מינ{ה} give me all that that man robbed and took from me *PRK* 411:3; *ib.* 4 // דקפחתני *VR* 702:5; דקפחית *ib.* 6; הן דליצטאה מקפח where the robber robs *EstR* 7d(18); קם ושרי מקפח ביה *BR* 880:3; *VR* 393:1; והוה נפיק ומקפח בלליא he went out and robbed at night *KohR* 21c(14); *TNGl* Gen 25:27; והוון נפקין ולסטאי מקדמין להון ומקפחין להון they went out, and the robbers would overtake them and rob them *BR* 1144:3; ואנן עלין ומקפחין ביתהון we will enter and rob their house *ŠR* 35d(39); *ib.* 36a(5)

Itpa. **to be robbed:** ר׳ יותנן איקפח *Ter* 46b(56); איקפחת I was robbed *ib.* 59

On the pe. forms — prob. taken from a popular proverb — v. Lieb, Greek 83.

קפי vb. to **congeal** (< קפא; SA קפאה ST Ex 15:8, Sy קפא LSp 681) Pe. קפון תהומיא *FPT* Ex 15:8[19; H קפאו תהומות]; *FTP* ib.

קפידה, cs. **קפידת, קפידות** n.f. **annoyance** (↓ √קפד) sg. מקפידת רוח annoyance of spirit *FT* Ex

6:9 [H מקצר]; קפידות *FPT* ib.[04]; מקפדות *TN* ib.

קפיליט n. (unclear) sg. מיתן ליברה דידהבא על קיפיליטה *Šab* 7d(18)
V. Lehnw 560.

קפילי n.m. **shopkeeper, tavern-keeper** (< κάπηλος Lehnw 560; Sy קַפִּילָא etc. LS 684) **1. shopkeeper:** sg. יהב חד דינר לקפילה he gave the shopkeeper a dinar *BM* 10c(45); קפילייא *Švu* 38a(11); *ib.* 12; **2. tavern-keeper:** sg. אזל גבי קפיליה he went to the tavern-keeper *VRG* 250:3; *EchR* 48:8; *EchRB* ib.; הוה אזיל למזבון חד קסיט דחמר מן גב קפיליא he went to buy a *sextarius* of wine from the tavern-keeper *PRK* 260:1

קפילין n. **wine tavern** (< καπήλιον Lehnw 560; Sy בֵּית קַאפֵּילִיוֹן LS 684) sg. *Pea* 21a(43)

קפיף n.m. **ibis** sg. קפיפה *TNGl* Lev 11:17 [H ינשוף]

קפיץ n.m. **jump, leap** (↓√קפץ) pl. עד דקפיץ תלת קפיצין until he jumped three jumps *EchR* 48:20; *EchRB* ib.

קפל vb. **to roll up, carry away** (CPA קפל LSp 182, SA קפל LOT 3/2 264:21, MH קפל Moreshet, Lex 334) Pa. **1. to roll up:** וההן דמקפל על סיפסלה one who rolls up (a garment) on a bench *Šab* 15a(55); **2. to carry away:** אתו עלעולין(text) : עלאי) ורוחין וקפלוה מני gusts and winds came and carried him away from me *EchRB* 90:1 [*EchR*: טענוניה]

קפלוט n.m. **type of leek** (< κεφαλωτόν Lehnw 560; Sy קַפְלוּטָא LS 684, PalAr *qaflūṭ* Löw infra) sg. קפלוטה *Ber* 10c(1); *Švi* 37a(6); pl. קפלוטין *Kil* 27a(20) [expl. כרישי שדה Mib. 1:2]; *Ber* 10b(64); *Dem* 22d(18)
Löw, Flora 2:136+

קפץ vb. **to act quickly, jump** (↓קפיץ, √קפז; TBA, MH קפץ Jast 1403) Pe. **to act quickly:** אולין בעון מישבע{ונ}<ת>יה והוא קפץ ומשתבע they come with the intention of putting an oath upon him, and he quickly swears *Švu* 38d(40); *Ber* 10c(2)
Pa. **to jump:** למקפצה בהון *TN* Lev 11:21 [H לנתר בהם]; *PRK* 392:11 [given as Tg of Lev ib.]; וקפץ *ib.* [expl. ויתר Job 37:1]; מקפץ וסליק jumping and going up *ib.* 2:2 // *ŠR* 29d(9); וקפץ דוד לאחורוי תמני עשר אמין David jumped backwards 18 cubits *BR* 638:5; *EchRB* 48:20

קפץ #2 vb. **to contract, restrain, constrain** (Sy קפס LS 684) **1. to contract, shrink:** קפצת ארעא קדמוי the land shrunk before him *TN* Gen 28:10; **2. to restrain:** אם גיבור את הא דובה קומיך קופצה if you are a hero, behold the "bear" is before you. Restrain it! *BR* 1063:3; **3. w. יד to close the hand** [Sy קפַס אידָא PSm 3695]: ולא תקפצון ית ידיכון *TN* Dt 15:7 [H ולא תקפוץ את ידך]
Pa. **to constrain:** pass.part. מקפצה <ת>{ה}ואשתא בגו ברדא the fire was constrained within the hail *TN* Ex 9:24 [H מתלקחת]

קפרי, det. **קפריתה** n.f. **fruit of the caper** (*Capparis spinosa*; < κάππαρις Lehnw 561; Sy קַפָּר LS 686) sg. הדא קפריתא *Mas* 51c(6)
Löw, Flora 1:325.

קץ, det. **קיצה** n.m. **end, appointed or destined time** (↓√קצץ; Sy קֵצָא LS 686, MH קץ Jast 1403) **1. end:** sg. קרב קיציה דההוא ביתא the end of that house (i.e. the Temple) has come *Tan* 69a(30) [expl. Lam 4:18] // *EchRB* 152:17; **2. appointed or destined time:** sg. קץ ברכתא וניחמתא the appointed time of blessings and consolations *TN* Gen 49:1; מן דאתגלי ליה קיצא after the destined time (of redemption) was revealed to him *ib.*; וכיון דמטה קצה למחסנה ית ארעא when the time came to take possession of the land *ib.* Num 12:12; Dt 32:1; כד ישלם עלמא קציה למתפרקא when the world will reach its appointed time to be redeemed *ib.* Ex 12:42; Gen 40:23; pl. קיצייה *ib.* 49:1; בההוא דאזיל ליה לאכסניא ואתי לקיצין in the case of a person who goes abroad and comes at fixed times *Ber* 3a(55)

קצב n.m. **butcher** (Sy קַצָּבָא LS 687) sg. לחד קצ{ר}<כ> דמית concerning a certain butcher who died *MSam* 84:24; קצבא *EchRB* 48:4
For the emendation in *MSam*, cf. ↓√חלש pa.

קצב vb. **to determine, limit** (MH קצב Jast 1404) Pe., pass.part. מילין קציבן regulated matters *ŠRVar* 23b(20) [ref. to קצובות Cant 4:2]; *ib.* 24a(7)[!]; 25a(22)[!]
Kut, Studies 362 (Heb).

קצוץ n.m. **hewer** (↓קצץ) pl. קצוצי קיסיכון *TN* Dt 29:10 [H חוטב עציך]

קצור n.m. **reaper** (fig. for annihilator; ↓√קצר)

sg. מיכן דהווה קצור *BR* 1182:5

קצח, det. **קיצחה** n.m. **a type of onion** (Sy כְּסַחָא LS 338) sg. הדין קיצחה כד את זרע ליה הוא עביד בצל דקיק when you sow that *q.*, it becomes a small onion *Pea* 17c(20)

Cf. BA: בצלא דמזדרעין זעורא PSm 1785; Kohut, AC 7:176; Löw, Flora 3:121.

קצי, pl. **קציין** n.m. **morsel of bread** (↓√קצי; CPA קציין, קצין pl. LSp 182) pl. (text: קצוין)קציין *TN* Lev 2:6 [H פתים]; *ib.* 6:14

קצי vb. **to break into pieces** (↓ קצי, קציי; CPA קצא LSp 182) Pe. כד הוה קצי when he would break (bread) *Ber* 10a(62); יהב ליה עגולה (Se)קציי<ר>ד he gave him a loaf of bread to break *ib.* 12a(45); *Šab* 8d(4); *Švu* 37b(2); תקצי יתה {ר}מקצין *TN* Lev 2:6 [H פתות אותה]

קציי adj. **end, extreme** (↓√קצי) sg. מלכא קצייא the "extreme" king *BM* 8c(38) // *BR* 301:3 // *VR* 618:5 // *PRK* 148:9

Lieb, PRK 474: the king of the people at the end of the world (ἔσχατοι ἀνδρῶν), conceived of as being ideal.

קציעה n.f. **cassia** (MH קציעה Jast 1405) sg. *TN* Ex 30:24 [H קדה]

Löw, Flora 2:113+.

קציף n.m. **mourning** (dial.; √קצף; ↓בית קציפה; Sy קצִיפָא sadness LS 687) sg. איתי אתרין דקריין לאבל קצ<י>פא there are places where they call mourning קציף *MPs* 455:18 [w. ref. to הקצפתם Dt 9:8]

קציץ n.m. **name of a reptile** sg. קציצה *TN* Lev 11:30 [H חמט]; *TNGl* ib.

Talshir, Fauna 236.

קצע vb. **to cut off** (Sy קצע LS 687) Pe. כיון דקצעת{א}<יה> נפלון תלתה דינרייה as soon as she cut it (i.e. the loaf), the three dinars fell out *VR* 135:3

קצפון n.m. **anger** (√קצף; MH קצפון Jast 1407) sg. ואין קצפ{י}<ו>ן היא אית סיברא if it is anger, there is hope *EchRB* 59:16; *ib.* 161:4

קצץ n.m. **pod, hull** (↓ √קצץ; cf. CPA קצצא promise LSp 182) pl. הוא וקצצוי דמיין לחרובה it and its hulls are similar to the carob *Kil* 27a(24)

Löw, Flora 2:506.

קצץ (o) vb. **to cut off, cut down, stipulate a fee** (↓ מן קצת, קוצצה, קץ, קצוץ, קצץ; CPA קץ LSp 182, SA קצץ Ham 463:131) Pe. **1. to cut off, cut down:** a. trees: תקצון *TN* Dt 20:19; *ib.* 20 [H תכרת]; יקצון *FTV* Num 11:26; פוק קוץ מה דנטה גו רומייה go cut (the tree branches) which lean over into (the property of) the Roman *BB* 13c(36); למיקוץ *TN* Dt 19:5; וקציח חר חרוב I cut down a carob tree *Sot* 17b(16) // קצת *Pea* 20a(57); b. vegetables: והוה קצץ תורמסא he would cut off a lupine *BR* 943:1; c. hand: ותקצון יח כף ידיה *TN* Dt 25:12 [H וקצתה]; **2. to stipulate a fee, etc.:** קוץ כען אגרך stipulate your wage *ib.* Gen 30:28 [H נקבה]; קציץ הוא אהין אסייך אין קציץ מן פרניך אין לא קציץ בעליך יהיב לך does the doctor stipulate a fee? If he stipulates, (it comes) from your *ketubba*. If he doesn't stipulate, your husband gives it to you *BB* 17a(17); *ib.* 20 // *Ket* 29a(51)

Pa. **to cut off, cut down:** a. trees: תקצצון *TN* Ex 34:13 [H תכרתון]; *ib.* Dt 7:5; יקצצון *FTP* Num 11:26; כמה נפשיה ... א{נ}י מקצצה ארזין ומקצצה אילנין how (that man's soul in death) is cutting down cedars and trees *BR* 48:3; b. vegetables: והוה נסב תורמוסין ומקצץ *Švi* 38d(30) // *PRK* 192:8 [// pe., mng. 1.b]; *Ber* 12a(42); c. idols: וצלמי טעווחהון תקצצון you should cut down their idolatrous images *TN* Dt 12:3

The form מילין קציצין *ŠR* 23b(30) is not certain [↓ √קצב]. The correct form and mng. of סעריה מקצץ *VR* 125:2 are also in doubt (see comm. ad loc.).

קצר n.m. **fuller** (CPA קצר Duensing 159, Sy קַצָּרָא LS 688) sg. אבא הושעיה איש טרייא הוה קצר *BQ* 7c(32); *BME* 8c(29); חד קצר *Ber* 7d(22) // *Tan* 67d(36); *KohR* 25d(26); ר' שמואל בר רב יצחק מייתי מאניה מן גבי קצרה PN would bring his clothes from the fuller *KilV* 32a(10); הדין קצרא אסיר ליה מיעבד עיבידתיה it is forbidden for the fuller to do his work *Tan* 69b(49); *Kil* 32b(19); *ib.* 20 // *Ket* 35a(27); *ib.* 28 // *KohR* 20b(30); *ib.* 32; pl. וכל קצרייא כתב׳ סמך all the "fullers" are written with *samekh MMDam* Num 7:59 [i.e. √כבס ref. to washing ≠ כבש sheep]

קצר vb. **to reap, be shortened** (↓קצור; CPA קצר LSp 183) Pe. **to reap:** ולא קצרת{ו}<ו>רעת you sowed and did not reap *EchRB* 54:5; *ib.* 4

Itpe. **to be shortened:** אתקצרו שע{י}<ו>י דיומא the hours of the day were shortened *TN* Gen 28:10; *FTV* ib.

קק n.m. **pelican** (Sy קָקָא LS 688) sg. קקה *TN* Lev

11:18 [H הקאת]; *FTP* ib.; *TNGl* ib.; *TN* Dt 14:17
Talshir, Fauna 167, n. 1.

קקבטון n.m. **fine bread** (i.e. baked in a κακκάβη, κάκκαβος pot) sg. *PRK* 114:7 [expl. לחם הפחה Neh 5:18]; קקבטין *TNGl* Gen 40:16 [H לחם חרי]; *FTV* ib.[!]
V. PRK ib., note.

קקבטון ↓ קקבטר

קקול n.m. **sea rocket** (*Cakile maratima Scopoli*; < Akk *qāqqulu* AHw 901; Sy ܩܩܘܠܐ LS 688) pl. קקולי *Pea* 21a(5) // *Er* 20d(18)
Löw, Flora 1:489+.

קקופדיפט n.m. **lacking education, culture** (< κακοπαίδευτος Lehnw 562; ↓ קקופרגמון) pl. קקופדיפטי *BB* 16b(48)
Lieb, YN XXV.

קקופרגמון n.m. **ill-bebaved, mischievous** (< κακοπράγμων pl. of κακοπραγμόνες L-S 863) pl. [!] וכדון דאחון קקפריגמיניין now that you are ill-behaved *BBE* 16b(48)
Lieb, YN XXV.

קְרָב n.m. **war, battle** (↓√קרב; CPA קרב LSp 184, SA קרב Ham 506:145+) קְרָבָא *FPT* Gen 15:1[08];- a. general: sg. להיירין קרב אזלון ולא נצחון did they go out to any war and not win? *BR* 1183:2; קל גברין דנצחין בקרבא the voice of men who are victorious in war *TN* Ex 32:18; *ib.* Dt 33:20; pl. נצחני קרביהון *ib.* Ex 14:25; Dt 1:30; b. in var. expressions: 1) חיל קרבה army of battle *ib.* Num 4:3; 31:14; 2) מזייני קרבה armed warriors *ib.* 31:5 [H חלוצי צבא]; 3) נחת לקרבא כד to go out to war: *PRK* 75:7; 4) נפק לקרבה id.: *TN* Gen 49:11; אנה נחית לקרבה אהן רומייה כדו מיבאש לא נפיק לקרבה when the soldier is sick, he doesn't go out to battle *BQG* 6b(41); *BerG* 9a(33); *Tan* 68d(51); 5) נפקי קרבה soldiers: *TN* Num 1:22 [H יוצאי צבא]; *ib.* 28; 30; 6) סדרי קרבה battle arrays: *ib.* 20:21; 24:20; Dt 2:5; 7) קרבה (סדרי) סדר to wage war: *ib.* Gen 14:9; 15:1; Ex 17:10; *FPT* Ex 17:8[23]; 8) עבד קרב id.: אין את עביד עמן קרב ונצח לן ואין אנן עבדין{ן} עימך קרב ונצחין לך if you wage war with us and defeat us If we wage war with you and defeat you *VRG* 619:2; ההוא דעבד קרבא *VR* 500:3; *ib.* 605:7; *PRK* 22:2; *EchRB* 66:10; 9) עבדי קרב warriors: *TN* Gen 49:5; *ib.* Num 21:28; 31:32; 10) תפשי קרבה skilled in war: *ib.* 27 [H תופשי מלחמה]
The occasional use of אגח קרבה (e.g. *FTP* Ex 14:14) is a corruption based on TO.

קרב (e/a, a/o) vb. **to come near, sacrifice, bring complaint before a court, pray** (↓מקרובי, קורבן, קריבו, קריבה, קריב, קרוב, קרבו, קרב; CPA קרב LSp 183, SA קרב Ham 582:96+, 585:209+) Pe., pf. 1sg. קרבית *TN* Dt 22:14; 3m. קריב *ib.* Ex 32:19; *Šab* 8d(14); f. קרבת *Soṭ* 19a(31); קריבת *BB* 16d(46); 2m.pl. קרבתון *TN* Dt 1:22; 3m. קריבו *ib.* Lev 9:5; קרבון *BB* 16d(43); f. קריבן *TN* Gen 33:6; קרבין *ib.* Num 27:1; imp. 2m.sg. תקרוב *TNGl* Lev 18:19; תקרב *TN* ib. 14; 3m. יקרוב *ib.* Num 3:10; יקרב *ib.* Ex 29:37; f. תקרוב *ib.* Num 19:22; תקרב *ib.* Lev 20:16; 2m. תקרבון *ib.* Dt 2:19; 3m. יקרבון *ib.* Ex 24:2; imper. 2m.sg. קרוב *BR* 523:1; 2m.pl. קרובו *TN* Ex 19:25; קורבון *TanG* 66c(8); inf. למקרוב *TNGl* Ex 36:2; למיקרב *VR* 531:4; part. m.sg. קרב *ib.* 505:4; f. קרבא *Ḥaliṣa* 100:22;- **1. to approach, come near:** ולא קרבו אליין לאליין *TN* Ex 14:20 [H ולא קרב זה אל זה]; *ib.* Gen 32:33; Lev 9:7; Num 3:10; *BerG* 12c(22); קרוב להל *BR* 523:1 [expl. גש הלאה Gen 19:9]; קרב קיציה דההוא ביתא the time of that house (i.e. the Temple) has arrived *Tan* 69a(30); *Dem* 22a(23) // *Tan* 66c(8); *VR* 575:6; **2. w. ב־, ל־ to touch:** מן דיקרב בגברא הדין *TN* Gen 26:11 [H הנוגע באיש הזה]; *ib.* Ex 19:15; 29:37; Lev 22:4; Num 19:22; כיון דקרב ביה as soon as he touched it *BRL* 81:3; למקרב למסנא דמטרונא to touch a matron's shoe *BR* 389:2; *VR* 505:4; **3. to complain** (על about s.o.· ל־ to s.o.): אתון יתמייא וקרבון לר׳ אלעזר the orphans came and complained to PN *Soṭ* 19a(28) // *BB* 16d(43); אזלת וקרבת עליהון לאנטיפוטה דקיסרין she went and complained about them to the proconsul of GN *Meg* 74a(40); **4. to lead prayers:** חכים רבי למיקרב does the master know how to lead the prayers? *VR* 531:4; *MPs* 163:20
Pa. **1. to bring an offering, sacrifice:** קרב קדמיי *TN* Gen 15:9 [H קחה לי]; קריבו *ib.* Num 17:4 [H הקריבו]; Ex 32:6; Lev 10:1; Num 7:17; אין דלא קרביה אילו קרביה if (Abraham) didn't sacrifice him if he had sacrificed him *PRK* 22:6; קרב קדמיהון bring (the offering) before them (i.e. the idols) *BR* 363:2; *EchR* 143:1; **2. to bring close, befriend:** וקרבית יתכון לאולפן אוריתי I brought you close to the instruction of my Law *FPT* Ex 19:4[10]; קרב קריביך befriend the ones close to you *PRK* 422:6; *MQ* 81d(33); *BR* 307:2; **3. to save from judgment:** אין בעי אברהם למקרבה מן גביה ועד גבי אנא מקרב

מן גבי עד מלכא דמשיחא if Abraham wishes to save from judgment from him until me, I will do so from me until the King Messiah *BR* 329:5 // *PRK* 191:6 [cf. // *BSuk* 45b: לפטור את כל העולם כולו מן הדין]

Af. **to bring near:** אקרב יתהון לוותי *FPT* Gen 48:9[04; H קחם נא אלי]; אקרב לי *TN* ib. 27:25 [H הגישה לי]; *ib.* Lev 8:6; Num 16:10; 15:33

Itpa. **1. to be offered as a sacrifice:** כד אתקרב על גבי מדבחא when he was offered as a sacrifice on the altar *TN* Ex 12:42; *ib.* Gen 27:27; די יתקרב מן אלה *ib.* Lev 2:8 [H אשר יעשה מאלה]; Num 28:15; **2. to be a relative:** ההן פלן מתקרב לן so-and-so is related to us *Ber* 13b(36)

On pe., mng. 4, v. Lieb, Sinai 4(1939):223+ and cf. Sy קרב pa. to celebrate the liturgy (LS 692, mng. 6).

קרבה, det. **קרבתה** n.f. **waterskin** (↓רוקבה; SA קרבה Ham 465:172) sg. קרבתא *TNGl* Gen 21:19 [H חמת]; קרכתיה *ib.* 15

Löw, Flora 1:547; Lehnw 564 connects this word with ↓ 2# קרה and MH קרויה and translates: flask fashioned from a gourd; but Ar *qirba* Fl, TMW 4:488, and ↓רוקבה point to an independent word.

קרבו, cs. **קרבות** v.n. **bringing near** (↓√קרב pa.) בקרבותכון *FPT* Num 28:26[06; H בהקריבכם]; *TN* ib. בקרבותהון *ib.* Ex 28:43; Lev 16:1; Num 3:4; 4:19; 8:19; 26:61

קרה, det. **קרייה**, pl. **קריין**, **קריי**, det. **קרייה** n.m. **biblical verse, Bible** (↓√קרי; TBA קרא Jast 1409; cf. CPA קריא det. cry LSp 183) sg. abs. קרא *BR* 256:2; det. קרייה *VR* 140:3; pl. abs. קריין *BR* 1139:1; קריי *Pes* 34a(36); det. קרייה *VR* 416:4;- **1. biblical verse:** sg. אית לן קרא דמחור יתי{ן}<ר> מן דין we have a verse which is clearer than that one *BR* 256:2; *PRK* 65:13[!]; שמע כולהן מן אהן קרייא he learns all of them from that verse *Ḥal* 57b(10); *Šab* 2b(18); *Yev* 3d(43); יליף לה מן הדין קרייא *Yom* 38a(52); כד הוה מטי הדין קרייא when he came to that verse *Šeq* 49d(52); *Soṭ* 22d(18); מה דאישתעי קרייא אישתעית מתניתא just as the verse stated, so stated the Mishna *ib.* 17d(15); *Ber* 4d(57); *BQ* 2a(30); קרייא מסייע להן תנייא the verse supports that Tanna *Suk* 55d(29); *Soṭ* 22c(1); *Naz* 51d(19); ר׳ שמעון בן לקיש מסרס הדין קרייא PN transposes (the words of) this verse *RH* 58b(48); *Naz* 56b(50); *VR* 615:5; שבק קרייה כלום did the verse leave anything out? *BR* 1069:1; pl. תלתיהון אמרו תלחה קריין מדמבין the three of them said three verses while dying *ib.* 1139:1; ואית ליה קריין סגין it has many verses *VR* 539:7; *ŠR* 42a(9); קריי דרש he expounds the verses *Pes* 34a(33); *Ḥag* 79b(15); *BR* 970:2; *PRK* 380:12; *VR* 416:4; *KohR* 11b(23); **2. Bible, scripture:** sg. יכיל אנא כתב כל קריא מן פימי I can write the entire Bible from memory *Meg* 74d(49); ר׳ שמעון בן לקיש פשט קרייה PN was expounding scripture *VR* 416:3; *EchR* 133:30; *ŠR* 31d(11); בכל קרייא את קרי אביגיל in the entire Bible you read אביגיל (*plene*) *San* 20b(32); *MMDam* Num 7:58; ושאר קריה the rest of the Bible *ib.* 19; 35:33

Bacher, Term 2:195.

2# קרה, det. **קרייה**, pl. **קריין**, **קרוון** n.f. **gourd** (CPA קרי, pl. קירותא LSp 183, Sy קָרָא LS 691) sg. אפתא דקרא tube(?) of a gourd *EchR* 90:13; הרין גומתא דקרייה that of the gourd *EchRB* ib.; pl. קריין *San* 25d(44); כל אילין קירייא וקרוותא *Or* 63b(8) // ר׳ ברובתא[!] *Ned* 40b(50)

Löw, Flora 1:547+; on PT *Or*, v. ib. 544

קרוב n.m. **ḥazzan, prayer leader who composes liturgical poems** (↓√קרב; cf. Sy קרוֹבָא communicant LS 692, SA קרוב warrior LOT 3/2 50:23, note) sg. *VR* 690:7 // *PRK* 404:1 // *ŠR* 21a(8); ר׳ זעירא <הוה> סמ{ו}<י>ך לקרובה PN was close to the prayer leader *Ber* 3c(64); ר׳ אלכסנדרי קרובא *VRV* 419:5 // *ŠR* 21b(8)

Lieb, Sinai 4(1939):223+.

קרוז n.m. **jug, jar** (< κρωσσός Lehnw 296) sg. כרוזא דפיחרא clay jar *VRG* 244:5; pl. קרוזין *BR* 1058:1

Brand, Ceramics 516.

קרוח adj. **white-spotted** (↓√קרח; SA קריח, קרוע ST Lev 13:40(Var), Sy קָרְחָא LS 693) sg. *FPT* Gen 30:32[05; voc]; *ib.* 33; *TN* ib.; pl. קרוחין *FPT* ib. 39; *ib.* 31:8; 10; *TN* ib. 30:39; *ib.* 31:10; קרוחייה *FPT* ib. 30:35; קרוחתה *ib.*

קרוכין n. **type of four-wheeled carriage** (< *καρρούχιον, Lat. *carruca* Lehnw 564; Sy קָרוֹכָא LS 696) sg. בלע קרו{נ}<כ>ין (the snake) swallowed the carriage *Švu* 34d(28); קרוכין דמלכותא the royal carriage *ib.* 31 // *Ned* 37d(40)[!]; *ib.* (43)[!]

קרולין n. **coral** (< κοράλλιον Lehnw 565) sg. *Šab* 10a(30); *ib. G* b(43)

קרוצי n.f. (unclear) sg. קרוצי בישה מינה a ...

worse than it *ŠR* 1d(2) [↓חפושי]

קרוּר n.m. **cooling, cold air** (↓ √קרר) sg. קרורא עליל (text: די ייא)דייא so that the cold air may come in *Suk* 51d(28)

קרח n.m. **empty (lit. bald) section in a field** (↓ √קרח) sg. קרח חר *KilV* 29d(30)

קרח (/o) vb. **to make bald** (↓קרוח, קרח, קרחה, קריחה, קרחו; Sy קרח LS 693) Pe., pass.part. קרוח קריחה make the one who is bald — bald *Šab* 17d(3)

Lieb, Greek 83.

קרחה, det. **קרחתה** n.f. **baldness, bald spot** (↓ √קרח; CPA קורחא LSp 184, SA קרחה Ham 588:272) sg. *FT* Dt 14:1 [H id.]; בקרחתה *TN* Lev 13:42; הדא קרחתה *Qid* 62d(30)

קרחו, det. **קרחותה** n.f. **baldness** (↓ √קרח; SA קרחו ST Lev 13:42) sg. בקרחו תיה *TN* Lev 13:43 [H בקרחתו]

קרט n.m. **a small coin** (CPA קירט HS 9:45) sg. וחסרוניה חר קרט they reduced (his worth) by one *qaraṭ Dem* 21a(43) // *Soṭ* 19a(36)

Fr, AF 200+; Löw, Lehnw 566; Sperber, Money 92+. For קרטין *Šeq* 46d(12), Lieb suggests emending to טטרטין = 1/4 *sela* (v. TK 4:664, n. 17).

קרט vb. **to take a bite** (↓√קרטט; Sy קרט to gnaw LS 694) Pa. יתבין למקרטא באורחא they sat down on the road to eat something *VR* 508:4; *ib.* 509:1 // *KohR* 15c(19); *ib.* 22

קרטט vb. **to cut into small pieces** (↓√קרט) Quad. נסתון בר קפרא וקרטטה(V) קומוי PN took them (i.e. the fruit) and cut it(sic!) before him *MŠ* 54d(29); pass.part. מקרטטה מילה something cut into small pieces *ib.* 30

כרטיס ↓ קרטיס

קרטל n.m. **type of basket** (< κάρταλος Lehnw 567; CPA קרטול Ex 39:39) sg. חר קרטל דתאנין a basket of figs *BR* 649:4; מלא קרטלא תינין he filled the basket with figs *VR* 577:7; הדין קרטלא *ib.* 578:3 // *KohR* 8c(21); *ib.* 28

קרטע vb. **to jump, leap** (CPA קרטע LSp 184, MH קרטע Moreshet, Lex 338) Quad. מקרטעה כהדה חפיתא it jumps like that *ḥ*-fish *PRK* 313:2 // *ŠR* 8a(21)

Löw, WZKM 10(1896):134.

קרי n.m. **nocturnal emission** (Sy קִרְיָא דִלֵּלְיָא LS 691) sg. מן קרי דליליה *TN* Dt 23:11 [H מקרה לילה]; לא חמא קרי מן יומיה he never saw a nocturnal emission *KohR* 24b(30)

קרי 2#, det. **קריתה** n.f. **beam(?)** sg. בעליתה דקריתה in the beamed(?) attic *BR* 1275:2 [expl. עליית המקרה Jud 3:20]

Ed.pr. and MidHag have קרירתא (↓קריר). V MY ad loc.

קרי 3# n.m. **town, village** (↓קרייה; Sy קִרָא LS 695) sg. טלטל יתהון מן קרי לקרי he moved them from one village to another *TNGl* Gen 47:21

קרי vb. **to read, call** (↓קרה, קריי; CPA קרא LSp 183, SA קרי Ham 579:8+) Pe., pf. 1sg. קרת *Ned* 39b(27); 2m. קריתה *Tan* 68a(28); 3m. קרא *TN* Gen 4:17; *Tan* 66d(54); קרה *TN* Gen 5:2; f. קרת *ib.* 38:5; 2m.pl. קרייתון *BR* 692:1; 3m. קרון *TN* Gen 19:5; *Yom* 45b(6); imp. 1sg. איקרי *TN* Ex 2:7; 2m. תקרי *ib.* Gen 17:15; 3m. יקרי *FPT* ib. 46:33[04]; f. תיקרי *TN* ib. 16:11; 1pl. נקרי *ib.* 24:57; 3m. יקרון *ib.* Ex 34:15; יקרונון *Meg* 75b(39); imper. m.sg. קרי *San* 20b(32); m.pl. קרון *BR* 529:1; inf. מיקרי *AZ* 39b(19); part. m.sg. קרי *Meg* 73a(60); m.pl. קריין *Ned* 37a(5); קריי *Qid* 64c(40);- **1. to read, recite:** a. general: אייתון פרנא ניקריניה bring the *ketubba* so that we can read it *Ket* 31c(22); הא כתבא סב קרי here is the document. Read! *VR* 797:4; *Ned* 39b(27); b. w. ref. to scripture: תקרא ית אורייתה הדה *TN* Dt 31:11; קם ר׳ יצחק וקרא באורייתא PN got up and read in the Torah *San* 19a(11); *Ber* 11c(21); קרון דבתריה read (the verse) following it *BR* 529:1; הן נקרא ולא נבהת where can we recite (scripture) and not be ashamed? *Šeq* 45d(52); והדין דקרי על יברוחה one who recites a verse over a mandrake (as a charm) *Šab* 8b(17); ושמע קלהון קריי הדין פסוקא he heard them reciting this verse *Ḥag* 78a(36); *Meg* 70a(38); *ib.* 74b(47); *San* 19a(10); *AZ* 39b(20); c. w. ref. to the traditional reading [≠ √כתב]: בכל קרייא את קרי אביגיל בר מהדין פסוקא in the entire Bible you read אביגיל (i.e. *plene*) except for this verse *San* 20b(32); *ib.* 25a(5); רכתבין יוד באמצע תיבותה וקרין וו (verses) in which we write *yod* in the middle of the word and recite *waw MMDam* Gen 24:33; *ib.*

30:11; d. w. ref. to the *Shema* prayer: אתת ענתה דקריח שמע שרי קרי וגחך the time for the *Shema* prayer came. He began to recite (it) and laughed *Soṭ* 20c(44); *ib.* 21b(53); *Ber* 9a(27); **2. to call, summon:** וקרא לחייתא *TN* Ex 1:18 [H ויקרא למילרות]; *ib.* 34:31; Lev 10:4; Num 22:37; שמע קל{י}<ו>ן קריי ממזרה וממזרתא he heard them calling: Bastard! Bastard(f.)! *Qid* 64c(40); **3. to call, designate:** וקרא לרקיעא שמיא *TN* Gen 1:8 [H ויקרא לרקיע שמים]; *ib.* Ex 33:7; Dt 3:9; ר' ברכיה הוה קרי ליה ירחא דשבועתה PN used to call it (i.e. *Tishri*) "the month of the oath" *PRK* 342:1; *Tan* 69a(44); *Yev* 3b(10); *Ned* 39d(9); *Naz* 51a(60); *BR* 247:7; **4. to invite:** אזל וקרא לכל רבני ואינשי מיקרא בר קפרא he went and invited all the Rabbis and forgot to invite PN *VR* 653:3; *TN* Gen 31:54; **5.** w. על **to apply a biblical verse to s.o.:** וקרא עלוי *Ber* 11b(47) [verse follows]; *Šab* 8c(50); *Yom* 45b(6); וקרא על גרמיה he applied to himself the verse *Tan* 66d(54); *BR* 301:1; *ib.* 1234:23; **6. to learn scripture:** הן קריתה where did you learn scripture? *Tan* 68a(28); *KohR* 19b(6); עבד גרמיה קרי ולא קרי he pretended to learn scripture but was not learning *VR* 358:2[≠ √תני]; *ŠR* 2a(21) // *KohR* 5c(11); *ib.* 12d(19); **7. to crow (of a cock):** קרא חרנוגלא *RH* 55c(19) // *Šeq* 48d(45); *VR* 101:2 Itpe. **to be called, designated:** יתקרי *TN* Gen 32:29 [H יאמר]; *ib.* 27:36; Dt 15:2; אית אחר דמיחקרי עין סוכר there is a place called GN *Šeq* 48d(21); *Pea* 16a(28); *Ḥag* 78d(27); רעותיה מיחקרי בר אולפן he wishes to be called "one who knows teaching" *VR* 55:3; *VRV* 260:1; *PRK* 175:6

On pe., mng. 5, v. Bacher, Term 2:194. The mng. of √קרי in the phrase אתון קריין כשכונתה דר' יוסי הגלי they came in PN's neighborhood *BRV*^{60} 154:4 // *VRVar* 806:2 is unclear.

קָרִיב adj., n.m. **near, relative** (↓ √קרב, קריבה, קריבו; CPA קריב LSp 184, SA קריב Ham 583:120) קָרִיבֵיהוֹן *FPT* Gen 15:1[08];- **1.** adj. **near:** m.sg. *TN* Gen 45:10 [H קרוב]; *ib.* Dt 4:7; 32:35; כד הוה קריב לא הוה מגיב ליה when he was near (the corpse), he did not answer him *Ber* 6b(11) // *Naz* 56a(54); *Giṭ* 47b(58); *VRQ* 396:6; *PRK* 42:5; f. קריבה *TN* Gen 19:20; *ib.* Dt 21:3; m.pl. רחמוי קריבין his mercy is close *Tan* 65b(53) // *PRK* 364:7; *ib.* 283:1; 422:5; **2.** n. **relative:** sg. קריב בשרי' *TN* Lev 21:2 [H שארו הקרוב אליו]; *ib.* Gen 29:14; אית לך קריב או רחים do you have a relative or a friend? *EchRB* 68:14; קריביהון דקטיליה האילין the kinsmen of these murdered people *TN* Gen 15:1; זוגא קריביה דר' בא בר זבדא *Mas* 52a(42); **pl.** חד מן קריבוי דר' יניי one of PN's relatives *Tan* 64b(39); *Suk* 53b(19); *Ket* 31c(20); *Giṭ* 48a(60)

קריבה, det. **קריבתה** n.f. **relative** (↓קריב) sg. קריבתיה דר' שמואל בר אבא *Ket* 33a(15); *Naz* 54a(9); *BB* 17a(16); איטפל בקריבתך take care of your relative *Ket* 26c(63)

קריבו, cs. **קריבות** n.f. **relationship, payment to the authorities** (↓קריב; Sy קְרִיבוּתָא LS 692) **1. relationship:** sg. קריבות בשריה the one who is of closeness of flesh *TN* Num 27:11 [H שארו הקרוב אליו]; *FPT* Gen 37:27[05]; *TNGl* ib. 29:14; *ib.* Lev 18:12; 20:19; *TN* ib. 18:12[!]; 17; **2. payment to the authorities:** sg. בולי ואסרטגי הוה לון קריבו a payment was imposed upon the council and the magistrates *Yom* 39a(7)

On mng. 2, v. Alon, Studies 2:74+ (Heb).

קריוטין n. **caryota-date wine** (< Lat. *caryota*, καρυωτή Lehnw 520; TBA קורייטי BAZ 14b) sg. *Šab* 14c(26) [text: קרירטון]

Löw, Pf 111; id., Flora 1:59; 2:322; 4:538.

קריחה, det. **קריחתה** n.f. **baldness** (↓√קרח) sg. לבית קריחתה *FPT* Gen 30:40[05; H עקד]

קריי n.m. **one who knows scripture** (↓√קרי, קרה; SA קראי LOT 3/2 164:75) sg. *VR* 690:7; קראי *ŠR* 21a(8)

קריי 2# (unclear) תנאי קרייה *Qid* 64a(18)

קִרְיֵי, det. **קִרְיְתָה**, pl. **קריין, קוריין**, cs. **קוּרֵי** n.f. **city, village, crowd, head ornament** (↓קרי; CPA קריא, det. קריתא, קרתא, pl. קוריא, קריתא LSp 183, SA קריה ST Gen 11:4, קרתה Ham 545:162, pl. קריאן ST Num 35:2, קורים ib.Var) sg. abs. קִרְיָה *MPDam* Gen 10:7; קרייה *TN* Gen 47:21; det. קרתה *Naveh* 70:12; *Tan* 68d(35); קרתי *Ber* 13c(31); קִרְתְּהוֹן *FPT* Gen 34:20[03]; pl. abs. קוריין *TN* Num 35:2; *Mas* 49d(29); קוריאן *TN* Num 35:8; קריין *ib.* 32:24; cs. קורי *ib.* 35:27; קרי *ib.* Gen 24:60; det. קרייתה *ib.* Dt 4:42; *ŠR* 32a(6); קורייתה *TN* Num 21:25; w. suf. קורייוי *ib.* Dt 2:34; קורייכון *ib.* Lev 26:31; קוּרֵיכוֹן *FPT* Ex 20:10; קורייהון *ib.* Num 24:6; קריהון *ib.* 21:2;- **1. city, town, village:** a. for BH עיר: sg. *ib.* Gen 11:4; Lev 25:29; תחומה דקרתא די חזר חזר לה the area of the city surrounding it *ib.* Gen 41:48; Lev 14:45; Dt 21:6;

קרתא דשפכו דמים בגווה the city in which they shed blood *EchR* 5:19 [expl. עיר הדמים Ezek 24:6]; pl. קוריין *TN* Num 35:2; *ib.* Dt 1:28; קורי שיזבו cities of refuge *ib.* Dt 19:7; קרייתא האילין *ib.* Gen 19:25; Num 35:15; b. for BH קריה: *ib.* Dt 2:36; קרתא חדייתא the joyous city *EchR* 24:1 [expl. קריה עליזה Is 22:2]; *PRK* 257:1; c. in free usage: sg. רזה דקרתה the town's secret *Naveh* 70:12; שכ{י}<ו>ניה דקרתה the neighborhoods of the town *VR* 805:3; עלת לקרתה הלך בנימוסה (when) you enter the city, go according to its law *BR* 491:5; *Ber* 5a(19); *Dem* 22a(22); *Ter* 46a(33); *Šab* 3c(63); *Tan* 68d(17); pl. דנפקין וטרסין ארבע וחמש קוריין they go out and travel around four or five villages *Mas* 49d(29); בקרייתא דארעא דישראל *Ḥag* 76c(27) // *PRK* 253:10; ↓נטור, סנטר; d. ≠ מדינה city: sg. הוה עליל לקריא ונפיק <ל>קריא עליל למדינה ונפיק למדינה he used to go in and out of a village, in and out of a city *ŠR* 9c(23); *VRV* 246:1; אילין אפוטרופיא דנפקין לקריית' ובזין לאריסייה ועלין למדינתה those administrators who go out to the villages, rob the tenant farmers, and come into the city *PRK* 161:7; **2. crowd:** sg. <אית> לרע קרייא דמיינוקין there is a crowd of children below *Yev* 6b(39); **3. head ornament:** pl. [gloss!] קרייה בלילייה דדהבה golden head ornaments *TN* Num 31:50 [= MH עיר שלזהב MŠab 6:1]; *TNGl* ib.

On the forms of this word, v. Nöld, Beitr 61; Peri, Morph 16+. Its semantic range varies from small to large settlements, and in many cases it is impossible to decide the mng. from the context. For a discussion, Krauss, Qadmoniot, 1/1:42+; Kut, Words 19; Y. Sussman, Tarbiz 43(1974):106, *n.* 104. On mng. 3, *v.* Lieb, TK 8:767.

קרייפרסיקה n.f. **karyopersika, nut-peaches** (< καρυοπερσικά Löw, Lehnw 493+) sg. (text: קדריה פרסקיה) קרייהפרסיקה *Kil* 27a(39) [the product of grafting a nut with a peach]

Löw, Flora 2:32. Emendation based partly on V: פרסיקה.

קרינה n.f. **carenum, a sweet wine boiled down to 2/3 volume originating in Caria in southwestern Anatolia** (< Lat. *caroenum*, κάροινον Löw, Flora 1:91; TBA קרינא BAZ 30a) sg. *Ter* 45c(42) // *AZ* 41a(34)

Löw, ib.

קרינון n. **lily** (< κρίνον Löw, Lehnw 540; cf. Sy שׁוֹשַׁנַּת מַלְכָּא for κρίνον Eccl 50:8) sg. *KilRiš* 30a(44) [L: קרינטון; expl. שושנת המלך *ib.*]

Lieb, TK 2:631.

קריצה, det. **קריצתה** n.f. **daybreak** (↓ √קרץ; CPA קריצא LSp 185) sg. מיסק קריצתא *TNGl* Gen 32:25 [H עלות השחר]; בקריצתה *Ber* 2c(38) // *Yom* 40b(38) // *ŠR* 34d(2); בקריצתא דשובתא at daybreak of the Sabbath *Beṣ* 63a(46); pl. ברמשייא(V) ובקריצתא ובטהריא in the evenings, daybreaks, and afternoons *VR* 554:2

קריר adj. **cold** (↓ √קרר; CPA קריר LSp 183) sg. *TN* Gen 8:22 [H קר]; *BR* 484:1 [≠ ↓שריב] // *Ber* 7b(12) [≠ ↓חמים]; pl. דאינון קרירין because they (i.e. the stone benches) are cold *Beṣ* 60c(51) [corr. to צנינין]

קרן, du. **קרניין**, pl. **קרנן** n.f. **horn, corner, principal** (CPA קרן LSp 185, SA קרן, pe. קרנן Ham 586:236+) **1. horn:** a. of animal: du. בקרני רימנה *TN* Dt 33:17 [H וקרני ראם]; בקרנוי *ib.* Gen 22:13; בקרניהון *FTV* Dt 33:17; **2. cusp of moon** [< Akk *qarnu* CAD Q 137]: וקרנה חוריתה זקיפה לצפונה the other cusp is pointed to the north *SYAP* 36:10; *ib.* 14; du. קרנוי מתאמן its cusps are equal in size *ib.* 7; **3. corner:** sg. קרן זווי *TN* Num 34:15; pl. קרנתה *ib.* Ex 27:2 [H קרנותיו]; 29:12; 38:2; Lev 9:9; **4. principal:** sg. אגרא וקרנא קרן הוא the profit and the principal are considered as the principal *MQ* 81b(16); שלבעל הבית איתעבדון עלוי קרן (the money) of the owner became the principal upon him *BM* 10b(49); בקרנה *TN* Lev 5:24 [H בראשו]; *ib.* Num 5:7; **5.** in GN: בעשתרתה דקרנה *BR* 411:6 [expl. בעשתרות קרנים Gen 14:5]

The forms כקרנתא *FTP* Dt 33:16, כקרנתיה *VRO* 278:1 are most likely corrupt since this pl. form is only used in mng. 3.

קרס n.m. **sailyard** (< κέρας) sg. חד קר{ט}<ס>א דספינתא a ship's sailyard *KohR* 28c(7)

Sperber, Nautica 150

קרסול n. **ankle, bending leg** (H קרסול HAL 1069; cf. Sy קוּרצָלָא LS 720) **1. ankle:** sg. עד קרסולה (water) up to his ankle *Šeq* 50a(8) [ref. to מי דוחקא דאורחא אסתבע קרסוליה מן אפסים Ezek 47:3]; from the difficulty of the journey his ankle was ... *EstR* 13c(21); **2. bending leg:** pl. קרסולין *TN* Lev 11:21 [H ברעים]

קרסם vb. **to gnaw, nibble** (MH קרסם Moreshet, Lex 338) Quad. יקרסם יתיה *TN* Dt 28:38 [H יחסלנו]; *FT* ib.

קרסף vb. **to gnaw** Quad. יקרסיפוניה *TNGl* Dt

28:38 [יחסלנו H]
Poss. a corr. of of √קרסם.

קרע n.m. **rending, tear** (↓√קרע; MH, TBA קרע Jast 1424) sg. קליה רקרעא the sound of the rending *KohR* 20b(23)

קרע (a/) vb. **to rend, tear** (↓קרע; CPA קרע HS 9:46) Pe. a. esp. clothes (as a sign of mourning): וקרעון ואזל קלא רקרעון לגופפתה מהלך תלחה מילין they rent (their clothes), and the sound that they rent carried to GN, a distance of three miles *Kil* 32b(13) // *Ket* 35a(20); מניהון קרע{י}<ו>ן *KohR* 20b(22); והוה מגדף והוה קרע (every time the Samaritan) would blaspheme, he would rend (his clothes) *MQ* 83b(35) // *San* 25b(7); b. other objects: נסביה וקריה וקרעיה he took (the draft of the letter), read it, and tore it up *BR* 883:2; נסביה לטליא וקרעיה למשכיה he took the child and tore his skin *KohR* 19c(33); וקרעיה ואשכח ביה סימא he tore it (i.e. the fish) open and found a treasure in it *ib.* 28c(39)

קרפיף n.m. **type of enclosure** (MH קרפיף Jast 1424) sg. קרפיפא דחבריה another's enclosure *Qid* 62a(54); אהין קרפיפא *BM* 8c(1)
Löw, Flora 4:258.

קרץ, pl. **קורצין** n.m., only w. √אכל: **to inform on someone** (< Akk *karṣī akālu* Kaufman, Influences 63; Sy אָכַל קַרְצָא LS 17) pl. ואכלו קורצוהי they informed on him *TN* Gen 49:23; *FT* ib. אנא אכול קרציהון I will inform on them *EchR* 142:16

קרץ #2, det. **קורצה** n.m. **portion(?)** sg. קורצא טבא a good portion *AbgurNew* 167:13

קרץ (a/o) vb. **to get up early** (↓קריצה; CPA קרץ LSp 185, SA קרץ ST Gen 21:14) Pe. a. in lit. sense: בצפרא קרץ בעל דיניה לגביה his adversary got up early in the morning (and came) to him *BB* 13c(37); קרץ ונפק ליה he got up early and went away *AZ* 44d(38); *Qid* 64a(18)[!]; ולא הוה בר נש קרץ לחאיניא קדמ{ו}<י>י מיניה no one got up earlier then he (to pick) the figs *MŠ* 56a(13); *ib.* 14 // *EchRB* 125:15; *Ber* 5c(10); נקרוץ *AZ* 44d(37); ועל ידי כן הוה קרץ through that (i.e. the lamp's light) he rose early *Ter* 48b(18); *SYAP* 62:29; *VR* 743:4; *EchRB* 119:10; *MSam* 62:14; b. in fig. sense: אי קרצת לא אתשכת if you had arisen early, you wouldn't have had to stay up late *VRAr* 577:1 [ref. to working early and late in life]

קרקיש n.m. **clanger** (↓√קרקש) pl. קרקישיא *Šab* 8b(50) [expl. הקישורים Is 3:20]

קרקס n.m. **ring** (< κρίκος L-S 846; CPA קורקס Ex 26:6) pl. חכינה כריכה על קרקסוי a snake wrapped around the rings (hinges(?) of the door) *Pea* 17d(15) [// טבעות דלתוחיו *ŠR* 35d(33)]

קרקע n.m. **land** (SA קרקע Ham 588:275) sg. *Giṭ* 47b(35); דהוה ליה קרקע *Ket* 36b(18); קרקע טב good land *ib.*

קרקש vb. **to clap, ring** (↓קרקיש; Sy קַרְקֵשׁ LS 701) Quad. והוון מקרקשין בהון they clapped with them (i.e. the bells) *ŠR* 38c(20)

קרר vb. **to make cold, cool down** (↓מקור #2, קריר, קרור, מקרה; CPA קר af. LSp 183, Sy קוּרַר, אתקוּרַר LS 689, MH קרר Moreshet, Lex 340) Pol. **to cool down:** והוה ירע היי דין כיף מקורר מיא he knew which rock cooled water *Šeq* 48d(29)
Itpol. **to cool oneself off:** הא הוא נפק למתקוררה על נהרא behold, he goes down by the river to cool himself off *TN* Ex 8:16; *ib.* 7:15[!]
Itpa. **1. id.:** *ib.* Ex 2:5; *FPT* ib. 7:15[04]; **2. to refresh oneself:** ואתקררו *TN* Gen 18:4
C. Meehan, Ben Hayyim Vol 379+(Heb).

קרתיגניי, קרטיגניי adj. **of Carthage** (nisbe < GN קרתיגני Lehnw 572; cf. Sy קרתגנא PSm 3765) sg. ר' בא קרתיגנייא *Kil* 31b(50); *ib.* 27b(47); *Dem* 24c(49); קרטיגניא *KilV* 31b(50); *Ber* 8a(18); *Šab* 9d(35); *Ket* 29c(57)[!]; חיננא קרתיגנאה *Šab* 15c(56); *Beṣ* 60c(39)[!]; *Ket* 26d(39)[!]
The orthography of the GN also has the ט־ת variation; *BR* 446:3 and *VR* 619:1; *ib.* 620:1 w. Var.

קש, det. **קַשָּׁה** n.m. **straw** (CPA קשא LSp 185, SA קש Ham 585:189) sg. *TN* Ex 5:12 [H id.]; היך מה רנורא בער בקשא just like a fire burns in straw *ib.* 15:7; *FPT* ib.[17]; *FTP* ib.; דגנה וקשה מערבין כחרא wheat and straw mixed together *TN* Ex 23:19; *ib.* 34:26; Dt 14:21

קושט, קשוט, det. **קושטה** n.m. **honesty, truth, rights** (↓קשיט; CPA קושט LSp 185, SA קשט Ham 452:95; on mng. 2, cf. Pal קשט right DISO 267) **1. honesty, truth:** sg. ואין קשוט הוה פתגמא הדין *TN* Dt 22:20 [H ואם אמת היה הרבר הזה]; *ib.* 32:4; אמרין דהדין יעקב אבוכון קושט they say that

your father, Jacob, is honest *PRK* 167:3; חסד וקשוט *TN* Ex 34:6; *ib.* Lev 19:36; Dt 16:18; *VR* 196:7; *ib.* 605:5; 673:3; קושטא *San* 23b(44) [expl. אמנה Jos 7:20]; תד קושטא ותלת שיקרא one is true, and three are false *EchR* 48:3; **2. rights:** sg. ואלין בתייה בכל קשוט דאית להון these apartments are with all their rights *JMP* 28:13; *ib.* 22:30; **3.** adv. usages: a. מן קושטא/קושטין verily, truly: הא מן קושטה איתקרי שמה יעקב verily, he was called Jacob *TN* Gen 27:36; *ib.* 32:11; Ex 10:29; Dt 13:15; *BRL* 81:1; מן קושטין *TNGl* Ex 2:14; <מן> קושטין אתון אמרין *Ḥag* 77a(35); b. בקושטה sincerely: ופלח חנוך בקושטא Enoch worshiped sincerely *TN* Gen 5:22; *ib.* 6:9; 24:40; 48:15; Lev 19:15

On mng. 2, v. Friedman, JMP 2:234+.

קשט (a/) vb. **to shoot an arrow,** metaph. **to hit the target** (denom. < *קשט < ↓קשת; CPA קשט LSp 185, Sy קשַט LS 703; cf. MH 2# קשט Moreshet, Lex 342) Pe. **1. to shoot an arrow:** קשט עליהו׳ גירין he shot arrows upon them *FTV* Ex 15:4; קשת *TN* ib.; **2.** metaph. **to hit the target:** קשטתה *BerV* 2c(6); *ib.* 8 [cf. MH קשט הקושט *Meg* 72b(24)] Itpe. **to be shot (of arrows):** גירין דאשא יתקשטון ביה fire-arrows will be shot at him *FTV* Ex 19:13; *TN* ib.; *TNGl* ib.

Nöld, NB 132; on pe., mng. 2, v. Lieb, Tarbiz 2(1932):205.

קשט 2# vb. **to bedeck, decorate** (↓תכשיט; TBA קשט Jast 1430, MH קשט Moreshet, Lex 341) Pa. וקשט *FTP* Gen 2:22 [H ויבן]; הוה מקשט גרמיה he decorated himself *San* 28b(12)

קשי, f. **קַשְׁיָה** adj. **hard, stubborn, difficult** (↓√קשי pe., pass.part.; CPA קשי LSp 186, SA קשה Ham 585:183) קַשְׁיָא *FPT* Ex 6:9[04];- **1. hard, severe, strong:** sg. דחילי קשי מן דידהון my strength is stronger than theirs *TN* Gen 44:18; פלחן קשי *ib.* Ex 1:14 [H עבודה קשה]; Lev 26:13; כד הוה צ{ע}<מ>רא קשי עלוי when his bladder stone was difficult for him *ŠR* 19a(28); pl. מלין קשיין severe words *TN* Gen 42:30; *ib.* Ex 10:28; *MŠ* 55c(26) // *EchRB* 54:3; *KohR* 9c(9); **2. hard** (≠ soft): sg. בהן קשייה in the case of that hard (rope) *Šab* 11b(17) [≠ רכיכה]; *ib.* 37; pl. באילין קשייא *ib.* 21; **3. stubborn:** sg. וציפוראיי ליבהון קשי the Sepphorites are hardhearted *Tan* 66c(50); קדלכון קשייא your stiffneckedness *TN* Dt 31:27; **pl.** עם קשין למקבלה אולפן a stubborn people with regard to accepting teaching *TN* Dt 9:6; **4. difficult:** a. used impersonally: sg. וקשיא על דר׳ יוחנן *Dem* 23a(19); *Kil* 30b(27); *MŠ* 55d(57); *Šeq* 48c(12); *Ket* 33d(56); *AZ* 39d(20); b. as a pred.: sg. הדא דר׳ ירמיה מתחמיא קשיא PN's statement seems difficult *Or* 60d(33); pl. אית מילין במועד דקשיין there are things on the intermediate days which are more difficult *MQ* 81b(52); *RH* 56b(27); c. w. a noun: sg. כל סבר קשי every difficult opinion *Ber* 6c(19); *ib.* 20

קשי vb. **to be difficult, dispute, harden** (↓בקשיו, קשיו, קשי, קישוי, קושיי; CPA קשי LSp 186, SA קשי Ham 585:185) Pe. **to be difficult:** די יקשי כמה דצדכת לרבנן מינכון *TN* Dt 1:17 [H יקשה]; קדמאיי וקשת בידיהון כן צרכת לדבנן אחריי(G) וקשת בידיהון just as it was in doubt for the earlier Rabbis and remained difficult for them, so was it in doubt for the latter Rabbis and remained difficult for them *Beṣ* 60b(54); pass.part. ↓קשי adj.

Pa., pf. 1sg. קשייתה *Šab* 5d(6); 3m. קשי *Tan* 67c(31); קשיתה *Ter* 45b(18); 1pl. קשינן *Er* 18b(41); 3m. קשון *Ned* 38d(56); imp. 3m.sg. יקשינה *BQ* 4b(58); imper. m.sg. קשי *Er* 19c(9); קשיתה *Ned* 38d(60); inf. מקשייה *Giṭ* 48b(25); part. m.sg. מקשי *Yom* 38d(48); m.pl. מקשיין *Švi* 37c(2); מקשיי *RH* 59b(22); pass.part., f.sg. מקשייא *Tan* 66a(19);- **to argue against, dispute:** ד׳ יוחנן מקשי לה *Šab* 3d(52); *San* 24c(36); *AZ* 42a(35); יאות הוא מקשי he argues well *Dem* 21c(56); *Mas* 51d(59); *Šeq* 50d(34); *Tan* 67c(32); קשייתה קומי ר׳ פינחס *Ber* 5a(64); *Kil* 30c(48); *Šab* 3a(59); *Beṣ* 61c(61); *BQ* 4b(2); ר׳ יוחנן יתיב ומקשי PN was sitting and asking *San* 21b(48); *Pea* 15a(35); *Kil* 28c(19); *AZ* 40c(22); *BR* 464:4; כאינש דשמע מילה ומקשי עלה like a person who hears something and disputes it *Švi* 35b(8); *Yom* 38b(9); *Yev* 3a(23); *AZ* 45b(32); *Nid* 49b(11); מן קושיי מקשי לה עד דאת מקשי לה על דר׳ יהודה קשייתה על דדבנן [↓קושיי] before you dispute with PN, dispute with the Rabbis *Yom* 38d(48); *Yev* 13d(55); *Ned* 38d(60); *Naz* 53c(32); *BQ* 4b(58); אין את בעי מקשייא הכין קשי if you want to dispute, dispute thus *Er* 19c(9); *Yev* 4d(51); *Qid* 64a(47); חגיי קשיתה חגיי קיימ{ת}ה PN disputed it. PN answered it *Hor* 45d(1); *AZ* 43c(8); pass.part. ואפי׳ על דבית הלל ליתיה מקשייא it is not difficult even according to Beth Hillel *Šeq* 51b(24); *Tan* 66a(19)

Af. **to make difficult, harden:** אקשי ית דוחיה *TN* Dt 2:30 [H הקשה את דוחו]; *ib.* Ex 13:15; אקשיתון

אפיכון you acted insolently (lit. hardened your countenance) *EchR* 94:5; *ib.* 122:16

Itpa. **1. to be in pain of travail:** כדי אתקשיית במילדה *TN* Gen 35:17 [H בהקשותה בלדתה]; **2. to dispute:** עד אינון יתיבין מתקשין עבר כהנא while they were sitting disputing, PN passed by *PRK* 345:4; *BR* 676:11; **3. to be asked:** איתקשיית קומי ר׳ פינחס *Šeq* 49d(54) // *Soṭ* 22d(20)

Bacher, Term 2:197+.

קשיו, det. **קשיותה** n.f. **hardness, renitency** (↓ √קשי, בקשיו; CPA קשיו LSp 186) **1. hardness:** sg. קשיות לבביכון the hardness of their hearts *TNGl* Dt 10:16; **2. renitency:** קשיותהון דעמא האיליין *TN* ib. 9:27 [H קשי]; *ib.* 13; מן קשיותהון וחוביהון דבריתא because of the renitency and sins of the people *EstR* 2a(30); עד כדון את בקשיותך are you still in your renitency? *Ber* 11b(51) // *KohR* 20a(30); ואת קאים בקשיותך *Pea* 20b(4)

קשיט adj. **honest, righteous, true** (↓קשוט; CPA קשיט LSp 185, SA קשיט Ham 474:456) sg. *FTV* Dt 32:4 [H ישר]; אלהא הימנא וקשיטא a trustworthy and honest God *ib.*; pl. מותין קשיטין a righteous death *TN* Num 23:10; *ib.* Dt 25:15; *TNGl* ib. 28:59; כבר מיל<י>א קש<י>טן these things are clearly true *VREd* 592:3

קשיטו, cs. **קשיטות** n.f. **honesty** (↓קשיט) sg. בקשיטות לבי in the honesty of my heart *TN* Dt 29:18 [H בשרירות]; *ib.* 9:5; בקשיטות כפי ידי in the honesty of my hands [H בנקיון כפי]; *TNGl* Gen 31:42

קשין n. (unclear) קשין דבידייה *BR* 300:5 [expl. קשתי Gen 9:13]

V. Var and MY ad loc.

קשיש adj. **elder** (CPA קשיש LSp 185) sg. *ŠR* 38b(19) [expl. הדברי Dan 3:27]

קשש vb. **to gather wood** (↓מקוששׁ; SA קשש pa. ST Num 15:32) Pol. מקוששא דקושש קיסין the gatherer who gathered wood *FTP* Lev 24:12

קשת n.f. **bow, rainbow** (↓√קשט; SA קשת Ham 583:137+, CPA קשטא det. LSp 185) **1. bow:** sg. קשתי *TN* Gen 48:22 [H id.]; *FT* ib.; קשתיך *ib.* 27:3; איתברת קשתהון דגיבריא the bow of the brave ones was broken *MSam* 61:5 [expl. 1Sam 2:4]; רחיק כמרמי קשתא about a bow's shot away *TN* Gen 21:16; *ib.* 20; *TNGl* ib.· **2. rainbow:** sg. *TN* ib. 9:13; *ib.* 14; 16

Nöld, NB 132.

קשׁוה, pl. **קשׁון** n.f. **vessel for libation** (H קשׁוה HAL 1072) **pl.** קשׁות נסוכה libation vessels *TN* Num 4:7 [H קשׁות הנסך]; קשׁוותה *ib.* Ex 37:16; *ib.* 25:29

קתדרה n.f. **chair** (< καθέδρα Lehnw 572; Sy קתֶדרָא LS 704) sg. קתדרא דמשה Moses' chair *PRK* 12:11 (cf. Μωϋσεως καθέδρας Mat 23:2); קיתדרה *Naveh* 107:7

E.L. Sukenik, Tarbiz, 1/1(1930):145+.

קתדרין n. **chair** (< καθέδριον Lehnw 572; ↓ קתדרה) sg. קתדרין דדן כל קבל קתדרין דדן this one's chair was opposite that one's *BR* 438:1

קתליק n.m. **officer of Temple treasury** (< καθολικός Lehnw 572; Sy קתוליקא LS 704) pl. קתאליקי *ŠR* 38b(18) [expl. פחותא Dan 3:27]

ר

ראם n.m. **wild ox** (↓רימון; SA רים ST Num 23:22) sg. ראמא *FTP* Dt 33:17 [H id.]
Sok, Job Targ 154; Talshir, Fauna 89+.

ראש, ריש, pl. **ראשין, רישין** n.m. **head, top, beginning, chief, first part of a Tannaitic statement** (↓ראשנית; CPA ריש LSp 186, SA ריש Ham 589:2) **1. head:** a. human, animal: sg. רֵאש *FPT* Gen 32:27[03]; *TN* Lev 8:14; ריש *ib.* 8; Num 6:18; ראשה *ib.* Gen 40:20; Ex 29:6; איסב קיטמא ויתן בראשיה let him take ash and place it on his head *BR* 514:1; אתון רישא ואנא גופא you are the head, and I am the body *PRK* 271:4; אילולא דלא מעלה רישי ביני אריוותא were it not that I (do not want) to place my head between "lions" *Šab* 4a(11); דהוה חזיק רישיה who wrapped his head *Ber* 4c(10); *ib.* 9d(4); *Šab* 7a(42); אפיק רב רישיה מן כוותא PN put his head out the window *Er* 18d(28); ארימון רישיה they beheaded him *EchRB* 155:25; *ŠR* 20a(3); pl. תלתא ראשין *EchRB* 47:12; וארכינון בראשיהון וקבלון they lowered their heads and consented *RH* 58d(15); *TN* Dt 28:35; *BR* 444:5; b. garlic: pl. כר מפרך ברישייא when he breaks up the "heads" *Šab* 10a(47); *ib.* 42; **2. top, summit:** sg. ראש טורא summit of the mountain *TN* Ex 34:2; ראש רמתה summit of the hill *FPT* ib. 17:9[23]; *TN* Dt 4:49; כד תיחמי שימשא בריש דיקלי when you see the sun at the top of the palm trees *Ber* 7b(49); סליק לריש שורא he went up to the top of the wall *EchRB* 69:13; ראש דפא the top of the column *Meg* 74b(62); pl. ראשי טוריה *TN* Dt 2:6; וכפונון על רישיהון they overturned them (i.e. the pots) on their tops *Ḥag* 77d(62); **3. beginning:** sg. a. alone: ראשה דמדינתא the beginning of the city *Er* 22b(51); רישיה רפירקא the beginning of the chapter *ib.* a(15); 23b(30) [in a scribal note]; ראש פסוק׳ beginning of the verse *MPDam* Ex 21:20; *VR* 769:4; ריש תיבותה beginning of the word *MMDam* Gen 19:2; b. ≠ סוף: לא ראשה איה לה סוף ולא סופה אית לה ראש its end doesn't have a beginning, and its beginning doesn't have an end *RH* 58d(27); תמן הוינא ברישא ובסיפא ובאמצעיתא I was there in the beginning, middle, and end *BQ* 4b(14); **4. extremity:** sg. ר׳ מאיר צווח לסופיה דחבלא רישיה PN called the end of the rope its beginning *Soṭ* 23a(32); pl. ההן חייטא אומנא מבלע תרין ראשיה the expert tailor makes the two extremities (of the thread) disappear (when he continues a broken stitch) *Šab* 10c(28); אתה תופס חבלה בתרין ראשוי you hold the rope by its two extremities *BR* 368:8 // *PRK* 304:11; **5. chief:** sg. ואנא ראש למשבחייא I am the chief of the ones who give praise *FPT* Gen 32:27[03]; *TN* Num 1:4; יוסי רישא *EchR* 130:2; pl. ראשין *TN* Ex 18:25; **6. choice, first quality:** pl. ראשי קטרת בוסמנין טבין first quality incense of fine spices *ib.* Num 7:20; 62; 74; **7.** det. **resha, first part of a Tannaitic statement (Mishna, barraita)** [TBA רישא]: פתר לה על ראשה he explains it concerning the *resha Ket* 33b(9); לצדדין היא מתנית׳ רישא בכהנים וסיפא בישראל the Mishna has two referents. The *resha* deals with priests and the *sefa* with Israelites *Bik* 64d(29); *Šab* 6b(3); *Ḥag* 79b(60); *Qid* 62b(8); *BM* 7d(46); **8.** in var. expressions: a. בראש גלי openly, publicly: *TN* Num 33:3; *ib.* Gen 40:18; Ex 14:8; b. בראשה at the beginning, first [v. supra, mng. 3]: ומני לר׳ חמא בר חנינא בראשה he ordained PN first *Tan* 68a(24); c. מן ראש(ה) from the beginning [CPA מן ריש LSp 186]: אין הוא עיקרא לקי מן ראשה מן מודע לך if the root (i.e. the familial purity) is defective from the beginning, who will inform you? *Qid* 65d(44); ולמה לא אתיתון לגבי> מריש why didn't you come to me from the beginning? *EstR* 5b(5) [// קרמיי *Pes* 31c(1)]; d. ראשה וסופה the entire matter: אנא ידע ראשה וסופה I know the entire matter *Švi* 37a(1); *Beṣ* 61a(21); *Qid* 64c(60); e. מראש ועד סוף from beginning to end: *JMP* 1r:34; *ib.* 39:16; 46:2; ומן ראשיה רתרי עשרה ועד סופיה from the beginning of the Twelve Prophets until its end *MMDam* Num 20:29

Peri, Morph 32. Unlike the other MWA di JPA retains the classical spelling with *alef* as may be seen from the orthography of the better texts (e.g. *BR*, *FPT*). The phonetic spelling with *yod* is most likely influenced by its

universal use in all the other Jewish A dialects. The phrase רישיה ררישך *Nid* 50d(29) is unclear.

— **ראש אומין** n.m. **chief of nations** (↓אומה; Sy ריש אומתא PSm 3900) sg. *TN* Num 25:15 [H ראש אמות]; pl. ראשי אומין *ib.* Gen 25:3 [H לאמים]; *BR* 663:6 [expl. Gen ib.];

— **ראש גלותה** n.m. **exilarch** (↓גלו; TBA ריש גלותא Jast 247) sg. a. alone: ריש גלותא שלח שאל לרב חסדאי the exilarch sent a question to PN *Soṭ* 24c(17); מר עוקבה מישלת כתב לריש גלותא PN sent a letter to the exilarch *Meg* 74a(37); רב המנונא הורי לריש גלותא PN instructed the exilarch *Šab* 13c(14); *Beṣ* 60c(56); מייבלין אורייתא גבי ריש גלותא they bring the Torah to the exilarch *Yom* 44a(63) // *Soṭ* 22a(11); שמע ריש גלותא ואתא לגביה the exilarch heard and came to him *EchR* 130:5; ריש גלותא איטלק ע{י}לוי חד טריקלין דחיטין (a tax of) a granary of wheat was imposed on the exilarch *Soṭ* 20b(60); רב מנייה ריש גלותא אגודנימוס(text אנגרמוס) the exilarch appointed Rab to be market inspector *BB* 15a(64); חבשיה ריש גלותא the exilarch put him in prison *ib.* b(1); ארקובטה או ראש גלותא high Persian dignitary or exilarch *BerG* 5a(41) // *Švu* 32d(31); b. w. name: רב הונא/חונא ריש גלותא *Kil* 32b(29); *ib.* 56 // *Ket* 35a(36); *ib.* 62 // *BR* 306:2; *RuR* 80:20; *KohR* 24b(27); *ib.* c(4); c. relative: בריה דריש גלותא the exilarch's son *Ber* 8c(28); איתתיה דריש גלותא the exilarch's wife *Šab* 7d(18)

— **ראש ירח** n.m. **new moon, first day of the month** (↓ירח; Sy ריש יַרְחָא LS 729) sg. בכל ריש ירח וירח on every first day of the month *TN* Num 28:14 [H חדש בתדשו]; דמית בריש ירח מרחשון who died on the first day of *Marḥeshwan Zoar* 1:3; *VR* 395:3; *Ber* 7c(36); *ib.* 10c(27); ולא אדכר דריש ירחא he didn't recite (the prayer) of the new moon *Švu* 33b(2); pl. ראשי ירחי שתא the new moons of the year *FPT* Ex 12:2[23]; *TN* ib.; *ib.* Num 28:14

— **ראש כנישתה** n.m. **head of the synagogue** (↓כנישה; CPA ריש כנישתא LSp 187) sg. אתא ריש כנישתא לקמיה the head of the synagogue came to him *EchRB* 130:5

This official is well known from the Greek synagogue inscriptions as the ἀρχισυνάγωγος (v. Lifshitz, Donateurs, Index 88).

— **ראש מטרתה** n.m. **chief of the guard** (↓מטרה) sg. ריש מטרתא *PRK* 253:11 // *EchR* 2:4

— **ראש סדר** n.m. **first verse of the weekly pentateuchal reading** (↓סדר mng. 4) sg. {ן}אשכת הדין פ{י}סוקא ראש סדר he found this verse (Lev 2:3) the beginning of the lection *VR* 69:5

— **ראש שתה** n. **New Year's day** (↓שנה; MH ראש השנה MRH 1:1) sg. בתשרי ריש שתא New Year's day is in *Tishri EstR* 12b(26); *PRK* 424:8; ערובת ריש שתא the day before New Year *Tan* 66a(42) // *Meg* 70d(9); לילי ריש שתא New Year's night *VR* 799:1; בפוקי ריש שתא on the night following New Year's day *Pea* 20b(6); מבין ריש שתא לצומא רבה between New Year's day and the Day of Atonement *ib.* 5; 21b(29) // *Šeq* 49b(9); רשתה *ib. G* [*sandhi* spelling]

2# ריש, ראש n.m. **resh, twentieth letter** (↓ראש) דהוה חסיר ראש it is lacking a *resh BR* 464:4; ריש דראובן תרתין מאון אלפין the *resh* of Reuben (represents) 200,000 *PRK* 29:14; ג׳ קדמין יוד לריש בלישנה in three cases (of the word אשירהם) in the biblical text *yod* precedes *resh MMDam* Dt 7:5 [↓√קדם pe.]

Nöld, Beitr 126+.

ראשנית n.f. **"Sunday", name of one of Esther's handmaidens** (↓ראש) *AbgurNew* 163:8

רַב, m.det./f. **רובה, רַבָּה**, pl. adj. **רבין, רַבְרְבִין**, n. **רבנין, רברבין, רברבנין, רבין** adj., n. **great, large, important, older, master, teacher, chief** (√רבב; CPA רב, pl. רברבין, רברבנין LSp 187, SA רב Ham 592:70, pl. רבנין ib. 597:113) *FPT* Gen 41:33[04; voc]; רַבָּא *ib.* Ex 15:5[17];- I. as adj.: **1. great:** a. general: sg. זעוע רב *TN* Gen 27:33 [H חרדה גדולה]; *ib.* 50:10; Dt 29:27; אומה רבה a great nation *ib.* Gen 21:13; מילה רובא a great thing *Švu* 34d(33); אנה רב מנך I am greater than you *TN* Gen 41:40; *San* 22b(48); *Qid* 58d(36); pl. רַבְרְבִין *FPT* Ex 6:6[04]; חובין רברבין great sins *TN* Gen 20:9; *VR* 126:6; אבהתכון דרברבין מנכון באורייתא> your fathers who are greater than you in the Law *TN* Dt 32:7; b. in var. phrases: 1) אלה רב a great God *VR* 126:6; *TN* Dt 10:17; *ŠR* 20a(27); *Am* 3:12; 2) ימא רבא the Great (= Mediterranean) Sea *Kil* 32c(35); *Šeq* 50a(25); *FPT* Ex 15:5[17]; 3) סדרה רבה the great study hall (of Tiberias): ↓סדר mng. 5; 4) צומה רבה the great fast day (i.e. the Day of Atonement): ↓צום; 5) רבה/רובה ... ר׳ PN,

the great *Ber* 2c(37); *Kil* 32b(62); *Šab* 6a(41); *Yev* 12c(45); **2. large, big:** sg. רב בצל a large onion *Pea* 17c(21); פרנא רב עליי the marriage settlement is too large for me *VR* 803:1; ואבן רבה *FPT* Gen 29:2[05; H והאבן גדולה]; *TN* Dt 25:14; תיישא רבא a large he-goat *BQ* 7c(29); pl. חמש רברבין וחמש דקיקין five large (figs) and five small ones *Dem* 24c(45); *Ter* 41d(10); *Suk* 53c(39); *BR* 761:4; הדין רבה דביניהון the biggest one among them (i.e. the idols) *ib.* 363:3; אבנין רברבן *TN* Dt 27:2; **3. important, senior, chief:** sg. ברנש רב an important person *BR* 625:5 [≠זעור]; *RH* 58d(6); *Soṭ* 20a(61); *AZ* 41d(38); אינשא רבה *San* 18c(20); גברא רבא *ib.* 20d(5); *RH* 59b(25); איתא רבה an important woman *Šab* 14d(52) // איתה רובה *AZ* 40d(54); זעירא לא שאיל בשלמיה דרבה the less important person does not greet his superior *MQ* 83c(36); כהונתה רבתה the chief priesthood *TN* Ex 28:41; pl. רביה וזעוריה the important and unimportant ones *Naveh* 69:2 [merismus for all members]; בני נש רברבין *Ber* 11b(41); רברבי[ה] *ib.* 39:1; רברבייא קומוי והוא שאל לזעירייא the senior (Rabbis) are before him, and he asks the junior ones? *Ber* 5b(36) // *MQ* 82d(20); שאילן רברבן important questions *PalLaws* 64:13; **4. older:** sg. ברבה שרי ובזעירא סייף *TN* Gen 44:12 [H בגדול]; *ib.* 27:1; 25:23; 29:16; רבא אחו{י}<ה> her older brother *Pea* 17d(60); pl. בנין רברבין ובנין דקיקין older and younger sons *BQ* 5c(40); *Švu* 37d(30)

II. as noun: **1. master:** sg. פרעה רבך *TN* Gen 44:18; זבין עבדיה ו{מ}<א>תני עם רבהון he bought the slaves and stipulated with their master *Giṭ* 46a(30); *Dem* 22c(51); **2. teacher:** a. general: sg. משה רבהון *TN* Lev 24:12; הוא הוה חמוי הוא הוה רביה he was his father-in-law and teacher *Ber* 6a(31); הא רבך באיש your teacher is ill *Ḥag* 77b(64); *Ket* 35a(15); *Giṭ* 43c(38); *BR* 1285:8; הידינו רבה רבה דמתניתא רבה דאולפנה which one is his teacher? His teacher of Tannaitic tradition? His teacher of learning? *Yev* 6b(17); רביה דבריה his son's teacher *Pea* 21b(38); *Šab* 4a(41); *Šeq* 47b(28); *Beṣ* 62a(18); *Soṭ* 16c(17); *Qid* 64d(13); *AZ* 42c(39); *BR* 1096:1; pl. שלם לכון רבייה *BerG* 9a(38); אתון נהיגין מצערין רברביכון do you usually vex your teachers? *RH* 58b(11); *ib.* 59b(63); ואנן אפי' רבנין לא חכמין מבארה מתניתן even our teachers do not know how to explain our Mishna *MQ* 83b(17); *ib.* 16; b. esp. pl. abs. רבנין the Rabbis [Sy לַרַבָּנָא LS 706, s.v. רַבָּא mng. 3]: ר' מאיר פליג על רבנין PN disagrees with the Rabbis *Ber* 3a(8); מה רבנין עבדין how are the Rabbis? *Ter* 46c(3); חד מן רבנין one of the Rabbis *Pes* 31b(62); רבנין קדמאי אילין רבנין *San* 27d(55); the earlier Rabbis *Kil* 26d(62); רבנין רבורייא the senior Rabbis *Suk* 54a(8); and passim in PT and midrashic texts; **3. chief, head:** sg. *TN* Num 34:18 [H נשיא]; *ib.* 2:7; רבה *ib.* Gen 36:15 [H אלוף]; רב רבהון דיהודאי ושליט [שליט]; the head of the Jews *San* 20d(13); *BR* 1178:6; רבהון דרמאי the chief of the deceivers *ib.* 883:5; רבהון דרוחיא the chief of the spirits *Šeq* 49b(2); pl. רברבין *TN* Ex 14:7 [H שרי שלישים]; רברבני אלפין *ib.* 18:21 [H אלפים]; תרין בניך מתמנין רברבין two of your sons will be appointed heads (of the nation) *VRK* 606:5; *KohR* 7a(33)

Dalm, Worte 274+; Ros, Peraqim 2(1974):346, n. Contrary to Dalman's opinion, the pl. form רבנין belongs to this entry and not to רכן. Note that this word is always used in the abs. and never with the det. ending or with a poss. pron. (cf. MH חכמים). In spite of its common occurrence in the texts (e.g. *Er* 18d(38); *RH* 57b(27); *BB* 17c(32)), the form רכנן must be regarded as a corruption due to TBA influence, since it is only explicable in that dialect in the mng. "our Rabbis" (cf. already Nöld, MG 178, n. 2; in JPA, the correct form would have been רכנינן*).

— **רב אספקלטורייה** n.m. chief executioner ↓ אספקלטור

— **רב בית אבא** n.m. **family chief** (↓ בית אב) sg. *TN* Num 3:24 [H נשיא בית אב]; *ib.* 30

— **רב בית חבושיה** n.m. **head of the prison** (↓ בית חבושי) sg. *TN* Gen 39:21 [H שר בית הסהר]

— **רב חיילה** n.m. **commander-in-chief** (↓ חיל; Sy רַבחַיְלָא LS 706) sg. *Švu* 32d(31)

— **רב חיילותה** n.m. **commander-in-chief** sg. רב חיילותיה *TN* Gen 26:26 [H שר צבאו]; *ib.* 21:22

— **רב מזוגייה** n.m. **chief butler** ↓ מזוג

— **רב נחתומייה** n.m. **chief baker** ↓ נחתום

— **רב קרתה** n.m. **head of the city** (↓ קרייה) sg. *EchRB* 152:17

— **רב שבטה** n.m. **chief of the tribe** (↓ שבט) sg. *TN* Num 2:5

רבה, det. **רבתה** n.f. **great or important thing** (↓

humans: sg. רבוני *TN* Gen 24:27 [H אדוני]; *ib.* Num 32:25; רבונה *ib.* Gen 39:16; רבונן *ib.* 44:18; רבונהון *ib.* 49:23; pl. רבון על כל רבוניא *ib.* Ex 18:11; רבוניי *ib.* Gen 19:22

Kut, Studies 95+ (Heb), w. prev. lit.

רבונה, det. **רבונתה** n.f. **mistress** (↓רבון) sg. שרי רבונתי Sarai, my mistress *TN* Gen 16:13; רבונתיך *ib.* 9; ריבונתי *ib.* 8; *FT* ib. 13; ריבוניתה *TN* ib. 4

רבוע n.m. (unclear; ↓ארבע; TBA ריבועא Jast 1473) sg. הדן רבוע[ה] *Naveh* 110:1

D. Orman, Tarbiz 53(1984):533+.

רבוע #2 n.m. **early rain** (↓√רבע; cf. MH ריבעה Jast 1442) pl. דבי שריין רבועיא למרבוע for in me the early rains begin to fall *FTP* Ex 12:2

רבי, det. **רביתה**, pl. **רביין** n.f. **interest** (↓√רבי; CPA ריבתא det. LSp 188, SA ربי ST Lev 25:36) sg. מוזיף ברביחה הוא he lends money at interest *PRK* 68:3; *ib.* 5 // אכל מן ריבתא *KohR* 22a(25); *ib.* 28; *VREd* 56:1; pl. רביין *FPT* Ex 22:24[01; H נשך]; *TN* ib.; *ib.* Lev 25:36; 37; ריביין *FTV* ib.

רבי #2 n.m. **scholar, master** (↓רב; MH רבי passim) **1. scholar:** חד ר' *Švi* 38c(50) // *Meg* 73a(43); *MQ* 82b(1)[!]; *Soṭ* 24b(52); *Qid* 62b(11)[!]; **2. master:** a. used in address: אמרין ליה תלמידוי ר' הא גולתך שריעה his disciples said to him: Master! Your cloak has fallen off *Ber* 9a(42); *ŠabG* 8c(51); *Suk* 54a(16); *Tan* 64b(40); *MQ* 82d(36); *BR* 304:7; *ib.* 649:1; *VR* 192:4; *KohR* 4b(34); b. as title of a Palestinian scholar: *passim* in inscriptions (Naveh 151), PT, and midrashic texts

Dalm, Worte 272+; for the vocalizations of this word, v. Kut, Language 48; id., Studies 153+ (Heb); for the use of this word as a title, v. ↓רב.

רבי #3 n.m. **young man** (SA רבי Ham 522:117+) sg. רביה *TN* Gen 22:5 [H הנער]; *ib.* 12; 34:19; Lev 22:27; *FPT* ib.[06]

רָבִי #4, det. **רביתה** n.f. **young girl** (↓רבי #3; SA ריבה Ham 522:119; cf. MH ריבה Jast 1472) sg. *TN* Dt 22:23 [H נערה]; *ib.* 28; רָבִיתָא *FPT* Gen 34:12[03]; *ib.* 24:14; 43; 34:4; Dt 22:21; 27; אבוה דרביתה the father of the young girl *ib.* 16; ברה דרביתא the son of the young girl *BR* 643:4; נפשה דרביתא the young girl's life *KohR* 27c(14); pl. רביחה *TN* Ex 2:5 [H נערותיה]

Sok, GF 168, n. to l. 15.

רבו, det. **רבותה** n.f. **anointment** (↓√רבי #2, ריבוי) sg. משח דרבו דקדש *TN* Ex 30:25 [H שמן משחת הקדש]; *ib.* 31; משחה דרבותה *ib.* 37:29; Lev 8:30; Num 4:16; *MSam* 102:4; רבותה דמרבחה the anointment of the altar *TN* Num 7:30; *ib.* 88; רבותא דאהרן ורבותהו׳ דבנוי the anointment of Aaron and his sons *ib.* Lev 7:35; Ex 40:15

רַבּוּ #2, det. **רבותה**, pl. **רבוון** n.f. **greatness, remarkable thing, being eldest** (√רבב; CPA רבו LSp 187, SA רבו Ham 609:71) **1. greatness, importance:** sg. כליל דרבו a crown of greatness *TN* Gen 49:26; *ib.* Dt 33:16; רבו היא it is an important thing *Ber* 2d(59); רבו הוא לך *DevR* 48:6 [expl. רב לך Dt 3:26]; *ib.* 49:3; רבוחא *TN* Gen 49:23; רבותך *ib.* Num 27:20; ההוא גברא סליק לרבו that man will rise to greatness *EchRB* 53:3; *ib.* 5; 8; *EchR* ib.; *TN* Num 18:8; *FPT* Dt 26:19[26]; **2. remarkable thing:** pl. דלית איפשר ליה דהוא מפק{א} פרשתא דלא ר{י}בוון it is impossible for him to go through the weekly pentateuchal reading without (discovering) remarkable things *San* 20b(26); אוף באגדתיה אית ר{י}בוון even in his *Aggada* there are remarkable things *ib.* // *MSam* 117:6[!]; **3. being eldest:** sg. רבה כרבותיה *FPT* Gen 43:33[05; H הבכר ככבכרתו]; פְּרֻבְּתֵה *ib.*[04]; *TNGl* ib.

רבו, pl. **ריבוון**, **רבוון**, pl. cs. **ריבי** num. **myriad, ten thousand** (√רבב; CPA רבו, pl. רבואן LSp 188, SA רבואן ST Gen 24:60(Var)) a. general: pl. ריבוון *TN* Gen 24:60; *ib.* Dt 33:3; רבוון *ib.* Dt 33:2; דיבבן *FTV* ib.; ריבוותא *ib.* Num 10:36; ריבבתה *TN* Dt 33:17; ריבי ריבוון myriads of myriads *Ber* 14a(12); b. specific numbers: pl. וחרתן רבבן ושיבעה אלפין ומאתים 27,200 *BR* 855:4; חמני עשרה רבוון ואשתה אלפין וארבע מאון 186,400 *TN* Num 2:9; חמשין רבוא 500,000 *MŠ* 54d(20); שתין ושבע רבבן וחמש{ין} אלפין 675,000 *TN* Num 31:32

רַבּוֹן n.m. **master, lord** (√רבב; CPA רבוני LSp 187, SA רבון *rābbon* LOT 3/2 37, MH רבון MTanK 3:8, ραββουνει Mark 10:51) רַבּוֹנָה *FPT* Ex 21:4[01];- a. w. ref. to God: sg. רבון כל עלמיא Master of all the worlds *FPT* Gen 38:24[04]; *TN* ib. 30:22; *ib.* Ex 34:23; Dt 16:16; ריבוניה דעלמא *Tan* 68d(52) [cf. MH רבונו שלעולם]; b. w. ref. to

רבי vb. **to grow up, increase, outnumber** (↓ מרבייה, מרביין, מרבייני, רבי, תרבו; CPA רבא LSp 188, SA רבי ST Gen 38:11) Pe. **1. to grow, grow up:** ברי דרבית my son, (you) who have grown up *TN* Gen 49:22; *FT* ib.; *TN* ib. 21:8; *ib.* 38:14; וכד אינון רביין when they grow up *VR* 575:6; *BR* 196:2 // *ib.* 236:5; *Švu* 37d(30); **2. to become large, increase:** דהוות זעירא ורבת (the measure) was small and increased *Šab* 11a(49); דכמה דההיא רבייא היא קטנא as much as that one gets larger, this one shrinks *EchR* 90:14; *Tan* 64d(20); **3. to outnumber:** כל עמא רביין על דר' מאיר they all outnumber PN *Ter* 47d(53); *ib.* 55
Pa. **1. to rise:** כהרין קבריאל דמרבי וקבר like the *Q.*-river which rises and swells up *KohR* 3b(24) // *BR* 119:1; **2. to rear, raise:** a. children: היא תלד ואנה ארבי will she give birth, and I will rear? *TN* Gen 16:5; *ib.* 30:3; דהוון מרביין בנ{י}ניהון כאילין תחלוסייא they raised their children (in number) like cress *Tan* 69a(45) // *EchR* 106:10; *ŠR* 1d(3); *PalLaws* 66:11; b. animals: מרבי חזירין הוא he raises pigs *PRK* 68:3; *KohR* 22a(27); *VR* 436:1; **3. to cause to grow:** a. crops: הות ארעא מרביה לה פירין כפירי גנתא דערן the earth produced for him fruits like the fruits of the Garden of Eden *FPT* Gen 4:16[02]; *TN* ib. 2:9; *ib.* Dt 28:23; b. hair: pass.part. סערי מרבי *VR* 665:2; **4. to make more, larger:** ורבי חולקא דבנימין מן חולקיהון he made Benjamin's portion larger than theirs *TN* Gen 43:34
Itpa. **1. to grow up:** יתרבי *ib.* Gen 38:11 [H יגדל]; **2. to be raised:** a. children: והוא הוה טלי מתרבי עם בנוי דבלהה he was a lad raised with Bilhah's sons *ib.* 37:2; טליין דקיקין הויין מתרביין בדרתיה דר' ירמיה small children were being raised in PN's court *Šab* 7d(43) // *Beṣ* 61a(21); b. animals: יהוי מתרבי *TN* Lev 22:27; *ib.* Ex 22:29; **3. to grow long** (of hair; ↓ pa., mng. 3.b)**:** יתרבי פרע שער רישיה *ib.* Num 6:5 [H גדל פרע שער ראשו]

רבי 2# vb. **to anoint** (↓ ריבוי, רבו; Sy נרביוהי במשחא PSm 3791) Pa. **to anoint:** ורבי *TN* Lev 8:10 [H וימשח]; *ib.* 11; Num 7:1; ותרבי יתהון היך מה דרביתה ית אבוהון you should anoint them as you anointed their father *ib.* Ex 40:15; רבית *ib.* Gen 31:13; *FPT* ib.[05]; ירבי *TN* Lev 6:13
Itpa. **to be anointed:** כהנא דמתרבי *ib.* 4:16 [H הכהן המשיח]; *ib.* 22; 6:15; בהון <ה>למתרבי *ib.* Ex 29:29 [H למשחה בהם]
Ros, Peraqim 2(1974):346, n. 37.

רביבין n.m.pl. **rain** (< BH רביבים BDB 914) דביה רביבין ורוחין נשבין there are rains in it (i.e. *Marḥeshwan*) and winds blow *SYAP* 38:31

רביו, det. **רביותה** n.f. **youth** (↓ רבי 3#; SA רביותה ST Lev 22:13) sg. כרביותה *TN* Lev 22:13 [H כנעוריה]; ברביותה *ib.* Num 30:4; 17; רוביותיה *ib.* 11:28

רביע n.m. **revia'** (cantillation; ↓√רבע; CPA רביע lying down LSp 188) sg. *MMDam* Gen 28:9; *ib.* Lev 8:23; *MPDam* ib. 15; *ib.* Num 14:6

רביע num. **a quarter (1/4)** (↓ ארבע; SA רביע Ham 591:37+) sg. רביע דינר 1/4 dinar *JMP* 11r:26

רביעה, det. **רביעתה** n.f. **first rain** (< MH רביעה Jast 1442; ↓√רבע 4#) sg. כד הוות רביעתה נחתה when the first rain fell *BRV*^{60} 125:2; *ib.* 5; רביעתא קדמייתא *Tan* 65b(13)

רביעי num. **fourth** (↓ ארבע; CPA רביעי LSp 188, SA רביעה ST Gen 15:16) m. דר רביעי a fourth generation *FPT* Ex 20:5[06]; *TN* Num 14:18; יום רביעאי *ib.* Gen 1:19; וביומא רביעייה on the fourth day *ib.* Num 29:23; מהו תחז{י}<ו>ר על רביעייא is she permitted to return to the fourth (husband)? *Yev* 7c(62); f. ורביע<י>תא כחינ{וו}<ינ>תא the fourth (blessing) is like the second *Ber* 2c(28)

רביעית **"Wednesday", one of Esther's maidservants** (↓ רביעי) *AbgurNew* 163:9

רבן n.m. **scholar, teacher** (backformation < רבנין [↓ רב mng. II.2.b]; Sy רַבָּנָא LS 707) sg. חד רבן *Ter* 46a(32); *BM* 8d(32)
Kut, Studies 262 (Heb).

רבנו, det. **רבנותה** n.f. **dominion, rule** (↓ רבן; Sy רַבָּנוּתָא LS 707) sg. רבנותה *TNGl* Num 16:7

רבע, det. **ריבעה** n.m. **place of assembly and symposia in which the participants reclined, the assembly itself** (↓√רבע) sg. הוה ריבעה בבי מדרשא there was a place of reclining the house of study *Šab* 17c(30); ר' יונה ור' יוסי סלקון לסדרא דבר עולא PN and PN$_2$ went to the study house of PN$_3$ because there was an assembly there *ib.* 7a(7)
Eps, Tarbiz 3(1932):243,n. to l.4; Lieb, ib.6(1935):234; id., YK213.

רבע (a/o) vb. **to lie down, collapse** (↓ מרבועי, רבע, ריבע; CPA √רבע 2#, ריבע LSp 188, SA רבע Gen 29:2, ריבע ib. Ex 23:5(Var)) Pe. **1. to lie down:** ונפק ליה ורבע ליה על רגליה he went out and

lay down at his foot *KohR* 9b(36); ר' יונה רבע על סיטריה PN lay down on his side *AZ* 43d(9); *Beṣ* 63a(45); רבוע(text : רביע) לך ואנא מודע לך lie down (to receive lashes), and I will let you know *BRV*^{60} 51:3; *PRK* 64:10; גוזר אני על דין דרביע יקום ועל דין דקאים ירבע I decree that the one who is lying down should stand, and the one who is standing should lie down *KohR* 27a(8); *Ber* 12b(16); רכעת לה *TN* Num 22:27; *EchR* 50:5; pass.part. sg. דרגשא דדהבא דהוה אבונן יעקב רביע בגוויה the golden couch on which Jacob, our father, was lying *TN* Gen 49:1; *ib.* 14; Ex 23:5 [H רובץ]; *VR* 204:1; *ib.* 859:2; *TN* Dt 22:6; pl. רביעין *ib.* Gen 29:2; רביעין על מעיהון lying on their stomachs *Ber* 7c(32) // *Tan* 66a(61); **2. to collapse:** וכיון דהוה נפק מן בייתא הווה בייתא רבע as soon as he went out of the house, the house collapsed *ib.* 67a(45)

Af. **to cause to lie down:** a. general: וארבע יוסף ית אבוי בערס דשנדפין Joseph lay his father down in an ivory bed *TN* Gen 50:1; *ib.* 43:33; b. to receive lashes: ארבעוניה; [והפילו H] וירבע יתיה *ib.* Dt 25:2 דילקי lay him down to receive lashes *PRK* 63:2; *Bik* 64a(26) // *Qid* 66a(15); c. of camels: ארבע גמליא *TN* Gen 24:11 [H ויברך]; ארבעינון *BR* 639:6 [expl. Gen ib.]; *Ḥag* 77a(37)

רבע #2 vb. **to make square, divide into four parts** (denom. < ארבע↓; Sy מרבַּע LS 709) Pa. **1. to make square:** מן דמרבע ארבע גרבין בעי אשיתתיסר one who forms a square of barrels four on a side needs 16 (barrels) *Soṭ* 20b(57); דירבענה הוא so that he should make it (i.e. the plant) square *Mas* 52a(29) // *Ned* 37d(48) // *Švu* 34d(37); pass.part. מרבע *TN* Ex 27:1 [H רבוע]; *ib.* 28:16; 30:2; 37:25; 38:1; הלין(text : הכן) דרייא דארעא דישראל מרבען those courtyards in Eretz Israel are square *Er* 23d(60) // *ib.* 18d(20)[!]; **2. to divide into four parts:** מרבע יומיה לארבע חולקין He divides His day into four parts *FT* Dt 32:5

רבע #3 vb. **to hybridize, make copulate** (H רבע BDB 918, Jast 1444) Af. לא תרבעון כלאים בע<י>רכון do not hibridize your cattle *TN* Lev 19:19 [H תרביע]; ואנא בעי מרבעתה עד דלא תצ{נ}<ו>ן I want to make her (i.e. the donkey) copulate before she goes out of heat *Yev* 6a(43) // *Nid* 49b(18)

Lieb, Greek 288 and n. 56.

רבע #4 vb. **to rain** (of early rain; denom. < ↓ רביעה; ↓ רבוע; MH רבע pi. Jast 1444) Pe. שריין the first rains began to fall *FTP* Ex 12:2 רבועיא למרבוע

רבעו, cs. **רבעות** num. **fourth part** (↓ארבע; SA רבעות ST Num 15:4) רבעות הינה *FPT* Lev 23:13[06; H רביעית]; *TN* ib.; *ib.* Num 28:14; [!] רבעיתן *ib.* 5; *TNGl* ib. 15:4; [!] רביעתן *TN* Ex 29:40; [!] רביעותן *ib.* Num 15:5; 28:7

רבץ vb. **to sprinkle** (CPA רבצ LSp 189) Pa. איתחמי מרבץ ליה **he** appeared to sprinkle water on it *San* 25d(39)

רברב vb. **to raise, claim superiority** (√רבב; SA אתרברב GSA 406) Quad. **to raise:** כל די רברב לביה *TNGl* Ex 36:2 [H נשאו לבו]

Quad.Ref. **to claim superiority, boast:** למתרברבא עלינן *FPT* Gen 43:18[04]; *TN* ib.; *ib.* Ex 9:17; Num 16:3; *TNGl* Gen 14:23; *ib.* Ex 35:21; Dt 17:20; לא תתרברב do not claim superiority *SYAP* 2:34; *ib.* 21

רברב #2 vb. **to contend, strive** (√רוב; SA אתרברב ST Gen 32:29; cf. Sy רַב #2 LS 707) Quad.Ref. אתרברבת עם מלאכין קדישין you strove with holy angels *TN* Gen 32:29 [H שׂרית]; *FPT* ib.[03]; ושרי מתרברב עם משה (the sea) began to strive with Moses *SYAP* 2:16

רַבְרְבָן n.m. **great man** (backformation < רברבנין; ↓ pl.) sg. רַבְרְבָנָה בחוטרה the great man with his staff *MMDam* Ex 36:9

רגב n.m. **clod of earth(?)** (BH רגב BDB 918) pl. כאילין רגביא רטבריא like those clods(?) of Tiberias *VR* 399:1 [expl. גלגל Eccl 12:6] // *KohR* 30b(6)

Margulies, VR ad loc.; Brand, Ceramics 41.

רגז, det. **רוגזה** n.m. **anger** (↓√רגז; CPA רוגז, רגוז, det. רוגזא LSp 189, SA רגוז, רוגו ST Lev 18:23(Var), רגז Ham 452:116) sg. *FPT* Ex 9:33[04; voc]; *TN* ib. 19:22; *ib.* Num 1:53 [H קצף]; 16:22; Dt 29:27; רחיק רגוז the one who is far from anger *TanG* 65b(45) [expl. ארך אפים Ex 34:6]; יתקוף רוגזי my anger will be great *FPT* Ex 22:23[01]; *TN* Num 24:23; ברוגזיה *EchRB* 96:5 [expl. באפו Lam 2:1]

רגז (a/) vb. **to be angry, tremble** (↓ רגזן, רוגזן; CPA רגז LSp 189, SA רגז Ham 584:170, 520:58) Pe. **1. to be angry:** רגז *TN* Gen 41:10; *ib.* 40:2; Dt 9:19; Ex 16:20; Lev 10:16; **2. to tremble:** תרגזון *ib.* Gen 45:5 [H תעצבו]; וידגזון *ib.* Dt 2:25

Af. **to enrage, provoke:** ארגזתון קדם ה' *ib.* 9:8 [H

הקצפתם]; 1:2; ארגזו *ib.* Num 14:23; וארגזנן *FTV* Dt 32:31; ירגזון *TN* Num 14:11; מרגזין הוויתון *ib.* Dt 9:22

Itpe. **1. to be angry:** אתרגזית בהון *ib.* 2:15; תתרגזון *ib.* Gen 45:24; **2. to tremble:** ואתרגזו *ib.* 34:7 [H ויעצבו]; *FTP* Ex 15:14

רגזן n.m. **anger** (↓√רגז) sg. *TN* Lev 26:28 [קרי H]

רגיל adj. **familiar with, accustomed to** (SA רגיל ST Dt 32:35(Var), MH רגיל Jast 1448) sg. ורגיל בתלמודא familiar with learning *KohR* 24b(30); לא רגיל unfamiliar (with the tradition) *MQ* 82d(55); *ib.* 56; 57; ומאן דרגיל ליה one who is accustomed to it (i.e. eating tithes) *Yom* 41a(1)

רגל, det. **רַגְלָה**, **ריגלה** n.f. **foot, leg, pilgrimage festival** (↓רגליי; mng. 1: CPA רגל־, ריגל־ LSp 189, SA רגל ST Ex 21:24, רגלה ib. Lev 8:23; mng. 2: < MH רגל Jast 1449) רַגְלֵי *FPT* Gen 38:25[04];- **1. foot, leg:** sg. *TN* Ex 21:24; *ib.* Lev 8:21; Dt 25:9; רגל דמהלכה a foot which journeys *BR* 210:8 [expl. הלך 2Sam 12:4]; אשכחיה טלע על רגליה he met him limping on his leg *ib.* 923:2; עד דסנדלה ברגלך while the sandal is (still) on your foot *PRK* 172:2; הן ראת קטר לולבך קטור ריגלך where you tie your *lulav*, "tie" your foot (i.e. stay put and do not sail) *BR* 44:12; ודין תבירא רגליה that one's foot was broken *VR* 166:1; כר תחמון רגלא צלילא when you see that the foot is clear (i.e. nobody is walking in the street) *Švi* 39a(14); pl. רגלייא דלא רהטין the feet which did not run *Pea* 21b(35); טען לביה רגלוי his heart carries his feet *BR* 805:3; קם ליה על רגלוי he stood up on his feet *FPT* Gen 38:26[04]; למסחייה רגלוי to wash his feet *TN* ib. 24:32; *ib.* 43:24; *Pea* 15c(37); *Meg* 74a(56); אתא חד בר נש ונשק ריגלוי a certain person came and kissed his feet *Qid* 61c(3); והבון מסנאיי ברגליי put my shoes on my feet *Ket* 35a(16); *BR* 1286:1; *TN* Ex 12:11; **2. pilgrimage festival:** sg. ארעת עונתא דישראל דיסקון לריגלא <בירושלם> the time came for the Jews to make a pilgrimage to Jerusalem *KohR* 28c(9); ריגלא הוות *Tan* 67b(61); **3.** in phrase **because of:** ריגליה דיעקב על ריגל־/ריגל־/בריגל־ וריגליה דיוסף because of Jacob and because of Joseph *AZ* 42c(64) [expl. נרגל 2K 17:30 in light of בגללך Gen 30:27 and בגלל יוסף ib. 39:5]; ברגליה חריב וברגליה מתבני because of him (the Temple) was destroyed, and because of him it will be rebuilt *Ber* 5a(23) // *EchRB* 89:15 // על ריגלוי *EchR* ib.

For a dream interpretation based on the double mng. of רגל, v. *EchR* 54:9; *MŠ* 55c(23).

רגל vb. **to overturn(?)** Pa./Af. ואהו רמרגל זיקא מעיל לרע that one who overturns the flask from top to bottom *AZ* 45a(27)

רגליי n.m. **footman** (↓רגל; SA רגלאי ST Ex 12:37) pl. רגליין *TN* Ex 12:37 [H רגלי]; *ib.* Gen 33:1; Num 11:21

רגם (a/) vb. **to stone, kill by stoning** (CPA רגם LSp 189, SA רגם ST Lev 24:14, Ham 539:144) Pe. **to stone, kill by stoning:** ורגמו *TN* Lev 24:23 [וירגמו H]; ותרגמון *ib.* Dt 17:5; ירגמון *ib.* Ex 8:22; Lev 24:14; מרגום *ib.* Num 14:10; מרגם ירגמון יתיה *ib.* Lev 24:16; ר׳ שמעון בן לקיש הוה רגים להון בכיפייה PN used to stone them (i.e. the lepers) with rocks *VRQ* 353:3 [↓pa.].

Pa. **id.:** הוה מרגים ליה באבניא *VR* 353:3

Itpe. **to be stoned:** מתרגמה יתרגם *FPT* Ex 19:13[06; H סקול יסקל]; *TN* ib. 21:28; *ib.* 32

רגע, det. **ריגעה** n.m. **moment** (MH רגע Jast 1450) sg. דריגעה <פורקן> momentary redemption *TNGl* Gen 49:18

רגף vb. **to shake** Itpe. אתריגיף ואתמלי מזיו יקר שבינתיה דה׳ (the mountain) shook and was filled by the splendor of God's presence *TNGl* Ex 19:18

רגש vb. **to feel, perceive, be aware of** (CPA רגש LSp 190; cf. רגשון Ham 452:94) Af. a. abs.: הוו מחיין ליה ולא ארגיש they hit him, and he didn't notice *VR* 251:4 // *EstR* 9b(24); לא ארגשון כלל they didn't notice at all *EchR* 44:22; אף אבן טבא ולא ארגיש ביה :ב־ מרגש{ח}<ה> he wasn't aware of him *EchRB* 102:3; *ib.* 44:22; ארגישת בבעלה איסליק she sensed her husband coming up *AZ* 41a(41) // *Ter* 45c(51); *MQ* 81d(42); *BR* 155:2; *ŠR* 19d(35)

רגש 2# (uncertain) ורגשה ליה ימלל *BR* 294:7 // *ŠR* 26b(3)

AAC 381.

רדד vb. **to stamp, beat** (↓רדיד; H רדד Jast 1451) Pa. ורדידו *TN* Num 17:4; *ib.* Ex 39:3; וירדדון *ib.* 28:28; מרדדין *ib.* Num 17:3

רדוף n.m. **pursuer** (↓√רדף; CPA רדוף LSp 190,

SA רדוף ST Lev 26:17) pl. ערק רשיעא דלא רדופין the evil man fled without pursuers *BR* 1002:4 [expl. ואין רודף רשע Prov 28:1]

רדי, det. **רידייה** n.m. **plowing** (↓ √2# רדי; SA ארדי Ham 468:293+) sg. בשעת<ה> דרידיה during plowing *FTP* Dt 25:4 [H בדישו]; ביריריא *FTV* Ex 34:21

רדי vb. **to chastise, subjugate** (מדרו↓; CPA רדא LSp 190, mng. 2, SA ררי Ham 484:156) **1. to chastise:** וירדון *TN* Dt 21:18 [H יסרו]; למרדי *ib.* Lev 26:18; Dt 4:36; רדי *ib.* 8:5; **2. to subjugate:** למהווי רדי ביה כל אומייה to subjugate with it (i.e. the rod) all the nations *SYAP* 2:40
Itpe. **to be chastised:** תתרדון *TN* Lev 26:23

2# רדי vb. **to plow** (↓ורדי, רדין; CPA רדי LSp 190, mng. 1, SA רדי Ham 468:295) Pe. a. general: תרדון *TN* Dt 22:10 [H תחרש]; לכון מירדי שר{א}<י> are you permitted to plow? *Švi* 35a(41) // *San* 21b(7)[!]; חר בר נש הוה קאים רדי a certain man was plowing *MŠ* 56a(16) // *EchR* 126:4; *BerV* 5a(14) // *PRK* 234:3[!] // *EchR* 40:2 // *ib.* 89:4; פוק רדיחה go out (and) plow it *BME* 12a(25); b. euph. of sexual intercourse: בעיא אנא ליה למירדי בגינתי I want him to plow in my garden *SYAP* 16:3
On usage b, v. Tal, Piyyutim 98.

רְדִיד n.m. **veil, hammered metal** (↓ √רדר; Sy רדידא LS 714) **1. veil:** sg. רְדִידָה *FPT* Gen 38:19[04; H צעיפה]; *TN* ib.; *ib.* 24:65; 38:14; *FT* ib. 24:65; **2. hammered metal:** pl. רר{ו}<י>רי טסין hammered metal plates *TNGl* Num 17:3

רדיי n.m. **plower** (↓ √2# רדי) sg. תורא רדיא a plowing ox *Švi* 36a(33) // דרייה *DemG* 25c(59)

רדף (a/o) vb. **to pursue, seek out, expel** (↓רדוף; CPA רדף LSp 190, SA רוף ST Lev 26:8) Pe. **1. to pursue:** a. abs.: היך מה דרדפן א{ז}<ו>רעייתא just as the hornets pursue *TN* Dt 1:44; b. w. dir.obj.: ולית דרדף יתכון *ib.* Lev 26:17; Gen 14:15; Dt 28:22; 30:7; c. w. בתר after: וירדוף בתריכון *ib.* Ex 14:4; 15:21; Gen 35:5; Dt 19:6; **2. to seek out:** אילין דחקרין על חמרא ושמעין הן דאיח חמרא טבא ורדפין בתריה those who investigate about wine and hear where there is good wine and seek it out *VRK* 252:2
Pa. **to expel:** לא הוו בני מדינה יהבין גרמיהון מיפק ומיעבד קרבא ומרדפא שנאה the inhabitants of the city did not devote themselves to go out and make war to expel the enemy *EchRB* 66:10; והיה[!] מרדף ליה מן הדין סיטרא והוא חזר מן הרין סיטרא he expelled it (i.e. the snake) from one side, and it returned from the other *VR* 505:6 // *KohR* 15c(2)
On pa., v. Ros, Peraqim 2(1974):356+.

רהט (e/) vb. **to run** (< OA רוט ATTM 693; CPA רהט LSp 190, SA רעט ST Gen 18:7) Pe. **to run:** ורהט *FPT* Lev 22:27[06]; *TN* Gen 18:2 [H וירץ]; *ib.* 24:17; 33:4; Num 17:12; רהיט ר׳ יוחנן *Qid* 65d(62) // רהט *Yev* 9b(53); ורהטת *FPT* Gen 29:12[05]; *TN* ib. 24:20; רגלייא דלא רהטין מיתן לך יתברן may the legs which did not run to give you (alms) be broken *Pea* 21b(35) // *ŠeqG* 49b(15)
Af. **to hasten s.o.:** וארהטו יתיה *TN* Gen 41:14 [H ויריצוהו]

רוב n.m. **large number** (√רבב; CPA רוב LSp 187) sg. ורוב תושבחתן our many praises *TN* Ex 15:2; *FT* ib.

רבה, רובה n.f. **a greater thing** (√רבב; ↓רב) a. general: sg. רובה דר׳ יוחנן ורובה דר׳ שמעון בן לקיש there is an even greater (i.e. more significant) thing (in the opinion) of PN and an even greater thing (in the opinion) of PN_2 *Pea* 18b(10); אתיא(V) ר׳ שמעון בן יוחאי כר׳ יוסי ביר׳ יורה ורובה מן ר׳ יוסי ביר׳ יורה PN's opinion is like PN_2's opinion, but is a more powerful one than PN_2's *Mas* 50c(19); *ib.* 21; *TerV* 40b(36); *AZ* 40a(4) // *Pes* 31a(2)[!]; b. in phrase דרובה, דרבה: דרובה אתא מימר לך he came to tell you a greater thing *Ket* 35b(52); *Ter* 43d(43)[!] // *Ḥag* 76d(39); *Mas* 49a(47); *Ḥag* 78b(53); *ib.* 79a(63); *Yev* 5d(39); *SoṭV* 16c(25); *Ket* 32b(57); *ib.* 32d(57)[!]; רבה ליח היא רבה *Meg* 71c(13); דלחות הבית רובה ודלחות הכלים דרוב{ן}<ה> "the doors of the house" and "the doors of the furniture" (stated in Mib. 17:1) each have an exceptional characteristic *Šab* 16a(24); והוא דרובא מנה it is even a greater thing than that *Pea* 15d(17) // אף אנן והיא רבא< מנה *QidG* 61b(62); תנינן רבא we learnt an even greater thing *Švi* 33b(42); ר׳ יוחנן בעה ר מיעבד דרבה ומוקר{י}תיה PN wanted to do a great thing to honor him *BM* 8d(34)

רובע, רובעין pl. n.m. **quarter of a qab** (↓ארבע; Sy רובעא LS 709) sg. רובע חטין 1/4 *qab* wheat *MŠ* 54d(38); *Kil* 27d(18); pl. תלתא רובעין *ib.* 19;

ארבעה רובעין *Ter* 42d(42); שיחא רובעין *ib.* 41; רובעיא *Ḥal* 58d(1) [≠ ↓קב]

רוגזן adj. **quarrelsome** (↓√רגז; cf. Sy רוגזָנְיָא LS 711) sg. לב רוגזן a quarrelsome heart *TN* Dt 28:65 [H רגז]

רודוס n.m. **name of an idol** (↓ארורי) sg. צלמא דרודוס the image of *MSam* 103:5
Prob. corrupt.

רווח n.m. **relief, ease** (↓√רווח; SA רוח ST Gen 32:17; cf. Sy רַוחָתָא LS 719) sg. בשעת רווחיה while he is at ease *ŠR* 3b(2) [≠ ↓אנינקי] // *KohR* 5c(6); מן ר' גו' דו חמי רווחא; [≠ ↓עקה] *BR* 972:5 בשעת רווחי because he sees that relief is near (i.e. in Syria) he does not go out (any further) *Švi* 36d(31)

רווח vb. **to make room, profit, be increased** (↓ רווחה, רווח; SA ארוח LOT 3/2 134:12, אחרוח 158:66, CPA רויח LSp 191) Af. **1. to make room:** ארוח לי make room for me *ŠR* 23b(25) [↓√בער]; **2. to profit:** חד בר נש' נדר דלא מרווחא a certain person vowed not to make a profit *Ned* 39b(21); *ib.* 22; **3. to give relief:** דלמא רהו' מחרחם עלינן ומרוח לן perhaps he will have mercy upon us and give us relief (from the drought) *Der* 47:11
Itpa. **to be increased:** חתן וכלה יתרווחון the groom and bride will be increased (i.e. will have children) *SYAP* 47:31
On af., mng. 3, v. N. Wieder, Tarbiz 54(1985):47, n. 151.

רווח 2# vb. **to wash(?)** (metath. ↓√חוור) Pa. מרוח<'> ומלבוש מרוח<'> ומתקנ' to wash and to wear, to wash and to repair *Tan* 69b(48); *ib.G*

רווחה n.f. **well-being** (↓√רווח; SA רוחה LOT 3/2 109:69, Sy רַוחָתָא LS 719) sg. *SYAP* 46:5 [≠ ↓צווחה]

רוח, pl. **רוחין**, **רוחן** n.m./f. **wind, air, spirit, disposition, demon** (↓רוחה; CPA רוח, pl. רוחן, רוחין LSp 190, SA רוח Ham 590:4+, pl. רוחיה ST Num 16:22) 1. **wind:** sg. *FPT* Ex 6:9[04; voc]; *TN* ib. 10:19; *ib.* Num 11:31; אפרח רוח פיקייליה מעל קדליה the wind blew off his turban from his neck *Beṣ* 63a(37); ונסגוד לרוחא דמבדר ענגא let us bow down to the wind which scatters the clouds *BR* 363:6; *ib.* 17:4; וטעניה רוח ואייתיה לחמשא יומין the wind carried it (i.e. the boat) and brought him in five days *EchRB* 152:20; pl. רוחין ועלעולין winds and storm winds *Ber* 5a(26) // *EchR* 90:1; כרוחייה רמנשבין like winds which blow *TN* Dt 32:2; **2. air:** sg. דהין עלמא קיים על רוחא the world is sustained by air *Ḥag* 77a(36); הוה רוחא נפק והוה חנק ליה the air went out (of the wine skin) and choked him *Tan* 69b(14); **3. disposition, spirit:** sg. אריך רוחא forbearing *TN* Ex 34:6 [H ארך אפים]; מאריך רוחא *PRK* 363:9 [+ //'s; ↓√ארך af.]; *Tan* 66d(5); ונחת רוחיה he was satisfied *TN* Gen 45:27; *BB* 14a(48); וטפת רוחי עלי I became confused [↓√טוף mng. 4]; רוחיה רבא עלי he is too overbearing for me *Qid* 62c(41); *FPT* Gen 41:8[05]; מפחן רוח exasperating *TN* Gen 26:35; קפדות רוח annoyance *ib.* Ex 6:9; תיפה רוחה [↓√נפח pe.]; **4. soul, spirit:** sg. רוח דחיין soul of life *FPT* Gen 7:15[05]; רוח קורשה the Holy Spirit *TN* Num 11:25; *FPT* Gen 48:2[04]; **5. demon, spirit:** sg. חד רוח ביש a certain evil spirit *VR* 554:3; רוחא חנקת בניה דההיא איתתא the demon strangled my children *Yev* 7d(12); רוחה בישתה *Am* 7a:6; *ib.* 9:1; לרוחא (a psalm to be recited) against a demon *ŠT* 11; pl. רוחוהי דביתה טבין the house spirits are good *BR* 196:2; *ib.* 236:4; pl. רבהון דרוחיא the chief of the demons *Pea* 21b(23); חן בישן ר{ו}ון *TN* Dt 32:24; רבהון דרוחתא *VR* 101:1

רוח vb. **to possess by a spirit** (denom. < ↓רוח) Pa., pass.part. מרווחי רו{ו}חן בישן possessed by evil spirits *TN* Dt 32:24 [H קטב מרירי]; *FTV* ib.

רוחה, det. **רוחתה** n.f. **spirit** (↓רוח) sg. רוחא בישא an evil spirit *AmGen* 7:15; רוחתה *Am* 2:9; אתת חדא רוחא ונסיתיה a spirit came and took him *Šab* 3b(56)

רוחצה n.f. **security, faith** (↓√רחץ, רוחצן; SA ברחצה ST Gen 34:25) sg. לרוחצה securely *TNGl* Gen 34:25 [H בטח]; *ib.* Lev 25:18; Dt 12:10

רוחצן n.f. **security, reliance** (↓√רחץ; CPA ברחצון LSp 193, SA ברחצון ST Gen 34:25) sg. a. general: ואשרי בתקיפה רוחצניה he put his trust in the Strong One *TN* Gen 49:24; לא כרוחצינן רוחצניהון דאומייה our reliance is not like that of the nations *ib.* Dt 32:31; Gen 40:23; b. in phrase לרוחצן securely: *ib.* Gen 34:25 [H בטח]; Lev 25:19; 26:5; Dt 12:10; 33:28

רוחקה n.f. **far distance** (↓√רחק; CPA רוחקא det. LSp 193) sg. מן דוחקה *TN* Dt 28:49 [H מרחוק]

רוטב n.m. **juice, moisture** (↓√רטב; MH רוטב Jast 1458; cf. SA רטיבא Ham 462:114) sg. רוטבה דשומנה moisture of fat *TNGl* Num 11:8

רוי (a,i) vb. **to become intoxicated, drink abundantly, saturate** (CPA רוי LSp 191, SA רוי ST Gen 43:34(Var), אחרבי ib.(J)) Pe. **to become intoxicated, drink wine abundantly:** ורווה *TN* Gen 9:21 [H וישכר]; ורכה *FPT* ib.[05]; *TNGl* ib.: כיון דרוי when he become intoxicated, he began to sing שרי זמר *VRK* 247:1; ודוון *TN* Gen 43:34; ורבון *FPT* ib.[05]; *TNGl* ib.; pass.part. sg. דאנה דווי *PRK* 111:7; רווי חמר intoxicated with wine *JMP* 20:5; *ib.* 10a:15; 15:6; 29:5; pl. רווין *VR* 767:4 [expl. סבאים Ezek 23:42]

Af. **1. to satiate:** וכרסיסי מלקוש דסלקין ומרווין צמחה דארעא like the droplets of late rain which fall and satiate the vegetation of the earth *TN* Dt 32:2; *ib.* 33:13; זירוון *Yom* 42a(17) [expl. ודשנו Num 4:13, w. ref. to Dt 31:20]; **2. to intoxicate** (in fig. sense): ארווי גיריי *FTV* Dt 32:42 [H אשכיר חצי]; *TN* ib.

Friedman, JMP 1:140.

רום n.m. **height, top part** (↓√רום, מרום prep.; CPA רום Black 69, SA רום Ham 587:255+) **1. height:** sg. כל דרומיה שתין ופותיה שית anything whose height is sixty (cubits) and whose width is six *KohR* 30c(27); משחת רומיה the measure of its height *TN* Ex 25:10; *ib.* 37:1; **2. top part:** sg. על רום אדניהון דימינה on the top part of their right ear *ib.* Lev 8:24; Ex 29:20; Lev 14:28; **3.** in adv. phrases: a. לרומא high up: ועובראה שלחת לרומא it sent its branches high up *ib.* Gen 49:22; וזרק ליה לרומא he threw it high up *San* 25d(46); *ib.* 49; 51; והוה ארונא טעין כהניא לרומא וטריף לון לארעא the ark lifted the priests high up and threw them down to the ground *ib.* 29a(33); *ib.* 34; 35; 36; b. ברומה above: ואישתמע קליה כרומה his voice was heard above *TN* Num 21:6

The form ברומיהון *EchRB* 150:3 // ברומחין *VR* 341:1 may belong here. Cf. comm. to these passages.

רום (u) vb. **to rise up, lift up, remove, exalt** (↓ מרום, מרום prep. מרומם, רום, רוממו, רומם, רם, דמה, √רמם, תרומה; CPA רום LSp 191, SA דום Ham 525:205) Pe. **to rise up:** ורמת *TN* Gen 7:17 [H וחרם]; וכד חרום קיקלה קיקלה שמה when the ruin rises, it is still called a ruin *PRK* 242:2; ריימה הוינה באמהתי ובעבדיי I was above my maidservants and slaves *SYAP* 32:40

Af. **1. to lift up:** וארים משה ית ידוי *FPT* Num 20:11[23; וירם]; *TN* Gen 28:10; *ib.* Lev 2:9; Num 20:11; ומרים וממך He raises up and brings low *ib.* Dt 32:4; את יכיל מידים הדין עישבא מן רישך can you lift that herb off your head? *VR* 505:3; ארימת קלי I raised my voice *TN* Gen 39:18; **2. to remove, take away:** a. general: ירים מניה ית תרכה he should remove the fat from it *ib.* Lev 4:8; ארים גולחיה he took away his cloak *BM* 11a(45); בחייך דאת מרים אילין כיפייא מן דרימון by your life, that you should lift the stones! After he lifted them ... *AZ* 43d(36); *Ter* 45c(58); *Mas* 49a(34); *Beṣ* 60c(41); *San* 29a(49); *PRK* 199:9; **3.** + ראש **to behead:** *TN* Gen 40:20; ארימון רישיה *ŠR* 20a(3); *KohR* 8b(33); *EchRB* 155:25; הוינן מרימין רישיה דדין ומרימין ודין: [קטלין דין // *BM* 8c(46)]; *VR* 622:3 רישיה דדין **4. to remove the priestly gifts:** אדימה ונפלת לאתר חורן he removed it (i.e. the *ḥalla*), and it fell in another place *Ḥal* 59c(10); ואירימיתון דמיין did you remove the gifts from the *demai*? *Dem* 22a(1) // *Šeq* 48d(9); *Mas* 51c(6)

Pol. **1. to exalt:** ונרוממנה *TN* Ex 15:2; **2. to lift up:** אין משרי מרומם להזן הוא מרומם להון if he begins to lift them up, he lifts them up *EstAn* 158:21 [≠ מחית]; *MSam* 109:1 [unclear]; **3.** + ראש **to behead** [↓ af., mng. 3]: ירומם ית ראשך *TN* Gen 40:13

Itpe. + ראש **to be beheaded** [CPA רישך מתרים HS ניח ליה אילו איחדים רישיה ולא עבד כן: it would have been better for him had he been beheaded and had not done so *Soṭ* 24c(3); *EchRB* 158:9; *BM* 8c(33) 9:78 i 1]

Itpol. **to be exalted:** ויתרומם מלכותיה may his kingdom be exalted *TN* Num 24:7; ויתרומם גרכון may your luck be exalted *SYAP* 47:17

Forms which occasionally occur w. *'ayin* (e.g. ארעם *FPT* Gen 29:11[05]; *TNGl* ib. 21:16; *FTV* Num 20:11) are prob. corrupted due to √רעם.

רומיי n.m. **Roman, soldier** (nisbe < GN רומי Ρώμη Lehnw 577; CPA רומיין pl. LSp 192) **1. Roman:** sg. חד דומיי *BB* 13c(32); *Šeq* 50c(44); *BM* 11d(36)[!]; *BRL* 81:6; *AbgurNew* 169:32; רומיי זעור a low Roman *BR* 690:5 // רומי זעיר *Ter* 46c(9); *VR* 505:8; *ib.* 506:1; גו דהוא רומייה into (the property) of that Roman *BB* 13c(33); *ib.* 34; 37; 38; **2. soldier:** sg. אהין רומייה כד הוא מחבאש לא נפיק לקדבה when the soldier is sick, he does not go out to battle *BQE* 6b(41); pl. אבטיונה דרומאי the commander of the soldiers *Šab* 8c(47); פגעון ביה רומאי the soldiers met them *Ber* 13a(60); באילין דומאי שבקין דומאי ולא הוון *Er* 21b(29);

תמן <עבר<ין they did not let the soldiers pass by there *EchR* 105:4 [// *Tan* 69a(32): רומיים]
On mng. 2, v. Nöld, ZDMG 22(1868):518.

רומם n.m. **height** (↓√רום, רום) sg. ברוממיה *TNGl* Num 21:6

רום√ ↓ רומם

רוממו, det. **רוממותה** n.f. **sovereignty, majesty** (↓ √רום; CPA רוממו LSp 192) sg. ויקר ורוממו honor and majesty *Pap* 6:1; איקר ותושבחא ורוממו לאלהן honor, praise, and majesty to our God *TN* Ex 14:14[10]; *ib.* Dt 32:3; רוממותה *ib.* Num 23:22; 24:8; *FT* ib.

רומשית adv. **last night** (↓רמש; SA רמשית ST Gen 19:34; cf. Mal *rumš* Berg, Gl 77) *MQ* 81b(33); *Ned* 40d(25); *San* 26b(5); רמשית *EchRB* 48:4; *ib.* 7

רון vb. **to take into consideration** (cf. Sy רנָא to think, reflect LS 736) Itpe. כל אינש ואינש לא מתד{ר<ין אלא עם בעלי אומנותיה people take into consideration only those of their profession *KohR* 10a(41) // *ib.* 13
Lieb, Alon Vol 231.

רופיטון n.m. **boiled egg** (< ῥοφητόν Lehnw 578) sg. *Ned* 39c(50) [expl. ביצה טרומיטא Mib. 6:1]

רוק n.m. **spittle** (↓√רקק; CPA רוק LSp 197) sg. והיא רקקא קודמוי רוק רב (the *yevama*) spits before him much spittle *Ḥaliṣa* 101:4; *ib.* 5

רוקבה, det. **רוקבתה** n.f. **waterskin** (↓קרבה; Sy רַקבָא LS 743) sg. רוקבתא *FTV* Gen 21:15 [H חמת]

רוקן vb. **to empty** (denom. < ↓ריקן; CPA רוקן LSp 194, SA רוקן Ham 531:319+, MH רוקן Moreshet, Lex 349) Quad. **to empty, eject:** ודוקן ית נכסוי He emptied out his possessions *TN* Gen 31:9 [H ויצל; cf. *VR* 562:5]; *FPT* ib.[05]; *ib.* Ex 12:36[23]; *TN* ib.; ירוקן *ib.* Num 24:17; *FT* ib.· תרוקנון *TN* Ex 3:22
Quad.Ref. **to be emptied out:** דמתמלא מתרוקן ודמתרוקן מתמלא (the bucket) which is filled (with water) is emptied out, and the one which is empty fills up *VR* 792:5 // *RuR* 140:193 [ref. to action of water wheel]

רושם, **רשום**, det. **רושמה** n.m. **incision, mark, trace** (↓ √רשם; CPA רושם LSp 197) **1. incision, mark:** sg. רושם *TN* Ex 21:25 [H פצע]; *ib.* Lev 13:10; 21:5; רשום *ib.* Dt 14:1; 2. **trace:** sg. חמי<ח רושמ<ו<ן ד{ב}תריהון {ד}את<ר I saw the place of the trace of the two of them (i.e. the fetuses of the camel) *EchR* 50:5

רז n.m. **secret** (< MPer *rāz* KBL 1123; CPA רז LSp 192, SA רז LOT 3/2 57:4) sg. מן דגלי רזה דקרתה the one who reveals the secret of the town *Naveh* 70:12; ומן דאתגלי ליה רזא אתכסי מנה after the secret was revealed to him, it was hidden from him *TN* Gen 49:1; הדין רזא לא גליית לבר נש I didn't reveal that secret to anyone *RuR* 84:52; *AmGen* 6b:1; *ib.* 9; pl. רזי נבואתיה מתגליין ליה the secrets of his prophecy are revealed to him *TN* Num 24:16; *ib.* 4; רזייא *ib.* Gen 49:1

רחוב n.m. **open place** (< H רחוב BDB 932) sg. רחובא דקרתא the open place of the town *TN* Gen 19:2 [H רחוב]

רחי, det. **ריחייה** n.m. **millstone, mill** (CPA רחיא det. LSp 192, SA רחים ST Dt 24:6) sg. ריחייה *TN* Dt 24:6 [H רחים]; *FT* ib.; *TNGl* ib.; *TN* Ex 11:5; חד בר נש הוה טחין בריחייא a certain man was grinding at the mill *Qid* 61b(38) // *Pea* 15c(50); *BB* 13b(26); *BR* 1104:6; pl. רחיין *Šab* 13c(11)

רחיל, det. **ריחלה**, **רְחֵלָה** n.f. **sheep** (H רחל Jast 1466) sg. רחלא *FPT* Lev ib.[06]; רחילא *TN* Lev 22:28 [H שה]; *Ber* 9c(22) // *Meg* 75c(12) [Tg of Lev *ib.*]; pl. רֵיחֲלין *FPT* Gen 32:15[03]; רחלין *TN* ib.; רחליך *ib.* 31:38
Talshir, Fauna 92. The form רחילא is prob. a corr. from ריחלא.

רחים n.m. **beloved one** (↓ √רחם pass.part.; Sy רחִימָא LS 724) sg. רחימה דה' the beloved one of God *TN* Dt 33:12; *FTV* ib.; אחי חביבי ורחימי my brother, my dear and beloved one *Pap* 1:2; pl. עד דייעברון בגוך רחימוי <ד<קיריס until the beloved ones of the Lord will pass through you *SYAP* 2:6

רחימה, det. **רחימתה** n.f. **beloved one** (↓רחים) sg. רחימתה *TN* Dt 21:15; *ib.* 16

רחיק adj. **far, distant** (↓ √רחק, מן רחיק; CPA רחיק LSp 193, SA מרחיק ST Gen 22:4) a. as adj.: sg. רחיק כמרמי בקשתא as far as a bowshot *TN* Gen 21:16; *ib.* 35:21; כד הוה רחיק *Ber* 6b(11); *Pea*

s.o.: a. another person: ורחם יתה *TN* Gen 24:67; *ib.* 29:30; Ex 21:5; וירחום יתכון *ib.* Dt 7:13; חר בר נש רחם איתא a certain man loved a woman *Šab* 14d(46) // *AZ* 40d(48); *BR* 817:7; לרחמתא רבה for a great love that (X b. Y) should love A b. B *AmGen* 6b:2; *ib.* a:6; pass.part. לא הוות לאה רחימה באפי בעלה Leah was not loved by her husband *FPT* Gen 29:31[05]; *TN* Dt 21:15; b. God: למה כל רחם לך מטרף why does everyone who loves You become unsettled? *PRK* 287:9; *ib.* 11; 13; רחמתיה בכל לבי ורחמתיה בכל ממוני I loved Him with all my heart and with all my wealth *Ber* 14b(53) // *Soṭ* 20c(47) [w. ref. to Dt 6:5]; *MPs* 137:31

Pa. **to have mercy, show compassion** (+ על): ורחמתי [H] ואחם על מן רחמי למרחמה *TN* Ex 33:19 [את אשר ארחם]; *ib.* Dt 13:18; אין ליח אח מרחם if You don't have mercy on us, we won't have mercy on them *PRK* 362:3 // *TanG* 65b(31); תשבוק יתהון ותרחם עליהון You should forgive them and have mercy on them *KohR* 28c(31); *BB* 13b(41); *EchR* 156:3

Itpa. **id.** (+ על): בעינאן [!] מינך דתתרחם על אלין יהוראי I beseech you to have mercy on the Jews *KohR* 28b(40); *ib.* c(25); *EchRB* 156:3; *Tan* 65b(31); *Der* 46:4; *ib.* 49:30

רחמה, det. **רחמתה** n.f. **love** (↓√רחם; Sy ܪܚܡܬܐ LS 724) sg. רחמה רבה great love *AmGen* 6b:14; מן רחמתא דהוה רחם יתה *TN* Gen 29:20 [באהבתו אתה H]; *ib.* Dt 7:8; על עסק שנתא ורחמתא concerning hate and love *JMP* 2:31

רחמו, det. **רחמותה** n.f. **love** (↓√רחם; SA ברחמות Ham 468:315; Sy ܪܚܡܘܬܐ LS 724) sg. על עסק שנתא ורחמותא concerning hate and love *JMP* 11r:29; *ib.* 26:8

רַחֲמִין n.m.pl. **mercy, compassion** (↓√רחם; CPA הוה רחמין LSp 192, SA רחמין LOT 3/2 290:33) קאים בעי רחמין he sought mercy *TN* Gen 18:22; *ib.* Ex 32:10; Num 17:13; וכעון רחמין [!] מן שמיא *KohR* 9c(17); *ŠR* 20b(8); למחבע רחמין to ask for mercy *TN* Gen 25:22; *FPT* ib. 30:2[05]; שויו רחמין מן שמיה לשלונה put mercy from Heaven on PN *Am* 7a:1; *TN* Gen 43:14; קריב רחמין nearby in compassion *ib.* Ex 34:6; Num 14:18; רחמוי קריבין *Tan* 65b(52) // *PRK* 283:1; *ŠR* 8c(3); רוח דרחמין spirit of mercy *TN* Gen 1:2; *ib.* 8:1; ברחמוי טבייא *ib.* 50:25; Ex 4:31; Dt 9:27; בְּרַחֲמִין אתברי עלמה the world was created with mercy *ib.* Gen 4:8[02];

20b(2); רחיק מן גזילה far away from stealing *VR* 621:1; והיא רחיקא ארבעת מילין it (i.e. the camel) is four miles away *EchRB* 50:3; ארעא דרחיקא *Švi* 38d(42); *Švu* 38a(39); רחיק רגז [רגוז↓]; pl. רחיקין *TN* Dt 13:8; *ib.* 20:15; כמא דשמייא רחיקין מן ארעא כן תהא האי איתתא רחיקא מן ההוא גברא just as heaven is far away from earth, so is this woman distant from that man *Ned* 42d(52); *ib.* 41c(15); *BR* 1238:4; b. as noun: pl. ידע{י}<ו>ן רחיקייא כמה רקריביא מ{ר}<ד>יעין may the "distant ones" (i.e. the Samaritans) perspire as the near ones (i.e. the columns) are perspiring *AZ* 42c(19); בדקת קריביך ובדקת רחיקיך קרב קריביך ורחק רחיקיך you have inspected your "close ones" and your "distant ones." Bring close the "close ones" and distance the "distant ones" (i.e. evildoers) *PRK* 422:5

רחיש, det. **רְחִשָׁה** n.m. **reptile, creeping thing** (↓√רחש; CPA רחשתא pl. LSp 192) sg. *FTP* Gen 1:24 [רמשׂ H]; רחש *TN* ib.; *ib.* 9:3; ריחשא *ib.* 1:25; 26; 7:23; 8:17; 19; *FPT* ib. 7:21[04; voc]; רריחשא שכיח (the bite of a) creeping thing is common *Yev* 14d(30)

רחם n.m. **friend** (↓√רחם; CPA רחם LSp 192, Sy ܪܚܡܐ LS 724; cf. MH לאוהבו שלמלך *Ber* 2d(60)) sg. בגין דליח לאילין עמא רחם ולא שאל שלם those people have neither a friend nor one who seeks their welfare *Švi* 39a(13); חר רחים *EstR* 5b(14); איח לך קריב או רחים do you have a relative or a friend? *EchRB* 68:14; אברהם רחמי *TN* Gen 18:17; זיל ואייחי לי בר כמצא רחמי go and bring me PN, my friend *EchRG* 142:8; *ŠR* 19a(7); חברך רחמך *TN* Dt 13:7 [double rdg.]; רחמה ערולמייה *ib.* Gen 38:20[H רעהו העדולמי]; pl. חלתה רחמין *Švi* 39a(12); כמה רחמין הוו לה he had so many friends *BR* 729:2; רחמיי צריקייה my friends, the righteous ones *FPT* Ex 20:6[06]; לרחמוי *TN* Dt 7:9; וסיעא מן רחמוי a group of his friends *ib.* Gen 26:26; *BR* 709:4 [expl. Gen ib.]; *EchRB* 44:17

רחם (a/o) vb. **to like, love, have mercy** (↓רחים, רחמה, רחמו, רחמין, רחמן; CPA רחם LSp 192, SA רחם Ham 468:314) Pe. **1. to like s.t.:** חבשילין היך מה דרחם cooked dishes as he liked (them) *TN* Gen 27:14; *ib.* Dt 10:12; *VR* 579:1; ולמה אתון רחמין דהב סוגין why do you like gold so much? *BM* 8c(49); חד<א>איתא הוות רחמא מצוותא a certain woman liked (doing) charitable acts *Ter* 45c(50) // *AZ* 41a(40); דאתון רחמין שמועתא you like legal traditions *TerV* 45c(33) // *AZ* 41a(26); **2. to love**

בכעו ברחמין מן קדמך begging mercifully before You *ib.* 15:2[10]; *TN* ib. 20:4; *ib.* Num 12:13

רַחְמָן adj. **merciful, Merciful One** (↓√רחם; CPA רחמן LSp 193, SA רחמן ST Dt 4:31; > Sy רַחמָנָא LS 724) *FPT* Ex 22:22[01];- **1.** adj. **merciful:** חנן ורחמן *TN* Ex 22:22; *ib.* 34:6 [H חנון ורחום]; Num 12:13; *Der* 46:4; כמא דאנא רחמן בשמיא כך תהוון רחמנין כארעא just as I am merciful in Heaven, so you should be merciful on earth *Ber* 9c(21) // *Meg* 75c(12); **2.** n.m.det. **the Merciful One** (i.e. God): לשמה דרחמנה for the name of God *Naveh* 70:18; בריך רחמנא דלי נא חכים מידון blessed is God that I don't know how to judge *San* 18a(40); *Pea* 15c(42) // *Qid* 61b(31); *ib.* 64d(12); *BM* 8d(38); אולפניה ורחמנא God's teaching *San* 20a(7) // *Hor* 47a(46); *Kil* 32c(25); *Tan* 65b(43) [+ //'s]; *BM* 8c(37); *San* 29a(48); מן דרחמנה ומן עמלה from what God (gave him) and his possessions *Naveh* 42:4; מן רחמנא ומבית אבהתה from God and the house of her fathers *JMP* 2:28; *ib.* 29:13

A. Geiger, ZDMG 21(1867):688; Naveh 91. From the large number of exx. now available from a variety of Palestinian sources, Bacher's inference (v. Term 2:207, n. 4) that this is a Babylonian designation should be rejected.

רחף vb. **to hover** (SA רחף Ham 527:223) Pa. מרחף *TN* Dt 32:11 [H id.]

רחץ vb. **to support, trust, rely** (↓רוחצן, רוחצה; CPA רחץ LSp 193, SA רחץ Ham 474:454) Pe. pass.part. **1. to be supported** [cf. MH סמוך]: <ירע דהוא> רחיץ בזוי אוחרי he knows that he has support in another place *AZ* 39c(48) // *Dem* 24a(53); **2. to trust, rely** (+ ב־): רחיץ אנה ברבון כל [עלמיא] I trust in the master of the world *FPT* Gen 37:33[04]; *KohR* 9c(3); דאנא רחיץ במרי שמייא *ib.* 12; *BR* 131:3; אנן רחיצין במרי שמייא *EchR* 89:15; *Ber* 5a(22)[!]; שורייה רמייה ותליליה ראתון רחיצין בהון those high and towering walls in which you trust *TN* Dt 28:52

Itpe. **to trust, rely:** a. + ב־: ואיתרחץ ברב מזוגייה he relied on the chief butler *TN* Gen 40:23; לי{ן}ט יהוי בר נשא דיתרחץ בבשרא cursed be the person who relies on one of flesh *ib.*; בגין דאתרחיצו ביה because they relied on him *ŠR* 36a(6); b. + על: הב לי סימן ואתרחיץ עלי<ך> give me a sign and I will trust you *TN* Ex 8:5; *FT* ib.; לא תתרחץ על צלותי do not rely on my prayer *Šab* 5b(32); בגין דאיתרחץ על בריה because he relied on his creator *ib.* 8d(15)

רחק (a/o) vb. **to be distant, remove, abominate** (↓מרחק, מרחקה, רוחקה, ריחיק, ריחוק; CPA רחק LSp 193, SA רחק Ham 615:202+, ST Dt 12:21) Pe. **to be distant, removed:** ייתרחוק *TN* Dt 12:21 [H ירחק]; רחוקו מן מסאבה be removed from the unclean one! *ib.* Lev 13:45; Ex 23:7; אילו הייתּ יודע שהבריות רחקין מינך if you knew that people would keep their distance from you *Ned* 41c(5)

Pa. **1. to remove, banish:** קרב קריביך ורחק רחיקיך bring the ones who are close to you closer, and remove the ones who are far *PRK* 422:6; *MQ* 81d(33); *BB* 13b(61); ואילין עליביא מרחקין להון they banish the unfortunate ones (i.e. the bastards from marrying) *VR* 754:7; pass.part. נהווי מרחק מן שאלת שלמה דאבה I will be banished from inquiring of my father's well-being *TN* Gen 44:32; **2. to abominate:** ומרחקה תרחקון יתהון *ib.* Dt 7:26 [H ותעב תתעבנו]; רחיקת נפשיהון *FTP* Lev 26:43 [H געלה נפשם]; *TN* ib. 11; *ib.* Dt 7:26; 23:8; pass.part. ↓מרחק

Af. **to be far away:** ארחקו *TN* Gen 44:4; <מ>רחקה לא תרחקון *ib.* Ex 8:24 [H הרחק לא תרחיקו]

רחש (/a) vb. **to creep, bring forth** (↓ריחיש; Sy רחֵש LS 726) Pa. **to creep, crawl:** תרחש *TN* Gen 9:2 [H תרמשׂ]; ורחש *ib.* 1:26; 7:14; 8:17; Lev 11:44; Dt 4:18

Af. **to bring forth:** תרחש *ib.* Lev 20:25 [H תרמשׂ]

רטב vb. **to be covered with foliage** (metath. < ↓√טרך > ↓√טרכ; רטיב, רוטבן; MH הרטיב Jast 1470) Af. ירטב *TN* Num 17:20 [H יפרח]; וסנייא מרטב ולא יקיד the bush remained with foliage and was not burned up *FTV* Ex 3:2; *ib.* 3

Lieb, JQR 36(1946):318+.

רטיב adj. **moist, wet** (↓√רטב; SA רטיב Ham 499:82+, Sy רַטִיבָא LS 726) sg. *TN* Gen 30:37 [H לח]; *BR* 853:7 [w. ref. to Gen ib.]; סולם רטיב והפיך a wet spiral staircase *VR* 82:2; ההן פולא מיצרייא כרו{ן} רטיב when the Egyptian bean is moist *Šab* 7b(14) // *Kil* 31c(34) [≠ ↓נגיב]; כר היא רטיבא כולה תנן when it (i.e. the load of wood) is wet, it all smokes (when burnt) *EchRB* 49:21 [≠ ↓יביש]

רטש vb. **to oppress** (SA רטש TM 77:642) Pe., pass.part. שביקין ורטישין abandoned and oppressed *TN* Dt 32:36 [H עצור ועזוב]; *FTV* ib.

ריבוי n.m. **anointing** (↓√2# רבו, רבי) sg. ורבויה רבוי שעה חדה its anointing was a temporary one

TN Lev 1:1; ריבוי, ריבוייה *FT* ib.; *TNGl* ib. 7:35

ריגוג n.m. **desirable thing** (√רגג; cf. Sy ܪܓܬܐ LS 710) sg. *FTP* Ex 20:11

רידווה, pl. **רידוון** n.f. **a type of chariot** pl. רידוותיה *TN* Ex 14:25 [H מרכבתיו]; רדווהון, רדווהא *FTP* ib.; ריחווהון, ריחווהא *FTV* ib.

רֵיו, det. **רֵיוָה** n.m. **appearance, form** (√ראה(?); TA ריו Jast 1473) sg. יוסף יאי ברֵיוֵה והווה Joseph was beautiful in his appearance *FPT* Gen 39:6[05; H יפה תאר]; *TN* ib.; יאיה בריוה *ib.* Num 12:1; *FT* ib.; *TN* Gen 29:17[!]; *ib.* 41:18; *Ḥag* 77d(35) // *SanAs* 23c(25)

ריח n.m. **smell, fragrance** (↓√ריח; CPA ריח LSp 193, SA ריח ST Gen 8:21) sg. *TN* Gen 27:27 [H id.]; ריח דרעווה *FPT* Num 28:27[06]; *TN* Ex 29:18; *ib.* Lev 2:2; Num 15:3; דריחא דבני מסרי חמריה the smell of the bathhouse makes his wine stink *BB* 13b(49); כל הדין ריחא טבא אית בכון you have all this good smell *PRK* 94:14; הוון נפקין בלילואתא ואזלין לריח קטיליהון they would go out at night and follow the smell of their corpses *EchRB* 82:17

ריח vb. **to smell** (↓ריח, ריחן; CPA ריח LSp 193, SA ריח ST Gen 8:21) Af. ואריח *TN* Gen 27:27 [H וירח]; *FTP* ib.; מריחין *TN* Dt 4:28; מריח מה דלא בעי (a person) smells what he does not want *BR* 756:4; הוו מריחין בעפרא they smelled the earth *Tan* 65b(14)

ריחוק n.m. **uncleanness, abomination** (↓√רחק; TA ריחוק Jast 1474; cf. Sy ܡܪܚܩܢܘܬܐ removal to a distance LS 725) sg. לריחוק *TN* Num 11:20 [H לזרא]; *ib.* Dt 28:25; ריחוק נדתה the uncleanness of her menstrual period *ib.* Lev 15:19; 25; 26; 19:23; רחוק *ib.* 12:2; 15:20

ריחן n.m. **aromatic spice** (↓√ריח; Sy ܪܝܚܢܐ LS 727) pl. ריחנין *TN* Gen 50:1; *TNGl* ib.; *FT* ib.

ריטלה, pl. **ריטלין** n.f. **Roman pound** (metath. < λίτρα Lehnw 578; Sy ܪܝܛܠܐ LS 726; ↓ליטרה) sg. ריטלא דדהב a pound of gold *VR* 113:3; pl. ארבע ריטלין *Ket* 30b(51)

רימה n.f. **type of worm** (SA רמה ST Ex 16:24, Sy ܪܡܬܐ LS 732) sg. ביה ואוף רימה לא שלט<ה> even the worm had no power over it *TNGl* Ex 16:24 [H id.]; *TN* ib.; ווי דהדין גופא אזל לרימה ברם רימה חס ושלום לית הוא מישלוט בי woe that his body will go to the worms! ... But — God forbid — the worms will not have power over me *PRK* 198:9 // *KohR* 29a(5)

Talshir, Fauna 92+.

רימן n.m. **wild ox** (↓ראם; SA ראמן ST Dt 33:17) sg. רימנה *TN* Dt 33:17 [H ראם]; *FT* ib.; רימאנין *TN* Dt 14:5; pl. ראמנין *Kil* 31c(60) [quoted from Tg of Dt ib.]

Talshir, Fauna 89+.

ריס n.m. **a demolished structure** (↓רסיס) sg. הדין ריסא *VRK* 425:6 // הדין רסה *ŠR* 29b(22)

ריס 2# n.m. **eyelid** (MH ריס Jast 1475) pl. ר]יסיא *Am* 5:6

ריסוק n.m. **piece, crumb** (↓√רסק; MH ריסוק crushing, breaking Jast 1475) pl. ריסוקין *FTV* Lev 2:6 [H פתים]; רסוקין *FTP* ib.; *TNGl* ib. 6:14

ריע n.m. **friend** (H ריע Jast 1475) pl. ריעיי ואחיי my friends and brothers *SYAP* 38:2

ריפה, det. **ריפתה** n.f. **coal-baked bread** (< TBA ריפתא Jast 1476 < *רעיפתא; Sy ܪܥܦܐ LS 740) pl. אילין ריפתא דבבל those breads of Babylonia *Ḥal* 58c(60); ריפאתא *FTV* Gen 40:16 [H חורי]

Fl, TMW 4:488; Eps, GaonKom 66+.

ריק vb. **to pour out a liquid, empty** (↓√ריקן, רוקן, רק; CPA ריק af. LSp 194, SA ארק ST Gen 35:14) Af. **1. to pour out a liquid:** a. blood: אריק *TN* Lev 8:15 [H יצק]; *ib.* 9:9; b. oil: *FPT* Gen 35:14[03]; *TN* ib. 28:10; *ib.* 18; 35:14; Lev 2:1; 14:26; Num 5:15; **2. to empty:** דלא תריק סייפך that you shouldn't empty your sword (from its sheath) *TNGl* Ex 20:25

Ittaf. **to be poured out:** יתארק *TN* Lev 21:10 [H יוצק]

רֵיקָן adj. **empty, empty-handed** (↓√ריק; CPA ריקן LSp 193, SA ריקן ST Gen 31:42) sg. *FPT* Gen 37:24[04; H רק; voc]; *ib.* 31:42[03]; *TN* Ex 23:15; *ib.* Dt 15:13; ואנא נפיק מי גו עלמא ריקן בלא בנין I will go out of the world empty, without children *FPT* Gen 15:2[08]; לית את נפיק ריקן you do not go out empty-handed *MŠ* 55c(11); ובגין דלא

מפ{י}קתיה ריקן so that he should not let him go away empty-handed *Švi* 36d(3); פתגם ריקן *TN* Dt 32:47; נפשן ריקנה our soul is empty *ib.* Num 11:6; pl. ריקנין למיתחמיא to appear empty-handed *ib.* Dt 16:16; Ex 3:21; 34:20; *Ket* 36a(41) [≠ מלי]

רירין n. (uncertain) pl. עברת רירין עלוי ופסקחיה a passed over him and cut through him *Ter* 46a(22)

This word is corrupt, and its correct form is uncertain From the context some type of sharp object is meant. All connection with ריר (v. Jast 1477) should be rejected.

רכב n.m. **rider** (↓√רכב; CPA רכב LSp 194, SA רכב ST Ex 15:21) sg. ומן אימחה מסחחר רכבה ומתהפך לאחור<ו>י from fear of him its rider is overturned and falls backwards *TN* Gen 49:17; רכביה *FT* ib.; *TNGl* ib.; pl. ור{ו}כביהון *TN* Ex 15:1 [H וככו]

רכב 2# n.m. **upper millstone** (↓√רכב; SA רכב ST Dt 24:6, Sy ܪܟܒܐ LS 730) sg. רכבה *FPT* Dt 24:6[26; H id.]; *FTV* ib.; *TNGl* ib.

רכב (e/o) vb. **to mount, ride, pollinate date-trees** (↓מרכבה, מרכוב, רכב, רכב 2#; mng. 1: CPA רכב LSp 194, SA רכב ST Num 22:30, Ex 4:20; Af. mng. 2: < Akk *rukkubu* Zimmern, AF 54; MH הרכיב Jast 1479) Pe. **1. to monnt:** מעוך לי קדליך למרכב וארכב מעך ליה קדליה ורכיב lower your neck for me to mount, and I will mount. He lowered his neck for him, and he mounted *VR* 666:5; קם ורכב סוסיא he got up and mounted the horse *Ned* 40a(41) // *San* 19a(17); **2. to ride:** רכבת *TN* Num 22:30; ורכבין *ib.* Gen 24:61 [H וחרכבנה]; ירכו<ב> *ib.* Lev 15:9; למרכב *ib.* Gen 41:44; pass.part. רכיב *ib.* Num 22:22 [H רוכב]; עבר אלישע רביה רכיב על סוסייא PN, his master, passed by riding a horse *Ḥag* 77b(21) // *KohR* 19c(1); והוה רכיב סוסיה *BR* 742:6; *KohR* 4b(18); *EchRB* 53:19; רכיב הוינא על כחפיה(V) דסבי I used to ride on my grandfather's shoulders *Mas* 48d(31)

Af. **1. to cause to mount and ride** (+ על upon): a. horse: כיון דארכביה הווה מעבר ליה כשוקיא after he mounted him on it, he had him taken through the streets *EstAn* 156:2; *AbgurNew* 169:33; מייחי חרין סוסוון שטיי ומרכבין ליה על תריהון they bring two wild horses and mount him on both of them *Qid* 60c(50) // *BB* 16b(12); חמי סוסי דארכבי מרי וחמי סוס<י>ך דארכבך מרך see the horse which my master made me ride, and the "horse" (i.e. a pole for crucifixion) which your master made you ride *BR* 743:1; b. donkey: וארכב יתהון על חמרא *TN* Ex 4:20; c. human: ארכביה והוה מסיק ליה טורין ומחית ליה גלמין he mounted him (on his shoulders) and took him up mountains and down valleys *PRK* 197:4; *EstR* 13c(24); *ŠR* 25a(15); d. chariot: וארכב יתיה בארתכא חניינחא *TN* Gen 41:43 [H וירכב אוחו על מרכבח המשנה]; e. altar: ארכביה על במסיה דארעא *ib.* Dt 32:13 [H ירכבהו]; **2. to pollinate date-trees:** אילין דיקליא דכבל דלא צריכין מרכבא those date-trees of Babylonia which do not require pollinating *Yev* 15a(14) // *Ket* 29a(39)

רכיך adj. **soft, tender** (↓√רכך; CPA רכיך LSp 194, SA רביך ST Ex 9:32) a. as adj.: sg. *FPT* Gen 30:37[05; H לח]; *TN* ib. 18:7 [H רך]; ורכיך בשנייה tender in years *FPT* ib. 41:43[05]; *TN* ib.; דרומאי ליבהון רכיך the heart of the "southerners" is tender *Tan* 66c(49); pl. דאימריא רכיכין the ewes are tender *MŠ* 56c(14) // *San* 18d(10); עיינה דלאה הוין רכיכין Leah's eyes were tender *BR* 815:6 [expl. רכות Gen 29:17]; *ib.* 7; שרי משחעי מלין רכיכן he began to speak tender words *ib.* 1158:2; b. as noun: sg. בהין רכיכה in the case of that soft one (i.e. rope) *Šab* 11b(17) [≠ קשייה]; *ib.* 36; בהדין רכיכה(text : רביכה) *Kil* 30d(42) [≠ צונם↓]; pl. ורכיכי עין the tender ones of the sheep *TN* Dt 32:14; באילין רביכיא *Šab* 10c(43); *ib.* 11b(20); 15d(48)[!]; באילין רכיכחא *ib.* 11b(25)

רכיכו, cs. **רכיכות** n.f. **tenderness** (↓רכיך; CPA רכיכו Duensing 159, SA רכיכו ST Dt 28:56) sg. רכיכות {ד}חורין *FTP* Dt 32:14

Text is poss. corrupt; cf. *TN*, *FTV* ib.: רכיכי חורין.

רכך vb. **to soften up** (↓רכיך, רכיכו; SA רכך pe. ST Dt 20:3) Pa. שרי מרכיך במילוי he began to soften his words *FT* Gen 44:19

רכל n.m. **peddler** (Sy ܪܟܠܐ LS 731) sg. עבד גרמיה רכל(L; corr. : רוכל) he pretended to be a peddler *Yev* 12d(55)

רכן vb. **to bend down, incline** (CPA רכן LSp 194, SA רכן Ham 557:26, MH רכן Moreshet, Lex 345) Pe. **to bend down, incline:** pass.part. בהוא דהוה רכין *Yom* 45b(22); אילין עמודיא דרכינין those columns which are bent over *BB* 13b(62); וקרנה חוריחה רכינה לדרומה (the moon's) other cusp is inclined to the south *SYAP* 36:14 [≠ זקיף]

Af. **to bend, incline:** a. general: ארכיני כען קולתיך *TN* Gen 24:14 [H הטי נא כדך]; b. w. יד to stretch out the hand: ארכן ית ידך *ib.* Ex 8:1; 14:26; 15:12; c. w. כתף to submit: וארכן כתפה לאולפן אורייתא he submitted himself to the study of the Law *ib.* Gen 49:15; d. w. בריש to bend the head in consent [cf. MH הרכין בראשו Jast 1480]: וארכינון בראשיהון וקבלון *RH* 58d(15)

Itpe. **1. to fall upon s.o.:** אתרכן יוסף על צוואריה דאבוי *TN* Gen 50:1 [H ויפל על פני אביו]; *ib.* 33:4; *FPT* ib. 46:29[04]; **2. to prostrate oneself:** ואתרכינו בצלו they prostrated themselves in prayer *FT* Lev 9:24; *TNGl* Gen 17:3; *ib.* Num 20:6; **3. to dismount:** ואתרכנת מעלוי גמלא *TN* Gen 24:64 [H ותפל מעל הגמל]; *BR* 655:4 [expl. Gen ib.]

רכס n.m. **ceiling** (CPA רכס LSp 194) sg. אזל מני עשרין כשורין ברכסה דבייתך go, count twenty beams in the ceiling of your house *BR* 785:2 // בכרסא[!] *EchRB* 54:12

Kut, Archive 1(1972):103+.

רכפה n. **dyer's weed** (*Reseda luteola*; MH רכפה Löw infra) sg. ועקרה רכפה its root is dyer's weed *Hem* 20

Löw, Flora 3:127+.

רכש, det. **ריכשה** n.m. **horse, stallion** (Sy ܪܟܫܐ LS 732) pl. ארכביה על תרין ריכשי he mounted him on two horses *Qid* 60c(50); *ib.* 49 // *BB* 16b(11)

רָם adj. **high, elevated** (↓√רום; CPA רם LSp 191, SA רם Ham 440:18) a. as adj.: sg. דהוא רם על רמיא for he is exalted above the high ones *FT* Ex 15:1; בקל רם in a high voice *TN* Gen 39:14; ארזה רמה a tall cedar *FT* ib. 50:1; pl. רָמִין ומנטלין exalted and elevated *FPT* Dt 26:19[23]; *TN* ib.; *ib.* 28:1; 33:17; שורין רמין high walls *ib.* Num 32:38; Dt 3:5; טוריא רמיא the high mountains *BR* 297:1 // *ŠR* 25a(10); *FPT* Gen 7:19[02]; *TN* ib.; *ib.* Dt 12:2; 28:52; b. as noun: 1) general: pl. דהוא רם על רמיא [↓usage a]; 2) esp. רמה det. the Exalted One (i.e. God): רמה יהב למשה חוטר נסייה the Exalted One gave Moses the staff of miracles *SYAP* 2:39; *ib.* 31:40; 43:42; 58:21

רמה, det. **רמתה**, pl. **רמון** n.f. **hill, height** (↓√רום; Sy ܪܡܬܐ LS 720, SA רמכתבון pl. ST Lev 26:30) sg. ראש רמתה the top of the hill *FPT* Ex 17:9[23; H הגבעה]; *TN* ib. 10; *ib.* Num 21:20; 23:14; Dt 3:27; 4:49; 34:1; בית רמתה *ib.* 3; 17; pl. תרתין רמון(רמין : text) הינון they are two heights *MSam* 44:22 [expl. רמתים 1Sam 1:1]

רמוי n.m. **deceiver** (↓√2# רמי, רמיי) sg. חד אבא יודן רמויה a certain PN, the "deceiver" *VR* 114:1

רימון, רֻמּון n.m. **pomegranate, pomegranate tree, ornament** (CPA רימון LSp 195, SA רמון ST Num 20:5) **1. pomegranate:** sg. רמון מתקרי רמון the pomegranate tree is called pomegranate *VRK* 260:1; כהדא פרטתא דרמונא like the pomegranate seed *PRK* 6:4 // *ŠR* 22c(22); pl. רימונים מן גו רימונים pomegranates from among pomegranates *Beṣ* 60d(39) // *Šab* 10b(19); וברימונין דדהב golden pomegranates *VR* 620:2 // *PRK* 149:1; רמונייה *TN* Num 13:23; **2. pomegranate tree:** sg. רמון [↓mng. 1]; pl. רימונין *TN* Num 20:5; *ib.* Dt 8:8; **3. an ornament:** sg. *FPT* Ex 39:26[04; H id.; voc]; *TN* ib. 28:34; pl. רמונין *ib.* 39:24; רמוני *FPT* ib.; רמניה[!] *TN* ib. 25

Löw, Flora 3:81.

רמז vb. **to motion** (CPA רמז LSp 195, MH רמז Moreshet, Lex 346) Pe. רמז לטוריה He motioned to the mountains *ib.*; ורמז יוסף למנשה בריה Joseph motioned to Menashe, his son *ib.* Gen 44:19; *BR* 1158:1; *FPT* Gen 38:25[05]; רמז לחלמידוי he motioned to his students *Pea* 21a(42); *Šab* 3a(47); *San* 23c(53)

Pa. **id.:** ר' ירמיה מרמז *BerV* 4b(57); כל עמא מרמזין ליה everyone is motioning at him *EchRB* 53:5; *ib.* 13

רמח, det. **רומחה** n.m. **lance** (CPA רומחין pl. LSp 195, SA רמח ST Num 25:7) sg. רמתה *TN* Num 25:7 [H id.]; רומחא *FTV* ib.; pl. רומחין *FTP* Ex 13:17; רמחים *TN* Num 33:55

2# רמח n.m. **hot ash** (< *רמע; Sy ܪܡܘܥܐ דנורא ashes LS 735; cf. MH רמץ Jast 1483, Ar رَمْضَا sun-baked ground Wehr 360) sg. ר' אבהו הורי בכצרה ממלא גצרא רמח PN ordered in GN to fill a large vessel with hot ash *Šab* 5c(58)

On the ע–ח interchange, v. Kut SGA 70+. The A form רמצא given by Jast 1483 should be eliminated. The passage in PT *Ned* 39c(51) reads: והן ממחקין אותה ברימצא they sweeten it (i.e. the bitter gourd) with hot ashes. Since the entire sentence is in H, ברימצא should be taken also as H.

רמי vb. **to throw, place** (CPA רמי LSp 194, SA

רמי Ham 595:76) Pe. **1. to throw, cast:** רמא וטמע יתהון בימא he cast and drowned them in the sea *TN* Ex 15:1; ורמי בניהון לנהרא he will cast their children into the river *ib.* Gen 40:18; *KohR* 9d(7); חמתון רמיין קובעתיה he saw them throwing clods of earth *San* 21b(7) // *ŠviV* 35a(40); נרמי נבזין let us cast lots *Etremi* 2; *Wahawa* 7; pass.part. חר אריא קטיל רמי באורחא a dead lion thrown on the road *KohR* 15c(27); רמיין *TN* Ex 14:30; **2. to place, set:** גר{י}<ו>ף תיפייא ויהב תלתא כיפין ורמי עליהון rake the oven, place three stones (in it), and set (the pot) upon them *Šab* 5c(57); *ib.* 59; **3. to shoot** (with a bow): מרמי בקשתא *TN* Gen 21:20; *ib.* 16

Af. **to prompt s.o. by speaking:** והה[וא] דיינא מרמי לה פסוקא the judge prompts him with the verse *Ḥaliṣa* 100:17

Itpe. **1. to be thrown:** יתרמון *TNGl* Lev 14:40; *ib.* Gen 15:12; תתרמין לאתון נורא יקדתה you will be cast into a fiery furnace *Am* 3:17 [cf. Dan 3:6]; **2. to exist, occur** [SA אתרמי TM 99:1040]: אתרמי פולמוס בין ירחייה a conflict took place between the months *Etremi* 1; *SYAP* 47:16

רמי 2# vb. **to deceive** (↓רמיה, רמיי, רמיו, רמוי; MH רימה Jast 1482) Pa. אין בעיי אתון אנה מרמי בה if you desire, I will deceive him *BR* 817:7; ולמה כען רמית בי why then did you deceive me? *TN* Gen 29:25 [H רמיתני]; ארמלתא דר׳ אברימוס רמון(Met) בה they deceived PN's widow *Ket* 34b(31); דהווה מרמי במצוותה he used to "deceive" in charitable matters *VREd* 114:1

רַמְיוּ n.f. **deceit** (↓√רמי 2#; CPA רמיו Black, Hor 69, רמאיו LSp 195) sg. בעיצא דרַמְיוּ deceitful advice *FPT* Gen 34:13[03, 05]; *TN* ib. 29:22; *FTV* ib.; *FTP* ib.[!]; אתון נהיגין גביכון כ{ד}<ר>מיו do you act deceitfully? *Yom* 40d(62)

רמיי n.m. **deceiver** (↓√רמי 2#; CPA רמאין pl. LSp 195) sg. גבר רמאי *TNGl* Gen 25:27; ברת רמאי the daughter of a deceiver *BR* 819:2; והוה חמן חד רכון רמייה there lived there PN, the "deceiver" *HorG* 48a(57) [↓רמוי]; *ib.G* 58; רבהון דרמאי chief of the deceivers *BR* 883:5

רמייה, det. **רמייתה** n.f. **deceiver** (↓√רמי 2#, רמיי) sg. רמייתה ברח רמאי deceiver(f.) daughter of a deceiver(m.) *BR* 819:1

רמך n.m. **type of mule** (Sy רַמכָא LS 734) sg. רמכה דלא כלינס the mule is without a bridle *Kil* 31c(46)

רמש, רמשׁ n.m. **creeping thing** (↓√רמס; CPA רמסא LSp 195, SA רמס Ham 591:40+) sg. *TNGl* Gen 9:3; רמש *ib.* 1:24 [H id.]; רמסה *FPT* ib. 6:20[05]; *ib.* 7:14; *TNGl* ib. 6:7; רמשא *ib.* 1:25; 26

רמס (/o) vb. **to creep, crawl** (< רמש; ↓רמס; CPA רמס LSp 195, SA רמס ST Gen 1:26) Pe. ורמס *FPT* Gen 7:14[05; H הרמשׂ]; *TNGl* Gen 7:21; *ib.* Dt 4:18; דרמש *ib.* Gen 1:26; תרמוס *FPT* Gen 7:8[05]; *TNGl* ib. 9:2; ירמוס *ib.* Lev 20:25

Talshir, Fauna 93+.

רמרם vb. **to give forth** (↓√רום; Sy רַמרֵם LS 721) Quad. ורמרם תולעין it gave forth worms *FTV* Ex 16:20 [H וירם]; *TNGl* ib.[!]

רמש, רומשה, det. רַמְשָׁה n.m. **evening** (↓√רמש; CPA רמש, det. רמשא, רומשא LSp 195, SA רמש Ham 541:13+, Mal *rumš* Berg, Gl 76) רַמְשָׁא *FPT* Gen 31:42[03]; רומשא *Šab* 14d(26);- a. following evening: sg. *TN* Gen 1:5 [H ערב]; כל אפתי רמש בשובה every Friday at eventide *BR* 728:6 [for add. exx. v. ↓פתי]; מן רמשא עד צפרא *TN* Ex 27:21; *ib.* Lev 11:40; Num 19:8; לא הוה אכיל ברמשא he didn't eat in the evening *Pes* 37b(55); *Ber* 4c(30); *RH* 58a(47); *BR* 818:3; ונחת מיטרא ברומשא that evening it rained *Tan* 67a(36); *Qid* 64d(15); יצלי ברמשא עד דיומא קאים let him pray the evening (prayer) while it is still day *Ber* 7c(57) // *Tan* 67c(60); pl. ברמשייא ובקריצתא ובטהרייא in the evenings, at daybreaks, and in the afternoons *VRV* 554:2; b. previous evening [↓רומשית]: sg. הב לי מבשרא דיהבת ברמשא *TN* Gen 31:42 [H אמש]; לי ברמשא give me of the meat which you gave me yesterday evening *EchR* 48:4; *ib.* 6; 9

רמש vb. **to stay until evening** (denom. < ↓רמש; Sy רמש pa. LS 736) Af. קר<ון> לתחוב<ה> וארמש לצלותך rise early for repentance and stay until evening at your prayer *SYAP* 61:5

רנן vb. **to murmur** (CPA רנן pa. LSp 195, SA רנן Ham 502:122+) Pa. והוון רבנן מרננין ביה the scholars murmured about him (viz. his conduct) *AZ* 42c(13)

רסיס n.m. (unclear; √רסס; cf. SA רסס Ham 556:434) sg. הדין רסיסה *KohR* 27d(31) [≠ ↓בקע]

רסיס 2# n.m. **musical instrument** sg. רסיסה *Soṭ* 24c(6) [expl. אירוס Mib. 9:14]

אלרסיס ↓ רסיס 3#

רסיסין n.m.pl. **small drops, fine rain** (CPA רסיס Black, Hor 69, Sy רסִיסָא LS 736; cf. SA רסס ST Dt 32:2 (H ערף) ((וכרסיסי מלקוש small drops of the latter rain *TN* Dt 32:2 [H כרביבים]; *FT* ib.

רסק vb. **to crush** (↓ריסוק; MH רסק Moreshet, Lex 348) Pa. תרסק *FT* Lev 2:6 [H פתוח]; *TNGl* ib.; pass.part. מרסקה *ib.* 6:14 [H חפיני]; *FTV* ib.

רעב vb. **to be hungry** (↓רעבון; H רעב Jast 1485) Pe. רעבין כלביא the dogs are hungry *RuR* 86:64

רעבון n.m. **hunger** (↓√רעב; H רעבון Jast 1485) sg. <ן>רעבו *FTP* Gen 42:36

רעד vb. **to tremble, shudder** (CPA רעד LSp 196) Pe. יוסף <ד>ורעדת כל פלטין Joseph's entire palace shuddered *FTV* Gen 44:19; רעדת ארעא ושק{ו}עת the earth shuddered and sunk *San* 29a(48); הוה גופי רעד my body trembled *Tan* 65a(38)

רעו n.f. **pasture** (↓√רעי; cf. Sy רְעִיוּתָא LS 737) sg. אתר רעו place of pasture *FTP* Gen 13:7

רַעֲוָה, det. **רעותה**, **רעות** n.f. **will, pleasure** (↓√רעי 2#; TA רעוא Jast 1486, SA ריחו Ham 528:265+) *FPT* Num 28:27[06; voc];- a. general: sg. ולא הוה רעווה מן קדם ה' it was not God's will *TN* Dt 10:10 [H ולא אבה ה']; *ib.* Num 23:27; Dt 28:63; 33:23 [H רצון]; לריח דרעווה *ib.* Ex 29:41 [H לריח ניחוח]; Lev 8:28; Num 15:3; לרעוה עלוי *ib.* Lev 1:3 [H לרצונו]; 22:29; וקבל ה' ברעווה ית קרבניה דנח God willingly received Noah's sacrifice *ib.* Gen 8:21; 4:8; Lev 19:7; ברעות נפשכון of your own will *ib.* Gen 23:8; *JMP* 2:5; ברעותה דאתתה by his wife's will *PalLaws* 65:5; סב פלג ברעותי take half with my permission *EchR* 47:14; רעותהון הוות *VR* 58:9 [expl. רעות רוח Eccl 4:6]; וברעותהון *FPT* Gen 49:6[22]; b. w. fol. vb.: 1) inf.: אן ברעותך משלחה *TN* ib. 43:4 [H אם ישך משלח]; *ib.* 24:49; Num 22:13; Dt 10:10; 29:19; רעותהון רשיעיא למעבד עיבידתהון בעלמא הדין the evildoers desire to do their actions in this world *VR* 58:3; 2) conjug. vb.: רעותיה מתקרי בר הילכן he wishes to be called knowledgeable of *mishnayot ib.* 54:7; 55:2; 56:4 [+ //'s *KohR* 13b(8) ff.]

This entry is composed of two suppletive nominal forms: 1. רעו* which occurs in cs. and w. suf.; 2. רעווה which occurs only in abs.

רעי, pl. **רעיין** n.m. **shepherd, herder** (↓√רעי; CPA רעא LSp 196, SA רעי ST Num 27:17) sg. *TN* Num 27:17 [H רעה]; *PRK* 116:12 [expl. נוקד 2K 3:4]; חד רעה עין one was a shepherd *SYAP* 38:13; רעי תורין a cowherd *San* 18b(7); רעי חזירין a swineherd *BR* 688:6 [↓חזר]; *ib.* 690:4; רעיא קולחיה תלא the shepherd hung up his jug *KohR* 11d(34) // *VR* 76:1; *KohR* 23b(16); משה רעיהון רבניי Moses, my children's shepherd *SYAP* 11:24; *ib.* 31; pl. רעייה חלבון חלב the shepherds milked *PRK* 175:2 // *Ter* 46a(28); *TN* Ex 2:17 [H הרועים]; רעיה בין רעיי ובין רעיך *ib.* Gen 13:8; רעוי דלוט *ib.* 7; 26:20; 31:22

רעי 2# n.m. **excrement** (MH רעי Jast 1487) sg. רעיה *TN* Ex 29:14 [H פרשו]; *ib.* Lev 8:17; רעייה *ib.* 4:11; Num 19:5; רעיהון Lev 16:27; ריעייך *TNGl* Dt 23:14 [H צאתך]

רעי vb. **to feed, graze** (intr.), **pasture, graze** (tr.) (↓רעייה, רעי, מרעי 2#; CPA רעא LSp 196, SA רעי ST Ex 34:3) Pe. **1. to feed, graze** (intr.): ירעון *TN* Ex 34:3; והוין רעיין *FPT* Gen 41:18[05; H ותרעינה]; *TN* ib.; *TNGl* ib. 30:29; דהוא רעי סן דין גבה וליח הוא רעי מן דין גבה because it (i.e. the camel) grazes on one side and not on the other *EchRB* 50:4; חזירתה רעייה בעשרה the sow grazes with ten (piglets) *BR* 447:2; **2. to pasture, graze** (tr.): ארעי ענך *TN* Gen 30:31 [H ארעה צאנך]; רעון *ib.* 29:7; למרעי *FPT* Gen 30:31[05]; הוה רעי *TN* ib. 36; *ib.* 37:2; Ex 3:1; אנון רעיין *FPT* Gen 37:16[05]; חד בר נש הוה יתיב רעי תורין a certain person was grazing cattle *EchRB* 126:4

רעי 2# vb. **to desire, want, reconcile** (↓רעווה; CPA רעא 3# LSp 196, SA רחי ST Lev 26:34) Pe. **to desire:** רעי *FPT* Gen 34:19[03; H חפץ]; *TN* Num 14:8; *EchRB* 58:23; *MSam* במן דרחמנא רעי ביה 44:16 [cf. //: *KohR* 16d(19) במי שירצה בו הקב"ה] Pa. **to reconcile:** ותרעי *TN* Lev 26:34 [H ותרצה]; ארעי סבר אפוי כדורון ירעון *ib.* 26:41; I will reconcile him with a gift *ib.* Gen 32:21; לא רעי ולא מרעי *EchRB* 59:1 [expl. לא יוסיף לרצות עור Ps 77:8]

Itpe. **to want, desire:** אתרעי *TN* Dt 7:7 [H חשק]; *ib.* 14:2; אתרעייה נפשי *ib.* Gen 34:8; 49:6; גברא די יתרעי ביה *ib.* Num 16:7 [H באיש אשר יבחר]; Dt

12:5; 14:25; 25:7 [H יחפץ]

רעייה n.f. **shepherdess** (↓ √רעי, רעי; SA רעיה ST Gen 29:9, Sy רָעִיתָא LS 737) sg. *TN* Gen 29:9 [H רועה]; רעייתה דעלמי the shepherdess of my world *ŠR* 11b(8) [expl. רעיתי Song 1:9]

רעם vb. **to complain** (↓ חורעמו, חורעמה; Sy רעם etpa. LS 739) Af. **to complain** (+ על): וארעמתון *TN* Dt 1:27 [H וחרגנו]; דארעמתון עלי *ib.* Num 16:11 [H *qere* חלינו]; ורעמו *ib.* 14:36
Itpa. **id.** (+ קודם, על): חויה דלא אחרעם על מזונה the serpent which did not complain about its food *TN* Num 21:6; אתרעמתון קדמי ועליך אתרעמנן *ib.* 7; דאיתרעמו על מזוניהון *ib.* 14:29; *ib.* 21:6; 27:3; Ex 15:24; 17:3; תחרעמון *ib.* 16:7; למתרעמא קדמי *ib.* Num 21:6; דאתון מחרעמין עלוי *ib.* Ex 16:8; Num 14:27; 17:20
The use of the af. form is artificial and corresponds to the MT hif. forms.

רעע vb. **to do evil, ruin** Af. למרע{י}ה *TN* Lev 19:16

2# רעע vb. **to break, shatter** (Sy רַע LS 737, CPA רערע LSp 195) Pe., pass.part. רעיע מזלא may (his) fate be shattered! *EchR* 72:15
Pal. **to weaken:** הוא מרערע כחליא it (i.e. the chaff) weakens the walls *San* 27d(58); את היא דרער<ע>חי you (i.e. the soul) are the one who has weakened me *SYAP* 57:37

רעץ vb. **to break, coerce** Pe., pass.part. ולא רעיץ *JMP* 16:4; ולרעיץ *ib.* 8a:7
Friedman, JMP 1:142.

רעש vb. **to make noise** (CPA רעש LSp 196) Pe. ורעש תהומה בירתח ואימא the abyss made noise with trembling and fear *SYAP* 5:1

רפוס vb. **treader** (↓ √רפש) sg. {ד}<ר>פוס ענבים a treader of grapes *TN* Gen 49:11

רפי adj. **weak, loose, lacking a dagesh** (↓ √רפי; CPA רפא LSp 196, SA רפי ST Ex 5:8) **1. weak, loose:** sg. עונקתיה דההוא גברא רפיא that man's noose is loose *Ber* 5c(54); *ib.* 58; pl. רפיין *TNGl* Num 13:18 [H רפה]; **2. lacking a dagesh:** *MPDam* Gen 3:4; *ib.* Num 24:3; pl. רפיי *ib.* 26:3

רפי vb. **to forsake, let alone, loosen a hold** (↓ רפי; CPA רפי LSp 196, SA רפי ST Dt 9:14(Var)) Af. **1. to forsake:** לא מרפי יחכון *TN* Dt 4:31 [H ירפך]; *ib.* 31:6; 8; **2. to let alone:** a. + מן: ארפי מינן *ib.* Ex 14:12 [H חדל ממנו]; וארפי מיניה *ib.* 4:26; ארפי מני *TNGl* Dt 9:14 [H הרף ממני]; ארפי מינך don't bother with it (lit. leave yourself alone) *BM* 8c(19); b. + dir. obj./־ל: ארפי ליה leave him alone! *Ter* 46c(3); *Qid* 64d(18); ארפיתיה leave him alone! *EchRB* 152:17; *PRK* 199:9[!]; ארפוני leave me alone! *EchRB* 139:4; ארפוניה *Ber* 9a(29); *ib.* 11c(22); ארפון ליה *AZ* 42c(14); ארפון לון *ib.* 41a(52); *VR* 120:4; ארפונון *Kil* 32b(27) // *Ket* 35a(34); *Ter* 45c(60); כלום אמליכוני בני רומי דנירפי להדא מדינתא did the Romans make me king so that I should leave this city (= Jerusalem) alone? *EchR* 68:11; דתירפי *ib.* 68:10; 12; **3. to loosen a hold:** אל תרפי ליה do not loosen your hold on him *VR* 476:2 [expl. זממו אל תפק Ps 140:9; // *MSam* 109:1: אל תשריניה]

רפיש adj. **low** (√רפש pass.part.; SA רפש to fall ST Ex 21:18) sg. רפיש יהווי נילוס ולא יהוי סלק the Nile will be low and will not rise *SYAP* 36:39
Cf. A. Tal, Teuda 3(1983):172+.

רפיש, det. **רפשה** n.m. **stamping, trampling** (↓ √רפש; Sy רִפסָא LS 741) sg. חד רפיש *BR* 1158:1; הדן רפשה *ib.* 2

רפרף n.m. **blood spot** (Sy רופרָפָא <ד>עֵינָא = Ar طَرْفَة العَيْن blood spot in a wounded eye BA, PSm 3959; cf. CPA רפרוף eyebrow LSp 196) pl. רפרופי עיינה *PalLaws* 28:36 [listed as a blemish in an animal]

רפש vb. **to stamp, beat** (↓ רפוס, רפיש; Sy רפס LS 741) Pe. וירפשון *TN* Ex 21:22 [H ונגפו]; רמז למנשה ורפש חד רפיש he motioned to Menashe, and he stamped once *BR* 1158:1; ורפס במסניה he stamped with his shoe *FTV* Gen 44:19

רצד vb. **to lie in wait** (SA רצד ST Lev 19:18(Var)) Pe. אזל ורצד he went and lay in wait *VREd* 592:3
Glossed in Ms.O(marg) by ארב.

רצועה, det. **רצועתה** n.f. **leather strap** (↓ √רצע; MH רצועה Jast 1492) sg. a. general: בהדה רצועתא *SoṭV* 20b(58); b. of sandal: *Kil* 32d(8); רצועה דמסן *TN* Gen 14:23 [H שרוך נעל]; *FT* ib.; c. of phylacteries: רצועתה דתפילתה *Meg* 71d(3); {ג}<י>דא דרצועתא *ib.* 5

רצי vb. **to consent, reconcile** (< H רצה; cf. ↓ √2# רעי) Pe. **to consent:** ורצת וצבת בכל מה דהוא עבר בעסק זיווגה she willingly consented to all that he did concerning her match *JMP* 11r:13; *ib.* 8b:8; 10b:10; 29:7; 56:8; חסלון ורצון תרחי אופייה the two sides concluded and consented *ib.* 26:18; 2:45

Pa. **to reconcile:** ומרציין {ומרצייה} ליה לאיתתיה they reconcile him with his wife *Soṭ* 16d(49); pass.part. ליח תרתין אפייה נפקן{ו}<ן> מרציין the two sides do not go out (of the court) reconciled *PRK* 300:2 [↓pe.]

Itpa. **to be reconciled:** לבתר יומין איתרציית דא לדא after some days, the two women were reconciled *EchR* 75:11; דכל מאן דכעיס סופיה ל{א}<מ>יתרציא anyone who gets angry will eventually be reconciled *ib.* 161:5; אתרצו תרין אפייה *JMP* 1r:21; *ib.* 11:29; 46:2

Friedman, JMP 1:86+.

רצע (/a) vb. **to bore through the ear** (↓מרצע, רצועה; SA רצע ST Ex 21:6) Pe. וירצע *TN* Ex 21:6 [H ונחת]; וחרצע יחיה באדנה *TNGl* Dt 15:17 [H ורצע באזנו]

רצף n.m. (unclear) ↓√רצף

רצף (/o) vb. **to hammer(?)** (Sy רצף LS 742) Pe. ורצוף רצפך hammer your hammering *BR* 52:3 // *KohR* 21c(7) [↓√חבט]; ורצוף ליה *BR* 51:5

Translation is uncertain as well as mng. of phrase in context; v. MY ad loc.; Jast 1495, s.v. רצף.

2# רצף vb. **to stuff** (Sy רצף LS 742, SA רציף Ham 553:360) Pe., pass.part. רציף כרמונייה stuffed like pomegranates *SYAP* 45:21(Var)

רצץ vb. **to squeeze, crush** (SA רציץ pass.part. ST Lev 22:22, CPA רצוץ Black, Hor 69) Pe. **to squeeze:** pass.part. המן הרשע שחיק מחיק רצי{ק}<ץ> the evil Haman! Pounded, blotted out, squeezed *EstR* 2c(34); לא אניס ולא עצי{ב} ולא דציץ not being coerced, nor pressed, nor constrained *JMP* 2:4; עצ<י>ן ורציצין *TN* Dt 28:33 [H רצוץ]

Pa. **to crush:** ימינך ה' דרצצת ומרצצה שורי בעלי דכביהון your right hand, oh God, which has crushed and crushes the walls of their enemies *FTV* Ex 15:6; *TNGl* ib.; ורציצו רישי גיבריהון they crushed the heads of their valiant men *TN* Num 21:15; *FT* ib.

On pe., v. Friedman, JMP 1:142.

רק n.m. **worthless person** (↓√ריק; CPA רקא LSp 197, NT ῥακά, ῥαχά Mat 5:22) pl. רקייה *BR* 278:9 // דקיא *KohR* 25b(29)

Dalm, Gr 173, n. 2.

רקד (/o) vb. **to dance** (CPA רקד LSp 197) Pe. לא הוינן חסרין אתמל אלא מיקום ומירקוד the only thing that we lacked yesterday was (for people) to get up and dance *Ber* 6a(25); אנא אקום וארקוד *KohR* 28a(12); *ib.* 13

Pa. **id.:** ליח אח זיע מן הכא עד דאח מרקד לן ציבח{ר}<ד> you will not move from here until you dance a bit for us *KohR* 9b(32); ואתה הדן ארגינט מגחך ומרקד קודמיהון that spirit came, sported, and danced before them *BR* 689:4; *ib.* 6; מטפח ומרקד קדמיהון clapping and dancing before them *Tan* 64b(49); שרון מטפחין ומרקדין *Ḥag* 77b(35); קיימין ומדקדין ומטפחין *KohR* 28a(11)

רקי, det. **רקיתה** n.f. **stomach of a ruminant** (< Akk *riqītu* Kaufman, Influences 90; SA רקיחה Ham 589:295) sg. רקיחה *TN* Dt 18:3 [H קבה]

רקיע n.m. **expanse of sky** (↓√רקע; SA רקיע Ham 591:34+) sg. *TN* Gen 1:15; *ib.* 20; רקיעא *ib.* 6; 7; חמית בחילמי דרקיעא נפל I saw in my dream the sky falling down *Kil* 32b(50) // *Ket* 35a(56) // *KohR* 24b(24); שקקי רקיעא the "streets" of the sky *BR* 432:10; *Am* 7a:14

רקיעה, det. **רקיעתה** n.f. **mantle** (↓ √רקע; cf. רוקעתא patch LS 744) sg. רקיעתא למשך בשרה a mantle for the skin of his flesh *TN* Ex 22:26 [H שִׂמלתו]

רקע vb. **to trample** (↓ 2# רקיע, מרקעה, מרקוע, רקיעה; Sy רקע LS 744) Pe. ורקעת ארעה במסנך you trampled the earth with your shoe *Am* 16:5

רקף vb. **to shut a gate** (SA דקף itpa. LOT 3/2 300:25) Pa. תרעא פחיח מדקפא ליה (if) the gate is open she shuts it *VR* 123:5; pass.part. תרעה מרקף(text : מחקף) פתחה ליה *ib.* 124:1

The SA text reads: ליח חרחי רחמיך אלופים באפי מסכין מחרקפים the gates of your mercy are not usually closed before a poor person. SA seems to have a second √רקף unrelated to this one (v. Ham 516:218, note).

רקק, det. **ריקקה** n.m. **expectoration** (of blood; ↓ √רקק; Sy רקק דמא spitting of blood LS 743) sg. עד דאיתעבדון טפרוי סימוקן כהדין ריקקה until his

fingernails became red like that expectoration of blood *RHG* 58b(14) // רקקה כהדא[!] *San* 18c(43) Jast 319 emends to דקקה.

רקק (o) vb. **to spit** (↓רוק, רקק, √ירק; CPA רק LSp 197, SA רקק Ham 484:138) Pe. חירוק *TN* Dt 25:9; יר<ו>ק *ib.* Lev 15:8; ר׳ יונה רקק ושייף PN would spit and rub (it) out *Ber* 6d(50); *ib.* 30; 49; כל דרקיק לעיל(Ed) על אפוי נפל whatever one spits upward will fall on his face *KohR* 19d(39); עד זמן דהיא אזלה ורקקה גו אפוי דדרושא until she goes and spits in the face of the *darshan Soṭ* 16d(42); ואת רקקה גו עייניה you will spit in his eye *ib.* 45; ורוקקין בגויה שבע זימנין spit on it seven times *ib.* 46; מן דרקקת after she spit *ib.* 47 // עד דאזלת כדו את אזלת ורוקת *VR* 191:4; ורוקת באנפי דרושא באנפיה *ib.* 192:3; רוק{ו}<י> באנפי *ib.* 4; רקת באנפיה ז׳ זמנין *ib.* 5; אנא רקת *ib.* 6; רוק עלה spit on it *AZ* 44a(6); והיא רקקא קודמוי רוק רב she spits before him a large amount of spittle *Ḥaliṣa* 101:4; *ib.* 5

רְשׁוּ, det. **רְשׁוּתָה** n.f. **control, permission** (↓√רשי; MH רשות Jast 1499) רְשׁוּתֵיהּ *FPT* Gen 4:7[02];- **1. control:** sg. תחות רשותא דיוסף *TN* Gen 39:6 [H ביד יוסף]; *ib.* 41:35; ולא תהי לך עוד מכען רשו בה you (i.e. the spirit) will not have control over him from now on *Am* 18:3; והוא יהוי רשותה עליך *TN* Gen 3:16 [H והוא ימשול בך]; *ib.* Lev 26:6; ברשות נפשה in her own custody *ib.* 21:14; **2. permission, right:** sg. a. general: לית לך רשו למטמרה יחיה you have no right to conceal it *TNGl* Dt 22:3 [H לא תוכל]; *JMP* 2:19; b. ברשו with permission: כאילין דעלין ברשו like those who enter (the courtyard) with permission *ErRiš* 23b(47); דלא ברשו *EchRB* 115:1; c. w. יהב/נתן: לא יהבית לך רשו *TN* Gen 20:6 [H לא נחתיך]; *ib.* 31:7; Ex 12:23; הב לי רשו דנשחעי give me permission to speak *BRV*^{60} 92:4; *ŠR* 38c(11); *Giṭ* 50c(26); d. w. נסב [cf. נטילת רשות Jast 1499]: מה הוה מיזל ליה דלא מיסב רשותא could he have departed without having taken leave? *Ber* 5c(44); *VR* 485:5; *PRK* 190:4; אסב רשותכון *SYAP* 48:2

The distinction made in the dictionaries (e.g. Jast 1499; BY 6746+) between רשות (↓√רשי) and a putative רשות (↓ראש) is invalid for the fol. reasons: 1. The vocalization in Ms. K of the Mishna is always רְשׁוּת, pl. רְשׁוּיוֹת; 2. The A form of רשות should have been *רישות (↓ריש, ראש), a form which never occurs. The mng. "debt, loan" for this word in JPA as given by Jast 1500 is incorrect (v. Sok, Kiryat Sefer 51(1978):470).

רשון n.m. **a type of locust** (SA דשון Ham 540:160) sg. רשונה *TN* Lev 11:22 [H סלעם]; *TNGl* ib. Talshir, Fauna 72+.

רשי vb. **to permit, empower** (↓רשו, רשיי; SA רשי ST Gen 19:22, MH הרשה Moreshet, Lex 350) Af. ירשי *TNGl* Ex 12:23 [H יתן]

רשיי adj. **empowered, permitted** (↓√רשי; MH רשיי Jast 1498, s.v. רשאי) **1. empowered:** sg. בנפש{א}י אנא רשיי ברם במצוחה דברויי ליח אנא יכיל ולא רשאי I am empowered over what belongs to me, but I am not authorized or empowered over what my creator has commanded *EstR* 5b(9); **2. permitted** (+ inf.): sg. יח כר עממיא את רשיי למדחק יחיה you are permitted to press the non-Jew *TN* Dt 15:3 [H את הנכרי תגש]; ליח הוא רשיי למשבקה יחה he is not permitted to divorce her *ib.* 22:19; 21:16; 22:3; 29; 24:4; pl. אינון יהון רשאין למסוק בטורא they are permitted to go up on the mountain *FPT* Ex 19:13[17]; ליח אתון רשיין למיכל בקורייכון מעשר תיניין you are not permitted to eat the second tithe in your villages *TN* Dt 12:17; *ib.* 16:5; 16; 17:15; 28:31; *TNGl* ib. 14:21; *ib.* 24:6

רָשִׁיעַ adj. **wicked, evil** (↓√רשע; CPA רשיע LSp 197) a. as adj: sg. m. בר רשיע an evil son *San* 28c(3); נמרוד רשיעא *TN* Gen 48:22; *ib.* Num 22:30; *Ket* 28d(38); *PRK* 40:3; f. הדה מלכוחה רשיעתה that wicked kingdom *ŠR* 22a(24); pl.m. אבהן רַשִׁיעִין *FPT* Ex 20:5[06]; אילין עכברייא רשיעיא those wicked mice *BM* 9b(3); *EchR* 28:9; b. as n.: sg.m. ערק רשיעא דלא רדופין the wicked one fled without pursuers *BR* 1002:4; *ib.* 718:9; *PRK* 144:2; *KohR* 4b(20); *Ter* 45d(4) // *AZ* 41a(59) [ref. to a snake]; f. ההיא רשיעתא *Ber* 9a(43) [ref. to a snake]; pl.m. למחפרעה מן רשיעיה to take retribution from the wicked *TN* Num 24:23; *ib.* Gen 3:24; Ex 20:5; Dt 33:6; *Kil* 32b(6) // *Ket* 35a(14); *BM* 12a(44); *VR* 58:3

רשל vb. **to be feeble, slack** (CPA מרשל paralyzed LSp 197, SA רשל Ham 539:156, MH רשל Moreshet, Lex 350) Itpa. ואתרשל *TNGl* Gen 9:21 [H ויתגל]; ובד מחרשל בפחגמי אוריחא when he is lax in the words of the Torah *ib.* 27:22

רשם vb. **to mark** (↓רושם; CPA רשם Black, Hor 69) Pe. לא ירשמון רושם they should not make a mark *TN* Lev 21:5 [H יקרחו קרחה]

רשע, det. **רישעה** n.m. **evil** (↓√רשע; CPA רושעא

det. LSp 197, SA רשועה ST Dt 9:27) sg. עבדי רישעה doers of evil *FTV* Ex 12:42

רשע vb. **to be evil** (↓רשיע, רשע; CPA רשע LSp 197) Af. וארשעתון *TNGl* Dt 1:43 [H וחזידו]

רתח n.m. **hot object**, pl. **boiling water** (↓√רתח; CPA רותח LSp 197) sg. **1. hot object:** ההן חלא מ{י}רתח רתחא sand keeps the hot object hot *Šab* 6d(37); **2.** pl. **boiling water:** מזוג רתחין והא רתחין pour boiling water, and behold boiling water *BR* 1057:4

רתח (/a) vb. **to be hot** (↓ מרתח, רתח, רתחן, √2# רתע; CPA רתח LSp 197, SA רתע Ham 461:70+) Pe. **to become hot:** ירתע *FTP* Dt 19:6 [H יחם]; דלא ירתחן ויחמען so that they should not become hot and ferment *Pes* 30a(1); ועו{ו}ד כדון הוא רתח it still remains hot *Mas* 49b(18) // ר{ו}תח *Šab* 6b(21)
Af. **1. to heat up:** ההן חלא מ{י}רתח רתחא sand keeps the hot object hot *Šab* 6d(37); pass.part. מרתחא *FT* Lev 6:14 [H מרכבת]; דהיא שפכה ומרתחה because it spills over and heats up (the insulating material) *Šab* 6d(51)

רתחן adj. **"boiling", ref. to a characteristic of good wine** (↓ √רתח) sg. חמריה דפלן רתחן so-and-so's wine is "boiling" *VRG* 252:3; pl. חמרין רתחנין *TNGl* Gen 50:1

ארתך ↓ רתיך

רתיתה n.f. **trembling** (↓√רתח) sg. רתיחא *FPT* Ex 15:14[19; H חיל]; *ib.* 15; *TN* ib. 14; 15; *FTP* ib.

רתע vb. **to withdraw** (Sy רתַע LS 748, MH הרתיע Moreshet, Lex 352) Af. ומרתע וקאים רחיק he withdraws and stands afar *PalLaws* 28:21

רתע 2# (/a) vb. **to be excited** (< רתח; SA רתע 461:70+, MH רתע 2# Moreshet, Lex 351) Pe. **to be excited:** ירתע ליביה his heart will be excited *TNGl* Dt 19:6 [H יחם]

רתת n.m. **trembling** (↓√רתח; CPA רתית LSp 197; cf. SA ארתחו Ham 465:219) sg. בירתח ואימא with trembling and fear *SYAP* 5:2

רתת (a/) vb. **to tremble** (↓ רתח, רתיחה; CPA ארתת Black, Hor 69, SA ארתח Ham 465:220; cf. Sy אַרתִיתָא trembling LS 746) Pe. **to tremble:** וארתח מן קדמוי he trembled before him *TN* Num 21:34; *FT* ib.; *TNGl* ib.; *TN* Gen 44:19; *FTV* Dt 3:2; *TNGl* ib.
Af. **to make tremble:** ורַחֲ רמרתחא *Am* 14:3

ש

שאול n.f. **netherworld** (< H שאול BDB 982; EA שאול DISO 286, SA שיול Ham 596:90) sg. *TN* Gen 44:29 [H id.]; *ib.* 31; לשיול(text: לשילו) *TNGl* Num 16:30 [v. SA]; שאול ארעייתה the deepest netherworld *TN* Dt 32:22; *FTV* ib.

שאול 2# n.m. **questioner** (↓√שאל; CPA שאול beggar HS 9:47) pl. מ{פק}<קפ>דין על ש{וא}<או>לייה they become angry at the questioners *Švi* 35c(6)

שְׁאֵילָה, det. **שאילתה**, pl. **שאילן** n.f. **question, request** (↓√שאל; CPA שאלה, שילה LSp 198, SA שיאלה LOT 3/2 91:40) **1. question, problem:** sg. עאל ר' יהודה בר פזי ועבדה שאילה PN came in and made it (i.e. the biblical verse) into a question *Meg* 74d(14); *RuR* 134:134; ההן{ו}<י>א שאילתה דשאל לך that question which he asked you *BerG* 5c(44); לא דמיא ההיא שאילתא לההיא <ד>קדמייתא this question is not similar to the one of the previous Mishna *Dem* 24a(25); לית הדא פשטה שאילתיה דחילפיי doesn't this solve PN's question? *Ter* 44b(29) // *Pea* 20a(40); *Ket* 31a(2); *Švu* 38c(36); *Pea* 19b(47) // *Ned* 38d(52); *Kil* 29d(27); *MŠ* 54b(16)[!]; והדא שאילתיה דספר that is the question of a schoolteacher! *Tan* 67c(59) // *Meg* 74b(24) // *Ber* 7c(46); שאילתיה דחמרא (As)א<ד>ה that is the question of an ass-driver! *San* 23b(23); pl. שאילן רברבן important questions *PalLaws* 64:13; תרחין שאילתא *Naz* 56b(32); *Hor* 47b(43); **2. request, desire:** sg. שאל לך שאילה ואנא עביד make a request, and I will do (it) *VR* 860:1 // *ŠR* 35c(11); *EchR* 68:10; *ib.* 12; pl. קברי שאלי שאלתה the Graves of the Ones who Were Desirous (i.e. for meat) *TN* Num 33:16 [H קברות התאוה]; *ib.* 11:34; Dt 9:22; **3.** in phrase **שאילת שלם salutation:** שאלת שלמה דאבה my father's salutation *ib.* Gen 44:18; *FPT* ib.[04; voc]; in abbr. form: שאילה דמלך שאלת בי you gave me a royal salutation *EchR* 67:10 [// שלמא *EchRB* ib.]

שאל (e/a, a/o) vb. **to ask, inquire, desire, borrow** (↓2# שאול, שאילה; CPA שאל LSp 198, SA שאל ST Gen 44:19) Pe., pf. 1sg. שאילית *Ber* 5b(23); שאליח *Švi* 36c(51); שלחיה *Ber* 11b(34); 3m. שאיל *Šeq* 47a(11); שְׁאֵל *FPT* Gen 44:19[04]; שאלה (= שאל ליה) *BR* 916:4; f. שאלת *BM* 9c(27); 1pl. שאלנן *Tan* 64a(41); 2m. שאילתון *Naz* 56a(36); שאלתון *TN* Dt 18:16; 3m. שאילון *MŠ* 55d(26); שאלון *PRK* 190:11; *AZ* 39c(53); שאלונך *EchRB* 49:1; imp. 1sg. נישאול *MQ* 81c(58); נשולנך *BRV*^{60} 1114:3; 2m. תשאל *TN* Dt 14:26; 3m. ישאול *TNGl* Ex 22:13; ישאל *TN* ib.; ישאלינה *Giṭ* 44d(3); f. תשאל *TN* Dt 14:26; 1pl. נישאול *Meg* 73a(40); 2m. תשאלון *TN* Num 15:22; 3m. ישאלון *ib.* Ex 13:14; imper. 2m.sg. שאול *Ter* 45a(10); 2m.pl. שאולו *FTV* Dt 32:7; inf. מישאול *Beṣ* 60b(7); מישאל *Ned* 38c(22); מישאלנכון *Meg* 70d(11); part. m.sg. שאיל *BR* 906:2; f. שאלה *ib.* 1061:6; m.pl. שאלין *PRK* 393:12; שאיילין *VR* 460:2; pass.part., f.sg. שאילה *Tan* 64c(4);- **1. to ask, request:** a. w/o dir. obj. (+ ל־ s.o.): 1) general: בכל מה די שאלתון מן קדם ה' all that you asked of God *TN* Dt 18:16; שאלו לאבהתכון ask your fathers *ib.* 32:7; הגמון אחד שאל לחד מן אלין דבית סילני a certain governor asked one of those of the House of PN *BR* 692:3; *VR* 703:4; *Šab* 6a(53); 2) esp. a legal question: a) alone: בר שלמיה ספרא שאל לר' מנא PN, the schoolteacher, asked PN_2 *Ber* 7c(44); *Pea* 19c(32); *Ter* 43a(13); *Bik* 64b(6); *Šab* 7d(17); *Pes* 29c(53); and pass.; שאלון ליה ולא אגיבון they asked him, and he did not answer them *Šab* 16d(45); *Bik* 65d(50); *Naz* 56a(53); b) preceded (a)syndetically by another vb.: (1) אזל to go: אזל שאיל לרב *BM* 8a(1); *San* 29a(58); (2) אתי to come: אתא שאל לר' יוחנן *Ber* 6a(64); *Pes* 34b(24); אתון שאלון ליה *Kil* 28b(23); *Šab* 7a(7); *RH* 59b(25); *Qid* 64d(30); *AZ* 41b(56); אתון ושאלון ליה *Beṣ* 61b(12); *Yev* 11d(60); (3) נפק to go out: נפקון ושאלון ליה *MŠ* 55d(26); *Dem* 22d(19); (4) סלק to ascend: סלקון מישאול לבית ר' ניסוק נישאול *Meg* 73a(40) // *Švi* 38c(47); (5) עלל to enter: הא מרה דשמעתא ניעול ונישאליה here is the master of the tradition. Let us go in and ask him *BR* 329:1 [// *PRK*, infra (6)]; *Ter* 45c(43); (6) קום to get up: נקום ונשאול ליה קמון ושאלון ליה *PRK* 190:10 [//

BR, supra (5)]; (7) שלח pa. to send: שלח שאול לאילין חכימיא דמנית(text: דמחניתא) send and ask those scholars whom you ordained *San* 29a(36); שלח שאל לר' אלכסנדרא *Dem* 22c(9); *Švi* 36c(53); *Šab* 8a(45); *Yev* 12d(8); b. w. dir. obj.: שאול שאלה ואתן לך make a request, and I will fulfill it *ŠR* 35c(10); ההיא שאילחה דשאל לך *BerV* 5c(44); *Qid* 64b(13); **2. to inquire, consult:** a. alone: איתי איתתא דידעא למשאל there is a woman who knows how to inquire *VR* 123:4; *ib.* 124:1; ותשאלון יאות *TN* Dt 13:15 [H ושאלת היטב]; שאלי אוכה those who consult the ghost *TN* Lev 20:6; b. w. ב־: ר' יוחנן סליק למישאל בר' חנינא PN went up to inquire about PN_2's welfare *VR* 218:5; חמא אכילייא בשובתא ושאל בון he saw the mourners on the Sabbath and inquired about them *Ber* 5b(50); *BR* 1142:2; c. w. ב(שלם): וישאלון בשלמי *TN* Ex 11:8; *ib.* Gen 19:1; 37:7; 49:8; הוו עלין ושאלין בשלמיה דנשייא בכל יום they used to go in and inquire of the welfare of the Nasi every day *Hor* 48c(41) // *Tan* 68a(36); *Bik* 65c(44); *VR* 395:2; שאל שלם *Švi* 39a(14); d. w. על: בההוא דשאל חורן עלוי in the case where another inquired about him *Dem* 24a(9); *Hor* 48a(48) // *VR* 112:2; **3. to desire:** וכבל מה די תשאל יתכון נפשיכון *TN* Dt 14:26 [H בקברי שאלי שאלחה]; the Graves of the Ones who Were Desirous *ib.* Num 33:16 [H בקברות התאוה]; **4. to borrow:** ושאילו *ib.* Ex 12:35 [H וישאלו]; ישאל *ib.* 22:13; pass.part. דלא הוות דידי שאילה דניצלי בה it wasn't mine. It was borrowed so that I could pray in it *Tan* 64c(4); *FT* Num 22:30; לא שאילה לה *BR* 727:1 [unclear; v. MY ad. loc.]

Pa. **to ask:** משאלין אתון ושיילון לר' *FTP* Gen 49:8; *Ber* 9b(32); *ib.* c(31); *VR* 684:9

Af. **to lend:** a. money: חד בר נש אשאל לחבריה דינרין a certain person lent another money *BM* 10a(62); *ib.* b(21); *Giṭ* 45a(49); *Švu* 35d(17)[!]; b. objects: ואשאלו להון *TN* Ex 12:36 [H וישאלום]; אשאל לי זרע ואשלו יתהון *FPT* ib.[23]; lend me seed *BR* 452:5; *ib.* 947:3; *KohR* 30c(34)

Itpe. **1. to be asked:** אישתאלת לר' חונה *Šab* 12a(1); *ib.* 13c(54); *Beṣ* 60c(61); *San* 27b(14); *Hor* 48c(47); כל מאן דמשתאיל ולא מגיב anyone who is asked and does not reply *EchRB* 48:27; *MQ* 82d(56); **2. to inquire:** למשתאלא לקדמות קסמיא to inquire of the diviners *FTP* Num 24:1

שְׁאָר n.m. **remainder, rest** (↓שאר/√שייר; EA שאר DISO 287, H שאר Jast 1509) sg. a. general: ושְׁאַר אצבחכון the rest of your batches (of bread) *FPT* Dt 28:17; ושאר גלעדה *TN* ib. 3:13 [H ויתר הגלער]; ושאר כל גלוותהון דיש' and the rest of the Jewish exile communities *MŠ* 56c(13) // *San* 18d(16); שאר ירחיא the rest of the months *RH* 57d(58); ושלח ליה שארא he sent him the rest *AZ* 39b(33); *EchRB* 47:16; *ib.* 82:15; b. in Masoretic notes: ושאר אוריית' the rest of the Torah *MPDam* Lev 13:53; *ib.* Gen 15:4; ושאר קריה the rest of the Bible *ib.* Num 10:36; *MMDam* ib. 7:19; *ib.* 35:33; ושארה *ib.* Gen 37:5; Ex 23:23; c. in scribal notes: שאר קוטעה דכבח החדש the remainder of the section is like *PRK* 103:13ff. *BR* 42:9; *PRK* 121:5; *ib.* 178:4; 180:8; 311:11; 381:4; שאר פיתחא the rest of the *petiḥa ib.* 324:10; 338:8

שאר vb. **to remain** (↓שאר, √שייר; CPA אשתר LSp 199) Itpe. אשתאר *FTP* Ex 14:28 [H ונשאר]; ודאשתאר חוספה that which remains as an additional gift *JMP* 27:9; *ib.* 10b:13

שב n.m. (unclear) הכח לשבי מן דקני *BR* 838:4
The entire proverb is unclear (*v.* Sok, GF 157, n. 8).

שבוח n.m. **praise** (↓√שבח; CPA שבוח LSp 199) sg. שכוחה די שכחו יתי בנחהון the praise which their daughters praised me *TNGl* Gen 30:13

שבוע, pl. **שבועין** n.m. **week, Sabbatical cycle** (↓שבועייה; SA שכועים ST Ex 34:22; mng. 2: < MH שבוע Jast 1510) **1. week:** pl. שובעה שבועין דיומין *TN* Dt 16:9 [H שבעה שבועות]; *TNGl* Lev 12:4; **2. Sabbatical cycle:** sg. בשחה קדמיחה דשאבועה in the first year of the Sabbatical cycle *Zoar* 4:6; בשחא חליחיתא דשבועא *JMP* 13:2; *ib.* 29:2; pl. במן שבועין אינון כהדין לא אתה how many cycles like this one, (and the Messiah) hasn't come! *PRK* 98:1 // *ŠR* 17d(7)

שְׁבוּעָה, det. **שבועתה** n.f. **oath** (↓√שבע; SA שבועה ST Num 30:3) sg. שבועה נפקת מן תחות כורסי איקרה an oath went out from under the throne of glory *FPT* Ex 17:16[23]; *TN* ib.; *ib.* Lev 5:1; Num 30:3; כהוא דקאים חייב לחבריה שבועה in the case of one who is obligated for an oath to another *Švu* 37d(64); בין זכיי בין חייב לשבועה לא חיעול whether innocent or guilty, do not get involved in an oath *ib.* b(3); ובשבועה רכל דיפתח עלוי יהי מאית בסוף כיש by an oath! Whoever shall open (this grave) over him shall die with a bad end *BŠ* 2:3; *FPT* Gen 4:15[02; voc]; *TN* Dt 1:34; *ḤGemar* 2; שבועתא דה' *TN* Ex 22:10; *ib.* Gen

24:8; ירחא דשבועתא the month of the oath *VR* 682:4 [expl. בחדש השביעי Lev 23:24]

שָׁבוּעַיָּיה n.m.pl. **Shavuot** (↓שבוע; SA חג שבועיה ST Dt 16:16) pl. חגה דשבועיה *TN* Dt 16:16 [H שבועות]; *ib.* Ex 34:22; חגי שָׁבוּעֵיכון *FPT* Num 28:26[06]; *TN* ib.

שָׁבָח n.m. **praise** (↓√שבח, שבוח; MH, TBA שבח Jast 1512; cf. Sy שובחָא LS 750) sg. כל שָׁבָח דבירייה האליין all these divine words of praise *FPT* Ex 20:1[06]; *TN* ib.; שבח שירתה הדה this song of praise *ib.* Dt 31:19; 21; 22; 32:44; *TNGl* Num 5:30; כל מילי שבח אוריתה all the words of the praise of the Torah *TN* Dt 32:46; *TNGl* ib. 27:8; למיתן שבחא למרי עלמא to give praise to the Master of the world *TN* Gen 21:33; כל הדין שבחא ר׳ הוה מתני שבחיה דר׳ חייה רובה Rabbi related the praise of PN *Kil* 32b(43) // *Ket* 35a(50) // *BR* 307:3; *Kil* ib.(45) // *BRVar* ib.; *Ber* 5b(50) // *MQ* 82d(36); תנון שבחיה על כל קוזמוס relate the praise of the ruler of the world *SYAP* 8:1; עבד דרש ליה שיתא ירחין לשבח he expounded it (i.e. 1K 21:25) positively for six months *San* 28b(18)[≠לגנאי]; לשבחא דמלכותא עבדית I did it for the praise of the kingdom *EchR* 69:8; pl. שבחוי דהיכלא *ŠR* 3d(15) [expl. שירות היכל Am 8:3]

שבח vb. **to praise, glorify, commend** (↓משבח, משבח adj., משבחה, שבוח, שבח, תושבחה; CPA שבח LSp 199, SA שבח Ham 454:162) Pa. **1. to praise, glorify**: a. alone: ושבחו יתה *TN* Gen 12:15 [H ויהללו אותה]; *ib.* 30:13; *EchRB* 53:9; כל מה דאת יכיל למשבחה שבח whatever you can glorify — glorify *PRK* 298:9; pass.part. יהי שמיה משבח may His name be glorified *FPT* Ex 20:2[06]; pl. יאין ומשבחין כארזייה beautiful and praiseworthy as cedars *TN* Num 24:6; *FT* ib.; *KohR* 16c(16); b. w. ref. to singing: בכדן שבח משה ית שירת תושבחתה *TN* Ex 15:1 [H אז ישיר משה את השירה הזאת]; *ib.* Ex 4:26; Num 21:17; c. preceded by √ידי af.: ואודי ושבח לשמא דה׳ he gave thanks and glorified God's name *ib.* Gen 24:26; Ex 34:8; *FPT* Gen 43:28[04]; **2. to commend** (+ ב־ s.o.): ר׳ יוסי ביר׳ חלפתא משבח בדר׳ מאיר קומי ציפוראי PN was commending PN_2 before the Sepphorites *Ber* 5b(48) // *MQ* 82d(35); דין הוא דאת משבח ביה *Nid* 49d(46); *BREd* 1291:11

Itpa. **1. to glorify oneself:** ייעול וישתבח באתריה let (the old man) come and glorify himself in his home town *EchR* 73:7; **2. to commend** (+ ב־ s.o.): ההוא תלמידך דהוות משתבח ביה that student of yours whom you commended *BR* 307:4

2# שבח vb. **to increase in value, bring forth, excel** (< Akk **šawāḫu šamāḫu* Kaufman, Influences 99; MH שבח pe., hif. Jast 1511, Sy שוח LS 762) Pe. **to increase in value:** אפיק ארבעה דינרין והוא שבח אשתא he spent four dinars, and (the field) increased in value to six *Git* 46d(24); שווחו זיווהון דאפוי the radiance of his face increased *FT* Ex 34:29

Af. **1. to bring forth:** אילן משבח *TN* Dt 12:2 [H עץ רענן]; *ib.* Lev 23:40; **2. to excel:** כל תלמיד דהוה חמי ליה משבח באוריתא הוה קטיל ליה he would kill any student who excelled in the Law *Hag* 77b(11)

The identification with the Akk rt. is based on the *b-w* interchange in JPA (v. Kut, quoted in Kaufman, ib., n. 344).

שבט, שביט, det. **שְׁבָטָה, שיבטה** n.m. **tribe** (CPA שבט LSp 200, SA שבט Ham 597:129+) a. general: sg. שבט *TN* Gen 49:14; שביט *FPT* Dt 1:1[26]; שבטה *TN* Num 1:5; *ib.* Dt 29:7; שיבטא *FTV* ib. 33:13; pl. שבטין *TN* Ex 28:17; שיבטין *TNGl* Lev 22:27; שְׁבָטַ[יָא] *FPT* Gen 44:18[04]; b. w. ref. to tribe of Levi: ומה דנפיל לשבטך נפיל לך what accrues to your tribe (i.e. *teruma*) accrues to you *Ter* 43c(5); *MŠ* 56b(49)

2# שבט, det. **שיבטה** n.m. **beating, pressing** (√שבט) sg. שיבטא דכרכדא the beating of the shuttle *Šeq* 48b(59)

Cf. TŠab 9:10 (ed. Lieb 37:21): שנים אוחזין בכרכ{ד}<ד> ושזבטין two persons hold the shuttle and beat down (on the threads to compact them).

3# שבט n.m. **Shevat, the fifth month** (< Akk *šabāṭu* Kaufman, Influences 115; MH שבט Jast 1513) *FTP* Ex 12:2; *SYAP* 36:61; *ib.* 37:35

שבי, det. **שביתה** n.f. **captivity**, coll. **captives** (↓√שבי; CPA שביא LSp 199, SA שבי Ham 595:49) sg. שבי רבה a great captivity *TN* Ex 15:9; שביתה *ib.* Num 31:26 [H השבי]; *ib.* Ex 15:9 [H שלל]; שבייתא *FPT* ib.[19]

2# שבי n.m. **captive** (↓√שבי; CPA שבא LSp 199, SA שביאן f.pl. Ham 595:54) pl. היך שביין דערקין like captives who flee *FPT* Gen. 31:26[05]; *TNGl* Dt 21:10

שבי vb. **to capture, take captive** (↓שבי, 2# שבי,

שביה, שבייה; CPA שבא LSp 199, SA שבי Ham 595:48+) Pe. **to capture:** וית נשיהון שבו ובזו they captured and despoiled their women *TN* Gen 34:29; שבון *ib.* Num 21:1; 31:9; אשבי *ib.* Ex 15:9; תשבון *ib.* Dt 21:10

Af. **to lead into captivity:** אשוריי משבי יתך the Assyrians will lead you into captivity *TN* Num 24:22 Itpe. **to be taken captive:** אשתבי *ib.* Gen 14:14 [H אין אישתב{א}י בחלתא; *FPT* Ex 22:9[01] [י]שתבי; נשבה] if he was taken captive on a Tuesday *Šab* 9a(34); *Ket* 26d(40)[!]; ואישתביין בנחיה דשמואל Samuel's daughters were taken captive *ib.* c(59)

שבי #2 vb. **to rest on the Sabbath** (denom. < ↓ שבת√; שבתה) Pe. שבה שבה he rested on the Sabbath *TN* Gen 2:3

שביב n.m. **spark, ray** (Sy שְׁבִיבָא LS 750) pl. שביבין דינור sparks of fire *TN* Gen 15:17; *FT* ib. *TNGl* ib.

שביי n.m. **captor** (↓ שבי√; Sy שַׁבָּיָא LS 750) pl. שביין *TNGl* Gen 31:26; שביין עלון לקרתא captors entered the city *Ter* 46a(33) // שביא *PRK* 176:2; *Ket* 26c(60); *ib.* 61; 62; שבייהזן *TN* Dt 32:42; *FTV* ib.

שבייה, det. **שביתה** n.f. **captivity** (↓ שבי√, שבי; CPA שביא LSp 199) sg. *TN* Dt 21:10 [H שביו]; *TNGl* Num 21:1; *TN* ib.; שבייה רבה ייזלון בשבייתה they will go into captivity *ib.* Dt 28:41; Num 21:29; 31:19; Dt 21:11; 13

שביל n.m. **path** (CPA שוביל LSp 200, SA שביל Ham 445:34) sg. בשבילא דטבריא on a path of Tiberias *KohR* 15c(18); *EchRB* 143:4; pl. דין רהוה חכים שביליא the one who knew the paths *KohR* 21c(20); באילין שביליא דטבריא *ib.* 8c(14) // *VR* 576:5; *ib.* 508:3; אלין דשבכ<י>לין {ב}{ד<אזרייתא כב{ז}<י>שין בלבהון those in whose heart the pathways of the Torah are paved *ib.* 368:4 // *EchR* 133:19 [w. ref. to Ps 84:6]

שביעיי num. **seventh** (↓ שבע; CPA שביעי LSp 200, SA שביעאה ST Gen 8:4) m. יומה שביעייה the seventh day *FPT* Ex 20:11[06]; *TN* Num 31:24; *Švi* 33b(58) // *Suk* 54b(47) // *AZ* 43d(16); ירחא שביעיה the seventh month *TN* Num 29:1; f. שתה שביעייתה the seventh year *ib.* Dt 15:9; שובתה שביעייתה the seventh week *FPT* Lev 23:16[06]

שובעין, det. **שובעיתי** num. **seven** (↓ שבע עשר; CPA שבע, שובע, det. שובעתא, pl. שובעין, שובעיתיא LSp 200, SA שבע ST Gen 41:2, det. שבעתי ib. 7:10, pl. שבעים ib. 11:26) שבע *TN* Gen 5:7; שובע *FPT* Lev 23:15[06]; *Kil* 29a(58); שבעה *TN* Gen 8:10; שובעה *ib.* Num 19:4; שבעתי *ib.* Gen 29:28; שׁוּבְעֵיתֵי *FPT* Num 28:29[06]; שָׁבְעִין *ib.* Dt 27:8[04]; שובעין *TN* Num 7:13; *AZ* 42c(11);- a. general: sg. בר חלחין ושבע שנין 700 *TN* Num 26:51; שבע מאון 37 years old *ib.* Ex 2:16; Lev 25:8; שבעה יומין ושבעה לילוון seven days and seven nights *Ter* 46c(6); *Šab* 8b(16); *Soṭ* 16d(46); *BR* 855:4; זיי שובעה (the letter) *zayin* (equals) seven *BR* 683:10; *Šab* 3c(38); שבעתי תורייה the seven cows *TN* Gen 41:26; *PRK* 424:9; *Pap* 3:5; שבעתי שבלייה the seven sheaves *FPT* Gen 41:24[05]; pl. שבעין ושבעה דרין 77 generations *TN* ib. 4:24; *ib.* Ex 38:29; שזבעין וחדה ליטרין 71 pounds *SanG* 19d(7); שובעיתי שזבעין דקלין 70 palm trees *TN* Ex 15:27; סביא the 70 elders *TNGl* ib.; *TN* Num 21:18; b. in var. expressions: sg. מפקין כלחה כל שבעה they bring the bride out all the seven (days) *Meg* 75a(64); *ib.* b(2); בולהון דרשין הדין פסוקא מן שבע שבע אפין they expound the verse in seven (different) ways *Ḥag* 78d(21); חמש שורין מן שובע שזבע five rows of seven (vines) each *Kil* 29a(58); *ib.* d(19); pl. שובעין <זימנין> מן שובעין 70x70 *Er* 20b(20)

שבע עשר num. **seventeen** (CPA שובעסר LSp 200, SA שבע עסרי ST Gen 37:2) m. שבעה עשר יומין 17 days *TN* Gen 7:11; *ib.* 8:14; שובע עשר *TNGl* Num 31:52; f. שבע עשרה שנין *TN* Gen 47:28; *Kil* 32b(21) // *Ket* 35a(28); שבע עשרה אינון *Ber* 8a(7)

שבע vb. **to swear, adjure, vow, pronounce the tetragrammaton** (↓ שבועה; SA אשבע ST Ex 13:19, אשתבע ib. 33:1) Af. **1. to cause to take an oath:** אשבע יתי *TN* Gen 50:5 [H השביעני]; *ib.* 24:3; Num 5:19; רב יהוד' כד הוה משבע לבר נש when PN caused someone to take an oath *PRK* 423:14; בהוא דחמי לון אזלין בע{ו}<י>ן משבעתיה(text: מישבעוניה) והוא קפץ ומשתבע in the case of someone who saw people coming wanting to impose an oath upon him, and he quickly took an oath *Švu* 38d(40); **2. to adjure:** ומשבע ליה באלהי יש' he adjured him by the God of Israel *San* 23b(42); משבע אני עליך *Am* 9:4 [ref. to a spirit]; **2. to forbid by a vow** [↓itpe., mng. 2]: ההן דמשבע לחבריה דלא ייבול one who forbids another by a vow that he won't eat (of his food) *Ned* 41a(44)

Itpe. **1. to swear:** אשתבע לי ואשתבע ליה *TN* Gen 47:31 [H אֶשְׁתָּבַע]; השבע לי וישבע לו *ib.* Lev 5:22; *FPT* Gen 31:53[03]; משתבע אנה לך בחיי רישיה דאבא I swear to you by the life of my father's head, just as you swear by the life of Pharaoh's head *ib.* Gen 44:18; *FPT* Ex 20:7[06]; *TN* Dt 10:20; ממה דהוא גברא since he is a suspect person and can't take an oath for him *Švu* 38a(6); *ib.* d(40); *Ber* 3c(12); *Ket* 36a(33); *Ned* 42c(10); *EchR* 115:2; **2. to vow** [↓af., mng. 2]: תד בר נש נדר דלא מרווחא אמ' ליה מה(text: ממאי) אישתבעת a certain person vowed not to make a profit. He said to him: What did you vow? *Ned* 39b(22); **3. to pronounce the tetragrammaton:** אילין כותאי דמשתבעין *San* 28b(4); **4. to adjure:** דברייתא משתבעין ואמרין במאן דאקים עלמא על תלתא עמודים people adjure and say (magical phrases) by the one who established the world on three pillars *ŠR* 38a(4); מיסלק אישתבע לציצא while going up, he adjured the high priest's frontplate *ib.* c(13)

On itpe., mng. 3, v. Lieb, Tarbiz 20(1950):117+; on mng. 4, v. id. Tarbiz 27(1957):185.

שבק n.m. **undressed vine** (Sy שְׁבוּקָא shoot, sprig LS 754) pl. שבקיכון *TN* Lev 25:5 [H נזירך]; *ib.* 11

Löw, Flora 4:49. The CPA form quoted in LS, loc. cit., is an error [↓שבשבה].

שבק (a/o) vb. **to leave, leave alone, entrust, bequeath, divorce, permit, forgive** (↓משבק, שיבוקין, שבקו, משבקה; CPA שבק LSp 200, SA שבק Ham 551:308+, 571:87, ST Num 14:20(Var))

Pe. **1. to leave, leave behind, leave over:** a. people: אין שבק טליא ית אבוי *TN* Gen 44:22 [H ועזב את אביו]; אשבוק בעין עמך מן עמא די עמי I will leave behind some of the people who are with me *ib.* 33:15 [H אציגה]; שבקון ליה ואזלון לון they left him and went away *Pes* 31b(64); *Pea* 17d(19); *Dem* 22a(24); *KohR* 20b(16); b. objects: ושבק לבושוי *TN* Gen 39:12 [H ויעזב בגדו]; *ib.* 16:5; Lev 19:10; אכיל פלגא ושביק פלגא he eats half and leaves over half *Šab* 12b(17); *PRK* 377:9; *Ber* 10c(45); שבק סנדלוי ואזלין he left his sandals (in the synagogue), and they disappeared *BM* 8d(2); שובקתיה לצפרא leave it for the morning *Nid* 50b(32); *ib.* 33; **2. to abandon, forsake:** a. people: ולא שבק יתכון *TN* Dt 31:6 [H ולא יעזבך]; *ib.* 32:30; 12:19; Ex 14:27; דלא שבקון ולא שביק להון He has not forsaken them and will not forsake them *Pea* 17d(20); *PRK* 281:14; *ŠR* 36a(3); *VRK* 247:3; pass.part. ואינון שביקין ורטישין they are forsaken and oppressed *TN* Dt 32:36; b. God: וישבקון יתי ואת בעי מישבוק אלהך *ib.* 31:20 [H ונאצוני]; you want to forsake your God *ŠR* 15d(6); c. objects: דלא שבק תסדה וקושטה *TN* Gen 24:27 [H ולא עזב חסדו ואמתו]; משבוק חשבוק מה דבלבך עלוי abandon what you have in your heart against him *ib.* Dt 22:4; 28:20; 29:24; בשתא תוריתא שבקיה ויבש the following year he abandoned it (i.e. the field), and it dried up *MQ* 81b(4); שבק ר' יהושע בן לוי רישא ואמר סופה PN abandoned the beginning (of the Mishna) and said the end of it *Pes* 31d(5); *Šeq* 45d(33); *RH* 56d(8); שבקין סתמא ועבדין ביתידיא they abandoned the anonymous ruling and acted in accordance with that of the (named) individual *Tan* 66a(47); *Yev* 6b(2); *Git* 44d(27); *Ber* 10c(49); **3. to leave alone:** שובקיה דזמנין על ניסין הוא מיתחמי leave him alone, for he sometimes appears for miracles *BR* 689:5; *ib.* 305:8; 632:7; 930:2; אין אמרת לי שבוק שביק if she said to me: Leave (him) alone, he left (him) alone *ib.* 389:7; שבקיה ונא יהב leave him alone, and I will give (the payment) *BB* 17d(29); *Ber* 9a(35); נחת רוחיה מיניה ושבקיה he was pleased with him and left him be *BB* 14a(49); אילו שבקתיה לא רב הוה מתעבד if you had left it (i.e. the plant) alone, wouldn't it have become large? *BR* 311:2; pass.part. ואינון שביקין בגינך they will be left alone for your sake *KohR* 28c(37); **4. to leave out, omit:** שבק קרייא כלום does the Bible omit anything? *BR* 1069:1 // *RuR* 174:167; **5. to entrust, put aside:** ושבק כל מה דיליה תחות רשותא דיוסף he entrusted all of his property in Joseph's control *TN* Gen 39:6 [H ועזב]; על דלא שבקת לסיבותך כלום because you didn't put anything aside for your old age *VR* 689:5 // *PRK* 403:4; **6. to bequeath:** כהנא דמך ושבק ירתו לר' יאשיה PN died and bequeathed an inheritance to PN_2 *San* 21d(21); *Ket* 33a(32); ולא שביק לן לאחרן[!] מיתחיה כלום he will not bequeath anything to us after his death *VRK* 245:4; *KohR* 16c(9); *PalLaws* 66:10; **7. to divorce** [↓pa.]: בחר דשבק יתה *TN* Ex 18:2 [H אחר שלוחיה]; *ib.* Dt 24:4; שבוק הדא איתתך divorce that wife of yours *VR* 804:3 // *BRV*^{60} 153:6 // *Ket* 34b(54); *PalLaws* 66:4; **8. to allow, permit:** ולא שבק למבאשה ליה *FPT* Gen 31:7[05; H ולא נתנו להרע]; *ib.* 28; *TN* Num 21:23; *ib.* 22:13; אנא בעיא משזגה ריגלוי ומישתי מהן ולא שביק לי I want to wash his feet and drink from them (i.e. the water), but he does not permit me *Pea* 15c(38) // *Qid* 61b(26); *Šab* 15d(39); *Tan* 69a(27); *San* 21d(35); סב לך תרתין סלעין ושובקי דניעול take the

two *selas* for yourself and let me go in *BR* 1262:3; ולא שבקיה עבד דלא הכין ודלא הכין he didn't permit him to act in either this way or that *Šab* 10a(64); *EchR* 105:2; **9. to forgive** (only w. √שרי): שדי ושביק לחובין he forgives sins *TN* Ex 34:7; *ib.* Gen 4:13; 18:24; Ex 23:21; Num 14:20 [H סלחתי]; יאי לאלה דב דשרי ושביק לחובין רברבין it is fitting that a great God should forgive serious sins *VR* 126:7; *PRK* 339:2; *ib.* 382:12; pass.part. יהא שרי לך יהא שביק לך *ib.* 300:6; *VR* 126:3; *EchR* 75:11

Pa. **to divorce** [↓pe., mng. 7]: למשבקה יתה *TN* Dt 22:19 [H לשלחה]; הוה משבק איתתיה *Git* 45c(52); *Ket* 30c(57); *VR* 803:2; *PalLaws* 66:18; *ib.* 65:17; *Hem* 26; pass.part. משבקה *TN* Lev 21:7 [H גרושה]

Itpe. **1. to be left, left over:** <ולא> אשתבק לעשו ברכה <no> blessing was left over for Esau *TNGl* Gen 27:36; למועדא ישתבו{ו}<י>ק let it be left over for the holiday *Ket* 30d(32); **2. to be permitted:** אוף למדמוך לית אנן משתבקין we are not even permitted to sleep *KohR* 16a(41); **3. to be forgiven:** a. alone: וישתביק ליה *TN* Lev 4:35 [H ונסלח לו]; *ib.* Num 15:26; 30:6; b. w. √שדי: ישתרי וישתביק לך *ib.* Gen 4:7; Lev 5:10; Num 15:25

Itpa. **to be divorced:** אתון לגבי ר' שמעו' בן יוחי למשתבקה they came to PN to be divorced *PRK* 327:6 // *ŠR* 8a(24)

Kut, Noam 9(1966):250 (Heb).

שבקו, cs. **שבקות** v.n. **pardoning** (↓√שבק; cf. CPA שובקן LSp 200) sg. שבקות חובין pardoning of sins *TN* Num 7:16

שבשבה, det. **שבשבתה** n.f. **branch, twig** (CPA שבשבתא HS 9:40 i 6, SA שבשבן Ham 554:381) sg. שבשבה דנור a branch of fire *Pea* 15d(36) // *BRV*^{60} 632:7; דהוה נסיב שפשפתיה who took his branch *BR* 632:6 // שושיבתה *AZ* 42c(13) // דעבדת לך שבשבתך פירין; *Pea* 15d(31) שיב<ש>ב{ר"ש}תיה because your branch has produced fruit for you *BRV*^{60} 633:2 // שבשבתיה *PeaV* 15d(37) // שושבתא *AZ* 42c(16) // שפשפתיה *BR* ib.

Löw, Flora 1:69.

שבת (/o) vb. **to observe or prepare the Sabbath** (denom. < H שבת; ↓√2#שבי, שבתן; SA שבת ST Ex 31:17, Sy שבת LS 750) Pe. ושבתין שוביכון observing your Sabbaths *FPT* Lev 23:32[06]; *TN* ib.; *FT* ib.; הוה סליק שבת בבית מקדשא he used to go up (to Jerusalem) to prepare the Sabbath in the (place of) the Temple *MŠ* 56a(11); *ib.* 13 // *EchRB* 126:1; הוו סלק{י}ן שבת{ו}ן *MŠ* 56a(14) // *EchR* 125:14[!]; סליק ישבות בביתיה he went up to observe the Sabbath in his home *BR* 944:3

שבתן n.m. **rest day** (↓√שבת; SA שבתון ST Ex 16:23(Var)) sg. *FPT* Lev 23:24[06; H שבתון]; *ib.* 32; 39

שגגה, det. **שגגתה** n.f. **unintentional sin** (√שגג; SA שגגה Ham 602:211) pl. מן שגגתא דעבדית קמך from the unintentional sins which I committed before you *VR* 126:2 [expl. Ps 19:13]

שגוש n.m. **confusion, excitement** (√שגש; CPA שגוש Black, Hor 70, Sy שגושיא LS 757) sg. ק{ו}ל שגוש sound of excitement *EstAn* 157:5

שגח vb. **to care for, mind** (TBA אשגח, MH השגיח Jast 1521) Af. a. + inf.: מישגח ד' מיכול עימן would the master mind eating with us ...? *Dem* 22a(20) // *Tan* 66c(4); *ib.* 46; משגח ר' מתקבלה(Ed) גבן would the master mind being our guest? *VR* 177:1; משגחין רבנן מימר מילה דאורייא would the Rabbis mind saying a matter of the Law? *San* 23d(62); b. + part.: לית מרי משגח אמ' לון {ה}<ח>דה מילא דאוריתא *KohR* 9d(13); אמרו ליה <ליח> {א}<מ>שגח מרן אמר ל{ו}ן *San* 23d(63); *BM* 10b(19); *EstR* 5b(22); c. + על: דלא משגח עליה he doesn't care about it (i.e. the field) *BB* 15a(18); מה חמא ר' משגח עלינן יומא דין why did the master see fit to take us into consideration today? *Nid* 50b(22); אשגח עלאי דלא יהוון אמרין לא אשגח ההוא רבי עלוי consider me (by accepting my invitations), so that people should not say: That master ignored him *EchRB* 130:6; *KohR* 25d(13); *ib.* 19d(25); d. + ב־: לא אשגח ביה קרא the Bible took no notice of it *BR* 297:2 // *ŠR* 25a(12)[!]

שגם n.m. **hinge made of bamboo wood** (MH שגימין, Var: שוגמין MKelK 10:6, GaonKom 20:1) pl. שגמיא *KohR* 26a(17) [expl. אמנות 1K 9:18]

Löw, Flora 1:691.

שגע vb. **to become insane** (↓ שגע, שיגוע; SA משגע Ham 517:428) Pa., pass.part. pl. משגעין *TN* Dt 28:34 [H משגע]

שגע n.m. **insanity** (↓√שגע) sg. בשגע' *TNGl* Dt 28:28 [H בשגעון]

שגר vb. **to send, pass over** (CPA שגר LSp 201, SA שגר ST Ex 8:28, LOT 3/2 169:44, MH שגר 2# Moreshet, Lex 355) Pa. **to send:** כל מכתישיא בישיא די שׁ{י}גרית על מצראי all the evil plagues which I sent upon the Egyptians *FTP* Ex 15:26; משגר ליה דרעה *Ter* 47b(5); שגרי בה (unclear) *BR* 956:3
Af. **1. to pass over** (tr.): בההיא שעתא אשגרית עיניי בכל ספר תילים אגדה at that moment I passed my eyes over the whole book of *Aggada* on Psalms *Kil* 32b(47) // *Ket* 35a(53); אשגרת עיינה דר' אחא בכל אוריתא *Šab* 9b(54) [read: ... אשגר ר' אחא עיינה]; **2. to skip:** ואשגר חד<ה> ברכה and he skipped a blessing *Ber* 9c(31); *ib.* 35

שגרון n.m. **slope(?)** (√שגר(?); otherwise unknown) pl. אילין שגרונייה דבישן מינהן those slopes of Beisan are part of them *Bik* 64b(46)

שגש vb. (uncertain; ↓שגש; Sy שגש LS 757) Pe./Pa. שׁ{י}גשתון אפיה *VRG* 405:1 [expl. תשגשגי Is 17:11]; שׁ{י}גשתן בי *ib.*
Margulies, ad loc.; cf. Var.

שד, det. **שידה** n.m. **demon** (< Akk *šēdu* Kaufman, Influences 101; CPA שיד LSp 198) sg. חרפד(text: חד אפד) מיתעביד שׁ{ר}<ד> a bat becomes a demon *Šab* 3b(36); שידה *Am* 7a:6; *ib.* 12; שידה שמדון the demon *Š VR* 101:1 // *BR* 335:5; *ib.* 338:1; pl. שדיה *TN* Lev 17:7 [H שעירים]; *ib.* Dt 32:17; בהלין שידייה *BR* 335:2 [expl. ילדיהן Job 34:2, w. ref. to Is 13:21] // *VR* 100:3; *ŠR* 21c(26) // *KohR* 7c(10)[!]

שד 2#, det. **שִׁידָה** n.m. **side** (TA שידא Jast 1558) sg. שִׁידָא דמשכנא *FPT* Ex 40:22[04; H ירך המשכן]

שדי vb. **to throw, cast down** (CPA שדי LSp 201) Pe. **to throw:** והוה קצץ תורמסא ושדי קוצצתיה he cut up the lupine and threw its pieces *BR* 943:1; שרי מישדי עליהון צדירין he began to throw pebbles on them *Yev* 3a(55) // *RH* 58a(47)
Pa. **to cast down:** שדי בימא *FTP* Ex 15:4 [H ירה]

שדך (a,e/o) vb. **to be at ease, quiet** (↓שודך; CPA שדך LSp 201, SA שדך Ham 447:122+, MH שדך Moreshet, Lex 356) Pe. **1. to be at ease:** ושדך ימא the sea was at ease *BerV* 13b(26); ושדכו מיא *FPT* Gen 8:1[02; H וישכו]; *TN* ib.; אריא לא נייח ולא שדיך the lion neither rests nor is at ease *FT* Num 23:24; *TN* ib.[!]; *ib.* Dt 33:3; אמרין לקדמייא (ושדך RaḤ) ושדיך לתניינא ולא שדך(RaḤ: שדיך) they recited (a spell) to the first (fetus) and it was at ease; to the second, and it wasn't at ease *Yom* 45a(62); **2. to be quiet:** ואת שדוך you, be quiet! *PalLaws* 28:22
Pa. **to calm down:** a. intr.: כד חמא דשדכן מילייא when he saw that matters had calmed down *Švi* 38d(28) // מיליא משדכן *BR* 942:2; b. tr.: ייעול חד ברנש חכים וישדך ציכורא let a wise man come in and calm down the people *BRV*^{60} 712:2
Itpa. **1. to be at ease, rest:** ואשתדכו *TNGl* Gen 8:1; ושתדכת *ib.* 4 [H ותנח]; **2. to calm down** (intr.): תשתדך כליתיה דאחוך *ib.* 27:44 [H תשוכ חמת אחיך]

שדל vb. **to beguile, entice** (Sy שדל LS 758, MH שדל Moreshet, Lex 356; cf. SA שדלין Ham 565:215, LOT 3/2 294:71) Pa. **1. to beguile:** אית כלכין ברומי ידעין למישדלה there are dogs in Rome which know how to beguile *BR* 211:1; pass.part. ולא משדל not beguiled *JMP* 8a:7; *ib.* 15:6; 16:4; **2. to entice:** שדלתני ה' ואשתדלית you enticed me, God, and I was enticed *PRK* 238:4
Itpa. **to be enticed:** ואשתדלית [↓pa., mng. 2]
For ישדל *BR* 712:2, read w. Ms. V^{60}: ישדך.

שְׁדָפָן n.m. **blast of heat** (↓√שדף; SA שדפן ST Dt 28:22) sg. שְׁדָפָנָה *FPT* Dt 28:22[04; H id.]; *TNGl* ib.· *TN* ib.[!]

שדר vb. **to send** (CPA שדר(?) LSp 202, Sy שדר LS 759) Pa. ושדר *TNGl* Ex 24:5 [H וישלח]
Itpa. **to be sent:** אשתדרון(text: אשתרר לן) כתכין מן מלכותה decrees were sent from the government *BR* 689:3

שדר 2# vb. **to fight, strive** (↓שדרו; cf. BA אשתדור KBL 1129) Itpa. ואשתדר *TNGl* Gen 32:25 [H ויאבק]

שדרו, det. **שדרות** v.n. **striving, fighting** (↓√שדר 2#) sg. כשדרותיה עימיה *FTV* Gen 32:25 [H בהאבקו]

שהור n.m. **wakefulness** (↓√שהר; CPA שיהור LSp 202) sg. שהור עייני בליליא wakefulness of my eye at night *FTP* Gen 31:39

שהי vb. **to remain, tarry, delay** (↓שהי; SA שהי Ham 515:370) Pe. **to remain:** אין שהין אנון ישראל הכה if the Israelites remain here *TN* Ex 12:33; *FT* ib.; כד שׁ{ו}הי עננה *TN* Num 9:22 [H בהאדיך הענן]

Pa. **1. to tarry, pause, delay** (+ inf.; ↓ itpa.): ושהית למיתי I tarried in coming *TNGl* Gen 32:5 [H ואחר]; *FPT* ib. 34:19[03]; לא תשהון למשלמא יתיה you should not delay in requiting him *TN* Dt 23:22; *ib.* 22:28; *FT* ib. 7:10; **2. to cause delay, restrain:** אל תשהון יתי *TN* Gen 24:56 [H אל תאחרו]; לית אורחה משה<י>תה תלתין יומין isn't it customary to delay it for thirty days? *Švi* 36a(31)

Itpa. **to tarry, pause, delay:** a. alone: וְאֶשְׁתַּהִי *FPT* Gen 43:31[04; H ויתאפק]; ואשתהיית *TN* ib. 19:16; ולא תשתהי ותשרי בארעא דגושן do not tarry and remain in GN *ib.* 32:5 [H ואחר]; אשתהינן *FPT* ib. 43:10[05]; b. + inf.: ולא אשתהי רביא למעבד *TN* ib. 34:19; *ib.* Ex 32:1

שהי #2 vb. **to be faint** (< ↓√שחי) Pe. דלא ישהי so that he should not be faint and lose consciousness (from staying in the bathhouse too long) *BR* 307:5

Lieb, Alon Vol 230.

שהי v.n. **remaining** (↓√שהי) sg. עננה {(א)}ובשה when the cloud remained *TN* Num 9:19 [H ובהאריך]

שהר vb. **to remain awake** (↓שהור; CPA שהר LSp 202, SA שחר LOT 3/2 174:35, Mal *šhr* Berg, Gl 89) Pe. הוה שהר *Ter* 48b(17) [*ib.V*: שחר] // *Šab* 4d(9); *SYAP* 62:29

שובה, שבה, cs. **שבת**, det. **ש(ו)בתה**, pl. **שובין** n.f. **Sabbath, rest, week** (backformation < שבתא [Nöld, SG 81]; ↓חבשובה, √2#שבי; CPA שובא, שבתה, SA שבה LSp 201, pl. שובין HS 9:48, שובתה ST Ex 20:9, ib. 10, pl. שבין ib. Lev 23:15, שובין ib.(Var)) **1. Sabbath:** a. general: sg. אזל{י}<ו>ן ואכל{י}<ו>ן ושת{י}<ו>ן ועבד{י}<ו>ן שובה טבה go, eat and drink, and make a good Sabbath *BR* 689:6; *Šab* 9a(35); בבל שובה *BR* 1261:8; שבת שבתה a Sabbath of rest *TN* Ex 35:2 [H שבת שבתון]; *ib.* Lev 23:3; 24; 25:5; מקוששה דחלל שובתה בזידנו the gatherer who intentionally desecrated the Sabbath *ib.* 24:12; *Ket* 35a(25); שובתא היא *VR* 816:4; מהו מיגזור ברה דארמייתא בשבתא is it permitted to circumcise the son of a gentile woman on the Sabbath? *Qid* 64d(30); *Šab* 8c(1); *Er* 25a(7); *San* 21b(16); *EchRB* 131:2; *TN* Ex 16:29; הורון מפי לארסקינס בשובתא (PN and PN_2) instructed (them) to bake for Ursicinus on the Sabbath *Švi* 35a(50); *Ber* 5b(47); *Dem* 26a(50); *Šab* 12a(39); *Beṣ* 60c(59); *AZ* 39b(63); *BR* 963:3; *ib.* 1262:2; יום שובתה יומה *Zoar* 4:3; דשובתה *FPT* Ex 20:11[06]; *TN* Lev 24:8; *PRK* 64:12; מאנין טבין דשובתא good Sabbath clothes *BM* 8d(33) // *San* 20a(11); תחומא דשבתא the Sabbath limit *Ber* 9a(40); pl. שובי קודשוי his holy Sabbaths *FPT* Lev 23:38[06]; *TN* Ex 31:13; תהוון שבתין שוביכון *FPT* Lev 23:32[06; H שבתכם]; b. in time expressions: 1) ערובת שובה Friday [↓ערובה]; 2) אפתי רמש בשובה Friday at eventide [↓אפתי]; 3) בפ(ו)קי שובה Friday night [↓לילי לילי]; 4) Saturday night [↓פקי]; **2. rest:** sg. שובָּה ונייח rest and repose *FPT* Ex 20:10[06]; *ib.* Lev 23:3; *TN* Gen 2:2 [H וישבת]; *ib.* Dt 5:14; שבת שבתה [↓mng. 1.a]; **3. week:** sg. והוה לעי תלת סלעין בכל שובה he worked for three *selas* each week *KohR* 8c(7); כל יומי דשבתא all the days of the week *BRV*^{60} 94:1; השבת שובתה שביעייתה *FPT* Lev 23:16[06; H השביעית]; pl. שובע שבין seven weeks *ib.* 15; *TN* ib.; שובין דשנין *TNGl* ib. 25:8 [H שבתות שנים]

שובך, det. **שוּבְּכָה** n.m. **dovecote** (TA, MH שובך Jast 1528) sg. מאן דבעי מיעבד ביתא כמין שובך one who wants to make the house like a dovecote *Yev* 12d(38); מקש על שובכ"ה (PN) tapped on his dovecote *BeṣG* 60c(17)

שבלין, שובלין, שבלה, שובלה, pl. **שבלין, שובלין** n.f. **ear (of corn)** (CPA שובלין pl. LSp 200, SA שבלין pl. Ham 596:85, Sy שְׁבַלְתָּא, שְׁבַלָּא, pl. שְׁבֻלָּא LS 752) sg. שובלא *FTV* Ex 30:34; שבלה *TN* ib.; pl. שבלין *ib.* Gen 41:5; 6; 22; 23; *FPT* ib. 22[05]; 23; שבלייה *ib.* 7; 24; ש"ו בליא *TN* ib. 7; שובלייא *San* 18d(14) // שיבליא *MŠ* 56c(12)

שובלתה #2, det. **שובלתה** n.f. **current (of river)** sg. שובלתא דנהרא *VR* 860:3; *ŠR* 20b(4)

שוג vb. **to wash** (CPA שוג af. LSp 203, SA יתשג ST Lev 6:21(Var), Mal *šwg* #4 Berg, Gl 89) Af. ישיג במיא *TN* Lev 1:9 [H ירחץ]; *ib.* 13; אזל בעי משיגה אסקופתיה בגו נהרא he went to wash the in the river *Šeq* 50c(47); ומשחין ומשיגין they put on oil and wash *San* 28a(41) // *Šab* 8a(29)[!]

Brocklemann, LS 762, s.v. שוג

שודך n.m. **tranquility** (↓√שדך; CPA שודך LSp 202, SA שדך LOT 3/2 364:46) sg. שודכה ושלמה יהוי ביומיכון may there be tranquility and peace in your days *SYAP* 50:21

שווה n. **shewa** sg. *MMDam* Num 3:21

שווי adv. **equally** (↓√שווי; CPA שוא LSp 202)

sg. בהינון דהוון קיימין שווי in the case of those who were standing equally (i.e. at the same height) *RH* 58a(54)

שוי vb. **to be worth, be equal, place, saddle, compare, agree, make level** (↓שווי; CPA שוא LSp 202, SA שבי Ham 594:44+) Pe. **1. to be worth:** ומשכונך שוי תרין דינרין your surety is worth two dinars *Švu* 37b(42); *KohR* 5c(3); את וכלבא שוין עלינן כחדא you and the dog are worth the same to us *VR* 770:2 // *ŠR* 17d(43); חדא צבו שויא מן שוקא something worthwhile from the market *RuR* 156:28; **2. to be equal:** pass.part. כל אפיא שוין all the are equal *PRK* 365:10 // *San* 28c(54); וראשי ערקיה שוין the tops of the laces are equal *Ḥaliṣa* 100:16

Pa. **1. to place, put:** ושווי יתהון במטרא *TN* Gen 40:3 [H ויתן אתם במשמר]; *ib.* 6:16; Ex 30:18; 40:18; Lev 8:8; Num 23:12; Dt 10:22 [H שמך]; ושווי על ראשה דאפרים he placed (his hands) on Ephraim's head *ib.* Gen 48:14; Ex 39:19; Dt 26:6; דאת <ח>שוי עלך (the king) whom you will place upon yourself *San* 20d(14) [expl. תשים עליך Dt 17:15]; **2. to make, appoint:** לאומה רבה אישוי יתך I will make you a great nation *TN* Gen 46:3; *ib.* 21:13; ואשווי מטר ארעכון בזמנה I will appoint the rain of your land in its time *ib.* Lev 26:4 [H ונתתי]; מאן שוי יתך לגבר *ib.* Ex 2:14 [H מי שמך לאיש]; 4:11; **3.** w. לב **to pay attention:** שוי לביה *TN* Ex 7:23 [H שת לבו]; *ib.* 9:21; **4.** w. קל **to raise one's voice:** ושוון ית קלהון *ib.* Num 14:1 [H ויתנו את קולם]; Gen 45:2; **5. to saddle** (w. dir.obj./על): ושוי ית חמרה *ib.* 22:3 [H ויחבש את חמורו]; Num 22:21; *BR* 1145:2; ושוון גבר על חמריה *TN* Gen 50:26

Af. **1. to make level:** כהדא כיפ<ח>ה דהיא משויא גבינחה like the round object which levels the humps (of the camel) *Šab* 7b(48); **2. to compare:** נשוי ליבינן לכף ידינן let us compare our heart to the palm of our hand *Tan* 65a(61) // *EchR* 136:9; **3. to agree:** אילו אשוי{ן} עימי if he had agreed with me *Giṭ* 43d(50); ואשוון ואתקנון they agreed and fixed *JMP* 1r:21; אשוי שיטתך be agreeable in your opinion *Ket* 25b(14)

Itpa. **1. to be like s.o./s.t.:** חזר{ה}<ח> ואשתויאת לחבירתה (his eye) returned and became like the other one *San* 23c(44); *Dem* 22c(52)[!] // *Švi* 39a(58); *Šab* 3b(57); **2. to be agreeable:** נִשְׁתַּוֶה לכון *FPT* Gen 34:15[03; H נאות לכם]; *ib.* 23; **3. to be placed, imposed:** כל מה די ישתוי עלוי *TN* Ex 21:30

On pa., mng. 5, v. CPA Gen 22:3: ושוי חמרה; Sy ושוי על חמרה PSm 4079; on af., mng. 2, v. Lieb, TK 5:1073; on mng. CPA Mat 18:19: ישון συμφωνήσωσιν and Friedman, JMP 2:25, w. prev. lit.; on itpa., mng. 1, v. Lieb, Tarbiz 45(1976):55, n. 7.

שבר, שוור (a/) vb. **to jump, bulge** (of eyes; CPA שואר LSp 204; on mng. 2, v. Sy עינוהי שנר PSm 4104) Pe. **1. to jump:** שוור ומשחוור *Giṭ* 47b(35) [rdg. of Ittur; expl. קופץ ונקפץ Mib. 5:7]; ש*ib.*L{וכ}<ב>ר ומשת{כ}<ב>ר **2. to bulge** (of eyes): עיינה הוות שוורה *SanAs* 23c(25) // שברה *Ḥag* 77d(34)

Itpe. **to be jumped upon:** משתבר, משתוור [↓pe., mng. 1]

On pe. mng. 1, v. Lieb, Sinai 4(1939):54+; id. YK, Intr XIII; on mng. 2, v. Ros apud M. Assis, Tarbiz 46(1977):83, n. to l. 5.

שוח (u) vb. **to melt, become liquid** (↓√2#שוע, √שחי; CPA שוח LSp 203; cf. Sy שָׁח LS 768) Pe. **to become liquid:** הוה שיח *TN* Ex 16:21 [H ונמס]; *FTV* ib.; דיהווי שייח *AmGen* 6b:18; *ib.* c:16; לא תשוח *BR* 426:9 [expl. אל חשחע Is 41:10]

Af. **to melt s.t.:** משיח בולוס (one who) melts glass *ŠabG* 10b(48)

Lieb, Alon Vol 230.

שוט, det. **שווטה** n.m. **whip, sprout**(?) (Syשׇׁוטָא LS 763) **1. whip:** pl. כיון דחמת שווטייה as soon as she saw the whips *VRG* 330:4; **2. sprout(?):** pl. שובעה שוטין דמבוע seven sprouts of the fountain *ŠTG* 29; שוטין דנענין *ŠT* ib.

שוט vb. **to go about, swim, gaze** (↓שייט; CPA שוט LSp 203, H שוטט Jast 1531) Pe. **1. to go about:** הוון שייטין *FTV* Num 11:8 [H שטו]; **2. to swim:** שיטין בנהרא swimming in the river *Proc* 557:17

Pol. w. subj. עיינין **to gaze:** דין דעינוה משוטטן בכל ארעה the one whose eyes gaze over the whole earth *Naveh* 70:13 [v. 2Chr 16:10]; עיינוי דאברהם הוויין משוטטן בעיינוי דיצחק ועיינוי דיצחק הוויין משוטטן במלאכי מרומא Abraham gazed at Isaac, and Isaac gazed at the celestial angels *TN* Gen 22:10; *FT* ib.; *TNGl* Dt 11:12

שולטה, det. **שולטתה** n.f. **bedpost** pl. ארבעתי שולטתא דער{ב}<ס>א the four posts of the bed *EchR* 53:20

שָׁלְטָן, שׁוֹלְטָן n.m. **rule, ruler, subordinate** (↓√שלט, שלטון; CPA שולטן LSp 207, SA שלטן LOT 3/2 200:25) **1. rule:** sg. *FT* Num 21:30 [// ↓מלכו];

ושולטנה על ארעא מן לרע his rule is on the earth below *TN* Dt 4:39; שלטניך *ib.* 3:24; **2. ruler:** sg. מלך ושולטן *ib.* 11:25; שלטן *ib.* 7:24; pl. מלכין עם שולטניך *FPT* Ex 17:16[23]; *TN* Dt 33:17; *ib.* Gen 50:1; בנתון דמלכייא ושולטנייא daughters of kings and rulers *ib.* 49:22; **3.** pl. **subordinates:** שולטנוי *FPT* Dt 34:11[06; H עבדיו]; *TN* ib. 29:1; שלטָנוי *FPT* Gen 41:37[03]; *ib.* 38; שָלְטָנוי Ex 7:10[04]; *TN* Gen 40:20; *ib.* 41:37; שולטנך *ib.* Ex 7:28; שלטנך *ib.*

This entry includes the orthographically ambiguous form שלטן and should be read in conjunction with ↓ שלטן which has the same mngs. It was impossible to divide these two lexemes semantically, and though it seems that some confusion between them has occurred, the cognate attestation for all the orthographies testifies to their authenticity.

שום n.m. **evaluation (of the valuables brought into marriage by the wife)** (↓ √שום; TBA שומא Jast 1536; cf. SA שיאם Ham 553:367) sg. שומא דברתה evaluation (of the valuables) of the daughter of PN דר' יוסי בן חנינא *Ket* 30d(3)

שום (u) vb. **to evaluate** (↓ שום; CPA שום LSp 203, SA שום Ham 553:369+, MH שום Moreshet, Lex 358) Pe. צדון חד נון ושמותה תרתין מאה ליטרין they caught a fish and estimated its weight at 200 pounds *BRV*^{60} 125:6; *ib.* 4; דשים אורח{ת}יה סגי {ב}שווי one who evaluates his path is worth much *VR* 176:6 [expl. ושם דרך Ps 50:23] // *ib.* 178:6; אזל שומה ליה go, evaluate it for him *BQG* 5b(61)

Pa. **id.:** שיימה *BQ* ib. [↓ pe.]

שומה, det. **שומתה** n.f. **mark, scar, diseased spot** (SA שומה Ham 602:222, Sy שומתָא LS 764) **1. mark, mole:** sg. והוה איתּ ליה חדא שומא he had a mole *EchRG* 84:9; *EchRB* ib.; שומה חוורה a white mark *TN* Gen 30:35; *FPT* ib.[05]; **2. scar:** sg. שומת כווי<ת{י}ה scar of a burn *TN* Lev 13:28 [H שׂאת המכוה; v. Sy שומתָא הי דכנָא Pesh ib.]; **3. a diseased spot on the skin:** sg. *ib.* 13:2 [H שאת]; 10; 43; 14:56; **4.** pl. **in phrase שומת דקנה whiskers:** שומת דקניכון *ib.* 19:27 [H פאת זקנך; v. Sy שומתָא דדקנָא PSm 4096]

שומן n.m. **fat** (↓ √שמן; CPA שומין, שומן LSp 209, SA שומין ST Gen 45:18(Var)) sg. שומנה *TNGl* Num 11:8 [H השמן]; שומניהון דחטייא fat of wheat *TN* Dt 32:14

שומר n.m. **fennel** (Sy שומָרָא LS 787) sg. שומרה שמרמרה *DemV* 21d(5) [expl. גופנן Mib. 1:1]; *ib.* 6 [שמרמר↓]

Löw, Flora 3:460+.

שומשום n.m. **rubbing(?) of eyes** (↓ √שמשם) pl. שומשמין דעיינין *VR* 250:1; *ib.* 251:6

שוני, det. **שוניתה** n.f. **sea wall** (MH שונית MOhK 18:6) sg. שוניתא דימא דקיסרין the sea wall of Caesarea *VR* 506:3 // *KohR* 15c(8); *ib.* 28b(30); שוניתא דימא דחיפה *PRK* 298:12

Sperber, Nautica 82+. Cf. MOh ib.: ראי זו היא השוניית בל שונית what is a ? Any place where the sea rises fiercely.

שונמיי adj. **Shunamite** sg. שונמיתה *SYAP* 55:37

שוע (u) vb. **to plaster** (↓ שיע; Sy שָע LS 764, MH שוע Moreshet, Lex 359) Pe. שע באפיהון he plastered over them *MSam* 57:17; אתו למישע תרתיין והוא שייע ארבע they came to plaster two (walls), and he plasters four *BR* 357:4; וישוע *TN* Lev 14:42 [H וטח]; תשוע *ib.* Gen 6:14; תשוען *ib.* Dt 27:2; 4

Af. **id.:** ואשע באפיהון *VR* 415:5; תשיעון *FPT* Dt 27:2[23]; pass.part. משעא *FTV* Num 19:15

שוע 2# vb. **to melt** (< ↓ √שוח) Pe. לא תשוע *BR* 733:2 [expl. אל תשחע Is 41:10]

שוף vb. **to rub, brush** (Sy שָף LS 765) Pe. עליה דשף עם חבר a leaf which brushed by another *TN* Lev 26:36 [H עלה נדף]; ר' יונה רקק ושייף PN would spit and rub (it with his foot) *Ber* 6d(50) [cf. רוקק ושף *Šab* 10b(4)]; הדא קלוריתא שרי מישוף ומיכחול it is permitted to rub and apply eye-salve on a holiday *Beṣ* 62a(54); ואינון שייפין דין עם דין they (i.e. the two fish) rub each other *Kil* 27a(59)

שופי n.m. **fat** (MH שופי Jast 1539, Sy שופָא grease, lard LS 794) sg. שקא ושופי<ה the thigh and its fat *Meg* 72c(51) [expl. והעליה 1Sam 9:24; // *BAZ* 25a: השוק והשופי]

שופייה, det. **שופיתה** n.f. **appeasement** (↓ √שפי; CPA שופי Black, Hor 70, שופיא det. LSp 212, SA שפי Ham 487:46) pl. מעבד שופייתא to appease *FTP* Gen 3:15

שופר n.m. **shofar** (< BH שופר BDB 1051; CPA

שופיר LSp 213, SA שופר Ham 598:141) sg. תקיעה blowing of a *shofar TN* Num 29:1 [H תרועה]; *TNGl* Lev 25:9; במתקע שופרא *ib.* Ex 19:13 [H במשך היבל]; *ib.* 16 [H שפר]

שׁוק n.m. **street, district, outside, public square** (< *sūqu* Kaufman, Influences 94; ↓שקק; CPA שוק LSp 203) שׁוּקָה *FPT* Ex 21:19[01];- **1. street, road:** sg. ר׳ חזקיה הוה מהלך בשוקא באורחא PN was walking on the road *San* 20d(12) [double rdg.]; *SanAs* 23c(34); *Yom* 43d(23); *Šeq* 50c(49); *Švu* 37b(41); *BR* 300:6; *KohR* 19c(1); **2. quarter, district:** sg. אמר לה בהי> דין שוק אמרה ליה בשוק פלן he said to her: In which quarter (of Jerusalem)? She said: In quarter such-and-such *EchRB* 84:6; *KohR* 30a(20); שוק סמייה the district of the blind *BR* 275:12; כיון דהוה מטי שוקא דהמן when he came to Haman's neighborhood *EstAn* 157:3; שוקא עילאה the upper district *EchRG* 84:6; *ŠR* 7d(17); שוקא{י} דארמאי the gentile district *Ned* 38d(22); pl. שוקיא דשושן the quarters of Susa *EstAn* 156:2; **3.** in adv. usages only **outside place:** a. בשוקה [Sy בשוקא PSm 4102]: *TN* Ex 21:19 [H בחוץ]; *ib.* Gen 9:22; הוה אכיל בשוקא (PN) was eating outside *Mas* 50d(6); *KohR* 8b(41); b. גו(ב) בר נש עתיר גו שוקא ומסכן גו ביתא: there is a person who is (i.e. acts) rich outside and poor inside *Švu* 37d(24); *BRV*^{60} 154:6; c. ונפק לשוקה: נפק לשוקא *Kil* 28b(22); *TN* Gen 39:12 [H ויצא החוצה]; *Švi* 39a(15); **4. public square:** sg. עבדון ליה ארון בשוקא they made a coffin for him in the public square *MQ* 80d(24); *Suk* 53c(28); **5. market, marketplace:** sg. פוק זבון לן צבו בישא מן שוקא go out and buy something bad for us from the market *VR* 757:2; *ib.* 857:3; מה דהוה אכל מן שוקא הוא אכל whatever he eats, he eats from the market *Dem* 22d(48) // *Šab* 5b(50); *Švi* 38a(31); *San* 21b(34); *BR* 944:1; *EchRB* 117:5; *ŠR* 40c(17); **6.** in GN: שוק מזיי *TN* Num 34:15

In some cases (e.g. *Qid* 64a(20); *BB* 17d(29); *ŠR* 35c(13)) it is impossible to determine which of the above meanings is meant.

שׁוק 2# n.m. **desire** (< MH שוק Jast 1541) sg. ליתי שוקא נפיק מן גכיכון no desire goes out of you (i.e. the angels have no desire) *ŠR* 41a(28); *ib.* 31; 35

שׁוּר n.m. **wall** (↓בר שור; CPA שור LSp 204, SA שור Ham 469:348+) a. of a city: sg. *TN* Lev 25:29 [H חומה]; *ib.* 30; *TNGl* Ex 15:6; *ib.* Dt 20:20; אורחא דמאן דמתפרנס מבני לי{י}ה שור it is customary for one who supports himself (well) to build a wall for it *BB* 12d(56) [expl. כופין אותו לבנות לעיר חומה Mib. 1:5, w. ref. to Prov 10:15]; *Pes* 35b(41) [expl. חומה Lam 2:8] // *EchR* 114:9; שורא דתמץ the wall of Emessa *BB* 13b(63); pl. שורין *TN* Lev 25:31; *ib.* Num 32:38; Dt 3:5; שורי *FPT* Ex 15:7[06]; שורייה *TN* Dt 28:52; b. of the Temple: sg. סליק לריש שורא he climbed up to the top of the wall *EchRB* 69:13; pl. פלג ארבעתי שוריא טקסיא לארבע דוכסייא he divided the four walls [double rdg.; ↓2# טכס] among the four commanders *ib.* 5; c. in fig. sense: 1) of fire: sg. שור דינור *ib.* 110:1; 2) of water: sg. שור דמיא *ib.* 2; pl. שורין דמיין *TN* Ex 14:22; *ib.* 29; 3) of iron: sg. שור דפרזלא *EchRB* 110:2

The mng. of שוריך *PRK* 297:8 [expl. שמשותיך Is 54:12] is uncertain. In *Švi* 39a(35), שורייא should most likely be emended to טווריא the fields [↓טור; but cf. comm. of Se.]

שׁוּר 2# n.m. **umbilical cord** (√שרר; Sy שָׁרָא LS 802, Ma *šura* #2 MD 456) sg. אזיל אדליק לי בוצינא דנקטע שור{ר}ך go light a lamp for me so that I can cut your umbilical cord *BRV*^{60} 335:5; דלא קטעת אימא שורי אילו קטעת אימא שורי *ib.V* 7 // *VR* 101:4

שׁוּר vb. **to walk in line** (↓שורה, שיירה) Pe. ש<י>רן (the cows) walk in a line *MSam* 82:3 [expl. ואזלן וישרנה 1Sam 6:12] // *BRV*^{60} 581:2[!]

שׁוּרה, pl. **שׁוּרין** n.f. **row, line** (↓√שור; MH שורה Jast 1542) **1. row:** sg. שורא פרא שורא לשתי שורה פרא שורה לערב each alternate row (of vines) lengthwise (and) each alternate row (of vines) crosswise *Kil* 29d(19); pl. חמש שורין *ib.* a(57); תשע שורין *ib.* d(18); שוריא *Švi* 39a(35); **2. line:** pl. תרתי תלת שורין two or three lines *Yev* 15d(61) // *Giṭ* 44d(56)

Cf. Lieb, TK 1:156, n. 37.

שׁוּרציף n.m. **type of sandal** (cf. Sy רְצָפָא sole LS 742) sg. הדין שורציפא דשנצוי that sandal with straps *Yev* 12c(46)

שׁושבין n.m. **bridegroom's attendant** (< Akk *susapinnu* Kaufman, Influences 94; Sy שׁוּשְׁבִינָא LS 766) sg. *JMP* 1r:35; שושביניה דר׳ שמעון בר אבא הוינא I was PN's attendant *Ber* 5b(21); *ib.* 23; *Suk* 53a(25); טובוי לקורייה רמלכה שושביניה happy is the villager whose king is his attendant *BR* 163:11

Friedman, JMP 2:28, w. prev. lit.

שושן n.m. **flower** (↓שושנה) sg. *TN* Ex 25:33 [H פרח]; *ib.* 37:19; pl. שושניה *ib.* 25:31; 34; 37:17; 20; Num 8:4
Löw, Flora 2:165+.

שושנה, pl. **שושנין** n.f. **lily** (↓שושן; CPA שושנא LSp 204, Sy שׁוּשַׁנְתָּא, pl. שׁוּשַׁנָּא LS 767) sg. *BR* 508:9; pl. צמחי שושנייה lily blossoms *SYAP* 70:5
Löw, Flora 2:165.

שׁוּשָׁף n.m. **a garment, cloak** (poss. < Akk *šusuppu* Kaufman, Influences 104; SA שושב ST Lev 8:7 (H חשב), Sy שׁוּשָׁפָא LS 767) sg. שושפא *FPT* Gen 38:25[04; H הפתילים]; שושיפה *TN* Dt 22:17; שושפך *FPT* ib. 18[04, 05]; והוו מציירין בשושיפא תלתא דינדין three dinars were tied in her cloak *VR* 133:1; pl. שושפייא *FTV* Gen 38:25; אצבתהון צרירן בשושפיהון their batches of dough were tied in their cloaks *TN* Ex 12:34; בשושיפיהון *FTV* ib.

שותף n.m. **partner** (< Akk *šutappu* Kaufman, Influences 105; ↓√שותף; CPA שותף LSp 217, SA שותף LOT 3/2 107:38) sg. דלא נהוי שותף עמה בגהינם לעלמא דאתי so that I should not be a partner with her in Hell in the world to come *FT* Num 31:50; *TNGl* ib.; *ib.* Gen 49:22; pl. לא חברין ולא שותפין עם קטולייה neither friends nor partners with murderers *FPT* Ex 20:13[06]; *ib.* 14; 15; *TN* ib.; *ib.* Ex 20:15; 16; 17; ר' יודה ור' יוסה הוון שותפין בגרביה PN and PN_2 were partners in barrels *MŠ* 55b(29)

שותף vb. **to take part** (denom. < ↓שותף; ↓שותפה, שותפו; CPA אשתותף, שותף LSp 216+, SA אשתתף Ham 616:216, MH שתף Moreshet, Lex 381) Quad. לא תשותף ידך do not take part *TN* Ex 23:1; שותפי עמך make me a partner with you *BRVar* 338:1
Quad.Ref. **id.:** ולמשתותפה בכל מלה *Hem* 19; *ib.* 21
For a different expl. of the *BR* passage, see Löw, MY ad loc.

שותפה, det. **שותפתה** n.f. **wife** (↓שותף; CPA שותפא wife LSp 217) sg. ודמרים חתי שותפתך of Miriam, my sister, your wife *Pap* 1:4

שותפו, det. **שותפותה** n.f. **marriage** (↓שותף; CPA שותפו marriage, partnership LSp 217, SA שותפות ST Lev 5:21) sg. ולא תיצבי בשותפותיה(text: בשור פותיה) she will not wish to remain married to him *Ket* 31c(23); *JMP* 4:38
Friedman, JMP 1:329; Lieb, Ram 61, notes ר, ש.

שזב n.m. (unclear) sg. בשעת רווחי שזבי *BR* 972:6
Entire proverb is unclear.

שזג vb. **to wash, cleanse** (↓שזוג) Pa. a. parts of the body: 1) w/o obj.: וישזגון *TN* Lev 15:18 [H וההן דמשזג גו ביבני וההן דמשזג <גו> אמבטיתה; ורחצו] one who washes in the bathhouse or in the bathtub *Šab* 11c(15); 2) w. obj.: a) face: ושזג אפוי *FPT* Gen 43:31[05]; *TN* ib.[!]; b) flesh: ובסריה לא ישזג *FTV* Lev 17:16; c) hands: אין שזיג ידוי במיא *Pes* 30a(24); *Meg* 74a(56); *TN* Lev 15:11; d) feet: אנא בעיא משזגה ריגלוי I want to wash his feet *Pea* 15c(37) // *Qid* 61b(26); *Meg* 74a(56); e) intestines: ושזג ית בני גאווה *TN* Lev 9:14; *ib.* Ex 29:17; b. objects: אין הוה בעי משזגה מאנין if he wanted to wash clothes *BM* 12c(20); *San* 29b(12); משזגא איסקופתה גו נהרא to wash the in the river *AZ* 41d(62) // *ŠeqG* 50c(47)
Lieb, VR 877.

שזוג n.m. **rinse water** (↓√שזג) sg. שזוג דעינבין rinse water of grapes *FTV* Num 6:3 [H משרת ענבים]; *TNGl* ib.

שְׂזָר, **שזיר**, pl. **שיזרין** n.m. **twisted thread, cord** (↓√שזר; SA שזר Ham 562:151+) sg. *FPT* Ex 39:31[04; H פתיל; voc]; *TN* Ex 28:28; *ib.* 37; שזיר *ib.* 36:8; 39:29; 31; *TNGl* Num 4:6; *ib.* 15:38; *FTV* ib.; pl. שיזרין *TN* Ex 39:3

שזר (/o) vb. **to twist** (↓שזר, שזרה; CPA שזיר LSp 204, SA שזיר Ham 568:282) Pe. שזור תותין twist threads *EchR* 49:19; שזרן כיתן (women who) twist flax (into threads) *Soṭ* 20d(59) [expl. מחרות Mib. 6:1]; pass.part. ברן שזיר *FPT* Ex 39:29[04; H שש משזר]; *TN* ib. 26:1; *ib.* 27:9; 36:8; 39:24

שזרה, det. **שזרתה** n.f. **backbone, spinal column** (↓√שזר; MH שזרה Jast 1545) sg. שזרתה *TN* Lev 3:9 [H העצה]; שזרתיה דחיוי the backbone of a snake *Ter* 46a(25); שיזרתא דנונא the backbone of a fish *Šab* 3b(39)

שחד vb. **to bribe** (↓שחוד; SA שעד Ham 472:411, Sy שחד LS 768) Pe. שרי מישחדיניה it is permitted to bribe him *BQG* 3c(9)

Lieb, TC 13, n. 1.

שחוד, det. **שוחדה** n.m. **bribe, discretion** (↓ √שחד; CPA שחוד LSp 204, DSH שחוד 1QIs^{a} 5:23, 33:15) **1. bribe:** sg. *TN* Dt 10:17; *ib.* 16:19; 27:25; *TNGl* ib.; *ib.* Num 35:32; שוחדה *TN* ib. 16:19; *ib.* Ex 23:8; **2. discretion:** sg. שוחדא דדייני the discretion of the judges *Ket* 33d(48); *ib.* 50; 34a(7)

On שוחדא דדייני, v. Eps, PLA 261.

שחי vb. **to waste away** (↓ √2# שהי; Sy שחא LS 768; cf. שחא פגרא PSm 4110, TA שחי TJ 2K 19:25, MH^{2} שחה TanḥBub Gen 134:33) Pe. ובשרך שחי your flesh will waste away *EchR* 68:1

Lieb, Alon Vol 230.

בית שיחייה ↓ שחי

שחיד (?) n.m. **marsh lentil** (Sy שאחידא Löw infra) pl. לרוכנה (text: שיחורין) פוק זבון לן שחידין go out and buy us marsh lentils for pounding *MQ* 80d(62)

Following Löw, *Flora* 1:18. But the emendation is very uncertain.

שחין, det. **שיחנה** n.m. **boil** (↓ √שחן; CPA שחן LSp 204, SA שחן Ham 601:196) sg. *TN* Ex 9:9 [H id.]; *TNGl* ib. 10; שיחנא *TN* ib.; *ib.* 11; Lev 13:19; שחנה *ib.* 18; 23; Dt 28:27; 35

שחיפה n.f. **consumption** (SA שחפה Ham 599:150) sg. שחיפה *TNGl* Dt 28:22 [H שחפת]

שחיקו, det. **שחיקותה** n.f. **worn condition** (↓ √שחק; Sy שחיקותא LS 770) sg. בשחיקוחיה *TNGl* Lev 13:42 [H בקרחתו]

שחיר adj. **black** (↓H שחור) sg. ארע שחירה a black land *SYAP* 5:12

שחם n.m. **blackness** (Sy שחֵם, שחְמָא LS 769) sg. שחמה *AmGen* 6c:7

שחן (/o) vb. **to be warm** (↓2# אשן, שחין; CPA שחן LSp 204, MH שחן Moreshet, Lex 362) Pe. **to be warm:** דבוק לשחין וישחון לך stay close to something warm and you will be warm *BR* 145:1; pass.part. שחין *ib.*

Pa. **to keep s.t. warm:** מהו מיחזרחיה ומשחנחיה is it permitted to return it (to the oven) and keep it warm? *Šab* 4b(38); ויהבא להון תחה אגפיה ומשחנא להון and (the hen) puts them under her wings and warms them *VR* 575:5

שחף n.m. **an unclean bird** (SA שחף ST Lev 11:16(Var)) sg. צפר שחפה *TN* Lev 11:16 [H שחף]; *ib.* Dt 14:15

שחף vb. **to crawl** Pe. תהוי שחף *TN* Gen 3:14 [H על גחונך תלך; שחף על מעוי which crawls on its stomach *TNGl* Lev 11:27; *ib.* 42; *FTV* ib.

שחפי, det. **שחפיתה** n.f. **consumption** (↓שחיפה; SA שחפה Ham 599:150) sg. שחפיחה *TN* Lev 26:16 [H השחפת]; *ib.* Dt 28:22

שחק (a/o) vb. **to grind, wear out, be depressed** (↓ שחיקו; CPA שחק LSp 204, SA שחק Ham 443:86+) Pe. **1. to grind, pound:** a. general: שחקין שמואל שחק; [רכו במדכה H] במדוכחה *TN* Num 11:8 על סיטרא דמדוכחא Samuel used to pound (on a holiday) on the side of the mortar *Beṣ* 60d(17); b. specific items: 1) garlic: ההן דשחק חומא *Šab* 10a(46); *ib.* 47; *PRK* 175:7 // *Ter* 46a(30); 2) press: מישחוק חחלוסין *Šab* 14d(33) // *AZ* 40d(35); 3) spices: וחשחק מנה *TN* Ex 30:36 [H ושחקת]; מישחוק קונדיטון to grind spices (to be added to wine) *Beṣ* 60d(21); *Šab* 16d(64); מאן רבעי דייא טב לא שחק ליה מן דאיחמל one who wants (the wine) to be good does not grind the spices the day before *Beṣ* 60d(26); *ib.* 23; 27; pass.part. מורחא שחיקחא ground myrrh *Ber* 10b(1); 4) pepper: ההן דשחק מלח חסף פילפלין one who grinds salt, clay, peppers *Šab* 10b(41); 5) salt: ↓ no. 4; 6) meat: כד שחיק במדוכחיה *ib.* 10a(50) [in description of sausage making]; 7) clay: ↓no. 4; 8) articles for a medicinal preparation: סב דניקלבס ועור דסערין וצואה דמיינוק יבישה שחוק וטפול take *Nicolaus* dates, chaff of barley, and dry excrement of a child. Grind and smear (them) *Šab* 14d(28) // *AZ* 40d(30); 9) bones: pass.part. שחיק טמייה [↓טם pl.]; *KohR* 23b(10); *EstR* 2c(30); **2. to wear out:** pass. part. חלוק שחיק ליה ואית ליה כ״ר מרקועין(text: מקרעין) he has a worn-our garment which has twenty-four patches *EchRB* 52:10; **3. to be depressed:** pass.part. סליק ר׳ יוסי בר׳ חלפי למיחמי ליה אפין חמאחיה יחיב שחיק PN went to console a man (whose son had died). He saw him sitting depressed *BRV*^{60} 131:3; למה את שחיק *ib. BR* 932:3

Itpe. **to be ground:** (text: שמיה) ישתחק טמיה *DevR*

7:5 [↓pe., mng. 1.b.9]
The following passages are unclear: הרא שחיק חיפסחי *PRK* 197:2; 2. והא דבילה בכוברה שחיקה היא behond, there is a fig mass (also) in GN! It is *Dem* 22b(61); 3. יורן ביר׳ ישמעאל הוות רגליה שחקה(? ;read:שח<י>קה) PN's leg was *Šab* 8a(17). On pe., mng. 3, v. Sok, GF 107, n. to ll. 7–8.

שחקין n.m.pl. **sky** (SA שחקים Ham 604:259) בשחקיה *TN* Dt 33:26 [H שחקים]; בשחקי מרומא in the skies above *FTV* ib.

שחד, det. **שַׁחְרָה** n.m. **early morning, dawn** (< H שחר Jast 1551; ↓√שהר) שַׁחְרָא *FPT* Gen 32:25[03];- sg. a. general: אנא הוינא מעורר שחרה לא הוה מעורר לי I awakened the dawn. The dawn did not awaken me *Ber* 2d(25) // *PRK* 124:14 // *EchR* 121:12; b. in var. expressions: 1) איילתא דשחרה dawn [↓איילה]; 2) עמור שחרה morning light [↓עמור]

שחר vb. ↓**שהד**

שחתי, det. **שחתיתה** n.f. **barley flour** (Sy שַׁחתיתָא barley flour LS 772) sg. הרא ש<ח>תיתא *Ber* 10a(64); שייחיתא *ib. G*

שטו, det. **שטותה** n.f. **stupidity, foolishness** (↓שטי; CPA שטיו LSp 204, MH שטות Jast 1553) sg. שטואא *EchR* 33:24; *ib.* 34:1; שטיא לוחר(text) שטותיה חזר(text: הרר) (לאורח the fool returns after his foolishness *VR* 366:2 [expl. בכלב שב על קיאו Prov 26:11]

שטח n.m. **layer** (↓√שטח, שטיח; Sy שַׁטחָא LS 772) pl. שטחין *TN* Num 11:32

שטח vb. **to spread out, prostrate oneself** (↓משטוח, שטח, שטיח; CPA שטח itpa. LSp 204, Sy שטח LS 772) Pe. **to spread, spread out:** ושטחו להון שטחין *TN* Num 11:32 [H שטחו להם שטוח]; ההן דשטח צלין one who spreads out dates etc. *Šab* 10a(40); ר׳ מנא מיקל לנשייא דשטחן בגדיהון לאוירה רתנורה PN would curse the women who spread their clothes over the area of the oven (to dry) *ib.* 5d(54); *Meg* 74a(49); אנן שטחין קליה we will make a public announcement *RuREd* 90:105 Itpa. **to prostrate oneself:** ואשתטחית *TN* Dt 9:25 [H ואתנפל]; ואשתטח *ib.* Gen 17:3; Num 16:4; אישתטחון על אפיהון *Švi* 35b(18); וְאִשְׁתַּטָחוּ *FPT* Gen 48:12[04]; *TN* Lev 9:24; הוה משתטח *ib.* Num 24:16

שטי adj. **foolish, insane** (↓שטי; CPA שטא LSp 204) a. as adj.: sg. אנה אלכסנדרוס מקרון כמלך שטי הוינא I, Alexander of Macedonia, was as of foolish king *PRK* 148:14 // *VR* 619:5; לא שאטי ההוא גברא isn't that man foolish? *ib.* 664:3; 665:2; 666:3; אחוכון שטייה your foolish brother *MMDam* Gen 43:29; pl. תרין סוסוון שטיי two crazy horses *Qid* 60c(50); b. as noun: sg. שטי הוא *San* 26b(13); *PRK* 246:8 [≠ ↓ערים]; *ib.* 247:3; שטיא לוחר(text: הרר) שטוחיה חזר(text: לאורח) the fool goes after his foolishness *VR* 366:2; *MPs* 64:2 [expl. Job 12:16]; בהדין לישנא <ר>יוונים צווחים לשטיא מורוס in Greek the fool is called μῶρος *PRK* 246:6; pl. וכל עמא שטיי are all the people fools? *Mas* 49d(25); אלוך ע{י}מה שטיי those people are fools *SoṭG* 19a(29) // ואינון עמא שטייא *BB* 16d(44); *KohR* 9b(37)

שטי #2 adj. **wild-growing** (↓שטי) sg. [פו]אה שטייה wild-growing madder *Hem* 24; תאינה שטיא(text: שטר) wild-growing fig *Švi* 35b(45)
Lieb, TK 2:491, n. 59; cf. השוטים MŠvi 9:1 (v. Löw, Flora 1:353).

שטיח n.m. **mat, covering** (↓√שטח; Sy שטִיחָא LS 772) sg. שטיחא דיהיב על ערסא a mat placed on the bed *EchRB 53:22*

שטף, det. **שטפה** n.m. **multitude of people** (↓√שטף) sg. כר תחמון שטפא עבר when you see a multitude go by *Šab* 16d(59)

שטף #2, det. **שיטפה** n.m. **hair** sg. ש{ו}<י>טפא *VR* 324:4 [dial. for ↓שער; expl. שטף Job 38:25]; שיטפי מאלל my hair is falling out(?) *KohR* 4a(3)

שטף (a/) vb. **to wash, die, wash away, repay a debt** (↓שטף; SA שטף Ham 477:72+) Pe. **1. to be awash:** ושטפו נחליה מן ארמיהון the *wadis* were awash in their blood *TN* Num 21:15; נחלין שטפין *FT* ib. 19; *TN* Gen 49:4; **2. to wash away:** ההיא שטפה נהרא the river washed that one away *AZ* 41d(64) // *Šeq* 50c(49); גינאי שטף זיקין the *G.*–river washed away the wine-skins *ib.* 52; *VR* 860:3; **3.** pass.part., euph. **to die** [↓itpe.]: ...> שטיפין מן הרן עלמה washed away from this world (i.e. dead) *SYAP* 59:22; *ib.* 21
Pa. **to wash:** a. hands: ולא משטף ידוי עד הפרק he did not wash his hands up to the joint *Ber* 12a(40); b. clothing: אזלת למישטפה יתה בימה she went to wash it (i.e. the garment) in the sea

EchRG 87:6; למישטפתיה *EchR* ib.
Itpe. **1. to be washed away:** דלא אשתטף במי מבולא it wasn't washed away by the waters of the flood *DevR* 79:14; אהי אשתטפת that (piece of meat) was washed away *AZG* 41d(64); **2. euph. to die:** בהדריה והודיה מ<שת>טף ומתרמא in his beauty and glory he dies and is discarded *SYAP* 60:3
Itpa. **to be washed:** וישתטף *TN* Lev 6:21 [H ושטף]; *ib.* 15:12;
Itpol. **to receive payment:** דאשתוחף ואתמרק he received full payment *JMP* 2:41; *ib.* 26:4; 58:10
On the itpol. form and mng., v. Friedman, JMP 1:56; 81+.

שטר n.m. **promissory note, note, deed** (< Akk *šaṭāru* Kaufman, Influences 101; Nab, Pal שטר DISO 295) sg. דין דמחל שטר לחבריה one who forgave a promissory note to another *Giṭ* 43d(54) // *Qid* 64a(38); *BB* 17c(33); עד דמסר ליה שטרא until he hands over the promissory note *Giṭ* 43d(55) // *Qid* 64a(39); שטר פרנה marriage deed *JMP* 14:3; *ib.* 22:40; 27:4; 56:3; pl. ארמלתא דחפשה שטרייא the widow who seized promissory notes *Švu* 37b(26)

שיבוקין n.m.pl. **divorce** (↓√שבק; CPA שבוקין LSp 201, SA שבוקין Ham 492:203 (H כרחות)) אגרת שיבוקין a writ of divorce *TN* Dt 24:1 [H ספר כריתות]; *ib.* 3; *PalLaws* 65:8

שיבתית n.f. **"Saturday", name of one of Esther's handmaidens** (↓שבה) *AbgurNew* 163:9

שִׁיגּוּעַ n.m. **insanity** (↓√שגע; SA שגעון ST Dt 28:28) sg. בשִׁיגּוּעָה *FPT* Dt 28:28[04; H בשגעון]

שידה, det. **שידתה**, pl. **שידוון** n.f. **female demon** (↓ שד) sg. *Am* 7b:3; שידחה *ib.* 2:8; pl. שידתא *KohR* 7c(10) // שדווחה *ŠR* 21c(26)

שידן adj. **demonic** (↓שד; Sy שְׁאדָנָא LS 748) sg. גבר שידן a demonic man *BR* 726:3 [expl. איש שעיר Gen 27:11]

שיור n.m. **remainder, rest** (↓√שייר; SA שיור Ham 596:103) sg. ובשיור בנוי *TN* Dt 28:54 [H וביחר בניו]; pl. שיירי פטיר ומרורי the rest of the unleavened bread and the bitter herbs *TNGl* Ex 12:34 [H משארחם]

שיזב vb. **to save, rescue, deliver, escape** (< Akk *ušēzib* Kaufman, Influences 105; ↓שיזבה, שיזבו; BH שיזב KBL 1129, CPA שוזב LSp 203, SA שוזב Ham 572:104) Quad. **to save, rescue, deliver:** שיזב יתן *TN* Ex 2:19 [H הצילנו]; *ib.* 18:4; שיזבח *ib.* Dt 26:5; ישיזבון *ib.* Num 35:25; ברי את הוייח משיזב you saved my son *ib.* Gen 49:9; וליח מן דמשיזיב *ib.* Dt 28:29 [H ואין מושיע]; למשיזבא יתי *ib.* Gen 32:3; ישיזיב *VR* 811:3 [expl. יחלוץ Is 58:11]; אנא א{י}זיל ומשיזיב יתיה בחיילא I will go and rescue him by force *Ter* 46b(50); ישיזבינך מן הדא צינחא may He deliver you from the cold weather *San* 29c(41); ושרי געה היך מימור שיזבי (the heifer) began to low as if to say: Save me! *BR* 305:6 // *Kil* 32b(25) // *Ket* 35a(33); *PRK* 296:10
Quad.Ref. **1. to be saved, rescued, delivered:** a. humans, animals: ואשתיזבח נפשי *TN* Gen 32:31 [H וחנצל נפשי]; *ib.* Num 21:15; Dt 2:36; מאן גרם ליה דאישתיזיב who caused him to be saved? *Šab* 8d(15); *Ter* 46b(56); דבזכותא דבעירא דקיקא אחון משחזבין you are saved because of the merit of the small cattle *VR* 622:5 // *PRK* 149:16; *ib.* 374:4; *KohR* 21c(20); *ib.* 28c(3); *VR* 605:7; חישתיזיב מן צינתא *ib.* 364:4 [↓quad.]; ושמע ברת קלא אמרה דימיס he heard the heavenly voice say: *Dimissus*!, and (the bird) was saved *PRK* 192:4 [+ //'s; ↓דימוס interj.]; b. property: ואישתיזיב כולה all of it was saved (from the fire) *Šab* 15d(40) // *Yom* 45b(29) // *Ned* 38d(31); **2. to escape:** *TN* Gen 19:17 [H המלט]; *ib.* 19; 22; Dt 23:16 [H ינצל]

שיזבה n.f. **deliverance, remnant** (↓√שיזב, שיזבו; TA שיזבא Jast 1559) **1. deliverance:** sg. לשיזבה *TN* Gen 32:9; *ib.* 45:5 [H למחיה]; *ib.* Num 35:15; *EchR* 68:14; דאינון לשיזבא ואת לצלבא they are for deliverance, and you are for crucifixion *EstR* 11d(19); קרחה דשזבה city of refuge *TNGl* Num 35:32; קרי שיזבה *ib.* Ex 21:13; **2. remnant:** sg. *TN* Gen 45:7 [H שאריח]; *ib.* Num 21:35

שיזבו, det. **שיזבותה** n.f. **refuge, remnant** (↓√שיזב, שיזבה; CPA שוזבו LSp 203) **1. refuge:** sg. קירי שיזבו *TN* Dt 19:7; *ib.* 9; 4:41; Num 35:11; לשיזבו *ib.* 12; קורי שיזבותה *ib.* 27; 28; 32; **2. remnant:** *ib.* 2:34 [H שריד]; *TNGl* Num 21:35

שיזף n.m. **jujube** (*Zyzyphus vulgaris*; Sy שְׁאזָא, שִׁיזָא LS 762, > Gr ζίζυφον Löw, Lehnw 580) pl. שיזפין *Kil* 27a(42) [result of a grafting of olives and רימין]
Löw, Pf 285; id., Flora 3:139+.

שיח n.m. **pit, cavity, ditch** (↓בית שיח; Sy שִׁיחָא

LS 763) pl. שיחיה דיפו the ditches of Jaffa *PRK* 318:1; *ib.* 3 [expl. יקבי המלך Zec 4:3]

שיחור n.m. **ember, blackness** (↓שחיר; Sy שוּחְרָא LS 771, mng. 4b) **1. ember:** sg. אין קטא קטא שיחור if he gained, he gained an ember *Ter* 45d(9) // *AZ* 41a(63) [קטה↓]; **2. blackness:** sg. בשיחור א{נ}פין in blackness of face (i.e. embarassment) *EchRB* 156:3; בשחור אפין *EchR* ib.; ושיח{ר}ור אפוי *ib.* 51:3

שיטה, pl. **שיטין** n.f. **acacia** (SA שטה, pl. שטים ST Ex 25:10) pl. אעין דשטין *TN* Ex 25:13 [H עצי שטים]; *ib.* 26:15; 30:5; 36:36; 38:6; אעין דשיטין הוון במגדל צבעייא there were acacia trees in GN *Tan* 64c(27) // *ŠR* 12a(21)
Löw, Flora 2:382+.

2# שיטה, det. **שיטתה**, pl. **שיטין** n.f. **method, line, strap, list** (TBA שיטתא Jast 1560, MH שיטה ib.) **1. method, system:** sg. אמ׳ כה בשיטה חורי he expressed it in a different way *VR* 786:6; *Ber* 13a(43); בשיטת אבוהון according to their father's system *Šab* 9c(5); *Tan* 64b(7); *BM* 11d(30); ושמואל תניתה בשיטתיה PN learned it according to his system *Pes* 37a(38); *Er* 20a(16); מחלפה ותריהון פליגין על שיטתיה/שיטתהון [↓חלף pa.]; שיטתיה דר׳ יוחנן both of them disagree with PN's system *Suk* 52c(24); *Er* 25c(42); *Meg* 71c(25); *Nid* 49c(7); אשוי שיטתך be agreeable in your opinion *Ket* 25b(14); *PalLaws* 30:17; pl. ארבע שיטין *Ber* 13a(26); *BR* 805:4; *VR* 44:7; *ib.* 784:6; *KohR* 10b(29); **2. line:** pl. והוה ר׳ חייה בתיב ביני שיטייא PN wrote between the lines *Giṭ* 46d(47); **3. strap(?):** pl. והוה קטיר בשיטיה דקולסיתה תרין דינרין two dinars were tied in the straps of her head covering *Švu* 37a(61); **4. list:** sg. מן שטתא דמיחדין ולא כל קריה לא of the list of the particular words which appear once with ולא, and in the rest of the Bible with לא *MMDam* Dt 4:2; *MPDam* Gen 24:50
On mng. 4, v. Shashar 308.

3# שיטה, det. **שיטתה** n.f. **leg of bedstead** pl. ארבעתי שיטתיה דערסא the four legs of the bed *MŠ* 55c(11) // *EchRB* 53:20

שייט n.m. **swimmer** (↓שוט; MH שייט Jast 1560) sg. שייטא *Šeq* 50a(12) [↓שחון]

שייר n.m. **remnant** (↓שייר; MH שייר Jast 1561) sg. *TN* Ex 10:5 [H יתר]; *ib.* Num 31:32; Dt 3:11;

2# שייר n.m. **caravan leader** (↓שור, שיירה; Nab Wahbullahi, the caravan-master והבאלהי שירא JAOS 29(1908):201) sg. חד שייר *EchR* 44:8; *EchRB* ib.

שייר vb. **to leave over, remain** (↓שאר, שיור, שייר, 2# שיירה; SA ישתיאר, שיאר Ham 596:104+, CPA אשתר LSp 199, s.v. שאר, MH שייר Moreshet, Lex 365) Pa. **to leave over, behind:** כל מה די שייר ברדה *TN* Ex 10:12 [H כל אשר השאיר הכרד]; *ib.* 36:7; Lev 22:30; Num 9:12; Dt 2:34; אייתי פירין ושייר גו סקא he brought fruit and left (some) in the sack *Ter* 42a(47); שייר בה חד<א> מסטובא he left behind (for himself in the courtyard) one bench *BB* 13b(42); *ib.* 44; 52[!]
Itpa. **1. to remain:** ואשתייר להוד נח *FPT* Gen 7:17[02; H וישאר אך נח]; *TN* Ex 8:27; *ib.* 14:28; Lev 25:52; Num 11:26; Dt 4:27; עלוי ששה ואשתיירו[!] דינרין חוב a debt of six dinars remained incumbent upon him *JMP* 12:11; *ib.* 2:18; **2. to be left over:** ומה דמשתייר *TN* Lev 8:32 [H והנותר]; *ib.* 6:9; 25:27; Ex 16:23 [H העודף]; 29:34; מה דמשתייר מחצר כבדה *ib.* 29:13 [H יותרת הכבד]; Lev 3:10

שיירה, det. **שיירתה** n.f. **caravan** (↓2# שייר; Pal שירה DISO 298, MH, TA שיירה Jast 1562) sg. סלקית לשיירא I traveled with a caravan *Giṭ* 45c(21); הוה ידע דשיירתא מיעול he knew that the caravan was about to enter *MQ* 81b(14); שיירתא הוות עברה the caravan passed by *Beṣ* 62a(15) // *ŠabG* 4a(38)

2# שיירה, det. **שיירתה** n.f. **remnant, rest** (↓שייר; CPA שירתא det. LSp 199, s.v. שירית) sg. מהי שיירתה what (is the law concerning) the rest? *Ḥal* 59d(27); *Švu* 33a(35)

שייש n.m. **marble** (Sy שִׁישָׁא LS 774) sg. חד כיף דשייש a piece of marble stone *Ḥag* 78d(26)
Löw, Fauna 174.

שילום n.m. **payment** (↓שלם pa. CPA שלום LSp 208) sg. שילום מהרה payment of the *mohar* *JMP* 11r:19; *ib.* 30:4

שימוש n.m. **service, ministration, copulation, magical praxis** (↓שמש; SA שמוש ST Ex 39:1(Var), MH, TA שימוש Jast 1563) **1. service,**

ministration: sg. a. general: לשימושך *TN* Gen 40:13 [H כנך]; לשמושי *ib.*; 41:13; b. in religious context: לבושי שמוש *ib.* 39:1 [H בגדי שרד]; 35:19; מני שמושא the service vessels *ib.* Num 4:9; 12; **2. copulation:** sg. שמושך *ib.* Gen 40:13 [H שכבתך]; **3. magical praxis:** sg. הרין הוא שימושא דכל מזמורא ומזמורא this is the praxis of each psalm *ŠT* 1; שמושיה *AmGen* 10:6b:14

שין n.m. **sbin, twenty-first letter** (Sy ܫܝܢ LS 748) *PRK* 29:14; *MMDam* Num 7:59
Nöld, Beitr 126+.

שיע n.m. **plaster, cement** (↓ √שוע; Sy ܫܝܥܐ plastering LS 764) sg. גופה דשיע a plug of plaster *TN* Num 19:15 [H צמיר פחיל]; לשיע *ib.* Gen 11:3 [H לחמר]

שיע 2# n.m. **cord(?)** sg. שיע תכלתה cord of blue (thread) *TN* Num 15:38 [H פחיל]

שיעור n.m. **size, standard, measure, fixed rate of interest** (↓ √שער; MH, TBA שיעור Jast 1565) **1. size:** sg. רין שיעורא רסלעה איחמי למשה the *sela* of this size of was shown to Moses *TNGl* Ex 30:13; *ib.* Gen 6:15; **2. standard, measure, legal size:** sg. כהדין שיעורא *Pea* 21a(13) // *Er* 25a(12); איח לי שיעורא I have the legal amount *Pea* 21a(42) // *Soṭ* 19a(35); ליח כאן שיעורא *Ter* 42d(34); *BM* 9d(18); והוא שיעורה is that its legal size? *PeaV* 19b(51); *Beṣ* 61b(22); pl. מנא אילין שיעוריא from where do (we know) these measures? *Pea* 20d(57); *Šab* 10b(54); *Soṭ* 16c(52); אילין שיעוריא כאינון שיעוריא are these measures (the same) as those? *Švi* 34d(4); *ib.* 5; **3. fixed rate of interest:** pl. בשעורין *FT* Lev 25:37 [H בנשך]

שיפוע n.m. **incline, excess** (↓ √שפע; MH שיפוע Jast 1566) **1. incline:** sg. שפוע ביח רמחה the Incline of the High Place *TN* Dt 3:17 [H אשדות הפסגה]; **2. excess:** sg. שיפועה *FTV* ib. 26:12 [H סרח]; pl. שיפועיא *FT* ib. 23; *FTV* Ex 36:28

שִׁיפּוּר n.m. **shofar** (↓שופר; Sy ܫܝܦܘܪܐ LS 798) sg. *TN* Lev 25:9 [H שופר]; שפורא *FPT* Ex 19:13[17]; שיפורא *ib.*[06]; *TN* ib. 20:18; *FT* ib. 19:16

שיצי vb. **to destroy** (< Akk *ušēṣi* Kaufman, Influences 104; ↓שיצי; CPA שיצי LSp 205, SA שיצי Ham 599:151+) Quad. **to destroy:** שיציה *TN* Ex 9:15; שיצי *ib.* 25; ושיצינן *ib.* Dt 2:34 [H ונחרם]; שיצון *ib.* Num 21:32; אשיצי *ib.* Ex 34:24; ישיצי *ib.* Dt 28:24; חשיצי *ib.* Lev 26:22; חשיצון *ib.* Dt 13:16; ישיצון *ib.* 28:48; משיצייה *ib.* 20:17; אחון משיציין *ib.* 12:2
Quad.Ref. **to be destroyed:** קדם עד דלא אשחצי *ib.* Num 11:33 [H טרם יכרת]; אשחצינן *ib.* 17:27 [H אברנו]; אשחיצון *ib.* Gen 7:23; ישחיצי *ib.* 6:17; חשחיצי *ib.* Ex 12:19; ישחיצון *ib.* Lev 20:18; מישחיציא היא *ib.* Dt 4:26; מישחיציה חשחיצון *ib.* Ex 10:7
This vb. poss. occurs in the obscure phrase שיצית סייבית *BR* 919:3 [v. MY ad loc.].

שיציו n.f. **destruction** (↓ √שיצי; CPA שיצי LSp 205, SA שיאצי Ham 599:151) sg. *TN* Num 14:45 [H החרמה]; *ib.* Dt 1:44; *FTV* ib.

שיקוע n.m. **bandage, cavity** (↓ √שקע; SA שקעין ST Lev 8:13(Var; MT מגבעות), שקואה Ham 493:243) **1. bandage:** pl. כל שיקועין(G) ראחון עבדין בחולה הוון עברין בשובתה (PN instructed the midwives:) All bandages that you do during the week (for the circumcised baby) do on the Sabbath *BR* 963:3 // שיקויין[!] *Šab* 12a(39) // *ib.* 17a(60); **2. cavity:** pl. ושקועיהון *TNGl* Ex 36:38 [H וחשקיהם]; *ib.* 27:11[!]; 38:17[!]

שיר n.m. **song** (↓ √שיר; CPA שיר LSp 205) sg. פתח פומיה לוי בשירה Levy opened his mouth in song *SYAP* 8:7; pl. ובשירין *FPT* Gen 31:27[05; H ובשירים]; *TN* ib.

שיר 2# n.m. **bracelet** (SA שיר ST Gen 24:22(Var), Sy ܫܐܪܐ LS 749) sg. חר שיר{א} *EchR* 117:6; pl. שירין מן ידיהון bracelets from their hands *TN* Num 31:50 [H צמיד]; שירייא *Šab* 8b(44) [expl. Num ib.]; *TN* Gen 49:22; שרין *ib.* 24:22; שאירין *KetPap* 20; *JMP* 1r:12; *ib.* 2:21
Friedman, JMP 2:49, w. lit.

שיר vb. **to sing** (↓ שיר, שירה; MH שורר Jast 1568; cf. CPA שיר af. LSp 205) Pol. הודו לה׳ שורר he sang "Praise God" *SYAP* 44:21; ליואיי משוררין the Levites sing *ib.* 26

שירה, det. **שירתה** n.f. **song** (↓ √שיר; CPA שירא LSp 205, SA שירה Ex 15:1(Var)) sg. a. general: דבעי א׳ שירה ודלא בעי בכי whoever wanted recited a song. Whoever did not want — cried *PRK* 19:1i; שירת חושבחת[ה] the song of His praise *FPT* Ex 15:1[10]; *TN* ib.; סלי שירתה *ib.* Dt 31:30; pl.

נצח דויד ואמר שירן David was victorious and recited songs *SYAP* 55:29; b. esp. שבח שירחה הדה this song of praise: *ib.* 19; 21; 22; *FT* Ex 15:1; *ib.* Num 21:17; *TNGl* ib.

שֵׁירוּ, det. **שֵׁירוּתָה** n.f. **meal** (↓√שרי; Sy שָׁרוּתָא LS 804) sg. a. general: כאשון שֵׁירוּתָא at the time of the meal *FPT* Gen 43:16[04]; *ib.* 25; *TN* ib.; *SYAP* 32:30; b. + עבד to prepare a meal: ועבד שירו *FPT* Gen 29:22[05]; *TN* ib.; *ib.* 19:3; 21:8; ועבדח שירו *San* 26b(21); לרמשא עב{י}דו שירו{י} in the evening they prepared a meal *EchRB* 47:13; *ib.* 23

שֵׁירוּי n.m. **beginning** (↓√שרי pa.; CPA שרזי LSp 215, SA שרואה ST Gen 41:21, שריו (< *שרוי) LOT 3/2 101:29) *FPT* Gen 49:3[22; voc]; - sg. a. general: שירוי חצדכון *FPT* Lev 23:10[06; H ראשית קצירכם]; שרוי עלמא the beginning of the world *TN* Gen 6:4; *ib.* 10:10; Ex 34:19; Num 15:20; Dt 26:10; חיילי ושרוי צערי *ib.* Gen 49:3 [H כחי וראשית אוני]; *BR* 1253:3 [expl. Gen ib.]; שירויכון *TN* Lev 2:12; b. in adverbial phrases: 1) בשירוי in the beginning *FTV* Ex 1:8; *TN* Dt 24:5[!]; 2) מן שירויה from the beginning *ib.* Gen 49:21; Num 21:6; Dt 26:5

שירות n.m. **service** (√שרת; MH שירות Jast 1569) sg. מלאכי שירוחה ministering angels *TN* Dt 32:3

שיריי n.m. **silk garment** (Sy שְׁאַרְיָא LS 749) pl. שיראין *Šab* 8b(49); שירייה *ib.* G [expl. השירות Is 3:19]

שישלה, pl. **שישלן** n.f. **chain, shalshelet** (an accent sign; ↓שלשלה; CPA שישלא LSp 209) **1. chain:** pl. שישלן *TN* Ex 28:14 [H שרשרת]; *FTV* ib.; *TN* Num 31:50[!]; שישלחה *ib.* Ex 28:14; 22[!]; 39:15[!]; **2. shalshelet:** pl. ח׳ שישלן *MMAl* Prov 1:9

שיתום n.m. **boring a hole** (↓√שחם) sg. שיתומהון *AZ* 44d(22) [in an unclear context]

שיתיי n.m. **a trapper with a certain type of net** (cf. TBA שותא trap Jast 1544) pl. מצדתא דשיתאי trappers' nets *Šab* 14a(62) // מצדתא דשיתייא *Beṣ* 62a(3)

Lieb, TK 5:964; id., YK 180.

שכב (e/a) vb. **to lie down, rape** (↓משכבי, משכובי; CPA שכב LSp 205, SA שכב ST Lev 15:18) Pe. **1. to lie down:** ושכיב *TNGl* Gen 28:11 [H וישכב]; ישכבון *ib.* 19:4; **2. to rape:** ואחא חד מנהון בעי למשכבי (Var) איחתא דההוא גברא wanted to rape my (lit. that man's) wife *PRK* 176:3

Af. **to cause to lie down:** וניפוק נשכביה במשכביה let us go out and place him in his resting place (i.e. grave) *VRG* 245:5; ונפקון ושכבוניה (= ואשכבוניה) *ib.* 6

שכונה, det. **שבונתה**, pl. **שכונין** n.f. **neighborhood, quarter** (< H שכונה Jast 1571, TA שכונין pl. Jud 8:11) sg. ליח הכא שכונה חורי{ן} איח הכא שכונה דמשבקי isn't there another neighborhood here? Here is the neighborhood of my former husband *Ket* 34b(58); שכונחיה *Tan* 66c(41); שכונחיה דר׳ יוסי הגלי׳ *BR* 154:2; *ib.* 3; 4; *VR* 806:2; pl. שכוני<ן> *TNGl* Gen 25:3; והוות אזלה בכל שכונייה she went in all the neighborhoods *BR* 154:2 // *VRVar* 805:3

שבח vb. **to find, be able** (↓שכיח; CPA שכח LSp 205, SA שקע, שקח Ham 504:85+) Af. pf. 1sg. אשכחית *BR* 302:2; 3m. אשכח *BM* 8c(8); f. אשכחת *PRK* 199:8; אשכחתנון *VR* 134:1; 1pl. אשכחנן *Ter* 46a(26); 3m. אשכחון *Ḥag* 76c(28); אשכחוניה *Ber* 6b(13); אשכחוחה *BRV*^{60} 125:5; imp. 2m.sg. חשכח *TN* Lev 25:26; 3m. ישכח *ib.* Dt 22:3; f. חִשכַּח *FPT* Ex 22:3[01]; 2m.pl. חשכחון *TN* Dt 12:13; inf. למשכחה *ib.* Gen 32:6; part. m.sg. משכח *Šab* 12a(1); pl. משכחין *Qid* 58d(52); - **1. to find:** אשכח חן וחסד *TN* Gen 6:8 [H מצא חן]; *ib.* 38:23; Lev 5:22; Dt 22:17; ולא אשכח בר נש he didn't find anyone *BR* 306:4; אשכחיה יחיב עביד מחטין he found him sitting making needles *Ber* 7d(20); *Pea* 21b(13); *Šab* 17c(32); *Tan* 68d(11); *Ḥag* 77c(5); *Qid* 61a(5); *BB* 16a(60); *San* 25d(28); *BR* 911:2; *VR* 859:2; *PRK* 68:11; *ŠR* 32a(10); *EchRB* 54:9; pass.part. ווי רמודין ולא משכחין woe for those who are lost and not found *Ḥag* 77b(24) // *BRL* 108:5; ודערק ורמובר לא משכח one who flees and is lost will not be found *Hem* 24; *ib.* 21; 23; **2. to be able** [Sy אֶשכַּח LS 775, mng. 2]: אין הוה משכח מיעבד חקנה הוה עבד if he could make a legal remedy he would do so *Er* 23c(14); סלקח במתשבחכון דלא הוינא משכח מיגר פ{ו}עלין מטיכריא did you think that I wasn't able to hire workers from GN? *BM* 11b(39); ליח משכח it is impossible *San* 25a(14) [cf. Sy לא משכח PSm 4148]

Itpa. **1. to be found:** וישחכח בידיה *TN* Ex 21:16 [H ונמצא בידו]; *ib.* 35:23; Gen 15:1; Lev 24:12; נוקניקה אישחכח בכנישחא דבולי a sausage was found in the synagogue of the *boule Šeq* 50c(53); *AZ* 44d(42); איחבעח מתנית׳ ולא אישחכח the

Tannaitic statement was sought and not found *Er* 19b(10); *Tan* 66d(38) // *PRK* 377:4; **2. to be present, exist:** הווה פריא והוא פרי עד דאשתכח יהיב בבבל (the cow) ran, and he ran (after her) until he was in Babylonia *MŠ* 56a(17); *TN* Gen 28:10; *EchR* 48:22; *BRV*^{60} 211:2; *VR* 858:3; **3.** in impersonal usage **it turns out, the result is** [=MH נמצא Jast 825]: אישתכח דהרין רחמישיתה לא מפסיד כלום it turns out that the one who has fifty loses nothing *BQ* 4a(63); *BB* 16b(13); *VR* 860:4

Ittaf. **to be found:** יתאשכח *TNGl* Ex 22:1; *ib.* 3

On the SA form, v. Kut, Studies 265+ (Heb). On af. *mng.* 2, cf. already in QA: די לא ישכח כול בר אנוש לממניה which no man can number GAp 21:13 [v. ATTM 708]. The form אשכח occurs in several phrases in PT where the itpe. would be expected. Thus: אשכח תני it is found learned *Švi* 36d(8); *Ḥal* 57c(29); *Pes* 33c(4); *Meg* 70b(30); אשכחת אמר it turns out that you say *Šab* 13d(3)[=MH נמצאת אומר; v. Bacher, Term 2:216]; *Yom* 38c(20); *Ket* 28b(14); *Hor* 48a(13); cf. also once in a non-legal text: ואשכח קאים בין חיותא (Moses) was found standing among the heavenly creatures *SYAP* 11:26. These forms have been analyzed by Ben Hayyim as itpe. w. assimilation of *taw* (v. Tarbiz, 50(1981):207). Note, however, that: There are no certain exx. of assimilation of *taw* in metathesized forms in JPA; 2. While *taw* is assimilated to several following consonants (e.g. נ, פ, ק) in itpe./a. forms in JPA, it never assimilates to *šin*. It may be hesitantly suggested that these forms are either a pe. w. prothetic *alef* or an af. pass. On the anomalous development of this rt. in A, v. J.L. Malone, Afroasiatic Linguistics, 1/2 (1974):1+.

שכח #2 vb. **to forget** (< H שכח Jast 1572) Pe. לא מטון לסולמה דצור עד דשכחון כול{ז}<ה> they had not reached the Ladder of Tyre before they forgot everything *BQ* 4b(32); שכחון מיל"י מן הרן חרגומה they forgot words from that Targum *BR* 946:3

שכיח adj. **frequent, at hand** (↓ √שכח pe., pass.part.; SA שקיח LOT 3/2 49:12, TBA שכיח Jast 1573) sg. אולפני שכיח לי my learning is within me *Šab* 11a(41) // *Pes* 37c(35); דאונסא שכיח a tragic occurrence is frequent *Yev* 14d(26); דריחשא שכיח a (bite of) a creeping thing is frequent *ib.* 30; *BR* 880:2; שכיחא הכ>א מילחא בפומהון דרבנן the Rabbis are wont to say this thing *Qid* 65d(40); *Mas* 49d(25); *Šab* 14c(44); pl. בגין דליח יש' שכיחין because there are no Jews to be found *AZ* 40b(11) // *Dem* 25b(7); *KohR* 15d(33)

שְׁכִינָה, det. **שכינתה**, pl. **שכינן** n.f. **Divine Presence** (↓ √שכן, כיח שכינה; Sy שכינתא LS 776, TBA שכינתא Jast 1573) שְׁכִינְתִי *FPT* Ex 19:4[10]; sg. (א)יקר שכינתה [↓יקר]; חשרי שכינתה בעבד ידיכון may the Divine Presence dwell in the work of your hands *TN* Ex 39:43; ואשרי שכינתי I will cause my Divine Presence to dwell *ib.* 29:45 [H ושכנתי]; סליק שכינתך מביניהון remove your Divine Presence from among them *Pea* 16a(39) // *VR* 590:8 // *PRK* 57:8; *EchRB* 132:9; pl. שכינן *FTP* Ex 12:2

Nöld, NB 24. The overwhelming number of exx. of our word are with (א)יקר, used as an indication of respect.

שכינו, det. **שכינותה** n.f. **neighborhood** (↓שכונה) sg. ובשכינותיה דר' יוסי הגלילי *VR* 805:3; *ib.* 4

שכלול n.m. **form** (↓ √שכלל; CPA שכלול LSp 206) sg. שכלוליה דכר שכלולה נוקבה its (i.e. the fetus') form will be a male! Its form will be a female! *Nid* 50d(30); וחמא יצחק ית שכלוליהון Isaac saw their form *TN* Ex 12:42; *FPT* Lev 22:27[06]; *FT* ib.; *TNGl* ib.

שכלל vb. **to complete, form, dedicate, adorn** (poss. < Akk *šuklulu* Kaufman, Influences 104; ↓ שכלול; CPA שכלל LSp 206, SA שכלל Cowley, SL 868, MH שכלל Moreshet, Lex 366) Quad. **1. to complete, finish:** שכלילו יחה *TN* Num 21:18; **2. to form, build:** ושכלל *ib.* Gen 2:22 [H ויבן]; וְשַׁכְלֵל *FPT* Ex 20:11[06]; חרחין ידך שכללי יחיה your two hands formed it (i.e. the Temple) *TN* Ex 15:17; *FPT* ib.[19]; די שכלל יחכון *TN* Dt 32:18 [H מחללך]; *ib.*6; חשכלל יחיה *ib.* Gen 6:16; **3. to dedicate:** שכליל יחיה *ib.* Dt 20:5 [H חנכו]; ישכליל *ib.*; **4. to adorn with a garland** [↓ √כלל pa., mng. 2]: pass.part. משכלל כחתן garlanded as a bridegroom *FTP* Ex 12:2; זוגין משכללין garlanded couples *SYAP* 47:10

Quad.Ref. **1. to be founded:** דאשתכללח *TNGl* Ex 9:18 [H הוסרה]; **2. to be formed:** וחשתכלל *TN* Num 21:27 [H וחכונן]

שכן, det. **שיכנה** n. **eyelid** (QA שכני עיני ATTM 709, MH שיכני עיניו *VRQ* 391:4) sg. היך מה דנטר שיכנה בבה רעיינה just as the eyelid protects the pupil of the eye *TN* Dt 32:10; *FT* ib.[!]; pl. חלון שכני עיני רניחמי לחכמי ישראל lift up my (drooping) eyelids, so that I can see the sages of Israel *Yev* 3a(60)

Lieb, JQR 36(1946):323, n. 61.

שכן vb. **to nest, make a gift** (↓ שכינה; CPA

2# שכן pa. LSp 206, Sy שכן pe., pa. LS 776) Pe. **to nest:** וכל עוף דשכן על גביה any bird which nests beside it *BR* 714:6

Pa. **to make a gift:** דשכן הדה סכופחה who presented this lintel *Naveh* 42:2; אנא דיקלטיאנוס מלכא שכניח אהן ירידה דצור I, Diocletian, the king, presented the fair of Tyre *AZ* 39d(17); דבעי משכנא ליה{מ} because he wants to give him a gift *BQ* 4b(52)

On pa., v. Lieb, Eshkolot 3(1959):78; id. TK 10:430, n. 48.

[שכך n.m. **shoemaker** (< Akk *aškāpu* Kaufman, Influences 39; Sy אֶשכָּפָא LS 777) sg. עולא שכפא *AZ* 42a(36)

The mng. of this word is uncertain and is based only on the phonetic similarity w. the Akk. term.]

שכר vb. **to intoxicate** (CPA שכר(ו) pa. LSp 206, Sy 2# שכר pe. LS 777) Pa. נסבה ונשקי יתיה חמר ונשכרניה let us take him, and give him drink, and intoxicate him *VRG* 245:5; נסוניה ואשקוניה ושכרוניה *ib.* 6 // *EstR* 9b(1)

שלבוקי, pl. **שלבוקיין** n.f. **pustule** (CPA שלבוקיאן pl. LSp 206, SA שלבוקין pl. Ham 576:178) pl. *TNGl* Ex 9:10 [H אבעבועות]; *FTV* ib. 9; שלפוקין *TN* Ex 9:9; *ib.* 10[!]; טלבוקיין[!] *TNGl* ib. 9

שלבש vb. **to bolt** Quad., pass.part. משלבשן *TNGl* Ex 26:17; משלושן{י}ן *TN* ib.; משלושן *ib.* 36:22

C. Rabin, EI 9(1969):150.

שלהב vb. **to heat up** (√שלהי; CPA שלהב LSp 206, MH משולהב Moreshet, Lex 367) Pa., pass.part. אשא משלהכה an enflamed fire *TNGl* Num 18:7

שַׁלְהֲבִי, det. **שלהביתה**, pl. **שלהביין** n.f. **flame** (√שלהב; CPA שלהביתא det. LSp 206, SA שלה(ו)בי GSA 410) sg. שלהבי ראישא *FTV* Ex 19:18; שלהובי *TN* ib. 3:2; שַׁלְהֲבִית *FPT* ib. 19:18[06]; שלהוביה *FTP* Gen 15:17; *ib.* Ex 19:18; שלהביתה *TN* Num 21:28; pl. שלהביין *FTV* Gen 15:17; שלהובין *FTP* Num 21:28

שלהי vb. **to weaken, be weary, tired** (√לאי, √לעי; Sy שְׁלהִי LS 780) Quad. **to weaken, tire out:** משלהי ליה He weakens it (i.e. the wind) *BR* 232:6 [expl. יעטוף Is 57:49, w. ref. to Jon 2:8] // *VR* 319:2 // *KohR* 3a(36) // *Ber* 13d(1); pass.part. משלהי *TN* Gen 25:29 [H עיף]; *ib.* 30; והוה עליל משלהי he came in exhausted *KohR* 10a(37); ורוחיהון משלהיא their spirit was weary *FTP* Dt 25:17; לעיין משלהיין *TN* ib. 18 [H עיף ויגע]

Quad.Ref. **to be weary:** ואשחלהון *TN* Gen 47:13; וישחלהון *ib.* Ex 7:18; *FPT* ib.[04]

שלו, det. **שלותה**, pl. **שלוון** n.f. **inadvertent act, error** (√שלי; SA שלו ST Gen 43:12(Var)) a. general: sg. שלו הוות *TN* Gen 43:12 [H משגה]; *ib.* Num 15:25; חובי שלות שבטה the inadvertent acts of the tribe *ib.* 7:16; 22; 28; 40; 76; Dt 29:18; Lev 5:18; Num 15:25; pl. שלוון *ib.* 7:16; b. in בשלו inadvertently: *ib.* Lev 4:22 [H בשגגה]; 27; 22:14; Num 15:29; 35:15; Dt 19:3; לשלו *ib.* Num 15:24

שלווה, det. **שלוותה** n.f. **security, ease** (√שלי; Sy שַׁלְוָא LS 779) sg. ויהב להון של{י}ווה (God) gives them tranquility *Der* 53:64; דהוו בשלווה *TN* Gen 44:18; יתבין בשלוחהון sitting at their ease *EchR* 142:16; *EchRB* ib.; ושלוותה רעדן the tranquility of Eden *TN* Gen 49:1; *FTV* ib.

שלוח n.m. **one who sends, dispatcher** (√שלח; Sy שָׁלוּחָא LS 780) sg. שלוחהון דברייתא the dispatcher of the people *KohR* 9c(8); *ib.* 6; 25 [a designation of the angel of death; // מלאך מותא *Kil* 32c(22)]

שלוף n.m. **drawer, remover** (√שלף; cf. SA שאלף Ham 597:132) pl. שלופי חרבה drawers of the sword *FPT* Gen 31:26[05]; *TNGl* Lev 26:6; *ib.* 25; 33; Num 20:18; שלופי סנדלא removers of the sandal *FT* Dt 25:10 [H חלוץ הנעל]

שלח n.m. **not entirely processed hide** (√2# שלח; Sy שֶׁלחָא LS 780) pl. אילין שלחיה *Ned* 40c(13)

Lieb, TK 7:446, n. 35.

2# שלח n.m. **stripper or dealer of hides** (√2# שלח, שלח) sg. אבא שלחא *Šab* 7a(12)

Lieb, TK 3:53, 232.

שלח vb. **to send** (√שלח, שליח, שליחו; CPA שלח pa. LSp 207, SA שלח ST Gen 12:20) Pa., pf. 1sg. שלחית *TN* Dt 2:26; 2m. שלחת *Yev* 3a(56); 3m. שלח *BR* 711:3; f. שלחת *TN* Gen 49:22; 1pl. שלחנן *ib.* Ex 14:5; 2m. שלחתון *ib.* Dt 1:1; 3m. שלחון *Tan*

64b(42); imp. 1sg. אשלח *TN* Ex 10:10; 2m. חשלח *ib.* 21:2; 3m. ישלח *ib.* Gen 24:40; 1pl. נשלח *ib.* Dt 1:22; 2m. חשלחון *ib.* Num 5:3; 3m. ישלחון *ib.* Dt 19:12; imper. 2m.sg. שלח *ib.* Ex 5:1; pl. שלחו *ib.* Gen 42:16; inf. משלחה *ib.* Dt 22:7; *Šab* 13d(29); למשלחה *TN* Lev 16:10; part. m.sg. משלח *Pes* 34a(50); f. משלחא *Ḥaliṣa* 100:23; m.pl. משלחין *Švu* 38a(36); pass.part. f.sg. משלחה *FPT* Gen 43:4[05];- **to send:** הא אנא משלח *TN* Ex 9:14 [אני H]; שולח *ib.* 23:20; אנן משלחין ג׳ איגרן we send three letters *Švu* 38a(39); הוה משלח ליה איקרין he used to send him gifts *Šab* 3c(63); הוה משלח כחבין לבייתיה he sent letters to his house *BR* 1232:11; שלח שאל לר׳ זעירה he sent and asked PN *Yev* 12d(11); שלח כחב ליה *Qid* 64d(8); שלח למנחם בריה he sent PN, his son *Dem* 24d(61); שלח לגבון חרין חלמידים he sent them two students *Yom* 45a(61)

Itpa. **to be sent:** ומלאכה חניינה אשתלח למשיזבה ללוט the second angel was sent to save Lot *TN* Gen 18:1; מן קדם ה׳ אשתלחת *ib.* Num 16:28 [ה׳ H]; דן דחמי ליה למשתלחא [שלחני the one who is fit to be sent *ib.* Ex 4:13; מאן יהב לי אילין להן דאישתלחית מיסבינ{י}ן<ו> who will put those (two) for me where I was commanded to take them ? *Kil* 32c(26)

As in CPA (v. Schulthess, op. cit., note), and in SA (v. LOT 3/2 117:81, note) this rt. occurs in JPA only in pa. and not in pe. This is shown by the following: 1. All vocalized forms are pa. (e.g. שְׁלַחְתָּ *FPT* Gen 8:7[02]; שְׁלַחְתָּ *ib.* Ex 5:22[04]). 2. There are no unequivocal pe. forms (e.g. part., inf.) while there are many certain exx. of pa. forms even in the Targumic texts when the original H text has pe. forms.

שלח #2 (a/a) vb. **to strip off clothes, shed skin** (↓שלח, שלח #2, √חלש; SA שלח Ham 562:146+) Pe. **1. to strip off clothes:** a. general: וישלח יח לבושוי *TN* Lev 6:4 [ויפשט את בגדיו H]; *ib.* 16:23; שלח מאנך ויהב ליה take off your garment and give it to him *Kil* 32a(34); pass.part. בד מאנוי שליחין *EchRB* 48:31; שליח מנוי הוה *Šab* 3a(30) // *Qid* 61a(49)[!];[!] שליחין או לבושין stripped or dressed? *KohR* 15d(22); *ib.* 25; 26; b. cloak: ר׳ אליעזד בן שמוע לביש חמש אצטלוואן שלח חד ויהב ליה PN was wearing five cloaks. He took one off and gave it to him *ib.* 28c(14); דיהא שלח חד ולבש חד so that he can take off one (tunic) and wear another *MQ* 82a(30); c. shoes: הוה שלח סנדליה *Tan* 67a(43); *MQ* 82d(64); pass.part. ושליח סנדלוי *ib.* 44; d. sock [↓דרדס]: דלא שלח עילייא לא שלח ארעייה because if he doesn't take off the upper (sock), he doesn't take off the lower one *Kil* 32d(12); **2. to shed skin:** ובטל חינחה משכיה ישלח in the shade of the fig tree it will shed its skin *RH* 58b(18) // *San* 18c(46)

Af. **to remove s.o.'s clothes:** אשלח *TN* Num 20:26 [הפשט H]; ואשלחו *ib.* Gen 37:23; *FPT* ib.[04]

Itpe. **to be removed:** ישתלחון מאנוי let his clothes be removed *EchRB* 48:27 [↓pe., pass.part.]

שלחף vb. **to change, exchange** (< ↓√חלף shafel, w. metath.) Quad. ושלחף *TN* Gen 31:7 [והחליף H]; *ib.* 48:14; *FPT* ib.[22]; ושלחפת *ib.* 31:41; *TN* ib. שלחיפיניה *TNGl* Lev 27:10; *TN* ib.

C. Rabin, EI 9(1969):149.

שלט (a/o) vb. **to rule, prevail** (↓שולטן, שלטון, שליט, שלטנו; CPA שלט LSp 207, SA שלט Ham 591:43+) Pe. **1. to rule** (+ ב־ over): משלט חשלט בן *TN* Gen 37:8 [משל חמשל בנו H]; וישלט *ib.* Num 21:6; וחשלטון *ib.* Dt 15:6; ישלטון *ib.* Num 24:7; שליט בהון *ib.* 10; שלטין *ib.* Gen 17:6; 35:11; *FPT* ib. 48:19[22]; עחידין אינון עמא האליין משלוט בעמך those people will eventually rule over your people *TN* Num 24:14; **2. to have dominion** (+ ב־ over): וישלטון בנוניא דימא you will have dominion over the fish of the sea *ib.* Gen 1:26; שלוטו *ib.* 28; **3. to prevail** (+ ב־ over): ואת תהוי שלט בה you will prevail over it (i.e. the evil inclination) *ib.* 4:7; ליח הוא מי{ט}<ש>לוט בי (the worm) does not have power over me (i.e. my body) *PRK* 198:10 // *KohR* 29a(6); <בה> {שלט}ה he prevailed over it (i.e. Jerusalem) *EchR* 76:22 [expl. וירדנה Lam 1:13, w. ref. to וירד Ps 72:8]

שלטון n.m. **rule, ruler, subordinate** (↓√שלט, שולטן; MH שלטון Jast 1581) **1. rule:** sg. *TN* Num 21:30 [מלכו //]; **2. ruler:** pl. מלבין עם שלטונין *ib.* Gen 49:11; 17; Ex 17:16; *FTV* Num 21:15; שלטוני מדינחא rulers of cities *TNGl* Gen 15:1; שלטוניא *FTP* ib. 49:32; **3. governor:** sg. שילטונה ארכונה *BerG* 9a(28) [double rdg.]; **4.** pl. **subordinates:** שלטוניך *TN* Ex 8:5 [עבדיך H]; שלטוני *ib.* 12:30; שלטונך *ib.* 9:30

שלטון #2 n.m. **a type of garment** pl. שלטוניה *Šab* 8b(47) [expl. השביסים Is 3:18; ↓שרטט]

Cf. Lehnw 581.

שלטנו n.f. **rule** (↓√שלט; CPA שולטנו, שלטנו LSp 207, SA שלטנו Ham 512:310) sg. *TNGl* Num 21:30

שלי vb. **to cease, err, be negligent** (↓מן שלייה, שלו, שלווה, שליו, שליות; CPA 2# שלא LSp 206, SA שלי ST Dt 7:1) Pe. **to cease:** לא שלי הו ווי מפומיך "woe" will never cease from your mouth *BR* 247:3; *ib.* 5

Af. **to cause to err:** אשלי יחי *TN* Gen 3:13 [H השיאני]

Itpe. **1. to err:** אשחלי *TN* Lev 5:18 [H שגג]; אשחלח *ib.* Num 15:28; אשחלינן *ib.* 12:11; אשחלון *ib.* 15:26; חשחלון *TNGl* ib. 15:22; **2. to cease:** מן שלווה ישחלי he will cease from tranquility *SYAP* 63:32

2# שלי vb. **to draw out** (↓משלי, שלינונין; Sy שלא LS 778) Af. שדיי <שלח> לחוויה דאשלי לארס God sent the snake which drew out the poison *SYAP* 30:41

שְׁלִיו, det. **שליותה** n.f. **tranquility, ease** (↓√שלי; Sy שַׁלְיוּתָא LS 778) sg. ושְׁלֵיוּתַהּ דעדן the tranquility of Eden *FPT* Gen 49:1[22]; מדכר שליוחא דביתיה {ל}<ד>אבוי he recalls the tranquility of his father's house *EchR* 71:3

שליות adv. **at ease** (↓√שלי, שליו) ושביק להון יתבין שליות he left them dwelling at ease *EchRG* 142:16

שליח n.m. **messenger, delegate** (↓√שלח; CPA שליח LSp 207, SA שליח ST Num 22:5(Var)) sg. פקריה לשליחא he commanded the messenger *BR* 689:1; *ib.* 761:3; *Ter* 46b(64); *ib.* 63[!]; *Qid* 64a(25); שליחך דשלחת לוותי the messenger whom you sent to me *TN* Num 24:12; שליחא דצבורא the delegate of the congregation *BR* 514:1 [// שמשא *Tan* 65a(45)]; שליחא דמלכא the king's messenger *EchR* 143:7; אנה הוא שליחיה דיוצר בראשית I am the messenger of the creator of the Beginning *SYAP* 2:4; pl. שליחין *TN* Gen 32:4 [H מלאכים]; *ib.* Num 20:14; 21:21; 22:5; 15; ציבורא כהנייא ושלוחין[!] the delegates of the congregation, the priests *PalLaws* 30:17

שליחו, det. **שליחותה** n.f. **commission, mission** (↓שליח; CPA שליחו LSp 207) sg. a. w. vbs. of motion: אזיל בשליחותי go on my commission *PRK* 296:9; חד בר נש נפק לשליחותא a certain man went out on a mission *BB* 17a(6); b. w. עבד: כיוון דעבדת שליחותה as soon as it had carried out its commission *BR* 80:3 // *VR* 504:1 // *KohR* 15b(35); בגין דנעביד שליחותי *Kil* 32c(27) // *Ket* 35b(30)[!] // *KohR* 9c(25); עבד שליח<ו>תך *Ned* 38b(25)

שַׁלִּיט n.m. **one who has power, ruler** (↓√שלט; CPA שליט LSp 207, SA שליט Ham 596:89) *FPT* Gen 41:33[03; voc];- **1. one who has power, ruler:** a. w. על: sg. הוא אלהא דשליט על ארעא He is God who rules over the earth *TN* Gen 24:3; ואת תהוי שליט עלוי *FPT* ib. 4:7[02; H ואתה תמשל בו]; *TN* ib. 1:16; *TNGl* ib. 3:15; ליח אנא שליט על דידך I do not have power over you *KohR* 9c(14); *ib.* 17; b. w. ב־: sg. והוא יהווי שליט במחוז{ו}י ספינתה he will rule in the ships' ports *TN* Gen 49:13; אלהא דשליט בנשמח כל בשרה God who rules over the soul of all flesh *ib.* Num 27:16; *FTV* Gen 4:7; pl. ובנוי יהוון שליטין באמיא his sons will rule over the nations *TN* ib. 48:19; **2. ruler:** sg. רב ושליט master and ruler *ib.* 27:29 [H גביר]; 41:43; Ex 2:14 [H שר]; 7:1; *FTV* Dt 11:25; מלך ושליט king and ruler *TN* Ex 34:24; *ib.* Dt 1:17; 33:16; pl. מלכין ושליטין *ib.* Gen 44:18; **3. official, prefect, officer:** sg. שליטא דפרעה *ib.* 37:36 [H סריס]; 39:1; מה רחיל הדין שליטא how fearful is that prefect *VR* 186:6; pl. שליטוי *TN* Gen 40:2 [H סריסיו]; *ib.* 50:7 [H עבדי]; Ex 7:20; 9:20

In mng. 1, this word is used suppletively for √שלט.

שלים adj. **owe** (↓√שלם pe., mng. 4) sg. אבוי שלים ליה ביש אימיה שלימה ליה ביש אחוי שלים ליה ביש סביה שלים ליה ביש אחון שלימין(Var) ליה ביש אוף אנא שלים(V) ליה ביש your father owes him him evil, his mother ..., his grandfather ..., even I owe him evil *PRK* 41:1; לך(Var) כל הדן בזיוניה אנא שלים do I owe you all this disgrace? *ib.* 176:2 [// חייב *Ter* 46a(32)]; *VR* 579:6; מה טיבו הוא(V) שלים ־לך־ מן יומוי what favor does he owe you from before? *Pea* 15d(24); *Ter* 46a(33)[!]

Lieb, YK XI+. The morphological form of the word is uncertain.

שלינונין n.m. **pelican** (lit. drawer out of fish; ↓√2# שלי; Sy שְׁלָא נוּנָא LS 778) sg. שלינוניה *TN* Dt 14:17 [H שלך]; שלוינוניה *ib.* Lev 11:17

שלך vb. **to throw** Af. ומשליכין לון לימא (we) throw them into the sea *KohR* 9d(5)

Poss. a corruption from H.

שלל vb. **to chain** (↓שישלה, √שלשל; MH שלל Jast 1585, mng. 1) Pe., pass.part. בניהון שליל<י>ן their children are chained with neck

chains *TN* Num 21:29

שלם, det. **שלמה** adj. **complete, perfect** (↓√שלם, שלים; SA שלם Ham 607:28, Sy שלֵם LS 782) sg.m. אמר שלם *TN* Ex 12:5 [H שה תמים]; *ib.* Lev 3:6; Num 6:14; לבה שלמה *FPT* Ex 19:8[06]; f. שלמה *TN* Lev 4:28; אליתה שלמתה *ib.* 3:9 [H האליה תמימה]; pl.m. שלמין *FPT* Gen 34:21[03]; *TN* Num 29:8; על מה תבשילין שלמין why are the cooked dishes complete (i.e. uneaten)? *VR* 654:7; f. שלמן *TN* Num 28:31; *ib.* Dt 25:15

שְׁלָם n.m. **peace, well-being, contentment** (↓√שלם, מרי שלם; CPA שילם LSp 208, SA שלם LOT 3/2 228:6) *FPT* Gen 43:23[04; voc];- **1. peace:** sg. a. general: *TN* Num 25:12; *ib.* Dt 20:11; מלין דשלם words of peace *ib.* Gen 37:4; Ex 18:7; Dt 20:10; b. w. var. vbs.: 1) זרע: זרע שלמה ביניהון he sowed peace between them *Der* 53:63; 2) יהב: ולא יהביח שלמא ביניהון I didn't put peace between them *VR* 178:5; 3) עבד: עבד שלמא באילין קרייתא אזלין מיעבד דדרומא (PN and PN_2) went to restore peace in the villages of Darom *Ber* 12d(38); *VR* 655:1; *EchRB* 75:11; 4) פרס: ויפרוס שלמה ביני ובינך He will spread His peace between me and you *TN* Gen 16:5; c. in phrase ואזלו מן לוותה בשלם: וילכו מאתו בשלום] *ib.* 26:31 [H Ex 18:23; Dt 5:30; דעלית לפימיה דאריה בשלם ונפקית בשלם I entered the lion's mouth in peace and came out in peace *BR* 712:4; *Šab* 8d(6); *EchRB* 44:16; *KohR* 28c(36); d. in phrase בשלמ- (may) (rest) in peace: ודמך תמן בשלמיה רבינו בשלמה הוה לעי באוריתא Rabbi, may he rest in peace, was studying the Law *BRV*^{60} 305:5; חבימיה בשלמהון *Der* 48:26; *ib.* 53:65; *Proc* 556:24; **2. safety, soundness, well-being:** sg. a. general: יהי שלמה על כל מן דעבד מצוחה בהדן אתרה may well-being be upon anyone who does charitable deeds in this place *Naveh* 26:1; *Tan* 68c(16); *Nid* 50a(60); הוי שלם בית מקדשי be sound, my Temple *EchR* 29:21 // *PRK* 235:4[!]; *Naveh* 46:3; *BRV*^{60} 247:4; שלם לך שלם לכון *VR* 749:3; *ŠR* 20a(27); *BerG* 9a(38); *TN* Gen 29:6; b. in salutations: שלם וסגי שלם לקיריס סמבטי שלמכון יסגא *Pap* 5:1; *ib.* 2:2; 7:1; *MŠ* 56c(10) // *San* 18d(13); *BR* 1137:5; c. in phrase שאל (ב)שלם to inquire of s.o.'s/s.t.'s welfare [v. CPA, LSp 198]: ושאלו בשלמה *TN* Gen 37:7; *ib.* 42:6; Ex 18:7; *Bik* 65c(45); *Šab* 13c(52); *Qid* 60d(59); *BR* 931:7; *EchRB* 138:32; *KohR* 9c(25); למשאול שלמיה דר׳ חנינה *BR* 37:4; *VR* 487:2; d. in phrase יהב שלם id. [v. Sy; LS 298, mng. 1.q]: ויהבו שלמא דין לדין *EchREd* 47:4; **3. contentment:** sg. ואת תתכנש לות אבהתך בשלם *TN* Gen 15:15 [H ואתה תבוא אל אבותיך בשלום]; *ib.* Dt 31:14; 32:50

On the phrase הוי שלם employed also in MH, v. Kut, Studies 43 (Heb); on mng. 1.d, N. Wieder, Tarbiz 54(1985):26.

שלם (e/a) vb. **to come to an end, yield, pay, follow, hand over** (↓ v.n., אשלמו, אשלמו, אשלמה adj., שלם, שלם, שלים, שילום, משחלם, מן שלם, חשלום; CPA שלם LSp 207, SA שלם Ham 609:80+, √2# שלם, שלמין) Pe. **1. to come to an end, he finished:** a. general: שלם *TN* Gen 47:16 [אפס]; ושלמת *ib.* Ex 39:32 [H ותכל]; Gen 47:18; שלמון *ib.* Num 6:13; עד זמן די תשלם *ib.* Lev 25:30 [H עד מלאת]; 12:6; Gen 50:3; b. in impers. usage: כ{י}סחת כ{ז}<ו>ב ולא שלם לה שושנה ולא שלם לה (the scythe) cut down a thorn, and it was not finished, a rose and it was not finished *BR* 508:9; **2. to be complete:** לא שלימו חוביהון דאמוראי *TN* Gen 15:16 [לא שלם עון האמורי H]; **3.** w. גרם **to surrender, yield** [cf. Sy שלֵם נפשה PSComp 581, mng. i]: ולה בעה למשלום גרמיה (the sea) did not want to yield (to Moses) *SYAP* 2:28; **4. to owe** [↓שלים]: בעי הוינא מיתן ליה וישלם לי טיבו I wanted to give it to him so that he would owe me a favor *Git* 46d(30); *EchRB* 51:9

Pa. **1. to pay:** מְשַׁלְּמָה יְשַׁלֵּם *FPT* Ex 22:2[01; H שלם ישלם]; *ib.* 6; 8; 10; *TN* Gen 31:39; *ib.* Lev 5:16; 24:21; פוק שלם go out and pay (the fine) *Kil* 31a(14); שלם לי ואשלם לך pay me (a bribe), and I will repay you *Tan* 65b(23) [expl. Mic 7:3]; **2. to requite, recompense** [cf. תשלמה punishment LOT 3/2 142:90]: ומשלם לשנאוי בעלמא הדין אגר עובדיהון טבייה he recompenses his enemies in this world for their good deeds *TN* Dt 7:10; *ib.* 32:41; מני הוא משלמה לכון בישתא דעבדתון לי is it for me to requite you for the evil which you did to me? *ib.* Gen 50:19

Af. **1. to come to an end, be finished** [↓pe., mng. 1]: ואשלמו *FPT* Gen 41:53[05; H וחכלינה]; *ib.* 29:21; *TN* Dt 34:8; **2. to be full** (of the moon): כיון דאשלם זיהרא *Tan* 69c(42); **3. to complete, finish:** a. w. dir. obj.: עד זמן די אשלם יתהון *TN* Dt 31:24 [H עד תמם]; אשלמו עבידתכון complete your work *ib.* Ex 5:13 [H כלו]; Gen 2:2; Ex 40:33; b. w. inf.: כד אשלם למממלא *ib.* Gen 18:33 [H כאשר כלה לדבר]; 27:30; Ex 34:33; Num 7:1; Dt 31:24; **4. to supplement:** קופדה משלים לפיסתה פיסתה לא

משלמה לקופדה meat supplements bread. Bread doesn't supplement meat *Šab* 10d(38); **5. to follow:** אשלמו כתר ממרה דה׳ *TN* Num 32:12 [H מלאו אחרי]; *ib.* 14:24; משלמין בחטאה כתר אבהתון following their fathers in sin *ib.* Ex 20:5; **6. to hand over, surrender:** מה {ש}<ד>אפקדת גבי אנא משלם I will hand over whatever you deposited with me *PRK* 245:14; נפשיה אשלם כד אחעקד בטור מורייה he handed over his life when he was bound on Mt. Moriah *SYAP* 45:15; דאנא חמי מה מיעבד ומשלים לך מדינתא I will see what to do and will hand over the city to you *Tan* 68d(56); *ib.* 61; *EchR* 102:4; **7. to inlay, set:** ואשלימו *TN* Ex 39:10 [H וימלאו]; **8. to instill:** אשלם עמהון חכמה בלבהון he instilled wisdom in their heart *ib.* Ex 35:35 [H מלא]; 28:3; 31:3; **9. to fill up:** (= ואשלם) פוק ושלם כר׳ עקיבא go out and fill (the empty space on the document with signatures) according to PN *Git* 49d(21) [expl. משלימין Mib. 8:10]; **10. to recite the haftara** [↓אשלמה]: קם ר׳ נתן ואשלם PN got up and recited the *haftara Ned* 40a(36) // *San* 19a(13)

The mng. of פוק ואשלם *MŠ* 54d(33) is unclear. On mng. 10, v. Mann, Bible 1:555+. The mng. of the phrase למשלמה יח קרבן ידיהון *TN* Ex 29:29 [H למלא כם את ידם]; *ib.* 33; Lev 8:33; 16:32 is uncertain.

שלם #2 vb. **to make peace** (denom. < ↓שלם; TA אשלם Jast 1586) Af. ואן לא חשלם לכון if (the city) does not make peace with you *TN* Dt 20:12

שלמיי adj. **Shalmite** sg. שלמייה *TN* Num 24:21 [H הקיני]; *ib.* 22; pl. שלמאי *ib.* Gen 15:19

שלמין n.m.pl. **peace offerings** (< H שלמים BDB 1023) *FPT* Dt 27:7[05]

שלמין #2 n.m. **a type of jewel or garment** pl. שלמיני *ŠabG* 8b(49) [expl. הנטיפות Is 3:19]

Lieb, YK 108; Lehnw 581.

שלף (a/o) vb. **to draw a sword, take off a shoe** (↓שלוף; CPA שלף LSp 209, SA שלף Ham 601:187) Pe. **1. to draw a sword:** אשלוף *FPT* Ex 15:19[19; H אריק]; דאן שלף אנה חרבי *TN* Gen 44:18; שלפי חרב *ib.* Lev 26:25; 33; 36; 37; pass.part. וחרבה שליפה בידיה *ib.* Num 22:31; **2. to take off a shoe:** ותשלוף *TNGl* Dt 25:9; ותשלף *TN* ib.; שלוף *TNGl* Ex 3:5; ומה חלצת ושלפ{ה}<ח> סנדלא when she has performed *ḥaliṣa* and has taken off (his) shoe *Ḥaliṣa* 101:2; הוי שלף סנדלך *MQ* 82c(17)

שלק (/o) vb. **to boil up** (SA שליק Ham 521:93 (H נא), Mal *šlq* Berg, Gl 90, MH שלק Moreshet, Lex 368) Pe. אזל שולקה go, boil it (i.e. the hen) up *Pes* 34b(24); ואנן שלקין ביעין we boil eggs *Švi* 36c(2) // *Git* 43c(24) [cf. ביצה שלוקה MUkṣ 2:6]; *Ter* 47b(45) [liver]; pass.part. לא שליק ולא מבשל במיה neither boiled nor cooked in water *FPT* Ex 12:9[23; H וכשל מבשל במים]; *TN* ib.; בההוא דשליק *Ber* 10b(14) [rice]

Löw, WZKM 23(1909):366 +; Eps, MNM 263; Lieb, TK 2:693, n. 1.

שלקוק n.m. **upper peel of the melon** sg. מ{א}ן ד{י}<ו> ירים שלקוקיה from the time that he removes its upper peel *Mas* 49a(35) [expl. משישלק Mib. 1:5]

Lieb, TK 2:670.

שלשל vb. **to let down** (↓שלשלה, √שלל; CPA שלשל LSp 209, MH שלשל Moreshet, Lex 369) Quad. **to let down:** ואיסחלקה גולתיה דר׳ ירמיה ושל{י}לשלה ר׳ זעירא PN's cloak moved up, and PN_2 let it down *BR* 87:5; הוה חמי ליה משלשל ציבחר ומסליק ציבחד he saw that he let down (his garment) a bit and left it up a bit (while defecating) *San* 20b(45) // *Suk* 55c(11)

Quad.Ref. **to let oneself down:** דהוא משתלשל because (the snake) lets itself down *Ter* 45d(60)

שלשלה, pl. **שלשלן** n.f. **chain** (↓√שלשל, שישלה; SA שלשלה Ham 604:255) pl. מן דתלה שומיה דלה בשלשלן the one who hung the heavens without chains *Am* 9:6

שום, שֵׁם, pl. **שְׁמָהָן** n.m. **name, reputation** (CPA שים, pl. שימהן LSp 209, SA שם ST Gen 11:29, pl. שמהן ib. 2:20) שֵׁם *FPT* Gen 48:16[04]; שְׁמָהָן *ib.* 2:19[02];- **1. name:** a. general: sg. *TN* Gen 21:3; *ib.* Ex 28:17; Num 27:4; *BR* 692:1; *PRK* 293:9; חד שם אנתחא וחד שם קרתה one is the name of a woman, and the other is the name of a city *MPDam* Gen 48:7 [w. ref. to אפרת; v. 1Chr 2:19]; דמר שמועה בשם זעיר מיניה he stated the tradition in the name of one his junior *Švi* 37c(25); בשם ר׳ תנחום בשם גדמיה in his own name *Ter* 44d(58); שמה דחדה מנהון *Ber* 13b(7) [and passim]; the name of one of them *TN* Gen 4:19; *ib.* 35:18; Num 11:3; קלונייא הוה שמה it was called GN *Suk* 54b(61); *Or* 61a(41); *Meg* 71d(46); *BR* 1151:1; *PRK* 242:2; מה שמך what is your name? *Ber* 13b(4); *BR* 933:2; בתוב חדה איגרה מן שמי write a letter in my name *ib.* 883:1; *PRK* 194:10; *MQ*

83c(36); pl. שמהן *TN* Gen 2:20 [H שמות]; *ib.* Num 1:20; גופנא איתּ ליה חלתא שמהן the grapevine has three names *VRK* 260:2; שמהן דגוברין names of men *MMDam* Num 10:24; שמהח בני ישראל *TN* Ex 28:11; אחון שמהחה קדישייה you, the holy names *AmGen* 6c:11; דידע שמהתהון the one who knows their names (i.e. God) *Naveh* 69:4; *Giṭ* 45c(48); b. w. ref. to God: שמה דה' *TN* Gen 24:26; *ib.* Ex 35:5 [H לה']; Lev 6:8; Num 18:15; שמה קדישה *ib.* 9:8; Dt 32:3; בשם ממריה רה' *ib.* Gen 22:16; Ex 32:13; Dt 18:7; שמה מפרשה the Ineffable Name *ib.* Ex 32:25; ואחון חהוון לשמי *ib.* Ex 19:6 [H ואחם תהיו לי]; *ib.* Lev 25:55; Num 3:12; Dt 7:6; שמיה דבריין in the name of our creator *Šab* 8d(13); *JMP* 12:1; *SYAP* 35:1; *AmGen* 7:12; **2. reputation:** sg. לשם טב *FPT* Dt 26:19[04]; וקנון להון שם טב they acquired a good reputation *TN* Ex 1:21; שם ביש a bad reputation *ib.* 32:25; מי חגלה נסבח שם ביש by going around she acquired a bad reputation *Soṭ* 19a(37)

שמד, det. **שַׁ(ו)מְדָּה** n.m. **forcible conversion** (↓ √שמד; Sy שמְדָא LS 785, MH שמר Jast 1592) sg. ביומא דשמדא in the time of the conversion *KohR* 26d(34) // *BREd* 941:1; בשעת שומדא *Ḥag* 77b(16); שַׁמדָה נפק מן מלכוחה conversion went out from the kingdom *SYAP* 36:47

שמד vb. **to forcibly convert** (↓ משמד, שמר; Sy √2# שמד LS 785, MH שמד Moreshet, Lex 370) Pa. לא אחכוון משמדחהון he did not intend to forcibly convert them *San* 21b(14); *ib.* 19 // *Švi* 35a(47); *ib.* 56; והוון יחהון ברוזין מ[שמ]דין יהודי those public criers were making the Jews abandon their religion *EchRG* 82:13

Lieb, TK 3:402, n. 45; F. Schulthess, ZA 19(1905):133, n. 1.

שמועה, det. **שמועתה**, pl. **שמוען** n.f. **hearing, post-Tannaitic legal tradition** (↓ √שמע, מרי שמועה; Sy שמועתָא news, report LS 786, MH שמועה Jast 1593) **1. hearing:** sg. יהב שמועתא לארעא he gave hearing to the earth *FTV* Dt 32:1 [H האזיני ארץ]; **2. legal tradition:** a. general: sg. די הוא שמועתא כן *Naz* 52c(23) // *MQ* 82b(12); pl. חרחין שמוען הלואי הויין כל שסועתי *BerV* 9b(51); לי כהרא ברירן(G) would that all my legal traditions were as certain to me as this one *Qid* 61c(8) // *Pea* 15d(28); *Švi* 34c(34); *Ter* 45d(33); *Or* 62a(62); *BQ* 4d(46); b. w. var. vbs.: 1) אמר: רמר שמועה משום זעיר מיניה he stated the tradition in the name of his junior *Švi* 37c(25) // *San* 21b(4); *Švi* 39d(25); *Or* 61b(64); *Šab* 3a(41); *MQ* 83c(35); *Yev* 11d(41); 2) חזר: ובאש לר' אלעזר דלא חזר ליה ר' סימון שמועתא PN was distressed that PN_2 did not repeat the tradition to him *Šab* 11a(57) // *Šeq* 51a(30); 3) חלף af.: ר' חייא בר בא מחליף שמועתא PN exchanged the traditions (i.e. he switched the traditionaries) *Ḥal* 59b(57); *Yev* 2c(37); *Hor* 45d(56); 4) חשש: ליח אנן צריכין חששין לשמועתיה דרב ששת we do not have to take PN's traditions into consideration *Šab* 3a(40); *Qid* 66b(56); 5) מטי: מטון שמועה מן דר' שמעון בן יוחי they came to a tradition of PN *BR* 329:1 // *PRK* 190:9; 6) עבד: ר' חייה בר אדא עביד לה שמועה PN makes it a tradition *Suk* 52b(27); *RuR* 32:248; 7) קבע: וקבעה שמועה משמיה he established it as a tradition in his name *Qid* 61c(6); c. in opp. to: 1) מחני: sg. ולא ידעין אין מן שמועה ואין מן מחני' we do not know if it is from a post-Tannaitic or Tannaitic legal tradition *Beṣ* 63b(32) // *MŠ* 53c(8); *Dem* 22d(20); *Ket* 29b(18); *Giṭ* 50a(35); pl. *AZ* 41a(26); 2) עובד: ↓ s.v.; 3) גרם: שמועה אמרה ברם הכא <בשם>(V) גרמיה אמרה he said it (there) as a tradition, but here in his own name *Or* 61a(4); 4) דיעה: אנא אמר מן שמועה ואח אמר מן דיעה *Meg* 74b(1)

Bacher, Term 2:222. Occasional spellings as שמעתא (e.g. *MQ* 82b(11); *ŠR* 3c(15)) are due to the influence of TBA שמעתא. Note that this form also occurs several times in *Šeq* 47a(16) ff., all of which is a marginal addition in Ms. L.

שמט (a/o) vb. **to be detached, loosen, slip away, lie fallow, remit a debt** (↓ שמיטה; SA שמט Ham 597:119+, Sy שמט LS 785, TBA אישחמיט Jast 1595) Pe. **1. to be detached, slip off:** וישמוט *TNGl* Dt 19:5 [H ונשל]; וישמט *TN* ib.; pass.part. עייניה שמיטה his eye is detached *PRK* 19:5 // *VREd* 165:8[!]; **2. to loosen, stretch, detach, pull away:** וישמוט *TN* Lev 14:40 [H וחלצו]; ישמוט *VR* 811:3 [expl. יחליץ Is 58:11]; חשמטון *FPT* Dt 24:20[26; H חחבט]; *TN* ib.; עד דהיא שמטא סנדליה בימינא מן רגליה until she pulls the sandal away from his leg with her right hand *Haliṣa* 101:1; והוא שמיט עיגולה ארע<י>א (the dog) pulls away the bottom loaf (of bread) *BRV*^{60} 211:2; **3.** + גרמ־ **to slip away, escape:** בל חר וחד מנהון שמיט גרמיה וערק every one of them slipped away and escaped *Naz* 56a(36) // *BerVG* 6a(55); *Beṣ* 61c(40)

Af. **1. to cause to lie fallow:** חשמט ית מה דלא חשבח את אשר [H] אשמט<ח> בשמיט<י>כון *TN* Lev 26:35 [לא שבחה בשבחתיכם]; *ib.* 25:2; 26:34; **2. to remit a**

debt: ישמט *ib.* Dt 15:2; חשמט *ib.* 3

שמיטה, det. **שמיטתה**, pl. **שמיטין** n.f. **Sabbatical year, Sabbatical year cycle** (< H שמיטה; ↓√שמט; SA שמטה Ham 597:117) **1. Sabbatical year:** sg. וחשמט ארעא שמטה *TN* Lev 25:2 [H ושבתה הארץ שבת]; *ib.* 26:34; Dt 15:1; ר׳ עקיבא עבר בשמיטה PN passed by (a field) during the Sabbatical year *ŠviV* 35a(34); *ib.* 38d(21) // *BerG* 3a(24) // *PRK* 193:9 // *KohR* 27a(15); *San* 21b(7)[!]; שנח שמטחה the Sabbatical year *TN* Dt 15:9; *ib.* 31:10; ערובת שמיטתא the year preceding the Sabbatical year *Švi* 39a(35); ואנא נסיב לה מינך בחר שמיטתא I will purchase it from you after the Sabbatical year *ib.* 35b(24); *ib.* 25 // *ib.* 36a(50) // *Git* 47c(32); *ib.* 33 // *AZ* 44b(23); *ib.* 24; פקי שמיטתא (the year) following the Sabbatical year *BB* 17a(27); *Pea* 20b(5); חר בר נש הוה חשיד על שמיטתא a certain person was suspect concerning the Sabbatical year *Švi* 39a(59); *Tan* 66b(64); ר׳ בעא מישרי שמיטתא Rabbi wanted to annul the Sabbatical year *ib.* c(2); **2. Sabbatical year cycle** (in date formulae; ↓שבוע): sg. משחה קדמיחה דשמטחה of the first year of the cycle *Zoar* 1:5; *ib.* 3:5; *JMP* 34:2

On mng. 2, v. Friedman JMP 1:102+.

שמיין, det. **שומייה**, **שְׁמַיָּה** n.m.pl. **sky, heaven** (↓מרי שמייה; CPA שומין, שמין LSp 209, SA שומין ST Ex 18:25) *FPT* Gen 8:2[04; voc];- a. as a visible entity: שמייא *ib.*; *TN* Dt 11:11; שמייא כד אינון נקיין מן עננין when the sky is clear of clouds *Suk* 54c(17) [expl. וכעצם השמים לטוהר Ex 24:10]; שקקי שמיא the paths of the sky *Ber* 13c(31); כמא דשמייא רחיקין מן ארעא just as the sky is far from the earth *Ned* 42d(52); דמן רחלה שומיה דלה בשלשלן the one who hung the sky without chains *Am* 9:5; b. as the dwelling place of God: וברח קל נפקח מן שמיא a voice went out from heaven *TN* Gen 27:33; שמי שמייא *ib.* Dt 10:14; 33:26; *Ber* 5c(37); *BRV*^{60} 942:1; נחתח אישתא מן שמיא fire came down from heaven *Pea* 15d(35); *Dem* 22a(24); כנא דאנא רחמן בשמיא just as I am merciful in heaven *Ber* 9c(21); ויעקור יחיה מן תחות שומיה may He uproot him from under heaven *Naveh* 70:15; אלה שמיא *TN* Gen 43:14; *ib.* 49:25; אלה שומיה *Am* 3:6; c. as an epithet of God: שם שמייא *FPT* Gen 15:1[08]; *Pes* 33a(56); כבר דעבדון שמייא ניסין God has already done miracles *Tan* 64b(60); *ib.* 66d(8); דההוא גברא ממזירא קומי שמייא that man is a bastard before God *Yev* 15a(37); *Pea* 16a(62); *BRV*^{60} 942:2; *VRK* 247:4; אסותא מן שמיא cure from God *AmGen* 7:13

The abs. form is never employed in JPA (Dalm, Gr 201). On usage c, cf. already שליטין שמיא Dan 4:23, οὐρανός in the Apocrypha, and MH שמים (E.E. Urbach, The Sages — Their Concepts and Beliefs, Jerusalem 1971:56+ (Heb), w. lit.).

שמן, **שַׁמִּין** adj. **fat** (↓√שמן, שומן; CPA שומין LSp 209, SA שמין ST Num 13:20) a. as adj.: sg. *TN* Lev 22:27; בשר שמן *EchRB* 54:9; קופד שמן fat meat *PRK* 372:2; קופדה שמינה *MŠ* 53c(38); מה שמינא היא ארעיה how fat is his land *FT* Gen 49:20; pl. שמינין *TN* ib.; *ib.* 15; Num 13:20; b. as noun: 1) general: pl. מן שמיניהון from the fat ones among them (i.e. of the sheep) *BRV*^{60} 208:1 [expl. ומחלבהן Gen 4:4] // *ib.* 318:4 // *VR* 182:4 // *ŠR* 29c(10); שְׁמִינֵהוֹן *FPT* Gen 4:4[02]; חזכה וחשבע מן שמ<י>ניהון you should merit to be satiated from the fat ones amongst them (i.e. the cattle) *VR* 124:6; שמיני חורין *TN* Dt 32:14; 2) in fig. sense: משמיניה דארעא from the "fat" (i.e. the rich) ones of the earth *BR* 761:2 [expl. משמני הארץ Gen 27:39; cf. עחידה ST Num 13:20 = H שמנה]

שמיעה, det. **שמיעתה** n.f. **hearing** (↓√שמע; MH שמיעה Jast 1596) sg. שמיעתא *FT* Dt 32:1

שמיר n.m. **an extremely hard stone** (< H שמיר BDB 1039; Sy שְׁמִירָא LS 788) sg. כיף שמיר טינרה *TN* Dt 32:13 [H חלמיש צור]; *ib.* 8:15; *TNGl* Ex 15:2; *FTV* Dt 32:13

Nöld, ZDMG 29(1875):647; Löw, Fauna 255+.

שמם vb. **to be desolate, destroy** (SA שמם Ham 596:93) Pe., part. pass. **to be desolate:** שמימה אנה יחיבה מן כל זורייחה I sit desolate from all places *SYAP* 32:42

Af. **to destroy:** ואשמון בלייה וחחניה they destroyed (killed?) the brides and grooms *SYAP* 70:4

שמן vb. **to become fat** (↓שומן, שמין; CPA שמן LSp 209, SA שמן Ham 604:266+) Pe. ואכל ושמן he ate and became fat *KohR* 16c(13)

Itpe./a. **id.:** ואזל ואישחמן ואחי{ו} go, become fat, and come *BR* 266:1

שמע n.m. **report, fame, designation** (↓√שמע; SA שמע ST Gen 29:13) **1. report, fame:** sg. שמעיה דיעקב *FPT* Gen 29:13[05]; *TN* ib.; שמעך *ib.* Num 14:15; שמעיכן *ib.* Dt 2:25; **2. designation:** sg.

מילה דשמעה פרוטי a thing whose designation is "first" *Yom* 40d(18); *ib.* 28

שמע (a/a,o) vb. **to hear, understand, proclaim** (↓ שמע, אשמעו, משמע, שמועה, שמיעה, שמע; CPA שמע LSp 209, SA שמע ST Gen 24:52, ib. 45:16) Pe., pf. 1sg. שמעית *Ber* 11b(46); 2m. שמעת *BM* 8c(34); שמעתנה *Or* 60d(49); 3m. שמע *Beṣ* 63a(37); f. שמעת *TN* Gen 27:5; 1pl. שמענן *Bik* 63d(57); 2m. שמעתון *TN* Dt 9:23; 3m. שמעון *VRV* 246:1; f. שמעין *MMDam* Dt 22:9; imp. 1sg. אשמע *TN* Ex 5:2; 2m. תשמע *Meg* 75b(40); 3m. ישמע *San* 19a(17); f. תשמוע *TNGl* Lev 5:1; 1pl. נשמע *TN* Ex 20:19; 2m. תשמעון *ib.* Dt 30:8; 3m. ישמעון *Ned* 40a(40); imper. 2m. שמע *TN* Gen 27:8; pl. שמעו *ib.* Num 12:6; שמועו *TNGl* Num 12:6; שמעון *RH* 59b(28); inf. משמוע *FPT* Ex 19:5[06]; משמע *Ket* 34a(18); משמעיניה *PRK* 348:4; part. m.sg. שמע *BM* 9d(11); f. שמעה *Soṭ* 16d(39); m.pl. שמעין *VR* 396:1; pass.part. m.sg. שמיע *TN* Gen 29:33; f. שמיעה *BR* 1260:9; m.pl. שמיעין *Ḥal* 59c(7);- **1. to hear:** a. general: כיון דשמע כן אזל וגזר as soon as he heard this, he went and circumcised himself *Meg* 72b(47); *BR* 307:1; ושמע דדמך he heard that he had died *BM* 8d(30); שמע דאחת אימיה לכוצרה he heard that his mother had come to GN *Ber* 6a(64); *Tan* 64b(41); *Soṭ* 21b(54); pass.part. [in active sense]: שמיע קדם ה' ית צעריך *TN* Gen 16:11 [H שמע ה' אל עניך]; *ib.* Ex 16:8; Num 14:27; בריך רחמנא דלא הוינא שמיע הדין אולפנא blessed is the Merciful One that I didn't hear that teaching *Qid* 64d(12); *Dem* 22b(6); *MŠ* 53a(10); *Pes* 35c(3); *Yev* 3a(21); *Giṭ* 44c(5); ומה את שמיע *BR* 1137:5; b. w. ref. to a legal tradition: מילין דשמע מן אבוי things that he heard from his father *Meg* 75c(17); סלקית לסדרא ושמעית רב חונה בשם רב I went to the study hall and heard PN in the name of Rav *Tan* 65c(33); *Šab* 10b(51); *Meg* 70b(7); *MQ* 83a(39); *Švu* 36c(18); c. w. קל: ↓ s.v. **2. to understand, infer, learn:** איח דבעי מישמעינה מן הדא some wish to infer it from this *Mas* 48c(49); *Naz* 51c(11); נישמעיניה מן הדא *Ter* 41b(22); את שמע מינה תרתי you learn from it two things *Pes* 33c(46); ולית שמע מינה כלום you can't learn anything from it *Soṭ* 18c(50)

Af. **to make s.o. hear, proclaim:** ואשמע יתהון *TN* Dt 4:10 [H ואשמעם]; *ib.* Num 9:8; Dt 30:12; הוא משמע לון *Soṭ* 22b(37); *Ned* 41b(41); *PRK* 194:7; *KohR* 22b(19); *PalLaws* 28:30

Itpe. **1. to be heard:** אין אשתמע *TN* Dt 4:32 [H הנשמע]; *ib.* Gen 30:8; 45:2; Ex 23:13; כדון תשתמע צלותך now may your prayer be heard *San* 29c(44); *AbgurNew* 169:32; **2.** w. ל- **to hear:** דילמא לא אשתמע לך perhaps you didn't hear it *TN* Gen 44:18; **3. to obey:** ישתמעון לה כל שבטייה all the tribes will obey him *ib.* Dt 33:5; Gen 49:16

On the use of the pe., pass.part. in the active sense, v. Kut, Studies 75, n. 29. Cf. also the similar use of SA שמיע TM 279:784 and of *šammiʿ* in Mal (v. C. Correll, *Untersuchungen zur Syntax der neuwestaramäischen Dialekte des Antilibanon*, Wiesbaden 1978:64). On pe., mng. 2, v. Bacher, Term 2:219. The rare occurrence of the *qṭyl l-* syntagm with this rt. (e.g. מנן שמיע לך הדא מילתא *Qid* 63a(13); לא שמיעה לרב *BR* 1260:9) should be considered a corruption due to TBA, where it is common (v. Kut, ib.).

שמריי adj. **Samaritan** (nisbe < GN שמריין; CPA שמראי LSp 210, SA שמרי Cowley, SL lxxi) sg. חד שמריי *BR* 296:6 // *ib.* 974:2; 1178:4; ההוא שמריה *EchRB* 102:2; *ib.* 5; pl. מכיוון דסוגייא שמריין since the majority (of the inhabitants) are Samaritans *AZ* 39c(23); חדא קרייה דשמריין a city of Samaritans *ib.* 44d(31); אלין שמראי *BR* 1178:6; *ib.* 1179:2

Read poss.: <רי>{ש}פורין דשמ litter of a Samaritan *Tan* 66d(10) (v. Alon, Studies 2:1, n. 5 (Heb)).

שמרמר n.m. **night blindness(?)** (Sy שַׁמרמְרָא LS 787) sg. שמרמרה *DemV* 21d(6) [play on שומר fennel *ib.*]

Context uncertain and translation based on Syr. Perhaps it was felt that fennels caused night blindness.

שמש, det. **שִׁמְשָׁה**, pl. **שימשן** n.f./m. **sun** (CPA שמש det. שמשא, שימשא LSp 210, SA שמש Ham 455:11) שִׁמשָׁה *FPT* Ex 22:2[01];- a. sg.: 1) general: שמשה *TN* Dt 4:19; מן מדנח שמשה *ib.* Num 21:11 [H ממזרח שמש]; כד חמי שימשא בריש דיקלי when you see the sun at the top of the palm trees *Ber* 7b(49); בארבע שעין שמש חמין at the fourth hour the sun is hot *Ber* 7b(12); 2) w. var. vbs.: a) אתי: אתא שמשא *BR* 781:3 [expl. בא השמש Gen 28:11]; b) דנח: ושימשה דנחא עליכון does the sun rise on you? *PRK* 149:12; *TN* Gen 32:32; *BM* 12b(24); c) טמע: והא שמשה טמע *TN* Gen 15:17 [H ויהי השמש באה]; *ib.* 28:11; d) נחת: שמשא נחת על ארעא *ib.* 19:23 [H השמש יצא על הארץ]; e) סלק: והווה שמשא אזלא למיסוק *TNGl* ib. 15:17; f) קום: וכד הוה שמשא קיים עלוי when the sun was positioned above him *TN* Ex 16:21; b. pl. in

phrase ביני שימשתא at twilight [= MH בין השמשות Jast 1602]: *FPT* ib. 12:18[23]; *TN* Gen 49:27; *ib.* Num 9:3 [H בין הערבים]

2# שַׁמָּשׁ n.m. **attendant, sexton, servant** (↓√שמש; CPA שמש LSp 210, SA שמש Ham 537:106) sg. נקיי הוה שמש במגדל {ו}צבעייא PN was a sexton in GN *MŠ* 56a(10); ארא שמשא PN, the sexton *Ter* 48b(18); שמשיה *TN* Ex 33:11 [Hמשרחו]; *ib.* 24:13[!]; *TNGl* Num 11:26; *BM* 9d(3); *VR* 654:6; לא מסחברא אגרין ליה שמשא ומסבין ליה איתא כמה {רו}רהיא שמשא isn't it obvious that (his children) hire an attendant for him and get him a wife, as if she were a servant? *Ket* 28d(48); הדין שמשא *Ter* 48b(21) // *Šab* 4d(13); כל מאן דלא מטא שמשא לגביה anyone to whom the sexton has not come *Tan* 65a(45); שַׁמָּשָׁא מספר עזייא the sexton shears the goats *MMDam* Gen 41:9; pl. שמשי אומנין servants of artisans *Šab* 5a(25); *KohR* 2b(11)

3# שמש n.m. **ministration** (↓√שמש; SA שמש Ham 601:197) sg. לבושי שמשה *TN* Ex 31:10 [H בגדי שרד]

שמש vb. **to minister, serve, copulate** (↓משמש, משמשן, שימוש, 2# שמש, 3# שמש, שמשה, שמשו, תשמיש; CPA שמש LSp 211, SA שמש Ham 542:57+, MH שמש Moreshet, Lex 371) Pa. **1. to minister, officiate:** רקיימין ומשמשין *TN* Ex 20:26; *ib.* 28:35; Num 1:51; Dt 10:6; משמש נשיותיה בתריה officiating as the Nasi after him *ib.* Num 11:26; ושמש דרוש עשרין ותרתן שנין he served as a *darshan* for 22 years *BR* 1262:5; **2. to attend, wait upon, serve:** a. alone: רלא יליף ולא שמיש(text) (שימש who has neither studied nor attended *Šab* 6a(31); *EchRB* 48:30; b. w. dir. obj.: *FPT* Gen 39:4[05]; וישמש יח אחוי *TN* Num 8:26 [Hושרת]; *ib.* 18:2; ולית לי מאן דמשמשיני I have no one to serve me *San* 20c(62); c. w. קומי/קורם: 1) God: וישמש קרמיי *TN* Ex 40:13; *ib.* 19:22; Dt 18:7; 2) people: ברתיה דר' ינאי הוות משמשה קומ{ו}י אב{י}<ה> PN's daughter attended her father *Šab* 6d(30); והוה ר' זעירא קאים משמש קומיהון *Ber* 12b(13); *Šab* 5c(55); **3. to serve:** עד {ה}הן אהן קונטא משמש until where (i.e. what number) does κοντα serve? *BB* 17c(34); *FTP* Gen 1:16; **4. to arrange(?):** אנא הוינא משמשא למנוי דמרי I used to arrange my master's clothes *VR* 560:1; **5. to occur:** אלין ראש' פסוק' משמשין ה' דלא נסב these beginnings of verses occur with *he* which does not take (another letter) *MMDam* Num 7:19 [w. ref. to הקריב]; *ib.* Ex 7:2; **6. to copulate** (+ עם): גברה איש שוכב עם דמשמש עם אתתה *TN* Dt 22:22 [H אשה]; *ib.* Gen 34:2; Lev 20:13

Itpa. **1. to be made use of** (+ ב־): די ישתמש בהון *ib.* Ex 25:29 [H אשר יוסך בהם]; **2. to use** (+ ב־): בדידי אתון משתמשין do you (want) to use mine (i.e. my powers)? *EchR* 110:3

שמשו, cs. **שמשות** v.n. **ministering** (↓2# שמש; CPA לשמשו LSp 211) sg. לשמשותה *JMP* 13:8

שמשם vb. **to rub(?) the eyes** (↓שומשם) Quad. משמשם בעינוי והוא לא חמי כלום he rubs(?) his eyes and sees nothing *VRK* 251:5

שן, det. **שִׁינָּה** n.f. **tooth, crag of a rock** (CPA שן LSp 211, SA שן Ham 603:241+) שִׁינֹה *FPT* Ex 21:27[01];- **1. tooth:** sg. *ib.* 24; *TN* ib. חלח עשרה שנין עבד חשש שיניה he had a toothache for 13 years *PRK* 200:10; מה עברת ההיא שינך how does your tooth feel? *BR* 306:7 // *Kil* 32b(38); *Šab* 8c(36); pl. שנוי נקיין מחלבא his teeth are whiter than milk *TN* Gen 49:12; *ib.* Num 11:33; אייתי לי חד קיס ניחצי שיניי bring me a piece of wood so that I can pick my teeth *Dem* 23b(62) // *Ḥal* 60b(38); וחריק בשינוי he gritted his teeth *Kil* 32c(23) // *Ket* 35b(27); **2. crag of a rock:** pl. שיני כל כיפייה the crags of all the rocks *FT* Gen 49:22; *TN* ib.

— שן דפיל/ן n.m. **ivory** (Sy שֶׁנָא דפִילָא PSm 4231) sg. ערס רשנרפין a bed of ivory *TN* Gen 50:1; *FTP* ib.; דשין דפיל *FTV* ib.; ערסין דשן רפיל *VR* 105:5 [expl. מטות שן Am 6:4]

שן דפיל ↓ שנדפין

שנה, cs. **שנת**, w.suf. **שְׁתֵּ־**, det. **שַׁתָּה**, pl. **שְׁנִין** n.f. **year** (↓ראש שתה, בר שתה; CPA שינא, det. שתא, pl. שנין LSp 211, SA שנה ST Gen 11:18, cs. שנת ib. 7:11, pl. שנים ib. 11:19) sg.abs. שנה *TN* Lev 23:41; cs. שנת *Zoar* 2:6; det. שתה *TN* Num 6:14; w. suf. שְׁתֹהוֹן *FPT* Num 28:27[06]; pl. שְׁנִין *ib.* Gen 31:41[03]; cs. שני *TN* Gen 41:36; det. שנייה *ib.* Lev 25:8;- a. general: sg. ככל שנה *ib.* Num 14:34; שנה בשנה *ib.* Lev 25:53; עד ריעביר כל שנה ושנה until (the tree) produces each year *Pea* 20a(13); שנה פרא שנה every other year *Švi* 33b(29); מי פחית לה שנה מן שנה by diminishing it (i.e. the tithe) year

by year *PRK* 162:10; איתּ בשתא שיתין יומין there are 60 days (remaining) in the year *Šeq* 45d(43); *Suk* 56b(26); בשתא חוריתא the following year *PRK* 298:6; *MQ* 81b(4); כשתה שביעיתה *TN* Lev 25:20; משתא דעלת ... סוף שתא כשתא *Tan* 65b(10); משתא דנפקת(G) the incoming year, the outgoing year *RH* 57a(48); ירחי שתא the months of the year *TN* Ex 12:2; *SYAP* 36:68; יומי שתה the days of the year *BRV*^{60} 92:4; רשתן גבן we have (the needs) of our year *Šeq* 49b(10) // *Pea* 21b(30)[!]; pl. שבע שנין דיומין *FPT* Gen 29:20[05]; *BR* 941:1; כמן שנין many years *PRK* 231:14; *KohR* 6b(9); ובהן בשנייה in those years *TN* Gen 5:10; *ib.* 22; 11:23; b. in date formulae: משתה קדמיתה דשמטתה שנח חלח מא ושחין ורבע שנין לחרבן בית מקרשה of the first year of the Sabbatical cycle, year 364 after the destruction of the Temple *Zoar* 1:4; *ib.* 2:5; *Naveh* 43:1; *JMP* 2:1; *ib.* 16:2

Nöld, NB 124+.

2# שְׁנָה, det. **שִׁינְתָּה**, **שינתה** n.f. **sleep** (ישן; CPA שנא LSp 87, SA שנה Ham 608:40) sg. שנה כסימה pleasant sleep *TN* Gen 15:12; שנה עמיקה deep sleep *ib.* 2:21 [H תרדמה]; *FPT* ib.[02; voc]; שְׁנָתִי *FPT* *ib.* 31:40[03; H id.]; מחלייח שנחה sweet sleep *ŠR* 20a(5); *ib.* 7 [מחלייה]; אזל בעי {ד}מרמך ליה ולא אחח שינחיה he went out and tried to fall asleep, but sleep did not come to him *VRK* 250:2; *ib.* 4 // *EstR* 9b(20); ועבר שקיע בשינחיה שובעין שנין he remained fast asleep for 70 years *Tan* 66d(49); *Ber* 2d(47); ואתער יעקב מן שנחיה *TN* Gen 28:16 [H לסוף שובעין שנין איחער מן שינחיה; וייקץ יעקב משנתו] *Tan* 66d(50); *Pea* 15c(24) // *Qid* 61b(13); *VRK* 246:4; *ib.* 249:3; קם בעלה מן שינחיה her husband got up from his sleep *AZ* 41a(43); קמיע[ע] לשנתה an amulet for (bringing on) sleep *AmGen* 5c(2)

שני vb. **to be different, change, remove, distinguish** (SA שני Ham 600:172+, Sy שני LS 789) Pe. **1. to be different:** a. general: היך מה דכושיה שני בגופה מן כל בריחה just as the Ethiopian is different in his body from all people *TN* Num 12:1; *FTP* ib.; מה שנא יומא דשבתא מן כל יומיה how is the Sabbath different from all (other) days? *BRV*^{60} 93:1; b. in legal phrases: שנייא היא it is different *Ber* 3d(27); *Pea* 17c(52); *Yom* 42b(37); *Qid* 63d(56); *BM* 8d(17); לא שנייא *Kil* 28d(28); *Švi* 36d(45); *Tan* 64a(42); *Ket* 34a(10); **2. to change for the worse:** בל מן דהוה הדין שני הוה just as this one (i.e. the mosquito) deteriorated, so that one (i.e. Titus) deteriorated *VR* 502:6 // *KohR* 15b(30); איך ש{י}נה דהבא how the gold has faded *EchR* 140:10 [expl. יועם Lam 4:1]

Pa. **1. to change:** דדא דשני עבדוי the generation which changed its actions *TN* Dt 32:5; ליח איפשר דיהודה ברי משני מנהגיה it is not possible that my son GN has changed his custom *Bik* 65c(48); *BQ* 4b(18); **2. to remove:** גברא דמשני תחומא דחבריה a person who removes another's boundary marker *FTV* Dt 27:17; ישנוחה מן אחריה let them remove it (i.e. the Temple) from its place *BRV*^{60} 711:3; **3.** pass.part. **different:** sg. משני בזויה different in his features *FTP* Num 12:1; *MMDam* Lev 26:8; *ib.* 28; pl. אפוי משניין his countenance is different *MŠ* 55c(25)

Haf./Af. **to distinguish:** ורבנן לא מהשניי בין יחיד לשיירא don't the Rabbis distinguish between an individual and a caravan? *Er* 19c(41); *Pes* 30b(32)[!]; והבא הוא משנה בין לישן ללישן here he distinguishes between each term! *Ḥal* 60d(63);

Itpa. **1. to be changed:** דכיומוי אישתני עלמא in his time the world changed *Pea* 20a(59) // *Soṭ* 17b(18); *FT* Dt 32:5; אשתני זיוהן דאפיך your countenance changed *TN* Gen 4:6; *MQ* 82b(42) // *Yev* 15c(56) // *VRQ* 397:6; **2. to be removed** [↓ pa., mng. 2]: ישתנה מן אחרה *BR* 711:3

On pe., mng. 1.b, v. Bacher, Term 2:226; on mng. 2, v. Lieb, Alon Vol 229; on pa., mng. 2, v. Sy שני PSm 4234; on haf., v. Lieb, Tarbiz 2(1931):109; id., YK 242.

[2# שני vb. **to sharpen** (↓√שנן) Pa. אשני *FTV* Dt 32:41 [H אשנן]

Prob. a corruption of אשנין].

שנין adj. **sharp** (↓√שנן; CPA שנין LSp 211) sg. חרב שנינה a sharp sword *FT* Gen 3:24; *TN* ib.; מרי זיינה שנינה possessors of sharp weapons *ib.* 49:5; *FTV* ib.

שנן vb. **to sharpen** (↓שנין; CPA שן Black, Hor 71, SA שנן ST Dt 32:41) Pa. אשננה[!] *TN* Dt 32:41 [H אשנן]; שנן מאני זינך sharpen your weapons *BR* 723:10 [expl. שא נא כליך Gen 27:3]

שנץ n.m. **strap, lace** (↓√שנץ; TBA שנצא Jast 1607, MH שנץ ib.) pl. <ין>{וי}הדין שורציפא דשנצ the shoe with straps *Yev* 12c(46)

שנץ vb. **to become tight, tighten** (↓שנץ; CPA שנץ Black, Hor 71, LSp 211) Pe. **1.** intr. **to become tight:** כבר שנצת (the noose) has already become

tight *Ber* 5c(58); **2.** tr. **to tighten:** דהוא שניץ גרמיה he tightens himself (with the straps) *Kil* 32d(9); *ib.* 24

In *Meg* 74b(62), שניץ is a corrector's gloss for סליק in Ms. L and does not seem to fit.

שנק vb. **to trouble, confound** (SA שנק Ham 453:127, 508:199) Pa. שנקת *TN* Ex 10:2 [H החעללתי]; ושניק *FTP* ib. 14:27

שַׁעֲבָה n.m. **storax** (SA שעף ST Gen 43:11) sg. *FPT* Gen 37:25[04; H נכאת; voc]; שעווה *TN* ib.; שעוה *ib.* 43:11; שאבה [corr.: שעבה] *ib.* 37:15[05]; *BR* 1136:1 [expl. נכאת Gen 43:11];

Löw, Flora 1:196; 2:420. The form with *alef* shows the *'ayin* > *alef* shift in JPA.

שעבד vb. **to enslave, make serve, subjugate** (↓ שעבוד; CPA שעבד LSp 141, SA שעבד Ham 597:114, MH שעבד Moreshet, Lex 373) Quad. **1. to enslave:** ושעבידו *TN* Ex 1:13 [H ויעבידו]; *ib.* Gen 15:13; pass.part. יהוי משעבד *ib.* 25:23 [H יעבוד]; עבד משעבד *ib.* Dt 15:17; Lev 19:20; Dt 24:18; *EchR* 151:13; **2. to make serve:** אילין נפתאי דמשעבדין כבניהון יתיד the Nabateans who make their children serve more than necessary *BB* 16b(52) // *Qid* 66a(38); **3. to make subject:** pass.part. לדוקליטנוס מלכא אנן משעבדין we are subject to Diocletian, the king *BR* 690:4; ביחה דנשיוחה הוא מש{ו}עבד הוא לנ{י}שיוחה it is the residence of the Nasi, and it is pledged to the office of the Nasi *Kil* 32a(59)

Quad.Ref. **1. to be enslaved:** עחידין למשחעבדא *TN* Gen 40:12; עבד משחעבד להון *ib.* 9:26; Ex 21:6; **2. to be subjugated:** וליה ישחעבדון כל מלכוחא all the kingdoms will be subjugated to him *ib.* Gen 49:10; *Ket* 35a(2) [↓ quad., mng. 3]; **3.** w. ב־ **to subjugate:** ולא 'למשחעבדה בקרני רימנה it is impossible to subjugate the horns of the ram *TN* Dt 33:17; **4.** w. ב־ **to make serve:** לא חשחעבד בה כנימוסי עבדייה *ib.* Lev 25:39 [H לא תעבוד בו עבודת עבד]; 46; 53

Ch. Rabin, EI 9(1969):151.

שעבוד n.m. **enslavement, servitude** (↓ √שעבד, ביח שעבוד; CPA שעבוד LSp 141, SA שעבוד LOT 3/2 224:1) sg. בשעבוד *TN* Ex 14:13; *SYAP* 35:3; עחידין למשחעבדא בשעבודא דארעא דמצדים they will be enslaved in the future in the enslavement of Egypt *TN* Gen 40:12; *ib.* Num 12:12; Dt 26:7; שעבודהון דבני ישראל *ib.* Ex 2:25; 3:7; 17; ניר [↓ ניר שעבוד]; pl. חלחי שעבודייה the three enslavements *FPT* Gen 40:18[05]; *TN* ib.

שָׁעָה, cs. **שַׁעַת**, det. **שַׁעְתָּה**, pl. **שעין** n.f. **time, hour** (√שוע; מן שעחה, כל שעה ד־, בשע(ח)ה ד־, בשעח↓; שָׁעָה (LSp 211 שעין, pl. שעא, CPA עד שעחה ד־, ד־ *FPT* Gen 44:22[04]; שַׁעַת *ib.* 38:25;- **1. time:** sg. a. general: בשעחא הדא *TN* ib. 18:10; Num 22:4; Dt 9:20; בה שָׁעְתָּה *FPT* Gen 38:25[04]; בשעה זלילה דכל שחא the cheapest time of the whole year *BM* 10c(45); *Kil* 32b(47); *Šeq* 48d(2); *Giṭ* 43c(39); *PRK* 200:1; *ŠR* 30c(11); בד מטח שעחיה when his time came *BR* 1235:2; b. as *nomen rectum*: פורקן שעה transient salvation *TN* Gen 49:18; חיי שעה temporary life (i.e. material wants) *Qid* 64c(37) // *VR* 753:4; c. in var. phrases: 1) בשעחה in its own time: כל גומרה דלא כויה בשעחה לא כויה any coal which does not die out in its own time does not die out *MŠ* 56c(3) // *Beṣ* 61c(20); 2) בכל שעה at any time, always [CPA בכול שעא LSp 212]: *TN* Ex 18:22; דלא יהא מזבין בכל שעה he should not sell always *Švi* 37c(15); *Tan* 65b(10); *Yev* 10a(62); *BR* 963:2; 3) שעה דלא שעה midnight [Sy שָׁעְתָא *KohR* אחון נפקין שעה דלא שעה :LS 765 דְלָא שָׁעְתָא 9c(7); 4) בה בשעחה at that very time [CPA בה בשעתא LSp 212]: *TN* Gen 22:10; 5) בשעה זעירה in a short time: *FT* ib. 49:21; *MSam* 62:13; 6) ארעח שעחה it so happened [↓√ארע mng. 4]; 7) בחר שעה some time later: *Šab* 8c(64); *Yom* 43d(21); **2. hour:** pl. חלח שעין *TN* Dt 32:4; *Ber* 3c(43); *ib.* 7b(12); כמה שעין ביממא how many hours are there in the day? *EchRB* 67:16; שעוי דיומא *TN* Gen 28:10

שְׁעוֹ, det. **שעותה** n.f. **talk, speech** (↓√שעי; CPA הלין שעותא HS 9:69 21, TBA שוחא Jast 1544 (< שעוחא Nöld, MG 146)) sg. שעו ולה שפר לה(= לא) הוה לי 1 didn't have either speech or beauty *SYAP* 57:41; מישמוע שעוחה(G) to listen to her talk *Tan* 66d(5); דיין וצדיק הוה בִשְׁעוֹחֵה he (i.e. Josiah) was a judge and a righteous man in his speech *SYAP* 20:12

שעווה n.f. **wax** (SA שעבה Ham 573:120, Sy שעוֹתָא LS 792) sg. על דקהן שינוי{ב}<ב>שעווה because his teeth were dull as wax *FTV* Gen 23:4

שעוויי adj. **of Shaab** sg. ר' לעזר שעוויה *BR* 914:4

שעול, det. **שועלה** n.m. **palm of the hand** (Sy שוּעלָא LS 793) sg. (V) וחוי לון מלא שועלה he

showed them his full palm *Mas* 51b(46) [L: שיעלון]; בשעולה[!] *Am* 15:19

שעטנז n.m. **mixed web** (< BH שעטנז BDB 1043) sg. *TN* Lev 19:19 [H id.]; *ib.* Dt 22:11

שעי vb. **to smooth, talk** (↓שעו; CPA שעא itpa. Duensing 160, Sy שעא pe., etpa.) Pa. **to smooth, paste over:** ושעיית יחיה *TN* Ex 2:3 [H ותחמרה]; וחשעון יתהון *ib.* Dt 27:2 [H ושדת אותם]
Itpa. **to talk, converse, relate:** כמה דאישתעי קרייא אישתעיית מתניתא as the Bible spoke so did the Mishna (i.e. employs the same phraseology) *BQ* 2a(30); *Ber* 4d(57); *Soṭ* 17d(15); *San* 25c(32); ואישתעו *FTV* Num 12:1 [H ותדבר]; הב לי רשו דנשתעי give me permission to speak *BRV*^{60} 92:4; ישתעי *TNGl* Dt 27:24; ר' חנינא הוה מישתעי אהן עובדא PN told this story *Giṭ* 48a(60); *Ber* 4b(57); *Pea* 17d(15); *Ter* 45c(49); *MŠ* 56b(60); *Šab* 8d(11); *Yom* 43d(22); *Soṭ* 16d(38); *BM* 8c(26); *Švu* 37d(26); *AZ* 41a(40); *BRV*^{60} 80:2; *EstR* 11b(5); דשתק מתגד ודמשתעי מפסד(text: מספד) one who is silent profits. One who talks loses *Yev* 15b(26); חמינן ההן סבא משתעי לחביכך we saw that old man speaking to your uncle *Tan* 68d(59); *Šab* 15b(4) // *VR* 816:4; *ib.* 807:7; מי מישתעי שמא (text)שרע while speaking (to him, the writ of divorce) fell slipped from him *Giṭ* 45c(7); משתעי אנא עם לבבי *PRK* 281:13 [expl. עם לבבי אשיחה Ps 77:7] // *EchR* 58:21; *ŠR* 38c(13); *KohR* 4a(4); *EstR* 6d(9); ובלשן בית קדשה הוון משתעין they spoke in the holy language *TN* Gen 11:1

שעיעו, cs. **שעיעות** n.f. **smoothness** (Sy שְׁעִיעוּתָא LS 792) sg. שעיעות צוריה the smoothness of his neck *FTV* Gen 33:4; *TNGl* ib.

שעמום n.m. **stupefaction** (↓√שעמם; MH שעמום 1611) sg. לשאמום[!] *TNGl* Dt 28:37 [H לשמה]; שעמומא *TN* ib. 20 [H מהומה]

שַׁעְמִימוּ, cs. **שעמימות** n.f. **mental confusion** (↓√שעמם) sg. ובְשַׁעְמִימוּת לבה *FPT* Dt 28:28[04; H ובחמהון לבב]; *TN* ib.; ובאשמימות[!] *TNGl* ib.

שעמם vb. **to confound** (↓שעמום, שעמימו; TA, MH שעמם Jast 1611) Quad. ושעמם *FTN* Ex 14:24 [H ויהם]; ושמם[!] *FTP* ib.

שער n.m. **estimate, market price, interest** (↓√שער, שיעור; OA שער Tell Fekheriye 19, MH שער Jast 1612) **1. estimate:** pl. מאה שערין דגנין a hundred-fold of the estimated yield of the gardens *TN* Gen 26:12; **2. market price:** sg. ומפדק לון בשערה דתמן he redeems them (i.e. the fruit from the second tithe) at the (lower) market price there *MŠ* 54d(9); כשערא דהכא *ib.* 16; נפל שעריהון דפוריא the price of fruit dropped *RuR* 10:57; pl. רביי (V)שעריה באילין תרתין מילייא because of these two things (i.e. drought and locusts) market prices increase *Tan* 64d(20); והוה ממחי על שעדייה ולא הוה ממחי <על> מכלחא (the market inspector) would beat in the case of (improper) prices, but not in the case of (improper) measures *BBE* 15b(1); שע{ד}<ר>י מזוניכון your food prices *TNGl* Lev 26:26; **3. interest:** pl. שערין *FPT* Ex 22:24[01]; *TN* ib.; *ib.* Lev 25:36 [H ונשך]

שער vb. **to calculate, estimate, measure** (denom. <↓שער; ↓שיעור; TBA, MH שער Jast 1612) Pa. a. w. dir. obj.: שערונה רבנן the Rabbis calculated it *Kil* 32c(38) // *Ket* 35b(42)[!] // *VR* 511:3 // *KohR* 15c(35); *Pea* 20a(53); שערית דעתיה *MŠ* 55a(50); b. ש{י}ער גרמיה דהוה אתי לעשרה יומין :גרם he calculated concerning himself that he would come in ten days *EchRB* 152:20; על ידי דהוה אכלן הוה משער גרמיה כן since he was a voracious eater, he calculated himself in this way *Mas* 50d(41); c. w. ב־: מה אתון משערין בהון what do you estimate concerning them? *Dem* 22c(10); ליח אנן יכלין משערין בהון *ib.*; לא משערין בהון (we) do not calculate with them (i.e. those stars) *Ber* 2b(22); *Kil* 30a(24) // *Or* 61b(29); *Soṭ* 20b(58)

שעשיע adj. **smooth** (√שעשע; SA ששיע ST Gen 27:11(Var)) sg. גבר שעשיע *TN* Gen 27:11 [H איש חלק]
Sok, Kut Vol 173.

שעשיעו, cs. **שעשיעות** n.f. **smoothness** (↓שעשיע) sg. שעשיעות צואריה the smoothness of his neck *FTP* Gen 33:1; שעש{ו}<י>ע"ו"ת צ{י}<ו>וריה *TN* ib. 27:16

שפוך n.m. **spiller** (↓√שפך; SA שפוך Ham 602:202) pl. שפוכי אדמה spillers of blood *TN* Dt 19:13

שִׁפּוֹלִין, **שיפולין** n.m.pl. **skirts, lower part** (↓√שפל; CPA שפול stern of vessel LSp 213, SA

שפול, בשפולי Ham 606:22+, Sy שפולָא LS 795) a. of a garment: שְׁפולוי דמעילא *FPT* Ex 39:26[04; H שולי המעיל]; *ib.* 24; *TN* ib.; בשיפוליה *EchRB* 71:21 [expl. Lam 1:9, w. ref. to Ex ib.]; b. of the altar: שפולי דמדבחה *TN* Lev 1:11; c. of the tabernacle: שפולוי דמשכנא *ib.* Ex 40:22 [H ירך המשכן]; *ib.* 24; שיפולוי *ib.* Num 3:29; בשיפולייה *ib.* Ex 36:32; d. of a mountain: בשפולוי דטורה *FPT* Ex 19:17[06; H בחחתית ההר]; *ib.* 12; בשיפולוי <ד>טורא *TN* ib. 17

שפי, שווי adj. **peaceful, pleasant** (↓ √שפי; Sy שְׁפִיָא LS 794) sg. בלב שפי with a peaceful heart *FTV* Num 23:3 [H שפי]; *TN* ib.; *FTV* Gen 22:8; *TNGl* ib. 6; pl. ליח הינין שפיין לקובלי (his countenance) is not pleasant to me *FPT* ib. 31:5[05]; *TN* ib.; שווין *TNGl* ib.

Lieb, TK 6:152.

שפי 2#, det. **שפיתה** n.f. **a measure, utensil for drawing wine** (↓שפיי; cf. Sy שְׁפִיתָא a measure used by the people of Ashkelon LS 794) pl. אילין שפיי<ח>א *Dem* 24d(25)

Lieb, TK 1:254.

שפי vb. **to pay, settle** (↓שפיו, שפי, שופייה; CPA שפא pa. LSp 212, SA שפי Ham 490:153, Sy שפא pa. LS 794) Pa. אנא משופי *VRK* 796:3; איח הוה לי משופיא יחכון I would have had to pay you *ib.* 799:3

On the *a* > *u* shift here, v. Kut, Isaiah Scroll 391.

שפיו, det. **שפיותה** n.f. **peace** (↓ √שפי; CPA שפיתא LSp 212, Sy שְׁפִיוּתָא LS 794) sg. למעבד שפיו{י}ה to appease *TN* Gen 3:15; שפוייחא[י] *FTV* ib.

שפיי n.m. **wine merchant** (↓2# שפי; cf. TBA שפי Jast 1615, MH 2# שפי ib.) sg. שפיי דחמר *ŠR* 9c(23); pl. שפאין *VRK* 246:1 // *EstR* 9b(2); שפייא *Šeq* 50c(52)

שפיכה, cs. **שפיכת, שפיכות** v.n. **spilling, pouring out** (↓ √שפך; CPA שפיכו Duensing 160, SA שפיכח Ham 602:201, שפיכות ST Lev 4:12, MH שפיבה, cs. שפיכות Jast 1616) sg. שפיכת אדם זכיי shedding of innocent blood *TN* Ex 22:1; שפיכות *ib.*; Num 35:27; Dt 19:10; 21:8; שפיכוח אדמייה *ib.* Gen 13:13; שפיכח קיטמא pouring out of the ash *ib.* Lev 1:16; 4:12; *TNGl* Dt 3:17; *JMP* 22:30 [v. PsJ Dt 3:17]

שפיע n.m. **overflowing portion** (↓ √שפע; Sy שְׁפִיעָא LS 796) sg. *TN* Ex 26:12 [H סרח]

שפיף adj. **bent over** (√שפף pass.part.; CPA שפיף LSp 212, SA שפיף Ham 576:181) sg. לא שפיפה היא isn't it (i.e. his present) bent over? *BR* 565:9

שפיפון n.m. **serpent** (H שפיפון Jast 1616) sg. אהן שפיפונא *AZ* 41a(58) // שפיפונה *TerV* 45d(4)

Löw, Fauna 43.

שַׁפִּיר adj. **beautiful** (↓√שפר; CPA שפיר LSp 213, SA שפיר Ham 452:112) *FPT* Gen 35:9[03; voc]; sg. שפיר בחזיו beautiful in appearance *TN* Gen 39:6; שפירה *ib.* Num 12:1; שפירת חזון *ib.* Dt 21:11; pl. קיימין שפירין seemly statutes *FT* Gen 35:9

In *TN* ib. 16:6; *ib.* 15:26 read: דשפר [↓√שפר].

שפך (a/o) vb. **to spill over, spill, pour out** (↓ שפוך, שפיכה; CPA שפך LSp 212, SA שפך Ham 602:203+) Pe. **1. to spill over** (intr.): היך מה רקומקמא גליש על גיציה שפיך just as when the pot boils up(?) it spills over *KohR* 19d(39); והיא שפכה ומרחחה it (i.e. the cauldron) spills over and heats up (the insulating material) *Šab* 6d(51); **2. to spill, pour out** (tr.): a. blood: 1) in a lit. sense: וישפוך יח אדמיה he will pour out its blood *TN* Lev 17:13 [H ושפך]; וישפכון אדם קטוליהון[י] כמייא they will pour out the blood of their (enemies') dead like water *ib.* Num 23:24; Lev 4:18; 25; 30; 34; חשפכון *ib.* Dt 12:24; 2) w. אדם in a fig. sense to kill: דשפך אדמיה דברנש *FPT* Gen 9:6[05; H שפך דם האדם]; *TN* ib.; *ib.* Num 35:33; מלמשפך בהון דם זכיי from spilling in them innocent blood *ib.* Gen 49:12; 37:22; Lev 17:4; Dt 21:7; והוה חמי דיהודאי שפכין אדמיה he saw that the Jews would kill him *AZ* 41a(9); אוי מן קמי רקרתא דשפכו דמים בגאווה woe, before the city in which they killed people *EchR* 5:19 [expl. עיר הדמים Ezek 24:6]; b. water: 1) in a lit. sense: את שפיך גו ריד והוא נחית גו דידי you pour (the water) on your (property), and it flows down onto mine *BB* 13a(12) // *Ned* 39a(52); וחשפוך *TN* Ex 4:9; 2) w. מיין in a fig. sense to urinate: לוחרי (E)ושפך מוי חרעא he urinated behind the door *BB* 13b(24); c. wine: אייחי(text: אחא) ארמייא קולחה ושפכון לגובה the heathen brought his pitcher and spilled its contents into the wine pit *AZ* 44b(47); למישפכיניה *Ter* 45c(63); למישפכיה *AZ* 41a(53); d. ink: שפיך דיו *Giṭ* 44b(19); e. earth, dust: וישפכון יח עפרא *TN* Lev 14:41

Itpa. **to be spilled** (of blood): a. in lit. sense: אישתפך *TN* Num 35:33 [H שפך]; ישתפך *ib.* Dt 12:27; b. in fig. sense: ישתפך אדמיה *ib.* Gen 9:6; Dt 19:10; משתפך *FPT* Gen 9:6[05]

שפל vb. **to lower, humble** (↓ שיפולין, שפלה, שפלין; SA שפל Ham 533:367+) Af. ועל דאשפיל משה גרמי<ה> because Moses humbled himself *FTV* Lev 10:20; *FTP* ib.; *TNGl* ib.

שפלה, det. **שפלתה** n.f. **lowland** (↓ √שפל; SA שפלה Ham 599:171) sg. שפלחה *TN* Dt 1:7 [H שפלה]

שפלין n.m.pl. **lower parts** (↓ √שפל; CPA שופלא det. LSp 213) בשפלייה *TN* Ex 36:28 [H בירכתים]; שפלוי *ib.* 28:33; בשפלוי *ib.* 19:17; Num 3:23

שופנין, שפנין n.m. **turtledove** (CPA שופנין LSp 213, SA שפנין Ham 608:39) sg. שפנין *TN* Gen 15:9 [H חר]; *BR* 436:4 [w. ref. to Gen ib.]; *TN* Lev 12:6; שופנין *FTV* Gen 15:9; *TNGl* Lev 12:6; *ib.* 8; ביעתא דשפנינא a turtledove's egg *PRK* 298:2; pl. שפנינין *TN* Lev 5:11; *ib.* 12:8; 14:22; 15:14; שופנינין *ib.* Num 6:10

Talshir, Fauna 104+.

שפע n.m. **abundance** (↓ √שפע; Sy ܫܦܥܐ LS 796) sg. שפע אין הווה כחלגה if there was abundance like snow *SYAP* 36:41

שפע vb. **to hang down, give in abundance** (↓ שפע, שפיע, שיפוע; CPA שפע LSp 213, SA שפע ST Dt 33:19, LOT 3/2 81:12, MH השפיע Moreshet, Lex 375) Pe. **to hang down:** חשפע *TN* Ex 26:12 [H חסרח]; pass.part. {ה}שפיע *ib.* 13

Af. **1. to bang down** (intr.): יהווי משפע *TNGl* Ex 26:13; **2. to give in abundance:** הן דאת יהב אשפעת wherever you give, you gave in abundance *BR* 301:2 // *VR* 618:3 // *PRK* 148:8

שְׁפָר n.m. **beauty, choice** (↓ √שפר; CPA שופיר LSp 213) **1. beauty:** sg. וזעיר בשפר young in beauty *TN* Gen 41:43; **2.** sg. cs. **choice, best of:** ביח שפר חקלה וביח שפר כרמה the choicest farm land and the choicest vineyard *FPT* Ex 22:4[01]; בביח שפר קברינן in the choicest of our graves *TN* Gen 23:6 [H במבחר]; *ib.* 47:6; שפר עולימי גברוי the choicest of his young warriors *ib.* Ex 15:4; *FPT* ib.[17; voc]; ובל שפר דייתיק<י>א all the best mortgages *TN* Gen 24:10; *FT* ib.; שפר נדריכון the choicest of your vows *TN* Dt 12:11 [H מבחר]; כל שפר ארג נכסין all the best (and) choice property *JMP* 10b(18); *ib.* 38:14

שפר (a/) vb. **to be pleasing, good, beautiful** (↓ שפר, שפיר; CPA שפר LSp 213) Pe. **to be pleasing, good:** a. in impersonal use: 1) general: לאן דשפר לה *TN* Dt 23:17 [H כטוב לו]; ארום שפר וחקן *ib.* Gen 1:10 [H כי טוב]; Dt 6:18; 12:28; 2) w. באפי־: מה ושפר דשפר באפיכון *ib.* Gen 19:8 [H כטוב בעיניכם]; it was pleasing for me and my colleagues באפיי ובאפי חברייי *Meg* 71a(5) [+ //'s]; b. w. subj.: ושפר פתגמא באפוי דפרעה *TN* Gen 41:37; *ib.* Dt 1:23; ושפרו מיליהון באפוי *ib.* Gen 34:18

Af. **to beautify:** (E)מה אנה משפרה עבידחי is it permissible for me to beautify my merchandise? *BM* 9d(58); *KohR* 1c(23)

שפר 2# vb. **to sweep** (CPA שפר 2# LSp 213) Af. משפר חייטרון he sweeps the theater *Tan* 64b(48); *ib.* 50; (V)מן ד{י}<ו> ישפר אפוי דכריה when he sweeps the top of the pile *Mas* 49a(49) [expl. עד שימרח Mib. 1:6]

שפרפר n.m. (unclear) (CPA שפרפר Ex 14:24) sg. {ש}<ד>הוא עביד ב{ו}<י>יחיה שפרפר he makes his house *VR* 244:4

V. Margulies, ad loc.

שק n. **foreleg** (SA שק ST Ex 29:27) sg. שקה *TN* Ex 29:22 [H שוק]; *ib.* 27; Lev 7:32; 8:26; 10:14; Num 6:20; *Meg* 72c(51) [expl. השוק 1Sam 9:24]; שקיה דההוא גברא that man's foreleg *BM* 9c(56); pl. חמון שקין look at the forelegs! *Šeq* 49a(43) // *Bik* 65c(35) // *VR* 780:3 // *ib.* 784:3 // *KohR* 16c(6); שקייה *TN* Dt 28:35

שקוף n.m. **lintel** (SA שקוף ST Ex 12:23) sg. שקופה *FPT* Ex 12:7[23; H המשקוף]; *ib.* 22; 23; שקופא *TN* ib. 7; *ib.* 22; 23; שקופה [הד]ן *Naveh* 4:2

שקי, det. **שיקייה**, pl. **שקיין** n.m. **watering trough, pool** (↓ √שקי; SA שאקי Asatir 11:8, pl. שהקיהון Ham 481:78, Sy ܫܩܝܐ LS 798) **1. watering trough:** sg. *FTV* Gen 24:20 [H שקת]; pl. בשקייה דמייה *FPT* Gen 30:38[05; H בשקחות המים]; *TN* ib.; שקיא *ib.* Ex 8:1; **2. pool, canal:** pl. ש{ג}<ק>ייהון *TNGl* Ex 7:19 [H אגמיהם]

שקי vb. **to give drink, water, irrigate** (↓ אשקייה, שקי, משקי, משקוי; CPA שקא LSp 213, SA אשקה

ST Gen 24:14) Af. **1. to give drink, water:** a. animals: ואף לגמליך אשקי *TN* Gen 24:14 [H אשקה]; *ib.* 46; 29:7; b. people: ואשקייך ית טליא *ib.* 21:19 [H וחשק את הנער]; Num 5:24; 20:8; ואייכלון בשר ואשקיתון חמר he fed them meat and gave them wine to drink *Ber* 6a(19); *Yev* 11b(23); *BR* 496:4; *VRK* 245:6; *KohR* 9c(3); **2. to irrigate, water:** כהרין נילוס דמשקה וחזר ומשקה like the Nile which repeatedly irrigates *BRV*^{60} 118:7; *TNGl* Gen 47:10; הוון משקין דיקלייא they irrigated the palm trees *Švi* 33d(42); *Kil* 27b(24); חמית בחילמ{א}י משקה זיתא משח I saw in my dream that I was watering the olive tree with oil *MŠ* 55b(51)

שקיזמי n. **type of food** sg. *Ber* 10d(38) [mentioned together with bread]
Löw, Lehnw 583.

שקיעין n.m.pl. **land titles** (↓ √שקע) אעלון להון שקיעין they brought to them land titles *Ket* 34a(14); אילין שקיעיא *ib.* 15

שקל vb. **to take** (Sy שקל LS 798) Pe. שק<ו>לי מיניה דינרין טכין ותקילין take from him good and weighed dinars *BM* 9c(28)
Prob. corrupt from TBA. Cf. *ib.E*: זיל סכ].

שקלן n. (unclear) בשיקלן דכר קודימא *KohR* 27a(6)
Prob. corrupt.]

שקמה, pl. **שקמין** n.f. **sycamore** (CPA שוקמא, pl. שקומין LSp 214, Sy שִׁקמָא LS 801) pl. ארבע שיקמין *MŠ* 55c(9); *ib.* 12 // *EchR* 53:18; *ib.* 20 // *EchRB* ib.
Löw, Flora 1:274+.

שקע (a/a) vb. **to sink, cover, inlay** (↓ שיקוע, שקעה, שקיעין; CPA שקע LSp 214, SA שקע ST Lev 8:13 (H חבש)) Pe. **to sink:** a. in a lit. sense: 1) in water: ושקעו *TN* Ex 15:10 [H צללו]; *ib.* 5; 2) in the earth: רעדת ארעא ושק{ו}עת the earth trembled and sank *San* 29a(48); *TNGl* Num 11:1; ישקע בייתה מן לווטייה may his house sink from the curses *VRQ* 374:1 // *ib.* 377:4; 3) in a rock: והוא נחת ושקע כהדין ליישא (the nail) goes in and sinks (in the rock) as in dough *Ḥag* 78d(27); b. in a fig. sense: pass.part. ועבד שקיע בשינתיה שובעין שנין he was deep in sleep for seventy years *Tan* 66d(49); *Ber* 2d(47)
Pa. **1. to cover:** כד משקע כהנה רבה ית כל מני בית קורשה when the high priest covers the utensils of the Holy Temple *TN* Num 4:20; *FT* ib.; pass. part. *TN* Ex 25:33 [H משקדים]; *ib.* 34; 37:19; **2. to inlay:** pass.part. משקען *TNGl* ib. 28:11 [H משבצות]
Itpe. **to sink:** אישחקע *FPT* Ex 15:10[19]; אִשְׁתְּקָעוּ *ib.* 5[17]
The mng. of כר משקע באנטרין *Šab* 10a(50) is unclear. On pe., usage b, cf. CPA שקע בשינא עמיקא Acts 20:9 [HS 8:86]

שקעה, pl. **שקען** n.f. **cavity** (↓ √שקע) pl. שקען *TN* Lev 14:37 [H שקערורת]

שקף n.m. **overhanging rock** (Sy שקיפָא LS 801) sg. תחות שקפא *BR* 107:8

שקף vb. **to look at** (H השקיף BDB 1054) Af. בסופה שרי משקיף עליהון finally he began to look at them *Ber* 9c(35)

שקץ n.m. **abomination** (↓ √שקץ; SA שקץ ST Lev 11:12, CPA שקצו LSp 214) sg. *TN* Lev 11:12 [H id.]; *ib.* 13; 20; 23; 41; 42; שקצא *ib.* 11

שקץ vb. **to abominate** (↓ משקץ, שקץ; SA שקץ ST Dt 7:26) Pa. תשקצון *TN* Lev 11:11 [H תשקצו]; *ib.* 13; 43; 20:25; משקצה תשקצון *ib.* Dt 7:26

שקק n.m. **place, lane, street** (< Akk *suqāqu* Kaufman, Influences 93; ↓ שוק; CPA אשקק LSp 213, Sy אֶשקָקָא LS 798) **1. place:** sg. שקק פלן such-and-such a place *KohREd* 27a(5); **2. lane, street:** sg. הדין שקקה *BRL* 155:3; בשקקה דר' יצחק *Er* 18c(44); *ib.* d(24); *BRL* 155:1; *JMP* 28:9; *Er* 22d(43) [rdg. of Meiri]; *TanG* 66c(40); pl. שקקיה דקרתא the streets of the city *BRL* 155:1; חכים אנא בשקקי שמיא כשקקי נהרדעא קרתי I know the "streets" of the sky like the streets of Nehardea, my city *Ber* 13c(31); שקק<ו>י רקיעא the paths of the firmament *BR* 432:10

שקק vb. (unclear) Pe., pass.part. שקיק *EstR* 2c(30) [in a derogatory description of Nebuchadnezzar]

שִׁקֶר, det. **שִׁקרָה**, **שיקרה** n.m. **lie, falsehood** (↓ √שקר, מרי שקר; CPA שוקר LSp 214, SA שקר Ham 505:101) *FPT* Ex 20:7[06; voc]; שִׁקָּרָא *MMDam* Lev 5:24;- sg. *TN* Lev 5:15; *ib.* 19:15; Num 31:16; שהר דשקר *ib.* Dt 19:18 [H עד שקר]; וחל(מה) שקר חר קושטא ותלת שיקרא one is the truth and three are a lie *EchR*

48:3; *KohR* 28c(26); מילין רשיקרא false words *VR* 605:4; *PRK* 187:13; pl. שקרין *TN* Ex 5:9; איסתרולוגייא רידיה שקרין his astrology is falsehoods *Šab* 8d(8); *BR* 527:2; בשקריהון *TN* Lev 26:40 [H במעלם]

שקר 2# n.m. **liar** (↓√שקר; CPA שקר LSp 214) sg. {א}שקרא ההוא גברה I am a liar *ŠabG* 8d(8); *BR* 476:6 [כדבן↓]

שקר vb. **to lie, deceive** (↓שקר, שקר 2#, שקרן; SA שקר Ham 610:110) Pa. **1. to lie:** בגין דשקרון חס ושלום לא שקרון because they lied. God forbid! They didn't *lie* *Ket* 26c(64); בשקריהון די שקרו קדמי the lies which they lied before me *TN* Lev 26:40 [H מעלו בי]; *ib.* Num 25:18; ותשקר *ib.* Lev 5:21; Num 5:27; למשקרה *ib.* Ex 8:25 [H התל]; Num 31:16; כל מאן דמשתבע בשמה ומשקר anyone who takes a false oath in His name and lies *FPT* Ex 20:7[06]; *Ber* 3c(12); **2. to deceive** (+ ב־): ולא תשקרון גבר בחברה you should not deceive one another *TN* Lev 19:11 [H תשקרו]; שקרת בי *FPT* Gen 29:25[05; H רמיתני]; *TN* Num 22:29; *BR* 542:4 [expl. נפשע Prov 18:19; cf. *ib.* 1029:1]; שקר בי *FPT* Gen 31:7[05; H התל בי]

שקרן n.m. **liar** (↓√שקר, שקר 2#; MH שקרן Jast 1626) sg. שקרנא *ŠR* 26b(4) [כדבן↓]

שקשק vb. **to rinse off** (MH שקשק Moreshet, Lex 377) Quad. משקשקין ליך מן חוביך they rinse you off from your sins *BR* 396:3 // *ib.* 794:7

שרב, det. **שַׁרְבָּה**, **שורבה** n.m. **heat** (√שרב; CPA שורבא det. LSp 215, SA שרב Ham 581:80) sg. בשעת שרב at the hot time of (the day) *BR* 17:4; שַׁרְבָּא *FPT* Gen 31:40[03; H חרב]; *TN* ib.; שורבא *FT* ib. 8:22; *TNGl* ib.; *ib.* 31:40; ישזבינך מן הדין שורבא may He save you from that heat *San* 29c(43) // חישחיזב מן שרבא *VR* 364:5

שַׁרְבִיט n.m. **staff, branch** (SA שרבט Ham 597:127+) **1. staff:** sg. שַׁרְבִיטָה *FPT* Ex 21:20[01; H שבט]; *TN* ib.; *ib.* Lev 27:32; **2. branch:** pl. שרביטין *FPT* Gen 40:10[05]; *ib.* 12; *TN* ib.

שרבובי, det. **שרבוביתה** n.f. **heat** (↓שרב) sg. והוה ירע היירין כיף מקורר מיא והיירין כיף אית ביה שרבובי ועד מטי הן שרבוביתה מטייה he knew which rock cooled water, and which rock contained heat, and how far its heat penetrated *Šeq* 48d(30)

שרגג vb. **to entice** (√רגג shaf. CPA שרגג Duensing 159) Quad. ישרגג *FPT* Ex 22:15[01; H יפתה]; *FTV* ib.; *TNGl* ib.; נשרגגה *FTV* Num 20:17; *TNGl* ib.; *FTP* ib. 21:22
C. Rabin, EI 9(1969):152.

שרוי n.m. **encamping** (↓√שרי pe.) sg. אחר לשרוייכון *TN* Dt 1:33 [H מקום לחנותכם]

שרי, det. **שריתה**, pl. **שריין** n.f. **beam** (CPA שריתא, det. LSp 215, SA שריחה Ham 581:79) a. of a house: בטל שריחי *TN* Gen 19:8 [H בצל קורתי]; שריתא רביתא פקעה the beam of the house split *EchR* 55:3; *Er* 19a(35); pl. (V)איזיל מני עשרין שריין גו בייח{י}ך go count 20 beams in your house *MŠ* 55b(46) // *EchR* 54:12; b. for crucifixion: אזיל קומי שריתה אזל למיצ<ט>לבה he went in front of the beam on his way to being crucified *BR* 742:6; pl. טעינין תרתי שריין carrying two beams *Ber* 5c(57)

שרי vb. **to dwell, encamp, loosen, dismiss, permit, forgive, annul, melt, release, begin** (↓משרי, משרוי, שרוי, שירוי; CPA שרא LSp 214, SA שרי Ham 604:263+, 461:60, 608:49, MH שרה 2# Moreshet, Lex 379) Pe., pf. 1sg. שרית *Ber* 6c(52); 2m. שריח *Qid* 64c(27); 3m. שרה *TN* Gen 13:12; f. שרת *ib.* Num 11:25; 1pl. שרינן *ib.* Dt 29:15; 2m. שריתון *ib.* Lev 18:3; 3m. שרון *Ter* 46a(24); שרוניה *San* 23c(10); imp. 1sg. אשרי *TN* Gen 18:26; 2m. תישרי *Šab* 7d(44); 3m. ישרי *TN* Num 9:17; f. תשרי *ib.* Ex 39:43; 1pl. נשרי *ib.* Gen 34:16; 2m. תישרון *ib.* Lev 8:35; 3m. ישרון *ib.* Ex 23:33; *im*per. 2m.sg. שרי *Švi* 35b(18); f. שריי *San* 25d(40); 2m.pl. שרון *MQ* 81d(44); inf. למישרי *Qid* 64d(31); part. m.sg. שרי *TN* Num 5:3; f. שרייה *San* 25d(41); m.pl. שריין *TN* Ex 15:9; שריי *MQ* 81d(44); pass.part. m.sg. שרי *VR* 126:3; f. שרייא *AZ* 42a(28);- **1. to dwell, reside:** ושרא במדברא *TN* Gen 21:20 [H וישב במרבר]; *ib.* Lev 26:5; Dt 2:4; שקקה דהוה ר' חנינה שרי בגויה the street where PN lived *Tan* 66c(40); *Er* 18c(44); *Šab* 14c(44); *BB* 13b(39); *VRQ* 353:2; *KohR* 4b(20); ויחיר מן מה דאת שרי more than you are — dwell (i.e. spend on your dwelling place) *BR* 197:4; **2. to encamp, halt, lodge:** סמיכין לה ורשריין *TN* Num 2:5 [H והחונים עליו]; *ib.* Ex 14:2; Num 33:5; Dt 33:3; חמריה שרון בפונדקיה the donkey drivers lodged at the inn *Ter* 46a(24); *BR* 714:7; **3. to loosen, untie,**

release: ושרא גמליא *TN* Gen 24:32 [H ויפתח הגמלים]; *BQ* 7c(19); (G) שרי תורך ושרי קיקנך untie your ox and untie your plow *Ber* 5a(15); *Tan* 69b(14); *VRV* 247:1; *Šab* 10c(30); **4. to dismiss:** ושרון ליה מן ספרותה they dismissed him from the post of schoolteacher *Meg* 75b(40); רשרון גרמון מן נשיותא they resigned from the office of Nasi *Er* 33a(51); *RH* 58d(8); **5. to permit:** אינון שריין ואינון אסרין these permit, and those forbid *Ber* 5b(36); *Šab* 7d(44); *Beṣ* 60a(52); כד שרית לי אזלת לי when you permitted me (to drink, the thirst) went away *Yom* 43d(21); *Švi* 36d(17); *Šab* 14d(24); *Yev* 13a(35); pass.part. [SA שרי TM 79:643, CPA שרא LSp 214]: לך שרי ולי אסיר is it permissible for you and forbidden to me? *Meg* 74a(57); *Švi* 37b(30); *Šab* 10a(62); *Pes* 30a(4); שרי מיזבן מינה במועדא is it permitted to buy from it (i.e. the caravan) on the intermediate days? *MQ* 81b(14); שרייה היא לה she is permitted to him *PalLaws* 64:22; **6. to forgive:** a. alone: שרי לן ר׳ master, forgive us *Švi* 35b(18); *ib.* 19; *MPs* 172:13; b. w. √שבק: ↓s.v., pe., mng. 8; **7. to annul:** ר׳ בעא מישרי שמיטתא Rabbi wanted to annul the Sabbatical year *Dem* 22a(17); ר׳ מנא סלק מישרי נדרא דגמלייל דקונתייה PN went to annul the vow of PN_2 *Ned* 42b(1); *ib.* c(9); 41c(6); **8. to release from a spell, ban:** אמ׳ לון שרון לי אמרון ליה שרי לן ונן שריי לך he said to them: Release me. They said to him: Release us, and we will release you *MQ* 81d(44); *San* 25d(23); *ib.* 40; **9. to melt** [cf. Sy, PSm 4307, mng. 1b]: שרי זיפות שרי מוסרין (the one who) melts pitch or melts ... *Šab* 10b(48) Pa., pf. 1sg. שריית *TN* Dt 2:31; 2m. שריתה *San* 23b(37); 3m. שרי *Ket* 35b(33); שורי *BR* 762:2; f. שריית *Šeq* 48d(6) // שורייה *Dem* 21d(62); 3m.pl. שרון *AZ* 42d(28); שורון *VRG* 251:4; f. שריין *TN* Gen 41:54;- **to begin:** a. alone: מן בכוריה דפרעה ישרי he will begin with Pharaoh's firstborn *TN* Ex 10:29; *ib.* Gen 44:18; אין משריא פורענותא מן ביתיה דההוא גברא משרי<א> if the retribution begins, it will begin from that man's house *KohR* 25b(30); *BR* 493:9 [expl. חדל Gen 18:11, w. ref. to Dt 23:23]; *VR* 125:6; b. w. fol. vb.: 1) inf. (Targumic texts only): שרון למירת *TN* Dt 2:24 [H החל רש]; ושריין למיתי *ib.* Gen 41:54 [Hותחילנה לבוא]; Ex 2:21; Num 17:11; Dt 1:5; *TNGl* Lev 21:9; 2) part. (non-Targumic texts): ושורון דחכין they began to laugh *BR* 48:2; שרי חביט לה he began to strike her *Ket* 34b(59); *Kil* 32c(29); *Šab* 3b(56); *Meg* 73a(42); *San* 19d(64); *BR* 712:1; *VR* 689:4; *PRK* 145:1; *ib.* 197:5

Af. **to cause to dwell:** אשרי ית אבוך *TN* Gen 47:6 [H הושב את אביך]; *ib.* 2:15; למשרייה איקר שכינתיה תמן *ib.* Dt 12:21 [H לשום שמו שם]; Ex 25:8; Num 14:30; אשת{ד}<ר>יתיה גו בייתיה he let him reside in his house *BME* 10a(62)

Itpe. **1. to be untied, loosened:** אשתרון יתהון כפתייה those knots were untied *BR* 600:6; *VR* 305:3; *EchR* 50:7; *Ḥaliṣa* 100:21; **2. to be permitted:** <אסיד לך למכוס> יתה עד יתיילד לה מום וישתרי למכוס it is forbidden to slaughter it (i.e. the firstborn animal) until a blemish appears, and then it is permitted to slaughter *PalLaws* 28:34; *ib.* 29:6; **3. to be forgiven:** ↓√שבק itpe.; **4. to be annulled:** כרו את אולת ורוקת באנפ<ו>י ומישתרי לבעליך now you should go and spit in his face, and (the oath) will be annulled for your husband *VR* 192:3 [v. *ib.* 191:4]; **5. to be released from a spell:** וצרכון מישתרייא אילין מן אילין they needed to be released by one another *MQ* 81d(60)

On pe., mng. 5, v. Dalm, Worte 176+.

שרי #2 vb. **to carry around** (TA אשרינון סחור TO Dt 32:10) Af. ואש{י}רוניה תמני עשרה כנ{ס}<ש>ן they carried it (i.e. Rabbi's body) to eighteen synagogues *Ket* 35a(22) // ואש{י}רוניה *Kil* 32b(15) [↓√טרס af.]

שריב adj. **warm** (↓שרב; Sy שריבָא LS 806) sg. *BR* 484:1 [≠ ↓קריר]; pl. שריבין *ib.*

שריר adj. **strong** (↓√שור; CPA שריר LSp 214, SA שריר Ham 503:49) sg. שריר סייף the potent sword *FTP* Dt 33:29; קיים שריר וברו{ו}<י>ר valid, strong, and firm *Giṭ* 50c(35) [written on a document]; *JMP* 10c:4; *ib.* 46:3; חוב שריר וכריר a strong, firm debt *ib.* 8c(10); 11r:17; 13:9; 18:10; 28:17

שרע (a/) vb. **to slip, fall** (CPA שרע to sin LSp 216, SA שרע ST Gen 24:11) Pe. **1. to slip, fall:** והוה מיסתמיך על תרין גותיין שרעון חקפון שרעון וזקפון he was leaning on two Goths, and each time they fell he helped them up *Beṣ* 60c(53) // מעלל אנא שרע אתון למשרוע ⌜וזקפון⌝ *BR* 1241:10; as I go in, I will fall *BB* 15c(26); ר׳ זעירא שרע בדיבורא PN slipped during the eulogy *Ber* 6b(13) // *Naz* 56a(56)[!] // *BR* 1238:9 // *KohR* 18d(22); הוות גולחיה שרעה מיניה his cloak would slip off him *Ber* 9a(42); מי משתעי שרע(text שמא) נפל מיניה while he was speaking (to the agent, the divorce writ) slipped : fell from him *Giṭ* 45c(7) [double

rdg.]; pass.part. הא גולתך שריעה behold, your cloak has slipped off *ib.* 43; **2. to slip away from s.t.** (in fig. sense; + מן): שאילית לר' יאשיה ושרע מינ{י}ה I asked PN, and he slipped away from it (i.e. avoided answering) *Ber* 5b(24); *Pea* 16d(40); *Švi* 37c(5); *BB* 13d(52); כד דשמע ר' לא ור' אמי פליגין שרע מינה when he heard that PN and PN_2 disagreed, he avoided it *Švi* 37a(2); *ib.* 38d(3)

שרץ n.m. **creeping creature, reptile** (↓√שרץ; SA שרץ ST Lev 5:2) sg. *TN* Lev 5:2 [H id.]; *ib.* 7:21; 22:5; Dt 14:19; עבר חד שרץ קומי ברחיה a reptile passed before his daughter *BR* 305:8; שרצה *TN* Lev 11:23; *ib.* 31; 42

שרץ (a/o) vb. **to hring forth moving creatures** (↓ שרץ; SA שרץ ST Ex 7:28) Pe. שרץ *TNGl* Gen 7:21; *TN* Lev 11:41; שרצו *ib.* Gen 1:21 [H id.]; שרצון *FTP* ib.· *TNGl* ib.; ישרץ *TN* Ex ib. 7:28; ישרצון *ib.* Gen 1:20; שרוצו *FTP* ib. 9:7[05]

שרק vb. **to whistle** (↓שרקוקי, משרוקי; Sy 2# שרק af. LS 810) Pa. למשרקא *KohR* 9d(15) [said of foxes]

שרקוקי, det. **שרקוקיתה** n.f. **whistle** (↓√שרק; cf. Sy מְשׁרוֹקִיתָא LS 810) sg. שרקוקיחה *Qid* 60b(15) [expl. משכוכית *ib.* 14]

שרקרק n.m. **bee eater** (*Merops*; Sy שִׁרקְרָקָא LS 810) sg. שרקרקה *TN* Dt 14:17 [H הרחמה]; *ib.* Lev 11:18[!]; *TNGl* ib.[!]

Talshir, Fauna 193+, w. prev. lit.

שרר (a/) vb. **to he strong** (↓שריר; SA ישר חילון *yišša*r LOT 3/2 284:31, יישר TM 183:393, CPA שרר pa. LSp 214) Pe. a. in phrase אישר חיילכן: אישר חיילך be strong *BR* 582:3 [lit. may your strength be strong; w. ref. to וישרנה 1Sam 6:12]; יישר חילך *EchRB* 49:10; *ib.* 12; b. in shortened form אישר (spoken as encouragement to a worker): *Švi* 35b(24); *ib.* 25; 27 // *ib.* 36a(50); 53 // *Giṭ* 47c(32); *ib.* 34 // *AZ* 44b(24); *ib.* 25; 27; *Tan* 64b(64); *PRK* 178:1

Ben Hayyim, LOT 3/2 351, note.

שרר 2# vb. **to pull** Pe. ואין לא תהוון שרירין ברגל{ו}י> and if not, you should pull my legs *KohR* 24b(33) [// *Kil* 32b(60); ↓√גרש]; ושרתון ויהבון לר' חזקיה he pulled them (i.e. the coins) and gave them to PN *Ber* 5a(61); ושרתון ועזק he took them and fled *ib.*

שרש, pl. **שורשין** n.m. **root** (CPA שורש LSp 216, SA שרש Ham 604:260) sg. דהוא מדמי לשרש קביע בארעא he is like a root set in the earth *FTV* Dt 29:17; לשריש *TN* ib.; לשורש *FTP* ib.; pl. דשלחת שורשייה לתהומייה which sent forth its roots to the depths *FT* Gen 49:22; *ib.* 50:1; שרשוי *TN* ib.

שרתוע n.m. **a device placed on an animal's head in order to prevent it from being lowered to suck** (MH² שרחוע Jast 1635; cf. Sy רתַע to droop LS 748) sg. שרתועה *Šab* 7c(11) [expl. גימול Mib. 5:4(Var)]

Eps, MNM 103+.

ששי, pl. **ששיין** n.f. **type of cake** pl. *TN* ששי"ן Num 11:8 [H עוגות]; *FTV* ib.; כשישיין *TNGl* ib.; כשישין *TN* Ex 16:31; כשיישין *FTV* ib.

ששי 2#, det. **ששיתה** n.f. **wick(?)** (עששי < אששי; MH עששית Jast 1127) sg. ששיחא *Šab* 4c(26); עשאשיחא *PRK* 6:5; שאש<י>חא דקנדילא *ŠR* 22c(24)

Brand, Ceramics 365, n. 344.

שת, **אישתא**, pl. **שִׁתִּין**, **אישתין** num. **six** (CPA שתא, שת LSp 216, SA שח ST Gen 8:13, שחה, אשתה ib. 30:20, pl. אשתים ib. 25:26) sg. שֵׁת *FPT* Gen 31:41[03]; שית *TN* Ex 23:10; שיתה *VR* 812:4; אִישְׁתָּה *FPT* Ex 20:9[06]; det. שתתה *TN* ib. 28:10; שתי *VRV* 799:2; אישתתי *TNGl* Ex 28:10; pl. שתין *Zoar* 1:6; *FPT* Gen 46:26[04; voc]; אשתין *TN* Num 3:50;- sg. שית שעין the sixth hour *Ber* 7b(38); *Šab* 9c(4); שית מאה 600 *VR* 796:2; שיתה יומין *TN* Dt 5:13; חד מן אישתא 1/6 *San* 19d(3); והוא שבח אשתא it increased in value by six (dinars) *Giṭ* 46d(24); pl. מאה ושתין ותרתין שנין 162 years *TN* Gen 5:18; כל דרומיה שתין ופותיה שית anything whose height is sixty and width is six *KohR* 30c(27); הא עקרבה ילדה אישתין a scorpion gave birth to sixty *PRK* 187:2

— **שת עשר** num. **sixteen** (SA שתעסר ST Gen 46:18) *TN* Num 31:40; שית עשר לכל ירח 16 each month *Yev* 6b(45) // *ŠR* 16a(1); שיתה עשר *Yev* ib. 46; שת עשרה נפשן 16 souls *TN* Ex 26:25; שתות דידהן(V) שית עשרה a sixth of them (i.e. 96 eggs) is 16 *Ter* 43c(40); מאן דמרבע ארבע גרבין בעי אשתתסר(V) one who makes a square of barrels four to a side needs 16 *Soṭ* 20b(57); שתשר *KetPap* 22

שתות num. **sixth** (↓שת; TBA שתותא Jast 1637; >

MH שתות ib.) שית עשר (V) שחות דידהן a sixth of them (i.e. 96 eggs) is sixteen *Ter* 43c(40)

שתי n.m. **warp** (SA שתי ST Lev 13:48, Sy שְׁתְיָא LS 811) sg. שתיה *TN* Lev 13:48 [H שתי]; *ib.* 49; 51; 52; 53; 56; 57; 58; 59

שתי vb. **to drink, be watered** (↓משתי, משתו; CPA שתי LSp 216, SA שתי ST Ex 34:28) Pe., pf. 2m.sg. אשתית *VRV* 249:2; שתית *TN* Dt 9:9; 3m. אישתי *BR* 247:7; שתה *FPT* Gen 9:21[05]; אישתה *AZ* 40d(42); 1pl. אשתינן *EchRB* 48:9; 2m. שתיתון *TN* Dt 29:5; 3m. שתון *Pea* 21a(28); אישתון *Ter* 45d(43); imp. 1sg. נישתי *Tan* 67a(37); 3m. ישתי *TN* Num 6:3; 1pl. נישתי *Tan* 69b(12); 2m. תשתון *TN* Lev 10:9; 3m. ישתון *ib.* Ex 17:6; f. ישתיין *MQ* 80a(56); imper. 2m.sg. שתי *AZ* 44d(32); 2m.pl. שתון *ŠR* 30a(16); inf. למישתי *Giṭ* 47b(58); part. m.sg. שתי *Nid* 50b(15); f. שתייה *TN* Dt 11:11; m.pl. שתיין *ib.* Ex 15:24; שתי *Ter* 45c(37); pass.part., m.sg. שתיי *Šab* 11a(39);- **1. to drink:** a. general: ושתה מן חמרא *TN* Gen 9:21 [H וישת מן היין]; *ib.* 43:34; Num 6:20; 20:5; כיון דשתה נם ורמך ליה בזויתיה after he drank (the wine), he fell asleep in his place *VRG* 251:3; בנין דאנא צחי מהו דנישתי since I am thirsty, am I permitted to drink? *Tan* 67a(37); לא אספיק פלן למישתי עד דר' ראיתחלחל so-and-so had scarcely managed to drink before he wasted away *Soṭ* 18d(39); יונה שתי ארבעתי כסוי רלילי פסחא PN drank his four cups of Passover eve *Pes* 37c(30); ר' יוחנן שתי עותיק [↓עותק]; b. preceded by √אכל: ↓√אכל pe., mng. 1.a.5; c. pass.part.: שחיי רחמר את you are drunk from wine *Šab* 11a(39) // *PRK* 68:3; **2. to be watered** [Sy שתָא LS 811, mng. 3]: אילין דאכחשין ישתיין אילין דלא אכחשין לא ישתיין those (fields) which have shriveled may be watered. Those which have not shriveled may not be watered *MQ* 80a(55)

2# שתי vb. **to weave** (Sy שתי af. LS 812) Af. הדא איתתא כד משתייא בקוביה when the woman weaves on the loom *Šab* 10c(16); נשייא דנהגן דלא למישתייא women who are accustomed not to weave *Pes* 30d(3) // *Tan* 64c(26)

שתיתיי num. **sixth** (↓שת; CPA שתיתאי, שתיתי LSp 216, SA שתיתאי ST Gen 1:31) יום שתיתיי a sixth day *TN* Gen 1:31; בר שתיתיי a sixth son *FPT* ib. 30:19[05]; ביומה שתיתיה *TN* Num 7:42; *ib.* 29:29; שתיתיתה דשבועה [בשתה] in the sixth year of the Sabbatical cycle *JMP* 1r:2; *TN* Lev 25:21[!]; ידיעתא שתית{יא}<אי>תה the sixth curtain *ib.* Ex 26:9

שתל n.m. **plant** (↓√שתל; MH שתלים MMas 5:1) pl. שתלין רזיתין olive plants *SYAP* 50:11

שתל vb. **to plant** (↓שתל; Sy שתל LS 812) Pe. שדי עקר פוגלין רברבין ושתיל דקיקין תודדין רברבין ושתיל דקיקין he began to pull out large radishes and to plant small ones, large beets and to plant small ones *BR* 761:4; *ib.* 762:2; *Pea* 17c(21); pass.part. חד גופן שתיל על קברא a vine planted on the grave *EchRB* 48:10; גפן שתילה על מבועין רמיין a vine planted by springs of water *TN* Gen 49:22; כגינין שתילין על מבועין רמיין *ib.* Num 24:6; *FTV* ib.; *ib.* Dt 3:2

שתם vb. **to bore a hole** (↓שיתום; MH שתם Jast 1639) Pe., pass.part. חדא קולא שתימא a jar with a hole bored though it *AZ* 44d(31)

שתן vb. **to urinate** (< H השתין Jast 1639) Af. מה עסקיה רכלבא משתין עלה אשתין *AZ* 44a(7); בכחלא what is the nature of the dog? It urinates on the wall *San* 20b(16) [expl. משתין בקיר 1Sam 25:22]; דאשתין באורחא ולית יהורא{ה}<י> משתין באורח<א> because he urinated on the road, and a Jew doesn't urinate on the road *EchRB* 50:8; *EchR* ib. The orig. H rt. is שין with infix *-t-* (v. BDB 1010); on the Aramaic cognate תון, v. LS 819.

שתק (a/o) vb. **to be silent** (↓משתוק, משתוקי; CPA שתק LSp 217, SA שתק Ham 465:196+) Pe. **to be silent:** משתק ישתוק *TN* Num 30:15 [H החרש תחריש]; *ib.* Num 30:5; 8; 12; תשתוק *ib.* Lev 19:16; שתוקו *ib.* Ex 14:14; *FPT* ib. 15:3[12]; ושתק *TN* Gen 34:5; *ib.* Lev 10:3; Num 13:30; דשתק מחגר one who is silent profits *Yev* 15b(26); *Ter* 42b(27); ויהב אנ{י}<ו>נה ושתיק he gives the *annona* and is silent *VR* 4:4; *PRK* 392:4

Pa. **to silence:** (text מישתקיניה) ובעון משתקתיה they wanted to silence him *Ber* 11c(22); *ib.* 23[!]

Itpa. **to be silent:** בטיטיי אישתתק באופנייה PN was silent during the *Ophanim*-prayers *ib.* 9c(53); *Švu* 37a(46); אשתתקן *BR* 2:7 [expl. תאלמנה Ps 31:19] // ישתתקן *Ḥag* 77c(18); ואינון בכיי [ירמו H]; *FPT* Ex 15:16[19]; ישתתקון ומשתתקין they cried and were silent *Tan* 68d(40)

שׂ

שׂביע adj. **sated** adj. (↓√שׂבע; SA סביע ST Gen 25:8, Sy סַבִּיעָא LS 456) m.sg. {ושביע} *TN* Gen 25:8; שביע רעווה sated with favor *ib.* Dt 33:23; דאנה שתי דאנה רווי דאנה שביע that I drink, am sated, and am filled *PRK* 111:7; f. עיניה שביעה בעובדייה his eye is sated (i.e. has already seen) from many cases (concerning menstrual blood) *Nid* 50b(17)

שׂבע (a/a) vb. **to be satisfied, have one's fill** (↓ שׂבע, שׂביע, שׂבען; CPA סבע LSp 130, SA סבע Ham 603:235, Sy סבע LS 456) Pe. **to be satisfied:** a. alone: ההוא דחמי סיליגתיה מלייא ושבע one who sees his basket full and is satisfied *BR* 725:2 [≠ √כפן]; b. fol. ↓√אכל: ותאכל ... ותשבע *TN* Dt 23:25; *EchR* 49:17; אייתי לי מה נאכל ונשבע bring me some (food) so that I can eat and be satisfied *ib.* 15; ותשבעון *TN* Lev 25:19; *ib.* 26:5; Dt 6:11; 11:15; וישבעון *ib.* 14:29; 26:12; למשבע *ib.* Ex 16:8; c. fol. ↓√זכי: מישבע (G)הואיל ולא זכית since I didn't merit to have my fill of him in this world, may I merit to have my fill of him in the world to come *Tan* 66c(11) // *Dem* 22a(25); תזכה ותשבע מפיריה may you merit to have your fill of its fruits *VR* 124:5

Af. **to satisfy:** ומשכ{י}ע לכל חי He satisfies every living being *TN* Gen 30:22; וישבעון *ib.* Num 4:13 [H ודשנו]

שׂבע, det. **שׂובעה** n.m. **plenty** (↓ √שׂבע; CPA סבע LSp 130, SA סבע ST Ex 16:8) sg. תמן זולא תמן שובעא there, there are cheap prices. There, there is plenty *Kil* 32c(5) // שבע *Ket* 35b(10) // שובעה *BR* 857:6; זולה ושובעה הווין בעלמה there will be cheap prices and plenty in the world *SYAP* 36:16; *ib.* 18; שבעה *TN* Gen 41:30 [H השבע]; סובעא *FTV* ib. 34

שׂבען n.m. **plenty** (↓ √שׂבע) sg. שבענא *TN* Gen 41:53 [H שׂבע]

סהד, שׂהד (/o) vb. **to testify, admonish** (↓שׂהדה, שׂהיד, שׂהדו; CPA סהד pe., אסיד af. LSp 132+, SA סהד pe., אסיד af. Ham 551:320+, MH סהד Moreshet, Lex 242) Pe. **to testify:** ניקדמיה וניסהוד עלוי let us testify against him first *San* 23c(2); *ib.* 60; 18b(8); c(21)

Af. #1 **1. to testify:** a. alone: ויסהדן עלי זכוותי my merits will testify for me on that day *TN* Gen 30:33; כאינש דצייר פומהון דשהדייא דלא ישהדון like one who closes the mouths of witnesses so that they shouldn't testify *Švu* 37b(26); *VR* 704:1; b. w. obj.: למסהדה עלוי סהדו דשקר to testify falsely against him *TN* Dt 19:16; *FPT* Ex 20:16[06]; אתי את מסהיד לי הדה סהדותא will you come to present that testimony for me? *VR* 128:2; **2. to establish as a witness:** ואסהד בהון ית שמיא ויח ארעא *TN* Dt 31:28 [H ואעידה בם]; *ib.* 30:19; **3. to admonish, charge:** הא אסהידית כבון אזיל ואסהיד; 32:1 [H העידותי בכם] *ib.* 8:19 יומא דין בבני קרתא he went and charged the people of the village *VR* 554:4 [Var: ואכריז]

Af. #2 **id.:** אסידית *TNGl* Dt 8:19; אסיד *ib.* 19:18

Ittaf. **to be admonished, charged:** אתאסהד *FPT* Ex 21:29[01; H והועד]

שָׂהְדָה n.f. **female witness** (↓שׂהד, שׂהיד; SA סהדה ST Gen 31:52) sg. שַׂהְדָא *FPT* Gen 31:52[03; H עדה]; סהדא *TN* ib.

שָׂהְדוּ, det. **שׂהדותה**, pl. **שׂהדוון** n.f. **testimony, evidence** (↓ √שׂהד; CPA סהדו LSp 133, SA סהדו Ham 543:83+) שַׂהֲדוּתָא *FPT* Gen 31:47[03];- a. general: sg. לסהדו *TN* Gen 21:30 [H לעדה]; *ib.* Dt 31:19; הוה ידע שהדו לתד בר נש he knew testimony for someone *RH* 58d(5); *San* 18b(7); כד הוה חמי סהדו {ב}<מ>כוונה when he saw coordinated testimony (of two witnesses) *ib.* 21c(1) // 22a(46)[!]; הדה סהדותא *VR* 128:2; **pl.** סהדואן דשקר false testimonies *FPT* Ex 20:16[25]; b. esp. det. the testimony of the Decalogue [= BH עדות]: *TN* Num 17:19; *ib.* Dt 6:17; אדונה דסהדותה *ib.* Ex 40:3; Lev 16:2; pl. סהדוותה *ib.* Dt 4:45; Num 17:22; c. pl. evidence of virginity: ולא אשכחית לה סהדוון *ib.* Dt 22:14 [H לא מצאתי לה בתולים]

שָׁהֵיד n.m. **witness, notary** (↓ √שׁהד; Sy שהד Drijvers, Old Syriac Inscriptions 112, CPA סהד, סהיד LSp 132, SA סהד Ham 543:79+) *FPT* Gen 31:48[03; voc];- **1. witness:** sg. *TN* Lev 5:1 [H עד]; *ib.* Num 5:13; Dt 19:16; חד סהיד *San* 21c(2); pl. סהדין *TN* Num 35:30; *Qid* 64a(24); *San* 21c(6); סהדי שקרא false witnesses *TN* Ex 20:16; וקבלון לשהדייא דלא באפוי דר' ירמיה they received the witnesses in the absence of PN *San* 21d(26); *Ned* 40a(47); *Švu* 37b(26); **2. notary:** sg. ישוע שהדה *Naveh* 77:1

On mng. 2, v. Naveh 118.

שׁוּמה, cs. **שׁוּמת** n.f. **placing** (√שׁום) sg. שומת סנדלה wearing a sandal *TNGl* Lev 16:29

שׁחון n.m. **swimmer** (dial. · ↓ √סחי) sg. באחרין צווחין לשייטא שחונא in some places they call a swimmer שׁחון *Šeq* 50a(12) [corr. סחונא; so *ib.G*; ↓ שייט]

שׁחן, det. **שׁיחנה** n.m. **load** (↓ √סחן) sg. לפום גמלא שיחנא the load is according to the camel *BR* 170:3 // *KohR* 6d(12)

Ros, Archive 1(1972):111.

שׁיבה, det. **שׁיבתה** n.f. **old age, white hair** (↓ √סאב; SA סיכו Ham 455:1, Sy סיבותא LS 469) **1. old age:** sg. *TN* Gen 48:10 [H זקן]; **2. white hair:** sg. שיבחי *ib.* 42:38; סיבחי *ib.* 44:29; שיכיחיה *ib.* 31; pl. ויהב מן סיבחיה בגוה he put some of his white hairs in it (i.e. the letter) *Bik* 65d(21); בגין אילין סבחא *ib.* 22

שְׂמָאל n.m. **left side, left hand** (↓ √שׂמאל; CPA סמאל LSp 137, SA סמאל Ham 597:123+) **1. left side:** sg. a. alone: לשמאל *FTV* Num 20:17; לשמאלה *TN* Gen 24:49 [H על שׂמאל]; *ib.* Num 20:17; Dt 2:27; 17:11; 28:14; *AZ* 39c(49); אין את לשמאלא אנא לדרומא אין אנא לדרומא את לשמאלא if you (go) to the left (i.e. northward), I (go) southward. If I (go) southward, you (go) northward *BR* 393:6 [expl. Gen 13:9]; *FPT* Gen 48:13[04; voc]; *ib.* Ex 20:2[06]; בשמאלה *AmGen* 5c(10); *TN* Dt 5:6; שמליה *BR* 1241:10; שמלהון *TN* Ex 14:29; b. adjectivally in form דשׂמאלה: כף ידיה דשמאלה *ib.* Lev 14:16 [H כפו השׂמאלית]; *ib.* 27; *Ḥaliṣa* 100:22; רגליה דסמאלא his left leg *ib.* 101:8; פיבליה דשמלא the left *fibula* *Dem* 24a(54); **2. left hand:** sg. ויח שְׂמָלֵיה על ראשה דמנשה (he placed) his left hand on Menashe's head *FPT* Gen 48:14[04]; שמאליה *TN* ib.; בשמאליה הוה טעים בשמאליה ומפליג בימינה he ate (the bread) with his left hand, and distributed it with his right *Ber* 10a(62); *Ḥaliṣa* 100:29; שמאלא הרי זו שבועה 'the left hand (of God)' is a term of an oath *Ned* 37a(10)

שׂמאל vb. **to place on the left side** (denom. < ↓ שׂמאל) Quad. אנא משמאל להההוא גברא I will put that man (i.e. Lot) on my left side *BR* 393:10 // *KohR* 26b(17); הוה אמ' לבר ביתיה אנא משמאל לך he said to his servant: Put him on the left *ib.* 18 (mng. uncertain)

שׂנא, det. **שָׂנְאָה** n.m. **enemy** (↓ √סני; CPA סנא LSp 138, SA סנה Ham 593:8) שָׂנְאָה *FPT* Ex 15:6[17];- a. general: sg. סני סניהון דבניה במעיך an enemy. The enemy of is in your womb *BR* 685:3 [expl. שני Gen 25:23]; שנאה *TN* Ex 15:9; *ib.* Dt 32:27; איית לך שנאה או מרי חוב do you have an enemy or a creditor? *EchRB* 67:24; *ib.* 142:8; שנאיה דבייתה ירוחה the enemy of the house is the inheritor *BR* 599:5; pl. מסר בייתא לשנאייא (that *mishmar*) gave over the house (i.e. the Temple) to the enemies *Tan* 68d(35); נפק לקרבא לקבל שנאוי he goes out to war against his enemies *TN* Gen 49:17; *ib.* Dt 33:17; b. used euphemistically: pl. שניהון דיש' the "enemies" of Israel *Ḥag* 77d(39) // *SanAs* 23c(29); *Ber* 5a(22); *SYAP* 36:46

שׂנה, det. **שׂנאה** n.f. **enmity, hatred** (↓√סני; CPA סנתא det. LSp 138, SA סנחה det. Ham 593:5) sg. בשנא *TN* Num 35:20 [H בשׂנאה]; בסנה *TNGl* ib. · שנאת מגן gratuitous hatred *JMP* 2:32; על עסק שנתא concerning the hatred *ib.* 31; 11r:29; 26:8

שׂעיר n.m. **goat** (BH שׂעיר BDB 982) sg. שעירה *TNGl* Lev 10:16 [H שׂעיר]

סער, pl. **שׂערין** n.m. **hair** (CPA סער LSp 138, SA סער ST Gen 25:25) sg. *TN* Gen 25:25 [H id.]; *ib.* Lev 13:3; 21; 25; 26; 21:20; Num 6:5; שערה *ib.* Lev 13:36; שעריה *ib.* 14:8; *EchRB* 155:27; וסערה יאי his hair is beautiful *BR V*^{60} 421:5; סערה מקצץ his hair is disheveled(?) *VR* 125:2; סערי מרבי my hair is grown *ib.* 665:2; סריק שעריה he combs his hair *ib.* 124:3; אף הדין סערה דחיל מן הדין פרזלא so the hair is afraid of the iron (razor) *Naz* 58a(32); איית אחרין דצווחין לשערה קלעיתא דשערה [שטף #2↓ *VR* 324:4 ש{ו}<י>טפא ↓]; pl. דלא יחלשון שעריהון [קלעי that they should not pull out their hairs *QidG* 61c(37); וספרון שעריהון

they cut their hair *EchRB* 155:26

שְׂעָרָה, pl. **שְׂעוֹרִין** n.f. **barley** (CPA סערין pl. LSp 138, SA סערה ST Dt 8:8, pl. סערים ib. 5:15) pl. a. general: שערין *TN* Dt 8:8 [H שעורה]; *ib.* Num 5:15; 27:16; סְעָרְיָא *FPT* Ex 9:31[04]; דחיטין דשערין אמ׳ ליה דשערין (is the *'omer* of ...) wheat or barley? He said to him: Of barley *PRK* 144:4; *BR* 393:8; דהוות זריעה סערין it was sown with barley *MQ* 80a(57); ההן דכתית שערין one who chops barley *Šab* 10a(39); יהב בגויה שערין בגין דיחמע he put barley in it so that it would ferment *Pes* 29c(49); *ib.* d(36); בעיין מיסב שעריהון אמ׳ לון אייתון<אתון>(V) גמליא וחמריא וסבון שעריכון(V) they came wanting to take their barley. He said to them: Bring camels and donkeys and take your barley *Dem* 22a(5); b. as food for animals: יהבון לה סערין ולא טעמתון they gave her (i.e. the she-ass) barley, and she didn't eat it *BR* 649:1; *ib.* 650:3 // *Dem* 21d(64) // *Šeq* 48d(8); c. other usages: עור דסערין chaff of barley *Šab* 14d(28) // *AZ* 40d(30); קמח דשערין barley flour *TN* Num 5:15; *Pes* 29d(34)

Löw, Flora 1:713+.

2# שְׂעָרָה, det. **שַׂעֲרָתָה** n.f. **hair** (↓ שער; Sy סַעֲרְתָא LS 489) pl. נפקין שערתיה מלביה the hairs of his breast stood out *TN* Gen 44:19; *FT* ib.

שַׂעֲרָן adj. **hairy person** (↓ שער; Sy סַעֲרָנָא LS 489) sg. גבר שער{י}ן a hairy man *TN* Gen 27:11 [H שעיר]

שַׂעֲרָנִי adj. **hairy** (↓ שַׂעֲרָן) pl. שערניין *TN* Gen 27:23[H שעירות]

שַׂעֲרָתִי adj. **hairy** (↓ שַׂעֲרָן, שַׂעֲרָנִי; cf. Sy סַעֲרְתָן LS 489 [lex]) pl. סערתיין *TNGl* Gen 27:23 [H שעירות]

שִׂפְמָה n.f. **border of a garment, upper lip** (↓ סיפוה; cf. H שפם Jast 1618) **1. border of a garment:** sg. *TN* Ex 28:32 [H שפה]; *ib.* 39:23; סיפמה *ib.* 28:26 [text: סימפה]; **2. upper lip:** sg. שפמה *ib.* Lev 13:45 [H שפם]

סַק, שַׂק n.m. **sack, sackcloth** (CPA סק LSp 139, SA סק Ham 594:37+) **1. sack:** sg. חד שק *BQ* 5c(34); סק *ib. G*; *TN* Lev 11:32 [H שק]; שקה *FPT* Gen 42:35[05]; *TN* ib. 25; *ib.* 35; 42:27; פשפשוניה בשקיה they searched in his sack *KohR* 15c(11); הא סקא here is the sack *VR* 845:3 // *RuR* 10:58 // שקא *San* 27d(36); *Ter* 42a(47); רביע על שקיה lying on his sack *VR* 859:2; פתחון שקיה{א} they opened his sack *ib.* 3; pl. שקיהון *TN* Gen 42:35; **2. sackcloth:** sg. צאים בסקא ותעניתא fasting with sackcloth and fast *VR* 664:4; אלכשוניה סקא וקיטמא they dressed him in sackcloth and ash *Švi* 37a(7); *EchRB* 102:1; וכזע יעקב לבושוי ושוי שקא תחתוי Jacob rent his clothes and put on sackcloth instead of them *TN* Gen 37:34

שְׂקַר vb. **to paint red** (Sy 3# סקר LS 495) Pe. רבה שקר וטהר PN painted (his merchandise) red and polished it *BME* 9d(61)

Lieb, YN 153.

שַׂר n.m. **guardian angel, chief** (< H שַׂר Jast 1627) **1. guardian angel:** sg. שר פלן ʕh, guardian angel, so-and-so *EchR* 110:5; שרה דימא the angel of the sea *San* 25d(27); *ib.* 42[!]; אפך דמיין לשרך your face is similar to your angel's *ŠR* 20c(7); **2. chief:** sg. שרהון דרוחתא the chief of the spirits *VRVar* 101:1

שָׂרָט n.m. **scratch, incision** (↓ √שרט) sg. שרט׳ *TN* Lev 19:28 [H שרט]

שָׂרַט vb. **to scratch, make an incision** (↓ שרט, שרטה; SA סרט Ham 598:144, Sy סרט LS 498) Pe. ישרטו<ן> *TN* Lev 21:5 [H ישרטו]

שָׂרְטָה n.f. **scratch** (↓ √שרט; CPA סורטא LSp 139, SA סורטא Ham 598:145) sg. שרט{ת}<ה> *TN* Lev 21:5 [H שרטת]

שָׂרְטָט n.m. **a garment** (↓ √שרטט) pl. שרטטיא *ŠabAr* 8b(47) [expl. השביסים Is 3:18]

שָׂרְטַט vb. **to draw lines** (↓ שרטט; TBA שרטט Jast 1629, MH שרטט Moreshet, Lex 381) Quad. מה משרטטין לון what does משרטטין mean? *Šab* 10c(53)

שָׂרִי n.m. **master** (< σῦρι, phonetic var. of κῦρι) sg. כל דעבר א״ל שרי(Ed : שירי) אי שרי זכי עם הדין מיתא he said to everyone who passed by: Oh master, give charity for this dead person *KohR* 29c(28)

Lieb, Scholem Vol 178 (Heb).

שָׂרָף adj. **venomous** (lit. burning; ↓ √שרף) pl. חיווין שרפין venomous serpents *TN* Dt 8:15; *FT* Num 21:6; חויה שרפי{ת}<י>ה *TN* ib.[!]

Talshir, Fauna 227+.

שׂרף n.m. **saraph, a type of angel** (< H שׂרף BDB 977; Sy סָרָפָא LS 501) sg. *TN* Gen 30:22; *FT* ib.; *TNGl* ib.; pl. שרפין *FTP* Ex 12:2; *Wahawa* 3

שׂרף vb. **to burn** (שׂרף; TBA שׂרף Jast 1632) Pe. אזל אייתי חד עשב ויהביה על ההוא מסמרא ושרפיה (the bird) brought a plant and placed it on the nail and burnt it *VR* 508:1 // *KohR* 15c(15)

Itpe. **to be burnt:** עתירין אילין עמה משתרפה מגו עלמא those people will be burnt from the world *BR* 357:2 [expl. ונשׂרפה Gen 11:3]

ת

תאוב n.m. **one who returns** (↓√תוב, *qaṭol*-form; cf. MH עוברין ושכין Jast 1047) pl. עבורייא<א> passers-by *TNGl* Gen 25:27; וחו{וא}<או>ביי<א> *ib.* 21:33 תהו{מ}<ב>ייא

תאם vb. **to fit together, be equal** (Sy מְתַאם LS 813) Af., pass.part. **1. to fit together:** מתאמין *TN* Ex 36:29; *ib.* 39:15; **2. to be equal:** קרנוי מתאמן its (i.e. the moon's) cusps are equal *SYAP* 36:7

תָּבוּעַ n.m. **claimant, avenger** (↓√תבע; Sy תָּבוּעָא LS 814) sg. תּוֹבוּע אדם *FPT* Ex 22:2[01]; *TN* Num 35:12; *ib.* 19 [H גואל הדם]; 21; 24; 27; תבוע עלבן avenger of an insult *TNGl* Gen 34:31; *FTP* ib.; חמ{ו}תה לה מודעא דהוא תבועה her mother-in-law informed her that he (i.e. Boaz) was her claimant *SYAP* 10:30

תבור n.m. **breaker** (↓√תבר *qaṭol*-form) pl. עמא תבורי קדל the people who are breakers of the neck (i.e. Israel) *BRG* 123:3

Sok, GF 103, n. 20.

— **תבור נירין** n.m. **"breaker of yokes"** (name of a plant; ↓נור) sg. *Hem* 26

תביר adj. **broken** (↓√תבר pass.part.) a. general: sg.m. *TN* Lev 22:22 [H שבור]; f. והדא תבירת<א> בכמה how much is that broken (melon)? *KohR* 15c(47); pl. תבירי קדל broken in the neck (i.e. submissive) *TN* Dt 28:7; *MSam* 62:15; b. w. ref. to cantillation: sg. קדמיה זקף לדומה ותינ' תביר לתהומה the first (of each pair) points on high (i.e. has *zaqef*), and the second is broken to the abyss (i.e. has *tevir*) *MMDam* Lev 23:12

For a discussion of usage b., v. Shashar 291.

תבירו, cs. **תבירות** n.f. **breaking** (↓√תבר; Sy תְּבִירוּתָא LS 815) sg. תבירות ליבה breaking of the heart *EchRG* 139:27 [expl. מגינת לב Lam 3:65]; *EchR* ib.; *EchRB* ib.

תבל n.m. **spice** (TBA תבלא, MH תבל Jast 1644; cf. CPA תבל pa. to spice LSp 218) sg. תבל חד *BRV*^{60} 90:7; pl. תבלייה *Dem* 21d(7) [ref. to ↓שומר]; *ib.* 9 [ref. to ↓כוסברה]

Yalon, Intr 64+.

תבן n.m. **straw** (CPA תבן LSp 218, SA תבן Ham 610:100+) sg. *TN* Gen 24:25 [H id.]; *ib.* Ex 5:7; 10; ומלון יתהון תבן they filled them with straw *Švu* 34d(29) // *Ned* 37d(41); וחד אדר דתבן a threshing floor of straw *EchRB* 53:18; כרא דתבנא a bolster of straw *ib.* 21 // *MŠ* 55c(12); הך מתקנין תבנה how does one tithe straw? *BR* 693:5; *Švi* 39a(35); *Ned* 41c(39); *ŠR* 42b(4)

תבניתה, det. **תבניתה** n.f. **image of an idol** (< BH תבנית BDB 125; ↓√בנה) sg. תבניתא <י>{ו}הן בה מטון they arrived at that image *AZ* 43b(58)

תבע (a/o,a) vb. **to seek, require, search, claim** (↓ תבוע; Sy תבע LS 814, MH תבע Moreshet, Lex 384) Pe. **1. to seek, inquire:** ויתבעון דייניה יאות *TN* Dt 19:18 [H ודרשו השפטים היטב]; *ib.* 17:4; Lev 10:16; Num 35:23; מן דתבע אולפן מן קדם ה' one who seeks instruction from God *ib.* Ex 33:7; 34:28; Dt 18:11; נתבוע רחמין let us seek mercy *FPT* Gen 30:2[05]; *TN* ib. 25:22; **2. to require, demand:** באתה דלית לה כר נש תבע עלבנה a woman who has no one to demand (the requite of) her insult *ib.* 34:31; עמא דהוון תבעין נפשך the people who demanded your life *ib.* Ex 10:28; Gen 9:5; תבע דיקי דידי demand justice for me *BR* 452:1; הוינא מתבע קומי רחמנא I should have demanded of the Merciful One *Šab* 3b(2) // *BerV* 3b(16); **3. to look for, search:** מה את תבע ואמר ית אח{ו}י<> אנה תבע what are you looking for? He said: I am looking for my brothers *FPT* Gen 37:15[05]; עולא בר קושר תבעתיה מלכותא the government was searching for PN *Ter* 46b(43) // *BREd* 1184:11; אתון תבעון חמריהון ולא אשכחון יתהון they went and looked for their donkeys and did not find them *ŠR* 32a(10); **4. to claim:** עד זמן די יתבע יחיה

TN Dt 22:2 [H עד דרוש אותו]; *FPT* Gen 43:9[05]; והיא חבעה פורנה ומובדה מזונה she claims her *ketubba* and loses her support *Soṭ* 19a(30) // *BB* 16d(45); *Ket* 34b(31); *BB* 16b(63); **5. w. ב־ to propose marriage:** שלח ר׳ תבע באיתתיה Rabbi sent to propose to his wife (i.e. widow) *Šab* 12c(47) // *PRK* 200:4

Itpe. **to be sought:** דמיה הא מתבע behold, his blood is sought *TN* Gen 42:22; *ib.* Dt 1:17

On pe., mng. 5, cf. also MH (Jast 1645).

חבר n.m. **break, misfortune, contradiction** (↓√חבר; SA תבד ST Lev 24:20, Sy תבְרָא LS 815) **1. break, misfortune:** sg. תבר תשלומי תבר *FTP* Lev 24:20 [H שבר תחת שבר]; *TN* ib.[!]; יום תבר מגל the day of the breaking of a sickle *EchR* 36:14; תבר לבבכון your heartbreak *TNGl* Dt 28:67; ואעל תברה בלבביכון I will put misfortune into your hearts *TN* Lev 26:36; חברהון דרשיעיה the breaking of the wicked *FPT* Dt 32:35[26]; *TN* ib.; **2. contradiction:** אוף דא לא תברא even this isn't a contradiction *BR* 361:1; *ib.* 271:7; *EstR* 10b(14); מתניחה מינה קיומה ומינה תברה the Mishna contains within it an answer and a contradiction to it *Ḥag* 79b(4); *ib.* 6

On mng. 2, v. Bacher, Term 2:228.

חבר (a/a,o) vb. **to break, refute** (↓מתבר, מתברה, תבוד, תביר, תבירו, תבר; CPA תבר LSp 218, SA תבר Ham 492:216, 595:60+) Pe. **1. to break, smash:** די תבר בעלי דבבך קדמך who broke your enemies before you *TN* Gen 14:20; *ib.* Ex 15:6; Lev 11:33; Num 9:12; חות ותבר כל אילין צלמייא go down and smash all of those statues *AZ* 43d(62); *BQ* 3a(39); *BM* 11a(45); *BR* 363:1; *ib.* 849:2; pass.part. וליביה תביר על עבידתיה his heart is broken (i.e. he is contrite) over his actions *TN* Dt 20:8; ודין תבירא ידיה ודין תבירא רגליה this one's hand is broken, and that one's leg is broken *VR* 166:1; *EchR* 49:19; *EchRB* 55:2; **2. to refute:** כל אילין מילייא לא מסייען ולא תברן all of these statements neither support nor refute *Tan* 66a(29) // *Meg* 70c(59)

Pa. **to break, smash:** מתברא תתברון *TN* Ex 23:24; *ib.* 34:13; Dt 12:3; הלילא מתברא אגדייה the Hallel "breaks" the roofs *ŠR* 18b(29) // *Pes* 35b(36); *ŠR* 38c(19); *MSam* 74:17

Itpe. **1. to be broken:** יתבר *TN* Ex 22:9 [H נשבר]; *ib.* Lev 15:12; איתבד עוקא דסולמיה the rung of his ladder was broken *MQ* 81a(9); *MŠ* 55c(15); רגלייא דלא רהטין מיתן לך יתברן may the legs which did not run to give you (alms) be broken *Pea* 21b(36) // *Šeq* 49b(16); *Tan* 69a(28); יחבד לבביכון *TN* Dt 20:3; **2. to be dismayed:** לא יחברון *ib.* Num 14:42 [H לא תנגפו]; Dt 20:3; **3. to be refuted:** עברת בידך תלתא נהדין ואיתברת you passed over three rivers (from Babylonia to Eretz Israel), and you were refuted *Šab* 9a(19) // *Naz* 54c(29); ותלתהון מתבירין the three of them (i.e. the statements) are refuted *BME* 8a(27)

Eps, MNM 174, n. 1, emends עברת *Šab* 9a(18) [+ //'s] to חברת (v. also Lieb, YK 119). Because of graphic similarity, some pe./itpe. forms may in fact be pa./itpa.

חבשיל, חפשיל n.m. **cooked dish** (↓√בשל; SA תבשיל ST Gen 25:29) sg. תבשיל דטלופחין *TN* Gen 25:34 [H נזיד עדשים]; *VR* 654:7; *EchRB* 130:8; עיקר תבשילה the main content of the dish *Pea* 21a(53); *San* 23c(50); *PRK* 138:8; *Ter* 45d(6); תפשילה *ib.G*; *KohREd* 2b(10); pl. תבשילין *TN* Gen 27:4 [H מטעמים]; *ib.* Lev 22:27; תפשילין *FPT* ib.[06]; *TNGl* Gen 27:9

Eps, MNM 1222.

תָּגָר n.m. **merchant** (< Akk *tamkaru* Kaufman, Influences 107; CPA תגר LSp 218, SA תגאד Ham 536:60+) sg. אזל גבי תגרא באתינס he went to a merchant in Athens *EchR* 48:18; pl. תַּגָּ[רי]ן *FPT* Gen 37:28[04; H סחרים]; *TN* ib.; *FTV* ib. 25:3 [H אשורים]; *TN* ib.; *BR* 663:6 [w. ref. to Gen ib.]

תגר vb. **to trade, do business** (denom. < ↓תגר; ↓תגרו; CPA תגר itpa. LSp 218, SA תתגר Ham 615:199) Itpa. וְאֶתַּגַּרוּ בה *FPT* Gen 34:10[03; H וסחרוה]; *TN* ib.; תתגר *ib.* Dt 21:14 [H תתעמר]; ויתגר *FPT* ib. 24:7[26]; *TN* ib.; וְיֶתְגְּדוּן בה *FPT* Gen 34:21[03]; *TN* ib.

תגרו, det. תגרותה n.f. **business** (↓√תגר; cf. Sy תַּאגוּרְתָא LS 816) sg. תגרותא *Pap* 10:3

תד, pl. תדדין, תדין n.m. **breast** (CPA תדיא LSp 218, SA תדים ST Gen 49:25) pl. ת{ד}<ד>י אמהתהון their mothers' breasts *FTV* Ex 15:2; תדדי *SYAP* 58:11; אתברכון תדייה דהכדן איינקן may the breasts which nursed such (a son) be blessed *BR* 1270:12 [w. ref. to Gen 49:25]; בר<י>כין תדייה די ינקת מינהון blessed are the breasts from which you sucked *FTV* Gen 49:2; אילין תדייה *EchR* 49:3

V. ↓דד where some — if not all — of the entries should be emended to תד.

תדיר adj. **regular, constant** (↓בתדירה; SA תדיר ST Ex 28:38) sg. עלה תדירה *TN* Num 28:6 [H עולת התמיד]; מנחה תדירה *ib.* 4:16; תדירא {ה}<ד>א this thing is regular in the mouth of the Rabbis *Yom* 42a(10); ומן כגלל תהוי אוריתא דה' תדירה בפמיכון in order that God's Torah should be constant in your mouths *FPT* Ex 20:20[06]; *TNGl* ib.; pl. תדירין *TN* Dt 6:6; *ib.* 11:18; דמיצוחון תדירן ככל אתר whose charitable contributions are constant everywhere *Naveh* 32:7

תהו n.f. **regret** (↓√תהי; CPA תהו LSp 218) sg. והוות תהו מן קדם ה' *TN* Gen 6:6 [H וינחם]; *ib.* 7; Ex 32:12; 14; *FTV* Gen 6:6[!]; *FTP* Ex 32:14[!]

תְּהוֹם n.m. **depth, interior of the earth, water of the deep** (< H תהום BDB 1062; CPA תום LSp 219, SA תהום ST Gen 7:11) sg. *FPT* Gen 7:11[05; H id.]; תְּהוֹמָה *FPT* ib. 8:2[02]; *TN* ib. 7:11; *ib.* 49:25; Ex 12:42; Num 21:6; Dt 32:10; *TNGl* Gen 50:1; חפר תמש עשר מאון דאמין ולא אשכח תהומא he dug 1,500 cubits and did not find the lower depth *San* 29a(45); *ib.* 47; 49; סליק תהומא ובעא מטפא עלמא the (waters of) the depth went up and were about to flood the world *ib.* 50; את מדקדק עד תהומה you exact (punishment) unto the depth *VRG* 618:4; ותינ' תביר לתהומא *MPDam* Lev 23:12; *ib.* Num 14:6; pl. תהומין *TN* Dt 8:7; קפון תהומיא the waters of the deep froze *ib.* Ex 15:8; 5[!]; *FPT* ib.[12]

תהי vb. **to be desolate, waste, regret** (↓תהו; CPA תהא LSp 218, SA תחי Ham 520:49) Pe. **1. to be desolate, waste:** וארעא הוות תהיא ובהיא the land was desolate and void *TN* Gen 1:2; *FTV* ib.; *FTP* Ex 12:42; *FTV* ib. 15:18; תהא ימה מן כל חיליה the sea was desolate from its strength *SYAP* 2:44; **2. to regret:** ושרי תהי כיה he began to regret *Šab* 3b(56); *EstR* 9d(4); מן חהי אנא כי *KohR* 14c(31); דנפק{ו}<י>ת תהית דלא ר' אמרת ליה after I went out, I regretted that I had not said to him *Ḥal* 58b(46); ר' יוחנן פתח ותהי(= ואת תהי) PN gave an opening (to the one who vowed, saying): And you regret *Ned* 41b(55); *ib.* 56

תהפכן n. **perverse person** (↓√הפך) pl. דר תהפכנין a generation of perverse people *TN* Dt 32:20 [H תהפוכות]; *FTV* ib.

תוב, תובן adv. **again, more** (↓√תוב; CPA תוב, תובן LSp 219) *FPT* Ex 9:29[04; voc];- **1. again:** a. alone: ושרי תוב למני he began again to count *TN* Gen 8:10 [H עוד]; *ib.* 17:5; 29:35; Ex 3:15; 36:3; Lev 13:57; אנה סלקה תובן לאיגדה I will go up to the roof again *BR* 1183:2; וכן תובן *ib.*; עוד תוב *TN* Gen 29:30; b. w. negation: לא אוסף למלט תוב ית ארעא I will not curse the earth again *ib.* 8:21 [H עוד]; 17:5; Ex 10:29; Dt 17:16; דלא למיעבד כן תובן not to act so again *Tan* 66c(52); *VR* 619:4 // *PRK* 148:13; *BM* 8c(21); **2. more:** a. alone: ואוסיפו תוב למיסני they continued to hate (him) more *TN* Gen 37:5; הבו לן תובן(text: תיבן) give us more *Ter* 46a(25); ומה הויתה דריש תובן what else did you expound? *Ḥag* 77b(26) // *RuR* 166:110; b. fol. a noun: דילמ' דהוא בעי פריטין תובן perhaps he wants more money *Qid* 61b(12) // *PeaV* 15c(23); **3.** as indicator of a new section of text [Sy תוב LS 817, mng. 2]: ותוב אם הוסיף במאחים אסור *Or* 61b(29); *ŠeqG* 48a(44)

On mng. 3, v. Eps, MNM 944.

תוב n.m. **ebb-tide** (↓√תוב; Sy תובא PSm 4401 [lex]) sg. כהדין ת{י}<ו>בה *KohR* 3b(24) // pl. כמין תובייה *BR* 118:7

Lieb, Scholem Vol 171 (Heb).

תוב (u) vb. **to return** (↓מתכ, מתיבת #2, תאוב, תוב adv., n., תתובה, חתובי; CPA תוב LSp 218) Pe. **to return:** תב *TN* Gen 8:11; *ib.* Ex 4:18; ותתובון *ib.* Dt 4:30 [H ושבת]; ובלחוד דלא יתוב לה provided that he does not return to it (i.e. repeat the sin) *Qid* 61d(56) // *Pea* 16b(47)[!]

Pa. **to answer:** ומותיב(= הוא מותיב) לה והוא מתייב ליה he asked it, and he answered it *Šab* 5a(57)

(H)af. **1. to ask a question:** התיב ר' ירמיה *Ber* 3d(27); *Dem* 23a(23); *Yev* 12a(14); התיבון *Šab* 3d(51); *Švu* 34c(25); תנייה מתיב לחבריה the *Tanna* asks his colleague *Er* 20a(23); *San* 19c(44); מתיבין רבנין לר' אליעזר *Dem* 25b(37); *Git* 48d(21); לא תתיבני חרובין do not ask me (from the case of) carobs *Mas* 50b(53); *Suk* 52b(6); מן <ד>רב חיילה מתבה יתיב let one who is capable of raising an objection raise it *Ket* 33c(3); אימת רמתיבין ומסייעין לר' יוחנן they support PN when they ask *BQ* 3d(1); **2. to reply, answer:** a. alone: ויתיביניה let him reply to him *Švi* 35d(23); *Šab* 12d(54); *Yom* 38a(59); כאינש דאית כיה תדין טעמין והוא מתיב חד מינהון like a person who has two answers, and he gives one of them *Kil* 27d(59); מן מה דלא מתיב לה from the fact that he doesn't reply to him *Šab* 9b(5); הכין הוה ר' ליעזר צריך מתבתיה(text: מתבזה) לר' יהושע PN should have replied to PN_2 in this way *Pes* 33b(50); b. w. פתגם to answer: ואתיב יתי פתגם *TN* Gen 37:14; *ib.* Num 22:8

Ittaf. **to be answered:** ולא כבר איתתבת wasn't that already answered? *Ber* 7c(15); בגין דאיתתבת תיבטיל should (the prayer) be abolished because it was answered? *ib.*; *Ḥal* 63a(29); *Ket* 28d(44)

The form אחיבנא *TN* Gen 44:18 is a solitary usage and reflects the language of TO. Forms such as מוחיב *Švi* 35d(20); הוחיבון *Ber* 11c(3) are formed in accordance with the common מוחיב, אוחיביה in TBA and are most likely influenced by these forms.

תוגרה, cs. **תוגרת** n.f. **plenty, multitude** (↓√אגר; CPA תוגרת(א)גורא wealth, business LSp 3) sg. ימייא תוגרת the plenty of the seas *TN* Dt 33:19[H שפע]; *FTV* ib.; תגרת *FTP* ib.

תוֹחֶמְדָה, det. **תוחמדתה** n.f. **desire, delight** (↓√חמד; CPA תחמדא LSp 66, SA תחמדה ST Num 33:16) sg. *FPT* Gen 3:6[02; H תאוה; voc]; תוחמודה *TN* Num 11:4; קברי תחמורתה *ib.* 35 [H קברות התאוה]; תוחמדת נפשיה the desire of his soul *ib.* Dt 18:6; 12:15; 20; 21; אית בר נש מוביד תחמדתיה ולא בכי is there anyone who loses his delight and does not cry? *KohR* 15d(38); אל תתן ליה תתמודתיה do not give him his desire *VR* 476:2 [expl. מאויי Ps 140:9] // תוחמדתיה *MSam* 108:19; אנתא דתוחמתה[!] his woman of desire *SYAP* 56:10; *Der* 52:57

תוחמדו n.f. **coveting** (↓√חמד, תוחמדה) sg. תחמדו *TNGl* Num 11:4 [H תאווה]

תוחמדן adj. **desirable** (↓√חמד) pl. תוחמדנייא *TNGl* Gen 27:15 [H החמדות]; *ib.* Num 11:35 [H התאווה]

תוכחה, det. **תוכחתה** n.f. **admonishment** (↓√יכח; TBA תוכחתא Jast 1652) sg. תוכחתיה דהוא גברה that man's admonishment *BR* 552:1; pl. טבין אינון תוכחתיה דמשה Moses' admonishments are good *DevR* 1:10

תוכמיד n.m. **type of food dish** sg. תוכמידה *BR* 91:6

Lehnw 584.

תולעה, det. **תולעתה**, pl. **תולעין** n.f. **worm** (CPA תולעא LSp 220, pl. תולעיא HS 9:50, SA תולעה ST Dt 28:39, pl. תולעין Ham 611:125) sg. תולעתה *TN* Dt 28:39 [H התלעת]; חדא תול{ת}ע *PRK* 198:10 // *KohR* 29a(6); ההיא תולעתא *ib.* 199:9 // *ib.* 29a(16); תולעתא דסוסיא the horse worm *Šab* 3b(37); pl. תולעין *TN* Ex 16:20; *FTV* ib.

Talshir, Fauna 103+.

תום n.m **garlic** (SA תום ST Num 11:5(Var)) sg. חד בר נש שחק תום a certain man was crushing garlic *PRK* 175:7; *Ter* 46a(29); *Šab* 10a(46); pl. תומיה *TN* Num 11:5 [H השומים]; *FTV* ib.

Löw, Flora 2:141+.

תומיין n.m.du. **twins** (<תאומיין; ↓√תאם; CPA תום LSp 217, SA תומאים du. ST Gen 38:27) *TN* Gen 38:27 [H תאומים]; תומאיין *FPT* ib.[05]; תאומין *TN* ib. 25:24

תומין n.m.pl. **Tummim** (< BH תמים BDB 1070) תומייא *TN* Dt 33:8 [H תמיך]; *FTV* ib.; <ה>תומי *TN* Ex 28:30; תמיה *ib.* Lev 8:8

תומנה, det. **תומנתה** n.f. **tumnah, one eighth qab measure** (↓תמני; Sy תומנָא LS 828; > MH תומן Jast 1654) sg. יהב ידיה על תומנתא he put his hand on the *tumnah*-measure *Ter* 45d(3) // *AZ* 41a(58); כריך על תומנתא (the snake) was wrapped around the *tumnah ib.* 59; לוגא דאודיתא תומנתא עתיקתא the *log* of the Torah is equal to the old *tumnah* of *muries* of Sepphoris *Šab* 11a(45) // *Pes* 37c(39)

תומני, det. **תומניתה** n.f. **small onion(?)** sg. תומניתה *Kil* 27a(26) [expl. שומנית Mib. 1:3]

Löw, Flora 2:142.

תמרה, תומרה, pl. **ת(ו)מרין** n.f. **date palm, date** (SA תמר Ham 607:36, Sy תמרתא, pl. תַּמוֵּא LS 828) **1. date palm:** a. general: sg. הדה תמרתה *ŠR* 38a(12); תומרתה מתקרי תומ[ר]תה the date palm and date are called *tumra VRL* 260:1; בההיא תמדתא עקימתא with that crooked date palm *Beṣ* 63a(10); pl. בעין גדי דתמרייא in Ein Gedi of the palm trees *BR* 412:9 [expl. בחצצון חמר Gen 14:7]; *TN* Gen 14:7; b. in GN: כפר תמרתה *RH* 58b(50); *PRK* 78:5; **2. date:** sg. תומרתה [v. mng. 1]; pl. קרתה דעבדה תומרין a city which produces dates *TN* Dt 34:3; תומרייה *ib.* 8:8; גרעינין דתומרין date pits *AZ* 40d(29) // גלעינין דתמרין *Šab* 14d(27); והוון אכלין חרובין ותמרין they ate carobs and dates *KohR* 26d(34); *Ber* 10c(46); הא תמרין באלכסנדריא behold, there are dates in Alexandria *Dem* 22b(62); דקלין דתמרין date palms *TN* Ex 15:27; *ib.* Num 33:9

Löw, Flora 2:343.

תונחה, det. **תונחתה** n.f. **sigh, groan** (↓√אנח; CPA תונהא LSp 13) sg. וסגת תונחתה her sighing increased *SYAP* 31:35; ואתת לה תונחתה *ib.* 32:16 [≠חדותה]

תוספה, det. **תוספתה** n.f. **additional amount, tosefta** (↓√יסף; Sy תֻוסְפְתָא LS 304) **1. additional amount:** sg. *JMP* 27:9; תוספתא *ib.* 9v:12; **2. tosefta:** sg. תוספתא עתיקתא the old *tosefta Šab* 11a(44) // *Pes* 37c(38) // *PRK* 69:2; *KohR* 22a(36)
Eps, PLT 241+.

תועבה, det. **תועבתה** n.f. **abomination** (↓תעב; SA תועבה Ham 609:72+) sg. חזר תעוכה לתועבה הדר תועבה(text) the abominable one returns to his abomination *VR* 366:1
For emendation, cf. Var ad loc.

תוף n.m. **drum** (CPA תוף LSp 222, SA תף Gen 31:27(Var)) sg. תופא *FPT* Ex 15:20[19; H התף]; *FT* ib.; pl. בתופין *FTP* Gen 31:27[05]; *TN* ib.; בתופיא *ib.* Ex 15:20

תופין n.m. **type of pastry** (↓√אפי; SA תופן ST Lev 6:14) sg. עבד לי תופין make me a pastry *Pes* 31a(55); pl. חופיני *TN* Lev 6:14 [H id.]
S. Abramson, Leshonenu La'am, 19(1968):136+.

תוקלה, **תקלה** n.f. **stumbling block** (↓√2#תקל; CPA תוקלא LSp 222, MH תקלה Jast 1691) sg. לתוקלה *TN* Ex 34:12 [H למוקש]; *ib.* Dt 7:16; תוקלא *FTP* Lev 10:19; *ib.* Num 11:26; תקלה *TN* Ex 10:7; *ib.* 23:33; Lev 19:14; Num 11:26; 31:16; חד<א> ת{י}<ו>קלא *KohR* 17c(26)

תוקפה, det. **תוקפן** n.f. **powerful deed** (↓√תקף) pl. תוקפן *TN* Ex 15:2

תור n.m. **ox, cow** (CPA תור LSp 219, SA תור Ham 595:56+) תֹּור *FPT* Ex 21:36[01];- sg. *TN* ib. 29:1; *ib.* Dt 14:4; *Pea* 20b(2); תור באדר בעריה ימות an ox in *Adar* will die in the cold *San* 18c(46) // *RH* 58b(17); תורא רדיא a plowing ox *Švi* 36a(33); אין הוה תוריה נגחן if his ox was a gorer *Švu* 35d(24); לפום תורא טבחא the slaughterer is according to the ox *PRK* 108:1 // *BR* 721:3; *San* 23c(10); pl. חורין *TN* Num 23:1; *ib.* Dt 32:14; תור כר תורין *ib.* Lev 4:14 [H פר בן בקר]; Num 8:8; *VR* 124:5; רעי תורין cowherd *San* 18b(7)

תורגמן n.m. **translator, interpreter** (poss. < Akk *targumānu* Kaufman, Influences 107; CPA תירגומן LSp 223, SA תרגמן Ham 508:181) sg. *TN* Gen 42:23 [H המליץ]; *FT* ib.; *TN* Ex 4:16; איתעביר תורגמן he acted as an interpreter *Ned* 42a(60); ר' הושעיה תורגמנה *BR* 539:4
On the ultimate origin of this word, v. I.J. Gelb, Glossa 2(1968):93+.

תורה, det. **תורתה**, pl. **תוריין** n.f. **cow** (↓תור; CPA תורא LSp 219, SA תורה ST Num 19:2) sg. *FPT* Num 19:2[23; H פרה]; לית תורה עגושה a cow isn't a gorer *BR* 952:5; תורתה *TN* Num 19:5; *ib.* Lev 22:28; *Meg* 75c(12) [expl. Lev ib.]; *MŠ* 55c(10); *Šab* 3b(38); געת תורתיה קומוי his cow lowed before him *Ber* 5a(14) // *EchRB* 89:5; פסקת תורתיה קומוי his cow broke away from before him *MŠ* 56a(16) // *EchR* 126:4; *RuR* 94:144; pl. שבע תוריין *TN* Gen 41:18 [H פרות]; שבעתי תורייתי<ה> טכתה *FPT* ib. 26[05]

תורמוס n.m. **lupine** (< θέρμος Lehnw 585; Sy תורמסא LS 835) sg. תורמוסא *Ber* 10a(45); *ib.* c(22); pl. נסה תורמוסין והוה קצץ תורמסא he took lupines, and he cut the lupine *BR* 943:1 // *PRK* 192:8 // *Švi* 38d(30) // *KohR* 27a(2); *Ber* 10a(34) // *Pes* 29c(19); *Ber* 12a(42); *Šab* 10b(20) // *Beṣ* 60d(40); *Tan* 66b(10)
Löw, Flora 2:453.

תורן n.m. **mast** (H תרן BDB 1076) sg. ריש תורנא top of the mast *VR* 248:4 // *EstR* 9b(12)
Sperber, Nautica 57.

תורעה, det. **תורעתה** n.f. **breach** (↓√תרע; Sy תורעתָא LS 837) sg. יסוג תורעתך may He fence in your breach *MQ* 83c(16) // *BREd* 1292:5[!]; יסוג תורעתה דבית מקדש קדישא may He fence in the breach of the Holy Temple *SYAP* 64:31

תורעמה, pl. **תורעמן**, **תורעמון** n.f. **complaint** (↓√רעם; TO תורעמתא Jast 1658) pl. תורעמוה *TN* Num 14:27 [H תלנות]; תורעמתכון *ib.* Ex 16:8; 9; תורעמתהון *ib.* 12

תורעמנו, det. **תורעמנותה** n.f. **commotion, rebellion** (↓√רעם) sg. תורעמנותי *TN* Num 14:34 [H תנואתי]; תורעמנותכון *ib.* Dt 31:27; תורעמנותיכון *TNGl* Ex 16:7; תורעמנותהון *TN* Num 17:25; *TNGl* ib. 20

תושבחן, det. **תושבחתה**, pl. **תושבחן** n.f. **praise, psalm** (↓√שבח; CPA תשבהא LSp 199, SA תשכחה Ham 609:66) **1. praise:** sg. *TN* Dt 32:3; *ib.* Ex 28:40; *FPT* Dt 26:19[23]; *TN* ib.; שירת תושבחתה

song of praise *ib.* Ex 15:2; Num 21:17; חושבחתא *FPT* Ex 15:3[17]; חשבחתכון *TN* Dt 10:21; pl. תושבחן *ib.* Ex 15:11; **2. psalm:** pl. תושבחת דויד the Psalms of David *SYAP* 43:3; תושבחתה דדויד אילין *ib.* 24

תות n.m. **mulberry** (CPA תות LSp 219) pl. אילין תותייא *Or* 60c(63); *Šab* 12c(49); *Ned* 39d(33)
Löw, Flora 1:273.

תוֹתב n.m. **resident** (↓ √יתב; CPA תותב LSp 89, SA תותב Ham 610:112) sg. *TN* Gen 23:4 [H תושב]; *ib.* Ex 2:22; Lev 22:10; 25:35; 40; תותבא מפני למדיה דביתא the resident removes the owner of the house *VR* 387:9; תותבך *TN* Lev 25:6; pl. תותבין *ib.* Gen 15:13; Lev 25:23; תותבייה *ib.* Num 35:15; Dt 14:21; תותביכון *TNGl* Lev 25:6

תוֹתבה n.f. **female resident** (↓ תותב; Sy תּוֹתְבְתָּא LS 312) sg. תותבת ביתה resident of her household *TN* Ex 3:22 [H מגרת ביתה]

תותבו, det. **תוֹתבוּתה** n.f. **settlement, sojourn, dwelling** (↓ תותב; Sy תּוֹתְבוּתָא LS 312) sg. שני תותבותי the years of my dwelling *TN* Gen 47:9; ביומי תותבותהון *ib.*; לארע תותבותהון to the land of their settlement *ib.* Dt 2:12; Gen 36:7; 43; Ex 6:4; 16:35

תותבן (unclear) צוכעין תותבן *Šab* 7d(30) [expl. סנבוטין Mib. 6:1]

תזקיט n.m. (unclear) sg. נפק לסטאה ותקין תזקיטא בתדיהון the robber went out, and he prepared a after them *KohR* 21c(19)

תחולי n.f. **small vessel** sg. תחולי חדא *TN* Ex 16:33 [H צנצנת]

תְּחוּם n.m. **border, limit, area** (< Akk *taḫūmu* Kaufman, Influences 105; ↓ √תחם; CPA תחום LSp 219, SA תחום Ham 465:185) תְּחֻמָּה *FPT* Gen 34:21[03];- **1. border, limit:** sg. תחום דדומה *TN* Num 34:3 [H פאת נגבה]; *ib.* 9; Dt 19:3 [H גבול]; 27:17; pl. תחומיה דאדעא *ib.* Lev 25:31; **2. area, territory:** sg. תחום ארעכון *ib.* Dt 19:3; 2:4; בתחומיה יתבני בית מקדשה the Temple will be built in his territory *ib.* Gen 49:27; Ex 7:27; 34:24; תחומא דשבתא the Sabbath area *Ber* 9a(40) [= MH תחום שבת Jast 1660]; pl. אקימת תחומין לאומיה you established territories for the nations *TN* Dt 32:8; *ib.* Gen 49:14; איתּ תחומין במעייה are there (distinct) areas in the womb? *BR* 590:2 // *ib.* 372:5

תְּחוֹת prep. **under, instead of** (↓ תחת, מן תחות; CPA תחות LSp 219) *FPT* Ex 6:7[04; voc];- **1. under:** a. w/o suf.: תחות ידוי under his hands *ib.* 21:20[01]; *TN* Gen 16:9; *ib.* 35:4; Ex 23:5; Num 22:27; Dt 4:19; תחות חדא תאינה under a fig tree *Ber* 5c(9); *Ter* 45d(6); *Naz* 56a(17); *BRV*^{60} 107:8; *VR* 645:8; *PRK* 197:7; b. w. suf.: כל מה דתחותיהון everything under them *PesG* 29c(53); צלמייא דתחותוי the idols under it *AZ* 44d(36); *PRK* 22:7; ארעה די תחותיכון *TN* Dt 28:23; **2. instead of:** a. w/o suf.: תחות עיינה *ib.* Ex 21:26 [H תחת]; Gen 30:15; תחות מסייעה יתי instead of helping me *PRK* 164:10; b. w. suf.: ואייתי חודי דנבילה תחתוי it brought another (piece) of a *nevela* in place of it *Šeq* 50c(49); אמר תחותוי לעלתה a lamb instead of him for a burnt offering *TNGl* Lev 22:27
Forms such as תותי *Ter* 45d(6); תותיה *AZ* 41d(64) are corrupt under the influence of TBA. Forms such as תחותי *San* 18b(7) are conflations of the two forms.

תחייה, det. **תחייתה** n.f. **resurrection** (↓ √חיי; MH תחייה Jast 1661) sg. תחיית מיתייה the resurrection of the dead *TN* Gen 25:34; *FTV* ib.; עד זמן דתיתי תחייתא> דייחון מיתיא until the resurrection comes when the dead will come to life *ib.* Gen 19:26

תחל vb. **to begin** (< MH התחיל Moreshet, Lex 387; TBA אתחל Jast 1661) Af. מיתך אנא מתחיל I begin from you *FTP* Gen 44:18
Prob. corrupt.]

תחלוסין n.m.pl. **cress** (< ↓ תחלין + dimin. end. -ος Löw, Lehnw 586) *Šab* 14d(33) // *AZ* 40d(35); באילין תחלוסייא *Tan* 69a(46) // *EchR* 106:10
Löw, Flora 1:508.

תחלין n.m.pl. **cress** (Sy תַּחְלָא LS 820) אלין תחליא *EchRB* 106:10
Löw, Flora 1:506+.

תחם vb. **to mark the limits, to form a border** (denom. < ↓ תחום; CPA תחם LSp 219, SA מתעמן Ham 441:55) Pa. **1. to mark the limits:** ותתחם *TN* Ex 19:12 [H והגבלת]; *FT* ib.; *FPT* ib.[06]; תחם *ib.* 23; *TN* ib.; *FTP* ib.; *TNGl* Dt 19:14; **2. to form a**

border: pass. part. מתחמן *TN* Ex 28:14 [H מגבלת]; *ib.* 22; *FTV* ib. 36:12; *TNGl* Gen 30:41; מתאמין[!] *TN* Ex 39:15

תחנונין n.m.pl. **supplication** (↓ √חנן; CPA תחנונין Kokowtzow 29) אילין ת"חנ"ונוי *Ber* 9c(40)

תחש vb. (artificial verb) Pe./Pa. תחשון *BR* 618:5 [play on PN תחש Gen 22:24]

תחת prep. **under** (SA תחת ST Ex 21:20) ↓תחות

תחתה מן prep. **below** (↓ תחת) דלחתחה מניה *MPDam* Dt 4:42

תחתיי adj. **lower one** (↓תחת; Sy תַּחתָּיָא LS 821) pl. ועל ת‹ח›תאי ימקון (he decreed) that the lower ones should go up *KohR* 27a(9)

תֵּיבוּ, det. **תֵּיבוּתָה** n.f. **ark, chest, word** (SA תבו Ham 610:96, H תיבה Jast 1643) **1. ark:** sg. תיבו דגמי *TN* Ex 2:3 [H תבת גמא]; *ib.* Gen 6:14; תֵּיבוּתָה *ib.* 7:18[02]; 23; **2. chest, box:** sg. a. general: ריגליה הוות פשיטא על תיבותא his foot was stretched out on the chest *Pea* 15c(22) // *Qid* 61b(11); מפתחא דתיבותא the key to the chest *ib.* 21 // *ib.* 10; b. esp. the ark containing the Torah scrolls: עבר חד קומי תיבותא a certain person went before the ark (to lead the prayers) *Ber* 9c(31); *ib.* 35; *Pes* 32c(55); *Tan* 67a(61); *Švu* 33b(2); **3. word:** sg. דתיבותא ה׳ בריש{י}‹א› *he* at the beginning of the word *PRK* 181:12; *VRVar* 17:6; רכתבין יוד באמצע תיבותה וקרין וו (words in which) one writes *yod* in the middle of the word and reads *waw* *MMDam* Gen 24:33; *ib.* Lev 20:14

On mng. 3, v. Bacher, Term 2:232.

תיו n.m. **taw, twenty-second letter** (Sy תַּו LS 813) תיו בסופה *taw* at the end of it (i.e. the alphabet) *San* 18a(58)

Nöld, NB 126+.

[**תיובה**, det. **תיובתה** n.f. **repentance** (↓ √תוב, תתובה; cf. Sy תיוּבתָּא vomit LS 818) sg. ולא יעבדון תיובתא they will not do repentance *EchR* 156:3

Prob. a corruption of ↓תתובה due to TBA; v. Jast 1663.]

תייטרון n.m. **theater** (< θέατρον Lehnw 586; CPA תיטרון HS 9:50, Sy תיטרון etc. LS 813) sg. *Tan* 64b(49); *ib.* 50

תייר n.m. **guide** (√תור; MH תייר Jast 1664) sg. תייר טב a good guide *PRK* 94:11 [ref. to Moses]

תייש, pl. **תְּיָישִׁין** n.m. **he-goat** (CPA תיש LSp 220, SA תיש Ham 608:56) sg. תיישא רבא large he-goat *BB* 13d(41) [expl. משכוכית *ib.* 40] // *BQ* 7c(29); pl. ותְיָשִׁין *FPT* Gen 32:15[03; H id.]; ותיישים[!] *TN* ib.; תיישייה *FPT* ib. 30:35[05]; *TN* ib.; *TNGl* ib. 31:10

תיכה, pl. **תיכין** n.m. **ring, chain** (Sy תֶּכתָּא, pl. תֶּכֵּא LS 822, TBA תיכי Jast 1667) pl. אילין תיכייא *Šab* 7d(17)

תימליוסיס n.m. **basis, foundation** (< θεμελίωσις Lehnw 587) sg. (G) מילה דליה כה תמילווסיס a thing which has no foundation *Soṭ* 20d(62); עיקרא ליה לה תימיליוסי{ם}‹ס› the main part (of the law) has no basis *Ket* 29c(53)

L-S 666.

תינה, det. **תינתה**, pl. **תינין** n.f. **fig tree, fig** (< תאינה; ↓עינתיניי; CPA תינא, pl. תינין LSp 217, SA תאנה, pl. תאניה Ham 614:183+) **1. fig tree:** sg. *TN* Gen 3:7 [H תאנה]; תאינה מתקרי תאינה a fig tree *is* called (the same) as a fig (i.e. its fruit) *VRK* 260:1; והדא תאינתה עברה כל שנה the fig tree produces (fruit) every year *Švi* 33b(29); *RH* 58b(18) // *San* 18c(46); *Ber* 5c(9) // *BRL* 674:3; *ŠR* 1c(27); pl. תינין *TN* Num 20:5; *ib.* Dt 8:8; **2. fig:** sg. *VRK* 260:1 [↓ mng. 1]; אפי׳ תינתה או חיטתא לא דמיא לחבירתה even the (individual) fig or wheat kernel is different from another *San* 22c(2); pl. מלא קרטלא תינין he filled a basket with figs *VR* 577:7; *Mas* 51b(30); *Dem* 21d(52) // *BR* 649:4; *BB* 13c(39); ולא הוה בר נש קרן לתאינייא קדמ{ו}‹י›י מיניה no one got up earlier than he in the morning (to gather) figs *MŠ* 56a(13)

Löw, Flora 1:224+. In *Ned* 38a(9), Lieb, Tarbiz 20(1950):116, suggests emending the text to ההן דמישחבע על תינין דינון תינין one who vows that figs are figs.

תינוי n.m. **studying, learning, story** (↓ √תני pa.; CPA תנוי LSp 222, SA תניו LOT 3/2 280:92) **1. studying, learning:** sg. כשעה שהיה אלישע יתיב בתינוייה when Elijah was sitting at his studies *San* 29b(4); והוה תינוי(text: תנייו) מתאמד וכר נש לא מיתהני כלום the lesson was said, and no one benefited at all *ib.* 5; ולא נחת לתנויא he did not go down for the study *MSam* 68:2; למה לא נחיתת לתנויא *ib.* 3; **2. story:** pl. ולתנויין *TN* Dt 28:37 [H ולשנינה]

תינייה, det. **תינייתה** n.f. **beam, joist** (uncertain origin) sg. תינייתא דבייתא the joist of the house *MŠ* 55c(15); *ib.* 17 // תניתה דביתה *BR* 1095:2 [// שריתא *EchR* 55:2; ↓שרי]

תיסוור n.m. **treasury** (< θησαυρός Lehnw 587; Sy תאסורא LS 829) pl. בגין דחיסווריה חסירין because the treasuries are unfilled *BR* 761:3; עד זמן דאתמלון תיסווריה until the treasuries were filled *ib.* 762:3

תֵּיק n.m. **sheath** (< θήκη Lehnw 588; Sy תֵּיקָא LS 822) sg. חֵיקָה *FPT* Gen 44:18[22]; *TN* ib.; *FT* ib.· *TNGl* ib.

In *Naveh* 20:4, read: תרא [↓אחר].

תיקון n.m. **repair** (↓ √תקן; SA תקון LOT 3/2 347:18, TA, MH תיקון Jast 1666) sg. בת[קון] אתרה in the repair of the synagogue *Naveh* 65:3; תיקונה דכנישתה בחקונה דאתרה [קדי]שה *ib.* 46:2; *EGedi*

תירייקי n.f. **a type of remedy** (< θεριακή Lehnw 588; Sy תֵּרִיקִי LS 835) sg. הדה חיריקי *AZG* 40d(10)

תירתיי adj. **of Tirtha(?)** sg. חנינא חרתיה *Ber* 6d(28); *Qid* 60c(60) // תירתייה *Pea* 17d(22); תירתאה *TerSe* 47b(33)

תכל (/a) vb. **to be bereft, bereave, be childless, consume** (↓ מתכלה; SA תכל Ham 594:32+; cf. CPA תוכיל LSp 220) Pe. **to be bereft:** אתכל *TN* Gen 27:45 [H אשכל]; היך מה דלא תכלת על יוסף just as I wasn't bereft over Joseph *ib.* 43:14

Pa. **1. to be childless:** ועזיך לא תַּכְּלִין *FPT* Gen 31:38[03; H שכלו]; **2. to bereave:** יתי תכלתון you have bereaved me *ib.* 42:36[05]; *TN* ib.; **3. to consume, destroy:** a. fire: ותכלת *ib.* Num 11:1 [H ותאכל]; 26:10; Dt 32:22; אשא מתכלה *ib.* 24:17; b. sword: תתכל יתכון חרבה *ib.* 32:25; 42; Lev 26:22; c. wild animal: וחיות ברא מְתַכְּלָא בליליא what the animal of the field destroyed at night *FPT* Gen 31:39[03]; *TN* Ex 20:16

Itpe. **1. to be childless:** ועזיך לא אתכלו *ib.* Gen 31:38; **2. to bereave:** לא אוסף למתכלה על בנימן I will not continue to bereave for Benjamin *ib.* 43:14; אִתְכְּלִית *FPT* ib.[04]

2# תכל vb. **to support, assure** (poss. < Akk *takālu* Kaufman, Influences 106; Sy 3# תכל LS 823) Af. **to support:** מימרי יתכלך בעלמא>הדין my *memar* will support you in this world *FTP* Gen 15:1

Itpe. **to be assured:** אלא יתכ{ו}<י>ל דמריה דמוע{י}ד קיים but let him be assured, because the master of the holiday (i.e. God) exists *Ket* 30d(33)

תוכלה, תְּכֶלָה, det. **תכלתה** n.f. **purple wool, dye** (CPA תוכלתא, תכלא LSp 220, SA תכלה Ham 611:145+) **1. purple wool:** sg. *TN* Ex 26:31 [H תכלת]; *ib.* 36; 28:15; 35:23; 39:2; Num 4:9; *FPT* Ex 39:31[04; voc]; תכלחה *TN* Ex 28:5; *ib.* Num 15:38; **2. purple dye:** sg. הוה ליה תוכלא *AZ* 42a(51); דתו<כלה *TNGl* Ex 28:37

The exact mng. of תכלתא דחביל ימא, תכלתא דבבל *BR* 350:6 // *Yev* 3b(11) // *Qid* 65c(27), and the connection with our word are uncertain.

תכסי, det. **תכסיתה** n.f. **garment** (↓ √כסי; CPA תכסיתא det. LSp 96, SA תכסיתה ST Ex 22:26) sg. תכסיתה *FPT* Ex 22:26[01]; *TN* ib. 21:10; *ib.* 22:26[!]; pl. תכסין *KetPap* 25

תכף vb. **to place next to each other** (MH תכף Jast 1669, Sy תכב LS 822) Pe. אנא תכפית גאולה לתפילה I recited *ge'ula* and *tefilla* (two benedictions) without a break between them *Ber* 2d(58)

תכריכין n.m.pl. **shrouds** (↓ √כרך; MH תכריכין Jast 1669) ארון וחכריכין a coffin and shrouds *TN* Dt 26:14; עתד{י}<ו>ן ליה תכריכין prepare shrouds for him! *Švi* 35b(18); *BB* 13b(41); *KohR* 11a(8); *ib.* 29c(28); בחכריכיך ובקבורתיך with your shrouds and burial *JMP* 4:36

תכשיט n.m. **ornament, clothing** (↓ √2# קשט; TBA תכשיטא Jast 1669, MH תכשיט ib.) **1. ornament:** pl. עבדה לון תכשיטין he made ornaments for her out of them *Naz* 54a(13); **2. clothing:** sg. תכשיטה *FT* Ex 21:10[H כסותה]; *TNGl* ib.; תכשיטיך *JMP* 7:6

Kut, SGA 17; on mng. 2, v. Friedman, JMP 1:175+, who suggests that the word derives from תכסית.

תל n.m. **deserted place** (√תלל; CPA תל LSp 220, SA תל Ham 610:107) sg. *TNGl* Dt 13:17 [H id.]

תלבושה, det. **תלבושתה** n.f. **garment, dress** (↓ √לבש; CPA תלבושא LSp 101) sg. תלבושתה *JMP* 22:32

תלג, det. **תלגה** n.m. **snow** (CPA תלג LSp 220, SA תלג Ham 600:174+) sg. a. general: כתלגא *TN*

Ex 4:6 [H כשלג]; *ib.* Num 12:10; תהא ידע דהו לקי בא<ת>לגה you should know that it (i.e. *Elul*) will be struck with snow *SYAP* 36:42; צנתה ותלגה cold and snow *ib.* 37:35; b. in GN: טור חלגה the Snow Mountain *TN* Num 34:15; *ib.* Dt 3:8 [H הר חרמון]; 9; 4:8; *DevR* 48:3

תֶּלֶדוּ, det. **תֶּלֶדוּתָה**, pl. **תלדוון** n.f. **homeland, kinship, descent** (↓√ילד; CPA תלודא LSp 83, s.v. תולדא, SA תולדה Ham 607:27) **1. homeland:** sg. תלדותי *TN* Num 10:30; pl. ארע תלדוותיה *ib.* Gen 11:28; 24:7; 31:13; **2. kinship, descent:** sg. תֵּילֶדוּתָךְ *FPT* ib. 48:6[04; H מולדתך]; תלדותן *TN* ib. 43:7; pl. תלדוות *TNGl* ib. 11:10; יחוס תלדוותה his kinship relationship *TN* ib. 5:1; *ib.* 6:9; 11:27; 36:9; Num 3:1
Spellings such as תולדותיה *TN* Gen 37:2, תולדותהון *ib.* 25:13, should be considered to be Hebraisms.

תלול n.m. **fortress** (√תלל; ↓ תליל) pl. אילין תלוליא דפלסטיני those fortresses of Palestine *VR* 105:1

תֵּלֵי adj. **high** (↓√תלי) sg. קל תֵּלֵי a high voice *FPT* Dt 5:22[04]; *TN* ib. 27:14; אתר תלי *ib.* Num 21:8 [H נס]; *FTV* ib. 9; *TNGl* ib.

תלי vb. **to hang, suspend, raise, llft up** (↓תלין adj.; CPA תלא LSp 220, SA תלי Ham 523:133+) Pe. **1. to hang, suspend:** מן דתלה שומיה דלה בשלשלן the one who suspended the sky without chains *Am* 9:5; מייתי ייחור דתאינה שט{ר}<יא> ותלי בה he brings a shoot of a wild fig tree and hangs (it) on it *Švi* 35b(45); הנ+ די תלא מרא זייניה קבלאי רעיא תלא (Var)קולחיה where the owner of the weapon hung ..., the shepherd hung his jug *VR* 76:1; *MŠ* 52d(55); pass.part. חלי בצואריה כיס a money bag hung on his neck *VR* 794:3 // *Pea* 21b(14)[!]; *EchR* 47:27; חלייא בחיטי ביזייא hung by the nipples of the breasts *Ḥag* 77d(49) // *San* 23c(37); *AZ* 42c(12); *VR* 327:2; **2. to execute by hanging:** והוה נסיב טבי קרתא ותלי להון he took the city representatives and hanged them *EchR* 157:8; **3. to raise, lift:** a. eyes: תלת עייניה למרומייה she raised her eyes on high *FPT* Gen 38:25[05]; *TN* ib. 49:22; *ib.* Dt 4:19; תלה עינוי ותמא דהוא גחיך he raised his eyes and saw him laughing *Ber* 5c(55); *Kil* 32b(61); *Er* 22b(32); *VRK* 250:5; *PRK* 193:7; *SYAP* 36:6; pass.part. עייינין חליין בה *TN* Num 11:6; b. face: חלא אפוי *KohR* 9b(33); c. heel: כד עקבה מן ארעא (Ed)אתא מיתלי when he came to lift his heel off the ground *ŠR* 32c(7); *Ḥaliṣa* 100:26; d. voice [SA תלי קלה TM 101:1051]: וכדון אין ליתְ את תלי קלך לינא שמע and now, if you don't raise your voice, I can't hear *VRQ* 396:1; e. objects: תלי הדן טעונה עלי lift that load on me *BR* 946:4; *FTP* Ex 14:16; *Soṭ* 21d(54); f. + גרם self: דהויין תליין גרמיהון *EchRB* 150:2 [ref. to haughtiness]; **4. to be undecided, suspended:** ותלה לון יומא the day remained suspended *Kil* 32b(16) // *Ket* 35a(23); איזיל תלי let (the *teruma*) remain undecided (until it is unclean) *Ter* 46a(41) // *Pes* 28a(35); pass.part. חייכון תלאין לכון *TN* Dt 28:66; **5. to make dependent** (ב־ on s.o.): הוא תלי לה כר' יותנן *Pea* 15c(13) // *Šab* 7d(51); pass.part. דאינון אכלין ותליי ביה they eat (the bread) and rely on him *Ḥal* 58c(61)
Itpe. **1. to be hung:** אתכרון יסוריא(text : כסוריא) מתליא בסכתה suffering was created to be hung on a peg (i.e. as a threat) *DevR* 80:12 [// in H, v. *EchREd* 154:6]; **2. to be lifted up:** וְאֶתַּלֵיִת *FPT* Gen 7:17[02; H ותרם]; *TNGl* ib.; **3. to be suspended:** עד שובעה דדין יתלי ליה (his punishment) will be suspended for him for seven generations *TN* ib. 4:15; *ib.* 24
On itpe., mng. 1, v. Lieb, DevR ad loc.

תליל adj. **fortified** (√תלל; SA תליל ST Dt 3:5) pl. קריין רברבן ותלילן great and fortified cities *TN* Dt 1:28; *ib.* 9:1; Ex 1:11; Num 13:19; 32:36; Dt 3:5; שורייה רמייה ותלילייה high and fortified walls *ib.* 28:52

תלים n.m. **twin brother** (poss. < Akk *talīmu* Kaufman, Influences 106; SA תלים ST Gen 49:5(Var)) pl. אחין תלימין *TN* Gen 49:5; אחין תל<י>מין *FTN* ib.

תליש n.m. **fraction, portion** (↓√תלש) sg. *TN* Num 31:30 [H אחוז]; *ib.* 41[!]; 47

תְּלִיתָיי num. **third** (↓תלת; CPA תליתאי LSp 220, SA תליתאי Ham 601:191) תְּלִיתָאָה *FPT* Ex 19:11[17];- m.sg. דד תליתי *TN* Ex 34:7 [H שלשים]; יום תליתי *BR* 304:8; *ib.* 1096:1; סדרה תליתיה *TN* Ex 39:12 [H הטור השלישי]; *ib.* Lev 19:16; וקבל עלויי שמואל מיתב תליתאי PN took upon himself to sit in the third position *Tan* 68a(39); *ib.* 33; כל פידקא חליחייא the entire third chapter *BQ* 2a(33); f. בשתה תליתיתה in the third year *TN* Dt 14:8; סופ{י}ה דתליתיתא the end of the third (watch) *EchRB* 121:15; m.pl. תליתאין *TN* Gen 6:16 [H שלישים]
On לישן תליתיי, v. ↓לישן mng. 5.b.

תליתית n.f. **"Tuesday", one of Esther's handmaids** *AbgurNew* 163:9

תלמוד n.m. **learning** (< H תלמוד Jast 1672) sg. ורגיל תלמודא he was accustomed to study *KohR* 24b(30)

תלמיד n.m. **student, scholar** (< Akk *talmīdu* Kaufman, Influences 107; CPA תלמיד LSp 104) **1. student, disciple:** חד תלמיר מן דכר קפרא *Šab* 8c(50); *Yom* 44d(45); *MQ* 82d(41); *San* 18b(2); *BR* 327:6; תלמידא פליג על רביה the disciple disagrees with his teacher *Qid* 64d(13); ההוא תלמידא לא הוה ידע מורייה that disciple didn't know how to instruct *San* 22a(56); תלמיד תלמידיה *Tan* 66d(38) // *PRK* 377:5; pl. תרין תלמידין מן דר׳ חנינה *Šab* 8d(2); שלח ליה תרין תלמידין דיתנון עימיה he sent him two students to learn with him *MQ* 82d(51); *Soṭ* 16d(24); תלמידוי דר׳ חייה רובה *Ter* 41b(41); *ErG* 19b(29); *Yev* 15a(33); מני לכל תלמידוי he ordained all his students *Ned* 42b(13); *Kil* 32b(52); *VR* 758:1; לחיי רבנן ולתלמידיהון for the life of the Rabbis and their disciples *Ber* 10d(51); **2. scholar:** sg. שרי ההוא תלמידא בכי that scholar began to cry *San* 23c(28); pl. תרין תלמידין הוו באשקלון *ib.* 26

On the use of this word in Medieval Hebrew in mng. 2, v. S.D. Goitein, Jewish Education in Muslim Countries, Jerusalem 1962:146+ (Heb).

תלע vb. **to tear apart** (Sy תלח LS 825) Pe. ויתלע *TN* Lev 1:17 [H ושסע]; *FT* ib.

תלש (a/) vb. **to tear out** (↓תליש; CPA תלש LSp 220, MH תלש Moreshet, Lex 389) Pe. ותלש יתהון *TN* Dt 29:27 [H ויתשם]; חמית יתיה תליש בשרא I saw him tearing out the flesh of a rabbit and eating it *EchRB* 115:8; *EchR* ib.; pass.part. כשר תליש מן חווה קטילא flesh torn out from a dead animal *TN* Ex 22:30

Pa. **id.:** כד מתלש משם מחחך when one tears out (on the Sabbath, one is guilty) because of cutting *Šab* 10a(46); איתחמי מיתלש בה he appeared to tear it (i.e. the planted seed) out *San* 25d(39); פקדון נשיכון דלא יתלשון שעריהון על מיחייא command your wives that they should not tear their hair out over the dead *QidG* 61c(37); ולא יהוויין מתלשן *ib.L*

תְּלָת, det. **תַּלְתֵּי**, pl. **תְּלָתִין**, det. **תלתיתי** num. **three** (CPA תלת, תלתיא, pl. תלתין LSp 220, SA תלת ST Gen 18:6, pl. תלתין ib. 11:12) תְּלָאתָא *FPT* Gen 38:25[04]; תַּלְתֵּי *ib.*; תְּלַתִּין *ib.* 32:16[03]; - sg. תלת שעין three hours *TN* Dt 32:4; *ib.* Num 33:39; תלת איגרן three letters *Soṭ* 24a(62); תלת מילין three things *BR* 906:1; תלתה שבטין three tribes *TN* Ex 39:11; תלתה תנאין אינון they are three (different) *Tannaim Švi* 33d(27); תלתה קריין three verses *BR* 1139:1; תלתי סלייה the three baskets *FPT* Gen 40:18[05]; חדא מן אילין תלתי מילייא one of those three things *Pes* 37c(34); דיהבון תלתיהון תלת גרמין the three of them gave three "grams" (of gold) *Naveh* 33:2; *RH* 58b(26); pl. תלתין שנין *TN* Gen 11:14; למד תלתין *lamed* (has a value of) 30 *Šab* 9b(61); חדא גוא תלתין one (letter) within 30 (days) *Ket* 33b(54); תלת עשרה שנייא ותלתיתי יומיא 13 years and 30 days *Ket* 35a(42); ויתן{י}>ו< תלתי>תי יומיא *Švi* 36a(31)

— **תלת עשר** num. **thirteen** (CPA תלתעסר LSp 220, SA תלתעסרי ST Gen 14:4) *VR* 446:6; תלת עשר נהרין 13 rivers *BR* 671:5; תלת עשר קסטין 13 *xestes* (of wine) *VRQ* 250:1; תלת עשרה שנין *BR* 941:1 // *PRK* 191:9 // *Švi* 38d(24); *Kil* 32b(23) // *Ket* 35a(30); תלת עשרתי תורייא 13 oxen *TN* Num 29:14; תלת עשרתי שניא *Kil* 32b(35)

תלת #2, det. **ת(י)לתה** num. **third** (↓תלת; Sy תולתָא) תלתא תנן ותלתא קטם ותילתא אשא אכלה a third is smoke, a third is ash, and a third is consuming fire *EchR* 49:22; תלתיה רעלמא a third of the world *BR* 1247:8; תלתיהון ענבין דלקין(V) grapes which were damaged (after having reached) a third of their growth *Or* 61c(5) [expl. שליש *ib.* 3]

תלת vb. **to triple** (denom. < ↓תלת; SA תלת ST Dt 19:3) Pa. ותתלתון *TN* Dt 19:3 [H ושלשת]; pass.part. וגיברין מחלתין בזיינא warriors trebled with weapons *FTP* Ex 14:7 [H שלישים]

תלתה n.m. **Tuesday** (< *תלתתה; ↓תלת; Mal *ṯlecca* Berg, Gl 102) ביום תלתה *Zoar* 3:3; בתלתא *Šab* 9a(34); *BRV*^{60} 93:4; תלתה *ib.* 95:7; *MMDam* Gen 36:21

תלתו, cs. **תלתות**, pl. **תלתוחין** num. **third part** (↓תלת; SA תלתות cs. ST Num 15:6) sg. תלתות הינא *TN* Num 15:6 [H שלישית]; *ib.* 7; 28:14; pl. חדין תלתותין 2/3 *Er* 20b(22); *ib.* 23; מאה וארבעים תלתותין *ib.*; *ib.* 24

תלחול n.m. **a disease** (↓ √תלחל) sg. דמתאסי מן [ה]תלחולה דאחד ל{ט}that she should be cured from the *t.*–disease which has affected her *Am* 19:2

תלחל vb. **to deride** (↓ תלחול) Quad. תלחלון בנביאי וחכימיי they derided my prophets and sages *SYAP* 44:48

This line is based on מתעתעים בנביאיו 2Chr 36:16.

תמה vb. **to wonder, be astonished, amazed** (↓ תמיהה, מתמה, אתמהא; CPA תמה LSp 221; Black, Hor 72, SA תמח Ham 571:76+) Pa. ותמה *TN* Gen 17:17 [H ויצחק]; ותמה מאן קטל ההוא חיוה he wondered who killed that snake *BRL* 80:5; חמא כל ההיא ארגנטריא ותמה he saw all those silver utensils and was amazed *EstR* 5b(24); ותמהת *TN* Gen 18:12 [H ותצחק]; ותמהו גוברייה גבר לחבריה the men were astonished at each other *FPT* ib. 43:33[05]; *TN* ib.; שרי אלכסנדרוס מקדון תמה א׳ ליה מה לך תמה Alexander, the Great, began to be amazed. He said to him: Why are you amazed? *PRK* 149:10 // *VRVar* 622:1; ועל אילין אחון תמהין are you amazed concerning those matters? *EchR* 48:2; *ŠR* 35c(16); pass.part. וחמיה אנא היך רבנן מדמיי תרומת הדשן להקטרה I am amazed how the Rabbis compare the removal of ashes with bringing of incense *Yom* 39c(30); *Tan* 63d(46); *Ket* 28b(50); *ib.* 29b(4); *Yom* 38a(58); *Suk* 51d(33); *BM* 10c(36)[!]

The phrase והוא תמיה in *BR* 1179:1 is unclear; cf. MY ad

תמוז n.m. **Tammuz, the tenth month** (< Akk *Tammūzu* Kaufman, Influences 115; Sy ܬܡܘܙ LS 827) *RH* 56d(48); *FTP* Ex 12:2; *SYAP* 39:5; *ib.* 37:15

תמיד n.m. **daily offering** (< BH תמיד BDB 556) sg. עלת תמידה the daily burnt offering *FPT* Num 28:23[06]; *ib.* 31 [H התמיד]; *TN* ib. 29:19; *ib.* 34; עלתה דתמידה *ib.* 28:31; אימר תמידא the daily lamb offering *ib.* Gen 49:27; *BR* 607:2 // *Ned* 37a(16)

תמיהה, det. **תמיהתה** n.f. **amazement** (↓ √תמה; CPA תמיהותא pl.det. LSp 221) sg. ולא מן תמיהתון not from their amazement *BR* 278:1 [expl. מהמונם Ezek 7:11]

תמים adj. **perfect** (√תמם; CPA תמים LSp 221, SA תמים ST Gen 34:21(Var)) sg. זכותי׳ דגברא תמימא the merit of the perfect man *TN* Lev 22:27; *FPT* ib.[06]; *FTV* ib.; *TNGl* ib.; כהדה עגלתה תמימתה like that perfect heifer *BR* 621:2

תמימו, cs. **תמימות** n.f. **perfection** (↓ תמים; CPA תמימו Duensing 160, SA תמימו Ham 523:143) sg. בתמימות לבי in the perfection of my heart *TN* Gen 20:5 [H בתם לבבי]; *ib.* 6

תמיניי num. **eighth** (↓ תמני; CPA תמיני LSp 221, SA חמינאה ST Ex 22:29) יומה תמינייה the eighth day *FPT* Lev 22:27[06]; *TN* ib. 9:1; *ib.* 12:3; 15:14; Num 29:35; דבירא תמינאה the eighth commandment *FPT* Ex 20:15[25]; שתה תמיניתה the eighth year *TN* Lev 25:22

תַּמָּן adv. **there, then** (CPA תמן LSp 222, SA תמן ST Gen 35:1) תַּמָּן *FPT* Dt 27:5[04];- a. locative: 1) w. ref. to geographical locations: a) general: *ib.* Gen 43:30[05; H שמה]; *TN* ib. 13:4; *ib.* Ex 9:26; Num 13:28; Dt 12:11; תמן זולא תמן שובעא there are cheap prices (and) plenty there *Kil* 32c(5); והוה תמן חר אילם there was a certain mute there *Šeq* 48d(20); *Ḥag* 78d(26); *Yev* 8d(18); *Ket* 35a(64); *Qid* 64c(56); *BR* 380:2; *ib.* 1126:4; *VR* 502:4; b) w. ref. to Babylonia [cf. TBA שלחו מתם *BGit* 20a]: ר׳ אמי בכלייה בשם רבנין דתמן PN, the Babylonian, in the name of the Rabbis there *Ket* 27b(33); עד ראנא תמן while I was still there *Ber* 4b(10); עולא נחותא הוה אירמך תמן שרי בכי PN was an emigrant. While dying there, he began to cry *Kil* 32c(29); *Ḥal* 57c(14); *San* 19a(41); c) w. var. preps.: (1) לתמן: *TN* Gen 42:2; *ib.* Lev 18:3; Num 14:24; Dt 23:21; מיכא הוה וערק לתמן he was from here, and fled there *Kil* 31c(58); *Šab* 4a(40); *Ket* 35b(1); *BR* 1240:3; *VR* 531:6; (2) מן תמן/מתמן: *TN* Gen 26:17 [H משם]; *ib.* 42:26; Num 7:89; Dt 19:12; אזל ונסכ{ת}ון מן תמן he went and took them from there *Ket* 35b(28); *BM* 8d(31); (3) עד תמן: נהיגין כהנייא מטיי עד תמן the priests usually approach up to there *Švi* 36c(54); *Naz* 53b(50); 2) w. ref. to textual locations: מה כת׳ תמן what is written there (i.e. in the Bible)? *Ber* 9a(5); *Dem* 23c(12); כיי דתנינן תמן as we learnt (in the Mishna) there *Ber* 3a(14); *Kil* 28d(20); *Er* 24b(52); *Šeq* 50d(43); *Giṭ* 49d(44); b. temporal: מתמן ולהלן from then on *BM* 10c(53); מתמן וער זמן דחמון from then until they see ... *VR* 555:3

On usage a.2, v. Bacher, Term 2:237.

תמני, det. **תומנתי**, pl. **ת(ו)מניין** num. **eight** (CPA תמנא LSp 221, SA תמני ST Gen 5:4, pl.

תמנים ib. 35:28) sg. תמני אמין eight cubits *TN* Ex 36:9; ההין תמני וההין תמני *Yev* 5a(51); תמניא קומצין eight handfuls *VR* 216:7; *TN* Gen 17:12; תומניא מן דתומניא eight from eight *Dem* 24d(7); תומנתי פסוקיא אחרייא the last eight verses *Meg* 74b(52); ותמנ{ו}<י>חיהון the eight of them *Yev* 6b(46); pl. תמניין *TN* Num 12:16; תמניי יומין *Kil* 32b(48); תומנין *Ḥag* 77d(61)

— **תמני עשר** num. **eighteen** (CPA תמניעסר LSp 221, SA תמנסר ST Gen 14:14) תמני עשר *BR* 638:5; *KohR* 24b(29); תמני עשרה *TN* Num 2:9; *Kil* 32b(15) // *Ket* 35a(22) // תמניסר[!] *KohR* 20b(26)

תנאי (unclear) תנאי קרייה *Qid* 64a(18)

תנור n.m. **oven** (CPA תנור LSp 222, SA תנור Ham 608:42+) sg. *TN* Lev 11:35 [H id.]; *ib.* 26:26; Ex 7:28; Lev 2:4; 7:9; מיגרוף תנורא to rake (the coals in) the oven *Šab* 5d(55); חמוניה יתיב קמי תנורא they saw him sitting before the oven *PRK* 194:4; *ib.* 7 // *ŠR* 32a(7); עיניה דתנורא the pipe of the oven *MŠ* 55b(55); אוירה דתנורא the space before the oven *Šab* 5d(54); *ib.* 52; pl. תנורין *FTV* Lev 11:35; *MŠ* 55b(55); תנורי אצוותכון the ovens of your doughs *TN* Dt 28:5 [H משארתך]; *ib.* 17; תרתין ריריה וחר דתנורייא two (of the eyes he saw in the dream) are his, and one is of the ovens *EchRB* 52:7 [↓sg.]

Brand, Ceramics 543+.

תנחומין n.m.pl. **consolation** (↓ √נחם; CPA תנחומין LSp 122) מליל תנתומין על לבהון he spoke (words of) consolation on their heart *FTP* Gen 50:21

תני vb. **to repeat, learn, teach, recite, tell** (↓מתני, תניי, תינוי, מתניין; CPA תנא LSp 222, SA תני Ham 533:3+) Pe., pf. 2m.sg. תניח *BB* 15b(2); 3m. תנה *Pea* 17d(49); תניחה [= תנה יתה] *Pes* 37a(38); 1pl. תנינן *Meg* 75a(56); תנינתה [= תנינן יתה] *Ter* 40c(25); imp. 1pl. ניתני *Kil* 28c(20); 3m. יתנון *MQ* 82d(51); imper. 2m. תני *AZ* 42a(38); inf. מיתני *Beṣ* 63b(12); part. m.sg. תני *Yev* 10d(3); m.pl. תניין *BR* 328:8; תניי *Naz* 56d(12); pass.part. m.sg. תני *Kil* 30d(44);- **1. to repeat:** ותני יומא בבר דכר repeat the day with a male child *BR* 489:7; *MŠ* 56c(45) // *PRK* 434:5; *SYAP* 47:33; והוא תני לך מלתה he repeats the matter for you *PalLaws* 28:21; **2. to learn:** a. general: אילו תנא לא הוה מיית if he had learned, he wouldn't have died *MQ* 82d(48); שלח ליה תרין תלמידין דיתנון עימיה he sent him two students to learn with him *ib.* 51; *Ber* 6c(17); *Švi* 39d(33); הוון יתבין תניין *BR* 328:8; *KohR* 6b(8); *SYAP* 43:18; b. esp. the *Tannaitic* tradition: עבד גרמיה תני ולא תני he pretended to learn the *Tannaitic* tradition but did not *VR* 358:2; זיל תני עם רכוותך go learn with one who is like you *ib.* 779:4; *KohR* 12d(20); **3. to teach a Tannaitic tradition:** תיפתר כהדין תנייא דתני let it be explained like that *Tanna* who teaches *Naz* 56c(21); בגין דתנא דא תנא דא since he taught this, he taught that *Ber* 5d(44); ותני שמואל כן *ib.* 2b(28); *Naz* 56d(12); איתי תניי תני there is a *Tanna* who teaches *Kil* 31b(56); מאן תנא who taught *Švi* 33c(56); *Qid* 62b(64); תניי תמן they teach there (i.e. in Babylonia) *Soṭ* 16d(5); אלו תניתה הכא ולא תניתה תמן if he taught it here and didn't teach it there *Kil* 28d(19); *Pes* 37a(38); *Ket* 31b(21): pass.part. ותני כן *Ber* 4a(61); *Švi* 33d(8); לא כן תני is it not taught? *Ter* 45c(19); והא תני *Pes* 28a(38); אשכח תני *Naz* 56b(45) [↓√שכח af., note]; **4. to learn in a Tannaitic tradition:** כיי דתנינן תמן as that one which we learned there *BQ* 5a(27); כל הן דתנינן everywhere we learned *Nid* 51a(22); בגין דתנינן קדמייתא בשם ר' יהודה since we learned the first part (of the Mishna) in PN's name *Šab* 15a(51); צורכה מיתני it is necessary to learn ... *Ḥal* 59d(36); ניתני ולא ניתני *Kil* 32d(20); ולמה תנינתה תריין זימנין why did we learn it twice? *Švi* 34c(21); ולמה תנינתה הכא *BQ* 2b(15); **5. to recite a Tannaitic tradition:** ואקים תניי קומוי ותנא he stood a traditionary before him, and he recited *Beṣ* 60c(4); תזור בך ותני כהדא retract and recite as follows *BM* 9c(25); *AZ* 42a(38); תנא חר סב קומי ר' זעירא a certain old man recited before PN *MQ* 83c(9); *Bik* 64a(60); *ib.* 65c(57); *Pes* 27b(12); *Hor* 46d(19)

Pa. **1. to relate, tell:** a. general: ותני יתיה *TN* Gen 37:9 [H ויספר אותו]; *ib.* Ex 24:3; Dt 4:13; תנון כען לי *ib.* Gen 40:8 [H ספרו נא לי]; ותתנון *ib.* Ex 13:8 [H והגדת]; יתני *ib.* Lev 5:1; אהנו דאת מתני שבחיה is this the one whom you are praising? *MQ* 82d(36); *Ket* 35a(50) // *Kil* 32b(45); שבחיה רגיברה אתני{ה} I will relate the praise of the Valiant One *SYAP* 49:1; *ŠR* 3b(2); b. w. עובר: ↓s.v., mng. 3 [only in non-Targumic texts]; **2. to learn** [↓pe., mng. 2]: ר' יוסי הוה יתיב מתני ועאל מיתא PN was sitting and learning when a corpse was brought in *Ber* 6a(35); ר' אבהו הוה יתיב מתני בכנישתא מרדתא דקיסרין PN was sitting and learning in the ...

-synagogue of GN *Naz* 56a(33); *Kil* 32b(45); *Or* 63a(19); *Beṣ* 60d(2); *PRK* 67:18; *KohR* 15c(1)

Af. **to teach the Tannaitic tradition:** דעד דהוה חילך עליך אתניתני while you were in full strength, you taught me the tradition *BM* 9c(26); *AZ* 44a(2)[!]; {ד}<א>תניתיה ואודעיה דלית כן teach him and inform him that it is not here (in the *Tannaitic* tradition) *Er* 18d(28); השניני פרק אחד ולא השנהו א"ל מה אנא בעי מיתב מתני יתך במשקין או במאמתי teach me one chapter! He didn't teach him. He said to him: Do I have to sit and teach you in משקין (*MQ* ch. 1) or in מאמתי (*Ber* ch. 1)? *VR* 779:3; *PRK* 197:9

Itpa. to be told, related: וְאֶתַּנֵי ליעקב *FPT* Gen 48:2[04; ויוגד H]; *TN* ib. 44:18; *ib.* Ex 14:5; Dt 17:4

On pe., mng. v. Ben Hayyim, Tarbiz 10(1941):353; id., LOT 3/2 241; on mngs. 3–5, v. Eps, MNM 803+; Bacher, Term 2:238+.

תני #2 vb. **to make a condition, stipulate** (denom. <תניי; TBA אתני Jast 1681, MH התנה ib.; cf. Sy תַּנני LS 829) Af. a. + עם with s.o.: ר' טבלא זבין עם רבהון עבדיה ו{מ}<א>תני PN sold the slaves and made a condition with their (new) master *Giṭ* 46a(30); לא אתניתָ{י} כן עמך *Ket* 25c(60); אתניתון ביניכון בין between: did you make a condition between yourselves? *ib.* 30d(23); אתנון ביניהון *JMP* 2:31; *ib.* 6:16; 11r:29; 26:7; c. + על concerning s.t.: עבד ליה מגדל ואתני עלוי (PN) constructed a chest and stipulated concerning it (regarding the use of the shelves) *Meg* 73d(57); הן דאתון משכחין מי{ס}<ן> + תהון נסבין ידיכון ומתני על כל יומא wherever you find water you should ritually wash your hands and stipulate it for the entire day *Ber* 12a(44); ומתני לה ועלה what he stipulates in behalf of her as an obligation upon her *JMP* 11r:13; *ib.* 29:10

תנייה n.m. **stipulation, condition, conditional form** (↓√תני #2; MH תניי Jast 1679, TBA תנאה ib.; cf. Sy תַּנני LS 829) **1. stipulation, condition:** sg. תנייה דאורייתה הדה the stipulation of this Torah *TN* Dt 17:18; דקבלת גיטא כלא תנאה who received a writ of divorce without any condition *TNGl* Lev 21:7; pl. תנאי פרנה the stipulation of the marriage contract *JMP* 3:4; תנאי בית דינא stipulations of the court *ib.* 1r:21; **2. conditional form** [ὑπόθεσις]: sg. דלא תסבור מימר קיימיה דר' מאיר ⌜תנ{נ}ייה דרבנן⌝ so that you shouldn't think that in its set form (the Mishna is) according to PN, and in its conditional form it is according to the Rabbis *Giṭ* 50b(34)

On mng. 2, v. Eps, Tarbiz 3(1933):110.

תני #2, תנוי, תניי, pl. **תניין, תניי** n.m. **Tanna, arranger of a Tannaitic text, traditionary** (↓√תני; TBA תנא Jast 1679) **1. Tanna, a scholar mentioned in the Tannaitic corpus (Mishna, barraita):** sg. חד תניי הוא *Soṭ* 23a(19); *Ned* 37c(4); תניי חורן תני another scholar learns *BM* 10b(14); הדין תנייה *Pea* 20b(41); *MŠ* 55a(46); *Meg* 70b(31); *Yev* 7c(55); תנייא קדמייא the first scholar *Giṭ* 45d(20); *Qid* 64c(51); *San* 19c(64); תנייא אחרייא the latter scholar *Pea* 18d(61); *Meg* 70a(28); מתיב תנייא לחברי{יא}<ה> the scholar asks his colleague *San* 19c(44); דאית לתנוייה סגין מלין the scholar has many matters (to include) *BQ* 2b(20); pl. תרין תניין אינון there are two scholars (in the *Tannaitic* statement) *Ned* 36c(63); *Qid* 59c(43); *Meg* 70a(27); מה בין אילין תניי לאילין רבנין what is the difference between those scholars and those Rabbis? *Ter* 44d(30) // *Ket* 27c(29); **2. Tanna, one who ordered a Tannaitic text:** אית תניי תני there is a *Tanna* who learns *Ber* 4c(51); *Pea* 18d(42) [add. exx., v. Eps, MNM 74+]; תנייה חש לון ותנ{נ}תון חמשה the *Tanna* was sensitive to them (i.e. both opinions), and he learnt them (in our Mishna) as five *Pes* 34b(28); pl. כל תני{א} תניי לה כשם רבן גמליאל all of the *Tannaim* learn it in the name of PN *RH* 59d(18); **3. Tanna, oral traditionary of Tannaitic material:** sg. דהוה קריי ותניי קרוב ופויטס he was knowledgeable in the Bible and *Tannaitic* material, a leader of prayer, and a poet *VR* 690:7 // *PRK* 404:1 // *ŠR* 21a(8); ואקים תניי קומוי ותנא he placed a *Tanna* before him, and he recited *Beṣ* 60c(4); *MPs* 378:19; נפק{י}<ו>ן ושמעון קליה דתנייא תני כהדא דחזקיה they went out and heard the *Tanna* reciting according to that (tradition) of PN *Hor* 46d(19); *Bik* 65c(57)

Eps, MNM 674+. On the first ref. in mng. 3, cf. שיהא מקרא ומשנה אותנו ספר <ו>מתניין // *BR* 969:4 *Yev* 13a(13) in a similar list of functi

תִּנְיִיתָה, f. **תִּנְיָין** num. **second** (CPA תניאן, תניין LSp 222, SA תניאן, תנין Ham 558:64+) *FPT* תִּינְיָנָא Gen 32:20[03];- m.sg. *TN* ib. 30:7; *ib.* Num 8:8; אלעזר בן עזריה חניין הוה PN was second (in rank) *Pes* 33a(50); אין חנינה קדמיי אנא תניין if PN is first, I am second *Tan* 68a(32); *AZ* 39b(20); זמן תיניין a second time *Pea* 21a(29); *Ḥag* 78a(9); מחזורה תינייתא the second cycle *Pes* 32b(19); *TN* Ex 25:12; *ib.* Num 29:17; f. בשתא תִּנְיִיתָא *FPT* Ex

40:17[04; H בשנה השנית]; *TN* Gen 4:19; שאל תינייתא וחזר מישאל קדמיתא he asked the second (question) and afterwards asked the first *Ned* 56b(28); *PalLaws* 66:10; תיניינתה *TN* Gen 47:18; *PalLaws* 64:18; m.pl. אנן תיניינין אנן *Tan* 68a(39); *AZ* 41d(17); *TN* Gen 6:16; *ib.* Num 2:16[!]

תְּנֵיְנוּת adv. **a second time** (↓תניין; CPA תנינו LSp 222, SA תניאנות Ham 512:314) a. general: אימליך בי תניינות consult me a second time *BM* 9d(4); וכד נא צפר תיניינות when I whistle(?) a second time *San* 23c(48); b. esp. זמן ת(י)ניינות *TN* Gen 22:15; *ib.* Lev 13:7; Num 10:6; תנֵינוּת *FPT* Gen 35:9[03]; *Ber* 10a(46); *Tan* 66c(46); *Meg* 71d(5); *Yev* 13a(32); *BR* 742:3; *KohR* 26d(36)

תניינית n.f. **"Monday", name of one of Esther's handmaidens** (↓תניין) *AbgurNew* 163:8

תנין n.m. **serpent** (SA תנין Ham 610:103+) pl. תניניא *TN* Gen 1:21 [H התנינים]; *FTP* ib.; *TN* Dt 32:24; *FTV* ib.; *TN* ib. 33; *FTV* ib.

תְּנַן, det. **תַּנְנָה** n.m. **smoke** (↓√תנן; CPA תנן LSp 222, SA תנן ST Gen 15:17(Var)) sg. *FPT* Ex 19:18[06; H עשן; voc]; *TNGl* ib.; תננה *TN* Lev 16:13; *ib.* Dt 32:1; תַּנְנִיָּה *FPT* Ex 19:18[06]; *TN* ib.; חמא תננא סליק מן רחיק he saw the smoke rising from afar *KohR* 23b(14)' // *RuR* 84:43; *KohR* 19d(7); כמה מובלא(text : מוביל) ד{כ}<ק>יסיא עבדא תנן אמר ליה כד היא רטיבא כולה תנן כד היא יבישה תלתא תנן ותלתא קטים ותלתא אשא how much smoke does a load of wood produce? He said to him: When it is wet, it is all smoke. When it is dry, a third is smoke, a third ash, and a third fire *EchRB* 49:21

תנן vb. **to be smoky, fumigate** (↓תנן; CPA תן pa. LSp 222, SA תנן pe. ST Ex 19:18) Pe. **to be smoky:** הוה תנן *FPT* Ex 19:18[06; H עשן]; *TN* ib.; *FTV* ib.; *FTP* ib. 20:18; *TN* ib.
Pa. **to fumigate, smoke:** מתנין *ŠviAr* 33d(13) [expl. מעשנין Mib. 2:2]; וקפל עלוי מרטוט מטכסין ותנן יתה wrap a silk covering around it (i.e. the charm) and smoke it *AmGen* 10:6b:17

תסגון n.m. **increase(?)** (↓√סני) sg. תסגון גוברין חייבין an increase of guilty men *FT* Num 32:14 [H תרבות]

תסס vb. **to bubble** (MH תסס Moreshet, Lex 390, Sy תז LS 820) Pe., pass.part. וכסימא ת{פ}<ס>יס the vinegar bubbles *EchRB* 50:7
Löw, Flora 1:92.

תעוב n.m. **doer of abomination** (√תעב) sg. תעובה *VR* 366:1 [text: תועבה]

תעל, det. **תַּעֲלָה** n.m. **fox** (CPA תעל LSp 222) sg. a. general: חמה תעל מית he saw a dead fox *VR* 509:4; הרין תעלה *ib.* 5 // *KohR* 15c(25); *ib.* 26; *BR* 924:5; *EstR* 11b(8); תלת מאון מחלין מן הדין תעלא 300 fox parables *VR* 654:5 // *KohR* 2b(10); pl. תעלייה צהיין the foxes were thirsty *MMDam* Dt 22:9; b. in fig. sense: pl. אריוותא קמיך ואת שאל לתעלייא the "lions" (i.e. great scholars) are before you, and you ask the "foxes" (i.e. the lesser ones) *Švi* 39a(12); *KohR* 9d(15) [in an unclear proverb]; תַּעֲלַיָּיה *MMDam* Dt 22:9

תעני, det. **תעניתה**, pl. **תעניין** n.f. **fast day, fast** (↓√עני 3#; MH תענית Jast 1684) **1. fast day:** a. alone: sg. ולא ידעין דהיא תעניתא do they not know that it is a fast day? *Ber* 7c(33) // *Tan* 66a(62) // *ib.* 67c(46); בגין מודעתון די תעניתא in order to inform them that it is a fast day *Ber* ib. // *Tan* ib. 61; צרכון יש' לתעניתא the Jews needed a fast day *BR* 304:7; תקעין בתעניתא they blow the *shofar* on the fast day *RH* 58d(29); לילי תעניתא the night of the fast day *Yom* 44d(43) // *Tan* 64c(57); כל שעה בתעניתא every hour on a fast day *ib.* 65b(10); עד יתפני תעניתא until the fast day is over *Pes* 30d(2) // *Tan* 64c(24); מפשוטיתה דתעניתא the prostration of the fast day *Švi* 33b(58) // *Suk* 54b(47) // *AZ* 43d(16); pl. אילין תענייתא דאנן עבדין ליה אינון תעניין those fast days which we proclaim are not considered fast days *Tan* 65a(50) // *ib.G* b(62); b. w. עבד to proclaim a fast day: sg. בנינווה צרכון למיעבד תעני the people of GN needed to proclaim a fast day *ib.* 63d(29) // ר' ליעזר עבד תעני *Ber* 9b(32); ר' ברכיה עבד תלת עשרה *Tan* 66d(1); *ib.G* c(47); pl. תעניין *ib.* 65b(20); c. w. גזר to decree a fast day: sg. ר' גזור תעניתא גזר תעניתא[!] יום קדמי Rabbi, decree a fast day! He decreed a fast day on the first day *BR* 304:7 // *VR* 806:5; ביומוי דר' יודן גזר{י}<ו>ן תעני *Tan* 67a(36); d. w. ל- נפק to go out to a fast day assembly: sg. הוינן נפקין לתעניתא *Ber* 3c(42); *ib.* 43; *Tan* 65a(45); *ib.* 66c(47); 68b(22) [// סלק לתעניתא{מ} *EchRB* 88:8]; *Meg* 74d(36); *AZ* 43d(8); **2. fast:** sg. לא את חאמי גבר צאים בסקא ובתעניתא don't you see a man fasting with sackcloth and fast? *VR* 664:4; pl. צומין *SYAP*

37:26; יתיב ג׳ מאה תעניתא he sat through 300 fasts *KohR* 24b(19)

תפי, det. **תיפייה** n.m. **fireplace for cooking where coals are placed** (↓חפי; SA תפין ST Lev 11:35, Sy תַּפְיָא LS 830) sg. גר{י}<ו>ף תיפייה rake the fireplace *Šab* 5c(56); *ib.* 57; בההיא קרירה על חפייה in that pot on the fireplace *BR* 153:3 // *VR* 803:4; והוה מחחמי זרק גו חפייה וזרק קומי חפייה he was seen throwing (the pits) into the fireplace, and (the other) was throwing in front of the fireplace *Beṣ* 62c(27); du. תפיין *TN* Lev 11:35 [H כידים]; *TNGl* ib. 10:1; *FTV* ib. 11:35[!]
Brand, Ceramics 230+.

תפיי n.m. **stovemaker** (↓תפי) sg. {א}<ת>פיי הוא חרתין דידיה וחד<א> דחנורא he is a stovemaker. Two (eyes) are his, and one is the stove's *EchR* 52:7
Emendation based on // *MŠ* 55b(55): חנורין את עביד.

תפילה, pl. **תפילין** n.f. **phylactery** (< MH תפילה Jast 1687; SA תפלין ST Dt 11:18(Var; H טוטפות), TBA חפילי Jast ib.; cf. Sy תְּפִלָּא LS 830) sg. ד׳ ירמיה אפסקת רצועתא דחפילתה the strap of PN's phylactery broke *Meg* 71d(3); pl. חפילין *TN* Dt 6:8 [H טוטפות]; *ib.* 11:18; עטיף גולחיה וחפלין כרישיה wrapped in a cloak with phylacteries on his head *KohR* 12d(20); *Er* 26a(27) // *Ber* 4c(30); *ib.* 9; 54; חד כר נש אוכד תפילוי בסועדא a certain man lost his phylacteries on the intermediate days *MQ* 82a(50); *ib.* 51; 83b(44)

תפיר n.m. **sewing** (↓√תפר; MH תפירה Jast 1686) sg. תפור תפירך sew your sewing *EchRB* 44:13; *EchR* ib.

תפלוגה, det. **תפלוגתה** n.f. **dispute, difference of opinion** (↓√פלג, פלגו) sg. תפלוגתא דר׳ מאיר ור׳ יוסי *Pea* 19b(36); *Kil* 31a(42); *Švi* 33b(34); *ib.* 38a(1); *TerV* 44a(48); *ib.* 52; *Mas* 51a(63); *Yom* 39b(63); *MQ* 80d(25); *Ket* 32a(63); *Giṭ* 43b(51); *ib.* 48c(40); *BQ* 3a(46)
Because of its similarity with TBA פלוגתא, this word has often been corrupted to it in PT.

תפנוקיין n.f.pl. **enjoyment** (↓√פנק, תפנוקין) תפנוקין ותפנוקיין all types of enjoyment *KohR* 7d(16) [expl. שרה ושדות Eccl 2:8]

תפנוקין n.m.pl. **enjoyment** (↓√פנק, תפנוקיין; MH תפנוקים Jast 1687) תפנוקי מלכייא royal enjoyment *TN* Gen 49:20 // *ib.* Dt 32:13; *KohR* 7d(16)

תפניק n.m. **feeding, support** (↓√פנק) sg. תפניק כתיכון support of your households *TN* Gen 47:24

תפס, **תפש** (a/o) vb. **to grab, bold, catch** (TBA, MH תפס Jast 1688) Pe. **to grab, hold:** ותפשית כחרין לווח{ו}<י>ה I grabbed the two tablets *TN* Dt 9:17; ועבד חכלין וחפש טכיי he made ropes and caught deer *Meg* 74d(51); ותפשת יתיה *TN* Gen 39:12 [H וחחפשׂהו]; קם תפסיה he got up and grabbed it *VR* 177:5; ארמלתא תפסת אמהתא אתא עובדא קומי ר׳ יצחק אמ׳ תפסת תפסת the widow seized the maidservant. The case came before PN and he said: (What) she has seized, she has seized *Ket* 33a(30) // *Qid* 59d(60); ותפש{י}תון כיפה the dome seized them (through the spell) *San* 25d(19); *ib.* 21; יתפוש *TN* Dt 22:28; יתפשון *ib.* 21:19; ולא משכח מרי חוכא מה מחפס the creditor will find nothing to seize *BB* 17d(15); ואת חכלא בחרין ראשיה תפיס(V) you hold the rope by its two ends *VR* 196:6; *Pes* 32a(8); חפשי כנורא *TN* Gen 4:21 [H חפשׂ כנור]; *ib.* Num 31:27
Itpe. **to be caugbt:** אתפשת *ib.* 5:13 [H נתפשׂה]; ושמע כרת קלא אמרה ספקלה ואיתפשת he heard a voice say "*Specula*!", and (the bird) was caught *PRK* 192:4 // *KohR* 26d(36) // *EstR* 7a(22)

תפקיד n.m. **bequeathed one** (↓√פקד; MH תפקיד Jast 1689) pl. וארעא חפקידיה תפלט the land will discharge its bequeathed ones (i.e. the dead) *Ber* 9b(10) // תפקידה *Tan* 63d(9) [expl. וארץ רפאים חפיל Is 26:19]

תפר (/o) vb. **to sew** (↓תפיר; TBA, MH תפר Jast 1689) Pe. תפור תפירך sew your sewing *EchR* 44:13; *EchRB* ib.

תקומה n.f. **revival, restoration** (↓√קום; SA תקומה ST Lev 26:37, MH תקומה Jast 1690) sg. ולא תהוי ליה תקומה it won't have any revival *TN* Gen 15:12; *FT* ib.; *TN* Lev 26:37

תקוע n.m. **support beam** pl. אילין חקועייא *BM* 12c(9)
Lieb, Tarbiz 40(1971):415, n. 49.

תקוע #2 n.m. **one who blows the shofar** (↓√תקע; TBA חקועא Jast 1690) pl. כהנין חקועין priests blowing the *shofar SYAP* 17:37

תקוף, det. **תוֹקְפָּה** n.m. **strength, power** (↓ √תקף; SA תקוף ST Num 25:4(Var)) sg. a. alone: הא תקוף הא תקוף *VR* 673:3 // *PRK* 337:6 [ref. to God]; תקפיהון דישראל *ib.* 262:3 [expl. אביר ישראל Is 1:24]; *TN* Gen 35:9; *ib.* Dt 5:24; 11:2; תוקפיה *FPT* ib. 21[04]; b. as *nomen regens*: תקוף רוגזיה דאחוך *ib.* Gen 27:45 [H אף אחיך]; Ex 15:7; Num 32:14; *ib.* 14:19 [H כגדל חסדך]; Gen 18:1; כתקוף חסדך *FPT* Ex 19:9[17; H כעב הענן]

תקיעה, det. **תקיעתה** n.f. **blowing of shofar**; pl. **teqi'ata, prayers recited on New Year's day interspersed with blasts of the shofar** (↓ √תקע; MH תקיעה Jast 1690) **1. blowing of the shofar:** sg. *TN* Lev 23:24; *ib.* Num 29:1; יהכון דעתבון דלא תעבדון לא תקיעתה כשבתא ולא ערבתא כשבתא ואין אדחקתון עבדון תקיעתה ולא תעבדון ערבתא take note not to do the *shofar* blast and the beating of the willow on the Sabbath; and if you are pressed, do the *shofar* blast and not the beating of the willow *Suk* 54b(49); **2.** pl. **teqi'ata–prayers interspersed with blasts of the shofar:** בתקיעתא דרב הוון יתיבין חמן בתקיעתא they were sitting there during the *t.*-prayers *VR* 668:4 // *PRK* 333:3 // *AZ* 39c(11) // *RH* 57a(34)[!]; באילין תקיעתא *ib.*; *ib.* 54 // *RH* 59d(14); *ib.* 17

תַּקִּיף adj., n. **strong, powerful** (↓ √תקף; CPA תקיף LSp 223, SA תקיף Ham 464:148) מַקִּיפָא *FPT* Ex 6:1[04];- a. as adj.: sg. שבט תקיף a strong tribe *TN* Gen 49:14; *ib.* Ex 9:18; Num 21:24; ביד תקיפה *ib.* Dt 6:21; pl. וסגין ותקיפין numerous and powerful *ib.* 2:10; מה תקיפין אינון רחמיך how powerful is your mercy! *ŠR* 8c(3); *TN* Num 13:18; *ib.* 22:6; תקיפן *ib.* Num 13:28; b. as n.: 1) general: pl. תקיפי מואבי *ib.* Ex 15:15 [H אילי מואב]; 2) w. ref. to God: תקיפא דיצחק *TN* Gen 31:42 [H פחד יצחק]; תקיפא דיפרק יחבון the Powerful One who redeemed you *FTV* Dt 32:15; תקיף עלמא the Powerful One of the world *SYAP* 47:8; *ib.* 7

תקל n.m. **shekel** (↓ √תקל; BA תקל KBL 1137, SA תקל ST Gen 23:15(Var)) pl. תקלין חדתין...תקלין עתיקין new (half)-*shekels*, old (half)-*shekels* *Šeq* 46c(27)

תקל (a/o) vb. **to weigh** (↓ מתקל, חקל; CPA תקל LSp 222, SA חקל ST Gen 23:16) Pe. **1. to weigh** (intr.): תקל חמש מאה סלעין weighing 500 *selas* *TN* Ex 30:23; *ib.* 24; Num 7:13; 19; 25; 43; 55; 79; ויהב{י}<ו>ן גוזלא מן דין סיטרא ותרתין ליטריא מן דין סיטרא ותקל חד כל קבל חד they put the pigeon on one side (of the balance) and two pounds on the other, and they each weighed the same *VR* 502:5; **2. to weigh s.t.:** ותקל *TN* Gen 23:16 [H וישקל]; ותקלותה ואשכחותה ב' מאה יתקול *FPT* Ex 22:16[01]; ליטרין they weighed it (i.e. the fish), and they found its (weight) to be 200 pounds *BRV*^{60} 125:5; *ib.* 6; עד כדון אורחיה מחזרה למתקלה it is still his (i.e. the seller's) custom to weigh it over again *Qid* 60b(13); *ŠR* 40c(18); pass.part. דינרין טבין ותקילין good and weighed dinars *BM* 9c(28); *JMP* 11r:16; *ib.* 21:22

Pa. **id.:** ר' תייה רבה מתקל כיפייא(V) ר' חנניה מתקל גושייא PN used to weigh the rocks (of the holy land). PN_2 used to weigh the clods of earth *Švi* 35c(17)

תקל #2 vb. **to stumble** (↓ תוקלה; CPA תקל #2 itpe. LSp 223, SA תקל ST Lev 26:37(Var)) Itpe. ויתקלון *TN* Lev 26:37 [H וכשלו]; תתקלון *ib.* Dt 7:25; 12:30

תוקלה ↓ תקלה

תקן vb. **to be proper, put in order, repair, set aside priestly gifts, establish, prepare** (↓ מתקנה, תקנה, חיקון; CPA תקן LSp 223, SA תקן LOT 3/2 47:26) Pe. **to be proper, in good order:** a. general: ארום שפר ותקן *TN* Gen 1:12 [H כי טוב]; *ib.* 21; Dt 5:28; 13:19; מה דתקן מן קדם ה' what is proper before God *ib.* Num 9:8; באורחן דתקנן קדמוי *ib.* Dt 19:9 [H בדרכיו]; b. in impersonal use: תקן מסבה יתה לך *ib.* Gen 29:19 [H טוב תתי אותה לך]; 2:18; Ex 8:22 [H נכון]

Pa. **1. to make an arrangement:** איתון נעליניה ונתקניניה let us bring him inside and make an arrangement (for his care) *VRV* 247:5; **2. to put in order, mend:** מקלקלתה דתקנת עובדיה the corrupt woman who mended her ways *PRK* 227:11; *Šab* 8d(28); *EchR* 2:2; **3. to repair:** אזל ההוא דוכיפת ותקנה the hoopoe came and repaired it (i.e. the nest) *VR* 507:4; חקין לי הדין סנדלא repair this sandal for me *EchRB* 50:13; *Tan* 69b(49); **4. to set aside the priestly gifts:** שלח למנחם בריה דיתקן ליליה ויהב ליה מעשריה he sent PN, his son, to set aside the priestly gifts for him, and he gave him the tithes *Dem* 24d(62); *ib.* 26a(54); מהו מתקנה בשובתה is it permitted to remove the priestly gifts on the Sabbath? *ib.* 50; *Ter* 41b(24); *Ḥal* 60a(6); *BR* 649:1; *ib.* 693:4; pass.part. מילא דלא מתקנא *Dem* 21d(54); *ib.* 24a(27); 22a(1)

Af. **1. to establish, fix:** מה דאתקינו קדמייה what the

first people fixed *TN* Dt 19:14 [H גבלו]; למתקנה לכון אתר לשרוייכון to establish for you a place for your camp *ib.* 1:33; למתקנא לון ספרין ומתניינין to establish for them schoolteachers and teachers of the Oral Law *Ḥag* 76c(28); אתקינן ביניין we established among ourselves *EchRB* 48:19; *JMP* 1r:21; **2. to place, arrange:** ואתקין עלוי עשר ביעין ואתק{ו}<י>ן עלוי place ten eggs on it (i.e. the plate) and place it before it (i.e. the idol) *Ber* 13d(21); אתקין להל place it there *Šab* 4a(32); מתקן מאן ד{י}<ו> לון הוא משמע לון after he arranges them, he reads (the biblical verses) to them *Soṭ* 22b(37); **3. to prepare:** אתקן גנת עדן לצריקיא he prepared the Garden of Eden for the righteous *TN* Gen 3:24; ואתקן *ib.* 43:16 [H והכן]; Num 23:29; אזיל ואתקין ליה תכריכין go, prepare shrouds for him *KohR* 11a(8); *PRK* 197:1; *EchR* 47:24; דר' יונה טעם כסא ומתקן לה PN tasted (the wine) in the cup and prepared it (for the following day) *Ber* 11c(60); *BB* 15a(19); pass.part. אגר טב מתקן לכון a good reward is prepared for you *TN* Num 23:23; *ib.* Gen 15:1

On af., mng. 2, v. LSp 223, s.v. תקן af., mng. 1 and Ros, Yalon Vol 306, n. 56; Ben-Hayyim, LOT 3/2 47:26, note; on mng. 3, v. Lieb, TK 3:11, n. 38; 129, n. 1; on the mng. of דמאי דמיתקן דמאי לא חיקן *MŠ* 56d(45) [+ //'s], v. Lieb, TK 8:750.

תקנה, det. **תקנתה** n.f. **legal remedy, arrangement** (↓√תקן; Sy תַּקָּנְתָא LS 832) **1. legal remedy:** sg. מיעבד תקנה לאילפא to make a remedy for the ship (to remove something from it on the Sabbath) *Šab* 13b(17); אין הוה משכח מיעבד תקנה if he could effect a remedy *Er* 23c(14); **2. arrangement, measure:** sg. עבדין ליה תקנה they made an arrangement (between themselves) for him *VR* 247:5 // *EstR* 9b(9); ודא תקנתא עיבידו להון make this measure for them *TNGl* Num 4:19

תקע vb. **to blow a horn or shofar** (↓2# תקוע, תקיעה; SA תקע Ham 608:50+) Pe. יתקעון *TN* Num 10:4 [H יתקעו]; *ib.* 6; 8; תתקעון *ib.* 7; במתקעה דשיפורא *FPT* Ex 19:13[06; H במשך היובל]; *TN* ib.; וקין באוריתא ומצליי ותקעין they read the Torah, pray, and blow the *shofar RH* 59c(44); קומי ר' יהושע בן לוי תקעין בתעניתא ויתקעון קומוי בחצוצרתא they blow the *shofar* before PN on a fast And let them blow before him (also) with the trumpet! *ib.* 58d(29)

תקף (e/o) vb. **to be strong, heavy, strengthen** (↓ תוקפה, תקוף, תקיף; SA תקף Ham 463:140+, 464:151+) Pe. **1. to be strong, prevail:** a. alone: ותקף גברה *FPT* Gen 30:43[05; H ויפרץ]; *TN* ib. 24:35 [H ויגדל]; *ib.* 30:30; ברי דרכית ותקפת my son who grew and became strong *FT* ib. 49:22; תקופו *TN* ib. 9:1; *ib.* 38:29; תתקפון *ib.* Dt 11:8 [H וסגון תחזקו]; b. w. var. nouns: 1) תייל: יתקף חיילהון דרחמך may the strength of your mercy prevail *PRK* 379:9; *TN* Num 14:17; 2) לב: ויתקוף לבביכון *ib.* Dt 8:14; 17:20; 3) רוגז: ותקיף רוגזה *ib.* Num 24:10 [H ויחר אף]; Dt 31:17; **2. to be heavy:** תְּקִיפוּ *FPT* Gen 48:10 [04; H כבדו]

Pa. **to make firm:** ותקף ית לביה *TN* Ex 8:11 [H והכבד את לבו]; *ib.* Dt 10:16; Gen 28:3 [H וירבך]

Pol. **1. to make great:** ואתוקף ית שמך *ib.* 12:2 [H ואגדלה שמך]; 17:2; 19:19; Lev 26:9; **2. to strengthen:** ותוקף יתיה *ib.* Dt 3:28 [H וחזקהו]; **3. to make firm** [↓pa.]: אתוקף לבא דפרעה *ib.* Ex 7:14; 14:17; **4. to seize, hold:** ותוקפ{ו}<י> ית ידיך ביה hold him with hands *ib.* Gen 21:18 [H והחזיקי]

Itpol. **1. to be firm:** וְאֶתּוֹקַף *FPT* Ex 7:13[04; H חזק ואמץ]; אתוקף ואודרז *TN* Dt 31:7 [H ויחזק]; *ib.* Num 13:20; Dt 12:23; **2. to become strong:** ואתוקפו *ib.* Ex 1:20 [H ויעצמו]; **3. to prevail:** ואתוקפו מצריי *ib.* 12:33 [H ותחזק]; Gen 19:15; **4. to seize, hold** [↓pol., mng. 4]: ותתוקף בכית בהתתיה *ib.* Dt 25:11 [H והחזיקה במכושיו]; Gen 19:16; 48:17; Dt 32:41

תרב n.m. **fat** (↓√תרב; CPA תרב LSp 223; SA תרב Ham 460:32+) a. esp. of sacrificial animals: sg. *TN* Lev 7:24 [H חלב]; תרבה *TN* Ex 29:22; Lev 4:8; pl. תרביה *ib.* 8:26; תרביהון *ib.* Num 18:17; b. of humans: sg. תרב גיבריהון the fat of their heroes *FT* Gen 49:11

תרב vb. **to remove fat** (denom. < ↓תרב) Pa. בגין דיהוון מ<ת>רבין טבאות so that (the butchers) should remove the fat properly *Dem* 23a(51)

Lieb, Tarbiz 45(1976):63.

תרבו, cs. **תרבות**, pl. **תרבוון** n.f. **training, group** (↓√רבי; SA תרבו Ham 614:189) **1. training:** sg. אימחיק שמיה דפלן דאפק ברי לתרבו בישא may the name of so-and-so who led my son to bad training be blotted out *BRG* 266:6 // *DevR* 7:6; **2. group:** sg. תרבו דגברין תייבין a group of guilty people *TN* Num 32:14 [H תרבות]; pl. תורבוות ביתיה members of his household *ib.* Gen 14:14; תורבבת 17:12; תרכבת *ib.* 13[!]; 17:23; 27; Lev 22:11

תרגום n.m. **translation, esp. Aramaic Bible**

translation (↓√תרגם; TBA תרגומא Jast 1695, MH תרגום ib.; cf. Sy תורגְמָא LS 834) sg. חמא חד ספר מושט תרגומא מן גו סיפרא he saw a teacher rendering(?) the translation from the book *Meg* 74d(15); שכחון מיל"ן מן הדן חרגומה they forgot words from that translation *BR* 946:3
Bacher, Term 2:244.

תרגם vb. **to translate** (↓מחורגמן, חורגמן, תרגום; CPA תרגם LSp 223) Quad. **to translate** (esp. biblical verses): תרגם עקילס Aquila translated *Yom* 41a(19) [fol. by Aramaic translation]; *BR* 1152:8; אמוריה דר' יוחנן חרגם קודמוי PN's speaker translated before him *ib.* 815:6; חרגם יעקב כפר נבורייא בצור PN translated in Tyre *Ber* 12d(45); *Šeq* 48d(44); *San* 20c(63) // *BR* 950:4; חד בר נש קאים מחרגם סמיך לעמודא a certain person was translating next to the pillar *Meg* 74d(9); *ib.* 12; דהינון מחרגמין ואמרין *BR* 663:6; ואילין דמחרגמין *Ber* 9c(21); *Kil* 31c(60); *Meg* 75c(11); *EchR* 122:5; וקראיי ולא מחרגמין they read (the Bible) and do not translate *Meg* 74d(36)
Quad.Ref. **to be translated:** מחקרא בחד לשן ומְתַרְגַם בשבעין לשנין it is read in one language and is translated into 70 languages *FPT* Dt 27:8[04]; *TN* ib.

תרגמון n.m. (uncertain) pl. מאן אינון הרובין תרגמוניא(V תרמוניא) who are the רובין? The תרגמונין *Ḥal* 60a(58)
M. Beer, The Babylonian Amoraim, Ramat Gan 1974:353+ (Heb), w. prev. lit.

תרד, pl. **תורדין** n.m. **beet** (MH תרד Jast 1696) pl. תורדין רברבין large beets *BR* 761:4; *ib.* 762:2; *Beṣ* 61b(22)
Löw, Flora 1:347.

תרדימה n.f. **slumber** (< H תרדימה Jast 1696) sg. שנת תרדימה a deep sleep *AmGen* 5c:5

אתרוג, תרוג n.m. **etrog** (MH אתרוג Jast 134, Sy טרוגָא LS 287) sg. מיצע סכינא גו אתרוגא to stick a knife into the *etrog Ter* 45d(7) // איטרוגא[!] *AZ* 41a(61); *Suk* 54a(22) // *ib.* b(59) // תרונגה *GiṭG* 44b(31); pl. תרוגין *FPT* Lev 23:40[06]; *TN* ib.; הלין תרוגיה *VR* 859:5; תרונגיה הוון מצפצפין חמן *etrogs* were scarce there *GiṭG* 44b(31) // *Suk* 54a(21); פתחון שקיה ואשכח{ת}וניה מלי אתרוגין they opened his sack and found it full of *etrogs VR* 859:4; *ib. Var* 858:4; *KohR* 8c(39)
Löw, Flora 3:279+

תרוכין n.m.pl. **release, manumission** (√תרך; JA ספר תירוכין MGiṭ 9:3) *TNGl* Lev 19:20

תרומה, det. **תרומתה** n.f. **teruma** (< H תרומה Jast 1696; ↓√תרם) sg. מן אידרא כתרומה like the *teruma* from the threshing floor *FTP* Num 12:1

תרומן n. (unclear) חרובין דתרומן carobs of *PRK* 192:1

תרוע n.m. **breaker, splitter** (↓√תרע; Sy תְרוֹעָא LS 837) sg. את הוא תרועיה דיימה you are the splitter of the sea *BR* 795:3
Sok, Kut Vol 171.

תרז vb. **to burst, be distended** (Sy תרז etpe./a LS 834) Itpe. פלוני אתרי{ז}<ז> so-and-so was distended *Yev* 15d(25)
Lieb, TK 6:174 and n. 38.

תרי vb. **to soak** (CPA תרי LSp 223) Pe. למיתרי משכין to soak hides *San* 21b(47); תרי מרטוטה he used to soak a rag *Yom* 44d(22) // *Tan* 64c(35)

תרייה n.f. **Monday** (↓תריין; Mal *tṛō* Berg, Gl 102) *BRV*^{60} 95:7; *Pes* 30d(1) // *Tan* 64c(24); *MMDam* Gen 36:21

תרתיי(ן), cs. **תַּרְתֵּי־**, f. **תְּרֵיין**, cs. **תַּרְתֵּין** num. **two** (↓תרייה; CPA תרין, תרתין, תריהון LSp 223, SA תרין ST Gen 44:27, תרחין ib. Lev 23:17, חריון ib. Gen 22:6) m. תְּרֵיין *FPT* Num 28:27[06]; *BR* 330:2; תריי *Yev* 6b(47); תרין *FPT* Gen 9:22[05]; *MQ* 82d(17); f. חרחיין *BR* 357:4; תרחיי *Šab* 10a(62); תַּרְתֵּין *FPT* Gen 32:14[03]; w. suf. תרינן *TN* Gen 4:8; תריכון *Or* 61b(14); חֲרֵיהון *FPT* Ex 22:8[01];- m. חריין תריין *ib.* Gen 7:9[06]; Lev 23:18[06]; אנא וברי חריין מנהון I and my son are two of them *BR* 330:2; *ib.* 455:2; 569:4; 1264:4; *VR* 216:6; תריי בל קבל תריי two against two *Dem* 24d(59); *Pes* 30a(24); *Ned* 39b(3); *BR* 36:6; *PRK* 195:2; חרין יומין *TN* Gen 24:55; *ib.* Ex 25:18; Lev 15:14; Dt 5:22; *Er* 19b(32); *Soṭ* 17b(39); *Naz* 54a(53); *BR* 856:2; *PRK* 199:5; f. ר' לוי אמ' חרחיין *BR* 427:1; *ib.* 357:4; ר' יוחנן פליג עם ר' יודה בחרחיי PN differs with PN_2 in two cases *MQ* 83d(11); *Qid* 63a(50); *Šab* 10a(62); חדא חרחיי *Naz* 52d(43); *BR* 1285:4; *PRK* 277:7; חרחין בנחה *TN* Gen 19:30; *ib.* Ex 37:27; Num 31:40; חרחין מילין *Mas* 51d(42);

Pes 32c(48); *AZ* 40c(60); חרחין מאוון 200 *BR* 1183:2; *ib.* 1262:2; *VR* 44:7; *PRK* 300:2; w. suf. אתא ונפוק חרינן לאפי ברא come, let the two of us go outside *TN* Gen 4:8; *VR* 812:5; ותריהון פליגין both of them differ *Suk* 52c(23); *Meg* 71c(25); ויהא ממונא לחריהון the money will go to both of them *BR* 302:4

Kut, SGA 26ff. This word is characterized in the texts by an abundance of different spellings, reflecting both orthographic variants as well as the influence of other A dialects: e.g. תרין *Šab* 15a(56) as abs. reflects TA; תרי *San* 23c(5) is either a defective spelling or reflects TBA; תרויהון Pea 15b(9) and תדוייהו *Er* 25c(42) corrupt TBA forms which occasionally occur in JPA texts.

— **תרתי(ן) עשׂר**, f. **תרתיסר**, det. **תרי(ן) עשׂרתי** num. **twelve** (↓תריין; CPA תרתעסרי, תריעסר LSp 223, SA תריעסרתא, תריעסר ST Ex 24:4) a. general: m. תרין עשר בניה *TN* Gen 35:22; *ib.* Ex 15:27; Num 31:5; תרי עשר *ib.* Gen 50:1; *BR* 683:10; *VRV* 250:1; f. תרתין עשרה שנין twelve years *TN* Gen 5:8; תרתי עשרי *ib.* Num 7:84; תרי עשרתי שבטיה the twelve tribes *ib.* 33:9; תרין עשרתי *ib.* Dt 6:4; b. m. det. the Twelve (Prophets): מן ראשיה דתרי עשרה ועד סופיה דסיפרא from the beginning of the Twelve (Prophets) until the end of the book *MMDam* Num 20:29; *ib.* Gen 22:17

The form תריסר (e.g. *TNGl* Gen 50:1; *PRK* 167:5) is a corruption due to TBA.

תריס n.m. **shield** (< θυρεός Lehnw 593; ↓√תרס; SA תורס Ham 507:159) sg. תריס חייליכון the shield of your strength *TN* Dt 33:29; pl. בתריסין *FTP* Ex 13:17

תריע n.m. **breach** (↓√תרע pass.part.; Sy תריעָא LS 837) sg. וסיגין סייגה ותרעין תריעה does one fence in a fence and breach a breach? *Pea* 16b(45) // *Qid* 61d(52) // *Švu* 33c(10); *ib.* 11 // *San* 27c(44) [cf. SA תרע סיג TM 219:922]

For a H version, v. *TanḥB* Gen 185.

תרך vb. **to chase away** (↓תרובין; EA תרך DISO 335, MH תרך Moreshet 393) Pa. ויתרך יתן he will chase us out *TNGl* Ex 1:10; אתא חד רומאי ותרכיה a soldier came and chased him away *BRL* 81:6

תרם vb. **to give teruma** (< MH תרם Moreshet, Lex 394; ↓תרומה) Pe. ושייר גו סקא ותרם he left (fruit) in the sack and gave *teruma Ter* 42a(47); הוה יליף תרים he regularly gave *teruma ib.* 42d(40)

תרמוסר n.m. **bathhouse attendant** (< Lat. *thermasarius* Löw, Lehnw 585) sg. יעקב חרמוסרה *Ber* 4c(13)

תרנגל, det. **תרנוגלה**, **תורנגלה**, **תרנגולה**, pl. **תרנוגלין** n.m. **rooster, chicken** (< Akk *tarlugallu* Kaufman, Influences 108; CPA תרנוגלא, תורנגולא LSp 224, Sy תַּרנְ(וּ)גְלָא LS 836) a. general: sg. קרא חרנוגלא the rooster crowed *Suk* 55c(19) [expl. Mib. 5:4] // *Šeq* 48d(45); קרא חרנגלא *VR* 101:2 // איח לך מימר כר תרנוגלא can you say (that בן גבר [MŠeq 5:1] means) "the son of the rooster"? *Suk* 55c(20) // *Šeq* 48d(46); קרא תרנגולא *BR* 335:6; כהרין תרנגלה *VRG* 248:5 // *EstR* 9b(10); *VR* 116:6; רגלוי דתרנוגלה the rooster's legs *PRK* 63:7 // *KohR* 21b(37); חורנגלה *VRG* 575:4 [expl. שכוי Job 38:36; ↓סכוי]; pl. ביעין ותרנוגלין eggs and chickens *BQ* 6b(40); *BB* 16c(26); *Ket* 33a(8); תרנוגלין פטימין fattened chickens *Pea* 15c(47) // *Qid* 61b(36); אילין ביעין דמאן דתרנגלין תוורין או דתרנג{י}לין <אוכמין> whose eggs are these? Of white or black chickens? *EchRB* 49:7; b. in GN: תרנגולה עלייה תרנג{י}<ו>ל קסריון *TN* Num 34:15; תרנוגלה ורקיסריון Upper T. of Caesarea *Reḥov* 16; כרך חרנוגלה ורנגלה [ת]עלייה *ib.* 22; *FPT* Dt 2:8[26]; *TN* Num 33:35; *ib.* 36

תרנג(ו)לתה, det. **תרנג(ו)גלה** n.f. **hen** (↓תרנגל; CPA תרנג(ו)לתא LSp 224) sg. זכי עמי חרא תרנגלה give me a donation of a hen *ŠeqG* 49b(11); תרנוגלא *ib.L* // תרנוגלתא[!] *Pea* 21b(31); *EchRB* 47:13; תרנגולתא(G : תרנגלתה) ופרתיה the hen and its chicks *AZ* 42c(63) [expl. סכות בנות 2K 17:30]; *EchRB* 102:1; *VR* 575:4; עבד לון תרנגולתא he prepared the hen for them *Švi* 37a(11); *EchR* 47:13; כל יומין דהרא תרנגולתא מתגעגעה כקיטמה as long as that hen wallows in the ashes *EchR* 102:1; כהדה תרנגלתה דמנערה גרמה מן קטמה like the hen which shakes the ashes off herself *BR* 878:7

תרס vb. **to shield, oppose** (denom. < ↓תריס; MH תרס Moreshet, Lex 395) Pe. **to shield:** מימרי תריס לך my *memar* will shield you *FPT* Gen 15:1[08; H מגן]; *FTV* ib.; *TNGl* ib.[!]

Af. **to oppose:** ולא על יאות <הוה> ר' חנינה מתריס לקיבליה PN opposed him improperly *AZ* 41b(12) // *Dem* 23c(43); והוה ר' חנינה מתריס כלוקבל(: text) כליון[!] קבלן[!]) ר' חגיי *Qid* 63d(39); *Giṭ* 44d(30)

תְּרַע, det. **תרעה** n.m. **entrance, gateway, gate,**

door (↓ √תרע; CPA תרע LSp 224, SA תרח Ham 558:45+) **1. entrance:** sg. תרע משכניה *TN* Gen 18:2 [H פתח האוהל]; *ib.* Ex 40:29; Lev 14:11; תרעא דמערתא the entrance to the cave *Ḥag* 78a(1); תְּרַע לבא the entrance of the heart *FPT* Gen 4:7[02]; **2. gateway:** sg. תְּרַע קרתיה *ib.* 34:24[03; H שער עידו]; אזלח וקמת לה על תרעא דמרה (the she-ass) went and stood at her master's gateway *Šeq* 48d(6); אמ׳ ר׳ יהושע מה דמר ותפש יתיה תרעה PN recited a spell, and the gateway caught him *San* 25d(21); *BR* 1145:1; *VR* 577:7; *ib.* 654:1; *PRK* 303:12; תרע פילי [↓פילי]; **3. gate:** sg. תרעא מציעיא דבי מרדשא the middle gate of the study hall *Ber* 11c(55); *Kil* 32c(39); *Naveh* 11:1; *ib.* 21:4; פכור תרעייה היך תרעך פכיר ומקלק uprooter of gates! How your gate is uprooted and thrown down *BR* 753:4; צירא דתרעא דגיהנם the pivot of the Gate of Hell *Ḥag* 77d(50); pl. אילין תרעייה דסדרא רבא those gates of the great study hall *Šeq* 49b(31); **4. door:** sg. תרעא דתיבותא *TN* Gen 8:6 [H חלון התיבה]; *ib.* 19:9; 49:1; בגין דלא מקשה על תרעא בשובתא in order not to knock on the door on the Sabbath *Beṣ* 63a(45); לותרי תרעא behind the door *BB* 13b(25); *VR* 123:4; *EchRB* 48:23; pl. דהוון טרדין לתרעייא they closed the doors *EchR* 91:22

תרע vb. **to breach, break** (↓ תריע, חרוע, חורעה, תרע; SA תרע Ham 561:123, MH תרע 2# Moreshet, Lex 396) Pe. **to breach:** תרעין תריעה *Pea* 16b(45)+ //'s; ↓תריע; למתרוע תור<י>עה *SYAP* 55:18 Itpe. **to be broken:** ולא יכלת למסובר{י}ה יתהון אתרעת מן קדמיהון כדן אתרעת ראובן ברי it was unable to bear them, and it was broken before them. So you were broken, Reuben, my son *TN* Gen 49:4; *FTV* ib.; יתרעון *ib.* Lev 11:35 [H יתץ]; תתרעון *TN* Dt 31:8; תתרעון *ib.* 6

תרף vb. **to be digested** (CPA תרף to perish LSp 224, MH תרף Moreshet, Lex 396) Pe. מצץ עליה ותרף מזונה he sucks its leaf and his food is digested *Šeq* 50a(40) // *ŠR* 29a(23) [expl. תרפיה *ib.*]

Löw, WZKM 10(1896):135+.

תרפיה n.f. **healing** (< θεραπεία Lehnw 594) sg. *Šeq* 50a(40) [expl. תרופה Ezek 47:12] // תרפיון *ŠR* 29a(23)

תרחר vb. **to throw** (otherwise unknown; translation from context) Quad. שרי מתרתר עליהון עפר (the snake) began to throw dirt on them *PRK* 175:7 // *Ter* 46a(31)

תשוע num. **ninth** (↓תשע; MH תישוע Jast 1667) pl. ארבעה תשועין four-ninths (4/9) *Er* 20b(24)

תשיעי num. **ninth** (↓תשע; CPA תשיעי LSp 224, SA תשיעאה ST Num 7:60(Var)) sg. ביומא תשיעיה on the ninth day *TN* Num 7:60; דבירא תשיעאה the ninth commandment *FPT* Ex 20:16[25]; שתה תשיעיתה the ninth year *TN* Lev 25:22

תשיש adj. **weak, sick** (↓ √תשש; CPA תשיש LSp 224) sg. בגין דאנא תשיש because I am feeble *Ber* 4b(18); *ib.* 20; 9d(4); ר׳ יונה ור׳ יוסה סלקון מבקרה לר׳ אחא דהוה תשיש PN and PN_2 went to visit PN_3 who was sick *Šab* 8c(60); *Yom* 43d(20); *MQ* 83d(12); *Qid* 61a(34) [expl. זב 2Sam 3:29]; *PRK* 287:13; *KohR* 16b(45); pl. מה תוריא עבדין חשישין מה עיזיא how are the oxen? Sick. How are the goats? Sick *VR* 125:4; תשישיא *MSam* 61:6 [expl. נכשלים 1Sam 2:4]

תַּשְׁלוּם n.m. **payment** (↓ √שלם pa.; MH, TA תשלום Jast 1704; cf. SA חשלמה LOT 3/2 142:90) pl., only in phrase תשלומי in payment for [H תחת]: נפש תשלומי נפש soul in payment for a soul *TN* Ex 21:23; *ib.* 24; 25; *FPT* ib. 23[01; voc]; *ib.* 24; *TN* Lev 24:18; *ib.* 20; Dt 19:21

תשמיש n.m. **sexual relations** (↓ √שמש; CPA תשמיש, תשמש LSp 211, SA תשמיש ST Ex 39:1(Var), MH תשמיש Jast 1704) a. w. fol. noun: sg. תשמיש דערס copulation (lit. use of a bed) *FPT* Ex 19:15[06; = MH תשמיש המיטה Jast 1704]; *TN* ib.; תשמיש דזרע *TN* ib. מיטה <תשמי<ש *TNGl* Lev 16:29; תשמיש דבורא 15:16 [H שכבת זרע]; *ib.* 32; Num 5:13; homosexual relations *ib.* 31:17; תשמיש דגבר sexual relations with a man *TNGl* Gen 19:8; b. w. a suf.: תשמישיה *TN* Lev 20:15 [H שכבחו]; *ib.* Num 5:20; תשמישך *ib.* Lev 18:23

תשע, pl. **תשעין** num. **nine** (CPA תשעתיא, תשע LSp 224, SA תשע ST Gen 9:29) sg. m. תשעה ירחין nine months *TN* Num 12:12; תשעה מן דתשעה קיטרין nine knots *Dem* 24d(11); f. סופהון דתשע the end of the ninth hour *Er* 26c(24); תשעין ותשע שנין 99 years *TN* Gen 17:24; תלתא זיבנין מן תשע מאה 900 *ib.* 5:20; תשע (Se) <תלתא> 3x3 = 9 *Švi* 34c(62); *Qid* 59c(22); *San* 22b(41); det. תישעתי שבטייה the nine tribes *TN* Num 34:13; pl. תשעין שנין *ib.* Ex 12:42; תשעין

ושית ביעין 96 eggs *Ter* 43c(40)

— **תשע עשׂר** num. **nineteen** (Sy תשעסר LS 839) ותשע עשרה שנין nineteen years *TN* Gen 11:25; בתשע עשר יומין ביה on the nineteenth day in it (i.e. the month of Av) *JMP* 29:2

תשרי n.m. **Tishri, the first month** (< Akk *Tešrītu* Kaufman, Influences 115; Sy תֶשרֵי LS 805) בתשרי ריש שתא וצומא דבא *Rosh Ha-Shana* and *Yom Ha-Kippurim* are in *Tishri EstR* 12b(26); *TNGl* Gen 8:13; *ib.* Lev 16:29; *FTP* Ex 12:2; *SYAP* 36:45; *ib.* 37:25; 38:26

תשש vb. **to become feeble, emaciated** (↓תשיש; MH תשש Moreshet, Lex 397) Itpe. **1. to become feeble:** ר' לעזר בר' שמע' אתשש *PRK* 198:6 // *KohR* 29a(2); *ŠR* 19a(30); **2. to be emaciated:** עד דכחיש ותשש(= ואיתשש) until it became thin and emaciated *KohR* 16c(12); *ib.* 14

תתובה, det. **תתובתה** n.f. **refutation, answer, repentance** (↓√תוב; SA תתובה LOT 3/2 94:85; cf. H תשובה Jast 1703) **1. refutation, answer:** sg. הדא דר' ליעזר תתובה על דר' יהושע that (statement) of PN is not a refutation of (the opinion) of PN_2 *Pes* 33c(42); *ib.* 44; *ḤalG* 59b(47); *ib.* 52; כל יומוי דר' בא בר ממל לא אשכחנן תתובה(text: תותבה) ומן דמך אשכחנן תתובה(text: תותבה) while PN was alive we didn't find an answer, but after he died we found an answer *Švu* 34c(16); pl. כל אילין תתובתה *Pea* 18b(20); *RH* 56b(27); **2. repentance:** sg. a. alone: אית תתובה לעלמא דאתי there is repentance in the world to come *Švi* 35c(28); חזרון בתתובה לגב רחמ' they repented to the Merciful One *Der* 46:10; *ib.* 48:25; b. esp. עבד תתובה to repent: דילמא די יעבדון תתובה perhaps they will repent *TN* Gen 6:3; *ib.* 18:21; צריכ' ישר' לחרובה עבד{ו}<י>ן תתובה when the Jewish people need carobs (for food), they repent *PRK* 241:13 // *VR* 281:1[!]; *EchRBub* 156:2; *PRK* 361:1[!]; *SYAP* 61:2

Bacher Term 2:247.

תתובי, det. **תתוביתה** n.f. **repentance** (↓√תוב, sg. הוא עביד ת{ו}ת<ו>ביתא (תתובה) he repents *EchRB* 136:9

INDICES

I. INSCRIPTIONS

Beit Shearim

1:1 pron. ד(י)ן
pron. כל מן
vb. פתח
1:2 n. קבורה
1:3 prep. בגו
2:1 vb. קבר
2:4 vb. הוי
2:5 vb. מות
3:1 pron. כל מן

Frey

819:1 n. קמיע
892:1 n. בר
n. קבורה
892:2 n. בירבי

Hirbet Gēmar

1 pron. אנה
2 adj. חשיש
n. קבורה
n. ברבי

Naveh

3:2 n. אומן
pron. אנה
vb. עבד
4:1 adj. טבריי
4:2 n. שקוף
7:1 prep. לעיל מן
7:2 n. כיפה
n. פצים
10:3 n. ברכה
11:1 n. תרע
12:1 n. בר
12:3 prep. ל־
12:4 n. ברכה
15:1 n. בר
16:1 n. אתר
n. כליל
n. כפר
17:1 n. בר
vb. דכר
adj. טב
17:2 conj. די
pron. ד(י)ן
n. סטו
vb. עבר
17:3 n. דרג
vb. הוי
n. פעל
17:4 n. חולק
adj. צדיק
18:2 pron. ד(י)ן
n. עמוד
18:3 n. ברכה
19:1 vb. רבר
20:1 n. חזן
20:3 n. אח
vb. עבד
20:4 n. אתר
n. מרי שמייה
21:1 vb. דכד
21:3 vb. חזק
21:4 n. תרע
22:1 n. איסבופה
26:1 vb. הוי
n. מצווה
adj. עחיד
n. שלם
26:2 n. אתר
n. מצווה
adj. קדיש
26:3 n. ברכה
adv. ולי
28:1 pron. אנה
30:3 conj. רי
pron. ד(י)ן
n. טבלה
30:4 n. ברכה
vb. הוי
31:3 n. טבלה
32:1 adj. טב
32:2 n. קירה
32:3 n. קיריס
32:4 n. חתן
n. קומיס
32:5 n. חתן
n. קיריס
32:6 n. בר
32:7 n. אתר
n. מצווה
adj. תדיר
32:8 n. דינר
adv. הכה
num. חמש
vb. יהב
32:9 n. ברכה
n. דהב
n. מלך
vb. נתן
32:10 n. עמל
33:1 p. טרימיסין
vb. יהב
n. מיינוק
adj. ציפוריי
33:2 n. גרמה
adj. כפר עקביי
num. תלת
33:3 ארד
n. ברכה
n. עמל
33:4 adj. ארבילייי
n. מחיר
n. מלך
n. עמל
34:1 n. בנישה
n. קירה
n. קיריס
34:2 n. איתה
n. ברכה
vb. רכר
vb. נתן
n. עמל
34:3 conj. די
n. דינר
n. מלך
n. עמל
34:4 vb. דכר
n. טרימיסין
vb. יהב
adj. עיריי
35:2 n. טרימיסין
n. מיינוק
35:3 vb. יהב
n. פלגו
35:4 n. דינר
prep. לגו
n. פסיפס
35:5 n. ברכה
39:1 n. בני קרתה
adj. ברין
39:2 n. פסיקה
40:2 prep. על ידי
n. עמוד
42:2 pron. ד(י)ן
vb. שכן
42:4 n. עמל
adj. רחמן
43:1 n. פסיפס
43:2 n. מלך
n. מלכו
43:3 n. זבן
43:4 n. בני קרתה
43:5 n. בירבי
46:1 n. בר
n. בר חבורה
n. חבורה
46:2 n. אתר
vb. חזק
n. תיקון
46:3 n. שלם
47:1 n. אומן
47:4 n. עבידה
53:2 num. חד
57:1 n. קהל
57:2 n. פסיפס

58:1	vb.	דכר
	vb.	יהב
	n.	כהן
58:2	n.	טימי
	n.	פסיפס
58:3		דיד־
	n.	מרושה
59:1	vb.	דכר
60:1	n.	ברה
60:2	n.	אתר
	vb.	חזק
63:1	vb.	דכר
63:2	n.	פרנס
64:2	conj.	או
	vb.	חזק
64:3	n.	אתר
64:4	prep.	כן
	n.	דהכ
64:5	n.	דהב
	n.	מקמה
64:7	n.	אתר
65:2	vb.	חזק
65:3	n.	אתר
	n.	תיקון
65:4	n.	אתר
66:3	n.	אתר
69:1	vb.	דכר
	n.	דכרן
69:2	adj.	זעור
	n.	מלך
	vb.	סייע
	n.	קהל
69:3	vb.	חזק
	prep.	יח
	n.	מלך
69:4	n.	אנשי בייתה
	n.	בית
	n.	פסיפס
	n.	שם
69:5	n.	חיין
	vb.	כתכ
	n.	ספר #3
70:9	n.	כיר
70:10	prep.	בן
	n.	גכר
	vb.	יהב
	n.	פלגו
70:11	vb.	גנכ
	n.	לישן
	n.	עמם
70:12	vb.	גלי
	n.	צבו
	n.	קרייה
	n.	רז
70:13	n.	עיין
	vb.	שוט
70:14	n.	אפין
	n.	גכר
	vb.	חמי
	n.	סתידה
70:15	pron.	ההוא
	n.	זרע
	prep.	ית
	prep.	מן תחות (ל־)
	vb.	עקר
	n.	שמיין
70:16	n.	עם
70:18	adj.	רחמן
71:1	vb.	דכר
71:2	n.	קיריס
71:5	vb.	זבן
71:6	n.	כנישה
74:3	n.	פעל
77:1	n.	מנחם
	n.	היד
81:1	n.	כיר
	vb.	דכר
82:1	n.	ליווויי
83:1	n.	כני קרתה
	vb.	חזק
84:1	vb.	חזק
	n.	קהל
85:2	n.	נידכה
107:7	n.	קתדרה
110:1	n.	רבוע

Qadmoniot 9 (1976):79

	n.	משכיל

Reḥov

6	n.	פילי
	n.	חקל
7	n.	סכז
	n.	פילי
	n.	זייר
8	n.	פילי
12	n.	חנו

Reḥov 2

12	vb.	יהכ
	vb.	סגי
13	n.	עמל
25	n.	פונדק

Tiberias

1	n.	קכורה

Zoar

1:1	vb.	נוח
	n.	נפיש
1:3	n.	ראש ירח
1:4	n.	מרחשוון
1:5	n.	שמיטה
1:6	num.	מאה
	num.	שת
1:7	num.	ארבע
	n.	חרכן
1:8	n.	כית מקדש
2:2	n.	ברה
2:3	vb.	מות
2:7	n.	חרכן
2:8	n.	בית מקדש
3:1	vb.	נוח
	n.	נפיש
3:2	n.	כרה
3:3	num.	חד שׁער
	n.	תלתה
3:4	n.	אלול
	n.	יום
	n.	ירח
3:5	n.	שמיטה
3:6	num.	ארבע
3:7	n.	חרכן
3:8	n.	בית מקדש
4:3	n.	שובה
4:6	n.	שבוע

II. TARGUMIM

Fragments of the Palestinian Targumim (FPT)

Genesis

2:17	conj.	אדום
	conj.	די
	adv.	לא
	vb.	מות
2:18	prep.	כלחודי
	n.	זוג #2
	conj.	כד
2:19	n.	ארע
	pron.	היידן
	n.	חייה #2
	pron.	כל
	conj.	מה
	prep.	מן
	n.	נפיש
	n.	עוף
	n.	שם
2:21	n.	אדם #2
	adj.	כסים
	n.	בר
	num.	חד
	prep.	על
	n.	שנה #2
2:22	n.	אלע
2:23	n.	גכר
	n.	גרם

	pron.	ד(י)ן
	adj.	יאי
2:24	prep.	בגין
	n.	גבר
	vb.	דבק
	v.n.	מדמך
2:25	n.	בהתה
	adj.	ערטיליי
3:1	conj.	חולף ארום
	n.	חיוי
	adj.	ערים
3:2	n.	פרי
3:3	n.	אילן
		אית
	prep.	באמצע
	n.	דיעה
3:6	n.	אילן
	n.	חזיו
	n.	עיין
	n.	תוחמדה
4:4	vb.	דבר
		דיד־
	adj.	שמין
4:5	n.	אפין
	n.	זיו
	adv.	לחדה
4:6	vb.	באש
	adv.	כען
	adv.	למה
4:7	pron.	אח
	prep.	בן
	conj.	ברם
		הלא
	vb.	חוב
	n.	חטא
	vb.	יטב
	n.	יצר
	n.	לב
	vb.	נטר
	n.	רשו
	n.	שליט
	n.	תרע
4:8	pron.	אנה
	vb.	דון
	prep.	לאפי
	prep.	מן
	n.	עובד
	n.	קורבן
4:9	n.	אח
	part.	הא
	adv.	הן
	n.	נטור
4:10	n.	אדם
	n.	אובלוסין
	adj.	עתיד
	adj.	צדיק
4:11	n.	אדם
	prep.	ית
	adv.	כדון
4:12	conj.	ארום
4:13		אית
	pron.	הינון
	n.	חוב
	adj.	סגי
	adv.	סגין
4:14	adv.	איפשר
	n.	ארע
	vb.	טמר
		לית
	prep.	מן עילווי
4:15	n.	דד
	n.	שבועה
4:16	n.	אח
	n.	גנה
	vb.	טלטל
	n.	מדנח
	conj.	עד
	conj.	עד לא
	vb.	רבי
4:23	vb.	חבל
6:12	vb.	חבל
6:19	pron.	כל
	vb.	עלל
6:20	n.	מין
	vb.	קום
	n.	רמס
7:3	n.	זרע
7:4	n.	ברייה
	n.	לילי
7:6	n.	בר שנין
7:8	n.	רמס
7:9	prep.	לוות
	num.	תריין
7:10	adj.	קליל
7:11	vb.	בוע
	n.	חדך
	n.	עיין #2
	n.	תהום
7:14	n.	חייה #2
	n.	מין
	n.	רמס
7:15	n.	רוח
7:17	n.	יום
	vb.	שייר
	vb.	תלי
7:18	vb.	גבר
	n.	מיין
7:19	vb.	גבר
	n.	טור
	vb.	כסי
	adj.	רם
7:20	n.	אמה
	num.	חמש
7:21	n.	בר
	pron.	כל
	n.	רחיש
7:22	n.	חיין
	n.	יבשה
	vb.	מות
	n.	נישמה
7:23	prep.	גו
	n.	קאים
7:24	vb.	גבר
	num.	מאה
8:1	vb.	שדך
8:2	n.	כווה
	n.	מבול
	n.	מבוע
	n.	מטר
	vb.	מנע
	vb.	סכר
	n.	שמיין
	n.	תהום
8:3	n.	סוף
8:5	num.	חד
	vb.	חמי
	n.	יום
	n.	ירח
	num.	עשיריי
8:6	n.	חרך
8:7	vb.	אזל
	n.	זמן
	vb.	חזר
	n.	עורב
	vb.	שלח
8:8	part.	הא
	n.	יוון
	vb.	קלל
9:5	n.	אח
9:6	prep.	על ידי
	vb.	שפך
9:10	n.	חייה #2
9:13	n.	חזוון
	n.	סימן
9:21	vb.	ערטל
	vb.	רוי
	vb.	שתי
9:22	num.	תריין
9:23	n.	איסטולי
11:4	n.	קרייה
15:1	n.	אגר
	n.	גב
	vb.	דחל
	adv.	דלמה
	interj.	ויי
	n.	חולק
	vb.	חזר
	vb.	חלל
	n.	כרך
	n.	ליגיון
	adv.	מה דלמה
	n.	מצווה
	vb.	צרף
	vb.	קום
	adj.	קטיל
	n.	קרב
	adj.	קריב
	n.	שמיין
	vb.	תרס
15:2		אית
	adj.	ריקן
15:4	n.	נבו
18:1	n.	תקוף
19:5	prep.	הך
19:6	prep.	לוות
19:25	n.	צמח
22:5	pron.	אנה
	vb.	ארך
	vb.	בחר
22:6	n.	אע
22:7	n.	אע
22:8	n.	ביר
	vb.	הרהר
24:14	n.	רבי #4
24:43	n.	דבי #4
27:45	n.	תקוף
28:17	n.	בית צלו
	vb.	כוון
	prep.	עד צית
	n.	צלו
28:18	n.	אבן
	n.	יסודין
	n.	קיימה
28:21	adj.	פרוק

	adj. קרוח		adj. חשיב	28:22	pron. ד(י)ן		
31:11	n. בית קודש		n. שומה		vb. פרש	30:1	vb. יהב
	n. לישן		n. תייש		n. קיימה		n. וולד
31:12	מה דיל-	30:36	n. מהלך	29:1	n. מרנח	30:2	prep. מן
	vb. קדקד	30:37	n. דלוב		vb. נטל		n. רחמין
31:13	n. בית תלדוון		n. חטר	29:2	n. ביר #2		vb. חבע
	n. פירוש		n. קלופי		n. עדר	30:3	n. אמהה
	vb. פרש		adj. רכיך		n. רב		vb. זמן
	n. קיימה	30:38	vb. הוי	29:3	n. עדר		vb. ילד
	vb. רבי #2		n. חטר	29:5	adv. כדון		n. לוז
31:15	vb. זבן		vb. יחם	29:7	n. אשון	30:4	prep. לוות
	n. כתובה		n. מורכי		vb. כנש	30:5	n. ביר
	adj. נוכריי		n. שקי		n. עדר	30:6	n. ביר
31:16	n. עותר	30:39	vb. יחם	29:8	n. אבן		prep. מן בגין
31:18	vb. סגל		adj. נמור		n. ביד #2	30:11	n. גד
31:21	מה דיל-		vb. קדקד		vb. גלגל	30:13	n. בית מדרש
31:22	adv. בכן		adj. קרוח		n. עדר	30:14	n. חיטה
	vb. סכי	30:40	prep. ית		n. פס		n. יברוח
31:25	vb. ארע		adj. לחוש	29:10	vb. גלגל		vb. יהב
31:26	prep. מן קודם		n. עדר	29:11	vb. רום	30:15	adj. זעיר
	n. שבי #2		n. קריחה	29:12	n. אח	30:16	vb. אגר
	n. שלוף	30:41	vb. הוי		vb. רהט		prep. מן אפי
31:27	vb. טמר		vb. יחם	29:13	n. שמע		n. עידון
	n. כינר		v.n. יחמו	29:17	adj. יאי	30:17	num. חמישיי
	vb. ערק		n. מורכי		n. מזל	30:19	num. שתיתיי
	n. שיר		adj. בכיר		vb. צלי	30:20	vb. זבד
31:28	vb. נשק	30:42	adj. לקיש	29:18	vb. פלח		n. זבדין
	vb. שבק	30:43	n. ען	29:20	n. יום		n. זמן
31:30	vb. אזל		vb. תקף		adj. קליל	30:21	n. ברה נקבה
31:33	n. אמהה	31:1	n. איקר		n. שנה		n. נקבה
31:38	n. מניין		מה דיל-	29:21	n. פלחן	30:23	n. חסד #2
	n. תכל	31:2	adv. דקודמוי		vb. שלם	30:26	n. ביר
31:39	n. אימם	31:5	adv. אתמל	29:22	pron. אוחרן		vb. פלח
	vb. אתי		adv. דקודמוי		n. אתר	30:27	vb. טייר
	n. בר		prep. ל-		prep. חזלף		adv. כען
	n. גנב		prep. לוקבל		n. מבוע	30:28	n. אגר
	pron. היידן		n. סכר #2		n. עיצה	30:29	n. נכסין
	n. חיווה		n. סעד		n. שירו	30:30	vb. זקק
	vb. טעי		adj. שפי	29:25	adv. כען	30:31	n. מידעם
	n. קטילה	31:6	pron. אתין		vb. שקר		vb. נטר
	n. תכל		vb. חכם	29:27	pron. אוחרן		vb. רעי
31:40	vb. נדד	31:7	vb. פרג		n. משתו	30:32	adj. לחוש
	n. קירוש		vb. שבק	29:28	n. משתו		adj. נמור
	n. שנה #2		vb. שקר	29:29	prep. ל-		vb. עבר
	n. שרב	31:8	n. אגר	29:31	vb. רתם		adj. קרוח
31:41	n. אגר		vb. הוי	29:32	n. צער	30:33	n. זכו
	adv. דנה		adj. נמור	29:33	vb. גלי		adj. לחוש
	n. זמן		adj. קרוח		vb. הוי		adj. נמור
	num. עשׂר	31:9	vb. רוקן		adv. עוד		adj. קרוח
	vb. שלחף	31:10	n. חזיו	29:34	n. ביר	30:35	adj. לחוש
	n. שנה		v.n. יחמו		n. זמן		adj. נמור

prep. ית
vb. יתב
vb. כבש
n. כלה
n. כף
n. כתב
n. מדבייני
n. משכן
vb. ספד
adv. עוד
n. ענונו
n. ערלה
n. פיקוד
vb. פרש
adj. צדיק
n. צדיקו
vb. צער
adj. שפיר
adv. תניינות
adv. כדון 35:10
n. אומה 35:11
n. בנישה
adj. סגי
n. קהל
n. זרעי 35:12
vb. יהב
n. איקר 35:13
n. אבן 35:14
n. משח
n. ניסוך
vb. נסך #2
vb. ריק
n. אתר 35:15
n. ערד 36:24
vb. חבע 37:15
vb. חוי 37:16
vb. רעי
vb. אזל 37:17
vb. ארע
prep. לוות 37:18
conj. קדם עד לא
adj. ביש 37:19
n. גוב 37:20
n. חלמ
vb. חזד 37:22
prep. מן בגלל
n. קטולין
conj. כד 37:23
n. פרגוד
vb. צור
vb. שלח #2

n. ערלה
pron. ד(י)ן 34:15
n. דכור
prep. כוות
vb. שוי
n. עם 34:16
n. בדה 34:17
n. מילה 34:18
n. בדה 34:19
n. טלי
vb. רעי #2
vb. שהי
vb. אתי 34:20
vb. מלל
n. עם
n. קרייה
n. ברה 34:21
n. גבר
adj. טב
vb. נסב
n. פתי
n. שלמ
n. תחום
n. גבד 34:22
n. דכור
n. עם
vb. עדב #3
n. ממון 34:23
n. קניין
vb. שוי
n. דכור 34:24
n. תרע
n. בלוט 35:8
n. מרבייני
vb. קבר
n. אביל 35:9
n. אורח
vb. אלף
n. אמ
vb. אסי
n. ארע
n. בייש
n. ברכה
vb. בשר
n. הדר
n. חזיו
vb. חמם
n. חחן
n. יום
vb. ילל #2
n. ישירו

n. עדר
vb. אזל 32:18
adv. הן
adv. להן
pron. מן
n. דורון 32:19
pron. הוא
pron. היא
prep. בתר 32:20
n. עדר
num. תניין
adv. להוד 32:21
n. סבר #2
vb. בות 32:22
n. דורון
n. משרי
num. חד עשר 32:23
n. מגזה
n. נחיל 32:24
n. דמו 32:25
n. מלאך
n. עמוד
vb. פגש
n. שחד
v.n. פגשו 32:26
vb. קהי
conj. אדום אלהן 32:27
n. מלאך
n. מרום
n. משכת
n. ראש
prep. ארום אלהן 32:29
vb. יכל
vb. דבדב #2
n. יומ 33:9
n. דבי #4 34:4
n. ברה 34:9
vb. ערב
vb. אחסן 34:10
n. חן
vb. יתב
n. חסד 34:11
conj. הך 34:12
vb. יהב
n. קדשין
n. רבי #4
n. עיצה 34:13
n. דמיו
n. אחה 34:14
אית
n. מרחקה

num. שת
אילולי 31:42
vb. יכח
n. כף
n. לעו
n. סעד
n. צער
adj. ריקן
n. רמש
conj. או 31:43
n. ברה
vb. עכד
n. ען
n. אבן 31:45
n. קיימה
n. אבן 31:46
vb. לקט
n. כיי 31:47
n. שהדו
prep. בגין 31:48
n. שהיד
n. תבר 31:49
vb. טמר
vb. צפי
n. צפי #2
pron. אוחרן 31:50
n. איחה
n. איגד #2 31:51
n. קיימה 31:52
prep. לוות
n. שהדה
vb. עבר
vb. שבע 31:53
n. חל #2 32:13
n. ים
n. סוגי
vb. בות 32:14
n. דודון
n. לילי
num. תריין
n. דבר 32:15
num. מאה
num. עשר
n. רחיל
n. תייש
n. אתנה 32:16
n. גמל
n. לובדק
n. נקכה
num. תלת
n. נפיש #2 32:17

n. גוב	37:24	
adj. ריקן		
vb. אתי	37:25	
vb. יתב		
n. לחים		
n. לטום		
n. סיעה		
adj. סרקיי		
n. קטף		
n. שעבה		
n. הנייה	37:26	
n. קריבו	37:27	
n. גבר	37:28	
vb. דלי		
n. זוז		
n. מעה		
adj. סרקיי		
n. תגר		
vb. בזע	37:29	
vb. אזל	37:30	
n. אפין		
pron. היידן		
prep. לוות		
vb. עלל		
n. כותנה	37:31	
vb. צבע		
vb. חכם	37:32	
n. כתונה		
vb. צור		
n. איתה	37:33	
vb. אכל		
adj. ביש		
n. חיווה		
vb. חכם		
vb. רחץ		
adj. סגי	37:34	
prep. לוות	38:16	
conj. אן	38:17	
n. גדי		
n. ערבון		
vb. זמן	38:18	
n. יד		
vb. נתן		
n. ארמלו	38:19	
n. רדיד		
n. בר עזין	38:20	
adj. עדולמיי		
n. עז		
n. ערבון		
n. אורת	38:21	
n. אתר		
n. נפקת בר		
n. פרשה		
adv. להוד	38:22	
prep. לוות		
n. נפקת בר		
n. בויון	38:23	
n. גדי		
vb. הוי		
n. זנו	38:24	
vb. זני		
vb. נפק		
n. רבון		
n. אינקי	38:25	
conj. אפעלגב		
vb. בהת		
vb. בעי		
n. בקעה		
n. גבר		
n. דיין		
vb. חכם		
vb. יקד		
n. מרום		
vb. נהר		
vb. נחת		
n. עזקה		
n. עיין		
adj. עיק		
prep. על מנת		
vb. פרסי		
n. רגל		
vb. רמז		
n. שושף		
n. שעה		
vb. תלי		
num. תלת		
n. אישה	38:26	
vb. אכל		
n. אנש		
n. דין		
part. הא		
adj. זכיי		
vb. חמי		
adj. טב		
טובי		
vb. טפי		
vb. יקד		
vb. כול		
n. בוחנה		
prep. כלוקבל		
n. לב		
n. מכלה		
prep. מן בגין		
n. סדר		
n. עלם		
n. צפיר		
n. רגל		
v.n. מולד	38:27	
n. תומיין		
n. וולד	38:28	
n. זהורי		
n. חייה		
n. מצריי	39:1	
vb. נחת		
n. ספוקלטר		
adj. סרקיי		
מה דיל-	39:4	
vb. מסר		
vb. שמש		
n. זכו	39:5	
מה דיל-		
conj. מן שעתה		
prep. בן	39:6	
מה דיל-		
n. ריו		
prep. מן בחר	39:7	
pron. אתי	39:9	
n. מידעם		
vb. מנע		
vb. זמן	39:10	
n. יום		
v.n. מללו		
vb. חבש	40:5	
vb. זעף	40:6	
n. פתרון	40:8	
vb. בשל	40:10	
n. נץ		
n. שרביט		
n. כס	40:11	
n. ענבה		
vb. עצר		
adj. מהיימן	40:12	
n. מזוג		
n. סגול		
n. עקיב		
adj. עתיד		
n. פרנס		
vb. פרק		
n. שרביט		
n. בית חבוש	40:14	
n. בית חבוש	40:15	
vb. גנב		
conj. אוף	40:16	
adv. יאות		
adj. נקי		
vb. אכל	40:17	
n. נחתום		
n. סל		
adj. עיליי		
n. סל	40:18	
n. שעבוד		
num. תלת		
n. אתר	41:5	
n. ברי	41:7	
n. חלם		
adj. מלי		
vb. עור		
n. שובלה		
vb. טרף #2	41:8	
n. רוח		
n. מזוג	41:9	
n. מטר #2	41:10	
n. נחתום		
n. ספוקלטר		
n. לילי	41:11	
n. פתרון		
n. ספוקלטר	41:12	
adj. עבריי		
n. אתר	41:13	
vb. צלב		
vb. דלי	41:14	
vb. חלף		
vb. ספר		
prep. על	41:15	
n. ברי	41:18	
n. גמי		
vb. רעי		
prep. בתר	41:19	
adj. דליל		
vb. סלק		
vb. אכל	41:20	
n. ברי		
adj. ביש	41:21	
vb. ידע		
prep. לגו		
vb. עור		
vb. עלל		
n. קנה	41:22	
n. שובלה		
vb. דקק	41:23	
adj. צנים		
n. קדום		
vb. שדף		
n. שובלה		

n. בר 46:26
prep. בר מן
n. חרץ
num. שת
n. ביי 46:28
n. בית משדוי
n. משדוי
n. ארתך 46:29
vb. טכס
prep. לקדמות
n. צוור
vb. רכן
n. תיין 46:30
conj. כאילו
אית 46:31
מה דיל- 46:32
n. מרי
n. ען
vb. קרי 46:33
prep. בגלל 46:34
n. טליו
n. עבד
vb. אתי 47:1
adj. יהיב
num. חמש 47:2
adv. מן קצת
n. כפן 47:4
n. מרעי #2
interj. בבעו 47:29
n. חסד
adv. כען
adv. כען 47:30
n. קבורה
vb. קבר
n. דרגש 47:31
vb. באש 48:1
vb. אתי 48:2
n. רוח
vb. תני
n. אוכלוסין 48:4
n. אחסנו
n. בנישה
prep. מן בתר
n. קהל
n. אחסנה 48:5
n. פילוג
n. אתסנה 48:6
n. תלדו
n. בוכרה 48:7
n. עללה
vb. קבר

n. אפין 43:31
vb. שהי
vb. שזג
vb. אכל 43:32
adj. עבריי
adj. זעיר 43:33
n. זעידו
n. רבו #2
vb. תמה
vb. רוי 43:34
n. אנשי בייתה 44:1
n. אפיטרופוס
prep. בפם
n. טעון
vb. מני
n. עבור
n. זבן 44:2
n. טעון
n. בליד
n. חמר #2 44:3
n. נהור
vb. קסם 44:5
vb. ארע 44:6
n. דהב 44:8
vb. חסל 44:12
n. כליד
vb. שטח 44:14
n. גבר 44:15
vb. קסם
n. חובה 44:16
n. כליד
הלא 44:18
n. חולק
n. חיל
n. חרב
prep. לפתגם
v.n. משמע
vb. סוף
vb. סיים
adv. עוד
vb. ערב #2
n. שאילה
n. שבט
vb. שבע
n. תיק
n. אח 44:19
vb. בעט
vb. שאל
אית 44:20
n. סב
n. שעה 44:22

vb. שלח
vb. אתי 43:5
adv. כען 43:6
adv. עוד
adv. עוד 43:7
vb. חיי 43:8
adv. להוד
vb. ערב #2 43:9
prep. קודם
vb. תבע
אילולי 43:10
adv. דנה
vb. שהי
n. בטמה 43:11
vb. חזר
n. לוז
n. לטום
n. משח
vb. חזר 43:12
n. טעון
pron. אוחרן 43:14
n. תבל
n. אשון 43:16
n. גב
n. נכיסה
n. פלטין
n. שירו
vb. חזר 43:18
vb. נטל
prep. על עסיק
vb. עלל
n. עסיק
n. פלטורין
vb. רבוב
n. מזון 43:20
n. בית אבתוחה 43:21
vb. נפק 43:23
n. סימה
n. שלם
n. אשון 43:25
n. דורון
n. שירו
vb. עלל 43:26
vb. אמר 43:27
vb. עקד #2 43:28
vb. שבח
vb. חוס 43:29
vb. גלל 43:30
vb. זרז
n. קיטון
adv. תמן

num. שבע 41:24
n. שובלה
n. תורה 41:26
n. חכים 41:33
adj. סוכלתן
n. רב
n. שליט
n. עבור 41:35
n. שולטן 41:37
pron. אנן 41:38
pron. ד(י)ן
n. שולטן
דיד- 41:40
vb. זון
n. מלכו
n. פם
n. מרכבה 41:43
vb. קלס
adj. רכיך
vb. אסר 41:44
n. זוני
n. סוסי
n. טמירה 41:45
n. בר שנין 41:46
pron. אנן 41:48
n. קרייה
n. עבור 41:49
n. כפן 41:50
vb. נשי 41:51
n. עמל
vb. שלם 41:53
n. כפן 41:54
vb. כפן 41:55
vb. צווח
n. עבור 41:57
vb. ילל 42:34
n. צררה 42:35
n. שק
prep. לוות 42:36
conj. מן שעחה
n. סוף
n. תכל
prep. בן 42:37
vb. חזר
vb. ארע 42:38
n. דווי
vb. מוח
n. סקול
vb. זבן 43:2
n. עבור
adj. קליל 43:4

48:9 vb. קרב
48:10 n. סיבו
vb. תקף
48:11 n. זרעי
adv. להוד
48:12 n. ברך
48:13 n. שמאל
48:14 n. בכור
n. ימין
n. שמאל
vb. שלחף
48:15 vb. דבר
prep. עד זמן
48:16 prep. בגו
n. עומק
n. שם
48:19 pron. אנה
conj. ברם
vb. שלט
48:20 n. סדר
48:21 adv. כען
48:22 adv. יתיר
49:1 adj. גניז
num. ער
n. פורקן
n. שליו
49:3 n. כהונה
n. צער
n. שירוי
49:5 n. זיין
49:6 n. רעווה
49:7 n. חמה
49:11 n. חרץ
49:12 n. גלמה
pron. הינין
49:15 n. ארנונין
49:17 adj. פרוק

Exodus

2:15 n. חמיע
2:19 n. חמיע
4:7 n. עוב
4:8 vb. היימן
n. נס
n. קל
4:10 n. מרי ממלל
5:21 n. חרב
5:22 vb. שלח
6:1 conj. ארום
n. יד
adj. תקיף
6:3 adj. קדיש
6:6 n. אדרע
n. רב
6:7 n. מצריי
prep. תחות
6:9 n. פלחן
n. קפידה
adj. קשי
n. רוח
7:10 n. חיווי
n. שולטן
7:11 adv. בדן
7:12 n. חטר
n. חיווי
7:13 vb. תקף
7:15 vb. קרר
7:16 prep. לוות
n. מדבר
7:17 vb. ידע
7:18 איתי
vb. סרי
vb. שלהי
7:19 n. אגם
n. אדם
n. חטר
n. קיס
7:20 conj. הך מה
7:21 vb. יכל
n. מיין
n. נהר
n. נון
vb. סדי
7:22 n. חרשין
8:3 n. חרשין
8:14 n. חרשין
8:20 vb. חבל
9:22 n. ארע
9:23 vb. מטר
9:25 n. אילן
9:27 adj. חייב
9:28 adj. סגי
9:29 adv. חוב
9:31 adj. בכיר
n. גבעול
n. כיתן
n. שעדה
9:32 n. חיטה
n. כופפי
adj. לקיש
9:33 n. כף
n. רגוז
10:21 vb. משמש
12:2 n. ניסן
adj. קדמיי
n. ראש ירח
12:3 n. ביי
n. גבר
n. ניסן
12:4 prep. לפם
n. מגיר
n. מכסה
vb. מני
12:5 n. בר עזין
12:6 n. ניסן
12:7 n. מזוזי
n. שקוף
12:8 n. לילי
n. מרורין
vb. צלי #2
12:9 vb. בשל
vb. הבהב
vb. שלק
12:11 adv. בבהילו
n. חטר
n. נעל #2
vb. קטר
12:13 n. אדם
n. מותן
vb. פסח
12:14 n. דכרן
vb. חגג
12:15 n. ביי
n. חמיד
adj. קדמיי
12:19 n. חמיר
n. כנישה
12:21 n. נכיסה
n. סב
12:22 n. אדם
n. איזוב
vb. טבל
n. מזוזי
n. מיסרה
vb. נדי
n. שקוף
12:23 n. מזוזי
n. מחבלן
vb. פסח
n. שקוף
12:26 vb. אמר
12:27 n. ביי
vb. עקר #2
vb. פסח
v.n. קטלו
n. בית חבוש 12:29
n. בכור
n. כורסי
n. מלכו
n. פלגו
n. ביי 12:30
n. בכור
n. צווחה
conj. אוף 12:31
vb. זרז 12:33
vb. חמע 12:34
n. לייש
vb. צרר
n. חן 12:36
vb. רוקן
vb. שאל
n. טפל 12:37
adv. להוד 12:38
n. נכסין
n. ערבדוב
vb. אפי 12:39
vb. חמע
n. לייש
n. משרוי 12:40
v.n. אפקו 12:42
pron. ד(י)ן
n. איקר 14:14
vb. דחל 14:31
vb. טמע 15:1
n. שירה
n. ביר 15:2
n. גבורה 15:3
n. גיבר
adv. בן
adv. לעלם
vb. מני #2
n. נצחן
vb. ערבב
vb. שתק
n. תושבחה
n. אדתך 15:4
vb. טבע #2
n. ים
n. שפר
n. מצולה 15:5
n. רב
vb. שקע
n. תהום
adj. אדיר 15:6

n. בעיל
n. בעיל דבב
n. ימין
n. שנא
15:7 n. גיותנו
conj. כמה
vb. להט
n. נור
n. סוגי
n. קש
n. שור
n. תקוף
15:8 n. זיק
n. ים
adj. נזל
n. עורמה
n. פילגוס
vb. צרר
vb. קפי
15:9 n. שבי
15:10 n. אבר #2
n. גידוף
adj. משבח
vb. נשף
vb. שקע
15:11 n. אל
n. גבורה
adj. דחיל
adj. הדיר
n. פלי
15:12 vb. בלע
adv. מן יד
15:14 n. אומה
n. רחיתה
15:15 vb. אחד
n. רחיתה
15:16 n. אבן
n. אימה
n. דחלה
prep. ית
vb. שתק
15:17 n. מדור
vb. שכלל
15:19 vb. שלף
15:20 n. חוף
17:8 n. קרב
17:9 vb. בחר
n. ראש
n. רמה
17:11 vb. נצח
17:12 n. אבן
17:14 v.n. משמע
n. ספר #3
17:16 n. כורסי
n. שבועה
n. שולטן
19:3 n. אולפן
19:4 n. גף
prep. הך
n. נשר
vb. סבל
n. פרע
adj. קליל
vb. קרב
n. שבינה
19:5 adj. חביב
n. סגולה
vb. שמע
19:6 n. דביר
adj. קדיש
19:8 adv. כחדה
n. עם
n. שלם
19:9 prep. ית
v.n. מללו
n. נבו
n. עובי
n. תקוף
19:10 vb. אזל
adv. מתר
19:11 num. תליתיי
19:12 adv. לא
n. סייף
n. שפולין
vb. תחם
19:13 n. אישה
conj. אן
n. ברנש
n. גיר
vb. זרק
vb. חיי
n. קטול
vb. רגם
adj. רשיי
n. שיפוד
vb. תקע
19:15 n. תשמיש
19:16 n. ברק
vb. זוע
n. עידון
n. ענן
19:17 n. שפולין
19:18 n. אתון
vb. עטר
n. קיטור
n. שלהבי
n. תנן
vb. תנן
19:19 prep. מן קודם
adj. נעים
vb. עני
n. קל
19:21 n. אוכלוסין
vb. דחף
19:22 adv. להוד
19:23 vb. תחם
19:24 vb. דחף
vb. סלק
19:25 n. דביר
num. ער
20:1 n. ים
n. שבת
20:2 n. אוויר
n. בית שעבוד
n. ברק
n. דביר
n. זיק #2
vb. חמי
n. לוח
n. לפד
vb. פרח
adj. קדמיי
n. קדש
n. קיים
vb. שכח
n. שמאל
n. אלה
20:3 vb. חקק
20:4 איה
n. צורה
n. אלה
20:5 adj. מרד
adj. מרוד
adj. פורען
n. קנה #2
adj. קניי
num. רביעיי
adj. רשיע
num. אלף
20:6 n. חסד
n. טבו
n. טיבו
n. רחם
20:7 vb. זכי
pron. כל מן
n. מימר
vb. שבע
n. שקר
vb. שקר
20:8 n. כנישה
20:9 n. אלה
num. שת
20:10 n. אלה
n. אמהה
n. נייח
n. עבידה
n. קרייה
n. שוכה
n. ים
20:11 conj. כל מה
vb. נוח
num. שביעיי
n. שוכה
vb. שכלל
20:13 vb. ילף
prep. מן בחר
n. שותף
n. גייף
20:14 n. גייר
vb. ילף
n. מות
vb. נפל
n. שותף
n. גנב
20:15 n. חוב
n. שותף
num. תמיניי
n. בצורה
20:16 n. מות
vb. נפל
vb. שהד
n. שהדו
num. תשיעיי
n. בצורה
20:17 n. ברנש
n. גלו
n. חמוד
vb. ילף
מה דיל־
num. עשיריי
adv. מן רחיק
20:18 prep. בגלל
20:20 n. פם
adj. תדיר

n. תכסי
n. קל 24:3
n. חזיו 24:10
n. סירה #2 28:32
n. ירך 28:42
n. מנרה 31:8
prep. באמצע 39:23
prep. כפם
n. רמון 39:24
n. שפולין
n. זיגון 39:26
adv. חוור חזור
n. מעיל
n. רמון
n. שפולין
n. בוץ 39:27
n. גרריי
n. ארגוון 39:29
n. המיין
n. צבע
n. צייר
vb. שזר
adv. לעיל 39:31
n. מצנפה
vb. פקר
n. שור
n. תכלה
n. עבידה 39:32
n. נגר #2 39:33
n. עמור
n. פרף
n. חפיי 39:34
n. משך
n. פתור 39:36
n. אנהרו 39:37
adj. רכי
n. מנרה
n. מרבח 40:10
n. קרש
n. כיור 40:11
n. כתון 40:14
vb. קום 40:17
num. חניין
n. עבר #2 40:18
n. ארון 40:20
n. אריח
vb. טלל 40:21
n. פרוכה
n. פרס
prep. מן ברה 40:22
n. צפון

n. גנב
n. מאן
vb. שלם
n. ביי 22:7
n. מקמה
n. מרי ביי
n. איסטולי 22:8
n. חטא
n. חטי
n. יבירה
vb. שלם
num. תריין
n. בעיר 22:9
n. טעו
vb. שבי
prep. בן 22:10
vb. שלם
n. מרי 22:11
n. אגיר 22:14
n. אפסד
n. איתה 22:15
vb. ארס
n. בתולה
vb. פרן
vb. שרגג
n. בתולה 22:16
vb. תקל
n. חרש 22:17
n. חרשה
vb. דבח 22:19
n. גיור 22:20
n. ארמלה 22:21
n. יחם
vb. צער
adj. חנן 22:22
vb. צער
adj. רחמן
n. איחה 22:23
n. יתם
vb. קטל
n. רגוז
vb. דחק 22:24
vb. יזף
n. רבי
n. שער
n. לבוש 22:25
n. מעל
vb. משכן
n. איסטולי 22:26
prep. בלחורי
adj. חנן

n. עיין
prep. חולף 21:27
n. שן
adj. זכיי 21:28
vb. נגח
conj. אן 21:29
vb. שהר
n. פרקון 21:30
n. ביר
n. קנס
n. ברה 21:31
pron. ר(י)ן
vb. נגח
n. נקבה
n. אמהה 21:32
n. עבר
n. גוב 21:33
vb. כסי
n. גוב 21:34
ריד־
n. כסף
adj. קטיל
adj. קטיל 21:35
adv. אתמל 21:36
prep. חולף
adj. נגשן
adj. קטיל
n. חור
conj. או 21:37
n. אימר
vb. גנב
n. עץ
n. אדם 22:1
n. תחורה
n. גנבה #2 22:2
vb. שלם
n. שמש
n. תבוע
n. גנבה #2 22:3
vb. שכח
n. בית שפר 22:4
vb. בקר #2
n. חקל
n. יקידה
n. כרם
n. שפר
n. גדיש 22:5
vb. יקד
n. קוץ
conj. או 22:6
n. גבר

n. ערפל 20:21
vb. בני 20:25
vb. חצב
n. מרבח
vb. פסס
n. רגג 20:26
vb. חפר 21:3
vb. נסב
n. רבון 21:4
n. מרצע 21:6
n. נימוס 21:7
vb. זור 21:14
n. בוש 21:18
n. מרתוק
vb. נפל
n. אגר 21:19
n. אסי
n. בטלון
vb. הלך
vb. זכי
prep. ית
vb. מחי
n. שוק
n. עבר 21:20
vb. קנס
n. שרביט
prep. חחות
conj. או 21:21
n. זבינו
n. כסף
vb. קנס
n. איחה 21:22
n. בעיל
n. גבר
vb. דחף
n. וולד
vb. נצי
n. סקול
vb. עבר
n. פם
vb. קנס
n. סקול 21:23
n. חשלום
n. יר 21:24
n. עיין
n. שן
n. תשלום
n. חברי 21:25
n. כווייה
n. פרע
vb. חבל 21:26

n. שד #2
40:23 n. לחים
n. סדר
40:24 prep. לוקבל
n. מנרה
40:25 n. בוצין
vb. דלק
40:26 prep. לקודם
40:32 n. מנרה

Leviticus

8:11 n. כיור
10:3 prep. לוות
14:45 n. קרייה
22:27 n. אימר
vb. אכל
vb. אפי
conj. בגין
n. בקורה
vb. בשר
vb. גרם
vb. זכי
vb. יחי
adj. ישיר
prep. ית
vb. כהי
adv. להל
n. סדד
n. עז
conj. עידן
vb. עקד
n. פטירבולי
n. צוד
n. קורבן
n. רבי #3
vb. רהט
n. שכלול
n. חבשיל
adj. תמים
num. תמיניי
22:29 n. הודייה
n. נכיסה
22:30 vb. אכל
22:32 vb. יקר
vb. קדש
23:2 n. אירוע
vb. ארע
n. מועד
23:3 n. בית מדור
n. שובה
23:4 n. אירוע
vb. ארע
n. סדר
23:6 n. ניסן
23:7 n. אירוע
n. עבידה
23:8 n. אירוע
n. קורבן
23:10 n. שירי
23:11 n. עומר
23:12 vb. נוף
n. עומר
23:13 n. הין
num. רבעו
23:14 n. אחר
n. בית מדור
prep. עד זמן
conj. עד עידן
n. פירוכיין
n. קלי
23:15 n. אנפו
n. יום טב
n. עומר
num. שבע
n. שובה
23:16 num. שביעיי
n. שובה
23:17 n. בית מדוד
n. חלה
n. חמיע
23:18 n. ביכורין
n. בד תורין
n. לחים
num. תריין
23:20 n. ביכורין
23:21 n. אירוע
n. אתר
23:22 n. אומן #3
v.n. חצד
vb. חצד
n. לקט #2
23:24 n. שבתן
23:27 n. כיפורין
adv. להוד
n. צום
23:28 n. כיפורין
n. צום
23:29 prep. מן גו
vb. צום
23:30 n. כיפורין
n. צום
23:31 n. אחר
n. בית מדור
23:32 n. חדווה
n. מועד
vb. צום
vb. שבת
n. שבתן
n. שובה
23:36 n. חדווה
23:37 n. אירוע
vb. ארע
n. נכיסה
n. עלה
23:38 n. מתנה
n. נדר
n. נסיבה
n. שובה
23:39 adv. להוד
n. שבתן
23:40 n. אילן
n. הדס
vb. חדי
n. לולב
n. ערבה
n. תרוג
23:41 n. חג
23:42 n. מטלה
23:43 v.n. אפקו
prep. הך
adv. כדן
conj. מן בגלל
23:44 n. מועד
24:4 n. מנרה
25:29 n. קרייה
28:18 n. אירוע

Numbers

8:2 n. מנרה
12:6 n. חזיו
14:19 n. תקוף
19:2 adj. סמוק
n. תורה
19:4 n. אדם
19:5 n. מרעי
n. פרה
19:6 n. איזוב
n. ארז
n. זהורי
vb. טלק
n. פרה
19:8 vb. יקד
19:9 n. הדייה
19:10 n. קטם
19:11 n. טמא
n. מית
19:12 vb. דכי
vb. נדי
19:13 n. הדייה
n. טמא
vb. נדי
19:14 vb. סאב
19:15 n. מאן
19:16 n. גרם
prep. על אפי
n. קבר
19:18 n. איזוב
adj. דכי
vb. טבל
19:19 vb. סחי
19:20 n. הדייה
19:21 n. הדייה
vb. נדי
20:1 n. מדבר
20:2 vb. כנש
20:3 vb. מות
n. מותן
20:4 n. בעיר
20:8 n. כיף
20:10 vb. אלף
part. הא
n. כיף
adv. כען
n. מלפן
20:11 n. כיף
vb. רום
20:12 vb. היימן
21:2 n. קרייה
23:1 n. מדבח
24:6 n. קרייה
28:19 n. בר תורין
28:23 n. תמיד
28:24 adj. סמיך
prep. קודם
28:26 n. אירוע
n. ביכורין
adj. חדת
n. מנחה
n. קרבו
n. שבועייה
28:27 n. אימר
n. דכר
n. עלה

n. ריח
n. רעווה
n. שנה
num. תריין
28:28 n. דכר
n. חג
num. חד
n. סולת
28:29 num. עשרון
num. שבע
28:30 n. ביר
prep. על
28:31 n. תמיד
32:14 n. תקוף
35:9 n. ידך
49:7 n. חמה

Deuteronomy

1:1 n. איסטרט
vb. בזע
n. גבורה
n. יליל
adj. סנין
vb. עוק
conj. על עסיק
prep. על עסיק
n. פגר
n. שבט
1:2 vb. עכב
1:7 n. כפר
1:25 prep. לוות
1:36 conj. אלהן
2:8 n. תרנגל
3:9 n. טור
3:29 n. חטא
vb. ידי
4:17 vb. טוס
4:30 n. סוף
vb. עוק
n. עקיב
4:38 n. אומה
5:8 n. דמו
n. צורה
n. צלים
5:9 adj. קניי
5:15 n. דמו
5:19 pron. ד(י)ן
n. לוח
5:20 n. חשוך
5:22 n. אישה
n. להב
n. ערפל
adj. תלי
5:24 n. להב
n. מימר
5:26 pron. היידן
n. להב
5:28 prep. ית
vb. מלל
v.n. מללו
n. עם
5:29 vb. יטב
n. לב
n. עלם
7:5 n. מדבח
10:16 vb. תקף
11:21 n. תקוף
21:6 n. קרייה
21:11 n. חזיו
22:9 n. מלך
adj. קליל
22:16 n. רבי #4
22:18 n. שושף
22:21 n. רבי #4
22:27 n. רבי #4
23:18 n. נפקת בר
23:19 n. כלב
n. פירוג
23:20 n. זפו
23:22 vb. פרש
23:25 n. פעל #2
23:26 n. מגל
n. פירוכיין
24:6 vb. משכן
n. רכב #2
24:15 n. אגר
prep. מן בגין
24:20 vb. שמט
25:2 n. חיוב
26:2 n. סל
26:8 n. פרישן
26:10 vb. אתי
n. בוכרה
vb. צנע
26:12 vb. ער
26:14 n. טמא
n. סואבה
26:15 vb. דוק
n. מעון
26:17 adj. פרוק
26:18 n. אומה
n. סגולה
26:19 n. איקר
adj. מנטל
adj. עילייי
n. רבו #2
adj. רם
n. שם
n. תושבחה
27:1 adv. כען
n. מצווה
27:2 n. גיר #2
vb. שוע
27:4 n. גיר #2
n. טור
27:5 n. ניר
adv. תמן
27:7 n. קדש
n. שלמין
27:8 vb. חקק
adv. יאות
n. כתב
n. לישן
n. פתגם
num. שבע
vb. תרגם
27:11 pron. ההוא
27:15 n. מלווט
28:15 n. לווט
28:16 n. חקל
28:17 n. אצו
n. ביכורין
vb. לוט
n. סל
n. שאר
28:18 n. וולד
28:21 pron. אתון
prep. ית
n. דלקי
n. ירקן
n. שדפן
28:23 n. דתה
n. מל
n. מטר
n. נחש
vb. סלק
n. צמח
28:24 n. אבק
28:27 n. אסו
n. חרסן
28:28 n. סמי #2
n. שיגוע
n. שעמימו
28:29 n. טהר
vb. משמש
n. סמי
n. קבל
30:6 prep. בגלל
31:29 vb. ארע
32:3 vb. חנך
32:35 n. גהינם
n. תבר
32:36 n. מרי
n. מרי עובדין
vb. נחם
vb. סמך
vb. סעד
32:37 n. אומה
32:38 n. דבח
32:39 vb. אסי
32:41 n. ברק
32:42 n. גיר
33:4 n. קהל
33:6 vb. מני
n. עולים
33:8 adj. מהיימן
33:27 n. גבורה
34:6 n. ברנש
prep. עד זמן
34:7 n. זיו
34:8 n. אבל
34:10 n. מלל
34:11 n. שולטן
34:12 n. חזיו

Fragment Targums

Genesis

1:2 vb. בהי
vb. נשב
1:6 adj. עילייי
1:14 vb. קדש
2:18 n. בר זוג
prep. כד נפק ב־
2:25 n. בהתה
3:15 n. אסו
vb. מרע
3:18 n. לעו
3:24 n. זיקוק
vb. פנק
adj. שנין

n. יצר	4:7	
vb. נצי	4:8	
n. דרדר	4:16	
n. כוב		
n. ארכה	6:3	
adj. גמיר		
n. קדרינון	6:14	
n. צינה	8:22	
n. שרב		
vb. בדר	11:4	
n. בית סגדו		
vb. זמם	13:7	
n. סנדל	14:23	
n. רצועה		
vb. צרף	15:1	
adj. בסים	15:12	
adj. עמיק		
n. תקומה		
vb. מרד	15:17	
n. ספסל		
n. קבל		
n. שביב		
n. אתון	16:5	
n. עלבן		
n. רבונה	16:13	
n. הפיכה	18:1	
vb. חמם		
conj. הואיל	18:17	
n. גמירה	18:21	
n. כלייה		
vb. חמי	19:3	
n. גופרי	19:24	
vb. גחך	21:9	
n. פרדס	21:33	
n. גוב	22:10	
vb. דחי		
n. חבל #3		
vb. כפת		
adj. פסיל		
vb. פרכס		
vb. שוט		
n. אנינקי	22:14	
n. עקידה		
n. פלקה	22:24	
n. פרגמטייה	23:16	
n. פתור		
n. אפותיקי	24:10	
n. שפר		
vb. צמצם	24:65	
n. רדיד		
n. קשת	27:3	
n. מוש	27:22	
n. איקונין	28:12	
vb. לוי		
n. סולם		
prep. עד צית		
vb. קבע		
n. מזל	29:17	
n. עקרה #2	30:22	
n. שׂרף		
vb. חטי #2	33:13	
n. ערל	34:31	
n. אביל	35:9	
n. בכי		
vb. ילל #2		
vb. ספד		
adj. שפיר		
n. כורכה	37:7	
vb. כרך		
n. פדנס	40:12	
n. ליבנה	40:18	
n. תורגמן	42:23	
vb. ערב #2	44:18	
n. תיק		
vb. רכך	44:19	
n. עשׂרה #2		
n. קשת	48:22	
v.n. מתן	49:1	
n. פסול	49:2	
vb. בדר	49:7	
n. חדב	49:11	
vb. מצע	49:14	
n. מס	49:15	
n. עקיב	49:17	
n. רכב		
vb. טכס	49:19	
טובי	49:20	
adj. שמין		
n. אוני	49:21	
n. בשׂורה		
n. עזגד		
n. שעה		
interj. חס ל-	49:22	
n. חרך		
vb. פכר		
n. קטל		
vb. רבי		
n. שן		
n. שרש		
vb. חקף		
n. קדץ	49:23	
n. אם	49:26	
n. גלמה		
n. קודקד		
n. דוב #2	49:27	
vb. חטף		
n. חומר #3	50:1	
vb. חזק		
vb. חפי		
n. כינר		
vb. קבע		
n. ריחן		
adj. רם		
n. שרש		
n. מחשבה	50:19	
n. גלוסקום	50:26	
Exodus		
n. אפר	2:3	
n. חל #2	2:12	
n. חוב #2	4:6	
n. מות		
adj. חגיר	4:10	
n. טינר	4:25	
n. גזורה	4:26	
n. מחבל		
n. קפידה	6:9	
n. ביצה	8:1	
vb. רחץ	8:5	
n. כרי	8:10	
vb. כלי	10:29	
n. חרץ	12:11	
vb. שהי	12:33	
n. נגד	14:3	
n. חירה	14:9	
n. פונדק		
vb. לוולי	14:13	
n. אבן	14:24	
n. גלגל	14:25	
vb. גרר		
n. מולה		
n. עידון	14:27	
adj. רם	15:1	
n. שירה		
n. רוב	15:2	
n. ביזה	15:9	
n. תוף	15:20	
adj. גיותן	15:21	
vb. חלי	15:25	
vb. תחם	19:12	
n. ברק	19:16	
n. עידון		
n. שיפור		
n. אתון	19:18	
n. דרג	20:26	
n. מעל	21:10	
n. מפק		
n. תכשיט		
vb. חשב	21:14	
n. מרע	21:18	
n. מרחוק		
n. הנייה	21:35	
vb. פרן	22:15	
n. סוגי	23:2	
n. ענן	24:10	
vb. קלס	32:18	
vb. פרע #2	32:25	
n. זיו	34:29	
vb. שבח #2		
n. סורר	34:33	
n. חזייה	38:8	
adj. צניע		
Leviticus		
n. קירוש	1:1	
n. ריבוי		
n. קורקבן	1:16	
vb. תלע	1:17	
vb. רסק	2:6	
vb. רתח	6:14	
n. פסול	7:18	
vb. רכן	9:24	
n. אביל	10:19	
vb. אבל		
vb. ארע		
vb. עלם	10:20	
n. אומן #3	19:27	
vb. אפי	22:27	
vb. בשׂר		
vb. מכך		
prep. מן בגין		
conj. עידן		
vb. עקד		
n. שכלול		
vb. צום	23:32	
vb. שבת		
vb. חרף	24:11	
n. גירוף	24:12	
vb. חרף		
n. שיעור	25:37	
n. בחר	26:42	
vb. מאס	26:43	
vb. מרק		
vb. מאס	26:44	

Numbers

4:10 n. קוף #2
4:20 vb. שקע
9:8 vb. זרז
11:5 n. מילפפון
11:8 n. לפדין
11:12 n. חוב #2
vb. סבל
n. פידגוג
12:1 adj. כושיי
n. ריו
12:12 n. אהיל
vb. צרע
12:16 vb. צרע
13:23 n. סגול
n. קוף #2
vb. קטע
15:32 vb. גבב
16:28 vb. בדי
17:23 n. לוז
20:17 vb. אנס
21:6 adj. שרף
21:15 vb. רצץ
21:17 vb. זמר
n. שירה
21:19 vb. שטף
21:20 vb. גנז
21:28 n. כומר
21:30 n. נפח
n. שולטן
21:34 vb. זוע
vb. יני
vb. רחת
22:24 prep. באמצע
22:30 n. אחן
vb. שאל
23:9 vb. ערב
23:21 n. יבבו
n. פלח
23:24 vb. שרך
24:6 n. גנה
vb. מחח
vb. שבח
24:7 prep. מן
24:8 n. ביזה
n. רוממו
24:9 n. אריו
24:10 vb. טפח
24:14 vb. חטי
24:17 vb. רוקן
24:20 n. אבדן
24:21 n. נקרה
24:22 adj. אתוריי
n. ביזה
24:24 n. אבדן
n. מדינה
28:2 n. סידור
28:7 vb. נסך #2
31:50 n. בית תדיין
v.n. מדמך
n. מעוך
vb. פרק
n. קודש
n. קיטון
n. שותף
32:14 n. תסגון
34:6 n. אוקיינוס
n. מחוז
n. ניסין
n. ספינה

Deuteronomy

1:1 n. יליל
adj. סנין
vb. עוק
1:2 vb. עכב
7:10 vb. שהי
14:1 n. טמא
n. קרחה
14:18 n. חפרפר
14:22 n. עללה
14:27 n. פילוג
17:1 adj. פסיל
17:8 n. בחולין
22:12 n. גדילה
n. ציצי
24:6 n. חתן
n. רחי
25:4 vb. זמם
25:10 n. שלוף
25:18 vb. הרהר
vb. פלט
26:23 n. שיפוע
27:12 n. מלטט
27:15 n. מברך
27:23 n. חביבה
28:6 n. בית מדרש
28:38 vb. קרסם
28:56 n. פרנוק
29:17 vb. הרהר
adj. מריר
32:1 vb. בלי
n. מיתו
vb. סלק
vb. צות
n. שמיעה
32:2 vb. בם
n. מלקוש
n. צמח
n. רסיסין
32:4 vb. זווג
32:5 vb. רבע #2
vb. שני
32:10 vb. עייני
n. שכן
32:13 n. במה
n. טינר
vb. משח
32:14 n. כור
adj. פטים
32:18 n. מחילה
32:19 adj. חביב
32:33 n. חמה
32:34 n. פורענו
32:35 conj. עידן
n. פורענו
32:42 n. פולימרך
32:43 n. נקמה
33:2 vb. דנח
33:3 vb. חבב
prep. כווח
33:15 n. גלמה
33:17 n. רימן
33:18 n. פרגמטייה
33:21 vb. קבר
33:25 n. חסים
33:29 vb. דרס
n. סייף #2

Fragment Targum, Ms. N

Genesis

47:31 n. דרגש
49:5 n. חלים

Exodus

14:24 vb. שעמם

Deuteronomy

34:8 n. בכו
34:11 n. מופת

Fragment Targum, Ms. P

Genesis

1:10 n. בית כנשו
1:12 n. דתה
1:14 n. סימן
1:16 vb. שמש
1:21 n. תנין
1:24 n. רחיש
1:25 n. זן
1:26 prep. כד נפק ב־
1:30 n. ירוק
2:2 vb. חמד
2:22 vb. קשט
2:24 n. בית מדמוך
3:7 n. איסטולי
3:10 adj. ערטילייי
3:15 n. בעיל דבבו
n. שופייה
3:18 adv. בכן
n. ירוק
n. קוץ
3:24 prep. מן ביני
4:22 n. זמר
n. קינה
6:3 vb. אבד
n. גזר
8:22 n. אימם
9:7 vb. שרץ
10:9 vb. צוד
11:2 n. מישר
11:4 conj. קודם
13:7 vb. בקר #2
n. מצו
n. רעו
14:10 n. חימר
14:18 adj. עיליי
15:1 vb. תכל #2
15:11 n. טייס
vb. יעט
n. עיטה
15:17 n. בחר
n. גהינם
n. שלהבי
16:5 n. ילדו
18:1 vb. הפך
18:17 vb. כסי
19:11 n. חבוברין
20:16 adv. כמיסת
21:33 n. משקי

n. ערל
22:10 vb. ערבב
24:10 n. דייתיקי
24:60 vb. פרש
25:22 n. ילדה
26:35 adj. סורבן
27:27 vb. ריח
27:40 adv. בכן
28:10 prep. לאפי
28:17 adj. הריוט
29:22 n. רמיו
29:27 n. משחי
29:28 n. משחי
30:11 vb. גדע
30:22 n. כלכלה
n. מפתח
30:27 vb. טייר
31:27 n. תוף
31:39 n. אגר
n. לעו
n. שהור
32:7 n. פולימרך
32:16 n. לובדק
33:1 n. צוור
vb. קהי
n. שעשיעו
34:12 n. נדן
34:31 n. איחה
n. זני
n. עלבן
n. חבוע
35:8 n. בכייה
35:9 n. אביל
n. דיגמה
n. הדר
n. ישרו
n. ענוותנו
n. צדיקו
36:39 n. טדרו
n. מטרד
n. סרד
vb. עתר
37:33 n. ספוקלטר
38:5 n. מפסק
38:25 n. אנינקי
prep. על מנת
vb. פרסי
n. קדש
38:26 n. אנש
vb. טלם
40:18 n. טין

40:23 n. בשר
adj. עבוד
42:23 vb. דור
42:36 n. רעבון
44:5 vb. טייר
44:18 adv. השתא
n. פליגה
n. צדו
vb. תחל
44:19 vb. טפח
n. כולי
45:8 n. פטרון
46:28 n. משרי
46:30 conj. כאילו
49:1 vb. גלי
49:3 adj. חזי
49:7 n. בר בנישתה
prep. לגו
49:8 vb. שאל
49:11 vb. זגזג
49:16 n. קהל
49:17 n. אימה
prep. לאחורי
vb. מרע
49:22 n. הרהור
adv. מה דלמה
n. מרכבה
n. עוברה
49:23 vb. לשן
vb. מרר
49:25 vb. נבע
49:26 vb. אתי
49:27 n. מותר
49:32 n. שלטון
50:1 n. שן דפיל/ן
50:21 n. תנחומין

Exodus

1:19 prep. לוות
n. נימוס
2:1 n. איתו
2:12 n. גיור
vb. טמע
9:17 n. גנון
9:20 n. יעץ
9:22 n. בדד
9:25 n. ברד
9:26 n. ברד
10:28 n. מילול
prep. מן עילווי
vb. סמר

12:2 n. אדר #2
n. אלול
n. אנינקי
vb. גבי
n. גנון
n. דהב
n. דינומיס
vb. דמם
vb. חפר
n. טבת
n. טור
n. כסליו
n. כף
vb. כרע
n. מוזנין
vb. מרג
n. מרחשוון
n. נישמה
n. סיון
adj. סנין
n. פלטרו
vb. פני
n. רבוע #2
vb. רבע #4
n. שבט #3
n. שכינה
n. שרף
n. תמוז
n. תשרי
12:21 vb. שכלל
12:22 n. משקוף
12:42 vb. תהי
13:17 adv. בכן
n. בר חייל
n. חיבולי
vb. טפח
adj. יביש
n. משחי
n. רמח
n. תריס
13:22 n. מאור
14:2 prep. על גיף
14:7 adj. בחיר
n. זיין
vb. תלת
14:11 vb. קבר
14:14 vb. גוח
14:16 n. מציעו
vb. חלי
14:18 v.n. אתייקרו

14:20 vb. חשך
n. פליג
14:22 n. מציעו
14:24 vb. שעמם
14:25 n. רידווה
14:27 n. מציעו
vb. שנק
14:28 vb. חפי
vb. שאר
14:31 n. פרע
15:4 vb. שדי
15:5 n. מצולה
15:6 adj. אדיר
15:7 vb. להט
n. סגיו
n. קש
15:8 adj. אזיל
n. עורמה
vb. צרר
vb. קפי
15:9 prep. על גיף
15:10 n. אבר #2
vb. נשף
15:11 adj. אדיר
n. אל
15:14 vb. רגז
15:15 vb. אחד
vb. בהל
n. דחיתה
15:16 n. דלוחה
n. מגזה
15:18 vb. בהי
vb. זלג
adj. נהיר
15:20 n. מחול
15:21 n. פרע
15:26 vb. שגר
16:14 vb. פספס
17:12 vb. אחד
n. היימנו
19:4 n. גדף
19:13 n. קטלה
19:15 vb. זמן
19:18 n. שלהבי
19:19 adj. בסים
n. נעימה
19:23 vb. תחם
20:2 n. לפד
20:4 vb. סגד
20:5 adj. מרד
vb. סער

n. פרען
20:7 prep. בדיל
vb. ימי
n. פרען
20:11 n. איקר
prep. בדיל
vb. חמד
n. ריגוג
20:12 n. אריכו
prep. בדיל
n. סגיו
20:13 n. גיור #2
20:18 vb. תנן
21:14 n. כמנה
21:25 n. גלופשש
22:3 adv. בדיפלה
22:6 adv. בדיפלה
22:8 adv. בדיפלה
22:14 n. פסיד
23:2 n. זבו
23:19 n. ארר
n. בוכרה
n. דגן
vb. צבר
24:10 n. איפופרין
n. זכיכו
n. סנפרינון
28:17 n. כרעין
28:23 n. עיגול
32:5 vb. דחל
32:14 n. תהו

Leviticus

1:21 vb. שרץ
2:6 n. ריסוק
10:19 adj. חמיר
n. חוקלה
10:20 vb. שפל
11:18 n. בד הודיי
n. קק
19:9 n. מחרי
19:14 n. חרש #3
19:26 n. חדוד
24:11 adj. ישׂראליי
24:12 vb. קשש
24:20 n. תבר
26:13 n. קומה
26:43 vb. רחק

Numbers

4:9 n. מלקט
6:5 n. גלב
6:27 n. גזל
vb. הרהר
n. חמס
vb. חמס
n. חרך
vb. צוץ
11:20 n. נחיר
11:26 n. חורש
vb. קצץ
n. תוקלה
12:1 n. אדר
n. זיו
n. חלה
adj. חסיד
adv. כן
n. לייש
vb. שני
n. חרומה
12:7 n. לבלר
n. קומיטטון
12:12 vb. צרף
13:23 n. עוברה
16:1 vb. אפך
n. ברת קל
vb. נבי
n. חמה
vb. חנן
adv. כך
prep. לאחורי
n. מוחן
vb. נבי
n. עיטה
n. פרינא
20:10 vb. אלף
n. מלפן
21:6 vb. נכח
21:15 adj. מואביי
vb. נגד
21:20 vb. צפי
21:22 n. אונס
n. איסטרט
vb. שרגג
21:28 n. שלהבי
21:29 vb. אבד
vb. כפת
n. קולר
21:34 n. קדש
22:5 n. פחור #2
22:30 vb. כוון
23:10 n. אחרי
vb. יכל
23:23 n. נחש #3
24:1 vb. שאל
24:3 n. אימר #2
24:4 n. אימר #2
n. נביו
24:6 n. בריו
24:7 n. גלו
24:8 n. מוחר
24:9 vb. לוט
24:14 vb. יעט
n. עיטה
24:17 adj. מואביי
24:18 n. יריתה
31:50 interj. חס ל־
vb. יחד
34:8 n. מעל

Deuteronomy

3:11 n. איפרבייה
6:7 v.n. מדמך
v.n. קום
12:22 n. אייל
n. טבי
14:1 n. חבר #4
14:22 vb. עשׂד
19:6 vb. רחח
20:11 n. פילי
24:5 vb. זקק
24:6 vb. אסר
25:4 n. רדי
25:10 n. יבמה
25:17 adv. אימת
vb. שלהי
25:18 vb. לאי
vb. ערע
27:12 vb. אפך
27:15 n. מברך
28:6 conj. בזמן
29:17 n. שרש
32:1 vb. כלי
n. צייח
32:2 vb. נשב
32:3 n. קדש
32:5 adj. עוקם
32:10 n. צדו
32:14 n. רכיכו
32:19 n. כעס
32:33 adj. אבזריי
n. פתן
32:35 vb. מוט
33:2 vb. יפע
33:3 prep. בדי
33:4 n. יריחה
33:17 vb. נגח
n. ראם
33:19 n. חוגרה
33:25 n. עולימו
33:29 adj. שריר
34:8 n. בכייה

Fragment Targum, Ms. V

Genesis

1:2 vb. צדי
vb. תהי
1:5 n. עובד
1:6 adj. ארעיי
2:20 prep. בד נפק ב־
3:15 n. עקיב
n. שפיו
4:7 n. שליט
6:6 n. תהו
6:11 n. חמס
10:11 adj. אתוריי
10:13 adj. פנטפוליטיי
10:14 adj. פילוסיי
11:1 n. עיצה
11:2 vb. נסח
12:15 vb. דבר
13:7 vb. בקר #2
n. מרעי #2
14:3 vb. חבר
14:5 adj. אימחן
adj. זיוחן
14:18 n. אל
14:23 n. חוט
vb. עתר
15:1 vb. חלל
vb. חרס
15:7 adj. בדיי
15:9 n. בר יוון
n. שפנין
15:11 vb. עוץ
15:17 n. בחר
vb. חוי
n. שלהבי
16:5 adj. כדיי
vb. צרך
18:12 vb. חוך

vb. קלק
n. כיפור 16:14
vb. סרי 16:20
vb. רמרם
n. תולעה
vb. שוח 16:21
n. כוסבר 16:31
n. ששי
n. סייף 19:12
vb. קשט 19:13
conj. מן קודם 19:18
vb. עטר
n. שלהבי
vb. תנן
adj. נעים 19:19
vb. עטר 20:15
n. בצורה 20:17
n. כמנה 21:14
vb. נקם 21:20
vb. נגש 21:28
n. אבר 22:12
n. פסיד 22:14
vb. ארס 22:15
vb. שרגג
vb. פכר 23:24
vb. פרך
n. ספירינון 24:10
vb. טלל 25:20
n. טפח 25:25
vb. דרד 27:3
n. יעי
n. משלי
n. ווילה 27:9
n. שישלה 28:14
n. אשלמו 28:17
n. סמוקה
n. סמפורין 28:18
n. עין עגל
n. בירול 28:19
n. זוז #2
n. זמרגד
n. בדלח 28:20
n. ברום
prep. חזור 28:32
n. מיפווה
n. סירה #2
n. אברקסין 28:42
n. ניע 29:27
n. חושבן 30:12
adj. בחיר 30:23
n. מור

vb. צוות
n. שן דפיל/ן 50:1
vb. בשם 50:26
vb. סום

Exodus

n. שירוי 1:8
n. ילדה #2 1:15
n. מחבר 1:16
n. ילדה #2 1:19
n. ילדה #2 1:21
n. איתו 2:1
vb. דלי 2:10
vb. רטב 3:2
vb. רטב 3:3
n. מגירה 3:22
n. קטון 4:4
n. ממלל 4:10
n. מתורגמן 4:16
n. שלבוקי 9:9
n. גבעול 9:31
n. נץ
vb. משמש 10:21
vb. הבהב 12:9
vb. קטר 12:34
n. שושף
vb. בהי 12:42
n. בחר
adj. נהיר
n. רשע
n. כיתה 14:13
n. נצחן
n. נפט 14:24
n. עידן
n. דידווה 14:25
adv. בכן 15:1
n. אם 15:2
adj. דחיל
n. יניק
n. חד
n. נצחן 15:3
vb. קשט 15:4
vb. דמם 15:5
n. מצולה
vb. רצץ 15:6
adv. בכן 15:12
vb. דמם 15:16
n. פלי 15:18
vb. תהי
vb. חול 15:20
n. ארדופני 15:25

vb. כול
vb. נשי
n. קקטון 40:16
n. ריפה
vb. אבד 40:18
n. גזירה
n. פורענו
n. גמי 41:2
n. שבע 41:34
adv. בכיפלה 43:12
vb. טייר 44:15
adv. כשלווה 44:18
n. דיור
adj. תטיי
vb. ימי
n. כרח
prep. על מנת
n. צדו
n. מסן 44:19
vb. רעד
vb. רפש
n. מחוס 44:21
vb. אזל 45:28
n. גלוליי 47:21
vb. פרג 48:14
conj. אלהן 48:22
adj. גניז 49:1
n. טמור
n. נחמה
n. שלווה
n. חד 49:2
n. בכורה 49:3
vb. סובר 49:4
adj. שנין 49:5
n. אח 49:6
v.n. כנישה #2
n. אדם 49:11
vb. עגעג
n. גילוי 49:12
adj. זכיך
n. חמס
n. כיח מנוחה 49:15
n. חרמן 49:17
vb. כמן
prep. לאחורי
vb. סחר
adj. חלי 49:21
n. הרהור 49:22
adj. חסיד
n. כווה
n. מעוך

n. עידוי
prep. על אפי 18:16
part. הא 18:17
n. תחייה 19:26
vb. חכם 20:16
adv. כמיסת
conj. ארי 21:7
adj. עחיד
n. רוקבה 21:15
n. משקי 21:33
adj. שפי 22:8
n. שעווה 23:4
n. ירך 24:2
n. מורכי 24:20
n. שקי
n. תגר 25:3
n. קסטרה 25:16
n. ילדה 25:22
n. ככלן 25:25
adj. סמקריי
n. בכורה 25:34
n. תחייה
vb. חיי 27:40
n. כולי 27:45
adj. יהיב 28:10
vb. קצר
vb. סלק 29:17
n. רמיו 29:22
vb. גדע 30:11
n. גדוד 30:22
n. מפתח
vb. טייר 30:27
conj. ארי 31:15
n. לובדק 32:16
vb. קהי 32:25
v.n. שררו
vb. חבק 33:4
n. שעיעו
n. עלבן 34:31
n. בכו 35:8
n. בלוט
n. מרבייה
n. אדם #2 35:9
n. חתן
n. כברה 35:16
vb. צרף 36:39
n. ספוקלטר 37:36
vb. צמצם 38:15
vb. נהד 38:25
n. שושף
adj. ביש 38:26

30:34	חלבנה	n.
	מוריי	adj.
	שובלה	n.
33:19	חמי	adj.
33:22	טול	vb.
34:7	סרחון	n.
34:16	טעי	vb.
34:19	פטר	n.
	פלח #4	n.
34:21	רדי	n.
34:25	אדם	n.
35:33	אשלמה	n.
	גלפו	v.n.
	נגרו	v.n.
36:11	דביקה	n.
36:12	חחם	vb.
36:28	שיפוע	n.
36:33	כרדוק	n.
37:9	טלל	vb.
40:38	טלל	vb.
Leviticus		
1:6	חלש	vb.
1:15	מצי	vb.
	עום	vb.
1:16	ושט	n.
2:6	ריסוק	n.
2:11	חלי	adj.
3:9	עיצי	n.
4:6	אדם	n.
6:3	אברקסין	n.
6:14	רסק	vb.
10:20	כרוז	n.
	שפל	vb.
11:35	תנור	n.
	חפי	n.
11:42	שחף	vb.
14:56	קלפי	n.
16:27	מרעי	n.
17:16	שוג	vb.
19:9	חצד	v.n.
	לקט #2	n.
19:10	בער	vb.
	טוטלי	n.
	פרט	n.
19:20	מרדו	n.
19:35	מוזנין	n.
21:20	גביח	n.
	גבין	n.
	גרב #2	n.
	חזזי	n.
	חלזון	n.
	ננס	n.
22:27	זכו	n.
	ישיר	adj.
	פטירבולי	n.
	קבל	vb.
	חמים	adj.
23:29	כמיסת	adv.
23:40	לולב	n.
24:12	מקושש	n.
25:37	רבי	n.
26:29	אי	interj.
26:43	צדו	n.
27:10	פירוג	n.
27:13	דמין	n.
27:15	חומש	num.
27:16	חומר #2	n.
	עילוי	n.
27:19	חומש	num.
	עילוי	n.
27:22	זבין	n.
27:24	מן גב	prep.
27:27	דמין	n.
27:31	דמין	n.
	חומש	num.
33:52	מחכה	n.
Numbers		
4:13	דרד	vb.
5:19	בדק	n.
6:3	חמע	n.
	שזוג	n.
7:3	זווג	vb.
	עגלה #2	n.
7:14	בוך	n.
9:8	מחרף	n.
10:36	רבו	n.
11:5	אנחנה	pron.
	כרתין	n.
	תום	n.
11:8	דשש	vb.
	עוגה	n.
	שוט	vb.
	ששי	n.
11:26	קצץ	vb.
12:1	איתה	n.
	שעי	vb.
12:7	קומיטטון	n.
12:12	טמי	vb.
13:20	עצי	vb.
13:23	עוברה	n.
14:18	אריך	adj.
15:38	ציצי	n.
	צנפה	n.
	שזר	n.
16:22	נישמה	n.
16:29	סכמו	n.
17:23	נצץ	vb.
	פרח	n.
17:27	יבד	vb.
	מגפה	n.
19:15	פורי	n.
	שוע	vb.
20:10	הא	part.
20:17	אונס	n.
	שרגג	vb.
	שׂמאל	n.
21:6	נכח	vb.
21:9	חלי	adj.
21:15	נקף #2	vb.
	שלטון	n.
21:18	משך	vb.
	סוכלתנו	n.
21:19	חילה	n.
21:20	חילה	n.
21:27	מחול	n.
21:29	אי	interj.
	קולר	n.
22:7	איגרה	n.
22:21	אתן	n.
22:30	ברי	vb.
	כמה	adv.
	מדע	n.
23:3	שפי	adj.
23:7	נביו	n.
23:10	אחרי	n.
	נביו	n.
23:23	נביו	n.
	נחש #3	n.
	קסום	n.
23:24	אדם	n.
	פשט	vb.
24:3	נביו	n.
24:6	כריז	n.
	שתל	vb.
24:14	עוץ	vb.
24:15	אימר #2	n.
	מן #2	pron.
	נבי	n.
	נביו	n.
24:16	אימר #2	n.
	נביו	n.
	עילי	adj.
24:20	נביו	n.
24:21	בקרה	
24:24	אתוריי	adj.
	לבוניי	n.
25:4	בכן	adv.
	מעל	n.
25:7	רמח	n.
25:8	דקר	vb.
	קובה	n.
	קפר	n.
25:9	מגפה	n.
28:7	בחיר	adj.
30:17	טליו	n.
31:22	אבר #2	n.
	קסיטר	n.
31:50	מפרנק	adj.
	עקיל	n.
32:24	דיר	n.
33:7	חירה	n.
33:52	בימס	n.
	מתכה	n.
	פרך	vb.
34:3	דרומיי	adj.
34:4	דירה	n.
	מסקי	n.
	נקף	vb.
34:5	מפקן	n.
	נקף	vb.
34:7	צפוניי	adj.
34:8	מפקן	n.
	קילקיי	adj.
34:9	דירה	n.
	מפקן	n.
	עיין #2	n.
	צפוניי	adj.
34:10	דירה	n.
34:12	מפקן	n.
34:15	ספר	n.
Deuteronomy		
1:1	איסטרט	n.
	יכח	vb.
1:44	שיציו	n.
3:2	חסד	vb.
	רחת	vb.
	שחל	vb.
3:9	חילה	n.
3:11	איפרכייה	n.
3:17	קטם	n.
4:24	קנאן	n.

n. ברכה 33:23
n. מרעי #2 33:24
n. עולימו 33:25
n. גיוחנו 33:26
n. שחקין
prep. מעין 33:28
n. גיוחנו 33:29
n. מגין
n. פורקה
adj. מואביי 34:5
n. חילה 34:6

Targum Neophyti

Genesis

n. ארע 1:1
n. חוכמה
adv. מן לקדמין
n. אילן 1:2
vb. בהי
n. חשוך
vb. נשב
prep. על אפי
n. פלחן
n. רחמין
vb. חהי
n. נהור 1:3
prep. בן 1:4
vb. פשר #5
n. סדר 1:5
n. צפר
n. רמש
n. מציעו 1:6
adj. עיליי
n. רקיע
adv. כן 1:7
prep. מלעיל ל-
prep. מן חחות (ל-)
n. רקיע
n. סדר 1:8
vb. קרי
n. אחר 1:9
n. יבשה
prep. מן חחות (ל-)
n. ארע 1:10
vb. שפר
n. ארע 1:11
n. רחה
vb. זרע
n. מין

adj. חהפכן
adj. טפש 32:21
vb. קני #2
vb. להט 32:22
n. שאול
n. זחל 32:24
vb. רוח
n. חנין
n. עולים 32:25
n. כעס 32:27
n. סוכלחנו 32:28
n. אחריו 32:29
vb. בין
vb. רגז 32:31
vb. מרר 32:32
adj. אכזריי 32:33
n. פחן
n. חנין
vb. חחם 32:34
vb. רטש 32:36
n. מיח 32:39
n. גמל #4 32:41
vb. שני #2
vb. רוי 32:42
n. שביי
n. עלבן 32:43
vb. יפע 33:2
n. רבו
n. ייסורין 33:3
v.n. כנשו 33:5
vb. סער 33:7
n. אורין 33:8
adj. חסיד
n. חומין
vb. בלי 33:10
n. קהל
n. קורבן
n. חרץ 33:11
n. רחים 33:12
vb. נבע 33:13
n. שבט
vb. בכר 33:14
n. מגדנין
n. מלי 33:16
n. קורקר
n. הדר 33:17
vb. נגח
n. קרן
n. חל #2 33:19
n. חגורה
n. גור 33:22

adj. טעים 26:15
adv. טבאיח 27:8
adv. בטומרה 27:12
vb. שני 27:17
n. גרב #2 28:27
n. חיכוך
n. טחור
vb. כלי 28:32
vb. משח 28:40
n. נץ
vb. נחר
n. מסיק 28:42
adj. חציף 28:50
vb. פנק 28:54
n. חטיו 28:56
n. דחול 28:65
n. דייב #2
n. לב
n. לבנייי 28:68
vb. בין 29:8
n. מלוי 29:10
n. קטוע
conj. כאילו 29:14
n. משקץ 29:16
pron. האינון 29:17
pron. ההוא
n. לענה
n. שרש
n. עומק 30:13
vb. הגי 30:14
n. שמועה 32:1
n. ניסן 32:2
vb. נשב
n. מרום 32:4
vb. עסק
adj. קשיט
adj. פחלן 32:5
adj. טפש 32:6
vb. שאל 32:7
v.n. אחסנו 32:8
v.n. פרשו
n. אבר 32:11
vb. חפחף
n. קן
n. שמיר 32:13
vb. עחר 32:15
adj. חקיף
n. חדחן 32:17
n. ממש
n. אחריו 32:20
vb. אפך

vb. ברר 4:34
adv. בחכיף 4:42
vb. סרי 4:48
n. ערבוב 7:23
v.n. דמך #2 11:19
v.n. קום
n. שליט 11:25
vb. דמך 13:7
vb. סטי
n. ברגז 14:12
n. איבו 14:13
n. בוח
n. נגר טור 14:18
vb. עשר 14:22
adj. צריך 15:11
vb. זבד 15:14
n. סרכן 16:18
vb. קלקל 16:19
n. חדור 18:10
n. קסום
n. אוב 18:11
n. זכור
n. חבור
n. חבר #3
n. עקרב
n. חדוד 18:14
n. קסום
n. חורש 19:5
n. סיקור
vb. פרג 20:6
n. איסטולי 22:3
n. צנפה 22:12
n. נפק בר 23:18
n. אגר 23:19
n. זנו
n. פירוג
n. אסור 24:6
n. רכב #2
n. איסטולי 24:13
n. מעל
vb. טמע 24:15
v.n. דרך 25:4
n. ייבום 25:10
n. ביח קוטנין 25:11
n. כיס 25:13
n. מכלה 25:14
vb. לאי 25:18
n. כהן 26:3
n. שיפוע 26:12
n. אבילו 26:14
n. סואב

vb. לעי
vb. קום
conj. ארום 3:19
vb. ברי
n. דיעה #2
n. חושבן
n. עפר
adj. עתיד
n. אם 3:20
n. לבוש 3:21
vb. לבש
n. אילן 3:22
איה
n. גנה
n. יחידיי
n. מרום
n. פיקוד
vb. פשט
conj. קודם עד לא
adj. קיים
vb. טרד 3:23
n. אורייה 3:24
vb. אכל
vb. בער
n. גהינם
n. גומרה
conj. די
pron. היא
n. זיקוק
n. חיין
adv. מן לקדמין
n. מצווה
n. פלח
vb. פרנק
conj. קודם עד לא
vb. קום
adj. רשיע
adj. שנין
vb. תקן
vb. עבד 4:1
n. דורון 4:3
prep. מן בתר
n. פרי
conj. אוף 4:4
n. אפין 4:5
n. זיו
n. חשוך
n. זיו 4:6
vb. שני
vb. זכי 4:7
n. חטא

vb. שכלל
vb. ברי 2:23
n. גרם
adj. יאי
vb. דבק 2:24
v.n. מדמך
n. בהתה 2:25
adv. בדון
n. חבים 3:1
n. דיעה 3:3
n. מציעו
n. פרי
n. עיין 3:5
vb. פתח
n. איזור 3:7
vb. חוט
n. עלה #2
adj. ערטיליי
n. תינה
n. גנה 3:8
n. משב
vb. גלי 3:9
n. חשוך
adj. ערטיליי 3:10
adj. ערטיליי 3:11
vb. שלי 3:13
n. עפר 3:14
vb. שחף
n. אסו 3:15
n. בעיל דבבו
vb. הוי
vb. כוון
vb. מרע
n. משיח
vb. נכת
n. עקיב
n. שפיו
vb. זכי 3:16
vb. ילד
v.n. מתב
n. עידון #2
n. צער
n. רשו
vb. לוט 3:17
prep. מן בגלל
vb. אכל 3:18
interj. בבעו
prep. בן
n. דרדר
adv. כן
n. לעו

num. שתיתיי 1:31
n. ברייה 2:1
n. נייח 2:2
n. שובה
vb. שלם
n. איקר 2:3
vb. ברי
vb. שבי #2
n. אדם #2 2:5
adv. כדון
vb. מטר
vb. צמח
conj. קודם עד לא
n. אפין 2:6
n. ענן
n. אדם #2 2:7
n. אדמה
vb. חיי
n. נחיר
n. נישמה
vb. נפח
n. עפר
n. גנה 2:8
adv. מן לקדמין
vb. נצב
n. אדמה 2:9
vb. אכל
vb. הוי
n. מציעו
vb. פרש
vb. רבי
n. נהר 2:10
vb. פרש
vb. חזר 2:11
vb. נקף
n. בדלח 2:12
pron. ההוא
adj. טב
n. נהר 2:14
vb. פלח 2:15
vb. שרי
n. אילן 2:16
vb. תקן 2:18
n. אדמה 2:19
n. שם 2:20
n. אלע 2:21
adj. בסים
vb. דמך
adj. עמיק
n. שנה #2
n. אלע 2:22

prep. מן
vb. נפק
n. נצבה
vb. עבד
n. עב
n. דתה 1:12
n. נצבה
vb. תקן
n. אימם 1:14
n. את
prep. בן
n. זהר
n. זמן
n. ירח
n. נהור
n. עיבור
vb. פרש
vb. קדש
n. ארע 1:15
n. רקיע
n. נהור 1:16
n. סידור
n. שליט
n. יום 1:17
n. בראשית 1:19
num. רביעיי
vb. פרח 1:20
n. רקיע
vb. שרץ
vb. שרץ 1:21
n. תנין
vb. תקן
n. בראשית 1:23
n. רחיש 1:24
n. רחיש 1:25
vb. ברי 1:26
n. ברנש
n. דמו
n. רחיש
vb. רחש
vb. שלט
n. דכר 1:27
n. איקר 1:28
vb. כבש
vb. מלי
n. נון
vb. שלט
n. אילן 1:29
vb. זרע
n. חייה #2 1:30
n. ירוק

vb. חבל
prep. מן חחות (ל־)
vb. שיצי
6:18 n. איתה
6:19 n. נקבה
vb. קום
6:22 vb. עכד
7:2 n. דכר
7:3 n. נקבה
7:4 n. אימם
prep. בתר
7:9 n. דכר
n. זוג #2
7:10 n. אבל
n. מבול
7:11 n. ירח
n. כווה
n. סוף
vb. פתח
num. שבע עשר
n. תהום
7:14 vb. טוס
vb. פרח
vb. רחש
7:15 n. חיין
n. נישמה
7:16 vb. גנן
conj. הך מה
n. נקבה
n. עלל
7:17 vb. רום
7:18 adv. לחדה
prep. על אפי
n. תיבו
7:19 vb. כסי
adv. לחדה
adj. רם
7:20 num. חמש עשר
7:21 n. בשר
7:22 n. יבשה
n. נחיר
n. נישמה
7:23 n. רחיש
vb. שיצי
n. תיבו
7:24 n. יום
8:1 n. רחמין
vb. שדך
8:2 n. כווה
n. מבול
prep. מן תחות (ל־)

n. תתובה
6:4 n. גיבר
pron. האינון
vb. פרש
n. שירוי
6:5 n. הגיין
n. יצר
n. מחשבה
6:6 n. אדם #2
vb. כרי
vb. פייס
n. תהו
6:7 n. אדם #2
vb. ברי
n. עוף
n. תהו
6:8 n. חן
vb. שכח
6:9 n. ייחוס
n. עבדה
n. קשוט
n. תלדו
6:11 n. גזלן
vb. חבל
n. חמס
vb. מלי
6:12 vb. חבל
6:13 n. חמס
n. קבילה
6:14 n. אע
n. תימר
n. מדור
adv. מן לבר
n. קדרינון
vb. שוע
n. תיבו
6:15 n. אורך
n. אמה
num. מאה
n. סדר
n. פתי
6:16 adj. ארעיי
n. ביח נהור
n. מדור
adv. מן לעיל
n. סטר
vb. שווי
vb. שכלל
num. תליתיי
num. תניין
6:17 n. בשר

vb. חכם
4:26 adv. בכדין
vb. ילד
vb. כני
5:1 vb. ברי
n. דמו
n. ייחוס
prep. מן קדם
n. ספר #3
n. חלדו
5:2 vb. קרי
conj. מן בתר
5:4 n. עלמ
5:5 num. מאה
5:7 conj. מן בחר
num. שבע
5:8 num. תרי(ן) עד
5:10 vb. חיי
conj. מן בתר
n. שנה
5:11 vb. כנש
num. מאה
5:13 conj. מן בתר
5:16 conj. מן בתר
5:18 num. שת
5:20 num. תשע
5:22 n. קשוט
n. שנה
5:24 vb. נגד
vb. פלח
5:29 n. גזל
vb. לוט
vb. נחם
5:30 num. מאה
n. משכן
5:31 vb. בנש
6:1 n. ברנש
n. נקבה
vb. סגי
prep. על אפי
6:2 vb. בחר
n. בני דיינין
conj. כל מה
6:3 vb. אבד
n. ארכה
adj. ביש
n. בשר
vb. דון
vb. חתם
n. מבול
n. סדר

vb. טוב
n. יצר
vb. שבק
vb. שלט
4:8 n. אגר
pron. אוחרן
אית
vb. ברי
n. דיין
prep. דלא
pron. חורן
adj. טב
prep. לאפי
ליח
n. מיסב
v.n. מתן
vb. נפק
vb. סכל #2
n. עלם
vb. עני
n. פרע
n. פתגם
vb. קבל
n. רחמין
n. רעוה
num. תריין
4:10 adj. עתיד
4:12 vb. גלי
4:13 n. יוכלה
vb. סבל
vb. שבק
4:15 vb. תלי
4:16 n. דרדר
vb. חטי
4:17 vb. חכם
vb. קרי
4:18 n. חשוך
vb. ילד
4:19 n. שם
num. חניין
4:20 n. קניין
4:21 n. אבוב
n. כינור
vb. תפס
4:22 n. אומן
n. זמר
4:24 n. דין
vb. קטל
num. שבע
vb. תלי
4:25 pron. תורן

vb.	מנע	
vb.	סתם	
vb.	חסר	8:3
vb.	פתח	8:6
n.	חרע	
vb.	יבש	8:7
conj.	עד	
n.	עורב	
part.	הא	8:8
n.	ארע	8:9
n.	יונן	
n.	כף	
n.	נייח	
vb.	פשט	
n.	יונן	8:10
num.	שבע	
adv.	תוב	
n.	זייח	8:11
n.	עירון	
n.	עלה #2	
vb.	קטם	
vb.	קלל	
vb.	תוב	
n.	יונן	8:12
n.	חפיי	8:13
vb.	נגב	
vb.	עבר	
vb.	יבש	8:14
num.	שבע עשר	
n.	בר	8:17
n.	רחיש	
vb.	רחש	
n.	רחיש	8:19
prep.	על גב/גבי	8:20
prep.	בגלל	8:21
n.	ברנש	
n.	הגיין	
adj.	חיי	
n.	טליו	
vb.	יסף	
n.	יצר	
n.	מחשבה	
n.	רעווה	
adv.	חוב	
adj.	חמים	8:22
n.	סחב	
n.	קייט	
adj.	קריר	
vb.	חקף	9:1
n.	אימה	9:2
n.	דחלה	
n.	חייה #2	
n.	ים	
vb.	רחש	
n.	ירוק	9:3
n.	ירק	
n.	נישמה	
n.	רחיש	
adv.	להוו	9:4
vb.	חבע	9:5
n.	ארם #2	9:6
adj.	ברייך	
n.	דמו	
vb.	שפך	
vb.	ילר	9:7
vb.	הוי	9:11
vb.	חבל	
n.	ארע	9:12
n.	קשת	9:13
vb.	פרס	9:14
n.	קשת	
vb.	רכר	9:15
n.	קיים	9:16
n.	קשח	
adj.	כנעניי	9:18
vb.	מלי	9:19
vb.	נצב	9:20
n.	משכן	9:21
vb.	רוי	
vb.	שתי	
n.	שוק	9:22
n.	איסטולי	9:23
vb.	הפך	
vb.	חמי	
n.	בחף	
prep.	לבתר	
vb.	חכם	9:24
conj.	מה	
vb.	עור	
vb.	לוט	9:25
n.	עבד	
vb.	שעבר	9:26
vb.	פתי	9:27
vb.	חיי	9:28
n.	חיין	9:29
vb.	כנש	
n.	עלם	
n.	איפרכייה	10:2
n.	איפרכייה	10:3
n.	איפרכייה	10:4
n.	ניסין	10:5
vb.	פרש	
vb.	אמר	10:9
prep.	בגין	
n.	גיבר	
n.	חטא	
n.	שירוי	10:10
n.	פלטיה	10:11
adj.	להביי	10:13
n.	לודיי	
adj.	נפתוחיי	
adj.	ענמיי	
adj.	בסלוחיי	10:14
adj.	פתרוסיי	
adj.	קפורקיי	
adj.	אמוריי	10:16
adj.	ארתוסיי	10:17
adj.	ערקיי	
adj.	אנטוכיי	10:18
adj.	ארווריי	
adj.	זימריי	
n.	אומה	10:20
vb.	ילד	10:21
vb.	פלג	10:25
n.	טור	10:30
n.	מדנח	
n.	משרוי	
adj.	ספריי	
vb.	פרש	10:32
n.	בית קודש	11:1
n.	ממלל	
vb.	שעי	
n.	ארע	11:2
n.	בקעה	
vb.	נסח	
vb.	אזי	11:3
n.	אחון	
n.	חימר	
vb.	לבן	
n.	ליבנה	
n.	שיע	
n.	מגדל	11:4
vb.	מטי	
n.	סגרה	
prep.	ער ציח	
conj.	קודם עד לא	
vb.	גלי	11:5
n.	מגדל	
vb.	דרי	11:8
prep.	על אפי	
vb.	דרי	11:9
prep.	על אפי	
vb.	ערבב	
n.	ייחוס	11:10
n.	ברה	11:11
conj.	מן בחר	
conj.	מן בחר	11:13
num.	תלת	11:14
conj.	מן בחר	11:15
n.	ביר	11:17
vb.	ילד	11:19
num.	מאה	11:21
n.	שנה	11:23
num.	תשע עשר	11:25
n.	תלדו	11:27
n.	אתון	11:28
adj.	בדיי	
n.	תלדו	
n.	עקרה	11:30
n.	אתון	11:31
n.	כלה	
adj.	כדיי	
vb.	מטי	
vb.	נסב	
vb.	חוי	12:1
vb.	תקף	12:2
conj.	מן #2	12:3
conj.	בזמן	12:4
vb.	גייר	12:5
adj.	כנעניי	12:6
adv.	כען	
n.	מרנח	12:8
n.	מערב	
vb.	סלק	
vb.	פלח	
vb.	צלי	
interj.	הא	12:11
prep.	יח	12:12
conj.	בגלל	12:13
prep.	בגלל	
n.	זכו	
vb.	קום	
vb.	שבח	12:15
n.	אמהה	12:16
n.	אתנה	
n.	חמר #2	
vb.	יטב	
prep.	מן בגלל	
n.	עבר	
vb.	גרי	12:17
n.	מכתש	
adv.	למה	12:18
pron.	מה	
n.	אחה	12:19

n. שלם
vb. שלם 15:16
n. אתון 15:17
n. גהינם
n. גזר
vb. חוי
vb. חזי #2
n. חמוט
vb. טמע
adv. כדן
vb. מרד
vb. מתל
vb. נקף
n. ספסל
vb. עבר
conj. על
n. שביב
n. שמש
n. ארע 15:18
adj. מדנחיי 15:19
adj. קניזיי
adj. שלמיי
adj. פריזיי 15:20
n. בעיל 16:3
adj. מצריי
n. איקר 16:4
vb. זלל
n. רבונה
n. איקד 16:5
n. אתון
adv. בהיימנו
n. בית תלדוון
n. דין
pron. היא
vb. זלל
adj. כדיי
n. מלך
vb. מסר
n. עלבן
vb. פרס
vb. צרך
vb. רבי
vb. שבק
n. שלם
vb. ערק 16:6
adj. שפיר
vb. ארע 16:7
n. מלאך
n. עיין #2
vb. אזל 16:8
n. אמהה

n. קרב
adj. קריב
vb. שכח
vb. תקן
interj. בבעו 15:2
prep. בלא
adv. סגין
vb. עכד
n. רחמין
n. ברביי 15:3
vb. ירת
n. נבו 15:4
adv. לברה 15:5
vb. סכל #2
vb. היימן 15:6
n. זכו
n. אתון 15:7
adj. כדיי
vb. ירת 15:8
adv. כען
n. בר שנין 15:9
n. גוזל
n. עגלה
vb. קרב
n. ברת שנין
n. שפנין
adv. במיצעה 15:10
prep. לוקבל
n. פסג
vb. פסג
n. זכו 15:11
n. טייס
adj. מסאב
vb. נחת
vb. נשב
vb. עוץ
n. פסג
adj. בסים 15:12
vb. דחל
vb. חזי #2
n. מלכו
n. שנה #2
n. תקומה
n. גיור 15:13
דיד־
n. זרעי
vb. צער
vb. שעבד
n. תותב
conj. בתר 15:14
n. סיבו 15:15

n. תומרה
vb. בלע 14:8
vb. סרר
n. פרדס
vb. יכל 14:9
prep. לוקבל
n. קרב
n. ביר #2 14:10
n. חימר
adj. מלי
n. פרדס
n. בר אח 14:12
adj. אמוריי 14:13
n. מרי קיים
adj. עבריי
n. פורקן
n. בר אח 14:14
vb. שבי
n. תרבו
n. צפון 14:15
vb. רדף
n. פרדס 14:17
adj. ברוך 14:19
num. חד 14:20
adj. עיליי
vb. תבר
adj. עיליי 14:22
conj. אם 14:23
vb. גאי
n. חוט
n. מסן
vb. עתר
n. רצועה
n. אגר 15:1
n. את
conj. אפעלגב
vb. אתי
vb. גנן
conj. די
interj. ווי
vb. חלל
vb. חשב
adv. כען
n. ליגיון
n. מדינה
prep. מן בגין
vb. מסר
n. פתגם
vb. צרף
vb. קבל
adj. קליל

מה דיל־ 12:20
adv. בקדמייתה 13:3
n. מטלן
vb. בני 13:4
adv. תמן
n. בית מרעי 13:7
vb. בקר #2
vb. זמם
vb. נטי
n. רעי
n. אח 13:8
n. רעי
הלא 13:9
n. צפון
n. בית שקי 13:10
vb. חזי
n. מישר
conj. קודם עד לא
vb. בחר 13:11
adv. מן לקדמין
vb. פרש
vb. פרס 13:12
vb. שרי
n. אדם 13:13
n. גילוי
n. ערייה
v.n. שפיכה
vb. פרש 13:14
n. ארע 13:15
conj. אוף 13:16
adv. איפשר
n. ארע
n. גבר
vb. מני
n. עפר
n. אורך 13:17
n. פתי
vb. קום
vb. חבר 14:3
n. מלח
n. פרדס
vb. מרד 14:4
vb. פלח
adj. אומתניי 14:5
adj. אימתן
adj. זיותן
vb. קטל
n. גבול 14:6
adj. חווריי
vb. חזר 14:7
n. עיין #2

pron. אתי
adv. להן
adv. מנן
n. רבונה
16:9 vb. צער
n. רבונה
prep. תחות
16:10 vb. מני
n. סוגי
16:11 pron. אתי
vb. עבר
vb. קרי
vb. שמע
16:12 n. ערר
16:13 conj. מן בתר
vb. צלי
adj. קיים
n. רבונה
16:14 adj. קיים
16:16 conj. בזמן
17:2 prep. בן
vb. תקף
17:3 n. אפין
vb. שטח
17:5 adj. צדיק
adv. תוב
17:6 n. חלצין
vb. שלט
17:8 n. ארע
17:11 n. סימן
17:12 n. בר עממין
num. תמני
n. תרבו
17:13 n. תרבו
17:14 n. דכר
prep. מן גו
n. ערל
vb. פסס
17:15 vb. קרי
17:16 n. ביר
17:17 adv. איפשר
vb. ילר
n. לב
vb. תמה
17:18 prep. קודם
17:19 conj. ברם
17:21 n. עידן
vb. קום
17:22 vb. סלק
17:23 n. תרבו
17:24 n. בר

num. תשע
17:25 n. ערלה
17:26 prep. בזמן
vb. גזר
n. ערלה
17:27 n. בר עממין
prep. מן לוות
n. תרבו
18:1 n. אדם
vb. אפך
conj. ארום
vb. בשר
n. גזירה
vb. גזר
n. הפיכה
vb. חמם
adv. יתיר
n. מישר
n. מלאך
n. ערלה
vb. שלח
18:2 n. רמו
vb. רהט
n. תרע
18:3 prep. מן עילווי
vb. סלק
18:4 n. אילן
vb. סחי
vb. קרר
18:5 n. אשון
n. מזון
prep. מן בתר
vb. סעד
n. עבד
18:6 vb. יחי
vb. לוש
vb. נסב
n. סאה
vb. עבר
n. קמח
18:7 n. בקורה
n. בר תורין
adj. טב
adj. רכיך
18:8 vb. אכל
conj. הך
n. חלב
n. ליבה
18:9 pron. היא
18:10 n. בר דכר
n. שעה

18:11 vb. מנע
vb. סאב #2
vb. פסק
18:12 conj. בתר
n. טליז
n. לב
n. עירוי
vb. תמה
18:13 vb. גחך
vb. ילד
vb. סאב #2
prep. מן בגלל
18:14 n. עידן
18:15 vb. גחך
vb. דחל
vb. כדב
vb. רוק
18:16 prep. כלפי
vb. לוי
18:17 vb. אפך
conj. הואיל
vb. כסי
n. כרך
n. מתנה
n. רחם
18:19 n. אנשי בייתה
vb. גלי
conj. מן בגלל
n. צרקה
18:20 vb. סגי
n. קבילה
18:21 vb. גלי
n. גמירה
n. כלייה
vb. סכי
n. תתובה
18:22 vb. בעי
adv. כען
n. רחמין
18:23 adj. חייב
18:24 adj. זכיי
n. חוב
num. חמש
vb. שבק
18:25 n. דייר
n. רין
vb. מות
n. מחוס
n. פתגם
18:26 prep. בגלל
vb. שרי

18:27 n. עפר
18:28 prep. בגלל
vb. חסר
18:29 vb. מלל
18:30 conj. אם
18:31 prep. בגלל
18:32 prep. בגלל
18:33 vb. שלם
19:1 n. ארע
prep. לקדמות
n. נימוס
vb. שאל
19:2 vb. בות
n. רחוב
19:3 vb. אפי
vb. דחק
n. שירו
19:4 vb. נקף
n. סב
n. סטר
conj. קודם ער לא
19:5 vb. חכם
vb. קרי
19:6 prep. בתר
vb. טרד
adv. לברה
adv. כען
19:7 n. ברה
19:8 n. טל #2
adv. להוד
vb. נפק
vb. שפר
n. שרי
19:9 vb. באש
adv. יתיר
adv. להל
n. תרע
19:11 vb. לעי
n. סידורין
19:12 אית
n. חתן
19:13 vb. חבל
n. קבילה
19:14 vb. גחך
vb. תקף
19:15 n. אשון
19:16 n. מחוס
vb. שהי
vb. תקף
19:17 adv. לברה
prep. לבתר

ספי vb.
שיזב vb.
19:18 זעיר adj.
מתן vb.
19:19 שיזב vb.
תקף vb.
19:20 זעיר adj.
קריב adj.
19:21 אפך vb.
19:22 יחי vb.
עד זמן conj.
רבון n.
שיזב vb.
19:23 שמש n.
19:24 גופרי n.
19:25 הפך vb.
קרייה n.
19:26 איתה n.
חיי vb.
מלח n.
סדומיי adj.
19:27 צפר n.
קדם vb.
19:28 ארע n.
רוק vb.
כלפי prep.
קיטור n.
19:29 הפיכה n.
19:30 ברה n.
מערה n.
תריין num.
19:31 ארע n.
19:33 דמך #2 v.n.
קום vb.
19:34 זעיר adj.
עלל vb.
קום vb.
19:38 עמוניי adj.
20:3 נסב vb.
20:4 בבעו interj.
עמם n.
רתמין n.
20:5 תמימו n.
20:6 אוף conj.
חסך vb.
יהב vb.
רשו n.
תמימו n.
20:7 חור vb.
ידע vb.
20:8 משמע v.n.
20:9 רב n.
20:11 ארום conj.
דחלה n.
יהיב adj.
20:12 ברח אם n.
20:13 אמר vb.
אתר n.
בתר prep.
טעי vb.
עמם n.
20:16 אילו conj.
אלף num.
הוי vb.
יבח vb.
כסף n.
מתנה n.
על conj.
20:17 אסי vb.
20:18 בעד prep.
טרר vb.
21:1 הך מה conj.
נס n.
21:2 אשון n.
סיבו n.
21:3 ילד vb.
שם n.
21:4 גזר vb.
21:6 עבד vb.
21:7 אזל vb.
ינק vb.
21:8 תסל vb.
טלי n.
נוכריי adj.
עובד n.
רבי vb.
שירו n.
21:10 טרד vb.
ירת vb.
21:12 באש vb.
זרע' n.
כל מה conj.
21:13 רב n.
שווי vb.
21:14 אזל vb.
זיק n.
טעי vb.
בתף n.
21:15 זיק n.
חד num.
טלק vb.
21:16 יתב vb.
מות n.
קל n.
קשת n.
רחיק adj.
רמי vb.
21:17 דחל vb.
מה pron.
21:18 אומה n.
נטל vb.
קום vb.
תקף vb.
21:19 ביר #2 n.
זיק n.
מלי vb.
פקח vb.
שקי vb.
21:20 ילף vb.
קשת n.
רמי vb.
שרי vb.
21:21 ארע n.
21:22 רב חיילוותה n.
21:23 בר בר n.
21:25 גזל n.
יכח vb.
21:29 אימרה n.
21:30 אימרה n.
חפר vb.
שהדו n.
21:32 קיים n.
21:33 אכל vb.
דמין n.
זעי vb.
מרי עלמה n.
נצב vb.
עבור adj.
פרדס n.
שבח n.
22:1 ניסיון n.
נסי #2 vb.
עשיריי num.
22:2 יחיד n.
22:3 פצע vb.
שווי vb.
22:4 מן רחיק adv.
עיין n.
22:5 רבי #3 n.
22:6 לב n.
קיס n.
22:8 זמן vb.
עלה n.
22:9 עקד vb.
22:10 בעט vb.
דחי vb.
חבל #3 n.
יאוח adv.
יחידיי n.
כפת vb.
מרום n.
נכס vb.
סכין n.
עיין n.
עכב vb.
פסל vb.
פשט vb.
שוט vb.
שעה n.
22:12 דחל vb.
יחיד n.
מנע vb.
רבי #3 n.
22:13 קרן n.
22:14 חדוה n.
ירע vb.
prep. ית
adv. מן יד
מקדש n.
עפר n.
עקה n.
עקידה n.
קום vb.
22:15 תניינות adv.
22:16 חולף conj.
יחיד n.
שם n.
22:17 ארי conj.
בעיל דבב n.
על גיף prep.
22:18 ברך vb.
חולף conj.
22:19 עולים n.
22:21 בכור n.
22:24 לחינה n.
23:2 נכי vb.
ספד vb.
23:4 אחסנו n.
דייר n.
קבורה n.
תותב n.
23:6 בית שפר n.
קבר n.
שפר n.
23:7 נימוס n.
23:8 קבר vb.

n. רעווה
23:9 n. אחסנו
adj. כפיל
n. מערה
23:10 adj. חיחיי
23:12 n. ארע
23:13 interj. לווי
v.n. משמע
vb. קבל
vb. קבר
23:15 adj. חשיב
23:16 n. אחר
n. פרגמטייה
vb. חקל
23:17 adj. כפיל
23:18 prep. לוקבל
n. קניין
23:19 n. חקל
adj. כפיל
vb. קבר
23:20 n. קבורה
24:1 vb. סאב #2
24:2 n. ירך
adv. כען
מה דיל־
n. סב
24:3 prep. בן
vb. שבע
n. שליט
24:4 conj. ארום אלהן
n. ילדו
24:5 vb. צבי
24:7 n. אלה
vb. רבר
vb. קום
n. חלדו
24:8 vb. צבי
n. שבועה
24:9 prep. על עסיק
24:10 n. דייחיקי
num. עשר
n. שפר
24:11 conj. בשע(ח)ה ד־
n. מלוייה
vb. נפק
n. עידון
vb. רבע
24:12 adv. כען
24:13 n. ארע
vb. מלי
vb. נפק

vb. ידע 24:14
n. קולה
vb. רכן
vb. שקי
vb. ילד 24:15
n. כחף
conj. קודם עד לא
n. קולה
vb. חכם 24:16
vb. מלי
n. קולה
vb. רהט 24:17
vb. יחי 24:18
vb. נחח
n. קולה
n. מורכי 24:20
vb. פני
n. קולה
vb. רהט
n. אורח 24:21
vb. צלח
n. טבע 24:22
n. קודש
n. שיר #2
vb. בוח 24:23
n. ברה
n. כסה 24:25
n. חבן
vb. ידי 24:26
vb. עקד #2
n. פלטורין
vb. שבח
n. שם
n. חסר 24:27
n. רבון
vb. שבק
n. אח 24:29
adv. לברה
prep. לווח
n. עיין #2 24:30
pron. אנה 24:31
adj. ברין
adv. לברה
vb. פני
n. רגל 24:32
vb. שרי
vb. אכל 24:33
n. ען 24:35
vb. חקף
מה דיל־ 24:36
conj. מן בחר

vb. אחי 24:39
n. קשוט 24:40
vb. שלח
vb. אחי 24:41
adv. בכדן
vb. זכי
adj. זכיי
vb. צלח 24:42
n. עיין #2 24:43
vb. עחד
n. קולה
adj. קליל
n. קולה 24:46
vb. שקי
pron. אחי 24:47
n. ביח אף
n. ברח אח 24:48
vb. דבר
vb. עקד #2
n. טבו 24:49
n. רעווה
n. שמאל
n. ארע 24:52
n. כסף 24:53
n. מאן
vb. בוח 24:54
vb. קום
n. אח 24:55
num. חריין
vb. צלח 24:56
vb. שהי
vb. קרי 24:57
vb. אזל 24:58
n. אנש 24:59
n. מיינקה
pron. אחי 24:60
conj. ברם
vb. דבק
vb. הוי
adj. חסיד
adv. כדון
adv. להל
n. קרייה
n. רבו
prep. בחד 24:61
vb. קום
vb. רכב
n. דרום 24:62
adj. קיים
vb. נטל 24:63
n. עידון

n. גמל 24:64
vb. רכן
vb. כסי 24:65
n. רדיר
vb. נחם 24:67
vb. רחם
n. אומה 25:3
n. אמפור
n. ראש אומין
n. חגר
n. לחינה 25:6
prep. קדמיי(ן) ל־
vb. כנש 25:8
n. סיבו
adj. שביע
n. מערה 25:9
vb. קבר 25:10
adj. קיים 25:11
n. טירה 25:16
prep. כלוקבל 25:18
n. כפרה
vb. ילד 25:19
n. איחה 25:20
adj. ארמיי
n. ברה
vb. עבר 25:21
n. עקרה
n. ביח מדרש 25:22
vb. דחק
n. רחמין
vb. חבע
n. מלכו 25:23
vb. פרש
n. רב
vb. שעבד
prep. בגו 25:24
n. חומיין
n. גיפוף 25:25
n. כוכלן
n. סמקמיק
n. שער
n. חקל 25:27
vb. בשל 25:29
n. טלופח
vb. שלהי
vb. שלהי 25:30
adv. כען 25:31
n. בכורה 25:33
vb. בזי 25:34
n. בכורו
n. טלופח

כפר vb.
קום vb.
חבשיל n.
חחייה n.
26:1 בר מן prep.
קדמיי adj.
26:3 ארע n.
עד זמן prep.
26:5 חולף conj.
מטרה n.
נטר vb.
26:7 דחל vb.
קטל vb.
26:8 גחך vb.
חזי vb.
חדך n.
פלישחיי adj.
26:9 ארי conj.
מן בגלל prep.
26:10 אילו conj.
אחי vb.
היא pron.
26:11 מן #2 conj.
קרב vb.
26:12 דגן n.
שער n.
26:14 מסגי adj.
פלישחיי adj.
קניין n.
26:15 ביר #2 n.
חפר vb.
סחם vb.
עפר n.
26:17 יחב vb.
חמן adv.
26:18 חפר vb.
מות vb.
מן בחר conj.
סחם vb.
פלישחיי adj.
26:19 מבוע n.
עבד n.
26:20 דון vb.
עסק vb.
רעי n.
26:21 חורן pron.
26:22 ביר #2 n.
חפר vb.
כען adv.
סלק vb.
פחי vb.

עבד n. 26:24
סיעה n. 26:26
רב חיילווחה n.
רחם n.
מן בגלל prep. 26:27
סני vb.
בן prep. 26:28
בריך adj. 26:29
טבה n.
כדון adv.
אח n. 26:31
קדם vb.
שלם n.
חפר vb. 26:32
גחך vb. 26:35
נפח vb.
סורבן adj.
פלחן n.
צפון n.
רוח n.
כהי vb. 27:1
רב n.
מיחה n. 27:2
סאב #2 vb.
ביח גירין n. 27:3
לאפי prep.
צוד vb.
מוח vb. 27:4
קודם עד לא conj.
תבשיל n.
צוד vb. 27:5
צייד n.
שמע vb.
הא interj. 27:6
צייד n. 27:7
שמע vb. 27:8
אזל vb. 27:9
אחי vb. 27:10
עד לא conj.
אם n. 27:11
שעשיע adj.
עשׂרן adj.
ברכה n. 27:12
גחך vb.
מה דלמה adv.
מוש vb.
לווט n. 27:13
רחם vb. 27:14
שעשיעו n. 27:16
בכור n. 27:19
יח prep.

יחב vb.
כען adv.
כען adv. 27:20
משש vb. 27:21
סוש n. 27:22
משש vb.
ערניי adj. 27:23
ד(י)ן pron. 27:24
צייד n. 27:25
קרב vb.
נשק vb. 27:26
נשק vb. 27:27
קטרה n.
קיים adj.
קרב vb.
ריח n.
ריח vb.
טוב n. 27:28
טל n.
נחח vb.
עבור n.
ברך vb. 27:29
ספר #2 n.
קדם vb.
שליט n.
אפין n. 27:30
כד conj.
צייד n.
שלם vb.
צייד n. 27:31
מן pron. 27:32
בריך adj. 27:33
זוע vb.
זעוע n.
לחדה adv.
צוד vb.
צייד n.
רב n.
שמיין n.
מריר adj. 27:34
צווחה n.
סוגי n. 27:35
בכורה n. 27:36
עקב vb.
קרי vb.
קשוט n.
אבל n. 27:41
חיוב n.
ירוח n.
יח prep.
מחן vb.

סטם vb.
עד זמן conj.
על שם prep.
קטול n.
דבר vb. 27:45
נשי vb.
עד conj.
חכל n.
חיחיי adj. 27:46
עוק vb.
תקף vb. 28:3
ארמיי n. 28:5
אח n. 28:10
אסדין n.
אשון n.
גלל vb.
דביר n.
דלא prep.
חמד vb.
חמישיי num.
חמש num.
טוף vb.
כיוון conj.
נס n.
סלק vb.
צפר n.
קפץ #2 vb.
קצר vb.
רום vb.
ריק vb.
שכח vb.
שעה n.
אסדין n. 28:11
בוח vb.
דמך vb.
טמע vb.
שמש n.
אוצר n. 28:12
איקונין n.
חמד vb.
לוי vb.
מטי vb.
סולם n.
עד ציח prep.
דמך vb. 28:13
ארע n. 28:14
מדנח n.
עפר n.
נטר vb. 28:15
ליח 28:16
עור vb.

n. שנה #2
28:17 n. אתר
adj. דחיל
adj. הדיוט
pron. מה
prep. עד צית
n. צלו
28:18 n. אסרין
vb. ריק
28:19 adv. בקדמייתה
28:20 n. נדר
vb. נדר
n. סעד
29:2 vb. רבע
29:3 vb. גלל
vb. חזר
29:6 n. שלם
29:7 vb. רעי
vb. שקי
29:8 vb. גלל
29:9 n. רעייה
29:11 vb. בכי
vb. נשק
29:13 n. ביר
vb. גפף
prep. לגו
vb. נשק
n. שמע
29:14 adj. קריב
29:15 pron. הוא
29:16 n. רב
29:17 vb. הוי
vb. זקף
adj. צדיק
n. ריו
29:18 adj. זעיר
29:19 n. גבר
pron. חורן
vb. תקן
29:20 n. רחמה
29:22 n. בית שקי
prep. בן
adj. חסיד
vb. סגי
n. רמיו
n. שירו
29:23 vb. אתי
29:24 n. אמהה
29:25 vb. רמי #2
29:26 adj. כשר
prep. קדמיי(ן) ל-
29:27 conj. אוף
29:28 n. משתו
vb. נסב
num. שבע
29:29 n. אמהה
29:30 adv. עוד
vb. רחם
adv. תוב
29:31 n. עקרה
29:33 adv. עוד
vb. שמע
29:35 vb. אמר
vb. ילר
adv. תוב
30:1 vb. יהב
vb. קני #2
30:2 vb. בעי
n. מעין
30:3 n. לוז
adv. מה דלמה
prep. על ידי
vb. רבי
30:6 vb. דון
n. כפרה
30:7 num. תניין
30:8 vb. צלי
vb. שמע
30:10 n. משתי #2
30:11 n. גד
vb. גדע
adj. עתיד
30:13 vb. שבח
30:14 n. יבדוח
n. יום
30:15 adj. זעיר
n. יברוח
prep. חחות
30:16 vb. אגר
pron. אתון
prep. מן אפי
n. פורקן
30:17 n. צלו
30:18 n. אגר
30:20 vb. זבד
n. זבדין
vb. ילד
30:22 n. אוצר
adj. חיי
vb. מסר
n. מפתח
n. עקרה #2
n. פרנסה
vb. פתח
n. קבר
n. רבון
vb. שבע
n. שרף
30:23 n. חסד
30:24 pron. חורן
30:25 adv. כען
30:26 vb. ידע
30:27 n. חן
30:28 n. אגר
n. קצץ
30:29 conj. מה
30:30 n. ביי
n. בעיר
vb. זקק
vb. סגי
vb. פרנס
vb. תקף
30:31 vb. רעי
30:33 n. זכו
adv. מחר
adj. נמור
adj. קרוח
vb. שהד
30:35 n. שומה
n. תייש
30:36 prep. בן
n. מהלך
vb. רעי
30:37 n. דלוב
n. קלופי
n. קלף
vb. קלף
adj. רטיב
30:38 n. מורבי
vb. פצל
vb. קלף
n. שקי
30:39 vb. יחם
n. ען
vb. קרקד
adj. קרוח
adj. לתוש
30:40 vb. יחם
30:41 n. מורבי
conj. אילולי
31:42 adj. בכיר
30:42 adj. לקיש
adj. סגי
30:43 n. אמהה
31:1 vb. קני
31:2 adv. אתמל
31:3 vb. חזר
31:4 prep. לאפי
31:5 adv. דקודמוי
prep. לוקבל
adj. שפי
31:6 vb. ידע
31:7 vb. יהב
n. רשו
vb. שלחף
n. ען 31:8
31:9 vb. רוקן
31:10 vb. יחם
adj. נמור
vb. קדקד
adj. קרוח
31:12 adj. נמור
vb. קדקד
31:13 vb. נדר
vb. נפק
vb. רבי #2
n. תלדו
איח 31:14
31:15 vb. חשב
conj. כאילו
adv. להוד
31:16 vb. נפק
31:18 n. קניין
31:19 vb. גזז
31:20 vb. ערק
31:21 מה דיל-
31:22 vb. אזל
adv. בכדן
adv. דלמה
vb. טוף
vb. מחן
vb. סבר
n. רעי
31:23 vb. ארע
31:24 vb. זהר
31:25 vb. ערע
31:26 vb. גנב
31:27 n. חדו
n. כינר
n. שיר
n. תוף
31:28 vb. סכל
31:29 n. אובלוסין

אית
31:30 n. דחלה
vb. חמד
31:31 n. גזל
vb. דחל
prep. מן לווח
31:32 vb. גנב
n. טעו
31:34 n. משכן
n. עביט
vb. פשפש
31:35 vb. באש
prep. מן קודם
vb. פשפש
n. צלים
31:36 vb. דון
n. סרחון
31:37 vb. פשפש
31:38 n. רחיל
n. חכל
31:39 n. אימם
n. קטילה
vb. שלם
31:40 vb. נדד
n. קלש
n. שדב
31:41 vb. שלחף
31:42 conj. אילולי
vb. יכח
n. ליו
n. רמש
adj. תקיף
31:43 vb. ילד
31:46 n. איגר #2
31:47 n. איגר #2
31:48 pron. ד(י)ן
31:49 vb. דון
n. צפי #2
31:51 n. איגר #2
31:52 n. הדה
31:54 vb. בוח
n. נכיסה
vb. נכס
vb. קרי
32:1 n. אתר
vb. קדם
32:2 vb. ארע
32:3 prep. בחר
pron. ההוא
vb. שיזב
32:4 n. שליח

adv. כדן 32:5
vb. שהי
vb. שכח 32:6
prep. לקדמות 32:7
n. מאלל
n. פולימרך
vb. דחל 32:8
n. משרי
vb. עוק
vb. פלג
n. שיזבה 32:9
n. קשוט 32:11
vb. דחל 32:12
vb. קטל
n. חל #2 32:13
n. סוגי
n. אח 32:14
vb. בוח
n. רחיל 32:15
n. חייש
n. אתנה 32:16
vb. ינק
n. לובדק
n. נקבה
n. נפיש #2 32:17
vb. אזל 32:18
adv. להן
vb. ערע
prep. בחר 32:20
n. אפין 32:21
prep. בחר
adv. מה דלמה
vb. רעי #2
n. לחינה 32:23
n. מעבר
vb. עבר 32:24
n. מלאך 32:25
conj. עד זמן
n. עמוד
vb. פגש
v.n. אחפגשו 32:26
vb. קהי
vb. מטי 32:27
n. משכח
pron. מה 32:28
vb. יבל 32:29
vb. קרי
vb. רברב #2
n. אפין 32:31
n. מלאך
vb. שיזב

vb. דנח 32:32
vb. טלע
n. ידך
n. שמש
n. נשי 32:33
prep. עד זמן
vb. קרב
n. לחינה 33:1
vb. פלג
n. רגליי
adj. אחדיי 33:2
n. לחינה
n. ארע 33:3
prep. לוות
n. נימוס
vb. גפף 33:4
vb. נשק
n. צוור
vb. רהט
vb. רכן
vb. חנן 33:5
n. ביר 33:6
n. לחינה
vb. קרב
vb. ארע 33:8
מה דיל- 33:9
adv. סגין
vb. קום
conj. הך 33:10
n. ברכה 33:11
vb. חנן
n. מידעם
prep. מן כלוקבל 33:12
vb. נטל
vb. דחק 33:13
num. חד
vb. חטי #2
n. טלי
vb. ינק
vb. מות
vb. אזל 33:14
prep. להונ-
prep. לרגל
vb. עבר
conj. ער זמן
vb. שבק 33:15
n. ביי 33:17
n. מטלה
vb. זבן 33:19
n. מרגלי
vb. פרס

adj. חיוויי 34:2
vb. צער
vb. שמש
n. מלל 34:3
n. נפיש
vb. שחק 34:5
vb. באש 34:7
adj. כשר
prep. מן אפי
vb. רגז
n. ברה 34:8
vb. רעי #2
vb. ערב 34:9
vb. אחסן 34:10
n. כחובה 34:12
vb. נסב
n. פרן
n. סוגי 34:13
n. בזיון 34:14
vb. ערב #3 34:15
vb. שרי 34:16
vb. שפר 34:18
n. אנשי בייחה 34:19
n. פחגם
n. דבי #3
vb. שהי
n. אנש 34:20
vb. נתן 34:21
n. פחי
vb. גזר 34:22
adv. להוד
vb. ערב #3
adv. להוד 34:23
vb. ערב #3
n. דכור 34:25
vb. צער
n. רוחצן
n. חרב 34:26
vb. בזז 34:27
adj. קטיל
n. ען 34:28
n. איחה 34:29
vb. בזז
n. טפל
conj. כל מה
n. ממון
vb. שבי
vb. באש 34:30
n. דייר
adj. פריזיי
n. ברנש 34:31

n. בתולה
vb. גאי
prep. הך
n. טעווה
adj. יאי
adv. כדון
adv. כדן
vb. לגלג
n. נפקת בר
vb. סאב
n. עלבן
vb. עני
n. ערל
n. פלח
n. צלים
vb. תבע
n. מדבח 35:1
prep. מן קודם
n. אורח 35:2
vb. חוור
adj. נוכריי
vb. עבר
n. אבן 35:3
n. אורח
prep. בשעת
n. סעד
n. עקה
vb. קום
n. בלוט 35:4
vb. טמר
n. קודש
prep. תחות
prep. בתר 35:5
n. דחלה
vb. נטל
vb. ררף
vb. גלי 35:7
n. כלוט 35:8
prep. לוות
n. מיינקה
n. אביל 35:9
n. אורח
vb. אלף
vb. בקר
vb. כרך
n. הדר
n. זוג #2
n. ישרו
vb. יתב
n. כלה
vb. מאך

n. מרבייני
vb. נחם
n. עלמ
n. ענוותנו
n. צדיקו
n. תקוף
n. אלה 35:11
n. חלצין
n. כנישה
vb. קום
vb. שלט
n. אבן 35:14
n. ניסון
vb. נסך #2
vb. ריק
n. אשון 35:16
vb. קשי 35:17
n. צער 35:18
n. שמ
n. שימוש 35:19
prep. ער זמן 35:20
n. קבורה
n. קיימה
n. מגדל 35:21
n. עדר
adj. רחיק
num. תרי(ן) עשר 35:22
vb. יתב 35:27
vb. סאב #2 35:29
n. ייחוס 36:1
adj. כנעניי 36:2
n. אחה 36:3
n. ברה 36:6
n. ממון
vb. קני
n. קניין
adv. כחרה 36:7
vb. סחן
n. חותבו
adj. אדומיי 36:9
n. תלדו
n. לחינה 36:12
n. רב 36:15
adj. אדומיי 36:16
adj. ארומיי 36:17
adj. חוורניי 36:20
adj. חוורניי 36:21
adj. עבור 36:25
adj. אדומיי 36:31
n. מלך
vb. מלך

conj. קודם עד לא
vb. מלך 36:32
vb. מלך 36:33
n. ארע 36:34
vb. מלך
prep. בתר 36:35
vb. מלך
vb. מלך 36:36
vb. לעי 36:39
n. מטרד
n. נכסין
n. סרד
vb. עתר
vb. קני
adj. אדומיי 36:43
n. מדור
n. תותבו
n. טכ 37:2
n. טלי
n. ייחוס
vb. רכי
vb. רעי
n. בר סיבו 37:3
n. פרגוד
vb. צור
n. שלם 37:4
n. חלם 37:5
adv. חוב
vb. חלמ 37:6
pron. אנחנה 37:7
vb. זקף
n. כורכה
vb. כרך
vb. שאל
n. שלמ
n. כפרה 37:8
vb. מלך
vb. סני
vb. שלט
n. זהד 37:9
n. כוכב
vb. תני
n. ארע 37:10
vb. אתי
vb. נטר 37:11
vb. קני #2
interj. הא 37:13
vb. אזל 37:14
vb. תוב
n. דמו 37:15
vb. טעי

n. שעבה
vb. חשב 37:18
vb. קטל
n. מרי חלמין 37:19
n. גוב 37:20
vb. חוב 37:21
adj. זכיי 37:22
n. קטולין
vb. שפך
vb. אתי 37:23
n. פרגוד
vb. שלח #2
n. גוב 37:24
vb. אכל 37:25
n. לטומ
n. קטף
n. שעלה
vb. הני 37:26
n. ממון
vb. קטל
vb. זבן 37:27
n. גבר 37:28
vb. יכל
adj. מדייניי
adj. סרקיי
vb. עבר
n. תגר
vb. כזע 37:29
vb. חזר 37:30
vb. ירע
adv. להן
n. בר עזין 37:31
n. פרגוד
vb. צבע
n. צפיר
adv. כען 37:32
n. פרגוד
vb. אכל 37:33
n. תיווה
vb. חכם
n. קטולין
vb. קטל
vb. אבל 37:34
n. שק
vb. נחם 37:35
vb. סרב
vb. זבן 37:36
adj. מדייניי
n. ספוקלטר
n. שליט
adj. עדולמיי 38:1

vb. עבר 38:3
vb. קרי 38:5
n. בכור 38:6
n. עובר 38:7
n. אח 38:8
n. זרע
vb. יבם
n. בר 38:9
vb. חבל
vb. קום
vb. באש 38:10
n. ארמלה 38:11
vb. יתב
vb. רבי
n. גזז 38:12
vb. נחם
adj. עדולמיי
vb. גזז 38:13
interj. הא
n. חם
n. ארמלו 38:14
prep. מן עילווי
vb. עטף
n. פרשה
vb. רבי
n. דדיד
vb. כסי 38:15
conj. ארי 38:16
vb. סטי
vb. עלל
n. גדי 38:17
n. ערבון
vb. עלל 38:18
n. ערבון
n. ארמלו 38:19
vb. עבר
n. רדיד
prep. ביד 38:20
adj. עדולמיי
n. ערבון
n. רחם
n. פרשה 38:21
n. נפקת בר 38:22
n. בזיון 38:23
vb. שכח
n. בר 38:24
prep. הך
n. זנו
vb. זני
n. כלה
n. אח 38:25

n. אלה
n. אנינקי
n. אנש
conj. אפעלגב
interj. בבעו
vb. בהת
n. בקעה
n. ברת קל
pron. ד(י)ן
n. זנו
interj. חס ל־
טובי
vb. טפי
vb. יקד
vb. כול
n. כלה
adv. כען
n. לב
vb. נכר
vb. עבר
adj. עיק
n. עלם
n. עקה
n. פרגוד
vb. פרסי
vb. צבע
adj. צדיק
n. צלו
vb. קדש
vb. קום
n. קל
adj. זכיי 38:26
vb. חכם
n. בלה
n. מעין 38:27
n. תומיין
pron. ד(י)ן 38:28
n. וולר
n. חייה
vb. פשט
vb. קטר
vb. תקף 38:29
n. אספקלטור 39:1
n. שימוש
n. שליט
vb. צלח 39:3
n. אפיטרופוס 39:4
מה דיל־
n. אפיטרופוס 39:5
n. מצריי
prep. ארום אלהן 39:6

n. חזיו
adj. יאי
n. ריו
n. רשו
vb. שבק
adj. שפיר
vb. סרב 39:8
prep. ארום אלהן 39:9
conj. בגלל
adv. הבדן #2
vb. חסך
n. חושבן 39:11
vb. חשב
vb. עלל
vb. שבק 39:12
n. שוק
vb. תפס
vb. גחך 39:14
adj. עבריי
n. קל
adj. רם
vb. צנע 39:16
n. דבון
vb. גחך 39:17
vb. רום 39:18
n. ארון 39:20
n. חביש
n. בית חבושי 39:21
n. רב ביח חבושיה
n. בית חבושי 39:22
vb. סרח 40:1
n. נחתום 40:2
vb. רגז
n. שליט
n. אספקלטור 40:3
n. בית חבושי
vb. חבש
n. מטר #2
vb. שווי
n. אספקלטור 40:4
n. בית חבושי 40:5
n. פתרון
adj. ביש 40:6
vb. חלם 40:8
n. פתרון
vb. תני
vb. בשל 40:10
n. גפן
n. נץ
n. סגול
n. ענבה

vb. פרח
n. בס 40:11
vb. עצר
vb. אבד 40:12
n. כס
adj. מהיימן
vb. נסב
n. סגול
prep. על ידי
vb. עצר
adj. עתיד
n. פורענה
n. פרנס
n. פחרון
vb. שעבד
n. שעבוד
n. שרביט
n. בס 40:13
vb. מזג
vb. רום
n. שימוש
vb. דכר 40:14
n. חסד
n. טיבו
adj. עבריי 40:15
adv. טבאיח 40:16
adj. נקי
n. סל
n. מיכל 40:17
n. נחתום
n. סל
adj. עילייי
vb. אבד 40:18
n. אגר
vb. גזר
vb. גלי
n. חלם
vb. חלם
n. טין
n. ליבנה
n. נחתום
n. פתרון
n. ראש
vb. רמי
n. שעבוד
vb. צלב 40:19
n. צליב
n. גניסייה 40:20
n. מזוג
n. דאש
vb. דום

n. שולטן
40:21 n. מזוג
n. שימוש
40:22 n. נחתום
vb. פתר
40:23 vb. טעם
n. כס
n. כתב
adv. לרע
n. מות
n. מזוג
vb. מטי
n. ספר #3
adj. עבור
n. קץ
n. רחצן
vb. רחץ
41:1 vb. חלם
41:2 n. אגם
n. ברי
41:3 pron. אוחרן
prep. בסטר
adj. חסי
41:4 vb. עור
41:5 n. ברי
vb. דמך
n. קנה
n. שובלה
41:6 vb. דקק
vb. צמח
n. קרום
vb. שדף
n. שובלה
41:7 n. חלם
n. שובלה
41:8 vb. טרף #2
ליח
vb. פשר
41:9 n. מזוג
n. סרחון
41:10 n. אספקלטור
n. נחתום
vb. רגז
41:11 n. פתרון
41:12 n. אספקלטור
n. חלם
n. טלי
n. עבד
vb. פתר
41:13 vb. צלב
n. צליב

vb. חוור
41:14 vb. רהט
n. פתור #2
41:15 n. אגם
41:18 n. ברי
n. בשר
n. ריז
vb. רעי
n. תורה
adj. דליל
41:19 adj. חסי
adj. ביש
41:20 adj. חסי
adj. קרמיי
n. חזיו
41:21 adj. חשיך
n. מעין
vb. עור
n. קנה
41:22 n. שובלה
vb. צמח
41:23 n. קדום
vb. שרף
n. שובלה
n. חרש
41:24 vb. פשר
num. שבע
41:26 vb. דקק
41:27 adj. חסי
n. כפן
n. קדום
vb. שדף
vb. מלל
41:28 vb. אתי
41:29 vb. נשי
41:30 n. שבע
prep. בתר
41:31 vb. זמן
prep. מן קודם
41:32 n. חכים
41:33 adj. סוכלתן
n. אפיטרופוס
41:34 vb. פקד
adj. טב
41:35 n. עללה
n. רשו
vb. הוי
41:36 n. שנה
n. שולטן
41:37 vb. שפר
prep. כווח
41:38

conj. מן בתר
41:39 adj. סוכלתן
n. אפיטרופוס
41:40 vb. זון
n. רב
vb. מני
41:41 n. בוץ
41:42 vb. יהב
vb. לבש
n. מניך
n. ארתך
41:43 adj. זעיר
vb. קלס
vb. רכב
adj. רכיך
n. שליט
n. שפר
vb. אסר
41:44 prep. בר מן
n. זוני
n. יד
vb. רכב
n. טמירה
41:45 n. אוצר
41:47 vb. מלי
vb. כנש
41:48 n. חל #2
41:49 vb. מנע
n. עבור
n. עמל
41:51 n. שבעין
41:53 n. ארע
41:54 vb. שרי
vb. צווח
41:55 n. אוצר
41:56 n. אפין
vb. פתח
adv. כען
42:1 vb. כפן
n. עבור
vb. נחת
42:2 adv. תמן
n. עבור
42:3 n. סקול
42:4 vb. ערע
n. עלל
42:5 n. ארע
42:6 n. שלם
n. ארע
42:7 vb. דבב
vb. חכם
42:8

vb. חלם
42:9 n. יליל
n. מעלל
n. יליל
42:11 n. עבר
n. מעלל
42:12 n. סוף
42:13 n. יליל
42:14 vb. מלל
vb. בדק
42:15 n. חיין
vb. בדק
42:16 vb. חבש
n. יליל
adj. קושטן
vb. שלח
vb. חבש
42:17 n. מטר #2
vb. חיי
42:18 n. ביי
42:19 n. בית חבושי
vb. חבש
vb. כפן
n. עבור
vb. היימן
42:20 adj. חייב
42:21 n. עקה
vb. פרפר
vb. חטי
42:22 vb. תבע
n. חורגמן
42:23 vb. חבש
vb. סטי
n. זבדין
42:25 vb. חזר
n. שק
adv. תמן
42:26 n. בית אבתותה
42:27 prep. בפם
n. כסה
vb. פתח
n. שק
prep. בפם
42:28 vb. זוע
vb. חרד
vb. ערע
42:29 vb. ילל
42:30 adj. קשי
vb. ילל
42:31 adj. זעיר
42:32 n. כסה

n. רבון
n. שאילה
n. שלווה
n. שליט
vb. שלף
vb. שמע
vb. שרי
n. חיק
vb. חני
n. אח 44:19
n. אלע
vb. בהל
n. ביר
n. גבורה
vb. זוע
adj. חביב
vb. טפח
adj. יקיר
adj. מכיך
vb. מכך
prep. מן בגין
adv. עוד
conj. על
n. פלטין
vb. רמז
vb. רחח
n. ערה #2
prep. בלחורי 44:20
n. בר סיבו
n. סב
vb. יכל 44:22
vb. שכך
vb. חזי 44:23
vb. סלק 44:24
pron. אנן 44:26
vb. ילד 44:27
n. קטולין 44:28
vb. קטל
n. סקול 44:29
n. שאול
n. שיכה
adj. חכיך 44:30
n. דוויי 44:31
n. שאול
n. שיבה
vb. ערב #2 44:32
vb. רחק
vb. חמי 44:34
vb. חכם 45:1
vb. כרז
vb. סוכר

adj. זכיי 44:10
n. טעון 44:11
vb. פתח
prep. כפם 44:12
vb. פשפש
n. רב
n. גבר 44:13
n. חמר #2
adv. כען 44:14
n. נימוס
הלא 44:15
vb. קסם
vb. זבי 44:16
n. כליד
interj. חס ל- 44:17
n. כליד
n. אח 44:18
n. ארי
prep. בגלל
דיד-
n. דיור
n. דכור
vb. דכך
adv. דלמה
vb. הוי
vb. זעף
n. חולק
n. חיין
vb. חסל
n. יום
vb. ימי
adj. יקיר
prep. כווח
pron. כל
adv. במה
n. כרח
n. כרך
prep. לפתגם
prep. מן לווח
vb. נהם
vb. סאב
vb. סיים
n. סייף #2
conj. עד זמן
prep. על מנת
vb. ערב #2
n. צדי
vb. קבל
adj. קטיל
adj. קשי
n. רב

vb. עקף 43:18
n. פלטורין
vb. רכרכ
n. פלטורין 43:19
interj. בבעו 43:20
adv. כקדמייתה
n. ביח אבחוחה 43:21
vb. קכל 43:23
vb. סחי 43:24
n. רגל
conj. עד זמן 43:25
n. שירו
n. נימוס 43:26
n. חיין 43:27
n. מחוס 43:29
n. עיין
vb. יחי 43:30
n. קיטון
vb. זרז 43:31
vb. שזג
n. מרחקה 43:32
n. זעירו 43:33
vb. רבע
vb. חמה
n. חולק 43:34
vb. פלג
vb. רבי
vb. רוי
vb. שחי
prep. בפם 44:1
n. טעון
vb. יכל
n. זבן 44:2
adj. זעיר
n. טעון
n. בליר
vb. נהר 44:3
n. אפיטרופוס 44:4
prep. חולף
n. טבה
vb. רחק
vb. באש 44:5
vb. קסם
pron. ד(י)ן 44:6
n. פתגם 44:7
prep. בפם 44:8
adv. בקרמייחה
n. טעון
n. אח 44:9
pron. אנן
vb. הוי

prep. מן לווח
vb. כפן 42:33
vb. אחסן 42:34
vb. פני 42:35
n. צררה
n. שק
prep. יח 42:36
vb. סכם
vb. קום
n. חכל
vb. מסר 42:37
vb. קטל
prep. בלחורי 42:38
n. דוויי
n. סקול
n. שיבה
adj. זעיר 43:2
conj. ארום אלהן 43:3
prep. כ-
n. רעווה 43:4
adv. למה 43:6
n. גבר 43:7
vb. נחח
adj. קיים
n. חלדו
adv. דנה 43:10
n. בוטנה 43:11
vb. גמר
n. דבש
n. דורון
n. טוב
n. לוז
n. קטף
n. שעבה
adv. בכיפלה 43:12
adv. רלמה
n. שלו
n. אח 43:14
n. רחמין
n. שמיין
n. חכל
n. דורון 43:15
vb. כפל
vb. נסב
vb. קום
vb. הוי 43:16
vb. נכס
vb. עלל
n. פלטורין
vb. חקן
n. פלטורין 43:17

adv. עוד
n. קשת
adj. רשיע
49:1 n. ברכה
vb. גלי
adj. גניז
n. רוגש
vb. טרד
vb. כסי
prep. לפם
v.n. מתן
n. נתמה
vb. סבר
n. סתים
n. פורענה
n. קץ
vb. רבע
n. רז
n. שלווה
n. תרע
49:2 pron. אוחרן
n. רוגש
n. טעו
n. כבוד
vb. כסי
adv. לעלם
n. סדר
vb. פלג
n. פסול
49:3 n. בכורה
n. בכורו
n. חולק
n. צער
n. שירוי
49:4 n. גנה
vb. חטי
vb. יכל
n. נחיל
vb. סובר
vb. שטף
49:5 n. מרי זיינה
n. קרב
adj. שנין
n. תלים
49:6 n. איקר
n. בעיל דבב
vb. חוס
n. עיצה
vb. פגר
vb. קטל
vb. רעי #2
vb. יני
n. לישן
vb. לשן
vb. עבר
n. קרייה
47:22 n. כומר
47:24 n. חפניק
47:25 vb. קום
47:26 n. כומר
47:27 vb. אחסן
47:28 vb. חיי
num. שבע עשר
47:29 n. טבו
47:30 n. קברה
47:31 n. דרגש
vb. שבע
48:1 vb. אמר
vb. באש
48:2 n. דרגש
vb. זרז
vb. יתב
48:4 n. קהל
48:5 n. פילוג
48:6 prep. על שם
48:8 pron. ד(י)ן
pron. הינון
48:9 vb. דבר
48:10 vb. גפף
n. שיבה
48:11 vb. סכי
48:13 n. ימין
n. שמאל
48:14 vb. שוי
vb. שלחף
n. שמאל
48:15 n. טליו
n. קשוט
48:16 prep. הך
n. נון
vb. סגי
n. עקה
48:19 n. אח
vb. ידע
vb. סרב
n. שליט
48:20 vb. ברך
48:21 vb. תזר
48:22 n. אח
prep. ארום אלהן
n. זכו
num. חד
adv. יתיר

vb. סלק
46:5 vb. טען
n. עגלה #2
46:6 n. קניין
46:7 n. ברה
n. ברת ברה
46:10 adj. כנעניי
46:20 vb. ילד
46:26 n. חלצין
46:27 n. ביי
46:28 n. אתר
n. בית משרוי
46:29 n. ארתך
vb. טכס
46:30 adv. אולי
conj. בתר
n. זמן
adv. כען
46:31 vb. אתי
46:32 מה דיל־
46:33 n. עבידה
46:34 adv. להוד
47:1 n. ארע
47:2 adv. מן קצת
47:4 vb. יתב
adv. כען
n. מרעי #2
vb. עלל
47:6 n. בית שפר
n. קניין
n. שפר
vb. שרי
47:8 adv. כמה
47:9 n. תוחבו
47:13 vb. שלהי
47:15 vb. יהב
prep. כלוקבל
47:16 vb. שלם
47:17 n. קניין
vb. תקף
47:18 prep. בלחורי
n. גוף
vb. שלם
n. תניין
47:19 vb. בור
n. זרע
vb. זכן
47:20 n. אכסניי
47:21 n. גלוליי
vb. גלי
vb. טלטל

45:2 n. בכייה
n. פלטורין
vb. שווי
vb. שמע
45:3 vb. בהל
adv. כען
vb. עני
45:4 vb. זבן
45:5 vb. רגז
n. שיזבה
45:6 vb. זרע
vb. חצר
adv. כרון
45:7 n. פליטה
n. שיזבה
45:9 vb. יחי
prep. לוות
vb. נפק
vb. שהי
45:10 adj. קריב
45:11 conj. ארום
vb. כלכל
n. כפן
45:12 n. לישן
45:13 n. איקר
vb. יחי
45:14 n. צוור
45:15 vb. נשק
45:16 conj. די
n. פלטורין
45:18 n. אנשי בייתה
n. טוב
45:19 n. עגלה #2
vb. פקד
45:21 n. זברין
45:22 n. איסטולי
45:23 n. אתנה
n. לחים
n. עבור
45:24 vb. רגז
45:26 n. לב
vb. פלג
45:27 vb. נוח
n. עגלה #2
n. רוח
45:28 n. נחמה
vb. סכי
46:3 pron. הוא
vb. נחת
vb. שווי
46:4 vb. נחת

n. אימה 49:7
vb. פלג
vb. קום
vb. קדם 49:8
vb. שאל
n. ארי 49:9
n. אריו
n. בר אריון
n. גור
prep. לוקבל
n. מלכו
vb. נוח
n. קטזלין
vb. שיזב
vb. אלף 49:10
דיד־
n. מלכו
n. משיח
n. ספר #2
vb. שעבד
n. אדם 49:11
n. גלמה
n. חרץ
adj. יאי
pron. מה
n. משיח
vb. סמק
vb. עגעג
n. ענבה
adj. עתיד
adj. קטיל
n. קרב
vb. רפוס
n. שלטון
n. גילוי 49:12
n. גלמה
n. גפן
adj. זכיך
vb. חוור
n. חלב
n. חמיסי
adj. יאי
n. מעצרה
n. משיח
adj. נקי
n. סוגי
vb. סמק
n. עבור
n. עדר
n. עיין
n. שן

vb. שפך
n. מחוז 49:13
n. סייף
n. ספינה
n. שליט
vb. רבע 49:14
n. שבט
n. תחום
adj. חקיף
n. כתף 49:15
n. מס
vb. רכן
adj. שמין
n. דיין 49:16
n. פורקן
vb. שמע
n. אימה 49:17
vb. גאי
vb. דמי
vb. הפך
n. חרמן
vb. יתב
vb. כמן
prep. לוקבל
vb. נכת
n. סזסי
vb. סחר
n. עקיב
n. פרשה
n. רכב
n. שלטון
n. שנא
vb. סכי 49:18
n. פורקן
n. שעה
vb. זיין 49:19
vb. טכס
n. משרי
טובי 49:20
adj. שמין
n. תפנוקין
n. אוני 49:21
n. אזגד
n. בשורה
vb. בשר
n. דבש
adj. טב
n. סיפווה
adj. קליל
n שירוי
vb. אחסן 49:22

n. אילן
n. גפן
vb. דוק
vb. דמי
n. הרהזר
vb. זרק
interj. חס ל־
adj. חסיד
n. חרך
n. חרש
vb. ככש
n. מבוע
n. מיין
n. מלך
n. מעוך
vb. סבר
vb. סכל #2
n. עוברה
n. עזקה
vb. פגר
vb. צוות
vb. קבל
n. קטל
vb. רכי
n. רום
n. שולטן
n. שיר #2
vb. שלח
n. שן
vb. שחל
vb. תלי
vb. אמר 49:23
n. גיר
n. פלטורין
n. קרץ
n. רבו #2
n. רבון
n. אדרע 49:24
prep. מן תחות (ל־)
vb. פרנס
n. רחצן
prep. בגז 49:25
adj. בריך
n. דד
n. טוב
vb. ינק
adv. מן לעיל
adv. מן לרע
n. סעד
n. שמיין
n. תהום

n. ברכה 49:26
adj. זהיר
vb. יסף
n. כליל
n. קודקד
n. רבו #2
n. אימר 49:27
vb. בני
vb. הוי
n. שמש
n. תחום
n. תמיר
vb. ברך 49:28
n. גב 49:29
n. מערה
n. אחסנו 49:30
vb. זכן
adj. חיתיי
adj. כפיל
n. קבורה
n. קניין 49:32
vb. כנש 49:33
vb. פקד
n. ארגוון 50:1
n. ארז
vb. אתי
n. בוע
n. בוץ
adv. בכדן
vb. בכי
vb. בני
n. בסם
vb. חזק
n. חמדן
n. כינר
vb. מטי
n. מרגלי
prep. עד ציית
vb. עני
n. ערס
vb. קבע
vb. רבע
n. ריחן
vb. רכן
n. שולטן
n. שן דפיל/ן
n. שרש
num. תרי(ן) עשר
n. אסי 50:2
vb. חנט
vb. פקד

50:3 n. חנוטין
vb. שלם
50:4 vb. עבר
50:5 vb. חפר
vb. סלק
vb. קבר
vb. שבע
50:6 conj. הך מה
50:7 n. אפיטרופוס
n. שליט
50:8 n. טפל
50:9 n. ארתך
n. פרש
50:10 n. אבל
n. אדר
n. הספד
vb. ספד
n. עבר
n. רב
50:11 n. אבל
n. אדר
n. עבר
50:13 n. אחסנה
vb. יבל
n. מערה
n. קבורה
50:14 pron. כל מן
50:15 n. אח
vb. גמל
vb. סטם
50:16 vb. מוח
n. מרבייה
vb. פקד
50:17 interj. בבעו
n. בישה
vb. גמל
n. מרד
n. סרחון
50:18 n. עבד
50:19 n. מחשבה
vb. שלם
50:20 n. טבה
50:21 vb. בעי
vb. יכל
n. כוכב
vb. כלכל
n. לב
vb. נחם
vb. עקר
50:23 n. ברך
n. דר

50:24 vb. דכר
50:25 n. רחמין
50:26 vb. חנט

Exodus

1:5 n. חלצין
1:7 vb. סגי
1:8 adj. חדת
n. נימוס
1:10 conj. אוף
vb. זער
vb. יסף
prep. לוקבל
n. עיצה
vb. ערע
conj. קודם עד לא
1:11 adj. חליל
1:12 adv. בכדין
n. מצריי
vb. עוק
1:13 adv. בקשיו
vb. שעבד
1:14 adv. בקשיו
n. טין
vb. מרר
vb. פלח
adj. קשי
1:15 n. חייה
adj. עבריי
1:16 n. ברה נקבה
vb. ילד
n. מחבר
n. נקבה
adj. עבריי
vb. קטל
prep. מן קודם
1:17 vb. קום
n. חייה
1:18 vb. קרי
n. חייה
1:19 n. חייה #3
n. חייה
1:20 vb. חקף
n. ביי
1:21 vb. דחל
n. חייה
n. כליל
vb. נסב
vb. קני
n. שם
2:2 adj. טב

vb. ילד
2:3 n. אפר
n. גמי
n. זפת
n. חימר
vb. שעי
n. חיבו
2:4 n. אחה
2:5 n. אפר
n. ברה
vb. קרר
n. רבי #4
2:6 vb. חוס
vb. חמי
vb. פחח
2:7 n. איתה
vb. ינק
n. מיינקה
adj. עבריי
vb. קרי
2:8 vb. אזל
n. אם
2:9 vb. יבל
2:10 n. טלי
2:11 n. אח
pron. האינון
n. מצריי
2:12 n. חל #2
vb. טמר
n. מצריי
vb. קטל
2:13 n. גבר
adj. עבריי
2:14 n. גבר
vb. קטל
vb. שוי
n. שליט
2:15 vb. יתב
vb. ערק
2:16 vb. דלי
num. שבע
2:17 n. רעי
2:19 vb. דלי
vb. שיזב
2:20 n. מזון
2:21 n. גבר
vb. שרי
2:22 n. דייר
adj. נוכריי
n. חרחב
2:23 pron. האינון
adj. סגי

vb. צווח
n. קבילה
2:24 n. קבילה
2:25 n. שעבוד
3:1 vb. רעי
3:2 vb. בער
vb. יקד
n. סני
n. שלהבי
3:3 vb. סטי
n. סני
3:4 n. סני
3:5 n. אתר
n. מסן
adj. קדיש
3:6 vb. טמר
3:7 n. דחק
n. קבילה
n. שעבוד
3:8 adj. חלי
adj. טב
adj. יבוסיי
n. פרי
n. פתי
3:9 n. דחק
vb. דחק
3:10 n. פרוקין
3:11 vb. אזל
n. בדכדין
3:12 v.n. אפקו
n. טור
3:13 vb. אמר
3:14 vb. הוי
adj. עתיד
3:15 n. דברן
n. דר
adv. לעלם
adv. חוב
3:16 vb. גלי
n. מצריי
3:17 adj. חיוויי
adj. חלי
adj. יבוסיי
adj. פריזיי
n. שעבוד
3:18 adv. כען
n. מהלך
3:20 n. מחה
n. פורענה
3:21 vb. אזל
adj. ריקן

3:22 vb. רוקן
n. תותבה
4:2 pron. הוא
4:3 n. ארע
n. חיווי
vb. טלק
4:4 n. חטר
vb. פשט
n. קטון
4:6 n. חוב #2
vb. צרע
n. חלג
4:7 n. חוב #2
vb. חזר
adv. כען
4:8 adj. אחריי
vb. היימן
4:9 n. יבשה
vb. שפך
4:10 interj. בבעו
adv. דקודמוי
adj. חגיר
n. מרי ממלל
n. פם
4:11 n. אילם
prep. ארום אלהן
n. חרש #3
n. סמי
vb. שווי
4:12 n. ממלל
4:13 vb. שלח
4:14 adv. להוד
n. ליוויי
vb. מלל
4:15 n. מלל
n. ממלל
4:16 n. אולפן
n. תורגמן
4:17 vb. נסב
4:18 n. חם
vb. חוב
4:20 conj. די
vb. נסב
vb. רכב
4:23 n. ביר
n. בכור
vb. סרב
4:24 n. אורח
n. ביח אבחוחה
vb. קטל
4:25 n. גזירה
n. טינר
n. מחבל
4:26 adv. בכדן
adj. חביב
pron. מה
n. מלאך
vb. רפי
vb. שבח
4:27 vb. נשק
4:28 vb. חוי
n. פתגם
4:30 n. עיין
4:31 vb. היימן
vb. עקד #2
n. רחמין
5:1 vb. חגג
prep. מן בתר
n. עם
vb. שלח
5:2 vb. שמע
5:3 n. אורח
n. מהלך
n. מותן
adj. עבריי
prep. על
vb. עדע
5:4 adv. כען
5:5 adj. סגי
5:6 n. דחק #2
5:7 adv. אחמל
vb. גבב
adv. דקודמוי
vb. לבן
n. ליבנה
n. חבן
5:8 adv. אחמל
adv. דקודמוי
vb. מנע
5:9 vb. עסק
n. שקר
5:10 n. דחק #2
n. סרך
n. חבן
5:11 n. מידעם
5:12 vb. בדר
vb. גבב
n. קש
5:13 vb. שלם
5:14 n. דחק #2
adv. דקודמוי
vb. לבן
vb. לקי
5:15 n. סרך
5:16 n. ליבנה
5:17 adj. בטיל
5:18 vb. יהב
n. ליבנה
5:19 vb. מנע
n. סכום
6:1 adv. כדון
6:3 conj. ברם
6:4 n. חוחבו
6:5 n. קבילה
6:6 prep. מן תחות (ל־)
n. ניר
vb. פרק
6:7 n. אלה
adj. פרוק
6:8 vb. זקף
6:9 n. קפידה
n. רוח
6:11 vb. מלל
6:12 adv. הכדן #2
adj. חגיר
6:14 n. בכור
6:15 adj. כנעניי
6:16 n. ייחוס
6:20 n. ברת אח
6:30 adj. חגיר
vb. קבל
7:1 vb. מני
n. שליט
7:2 conj. כל מה
7:3 n. פרישן
7:4 prep. יח
n. מחה
vb. נפק
n. סדר
n. פורענה
vb. קבל
7:7 v.n. מללו
7:9 vb. יהב
7:10 vb. טלק
7:11 n. חרש
7:12 n. חיווי
7:14 vb. סרב
vb. תקף
7:15 vb. הפך
n. חיווי
prep. לקדמות
vb. עתד
vb. קרר
7:16 adv. כדון
7:17 vb. הפך
7:18 vb. סרח
vb. שלהי
7:19 n. ביצה
n. מבוע
7:20 n. שליט
7:21 vb. סרח
7:23 n. מחה
vb. שווי
7:25 vb. אסי
conj. מן בתר
7:27 n. תחום
7:28 n. אורדען
n. אצו
vb. סלק
vb. עלל
n. עריסה
n. קיטון
n. שולטן
n. תנור
7:29 n. אורדען
8:1 n. אורדען
n. ארע
n. ביצה
vb. רכן
n. שקי
8:2 vb. חפי
n. מיין
8:3 n. אורדען
vb. סלק
8:4 n. אורדען
vb. עדי
8:5 n. אורדען
adv. אימת
n. אנשי בייתה
vb. צלי
vb. רחץ
n. שלטון
8:8 n. אורדען
prep. מן לוות
8:9 n. אורדען
n. דרה
8:10 n. ברי
vb. סרח
8:11 vb. חקף
8:12 n. כלמה
n. עפר
8:13 n. אדע
n. בלמה
n. עפר
8:14 n. כלמה

vb. טרד 11:1
n. חברה 11:2
v.n. משמע
n. פליג 11:4
prep. בתרה מן 11:5
vb. טחן
n. כורסי
adj. עתיד
n. רחי
n. גבר 11:7
n. כלב
n. לישן
vb. נחת 11:8
vb. שאל
n. פריסן 11:9
vb. קבל
n. טור 11:24
n. ראש ירח 12:2
n. שנה
n. יום 12:3
n. אימר 12:4
adj. זעיר
n. מום 12:5
n. שלם
num. ארבע עשר 12:6
n. קהל
n. מזוזי 12:7
n. פסח
n. שקוף
n. מרורין 12:8
n. נור
prep. ארום אלהן 12:9
vb. הבהב
vb. שלק
n. צפר 12:10
adv. בבהילו 12:11
n. חרץ
n. מכס
n. מסן
n. רגל
n. רין 12:12
vb. עבר
vb. קטל
n. ביי 12:13
vb. גנן
n. סימן
vb. פסח
v.n. קטלו
vb. חגג 12:14
prep. בלחודי 12:16
n. יום טב

n. תוקלה
pron. מן 10:8
vb. פלח
n. חג 10:9
n. עולים
n. טפל 10:10
conj. כר
adv. כען
vb. שלח
vb. טרד 10:11
n. גוב #2 10:12
vb. שייר
n. גוב #2 10:13
n. קרום
n. גוב #2 10:14
n. אילן 10:15
vb. חשך
n. טרף
vb. כסי
n. פרי
vb. יחי 10:16
n. מוחן 10:17
n. גוב #2 10:19
vb. קלע #2
n. רוח
vb. משמש 10:21
n. חשוך 10:22
n. קבל
n. אח 10:23
n. מרור
n. נהור
vb. קום
adv. כמה 10:26
n. פרסה
vb. צבי 10:27
vb. זהר 10:28
vb. צבי
adj. קשי
vb. חבע
conj. ארום 10:29
n. ככור
pron. ד(י)ן
vb. הוי
pron. היא
vb. יסף
vb. כלי
n. מחה
num. עשיריי
n. קשוט
vb. שרי
adv. תוב

vb. יטב 9:16
conj. מן בגלל
prep. מן בגלל
vb. קום
vb. רבוב 9:17
n. ברד 9:18
vb. זמן
adj. חקיף
n. אנש 9:19
vb. רחל 9:20
vb. ערק
n. שליט
vb. שוי 9:21
n. ברנש 9:22
n. ברד 9:23
vb. נחת
n. ברד 9:24
n. מלכו
vb. קפץ #2
vb. שיצי 9:25
adv. חמן 9:26
n. זמן 9:27
n. שלטון 9:30
adj. בכיר 9:31
n. גבעול
n. כיחן
vb. לקי
n. נץ
vb. נחר
n. כונת 9:32
adj. לקיש
n. מטר 9:33
vb. מנע
n. נס 10:1
conj. בגלל 10:2
vb. בר
n. בנישה
vb. שנק
vb. כנע 10:3
vb. סרב
n. גוב #2 10:4
interj. הא
vb. יכל 10:5
prep. מן אפי
n. פליטה
vb. צמח
n. שייר
n. ביי 10:6
vb. זרז
adv. אימח 10:7
vb. שיצי

n. אצבע 8:15
n. גבורה
n. חרש
vb. עתד 8:16
vb. קרר
vb. גרי 8:17
n. ערבוב
n. נס 8:18
n. ערבוב
n. פלי
n. פורקן 8:19
prep. מן קורם 8:20
n. ערבוב
n. פלטורין
vb. רגם 8:22
vb. תקן
n. מהלך 8:23
vb. רחק 8:24
n. ערבוב 8:25
vb. שקר
n. ערבוב 8:27
vb. שייר
conj. ארי 9:2
n. גמל 9:3
n. מחה
n. פורענה
n. בעיר 9:4
n. מידעם
adv. מחר 9:5
n. אתון 9:8
vb. זרק
n. כף
n. קטם
n. אבק 9:9
vb. פרח
n. שחין
n. שלבוקי
n. אתון 9:10
vb. קום
n. קטם
n. שחין
n. שלבוקי
n. שחין 9:11
n. אלה 9:13
n. צפר
vb. קדם
n. מחה 9:14
vb. שלח
n. מחה 9:15
n. פורענה
vb. שיצי

prep. בחר 14:4
vb. ידע
n. לב
vb. רדף
vb. הפך 14:5
vb. שלח
vb. תני
vb. דבר 14:6
vb. טכס
n. ארתך 14:7
vb. נסב
n. רב
vb. חקף
n. ראש 14:8
n. חירה 14:9
n. סוסי
adj. סמיך
n. פונדק
vb. קום
vb. צלי 14:10
conj. מן כלי 14:11
n. קבר
vb. קטל
הלא 14:12
adj. מצריי
n. פתגם
vb. רפי
vb. דחל 14:13
conj. הך מה
n. ביחה
vb. נפל
n. שעבוד
n. איקר 14:14
n. כיחה
vb. לוולי
prep. לוקבל
n. נצחן
n. רזממו
vb. שחק
adv. אימת 14:15
n. צלו
vb. קדם
prep. כגו 14:16
n. יבשה
n. פרש 14:17
v.n. אחייקרו 14:18
n. פרש
prep. מן בתר 14:19
prep. מן קדם
pron. ד(י)ן 14:20
n. חשוך

n. חמיע
n. אביב 13:4
adj. חיחיי 13:5
adj. חלי
adj. יבוסיי
vb. עבד
vb. עלל
n. חג 13:6
vb. חמי 13:7
n. חמיע
vb. חמע
prep. מן בגלל 13:8
n. נצחן
vb. חני
n. אדרע 13:9
n. ביח אפין
n. עידן 13:10
prep. ל- 13:11
vb. עלל
vb. קום
n. וולד 13:12
n. פחח
n. וולד 13:13
vb. פרק
n. פחח
vb. קטל
n. ביח שעבוד 13:14
adv. מחר
vb. שאל
vb. פרק 13:15
n. פחח
vb. קשי
adj. פלישתיי 13:17
vb. זיין 13:18
vb. נקף
n. גרם 13:19
vb. סלק
vb. נטל 13:20
n. אימם 13:21
vb. הוי
vb. נהר
n. אישה 13:22
n. עמוד
vb. בזע 14:2
n. חירה
n. ים
vb. שרי
n. טעו 14:3
vb. טעי
n. נגד
prep. על עסיק

n. פטיר
conj. קודם עד לא
n. משרוי 12:40
prep. הך 12:41
n. בבור 12:42
vb. גנן
vb. דבר
n. דברן
n. ימין
prep. ית
n. בחב
vb. כחב
n. לילי
conj. מה
vb. מכך
prep. מן גו
n. נהור
vb. נהר
vb. נטר
n. ניר
n. ספר #3
n. פסח
n. קץ
vb. קרב
n. שכלול
n. ברח ... שנין
n. חהום
num. חשע
vb. אבל 12:43
n. בר עממין
n. גזירה
adv. בבדן 12:44
adj. כשר
n. אגיר 12:45
n. בר עממין
n. גרם 12:46
n. חבורה
n. חברה
adv. לברה
adv. בכדן 12:48
n. בר עממין
n. דייר
n. דכור
n. יציב
vb. יתב
vb. גייר 12:49
n. יציב
n. וולד 13:2
n. מעין
vb. קדש
n. ביח שעבוד 13:3

vb. עבד
n. צורך
adj. קדיש
n. חמיר 12:19
n. יציב
vb. שיצי
n. מדור 12:20
n. זרעי 12:21
conj. די 12:22
n. מאן
n. מיסרה
vb. נפק
prep. עד
vb. צבע
n. שקוף
vb. גנן 12:23
vb. חבל
n. מזוזי
n. רשו
n. שקוף
vb. גנן 12:27
n. מכס
vb. פסח
v.n. קטלו
vb. מוח 12:30
n. צווחה
n. שלטון
vb. נפק 12:31
vb. שהי 12:33
vb. תקף
n. אצו 12:34
vb. חמע
n. לייש
vb. צרר
n. שושף
vb. שאל 12:35
n. חן 12:36
vb. רוקן
vb. שאל
prep. לבר מן 12:37
n. רגליי
n. בעיר 12:38
adv. לחרה
n. זבדין 12:39
n. חוררה
n. חמיע
vb. חמע
vb. טרד
vb. יכל
vb. נפק
vb. סובר

n. פיגי
num. שבע
n. תומרה
num. תרי(ן) עד
n. עידה 16:2
n. איתו 16:3
n. דוד
vb. הוי
vb. יתב
n. לחים
n. קהל
vb. לקט 16:4
prep. מן בגלל
n. מצווה
vb. גלי 16:5
n. סכום
vb. צנע
adj. חשיב 16:7
vb. רעם
n. בר 16:8
adj. חשיב
pron. מה
vb. רעם
vb. שמע
vb. שבע
n. חורעמה
n. תורעמה 16:9
vb. ידע 16:12
n. חורעמה
n. טל 16:13
n. סלווי
n. ענני
n. גליר 16:14
vb. רקק
n. טל
prep. על אפי
n. ענני
vb. פספס
n. אח 16:15
prep. לפם
n. מיכל
n. מניין
vb. זער 16:17
adv. כדן
vb. לקט
vb. זער 16:18
n. מיכל
vb. רגז 16:20
n. תולעה
prep. כפם 16:21

n. רתיתה
adj. תקיף
n. אבן 15:16
n. אדרע
n. אימה
vb. דמם
vb. נפל
n. פחד
vb. אחסן 15:17
n. אתר
n. בית אחסנו
n. בית שכינה
vb. שכלל
prep. בן 15:18
n. גבורה
n. גל
adj. יאי
n. נס
n. פם
n. יבשה 15:19
n. פרש
vb. חול 15:20
n. נבייה
n. תוף
vb. גאי 15:21
adj. גיוחן
vb. טמע
adj. מנטל
vb. נטל
vb. דרך
n. ים 15:22
n. מהלך
vb. נטל
vb. נפק
vb. אתי 15:23
prep. בגין
adj. מריר
adv. הן 15:24
vb. רעם
vb. שתי
prep. בלא 15:25
vb. חוי
vb. חלי
prep. לגו
vb. נסי #2
n. קיים
vb. אסי 15:26
vb. צות
n. קל
n. רקל 15:27
n. מיין

vb. כסי 15:5
n. מצולה
vb. שקע
n. תהום
n. בעיל דבב 15:6
adj. הדיר
vb. תבר
vb. בער 15:7
n. גיותנו
n. סוגי
vb. פגר
n. קש
n. זיק 15:8
adj. נזל
vb. עבד
n. עורמה
vb. צרר
n. תהום
vb. כזז 15:9
n. ביזה
vb. פלג
n. שבי
vb. שבי
vb. שרי
n. מאל
n. נא
n. אבר #2 15:10
vb. נחת
vb. נשף
vb. שקע
n. אל 15:11
adj. דחיל
adj. הדיר
prep. כוות
n. עיצה
n. פלי
n. תושבחה
n. ארע 15:12
vb. בלע
adv. מן יר
vb. פתח
vb. רכן
n. בית שכינה 15:13
n. חסר
n. מדור
n. רחיתה 15:14
adj. אדומיי 15:15
vb. אחד
vb. בהל
n. לב
vb. מסי

vb. חשך
n. נהור
vb. קרב
n. יבשה 14:22
n. שור
n. ארתך 14:23
n. סוסי
n. אבן 14:24
vb. דוק
n. נפט
n. עידון
vb. ערבב
n. גלגל 14:25
vb. גרר
adj. יהיב
prep. לבחר
n. מולה
vb. נגד
n. נצחן
vb. פרק
n. קרב
n. רירווה
n. פרש 14:26
vb. רכן
n. עידון 14:27
vb. שבק
n. פרש 14:28
vb. שייר
n. יבשה 14:29
n. שור
n. מאל
vb. רמי 14:30
vb. גאי 15:1
vb. גאי
n. רכב
vb. רמי
vb. שבח
n. שירה
n. אלה 15:2
adj. רחיל
n. רוב
vb. רום
n. תוקפה
n. תושבחה
adv. לעלם 15:3
n. גיר 15:4
n. חיל
vb. טבע #2
vb. טמע
vb. קשט
n. שפר

vb. לקט
n. מיכל
n. צפר
vb. שוח
n. שמש
16:22 vb. לקט
16:23 vb. אפי
n. מטרה
vb. שייר
16:24 vb. סרח
vb. צנע
n. רימה
16:28 vb. סרב
16:29 n. אתר
adv. בכיפלה
n. שובה
16:30 vb. נוח
16:31 n. דבש
n. כוסבר
n. מן
n. ששי
16:32 v.n. אפקו
n. עמר #2
16:33 n. מלא
n. מן
n. עמר #2
n. חחולי
16:34 vb. צנע
16:35 vb. אכל
n. מן
n. סייף
n. חוחבו
16:36 n. סאה
n. עמר #2
17:1 n. גזירה
17:3 vb. סלק
n. צהו
vb. צהי
vb. רעם
17:4 adj. קליל
17:6 n. טינר
vb. שחי
17:7 vb. דון
n. רייניז
n. ניסיון
17:8 vb. סדר
17:9 n. גיבר
vb. עתד
17:10 n. קרב
n. רמה
17:11 vb. גבר

vb. זקף
n. חרב
vb. נפל
vb. נצח
n. צלו
17:12 vb. אחד
n. אם
n. היימנו
vb. זקף
n. יד
n. מטמע
17:13 prep. לפחגם
17:14 n. דכרן
prep. מן חחות (ל־)
17:15 n. מימר
17:16 vb. יחב
n. כורסי
n. מלך
n. שבועה
n. שלטון
17:18 n. טפר #3
18:2 conj. מן בחר
vb. שכך
18:3 n. גיור
adj. נוברייי
18:4 vb. שיזב
18:5 n. איחה
n. חם
18:6 n. חם
18:7 prep. לקדמוח
vb. נשק
n. שלם
18:9 vb. חדי
18:10 adj. בריך
prep. מן תחות (ל־)
n. ניר
18:11 n. אלה
n. ארתך
n. רבון
18:13 n. רבחר־
18:16 vb. דון
prep. יח
18:17 n. פחגם
18:18 prep. בלחורי
vb. לעי
18:19 pron. את
vb. יעץ
n. עיצה
18:20 n. גזירה
vb. זהר
18:21 adj. קושטן

n. רב
18:22 n. פחגם
vb. קלל
n. שעה
18:23 vb. פקד
n. שלם
18:25 num. אלף
num. חמש
n. ראש
18:26 vb. דון
19:2 vb. בוון
prep. כלוקבל
19:3 n. רכיר
19:4 vb. חמי
n. נשר
n. ענן
adj. קליל
19:5 n. סגולה
19:6 n. כהן
n. שם
19:7 n. פחגם
19:9 adv. לעלם
v.n. מללו
19:10 vb. אזל
n. יום
19:11 n. עיין
19:12 vb. חחם
19:13 n. אישה
n. גיר
vb. גרי #2
vb. זרק
vb. קשט
vb. תקע
vb. חוור
19:14 vb. קדש
19:15 vb. קרב
n. חשמיש
19:16 vb. זוע
n. עידון
n. קל
19:17 vb. עחר
n. שפולין
n. שפלין
19:18 n. אחון
vb. זוע
n. חנן
vb. חנן
19:19 adj. נעים
vb. עני
19:21 vb. דחק
19:22 n. רגוז

vb. שמש
19:23 vb. קדש
vb. תחם
19:24 vb. דחק
19:25 n. דביר
vb. קרב
20:1 n. שבח
20:2 n. אוויר
n. אישה
n. ברק
n. זיק #2
vb. חזי
vb. חקק
vb. טוס
n. ימין
n. למפר
vb. פרח
vb. צווח
20:3 n. דביר
vb. דחל
vb. חקק
n. למפר
20:4 n. בנישה
adv. מן לרע
adv. מן חחות
n. צורה
20:5 n. אלה
n. חטא
adj. מרר
adj. פוריז
vb. פלח
n. קנה #2
adj. קניי
adj. רשיע
vb. שלם
conj. ברט 20:6
n. חסר
n. טיבו
n. נטור
vb. דכר 20:8
vb. הוי
vb. ברך 20:11
n. נייח
adj. זהיר 20:12
n. קטול 20:13
vb. אחי 20:14
n. גיור #2
n. כנישה
adv. להור
n. מוחן
vb. קום

20:15 vb. אתי
n. גנב
n. שותף
20:16 n. שותף
n. שׂהיד
n. תבל
20:17 vb. גרי
vb. חמר
n. חמוד
n. שותף
20:18 n. למפד
n. קל
n. שיפור
vb. תנן
20:19 vb. מות
vb. מלל
vb. שמע
20:20 n. בית אפין
n. רחלה
vb. נסי #2
20:21 n. ערפל
20:23 n. כסף
20:24 n. עלה
vb. קבע
20:25 vb. תצב
vb. עבר
20:26 n. דרג
vb. סלק
n. ערייה
vb. שמש
21:1 n. דין
n. נבייה
21:2 n. חירו
adv. מגן
n. עבד
adj. עבריי
vb. שלח
21:3 conj. אם
prep. בלחודי
vb. חפר
21:4 n. ברה
vb. נפק
21:5 n. חירו
vb. רחם
21:6 n. מרצע
vb. רצע
vb. שעבד
21:7 n. נימוס
21:8 vb. באש
n. בר עממין
conj. חולף

vb. זמן 21:9
vb. מנע 21:10
n. תכסי
prep. דלא 21:11
adv. מגן
n. אחר 21:13
vb. כוון
n. כהן 21:14
n. כמנה
vb. מחי 21:15
vb. קטל
vb. שכח 21:16
vb. דון 21:18
vb. טלק
n. מרע
n. מרתוק
n. אגר 21:19
n. אסי
n. בטלון
n. מרדכי
n. שוק
n. אמהה 21:20
n. יד
n. שרביט
n. פרע 21:21
n. בעיל 21:22
n. גבר
n. דיין
vb. נפק
vb. נצי
n. סקול
vb. קנס
vb. רפש
n. סקול 21:23
n. תשלום
n. יד 21:24
n. רגל
n. תשלום
n. כווייה 21:25
n. פדע
n. רושם
n. תשלום
n. גבר 21:26
vb. חבל
prep. תחות
vb. נתר 21:27
n. שן
vb. רגם 21:28
adv. אתמל 21:29
adv. דקורמוי
n. מרי

adj. נגשן
vb. נטר
n. ממון 21:30
n. קנס
vb. שווי
n. בר דכר 21:31
n. ברה נקבה
pron. ד(י)ן
vb. נגש
n. נקבה
n. סדר
n. אמהה 21:32
vb. נגש
vb. רגם
conj. או 21:33
n. גוב
n. חמר #2
vb. פתח
דיד־ 21:34
n. כסף
n. מית
n. מרי
n. הנייה 21:35
vb. זבן
adj. חיי
vb. נגש
vb. פלג
adv. דקודמוי 21:36
n. הנייה
vb. ידע
n. מרי
adj. נגשן
vb. גנב 21:37
n. עץ
adj. זכיי 22:1
n. חובה
n. חתורה
vb. לקי
v.n. שפיכה
אית 22:2
vb. דנח
vb. זבן
adv. בכיפלה 22:3
n. גנבה #2
n. חיין
n. חמר #2
pron. חורן 22:4
n. גדיש 22:5
n. כוב
conj. מן #2
n. קמה

adv. בכיפלה 22:6
n. גבר
vb. גנב
vb. נטר
adj. רחמן
n. מקמה 22:7
n. מרי ביי
adv. בכיפלה 22:8
vb. תוב
n. חטי
n. יבידה
n. לבוש
n. פתגם
ליח 22:9
vb. תבר
n. מקמה 22:10
n. שבועה
vb. גנב 22:11
n. מרי
vb. טרף 22:12
n. קטילה
vb. שאל 22:13
n. אגיר 22:14
n. איתו 22:15
vb. ארס
vb. פרן
n. נימוס 22:16
vb. סרב
n. פרן
n. חרש 22:17
n. חרשה
vb. קטל 22:18
pron. אותרן 22:19
prep. ארום אלהן
vb. דבח
vb. רחק 22:20
n. דייר
n. ארמלה 22:21
vb. צוות 22:22
n. צלו
adj. רחמן
vb. דחק 22:24
vb. יזף
n. מרי חוב
n. רבי
n. שער
vb. משכן 22:25
prep. בלחודי 22:26
vb. דמך
adj. חנן
n. דקיעה

n. אורך 25:17
adj. דכי
n. פליג
n. כרוב 25:18
vb. נגד
num. תריין
n. כפרה 25:19
n. ברוכ
n. אפין 25:20
n. כנף
n. כרוב
prep. לוקבל
adv. לעיל
prep. בן 25:22
n. כרוב
prep. מן ביני
n. אורך 25:23
n. אמה
n. משחה
n. פשך 25:25
n. אריח 25:28
n. בזיך 25:29
n. מנקי
n. קשׁווה
vb. שמש
n. סידור 25:30
n. חזור 25:31
vb. נגד
n. שושן
num. תד 25:32
n. קנה
n. בליד 25:33
n. שושן
vb. שקע
n. חזור 25:34
n. כליד
n. שושן
vb. שקע
n. חזוד 25:35
n. חזור 25:36
n. קנה
n. בוצין 25:37
vb. מהר
n. מחתי 25:38
n. מלקט
n. דהב 25:39
pron. ד(י)ן
n. קינטינד
n. אומן 26:1
n. תעל
n. יריעה
num. עשׂר

n. תוקלה
adv. מן רחיק 24:1
vb. צלי
vb. קרב 24:2
num. חד 24:3
vb. תני
n. קיימה 24:4
n. קדש 24:5
n. ספל 24:6
prep. על גב/גבי
n. פליג
n. ספר #3 24:7
vb. קום 24:8
n. אומה 24:9
n. חכים
n. איפופרין 24:10
n. לבן
adj. נקי
n. סנפרינון
conj. הך 24:11
vb. חדי
n. עולים
vb. כתב 24:12
n. שמש #2 24:13
vb. מתן 24:14
n. עם
n. עסיק
vb. אבל 24:17
vb. נדב 25:2
n. אפרשה 25:3
n. ארגוון 25:4
n. מעזי
vb. סמק
n. ססגון 25:5
n. אנהרו 25:6
n. אשלמו 25:7
vb. שרי 25:8
n. דמו 25:9
n. אורך 25:10
n. משחה
vb. עבד
n. רום
n. כליל 25:11
adv. מן בר
vb. נקף
vb. נתך 25:12
n. עזקה
num. תניין
n. אע 25:13
conj. די
n. שיטה
vb. זוע 25:15

adj. ריקן
n. אכנשו 23:16
n. בוברה
n. חצד
vb. בנש
conj. מה
prep. מן אפי
vb. נפק
n. אולפן 23:17
n. דבור
n. אדם 23:18
vb. כוח
n. חלב #2
n. חמיע
n. כבורי 23:19
n. דגן
n. חלב
adv. בחדה
n. עבור
vb. ערב
n. פרי
n. קש
vb. שלח 23:20
vb. זהר 23:21
vb. סרב
adj. קדיש
vb. שבק
vb. עוק 23:22
adj. אמוריי 23:23
adj. חיוויי
adj. יבוסיי
n. מלאך
vb. סגד 23:24
vb. פגר
n. קיימה
vb. תבר
n. מיין 23:25
vb. עבר
n. מחבלה 23:26
n. אימה 23:27
n. כעיל דבב
vb. ערבב
n. קדל
adj. חיוויי 23:28
prep. קודם
n. חיווה 23:29
n. צדי
vb. אחסן 23:30
adj. קליל
vb. חוב 23:33
vb. שרי

n. תכסי
vb. בזי 22:27
vb. לוט
n. בר דבר 22:28
n. דמע
n. מעשׂר
prep. בתר 22:29
vb. דבי
n. בר עממין 22:30
vb. דמי
n. חיווה
n. בלב
adj. נוכריי
n. קטילה
vb. חלש
vb. שותף 23:1
vb. אזל 23:2
n. דין
n. זבו
vb. טעי
prep. מן בתר
n. סוגי
n. אפין 23:3
n. טעון 23:5
vb. מנע
vb. רבע
prep. תחות
vb. סטי 23:6
adj. צריך
vb. זבי 23:7
adj. תייב
vb. קטל
vb. רחק
vb. טלטל 23:8
vb. סמי
n. שחוד
vb. דחק 23:9
n. נפיש
vb. זרע 23:10
vb. כנש
num. שת
vb. בקר #2 23:11
n. זיית
n. מסבן
n. יהודיי 23:12
vb. נוח
adj. זהיר 23:13
vb. שמע
v. חגג 23:14
n. אביב 23:15
n. פטיר

vb. חתם
n. אפד 28:15
n. זהורי
n. חכלה
n. אורך 28:16
adj. כפיל
n. פשך
vb. רבע #2
n. אבן 28:17
n. אשלמה
n. ברקה
adj. טב
n. טור #2
n. ירקה
n. סדר
n. סמקה
vb. פרש
n. שבט
n. שם
n. ברכדין 28:18
n. סרר
n. ספרין
n. עין עגל
n. בירול 28:19
n. זוז #2
n. זמרגד
n. לשם
n. ברלח 28:20
n. כרום
n. מאחרה
n. מרגלי
n. גליף 28:21
n. קליעה 28:22
n. שישלה
vb. תחם
n. חושן 28:23
n. סטר 28:24
n. קליעה
n. כחף 28:25
n. מאחדה
n. קליעה
n. אפד 28:26
n. שפמה
n. בית דבוק 28:27
n. כחף
prep. מלעיל ל־
prep. מן כלוקבל
adv. מן לרע
n. המיין 28:28
vb. זוע
vb. ודד

adj. צפוניי
n. ווילה 27:12
n. חומר
adj. מערביי
n. מרנח 27:13
n. ווילה 27:14
n. ווילה 27:15
n. עובר 27:16
n. צייר
n. אונקלי 27:17
num. חמש 27:18
n. סיכה 27:19
n. אנהרו 27:20
n. ברציץ
adv. בתדירה
n. וייח
adj. זכיך
vb. כחש
n. משח
vb. סרר
n. בנישה 27:21
n. פרוכה
n. רמש
n. איקר 28:2
n. חוכמה 28:3
vb. שלם
n. המיין 28:4
n. כתון
n. מאחדה
n. מצנפה
vb. עבד
n. חכלה 28:5
n. אומן 28:6
n. צבע
vb. דבק 28:7
n. כחף
n. המיין 28:8
vb. גלף 28:9
num. שח 28:10
n. גליף 28:11
vb. גלף
vb. חקק
n. מאחדה
n. שם
n. אבן 28:12
n. אפד
n. כחף
n. מאחדה 28:13
n. מאחדה 28:14
n. קליעה
n. שישלה

num. שת עשר
n. נגר #2 26:26
adj. מציעיי 26:28
n. נגר #2
n. אתר 26:29
n. נגר #2
n. בוץ 26:31
n. עובד
n. צבע
n. ציור
n. חכלה
n. אונקלי 26:32
vb. חפי
prep. בן 26:33
n. פתור 26:35
n. זהורי 26:36
n. צייר
n. חכלה
n. אונקלי 26:37
vb. נחך
n. אורך 27:1
n. משחה
vb. רבע #2
n. זווי 27:2
vb. חפי
n. משחה
n. קרן
vb. רשן 27:3
n. מגרופי
n. זווי 27:4
vb. מנע
n. מצרה
n. קנקל
adv. מן לרע 27:5
n. מצרה
n. סוכב
n. אע 27:6
n. אריח
n. נחש
adj. חליל 27:8
n. אורך 27:9
n. דרה
n. ווילה
vb. שזר
n. אונקלי 27:10
n. כבוש
n. עמור
n. אונקלי 27:11
n. אורך
n. ווילה
n. כבוש

n. ציור
vb. שזר
num. חר 26:2
n. יריעה
n. משחה
יריעה 26:3
n. בית רבוק 26:4
adj. בריי
n. יריעה
n. עונב
n. בית רבוק 26:5
n. יריעה
vb. כוון
n. עונב
vb. דבק 26:6
n. פרף
num. חר עשר 26:7
n. יריעה
n. מעזי
num. חר עשר 26:8
n. משחה
n. יריעה 26:9
vb. כפל
num. שתיחיי
n. בית רבוק 26:10
adj. בריי
n. יריעה
n. עונב
n. פרף 26:11
n. מוחר 26:12
n. שפיע
vb. שפע
n. אמה 26:13
adv. הכה
n. מוחר
vb. שפע
n. חפיי 26:14
adv. מן לעיל
vb. סמק
n. ססגון
n. שיטה 26:15
n. ציר 26:17
vb. שלבש
n. חומר 26:19
num. עשר
n. ציר
n. סטר 26:20
n. לוח 26:21
n מערב 26:22
n. סטר 26:24
n. חומר 26:25

n. שזר
vb. טען 28:29
n. תומין 28:30
adj. גמיר 28:31
n. מעיל
n. גרדיי 28:32
prep. כפם
n. מצע
n. סירה #2
n. שפמה
n. ארגוון 28:33
prep. בן
n. זוג
adv. מן חזור
n. שפלין
n. זוג 28:34
n. מעיל
n. רמון
vb. שמש 28:35
n. גליף 28:36
vb. גלף
vb. חקק
n. ציץ
n. מצנפה 28:37
n. שזר
n. בית אפין 28:38
vb. אחר 28:39
n. כחון
n. מצנפה
n. צייר
n. בתון 28:40
n. קובע
n. תושבתה
n. כהונה 28:41
n. רב
n. אסר #2 28:42
n. חרץ
n. מכנסין
n. ערייה
n. קרבו 28:43
vb. קרש 29:1
n. תור
n. משח 29:2
vb. משח
n. סולת
n. עריך
vb. טכס 29:5
n. כותנה
vb. לבש
n. מעיל
n. בית קודש 29:6

n. מצנפה
n. ראש
n. כתונה 29:8
vb. אסר 29:9
n. המיין
n. כהונה
n. קורבן
n. אצבע 29:12
n. יסורין
vb. נתן
n. קרן
vb. חפי 29:13
n. חצר
n. כולייה
n. כרס
conj. מה
prep. על
vb. שייר
n. חטאת 29:14
n. רעי #2
n. בני גוו 29:17
n. פסג
vb. פסג
vb. שזג
n. ריח 29:18
n. אליון 29:20
n. רכר
n. רום
n. כרס 29:21
vb. נרי
n. אלייה 29:22
conj. ארום
n. אשלמו
vb. חפי
n. תצר
n. שק
n. תרב
n. חלה 29:23
n. כבר
n. עריך
n. אנפו 29:24
vb. נוף
n. אשלמו 29:26
n. ניע
vb. נוף 29:27
n. ניע
vb. פרש
n. שק
n. אפרשו 29:28
prep. מן לוות
prep. בחר 29:29

vb. רבי #2
n. אשלמו 29:31
n. אתר
conj. ארי 29:33
adj. תילוניי
n. קרש
vb. שייר 29:34
v.n. כפרו 29:36
vb. קרב 29:37
vb. כתש 29:40
n. ניסוך
n. סדר
vb. פול
num. רבעו
n. נסך 29:41
vb. קבל
n. רעווה
n. כהונה 29:44
vb. קרש
n. שכינה 29:45
n. קטרה 30:1
n. אמה 30:2
n. משחה 30:1
vb. רבע #2 30:2
n. איגר 30:3
n. כותל
vb. נקף
prep. מן תחות (ל־) 30:4
n. אריח 30:5
vb. חפי
n. שיטה
n. בסם 30:7
v.n. סרדו
v.n. סרדו 30:8
n. מנחה 30:9
adj. נוכריי
vb. נסך #2
n. זמן 30:10
n. כיפורין
conj. בזמן 30:12
n. מותן
vb. מני
n. מעה 30:13
n. סלע
vb. עבר
n. אפרשו 30:14
n. אפרשה 30:15
vb. זער
n. מסכן
vb. סגי
adj. עתיר

n. כסף 30:16
n. משכן
vb. קבל
n. בסיס 30:18
ריר־
n. כיור
n. קידוש
vb. שוזי
vb. קרש 30:20
vb. קרש 30:21
adj. בחיר 30:23
n. בסם
num. מאה
n. מור
n. מתקל
n. קנה
n. קנסון
vb. תקל
n. הין 30:24
n. מלא
n. קציעה
vb. תקל
n. בסם #2 30:25
n. משח
n. עובר
vb. פטם
n. פיטום
n. רבו
n. פחור 30:27
n. בסיס 30:28
n. קרש 30:29
pron. ד(י)ן 30:31
n. רבו
adj. הריוט 30:32
n. יום
vb. משח
n. קרש
vb. פטם 30:33
adj. בריר 30:34
n. חלבנה
adj. מוריי
n. מתקל
n. קטף
n. קטרה
n. שובלה
n. בסם #2 30:35
adj. רכי
vb. מזג
n. פיטום
vb. דקק 30:36
vb. שחק

vb. עבר
vb. צלי
n. קשוט
n. רוח
n. רחמין
n. ביר 34:7
n. בְּר בר
n. דר
n. תוב
n. חטא
n. חסר
n. טיבו
vb. כפר
n. מרד
adj. מרור
vb. עבר
vb. שבק
num. תליתיי
vb. ידי 34:8
vb. עקד #2
vb. שבח
n. אולפן 34:9
vb. אחסן
n. חטא
n. עם
vb. ברי 34:10
adj. דחיל
prep. לוקבל
n. פלי
n. קיים
adj. כנעניי 34:11
n. תוקלה 34:12
n. אשרה 34:13
vb. פגר
vb. קצץ
vb. תבר
n. אלה 34:14
adj. פורען
n. קנה #2
adj. קניי
n. דבח 34:15
vb. טעי
vb. קרי
n. טעו 34:16
n. דחלה 34:17
n. מחכה
n. אביב 34:18
n. וולד 34:19
n. שירוי
vb. קטל 34:20
adj. ריקן

vb. פרש 33:6
vb. קרי 33:7
vb. חבע
prep. בתר 33:8
vb. סכל #2
adj. גמיר 33:10
n. עמוד
vb. זוע 33:11
n. טלי
prep. לוקבל
n. ממלל
n. שמש #2
n. חן 33:12
n. חסד
vb. ידע 33:13
n. בית משרוי 33:14
vb. דבר
vb. סלק 33:15
v.n. דברו 33:16
vb. ידע
n. פלי
vb. חוי 33:18
adv. כען
vb. חוס 33:19
n. טוב
vb. עבר
vb. רחם
n. ברנש 33:20
n. אתר 33:21
interj. הא
vb. זמן
n. טינר 34:12
prep. לוות
n. טינר 33:22
n. כיתה
n. כף
n. נקרה 34:14
conj. עד
adv. איפשר 33:23
n. כיתה
vb. כתב 34:1
adj. קדמיי
n. ראש 34:2
vb. חסי 34:3
vb. רעי
n. אבן 34:4
vb. חצב
n. לוח
adj. אריך 34:6
adj. חנן
vb. סגי

n. בשת 32:12
adv. כען
v.n. קטלו
n. תהו
n. כוכב 32:13
n. שם
n. תהו 32:14
vb. כוון 32:15
vb. נחת
vb. בוך 32:17
n. קל
adj. חלש 32:18
adj. נוכריי
vb. נצח
vb. קלס
n. קרב
vb. טלק 32:19
conj. כד
vb. קרב
n. סייף 32:23
n. דר 32:25
n. כליל
conj. על
vb. פרע #2
vb. פרש
vb. קני
n. שם
vb. חזר 32:27
vb. קטל
conj. די 32:28
vb. נגע 32:29
vb. בעי 32:30
n. יום
prep. מן קודם
interj. בבעו 32:31
vb. חטי
vb. כחב 32:32
vb. מחק
vb. חטי 32:33
vb. דבר 32:34
vb. פרק 33:1
adj. חיחיי 33:2
n. מלאך
adj. פריזיי
pron. הינון 33:3
adj. נקי
vb. סלק
vb. קבל
vb. אבל 33:4
n. זיין 33:5
adj. זעיר

vb. הני 30:38
n. חוכמה 31:3
n. נבו
n. סוכלתנו
vb. שלם
n. אומנו 31:4
vb. אלף
n. אבן 31:5
n. אומנו
n. אשלמה
adj. טב
v.n. נגרו
n. חוכמה 31:6
n. כפרה 31:7
דיד־ 31:9
n. כיור
n. קדש 31:10
n. שמש #3
n. קידוש 31:11
n. שובה 31:13
conj. כל מה 31:14
vb. פסס
vb. ברי 31:17
n. אבן 31:18
n. אצבע
n. גבורה
n. בסיס 31:19
vb. נחת 32:1
n. סוף
vb. שהי
n. אדן 32:2
n. איתה
vb. פכר
vb. פרק 32:3
n. קודש
n. טפס 32:4
vb. כרז 32:5
n. מדבח
vb. אכל 32:6
vb. גחך
n. עלה
n. קדש
vb. קרב
vb. חבל 32:7
adv. בפריע 32:8
vb. גלי 32:9
vb. בעי 32:10
n. יוכלה
vb. מני
n. דחמין
adj. מנטל 32:11

n. אכנשו 34:21
n. חג
n. חצר
n. אכנשו 34:22
n. בוכרה
pron. היא
n. חצר
n. מפק
n. עצרתה
n. שבועייה
n. רבון 34:23
n. מלך 34:24
vb. פתי
vb. שיצי
n. שליט
n. תחום
vb. בות 34:25
n. חג
n. חמיע
n. נכיסה
vb. אתי 34:26
vb. בשל
n. רגן
n. חלב
n. עבור
vb. ערב
vb. צרר
n. קש
n. פתגם 34:27
vb. חכע 34:28
n. זיו 34:29
vb. נהר
n. אפין 34:30
n. זיו
vb. נהר
vb. קרי 34:31
vb. יהב 34:33
n. סורר
vb. שלם
n. סבר #2 34:34
n. סורר
vb. עכר
vb. עלל
vb. פקר
vb. מלל 34:35
n. סורר
vb. כנש 35:1
n. קרש 35:2
n. שובה
vb. בער 35:3
n. מרור

prep. מן לוות 35:5
vb. נרב
n. שם
n. מעזי 35:6
vb. סמק 35:7
n. ססגון
n. אנהרו 35:8
n. בסם
n. אשלמו 35:9
vb. קבע
n. חכים 35:10
n. נגר #2 35:11
n. פרף
n. אריח 35:12
n. פרוכה
n. סירור 35:13
n. אנהרה 35:14
n. אריח 35:16
n. בסיס
n. כיור
n. אילה 35:17
n. דרה
n. מתח 35:18
n. סיכה
prep. בגו 35:19
n. אפרשו 35:21
vb. נרב
n. קרש
n. זמרגר 35:22
vb. נרב
adj. סמיך
n. קורש
n. קטל
prep. לווח 35:23
n. מעזי
n. צכע
vb. שכח
n. תכלה
n. אפרשו 35:24
vb. אתי
pron. כל מן
vb. פרש
n. חכים 35:25
n. כנישה
n. לב
vb. עזל
n. מעזי 35:26
vb. נרב
vb. עזל
n. אשלמו 35:27
n. אנהרו 35:28

vb. נרב 35:29
n. נירבה
n. דיעה 35:31
n. חוכמה
n. סוכלתנו
vb. אלף 35:32
n. אבן 35:33
n. אשלמו
v.n. נגרו
n. קיס
n. אומנו 35:35
n. גרדיי
n. חוכמה
n. נגר
n. עבירה
vb. שלם
n. סוכלתנו 36:1
n. לב 36:2
n. נירבה 36:3
adv. תוב
vb. שייד 36:7
n. אומן 36:8
n. ארגוון
n. זהודי
n. חכים
n. יריעה
n. משכן
n. ציור
n. שזר
vb. שזר
n. אורך 36:9
n. יריעה
num. חמני
vb. רבק 36:10
n. יריעה
prep. לוקבל
n. בית רבוק 36:11
adj. בריי
n. עונב
n. כית רבוק 36:12
n. עונב
vb. רבק 36:13
n. פרף
n. יריעה 36:14
n. מעזי
n. יריעה 36:15
n. משחה
n. פחי
vb. רכק 36:16
n. בית רבוק 36:17

adj. בריי
n. יריעה
n. עונב
vb. רבק 36:18
n. פרף
n. חפי 36:19
n. משך
n. ססגון
n. אע 36:20
n. לוח
n. פחי 36:21
n. ציר 36:22
vb. שלבש
adj. דרומיי 36:23
n. לוח
adj. צפוניי 36:25
n. חומר 36:26
n. כסף
n. שפלין 36:28
n. עזקה 36:29
vb. תאם
n. חומר 36:30
n. לוח
n. נגר #2 36:31
n. שפולין 36:32
adj. מציעיי 36:33
n. אתר 36:34
n. עזקה
n. ציור 36:35
vb. חפי 36:36
vb. נתך
n. שיטה
n. צייר 36:37
n. כבוש 36:38
n. ארון 37:1
n. פתי
n. רום
n. כליל 37:2
adv. מן לבר
adv. מן לג(י)ו
vb. נתך 37:3
n. עזקה
n. אריח 37:5
n. כרוב 37:7
vb. נגר
n. כרוב 37:8
vb. הפך 37:9
n. כנף
n. כרזב
n. פליג 37:10
n. פתור

n. חפי 37:11
n. פשך 37:12
vb. נתך 37:13
adj. דבי 37:16
n. קשׁוה
n. מנקי
n. בסיס 37:17
n. חזור
n. בליד
n. שושן
n. קנה 37:18
n. חזור 37:19
n. כליד
n. קנה
n. שושן
vb. שקע
n. חזור 37:20
n. כליר
n. שושן
n. חזור 37:21
n. קנה
n. חזור 37:22
n. נגידה
n. מחתי 37:23
n. אמה 37:25
vb. רבע #2
n. איגר 37:26
n. כותל
num. תריין 37:27
n. בסם #2 37:29
n. רבו
n. אורך 38:1
n. אמה
vb. רבע #2
vb. חפי 38:2
n. קרן
n. דוד 38:3
n. מגרופי
n. מזרק
n. משלי
adv. מן לרע 38:4
n. סובב
n. עובד
n. פלגו
n. קנקל
n. אתר 38:5
vb. נחך
n. קנקל
n. אע 38:6
n. שיטה
adj. חליל 38:7
vb. עלל

n. מחזי 38:8
n. נחש
adj. צדיק
n. דרום 38:9
adj. דרומיי
n. ווילה
n. אונקלי 38:10
n. כבוש
n. אונקלי 38:11
n. כבוש
adj. צפוניי
n. אונקלי 38:12
n. אמה
n. חומר
n. כבוש
adj. מערביי
num. ער
n. ווילה 38:14
num. חמש עשׂר
n. אריח 38:16
n. ווילה
n. אונקלי 38:17
n. חיפוי
n. כבוש
vb. כבש
n. עמוד
n. פחי 38:18
n. צייר
n. אונקלי 38:19
n. חיפוי
n. כבוש
n. סיכה 38:20
vb. סכם 38:21
n. נגר 38:23
n. צייר
n. ככר 38:24
n. סלע
vb. עבד
num. אלף 38:26
n. מניין
n. חומר 38:27
n. ככר
num. מאה
vb. נתך
n. אונקלי 38:28
vb. כבש
num. אלף 38:29
n. ככר
num. שבע
n. זמן 38:30
n. קנקל

n. תכלה 39:2
n. טס 39:3
vb. קטע
vb. רדד
n. שזר
vb. דבק 39:4
n. כתף
n. אפד 39:5
n. המיין
n. זהורי
vb. גלף 39:6
n. מאחדה
n. אבן 39:7
n. אפד
n. חושן 39:8
n. זרת 39:9
adj. כפיל
n. ברקה 39:10
n. ירקה
vb. כתב
n. סמקה
vb. שלם
n. ספרין 39:11
n. עין עגל
num. חלת
n. בירול 39:12
n. זוז #2
n. זמרגד
n. לשם
n. סדר
num. חליתיי
n. אשלמו 39:13
n. בדלח
n. כרום
n. מאחדה
n. מרגלי
n. גליף 39:14
n. חושן 39:15
n. קליעה
n. שישלה
vb. חאם
vb. תחם
n. מאחדה 39:16
n. קליעה 39:17
n. כחף 39:18
n. מאחדה
n. קליעה
adv. מן לג(י)ו 39:19
n. סיפווה
vb. שווי
n. אפר 39:20

n. ביח דבוק
n. המיין
n. כתף
prep. לעיל מן
n. חושן 39:21
vb. ענב
adj. גמיר 39:22
n. גרדיי
n. מעיל
prep. כפם 39:23
n. מעיל
n. מצע
n. סירה #2
n. שפמה
n. זהורי 39:24
n. מעיל
n. רמון
vb. שזר
n. שפולין
n. זוג 39:25
n. מעיל
n. רמון
n. זוג 39:26
n. מעיל
n. גרדיי 39:27
n. כתון
n. בוץ 39:28
n. כליל
n. מכנסין
n. מצנפה
n. קובע
n. המיין 39:29
n. צייר
n. שזר
n. גליף 39:30
vb. כחב
n. ציץ
adv. מן לעיל 39:31
n. שזר
vb. שלם 39:32
n. לוח 39:33
n. פרף
n. כפרה 39:35
n. סידור 39:36
n. אנהרו 39:37
n. פרס 39:38
n. אריח 39:39
n. קנקל
n. המיין 39:40
n. ווילה
n. מחח

39:41 prep. בגו
39:43 n. שכינה
vb. שרי
40:3 n. הדו
40:4 n. פתור
40:6 prep. קודם
40:7 n. מיין
40:8 n. פרס
40:9 n. מאן
40:13 n. כהונה
vb. שמש
40:14 n. בחונה
40:15 adv. לעלם
n. רבו
vb. רבי #2
40:17 n. ירח
vb. קום
40:18 n. נגר #2
vb. שווי
40:21 vb. טלל
n. פרוכה
40:22 n. שפולין
40:24 n. שפולין
40:25 vb. עלל
40:29 n. תרע
40:30 n. קידוש
40:32 vb. קדש
40:33 vb. שלם
40:34 vb. מלי
40:36 v.n. אסתלקו
n. מטלן
40:37 vb. נטל
40:38 n. מטלן

Leviticus

1:1 n. דביר
n. דין
num. חד
vb. חשב
n. לב
vb. מלל
vb. קדש
n. קירוש
n. ריבוי
1:2 n. ברנש
n. קורבן
1:3 n. דכר
n. עלה
n. רעווה
1:4 vb. סמך
1:5 n. בר תורין
1:6 n. פסג
vb. פסג
1:7 n. קיס
1:8 n. אישה
n. גוף
1:9 vb. קבל
vb. שוג
1:11 n. צפון
n. שפולין
1:12 n. גוף
vb. סדר
n. פסג
vb. פסג
1:13 n. בני גוו
vb. שוג
1:15 n. אדם
n. כוחל
vb. מצי
vb. עזם
1:16 n. בית שפיכו
n. זלפקק
n. לקט
adj. סמיך
v.n. שפיכה
1:17 n. כנף
vb. פרש
vb. חלע
2:1 n. לבונה
n. מנחה
vb. ריק
2:2 n. אדכרה
n. טוב
n. לבונה
n. סלא
n. סולת
n. קומץ
n. דיח
2:4 vb. אפי
n. עדיך
vb. פול
n. תנור
2:5 n. מסרת
2:6 n. קצי
vb. קצי
2:7 n. מרתח
2:8 vb. קרב
2:9 n. אדכרה
vb. רום
2:11 vb. רבש
n. חמיע
vb. חמע
2:12 n. שירוי
2:13 vb. בטל
n. מלח
vb. מלח
2:14 n. ביכורין
n. גרש
vb. הבהב
vb. קלי
2:15 n. לבונה
2:16 n. אדכרה
n. גרש
n. טוב
n. לבונה
3:1 conj. אן
n. משכן
n. נקבה
3:3 n. בני גוו
n. כרס
3:4 n. חצר
n. כולייה
n. כסלין
3:5 n. אישה
3:6 n. שלם
3:8 prep. קורם
3:9 n. אלייה
vb. חפי
n. כרס
vb. שזרה
n. שלם
3:10 n. כולייה
n. כסלין
vb. שייר
3:11 prep. על גב/גבי
3:13 adv. חזור חזור
3:15 n. כסלין
3:17 n. אדם
4:3 vb. חוב
n. חטאת
4:6 vb. נדי
n. פרוכה
vb. צבע
4:7 n. אדם
n. בסם
n. יסודין
4:8 n. בני גוו
vb. חפי
vb. רום
n. תרב
4:9 n. כסלין
4:10 vb. פרש
n. קדש
4:11 n. רעי #2
4:12 n. בית שפיכו
adj. דכי
vb. יקד
prep. לבר מן
n. קטם
v.n. שפיכה
4:13 vb. כסי
adj. כשר
n. קהל
4:14 vb. ידע
n. קהל
n. תור
4:16 vb. רבי #2
4:17 vb. נדי
vb. צבע
4:18 n. יסודין
vb. שפך
4:22 n. אלה
vb. רבי #2
n. שלו
4:23 vb. ידע
n. צפיד
4:25 n. יסודין
vb. שפך
n. חובה
4:26 adj. כשר
4:27 n. שלו
vb. חוב
4:28 n. צפירה
n. שלם
4:30 n. יסודין
vb. שפך
4:31 vb. כפר
4:34 vb. שפך
4:35 vb. שבק
5:1 n. חירוף
vb. ידע
n. שבועה
n. שהיד
vb. תני
5:2 vb. כסי
adj. מסאב
n. שרץ
5:3 conj. או
n. סאובה
5:4 vb. באש
vb. פרש
5:6 conj. או
n. אימרה
n. ברת עיזין

n. גזל 5:7
prep. מן כלוקבל 5:8
vb. עזם
n. קדל
n. יסודין 5:9
vb. מצי
n. נטר 5:10
vb. שבק
vb. אתי 5:11
vb. חוב
n. לבונה
n. שפנין
n. אדכרה 5:12
n. מלא
adj. מסאב
n. קומץ
vb. קמץ
n. מומ 5:15
n. עילוי
n. ען
n. שקר
vb. שלם 5:16
adj. כשר 5:17
vb. עבד
vb. קבל
n. עילוי 5:18
n. שלו
vb. שלי
n. אשם 5:19
n. סואבה
v.n. אושטו 5:21
n. אנש
n. גזל
n. יד
vb. עצי
n. פיקדון
vb. שקר
n. אבידה 5:22
vb. כפר
vb. שבע
vb. שכח
n. אבידה 5:23
n. גזל
prep. לוות
n. עצי
vb. עצי
n. פיקדון
vb. פקד
num. חומש 5:24
n. קרן
n. עילוי 5:25

vb. יקד 6:2
n. בוץ 6:3
n. מכנסין
adj. סמיך
pron. אוחרן 6:4
n. לבוש
vb. נפק
vb. שלח #2
vb. יקד 6:5
n. נכיסה
n. צפר
n. קיס
n. אישה 6:6
adv. בחדירה
vb. טפי
n. ארכרה 6:8
n. טוב
n. לבונה
n. קומץ
n. שם
vb. שייר 6:9
vb. אפי 6:10
n. חמיע
adj. קדיש
n. דכור 6:11
adv. בחדירה 6:13
vb. רבי #2
n. מסרת 6:14
n. משח
n. קצי
n. תופין
adj. גמיר 6:15
vb. רבי #2
vb. אכל 6:16
vb. בשל 6:21
n. חסף
n. מאן
vb. מרק
n. נחש
vb. שטף
n. זמן 6:23
n. חטאת
vb. עלל
n. גזירה 7:1
vb. זרק 7:2
n. אלייה 7:3
n. חצר 7:4
n. כסלין
vb. אפי 7:9
n. מסרת
n. מרחח

n. תנור
n. אח 7:10
vb. נגב
n. אודייה 7:12
n. חלה
n. עריך
vb. פול
n. אודייה 7:13
conj. די
n. חלה
num. חד 7:14
n. דבחר־ 7:16
n. נדר
n. נידבה
n. קורבן
vb. אכל 7:18
vb. חשב
adj. פסיל
n. סואב 7:19
n. סאובה 7:20
vb. פרש
n. סאובה 7:21
n. סואב
n. שרץ
vb. עבד 7:24
n. קטילה
n. חרב
vb. אכל 7:25
n. אדם 7:26
n. מדור
pron. ההוא 7:27
vb. שרץ 7:28
n. אנפו 7:30
vb. נוף
n. ניע
n. ניע 7:31
n. שק 7:32
n. ניע 7:34
n. רבו 7:35
n. דר 7:36
n. אשלמו 7:37
vb. נסב 8:2
vb. כנש 8:3
vb. קרב 8:6
vb. אסר 8:7
n. אפד
vb. זרז
vb. טכס
n. כתון
vb. לבש
n. חושן 8:8

prep. לגו
n. ראש
vb. שווי
n. תומין
prep. מן כלוקבל 8:9
n. מצנפה
n. ציץ
conj. כל מה 8:10
vb. רבי #2
n. בסיס 8:11
vb. נדי
vb. רבי #2
vb. קדש 8:12
n. כותנה 8:13
n. קובע
n. אדן 8:14
n. ראש
n. אדם 8:15
n. אצבע
n. יסודין
vb. נכס
vb. ריק
n. בני גוו 8:16
n. חצר
n. כולייה
vb. יקד 8:17
n. משך
n. רעי #2
n. גוף 8:20
n. פסג
vb. פסג
n. רגל 8:21
n. אשלמו 8:22
n. אדן 8:23
n. אליון
n. ימין
n. אדן 8:24
n. אליון
n. ימין
n. רום
n. אלייה 8:25
n. חלה 8:26
n. עריך
n. פטיר
n. שק
n. חרב
vb. יהב 8:27
vb. נוף
n. כף 8:28
n. רעווה
n. דכר 8:29

	n. ניע	
8:30	n. רבו	
8:31	n. אשלמו	
	vb. בשל	
	n. סל	
	vb. פקד	
8:32	vb. שייר	
8:33	n. אשלמו	
8:34	vb. כפר	
8:35	n. אימם	
	vb. שרי	
8:36	prep. על ידי	
9:1	n. אשלמו	
	num. תמינייי	
9:2	n. חטאח	
	n. עגל	
9:3	n. עז	
9:4	vb. גלי	
9:5	vb. קרב	
9:7	prep. על ידי	
	vb. קרב	
9:9	n. יסודין	
	vb. צבע	
	n. קרן	
	vb. ריק	
9:10	n. חצר	
9:11	vb. יקד	
	prep. לבר מן	
	n. נור	
9:12	vb. זמן	
9:13	n. פסג	
9:14	vb. שזג	
9:16	n. עלה	
9:17	prep. בר מן	
	n. כף	
9:18	vb. זמן	
9:19	n. אלייה	
	n. חפיי	
9:20	n. ניע	
9:21	n. אנפו	
	vb. נוף	
	n. ניע	
9:22	vb. זקף	
	n. צלו	
9:23	vb. נפק	
9:24	n. אישה	
	vb. שטח	
10:1	adj. בריי	
	n. מחתי	
	vb. קרב	
10:3	n. פתנם	
	vb. קבל	
	vb. קדש	
	vb. שחק	
10:4	vb. קרי	
10:5	n. כתונה	
10:6	n. אח	
	n. יקידה	
10:7	n. משח	
10:9	adj. חדת	
	n. חמר	
	vb. מות	
	adj. עתיק	
	vb. שתי	
10:10	n. חול	
	vb. פרש	
10:12	n. קרש	
10:13	conj. ארום	
	vb. פקד	
10:14	n. אנפו	
	n. ניע	
	n. שק	
10:15	vb. אתי	
	n. ניע	
10:16	vb. רגז	
	vb. תבע	
10:17	vb. אכל	
10:19	vb. אבל	
	n. אונס	
	conj. אילו	
	vb. ארע	
	interj. הא	
	n. חטאח	
	adj. חמיר	
	prep. יח	
	n. מעשר	
10:20	n. מילה	
11:2	n. חייה #2	
	vb. מלל	
11:3	n. גדרה	
	n. טלף	
	vb. סלף	
	vb. סחק	
	n. סחקה	
	n. פרסה	
11:4	n. גמל	
	n. גדרה	
	n. טלף	
	vb. טלף	
	adj. מסאב	
11:5	n. גדה	
	n. טבז	
	vb. טלף	
11:6	n. ארנבה	
	n. גרדה	
	vb. טלף	
	adj. מסאב	
	vb. סלק	
11:7	vb. גרר #2	
	n. גררה	
	n. חזיר	
	n. טלף	
	vb. טלף	
	vb. סחק	
	n. סחקה	
11:8	adj. מסאב	
11:9	n. ים	
	n. סנפיר	
	n. קסקסה	
11:10	n. מרחקה	
	n. סנפיר	
	n. קסקסה	
11:11	n. שקץ	
	vb. שקץ	
11:12	n. סנפיר	
	n. קסקסה	
	n. שקץ	
11:13	vb. אכל	
	n. ברגז	
	n. נשר	
	n. עוז	
	n. שקץ	
	vb. שקץ	
11:14	n. איבו	
11:15	n. מין	
	n. עורב	
11:16	n. בר נצצה	
	n. חטפי	
	n. נעמי	
	n. שחף	
11:17	n. צדי #3	
	n. קיפוף	
	n. שלינונין	
11:18	n. אותי	
	n. קק	
	n. שרקרק	
11:19	adj. אכום	
	n. דייה	
	n. חרפד/ח	
	n. נגר טזד	
11:20	n. שקץ	
11:21	prep. לעיל מן	
	vb. קפץ	
	n. קרסול	
11:22	n. גוב #2	
	n. כרזב	
	n. נעל	
	n. רשון	
11:23	n. שקץ	
11:25	vb. חוור	
	vb. סוט	
11:26	n. טלף	
	n. פרסה	
11:27	n. חייה #2	
	n. נבילה	
11:29	n. תרדון	
	n. בכושה	
	n. עכבר	
11:30	n. חלד	
	n. כח	
	n. סממי	
	n. פיילת חיווייה	
	n. קציץ	
11:31	n. מיחה	
	n. שרץ	
11:32	conj. או	
	n. מיתה	
	vb. סאב	
	n. שק	
11:33	n. חסף	
	prep. לגו	
	n. מאן	
	vb. תבר	
11:34	vb. יהב	
	n. מאן	
	n. מיכל	
	n. משקי	
11:35	vb. סחר	
	n. תנור	
	n. תפי	
11:36	n. גוב	
	adv. להוד	
	n. מבוע	
	n. נבילה	
11:37	n. זרע	
	vb. זרע	
	n. זרעון	
11:39	conj. מן #2	
11:40	n. נבילה	
	n. רמש	
11:41	n. שקץ	
	vb. שרץ	
11:42	n. שקץ	
	n. שרץ	

11:43 n. ארע
vb. שקץ
11:44 n. אלה
vb. קדש
vb. רחש
11:45 adj. פרוק
11:47 vb. אכל
n. חייה #2
vb. פרש
12:2 n. נדה
n. ריחוק
12:3 n. ערלה
num. תמיניי
12:5 n. ברה
n. ברה נקבה
n. נדה
12:6 vb. אתי
n. בר יונן
n. גוזל
n. דכו
n. נקבה
vb. שלם
n. שפנין
12:7 n. אדם
n. בר דכר
n. ילדה
n. מבוע
12:8 vb. ארע
n. יד
n. שפנין
13:2 vb. אחי
n. בהקי
prep. לווח
n. קלפה
n. שומה
13:3 n. מכחש
n. משך
n. שער
13:4 n. בהקי
adj. חוור
adj. מכיך
13:5 n. זמן
vb. טרד
13:6 vb. דכי
vb. הלך
n. קלפה
13:7 n. דכו
vb. חוי
vb. חמי
conj. מן כתר
n. קלפה

adv. תניינות
13:8 n. קלפה
13:9 n. צרעה
13:10 adj. חוור
n. רושם
n. שומה
13:12 vb. פרח
n. צרעה
13:13 n. שר
vb. הפך
adj. חוור
13:14 vb. חזי
adj. חיי
13:16 conj. או
vb. חזי
13:17 vb. הפך
13:18 n. שחין
13:19 n. בהקי
adj. סמוק
n. שחין
13:20 adj. מכיך
n. צרעה
13:21 adj. חוור
vb. טרד
vb. כהי
adj. מכיך
n. שער
13:23 n. בהקי
n. שחין
13:24 n. בהקי
n. כווייה
adj. סמוק
13:25 n. בהקי
vb. הפך
n. כווייה
adj. מכיך
n. שער
n. צרעה
13:26 n. בהקי
vb. כהי
adj. מכיך
n. שער
13:28 conj. אם
n. בהקי
vb. כהי
n. כווייה
n. שומה
13:29 n. איתה
n. דקן
13:30 n. דקן
vb. דקק

adj. מכיך
n. נתק
vb. צלהב
n. צרעה
13:31 vb. טרד
n. נתק
13:32 n. נתק
vb. צלהב
13:33 n. נתק
vb. ספר
13:34 n. נתק
13:35 vb. דכי
conj. מן כתר
13:36 n. נתק
vb. פשפש
vb. צלהב
n. שער
13:37 adj. אוכם
vb. אסי
vb. דכי
vb. צמח
13:38 n. בהקי
adj. חוור
13:39 n. בהקי
vb. הלך
13:40 vb. מרט
13:41 n. גלשלישן
adj. דכי
vb. מרט
13:42 n. גלשנו
adj. סמוק
n. צרעה
n. קרחה
13:43 n. גלשנו
n. חזיו
adj. סמוק
n. קרחו
n. שומה
13:44 n. מצרע
vb. סאב
13:45 n. אביל
vb. בזע
vb. כסי
adj. מסאב
n. מצרע
עוטם
vb. רחק
n. שפמה
13:46 prep. בלחודי
n. משרוי
vb. סאב

13:47 n. עמר
13:48 n. ערב
n. שתי
13:49 adj. ירק
adj. סמוק
n. ערב
n. שתי
vb. טרד 13:50
n. ערב 13:51
n. שתי
vb. חלט 13:52
n. כיתן
n. עמר
n. ערב
n. שתי
n. מאן 13:53
n. ערב
n. שתי
n. זמן 13:54
vb. הפך 13:55
v.n. חדתו
vb. חוור
n. כליו
conj. מן כתר
n. פחיחה
vb. בהי 13:56
n. לבוש
n. משך
n. ערב
n. שתי
vb. חזי 13:57
n. ערב
n. שתי
adv. תוב
n. ערב 13:58
n. שתי
n. כיתן 13:59
n. עמר
n. שתי
n. דכו 14:2
n. מצרע
vb. אסי 14:3
n. מכחש
n. מצרע
n. משרי
n. איזוב 14:4
adj. דכי
n. צבע
n. מבוע 14:5
n. זהודי 14:6
adj. חיי

n. דייב 15:32
prep. מן
vb. סאב
n. חשמיש
vb. דוב 15:33
n. דייבה
n. נקבה
prep. דלא 16:1
adj יתיר
n. כהן
conj. מן בחר
vb. פקד
n. קרבו
n. כפרה 16:2
prep. לגו מן
n. שהדו
n. בית משרי 16:3
n. סדר
vb. אסר 16:4
n. בוץ
n. המיין
vb. טכס
n. כותנה
n. מכנסין
n. מצנפה
vb. סחי
n. צפיד 16:5
n. אנשי בייתה 16:6
n. עדיו 16:8
n. עדיו 16:9
n. מדבר 16:10
vb. סלק
n. עריו
vb. קום
vb. שלח
n. אישה 16:12
n. גומרה
vb. דקק
n. חפן
n. מחתי
prep. מן קודם
n. קטרה 16:13
n. תנן
n. אצבע 16:14
vb. נדי
prep. על אפי
n. כפרה 16:15
prep. לגו מן
n. פרוכה
n. סאובה 16:16
n. סואב

n. מדמוך 15:5
n. דייב 15:6
vb. יחב
n. דייב 15:8
vb. רקק
n. דייב 15:9
n. מרכוב
vb. רכב
n. דייב 15:11
vb. שזג
n. דייב 15:12
n. מאן
vb. מרק
n. קיס
vb. שטף
vb. תבר
n. דייב 15:13
n. דכיו
vb. מני
conj. או 15:14
n. בר יוון
n. שפנין
num. תמיניי
num. תריין
n. תשמיש 15:16
vb. שזג 15:18
n. דייבה 15:19
n. ריחוק
n. ריחוק 15:20
n. מדמוך 15:21
vb. יחב 15:22
vb. יחב 15:23
conj. כד
n. מאן
n. מדמוך
vb. דמך 15:24
n. מרמוך
n. נדה
conj. או 15:25
n. אשון
vb. דוב
n. נדה
adj. סגי
n. ריחוק
n. מדמוך 15:26
n. נדה
n. סואבה
n. ריחוק
vb. דכי 15:28
vb. זהר 15:31
n. סאובה

conj. קודם עד לא
adj. ירק 14:37
n. כוחל
adj. מכיך
n. שקעה
n. כוחל 14:39
vb. טלק 14:40
prep. לבר מן
adj. מסאב
vb. שמט
adv. מן לג(י)ו 14:41
n. עפר
vb. קלף
vb. שפך
n. אבן 14:42
vb. הלך
vb. עלל
n. עפר
vb. שוע
vb. חזר 14:43
vb. קלף
vb. חלט 14:44
vb. טרד 14:46
vb. דמך 14:47
vb. אסי 14:48
n. ביי
conj. בתר
vb. הלך
vb. טוש
n. איזוב 14:49
n. ארז
n. ציפר
n. חסף 14:50
n. מבוע 14:51
n. נכיסה
n. ציפר
n. זהורי 14:52
n. מבוע
n. קיס
prep. לאפי 14:53
n. אודייה 14:54
n. בהקי 14:56
n. קלפה
n. שומה
vb. הלך 14:57
n. דייב 15:2
vb. חתם 15:3
n. סאובה
n. דייב 15:4
pron. כל מן
n. מדמוך

vb. נסב
n. ציפר
vb. דבי 14:7
prep. לאפי
n. צרעה
vb. סחי 14:8
vb. ספר
n. שער
n. גבין 14:9
n. דקן
vb. ספר
n. לוג 14:10
n. מנחה
num. עשרון
n. תרע 14:11
n. אנפו 14:12
n. לוג
n. אשם 14:13
n. אליון 14:14
n. לוג 14:15
vb. צבע 14:16
n. שמאל
n. אליון 4:17
n. מוחר
n. אנפו 14:21
n. מסכן
num. עשרון
vb. פול
vb. ארע 14:22
num. חד
conj. מה
n. שפנין
n. דכיו 14:23
n. לוג 14:24
n. אליון 14:25
vb. ריק 14:26
vb. הלך 14:27
n. שמאל
n. אליון 14:28
n. ימין
n. כף
n. רום
n. בר יוון 14:30
vb. ארע 14:32
n. גזירה
n. דכו
n. צרעה
n. אחסנה 14:34
prep. ל- 14:35
n. מרי ביי
vb. פני 14:36

n. סרחון
16:17 n. ברנש
n. קהל
16:19 n. סאובה
vb. קדש
16:21 prep. ביד
vb. זמן
vb. ידי
adj. מזמן
n. סרחון
16:22 n. אדע
16:23 vb. צנע
vb. שלח #2
16:24 n. אנש
prep. על ידי
16:26 prep. בחר
vb. חוור
n. לבוש
prep. לגו
vb. עלל
16:27 prep. לבר מן
vb. עלל
n. רעי #2
16:28 prep. מן בחר
16:29 n. גיור
vb. גייד
n. יציב
16:32 vb. לבש
16:33 n. כהונה
17:4 adj. זכיי
conj. כאילו
vb. שפך
17:5 vb. דבח
n. כהן
conj. מן בגלל
17:7 prep. בחר
n. דבח
vb. דבח
n. שד
17:8 vb. גייר
n. נכיסה
17:9 n. זמן
17:10 vb. גייד
17:13 prep. בן
n. חייה #2
n. עוף
n. עפר
vb. צוד
n. צייד
vb. שפך
17:15 n. יציב

n. נבילה
n. קטילה
17:16 vb. קבל
18:3 n. דייד
n. נימוס
vb. שרי
adv. תמן
18:4 vb. הלך
18:5 n. ברנש
18:6 n. גבד
vb. גלי
n. ערייה
18:7 vb. גלי
18:9 n. איחה
n. ברת אב
pron. חורן
conj. מה
18:10 n. ברת ברה
18:11 n. אחה
n. ברה
n. ערייה
18:12 n. קריבו
18:13 n. אחת אימה
18:14 n. חביבה
vb. קרב
18:15 n. כלה
18:17 n. ברת בר
n. בשׂר
n. זנו
n. קריבו
18:18 vb. עוק
18:19 n. נדה
n. עדייה
18:20 n. זרע
vb. סאב
18:21 vb. עבר
n. פלחן
18:22 n. מרחקה
18:23 n. בעיד
n. חשמיש
18:24 vb. סאב
18:25 vb. גלי
18:26 n. יציב
18:27 n. ארע
n. מרחקה
18:28 v.n. סאבו
vb. פלט
18:29 n. מרחקה
18:30 n. מטרה
19:1 n. אפין
19:2 adj. קדיש

19:3 adj. זהיד
19:4 n. מחכה
vb. סטי
19:6 vb. יקד
19:7 vb. אכל
adj. פסיל
n. דעוה
19:8 prep. מן גו
vb. פסס
vb. קבל
19:9 adj. אחריי
v.n. חצד
vb. חצד
vb. לקט
n. לקט #2
19:10 vb. לקט
n. מסכן
vb. עבד
n. עוללה
n. פדט
vb. שבק
19:11 n. גנב
vb. כפר
vb. שקר
19:13 n. אגיר
n. אגר
vb. בוז
n. גזל
n. צפר
19:14 vb. דחל
adv. כדן
n. חוקלה
19:15 vb. יקר
n. קשוט
n. שקר
19:16 conj. בזמן
n. בעל דין
n. זכו
n. לישן
n. קטולין
vb. רעע
vb. שחק
num. תליתיי
19:17 n. אח
vb. יכח
19:18 vb. אזל
prep. בחר
n. זכו
vb. חשד
prep. כוות
n. נוטרן

n. נוקמן
vb. עוק
19:19 n. ביחן
n. כלאים
vb. דבע #3
n. שעטנז
19:20 n. אמהה
n. חירו
n. מרדו
vb. שעבד
19:21 n. דכר
19:22 vb. חוב
n. חובה
19:23 n. אילן
n. מיכל
n. ערלה
n. ריחוק
num. חמישיי 19:25
n. פרי
19:26 n. אדם
n. חדוד
n. נחש #3
n. סנהדרין
n. עיין
19:27 n. אומן #3
n. דקן
vb. נקף
n. שומה
19:28 vb. חקק
n. כתב
n. שׂרט
19:29 n. ביד
n. זנו
vb. זני
vb. מלי
vb. נסב
19:30 n. דחלה
19:31 n. אוב
n. זכור
vb. נטי
vb. צבי
19:32 n. אורייה
prep. מן קודם
19:33 vb. יני
19:34 vb. אמר
n. גיור
19:35 n. מוזנין
n. מכלה
19:36 n. הין
n. מוזנין
n. מחקל

vb. נפק
n. קשוט
20:2 n. אבן
n. ארע
20:3 n. בית מקדש
n. גבר
prep. מן בגלל
adj. נוכריי
vb. עבר
vb. פסס
20:4 vb. כסי
20:5 vb. טעי
n. פלחן
20:6 n. אוב
prep. בתר
n. זבור
vb. שאל
20:9 n. איקר
vb. זלל
20:10 n. איתה
vb. גור
n. גיור #2
n. גיירה
20:11 n. איתה
20:13 conj. די
vb. שמש
20:14 n. זנו
vb. נסב
20:15 vb. קטל
n. חשמיש
20:16 vb. קרב
20:17 n. אחה
vb. בזי
conj. ברם
n. ברת אב
n. ברת אם
adv. כדון
vb. נסב
vb. עבד
n. עיין
vb. קבל
20:18 n. מבוע
vb. פסס
vb. שיצי
20:19 n. אתת אימה
vb. בזי
n. חוב
20:20 prep. דלא
n. חביבה
n. ערייה
20:22 vb. פלט
20:23 n. אומה
n. נימוס
vb. עוק
20:24 adj. חלי
adj. נקי
n. פרי
vb. פרש
20:25 adj. דכי
n. עוף
vb. רחש
vb. שקץ
20:27 n. אדם
n. אוב
n. חובה
vb. סלק
21:1 vb. סאב
21:2 adj. קריב
21:5 n. דקן
vb. ספר
n. רושם
n. שרטה
vb. רשם
21:6 vb. פסס
21:7 n. איתה
n. בעיל
n. טעווה
n. מפסה
vb. שבק
21:8 adj. קדיש
21:9 vb. טעו
vb. יקד
n. בהן
vb. פסס
21:10 n. אח
n. קורבן
vb. דיק
vb. פסס
21:12 n. ארמלה
21:14 n. טעווה
n. רשו
21:15 n. זרע
21:17 n. מום
21:18 adj. חגיר
adj. פחוש
n. פסיע
21:20 n. אשכה
n. גביח
n. גבין
n. חזזי
n. חלזון
vb. חפי
adj. חשיך
adj. מלי
n. ננס
n. שׁער
21:22 n. לחים
21:23 prep. לגו מן
vb. פסס
22:2 vb. זהר
22:3 n. ביר
vb. קדש
22:4 n. דייב
n. טמא
n. מצרע
vb. קרב
22:5 n. סאובה
n. שרץ
22:6 vb. אכל
vb. הוי
vb. סחי
22:8 n. נבילה
n. קטילה
22:9 vb. פסס
22:10 n. אגיר
n. בר עממין
n. קדש
n. תותב
22:11 vb. אכל
n. כהן
n. תרבו
22:12 n. אפרשו
vb. נסב
22:13 n. ארמלה
n. רביו
22:14 num. חומש
n. שלו
22:15 vb. פסס
22:18 n. נסיבה
22:19 n. מום
22:20 conj. בל מה
n. מום
22:21 n. נסיבה
22:22 n. גביח
n. חזזי
adj. נסיס
n. סמי
adj. תביר
22:23 n. אבר
adj. חסיר
adj. יתיר
n. נסיבה
22:24 n. כתוח
vb. מרס
n. בר עממין 22:25
n. חבול
vb. קבל
vb. אכל 22:27
n. אם
n. אינקי
vb. אפי
conj. בגין
vb. בחר
n. בקורה
vb. ברך
prep. בשעת
vb. בשׂר
n. גדי
vb. דכר
prep. הך
n. זבו
vb. זמן
num. חד
vb. יחי
n. יחיד
prep. ית
vb. כפר
adj. כשר
adv. להל
adj. מדנחיי
conj. מה
adv. מן יד
n. משך
conj. עידן
n. ען
vb. עקד
n. עקידה
vb. פדי
n. פטיר
vb. פרש
vb. צלי
vb. רבי
n. רבי #3
adj. שמין
n. חבשיל
adj. תמים
n. רחיל 22:28
n. תודה
n. אודייה 22:29
n. רעווה
pron. ההוא 22:30
vb. שייר
n. אגר 22:31
n. מצווה

n. נטר
22:32 vb. יקר
vb. פסס
22:33 adj. עחיד
23:2 n. אירעון
vb. עבד
23:3 n. נייח
n. שובה
23:4 n. אירוע
pron. ד(י)ן
23:5 n. נכיסה
23:7 n. אירוע
n. פלחן
23:10 n. חצד
vb. חצד
23:11 vb. נוף
n. פסח
23:12 n. עלה
23:13 n. הין
vb. פול
num. רבעו
23:14 adj. חדת
n. פירוכיין
n. קיים
n. קלי
n. קמח
23:15 vb. מני
n. עומר
n. שובה
23:16 adj. חדת
prep. מן בחר
23:17 vb. אפי
n. חלה
n. סולת
num. עשרון
23:19 n. אימר
23:20 n. מחנה
n. קדש
23:21 adv. לעלם
n. מדור
adj. קיים
23:22 adj. אחריי
איח
n. חצד
vb. חצד
vb. לקט
n. לקט #2
23:24 n. רכרן
n. יבבו
n. יום טב
n. שובה

n. תקיעה
23:27 n. כיפורין
23:28 n. כיפורין
23:29 n. כיפורין
23:30 vb. עבד
n. צום
23:31 n. עלם
23:32 vb. צום
vb. שבת
23:34 n. סטלה
23:36 n. אירוע
n. חדווה
23:37 n. אירוע
vb. ארע
n. דבח
n. סנחה
n. סכום
23:38 prep. כר סן
n. מחנה
n. נסיבה
23:39 vb. חגג
n. עללה
23:40 n. הדס
n. לולב
n. ערבה
vb. שבח #2
n. תרוג
23:41 vb. חגג
n. שנה
23:43 prep. בזמן
n. ענן
24:2 n. אנהרו
n. בוצין
adv. בתדירה
n. זיית
adj. זכיך
vb. כתש
24:3 adv. בתדירה
prep. לבד מן
24:4 adv. בתדירה
adj. דכי
24:5 vb. אפי
n. חלה
24:6 n. חלה
n. סידור
n. פתור
24:7 n. אדכרה
adj. בריר
n. לבונה
n. סידור
24:8 adv. בתדירה

n. שובה
24:10 adj. מצריי
vb. נצי
24:11 n. גדפין
vb. חדף
24:12 vb. אלף
adv. בזידנו
adv. בפריע
n. גדפין
n. דיין
n. דין
n. זווי
adj. זריז
pron. חורן
vb. חלל
vb. יכל
adv. לעיל
n. מחרף
n. ממון
adj. מסאב
n. מקוששׁ
adj. מחין
vb. פרש
vb. צנע
vb. קטל
n. רב
n. שובה
vb. שכח
vb. חרף
24:14 vb. סלק
vb. סמך
vb. רגם
24:15 n. גדפין
vb. קבל
24:16 n. גדפין
n. גידוף
v.n. פרשו
vb. רגם
24:17 vb. קטל
24:18 vb. קטל
n. תשלום
24:19 n. מום
vb. עבד
24:20 vb. יהב
n. עיין
n. תבר
n. תשלום
24:21 vb. שלם
24:23 vb. רגם
25:2 vb. עלל
vb. שמט

n. שמיטה
25:3 vb. זבר
25:4 vb. זבד
25:5 n. כחי
n. ענבה
vb. קטף
n. שבק
n. שובה
25:6 n. אגיד
n. אסהה
n. חוחב
25:8 num. שבע
n. שנה
25:9 n. יבבו
n. כיפורין
n. שיפור
25:10 n. דייר
n. חירו
vb. כרז
25:11 vb. חצד
n. יובל
n. כחי
vb. קטף
n. שבק
25:12 prep. מן אפי
n. קדש
25:13 n. יובל
25:14 n. זבן
vb. יני
25:15 prep. בתר
vb. זבן
prep. מן לוות
25:16 n. זבון
adj. זעיר
vb. זער
n. כסף
prep. לפם
n. מניין
n. סוגי
25:17 vb. יני
25:19 vb. פרי
n. רוחצן
vb. שבע
25:20 vb. אמר
vb. זרע
n. שנה
25:21 vb. עבד
num. שתיתיי
25:22 n. עללה
adj. עתיק
num. תמיניי

num. תשיעיי
25:23 דיד־
adv. לחלוטין
n. תוחב
25:25 n. אח
vb. זבן
vb. מסכן
vb. פרק
25:26 adj. פרוק
vb. שכח
25:27 n. זבון
vb. חזר
vb. חשב
vb. שייר
25:28 vb. ארע
n. זבון
n. יובל
25:29 n. אחד
n. בית משרוי
n. זבון
vb. נקף
n. פרקון
n. שור
25:30 n. יובל
adv. לחלוטין
n. שור
vb. שלם
25:31 vb. חשב
n. כפר
n. פרקון
n. שור
n. תחום
25:32 adv. לעלם
n. פרקון
25:33 n. כיי
n. זבון
n. יובל
n. ליוויי
25:34 n. פרוירין
25:35 n. גיור
vb. מוט
vb. מסכן
n. תוחב
25:36 n. רבי
n. שער
25:37 vb. נתן
n. רבי
25:38 adj. פרוק
25:39 vb. זבן
vb. מסכן
n. נימוס

n. עבד
vb. שעבד
25:40 n. אגיר
n. יובל
n. תוחב
25:41 n. אחסנו
25:42 n. נימוס
vb. נפק
25:43 adv. בקשיו
25:44 n. אמהה
vb. זבן
n. עבד
25:45 n. בד תוחבין
vb. קני
25:46 n. אח
vb. אחסן
adv. בקשיו
n. ירתו
vb. שעבד
25:47 vb. ארע
n. זרעי
vb. מסכן
n. עיקד
n. עם
conj. מן בתר
25:48 n. פדקון
25:49 n. אח
n. בר אח דאב
n. בשר
n. זרעי
25:50 n. זבון
vb. זבן
25:51 n. זבון
adv. כרון
adj. סגי
n. פרקון
25:52 prep. כפם
vb. שייר
25:53 n. אגיר
adv. בקשיו
n. שנה
vb. שעבר
25:55 n. שם
26:1 n. אבן
conj. ארום
n. מתכה
vb. קום
26:2 n. דחלה
26:4 n. אילן
vb. צלח
vb. שווי

26:5 vb. ארע
n. דרך
n. לחים
n. קטף #2
n. רחצן
vb. שרי
vb. שבע
26:6 n. חיוה
n. חרב
vb. מחל
vb. נוט
n. רשו
26:7 vb. נפל
adj. קטיל
26:8 vb. ערק
26:9 vb. יטב
vb. פני
vb. תקף
26:10 adj. עתיק
vb. פני
26:11 vb. רחק
26:12 n. עם
26:13 vb. זקף
prep. מן עילווי
adj. מצריי
n. ניר
n. פרזל
adj. קשי
26:14 n. פיקור
26:15 vb. עוק
vb. פסס
26:16 adv. בבהילו
vb. דוב
vb. רבר
n. זרע
adv. לריקנו
vb. סוף
n. קדחי
n. שחפי
26:17 vb. נגף
vb. רדף
26:18 n. אולפן
vb. חטי
vb. יסף
n. מרדו
26:19 n. חסים
n. טל
n. מטר
vb. נחת
prep. עילווי
n. צמח

26:20 adv. לריקנו
vb. צלת
26:21 adv. בקשיו
n. מחה
vb. צבי
26:22 vb. גרי
vb. זער
n. חיוה
vb. צדי
vb. שיצי
n. חכל
26:23 adv. בקשיו
n. מרדו
26:24 conj. אוף
adv. בקשיו
26:25 vb. גרי
n. מותן
vb. פרע #2
vb. שלף
26:26 vb. אפי
n. מחקל
n. תנור
26:27 adv. בקשיו
26:28 adv. בקשיו
vb. חוב
n. רגזן
26:29 interj. אי
n. בשר
vb. גרם
n. פגר
n. בימס
26:30 n. מרחקה
n. פגר
vb. צרי
26:31 vb. צדי
n. קרייה
26:32 n. בעיל דבב
n. פגר
vb. צדי
26:33 prep. בתר
vb. גרי
vb. דרי
vb. תרב
n. צרי
vb. שלף
26:34 adv. בכדן
n. צרי
vb. רעי #2
vb. שמט
n. שמיטה
26:35 n. צדי

vb. שמט
26:36 vb. נתר
n. עלה #2
vb. שוף
vb. שלף
n. חבר
26:37 n. אח
vb. שלף
n. חקומח
vb. חקל #2
26:39 n. חוב
vb. מסי
26:40 adv. בקשיו
vb. ידי
vb. שקר
n. שקר
26:41 n. בעיל דבב
adv. בקשיו
adv. דלמה
adj. זידן
n. לב
vb. רעי #2
26:45 vb. דכר
27:3 n. עילוי
27:4 n. נקבה
n. עילוי
27:5 n. נקבה
n. עילוי
27:6 n. סלע
n. עילוי
27:7 adv. לעיל
n. עילוי
27:8 vb. ארע
n. מסכן
vb. נדר
vb. עלי
27:10 adj. טב
n. פירוג
vb. פרנ
adj. קדיש
vb. שלחף
27:11 adj. מסאב
27:12 vb. עלי
27:13 n. עילוי
vb. פרק
27:14 adj. ביש
vb. עלי
27:15 num. חומש
vb. יסף
vb. קדש
27:16 n. אחסנה

n. כור
n. עילוי
27:17 n. יובל
vb. קדש
27:18 vb. חשב
vb. מנע
27:19 n. עילוי
27:20 n. גבר
pron. חורן
27:21 n. אפרשו
n. מפק
27:22 n. זבון
27:23 n. יובל
n. כהן
n. מיסח
n. עילוי
27:25 n. מעה
27:26 n. אימר
vb. פרש
vb. קדש
27:28 vb. זבן
n. חקל
n. קדש
27:29 vb. פרש
27:31 num. חומש
27:32 num. עשיריי
n. שרביט
27:33 n. פירוג
vb. פרג
vb. פשפש

Numbers

1:1 v.n. אפקו
prep. בזמן
num. חד
1:2 n. גולגלה
1:3 n. חיל
1:4 n. כיח אב
n. ראש
1:5 n. שבט
1:16 vb. זמן
1:17 vb. פרש
1:18 n. כיח אב
n. גולגלה
n. זרעי
vb. יחס
n. ירח
1:20 n. גולגלה
n. ייחוס
n. שם
1:22 n. גולגלה

n. ייחוס
n. קרב
1:24 n. ייחוס
1:25 num. אלף
1:26 n. ייחוס
1:28 n. ייחוס
n. קרב
1:30 n. קרב
1:32 adv. לעיל
1:44 pron. ד(י)ן
n. סכום
vb. סכם
1:46 num. מאה
1:47 vb. סכם
1:49 vb. סכם
1:50 מה דיל־
1:51 vb. פרק
vb. שמש
1:53 n. רגוז
2:2 adv. חזור חזור
adv. מן כלוקבל
2:3 n. טכס
n. משרי
prep. קדמיי(ן) מן
2:5 adj. סמיך
n. רב שבטה
vb. שרי
2:7 vb. מני
n. רב
2:9 n. דבו
num. חמני עשר
2:10 n. טכס
2:12 adj. סמיך
2:13 num. אלף
2:16 num. חניין
2:17 n. טכס
vb. נטל
2:18 n. טכס
n. מערב
2:23 n. חיל
2:25 n. טכס
2:27 adj. סמיך
2:31 adj. אחריי
n. טכס
2:34 n. טכס
n. שיזבו
3:1 n. תלדו
3:3 n. קורבן
3:4 adj. בריי
n. כהונה
n. קרבו

3:6 vb. קום
3:7 n. משכן
3:8 vb. פלח
3:9 n. מחנה
3:10 adj. חילוניי
vb. טכס
vb. קרב
3:12 n. וולד
n. פחח
n. שם
3:13 vb. קרש
3:15 n. בר ירח
vb. סכם
3:16 n. גזירה
prep. על פם
3:19 n. עפר
3:21 n. זרעי
3:22 num. אלף
3:23 n. מערב
n. שפלין
3:24 n. כיח אב
n. רב כיח אבא
3:25 n. זמן
3:26 n. אילה
n. מחח
n. פרס
3:28 num. אלף
n. מטרה
3:29 n. שפולין
3:30 n. רב כיח אבא
3:31 n. ארון
3:32 n. נטור
n. סכום
3:34 num. אלף
n. בר ירח
3:35 n. סטר
n. צפון
3:36 n. חומר
n. לוח
n. נגר #2
n. עמוד
3:37 n. סיכה
3:39 vb. סכם
3:40 n. בכור
3:41 n. בכור
prep. חולף
3:42 n. בכור
3:43 n. בר ירח
3:45 n. בעיר
prep. חולף
3:46 n. פרקון

6:3 adj. חדת
n. חל
vb. נדר
n. ענבה
n. עצורה
vb. שחי
6:4 n. גפן
adj. כמיש
vb. פגג
6:5 n. גלב
n. נזירו
vb. נזר
vb. פרע #2
adj. קדיש
vb. רבי
n. שער
6:6 n. נזירו
6:7 n. מיחה
6:8 n. נזירו
6:9 adv. בחכיף
n. דכיו
n. נזירו
vb. ספר
6:10 vb. אחי
n. גוול
n. שפנין
6:11 vb. כפר
conj. מה
6:12 n. כליל
n. נזירו
6:13 n. נזיר
n. נוירו
vb. שלם
6:14 n. ברח שחה
n. קורבן
n. שלם
n. שנה
6:15 n. חלה
n. מנחה
n. משח
vb. משח
n. נסך
n. עריך
vb. פול
6:17 n. נסך
n. סל
6:18 n. נזיר
n. נזירו
n. ראש
6:19 n. אדוע
vb. בשל

vb. פרע #2
5:19 prep. בר מן
vb. דכי
prep. יח
n. מלווט
adj. מריר
n. סאובה
vb. שבע
5:20 prep. ב־
n. חשמיש
5:21 prep. בגו
n. ירך
n. לווט
vb. מסי
5:22 n. ירך
n. מלווט
vb. מסי
n. מעין
vb. נפח
vb. סאב
5:23 vb. מחק
adj. מריר
5:24 n. מלווט
adj. מריר
vb. שקי
5:25 n. אקנה
prep. על גב/גבי
5:26 n. אדכרה
n. בהן
prep. מן בחר
vb. סדר
vb. קמץ
5:27 n. כרס
n. מלווט
vb. מסי
vb. מרר
vb. נפח
vb. שקר
5:28 n. בר דכר
adj. דכי
vb. עבר
5:29 n. קנה #2
5:30 n. קנה #2
vb. קני #2
5:31 n. איחה
vb. זכי
n. חוב
6:2 n. נדר
n. נוירו
vb. נזר
vb. פרש

3:47 n. גולגלה
n. מעה
n. סלע
3:48 n. פרקון
3:49 n. פרקון
3:50 num. שח
4:3 n. בר שנין
n. קרב
4:5 n. פרוכה
4:6 n. חפיי
adv. מן לעיל
n. ססגון
4:7 adv. בחדירה
n. מנקי
n. פיילי
n. פחור
n. קשווה
4:8 n. אריח
n. ססגון
4:9 n. אנהרו
n. מלקט
n. שימוש
n. חכלה
4:10 n. ססגון
n. קוף #2
4:11 n. חפיי
vb. כסי
n. לבוש
n. ססגון
4:12 n. קוף #2
n. שימוש
4:13 vb. שבע
4:14 n. מגרופי
n. מזרק
n. מחחי
n. משלי
n. ססגון
4:15 v.n. מטלו
n. מטלן
n. קדש
4:16 n. אנהרו
n. ביח קודש
n. רבו
adj. חדיר
4:18 adj. קהחיי
4:19 n. ביח קודש
n. מטול
n. קרבו
4:20 vb. עלל
vb. שקע
4:25 n. חפיי

4:26 n. אילה
n. דרה
n. מחח
4:27 n. מטול
n. מטל
vb. סכם
n. פלחן
4:30 adv. לעיל
vb. סכם
4:31 n. מטול
4:32 n. חומר
n. מחח
4:37 prep. על ידי
4:40 num. אלף
num. מאה
4:47 n. עבידה
n. פלחן
4:49 vb. סכם
5:2 vb. דוב
n. טמא
n. מצרע
5:3 vb. סאב
vb. שלח
vb. שרי
5:6 vb. עבד
5:7 n. אשם
num. חומש
n. קרן
5:8 vb. חור
n. כיפורין
adj. פרוק
5:9 n. אפרשו
5:10 דיד־
5:13 vb. כסי
n. עיין
n. עם
n. שהיד
vb. חפס
n. חשמיש
5:14 n. קנה #2
5:15 n. דכר #2
n. לבונה
num. עשרון
n. קמח
vb. ריק
n. שערה
5:17 n. חסף
5:18 n. דכרון
n. כף
n. מלווט
adj. מריר

adv. בפריע
n. גדפין
n. דין
adj. זריז
vb. חלל
prep. יח
adv. כען
n. מחרף
conj. מן #2
n. מקושש
adj. מחין
vb. פרש
n. שם
vb. שמע
vb. חקן
n. אורח 9:10
n. טמא
adj. מסאב
n. מרורין 9:11
n. פטיר
vb. שייר 9:12
vb. חבר
n. גיור 9:14
n. יציב
n. חזיו 9:15
vb. קום
n. אישה 9:16
vb. אכל
n. חזיו
n. אשון 9:17
vb. שרי
n. גזירה 9:18
v.n. שהי 9:19
n. מניין 9:20
conj. או 9:21
n. אימם
vb. סלק
v.n. אסחלקו 9:22
vb. שהי
vb. זמן 10:2
n. חצוצרה
vb. נטל
vb. זמן 10:3
vb. חקע 10:4
n. יבבו 10:5
n. יבבו 10:6
adv. תניינות
vb. חקע
vb. יבב 10:7
vb. חקע
vb. תקע 10:8

n. מחקל
n. בזיך 9:86
n. דהב
n. קטרה
n. אימר 7:87
n. צפיר
conj. מן בחר 7:88
n. רבו
n. דביר 7:89
vb. מלל
prep. מן ביני
adv. תמן
v.n. סדרו 8:2
n. בסיס 8:4
n. נגידה
n. שושן
vb. דכי 8:6
vb. פרש
n. גלב 8:7
vb. דכי
vb. נדי
n. מנחה 8:8
n. חור
num. תניין
n. אנפו 8:15
n. משכן
vb. נוף
n. בכור 8:16
prep. חולף
n. מחנה
n. פתח
vb. נסב 8:18
n. קרבו 8:19
n. לבוש 8:21
prep. קודם 8:22
n. ליוויי 8:24
n. חיל 8:25
n. אח 8:26
n. מטרה
vb. שמש
v.n. אפקו 9:1
n. שמש 9:3
n. טמא 9:6
adj. מסאב
pron. האינון 9:7
pron. ההוא
n. זמן
n. טמא
vb. מנע
vb. בהח 9:8
adv. בזידנו

n. שלו 7:22
n. מזרק 7:25
vb. תקל
vb. פטם 7:26
n. שלו 7:28
n. נכסין 7:29
n. חנוכה 7:30
n. רבו
n. מזרק 7:31
n. מזרקה
adj. דכי 7:32
vb. פטם
n. גרם 7:35
vb. נדב
n. חנוכה 7:36
n. מזרק 7:37
n. פיילי
n. בסם 7:38
vb. פטם
n. שלו 7:40
n. גרם 7:41
vb. נדב
n. חנוכה 7:42
num. שתיתיי
vb. תקל 7:43
vb. פטם 7:44
vb. נדב 7:47
n. מזרקה 7:49
vb. נדב 7:53
n. חנוכה 7:54
n. פיילי 7:55
vb. תקל
adj. דכי 7:56
vb. פטם
n. בר שבט 7:60
num. חשיעיי
n. ראש 7:62
num. עשיריי 7:66
num. חד עשר 7:72
n. מזרק 7:73
n. ראש 7:74
n. שלו 7:76
n. מזרק 7:79
vb. תקל
adj. דכי 7:80
vb. פטם
n. בזיך 7:84
n. מזרק
n. פיילי
num. תרי(ן) עשר
n. מזרקה 7:85

n. חלה
n. כף
conj. מן בחר
n. נזיר
n. נזירו
vb. נתן
n. עריך
n. פטיר
n. אנפו 6:20
n. נזיר
n. שק
vb. שחי
n. גזירה 6:21
prep. כפם
vb. נדר
n. נזירו
vb. קדש 7:1
vb. רבי #2
vb. שלם
vb. מני 7:2
vb. זווג 7:3
n. עגלה #2
n. עגלה #2 7:6
n. עגלה #2 7:7
n. כחף 7:9
n. עגלה #2
n. ביח קודש 7:13
n. כסף
n. מזרק
adj. מלי
n. מחקל
n. סלע
n. פיילי
num. שבע
vb. חקל
adj. מלי 7:14
vb. פטם
n. חוב 7:16
n. צפיר
v.n. שבקו
n. שלו
n. גרם 7:17
vb. קרב
n. חנוכה 7:18
n. מאן 7:19
n. מזרק
n. פיילי
vb. חקל
adj. טב 7:20
vb. פטם
n. ראש

10:9 vb. דכר
vb. פרק
10:10 n. אלה
n. דכרן
n. חדו
n. חצוצרה
10:12 vb. נטל
10:13 adv. בקדמייחה
10:14 n. טכס
vb. מני
10:18 n. טכס
10:22 n. חיל
n. טכס
10:29 pron. אנן
n. חם
adj. מדייניי
n. נחמה
10:30 n. תלדו
10:31 prep. בגין
10:33 n. אחר
n. בית משרוי
n. מהלך
10:34 n. אימם
vb. גנן
10:35 n. ארון
interj. בבעו
vb. בדר
vb. ערק
10:36 num. אלף
11:1 n. הגיין
v.n. משמע
n. משרי
n. סייף
n. חכל
11:2 n. אישה
vb. בלע
vb. צווח
11:3 n. יקידה
n. שם
11:4 vb. בכי
prep. בן
vb. חמד
prep. ית
adv. להוד
n. ערבוב
n. חוחמדה
11:5 n. בטיח
n. בצל
vb. דכר
n. כרתין
n. נון
n. קישואין
n. חום
11:6 n. מידעם
adj. ריקן
vb. חלי
11:7 n. זרע
n. כוסבר
11:8 n. חוררה
vb. טחן
n. טעם
vb. לקט
n. מדוכה
n. קדר
vb. שחק
n. ששי
11:9 n. טל
n. מן
11:11 vb. באש
n. מטול
11:12 vb. טען
n. יניק
n. עוב
n. פידגוג
vb. קום
איח
11:13 n. עשר
vb. יהב
prep. קודם
11:14 conj. ארום
n. טורחה
vb. סבל
11:15 n. חסד
n. קטולין
11:16 vb. דבר
vb. עתד
11:17 n. מטל
11:18 adj. טב
adv. מחד
v.n. משמע
vb. קדש
11:20 conj. חולף
n. נחיר
n. ריחוק
11:21 vb. אבל
n. רגליי
11:22 vb. ספק
11:23 איח
adv. כדון
n. מחסור
11:25 n. חכים
vb. נבי
n. קדש
n. רוח
vb. שרי
11:26 vb. דלק
n. זיין
n. חכים
n. חרש #2
n. נשיו
adv. כחדה
vb. נכי
n. סוף
n. סלווי
vb. סלק
n. עקיב
vb. פרש
n. קדש
vb. שייר
vb. שמש
n. חוקלה
11:27 n. בדלח
vb. זרז
11:28 vb. מנע
n. משמש
vb. עני
n. רביז
11:29 pron. את
n. נבי
n. קדש
vb. קני #2
11:31 vb. גוז
n. מהלך
n. סלווי
prep. על אפי
n. רוח
11:32 vb. אסף
vb. זער
n. כרי
n. סלווי
n. שטח
vb. שטח
11:33 adv. כצן
conj. קודם עד לא
vb. שיצי
n. שן
11:34 vb. חמד
n. קבר
n. שאילה
11:35 n. חוחמדה
12:1 n. איתה
n. ברייה
n. גוף
adj. יאי
adj. כושיי
prep. על עסיק
n. ריז
vb. שני
adj. שפיר
12:2 conj. אוף
12:3 adj. ענון
12:4 adv. בחכיף
12:6 vb. גלי
adv. כצן
vb. מלל
vb. שמע
12:7 prep. כוות
12:8 vb. רחל
n. דימוי
n. דמו
n. ממלל
12:10 vb. צרע
n. חלג
12:11 interj. בבעו
n. חובה
vb. שלי
12:12 n. אהיל
vb. אחסן
vb. אכל
n. וולר
vb. טרף #2
n. ירח
conj. כיוון
adv. למה
vb. מטי
n. מית
adj. מסאב
n. מצין
vb. נזק
vb. צלי
n. קץ
n. שעבוד
num. חשע
12:13 vb. אסי
interj. בבעו
adj. חנן
vb. צלי
n. רחמין
adj. דחמן
12:14 vb. אסי
vb. טרד
vb. בנע
vb. נזף

n. נזפה
12:15 vb. טרר
conj. ער זמן
12:16 n. איקר
conj. אפעלגב
vb. זוע
adj. זעיר
n. ליגיון
conj. לפם
pron. מה
n. מצווה
n. נבייה
adj. סגי
n. סוף
prep. על גיף
vb. צרע
n. צרעה
vb. קום
num. חמני
13:2 n. גבר
vb. יליל
13:17 vb. סלק
13:18 adj. חלש
adj. מסגי
adj. חקיף
13:19 prep. בגו
adj. חליל
13:20 n. אילן
adj. אפחר
n. ענבה
n. פרי
adj. שמין
vb. תקף
13:22 vb. בני
13:23 vb. לקט
vb. מטי
n. נחיל
n. סגול
n. עוברה
n. ענבה
n. קוף #2
n. רמון
13:24 vb. לקט
n. סגול
13:27 n. ארע
n. דבש
n. חלב
adj. חלי
13:28 n. גיבר
adj. חציף
adv. חמן
adj. חקיף
13:29 n. דרום
adj. יבוסיי
n. ים
n. מגזה
adj. עמלקיי
13:30 vb. ירח
vb. שחק
13:31 vb. אמר
prep. לווח
13:32 vb. אכל
n. ארע
n. דייר
vb. חמי
n. טב
vb. יליל
n. מרי עיצן
n. משחה
13:33 n. קמץ
14:1 n. עם
vb. שווי
14:3 n. ביזה
adv. כצן
14:6 vb. בזע
n. יליל
14:7 adv. לחרה
adj. עמלקיי
14:8 conj. אם
n. חלב
adj. נקי
vb. רעי #2
14:9 n. ארע
vb. דחל
n. טל #2
vb. מרד
adj. קליל
14:10 vb. רגם
14:11 adv. אימח
vb. היימן
n. פרישן
vb. רגז
14:12 n. יוכלה
prep. יח
n. מוחן
vb. מני
vb. קטל
14:13 prep. מן ביני
vb. סלק
14:14 n. דייר
pron. ד(י)ן
n. חזיו
n. עמוד
n. ענן
14:15 n. אומה
n. שמע
14:16 n. יוכלה
vb. ילל
vb. קום
14:17 vb. ילל
n. מישר
vb. תקף
14:18 adj. אריך
n. דר
vb. זכי
n. חטא
n. חסד
adj. מרוד
vb. סגי
num. רביעיי
n. רחמין
14:19 adv. כצן
vb. סבל
14:20 conj. כמה
vb. מלל
vb. שבק
14:21 adj. חיי
adv. לעלם
vb. מלי
adj. קיים
14:22 adv. דנה
14:23 vb. חמי
vb. רגז
14:24 conj. חולף
vb. שלם
adv. חמן
14:25 adj. כנעניי
n. נצחן
adj. עמלקיי
14:27 adv. אימח
vb. רעם
vb. שמע
n. חורעמה
14:28 v.n. משמע
14:29 n. מניין
vb. רעם
14:30 conj. אלהן
vb. שרי
14:31 n. ביזה
vb. מאס
14:32 vb. ילל
14:33 vb. טעי
14:34 n. יום
vb. ילל
n. שנה
n. חורעמנו
14:35 vb. עבר
14:36 n. טב
vb. רעם
14:37 n. טב
n. מגפה
14:39 vb. אבל
14:40 interj. הא
vb. קדם
14:41 vb. עבר
14:42 vb. חבר
14:43 n. מימר
adj. עמלקיי
14:44 vb. זוע
vb. כמן
14:45 vb. כתח
adj. עמלקיי
n. שיציו
15:3 n. מוער
n. נסיבה
n. פירוש
n. ריח
n. רעווה
15:4 n. הין
15:5 n. חמר
num. רבעו
15:6 num. חלחו
15:7 n. הין
n. ניסוך
num. חלחו
15:8 n. נכיסה
n. פירוש
15:9 n. הין
n. מנחה
num. עשרון
vb. פול
n. פלגו
15:9 n. הין
vb. קבל
15:13 n. יציב
15:14 n. גיור
vb. יחב
15:15 vb. גייר
n. עלם
15:18 vb. עלל
15:19 vb. אכל
15:20 n. אדר
n. אצו
n. מעצרה
n. עבור

n. שירוי
15:21 n. אצו
15:22 vb. שאל
15:23 adv. להל
15:24 n. עז
n. שלו
15:25 n. קורבן
vb. שבק
n. שלו
15:26 vb. שבק
vb. שלי
15:27 n. עז
15:28 vb. כפר
vb. שלי
15:29 n. שלו
15:30 vb. גלי
vb. חרף
n. יציב
15:31 vb. בזי
n. חוב
vb. פסס
15:32 vb. גבב
15:33 vb. קרב
15:34 vb. אלף
vb. בהח
adv. בזידנו
adv. בפריע
n. גדפין
adj. זריז
vb. חלל
n. מטר #2
adj. מסאב
n. מקושש
adj. מחין
vb. פרש
15:35 n. אבן
15:36 n. עם
15:38 n. גולה
n. ציצי
n. צניף
n. שיע #3
n. תכלה
15:39 n. הרהור
n. לב
n. מצנפה
15:40 n. פיקוד
16:1 vb. פלג
16:2 adj. מזמן
vb. פרש
16:3 vb. רבוב
16:4 vb. שטח

16:5 דיד־
pron. מן
adj. קדיש
16:6 n. מחתי
vb. נסב
vb. עבד
16:7 vb. סגי
n. קטרה
vb. רעי #2
16:9 adj. זעיר
prep. קודם
16:10 vb. בעי
vb. קרב
16:11 vb. זמן
adj. חשיב
vb. רעם
16:13 n. חלב
vb. קטל
16:14 n. חקל
n. כרם
vb. סמי
vb. עלל
16:17 n. מחתי
16:18 n. מחתי
16:19 n. שחוד
16:21 prep. מן גו
vb. פרש
16:22 n. גבר
n. נישמה
n. רגוז
16:24 vb. סלק
16:27 n. משכן
vb. סלק
vb. עתד
16:28 vb. ידע
vb. שלח
16:30 n. ארע
vb. ברי
n. ברייה
adj. חדת
מה דיל־
vb. פתח
16:31 n. פתגם
16:32 n. ברייה
16:33 vb. נחת
n. קהל
17:2 vb. דרי
n. יקיד
adv. להל
17:3 vb. חוב
adj. חייב

n. חפיי
n. טס
n. מחתי
n. סימן
vb. רדד
17:4 n. יקיד
vb. קרב
vb. רדד
17:5 adj. חילוניי
vb. סדר
17:7 v.n. אתכנשו
vb. כוון
vb. כסי
17:10 adj. זעיד
vb. פרש
17:11 n. חכל
vb. כפד
prep. לגו
vb. שרי
17:12 vb. רהט
17:13 prep. בן
vb. כלי
n. מגפה
n. רחמין
17:14 num. ארבע עשר
prep. בר מן
n. מגפה
n. מיח
17:15 vb. כלי
17:17 n. חטר
vb. כתב
17:18 n. חטר
17:19 vb. זמן
vb. צנע
n. שהדו
17:20 vb. דטב
vb. רעם
17:22 n. שהדו
17:23 n. דבתר־
n. יום
n. לוז
vb. נפק
n. נץ
vb. נצץ
n. פרח
vb. פרח
17:25 n. מטרה
adj. סודבן
n. תורעמנו
17:27 vb. אבד
vb. בלע

n. מגפה
vb. שיצי
vb. סוף 17:28
vb. שמש 18:2
vb. מות 18:3
adj. חילוניי 18:4
n. מטרה
n. מתנה 18:6
vb. פרש
adj. חילוניי 18:7
n. בהונה
prep. לגו מן
n. פרוכה
n. אפרשו 18:8
n. רבו #2
n. אשם 18:9
n. בית קורש
n. ביח קודש 18:10
n. מתנה 18:11
n. טוב 18:12
n. בוכרה 18:13
n. בדנש 18:15
n. בשר
n. וולד
vb. פרק
n. שם
n. מעה 18:16
n. פורקן
vb. זרק 18:17
n. תדב
n. אנפו 18:18
prep. בחר 18:19
n. מלח
n. קדש
n. קיים
vb. אחסן 18:20
n. מעשר 18:21
vb. סבל 18:22
vb. אחסן 18:23
n. אחסנה
n. חוב
vb. קבל
prep. מן לווח 18:26
n. אדר 18:27
n. מעצרה
n. אפרשו 18:28
prep. מן לווח
n. מעשר
n. אדר 18:30
v.n. אפרשו
n. טוב

	n. מעצרה		vb. זרק	21:4	adj. אדומיי		vb. שטף
18:31	n. אגר	19:21	n. אדייה		vb. עוק		vb. שיזב
	n. אחר		adj. מסאב	21:5	n. מיכל	21:17	vb. זמר
	prep. חולף	19:22	vb. קרב		vb. סלק		vb. סלק
18:32	v.n. אפרשו	20:1	vb. קבר		vb. עוק		vb. שבח
	n. טוב	20:2	vb. כנש		adj. קליל		n. חושבחה
	vb. פסס	20:3	vb. רון	21:6	n. בר בשׂר	21:18	vb. חפר
19:2	n. מום	20:4	n. קהל		n. ברייה		vb. משח #2
	n. ניר	20:5	n. אחר		n. ברח קל		adj. סוכלחן
	adj. סמוק		n. ביח זרע		vb. גוז		n. ספר #2
19:4	n. אפין		n. גפן		vb. גרי		vb. פרש
	n. זמן		n. מצב		vb. לוט		num. שבע
	prep. כלוקבל		vb. עלל		n. מן		vb. שכלל
	num. שבע		n. רמון		vb. נחח	21:19	n. ביר #2
19:5	vb. יקד		vb. שחי		vb. נכח		vb. גבר
	n. משך		n. חינה		n. סלורי		adj. עמיק
	n. רעי #2	20:6	vb. לבש		vb. צוח	21:20	vb. גנז
	n. חורה		prep. מן קודם		n. רום		n. חילה
19:6	n. איזוב	20:8	n. מיין		vb. רעם		prep. בלוקבל
	n. יקירה		vb. שקי		n. שירוי		adj. עמיק
	n. צבע	20:10	n. מלפן		vb. שלט		vb. צפי
19:7	vb. סחי		vb. צרך		adj. שׂרף		n. רמה
19:8	n. רמש	20:11	n. כיף		n. תהום	21:21	adj. אמוריי
19:9	n. אדייה		vb. רום	21:7	prep. בחר		n. שליח
	n. חטאת	20:12	vb. היימן		vb. מלל	21:22	n. גוב
19:10	vb. גייר		conj. חולף		vb. רעם		vb. סטי
	vb. כנש		vb. קדש	21:8	n. אירוע		vb. עבר
19:11	n. מיח	20:13	n. ריינין		n. אחר	21:23	prep. לקדמות
19:13	vb. זרק	20:14	vb. ארע		adj. חלי		vb. שבק
	n. טמא		n. שליח	21:9	n. חיווי	21:24	n. חרב
	adv. כען	20:17	n. גוב		vb. חיי		prep. לפתגם
	vb. סאב		n. מיין		vb. נכח		adj. עמוניי
	n. סאובה		n. מלך	21:11	n. מגזה		adj. חקיף
19:14	n. ברנש		vb. עבר		n. מדנח	21:25	n. כפר
	n. גזירה		n. שׁמאל		n. עבר		n. קרייה
	adj. יהיב	20:19	n. זבון		n. שמש	21:27	n. מחול
19:15	n. גופה	20:20	n. אדרע	21:13	n. עבר		n. מחל
	n. חסף	20:21	prep. מן עילווי	21:14	n. גבורה		vb. שכלל
	vb. נקף		vb. סרב		vb. כחב	21:28	n. במה
	vb. פתח		n. קרב		vb. מחל		vb. בער
	n. שיע	20:23	adj. אדומיי		n. ספר #3		n. גיבר
19:16	n. גרם		adj. סמיך		vb. פרש		vb. דבח
	vb. סאב	20:24	n. דיינין	21:15	vb. טמר		n. כומר
	n. קברה	20:25	n. ביר		n. לב		vb. קטל
	adj. קטיל	20:26	vb. שלח #2		adj. מואביי		n. קרב
19:18	vb. נדי	21:1	adj. חסיד		n. מצרה		n. שלהבי
	vb. צבע		adj. כנעניי		n. נחיל	21:29	vb. דבח
	n. קברה		vb. סלק		vb. נקף #2		n. קולר
19:19	vb. חוור		vb. שבי		vb. פרש		n. שבייה
	adj. מסאב		n. שבייה		vb. קטל		vb. שלל
19:20	n. אדייה	21:2	vb. נדר		vb. רצץ	21:30	n. נפח

vb. צדי
n. שלטון
21:32 vb. ילל
n. כפר
vb. שיצי
21:34 adj. אמוריי
vb. אחי
vb. חסד
adj. יאי
vb. מסד
vb. רחח
21:35 n. שיזבה
22:3 adv. לחדה
22:4 pron. ד(י)ן
vb. לחך
n. לישן
adj. מדייניי
n. עשׂב
n. שעה
22:5 n. חזיו
vb. נפק
prep. על גיף
n. שליח
22:6 adv. דלמה
vb. הוי
vb. לוט
adv. מה דלמה
adj. חקיף
22:7 vb. חתם
22:8 n. יום
prep. מן קודם
vb. חוב
22:11 vb. אחי
vb. יכל
22:12 adj. בריך
22:13 n. רעוה
vb. שבק
22:14 vb. סרב
22:15 vb. יקר
adj. סגי
adv. עור
n. שליח
22:17 vb. יקר
vb. לוט
22:18 n. מלא
22:19 adv. הכה
vb. יחב
adv. כצן
22:20 n. פחגם
vb. קום
22:21 n. אחנה

vb. שווי
22:22 n. עולים
vb. רכב
22:23 n. אחנה
n. חורב
vb. כוון
n. מלאך
22:24 adv. הכה
n. סייג
22:25 n. אחנה
vb. דחק
n. כוחל
vb. מחי
22:26 n. אורח
n. אחר
vb. דחק
n. ימין
22:27 n. אחנה
vb. רבע
prep. חחוח
22:28 n. אחנה
n. פם
vb. פתח
22:29 conj. אילו
n. אחנה
vb. שקר
22:30 n. אחנה
prep. בגלל
הלא
adj. חסיר
n. טליו
vb. טלם
vb. יכל
vb. כוון
adv. להן
vb. לוט
ליח
n. עלם
vb. רכב
adj. דשיע
22:31 vb. עקר #2
vb. שלף
22:32 n. אחנה
prep. מן כלוקכל
22:33 n. אחנה
adv. דנה
vb. סטי
22:34 n. אחר
22:35 vb. אזל
22:36 n. גבול
n. סייף

22:37 vb. יקר
vb. קרי
22:38 vb. יכל
22:39 n. כרך
22:41 n. במה
adv. מן קצח
23:1 vb. בני
n. חור
23:3 n. יחידיי
vb. לוט
prep. לקדמות
adj. שפי
23:7 vb. זער
vb. לוט
adj. מואביי
n. מחל
vb. נטל
23:8 vb. לוט
23:9 n. אם
prep. בלחודי
n. גלמה
vb. דבר
n. זכו
n. טור
vb. מחל
n. עם
vb. ערב
adj. צדיק
23:10 vb. אמר
vb. בשׂר
n. טכס
n. מוח
vb. מני
adj. מסגי
n. מחל
n. נבו
vb. סכם
n. עולים
n. עפר
adj. קשיט
23:11 vb. רבר
pron. מה
23:12 vb. שווי
23:13 adv. מן קצח
23:14 n. מדבח
n. סכוי
n. רמה
23:15 vb. זמן
23:16 n. פתגם
23:18 n. נבו
vb. צוח

23:19 conj. ברם
vb. כפר
n. פתגם
vb. קום
adj. קיים
23:20 n. ברכה
vb. דבר
23:21 vb. גנן
n. זיו
n. יבבו
adj. נוכריי
n. פלחן
23:22 n. רוממו
23:23 n. אגר
n. טבה
טובי
n. נבו
n. נחמה
n. נחש #3
n. נטור
n. עידן
n. קסם
n. קסם #2
vb. חקן
23:24 n. אדם
n. ארי
n. אריו
vb. דמך
vb. נוח
vb. נטל
vb. שדך
vb. שפך
23:27 vb. לוט
n. רעוה
23:28 vb. צפי
23:29 vb. חקן
24:1 vb. אזל
n. אפין
n. קסם
n. טכס
24:2 n. אימר #2
24:3 adj. יקיר
n. מחל
n. נבו
24:4 vb. חזי #2
vb. נבי
vb. נפל
n. סוף
vb. קום
n. רז
24:5 vb. אחי

	n. זכו		vb. שטח		vb. חוב	26:55	vb. אחסן
	n. טבה	24:17	n. מרי נכסין		pron. כל מן	26:56	adj. זעיר
	adj. יאי		adj. פרוק		n. מטמע		n. עדיו
	pron. מה		vb. קטל		n. נבילה		prep. על פם
	n. משכן		vb. רוקן		n. סנהדרין	26:57	n. סכום
	n. נחמה	24:18	n. ירחו		vb. צלב	26:58	vb. ילד
	adj. עחיד		vb. צלח		n. צליב	26:59	vb. ילד
24:6	n. ארז	24:19	adj. חייב		vb. קבר	26:61	adj. כריי
	n. בר אורייה		n. כרך		n. קטלה		n. קרבו
	n. כריו		vb. קום	25:5	n. פלח	26:62	vb. יהב
	vb. גכר	24:20	n. אבדן	25:6	adj. מדייניי		n. סכום
	n. חכים		n. נבו	25:7	n. רמח		vb. סכם
	n. מבוע		adj. עמלקיי	25:8	n. בר ישראל	26:63	vb. סכם
	vb. מחח		n. עקיב		n. גכר	27:1	n. ברה
	vb. נפק		adj. עחיד		vb. דקר		vb. קרב
	adj. קיים		n. קרב		vb. כלי	27:3	n. בר דכר
	vb. שכח	24:21	n. מרור		prep. לגו		n. עיצה
	vb. שחל		n. משרוי	25:9	n. מגפה		vb. רעם
24:7	n. גלו		vb. נטל	25:11	n. כיר	27:4	n. אח
	n. משיח		n. נקרה		prep. מן עילווי		n. אחסנה
	adj. פרוק		adj. שלמיי		vb. קני #2		n. שם
	vb. רום	24:22	adj. אשוריי	25:12	n. שלם	27:5	vb. כהח
	vb. שלט		n. ביזה	25:13	conj. חולף		adv. כזידנו
24:8	n. רוממו		adv. כען		vb. קני #2		n. גדפין
24:9	n. ארי		vb. שבי	25:14	n. כיח אב		adj. זריז
	n. אריו		adj. שלמיי		adj. מדייניי		vb. חלל
	vb. לוט	24:23	n. אגר		vb. קטל		n. מחרף
24:10	vb. כרך		vb. גרי	25:15	adj. מדייניי		n. ממון
	vb. טפח		pron. האינון		n. ראש אומין		n. מקושש
	vb. שלט		pron. ההוא	25:17	adj. מריינייי		adj. מחין
	vb. תקף		n. מתל	25:18	n. טעו		vb. קטל
24:11	n. איקר		n. פרע		vb. עוק	27:7	n. אח
	vb. אמר		n. רגוז		vb. שקר		n. ירחו
	vb. מנע		adj. רשיע	26:9	adj. מזמן	27:8	vb. עבר
24:12	n. שליח	24:24	n. אבדן		n. עיצה	27:10	n. אח
24:13	vb. עכר		n. אוכלוסין		vb. פלג		n. אחסנה
24:14	vb. אזל		adj. אחוריי	26:10	num. חמש	27:11	n. קריבו
	vb. חטי		n. לברניי		num. מאה	27:12	n. עכר
	vb. עון		n. ליגיון		n. ניסיון	27:13	vb. כנש
	n. עיצה		n. מדינה		n. תכל	27:14	n. רייניין
	n. עקיכ		n. עכר	26:11	n. עיצה		vb. קדש
	vb. שלט		vb. צער		conj. על	27:16	n. גבר
24:15	n. אימר #2		vb. צרף	26:12	n. זרעי		adj. מהיימן
	vb. כסי	24:25	n. ברה	26:17	n. זרעי		n. נישמה
	conj. מה		פרה ורבה	26:33	prep. ארום אלהן		n. שליט
24:16	n. אימר #2	25:1	vb. זני	26:51	num. מאה		n. שערה
	vb. גלי	25:2	n. דבח		num. שבע	27:17	n. רעי
	n. דיעה		vb. סגד	26:53	n. אחסנה	27:18	vb. סמך
	vb. חזי #2	25:3	vb. חבר		vb. פלג	27:20	conj. מן בגלל
	n. נבו	25:4	adv. ככדן	26:54	n. אחסנה		n. רכו #2
	n. רז		vb. דון		vb. זער	27:23	vb. סמך

הלא 28:2
זהיר adj.
לחים n.
פתור n.
יום n. 28:3
מום n.
הין n. 28:5
כחח vb.
רבעו num.
טור n. 28:6
חדיר adj.
בחיר adj. 28:7
הין n.
ניסוך n.
רבעו num.
נסך n. 28:9
ניסוך n. 28:10
דכר n. 28:11
חר num. 28:12
התחדתו v.n. 28:14
סרר n.
ראש ירח n.
רבעו num.
חלתו num.
נסך n. 28:15
קרב vb.
אכל vb. 28:17
חג n.
עבידה n. 28:18
פלחן n.
עשרון num. 28:21
בזמן prep. 28:26
מנחה n.
קרבו n.
שבועייה n.
סולת n. 28:28
פול vb.
מכלה n. 28:29
ניסוך n. 28:31
שלם n.
תמיד n.
יבבו n. 29:1
שביעיי num.
שופר n.
תקיעה n.
עשרון num. 29:3
דכר n. 29:8
הוי vb.
שלם n.
חטאת n. 29:11
כיפורין n.

אימר n. 29:13
תלת עשר num. 29:14
ארבע עשר num. 29:15
בר מן prep. 29:16
נסך n.
ארבע עשר num. 29:17
תניין num.
חג n. 29:18
חמר n.
מה conj.
סדר n.
עלה n. 29:19
תמיד n.
חג n. 29:20
מטלה n.
עלה n. 29:22
רביעיי num. 29:23
אימר n. 29:24
ניסוך n.
חמישיי num. 29:26
דכר n. 29:29
שתיתיי num.
ניסוך n. 29:30
דכרן n. 29:31
צלוחי n.
ארבע עשר num. 29:32
נסך n. 29:34
תמיד n.
חדוה n. 29:35
כנש vb.
חמיניי num.
קבל vb. 29:36
מנחה n. 29:39
נסיבה n.
שבועה n. 30:3
ארום conj. 30:4
נדר vb.
קיים n.
רביו n.
קום vb. 30:5
קיים n.
שחק vb.
בטל vb. 30:6
שבק vb.
נסב vb. 30:7
סיפוה n.
פירוש n.
קום vb.
נדר n. 30:8
קיום n.
שחק vb.

כל מה conj. 30:10
נדר vb. 30:11
קיים n.
בטל vb. 30:12
בעיל n.
שחק vb.
בטל vb. 30:13
סיפוה n.
פירוש n.
קיום n.
נדר n. 30:14
קיום n.
בחר prep. 30:15
יום n.
קיום n.
שחק vb.
מן בחר conj. 30:16
בן prep. 30:17
רביו n.
נקם vb. 31:2
נקמה n.
זיין vb. 31:3
אלף num. 31:4
זיין vb. 31:5
חייל vb.
קרב n.
תרי(ן) עשר num.
חצוצרה n. 31:6
יבבו n.
דכור n. 31:7
קטל vb.
מדייניי adj. 31:8
בזז vb. 31:9
טפל n.
שבי vb.
איפרכייה n. 31:10
מדור n.
ביזה n. 31:11
עדי n.
ביזה n. 31:12
קרב n. 31:14
נקבה n. 31:15
עיצה n. 31:16
שקר n.
שקר vb.
תוקלה n.
איחה n. 31:17
דבור n.
חכם vb.
קטל vb.
תשמיש n.

דכור n. 31:18
קום vb.
קטל vb. 31:19
שבייה n.
מעזי n. 31:20
קיס n.
אבר #2 n. 31:22
בעץ n.
אדייה n. 31:23
מידעם n.
נור n.
עלל vb.
שביעיי num. 31:24
עדי n. 31:26
שבי n.
נפק vb. 31:27
עדי n.
קרב n.
חפס vb.
אפרשו n. 31:28
פרש vb.
תליש n. 31:30
בזז vb. 31:32
עדי n.
קרב n.
רבו n.
שייר n.
חמר #2 n. 31:34
דכור n. 31:35
חכם vb.
חיל n. 31:36
פלגו n.
חלת עשר num.
תריין num.
חליש n. 31:41
חייל vb. 31:42
אלף num. 31:46
מטרה n. 31:47
חליש n.
מאה num. 31:48
סכם vb. 31:49
אדן n. 31:50
אדרע n.
אחד vb.
אצבע n.
בית חדיין n.
חטי #2 vb.
יאי adj.
כליל n.
מעזק n.
מפרנק adj.

n. שוק
n. תלג
n. תרנגל
vb. אחסן 34:17
n. אחסנה 34:18
n. רכ
vb. אחסן 34:29
n. פרוירין 35:2
n. קרייה
n. מישר 35:3
n. פרוירין
n. קניין
n. אמה 35:4
n. כוחל
n. פרוירין
n. אמה 35:5
adv. במיצעה
adj. מרנחיי
adj. מערביי
vb. משח #2
n. סטר
n. פרוירין
vb. יסף 35:6
n. קטול
n. פרוירין 35:7
vb. אתסן 35:8
vb. זער
prep. כפם
n. קרייה
vb. זמן 35:11
n. שיזבו
n. שיזבו 35:12
n. תבוע
n. עבר 35:14
n. גיור 35:15
n. קרייה
n. שיזבה
n. שלו
n. תוחב
n. מאן 35:16
vb. קטל
n. מלא 35:17
n. פרס
n. קטול
n. קטול 35:18
conj. בזמן 35:19
n. קטול
n. תבוע
vb. דחף 35:20
n. כמנה
n. שנה

vb. אחסן 33:54
vb. זער
n. עדיו
prep. מן קודם 33:55
vb. עוק
n. רמח
vb. חשב 33:56
n. אחסנו 34:2
n. מלח 34:3
n. סייף
n. חחום
n. אדר 34:4
n. דרום
n. טירה
n. מסקי
vb. נקף
n. עקרב
adj. מואביי 34:5
adj. מצריי
n. אוקיינוס 34:6
n. מחוז
n. ניסין
n. ספינה
vb. כוון 34:8
n. מעלן
n. טירה 34:9
n. עיין #2
n. צפון
n. תחום
n. טירה 34:10
vb. כוון
n. מדנח
n. עיין #2
n. סיפווה 34:11
n. מפקן 34:12
vb. אחסן 34:13
n. עדיו
num. תשע
n. פלגו 34:14
n. זווי 34:15
n. ים
n. כרך
n. מערה
n. נהר
n. נצחן
n. ספר
n. עבר
prep. עד מטי
n. עיין #2
prep. קדמיי(ן) מן
n. קרן

adj. תליל
vb. נקף 32:38
adj. רם
n. שור
prep. בגו 32:39
vb. כבש
vb. כבש 32:41
n. מטלן 33:1
n. מטלן 33:2
n. מפקן
num. חמש עשר 33:3
n. עיין
vb. פרק
n. ראש
n. קבר 33:4
vb. שרי 33:5
n. סייף 33:6
n. פונדק 33:7
prep. מן קודם 33:8
vb. עבר
vb. אתי 33:9
n. דקל
n. פיגי
n. תומרה
num. תרי(ן) עשר
n. ים 33:11
vb. עבר 33:15
n. קבר 33:16
n. שאילה
vb. שאל
vb. נטל 33:17
n. קבר
n. כרך 33:35
n. חרנגל
n. תרנגל 33:36
adj. אדומיי 33:37
n. סייף
v.n. אפקו 33:38
n. גזירה
num. חמישיי
n. סוף
vb. סלק
num. תלת 33:39
adj. כנעניי 33:40
n. עבר 33:47
adj. סמיך 33:50
n. בימס 33:52
n. טעו
n. מתכה
vb. סוף
n. צליל
vb. ירת 33:53

vb. קום
n. קיטון
n. קרייה
n. שיר #2
n. שישלה
vb. נסב 31:51
num. מאה 31:52
n. ארע 32:1
n. ביח מרעי
n. בית מרעי 32:4
n. בעיר
vb. כבש
n. חן 32:5
n. לב 32:7
vb. עבר
n. סגול 32:9
adj. קניזיי 32:12
vb. שלם
vb. טלטל 32:13
prep. חולף 32:14
adj. חייב
n. תרבו
vb. טלטל 32:15
prep. מן בחר
n. דיר 32:16
n. טפל 32:17
vb. עבר
vb. אחסן 32:19
adv. להל
n. עבר
vb. זיין 32:20
n. בעיל דבב 32:21
vb. זיין
conj. ער זמן
adj. זכיי 32:22
vb. כבש
vb. בני 32:24
n. דיר
n. טפל
n. קרייה
n. רבון 32:25
vb. זיין 32:27
vb. זיין 32:29
vb. בבש
vb. אחסן 32:30
vb. זיין
conj. מה 32:31
vb. זיין 32:32
n. עבר
n. דיר 32:36

35:21 n. בעיל רבבו
n. תבוע
35:22 n. בעיל רבבו
vb. דחף
prep. דלא
35:23 n. אבן
vb. נפל
vb. תבע
35:24 n. עסיק
n. תבוע
35:25 conj. ער
vb. ערק
vb. שיזב
35:26 vb. נפק
vb. ערק
35:27 adj. זכיי
vb. ערע
n. קטול
n. קרייה
n. שיזבו
v.n. שפיכה
n. תבוע
35:28 n. שיזבו
35:29 n. מרור
35:30 prep. לפם
n. שהיר
35:31 adj. חייב
35:32 n. שיזבו
35:33 vb. שפך
35:34 vb. סאב
36:1 n. זרעי
36:13 n. מצווה
37:23 n. מלקט

Deuteronomy

1:1 n. אורייה
conj. אילולי
n. איסטרט
vb. בזע
הלא
vb. חפי
vb. יהב
vb. יכח
n. יליל
vb. ילל
n. מיכל
n. מן
adj. סנין
vb. סרב
n. עבר
n. עגל

prep. על ידי
vb. עלל
n. פגר
n. פתגם
vb. שלח
1:2 n. טור
prep. ער מטי
vb. עבב
vb. רגז
1:4 adj. אמוריי
conj. בתר
1:5 n. ספר #3
vb. פרש
vb. שרי
1:6 adv. סגין
1:7 n. תוף
prep. ער
n. שפלה
1:8 vb. עלל
1:10 vb. סגי
n. סוגי
adj. קיים
1:11 num. אלף
vb. יסף
1:12 adv. הכרן #2
n. טורחה
n. מטול
1:13 adj. סוכלתן
1:14 vb. עני
1:15 num. אלף
adj. סוכלתן
n. סרך
1:16 prep. בן
n. בר אח
n. ריין
n. רין
1:17 n. אפין
conj. ארום
n. דין
vb. קשי
n. שליט
vb. תבע
1:19 n. אורח
adj. דחיל
pron. ההוא
vb. הלך
vb. מטי
1:21 vb. בהל
vb. ירת
1:22 vb. קרב
vb. שלח

1:23 n. גבר
vb. שפר
1:24 vb. אלל
n. סגול
1:25 vb. בהל
vb. גוב
pron. היא
n. פתגם
1:27 vb. רעם
1:28 n. אח
n. לב
adv. להן
vb. מסי
n. עם
n. קרייה
adj. חליל
1:30 n. עיין
n. קרב
1:31 vb. סבל
1:32 vb. היימן
1:33 n. עמוד
n. שרוי
vb. תקן
1:34 n. שבועה
1:36 vb. רעס
conj. חולף
1:39 n. ביזה
prep. בן
vb. חכם
adj. טב
vb. ירת
1:40 vb. בוון
1:41 vb. יתי
vb. סרח
1:42 vb. דבר
vb. נגף
prep. קורם
1:43 vb. זור
1:44 n. רבודי
vb. כתת
prep. לקרמות
vb. רדף
n. שיציו
1:45 n. בכו
n. קל
2:1 n. אורח
vb. בוון
vb. נקף
2:2 n. ירתו
2:3 pron. ר(י)ן
adv. סגין

n. צפון
2:4 prep. לוקבל
vb. שרי
n. תחום
2:5 n. מרס
n. קרב
2:6 adj. עמיק
n. ראש
2:7 n. אלה
adv. רנה
v.n. הלכו
vb. חסר
n. מדבר
n. סער
2:8 n. כרך
prep. מן לוות
2:9 n. ירתו
vb. עוק
2:10 adj. אומתניי
adj. אימתן
adv. מן לקדמין
adj. תקיף
2:11 adj. אימתן
2:12 adj. חוורניי
adv. מן לקדמין
n. תוחבו
adv. ברון
vb. קום
2:14 vb. סוף
conj. עד
2:15 n. מחה
n. משרי
vb. רגז
2:19 n. ירתו
vb. עוק
vb. קרב
2:20 n. ארע
n. גיבר
adj. זמתניי
adv. מן לקרמין
2:22 adj. חוורניי
2:23 adj. עוויי
adj. קפורקיי
2:24 vb. גרי
vb. שרי
2:25 vb. בהל
n. דחלה
n. פחד
vb. רגז
n. שמע
2:26 vb. שלח

2:27 adv. כען
n. שמאל
2:28 vb. זבן
n. כסף
n. מידעם
2:30 vb. קשי
2:31 vb. אחסן
vb. שרי
2:33 prep. קודם
vb. קטל
2:34 pron. ההוא
n. טפל
n. קרייה
vb. שייר
vb. שיצי
2:35 n. עדי
2:36 n. קרייה
vb. שיזב
3:1 prep. לקדמות
3:2 vb. מסר
3:4 n. בית מלכו
3:5 vb. בדר
adj. רם
n. שור
adj. חליל
3:6 vb. עבד
3:7 vb. בזז
n. עדי
3:8 vb. נסב
n. עבר
n. חלג
3:9 n. טור
vb. סרי
adj. צייריי
vb. קרי
n. חלג
3:10 n. בית מלכו
n. מישר
3:11 n. אמה
adj. יהיב
adj. עמוניי
n. ערס
n. פרזל
n. פתי
n. שייר
3:12 vb. ירת
prep. על גיף
3:13 n. בית מלכו
n. שאר
3:14 adj. גשוריי
3:16 n. אמצע

n. נחיל
3:17 n. בית דמה
n. שיפוע
3:18 n. אח
n. בר חייל
vb. יהב
3:20 n. אח
n. ירוחה
vb. נוח
n. עבר
3:22 n. נצחן
3:24 n. אלה
interj. בבעו
n. גבורה
prep. כוות
adv. מן לעיל
adv. מן לרע
n. שולטן
3:25 interj. בבעו
3:26 prep. מן בגלל
adv. סגין
3:27 n. מדנה
vb. נטל
vb. סלק
n. רמה
3:28 vb. עבר
vb. תקף
3:29 vb. בכי
vb. דבק
n. חטא
vb. ידי
conj. על
n. פלה
4:2 vb. מנע
4:4 adj. חיי
n. יום
4:5 vb. אלף
vb. ירת
n. קיים
4:6 n. אומה
n. בינה
n. חוכמה
n. חכים
adv. להור
vb. נטר
adj. סוכלחן
n. סוכלתנו
4:7 pron. היידן
prep. כוות
adj. קריב
4:8 n. אומה

n. גזידה
n. מלכו
n. סדר
vb. סדר
n. חלג
4:9 vb. אלף
vb. זהר
4:10 vb. כנש
vb. קום
vb. שמע
4:11 n. חשוך
prep. עד ציח
n. ערפל
4:12 n. דביר
n. להב
4:13 vb. תני
4:15 vb. זהר
n. להב
4:16 n. דכר
n. נקבה
n. צורה
n. צלים
4:17 n. אוויר
n. בעיר
n. דמו
vb. טוס
n. עוף
vb. פרח
4:18 adv. מן לרע
n. נון
vb. רחש
4:19 n. זהר
n. כוכב
vb. סגד
n. סידור
n. שמש
prep. תחות
vb. תלי
4:20 n. אחסנה
vb. הוי
n. כור #2
vb. נפק
4:22 vb. כנש
4:23 n. צורה
4:24 n. אישה
n. אלה
adj. פורען
n. קנה #2
adj. קניי
4:25 n. בר בר
n. דמו

vb. חבל
vb. סני
vb. עתק
n. צורה
4:26 adv. בפריע
vb. סוף
vb. שיצי
4:27 vb. בדר
vb. גלי
vb. שייר
4:28 n. ברנש
vb. חזי
n. יד
n. עובד
n. קיס
vb. ריח
conj. בזמן 4:30
n. סוף
n. עקה
n. עקיב
vb. חוב
adj. חנן 4:31
vb. רפי
n. ארע 4:32
vb. ברי
n. סייף
vb. שמע
n. אישה 4:33
n. להב
vb. בחר 4:34
n. נס
n. עיין
n. פרישן
pron. אוחרן 4:35
vb. חוי
n. אישה 4:36
vb. חוי
n. להב
conj. חולף ארום 4:37
n. חיל
n. אומה 4:38
n. אחסנה
n. אלה 4:39
adv. מן לעיל
n. שולטן
vb. ארך 4:40
n. מדנה 4:41
n. עבר
n. שיזבו
adv. אתמל 4:42
adv. בתכיף

חיוויי adj.
חיתיי adj.
טרד vb.
יבוסיי adj.
בנעניי adj.
פריזיי adj.
חוס vb. 7:2
מסר vb.
מימר n. 7:4
ארום אלהן conj. 7:5
אשרה n.
סתר vb.
קיימה n.
קצץ vb.
עם n. 7:6
קדיש adj.
שם n.
סוגי n. 7:7
קליל adj.
רעי #2 vb.
בית שעבוד n. 7:8
נפק vb.
רחמה n.
רחם n. 7:9
אגר n. 7:10
מצווה n.
עד conj.
שלם vb.
נטר vb. 7:11
חולף conj. 7:12
קיים n.
עדר n. 7:13
רחם vb.
בריך adj. 7:14
עקר n.
עקרה n.
תוקלה n. 7:16
אומה n. 7:17
הכרן #2 adv.
דכר vb. 7:18
פרע n.
פרישן n. 7:19
גרי vb. 7:20
טמר vb.
מחה n.
דחיל adj. 7:21
חיווה n. 7:22
קליל adj.
ערבוב n. 7:23
מן תחות(ל־) prep. 7:24
שולטן n.

דרגש n.
הוא pron.
ביוון conj.
כנש vb.
לב n.
עני vb.
פלח vb.
פסיל adj.
קום vb.
חרי(ן) עשר num.
אולפן n. 6:5
ממון n.
תדיר adj. 6:6
הגי vb. 6:7
הלכו v.n.
מייתב v.n.
קטר vb. 6:8
תפילה n.
כיי n. 6:9
מזוזי n.
סייף n.
קבע vb.
בני vb. 6:10
גוב n. 6:11
זייית n.
חצב vb.
טוב n.
כרם n.
מלי adj.
נצב vb.
שבע vb.
בית שעבור n. 6:12
פורצן adj. 6:15
קניי adj.
ניסין n. 6:16
נסי #2 vb.
קיים n. 6:17
שהדו n.
יטב vb. 6:18
ירת vb.
שפר vb.
דחף vb. 6:19
מחר adv. 6:20
עבד n. 6:21
תקיף adj.
את n. 6:22
סימן n.
מן בגלל prep. 6:23
יום n. 6:24
מצווה n. 6:25
גרגשיי adj. 7:1

שת num. 5:13
נוח vb. 5:14
נייח n.
שובה n.
מנטל adj. 5:15
פרק vb.
יקר vb. 5:16
כנישה n. 5:17
קטול n.
גיור #2 n. 5:18
מותן n.
גנב n. 5:19
גרי vb.
קניי adj.
חבר vb. 5:20
איחה n. 5:21
אמהה n.
בצורה n.
חוב n.
חמד vb.
חמור n.
ענן n.
בחב vb. 5:22
לוח n.
ערפל n.
פסק vb.
קל n.
חריין num.
חשוך n. 5:23
חזי vb. 5:24
מן גו prep.
חקוף n.
אישה n. 5:25
אכל vb.
חיי vb. 5:26
כל מה conj. 5:27
יטב vb. 5:28
קל n.
חקן vb.
דחל vb. 5:29
שלם n. 5:30
אלף vb. 5:31
ימין n. 5:32
אודה n. 5:33
ארך vb.
חלב n. 6:3
חלי adj.
טעים adj.
נקי adj.
אח n. 6:4
דלמה adv.

דקודמוי adv.
סני vb.
קרייה n.
אפקו v.n. 4:45
שהדו n.
מלך n. 4:47
נחיל n. 4:48
על גיף prep.
ראש n. 4:49
רמה n.
אלף vb. 5:1
משמע v.n.
הבה adv. 5:3
קיים adj.
ממלל n. 5:4
בן prep. 5:5
כען adv.
מן קודם prep.
סלק vb.
אוויר n. 5:6
אישה n.
ברק n.
דביר n.
זיק #2 n.
חקק vb.
טוס vb.
למפר n.
נקף vb.
עם n.
פרח vb.
קדש n.
שמאל n.
אוויר n. 5:7
בר מן prep.
ברק n.
חקק vb.
למפד n.
משרי n.
פם n.
צווח vb.
מן לעיל adv. 5:8
מן לרע adv.
צורה n.
חטא n. 5:9
מרור adj.
סגד vb.
פורען adj.
קנה #2 n.
אלף num. 5:10
טבו n.
אנש n. 5:11

7:25	vb. חמד		n. סוף		n. בולי		n. ערלה
	vb. חפי	8:17	vb. קני		n. ניסיון		n. קדל
	vb. תקל #2	8:18	n. נכסין		n. קבר		vb. תקף
7:26	n. ביי	8:19	n. טעו		vb. רגז	10:17	n. אפין
	prep. כוות		vb. נשי		n. שאילה		n. גיבר
	adj. מרחק		vb. שהד	9:23	n. גזירה		adj. דחיל
	n. מרחקה	9:1	prep. עד ציית		vb. שמע		n. ממון
	vb. עלל		adj. תליל	9:24	vb. סרב		n. רב
	vb. רחק	9:2	n. גיבר	9:25	n. לילי		n. שחוד
	vb. שקץ		vb. יכל		n. צלו		vb. חלם
8:1	vb. חיי		n. עם		vb. שטח	10:18	n. איסטולי
	vb. סגי	9:3	vb. אכל	9:26	vb. נפק		n. מזון
8:2	vb. דכר		vb. בנע	9:27	n. בולי	10:19	n. גיור
	adv. דנה		vb. טרד		vb. סכל #2	10:20	vb. דבק
	part. הא	9:5	n. זכו		n. קשיו		vb. קום
	n. מחשבה		n. קשיטו		n. רחמין		vb. שבע
	vb. צער	9:6	vb. סטי	9:28	n. יוכלה	10:21	n. דחילה
8:3	vb. אכל		n. קדל	9:29	adj. מנטל		vb. חמי
	n. ברנש		adj. קשי	10:1	n. אבן		n. תושבחה
	vb. כפן	9:7	vb. דכר		vb. חצב	10:22	n. סוגי
	n. מן		vb. נפק	10:2	n. דביר		vb. שווי
	vb. צער		vb. סרב	10:3	n. אע	11:1	n. מטרה
8:4	vb. בלי	9:8	vb. רגז		n. ארון	11:2	n. תקוף
	adj. חפי	9:9	v.n. אסקו		vb. חצב	11:3	n. משכחה
8:5	vb. פייס		vb. שתי	10:4	v.n. בנשו		n. עובד
8:7	n. בקעה	9:10	n. דביר		n. כתב		n. פרישן
	n. מבוע		v.n. כנשו		vb. כתב	11:4	prep. בתר
	n. נחיל		n. להב		n. להב		n. סוסי
	n. תהום	9:12	n. מסבה		vb. מלל		prep. עד זמן
8:8	n. גפן	9:13	n. אולפן		adj. קדמיי		vb. צוף
	n. דבש		vb. גלי	10:5	n. לוח	11:6	n. אנשי בייחה
	adj. חלי		n. קדל		vb. נחת		n. פם
	n. משח		n. קשיו	10:6	n. ביר #2		vb. פתח
	n. רמון	9:14	n. אומה		n. כהונה		n. קאים
	n. שערה		n. יוכלה		vb. כנש	11:8	vb. תקף
	n. תומרה		vb. מחק		vb. שמש	11:9	adj. טעים
	n. תינה		vb. מנע	10:7	n. ביח נחלין		n. פרי
8:9	n. ארע		adj. מסגי	10:8	vb. סבל	11:10	n. זרע
	adj. בריר	9:15	vb. בער		prep. עד זמן		vb. זרע
	n. מסכינו		n. לוח	10:9	n. אחסנה		n. ירק
8:11	n. אולפן	9:16	n. מסכה	10:10	vb. חבל	11:11	n. בקעה
8:13	vb. סגי		n. עגל		adv. להוד		n. טור
8:14	n. ביח שעבור	9:17	vb. תפס		n. רעוה		n. שמיין
	vb. תקף	9:19	n. כולי	10:11	n. מטלן		vb. שתי
8:15	adj. דחיל		vb. רגז	10:12	vb. רחל	11:13	n. לב
	n. ביף	9:20	prep. על עסיק		vb. רחם	11:14	adj. בכיר
	n. עקרב		n. שעה	10:14	n. שמיין		adj. לקיש
	n. צהו	9:21	vb. כתת	10:15	vb. בחר	11:15	vb. שבע
	n. שמיר		n. עפר		prep. מן בתר	11:16	vb. זהר
	adj. שרף	9:22	n. ביח יקידה	10:16	n. טפשו		vb. סגד
8:16	vb. אכל		n. יקידה		n. לב	11:17	n. מטר

vb. נתן
n. עללה
vb. עצר
n. בית אפין 11:18
n. לב
n. סימן
vb. קטר
adj. תדיר
n. תפילה
v.n. דמך #2 11:19
vb. הגי
v.n. הלכו
v.n. מייחב
v.n. קום
n. מזוזי 11:20
vb. קבע
n. אורח 11:22
vb. דבק
vb. הלך
n. אומה 11:23
vb. דרס 11:24
n. כף
n. נהר
n. דחלה 11:25
vb. דרך
n. מלך
prep. על אפי
n. פחד
n. שולטן
n. ברכה 11:26
n. לווט
vb. חכם 11:28
vb. עלל 11:29
prep. בלוקבל 11:30
n. מטמע
adj. סמיך
n. עבר
vb. סרד 11:32
vb. נטר 12:1
n. אתר 12:2
n. טעו
adj. דם
vb. שבח #2
vb. שיצי
vb. סחר 12:3
n. צלים
n. קיימה
vb. קצץ
vb. חבר
n. דחלה 12:5
vb. רעי #2

vb. אתי 12:6
n. נידבה
v.n. אושטו 12:7
vb. חדי
vb. אתי 12:9
adv. בדון
n. נוחה
vb. אחסן 12:10
n. רחצן
n. אפרשו 12:11
vb. אתי
conj. כל מה
n. נדר
vb. נדר
n. שפר
adv. תמן
n. אמהה 12:12
n. פילוג
n. אתר 12:13
vb. שבח
n. טבי 12:15
adj. מרחק
n. תוחמדה
n. ארע 12:16
n. מעשר 12:17
n. נידבה
n. עין
adj. רשיי
v.n. אושטו 12:18
vb. שבק 12:19
vb. חמר 12:20
vb. פתי
n. תוחמדה
vb. רחק 12:21
vb. שרי
n. תוחמדה
n. אייל 12:22
vb. אבל
n. טבי
adj. מרחק
n. קדש
n. אדם 12:23
adv. לא
vb. תקף
vb. שפך 12:24
vb. יטב 12:25
n. עלה 12:27
vb. שפך
adv. לעלם 12:28
vb. נטר
vb. שפר

conj. בתר 12:30
vb. זהר
vb. פלח
vb. תקל #2
vb. יקד 12:31
adj. מרחק
vb. מנע 13:1
n. את 13:2
prep. בן
n. חלם
n. סימן
pron. אוחרן 13:3
interj. הא 13:4
vb. חלם
vb. דבק 13:5
vb. דחל
n. בישה 13:6
n. בית שעבוד
vb. חלם
n. נבי
vb. אזל 13:7
adv. בטומרה
n. ברה
adj. חביב
vb. טעי
adv. בען
n. רחם
adv. חזור חזור 13:8
n. סייף
adj. דחיק
vb. חוס 13:9
n. מילה
vb. צבי
conj. ארום 13:10
adv. באחרייתה
adv. בקדמייתה
vb. קטל
n. בית שעבוד 13:11
num. חד 13:13
vb. אזל 13:14
n. בר עיצה
vb. טעי
prep. מן ביני
vb. חקר 13:15
vb. בוון
vb. עכר
n. קשוט
vb. שאל
n. דייר 13:16
n. חרב
prep. לפתגם

vb. שיצי
vb. בנש 13:17
prep. לגו
n. מצע
n. עדי
n. פלטיה
n. חרם 13:18
vb. רחם
n. מצווה 13:19
vb. תקן
n. בית אפין 14:1
n. חבורה
adj. חביב
adj. נוכריי
n. רושם
adj. חביב 14:2
n. סגולה
vb. רעי #2
n. אימר 14:4
n. חור
n. אייל 14:5
n. כר
n. דייץ
n. טבי
n. יחמור
n. רימן
n. גרדה 14:6
vb. טלף
vb. סדק
n. פרסה
vb. אכל 14:7
n. ארנב
n. גמל
n. גרה
adj. מסאב
vb. סרק
n. פרסה
vb. גדד #2 14:8
n. רייד
n. חזיד
n. טלף
vb. טלף
n. נבילה
num. תליתיי
n. סנפיד 14:9
n. קסקסה
n. ציפר 14:11
n. כרגו 14:12
n. נשר
n. עוז

n. אפין 16:19
n. רין
vb. טלטל
n. ממון
vb. נסב
vb. סטי
vb. סמי
n. שחוד
n. אילן 16:21
n. אשרה
vb. נצב
vb. קום 16:22
n. מילה 17:1
vb. סני
n. זהר 17:3
n. טעו
vb. סגר
vb. תקף
pron. ד(י)ן 17:4
adv. יאות
vb. כוון
n. מרחקה
vb. תבע
vb. תני
n. אבן 17:5
vb. רגם
vb. חוב 17:6
n. מימר
prep. על פם
adv. באחרייתה 17:7
vb. בער
adv. בקרמייתה
vb. פשט
prep. כן 17:8
n. בתולין
n. דיינין
n. מכתש
n. ממון
n. נתק
n. צרעה
vb. קום
n. קטולין
pron. האינון 17:9
n. עסיק
n. אתר 17:10
n. גזירה 17:11
n. שמאל
adv. בזירנו 17:12
vb. בער
vb. עתד
vb. זוד 17:13

adj. חגיר 15:21
n. מום
n. סמי
n. אייל 15:22
adj. מרחק
n. אביב 16:1
n. אימם
adv. בבהילו 16:3
vb. דבר
n. חמיע
n. לחים
vb. פרק
n. צער
vb. בוש 16:4
n. חמיר
n. צפר
adj. רשיי 16:5
prep. בזמן 16:6
vb. נכס
vb. בשל 16:7
n. צפר
vb. קרם
n. כנישה 16:8
n. פטיר
n. אנפו 16:9
n. מגל
n. שבוע
v.n. אושטו 16:10
n. עצרחה
n. יתם 16:11
vb. רבר 16:12
n. מעצרה 16:13
n. עבור
n. ארמלה 16:14
n. מועד
vb. חגג 16:15
vb. תדי
n. עללה
n. דכור 16:16
vb. חמי
ליח
n. מטלה
n. פטיר
n. רבון
adj. ריקן
adj. רשיי
n. שבועייה
v.n. אושטו 16:17
n. ברכה
n. סרך 16:18
n. קשוט

vb. יזף
n. סדר
vb. קרי
vb. שמט
n. אח 15:3
vb. דחק
adj. עבריי
adj. רשיי
vb. שמט
vb. ברך 15:6
vb. יזף
adj. סגי
vb. צרך
vb. שלט
n. מסכן 15:7
vb. קפץ #2
vb. זבר 15:8
vb. חסר
n. חסרון
vb. פתח
prep. ב־ 15:9
adj. זירן
n. חובה
n. חטא
n. חטי
n. מסכן
num. שביעיי
n. שמיטה
v.n. אושטו 15:10
vb. באש
prep. מן בגלל
adj. צריך 15:11
n. חירו 15:12
adj. עבריי
vb. פלח
n. חירו 15:13
prep. מן לווח
adj. ריקן
vb. זבר 15:14
n. מעצרה
vb. פרק 15:15
n. חירו 15:16
n. אדן 15:17
n. מרצע
n. עבד
vb. שעבד
n. אגיר 15:18
adv. בכיפלה
n. חירו
n. בכור 15:19
vb. גזז

n. איבו 14:13
n. בות
n. רייה
n. עורב 14:14
n. בר נצצה 14:15
n. חטפי
n. נעמי
n. שחף
n. אותי 14:16
n. צרי #3
n. קיפוף
n. קק 14:17
n. שלינונין
n. שרקרק
adj. אכום 14:18
n. דייה
adj. חוור
n. חרפד/ת
n. מין
n. נגר טור
adj. מסאב 14:19
n. שרץ
n. בר עממין 14:21
vb. זבן
n. חלב
n. עבור
vb. ערב
vb. צרר
n. קש
n. תותב
vb. בנש 14:22
conj. מה
n. עללה
vb. עשר
prep. מן קורם 14:23
n. מעשר
vb. סובר 14:24
vb. אזל 14:25
vb. פרק
vb. צרר
vb. רעי #2
vb. שאל 14:26
n. פילוג 14:27
n. מסכן 14:28
n. מעשר
n. עללה
vb. צנע
n. ארמלה 14:29
vb. שבע
n. שמיטה 15:1
vb. רחק 15:2
n. יר

17:15 n. בר עממין
adj. רשיי
17:16 n. סוסי
adv. תוב
17:17 vb. סטי
17:18 n. כורסי
n. ספר #3
n. תניי
17:20 vb. ארך
conj. מן בגלל
vb. חקף
18:1 n. אחסנה
n. בר שבט
n. חולק
n. קורבן
18:2 prep. בן
18:3 n. אימר
adj. ארעיי
n. לחי
n. רקי
18:4 n. גז
18:6 vb. יתב
n. תוחמרה
18:7 n. אח
n. שם
vb. שמש
18:8 prep. בר מן
18:9 pron. האינון
18:10 n. חדוד
n. חרש
n. נור
n. נחש #3
n. קסם
n. קסם #2
18:11 n. אוב
n. זכור
n. חבורה
n. חבר #2
vb. סלק
vb. תבע
18:12 prep. בגלל
n. מרחקה
18:13 n. עבדה
18:14 n. חדוד
n. עיין
n. קסם
n. קסם #2
18:15 n. נבי
18:16 v.n. החכנשו
n. קהל
vb. שאל

18:18 n. דכיר
vb. קום
18:20 pron. אוחרן
vb. זוד
18:21 vb. ידע
n. מחשבה
18:22 adv. בזידנו
19:3 vb. אחסן
n. שלו
n. תחום
vb. תלח
19:4 prep. בלא
adv. דקודמוי
n. חבד
n. עסיק
vb. קטל
19:5 vb. ארע
vb. רחף
n. חורש
n. סיקור
vb. עלל
vb. קטע
n. קיס
vb. קצץ
vb. שמט
19:6 vb. ארע
adv. אחמל
adv. דקורמוי
vb. זוע
vb. חוב
n. קטולין
vb. רדף
n. קרייה
19:7 n. שיזבו
19:8 vb. פתי
19:9 n. אולפן
n. מצווה
n. שיזבו
vb. חקן
19:10 adj. זכיי
v.n. שפיכה
vb. שפך
19:11 n. גבר
vb. כמן
vb. סני
19:12 n. חכים
vb. שלח
adv. תמן
19:13 n. אדם
vb. בער
vb. חוס

n. עיין
n. שפוך
19:14 vb. אחסן
vb. חקן
19:15 vb. חוב
n. חובה
n. סרחון
prep. על פם
19:16 vb. שהר
n. שהיד
19:17 pron. האינון
prep. לקודם
19:18 n. שקר
vb. תבע
19:19 vb. חשב
19:21 n. תשלום
20:1 n. סוסי
20:2 n. כהן
20:3 vb. דחל
vb. פחד
vb. תבר
20:4 vb. דבר
vb. סדר
20:5 vb. אזל
n. ביי
adj. חדת
pron. מן
vb. שכלל
20:6 n. כרם
vb. נצב
vb. פרק
20:7 vb. ארס
vb. נסב
20:8 n. לב
vb. מסי
n. סרך
vb. תבר
20:9 n. חיל
vb. מני
20:10 vb. כרז
prep. לוקבל
n. שלם
20:11 prep. בגו
n. מס
n. שלם
20:12 n. סדר
vb. סדר
vb. שלם #2
20:13 prep. לפתגם
vb. קטל
20:14 n. איתה

vb. בזז
n. ביזה
n. טפל
n. עדי
20:15 adv. לחדה
adj. רחיק
n. נישמה 20:16
20:17 adj. אמוריי
adj. יבוסיי
adj. כנעניי
adj. פריזיי
vb. שיצי
20:18 vb. חוב
20:19 vb. חבל
vb. נקף
vb. עבר
n. פרזל
vb. קצץ
20:20 vb. ככש
n. כרכום
vb. קצץ
21:1 vb. ידע
pron. מן
adj. קטיל
vb. קטל
21:2 adv. חזור חזור
vb. משח #2
21:3 n. ברת תורין
n. ניר
n. עגלה
prep. על
vb. פלח
adj. קריב
21:4 adj. בייר
vb. זרע
n. נחיל
n. עגלה
vb. פלח
vb. קטל
21:6 n. עגלה
21:7 vb. שפך
21:8 n. חובה
vb. כפר
v.n. שפיכה
21:10 vb. שבי
n. שבייה
21:11 n. שבייה
adj. שפיר
21:12 n. טפר
vb. ספר
vb. צמי

n. ביי 21:13
prep. בתר
n. ירח
n. שבייה
vb. ילד 21:15
adj. סני
vb. סני
n. רחימה
vb. רחם
n. בכור 21:16
adj. סני
vb. קדם
n. רחימה
adj. רשיי
n. בכורה 21:17
n. חולק
adj. סני
n. מורוון 21:18
adj. סורבן
vb. תפס 21:19
n. חמר 21:20
n. מורוון
adj. סורבן
n. בישה 21:21
vb. בער
vb. רחל
vb. צלב 21:22
n. קטולין
n. קיס
vb. בות 21:23
n. גבילה
vb. סאב
vb. צלב
vb. חזר 22:1
vb. טעי
vb. כסי
n. עיין
vb. תבע 22:2
vb. אבד 22:3
n. אבידה
adj. רשיי
vb. שבח
n. אורח 22:4
n. אח
vb. טלק
vb. טען
vb. כסי
vb. פרק
vb. שבק
n. זיין 22:5
n. אם 22:6

n. ארע
vb. ארע
n. ביר
n. גוזל
n. ציפר
n. קן
vb. רבע
vb. ארך 22:7
vb. שלח
n. אדם 22:8
n. איגר
conj. מן #2
n. סייג
vb. אבר 22:9
n. כלאים
n. מלי
n. חמר #2 22:10
vb. קטר
vb. רדי #2
n. ביתן 22:11
n. עמר
vb. ערב
n. שעטנז
n. גולה 22:12
n. זווי
vb. עטף
n. צניף
vb. זמן 22:13
prep. לוות
n. עלילה 22:14
n. עפר
vb. קרב
n. שהדו
n. בית דין 22:15
vb. נפק
n. מילה 22:17
n. עלילה
n. שושף
vb. שבח
pron. הוא 22:19
vb. קנס
adj. רשיי
vb. שבק
vb. יזף 22:20
n. קשוט
vb. זני 22:21
n. מרחקה
vb. נסב 22:22
vb. שמש
vb. ארס 22:23
n. בתולה

n. רבי #4
vb. נפק 22:24
conj. על עסיק
vb. צער
vb. ארס 22:25
prep. בלחורי
vb. חוב 22:26
n. מידעם
n. קטולין
vb. ארס 22:27
vb. ארס 22:28
n. רבי #4
vb. שהי
vb. תפס
conj. חולף 22:29
num. חמש
n. סלע
vb. צער
adj. רשיי
n. בנף 23:1
n. ערייה
vb. סרס 23:2
n. פסיק #2
vb. חשב 23:3
n. ממזר
num. עשיריי
adj. מואביי 23:4
vb. אגר 23:5
v.n. אפקו
conj. על עסיק
vb. קדם
n. ברכה 23:6
vb. צבי
n. קללה
n. טיבו 23:7
n. דיור 23:8
vb. דחק
vb. ילד 23:9
n. כנישה
n. מילה 23:10
prep. ב־ 23:11
n. קרי
vb. זמן 23:13
adv. לברה
adj. מזמן
vb. חפר 23:14
adv. לבר
v.n. מייחב
n. מפקן
n. סיכה
prep. מן לוות 23:16

vb. שיזב
vb. שפר 23:17
n. נפק בר 23:18
n. נפקת בר
n. זנו 23:19
n. בלב
n. פירוג
n. אח 23:20
n. זפו
vb. יזף
n. ממון
v.n. אושטו 23:21
n. בר עממין
vb. יזף
adv. תמן
n. פירוש 23:22
vb. שהי
n. חובה 23:23
vb. מנע
vb. נדר
vb. יזף 23:24
vb. מלל
vb. נדר
vb. נוח
n. נידבה
n. סיפווה
n. פירוש
adv. איפשר 23:25
n. אריס
n. ענבה
n. צורך
vb. שבע
n. אריס 23:26
n. חצד
n. מגל
n. פירובין
vb. קטף
n. קיימה
n. איגרה 24:1
vb. זמן
n. חסד
vb. פרן
n. שיבוקין
vb. נסב 24:2
adj. אחריי 24:3
vb. כתב
n. שיבוקין
n. מרחקה 24:4
adj. רשיי
vb. שבק
adj. זכיי 24:5

vb. חדי
vb. נסב
n. שירוי
24:6 n. אסור
vb. חבל
n. חתן
n. כלה
vb. משכן
n. רחי
24:7 prep. מן ביני
24:8 vb. זהר
vb. נטר
24:9 v.n. אפקו
vb. דכר
24:10 n. זפו
n. משכון
vb. משכן
24:11 adv. לברה
n. משכון
24:12 n. גבר
n. מסכן
24:13 vb. רמך
n. זכו
n. לבוש
n. מטמע
n. משכון
24:14 n. אגיר
n. אגר
n. מסכן
vb. עצי
adj. צריך
24:15 vb. זהר
vb. טמע
n. פעל
24:16 n. חוב
24:17 n. ארמלה
n. יתם
n. תכל
24:18 vb. שעבד
24:19 vb. חצד
n. יתם
n. עמר #2
24:20 n. זייח
n. עוללה
vb. שמט
24:21 vb. בער
n. גיור
n. עוללה
vb. קטף
25:1 vb. זכי
adj. זכיי

vb. חוב
25:2 adj. חייב
vb. לקי
n. מרדו
vb. רבע
25:3 n. אילן
vb. בזי
vb. יסף
n. מחה
25:4 v.n. דרך
vb. זמם
25:5 n. אח
n. איתה
n. יבם
vb. יבם
adv. כחדה
adv. לברה
25:6 vb. מחק
25:7 n. יבם
vb. יבם
n. יבמה
vb. סרב
vb. צבי
vb. קום
vb. רעי #2
25:9 n. חבים
n. יבמה
prep. מן עילווי
n. סנרל
n. עיין
vb. עני
vb. צבי
n. דגל
vb. רקק
vb. שלף
25:10 n. ייבום
n. מצווה
25:11 n. אח
n. איחה
n. ביח בהחה
n. בעיל
vb. נצי
vb. חקף
25:12 vb. חוס
vb. קצץ
25:13 vb. הזי
adj. זעיר
n. כיס
n. מחקל
25:14 n. מכלה

n. רכ
25:15 vb. ארך
n. מתקל
adj. קשיט
n. שלם
25:17 v.n. אפקו
vb. סוף
25:18 vb. הרהר
n. לב
prep. מן בחר
vb. פלט
vb. קטל
vb. שלהי
25:19 conj. בזמן
prep. מן תחות (ל־)
vb. נוח
26:1 n. אחסנה
26:2 n. בוכרה
26:3 pron. האינון
vb. ירי
26:4 vb. צנע
26:5 vb. אבד
adj. ארמיי
vb. ברך
adj. מסגי
vb. סבר
vb. שיזב
n. שירוי
26:6 n. פלחן
vb. שווי
26:7 n. שעבוד
26:8 n. אדרע
adj. מנטל
n. פרישן
vb. פרק
26:9 adj. טעים
26:10 n. בוכרה
vb. סגד
n. שירוי
26:12 vb. אכל
n. מסכן
adj. קדמיי
n. עשר
vb. עשר
vb. שבע
26:13 n. יחמ
n. קדש
26:14 n. אבילו
vb. אכל
n. ארון
vb. יהב

n. מסאבו
n. תכריכין
26:15 vb. רוק
adj. חלי
n. מדור
26:16 vb. נטר
26:17 vb. מלך
26:18 adj. חביב
vb. מלך
n. סגולה
26:19 adj. מנטל
adj. רם
n. חושבחה
27:2 n. אבן
vb. קום
n. רכ
vb. שוע
vb. שעי
27:4 n. גיר #2
vb. עבר
vb. שוע
27:5 n. אבן
27:6 n. מום
n. עלה
27:8 n. אבן
vb. כחב
vb. פרש
n. פתגם
vb. חרגם
27:9 n. ליוויי
vb. מני
vb. צות
27:12 adv. בטומרה
27:14 adj. חלי
27:15 n. אומן
adv. במיצעה
adj. כריך
n. גבר
adv. הכה
vb. הפך
n. יד
n. כהן
prep. בלפי
conj. מה
n. מלוט
vb. סלק
n. צורה
n. צלים
vb. זלל
27:16 vb. ארע
27:17 n. חחום

n. סמי 27:18
n. דין 27:19
n. יתם
vb. סטי
vb. בזי 27:20
n. אחה 27:22
n. אם
n. ברת אב
n. ברת אם
n. חתנה 27:23
n. נפיש 27:25
n. שחוד
n. אומה 28:1
adj. מנטל
adj. רם
adj. בריך 28:3
n. בקורה 28:4
n. מעין
vb. סטי
n. עדר
n. אצו 28:5
n. ביכורין
n. תנור
n. אורח 28:7
vb. באש
prep. לוקבל
vb. ערק
n. קדל
adj. חביר
n. אוצר 28:8
v.n. אושטו
n. ברכה
n. אורח 28:9
n. וולד 28:11
n. טבה
vb. פתח 28:12
vb. צרך
adj. הדיוט 28:13
adv. לעיל
adv. לרע
vb. נחת
vb. אזל 28:14
n. שמאל
n. מצווה 28:15
n. קיים
n. אצו 28:17
n. תנור
n. בקורה 28:18
n. עדר
v.n. אפקו 28:19
n. בית כנישה

v.n. אושטו 28:20
vb. גרי
n. מאירה
n. מזופה
vb. שבק
n. שעמום
vb. גרי 28:21
n. מותן
n. ירקן 28:22
vb. מחי
vb. רדף
n. שדפן
n. שחפי
adj. בריר 28:23
prep. הך
n. חסים
n. טל
prep. עילווי
vb. רבי
prep. תחות
n. אבק 28:24
n. עפר
vb. שיצי
vb. נגף 28:25
n. ריחוק
vb. נוט 28:26
vb. אסי 28:27
n. חרבן #2
n. חרסן
n. טחור
vb. יכל
n. שחין
n. טפשו 28:28
n. לב
n. סמיו
n. שעמימו
n. גזל 28:29
vb. גשש
n. הבל
n. טהר
n. יום
vb. משש
n. סמי
vb. עצי
vb. צלח
vb. שיוב
vb. ארס 28:30
n. ביי
vb. נכס 28:31
vb. נצב
adj. רשיי

prep. על ידי 28:32
vb. פרק
n. אומה 28:33
n. לעו
vb. עצי
n. פרי
vb. רצץ
n. חזיו 28:34
n. עיין
vb. שגע
n. ברך 28:35
n. קודקד
n. ראש
n. שחין
n. שק
n. אבן 28:36
pron. אוחרן
vb. גלי
n. מחל 28:37
n. צדו
n. תינוי
n. גוב #2 28:38
n. זרע
adv. סגין
adj. קליל
vb. קרסם
vb. מגר 28:39
n. תולעה
n. זיית 28:40
vb. טוש
n. נץ
vb. נחר
vb. אזל 28:41
n. שכייה
n. חלזון #2 28:42
n. מסיק
adv. לעיל 28:43
adv. לרע
pron. אחון 28:44
adj. הדיוט
vb. יזף
n. לווט 28:45
n. את 28:46
n. סימן
n. חדו 28:47
n. לב
n. סוגי
vb. גרי 28:48
n. חסרון
n. כפן
n. מידעם

n. ניר
n. ערטיליו
n. פרול
n. צהו
n. צוור
vb. שיצי
n. אומה 28:49
vb. טוס
n. נשר
n. רוחקה
adj. חציף 28:50
n. סב
n. עולים
n. בקורה 28:51
n. עבור
conj. עד זמן
vb. עוק 28:52
vb. רחץ
adj. רם
n. שור
adj. חליל
n. צוקה 28:53
n. צער
n. איחה 28:54
n. חוב #2
vb. חטי #2
n. טליו
adj. מפרנק
n. שיור
vb. אכל 28:55
conj. מן בלי
n. צוקה
n. צער
vb. אנס 28:56
vb. חטי #2
n. חיטזי
adj. מפרנק
n. פרנוק
vb. קבע
n. חסרון 28:57
vb. עוק
n. צוקה
adj. דחיל 28:58
adj. יקיר
n. בוש 28:59
adj. ביש
n. מחה
vb. דבק 28:60
n. בוש 28:61
vb. גרי
vb. כתב

n. מכתש
28:62 conj. תולף
n. כוכב
n. מניין
n. סוגי
28:63 vb. אבד
vb. סגי
vb. סוף
vb. עקר
n. רעווה
28:64 vb. בדר
28:65 n. דייב #2
pron. האינון
n. לב
vb. נוח
n. נייח
n. סייף
adj. רוגזן
28:66 n. לילי
vb. פחד
vb. תלי
28:67 vb. חמי
interj. לווי
n. פחד
vb. פחד
28:68 n. אלף
vb. יסף
n. לברניי
ליח
28:69 prep. בר מן
29:1 n. שולטן
29:2 n. את
29:3 n. אדן
29:4 vb. בלי
n. מסן
29:5 adj. חדת
adj. עתיק
vb. שתי
29:6 vb. אתי
29:7 n. שבט
29:8 vb. צלח
29:9 n. סרך
vb. עתד
29:10 n. מליי
n. קיס
29:11 vb. עבר
29:12 adj. פרוק
29:13 prep. בלחודי
n. קיים
29:14 prep. מן בתר
adj. עתיד

29:15 vb. עבר
vb. שרי
29:16 vb. גנב
vb. דחל
n. מרתקה
n. קיס
29:17 n. ארע
conj. ברם
vb. דמי
pron. האינון
pron. ההוא
vb. הרהר
n. זרעי
n. חטא
adj. חלי
n. לב
n. לעני
n. מות
adj. מריר
vb. קבע
n. שרש
29:18 vb. אזל
n. זידנה
n. לב
n. מחשבה
vb. פייס
n. קשיטו
n. שלו
29:19 adv. בכדן
vb. דבק
vb. מחק
n. קנה #2
n. רעווה
adj. אחריי
n. ארע
n. בר עממין
vb. גרי
prep. מן בתר
29:22 n. גופרי
vb. זרע
n. יקידה
n. מלח
n. עשב
29:24 v.n. אפקו
vb. פרק
vb. שכק
29:27 vb. טלק
n. כעס
n. רב
n. רגוז
vb. תלש

29:28 n. ביר
vb. גלי
n. גלייה
n. טמירה
n. פתגם
30:1 vb. אתי
vb. חזר
n. חילוף
vb. סדר
n. פתגם
30:3 vb. בדר
30:4 n. מבדר
30:5 vb. ירת
30:6 n. לב
30:7 vb. רדף
30:8 vb. שמע
30:9 n. וולד
vb. חדי
n. טבה
30:10 vb. נטר
30:11 vb. כסי
30:12 num. חד
vb. שמע
30:13 n. ים
n. נבי
vb. סלק
n. עבר
n. עומק
n. פיקוד
30:14 n. מימר
n. פם
30:16 vb. עלל
30:17 vb. בדר
30:18 vb. סגי
30:19 vb. כחר
n. ברכה
interj. הא
vb. שהד
30:20 n. אריכו
vb. דבק
31:1 vb. אזל
n. דביר
31:2 adv. כען
31:5 vb. מסר
31:6 vb. זרז
vb. רפי
vb. שבק
31:7 vb. אתסן
vb. זרז
vb. תקף
31:8 n. סעד

vb. רפי
31:9 n. ארון
n. בר שבט
31:10 n. אשון
n. חג
n. שמיטה
31:11 vb. קרי
31:12 vb. דחל
n. טפל
vb. כנש
31:13 adj. קיים
31:14 vb. כנש
n. עלם
vb. עתד
n. שלם
31:15 n. משכן
31:16 vb. טעי
adj. נוכריי
vb. פסס
vb. קום
31:17 n. בישה
prep. בן
vb. הפך
n. עקה
vb. תקף
31:18 vb. טמר
31:19 n. פם
n. שבח
n. שירה
n. שהדו
31:20 adj. טעים
adj. נקי
vb. פרנק
vb. שבק
31:21 n. זרעי
n. יצד
vb. עלל
n. עקה
conj. קודם עד לא
n. שבח
n. שירה
31:22 n. שבח
n. שירה
31:23 vb. הוי
vb. זרז
31:24 vb. כתב
n. ספר #3
vb. שלם
31:27 n. חיין
adv. כען

adj. תהפכן
n. אלה 32:21
vb. כעס
n. מנכל
n. מרחקה
vb. קני #2
adj. ארעיי 32:22
n. טור
n. יסודין
vb. להט
prep. מן קודם
n. שאול
n. חכל
n. גיר 32:23
vb. גרי #2
n. מחה
n. גוב #2 32:24
vb. גרי
n. זחל
n. כפן
vb. מחל
vb. נפח
n. עפר
n. רוח
vb. רוח
n. תנין
n. אימה 32:25
n. בחולה
n. גבר
n. יניק
adv. להוד
v.n. מדמך
n. מות
adv. מן לבר
n. סב
n. קיטון
n. קיטון
n. חכל
n. ברנש 32:26
conj. אילולי 32:27
n. בעיל דבב
n. כעס
vb. קום
n. שנא
vb. אבד 32:28
n. סוכלתנו
n. עיצה
n. אחריו 32:29
vb. בין
vb. הוי

vb. פרס
n. קן
vb. רתף
adj. נוכריי 32:12
n. פלחן
vb. אכל 32:13
n. בימס
n. דבש
n. טינר
vb. ינק
n. כיף
vb. משח
vb. רכב
n. שמיר
n. תפנוקין
n. חמר 32:14
n. טוב
n. כור
vb. לעי
vb. נטר
n. ען
n. ענבה
adj. פטים
adj. רכיך
n. שומן
adj. שמין
n. תור
vb. בעט 32:15
prep. בשעת
n. דחלה
vb. כפר
n. עקה
vb. עתר
vb. פגש
vb. פחז
vb. צלח
vb. קני
n. מרחקה 32:16
vb. קני #2
vb. רבח 32:17
adj. תדת
n. ממש
n. שד
n. מחילה 32:18
vb. נשי
vb. שכלל
adj. חביב 32:19
n. כעס
n. אחריו 32:20
n. היימנו
vb. הפך

vb. חנך
n. טל
n. מלאך
n. רוממו
n. שירות
n. שם
n. תושבחה
n. זוג #2 32:4
vb. זווג
adj. זכיי
vb. לעי
vb. מכך
n. עוולה
n. עלמ
vb. פלג
vb. פרנס
n. קשוט
vb. רום
n. שעה
num. תלת
vb. חבל 32:5
adj. עקמן
adj. פחלחן
vb. שני
adj. טפש 32:6
vb. שכלל
vb. בין 32:7
n. דר
n. יום
n. רכ
vb. שאל
v.n. אחסנו 32:8
v.n. פרשו
vb. קום
n. תחום
n. עדיו 32:9
vb. אלף 32:10
n. בבה
vb. גוז
n. ים
n. מן
vb. נטר
n. סלווי
n. צללה
n. שכן
n. תהום
n. אבר 32:11
n. כנף
n. נשר
vb. סבל
vb. עור

n. קדל
adj. קשי
n. תורעמנו
n. חכים 31:28
v.n. משמע
vb. שהד
vb. כעס 31:29
n. מיחו
n. עקיב
n. שירה 31:30
vb. אתי 32:1
conj. בגין
vb. בטל
vb. בלי
vb. ברי
n. ברנש
n. גזירה
vb. דחל
interj. ווי
vb. זרז
vb. חשב
vb. טעם
vb. כלי
n. כס
n. מות 32:6
vb. מטי
n. מימר
n. נבי
vb. סכל #2
adj. עתיד
vb. צות
vb. קום
n. קיריס
n. קץ
vb. שהד
n. תנן
n. טל 32:2
vb. בשם
n. מלקוש
vb. נשב
vb. סלק
n. צמח
n. רוח
vb. רוי
n. רסיסין
adv. איפשר 32:3
n. איקר
n. את
n. גירוף
vb. דכר
interj. ווי

adj. בריך
prep. לוקבל
vb. פתי
vb. קום
n. קרב
33:21 n. אבן
vb. אלף
n. אחר
n. ביח קבורה
n. זכו
n. מרגלי
vb. נקב
n. עלם
n. ארי
n. בר אריון
n. גור
n. מבוע
n. ברכה
adj. מלי
n. מערב
n. רעוה
adj. שביע
prep. בן
n. מרעי #2
vb. משי
vb. סחי
adj. כריר
n. סיבו
n. עולימו
n. גיווה
n. שחקין
n. שמיין
n. מרור
adv. מן לקדמין
prep. מן חחות (ל־)
n. טל
n. מטר
prep. מעין
n. עבור
prep. עילווי
n. רוחצן
vb. דרס
n. זיין
טובי
vb. לעי
n. מגין
n. סעד
n. פיקור
n. צוור
n. חריס
prep. לוקבל

adj. זהיר
n. עגל
33:10 n. בסם
vb. כלי
adj. כשר
33:11 n. בעיל דבב
n. חרץ
33:12 vb. בני
n. רחים
33:13 adj. בריך
n. טוב
n. טל
adv. מן לעיל
adv. מן לרע
vb. רוי
33:14 vb. בכר
n. ירח
n. מגדנין
n. פרי
33:15 n. גלמה
n. טור
vb. מחל
33:16 adj. זהיר
n. מלא
n. סני
n. קורקד
n. רבו #2
n. שליט
33:17 n. בכור
n. בכורו
n. הדר
pron. הינון
conj. כמה
adj. מנטל
adj. עיליי
vb. קטל
n. קרן
n. רבו
n. רימן
adj. רם
n. שולטן
vb. שעבר
n. שנא
33:18 n. ביח מדרש
vb. חדי
v.n. מייחב
n. פרגמטייה
33:19 vb. גלי
n. ים
n. תוגרה
33:20 n. אריו

n. נקמה
n. עלבן
adj. צדיק
32:44 v.n. משמע
n. שבח
32:46 vb. פקד
n. שבח
32:47 n. פתגם
adj. ריקן
32:49 adv. מן כלוקבל
32:50 vb. כנש
n. שלם
32:52 adv. מן בלוקבל
33:1 n. דביר
conj. קודם עד לא
33:2 vb. גלי
vb. דנח
n. ימין
vb. יפע
n. להב
adj. קדיש
n. רבו
33:3 n. אולפן
conj. אפעלגב
vb. אתי
הלא
vb. חבב
n. ייסורין
vb. קבל
n. רבו
vb. שרך
vb. שרי
33:4 n. אזרייה
n. ירחו
33:5 vb. שמע
33:6 n. גיבר
n. מוחן
n. מניין
n. עולימ
adj. רשיע
33:7 n. סדר
vb. סמך
n. פרע
33:8 n. גבר
n. דיינין
vb. לבש
adj. מהיימן
n. ניסיון
vb. נסי #2
n. תומין
33:9 vb. אמר

pron. מה
32:30 prep. ביד
vb. מסר
vb. ערק
vb. שבק
32:31 n. בעיל דבב
vb. חטי
conj. על
n. רוחצן
32:32 n. מחשבה
32:33 adj. אכזריי
vb. דמי
n. חמה
n. פחן
n. תנין
32:34 n. אתר
n. כס
vb. מוג
vb. עתר
n. פורענו
32:35 vb. זדז
vb. מוט
n. נקמה
conj. עידן
n. פורענו
adj. קריב
n. תכר
32:36 vb. סמך
vb. סעד
vb. רטש
vb. שבק
32:38 n. חמר
n. ניסוך
vb. נסך #2
32:39 prep. בר מן
vb. חיי
vb. מות
n. עלם
32:40 adj. קיים
32:41 n. ברק
n. יד
n. נקמה
vb. שנן
vb. תקף
32:42 n. חרב
n. פולימרך
adj. קטיל
vb. רוי
n. שביי
n. תכל
32:43 vb. לקי

Glosses to Targum Neophyti

Genesis

1:24 n. רמס
1:25 n. רמס
1:26 n. רמס
2:15 n אדם #2
2:18 n. בר זוג
2:20 n. בר זוג
3:7 n. טרף
3:10 vb. טייל
3:15 vb. מנע
vb. מרע
n. שליט
3:16 vb. ילד
3:18 n. ירוק
n. קוץ
3:19 n. דיעה #2
4:3 n. עקיב
4:5 vb. באש
4:8 n. מיסב
vb. נצי
4:20 n. מרי נכסין
4:21 n. כינר
n. עוגב
4:26 vb. כני
5:24 vb. נגד
6:3 n. ארכה
adj. גמיר
n. מחה
6:7 n. רמס
6:14 n. קדרוס
6:15 n. שיעור
7:11 n. תרך
7:14 n. ציפר
7:17 vb. חלי
7:21 vb. מסי
n. רמס
vb. שרץ
8:1 vb. שדך
8:2 n. חרך
vb. סכר
8:4 vb. נוח
vb. שדך
8:8 vb. קלל
8:11 n. טרף
vb. לקט
8:13 n. ניסן
n. חשרי
8:14 vb. יבש
n. מרחשוון
8:21 adv. עוד
8:22 n. סחב
n. צינה
n. שרב
9:2 n. רמס
9:3 n. ירוק
n. רמס
9:21 vb. בזי
n. יין
adj. סוריי
vb. פרסם
vb. רוי
vb. רשל
10:6 n. איפרכייה
10:7 n. איפרכייה
adj. הינדקיי
adj. זינגיי
adj. לוביי
adj. סיניריי
adj. סמריי
10:9 adj. מרוד
11:1 n. עיצה
11:2 v.n. נטלו
11:4 vb. בדר
11:10 n. תלדו
12:3 vb. לוט
n. מלווט
12:15 n. פלטין
13:4 vb. פלח
13:6 n. סגול #2
13:7 vb. זמם
13:8 n. מצו
13:10 n. ביח משקוי
13:18 n. חזיז
14:10 n. ביר #2
14:12 n. בר אח
n. מרביין
n. סגול #2
14:14 vb. צבי
14:15 n. עיין #2
14:16 n. סגול #2
14:21 n. סגול #2
14:23 vb. רברב
14:24 adv. מן שלם
15:1 vb. חלל
n. מדינה
vb. צרף
n. שלטון
vb. תרס
15:4 vb. ירח
15:10 n. פסג
15:11 vb. בזז
n. טייס
n. עייט
15:12 vb. הדר
vb. טמע
adj. עמיק
n. קביל
vb. רמי
15:14 n. סגול #2
15:17 vb. אזל
n. בחר
n. גהינם
n. גומרה
vb. חזי #2
vb. מרד
n. ספסל
n. שביב
n. שמש
16:12 adj. מרוד
n. ערד
17:3 vb. רכן
17:12 n. זבינה
n. מרכיין
17:23 n. זבינו
17:27 n. זבינו
18:1 n. הפוכה
prep. מן בגין
18:2 n. הפוכה
18:5 vb. סעד
18:6 n. עוגה
18:7 n. בקורה
18:13 vb. כדב
18:14 n. עידן
18:15 vb. דחך
vb. כדב
19:1 n. פילי
19:2 n. פלטיה
19:4 n. שכב
19:8 n. תשמיש
19:9 vb. דחף
19:12 n. תתן
adv. עוד
19:14 vb. נסב
19:15 vb. ספי
19:16 n. מחוס
19:24 n. גופרי
20:16 vb. יכח
n. לילי
21:7 n. בשר #2
vb. בשר
vb. ינק
21:8 vb. חסל
21:16 vb. רום
21:19 n. קרבה
21:20 vb. נגד
n. קשת
21:25 vb. יכח
21:33 n. טימי
n. מיכל
n. משקי
n. תאוב
22:6 adj. שפי
22:10 n. ברת קל
vb. פרכס
22:14 n. אנינקי
vb. הוי
n. עקידה
23:2 vb. בכי
23:4 n. קבר
24:10 n. אפותיקי
24:18 vb. זרו
24:20 vb. זרז
24:31 n. גילוי
n. עבידה
24:32 n. גזיל
n. זמם
vb. זמם

24:59 n. פידגוגה
24:60 vb. זווג
24:65 vb. עטף
vb. צמצם
25:1 adj. אסיר
25:3 n. שכונה
25:27 n. ביח מרש
n. גבר
n. ליסטיס
prep. מטול
n. נחשירכן
n. סייף #2
adj. עבור
adj. ענוחן
vb. קפח
n. רמיי
n. תאוב
26:5 n. אחווייה
26:22 vb. נצי
26:35 vb. מרר
27:9 n. תבשיל
27:15 adj. תוחמדן
27:21 vb. משמש
27:22 n. מוש
vb. משמש
vb. נזק
vb. רשל
27:23 adj. שערתיי
27:27 vb. נצב
27:29 n. ספרן
27:34 n. צווחה
27:36 vb. שבק
27:41 adv. בבן
vb. נטר
vb. עכב
27:44 n. כולי
vb. שדך
28:4 n. ביח תותבו
28:7 prep. עד ציח
28:10 n. יסודין
28:11 vb. בוח
n. יסודין
n. שכב
28:17 n. אחר
adj. הדיוט
n. היכל
n. חול
28:18 n. יסודין
29:3 vb. גלגל
29:8 vb. גלגל
29:10 vb. גלגל
29:13 vb. חבק
29:14 n. קריבו
29:17 n. מזל
29:21 vb. זמן
29:31 prep. באפי
29:33 prep. באפי
30:11 n. מזל
30:13 n. שבוח
30:19 adv. עוד
30:22 n. גדוד
n. מפתח
n. עקרה #2
n. שׂרף
30:29 vb. רעי
30:32 adj. גרוח
30:37 n. קלופי
30:38 n. מורכי
30:41 v.n. יחמו
vb. תחם
30:42 v.n. לקשו
31:5 adj. שפי
31:7 vb. פרג
31:10 v.n. יחמו
n. תייש
31:15 n. דמין
n. זבינה
31:18 n. סגול #2
vb. סגל
31:22 adv. בכן
n. חסיד
31:26 n. שביי
31:40 n. קירוש
n. שרב
31:41 vb. פרג
31:42 n. קשיטו
31:43 pron. הינין
32:3 n. אח
32:5 vb. שהי
32:25 n. קריצה
vb. שדר #2
33:4 vb. חבק
n. שעיעו
33:6 vb. סגד
34:8 n. איחו
34:25 n. רוחצה
34:27 vb. בזז
34:29 vb. בזז
34:30 n. טב
34:31 n. זני
vb. טנף
n. מטעייה
n. עלבן
n. תבוע
35:7 vb. פלח
35:8 n. מרבייה
35:9 n. אביל
vb. ילל #2
vb. ספד
35:16 n. כברה
35:17 n. בר דכר
36:6 n. סגול #2
vb. סגל
36:7 vb. סבל
n. סגול #2
39:21 vb. נטי
39:22 n. חביש
40:3 n. חביש
40:4 n. ספוקלטר
40:6 vb. זעף
40:14 vb. יטב
40:16 n. קקבטון
40:19 n. קיס
40:23 adj. עבור
43:30 vb. גלל
43:33 n. רבו #2
43:34 vb. רוי
44:1 vb. סבל
44:3 n. היספר
n. נגה
44:5 vb. טייר
44:7 n. מחוס
44:12 vb. סוף
44:13 vb. טען
44:14 n. פלטין
44:15 vb. טייר
44:17 n. מחוס
44:18 vb. סיים
n. סייף #2
n. תיק
44:19 vb. רכך
vb. זוע
44:29 אזוי
45:1 vb. סבל
45:8 vb. סבר
45:22 n. איסטולי
n. זוז
num. מאה
45:27 vb. נוח
45:28 n. נחמו
vb. סבי
adj. קיים
46:5 vb. סבל
n. סגול #2
46:6 vb. סגל
46:30 conj. באילו
47:10 vb. עדי
vb. שקי
47:14 vb. לקט
47:17 vb. פרנס
47:18 vb. חסל
47:20 n. כפן
47:21 n. אכסניי
n. גלולייי
n. מטלטל
n. סוף
n. קרי #3
47:24 prep. באפי
n. זירוע
n. פרנוס
47:27 vb. סגי
48:7 n. כברה
48:12 n. ברך
48:19 n. סנהדרין
49:1 vb. גנז
n. טמירה
n. נחמה
vb. ערע
49:12 n. גזל
n. גילוי
adj. זכיך
n. חמר
49:14 vb. מצע
49:15 n. ביח מנוחה
49:17 n. אימה
n. חרמן
vb. כמן
vb. מרע
n. רכב
49:18 n. רגע
49:21 n. כנישו
49:22 vb. אבד
n. מעוך
vb. פכר
n. שותף
49:26 n. ברכה
n. גלמה
49:27 n. דיב
vb. חטף
50:1 n. ארעי
n. זמר
vb. כפף
n. מחלוקה
n. ענף

n. ריחן
adj. רחחן
n. תהום
num. תרי(ן) עשר
50:2 n. אסי
vb. בשם
n. מבסם
50:10 n. ספד
50:14 vb. קבר
50:15 vb. נטר
50:19 vb. חסל
50:26 vb. בשם
n. גלוסקום

Exodus
1:7 n. פולימרך
1:10 vb. עוץ
vb. תרך
1:11 n. פלחן #2
1:14 vb. מרר
1:15 n. ילדה #2
1:16 v.n. ילדו
1:17 n. ילדה #2
1:18 n. ילדה #2
1:20 vb. סגי
2:1 n. איתו
n. חביבה
2:3 adv. עוד
2:5 n. גמי
2:12 adj. זכיי
n. חל #2
vb. טמע
2:14 n. קשוט
2:24 n. קבילה
3:2 vb. טרב
3:5 vb. שלף
3:7 n. קבילה
3:9 n. קבילה
3:17 adj. טעים
4:3 vb. קלק
4:11 n. פקיח
4:13 n. מלאך
4:26 adv. בכן
n. מחבל
n. מלאך
5:9 vb. סמך
5:12 vb. דרי
5:21 vb. סרי
7:9 vb. קלק
7:12 n. חיווי
7:19 n. שקי
7:21 vb. סרי
7:23 n. מרדו
8:1 n. אורדען
8:17 n. ערוב
9:3 prep. באפי
9:8 n. חפן
prep. כלפי
9:9 n. שלבוקי
9:10 n. שחין
n. שלבוקי
9:14 n. מחה
9:18 vb. שכלל
9:23 vb. מטר
9:27 vb. חוב
10:15 n. ירוק
10:22 n. קביל
10:23 n. מוחב
10:28 prep. בן
10:29 adj. יהיב
11:1 n. גמירה
12:9 n. כרעין
12:11 n. מבס
12:13 v.n. אחגליו
12:21 vb. נגד
12:22 n. ספל
12:23 n. מחבל
vb. רשי
12:27 v.n. חבלו
12:34 n. כסו
n. כחף
n. מרורין
n. שיור
12:38 n. ערברוב
12:39 n. עוגה
12:44 n. זבינו
13:13 n. קופץ
vb. קטל
14:5 n. אקטר
14:13 vb. לוולי
14:18 v.n. יקרו
15:2 n. יניק
n. שמיר
15:6 vb. רצץ
n. שור
15:8 vb. צרר
15:10 n. אבר #2
15:21 vb. עני
15:23 prep. מן בגין
15:25 n. ארדופני
vb. קלק
15:27 n. עיין #2
num. שבע
16:7 n. תורעמנו
16:13 n. פסייני
16:14 n. כיפור
16:20 vb. רמרם
16:22 n. כפל
16:23 n. מותר
16:24 n. רימה
16:28 n. אחווייה
16:30 vb. נוח
16:35 n. משרוי
17:7 vb. נצי
18:11 n. חשבה
vb. טמע
19:4 n. נשר
vb. סבל
19:13 vb. קשט
n. שופר
19:15 vb. זמן
19:16 n. שופר
19:18 n. אחון
vb. זוע
n. זיו
n. קטור
n. קיטור
vb. רגף
n. תנן
20:20 adj. תדיר
20:25 n. סייף #2
vb. סמר
vb. ריק
20:26 n. כבש
n. מסק
21:6 n. אברז
vb. ברז
21:10 n. חכשיט
21:13 n. שיזבה
21:20 n. קנס
21:28 vb. נגש
21:31 n. ביר
22:1 vb. שכח
22:2 vb. פרש
22:3 adv. בדיפלה
vb. שכח
22:4 pron. אוחרן
vb. בקר #2
22:5 n. קוץ
22:6 adv. בדיפלה
22:8 adv. בדיפלה
22:10 n. מומי
22:12 n. גושמה
22:13 vb. שאל
22:14 n. פסיד
22:15 vb. שרגג
22:16 n. בתולה
n. מהר
22:24 vb. דחק
22:30 prep. באפי
23:9 n. מרירו
23:16 n. כנישו
23:24 vb. פכר
23:27 n. מחה
24:5 vb. שדר
25:14 vb. סבל
26:11 n. ענבה
26:13 vb. שפע
26:15 num. חד
26:16 n. לוח
26:17 vb. שלבש
27:10 n. אונקלי
27:11 n. שיקוע
27:12 n. אמה
28:8 n. אפדה
28:10 n. מותר
num. שת
28:11 n. גליף
n. חתום
vb. שקע
28:14 n. גדילה
28:28 vb. טכס
28:37 n. חכלה
28:42 n. אברקסין
29:8 n. כוחנה
29:23 n. עיגול
30:7 n. קטורה
30:9 n. קטורה
30:13 n. אישה
n. שיעור
31:5 n. אשלמו
v.n. גלפו
33:5 n. קדל
33:22 vb. טול
34:9 n. קדל
35:5 vb. נסב
35:21 vb. נדב
vb. רברב
35:33 n. אומנו
35:35 n. חבימו
36:2 vb. קרב
vb. רברב
36:16 vb. לפף
n. ספר #3

prep. קובל
36:38 n. שיקוע
38:4 n. קנקל
38:8 n. חזייה
adj. צניע
38:17 n. שיקוע
39:14 vb. חחם
39:21 vb. זוח
vb. טכס
39:25 n. זיגון
39:26 n. זיגון
39:28 n. קובע
40:20 n. ביח אולפן

Leviticus

1:16 n. ווּשט
1:21 vb. שרץ
2:6 vb. רסק
2:14 vb. דכך
n. פירוכיין
2:16 n. צריר
3:9 n. ניע
n. עיצי
5:1 vb. שמע
5:4 n. סיפווה
5:12 n. לבונה
n. צריר
5:21 n. גזיל
n. פיקדון
5:22 n. יכידה
6:3 n. אברקסין
6:4 vb. חלש
6:14 n. ריסוק
vb. דסק
7:10 vb. נגב
7:12 n. אודייה
7:14 vb. זרק
7:21 n. סאבי
7:30 vb. עלל
7:31 n. ניע
7:34 n. ניע
7:35 n. ריבוי
7:37 n. אחווייה
8:11 n. בסיס
8:13 n. כוחנה
8:29 n. ניע
9:6 n. יצר
9:13 vb. מצי
9:22 n. דוכן
10:1 n. חפי
10:2 n. אף
n. גיר
n. חוט
10:3 n. משחוק
10:16 n. שעיר
10:20 vb. עלם
vb. שפל
11:3 n. גרה
11:4 vb. סחק
n. סחקה
11:5 n. גרדה
n. טבז
11:7 vb. גדר #2
11:9 n. קסקסה
11:10 n. קסקסה
11:12 n. קסקסה
11:13 n. ברגז
11:17 n. קפיף
11:18 n. בר דיריי
n. קק
n. שרקרק
11:19 n. דייה
11:22 n. כרזב
n. נפיל #2
n. רשון
11:26 n. גרגרה
vb. סחק
n. סחקה
11:27 vb. שחף
11:29 n. חלד
n. עכבר
11:30 n. מיחו
n. סרמנדר
n. פלייח חיווייה
n. קציץ
11:36 n. ביח כנשו
n. עיין #2
11:42 vb. שחף
12:2 n. בר דכר
12:4 n. שבוע
12:6 v.n. אשלמו
n. שפנין
12:8 n. שפנין
13:8 n. קלפי
13:9 vb. עלל
13:11 vb. עתק
13:12 vb. פרח
13:25 adj. עמיק
13:42 v.n. חדתו
n. שחיקו
13:45 vb. פרע #2
13:51 vb. עתק
13:52 vb. עתק
13:55 n. גלשלשנו
n. קורחה
13:56 n. ערב
13:59 n. אחווייה
14:2 n. אחווייה
14:6 n. ציפרה
14:21 prep. בן
14:40 n. אונס
n. טלום
prep. למברה ל־
vb. רמי
14:42 vb. טוש
14:43 vb. פרח
14:44 vb. עתק
14:45 vb. סחר
14:53 adv. איטמוס
prep. למברה ל־
vb. פטר
15:24 n. ביח מדמוך
vb. זמן
15:26 n. סאיבו
15:33 n. ברה נקבה
n. דייבה
16:4 n. אברקסין
vb. צנף
16:8 n. עדיו
vb. פטר
n. צוק
16:23 vb. חלש
16:29 n. ביבני
n. מיטה
n. משחי
n. סיכו
vb. עני #3
vb. צום
n. שׂומה
n. חשמיש
n. חשרי
18:11 n. אחה
18:12 n. אחה
n. קריבו
18:19 vb. קרב
19:6 n. דבח
19:9 n. לקט #2
19:10 n. טוטלי
19:11 vb. כדב
19:12 vb. ימי
adv. על מגן
19:13 vb. עצי
19:14 n. אכסניי
vb. דמי
n. חרש #3
n. סמי
19:20 vb. חרר
n. תרוכין
19:31 n. זכור
20:2 n. ברח עממין
20:6 n. בידין
vb. זני
vb. חול #2
20:19 n. קריבו
20:23 vb. עוק
20:25 n. רמס
21:4 vb. פסס
21:5 n. סורטה
21:7 prep. בלא
n. גט
n. זנו
vb. פסס
n. חניי
21:9 vb. זני
21:20 n. גביח
n. גדב #2
n. חזזי
n. חלזון
adj. חסיר
n. כולייה
adj. נסיס
21:23 n. כולייה
22:11 n. זבינו
22:13 n. טליו
22:24 n. מעיך
22:27 adv. בכן
n. בקורה
vb. כהי
vb. מכך
n. מדום
vb. עקד
n. פטירבולי
n. שבט
n. שכלול
prep. חחוח
adj. חמים
24:12 adv. בזידנו
n. גדפין
vb. חדף
n. מחרף
n. מקושש
25:5 n. כחי
25:6 n. אגיר
n. חותב

25:8	n. ובן #2	
	n. שובה	
25:9	n. שופר	
25:11	n. כחי	
25:18	n. רוחצה	
25:22	n. עוחק	
25:27	n. מותר	
25:31	n. פרוירין	
25:34	n. פרוירין	
25:49	n. בר חביב	
	n. חביב #2	
26:6	n. שלוף	
26:16	vb. כהי	
	n. עיין	
26:19	n. דחה	
	n. חסים	
	n. טל	
26:20	vb. סוף	
26:25	n. שלוף	
26:26	vb. אפי	
	n. שער	
26:27	n. מרדו	
26:28	n. חמה	
	n. מחה	
26:29	n. חטא	
	adj. מריר	
26:32	vb. צדי	
26:33	n. שלוף	
26:34	vb. טלטל	
26:36	n. טרף	
	n. מערוקי	
	vb. נתר	
26:41	vb. מרק	
27:7	n. נקבה	
27:10	vb. שלחף	
27:13	n. דמין	
27:29	n. חרם	
	vb. חרם	
	conj. מטול	
27:31	n. דמין	
27:34	vb. חדח	
	prep. מטול	
Numbers		
1:51	n. ליוויי	
	v.n. נטלו	
3:10	vb. צלהב	
3:25	n. חפיי	
3:26	n. ווילה	
4:5	v.n. נטלו	
4:6	n. חפיי	
	n. שור	
4:7	n. פיילי	
4:16	v.n. סכמו	
4:19	vb. ווח	
	n. תקנה	
5:17	n. טבלה	
	n. יסודין	
5:18	n. בדק	
5:19	adj. בדוק	
	n. בדק	
5:20	v.n. דמך #2	
	n. כרס	
5:21	n. כרס	
	vb. נפח	
5:23	adj. בדוק	
5:24	adj. בדוק	
	n. בדק	
5:27	adj. בדוק	
	vb. נפח	
5:29	n. קנה #2	
5:30	n. שבח	
6:3	n. חמע	
	n. שזוג	
6:4	n. זוג #3	
	n. חרצן	
6:5	n. גלב	
6:9	n. אונס	
6:13	n. אחווייה	
6:21	n. אחווייה	
	vb. נדר	
7:43	vb. ערב	
7:61	vb. ערב	
9:6	vb. טען	
9:8	adv. בזידנו	
	n. גרפין	
	vb. חלל	
	n. מחדף	
	adj. מחין	
9:17	v.n. סלקו	
9:19	v.n. סלקו	
9:22	n. אריכו	
	v.n. סלקו	
10:2	n. חצוצרה	
10:7	v.n. כנשו	
10:8	n. חצוצרה	
10:9	n. חצוצרה	
	vb. יבב	
10:10	n. חצוצרה	
10:31	n. מחווין	
10:34	v.n. נטלו	
11:1	vb. שקע	
11:3	vb. טלל	
11:4	vb. אכל	
	n. ערברוב	
	n. חחמדו	
11:5	n. מילפפון	
	n. קטו #2	
11:6	adj. יביש	
	n. מנה	
11:7	n. בר זרע	
	n. כוסבר	
11:8	vb. לקט	
	n. עוגה	
	n. רוטב	
	n. שומן	
	n. ששי	
11:10	vb. באש	
11:12	vb. סכל	
	n. עוב	
	n. פידגוג	
11:17	vb. טלל	
	vb. סבל	
11:20	conj. חולף	
11:22	vb. ספק	
11:23	n. חוסרן	
11:26	n. סב	
	n. ספר #2	
	n. שמש #2	
11:32	n. משטוח	
	n. סלווי	
11:35	adj. חוחמדן	
12:1	adj. כושיי	
12:6	vb. שמע	
12:7	דיד־	
	n. קומיטטון	
12:8	adv. בטומרה	
12:12	n. אהיל	
	n. זמן	
	vb. טרף #2	
	n. נחמז	
	n. עיבור	
12:14	vb. נוף	
	n. נזפה	
12:16	n. מרי עלמה	
	vb. מחן	
	vb. צרע	
13:18	adj. רפי	
13:19	n. כפר	
	n. כרך	
13:20	vb. עצי	
	adj. פחרן	
13:23	n. אסל	
	vb. קטע	
14:9	n. סעד	
14:18	vb. סער	
14:24	conj. חולף	
14:33	vb. פרנס	
14:34	vb. סבל	
15:4	num. רבעו	
15:16	n. אחווייה	
15:22	vb. שלי	
15:29	n. אחווייה	
15:34	adv. בוידנו	
	n. גדפין	
	vb. חלל	
15:38	n. צנפה	
	n. שור	
15:39	n. ציצי	
16:1	vb. נסב	
	n. עיצה	
	vb. קוטט	
16:2	n. חוצף	
16:7	n. קטורה	
	n. רבנו	
16:14	pron. האינון	
	vb. נקר	
16:22	n. נישמה	
16:26	vb. ספי	
16:27	n. חירוף	
16:28	vb. בדי	
16:29	v.n. סכמו	
16:30	vb. בלע	
	n. מיחו	
	n. שאול	
16:31	vb. בזע	
17:3	n. טס	
	n. רדיד	
17:5	n. קטורה	
17:7	v.n. כנשו	
17:11	n. מחבלן	
	n. קטורה	
17:20	n. חורעמנו	
17:23	vb. חסל	
	n. לוז	
	n. ליבלוב	
	n. נץ	
	vb. נצץ	
	vb. פרח	
17:25	vb. חסל	
	vb. סוף	
17:27	vb. יבד	
	n. מגפה	
18:7	vb. שלהב	

18:12 n. חיטה
18:22 adv. עוד
18:23 vb. אחסן
19:2 n. אחווייה
19:3 n. מחמי
19:4 n. אחווייה
19:5 n. מרעי
19:6 n. יקידה
19:18 vb. צבע
19:20 n. הדייה
20:5 vb. נצב
20:6 vb. רכן
20:10 adj. סודבן
20:13 n. מצו
vb. נצי
20:17 vb. אנס
n. ארוסה
vb. בעל
n. בתולה
vb. שרגג
20:18 adj. אדומיי
n. שלוף
20:21 adj. אדומיי
20:24 n. מצו
20:28 vb. חלש
20:29 vb. בזע
vb. היימן
n. עמור
n. קטם
21:1 n. שבייה
21:6 vb. נכת
n. סלווי
n. דומם
21:8 n. אתר
vb. נכח
21:9 adj. חלי
21:15 n. מערה
vb. נקף #2
21:17 n. שירה
21:19 adj. עמיק
21:20 conj. בחר
vb. גנז
adj. עמיק
vb. צוף #2
21:28 n. גהינם
adj. חציף
21:29 vb. יבר
vb. כפח
vb. סוף
n. קולר
21:30 n. שלטנו

21:34 vb. זוע
vb. רתח
21:35 n. שיזבו
22:4 vb. לחך
22:7 n. איגרה
22:30 n. אתן
22:38 vb. יכל
n. מידעם
23:7 vb. זער
23:14 n. צפי
24:2 n. טבס
24:6 vb. מתח
24:9 n. אריו
24:20 vb. גוח
vb. גמר
24:24 n. אבדן
adj. אחוריי
n. עבר
26:10 n. בליעה
vb. טמע
n. מותן
28:16 n. מכס
28:28 vb. ערב
30:15 n. אסר
31:7 vb. חייל
31:10 n. כרך
31:16 pron. הינין
31:30 n. אחיד
31:50 n. בית תדיין
interj. חס ל־
vb. יחד
v.n. מרמך
n. מעוך
adj. מפרנק
n. עקיל
n. קיטון
n. קרייה
n. שוחף
31:52 num. שבע עשר
32:4 n. נכסין
32:16 n. ריר
32:24 n. דיר
32:32 n. ירתו
32:34 n. מכללה
32:36 n. דיר
32:38 n. מגדל
33:9 n. עיין #2
33:52 vb. פרך
33:54 n. עדיו
34:6 n. אוקיינוס
n. מחוז

adj. מערביי
n. ניסין
n. ספינה
34:9 n. עיין #2
34:15 n. מערה
n. עיין #2
35:3 n. פרורין
35:4 n. פרורין
35:7 n. פרורין
35:20 vb. הדף
n. שנה
35:24 vb. דון
35:32 n. שחוד
n. שיזבה
36:11 n. בר חביב

Deuteronomy

1:1 vb. יכח
n. עגל
1:13 n. מרי דיעה
1:16 vb. דון
1:43 vb. זוד
vb. רשע
1:44 n. זיבורי
2:15 n. מחה
vb. סוף
3:2 vb. מחן
vb. רתח
3:9 adj. צייריי
3:11 n. איפרכייה
3:16 n. מצע
3:17 n. קטם
v.n. שפיכה
3:28 vb. חייל
4:18 n. רמס
4:24 n. קנאן
4:36 vb. יסר
4:48 vb. סרי
5:20 n. בצורה
5:21 vb. גבי
n. גלו
6:16 n. מצו
7:7 adj. ענוותן
7:19 adj. מנטל
8:3 vb. צער
8:4 vb. יחף
8:5 vb. חנך
vb. פרגל
8:7 n. עיין #2
8:9 n. חוסרן
8:16 n. עקיב

8:19 vb. שהד
8:20 vb. סוף
9:5 n. ישירו
9:14 vb. רפי
9:22 n. מצו
9:23 vb. ירת
10:16 adv. עוד
n. קשיו
10:20 vb. ימי
11:4 vb. טוף
11:12 vb. שוט
11:14 n. מעצרה
11:24 vb. דרס
adj. מערביי
11:27 n. חילוף
11:28 n. חילוף
11:29 n. חילוף
12:10 n. רוחצה
12:17 n. נסיבה
13:5 vb. הלך
13:6 n. חלום
13:17 n. פלטיה
n. תל
14:1 vb. גייס
14:7 n. ארנבה
n. גררה
n. טבז
vb. סחק
14:9 n. חרספי
14:12 n. ברגז
n. עוז
14:13 n. בוח
14:18 n. חרפד/ת
n. נגר טור
14:21 adj. רשיי
14:22 vb. עשר
14:24 n. טרחו
14:25 vb. צרף
14:27 n. פילוג
15:9 prep. באפי
vb. קבל #2
15:17 vb. רצע
15:19 vb. גזז
16:3 n. מסכינו
v.n. מפקנו
16:9 n. מגל
17:8 n. בחולין
vb. חלט
adj. סגיר
n. קטולין
17:20 vb. רברב

18:3	n. נכוס		n. ציצי	*25:9*	vb. שלף	*28:28*	n. סמיו
18:8	n. זבון	*22:14*	n. ערר	*25:11*	n. בית קוטנין		n. שגע
18:11	n. זכור	*22:15*	n. בתולין	*25:13*	adj. זעור		n. שעמימו
	n. עקרב	*22:16*	n. טלייה		n. מתקל	*28:29*	vb. עשק
19:5	vb. קטע	*22:17*	n. איסטולי	*25:14*	adj. זעור	*28:32*	vb. סוף
	n. קיס		n. עילה		n. מכלה	*28:37*	n. שעמום
	vb. שמט	*22:19*	vb. זמי	*25:18*	vb. לאי	*28:38*	vb. קרסף
19:6	vb. ארע		n. טלייה	*26:5*	adj. ארמיי	*28:43*	adj. ארעיי
	vb. רתע #2	*22:26*	n. טלייה	*26:14*	n. אבילו		adj. עיליי
19:11	vb. כמן	*23:1*	vb. פרסם	*27:5*	n. פרזל	*28:48*	n. ערטיליו
19:14	vb. תחם	*23:2*	n. בהתה	*27:8*	n. שבח	*28:53*	n. עקה
19:17	n. מצו		n. גיד	*27:12*	adv. בטומרה		n. צוקה
19:18	vb. שׂהד	*23:5*	n. פתור #2	*27:15*	n. מברך	*28:54*	vb. יתר
19:19	vb. חשד	*23:14*	n. רעי #2		n. מלווט	*28:55*	n. צוקה
20:8	vb. גרם	*23:19*	n. פירוג	*27:18*	n. אכסניי	*28:56*	n. בעיל
	vb. הוך	*23:20*	n. זפו		n. סמי		n. טליו
20:20	n. שור	*23:26*	n. מגל	*27:23*	n. חביבה	*28:57*	n. צוקה
21:10	n. שבי #2		n. קיימה	*27:24*	adv. כטומרה	*28:59*	adj. קשיט
21:14	n. פרגמטייה	*24:6*	n. אסור		vb. שעי	*28:63*	vb. סוף
21:17	vb. מודע		vb. אסר	*27:25*	n. שתור	*28:64*	vb. דרי
21:18	vb. לקי		n. אשדו	*28:5*	n. אבטי	*28:67*	n. תבר
	adj. מרוד		n. רחי	*28:17*	n. אצו	*29:10*	n. סיין
21:20	n. ביר		n. רכב #2	*28:18*	n. בית מדרש		n. מלוי
	adj. מרור		adj. רשיי	*28:22*	n. ירקן		n. קטוע
	adj. סורכן	*24:14*	vb. טלם		n. שדפן	*29:16*	n. דהב
22:3	n. יבידה	*24:15*	vb. קבל #2		n. שחיפה		n. משקץ
	n. רשו	*24:20*	vb. נתר	*28:23*	n. דתה	*29:18*	n. זידנו
22:6	n. ביעה	*24:21*	n. טוטלי		n. טל	*30:14*	n. כישו
22:12	n. גדילה	*25:1*	n. מצו	*28:25*	n. לווט		n. גהינם
	n. גרף	*25:2*	vb. כפת		n. קרל		n. מות
	n. טלית	*25:3*	adj יתיר	*28:27*	n. חיכוך	*32:10*	n. צדיו
	vb. עטף		n. מלקו		n. תסף		

III. MIDRASHIM

Abba Gurion, New Version

157:5	vb. צלב		n. פרן		vb. שמע	*13:5*	vb. סייע
157:6	vb. טרף #2	*167:13*	n. קרץ #2	*169:33*	vb. רכב	*15:1*	n. כוב
163:8	n. ראשנית	*167:14*	vb. חפס	*170:34*	n. נחשול		vb. פגג
	n. תניינית	*169:30*	n. איגרה		n. עגלגול	*17:4*	n. רוח
163:9	n. תמישית		n. אנטיגרפון	*170:35*	pron. כלום		n. שרב
	n. ערביתית	*169:31*	n. דחק		n. למין	*18:8*	conj. הך מה
	n. רביעית		vb. סבע		n. עיגול	*20:4*	adv. איפשר
	n. שיבתית	*169:32*	n. חמרה			*22:3*	n. משתו
	n. תליתית		vb. נסב			*23:12*	prep. ית
164:11	אגומן		n. עיל	**Bereshit Rabba**		*24:3*	vb. אתי
166:7	n. צינורה		prep. עילווי	*2:6*	vb. פרך	*24:11*	vb. אמר
166:8	n. סיבה		n. צלו	*2:7*	vb. חרש		adj. צריך
			n. רומיי		vb. שתק	*29:1*	pron. ד(י)ן
				8:1	adv. מן לקדמין	*29:2*	vb. ערב

n. אתמהא 162:4
n. חופה
טובי 163:11
n. קוריי
n. שושבין
n. אנתרופי 165:1
n. גברה
n. גיני
vb. עבד 167:11
n. סחרה 169:5
n. גמל 170:3
n. שחן
adj. נקי 170:4
vb. צלי #2
n. קופר
pron. אוחרן 170:5
vb. אכל
n. טריד
n. פיתה
vb. מות 172:7
vb. מחי 172:8
n. אנש 173:1
pron. כל
vb. סני
n. בר אומנותה 173:2
n. חוט 175:9
vb. חוט
n. עובר
vb. קלקל
n. איסטיכין 176:1
n. סבך
n. סדין
n. צילצול
n. קולסי
n. בריי #2 177:5
vb. גנב
n. טוב 181:8
adj. נעים
n. פורענו
n. סלע 184:4
n. צרעה
prep. למפני 186:1
vb. מטי 189:3
vb. סבר 189:5
conj. רהא 189:6
n. חמרה
vb. ילר
n. חיווה #2 195:1
n. חיווי
n. מצייתה
adj. טב 196:2

vb. דבק 131:5
n. האופי 133:1
vb. ננס 134:5
n. אדר #3 136:3
n. אלווס 136:4
n. בלוט
n. דלוב
n. דיעה 139:2
n. חיטה
n. פיתה
vb. קלס 140:2
n. גנב 140:10
n. בריי #2 140:11
n. אלי 141:3
n. בבייה
n. ברת אלי
טובי 143:1
vb. דבק 145:1
vb. שחן
n. ננס 147:2
n. קורט
n. עניין 150:4
vb. צפי 153:3
n. קרר
n. חפי
n. פרפריין 153:4
vb. פסס #2 153:7
vb. חגל 154:1
n. ייסורין
n. גבר 154:2
prep. לאחורי
n. שכונה
n. שכונה 154:3
n. סבר #2 154:4
n. שכונה
vb. דוק 154:5
vb. חבט
n. ביי 154:6
vb. פרנס
n. סרטיוט 154:8
vb. רגש 155:2
n. פרנסה 155:3
vb. דמך 156:9
n. עבירה 156:10
vb. יסף 157:1
adv. עור 157:2
n. סטר 157:3
n. אלע 157:4
n. קלעי 161:2
n. בנייה 161:3
n. רהב 162:3

n. אורייה 49:9
adv. טבאית 51:3
n. גלע 51:5
vb. רצף
adv. טבאית 52:1
vb. רצף 52:3
n. אולפן 52:4
n. מצדה 53:2
n. מצדה 53:3
n. לכיס 53:4
n. סטר 55:5
vb. נקט 60:8
vb. הני 61:5
n. מליכי 62:1
n. דבחר־ 63:2
vb. הני 68:5
n. בר ברה 70:7
n. את 73:10
n. טם 75:8
n. שליחו 80:3
n. אמור 84:6
vb. ררש
n. אמור 85:1
n. גולה 87:5
vb. שלשל
n. נזיר 89:1
n. תוכמיד 91:6
vb. חרסף 92:4
vb. נגד 93:3
vb. גנן 107:8
n. שקף
vb. צלח 114:5
adv. אימת 114:6
n. דכר 117:4
n. ען
prep. כמין 118:7
n. חוב
vb. קבר 119:1
vb. רבי
n. ענן 120:9
adj. מגדליי 124:6
vb. רגש 125:3
vb. צוד 125:4
vb. צור 125:5
n. אפין 131:3
vb. יתב
vb. רחץ
n. גבר 131:4
n. מיסח
vb. עוק
n. עקה

vb. אול 33:5
n. דוכה 34:1
pron. הדך
n. דיכסה 34:2
n. קלוט 34:3
n. אתמהא 36:1
prep. דכוות 36:3
vb. דמי 36:6
pron. ההוא
vb. חפן
vb. קמץ
num. חריין
n. פסוק 37:4
n. שלם
n. אנש 39:2
n. בז
vb. לוט
n. גרש 39:8
prep. עד מטי
prep. רכוות 42:9
n. שאר
n. אח 44:11
vb. פרש
conj. הן 44:12
n. לולב
vb. צלי
vb. קטר
n. רגל
vb. הוי 45:1
n. כנישה
vb. סמך
vb. עלל
n. צלו
vb. צלי
n. אתמהא 45:2
vb. בעי
n. מטרונה
vb. פרש
vb. חזי #2 45:3
vb. רמך 48:1
n. חבר
n. אח 48:2
אי #2
vb. דחך
vb. יחב
vb. שרי
n. אילן 48:3
n. ארז
vb. יחב
vb. קצץ
vb. אתי 49:7

vb. רבי
n. רוח
n. יצר 196:3
vb. אכל 197:3
n. חיל
prep. לפם
adv. יחיר 197:4
adv. פרה
vb. שרי
adv. פרה 197:5
prep. עד מטי 199:10
n. ענן
n. קמץ 201:2
n. רגל 210:8
n. כלב 210:9
vb. אזל 211:1
vb. נום
n. פרטיר
vb. שדל
vb. ספי 211:2
n. עיגול
n. ארע 213:3
vb. חלש 213:4
vb. פרח
n. אומנו 218:3
vb. עדי 223:2
vb. אחי 225:4
n. אסי 225:5
vb. אסי
n. חוגרה
n. ברנש 227:4
vb. גחך
n. ברנש 230:4
n. חורש
vb. שלהי 232:6
n. חקל 236:4
n. רוח
adj. ביש 236:5
conj. די
n. יצר
vb. רבי
vb. סייע 236:11
n. אחמהא 242:3
adj. חטיי
n. משתלם
n. ברה 247:2
vb. נסב
vb. צלי
vb. שלי 247:3
vb. הוי 247:4
conj. מן גו(א)

n. צלו
vb. אכל 247:5
conj. מן גו(א)
interj. ווי
n. פם
adj. קיים
vb. שלי
n. ביח כנישה 247:7
vb. קרי
vb. שחי
n. אלה 247:8
n. בר אלהין
n. כומר 247:9
נמימי
vb. כחב 249:2
vb. סגי 251:1
איח 252:7
n. דיין
n. דין
n. חושבן 253:2
n. חיווי 254:3
n. עיווי
vb. צווח
adj. אחריי 254:5
vb. ילף
adj. קדמיי
vb. חוור 256:2
adv. יחיר
n. קרה
vb. דרש 257:8
n. אפובלסמון 257:9
n. חחירה
adj. ציפוריי
n. אבל 259:3
prep. בשעה
n. חדו
vb. אווש 261:3
adv. כן
n. ציבור 261:4
n. טם 261:5
prep. לייד 262:2
n. עוף 265:7
vb. צוד
vb. שמן 266:1
n. אישה 266:6
vb. מחק
vb. נפל
n. דר 266:9
n. זונין
n. חיטה
n. מבול

vb. עבד
vb. פרש 269:5
n. חבר 271:7
n. מבול 272:6
n. מרי עלמה
n. עלם
vb. אחי 273:1
n. גבר
vb. לפד 273:3
n. ציבור 275:10
n. אור 275:12
n. סמי
adj. עויר
n. שוק
adv. הכה 276:1
n. חמיהה 278:1
n. רק 278:9
n. ארע 280:9
vb. חבל
n. אע 281:1
n. קדרינון
n. גלב 281:2
n. טינר
n. אנחרופי 281:7
n. גיני
n. גברה 281:8
vb. פרש 283:1
n. בטיטה 283:5
n. גונחיי
vb. טמר
prep. מן קומי
n. אוקימיני 292:8
n. קיום #2
רגש #2 294:7
n. קיניגי 295:4
vb. צלי 296:5
adv. להן 296:6
vb. סלק
n. פלטנוס
adj. שמריי
adj. טב 296:7
n. טור
n. קיקלה
conj. די 296:8
n. חמר #3
vb. טוף
n. מבול
n. מיין
n. טור 297:1
adj. רם
adj. מכיך 297:2

vb. שגח
vb. כסי 300:5
n. עמור
n. קשין
vb. הלך 300:6
n. טפיט
vb. כרך
n. מסכן
n. שוק
n. מחצלה 301:1
n. מרדעה
n. פליג
vb. קרי
vb. אזל 301:2
vb. גזי
conj. הן
prep. על
n. עני
vb. שפע
n. גריזמי 301:3
n. דיסקוס
prep. לוחרי
n. מלכו
adj. קציי
n. ארע 301:4
prep. לייד
adj. צריך
adv. הך 302:1
n. חבר
vb. ידע
vb. יחב
vb. קבל #2
n. סימה 302:2
n. קיקלה
vb. שכח
interj. אין 302:3
vb. זבן
n. קיקלה
vb. רון 302:4
adv. טבאות
vb. נסב
num. חריין
n. גב 302:5
pron. ד(י)ן
איח 302:6
n. בעיר
vb. דנח
adj. רקיק
n. מטר
n. זכו 303:1
vb. נפח

n. עקמה
303:10 n. כמנה
304:1 vb. נהר #2
304:7 vb. גזר
n. יום
vb. צרך
n. רבי #2
n. תעני
304:8 vb. דרש
n. מטר
num. תליחיי
304:10 pron. אנן
n. עבירה
305:5 adj. בבליי
n. כנישה
n. עגל
305:6 vb. אזל
vb. אמר
vb. געי
conj. הך
vb. נכס
vb. שיזב
305:8 n. ברה
vb. שבק
n. שרץ
306:1 n. ברנש
conj. כל מה
adv. סגין
adj. ענון
306:2 n. ראש גלותה
306:3 n. דכר
n. נקבה
306:4 vb. בעי
adv. לברה
vb. נוף
vb. שכח
306:5 n. אורייה
vb. אלף
n. בר אחתה
n. כלל
306:6 adj. בבליי
n. דמו
vb. הלבה
306:7 vb. אסי
n. יד
conj. ביוון
prep. לגב
vb. עבד
n. שן
307:1 vb. נהג
vb. נשם

vb. שמע
307:2 n. איקר
adv. מן לג(י)ו
vb. קרב
307:3 n. שבח
307:4 n. ביבני
vb. כנע
prep. מן קודם
vb. שבח
307:5 n. אגדה
n. אשון #2
conj. די
vb. זער
adv. בן
vb. מסר
vb. שהי #2
309:2 vb. סייע
311:1 conj. הך מה
311:2 conj. אילו
vb. עבד
vb. שבק
311:4 n. ארע
314:4 vb. כלל #2
319:5 n. דורון
n. סב
320:5 vb. סגי
322:7 n. דר
n. מבול
326:4 adj. סמיך
327:4 n. אוליסיס
n. חברה
vb. נפק
327:5 n. אוויד
adj. ברייך
vb. צווח
327:6 n. עומרה
n. תלמיר
327:8 n. אוויד
n. אחד
vb. גלי
vb. סבר
327:9 n. אדמדמני
vb. אכל
pron. אנן
vb. גבל
adv. התם
vb. טוש
vb. ילד
n. יחוש
n. מוח
n. מיינוק

328:8 vb. תני
329:1 adv. כחדה
vb. מטי
n. מרי שמועה
vb. שאל
n. שמועה
329:5 n. גב
vb. צרף
vb. קרב
330:1 n. משיח
330:2 num. תריין
330:3 num. עשר
330:4 pron. אנה
pron. הוא
330:5 adv. איפשר
333:5 pron. חורן
335:2 n. עויל
n. שד
335:4 n. איתה
n. עובד
335:5 n. טיבור
vb. ילד
vb. פגע
n. שד
335:6 vb. אול
vb. גלג
part. מני
vb. קטל
n. תרנגל
335:7 conj. אילו
n. אם
pron. את
vb. גלג
vb. קטע
336:10 n. פחם
336:11 vb. נפץ
n. עובר
336:12 n. ארע
vb. מלי
337:8 n. בורגר
337:10 לום
338:1 prep. בהדי
vb. פגע
n. שד
338:2 vb. זהר
vb. חבל
vb. עלל
339:5 vb. נגד
340:3 pron. את
vb. כסי
n. ערייה

340:6 vb. בזי
n. ערייה
342:6 n. אתנחה
344:4 pron. אנן
n. בר דוד
345:4 vb. גנב
345:5 pron. מן
346:1 conj. אוף
350:6 n. חבל #2
n. חבלה
350:7 n. מדנח
351:4 vb. טלטל
351:8 vb. פתר
351:9 vb. טלטל
352:5 vb. נחת
vb. סלק
conj. עד
353:6 n. אתמהא
vb. ילף
354:7 n. משפי
356:4 vb. אתי
n. מדנח
vb. נסע
357:2 adj. עתיד
vb. שרף
357:3 vb. בני
vb. צלח
357:4 vb. שוע
num. תריין
358:2 n. חגה #2
358:6 n. בר גמל
n. בר חמר #2
n. חמר #2
359:1 adj. קדמיי
359:11 vb. אתי
n. חבר
n. מיין
n. עפר
360:1 n. כולב
n. מוח
vb. מחי
vb. פצע
360:7 pron. הינון
360:9 pron. את
vb. גלי
361:1 pron. ד(י)ן
n. חבר
361:6 n. זמן
362:1 n. אתר
n. בר שנין
n. ברנש

n. זכן
adv. כמה
n. בר יומה 362:2
n. גבר
interj. ויי
num. חמש
vb. סגד
vb. נסב 362:3
adv. הכדן 363:1
n. מקלה
vb. עבד
vb. חבר
interj. הילך 363:2
vb. טען
n. סולת
n. פינך
vb. קרב
vb. אכל 363:3
n. מקלה
adv. קדמיי
n. רב
pron. הינון 363:4
vb. מסר
vb. נסי
vb. סגד
prep. ל- 363:5
n. נור
vb. בדר 363:6
n. ענן
n. דוח
n. ברנש 363:7
vb. סבל
prep. בהדי 364:1
vb. נצח
vb. פלג
vb. קום
pron. מן 364:3
n. דין 368:8
n. חבל #2
n. דאש
vb. וחר 369:1
adv. ציבחד
vb. קום
איח 372:4
n. מעין 372:5
n. חחום
n. אחר 374:4
n. חלוק
vb. חסר
conj. לפם
n. ממון

n. חל 376:4
vb. הני 376:8
vb. כרך 376:9
adj. עחיר 378:3
n. עמילה 380:2
n. עמל
n. פעל
adv. חמן
n. משחלם 383:4
conj. כיוון 384:11
vb. מטי
vb. טען 384:12
vb. יהב
n. מאן
n. מטכסה
n. מכס #2
n. מטכסה 385:1
n. מרגלי
adv. איפשר 385:2
prep. בגו
vb. חמי
conj. מה
vb. פחח
vb. עלל 385:6
טולמיסן 389:2
conj. על
vb. קרב
n. מטרונה 389:3
n. מסן
n. יד 389:6
n. מגלב
vb. מחי 389:7
vb. שבק
prep. רכוות 391:9
דיד- 392:6
n. שמאל 393:6
n. אחד 393:7
n. דרום
דיד- 393:8
n. שערה
n. אחר 393:9
n. אחר 393:10
vb. שמאל
n. אנש 394:6
vb. בחר
n. פרן 394:7
vb. מגי 396:3
vb. שקשק
adj. כך 399:3
n. פלגו 405:3
vb. פלי 408:2

n. אחר 409:1
n. עשחרה 411:6
n. קרן
adj. זיוחן 411:7
n. מישר 412:3
n. חומרה 412:9
n. ביר #2 412:12
n. חימר
vb. סלק
n. מישר 414:5
n. פלטין
n. אחר 414:6
n. לישן 417:5
n. אנש 421:5
vb. שוח 426:9
num. חריין 427:1
n. ברביי 431:13
vb. ירת 432:7
vb. חוי 432:10
n. רקיע
n. שקק
n. כוב 433:4
n. סנדל
n. שפנין 436:4
n. קחדרין 438:1
vb. כשש 438:5
n. מכשה
n. עבירה 438:9
n. אמיטה 443:1
n. מלביה 444:1
vb. קטע
n. אומה 444:4
n. ראש 444:5
pron. אייליון 446:1
pron. חורן
n. אימרה 447:2
n. חזירה
vb. רעי
vb. בעי 447:13
vb. מלג
prep. קומי
n. אגר 448:3
interj. הא
vb. נתן 451:5
vb. בעי 451:8
n. דין
דיד- 452:1
n. דיקי
vb. חבע
conj. אילו 452:2
vb. בעי

n. דיקי
conj. כמה
vb. נפק
vb. יהב 452:3
adv. כדון
adj. בך
n. זרע 452:5
vb. שאל
conj. כמה 452:6
vb. אמר 455:1
vb. היימן
n. חמר #2
n. מחל
vb. עחד 455:2
num. תריין
adv. הבה 464:4
adj. חסיר
vb. קשי
n. ראש #2
vb. יני 472:4
n. עקרה
vb. צווח
vb. מנע 473:6
vb. דוק 476:5
n. כובן 476:6
n. שקר #2
n. איחה 479:8
n. אמהה
vb. כחש
n. עם
prep. קודם
adv. איטמוס 482:3
n. טל #2 484:1
adj. קריר
adj. שריב
n. דורמולוס 486:3
n. לב 488:7
n. סעודה
n. יום 489:7
vb. חני
n. נימום 491:5
n. קרייה
vb. שרי 493:9
vb. אכל 496:4
n. מחל
vb. שקי
vb. לוי 496:5
איח 502:7
vb. אכל
vb. יהב
n. חמר 503:1

vb. גחם 618:5
vb. מעך #2
vb. חחש
n. עגלה 621:1
adj. חמים 621:2
n. דייר 624:3
n. מרי ביי
n. מית 624:4
n. מית 624:6
vb. סרס #2 625:2
vb. פגע
vb. צלי 625:3
vb. כחב 625:4
n. ברנש 625:5
adj. זעור
prep. מן
n. רב
pron. את 627:1
n. כסף
n. סחה
n. קינטינר
n. וו 627:3
adj. חסיר
n. מפוקי 627:4
n. פרגמטייה
adj. זעור 628:1
vb. נפל
vb. עבד
vb. קום
vb. דמך 632:4
n. ארז 632:5
vb. עקר
vb. בזי 632:6
adv. הכדן #2
vb. חוי
n. כלה
n. שבשבה
אילולי 632:7
n. חיל
n. סב
vb. שבק
n. ביח עלם 633:1
prep. בן
vb. הלך
conj. עד זמן
n. ערס
n. ציבור
n. פרי 633:2
n. זונין 636:9
vb. זרע
n. חיטה
n. חמר #3 574:4
n. ביי 574:5
n. ברביי
n. גמל #3
n. אוויר 574:7
vb. זרק
n. חטר
n. עיקר
vb. קום
n. גרש 575:7
n. גרש 579:5
n. חיל 582:3
vb. שרר
n. אחר 583:2
adj. חסיר
adv. עוד
n. ביעה 583:4
n. חמר
n. קופד
n. תחום 590:2
n. מעין 590:3
prep. דכוות 591:3
conj. הך מה 592:2
vb. אבד 599:1
adj. עליב 599:4
n. ידוח 599:5
n. שנא
vb. עלל 599:6
n. פליג
vb. גער 599:7
vb. זעף
n. אבן 600:2
vb. גער
vb. זרק
n. כפח 600:5
prep. יח 600:6
vb. שרי
adj. חיץ 600:8
prep. יח 601:1
vb. נכס
n. אגדה 602:1
conj. אן
n. אולפן 602:2
conj. אן
vb. נחת 604:5
vb. סלק
n. חמיד 607:2
n. אימר 607:3
n. יום
vb. ינק
vb. טבח 618:4
n. כוכבה
n. צפר
n. שקר
n. דוקרן 527:3
prep. כמין
vb. נהר
n. עלם
vb. מסכן 528:7
n. דבחר־ 529:1
vb. קרי
n. עומק 530:2
n. סיליי ביליי 532:1
n. גומרה 534:6
n. מצדה
n. מרחוק 536:2
n. תורגמן 539:4
vb. כפר 542:4
vb. שקר
vb. עבר 543:7
adj. בבליי 543:8
vb. יחב
n. גמל #3 547:9
n. חמר #3
vb. חטן 548:2
vb. דרש 550:1
n. אפין 550:2
vb. נפק
vb. אזל 551:2
vb. אחי
interj. הילך
adv. הכה
n. ממון
vb. סחר
vb. כסי 551:3
n. חוכחה 552:1
טולמיסן 553:7
n. מטרונה
n. מסן
vb. עקר
vb. מחי 554:3
n. בריי #2 556:7
n. סבר #2
vb. אבד 556:9
ליח
vb. יני 560:1
n. עקרה
n. אצבע 565:9
vb. פחש
adj. שפיף
n. בי 569:4
num. תריין
n. ליטרה
n. עיגול
n. פולר
n. קופר
n. קסיט
vb. יהב 503:2
n. מדבר
pron. מן
n. פיחה
n. עקה 503:3
n. כוב 508:9
vb. כסח
n. שושנה
vb. שלם
adj. בריי 508:10
prep. דכוות 509:2
adv. לא
vb. פחת
n. סב 510:2
n. קלקלה 510:3
n. חבל #2 511:6
vb. וחר 511:7
vb. קום
vb. אזל 512:6
prep. בר מן
n. דין
vb. פשפש
vb. כרז 513:6
pron. כל 514:1
vb. מטי
vb. נסב
n. קטם
n. ראש
n. שליח
vb. סלק 520:1
n. אכסניי 521:6
vb. בעי
n. מלח
n. סוניחייה
adj. קליל
איח 521:8
n. אחר
adj. טב
n. סוגי
adv. להל 523:1
vb. קרב
vb. לעי 524:1
n. קלח 525:1
vb. דמי 527:1
n. מילה
n. איילה 527:2

n. אמה 638:5
prep. לאחורי
n. מגין
vb. נוף
vb. קפץ
num. תמני עשר
adv. כדן 639:1
prep. לאחורי
n. מגין
vb. נוף
vb. קום
n. בר אחתה 639:2
interj. לווי
vb. סייע
n. אתמהא 639:3
prep. לוחרי
vb. רבע 639:6
n. כלב 639:8
vb. נבח
vb. צות
vb. אזל 643:4
n. ביר
prep. בן
n. ברייה
n. חייה
n. מחבלה
n. רבי #4
vb. עייני 647:4
n. אפטרה 647:7
n. גב 648:5
adv. הכה
vb. טעם
n. ליסטים
vb. מות
vb. נסי
n. סוף
vb. סרי
n. ביי 648:6
vb. חכם
vb. נהק
vb. עלל
vb. טעם 649:1
n. רבי #2
n. שערה
vb. תקן
interj. אין 649:2
vb. נפק
vb. חמר 649:3
pron. מה
n. קרטל 649:4
n. חינה

vb. אכל 649:5
prep. בן
adj. זעור
n. טיבול
pron. הדך 650:1
adv. לא
pron. אנן 650:2
n. ברנש
n. חמר #2
n. מלאך
pron. אנן 650:3
conj. אפילו
n. חמרה
vb. טעם
לית
n. שערה
vb. בהת 651:5
adv. קרמיי
vb. אתי 654:11
vb. רכן 655:4
conj. אפעלגב 663:6
n. לומפר
n. ראש אומין
n. תגר
vb. תרגם
conj. אלא 665:1
pron. אנה
n. אריס
vb. הני
n. מרי
vb. עבד
adj. עבור
n. פרס
n. בשר 665:3
pron. ר(י)ן 668:3
n. כותיי
n. אפרסמון 671:5
vb. רמך
pron. מן
n. נהר
num. תלת עשר
vb. דמך 672:2
n. פסוק
n. מצווה 673:6
vb. לקט 674:9
n. רלמה 676:10
n. מרי שמועה 676:11
vb. קשי
adv. להל 677:3
vb. אמר 677:4
pron. היא 680:4

n. מילה
adj. עמיק
n. אדר 681:5
n. אחר
n. אחר #2
vb. הפך
n. זרת 682:4
prep. לוקבל
vb. מתח
n. הא 683:10
n. זיי
num. שבע
num. תרי(ן) עשר
n. מעין 685:3
n. שנא
vb. קום 686:1
adj. ארמיי 686:2
n. פרכיט 687:7
n. חזיר 688:6
n. מלך
n. רעי 688:7
prep. בתר
n. יום
vb. מטי
n. מיינוק
n. מלך
pron. אנה 688:8
n. אפתי
vb. יתב
n. כתב
n. ערובה
קיליוון
n. חכשובה 689:1
n. עם
vb. פקד
prep. קודם
n. שליח
n. מטמע 689:2
n. ערובה
n. מלכו 689:3
vb. שדר
n. אנגיטריס 689:4
n. ארגינט
vb. בעי
n. בריי #2
vb. גחך
prep. קודם
vb. רקד
pron. הוא 689:5
n. זמן
vb. זעף

vb. חמי
n. נס
n. עקה
vb. שבק
vb. גחך 689:6
n. חבשובה
vb. עבר
n. צפר
vb. קום
vb. רקד
n. שובה
prep. בתר 689:7
n. סדר
n. פילי
n. פקי
n. טכס #2 690:1
n. מרינה
vb. סגר
vb. סלק
n. פילי
vb. אזי 690:2
n. ארגינט
n. בני
vb. סחי
קיליוון
n. אלה 690:3
conj. בגין
vb. ידע
prep. לגב
vb. מזג
conj. ברם 690:4
n. חזיר
vb. קלל
n. רעי
vb. שעבר
vb. בסר 690:5
n. גולייר
adj. זעור
adv. לא
n. רומיי
pron. אתון 692:1
n. חזיר
vb. קרי
n. שמ
vb. שאל 692:3
vb. גנב 693:3
vb. קטל
adv. הך 693:4
n. מלח
vb. תקן
n. תבן 693:5

n. תרע
vb. ברך 755:6
adv. יאות
vb. בעי 756:3
conj. מה
n. לישן 756:4
vb. לעי
vb. ריח
vb. גדף 757:1
vb. גנב
vb. חרף
n. מצווה
vb. פלג
vb. ארך 758:1
n. בני מעין
vb. גבי
vb. וחר
מה דיל- 759:3
n. מרי
n. עבד
vb. אפי 759:4
conj. ברם
adj. שמין 761:2
adj. חסיר 761:3
prep. לגו
vb. מלי
vb. נסי
vb. עקר
n. פרדס
n. שליח
n. תיסוור
n. אנטיגרף 761:4
adj. דקיק
n. חס
vb. יהב
n. פגול
adj. צריך
n. רב
vb. שתל
n. תרד
n. אנטיגרף 762:1
adv. הן
pron. כלום
n. דוכוס 762:2
n. חס
conj. עד זמן
vb. עלל
vb. עקר
n. פגול
vb. פקר
n. פרדס

n. אפתי 728:6
conj. די
n. בנישה
n. סיעה
n. פריט
n. רמש
prep. מן 729:1
n. ספר #2
vb. קלק
adv. כמה 729:2
n. רחם
vb. חוט 729:5
n. פראסוף 729:6
adv. מיכן 730:3
n. בריי #2 730:4
vb. קום
n. גד 731:3
n. נור 732:2
ת. עורב
vb. שוע #3 733:2
n. חכים 733:3
n. קל
vb. חלש 733:4
n. יד
n. מית
vb. כרז 733:5
n. אתמהא 738:3
n. לישן
n. קאים
n. טם 740:3
adv. תניינות 742:3
n. בריי #2 742:5
interj. ווה
vb. כעס
vb. צווח
vb. אזל 742:6
n. סוסי
vb. רכב
n. שרי
n. מרי 743:1
n. סוסי
vb. רכב
n. אלהו 747:2
n. אלהו 747:5
prep. רכוות 751:4
adv. הך 753:4
n. פכור
vb. פכר
n. צייד
n. צייד #2
vb. קלק

n. ציבור
adj. אריך 712:3
adj. מצריי
n. מקור
n. קור
n. אגר 712:4
n. ארי
vb. גלג
vb. הוי
vb. נפק
n. שלס
vb. מחק 714:4
vb. נסב
n. איגר 714:6
vb. טען
pron. מהו
n. עוף
vb. שכן
n. איגר 714:7
n. מין
adj. מסאב
adj. מצריי
n. עורב
prep. על
prep. על גב/גבי
vb. שרי
vb. מחק 715:1
vb. טעי 716:4
n. סב 716:5
n. גרש 717:1
n. ברייה 718:9
adj. רשיע
n. טבח 721:3
prep. לפמ
n. חור
n. זיין 723:10
vb. שנן
vb. ברך 724:1
adj. חמי
vb. דמי 725:2
vb. כפן
adj. מלי
n. סליגה
adj. פני
vb. שבע
n. גבר 726:3
adj. שירן
vb. יזף 727:1
vb. שאל
conj. אלא 728:5
n. עובד

n. כס 694:1
n. קופד
vb. אול 696:1
n. פם
vb. פתח
n. פטרון 696:3
prep. דכוות 696:4
vb. זבן 697:3
num. חד
vb. אכל 699:2
vb. דחך
n. מנרה 699:3
vb. סדר
n. פתור
n. צפי #2
adj. חטיי 701:13
n. משחלם
n. זרוע 702:7
n. נצוכ
n. הירה 705:3
n. חייט 707:3
vb. כתב
adv. לדעבר 707:6
n. קוקייה
n. ספר #3 708:4
n. דכתר־ 708:5
prep. מן 708:6
n. סוף
n. ספר #3
n. רחם 709:4
n. כוחיי 711:1
n. לגרוטיקה 711:2
vb. בצר 711:3
num. חמש
vb. יסף
vb. שלח
vb. שני
n. אמה 711:4
n. גרם
vb. צמת
n. קהל
n. כתב 712:1
n. מלכו
vb. מרד
prep. על
vb. שרי
n. אורייה 712:2
n. איסכולסטיק
vb. דרש
vb. חכם
pron. כל

vb. בעי
n. בייש 853:6
n. עקרה
adj. קווסר
n. דלוב 853:7
adj. חוור
n. חטר
n. לוז
adj. דטיב
adj. בביר 855:1
adj. לקיש 855:2
n. ען 855:4
n. רבו
num. שבע
pron. בל 856:1
n. בלב
n. עדר
n. כלב 856:2
n. עדר
num. תריין
n. זול 857:6
n. שבע
n. סמך #2 859:3
n. קווקייה 862:1
n. פטיליק 862:2
pron. אנה 863:1
n. קילקול 863:2
adv. דלמה 865:7
vb. חזר
אית 865:8
n. גמל 866:7
n. עביט
n. גרש 866:11
n. גנב 868:4
n. לילי
n. לישן 869:3
vb. אתי 870:4
interj. לווי 870:7
vb. קבר
vb. נער 878:7
n. קטם
n. תרנ(ו)גלה
vb. קדם 878:8
adj. ביש 880:2
vb. עור
vb. קום
adj. שכיח
vb. עור 880:3
vb. קפח
vb. חלש 882:1
n. איגרה 883:1

n. משח
n. קופד
vb. כלל #2 818:3
n. רמש
vb. גמל 818:4
interj. הילייה
n. זבו
adv. כדן
vb. קלס
pron. אנן 818:5
n. ברצין
n. בזיון
vb. טפי
vb. סכי
vb. עלל
n. ברה 819:1
n. לילי
pron. מה
vb. עני
vb. צווח
n. צפר
n. רמייה
n. ספר #2 819:2
n. רמיי
vb. עני 819:3
adj. צריך 820:7
n. ביר 825:4
n. גדדין
n. מרר
n. סתור
n. דיגמה 828:1
n. דרום 830:5
דיד־ 832:4
n. פיתול
n. גד 833:3
n. יברוח 837:1
n. מייש 837:2
n. דקן 838:4
n. שב
vb. דמך 838:5
n. עם
n. ביר 849:2
pron. ד(י)ן
n. מקמה
vb. חבר
vb. בדק 851:5
vb. נסי #2
vb. סבם 851:6
vb. פרש
vb. קטע
n. ביי 852:6

n. סב 800:4
n. עניין 801:6
n. גרש 804:2
n. אומה 805:1
טובי
pron. היא 805:3
vb. טען
n. כרס
n. לב
n. רגל
vb. פתר 805:4
n. שיטה #2
n. פיטטין 810:3
prep. בר מן 811:3
vb. דמך 812:2
n. אפיסטקי 812:10
n. דינר 813:1
adv. דלמה
n. חרץ
adj. יהיב
conj. ביוון
conj. אלא 813:2
pron. את
vb. אתי
pron. הינין
vb. טען
adj. יהיב
n. ממון
n. מרגלי
vb. סבר
n. פם
n. גב 813:5
n. גרם
vb. חרק
n. פעל 813:8
vb. הוי 814:1
num. חמש
n. מובלה
n. פולר
n. טלייה 814:2
prep. מן בגין
n. אמור 815:6
adj. רכיך
vb. חרגם
adj. רביך 815:7
vb. בעי 817:7
pron. ד(י)ן
vb. רחם
vb. רמי #2
vb. הני 818:1
n. חמר 818:2

vb. שרי
vb. שתל
n. תרד
vb. מלי 762:3
n. תיסוור
adv. כדון 763:3
n. סנטור 763:4
adj. בדוק 765:2
pron. ד(י)ן
n. לב
n. עוברה #2 767:1
vb. זעי 767:2
n. נוחרה
n. פם
n. מלפן 770:4
n. מעברן
vb. אבד 770:6
n. סבר #2
vb. אבד 770:7
n. בריי #2
adj. ניח 775:5
n. ברייה 776:4
n. לישן
n. פלן
n. זברין 776:5
n. שמש 781:3
n. סב 784:5
vb. אזל 784:6
n. ברנש
n. פעל 785:1
vb. אזל 785:2
n. כשור
vb. מני
n. רכס
num. עשר
vb. ילף 785:4
n. את 789:10
pron. הינון
adj. ניח 792:8
n. אנש 794:1
prep. מן תחות (ל־)
n. תובה 794:7
n. טבה
vb. שקשק
n. ים 795:3
n. חרוע
n. אפטרה 799:1
vb. נדר 799:4
n. אתר 800:3
adj. חסיר
adv. עוד

n. מרי
n. שם
n. מלך 883:2
n. עבד
vb. קרע
adj. טב 883:3
prep. מן
n. סב
n. חפת 883:5
vb. יהב
n. רב
n. רמיי
n. ברייה 892:7
n. גמולה
n. חמורה
n. לישן
vb. אתי 894:2
adv. טבאיח
adv. לא
n. מכס #2
vb. קום
vb. קטל 894:3
n. אחר 901:5
n. ארכונטס 904:2
n. בולווטיס
vb. עבד
adj. עתיר
n. מילה 906:1
num. חלח
n. אומנו 906:2
pron. אחון
n. יהוריי
adv. להן
n. פרגמטווט
vb. שאל
n. אוצר 906:3
vb. זבן
n. חיטה
adv. להן
איירילן 906:4
vb. חסל 907:4
conj. אוף 907:6
n. עקה
n. חסר 907:9
vb. מנע
vb. גייר 908:1
vb. יהב 908:3
n. דלמה 910:6
vb. עסק
n. פרגמטייה
vb. חמי 911:1

n. מטכסה
vb. נשי
vb. חזר 911:2
n. מחיילה
n. מטכסה
vb. שכח
vb. עבר 911:4
n. פרמקוס 911:5
n. חרש 912:1
vb. צלח
vb. רחל 912:2
pron. כל
pron. הוא 912:3
adj. שעוויי 914:4
n. חנוק 916:3
vb. חנק
vb. סכי
vb. חלף 916:4
pron. כל
vb. שאל
adv. להן 917:2
vb. ברי 917:3
adv. הן
pron. מה
n. נהר
vb. אחי 917:4
vb. דוע
n. דיעה #2
pron. הינין
n. חיווה
vb. טען
n. כורסי
n. נטור 917:5
n. סונקחדרין
n. אימם 918:1
vb. הלך
conj. כמה
n. לילי
vb. סוב 919:3
vb. שיצי
prep. לקדמות 923:1
vb. רמי 923:2
vb. טלע
n. רגל
n. פקוקלה 923:4
vb. אחי 924:5
n. מחל
n. חעל
אגומן 925:1
vb. אמר
vb. נשי

vb. קום
conj. אוף 925:2
n. ברכה
vb. הלך
pron. כל 925:3
vb. פייס
n. אנש 925:5
n. זכו
pron. כל
prep. ב־ 926:2
vb. נגע
pron. אתון 929:4
pron. מן
vb. נגע
n. ביר 930:1
vb. יהב
n. אח 930:2
n. צפר
vb. שבק
vb. כחח 930:3
vb. חמי 931:6
vb. פשט
n. שלם 931:7
n. ברנש 931:8
pron. כלום
n. מלכו
adv. סגין
n. דייסקרין 932:1
vb. חזר
vb. טען
vb. יחכ
n. סכין
vb. קום
n. אפתי 932:2
n. בלרר
n. רייסקרין
vb. חמר
vb. נסב
vb. חמי 932:3
vb. יחב
adv. למה
n. סכין
vb. שחק
n. בלרר 932:4
n. ברנש
vb. חמד
num. חר 932:5
adj. טב
n. מילה
n. עם ראוע
n. ציכור 932:6

n. חיין 933:2
n. מילה
n. שמ
prep. להונ־ 934:2
conj. כר 935:3
n. מלכו
vb. סלק
vb. נסב 935:4
vb. סכל #2
n. פרשה
pron. היידיל־ 939:12
vb. טען
n. עולימ
n. עולימה
n. גרש 941:1
n. דלמה
vb. הוי
vb. טמר
n. מערה
prep. ער מטי
n. שנה
num. תלח עשר
n. מערה 941:2
vb. צוד
n. ברח קל 942:1
interj. רימוס
prep. מבלעדי
n. ספיקולה
vb. צוד
n. ציפר
n. בני 942:2
vb. שדך
pron. אנן 942:3
n. טבה
vb. ררי #2 943:1
n. קוצצה
vb. קצץ
vb. שדי
n. חורמוס
n. דגון 943:2
vb. טמר 944:1
n. שוק
prep. על גב/גכי 944:2
vb. קום
n. מגרל 944:3
vb. שכח
vb. לקט 945:2
vb. שכח #2 946:3
n. חרגום
pron. ר(י)ן 946:4
n. טעון

n. חרש
n. פשרין
n. קרוז
n. חרשין *1058:2*
n. אוויר *1059:3*
vb. זרק
n. חטר
n. עיקר
vb. קום
n. מיינוק *1061:2*
n. פחי #2
vb. צווח
vb. שאל *1061:6*
adj. יאי *1063:2*
n. דוב #2 *1063:3*
vb. קפץ #2
n. הן *1064:4*
pron. היידיל- *1067:3*
n. אפין *1068:3*
prep. יח
n. קרה *1069:1*
vb. שבק
prep. מן *1074:4*
n. חלם *1080:4*
n. פתרון
n. חלם *1092:1*
n. פתרון
n. איתה *1095:1*
vb. אזל *1095:2*
n. איתה
n. בר דבר
n. חלם
vb. ילד
adv. כן
vb. פקע
n. תינייה
vb. עבר *1095:3*
vb. אמר *1096:1*
pron. אתי
n. זמן
n. חכים
vb. פקע
n. רב
num. תליתיי
n. בעיל *1096:2*
adv. כדן
vb. צווח
vb. קבר
n. קל
vb. אבד *1096:3*
prep. ל-

n. דהב *999:6*
pron. הוא
n. סרד
prep. דלא *1002:4*
vb. ערק
n. רדוף
adj. רשיע
vb. גזר *1002:8*
pron. ד(י)ן
vb. הוי
n. מגלב
vb. נסב
vb. סכם
vb. נפק *1003:1*
conj. כרם *1011:6*
n. לב
n. אם *1012:6*
n. משחוקי
vb. קום
pron. היידיל- *1017:5*
n. חלם *1017:6*
interj. לווי *1026:7*
vb. קבר
n. אביינוס *1036:3*
vb. דמי *1038:6*
adj. זמור
vb. נחת *1040:3*
vb. סלק
n. בריי #2 *1045:2*
vb. חכם
adj. כבליי *1050:3*
adv. הכה
n. פורפיר
n. אחר *1051:12*
vb. כבש
vb. נסח
n. ניב *1055:1*
vb. פכר
adj. ערים *1055:4*
n. ערמו
n. אמהה *1055:7*
n. כר חירין
vb. זבן
vb. קפז *1056:7*
prep. ל- *1057:1*
n. ניב
n. אחמהא *1057:2*
vb. קפז
vb. מזג *1057:4*
n. רחח
n. גז *1058:1*

vb. נסב
prep. עד מטי *955:5*
n. אדרע *956:3*
vb. שגר
vb. יסף *958:1*
conj. אוף *959:3*
vb. יסף
vb. חפת *961:3*
vb. סבר
vb. טען *961:4*
vb. אתי *961:5*
vb. גזר
n. מובלה
adj. זעור *962:2*
n. חייה *963:2*
n. שעה
n. חול *963:3*
n. שובה
n. שיקוע
vb. ידע *969:3*
vb. עבר
n. תניי #2 *969:4*
n. בר אגדה *970:1*
n. בר אולפן
n. קרה *970:2*
n. אנש *970:4*
n. נדר *972:5*
n. עקה
n. רווח
vb. טרש *972:6*
n. מהולה
vb. נקש
n. שזב
n. פלטנוס *974:1*
vb. צלי
adv. להן *974:2*
vb. סלק
vb. צלי
adj. שמריי
adj. כריך *974:3*
n. טור
prep. יח
n. קיקלה
n. בצל *991:1*
vb. קלף
adv. הכה *991:3*
n. ממזר
n. ביי *994:2*
vb. זבן
n. אדן *994:3*
adj. דקדיק

vb. ילף
n. קל
vb. תלי
n. יהב *946:5*
vb. אתי *947:1*
vb. בסי
adj. גלמורה
vb. סחי
vb. עסי
vb. אתי *947:2*
n. לווייה
n. מבין *947:3*
n. מטאטא
vb. שאל
n. כסירה *948:1*
n. מרעי #2
n. כסירה *948:2*
n. מרעי #2
n. טית *948:3*
n. סמך
n. קוף
n. כנישה *950:4*
adj. מעוניי
vb. חרגם
n. ביי *951:1*
pron. ד(י)ן
vb. נסב
n. אפתי *951:3*
vb. כעס
adj. מעוניי *951:4*
vb. פייס
n. אולפן *952:1*
interj. אין
prep. על
vb. קפד
vb. גוב *952:2*
pron. מהו
n. גנה *952:4*
n. גנן
vb. חסל
adv. כדון
prep. לפם
vb. אתי *952:5*
pron. חורן
n. עגושה
n. חורה
n. איתה *953:1*
n. בעוטה
n. ברה
n. זני
vb. מנע *954:8*

n. רפיש
n. זווי 1171:4
pron. חורן
n. פרשה
n. קטע
vb. אכל 1172:3
n. חליטה
n. מזון
adv. יומדן 1172:4
vb. חמי 1178:4
adj. שמריי
n. איפיטרך 1178:6
n. יהודיי
n. רב
adj. שמריי
n. מילה 1179:1
pron. מן
adv. הן 1179:2
n. חיין
vb. נפק
adj. שמריי
vb. עלל 1179:3
adv. מיכן 1182:5
n. קצור
pron. אחי 1182:8
vb. אבד 1183:2
conj. או
vb. אזל
n. איגר
n. איפדכייה
n. אכסניי
conj. אן
vb. בעי
n. ברנש
adv. דלמה
pron. היידן
n. זווי
vb. חרב
adj. טב
n. טב קרתה
vb. ככש
num. מאה
n. מדינה
vb. נחת
vb. נצח
vb. סלק
vb. עבד
n. קרב
adv. חוב
num. תריין
vb. נהר #2 1231:6

n. ליסטיס
vb. נפק
vb. פלג
vb. קום
vb. קפח
איח 1144:4
vb. עבר
vb. קום
vb. סכי 1144:5
vb. אזל 1145:1
pron. ההוא
n. כנישה
n. פונדקיי
vb. צווח
n. תרע
n. ברנש 1145:2
vb. עני
n. צפר
vb. שווי
n. אח 1145:3
pron. היידיל־
adv. הן
n. פונדקיי
n. גנב 1147:5
n. גנכה
pron. מה
n. חמר #2 1148:5
n. טעון
vb. יהב
vb. נטש 1150:1
vb. דון 1151:1
n. פיקדון
n. שם
n. חזור 1152:8
vb. תרגם
prep. בגו 1152:9
n. דייסקרין
n. כסף
pron. אנה 1155:1
vb. פצע
n. בייה 1155:2
vb. עבר
vb. זוע 1158:1
n. פלטין
vb. רמז
n. רפיש
vb. רפש
n. ביח אב 1158:2
conj. ביוון
n. מילה
adj. רכיך

n. גב
vb. נחש
vb. פטר 1131:2
pron. הוא 1134:2
pron. היא
n. ברי 1135:5
n. דבש
n. זמורי
n. חומר #3
n. קטף
n. אבן 1136:1
n. בוטנה
n. בול
n. לוז
n. מסטיכי
n. משח
vb. עבד
n. שעבה
pron. אחון 1136:3
pron. חורן
adj. צריך
n. צלו 1136:4
n. בר חירין 1137:5
n. (חד ד)סגי נוהרה
vb. לעי
n. שלם
vb. שמע
n. בר חירין 1138:1
n. בר עבדין
conj. מן 1139:1
n. קרה
num. חלח
n. עורער 1141:7
adj. כבלי 1142:2
num. חד
vb. עבד
vb. שאל
adv. כדן 1142:3
n. אם 1143:1
n. טלי
vb. ילד
prep. מן בגין
n. גב 1143:2
n. דרום 1144:2
vb. לבש
n. לילי
n. עובד
n. פונדקיי
vb. קום
אי #2 1144:3
n. לווי

vb. קמץ 1104:6
n. רחי
n. גרש 1111:1
n. זבן #2 1113:3
vb. זמן
n. חביב #2
vb. בעי 1114:1
pron. אנה 1114:3
n. אתמהא
vb. צדי #2
vb. זמן 1115:1
n. ירק
vb. אזל 1115:3
pron. בלום 1115:4
n. פחור
n. קליפרס
n. אחה 1116:1
n. חובמה
vb. כחב 1116:2
n. מלכה
vb. פלי 1116:3
pron. את 1116:4
vb. ערק 1116:5
vb. מזג 1116:6
vb. מזג 1117:2
vb. טען 1126:4
vb. עלל
n. פיטק
vb. קום
adv. חמן
conj. אן 1126:5
vb. חמי
adv. טבאית
conj. מה
n. ניר
pron. את 1127:4
vb. זבן 1128:1
vb. יהב 1128:2
adv. כמה
n. סלע
adv. בכיפלה 1128:3
prep. יח
vb. עבד
interj. אין 1128:4
conj. אפילו
adv. כמה
prep. על מנת
conj. או 1128:5
vb. נחת
vb. קטל
vb. בעי 1129:3

n. עוכד
n. אורח *1286:1*
n. דרדס
vb. חפת
n. רגל
adv. איטמוס *1286:2*
n. ערבה #2
n. אתר *1286:3*
n. ממון *1287:2*
n. קבורה
n. כירבי *1288:10*
n. זיו *1290:4*
n. אפין *1290:5*
adj. ציפוריי *1291:10*
n. מנהג *1291:13*
vb. גלי *1292:1*
vb. חזי
adj. חפי
n. ברנש *1292:2*
n. סנדל
adj. דעיר *1292:3*
vb. חזי
adv. הכדן #2 *1292:4*
n. סנטורין
vb. סוג *1292:5*
vb. נסב *1294:4*
n. מחה *Ar 396:3*
n. אמפור *Ar 663:6*
n. מחה *Ar 794:6*
n. קלט *Ed 52:4*
n. אגוסטוס *Ed 63:5*
vb. נסב *Ed 154:8*
vb. חזר *Ed 155:1*
vb. צוד #2
vb. נטר *Ed 333:10*
adj. עליב *Ed 643:4*
n. איזגר *Ed 859:2*
n. מגין *Ed 915:2*
n. שמד *Ed 941:1*
vb. ילל #2 *Ed 1096:2*
vb. נגס *Ed 1115:4*
n. פיוס *Ed 1184:4*
vb. חבע *Ed 1184:11*
n. נשיו *Ed 1285:2*
conj. אם *Ed 1285:7*
vb. כעי
n. כריק
vb. לבש *Ed 1285:8*
adj. צדיק
conj. אם *Ed 1286:1*
n. חטר

pron. ד(י)ן *1261:8*
n. ציבור
n. שובה
n. גופתה *1261:10*
conj. אפעלגב *1262:2*
דיד־
n. שובה
num. חריין
vb. עלל *1262:3*
vb. שבק
vb. אמר *1262:5*
n. דרוש
vb. יחב
conj. מן
vb. שמש
טריס *1264:3*
vb. בטן *1264:4*
num. חריין
vb. פטט *1264:5*
vb. צהי
vb. כחב *1265:16*
n. גייס *1266:10*
vb. גייס
prep. יח
vb. ברך *1270:12*
pron. הכדן
vb. ינק
n. חד
n. מלפן *1270:13*
n. מעברן
n. כליל *1271:4*
adj. מגדליי
n. עילי *1275:2*
n. קרי #2
n. חרב *1275:3*
n. מרי עלמה
vb. נסב
n. מעין *1275:4*
n. פרח
n. פלטור *1275:5*
adj. ציפוריי *1285:3*
adv. עוד *1285:4*
num. חריין
vb. אזל *1285:6*
adj. אוכמ *1285:7*
adj. חוור *1285:8*
vb. חפת
n. מאן
vb. פקד
n. רכ
vb. כהת *1285:9*

adj. צריך
n. ארע *1240:1*
רידי־
n. משיח
vb. בכי *1240:3*
vb. דמך
conj. מן
vb. נחת
vb. צוק
adv. חמן
vb. יחב *1240:7*
n. אוליסיס *1240:8*
pron. הינין *1241:9*
vb. יחב
n. מסטובי
adv. סגין
n. סחב
vb. פקד
adj. צנין
n. גונחיי *1241:10*
vb. זקף
num. חד
n. ימין
vb. סמך
vb. שרע
n. שמאל
n. חיל *1241:11*
adj. צריך
n. בר בר *1242:16*
prep. מן קודם *1242:17*
n. סב
vb. קום
n. אתמהא *1245:3*
איח *1245:4*
vb. ספק
vb. דחי *1247:8*
n. יד
num. חלח #2
n. זבינו *1247:15*
n. כסף
n. עבד
n. חיל *1253:3*
n. צער
n. שירוי
n. חיווי *1257:1*
vb. לוט
vb. נכח
vb. פרש *1257:5*
pron. אנה *1257:9*
vb. שמע *1260:9*
n. סלע *1261:7*

n. גרש *1232:8*
prep. דכוות *1232:9*
vb. שלח *1232:11*
n. ביי *1232:12*
vb. ידע
n. כחב
vb. אמר *1232:14*
n. מלוייה
מלי #2
n. קל
prep. בחר *1232:15*
vb. מלי
vb. סלק
n. קולה
vb. בוע *1232:18*
vb. לעי *1234:1*
n. בצל *1234:4*
vb. קלף
n. אדמדמני *1234:6*
vb. גבל
vb. טוש
vb. קוס
adv. להל *1234:19*
n. גרם *1234:23*
pron. ד(י)ן
vb. קרי
n. שעה *1235:2*
n. קוד *1235:8*
n. קופה
n. קושרה
num. אלף *1236:4*
n. עין
n. כלב *1236:5*
n. עדר
vb. פלג
n. כלב *1236:6*
vb. מטי
n. עדר
prep. קומי *1238:4*
adj. רחיק
n. נווס *1238:5*
n. פונוקט
אי #2 *1238:9*
n. דיבור
adv. הכה
vb. זקף
vb. עני
vb. שרע
n. אכסנייה *1239:8*
n. אחמהא
n. מלך

n. חייט
n. ליטרה
n. סימה
prep. בגין V^{60} 92:4
adj. חביב
n. חוב
vb. חטי
vb. יהב
vb. יקר
adv. סגין
n. רשו
n. שנה
vb. שעי
n. יום V^{60} 92:5
n. גבר V^{60} 93:1
vb. שני
vb. ברק V^{60} 93:4
n. חכשובה
n. תלחה
vb. אתי V^{60} 94:1
vb. גלי
conj. מן בגין
n. פקי
n. שובה
n. דין V^{60} 94:3
n. חבשובה V^{60} 95:7
n. תלחה
n. תרייה
n. חמשחה V^{60} 95:8
n. ערובה
vb. חסר V^{60} 101:10
n. פרשה V^{60} 103:6
prep. תחות V^{60} 107:8
vb. אבר V^{60} 108:5
vb. חסל V^{60} 110:1
n. ארע V^{60} 114:5
n. מרי
vb. בני V^{60} 114:6
vb. בלע V^{60} 118:5
n. לקני
n. מלא
vb. חזר V^{60} 118:7
vb. שקי
vb. קבר V^{60} 119:1
vb. מטי V^{60} 120:9
adj. בריי V^{60} 123:3
vb. ברך V^{60} 124:3
vb. בקר V^{60} 125:2
n. רכיעה
conj. אוף V^{60} 125:3
n. נון V^{60} 125:4

vb. לקי
n. מילה
vb. ידע V^{60} 51:3
vb. ירי
vb. רבע
n. אורייה V^{60} 51:7
vb. פרס V^{60} 53:2
n. פרשה V^{60} 67:7
n. פתח #2
adj. קדמיי
n. פתח #2 V^{60} 68:2
n. אורעין V^{60} 80:2
n. עובד
prep. על גיף
vb. שעי
vb. גוז V^{60} 80:3
vb. חזר
n. נהר
n. עקרב
n. גוזל V^{60} 83:2
n. ליטרה
conj. דהא V^{60} 84:3
n. חמר #3
adj. צריך
vb. יחב V^{60} 84:6
vb. צלי V^{60} 85:1
n. חול V^{60} 85:2
vb. כרז
vb. צלי
vb. הלך V^{60} 87:5
vb. סלק
vb. חסר V^{60} 90:7
n. חבל
adj. חסיר V^{60} 90:8
n. קלרין
n. בשר V^{60} 91:6
n. נון V^{60} 91:7
n. ערובה
n. איפרך V^{60} 91:8
vb. עלי
n. איפרך V^{60} 92:1
איח
n. אריסטון
adv. הכה
n. ליטרה
n. נון
n. יהודיי V^{60} 92:2
n. ליטרה
n. נון
n. אומן #2 V^{60} 92:3
איח

vb. קדם
n. רומיי
vb. חרך
vb. פשפש L 82:2
vb. סלק L 91:8
vb. אתי L 92:1
vb. אתי L 92:2
vb. סלק L 94:1
n. טבז L 107:8
vb. שבח L 108:5
vb. מטי L 141:3
n. לווי L 143:1
vb. בזי L 154:7
n. ברת אחה
conj. מה
vb. יסר L 155:1
n. שקק
vb. אבר L 155:3
n. שקק
n. אחר L 155:4
n. מקרובי L 172:8
n. גולה L 176:1
n. בני דיינין L 247:7
n. גולה L 340:4
n. מוקס L 340:5
vb. דרס L 433:4
adj. מקשיי L 490:8
vb. עייני L 647:2
vb. חלף L 673:6
n. אחר L 673:7
aux. vb. נהיג L 674:3
vb. פשט
n. חינה
n. סיעה L 709:4
vb. בוך L 712:1
n. עמם L 803:9
vb. טלע L 923:2
n. ירך
n. עם דארע L 943:2
vb. טוף L 971:5
adj. מקשיי L 1044:2
n. קפוז L 1056:6
n. קפוז L 1057:2
vb. בוך L 1061:5
n. ארבעתה O^2 95:7
n. פיקסינון O^2 136:3
vb. נפק V^{60} 15:1
vb. פתח V^{60} 19:3
n. קנחיל V^{60} 27:3
n. פלניח V^{60} 34:1
n. אורייה V^{60} 51:1

vb. בעי Ed 1286:2
vb. בעי Ed 1286:3
conj. או Ed 1287:2
vb. קפד Ed 1291:9
vb. שבח Ed 1291:11
n. סנדל Ed 1292:1
n. עובד Ed 1292:2
vb. בזע Ed 1292:4
vb. פסג Ed 1292:5
n. תורעה
n. עבד Ed 1293:10
n. גוף Ed 1294:4
adj. טב
vb. הני G 23:11
vb. מטי G 120:9
n. קדל G 123:3
n. חבור
n. מיניי G 131:2
vb. חוי G 131:3
n. מחזורי G 247:2
n. מחזורי G 247:3
n. מחזורי G 247:5
n. חרבו G 266:6
vb. קטל G 311:1
conj. הך מה G 607:1
vb. קלס G 632:6
n. גרש G 728:2
n. גרש G 734:1
adv. הך G 813:8
n. משבון G 818:1
vb. אתי G 818:2
vb. פרסי
n. קירס G 842:4
vb. קטע G 961:5
vb. צמח G 1261:8
n. נהר L 2:1
n. זווי L 34:1
n. זבינו L 50:3
n. בקעה L 80:4
vb. לקט
vb. קום
n. גבר L 80:5
n. חיווי
vb. מחי
pron. מן
vb. חמה
n. קשוט L 81:1
vb. קרב L 81:3
vb. טייל L 81:5
adv. מן יר L 81:6
adv. על מגן

prep. ל- *V60 1117:4*
adj. פשיט
n. זוג #2 *V60 1144:2*
n. זוג #2 *V60 1144:4*
n. סעד #2 *V60Ar 837:1*
vb. חצד *V60L 80:4*
vb. סקר *Var 80:5*
n. שכח *Var 307:45*
vb. שוחף *Var 338:1*
n. עמידה *Var 380:2*
n. פרובי *Var 455:2*
n. מרי אולפן *Var 970:1*
vb. נהר #2 *Var 1115:4*

Mann, Bible, Vol. 1

vb. פסקל *101:21*
n. אשלמה *561 passim*

Devarim Rabba

adv. סוריסטון *1:3*
n. חחירה *1:6*
n. חחר
n. עחירה
vb. יכח *1:10*
n. חוכחה
vb. בלם *3:8*
vb. בלם *3:9*
vb. שחק *7:5*
n. חרבו *7:6*
n. אורת *9:4*
vb. בהת *9:7*
conj. אפותיסיס *18:14*
n. טחוסיס *19:10*
n. מדינה
adj. עבור *22:7*
n. דיור *22:8*
n. גיבר *25:19*
vb. עצי
vb. עצי *25:22*
n. יצר *25:33*
n. צמח *26:1*
n. ברנש *47:13*
adv. לרע
n. חלג *48:3*
n. רבו #2 *48:6*
prep. יח *48:8*
vb. גרי *49:3*
n. רבו #2

n. מזוזי *V60 488:7*
n. פיחה
n. זיק #2 *V60 516:2*
adv. להל *V60 520:1*
vb. סלק
n. סנבירין *V60 523:4*
adj. קיסריי *V60 530:5*
n. בעיל *V60 547:5*
n. מרה
n. סחרה *V60 570:4*
vb. נשר *V60 579:5*
vb. שור *V60 581:2*
n. מרו *V60 592:1*
n. שבשבה *V60 632:7*
n. שבשבה *V60 633:2*
vb. דעך *V60 699:2*
vb. שני *V60 711:3*
vb. שדך *V60 712:2*
n. קן *V60 732:2*
vb. צלב *V60 742:8*
n. קמח *V60 804:6*
adj. ביש *V60 880:3*
vb. גער
vb. צווח *V60 901:5*
n. סוף *V60 941:2*
n. שמיין *V60 942:1*
vb. אזל *V60 942:2*
adv. כמה
n. שמיין
adj. קטיל *V60 942:3*
vb. נסי *V60 943:1*
vb. דכי *V60 943:2*
vb. חמי *V60 944:1*
vb. נסי
n. סקיי
adj. קטיל
adj. קטיל *V60 944:2*
n. ספר #2 *V60 944:3*
adj. קטיל *V60 944:4*
vb. עור *V60 947:2*
n. זבינו *V60 1013:6*
n. בוצין *V60 1036:3*
adv. כמה *V60 1113:3*
vb. בעי *V60 1114:3*
vb. שאל
vb. זכי *V60 1115:3*
n. קורבן
vb. יהב *V60 1116:2*
adv. כדן
vb. יהב *V60 1116:4*
n. כס *V60 1116:6*

vb. בזי *V60 154:5*
n. חיין *V60 154:6*
n. שוק
vb. לעי *V60 156:10*
n. כרי *V60 170:3*
vb. נזק *V60 170:5*
vb. הני *V60 175:5*
n. לבוש *V60 201:2*
prep. מן
vb. קני *V60 206:1*
adj. שמין *V60 208:1*
vb. סייע *V60 209:1*
n. מרי פרטירה *V60 211:1*
vb. עבד
n. חנוי *V60 211:2*
vb. שכח
vb. שמט
vb. צמח *V60 211:12*
n. כישה *V60 214:5*
vb. כעי *V60 216:7*
vb. צור #2 *V60 218:3*
vb. אזל *V60 225:4*
n. צלים *V60 227:4*
n. שלם *V60 247:4*
adj. עינחיניי *V60 268:2*
vb. כרז *V60 273:2*
vb. גחך *V60 275:10*
n. כירבי *V60 275:12*
n. נקבה *V60 302:3*
n. שלם *V60 305:5*
adj. שמין *V60 318:4*
n. סחרה *V60 322:4*
vb. סחב *V60 322:5*
n. שור #2
n. פחה *V60 336:10*
n. מגרופי *V60 360:1*
n. בוקלס *V60 362:3*
vb. טפי *V60 363:5*
vb. זול *V60 376:4*
vb. מגמג *V60 396:3*
vb. אזל *V60 399:3*
adv. כחליטין
vb. מרי *V60 408:2*
vb. צווח *V60 409:1*
n. שׂער *V60 421:5*
vb. לוט *V60 432:7*
adv. ולי *V60 447:2*
n. אדן *V60 455:1*
n. בעיל *V60 470:7*
n. מרה
vb. בחש *V60 479:8*

vb. שום
n. ליטרה *V60 125:5*
num. מאה
vb. נחת
n. רביעה
vb. שכח
vb. תקל
n. ליטרה *V60 125:6*
vb. שום
vb. תקל
vb. מטי *V60 127:3*
n. מרי שמייה *V60 131:3*
vb. שחק
n. עלם *V60 131:4*
איח *V60 131:5*
n. תסף
conj. אן *V60 134:5*
vb. לעי
vb. לעי *V60 134:6*
n. חתן *V60 134:7*
n. ברח/ברוח *V60 136:2*
n. פעל *V60 137:7*
vb. גנב *V60 140:10*
n. טרף *V60 141:1*
vb. אתי *V60 141:2*
n. ברת שבע
n. אבל *V60 141:3*
n. מלך *V60 145:1*
n. פשך *V60 147:2*
vb. פשט *V60 153:1*
vb. חסל *V60 153:2*
vb. מכך *V60 153:3*
vb. גלי *V60 153:4*
n. פרגי
n. פרגי *V60 153:5*
n. פרפריין
n. איסה *V60 153:6*
n. איקר
vb. עבד
n. פרן
vb. שבק
vb. גרם *V60 153:8*
vb. נסב
vb. נגר *V60 154:1*
n. סנטר
pron. ההוא *V60 154:3*
vb. יבל
vb. חמי *V60 154:4*
n. מצווה
n. משבקה
vb. קרי

n. סעודה 47:13
adj. פטים
n. חרנ(ו)גלה
n. רעווה 47:14
n. גוף 47:16
n. גף
adv. הכדן #2 47:17
n. ביי 47:18
n. סעודה
n. פריג
n. עטם 47:19
n. ביי 47:20
n. גף
vb. פרח
n. אלף 47:21
n. כעיל
vb. פקד 47:22
vb. פחת 47:24
vb. תקן
n. חכים 47:25
vb. דמך 47:26
n. ערס
vb. פחת
vb. סכר 47:27
vb. חלי
conj. אוף 47:28
n. חמר 48:1
n. קבר
n. טעם 48:2
vb. חמה
n. קשוט 48:3
n. שקר
n. טבח 48:4
n. רמש
n. אימרה 48:5
vb. ינק
vb. ינק 48:6
n. כלבה
n. רמש
vb. צמצם 48:7
n. רמש 48:9
vb. נצכ 48:10
vb. עצר 48:11
n. קופרץ
vb. קטע 48:14
n. בישו 48:15
vb. דחל
vb. זני
n. חנו 48:18
vb. קכל
n. חגר

vb. טען
n. שייר #2
n. מדינה 44:9
n. פילפל
vb. טען 44:10
n. לוקטה
n. פילפל
pron. אוחרן 44:12
n. פילי
n. קטע
n. תפיר 44:13
vb. חפר
n. דרה 44:14
n. פילפל
n. דינר 44:15
n. כרי
n. מוניט 44:16
n. צפר
n. פילפל 44:17
n. אריסטון 44:18
n. חייט 44:19
adj. ארעיי 44:20
vb. זבן
adv. כבר
n. פילפל
adj. קליל
n. דיאטס 44:22
adv. כלל
vb. רגש
vb. ארע 46:21
n. זמן
conj. אן 46:23
n. מדל
vb. עבד
n. כיח עלם 46:24
vb. נוח
vb. פטר
n. פילי 46:25
n. קיס
n. טימי 46:26
vb. יכל
interj. אי 47:2
n. מוכל
pron. אנה 47:4
n. אריסטון 47:6
n. סעודה
n. ענה
n. פריג
vb. צבי 47:7
n. פריג 47:9
n. עידן 47:12

n. כבד 20:2
vb. ספד 22:17
vb. קלס
adj. חדיי 24:1
vb. ערבב
n. קרייה
n. ביזה 24:13
vb. ערבכ
n. בכייה 24:14
n. קיבוץ 24:16
conj. מן 24:19
n. דוכוס 24:20
interj. אי 28:6
adj. אכזריי
n. קטלה
adj. גמיר 28:8
adj. כשדיי 28:9
n. מרי שמייה
adj. רשיע
vb. נכס 28:10
vb. נחר
vb. קום
adv. כדון 29:19
n. כית יקר 29:21
n. כית מלכו
n. שלם
n. ארי 30:16
n. גיבר
n. אלף כית 31:13
vb. צמצם 33:6
n. מורוס 33:24
n. שטו
n. שטו 34:1
n. חכר 36:14
vb. חזי 37:16
vb. נבי 37:17
vb. כאש 37:18
vb. חרב
pron. אנה 37:19
n. כישה
prep. כדיל 37:20
adj. חשיב
n. ייסורין
vb. הני 38:4
n. כקעה 40:2
vb. קום
vb. רדי #2
n. זרע 40:3
adj. יקיד #2
n. עפר
n. גמל 44:8

vb. סרהב 49:5
vb. טפל 49:6
vb. גזי 49:7
n. גמל #4 49:8
vb. עכד
n. קדר 59:17
vb. שטף 79:14
n. לכ 80:4
vb. כרי 80:12
n. ייסורין
n. סיכה
vb. חלי
n. ליסטיס 82:3
vb. צלכ
vb. נכח 115:1

Echa Rabba

n. ארי 1:10
vb. נבי 1:14
adj. ענחותיי
vb. תקן 2:2
n. נטור 2:3
n. חרוב #2 2:4
n. נטור
n. סנטר
n. ראש מטרחה
n. נטור 2:5
interj. אי 5:19
n. קרייה
vb. שפך
n. חפשישו 5:20
interj. אי 6:13
n. מרקחה 6:18
טרון 9:13
טרון 9:14
vb. יכל
n. זמר 11:15
n. מיסת
vb. זמר 11:16
adj. טפש
n. חרוב 14:4
n. חלוק 14:5
n. דוכוס 16:3
n. כייה 17:14
n. מרי כיי
n. מרי 19:5
n. אם 19:8
n. כצל #2
vb. צמצם
adj. ערביי 20:1

48:19	n.	כרנש
	vb.	עבד
48:20	n.	קפיץ
48:22	n.	חנו
	n.	מצע
	vb.	שבח
48:23	vb.	טרד
	adv.	לכרה
48:27	n.	אחר
	n.	כר אחר
48:30	vb.	מזג
49:2	n.	בטנה #2
	n.	ילידה
49:3	vb.	מזג
	n.	חד
49:4	n.	ירח
	n.	מיינקו
49:6	n.	ביעה
	n.	חובץ
49:7	adj.	אוכם
	n.	חובץ
	n.	עז
49:8	adj.	אוכם
	n.	ביעה
49:9	n.	ענבה
	n.	פריטין
49:10	n.	פריטין
49:13	n.	נבז #2
49:15	vb.	שבע
49:17	vb.	שבע
	vb.	יחר
	pron.	מן #2
49:18	vb.	טלק
	n.	מדוך
49:19	vb.	חוט
	n.	חייט
	n.	חל #2
	vb.	יבל
	n.	מרוך
	n.	קומץ
	vb.	שזר
	vb.	חבר
49:20	n.	חוט
49:21	n.	מוכל
49:22	num.	תלת #2
49:24	n.	חוכמה
	vb.	עבד
49:25	vb.	זבן
	n.	עבד
	adj.	עויר
49:26	vb.	נגד
49:27	n.	אנקה
	n.	לווי
	prep.	קומי
50:1	vb.	בטן
	n.	זיק
	adj.	עויר
50:2	n.	בסים #2
	n.	גמל #3
	n.	עמם
50:5	n.	בטן
	vb.	רבע
	n.	רושם
50:6	n.	בסים #2
	n.	זיק
50:7	n.	בסים #2
	n.	גמל #3
	vb.	סבך
	vb.	סלח
	n.	עמם
	vb.	שרי
50:8	n.	זווי
	n.	מיסון
	vb.	שתן
50:10	vb.	נכר
50:12	vb.	אחי
	vb.	גרע
	vb.	טייל
50:13	n.	אומן
	n.	טרימיסין
50:14	n.	טרימיסין
50:15	n.	אמון
	adv.	הכן
50:16	n.	סחורה
51:1	prep.	בר מן
	n.	דיעה
51:3	n.	אפין
	n.	זבין
	n.	שיחור
51:4	vb.	גרע
	vb.	זבן
	n.	עבידה
	vb.	צוק
51:5	n.	זוג #2
	n.	מיסון
51:8	vb.	פחת
51:9	vb.	טפח
51:11	n.	כוחיי
	vb.	פשר
51:12	n.	זייח
	adj.	טפש
51:13	n.	זייח
51:14	n.	זייח
	n.	משח
	adj.	סגי
51:15	pron.	חורן
	vb.	חכם
	vb.	נפח
51:16	n.	חברה
51:17	vb.	לבלב
51:19	n.	אדן
51:20	vb.	גבב
	n.	כוב
52:1	vb.	ערק
52:4	vb.	בלע
	n.	כוכב
52:7	n.	חפיי
52:8	n.	פינקס
52:11	n.	מרדעה
	n.	מרקעה
53:2	n.	חס
	n.	מיסרה
53:4	n.	בסים #2
	n.	חס
	vb.	כבש
	vb.	נפק
53:6	n.	אגר
53:7	pron.	חורן
	adv.	כבר
	vb.	פחר
53:8	n.	לוע
	vb.	נפח
	n.	רבו #2
53:10	pron.	חורן
53:11	n.	אצבע
	vb.	חמי
53:13	n.	דלף
53:15	n.	עשׂב
	vb.	צמח
53:16	vb.	פלי
53:18	n.	אדר
	n.	שקמה
53:20	n.	כרע
	n.	שולטה
	n.	שקמה
53:22	n.	משך
	prep.	עילווי
53:24	n.	חלם
	n.	נציבה
53:25	n.	חרץ
	n.	מחה
53:26	n.	נציבה
54:2	vb.	סבר
54:3	adj.	ביש
54:4	vb.	זרע
	vb.	חצד
54:5	n.	ניסן
54:8	n.	פשוש #2
54:9	n.	חג
	vb.	ילף
	n.	רגל
54:10	vb.	סלק
54:11	n.	יום
54:12	vb.	מני
	adv.	מחחתה
	n.	שרי
55:1	n.	דוקוס
	vb.	עחר
55:3	n.	ביי
	n.	בר דכר
	pron.	חורן
	vb.	פקע
	n.	שרי
55:5	vb.	פקע
	vb.	פשר
55:6	vb.	ילל #2
56:8	vb.	כסי
56:22	n.	הפך
	n.	מסי
56:26	n.	סוגי
58:21	vb.	שעי
58:22	vb.	פשפש
59:4	vb.	חסל
	vb.	סכם
59:13		איח
	n.	סבר #2
59:14	vb.	ברי #2
	vb.	חשש
59:16	vb.	בעס
63:3	n.	יום
	n.	עקה
63:5	n.	טהר
63:6	num.	תשע
63:13	n.	מזיק
63:14	vb.	צור #2
64:1	n.	מזיק
	n.	קטו
64:2	n.	ספר #2
66:7	interj.	אי
66:8	interj.	ויי
66:9	n.	אוצר
	interj.	ווה
	vb.	יקד
66:10	n.	אוצר

n. רגל
vb. רחץ
n. לכד 89:16
n. פריטין 89:18
n. חשי 89:20
n. נחש #2
n. עלעול 90:1
n. רוח
n. אפה 90:13
n. גומה
n. קרה #2
n. גומה 90:14
n. חזירה
vb. קטן
vb. רכי
vb. קטן 90:15
n. אצבע 91:2
vb. סכל
vb. פשט
vb. כער 91:20
n. זוג #2
pron. כלום
vb. טרר 91:22
vb. קלקל
n. חרע
n. עבידה 94:1
n. אפין 94:5
vb. קשי
vb. אתי 94:11
vb. קטף 94:12
vb. דקדק #2 94:13
vb. חוב 96:5
vb. עוב
vb. כאב 96:6
n. כייב
adj. עייב
n. עיב 96:7
n. מחוחי 96:15
n. מסוקי
adv. ציכחד
vb. טרי 96:18
n. איסורי 98:2
n. אפין 100:9
adv. יחיר 100:10
vb. כסף 101:8
vb. סעד
n. כוחיי 101:16
vb. געגע 102:1
n. קטם
n. חרנ(ו)גלה
n. כיכ 102:2

n. מסרק
n. סאה #2
n. סרקי
n. געגע 81:5
vb. צוד 82:12
n. יהודיי 82:13
vb. חכש 82:18
adj. קטיל
vb. טמר 82:20
n. כרנש 82:21
vb. הלך
vb. אכל 82:22
vb. חפס
n. לישן 83:3
vb. אכל 83:4
n. וולד
n. ברברון 83:5
vb. ככש
vb. מרד
vb. חשכ 83:6
vb. סלק
vb. עסק 83:7
n. פסוק
conj. מן כגין 84:1
n. אמצע 84:2
num. חד
vb. נסב
n. ברה 84:4
n. כהן
n. דרה 84:6
n. סימן
n. אח 84:8
n. אח 84:9
vb. גלי 84:10
vb. גפף 84:12
vb. נפק
n. חלוק 87:5
vb. שטף 87:6
vb. רדי #2 89:4
pron. אנה 89:5
adj. ערביי
n. פדן 89:6
n. געייה 89:7
n. פדן 89:8
adj. פרוק
n. פדן 89:10
n. לבר 89:11
vb. אתי 89:12
n. לבר 89:13
n. חשי 89:14
n. מרי עלמה 89:15

vb. חרכ 69:6
n. שבח 69:8
conj. מן כגין 69:11
vb. עכר
n. קלווסיס
n. איגר 69:12
vb. טרף #2
vb. דכר 71:2
n. כלה
vb. כפן
n. משחו
n. שליו 71:3
vb. חדד 71:4
n. טבח
conj. מן בגין 72:11
n. צלים
n. כקורה 72:13
n. כקר
vb. מחן
adj. פני
n. מזל 72:15
vb. רעע #2
n. ניסיון 73:3
n. גמלות חסד 73:4
n. פסק 73:5
vb. פתח
n. פסק 73:6
vb. פתח
n. אחר 73:7
vb. שכח
adj. כריך 73:12
n. פסק
adv. מנן 73:13
n. איתה 75:10
n. זני
n. חברה
vb. כחש
pron. מה 75:11
vb. רצי
vb. שבק
vb. מטי 75:16
vb. טתן 76:19
n. ארי 76:20
n. קמח
vb. יקד 76:21
vb. שלט 76:22
n. גרדום 77:7
n. צדו
n. אלה 78:1
vb. כפר
n. מסלסל 78:12

n. גשם
vb. יהכ
n. דמו 67:2
vb. דקר 67:4
vb. אזל 67:8
n. שאילה 67:10
n. מלך 67:11
vb. מלך
prep. לגו מן 67:14
n. קנקל
adv. כמה 67:15
n. לילי
vb. אזל 67:17
vb. סחי
n. פשוט
n. בשורה 67:18
vb. כשר
n. מסן
vb. מלך 67:19
n. בשורה 67:22
vb. סני 67:24
vb. שחי 68:1
vb. אלף 68:7
n. בישה
n. מגיר
n. סניגורייה
n. קטיגורייה
vb. גרי 68:8
adj. קיים
vb. כעי 68:10
vb. רפי
n. שאילה
vb. מלך 68:11
vb. רפי
vb. רפי 68:12
n. שאילה
n. שיזבה 68:14
n. אוכלוסין 68:15
n. ביב 68:17
n. אוכלוסין 68:19
adv. ככיפלה
n. צוחר
n. גמזוז 68:20
n. חיל
adj. חשיך 68:21
num. מאה
n. אסי 68:22
adv. ציכחד
n. כרסטיון 69:1
n. טכס #2 69:5
vb. סלק

vb. מתן
102:3 n. אדן
vb. לחש
102:4 vb. שלם
102:7 n. מיסטרין
vb. פרסם
102:9 vb. לחש
vb. קום
102:14 n. גונחיי
102:15 n. עכן
n. פטום
103:1 n. צוור
103:6 n. בולווטיס
103:7 conj. מן בגין
103:8 n. אוני
n. אוסייה
n. גבר
n. דיעה
103:19 n. זווי
vb. פוש
vb. צדי
105:2 n. סם
vb. שבק
105:3 n. כליל
105:4 vb. פגע
n. רומיי
105:5 n. סעד
105:6 vb. אזל
n. גונחיי
n. עכן
vb. קטל
105:7 n. צוור
106:1 n. גרב
106:2 n. קייט #2
106:10 vb. רבי
n. חחלוסין
107:1 n. בר דכר
n. דכר
107:4 vb. נסי
n. קנה
108:10 adv. קדמיי
108:11 n. זיק
108:12 vb. בקע
n. כרס
108:15 n. אורח
n. בר דדן
110:3 vb. שמש
110:5 n. שר
112:20 n. סכוך
n. סכיף
113:8 vb. טרי

114:9 n. בר שור
n. שור
115:1 prep. בלא
115:2 n. ארנבה
n. כשר
vb. שבע
115:5 vb. פרח
115:7 n. מלכו
vb. פרח
115:8 n. ארנבה
vb. חלש
115:9 prep. בלא
116:7 n. אסי
116:8 vb. בחל
vb. נשם
116:11 n. ככד
117:2 n. גלוסקין
n. קונדיטון
117:6 n. קודש
n. שיר #2
117:7 vb. פרפר
117:9 adj. זעיר
vb. ינק
vb. פרפר
117:10 n. חלב
vb. פרפר
118:2 n. זוני
118:5 n. עדי
119:1 n. מחח
n. מסי #2
121:12 n. שחר
121:17 vb. חשכ
122:5 n. גיבר
vb. תרגם
122:16 vb. קשי
125:14 vb. שבח
126:2 vb. סדר
vb. פשט
n. קנדיל
126:3 n. סרר
126:4 vb. רדי #2
n. חורה
126:8 vb. צרי
127:2 n. אספריס
n. בורמה
127:12 n. חרוב
vb. צרך
127:13 n. חלוק
129:1 n. אוכל
n. קטם
129:2 n. פחית

129:6 n. מניין
130:2 vb. קבל
n. ראש
130:3 n. מוח
n. מין
vb. ספק
n. עוף
n. צייר
130:4 n. מיכל
130:5 n. ראש גלוחה
130:7 n. זמן
n. פטיליק
130:10 n. פטיליק
n. פטיח
130:11 adj. נפיש
131:2 vb. כפל
131:4 n. דרכמון
131:5 n. מנהג
vb. סדר
n. סעורה
131:6 n. גלעינה
131:23 vb. נפק
adj. עבי
adj. קטין
132:27 n. חנוק
133:2 vb. כרי
133:3 n. נהר
133:4 n. דיעה #2
vb. הלך
n. כורסי
133:8 n. איסטרטליט
n. איפרך
n. דוכוס
133:19 n. שביל
133:30 vb. פשט
n. קרה
136:6 n. דלמה
136:8 n. ברנש
136:9 n. בף
vb. שווי
137:1 conj. מן בגין
137:4 n. כסים #2
n. כרנב
138:8 n. מאס
adj. פסיל
139:2 pron. אוחרן
139:9 n. זמר
139:27 n. עזיזו
n. תכירו
140:10 vb. עמם
vb. שני

141:3 n. פרנסה
142:9 n. אריסט
142:10 vb. קום
142:12 vb. סבב
142:13 n. דמין
n. סעודה
142:15 n. מסב
142:16 n. קרץ
n. שלווה
143:1 n. איפרך
vb. קרב
143:4 n. איפרך
143:7 n. שליח
143:13 n. ברייה
n. קמץ
144:4 n. איגר
vb. צפי
144:5 vb. טרף #2
n. קולה
prep. קומי
144:8 n. ירור
prep. כמין
n. משוך
144:9 conj. מן בגין
vb. צמק
145:7 n. גלוסקין
146:1 vb. טרף #2
n. קיקלה
147:2 n. גכרו
n. חרת
151:13 vb. שעבד
154:21 vb. פגר
156:3 n. אלה
vb. פלי
vb. פרי #2
vb. רחם
n. שיחור
n. חיובה
156:4 n. אכר
vb. פסג
156:5 prep. על כורח
157:8 n. ברנש
n. טב קרחה
vb. חלי
157:22 n. זמר
161:5 vb. רצי

Echa Rabba, text related to Buber's edition

28:10 n. דמעה
42:3 n. פורפיר
42:4 n. אפיקלוטורין
43:2 vb. בוע
44:8 vb. נגד
n. שייר #2
44:9 n. חייט
vb. יחב
n. פילי
n. פילפל
44:10 adv. קטא ליפטה
44:11 n. חייט
n. מדינה
44:12 n. קטע
vb. קטע
44:13 n. חפיר
vb. חפר
44:15 vb. חוי
n. טימי
vb. פרק
44:16 vb. אזל
n. מוניט
vb. פטר
n. שלם
44:17 vb. פגע
n. פילפל
n. רחם
44:19 n. חייט
44:20 n. דיאטס
44:21 n. אונקייה
איח
n. דיאטס
n. פליג
44:22 n. דיאטס
vb. רגש
46:20 adj. ירושלמיי
46:21 vb. מטי
46:23 n. מדל
46:24 n. אכסניי
46:25 interj. אין
n. מובל
n. סב
47:1 vb. דוק
vb. מטי
47:2 n. כווה
47:3 vb. הפך
prep. לאחורי
47:4 adj. ירושלמיי
47:5 n. מגוס
47:6 n. גוזל
vb. פלג
47:7 n. אכסניי
n. גבר
n. גוזל
vb. הני
47:9 vb. יהב
47:10 n. אכסניי
adv. יאוח
47:12 n. ראש
47:13 n. שירו
n. חרנ(ו)גלה
47:14 n. מרי ביי
47:15 n. בני מעין
n. חבוט
n. עטם
47:16 n. אלף
n. כנף
n. שאר
47:17 adv. לאו
47:18 n. חבוט
47:19 vb. נפק
47:20 n. כנף
n. פרן
47:21 n. אלף
vb. אחי
vb. יהב
n. מדל
n. עמוד
47:23 n. שירו
47:24 n. מלאה
n. עדם
47:27 n. ערך
47:28 n. בשר
48:1 n. קבר
48:2 n. קנום
48:4 n. קצב
adv. רומשית
48:5 n. אימרה
n. אם
48:6 vb. ינק
n. כלבה
48:7 vb. נחן
adv. רומשית
48:9 vb. שחי
48:10 n. גפן
vb. טרח
n. עסיק
vb. שחל
48:13 n. ביד
pron. מן
48:14 n. גבר
vb. קטל
48:15 vb. זני
48:16 adj. ירושלמיי
n. ממזר
48:17 adj. ירושלמיי
48:19 n. חנו
pron. כל מן
vb. חקן
48:20 n. קפיץ
vb. קפץ
48:22 n. חנו
48:23 prep. לבר מן
vb. סגר
n. תרע
48:24 n. ביח ספר
48:26 vb. גוב
48:27 adv. על מגן
vb. שאל
vb. שלח #2
48:28 pron. את
48:29 n. דכסיי
48:30 vb. גוב
vb. שמש
48:31 aux. vb. נהיג
vb. שלח #2
49:1 vb. גוב
vb. שאל
49:2 n. בטנה #2
n. גזורה
n. דכסיי
49:3 n. דד
49:4 n. ירח
n. מיינקו
49:5 vb. אזל
n. מיינוק
49:6 vb. זבן
n. חובץ
49:7 adj. אוכם
adj. חוור
n. תרנגל
49:8 adj. אוכם
n. חביץ
n. עז
49:10 n. חיל
adv. על מגן
vb. שרר
49:11 adj. בשיל
49:12 vb. שרר
49:13 n. עדיו
49:14 vb. סלק
n. עדיו
49:15 conj. מה
n. מנה #2
49:16 n. איסטרט
n. מלח
49:18 n. איסטרט
49:21 n. מובל
adj. רטיב
n. חנן
49:22 n. אישה
vb. אכל
adj. יביש
n. קטם
49:23 vb. בעי
49:24 n. חוכמה
49:25 n. חיין
n. חכים
adj. עויר
49:26 adv. סגין
n. פילי
vb. צפי
49:27 n. גמל
50:1 vb. בטן
n. זיק
n. סמי
n. עיין
50:2 n. בסם
n. גב
n. חמר
50:3 adv. הן
n. מיל
adj. רחיק
50:4 n. גב
n. עשב
vb. רעי
50:5 vb. בטן
50:6 n. בסם
n. גב
n. זיק
vb. טען
n. גמל #3
50:7 n. מטופי
vb. ספג
vb. תסס
50:8 n. אורח
vb. שתן
50:9 n. פרסה
50:10 n. גמל
n. מיל
vb. נכר

prep.	עד	n.	רבו #2	54:5	n. ניסיון	66:9	interj. הוה
50:11	vb. פלי	53:4	n. בסים #2		vb. קצר		adj. קיים
50:12	vb. גרע		n. חמר	54:6	vb. ילד	66:10	vb. אזל
50:13	vb. תקן		n. טרוקסימון	54:9	vb. שכח		n. קרב
50:14	n. טרימיסין		vb. כבש		adj. שמין		vb. דדף
	n. סנדל	53:5	n. עם	54:11	n. פעל	66:14	n. סם
50:15	interj. אין		n. רבו #2	54:12	n. כשור	67:2	n. מית
	adv. הכדן		vb. רמז		n. רכס	67:4	vb. בזע
	adj. יקיר	53:7	vb. אגר	55:2	n. דייטון		n. פילי
50:16	adj. זליל	53:8	vb. בוע		n. זמן	67:6	n. ביח עלם
51:2	prep. לבר מן		n. לוע		vb. חלם		vb. חוס
	n. פילי		vb. סלק		adv. כן	67:9	vb. אתי
51:3	prep. בן		n. רבו #2		vb. חבר	67:10	n. מלך
	vb. גרע	53:9	vb. אגר	55:3	n. דייטון	67:11	vb. קטל
51:4	vb. גרע		vb. שבח	55:4	pron. אתי	67:13	prep. ביד
51:5	n. מצע	53:10	vb. פתר		conj. מן גו(א)		n. ביי
	n. סנדל	53:11	vb. קלס	55:5	n. ביי		adj. הדיוט
51:6	vb. טפח	53:12	n. אוצר		n. דייטון		vb. חרב
	vb. קלק		n. חיטה	55:6	n. בעיל	67:16	vb. גמר #2
51:7	prep. לקורם	53:13	n. דלף	55:7	vb. אבד		n. שעה
	n. סנדל		vb. רמז	56:20	n. חושבן	67:17	conj. כיוון
51:8	pron. כל מן	53:14	vb. נפח	56:21	n. את		n. פשוט
51:9	n. בישה	53:15	n. הנייה	56:30	n. אלף בית	67:18	n. כתב
	vb. פצע		adv. כרן	57:1	n. אלף בית		n. מאן
	vb. שלם		vb. צמח	58:9	adv. אימת	67:20	n. מסן
51:10	vb. פלי	53:16	vb. גחך	58:23	vb. רעי #2	67:22	vb. פטם
51:11	n. חלם	53:17	n. סב	59:1	vb. רעי #2	67:24	n. גרם
51:13	n. נהור	53:18	n. אדר	59:13	vb. חלי #2		vb. חסר
	vb. פלי		n. ארז		n. סבר #2		n. מרי חוב
51:15	vb. בלע		n. מובל	59:16	n. מאיסה		vb. עבר
	n. נהור		n. קיס		n. קצפון		vb. צוק
	n. עיין		n. תבן	59:28	adj. חיץ		n. שנא
51:17	vb. צוח	53:19	vb. רכב	63:5	n. סוגי	68:7	vb. אלף
51:18	n. גבר	53:20	n. מובל	63:6	vb. בזז		prep. חולף
	n. מלוי		n. שיטה #3	63:12	adj. מרד		n. מגיר
52:5	n. נהור		n. שקמה		vb. פרי		n. סניגורייה
52:7	n. אפוי	53:21	n. אדר	63:13	n. מזיק		n. קטיגורייה
	vb. אתי		n. בר		n. קטו	68:8	n. טיבו
	n. גבר		n. מחצלה	63:14	n. פרזל	68:9	n. מדינה
	n. תנור		n. חבן		vb. פרי	68:10	n. מרינה
52:8	n. לוח	53:22	n. שטיח		n. קטו	68:11	vb. אזל
	n. פינקס	53:23	n. ערס	64:1	n. מזיק	68:12	conj. אם
52:9	vb. מחק	53:25	n. חבט		vb. מחי		n. פילי
52:10	n. חלוק		n. ניצה		n. קטו	68:13	אבק #2
	vb. שחק	53:26	n. חבט	64:3	vb. טען		adj. מערבי
53:1	vb. בזע		n. מחה		n. מיינוק	68:14	conj. או
	vb. חוט		n. ניצה		n. מחניין		adj. קריב
53:2	n. טרוקסימון		vb. עחד		n. ערקה		n. רחם
	n. מיסרה	54:3	n. אדר #2	64:4	vb. פטר	68:15	vb. נפק
	n. קנה		adj. קשי	65:8	n. דוכוס	68:16	vb. טרח
53:3	n. אוצר	54:4	vb. קצר	66:8	n. חביב #2	68:17	n. ביב

n. מדינה
68:19 vb. בסר
prep. מן קומי
vb. צייתון
68:20 vb. לעלם
n. פול
vb. פשט
68:21 n. פרק
69:1 n. כרסטיון
69:2 n. חושבר
69:4 vb. כבש
69:5 n. דוכוס
n. טכס #2
69:6 n. דוכוס
69:8 n. חולק
vb. חרב
69:9 pron. היידן
n. זווי
69:10 n. זווי
69:11 n. קלוסיס
69:12 vb. חיי
69:13 vb. קלק
n. ראש
n. שור
71:3 adj. יחוף
71:4 vb. חרף
n. טבח
adj. סגי
n. סבין
71:21 n. שפולין
72:10 n. כומר
72:11 pron. מה
prep. מן בגין
72:15 vb. מתן
73:4 adj. ממלחיי
73:5 vb. בעי
vb. פטר
73:6 n. אורייה
n. ארי
n. פם
73:12 n. מרגלי
73:14 vb. גמל
75:11 n. שלם
75:17 n. אומה
vb. דקדק #2
vb. מחח
75:18 vb. קטף
76:20 pron. אתי
vb. טחן
adj. קטיל
vb. קטל

76:21 vb. יקד
77:1 adj. מתין
78:12 n. מסלסל
n. מסרק
78:13 vb. צווח
n. צחו
81:2 vb. דמם
vb. נחת
81:4 n. כבייה
81:5 n. אגוג
82:12 conj. כל הן
vb. כרז
82:13 n. משמד
82:15 vb. דרך
vb. טמר
vb. כנש
n. שאר
82:16 n. בקעה
82:17 n. ריח
82:19 n. מערה
n. סיעה
82:20 n. סימן
adj. קטיל
82:22 vb. נגד
vb. קהי
82:23 n. פלנית
82:24 n. בשר
n. מילה
n. פלנית
83:18 vb. אזל
n. זני
84:1 vb. דמי
n. יהודיי
84:2 n. אמצע
vb. ילד
84:3 n. טלייה
84:4 interj. וויי
n. טלייה
84:6 n. דירה
n. שוק
84:7 n. דירה
84:8 n. פלנית
84:9 n. כחף
n. שומה
84:12 n. נישמה
88:8 vb. סלק
n. עקה
n. ציבור
89:5 n. בר יודיי
vb. געי
n. תורה

89:6 n. ניר
n. קיקן
89:7 vb. יהב
89:8 vb. אסר
n. משיח
n. ניד
n. קיקן
89:10 n. ניר
n. פדן
89:11 n. לבד
89:12 n. אם
vb. בעי
pron. היידן
n. לבד
89:13 n. לבד
89:14 n. גד
89:15 n. רגל
89:16 vb. כני
89:17 n. לבד
n. פריטין
90:1 vb. קפל
90:10 n. דמך
adj. חיי
90:11 n. טעם
90:13 n. קרה #2
90:14 n. הזו
90:15 vb. כני
vb. קטן
91:2 vb. סרח
91:3 vb. הני
91:21 adv. מן לג(י)ו
vb. סגר
94:11 conj. הך מה
vb. מתח
94:12 n. עוללה
vb. קטף
94:13 vb. דקדק #2
96:5 n. דגוז
96:6 adv. הך
adj. חייב
vb. כאב
n. בייב
adj. עייב
96:15 n. מחותי
n. מסוקי
96:20 prep. לאפי
vb. קלק
98:2 n. גלו
n. זיין
n. מאן
n. סתרה

100:9 num. עשר
101:17 n. חרש
102:1 vb. יתב
n. שק
n. תרנ(ו)גלה
102:2 vb. אמר
n. כיב
vb. כבש
adj. שמריי
102:3 vb. רגש
102:4 n. חביב #2
102:5 adj. שמריי
102:6 n. מיסטרין
102:7 n. מיסטרין
vb. פרסם
102:9 vb. בעט
102:15 n. עכן
n. פטום
103:1 אילולי
n. אלה
n. ארכובה
vb. כרך
105:1 n. אח
n. גייס
n. חרוב
n. כפר
vb. נפק
105:2 n. גייס
105:3 n. כליל
105:4 n. גייס
105:5 vb. סעד
n. סעדון
105:6 n. גונחיי
vb. כרך
n. עכן
106:1 n. מרקוע
n. ערובה
106:2 n. קייט #2
106:9 n. אכסניי
106:10 n. תחלין
107:2 prep. לבר מן
n. נקבה
107:4 vb. נצע
108:13 n. מטול
108:15 n. בר דור
110:1 אית
vb. נקף
110:2 n. שור
110:3 pron. אתון
110:5 n. מלאך
110:6 vb. עני

n. קץ
n. רב קרחה
vb. רפי
vb. אבל 152:20
n. כיח כנישה
n. ברברון
n. גכר
vb. דלק
conj. הך
vb. ילד
vb. מדר
n. רוח
vb. שער
n. יסודין 155:2
n. קלווסיס 155:24
n. ראש 155:25
vb. רום
vb. ספר 155:26
n. קדל
n. קלווסיס
n. שער
prep. מן חמת 155:27
n. שׁער
n. אפין 156:3
vb. פרי #2
vb. רחם
n. שיחור
n. טיבו 156:5
prep. על כורח
vb. פרי
vb. אנח 156:7
vb. עצל 157:5
n. אפיטרופוס 157:7
vb. צור #2 157:8
n. טב קרתה
vb. קבל 157:9
n. ארע 157:17
n. טיבו
prep. על כורח
n. ברנש 158:8
conj. אילו 158:9
adj. ניח
vb. רום
n. בלע 158:11
n. פלן
adv. קדמיי 159:2
n. מות 159:4
n. מיתה 159:6
n. מאיסה 161:3
n. קצפון 161:4

n. אמור 139:27
n. לב
n. עזיזו
n. חבירו
n. שנא 142:8
n. אריסט 142:9
prep. בן
vb. בסר 142:10
n. טימי 142:11
n. מגוס
vb. אכל 142:12
n. סעורה 142:13
n. מסב 142:15
n. שלווה 142:16
vb. אכל 143:1
vb. נזף
n. קורכן 143:2
pron. אוחרן 143:3
n. איפרך
prep. בחילוף
n. שביל 143:4
n. איפרך 143:5
adv. מחר 143:8
vb. אתי 143:12
adv. מן יד 143:13
n. קמץ
n. ירור 144:8
n. משוך
vb. ינק 144:9
adj. עתיק 145:7
n. קלוסקין
vb. קלק 146:1
n. חדנב 147:1
n. חירה
vb. תלי 150:2
n. רום 150:3
סירון 151:19
n. מתן #2 152:5
n. אוני 152:17
n. אוסייה
n. אורח
vb. אזל
אית
vb. ארך
n. כיי
n. גבר
n. כרם
n. מדינה
vb. מנע
n. פלנית
vb. צדי

n. חמר
n. עיגול 130:8
n. פיתה
n. תבשיל
n. ביסי 130:9
n. חמר
n. כס
n. עיגול
n. פס #2 130:10
n. פתית
adj. נפיש 130:11
prep. לקודם 131:1
n. ציעור
vb. צער
vb. כפל 131:2
n. שובה
n. פריטין 131:4
n. סדר 131:5
n. סעודה
n. גלעינה 131:6
n. כחיש 131:23
vb. כחש
vb. מות
n. מחל
vb. נסב 132:5
n. שכינה 132:9
vb. חלף 133:1
vb. נגד 133:4
n. אימם 133:5
adj. כך
vb. נגד
n. נטר
n. איסטרטליט 133:8
n. רוכוס
n. לב 136:8
vb. נסב
n. תחובי 136:9
conj. עד לא 136:19
vb. קושש
n. בסים #2 137:4
n. מרווה
adj. מריר
n. עולתין
vb. חמע 137:5
n. מכתב 138:21
n. יהודיי 138:32
n. שלם
vb. אזל 139:2
vb. קטל
vb. קטל 139:4
vb. רפי

n. פלנית
vb. טרף #2 111:13
vb. נחר 112:12
n. אכסנייה 112:15
n. רשו 115:1
vb. פרסם 115:2
vb. סדט #2 115:6
n. אדנבה 115:8
vb. תלש
vb. כבד 116:12
pron. כלום 117:5
vb. נסב
n. שוק
vb. מות 117:7
vb. בכי 117:8
n. מיינוק
n. דד 117:9
vb. פרפר 117:10
n. מסי #2 119:1
חפוי 119:2
vb. דמך 119:10
vb. סרק
n. עמר
vb. קרץ
vb. מטי 120:14
n. איקר 121:11
vb. עור
vb. עור 121:12
num. חליחיי 121:15
adj. עיר 121:16
prep. קדמיי(ן)מן 125:15
vb. קרץ
vb. שבח 126:1
n. ספר #2 126:2
vb. עות
n. ערובה
vb. צמיד
n. קנדיל
vb. רלק 126:3
vb. יתב 126:4
vb. רעי
n. ארע 126:5
adj. יהיב
vb. נפק 126:6
n. איסטרט 126:7
vb. ערבב
vb. פחת 129:2
n. ראש כנישתה 130:5
vb. שגח 130:6
vb. אזל 130:7
n. ביסי

Other mss. of Echa Rabba

G 81:2 דמם vb.
G 81:4 בכייה n.
G 81:5 אגוג n.
אימם n.
G 82:13 כרוז n.
שמד vb.
G 82:15 בין vb.
כנש vb.
G 82:16 בקעה n.
G 82:20 חוס vb.
קטל vb.
G 82:22 חפס vb.
G 82:23 זווי n.
יהיב adj.
כרוז n.
פלן n.
G 83:2 דלק vb.
G 83:3 דלק vb.
מטי vb.
G 83:4 בוצין n.
רלק vb.
כד conj.
כדון adv.
עציב adj.
G 83:5 דלק vb.
G 83:6 אלף n.
G 83:9 נשר n.
G 83:11 ארעיי adj.
עיליי adj.
G 83:18 זני n.
חנוי n.
G 84:2 אחי vb.
יהב vb.
מצע n.
G 84:3 ביי n.
בבי vb.
G 84:5 אתי pron.
G 84:6 עיליי adj.
שוק n.
G 84:8 איח
G 84:9 שומה n.
G 84:10 גלי vb.
נשק vb.
G 84:11 חכם vb.
G 84:12 נשק vb.
G 87:6 אוחרן pron.
גל n.
ים n.
שטף vb.
G 87:7 גל n.
G 139:27 תבירו n.
G 142:8 אזל vb.
רחם n.
G 142:11 בוסרן n.
G 142:13 אריסטון n.
בדיפלה adv.
בוסרן n.
G 142:15 בוסרן n.
G 142:16 שליוח adv.
G 143:1 אכל vb.
G 143:2 קורבן n.
G 143:3 ברנש n.
מהיימן adj.
G 143:4 מום n.
נכר vb.
G 143:12 היכל n.
חרב vb.
מקדש n.
Ar 77:1 נסח vb.
Ar 126:4 פרי vb.
Ar 154:21 פכר vb.
Ar 155:2 פכר vb.
Bub 12:13 מוט vb.
ערער #4 vb.
Bub 60:10 זפו n.
Bub 90:14 הזו n.
Bub 156:2 חחובה n.
Ed 20:1 נכס vb.
Ed 47:4 שלם n.
Ed 147:2 נאגא
Ed 156:22 כמרי n.
L 42:24 טלי #2 n.

Ancient Midrash on Esther

156:2 רכב vb.
שוק n.
157:3 בעת vb.
שוק n.
157:4 מיינוקה n.
על כורח prep.
157:5 שגוש n.
157:6 מוח n.
158:21 רום vb.
159:5 חנק vb.
159:6 סבר vb.
סכוי #2 n.
סכי vb.
160:24 זבון #2 n.
170:34 עגל n.

Esther Rabba

1a(13) טמיק n.
2a(16) צמח n.
2a(30) קשיו n.
2c(30) מחק vb.
שקק vb.
2c(34) מחק vb.
רצץ vb.
2d(30) בר בר n.
4d(15) סגן n.
4d(16) בר טעם n.
בר עיצה n.
5a(22) יומדן adv.
5a(23) כמיש adj.
מנה #2 n.
5a(26) מצווה n.
5a(27) מודיי n.
5a(29) גדר vb.
5a(30) מחק vb.
סתם n.
5b(2) חסדון n.
5b(4) גדרן n.
5b(5) ראש n.
5b(6) טרוקסימון n.
5b(7) מנה #2 n.
5b(8) זליל adj.
כמיש adj.
5b(9) טרוקסימון n.
רשיי adj.
5b(10) בריי #2 n.
5b(14) דחם n.
5b(20) טלופח n.
טמש n.
5b(21) טמש n.
5b(22) ארגנטרין n.
שגח vb.
5b(23) ארגנטדין n.
5b(24) טלופח n.
תמה vb.
5b(25) טמש n.
5b(30) מקמה n.
קינרס n.
5c(15) כן adv.
5d(5) זעוד adj.
5d(16) דור n.
מרגלי n.
5d(17) פרגמטייה n.
6a(7) נגס vb.
6a(8) זיק n.
6a(9) אנפק n.
חמר n.
קולה n.
6a(10) גסה n.
6c(8) דקדק #2 vb.
קטף vb.
6c(10) קדש #2 vb.
6c(17) גדר #2 vb.
משחי #2 n.
6d(9) שעי vb.
7a(19) חלודה n.
7a(20) חרוב n.
7a(21) מערה n.
מצדה n.
פילי n.
צוד vb.
צייד #2 n.
7a(22) דימוס interj.
ספיקולה n.
חפס vb.
7a(23) יבד vb.
מבלעדי prep.
ציפר n.
7a(24) מקור #2 n.
7b(20) גלג vb.
7b(21) דיל-
7c(16) בוז n.
בזבוז n.
7d(15) גולה n.
מוקס n.
7d(18) ליסטיס n.
צלב vb.
קפח vb.
7d(23) נפח vb.
7d(24) אחון n.
גופרי n.
זרק vb.
כרס n.
8d(22) חטי n.
9a(25) וודיי adv.
סמק vb.
9a(27) קיתון n.
9b(1) שכר vb.
9b(2) מדינה n.
שפיי n.
9b(4) עור vb.
9b(5) נום vb.
9b(9) תקנה n.
9b(10) אלף n.

vb. סייע
n. רבי #2
adv. על מגן 4b(35)
vb. פצע 4d(32)
vb. צמצם 5a(24)
n. עולימה 5b(5)
pron. מידי 5c(3)
vb. שווי
n. אינקי 5c(6)
n. רווח
n. עותר 5c(7)
adv. טבאות 5c(11)
vb. קרי
n. פויטן 5c(12)
n. אלף בית 5c(13)
vb. חסר
n. את 5c(14)
vb. יתר
vb. תני 6b(8)
n. משתו 6b(9)
vb. עבד
n. שנה
vb. מטי 6b(10)
n. ברי 6d(10)
adj. קליל
vb. נזק 6d(11)
n. שתן 6d(12)
n. רחוך 7a(33)
n. חרו
vb. ערבב
n. רב
n. סוכלתנו 7b(11)
n. זמר #2 7c(9)
n. שד 7c(10)
n. שידה
vb. אזי 7c(11)
n. פילפל 7d(5)
n. מטכסה 7d(6)
n. פסייני
n. מטכסה 7d(7)
n. תפנוקיין 7d(16)
n. תפנוקין
n. קור 7d(25)
n. קושרה
n. קושרה 7d(28)
n. חבל #2 8a(30)
vb. משכן 8b(17)
n. קייט
vb. גזר 8b(31)
interj. ווה 8b(33)
vb. פרסם
vb. רום

n. חוב
conj. מכיוון 3b(37)
n. לקני 3b(40)
vb. בלע 3b(41)
n. סומסירקון 3d(22)
n. אולוסירקון 3d(23)
n. אולוסירקון 3d(24)
n. ארסקינון
vb. נתך 4a(1)
n. צבע #2
vb. אסי 4a(2)
vb. אלל #2 4a(3)
n. שטף #2
vb. שעי 4a(4)
vb. אלף 4a(7)
n. אומנו 4a(8)
prep. דלא 4a(11)
n. מניין
vb. קום 4a(13)
n. חמר #2 4b(18)
n. מילה
n. מיניי
vb. עבר
vb. רבב
vb. אסי 4b(19)
n. חביב #2
conj. מכיוון
n. משח
vb. עור
adj. רשיע 4b(20)
vb. שרי
n. שלם 4b(21)
n. מיניי 4b(22)
vb. גמל 4b(24)
n. אורח 4b(25)
n. כלה
vb. עבד 4b(26)
n. כיי 4b(27)
vb. מטי
vb. פרי
vb. גלג 4b(28)
vb. הפך
vb. פרי 4b(29)
vb. גוב 4b(31)
adv. על מגן
prep. בן 4b(32)
n. מוח
n. קורנס
n. מוח 4b(33)
vb. נצח
vb. נצח 4b(34)

n. עיל
adv. כהוגן 13c(23)
n. עיל
vb. רכב 13c(24)
n. ווחרן 13d(12)
vb. ותר
vb. ארך 13d(13)
דיל־
adj. עויר 14b(25)
adj. פלישתיי
vb. צלב 14b(26)
n. צליב

Kohelet Rabba

n. לישן 1b(13)
n. פסילוס
vb. קטע
n. טל #2 1c(18)
n. עוף
vb. נהם 1c(23)
vb. שפר
adv. כדון 2a(3)
vb. טעם 2a(17)
n. פסטור
n. סנטר 2a(18)
n. סנטירו 2a(19)
adv. כרון 2a(20)
vb. נשי 2b(5)
vb. כתב 2b(6)
pron. אותרן 2b(8)
n. אריסטון
n. גרם
vb. נוח 2b(9)
adj. עריב 2b(10)
n. תעל
vb. טעם 2b(11)
vb. צנן
n. שמש #2
prep. בגין 2b(12)
pron. מידי
vb. נפק
n. סב
prep. בגין 2b(13)
n. אריסט 2b(14)
vb. צנן
conj. בגין 2b(15)
n. מגוס
vb. שלהי 3a(36)
n. מסס 3b(18)
vb. רבי 3b(24)

n. חבל #2
n. פילגוס
n. תרנגל
n. קברניט 9b(12)
n. תורן
vb. טלם 9b(13)
n. קסיסטין 9b(14)
n. דיינין 9b(17)
n. פיטטין
n. פדע 9b(18)
n. חשיכה 9b(20)
n. שנה #2
vb. צרי #2 9b(21)
n. נקוב 9b(22)
n. גנב 9b(24)
vb. פרע
vb. רגש
n. פדע 9b(25)
vb. תהי 9d(4)
n. תבר 10b(14)
vb. שעי 11b(5)
n. זמר 11b(7)
n. תעל 11b(8)
adj. עיליי 11b(9)
n. כיף 11d(4)
n. קרר
vb. זבן 11d(8)
n. מזבן
n. פורפיר
n. זבון #2 11d(9)
n. גד 11d(14)
vb. טמע
n. מזל
n. צלב 11d(19)
n. שיזבה
n. חג 12b(18)
n. ניסן 12b(25)
n. סיון
n. עצרתה
n. חג 12b(26)
n. ראש שתה
n. תשרי
n. חושבן 13b(27)
n. איגרה 13c(18)
n. אנטיגרפון
n. אורח 13c(21)
n. רחק
vb. סבע
n. קרסול
n. חמרה 13c(22)
vb. ילד

vb. פני 8b(34)
n. גבר 8b(35)
conj. מה
vb. נגס
n. צפר
n. חיין 8b(36)
n. זמן 8b(41)
n. שוק
n. לילי 8c(4)
n. כתבן 8c(6)
vb. אכל 8c(7)
vb. כסי
vb. פרנס
n. שובה
n. שביל 8c(14)
vb. חצב 8c(15)
vb. נצב
n. נציבה
vb. נצב 8c(17)
n. נציבה
n. פלטין 8c(21)
n. קרטל
n. יהודיי 8c(22)
vb. חצב 8c(25)
n. חציב
vb. נצב
n. נציבה
vb. אכל 8c(26)
n. סילון #2 8c(27)
n. פרי
קיליון
n. דינר 8c(28)
n. מוקר
n. קרטל
vb. יקר 8c(29)
n. בר קבליי 8c(30)
n. ברת פחין
n. מגיר
vb. פרג 8c(31)
n. מרעל 8c(32)
n. מלא 8c(34)
n. מרעל
n. פלטין
vb. פרג 8c(35)
קיליון 8c(36)
n. אפתי 8c(37)
vb. טרי
vb. פני
vb. גלג 8c(38)
adj. בשיל 8c(39)
vb. פגג

vb. חוור 8d(2)
n. חייה 9a(36)
n. איסטרט 9b(9)
vb. פקד
n. אח 9b(11)
n. בר אח
vb. פרש
n. אלף 9b(13)
n. בית כנישה
n. לולב
n. ציבור
vb. קטר
vb. סמך 9b(14)
n. חגה 9b(15)
n. חנוכה
n. מטרונה 9b(16)
vb. פרש
n. קבורה 9b(17)
n. חכים 9b(28)
vb. דחך 9b(30)
n. פילי
vb. קום
adj. יאי 9b(31)
adj. עולם
n. גבר 9b(32)
vb. זעף
vb. רקד
n. דרה 9b(33)
vb. הפך
vb. זעף
vb. כנע
vb. חלי
n. מרי 9b(34)
adj. חלי 9b(35)
adj. מריר
n. סוף
vb. רבע 9b(36)
vb. סכל #2 9b(37)
adj. שטי
n. גזירה 9b(38)
vb. נפק
n. גזורה 9c(2)
adj. עתיק 9c(3)
vb. רחץ
vb. שקי
n. מרי שמייה 9c(4)
n. משתו
n. חשיכה 9c(6)
conj. מן בגין
vb. פגע
n. שלוח

n. שעה 9c(7)
n. שלוח 9c(8)
n. אפין 9c(9)
adj. ביש
adj. קשי
vb. גזר 9c(10)
n. מיינוק
n. פיטק
n. משתו 9c(12)
vb. רחץ
vb. עצב 9c(13)
n. פיטק 9c(14)
n. שליט
vb. הוי 9c(17)
adv. כך
n. פיטק
n. רחמין
n. שליט
vb. חיי 9c(18)
ירבה 9c(24)
איסקומטם 9c(25)
n. אתר
vb. גחך
vb. גנז
conj. הן
n. חיין
n. חלל
vb. חרק
vb. טפל
vb. יבל
vb. יחב
prep. לוקבל
aux. vb. נהיג
n. נישמה
n. ספר #2
vb. עלל
vb. ערב #2
vb. פגע
vb. קום
n. שלוח
n. שליחו
n. שלם
n. חלל 9c(29)
אית 9d(3)
n. כילה
n. פרגמטווט
vb. פרש
n. קברניט #2
n. קיבוטרין
n. נווט 9d(4)
n. פילגוס 9d(5)

vb. שלך
n. מדל 9d(6)
vb. עבד
vb. צהב
conj. כיוון 9d(7)
n. מדינה
vb. עלל
vb. קבל #2
vb. רמי
n. אנטיפוט 9d(8)
n. דיוקט
n. מדל 9d(9)
n. אפין 9d(13)
n. מרי
vb. שגח
vb. חשי 9d(14)
vb. מטי
vb. שרק 9d(15)
n. תעל
vb. פחר 9d(18)
n. אומן 10a(12)
n. אומנו
vb. הני
adj. כשר
n. כשרו
n. אומנו 10a(13)
n. בעל אומנותה
vb. רון
n. מלך 10a(20)
vb. אתי 10a(21)
n. טפיט
n. סטרומטין
n. פסטיין
n. אכן 10a(22)
n. כורסי
n. נמורק
n. איקר 10a(27)
n. גרם 10a(28)
n. צורך 10a(35)
n. אוליסיס 10a(36)
n. משקוי
aux. vb. נהיג
vb. עתר
n. פיילר
vb. שלהי 10a(37)
vb. נהר #2 10a(38)
n. גבר 10a(39)
adv. כחדה
n. בר אומנותה 10a(40)
n. עלם
n. אומנו 10a(41)

vb. קרט
vb. קטל *15c(23)*
vb. חיי *15c(24)*
n. מית
vb. נסב
vb. קלק *15c(25)*
n. תעל
vb. נסי #2 *15c(26)*
n. תעל
vb. רמי *15c(27)*
vb. נסי #2 *15c(28)*
vb. קום
n. בישה *15c(29)*
vb. טוף *15c(31)*
vb. אסי *15c(32)*
vb. שער *15c(35)*
adj. מציעיי *15c(36)*
adj. עתיק
adj. טלמיי *15c(43)*
adj. חביר *15c(47)*
vb. כפן *15d(10)*
n. סליגה
adj. פני
vb. חיי *15d(11)*
vb. חמי *15d(22)*
vb. שלח #2
vb. זרע *15d(24)*
vb. שלח #2 *15d(25)*
n. אדן *15d(26)*
vb. שלח #2
n. מזון *15d(31)*
vb. ספק
n. ענה *15d(32)*
adj. שכיח *15d(33)*
n. אוכלוסין *15d(35)*
n. מזון
vb. בכי *15d(37)*
vb. נפח
vb. אבר *15d(38)*
איתי
n. ברנש
n. תוחמדה
n. בגד *16a(35)*
n. דימוסין
vb. עטף
n. כס *16a(36)*
vb. מזג
vb. עסק
n. צורך
vb. פני *16a(37)*
vb. דמך *16a(38)*

n. גבר
vb. גוז
n. עקרב
n. שליחו *15b(35)*
vb. חצר *15b(36)*
vb. סקר *15b(38)*
vb. קטל *15b(39)*
vb. נתר *15c(1)*
vb. תני
vb. סמי *15c(2)*
n. פילי
vb. רדף
adv. על מגן *15c(6)*
vb. טייל *15c(7)*
vb. צנע *15c(8)*
n. שוני
n. בלדר *15c(10)*
vb. גלגל
n. כחב *15c(11)*
vb. פשפש
n. שק
n. עוסקן *15c(12)*
n. פרדס
n. דוכיפת *15c(13)*
n. סדיין
vb. סתר
n. קן
n. דוכיפת *15c(14)*
n. מסמר
n. נקוב
vb. סתר
n. מסמר *15c(15)*
vb. שרף
n. גנב *15c(16)*
vb. גנז
n. חמרה *15c(17)*
vb. סמי
n. גבר *15c(18)*
n. שביל
vb. ארע *15c(19)*
n. סמי
n. פתיח
vb. קרט
vb. פתח *15c(20)*
n. פתיח
vb. גרש *15c(21)*
vb. סמי
n. פתיח
n. אורח *15c(22)*
num. חד
vb. נצי

vb. כפת *13b(4)*
n. מתל
vb. פרת
n. מרי מכלה *13b(5)*
n. בייש *13b(7)*
vb. גור
n. חזור
n. בר מצוון *13b(9)*
vb. אבר *13b(11)*
n. מיסת
adv. לא *13b(12)*
n. מרי פרגמטייה *13b(13)*
vb. אגר *13b(15)*
vb. אכל
n. גנה
vb. לעי *13b(24)*
n. נייח
vb. פרק
vb. נגס *13b(25)*
n. מרי שלם *13c(8)*
n. דינר *13c(27)*
n. כרי
n. איסטרט *13c(37)*
n. מרי *13c(38)*
n. מרי מיתה
n. מרי קטטה
n. פלנית *13d(27)*
n. עותר *13d(29)*
vb. כשכש *13d(39)*
n. סירה
vb. עור *14b(29)*
vb. תהי *14c(31)*
vb. הלכה *14c(37)*
vb. פתר *14c(38)*
n. אבן *14d(6)*
n. משתוק
n. סלע
n. סם *14d(7)*
vb. ספן *14d(32)*
vb. ספן *15a(10)*
n. חבל #2 *15a(25)*
n. ניניה
n. סיב
n. מדבר *15b(15)*
vb. מחי *15b(17)*
n. נחשול
vb. שני *15b(30)*
n. יתוש *15b(31)*
n. נישמה
vb. פרח
n. אורדען *15b(33)*

n. בעל אומנותה
vb. רון
n. שיטה #2 *10b(29)*
conj. כל מה *10d(27)*
n. אסיין *11a(3)*
n. מילה *11a(7)*
adj. פרסיי
vb. קלל
n. תכריכין *11a(8)*
vb. חקן
vb. טמר *11a(11)*
vb. מסר
vb. עטש
vb. מסר *11a(14)*
pron. כלום *11a(15)*
vb. מסר *11a(16)*
n. מעשר
vb. קטל *11a(17)*
n. ספר #3 *11b(21)*
adv. הך *11b(22)*
vb. פגע
vb. מסר *11b(23)*
n. מסרה
n. קרה
n. מרי זיינה *11d(34)*
קולדה
n. קולה
n. רעי
vb. גבי *12a(9)*
n. דיקי
n. ענה
n. מסרק *12a(14)*
vb. סרק
n. פרזל
n. טימי *12a(20)*
adj יתיר
vb. אבד *12a(21)*
prep. בגין
n. בר אומה
vb. קטל
n. עלם *12b(21)*
n. חושבן *12b(22)*
vb. קרי *12d(19)*
n. גולה *12d(20)*
vb. עטף
vb. תני
n. תפילה
n. חייט *12d(25)*
vb. פתר
n. אולוכרוסון *12d(28)*
adj. פרוק *12d(31)*

n. חזיר
vb. צבע
n. אצבעה 20b(15)
vb. מתק
vb. ערק 20b(16)
vb. שבק
n. כווה 20b(18)
vb. קרע 20b(22)
vb. אזל 20b(23)
n. מאן
n. קרע
n. הספד 20b(25)
vb. טרס 20b(26)
num. חמני עשר
n. קצר 20b(30)
n. איגר 20b(31)
vb. טלק
n. קצר 20b(32)
vb. חדי 20c(22)
n. גד 20c(32)
vb. טמע
n. מזל
n. איסטומך 21a(10)
n. וושט
n. מסיס
n. קיבה
n. ביח כסייה 21a(11)
n. כרוך
adj. קטין
n. סני דיבין 21a(13)
n. עזקה
n. פטיטרך
vb. פלג 21a(21)
n. מתל 21a(43)
n. חרספי 21b(37)
n. נון
n. חרנגל
vb. אלף 21b(44)
conj. מן
n. אולפן 21b(47)
n. איחה
n. ארמייה
vb. גרם
n. חבט
n. קלט
n. ארמייה 21b(48)
pron. מה 21b(51)
n. קלט 21c(7)
vb. רצף
n. מגיר 21c(13)
n. אימם 21c(14)

n. גולה
vb. יקד
vb. סלק
n. קבר
vb. קבר
n. חנן
n. אורייה 19d(10)
vb. אלף 19d(13)
n. אדן 19d(17)
vb. צווח
vb. צרם
adv. כמה 19d(25)
n. פסייני
vb. שגח
n. פלכה 19d(34)
n. מעזל 19d(37)
vb. עזל
conj. הך מה 19d(38)
adv. כך
n. גיץ 19d(39)
vb. גלש
n. קומקם
vb. רקק
vb. שפך
n. נזיר 20a(11)
n. פחור 20a(18)
pron. אנן 20a(19)
n. חכים
vb. נהר #2
n. אחה 20a(20)
n. עזקה 20a(21)
n. מלכה 20a(22)
vb. פלי 20a(24)
n. אורייה 20a(25)
n. מלכה 20a(26)
conj. אלא 20a(28)
n. קשיו 20a(30)
vb. אכל 20a(32)
vb. יהב 20b(2)
n. אלף 20b(7)
vb. יחב
n. סכנה 20b(8)
vb. בעי 20b(9)
n. למין 20b(10)
vb. בעי 20b(11)
adj. ארמיי 20b(12)
n. חנו
vb. יתב
n. מין
conj. אם 20b(14)
דודאי

n. מרמוצי 17c(26)
n. מרצומי
n. תוקלה
vb. דחל 18b(27)
n. חבל #2
n. בנייה 18c(9)
n. קלעי
אי #2 18d(22)
n. דיבור
vb. זקף
vb. עני
vb. שרע
vb. רלק 19a(13)
n. סירה
adj. כדיי 19b(1)
n. מינוי
conj. על 19b(4)
n. צווחה
adj. צריך 19b(5)
n. ספר #2 19b(6)
prep. קודם
vb. קרי
vb. בעי 19b(8)
vb. זכי 19b(11)
prep. מן בגין
vb. ארך 19b(12)
conj. מן בגין
adv. סגין
n. איסטרט 19b(13)
vb. עקם
vb. אבד 19b(21)
vb. רכב 19c(1)
n. שוק
n. סוסי 19c(2)
prep. לגב 19c(3)
interj. חבל 19c(7)
דיל- 19c(18)
interj. חבל 19c(25)
n. חוכמה 19c(30)
vb. גוב 19c(33)
vb. הדר
n. משך
vb. קרע
vb. פשט 19c(35)
adv. כדון 19c(46)
vb. סכן
conj. או 19d(4)
adv. קדמיי 19d(5)
n. אישה 19d(7)
prep. בדיל
conj. בחר

vb. הפך
prep. כגון 16a(40)
vb. שבק 16a(41)
n. דלמה 16b(4)
vb. פשט 16b(6)
n. בר אחתה 16b(17)
vb. פטר 16b(30)
vb. כפן 16b(45)
adj. חשיש
דיד- 16c(2)
n. סם
n. קטריקי
vb. נגס 16c(5)
n. כרע 16c(6)
n. שק
vb. שבק 16c(9)
vb. כחש 16c(12)
vb. צום
vb. חשש
vb. אכל 16c(13)
n. נקוב
vb. שמן
vb. כתש 16c(14)
vb. תשש
n. אפין 16c(15)
n. ברם
conj. ברם 16c(16)
n. הנייה
n. פרי
vb. שבח
adv. כך 16c(17)
prep. לגו
n. עלם
vb. אזל 16c(28)
adv. בחליטין
adj. בך
n. אוקימיני 17a(15)
n. קאים
n. קייט 17a(22)
n. סחב 17a(23)
דיד- 17c(12)
n. אריס 17c(14)
adj. טב 17c(16)
n. הנייה 17c(23)
conj. או 17c(24)
n. הנייה
n. מכוחי
n. מעקוצי
n. פלק
n. הנייה 17c(25)
n. פדע

vb. חצף
n. דין *26b(17)*
vb. שמאל
n. קטיף *26b(19)*
adj. טפש *26b(22)*
n. בלע *26c(33)*
prep. בחר *26c(34)*
n. פסוק
adj. ניח *26c(35)*
adj. זעיר *26c(38)*
conj. או *26c(39)*
n. אלה *26d(3)*
conj. אפילו
adj. ברין
adv. בדן
vb. ידע *26d(4)*
n. מיחה
n. אמהה *26d(13)*
n. בר חירין *26d(14)*
vb. זבן
vb. פגע
interj. אין *26d(15)*
n. סרים
n. בר חירין *26d(16)*
n. חמר #2
n. מלך
n. ברנש *26d(17)*
vb. חפר
n. מנעל
vb. קבר
n. חילוף *26d(18)*
n. סריס *26d(20)*
n. איגר *26d(21)*
vb. טרף #2
n. מערה *26d(33)*
n. חרוב *26d(34)*
n. שמד
n. חומרה
n. מערה *26d(35)*
n. מצדה
n. פילי
vb. צוד
n. צייד #2
n. ברח קל *26d(36)*
interj. דימוס
n. זמן
adv. חניינוח
vb. חפס
prep. מבלעדי *26d(37)*
n. ספיקולה
vb. פרח

n. קרי
adj. רגיל
n. תלמוד
vb. אכף *24b(31)*
n. חבל #2 *24b(32)*
vb. קטר
vb. שדר #2 *24b(33)*
n. ארון *24c(1)*
vb. מכך *24c(3)*
vb. נפש
n. ראש גלותה *24c(4)*
n. אישה *24c(10)*
n. אתר
n. בעור
n. זיקוק
n. איקון *24c(11)*
vb. חפי
n. מחצלה
n. מיחו *24c(12)*
n. גזורה *24c(19)*
vb. גזר
vb. קבר *24d(7)*
n. קוד *24d(27)*
n. קנה
n. מלאך *25a(13)*
n. עותר *25a(20)*
n. פסלו
vb. קום
n. בסנה *25b(26)*
n. מבול *25b(29)*
adv. מחר
n. רק
n. פורענו *25b(30)*
vb. שרי
n. פורענו *25b(32)*
vb. דבר *25c(1)*
vb. גזר *25d(13)*
vb. שגח
adv. מיכן *25d(26)*
n. קצר
n. אומה *26a(1)*
num. אלף *26a(2)*
adv. דלמה *26a(3)*
n. ברנש *26a(5)*
vb. הדר *26a(6)*
vb. חנן
vb. פחח
n. אבסניי *26a(7)*
n. טב קרתה
n. שגם *26a(17)*
conj. אפילו *26b(16)*

n. גזירה
vb. דלק
adv. מן יר
n. נור
n. איגר *23b(14)*
vb. טייל
adv. מן רחיק
n. פלטין
vb. קדם
n. תנן
n. איפרך *23b(15)*
n. עסיק
vb. בטל *23b(16)*
n. גזירה
n. דוב #2
adj. חמים
adj. חציף
vb. קום
n. רעי
vb. דלק *23b(18)*
adv. לאו
n. נור
n. טליח *23b(21)*
n. ערס
n. ארון *23b(22)*
vb. אזל *23c(36)*
n. חושבן *23c(44)*
vb. חזר *23d(11)*
vb. טוס
vb. סדם *24b(7)*
vb. חמד *24b(9)*
vb. חמי
n. אפין *24b(12)*
vb. חמד
vb. חמר *24b(16)*
adj. כדיי
prep. כוות *24b(17)*
vb. גלי *24b(19)*
n. חעני
adj. בדיי *24b(22)*
n. דרוג *24b(23)*
vb. כהי
n. גרדיי *24b(24)*
n. חלם
vb. נפל
n. רקיע
vb. סמך *24b(25)*
n. ראש גלוחה *24b(27)*
adj. כדיי *24b(28)*
num. תמני עשר *24b(29)*
n. עילה *24b(30)*

vb. זון
n. ליסטיס
vb. קפח
adj. ביש *21c(15)*
n. גד
vb. דבק
n. מגיר
vb. אכל *21c(16)*
conj. הך
vb. אזל *21c(18)*
n. חזקיט *21c(19)*
vb. צוד *21c(20)*
vb. צלב
n. שביל
vb. שיזב
adj. בכיר *21c(21)*
vb. ערער #2 *21d(15)*
adj. נהיר *21d(34)*
n. אפין *22a(23)*
n. בלדר
vb. פגע
vb. צהל
n. גבר *22a(24)*
n. רבי *22a(25)*
n. חזיר *22a(27)*
vb. רבי
n. אורייה *22a(28)*
adj. אסיר
n. רבי
vb. אחי *22a(29)*
vb. חזק *22a(30)*
n. עצרתה
n. פסח
n. אורייה *22a(31)*
vb. נהר
vb. צהל *22a(32)*
n. סימה *22a(33)*
adj. חדח *22a(34)*
vb. נהר
n. אולפן *22a(36)*
adj. עחיק
n. תוספה
vb. צהל *22a(37)*
n. ארורין *22b(18)*
vb. גמגם *22b(19)*
vb. שמע
n. חושבן *22b(39)*
n. מפוקי *22d(23)*
vb. מחק *23b(10)*
vb. שחק
n. אפתי *23b(13)*

vb. גלי
vb. חשש
vb. דחך 29a(3)
טובי
vb. דבק 29a(4)
adj. קדיש
n. גוף 29a(5)
n. רימה
prep. אחורי 29a(6)
vb. נקר
adj. עתיד
vb. שלט
n. חולעה
n. בית מרוש 29a(7)
vb. חרף
n. ספיק
adj. מרוניי 29a(9)
adj. גוש חלביי 29a(10)
adj. מרוניי
n. צום 29a(11)
adj. נקי 29a(12)
n. חיוי 29a(13)
vb. נקר 29a(16)
n. חולעה
n. ברח קל 29a(17)
vb. גבי
n. מרי חוב
adj. מרוניי 29a(18)
vb. דמך 29a(21)
vb. לעי 29a(23)
n. צורך
n. ייסורין 29a(24)
vb. חשש 29a(27)
n. נבי 29a(37)
vb. צוד 29c(16)
אית 29c(17)
vb. נסב
conj. כל מה 29c(19)
vb. טמע 29c(22)
n. מזל
vb. בזע 29c(26)
n. כרס
n. בר פחין 29c(28)
vb. זבי
n. שׂרי
n. תכריכין
n. גד 29c(29)
vb. טמע
n. מזל
vb. קלק
vb. סנפי 29d(1)

n. איקר 28c(16)
n. פרסה #2
vb. גזר 28c(17)
n. ביזה 28c(18)
n. מדינה
n. קטלה
adv. על מגן 28c(20)
n. גבר 28c(22)
n. יהודיי
n. עסיק 28c(24)
vb. צער
vb. בטל 28c(25)
n. גזירה
vb. רחם
vb. כתב 28c(26)
n. שקר
adj. חייב 28c(30)
n. קטלה
vb. רחם 28c(31)
adv. על מגן 28c(32)
prep. חולף 28c(33)
prep. חולף 28c(34)
n. בית גנזין 28c(35)
n. מיכל
n. משחי
n. איסטולי 28c(36)
prep. חולף
n. לבוש
n. שלם
vb. שבק 28c(37)
n. עיגול 28c(38)
vb. קלק
n. נון 28c(39)
n. סימה
vb. קרע
n. עיגול 28c(40)
n. פרגמטווט 28d(1)
vb. צוד
n. ארם 28d(2)
vb. געגע
n. סרריוט
vb. עבר 28d(3)
vb. דון 28d(4)
n. זכו
n. פלן
n. אח 28d(5)
n. זכו
prep. ית 28d(6)
vb. זבן 28d(7)
n. דימוס #3 28d(8)
n. ארעא 29a(2)

vb. רקד
n. מסכן 28b(21)
vb. פגע
n. מתנה 28b(22)
n. עיגול
vb. טייל 28b(30)
n. שוני
prep. לבתר 28b(34)
vb. צוד
n. ספנוס 28b(35)
vb. פייס
adj. חשיב 28b(36)
adv. על מגן 28b(37)
vb. סלק 28b(38)
vb. צער 28b(39)
vb. רחם 28b(40)
אית 28c(1)
adv. על מגן
prep. חולף 28c(3)
n. מיכל
n. סלע
vb. שיזב
n. אלף 28c(6)
vb. טבע #2
n. ים
prep. על גיף
n. גבר 28c(7)
n. גל
n. ספינה
n. קרס
vb. ארע 28c(8)
vb. טמר
n. יבשה
vb. סלק
adj. ערטיליי
n. ענה 28c(9)
n. רגל
n. בהתה 28c(10)
adj. זעיר
n. כסו
vb. כסי
vb. ערער
n. אומה 28c(11)
vb. ערער
adj. יקיר 28c(12)
n. בהתה 28c(13)
n. כסו
n. איסטולי 28c(14)
vb. לבש
vb. ערער
vb. שלח #2

n. ציפר
n. מיין 26d(38)
n. מקור #2
vb. נחת
vb. סחי
vb. אסי 26d(39)
n. מקור #2
n. אתר 26d(40)
n. בר אתר
vb. הני
n. תורמוס 27a(2)
vb. טוף 27a(3)
conj. כל הן
vb. קלק
vb. דחך 27a(4)
vb. טמר 27a(5)
n. מית
n. נגיבה
vb. רכי 27a(6)
n. שקלן
vb. נגד 27a(7)
vb. רבע 27a(8)
adj. תחתיי 27a(9)
n. ספר #2 27a(11)
n. קל
n. שמיטה 27a(15)
n. אולפן 27b(1)
vb. אזל
n. חלם 27b(3)
n. פרק
vb. פתר
vb. עבר 27c(2)
n. חייה 27c(14)
vb. טפי
n. מחבלה
adj. עליב
n. רבי #4
n. דוכוס 27d(28)
n. דכס
n. בקע 27d(31)
n. רסיס
vb. טפח 28a(11)
vb. רקד
adv. טבאות 28a(12)
n. משחי
vb. קום
vb. רקד
n. גרב 28a(13)
vb. ומר
n. חמר
adj. עתיק

n. פריטה
29d(2) n. פחת
29d(12) vb. טמע
n. מזל
29d(13) adv. כדון
vb. כהי
n. נחיר
n. עיין
vb. קטף
29d(18) n. טיל
adj. טפש
n. סירוי
29d(28) n. בחרו
30a(4) n. בוריי
30a(12) vb. טחן
n. מסיס
conj. על ידי
30a(17) n. מסוקי
30a(18) n. מחותי
30a(19) vb. אזל
30a(20) n. שוק
30a(21) n. אחר
30a(22) vb. מחק
30a(29) vb. יכל
vb. סאב #2
30a(32) adv. מן קריב
30a(33) n. אדן
30b(5) n. גלגל
30b(6) n. רגב
30c(2) vb. חרב
vb. מרד
n. עבד
30c(7) n. אם
n. בצל #2
30c(16) n. אימר
n. כבד
adj. ערביי
30c(27) n. פחי
n. רום
num. שת
30c(28) n. היקף
30c(34) vb. שאל
30c(35) n. אם
vb. ספד
n. קטול
30c(36) vb. קלס
30d(37) vb. גלי
n. לב
31b(15) vb. גבי
Ed 2b(10) n. חבשיל
Ed 2b(11) n. משמשן

Ed 4a(10) n. מין
Ed 8b(34) n. גסט
Ed 9d(14) n. ארי
Ed 10a(20) vb. אחי
Ed 14b(29) n. חזיו
Ed 19c(1) vb. גוז
Ed 19c(17) n. מזמור
Ed 19c(31) vb. גוז
Ed 27a(5) n. שקק
Ed 29a(14) adv. לסטר
Ed 30a(13) vb. צווצי
n. ציפר
Ed 30a(22) n. טם
Var 16a(37) vb. נום
Var 19c(18) n. אלפבטר

Kohelet Zutta

134:6 n. סירה

Kohelet Zutta, ed. Greenberg

112:21 n. סיסירנון

Midrash to Psalms

27:18 vb. נחך
64:2 adj. שטי
64:21 n. ציצי
69:7 vb. סגל
69:11 vb. סגל
82:16 vb. כשכש
137:31 vb. רחם
163:20 vb. קרב
172:13 vb. שרי
192:2 adj. חשיך
192:3 n. דברי
adj. חשיך
n. סמי
n. מגיר
274:15 n. קדל
373:17 n. סדרן
378:18 n. תניי #2
378:19 n. סימבק
388:10 n. אגנה
396:11 vb. פרגל
417:19 n. מגעורי
455:6 n. מנשופי
455:7 n. מנהומי
455:18 n. קציף

Midrash to Samuel

41:6 n. גזור
n. כרב
41:7 n. אורייה
n. פיטטין
42:7 vb. בדר
vb. כנש
43:22 vb. דבר
44:16 vb. רעי #2
44:22 n. רמה
46:6 n. חלוק
n. סודר
48:1 adj. חסיר
48:9 n. סמי
56:24 vb. בלי
57:16 n. עורב
n. עסיק
n. קן
57:17 prep. באפי
n. קדר
vb. שוע
57:18 n. יחוש
vb. פרח
n. ציאה
58:1 n. אולפן
adj. נהיר
61:5 n. גיבר
n. קשת
61:6 adj. חשיש
62:10 adj. בטיל
62:12 n. אמהה
62:13 vb. זווג
n. שעה
62:14 vb. חטט
n. צפר
vb. קרץ
62:15 vb. סמי
adj. חביר
63:19 n. אומה
66:2 vb. נקר
67:21 interj. משה
68:2 n. חינוי
68:3 n. מפתח
n. חינוי
68:4 vb. אזל
vb. טפח
68:5 n. איפרכייה

vb. אתי
68:8 n. כסף
vb. סקל
68:17 prep. לשם
70:4 vb. בחר
טובי
74:16 n. אח
74:17 n. אילן
n. ארז
vb. עקר
vb. חבר
76:1 n. סולם
77:5 n. מטכסה
vb. עסק
77:7 vb. היימן
77:8 vb. קום
79:6 n. איסטיל
79:21 n. קורמין
80:7 n. פסטילוס
82:3 vb. אזל
n. ישרו
vb. נשר
vb. שור
84:24 n. קצב
85:1 n. אומנו
85:2 n. אומנו
vb. אלף
85:3 vb. אלף
interj. הילך
85:4 vb. תלש
102:4 n. רבו
103:5 n. רודוס
103:7 n. בית מדרש
103:11 vb. קפד
105:3 n. חקל
107:9 n. גדי
vb. נוע
107:10 n. דיגמה
107:11 n. ערבו
108:19 n. תוחמדה
109:1 n. כפפת
vb. רום
109:2 n. בעיר
115:1 vb. דחל
n. חבל #2
n. תיווי
116:18 vb. פרת
117:6 n. אגדה
n. רבו #2
117:8 n. פוקי
117:15 מוזל

n. סב *118:2*
n. פגניקה *118:17*
n. ער *120:11*
vb. צדי #2 *120:14*
vb. קטרג *120:26*
vb. חנק *125:21*
n. אדן *137:17*
adv. הכדן

Midrash Haggadol, Genesis

n. פחר #2 *421:1*
n. פחר *421:8*

Pesikta de Rav Kahana

n. גנון *1:9*
vb. קפץ *2:2*
n. חבר *5:7*
n. מזל
vb. קדם
adj. הפיך *5:8*
n. סולם
vb. סלק
n. אפין *6:2*
adv. מן לג(י)ו *6:4*
vb. חמי
n. חרצני
n. פירטה
n. דמון
adv. כחדה *6:5*
vb. ערב
n. קנריל
n. ששי #2
vb. דלק *6:6*
prep. מן גב
vb. להק *6:7*
n. כלה *9:17*
vb. עלל
n. קירס *13:11*
vb. דמי *17:10*
adv. הכה
n. סירה
vb. ערי
vb. פשר #3
n. ארנונין *17:11*
vb. אחי
n. גולגלה
n. דימוס
vb. זמי
vb. קנס
vb. פצע *19:5*
vb. שמט
vb. בעי *19:6*
n. שירה *19:11*
n. אומה *22:2*
vb. נצח
n. עם
n. קרב
n. נס *22:6*
vb. עבד
vb. קרב
adv. דלמה *22:7*
n. יחידיי
prep. תחות
vb. דרש *23:4*
n. מרגלי
vb. אכל *24:1*
vb. אכל *29:2*
n. ביח ספר *29:3*
n. ראש #2 *29:14*
n. שין
n. זיי *30:1*
num. אלף *30:2*
n. בי
n. גמל #2
n. דלח
num. אלף *30:3*
n. אלף #2
pron. הינון
pron. חורן *30:4*
n. אימד *30:11*
n. מסכן
adj. עחיר
n. בזק *31:1*
n. גרמה *32:6*
n. סיבו *38:2*
n. סיבו *38:3*
vb. כנש *38:4*
interj. הא *39:8*
num. חמש *40:1*
adj. רשיע *40:3*
n. ברייה *40:4*
pron. הכדן
vb. ינק
vb. לוט
adj. ביש *41:1*
adj. שלים
conj. אוף *41:2*
n. סב
prep. לגב *42:5*
adj. קריב
n. בישה *42:6*
vb. גזי
adj. זהיר
n. טיבו
n. בישו *42:7*
n. קטע *42:9*
vb. פגר *46:4*
vb. פני *46:5*
n. יסודין *46:6*
prep. עד
n. זחל *46:9*
vb. פרח
n. אח *48:5*
pron. אנה
n. פרגמטייה
n. דר *52:13*
adj. ממלחיי *56:8*
n. אורייה *56:11*
vb. נטר
n. שכינה *57:8*
vb. פרסם *57:13*
n. גלגין *58:12*
n. סירה *59:1*
vb. ערי
n. דיעה *59:11*
vb. חסר
vb. קני
vb. דבע *63:2*
conj. אפעלגב *63:7*
n. חרספי
adj. קפודקיי
n. תרנגל
n. נון *63:8*
adv. הן *63:13*
vb. לקי *64:2*
adv. טבאות *64:3*
vb. לקי
n. חבט *64:6*
adj. כפר נבוריי
n. קלט
vb. ירי *64:10*
vb. רבע
vb. בעי *64:11*
prep. לגב
vb. עבד
n. כיפורין *64:12*
prep. על מנת
n. שובה
n. חבט *65:6*
n. קלט
vb. חוור *65:13*
pron. חורן
n. קרה
num. עשר *67:1*
vb. זחל *67:18*
vb. תני
vb. יחב *68:1*
n. אפין *68:2*
pron. ד(י)ן
vb. יזף
adj. נהיר
n. חזיר *68:3*
n. חמר
n. רבי
vb. רבי
vb. שחי
n. חזיר *68:5*
n. רבי
adj. אסיר *68:6*
n. חזיר
n. בס *68:7*
n. פסח
n. חגה *68:8*
vb. חזק
n. עצרחה
n. פסח
n. אורייה *68:9*
pron. מה
adj. נהיר
adj. נהיר *68:10*
n. סימה *68:11*
vb. שכח
adj. חדת *69:1*
adj. נהיר
adj. עחיק *69:2*
n. תוספה
vb. פשט *70:5*
n. בולוס *72:7*
n. בני פלטין *75:6*
vb. נחת
n. דמו *75:7*
vb. נצח
n. קרב
n. איסטרטליט *75:14*
n. איפרך
n. דוכוס
n. כפר *78:5*
n. חומרה
n. מלכיה *81:1*

n. עוחד *149:3*
vb. גרף *149:5*
n. חודבה
n. סימה
n. סימה *149:6*
n. חודבה *149:7*
n. בר דכר *149:8*
n. בדה נקבה
n. נקבה
pron. ד(י)ן *149:9*
adv. טבאית *149:10*
vb. חמה
vb. הוי *149:11*
n. שמש *149:12*
interj. אין *149:13*
vb. דנח
adv. דלמה *149:14*
vb. נפח
n. בעיד *149:15*
vb. שיזב *149:16*
vb. פוג *154:11*
n. דיין *155:3*
conj. אן *155:4*
vb. דון
vb. ידע
n. סורחן
vb. קטל
vb. חסל *155:5*
vb. בעט *155:6*
n. מעין
n. סורחן
pron. כלום *155:7*
n. סורחן
vb. פוג *155:9*
n. אם *158:18*
vb. חנק
n. בורסי
num. מאה *160:8*
n. קינטינד
vb. חסר *161:1*
n. אפיטרופוס *161:7*
vb. בזז
n. קרייה
n. אריס *161:8*
vb. כנש
n. מדינה
n. מסכן
n. מצווה
vb. עלל
n. בייש *161:9*
vb. גוד

n. זוני
vb. סחי *144:9*
vb. בזי *144:10*
n. כליל
vb. לבש
vb. ספר
n. מאן *144:11*
vb. ספד
n. ספד #4
vb. אנח *145:1*
interj. ווי
vb. שדי
n. בלניי *145:2*
pron. מה
n. ספד #4
vb. עבד
n. קומיס פנטון
n. קומיס קלטוד
n. בלניי *145:3*
n. סוסי *145:4*
vb. קום
vb. גדם *145:5*
pron. הוא
ליח
n. סב
vb. דרס *145:6*
vb. מכך
n. קדל
vb. קום
conj. הן *148:8*
vb. שפע
vb. מחי *148:9*
vb. דקדק #2
vb. דקק
adj. קציי
n. מחוז *148:11*
vb. נצח
conj. מן *148:13*
adv. חוב
vb. כחב *148:14*
conj. עד
n. פילי
adj. שטי
vb. ילף *148:15*
n. מדינה
n. עיצה
n. חזוד *149:1*
n. לחים
n. רמון
vb. אכל *149:2*
n. אדע

prep. קודם
n. שחד
vb. אזל *127:2*
vb. אחי *128:6*
prep. מן ביני
vb. נפק
adj. עבדיי
pron. הדך *128:7*
vb. מות
n. עם
n. בכוד *128:8*
vb. חוס *128:9*
pron. הדך *128:10*
pron. הדך *128:11*
conj. או *129:1*
n. נפיש
n. דיין *135:12*
adv. כדון *138:3*
adj. צריך
n. מגידוס *138:7*
n. סנטד
vb. טעם *138:8*
n. חבשיל
n. חורדה *143:5*
vb. טעם
n. כלב
n. גב *144:2*
vb. עסק
adj. דשיע
n. כסף *144:3*
pron. מה
n. עומר
n. דהב *144:4*
n. טימי
adv. כמה
n. שערה
n. מנה #2 *144:5*
adv. סגין
vb. קום
n. קינטינד
num. אלף *144:6*
vb. חסל
conj. כיוון
n. מנה #2
num. עשר
אית *144:7*
n. לבוש
vb. נסב
vb. אסר *144:8*
n. בלניי
vb. בעי

n. מלאך *84:4*
n. סימן *85:6*
interj. דיאודא *90:4*
n. עוול *90:9*
n. עוזל *92:2*
pron. הינון *92:12*
adv. הכה
n. מוחר
vb. זדז *93:8*
n. גרם *93:9*
n. טדחו *94:1*
n. מטד
n. עיקד
n. חייד *94:11*
n. ריח *94:14*
n. בני מריך *96:6*
n. מדי
adv. כמה *98:1*
n. שבוע
conj. מן #2 *99:6*
adj. מלי *101:8*
n. סהד
vb. פגם
n. מלא *101:11*
n. סהר
n. סהד *101:13*
n. פגם
n. סימן *103:13*
n. טבח *108:1*
n. חור
vb. הבהב *108:3*
n. איפרך *108:4*
n. דוכוס
n. איסטרטליט *108:5*
n. חמד *111:6*
n. לוג
vb. רוי *111:7*
adj. שביע
n. קקבטון *114:7*
vb. אזל *115:4*
vb. פתח
n. אכול *116:10*
n. רעי *116:12*
prep. דכווח *121:5*
n. קטע
n. שאד
n. איקר *124:13*
n. בדיי #2
adj. חשיב
vb. עור
vb. עוד *124:14*

vb. חזוד
162:10 vb. פחח
n. שנה
162:11 n. עידן
164:7 prep. דלא
n. הון
164:10 vb. גער
vb. סייע
prep. תחות
165:2 n. סאה
n. סלע
165:3 n. סאה
165:4 n. סאה
166:3 vb. חנף
167:3 n. קשוט
167:5 num. ארבע עשר
167:6 adv. טבאות
167:7 vb. יסף
n. קמח
167:10 n. אומה
טוכי
168:13 vb. עבד
170:1 n. צלים
170:2 n. כומר
170:3 vb. צלח
172:1 n. סנדל
172:2 vb. בבש
n. כוב
n. רגל
172:12 vb. זבי
n. סוף
172:13 n. עלם
175:2 n. רעי
175:3 vb. אכל
n. חלב
vb. חלב
vb. יחב
n. כלב
175:4 vb. נבח
vb. קבר
175:5 vb. בין
vb. עכד
175:6 adv. כדון
n. בלב
vb. קרי
175:7 vb. אבל
vb. זרק
n. טור
n. עפר
vb. שחק
n. חום

vb. תרחר
176:1 n. בזיון
n. גבר
vb. זמן
vb. יחב
n. בלב
176:2 n. טיבו
n. שביי
adj. שלים
176:3 n. גבר
n. שבב
178:1 adj. דחיל
pron. הינון
n. מנגן
n. פעל #2
vb. שרר
178:4 prep. דכוות
n. קטע
n. שאר
178:7 vb. פלט
180:1 n. אמטה
vb. מוט
180:2 n. אברעה
vb. בשל
vb. ברע
180:3 vb. חשב
n. מחשבה
180:8 n. קטע
n. שאר
181:3 n. קמפון
181:12 n. הא
n. יוד
n. חיבו
183:7 vb. הלך
n. מקזז
183:8 prep. מן בחר
prep. מן קודם
184:12 n. פורפיר
185:12 n. בר בר
187:1 vb. ילד
n. עבברה
187:2 n. עקרבה
num. שת
187:12 n. חרשין
n. בלב
vb. נבח
187:13 n. כלב
n. שקר
188:1 n. בלב
vb. להח
n. לישן

conj. לפם
188:9 vb. דוק
n. קנקל
188:10 n. אמפומטה
vb. דרש
188:11 adj. חסיר
190:3 n. דלמה
190:4 pron. אנן
adj. צרך
n. רשו
190:5 n. סימן
190:9 vb. פשט
n. שמועה
190:10 n. מרי שמועה
vb. שאל
190:11 pron. מן
vb. שאל
191:2 adj. בדיי
n. סבר #2
191:4 n. הא
num. עשר
191:5 pron. הוא
n. יוד
191:6 vb. קרב
191:7 n. משיח
conj. עד
vb. צרף
191:8 vb. דרש
191:9 vb. טמר
vb. עבד
num. חלח עשר
192:1 n. חרוב
n. תרומן
192:2 n. מערה
192:3 n. ברח קל
n. זמן
n. מצדה
n. ציפר
192:4 n. ברח קל
interj. דימוס
n. זמן
n. ספיקולה
vb. שיזב
vb. חפס
192:5 adv. הבה
vb. יבד
prep. מבלעדי
n. ציפר
192:6 vb. אסי
n. מקור #2
192:8 vb. דכי

vb. קצץ
n. תורמוס
193:1 vb. חמי
vb. טוף
n. בוחיי
conj. כל הן
vb. סלק
vb. קלק
193:2 vb. דחך
vb. טמר
n. מית
vb. נסב
193:3 interj. אין
n. פלן
193:4 vb. נגר
193:6 prep. קומי
193:7 n. עיין
vb. חלי
193:8 vb. סבל #2
193:9 vb. לקט
n. שמיטה
194:3 n. עבור
194:4 vb. אבל
n. אצו
vb. נשא
n. חנור
194:5 interj. ווי
n. מעין
n. פיחה
n. קל
194:6 n. איגר
n. חמר #2
vb. סלק
194:7 vb. שמע
n. חנור
194:8 n. אצו
194:9 vb. ברי
n. מזון
194:10 vb. אזל
vb. נחת
n. שס
195:1 num. חד
conj. מן
195:2 num. תריין
195:3 n. ארכן ליפרין
adj. חייב
n. קטולין
vb. קטל
195:4 n. חל
195:5 n. חל
n. קטולין

adv. לרע		
n. סאה		
vb. ערי #2		
adj. יקיד #2	234:3	
n. סיכה		
vb. עמק		
n. עפר		
vb. קום		
vb. דדי #2		
n. זרע	234:4	
n. צורך	235:2	
n. שלם	235:4	
n. פלטין	235:6	
vb. נפק	238:4	
vb. שדל		
n. חרוב	241:13	
adj. יאי		
n. מסכינו		
n. תחובה		
prep. הך	242:1	
adj. חוור		
n. סוסי		
adj. סימוק		
n. ערקה		
n. קדל		
n. בירה	242:2	
conj. כד		
vb. מוט		
n. קיקלה		
vb. רום		
n. שם		
n. בידה	242:3	
vb. מוט		
n. קיקלה	242:4	
adj. עזיב	242:11	
pron. אתון	242:13	
n. פליטה		
n. אדן	243:12	
n. גוף	243:13	
n. גרם		
pron. אנה	245:13	
adv. לא		
vb. פקד		
vb. שלם	245:14	
n. לישן	246:5	
n. לישן	246:6	
n. מורוס		
vb. צווח		
adj. שטי		
n. עסיק	246:8	
adj. שטי		

n. מרי חוב		
n. שעה		
adj. מרוניי	200:2	
vb. חבע	200:4	
vb. לעי	200:6	
n. צורך		
vb. אחי	200:7	
n. ייסורין		
n. זווי	200:8	
num. חד		
vb. בעי	200:9	
n. שן	200:10	
n. פיזמה	204:15	
n. עומר	206:7	
vb. כחב	222:12	
n. יאיו	222:13	
n. בליל		
vb. לוולי	225:3	
n. ברה	225:5	
n. אדי	225:9	
vb. סלק		
vb. נבי	226:1	
adj. ענחותיי		
n. נזיר	226:4	
vb. יכח	227:11	
n. מקלקלה		
vb. חקן		
n. מחקנה	227:12	
vb. קלקל		
n. טם	230:5	
n. ננס		
n. פלן		
n. קינה	230:6	
n. מוח	230:7	
vb. חרב	230:8	
prep. יח	230:9	
n. מקדש	230:10	
n. דביד	230:11	
vb. הני	231:8	
vb. באש	231:14	
n. זווי		
vb. חרב		
adv. כמה		
vb. נבי		
n. שנה		
pron. אנה	232:1	
vb. עוק		
adj. חשיב	232:2	
n. מלך		
vb. קום		
adv. לעיל	234:2	

vb. גלי		
vb. דחך		
vb. חשש		
vb. בכי	198:7	
n. חיין		
adv. למה		
n. גוף	198:8	
vb. דבק		
טובי		
adj. צדיק		
vb. אזל	198:9	
conj. בדם		
n. גוף		
vb. דמך		
n. רימה		
prep. אחורי	198:10	
vb. נקר		
adj. עחיד		
vb. שלט		
n. תולעה		
vb. חרף	198:11	
n. כנישה		
n. ספיק		
vb. יהב	199:1	
vb. גלי	199:2	
n. ימין		
adj. מרוניי		
n. עיין		
vb. אחי	199:3	
adj. גוש חלביי		
adj. מדוניי		
vb. אחי	199:4	
n. זמן		
n. מורני		
n. פקי		
n. צום		
n. חיווי	199:5	
adj. נקי		
num. חריין		
n. מערה	199:6	
adv. לסטר	199:7	
vb. עלל	199:8	
vb. שבח		
n. אדן	199:9	
n. ברח קל		
prep. חורי		
vb. נקר		
vb. רום		
vb. רפי		
n. גב	200:1	
vb. גבי		

n. חם	195:8	
vb. נכס		
vb. אפי	195:9	
n. אצו		
n. חמר		
n. כוב #2		
vb. מזג		
vb. פתח		
n. אנגרבטיס	196:13	
vb. מני		
איח	197:1	
n. בעיר		
n. דמו		
vb. חקן		
pron. אתון	197:2	
n. גולה		
n. חפיסה		
vb. טען		
vb. שחק		
vb. יבל	197:3	
vb. סלק	197:4	
vb. רכב		
n. דרדר	197:5	
n. חקל		
n. כוב		
vb. נטל		
vb. שרי		
vb. נשם	197:6	
vb. קלל		
vb. קלק		
n. אילן	197:7	
n. חקל		
vb. יחב		
prep. תחות		
vb. אכל	197:8	
adj. טב		
n. טריפה		
adv. לאן		
n. אומן #2	197:9	
איח		
vb. צור #2		
vb. חני		
n. ספר #3	197:10	
vb. עבד		
n. גולה	198:1	
n. חיל	198:2	
pron. חורן	198:4	
n. סאה		
n. סבני		
vb. עבר		
n. אדרע	198:6	

prep. דכוות	*311:11*	
n. קטע		
n. שאר		
n. ספר #4	*312:1*	
vb. קרטע	*313:2*	
n. חפי	*313:3*	
vb. אכל	*314:4*	
n. חיטה		
n. פיתה		
vb. גנב	*315:6*	
n. טרף	*315:9*	
n. אלי	*315:11*	
n. ברת אלי		
n. בכייה	*315:12*	
vb. יחב	*316:7*	
vb. עסק		
n. שיח	*318:1*	
n. שיח	*318:3*	
n. פנס	*319:2*	
n. פתח #2	*324:10*	
vb. אכף	*325:4*	
vb. שבק	*327:6*	
n. חדו	*328:10*	
איח	*328:11*	
pron. כלום	*328:12*	
n. תקיעה	*333:3*	
n. תקוף	*337:6*	
n. פתח #2	*338:8*	
adj. קדמיי		
prep. על שם	*339:1*	
vb. שבק	*339:2*	
prep. כגון	*339:4*	
n. מסס		
vb. סקד		
n. פרה	*339:5*	
n. ירח	*342:1*	
vb. קרי		
n. דלמה	*345:1*	
n. מרי שמועה	*345:4*	
vb. קשי		
n. חבר	*345:8*	
n. אולפן	*345:9*	
prep. דלא		
vb. דרש		
n. פרשה		
adj. קיסריי	*346:4*	
vb. שמע	*348:4*	
n. ברכה	*353:10*	
adj. חכיב	*357:1*	
n. תחובה	*361:1*	
vb. געי	*362:2*	
n. מיל	*297:6*	
n. שור	*297:8*	
n. כנישה	*297:11*	
n. ביעה	*298:2*	
n. מיניי		
n. פרוש		
n. שפנין		
adv. הכדן	*298:3*	
pron. חורן	*298:6*	
n. שנה		
n. עניין	*298:7*	
n. סב	*298:8*	
אילולי	*298:9*	
vb. גלג		
vb. היימן		
vb. יכל		
vb. שבח		
vb. טייל	*298:12*	
n. ים		
n. שוני		
n. אפין	*300:2*	
vb. רצי		
num. תריין		
vb. חוב	*300:5*	
adv. יחיר		
adv. כדן	*300:6*	
vb. שבק		
interj. ווי	*301:7*	
vb. פחר	*302:4*	
vb. גוש	*302:16*	
vb. גוש	*303:5*	
pron. היידן	*303:8*	
prep. ל־		
prep. מן		
conj. אילו	*303:11*	
vb. נסב		
n. תרע	*303:12*	
n. חבל #2	*304:11*	
vb. צור #2		
n. ראש		
vb. יכל	*304:12*	
n. עקה	*304:14*	
adv. כה	*305:4*	
adv. להל		
דיד־	*305:6*	
n. אם	*305:7*	
pron. אתי	*306:1*	
n. בעיל		
n. חיל		
vb. נשי	*307:12*	
vb. הלכה	*308:17*	
adj. זכיי	*278:2*	
adj. חטיי		
adj. חטיי	*278:3*	
vb. פשפש	*281:13*	
vb. שעי		
vb. שבק	*281:14*	
vb. חסל	*282:8*	
vb. סכם	*282:9*	
vb. כעס	*283:1*	
adj. קריב		
n. רחמין		
n. ימין	*283:9*	
vb. חשש	*283:10*	
vb. חשש	*283:12*	
n. סבר #2		
vb. כעס	*284:3*	
n. סוף		
conj. אילו	*286:2*	
vb. גלי		
vb. טרף #2	*287:9*	
pron. כל		
n. עובד		
vb. רחם		
n. מסכן	*287:11*	
vb. רחם		
vb. רחם	*287:13*	
adj. תשיש		
vb. פתר	*288:9*	
n. שם	*293:9*	
n. מערערה	*294:10*	
vb. פגר	*294:11*	
n. יסודין	*295:1*	
n. כדכדין	*296:5*	
n. כדכור	*296:6*	
n. מרי		
n. כדכוד	*296:7*	
vb. גלי	*296:9*	
n. מיינוק		
n. שליחו		
n. אלף	*296:10*	
n. זכו		
vb. שיזב		
conj. כד	*297:1*	
adj. ענוון		
vb. דבר	*297:2*	
n. מערה		
n. מחיבה	*297:4*	
n. צנע		
vb. אזל	*297:5*	
vb. אתי		
n. ענוותנו		
adj. שטי	*247:3*	
vb. בזע	*251:8*	
vb. בדק	*253:10*	
n. קרייה		
n. נטור	*253:11*	
n. סנטר		
n. ראש מטרחה		
pron. ד(י)ן	*253:12*	
n. חרוב #2		
n. נטור		
adj. חדיי	*257:1*	
n. קרייה		
n. קטול	*257:12*	
vb. אבד	*259:3*	
vb. נזף		
n. אומה	*259:4*	
n. צרף	*259:10*	
n. ברביי	*259:11*	
prep. מן גב		
vb. נחש		
n. קסיט		
n. ארכיבריון	*260:3*	
vb. זון		
n. אטקט	*260:4*	
vb. הפך	*260:9*	
adv. מחר		
n. מרי	*260:10*	
vb. נהר		
n. תקוף	*262:3*	
pron. את	*269:1*	
vb. בעי		
vb. צור #2		
n. דין	*269:2*	
vb. וחר		
n. פסילוס	*269:12*	
vb. קטע		
vb. אזל	*271:4*	
pron. אחון		
n. גוף		
n. ראש		
vb. נחם	*276:10*	
n. אריס	*277:1*	
num. תריין	*277:7*	
n. חמר	*277:12*	
n. כרם		
pron. מה		
vb. עבד		
adj. ביש	*277:13*	
n. חמר		
prep. בן	*277:15*	
דיד־		

362:3	vb.	רחם
362:6	adj.	חציף
363:9	vb.	ארך
	vb.	גבי
	n.	ווחרן
	vb.	וחר
	n.	רוח
364:7	vb.	טרד
	conj.	עד
	vb.	פחח
	adj.	קריב
365:3	n.	בידומניקין
365:6	n.	צלים
365:10	vb.	שווי
366:5	n.	חחירה
	n.	עחירה
367:8	adj.	אריך
	vb.	יחב
370:9	n.	סניגור
370:10	n.	קטיגור
370:11	n.	פטיגריס
371:8	vb.	צוד
371:9	n.	מכס #2
	vb.	סבר
371:10	vb.	גנב
	n.	זמן
	n.	מכס #2
372:2	adj.	נקי
	n.	קופד
	adj.	שמין
372:3	vb.	בזע
	n.	גבר
	n.	ברס
	n.	פריטין
	vb.	פשר #2
372:5	vb.	זכי
	n.	מית
372:6	adv.	אימח
	n.	בר פחין
	vb.	פשר #2
	n.	קבורה
372:7	n.	פריטין
	n.	קבר
372:8	n.	גבר
	n.	סוף
373:5	vb.	אזל
	n.	איחה
	n.	נביו
373:6	n.	חבר
	vb.	סרסר
	vb.	קום

373:8	n.	דיעה
	pron.	כלום
	adv.	כן
374:4	n.	זכו
	vb.	שיזב
377:2	vb.	בטל
377:3	vb.	אזל
	n.	ליסטיס
	n.	מילה
	adv.	מן יד
377:4	vb.	בעי
	vb.	יבש
	n.	ימין
	n.	ליסטיס
	vb.	שבח
377:5	vb.	יבש
	n.	ליסטיס
	n.	חלמיד
377:9	n.	גימטריון
	n.	פליג
	vb.	שבק
379:9	vb.	חקף
380:12	n.	קרה
381:4	n.	שאר
382:11	adv.	הן
382:12	adv.	לדאחי
	vb.	שבק
387:1	n.	דחוך
	vb.	ערבב
387:2	n.	חדו
388:18	n.	מערבב
390:6	adj.	עליב
390:7	conj.	אילולי
	n.	קדש
390:19	n.	מימר
392:4	n.	אדם
	n.	אפרח
	vb.	עגעג
	vb.	שחק
392:11	vb.	קפץ
393:12	vb.	ידי
	vb.	שאל
393:13	adv.	כך
398:16	n.	קמח
399:1	n.	סולת
402:7	vb.	טייל
	n.	בחף
402:8	vb.	זבן
	vb.	מטי
403:1	n.	ביח כרם
403:4	n.	סיבו

	vb.	שכך
404:1	n.	דורשן
	n.	קרוב
	n.	חניי #2
406:7	n.	ביין
	n.	נצוח
406:9	pron.	היירן
	vb.	ידע
	n.	נצוח
407:2	n.	נצוח
407:13	adj.	לקיש
408:5	n.	חחירה
	n.	עחירה
411:1	n.	ליגיון
	vb.	קום
411:2	prep.	בחר
	vb.	יהב
	n.	יום
	conj.	כל מה
	n.	ליסטיס
	n.	פילקי
411:3	vb.	אזל
	n.	ליגיון
	vb.	קפח
411:4	vb.	קפח
411:5	n.	טפיט
411:6	n.	זכו
	n.	טפיט
411:7	n.	ברנש
	n.	דין
	vb.	נפק
411:8	vb.	אלף
	n.	ליגיון
411:9	vb.	נפק
411:11	vb.	גבי
	n.	דימוס
	n.	מדינה
	n.	פלניח
412:1	n.	גב
	n.	טפיט
	vb.	קדם
412:11	n.	חושבן
	adv.	כה
	adv.	להל
414:12	vb.	דחש
422:5	vb.	בדק
	adj.	קריב
	adj.	רחיק
422:6	vb.	קרב
	vb.	רחק
423:10	adv.	בדון

	vb.	מחי
423:14	vb.	שבע
424:8	n.	ראש שחה
424:9	n.	חגה
	prep.	כלוקבל
	n.	צום
	num.	שבע
431:6	vb.	אזל
431:8	vb.	אזל
434:5	vb.	חני
Ar 63:7	n.	פלה
Ar 160:8	n.	סחה
Ar 225:2	vb.	צווצי
Ar 225:5	n.	גלוליי
Ar 404:1	n.	פויטן
G 246:8	adj.	ערים
G 247:3	adj.	ערים
G 260:1	vb.	מהל
Var 22:4	n.	עסיק
Var 32:2	n.	סכום
Var 40:4	n.	בז
Var 99:6	vb.	כלל
Var 99:7	vb.	כלל
Var 99:8	vb.	כלל
Var 222:12	n.	נהור
Var 301:6	interj.	יאוי
Var 321:6	n.	נהור
Var 411:2	vb.	חבש
	vb.	צוד
VarK 138:7	n.	סנטידו

Ruth Rabba

4:17	n.	קאים
6:31	n.	פטרון
10:57	n.	שער
10:58	n.	סאה
	n.	סלע
	n.	שק
12:80	vb.	גנב
14:81	vb.	זמי
	vb.	קנס
14:82	n.	ארנונין
	n.	דימוס
14:88	vb.	זמי
14:89	n.	ארנונין
	n.	גולגלה
	n.	דימוס
20:129	n.	דר
	n.	עקה
22:138	vb.	סרס

n. בורסקי
adj. עיליי
n. שוק
vb. סתם 7d(18)
n. חפי 8a(21)
vb. קרטע
vb. שבק 8a(24)
adv. וודיי 8b(15)
n. חדו
adj. ישיר 8c(3)
n. רחמין
adj. חקיף
n. כפר 8d(14)
דיד־ 8d(15)
n. פרפרנון
n. עקרו 8d(16)
n. גידוף 9b(9)
n. חל #2
n. חמר #2
vb. ספי
vb. בני 9c(19)
vb. נפל 9c(20)
vb. בני 9c(21)
vb. גבל
n. טין
vb. עבד 9c(22)
vb. נפק 9c(23)
n. קרייה
n. שפיי
n. מדינה 9c(24)
conj. עד זמן
vb. גבל 9c(25)
n. טין
n. מדינה
n. ענה
n. כוסיי 10b(14)
n. סוסי 10d(25)
n. רעייה 11b(8)
vb. חרז 11c(17)
vb. קדח
n. חרוז 11c(18)
vb. חרז
n. קדוח
vb. סתם 11d(23)
n. אע 12a(21)
n. מגדל
n. צבע #2
n. שיטה
vb. פחר 12b(26)
n. דיגמה 13a(33)
vb. דמי

n. איסטופיס Ed 90:104
vb. שטח Ed 90:105
G170:139
adj. מסכן # 2
vb. בוך Var 88:97

Shir ha-Shirim Rabba

n. סרך #2 1c(27)
n. חינה
vb. ילד 1d(1)
n. חפושי 1d(2)
n. קרוצי
vb. רכי 1d(3)
n. וורר 1d(5)
vb. נפק
n. סני
vb. חבם 2a(12)
n. אלף ביח 2a(23)
n. זמן
vb. חסל
n. פויטן
n. את 2a(24)
n. אנינקי 3b(2)
דיד־
n. רווח
vb. חני
conj. ברם 3b(4)
vb. הוי
n. היכל 3d(15)
n. שבח
n. פתח #2 4b(1)
vb. דחל 4d(18)
n. חבל #2
vb. נכח
n. משוקיו 5b(7)
n. משוקיו 5b(9)
pron. חורן 5d(1)
n. ארע 7b(21)
n. מסכינו
n. מסכינו 7b(22)
n. חרוב 7d(6)
n. מסכינו
adj. צריך
n. ברחיה דיעקב 7d(7)
adj. סומק
n. סוסי
n. ערקה
n. קדל
adj. ארעיי 7d(17)

n. ביעה 26:194
n. שמועה 32:248
n. משחלם 38:301
n. דביר 72:244
n. פגע 76:279
n. עובד 80:16
n. ראש גלוחה 80:20
n. חסד 82:23
vb. דלק 82:41
n. איגר 82:42
n. חנן 84:43
n. איפרך 84:44
adv. איפשר
n. אסי
vb. בקר
vb. אסי 84:45
adj. חמים
סיין
vb. דלק 84:47
adv. אימח 84:51
vb. גלי 84:52
n. רז
n. סנהדרין 84:61
n. אפין 84:62
n. כלב 86:64
vb. רעב
n. בית מדרש 88:96
n. עדובה
n. פסח
n. ערובה 88:97
n. זבינה 90:97
n. בירבי 90:98
n. זבינה 90:99
n. מרי עבידה 90:100
n. מרי עבידה 90:101
n. אוליסיס 90:102
vb. ישט
אסטרופיקיא 90:104
n. זבין 90:106
n. פעל 90:107
n. זבינה 90:108
n. גנון 90:109
n. זבינה 90:110
n. מרי
adj. צדיק 90:112
n. צער
n. גנון 90:113
adj. חסיד
n. מרגלי
vb. מלי 90:114
vb. כני 90:116

vb. ישט 92:122
n. חורה 94:144
n. עניין 96:153
n. נפיל 100:31
n. נפילה
vb. אזל 102:53
n. מיניי 114:127
n. צלים 130:110
adv. טבאית 132:115
n. עחירה 132:121
n. שאילה 134:134
adj יחיר 134:142
vb. בדר 138:178
vb. בקר #2 138:179
n. גריס
n. הון 140:191
n. גלגל 140:192
n. אנטיל 140:193
vb. רוקן
n. דלמה 142:204
n. דימוסין 142:205
vb. טפל 142:207
n. מיחו
n. כיס 142:208
vb. סחי
n. ציבור 146:231
n. בירכי 146:237
n. כור
adv. פרה
adv. פרה 146:239
n. אדר 146:240
n. אמצעי 150:258
n. אורח 154:13
n. ארע
vb. עור
vb. עור 154:14
n. צבו 156:28
vb. שווי
vb. כתב 162:67
vb. גוז 164:79
n. סוסי
n. מזמור 166:98
n. אלפבטר 166:99
vb. עסק 166:100
adv. חוב 166:110
n. אורייה 172:156
vb. שבק 174:167
prep. לוחרי 186:80
n. זרעי 186:89
vb. ערב
vb. ערב 190:110

n. אילן *13a(38)*
vb. קטל
vb. נצע *13b(38)*
vb. סחן
n. קנה
n. אחד *14b(8)*
vb. גלגל #2 *14b(10)*
adv. על מגן
interj. אין *14b(12)*
vb. ילף
n. עובד
vb. צבי
adj. חסם *14b(14)*
vb. חסם
vb. אלף *14b(15)*
adj. טב *14c(22)*
n. מיסדה
conj. או *14c(23)*
n. מנה #2
vb. ערבב *15a(2)*
vb. סגד *15d(2)*
n. אלה *15d(6)*
vb. בעי
vb. סגד
vb. שבק
vb. בהח *15d(7)*
n. בר פחין
vb. סמי *15d(8)*
n. ירח *16a(1)*
num. שת עשר
vb. חטי *16c(13)*
n. עוזל *17b(5)*
vb. זרז *17b(12)*
n. טדחו *17b(18)*
n. מטר
n. עיקר
אית *17b(36)*
n. בני מריך *17c(20)*
vb. חרב
n. מרי
vb. סלק
n. שבוע *17d(7)*
n. כלב *17d(43)*
vb. שווי
vb. נבח *18a(1)*
vb. נפח
vb. נצר
n. צרצר
n. קולה
n. כד *18a(2)*
vb. נצר

n. קמפון *18a(15)*
n. איגד *18b(29)*
n. הליל
n. מחל
vb. חבר
n. טבח *18d(21)*
n. דחם *19a(7)*
vb. חשש *19a(25)*
vb. יסר
n. צמדמודין
אית *19a(26)*
n. צמר *19a(28)*
adj. קשי
n. צמד *19a(29)*
n. נפש *19a(30)*
vb. חשש
pron. אנה *19a(34)*
adv. מן לבד
n. נפש
vb. ערב #2
adv. מן לג(י)ו *19a(35)*
n. עוזל *19b(18)*
n. עוזל *19b(24)*
n. מרע *19b(30)*
n. חיווה *19c(25)*
vb. נכי
n. חורש *19c(26)*
n. חיווה *19c(28)*
n. חורש *19c(29)*
n. מנדה *19d(22)*
vb. סדר
n. בוצין *19d(23)*
vb. דלק
vb. מלך *19d(24)*
adv. קדמיי
n. פורענו *19d(28)*
pron. אוחדן *19d(29)*
prep. מן גב
vb. רגש *19d(35)*
pron. אנה *20a(1)*
pron. את
n. דאש *20a(3)*
vb. רום
prep. בשעת *20a(5)*
n. מחלייה
n. שנה #2
n. מחלייה *20a(6)*
vb. פרפר *20a(7)*
n. שנה #2
n. דוב # 2 *20a(8)*
vb. דמם

pron. הוא *20a(20)*
n. דב *20a(27)*
n. שלם
n. חיטה *20a(37)*
vb. טחן
n. אדי *20a(40)*
vb. טחן
n. דרה *20b(1)*
vb. קטל
vb. פדסי *20b(2)*
n. צניעו *20b(3)*
vb. קלף
n. שובלה #2 *20b(4)*
n. דחמין *20b(8)*
adj. קטיל *20b(40)*
n. שׂר *20c(7)*
conj. מן *20c(14)*
vb. נשי
vb. עסק *20c(15)*
n. פרגמטייה
vb. יהב *20c(16)*
n. מטכסה
n. פילי *20c(17)*
n. עץ *20c(22)*
vb. דחל *20c(26)*
n. איסטדיג *21a(1)*
n. פויטס *21a(8)*
n. קרוב
n. קריי
n. חניי #2
טובי *21a(17)*
n. לווי
n. קרוב *21b(8)*
n. מלך *21b(19)*
vb. אזי *21c(26)*
n. שד
n. שידה
vb. פחד *21d(25)*
n. פיריום *21d(26)*
conj. ברם *22a(22)*
adv. הכה
vb. חסר
adv. להל
adv. ציבחד
adj. רשיע *22a(24)*
n. סולם *22c(18)*
adv. מן לג(י)ו *22c(22)*
n. פירטה
n. רמון
n. חדצני *22c(24)*
vb. ערב

n. קנדיל
n. ששי #2
vb. דלק *22c(25)*
vb. להק *22c(26)*
vb. רווח *23b(25)*
vb. בעד *23b(26)*
n. גלש *23b(28)*
n. מוצינא *23b(29)*
prep. מן גו *24a(5)*
vb. נהר
vb. פגע *25a(3)*
n. פלטנוס
n. קיקלה *25a(5)*
adj. בדיך *25a(6)*
vb. טוף
vb. עלם *25a(7)*
n. חמר #3 *25a(8)*
adj. דם *25a(10)*
adj. מכיך *25a(11)*
n. ענה *25a(12)*
vb. שגח
n. מיל *25a(15)*
vb. נחת
vb. דכב
n. מדבר #2 *25b(19)*
n. מדברה
רגש #2 *26b(3)*
n. בדבן *26b(4)*
n. שקרן
n. אולוכדוסון *26c(25)*
adj. נקי *26d(14)*
vb. נער *26d(24)*
n. קטם
n. גלגטק *27a(7)*
vb. טען
n. כירחיד *27a(8)*
n. נביאייה *27c(29)*
n. קמפון *28b(16)*
vb. גני *28b(25)*
n. אדוסה *28d(14)*
n. מזון *29a(23)*
vb. מצץ
vb. חרף
n. חרפיה
n. ריס *29b(22)*
n. בזע *29b(23)*
adj. שמין *29c(10)*
n. גב *29c(23)*
vb. מטי *29c(43)*
vb. קפץ *29d(9)*
vb. אבל *30a(16)*

n. גרם 38c(8)
n. ממש
n. צלים 38c(11)
n. רשו
conj. מן 38c(13)
n. ציץ
vb. שבע
vb. שעי
vb. קלס 38c(16)
n. טעו 38c(18)
vb. חבר 38c(19)
vb. קרקש 38c(20)
n. קונדיטון 38d(10)
adj. עתיק 38d(11)
vb. ברי #2 39b(14)
n. סכנה 39c(6)
vb. ברי 39c(7)
n. ברייה
adj. חדת
n. אחר 39c(20)
n. בית אבלה
n. בית קציפה
vb. טייל 40a(31)
conj. בגין 40a(33)
vb. בכי 40a(36)
n. סיבו
n. מקמה 40c(17)
n. שוק
vb. תקל 40c(18)
adj. בבליי 40c(19)
n. בית וועד 40c(20)
vb. בדר 40d(16)
vb. קנתר 40d(18)
adj. בבליי 41a(4)
n. מלאך 41a(16)
prep. מן גב 41a(28)
n. שוק #2
n. שוק #2 41a(31)
n. שוק #2 41a(35)
interj. וויי 41b(31)
vb. אחי 41d(6)
n. קרה 42a(9)
prep. בלא 42b(4)
vb. חצד
n. חבן
n. בסים #2 42b(6)
pron. ר(י)ן
vb. קטף
vb. זמר #2 42b(7)
n. כרם

vb. רחץ
vb. אזל 36a(23)
אית
n. ענה
vb. חדי 36a(25)
n. אדר 36b(28)
n. אחר
n. זהר
n. סהר
vb. זכי 36d(9)
vb. חוב 36d(39)
n. חושבן
n. איפרך 37b(27)
n. זבזה
n. נבז
n. בזבוי 37b(28)
n. בזוז
conj. מן #2
vb. בזז 37b(29)
הלא 37c(16)
vb. ערב #2
vb. סגד 37d(5)
vb. סגד 37d(8)
n. צלים
n. אומה 37d(9)
prep. לבר מן
prep. מן גב 37d(29)
n. ברייה 38a(4)
vb. שבע
n. עמור 38a(5)
n. סנסן 38a(11)
n. אילן 38a(12)
pron. כלום
vb. פסח
n. תומרה
n. אלבן 38a(13)
n. אחר
n. סנסן
n. גולה 38a(15)
n. מוקס
n. ביר 38b(2)
n. איפרך 38b(10)
n. איסטרטליט 38b(11)
n. איסכולסטיק
n. איסכולסטיק 38b(18)
n. קחליק
n. איסטרולוגוס 38b(19)
adj. קשיש
דרירא 38c(7)
vb. סגד

conj. כיוון
n. מגלב
n. נור
n. סורחן 32c(28)
n. מעין 32c(29)
vb. בעט 32c(30)
prep. לגב 33a(13)
n. אחה 33b(17)
vb. פטר 33b(21)
vb. פטר 33c(2)
pron. אחי 33c(26)
n. טימיקון 33c(30)
n. קירס 33d(18)
vb. פתר 34b(24)
prep. בר מן 34c(26)
n. דלמה 34d(1)
n. בקעה 34d(2)
n. קריצה
n. מצווה 35b(1)
vb. פתח
n. אסי 35b(2)
n. חייט 35c(10)
vb. שאל
n. דוכסו 35c(11)
n. שאילה
n. דוכסו 35c(12)
pron. הוא
vb. חוט 35c(14)
n. מסטובי
aux. vb. נהיג
n. מסטובי 35c(15)
vb. חכם 35c(16)
vb. חמה
n. מחזי 35d(5)
n. מסן 35d(29)
n. עקיב
adv. אימח 35d(38)
vb. צלי
n. ביי 35d(39)
vb. חרב
vb. קפח
n. מגיר 36a(1)
n. אלה 36a(3)
adj. ברין
vb. שבק
adv. אימח 36a(4)
n. יהוריי
n. ביי 36a(5)
vb. קפח
conj. בגין 36a(6)

vb. שחי
vb. גזי 30b(25)
interj. לווי 30c(7)
n. קבל
vb. דנח 30c(8)
pron. את 30c(10)
vb. בני
pron. הוא
adv. לאו
n. דהב #2 30c(11)
n. כסף #3
n. מקדש
n. שעה
n. אימם 31a(19)
vb. נהר
דומנין 31c(13)
n. חבורה
vb. מטי 31d(11)
vb. פשט
n. קרה
n. חמר #3 32a(6)
n. עבור
n. קרייה
vb. נסח 32a(7)
n. חנור
n. אצו 32a(8)
vb. זבן 32a(9)
n. איגר 32a(10)
vb. סלק
n. עיין
vb. שכח
vb. חבע
n. איגר 32a(11)
adj. יהיב
vb. ברי 32a(14)
prep. אף על פי 32a(15)
vb. נחת
vb. עסק 32a(20)
vb. סבל 32a(23)
n. סבני
n. ברביי 32a(31)
vb. נכש
vb. עבר
vb. סרח 32b(29)
n. עקיב 32c(7)
vb. חלי
vb. פוג 32c(15)
vb. פוג 32c(21)
vb. דון 32c(27)
n. רין
n. זפת

n. וולד *42b(11)*
vb. ילד
n. ענה *42b(12)*
n. סדן *Ed 1c(27)*
vb. צמח *Ed 40d(16)*
n. חירוף *G 9b(8)*
n. עוזל *G 16d(36)*
n. עוזל *G 17a(10)*
n. מוחר *G 17a(30)*
n. מלכו *G 22a(24)*
n. גף *G 26d(24)*
vb. קצב *Var 23b(20)*
vb. קצב *Var 24a(7)*
vb. קצב *Var 25a(22)*

Vayyikra Rabba

n. אנונה *4:4*
adj. כייר
n. חקל
n. כרם
vb. שחק
n. נבי *9:7*
n. סכוי
n. גוף *40:3*
vb. אכל *43:4*
n. בית ספר
n. שיטה 2# *44:7*
num. תריין
n. בר הילכן *54:7*
n. רעווה
n. בר מכלה *55:2*
n. רעווה
vb. קרי *55:3*
n. בר אולפן *55:4*
vb. אכר *56:1*
n. מחל
n. פרגמטווט *56:2*
n. בייש *56:3*
vb. גוף
n. חזור
vb. פלג
n. מרי מצוון *56:4*
n. רעווה
vb. אגר *57:2*
vb. אכל
n. גנה
n. ציפר
n. מרי אוסיין *57:3*
n. רעווה *58:3*
adj. רשיע

n. רעווה *58:9*
n. איסטומך *64:9*
n. בית כסייה
n. וושט
prep. ל-
n. מסיס
n. כנח מעייה *65:1*
n. כרוך
n. כרס
adj. קטין
n. כרוך *65:2*
n. סני דיבין
n. פטיטרך
n. אחר *69:5*
n. סדר
n. ראש סדר
vb. פתח *69:6*
n. מחל *75:9*
n. מרי זיינה *76:1*
קבלאי
n. קולה
n. רעי
vb. חלי
n. קטול *76:3*
n. סולם *82:1*
adj. הפיך *82:2*
adj. רטיב
n. גוף *86:3*
n. מיינוק *100:3*
n. עויל
n. שד
vb. פגע *101:1*
n. רוח
n. שר
vb. אזל *101:2*
vb. גלג
vb. כחש
vb. עבר
vb. קרי
n. תרנגל
n. אם *101:3*
vb. גלג
vb. קטע
n. שור 2# *101:4*
n. בר הודיי *102:8*
n. בר שהין
n. אילן *103:3*
n. ארע
n. חיל
vb. חמי
n. חלול *105:1*

n. שן רפיל/ן *105:5*
n. ערס
vb. שאל *112:2*
n. אפין *112:3*
n. גמל
n. חמר 2# *113:2*
n. עז
n. בית מדרש
n. פסיקה
n. ריטלה *113:3*
num. חד *114:1*
n. רמוי
prep. לוקבל *114:2*
conj. מה
n. ציבור
n. גוף *114:3*
n. גלוי *115:3*
n. כיר *115:4*
n. ארון *116:4*
n. כיף *116:5*
vb. גלי *116:6*
vb. זקר
n. תרנגל
prep. בחר *116:8*
n. גלו
vb. מחת *118:2*
n. מדינה *118:6*
adj. עליב
n. אסי *118:7*
n. דיוקט
n. סניגור
n. פטגריטוס
vb. קטרג
vb. רפי *120:4*
n. כוחיי *122:7*
vb. סחר
vb. אזל *123:1*
n. בצל
vb. נתן
vb. אכל *123:2*
prep. בלא
n. בצל
n. פיחה
vb. אכל *123:3*
n. מגירה *123:4*
vb. שאל
n. תרע
pron. אתי *123:5*
n. בעיל
n. מגירה
vb. פתח

vb. רקף
n. ביר *123:6*
prep. לגב *124:1*
n. מגירה
vb. רקף
vb. שאל
adv. לאו *124:2*
vb. חוור *124:3*
vb. סרק
n. שער
n. אפין *124:4*
n. ארע
n. מרי עבידה
vb. עבר
vb. שבע *124:5*
n. חור
n. גרי *124:6*
n. עז
adj. שמין
vb. ידע *125:1*
adj. ביש *125:2*
adj. צאי
n. שער
interj. לווי *125:3*
vb. עלל
vb. עבד *125:4*
adj. חשיש
vb. קום *125:5*
n. קילוס *125:6*
vb. שרי
n. שגגה *126:2*
interj. הא *126:3*
n. טמירה
vb. שבק
vb. שרי
n. אלה *126:6*
n. חוב
n. רב
adj. יאי *126:7*
vb. שבק
pron. ד(י)ן *128:2*
vb. ידע
vb. שהד
n. שהדו
vb. גנב *130:1*
adv. אל *130:2*
n. גוף *130:5*
vb. דרש *132:2*
vb. לוש *133:1*
n. מגירה
n. שושף
vb. ערב *134:1*

n. נקוב
vb. צרי #2
n. כן 251:1
n. נקוב
vb. רגש 251:4
n. פדע 251:5
n. שומשום 251:6
n. חנן 252:1
vb. חקר 252:2
vb. חמר #2 259:6
adv. יחיר
n. פלח #3
n. חמר 260:3
n. ענבה
vb. סמך 261:1
n. קנה 261:2
vb. מות 271:3
interj. לווי 271:4
n. טעון 275:3
n. חרוב 281:1
n. מסכינו
n. תחובה
n. לב 281:2
adj. סומק
n. סוסי
n. ערקה
n. חיווה 286:3
conj. כר
prep. מן
n. נהר
n. תורש 286:4
n. תיווה 287:1
n. חורש 287:2
vb. סני
n. ארי 287:6
n. ארי 288:1
adj. קרמיי
pron. ד(י)ן 291:2
n. סטר 296:6
n. ננס 301:7
n. חבל #2 305:3
vb. שרי
vb. שלהי 319:2
n. אחר 324:3
vb. צווח
n. שטף #2 324:4
n. שׂער
n. בריי #2 325:4
vb. יחב
vb. קום
vb. דחל 327:2

n. יתר
vb. נסב
pron. את 202:4
n. יתר
n. פחור
vb. גלג 203:4
vb. חיי 203:6
n. מית 203:7
n. מרי 204:1
prep. על
vb. רבע
adj. אריך 208:1
pron. מהו
prep. דכוות 216:5
vb. חפן 216:6
vb. קמץ
num. תריין
n. חפן 216:7
n. קומץ
num. חמני
vb. שאל 218:5
n. פסוק 218:6
n. משחו 221:4
n. סימן
vb. עבר 222:3
vb. פשט 227:2
n. ביעה 233:5
n. פלגו 234:7
vb. אמר 236:8
n. עולימה 241:3
vb. סמק 244:2
n. שפרפר 244:4
n. חסף 244:5
n. נחש
n. קרר
n. חסף 245:1
n. נחש
n. חמר #3 246:1
n. זיק 246:2
n. זיק 246:3
n. זיק 246:4
adj. חיי 247:4
n. חקנה 247:5
n. פילגוס 248:2
n. חורן 248:4
vb. באש 249:1
vb. עור 249:3
adv. מגן 249:7
n. פרע
n. שומשום 250:1
vb. גוז 250:5

vb. יהב
n. שלם
n. כלב 178:6
vb. שום
n. סלריא 180:2
vb. אזל 181:3
n. גבר
n. חוב
adj. שמין 182:4
vb. סייע 183:7
adj. רחיל 186:6
vb. רחל
n. פסטמה
n. שליט
vb. דרש 191:1
vb. יחב 191:2
n. מרש
vb. מחן
vb. טפי 191:3
pron. אחי 191:4
n. דרוש
adv. כן
vb. רקק
n. דרוש 191:5
n. מגירה
vb. צהב 192:1
vb. אזל 192:3
vb. בדל
conj. כיוון
vb. רקק
vb. שרי
vb. לחש 192:4
n. רכי #2
vb. רקק
vb. אזל 192:5
vb. אמר
vb. נשם
vb. רקק
pron. אנה 192:6
vb. רקק
vb. לחש 193:1
prep. מן
n. חבל #2 196:6
vb. חפס
n. קשוט 196:7
n. לישן 198:1
n. פסילוס
vb. קטע
ריד־ 202:2
n. פלטין
vb. זוע 202:3

vb. ערך
vb. שכח
n. מגירה 134:2
conj. אם 134:3
vb. קבר
pron. אוחרן 134:4
vb. אסר 135:1
vb. יחב 135:2
n. מגירה
vb. נסב
n. עיגול
prep. כן 135:3
n. כרייה
adj. זכיי
adj. חייב
vb. קצע
n. מומי 135:4
vb. אתי 140:3
n. קרה
n. אומה 144:3
pron. ד(י)ן
vb. נהם
vb. סגר
n. ברכה 151:5
n. גוף 153:5
pron. אוחרן 156:1
pron. חורן 158:7
adj. גליד 160:1
n. פלן 165:8
n. פלניח
pron. ד(י)ן 166:1
n. יד
vb. פדע
n. רגל
vb. חבר
vb. בעי 166:2
n. גוף 170:1
n. אורח 176:6
vb. שום
vb. שגח 177:1
איח 177:4
interj. אין 177:5
n. כלב
n. פיסה
vb. קום
vb. חפס
vb. יני 178:1
n. ירתו
adj. כיש 178:4
vb. כחש
prep. בן 178:5

vb. נצח
n. קרב
n. פלטין 500:4
vb. מחי 500:6
n. נחשול
n. גוזל 502:4
adv. חמן
prep. כלוקבל 502:5
n. ליטרה
n. סטר
vb. חקל
vb. שני 502:6
n. גבר 503:2
n. נהר
vb. גוז 503:3
n. עקרב
n. שליחו 504:1
vb. קום 504:2
n. חיווי 504:3
n. כליל
vb. לקט
vb. מחי
n. עשׂב
vb. אחי 504:4
vb. סקר
vb. קטל
prep. יח 505:1
conj. כיוון 505:3
vb. רום
n. עשׂב
n. חטר 505:4
vb. קרב
vb. רדף 505:6
vb. טייל 505:8
n. רומיי
adv. מן יר 506:1
prep. עילווי
adv. על מגן
vb. קטל
n. רומיי
n. ים 506:3
n. שוני
vb. גלגל 506:4
prep. לכחר
vb. צנע
prep. בן 506:5
vb. גלגל
vb. פשפש
vb. טען 506:6
n. יהודיי
n. כחב

interj. ווי
conj. הך מה 427:3
vb. יהב
vb. פגר 428:6
n. אמור 434:5
adj. בייר 435:3
vb. צדי
n. גור 435:7
n. מחל
n. כלב 436:1
adv. כמה
vb. רבי
n. מערכב 445:4
n. זהויין 445:5
num. חלח עשׂר 446:6
num. חד עשׂר 447:1
num. עשׂר
interj. ווי 448:6
conj. אם 451:3
n. דעוך 451:4
n. חדו
vb. ערכב
n. מימר 454:1
vb. געגע 457:1
vb. אלף 460:2
vb. ירי
vb. שאל
n. קמח 471:2
adv. אל 476:1
vb. חזק 476:2
vb. רפי
n. חוחמדה
n. כחף 476:3
vb. פחר 481:2
n. קברניט
vb. כעי 485:5
n. זווי
vb. קום
n. רשו
n. מלי #2 485:6
vb. מלי 486:1
n. קולה
vb. כוע 487:2
n. שלם
n. חבל #2 494:3
n. ניניה
vb. נסך
n. סיב
n. ארע 495:2
pron. כלום
n. מדבר 500:3

n. מערכב 369:6
n. והויין 369:7
vb. לוט 373:7
n. בייה 387:8
n. מרי בייי 387:9
vb. פני
n. תוחב
n. טליו 390:5
n. כוריי 391:4
n. ציפר 392:5
vb. קפח 393:1
n. אחר 393:4
n. פלן 393:6
איח 394:1
n. אחר
n. טם 394:2
vb. שאל 395:2
vb. יכל 395:3
vb. יחב
pron. כל
vb. סאב #2
n. ראש ירח
adj. יליף 395:4
n. עסיק
n. ארן 396:1
pron. ד(י)ן
vb. שמע
n. חטר 396:2
n. אמור 398:5
n. גליל 399:1
n. רגב
n. כוטנה #2 410:1
n. זורנה
n. עוסקן 415:4
n. עורב
n. קן
n. אפרח 415:5
adj. חדת
vb. שוע
n. יחוש 415:6
n. ציאה
vb. פשט 416:3
n. קרה
n. קרה 416:4
n. אולפן 416:5
vb. חמי
pron. מה
adj. נהיר
n. דכס 425:4
vb. בין 427:1
vb. אזל 427:2

n. מגלב
vb. חלי
vb. לקי 337:4
n. קור #2
n. קיל
vb. קום 344:1
vb. אחי 349:2
vb. זבן
vb. כרז 391:4
n. טריקלין 349:3
vb. פשט
vb. אחי 350:1
vb. כרז 393:6
pron. את 350:2
prep. דכווח
vb. אכל 353:1
n. ביעה
n. מדינה 353:2
n. אבן 353:3
n. אחר
prep. יח
vb. רגם
prep. לוחרי 355:4
vb. קום
vb. עבד 358:2
vb. קרי
vb. תני
vb. נדר 359:3
vb. פחר 359:5
n. מילה 360:1
n. סלע
n. משחוק 360:2
adj. קלן 361:8
n. קור #2 362:4
n. קיל
n. עיין 364:3
conj. על
n. צינה
n. צינה 364:4
n. צלו
vb. שיזב
n. צינה 364:5
n. שרב
n. תרעבה 366:1
n. חעוב
n. שטו 366:2
adj. שטי
prep. מן 367:2
n. גרם 367:4
n. שביל 368:4
vb. כבש 368:5

n. חציב 577:1
vb. חשך
n. סב
vb. הני 577:2
n. חיין
pron. את 577:3
n. בר שנין
n. יום
vb. אכל 577:4
vb. זכי
vb. חצב
vb. ידע 577:6
vb. עבד
n. ענה
pron. מה 577:7
vb. מלי
n. פלטין
vb. קום
n. קרטל
n. חינה
n. חרע
n. עסיק 577:8
vb. זכי 577:9
vb. חצב
n. נציבה
vb. עבר
vb. הוי 578:1
n. פרי
pron. אנה 578:2
vb. נתן
n. סילון #2 קיליוון
pron. ד(י)ן 578:3
n. עבד
vb. פני
n. קרטל
pron. אנה 578:4
n. יהודיי
vb. יקר
n. מוקר
n. בעיל 578:5
n. ברח פחין
n. מגיר
n. מרעל 578:6
vb. פרג
n. עסיק 579:1
n. פלטין
vb. רחם
vb. טען 579:2
n. מלא
n. מרעל

n. רוח
conj. מן #2 554:4
vb. שהד
n. מגרופי 554:5
adv. מחר
n. מצמח
vb. נפק
n. עם
n. יום 554:6
vb. נקש
n. ערבוב
n. פרזל
n. אדם 554:7
דיד־
n. תוררה
prep. על אפי
n. מכוש 554:8
vb. הוי 555:1
n. מגרופי
n. מצמח
vb. נצח 555:2
vb. נקש
n. ערבוב
n. פרזל
n. אדם 555:3
n. חוררה
prep. כמין
conj. עד זמן
adv. חמן
vb. כלל 558:5
vb. כלל 558:6
vb. כלל 558:7
n. אמהה 560:1
vb. שמש
adj. ביש 560:2
n. מאן
adv. בטויטה 575:3
n. סכוי 575:4
n. תרנ(ו)גלה
n. אגף 575:5
adj. דקיק
vb. כוש
vb. שחן
vb. קרב 575:6
vb. רבי
vb. ערר 576:1
n. קיקלה
n. מכוש 576:4
n. גבר 576:5
n. טם
n. שביל

n. מיח
vb. נסי #2
vb. פרי
n. תעל
n. תעל 509:5
n. ארי 510:1
adj. טב
vb. נסי #2
vb. קטל
n. ארי 510:2
vb. חיי
adj. ביש 510:3
vb. אסי 510:5
vb. ארע
n. ביר #2
vb. טוף
adj. מציעיי 511:3
vb. שער
adj. עתיק 511:4
vb. סרס 513:7
n. בעיר 524:7
n. אחר 531:3
vb. חכם
adj. חסם
vb. פרס
adv. לאו 531:4
adv. על מגן
vb. צווח
vb. קרב
interj. אין 531:6
vb. ילף
n. עובד
adv. חמן
vb. חכם 531:7
n. חסים 532:1
adj. חסם
adj. נקי 538:4
n. ענן
n. קרה 539:7
n. סודר 542:4
conj. מן 543:3
vb. נסי
adj. זעיר 548:3
prep. כווח
adv. כמה 554:1
n. איחה 554:2
pron. אחון
vb. נזק
n. קריצה
vb. כעי 554:3
vb. נזק

n. עוסקן
n. סדיין 507:1
n. פרדס
vb. כעי 507:2
n. דוכיפח
adj. מסאב
n. עוף
n. קן
vb. אזל 507:3
n. רוכיפח
vb. סחר
n. פרדס
n. קן
n. דוכיפח 507:4
vb. סחר
vb. חקן
n. לוח 507:5
n. דוכיפח 507:6
n. מסמר
vb. גנז 508:1
vb. שרף
vb. אכל 508:2
n. גנב
n. חמרה
vb. חרב
n. עשב
n. גבר 508:3
vb. פחח
n. שביל
n. אורח 508:4
vb. ארע
vb. גרש
num. חד
n. מפתח #2
n. סמי
n. פחיח
vb. קרט
n. סמי 508:5
vb. פחח
n. פחיח
vb. גרש 508:6
n. סמי
conj. עד זמן
n. פחיח
n. ציפר 509:1
vb. קרט
n. חברה 509:2
n. עם
vb. קטל
vb. חיי 509:3
vb. טלק 509:4

n. מנה #2
adv. סגין
vb. נצח 664:2
n. עומר
n. פורפיר
n. כסף 664:3
n. קינטינר
adj. שטי
n. פורפיר 664:4
vb. צאי
vb. צום
n. שׂק
n. תעני
n. בלניי 664:5
vb. סחי
adv. קדמיי
n. חנו 664:6
vb. פתח
vb. צלכ
vb. אזי 664:7
vb. לכש
vb. מזג
vb. סחי
n. פורפיר
n. קמין
num. אלף 665:1
n. כליל
n. עומר
vb. רבי 665:2
adj. שטי
n. שער
vb. ספר 665:3
adv. קדמיי
vb. אנח 665:4
n. זוג #2
pron. מה
conj. מן
vb. ספר
vb. אנח 665:5
n. גבר
n. ספר #4 665:6
n. קומיס קלטור
n. בלניי 666:1
n. זוג #2
n. סטובטון
vb. ספר
n. ספר #4
vb. נסב 666:2
n. סוסי
n. עומר
adj. שטי 666:3

n. סורחן
vb. קטל
n. כיר 636:1
vb. בעט 636:2
n. מעין
n. סורחן 636:3
vb. חיי 639:2
n. חייה
n. מחבלה
vb. משכן
n. מחברה
n. מחברה 639:3
prep. תחות 645:8
vb. חנק 645:9
n. כורסי
prep. ל־
n. פסטור 651:10
pron. אנה 652:3
n. סנטירו
vb. נשי 653:3
vb. קרי
vb. אזל 654:1
pron. מן
n. תרע
vb. צווח 654:2
n. גרם 654:3
vb. סני
num. מאה 654:5
n. מחל
vb. צנן
n. חעל
conj. כמה 654:6
n. שמש #2
n. שלם 654:7
n. תבשיל
n. מגוס 654:8
vb. סרח
vb. צנן
n. מגוס 654:9
adj. צריך
vb. פייס 655:1
n. שלם
n. חוררה 662:1
vb. טעם
n. כלב
vb. יחב 663:2
vb. עסק
n. צלו
n. עומר 663:4
adv. כמה 663:5
vb. חסל 664:1

n. מחוז
vb. נפק
vb. נצח
n. איתה 619:3
n. אפין 619:4
vb. מכך
n. ענה
adv. חוב
pron. אנה 619:5
adj. שטי
pron. אוחרן 620:1
vb. ילף
n. עיצה
vb. אבל 620:2
n. חזור
n. לחים
vb. קדם
n. רמון
n. ארע 620:3
n. עותר
n. דין 620:4
vb. חמי
vb. קום
n. גול 621:1
n. דין
adj. רחיק
vb. זבן 621:2
vb. חפר
n. סימה
n. סימה 621:3
n. בר דכר 621:5
vb. דון 622:1
adv. טבאות
pron. מה
n. מטר 622:3
vb. נחת
vb. רום
n. בעיר 622:4
vb. דנח
vb. נפח 622:5
vb. שיזב
vb. פוג 633:7
vb. פוג 634:5
vb. דון 635:4
n. דיין
conj. כיוון
n. מגלב
n. מרזופה
vb. דרך #2 635:5
pron. הוא
adv. בדון

vb. פרג 579:3
vb. טרי 579:4
n. פלטין
prep. קודם
n. אפתי 579:5
vb. פני
n. אם 579:6
adj. בשיל
vb. פגג
adj. שלים
n. ברביי 584:5
vb. נכש
vb. אזל 585:4
n. אורייה 589:8
vb. סלק 590:8
n. שכינה
n. עם 591:2
vb. פרסס
adv. איפשר 591:6
n. עילו 591:7
n. גלגין 593:7
n. פגניקה 599:8
vb. אמר 601:2
vb. דחל
vb. סלק
vb. עבד
vb. מטי 602:7
vb. פשט
n. עלם 605:3
vb. דחל 605:4
vb. קטל
n. שקר
n. קשוט 605:5
n. סדר 605:7
n. קרב
vb. שיזב
conj. אם 606:4
conj. אלא 606:5
vb. מני
adv. עוד
vb. קטרג 608:2
prep. להונ־ 609:6
vb. סרס 615:5
n. קרה
vb. שפע 618:3
vb. דקק 618:4
adj. קציי 618:5
pron. כל 619:1
adj. קרחיגניי
vb. חרב 619:2

n. כלב
vb. נבח
vb. נפח
vb. נצד
n. צרצר
vb. שווי
adv. מן יד 770:3
vb. נכח
vb. נצר
n. צרצר
n. אכסניי 777:3
vb. גמל
n. אכסניי 777:4
adj. עליב
n. אכסנייה #2 777:5
vb. חני 779:3
prep. רכוות 779:4
vb. חני
n. כרע 780:3
vb. נגס
n. שק
vb. זכי 783:6
vb. סכי
n. כרע 784:3
vb. נגס
n. שק
vb. הוי 784:5
n. שיטה #2 784:6
pron. חורן 786:6
n. שיטה #2
adj. זעיר 789:3
n. הון 791:8
vb. חבש 792:2
n. אנטיל 792:5
n. גלגל
vb. דמי
vb. מלי
vb. רוקן
n. דימוסין 793:7
n. דלמה
vb. נחת
vb. זכי 794:1
n. מסכן
vb. פגע
conj. הואיל 794:2
n. חיין
vb. טפל
n. מות
n. כיס 794:3
n. צווד
vb. חלי

adj. בבליי 752:7
adv. הכה
vb. זכי
n. ממזר
n. פסיקה 753:1
n. ציבור
vb. רדש 753:2
vb. חסל
vb. מחן
conj. עד
n. אח 753:3
vb. זכי
n. ממזר
vb. נפק 753:4
n. פסיקה
n. שעה
vb. פחר 754:5
adj. עליב 754:7
vb. רחק
adj. נקי 755:3
adj. פרוק 755:6
vb. אתי 757:1
n. לישן
n. צבו
adj. כיש 757:2
n. צבו
n. שוק
vb. אתי 757:3
n. צבו
vb. אזל 757:4
adj. כיש
n. צבו
n. כישה 757:5
adj. טב
n. טבה
n. סעודה 758:1
n. חלמיד
n. אונייה 758:6
prep. דכוות 758:7
n. צדו 765:4
vb. רוי 767:4
n. פורני 767:6
adj. פלייה
n. דהב 768:4
adj. נקי
n. מרי 768:7
n. אלה 769:2
n. דאש 769:4
n. פסוק 769:5
vb. קום
n. כר 770:2

n. ליגיון
n. מדינה
prep. עילווי
vb. קדם
n. יום 702:4
conj. כל מה
n. ליסטיס
n. פילקי
vb. צוד
n. זכו 702:5
n. ליגיון
conj. מה
vb. קפח
n. מלך 702:6
prep. קודם
vb. קפח
n. גבר 702:7
n. טפיט
איח 703:2
n. ליגיון 703:3
n. פלן
vb. שאל 703:4
vb. חכם 703:6
n. דימוס 703:7
n. טפיט 704:1
vb. שהד
vb. אזל 705:3
adv. הכה
n. חושבן
adv. הכה 705:7
adv. להל
adv. לעיל 715:1
n. פתח #2
vb. בהת 730:6
vb. לקי
n. אילן 731:5
vb. קטל
n. מבול 732:2
n. מסדרה 733:3
vb. קרץ 743:4
vb. הפך 744:1
prep. לאחורי
vb. לעי 744:2
adv. טבאיח 744:3
conj. מן 748:1
vb. נחת
vb. סלק
n. שלם 749:3
vb. דכר 749:6
n. ממזר 752:3
n. ממזרה

n. גבר 666:4
vb. יכל
vb. מעך
n. סב
vb. מעך 666:5
n. קדל
vb. רכב
n. חקיעה 668:4
conj. אפילו 670:8
vb. נחת
n. אלה 673:3
n. קשוט
n. חקוף
vb. סקד 675:7
n. ירח 682:4
n. שבועה
n. מרי שמועה 684:9
vb. קום
vb. שאל
vb. טייל 688:6
vb. סמך
prep. בגלל 689:1
n. ביח חקל
vb. הוי
vb. זכי
prep. בגלל 689:2
n. ביח כרם
vb. זבן
vb. מטי
prep. בגלל 689:3
n. ביח זייחה
vb. ככי 689:4
vb. שרי
n. סיבו 689:5
vb. שבק
n. פויטס 690:7
n. קרוב
n. קריי
n. חניי #2
n. טימי 691:2
n. מנה #2
n. ביין 694:6
n. נצוח
n. נצוח 694:7
vb. ידע 695:2
n. נצוח
adj. לקיש 697:1
n. חחירה 697:6
n. עחירה
vb. גבי 702:3
n. דימוס

conj. כיוון	*857:3*	vb. קום		adj. מלי		n. דינר	*795:3*
n. מרי מצוון		adj. אריך #2	*808:3*	n. פרגי		vb. דמך	*796:1*
vb. פגע		prep. בגו	*808:5*	n. פרפריין		n. חלם	
n. שוק		n. משבקה		vb. שבק	*804:3*	n. כר אחתה	*796:2*
vb. יהב	*857:4*	vb. אזל	*810:5*	vb. מרק	*804:4*	vb. זמי	
n. יחמה		vb. זיין	*811:3*	adj. טב	*804:5*	n. פרנס	
n. קלוב		vb. נוח		vb. נסב		num. שח	
pron. הדך	*857:5*	vb. שיזב		vb. פסס #2		vb. חשב	*796:3*
n. פולר		vb. שמט		vb. גרם	*805:1*	n. נפקה	
vb. מלי	*858:2*	vb. יהב	*812:3*	n. סנטר		vb. אמר	*796:4*
n. מרצוף		vb. פרנס	*812:4*	n. (חד ד)סגי נוהרה	*805:2*	n. מטכסה	*797:1*
vb. שכח	*858:3*	n. קינטינר		vb. חגל		n. פורפיר	
conj. אילו	*858:4*	num. שח		n. ייסורין		conj. או	*797:2*
n. אסי		vb. ילף	*812:5*	vb. נגד		vb. זמי	
vb. חשש		n. מחניין		vb. נפל		n. פילקי	
n. אלף	*859:1*	vb. פלג		vb. יכל	*805:3*	n. כתב	*797:3*
vb. כעי		num. חריין		n. קרייה		vb. נפק	
n. יום		n. אוסייה	*813:1*	n. שכינו		num. מאה	*797:4*
n. מדינה		vb. זבן		conj. מן	*805:4*	vb. נפק	
איח	*859:2*	vb. חמי	*813:2*	n. שכינו		adv. פרה	
vb. רבע		vb. נסי		pron. אנה	*806:1*	vb. קרי	
vb. שכח		vb. סגל	*813:3*	n. מצווה		vb. נפק	*798:1*
n. שק		איח	*813:4*	n. משבקה		n. סב	
n. גבר	*859:3*	n. אפוכי		vb. חבט	*806:2*	n. קומץ	*798:3*
adj. מלי		n. ברוש		n. סבר #2		n. אפין	*798:4*
n. מסכן		adv. מגן		n. שכונה		vb. זמי	
vb. פתח		n. ספר #2	*813:5*	vb. דוק	*806:3*	vb. מכך	
n. שק		n. אם	*816:3*	vb. זון	*806:4*	vb. זמי	*799:1*
n. חרוג	*859:4*	n. מוחר	*816:4*	vb. גזר	*806:5*	n. לילי	
vb. אסי	*859:5*	n. מילה		vb. צרך		n. ראש שחה	
vb. ארע		n. שובה		n. חעני		n. מצווה	*799:2*
n. גב		vb. שעי		n. גבר	*807:2*	vb. היימן	*799:3*
vb. טען		adv. הן	*816:5*	vb. דרש		prep. יח	
vb. סלק		pron. חורן		n. מצווה		n. סמי	*800:2*
n. חרוג		n. חתן	*818:2*	vb. זכי	*807:3*	vb. בזי	*802:6*
n. דינר	*859:6*	n. ברחיה ריעקב	*824:8*	n. משבקה		prep. קומי	
prep. ל-		adj. יאי		vb. פגע		n. איקר	*803:1*
n. מרצוף		n. מסכינו		n. כיי	*807:4*	n. פרן	
prep. לקדמות	*860:1*	n. ערקה		vb. חמי		n. רב	
n. מדל		adj. טרסיי	*831:1*	vb. צפי	*807:5*	n. זמן	*803:2*
n. שאילה		n. כנישה		vb. יחב	*807:6*	vb. חסל	
n. כרוז	*860:2*	vb. כול	*845:3*	n. עבירה		vb. פשט	
n. למין		n. סאה		אילולי	*807:7*	vb. שבק	
prep. לקדמות		n. סלע		n. גבר		vb. מכך	*803:3*
vb. מטי		n. שק		n. משבקה		pron. כלום	*803:4*
n. נהר	*860:3*	n. מצווה	*856:5*	n. פריטין		vb. צפי	
n. שובלה #2		n. עיקר		vb. שעי		n. קדד	
vb. שטף		prep. בגין	*857:1*	vb. חשד	*808:1*	n. חפי	
vb. ירח	*860:4*	n. מצווה		n. בעיר	*808:2*	vb. גלי	*804:1*
n. מדל		pron. כלום	*857:2*	n. צער		n. פרגי	
vb. שכח		n. פולר				conj. אלא	*804:2*

vb. שבק
conj. אוף *K 247:4*
n. ברי #2
n. שמיין
vb. עלל *K 247:5*
vb. אזל *K 248:4*
vb. יחב *K 248:5*
vb. אזל *K 248:6*
n. חבל #2
vb. טלם *K 249:1*
vb. מחי
vb. נשי *K 249:3*
n. שנה #2
adj. יליף *K 250:1*
n. קסיט
num. חד עשר *K 250:2*
n. יום
n. שנה #2
n. בית קפילייה *K 250:3*
vb. זבן
n. חשוך
n. קסיט
n. חשיכה *K 250:4*
adv. בדון
n. שנה #2
ליח *K 250:5*
n. נטור
vb. תלי
adv. מן לבר *K 251:1*
adv. מן לג(י)ו
n. סונטם *K 251:2*
vb. פני
vb. דמך *K 251:3*
n. נטור
n. גנב *K 251:4*
vb. דמך
n. עיין *K 251:5*
vb. שמשם
vb. רדף *K 252:2*
adj. טב *K 252:3*
n. דמון *K 260:1*
n. תינה
n. גפן *K 260:2*
n. חזור
vb. נפק
n. שם
n. גפן *K 261:1*
interj. ווי *K 266:5*
vb. בוע *K 278:1*
n. קרר *K 415:5*
n. אלרסיס *K 425:6*

adj. עקביי
vb. כדק *G 252:2*
n. חמר *G 252:3*
adj. סימוק
adj. רחתן
vb. אכל *G 276:2*
vb. נכי *G 286:4*
n. שוט *G 330:4*
n. פרשה *G 335:2*
דיד־ *G 344:1*
vb. סרח *G 350:2*
prep. מן קודם *G 387:9*
vb. חבש *G 404:1*
vb. שגש *G 405:1*
vb. שגש *G 405:2*
n. גוף *G 426:7*
n. ביטה *G 575:3*
n. חרנגל *G 575:4*
n. אפרח *G 575:5*
n. כנף
vb. נקר *G 575:6*
vb. עדר
איח *G 591:7*
vb. נכח
n. עליו
n. גוף *G 598:3*
vb. דקדק #2 *G 618:4*
n. חהום
n. קרב *G 619:2*
vb. כתב *G 619:5*
n. פילי
n. טימי *K 245:1*
n. קיתון
n. חמר *K 245:2*
vb. נפק *K 245:4*
vb. שבק
adv. כן *K 245:6*
vb. נסי
vb. שקי
n. אנגרייה *K 246:1*
n. בית עלם
adv. ציבחד
n. שפיי
n. מדינה *K 246:2*
n. טעון *K 246:3*
n. קל
n. שנה #2 *K 246:4*
vb. רוי *K 247:1*
conj. אוף *K 247:3*
adv. הכה
n. מיח

n. משמשן
n. מגוס *Ed 653:3*
vb. נגס
n. חנו *Ed 664:1*
מגיס׳ פלטין *Ed 665.6*
n. כתב *Ed 666:5*
vb. אזל *Ed 752:4*
vb. אבד *EdP 796:3*
n. פח *G 55:1*
vb. פרח
n. ציפר
n. מיסח *G 56:1*
n. ספר # 3 *G 222:3*
n. פסיק
conj. אוף *G 244:5*
n. פחר
n. קיחון
n. קרוז
n. מיחו *G 245:4*
n. משכב *G 245:5*
n. שכב
vb. שכר
n. שכב *G 245:6*
vb. שכר
n. משכב *G 246:2*
vb. פרק
n. משכב *G 246:3*
vb. עור *G 246:4*
vb. זמר *G 247:1*
vb. עבד *G 247:2*
vb. זמר *G 247:3*
adj. יהיב
n. יום *G 247:5*
n. קטסטסיס
n. אלף *G 248:2*
vb. דמך
n. חרנגל *G 248:5*
איח *G 249:1*
n. קסיט *G 249:2*
n. דיינין *G 249:7*
n. קסיט *G 250:1*
n. סנטר *G 250:5*
vb. טרח *G 251:1*
n. סונטם *G 251:2*
n. צרי
vb. דמך *G 251:3*
vb. נום
vb. שתי
vb. פדע *G 251:4*
vb. שרי
n. חנו *G 252:1*

vb. אכל *864:2*
conj. אן
interj. ווי
vb. חלל
n. נדר
vb. אזל *867:2*
adj. דויי
n. חייה
vb. טפי
n. מחבלה
adj. עליב
n. אמבון *Ar 103:2*
vb. צווצי *Ar 361:8*
n. ציפר
vb. כחש *Ar 509:1*
vb. קרץ *Ar 577:1*
vb. גום *Ar 579:4*
vb. טוש
n. מסס *Ar 675:7*
n. נוח *Ar 744:2*
n. פשוש *ArK 509:1*
n. רבי *Ed 56:1*
n. מיסח *Ed 58:4*
vb. רמי #2 *Ed 114:1*
vb. נקש *Ed 132:2*
n. קנה
vb. לקט *Ed 133:1*
n. אציל *Ed 165:8*
n. מוח
vb. פצע
vb. פרך
n. צפר
vb. שמט
n. פיטטין *Ed 249:7*
n. כסו *Ed 364:5*
n. איליסין *Ed 425:6*
vb. קהי *Ed 427:1*
n. אלליי *Ed 445:5*
n. אורדען *Ed 503:2*
vb. גוז *Ed 503:3*
vb. חסס *Ed 532:1*
vb. אמר *Ed 592:3*
vb. גחן
n. כלה
vb. צמיר
n. צפר
vb. קום
n. קטולין
adj. קשיט
vb. רצד
n. אריסט *Ed 653:2*

n. (חד ד)סגי נוהריה V 800:2
n. אוסייה V 812:4
vb. פשפש V 859:1
vb. פשפש V 859:3
pron. הדך V 859:5
vb. גוז V 860:3
n. חיבו Var 17:6
n. בר מצוון Var 56:4
n. גנה Var 57:2
n. שׂר Var 101:1
n. אריס Var 124:2
n. אריס Var 124:3
vb. פלג Var 130:2
n. עיגול Var 134:1
n. פרוטוגמייה Var 221:4
n. רוקרן Var 261:2
vb. יחר Var 271:3
vb. יחר Var 364:5
adv. מן קריב Var 395:6
adv. מן רחיק
n. זיד Var 397:6
pron. אוחרן Var 485:5
vb. נצי Var 509:1
vb. קלק Var 510:1
n. טהר Var 554:2
vb. חפס Var 575:4
vb. חמה Var 622:1
vb. סרח Var 636:1
n. סנטר Var 652:3
n. מגוס Var 654:3
n. עומר Var 655:7
n. בלניי Var 664:6
vb. קנח Var 664:7
vb. דרס Var 666:4
vb. דחש Var 708:8
n. חייט Var 754:5
n. קולה Var 770:2
n. כרטיס Var 797:4
n. פרפריין Var 804:1
n. שכונה Var 805:3
vb. פרנס Var 806:4
vb. גבל Yal 134:1

vb. חמי V 800:2
vb. טוס
prep. לגו
n. נפיש
vb. סבר
n. פגר
vb. שני
n. גלגל Q 399:1
adv. בקדמייחה Q 403:6
vb. כעס Q 404:1
vb. עלל Q 575:5
n. מדינה Q 619:1
n. עלם Q 619:2
vb. להח QG 275:3
n. גמל #4 V 94:5
vb. צוצי V 144:2
vb. פשר #4 V 178:5
n. קרייה V 246:1
vb. שמע
vb. סבר V 246:4
vb. שרי V 247:1
vb. חקן V 247:5
vb. שחי V 249:2
num. חרי(ן)עשׂר V 250:1
conj. מן V 251:3
vb. סבר V 251:4
vb. קרי V 260:1
vb. קום V 261:1
n. אימם V 416:6
n. קרוב V 419:5
adj. דויי V 449:1
n. נקוב V 507:5
vb. סמי V 508:5
n. משכיל V 542:5
n. רמש V 554:2
n. פס V 554:5
n. פס V 555:1
n. מגירוס V 651:10
vb. חבש V 702:4
vb. כוון V 744:3
vb. פטט V 749:3
vb. עצי V 754:6
n. אולוכרוסון V 755:3
vb. סחי V 794:3
num. שת V 799:2

adj. צריך
prep. הך Q 330:4
n. קוד Q 337:4
דיד־ Q 344:4
vb. זבן Q 349:2
vb. נחת Q 349:3
vb. בעי Q 350:1
vb. דוק
vb. סלק
prep. אף על פי Q 350:2
adv. הכה
n. ענן Q 352:1
n. מבוי Q 353:2
n. מצרע
vb. שרי
vb. זהם Q 353:3
n. כיף
vb. רגם
vb. לוט Q 373:5
n. לווט Q 374:1
vb. שקע
n. לווט Q 377:4
vb. שקע
n. אפטרה Q 383:6
n. חיל Q 390:5
n. טלי
conj. ער
n. אפין Q 391:4
n. בוריי
vb. דרש
n. חבר
n. ליסטיס Q 393:1
vb. סבר
vb. צוצי
n. מחותי Q 393:4
n. מסוקי
vb. נשם Q 394:1
vb. ידע Q 394:4
n. זמן Q 396:1
adv. כמה
adv. מן קדמיי
vb. חלי
adv. מן קדמיי Q 396:2
adj. קריב Q 396:6
n. אפין Q 397:6

n. בזע
vb. דמי
n. ריס
סיג K 494:3
n. חבר #2 K 504:1
n. נגר טור K 507:2
vb. נצב K 576:4
vb. נצב K 577:4
vb. נצב K 577:9
n. בר קבליי K 578:5
vb. נטר K 589:8
vb. חוב K 592:3
n. רב K 606:5
n. מחניין K 688:2
vb. זבן K 689:1
n. סדרה K 733:3
n. עשׂירו K 743:4
vb. בלי K 767:6
n. גייר
vb. זכי K 783:6
vb. שפי K 796:3
vb. שפי K 799:3
vb. טרס K 859:1
n. גריזמי KAr 187:3
n. תומרה L 260:1
n. אריס M 125:6
vb. אכף M 798:3
n. ליתן O 278:1
n. קומיס פנטון P 665:5
n. מזמור PEd 795:2
n. מרי מכלה Q 55:2
n. מתל
vb. אבד Q 55:8
prep. ער Q 222:4
vb. גבי Q 246:2
num. חלחעשׂר Q 250:1
n. זווי Q 251:3
prep. בחר Q 252:2
vb. אזל Q 252:3
vb. אכל Q 276:2
n. פשך Q 282:2
n. קורט
n. אם Q 290:7
n. ארנבה
vb. פרנס Q 325:4

IV. PALESTINIAN TALMUD

Berachot

2a(30) n. כוכב
2a(32) n. כפר
2a(33) n. אימם
n. חיווה
prep. מן קומי
vb. צדי #2
2b(9) vb. חשב
adj. קדמיי
2b(12) vb. בעי
2b(21) n. אורח
vb. חמי
2b(22) conj. בלחוד
prep. בר מן
n. כוכב
vb. שער
2b(23) n. כוככה
2b(24) n. ספק
2b(28) vb. חני
2b(32) n. איסטרט
pron. ההוא
n. קופנדרה
2c(1) conj. אוף
2c(17) vb. ילף
2c(18) conj. אפעלגב
vb. גפק
2c(19) conj. עד שע(ח)ה ד
vb. עלל
2c(24) n. קאים
2c(28) num. דביעיי
2c(34) vb. דמי
n. חברה
2c(35) n. איילה
n. זמן
vb. טעי
n. כוככה
2c(36) vb. אחר
n. דוקרן
prep. כמין
n. נהור
vb. סלק
vb. קדם
2c(37) n. דלמה
n. מדנח
vb. נהר
n. רב
2c(38) n. בקעה
n. קריצה
2d(6) prep. בחר
vb. כתב
2d(22) vb. דמך
2d(23) n. איקר
n. כריי #2
prep. מן קומי
vb. עור
2d(24) adj. חשיב
vb. עור
2d(25) n. שחר
2d(36) n. כרייה
vb. חשב
adj. עיר
2d(38) vb. עסק
2d(45) n. גרוס
vb. טמר
vb. נחת
n. עיבור
vb. קבל
2d(46) prep. בן
adv. הך
n. קופה
2d(47) n. חם
n. שנה #2
vb. שקע
2d(58) n. אנגרייה
n. הדס
vb. יבל
n. פלטין
vb. צוד
vb. חכף
2d(59) איח
pron. היא
n. פריטין
n. רבו #2
3a(1) interj. הא
3a(6) prep. כוות
n. עובד
3a(8) adv. הן
n. רב
3a(13) conj. דהא
3a(14) prep. על
adv. חמן
3a(24) adv. לאו
3a(26) adv. כן
prep. ל־
3a(46) n. טעם
3a(53) conj. אפילו
vb. חכם
adv. כמה
vb. קום
3a(55) אית
n. אכסנייה
n. קץ
3b(9) conj. אפילו
3b(10) conj. מן גו(א)
adv. ציבחר
3b(11) n. גרם
3b(15) conj. בשע(ח)ה ד־
vb. יהב
3b(16) vb. ברי
n. ברנש
vb. לעי
3b(17) pron. הוא
vb. עבד
3b(18) n. דילטורייה
3b(62) n. חומר #4
n. קול
3c(12) vb. שבע
vb. שקר
3c(16) conj. מן #2
vb. קטל
3c(17) n. חטא
n. לב
n. סרסור
3c(18) n. לב
3c(35) n. אח
3c(41) vb. זקק
3c(42) n. חעני
3c(43) vb. מחי
n. שעה
n. חעני
3c(53) vb. צרך
3c(64) n. קרוב
3c(65) vb. גחן
n. לחיש
vb. לחש
n. ליחוש
3d(16) conj. או
3d(17) conj. בלחוד
n. חרדון
3d(18) n. מילה
3d(19) vb. אמר
vb. נשק
3d(22) vb. כתב
3d(25) vb. גער
3d(27) vb. שני
vb. חוב
3d(38) conj. מכיוון
3d(39) n. טלי
3d(49) adv. התם
3d(53) vb. נחת
3d(55) adv. החם
aux. vb. נהיג
3d(57) vb. חמר
vb. נהג
vb. עבד
4a(11) n. טעם
4a(55) conj. אפעלגב
4a(61) vb. חני
4a(65) vb. ארך
adv. סגין
4a(66) adv. הכן
adj. צריך
4b(3) adv. איפשר
vb. אחי
4b(10) pron. אנה
adv. הכה
vb. צרך
adv. חמן
4b(16) pron. אנה
n. חובה

n. יד
4b(18) vb. בקר
vb. נום
vb. נפק
adj. תשיש
4b(20) vb. דקדק #2
n. מצווה
adj. תשיש
4b(21) n. פירוש
4b(22) conj. אוף
4b(24) adv. עוד
4b(28) vb. סמך
4b(29) vb. טמר
4b(30) num. חד
4b(31) adj. כך
4b(32) vb. הלך
conj. מן
4b(33) vb. דרש
4b(35) n. איקר
n. צלים
4b(36) vb. סמי
vb. עבר
4b(40) n. נזיר
4b(44) n. טעם
adj. עתיק
4b(56) n. קדמייה
4b(57) vb. שעי
4c(6) n. חבר
4c(7) vb. היימן
vb. כפר
4c(9) vb. זעי
n. סחב
n. קייט
n. תפילה
4c(10) vb. חזק
vb. לבש
n. סתב
n. ראש
4c(11) n. אדרע
conj. אלא
vb. תזק
n. קייט
4c(12) vb. אזל
4c(13) n. תרמוסר
4c(15) n. מילה
4c(20) conj. בגין
vb. הוי
4c(21) pron. חורן
n. קינתור
4c(23) vb. בטל
4c(30) n. רמש

n. תפילה
4c(31) אית
4c(34) vb. חוור
vb. סמך
4c(47) n. חזיר
4c(48) n. אסי
prep. על גיף
n. פילוניס
n. צרור
4c(51) n. תניי #2
4c(54) n. ספר #3
n. תפילה
4c(55) vb. פלג
4c(57) vb. בזי
דלכן
n. מצווה
4c(61) n. כר בר
4c(62) adv. טבאות
4c(66) prep. על
vb. פסע
n. קבד
4d(1) pron. הינון
vb. חכם
pron. כלום
vb. עוק
4d(24) דלכן
n. סתם
4d(29) vb. סבר
4d(35) n. עם
adj. קדמיי
4d(36) conj. די
n. סוף
4d(45) n. סב
4d(46) n. הליל
4d(57) n. קרה
vb. שעי
4d(64) adv. קדמיי
5a(9) n. משיח
5a(10) n. דמך
adj. חיי
5a(11) n. טעם
5a(12) n. חושבן
5a(14) vb. געי
n. יהודיי
vb. עבר
n. עובד
vb. קום
n. תורה
5a(15) n. בר יודיי
vb. חרב
adj. ערביי

n. קל
vb. שרי
5a(16) n. בית מקדש
vb. געי
5a(17) conj. דהא
n. משיח
5a(18) n. בירה
5a(19) n. מיינוק
n. קרייה
5a(20) vb. זבן
5a(21) n. אם
5a(22) vb. חרב
vb. רחץ
n. שנא
5a(23) vb. בני
vb. חרב
n. פריטין
n. רגל
5a(24) vb. אכף
pron. מה
5a(25) n. יום
n. מיינוק
conj. מן שעתה
vb. עבד
5a(26) vb. חטף
n. עלעול
n. רוח
5a(35) n. גנון
vb. חדת
vb. עבד
5a(36) conj. די
adj. זריז
prep. ל-
adv. סגין
vb. סלק
5a(40) vb. כוון
5a(41) vb. הרהר
adv. קדמיי
5a(42) n. דימוס #2
n. פרוח
5a(43) vb. חזק
n. טיבו
vb. כרע
vb. מטי
5a(56) דלכן
5a(61) n. ענה
n. צלו
vb. שרר #2
5a(62) n. יד
5a(64) vb. קשי
5b(7) אית

n. דבתר־ 5b(9)
adj. גנזכיי 5b(15)
vb. קפד
n. שושבין 5b(21)
adj. קפודקיי 5b(23)
vb. שאל
n. שושבין
vb. שרע 5b(24)
n. עובד 5b(30)
adv. דלמה 5b(32)
n. עובד
pron. היידן 5b(34)
conj. או 5b(35)
conj. אן
adj. דרומיי
adj. דרומיי 5b(36)
pron. הינון
adj. זעיר
n. רב
vb. שרי
pron. מהו 5b(40)
vb. סחי
conj. אפילו 5b(41)
vb. ידע 5b(43)
n. אביל 5b(47)
n. אתר
vb. חזי
n. שובה
vb. שבח 5b(48)
n. אביל 5b(49)
n. זמן
num. חד
adj. ציפוריי
pron. אהן 5b(50)
n. עסיק
vb. שאל
n. שבח
pron. מהו 5b(51)
n. חיל 5b(52)
n. בר אחתה 5b(63)
vb. קבל
adj. חביב 5b(64)
n. חבורה 5c(8)
n. חבורה 5c(9)
prep. תחות
n. תינה
vb. לקט 5c(10)
vb. קרץ
n. מצווה 5c(11)
n. מרי
aux. vb. נהיג

adj. מרר
n. מיכל 6a(53)
n. מיכל 6a(54)
pron. כל 6a(55)
vb. ערק
adv. הכה 6a(56)
vb. פסע
n. קבר
n. בר בר 6a(60)
vb. רחף
n. גופתה 6a(61)
vb. סאב
vb. שאל 6a(64)
vb. שמע
pron. היא 6b(1)
adj. גלילי 6b(7)
n. ערס 6b(8)
vb. סלק 6b(10)
n. ערס
adj. קריב 6b(11)
adj. רחיק
n. ריבור 6b(13)
vb. זקף
vb. שבח
vb. שרע
אי #2 6b(14)
vb. עני
n. ענה 6b(19)
adj. רומיי 6b(57)
adv. כרון 6b(58)
pron. מיי
n. רימוסין 6c(16)
vb. עבר
n. עבידה 6c(17)
n. צפר
n. סבר 6c(19)
vb. סבר
adj. קשי
n. סבר 6c(20)
vb. סבר
adj. קשי
n. לילי 6c(37)
n. פרק
vb. פשט
n. עבידה 6c(38)
n. פרק
vb. נהג 6c(41)
n. איסמטה 6c(46)
n. ביח שיח 6c(47)
n. גבר
prep. חורי

n. אביל 6a(19)
vb. אכל
n. בשר
n. חמר
vb. שקי
n. אביל 6a(20)
vb. אכל
n. אביל 6a(21)
vb. אכל
vb. אמר
n. טלופח
conj. כמה ר־
vb. קבל
n. אבל 6a(22)
n. מנהג
vb. פקר
n. אונס 6a(23)
n. כתוב
vb. מטי
n. מרזח
vb. עלל
vb. אתי 6a(24)
n. חמר
adv. אתמל 6a(25)
vb. תסר
vb. קום
vb. רקר
vb. דמך 6a(31)
adj. זעיר
n. חם
n. רב
vb. פלט 6a(33)
n. מיח 6a(35)
vb. עלל
vb. תני
n. כיפה 6a(37)
vb. טייל 6a(38)
n. פלטיה
vb. אמר 6a(40)
prep. ל־
conj. משום
vb. פרש
n. גויסן 6a(41)
n. אח 6a(47)
vb. אמר 6a(48)
pron. אנה
pron. כלום
prep. מן 6a(49)
vb. אמר 6a(51)
vb. אתי 6a(52)
vb. לקי

n. קופר
n. קורסם
n. ארון 5c(51)
vb. אתי
adv. הכן
vb. אזל 5c(52)
vb. אתי
vb. כעס
n. מנהג
n. רימוסין 5c(53)
vb. יהב
n. ליצן
vb. ספר
vb. פגע
n. פורקרל
n. ארכון 5c(54)
vb. רון
n. עונקה
n. עניבה
vb. קום
adj. רפי
n. ארכון 5c(55)
vb. גחך
vb. חמי
n. ליסטיס
vb. תלי
vb. רון 5c(56)
vb. ידי
adj. קטיל
n. עונקה 5c(57)
n. עניבה
n. שרי
adj. ביש 5c(58)
n. גד
adj. רפי
vb. שנץ
conj. בלחוד 5d(10)
vb. אכל 5d(11)
n. כנישה
adj. עיליי
n. ענה
n. צלו
vb. אלף 5d(12)
vb. יכל 5d(14)
vb. פתר
n. צורך 5d(43)
pron. ר(י)ן 5d(44)
vb. חני
n. נקוב 6a(1)
n. ערס
adj. קיסריי

vb. מנע 5c(12)
vb. פטר 5c(16)
vb. פטר 5c(24)
vb. פטר 5c(30)
adv. סגין 5c(36)
vb. סלק
adj. עולם
n. בר פחין 5c(37)
n. גזר
n. קל
n. שמיין
vb. הוי 5c(38)
vb. חתם
vb. פגע
n. גזר 5c(39)
vb. זכי
vb. חתם
vb. סלק
vb. אזל 5c(40)
pron. אנה
n. ארע
conj. הן
vb. נחת
vb. קטל
n. איתה 5c(41)
vb. בסר
vb. אזל 5c(42)
conj. הן
vb. יקר
adv. להן
vb. הוי 5c(43)
vb. נסב 5c(44)
n. רשו
n. אדם 5c(45)
vb. אזל
vb. נקז
n. טבח 5c(46)
n. ליטרה
n. קופר
n. קורסם
n. מנהג 5c(48)
vb. נחת
adj. ביש 5c(49)
n. ביח וועד
n. ליטרה
pron. מה
num. חד 5c(50)
n. טבח
n. ליטרה
vb. מחי
conj. ער

vb. נפק
n. תקיעה
adv. חמן *9a(5)*
vb. קרי *9a(27)*
n. ארכון *9a(28)*
vb. מחי
vb. קום
n. ברייי #2 *9a(29)*
n. נימוס
vb. עסק
vb. רפי
n. אנטיפוט *9a(30)*
prep. מן קומי
n. אפין *9a(31)*
n. מלאך
vb. הפך *9a(34)*
n. מלכו
n. קרל
n. זיקוק *9a(35)*
n. קדל
vb. שבק
vb. טייל *9a(38)*
n. שובה *9a(40)*
n. חחום
vb. זהר *9a(42)*
n. חכינה
n. רבי #2
vb. שרע
adj. זהיר *9a(43)*
vb. זהר
adj. רשיע
vb. חזד *9a(45)*
vb. מחי
n. חברבר *9a(51)*
vb. נכת
n. עסיק
conj. אן *9a(52)*
n. חברבר
vb. קדם
adj. אדרעיי *9b(2)*
adj. אדרעיי *9b(10)*
n. ארע
n. חפקיד
vb. פלט *9b(11)*
vb. קלל *9b(21)*
vb. דכר *9b(23)*
vb. צרך *9b(32)*
vb. שאל
n. חעני
vb. סייע *9c(19)*
adj. כך *9c(21)*

vb. פקד
vb. צלי *7c(57)*
vb. קום
n. רמש
n. אמור *7c(59)*
vb. כרז
n. אמור *7c(60)*
vb. אזל *7d(19)*
n. גב
vb. חיי *7d(20)*
n. מחט
vb. עבד
vb. שכח
n. קצר *7d(22)*
n. אמור *7d(50)*
vb. קבע
n. איסכולסטיק *7d(51)*
n. פרשה
num. שבע עשר *8a(7)*
n. אדכרה *8a(10)*
vb. ספק
pron. הוא *8a(12)*
adj. קרחיגניי *8a(18)*
vb. בדק *8a(29)*
n. סדר #2 *8a(30)*
n. מתני *8a(43)*
vb. טעי *8a(58)*
adj. ציידניי *8a(61)*
n. אכסנייה *8b(17)*
prep. גו
vb. נפק
vb. פקד
vb. סחי *8b(18)*
n. ביר *8c(27)*
n. מוסף
vb. מוח
vb. צלי
n. ציבור *8c(28)*
n. ראש גלותה
n. צלו *8c(40)*
vb. חזר *8c(41)*
vb. צלי
conj. מן *8c(51)*
vb. צלי
n. תקיעה
adv. כבר *8c(52)*
adj. מערביי *8c(53)*
vb. נחת
conj. אילו *8c(54)*
n. חובה
vb. כוון

n. גולה *7b(49)*
n. דקל
vb. ציין
n. ראש
n. שמש
n. גולה *7b(50)*
n. רקל
n. מנחה
conj. אוף *7b(58)*
conj. אן
n. גולה *7c(8)*
vb. צור #2
n. גולה *7c(9)*
n. דקל
vb. חמי
vb. ארך *7c(11)*
adv. סגין
conj. על ידי
n. צלו
vb. בטל *7c(15)*
vb. תוב
pron. כל *7c(18)*
n. מרי
vb. יסף *7c(23)*
vb. ידע *7c(32)*
n. מעין
vb. רבע
n. תעני *7c(33)*
adj. קפורקיי *7c(34)*
conj. על ידי *7c(36)*
n. ראש ירח
n. ספר #2 *7c(37)*
adv. כן *7c(39)*
n. סחור *7c(40)*
n. ספר #2 *7c(44)*
vb. שאל
n. ספר #2 *7c(46)*
n. שאילה
n. אמור *7c(47)*
n. ציבור
vb. צלי
vb. קום
prep. קומי
n. אמור *7c(48)*
vb. כרז
conj. עד
vb. פקד
vb. פלג *7c(51)*
n. אמור *7c(55)*
vb. כרז
n. אמור *7c(56)*

conj. אפילו *6c(48)*
n. גבר *6c(49)*
vb. נחת
n. אלף *6c(50)*
vb. אתי
n. חבל #2
vb. חמי
vb. נחת
vb. קטר
conj. כיוון *6c(52)*
vb. מטי
n. סכנה
vb. שרי
6c(53)
conj. עד שע(ח)ה ד
n. פונדק *6d(21)*
n. אימם *6d(22)*
conj. ברם
conj. מכיוון
adj. חירחיי *6d(28)*
vb. רקק *6d(30)*
n. ים *6d(31)*
n. דייקלר *6d(44)*
n. איצטלין *6d(49)*
vb. רקק
vb. רקק *6d(50)*
vb. שוף
prep. מן ביני *7a(3)*
vb. נשק *7a(48)*
vb. קום
pron. אנה *7a(49)*
n. קל *7a(52)*
n. כנישה *7a(53)*
n. לחיש
n. לחש
n. ברביי *7a(54)*
n. צלו
vb. דרש *7b(11)*
adj. חמים *7b(12)*
n. טל #2
adj. קריר
n. שמש
n. שעה
n. טל #2 *7b(13)*
vb. צלי *7b(15)*
n. אריסטון *7b(38)*
vb. מטי
num. שח
vb. צלי *7b(39)*
n. מנחה *7b(42)*
n. טעם *7b(47)*
n. אח *7b(48)*

רחמן	adj.	
שמיין	n.	
תרגם	vb.	
ארע	n.	9c(22)
ית	prep.	
נכס	vb.	
רחיל	n.	
כנישה	n.	9c(30)
עבר	vb.	
חר	num.	9c(31)
שאל	vb.	
שגר	vb.	
תיבו	n.	
סוף	n.	9c(35)
שגר	vb.	
שקף	vb.	
תיבו	n.	
תחנונין	n.	9c(40)
חזן	n.	9c(50)
טרח	vb.	
כנישה	n.	
כעס	vb.	9c(51)
כעס	vb.	9c(52)
מרי	n.	
עור	vb.	
עלל	vb.	
אופן	n.	9c(53)
שתק	vb.	
עני #2	vb.	9c(55)
קרושה	n.	
אתורי	prep.	9d(4)
חזק	vb.	
ראש	n.	
תשיש	adj.	
לברה	adv.	9d(5)
עמוד	n.	
יאות	adv.	10a(6)
זיית	n.	10a(9)
ב־	prep.	10a(10)
בבליי	adj.	
סבל #2	vb.	
צריך	adj.	10a(11)
אברייה	n.	10a(34)
תורמוס	n.	
קלס	vb.	10a(42)
תורמוס	n.	10a(45)
זמן	n.	10a(46)
תניינות	adv.	
עינול	n.	10a(49)
צריך	adj.	
טעם	vb.	10a(62)

ימין	n.	
פלג	vb.	
קצי	vb.	
שמאל	n.	
אחוון	n.	10a(63)
ברך	vb.	
נסב	vb.	
מורה	n.	10a(64)
שתתי	n.	
שחק	vb.	10b(1)
חסיד	adj.	10b(12)
בול	n.	10b(13)
עבד	vb.	
שלק	vb.	10b(14)
טרף #2	vb.	10b(15)
חסיד	adj.	10b(21)
ביי	n.	10b(29)
יום	n.	10b(31)
צורך	n.	10b(32)
הואיל	conj.	10b(37)
פיסה	n.	10b(61)
פרסיי	adj.	
פיסה	n.	10b(62)
אחוני	n.	10b(64)
פונדק	n.	
פרגי	n.	
קפלוט	n.	
אחוני	n.	10c(1)
פטר	vb.	
פרגי	n.	
קפלוט	n.	
אחוני	n.	10c(2)
פרגי	n.	
קפץ	vb.	
אזל	vb.	10c(5)
ידי	vb.	10c(16)
גריזמי	n.	10c(21)
ברך	vb.	10c(22)
תורמוס	n.	
ברך	vb.	10c(24)
זיית	n.	
ראש ירח	n.	10c(27)
ענבה	n.	10c(28)
בלני	n.	10c(39)
בתר	prep.	
קונדיטון	n.	
מה	pron.	10c(41)
נשי	n.	10c(44)
מזון	n.	10c(45)
ניקלווס	n.	
שבק	vb.	

פיסה	n.	10c(46)
פלג	vb.	
תומרה	n.	
הינין	pron.	10c(47)
משתו	n.	10c(48)
עינתיניי	adj.	
אולפן	n.	10c(49)
אחי	vb.	
שבק	vb.	
יחידיי	n.	10c(51)
גריזמי	n.	10c(52)
עבד	vb.	
אפעלגב	conj.	10c(53)
ברך	vb.	
גריזמי	n.	
סולת	n.	
פשט	vb.	10c(59)
אהן	pron.	10d(19)
אסיר	adj.	
בגין	prep.	
זט	interj.	
ייס	interj.	
מיכל	n.	
סכנה	n.	
עטש	vb.	
בדק	vb.	10d(22)
בעי	vb.	
מן #2	conj.	10d(25)
בר מן	prep.	10d(31)
מוסכין	n.	
פרור	n.	10d(37)
פיתה	n.	10d(38)
שקיזמי	n.	
חמר	n.	10d(50)
חיין	n.	10d(51)
תלמיד	n.	
התם	adv.	11a(25)
חבורה	n.	11a(29)
חבורה	n.	11a(32)
היידן	pron.	11b(11)
כן	adv.	11b(26)
אכל	vb.	11b(29)
זמן	n.	
כמה	adv.	
עם	n.	
זמן	vb.	11b(30)
חביב #2	n.	
אנה	pron.	11b(34)
עד	conj.	
צדי #2	vb.	
צרך	vb.	

שאל	vb.	
אית		11b(37)
אתי	vb.	
מלך	n.	
מאה	num.	11b(38)
נזיר	n.	
קורבן	n.	
אזל	vb.	11b(39)
רידי		
לישן	n.	
רחל	vb.	11b(40)
כעס	vb.	
ברנש	n.	11b(41)
בתר	prep.	
מלכו	n.	
רב	n.	
אנן	pron.	11b(42)
גבר	n.	
נהר #2	vb.	
אתי	vb.	11b(43)
תוכמה	n.	
יהב	vb.	
עובר	n.	
בן	prep.	11b(44)
מלכה	n.	
פלי	vb.	
אורייה	n.	11b(45)
ממון	n.	
מרי	n.	11b(46)
ערק	vb.	
שמע	vb.	
קום	vb.	11b(47)
קרי	vb.	
יתב	vb.	11b(48)
מלך	n.	
מלכה	n.	
ספר #3	n.	11b(49)
כס	n.	11b(50)
כדון	adv.	11b(51)
קשיו	n.	
יהב	vb.	11b(52)
פשיט	adj.	11b(55)
דלמה	n.	11b(61)
חבר	n.	
אכל	vb.	11b(62)
באש	vb.	11c(1)
צווח	vb.	11c(2)
נוקר/רן	n.	
מזג	vb.	11c(5)
נסב	vb.	
ברכה	n.	11c(7)

pron. הינון
prep. מן גב *13d(56)*
n. דר *13d(57)*
vb. צרף
vb. בקר *14a(11)*
adj. מגדליי
n. רבו *14a(12)*
vb. ברך *14a(14)*
vb. יהב *14a(56)*
n. בתף *14b(41)*
n. מצווה
vb. נקף #3
num. תד *14b(42)*
n. חובה
n. מצווה
vb. עבד
vb. קזז
vb. נכי *14b(43)*
vb. דון *14b(48)*
vb. קום
vb. גחך *14b(49)*
n. ענה
vb. בעט *14b(50)*
n. חדש
n. ייסורין
vb. נפח
vb. בעט *14b(51)*
n. חרש
n. לב *14b(53)*
vb. רחם
vb. בדק *14b(54)*
vb. מטי
n. ממון
vb. סרס *14d(1)*
vb. בדר *14d(5)*
conj. בשע(ת)ה ד־
vb. כנש
adj. ביש *14d(9)*
n. פיטטין
n. אורייה *14d(10)*
n. כרב
n. פם *G 3b(16)*
n. צורך *G 3b(17)*
n. אדורי *G 4b(35)*
n. הנייה *G 4b(40)*
n. בר יודיי *G 5a(15)*
n. קיקן
vb. קטר *G 5a(16)*
n. קיקן
vb. ילד *G 5a(17)*
n. לבר *G 5a(19)*

adv. יאות *13b(1)*
vb. פני
n. ארכון *13b(3)*
vb. דון
vb. יתב
vb. קום
n. ליסטיס *13b(4)*
n. שם
n. שם *13b(7)*
vb. טרח *13b(9)*
n. חרב *13b(12)*
n. קדל *13b(13)*
vb. קטל
n. אכסניי *13b(29)*
pron. כלום
n. טעו *13b(30)*
vb. הני *13b(31)*
n. אלה *13b(32)*
n. פלן *13b(36)*
vb. קרב
n. פרוסדוס *13c(5)*
n. אימר *13c(6)*
n. יובל
n. סכוי *13c(8)*
vb. צווח
pron. אהן *13c(29)*
n. זיק #2
n. כסיל
conj. או *13c(30)*
adv. איפשר
prep. לעיל מן
prep. לרע מן *13c(31)*
n. קרייה
n. שמיין
n. שקק
n. זיק #2 *13c(32)*
n. סבר *13c(39)*
vb. שלהי *13d(1)*
n. קמטריי *13d(11)*
conj. בגין *13d(12)*
n. חמר #3
vb. סלק
n. אימר *13d(18)*
n. גדי
n. ביעה *13d(21)*
n. סולת
n. פינך
vb. תקן
vb. פייס *13d(22)*
n. בר פחין *13d(23)*
conj. אן *13d(55)*

vb. קצי
vb. אכל *12a(46)*
n. אנש *12a(47)*
vb. פתר *12a(51)*
n. קטע
vb. אכל *12b(12)*
num. חר *12b(13)*
vb. קום
vb. שמש
pron. חורן *12b(14)*
adv. עוד *12b(15)*
vb. קום
n. גזירה *12b(16)*
vb. קום
vb. רבע
adj. דקיק *12b(26)*
vb. זבן
n. מולה
n. נשי
pron. היידן *12c(37)*
n. ציכוד *12c(40)*
vb. עני *12c(45)*
vb. אמר *12c(48)*
adv. כבר
n. מילה
n. שלם *12d(38)*
n. ררום *12d(39)*
n. חזן
adj. כפרנבוריי *12d(45)*
vb. תרגם
n. משתוק *12d(46)*
n. סם
n. אגוסטוס *12d(63)*
n. אנש
n. קיסר
n. אומן *13a(3)*
n. אנש
n. ארכיטקטן
n. בניי *13a(13)*
n. שיטה #2 *13a(26)*
pron. אנה *13a(42)*
n. שיטה #2 *13a(43)*
דיד־ *13a(54)*
n. עובד *13a(59)*
pron. מן *13a(60)*
vb. פגע
n. רומיי
adv. אימת *13a(61)*
vb. פני
vb. קום
vb. עבד *13a(63)*

n. חובה
vb. נפק
vb. יהב *11c(8)*
adj. סגי *11c(16)*
vb. קרי *11c(21)*
vb. נהג *11c(22)*
vb. רפי
vb. שתק
vb. שחק *11c(23)*
vb. אזל *11c(43)*
prep. לגב
vb. דכר *11c(44)*
vb. זמן *11c(49)*
n. ביי *11c(53)*
n. בית מדרש *11c(55)*
adj. מציעיי
n. תרע
vb. זמן *11c(56)*
n. כס *11c(59)*
vb. נהג
n. קידוש
vb. טעם *11c(60)*
vb. תקן
n. בר חם *11d(9)*
n. חם
adv. כלום *11d(47)*
n. אתר *11d(53)*
n. עובר *12a(12)*
vb. אזל *12a(13)*
n. דרום
vb. עבד
n. עובד
n. אתר *12a(14)*
vb. נחת
vb. פלג
n. חת *12a(34)*
vb. אזל *12a(35)*
n. חת
n. כהן
vb. סלק
n. סב *12a(40)*
vb. שטף
conj. אפילו *12a(42)*
vb. קצץ
n. תורמוס
conj. הן *12a(43)*
vb. פקד
n. יד *12a(44)*
vb. תני #2
vb. נסב *12a(45)*
n. עיגול

n. מזבן		
n. קיקן		
vb. זבן	G 5a(21)	
vb. זבן	G 5a(24)	
prep. קומי		
n. ארקובט	G 5a(41)	
n. ראש גלותה		
vb. מני	G 5a(42)	
prep. לוחרי	G 5a(52)	
n. אתר	G 5a(60)	
n. פדה	G 5a(61)	
vb. קטר		
n. שאילה	G 5c(44)	
n. איסטרט	G 6c(46)	
vb. סכן	G 6c(47)	
vb. סכן	G 6c(48)	
n. ציאה	G 6d(30)	
adj. בבליי	G 9a(27)	
n. שלטון	G 9a(28)	
n. דמו	G 9a(33)	
vb. נפק		
n. קרב		
n. איסטרט	G 9a(38)	
n. רב		
n. שלם		
conj. מן	G 9a(39)	
n. גולה	G 9a(41)	
vb. הגי	G 9a(42)	
adj. זעור	G 9c(7)	
adj. זעור	G 9c(8)	
n. אתר	G 9c(30)	
adj. יהיב		
n. ברכה	G 9c(31)	
n. אתר	G 9c(50)	
adj. יהיב		
pron. הינין	G 10a(39)	
vb. מזג	G 11b(50)	
n. לווי	G 11c(50)	
n. פונדק		
n. בוצין	G 12c(22)	
vb. קרב		
adj. חייב	G 12c(45)	
n. אתר	G 12d(39)	
n. ציאה	LG 6d(9)	
n. ציאה	LG 6d(11)	
vb. נגס	Se 11b(42)	
vb. הוי	Se 12a(44)	
vb. קשט	V 2c(6)	
vb. קשט	V 2c(8)	
vb. תבע	V 3b(16)	
aux. vb. נהיג	V 3c(40)	
n. חכים	V 3d(39)	
n. בית מדרש	V 4b(32)	
vb. רמז	V 4b(57)	
prep. ליל־	V 4c(14)	
vb. עני #2		
n. אתר	V 4c(34)	
vb. רדי #2	V 5a(14)	
n. צפר	V 5c(10)	
vb. שאל	V 5c(44)	
n. עמוד	V 5c(55)	
adv. יומהין	V 6a(22)	
n. למין	V 6c(52)	
vb. מטי		
n. חמר #3	V 7c(52)	
vb. פחד	V 7c(58)	
n. שמועה	V 9b(51)	
n. נזיר	V 12b(32)	
n. משתוקי	V 12d(46)	
n. גדם	V 13a(54)	
vb. צלי	V 13b(25)	
vb. שדך	V 13b(26)	
adj. עליב	V 13b(29)	
pron. הדך	V 13b(30)	
vb. צווח	V 13c(6)	
pron. חורן	V 14a(55)	
n. סם	V 14d(7)	
vb. שמט	VG 6a(55)	
n. חמר #3	VG 11c(49)	

Pea

vb. קשי	15a(35)	
vb. נפק	15a(54)	
vb. סמך	15b(3)	
vb. תזר	15b(9)	
vb. פלג	15b(15)	
n. מילה	15b(17)	
vb. פרש		
pron. כל	15b(27)	
vb. פסד		
vb. אלף	15c(12)	
n. בדה		
vb. תלי	15c(13)	
vb. פסקל	15c(20)	
vb. דמך	15c(21)	
n. מפתח		
n. אצבעה	15c(22)	
conj. די		
vb. פשט		
n. תיבו		
vb. בעי	15c(23)	
prep. לגב		
vb. סלק		
n. פריטין		
num. אלף	15c(24)	
vb. עור		
n. שנה #2		
adj. אחריי	15c(25)	
vb. זבן		
n. פיסקול		
n. איקר	15c(26)	
n. פריטין		
interj. לווי	15c(28)	
n. עובד	15c(33)	
n. בית וועד	15c(37)	
pron. הוא		
conj. כד		
n. רגל		
vb. שזג		
vb. שבק	15c(38)	
n. אם	15c(39)	
n. ברנש		
n. זכו		
n. טתון		
n. קופה		
vb. גוב	15c(40)	
conj. די	15c(41)	
vb. ירת		
interj. לווי		
n. אולפן	15c(42)	
ליח		
adj. רחמן		
vb. הוי	15c(43)	
n. אם	15c(44)	
conj. כד		
vb. עבר		
vb. ילד	15c(45)	
vb. מות		
vb. אכל	15c(47)	
num. חד		
adj. פטים		
n. תרנגל		
vb. אכל	15c(48)	
n. ביד		
vb. דשש		
n. כלב		
n. סב		
אי #2	15c(50)	
n. טחון		
vb. טחן		
n. צומות		
n. רחי		
conj. אן	15c(51)	
pron. אנה		
vb. בזי		
vb. לקי		
vb. מטי		
vb. עלל		
pron. מן	15c(59)	
n. רובה	15d(17)	
n. טיבו	15d(23)	
vb. נשק		
vb. אתי	15d(24)	
vb. זון		
n. יום		
vb. קבל #2		
adj. שלים		
vb. כפף	15d(25)	
vb. צור #2		
vb. קבע	15d(26)	
adj. ברירי	15d(28)	
n. שמועה		
vb. הדס	15d(31)	
vb. קלס		
n. שבשבה		
n. כלה	15d(32)	
vb. בהת	15d(33)	
n. ברק		
adv. הך		
n. ברת קל	15d(34)	
vb. גמל		
prep. כמין	15d(35)	
n. שמיין		
prep. בן	15d(36)	
n. ברייה		
vb. חוי		
n. ערס		
n. ציבור		
vb. קום		
n. שבשבה		
adv. אטימיטון	15d(47)	
n. מילה		
n. מרגלי		
n. מזחה	15d(48)	
n. טימי	15d(49)	
n. פולר		
vb. נטר	15d(50)	
adv. עוד		
vb. דמך	15d(51)	
vb. גרי	16a(6)	
n. דוב #2		
n. חנו	16a(27)	
n. כיתניי		

n. ראש שחה		
n. שמיטה		
adj. אסיר	20b(6)	
n. גמל		
n. טעון		
n. פקי		
n. ראש שחה		
vb. בעי	20b(7)	
vb. זרע		
vb. זרע	20b(10)	
n. חקל		
n. לפת		
vb. קטע		
n. טל	20b(16)	
n. דבורי	20b(21)	
n. דבש		
n. צליין		
vb. טעי	20b(22)	
n. צליין		
n. טימי	20b(23)	
n. עבידה		
vb. פרש		
n. אחר	20b(24)	
n. ביח מדרש		
n. חרוב	20b(25)	
prep. מן		
vb. צמק		
n. חניי #2	20b(41)	
prep. בן	20b(46)	
n. חיח		
vb. מנע		
vb. חזר	20b(48)	
interj. הא	20b(57)	
vb. חמי	20c(16)	
vb. פרש		
n. ציבור		
vb. הלכה	20c(23)	
vb. צרך	20c(27)	
conj. אפילו	20c(44)	
adv. איפשר	20d(38)	
conj. אלא		
adv. כה		
n. כור		
vb. סלק		
adv. ציבחר		
adj. דרומיי	20d(39)	
adj. פשיט	20d(48)	
vb. בשל	20d(53)	
n. ירק		
n. לפין		
vb. נשי		

vb. סייע	19b(43)	
vb. פשט	19b(47)	
n. שאילה		
vb. בעי	19c(4)	
n. סב	19c(32)	
vb. שאל		
vb. בהח	20a(11)	
n. כיפליס		
n. שנה	20a(13)	
n. פתר	20a(34)	
n. כרכד	20a(38)	
vb. פשט	20a(40)	
n. שאילה		
vb. אכל	20a(52)	
n. אריס		
n. פרסקה		
n. חמר #3	20a(53)	
vb. יחר		
n. לפין		
vb. שער		
n. אילן	20a(55)	
pron. אנן		
n. איזור	20a(56)	
vb. נסב		
n. חמר #3	20a(57)	
n. חרוב		
n. חרובי		
n. כורח		
vb. מטי		
vb. נגד		
vb. נקף		
vb. קצץ		
n. דבש	20a(58)	
n. מלא		
n. עלם	20a(59)	
vb. שני		
num. חד	20a(61)	
vb. קום		
n. כרם	20b(1)	
vb. חבל	20b(2)	
prep. כמין		
vb. צפי		
adj. רחיק		
n. חור		
vb. בעי	20b(4)	
vb. חרב		
adv. מן יד		
vb. קום		
n. קשיו		
n. פגול	20b(5)	
n. פקי		

vb. שתל		
vb. ילף	17c(31)	
n. פורגר	17c(37)	
n. צומחה		
vb. שני	17c(52)	
n. ביי	17d(14)	
n. ברנש		
n. חכינה		
vb. פחח		
n. אח	17d(15)	
vb. כרך		
n. עובד		
n. קרקס		
vb. שעי		
pron. אנן	17d(16)	
n. מגיר		
adj. נוכריי		
adv. הן	17d(18)	
n. אלה	17d(19)	
prep. בגו		
adj. ברית		
n. ברנש		
vb. שבק		
vb. שבק	17d(20)	
adj. חירחיי	17d(22)	
adj. טב	17d(35)	
vb. בקר	17d(39)	
vb. קום	17d(40)	
vb. חני	17d(49)	
vb. כחב	17d(59)	
vb. פייס	17d(60)	
n. רב		
vb. חזר	17d(63)	
vb. נהר #2		
n. עובד	17d(65)	
vb. דרש	18a(51)	
n. רובה	18b(10)	
n. חחובה	18b(20)	
n. אבזה	18b(22)	
n. זמן	18b(43)	
n. צורך	18b(59)	
n. חניי #2	18d(42)	
adj. אחריי	18d(61)	
n. תניי #2		
adj. אחריי	18d(62)	
vb. צווח	19a(23)	
adv. מן לעיל	19a(40)	
n. גלגל	19a(41)	
n. לישן	19b(29)	
n. פירוש	19b(34)	
n. חפלוגה	19b(36)	

num. חד	16a(28)	
n. יום		
n. צומוח		
vb. קרי		
n. בולווטיס	16a(30)	
num. חד		
n. צומוח		
vb. אחי	16a(31)	
vb. בקר		
vb. סלק	16a(39)	
n. שכינה		
vb. פרסם	16a(45)	
n. גלגין	16a(53)	
vb. גרם	16a(60)	
vb. אמר	16a(62)	
vb. נכח		
n. שמיין		
vb. סוג	16b(44)	
n. סייג		
n. חריע	16b(45)	
vb. חרע		
conj. בלחור	16b(47)	
vb. תוב		
vb. טרח	16b(49)	
adj. קפורקיי	16c(11)	
vb. דקדק #2	16c(15)	
conj. כמה		
pron. מה	16c(16)	
n. דרום	16c(51)	
vb. שרע	16d(40)	
conj. מכיוון	16d(50)	
pron. מן	16d(61)	
conj. אלא	17a(12)	
prep. בגין		
vb. הוי	17a(16)	
איח	17a(55)	
vb. סבר	17a(58)	
n. פלגו	17b(12)	
pron. אנן	17b(52)	
conj. אילו	17b(54)	
pron. אנן		
n. צורך	17b(59)	
n. אילן	17c(5)	
conj. כמה ד־		
n. נמר	17c(7)	
n. נמריר	17c(8)	
n. קצח	17c(20)	
n. בצל	17c(21)	
adj. דקיק		
vb. זרע		
n. רב		

n. ברנש 21b(44)
prep. לרע מן
n. איקר 21b(45)
prep. לרע מן
vb. עבד
n. פרנסה
adv. הכן 21b(46)
prep. לרע מן
vb. צלי
vb. גמל 21b(47)
vb. טייל 21b(48)
prep. ית
n. כנישה
אית 21b(50)
n. ליסטיס 21d(59)
n. סמי G 19a(23)
n. (חד ד)סגי G 19a(24)
נוהריה
n. דבש G 20b(22)
conj. הואיל Se 21a(3)
n. סיעה Se 21a(29)
n. סירקי Se 22c(4)
adv. תוב V 15c(23)
n. שבשבה V 15d(37)
n. חובץ V 16a(29)
conj. מן V 17d(17)
n. שיעור V 19b(51)
n. בירה V 20d(57)
adj. ערטיליי V 21b(5)
vb. נחת V 21b(6)
n. אורח #2 V 21b(39)
vb. סרי V 21d(61)

Demai

adv. להל 21c(36)
vb. יכל 21c(40)
ליה
vb. בעי 21c(56)
adv. יאות
vb. קשי
n. מחל 21d(6)
vb. מחל
n. כוסברה 21d(7)
n. תבל
n. כוסברה 21d(8)
n. כוסבר
vb. מחל
n. תבל 21d(9)
conj. ברם 21d(26)
conj. כד 21d(49)
conj. אפילו 21d(50)

n. חתן
adj. צריך
pron. חורן 21b(22)
n. מצווה
vb. אלף 21b(23)
vb. פגע
n. רוח
vb. כפי 21b(24)
vb. ערק
n. מתנה 21b(28)
אית 21b(29)
prep. מן ביני
n. צום
n. ראש שחה
prep. מן בתר 21b(30)
n. שנה
interj. הילך 21b(31)
vb. זכי
n. טימי
n. קופד
n. תרנ(ו)גלה
vb. חור 21b(34)
prep. לוקבל
vb. מות
conj. מן
n. יד 21b(35)
vb. סמי
vb. פשט
vb. קטע
n. רגל
vb. רהט
adv. כן 21b(36)
vb. מטי
vb. סלק
vb. תבר
n. (חר ד)סגי 21b(38)
נוהריה
n. רב
vb. אכל 21b(39)
n. יום
adj. יליף
vb. מטי
vb. בעי 21b(40)
vb. כעס
n. איקר 21b(41)
prep. בגין
vb. פייס
vb. חמי 21b(42)
n. פיוס
n. (חר ד)סגי 21b(43)
נוהריה

adv. מנן 20d(56)
vb. סמך 20d(57)
n. צרר
n. שיעור
vb. סתר 20d(58)
vb. בני 20d(59)
n. ליטרה
adj. עטושיי 20d(63)
adj. חיי 21a(3)
n. כותיי
n. כלכיד
pron. היידן 21a(4)
n. הנדקוק 21a(5)
n. פרפחין
n. קקול
n. ארגרון 21a(10)
conj. בלחוד
vb. פחת
vb. נפק 21a(12)
adv. בלחוד 21a(13)
n. נחתום
n. שיעור
vb. סכן 21a(19)
vb. צמת
n. אח 21a(20)
vb. עבר
n. פרנס 21a(22)
n. אורייה 21a(25)
vb. טען
n. פרנס
vb. קום
vb. קום 21a(26)
n. ארכון 21a(27)
n. ביי
vb. נחת
n. פרנס
n. אגר 21a(28)
adj. טב
adv. ליכא
vb. שתי
pron. חורן 21a(29)
vb. נחת
num. תניין
n. אגר 21a(30)
adv. איכא
n. פרנס
n. ביי 21a(31)
vb. מלך #2
prep. על מנת
vb. בזי 21a(32)
n. קדמייה 21a(38)
num. חד 21a(40)

vb. זכי 21a(41)
n. מסכן
n. עיין
vb. רמז 21a(42)
n. שיעור
vb. זכי 21a(43)
vb. חסר
adj. יליף
vb. עלל
n. קפילין
n. קרט
vb. דרש 21a(46)
adv. איפשר 21a(48)
vb. אכל
n. חסף 21a(52)
n. מאן
vb. נחת
n. נשיו
n. אסי 21a(53)
n. לפין
n. עיקר
n. תבשיל
vb. דרש 21b(2)
n. ציבור
prep. לוקבל 21b(3)
n. זכו 21b(5)
adj. טב 21b(7)
n. ארגנטרין 21b(9)
n. מסכן
n. צריף
n. דימוסין 21b(12)
conj. הואיל 21b(13)
vb. זכי
conj. מן
vb. שכח
n. רינר 21b(14)
n. חיין
vb. טפל
n. כיס
n. מיתו
conj. מן
vb. תלי
n. מסכן 21b(17)
n. פריטין
n. חמר 21b(18)
n. מסכן
n. קופד
adv. יתיר 21b(19)
n. מרה
n. פרנס
pron. חורן 21b(20)
vb. בדק 21b(21)

n. ביעה		
n. קופד		
n. מסנה	21d(52)	
n. תינה		
adv. איפשר	21d(53)	
adv. לא		
vb. אבל	21d(54)	
prep. בן		
pron. ההוא		
adv. מחר		
n. מסנה		
vb. קום		
vb. תקן		
adv. אתמל	21d(55)	
conj. אוף	21d(56)	
vb. אמר		
n. מילה		
pron. אנן	21d(57)	
n. ברנש		
n. מלאך		
adj. קדמיי		
n. חמר #2	21d(58)	
n. חמרה		
vb. גנב	21d(59)	
vb. דמי		
n. לילי		
prep. בתר	21d(60)	
vb. טמר		
vb. מלך #2		
vb. עבד		
n. מערה	21d(61)	
vb. נהק	21d(62)	
vb. נפק		
vb. פתח		
vb. שרי		
אית	21d(63)	
vb. טעם		
adj. עליב		
vb. אכל	21d(64)	
pron. בלום		
prep. קומי		
interj. אין	22a(1)	
vb. רום		
vb. תקן		
vb. אלף	22a(2)	
n. דמיי		
adj. עליב	22a(3)	
n. גרם	22a(4)	
vb. חמר		
prep. על		
vb. פקד		

vb. חצד	22a(5)	
vb. נסב		
n. סאה		
vb. עלל		
n. שערה		
n. גמל	22a(6)	
n. חמר #2		
vb. אכל	22a(7)	
n. אתר		
vb. גזר		
n. עבור		
n. שערה		
vb. צפצף #2	22a(8)	
n. מרגלי	22a(9)	
vb. נכי		
vb. ערב #2		
pron. אנה	22a(10)	
vb. אתי		
vb. בלע		
n. חבר #2		
n. עבבר		
vb. גבע	22a(11)	
vb. צמת		
vb. פלט	22a(12)	
n. מבוע	22a(13)	
vb. ספק		
n. בית וועד	22a(14)	
vb. ספק		
vb. ערב #2		
vb. גבר	22a(15)	
vb. מנע		
vb. עבר		
vb. פלג		
pron. אנן	22a(16)	
conj. מן #2		
vb. קלל		
vb. נבי	22a(17)	
vb. שרי		
vb. עבד	22a(18)	
n. עבור		
לית	22a(19)	
vb. סכם		
vb. עבד		
n. עבור		
conj. מן	22a(20)	
n. פטל		
adv. ציבחד		
vb. שגח		
vb. זון	22a(21)	
n. מולה		
n. סבר #2		

vb. קום		
adv. כדון	22a(22)	
n. קרייה		
n. בני קרתה	22a(23)	
vb. נקף		
vb. קרב		
n. אישה	22a(24)	
vb. נחת		
vb. שבק		
n. שמיין		
conj. הואיל	22a(25)	
vb. שבע		
vb. נחם	22a(29)	
vb. קבל		
adj. חסיר	22a(30)	
vb. נחם		
n. סובה	22a(33)	
vb. ערי		
n. לילי	22a(34)	
vb. אבל	22a(36)	
פיתות		
pron. מן #2	22a(56)	
adj. ניח	22a(59)	
conj. אן	22b(1)	
vb. אזל	22b(2)	
adv. מנן	22b(5)	
vb. שמע	22b(6)	
adj. צריך	22b(7)	
n. אריס	22b(18)	
vb. תבר	22b(23)	
vb. נחת		
n. תילוף	22b(60)	
vb. שתק	22b(61)	
n. גידוד	22b(62)	
adj. דקיק		
n. חרוב		
n. תומרה		
n. אורז	22b(63)	
אבתר		
n. כמון		
adj. סימוק		
vb. סבר	22c(3)	
n. ניקלווס	22c(9)	
vb. שאל		
vb. יבל	22c(10)	
vb. שער		
vb. סייע	22c(11)	
n. דבילה	22c(30)	
vb. נהג		
adj. בך	22c(31)	
n. מגדל	22c(32)	

n. מלח	22c(33)	
n. מערה		
vb. פרש	22c(34)	
vb. פרש	22c(35)	
n. טבייה	22c(39)	
n. עמוד		
n. ציבור	22c(45)	
vb. זבן	22c(50)	
n. ירק		
n. גנה	22c(51)	
vb. קום		
n. רב		
vb. חמר	22c(52)	
n. יהודיי		
vb. קטל		
vb. שווי		
vb. בעי	22d(3)	
n. טעון	22d(14)	
vb. עלל	22d(15)	
n. צימוקין		
n. אשפלה	22d(18)	
n. קפלוט		
vb. שאל	22d(19)	
n. שמועה	22d(20)	
n. אפשלה	22d(24)	
n. טעון		
vb. ידי	22d(25)	
n. שוק	22d(48)	
conj. מבלל	22d(59)	
conj. אפילו	22d(61)	
prep. לגב	23a(4)	
prep. מן קומי		
vb. ערק		
n. בל	23a(5)	
adj. קשי	23a(19)	
vb. תוב	23a(23)	
אית	23a(24)	
pron. חורן		
n. מילה	23a(25)	
pron. ההוא	23a(28)	
pron. היידן		
vb. אבל	23a(32)	
vb. תרב	23a(51)	
adj. כשר	23b(36)	
vb. פסד		
vb. פלג	23b(55)	
pron. היא	23b(56)	
n. ברם	23b(59)	
vb. חצי	23b(60)	
vb. אזל	23b(61)	
n. ברנש		

n. גבר
n. סייג
23b(62) num. חד
vb. חצי
vb. טען
n. קיס
n. שן
23b(64) n. יצר
adj. כשר
23c(12) adv. תמן
23c(25) conj. אפעלגב
vb. אתי
23c(26) n. עובד
23c(33) adj. סמוק
23c(43) vb. תרס
23c(56) vb. סאב #2
23c(59) vb. הוי
23d(5) vb. ידי
23d(9) n. קרמייה
23d(16) conj. אוף
24a(3) vb. בדי
24a(4) vb. סייע
24a(9) vb. שאל
24a(11) n. חיטה
vb. חשר
prep. לגב
24a(12) n. אוכלוסין
24a(13) vb. חשד
vb. טען
n. מחוק
24a(25) vb. חשר
n. שאילה
24a(26) n. אוכלוסין
adv. אתמל
conj. בגין
24a(27) conj. ברם
vb. חשד
vb. יקר
vb. תקן
24a(46) vb. אתי
24a(50) vb. סלק
24a(51) n. ביי
n. פיסה
24a(53) vb. טרח
vb. רחץ
24a(54) n. פיבל
n. שׂמאל
24b(13) vb. פלג
24c(9) n. דבתר־
24c(14) pron. אנן
24c(38) vb. הוי

num. מאה
vb. נסב
24c(39) num. חד עשר
adj. צריך
24c(40) אית
24c(44) adv. כדון
24c(45) vb. נסב
num. עשׂר
n. רב
24c(46) adv. עוד
adv. פרה
adv. ציבחד
24c(49) adj. קרחיגנייי
24c(63) conj. אוף
24d(7) n. נחתום
num. תמני
24d(9) n. פלטיר
24d(10) n. נחתום
24d(11) n. פלטיר
num. תשע
24d(22) vb. זבן
24d(23) adv. אתמל
pron. הינון
24d(25) n. אורח
n. אינוקרמיא
n. שפי #2
24d(26) pron. ר(י)ן
prep. לגו
vb. פני
24d(39) vb. סייע
24d(40) n. גרם
24d(59) prep. כלוקבל
num. תריין
24d(61) adj. ארמיי
vb. שלח
24d(62) vb. אתי
prep. ליל־
conj. מן
vb. תקן
24d(63) conj. אלא
vb. עבד
25a(3) vb. קפד
25b(7) n. ביר
vb. נחת
adj. שכיח
25b(8) vb. אגר
n. עמם
25b(10) n. עובד
adv. עוד
25b(13) vb. אתי
vb. חמי

25b(37) vb. תוב
25b(39) conj. אוף
pron. אנה
25b(62) conj. אוף
25c(22) n. פלגו
25c(34) n. קנה
25c(37) adv. הכה
25c(59) vb. נכס
25d(58) n. צורך
26a(3) vb. חשש
26a(46) conj. אן
26a(50) n. שובה
vb. תקן
26a(53) vb. בשל
n. ירק
vb. נשי
26a(54) vb. תקן
26a(55) vb. וכי
n. ירק
26a(58) vb. זכי
n. ירק
26a(63) n. מילה
26b(1) vb. תשד
vb. יהב
vb. יתב
vb. עייני
26b(2) vb. זרק
26b(3) vb. חשר
26b(13) vb. רמי
26b(19) adj. פשיט
26b(20) n. מיכל
26b(21) vb. נפק
26b(23) n. אתר
26b(24) adj. אסיר
vb. נום
26b(45) conj. מן
vb. צרך
26b(46) vb. פשט
26b(57) num. חד
vb. מצי #2
num. עשׂר
26b(58) num. אלף
num. חד
26b(59) num. אלף
26c(23) pron. ד(י)ן
26c(45) n. עם
26c(50) n. פתר
G 25c(59) n. רדיי
V 21c(35) vb. אתי
V 21d(5) n. שומר
V 21d(6) n. שומר
n. שמרמר

V 22a(9) adj. סרקיי
V 22a(34) vb. פחת
V 22a(36) n. פתית
V 22b(63) adj. עקים
V 22c(39) n. פונדק
V 23b(62) n. מוכל
V 23b(64) n. מוכל
V 25c(59) n. עילה

Kilayim

26d(46) vb. טעי
26d(60) vb. סכל #2
26d(62) n. מילה
adj. צריך
adj. קדמיי
n. רב
26d(64) n. פרק
27a(2) n. פרק
27a(4) adv. הכה
27a(6) prep. על
n. פינקס
27a(7) n. גילבון
n. כותל
n. מילות
n. פישון
27a(8) n. מתני
n. סרפון
n. פסילה
27a(14) n. לישן
n. מילפפון
vb. צווח
27a(18) n. חס
27a(19) n. ייסי חלי
27a(20) n. טרוקסימון
n. כרתין
n. עולתין
n. קפלוט
27a(23) prep. כמין
27a(24) n. חרוב
n. נפון
n. קצץ
27a(26) n. פרסוע
n. חומני
27a(27) n. איספרגל
27a(37) n. עובד
27a(39) n. קרייפרסיקה
27a(40) n. כרוסלכינון
vb. נפק
27a(41) n. זרגון
n. לפת

vb. פסל
vb. קנס *31a(9)*
n. קנס *31a(12)*
n. ליטרה *31a(13)*
pron. מן
n. קנס
vb. שלם *31a(14)*
pron. חורן *31a(31)*
vb. מטי *31a(34)*
n. סתם
n. תפלוגה *31a(42)*
adj. קפודקיי *31b(29)*
adv. לאו *31b(33)*
vb. קלס *31b(34)*
vb. יכל *31b(36)*
n. קילוס
adj. ניח *31b(47)*
adj. קרתיגניי *31b(50)*
vb. פתר *31b(54)*
אית *31b(55)*
vb. תני *31b(56)*
vb. צרך *31b(61)*
prep. בן *31c(3)*
prep. על
n. חמר #2 *31c(32)*
vb. סלק *31c(33)*
adj. בוצריי *31c(34)*
conj. כד
vb. צווח
adj. רטיב
n. לובי *31c(35)*
adj. מצריי
vb. נגב
conj. אן *31c(39)*
vb. פקד
adj. דקיק *31c(40)*
vb. הוי
vb. זבן
prep. דלא *31c(46)*
n. רמך
n. ברנש *31c(47)*
n. טור
n. ייסי ערקיי
n. כלינס
vb. חיי *31c(48)*
adj. בוצריי *31c(54)*
adv. כה *31c(58)*
adv. תמן
n. עיקר *31c(59)*
n. בר *31c(60)*
n. רימן

vb. אתי *29b(47)*
pron. אנה *29c(26)*
vb. קום
vb. זרע *29c(40)*
n. כרם
n. כרתין
vb. ערבב
vb. חוי *29d(18)*
n. שורה
adv. פרה *29d(19)*
num. שבע
n. שורה
num. חד *29d(20)*
adv. בה
n. שאילה *29d(27)*
n. ביניי *29d(29)*
vb. עקר
vb. עבד *29d(31)*
vb. חסד *29d(32)*
vb. מצי #2 *29d(34)*
pron. מיי *29d(47)*
n. ירבוז *30a(24)*
vb. שער
n. אירוס *30a(44)*
n. קיסוס
adj. קשי *30b(27)*
conj. אוף *30b(32)*
prep. בגין *30b(33)*
prep. בן *30b(38)*
vb. ידי *30b(55)*
prep. משום *30c(1)*
adv. כן *30c(2)*
ליח *30c(17)*
vb. חלף *30c(29)*
n. סימן *30c(30)*
vb. בעי *30c(36)*
vb. קשי *30c(48)*
vb. פלג *30c(50)*
n. צורך *30c(58)*
adj. רכיך *30d(42)*
vb. תני *30d(44)*
adj. ניח *30d(46)*
איח *30d(47)*
n. אתר
n. טרף
vb. נתר
n. סתב
n. קייט
n. עובד *31a(6)*
n. קנס
n. סלע *31a(8)*

vb. בדי *27d(62)*
vb. זרע *27d(63)*
n. חקל
n. מין
n. מוריק *28a(29)*
conj. אפעלגב *28a(38)*
num. חד *28a(60)*
n. בקעה *28b(2)*
conj. כמה *28b(3)*
n. שוק *28b(22)*
vb. שאל *28b(23)*
vb. מחק *28c(15)*
adj. מלי *28c(16)*
n. סרר
n. ספר #2
adj. בוצריי *28c(18)*
vb. קשי *28c(19)*
vb. תני *28c(20)*
vb. יכל *28c(40)*
adv. הכן *28c(46)*
conj. אוף *28c(64)*
conj. אן *28d(5)*
adv. כן
vb. חמר *28d(11)*
vb. תני *28d(19)*
vb. חמר *28d(20)*
adv. תמן
conj. או *28d(21)*
vb. הוי
vb. קלל
conj. אילו *28d(22)*
vb. חמר
vb. קלל *28d(23)*
n. צודך *28d(24)*
n. גב *28d(28)*
vb. שני
adj. נרשיי *28d(45)*
adj. גלילי *29a(2)*
num. חמש *29a(57)*
n. שורה
איח *29a(58)*
n. ביניי
pron. חורן
n. כי
prep. כמין
n. כרם
num. שבע
n. ביניי *29a(59)*
n. ביניי *29a(60)*
vb. בלע *29b(8)*
n. עקום

pron. מה
prep. מן ביני *27a(42)*
n. פיסטק
n. שיזף
vb. פרש *27a(52)*
n. מצדה *27a(57)*
vb. פרס
n. חוט *27a(58)*
vb. פתר
vb. צוד
vb. קטר
n. אדן *27a(59)*
vb. זרע
n. יריק
n. לכיס
n. עם
vb. שוף
n. אנש *27b(14)*
n. בז
vb. ינק
vb. לוט
n. פרסקה *27b(24)*
vb. שקי
adj. קרתיגניי *27b(47)*
conj. אילו *27c(58)*
vb. יהב
n. סירקי
vb. צבר
n. זבון #2 *27c(59)*
adj. טב *27c(61)*
pron. כלום
vb. עבד *27d(4)*
n. אתר *27d(18)*
n. חיטה
n. רוזבע
n. כיתן *27d(19)*
n. רובע
vb. בעי *27d(20)*
adv. יתיר
n. אריס *27d(33)*
vb. גמם
vb. זרע *27d(34)*
vb. חצד
vb. טרב
vb. צמח
vb. סמך *27d(35)*
n. ברביי *27d(37)*
n. גרם *27d(40)*
vb. סייע *27d(53)*
n. אנש *27d(59)*
vb. תוב

n. רוג
n. גרריי *32b(50)*
conj. רי
n. חלם
prep. לגב
n. רקיע
vb. חכם *32b(51)*
vb. סמך
vb. עבר *32b(52)*
vb. צום
n. תלמיר
vb. צער *32b(53)*
vb. גלי *32b(55)*
adv. עוד
vb. אלף *32b(56)*
vb. ילף
vb. סלק
n. ראש גלותה
conj. רי *32b(57)*
ריר־
vb. יהב *32b(58)*
n. עילה
vb. בעי *32b(59)*
n. גבר
vb. יתב
n. משיתה
vb. גרש *32b(60)*
n. רן
vb. עני #2
vb. חלי *32b(61)*
vb. מכך *32b(62)*
n. רב
vb. נפש *32b(63)*
conj. כל הן *32c(1)*
vb. נכי *32c(2)*
n. זול *32c(5)*
n. שכע
adv. תמן
n. ערבה #2 *32c(20)*
vb. קום
vb. כעי *32c(21)*
n. איסקבטור *32c(22)*
prep. ב־ *32c(23)*
n. חלל
vb. חרק
n. מות
n. מילה
vb. נסי
n. שן
vb. אתי *32c(24)*
vb. גחך

n. זמן
adv. לבר
vb. בעי *32b(32)*
adv. לבר
n. ברנש *32b(33)*
vb. ירע
vb. כעס
vb. עלל
n. אורייה *32b(34)*
pron. כל
n. כלל
n. רמו *32b(35)*
num. תלת עשר
prep. ליל־ *32b(36)*
vb. עוק
n. אצבעה *32b(37)*
vb. נשם
vb. יהב *32b(38)*
conj. מן שעתה
n. שן
vb. נשם *32b(39)*
n. איקר *32b(40)*
pron. אנה
vb. הוי
vb. נהג
n. בית וועד *32b(41)*
n. שבת *32b(43)*
pron. אהנו *32b(44)*
n. בני
prep. גו
vb. כנע
prep. מן קומי
n. בני *32b(45)*
vb. חמי
vb. כנע
prep. מן קומי
n. שבח
vb. תני
vb. עבר *32b(46)*
vb. עלל
n. אגרה *32b(47)*
vb. מסר
n. ספר #3
vb. שגר
n. שעה
vb. חמי *32b(48)*
n. סכו
vb. צום
num. תמני
n. ברנש *32b(49)*
דיר־

vb. עתר
vb. בזע *32b(11)*
vb. דוק
vb. כסי
n. מאן
vb. אזל *32b(13)*
n. גופתה
n. מהלך
n. קל
vb. קרע
n. מיל *32b(14)*
n. כנישה *32b(15)*
vb. נחת
vb. שרי #2
num. תמני עשר
n. יום *32b(16)*
vb. תלי
vb. צוק *32b(17)*
vb. חלל *32b(18)*
prep. בר מן *32b(19)*
adv. הכה
adv. כן
vb. סלק
n. קצר
n. איגר *32b(20)*
vb. טלק
n. קצר
num. שבעעשר *32b(21)*
vb. חשש *32b(23)*
prep. מן גו
vb. עבר
num. תלת עשר
vb. געי *32b(25)*
vb. נכס
n. עגל
vb. שיזב
conj. רי *32b(26)*
vb. חמי
vb. נשם
n. עכבר
vb. קטל
n. קן
adj. ענוון *32b(27)*
vb. רפי
vb. יתב *32b(29)*
n. נשיו
n. ראש גלותה
n. דכר *32b(30)*
prep. לעיל מן
n. נקבה
interj. הא *32b(31)*

vb. תרגם
n. כלל *31d(54)*
vb. ערב *32a(6)*
vb. כרך *32a(9)*
vb. קום
vb. יתב *32a(10)*
vb. פשפש
n. ביי *32a(11)*
adv. לא
n. נוול
n. עמר
vb. פקר
n. מטכסה *32a(12)*
n. פיף
n. אנב *32a(13)*
n. קיום *32a(26)*
conj. מן *32a(32)*
vb. נפק
vb. שלח #2 *32a(34)*
n. מפה *32a(42)*
vb. נבל *32a(43)*
n. כיעה *32a(44)*
vb. סלק *32a(49)*
vb. הוי *32a(50)*
n. אנטיט *32a(53)*
vb. אמר *32a(59)*
n. כיי
n. נשיו
vb. שעבר
n. מילה *32b(1)*
vb. אזל *32b(2)*
n. כרנש
n. בורירק *32b(5)*
adj. חוור
adj. אוכם *32b(6)*
vb. בהת
prep. בן
adj. צדיק
vb. קום
adj. רשיע
vb. חפת *32b(7)*
adj. טב
vb. לבש
vb. כהת *32b(8)*
n. איסטרט *32b(9)*
n. ררדס
n. חטר
vb. חפת
n. מסן
vb. דמך *32b(10)*
n. משיח

conj. דלא
adv. בפורי 33c(13)
n. מרבי
n. עובי
vb. תני 33c(56)
adv. כן #2 33c(59)
vb. תני 33d(8)
vb. כוון 33d(13)
num. תלת 33d(27)
n. סל 33d(40)
n. סל 33d(41)
n. דקל 33d(42)
vb. עדר
vb. שקי
adj. חדת 33d(43)
n. חרו
n. כנישה
n. מתני 33d(45)
n. קסם 34a(25)
n. קנקיל 34a(27)
n. לובי 34a(54)
n. מיסרה
conj. אלא 34a(55)
adv. כן
n. לפיץ
vb. לקט
n. צורך
n. בצל 34a(59)
n. זרע
adj. כופריי
vb. עבד
n. קולקסייה 34b(4)
n. גרם 34c(4)
n. מעשר
n. מעשר 34c(5)
n. בקעה 34c(13)
n. פקוע
n. זמן 34c(21)
vb. תני
n. פתר 34c(24)
n. שמועה 34c(34)
vb. נפק 34c(40)
vb. עני 34c(58)
n. צורך
n. אתר 34c(59)
n. חפרי
n. מעין
n. עיקר
n. זבן #2 34c(62)
num. תשע
pron. ההוא 34d(4)

n. עמר
n. מרטוט 32d(41)
n. סיפלני
n. עמר
n. כיתן 32d(42)
n. מרטוט
n. פול Riš 27a(7)
n. קרינון Riš 30a(44)
n. צונם Riš 30d(42)
n. פול Riš 31c(34)
adj. יווניי V 27a(14)
n. פול V 27a(23)
n. חמוצי V 27a(25)
n. כרוב #2
n. איסטפניני V 27a(41)
n. פיטרוסילינון
n. וו V 28c(15)
n. קרח V 29d(30)
pron. מיי V 30a(34)
adv. פרה V 30c(35)
adj. קרתיגניי V31b(50)
n. אדן V 31c(40)
n. חייט V 32a(10)
prep. מן גב
n. קצר
num. חד V 32b(36)
n. מעפרה V 32d(2)
n. קלוב
n. עמר V 32d(7)
n. פגלגול VAr 27a(26)

Shevi'it

adv. כה 33b(8)
vb. סמך 33b(25)
n. אילן 33b(29)
vb. עבר
adv. פרה
n. שנה
n. תינה
n. תפלוגה 33b(34)
conj. אוף 33b(42)
pron. אנן
n. רובה
adj. בבליי 33b(57)
conj. אוף 33b(58)
n. מפשוטי
n. ערבה
num. שביעיי
n. תעני
n. מקוה 33b(59)
vb. אתי 33c(6)

n. מסן
n. רצועה
vb. אסר 32d(9)
n. כיתן
n. עמר
n. פיסקי
vb. שנץ
vb. בעי 32d(10)
vb. חוט
n. כיתן
n. מסן
vb. נחת
n. דרדס 32d(11)
adj. ארעיי 32d(12)
prep. על גב/גבי
n. דרדס
n. כיתן
adj. עיליי
vb. שלח #2
n. גולה 32d(13)
n. חוט
n. כיתן
pron. מהו
vb. נתן
n. פריטין
vb. קטר
n. חוט 32d(14)
n. סדין
n. עמר
n. פריטין
vb. קטר
conj. אילו 32d(17)
vb. תני 32d(20)
n. טרס 32d(23)
prep. כגון
vb. כפת
vb. שנץ 32d(24)
n. סטר 32d(25)
vb. נחת 32d(26)
conj. עד
adv. הכן 32d(27)
vb. לבש 32d(37)
n. מאן
n. עמר
n. כיחן 32d(38)
n. מאן
vb. עגל
n. עמר
pron. אהנו 32d(40)
n. דרדס
num. חד
n. כיתן

vb. חרק
adv. כדון
vb. קום
n. חלל 32c(25)
adj. רחמן
conj. בגין 32c(26)
vb. יהב
n. לב
vb. שלח
vb. טפל 32c(27)
n. שליחו
vb. גלי 32c(28)
vb. חרק
vb. אזל 32c(29)
אי #2
vb. בכי
n. נחות
vb. שרי
adv. תמן
n. הנייה 32c(30)
pron. מה
vb. סלק
vb. אבד 32c(31)
n. ארע
prep. גו
adj. מסאב
n. מרגלי
אי #2 32c(32)
n. ארע
vb. דמך
n. משיח 32c(33)
prep. על גיף
n. ערס
n. ים 32c(34)
n. מלח 32c(35)
n. רב
prep. כלוקבל 32c(38)
n. כנישה
vb. שער
vb. כוון 32c(39)
adj. מציעיי
adj. עתיק
n. תרע
n. איסטדין 32c(40)
vb. טייל
n. ביר #3 32d(1)
n. דלם
n. דרדס 32d(2)
n. אתר 32d(7)
vb. זרב
vb. חוט 32d(8)
n. כיתן

	pron. הינון	
	n. שיעור	
34d(5)	n. שיעור	
34d(7)	pron. אנן	
	adv. כה	
	pron. מה	
34d(14)	n. חומר #4	
	n. קול	
34d(19)	vb. נכש	
	n. עשׂב	
34d(20)	n. טיבו	
34d(29)	vb. חוץ	
35a(3)	pron. מה	
35a(19)	adv. הכן	
	n. צורך	
35a(28)	n. מתני	
35a(34)	adj. אסיר	
	vb. זמר #2	
	n. כרם	
35a(35)	n. עקל	
35a(40)	אי #2	
	interj. האסטו	
	n. משמר	
	n. קובעה	
35a(41)	n. קובעה	
	vb. רדי #2	
35a(47)	vb. שמד	
35a(48)	n. ארנונין	
	vb. גבי	
35a(49)	adj. זעיר	
	prep. חורי	
	n. חמר #2	
	vb. פרי	
35a(50)	vb. אפי	
	n. שובה	
35a(56)	vb. אכל	
	vb. כוון	
	n. פיתה	
	vb. שמד	
35a(57)	adj. חמים	
35a(62)	adj. ארמיי	
	n. בשׂר	
	conj. די	
	vb. חוט	
	n. נבילה	
35a(63)	vb. אכל	
	דלכן	
35a(64)	pron. אנה	
	n. נבילה	
	vb. קטל	
35b(1)	adj. ארמיי	
	n. יהודיי	
35b(2)	conj. אילו	
35b(6)	vb. סבר	
35b(7)	interj. אין	
	conj. אלא	
35b(8)	n. אנש	
	n. מילה	
	vb. קשי	
35b(15)	pron. הינון	
	לית	
35b(16)	vb. חבט	
	n. סנטר	
35b(17)	n. ביי	
	n. סכנה	
	vb. עתד	
35b(18)	vb. שטח	
	vb. שרי	
	n. חכריכין	
35b(19)	n. חטר	
	pron. כל	
	vb. נחת	
	vb. שרי	
35b(20)	vb. נהג	
35b(23)	vb. חרש #2	
	vb. נסב	
35b(24)	prep. בתר	
	adv. טבאות	
	n. שמיטה	
	vb. שרר	
35b(25)	n. שמיטה	
	vb. שרר	
35b(26)	vb. עבר	
35b(27)	vb. שרר	
35b(28)	vb. אלף	
35b(45)	n. ייחור	
	vb. עבר	
	adj. שטי #2	
	vb. תלי	
35b(46)	pron. אתי	
35b(47)	vb. בהת	
35b(49)	vb. צרך	
35b(55)	vb. אתי	
	adv. כן #2	
35b(57)	vb. חות	
35c(6)	n. שאול #2	
35c(12)	n. גב	
35c(15)	vb. נשק	
35c(16)	n. ארע	
	n. כיפה	
	vb. עבר	
35c(17)	n. אוליסיס	
	vb. עגל	
	vb. תקל	
35c(18)	n. גוש	
35c(27)	n. משתו	
	n. סימן	
	n. פרוטוגמייה	
35c(28)	אית	
	adv. יאות	
	n. תתובה	
35d(20)	vb. תוב	
35d(22)	vb. קבל	
35d(23)	vb. תוב	
36a(18)	n. אדרה	
	vb. חכם	
36a(21)	vb. יכל	
36a(30)	conj. אפילו	
36a(31)	prep. ית	
	vb. סבר	
	vb. שהי	
	num. תלת	
36a(32)	n. אורח	
36a(33)	vb. נכס	
	n. רדיי	
	n. תור	
36a(35)	n. סתם	
	vb. פרש	
36a(41)	n. פרק	
36a(42)	vb. הלכה	
36a(43)	vb. הלכה	
36a(47)	vb. סייע	
36a(50)	n. שמיטה	
	vb. שרר	
36a(53)	vb. שרר	
36b(19)	vb. אתי	
36b(28)	אית	
36b(51)	pron. חורן	
36b(62)	n. עובד	
36b(63)	adj. נקי	
36c(1)	vb. לחת	
36c(2)	n. ביעה	
	n. מיין	
	vb. שלק	
36c(15)	vb. אתי	
	prep. על	
36c(16)	n. ברנש	
	vb. ידע	
36c(17)	n. כהן	
	n. כיפה	
	n. פלן	
36c(38)	conj. אוף	
	adv. הכה	
	vb. סבר	
36c(51)	vb. שאל	
36c(52)	n. דקל	
	adj. יהיב	
36c(53)	vb. שאל	
36c(54)	n. חוט	
	vb. מטי	
	aux. vb. נהיג	
	adv. תמן	
36c(55)	n. חוט	
	n. כהן	
36c(56)	n. פרדס	
36c(59)	vb. חלט	
36c(61)	vb. טרח	
	adj. צריך	
36d(3)	prep. בגין	
	vb. גוב	
	n. יום	
	vb. נפק	
	adj. ריקן	
36d(4)	n. חזן	
	vb. חמי	
	n. ספר #2	
	vb. עבד	
36d(5)	n. אחר	
	adj. בבליי	
	n. צורך	
36d(8)	vb. שכח	
36d(17)	interj. הילך	
	vb. שרי	
36d(18)	vb. חחם	
	adv. מחר	
36d(19)	conj. די	
	vb. חתם	
	adv. יאות	
36d(20)	num. אלף	
	n. אריסו	
	conj. די	
36d(31)	conj. מן גו(א)	
	n. רווח	
36d(35)	vb. אסר	
	adj. צנבריי	
36d(36)	vb. יהב	
	n. עמם	
	n. פריטין	
36d(40)	n. אשקייה	
36d(45)	vb. שני	
36d(62)	n. בצל	
	n. גב	
	vb. קבל	
36d(63)	vb. סמך	

n. סוף *37a(1)*
n. ראש
vb. שרע *37a(2)*
n. קפלוט *37a(6)*
vb. לבש *37a(7)*
adj. ציפוריי
n. קטם
n. שק
vb. חטי *37a(8)*
n. ירק
prep. ליל-
prep. ל- *37a(9)*
vb. נחח
n. קופד *37a(10)*
vb. עבד *37a(11)*
n. תרנ(ו)גלה
n. עובד *37a(14)*
adj. צדיך
pron. אהן *37a(24)*
vb. ירי
n. חומר #4 *37a(25)*
n. קול
pron. כלום *37b(17)*
n. נסורה *37b(24)*
n. וורד *37b(25)*
n. פקוע #2
n. אודוורוסטין *37b(30)*
n. אורוסטין
n. קיטרטון
vb. שרי
n. אירוטירון *37b(31)*
adj. אסיר
n. דיומידון
n. דדמינון
n. מירסינטון
conj. אפילו *37b(32)*
vb. סמך *37b(33)*
n. עובד
n. קינרס
n. צורך *37b(42)*
n. איזוב *37b(50)*
n. צתר
n. קורני *37b(51)*
n. איגר *37b(61)*
n. ירק
n. קניבה
n. גרם *37b(62)*
vb. יבש
n. חבורה *37c(2)*
vb. קשי
vb. שרע *37c(5)*

vb. יהב *37c(11)*
n. מורייס
n. חלתי *37c(12)*
vb. יהב
n. שעה *37c(15)*
n. אגר *37c(17)*
vb. הוי
vb. חשב
vb. פקד
n. משח *37c(18)*
n. מתני *37c(24)*
adj. זעיר *37c(25)*
vb. קלס
n. שם
n. שמועה
vb. בדי *37c(30)*
vb. הלכה
vb. קלס
adv. כן *37c(31)*
prep. משום
n. פרק *37c(33)*
adv. לחורייה *37c(38)*
adv. לקומייה
vb. מני
pron. חורן *37c(52)*
n. גרם *37c(53)*
n. וורד *37c(57)*
n. פתר
vb. פתר
n. תפלוגה *38a(1)*
vb. עלל *38a(21)*
n. צלוחי
n. אשון #2 *38a(22)*
vb. זבן *38a(28)*
n. קורדק
adj. אסיר *38a(30)*
pron. מהו *38a(31)*
n. קופד
vb. קטע
n. שוק
n. גרם *38a(33)*
vb. טמר *38b(7)*
n. מערה
vb. קום
n. מערה *38b(9)*
vb. גוב *38b(11)*
vb. גרם *38b(13)*
conj. די *38b(23)*
vb. ירי
conj. די *38b(33)*
n. יחידיי

n. סתם *38b(34)*
aux. vb. נהיג *38b(35)*
adv. כדון *38b(36)*
vb. סייע *38b(42)*
n. חמר *38b(47)*
n. פריטין
conj. כמה ד- *38b(50)*
conj. מן גו(א)
adv. קדמיי
n. דימוסין *38b(61)*
n. פריבט
conj. בגין *38b(63)*
vb. זלף *38b(64)*
vb. סלק *38c(46)*
n. ביי *38c(47)*
vb. סלק
vb. שאל
vb. עלל *38c(48)*
n. פלן *38c(49)*
adv. קדמיי
n. קטע
n. גולה *38c(50)*
n. פרפחין
n. רבי #2
n. פיטרוסילינון *38c(52)*
adv. איפשר *38c(60)*
vb. גלגל #2 *38c(61)*
n. חרדל
n. חרדל *38c(62)*
vb. דרש *38c(63)*
n. דיין *38d(1)*
pron. אנה *38d(2)*
vb. אסר
prep. קומי
vb. שרע *38d(3)*
vb. אכף *38d(6)*
vb. דמי
pron. היא *38d(7)*
vb. אכף *38d(12)*
vb. הוי *38d(23)*
n. חרוב *38d(24)*
n. מערה
vb. עבד
num. תלת עשר
vb. יתב *38d(25)*
n. עלם
n. קל
n. כרת קל *38d(26)*
n. מערה
n. מצדה
vb. פרס

n. צייד #2
interj. דימוס *38d(27)*
vb. יבד
prep. מבלעדי
n. ציפר
n. דימוסין *38d(28)*
vb. שדך
vb. דכי *38d(30)*
vb. קצץ
n. תורמוס
vb. טוף *38d(31)*
n. כותיי
vb. קלק
vb. דבי *38d(32)*
conj. הן
vb. טמר
ליית
n. מית
n. סב
vb. פלי
n. אתר *38d(33)*
vb. דכי
vb. נפק
vb. דכי *38d(36)*
pron. אנן *38d(41)*
n. כיר
vb. עוק
n. ארע *38d(42)*
vb. בדק
n. טבי
adj. רחיק
vb. חפי *38d(43)*
n. טבי
vb. חזר *38d(44)*
n. סוף
vb. פלג *39a(3)*
adv. לא *39a(9)*
vb. סבר
n. עובד
prep. כוות *39a(10)*
n. עובד
n. ארי *39a(11)*
vb. אתי
n. עובד
vb. בקר #2 *39a(12)*
n. רחם
n. תעל
adj. קפודקיי *39a(13)*
n. רחם
n. צורך *39a(14)*
vb. צלל

רגל n.
שאל vb.
בקר #2 vb. 39a(15)
זכי vb.
חזר vb.
פלג vb.
צלוחי n.
שוק n.
צלוחי n. 39a(16)
אתר n. 39a(17)
גב n.
זכי vb.
פריטין n.
צור #2 vb.
בקר #2 vb. 39a(18)
זכי vb.
צנברריי adj. 39a(33)
אנה pron. 39a(34)
סמך vb.
כנש vb. 39a(35)
ערוכה n.
שורה n.
שמיטה n.
חבן n.
יבל vb. 39a(52)
איסור n. 39a(53)
אפין n. 39a(54)
הפך vb.
פרק vb.
אהן pron. 39a(55)
אם n.
פקד vb.
גנה n. 39a(56)
ירק n.
עם n.
אזל vb. 39a(57)
חמר vb. 39a(58)
חשד vb.
שווי vb.
חלה n. 39a(59)
חשד vb.
נפק vb.
שמיטה n.
חלה n. 39a(60)
חבר n. 39b(41)
חיל n. 39b(45)
צרך vb. 39c(27)
פשיט adj. 39c(34)
דבש n. 39d(24)
חורש n.
נפק vb.

שמועה n. 39d(25)
אתר n. 39d(33)
מכלה n.
תני vb.
אנה pron. 39d(34)
בגין prep.
יקר vb.
אמר vb. 39d(47)
ברביי n.
פלג vb.
יקר vb. 39d(54)
מלח n.
עירבון n.
פקד vb.
חלף vb. 39d(55)
תנן vb. Ar 33d(13)
קייטניי adj. Riš 36a(8)
יהיב adj. V 33d(51)
שמיטה n. V 35a(34)
רמי vb. V 35a(40)
סכן vb. V 35b(20)
פטר #2 n. V 36a(8)
דרוש n. V 36d(4)
קבל vb. V 36d(18)
חליטר n. V 37c(17)
אורייר n. V 38a(21)
היימן vb. V 38b(48)
שמיטה n. V 38d(21)
כפוני n. V 39a(52)
טעון n. V 39a(53)

Terumot

מחני n. 40b(5)
פלג vb.
אית 40b(11)
טרסיי adj. 40b(31)
עובד n.
אוכם adj. 40b(32)
לעי vb.
סימוק adj.
גט n. 40b(35)
חלים adj.
כמה ד־ conj. 40b(60)
מעשר n. 40c(13)
קום vb. 40c(16)
כרח n. 40c(24)
אחריי adj. 40c(25)
חמש num.
תני vb.
אמר vb. 40c(29)

כלל n.
כלל n. 40c(34)
פשיט adj. 40c(47)
נשי n. 40c(55)
הכן adv. 40d(3)
דלא conj. 40d(40)
חסיד adj.
חמר vb. 40d(58)
חומנה n. 41a(58)
שמע vb. 41b(22)
עינתיניי adj. 41b(23)
עם n.
קלוסקין n.
יחידיי n. 41b(24)
חקן vb.
מכיוון conj. 41b(35)
צורך n.
צורך n. 41b(36)
תלמיד n. 41b(41)
ירי vb. 41b(64)
יאות adv. 41c(15)
אמור n. 41c(19)
חבורה n. 41c(29)
כד conj.
ציבור n. 41c(30)
לכן adv. 41d(2)
צריך adj.
כמה conj. 41d(9)
צליין n.
צליין n. 41d(10)
רב n.
רומיי adj. 41d(13)
אורז n. 41d(21)
בשל vb.
נשי vb.
בשל vb. 41d(22)
חיי adj.
לוקבל prep.
חר num. 41d(25)
אוף conj. 42a(32)
כן adv.
אוף conj. 42a(43)
אלא conj.
סתם n.
צורך n. 42a(46)
שייר vb. 42a(47)
שק n.
תרם vb.
מן prep. 42b(4)
חד num. 42b(19)
חד num. 42b(20)

שתק vb. 42b(27)
חר num. 42b(42)
סתם n. 42c(46)
מחני n. 42d(30)
חבר n. 42d(33)
פלפול n.
שיעור n. 42d(34)
יליף adj. 42d(40)
חרם vb.
פסד vb. 42d(41)
רובע n.
חרם vb.
אגר vb. 42d(42)
רובע n.
שאל vb. 43a(13)
ארעיי adj. 43a(47)
אמר vb. 43b(15)
עבד vb. 43b(16)
קפודקיי adj. 43c(2)
שכט n. 43c(5)
ידי vb. 43c(17)
דבתר־ n. 43c(23)
בעי vb. 43c(31)
כמה adv. 43c(39)
עבר vb.
קכ n.
ביעה n. 43c(40)
שת עשר num.
שחות num.
תשע num.
גכל vb. 43c(41)
יתב vb. 43c(55)
סלק vb. 43c(64)
כדון adv. 43d(25)
חיטה n. 43d(26)
נפל vb.
רובה n. 43d(43)
יחידיי n. 44a(37)
מילה n. 44a(57)
אחי vb. 44b(9)
הא interj. 44b(11)
אילו conj. 44b(16)
ניח adj. 44b(17)
מתני n. 44b(21)
אחריי adj. 44b(27)
אנן pron. 44b(29)
פשט vb.
שאילה n.
בבליי adj. 44c(30)
אפילו conj. 44c(49)
יאות adv. 44c(52)

vb. סני
n. קופד
n. חמר #3 *46a(24)*
n. טלופח
vb. כלעס
n. פונרק
vb. שרי
vb. שזרה *46a(25)*
adv. תוב
n. חיוי *46a(26)*
vb. כלעס
vb. שכח
n. חלב *46a(28)*
vb. חלב
n. רעי
vb. בין *46a(29)*
vb. מות
vb. נבח
n. סוף
vb. עבד
n. תום
n. ביי *46a(30)*
n. טור
vb. שחק
vb. בין *46a(31)*
n. ברביי
n. עפר
vb. קלק
vb. תרתר
n. בזיון *46a(32)*
n. גב
vb. זמן
vb. חוב
vb. יתב
n. כלב
n. רבן
n. טיבו *46a(33)*
prep. ל־
n. קרייה
n. שביי
adj. שלים
vb. אנס *46a(34)*
vb. חלי *46a(41)*
vb. אמר *46a(42)*
ליט *46a(49)*
n. ברנש *46a(54)*
pron. כלום *46a(58)*
n. קנה *46b(5)*
vb. ידי *46b(7)*
n. מלכו *46b(43)*
vb. ערק

n. תבשיל
prep. תחות
n. דיעה #2 *45d(7)*
n. פגול
n. תרוג
vb. אבד *45d(9)*
n. ערב #2
קטה
n. שיחור
n. גרם *45d(10)*
n. לודין
n. מרגלי
n. דמין *45d(11)*
adj. יקיר
adj. קליל
vb. פקק *45d(33)*
n. שמועה
vb. גלי *45d(35)*
vb. כסי
n. גיגי *45d(41)*
vb. גלי
adj. אחריי *45d(42)*
n. חקל
n. פעל #2
n. קולה
adj. אחריי *45d(43)*
vb. שתי
vb. גלי *45d(49)*
n. דבש
vb. פעפע
n. צלותי
n. אולומרמרין *45d(51)*
adv. איפשר
n. ביי
vb. חמי
vb. יתב
vb. רחל *45d(53)*
n. יד *45d(54)*
n. מרוש
n. ערס
vb. פשט
vb. חוי *45d(56)*
n. סרט *45d(59)*
vb. נפק *45d(60)*
n. סלקו
vb. שלשל
vb. אכף *46a(11)*
vb. אכף *46a(14)*
n. מילפפון *46a(21)*
n. ריריז *46a(22)*
vb. אכל *46a(23)*

num. חד
vb. יהב
n. מצווה
adv. סגין
vb. רחם
vb. אכל *45c(51)*
n. בעיל
vb. יהב
n. מיכל
n. עילי
prep. קומי
vb. רגש
vb. אכל *45c(52)*
vb. דמך
vb. נום
pron. ההוא *45c(53)*
vb. עור
vb. לוולי *45c(54)*
vb. חשד *45c(55)*
vb. רום *45c(58)*
vb. רפי *45c(60)*
n. גרב *45c(62)*
n. חמר
n. ערובה
n. צום
vb. גלי *45c(63)*
adv. לאו
vb. שפך
vb. חלחל *45c(64)*
n. מרי דצומה
vb. ספק
conj. עד
n. מרי שמועה *45d(2)*
vb. נום
n. בוצין *45d(3)*
vb. רלק
n. יד
prep. על
n. תומנה
adj. זהיר *45d(4)*
vb. כרך
adj. רשיע
n. ברייה *45d(5)*
vb. חשש
vb. נתן
adj. צריך
n. בית שיחייה *45d(6)*
vb. נצע
n. ערס
n. פיתה
n. פריטין

n. אמור *44d(6)*
adj. צריך *44d(20)*
prep. בן *44d(30)*
pron. מה
n. תניי #2 *44d(32)*
pron. ד(י)ן *44d(58)*
n. גרם
adv. הכה
n. שם
vb. שאל *45a(10)*
adj. צריך *45b(12)*
prep. לגב *45b(17)*
pron. הוא *45b(18)*
vb. קשי
vb. קום *45b(19)*
vb. דמי *45b(47)*
n. מורייס *45b(60)*
n. ציר #2
vb. צלל
conj. בגין *45c(18)*
vb. נקר
vb. תני *45c(19)*
vb. נטר *45c(21)*
n. קונדיטון *45c(23)*
vb. בשל *45c(24)*
vb. באש *45c(27)*
n. מרי עובר *45c(29)*
adv. הכן *45c(31)*
adv. לא *45c(32)*
vb. נחת
n. עובד
n. אורח #2 *45c(36)*
conj. אילולי
vb. בשל *45c(37)*
vb. שתי
vb. אזל *45c(38)*
n. ביי
vb. גלי
דיד־
n. קונדיטון
n. קרינה *45c(42)*
vb. עלל *45c(43)*
vb. שאל
n. גיגי *45c(45)*
vb. ידע *45c(48)*
pron. מן
conj. מן #2
n. אתר *45c(49)*
vb. סמך
vb. שעי
pron. אהן *45c(50)*

vb. תבע
46b(44) n. גב
vb. נקף
46b(45) pron. אתון
vb. תרב
n. מדינה
46b(46) vb. גלי
adv. כמה
n. צום
vb. צום
46b(48) n. ספנוס
vb. צוד
46b(49) pron. אנה
vb. קטל
46b(50) vb. יהב
vb. שיזב
46b(51) vb. עבד
46b(52) vb. מטי
vb. עבד
n. פרוסדוס
46b(53) n. ספנוס
vb. פייס
vb. צוד
46b(54) n. בריי #2
adj. יליף
n. נס
vb. עסק
46b(55) n. ספסיר
adj. סרקיי
vb. קטל
46b(56) n. בית וועד
vb. סלק
vb. קפח
vb. שיזב
46b(58) adv. הכן
46b(59) n. זווי
vb. קפת
46b(60) adv. מן רתיק
vb. צלצל
46b(61) n. תזר #2
n. תיין
vb. נסב
46b(62) n. טלי
n. כתב
vb. מתי
n. מלך
vb. נתת
vb. עבד
46b(63) adv. מן יד
n. מפק
n. שליח

46b(64) n. מטמע
n. עם
n. ערובה
n. שליח
46c(1) n. דימוסין
vb. נחת
vb. סחי
46c(2) n. אנגיטריס
n. גב
vb. נזף
46c(3) vb. תמי
n. רב
vb. רפי
46c(4) vb. טען
prep. ית
n. מפק
46c(5) n. אפין
adv. לבר
conj. עד
46c(6) vb. אזי
n. ביבני
n. לילי
num. שבע
46c(7) conj. בגין
vb. בזי
46c(8) vb. בזי
n. חזר #2
n. מלך
46c(9) vb. בסי
adj. זעיר
n. חבר
n. רומיי
46c(40) n. תילוף
46d(6) n. בלני
46d(8) vb. בדק
46d(37) vb. צרך
46d(45) vb. אמר
n. חומר #4
n. קול
47b(4) n. טווי
n. מיין
n. צתר
47b(5) n. תדו
vb. שגר
47b(20) n. סאה
47b(21) n. זין
n. לוג
n. ליטרה
vb. עבד
47b(23) num. אלף
47b(24) vb. תשב

47b(28) n. גבונה
n. זבינה
n. עילה
vb. קלקל
47b(30) n. איגרה
n. עילה
prep. על ידי
47b(43) n. איב
vb. נסב
n. פלוף
47b(45) vb. אכל
vb. שלק
47b(46) vb. מלח
47b(52) vb. כשר
47b(53) conj. מה
47b(63) vb. בקר
adj. עטושיי
47d(23) conj. כמה
47d(40) conj. אילו
47d(53) vb. רבי
47d(55) vb. רבי
47d(57) n. עובד
48a(4) vb. ידי
48a(27) n. כר אחתה
48b(14) adj. ציפוריי
48b(15) vb. אזל
n. ברצין
vb. מלי
conj. מן
48b(17) vb. טפי
vb. מטי
prep. על ידי
vb. שהר
48b(18) n. תל
n. פתילה
vb. צבע
vb. קרץ
n. שמש #2
48b(20) n. פתילה
48b(21) vb. בזבז
n. שמש #2
48b(25) n. טב
48b(26) vb. פרש
48b(27) n. תכים
vb. מני
48b(29) conj. על ידי
48b(30) n. מאן
vb. עסק
adj. צאי
48b(31) vb. בנע
vb. עסק

48b(32) vb. עסק
vb. פחז
48b(33) vb. עסק
vb. פחז
adj. צאי
48b(34) vb. כנע
vb. עסק
48b(41) pron. אנה
Se 47b(33) adj. תירתיי
V 40b(36) n. רובה
V 40d(63) n. ריעה
V 42a(15) n. עיקר
V 44a(48) n. תפלוגה
V 44a(52) n. תפלוגה
V 45b(60) conj. עד לא
V 45c(33) vb. רחם
V 45c(54) adj. בריר
V 45d(4) n. שפיפון
V 45d(6) n. פיסה
V 46a(22) vb. נקר
V 46a(29) vb. נבח
V 46b(54) n. מלכה
V 46c(6) vb. צנן
V 48b(21) n. הקדש
V 48b(36) adj. ציידניי

Ma'asrot

48c(49) אית
vb. בעי
vb. שמע
48d(9) n. לישן
48d(18) adv. עוד
48d(24) n. דבתר־
48d(25) vb. תות
48d(31) vb. הוי
n. כתף
n. סב
vb. רכב
48d(35) n. מייש
48d(37) vb. פשט
48d(43) adv. לכן
adj. צריך
48d(48) n. אגדה
48d(49) n. לב
vb. פלג
48d(58) n. איספרגל
48d(60) n. מספילה
49a(8) צמייא
49a(9) צמייא
49a(30) pron. מה

49a(31)	ירי	vb.
	ציפוריי	adj.
49a(34)	מן	conj.
	פקסוס	n.
	רום	vb.
49a(35)	שלקוק	n.
49a(47)	רובה	n.
49a(48)	מן	conj.
	פודגר	n.
49a(49)	אפין	n.
	כרי	n.
	מן	conj.
	שפר #2	vb.
49b(4)	חיל	n.
49b(16)	אורייר	n.
49b(17)	אתר	n.
	גרוס	n.
	כדון	adv.
	פינך	n.
	פני	vb.
49b(18)	רחח	vb.
49b(28)	אוף	conj.
49b(29)	סתם	n.
49b(37)	אוף	conj.
	סבר	vb.
49b(44)	סתם	n.
49c(24)	יהב	vb.
	מיי	pron.
49c(35)	לאו	adv.
49d(3)	פשט	vb.
49d(25)	אלא	conj.
	לווי	n.
	עם	n.
	שטי	adj.
	שכיח	adj.
49d(29)	ביי	n.
	טרס	vb.
	קרייה	n.
49d(43)	פינקס	n.
49d(53)	ידי	vb.
49d(59)	אמר	vb.
49d(62)	וורד	n.
	קלקל	vb.
50a(52)	דבילה	n.
50a(53)	איסטפניני	n.
	אכל	vb.
50b(53)	תוב	vb.
50c(10)	חמי	vb.
	סב	n.
50c(14)	אפילו	conj.
50c(19)	רובה	n.
50c(21)	רובה	n.
50c(24)	אוף	conj.
50c(31)	אתי	vb.
	אתי	vb.
	כה	adv.
50d(6)	שוק	n.
50d(34)	סבר	vb.
50d(41)	אכלן	n.
	על ידי	conj.
	שער	vb.
50d(42)	אזל	vb.
	חם	n.
50d(43)	מזג	vb.
50d(46)	חל	n.
50d(47)	ערק	vb.
50d(51)	דמי	vb.
51a(8)	אגדה	n.
	ספר #2	n.
	צווח	vb.
	קנתר	vb.
	קסם	n.
51a(9)	גוב	vb.
51a(14)	הפך	vb.
51a(15)	דוקני	n.
	טב	adj.
51a(63)	תפלוגה	n.
51b(28)	אפילו	conj.
	נצר	n.
51b(30)	זבון	n.
	טען	vb.
	כלכלה	n.
	תינה	n.
51b(42)	קלף	vb.
51b(46)	אפין	n.
	הפך	vb.
	חוי	vb.
	כוחל	n.
	סב	n.
	קטר	n.
	שעול	n.
51c(5)	איתה	n.
	בבש	vb.
51c(6)	ביטי	n.
	סבר	vb.
	קפרי	n.
	רום	vb.
51c(10)	היידן	pron.
	מילה	n.
51d(15)	אבף	vb.
51d(18)	אכף	vb.
51d(42)	תריין	num.
51d(43)	אמר	vb.
51d(59)	יאות	adv.
	קשי	vb.
51d(64)	ביר	n.
	זמן	n.
52a(29)	רבע #2	vb.
52a(30)	אביב #2	n.
	ננע	n.
	פיל	n.
	קטר	n.
52a(34)	קונייה	n.
52a(42)	קריב	adj.
52a(47)	איתה	n.
52a(48)	הוי	vb.
	ירבוז	n.
	נפל	vb.
	צמח	vb.
	קופה	n.
52a(50)	בבליי	adj.
	גלי	vb.
	חסף	n.
	מרגלי	n.
Se 51b(31)	זבן	vb.
V 49b(37)	פיצולין	n.
V 49b(38)	פיצולין	n.

Ma'aser Sheni

52c(2)	ייבה	
52c(7)	או	conj.
52c(10)	קומי	prep.
52c(23)	נתן	vb.
52c(42)	הוי	vb.
	צורך	n.
52c(56)	גרם	n.
	כן #2	adv.
52d(33)	בקדמייתה	adv.
52d(54)	קום	vb.
52d(55)	קיים	adj.
	תלי	vb.
52d(56)	מרטוט	n.
53a(7)	קלס	vb.
53a(8)	קנתר	vb.
53a(10)	שמע	vb.
53b(10)	אורז	n.
	גמזן	n.
53b(17)	ניח	adj.
53b(47)	צריך	adj.
53b(59)	בעי	vb.
53c(8)	שמועה	n.
53c(29)	טימטימי	n.
53c(36)	סלק	vb.
53c(38)	מחר	adv.
	קופר	n.
	שמין	adj.
54a(21)	הילך	interj.
	קום	vb.
54a(22)	בן	adv.
54a(23)	ברי	n.
54a(28)	פשיט	adj.
54a(48)	חד	num.
	צורך	n.
54a(51)	דימוי	n.
54b(2)	על	prep.
54b(16)	שאילה	n.
54b(19)	סבה	n.
54b(20)	סבה	n.
54b(21)	סאב	vb.
	פדי	vb.
54b(22)	חשש	vb.
54c(4)	אילולי	conj.
54c(10)	פתר	vb.
54d(9)	מעשר	n.
	פרי	n.
	פרק	vb.
	קבע	vb.
	שער	n.
54d(16)	ניקלווס	n.
	פרק	vb.
	שער	n.
54d(18)	אלף	num.
54d(19)	לקן	n.
54d(20)	רבו	n.
54d(29)	דרומיי	adj.
	זלל	vb.
	כלום	pron.
	נסי	vb.
	קרטט	vb.
54d(30)	קרטט	vb.
54d(37)	חותל	n.
54d(38)	חיטה	n.
	טחון	n.
	נגר	n.
	על פם	prep.
	פדק	vb.
	רובע	n.
54d(39)	חוי	vb.
	פרי	n.
54d(40)	גרוס	n.
54d(41)	בעי	vb.
	טהר	n.
	כמה	adv.

n. בלני 54d(42)
n. זיר
n. אפתי 54d(43)
n. ערובה
n. פריטין
vb. קלע
vb. פרק 54d(44)
vb. נחת 54d(45)
adj. טב 54d(46)
n. משח
n. ענה
vb. פרק
adj. קיים
vb. בעי 54d(48)
adv. הכה 55a(12)
n. סוף
adv. הכה 55a(40)
vb. פתר 55a(44)
n. חניי #2 55a(46)
vb. פרק 55a(49)
vb. חזר 55a(50)
vb. נסי
n. סלע
vb. שער
prep. ית 55a(51)
vb. סכל #2 55a(54)
n. יד 55b(5)
pron. אהנו 55b(12)
conj. אן 55b(16)
num. מאה
vb. מצי #2
num. אלף 55b(17)
vb. נסב
num. אלף 55b(18)
n. אלף #2 55b(25)
adj. קדמיי
n. פרקון 55b(27)
n. גרב 55b(29)
n. שותף
n. גרב 55b(30)
adv. אישתדה 55b(31)
adv. אשתקד
דיד־
vb. בעי 55b(41)
vb. צער
n. ברנש 55b(42)
vb. הוי
vb. חלם
conj. כמה
vb. אזל 55b(45)
adv. לא

n. דוקוס 55b(46)
n. מדל
vb. מני
n. קפה
n. שדי
n. זיית 55b(47)
n. כליל
vb. לבש
num. חד 55b(48)
pron. חורן
n. יום
prep. לבתר
vb. לקי 55b(49)
n. חבט 55b(50)
n. ניצה
n. גבר 55b(51)
n. זיית
n. משח
vb. נפח
vb. שקי
n. ברנש 55b(52)
pron. הוא
vb. חכם
n. חלם
prep. לגב
n. אחה 55b(53)
n. חברה
vb. נשק
n. עיין
אית 55b(54)
n. עיין 55b(55)
n. תנור
n. אדן 55b(57)
n. גרב
n. מלוי
n. איז #2 55b(59)
vb. ערק
vb. אתי 55b(60)
n. איסטור 55b(61)
n. לוח
n. פינקס
n. מרקעה 55b(62)
n. יהודיי 55b(63)
n. בובב
n. בסים #2 55c(2)
n. חס
vb. צבע
vb. אמר 55c(3)
n. אצבעה
vb. זרק
n. אגד 55c(4)

vb. אמר
adv. הבן
vb. נפח 55c(5)
vb. זקף 55c(6)
n. דלף 55c(7)
vb. נחת
vb. נפח
n. יהודיי 55c(8)
n. כותיי
n. סב
vb. פלי
vb. צמח
n. אדר 55c(9)
n. ארז
n. מקני
n. שקמה
vb. דרך 55c(10)
n. תורה
n. חלם 55c(11)
adj. ריקן
n. שיטה #3
n. אדר 55c(12)
n. ברע
n. מקני
n. מרגלן
n. שקמה
n. תבן
n. אצבע #2 55c(13)
vb. חיי
n. איתה 55c(14)
adv. כן
vb. מות
conj. די 55c(15)
vb. ילד
vb. תבר
n. תינייה
prep. בתר 55c(16)
n. איתה 55c(17)
n. ביי
n. תינייה
n. עובד 55c(19)
vb. קטל
vb. אתי 55c(23)
n. מועד
n. קופד
adj. קטין
vb. סרבל 55c(24)
n. אפין 55c(25)
num. חד
adv. סגין
vb. שני

n. אדר #2 55c(26)
adj. קשי
n. הדר 55c(27)
vb. זרע
vb. כנש
pron. את 55c(28)
vb. ילד
לית
n. ניסן
n. זוג #2 55d(24)
vb. בחן 55d(25)
vb. נפק
vb. שאל 55d(26)
vb. בחן 55d(27)
n. מתני
n. סב
vb. קלל
n. חוורה 55d(29)
vb. בהת 55d(35)
adj. קשי 55d(57)
vb. דרש 55d(60)
n. חתירה 55d(61)
אית 56a(3)
pron. בל 56a(10)
n. מגדל
vb. עבד
n. ערובה
n. צבע #2
n. קנדיל
n. שמש #2
vb. דלק 56a(11)
vb. סלק
vb. שבת
n. ביי 56a(12)
n. ערובה
vb. פשט
n. בית מקדש 56a(13)
prep. קדמיי(ן) מן
vb. קרץ
vb. שבת
n. תינה
vb. קרץ 56a(14)
vb. שבת
vb. פרי 56a(16)
vb. קום
vb. רדי #2
n. תורה
adv. אימת 56a(17)
adj. יהיב
vb. שכח
n. איסטרט 56a(18)

חמי vb.
56a(19) אפילו conj.
היידן pron.
56a(31) דיעה n.
56a(36) דרש vb.
הא n.
חית n.
מנע vb.
56b(6) פרש vb.
ציבור n.
56b(13) הלכה vb.
56b(15) איסתוננס n.
נפק vb.
על פם prep.
פרק vb.
56b(36) יום n.
56b(38) ליוויי n.
סייע vb.
56b(44) מקמה n.
56b(45) אלא conj.
יהב vb.
לעי vb.
מעשׂר n.
משום conj.
56b(47) מעשׂר n.
56b(48) בגין conj.
לא adv.
56b(49) מהו pron.
נפל vb.
שבט n.
56b(50) ארע n.
חילוניי adj.
חכר vb.
56b(60) שעי vb.
56b(61) אהן pron.
גנה n.
יליף adj.
56b(62) נפק vb.
56b(63) אהן pron.
לגב prep.
סתם vb.
פתח vb.
56c(2) כשירו n.
מוליי n.
מן prep.
סס n.
56c(3) גומרה n.
כוי vb.
שעה n.
56c(10) ארעיי adj.
סגי vb.

עיליי adj.
שלם n.
56c(11) ביעור n.
זייח n.
מעטן n.
מעשׂר n.
56c(12) ארעיי adj.
ביעור n.
עמר #2 n.
שובלה n.
56c(13) ארעיי adj.
בר גלותה n.
גלו n.
שאר n.
56c(14) גוזל n.
רכיך adj.
56c(45) תני vb.
56d(2) כיתן n.
לקי vb.
56d(3) אדם n.
גבל vb.
זרע n.
כיתן n.
נבל #2 vb.
נכס vb.
ציפר n.
56d(4) טרף #3 vb.
56d(10) עני vb.
56d(15) סייע vb.
56d(45) תקן vb.
Se 55c(12) כר n.
V 49c(24) נהיג aux. vb.
V 54d(38) סיטון n.
V 55c(18) בר דכר n.
V 56a(18) היידן pron.

Ḥalla

57b(9) אפעלגב conj.
57b(10) אהן pron.
כל pron.
קרה n.
57b(15) ביר n.
57b(16) טבאות adv.
57b(32) סתם n.
57b(47) דרומיי adj.
57b(63) סייע vb.
57c(5) כר דיעה n.
דבוות prep.
57c(6) בר דיעה n.
57c(10) פלג vb.

57c(14) חשש vb.
צום n.
תמן adv.
57c(16) צום vb.
57c(17) כדוך n.
57c(27) סייע vb.
57c(29) שכח vb.
57c(62) בדי vb.
57c(64) מטי vb.
57d(32) פתר vb.
קושיי n.
57d(33) חליטה n.
טרקטה n.
57d(34) חליטה n.
57d(62) אטרי n.
אצו n.
57d(63) אחי vb.
58a(4) כרז vb.
צריך adj.
58a(5) הוי vb.
חבין n.
58a(54) אצבע n.
יד n.
עשׂר num.
58b(35) קבל vb.
58b(40) ספינה n.
58b(46) חהי vb.
58b(55) אתר n.
58c(10) דלא conj.
58c(26) פשט vb.
58c(33) עבד vb.
58c(52) ירי vb.
58c(53) נהר n.
58c(58) אחי vb.
58c(60) ריפה n.
58c(61) ענש vb.
תלי vb.
58c(64) אזל vb.
חליטר n.
פליג n.
58d(1) אתר n.
זער vb.
פרה adv.
קב n.
רובע n.
58d(5) אפעלגב conj.
58d(33) אתי vb.
58d(34) כלוקבל prep.
59a(23) גובליי adj.
59a(28) קפודקיי adj.
59a(41) מילה n.

ʿOrla

60c(63) כגון prep.
תות n.
60c(64) ממש n.

59b(26) אנן pron.
59b(38) סמך vb.
59b(40) סימן n.
59b(57) שמועה n.
59b(58) אלא conj.
אנה pron.
כלום pron.
59b(59) פרש vb.
59c(7) שמע vb.
59c(10) אתר n.
רום vb.
59c(15) קום vb.
59d(27) שיירה #2 n.
59d(30) בריי adj.
59d(33) אילו conj.
59d(36) תני vb.
59d(60) דמי vb.
60a(6) איסטפניני n.
זוג #2 n.
תקן vb.
60a(7) פרש vb.
קניבה n.
60a(58) תרגמון n.
60b(35) סייג n.
סמך vb.
60b(36) חצי vb.
60b(37) אזל vb.
ברנש n.
סייג n.
60b(38) חצי vb.
טען vb.
מובל n.
קיס n.
שן n.
60b(40) יצר n.
כשר adj.
מובל n.
60d(63) שני vb.
G 57d(33) מליגל n.
G 57d(63) סאב vb.
G 57d(64) בוקלט n.
G 59b(36) דבחר־ n.
G 59b(47) חחובה n.
G 59b(52) חחובה n.
V 57b(15) עלל vb.

vb. חמי
adj. יליף
pron. אהן *65c(57)*
vb. כעס
vb. נפק
vb. תני
n. תניי #2
vb. בעי *65c(58)*
vb. מני
vb. קלל *65d(2)*
n. כסף *65d(3)*
vb. מני
num. חד *65d(6)*
prep. יח
vb. יתב
vb. מני
vb. עבר
vb. קום *65d(7)*
vb. תכם *65d(9)*
n. כסף
vb. מני
vb. מני *65d(10)*
adj. מרד
n. פיסק *65d(15)*
vb. מני *65d(16)*
conj. על מנת *65d(17)*
n. בקי *65d(18)*
n. מילה
n. מרגלי
n. עיגול *65d(19)*
n. איגרה *65d(21)*
prep. בגין
n. שיבה
pron. ד(י)ן *65d(22)*
vb. הלך
n. שיבה
n. גולה *65d(23)*
n. מעפרה
n. סב *65d(26)*
vb. חזר *65d(34)*
n. ידק
n. פטיר
n. מרורין *65d(35)*
n. מאן *65d(36)*
n. סל
adj. פטים *65d(37)*
vb. גוב *65d(50)*
adj. ניח
vb. שאל
adv. למה *65d(51)*

n. אתר *65a(13)*
vb. בעי *65c(18)*
pron. ד(י)ן *65c(24)*
vb. קום
n. מית *65c(25)*
prep. מן קומי
vb. חמי *65c(29)*
conj. בגין *65c(30)*
n. סיעה
vb. קום
n. אמור *65c(33)*
vb. זכי *65c(34)*
adj. צדיק
vb. אכל *65c(35)*
vb. חזי
n. כרע
n. מדל
n. שק
prep. מן קומי *65c(38)*
n. גב *65c(39)*
vb. קום *65c(40)*
n. בית וועד *65c(43)*
vb. יתב
n. צורך
vb. חמי *65c(44)*
adj. יליף
n. סב
vb. קום
vb. שאל
n. אתר *65c(45)*
n. חם
vb. יתב
n. שלם
adv. איפשר *65c(47)*
n. זמן
ליח
vb. עני #2
adv. איפשר *65c(48)*
n. גוף
pron. ההוא.
n. ייסורין
n. מנהג
vb. נגע
adj. צדיק
vb. שני
adv. על מגן *65c(49)*
vb. בעי *65c(50)*
vb. מחי
n. אורייה *65c(51)*
vb. בטל
n. בית וועד *65c(56)*

n. דרדס *63a(4)*
vb. קפד *63a(17)*
n. אלף *63a(19)*
vb. נחת
vb. תני
adv. כדון *63a(23)*
adj. ציפוריי *63a(27)*
אית *63a(29)*
vb. תוב
conj. מן #2 *63a(41)*
אית *63a(42)*
adv. כן #2 *63a(46)*
n. קרה #2 *63b(8)*
pron. מה *63b(33)*
adj. מעדביי *63b(42)*
n. חקל *63b(47)*
vb. עקר
adj. גוב/פתיי

Bikkurim

n. חיל *63c(58)*
adj. פשיט *63d(7)*
pron. אנן *63d(34)*
adj. פשיט *63d(52)*
vb. שמע *63d(57)*
adj. חסיר *64a(8)*
n. עובד *64a(17)*
n. גרש *64a(20)*
prep. עד מטי
n. ספסל *64a(26)*
vb. רבע
vb. אלף *64a(27)*
adv. כך *64a(28)*
vb. מטי *64a(33)*
vb. חסל *64a(41)*
conj. אפעלגב *64a(45)*
vb. נהד #2 *64a(46)*
vb. תני *64a(60)*
n. ביח וועד *64b(6)*
vb. שאל
adv. כדון *64b(11)*
n. טעם *64b(31)*
vb. קדד *64b(46)*
n. שגרון
n. בקעה *64b(47)*
pron. היידיל- *64c(56)*
n. סב *64d(9)*
n. ראש *64d(29)*
n. גב *64d(60)*
vb. פלג

vb. דמי *60d(16)*
adj. קשי *60d(33)*
n. פירוש *60d(49)*
vb. שמע
prep. בן *60d(63)*
n. לישן
n. שמועה *61a(4)*
vb. נצב *61a(10)*
adj. אוניי *61a(22)*
n. מרבי *61a(39)*
אית *61a(41)*
n. שם
n. פירוש *61a(48)*
vb. דמי *61a(50)*
vb. פלג *61a(57)*
n. סתם *61a(64)*
vb. בהת *61b(3)*
n. חבר
n. סימן
num. תדיין *61b(14)*
vb. שער *61b(29)*
adv. תוב
n. ירבוז *61b(30)*
vb. גרס *61b(62)*
prep. עד מטי
pron. חורן *61b(64)*
n. שמועה
vb. לקי *61c(5)*
n. ענבה
num. תלת #2
vb. גרס *61c(8)*
n. דמיי *61d(19)*
n. חלה
aux. vb. נהיג
vb. נפק
adv. כרון *61d(49)*
n. שמועה *62a(62)*
n. צורך *62a(63)*
n. אנש *62b(24)*
n. בעל רין
conj. הך מה *62c(7)*
adv. כה *62c(8)*
vb. קום *62c(29)*
vb. סייע *62c(39)*
adv. הכה *62d(35)*
adv. הכן
vb. סייע *62d(46)*
ייכה *62d(61)*
n. גזיזי *63a(3)*
vb. גזם
vb. דמי

Shabbat

2b(18) pron. ד(י)ן
n. קרה
2b(32) vb. דמי
conj. עד
2c(2) adv. כך
2c(4) n. בר בר
2c(12) prep. בן
pron. מה
2c(16) vb. דמי
2c(22) n. אומן
2c(23) vb. באש
2c(24) n. גרם
2d(21) vb. ילף
2d(22) pron. חורן
2d(31) n. מחזור
2d(57) n. חגו
3a(13) pron. אנן
3a(15) conj. אילו
3a(16) conj. או
n. צורך
3a(26) n. בר בר
adj. יליף
n. פרשה
3a(27) n. דימוסין
vb. נשי
vb. סחי
vb. עלל
n. ערובה
3a(28) n. כתף
vb. נהר #2
vb. סמך
3a(30) vb. אלף
n. מאן
vb. שלח #2
3a(40) n. שמועה
3a(41) n. מפתח #2
n. שמועה
3a(44) vb. אתי
3a(47) vb. בעי
n. יד
n. מזוג
vb. רמז
3a(49) n. כנישה
3a(53) vb. יבל
3a(59) vb. קשי
3a(60) vb. כוון
conj. מן גו(א)
adv. ציבחד
3b(1) vb. קום
3b(2) n. אורייה
vb. ברי
vb. יהב
vb. תבע
3b(3) n. צורך
3b(4) n. דילטורייה
vb. הוי
vb. יכל
3b(32) n. יד
vb. קטע
3b(33) n. צלוחי
3b(36) n. חרפד/ת
vb. עבד
n. שד
3b(37) n. מוח
n. סוסי
n. סממי
n. עקרב
n. תולעה
3b(38) n. דבורי
n. טור
n. עכבר
n. תורה
3b(39) n. ברנש
n. חזיר
n. נדל
n. נון
vb. שזרה
3b(44) n. ברביי
n. כס
prep. לגב
vb. מזג
vb. סכל #2
3b(45) vb. נהג
3b(56) pron. אנה
vb. נסי
vb. צוק
n. רוחה
vb. שרי
vb. תהי
3b(57) n. חבר
vb. שווי
3b(61) n. בוצין
vb. טפי
3c(30) adj. אוניי
3c(38) num. שבע
3c(39) pron. חורן
3c(42) num. עשר
3c(63) n. איקר
vb. חמי
n. קרייה
vb. שלח
3c(64) n. אפין
n. ארמלה
n. יתם
vb. פייס
3d(6) adj. אחריי
n. גיגי
vb. גלי
adj. קדמיי
3d(7) n. טור
vb. מוח
n. מיין
n. פעל #2
n. קולה
3d(24) vb. נחת
3d(25) vb. אכל
3d(26) pron. אנה
3d(27) vb. ערער #3
3d(51) vb. תוב
3d(52) vb. קשי
3d(53) vb. מטי
4a(11) conj. אילולי
n. ארי
prep. בן
adv. לא
vb. עלל
n. ראש
4a(16) n. ארי
4a(22) vb. הני
prep. בגון
n. קורייי
vb. קפד
4a(24) vb. יסף
4a(32) adv. להל
vb. תקן
4a(37) vb. עני #2
4a(38) vb. אכל
4a(39) pron. הוא
4a(40) vb. אזל
n. דורמסקן
adv. תמן
4a(41) n. דורמסקן
vb. נהג
n. רב
4a(45) ייבה
4a(46) adv. כן
4b(6) n. עבידה
vb. עסק
4b(38) vb. חזר
vb. שחן
4b(42) pron. מה
4c(16) n. דדינון
n. לגוש
4c(18) n. אנב
4c(19) n. כולך
adj. קיסריי
4c(20) n. עידני
4c(21) n. כיתן דמיי
4c(25) n. קיר
4c(26) n. ששי #2
4c(33) n. קיקוס
4c(54) adj. צוריי
4c(60) n. עיבור
vb. קדם
4d(6) n. עבידה
adj. ציפוריי
4d(7) n. בתין
vb. מלי
4d(9) vb. טפי
vb. מטי
prep. על ידי
vb. שהר
4d(10) n. חל
n. פתילה
vb. צבע
4d(11) adj. בטיל
n. בר
4d(12) vb. ידי
n. פתילה
4d(13) vb. בזבז
n. הקדש
vb. חשש
prep. משום
n. שמש #2
4d(18) n. טב
4d(19) n. חבים
vb. מני
4d(23) vb. עני #2
4d(24) adv. הן
n. זיית
n. משח
4d(26) adj. אוכם
adj. חוור
4d(53) n. דחדה קרן
5a(3) n. נזיר
5a(10) דיקלון
n. זיקוק #2
prep. מן ביני
5a(25) n. אומן
vb. חרך
prep. ל־
n. שמש #2
5a(26) vb. חרך
vb. פספס #2

5a(42) חורן pron.
5a(43) אח n.
5a(57) חוב vb.
5b(27) חגה n.
חנוכה n.
פרש vb.
5b(28) כדון adv.
מטרונה n.
פרש vb.
5b(29) אזל vb.
ים n.
5b(30) חגה n.
5b(31) ציבור n.
צלי vb.
5b(32) לולב n.
צלו n.
קטר vb.
רחץ vb.
5b(50) שוק n.
5c(55) עלל vb.
שמש vb.
5c(56) גרף vb.
חפי n.
5c(57) אלא conj.
גרף vb.
הוי vb.
כיף n.
רמי vb.
חפי n.
5c(58) גצרה n.
כיף n.
מלי vb.
רמח #2 n.
5c(59) רמי vb.
5d(4) ררי vb.
חבר n.
5d(5) לכן adv.
עובד n.
5d(6) צריך adj.
קשי vb.
5d(11) חבורה n.
ציבור n.
5d(46) זמן n.
5d(47) יחב vb.
סגי adj.
5d(52) אוויר n.
סמך vb.
חנור n.
5d(53) איחה n.
5d(54) אוויר n.
בגד n.

ירי vb.
מן דוחק adv.
שטח vb.
חנור n.
5d(55) בלחוד conj.
גרף vb.
ידע vb.
כיף n.
מגירה n.
חנור n.
6a(18) סלק vb.
6a(31) סבור n.
עבד vb.
שמש vb.
6a(37) סחי vb.
6a(38) גרם n.
זלף vb.
טריס
כריטס n.
6a(39) חורן pron.
6a(40) ברנש n.
זלף vb.
6a(41) יחידיי n.
צריך adj.
רב n.
6a(42) גו prep.
צלוחי n.
6a(53) סריס n.
פילוסופוס n.
שאל vb.
6a(55) נכי vb.
6b(3) סוף n.
ראש n.
6b(20) אורייר n.
גרוס n.
סייע vb.
פינך n.
6b(21) אתר n.
מן prep.
פני vb.
רחח vb.
6b(58) יכל vb.
פתר vb.
6c(10) גלילייי adj.
עבר vb.
6c(11) מן pron.
6c(34) ביי n.
כלום pron.
6c(38) טלטל vb.
מחי vb.
סרר #2 n.

6d(3) כמר vb.
6d(30) ברה n.
שמש vb.
6d(31) גפח n.
6d(32) גפח n.
כמר vb.
קופה n.
6d(37) חל #2 n.
צנן n.
צנן vb.
רחח n.
רחח vb.
6d(38) כמה conj.
6d(41) מילה n.
6d(43) הוי vb.
יאוח adv.
6d(50) איירה n.
חסר vb.
כמר vb.
ציבחר adv.
צריך adj.
6d(51) רחח vb.
שפך vb.
6d(58) ברי vb.
7a(3) מצדה n.
פרס vb.
שדף vb.
7a(4) חשב vb.
טלטל vb.
מהו pron.
נתן vb.
7a(6) סדר #2 n.
7a(7) רבע n.
שאל vb.
7a(12) שלח #2 n.
7a(16) קישור n.
7a(17) קישור n.
7a(24) גרור n.
נדיר n.
7a(42) אילו conj.
יאות adv.
מרטוט n.
ראש n.
7a(43) בשעת prep.
כבש vb.
צינה n.
7b(10) סימן n.
7b(12) חמר #2 n.
7b(13) סלק vb.
7b(14) פול n.
רטיב adj.

7b(15) לובי n.
מצריי adj.
נגב vb.
צווח vb.
7b(28) גוב/פחיי adj.
7b(29) כן adv.
נהג vb.
7b(39) עתד vb.
7b(47) כיפה n.
7b(48) גבינה n.
שווי vb.
7b(53) חורן pron.
חלף vb.
7b(59) טבאוח adv.
נגד vb.
סוסי n.
סרקיי adj.
7b(63) מנן adv.
7c(8) יחנון n.
7c(10) בר ניר n.
קום vb.
7c(11) פקס n.
שרתוע n.
7c(25) חוטריי adj.
7d(8) בקדמייתה adv.
7d(9) אמר vb.
7d(16) עובד n.
7d(17) שאל vb.
חיכה n.
7d(18) איתה n.
דהב n.
ירי vb.
ליברה n.
נתן vb.
קפיליט n.
ראש גלוחה n.
7d(19) ביי n.
טלי #3 n.
מרגלי n.
פרגזה n.
7d(30) סכוס n.
צובעין n.
תוחבן
7d(43) רקיק adj.
דרה n.
טלי n.
רבי vb.
7d(44) אסר vb.
שרי vb.
7d(51) אלף vb.
ברה n.

n. שלם
vb. אזל 8d(8)
n. איסטרולוגיה
n. שקר
n. חכינה 8d(9)
n. טיבו
n. מובל
n. אלה 8d(10)
n. גבר
n. עובד
n. גיור 8d(11)
n. עובד
n. עיגול
vb. פייס
vb. שעי
n. איסטרולוגוס 8d(12)
vb. אמר
vb. דבק
adv. כלום
n. אומה 8d(13)
n. בריי #2
prep. על שם
vb. פרש
adj. קדיש
n. שם
conj. בגין 8d(14)
vb. גרם
vb. הרהר
n. חמר
n. מכס #2
vb. קרב
vb. רחץ 8d(15)
vb. שיזב
vb. תקן 8d(28)
אית 8d(29)
n. ביר
vb. בעי 9a(12)
prep. מן
adj. בבליי 9a(18)
n. נהר
vb. תבר
conj. עד לא 9a(19)
vb. תבר
vb. שבי 9a(34)
n. תלתה
n. מתזור 9a(35)
vb. עבד
n. שובה
conj. אוף 9b(2)
vb. תוב 9b(5)
n. חנוכה 9b(30)

pron. מה
n. דריב 8c(50)
vb. קרי
n. תלמיד
n. תיווי 8c(51)
vb. נפק
vb. פרי
vb. קטע
n. קייט #2
n. קיס
vb. אזל 8c(52)
prep. בתר
vb. פרי
vb. גרי 8c(53)
vb. לוי
n. נשי
n. עבד
vb. גער 8c(54)
אי #2 8c(55)
conj. מן
n. קל 8c(56)
vb. חמד 8c(58)
vb. סיים #2 8c(59)
vb. בקר 8c(60)
adj. תשיש
n. בתין 8c(61)
n. חברה
vb. טפי
vb. טפי 8c(62)
vb. עבר
interj. אין 8c(63)
n. מלטום
prep. בתר 8c(64)
pron. כלום
vb. עבר
vb. צלי
n. שעה
n. איסטרולוגוס 8d(2)
vb. קטע
n. קיס
n. תלמיד
conj. מן 8d(3)
vb. פגע
אית 8d(4)
vb. טעם
n. עיגול
vb. קצי
vb. יהב 8d(5)
vb. צלי
vb. קום
n. ברנש 8d(6)

n. קטר
num. שבע
n. יברוח 8b(17)
vb. קרי
n. מגזר 8b(40)
n. עזקה 8b(44)
n. שיר #2
n. קורדיק 8b(46)
n. סלבון 8b(47)
n. שלטון #2
n. עונקה 8b(48)
n. כליל 8b(49)
n. כלנידין
n. שיריי
n. קרקיש 8b(50)
n. עזקה 8b(52)
n. זונר 8b(54)
n. מעפרה
n. סבני
vb. צור
n. קלוב
n. אולוסירקון 8b(55)
n. אולר 8b(56)
n. גלגל #2
n. סדין
n. לסוט 8b(58)
adj. זעיר 8b(64)
n. עודד
n. אדן 8c(1)
n. שובה
conj. אלא 8c(8)
adv. כן
pron. היא 8c(12)
vb. בהת 8c(13)
n. נגר
n. אסיין 8c(15)
vb. עבד 8c(16)
adj. בטיל 8c(17)
n. יום
n. פודגרה 8c(18)
n. סוף 8c(29)
n. תמר #2 8c(31)
n. אדן 8c(36)
adj. טב
n. שן
n. סתרה 8c(37)
n. אבטיון 8c(47)
n. פוניי
n. רומיי
adv. איפשר 8c(49)
vb. יהב

vb. חלי
n. כרוסטוקטולין 7d(56)
n. בעיל 7d(57)
vb. הוי
vb. קני #2
n. קליעה 7d(58)
vb. לעי 7d(59)
n. הדוסט 8a(11)
n. אורח 8a(15)
num. חד
n. חול
n. סנדל
vb. נהג 8a(18)
vb. אזל 8a(26)
aux. vb. נהיג 8a(28)
vb. משח 8a(29)
vb. שוג
n. בר ברה 8a(34)
adj. ציפוריי 8a(35)
adj. בבליי 8a(36)
n. דרה
adj. טבריי
prep. מן
n. סדר #2 8a(37)
n. עובד 8a(42)
vb. שאל 8a(45)
n. איסטרט 8a(48)
vb. טייל
n. סנדל
vb. כרך 8a(49)
conj. מן
n. סיבן
n. פילי
n. אגוד 8a(50)
n. מלכניק
conj. אוף 8a(51)
n. חליטר
vb. טלק
adj. יקיר
n. סדר
adv. ציבחד
vb. חמי 8a(53)
vb. סמך
vb. ישט 8a(61)
n. סנדל
adj. בבליי 8b(1)
n. סילון 8b(9)
n. מונייק 8b(10)
conj. כד 8b(15)
n. עיקר
conj. בלחוד 8b(16)

n. חבל #2 *10c(15)*
n. מחצלה
n. ממזור
n. נפה
vb. עבד
n. קונטרה
n. איתה *10c(16)*
conj. כד
n. קוביה
vb. שתי #2
vb. מתי #2 *10c(17)*
n. קירומה
n. נינייה *10c(18)*
vb. קטע
vb. חוט *10c(19)*
vb. כפף
vb. צפד
n. קופה
מלין *10c(20)*
vb. קטע
n. ערס *10c(21)*
n. קנקלטון
n. אומן *10c(28)*
vb. בלע
n. חייט
n. ראש
vb. שרי *10c(30)*
n. סטר *10c(35)*
vb. סלק *10c(37)*
n. לבד *10c(43)*
adj. רכיך
vb. סרגל *10c(53)*
vb. שׂרטט
n. דף *10d(16)*
n. ספי *10d(17)*
n. פיסה *10d(38)*
n. קופד
vb. שלם
אית *10d(43)*
n. חומר #4
conj. כמה
n. קול
vb. חזק *11a(36)*
n. כס
prep. עד *11a(37)*
n. עצרתה
n. פסת
n. אפין *11a(38)*
n. חגה
n. מטרונה
adj. נהיר

n. ברנש *10b(19)*
adv. כרון
n. רמון
n. אורח #2 *10b(20)*
vb. ירי
vb. נפק
n. תורמוס
vb. יהב *10b(21)*
n. קינרס
adv. בקרמייתה *10b(33)*
pron. כלום *10b(35)*
vb. בעי *10b(40)*
n. תסף *10b(41)*
n. מלח
n. פילפל
vb. שחק
pron. אהן *10b(42)*
n. גבסין
n. גיר #2
vb. חשר
n. מוץ
n. עפר
vb. גבל *10b(43)*
n. גבסין
n. גיר #2
n. מלוגמה
n. סם
n. קילורי
vb. אזי *10b(47)*
n. גיר #2 *10b(48)*
n. זיפות
n. מוסר
n. קדר
vb. שרי
vb. שמע *10b(51)*
n. שיעור *10b(54)*
n. אליקה *10c(4)*
n. אע
n. אף
n. חבל #2
n. מאן
prep. גו *10c(5)*
n. חוט
n. חייט
vb. יהב
n. מעזל #2
n. פם
pron. אהן *10c(6)*
n. חוץ
vb. נפס
n. סיב

n. בוקלט *10a(40)*
vb. סבס
n. צימוקין
n. צליין
vb. שטח
n. איתה *10a(41)*
vb. ערב #4 *10a(42)*
vb. פרך
n. ראש
vb. נפי *10a(43)*
vb. ספי #2
n. צר
n. כיתניי *10a(44)*
n. מערוך
n. קופן
n. אספטי *10a(45)*
pron. אהן *10a(46)*
vb. שחק
n. תום
vb. תלש
vb. בתר #2 *10a(47)*
vb. פרך
n. קלופי
n. דאש
vb. שחק
n. מדוכה *10a(48)*
n. משקי
vb. בחר #2 *10a(49)*
conj. כד
vb. כתת
n. מגזר
n. סיקייר
n. קלופי
n. מרוכה *10a(50)*
n. משקי
vb. שחק
n. אנטרון *10a(51)*
n. בגום
vb. קטע
n. ננע *10a(62)*
vb. סחי
adj. צריך
vb. שרי
num. תריין
adv. הכן *10a(63)*
adv. הכן *10a(64)*
vb. שבק
vb. מחק *10b(1)*
vb. נער
prep. מן גו *10b(18)*
n. עיגול

vb. קום *9b(49)*
vb. הלכה *9b(50)*
n. אורייה *9b(54)*
vb. שגר
n. אלף #2 *9b(61)*
n. למר
num. תלת
n. הא *9b(62)*
adj. חסיר *9b(63)*
prep. בן *9b(64)*
vb. דרש
n. הא
n. חית
vb. מנע
vb. נפק *9c(1)*
n. פליג
n. פרק
vb. סמך *9c(2)*
vb. עבד *9c(3)*
n. פרק
n. ביר *9c(4)*
n. ירת
num. שת
n. שיטה #2 *9c(5)*
vb. גוב *9c(7)*
n. סוף
n. נהר *9c(11)*
adv. מנן *9d(11)*
vb. עבד *9d(16)*
adj. קרתיגנייי *9d(35)*
vb. כתב *9d(48)*
adv. הכן *10a(4)*
vb. אמר *10a(13)*
vb. סייע *10a(18)*
vb. גזז *10a(30)*
n. גמי
n. ספוג
n. קרולין
pron. אהן *10a(31)*
vb. גזז
n. גרגר
n. כוסבר
n. כרפס
n. כרתין
n. כשום
n. ננע
vb. צוד *10a(36)*
n. אורז *10a(39)*
n. חליקה
vb. כתת
n. שׂערה

vb.	קבל	
vb.	שלח	
prep.	לעיל מן	13d(41)
n.	לסוט	14a(24)
n.	ניר	14a(34)
n.	קירומה	14a(35)
n.	גוף	14a(42)
conj.	ברם	14a(43)
n.	עבירה	
n.	מצדה	14a(62)
n.	שיתיי	
vb.	טמם	14a(63)
n.	נהר	
n.	סוכד	
n.	מילה	14b(45)
vb.	פרש	
vb.	פחח	14b(59)
vb.	קמץ	
prep.	ל-	14b(63)
n.	קריוטין	14c(26)
n.	פוליטריבון	14c(28)
adj.	שכיח	14c(44)
vb.	שרי	
conj.	על	14c(45)
n.	צינה	
n.	בישה	14c(63)
adj.	טב	
n.	טבה	14c(64)
adj.	סימוק	14d(15)
n.	סכנה	14d(16)
adj.	אסיר	14d(17)
prep.	לגו מן	
n.	עיין	
n.	חזזי	14d(18)
n.	אורדען	14d(19)
adj.	עכיי	
n.	עבשמוני	
n.	גומרה	14d(20)
n.	בלע	14d(21)
vb.	נפק	
interj.	הא	14d(23)
prep.	קומי	14d(24)
vb.	שרי	
vb.	אסי	14d(25)
vb.	מטי	
n.	ציפדון	
pron.	אנה	14d(26)
n.	אפתי	
n.	ערובה	
vb.	צרך	
n.	רמש	
vb.	טוי	
adj.	פשיט	12d(7)
pron.	הינין	12d(8)
pron.	חורן	
vb.	חוב	12d(54)
adv.	לאו	12d(59)
n.	אחר	13a(17)
pron.	כל	
vb.	צרך	13a(54)
n.	אלף	13b(17)
n.	תקנה	
n.	פרוש	13b(20)
n.	דף	13c(11)
n.	כיף	
vb.	נקר	
n.	ספי	
n.	עמוד	
n.	רחי	
n.	בול	13c(12)
n.	פסיפס	
vb.	קטע	
n.	ראש גלוחה	13c(14)
conj.	אפילו	13c(46)
n.	אלף #2	13c(47)
n.	שלם	13c(52)
vb.	נפק	13c(53)
n.	נשי	
adv.	קדמיי	
vb.	חתן	13c(54)
vb.	עלל	
vb.	שאל	
n.	בולווטים	13c(57)
n.	זרעי	
n.	פגן	
n.	בולווטים	13c(58)
vb.	זכי	
n.	פגן	
adv.	קדמיי	
vb.	עלל	13c(59)
n.	בית מדרש	13c(60)
vb.	דדש	
vb.	חמר	13d(3)
vb.	קלל	
vb.	שכח	
n.	דינר	13d(25)
n.	פינקס	13d(26)
n.	מדנח	13d(28)
adj.	ערים	
n.	כחב	13d(29)
n.	מילה #2	
n.	מיסטריקון	
n.	סב	
conj.	או	11a(39)
	איח	
n.	חמר	
n.	מילה	
vb.	שחי	
n.	איחה	11a(40)
	ליח	
vb.	נפח	
n.	אולפן	11a(41)
vb.	נחח	
adj.	שכיח	
vb.	אמר	11a(42)
adj.	נהיר	
n.	סימה	
adj.	חדת	11a(43)
adj.	נהיר	
n.	אורייה	11a(44)
adj.	עחיק	
n.	תוספה	
n.	לוג	11a(45)
adj.	עחיק	
n.	חומנה	
vb.	חכם	11a(46)
n.	מורייס	
vb.	כול	11a(47)
	איח	11a(48)
n.	יום	
vb.	זער	11a(49)
conj.	כמה	
vb.	רבי	
n.	שמועה	11a(57)
vb.	בעט	11a(58)
vb.	בעט	11a(59)
n.	דיעה	
vb.	סמך	11a(62)
n.	פלטיר	
n.	מוריין	11b(2)
adj.	עחיק	11b(5)
pron.	אהן	11b(6)
n.	טל	11b(8)
n.	מיין	
conj.	כמה	11b(11)
conj.	ברם	11b(17)
adj.	קשי	
adj.	רכיך	
pron.	אהן	11b(18)
vb.	אמר	
adj.	בריי	11b(19)
adj.	גוויי	
adj.	רכיך	11b(20)
adj.	קשי	11b(21)
adj.	רכיך	11b(25)
adj.	רכיך	11b(36)
adj.	קשי	11b(37)
n.	דוסכוסטון	11b(39)
n.	חוורה	11b(49)
adv.	הכה	11b(56)
adj.	ניח	11b(58)
n.	סרגיד	11b(60)
n.	בלוט #2	11b(62)
n.	סרגיד	
vb.	שזג	11c(15)
n.	אמבטי	11c(16)
n.	ביבני	
n.	גד	11d(25)
n.	עמל	11d(28)
n.	פעל	
vb.	צווח	
n.	עמידה	11d(29)
	איח	11d(31)
n.	וו	12a(1)
vb.	מחק	
vb.	שאל	
vb.	שכח	
adj.	מלי	12a(2)
n.	סדר	
n.	ספר #2	
adj.	בוצריי	12a(3)
n.	מחני	12a(33)
n.	חול	12a(39)
n.	חייה	
n.	שובה	
n.	שיקוע	
n.	בורי	12b(4)
n.	נטרון	
n.	קלי #2	
n.	פליג	12b(17)
vb.	פרש	
vb.	שבק	
n.	דבש	12b(19)
n.	צלוחי	
adj.	דדומיי	12c(40)
vb.	חבע	12c(47)
n.	חוח	12c(49)
adj.	חיי	12c(50)
vb.	טען	
n.	אחר	12c(60)
n.	בנייה	
vb.	צווח	
n.	קלעי	
vb.	ארג	12c(63)

vb. מטי *17b(15)*
vb. פלג *17b(23)*
n. קושיי *17b(30)*
conj. אילו *17b(41)*
adv. דלמה
num. חד
vb. כוון *17b(42)*
vb. פרס *17c(30)*
n. קלע
n. רבע
vb. בדק *17c(32)*
vb. שכח
n. ארון *17c(34)*
n. כיל
pron. מהו
adv. בקדמייחה *17c(37)*
vb. בעי *17c(44)*
n. זוז *17c(57)*
conj. מן #2
n. מתקל
vb. סבן
n. זוז *17c(58)*
vb. קפח *17d(3)*
vb. קרח
n. דרה *17d(4)*
adj. צנין
n. טבוס *Ar 7d(30)*
n. אבו *Ar 8b(40)*
n. שרטט *Ar 8b(47)*
n. כתף #2 *G 2c(21)*
n. שיירה *G 4a(38)*
n. פרוש *G 5b(30)*
n. סטל *G 6a(42)*
n. עגלה #3
n. לכן *G 6b(51)*
n. פדופסל *G 8b(43)*
n. קודש *G 8b(44)*
n. שלמין #2 *G 8b(49)*
n. פדופסל *G 8b(50)*
n. קודש *G 8b(52)*
n. פריזומטה *G 8b(53)*
n. דבי #2 *G 8c(51)*
n. סדר #2 *G 8c(59)*
n. שקר #2 *G 8d(8)*
vb. נפל *G 8d(14)*
n. איל *G 9a(35)*
n. חול
n. פסילין *G 10b(21)*
n. בולוס *G 10b(48)*
vb. שוח
vb. גפר *G 10c(4)*

adj. פרסיי
prep. בגין *15d(54)*
n. רובה *16a(24)*
n. טלי *16a(51)*
vb. טען
n. ספסל
vb. סייע *16a(52)*
vb. חבט *16b(3)*
vb. כתש
vb. עצר
n. בסיס *16b(7)*
vb. גבל *16b(12)*
n. יחידיי *16b(41)*
n. סתם
n. עובד *16b(42)*
n. גמי *16b(46)*
n. נגר #2
vb. קטר
n. אמהה *16c(54)*
vb. ילד
n. חייה *16c(55)*
adv. ליכא
vb. אזל *16c(56)*
vb. חתך
adv. ליכא
n. מנהג
vb. גוב *16d(45)*
vb. שאל
n. עירוב *16d(46)*
n. עובד *16d(53)*
vb. קפר *16d(54)*
vb. אסר *16d(56)*
n. עובד
vb. קפד
n. שטף *16d(59)*
vb. גזר *16d(62)*
vb. נשי
n. אוזמיל *16d(63)*
n. אוזמיל *16d(64)*
n. קונדיטון
vb. שחק
vb. ילף *17a(10)*
n. ביר *17a(48)*
vb. ילד
vb. סמס
n. חייה *17a(60)*
n. שיקוע
conj. מכלל *17b(4)*
adj. ערי
n. קדמייה
pron. את *17b(12)*

conj. כמה ד- *15a(56)*
n. ספסל
vb. שעי *15b(4)*
n. אם *15b(5)*
pron. היא
adv. סגין
vb. מטי *15c(12)*
n. אגדה *15c(34)*
vb. סכל #2
n. טפר #3
n. אגדה *15c(41)*
vb. בעח
n. לילי
n. ספר #3
n. יד *15c(42)*
vb. כתב
vb. קטע
vb. הוי *15c(43)*
adj. קרחיגניי *15c(56)*
n. אתר *15c(58)*
n. משכון *15d(17)*
n. ברוז *15d(31)*
vb. טפי *15d(33)*
n. מגור *15d(38)*
vb. נפל
adj. נפחיי
vb. אזל *15d(39)*
n. דליקה
n. מגור
adj. נפחיי
vb. שכק
n. גד *15d(40)*
vb. טפי
n. מדל
vb. שיזב
n. גדיש *15d(41)*
n. גולה
n. נוד
vb. ערק
vb. פחר *15d(48)*
adj. רכיך
vb. עבד *15d(50)*
n. עובד *15d(51)*
n. גב *15d(52)*
adj. פרסיי
vb. קבל
n. אפין *15d(53)*
n. ברצין
vb. דלק
vb. הפך
vb. טפי

conj. אן *14d(27)*
n. גלעינה
vb. יקד
n. פליג
n. תומרה
vb. טפל #2 *14d(28)*
adj. יביש
n. מיינוק
n. ניקלווס
n. עור
n. ציאה
vb. שחק
n. שערה
vb. דרש *14d(29)*
vb. חנק
adv. מחר
n. מיין
n. ציבוד
vb. גייר *14d(30)*
n. ציפדון
n. קולוס *14d(33)*
vb. שחק
n. חחלוסין
n. בלע *14d(34)*
n. בר בר
n. חמר
vb. סכן
adj. עחיק
vb. לחש *14d(35)*
vb. נשם
conj. אילו *14d(36)*
adj. ניח
vb. סכן *14d(37)*
n. צמרמורין *14d(40)*
vb. אחי *14d(41)*
n. זכרו
vb. רחם *14d(46)*
vb. חיי *14d(47)*
pron. מהו
n. יום *14d(50)*
n. נגר
n. איחה *14d(52)*
n. דב
vb. אסר *14d(53)*
n. אומן *15a(34)*
vb. בלע
pron. היידן
n. חייט
n. קדמייה *15a(51)*
vb. חני
vb. קפל *15a(55)*

vb. סרט *G 10c(19)*
n. נשיו *G 13c(54)*
n. מיסטרין *G 13d(29)*
adv. אחמל *G 17c(30)*
adv. אחמל *G 17c(35)*
vb. פרס

ʿEruvin

vb. קשי *18b(41)*
vb. צרך *18b(48)*
vb. חשב *18c(12)*
adj. בריי *18c(13)*
n. עובד *18c(16)*
vb. דמי *18c(22)*
n. שקק *18c(44)*
vb. שרי
vb. כפף *18c(48)*
vb. לעי *18d(12)*
n. ארע *18d(20)*
n. דרה
vb. רבע #2
n. שקק *18d(24)*
vb. נפק *18d(27)*
n. כווה *18d(28)*
adv. כן #2
n. ראש
vb. חני
n. רב *18d(38)*
vb. בעי *18d(51)*
vb. הלכה *19a(33)*
vb. חשש
conj. מכיוון
vb. עבד
vb. אזל *19a(35)*
n. אתר
בליחיא
n. מבוי
vb. נפל
n. שרי
n. דקל *19a(36)*
n. מבוי *19a(40)*
n. דקל *19a(41)*
vb. בעי *19b(10)*
vb. שכח
adj. פשיט *19b(21)*
adj. צריך
adj. דרומיי *19b(29)*
num. חריין *19b(32)*
conj. הך מה *19b(33)*
conj. אוף *19b(34)*

vb. בעי *19c(9)*
adv. הבן
vb. קשי
n. מילה *19c(36)*
n. עניין
vb. שני *19c(41)*
vb. ירי *20a(5)*
vb. ידי *20a(10)*
n. שיטה #2 *20a(16)*
adv. בן *20a(23)*
vb. חוב
vb. עגל *20a(29)*
adv. הכה *20a(30)*
vb. ספק *20a(57)*
n. אחר *20b(4)*
vb. סמך
vb. אמר *20b(15)*
num. אלף *20b(20)*
n. זמן
num. מאה
prep. מן
num. שבע
adv. פרה *20b(21)*
num. חלחו *20b(22)*
n. זמן
n. זמן *20b(23)*
num. חלחו
num. תלחו *20b(24)*
num. חשוע
vb. דמי *20c(54)*
n. בלל
conj. הואיל *20d(16)*
adj. חיי
n. בוחיי
n. כלכיד
pron. ד(י)ן *20d(17)*
pron. הינון
n. הנדקוק *20d(18)*
n. פרפחין
n. קקול
adj. בוצריי *20d(22)*
n. חליטה *20d(28)*
vb. טעם
n. מזון
vb. גפף *20d(52)*
vb. נשק
n. עירוב
pron. ההוא *20d(61)*
conj. ברם *21a(50)*
adv. כלום *21a(52)*
vb. כנס *21b(17)*
n. מקמה

prep. על מנת
vb. כנס *21b(18)*
prep. על
n. אחר *21b(19)*
n. רומיי *21b(29)*
n. חכים *21b(30)*
vb. אכף *21b(53)*
vb. אכף *21b(59)*
pron. אנן
vb. דמי
n. אולפן *21b(60)*
pron. היא
n. דיעה *21b(61)*
vb. אזל *21c(19)*
vb. טען *21c(20)*
n. לולב
n. נפיש *21c(22)*
conj. או *21c(23)*
vb. פלג *21d(27)*
n. אולפן *21d(35)*
n. דיעה
n. פרק *22a(15)*
n. ראש
conj. אפעלגב *22a(17)*
vb. ערב *22a(31)*
n. פחר
vb. ערב *22a(32)*
vb. ערב *22a(34)*
vb. ערב *22a(35)*
vb. בעי *22a(42)*
vb. סכל #2 *22b(32)*
vb. תלי
num. עשר *22b(34)*
adj. צריך
vb. אמר *22b(50)*
n. מדינה *22b(51)*
n. ראש
n. מילה *22b(53)*
vb. משח #2 *22b(57)*
n. פיגם
vb. משח #2 *22b(58)*
n. פחורה
vb. נסי *22c(6)*
vb. נתן
pron. היידן *22c(60)*
pron. אהנו *22c(61)*
vb. משח #2 *22c(62)*
vb. אמר *22d(36)*
adj. גזוריי *22d(43)*
n. כיפה
n. שקק

n. קושיי *22d(48)*
vb. סבר *23a(27)*
n. גרש *23b(30)*
n. מסכה
n. פרק
n. ראש
prep. דלא *23b(48)*
n. אכסנייה *23c(13)*
vb. נפק
conj. אן *23c(14)*
vb. בדר
adv. הכה
vb. יהב
n. מאן
vb. שכח
n. תקנה
n. דיסקין *23c(15)*
n. חמה #2 *23c(39)*
vb. סבר *23d(15)*
n. עיגול *23d(30)*
n. לילי *23d(31)*
ייבה *23d(44)*
n. דרה *23d(60)*
vb. רבע #2
pron. אנה *23d(61)*
n. קל
conj. הך מה *24a(2)*
vb. גוב *24a(3)*
n. עירוב *24a(4)*
vb. כבש *24b(33)*
n. כיף
vb. ירי *24b(36)*
n. דבתר־ *24b(49)*
vb. חלף *24b(51)*
adv. חמן *24b(52)*
vb. יחב *24c(17)*
adj. ניח *24c(31)*
prep. ביד *24d(1)*
n. בור
vb. גפף
vb. נשק
n. עירוב
n. זכו *24d(18)*
n. חבר
prep. בר מן *24d(19)*
n. דיעה
n. חול *25a(7)*
n. פיתה
adv. ציבחד
n. שובה
pron. אהן *25a(10)*

n. טל 30a(5)
vb. פוג
n. טרקטה 30a(23)
vb. שזג 30a(24)
num. תריין
n. פלולן 30a(25)
vb. דמי 30a(51)
vb. חטי #2 30b(17)
vb. טרש
vb. שני 30b(32)
vb. זכי 30b(41)
vb. עני #2 30b(45)
pron. חורן 30b(46)
n. מגיר
n. סימן 30b(55)
vb. נפל 30b(59)
vb. נהג 30c(64)
n. עובד
n. חמשתה 30d(1)
n. סדר
prep. עד יתפני
n. תרייה
n. מנחה 30d(2)
prep. עד יתפני
n. ערובה
n. חעני
n. אב #2 30d(3)
n. ירח
vb. נהג
vb. עלל
vb. שתי #2
n. טעם 30d(4)
n. אע 30d(5)
vb. קלל 30d(21)
adj. בבליי 30d(56)
adj. ארמיי 30d(60)
n. גמל
vb. זבן
vb. קנס
adv. בכיפלה 30d(61)
vb. קנס
vb. סרסר 30d(62)
vb. צווח
n. רובה 31a(2)
conj. אוף 31a(20)
n. חבר 31a(43)
vb. גלש 31a(50)
vb. קנב
n. חליטה 31a(54)
n. חליטר
vb. עבד

pron. מן 29c(17)
n. אבריה 29c(19)
vb. ברך
n. תורמוס
conj. בגין 29c(49)
vb. יהב
n. שערה
vb. חמע 29c(50)
n. אתר 29c(52)
prep. בגו
n. גרב
num. חד
n. משח
vb. גרף 29c(53)
n. חיטה
vb. ירי
prep. מן תחות (ל־)
vb. שאל
n. גרב 29c(54)
n. כותת
prep. על ידי 29d(32)
n. לייש 29d(33)
n. מלמול
n. קמח 29d(34)
n. שערה
n. בסים #2 29d(35)
prep. בגו 29d(36)
n. בסים #2
adj. דרומיי
vb. חמע
vb. צווח
n. שערה
n. צבע 29d(37)
n. קוצם
n. קלט
n. בלידון 29d(39)
n. טחון 29d(64)
vb. אזל 30a(1)
vb. חמע
prep. על
n. קופה
vb. רתח
n. גב 30a(2)
n. טחון
vb. טחן
vb. ירי
n. צרף #2
n. מודיי 30a(3)
adj. אסיר 30a(4)
vb. טנן
vb. שרי

Pesaḥim

n. אימם 27b(1)
conj. כמה
vb. נהר
n. בוטי 27b(2)
n. סדר #2
adj. פשיט 27b(9)
ייבה 27b(12)
vb. תני
n. חתן 27b(13)
vb. דרש 27b(48)
n. צורך 27c(5)
vb. אתי 27c(9)
n. צורך 27c(25)
pron. ההוא 27c(31)
pron. הינין 27c(62)
adj. טב
adv. יאוח
pron. כלום
n. מועד
n. בדנש 27c(63)
n. גב
n. דיסקין
vb. פקר
adj. חיקוקיי 27c(64)
n. גרב 27d(1)
n. כוחח
conj. דלא 27d(8)
n. חילוף
n. חול 27d(13)
conj. ברם 28a(17)
vb. תלי 28a(35)
vb. תני 28a(38)
conj. מכלל 28a(49)
n. יד 28a(60)
pron. ר(י)ן 28b(4)
adv. לא
n. כתוב 28b(12)
לית 28b(14)
adj. אחריי 28b(21)
vb. אתי 28c(6)
vb. סייע 28c(46)
vb. סייע 28c(54)
vb. נהר #2 29a(13)
vb. חשש 29a(14)
adv. כן #2 29a(16)
vb. עבר 29a(24)
vb. פתר 29b(2)
n. גנגידין 29c(6)
n. חס
n. טרוקסימון
n. ייסי חלי 29c(7)

n. ביעה
n. עיגול
adv. בלחוד 25a(12)
n. נחתום
n. שיעור
adj. פשיט 25a(14)
vb. אתי 25a(38)
n. עובר
n. עובד 25a(61)
vb. מני 25b(5)
n. קיום 25b(46)
vb. טרפס 25c(14)
conj. אוף 25c(28)
pron. אנה
vb. אמר 25c(33)
n. פלגו
n. שיטה #2 25c(42)
n. עובד 25c(50)
n. זמן 25c(56)
adj. סגי
vb. פשט
vb. בעי 26a(27)
n. תפילה
n. אתר 26a(31)
vb. חוור
n. מילה
vb. סמך
vb. סבר 26a(39)
adj. סוכיי 26a(61)
n. יחידיי 26c(6)
n. עובד 26c(7)
n. חם 26c(9)
n. גמי 26c(10)
אית 26c(24)
n. עיקר
n. קטר
num. תשע
conj. בלבד 26c(25)
n. יברוח 26c(26)
adj. סוכיי 26c(37)
n. ערר #2 26d(7)
n. קוקני 26d(8)
vb. סאב 26d(34)
n. חלמיד G 19b(29)
pron. אתי G 21b(17)
n. פלנית
n. טקסיוט G 21b(29)
vb. יבל G 21c(20)
n. רשו Riš 23b(47)

vb. צהי
n. בכור 37b(53)
n. איסתניס 37b(54)
n. בכור
n. אימם 37b(55)
vb. אכל
n. רמש
adj. נהיר 37c(3)
vb. חזק 37c(30)
n. כס
n. לילי
vb. שתי
n. עצרתה 37c(31)
n. פסח
n. אפין 37c(32)
n. חגה
n. מטרונה
adj. נהיר
pron. את 37c(33)
n. אולפן 37c(34)
num. תלת
vb. אתי 37c(35)
vb. חמי
adj. שכיח
adj. נהיר 37c(36)
n. סימה
adj. חדת 37c(37)
adj. נהיר
n. אורייה 37c(38)
pron. מה
adj. עתיק
n. תוספה
n. לוג 37c(39)
n. מורייס
adj. עתיק
n. תומנה
vb. כול 37c(40)
vb. זער 37c(42)
n. אחר 37c(58)
n. קידוש
n. ברביי 37d(10)
n. גוזל 37d(48)
n. ערדיל
n. ביי G 29c(52)
prep. תחות G 29c(53)
n. זוחין G 29d(37)
n. טטרטון G 30a(3)
vb. גמל G 30b(46)
n. משכון G 31b(52)
n. נומירה
n. כרוז G 31b(53)

adv. הכה 33d(38)
adj. בריי 34a(30)
vb. אמר 34a(33)
vb. דרש
n. קרה
vb. דרש 34a(35)
n. קרה 34a(36)
vb. שלח 34a(50)
n. פרנסה 34a(51)
vb. שאל 34b(24)
vb. שלק
conj. אלא 34b(26)
vb. אתי
n. חניי 2# 34b(28)
n. סוף 34b(63)
vb. נפל 34d(19)
adj. דרומיי 34d(36)
adj. דרומיי 34d(38)
pron. אנן 34d(42)
vb. יכל
adj. דרומיי 34d(43)
conj. מן 2# 35b(5)
n. קישוי
n. סנדל 35b(34)
n. איגר 35b(36)
n. הליל
n. זייח
n. מחל
vb. מחל
n. פסח
vb. חבר
n. בר שור 35b(41)
n. שור
vb. שמע 35c(3)
adj. פשיט 35c(14)
adv. לאו 35d(48)
pron. הוא 35d(58)
vb. הוי
adv. בקדמייתה 36a(48)
pron. כלום 36a(49)
vb. חמר 36b(2)
n. קילוס 36b(29)
n. פרק 36b(37)
pron. אהן 36b(38)
vb. פשט 36d(60)
n. חיל 37a(12)
conj. אוף 37a(33)
n. שיטה 2# 37a(38)
vb. חני
conj. בגין 37b(47)
vb. סחי

vb. אלף
vb. אלף 32b(19)
n. מחזור
num. תניין
n. מסמר 32b(20)
vb. קבע
conj. אילולי 32b(31)
vb. בעי 32b(41)
vb. דון 32b(45)
n. טרוקסימון 32c(6)
n. דלמה 32c(35)
vb. יחב
pron. כל 32c(36)
vb. אתי 32c(37)
n. פלגו
num. תריין 32c(48)
n. פרשה 32c(49)
n. בר אבי 32c(55)
prep. בחר
vb. עני
n. חיבו
pron. אנה 32c(56)
n. נס
vb. קבל 32d(3)
num. תניין 33a(50)
n. גרם 33a(51)
n. נשי
n. נשיו
vb. שרי
vb. אמר 33a(55)
pron. חורן
vb. קדש 33a(56)
n. שמיין
interj. הא 33b(40)
conj. מן בגין
vb. חוב 33b(50)
ייבה 33b(54)
n. טעם 33b(55)
adj. קדמיי 33c(4)
vb. שכח
vb. בער 33c(28)
n. חובין
n. פיסה
n. קופד
adj. אחריי 33c(41)
n. תחובה 33c(42)
n. תחובה 33c(44)
vb. שמע 33c(46)
adj. קפודקיי 33c(52)
vb. מטי 33c(61)
n. קושיי 33d(12)

n. פתילה 31a(55)
n. חופין
pron. כלום 31b(14)
vb. פתר 31b(40)
n. ביר 31b(52)
n. יום
conj. אלא 31b(54)
prep. בגין
vb. חלט
n. נירבה 31b(61)
vb. צרך
n. טלי 31b(62)
prep. לגב
n. קל
n. רב
vb. זבן 31b(63)
n. טרוקסימון
adj. זליל 31b(64)
adj. כמיש
n. עס
vb. שבק
vb. אתי 31c(1)
adv. קדמיי
n. יום 31c(2)
adv. אתמל 31c(3)
prep. בן
adj. זליל
adj. כמיש
vb. אזל 31c(4)
prep. אף על פי
vb. ידע
vb. גדל 31c(5)
n. דינר
n. מודיי
vb. גדל 31c(6)
vb. יהב
n. סחם
n. גורלן 31c(7)
vb. חשב
n. מילה
n. פרן
vb. שבק 31d(5)
דלכן 31d(6)
vb. חפס 32a(8)
n. טעם 32a(15)
vb. נפק 32a(27)
n. אחר 32a(35)
vb. עלי 32a(40)
pron. ד(י)ן 32a(56)
adj. רומיי
n. אגדה 32a(62)

vb. נפק
G 31c(6) vb. מחק
G 32a(62) vb. אלף
G32c(45) pron. היידיל־

Yoma

38a(52) n. קרה
38a(58) vb. חמה
38a(59) vb. קבל
vb. תוב
38b(8) n. סוף
38b(9) n. אנש
vb. קשי
38b(40) vb. פשט
38c(11) pron. הוא
38c(20) vb. שכח
38c(23) n. צודך
38c(34) n. איסכופה
adj. ארעיי
vb. דרס
n. לול
38c(53) n. דלמה
vb. יתב
38c(61) vb. יחד
pron. מה
interj. משה
38d(11) n. סולת
n. קמח
38d(19) vb. קנחר
38d(25) vb. אתי
38d(48) vb. קשי
38d(60) n. ארמלה
vb. כנס
38d(64) adv. כה
39a(7) n. בולי
vb. הוי
n. פליג
n. קריבו
39a(9) vb. נתן
n. פליג
39b(12) vb. חוי
vb. צלי
vb. קום
39b(13) n. קבוטר
39b(63) n. תפלוגה
39c(30) vb. תמה
39c(51) vb. פתר
39d(3) n. פירוש
39d(17) vb. בכי
n. עם

vb. עסק
39d(44) pron. כל
40b(21) n. ברק #3
vb. נהר
40b(22) pron. היא
vb. נפק
40b(23) vb. חכם
40b(24) vb. מול
prep. על פם
40b(25) n. אברי
n. זהר
vb. מול
n. מלוייה
prep. על פם
40b(26) prep. על פם
40b(28) n. ירח
adv. כדון
40b(32) adv. יתיר
n. מיל
40b(34) n. חברה
40b(35) n. איילה
vb. טעי
n. כוכבה
40b(36) vb. אחר
n. דוקרן
prep. כמין
pron. מיי
n. נהור
40b(37) n. מדנח
vb. נהר
40b(38) n. בקעה
n. קריצה
40c(6) n. נכוס
n. נסוח
40c(7) n. מגליין
n. נכוס
n. נסוח
40c(25) n. אורייה
vb. קלס
40c(30) vb. סבר
40c(47) n. בית וועד
vb. נחת
40c(48) vb. חדת
40d(16) n. חילוף
40d(18) prep. משום
ד. פרוטי
n. שמע
40d(20) prep. משום
n. פרוטי
40d(28) n. שמע
40d(31) vb. הוי

40d(60) vb. אזל
n. גבר
adj. פרסיי
vb. קלל
40d(61) vb. מסר
vb. עלל
40d(62) vb. עטש
n. ערס
n. רמיו
40d(63) n. אסי
adv. לא
40d(64) vb. אכל
vb. יכל
41a(1) vb. אכל
adj. רגיל
41a(2) n. גרש
vb. הלכה
41a(3) adj. עיליי
41a(7) n. אח
n. פיקסינון
41a(19) n. מנרה
n. קונכי
vb. תרגם
41a(20) n. מפרס
41c(32) vb. דמי
41c(48) n. לישן
41d(4) טובי
n. לווי
41d(7) n. ברר
vb. חסר
adv. יאות
conj. מן
conj. עד לא
vb. קום
42a(10) adj. תריר
42a(17) vb. רוי
42b(37) vb. שני
42c(27) n. ברנש
42d(57) adv. הכן
32d(57) vb. חשש
43a(39) vb. חדי
43a(40) vb. אמד
n. יד
43b(51) vb. פני
43d(10) prep. הך
43d(19) vb. בקר
vb. סלק
43d(20) vb. נחת
vb. צהי
adj. תשיש
43d(21) prep. בתר

pron. ההוא
n. צהיו
n. שעה
vb. שרי
43d(22) pron. ד(י)ן
vb. הלך
n. עובד
vb. שעי
43d(23) vb. ארך
n. ברה
vb. צהי
n. שוק
43d(24) pron. אנה
vb. ארך
n. מוסף
vb. פני
vb. צהי
adv. ציבחד
43d(25) n. מיינוק
43d(37) n. אנש
adj. בריי
vb. סלק
44a(21) n. קכלה
44a(63) n. אורייה
n. גב
vb. יבל
n. ראש גלותה
44a(64) n. מנהג
44b(6) vb. פקד
44b(7) n. אורייה
adj. בבליי
vb. גול
n. חזן
prep. לוחרי
n. פרוכה
44b(8) vb. יבל
44b(43) pron. אנה
44c(26) n. חית
44c(27) n. טית
n. צדי #2
n. קוף
44d(22) n. מרטוט
vb. תרי
44d(42) pron. הוא
vb. לבש
n. לילי
n. סולייס
n. צום
44d(43) n. איסתניס
n. תעני
44d(44) n. סולייס

n. סולייס 44d(45)
n. תלמיד
prep. מן 44d(46)
n. סולייס
n. איסתניס 44d(47)
adv. למה 44d(64)
n. אורז 45a(10)
n. גמזן
vb. פתר
n. גרש 45a(27)
vb. הלכה
vb. הוי 45a(34)
n. אזהרה 45a(36)
vb. שלח 45a(61)
vb. שרך 45a(62)
vb. מטי 45b(5)
vb. קרי 45b(6)
n. עסיק 45b(12)
n. נשי 45b(14)
vb. רכן 45b(22)
adj. נפחיי 45b(27)
n. דליקה 45b(28)
n. מגיר
n. מגירו
vb. נפל
adj. נפחיי
n. גד 45b(29)
vb. טפי
n. מדל
vb. שיזב
n. גדיש 45b(30)
n. גולה
n. נור
vb. ערק
adj. סוכיי 45b(45)
pron. כל 45b(49)
n. מלך 45b(50)
pron. היא 45b(58)
vb. סרח 45c(19)
prep. על
conj. אן 45c(20)
adv. טבאות
vb. סרח 45c(23)
vb. פייס
n. קבר

Sheqalim

n. סוף 45d(33)
vb. שבק
אית 45d(43)
n. שנה
adj. דקיק 45d(45)
vb. בהת 45d(52)
adv. הן
vb. קרי
conj. אוף 46a(7)
pron. כל 46b(1)
vb. עבר 46b(2)
n. פיקוד
adj. חדת 46c(27)
n. תקל
n. סלע 46d(11)
n. פליג
n. גרמה 46d(18)
vb. עלי 46d(30)
adv. נמי 46d(37)
vb. סייע 46d(55)
n. קל 47a(1)
adj. חוטריי 47a(5)
vb. אזל 47a(10)
vb. טמר
vb. סמך
adj. בבליי 47a(11)
pron. ד(י)ן
vb. שאל
adj. זעיר 47a(12)
adv. כך
vb. קום 47a(13)
n. אדורי 47a(14)
n. איקר
n. צלים
prep. קומי
adv. יאות 47a(15)
vb. סמי
pron. הכדן 47a(20)
n. נזיר 47a(28)
n. כיר 47a(32)
n. קונדיטון
n. חמר 47a(33)
adj. עתיק
n. מפתח #2 47a(36)
conj. כל הן 47b(12)
n. פליג
pron. מן 47b(26)
אית 47b(28)
vb. אמר
n. ברנש
n. רב
vb. מלי 47c(32)
n. לישן 48a(16)
n. יתם 48a(42)
n. מדל
n. אגר 48a(43)
n. הפסד
n. יתם 48a(44)
n. מדל
vb. נפל 48a(48)
adv. הכה 48a(63)
adj. פשיט
adj. צריך
pron. אהן 48b(52)
n. כרכד 48b(59)
n. שבט #2
adj. קשי 48c(12)
pron. אנן 48d(1)
n. מלאך
n. חמר #2 48d(2)
n. חמרה
n. שעה
vb. גנב 48d(3)
vb. דמי
n. ליסטיס
vb. טמר 48d(4)
vb. טעם
vb. מלך #2
vb. אזל 48d(5)
n. גב
vb. חזר
vb. מות
vb. נפק
n. מרי 48d(6)
vb. נהק
adj. עליב
vb. פתח
vb. שרי
n. תרע
vb. עלל 48d(7)
vb. כעי 48d(8)
n. שערה
interj. אין 48d(9)
n. דמיי
vb. רום
n. גרם 48d(11)
vb. חמר
adj. עליב
n. אילם 48d(16)
אית 48d(18)
n. אילם 48d(20)
vb. אתי
n. סוכר
adv. חמן
vb. קרי 48d(21)
vb. סכן 48d(23)
vb. סכן 48d(24)
n. מעין 48d(28)
vb. סמס
pron. היידן 48d(29)
n. כיף
n. מיין
vb. קרר
אית 48d(30)
adv. הן
vb. מטי
prep. עד מטי
n. שרברובי
n. בני מעין 48d(31)
n. ווחרן
vb. וחר
vb. ארך 48d(32)
vb. גבי
vb. נחם 48d(37)
vb. בעי 48d(38)
adj. חסיד
vb. נחם
n. סוכה 48d(41)
vb. ערי
vb. תרגם 48d(44)
n. ביי 48d(45)
n. כרוז
vb. קרי
n. תרנגל
n. תרנגל 48d(46)
vb. בעי 48d(47)
vb. מני
n. פרנס
vb. אכל 49a(43)
vb. חמי
n. יהודיי
n. כרע
n. קופד
n. שק
n. מדל 49a(44)
n. פרנס 49a(63)
vb. בדק 49b(1)
vb. דמך
adj. צריך
n. מצווה 49b(2)
vb. פגע
vb. פלג
n. רכ
vb. כפי 49b(4)
אית 49b(8)
n. מחנה

n. נחות *51a(40)*
n. מוריין *51a(41)*
n. נשי
n. גזומה *51b(13)*
n. גזומה *51b(14)*
conj. אפילו *51b(18)*
vb. קשי *51b(24)*
n. מיין *G 47c(32)*
vb. פקר *G 48a(42)*
vb. פקד *G 48a(44)*
adv. תוב
n. תרנ(ו)גלה *G 49b(11)*
vb. רהט *G 49b(15)*
vb. הוי *G 49b(16)*
n. (חד דסגי) נוהריה *G 49b(18)*
n. (חד ד)סגי נוהריה *G 49b(24)*
n. מקילון *G 50c(46)*
vb. שזג *G 50c(47)*
vb. נחת *G 50c(50)*
vb. נחר
vb. נחר *G 50c(51)*
n. לזקניק *G 50c(53)*

Sukka

n. סתם *51c(48)*
vb. דמי *51c(59)*
n. אורח *51d(27)*
n. דפן
adj. עתיר
adj. קליל
n. קרור *51d(28)*
vb. תמה *51d(33)*
adj. צריך *51d(34)*
n. אולפן *51d(38)*
n. מתני
vb. ילף *51d(63)*
n. אמור *52a(15)*
pron. חורן
vb. אתי *52a(25)*
vb. כשר
vb. עלל *52a(32)*
n. עניין *52a(58)*
vb. תוב *52b(6)*
adj. ניח *52b(12)*
n. שמועה *52b(27)*
n. ברנש *52b(35)*
n. סב
vb. אמר *52b(36)*

n. נהר
vb. נסב
vb. נשי
pron. ההוא *50c(49)*
vb. הלך
n. נבילה
n. שוק
vb. שטף
prep. תחות
n. דייה *50c(50)*
vb. חטף
vb. טלק
vb. טען
vb. נחר
n. קופד
vb. טען *50c(51)*
vb. נתר
n. זיק *50c(52)*
vb. חכם
n. קטר
vb. שטף
n. שפיי
n. בולי *50c(53)*
n. כנישה
vb. שכח
n. איסטרט *50c(54)*
n. גדי
n. גופתה
n. סיקייר
n. עבידה
vb. צלי #2
n. ביי *50c(58)*
n. גובנה
n. עיגול
n. פונדק
n. לווי *50c(59)*
interj. לווי *50c(64)*
n. פרוסדוס
vb. אתי *50d(25)*
pron. ההוא
n. פלגו
vb. קשי *50d(34)*
adj. פשיט *50d(38)*
adv. תמן *50d(43)*
vb. באש *51a(30)*
n. שמועה
conj. בגין *51a(32)*
vb. בעט
n. דיעה *51a(33)*
vb. סמך *51a(35)*
n. פלטיר

n. סב
num. חמש *49d(28)*
n. פליג *49d(29)*
n. טטרגון *49d(50)*
vb. מטי *49d(52)*
n. קרה
vb. קשי *49d(54)*
n. ברך *50a(8)*
prep. עד
n. קרסול
n. מחן *50a(9)*
n. אתר *50a(12)*
vb. צווח
n. שייט
n. שחון
n. מיין *50a(13)*
vb. מלל
n. ים *50a(25)*
n. מלח
adj. ניח
n. רב
n. מזון *50a(40)*
vb. מצץ
vb. תרף
n. תרפיה
vb. מטי *50a(54)*
n. ברר *50b(18)*
vb. חסר
conj. עד לא
n. צורך *50c(27)*
vb. סמך *50c(40)*
adj. ארמיי *50c(41)*
adv. לברה
n. סוסי
vb. קטע
n. טבח *50c(44)*
vb. יהב
n. קופד
n. רומיי
n. כרח *50c(45)*
adv. לאו
n. נבילה
vb. אסר *50c(46)*
pron. כל
vb. אזל *50c(47)*
n. אסקופה
n. ברנש
vb. חמר
vb. נחת
vb. קלל
vb. שוג
vb. אזל *50c(48)*

n. סב
prep. מן בתר *49b(9)*
n. ראש שתה
n. גב *49b(10)*
vb. זכי
n. שנה
interj. הילך *49b(11)*
n. טימי
n. קופר
vb. חמי *49b(14)*
prep. לוקבל
vb. מות
n. עיין
n. יר *49b(15)*
vb. סמי
vb. פשט
vb. קטע
vb. מטי *49b(16)*
vb. תבר
n. אורח #2 *49b(19)*
vb. אכל
adj. יליף
vb. מטי
n. אורח #2 *49b(20)*
vb. כעס
n. מרי
n. איקר *49b(21)*
vb. חמי *49b(22)*
n. פיוס
vb. פייס
adv. מנן *49b(23)*
prep. לרע מן *49b(24)*
n. ברנש *49b(25)*
prep. לרע מן
n. איקר *49b(26)*
n. פרנסה
vb. גמל *49b(27)*
prep. לרע מן
vb. טייל *49b(29)*
n. כנישה
vb. הוי *49b(30)*
אית *49b(31)*
n. סדר #2
vb. עבד
n. תרע
conj. מה *49b(32)*
vb. עבד
n. ברנש *49b(33)*
adj. עינתונדריי *49d(3)*
n. אמה *49d(15)*
n. פלגו

52b(53) n. חיטה
n. קופה
52b(63) interj. הא
52c(4) n. סדר #2
52c(17) prep. מן ביני
52c(23) vb. אתי
num. תריין
52c(24) n. שיטה #2
52c(25) pron. אהן
52c(29) conj. אוף
pron. אנן
53a(13) n. איסטרט
vb. אתי
prep. גו
conj. מן
n. סימן
vb. צהי
53a(14) n. גופתה
vb. טעם
vb. עלל
vb. קבל
53a(22) n. חנו
n. מלח #2
prep. קומי
53a(24) vb. אזל
prep. גו
vb. דמך
n. מטלה
53a(25) n. שושבין
53a(28) n. גזורה
vb. טעם
vb. סלק
53a(29) n. מוסף
conj. משום
prep. עד יתפני
n. עסיק
53a(56) vb. יתב
53b(1) vb. סלק
53b(6) vb. קרם
53b(19) adj. קריב
n. נשי
53c(27) n. זוג #2
53c(28) n. מטלה
n. שוק
53c(39) n. פשך
n. רב
53c(40) adj. דקיק
53c(48) n. זייח
n. זרגון
53c(62) vb. סבר
53d(2) vb. בחד #2
n. ביר
n. בר מערבה
n. הדס
53d(3) n. הדס
53d(20) n. חרוב
53d(30) n. פיק
53d(32) pron. אהן
n. כרחינון
53d(33) n. כרחינון
53d(53) conj. או
53d(54) adv. הכן
53d(63) n. חביב #2
54a(4) vb. כעי
vb. עני
54a(5) adv. הבן
54a(6) pron. היידן
54a(8) n. רב
54a(9) n. ציבור
54a(12) vb. ברך
adj. חייב
54a(15) adv. כבר
54a(16) conj. הך מה
n. רבי #2
54a(17) vb. אמר
54a(21) vb. צפצף
n. תרוג
54a(22) n. מתנה
n. תרוג
54b(46) adj. בבליי
54b(47) prep. ביד
n. מפשוטי
n. ערבה
num. שביעיי
n. חעני
54b(48) vb. חשב
vb. יהב
n. מקזה
vb. פקד
54b(49) vb. דחק
n. ערבה
n. תקיעה
54b(50) adj. דרומיי
n. ערבה
54b(57) n. יום טב
n. מחנה
54b(59) conj. אן
n. מתנה
n. תדוג
54b(60) n. ממצייה
54b(61) n. שם
54c(6) adj. סרונגיי
54c(17) conj. כד
adj. נקי
n. ענן
n. שמיין
54c(41) n. נחות
54c(51) adj. יותפיי
54d(38) adj. דרומיי
55a(50) vb. דרש
vb. נסב
n. סלע
vb. צמח
n. קהל
55a(55) pron. חורן
55a(58) conj. דלא
55b(17) vb. אתי
vb. חשב
vb. עסק
55b(19) pron. הוא
55b(21) adj. ארעיי
vb. עבד
adj. עיליי
55b(39) n. אמה
n. בסיס
vb. בעי
pron. בל
55b(40) adv. כה
n. סולם
55b(61) n. פחז
n. קילוס
55b(63) n. כושר
55c(11) vb. סלק
adv. ציבחד
vb. שלשל
55c(12) n. גוף
vb. נגע
adj. צדיק
55c(14) vb. חוס
n. צניעו
55c(19) n. כרוז
vb. קרי
n. תרנגל
55c(20) n. תרנגל
55c(23) ווחרה
55c(28) pron. חורן
55c(31) pron. היגין
55c(32) pron. חורן
55d(2) n. דהב
55d(29) vb. סייע
n. קרה
56b(26) n. שנה
56d(28) n. ברנש

Rosh Hashana

56a(53) pron. היידן
56b(27) prep. בן
adj. קשי
n. תחובה
56b(28) prep. בן
56c(45) n. נחות
56d(8) vb. שבק
56d(37) vb. קום
56d(47) אית
n. טבח
56d(48) n. ניסן
n. תמוז
57a(11) adv. בדון
57a(17) vb. ידע
57a(34) n. תקיעה
57a(46) vb. ארך
vb. נפק
vb. עלל
57a(47) vb. לקי
57a(48) adv. כדון
n. שנה
57a(49) vb. ארך
vb. מות
57b(27) n. דירין
n. רב
57b(28) במגנימין
57b(46) n. אחרי
vb. דוי
57b(49) conj. בגין
n. ירח
vb. קדש
57b(50) vb. אזל
num. חד
conj. מן
vb. ערב #2
57b(51) vb. חשש
n. צום
57b(52) vb. חשש
57b(53) n. גרם
n. כרוך
57c(20) pron. מן
57c(21) pron. ד(י)ן
57d(32) n. צורך
57d(41) n. צורך
57d(44) prep. כגון
57d(49) n. ברק #3
vb. נהר
57d(51) vb. חכם

57d(52) vb. מול
57d(53) n. אברי
n. זהר
vb. מול
n. מלוייה
57d(57) pron. מה
n. קילקול
57d(58) n. שאר
57d(59) n. אדר #2
prep. דכוות
n. עיקר
n. קלקלה
58a(3) vb. נסב
n. קילקול
58a(7) vb. נסב
58a(8) vb. נסב
58a(15) n. דדין
58a(16) vb. אזל
vb. חמי
n. כוכב
vb. סבר
vb. סלק
58a(17) vb. סלק
58a(18) n. דקל
58a(34) n. מזל
n. סולם
58a(35) adj. הפיך
58a(42) adv. כן
adv. פרה
58a(44) n. סימן
58a(45) n. אוויר
pron. מה
adj. נטיל
vb. ענן
58a(47) vb. בהת
n. בני מריך
n. מרי
n. צדור
n. רמש
vb. שדי
58a(48) vb. בלע
vb. חמי
adv. מן יד
58a(53) pron. ההוא
pron. הינון
num. חד
adv. מן לעיל
58a(54) adv. שווי
58a(60) pron. אהן
adv. לדע
vb. נהג

58b(4) vb. פתח
58b(5) vb. חתם
vb. פתח
58b(6) vb. חתם
vb. מני
vb. פתח
prep. קדמיי(ן) מן
prep. קדמיי(ן)מן 58b(7)
n. מרי שמועה 58b(8)
vb. קום
prep. מן אחורי 58b(9)
vb. קום
pron. אנה 58b(11)
aux. vb. נהיג
vb. צער
n. רב
n. טפר 58b(13)
vb. סאב #2
pron. ההוא 58b(14)
n. עיבור
vb. עלל
vb. קדם
adv. להל 58b(15)
n. אדר #2 58b(16)
adj. בכיר
adj. לקיש
vb. נצץ
n. אדר #2 58b(17)
pron. חורן
prep. לוקבל
vb. קדם
n. חור
n. טל #2 58b(18)
n. משך
n. ערייה #2
vb. שלח #2
n. תינה
conj. מכיוון 58b(20)
vb. קפד 58b(21)
vb. סלק 58b(24)
n. גב 58b(25)
adv. הכה
num. תלת 58b(26)
vb. סרס 58b(48)
n. קרה
n. כפר 58b(50)
n. תומרה
vb. טמע 58b(52)
num. ארבעעשר 58b(53)
n. מטמרעי
adv. הכה 58b(56)

conj. או 58b(58)
n. צורך 58b(60)
vb. יחב 58d(4)
vb. קום
vb. בעי 58d(5)
vb. דון
vb. כפר
n. שהדו
conj. בגין 58d(6)
n. רב
n. ביח דין 58d(7)
n. דין 58d(8)
vb. שרי
vb. קדש 58d(14)
vb. שחק
n. ירח 58d(15)
vb. קבל
n. ראש
vb. רכן
n. גב 58d(26)
vb. צרף
איתי 58d(27)
n. סוף
n. ראש
n. חצוצרה 58d(29)
n. תעני
vb. תקע
vb. ילף 58d(31)
n. עובד 58d(32)
n. בל 59a(31)
n. ברנש 59a(32)
vb. יחב 59b(22)
vb. קשי
n. רב 59b(25)
vb. שאל
adv. איפשר 59b(28)
vb. דדש
vb. עלל
vb. שמע
n. אולפן 59b(29)
prep. דלא
vb. נפק
n. פרשה
n. ביבי 59b(48)
vb. אתי 59b(63)
n. טעם
n. רב
vb. הלכה 59b(64)
n. אימס 59c(5)
vb. סכי
n. גרם 59c(31)

n. דבתר־ 59c(32)
prep. ל־ 59c(43)
conj. מן גו(א)
vb. צלי
n. נימוס 59c(44)
vb. עסק
vb. תקע
adj. קיסריי 59c(50)
vb. חשש 59c(63)
n. טרימוט
n. גב 59d(2)
n. סוף
vb. צרף
vb. הלכה 59d(14)
n. תקיעה
n. צלו 59d(15)
vb. צלי 59d(16)
pron. אנה 59d(17)
vb. כוון
adj. מערביי
n. תקיעה
n. חובה 59d(18)
adv. יאות
n. יד
n. תניי #2
vb. פתר G 56c(43)
adv. יומדן G 58a(3)
adj. זעור G 58a(7)
n. מקזן #2 G 58a(15)
n. חגה #2 G 58a(18)
adj. סימוק G 58b(13)
vb. רקק G 58b(14)
n. לוע G 58b(17)
vb. נפח
adj. זעור G 59c(60)
n. טרפוס G 59c(63)
adj. יהיב G 59d(15)
interj. הא G 59d(17)

Beṣa

conj. ברם 60a(12)
n. כנף 60a(25)
vb. פחר
conj. אפילו 60a(42)
vb. דרש 60a(49)
vb. ידי
vb. אסר 60a(52)
vb. שדי
vb. דמי 60a(56)
vb. עבד 60a(59)

vb. שאל 60b(7)
adv. הן 60b(11)
n. מילה 60b(24)
adj. פשיט
conj. במה 60b(53)
vb. צרך
vb. קום
adj. אחריי 60b(54)
vb. קשי
adv. לברה 60c(2)
vb. חני 60c(4)
n. חניי #2
איתי 60c(16)
adv. עוד
n. זייר 60c(36)
vb. חבט
vb. עצר
n. בוכן 60c(37)
vb. כחח
adj. קרתיגניי 60c(39)
vb. סכן 60c(41)
vb. רום
pron. כל 60c(44)
vb. מלח
n. איסתניס 60c(48)
vb. יחב 60c(50)
n. מסטובי
adj. בריי 60c(51)
n. סדר #2
adj. צנין
adj. קריר
adj. בריי 60c(52)
n. טבלה
vb. נחת
vb. סחי
n. גונחיי 60c(53)
n. דימוסין
vb. זקף
vb. סמך
vb. שרע
n. בית וועד 60c(54)
vb. נחת
n. ראש גלוחה 60c(56)
n. אסי 60c(58)
n. בייש
vb. בקר
vb. טען
vb. ירי
n. סדין
vb. דרש 60c(59)
vb. טען

n. שובה
n. דרום 60c(60)
vb. עלל
n. ציבור
vb. שאל 60c(61)
vb. הוי 60d(2)
n. מפתח
vb. תני
n. מדוכה 60d(17)
vb. שחק
vb. יהב 60d(21)
n. יום טב
pron. מהו
n. קונדיטון
vb. שחק
adv. אחמל 60d(23)
vb. שחק
vb. חמר 60d(24)
adv. אחמל 60d(26)
vb. שחק
interj. אין 60d(27)
n. סיקמריקון
n. קונדיטון
vb. שחק
conj. אפילו 60d(38)
prep. מן גו
n. עיגול
conj. אן 60d(39)
n. ברנש
adv. כן
n. רמון
n. אורח #2 60d(40)
n. פסילין
n. תורמוס
n. קינרס 60d(41)
adj. עינתיניי 60d(43)
adv. בקדמייתה 60d(52)
pron. כלום 60d(54)
vb. בעי 60d(59)
adj. דקיק 61a(21)
n. דרה
n. טלי
n. ראש
vb. רבי
vb. אסר 61a(22)
vb. אתי 61b(2)
adj. טבריי 61b(10)
vb. דרש 61b(11)
vb. דרש 61b(12)
vb. הלכה
vb. חזר

vb. שאל
conj. אן 61b(13)
n. עובד
vb. נשי 61b(20)
איתי 61b(21)
adv. אחמל
n. טלופח
vb. ערב
איתי 61b(22)
n. שיעור
n. חרד
conj. הואיל 61b(34)
vb. חלף
adj. צריך
adv. אחמל 61b(35)
vb. עבד
n. סדר #2 61c(6)
vb. עבר
vb. בעי 61c(19)
n. גומרה
vb. כוי
n. כשירו
n. מולייי
n. סס
n. שעה 61c(20)
n. פחר 61c(22)
pron. אוחרן 61c(25)
n. פילוסופוס 61c(30)
n. סריס 61c(31)
vb. נבי 61c(33)
vb. בדי 61c(39)
num. חד 61c(40)
vb. יחב
n. מנרה
vb. שמט
vb. ערק 61c(41)
n. פרנסה 61c(57)
vb. קשי 61c(61)
adj. בוצריי 61d(3)
vb. בעי 61d(62)
n. מצדה 62a(3)
n. שיחיי
n. נהר 62a(4)
n. סוכר
vb. הוי 62a(14)
vb. טמם
vb. עני #2
n. שיירה 62a(15)
n. דורמסקן 62a(16)
vb. אזל 62a(17)
n. דודמסקן

vb. נהג 62a(18)
n. רב
vb. אתי 62a(34)
adv. לבר 62a(49)
vb. שוף 62a(54)
vb. נפח 62b(3)
vb. חבט 62b(4)
vb. חבט 62b(5)
vb. נפח
vb. כול 62b(10)
n. קורפדה 62b(51)
vb. טען 62b(52)
n. פיצולין 62b(64)
n. פיצולין 62c(2)
vb. חמי 62c(27)
n. חפי
n. אוכל 62c(29)
n. חול
vb. כחל 62c(54)
n. קילורי
n. בגום 62c(61)
n. סיקייר
vb. אפי 62c(62)
vb. אזל 62c(63)
vb. גרף
vb. יכל
vb. כבש
n. מצדה 62d(54)
vb. פרס
vb. שרף
vb. חשב 62d(55)
vb. טלטל
vb. פרי 63a(9)
adj. עקים 63a(10)
n. תומרה
vb. סמך 63a(21)
n. ברנש 63a(26)
adv. כה
vb. פצל
prep. בן 63a(31)
adv. הכן
איתי 63a(32)
n. יום
vb. טפח 63a(33)
n. אחור 63a(34)
vb. טפח
vb. נסב
conj. מן 63a(37)
n. פיקייל
vb. פרח
vb. פרי

n. רוח
vb. שמע
63a(38) vb. דוק
n. כווה
prep. מן
prep. מן אחורי
n. קדל
63a(39) conj. בגין
vb. זכי
prep. מן אחורי
n. קדל
63a(40) pron. אנן
n. אצבע
63a(41) n. גולגיק
דיד־
63a(43) n. מקוש
63a(44) adj. חדת
n. כס
vb. נקש
n. סדר #2
vb. סלק
vb. עני #2
63a(45) conj. בגין
vb. דמך
vb. נקש
n. סולם
vb. רבע
n. חרע
63a(46) vb. עור
n. קריצה
63a(47) vb. נקש
63a(48) n. חול
n. כרס
vb. נקש
63b(10) pron. הינין
pron. חורן
63b(12) vb. תני
63b(32) n. שמועה
63b(34) vb. נפק
63b(59) vb. יקר
n. כמהה
n. מגירין
adj. סרקיי
G 59d(16) vb. נחת
G 60c(17) n. שובך
G 60c(36) n. מזוד
G 60c(40) n. אנטיכי
G 60c(47) n. ערס
G 60c(63) vb. אפי
n. פיתה
G 60d(2) n. פלמנטרין

G 60d(21) n. דהבה
G 60d(29) n. אטרי

Ta'anit

63c(45) adj. בריי
63c(46) adj. אחריי
63c(49) conj. מכיוון
63c(50) vb. דכר
63c(55) vb. קום
63c(64) adj. ארעיי
63d(9) adj. ארעיי
n. ארע
vb. פלט
n. תפקיד
63d(19) vb. דמי
pron. ההוא
vb. קלל
63d(21) vb. דכר
63d(29) n. ביר
vb. צרך
63d(46) vb. חמה
63d(47) vb. דמי
adv. הך
63d(48) adv. אימת
n. מית
vb. נחת
63d(60) vb. סלק
64a(6) אי #2
vb. חטי
64a(7) vb. אזל
n. לישן
64a(23) adv. אימת
64a(24) conj. אימת
64a(29) n. נייח
vb. פרק
64a(34) pron. היידן
64a(37) n. קדמייה
64a(40) n. חביב #2
n. חנו
64a(41) pron. אנה
adv. עוד
adj. צריך
vb. שאל
64a(42) vb. מצי
n. סוף
vb. שני
64a(44) n. בית מדרש
64a(45) n. בולי
vb. דרש
n. כנישה

64a(64) vb. דרש
64b(7) vb. אמר
vb. נהג
n. שיטה #2
64b(8) pron. מן
64b(14) adj. מגדליי
conj. עד
64b(16) vb. ברך
64b(38) vb. עני
64b(39) adj. קריב
64b(40) n. גב
adv. לא
n. פריטין
n. רבי #2
64b(41) vb. חמי
adj. כדיי
vb. עני
n. פרקון
vb. שמע
64b(42) n. אומן #2
n. חמר #3
n. מטר
n. פלן
vb. צלי
vb. שלח
64b(43) vb. אגר
pron. אנה
n. חמר #2
n. חמר #3
n. טיבו
64b(44) n. איסטרט
n. איחה
vb. בכי
n. בעיל
prep. גו
pron. מה
64b(45) vb. זבן
vb. חבש
n. חמר #2
n. טימי
vb. יהב
conj. מה
vb. עבד
vb. פני
64b(46) interj. הילך
vb. חטי
adj. כדיי
prep. ל־
vb. פני
n. מטר
64b(47) n. פנטקק

64b(48) vb. אגר
n. אומן #2
n. זני
n. יום
n. עבירה
vb. שפר #2
n. בבולייה 64b(49)
vb. טפח
vb. נקש
vb. עלל
vb. רקד
n. חייטרון
n. טיבו 64b(50)
vb. שפר #2
n. חייטרון
n. איחה 64b(51)
prep. חורי
n. עמוד
n. איחה 64b(52)
vb. חבש
n. ערס
vb. פני
n. פרוס
n. טימי 64b(53)
adj. כדיי
vb. פני
adj. חסיד 64b(54)
n. ברביי 64b(55)
n. טור
adj. יהיב
vb. גוב 64b(56)
vb. כרך
n. מובל
n. קיס
vb. בעי 64b(57)
n. גולה
vb. יהב
n. מובל
prep. מרום
vb. נחת
n. גנייי 64b(58)
n. מטר
vb. אתי 64b(59)
adv. כבר
vb. צלי
pron. אנן 64b(60)
adj. כדיי
n. נס
vb. עני
n. שמיין
vb. טרף #2 64b(61)

n. טלי
adj. זעיר 65d(30)
n. דביר 65d(39)
conj. אפילו 66a(19)
vb. קשי
vb. סייע 66a(29)
vb. תבר
n. ערובה 66a(42)
vb. צום
n. ראש שתה
num. מאה 66a(43)
vb. צום
vb. אמר 66a(45)
n. יחידיי 66a(47)
vb. עבר
vb. צער
vb. שבק
n. גרם 66a(49)
n. פרק
pron. חורן 66a(51)
n. אחר 66a(52)
n. יחידיי 66a(55)
n. עובר 66a(60)
n. מעין 66a(61)
vb. רבע
n. תעני 66a(62)
conj. על ידי 66b(1)
vb. חלף 66b(6)
vb. בעי 66b(8)
vb. ילף
adv. ציבחד 66b(9)
אית 66b(10)
n. תורמוס
vb. חשד 66b(64)
n. ספר #2
n. שמיטה
adj. עליב 66c(1)
n. שמיטה 66c(2)
vb. עבר 66c(3)
n. עבור
vb. סכם 66c(4)
vb. שגח
n. מולה 66c(5)
n. פטל
adv. איפשר 66c(6)
vb. זון
adv. כרון
n. סבר #2
vb. בעי 66c(7)
vb. פייס
n. בני קרתה 66c(8)

n. קייט
n. שנה
n. שעה
n. חעני
vb. יצף 65b(11)
vb. נפח
n. סחב
n. צפון
אית 65b(13)
n. סב
n. רביעה
n. עפר 65b(14)
vb. ריח
n. אח 65b(21)
n. גוביי
n. נבי 65b(22)
vb. קנחר
vb. שלם 65b(23)
adj. עבי 65b(24)
n. חדק 65b(25)
n. קליעה
n. סוכה 65b(26)
vb. בוך 65b(27)
vb. בכי
conj. מן גו(א)
n. מטר 65b(28)
vb. נחת
vb. געי 65b(30)
adv. הכה
vb. רחם 65b(31)
adj. חציף 65b(34)
adj. כשיר
adj. רחמן 65b(43)
vb. ארך 65b(44)
n. בני מעין
vb. גבי
n. וותרן
vb. ותד
vb. טרד 65b(52)
vb. פתח
n. רחמין
adj. קריב 65b(53)
אית 65c(12)
vb. ספק 65c(13)
adv. בלחוד 65c(18)
adj. עינתונרריי 65c(20)
vb. בדק 65c(22)
pron. אנה 65c(32)
n. סדר #2 65c(33)
vb. שמע
n. חכים 65c(61)

n. צבע #2 64c(28)
n. מרטוט
vb. חרי
pron. אהן
vb. ירי
רלכן 64c(47)
vb. לבש 64c(55)
adv. הכן 64c(56)
n. סולייס
n. לילי 64c(57)
n. סולייס
n. תעני
n. נשי 64c(59)
n. סולייס
vb. לבש 64c(60)
n. סולייס
adv. למה 64d(19)
vb. רבי 64d(20)
n. שער
vb. גני 64d(24)
n. כותל
n. גוף 65a(38)
vb. רעד
n. ארון 65a(39)
vb. נפק 65a(44)
n. אח 65a(45)
prep. לגב
vb. מטי
vb. נסב
n. עפר
n. שמש #2
n. תעני
adj. קיסריי 65a(46)
pron. ד(י)ן 65a(50)
n. צער
n. תעני
n. עם 65a(51)
adv. איפשר 65a(61)
אית
n. ברנש
n. יר
n. לב
vb. שווי
n. כף 65a(62)
vb. דרש 65b(2)
vb. קושש
n. גרם 65b(3)
n. דין 65b(4)
vb. אזל 65b(5)
n. עפר 65b(10)

vb. נחת
vb. סלק
vb. צלי
vb. צלי 64b(62)
n. טור 64b(63)
n. ריעה 64b(64)
vb. נסח
vb. עסק
n. פעלו
vb. שרר
vb. אכל 64c(1)
prep. ער יתפני
n. חנף 64c(2)
n. פלח #3
n. גולה 64c(3)
n. מובל
prep. מרום
vb. בזע 64c(4)
vb. צלי
vb. שאל
n. איתה 64c(5)
n. טור
n. מאן
vb. עלל
adj. צאי
n. כרנש 64c(6)
n. טור
adj. נקי
adj. צאי
vb. נתן 64c(7)
n. עיין
pron. אוחרן 64c(8)
adv. יאות
vb. עני
vb. נהג 64c(23)
n. סרר
n. חמשתה 64c(24)
n. יום
prep. ער יתפני
n. ערובה
n. תעני
n. תרייה
n. יום 64c(25)
n. ירת
n. מנחה
vb. נהג
n. אב #2 64c(26)
conj. מן
vb. שתי #2
n. אע 64c(27)
n. שיטה

n. מפלה
vb. פני
vb. רבע 67a(45)
n. פרשה 67a(54)
n. בר אביי 67a(61)
vb. עני
n. חיבו
n. נס 67a(62)
n. אצבעה 67b(59)
adj. עקים
n. רגל 67b(61)
interj. משה 67b(63)
n. דיעה 67b(64)
vb. נסח
pron. היירי- 67c(16)
n. אח 67c(23)
n. גולה 67c(24)
vb. צור #2
n. גולה 67c(25)
vb. ארך 67c(27)
conj. על ידי
n. צלו
conj. מה 67c(31)
vb. קשי
adv. יאות 67c(32)
vb. קשי
n. מרי 67c(33)
vb. ידע 67c(45)
conj. די 67c(46)
n. תעני
conj. על ידי 67c(49)
n. סחור 67c(53)
vb. מטי 67c(55)
n. ספר #2 67c(59)
n. שאילה
n. יום 67c(60)
vb. כרז
vb. צלי
n. רמש
vb. כרז 67c(61)
n. תעני
vb. פלג 67c(64)
adj. צריך
n. חמר #3 67d(1)
vb. סלק
n. אמור 67d(4)
vb. כרז
n. אמור 67d(5)
vb. כרז
vb. פחר 67d(7)
n. אמוד 67d(8)

n. מערה
vb. נום
vb. עבד
n. פעל #2
vb. בני 66d(49)
n. שנה #2
vb. שקע
vb. חלף 66d(50)
n. מערה
vb. נפק
vb. עור
n. שנה #2
n. זווי 66d(51)
n. זיית
n. כרם
n. מדינה 66d(52)
n. עלם
n. קל
vb. נהר 66d(54)
vb. קרי
n. עסיק 66d(61)
vb. אבד 66d(62)
vb. הוי
n. מילה
דיד- 67a(19)
vb. קום
n. אפר #2 67a(31)
n. גימטריון
n. עיין
vb. חלף 67a(34)
vb. גזר 67a(36)
n. מטר
vb. נחת
n. רמש
n. תעני
vb. ארך 67a(37)
prep. בחר
pron. מהו
vb. צהי
vb. שחי
n. היכל 67a(41)
vb. ספר
vb. קום
n. חיל 67a(42)
adv. מן יד
vb. צער
vb. טוף 67a(43)
n. מסן
n. עלם
vb. שלח #2
vb. הוי 67a(44)

vb. נחת 66d(1)
n. תעני
vb. בעי 66d(3)
pron. ההוא
adj. חציף
vb. יהב
vb. אזל 66d(4)
conj. אימת
adj. כשיר
vb. ארך 66d(5)
vb. חמד
adv. כן
n. רוח
n. שעו
n. גולה 66d(7)
vb. עלל
vb. עצר
vb. פגע
n. גבר 66d(8)
pron. הוא
vb. חיי
n. נס
vb. צלח
n. שמיין
n. כוחיי 66d(9)
vb. עבד
n. פורין 66d(10)
n. אסי 66d(23)
vb. יקר
conj. עד לא
vb. צרך
n. דין 66d(28)
n. מרי
vb. אזל 66d(37)
vb. בטל
adv. לא
n. ספר #3
vb. עלל
vb. בעי 66d(38)
vb. יבש
vb. שכח
n. תלמיד
vb. יבש 66d(39)
adj. גיריי 66d(46)
n. בית מקדש 66d(47)
n. חרבן
n. טור
adj. סמיך
vb. דמך 66d(48)
vb. יחב
conj. מן

vb. נקף
vb. קרב
vb. אזל 66c(9)
n. אישה
conj. הואיל 66c(10)
n. עלם 66c(11)
vb. שבע
adv. סגין 66c(12)
adv. ציבחד
n. זבו 66c(21)
n. חקל
n. מוחן 66c(39)
n. אשקק 66c(40)
adj. ציפוריי
vb. שרי
n. באישו 66c(41)
vb. יחב
n. מדינה
vb. נכי
n. שכונה
n. מטר 66c(43)
n. דרום 66c(44)
adj. דרומיי 66c(45)
n. מיין
vb. נחת
vb. עצר
vb. אתי 66c(46)
n. זמן
vb. נפק
vb. שגח
adv. תניינות
n. תעני 66c(47)
adj. דרומיי 66c(48)
vb. עצר
adj. דרומיי 66c(49)
vb. כנע
n. לב
n. מילה
adj. רכיך
n. אוויר 66c(50)
vb. בנע
conj. מן
adj. קשי
n. גרם 66c(51)
adv. כדון
adv. מן יד
vb. נדר
pron. אנה 66c(52)
vb. גבי
n. מדי חוב
adv. חוב

vb. כרז
n. אמור 67d(9)
vb. כרז
pron. ההוא 67d(12)
n. מחט 67d(34)
pron. את 67d(35)
vb. ידע
adv. עד כדון
n. גב 67d(36)
n. קצר
vb. הוי 67d(37)
vb. מני 68a(22)
n. מינוי 68a(23)
vb. סלק
vb. קום
vb. עבד 68a(24)
n. ראש
conj. בגין 68a(25)
pron. הוא
adj. ציפוריי
n. צווחה 68a(26)
vb. קרי 68a(28)
n. חכים 68a(29)
vb. נחת
vb. מני 68a(30)
vb. קבל
pron. אנה 68a(32)
adj. דרומיי
adj. קדמיי
num. תניין
conj. אן 68a(33)
vb. ארך
vb. זכי
num. תליתיי
vb. עקם 68a(34)
n. נשי 68a(36)
vb. שאל
n. איקר 68a(37)
adv. קדמיי
pron. אנן 68a(39)
vb. קבל
num. תליתיי
num. חניין
pron. ד(י)ן 68b(19)
n. אח 68b(22)
n. עקה
n. תעני
n. סימון 68b(26)
vb. טרד 68b(27)
n. סוכר
n. קיס

n. ירח 68b(29)
vb. פקר 68b(30)
n. אימם 68b(31)
vb. סכי
conj. עד
vb. עבד 68b(62)
vb. גבר 68c(16)
vb. הוי
n. שלם
interj. ווה 68c(38)
n. בלדר 68c(39)
adj. ניח 68c(44)
n. סימן 68c(47)
n. חתן 68d(7)
n. טלי
vb. פני
n. בית ספר 68d(8)
vb. פרי
vb. שבת 68d(11)
conj. אפילו 68d(16)
vb. חמי
n. קרייה 68d(17)
n. טב קרחה 68d(18)
vb. טפל 68d(19)
vb. ילל
vb. נפק
conj. אלא 68d(20)
adv. עוד
vb. מסר 68d(35)
n. קרייה
n. שנא
vb. רשׁ 68d(38)
n. עובר
n. חרבן 68d(39)
adv. יחיר
adj. סמיך
conj. על ידי
vb. הוי 68d(40)
vb. נהר #2
vb. קום
vb. שחק
n. משיח 68d(44)
n. קרב 68d(51)
conj. די 68d(52)
vb. בסף
vb. סכף
vb. סעד
n. רבון
vb. אזל 68d(55)
vb. אזל 68d(56)
num. תד

n. כותיי
conj. מה
vb. עלל
vb. שלם
n. ביב 68d(57)
n. מדינה
vb. קום
n. אדן 68d(58)
n. ביר
vb. לחש
n. חביב #2 68d(59)
n. סב
vb. שעי
n. מלך 68d(60)
vb. קטל
prep. ית 68d(61)
vb. שלם
n. כותיי 68d(62)
n. בעוט 68d(63)
pron. כלום
vb. טען 69a(3)
vb. חמי 69a(4)
n. כוחיי
vb. קטל
conj. אילולי 69a(5)
n. אלה
n. חכינה
vb. כרך
n. פטום
vb. קטל 69a(6)
n. גרם 69a(15)
vb. אכל 69a(18)
n. ארכונטס 69a(24)
conj. כדיל
n. בולווטיס
n. דיעה
ליח
vb. עבד
n. אוסייה 69a(25)
n. אוני 69a(26)
n. חבר
vb. תחם
vb. כתב
n. ברביי 69a(27)
vb. שבק
vb. זבן 69a(28)
vb. חבר
n. אורח 69a(30)
n. כיי
vb. צדי
n. קץ

vb. קרכ
vb. אזל 69a(32)
n. חרוב
n. סם 69a(33)
vb. קטל
n. בריי #2 69a(34)
vb. סעד
n. סעדון
vb. פגע
vb. נפק 69a(37)
n. גרב 69a(38)
conj. די
n. מרקוע
n. ערובה
n. קייט #2
conj. די 69a(44)
adj. עבור
vb. קרי
vb. קבל 69a(45)
vb. רכי
n. דכר 69a(46)
vb. ילד
n. חחלוסין
vb. נפק 69a(47)
n. נקבה
vb. נזף 69b(4)
vb. אבד 69b(5)
n. אומה
vb. בעי
conj. די 69b(12)
vb. צהי
vb. שחי
vb. אכל 69b(13)
prep. גו 69b(14)
n. זיק
vb. חנק
n. פם
n. רוח
vb. שרי
n. מטול 69b(15)
n. אורח 69b(16)
n. בר דוד
n. טיבו 69b(18)
prep. לגב
vb. נסי 69b(25)
vb. נצע
n. קנה
n. עובד 69b(28)
vb. קום
n. זרע 69b(29)
vb. יקר

n. יקיד #2
vb. כבש
n. עפר
vb. גני 69b(43)
n. כוחל
vb. רווח #2 69b(48)
adj. אסיר 69b(49)
n. עבידה
n. קצר
vb. חקן
adj. ציפוריי 69b(54)
vb. נפק 69b(59)
vb. ספר
n. ספר #4
vb. פתח
adj. דרומיי 69b(60)
vb. נהג 69b(61)
vb. גזי 69c(6)
vb. אכל 69c(11)
conj. אן
n. חמר
adj. יליף
n. ליטרה
n. קופד
n. קסיט
n. קול 69c(13)
vb. אכל 69c(18)
conj. מן
n. פיסה
vb. צבע
n. צורך
n. קטם
n. טיכו 69c(26)
n. עם 69c(28)
vb. סלק 69c(29)
adv. דלמה 69c(41)
n. חושבן
vb. טעי
n. זהר 69c(42)
vb. שלם
n. עסיק G 64b(44)
pron. מה G 64b(51)
n. עסיק
n. עבידה G 64c(23)
n. פקי
adj. ישיר G 65b(26)
vb. רחם G 65b(31)
n. רגוז G 65b(45)
n. ענה G 66b(9)
vb. קרב G 66c(8)
n. שקק G 66c(40)
n. בישה G 66c(41)
vb. פקר G 68a(23)
n. איסטרט G 68a(35)
vb. יחב G 68a(38)
n. לב G 68b(22)
n. ימין G 68c(16)

Megilla

vb. סבר 70a(27)
adj. קדמיי
n. חניי #2
adj. אחריי 70a(28)
n. חניי #2
adj. אחריי 70a(29)
adj. סמיך 70a(34)
vb. קרי 70a(38)
n. כנישה 70a(40)
n. עיקר
vb. נצע 70a(46)
n. קנה
n. אגן 70a(51)
conj. בגין 70a(55)
n. זמן 70b(6)
vb. יחב
conj. כל מה 70b(7)
vb. שמע
pron. כלום 70b(15)
num. חד 70b(24)
n. צום
n. חבשובה 70b(25)
n. ערובה
n. צום
vb. שכח 70b(30)
n. אפין 70b(31)
n. ברייה
n. חניי #2
n. עובד 70b(34)
adv. הך 70b(44)
adv. איפשר 70b(45)
conj. אן
vb. סלק 70b(51)
vb. גזי 70c(22)
conj. אפילו 70c(50)
n. מילה 70c(58)
vb. סייע 70c(59)
vb. חבר
n. ערובה 70d(9)
n. ראש שחה
n. ספר #2 70d(11)
vb. שאל
n. יחידיי 70d(14)
n. גרם 70d(16)
n. פרק
adv. דלמה 70d(18)
adv. הן
pron. חורן
n. אחר 70d(19)
n. יחידיי 70d(22)
n. עטם 70d(24)
num. חד 70d(25)
n. לגין
n. גרב 70d(26)
n. חמר
n. עגל
n. איגרה 71a(5)
vb. עבר
vb. שפר
n. ירח 71a(7)
adj. דקיק 71a(24)
adv. כדון
pron. חורן 71a(31)
prep. מן ביני 71a(41)
vb. בעי 71a(47)
איית 71a(58)
prep. בן
n. דיעה 71a(59)
n. זוסט 71b(6)
vb. חשר 71b(7)
n. קמח
n. חבר 71b(32)
vb. סייע 71b(35)
vb. קום 71b(36)
n. רובה 71c(13)
לית 71c(15)
vb. פלג 71c(25)
n. שיטה #2
num. תריין
n. אורייה 71c(63)
n. אח
n. אורייה 71c(64)
n. רצועה 71d(3)
n. חפילה
n. גיד 71d(4)
n. זמן 71d(5)
n. רצועה
adv. תניינות
n. מוח 71d(8)
pron. הינון 71d(31)
pron. מן
vb. אחי 71d(32)
vb. בטל 71d(33)
n. בית וועד
conj. די
n. ארנבה 71d(45)
n. שם 71d(46)
vb. עני 72a(5)
n. חביב #2 72a(7)
vb. עני 72a(12)
pron. היידן 72a(15)
n. ציבור 72a(17)
vb. ברך 72a(22)
adj. חייב
vb. עני
vb. אמר 72a(25)
vb. יחד 72a(41)
interj. משה
pron. כל 72a(54)
n. קמח
n. סולת 72a(55)
vb. קנחר 72a(62)
vb. אחי 72b(4)
n. בית וועד 72b(22)
vb. נחת
vb. עבד
vb. חדת 72b(23)
n. חלם
n. סוף
n. צמר
vb. פשט 72b(33)
vb. גייר 72b(43)
vb. אכל 72b(44)
n. אימר 72b(45)
vb. אכל
conj. כיוון 72b(46)
n. פסח
n. גזורה 72b(47)
vb. גזר
דיד־
vb. סכל #2
vb. שמע
vb. גייר 72b(50)
conj. די
vb. סייע 72c(5)
n. גב 72c(6)
לית 72c(46)
n. אלייה 72c(51)
n. שופי
n. שק
n. איסכופה 72d(7)
prep. עד
prep. כגון 72d(12)
ייבה 73a(37)

n. סל		
adj. פטים		
vb. כתב	74d(49)	
n. פס		
n. קרה		
vb. זבן	74d(50)	
n. מנה #2		
n. זרע	74d(51)	
vb. זרע		
n. חבל #2		
vb. חצד		
n. טבי		
n. כיתן		
vb. כתב		
vb. תפס		
n. משך	74d(52)	
n. טבח	74d(53)	
n. סדר #2	75a(15)	
n. קל		
vb. כרך	75a(16)	
vb. כרך		
vb. סכל #2	75a(30)	
vb. חזר	75a(47)	
vb. תני	75a(56)	
n. כלה	75a(64)	
num. שבע		
adv. כדון	75b(2)	
n. מית		
num. שבע		
n. עובד	75b(24)	
n. אפין	75b(33)	
vb. סלק		
n. כנישה	75b(34)	
adj. סוכיי		
vb. עכב		
vb. עכב	75b(35)	
n. בני קרתה	75b(38)	
vb. קטע		
n. דביר	75b(39)	
vb. קטע		
vb. קרי		
prep. בתר	75b(40)	
vb. נחת		
n. ספרו		
vb. שמע		
vb. שרי		
vb. עבד	75b(41)	
vb. קום		
ליח	75b(42)	
conj. אילו	75b(43)	
vb. חזר		

vb. סכל #2	74b(1)	
n. שמועה		
n. דיעה	74b(2)	
adv. איפשר	74b(10)	
adv. כבר		
n. פרשה	74b(13)	
n. ספר #2	74b(16)	
n. סחור	74b(19)	
n. שאילה	74b(24)	
n. ספר #2	74b(25)	
n. ארורין	74b(44)	
adv. הכה	74b(46)	
n. ספר #2		
vb. קרי	74b(47)	
adj. אחריי	74b(52)	
n. פסוק		
num. תמני		
n. ביניין	74b(57)	
vb. נהר #2	74b(58)	
n. חביב #2	74b(59)	
n. חנו		
n. דף	74b(62)	
n. קונטר		
n. ראש		
vb. מטי	74b(64)	
n. ברנש	74d(9)	
n. בנישה		
adj. סמיך		
vb. קום		
vb. חרגם		
n. עמוד	74d(10)	
n. חזן	74d(11)	
vb. קום	74d(12)	
vb. חרגם		
n. שאילה	74d(14)	
vb. ישט	74d(15)	
n. ספר #2		
n. תרגום		
adj. אסיר	74d(16)	
n. תעני	74d(36)	
vb. תרגם		
pron. חורן	74d(38)	
vb. חזר		
n. ירק		
n. מאן		
n. מרורין		
n. עם		
n. פטיר		
vb. אמר	74d(39)	
n. בר חורין	74d(40)	
vb. הוי		

adj. אסיר	74a(7)	
adv. לא		
conj. מן גו(א)	74a(8)	
vb. עגם		
n. פריטין	74a(9)	
n. ארמלה	74a(10)	
n. יחם		
vb. פלג		
adj. מעוניי	74a(18)	
n. פיסקול		
pron. את	74a(19)	
vb. אתי		
n. יחידיי		
n. אימר	74a(29)	
vb. אכל		
n. גזורה	74a(31)	
vb. גזר		
vb. גייר	74a(34)	
vb. כתב	74a(36)	
vb. דמך	74a(37)	
n. זמר		
vb. כתב		
n. ראש גלותה		
n. נשי	74a(39)	
vb. אזל	74a(40)	
n. אנטיפוט		
vb. דון		
vb. קרב		
vb. כתב	74a(41)	
n. אוויר	74a(49)	
n. איחה		
n. בגד		
n. בית מדרש		
vb. קלל		
vb. שטח		
prep. בגו	74a(54)	
n. ספר #2		
vb. קבל		
n. אורייה	74a(55)	
vb. לכלך		
adj. אסיר	74a(56)	
n. גורן		
n. רגל		
vb. שוג		
n. גורן	74a(57)	
vb. שרי		
interj. אין	74a(58)	
vb. עבר	74a(59)	
n. פרוור		
adj. אימתן	74a(60)	
vb. פני	74a(61)	

adv. פרה	73a(39)	
n. קיטוע		
n. כיי	73a(40)	
vb. סלק		
vb. שאל		
vb. עלל	73a(41)	
vb. עלל	73a(42)	
adv. קדמיי		
n. קטע		
vb. שרי		
vb. טען	73a(43)	
vb. נפל		
n. פרפחין		
n. רבי #2		
n. אלכינה	73a(44)	
vb. אתי		
prep. ל-	73a(50)	
vb. צרך		
vb. חזר	73a(56)	
vb. נום		
vb. קרי	73a(60)	
conj. או	73b(8)	
adj. צריך	73b(11)	
adj. ביריי	73b(30)	
adj. בכליי	73b(31)	
n. כרח	73b(48)	
n. עם	73b(49)	
adj. אחריי	73b(50)	
n. ברביי	73b(55)	
vb. בנש		
adj. צוריי	73b(61)	
vb. קדם	73c(3)	
n. פלגו	73c(22)	
n. פלגו	73c(24)	
adj. ביישניי	73d(20)	
adj. מגדליי	73d(22)	
n. ארון	73d(52)	
n. גולה		
n. כיל		
n. ספסל		
n. קלטיר		
n. בילן	73d(53)	
n. ארון	73d(55)	
n. מכוש		
n. מגדל	73d(56)	
adj. ארעיי	73d(57)	
n. ספר #3		
adj. עיליי		
vb. תני #2		
vb. יקד	74a(6)	
adj. צנבריי		

vb. כלל
n. סדר
vb. קטע
75b(44) n. חכים
vb. מני
75b(50) n. חזן
75b(51) n. אורייה
prep. אחורי
adj. כבליי
vb. גול
n. פרוכה
75b(52) vb. יכל
75b(64) n. אצבעה
adj. עקים
75c(1) n. זלדקן
vb. עבר
75c(4) interj. משה
75c(5) n. דיעה
vb. נסח
75c(11) vb. עבד
n. עם
vb. חרגם
75c(12) n. ארע
prep. ית
conj. כמה
n. רחיל
adj. רחמן
n. תורה
75c(13) vb. נבס
75c(17) n. אמור
n. מילה
vb. שמע
75c(19) n. אמור
75c(22) n. בית וועד
n. ערייה
75c(23) n. זרע
75c(37) היבא
75c(60) n. איסכופה
vb. דרס
n. לול
vb. צער
Riš 73d(52) n. פלטיר#2

Ḥagiga

75d(58) n. כלל
75d(62) n. כלל
76a(10) n. יציב
76a(11) n. גיור
76a(27) vb. ידי
76b(24) vb. סמך
76b(39) vb. פרש
76b(58) pron. אנה
76c(27) n. ארע
n. קרייה
76c(28) n. אתר
adv. לא
n. מתניין
n. ספר #2
vb. שבח
vb. תקן
76c(29) vb. אתי
n. נטור
n. סנטר
76c(30) conj. אלא
pron. הינון
n. חרוב #2
לית
n. נטור
76c(31) n. מתניין
76c(41) vb. זבי
vb. כתב
76c(45) vb. עני #2
76c(46) vb. גמל
vb. הוי
n. מגיר
76c(59) pron. כל
76c(63) vb. מני
vb. צער
76d(2) vb. פייס
76d(3) n. איגרה
n. איקר
n. ארע
adj. ברייי
vb. נפק
n. פרנסה
76d(36) pron. את
prep. בן
conj. כרם
76d(39) n. רובה
77a(15) vb. יתב
77a(34) adj. ציפוריי
77a(35) n. קשוט
77a(36) adv. הן
vb. ידע
n. רוח
77a(37) n. הוגן
vb. חנק
n. טעון
vb. טען
vb. נסי
vb. רבע
77a(38) vb. חנק
vb. חסר
77a(39) pron. היא
77b(11) n. אורייה
vb. קטל
vb. שבח #2
77b(12) n. ביח וועד
n. טלי
n. ספר #2
adv. עזד
77b(13) pron. אהן
n. אומנו
n. כניי
pron. ד(י)ן
n. נגר
77b(14) vb. אזל
n. חייט
n. צייד #2
77b(16) conj. אוף
prep. בשעת
vb. טען
n. מטזל
n. שמד
77b(17) vb. אזל
vb. טען
77b(18) n. יחיריי
vb. פרק
77b(19) n. צלוחי
77b(20) vb. דרש
vb. יתב
77b(21) n. סוסי
vb. רכב
77b(22) adv. לבר
77b(23) vb. פתח
77b(24) vb. אבד
interj. ווי
vb. שבח
77b(25) vb. דרש
77b(26) adv. תוב
77b(27) vb. פתח
77b(31) vb. אבד
77b(34) vb. אבל
conj. מן
77b(35) דיד־
vb. טפח
vb. עסק
vb. רקד
77b(36) pron. אנן
דיד־
77b(43) vb. דרש
77b(48) n. חובמה
n. טלף
pron. כל
n. סוסי
77b(52) pron. ד(י)ן
77b(64) vb. באש
vb. בעי
vb. בקר
n. רכ
vb. קבל *77c(1)*
n. קבר *77c(4)*
vb. קבר
אי #2 *77c(5)*
vb. בקר
n. גולה
vb. יקר
vb. פרס
vb. שבח
vb. בקר *77c(9)*
vb. טפי
conj. או *77c(10)*
prep. בתר
vb. חרש *77c(18)*
vb. פרך
vb. שתק
vb. אתי *77d(4)*
vb. סלק
vb. סייע *77d(29)*
n. עובד
n. אלף *77d(32)*
vb. אתי
vb. פרש
vb. דכר *77d(33)*
adj. חסיד
n. מרה
vb. קבל
num. חד *77d(34)*
vb. חשד
n. שוור
vb. אמר *77d(35)*
adj. יאי
vb. כעס
n. עובד
n. ריו
adj. חסיד *77d(36)*
adv. כחדה *77d(37)*
prep. מן
vb. בטל *77d(38)*
vb. גמל
n. מדינה
adj. חסיד *77d(39)*
vb. צער

n. שנא
77d(40) vb. אזל
n. כני מרין
n. חובה
77d(41) interj. חס ל־
adj. חסיד
n. טיבו
vb. עבד
77d(42) n. טיבו
n. יום
77d(43) interj. חס ל־
n. טיבו
77d(44) n. אריסטון
n. בולווטיס
vb. טלק
n. מסכן
77d(45) vb. חמי
vb. נפל
n. עיגול
77d(46) n. אפין
adj. חסיד
n. יום
vb. סמק
77d(47) n. גנה
vb. טייל
n. מבוע
n. פרדס
77d(49) n. בז
n. חטה
vb. חלי
77d(50) n. אדן
n. גהינם
n. ציר
n. חרע
77d(51) vb. פרסם
vb. צום
vb. קזז
77d(52) adv. אימת
adv. בן
prep. מן גו
77d(53) conj. אן
pron. אנה
prep. גו
n. נשי
vb. קבע
77d(54) n. איתה
n. חרש
vb. עבד
vb. קטל
77d(55) vb. חכל
n. חרשה

n. מערה
n. עלם
77d(56) n. גבר
pron. הוא
vb. היימן
77d(57) adv. טבאות
vb. יהב
n. סימן
77d(58) n. סימן
77d(59) n. גבר
adj. חסיד
adv. יחיר
adv. בן
prep. מן
77d(60) vb. חשב
77d(61) adj. בחיר
adj. חדת
vb. יהב
n. לבוש
adj. נקי
n. קדר
num. תמני
77d(62) n. זמן
vb. כפי
vb. צפר
n. ראש
77d(63) num. חד
vb. צפר
77d(64) n. ארע
vb. גפף
n. חרש
vb. טלטל
n. עסיק
78a(1) vb. יכל
n. מערה
n. תרע
78a(2) interj. אוים
דיד־
vb. פתח
78a(3) vb. אחי
prep. בן
n. טיפה
78a(4) vb. אמר
78a(5) vb. אחי
n. פיתה
n. קופד
78a(6) אית
pron. את
78a(7) adj. בחיר
vb. עבד
vb. צפר

78a(8) n. זמן
vb. חדי
vb. לבש
vb. צפר
78a(9) n. זוג #2
vb. חכם
vb. מטי
vb. צפר
num. תניין
78a(10) vb. צלב
78a(36) n. סדר #2
n. פסוק
vb. קרי
78a(49) n. בשירו
n. מוליי
n. סס
n. קיס
78a(50) n. גומרה
vb. בוי
78b(38) conj. כל הן
78b(53) vb. אמר
vb. אתי
n. רובה
78d(20) n. גולה
n. חבר
n. פליג
vb. קטע
78d(21) n. אפין
vb. דרש
n. פסוק
num. שבע
78d(22) adj. אחריי
n. אפין
vb. קלס
78d(23) vb. דחק
vb. עחד
78d(24) vb. בחב
78d(25) vb. אזל
vb. אתי
conj. מן
78d(26) vb. אתי
vb. חוי
n. כיף
n. שייש
adv. חמן
78d(27) adv. בדון
n. כיף
n. לייש
n. מסמר
vb. קבע
vb. קרי

vb. שקע
78d(28) vb. סמר #2
79a(63) n. רובה
79b(1) vb. באש
prep. ל־
79b(4) n. קיום
n. חבר
79b(6) n. חבר
79b(15) n. קרה
79b(35) vb. חזר
conj. עד לא
79b(60) n. ראש
79c(12) n. מילה
79d(1) n. פחר

Mo'ed Qatan

80a(54) n. מועד
vb. נגב
80a(55) vb. בחש
vb. שתי
80a(56) n. מקרה
n. צל
vb. שתי
80a(57) vb. זרע
n. מועד
vb. פקע
n. שערה
80a(64) vb. סבר
80b(8) n. אגטרגט
80b(24) n. פחר
80b(48) n. ביבני
n. מועד
vb. עבד
vb. פחת
80b(50) n. איירה
n. מועד
vb. עבד
vb. פחת
80b(51) n. חבר
80b(52) n. בית עלם
vb. פחת
80b(53) n. מועד
80b(55) vb. גרף
80c(46) n. יחידאי
80c(49) pron. חורן
80d(24) n. ארון
n. שוק
80d(25) n. חפלוגה
80d(35) conj. אפילו
80d(36) n. טחוח

vb. נדי #2 *81d(59)*
vb. חשש *81d(60)*
vb. צרך
vb. שרי
prep. גו *82a(1)*
adv. הבה
vb. נסב
vb. קום
conj. אילו *82a(2)*
n. מאן
vb. נדר
vb. פלי #2
n. אחה *82a(23)*
n. טפר *82a(24)*
vb. בסי
vb. סלק
vb. צמי
adj. חביב *82a(26)*
n. אנטיט *82a(28)*
adv. בלחוד *82a(29)*
vb. לבש *82a(30)*
vb. שלח #2
adj. זעיר *82a(32)*
n. מטלה
vb. יחב *82a(33)*
adv. מן לבר
adv. מן לג(י)ו
vb. עלל
vb. חמר *82a(34)*
vb. קלל
n. סין *82a(39)*
n. קומפרומיסין *82a(42)*
vb. אבד *82a(50)*
n. ברנש
n. מועד
n. תפילה
n. תפילה *82a(51)*
vb. אזל *82a(52)*
vb בחב
n. עובד *82b(1)*
n. רבי #2
n. מתני *82b(2)*
n. שמועה *82b(11)*
n. שמועה *82b(12)*
n. גוף *82b(41)*
vb. חזר
vb. טוס
prep. לגו
n. נפיש
vb. סבר
vb. אזל *82b(42)*

vb. שאל *81c(58)*
pron. הוא *81c(60)*
לית
vb. מני *81c(61)*
vb. אזל *81c(63)*
vb. ידע
adv. לבדה *81c(64)*
vb. נסי
n. חרובי *81d(1)*
vb. עקר
vb. עקר *81d(2)*
vb. חזר *81d(3)*
n. שבח
vb. חמם #2 *81d(13)*
vb. טלק
n. סחה
prep. גו *81d(14)*
prep. כתר *81d(15)*
conj. אילולי *81d(16)*
n. ברנש
vb. חרם
איה *81d(19)*
vb. בדר
n. מתני
n. פרנסה *81d(27)*
vb. קרב *81d(33)*
vb. רחק
n. אמהה *81d(37)*
adv. יתיר *81d(38)*
n. בנישה
vb. מחי
n. מיינוק
n. ספר #2
n. צורך
vb. חרם *81d(39)*
adj. צריך
vb. עייני *81d(41)*
pron. הדך *81d(42)*
vb. חרם
vb. רגש
vb. חרם *81d(43)*
vb. חשש
n. ממון
vb. פרי
pron. אנן *81d(44)*
vb. שרי
vb. קום *81d(49)*
n. עקה *81d(55)*
adj. טבריי *81d(56)*
n. מנרה
adj. עטושיי *81d(57)*

vb. זפת
n. מועד *81b(13)*
vb. זבן *81b(14)*
vb. זול
n. מועד
n. עבידה
n. שיירה
vb. שרי
n. אגר *81b(15)*
conj. אילא
vb. זבן
vb. פחת
n. אגר *81b(16)*
vb. פחת
n. קרן
n. לסוט *81b(17)*
n. מועד
n. פדוש *81b(18)*
conj. אילא *81b(19)*
n. אלף
vb. ארך
מסתי
adj. בוצריי *81b(20)*
vb. הוי
vb. זבן
pron. מהו
n. מועד
vb. חדי *81b(21)*
n. קונדיטון
vb. פחז *81b(30)*
n. כנישה *81b(32)*
vb. נחח
n. צפר
n. חולק *81b(33)*
vb. לקט
n. פירורין
adv. דומשית
vb. טלטל *81b(49)*
n. מועד
אית *81b(52)*
adj. קשי
vb. קלל *81b(58)*
n. איגרה *81c(46)*
n. איקר *81c(47)*
n. ארע
adj. בריי
vb. נפק
n. פדנסה
pron. את *81c(57)*
לית
n. עם

n. בלה
vb. עלל
n. אמור *80d(41)*
vb. ידע *80d(44)*
n. חיטה *80d(61)*
vb. טחן
n. קמח
n. דוכנה *80d(62)*
n. פלח #2
n. שחיד
n. סולם *81a(9)*
n. עוק
vb. תבר
n. סב *81a(10)*
vb. סמך
pron. אנן *81a(44)*
conj. או *81a(48)*
vb. אמר *81a(49)*
n. מתני *81a(50)*
n. צודך
vb. חטי *81b(1)*
n. כרם *81b(3)*
n. מועד
vb. קטף
pron. חורן *81b(4)*
vb. יבש
n. מקלקלה
n. מחקנה
vb. קטף
vb. שבק
n. שנה
n. הזהר *81b(5)*
n. מועד
vb. עבד
vb. ירי *81b(6)*
n. מהולה
n. מועד
vb. עבד
n. מועד *81b(7)*
n. פומפי
vb. זפת *81b(8)*
n. גרב *81b(9)*
adj. דקדיק
n. זפת
vb. זפת
n. כוזה
adj. גליד #2 *81b(10)*
n. גרב
vb. זפת
n. כוזה
n. גרב *81b(11)*

n. בית מדרש *83c(37)*
vb. הלך
vb. חמי
conj. מן
vb. דרש *83c(38)*
vb. ידע *83c(39)*
n. אדורי *83c(41)*
vb. עבר
n. צלים
n. איקר *83c(42)*
adv. יאות
vb. בעי *83c(43)*
prep. קומי
pron. אהן *83c(49)*
pron. חורן
n. קונדיטון
n. טעם *83c(50)*
adj. עתיק
num. תריין *83d(11)*
n. איסטרט *83d(12)*
vb. בקר
prep. מן
adj. תשיש
vb. כזע *83d(13)*
n. חמר #2
n. חנוכה *83d(41)*
conj. די *83d(42)*
n. ניסן
vb. בדק *83d(43)*
n. מועד
n. דיבור *83d(46)*
vb. עני
vb. הוי *G 81b(20)*
n. אחה *G 82a(23)*
adv. יומדן *G 82a(33)*
n. ברנש *G 83a(46)*
vb. סמי *G 83c(42)*
n. נזיר *G 83c(47)*
n. אברייה *G 83d(42)*

Yevamot

vb. קפר *2b(27)*
prep. לוקבל *2b(28)*
n. לישן
vb. קפר
vb. בעי *2c(20)*
adj. דרומיי *2c(31)*
prep. על *2c(32)*
n. שמועה *2c(37)*
אית *2c(38)*

n. מועד
adj. ציפוריי
pron. אנן *83b(4)*
prep. כגון *83b(16)*
n. רכ
vb. באר *83b(17)*
vb. חכם
n. רכ
n. מתני *83b(18)*
n. איסטרט *83b(34)*
vb. הלך
vb. גדף *83b(35)*
vb. זמן
n. בותיי
vb. נחת
vb. קרע
אית *83b(36)*
n. אם
n. חמר #2
vb. יהב
n. לכ
n. מאן
n. מרתוק
vb. ספק *83b(37)*
conj. אפעלגב *83b(43)*
n. גובנה
n. מיין
vb. סלק
n. צום
vb. חטף *83b(44)*
vb. יתב
n. נעמי
n. חפילה
vb. תנק *83b(45)*
vb. צוד
n. עולימה *83b(55)*
n. סכ *83c(9)*
vb. תני
pron. מהו *83c(14)*
prep. דלא *83c(15)*
vb. חפת
adv. מנן
n. סנטורין
vb. סוג *83c(16)*
n. תורעה
n. מילה *83c(34)*
n. שמועה *83c(35)*
adj. זעיר *83c(36)*
vb. נהג
n. רכ
n. שם

vb. ילף
vb. לבש
pron. מה
prep. מן
vb. סבר
n. עובד
adj. זעיר *82d(47)*
conj. אילו *82d(48)*
vb. הוי
vb. תני
vb. באש *82d(50)*
n. חיווי *82d(51)*
prep. כמין
prep. קומי
n. תלמיד
vb. תני
n. בוכב *82d(53)*
prep. כמין
conj. אן *82d(55)*
conj. משום
adj. רגיל
vb. קום *82d(56)*
adj. רגיל
vb. שאל
n. חם *82d(57)*
adj. קדמיי
adj. רגיל
n. אחה *82d(63)*
vb. הוי
vb. סלק
vb. הוי *82d(64)*
prep. לגב
vb. מות
n. סנדל
vb. שלח #2
adj. צריך *83a(1)*
adj. צריך *83a(2)*
n. נקוב *83a(15)*
n. ערס
adj. קיסריי
n. לישן *83a(19)*
vb. ירי *83a(29)*
pron. הוא *83a(33)*
n. חרש
vb. שמע *83a(39)*
n. אח *83a(40)*
adj. צריך *83a(41)*
adv. הכן *83a(48)*
n. אפין *83a(60)*
n. צום
vb. גמל *83b(2)*

n. אפין
n. זיו
conj. ביוון
vb. שני
vb. אתי *82b(44)*
adj. ארמניי *82c(6)*
n. אתה *82c(15)*
n. גב *82c(16)*
n. אח *82c(17)*
vb. שלף
n. עובד *82c(20)*
adj. בורסיי *82c(24)*
n. גב
adj. דיקונתיי
vb. מלך #2
vb. קבר
n. כירבי *82c(40)*
vb. אלף *82c(63)*
vb. כסי *82d(7)*
vb. תשש *82d(8)*
n. פם
n. עובד *82d(14)*
n. עובר *82d(17)*
num. תריין
vb. אסר *82d(19)*
n. דרום *82d(20)*
n. רכ
adj. זעיר *82d(21)*
vb. סחי *82d(26)*
n. אביל *82d(33)*
n. אתר
adj. ציפוריי *82d(35)*
vb. שבח
n. אביל *82d(36)*
pron. אהנו
n. רבי #2
n. שבח
vb. תני
n. אביל *82d(37)*
pron. אתון *82d(38)*
n. חיל
n. תלמיד *82d(41)*
vb. קפד *82d(42)*
n. ביר *82d(44)*
vb. גלי
vb. נפק
vb. שלת #2
vb. כסי *82d(45)*
prep. לגב
n. סנדל
pron. את *82d(46)*

n. כלל
n. פרט #2
n. כלל 6c(19)
n. פרט #2
vb. עבד 7c(1)
דלכן 7c(52)
adj. צריך
pron. אהן 7c(55)
n. תניי #2
n. איתה 7c(61)
vb. עקר
num. רביעיי 7c(62)
n. איתה 7d(12)
n. ביר
vb. חנק
vb. עקר
n. רוח
vb. מלג 8a(39)
n. ציבור 8a(49)
n. גרם 8b(57)
prep. משום
n. סדר #2 8b(63)
vb. בעי 8d(18)
adv. תמן
vb. סמס 9a(13)
vb. פלג 9a(49)
adj. זעיר 9a(63)
interj. אין 9b(1)
n. ברה
n. ברר 9b(2)
vb. הוי
vb. ילד
vb. קלס
vb. ילף 9b(7)
n. כלל 9b(25)
vb. כרי 9b(27)
adj. גובליי 9b(31)
vb. יחב 9b(53)
vb. לחש
n. נשי
vb. רהט
n. אדן 9b(54)
n. ביר 9b(55)
n. נגר
vb. פרק
n. ממזרה 9c(63)
n. ממזר 9c(64)
vb. אזל 9c(65)
adv. כן
conj. בגין 9d(5)
vb. פסד

adv. כדון
conj. די 6a(51)
vb. חשש
n. יחידיי 6b(2)
vb. עבד
vb. צער
vb. שבק
n. גרם 6b(4)
n. פרק
pron. חורן 6b(7)
n. אתר 6b(8)
n. יחידיי 6b(11)
pron. היידן 6b(17)
n. רב
n. אולפן 6b(18)
n. מילה
n. מתני
n. אולפן 6b(19)
n. פרק
pron. מן #2 6b(26)
n. ביר 6b(35)
prep. דלא
vb. יכם
num. חד 6b(36)
n. חיל
vb. יכם
vb. זון 6b(37)
n. עיבור
prep. בתר 6b(38)
vb. טען
n. עיבור
vb. צלי
n. דרה 6b(39)
adv. לרע
n. מיינוק
n. קרייה
vb. דוק 6b(40)
n. כווה
vb. בעי 6b(41)
n. עיבור
num. שת עשר 6b(45)
n. ירח 6b(46)
num. תמני
num. תריין 6b(47)
n. אם 6c(6)
adj. ארמיי
conj. עד לא 6c(7)
עיים #2
vb. פסל
vb. ילף 6c(11)
adv. הכה 6c(12)

vb. סמך
n. אמהה 3d(24)
adj. ביש 3d(25)
vb. חמי
n. יום
n. מילה
conj. אוף 3d(37)
n. קרה 3d(43)
אית 3d(47)
n. אתר 3d(57)
vb. נסב
vb. גזר 4a(12)
n. ארמייה 4a(13)
vb. סבר
conj. די 4a(14)
n. אורייה 4a(16)
n. חבט 4a(19)
n. קלט
adv. הכן 4a(31)
vb. קטל 4a(62)
pron. ד(י)ן 4c(26)
לית 4d(26)
n. קיום
vb. אכף 4d(51)
vb. קשי
pron. אהן 5a(49)
num. תמני 5a(51)
n. סתם 5c(4)
adv. הכה 5c(25)
n. אגדה 5c(62)
n. אגדה 5c(63)
pron. אהנו 5d(7)
n. מסכן 5d(13)
adj. קדמיי
adj. עתיר 5d(14)
conj. אילולי 5d(30)
n. רובה 5d(39)
n. זמן 5d(60)
n. ברנש 5d(61)
n. דבתר־ 6a(1)
vb. כשר 6a(25)
adv. מנן 6a(39)
vb. בעת 6a(42)
adv. כן
n. חמרה 6a(43)
vb. ילד
vb. עבר
vb. צנן
vb. רבע #3
vb. בעי 6a(44)
n. יום

n. דיעה
vb. סייע 2c(39)
vb. סייע 2c(40)
vb. קלס 2c(57)
pron. ד(י)ן 2c(59)
n. קילוס
n. אח 2d(4)
n. אחה
n. גבר
n. אחה 2d(5)
vb. נסב
n. מחזור 2d(37)
n. מסמר 2d(39)
conj. עד לא
vb. קבע
vb. אזל 2d(53)
vb. הלכה 2d(54)
prep. לגב
conj. ברם 3a(10)
vb. שמע 3a(21)
vb. אמר 3a(22)
interj. אין 3a(23)
n. אנש
vb. קשי
conj. די 3a(29)
n. כותיי
vb. דרש 3a(30)
n. דרש 3a(32)
vb. חשד
n. כותיי
vb. דרש 3a(34)
vb. כתב 3a(53)
vb. נום 3a(54)
vb. סבר
vb. נום 3a(55)
n. צרור
vb. שדי
vb. שלח 3a(56)
pron. את 3a(57)
vb. אתי
n. שכן 3a(60)
n. עיין 3a(64)
vb. כשר 3b(5)
vb. קרי 3b(10)
n. חבל #2 3b(11)
n. חכלה
vb. ידי 3b(20)
vb. נפק 3c(36)
num. ארבע עשר 3d(8)
n. אתר 3d(14)
vb. חלף

9d(30) vb. פתח
9d(31) vb. גחך
n. חך
9d(39) n. חך
vb. פתח
9d(40) vb. גחך
9d(57) conj. דלא
10a(36) n. כלל
10a(45) pron. חורן
10a(48) pron. הינון
10a(51) n. כלל
10a(59) adj. ציידניי
10a(62) n. שעה
10b(17) vb. ידי
10b(20) n. ביי
prep. גו
10c(59) vb. נפק
10d(3) vb. תני
10d(31) vb. דכר
vb. עסק
10d(41) vb. ירי
10d(43) vb. סבר
10d(51) vb. עבד
vb. פלג
10d(57) n. סתם
11a(3) prep. בן
11a(18) vb. חזר
11a(44) n. פרק
11a(45) pron. אהנו
11b(10) אית
n. ברה
n. גבר
n. חורגה
vb. נסב
11b(11) n. ברה
n. חורגה
vb. ילד
11b(23) n. קונדיטון
vb. שקי
11b(26) vb. אזל
n. קונדיטון
11b(52) vb. הלכה
11c(1) adj. פשיט
11c(4) prep. בן
pron. ד(י)ן
11c(63) adv. עוד
11d(13) pron. כל
11d(41) n. שמועה
11d(60) vb. שאל
12a(11) vb. פשט
12a(14) vb. חוב

12a(49) vb. עבד
12a(58) n. עובד
12a(59) adj. צריך
12c(20) vb. חוי
vb. כפף
12c(21) vb. כפף
12c(44) n. קנתורס
12c(45) n. חביב #2
vb. חלץ
n. רב
12c(46) n. אח
n. לב
n. שורציף
n. שנץ
12d(8) vb. שאל
12d(11) vb. שלח
12d(14) n. איסטרט
vb. טייל
vb. מטי
12d(15) vb. כרך
n. סיבן
n. פילי
vb. פתח
12d(16) n. אגוד
n. מלכניק
12d(17) n. חליטר
n. חנו
12d(18) adv. כך
12d(19) vb. חמי
vb. נפק
vb. סמך
12d(26) adj. ציירניי
12d(28) vb. הוי
n. מתני
12d(29) לית
12d(37) n. אוויר
12d(38) prep. כמין
conj. מן #2
n. שובך
12d(45) n. כלל
12d(49) n. כלל
12d(52) n. כתוב
n. סתם
12d(55) n. ביח חבוש
vb. עבד
n. רכל
12d(56) vb. בעי
vb. דוק
vb. כרז
n. מחט
n. צינורה

12d(57) n. כווה
n. כושר
n. בושר #2
12d(59) adv. לאן
n. סב
n. סבה
12d(60) pron. ד(י)ן
pron. היא
n. טלייה
vb. כלם
adv. לאן
n. סבה
12d(61) n. טלי
n. סבה
12d(64) adv. לבר
vb. נפק
13a(5) conj. בלחוד
13a(7) n. סין
13a(13) n. דרוש
n. חזן
n. מתניין
n. ספר #2
n. צורך
13a(15) vb. גוב
n. מרי אולפן
13a(16) n. אגדה
13a(18) vb. פייס
n. פייסון
13a(19) n. ברנש
prep. דבוות
n. חיין
13a(23) vb. גוב
13a(24) vb. טוף
13a(31) n. עובד
13a(32) n. זמן
vb. חלץ
vb. כפף
adv. תניינות
13a(34) vb. חלץ
13a(35) vb. שרי
13b(57) n. גרש
prep. עד מטי
13c(6) n. מחזוד
13c(7) vb. אלף
n. מסמר
13c(8) conj. עד לא
vb. קבע
13c(29) אי #2
n. ארוס
interj. הא
13c(35) vb. רון

13c(36) pron. חורן
13c(42) n. גנון
13d(7) adj. פשיט
13d(13) adj. פשיט
13d(55) vb. קשי
13d(60) vb. יכל
14a(32) n. סתם
14a(33) n. כתוב
14b(44) n. קנס
14b(56) adv. כן #2
14d(7) n. פלן
14d(22) n. חבר
14d(26) n. אונס
adj. שכיח
14d(30) n. רחיש
adj. שכיח
14d(34) n. כתובה
n. מרש
14d(40) n. כתובה
14d(41) n. מדרש
14d(43) n. כתובה
n. מרש
15a(13) n. דקל
15a(14) vb. סבר
vb. רכב
15a(31) n. ברנש
vb. דמי
לית
15a(33) n. אדן
n. חיין
vb. לחש
n. ספק
n. תלמיד
15a(34) vb. יקד
vb. מחי
n. ספסל
n. ערקה
15a(35) pron. הוא
n. ספסל
n. ערקה
vb. קום
15a(37) n. ברר
n. ממזד
vb. קלס
n. שמיין
15a(48) num. חמש
15b(25) vb. אמר
15b(26) vb. אגר
vb. פסד
vb. שעי
vb. שתק

n. פסד *15b(28)*
vb. חכם *15c(38)*
n. סיפלני
vb. בעי *15c(39)*
vb. אמר *15c(40)*
n. לישן
n. נחיר
n. סיפלני
n. גוף *15c(55)*
vb. טוס
pron. כל
prep. לגו
n. נפיש
vb. אזל *15c(56)*
n. אפין
n. זיו
vb. שני
vb. תרז *15d(25)*
vb. טוף *15d(26)*
vb. יכד
n. גט *15d(60)*
vb. כשר
adj. סרקיי
n. שורה *15d(61)*
num. שת עשר *16a(46)*
n. אריסטון #2 *16b(9)*

Soṭa

pron. ההוא *16b(56)*
ייבה
ייבה *16c(2)*
prep. כוות *16c(17)*
n. רב
vb. ילף *16c(21)*
n. מילה *16c(34)*
n. מילה *16c(44)*
n. שיעור *16c(52)*
vb. אתי *16d(4)*
vb. תני *16d(5)*
vb. דכר *16d(13)*
vb. סלק *16d(24)*
n. תלמיד
vb. דרש *16d(38)*
adj. יליף
n. כנישה
n. עובד
vb. שעי
adj. יליף *16d(39)*
n. לילי
vb. עני #2

vb. שמע
n. בוצין *16d(40)*
vb. טפי
n. דרוש *16d(41)*
n. אפין *16d(42)*
adv. הכה
conj. עד זמן
vb. עלל
vb. רקק
vb. חשש *16d(43)*
vb. לחש
vb. עבד
vb. אמר *16d(44)*
n. מגידה
vb. עכד
vb. עלל
n. ענה
pron. אתי *16d(45)*
vb. חבם
vb. לחש
vb. רקק
n. אימה *16d(46)*
n. מזון
vb. רקק
num. שבע
vb. אזל *16d(47)*
vb. אמר
n. בעיל
vb. רקק
conj. אילו *16d(48)*
vb. לקי *16d(49)*
n. ספסל
vb. דצי
vb. קנתר *16d(62)*
vb. פתר *17a(6)*
aux. vb. נהיג *17a(38)*
n. אפטרה *17a(53)*
n. איזור *17b(15)*
n. ארע *17b(16)*
n. חמר #3
n. חדובי
n. כורת
vb. נקף
vb. קצץ
n. תרוב *17b(17)*
n. יד
n. מלא
vb. נגד
vb. שני *17b(18)*
n. גלגין *17b(30)*
n. גרש

n. גבר *17b(37)*
vb. כתב
n. פיטק
n. סתם *17b(38)*
conj. ער *17b(39)*
vb. צמת
num. תריין
n. תילוף *17b(43)*
prep. לייד
conj. מה *17d(15)*
n. קרה
vb. שעי
אית *18a(45)*
pron. הוא
vb. אמר *18b(5)*
pron. ר(י)ן
pron. היידן
vb. אכף *18b(20)*
n. קילוס *18b(27)*
vb. פתר *18b(28)*
vb. שמע *18c(50)*
adv. הך *18c(59)*
vb. פרח
adj. עטושיי *18c(60)*
vb. קום *18d(16)*
n. אנש *18d(39)*
vb. ספק
vb. שתי
vb. חלתל *18d(40)*
n. ארמלה *19a(28)*
vb. כזבז
vb. הוי
n. נכטין
vb. קרב
n. כתוב *19a(29)*
vb. אבד *19a(30)*
n. גרם
vb. זבן
n. מזון
n. פרן
vb. תבע
vb. קרב *19a(31)*
adj. יליף *19a(32)*
n. מסכן *19a(33)*
n. מעשר
n. עיין
conj. הך מה *19a(34)*
n. שיעור *19a(35)*
vb. זכי *19a(36)*
vb. חסר
adj. יליף

n. קרט
vb. אכד *19a(37)*
n. כתולין
vb. חגל
vb. נסכ
vb. צום
n. שם
adj. יליף *19a(40)*
adj. ממלחיי *19b(39)*
vb. צום *19d(1)*
דלכן *19d(6)*
vb. צרך *19d(11)*
vb. בדק *20a(17)*
adv. בדון *20a(22)*
pron. הוא *20a(34)*
n. רכתר־ *20a(49)*
n. כרנש *20a(61)*
n. רב
n. פרק *20b(3)*
vb. אכף *20b(21)*
n. אנש
n. חבר
n. עילה
vb. אכף *20b(31)*
n. עילה
vb. בעי *20b(57)*
n. גרב
vb. רכע #2
num. שח עשר
vb. שער *20b(58)*
n. בית סאה *20b(59)*
n. דייסקרין
num. חמש
num. מאה
prep. על
vb. טלק *20b(60)*
n. טריקלין
n. סאה
prep. על
n. ראש גלותה
n. חיטה *20b(61)*
vb. מלי
vb. נסכ
vb. אגר *20b(62)*
prep. על
n. פליג
n. פסוק #2 *20c(22)*
n. כתף *20c(36)*
n. מצווה
vb. נקף #3
n. חובה *20c(37)*

n. מצווה
n. עם
vb. קזז
20c(38) איתי
vb. נכי
20c(39) vb. עבד
20c(43) vb. דון
20c(44) vb. גחך
n. סב
n. ענה
vb. קרי
20c(45) vb. נפח
20c(47) n. לב
n. ממון
vb. רחם
20c(48) vb. ברך
vb. מטי
20c(49) vb. פלג
20d(21) n. ווחרן
ליח
adj. קיסריי
20d(50) n. פרק
20d(53) pron. אהן
20d(59) n. כיתן
vb. מצר
n. עמר
vb. שזר
20d(60) pron. אהן
20d(62) n. חימליוסיס
21a(29) vb. עבד
21a(37) vb. אמר
n. סוף
21a(45) n. פרק
21b(53) adv. אליניסטין
vb. עכב
n. קל
vb. קרי
21b(54) vb. קפר
vb. שמע
21d(24) n. גב
n. עובי
n. קטון
21d(44) vb. פשט
21d(51) n. ארע
pron. ההוא
vb. טען
n. כתף
prep. מן
21d(52) n. ארכובה
n. כחף
21d(53) pron. אוחרן

n. ארכובה
vb. דמי
n. בתף
21d(54) vb. טען
vb. חלי
22a(11) n. אורייה
vb. יבל
n. ראש גלוחה
22a(19) n. אורייה
adj. בבליי
vb. גול
n. חזן
prep. לוחרי
22a(20) vb. יבל
n. פרוכה
22b(32) adv. כדון
22b(36) conj. מן
22b(37) vb. שמע
vb. חקן
22c(1) n. קרה
22c(2) vb. סייע
22c(36) adj. עינתונדריי
22c(46) n. אמה
22c(47) n. פלגו
22d(18) vb. מטי
n. קרה
22d(20) vb. קשי
23a(19) n. תניי #2
23a(21) n. סוף
23a(22) conj. אפילו
23a(32) n. חבל #2
n. ראש
23a(34) n. גייס
23a(35) vb. גייס
23a(39) vb. אזל
vb. אתי
conj. כגון
prep. כגון
23c(38) adv. הבן
23c(39) n. נחיד
vb. סמך
23c(40) pron. אנה
23c(44) n. ביי
vb. חלף
23c(56) vb. חכם
n. נחיר
n. סיפלני
23c(57) vb. בעי
n. נחיר
n. סיפלני
adj. ציפוריי

23c(58) n. לישן
n. סוף
vb. צוד
23c(63) n. אחר
n. גוף
23d(3) vb. פחר
23d(27) vb. פשט
23d(30) adj. פשיט
23d(32) vb. עבד
23d(52) vb. פחר
24a(20) n. קטול
24a(62) n. איגרה
prep. עד
num. חלת
24b(3) vb. סבר
24b(21) prep. מן בחר
vb. קום
24b(49) n. יום
24b(52) n. רבי #2
24b(53) vb. בטל
n. ענה
n. פרגמטייה
vb. צבת
24c(3) conj. אילו
vb. רום
24c(6) n. רסיס #2
24c(7) vb. קני #2
24c(8) vb. זבן
n. קליעה
24c(17) n. ראש גלוחה
24c(19) vb. חסר
n. מילה
24c(26) vb. פקד
24c(29) n. ביי
vb. בעי
24c(30) vb. דמך
vb. חתן
n. נשיו
G 19a(29) pron. הדך
adj. שטי
G 23a(42) n. בירבי
G 23c(38) n. יחידיי
V 16c(25) n. רובה
V 16d(45) pron. אחי
V 20b(58) n. רצועה

Ketubbot

24d(34) n. ארמלה
vb. בנס
24d(35) vb. אתי

n. טעם
24d(45) n. קנס
24d(48) conj. אוף
25a(19) vb. דבר
25a(29) adv. איפשר
adj. עליב
25a(30) vb. גמל
25a(32) n. מיח
25a(33) adv. בדון
25a(61) n. אנש
n. (חד ד)סגי נוהריה
n. סמי
25a(62) vb. קנחר
25b(5) conj. מכיוון
25b(11) conj. אלא
25b(14) vb. שווי
n. שיטה #2
25b(15) vb. חחם
25b(18) vb. נפק
25b(52) vb. הדר
adv. למה
25c(27) vb. ערבב
25c(31) n. מיסת
25c(32) n. חילוף
n. בהונה
vb. סלק
25c(33) vb. נחת
vb. סלק
25c(43) conj. סן קודם
25c(44) vb. ילף
25c(60) vb. תני #2
25d(35) n. עובד
25d(52) n. קושיי
25d(56) vb. דמי
25d(62) conj. כמה ד־
26b(4) n. נמנום
26b(5) n. פיריום
26b(13) vb. ידי
26b(18) vb. נפק
26b(45) n. סוף
26b(59) n. איגרה
n. ספד #3
26c(24) n. גרש
adj. קדמיי
26c(33) n. איבחס
26c(42) vb. נפק
26c(52) vb. בעי
vb. זקק
26c(54) pron. ההוא

n. חיל
adv. סמירון
26c(59) vb. שבי
26c(60) n. ברה
n. שביי
26c(61) adv. מן לבר
n. שביי
26c(62) vb. נפק
n. שביי
26c(63) vb. טפל
vb. ידע
n. קריבה
26c(64) vb. שקר
26d(39) adj. קרתיגנייי
26d(40) n. איחה
vb. שבי
27a(50) adv. יאות
27b(33) adj. בבליי
adv. חמן
27c(28) adv. איכא
prep. בן
27c(29) n. תניי #2
27d(9) adj. פשיט
27d(64) n. דין
vb. נצח
28b(8) vb. סייע
28b(10) אית
n. מחני
28b(11) vb. סייע
28b(13) adv. כן
28b(14) vb. שכח
28b(17) adv. מנן
28b(22) vb. מטי
28b(50) vb. חמה
28b(51) adv. הבן
28d(20) vb. אתי
28d(37) n. ביר
vb. זון
28d(38) adj. רשיע
28d(44) vb. פרש
28d(47) vb. אגר
28d(48) conj. כמה ד־
vb. נסב
n. שמש #2
28d(49) vb. הוי
28d(50) vb. סבר
28d(57) n. גרש
vb. הלכה
29a(39) n. דקל
vb. רכב
29a(51) n. אסי

vb. קצץ
29a(62) vb. אתי
29b(4) adv. הך
vb. חמה
29b(18) n. שמועה
29b(19) vb. בטל
prep. מן קומי
n. מחני
29b(25) n. בית כרב
n. דינר
n. פרן
29b(26) conj. או
29b(27) adj. טב
conj. מכיוון
29b(32) n. ברנש
29b(33) n. גבר
29b(34) pron. אח
29c(36) vb. עוק
29c(40) n. דבה
29c(41) n. זעירה
29c(43) n. זעירה
29c(53) vb. ירי
n. עיקר
n. תימליוסים
29c(57) adj. קרתיגנייי
29d(9) n. עובד
29d(32) vb. נסב
29d(52) vb. דרש
30a(16) vb. נהר #2
30a(18) n. דיעה
30a(26) conj. כל מה
30a(35) vb. סכל #2
30a(36) pron. מה
30a(37) n. חייה
vb. ילד
30a(38) n. גזור
30a(39) n. איחה
vb. צבת
30b(19) vb. לעי
30b(38) vb. פחח
n. פרפרנון
30b(48) vb. בחב
30b(49) vb. סני
30b(51) n. דיטלה
30c(42) vb. אמר
30c(43) pron. הוא
30c(45) n. דיעה
30c(57) pron. אהן
vb. ירי
vb. מרק
n. פרן

vb. שבק
30d(3) n. שום
30d(23) vb. ערר
n. קרשין
vb. חני #2
30d(25) n. אח
30d(26) vb. בעי
30d(27) n. אורח
vb. הני
prep. ל־
vb. קום
30d(28) n. איחה
adv. הכה
vb. כסי
adj. ערטילייי
30d(32) n. בלרר
n. מוער
vb. שבק
30d(33) vb. גרם
n. מועד
n. מריה דמועדה
vb. חכל #2
30d(44) conj. אוף
n. חולק
adv. פרה
adv. ציבחר
30d(50) vb. גבי
vb. פקד
30d(51) n. יחס
n. מדל
n. פרנסה
30d(55) conj. אפילו
vb. בעי
vb. ערר
vb. קום
31a(2) vb. יחב
prep. על גיף
vb. פשט
n. שאילה
31a(3) vb. הוי
vb. זרק
n. נהר
31a(9) conj. מכיוון
31a(12) adj. ציפוריי
31a(13) pron. היא
31b(21) conj. הן
vb. פלג
vb. חני
31b(28) n. פרק
31b(54) vb. בדק
31b(56) adj. ניח

n. פרפרנון *31c(5)*
vb. מטי *31c(7)*
vb. בעי *31c(18)*
vb. ערר *31c(20)*
adj. קריב
vb. נסב *31c(21)*
vb. נפק
n. פרן
n. פלניח *31c(22)*
n. פרן
vb. קרי
vb. נסב *31c(23)*
vb. סני
n. פלגו
vb. צבי
n. שוחפו
conj. כמה ד־ *31c(24)*
לית
vb. גפף *31c(25)*
n. חוב #2
vb. נשק
vb. טרד *31c(26)*
n. מולה *31c(40)*
vb. פתר *31c(61)*
n. קולסי
pron. ד(י)ן *31d(1)*
adj. קורדייניי
vb. דכר *31d(4)*
n. מום *31d(7)*
adj. אחריי *31d(16)*
adj. אחריי *31d(17)*
vb. סלק
טולמיסן *31d(28)*
n. מטרונה
vb. נגע
n. סמה
conj. על
n. אדר #3 *31d(31)*
n. ברח/ברוח
n. פיקסינון
n. בלוט *31d(32)*
n. רלוב
n. אלווס *31d(33)*
vb. חלף *32a(54)*
adj. טב *32a(59)*
n. חפלוגה *32a(63)*
n. בית כרם *32b(11)*
n. פרדס *32b(13)*
n. רובה *32b(57)*
n. גרם *32d(14)*
n. נכסין *32d(50)*

vb. נפק
vb. עלל
32d(51) pron. היידן
32d(57) n. רובה
33a(7) n. מיבל
33a(8) vb. זבן
n. מלח
n. משח
n. תרנגל
33a(11) n. מדל
33a(14) adj. עתיר
33a(15) n. קריבה
33a(16) n. עבד
33a(17) vb. סמך
33a(30) n. אמהה
n. ארמלה
vb. תפס
33a(32) n. מרי חוב
vb. נסי
n. עז
vb. שבק
33a(34) ריד־
vb. סבר
33a(38) n. טעם
33a(55) vb. ילף
33a(57) n. צורך
33a(64) n. סוגי
33b(9) n. ראש
33b(33) conj. בגין
vb. הלך
vb. פסר
n. פסיעה
33b(40) adv. נמי
33b(50) n. רייטגמה
adv. טבאות
33b(51) conj. אן
vb. חלט
n. נבסין
33b(52) pron. אנן
vb. חלט
33b(53) n. אחר
prep. בתר
33b(54) n. איגרה
num. חלת
33b(55) conj. אילא
vb. חלט
33b(56) vb. חלט
vb. כרז
33b(64) vb. גלי
n. חסף
n. מרגלי

33c(2) conj. מה
33c(3) vb. חוב
33c(4) pron. הינון
33c(6) vb. אבד
pron. אהן
vb. אמר
pron. חורן
n. כרטיס
33c(12) n. פרווובול
33c(13) ליח
vb. פרי
33c(21) pron. אהן
n. חבר
vb. חזר
vb. יזף
n. כרטיס
prep. לבר מן
prep. מן
33c(22) n. אורח
vb. יבד
n. פרן
33c(23) n. אורח
vb. יבד
n. כרטיס
adj. כשר
33d(36) adv. לכן
33d(44) n. ארמלה
33d(45) n. כתובה
33d(46) n. דיין
33d(48) n. שחוד
33d(50) pron. היא
n. שחור
33d(56) pron. אהן
vb. יהב
adj. קשי
33d(57) n. מנה #2
vb. סלק
n. פרגמטייה
33d(58) n. פרגמטייה
33d(60) vb. אזל
adv. כדון
conj. עד
34a(3) n. פירוש
34a(7) n. שחוד
34a(10) vb. שני
34a(13) n. בור
n. חקל
34a(14) vb. גרי
n. שקיעין
34a(15) vb. זבן
n. שקיעין

34a(17) vb. אתי
n. ברנש
vb. יזף
vb. פשר #2
34a(18) vb. טרף #2
n. סוף
vb. פשר #2
vb. שמע
34a(20) vb. קני
34a(21) pron. ההוא
34b(14) vb. בעי
34b(31) n. ארמלה
vb. רמי #2
vb. תבע
34b(32) vb. אבד
vb. חזר
vb. ידע
34b(38) ייבה
34b(50) n. זבן
34b(53) n. איתה
vb. עוק
34b(54) n. איקר
adv. סגין
vb. שבק
34b(55) vb. נסב
34b(56) vb. נחת
n. נכסין
n. סנטר
34b(57) vb. דבר
vb. חזר
vb. יהב
34b(58) pron. חורן
n. משבק
n. שכונה
34b(59) vb. חבט
n. חיל
n. קל
vb. שרי
34b(60) vb. בזי
ריד־
n. מזון
vb. נסב
vb. סלק
34b(61) vb. צות
34b(62) n. גוף
prep. לבר מן
prep. לגו
n. צער
n. קל
34c(8) vb. אמר
n. גרס

34c(15) vb. פרש
34c(20) pron. חורן
34c(35) vb. חמי
34c(40) vb. בעי
34c(46) pron. היידן
n. מילה
34c(48) adj. צייידניי
n. ביי *35a(2)*
n. נשיו
vb. שעבד
vb. אזל *35a(9)*
vb. פקד *35a(12)*
adj. אובס *35a(13)*
vb. בהת
n. בוריריק
adj. חוור
adv. לא
vb. לבש
adj. צדיק
vb. חפת *35a(14)*
adj. רשיע
vb. כהת *35a(15)*
n. עובר
n. רב
n. חטר *35a(16)*
vb. חפת
n. מסן
n. רגל
n. משיח *35a(17)*
vb. עחד
vb. בזע *35a(18)*
vb. רוק
vb. כסי
n. מאן
vb. קטל
vb. אול *35a(20)*
vb. אמר
pron. אתון
n. קל
vb. קרע
n. גופתה *35a(21)*
n. מהלך
n. מיל
vb. שרי #2 *35a(22)*
num. תמני עשר
n. כנישה *35a(23)*
vb. נחת
vb. חלי
vb. חלל *35a(25)*
vb. צזק
n. שובה

adj. טב
n. קרקע
conj. אלא *36b(19)*
דיד־
n. חיל *36b(20)*
vb. טען
n. טרחו

Nedarim

pron. הינון *36c(63)*
n. חניי #2
n. כולב *36d(21)*
n. קנת
n. חסף *37a(3)*
adv. לא
prep. כגון *37a(5)*
n. כסף #2
adj. נפחיי
vb. קרי
n. מומי *37a(8)*
vb. נדר
n. מומי *37a(9)*
vb. נדר
n. שמאל *37a(10)*
n. חמיד *37a(16)*
n. אימר *37a(18)*
vb. ינק
n. בחיבייה *37a(29)*
vb. בדק *37b(44)*
vb. חזר *37b(49)*
n. אח *37b(53)*
adj. אחריי *37b(54)*
n. חניי #2 *37c(4)*
vb. נדר *37c(7)*
n. מילה *37c(8)*
adv. בקדמייחה *37c(13)*
vb. חמר
vb. קלל
vb. חגר *37d(19)*
n. מוחן #2 *37d(20)*
vb. בלע *37d(40)*
n. גמל
n. מלך
n. קרוכין
vb. בלע *37d(41)*
n. גומרה
vb. יהב
vb. מלי
n. פחלץ
n. חבן

vb. חרק
n. מות
n. מילה
n. שן
vb. גחך *35b(28)*
vb. חרק
prep. קובל
adv. חמן
vb. יהב *35b(30)*
vb. עבד
n. שליחו
vb. טפל *35b(31)*
vb. גלי *35b(32)*
vb. חרק
n. מות
vb. בבי *35b(33)*
vb. דמך
n. נחות
vb. נסי
vb. שרי
vb. אבד *35b(34)*
n. ארע
pron. מה
adj. מסאב
n. מרגלי
n. ארע *35b(36)*
prep. על גיך
n. ערס
n. ים *35b(38)*
n. מלח
vb. כוון *35b(42)*
prep. כלוקבל
adj. מציעיי
vb. שער
vb. טייל *35b(43)*
n. רובה *35b(52)*
vb. קנחר *35d(1)*
vb. מחל *35d(29)*
n. גב *35d(30)*
n. משבון
vb. פרש *35d(63)*
vb. דון *36a(31)*
vb. טען #2 *36a(32)*
vb. גלגל *36a(33)*
vb. שבע
adj. מלי *36a(41)*
adj. ריקן
n. מחץ *36a(42)*
n. משח
n. סוף *36a(43)*
vb. בעי *36b(18)*

vb. בנע
prep. מן קומי
conj. אן *35a(52)*
vb. אתי
n. אגדה *35a(53)*
conj. די
vb. מסר
n. ספר #3
n. עיין
vb. שגר
vb. הלך *35a(54)*
n. סבו
vb. צומ
n. ברנש *35a(55)*
n. דדוג
adj. זעיר
n. גרדיי *35a(56)*
vb. חמי
n. רקיע
pron. את *35a(57)*
prep. קומי *35a(58)*
vb. לעי *35a(59)*
vb. צער
adv. סגין *35a(60)*
vb. גלי *35a(61)*
vb. אלף *35a(62)*
vb. ילף
n. ראש גלוחה
vb. יהב *35a(64)*
adv. חמן
n. גבר *35b(1)*
n. משיחה
n. עילה
adv. חמן
vb. גרש *35b(2)*
n. דן
vb. עני #2
n. עיין *35b(3)*
vb. מבך *35b(4)*
vb. נפש
vb. סבל #2
vb. נבי *35b(7)*
n. זול *35b(10)*
n. שבע
vb. בעי *35b(25)*
pron. הינון
vb. יבל
n. איסקריטור *35b(26)*
vb. אזל *35b(27)*
n. חלל
vb. חמי

prep. בר מן *35a(26)*
n. איגר *35a(27)*
n. ברת קל
vb. טלק
vb. סלק
n. קצר
n. קצר *35a(28)*
num. שבע עשר
vb. חשש *35a(30)*
prep. מן גו
num. תלת עשר
אי #2 *35a(32)*
n. זמן
vb. נבס
n. עגל
vb. געי *35a(33)*
vb. נשם
vb. שיזב
n. עבבר *35a(34)*
n. קן
vb. רפי
adj. ענוון *35a(35)*
vb. סלק *35a(36)*
n. ראש גלוחה
n. דבר *35a(37)*
vb. יחב
prep. לעיל מן
n. נקבה
vb. כעס *35a(40)*
n. אורייה *35a(41)*
n. כלל
n. דמו *35a(42)*
n. סוף
vb. עלל
num. תלת
n. מרי *35a(43)*
vb. עוק
n. אצבע *35a(44)*
adv. מחר
vb. נשם
vb. יהב *35a(45)*
vb. עבד
vb. נשם *35a(46)*
pron. אנה *35a(47)*
vb. הוי
n. איקר *35a(48)*
n. ביח וועד
vb. עלל
n. שבח *35a(50)*
vb. חני
n. בני *35a(51)*

pron. מה
n. עבור
n. שלח *40c(13)*
n. סוסרן *40c(15)*
n. ערס *40c(26)*
adj. קיסריי
n. אורח *40c(31)*
n. פיגם
n. אורח *40d(22)*
vb. טעם *40d(23)*
n. אורח *40d(24)*
n. צפר
adv. רומשית *40d(25)*
n. אורח *40d(27)*
n. יום *40d(28)*
vb. חסל *40d(37)*
conj. עד
n. פרק
n. פרשה
n. גובנה *40d(39)*
vb. סלק
n. צום
n. מטעומי *40d(43)*
n. ערובה *40d(56)*
vb. פקד *40d(58)*
vb. קנחר *40d(64)*
n. פני *41a(3)*
n. טעון *41a(10)*
n. צימוקין
vb. חשש *41a(28)*
conj. ברם *41a(39)*
vb. בדק *41a(40)*
conj. כיוון
vb. צער
pron. אהן *41a(44)*
vb. שבע
vb. שמע *41b(41)*
vb. הני *41b(42)*
vb. אכל *41b(52)*
n. נדר
vb. עבר
conj. אילולי *41b(55)*
vb. חהי
pron. הוא *41b(56)*
vb. חהי
conj. משום *41b(61)*
n. נדר
vb. דון *41b(63)*
vb. בהי
n. עיין
vb. אתי *41c(1)*

n. ליטרה
vb. פחח
n. אורח *39d(5)*
vb. זבן
n. נון
n. אורח *39d(8)*
vb. זבן *39d(9)*
n. טרי
n. צחנה
vb. קרי
n. חלב *39d(10)*
adj. מקטר
vb. בשל *39d(12)*
אית *39d(32)*
n. חות *39d(33)*
n. איגרה *40a(31)*
vb. יקר *40a(33)*
vb. בסר *40a(34)*
n. אורייה *40a(35)*
vb. כתב
vb. שלם *40a(36)*
vb. קבל #2 *40a(37)*
prep. דבוות *40a(39)*
vb. חשב
vb. ידע
conj. די *40a(40)*
vb. חכם
conj. מכיוון
vb. שמע
vb. מטי *40a(41)*
n. סוסי
n. קילקול
vb. רכב
n. שהיד *40a(47)*
vb. גבל *40a(57)*
n. דבש
vb. טגן
vb. טחן
n. טלופח
vb. נפק
vb. קלי
adj. בריך *40a(62)*
n. חיטה
adj. נקי
n. יחיריי *40b(43)*
n. קרה #2 *40b(50)*
n. מסרול *40b(55)*
n. ננע
n. פלוליה
n. קולקסייה
n. דגן *40c(1)*

n. ברוז
vb. נפק
vb. פסד
n. שוק
vb. טפי *38d(24)*
n. דליקה *38d(29)*
n. מגיר
n. מגירו
vb. נפל
adj. נפחיי
n. גד *38d(30)*
vb. טפי
adj. נפחיי
n. גולה *38d(31)*
n. מדל
vb. שיזב
n. גדיש *38d(32)*
n. נור
vb. ערק
n. דיין *38d(45)*
vb. פשט *38d(51)*
n. שאילה *38d(52)*
vb. קשי *38d(56)*
vb. קשי *38d(60)*
vb. מחי *39a(51)*
vb. שפך *39a(52)*
vb. זבן *39a(62)*
n. חולק
n. נדר
num. חד *39b(3)*
num. תריין
vb. נדר *39b(21)*
vb. רווח
vb. רווח *39b(22)*
vb. שבע
n. קביוסטים *39b(23)*
vb. עלל *39b(26)*
n. איגרה *39b(27)*
vb. קרי
pron. מהו *39b(28)*
pron. אהנו *39b(29)*
adv. הכן *39b(39)*
vb. נפק *39c(30)*
n. חליטה *39c(33)*
vb. טעם
n. מוון
pron. מידי
n. חביץ *39c(42)*
n. רופיטון *39c(50)*
n. החל *39c(55)*
n. בלכיד *39d(2)*

n. חיווי *37d(42)*
n. מסוסטל
n. משך
n. קרוכין *37d(43)*
n. אורח *37d(44)*
n. מילה *37d(45)*
adj. מלי *37d(48)*
n. ננע
n. קטר
vb. רבע #2
n. ארכוב *37d(49)*
adj. עגיל
conj. אלא *38a(2)*
conj. אפילו
n. ביעה
n. מרגלי
n. מטר *38a(10)*
vb. פתר *38a(25)*
n. בייה *38a(28)*
כורותי
vb. גלגל *38a(33)*
adv. בה *38a(44)*
n. טלייה *38a(52)*
adj. צריך
n. בי *38a(58)*
vb. גזי *38b(25)*
interj. הילך
n. חוב
n. שליחו
vb. דחק *38c(21)*
n. זוסט
vb. חשר
conj. מכיוון
n. קמח
vb. שאל *38c(22)*
prep. מן חמת *38c(24)*
n. עולימה
n. קוזמר
n. משכון *38c(28)*
n. אגר *38c(57)*
n. מתניין
n. אשון #3 *38d(1)*
vb. פתי
n. אפסנתה *38d(2)*
vb. מלי *38d(4)*
n. מסוירוס
vb. קדח
n. קונדיטון
vb. פסד *38d(21)*
adj. ארמיי *38d(22)*
pron. בל

n. מיין
n. מילה #2
n. מיסטרין
adv. סגין
adj. ערים
n. כתב *44b(19)*
vb. שפך
vb. צפצף *44b(31)*
n. מחנה *44b(32)*
vb. שמע *44c(5)*
vb. שאל *44d(3)*
n. הורייה *44d(27)*
vb. שבק
adv. לאו *44d(28)*
conj. בגין *44d(30)*
vb. נפק
n. עובד
vb. תרס
vb. בטל *44d(31)*
n. מחני
prep. מן קומי *44d(32)*
conj. אוף *44d(50)*
n. גט *44d(54)*
vb. יבד
adj. סרקיי
vb. כשר *44d(55)*
n. סימן
n. שורה *44d(56)*
n. עובד *45a(21)*
n. פריטין *45a(49)*
n. ציבור
vb. שאל
pron. כל *45a(50)*
vb. מוט
vb. עני #4
vb. עתר
n. ציבור
n. חומר #4 *45a(59)*
n. קול
n. חומר #4 *45a(60)*
n. קול
vb. חמר *45a(61)*
n. ביח מדרש *45b(12)*
vb. עלל
n. קדימה *45b(15)*
vb. קטף
pron. כלום *45b(16)*
vb. אמר *45b(17)*
n. מטעומי
prep. משום
איח *45b(20)*

pron. אח *43c(17)*
vb. סכל #2
n. עובד *43c(22)*
vb. לחת *43c(23)*
adj. נקי
n. ביעה *43c(24)*
vb. שלק
vb. לחת *43c(25)*
n. מיין
vb. ירי *43c(36)*
vb. יחב *43c(38)*
n. רב
n. כיפה *43c(39)*
n. שעה
n. ביר *43c(40)*
n. כהן
n. צורך *43d(9)*
conj. אפילו *43d(12)*
vb. פסד *43d(13)*
n. אחר *43d(15)*
n. לישן *43d(17)*
vb. זכי *43d(45)*
vb. יכל
vb. אמר *43d(46)*
vb. גבי
n. לישן
vb. נחת
vb. זכי *43d(47)*
vb. קום
pron. אהנו *43d(48)*
vb. כפת *43d(49)*
prep. לגב
conj. אילו *43d(50)*
vb. שווי
vb. עבד *43d(51)*
n. שטר *43d(54)*
pron. חורן *43d(55)*
vb. מחל
vb. מסר
n. שטר
adj. בכליי *44a(46)*
n. עסיק *44a(49)*
n. חם *44a(55)*
n. לישן *44a(56)*
vb. סכל #2 *44a(59)*
conj. עד לא *44a(60)*
adv. מחר *44b(3)*
vb. חשש *44b(11)*
vb. כשר
n. פינקס *44b(15)*
n. כתב *44b(18)*

adj. בריי
vb. נפק
n. פרנסה
adv. הכן *42b(19)*
vb. כתב
n. סב
n. נדר *42c(9)*
vb. שרי
interj. איפופי *42c(10)*
vb. עטף
vb. שבע
interj. איפופי *42c(11)*
n. מערה *42c(33)*
איח *42c(35)*
vb. טמר
n. מערה
vb. יהב *42c(55)*
n. מקמה
vb. נקף #3
adv. עוד *42d(5)*
n. חבר *42d(47)*
n. ארע *42d(52)*
adj. רחיק
n. שמיין
n. איחה *42d(53)*
vb. אכל *Ar 38c(24)*
n. קוחיסתיס *Riš39b(23)*

Giṭṭin

n. דבתר־ *43a(51)*
vb. פרש *43a(59)*
n. גט *43b(12)*
vb. סבר *43b(18)*
adj. צריך *43b(21)*
pron. חורן *43b(36)*
vb. כפף
vb. כשר *43b(37)*
n. גויסן *43b(38)*
n. גט
vb. זרק
vb. חטף *43b(39)*
n. מגירה
vb. חשש *43b(40)*
vb. חטף *43b(42)*
n. מגירה
vb. צווח
n. תפלוגה *43b(51)*
pron. אנה *43b(57)*
vb. לחת *43c(2)*
n. יד *43c(5)*

vb. נדר
vb. נדר *41c(5)*
n. נדרן
vb. רחק
vb. שרי *41c(6)*
adj. רחיק *41c(15)*
vb. מחי *41c(28)*
n. סכין
n. קופד
vb. קטע
n. בעל דין *41c(31)*
adj. עחיר
vb. אתי *41c(32)*
n. גמל
pron. ההוא
n. אפוחיקי *41c(33)*
n. פחה
n. קורקס
n. קללה
pron. הוא *41c(34)*
n. טימיון
n. מדל
n. מלכו
adv. מן יד
vb. נפק
vb. עלל
n. קלווסיס
vb. משכן *41c(39)*
n. תכן
conj. אילו *41c(47)*
vb. נדר
n. ברה *41c(48)*
n. מחני
adj. פשיט *41d(50)*
vb. עבד *42a(60)*
n. תורגמן
adv. סוריסטון *42a(61)*
n. נדר *42a(64)*
n. נדר *42b(1)*
vb. שרי
vb. יחב *42b(3)*
n. סב
vb. קום
vb. מני *42b(12)*
n. גכי *42b(13)*
vb. יכל
n. חלמיד
vb. פייס *42b(16)*
n. איגרה *42b(17)*
n. איקר
n. ארע

n. גרב
conj. מה
adv. מן לבר
vb. נקש
adv. מן לג(י)ו *45b(21)*
n. איסטרט *45c(6)*
vb. יבל *45c(7)*
vb. נפל
vb. שעי
vb. שרע
vb. עבד *45c(10)*
n. שיירה *45c(21)*
n. אגדה *45c(29)*
vb. דוק
pron. מן
vb. נפק *45c(30)*
vb. שרע *45c(43)*
איתי *45c(47)*
n. אפין
n. ברנש
vb. חכם
n. שם *45c(48)*
pron. ד(י)ן *45c(52)*
vb. שבק
pron. היא *45c(53)*
conj. אפילו *45c(58)*
pron. הוא
n. ווחרן
n. קולסי
adj. קדמיי *45d(20)*
n. תניי #2
n. חילוף *45d(39)*
n. אמהה *45d(50)*
vb. יאש
vb. זבן *46a(29)*
n. דהבה *46a(30)*
n. כנח
n. עבד
n. רב
vb. תני #2
n. אמהה *46a(32)*
n. קליסייה
vb. קטר *46a(35)*
n. לודין *46b(1)*
vb. בעי *46c(20)*
איתי *46c(33)*
vb. נפק *46d(23)*
vb. שבח #2 *46d(24)*
num. שת
pron. אוחרן *46d(25)*
n. טיבו *46d(30)*

vb. שלם
vb. אזל *46d(32)*
pron. היידיל־ *46d(37)*
n. זבין *46d(38)*
prep. קומי
vb. גבי *46d(39)*
n. מדל
vb. פקד
n. יחס *46d(40)*
n. עובד
vb. עלל
n. פרנסה
conj. אפילו *46d(43)*
n. יחס
vb. ערר
n. גזר *46d(44)*
prep. בן *46d(47)*
n. שיטה #2
n. בר אחתה *46d(53)*
vb. אמר *47a(18)*
vb. סבר
n. טיבו *47a(22)*
conj. אפילו *47a(23)*
adj. מהיימן *47a(24)*
vb. חדת *47a(26)*
adv. יומדן *47a(27)*
vb. סבר *47b(1)*
n. חכור *47b(21)*
n. פתר
vb. גזי *47b(22)*
n. חכור
conj. מה
n. הנייה *47b(23)*
n. חכור
vb. יהב
n. חיל *47b(24)*
n. מניין *47b(34)*
n. גרמה *47b(35)*
n. טרימיסין
n. קרקע
n. שוור
n. פדייה *47b(36)*
n. אומנו *47b(37)*
vb. יהב
n. עיצומין
vb. קדם *47b(58)*
adj. קריב
vb. שתי
n. ביי *47c(9)*
adj. דקיק
n. כרכד *47c(10)*

adj. גדריי *47c(15)*
vb. סבר *47c(16)*
interj. הא *47c(19)*
n. סתם
n. פירוש
vb. אמר *47c(25)*
vb. הלכה
n. פרק
pron. ד(י)ן *47c(27)*
vb. סייע *47c(31)*
prep. ב־ *47c(32)*
vb. חרש #2
vb. נסב
n. שמיטה
vb. שרר
n. שמיטה *47c(33)*
vb. שרר *47c(34)*
n. גט *47d(64)*
n. בית וועד *48a(20)*
vb. סמך
n. עובר
n. טיגן *48a(21)*
n. ים
n. צורך
adj. ארמניי *48a(45)*
adj. פשיט *48a(46)*
n. זוז *48a(48)*
n. חמר
vb. נפק
n. קטלה
vb. יהב *48a(49)*
vb. נתן *48a(51)*
n. זוז *48a(55)*
n. חוכמה
vb. יכל
vb. נפק
vb. פסד
pron. אהן *48a(58)*
conj. עד שע(ת)ה ד־
adv. כבר *48a(59)*
n. אתר *48a(60)*
n. סריס
adj. קריב
vb. שעי
vb. אגר *48a(61)*
n. זוז
n. לחים
vb. בעי *48b(2)*
adj. עליב *48b(25)*
vb. קשי
conj. כמה *48c(22)*

adj. אכוס *48c(25)*
adj. טרסיי
vb. לעי
n. גט *48c(28)*
adj. חלים
n. תפלוגה *48c(40)*
n. קיוס *48c(44)*
n. קיוס *48c(46)*
vb. חוב *48d(21)*
n. אורייה *48d(37)*
n. בניי
vb. קלס
vb. ידי *48d(41)*
vb. פתר *48d(53)*
adv. כה *49a(10)*
pron. את *49a(19)*
vb. כנס
n. מקמה
n. פלן
n. פלנית
vb. קדש
vb. כנס *49a(20)*
n. אונס *49a(21)*
conj. כמה ד־
vb. עבד
n. ברה *49a(23)*
vb. דמך
conj. מן
vb. עבד
vb. פקר
prep. דכוות *49a(24)*
n. אלף *49a(25)*
vb. נגב
n. פריטין
vb. קדם
vb. אתי *49a(26)*
interj. הא
n. נהר
vb. צלי
vb. נגב *49a(27)*
n. פריטין
vb. קדם *49a(35)*
n. מחיבה #2 *49c(22)*
n. פתר *49c(24)*
n. פרק *49c(40)*
n. פרק *49c(42)*
vb. כתב *49c(46)*
n. עובד *49c(57)*
pron. הינון *49c(63)*
pron. הינון *49d(3)*
adv. כמה *49d(20)*

prep.	תחות	
vb.	טייל	*56a(18)*
n.	פלטיה	*56a(19)*
pron.	מה	*56a(20)*
vb.	פרש	*56a(21)*
n.	גויסן	*56a(22)*
conj.	משום	
vb.	אמר	*56a(32)*
vb.	לקי	*56a(33)*
adj.	מרד	
vb.	תני	
n.	מיכל	*56a(34)*
n.	מיבל	*56a(35)*
vb.	שאל	*56a(36)*
vb.	שמט	
vb.	חמי	*56a(37)*
vb.	חמי	*56a(38)*
vb.	פסע	
n.	קבר	
vb.	טרח	*56a(43)*
adj.	גלילי	*56a(50)*
n.	ערס	*56a(51)*
n.	סדר #2	*56a(52)*
n.	ערס	*56a(53)*
vb.	שאל	
adj.	קריב	*56a(54)*
n.	דיבור	*56a(56)*
vb.	שרע	
אי #2		*56a(57)*
vb.	זקף	
vb.	עני	
n.	קטלה	*56b(2)*
adj.	חייב	*56b(3)*
conj.	מכיוון	*56b(27)*
adj.	בחריי	*56b(28)*
num.	תניין	
adj.	קדמיי	*56b(29)*
conj.	דהא	*56b(30)*
vb.	נהר #2	*56b(31)*
n.	שאילה	*56b(32)*
vb.	תני	*56b(45)*
vb.	סרס	*56b(49)*
n.	קרה	*56b(50)*
vb.	חוי	*56b(59)*
vb.	גחך	*56c(2)*
vb.	תמי	
n.	עיינן	
vb.	קפד	
vb.	אזל	*56c(3)*
vb.	פחר	*56c(20)*
vb.	תני	*56c(21)*

n.	פליג	
vb.	אזל	*54b(5)*
num.	מאה	
n.	ברנש	*54b(6)*
n.	יום	
vb.	כעס	
prep.	לבתר	
vb.	נהר #2	*54b(7)*
n.	תוכמה	*54b(8)*
vb.	יהב	
n.	מלכה	*54b(9)*
vb.	פלי	
n.	אורייה	*54b(10)*
n.	ממון	
vb.	בעס	*54b(11)*
n.	מרי	
vb.	קוס	
n.	מלכה	*54b(13)*
n.	ספר #3	
n.	כס	*54b(14)*
conj.	הן	*54b(18)*
adj.	פשיט	*54b(19)*
n.	נהר	*54c(29)*
vb.	חבר	
vb.	הוי	*54d(14)*
n.	בר בדה	*54d(28)*
n.	אנש	*54d(36)*
vb.	קבל	
n.	בעל דין	*54d(37)*
n.	בעל דין	*54d(58)*
n.	אחר	*55a(9)*
vb.	דרש	*55a(10)*
vb.	נהר #2	*55b(3)*
n.	גרש	*55b(23)*
n.	חליטה	*55c(19)*
vb.	טעם	
n.	יום	
n.	מזון	
vb.	דמך	*56a(6)*
vb.	דחף	*56a(7)*
n.	אחה	*56a(8)*
n.	גופתה	
n.	כנישה	
vb.	סאב	
vb.	הוי	*56a(11)*
n.	חם	
vb.	פלט	*56a(13)*
vb.	עלל	*56a(15)*
pron.	כלום	*56a(16)*
n.	מיח	
n.	כיפה	*56a(17)*

prep.	עד מטי	
n.	קרה	*51d(19)*
adv.	הכן	*51d(27)*
אי #2		*51d(59)*
n.	נויר	
vb.	עבר	
vb.	קבר	*51d(64)*
n.	דבתר	*52a(15)*
vb.	תמר	*52a(43)*
vb.	סבר	*52b(17)*
conj.	אלא	*52c(10)*
n.	עובד	*52c(12)*
n.	שמועה	*52c(23)*
n.	מילה	*52c(32)*
vb.	ילף	*52c(46)*
pron.	כל	*52c(62)*
vb.	פלג	
vb.	דמך	*52d(14)*
adv.	כה	*52d(15)*
vb.	נפק	
adj.	צריך	*52d(23)*
pron.	אהן	*52d(43)*
num.	תריין	
n.	וו	*53a(36)*
adv.	תמן	*53b(50)*
conj.	עד	*53c(32)*
vb.	קשי	
vb.	יחב	*53d(59)*
vb.	תשש	*54a(1)*
n.	בעיל	*54a(9)*
adj.	חייב	
n.	ברטיס	
n.	קריבה	
vb.	טרף #2	*54a(10)*
n.	מרי חוב	
conj.	אן	*54a(12)*
vb.	טרף #2	
adv.	יאות	*54a(13)*
interj.	משה	
n.	פרפרנון	
n.	תכשיט	
n.	עובר	*54a(14)*
vb.	סייע	*54a(48)*
vb.	קבל	*54a(50)*
conj.	או	*54a(52)*
n.	אנש	*54a(53)*
n.	טעם	
num.	תריין	
vb.	בעי	*54b(3)*
n.	נזיר	
pron.	את	*54b(4)*

n.	קופה	
vb.	שלם	*49d(21)*
adv.	הכה	*49d(44)*
adv.	חמן	
n.	צורך	*49d(47)*
n.	שמועה	*50a(35)*
n.	סבר	*50a(46)*
vb.	אמר	*50b(25)*
conj.	בלחוד	
n.	קאים	*50b(34)*
n.	חניי	
n.	חיל	*50b(56)*
vb.	יהב	*50c(26)*
n.	כחוב	
n.	רשו	
n.	חחוס	*50c(27)*
vb.	חחס	
vb.	כתב	
n.	גזר	*50c(32)*
prep.	מן קומי	
vb.	נפק	
adj.	שריר	*50c(35)*
n.	אלף #2	*50d(9)*
n.	חרו	
vb.	כחב	
n.	סמך	
n.	מיסטריקון	*G 44b(18)*
n.	תרוג	*G 44b(31)*

Nazir

n.	חסף	*51a(5)*
n.	גרש	*51a(41)*
prep.	עד מטי	
n.	חסף	*51a(58)*
n.	חסף	*51a(60)*
n.	כסף #2	
vb.	קרי	
vb.	נזק #2	*51a(64)*
vb.	פחז #2	
vb.	נדר	*51b(1)*
vb.	פחז #2	*51b(2)*
n.	אורח	*51b(26)*
n.	כולב	*51b(28)*
n.	קנח	
n.	חבר	*51b(30)*
vb.	שמע	*51c(11)*
vb.	הוי	*51c(17)*
n.	גרש	*51c(31)*
vb.	הלכה	
n.	סוף	

vb. עור
n. פיסקול
n. שנה #2
adj. אחריי 61b(14)
n. איקר
pron. אנה
n. פריטין
n. חיבו 61b(21)
n. ביח וועד 61b(26)
vb. שבק
vb. שוג
n. טחון 61b(27)
adv. יאוח
n. ברנש 61b(28)
vb. גוב
adv. הכן
n. זכו
n. קופה
vb. צער 61b(29)
conj. די 61b(30)
vb. ירח
interj. לווי
n. אולפן 61b(31)
n. אם
adj. בריך
adj. רחמן
vb. אכל 61b(35)
vb. אכל 61b(36)
num. חד
adj. פטים
n. חרנגל
vb. אכל 61b(37)
vb. דשש
n. כלב
vb. טחן 61b(38)
n. צומוח
n. רחי
pron. אנה 61b(39)
adj. טב
n. טחון
vb. מטי
vb. לקי 61b(40)
vb. יחב 61c(3)
vb. נשק
n. רגל
vb. וון 61c(4)
n. טיבו
pron. מה
vb. קבל #2
vb. כפף 61c(5)
vb. צור #2

adj. תירחיי 60c(60)
n. אורח 60d(27)
vb. גרר
n. כיס
pron. אנה 60d(55)
ליח
vb. סבר
n. שלם 60d(59)
vb. דחק 60d(64)
pron. הינון
n. פריטין
vb. בעי 61a(1)
n. חליפין 61a(3)
n. טרפזיט 61a(5)
vb. קום
vb. שכח
n. פריטין 61a(6)
vb. פיים 61a(24)
vb. קבל 61a(25)
n. בוריי 61a(34)
adj. עזיב
adj. חשיש
vb. קטל 61a(35)
vb. קבל 61a(36)
vb. קום
vb. קטל
n. פרשה 61a(46)
n. רימוסין 61a(47)
vb. נשי
vb. סחי
n. ערובה
n. דימוסין 61a(48)
n. כתף
vb. נהר #2
vb. סמך
vb. שלח #2 61a(49)
n. מפתח #2 61a(58)
interj. לווי 61b(8)
vb. פסקל 61b(9)
n. אצבע 61b(10)
adj. יהיב
n. מפתח
n. חיבו
vb. יכל 61b(11)
vb. פשט
n. חיבו
num. אלף 61b(12)
adv. דלמה
n. פריטין
adv. חוב
conj. כיוון 61b(13)

conj. אילו 59a(63)
adv. בפריע
vb. נשם
adj. קדמיי
vb. חשב 59b(25)
n. קונריטון 59b(64)
vb. אזל 59c(4)
n. קונדיטון
adv. בן #2 59c(5)
conj. אוף 59c(22)
num. חשע
vb. קום 59c(39)
n. חניי #2 59c(43)
איח 59d(53)
n. מחני 59d(55)
n. מילה 59d(57)
n. אמהה 59d(60)
n. ארמלה
vb. חפס
ריד־ 59d(61)
vb. אמר 60a(33)
n. עובר 60a(49)
vb. בזע 60b(5)
n. זיק
vb. נגר
adj. חייב 60b(6)
n. חנו
adj. צריך
vb. כוון 60b(7)
vb. חטף 60b(11)
n. כזני
vb. חזר 60b(13)
vb. חקל
n. חטר 60b(15)
n. נגדה
n. שרקוקי
n. חחן 60b(18)
vb. ילף 60b(55)
n. סוגי 60b(60)
n. עובד
vb. גוב 60c(2)
vb. פשט 60c(8)
n. בולוס 60c(9)
conj. או 60c(44)
n. רכש 60c(49)
vb. אחי 60c(50)
n. ברק #2
n. סוסי
vb. רכב
n. רכש
adj. שטי

adj. צייריי 56c(35)
n. בירבי 56c(56)
vb. תני 56d(12)
vb. סייע 57a(9)
interj. הא 57a(21)
vb. מצי #2
adj. ררומיי 57b(23)
vb. פשט 57b(30)
vb. פחח 57c(24)
conj. מה 57d(10)
vb. נפל
n. נון 57d(36)
vb. צלי #2
n. עקוץ 57d(37)
adv. כה 57d(38)
vb. אמר 57d(39)
n. אסי 58a(24)
vb. חיי
vb. קטע
n. אסי 58a(28)
vb. קטע
conj. אוף 58a(31)
n. טינר
n. פרזל
vb. דחל 58a(32)

Qiddushin

vb. אמר 58c(36)
adj. טב 58c(37)
pron. כלום
vb. חלף 58c(42)
n. אחר 58d(32)
n. נחש
adj. זליל 58d(33)
adj. יקיר
n. נחש
vb. קוס
prep. על גיף 58d(35)
vb. זרק 58d(36)
n. מחני
n. נהר
vb. נפק
n. רב
pron. אנן 58d(45)
vb. שכח 58d(52)
adj. צריך 59a(15)
n. אחר 59a(24)
vb. נפק 59a(51)
conj. אילו 59a(61)
vb. באש

adj. עתיד
vb. קדש
n. קילוס 64a(62)
adj. עליב 64b(13)
vb. שאל
vb. יכל 64b(16)
n. אחר 64b(17)
conj. הך
vb. כלל
vb. מנע
vb. פתר
vb. פרט 64b(18)
adj. פרסיי 64b(41)
n. אח 64b(42)
adj. עליב
vb. תבר 64b(44)
n. עובד 64b(46)
n. גט 64b(47)
prep. כגון 64b(53)
vb. קנחר 64b(61)
vb. חלף 64b(62)
n. פני 64b(65)
n. דבתר- 64c(12)
n. גיוד 64c(24)
pron. מהו 64c(25)
n. ממזרה
vb. נסב
conj. אלא 64c(26)
n. גבר
vb. שרי 64c(27)
vb. גוב 64c(28)
n. גיור
vb. דמי
conj. מה
n. עמר גפן
vb. נתן 64c(29)
n. עמר
adj. בבליי 64c(34)
vb. ידע
n. ממזר
n. פסיקה 64c(35)
n. ציבור
vb. קום
vb. דרש 64c(36)
vb. חסל
vb. יחב
n. ממזר
vb. אבד 64c(37)
n. חיין
n. קהל
n. שעה

n. קריי #2
vb. קרץ
תנאי
conj. אן 64a(19)
pron. הינון
vb. פשע
n. אורח 64a(20)
vb. רחי
n. זבון #2
vb. קום
n. שוק
איתי 64a(21)
n. גב
prep. ל-
n. קיתון
vb. ידי 64a(22)
n. קיתון
n. קיתון 64a(23)
conj. בדיל 64a(24)
vb. כפר
n. קיתון
n. שהיד
adj. חייב 64a(25)
n. כרטיס
n. שליח
vb. אזל 64a(26)
n. כרטיס
vb. וכי 64a(27)
vb. גבי 64a(28)
n. דלמה
vb. זכי
vb. אמר 64a(29)
vb. זכי 64a(30)
prep. לגב 64a(31)
vb. בפת 64a(32)
vb. נפק
adv. הכה 64a(33)
vb. קום 64a(36)
conj. כרם 64a(37)
pron. ההוא
vb. מחל 64a(38)
n. שטר
vb. חזר 64a(39)
n. שטר
n. נשי 64a(43)
vb. אזל 64a(47)
vb. קדם
vb. קדש
vb. קשי
vb. הוי 64a(48)
vb. ידע

conj. אפעלגב 62d(30)
n. קרחה
vb. באש 62d(44)
vb. חמר
vb. חמר 62d(45)
vb. נהג
n. קול
vb. שמע 63a(13)
vb. דחק 63a(18)
vb. עלל
vb. נפק 63a(43)
n. סוף 63a(46)
num. תריין 63a(50)
n. זבין 63c(20)
vb. זבן
vb. עלי
vb. קלל
vb. דמי 63c(33)
adv. הן 63c(43)
n. מילה 63c(49)
n. דויד 63d(2)
n. דויד 63d(3)
prep. על מנת 63d(18)
n. יום 63d(19)
vb. כנס
n. מקמה
vb. קדש
n. אונס 63d(20)
n. אונס 63d(21)
n. ברה 63d(22)
vb. פקד
vb. סבר 63d(23)
vb. חדס 63d(39)
n. אדר #2 63d(40)
n. סבור
adj. קדמיי
n. אדר #2 63d(41)
n. סבור 63d(43)
adv. הך 63d(50)
aux. vb. נהיג 63d(51)
vb. שני 63d(56)
adv. לא 63d(59)
pron. היידן 63d(61)
vb. כנס 64a(11)
n. מקמה
איפרסן 64a(16)
vb. סמך
vb. אזל 64a(18)
n. זבון #2
n. חזר
vb. סמך

vb. קבע 61c(6)
n. שמועה
adj. בריר 61c(8)
vb. הוי
n. שמועה
n. מחני 61c(17)
vb. סייע
n. מית 61c(36)
vb. פקד
vb. קום
pron. אוחרן 61d(7)
vb. סוג 61d(52)
n. תריע
conj. בלחוד 61d(55)
vb. תוב 61d(56)
vb. טרח 61d(57)
n. ברנש 62a(54)
n. גב
n. גרב
vb. פקד
n. קרפיף
n. סוף 62b(8)
n. ראש
n. בית וועד 62b(11)
vb. סמך
n. עובד
n. רבי #2
n. טיגן 62b(12)
n. ים
n. צורך
vb. פלג 62b(19)
prep. מן ביני 62b(27)
vb. אתי 62b(31)
n. וו 62b(64)
vb. תני
vb. חשש 62c(15)
adv. יאות 62c(19)
vb. כפר 62c(29)
n. ערבון
adj. ניח 62c(40)
n. דוח 62c(41)
vb. צוע 62c(43)
vb. אזל 62c(44)
vb. טרפס
vb. פלג 62d(13)
pron. ההוא 62d(20)
vb. טמר
n. קולסי
n. דינר 62d(24)
adj. קורדייניי
vb. דכר 62d(27)

adv. לא	4b(22)	
vb. מטי	4b(31)	
n. סולם	4b(32)	
vb. שכח #2		
vb. שכן	4b(52)	
איתי	4b(53)	
adv. כמה		
vb. קשי	4b(58)	
pron. אנה	4c(4)	
n. אתר	4c(9)	
n. עובד	4c(37)	
vb. נפק	4d(39)	
pron. אהן	4d(40)	
n. נזק		
n. נזק	4d(41)	
pron. אהן	4d(42)	
n. שמועה	4d(46)	
n. מסגר	4d(61)	
n. דבתר־	5a(2)	
adv. מן לעיל	5a(21)	
איתי	5a(26)	
n. חומר #4		
n. קול		
pron. ההוא	5a(27)	
vb. תני		
vb. אתי	5a(45)	
adj. צריך	5b(51)	
n. כפוני #2	5b(60)	
n. דקל	5b(61)	
n. כבש #2		
vb. שום		
n. אהין	5b(62)	
n. מסגר	5b(63)	
vb. פקד	5c(34)	
vb. צרר		
n. שק		
n. מטכסה	5c(35)	
adj. מלי		
n. אריס	5c(36)	
n. אריס	5c(37)	
n. ליטרה		
vb. מות		
vb. יהב	5c(39)	
n. ביר	5c(40)	
adj. דקיק		
vb. נסב		
n. רב		
pron. כלום	5c(42)	
n. מרי		
vb. יהב	5c(43)	
adv. כבר		

vb. אתי		
conj. אפילו	2d(44)	
vb. יתב	2d(48)	
prep. כגון	2d(49)	
pron. מהו		
vb. בדי	3a(30)	
vb. עבר	3a(39)	
n. פורה		
n. פלטיר #2		
vb. תבר		
adj. חייב	3a(40)	
ייבה	3a(46)	
vb. פלג		
n. תפלוגה		
n. אמצעי	3a(50)	
vb. אמר		
vb. הלכה	3a(54)	
n. נזק	3b(63)	
n. עבידה	3c(8)	
n. פלן		
n. אכסניי פרך	3c(9)	
conj. עד לא		
conj. מן	3c(10)	
איתי	3c(28)	
vb. פתר	3c(41)	
vb. פשט	3c(51)	
conj. כגון	3c(60)	
n. כיס		
conj. אימת	3d(1)	
vb. תוב		
conj. אימת	3d(2)	
vb. דרס	3d(19)	
conj. אילולי	4a(52)	
vb. עני #2	4a(54)	
n. פרגמטייה		
pron. אנה	4a(55)	
דיד־		
vb. הפך		
vb. מטי		
adj. קליל		
vb. הפך	4a(57)	
vb. סלק		
vb. הוי	4a(63)	
vb. שכח		
vb. פסד	4a(64)	
vb. קשי	4b(2)	
ייבה	4b(11)	
n. אמצעי	4b(14)	
n. ראש		
conj. מכיוון	4b(18)	
vb. שני		

vb. קטל		
vb. בהת	65b(41)	
adv. דלמה		
n. פליג		
n. גרם	65b(42)	
n. דהב	65b(43)	
n. לישן	65c(7)	
n. ממזר	65c(43)	
n. ממזרה		
n. כלל	65d(12)	
adj. גובליי	65d(17)	
interj. אין	65d(39)	
n. זרעי		
vb. נסב		
n. דרג	65d(40)	
vb. נחת		
adj. שכית		
n. כהן	65d(43)	
vb. עבד		
vb. ידע	65d(44)	
adj. לקי		
n. עיקר		
n. ראש		
n. אדן	65d(62)	
vb. לחש		
vb. רהט		
n. נגר	65d(63)	
vb. פרק		
vb. אלף	66a(15)	
n. ספסל		
vb. רבע		
adj. קדמיי	66a(35)	
adj. נפתיי	66a(38)	
vb. שעבד		
n. מתניין	66b(21)	
vb. צמת	66b(56)	
n. שמועה		
n. פריטין	66b(57)	

Bava Qamma

conj. כמה	2a(30)	
n. קרה		
vb. שעי		
n. פרק	2a(32)	
num. תליתיי	2a(33)	
vb. תני	2b(15)	
adv. סגין	2b(20)	
n. תניי #2		
conj. אילו	2b(32)	
pron. אנה	2c(40)	

n. ממזר	64c(40)	
n. ממזרה		
vb. קרי		
vb. אזל	64c(41)	
n. תניי #2	64c(51)	
n. חמה #2	64c(56)	
vb. ירי		
adv. תמן		
vb. עלי	64c(57)	
vb. סלק	64c(60)	
n. ראש		
pron. הינון	64c(61)	
vb. יהב		
n. פסול		
adj. פסיל		
vb. פגע	64c(62)	
vb. ילד	64d(2)	
עיים #2		
vb. פסל	64d(3)	
n. עובד	64d(6)	
vb. כתב	64d(7)	
vb. שלח	64d(8)	
vb. חחם	64d(9)	
vb. חתם	64d(10)	
conj. מן		
conj. אילו	64d(12)	
adj. בריך		
adj. רחמן		
vb. שמע		
vb. חתם	64d(13)	
n. רב		
n. תלמיד		
vb. חתם	64d(15)	
n. רמש		
adv. הכה	64d(16)	
adv. למה	64d(17)	
vb. פגע		
vb. רפי	64d(18)	
n. ארמייה	64d(30)	
n. ביר		
vb. גזר		
vb. סבר		
vb. שאל		
n. שובה		
vb. שרי	64d(31)	
vb. לקי	64d(32)	
n. אורייה	64d(34)	
n. חבט	64d(35)	
n. קלט	64d(36)	
n. דהב	65b(40)	
n. הנייה		

n. פיקדון
n. פליג
5c(44) n. אריס
pron. מהו
5c(45) conj. מה
vb. נסי
5c(46) adj. דקיק
vb. פלג
5d(31) vb. אתי
adv. מנן
6a(23) n. בנרי
6b(20) adv. הך
6b(35) pron. את
adv. במה
6b(36) pron. אהן
n. צער
6b(38) pron. את
6b(39) adv. בקדמייתה
n. טלופח
vb. ירק
adv. כדון
6b(40) n. ביעה
לית
n. תרנגל
6b(41) vb. חסר
vb. נפק
6c(2) vb. אכל
n. קופד
6c(13) vb. קנס
6c(16) adv. הן
6c(17) pron. אנה
conj. די
vb. טעי
6d(48) n. בית וועד
6d(49) n. בית מדרש
n. חידוח
6d(50) adv. לאו
n. פלן
6d(59) n. חבר
n. סם
6d(60) adj. אוכם
adj. סומק
vb. צבע
6d(61) adj. אובמ
conj. אלא
adv. כדון
adj. סזמק
vb. צבע
6d(62) vb. אבד
pron. אנה
n. בדנש

6d(63) n. חיטה
6d(64) conj. אילו
vb. זבן
לית
n. מודיי
num. עשר
7a(1) vb. אבד
n. מודיי
7a(7) n. קסם
7a(24) vb. דמך
conj. מן
n. קודש
7a(29) num. חד
7b(41) conj. אפילו
7b(48) n. חביב #2
7b(58) vb. עסק
7b(59) n. חושבן
vb. נפק
7c(5) n. עובד
7c(6) n. ברנש
conj. די
n. עקה
7c(19) n. עביט
vb. שרי
7c(27) n. ברח
7c(28) n. ברח
n. פנדור
7c(29) n. רב
n. חייש
7c(32) n. איסטיכין
n. קצר
E 4a(63) num. חמש
E 4b(18) vb. לבש
E 4d(42) pron. היידיל־
E 4d(61) סיסגר
E 6b(41) vb. באש
n. יום
n. רומיי
E 6d(59) n. עמר
E 7b(35) n. גול
G 3b(63) n. מזק
G 3c(7) n. כרוסארגיר
G 3c(8) n. כרוסארגיר
G 3c(9) vb. שחד
G 5b(61) vb. שום
G 5c(35) n. סיגה
G 6a(23) n. בלני #2
G 6b(41) n. קרב
G 6c(13) n. דהב
n. ליטרה
G 6d(60) n. אגר

Bava Meṣia

7d(31) conj. אוף
7d(46) n. ראש
7d(59) adv. הך
7d(64) n. אריס
pron. ד(י)ן
n. רקל
vb. סלק
8a(1) vb. אזל
n. גוזל
vb. נסי
vb. שאל
8a(18) vb. צרך
8a(23) n. בר חירין
8a(24) vb. דמי
8b(48) conj. ברם
n. עיגול
8b(49) adj. זעיר
8b(57) n. אמור
vb. ברך
n. מקטור
n. עזיל
8b(58) n. אמור
n. מתני
8b(59) vb. ברך
n. מקטור
n. סימטה
n. עזיל
8b(60) n. פלטיה
8b(64) pron. אהן
n. צוב
8c(1) conj. מביוון
n. קרפיף
8c(2) n. ברנש
8c(4) n. דינר
vb. ישט
vb. נפל
8c(5) vb. בוון
8c(6) n. אנש
n. מסבן
8c(8) vb. כסי
vb. שכח
8c(9) vb. יאש
n. מרי
8c(18) vb. עסק
8c(19) vb. זבן
n. חמר #2
n. כיתן
vb. רפי

8c(20) vb. זבן
vb. לעי
n. מרגלי
adj. סרקיי
8c(21) adj. צריך
adv. תוב
8c(22) n. מרגלי
8c(25) n. ברברון
adj. בריך
vb. הוי
8c(26) n. אלה
n. עלם
vb. שעי
8c(27) n. איסרטוס
n. חיטה
n. ברי
n. סב
8c(28) adj. בריך
n. יהודיי
8c(29) n. בינלרין
8c(30) n. אורייה
vb. גזר
8c(31) vb. אבד
n. מלבה
vb. נפק
8c(32) n. כרוז
8c(33) vb. חזר
vb. רום
8c(34) vb. הוי
n. כרוז
vb. שמע
8c(37) prep. בגין
adj. בריך
adj. רחמן
8c(38) adj. קציי
8c(39) vb. אתי
n. דהב
n. פרוכסין
adj. צריך
8c(40) n. ברנש
vb. דון
דיד־
vb. עסק
8c(41) pron. אהן
vb. חפס
n. סימה
n. קיקלה
8c(42) n. סימה
n. קיקלה
8c(43) n. בר דכר
n. מלך

	vb. עסק		vb. טען	9c(52)	vb. שמע
9d(60)	n. לסוט		n. אפין	9c(54)	adv. חמן
	vb. עבד		vb. יהב	9c(55)	vb. טפל
9d(61)	vb. טהר #2		n. מלח		n. מדינה
	adj. עמסוניי		prep. גו	9c(56)	n. עם
	vb. צוד		pron. ההוא		vb. פרי
10a(53)	vb. נכי		n. מגל		n. קל
10a(60)	interj. ווי		n. שק		n. רבן
	n. זבון #2		n. דינר	9c(57)	vb. אחי
	n. מזבן		vb. יהב		vb. בזע
10a(62)	n. אגר		n. מטכסה	9c(58)	n. מאן
	n. דינר		prep. מִן בחר	9d(1)	n. שובה
	vb. שאל		prep. ב־	9d(2)	vb. יקר
10a(63)	adj. חמי		vb. חזר		n. רובה
10b(5)	n. אגר		vb. פקד		conj. משום
	adj. צריך		conj. אימת	9d(3)	prep. משום
10b(14)	pron. חורן		adv. מן יד		vb. פרי
	n. תניי #2		n. מסכן		n. בית מדרש
10b(17)	n. גלו		n. מחנה		vb. יחב
10b(19)	conj. אפילו		n. שמש #2		vb. פרי
	vb. שגח		n. דינר	9d(4)	n. אגדה
10b(20)	vb. דור		vb. יהב		vb. חמי
	n. דייר		vb. יקר		adj. רחמן
10b(21)	n. אגר		vb. מלך #2		vb. סבר
	n. דינר		n. משח		vb. בזע
	pron. הינון		adj. עתיר		n. צוב
	vb. שאל		adv. חניינות		vb. אחי
10b(48)	vb. עבד		איח	9d(9)	adv. מנן
	n. פליג		conj. במנת		n. פרק
10b(49)	vb. יהב		n. גב		adj. חיקוקיי
	vb. פלג		vb. שמע	9d(11)	vb. פקד
	n. קרן		conj. במנח	9d(12)	n. גרב
10b(57)	n. בוסייה		vb. אחי	9d(16)	n. כוחת
	prep. דלא		n. שיעור	9d(18)	n. עכבר
10b(58)	n. בוסייה		vb. גרב	9d(23)	adj. רשיע
10c(26)	pron. אנה		n. ברייה	9d(24)	vb. אכל
	prep. בגון		vb. לבש	9d(25)	vb. חזר
10c(36)	vb. חמה		n. מקמה	9d(26)	n. חיל
10c(44)	n. דינד		vb. דחק	9d(27)	vb. תני
10c(45)	adj. זליל		דיד־		vb. תני
	n. שעה		adj. טב		n. רינר
10c(46)	n. דיעה		איח	9d(46)	vb. יזף
	vb. זבן		n. מלח #2	9d(56)	vb. שאל
	n. תמר #3		n. סרדו		n. רינר
	n. כיחן		vb. פחר #2		vb. שקל
10c(47)	adv. כדון		pron. אנה	9d(58)	vb. חקל
	adj. עתיד		n. כיחן		vb. בעי
	n. פורייה		n. עבידה		vb. סכר
10c(48)	n. מחני		vb. עסק		vb. אזל
	vb. קבע		vb. שפר		vb. סמך
10c(50)	n. חביב #2		n. לסוט	9d(59)	vb. עבד

	conj. עד		vb. שמע		
	vb. עסק	8d(31)	adv. חמן		
8c(44)	interj. אין	8d(32)	vb. טפל		
	n. ברה נקבה		n. מדינה		
	n. חבר		n. עם		
8c(45)	vb. גחך		vb. פרי		
	vb. דון		n. קל		
	n. סימה		n. רבן		
8c(46)	n. סימה	8d(33)	vb. אחי		
	vb. קטל		vb. בזע		
8c(47)	n. אריסטון		n. מאן		
	adv. הכן		n. שובה		
	vb. נפק	8d(34)	vb. יקר		
	vb. עלל		n. רובה		
8c(48)	n. דהב	8d(35)	conj. משום		
	vb. נפח		prep. משום		
	n. קופד	8d(36)	vb. פרי		
8c(49)	vb. רחם	8d(37)	n. בית מדרש		
8c(50)	vb. דנח		vb. יחב		
	n. מטר		vb. פרי		
	vb. נחת	8d(38)	n. אגדה		
8c(51)	n. בעיר		vb. חמי		
	adj. רקיק		adj. רחמן		
8c(52)	vb. חיי	8d(39)	vb. סבר		
8c(57)	vb. חזר	8d(41)	vb. בזע		
	n. מציאה	9a(1)	n. צוב		
	vb. עבד	9a(28)	vb. אחי		
8c(58)	n. ברייה		adv. מנן		
	n. טבה	9a(31)	n. פרק		
	n. מציאה	9a(63)	adj. חיקוקיי		
	vb. פקד		vb. פקד		
8c(59)	vb. אמר	9b(1)	n. גרב		
	n. כנישה		n. כוחת		
	n. סימן	9b(3)	n. עכבר		
8c(60)	n. סימן		adj. רשיע		
8c(61)	n. עובד	9b(4)	vb. אכל		
8c(62)	n. עגל	9c(24)	vb. חזר		
	vb. קום	9c(25)	n. חיל		
8d(2)	vb. אזל		vb. תני		
	n. סנדל	9c(26)	vb. תני		
	vb. שבק	9c(27)	n. רינר		
8d(3)	vb. אזל		vb. יזף		
	vb. יחב		vb. שאל		
8d(4)	vb. קום	9c(28)	n. רינר		
8d(16)	n. אתר		vb. שקל		
8d(17)	vb. שני		vb. חקל		
8d(19)	vb. נפל	9c(29)	vb. בעי		
8d(20)	vb. אנס	9c(37)	vb. סכר		
8d(30)	vb. כזע	9c(46)	vb. אזל		
	n. פם		vb. סמך		
	vb. פתח	9c(47)	vb. עבד		

n. כיף
n. כיף *12d(51)*
conj. כל שעה
n. ליכנה
vb. נפל
n. אורח *12d(56)*
vb. בני
vb. פרנס
n. שור
pron. את *13a(12)*
דיד־
vb. שפך
vb. ערב *13a(17)*
vb. נפק *13b(24)*
vb. שפך
prep. לוחרי *13b(25)*
conj. משום
n. צונם
n. צמר
n. תרע
conj. ברם *13b(26)*
vb. יכל
vb. סובר
n. רחי
n. נפח *13b(33)*
n. קיני
vb. בעי *13b(36)*
vb. מחי
n. איסטיב *13b(38)*
n. חליטר
prep. מן
vb. פני
n. חליטר *13b(39)*
vb. שרי
vb. באש *13b(40)*
vb. בקר
vb. סלק
n. ביח רין *13b(41)*
vb. כעי
vb. עחד
vb. רחם
n. חכריכין
n. דרה *13b(42)*
n. מסטובי
vb. שייר
pron. כל *13b(43)*
n. נתחומר *13b(44)*
vb. נפק
n. פליג
vb. שייר
vb. אחי *13b(45)*

n. חסף *E 8c(8)*
vb. זבן *E 8c(21)*
n. קצר *E 8c(29)*
adv. סגין *E 8c(30)*
n. דינר *E 8c(41)*
adv. סגין *E 8c(49)*
pron. הדך *E 8c(52)*
n. רבה *E 8c(58)*
n. פרי *E 8d(38)*
vb. פשט
n. דיסקין *E 9a(63)*
n. טרפזיט *E 9c(46)*
pron. הדך *E 9c(48)*
n. גרב *E 9d(10)*
vb. קום *E 9d(11)*
vb. קום *E 9d(12)*
n. פסיפס *E 9d(60)*
vb. שקר *E 9d(61)*
vb. קזז *E 10a(53)*
vb. שרי *E 10a(62)*
n. רינר *E 10a(63)*
vb. קזז
n. אגר *E 10b(5)*
n. כתף
vb. קזז
n. ברנש *E 10b(49)*
vb. קני *E 10c(51)*
n. ניסין *E 10c(62)*
vb. פרש
n. קסיסטין
vb. אחי *E 10d(49)*
vb. אחי *E 10d(52)*
n. אגר *E 10d(58)*
adv. מן שלם
vb. סרי *E 10d(59)*
vb. נסב *E 11a(20)*
pron. היידיל־ *E 11a(23)*
n. גרדיי *E 11d(29)*
vb. מלי *E 11d(35)*
vb. פרק *E 11d(36)*
vb. רדי #2 *E 12a(25)*
vb. דחש *E 12a(32)*
vb. זרע *E 12a(43)*
n. קרש *E 12a(44)*
vb. זקק *E 12c(22)*
vb. סלק *E 12c(23)*

Bava Batra

conj. אן *12d(50)*
vb. בני

vb. אגר *10c(51)*
prep. בתר
adv. מן כבר
n. דינר *10c(52)*
adv. כן
vb. עבד
דיד־ *10c(53)*
n. חנוכה
vb. יתר
adv. להל
n. עסיק
adv. תמן
n. חנובה *10c(54)*
vb. חשש
vb. נתן
vb. יהב *10c(56)*
n. דינר *10c(57)*
prep. עילווי
vb. יקר *10c(58)*
n. כיתן
n. כור *10c(59)*
vb. יהב *10c(62)*
n. עבידה
pron. אתון *10d(49)*
vb. עבד
adv. הך *10d(52)*
vb. עכד *10d(54)*
vb. אגר *10d(57)*
n. חמר #3
adj. חייב *10d(58)*
vb. בזק *11a(13)*
vb. אגר *11a(19)*
n. אנגרייה *11a(20)*
n. אנגרייה *11a(21)*
n. אנטיכריסיס *11a(40)*
vb. מסר *11a(44)*
n. קדר
n. קדר #2
n. גולה *11a(45)*
vb. רום
vb. תבר
n. אגר *11a(48)*
vb. יהב
vb. אגר *11b(39)*
n. מחשבה
vb. סלק
n. פעל #2
vb. שכח
conj. בגין *11b(40)*
conj. על מנת *11b(46)*
vb. אכל *11b(47)*

adv. כן
vb. עבד
pron. כל *11d(28)*
vb. נפק
n. דין *11d(29)*
vb. פשט *11d(30)*
n. שיטה #2
n. אנקלווסיס *11d(35)*
n. גב *11d(36)*
vb. הוי
vb. משכן
n. רומיי
pron. את *12a(24)*
adj. עמיק *12a(30)*
n. קומה
vb. לעי *12a(31)*
adv. בקדמייתה *12a(32)*
adj. דליל *12a(33)*
vb. עבד
vb. גלגל *12a(44)*
n. קדש
adj. רשיע
adj. חייב *12a(45)*
adv. כה
adv. להל
prep. בגלל *12a(62)*
vb. פתר
vb. פחר *12b(23)*
vb. דנח *12b(24)*
n. זמן
vb. טמע
n. שמש
n. מעל *12b(25)*
n. מטמע *12b(26)*
n. תקוע *12c(9)*
n. בניי *12c(10)*
vb. זקק
n. יסודין
adj. עיליי
adj. ארעיי *12c(14)*
vb. בני
n. דרה
conj. עד
adj. עיליי
n. סולם *12c(16)*
vb. שזג *12c(20)*
n. פרי *12c(23)*
vb. תבר *E 8a(27)*
prep. חורי *E 8c(3)*
prep. חורי *E 8c(4)*
vb. זכי *E 8c(6)*

n. חמר *13b(47)*
prep. גו *13b(48)*
vb. סרי
vb. סרי *13b(49)*
n. ריח
vb. אזל *13b(51)*
vb. בעי
n. דרה *13b(52)*
vb. שייר
n. חנו *13b(53)*
vb. פתח
vb. אלף *13b(57)*
vb. יכל *13b(58)*
n. מסמר *13b(60)*
n. נוול
prep. בן *13b(61)*
n. כוחל
n. מרשו
n. נוול
vb. נתן
vb. רחק
n. כוחל *13b(62)*
vb. רכן
vb. נפל *13b(63)*
adj. פרסיי
n. קל
n. שור
vb. נפק *13c(14)*
prep. מן גו *13c(21)*
n. מתני
pron. אנה *13c(27)*
vb. דון *13c(32)*
n. חקל
adv. טבאוח
n. מגיר
n. רומיי
vb. נטי *13c(33)*
n. רומיי
vb. אתי *13c(34)*
prep. בגין
n. דין
adv. מחר
n. רומיי
n. אולימרידי *13c(35)*
vb. רון
vb. נפק
n. אפתי *13c(36)*
n. ברנש
prep. גו
conj. מה
n. נגר

vb. נטי
vb. קצץ
n. בעל דין *13c(37)*
דיד־
vb. נטי
n. צפר
vb. קרץ
n. רומיי
vb. חמי *13c(38)*
n. רומיי
n. אלה *13c(39)*
adj. בריך
vb. יקר
n. תינה
interj. בבעו *13c(40)*
vb. נפק
vb. אמר *13c(41)*
vb. אכל *13c(42)*
n. ברת שבע
vb. אכל *13c(43)*
n. חטר *13d(40)*
n. פנדור *13d(41)*
n. תייש
adv. דלמה *13d(46)*
vb. שרע *13d(52)*
n. נחות *13d(55)*
n. עובד *14a(27)*
vb. נפק *14a(35)*
vb. נוח *14a(48)*
n. רוח
vb. שבק *14a(49)*
vb. אמר *14b(12)*
vb. באש
vb. לעי *14b(23)*
vb. גחך *14b(24)*
n. בניי *14b(25)*
n. פירוש *14c(19)*
vb. פרש
adj. בבליי *14c(26)*
vb. שגח *15a(18)*
vb. תקן *15a(19)*
adv. הך *15a(55)*
vb. מני *15a(64)*
n. ראש גלוחה
vb. חבש *15b(1)*
vb. עלל
n. ראש גלוחה
vb. תני *15b(2)*
n. ברנש *15b(4)*
vb. חבש
n. כבש 2#

n. בית מדרש *15c(4)*
adj. גלילייי *15c(12)*
n. חגה
pron. כלום
n. ברם
vb. קטף
n. מטעומי *15c(13)*
n. גרב *15c(15)*
adv. מן לג(י)ו
adv. מן לעיל
vb. נקש
n. ספר 2# *15c(17)*
vb. עלל *15c(26)*
vb. שרע
vb. דוש *15c(27)*
vb. חוס
adv. מן לעיל *15c(31)*
vb. דרש *16a(2)*
conj. אוף *16a(4)*
ליח
vb. דרש *16a(5)*
vb. דון *16a(17)*
adj. קפודקיי
vb. סמך *16a(19)*
ליח *16a(26)*
n. מילה
adv. פנטסה *16a(28)*
adv. סגין *16a(60)*
vb. שכח
adv. לאו *16b(4)*
n. עובד *16b(9)*
n. רכש *16b(11)*
n. ברק 2# *16b(12)*
n. סוסי
vb. רכב
vb. צוד *16b(13)*
vb. שכח
vb. חוב *16b(27)*
vb. נתת
n. נכסין
vb. אזל *16b(29)*
prep. דלא *16b(37)*
vb. כתב
vb. הוי *16b(45)*
n. בנוי דהנייה *16b(46)*
prep. בתר
vb. יהב
n. בנוי דהנייה *16b(47)*
vb. ערר
vb. יהב *16b(48)*
adv. כדון

n. פליג
n. קקופדיפט
adv. יחיר *16b(52)*
adj. נפתיי
vb. שעבד
n. אחה *16b(61)*
pron. ההוא
vb. זבן *16b(62)*
vb. כתב
n. נכסין
vb. ערר
vb. צרך
prep. אף על פי *16b(63)*
n. חיין
vb. תבע
vb. עלל *16c(1)*
vb. קום *16c(7)*
n. אורייה *16c(8)*
n. בניי
vb. כתב *16c(22)*
n. נכסין
vb. צרך
conj. מכיוון *16c(24)*
vb. זקק *16c(25)*
n. מזון
vb. ספק
n. ביעה *16c(26)*
n. פיתה
n. קיטני
n. תרנגל
vb. סני *16c(30)*
n. גרב *16c(32)*
n. גרב *16c(33)*
adj. זעיר
num. עשר
n. חומר 4# *16d(25)*
n. קול
vb. בעי *16d(26)*
n. ארמלה *16d(43)*
vb. בזבז
n. נכסין
vb. קרב
adj. שטי *16d(44)*
n. כתוב *16d(45)*
vb. תבע
vb. קרב *16d(46)*
adj. חמי *16d(64)*
n. ספר 2# *17a(4)*
n. אח *17a(5)*
vb. בעי
vb. פלג *17a(6)*

conj. בגין
n. רב
n. בית דין *18c(21)*
vb. שהד
n. עיבור *18c(25)*
adv. לרע *18c(27)*
vb. נהג
vb. מני *18c(36)*
n. עיבור *18c(37)*
prep. קדמיי(ן) מן
n. מרי שמועה *18c(38)*
vb. קום
conj. בגין *18c(39)*
vb. חסל
prep. מן אחורי
vb. ארך *18c(40)*
vb. חסל
n. צלו
vb. צער
vb. זכי *18c(42)*
n. טפר *18c(43)*
adj. סומק
n. עיבור
vb. קדם
vb. רקק
adv. להל *18c(44)*
adj. בכיר *18c(45)*
adj. לקיש
n. אדר #2 *18c(46)*
n. טל #2
vb. מות
n. משך
vb. נצץ
n. ערייה #2
vb. שלח #2
n. תור
n. תינה
n. אדר #2 *18c(47)*
n. לוע
vb. נפח
vb. קדם
vb. קפד *18c(50)*
pron. אהן *18c(59)*
n. סימן
vb. עקר
n. אפין *18c(64)*
vb. הפך
adv. איטה *18d(1)*
prep. באפי *18d(10)*
n. גוזל
adj. רכיך

n. שליחו
n. קריבה *17a(16)*
conj. אן *17a(17)*
n. אסי
vb. חשש
n. פרן
vb. קצץ
n. איתה *17a(20)*
vb. בעי
n. בעיל
vb. גלי
adj. כשיר
vb. קצץ
n. רין *17a(21)*
conj. ברם *17a(22)*
n. דין
vb. טעם *17a(24)*
vb. נפל
n. זיית *17a(26)*
n. זרע
n. כיתן
איית *17a(27)*
n. טעון
n. נשי
n. פגול
n. פקי
n. צום
n. שמיטה
n. גמל *17a(28)*
pron. הינון
n. ספחין
vb. זרע *17a(29)*
vb. קלס *17a(40)*
pron. ד(י)ן *17a(48)*
vb. כפר *17a(49)*
pron. היא *17a(51)*
n. חילוף
adj. זעיר *17a(52)*
adv. מן לבר *17c(16)*
adv. מן לג(י)ו
n. חתן *17c(30)*
adj. קוצריי
vb. מחק *17c(31)*
n. סימפון
n. גט *17c(32)*
vb. מחק
vb. צרך
אוגדוי *17c(33)*
n. גט
vb. מחק
קונטה

n. שטר
טרייקונטה *17c(34)*
קונטה
vb. שמש
vb. אגר *17c(35)*
vb. פסד
n. עיצומין *17c(56)*
n. אומנו *17c(57)*
prep. בן
vb. יהב
vb. עצם
vb. הוי *17c(62)*
vb. בזבז *17d(11)*
n. חם
n. ערב #2
n. מרי חוב *17d(13)*
adv. דלא *17d(14)*
vb. טרף #2
n. מטלטלין
n. פרפרנון
conj. מה *17d(15)*
n. עובד
vb. תפס
pron. אהן *17d(29)*
vb. גבי
vb. צור #2
vb. שבק
n. שוק
n. חל *E 13b(35)*
vb. מחי *E 13b(39)*
n. בני *E 13b(48)*
n. בני *E 13b(49)*
n. מגוס *E 13b(58)*
vb. מחי *E 13b(60)*
n. מדושה *E 13b(61)*
n. גיר *E 13b(63)*
n. מדנח *E 13c(19)*
n. מערב
vb. גלי *E 13c(40)*
n. מקזן *E 13c(43)*
n. בזייל *E 14c(54)*
n. מכלה *E 15a(1)*
n. אגרונימוס *E 15a(64)*
n. שער *E 15b(1)*
n. קקופרגמון *E16b(48)*
vb. עוק *E 16b(63)*

Sanhedrin

adv. מנן *18a(20)*
n. פשוט *18a(33)*

n. ברנש *18a(34)*
vb. דון
n. ברנש *18a(36)*
adj. בריך *18a(40)*
adj. רחמן
vb. דון *18a(41)*
vb. חכם
n. אלף #2 *18a(58)*
n. אלף בית
n. אמצעי
n. מם
n. תיו
vb. דון *18a(60)*
n. דין *18a(61)*
vb. טרף #2
adj. מרד *18a(62)*
n. גרם *18a(64)*
vb. דון
vb. אזל *18b(2)*
vb. יתב
n. תלמיד
n. גזר *18b(4)*
n. גרם
vb. נפק
n. גרם *18b(5)*
vb. סלק *18b(6)*
n. דקל *18b(7)*
n. רעי
n. שהדו
n. תור
n. אגר *18b(8)*
vb. שהד
n. כהן *18b(9)*
vb. סאב
n. חול *18b(10)*
vb. סבר
pron. אהן *18b(23)*
n. עובד
pron. כלום *18b(40)*
n. חבר *18c(5)*
vb. עלל
adv. לא *18c(6)*
n. מניין
vb. סלק
n. חתן *18c(7)*
n. מניין *18c(9)*
conj. אפילו *18c(14)*
vb. פלג
vb. עבר *18c(15)*
vb. כפר *18c(19)*
n. אנש *18c(20)*

n.	רב		vb.	עבד		adj.	עיליי	18d(11)
interj.	אין	20d(6)	vb.	עבר	20b(24)	n.	ביעור	18d(13)
n.	גנן	20d(8)	n.	פרשה		vb.	מטי	
adv.	כן		adv.	איפשר	20b(25)	vb.	סגי	
adv.	לא		prep.	דלא		adj.	עיליי	
prep.	באפי	20d(9)	vb.	דרש		n.	שלם	
vb.	קלל		vb.	נפק		n.	מעשר	18d(14)
vb.	פשט	20d(11)	n.	פרשה		adj.	עיליי	
n.	אורח	20d(12)	n.	קל		n.	עמר #2	
vb.	הלך		n.	אגדה	20b(26)	n.	שובלה	
vb.	פגע			איה		adj.	ארעיי	18d(15)
n.	שוק		n.	רבו #2		n.	ביעור	
pron.	את	20d(13)	n.	פקפוקה	20b(27)	n.	מעטן	
pron.	הוא		n.	קרה	20b(32)	n.	בר גלוחה	18d(16)
n.	יהודיי		vb.	קרי		n.	זייה	
n.	רב		n.	איחה	20b(39)	n.	שאר	
vb.	שווי	20d(14)	n.	גבר	20b(40)	n.	גלו	18d(17)
n.	קוד	20d(38)	vb.	נגע	20b(45)	n.	אביב	18d(18)
pron.	כל	21a(6)	vb.	סלק		prep.	באפי	
adv.	לאו		adj.	צניע		n.	איגרה	19a(7)
vb.	בחר	21a(7)	vb.	שלשל		vb.	בסר	19a(10)
vb.	בעי		vb.	חוס	20b(47)	vb.	יקר	
vb.	נסב		n.	צניעו		vb.	קרי	
n.	ברנש	21a(11)	n.	יניק	20b(57)	vb.	קרי	19a(11)
n.	דין		n.	מעין		vb.	שלם	19a(13)
vb.	קבל	21a(12)	vb.	נחת		conj.	מכיוון	19a(16)
n.	בעל דין	21a(13)	n.	חקל	20b(60)	vb.	נהג	19a(17)
vb.	טרף #2		adj.	סומק	20b(61)	n.	סוסי	
pron.	כל		n.	בסיליון	20c(36)	vb.	רכב	
n.	צורך		n.	קושרה	20c(38)	vb.	שמע	
vb.	כתב	21a(14)	n.	אוחנין	20c(56)	n.	קילקול	19a(18)
adv.	הכה	21a(17)	n.	לנון	20c(57)	vb.	קבל	19a(23)
n.	מיל		n.	חלוק	20c(58)	vb.	דרש	19a(36)
prep.	מן		vb.	לבש		n.	מינוי	19a(41)
vb.	הלכה	21a(63)	prep.	משום	20c(59)	adv.	תמן	
vb.	קלס		n.	עטעם		n.	מוחב	19a(48)
prep.	משום	21a(64)	n.	עמר		n.	סין	19a(50)
adj.	זעיר	21b(4)	adj.	טלמיי	20c(60)	n.	אמור	19b(62)
prep.	משום		vb.	פצע	20c(61)	adj.	סגי	19c(6)
n.	שמועה		vb.	שמש	20c(62)	vb.	סלק	19c(44)
	אי #2	21b(6)	n.	כנישה	20c(63)	vb.	חוב	
interj.	האסטו	21b(7)	adj.	מעוניי		n.	תניי #2	
n.	קובעה		vb.	תרגם		adj.	אחריי	19c(49)
vb.	רדי #2		pron.	אתון	20c(64)	vb.	סלק	19c(59)
vb.	רמי		vb.	לעי		adj.	אחריי	19c(63)
n.	שמיטה		n.	מחנה		n.	תניי #2	19c(64)
n.	קובעה	21b(8)	vb.	פקד	20d(1)	n.	קינטינר	19d(2)
n.	אדנונין	21b(14)	vb.	דחל	20d(4)	n.	ליטדה	19d(3)
vb.	גבי		vb.	כעס		num.	שת	
vb.	שמד		n.	גבר	20d(5)	n.	ליטדה	19d(5)
prep.	חורי	21b(15)	pron.	מן #2		vb.	סלק	
			n.	פרוטרוט				
conj.	משום	19d(6)	vb.	סלק				
n.	קינטינר		conj.	משום	19d(8)			
n.	פרוטרוט		vb.	מני	19d(49)			
vb.	כעס	19d(62)	n.	מגדל				
n.	בית וועד	19d(63)	vb.	טפח	19d(64)			
vb.	שרי		prep.	לקורם	20a(2)			
n.	מגדל		n.	מפתח #2				
vb.	נפק		prep.	לקודם	20a(3)			
n.	נשי		vb.	עתד				
n.	דיגמה	20a(4)		דיד־				
prep.	ית		prep.	לקודם				
vb.	פרק		n.	דרוג	20a(6)			
n.	אולפן	20a(7)	vb.	דחל				
vb.	מנע		vb.	סבר				
adj.	רחמן		n.	איסטרט	20a(10)			
vb.	בקר		adj.	טב				
vb.	בזע	20a(11)	n.	שובה				
vb.	אתי	20a(12)	vb.	חמר	20a(28)			
vb.	נפק	20a(29)	n.	ענה	20a(40)			
n.	מחנה	20b(1)	n.	בר טבין	20b(9)			
adv.	סגין		n.	קיום #2	20b(11)			
vb.	פרח	20b(14)	n.	כוחל	20b(16)			
n.	כלב		n.	עסיק				
vb.	שתן		vb.	חוס	20b(17)			
vb.	עבד		n.	בעיר	20b(18)			

n. תלמיד
vb. גמל *23c(27)*
vb. בכי *23c(28)*
vb. גמל
n. מדינה
n. תלמיד
n. בני מריך *23c(29)*
interj. ווי
n. חלם
vb. חמי
vb. אזל *23c(30)*
n. זכו
n. זבו *23c(32)*
vb. אכל *23c(33)*
n. אריסטון
n. בולווטיס
n. אורח *23c(34)*
n. עיגול
vb. אמר *23c(35)*
n. אפין
conj. בגין
n. גנה
adv. לא
n. מסכן
vb. סמק
n. מבוע *23c(36)*
prep. על גיף
n. פרדס
n. בז *23c(37)*
n. חטה
n. מיין
vb. חלי
n. אדן *23c(38)*
adv. אימח
n. חדש *23c(40)*
vb. נדד
n. נשי
n. סורחן
n. איתה *23c(41)*
vb. חבל
n. מעדה
vb. קטל
vb. היימן *23c(42)*
vb. יהב *23c(43)*
adv. סגין
adj. ענוון
vb. שווי *23c(44)*
prep. אף על פי *23c(45)*
adj. חסיד
adj. צריך
adj. בחיר *23c(46)*

vb. דמי
n. חברה
n. חיטה
n. תינה
vb. אזל *22c(53)*
adv. כדון *22c(56)*
n. ליסטיס
adv. אימח *22d(44)*
pron. אנה
n. ידח
prep. כגון
vb. חלף *23a(6)*
n. מרי *23b(17)*
n. שאילה *23b(23)*
n. חמר #3 *23b(24)*
prep. בן *23b(35)*
n. דר
adj. כשר
n. נבז #2
vb. סלק
adv. פנטוס
prep. מן *23b(36)*
vb. אלף *23b(37)*
vb. שרי
vb. שבע *23b(42)*
n. קשוט *23b(44)*
n. עיצה *23b(60)*
vb. קטל
vb. נפק *23b(61)*
vb. קטל
pron. אנן *23b(62)*
vb. חזר
adj. חסיד *23c(1)*
prep. ל־
n. מרי
vb. קדם *23c(2)*
vb. שהד
n. ביח מדרש *23c(4)*
vb. סלק
n. עילי
pron. אנן *23c(5)*
vb. חבט *23c(9)*
n. חיל
vb. חבט *23c(10)*
n. חיין
vb. שרי
n. תור
vb. חבט *23c(11)*
vb. עדק
vb. סייע *23c(23)*
adv. כחדה *23c(26)*

vb. הלכה *21d(13)*
conj. כיוון *21d(14)*
adv. לעיל
vb. קום
vb. סלק *21d(16)*
n. אנש *21d(17)*
n. ירחו *21d(21)*
vb. שבק
n. ירח *21d(22)*
n. ספד #3
adv. עוד
n. עובד *21d(25)*
conj. בגין *21d(26)*
n. דין
prep. דלא
n. שהיד
prep. באפי *21d(27)*
n. פרק *21d(28)*
vb. דחק *21d(29)*
vb. צער
n. דין *21d(34)*
vb. סבר *21d(35)*
vb. שבק
conj. אוף *21d(36)*
n. דין *21d(45)*
prep. על עסיק
n. ביי *21d(46)*
vb. דון
vb. דון *21d(48)*
prep. על עסיק
vb. עבד *21d(50)*
n. עובד
n. שהדו *22a(46)*
adv. הכן *22a(47)*
vb. חקר
vb. כוון
vb. ידי *22a(56)*
n. תלמיד
vb. קטע *22a(57)*
vb. קלף *22b(5)*
n. מרקוע #2 *22b(6)*
interj. הא *22b(12)*
adv. כמה *22b(40)*
pron. אוחרן *22b(41)*
num. חד עשר
num. חשע
n. מחל *22b(48)*
n. מחני
n. רב
n. מחל *22b(49)*
conj. אפילו *22c(2)*

vb. פרי
vb. אפי *21b(16)*
n. חמר #2
n. שובה
adj. חמים *21b(19)*
vb. כוון
n. פיחה
vb. שמד
vb. חוט *21b(24)*
n. ברנש *21b(25)*
n. נבילה
vb. קטל *21b(26)*
vb. אכל *21b(27)*
n. נבילה
adj. ארמיי *21b(28)*
vb. הוי *21b(29)*
vb. בטל *21b(30)*
n. גזידה
vb. ירי *21b(33)*
vb. אפי *21b(34)*
n. חמיע
vb. ידי
n. נחתום
vb. נפק
n. פסח
n. שוק
n. משך *21b(47)*
vb. עבר
vb. חרי
vb. קשי *21b(48)*
n. אגיס *21b(52)*
n. דין
vb. קבל *21b(53)*
vb. חקר *21c(1)*
vb. כוון
n. שהדו
n. שהיד *21c(2)*
n. דין *21c(3)*
n. זכו
prep. על שם
vb. פתח
n. אריסטון *21c(5)*
vb. נגס
conj. בחר *21c(6)*
adj. חייב
vb. קום
n. שהיד
n. מגוסה *21c(7)*
vb. ערבב
adv. איפשד *21d(12)*
אית

	n. לב	
23c(47)	adj. תדת	
	adj. נקי	
	vb. צפר	
	n. קדר	
23c(48)	interj. אוים	
	pron. אנה	
	vb. צפר	
	adv. תניינות	
23c(49)	vb. אמר	
	pron. אנה	
	n. פיתה	
	vb. פתח	
23c(50)	n. תבשיל	
23c(51)	איתי	
23c(52)	adj. בחיר	
	vb. חרי	
23c(53)	vb. צפר	
	vb. רמז	
23c(54)	vb. טלטל	
	vb. צלת	
23c(55)	vb. אתי	
	n. פיתה	
	n. צליב	
23c(56)	n. צליב	
23c(60)	vb. שהד	
23d(15)	n. דהב	
	vb. קטל	
23d(16)	vb. בהת	
	prep. מן	
23d(43)	adj. נטיל	
	adj. קליל	
23d(55)	n. קילוס	
23d(60)	n. אונס	
	vb. מטי	
23d(61)	vb. אזל	
	n. אימה	
	n. אפין	
	n. מיינוק	
23d(62)	n. מילה	
	vb. שגח	
23d(63)	n. מרי	
	vb. שגח	
24b(47)	adj. בריך	
24b(50)	n. עם	
24c(6)	n. סטר	
24c(36)	vb. אתי	
	vb. קשי	
24d(46)	vb. דרש	
24d(51)	vb. פשט	
25a(5)	vb. קרי	

25a(13)	n. אתר	
	adv. בדון	
25a(14)	ליית	
	vb. שכח	
25a(33)	vb. ילף	
25a(38)	vb. אמר	
	n. טם	
	vb. נפק	
	n. פלן	
25a(50)	vb. בזי	
25b(6)	n. איסטרט	
	vb. גדף	
	n. כוחיי	
	vb. פגע	
25b(7)	vb. יהב	
	n. לב	
	n. מרחוק	
	vb. נחת	
	vb. קרע	
25b(8)	n. אם	
	n. בד כותיי	
	n. מאן	
	vb. ספק	
25b(40)	n. וו	
	conj. כל הן	
25b(41)	n. וו	
	vb. מחק	
25c(2)	vb. זקר	
25c(20)	vb. מטי	
25c(24)	vb. חדי	
25c(26)	n. יד	
25c(32)	vb. שעי	
25c(58)	n. דין	
	vb. נצח	
25d(18)	n. דלמה	
	vb. סחי	
25d(19)	vb. אמר	
	n. דימוסין	
	n. כיפה	
	n. מיניי	
	vb. תפס	
25d(20)	n. מיניי	
25d(21)	vb. יהב	
	pron. כל מן	
	n. מרחוק	
	vb. תפס	
	n. תרע	
25d(22)	n. מרחוק	
	vb. עבד	
25d(23)	n. מיניי	
	vb. שרי	

25d(24)	n. מיניי	
	vb. נחת	
25d(25)	vb. בזע	
	n. ים	
25d(26)	prep. בגו	
25d(27)	vb. בלע	
	n. ים	
	n. שׂר	
25d(28)	n. אתר	
	n. גבשושי	
	n. מיינוק	
	vb. שכח	
25d(29)	n. ארע	
	n. ביר	
25d(30)	vb. אכל	
	n. ביי	
	n. יהודיי	
	vb. סבר	
	vb. קבל	
25d(31)	vb. עלל	
	n. קיטון	
25d(32)	adv. דלמה	
	vb. חשש	
25d(33)	pron. אהן	
	vb. עלל	
	n. עסיק	
	prep. קומי	
	n. קיטון	
25d(34)	n. גבר	
	vb. גזר	
	prep. מן	
25d(35)	prep. לגב	
	vb. עלל	
	n. קיטון	
25d(37)	vb. ילד	
25d(38)	n. זרע	
	vb. זרע	
	n. כיתן	
25d(39)	n. טבלה	
	vb. סלק	
	prep. על גב/גבי	
	vb. רבץ	
	vb. תלש	
25d(40)	vb. סלק	
	vb. עבד	
	n. קליעה	
	vb. שרי	
25d(41)	vb. יכל	
	vb. פרסם	
	vb. שרי	
25d(42)	vb. טלק	

	vb. פלט	
	n. שׂר	
25d(44)	n. בטיח	
	n. קרה #2	
25d(45)	n. אייל	
	n. טבי	
25d(46)	n. איסטרט	
	vb. זרק	
	vb. חזי	
	n. מיניי	
	n. דום	
25d(47)	n. עגל	
25d(49)	vb. זרק	
	n. מיניי	
	vb. נחת	
	n. סר	
	vb. עבד	
	n. עגל	
	n. צרור	
	n. רום	
25d(50)	n. בקורה	
	n. עגל	
25d(51)	n. גולגלה	
	n. גופתה	
	vb. זרק	
	n. מיניי	
	n. רום	
25d(52)	conj. אילא	
	n. עגל	
26a(43)	pron. הייידיל-	
26a(45)	n. חילוף	
26b(4)	n. כנישה	
	vb. לקט	
	n. פירורין	
	n. צפר	
26b(5)	n. ירח	
	vb. קדש	
	adv. רומשית	
26b(13)	pron. ההוא	
	interj. הילך	
	adj. שטי	
26b(14)	n. בדנש	
	num. חמש	
26b(15)	pron. היידן	
26b(21)	vb. גנב	
	n. דיור	
	vb. נסב	
	vb. פתר	
	n. שירו	
26b(59)	vb. הלך	
26b(60)	vb. פסד	

vb. מני
vb. קום
vb. דבח *29a(38)*
vb. חנק
n. סוף
n. כנישה *29a(42)*
n. מיינוק
n. אמה *29a(45)*
num. חמש עשר
vb. חפר
num. מאה
n. תהום
n. עציץ *29a(46)*
adv. אימת *29a(47)*
adv. הכה
n. תהום
adj. רחמן *29a(48)*
vb. רעד
vb. שקע
adj. יהיב *29a(49)*
vb. רום
n. תהום
vb. חנק *29a(50)*
vb. טוף
vb. סלק
vb. קום
n. תהום
vb. מלך *29a(51)*
vb. חנק *29a(52)*
vb. חנק *29a(54)*
vb. חשש
conj. אפילו *29a(55)*
n. לווט
adv. על מגן
vb. אזל *29a(57)*
vb. מלך #2
vb. היימן *29a(58)*
vb. שאל
n. אפין *29a(63)*
n. קרש
vb. יתב *29b(4)*
n. תינוי
n. תינוי *29b(5)*
vb. הני *29b(6)*
n. אוכלוסין *29b(8)*
vb. סחן
n. אמהה *29b(12)*
n. מאן
vb. שזג
adj. ביש *29b(13)*
conj. אלא *29b(17)*

n. ברנש *28c(5)*
n. גבר *28c(35)*
vb. היימן
adj. ענוון
vb. היימן *28c(36)*
vb. ערק *28c(37)*
vb. פרי
vb. קטל
n. ארז *28c(38)*
vb. בלע
n. גולה
prep. מן קורם
n. ציצי
n. אדם *28c(39)*
n. ארז
vb. חמי
vb. נגר
vb. נסר
n. כירומניקין *28c(48)*
vb. שווי *28c(54)*
n. חחירה *28c(60)*
vb. צווח
n. עחירה *28c(61)*
איח *28d(1)*
n. ברה *28d(4)*
pron. הינון
pron. הינון *28d(5)*
vb. קטל *28d(46)*
adv. לא *29a(4)*
vb. ברך *29a(6)*
vb. לוט
adv. כלום *29a(18)*
n. זונר *29a(19)*
vb. טרף #2
n. כלנירין
n. פשוט *29a(31)*
n. ארון *29a(33)*
n. אדע
vb. טען
vb. טרף #2
n. דום
vb. טרף #2 *29a(34)*
n. כהן
n. רום
vb. טרף #2 *29a(35)*
pron. מה
n. רום
vb. טרף #2 *29a(36)*
n. רום
vb. שאל
n. חכים *29a(37)*

vb. אזל *28a(40)*
vb. משח *28a(41)*
aux. vb. נהיג
vb. שוג
n. ברבי *28a(43)*
adj. בבליי *28a(44)*
n. דרה
n. חנו *28a(45)*
adj. טבריי
n. סדר #2
pron. ד(י)ן *28b(4)*
n. כוחיי
vb. שבע
n. איסטרטליט *28b(12)*
n. יום
vb. קום
vb. קשט
n. טימי *28b(13)*
n. יום
adv. כמה
adv. כן
vb. פרש
n. גניי *28b(15)*
vb. דרש
n. ירח
vb. עבד
n. לילי *28b(16)*
vb. סרח
n. פסוק *28b(17)*
n. שבח *28b(18)*
vb. אזל *28b(28)*
pron. אנה
n. אפין
vb. כעס *28b(29)*
n. מילה
vb. סבל
vb. גזר *28b(30)*
conj. כל מה
vb. כעס
vb. קום
n. אלה *28b(32)*
adj. כריך
adj. צריק *28b(33)*
vb. קום
vb. כחב *28b(35)*
n. דר *28b(37)*
n. טבה
n. נחמה
vb. קום *28b(38)*
vb. קום *28c(2)*
adj. רשיע *28c(3)*

n. פסיעה
vb. אזל *26c(17)*
n. ממון
vb. קום
n. מגוסה *26c(20)*
vb. ברי #2 *26c(21)*
conj. מכיוון
adj. פשיט *26c(29)*
n. ווּשט *27a(21)*
vb. קום
n. אסי *27a(47)*
vb. חיי
n. יר
vb. קטע
n. אסי *27a(52)*
vb. חיי
vb. קטע
vb. נסב *27b(11)*
n. ברת אח *27b(12)*
n. ברת אחה
n. סבה
vb. שאל *27b(14)*
adj. כך *27b(15)*
prep. על
n. קסיט *27b(21)*
adj. נפחיי *27b(22)*
n. קיין
vb. קלל
n. קנו
n. קניי #2
vb. סוג *27c(43)*
n. תריע *27c(44)*
conj. בלחוד *27c(47)*
n. טעם
vb. טרח *27c(48)*
vb. יחכ *27d(16)*
n. פונדק
n. אימם *27d(17)*
n. אנש *27d(35)*
vb. כול *27d(36)*
n. סאה
n. סלע
n. שק
n. ספר #2 *27d(54)*
pron. חורן *27d(55)*
n. רב
n. מוץ *27d(57)*
vb. עבר
n. כוחל *27d(58)*
vb. רעע #2
n. מרגלי *28a(18)*

n. גמל
n. תבן
n. חיווי *34d(30)*
vb. חמי
n. מסוסטל
n. משך
n. קרוכין *34d(31)*
n. אורח *34d(32)*
n. רב *34d(33)*
adj. מלי *34d(37)*
n. ננע
n. עניב
n. פיל
n. קטר
vb. רבע #2
n. ביעה *34d(53)*
n. מרגלי
pron. אהן *34d(61)*
n. מטר
vb. נחח
n. גזל *35d(14)*
vb. ידי
vb. יזף
n. גזל *35d(17)*
vb. שאל
vb. קנס *35d(19)*
n. איחה *35d(21)*
n. ברה
n. נגחן *35d(24)*
n. תזר
n. קדמייה *35d(41)*
conj. אפעלגב *36a(41)*
adj. פשיט *36b(50)*
n. פירוש *36c(18)*
vb. שמע
n. מילה *36c(19)*
vb. אמר *36c(28)*
n. דבחר־
n. מעה *36d(22)*
n. חבורה *36d(48)*
n. חבר *36d(50)*
conj. מאחר *36d(57)*
conj. אפילו *37a(8)*
n. ערב #2 *37a(13)*
adv. בקדמייתה *37a(24)*
vb. טען #2 *37a(34)*
vb. גלגל *37a(35)*
pron. כל
vb. מחן
conj. עד
conj. אפילו *37a(40)*

Makkot

n. נכול *31b(20)*
adj. סגי
vb. קטל
vb. פרש *31b(24)*
n. אחר *32a(10)*
vb. יקר
n. מכלה *32a(11)*
vb. יקר *G 32a(10)*

Shevu'ot

vb. דמי *32c(64)*
n. כלל
n. ראש גלוחה *32d(31)*
n. רב חיילה
adv. כדון *33a(24)*
pron. ד(י)ן *33a(26)*
n. שיירה #2 *33a(35)*
vb. יכל *33b(1)*
n. בר אביי *33b(2)*
vb. דכר
n. ראש ירח
n. חיבו
n. חילוף *33b(41)*
vb. חלט
n. מלך *33b(42)*
n. חריע *33c(10)*
n. חריע *33c(11)*
vb. חזי *33d(54)*
vb. אזל *34a(13)*
num. חמש עשר
adv. כה *34b(48)*
vb. פחר *34b(53)*
n. אורז *34b(56)*
n. גמזן
vb. דמך *34c(16)*
n. חחובה
vb. תוב *34c(25)*
vb. פרפר *34c(49)*
ליח *34c(60)*
ליח *34c(61)*
n. אח *34d(14)*
vb. בדק *34d(15)*
adj. אחריי *34d(23)*
conj. כד *34d(26)*
vb. בלע *34d(28)*
vb. בעי
n. פחלץ
n. קרוכין
vb. בלע *34d(29)*
n. גומרה

n. שוור
vb. בטל *As 23c(28)*
vb. צער
n. שׂנא *As 23c(29)*
interj. חסל־ *As 23c(30)*
interj. חסל־ *As 23c(32)*
As 23c(34)
n. בית שיחייה
vb. טלק
vb. נטל
n. שוק
num. חד *As 23c(35)*
vb. טייל
n. גהינם *As 23c(38)*
n. מגידה
vb. פרסי
n. ציר
vb. קזז
prep. מן גו *As 23c(39)*
vb. קבע
As 23c(41)
pron. הייריל־
vb. היימן *As 23c(43)*
vb. נפק
n. סימן
n. חברה *As 23c(44)*
n. עיין
As 23c(45)
conj. אפעלגב
n. סימן
vb. חשב *As 23c(46)*
n. לב
vb. יהב *As 23c(47)*
vb. כפי
n. לבוש
adj. נקי
vb. צומ *As 25c(38)*
As 29a(49)
conj. אפעלגב
pron. הייריל־ *G 19d(5)*
pron. הייריל־ *G 19d(7)*
num. שבע
vb. חזר *G 19d(61)*
n. גונחיי *G 19d(62)*
conj. די
conj. די *G 19d(63)*
vb. פחח *G 24b(49)*
vb. פחח *G 24b(50)*
vb. פחח *G 24b(51)*
pron. הייריל־ *G 25d(45)*
vb. כול *G 27d(36)*
n. דור *G 28a(18)*

pron. הוא
vb. אזל *29b(19)*
vb. עור *29b(20)*
n. איסטולי *29b(22)*
n. דהב
n. לבוש
vb. טמר *29b(25)*
vb. מטי
n. עילי
vb. בעי *29b(32)*
adj. יליף *29b(40)*
vb. עני
vb. צלי
vb. קלל *29b(47)*
vb. גייר *29c(32)*
vb. אכל *29c(34)*
n. עלם
n. אימר *29c(35)*
n. גזורה *29c(38)*
vb. גייר *29c(39)*
vb. שיזב *29c(41)*
vb. יחר *29c(42)*
n. כסו
ליח
n. צינה
n. צלו
vb. אזל *29c(43)*
vb. נפק
n. עלם
n. שרב
vb. שמע *29c(44)*
n. סם *30b(29)*
vb. פייס *30c(1)*
n. פינך *30c(3)*
n. בר פחין *30c(4)*
n. פיונטייה *30c(38)*
n. ליצן *As 23b(60)*
n. סיעה
n. מרי שקר *As 23b(61)*
n. נשי *As 23c(24)*
vb. ערק
n. איסטרט *As 23c(25)*
n. גב
vb. דכר
n. חסידה
vb. חשד
adj. יאי
n. מרה
vb. סכל #2
vb. קפד
n. ריו

n. לישן *37a(46)*
n. מחץ
n. משח
vb. שתק
vb. פשט *37a(50)*
vb. אזל *37a(60)*
n. עובר
n. גב *37a(61)*
n. חברה
vb. ערך
n. קולסי
vb. קטר
n. שיטה #2
vb. בעי *37a(62)*
vb. הפך
vb. יהב
prep. לגב
n. עיגול
vb. קבר *37a(63)*
conj. אילולי *37a(64)*
vb. קבר
vb. נחם *37b(2)*
n. עיגול
vb. ערך
vb. קצי
adj. זכיי *37b(3)*
adj. חייב
n. שבועה
n. אנש *37b(26)*
n. פם
vb. צור #2
n. שטר
vb. שהר
n. שהיד
vb. גבי *37b(27)*
vb. כתב
n. שזק *37b(41)*
pron. אנה *37b(42)*
n. משכון
vb. שווי
vb. אחי *37b(43)*
n. ריין
n. רינר
adj. טב
n. עובר
n. משכון *37b(44)*
n. סבני *37b(45)*
vb. אחי *37b(46)*
n. יר
vb. רון *37b(47)*
n. סבני

pron. אהן *37b(53)*
adj. דרומיי
conj. מאחר *37c(64)*
n. ביי *37d(24)*
n. ברנש
prep. גו
ייבה
n. מסכן
adj. עתיר
vb. פלג
n. שוק
n. אריס *37d(26)*
n. ליטרה
vb. שעי
n. אריס *37d(27)*
vb. יהב *37d(29)*
n. רב *37d(30)*
vb. רבי
conj. אן *37d(31)*
n. אריס *37d(32)*
vb. פרסם
n. פיקרון *37d(33)*
n. אריס *37d(34)*
pron. מהו
vb. נסב *37d(35)*
adj. דקיק *37d(36)*
n. אריס *37d(42)*
n. שבועה *37d(64)*
n. בית רין *38a(1)*
vb. יכל *38a(6)*
vb. קום
vb. שבע
vb. שלם
n. כתף #2 *38a(10)*
vb. סמך
vb. ימי *38a(12)*
adv. סגין *38a(36)*
vb. שלח
n. דייטגמה *38a(37)*
vb. חלט
n. נכסין
vb. חלט *38a(38)*
n. איגרה *38a(39)*
n. זווי
adj. רחיק
vb. שלח
vb. חלט *38a(40)*
vb. כרז *38a(41)*
vb. דון *38a(52)*
adj. חייב *38a(53)*
adv. לאו

conj. או *38a(54)*
n. מילה
vb. גלגל *38a(55)*
n. שאילה *38c(36)*
vb. חלף *38d(35)*
adv. הכן *38d(36)*
adj. פשיט
vb. פשט *38d(37)*
vb. צרך
adj. חייב *38d(38)*
vb. קפץ *38d(40)*
vb. שבע
conj. אפילו *38d(59)*
adv. כמה
n. ארקובט *G 32d(31)*

ʿAvoda Zara

n. אפחי *39b(2)*
n. אפתי *39b(3)*
vb. דחל *39b(6)*
n. סנהדרין
vb. קטל *39b(7)*
n. ברנש *39b(11)*
vb. יתב
adj. כשר
n. ליצן
adj. חכיב *39b(13)*
vb. חשי
vb. ענש
pron. הינון *39b(14)*
adv. עור
n. מלך *39b(19)*
vb. קרם
vb. קרי
n. בזיון *39b(20)*
n. גניי
pron. הוא
vb. קרי
num. חניין
vb. אזל *39b(21)*
vb. קטל *39b(25)*
n. דוקינר *39b(32)*
n. ריסקוס
vb. יקר
n. דינר *39b(33)*
adj. מלי
n. שאר
n. מוער *39b(57)*
prep. משום
vb. סייע *39b(60)*

n. מועד *39b(62)*
prep. משום
n. חבשובה *39b(63)*
n. צום
n. שובה
n. אתר *39b(64)*
vb. עבר
vb. קלל
vb. חשב *39c(1)*
vb. ארך *39c(7)*
n. לילי
vb. ארך *39c(9)*
n. תקיעה *39c(11)*
vb. אבל *39c(18)*
n. אימירה
adj. מילני
vb. צווח
vb. זרע *39c(19)*
n. טלופח
n. יום
adj. עינתונדריי
n. פלח *39c(21)*
n. טקסיס *39c(22)*
n. פלח
n. רוכוס *39c(23)*
n. טקסיס
n. סוגי
adj. שמריי
n. סטרנלייה *39c(24)*
n. עזיל
vb. ירי *39c(25)*
n. סנטור *39c(32)*
vb. צווח
vb. ילד *39c(45)*
conj. ער
adv. כחדה *39c(46)*
vb. עכר
pron. אוחרן *39c(48)*
n. זווי
vb. רחץ
n. פיבל *39c(49)*
n. שמאל
adj. גדריי *39c(53)*
vb. שאל
conj. או *39d(2)*
n. יריד *39d(13)*
pron. אהן *39d(16)*
vb. כרק
vb. יהב
n. יריד
n. ליטרה

n. אתר *41a(39)*
vb. סמך
n. מצווה *41a(40)*
vb. סני
n. עובד
vb. רחם
vb. שעי
vb. אתי *41a(41)*
n. בעיל
vb. טמר
n. מסכן
vb. רגש
n. עילי *41a(42)*
vb. קום
vb. לוולי *41a(43)*
n. שנה #2
vb. חשד *41a(45)*
vb. עכר *41a(49)*
prep. מן קומי *41a(50)*
vb. גלי *41a(52)*
n. ערובה
n. צום
vb. רפי
vb. שפך *41a(53)*
vb. גלי *41a(54)*
vb. חשב
n. מרי רצומה
vb. ספק
vb. קום
vb. חלחל *41a(55)*
vb. אבל *41a(57)*
n. מרי שמועה
vb. נום
n. ברצין *41a(58)*
vb. דלק
vb. טפי
n. שפיפון
adj. זהיר *41a(59)*
vb. ברך
adj. רשיע
n. ברייה *41a(60)*
vb. חשש
conj. מה
prep. על
n. פיחה
n. פריטין
n. ביח שיחייה *41a(61)*
vb. נצע
n. סכין
n. ערס
n. תרוג

vb. נשם
adj. ניח *40d(37)*
n. זכרו *40d(42)*
n. צמרמורין
vb. שתי
n. איחה *40d(48)*
vb. סכן
vb. עבר
vb. רחם
vb. חיי *40d(49)*
adv. כן
n. נגר *40d(52)*
n. איתה *40d(54)*
n. רב
n. איסור *40d(55)*
n. איסטרולוגוס *41a(8)*
n. איסטרולוגיה
n. גיור
n. ספר #4
n. אדם *41a(9)*
vb. אזל
vb. גייר
n. יהודיי
vb. ספר
vb. שפך
adv. כמה *41a(10)*
vb. קטל
n. אפסינתינון *41a(18)*
vb. בשל
vb. פרש
vb. באש *41a(21)*
vb. בקר *41a(22)*
n. מרי עובר *41a(23)*
adv. הבן *41a(25)*
n. עובד
conj. אילולי *41a(26)*
vb. רחם
n. שמועה
n. אורח #2 *41a(29)*
conj. אילולי
vb. בשל
vb. גלי
vb. מות *41a(30)*
vb. אסר *41a(31)*
vb. גלי
n. קונדיטון
vb. בעי *41a(33)*
n. קרינה *41a(34)*
vb. נהר #2 *41a(35)*
n. גיגי *41a(36)*
vb. גלי

vb. חלחל *40d(4)*
vb. קלק
conj. ברם *40d(5)*
vb. כחל *40d(6)*
n. חלל *40d(7)*
n. קילורי
adj. טב *40d(8)*
vb. טעם
vb. סמי
n. אופין *40d(9)*
conj. כד
adj. סימוק *40d(18)*
n. סכנה
prep. לבר מן *40d(19)*
prep. לגו מן
n. סכנה
n. סבנה *40d(20)*
n. חזזי *40d(21)*
n. סכנה
n. גומרה *40d(22)*
n. סכנה
n. עכשמוני
n. בלע *40d(23)*
n. סכנה *40d(25)*
vb. אסי *40d(27)*
n. סכנה
n. ציפדון
pron. אנה *40d(28)*
pron. כלום
n. ערובה
vb. צרך
n. גלעינה *40d(29)*
vb. יקד
n. ניקלווס
n. פליג
n. תומרה
n. ברנש *40d(30)*
vb. טפל #2
vb. נגב
n. עור
vb. שחק
n. שׂערה
vb. חנק *40d(31)*
n. ציפדון *40d(32)*
n. קולוס *40d(34)*
vb. סכן *40d(35)*
adj. עתיק
vb. שחק
n. תחלוסין
n. בלע *40d(36)*
vb. לחש

pron. מהו
n. איסקרן *39d(17)*
pron. אנה
n. פילפל
vb. שכן
n. גד *39d(18)*
n. יריד
pron. ד(י)ן *39d(20)*
adj. קשי
vb. גוב *39d(21)*
adj. צריך *39d(34)*
conj. אילו *39d(35)*
conj. או *39d(37)*
pron. אנן
adj. ארמיי *39d(63)*
n. גמל
adv. כדיפלה *39d(64)*
n. סרסור
vb. קנס
adj. ארמיי *40a(1)*
vb. סרסר
vb. צווח
n. רובה *40a(4)*
adv. כבר *40a(13)*
vb. קדם *40a(14)*
vb. חוד *40a(35)*
n. סוכר
pron. ד(י)ן *40a(36)*
n. כיפה
vb. אכל *40a(59)*
interj. ווי
n. נדר
vb. חטי *40a(60)*
pron. ר(י)ן *40b(10)*
adj. שכיח *40b(11)*
vb. אגר *40b(12)*
n. עמם
n. עובד *40b(15)*
vb. קשי *40c(22)*
vb. קום *40c(23)*
n. זגג *40c(60)*
num. תריין
vb. אלף *40c(61)*
n. זגג
vb. עקר
n. קובטר
vb. קום
n. אצבע *40d(3)*
n. חמה #2
vb. לקי
n. סיפלני

n. קלט
vb. פטר 42c(33)
vb. חדי 42c(34)
vb. נפל
n. נשיו
n. קסיטולין
vb. דמי 42c(35)
vb. סכן
vb. עקר 42c(36)
conj. מן 42c(37)
vb. דמך 42c(38)
n. רב 42c(39)
vb. גני #2 42c(40)
vb. חתן
n. נשיו
adv. לעיל 42c(45)
vb. סלק
n. כדור 42c(46)
vb. צור
n. תרנ(ו)גלה 42c(63)
n. אפרח 42c(64)
n. רגל
n. אימר 42d(2)
n. חמר #2 42d(3)
n. כלב
n. פסייני 42d(4)
n. קוקין 42d(26)
n. קיחון 42d(27)
vb. שרי 42d(28)
n. כותל 42d(29)
adj. אטיר 42d(46)
n. סימן 42d(58)
n. חיל 43a(13)
vb. בין 43a(31)
vb. יבל 43a(32)
n. אפון 43a(54)
n. גוייה
n. עמידה 43a(61)
איח 43a(63)
vb. פחר 43b(26)
vb. פתר 43b(33)
vb. סמך 43b(57)
vb. סמי 43b(58)
n. תבני
n. בולי 43b(59)
vb. מטי
n. עיין
n. צלים
prep. קומי 43b(60)
n. אדורי 43b(61)
n. צלים

vb. חפי
n. מחצלה
vb. חכם 42c(3)
pron. כלום
n. אנדרט 42c(7)
n. טהר
n. כוכב
vb. כפי
n. איקון 42c(8)
vb. כפי
vb. בזע 42c(9)
vb. סלק
n. עיבור
n. ים 42c(10)
vb. נפל
n. קלון
n. איסכופה 42c(11)
num. שבע
n. ארז 42c(12)
n. זכו
vb. עקר
vb. חלי
n. כלה 42c(13)
vb. קלס
vb. רנן
n. שבשבה
n. אישה 42c(14)
conj. כיוון
n. סב
vb. רפי
n. ברק 42c(15)
n. ערס
interj. וויי 42c(16)
n. שבשבה
vb. גמל 42c(17)
vb. בכי 42c(18)
n. גזורה
vb. יהב
n. עמוד
vb. דוע 42c(19)
adj. רחיק
n. אפרסמון 42c(20)
n. נהר
דיד־ 42c(21)
conj. כמה
vb. דמך 42c(25)
n. פסוק
vb. דמך 42c(32)
n. מערה
n. נשיו
vb. סכן

n. ארמלה
n. דין
n. יחם
n. משח 41d(42)
vb. דרש 41d(47)
vb. יחב
vb. כחב 41d(49)
pron. מן
vb. ערר
vb. טרח 41d(50)
vb. אסר 41d(56)
n. חמירה 41d(59)
vb. קלל
n. דייה 41d(60)
vb. חטף
vb. חמר
n. קופד
vb. נחר 41d(61)
vb. טען 41d(62)
vb. נחר
vb. שזג
n. אסקופה 41d(63)
n. נהר
vb. נשי
vb. סלק
vb. שטף 41d(64)
vb. פגע 42a(6)
n. חמה #2 42a(11)
n. סולחני 42a(23)
n. חפי 42a(28)
n. לחלוחי
vb. שרי
adj. אסיר 42a(29)
n. זבינה 42a(34)
vb. קלקל
n. איגרה 42a(35)
vb. קשי
vb. חני 42a(38)
vb. פרש 42a(41)
vb. חוי 42a(42)
n. סלפי
conj. די 42a(43)
adv. לא
n. טלי 42a(50)
n. פרי
adj. צנבריי
n. עבד 42a(51)
n. תכלה
n. נגר 42b(60)
n. איקון 42c(2)
n. דמכו

n. ברנש 41a(62)
n. פגול
vb. אבד 41a(63)
n. מרגלי
קטה
n. שיחור
pron. אנה 41a(64)
n. נפיש
n. ערב #2
vb. זבן 41b(1)
adj יחיר
n. לודין
n. דמין 41b(2)
adj. קליל
vb. חדי 41b(10)
adv. יאוח 41b(12)
vb. חרס
vb. בעי 41b(22)
vb. קפד
prep. לפנטי 41b(56)
n. נשי
vb. שאל
vb. קום 41b(60)
n. כח 41b(62)
adj. ממלחיי 41c(1)
vb. עלל
vb. ירי 41c(2)
adj. ארמיי 41c(3)
n. פיחר
vb. בזע 41c(4)
n. זיק
n. זיקוק #2 41c(5)
vb. זפת
adj. זעיר 41c(6)
vb. ידע 41c(20)
n. לישן 41c(32)
conj. אפילו 41c(35)
n. גוף 41c(58)
vb. גמי
vb. יסף 41d(3)
n. חקל 41d(16)
n. פעל #2
n. קולה
vb. גלי 41d(17)
vb. נבי
n. תניין
n. גיגי 41d(18)
vb. נכי
n. רב 41d(38)
n. איקר 41d(39)
n. אפין

adv. מן לעיל
vb. רגל
adj. עינחיניי *45a(52)*
n. יחידיי *45a(56)*
pron. מה
vb. אמר *45b(29)*
vb. ידי *45b(30)*
n. אנש *45b(31)*
vb. קשי *45b(32)*
n. חמה #2 *45b(49)*
n. כסף
vb. זכי *48c(46)*
vb. סמי *G 40d(6)*
n. חירייקי *G 40d(10)*
n. אורדען *G 40d(21)*
n. עיים *G 40d(25)*
n. ברנש *G 41d(38)*
adj. דרומיי *G 41d(47)*
n. ברנש *G 41d(60)*
vb. סרח *G 41d(61)*
n. נבילה *G 41d(62)*
pron. ההוא *G 41d(64)*
vb. שטף
n. טיכי *G 42d(26)*
vb. צור
vb. צור *G 42d(28)*
vb. מחי *G 42d(29)*
n. פסיפס
vb. צור
vb. דרש *G 44d(51)*
n. ברנש *G 44d(58)*

Horayot

pron. אנה *45c(58)*
vb. גוב *45c(64)*
vb. קשי *45d(1)*
vb. פני *45d(2)*
n. דיעה *45d(3)*
adj. ניח
vb. פני
n. קיום *45d(44)*
interj. הא *45d(51)*
adj. פשיט *45d(52)*
vb. חלף *45d(56)*
n. שמועה
n. קישוי *45d(59)*
conj. כד *46a(2)*
adj. פשים
vb. נפק *46a(49)*
vb. סייע *46a(60)*

n. כוב *44d(37)*
vb. סרר
vb. קרץ
n. חליטה *44d(38)*
vb. קרץ
n. חמץ *44d(39)*
n. קמץ
vb. אמר *44d(41)*
n. עילה
prep. על ידי
n. ערובה
adj. מלי *44d(42)*
n. פקי
vb. שכח
adj. ארמיי *44d(43)*
n. כוחיי
n. אומה *44d(44)*
prep. בר מן
vb. גזר
n. יהודיי
n. כוחיי
vb. נסך #2
n. יוון *44d(45)*
n. כוחיי
prep. במין
vb. נסך #2
n. כוחיי *44d(53)*
n. איסטרט *44d(57)*
vb. כשר
vb. בעת *44d(58)*
n. ברנש
n. כוב
n. סייג
vb. מטי *45a(9)*
n. טיבו *45a(10)*
conj. מן
vb. פרי
n. גוב *45a(11)*
vb. כשר
vb. בזע *45a(14)*
n. זיק
adj. חייב
vb. נגד
conj. אפילו *45a(15)*
n. חנו
adv. לבן
vb. זכי *45a(16)*
vb. לכלך *45a(20)*
pron. ההוא *45a(27)*
n. זיק
adv. לרע

n. כווה *44b(2)*
vb. נפק
vb. חרש #2 *44b(23)*
n. שמיטה
n. שמיטה *44b(24)*
vb. שרר
vb. שרר *44b(25)*
n. דלמה *44b(26)*
vb. שרר *44b(27)*
vb. אלף *44b(28)*
adj. ארמיי *44b(45)*
adj. ארמיי *44b(46)*
vb. זלף
n. מעצרה
n. קולה
n. קופה
n. גוב *44b(47)*
vb. שפך
adj. ארמיי *44b(49)*
adj. חמים
n. חמר
vb. מזג
pron. מה *44b(50)*
vb. סייע *44c(61)*
vb. טרף #2 *44d(21)*
vb. נגע
n. חומר #4 *44d(22)*
מגף
מעט
n. קול
n. שיחום
adj. יקיר *44d(29)*
n. עילוי
vb. פחח *44d(30)*
n. ספר #2 *44d(31)*
n. קולה
adj. שמריי
vb. שחם
vb. טרח *44d(32)*
n. מבוע
prep. קומי
vb. שחי
conj. אן *44d(33)*
pron. את
vb. טרח
n. מרי
n. מרה *44d(34)*
n. כוחיי *44d(35)*
n. טור *44d(36)*
vb. סגד
prep. תחות

pron. את *43b(62)*
n. אלף *43c(6)*
vb. קום *43c(8)*
vb. קשי
n. אנשי בייחה *43d(8)*
n. חעני
n. סטר *43d(9)*
vb. רבע
prep. מן גב *43d(16)*
n. מפשוטי
n. ערבה
num. שביעיי
n. חעני
n. מקזה *43d(17)*
n. זמן *43d(28)*
n. ארכזן *43d(35)*
n. בורגנר
n. מרקוליס
vb. אזל *43d(36)*
n. חיין
n. כיף
vb. עבר
vb. רום
n. אם *43d(37)*
n. ביר
vb. קבע *43d(38)*
vb. נחח *43d(62)*
n. צלים
vb. חכר
n. דימוסין *43d(63)*
vb. נחח
adv. פרה
n. חיל *44a(1)*
vb. חני *44a(2)*
n. טלי *44a(6)*
vb. מחי
n. עזקה
vb. פרי
vb. צור #2
vb. קלל
vb. רקק
vb. קבל *44a(7)*
vb. שתן
adj. ארמיי *44a(63)*
n. גוב
vb. נפל
n. גוב *44a(64)*
vb. זחל #2
vb. זלף
vb. ישט
n. נצר

vb. עכר
vb. פסל
adj. שׂביע
conj. מן בגין *50b(18)*
prep. בגין *50b(19)*
adj. כשר
vb. סמך
vb. נפק *50b(20)*
adj. חריף *50b(21)*
n. פרזל
vb. צרף
n. זמן *50b(22)*
vb. צרף
vb. שגח
vb. אתי *50b(23)*
pron. אהן *50b(24)*
vb. ילף *50b(25)*
prep. מן בגין
vb. צרף
pron. ד(י)ן *50b(27)*
n. איתה *50b(28)*
vb. חמי *50b(29)*
vb. עטר
adv. כמה *50b(30)*
n. קופה
n. צפר *50b(32)*
vb. שבק
vb. שבק *50b(33)*
pron. הוא *50c(7)*
vb. נהג
conj. אפילו *50c(22)*
vb. בדי *50c(28)*
n. קיום *50c(29)*
n. חבר *50c(48)*
n. דרום *50c(61)*
n. זוג #2 *50c(63)*
adv. לבר
n. בדייה #2 *50d(12)*
n. איתה *50d(30)*
n. דכר
n. שכלול
pron. הוא *50d(32)*
n. נקבה
vb. קלס *50d(64)*
adv. יאות *51a(10)*
n. יחט
vb. חני *51a(22)*
vb. חוי *51a(32)*
num. חד *G 51a(7)*

n. קסם *49a(46)*
vb. כשר *49a(64)*
vb. קפד *49b(9)*
interj. אין *49b(11)*
n. אנש
vb. קשי
vb. בעת *49b(16)*
vb. בעי *49b(17)*
n. חמרה
vb. ילד
vb. צנן *49b(18)*
vb. רבע #3
vb. בעי *49b(19)*
adv. כדון
vb. חמר *49b(27)*
vb. בעי *49b(43)*
vb. פלג *49c(7)*
n. שיטה #2
adj. קליל *49c(12)*
n. פירוש *49c(13)*
n. מחני *49c(55)*
vb. קום *49d(33)*
vb. קפד *49d(40)*
vb. שבח *49d(46)*
vb. הני *49d(47)*
n. חבר *50a(1)*
adv. כדון
vb. יתב *50a(46)*
vb. מזג *50a(59)*
n. עובר
vb. דהי *50a(60)*
n. שלם
n. גבר *50a(61)*
vb. טעי
n. עיין
n. קוזקוזה *50b(4)*
prep. כגון *50b(8)*
n. כס
adj. טכריי *50b(9)*
n. פיילי
vb. עכר *50b(14)*
n. עותק *50b(15)*
vb. עכר
vb. שחי
conj. מן בגין *50b(16)*
n. עותק
conj. אפילו *50b(17)*
n. עובד
n. עיין

vb. פשר #4
vb. שכח *48a(13)*
vb. חמר *48a(14)*
vb. פתר *48a(21)*
vb. יכל *48a(34)*
num. חד *48a(40)*
vb. שאל *48a(48)*
n. גמל *48a(50)*
n. חמר #2
n. פסיקה *48a(54)*
n. בית מרשׁ *48a(55)*
n. ליטרה
n. ציכור *48a(58)*
prep. לוקבל *48a(59)*
vb. חמי *48b(21)*
vb. פרי
n. בית מדרש *48b(22)*
vb. פרי
n. אגדה *48b(23)*
pron. אנה
adj. ברך
vb. חמי
n. פרי
vb. פשט *48b(24)*
vb. פטר *48b(42)*
n. פגן *48c(6)*
n. אתר *48c(24)*
vb. אמר *48c(32)*
vb. זכי
vb. יחב
conj. מן
vb. שאל *48c(41)*
vb. חתן *48c(42)*
n. נשׁיו
n. בולווטיס *48c(45)*
n. זרעי
n. פגן
n. בולווטיס *48c(46)*
vb. זכי
n. יום
adv. קדמיי
vb. שאל *48c(47)*
vb. דרש *48c(48)*

Nidda

num. חר *48d(51)*
vb. סלק *48d(52)*
vb. חדי *49a(1)*

vb. דרש *46c(55)*
prep. כתר *46d(15)*
vb. זרק
vb. טען
n. כיף
n. כנישה
pron. אנה *46d(19)*
pron. את
n. קל
vb. תני
n. תניי #2
n. כתוב *47a(32)*
vb. חזר *47a(34)*
n. גונתיי *47a(35)*
vb. כעס
n. מגרל *47a(36)*
n. בית וועד *47a(37)*
n. נשׁי
num. חד *47a(38)*
vb. טפח
n. מילה
n. מרי
adv. לאו *47a(39)*
n. מפתח #2
n. נשׁי *47a(41)*
vb. עתד
n. ברי #2 *47a(42)*
n. דיגמה
vb. דמי
prep. ית
vb. פרק
n. דרוג *47a(44)*
vb. דחל *47a(46)*
vb. מנע
adj. רהמן
n. שאילה *47b(43)*
adv. יאות *47c(17)*
vb. קום
adv. בלחוד *47c(27)*
vb. יחד *47d(3)*
interj. משה *47d(4)*
n. קמח *47d(16)*
n. סולת *47d(17)*
vb. קנחר *47d(25)*
vb. בקר *47d(57)*
vb. סלק
n. איסטרט *47d(58)*
vb. בזע
prep. בן *48a(3)*

V. GAONIC LITERATURE

Derashot

45:1	pron. ד(י)ן
46:3	vb. כנע
46:4	adj. חנן
	vb. רחם
	adj. רחמן
46:10	n. תחובה
47:11	vb. רווח
48:17	vb. חזק
48:25	n. גזירה
	n. תחובה
48:26	n. שלם
49:30	vb. רחם
50:34	n. אכרזה
50:35	vb. כרז
50:38	n. מצווה
	n. פליג
51:52	vb. בעי
51:54	n. פליג
52:55	vb. חום
52:56	n. עונש
52:57	n. תוחמדה
52:61	vb. בעי
	n. קירס
52:62	n. פליג
53:63	n. שלם
53:64	n. שלווה
53:65	n. שלם
54:73	vb. מנע
55:79	n. מוח
55:81	n. גזירה
	n. מוח
	n. נידבה

Haliṣa

67	n. עסיק
67:12	n. ארע
100:15	vb. קטר
100:16	n. ערקה
	vb. קבע
	vb. שווי
100:17	vb. רמי
100:19	vb. חלץ
100:20	vb. נגד
	vb. ענב
	n. ערקה
	vb. קטר
100:21	vb. שרי
100:22	n. גמל #5
	n. שׂמאל
	vb. קרב
100:23	prep. מן לחור
	n. עקיב
	vb. שלח
100:24	vb. חלץ
	n. ערקה
100:25	n. אצבע
	n. עקיב
	vb. עקר
100:26	n. עקיב
	vb. קלל
	vb. חלי
100:27	pron. כלום
100:28	n. מסורקה דידה
	vb. צור #2
100:29	vb. נגד
	n. קיקן
	n. שׂמאל
101:1	n. ימין
	n. עקיב
	vb. שמט
101:2	vb. חלץ
	vb. כבש
	vb. שלף
101:3	adv. עוד
101:4	n. רוק
	vb. רקק
101:5	n. רוק
	vb. רקק
101:7	adj. חגיר
101:8	vb. חלץ
	n. שׂמאל

Palestinian Laws from the Geniza

27:18	n. עסיק
27:19	n. אנהדה
	n. חבר #4
	n. קסיט
28:21	vb. רחע
	vb. חני
28:22	n. אימה
	n. אשמעו
	vb. כרז
	vb. שדך
28:30	vb. שמע
28:33	n. סניי
28:34	vb. חסל
	vb. ילד
	n. מום
	vb. נכס
	vb. שרי
28:35	num. חד
	num. עשׂר
28:36	n. ארן
	adj. ארעיי
	n. דונבה
	adv. לעיל
	n. רפרוף
29:1	prep. לבר מן
	vb. נכס
29:2	adj. אריך #2
	n. דיעה
	prep. לכר מן
	vb. עבד
29:3	conj. בלחוד
	adj. קדיש
29:4	adv. בדכיו
	n. מום
	n. קידוש
29:6	v.n. אחמיו
	vb. אכל
	n. ליפון
	vb. שרי
29:7	conj. כחר
	n. מניי
29:8	vb. אכל
	n. אפרוקה
	n. ברכה
	n. מרי
29:9	n. בכור
	n. טלי
30:17	n. אפרוקה
	n. בכור
	n. כרנש
	n. שיטה #2
	n. שליח
30:18	n. טלי
	n. קיקן
30:19	adj. קדיש
30:28	n. כרכה
	n. פרקון
31:9	n. עסיק
31:10	n. גט
	n. כתב
31:12	vb. נכד
64:2	n. אחה
64:3	n. אח
	vb. ספק
64:4	n. אח
	n. איגרה
	n. חליצה
64:5	conj. ברם
64:13	vb. אלף
	n. ברנש
	n. חורג
	pron. מהו
	n. צורך
	n. רב
	n. שאילה
64:14	adj. אסיר
	n. חכים
64:15	n. איסה
	n. אם
	n. בר אח
	n. חמיין
64:16	adj. אסיר
	vb. ארס

n. חמיין		adj. פסיל		n. טליין		n. אם	67:22
adj. קדמיי	64:17	n. שיבוקין		vb. נסב		n. ברת בר	67:23
n. חמיין	64:18	n. אח	65:9	vb. שבק	66:10	n. ברח ברה	
n. חניין		n. איסה		n. חניין		n. בעיל	67:26
vb. נסב	64:19	vb. אזל	65:10	n. חורג	66:11	conj. מה	122:2
n. חמיין	64:20	vb. אסר		vb. רבי			
n. אחה	64:21	n. כהונה		vb. נסב	66:12	**Proclamations of a Palestinian Court**	
conj. אן		vb. פלט		adj. קדמיי			
n. כלה	64:22	n. קוף #3		n. גבר	66:13		
vb. שרי		vb. אזל	65:11	n. חורג	66:14	vb. כרז	555:5
n. ברנש	65:1	conj. אן		n. חורג	66:15	n. מידעם	555:9
n. טלייה	65:2	n. בעיר		n. חורג	66:16	vb. פני	555:10
n. נקבה		pron. היידן	65:13	pron. חורן		n. לישן	555:11
n. אחת אימה	65:3	adj. פסיל		n. אחה	66:17	n. עונש	
n. אם		n. גיור	65:14	pron. חורן		vb. נדי #2	555:12
n. חורגה	65:4	n. כהונה		n. אח	66:18	n. חרם	555:13
vb. אזל	65:5	adj. פסיל		conj. מה		vb. צרך	556:1
n. גב		n. בר חירין	65:15	vb. שבק		n. לישן	556:16
n. רעווה		n. כבלנה		prep. כמין	66:19	vb. פני	556:19
n. אחה	65:6	n. אם	65:16	n. פירוג		n. שלם	556:65
vb. ארס		pron. חורן		n. אחה	66:20	adj. דקיק	557:9
prep. בחר		vb. שבק	65:17	conj. ברם		n. טרחו	
vb. אזל	65:7	n. אחה	66:1	n. אח	66:21	n. בלני	557:16
n. איגרה	65:8	vb. שבק	66:4	vb. נסב		n. זוזי	
n. כהונה		n. דכר	66:5	n. אחה	67:21	vb. חלל	
prep. כוריס		num. חד	66:6	n. אם		vb. שוט	557:17

VI. POETRY

Sokoloff-Yahalom, Aramaic Poems							
		vb. זוע	2:13	vb. כבד	4:12	n. אפחינחיאוס	8:31
		n. נס	2:14	adj. נזל	4:13	n. צלו	9:11
		n. חמה	2:15	n. מרומם	4:19	vb. פני	10:1
n. יוון	1:3	vb. רברב #2	2:16	vb. רעש	5:1	n. קילוס	
vb. עייני	1:6	n. טעו	2:17	n. רחח	5:2	n. גוזל	10:2
n. סיפווה	1:12	vb. ילד	2:18	n. לחץ	5:6	n. גוזל	10:5
vb. נום	1:22	vb. בבש	2:20	vb. לחץ		vb. דמע	10:7
vb. נטף	1:26	vb. דברב	2:21	n. זעק	5:7	n. חצד	10:13
n. סיפווה		prep. לוקבל	2:23	n. חמדן	5:9	n. חצזד	10:25
n. גוז	1:31	vb. שלם	2:28	vb. זמר	5:10	vb. ועד	10:26
pron. אתי	1:38	vb. כבש	2:30	adj. שחיר	5:12	n. חמה #3	10:29
vb. זוע	2:2	vb. כבש	2:32	n. קזזמוס	8:1	n. חמה #3	10:30
n. שליח	2:4	adj. זעור	2:33	n. שבח		n. חבוע	
adj. זעור	2:5	n. פם		pron. אוחרן	8:6	vb. עטף	10:31
prep. בגו	2:6	vb. פתח		n. שיר	8:7	n. משכובי	10:34
n. קיריס		vb. רברב	2:34	n. נצחו	8:11	adj. חלי	10:36
n. רחים		adj. דם	2:39	pron. אוחרן	8:14	n. כני פלטין	11:3
vb. סגר	2:9	vb. תהי	2:44	n. אוניון	8:29	n. אחון	11:5
vb. זוע	2:12	n. טירנוס	4:9	n. אורנוס	8:30	vb. כוי	11:6

n. שבע
n. דרום 36:17
n. סימן
n. שבע 36:18
adj. ירק 36:19
n. פרצוף
n. יוקר 36:20
n. כפן
n. ירח 36:21
vb. לקי
n. ניסן
n. אנש 36:22
n. סימן 36:23
n. אדם 36:25
n. אייר
vb. סמק
vb. לקי 36:29
n. סיון
n. ערבוב 36:30
vb. נפק 36:32
n. קלווסיס
n. פרצוף 36:33
n. עלעול 36:34
m. פילגוס
n. בטנה 36:35
adj. ירק
n. צווחה
n. מחבלן 36:36
n. אכ #2 36:37
n. כפן 36:38
adj. רפיש 36:39
n. אלול 36:41
n. שפע
n. חלג 36:42
n. פלגו 36:43
n. זהר 36:45
adv. לעלם
vb. לקי
n. חשרי
n. סימן 36:46
n. שנא
n. שמר 36:47
n. זהר 36:49
n. מרחשון
vb. צוק 36:50
adv. מן שלייה 36:51
n. בסליו 36:53
adj. סמוק
n. מוח 36:54
n. עולל 36:55
n. פרכוס

vb. מטי
n. תונחה 32:16
vb. מטי 32:17
interj. ווי 32:18
n. עול 32:19
interj. ווי 32:21
vb. מטי
vb. אלי 32:23
adv. מן שלייה 32:24
adj. חלי 32:26
n. קינה 32:27
interj. לוי 32:30
n. שירו
n. גוזל 32:34
prep. לגו מן
vb. פרח
vb. מסי 32:35
vb. צדי 32:36
vb. רום 32:40
vb. שמם 32:42
vb. חנק 32:44
אליסון 34:1
n. שם 35:1
n. שעבוד 35:3
vb. בחר 36:1
n. זהר
n. קידוש
n. ניחוח 36:2
adj. סמוק
n. סימון 36:3
n. סקור 36:5
vb. סקר 36:6
vb. חלי
conj. כד 36:7
vb. סלק
n. קרן
vb. תאם
n. סכנה 36:8
n. דרום 36:9
n. זהר
vb. זקף
n. קרן 36:10
n. זהד 36:13
n. צפון
n. דרום 36:14
pron. חורן
n. קרן
vb. רכן
n. חרו 36:15
n. קומיטטון
n. זול 36:16

n. מחה 20:8
n. שעו 20:12
n. זכו 20:15
interj. יאוי 20:20
vb. לוולי 20:24
n. קרר
n. גוזל 21:5
n. זורי 21:11
n. קיקלה 21:12
vb. טלטל 21:30
vb. טלטל 22:5
n. פטרון 22:6
n. אבל 22:11
n. קביל 22:12
adj. חלי 22:14
n. צוקה 22:29
vb. צוק 22:32
interj. יאוי 24:20
interj. יאוי 24:22
n. ברח דד 30:19
n. נימוס 30:25
n. ברה 30:30
n. סב
n. פגר 30:33
n. מזוזי 30:35
vb. שלי #2 30:41
n. ארס 30:42
n. ארס 30:43
vb. גזי 30:45
n. דפחר
גימטס 31:7
vb. ערטל
vb. יחב 31:8
vb. מלך #2 31:11
n. חגול 31:12
vb. זהי 31:14
vb. צבט 31:24
vb. נגס 31:26
n. דופי 31:33
n. תונחה 31:35
n. צוקה 31:36
adj. רם 31:40
vb. בלד 31:42
vb. צער 31:43
pron. חורן 32:1
conj. אימח 32:2
n. פח 32:3
n. אריו 32:8
vb. כפי 32:10
vb. חטף 32:12
interj. ווי 32:13

n. הוד 11:11
n. חיבה 11:14
n. מך 11:16
n. טירון 11:17
n. רעי 11:24
vb. מכך 11:25
n. אופן 11:27
vb. נוע
n. איקונין 11:30
vb. זקף
n. רעי 11:31
vb. פסל #2 11:33
vb. צהל 11:35
n. קיריס 11:37
n. אנגל 12:2
n. מרום
n. אורנוס 12:4
n. קיריס 12:5
n. בריון 12:13
vb. אוף 12:17
n. זהוה 12:21
vb. זהי
adv. בפריע 14:3
adj. אכזריי 14:21
טובי 14:26
n. קוזמוס
n. קיריס
vb. גשש 14:29
vb. הני 15:6
vb. רדי #2 16:3
n. פטרון 16:4
n. גנבה 16:11
n. פטרון
n. הון 16:14
n. קינה 17:1
pron. כלום 17:3
n. אוכלוסין 17:5
n. אוכלוסין 17:18
vb. זהי
n. סופיסט 17:30
n. בזוז 17:32
n. פולמיי
n. תקוע #2 17:37
n. אוכלוסין 17:42
vb. דרך 18:3
n. מיינוק 19:9
vb. נהם 19:15
n. קולר 19:20
n. גוזל 19:21
vb. חחם
vb. טלטל 19:22

vb. מרר		
n. שירה	55:29	
n. נצוח #2	55:30	
adj. שונמיי	55:37	
n. עילי	55:38	
n. חוחמדה	56:10	
vb. לוולי	56:24	
n. פילקי	57:8	
vb. זהי	57:11	
n. מרבועי	57:20	
vb. קטרג	57:28	
n. פיטוטין	57:34	
n. טונפה	57:35	
vb. טרף #2	57:37	
vb. רעע #2		
vb. נשש	57:39	
n. שעו	57:41	
vb. גרר #2	58:4	
n. עמור	58:7	
vb. זרב	58:8	
vb. נשש	58:10	
n. חד	58:11	
n. סופיה	58:16	
n. סופיסט		
adj. רם	58:21	
n. משחי #2	58:65	
n. סיכה		
n. אפטרה	59:1	
vb. נחם	59:2	
vb. נחם	59:14	
vb. פגג	59:18	
vb. קטף		
vb. שטף	59:21	
vb. שטף	59:22	
n. אפטרה	60:1	
vb. שטף	60:3	
n. אפטרה	61:1	
n. תחוכה	61:2	
n. בית מרבועיתה	61:4	
vb. רמש	61:5	
n. מחוש	61:7	
vb. נוח	61:9	
n. גבילה	62:6	
vb. מרר	62:14	
vb. טבע	62:18	
n. גבול #2	62:26	
n. הניין		
vb. קרץ	62:29	
vb. שהר		
n. צוקה	62:36	
vb. גבל	62:40	

n. אתון	45:12	
vb. עקר	45:14	
vb. שלם	45:15	
n. נימוס	45:20	
vb. רצף #2	45:21	
n. בירוח	45:22	
pron. חורן	46:1	
n. דוכסה	46:2	
n. רווחה	46:5	
n. טעון #2	46:8	
n. בינה	46:9	
n. מבונן		
אבריס	46:12	
כריס		
n. גריס #2	46:13	
n. מעון	47:7	
adj. תקיף		
adj. תקיף	47:8	
n. זוג #2	47:10	
vb. שכלל		
vb. זווג	47:11	
n. חתן		
n. כלה		
vb. דבק	47:13	
n. חתן	47:14	
vb. כלל #2	47:15	
vb. רמי	47:16	
vb. רום	47:17	
n. מזג	47:27	
vb. צמח	47:30	
vb. רווח	47:31	
vb. נעם	47:32	
vb. חני	47:33	
vb. נקי	47:35	
n. רשו	48:2	
vb. בלל	48:8	
vb. חני	49:1	
n. שחל	50:11	
n. שודך	50:21	
vb. חרי	50:22	
vb. כתף	52:28	
vb. זלג	52:32	
n. חכה	52:36	
vb. צוד		
n. אפטרה	53:1	
n. כס	55:5	
n. קטורה	55:6	
vb. נשש	55:7	
n. סטן		
n. מחתי	55:9	
n. חך	55:16	

n. אייר	38:6	
vb. רנק		
n. אורנוס	38:7	
n. הוד	38:10	
n. רעי	38:13	
n. זיו	38:14	
n. סרטן		
n. בינה	38:16	
prep. רכוות	38:17	
n. טבעון	38:18	
n. אבל	38:19	
n. תרו		
vb. פני	38:21	
vb. צנע	38:23	
n. מזל	38:25	
n. חשדי	38:26	
n. רביבין	38:31	
n. כסליו	38:34	
n. פנס		
n. מרום	39:3	
adj. עציב	39:5	
n. תמוז		
n. מרחשוון	39:21	
n. קיריס	40:1	
vb. זעק	40:7	
n. אלי	40:10	
vb. עור	40:15	
vb. נזל	40:21	
vb. פתח	43:1	
n. תושבחה	43:3	
טובי	43:5	
n. מייחובי	43:8	
n. כית כנישה	43:11	
vb. סכי	43:12	
vb. חני	43:18	
n. חושבחה	43:24	
adj. רם	43:42	
n. קילוס	44:1	
adj. זעור	44:15	
vb. שיר	44:21	
vb. שיר	44:26	
n. משרוקי	44:28	
n. גלף	44:31	
n. קטוע		
n. גלף	44:33	
n. קטוע		
vb. ועד	44:34	
n. חנוכה		
n. פדו	44:41	
n. אלי	44:47	
vb. חלחל	44:48	

n. בטנה	36:56	
vb. דחל		
n. מות		
n. טבח	36:57	
vb. עכר		
n. זווי	36:58	
n. מלך		
n. סק	36:59	
n. יוקר	36:60	
n. כפן		
n. נהור	36:61	
n. שבט #3		
n. מות	36:62	
n. עככר		
n. צפון	36:63	
n. גוב #2	36:64	
pron. כלום		
n. ארר #2	36:65	
n. זהר	36:67	
n. חושכן		
adv. כדן		
n. סימן		
n. סימן	36:68	
n. שנה		
pron. חורן	37:1	
n. בייה	37:4	
n. אייר	37:9	
adj. פרוק		
adj. פרוק	37:13	
vb. זמם	37:14	
n. חמוז	37:15	
vb. טפש	37:18	
n. אב ג	37:19	
n. זמר		
n. ילללה		
pron. כל		
n. אלול	37:23	
vb. צנע		
n. חשרי	37:25	
n. חעני	37:26	
n. צלי	37:27	
vb. צמיד		
n. מרחשוון	37:29	
n. הון	37:33	
n. צינה	37:35	
n. שבט #3		
n. חלג		
adj. פרוק	37:39	
pron. חורן	38:1	
n. ריע	38:2	
n. יברוח	38:5	

63:14 n. סבול
63:15 n. סכול
63:32 vb. שלי
64:24 vb. גמל
64:28 vb. גער
64:31 vb. סוג
n. חורעה
65:3 n. כס
65:5 n. פחר #2
65:8 vb. עבד
65:11 n. חך
vb. מרר
65:14 v.n. מתן
65:18 n. מרר
65:22 n. משכוכי
vb. צער
66:4 n. חליו
68:11 n. פינה
68:21 n. פטרון
70:4 n. גנון
n. גנוני
vb. ערבב
vb. שמם
70:5 vb. יבש
n. שושנה

Etremi

1 vb. רמי
n. פולמוס
2 n. מזל
n. אגוסטוס
vb. רמי
3 n. נבז #2

Wahawa

1 n. קיריס
3 vb. חשך
n. שרף
7 vb. רמי
13 n. נבז #2

VII. PAPYRI FROM EGYPT

1:1 n. חביב #2
n. כהן
1:2 מביח
n. סבר #2
n. סכוי #2
n. פליטה
n. רחים
1:4 n. אחה
n. שוחפה
2:2 n. שלם
2:8 n. אפוסטולי
3:4 פנטוס #2
3:5 num. שבע
5:1 n. שלם
5:2 פנטוס #2
6:1 n. איקר
n. רוממו
6:2 adj. זעור
7:1 pron. אחון
n. שלם
7:3 vb. חמי
n. מרי
n. מרי שמייה
n. סבר #2
7:4 vb. סגי
10:3 n. חגרו

VIII. AMULETS

Amulets

2:1 vb. אסי
n. קמיע
2:2 n. אישה
n. עיין
n. ערייה #2
2:8 n. אישה
vb. גער
n. ערייה #2
n. שידה
2:9 n. פגר
n. רוחה
2:11 vb. גער
n. קמיע
2:12 n. אישה
n. דקיקה
n. ערייה #2
3:1 n. מלך
3:5 vb. חשש
3:6 n. שמיין
3:12 n. אלה
n. רב
3:14 n. קמיע
3:15 vb. עכב
3:16 vb. עכב
3:17 vb. רמי
3:21 n. מלאך
3:22 n. אישה
n. ערייה #2
5:4 n. כלקטיר
adj. קדיש
5:5 n. גיד
n. נחור
5:6 n. ריס #2
7a:1 n. רחמין
7a:5 n. אלה
vb.-כלי
7a:6 n. טלני
n. רוח
n. שר
7a:7 n. דכר
n. נקבה
7a:11 n. אלה
7a:12 vb. כלי
n. שד
7a:13 n. טלני
n. מזיק
n. מחבל
7a:14 n. רקיע
7a:15 n. אלה
prep. בסטר
7a:16 vb. גדל #2
7a:15 adj. דחיל
n. הסים
7a:16 vb. פאר
7a:17 num. חד
vb. כפן
7a:18 vb. נום
vb. צהי
7a:19 vb. דמך
n. כפנה
adv. למה
7a:20 vb. כפן
adv. למה
vb. צהי
7a:21 adv. למה
vb. נום
7a:22 vb. דמך
7b:2 n. מזיק
7b:3 n. דכר
n. טלני
n. שידה
9:1 n. אישה
n. ערייה #2
n. רוח
9:2 n. גוף
vb. גער
9:3 n. אכר
num. מאה
9:4 vb. גער
vb. שבע
9:5 n. שמיין
vb. חלי

9:6 n. שלשלה
9:7 n. עמוד
10:3 pron. אתון
n. מלאך
10:4 conj. כמה
10:5 vb. יקד
n. לב
10:7 n. כולייה
10:8 n. צביון
11:6 vb. כבש
11:8 n. זיק #2
14:2 n. עיין
14:3 vb. רחח
15:1 n. סממי
15:16 n. פילגוס
15:19 n. שעול
16:5 vb. רקע
16:6 vb. כבש
16:7 n. סחב
16:11 v.n. משמע
16:12 vb. כבש
16:19 vb. נפל
17:1 adj. דקיק
17:6 vb. סבל
17:17 vb. עקר
17:18 n. בוש
n. מרע
17:30 vb. עקד
17:31 n. בוש
adj. דקיק
17:32 adv. יומדן
n. מרע
18:2 vb. זוע
18:3 n. דשו
19:2 n. טרטיה
19:4 n. מסקור
n. משפט
19:14 pron. ד(י)ן
19:25 n. טרטיה
19:32 n. חמימה

Amulets from the Geniza

1:2 n. כלקטיר
vb. להב
adj. משכח
adj. קדיש
1:3 vb. בער
2b:10 vb. יקד
n. מזל
2b:11 n. כולייה
2b:12 n. חסף
2b:13 adv. בפריע
2b:14 vb. דון
vb. יחי
2b:15 vb. זלל
vb. זרז
vb. עכב
5a:1 n. דקיקה
5a:7 n. קמיע
5a:8 n. אסו
5c:2 n. קמיע
n. שנה #2
5c:5 n. תדדימה
5c:7 vb. חשש
5c:8 n. מלאך
5c:9 vb. גער
5c:10 n. שמאל
6a:1 n. אסו
vb. הוי
6a:2 n. צביון
6a:5 vb. זמן
n. כחב
6a:6 conj. הך מה
vb. יקד
prep. יח
vb. רחם
6a:7 n. חסף
6a:8 vb. יקד
n. לכ
n. מלאך
6a:9 n. חן
vb. מני
6a:10 n. אישה
vb. יקד
n. נור
6a:12 vb. הפך
6a:13 n. הון
6a:13 n. כולייה
6a:14 pron. חורן
6b:1 vb. זמן
n. רז
6b:2 vb. רחם
n. רחמה
6b:4 n. אח
6b:5 vb. להב
adj. קדיש
6b:7 pron. חורן
6b:9 n. רז
6b:12 n. אח
pron. אתון
6b:13 vb. להב
adj. משכח
6b:14 n. רחמה
n. שימוש
6b:17 n. מרטוט
vb. חנן
6b:18 n. כחב
vb. שוח
6c:1 vb. דנק
6c:7 vb. צכי
n. שחם
6c:8 vb. זמן
n. כחב
6c:9 vb. הוי
6c:11 n. שם
6c:12 n. אישה
n. זעק
n. עריה #2
6c:13 vb. צבי
6c:16 vb. דוכ
vb. שוח
6c:17 vb. דנק
vb. טלק
n. מרע
6d:1 n. אישה
n. אח
6d:2 n. דינוק
vb. טלק
n. מרע
n. עריה #2
6d:3 n. אסו
conj. עד זמן
vb. צבי
6d:11 adj. קדיש
6e:1 adj. קדיש
7:12 n. אסו
n. שם
7:13 n. אסו
vb. אסי
n. שמיין
7:14 n. עיין
7:15 n. מרע
n. פגע
n. רוחה
7:16 n. זיק #2
n. ייסורין
n. מכחש
7:17 vb. ימי
n. מזיק
7:19 n. גוף
7:20 n. צדע
7:21 n. אבר
9a:19 vb. כבש
9c:1 vb. כבש
9c:3 vb. כבש
9c:6 vb. כבש
12a:11 vb. טלק

Amulets published by Montgomery

1 n. ציץ
4:2 n. עזקה
4:7 n. מעין
7 n. עול

Hemerology

18 vb. באש
n. בוש
vb. בעי
n. גיד
vb. יחב
vb. לקי
n. מחוש
n. צרצר
19 vb. אבד
vb. באש
vb. ברי
n. גד
vb. ילד
vb. לקי
vb. נצב
vb. קטף
n. קמיע
vb. שוחף
20 vb. ילר
vb. יחב
n. מחוש
n. רכפה
21 vb. אבד
vb. ילד
n. מחוש
vb. נטר
n. עבירה
n. עק
vb. פרש
n. קירס
vb. שוחף
vb. שכח
23 n. איסקולוס
n. דיכסה

	ילר	vb.
	נצב	vb.
	צוד	vb.
	שבח	vb.
	שקר	n.
24	אבד	vb.
	באש	vb.
	עבידה	n.
	פואה	n.
	קמיע	n.
	שטי 2#	adj.
	שכח	vb.
25	אישה	n.
	בדי	vb.
	גילגון	n.
	נהור	n.
26	כוש	n.
	חבור נירין	n.
	חבש	vb.
	ילד	vb.
	שבק	vb.
	שקר	n.
27	חבש	vb.
	לקי	vb.
	פני	vb.

Shimmusha de-Tehillim

1	שימוש	n.
2	חסף	n.
	חשש	vb.
	נגה	vb.
	עד מטי	prep.
	קהל	n.
3	חשש	vb.
4	כלום	pron.
5	אזל	vb.
	טוש	vb.
	עד מטי	prep.
	עובד	n.
6	נשם	vb.
8	חסד	n.
	מיסק	v.n.
	עסיק	n.
	קדד	n.
11	דוח	n.
16	כעור	n.
	טין	n.
	כרטיס	n.
	ספל	n.
	פיטק	n.
17	אורח	n.
18	טוש	vb.
20	טוש	vb.
29	שוט	n.
G 20	יהב	vb.
G 25	פסיק	n.
G 26	פסיק	n.
G 29	פסיק	n.
	שוט	n.

IX. KETUBBOT

Palestinian Ketubbot (JMP)

1r:2	שחיחיי	num.
1r:3	כני	vb.
	חרכן	n.
1r:5	איתו	n.
1r:7	קירה	n.
1r:12	שיר 2#	n.
1r:14	קירה	n.
1r:20	טרימיסין	n.
	כילול	n.
	פחור	n.
1r:21	אפין	n.
	דח	n.
	רצי	vb.
	שווי	vb.
	תניי	n.
	חקן	vb.
1r:28	יני	vb.
1r:31	אפיטרופוס	n.
	קירה	n.
1r:33	אקוליחוס	adv.
	נימוס	n.
1r:34	סוף	n.
	ראש	n.
1r:35	שושכין	n.
1v:1	מה	conj.
1v:14	בחולה	n.
2:1	כסליו	n.
	שנה	n.
2:4	אנס	vb.
	צביון	n.
	דצץ	vb.
2:5	רעווה	n.
2:6	חזן	n.
2:15	קידוש	n.
2:18	שייר	vb.
2:19	רשו	n.
2:20	כפן	vb.
	צהי	vb.
2:21	שיר 2#	n.
2:28	בית אב	n.
	טלייה	n.
	רחמן	adj.
2:29	טרימיסין	n.
	עבר	vb.
2:31	מיתו	n.
	על עסיק	prep.
	רחמה	n.
	שנה	n.
	תני 2#	vb.
2:32	שנה	n.
2:33	בלה	n.
	מן שלם	adv.
2:34	עלל	vb.
2:35	קדמיי(ן) ל-	prep.
2:39	יחיר	adv.
2:41	מרק	vb.
	פדן	n.
	שטף	vb.
2:43	אחריי 2#	adj.
	כתובה	n.
	פרעון	n.
2:44	אפין	n.
	חומר 4#	n.
2:45	חסל	vb.
	רצי	vb.
3:2	כילול	n.
	פחור	n.
3:4	סני	vb.
	פרש	vb.
	תניי	n.
3:5	גמר	n.
3:6	אבד	vb.
	כתובה	n.
3:7	איתו	n.
3:8	יני	vb.
4:16	בנקיו	adv.
4:18	אסר	n.
4:21	כחולין	n.
4:22	מהר	n.
4:35	אזל	vb.
4:36	תכריכין	n.
4:38	שוחפו	n.
5:6	מדק	vb.
5:10	בית עלם	n.
	קדמיי(ן) מן	prep.
5:12	קדמיי(ן) מן	prep.
5:14	מדק	vb.
5:17	נימוס	n.
5:18	חחום	n.
	חתם	vb.
6:6	פצי	vb.
6:9	בדכיו	adv.
6:12	סני	vb.
6:16	תני 2#	vb.
6:19	בית עלם	n.
6:21	ירוח	n.
	מרק	vb.
6:24	נימוס	n.
6:25	חחום	n.
7:3	חתן	n.
7:4	זוז	n.
7:5	אסר	n.
	בדכיו	adv.
	מומי	n.
7:6	זון	vb.
	ספק	vb.
	תכשיט	n.
7:9	בית עלם	n.
7:10	ירוח	n.
8a:6	אנס	vb.
8a:7	כעס	vb.
	רעץ	vb.
	שדל	vb.

n. הון	8a:8	
vb. יקר	8a:11	
vb. זון	8a:12	
vb. פרנס		
n. יהודיי	8a:13	
n. איתה	8b:5	
adj. כשיר		
adv. בדכיו	8b:8	
adv. בנקיו		
vb. רצי		
n. איתו	8b:9	
n. אם		
n. דת	8b:10	
adj. כך	8c:1	
n. קדמו		
vb. אחר	8c:2	
adj. שריר	8c:10	
adj. כך	9r:12	
n. כלל	9v:11	
n. תוספה	9v:12	
n. ארג	9v:17	
n. טיבו	10a:13	
vb. רוי	10a:15	
n. פלנית	10a:1	
conj. על מנת	10a:2	
adj. כשיר	10a:4	
adv. בהיימנו	10a:5	
adv. בנקיו	10a:6	
vb. רצי	10a:10	
adj. חזי	10a:13	
vb. שאר		
n. ביח נש	10a:14	
n. ארג	10a:18	
n. ירח		
n. קניין		
n. שפר		
n. כר	10a:19	
n. גלימה	10a:20	
n. אסמכה	10c:1	
adj. שריר	10c:4	
n. בריי #2	11r:1	
n. אלול	11r:2	
n. תמשחה		
n. מדינה	11r:4	
prep. על גיף		
n. אפיטרופוס	11r:12	
n. קידוש		
n. זיווג	11r:13	
vb. רצי		
vb. תני #2		
n. חוכ	11r:16	
vb. חקל		
n. פרוטה	11r:17	
adj. שריר		
n. סיפוק	11r:18	
n. סיפוק	11r:19	
n. שילום		
n. גט	11r:20	
vb. פטר		
prep. דלא	11r:26	
vb. עבר		
num. רביע		
vb. יתר	11r:27	
n. רחמו	11r:29	
vb. רצי		
n. שנה		
vb. תני #2		
n. מיתו	11r:30	
n. סוף		
n. אומה	11r:35	
n. מרי		
n. נימוס		
n. שם	12:1	
adv. בדכיו	12:8	
n. כרייה	12:3	
pron. אתי	12:4	
n. זוז		
n. צביון		
vb. צבי	12:6	
n. חתן	12:7	
adv. בנקיו	12:8	
n. עזקה	12:10	
vb. שייר	12:11	
n. טרימיסין	12:14	
n. כריי #2	13:1	
n. חכשובה	13:2	
n. טבח		
conj. מה		
n. שבוע		
num. מאה	13:3	
n. מרינה		
n. עלם		
n. איתו	13:5	
n. טיבו		
vb. פרנס		
adv. כדכיו	13:8	
adv. כנקיו		
v.n. שמשו		
adj. שריר	13:9	
n. טרימיסין	13:13	
n. חתום	13:15	
vb. כתב		
n. כתוב		
adv. אקוליתוס	13:16	
n. אכ #2	14:2	
n. חמשתה		
vb. כתב	14:3	
n. שטר		
n. בתולה	14:4	
n. צניעו	14:5	
adj. צניע	14:6	
vb. יקר	14:7	
n. קדל	14:10	
n. כילול	14:15	
n. פתור		
n. ניסן	15:2	
n. סוחב	15:3	
n. טיבו	15:5	
n. משבקה	15:6	
vb. רוי		
vb. שדל		
conj. על מנת	15:7	
n. משבקה	15:8	
conj. על מנת	15:9	
n. צביון		
adj. כשיר	15:10	
adv. בנקיו	15:11	
conj. על מנת	15:12	
n. טרימיסין	15:17	
n. נטרו	15:18	
n. טבו	15:51	
n. בריי #2	16:1	
n. ארכעתה	16:2	
n. ניסן		
n. שנה		
n. ברייה	16:3	
n. מוחב		
vb. אנס	16:4	
n. קירה		
vb. רעץ		
vb. שדל		
n. בתולה	16:5	
vb. פרנס		
adv. בנקיו	16:6	
vb. זון		
n. יהודיי		
adj. מניח	16:7	
adj. צניע		
n. עזקה	16:8	
n. טלייה	16:15	
n. אפיטרופוס	16:16	
adj. מניח		
n. מרי	16:19	
n. ניסן	18:1	
n. ברייה	18:2	
n. עלם		
vb. צבי	18:6	
n. חוב	18:10	
adj. שריר		
n. עללה	18:23	
conj. מה	19:2	
vb. כפף	19:5	
vb. כעס	20:4	
vb. כפף		
n. הון	20:5	
adj. חלי		
vb. רוי		
n. ברייה	21:16	
n. חזן	21:17	
vb. תקל	21:22	
n. קירה	22:14	
vb. אנס	22:5	
n. צביון		
adj. גמיר	22:6	
n. קדמו	22:15	
n. קדל	22:17	
n. קשוט	22:30	
v.n. שפיבה		
n. תלבושה	22:32	
n. כתוב	22:39	
vb. חזק	22:40	
n. שטר		
n. פרנס	22:42	
n. פנייה	24:3	
n. פנייה	24:7	
n. דת	24:20	
n. פנייה	24:14	
n. קירה	25:1	
vb. אחר	25:3	
n. מיתו	25:11	
n. אפין	25:13	
vb. יתר	26:2	
vb. מרק	26:4	
vb. שטף		
n. ירות	26:5	
adj. אחריי #2	26:7	
n. פרעון		
vb. תני #2		
n. סוף	26:8	
prep. על עסיק		
n. רחמו		
n. שנה		
n. חומר #4	26:15	
n. אסמכה	26:17	

	vb. חסל
26:18	adj. כניס
	n. כחוב
	vb. רצי
26:22	adv. אקוליחוס
	n. נימוס
27:4	vb. כחב
	n. שטר
27:5	n. טיבו
	n. צביון
27:8	adv. בדכיו
27:9	vb. שאר
	n. תוספה
28:9	n. שקק
28:13	n. קשוט
28:16	n. כתובה
28:17	vb. חזק
	adj. שריר
29:2	n. אב #2
	num. חמישיי
	n. שבוע
	num. תשע עשר
29:3	n. מרינה
	prep. על גיף
29:4	n. צביון
29:5	n. הון
	adj. חלי
	n. משבקה
	n. פנייה
	vb. רוי
29:7	vb. צבי
	vb. רצי
29:8	adv. בהיימנו
29:10	vb. תני #2
29:12	vb. אחר
29:13	adj. רחמן
30:4	n. שילום
31:1	n. מוחב
31:6	n. חבורה
31:9	n. כיח אב
32:3	n. עילי
32:4	adv. סחור סחור
32:8	n. נימוס
34:2	conj. מה
	n. שמיטה
34:3	prep. על גיף
35:10	vb. עבר
35:7	n. פרוטה
35:10	vb. יתר
37:9	prep. בלא
38:2	n. פרוטה
38:14	n. ארג
	n. ירח
	n. קניין
	n. שפר
39:1	n. חמשתה
39:2	n. חרבן
39:16	n. סוף
	n. ראש
42a:7	n. עילי
46:2	n. ראש
	vb. רצי
46:3	vb. חזק
	adj. שריר
46:4	adv. אקוליחוס
50:13	adv. בדכיו
	adv. בנקיו
53d:1	n. אדר #2
	n. חמשתה
53d:19	n. כחב
	vb. ערב
53d:20	n. עללה
56:2	n. מוחב
56:3	n. שטר
56:4	n. צביון
56:5	vb. זון
	vb. כלבל
56:6	adj. כשיר
	vb. צבי
56:7	conj. מן גו(א)
	vb. צבי
56:8	vb. רצי
56:10	n. פרוטה
58:10	vb. מרק
	vb. שטף
15a:11	vb. קבע

Ketubba on Papyrus

12	n. דכו
13	vb. פרן
15	n. גרמה
	n. סטכו
17	n. פיסקי
18	n. גרמה
	n. זונר
20	n. שיר #2
22	num. תשע עשר
25	n. מזון
	n. חכסי
26	n. פרן

X. TIBERIAN MASORA

Masorah Magna of Damascus Pentateuch

Genesis

9:20	n. כרם
14:12	n. גרם
	vb. טעי
	n. טעם
	n. סימן
15:2	prep. דבוות
	n. בחיבייה
	n. נביאייה
15:10	n. פרשה
17:6	adj. קדמיי
17:9	vb. יחד
18:28	n. מחבלן
19:2	vb. ארך
	vb. סבר
	n. ראש
19:4	prep. באמצע
	adv. בה
	n. מילה
	n. מסרה
21:2	n. דיבור
	adj. סמיך
22:17	num. תרי(ן) עשר
23:11	adj. חסיר
	n. עניין
24:33	prep. באמצע
	n. וו
	n. יוד
	vb. יחד
	n. מילה
	vb. קרי
	n. תיבו
24:40	n. טעם
27:42	n. אחנחה
28:9	n. גרם
	n. רביע
30:11	vb. קרי
31:19	pron. אוחרן
	n. אנש
	n. לישן
31:53	vb. נסב
32:16	n. יוד
	n. לישן
34:21	n. טעם
	n. מחזור
35:17	vb. רלג
36:21	n. ארבעתה
	n. ערובה
	n. חלחה
	n. תרייה
37:5	n. שאר
41:5	vb. קמץ
41:9	vb. זקף
	vb. ספר
	n. עניין
	n. שמש #2
41:34	n. כחיבייה
	adj. מלי
41:48	n. חילוף
42:38	adj. בחריי
	n. עניין
43:21	n. מחקל
43:29	adj. שטי
46:19	n. פיסקה
48:1	vb. באש
49:20	adv. כה
	n. מציעו
49:31	איח
	vb. נסב

Exodus

2:19 גלגל #2 vb.
מות vb.
3:2 באמצע prep.
מילה n.
נסב vb.
פסוק n.
3:5 סנדל n.
3:17 אריך adj.
קטורה n.
6:9 ידיעה n.
7:2 יחיד n.
שמש vb.
7:13 יחיד n.
7:29 וודיי n.
11:7 סימן n.
14:27 זקף vb.
18:26 סכר vb.
ערף vb.
21:29 פסוק n.
23:23 אית
וו n.
שאר n.
30:13 לחים n.
מחקל n.
35:35 סוף n.
כהן n.
מחתי n.
נגד vb.
נגע n.
סימן n.
עניין n.
קדמיי adj.
רברבן n.

Leviticus

5:24 אצבע n.
חמש num.
שקר n.
7:24 חמש num.
8:23 דכיע n.
10:13 ארך vb.
זריז adj.
חזי n.
11:5 נקד vb.
נקוטי n.
13:29 אריך adj.
בהרה n.
זריז adj.
13:53 נקד vb.
14:21 אריך adj.
15:25 פזר #2 vb.
15:28 מן לעיל adv.
17:2 בר מן prep.
17:10 צייד n.
19:35 מתקל n.
20:14 טעם n.
סמיך adj.
תיבו n.
23:12 זקף vb.
חביר adj.
24:10 אריך adj.
25:39 אית
וו n.
עניין n.
26:8 עניין n.
פסוק n.
שני vb.
26:25 אשלמה n.
26:28 עניין n.
קדמיי adj.
שני vb.
27:29 פתח n.
קמץ vb.

Numbers

3:21 נקד vb.
שווה n.
4:19 חוי adj.
טעי vb.
6:6 מילה n.
7:19 נסב vb.
קרה n.
שאר n.
שמש vb.
7:54 מצע n.
7:58 בר מן prep.
קמץ vb.
קרה n.
7:59 כתב vb.
סמך n.
קצד n.
שין n.
9:23 קדש n.
10:24 חילוף n.
חסיר adj.
מלי adj.
שם n.
11:32 סלווי n.
פלישתיי adj.
12:8 חרב n.
סימן n.
13:23 מילה n.
מסרה n.
סוף n.
פסוק n.
13:33 מלי adj.
מציעיי adj.
20:29 דכוות prep.
ספר #3 n.
ראש n.
תרי(ן) עשר num.
24:3 דגש vb.
סמיך adj.
26:3 דיבור n.
26:7 גמר #2 vb.
26:44 זרק vb.
עניין n.
35:33 גרם n.
קרה n.
שאר n.

Deuteronomy

1:21 אחסנה n.
מסכינו n.
מצע n.
4:2 יחד vb.
שיטה #2 n.
4:33 אתנחה n.
זקיף n.
4:46 מסר vb.
ספר #3 n.
7:5 יוד n.
קדם vb.
ראש #2 n.
13:1 חיל n.
13:3 כעס vb.
15:9 בתריי adj.
גרש vb.
22:9 אדן n.
אסי vb.
בכייה n.
זכיי adj.
23:11 יבש vb.
24:12 כרם n.
24:23 מלל vb.
מתקל n.
נחיל n.
סוסי n.
עוץ vb.
עקרב n.
פזר vb.
צהי vb.
צפר n.
שמע vb.
תעל n.
28:31 ארי n.
גחך vb.
30:13 אשלמה n.
דכוות prep.
31:23 בר מן prep.
זרק n.
סימן n.
סמיך adj.
פתח n.
קמץ vb.
31:26 גלו n.
34:12 ספר #3 n.
חסיר adj.
35:33 נהרדעיי n.

Masorah Parva of Damascus Pentateuch

Genesis

3:4 רפי adj.
10:7 כחכ vb.
11:8 לישן n.
11:23 עניין n.
11:31 בר מן prep.
13:5 סבר vb.
13:6 אתנחה n.
13:9 באמצע prep.
15:4 שאר n.
16:4 אתנחה n.
17:4 למד n.
18:18 דמי vb.
זוג #2 n.
חלף vb.
19:4 יחיד n.
19:37 יחד vb.
23:11 חסיר adj.
24:12 עשן vb.
24:23 יוד n.
יחד vb.
24:50 שיטה #2 n.
25:17 טעם n.

	adv. מן לעיל
27:3	n. הא
	vb. כתב
29:9	pron. אוחרן
	adv. מן לעיל
30:32	vb. סבר
32:15	n. מם
32:16	n. אורייה
32:20	n. אורייה
38:20	vb. ארך
41:45	vb. חלף
	vb. כתב
42:24	prep. דכוח
	n. כפח
46:19	n. עניין
48:7	n. שם

Exodus

6:12	n. זוג #2

	num. חד
13:16	vb. טעי
	n. עניין
21:20	n. ראש
34:10	n. זוג #2
34:28	n. ספר #2

Leviticus

7:9	num. חומש
8:15	n. רביע
13:53	prep. בר מן
	n. שאר
17:10	n. טעם
23:12	n. עניין
	n. תהום

Numbers

7:21	n. עניין

10:36	vb. חטף
	n. שאר
14:6	vb. דמי
	n. עניין
	n. קומה
	n. רביע
	n. תהום
21:7	n. אורדען
24:3	adj. רפי
26:3	n. דיבור
	n. לישן
	adj. סמיך
	adj. רפי
26:7	n. פיסקה
35:1	n. אורייה
	adj. חסיר

Deuteronomy

4:42	prep. תחתה מן

6:13	adj. בחריי
	n. זוג #2
	adj. חסיר
	adj. יתיר
15:9	vb. חטף
27:12	n. לישן
31:8	adj. בחריי

Masorah Magna of Aleppo Codex

Job

26:1	n. נקוטי

ADDENDA*

אגוסטוס n.m. **Augustus, appelation of God** (< Lat. *Augustus* Lehnw 9) sg. אגוסטוס אתגלי *Augustus* revealed himself *SYAP* 33:6

איבריס n.m. **violence** (<ὕβρις L-S 1481) sg. דכולה איבריס he is in total violence *SYAP* 33:45
The entry ↓אבריס should prob. be included here also.

איסקוטוס n.m. **whip** (σκῦτος L-S 1617; Sy אסקוטא LS 37) sg. סכיף באיסקוטוס scourged with a whip *SYAP* 33:88

אנטולי n.m. **east** (< ἀνατολή L-S 123) *SYAP* 33:57

אפיתיטה n. (uncertain) *SYAP* 32*:21

ברנשיי adj. **humau** (Sy ܒܪܢܫܝܐ LS 89) sg. דאת (בר נשי text:) ברנשי *SYAP* 33:21

גהץ vb. **to desire** (MH² גהץ Jast 215) Pe. גהוץ חתנה לזוגך bridegroom, desire your bride *SYAP* 44*:6
On this rt. in the piyyutim, M. Zulai, SRIHP 6(1946):179+.

גורייי n. m. **lion cub** (Sy ܓܘܪܝܐ LS 130) sg. גורייא בישא *SYAP* 33:13

גרש Add:
Itpe. **to be pulled:** מיחגרש אנא וככלב I am pulled like a dog *SYAP* 33:60

דול n.m. **jar** (CPA דול LSp 43) sg. רולך לא יחסר your "jar" (euph. for sexual vigor) will not be lacking *SYAP* 44*:8

הדר vb. (↓הדר; Sy הדר pa. to decorate LS 172) Pa. **to adorn, glorify:** ארומים לחננה דהדרך חתנה I will praise the Merciful One who adorned you, the bridegroom *SYAP* 44*:2

חניף n. m. **idolator(?)** (↓√חנף; cf. Sy ܚܢܦܐ LS 244) pl. חניפין *SYAP* 33:65

חציר n.m. **grass** (BH חציר HAL 330) sg. רמחילה באכיל חצירה who is compared to the grass-eater (i.e. a cow) *SYAP* 45*:5

כור n. m. **country, district** (<χώρα L-S 2015; Sy ܟܘܪ, ܟܘܪܐ LS 323) pl. ופנה מן כוריי He released (the Israelites) from the districts *SYAP* 33:17

כותר n. m. **wait, duration** (√כתר; Sy ܟܘܬܪܐ LS 353; cf. CPA כתר LSp 99) sg. קנה לה כוחר he acquired a waiting period *SYAP* 32*:10

כללה, det.**בללתה** n.f. (uncertain; ↓√2 #כלל) sg. כיוכבר כללחה like PN, the one *SYAP* 44*:36

כריס n. m. **grace** (< χάρις L-S 1978) sg. גמלון יחי כריס *SYAP* 46:13; *ib.* 33:45

לקישון n. (uncertain) sg. ומסרי ללקישון *SYAP* 32*:41

After both the dictionary was completed and set for press, and the poems in *SYAP* were prepared for publication, several new poems were discovered containing non-previously occurring JPA vocabulary. The new poems which will also be included in *SYAP* are:
32* בעותיך <...>
33 אתרמי חבטא [replaces ושליט המן <...>]
44* ארומים לחננה
45 אצלח כאדם קרמייה [entire poem is now known]
45* אשבח בחרווה

מגג vb. (uncertain) Pe. (?) ופירין דשמיטה מגג he the fruits of the Sabbatical year *SYAP* 33:74

מגלה, pl. **מגלין** n.f. **scroll, volume** (↓√גלל; Sy מגַלתָא, pl. מגַלֶא LS 115) pl. אין פתחית מגליי ליח סוף למיליי if I open my scrolls, there is no end to my words *SYAP* 33:79

מטלי adj. **youthful** (√טלי, cf. Sy טלי pa., etpa. LS 276) sg. מפרנק ומטלי pampered and youthful *SYAP* 33:57

מנגן n. m. **instrument of torture(?)** (< μάγγανον L-S 1070; Sy מנגנא PSm 2170) sg. היך הפך עלי מנגנה how he turned upon me the instrument of torture *SYAP* 33:84

מרעי, det. **מרעיתה** n.f. **will, desire** (↓√2#רעי) sg. תחעבד רעוחיך וכל מרעיתיך may your will and all your desire be done *SYAP* 32*:2

נומוס n. m. **the Law** (< νόμος GLLT 113+; ↓נימוס) sg. קרא בנומוס he reads the Law *SYAP* 45:20; pl. ילפי נומוס <כ>{ו}{כ} among those who study the Law *ib.* 44*:35

The form נומוס w/o dissimilation represents a secondary borrowing of this word into JPA. In classical Rabbinic sources, it is found only in a transliterated Greek proverb (v. *VR* 820:6).

נוף Add:

Pe. **to waver to and fro:** ונאף ורעם he wavers and rants *SYAP* 33:55

ניאוטרון adj. **younger** (< νεώτερος L-S 172) sg. *SYAP* 33:21

ניפון adj. **well-halanced** (< νήφων L-S 1175) sg. וליח אנא ניפון *SYAP* 33:35

נקס vb. **to cut** (CPA נקס LSp 128, SA נקס ST Gen 22:3) Pe., pass.part. ובשרי לטופח נקיס my flesh is cut a handbreadth's length *SYAP* 33:87

נשש Add:

Pe. **to be weak:** לעלם ליח אנש מרגש עד יינש a person doesn't feel until he becomes weak *SYAP* 33:72

סכף 2# vb. **to scourge, maltreat** (MH סכף Jast 992) Pe., pass.part. סכיף באיסקוטוס scourged with a whip *SYAP* 33:88

סמר Add:

Pe. **to nail s.t:** סמיר על קיס nailed on a pole (of crucifixion) *SYAP* 33:86

סני n. m. **hatred, enmity** (↓√סני, שנה) sg. ומן כל סני (corr.: סוני) *SYAP* 44*:29

From the internal rhyme of the verse it is clear that the vocalization of this word is *sene*.

פורנוס n. m. **oven** (< φοῦρνος L-S 1952; Sy פורנא LS 598) sg. *SYAP* 33:49

אפרוטא n. **first** (< πρῶτη L-S 1535) *SYAP* 33:44

פרכסיס n. **action** (<πρᾶξις L-S 1459) sg. פרכסיס דרון[מ] *SYAP* 33:3

קלל vb. Add:

Pe. **to curse:** חציף את למיקול you are insolent to curse *SYAP* 33:43

קדם n. m. **beginning** (↓√קרם; Sy קדמָא LS 646) sg. סופך יהוי טב מן קדמך דהווה טב your end will be better than your beginning which was good *SYAP* 44*:30

קלע 2# n. m. **sling** (↓√2#קלע; Sy קלעָא LS 669) sg. טעין קלעה *SYAP* 33:53

קבר vb. Itpe./a. (uncertain): ול ח[רבק כגנה (the bridegroom) will like a garden *SYAP* 44*:15

The correction was made by the scribe himself.

רטן n. m. **murmurer** (TBA רטן vb. Jast 1471, CPA רטנין Phil 2:14) sg. משה רטני *SYAP* 33:16

On √רטן, J.C. Greenfield, J. Finkel Festschrift, New York 1974:63+.

ריחתן adj. **aromatic, fragrant** (↓√ריח; Sy ריחתָנָא LS 727) sg. פרדס ריחתן a fragrant orchard *SYAP* 45*:18

רעשון n. m. **noise, clamor** (cf. CPA רעש vb. LSp 196) sg. אלהא עבר ברעשון God passed by in a clamor *SYAP* 33:41

רפש vb. **to fall, throw down** (↓רפיש; SA רפש pe., af. ST Ex 21:18; 27, MH² הרפיש BR 913:1) Af. **to throw down:** דארפשי על ארעא who threw me

down on the ground *SYAP* 33:53
A. Tal, Teudah 3(1983):172+.

רתק vb. **to beat(?)** (↓מרחוק; CPA רתק LSp 197)
Pe. הווה לך למרחוק *SYAP* 33:27
The mng. is uncertain here since the rest of the line in the text is broken.

תאוב Add:
חיובה רשיזיב לאחוי the one who returned to save his brother *SYAP* 45:23

תוגרה Add:
sg. ובכל תוגרה *SYAP* 44*:27; חוגרת ימייה *ib.* 45:32

תקול n. m. **stumbler** (↓√2#חקל *qatol*-form) sg.
חמר תקול a stumbling ass *SYAP* 33:43